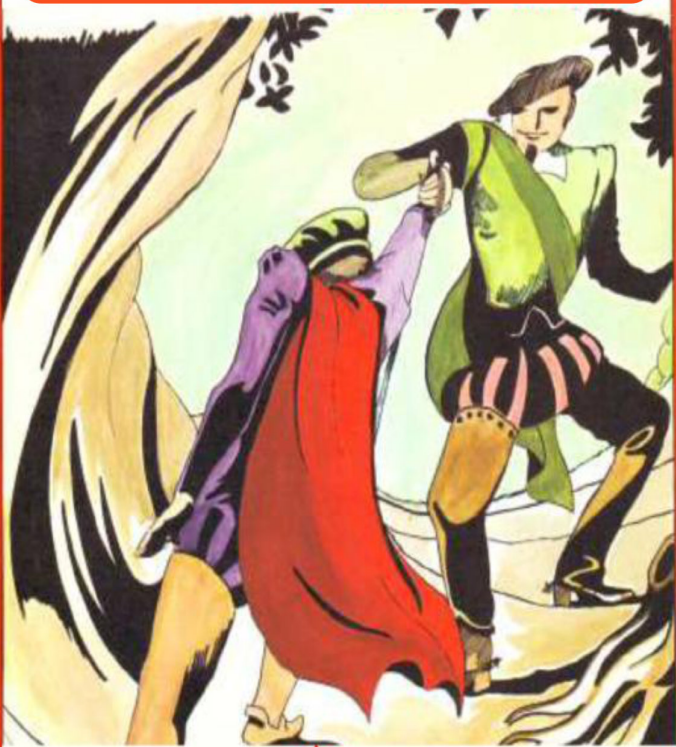

PARDAYANLAR

Michel
Zevaco

10

BASKAN

CILT

MICHEL ZEVACO

pardayanlar serisi:1

PARDAYANLAR

baskan yayınları

SELCOEPUB

PARDAYANLAR

(Les Pardailan)

Dünyanın en ünlü tarih, aşk,
macera ve kahramanlık romanı

BASKAN YAYINLARI

MİCHÉL ZEVAÇO

Çeviren :

MURAD SERTOĞLU

Güzel Sanatlar Matbaası A.Ş.
tesislerinde dizilmiş ve basılmıştır.
İktibas Hakkı Mahfuzdur.
İSTANBUL 1973
İkinci Baskı

MICHEL ZEVACO (Mişel Zevako okunur) 1860 yılında Korsika Adasının Ajaccio şehrinde dünyaya gelmiştir. Edebiyat Fakülte-

sinde okurken çok parlak bir öğrenci olan Zevaco, daha sonra Viyana'daki (Isère) Kolejinde "retorik" (güzel söz söyleme sanatı) profesörü olmuştur. Fakat, devrinin hükümeti kendisini, ilerici fikirlerinden dolayı vazifeden uzaklaştırınca, Zevaco'nun bu profesörlük hayatı çok kısa sürmüştür. Bunun üzerine Paris'e giden Zevaco, Jules Roques tarafından idare edilen, o günlerin anarşist gazetesi "L'Egalité" 'nin yazı işleri müdürü olarak devrinin ideolojik mücadelelerine girmiştir.

1890 yılından itibaren daha ziyade "Polemik adamı" vasıflarıyla ününü geliştiren Zevaco, zamanının hükümet erkânı ve idarecileriyle giriştiği mücadeleler sonucunda, "Sainte-Pelagie" politik mahkûmlar hapishanesinde bir süre hapis yatmıştır.

Devrinin politikacılarıyla yaptığı söz düellolarında kullandığı üslup, ilerde PARDAILLAN romanlarında Şövalye de Pardaillan'ın ağzından döken sözlerde aynen bulunacaktır.

Bir seri mahkeme kararı sonucu "L'Egalité" kapanınca, Michel Zevaco'yu "Courrier Français" in artistik ve edebî kritiği olarak görüyoruz. Fakat artık kırk yaşına ulaşan Zevaco hayatının yeni bir dönüm noktasına gelmiştir. Evli ve beş çocuk babası olan Zevaco'nun artık tek amacı çocuklarını en iyi şekilde yetiştirmektir. Bunun üzerine Zevaco, tarihî tefrikalar yazmaya başlamış ve ilk eseri olan "Borgia", devrinin bir gazetesinde neşredilmiş ve çok büyük bir başarı elde etmiştir.

Bu başarıyla gazetenin tirajı yükselmiştir.

1901 senesinde gazete, Zevaco'nun yeni bir tefrikasına başlarken, iftiharla: "Okuyucularımız

dün, eskiden sadece, Féval, Alexandre Dumas ve Eugène Sue gibi yazarların tefrikalarını okuma ya başlayan okuyucuların tattığı bir sevinci tattılar. Evet okuyucularımız, dün Michel Zevaco'nun yeni bir tefrikasını okumaya başladılar," demektedir.

Gazetenin başladığı yeni tefrikanın adı: "Le Pont Des Soupîrs" idi. Doç'lar Venedik'inde geçen yeni bir Monte-Cristo hikâyesi...

Bir süre sonra, Michel Zevaco'nun tefrikaları, "Le Matin" isimli meşhur gazetenin en büyük prestiji olmuştu. Bir müddet sonra burada, genç Jean - Paul Sartre, tefrikalar arasında Şövalye de Pardaïllan'ı bulmuş ve devrin editörlerinden bir tanesi Pardaïllan tefrikalarını ciltler hâlinde toplayarak yarım yüzyıl geçen bir süreden beri macera meraklılarının zevk ve heyecanla okuduğu meşhur 10 ciltlik Pardaïllan'lar serisini meydana getirmiştir.

Michel Zevaco'nun olgunluk çağının en verimli senelerinde yazdığı eserleri onsekiz yıllık bir devreye yayılmakta olup tam otuz adettir.

Pardaïllan'ın maceraları son derece heyecanlı bir tarih devresi meydana getirmektedir. Zevk, heyecan ve merakla okunan, her yasta okuvucuya zevkli dakikalar geçiren bu serinin başlıkları:

Pardayanlar

Pardayan'ın Aşkı

Pardayan ve Fausta

Pardayan'ın İntikamı

Fausta'nın Entrikaları

Pardayan'ın Zaferi

Pardayan'ın Oğlu

Pardayan'ın Milyonları

Pardayan'ın Kızı

Pardayan'ın Sonu'dur.

Michel Zevaco, en verimli çağında, 8 Ağustos 1918 yılında, 58 yaşında ölmüştür.

Birinci Bölüm

HAKSIZ BİR KARAR

Ihtiyar Mösyö de Piennes, adliye memurunun okuduğu kararı büyük bir acı ve ıstırapla dinledi. Altında Kralın imzası bulunan bu kararda, kendisinin malı bulunan Margency malikânesi elinden alınarak Kont Anne de Montmorency'nin arazisine ilâve ediliyordu.

İhtiyar de Piennes, bu haksız kararı sonuna kadar sükûnetle dinledi. Sonra yumruklarını uzaktan gören Montmorency şatosuna doğru salladı:

— “Sana lânet ediyorum,” diye haykırdı. “Binlerce defa lânet! Ey Fransa'nın kutsal şövalyeleri, mezarlarınızdan kalkınız da, kırk muharebe meydana kanını cömertçe döken, Fransa için her fedakârlığı severek yapan bu ihtiyar askere nasıl muamele edildiğini görünüz!”

Adliye memuru korkmuş, hemen oradan sıvışmıştı. Mösyö de Piennes devam etti:

— “Peki, ya kızım ne olacak? Jeanne ne yapacak? O zavallı hayatını nasıl kazanacak? Ah doymak bilmez Montmorency, sana ve bütün soyuna binlerce defa lânet olsun!”

Felâket hakikaten pek büyüktü. Onikinci Louis zamanından beri Mösyö de Piennes’e ait olan Margency arazisi, evvelce bütün Picardie eyaletini idare eden bu zatın elinde kalan son topraktı. Serveti tükenince buradaki mütevazı eve sığınmış, bütün varını yoğunu biricik kızı Jeanne’ye terkederek onu yetiştirmeye kendini vakfetmişti.

Fakat işte bunu da ona çok görmüşlerdi. O da elden gidiyordu. Esasen bu topraklarda gözü bulunan Kont de Montmorency ne yapmışsa yapmış, Krala bir kararname imzalatarak bu toprakları da kendi uçsuz bucaksız çiftliklerine ilâve ettirmeye muvaffak olmuştu. Şimdi bu son varlığı da elden gidiyor ve zavallı ihtiyar asker Mösyö de Piennes’in önünde yokluk ve sefaletten ibaret karanlık bir yol açılıyordu.

Fakat onu en çok düşündüren şey kızı, güzel, ince, hassas Jeanne’siydi.

Jeanne henüz onaltı yaşındaydı. İnce, uzun boylu ve son derece güzel bir genç kızdı. Onu gören bir gencin kendisine kalbini kaptırmaması ve delice âşık olmaması imkânsız gibi bir şeydi.

1553 senesinin 26 Nisan’ına tesadüf eden bu pazar günü yine her gün olduğu gibi aynı saatte çıkarak Margency’nin kenarında bulunan kestane ormanına girdi. Vakit akşama yaklaşıyor, renkler yavaş yavaş solmaya başlıyordu.

Genç kız, bir eli kalbinin üzerinde olduğu halde ağaçların altında yavaş yavaş ilerliyor ve kendi kendine şöyle söyleniyordu:

— “Acaba bu akşam herşeyi itiraf edebilecek,

ona hakikati söyleyebilecek miyim? Bu mühim, fakat tatlı sırrı ona açabilecek miyim?” ,

Birdenbire ağaçların arasından uzanan iki kuvvetli kol onu belinden yakaladı. Sıcak ve titrek dudaklar dudaklarını buldu:

— “Sen misin sevgilim? Benim biricik meleğim!”

— “Sevgili François!”

— “Ne kadar da titriyorsun!”

— “Korkuyorum François, korkuyorum!”

Genç adam Jeanne’yi o zaman daha kuvvetle kucakladı. Bu uzun boylu, tatlı bakışlı, yakışıklı genç, Mösyö de Piennes’in elinden bütün servetini gasbetmeye çalışan Kont de Montmorency’nin büyük oğlu François de Montmorency idi.

Dudakları böylece belki beş dakika birleşmiş kaldı. Ondan sonra birbirlerine sarılmış olarak ormanda ilerlemeye başladılar.

Genç kız birdenbire durdu:

— “Bizi tâkip ediyorlar, gözetliyorlar... Duyuyor musun, François?..”

— “Hayır meleğim, bizi tâkip eden yok. Duyduğün sesler, yuvalarına dönen kuşların kanat sesleridir.”

— “Ah François, bilemezsin. Çok korkuyorum.”

— “Benim kolum seni korudukça hiçbir şeyden korkmamalısın, güzelim.”

— “En ufak bir olay bile beni titretiyor. Hele son üç aydan beri ne kadar büyük bir korku içinde bulunduğumu anlatamam sevgilim.”

— “Üç aydan beri sen, benim dünyada en çok kıymet verdiğim varlıksın. Yakında da karım olacak ve ismimi taşıyacaksın. Resmî muameleleri bekleme-

den bana kendini verdiğin, benim hakikî karım olduğun andan itibaren de benim tam bir himayem altındasın. Göreceksin ki, babalarımızı birbirinden ayıran düşmanlık ve kini de ortadan kaldıracığım. O zaman mutluluğumuzu gölgeleyecek hiçbir şey kalmayacak...”

— “Ah François. Sana inanıyorum. Seni herşeyden fazla seviyorum. Fakat bilmem neden, içimde bir endişe var... Mânasını anlıyamadığım bir endişe. Nasıl diyeyim, korkuyorum. Mutluluğumuzu kıskanarlardan korkuyorum.”

— “Bütün bunlar kuruntu... Sana yemin ederim ki, evlenmemize hiçbir kuvvet mânî olamayacaktır!”

Onlardan az ötede kin dolu bir kahkaha duyuldu. François bunu duymamıştı. Devam etti:

— “Eğer gizli bir kederin, bir endişen varsa, bunu bana söyle...”

— “Evet, sana söyleyecek bazı şeylerim var.”

— “Nedir?..”

— “Şimdi olmaz. Geceleyin söylerim. Tam gece yarısı seni sütninemin evinde bekliyorum. Anladın mı, tam gece yarısı, öğrenmen lâzım gelen bir şey var.”

— “Pekâlâ, geleceğim.”

— “Haydi artık sen git. Geç kaldım. Ben de evime döneyim...”

İki genç bir defa daha kucaklaştılar. Dudakları yine uzun uzun kenetli kaldı. Birbirlerinin vücuduna bütün kuvvetleriyle sarıldılar. Sonra yavaş yavaş ayrıldılar. Son bir öpüşmeden sonra François de Montmorency, ağaçlar arasında kayboldu.

Jeanne da evine doğru gitmeğe başladı. Daha yirmi

adım yürümemişti ki, ağaçların arasında bir hışırtı oldu. Sert bakışlı, asık suratlı, korkunç tavırlı bir genç yolunun ortasına çıktı.

Jeanne, elinde olmadan haykırdı:

— “Siz misiniz, Henri?”

— “Evet, benim! Beni neden böyle karşılıyorsunuz? Ben de insan değil miyim? Ağabeyim gibi benim de hislerimi söylemeğe hakkım yok mu, Jeanne?..”

Zavallı genç kız tir tir titriyordu. Beriki, sözlerine devam etti:

— “Ben herşeyinizi biliyorum. Ağabeyimle arasındaki aşk macerasını noktası noktasına biliyorum. Herşeyin farkındayım. Buna rağmen size karşı beslediğim aşkı söylemekten beni hiçbir şey menedemez. Anladınız mı? Sizi seviyorum Jeanne. Seviyorum ve size karşı beslediğim o korkunç aşkı zannederim ağabeyimden evvel size söyledim. Fakat siz bunu kabul etmediniz, reddettiniz. Benim François’dan neyim eksik! Beni niçin aşkınıza lâayık bulmuyorsunuz?”

Genç kız kendisini biraz toplamıştı:

— “Henri,” dedi, “ben sizi ancak bir kardeş gibi seviyorum. Bundan fazlasını benden istemeyiniz. Onu veremeyeceğimden dolayı son derece müteessirim. Çünkü ağabeyinizi seviyorum. Rica ederim, ısrar etmeyiniz.”

— “Fakat ben kolay kolay hakkımdan vazgeçmem. Bunu bilmeniz lâzımdır. Ağabeyim sizi sevebilir. Fakat ben de seviyorum. Gerekirse bu hakkımı kılıcım ile müdafaa etmeye karar vermiş bulunuyorum.”

— “Ağabeyinize karşı da mı?”

— “O benim ağabeyim değil, şimdi aşkımın rakibi-
bidir.”

— “Aman Allahım, neler söylüyorsunuz?.. Ah
François ne vaziyette olduğumu bir bilsen...”

— “Hâlâ François, öyle mi? Demek benim aşkı-
mı reddediyorsunuz...”

— “Benim için dünyada François’dan başka hiç
kimse yoktur!”

— “Ya, öyle mi? O hâlde size açıkça şunu söyle-
yeyim ki, kendinizi koruyunuz. İşte o kadar!..”

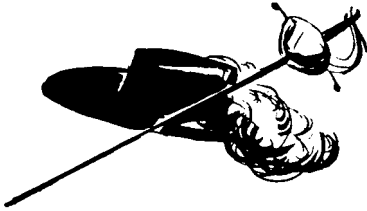
— “Merhamet!..”

— “Merhamet filân bilmem. Size şimdi vedâ edi-
yorum, Allahaismarladık, demiyorum; yine görüşü-
rüz diyorum...”

Henri, genç kızı korkunç bakışlarla süzdü. Sonra
katî kararını vermiş bir hâlde arkasını dönerek sık
ormanın içinde kayboldu.

Zavallı genç kız, o zaman kendini daha fazla tuta-
mayarak hıçkırıklarla ağlamaya başladı:

— “Ah, ona bir şey yapmasın; Allahım, bu işde
benim suçum ne? Sadece seviyorum. François için
derhal ölmeğe hazırım. Sonra, artık dünyada yalnız
da değilim. Çünkü vücudumda onun çocuğu, çocuğu-
muz da var...”

GECE YARISI

Mehtapsız ve karanlık bir geceydi. Uzaktan ak-seden köpek havlamalarından başka hiçbir şey duyulmuyordu. Bu sessizlik içinde Margency şatosunun saati yavaş yavaş onbiri vurdu.

Jeanne de Piennes, daldığı derin düşüncelerden bir türlü kurtulamıyor, kendi kendine şöyle mırıldanıyordu:

— “Acaba babam bu akşam niçin o kadar düşünceliydi? Beni neden öyle sık sık göğsüne bastı? Yüzü neden o kadar solgundu? Ah, onun içini parçalayan kederi anlayabilsem...”

Sonra yavaş yavaş ayağa kalktı. Duvarda asılı duran Hazreti Meryem’in resminin önünde diz çöktü:

— “Ey Hazreti Meryem!” Dedi. “Sizin herşeyi yapmaya kaadir olduğunuzu biliyorum. Günahımı biliyorsunuz. Karnımda François’in çocuğunu taşıyorum. Ne olur, babasının kalbine ilham veriniz. Çocuğunu reddetmesin. Beni affediniz...”

Bu sırada saat onbir buçuğu vurdu. O zaman uzun bir mantoya büründü. Işığı söndürerek sessiz adımlarla dışarı çıktı. Etrafta çıt duyulmuyordu. Bir hayal gibi süzülerek yüz metre kadar ötede bulunan bir köylü kulübesine doğru koştu. Evden içeri girerken otlar arasında bir hayal görür gibi oldu. Korkarak adımlarını daha ziyade sıklaştırdı. Ve içeri giriverdi...

Otların arasına gizlenmiş olan hayal o zaman doğruldu. Ve hızlı hızlı Mösyö de Piennes’in evine doğru yürüdü. Evin arka tarafında ihtiyar de Piennes’in

odasının bulunduğu yere gelince camı birkaç defa hızlı hızlı vurdu.

Mösyö de Piennes hâlâ uyumamıştı. Odasında bir aşağı, bir yukarı dolaşüyor ve kendi kendine şöyle konuşuyordu:

— “Fakat Jeanne’yi ne yapacağım? Mâsum ve günahsız kızımı kime teslim edeceğim? O hayatta ne yapabilecek?.. Bu işi nasıl halledeceğim?”

Cam vurulunca durdu. Acaba kim gelmişti? Pencere kanatlarından birini açtı ve geleni görür görmez, âdeta tüyleri diken diken oldu. Bu gelen, can düşmanının oğlu Henri de Montmorency idi.

Hemen camı açtı ve duvardan aldığı iki kılıcı masanın üzerine koydu. Hiddetle soluyor ve Henri’ye bakıyordu. Henri bir hamlede pencereden içeriye atladı.

Kılıçları görünce:

— “Hayır, sizinle vuruşmaya gelmedim,” dedi. “Babamın size büyük fenalıklar yaptığını, bütün servetinizi elinizden aldığını, hükûmet tarafından da babam yüzünden büyük bir haksızlığa uğradığınızı biliyorum. Fakat bütün bunlar beni katiyen ilgilendirmiyor.”

İhtiyar adam, masaya şiddetli bir yumruk indirdi:

— “Pekâlâ, bütün bunları bildiğiniz hâlde neden buraya geldiniz? Sizin evime ayak basmanız bana büyük bir hakarettir. Baban korktuğu için mi seni gönderdi? Benim uğradığım felâket karşısında ne hâle geldiğimi görmek için mi buraya geldin? Cevap ver? Yoksa seni şimdi gebertirim!”

Henri hiç telâş etmiyordu:

— “Buraya kendim geldim. Beni kimse zorlamadı.”

— “Niçin geldin?”

— “Şimdi anlayacaksın. Sana, hiç de hoşuna gitmeyecek bir haber vermeye geldim. Kızın Jeanne’nin ağabeyim François’in metresi olduğunu haber vermeye geldim.”

Bu sözler ihtiyar de Piennes’e yıldırım gibi tesir etti. Şiddetli bir hareket yaptı. O zaman Henri kendisine daha fazla yaklaşarak kolunu büktü:

— “Sersem bunak, bana inanmıyorsun galiba... Şu dakikada kızın, François’in kolları arasındadır. İnanmazsan gel de gözlerinle gör!”

İhtiyar adam metanetini kaybetmemeye çalışıyordu. Sallana sallana odadan çıktı Jeanne’nin yatak odasına gelerek kapıyı açtı. Oda bomboştu. İşte o zaman boğazından korkunç bir inilti yükseldi. Kollarını lânetle havaya kaldırdı. Sonra perişan bir vaziyette odasına döndü. Kendisini bir kanapenin üzerine attı. Henri bütün bunları gördükten sonra kaçmıştı.

*

Jeanne’yle François saat gece yarısını vururken buluşmuşlardı. Birbirlerinin kucağına hararetle atıldılar. François:

— “Yalnız, vakit çok dar,” dedi. “Bir saat kadar evvel şatoya babam geldi. Bana haber gönderdi. Bana ihtiyacı varmış. Haydi bakalım, şimdi seni üzen şu sırrı söyle...”

— “Söyleyeceğim François. Beni dinliyorsun, değil mi?”

— “Evet, dinliyorum. Karşında kocanın bulunduğunu unutma. Bir kadın kocasına herşeyi söyleyebilir.”

— “Kocam, öyle mi? Ah François!”

— “Elbette kocan! Sana namusum ve şerefim üzerine yemin ediyorum ki, benim karım olacaksın. Haydi, seni dinliyorum...”

Tam bu sırada uzaktan akseden boğuk bir inilti duyuldu. Jeanne yerinden fırladı:

— “Bu, babamın sesidir! Evet, babamın sesi... Babamı boğuyorlar galiba... Ben gidiyorum. Hemen gitmeliyim!..”

Böyle diyerek sevgilisinin kollarından sıyrıldı. Evine doğru koşmaya başladı. Birkaç saniye zarfında evine varmıştı. Kapı ve camları açık görünce daha ziyade korktu. Babasının odasına girince kendisini bir koltukta bitkin bir vaziyette buldu. Hemen yanına diz çöktü. Babasının bembeyaz başını kolları arasına aldı:

— “Babacığım, benim! Bak, ben geldim! Kızın Jeanne geldi!”

İhiyar adam yavaş yavaş gözlerini açtı. Karşısında kızını, Jeanne’yi görünce bakışları değişti. Fakat bu ne müthiş bir bakıştı. Zavallı kız bütün vücudunun titrediğini hissetti. Bir anda aklı başından gitti. Her şeyi anlamıştı. Babası mutlaka bu müthiş sırrı öğrenmiş olacaktı. Beyhude yere inkâra kalkışmanın artık ne mânası vardı.

Yavaş yavaş ayağa kalktı. İki adım kadar geri çekildi. Gözlerinden sıcak göz yaşları dökülüyordu:

— “Demek öğrendiniz babacığım,” diye söze başladı. “Onu sevmiş olduğum ve hâlâ da sevmekte bulunduğum için beni affediniz. Baba, beni hemen öldür. Fakat bana öyle fena fena bakma. Ne yapayım. Elimde değildi. Onu sevdim. Onsuz hiçbir şey yapamayacağım, ondan hiçbir suretle ayrılamıyacağımı biliyorum. Ah, ne yapmalı yarabbi!”

İhtiyar de Piennes yavaş yavaş kendine gelerek ayağa kalktı. Şimdi kızına sâbit bakışlarla bakıyordu. Sonra göz yaşları içinde kızının kolundan tutarak şiddetle sarsttı:

— “Haydi defol! Benim artık bir kızım yoktur.”

Jeanne teessüründen bayılmak derecesine gelmişti ki, gür bir erkek sesi odayı doldurdu:

— “Hayır, mösyö, sizin bir kızınız vardır.”

Bu sözleri söyleyerek odaya giren François de Montmorency idi. İhtiyar adam onu görünce boğuk bir sesle haykırdı:

— “Siz burada, öyle mi? Kızımın âşığı evime giriyor. Meğer hayat bana ne kadar acı şeyler hazırlamış...”

François iki adım atarak ihtiyarın ellerini tuttu:

— “Yalvarırım sâkin olunuz!” Dedi. “Size namusum ve şerefim üzerine söz veriyorum ki, kızınız Jeanne’ye karşı çok temiz duygular besliyorum. Allahın emriyle onu sizden istiyorum. Kızınız Jeanne’nin meşru karım olmasına müsaade etmenizi rica ederim.”

İhtiyar adam, kulaklarına inanamıyordu:

— “Ne dediniz? Jeanne’yi meşru karılığa mı kabul etmek istiyorsunuz? Fakat siz Kont de Montmorency’nin oğlu olduğunuzu unutuyorsunuz galiba?..”

— “Hepsini biliyorum... Evlenmemiz, iki aile arasındaki düşmanlığı ebediyen silecektir. Buna da inanıyorum. Sizden ricam, beni de oğulluğa kabul etmeniz ve bana kızınızı vermenizdir.”

İhtiyar adam hâlâ kulaklarına inanamıyordu. Bir taraftan da kuvvetinin gittikçe erimekte olduğunu hissediyordu, hayıflanan bir sesle:

— “Ne vakit evleneceksiniz?” Diye sordu.

— “Yarın sabah...”

— “Yarın sabah mı? Pek geç değil mi? Acaba yarın sabaha kadar yaşayabilecek miyim?”

François bir an düşündü. Bu sırada gürültüyü duyan hizmetçiler odaya dolmuşlardı. Kendisine sokulan Jeanne’yi kuvvetle sıktı:

— “O hâlde derhal evlenelim. Çabuk rahibi uandırınız. Şimdi, şu dakikada bir nikâh kıyacaktır.”

İhtiyar de Piennes, koltuğuna yığılmıştı. Hiçbir yüzde kederle sevinç bu kadar kuvvetle kaynaşamazdı. François, hizmetçilere işaret etti. Onlar da koltuğu kaldırdılar. Hep beraber küçük kiliseye indiler. Rahip uyanmıştı. Hemen nikâhı kıydı ve iki gencin titreyen ellerini birleştirdi:

— “Bu andan itibaren sizleri dünya ve âhirette birleştiriyorum,” dedi.

Zavallı ihtiyar, bütün olup bitenleri sanki rüyadaymış gibi seyretti. Sonra gözleri doldu. Kansız elini gençlere doğru uzatarak onları takdis etti. Yüzünde tatlı bir tebessüm dolaştı. Ve böylece hareketsiz kaldı.

Mösyö de Piennes ölmüştü...

Üçüncü Bölüm

ŞEREF VE ASALET

Aradan bir saat geçmişti... François genç karısını sütannesinin evine bırakırken şafakla beraber geri geleceğini söyleyerek şatolarına doğru atını dörtlüyle sürdü. Orada babasının kendisini beklemekte olduğunu biliyordu.

François şatoya varınca, her tarafın büyük mumlarla donatılmış olduğunu gördü. Şatonun silâh odasında büyük bir kalabalık vardı. Babası Kont de Montmorency, üç ayaklı bir basamakla çıkılır bir taht üzerinde oturmuş bulunuyordu.

Duvarları kıymetli silâhlarla süslenmiş bu büyük salonun sağında ve solunda zırhlı elbiselerini giyinmiş elli kadar subay dimdik duruyordu. Tahtın üstünde büyük bir çerçeveli resim göze çarpıyordu. Bu resim, Montmorency ailesinin cedlerinden Bochart'a aitti. Bu adam, vaktiyle bir süre Fransa hükûmetini elinde tutmuştu. Sert bakışlı, azimkâr bir adam olduğu hemen anlaşıyordu.

İhtiyar Kont de Montmorency da zırhlı bir elbise giyinmişti. Kalın bir kılıca dayanmış bir hâlde oturuyordu. Bu duruşuyla, savaş meydanında dövüşen bir başkomutanı andırıyordu. Bütün ömrü mücadele içinde geçen ihtiyar Kontun Fransa askerlik tarihinde çok parlak bir yeri vardı. Fransa Kralı Birinci François'nin, kendisini kucakladığı Marignan savaşından Huguenot'ları tamamiyle yok ettiği Bordeaux savaşına kadar girmedikleri savaş hemen hemen yok gibiydi.

François, babasını iki seneden beri görmemişti. Ona doğru yaklaştı. Yanında kendisinden az evvel

gelen, kardeşi Henri duruyordu. Kardeşinin kendisine çevirdiğı kin dolu bakışları görmeyerek babasını selâmladı.

Kont de Montmorency, büyük oğlunun boylu boslu, çok güçlü bir delikanlı olduğunu görünce dudaklarında bir tebessüm belirdi. İşte onun gösterdiği bütün şefkat bundan ibaret kaldı.

Yaşlı savaşçı nihayet herkesin tamam olduğunu anlayınca söze başladı:

— “Geçen Aralık ayında İmparator Charles Quint’in Metz şehrinin surları önünde ne kadar büyük bir hezimete uğradığını biliyorsunuz. Fransız ordusunun mukavemeti ve kahramanca saldırıları sonunda birkaç gün içinde soğuktan ve hastalıktan 60.000 kişilik ordusu hemen hemen tamamıyla mahvoldu. Hepimiz Charles Quint İmparatorluğunun artık tamamıyla mahvolduğuna ve bir daha kalkınamayacağına inanmıştık. İspanya da mağlup edildi. Huguenot’ların da hakkından geldik. Artık Fransa’yı tehdit eden hiçbir tehlikenin kalmadığına inanmıştık. Bütün ilkbahar, Kral İkinci Henri’nin tertip ettiği eğlencelerle, av partileriyle geçti. Fakat şimdi karşımıza yeni bir tehlike çıktı. Müthiş bir tehlike...”

İhtiyar Kont bir dakika nefes aldı:

— “İmparator Charles Quint, 20.000 ölü, 15.000 yaralı ve 80 top bırakarak kaçmıştı. Fakat bu süre içinde kendisini yeniden toplamış bulunuyor. Yeniden baş kaldırdı. Şimdi ilerliyor, üzerimize yürüyor. Dün ilk haberler geldi: Charles Quint, Picardie ve Artois eyaletlerini ele geçirmek üzereymiş. İlk hedefi de Théroouanne imiş. Eğer Théroouanne’yi zapt edecek olursa Fransa için tehlike pek büyük olacaktır. Onun için Majeste Kralla konuştuk. Ben Paris civarında büyük bir ordu hazırlayacağım. Fakat o zama-

na kadar 2.000 kişilik bir süvari kuvveti süratle hareket ederek Thérouanne kalesine varacak, oraya kapanacak ve düşmana karşı savaşarak son erine kadar canını verecektir. Düşman böylelikle vakit kaybedeceğinden, biz de hazırlıklarımızı tamamlamış olacağız.”

Salondaki subayların ağzından şu tek cümle, gök gürültüsünü andıran bir şiddetle çınladı:

— “Kanımızın son damlasına kadar çarpışacağız!”

— “Buna eminim! Çünkü hepiniz Fransız kam taşıyorsunuz. Şimdiye kadar size bir komutan tâyin etmemiştim. Bu tehlike dolu sefer için size lâayık, gözü pek bir komutan lâzımdı. İşte onu şimdi tâyin ediyorum: Oğlum François!..”

François sanki bir yıldırımla vurulmuştu:

— “Ben mi baba?” Diye kekeledi.

— “Evet oğlum, sen! Sana son derece şerefli bir görev veriyorum. Kralını, vatanını ve babanı kurtaracaksın. 2.000 cesur burada emrine hazır. Haydi çabuk zırhlı elbiselerini giyin, silâhlarını takın. On beş dakikaya kadar hareket etmeğe hazır olmalısın. Thérouanne’de ya düşmanı mağlup edeceksin, yahut da silâh arkadaşlarıyla birlikte canını vatanın uğruna feda edeceksin. Sen de, Henri, şatoda kalacak ve burasını bir kale hâline sokacaksın.”

Henri sevincinden kabına sığamıyordu. Kendi kendine: “*Oh, nihayet Jeanne benim olacak!*” Diye düşündü:

François hâlâ perişan bir durumda idi. Aklına hemen Jeanne, melek yüzlü karısı gelmişti. Şimdi hemen hareket ederse o ne olacaktı?

— “Fakat baba,” dedi, “benim hemen hareket etmeme imkân yok.”

Kont bu sözler üzerine kaşlarını çatı:

— “François de Montmorency, hemen hareket edeceksin, anladın mı? Haydi çabuk diyorum!”

— “Rica ederim babacığım, beni dinleyiniz... Sizden iki saatlik bir müsaade istiyorum.”

Bu sözler asıl Kontu yeniden sıçrattı. Hiddetinden tir tir titriyordu. Bütün salonu çınlatan sesiyle:

— “Demek kralın ve benim emrimi dinlemiyorsun öyle mi?”

— “Sizden sadece iki saatlik izin istiyorum. Çok önemli bir işim var.”

— “Bundan daha önemli işin olamaz. Taşındığın isim ve şerefi muhafaza etmek için derhal emri-me itaat etmek mecburiyetindesin. Yoksa seni derhal şimdi kendi elimle tevkif ederim. Şayet haksız isem başıma yıldırımlar düşsün. Beş yüzyıldan beri ilk defa olarak soyumuzdan biri ölümden korkuyor.”

François’a karşı yapılan bu hareket çok ağırdı. Bu durum karşısında François için ölümden başka çare kalmamış bulunuyordu. Bir anda herşeyi unuttu. İzzeti nefsine karşı yapılan bu hakaretin altında kalamazdı. Herşey gözünün önünden silindi. Başını kaldırdı ve babasına karşı şiddetli bir sesle:

— “Montmorency soyundan gelmiş bir kimsenin ölümden korktuğunu söylemeğe cesaret edecek olan kimsenin başına yıldırımlar yağsın.. Şerefim ve asaletim üzerine söz veriyorum ki, derhal yola çıkıyorum. Fakat ölmeden dönecek olursam, o zaman, Kont de Montmorency, sizinle görülecek bir hesabım olacak. Şimdilik Allahaismarladık. Hizmetçim, atım, zırhım, elbisem ve kılıcım hazırlansın!..”

Böyle diyerek sert adımlarla kapıya doğru yürüdü. Bu anda bütün gözler ihtiyar Konta döndü. Herkes, Kontun, oğlunun tevkif emrini vermesini bek-

liyordu. Fakat Kont bunu yapmadı. Bilâkis dudaklarında bir gülümseme dolaştı:

— “İşte Montmorency soyuna yakışacak davranış budur,” diye mœylendi.

On dakika sonra François, zırlı elbiselerini giyinmiş, atına binmeğe hazır bir vaziyette şatonun avlusunda duruyordu.

Orada bulunan uşaklardan birine:

— “Çabuk bana Henri’yi çağırınız,” dedi.

Meşalelerin aydınlattığı meydana gelen Henri:

— “Buradayım François,” diyerek ilerledi. “Burada kalacağım için, ben de vedâ etmek üzere senin yanına geliyordum.”

İki kardeş yalnız kaldılar.

François :

— “Kardeşim,” dedi, “ben gidiyorum. Fakat arkamda büyük bir ıstırap bırakıyorum.”

— “İstırap mı?”

— “Evet, başka bir kelime bulamadım. Nasıl diyeyim; son derece zor bir durumdayım. Sen, Jeanne de Piennes’i tanır mısın?”

— “Evet...”

— “Biz onunla sevişiyoruz. Altı aydan beri bu aşk devam ediyor. Üç aydan beri de o benim karım oldu. Ve nihayet iki saat önce de onunla evlendik...”

Henri elinde olmadan sarsıldı. François bunun farkına varmıştı:

— “Çok şaştın, değil mi? Fakat bu hakikattir. İki saat önce Margency rahibi nikâhımızı kıydı. Hepsisi bu kadar değil, Jeanne bu anda ölmüş bulunan babasının başucunda ağlamaktadır. Margency malikânesi de Kont de Montmorency malikânesine ilâve

edilmiş olduğundan arkamda Jeanne'yi kimsesiz ve beş parasız bırakıyorum."

— "Evet, anlıyorum."

— "Şimdi beni iyice dinle. Jeanne'yi emanet ediyorum... Onu herşeye rağmen himaye etmeyi bana vaat ediyor musun?.."

— "Vaat ediyorum."

— "Eğer harpten sağ dönersem onu eskisi gibi babasının evinde rahat bulmalıyım. Eğer harpte ölecek olursam, o zaman bu sırrı babama söylersin. Vasiyetim, miras hissemin karıma verilmesidir. Bunu mutlaka temin edeceksin. Şimdi sözlerimi yapacağına yemin ediyor musun?"

— "Yemin ediyorum."

François kardeşini kucaklayarak bağrına bastı. Bu sırada atı gelmişti. Hemen üzerine atladı ve harekette hazır 2.000 süvarinin önüne geçti. Kuvvetli bir sesle :

— "Ölüme kadar ileri!" Komutunu verdi. Askerler bir ağızdan cevap verdiler:

— "Seni ölüme kadar tâkip edeceğiz!"

Sonra atlar hareket ettiler. Nal ve silâh sesleri yavaş yavaş silindi. Onların hareketini gören Kont de Montmorency de atına bindi ve Paris'e doğru yola çıktı.

Henri şatoda yalnız kalmıştı...

Dördüncü Bölüm

BİR KARDEŞ YEMİNİ

Mösyö de Piennes'in cesedi, âdet olduğu veçhile askerî elbise giydirilmiş, elleri yalın kılıcı üzerinde olduğu hâlde salonun ortasında küçük bir karyolaya konmuş bulunuyordu.

Jeanne, gözleri ağlamaktan kızarmış olarak doğruldu. Şafak sökmüş ve ortalık iyiden iyiye aydınlanmıştı. Pencerelerden birine doğru ilerledi. Pervazı açtı. Dışarıda hareket ve neşe dolu bir hayat başlıyordu.

Genç kadın, felâketle saadeti böyle arka arkaya hissettiği için, duyguları son derece karışık bir hâldeydi. Bir türlü aklını başına toparlayamıyordu. Bir taraftan, ölen babası için kanlı göz yaşları dökerken, bir taraftan da kocasının bir an önce gelmesini bekliyordu. Çünkü ona önemli sırrını söyleyememiş, karnında bir çocuk olduğunu, yakında baba olacağını müjdeliyememişti.

Tam bu sırada uzaktan bir nal sesi duyuldu. Hem:

— “Odur, geliyor,” diye haykırdı. Gözlerini François’in gireceği kapıya dikti. Kapı açıldı. Hemen sevgilisinin kucağına atılmak üzere bulunan Jeanne, taş gibi kesildi. Çünkü içeriye giren François değil, kardeşi Henri idi.

Henri de Montmorency, üç adım attıktan sonra şapkasını çıkararak kadını selâmladı:

— “Madam,” dedi, “buraya gelerek sizi rahatsız etmemin sebebi, vermiş olduğum bir sözü tutmaktan ibarettir. Bana itimat ediniz!..”

Jeanne hiç cevap vermedi. Fakat garip bir duygu ile kalbinin burkulduğunu hissetti. Fena bir haber almıya hazırlandı.

Henri devam etti:

— “François bu gece gitti!”

— “Gitti mi?..”

— “Evet... Bunu size haber vermeğe memurum!”

— “Ne zaman gelecek?”

— “François bir daha dönmiyecek.”

— “Dönmiyecek mi?”

— “Hayır madam... Savaş başlıyor İmparator Charles Quint’in ordusu Fransa üzerine yürüyor. İşte, François, 2.000 süvarinin başında olduğu halde Thérouanne’de bu orduyu karşılamak üzere babasından emir aldı ve hemen hareket etti. François’in böyle hareket etmesi sadece bir intihardır. Hiç koca bir ordu 2.000 kişi tarafından durdurulabilir mi? Bunu yapmasının sebebi, istemiyerek yaptığı bir evlenmeden vazgeçmek, yahut babasının gazabına uğramak şıklarından birini seçmek zorunda kalması üzerine şerefle ölmeyi tercih etmiş bulunmasıdır.”

Jeanne babasının cesedi kadar bembeyaz oldu. V

ayakta duramıyarak dizüstü yere çöktü. Ağzından gayriihtiyarî:

— “Evlâdım, bedbahat çocuğum! Meğer hayat sana ne kadar büyük facialar hazırlamış...” Sözleri döküldü...

Sonra hıçkırma hıçkırma ağlamaya başladı. Bu ağlaması belki yarım saat sürdü. Sonunda yavaş yavaş sâkinleşti:

— “Demek François, Thérrouanne’da... O hâlde ben de oraya gideceğim. Bir kadının kocası neredeyse, o da orada olmalıdır...”

Henri cevap verdi:

— “Bu kadar saçma bir düşünce olamaz. Hem oraya nasıl gideceksiniz?.. Düşman tarafından istilâ edilen topraklardan nasıl geçebileceksiniz?”

— “Ben giderim. Buna kimse engel olamaz!”

Henri haykırdı:

— “Ben engel olacağım.”

Sonra genç kadına yaklaştı. Onu zorla bileklerinden tuttu ve çekti:

— “Jeanne, Jeanne!” Diye inledi. “François sizi terkederek gitti. Sizi yalnız başınıza bırakarak kaçtı. Seni sevmiyor. Halbuki ben seni seviyorum. Senin için çıldırıyorum. İcap ederse senin için gökyüzünü altüst ederim. Buna hiç kimse engel olamaz. Babam bile buna karşı koymak isterse onu da öldürürüm. Anladın mı, Jeanne?.. Seni seviyorum ve senden kaçan François gebermeye lâyıktır. En ufak bir kelimen, hattâ en ufak bir bakışın bana yeter.”

Jeanne, güçbelâ azgın adamın elinden kurtuldu:

— “Alçak!” Diye haykırdı. “Herşeyi bir yana bırak fakat hiç olmazsa odada bulunan ölüden utan! Defol buradan!”

Bu sözler karşısında Henri durdu. Bir dakika kadar düşündü. Sonra yüzünü yavaş yavaş bir hiddet kapladı ve yılan sesine benzer ısıklık gibi bir sesle:

— “Beni buradan kimse kovamaz,” diye haykırdı.

— “Ben kovarım!..”

— “Hangi hak ve yetkiyle?.. Ben burada kendi evimde bulunuyorum...”

— “Ne demek istiyorsun?”

— “Kralın bir emriyle Margency, babama iade edilmiş bulunuyor.”

Jeanne bir şey anlamıyordu. Babasının evrakının bulunduğu çekmeceye koştu. En üstte yeni gelmiş mühürlü bir kâğıt vardı. Bunu bir hamlede alarak okudu.

Sonra kâğıt yavaşça elinden düştü:

— “Jacques, Pierre, Guillaume, Toussaint! Buraya geliniz,” diye bağırdı.

Henri engel olmak istedi, fakat geç kalmıştı. Evdeki hizmetçiler içeri doldular:

— “Beni dinleyiniz,” dedi. “Burada artık kendi evimde bulunmuyorum. Burası artık bizim evimiz değil... Montmorency ailesi yurdumuzu aldı. Bizi kovuyorlar. Zavallı ölü babamı kovuyorlar. Burada bir dakika bile duramayız. Haydi karyolanın kenarlarından tutunuz. Gideceğiz. Buradan derhal çıkıp gitmemiz lâzım. Öyle emrediliyor.”

Hizmetçiler aldıkları emri yerine getirerek karyolayı kaldırdılar. Jeanne göz yaşları içinde onları tâkip etti. Herkes Montmorency ailesine lânetler yağdırıyordu. Henri bu durumda dayanamadı, daha fazla duramayarak dışarı çıktı. Atına atladığı gibi dört-nala uzaklaştı.

Ceset, ihtiyar sütninenin evine nakledilince zavallı

genç kadın daha fazla dayanamadı. Ve sırtüstü düşerek kendisini kaybetti.

*

Henri binbir düşünce içinde müthiş bir gece geçirdi. Kendi kendini yiyor, artık herşeyi göze alıyordu. Ertesi günü bu kararla tekrar Margency'e döndü.

Fakat orada Jeanne'nin ölüm derecesinde hasta olduğunu öğrendi. Bu hastalık bir beyin hummasına dönmüştü. Ve aylarca devam edecekti.

Henri artık her gün sütninenin evine geliyor, üzüntü içinde etrafı dolaşıyordu.

*

Aradan bir seneye yakın bir zaman geçti. Bu esnada düşman Thérouanne'yi işgal etmişti. Şehrin kahraman müdafileri kılıçtan geçirilmişti. François da bu arada kaybolmuştu. Ölmüş müydü? Belki... Bu ümit Henri'nin kalbinde gitgide kuvvetlenmiş ve bir hakikat hâline gelmişti.

Günün birinde bu harpten nasılsa kurtulan birkaç asker geri dönmüştü. Bunlar harbi bütün ayrıntılarıyla anlattılar. François'in çok yüksek sayıda bulunan düşman karşısında ne kadar büyük bir kahramanlıkla dövüştüğünü hikâye ettiler. Fakat onun ne olduğunu hiç kimse doğru dürüst bilmiyordu. Onu, en son üç bin kişinin hücum ettiği bir istihkâmda görmüşlerdi. Bunun üzerine Henri'de, kardeşinin öldüğüne dair en ufak bir şüphe kalmadı.

Aradan tam onbir ay geçmişti Henri bir gün Jeanne'yi sütninesinin bahçesinde gördü. Üzerinde siyah matem elbisesi vardı. Bu elbiseyi babası için mi,

yoksa kocası için mi giydiğini anlayamadı. Aynı zamanda, kucagında küçük bir çocuk tutuyordu.

Henri onu gördüğü zaman içindeki aşkın azalacak yerde büsbütün arttığını hissetti. Jeanne bu hâliyle son derece güzelleşmişti. Onu elde etmek için uzun uzadıya bir pâln hazırladı.

Bu plân hakikatte çok basitti. Tamamiyle iyileşmiş bulunan Jeanne'yi kaçıracaktı. Onu zorla şatoya götürecekt ve bir odaya hapsedecek ve kendisine zorla sâhip olacaktı. Kararı kesindi. Bu cinayeti de hemen o günlerde yapmayı tasarladı.

O gün şatoya döndüğü zaman beklenmedik bir olay cereyan etti. Üstü başı toz toprak içinde bir adam atıyla dörtnala gelmiş ve şatonun avlusuna girmişti.

Kimdir diye yanına yaklaşınca meçhul adam, önünde hürmetle eğildi:

— “Size bir müjde getirdim,” dedi. “Esarete bulunan Monsenyör François de Montmorency bir-iki güne kadar şatoya dönüyor. Sizi ve kendisini sevenleri haberdar etmek için beni alelâcele gönderdi.

Bu beklenmedik haber karşısında Henri mosmor kesildi. Kan beynine vurmuştu. Dudakları arasında:

— “Lânet!” Diye homurdandı. Ve kendisini kaybederek hemen oraya yığıldı.

LOİSE

Zavallı Jeanne o olaydan sonra tam dört ay yatağından kalkmamış ve ölümle pençeleşmişti. Humma, genç kadını yenememişti. Dört ay sonra yavaş yavaş iyileşmeye yüz tuttu. İki ay daha geçtikten sonra hemen hemen tamamiyle iyileşti ve güzel bir sonbahar günü dünyaya melek kadar güzel bir kız çocuğu getirdi.

Çocuğuna, annesinin ismi olan Loïse adını koydu.

Ve o günden itibaren hayat kendisi için daha tatlı ve daha iyi görünmeye başladı.

Loïse gittikçe güzelleşerek büyüyordu. Mavi gözleri gök kadar tatlı ve berraktı. İpekten daha sarı ve daha yumuşak saçları vardı. Jeanne artık meşgul olacak bir iş bulmuştu. Bütün hayatını bu küçük yavruya hasredecekti. Daima onunla meşgul oluyor, bir an bile yanından ayrılmıyordu.

Yalnız akşamları küçük kızını göğsünün üzerinde uyuturken, François aklına geliyordu.

Acaba kocası ne olmuştu? Hakikaten onu bırakarak kaçmış mıydı? Bir daha geri dönmeyecek miydi? Yoksa savaş alanında ölmüş müydü?

Bazan bunları düşünür ve gözlerinden yaşlar dökülürken çocuk uyanır, o zaman genç ana, hâtıralarını bir yana bırakarak yeniden çocuğuyla meşgul olmaya çalışır ve onu uyuturdu.

Kış, sonra da ilkbahar böyle geçti. Jeanne'nin bütün ömrü bu köyün kulübesinde geçiyordu. En çok korktuğu şey, Henri'ye bir daha rastlamaktı. Böyle

bir durum karşısında ne yapacağını bir türlü kestiremiyordu.

Martin sonlarına doğru bir gün sütninesiyle kocası, ormanda odun kesmeğe gitmişlerdi. Loïse yatağında uyuyor, Jeanne de açık duran pencerenin önünde bahçeyi seyrediyordu.

Birdenbire kapı çalındı. Jeanne dışarıya çıkarak kapıyı açtı. Kapının önünde bir dilenci duruyordu:

— “Açım; bana bir dilim ekmek veriniz.” Dedi.

Jeanne mutfığa giderek kalın bir dilim ekmek kesti ve dilenciye uzattı:

— “Al bakalım,” dedi.

Dilenci dualar ederek uzaklaştı. Jeanne de odasına döndü.

Fakat beklemediği bir durumla karşılaştı:

Loïse yatağında yoktu.

Acı bir çığlık kopararak yere düştü ve bayıldı.

Kızını, dünyadaki biricik varlığını, güzel Loïse'yi çalmışlardı...

ESİRİN DÖNÜŞÜ

Jeanne kendisine geldiği zaman odanın ortasında korkunç bakışlı bir adamın durmakta olduğunu gördü. Bu adam Henri de Montmorency'den başkası değildi. Genç kadın:

— “Alçak! Kızımı sen çaldın! Kızım nerede?” diye haykırdı.

Henri, genç kadının bileklerini tuttu:

— “Evet, iyi tahmin ettin,” diye söylendi. “Kızını ben kaçırdım. Kızın şimdi benim elimdedir.”

— “Nerede o ? Bana kızımı ver, diyorum.”
Henri, Jeanne'nin bileklerini daha ziyade sıktı:

— “Sus! Böyle bağarmakla, haykırmakla hiçbir şey elde edemezsin! Kızını görmek, ona kavuşmak istiyorsan beni dinle. Emirlerime itaat et!..”

Zavallı kadın, kızını bir daha görmesi bahis konusu olunca yumuşadı ve bu sefer yalvarmaya başladı:

— “Onu bir daha görmek mi dediniz? Oh, söyleyiniz. Bana merhamet ediniz. Ayaklarınızın altına öpeyim. Kızımı, biricik yavrumu bana geri veriniz.”

— “ Beni dinle. Kızın şu anda elimdedir. Gayet vahşi bir adamım, uzakta, beni görecektir bir yerde duruyor. Şimdi ben pencereye yaklaşır ve şapkamı sallıyacak olursam, elindeki bıçağı hemen kızının boğazına saplıyacaktır, anladın mı? Şimdi istersen bağır, çağır!”

Zavallı genç kadın taş gibi donmuş, kalmıştı.

Henri sordu:

— “Şimdi cevap ver! Sözlerime itaat edecek misin?”

Jeanne başıyla tasdik işareti yaptı.

— “Şimdi beni dinle. François geliyor. Anladın mı?”

— “François mi geliyor?”

— “Evet, onu az sonra göreceksin. Beni tâkip et... Öbür eve gideceğiz.”

Jeanne, Henri’yi bir hayal gibi tâkip etti. Öbür eve geldiler. O zaman Henri devam etti:

— “Sözlerimi iyice dinle... François birkaç dakika sonra burada olacak. Senin yanında ona bazı şeyler söyleyeceğim. Eğer sözlerimi tasdik edersen, bu akşam kızına kavuşursun. Aksi takdirde pencerenin önünde şapkamı sallarım. Çocuğun o saniyede öldürülür. İşte bak, François geliyor.”

Jeanne pencereden baktı. Henri doğru söylüyordu. İşte kocası, sevgili François’i az ötedeydi. Eve doğru gülümseyerek geliyordu:

— “François, François! Koş!” Diye mırıldandı.

Henri de pencerenin önüne geldi. Şapkasını eline aldı:

— “Dikkat et,” dedi. “Kendi ağzınla kızının ölümüne sebep olacaksın.”

— “Merhamet! Susuyorum, susuyorum. Emirlerinize itaat edeceğim.”

Bu sırada François de Montmorency kapıyı iterek heyecan ve sevinç içinde odaya girdi. Kollarını açarak:

— “Jeanne, sevgili meleğim,” sözlerini söyleyebildi.

*

Birçok kimsenin öldüğünü zannettiği François

de Montmorency aylarca süren esaretten sonra dönüyordu.

François, 2.000 süvari ile yola çıktığı hâlde Théroüanne'ye ancak 900 kişi ile ulaşabilmişti. Diğerleri hıza dayanamamışlar ve yolda kalmışlardı.

Şehre tam vaktinde varmışlardı. Çünkü aynı günün akşamında Alman ve İspanyollardan mürekkep bir kolordu şehre vâsıl olmuş ve muhasaraya başlamıştı. Ertesi günü de şehre karşı ilk hücum yapılmıştı. İlk hücum püskürtülmüş, fakat çarpışma esnasında Kral Birinci François'nın eski silâh arkadaşlarından Esse ölmüştü.

Harp şiddetle devam ediyor ve François her gün yeni bir kahramanlık gösteriyordu. Bu suretle iki ay geçmişti. Düşman şehre tam ondört defa hücum etmiş, fakat her seferinde püskürtülmüştü. Bir avuç kahraman buna rağmen dayanıyordu.

Üçüncü ayın başlangıcında düşman, teslim olmaları için şerefli bir teklifte bulundu. Ama bu da reddildi. Nihayet Almanlar son bir hücumla geçtiler. Şehrin harabeleri arasında ancak otuz kadar kahraman kalmıştı. Bunların başında bir adam, elinde uzun kılıcı, her savuruşta bir düşman askerini yere seriyordu. Nihayet bir kurşun onu da yere serdi.

İşte bu adam François de Montmorency idi. Ve sonuna kadar dövüşmek sözünü tutmuş bulunuyordu.

Artık mükavemet sona ermişti. Kendisini görüp tanıyan askerler henüz ölmediğini anlayınca kaldırıp ordugâha götürdüler.

Théroüanne ikinci defa olarak düşmanın eline düşmüş bulunuyordu. Düşman ordusu bu sayede ilerledi. Artois eyaleti zaptedildi. Nihayet Almanla-

rın Cambr sy'de kazandıkları büyük zafer  zerine Fransa sulh istemek zorunda kaldı.

Sulh yapıldıktan sonra esirler serbest bırakıldılar. İşte aldığı yaradan  lmeyen François da bunun üzerine serbest bırakılmıştı. Onbeş kadar arkadaşıyla birlikte hemen yola çıkmış ve bir an evvel şatoya avdet etmek için atını d rtнала kaldırmı tı. Gelmekte olduğunu haber vermek için de bir adamını önden göndermişti.

*

Bütün Montmorency halkı, François'i karşılamak üzere büyük meydana toplanmış bulunuyordu. Askerler selâm durdular. Hâkim hazırladığı uzun bir nutku okumaya başladı. François sözünü kesti:

— “Kardeşim Henri nerede?”

Herkes  a ırmı tı. Adamlardan biri:

— “Margency'de,” diye cevap verdi.

— “Neden burada beni karşılamak üzere bulunmuyor?”

Herhalde için içinde bir i  vardı. Atından bile inmeden derhal o tarafa doğru d rtнала hareket etti.

Az sonra Mösyö de Piennes'in evinin önünde yere atladı. Bir anda  içeri koştu. Büyük kapıyı açtı:

Çok   k r, Jeanne sağ salim karşısında duruyordu.

Jeanne, François'yi karşısında görünce, kucağına atılmak istedi. Fakat aynı anda gözleri Henri'ye ilişti. Henri elinde şapka, pencerenin yanında duruyor,  apkayı sallamak üzere bulunuyordu.

Bu esnada genç annenin hissettiği azap hudutsuz oldu. Henri'nin emri gereğince hareketsiz durmak ve tek bir kelime bile konu mamak mecburiyetinde bu-

lunuyordu. Yoksa zavallı kızı, minimini Loïse canavarca öldürülecekti.

François bu dilsiz sahne karşısında çok şaşır-
dı. Kolları yavaş yavaş indi. Henri'nin sağ eli kılıcının
kabzasında, sol eli şapkasında, hareketsiz duruyor-
du. Jeanne'nin en ufak bir hareketinde ikisini de öl-
düreceği ve küçük Loïse'yi katlettireceği gayet açık
bir surette belli oluyordu.

François hafif bir sesle:

— “Bundan hiçbir şey anlamadım,” diye mırıl-
dandı. “Bir seneden beri kendisi için kalbimin vur-
duğu karım karşımda dilsizleşmiş. Bana ‘hoş geldin’
bile demiyor. Sonra kardeşim şatoda beni karşılaya-
cak yerde, burada bulunuyor.”

Henri, zavallı Jeanne'nin taş gibi donup kaldığını
görünce biraz ferahladı:

— “Kardeşim, durumu sana anlatmaya mecbu-
rum. Maalesef sen gittikten sonra bazı fena olaylar
geçti.”

— “Ne gibi?..”

— “Bu kadın...”

— “Dikkat et, Henri, karımdan bahsediyorsun.”

— “Evet, biliyorum. Buna rağmen kendisine ka-
dın diyorum. Çünkü sen gittikten sonra onu kovmak
zorunda kaldım.”

— “Onu kovdun mu? Sebep?..”

— “Çünkü o senin ismini taşımaya lâyık değildi.
Bu kadın sana ve dolayısıyla bütün ailemize ihanet
etti ve senin kardeşin olan, seninle aynı ismi taşıyan
ben, bu sebepten dolayı kendisini kovmak mecburi-
yetinde kaldım.”

Jeanne bu sözleri dinlerken bayılacak gibi oluyor-
du. Ağzını açmamak için dudaklarını kanatıncaya

kadar dişlerini sıkmişti. François da sanki yeni bir kurşun yarası almış gibi olmuştu. Bu derece alçalan ve hıyanetten çekinmeyen bu kadını bir yumrukta ezip öldürmek için büyük bir istek duydu. Kendisini güç tutuyordu.

Fakat bir defa da kendisine sorması lâzım geliyordu. Acaba kardeşi doğru mu söylüyordu? Belki işi büyültüyordu. Belki Jeanne'nin kendisini affettirecek bazı mazeretleri vardı...

Bunun üzerine genç kadına döndü:

— “Henri'nin söylediği şeyleri duydun. Doğru mu?”

İnsan tahammülünün üstüne çıkan bir azapla kıvranan Jeanne, hiç cevap vermedi. Yalnız gözlerine dolan yaşları zaptedemediğinden bunlar sel gibi akmaya başladı.

François onu birkaç dakika seyretti. Kendi kendine: «*Geç kalmış pişmanlık göz yaşları!*» Diye düşündü. Sonra sâkin bir tavırla dışarı çıktı. Hiçbir hedef gütmenden rastgele mırıldana mırıldana yürümeye başladı.

Evet, maalesef acı bir hakikat karşısında bulunuyordu. Jeanne, sevgili karısı kendisine ihanet etmişti. Fakat herhâlde bunun bazı sebepleri olmalıydı. Kim olduğu henüz belli olmayan bir adam bu işte rol oynamıştı. Ve François şimdi bu meçhul adama karşı kalbinde büyük bir hiddet duyuyordu. Bu adamı bir eline geçirse, kendi saadetini ebediyen çalan bu alçak adamı bir yakalayabilse, onu o anda kendi eliyle gebertecekti ve bu adamı mutlaka yakalayıp gebertmeliydi.

İnsan ruhu ne kadar tuhaftır. İntikam hissi bazan en büyük kederleri bile dağıtır. O zaman yavaş ya-

vaş kendine geldi. Nerede olduğunu araştırdı. Bir ormanda idi. Biraz ötesinde de kardeşi Henri ayakta duruyordu.

Onu görünce sordu:

— “İşlerin ne şekilde cereyan ettiğini bana anlatır mısın?”

— “Bunu söylemekten ne çıkar? Yeniden acı duyacaksın.”

— “Hayır, bilâkis ben tesellimi bulurum.”

— “Nasıl teselli?..”

— “Başımıza bu felâketi getiren bu adamı, cehennem dibinde bile olsa bulacağım ve onu kendi elimle öldüreceğim.”

Henri elinde olmayarak sarardı. Bereket gece karanlık olduğu için onun bu hâli François’ın gözünden kaçmıştı.

— “O adamı mı istiyorsun?”

— “Evet o adamın kim olduğunu öğrenmek istiyorum ve mutlaka öğreneceğim de... Anlıyor musun, Henri, mutlaka öğrenmeliyim!..”

— “Anlıyorum.”

— “Ben giderken Jeanne’yi sana bırakmıştım. Ona sen göz kulak olacaktın. Hayır, bu hususta seni suçlu bulmuyorum. Senin de çok işlerin olduğunu biliyorum. Yalnız bana o adamın ismini vermeğe mecbursun. Bu hususta ısrar da edebilirim.”

— “Bu ısrarın neye dayanıyor? Benden büyük olmana mı, yoksa burada daha kuvvetli bulunmana mı?”

— “Bunu sormaya ve öğrenmeye hakkım olduğu için...”

— “Ben de sözlerinize itaat ediyorum. Siz gittikten sonra Jeanne, bir adama, sizin bu savaşa gitme-

nizden dolayı o kadar fazla müteessir olmadığını söyledi.”

— “O adam kim? İşte ben bunu öğrenmek istiyorum.”

— “Sabırlı ol, monsenyör! Bu adam belki sizden evvel Jeanne ile sevişiyordu. Belki de onu sizden daha çok seviyordu. Jeanne size karşı belki de nüfuzunuzdan ve servetinizden faydalanmak için zayıf görünmüş ve karınız olmuştu.”

François sâbit bakışlarla kendisine bakıyordu. Henri devam etti:

— “Şimdi herşeyi söylemek, her hakikati açığa vurmak zamanı gelmiş bulunuyor. Size açıkça şu noktayı söyleyebilirim ki, bu adam, sizden çok evvel Jeanne’yi elde etmişti. Siz onun için ancak ikinci bir aktördünüz.”

François sert bir sesle emretti:

— “Devam et!..”

— “Siz daha gitmeden evvel ikisi arasında hararetli aşk sahneleri geçmekte olduğu gibi, siz gittikten sonra serbest kalan âşıklar daha hararetli olarak sevişmeye başladılar. Hemen her geceyi zevk ve safa ile geçirmeye koyuldular.”

— “Alçak!..”

— “Susayım mı?”

— “Hayır, devam et...”

— “Nihayet siz çıkageldiniz. O zaman Jeanne’nin ateşli âşığı bu aşk oyununa bir son vermeyi düşündü ve Jeanne’yi bir tekmede kovdu.”

François’in başı dönmeğe başlamıştı. Önünde ayaklarının dibinde sanki derin bir uçurum hâsıl olmuştu. Henri’ye, bir deliye bakar gibi bakıyordu. Henri’ye gelince, onun da gözlerinde kin, ateş gibi

yanıyordu. Yüzü gerilmiş, dudakları mosmor olmuştu. Bir an sustu. Sonra sözlerini şöyle tamamladı:

— “Şimdi yalnız bu adamın ismini öğrenmeniz kaldı. Onu da söylüyorum Jeanne’nin sizden evvelki âşığının ismi Henri de Montmorency’dir.”

PARDAİLLAN

Henri, Jeanne'ye yalan söylememişti. Hakikaten az evvel kaçırdığı kızı Loïse'yi, adamlarından birine teslim etmişti. Bu adam az ötede elinde hançerle bekliyordu. Şapkasını sallar sallamaz, elindeki hançeri küçük kızın boğazına saplamak emrini almış bulunuyordu.

Henri'nin adamlarından biri olan, kendi tâbiriyle bu vahşinin ismi Şövalye de Pardaillan idi. Fransa'nın çok eski ve asîl bir ailesine mensup olmakla beraber zamanla çok fakir düşmüş bulunuyordu. Çünkü 50 yaşlarında görünen bu adamın bütün hayatı savaş alanlarında geçmişti. Bir köşeye çekilip servet yapmaya asla heves etmemişti.

Pardaillan, yaz kış zırhlı elbise giyer, topuklarına kadar uzanan bir kılıç kuşanırdı. Fransa'nın hemen her yanını karış karış bilir, girdiği yüzlerce çarpışma neticesinde vücudu baştan başa yara izleriyle kaplı, yanık yüzlü, son derece saf yürekli, korku bilmez bir kahramandı. Kendisine iyilik edenlere minnettar kalır ve yanında çalıştığı insanlara son derece sadakatle hizmet ederdi.

Kont de Montmorency, Armagnac eyaletini istilâ ettiği zaman kendisine rastlamış ve ne derece kahraman olduğunu anlayınca da oğlu Henri'nin maiyetine vermişti. Genç asîlzadelerin yanına, onların hesabına zaferler kazanacak, kahramanlıklar gösterecek tecrübeli silâhşorlar vermek o devrin âdetleri arasındaydı.

İşte François, Théroouanne'ye gidince, Pardaillan

da şatoda, Henri'nin yanında kaldı. Henri, Pardaillan'ı çok tutuyordu. Son derece ustaca kılıç kullanan bu adamdan daima istifade edebileceğini biliyordu. Birçok sırrını yalnız ona açıyor ve her fırsatta kendisine bol bol bahşış vermekten geri kalmıyordu.

Henri, François'in esaretten dönmesi üzerine, tatbik ettiği plânı hazırladığı vakit Pardaillan'ı çağırmış ve kendisine, küçük çocuğu kaçırmak ve şapka siyle işaret verdiği takdirde çocuğu öldürmek görevini vermişti.

Bu görev Pardaillan'ın hiç hoşuna gitmemişti. Yüzünü buruşturmasından bu açıkça belli oluyordu. Fakat ses de çıkarmamıştı. Üstelik Henri, bu cinayetin bedeli olmak üzere parmağına bir de kıymetli yüzük takmıştı.

Pardaillan, kucağında minimini Loïse, uzakça bir yerden evi seyrediyordu. Henri'nin işaret verip vermeyeceğini anlamak istiyordu. Kendi kendine de: *"Zaten işaret verse de, bu çocuğu kim öldürebilir?"* Diye düşündü.

Bu sırada François'in eve girdiği, sonra da çıktığı görüldü. Demek artık tehlike geçmişti. Pardaillan gülümsedi:

— "Haydi bakalım matmazel, biraz gülümseyiver. Görüyorsun ya, işler o kadar korkulu değil. Şunu yanımda birkaç ay saklamak fena bir iş de olmayacak. Jean'a eğlence çıktı demektir."

Böyle söyleyerek çocuğu mantosunun altına aldı. Şatonun civarında basit evlerden birine yaklaşıp açık kapıdan içeri girdi. İhtiyar Pardaillan'ı beş yaşlarında küçük bir çocuk karşıladı. Gözlerinden zekâ fışkıran ve hareketlerinden son derece çevik olduğu anlaşılan bu çocuk, Şövalyenin oğlu idi. Par-

daillan çocuğun anasının kim olduğunu hiç kimseye açıklamamıştı.

Pardaillan oğlunu kucakladıktan sonra:

— “Al bakalım Jean, sana bir kardeş getirdim,” dedi. Sonra oradaki bir kadına:

— “Mathurine” dedi, “bu kızcağıza da süt vereceksin. Fakat buna dair hiç kimseye en ufak bir şey söylemeyeceksin. Gevezelik ettiğin takdirde şatonun kubbesinde gördüğün darağacına asıldığın gündür,” sözlerini söyledi.

Korkudan yemyeşil kesilen kadın, hiç kimseye bir şey söylemeyeceğine yemin ederek hemen çocukla meşgul olmaya başladı.

Küçük Jean, o sırada gözlerini açarak tebessüm eden minimini kızı görünce zıplamaya ve ellerini birbirine vurmaya başladı:

— “Bak, babacığım, ne güzel bir kız!..”

Bu sözler, ihtiyar Pardaillan’a garip bir şekilde tesir etti. Gayriihtiyarî gözleri doldu. O zamana kadar ağlamak nedir bilmeyen koca kurt, göz yaşlarını oradakilere göstermemek için kendisini dışarı dar attı.

Kendi kendine: “*Vay koca budala!*” Diye söylendi. “*Bu işler senin becereceğin işler değil! Kimbilir annesi şimdi ne hâldedir. Ben ne yaptım?..*”

Bir saat sonra Pardaillan tekrar Margency’ye gitmişti. Yerlerde sürüne sürüne, kimseye kendisini belli etmiyerek pencereye kadar yaklaştı ve içerisini seyre başladı.

Gördüğü manzara ve işittiği sözler kendisini deli divane etti...

Zavallı Jeanne, François ve onu takiben Henri çıkıp gittikten sonra deli divaneye dönmüştü. Göz yaş-

larını serbest serbest akıtıyordu. Henri'ye lânetler yağdırıyor. François'dan af diliyor ve avazı çıktığı kadar kızı Loïse'yi çağırıyordu.

Pardaillan bunları gördükten ve duyduktan sonra, yaptığı cinayetin ne kadar ağır ve alçakça olduğunu anladı. Yavaş yavaş pencerenin önünden çekildi. Sonra bir deli gibi kulübesine doğru koşmaya başladı. Bu sırada gece de basmaya başlamış, ortalık adamakıllı kararmıştı. Pardaillan eve varır varmaz hemen yatak odasına girdi. Küçük kız, oğlunun yanında mışıl mışıl uyuyordu. Onu hiç uyandırmadan aldı. Sonra Mathurine'ye:

— “Jean'ı uyandırıp giydiriniz. Onu uzun bir seyahate gidecek gibi hazırlayınız. Uşağıma da söyleyin, atımı eğrleyerek getirsin. Bütün bunlar bir saat içinde tamam olmalıdır. Anladın mı?”

— “Anladım efendim!”

İhtiyar, Şövalye, küçük yavru kucağında olduğu hâlde Margency'ye doğru yürüdü.

Sütnine çoktan odundan dönmüştü. Zavallı Jeanne'nin ne hâlde olduğunu görünce çok şaşırmış, beyhude yere onu sakinleştirmeye çalışıyordu:

— “Haydi kızım, bir parçacık uyu. Hemen sâkinleşeceksin! Aman Allahım, bu kıza ve bize merhamet et! Kendi kendini öldürecek...”

— “Loïse!” Diye haykırarak kapıya koştu. Sütnine arkasından: “Çıldırıldı” diye düşünüyordu Jeanne kapıyı açınca, uzun boylu bir gölge göründü. Kendisine beyaz bir kundak uzatıyordu. Bunu bir anda kaptı. Doğruca koltuğun üzerine koydu: “Acaba çocuğa bir şey yaptılar mı?”

Diye düşünerek, süratle yavruyu soydu. Her tarafını muayene etti. Hayır, Loïse, biricik kızı sapa-sağlamdı. Bunu görünce, çocuğunu o kadar kuvvet

ve şiddetle sevmeye ve öpmeye başladı ki, zavallı çocuk uyanarak bağırmaya, haykırmaya koyuldu.

Pardaillan bütün bu manzarayı kalbi parçalana-
rak seyrediyordu. Jeanne ondan sonra ihtiyar askere
döndü ve ellerini yakalıyarak zorla öptü.

Pardaillan:

— “Madam!” Diyerek ellerini kurtarmak isti-
yordu.

— “Hayır, bırakınız onları öpeyim. Kızımı bana
getiren elleri öpeyim. Bana isminizi, kim olduğunu-
zu söyleyiniz. Hayatımın sonuna kadar bunu unut-
mıyacağım.”

— “Bir ihtiyar asker, madam. Bugün burada, ya-
rın başka yerde dolaşan bir serseri... İsmi size ne lâ-
zım!”

— “Kızımı nasıl oldu da getirdiniz?”

— “Bir adamın, kucağındaki bir çocukla gitmek-
te olduğunu gördüm. Durumu şüpheliydi. Ona yak-
laşarak sordum. O da bana herşeyi anlattı. Görü-
yorsunuz ya, ne kadar basit!”

— “Peki, neden isminizi söylemiyorsunuz? Söy-
leyin de size hayatımın sonuna kadar dua edeyim.”

— “Hayır, madam, ismim size hiçbir şey ifade
etmez. Faydasız bir isim, öğrenmeyiniz.”

— “Öyleyse bana ötekini, kızımı çalan adamın
ismini söyleyiniz!”

Pardaillan'ın tüyleri diken diken oldu:

— “Kızınızı kaçıran adamın mı ismini istiyorsu-
nuz?”

— “Evet! Kızımı öldürmek teklifini de kabul
eden o vicdansızın kim olduğunu öğrenmek istiyο-

rum. Ona bütün hayatımca lânet etmek için bana ismini söyleyiniz.”

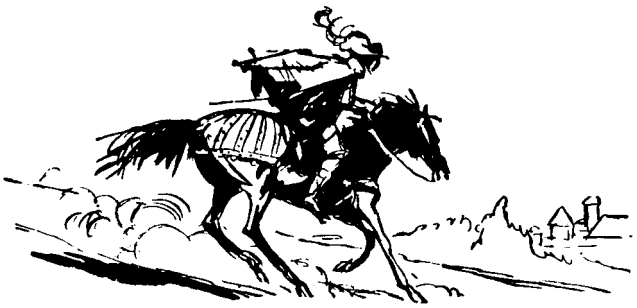
Pardaillan'ın rengi sarardı:

— “Evet madam, hakkınız var.”

— “O alçağın ismi nedir?”

— “Söyleyeyim. Şövalye de Pardaillan!” Ve bunu söyler söylemez hemen kaçtı.

Sekizinci Bölüm

PARİS YOLUNDA

Henri ağabeyisine karşı bu müthiş sözleri söylediği vakit gece karanlığı ormanı süratle kaplıyordu. François'in yüzü hiddetten bembeyaz kesilmişti. Kardeşine nefret ve iğrenmeyle bakıyordu.

Bu böylece birkaç dakika sürdü. Sonra net bir sesle:

— “O hâlde sana haber vereyim: Gebereceksin!”
Dedi.

Henri bir anda geriye sıçradı ve belinden kılıcını çekti:

— “Herhâlde ikimizden birinin öleceğini söylemek istiyorsun...”

— “Hayır, sadece sen gebereceksin!”

Sonra da ağır ağır kılıcını çekti.

Birkaç saniye sonra kılıçlar birbirine değmiş ve iki kardeş arasında son derece şiddetli bir çarpışma başlamış bulunuyordu. Henri, bütün kudret ve ustalığını bileğinde toplamış, son derece dikkatle kılı-

lıç kullanıyor ve cidden ustaca dalışlarla ağabeyisini zor durumlara düşürüyordu. Buna mukabil François çok kayıtsız görünüyordu. Kılıçları yalnız gözüyle tâkip ediyordu. Aklının başka yerde olduğu belliydi.

Kendi kendine: *Demek karımı kandıran adam öz kardeşimmiş! Şimdi ne yapmalıyım? Kardeşimi öldürmem gerekiyor. Ondan sonra yeniden bir yeis ve ıstırap içine düşeceğim.*”

Bu sırada Henri'nin kılıcı hafifçe François'in boğazına değdi ve bir damla kan çıkardı. Bu hareket, François'in aklını başına getirmişti. Hemen kendisini topladı. Henri de kendisini kızdırmak, hislerini kırbaçlamak için ne söylemek lâzım gelirse, bunları söylemekte kusur etmiyordu. Bir ara yeniden ağabeyisine hakaret dolu bir küfür savurdu.

Artık çok oluyordu. François:

— “Kendini kolla, Henri!” Diye haykırdıktan sonra, şiddetle ileri atıldı. Çarpışma pek şiddetli, fakat kısa sürdü. Sonra acı bir feryat duyuldu. Kılıç Henri'nin üçüncü kaburgasının üstüne saplanmıştı. Henri kılıcı atarak yere düştü. Şimdi kılıcı biraz batırmak, Henri'nin kalbini delmek için yeterdi. Fakat François kendisini tuttu. Ne de olsa, şimdi yerde yatan adam kardeşiydi. Bu sırada oraya çıralarını yakarak gelen odunculara Henri'yi işaret etti ve tek bir kelime bile söylemeden şatonun yolunu tuttu.

İki saat sonra şatoya varmıştı. Nöbetçi kendisini görünce selâm durdu. Fakat aynı zamanda ufak bir hayret çığılığı koparmaktan da kendini alamadı.

François'in sabahleyin simsiyah olan saçları beyazlaşmış, bembeyaz olmuştu.

François, nöbetçiye sert bir sesle:

— “Bana bir hayvan getiriniz!” Dedi.

Birkaç saniye sonra bir at getirildi. François ata binerken nöbetçi sordu:

— “Monsenyör acaba ne vakit geri dönecekler?”

— “Geri dönmek mi? Hiçbir vakit!..”

Sonra atını şiddetle mahmuzladı. At, karanlık yollar içinde kayboldu, gitti.

*

Jeanne, çocuğunu sağ salım elde ettikten sonra hemen yola düşmüş, doğruca Montmorency şatosunun yolunu tutmuştu. Küçük kızı kucağında olduğu için artık onu kendisinden hiç kimse alamazdı.

François’e bütün hakikati söylemeye karar vermiş bulunuyordu. Hain Henri’nin kendisine oynadığı oyunu, çektiirdiği ıstırapları bir bir anlatacaktı. Ondan sonra en tatlı ve en büyük sürpriz olan küçük çocuğu, minimini Loïse’yi kucağına verecekti.

Şato görünmüştü. İşte François, kocası, çocuğunun babası bu anda orada bulunuyordu. Fakat uzaktan, şatonun kapısında bir hareket gördü. Ellerinde meşalelerle birçok adam duruyordu. Bunların arasından bir adam atını dörtmala kaldırmış olduğu hâlde geçti. Meşalelerin ışığı altında aydınlanan yüzünü Jeanne bir saniyede görmüştü:

— “Ta kendisi!” Dedi ve bütün kuvvetiyle ileri atıldı:

— “François, François!” Diye haykırdı.

Fakat geç kalmıştı. Birkaç saniye zarfında herşey bitmiş, François belki de bir daha adı duyulmak üzere gitmişti.

O zaman kadın kendisini uğurlayan muhafızlara yaklaştı:

— “François nereye gidiyor?” Diye sordu.

— “Gittiği yeri kimse bilmiyor.”

— “Ne vakit geri dönecek?”

— “Bir daha geri dönmeyeceğini söyledi.”

— “Bu yol nereye gider? Monsenyör hangi yolu tâkip ediyor?..”

— “Bu yol, Paris yoludur.”

— “Paris mi, pekâlâ!..”

Jeanne, hâlâ uyumakta olan küçük kızını kucağında sıkı sıkıya tuttuğu hâlde hemen yola çıktı.

Şimdi Jeanne'nin önüne yeni bir yol açılıyordu: Paris! Oraya gidecekti. François de Montmorency'yi bu büyük, bu uçsuz bucaksız şehirde arayacaktı. Orasını hiç bilmiyordu. Yalnız masal gibi ismini duyuyordu, o kadar... Fakat Paris ne kadar büyük olursa olsun, orada François de Montmorency gibi tanınmış bir insanı bulmak herhâlde kolay olacaktı.

İşte bu düşünce ve azimle yola çıktı. Ne karanlığa, ne cebinde beş para bulunmamasına, ne de yol kesen haydutların ve hırsızların bolluğuna aldırıyor, durmadan yürüyordu.

*

François'in hareketinden bir saat kadar sonra oduncular, Henri'yi bir sedye üzerine koymuş oldukları hâlde getirdiler. Sedye kan içinde kalmıştı. Bunu gören şato halkı, büyük bir telâş ve heyecan gösterdi. Derhal odasına nakledildi ve şatonun operatörü çağrıldı.

Operatör yarayı muayene ettikten sonra:

— “Yaşayacak,” dedi. “Fakat altı ay yerinden kıpırdayamaz.”

Oduncular, François ile Henri'nin düello ettiklerini görmüşlerdi. Fakat korkularından hiç kimseye bir şey söylemediler. Şatoda pek az kimse Henri'nin bu durumu ile François'in gidişi arasında bir münasebet olabileceğini düşündü.

Diğerleri, Henri'nin, ormanda birtakım meçhul soyguncular tarafından yaralandığını sanıyorlardı.

*

Şövalye de Pardaillan'ın da şatoyu terketmesi aynı saate rastlamıştı. Henri de Montmorency, Pardailan'a, çocuğu saklamasını ve kimseye göstermemesini emretmişti. Halbuki o, bu hareketin ne kadar iğrenç bir şey olduğunu düşündüğünden, bu emri tutmamış ve çocuğu annesine geri vermişti. Henri tabii kendisine çok kızacaktı. Belki de derhal yakalatıp öldürtecekti. Efendisinin tabiatını çok iyi biliyordu. İşte bu düşünceyle, en iyi şeyin oradan çıkıp gitmesi olduğunu düşünmüş ve derhal kararını vermişti:

— “Şu çocuğu annesine geri vermekle senyöre ihanet ettim. Bunun cezası ölümdür. Bu yaştan sonra boynumda bir ip görmek hiç de hoşuma gitmez. Daha evvel şu atın nallarını muayene edeyim.”

Ondan sonra ata atladı. Çocuğunu kucağına aldı ve dörtnala Paris'e doğru hareket etti.

Aradan yarım saat kadar geçtikten sonra, yolun ortasında bir gölge gördü. Dikkat edince bunun, tanıdığı bir kadın olduğunu anladı. Yanına yaklaştı:

— “Madam!” Diye hitap etti.

Kadın durdu ve sordu:

— “Bu yol doğru Paris'e gider, değil mi?”

— “Evet, fakat yalnız başınıza mı seyahat ediyorsunuz?”

— “Evet!”

— “Bunun ne kadar tehlikeli bir iş olduğunu bilmiyorsunuz galiba... İsterseniz size refakat edeyim.”

— “Hayır, teşekkür ederim! Benim bir şeyden korkum yoktur.”

Şövalye ne yapabilirdi? Kadını selâmlıyarak yoluna devam etti. Fakat biraz gittikten sonra yine durdu ve geri döndü:

— “Madam, Paris’te kimin yanına gidiyorsunuz?”

— “Orada yanına gideceğim hiçbir tanıdığım yoktur.”

— “Aklınıza fena bir şey gelmesin. Fakat öyle zannediyorum ki, paranız da yok.”

— “Hayır, yok!”

Şövalye kendi kendine bir dakika kadar düşündü. Sonra katî bir kararla eğildi ve küçük Loïse’nin göğsüne parlak bir şey bıraktı:

— “Rica ederim, madam, bunu kabul ediniz ve şu Şövalye de Pardaïllan’a da daha fazla lânet etmeyiniz. Çünkü kendisi dostlarımdan biridir.”

Böyle diyerek atını mahmuzladı ve karanlık içinde dörtnala uzaklaştı.

Jeanne o zaman bu adamın, kendisine kızını veren adam olduğunu tanıdı. Kızının göğsüne bıraktığı parlak şeyi de muayene ettiği zaman bunun bir yüzükten koparılmış iri bir elmas olduğunu gördü.

Bu elmas, küçük Loïse’yi kaçırmak için Henri’nin, Pardaïllan’a verdiği elması.

AŞK UĞRUNA TERKEDİLEN SAADET

Kont de Montmorency, odasında bir aşağı bir yukarı hiddetle dolaşıyordu. Orada bulunan subaylar ve adamları küme küme toplanmışlar, yavaş sesle, cereyan eden garip olaylardan bahsediyorlardı.

Bu sırada pencereden bakan Kont, kucağında bir çocuk bulunan bir kadının, kapının önünde durmakta olduğunu görünce, bunun içeri alınmasını emretti.

Öldü bildiği büyük oğlu François, âni olarak gece dönmüş ve kendisiyle arasında cereyan eden şiddetli bir münakaşadan sonra meçhul bir semte doğru hareket etmişti. Bu sırada ikinci oğlu Henri'nin de bir ormanda bilinmeyen haydutların taarruzuna uğrayarak yaralandığı haberini almıştı:

Fransa Kralı İkinci Henri de aynı gün saat dörtte Fransız orduları Başkomutanı Kont de Montmorency'yi ziyaret edecekti. Bu haberden de, yeni bir savaşa başlayacakları anlaşılıyordu.

Louvre sarayının hemen karşısında bulunan bu köşk son derece süslü ve büyük bir konaktı. Kont de Montmorency, servet itibariyle Kraldan hiç de geri değildi. Konağında sayısız denecek kadar çok adamı vardı.

Kont birkaç defa kadının bulunduğu odanın kapısına kadar gittiği hâlde, ayağını yere vurarak içeri girmemişti. Nihayet son bir kararla kapıyı açtı ve içeri girdi.

Kadın, uyuyan çocuğunu bir koltuğun üzerine bı-

rakmış, odanın ortasında dimdik ayakta duruyordu.

Kont çatılmış kaşlariyle ona doğru iki adım attı ve sert bir sesle:

— “Ne istiyorsunuz, madam?” Diye sordu.

Kadıncağz şaşırmıştı:

— “Monsenyör!” Diye kekeledi.

Kont devam etti:

— “Şaşıрманızın sebebini anlıyorum. Karşınızda kolayca aldattığınız oğlumun yerine babasını görünce çok şaşırdınız, değil mi?”

Jean da sapsarı kesilmişti:

— “Evet, burada François’i bekliyorum,” dedi. “Fakat benim soyumdan bir kadın, kocası yerine onun babasını görmekle şaşırmaz!”

Kont gürledi:

— “Kocanız mı dediniz? Bunu bir daha ağzınıza almayacaksınız. François bana gece herşeyi anlattı. Gerek sizin, gerek babanızın ne kadar hilekâr olduğunuzu biliyorum. Onun iyi kalpliliğinden istifade ederek evlenmişsiniz. Fakat ne garip bir evlenme! Âdetâ bir hırsızlık gibi...”

Jeanne’nin da sabrı tükenmişti. O da hiddetle haykırdı:

— “Yalan söylüyorsunuz!”

— “Yalan mı söylüyorum? Bunu yüzüme karşı söylemeye nasıl cesaret ediyorsunuz?”

— “Evet, yalan söylüyorsunuz. Babama ve bana iftira ediyorsunuz. Bana hakaret etmekle aynı zamanda isminizi taşıyan bir kadına da hakaret etmekte olduğunuzu unutmayınız...”

Bu sözlerin şiddetinden ve Jeanne’nin sesinden hayret içinde kalan Kont, gayriihtiyarî kızardığını hissetti:

— “Pekâlâ, söyleyiniz madam, sizi dinliyorum.”

Zavallı Jeanne, o zaman olanca belâğat kudretini ve kabiliyetini kullanarak başından geçen acı ve tatlı bütün olayları birer birer anlattı. François ile nasıl seviştiklerini, Henri’nin tehditlerini, sonra evlenmelerini, Henri’nin kendisine oynadığı oyunları hep hikâye etti.

İhtiyar Kont, herşeyi sükûnetle dinledi. Sonra gözleri küçük kıza ilişti:

— “Çocuğunuzun ismi nedir?”

Jeanne yeni bir heyecanla sevindi. Bu katı kalbi nihayet yumuşatabilmiş miydi?

— “Loïse!” Diye cevap verdi.

— “Demek bir kız?”

— “Evet François’in kızı ve sizin torununuz.”

Kont dudaklarını büktü. Bir derebeyi için kız çocuğunun hiçbir önemi yoktu. Sonra sert bir tavırla:

— “Ben sizi dinledim, şimdi de siz beni dinleyiniz,” dedi. “Derhal şu noktayı söyleyeyim ki, bu evlenme imkânsız bir şeydir...”

Jeanne kalbinden vurulmuş gibi oldu:

— “Evet, anlıyorum,” dedi. “Fakat bir defa olup bitmiş bulunuyor...”

Kontun yüzünü ânî olarak bir hiddet kapladı. Bir şey söyleyecek oldu. Sonra vazgeçti. Nihayet yeleğinin cebinden çıkardığı kâğıdı Jeanne’ye uzattı:

— “Bunu okuyunuz!”

Kâğıdın üzerinde krallık arması göze çarpıyordu.

Jeanne heyecan içinde kendisine uzatılan kâğıdı okudu:

— “*Margency Kontu ve Montmorency ailesinin büyük evlâdı, İsviçreli piyade alayımızın komutanı*

bulunan François'ın tevkişi ile hayatının sonuna kadar Temple hapishanesinde hapsedilmesi için hâkim Tellier'e emir verilmiştir. Bu emrin infazından gerek hâkim, gerek maiyeti memurları sorumlu bulunmaktadırlar."

Jeanne kekeleydi:

— "Ah Monsenyör! Fakat François size ne yaptı? Hayatının sonuna kadar hapiste yatmağa mahkûm olacak ne cinayet işledi?"

— "Madam, bu kâğıt henüz imza edilmiş değildir. Ben Fransız orduları başkomutanıyım. Yâni Fransa'nın en büyük ve en nüfuzlu bir âmiriyim. Az sonra Kral evime, beni ziyarete gelecek. O zaman bu kâğıdı kendisine uzatarak imzalatacağım. Bunun neticesinde François da yarın sabah, bir daha çıkmamak üzere hapse girecektir."

— "Fakat niçin Monsenyör, niçin? François bu cezaya çarpılmak için ne yaptı?"

— "Çünkü sizinle evlendi."

— "Ya, demek François'ın işlediği cinayet bu... Onun bunda ne kabahati var? Eğer sevmek, aşk bir cinayetse beni cezalandırınız. Beni öldürünüz! Ne yapayım, elimde değil... Onu hâlâ seviyorum."

Kont, Jeanne'ye ikinci bir kâğıt daha uzattı:

— "Bu da, evlenmenin sizin tarafınızdan bozulmuş olduğuna dair bir senettir. O hâlde bunu imzalayınız."

Jeanne, acı acı feryat etti:

— "Hayır, hayır!.. Ben kocamdan vazgeçmem! Beni öldürünüz, fakat bana bu zulmü yapmayınız!"

— "Katolik dininde evlenme akdinin bozulmasının güçlüğünü takdir ediyorum. Fakat Kralın yaradımıyla!.."

— “Merhamet ediniz! Adalet istiyorum, Monsenyör!”

— “Papanın müsaadesini aldık. İş yalnız sizin imzanıza kaldı...”

— “Merhamet ediniz! Bana acıyınız!”

— “İmzalayınız madam! Papa bu evlenmeyi ortadan kaldıracaktır!..”

— “Ya kızımız, torununuz ne olacak?”

— “Artık yetişir! Bu iki kâğıttan birini bugün Krala vermem lâzım. Senedinizi bu akşam Roma’ya göndermezsem, François yarın sabah bir daha çıkmamak üzere hapse girecektir. Eğer onu hakikaten seviyorsanız bu senedi imzalamanız lâzımdır.”

Zavallı Jeanne, hâlâ yalvarıyordu:

— “Merhamet! Merhamet! Buna asla cesaret edemem!”

Bu anda konağın avlusunda bir gürültü oldu: «*Yaşasın Kral!*» Sesleri yükseldi. Boru sesleri aksetti. Odanın kapısı şiddetle açıldı:

— “Monsenyör, Majeste Kral geldi!”

Kont, Jeanne’ye baktı:

— “Elinizdeki kâğıdı yırtabilirsiniz, madam. Ben Krala diğer kâğıdı imzalatacağım.”

— “Durunuz!”

— “Ne var?..”

— “İmzalayacağım. Bana bir kalem veriniz!..”

Birkaç saniye sonra senet imzalanmıştı. Fakat bunun için son gayretini sarfeden Jeanne, daha fazlasına dayanamayarak sırtüstü yere yuvarlanmış ve kendisini kaybetmişti.

Kont, kâğıdı alarak itina ile katladı ve yeleşinin cebine yerleştirdikten sonra Kralı karşılamak üzere odadan çıktı.

SİYAHLI KADIN

Papa, François de Montmorency ile Jeanne de Piennes'in evlenme akdini feshetti ve François, 1558 senesinde Kralın gayrimeşru kızı Diane de France ile evlendi. Düğün gününden iki hafta önce François, prensesi ziyarete gitmişti. Aralarında uzun bir konuşma geçti François neticede:

— “Ben yalandan hiç hoşlanmam,” dedi. “Fikirlerimi serbestçe söylediğimden dolayı beni affediniz. Fakat ben sizi hiçbir vakit sevmedim ve hiçbir vakit de sevmeyeceğim! Bunu şimdiden söylemek isterim!”

Prenses, François'in sözlerini gülümseyerek dinliyordu. François devam etti:

— “Bizi evlendiriyorlar. Kral ve babam, bazı siyasî sebeplerden dolayı evlenmemizi lüzumlu buldular. İkimiz de büyüklerimizin emirlerine itaat ediyoruz. Bilmem bu kadar açık konuşmam sizi incitiyor mu?”

— “Hayır, hayır!.. Devam ediniz!”

— “Eğer kalbim serbest olsaydı, sizden başka kimseye ait olamazdı. Çünkü dünyada sizden daha güzel bir kadın bulunmaz kanaatindeyim.”

— “Demek kalbinize hâkim olan başka bir kadın var?”

— “Hayır madam. Fikrimi iyi izah edemedim. Benim kalbim tamamiyle ölmüş bulunuyor. Vücudum da tesadüfen yaşıyor. Harp meydanlarında daima ölümü aradım. Fakat o benden daima kaçtı. Binaenaleyh bu evlenmemiz sadece iki aile ismini

birleştirecektir. Size karşı daima en sadık bir dost, bir arkadaş olacağımı da beyan ederim. İşte görüyorsunuz ya, düşüncelerimi ve duygularımı ne kadar açık söyledim. Şimdi cevabınızı bekliyorum.”

Diane ayağa kalktı. Son derece güzel olmakla beraber gayet hassas bir kalbe malik olan Prens:

— “Sözleriniz karşısında kendimi hakarete uğramış addetmiyorum,” dedi. “Kralın arzusuna itaat etmekle beraber ikimiz de kalbimizi muhafaza edelim. Ben kalbinizin matemine hürmet ve riayet edeceğim. Benim doktorluğa çok istidadım olduğu söyleniyor. Kimbilir, belki de derdinize bir çâre bulurum.”

Böylece iki taraf arasında bir mukavele aktedilmiş oldu. O günden sonra François birçok savaşa katıldı. Fakat ölüm her defa kendisinden kaçtı.

Henri’ye gelince, iki kardeş birbirleriyle karşılaşmaktan son derece çekiniyorlardı. Birbirlerini hiç görmediler. Birisi kuzeyde çarpışırken öbürü güneyde bulunuyordu.

Jeanne de Piennes’e gelince, o, ortadan yok olmuştu. İki kardeş muhtelif vesilelerle gizliden gizliye kendisini araştırdıkları hâlde, izine bile rastlamamışlardı. Yoksa Jeanne’de Piennes ölmüş müydü?..

*

Hayır, Jeanne ölmemişti. Günlerini, aylarını ve senelerini göz yaşlarıyla doldura doldura yaşıyordu. Evi Saint - Denis sokağında idi. Fakir bir evin çatı arasındaki üç odasına sığınmıştı. Orada yaşıyordu.

Zavallı kadının gözü, içeride genç bir kızın oturduğu odaya girerken bir aynaya ilişti. Gayriihtiyarî: “*Acaba François beni bu hâlde görse tanıyabilir miydi?*” Diye düşündü. “*Eski güzel Jeanne nerede? O gitti, yerine siyahlı bir kadın geldi.*”

Jeanne yanlışı görüyordu. Çünkü hakikatte güzelliği asla kaybolmamıştı. Yüzüne akseden solgunluk, bilâkis, yüzünü daha mânalı, daha çekici bir hâle getirmişti. Yalnız gözlerinde eski parlaklık kalmamış ve dudaklarının yanlarında ıstıraptan birer derin çizgi hâsıl olmuştu.

Bu sırada gözleri pencerenin yanına oturmuş genç bir kıza ilişti. Melek yüzlü olan bu genç kız, elindeki beyaz işiyle son derece meşgul görünüyordu. Bu güzel kız, Loïse'den başkası değildi.

Loïse onaltı yaşına basmıştı. Koyu menekşe renkli gözleri, sarı saçları ve kar gibi beyaz teniyle hakikaten bir meleği andırıyordu

Jeanne, kızının yanına yaklaşarak saçlarını okşadı. Genç kız başını kaldırarak tatlı tatlı gülümsedi:

— “Anneciğim,” dedi, “siz biraz dinlenin. Ben bu işi bir-iki saat içinde tamamlarım.”

— “Güzel Loïse’ciğim, bu işlemeyi bugün genç madama teslim etmek mecburiyetinde olduğumu galiba unutuyorsun?..”

— “Şu kibar olduğunu söylediğiniz Madam Touchet’e değil mi?..”

— “Evet çocuğum...”

— “Ah anneciğim. Biz neden onlar gibi zengin ve kibar değiliz de, fakir, işçi insanlarız?.. Bunu şikâyet olsun diye söylemiyorum. Sadece sizin istirahatinizi düşündüğümden...” Jeanne’nin kalbi burkuldu. Gözleri yaşardı. Kendi kendine: “Zavallı yavrum.” Diye düşündü. “*Acaba sana Loïse de Montmorency olduğunu söylesem, bunu bilmiş olsan ne derdin?*”

Loïse sordu:

— “Anne, sahi, benim ellerim prenses eline benziyor mu?”

— “Elbette, kızım... Ne yazık ki iki mel'un insan senin de talihini yıktılar.”

Loïse o zaman annesinin ellerine sarıldı:

— “Sevgili anneciğim, dedi, kalbinizi her zaman üzen bu sırrı bana ne vakit söyleyeceksiniz?”

— “Hiçbir vakit...”

— “O hâlde felâketimize sebep olan o iki adamın isimlerini olsun bana söyleyiniz. Bunlardan birinin ismini bana evvelce söylemiştiniz.”

— “Evet kızım, Şövalye de Pardaillan.”

— “Bunu asla unutmayacağım ve hayatımın sonuna kadar kendisine lânet edeceğim. Fakat öbürünün ondan daha alçak olduğunu söyledığınız öbür adamın ismi nedir?”

Jeanne cevap vermedi. Loïse de daha fazla ısrar etmedi. İki kadın başlarını eğerek ellerindeki işi bir an önce bitirmek üzere çalışmaya koyuldular. Niha yet iş bitti. Jeanne bunu Madam Touchet'e götürmek üzere mantosunu giyerek evden çıktı.

O zaman Loïse, hemen arka tarafa bakan odalardan birine koştu. Buradaki pencerelerden karşıdaki Devinière oteli görünüyordu. Loïse heyecan içinde başını kaldırdı. Karşıda, en yukarıda çatı arasındaki pencerede bir genç duruyordu. O da kızı görünce parmaklarının ucuyla kendisine bir öpücük gönderdi.

Loïse tereddüt içinde kızardı. Gözleri bir saniye kadar ona takılı kaldı. Bu, bir aşk itirafı mıydı? Belki...

Zavallı genç kız, karşısındakinin kim olduğunu bilmiyordu. Eğer o gencin Şövalye Jean de Pardaillan olduğunu bilseydi, kalbindeki aşkın yerini çabucak bir nefret kaplayacaktı.

PARDAİLLAN'IN HAYATI

Bu genç Jean de Pardaillan, üç seneden beri Devinière otelinin en üst katında Saint - Denis sokağına bakan, oldukça geniş ve güzel bir odada oturuyordu. 20 yaşlarında kadar, uzun boylu, çevik; fakat beş parasız bir gençti. Yaz, kış daima kül renginde kadife bir elbise giyyordu. Başında da bir yanına bir horoz tüyü takılmış yuvarlak bir şapka bulunuyordu. Ayaklarında kocaman mahmuzlar takılı boz renkte çizmeler ve belinde de kayışı eskimiş uzun bir kılıç göze çarpıyordu.

Bu gösterişsiz kıyafetine rağmen onda bir kibarlık, bir sevimlilik göze çarpıyordu.

Şövalye de Pardaillan'ın en çok tanıdığı yerler Saint - Denis ve Temple sokaklariyle Saint - Antoine meydanı ve Mauvais - Garçon sokaklarındaki küçük meyhanelerdi. Bu, bir şeyden korkmaz, sevimli ve hırçın delikanlı, genellikle kadınların çok hoşuna gidiyordu.

Pardaillan'a gelince, o bu bakışların farkında bile olmadan mahmuzlarını şingirdatarak genç bir kurt gibi sokakları dolaşıyordu. Polisler kendisine çok önem veriyorlar ve bir işin içinde rol oynamışsa, onu tatlılıkla ele geçirmeye çalışıyorlardı. Bütün bu mahalle ve civar serseriler, bu fevkalâde kuvvetli, kılıç oynatmakta çok usta ve gözü bir şeyden yılmaz delikanlıya çok hürmet ediyorlardı. Pardaillan bunlara da kıymet vermiyordu. Onun için dünyada kıymet ifade eden üç şey vardı:

Galaor, Pipeau, Giboulée...

Galaor bir at, Pipeau bir köpek ve Giboulée de bir kılıçtı...

Altı ay kadar evvel bir gün, babası, oğlu Jean'ı yanına çağırmıştı. Baba - oğul, iki seneden beri bu otelde oturuyorlardı.

İhtiyar asker:

— “Sana vedâ etmek istiyorum. Ben gidiyorum,” demişti.

— “Nereye gitmek istiyorsunuz?”

— “Orası belli değil. Seni de beraber götürmek isterdim. Fakat benimle gelmek isteyeceğini zannetmiyorum. Bu hususta ısrar da edemem. Paris büyük bir yerdir. Seni de tam istediğim gibi yetiştirdim. Fransa'da seni aldedebilecek bir silahşorun bulunabileceğini pek ummam! Belki Paris'te kalmayı, talihini burada denemeyi istersin.”

Genç Pardaillan kızardı. Bunu gören babası devam etti:

— “Görüyorum ki, burada kalmayı tercih ediyorsun. İşte ben de onun için sana vedâ etmek istiyorum.”

— “Neden gitmek kararını verdiniz?”

— “Bir sürü sebep var. Bir defa, içimde dövüşmek, savaşmak isteği yanıyor. Paris'te kalmaktan pek sıkıldım. Biraz dolaşmak istiyorum.”

Belki de ihtiyar askere bu kararı verdiren sebep başka idi. Fakat bunu söylemiyordu. Sözüne devam etti:

— “Belki de ebedî olacak olan bu ayrılığımızda sana öğütten başka bir şey bırakamayacağım için çok üzgünüm. Fakat öğütlerimi tutacak olursan, herhâlde ileride kazançlı olursun...”

Genç adam göz yaşlarını zaptetmeye muvaffak olmadı. Babası saçlarını okşadı:

— “Herşeyden önce vicdanını temiz tut, oğlum! Eğer ben böyle yapsaydım serseri olmazdık. Bir cinayet, ikimizi de perişan etti.”

— “Bir cinayet mi?”

— “Cinayet, yahut ahmakça bir davranış... İkisi de bir... Bunu da yapan benim.”

— “Siz mi? Alay mı ediyorsunuz, baba?”

— “Dinle, oğlum. Hayatta binbir macera geçirdikten sonra, nihayet senin de istikbalini temin edecek sâkin bir hayata kavuşmuştum. Yemek, içmek boldu. Gayet namuskârane yaşıyordum. Bir gün bir olay oldu...”

— “Nasıl bir olay?..”

— “Yanında çalıştığım adam bana bir görev verdi. Bu görev, küçük bir çocuğu kaçırmaktan ibaretti. Bu basit işe mukabil tam üç bin altın değerinde bir elmas hediye etti. Bu kaçıracığım çocuğu bir süre de muhafaza edecektim. Mukavelemizin bir şartı daha vardı ki, bunu sana söylemiyorum. Çünkü ilk andan itibaren buna itaat etmemeye karar vermiş bulunuyordum.”

— “Sonra, baba?..”

— “Sonrası basit... Çocuğu, bana verilen emrin aksine annesine teslim ettim. Elması da annesine bıraktım. İşte bu yüzden tam 16 senedir sefalet ve serserilikle ömür geçiriyoruz. Şimdi beni dinle...”

— “Dinliyorum babacığım.”

— “Evvelâ erkeklere inanma... Bir kimseyi suda boğulurken görürsen, hemen oradan uzaklaş. Bir sokak köşesinde hırsız ve cânilerin bir adama saldırdıklarını görürsen, hemen başka yola sap... Bir adam sana, ben senin dostunum, derse, ona senden nasıl bir fenalık istediğini sor... Sana bir adam, iyilik yapmak isterse, hemen zırlı gömleğini giyin... Eğer se-

ni biri imdada çağırırsa, kulaklarını tıka... İşte sana öğütlerim... Bunları unutmayacağına yemin ediyor musun?..”

— “Ediyorum...”

— “Kadınlara gelince, onlara da hiç inanma! En güzel görünen, en iyi görünen kadınlar bile, yalancı ve hilekârdırlar. Boynuna dolanacak olan kollar, en zayıf ânında seni boğmaya kalkışacaktır. Bunu katiyen unutmaman lâzımdır... Onun için, sen de hiçbir kadına gönlünü kaptırma... Onlardan daima uzak yaşa... Bunu vaat ediyor musun?”

— “Vaat ediyorum!”

— “Ondan sonra kendi nefesine de katiyen güvenme! Merhamet, sevgi nedir bilme... Bütün bu zayıf hisler hakikaten insanlar için birer tuzaktır. İleride bu yüzden senin de başın belâya girer. Ufak bir azım... Birkaç sene sonra sen de diğer insanlar gibi merhametsiz, zalim ve hodbin olabilirsin. O zaman hayatının sonuna kadar rahat edersin. Sözlerimi tutacak mısın?”

— “Tutacağım baba...”

— “Sana Giboulée’yi bırakıyorum. Bu kılıç senin en çok güvenebileceğin dostun olacaktır. Ondan başka hiç kimseye itimat etme...”

— “Etmeyeceğim!”

— “O hâlde rahat rahat sana vedâ edebilirim.”

— “Yolun açık olsun, babacığım!”

Yola çıktılar. Oğlu babasını Paris’in dış mahallelerine kadar götürdü. Burada baba-oğul birbirlerine vedâ ettiler. Ondan sonra ihtiyar asker, atına atladığı gibi dörtnala uzaklaştı, gitti.

Jean, babasının arkasından çok ağladı. Çok göz yaşı döktü. İşte Giboulée’ye bu şekilde mâlik oldu.

Babasının hareketinden on - onbeş gün sonra bir

gün Seine nehrinin kenarlarında dolaşırken, yaramaz çocukların suya atıp boğmak niyetiyle bir köpeğin ayaklarını bağladıklarını gördü. Hemen atıldı. Çocukları döverek uzaklaştırdı. Ve köpeği kurtardı. Kendi kendine: *“Babam, boğulmak üzere bulunan bir insan görürsem, onu kurtarmamamı söylemişti. Köpekler için aynı şeyi söylemediği için babamın sözünü bozmamış oluyorum.”* Diye düşündü.

Canını kurtardığı bu köpek, Şövalyenin peşinden ayrılmaz oldu. Zaten kendi boğazını doyurmaktan âciz olan genç Şövalyeye bir de bu köpek musallat olmuştu. Kaç defa kovmak istediye de muvaffak olamadı. Bunun üzerine onu da yanına aldı. İşte köpeği Pipeau'nun hikâyesi de budur.

Pardaillan, oturduğu odadan da memnun değildi. Burada içini kasvet basıyordu. Bir gün otelin arka tarafına bakan odalardan birinin kapısını açık buldu. İçeri girdi. Burası daha havadar, mobilyaları daha güzel bir oda idi. Beğenerek kendi kendine: *“Buraya yerleşirim,”* diye düşündü. Pencerenin yanına yaklaştı. Dışarıya baktı. Tam bu sırada gözleri karşıdaki bir pencereye takılıp kaldı. Karşı evin en üst katında, tavanarası penceresinde son derece güzel bir genç kız başı görmüştü. Bunu tanıdı. Bazı defalar civar sokaklarda annesinin yanında yürürken görmüştü.

Bu sırada kız da başını kaldırdığından göz göze geldiler. Ve göz göze gelmeleriyle kızın gülerek kaçması bir oldu.

Genç Pardaillan sanki olduğu yere mihlanmıştı. Belki bir saat hiç vaziyetini değiştirmeden öylece durdu. Eğer bu sırada otelci içeri girmeseydi, daha da duracaktı.

Kırk yaşlarında kadar kısa boylu, şişman bir adam olan otelci Landry, şövalyeyi selâmladı:

— “Oturmakta olduğunuz karanlık odadan memnun olmadığınızı bana birkaç defa söylemişsiniz.”

— “Evet!” Onun için bugünden itibaren bu odaya naklediyorum.”

— “Fakat bu oda bana senede 50 altın kira getirir.”

— “Orası beni alâkadar etmez.”

— “Şimdi asıl mevzua gelelim. Babanız iki sene evvel otelime indiği zaman, kirayı her ay, muntazaman vereceğini söylemişti.”

— “Bunu hatırlıyorum.”

— “Fakat sonra hâdiseler söylediği gibi cereyan etmedi. Hiçbir otelci üç ay bile kirasız oda vermeye razı olamazken ben tam altı ay tahammül ettim.”

— “Bu sizin şerefınızı artırır. Peki muhterem babam ne yaptı? Tahmin ederim ki borcunu ödemiştir...”

— “Hayır, babanız beni sopayla kovaladı.”

— “Herhâlde kibar bir şövalyeden para istemenin ne kadar büyük bir hakaret olduğunu öğrenmişsinizdir...”

— “Evet! Evet! Fakat itiraf edeyim ki babanız bu arada otelime birçok hizmette de bulunmaktan geri kalmadı. Lokantamı koruyor ve bazan kendini bilmez sarhoşların lokantama zarar vermemeleri için kendilerini tuttuğu gibi sokağa fırlatıyordu.

— “Bu durumda yanılmıyorsam siz babama borçlu bulunuyorsunuz... Fakat zararı yok, size kredi açıyorum.”

Hiddetten kıpkırmızı kesilen Landry'nin rengi birden yeşile döndü. İki dakika süreyle burnundan soluğu ve nihayet:

— “Herhâlde şaka ediyorsunuz...” Dedi.

Genç Pardaïllan oralı bile olmadan:

— “Şeytan götürsün sizi. Ne istediğinizi hemen söyler misiniz?” Dedi.

— “Şövalye, ya babanızın iki senedir ödemeyi unuttuğu kirayı verirsiniz, ya da otelimi terkeder, gidersiniz!..”

— “Son sözünüz bu mu?”

— “Evet! Derhal odamı boşaltınız!”

Genç Pardaïllan sükûnetle ayağa kalktı. Odanın bir köşesinde bulunan bir değneği eline geçirdi. Sonra otelcinin kollarından birini tutup bükerek kendisini dövmeye başladı:

— “İyi evlât babasını taklit edermiş. Ben de sizi bir güzel döveyim,” diye konuşuyordu.

Fakat otelci öyle bağırmaya başladı ki, bir dakika zarfında başta karısı olmak üzere otelde bulunan bütün garsonlar, çamaşırcılar, aşçılar odaya doldular.

Pardaïllan işin iyi gitmediğini görünce şişman otelciyi zorla pencereye sürükledi. Ve kollarından tutarak kendisini boşluğa salıverdi. Sonra hizmetçilere dönerek:

— “Hepiniz dışarı çıkınız! Yoksa şimdi efendinizi sokağa atarım,” dedi.

Korkusundan ölmek derecesine gelen otelci de yalvardı:

— “Haydi dışarı çıkın! Yoksa herif beni öldürecek!.. Merhamet ediniz muhterem şövalye!”

Hizmetçiler dışarı çıkmışlar, içeride yalnız Madam Landry kalmıştı. Pardaïllan sordu:

— “Uzlaştık, değil mi? Bir daha kira için canımı sıkmayacaksınız.”

— “Asla, asla!”

— “Bana, şimdi bulunduğumuz şu odayı vereceksiniz. Bunda da mutabıkız, değil mi?”

— “Evet, evet mutabıkız.”

— “Pekâlâ öyleyse!..”

Şövalye, korkusundan tir tir titriyen otelciyi içeri çekti. Baygın bir hâlde kendisini bir koltuğa atan otelciyi ayıltmak için karısı şakaklarını ovmaya başladı. Ve genç şövalyeye tatlı bir bakışla bakarak:

— “Ah şövalye, beni ne kadar korkuttunuz!” Dedi. “Eğer zavallı kocamı aşağıya atsaydınız hemen ölürdü.”

Şövalye gülümsedi. Bir-iki dakika sonra da otelci kendine gelmiş bulunuyordu. Aralarında şöyle bir mukavele aktedildi. Pardaillan bu odada oturacak, aşağıdaki lokantada da yemek yiyecek, buna mukabil, bazı defalar lokantaya serseriler, yahut sarhoşlar gelecek olursa, onları dışarı atacaktı... Pardaillan, şartları kabul etti.

Genç Pardaillan, bir akşam, birkaç serseri arkadaşıyla küçük bir meyhanede içki içmiş, oldukça sarhoş bir hâlde sokağa çıkmıştı. Dudaklarından gayri ihtiyarî, aşk ve kadın ifade eden şiirler dökülüyordu. Kendi kendine:

“*Ne oluyor? Yoksa ben de âşık mı oluyorum? Ey, babamın öğütleri, neredesiniz? Kadınlara güvenmemeli. Fakat onun ne kadar güzel, ne kadar tatlı bakışları var!*” Diye sayıklayarak yürürken, uzaktan feryatlar yükseldi:

— “İmdat! Can kurtaran yok mu?”

— “Yakalayın serseriye! Adam öldürüyorlar!”

— “Polis!..”

Şövalye: “*Hemen geri dönmeliyim,*” diye söylendi; “*babamın öğüdü böyle...*”

Buna rağmen, bacaklarının bütün kuvvetiyle olay

yerine koştu. Gayet تنها olan bu sokakta on kadar serseri, iki atlının etrafını çevirmiş bulunuyordu. İhtiyar bir hizmetçiye benzeyen ve ayrıca elinde bir at tutan adama, serseriler pek önem vermiyorlar, kendisini şiddetle müdafaa eden diğer adamlarla boğuşuyorlardı. Polisler bu serserilerden ürktükleri için imdada koşacak yerde, neredeyse sıvışacaklardı. Yabancı kendisini iyi koruyordu. Fakat on kişi karşısında ne yapabilirdi? Hiç... Adamlar kendisini bir köşeye sıkıştırmışlar, atından düşürmeye çalışıyorlardı.

Pardaillan haykırdı:

— “Korkmayınız, yardımınıza geldim!”

Pardaillan ilk hamlede iki serseriye enselerinden yakalayıp kafalarını birbirine çarptı. İkisinin de burundan kan boşandı. Sonra bunları ayırarak kafalarıyla diğer iki serserinin kafasına çarptı. Sonra sağa, sola, her biri bir adamı deviren şiddetli yumruklar savurdu. Böylelikle serserileri çilyavrusu gibi dağıttı. Ondan sonra bir hamlede kılıcını çekerek atlının önünde durdu ve :

— “Bir adım atan cehennemi boylar!” Diye haykırdı.

Serseriler, Pardaillan'ı tanıdıkları için olacak ki en ufak bir mukavemette bile bulunmayarak karanlık sokaklara daldılar ve kaybolup gittiler.

Atın üzerindeki adam bunun üzerine:

— “Allah sizden razı olsun, hayatımı kurtardınız!..” Dedi

— “Hayatınızı kurtardım ama, babamın sözünü de tutmamış oldum.”

— “Ne demek istiyorsunuz?”

— “Babam bana, ‘bir kavgaya rastlarsan hemen oradan kaç’ demişti. Neyse bir defa oldu.”

— “Bana yaptığınız iyiliği karşılıksız bırakmak istemem. Ne istersiniz?”

— “Bir şey istemem!”

— “Olmaz! Durun size şu hizmetçimin yedeğinde bulunan atı hediye edeyim. Sizin gibi bir kahramana bir at lâzımdır. Atın ismi Galaor’dur. Çok kıymetli bir attır.”

Pardaillan dayanamadı:

— “Pekâlâ öyleyse, atı kabul ediyorum,” diyerek hizmetçinin yanına getirdiği ata bir sıçrayışta biniverdi.

Meçhul adam hareket etmişti. Pardaillan onu tâkibe hazırlanan hizmetçisine yaklaştı:

— “Bu adam kimdir?” Diye sordu.

— “Bu zat Mareşal dö Damville, Monsenyör Henri de Montmorency’dır.”

DES BARRÉS SOKAĞINDAKİ EV

Jean de Pardaillan o gece otele atla geldi. Otelin alt katındaki büyük ahıra girdi ve atını dikkatle bağlayıp önüne de bir kucak yulaf ve yonca yerleştirdi. Işıқта atı dikkatle muayene ettiği zaman bunun son derece iyi bir at olduğunu anladı ve memnun oldu.

Bu sırada gürültü üzerine otelci Landry ahıra girmiş ve atı görmüştü:

— “Bu at nedir?” Diye sordu.

— “Son cinayetimin mükâfatı... Nasıl beğendin mi?”

— “Şimdi bu atı da ben mi besleyeceğim?”

— “Bir de soruyorsun... Hiç bu kadar cins bir at, açlıktan ölüme terkedilir mi? Evet bu şerefi de sana vereceğim!”

— “Yandık öyleyse...”

Landry, saçsız başına yumruklar indire indire uzaklaşıp gitti.

Pardaillan her gün atına biniyor, köpeği de peşinde olduğu halde civardaki mahalleleri dolaşıyordu. Bu esnada kendisini tâkip edenler, bazan fakir mahallelere daldığını ve cebindeki varını yoğunu muhtaç kimselere dağıttığını görürlerdi. O, böyle hareket ederken daima: “Sağlam, cehennemi boylayacağız. Babamın hiçbir sözünü tutmuyorum,” diye söyleniyordu.

Jean Pardaillan'ın artık adamakıllı canı sıkılmışıya

başlamıştı. Bu serseri hayat onu asla tatmin etmiyordu. Bir şeyler yapmak, önemli olayların içine karışmak istiyordu. Bu değişmeyen hayatı içinde sadece bir şey kendisini meşgul ediyordu. O da, genç ve güzel meçhul kızın bakışlarıydı. Yavaş yavaş bu bakışlardaki ürkeklik kaybolmuş bulunuyordu. Fakat hepsi o kadar...

Delikanlı ufak bir soruşturma yapmış ve bu kızla annesi olan siyahlı kadının, kibar evler için yaptıkları elişleriyle kimseye muhtaç olmadan geçindiklerini öğrenmişti.

Onu seviyor muydu? Bunun pek farkında değildi. Çünkü sevmenin, aşkın ne olduğunu doğru dürüst bilmiyordu. Yalnız bildiği bir şey varsa, genç kızı gördüğü zaman yüreğinin tatlı bir heyecanla çarptığı, tatlı bir hissin bütün vücudunu sardığı idi.

İşte o gün, günden güne eskimekte olan elbisesine teessürle baktıktan sonra giyinmiş ve doğruca pencereye koşmuştu. O, oradaydı. Ne olursa olsun, diyerek kendisine parmaklariyle bir öpücük gönderdi. Genç kız daha çok kızarmış ve gülümseyerek pencerenin önünden çekilmişti.

Bu olay, genç Şövalyeyi son derece heyecanlandırmıştı. Aynı anda gözleri evden çıkan annesine de ilişince:

— *"Hemen gidip annesiyle konuşmalıyım,"* diyerek kendisini sokağa attı.

Hızlı hızlı yürüyerek genç kadına yetişti. Fakat birdenbire cesareti kırıldı. Bunun üzerine kendisini sadece tâkip etmeye karar verdi. Kadının herhâlde acele bir işi olmalıydı. Nereye gidecekse gitmeliydi; dönüşünde konuşması daha kolay olurdu.

Siyahlı kadın doğru Des Barrés sokağına gitti. Etrafı parmaklıklarla çevrili büyük ve süslü bir evin kapısını çalarak içeri girdi. Genç Pardaillan da so-

kağın öbür köşesine giderek orada beklemeye koyuldu.

Jeanne'yi birinci katta güzel döşenmiş bir odaya aldılar. Bu odada bir kadınla bir genç bulunuyordu. Kadın:

— “Nakışçım geldi,” dedi.

Genç erkek sordu:

— “İş tamam mı?”

— “Tamam efendim.”

— “Göster bakalım.”

Delikanlı yirmi yaşlarında kadar görünüyordu. Zengin ve asıl bir aileye mensup olduğu siyah kadife elbisesinden ve başındaki siyah kadife şapkasının ortasına yerleştirmiş olduğu kocaman elmastan anlaşıyordu. Gözlerinde hilekârlık ve merhametsizlik okunuyordu. Bununla beraber şimdi kadının yanında çok samimî idi. Kadına gelince, delikanlıdan birkaç yaş daha büyüktü. Son derece güzel görünüyordu. Bütün hareketlerinden delikanlıya karşı beslediği ilgi belli oluyordu.

Delikanlı, Jeanne'nin elinden işlemeyi aldı. Ve açtı:

— “Bak bakalım, beğenecek misin?”

Bu işleme, etrafı zambaklarla işlenmiş güzel bir örtü idi. Tam ortasında sırma ile yazılı fransızca:

«*Je charme tout*» yâni «*ben herkesi teshir ederim*» cümlesi okunuyordu.

Genç kadın, işlemeye baktı:

— “Çok güzel işlenmiş. Fakat bundan bir şey anlayamadığımı itiraf ederim,” dedi.

— “O hâlde dinle! Sana karşı beslediğim büyük aşkı ebedileştirecek bir rumuz aradım. Çok düşündüm. Tanınmış sanat adamlarına da sordum. Bun-

lar hiçbir şey bulamadılar. Nihayet yine kendim buldum. Şimdi burada okuduğun «*Je charme tout*»daki harflere dikkat et. Senin ismin olan «*Marie Touchet*»deki harflerin aynı değil mi?"

Genç kadını, delikanlının boynuna sarıldı:

— "Ah güzel Charles'im! Beni ne kadar mutlu kıldın!"

— "Bilemezsin Marie. Son zamanlarda vaktimi hep bunları düşünmekle geçirdim. Bana inan ki, koca Louvre Sarayı içinde yalnız seni düşünüyorum. Annem, Huguenot'ları öldürmek çârelerini araştırıyor, kardeşim d'Anjou, protestanlara karşı savaş hazırlıyor. Onlar böyle şeyler düşünürlerken ben yalnız seni düşünüyorum. Dünyada yalnız seni sevdiğimi, senin de yalnız beni sevdiğini biliyorum. Başka hiçbir şey beni ilgilendirmiyor: İşte bu aşkla bu cümleyi buldum."

Bunları duyan Jeanne de Piennes titredi. Demek Fransa Kralı Dokuzuncu Charles'in önünde bulunuyordu.

Kral devam etti:

— "Sarayda ne kadar sıkılırsam, burada aksine o kadar neşeleniyorum. Bana senin: '*Sevgili Charles'im!*' demen, bin kişinin: '*Yaşasın Kral*' demesinden daha zevkli... Sarayda yediğim yemekten, içtiğim sudan bile korkuyorum. Halbuki burada ne kadar rahatım."

— "Sevgili Charles'im!"

— "Sen sözlerime inanmıyorsun. Fakat ben gayet iyi biliyorum ki, benim ölümümü istiyorlar. Anladın mı, Marie, beni öldürmek istiyorlar."

Kral heyecanlanmıştı. Marie onu kucakladı:

— "Sâkin ol, Charles! Sâkin ol! İşte bak, yine nöbetin geldi. Buradasın, bak, yanında ben varım."

— “Ah sefiller! Benim yerime tahta oturmak istiyorsunuz, öyle mi? Hanginiz? Sen mi, Guise? Sen mi, d’Anjou? Sen mi, Béarn? Biliyorum, hepiniz benim aleyhimde birleştiniz. Başınızda da Coligny alçağının bulunduğunu pek güzel biliyorum. Alçaklar! İmdatıma koşunuz, sadık askerlerim! Yakalayınız şu herifleri. Hepsini kılıçtan geçiriniz! Hiçbiri sağ kalmasın! Ah, beni öldürüyorlar. İmdat!”

Kral, gözleri dönmüş bir hâlde bayılarak genç kadının kolları arasına düştü. Jeanne da yardım etmek üzere birkaç adım attı:

— “Size yardımım dokunabilir mi?” Diye sordu.

— “Hayır, teşekkür ederim. Şimdi kendisine gelir. Yalnız sizden ricam, burada görüp işittiklerinizi dışarıda hiç kimseye söylememenizdir.”

— “Merak etmeyiniz madam. Sırrınıza hürmet edeceğim. O hâlde müsaade ederseniz çekileyim.”

— “Çok nâzıksınız. Evet, Charles şimdi kendisine gelecektir. Arasına böyle krizler geçiriyor. Alıştım. İşte nefes yavaşladı. Tamamiyle sâkinleşti. Şimdi kendisine gelir.”

Jeanne, kadını selâmlayarak dışarı çıktı. Az sonra da Charles kendisine geldi.

Onüçüncü Bölüm

HALKIN SESİ HAKKIN SESİDİR

Sövalye de Pardaillan, Jeanne'nin evden çıkışını büyük bir sabırsızlıkla beklemişti. Çıkar çıkmaz yanına yaklaşacak ve söze başlayacaktı. Fakat ne söyleyecekti? Ne söylemeliydi? Bunu kendisi de bilmiyordu. Acaba kızını sevdiğini mi, yoksa kızıyla evlenmeye hazır olduğunu mu söylemeliydi?

İşte nihayet kapı açıldı ve siyahlı kadın çıktı. Geliyor. Tam önüne varınca hemen şapkasını çıkarıp kadını selâmladı. Fakat dili dolanıverdi. Söyleyeceği şeyleri şaşırdı. Kadın da önünden yürüyüp geçti.

O zaman: “*En iyisi, söyleyeceklerimi Saint - Denis sokağında söylemeliyim. Burası yabancı bir yer...*” Diye düşündü. Ve kadını izlemeye başladı.

Saint - Antoine sokağına geldikleri zaman birdenbire bir kalabalıkla karşılaştılar. Kadın erkek, zengin fakir birçok kimse Louvre Sarayına doğru gidiyordu. Kalabalık gittikçe fazlalaşıyordu. Pardaillan bu kalabalıkta Jeanne'yi kaybetti. Sağa, sola koştuysa da, kendisini göremedi... Sonunda kalabalık insan

seline kendisini kaptırdı. Ve o da halkla beraber Louvre Sarayına doğru gitmeye başladı.

Önünde kolkola girmiş iriyarı üç adam vardı ki, bunları gören halk:

— “Yaşa Kervier! Yaşa Pezou! Yaşa Crucé!” Diye bağııyordu...

Pardaıllan, yanında yürüdüğü adama sordu:

— “Kuzum, file benziyen bu üç adam kimdir?”

— “Onları nasıl tanımıyorsunuz? Kuyumcu Crucé’yi kasap Pezou’yu, kitapçı Kervier’i nasıl oluyor da tanımıyorsunuz? Bilhassa Kitapçıyı... Anlaşılan, okumakla başınız hoş değil.”

— “Kusura bakmayın. Dışarıdan geldiğim için kendilerini tanıyamadım. Şu kuyumcu, kasap ve kitapçı vatandaşları tanıdığımından dolayı doğrusu pek memnun oldum.”

— “Bunlar Mösyö Guise’nin yakınlarıdır.”

— “Ya?..”

— “Üçü de mukaddes mezhebin koruyucusudurlar.”

— “Hangi mezhebin?..”

— “Hangi mezhebin olacak, katolik mezhebinin... Büyük Guise’nin mezhebinin...”

Bu sırada halkın feryadı yükseldi:

— “Yaşasın Guise! Kahrolsun Huguenot’lar!”

Adam, Pardaıllan’a sordu:

— “Halkın ne bağırdığını duydun mu?”

— “Evet... Yaşasın Guise, gebersin Béarn, kahrolsun d’Albret!” Diyorlar.

— “Evet, Mösyö de Guise bugün Paris’e geldi. Tahta köprüden geçerek Louvre Sarayına gidecek. Halk onu alkışlıyor... Unutmamak lâzımdır ki, halkın sesi, Hakkın sesidir.”

Halk bu sırada tahta köprüye varmıştı. Askerler ellerinde tüfeklerle yol açıyorlardı. Bundan da de Guise'nin geçmek üzere olduğu anlaşıyordu.

Pardaillan, köprünün ağzında yarı harap eski bir binanın karşısında durmuştu. Diğer evlerin pencere-leri, hattâ damları insanla dolu olduğu hâlde, bunun boş olması, içinde kimsenin bulunmadığına delâlet ediyordu. Bu evin karşısında da her tarafı sıkı sıkı kapalı bir ev gözüne çarptı. Yalnız demirli pencerele-rinden biri açık bulunuyordu. Pardaillan bu pence-rede bir an kadar sert bakışlı bir kadın görür gibi ol-du.

Pardaillan anlayamıyordu. Halk: «*Gebersin Hu-guenot'lar!*» diye bağırıp çağırıyordu. Halbuki Saint - Germain andlaşmasıyla protestanların Paris'te serbestçe yaşamaları sağlanmış değil miydi?

Bu sırada halk gruplarını dolaşarak bir şeyler söy-liyen Crucé, Pezou ve Kervier, şövalyenin biraz önün-de durdular.

Crucé haykırdı:

— “Hain topal Biron’a bakın. Nasıl geçiyor!”

Kervier de ilâve etti:

— “Senyör de Malassise hainiyle beraber!”

Pezou bağırdı:

— “Saint - Germain andlaşmasını imzalayanlar kahrolsun!”

Halk tekrar etti:

— “Kahrolsunlar!..”

Pardaillan bu esnada bir şeyin daha farkına vardı. Az evvel bir kadın gördüğü pencerede bu sefer de er-kek vardı. Bu adam Crucé’ye bazı işaretler yaptıktan sonra kayboldu.

Bu eve girersek, penceresi açık odada uzun boylu,

zayıf, siyahlar giyinmiş, çirkin suratlı ve korkunç bakışlı bir kadının oturduğunu görürüz. Bu kadının Kral İkinci Henri'nin dul karısı ve Kral Dokuzuncu Charles'in annesi Cathérine de Medicis idi. Yanında yalancılığı yüzünden akan, tehlikeli bir adam olduğu derhal anlaşılan müneccim René Ruggieri bulunuyordu.

Cathérine ayağını hırsıyla yere vuruyordu. Ruggieri ise lâubalî bir tavırla:

— “Sâkin olunuz Cathérine’ciğim” diyordu.

— “O kadının Paris’te olduğuna emin misin? Pe-ki, bunu nasıl anladın?”

— “Elbette eminim. Olmasam söyler miyim? Navarre Kraliçesi Jeanne d’Albret dün gizlice Paris’e geldi. Burada bazı görüşmeler yapacak.”

— “Bunu nasıl öğrendin, René?..”

— “Navarre Kraliçesinin hizmetine tâyin ettiğim casus kız Alice de Lux vasıtasıyla...”

— “Çok iyi... Demek Jeanne d’Albret’in de bu köprüden geçeceğine eminsin...”

— “Tamamiyle... Hiç emin olmasam, Crucé, Pezou ve Kervier’i çağırır, peşlerine bu insanları düşürerek buraya getirir miydin? Bu halkın toplanması sebebinin, sadece Henri de Guise’yi alkışlamak olduğunu mu zannediyorsunuz? Şimdi herşeyi göreceksiniz. Biraz sabırlı olunuz.”

Cathérine de Medicis ellerini oğuşturdu:

— “Jeanne d’Albret’e ne kadar kızdığımı bilemezsiniz” dedi. “Henri de Guise’nin o kadar önemi yok. O her zaman elimdedir. Fakat şu Jeanne d’Albret kadar müthiş bir düşman olamaz. Onu bir ele geçirsem, dişlerimle boğarım.”

— “Bu işi Paris halkı şimdi gözünüzün önünde yapacaktır. İşte bakınız. Sesleri dinleyiniz.”

Dışarıdaki gürültü patırtı son haddini bulmuştu. Kadın yerinden kalkarak pencereye koştu. Şimdi beraberce dışarıyı seyrediyorlardı.

Cathérine de Medicis :

— “Henri de Guise’den başka hiç kimseyi görmüyorum,” dedi.

— “Biraz daha geriye bakınız... Muhafızların arasındaki tahtirevanı görüyor musunuz?”

— “Evet...”

— “Şimdi o buraya gelir gelmez perdeleri bir anda yırtılarak Navarre Kraliçesi meydana çıkacak.”

Nihayet uzaktan Henri de Guise görüldü. Etrafında otuz kadar atlı muhafız vardı. Köprüden geçerken halka gülümseyerek selâmlar veriyordu. Henri, yirmi yaşlarında kadar, uzun boylu, mağrur bakışlı bir gençti.

Halk :

— “Yaşasın Guise!” Diye haykırırken Cathérine de Medicis sivri tırnaklarını avuçlarına batırmış, alkışları dinliyordu.

Nihayet Henri de Guise köprüden geçti. Arkasından taşınmakta olan, her tarafı sımsıkı kapalı olan tahtirevan da geçti. Fakat bu tahtirevan evin önüne gelince birdenbire Crucé ilerledi. Ve onu örten kalın muşambaları parçalayıverdi. İçeride iki kadın oturuyordu. Bunları görerek:

— “İşte Navarre Kraliçesi! Kahrolsun Jeanne d’Albret!” Diye haykırdı.

Bunu gören Cathérine gülümsedi:

— “Nihayet yakalandı..” Diye mırıldandı.

Dışarıdaki sesler daha ziyade kuvvetlenmişti:

— “Huguenot’ları suya atalım! Kahrolsun d’Albret!..”

Tahtırevan bir anda parçalanıvermişti. Kadınlar-
dan biri diğerini göstererek telâşsız telâşsız:

— “Yapmayın, kraliçeye merhamet edin!” Di-
yordu.

Jeanne de d’Albret metanetini kaybetmemişti. Şapkasındaki tülû yüzüne indirdi. Bu sırada halk bi-
raz daha karıştı ve iki kadın harap evin kapısına ka-
dar geldi. Binlerce yumruk havaya kalktı. Navarre
Kraliçesi bir anda yakalanmak, parçalanmak ve ezil-
mek üzere bulunuyordu. Henri de Guise de atının
üzerinde bu manzarayı seyrediyordu.

Tam bu sırada şaşılacak bir şey oldu. Genç bir
adam, halkın arasına yıldırım gibi daldı. Şimşek gibi
kılıcını çekti ve iki kadının sığındığı kapıyla halk
arasında öyle bir kuvvet, kudret ve maharetle kılıcı-
nı oynatmaya başladı ki, derhal bu kudurmuş halk
yığınıyla kadınlar arasında bir boşluk hâsıl oldu.

Cathérine ayağını tekrar yere vurdu:

— “René!” Dedi. “Bu delikanlı ya öldürülmeli,
yahut da diri diri bana teslim edilmeli!..”

— “Ben de onu düşünüyordum.”

Henri de Guise son derece şaşırmıştı. Yanındaki-
lerden birine:

— “Bu kudurmuş herifin kim olduğunu çabuk
öğren! Vay hıncır vay! Ne kadar da ustaca dövüşü-
yor? Ne kadar isabetli vuruyor?..” Dedi.

Bu genç, Şövalye de Pardaillan’dı. Crucé’yle adam-
larının tahtırevanı parçalamalarını görmüş, dışarı çı-
kan iki kadını tehdit eden feci tehlikeyi sezmiş ve
derhal herşeyi bir yana bırakarak ve bir şey düşün-
meyerek yardımlarına koşmuştu.

NAVARRE KRALİÇESİ

Halkın ilk şaşkınlığı geçtikten sonra yeniden hücumla geçildi. Kasap, kuyumcu ve kitapçı en önde bulunuyor ve Pardaillan'ı dehşetle tehdit ediyorlardı. Fakat genç silâhşorun hiçbir şeye önem verdiği yoktu. O, yalnız Giboulée'sine kıymet veriyordu. Uzun kılıcı bir yılan gibi sesler çıkararak havada uçuyor ve her defasında birkaç kişiyi yere seriyordu.

Fakat, ne de olsa uzun süre böyle dövüşemezdi. Halkın safları gitgide daralıyordu. Pardaillan biraz sonra kendisinin de iki kadınla birlikte ayaklar altında ezilerek parçalanacağını anlamıştı. Onun için kadınlara:

— “Biraz yana çekiliniz,” emrini verdikten sonra kapının kilit kısmına kuvvetli bir tekme indirdi.

İlk tekmede halk işi anladı. Ve Navarre Kraliçesini ölümden kurtarmak isteyen bu serserinin üzerine daha büyük bir şiddetle saldırdı.

Fakat kılıç şimdi daha büyük bir şiddetle işliyordu. Birkaç saniye zarfında beş - on kişi daha yere serilmiş bulunuyordu. Bu müthiş saldırışın karşısında halk yeniden geriledi.

Birkaç tekmede kapının kanadı açıldı. İki kadın eve girdi. Avlarının ellerinden kaçtığını gören halk kudurmuş gibi bağırarak hücum ediyordu. Pardaillan bunların son hücumlarını da durdurarak halkı geriletti. Sonra bir sıçrayışta içeri girerek kapıyı kapadı. Etrafına bakındı. Yerlerde birtakım kalaslar ve tahtalar gözüne çarptı. Bir dakika içinde bunları kapının arkasına yığdı.

Halk şimdi kapının ağzına dayanmış, yumrukla-
maya, kapıyı kırmak için zorlamaya başlamıştı. Fa-
kat kalaslar pek sağlam olduklarından bütün daya-
nışlara, tazyiklere karşı koyuyordu.

Bu işler bittikten sonra Navarre Kraliçesi:

— “Siz de protestan mısınız?” Diye sordu.

— “Ben insanlık dinindenim. İşte hepsi bu ka-
dar...”

Jeanne d’Albret, üstü başı yamalı, yırtık ve kanlı
olduğu halde gülümseyen gence baktı:

— “Eğer ölmemiz mukadderse evvelâ size teşek-
kür etmek isterim. Hayatımda sizin kadar cesur bir
kahraman görmedim.”

— “Çok nâziksınız. Fakat henüz ölmedik. Daha
iki üç dakikamız var. Şuradan kurtulacak bir delik
arasak daha iyi...”

Bir bakışta bulundukları yeri gözden geçirdi. Bu-
rası bir marangoz imalâthanesine benzeyen geniş bir
salondu. Salonu kalın bir direk tutuyordu. Süratle
dört tarafını dolaştı. Nehir tarafındaki köşede mah-
zene inilecek bir delik gördü:

— “Çabuk aşağıya ininiz!” Dedi.

Kraliçe sordu:

— “Siz ne yapacaksınız?”

— “Az sonra göreceksiniz. Hele ininiz!”

İki kadın dar merdivenlerden aşağıya indi. Bura-
sı mahzen değil, bir oda idi. Bu odanın döşemelerinin
altından dalga sesleri duyuluyordu. Seine nehri.

Fena bir kapana kısılmışlardı: Altı ölüm, üstü
ölüm.

Kraliçe bir ara yukarıda bir testere sesi duyar gi-
bi oldu. Fakat halkın bağırıp çağırmasından bir şey
duyulamıyordu. Bu sırada ayağına bir demir halka

takıldı. Bunu kaldırıncı bir kapak açıldı. Birdenbire sevinçle haykırdı. Nehre doğru bir merdiven iniyor ve basamakların sonunda da bir kayık görünüyordu.

Yukarıdaki işini bitiren Pardaillan da merdivende göründü. Elinde kalın bir halatın ucu görünüyordu:

— “Eğer ölmemiz mukadderse bizimle beraber onlar da öbür dünyayı boylayacaklardır,” diye söyleniyordu.

Yukarıdaki sesler daha ziyade arttı. Halk nihayet kapıyı kırmış, kalasları parçalamış ve içeri dalmıştı:

— “Öldürün! Gebertin!” sesleri yükseliyordu.

Pardaillan o zaman bu halata bütün kuvvetiyle asıldı. Evvelâ müthiş bir çığırıldı duyuldu. Tavan, gök gürültüsüne benzeyen bir sesle yıkıldı. Feryatlar bütün acılaştı. Düşen kiremitler, kopan direkler, demir ve tahta parçaları içeri dolan halkın üzerine yuvarlanarak bunların birçoğunu öldürmüş veya yaralamıştı. Büyük bir toz bulutu ortalığı göz gözü görmez bir hâle sokmuştu.

Navarre Kraliçesi, Pardaillan’a merdiveni ve kayığı gösterdi. Bir dakika sonra kayığa atlamış ve nehere açılmış bulunuyorlardı. Pardaillan kayığı ustaca sevk ederek Louvre Sarayının alt tarafında bir yere yanaştırdı. Karaya çıkar çıkmaz Pardaillan müsaidelerini almak üzere şapkasını çıkardı.

Jeanne d’Albret, ciddi bir tavırla:

— “Delikanlı,” dedi, “ben Navarre Kraliçesiyim. Siz kimsiniz?..”

— “Bana da Şövalye de Pardaillan derler.”

— “Siz Bourbon ailesine çok büyük bir hizmette bulundunuz. Bu fedakârlığınız hiçbir zaman unutulmayacaktır.”

Şövalye, eliyle bir hareket yaptı. Kraliçe devam etti:

— “Kendinizi mütevâzı göstermeye çalışmayınız,” dedi. “Bilhassa benim önümde...”

Pardaillan, Huguenot’ların kraliçesini kurtardığı için belki de ölüme mahkûm edilmiş olduğunu biliyordu. Fakat bundan dolayı zerre kadar endişe etmiyordu.

— “Hayatınızı kurtardığım için size büyük bir hizmette bulunduğumu biliyorum,” dedi. “Fakat bir tahtırevandan çıktığınız ve hücumu uğradığınız zaman sadece iki kadını kurtarmak için ileri atıldım. Bir kraliçeyi müdafaa etmekte olduğumun farkında değildim.”

Kahramanlığı dillere destan olan Jeanne d’Albret, bu sözlerden ve Şövalyenin bu mertliğinden dolayı çok duygulanmıştı:

— “Eğer oğlum Henri’nin ordugâhına kadar benimle beraber gelerseniz, her isteğiniz yerine getirilir ve zengin olursunuz...”

Eğer genç Pardaillan’ın kalbinde iki mavi göz olmasaydı. Belki de teklifi kabul edecekti. Fakat kendisini tuttu:

— “Çok teşekkür ederim. Fakat ben kısmetimi Paris’te aramıya karar vermiş bulunuyorum.”

— “Siz bilirsiniz. Benim adamlarımdan bazıları sizi görmek isterlerse nerede bulabilirler?”

— “Saint - Denis sokağında Devinière otelinde...”

Kraliçe bu sefer başını yanındaki kadına çevirdi:

— “Alice!” Dedi. “Tahtırevanı köprüden geçirmekle çok tedbirsiz hareket ettik.”

— “Orasını serbest zannediyordum.”

— “Sonra perdeleri kaldırıp bakman da çok tedbirsizce bir işti.”

— “Merak etmiştim efendim.”

— “Hele azgın halkın önünde yüksek sesle ismi-
mi söylemen ve beni göstermen çok büyük tedbirsiz-
lik ve ihtiyatsızlıktı.”

Alice şaşırmıştı:

— “Aklımı kaybetmiştim efendim,” dedi.

— “Maksadım seni azarlamak değil kızım. Yalnız
şunu söylemek isterim ki, beni elyle bu alçaklara
teslim etmek isteyen bir kimse de ancak böyle hare-
ket edebilirdi. Başka vakit daha dikkatli hareket et-
meni tavsiye ederim.”

Alice bu sefer kurtulduğu için pek memnun ol-
muştu. Kraliçeye hararetili hararetili sadakatinden
bahsetmeye koyuldu.

Kraliçe, tekrar Pardaillan’a döndü:

— “Size bir ricam daha olacak. Lütfen bize gide-
ceğimiz yere kadar refakat eder misiniz?”

— “Emredersiniz!..”

Pardaillan, iki kadını on adım kadar geriden tâkip
etmeye başladı. Yolda yürürken elbisesinin yeniden
birçok yerinden delinmiş olduğunu canı sıkılarak
gördü. Kendi kendine: “*Ne aksilik!*” Diye düşündü.
“*Yeni bir elbise bulmayı düşünürken eskisi birçok
yerinden delindi. Yine bize sabaha kadar uyku yok.
Terzilik yapacağız. Benim hayat da çok garip geçi-
yor. Gündüz kılıç, gece iğne kullanmakla vakit geçi-
riyorum. Üstelik açlıktan da midem neredeyse deli-
necek. Ah, hep babamın verdiği öğütleri tutmuyo-
rum da başım belâlara giriyor.*”

Jeanne d’Albret, Alice ve Pardaillan birçok sokak-
tan geçtikten sonra Temple hapisanesinin bulun-
duğu yere geldiler. Bunun karşısında tek katlı bir ev
görünüyordu. Kraliçenin bir işareti üzerine Alice
kapıyı çaldı ve kapı derhal açıldı.

Jeanne d’Albret, delikanlıya:

— “Şimdi biraz içeri girmenizi rica edeceğim,” dedi. “Sizin gibi cesur bir gencin yanımda bulunması, bu ziyaret esnasında pek lâzımdır.”

— “Emrinize itaat ediyorum.”

İçeri girdiler. İriyarı bir hizmetçi kız kendilerini fena döşeli, fakat temizce bir odaya aldı. İçeride uzun sakallı, eğri burunlu bir adam, bir masanın başında oturmuş bulunuyordu. Gelenlere dikkatle bakınca Jeanne d’Albret’i tanıdı. Sırıtarak:

— “Yine mi siz, madam?” Diye sordu. “Sizi kaybedeli üç sene oluyor o zamandan beri yüzünüzü göremedik. Fakat isminiz kasamdaki defterimde yazılı bulunuyor...”

— “Yâni Madam Leroux!”

— “Evet efendim. Acaba Madam Leroux’un, İsaac Ruben kölelerine satacak yeni inci gerdanlıkları var mı?”

Kraliçe, daima yanında taşıdığı meşin çantasını açtı ve içindekileri masanın üstüne döktü. Bir sürü elmas, pırlanta, yakut, zümrüt ortaya saçıldı. Yahudinin gözleri hırsıyla parladı. Pardaillan’ın da, gördüğü servet karşısında gözleri kamaşmıştı. Kendi kendine: *«Bu servetin ufak bir parçası bile beni zengin eder. Şöyle bir güzel kıyafetimi düzsem, siyah kadife kumaştan bir elbise alsam, siyahlı kadının evine o şekilde gitsem herhâlde bana kızını verir.»* Diye düşünüyordu.

Navarre Kraliçesi, o sırada 42 yaşındaydı. Tarihte zekâsı, kabiliyeti, cesaretiyle büyük bir şöhret kazanmış olan Jeanne d’Albret’in biricik isteği, protestanlığın Fransa’da muzaffer olmasından ibaretti. Oğlu için yapmıyacağı fedakârlık yoktu denilebilir. İşte oğlunun ordusunu beslemek üzere evvelce bir kısım mücevherlerini sattığı gibi, şimdi de son kısmını satıyordu.

Yahudi, taşları birer birer kıymetlerine göre dizdi. Sonra hiç düşünmeksizin bunları birer birer dikkatle muayeneden geçirerek tarttı. Zihninden bir şeyler hesapladı. Bütün bu işler bir saat kadar sürmüştü.

Nihayet başını kaldırdı:

— “Madam, dedi, bu taşlar yüzellibin ekü kıymetinde bulunuyorlar.”

— “İyi tahmin ettiniz.”

— “Size buna mukabil yüz kırkbeşbin ekü vereceğim. Beşbin ekü bana kâr kalacak.”

— “Kabul ediyorum.”

— “Bu parayı size ne şekilde ödeyeyim?”

— “Geçen sefer olduğu gibi...”

— “Size bir çek vereyim. Parayı nerede almak istiyorsunuz?..”

— “Saintes’te...”

— “Pekâlâ! Orada bir adamım var. Kendisinden alırsınız.”

Yahudi hemen bir kâğıt çıkararak bir şeyler yazdı. Bunu hususî bir mühürle mühürledi. Ve Kraliçeye verdi:

— “Madam, her zaman emrinize âmâde olduğumu tekrarlamak isterim.”

Navarre Kraliçesi, gayriihtiyarî eliyle bir işaret yaptı. Başka bir mücevheri kalmadığı için artık Yahudiyi ziyaret etmesine lüzum yoktu. Pardaillan bütün bu hâdiseleri sonsuz bir şaşkınlıkla seyretti.

ÜÇ ZİYARETÇİ

Jeanne d'Albret, Saint - Martin kapısı yoluyla Paris'ten çıktı. Birkaç yüz metre ötede kuvvetli dört beygir koşulu ve iki sürücü tarafından sevkedilen bir araba duruyordu. Buraya gelince evvelâ Alice'yi arabaya bindirdi. Sonra Pardaillan'a döndü:

— “Siz teşekkürle muhtaç bir adam değil, misline bir yerde rastlanmayacak çok cesur bir kahraman, tam mânasiyle bir şövalyesiniz. Size vedâ ederken, yaptıklarınızı daima hatırlayacağımı açıkça söylemek isterim.”

Sonra Şövalyeye elini uzattı. Pardaillan, beyaz parmaklar üzerine son derece hürmetle dudaklarını değdirdi.

Araba dörtlüye uzaklaştı ve Pardaillan bir süre arkalarından baktıktan sonra Paris yolunu tuttu. Yolda: “*İnşallah şu Landry akıl edip bana bir parça yiyecek ayırmıştır. Yoksa hâlim dumandır,*” diye düşünüyordu.

Bir saat sonra otelin lokantasında Madam Landry'nin kendisine sakladığı bir tavuğu parçalamakla meşgul bulunuyordu. O günkü kavgalar yüzünden yorulmuş olduğundan, hemen yattı ve uzun bir uyku çekti.

Sabahleyin uyandığı zaman gün oldukça yükselmişti. Kendi kendine: “*Eğer hemen terziliğe başlalmazsam, akşama kadar odamdan çıkamam,*” diye düşündü. Sirtına eski bir manto aldıktan sonra birçok yerinden yırtılmış bulunan biricik elbisesini yamamaya koyuldu.

Aradan biraz zaman geçtikten sonra oda kapısı hafifçe vuruldu. Delikanlı:

— “Gir!” Diye bağırdı.

Kapı yavaşça açıldı ve:

— “Burası, muhterem Prens!” Diye konuşan otelci Landry’nin sesi duyuldu.

Pardaillan başını çevirerek şu Prens denilen adamı görmek istedi. İçeriye, şimdiye kadar görmediği derecede şık bir adam girdi. Bu, ayaklarında altın mahmuzlu, ince deriden yapılmış şık çizmeler bulunan mor kadife pantolonlu, sırma şeritli ceketli, üzerinde bir zümrüt görünen tüylü şapkalı bir adamdı.

Saçları ve bıyıkları maşayla kıvrılmış ve yüzü de pomatlarla cilâ edilmişti. Kralın yanında gezen asıl senyörlerden birine benziyordu.

Şövalye, elinde iğnesi olduğu hâlde ayağa kalktı:

— “Buyurunuz,” dedi.

Meçhul adam, âmirce bir edâ ile:

— “Haydi git, efendine, Saint-Mégrin Kontu Paul de Stuer de Caussade’nin kendileriyle görüşmek istediğini söyle,” dedi.

Pardaillan şaşırdı:

— “Hangi efendime?..”

— “Hangi efendine olacak? Kendi efendine...”

— “Benim efendim filân yok. Uşak da, efendi de benim.” Şimdi şaşırmak sırası misafire gelmişti:

— “Sakın Şövalye de Pardaillan siz olmyasınız?”

— “Evet, benim...”

Misafir bunun üzerine şapkasını nezaketle çıkarak delikanlıyı selâmladı:

— “O hâlde sizi hürmetle selâmlar ve Monsenyör Dük de Guise’nin son derece takdirini kazanmış bu-

lunduğunuzu bildiririm. Bunu size söylemem için kendileri beni göndermiş bulunuyorlar.”

Pardaillan:

— “Teşekkür ederim,” diye cevap verdi. “Kendilerine teşekkürler ederim.

— “Dünkü olay üzerine halk arasında çok büyük bir itibar kazandınız.”

— “Hangi olay? Şu tahta köprü vakası mı?”

— “Evet, Sarayda hep bundan bahsediliyordu. Majeste Krala da bundan bahsedildi.”

— “Ya?..”

— “Her hareketiniz, son derece cesur bir kahraman olduğunuzu ispat ediyordu. Dük de Guise sizi o kadar takdir ettiler ki, bunun bir hâtırası olarak size şu küçük elmas yüzüğü gönderdiler. Eğer bunu kabul etmeyecek olursanız, kendilerine büyük bir hakarete bulunmuş olursunuz.”

— “Hayır reddetmiyorum.”

Böyle diyerek yüzüğü parmağına geçirdi ve devam etti.

— “Sizin gibi asıl bir misafiri böyle bir kıyafette ve bu kadar kötü bir odada kabul ettiğimden dolayı son derece mahcubum.”

— “Rica ederim. Bana şeref verdiniz.”

— “Çok mütevazısınız.”

— “Lâyık olmadığım halde iltifatlarda bulunuyorsunuz... Dük de Guise sarayındaki muhafızları ve silâhşorları yeniden tanzim etmeye karar vermiş bulunuyor. Şimdi serbestçe söyleyiniz; bu muhafızların arasına katılmak ister misiniz?”

— “Mademki serbest konuşmamı istiyorsunuz, cevap vereyim. Ben yalnız bir saraya intisap etmek isterim.”

— “Hangi saraya?..”

— “Kendi sarayıma...”

— “Düke götüreceğim cevap bundan mı ibaret olacak?”

— “Muhterem Düke, hakkımda besledikleri iyi hislerden dolayı teşekkürlerimi sunmayı bir vazife bilirim. Bu teklif karşısında minnettar kaldığımı söylemek isterim. Gereken cevabı kendilerine bizzat söyleyeceğimi arzederim.”

Saint-Mégrin kendi kendine: “*Âlâ! Bu adamı da aramıza kattık, demektir. Yalnız galiba kendisini biraz pahalıya satmak istiyor. Onda bu kılıç olduktan sonra böyle düşünmekte haklıdır,*” diye düşündü ve artık işi bitmiş olduğundan Şövalyeye vedâ ederek dışarı çıktı.

Pardaillan misafirini kapıya kadar uğurladıktan sonra, odasına döndü. Son derece memnundu: Kendi kendine: “*İşte gayet parlak bir teklif,*” dedi. “*Guise'nin maiyetine girmek az bir şeref midir? Bu teklifi derhal kabul etmeliydim. Halbuki öyle yapmadım... Ne tuhaf bir adamım. Fakat iyi ki derhal kabul etmedim... Hayır, hayır. Ben bu işi yapamayacağım.*”

Odasında aşağı yukarı beş dakika kadar dolaştı:

— “*Evet, kabul etmemeliyim. Çünkü bu işi yapamayacağım. Babam bana, kimseye itimat etme, demişti. Neyse, kararımızı böyle menfi olarak verdik. Şimdi şu yüzüğü bir gözden geçirelim.*”

Delikanlı, yüzüğü muayene etti:

— “*Herhâlde yüz pistolden fazla değeri var.*”

Tam bu sırada kapı yeniden açıldı ve içeriye, uzun bir mantoya bürünmüş, tüccar kılıklı bir adam girdi. Selâm vererek:

— “*Şövalye de Pardaillan'ın yanında mı bulunuyorum?..*” Diye sordu.

— “Evet... Size nasıl hizmette bulunabilirim?”

— “Bunu şimdi söyleyeceğim. Daha evvel hangi senenin, hangi ay, hangi gün ve hangi saatinde doğmuş olduğunuzu söyler misiniz?..”

Pardaillan, alay mı ediyor, diye adama bakarken kendi kendine: “*Biraz daha ileri giderse, vay hâline!*” Diye düşündü.

Fakat adamın yüzünde kendisiyle alay ettiğine, ya da deli olduğuna delâlet eden hiçbir çizgi görünmüyordu. Bunun üzerine:

— “1549 senesinin şubat ayında doğduğumu biliyorum ama, gün ve saatin farkında değilim.”

Garip ziyaretçi kendi kendine bir şeyler hesapladı:

— “Neyse, bu kadar malumatla da bir şeyler çıkarabilirim. Tamamiyle hür ve serbest misiniz?”

— “Kim dünyada tamamiyle hür ve serbest olabildiğini iddia edebilir. Louvre Sarayından dışarı bir adım atamıyan Kral bile serbest olduğunu iddia edebilir mi? Kraldan daha nüfuzlu olan Kraliçe ve Mösyö de Guise bile hür olduklarını iddia edebilirler mi? Eğer hür ve serbest tâbirinden, güneş doğarken yatmak, öğleye doğru yataktan kalkmak, hiçbir şeyden korkmıyarak bir meyhaneye, yahut bir kiliseye girmek, istediğim zaman yemek yeyip şarap içmek, kimsenin emrinde olmamak anlaşılıyorsa, evet, serbestim.”

Yabancı ziyaretçi, Şövalyeyi dikkatle dinledi. Sonra mantosunun altından çıkardığı bir torbayı masanın üzerine koydu:

— “Bu torbanın içinde 200 ekü var,” dedi

— “200 ekü mü?”

— “Evet her biri altı frank kıymetinde 200 ekü...”

— “Namuslu ve zengin insanlara mahsus bir ke-
se...”

— “Bu sizindir.”

— “Benim mi?”

— “Evet, sizin..”

Pardaillan keseyi alıp bir dolaba yerleştirdi. Son-
ra sordu:

— “Pekâlâ bu parayı bana niçin veriyorsunuz?”

Yabancı şaşırılmıştı. O, Şövalyenin kendisine teşek-
kür etmesini, önünde eğilmesini, kendisine karşı
minnettar olduğunu söylemesini bekliyordu. Fakat
Pardaillan oralı olmuyordu. Bunun üzerine:

— “Hürriyetinizi satın almak için...”

— “O halde daha bana dokuzyüz doksandokuz
bin sekizyüz ekü vermeniz lâzımdır.”

— “Siz hürriyetinize bir milyon ekü mü kıymet
biçiyorsunuz..”

— “Yalnız ilk senesi için...”

— “Şövalye, şunu söylüyeyim ki, siz dilinizi de
kılıcınız kadar ustaca kullanmasını beceriyorsunuz.
Dün ne kadar kahraman olduğunuzu ispat ettiniz.
Bugün de beni sözlerinizle mağlup etmiş bulunuyor-
sunuz. Eğer size kuvvetinizi ve zekânızı hayırlı bir
hizmete vakfetmenizi, çok kuvvetli ve âlicenap bir
prensesin yanına girmenizi teklif edecek olursam,
bilmem kabul eder misiniz?”

— “Bu prenses kimdir?”

— “Bu prenses, Fransa’nın en kudretli ve kuv-
vetli bir prensesidir.”

— “Çok iyi... Yalnız ben kime ve hangi maksa-
da hizmet edeceğimi anlamalıyım. Doğru söylemiyor
muyum?”

— “Hakkınız var. O hâlde yarın akşam saat onu

çalarken tahta köprüye geliniz. Ve bunun sağındaki birinci evin kapısını üç defa çalınız.”

Pardaillan, demir parmaklıklı pencereyi ve arkasında gördüğü solgun yüzlü hayali görür gibi oldu:

— “Oraya geleceğim,” dedi.

Ruggieri’den başkası olmıyan ziyaretçi:

— “Teşekkür ederim. Vazifem burada bitti,” diyerek Pardaillan’ı selâmladı ve çıktı.

O gittikten sonra yalnız kalan Şövalye, kendi kendine: “*Vay canına!*” Diye söylendi. “*Fransa’nın en kudretli ve kuvvetli prensesi dediği kimse, eğer Cathérine de Medicis değilse, bıyıklarımı yolarım. Beni yanına almak istemesindeki amacı sonra anlayacağım. Fakat herif benim kim olduğumu bildiği hâlde, ben onun kim olduğunu bilmiyorum. Bu hususta beni mağlûp etti. Neyse, evvelâ şu torbayı sayayım... Bakalım eküler tamam mı?*”

Hemen dolaptan torbayı alarak boşalttı ve paralarını saydı:

— “*Tastamam. Şimdi elimde muhterem Kralımızın resimlerini taşıyan 200 adet gümüş para var. Yoksa yavaş yavaş zengin olmıya mı başlıyorum?..*”

O, böyle düşünürken kapı üçüncü defa olarak çalındı ve içeriye uzun boylu bir adam girdi. Pardaillan büyük bir hayretle sarsıldı. Çünkü içeri giren adam, demin çıkan adamın noktası noktasına tıpkısıydı. Aralarındaki fark, deminki aşağı yukarı 45 yaşlarında kadar olduğu hâlde yeni gelenin 25 yaşlarında bulunmasıydı. Bir de demin gelen adamın gözlerinde ne kadar hile ve fesat okunuyorduyorsa, bu yeni gelen bilâkis o kadar temiz bakışlı ve yüzünden iyi bir insan olduğu belli bir kimseydi. Tatlı bir sesle sordu:

— “Şövalye de Pardaillan siz misiniz?”

— “Evet, benim ve fakir odamda kimi karşılamış olduğumu öğrenirsem, çok memnun olacağım!”

— “Doğru... Hakkınız var. İsmimi söylemeliyim.”

— “Bu soruyu sizi çok sempatik bulduğum için sordum. Eğer isminiz bir sır ise, bunu söylemiyebilirsiniz.”

— “Hayır Şövalye, ismim bir sır değildir. Bana Deodat derler. Başka hiçbir aile ve soyadım yoktur. Çünkü ben terkedilmiş bir çocuğum. Anamla babam beni bir kilisenin kapısına, Allaha bırakmışlar. Beni orada Allah kadar sevdiğim bir kadın bularak almış ve büyütmüş.”

Pardaillan bu sözler karşısında gayriihtiyarî bir saygı duymaktan kendini alamadı:

— “Sizi yanına alarak büyüten kadın kimdir?”
Diye sordu.

— “Navarre Kraliçesi...”

— “Madam d’Albret değil mi?”

— “Evet...”

— “O hâlde sizin kadar şerefli bir misafire daha ziyade ikram etmeliyim. Bakınız, vakit öğleye geldi. Tam yemek zamanıdır. Sizinle beraber bir güzel yemek yeriz.”

— “Bana karşı göstermiş olduğunuz kardeşlikten dolayı ne derece heyecan içinde olduğumu tarif edemem.”

— “Dinleyiniz dostum. Sizin isminiz Deodat, benim ismim ise sadece Jean’dır.”

Pardaillan kapıya giderek:

— “Lubin! Lubin!” Diye çağırırdı.

Sonra yeni arkadaşına izahat verdi:

— “Bu Lubin lokanta garsonunun adıdır. Evvelce bir rahip iken, böreklere, piliç kızartmalarına dayanmadığı için bulunduğu manastırdan ayrılarak garson olmuş. Yaşı elliyi geçkin olduğu hâlde şarap içmekten çok zevk alır.”

Birkaç saniye sonra Lubin yanında şişman göbeğiyle Landry olduğu hâlde çıkageldi. Lokanta sahibi, külâhını eline almış, yüzünde geniş bir gülümseyişle Pardaillan'ın önünde eğilmeye çalışıyordu. Onun bu hâlini gören Şövalye:

— “Sana da ne oluyor?” Diye sordu.

— “Şu uğursuz karnımı boş yere içeri sokmaya çalışıyorum,” dedi. “Önünüzde bu yüzden eğilemediğim için beni hoş göreceksiniz?”

— “Bunları bana mı söylüyorsun?”

Landry, gözleri masanın üstünü kaplıyan paralar da olduğu hâlde:

— “Evet, mösyö, pardon, monsenyör, size söylemek cüretinde bulunuyorum!” Dedi.

— “O hâlde bize krallara lâyük bir sofraya hazırlayacaksınız. Sofrada şunlar da bulunacak: İyi kızarmış bir et, ızgarada kızartılmış iki sucuk, erik tatlısı, mutfakın üçüncü direğinin solunda bulunan jambonlardan birkaç tane, iyi kabarmış bir omlet, 1556 senesinde yapılan şaraplardan iki şişe, bir de şair Ronsard için sakladığınız Bordeaux şarabından iki şişe isterim.”

— “Emredersiniz monsenyör...”

Onbeş dakika sonra Jean ile Deodat hazırlanan nefis sofraya oturdular. Büyük bir iştahla yemek yemeye başladılar.

Deodat:

— “Bir taraftan yemek yerken, bir taraftan da

vazifemi yapmamam için bir sebep yok.” Diye konuştu.

— “Pekâlâ!.. Mamafi ben vazifenizi biliyorum.

— “Biliyor musunuz?”

— “Evet... Muhterem Navarre Kraliçesi, kendilerini dün o kudurmuş Paris halkının elinden kurtarmış olduğum için bana teşekkür etmek üzere sizi gönderiyorlar. Ayrıca hizmetlerine dâhil olmamı da teklif ediyorlar. Sizi bu teklifleri bildirmeniz için bana gönderdiler.

Ayrıca bana bir de kıymetli hediye göndermiş bulunuyorlar. Değil mi?”

— “Şaşılacak şey... Bunu nereden anladınız?”

— “Gayet basit... Sabahleyin büyük bir senyörün adamı geldi. Bana güzel bir elmas yüzük vererek, efendisinin hizmetine girmemi teklif etti. Bunun arkasından, gayet kuvvetli bir prensesin adamı olduğunu söyleyen ikinci bir ziyaretçi geldi. Bu da bana 200 ekü vererek hizmetlerine girmem teklifinde bulundu. Bundan anlıyorum ki, işler hep aynıdır.”

Deodat cebinden iri bir yakut çıkararak uzattı:

— “İşte mücevher,” dedi.

“Sonsuz teşekkürlerimi sunarım.”

— “Majeste Kraliçe, bu hediye, görmüş olduğunuz meşin çantasından ayırmışlardır. Sizlere teşekkür ediyorlar. Ordularına girmek meselesine gelince, ne zaman isterseniz bu mümkün olacaktır.”

— “Demek siz, Kraliçeye tesadüf ettiniz?”

— “Kendisine Saint - Germain’de rastladım! Orada kendisini bekliyordum. Bana bu görevi verdikten sonra kendileri Saintes’e doğru yollarına devam ettiler.”

— “Siz ne vakit döneceksiniz?”

— “Paris’te daha bazı işlerim var. Ancak bunlar tamamlandıktan sonra geri dönebileceğim.”

— “Şu hâlde, Paris’te kaldığınız sürece yeriniz burası olacaktır.”

— “Çok teşekkür ederim. Fakat beni birisi daha bekliyor. Mamafi bu sırrı size söyleyebilirim. Paris’te gizlice bulunan Mösyö de Têligny’yi de görecek-
ğim.”

— “Amiral Coligny’nin damadı, değil mi?”

— “Evet, ta kendisi... Eğer beni arayacak olursanız, Amiralin Béthisy sokağındaki evine gelirsiniz. Boş gibi görünen bu evin küçük kapısına üç defa vurursanız, üzerindeki küçük delik açılır. O zaman sadece Jarnac demeniz kâfidir.”

— “Têligny hakkında halk arasında dolaşan dedikoduyu biliyor musunuz?”

— “Evet, kendisinin fakir bir adam olduğu, Amiralin, kızını böyle beş parasız bir adama vermekle hatâ işlediği söyleniyor, değil mi?”

— “O kadar değil, dahası var. Têligny’nin, hiçbir işde dikiş tutturamamış, ipten kazıktan kurtulmuş bir adam olduğu söyleniyor. Hattâ evlenmesinden bir gün evvel asîl bir Senyörün, Amirale başvurarak kızı Louise’yi istediği de konuşuluyor.”

— “Bu Senyörün ismi Henri de Guise’dir. Görüyorsunuz ya, meseleyi ben de biliyorum. Henri de Guise, Amiral Coligny’ye, kızını sevdiğini onunla mutlak surette evlenmek istediğini söyledi. Ayrıca bu evlenmenin Fransa’daki din kavgalarına da bir son vereceğini ilâve etti. Bunun üzerine Amiral, kızını Têligny’ye vereceğine söz vermiş olduğunu, kızın da Têligny’yi sevdiğini söyledi. Zavallı Henri de Guise son derece hiddetle evden çıktı. Ve o hiddetle

Cathérine de Clèves ile bundan on ay önce evlendi."

— "Halk arasında bu Cathérine de Clèves'in başka yerlerde de aşk geceleri yaşadığı söyleniyor."

— "Kendisinin diğer bir âşığı var."

— "Kimdir?.."

— "Saint - Mégrin..."

Pardaillan kahkahalarla gülmeye başladı. Deodat sordu:

— "Kendisini tanıyor musunuz?"

— "Bu sabahtan beri tanıyorum Henri de Guise'nin bu sabahtan beri Paris'te bulunduğunu herhâlde biliyorsunuzdur."

Deodat ayağa kalktı:

— "Buna emin misin?"

— "Elbette... Gözlerimle gördüm. Halk da kendisini son derece büyük bir heyecanla alkışladı."

— "O hâlde derhal gitmeliyim."

Kılıcını beline taktı. Mantosunu da omuzlarına aldı:

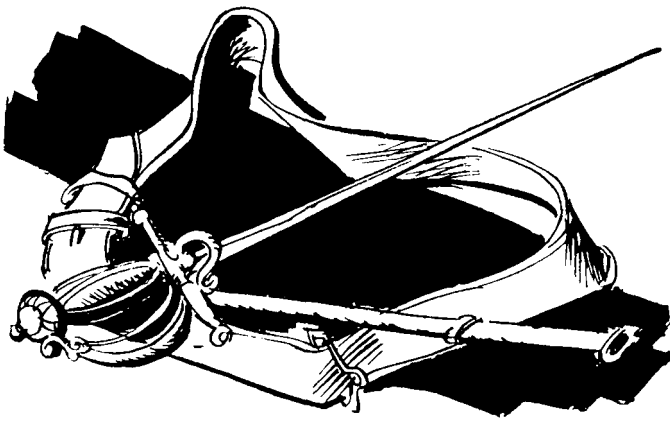
— "Şimdilik Allahaismarladık..."

İki genç, ayrılmadan kucaklaştılar. Deodat:

Coligny'nin konağını. Küçük kapıyı, unutmayınız."

— "Parola da Jarnac'tır değil mi?.."

Deodat gittikten sonra Pardaillan'ın ilk işi, yeni bir elbise almak üzere bir elbiseci dükkânına gitmek oldu. Boz renkte kadife bir elbise seçti. Yakutu da yeni şapkasına taktı. Ondan sonra Yahudi İsaac Ruben'e giderek Dük de Guise'nin verdiği elması sattı ve altmış pistol aldı.

Onaltıncı Bölüm

GARİP BİR AYIN

Pardaillan otele döndüğü zaman karanlık basmaya başlamıştı. Gözlerini gayriihtiyarî sevgilisinin güzel yüzünü görmek üzere kaldırdı. Ona böyle süslü görünmek için parasının yarısını sarfetmişti. Buna mukabil pencerede hiç kimseyi görmedi. İçini çekerek otele doğru giderken, aynı evi dikkatle gözden geçiren, burunları havada üç asilzadeye gözü ilişti.

Bundan biri yanındakine soruyordu:

— “Onun burada oturduğuna katî surette eminsin, değil mi Maurevert?”

— “Evet, Kont de Quélus! Birinci katında ev sahibi ihtiyar bir kadın oturuyor. İkinci kata da bu sabaktan itibaren ben taşınmış bulunuyorum.”

Kont diğer adama döndü:

— “Prensin böyle bayağı kızlar hakkında gösterdiği iptilâya ne dersin Maugiron?..”

— “Buna benim de bir türlü aklım ermiyor. Sa rayda o kadar kadın varken...”

— “Sonra hepsinden daha güzel, Margot gibi bir de karısı bulunurken...”

Diğer iki adam, Maurevert’e karşı besledikleri nefret hissini saklamıya gayret etmekle beraber onunla da konuşmuyorlardı. Maurevert:

— “Bu gece buluşuruz,” diyerek yanlarından uzaklaştı.

Diğerleri de yürümek üzere bulunurlarken, karşılarına bir delikanlı dikildi. Şapkasını çıkararak alaylı bir tavırla kendilerini selâmladı:

— “Bu eve o kadar dikkatle bakmanızın sebebini öğrenebilir miyim?” Diye sordu.

İki adam bakıştıktan sonra içlerinden biri.

— “Bu suali sormaktan maksudınız nedir?” Diye sordu.

— “Çünkü bu ev bana aittir.”

Quéhus :

— “Yoksa evinizi satın alacağımızı mı zannediyorsunuz?” Diye sordu.

— “Evim satılık değildir.”

— “O hâlde bizden ne istiyorsunuz?”

— “Bana ait olan bir şeye hem baktınız, hem de güldünüz. Bunun sebebini öğrenmek hakkımdır.”

— “Gel, Maugiron, bu adam galiba deli...”

Pardaillan’dan başkası olmayan genç adam, sükûnetini bozmuyordu:

— “Ben deli değilim. Yalnız başkalarının, mallarına mânalı mânasız gülen budalalara kızarım.”

— “Amma da belâya çattık yahu! Galiba durup dururken kulaklarını kestirmek istiyorsun?”

— “Orasını bilmem. Fakat ben, terbiyesiz terbiyesiz konuşan ve gülen adamları cezalandırmaktan da pek hoşlanırım. Eğer gülmek istiyorsanız, gidiniz; başka yerde gülünüz.”

— “Ya, peki, nereye giderek gülelim?”

— “Küçük Clercs çayırını nasıl buluyorsunuz?”

— “Güzel yer... Ne vakit gidelim?”

— “İsterseniz şimdi...”

— “Hayır şimdi olamaz. Yarın sabah arkadaşım-la ben saat onda orada bulunuruz. Size gelince, şimdiden tavsiye edeyim, bu gece bol bol gülünüz. Çünkü yarından sonra bir daha asla gülemeyeceğinizi zannediyorum.”

Pardaillan şapkasını salladı:

— “Gülmeye çalışırım.”

Bunun üzerine iki adam, kararan yollardan yürüyüp kayboldular.

Pardaillan, düşünceli düşünceli otele döndü. Lokantanın bir köşesine oturarak bir şişe şarap ısmarladı, sonra düşünmeye başladı: “*Bu iki sersem orada ne yapıyordu? Hele o pis suratlı herifi hiç beğenmedim. Acaba oraya kız için mi geldiler? Fakat kızcağız o kadar az sokağa çıkıyor ki, nasıl olmuş da onların gözüne çarpmış. Neyse... Fakat şu iki sersem, eğer kızın peşindeyse, vay başlarına gelecek felâkete!*”

O akşam otelde büyük bir telâş göze çarpıyordu. Şövalye, Lubin'i çağırırdı:

— “Ne o? Galiba bu gece eğlence var?” Diye sor-du.

— “Evet efendim. Ben de onun için pek keyifliyim.”

— “Neden?..”

— “Şairler çok cömerttirler, hem kendileri çok içerler, hem de bana çok şarap ikram ederler.”

— “Demek şairler gelecek?”

— “Her ayın ilk cuma gecesi onlar burada toplanırlar.”

— “Ya?..”

— “İşte bu kadar... Hem kardeşim rahip Thibaut da buraya gelecek...”

— “O da şair mi?”

— “Hayır, hayır. Beni affedin. Vakit geldi. İşte bakın, kırmızı tüylü şapkalı bir adam içeri giriyor.”

İçeri giren bu adam yüzünü büyük bir dikkatle kapatmıştı. Buna rağmen Pardaillan kendisini tanıdı:

— “*Mösyö de Cosseins,*” diye mırıldandı.

Bu adam, Kral Dokuzuncu Charles’in muhafız alayı kumandanı, yâni Louvre Sarayının en nüfuzlu adamı idi. Her geçit resminde, her manevrada, her av partisinde Kralın yanında bulunur, bir adım ayrılmazdı. Pardaillan kendisini herkes gibi oradan tanıyordu.

Şövalye: “*Acaba bu askerî kumandanla rahip Thibaut’un bulundukları bu şairler toplantısı nasıl bir toplantı olacak?*” Diye düşünüyordu.

Lubin ile Cosseins, hizmetçilerin ziyafet sofrasını kurdukları salona geldiler. Garson:

— “Ziyafet burada olacak, dedi.”

Beriki:

— “Hayır, olmaz. Daha uzağa gidelim,” dedi.

Bu odadan diğer bir ziyafet odasına geçtiler. Bu-

nun sonunda küçük ve karanlık bir oda vardı Co-
sseins burasını gözden geçirdi:

— “Burası iyi... Buraya kimse giremez, değil mi?”

— “Hayır efendim.”

— “Rahip nerede oturacak?”

— “Büyük salonda... Ziyafet odasının kapısı önünde... Siz de, buraya hiç kimsenin giremeyeceğinden emin olarak rahat rahat şiirlerinizi okuyabilirsiniz.”

— “Siz de biliyorsunuz ki, bizim o kadar büyük emeklerle meydana getirdiğimiz şiirleri çalan adamlar pek çoğaldılar...”

— “Evet, evet, öyleymiş!..”

Lubin ayrıldıktan sonra Pardaillan merakından yerinde duramaz olmuştu. Hemen yanına sadık köpeği Pipeau’yu alarak lokantanın arka tarafına geçti. Buraları karış karış bildiğinden, dar bir aralıktan geçti ve demir bir kapıyı itip açarak lokantanın arka mahzenine indi. Az sonra bu ziyafet salonlarının tam arkasına varmış bulunuyordu. Duvardaki gizli bir pencereyi açarak beklemeye başladı.

Saat dokuzaya doğru şapkaları kırmızı tüylü, mantolarına adamakıllı sarılan üç kişi daha geldi. Lubin bunları ziyafet salonuna aldı. On dakika sonra iki kişi ve az sonra üç kişi daha geldi. Bunlar salona girince Lubin:

— “Sekiz oldular, hesap tamam,” dedi.

Bu anda ihtiyar, beyaz sakallı, kırmızı tüylü bir rahip kapıdan göründü. Lubin:

— “Kardeşim Thibaut!” Diye haykırdı.

Rahip sordu:

— “Bizim sekiz şair geldi mi?”

— “Geldiler.”

— “Şimdi beni dinle! Bunlar bizim şairlerimizle tanışmak isteyen sekiz yabancı şairdir.”

— “Öyle ama, kardeşim, senin bu şiir işlerine karışmana bir türlü aklım ermiyor.”

Thibaut kaşlarını çattı:

— “Galiba tekrar manastıra gitmek istiyorsun. Biliyorsun ya, orada şarap ve piliç yok, sadece kuru ekmekle su var. Sana, soru sormayacaksın, demedim mi?”

— “Merhamet, aziz kardeşim!.. Benden tek soru işitmiyeceksin...”

— “İyi! Haydi bana, şu salonun kapısı önüne bir masa kur. Karnım çok acıktı.”

— “Ne yemek istersiniz, aziz kardeşim?”

— “Yarım tavuk, bir börek, bir omlet, diğer çerezler ve dört şişe şarap...”

Rahibin buraya oturmasındaki sebep, başkalarının kendisinden izin almadan içeriye, şairlerin yanına girmelerini önlemektir.

Az sonra rahip yemeğe başlarken kapıdan giren altı şair de kendileri için hazırlanan hususî salona girmek üzere önünden geçtiler.

Rahip Thibaut kendi kendine: “*İşte dinsiz herifler geldi,*” diye mırıldandı.

Büyük salonda oturanların bütün bu olan biten şeylerden hiç haberleri yoktu. Burası talebeler, askerler, serseriler ve birkaç da şık müşteriyle dolu bulunuyordu. Salonun ortasında bir hokkabaz, oyunlar yapıyor, kahkahalar, garsondan şarap isteyen sesler, kadeh tıkırtıları ortalığı velveleye veriyordu.

İşte altı şair bundan yararlanarak ve hiç kimsenin gözüne çarpmadan içeri girmiş ve kendileri için hazırlanan salona geçmiş bulunuyordu. Thibaut bun-

ların hepsini de tanımıştı. Bunlar; Ronsard, Baïf, Rémy Belleau, Jean Dorat, Jodelle ve Pontus de Thyard idiler.

Yerlerine oturunca Jean Dorat:

— “Muhterem kardeşler,” dedi. “Bu akşam burada Yunan şiir ve sanat ilâhlarını anmak için toplanmış bulunuyoruz... Herşeyden önce şiirin en yüksek nağmelerini yaratarak, ebedî bir nam kazanmış olan büyük Ronsard’ın önünde hürmetle eğiliyorum.”

Duvar kadar sağır olan, fakat her sağır gibi bu kusurunu gizlemeye çalışan Ronsard, herkesin kendine baktığını görünce başını salladı.

— “Muhterem edip Jean Dorat’ın fikirlerine iştirak ediyorum,” dedi.

Bu sırada başka bir şair:

— “İçmek sırası geldi,” diye bağırdı.

Ronsard ona doğru dönerek:

— “Teşekkür ederim,” diye söylendi.

Jean Dorat devam etti:

— “Geçen hafta, tanınmış sekiz yabancı şiir ve fikir adamının bizim bu toplantımızda hazır bulunmak istediklerini söylemiştim. Bunların gayet namuslu insanlar olduklarına emin bulunuyorum. İsimlerini bana söylediler. Büyük şair Ronsard da bunların arzularına muvafakat etti. Zaten evvelce de bazı yabancıları aramıza sokmamış mıydık?”

Rémy Belleau :

— “Ya bizi ele verirlerse?” Dedi.

— “Böyle bir şey yapmıyacaklarını kesin surette temin edebilirim. Hattâ bizimle konuşmıyacaklar bile... Yüzlerine birer maske geçirip bir köşede oturacaklar ve hiç konuşmadan bizi seyredecekler. Ve hepsi yarın sabah Paris’i terkedecek...”

— “Mademki sen kefil oluyorsun, pekâlâ...”

Bunun üzerine ara kapı açıldı. Sekiz maskeli adam iki sıra üzerine oturmuşlar, onları seyrediyordu.

Şairlere gelince, onlar yavaş yavaş içmeye ve eski Yunan ve Roma ilâhlarını metheden şiirler okumaya başladılar. Bu sırada bunlardan biri, duvardaki gizli bir dolabı açtı. Kandillerle aydınlatılan bu dolapta, Venüs’ün, Apollon’un ve diğer Yunan ilâhlarının küçük heykelleri göze çarpıyordu.

Bu sırada Ronsard ayağa kalktı. Eski Yunan hayatını metheden ve bugünkü yalan ve riya dolu saray ve kilise hayatını yerin dibine batıran bir nutuk söyledi. Bunu tâkiben hep bir ağızdan Yunanca bir ilâhi söylediler. Ondan sonra yeniden Yunan ilâhlarının şerefine içmeye başladılar. Törenin bundan sonrası fazla meraklı olmadığından. Jean Dorat ayağa kalkarak ara kapıyı kapadı. Böylece sekiz yabancı şair odalarında yalnız kaldılar.

Pardaillan, delikten herşeyi görmüş ve büyük bir hayret içinde kalmıştı. Kapı kapanınca maskeli adamlardan biri maskesini çıkardı:

— “Hem dini inkâr, hem de mukaddesatı tahkir ettiler,” dedi.

Şaşkınlığını güçbelâ tutan Pardaillan:

— “Vay canına! Bu adam Metropolit Sorbin de Sainte - Foi imiş,” diye söylenmekten kendini alamadı.

Sorbin sözüne devam etti:

— “Bu ne rezilâne ve dinsiz bir tören! Din ve kilise aleyhinde söylenmedik söz bırakmadılar. Tam işe başlamak sırasıdır. Sonra bu dinsiz Ronsard’a birçok imtiyaz veriliyor, para ve nişan veriliyor.”

Sırasıyla diğer adamlar da birer birer maskelerini çıkardılar. Ve Pardaillan dördünü tanıdı. Diğerleri

de Cosseins, Henri de Guise ve amcası Kardinal de Lorraine idiler.

Kardinal:

— “Bu şairlerin maskaralıklarıyla vakit geçirmeyelim,” dedi. “İdareyi elimize aldığımız zaman hepsinin hakkından geliriz...”

Henri de Guise :

— “Öyleyse şimdi işlerimizden bahsedelim. Sükûnet bulunuz. İntikam saati yakındır. Fransa tahtına krallığa lâyık birisi geçince, derhal haklarından gelinecektir. Size din ve kilise için çalışacağıma dair söz vermiştim. Bu sözüme ne kadar sâdık olduğumu iş başına geçtiğim zaman göreceksiniz...”

Kardinal söz aldı:

— “Ben gerekli incelemeleri yaptım. Capétien soyunun haksız olarak tahtı ele geçirdiğini ispat eden vesikalar elimdedir. Taht üzerinde hiçbir hakkı olmadığı hâlde tahta kurulmuş olan Capétien’lerden gelen Bourbon ve Valois soylarının da dolayısıyla taht üzerinde hiçbir hakka sâhip bulunamayacağı âşikârdır. Halbuki siz Henri, Lorraine dükü, Luther tarafından Charlemagne soyuna mensup bulunuyorsunuz...”

Henri sükûnetle:

— “Sıra size geldi, Mareşal de Tavannes,” dedi, “sizi dinliyoruz...”

— “Derhal harekete hazır altıbin piyade askerim var!”

— “Siz söyleyiniz, Mareşal de Damville...”

Pardaillan’ın gayriihtiyarî vücudu titredi. Bu adamı tanımıştı. Bu adam, hırsızların elinden kurtardığı, buna mukabil kendisine Galaor’u hediye eden adamdı.

Henri de Montmorency yahut Mareşal Damville:

— “Benim dörtbin piyade, üçbin süvari askerim var. Fakat daha evvel kararlaştırmış olduğumuz şartlarımı da unutmamanızı rica ederim.”

Dük de Guise güldü:

— “Şartlarınızı unutmadım. Kardeşiniz François tevkif edilecek ve siz Montmorency Kontluğunun bütün haklarına mâlik olacaksınız. Bunlar değil mi? Kabul ediyorum!”

Mareşal Damville, gözlerinde büyük bir hırs ve kin yandığı hâlde hürmetle eğildi.

— “Siz söyleyiniz, Mösyö de Guitaens!..”

— “Ben Bastille zindanının müdürü olduğum için vazifemi zaten yapıyorum kanaatindeyim. Siz tevkif edilecek olan adamı bana getiriniz. Onun bir daha buradan diri çıkmayacağını size temin ederim.”

— “Cosseins, sen de söyle...”

— “Louvre Sarayındaki muhafız bölüklerim benim emrimdedirler. İlk işaretle onu tevkif ederek Bastille’ye gönderebilirim...”

— “Sıra size geldi, Metropolit de Sainte - Foi...”

— “Yarından itibaren, dinsizleri müdafaa eden Kral Charles’in aleyhinde bütün kiliselerimde vaazlara başlatıyorum. Bütün Paris kiliselerine devam eden halk, yarından itibaren Kral Charles’in ne biçim bir insan olduğunu öğrenecek.”

Mareşal de Tavannes birdenbire sordu:

— “Dük d’Anjou’yu ne yapacağız?”

Metropolit cevap verdi:

— “Bu soy Allah’ın gazabına uğrayacaktır. Kralı ortadan kaldıralım. Onun bütün yakınları da birer birer düşecektir...”

Henri de Guise o zaman:

— “Artık proje yapmak zamanı geçti, dedi. Faa-

liyete geçmeliyiz. Sizi temin ederim, bütün bu işler birkaç gün içinde olup bitecektir. Siz, hepiniz bana güvenebilirsiniz.”

Dük bir saniye kadar sustu:

— “Bana olan güveniniz ve bağlantınız yalnız şimdiye kadar değil, bundan sonra da devam etmelidir. Hepinize anlaşmalarla bağlıyım... Sözümde mutlak surette duracağım. Herkes üzerine aldığı görevi başaracak olursa, en güç işler bile kolaylıkla görülür. Artık ayrılalım. Ne kadar az bir arada görünürsek, o kadar az şüphe uyandırırız.”

Bundan sonra herkes sırayla Henri de Guise'nin elini öptü ve odadan birer birer çıkarak gözden kayboldu.

Guise de gidince, Jean Pardaillan saklı bulunduğu yerden doğruldu gizli pencereden atlayarak içeri girdi. Gördüğü ve işittiği şeylerden serseme dönmüştü. Öyle müthiş bir sırrı öğrenmişti ki bu, insanı bir anda mahvedebilirdi. Eğer Henri de Guise onun bu sırrı öğrendiğini bir bilse, kendisini bir saniye bile yaşatmazdı.

O hâlde ne yapmalıydı?.. Susmalı mı, bütün bu olup bitenlere seyirci mi kalmalıydı?

Pardaillan bunu yapamayacağını biliyordu. Krala karşı özel bir sempatisi yoktu. Daha doğrusu Dokuzuncu Charles'in kral olup olmaması kendisini zerrek kadar ilgilendirmiyordu. Onu en çok hayrete düşüren şey: Cosseins, Guitaens, de Tavannes, Mareşal Montmorency gibi para ve mevkilerini Dokuzuncu Charles'e borçlu olan kimselerin şimdi nasıl olup da kralın aleyhine birleşmiş olmaları, ona ihanet ederek kendisini devirmeye çalışmalarıydı. Bu ne ahlâksızlık, bu ne utanmazlıktı?..

Onları ele vermeye gelince, Pardaillan bunu bir an

bile düşünemiyordu. O, asla böyle bir işi yapacak yaratılıştaki bir adam değildi.

O hâlde ne yapmalıydı? Şimdi burada onu görecek bir adam, kendisini, az öncekileri bilerek gözetlemiş olduğunu zannedecekti. Hemen mantosunu yüzüne örterek dışarı çıkmak üzere kapıyı açtı.

Tam bu sırada içerde bulunan sekiz şairin çıktığını gören ve sayılarının tamam olduğunu sayarak öğrenen Lubin, vazifesinin sona ermesinden memnun, kapıyı kapamaya geliyordu ki, odadan dokuncu bir adamın çıktığını dehşet ve hayretle gördü:

— “Hey, kimsin? Orada ne arıyorsun?” Diye sorarken şiddetli bir darbeyle yere yuvarlandı. Ve tanımadığı bu adam, üzerinden atlayarak kayboldu.

FIRSAT KOLLAYAN KAPLAN

Toplantı gece geç vakit sona erdiği için içeridekiler sokağı tam bir karanlık ve ıssızlık içinde buldular. Henri de Montmorency, her ihtimale karşı, bu tehlikeli yollardan yürürken mantosunun altına sağlam saplı bir hançer gizlemişti. Buna rağmen büyük bir dikkatle ve yavaş yavaş yürüyordu. Her köşe başında, herhangi bir serserinin hücumuna uğramamak için dikkatle etrafı gözden geçiriyordu.

Birdenbire, karşısında birkaç gölge belirdi. Bunların gece hırsızları olması ihtimalini düşünerek bir köşeye çekildi ve hareketsiz durdu. Az sonra gelenlerin dört kişi oldukları ve kahkahalarla gülerek serbest konuştuklarını duydu. Şu hâlde haydut takımından değillerdi.

Bu esnada içlerinden biri:

— “Gülmeyiniz,” dedi, “bu kadının ismi var...”

Henri yavaşça:

— “Dük d’Anjou’nun sesi,” diye mırıldandı.

Diğer bir ses sordu:

— “Peki, muhterem prens, bu isim nedir?”

— “Bu sokakta ona Madam Jeanne yahut sadece siyah elbiseli kadın diyorlar.”

— “Ooo, tehlike ifade eden bir isim...”

— “Anasına değil, kızına önem vermek lâzım! Loïse kadar güzel bir kıza bütün Paris’te tesadüf edilemez! Onu görseniz, böyle konuşmazdınız.”

Sözlerinin sonu işitilmez oldu. Çünkü adamlar uzaklaşmışlardı. Henri’ye gelince Jeanne ve Loïse

isimlerini işitince büyük bir heyecanla sarsılmıştı. Bu Jeanne kimdi? Sakın bunlar izlerini bir türlü ele geçiremediği Jeanne ile Loïse olmasındı?.. Herhalde bu muammayı halletmeliydi. Kendi kendine:

“Eğer onlarsa,” diye düşünüyordu. “Eğer onlarsa, her tehlikeyi göze alarak kendilerini elde edeceğim. Bu uğurda gerekirse Kralın kardeşi Dük d’Anjou ile vuruşmayı bile göze alırım.”

Ne garip şey! Aradan onaltı sene geçtiği hâlde hâlâ kalbinde ona karşı ne kadar kuvvetli bağlar vardı. Henri bu kadının, hâlâ bütün kalbine ve bütün mevcudiyetine hâkim olduğuna inandı.

Hızlı hızlı önündekileri tâkip etmeye başladı. Fakat birdenbire aklına gelen bir şey kendini yeniden duralattı:

«Eğer bunlar, onlarsa, François da tesadüfen izlerini bulacak olursa ve ben tam Jeanne’ye malik olacağım zaman François onu elimden almaya kalkışırsa o zaman ne yapabilirim? Hayır, hayır... Montmorency ailesinin biricik vârisi olmak için derhal harekete geçmeliyim. Henri de Guise’nin başa geçmesini beklemeden onu ortadan kaldırmalıyım.”

Bu sırada o dört kişi Devinière otelinin yanına varmıştı. Henri bir saçağın altına sokularak onları seyretmeye koyuldu.

Dük d’Anjou:

— “Anahtarları ver, Maurevert,” dedi.

— “Buyurunuz, monsenyör...”

— “Haydi bakalım.”

Dördü de otelin karşısında bulunan evin kapısına doğru yürüdüler.

Fakat tam kapının önünde birdenbire bir adam meydana çıktı. Gülerek, alaylı bir sesle:

— “Baylar, dedi. Sizin yüzünüzden babamın öğütlerini tutamıyorum. Bunun günahı size aittir.”

Adamlar duraladılar. Dük d’Anjou:

— “Bu deli herif de kim oluyor?” Diye sordu.

— “Hay Allah cezasını versin. Bize bugün musallat olan herifin ta kendisi... Değil mi Maugiron?”

Maugiron cevap verdi:

— “Evet, ta kendisi! Ne o azizim, evinizin önünde nöbet mi bekliyorsunuz?”

Pardaillan cevap verdi:

— “İyi keşfettiniz. Bugün buradan iki sırtkan köpeğin gülümsemelerini iyi bulmadığım için nöbet bekliyorum.”

Dük d’Anjou’nun sabrı taşmıştı:

— “Artık çok oluyorsunuz!” Diye haykırdı. “Defedin şunu buradan...”

Pardaillan sâkin bir tavırla Quélus’a döndü:

— “Uşağınız mı, nedir, şu herife söyleyin, çenesini tutsun. Yoksa yarın sabah sizleri Küçük Clercs meydanında nasıl doğrayacaksam, onu da şimdi burada parça parça ederim.”

Bu müthiş hareket karşısında dört adam birden kılıçlarına sarıldı:

— “Sefil! Yarın sabah değil, hemen şimdi gebereceksin!” Diyerek Pardaillan’a hücum ettiler.

Şövalye bir anda kılıcını çekmişti. Gece karanlığında müthiş bir çarpışma olacağı anlaşılıyordu.

İlk hamleyi Maurevert yaptı! Fakat Pardaillan gayet ustaca bir hareketle, kılıcının tersiyle Maurevert’in yüzüne öyle bir vuruş vurdu ki, bir anda suratı kan içinde kaldı.

İkinci hücumu Maugiron yaptı. Fakat iki saniye

bile geçmeden bir feryat kopararak kendini geri attı. Sağ kolundan yaralanmıştı. Bu yüzden kılıcı da yere düştü.

Dük d'Anjou olup bitenleri görmüş ve bu adamla başedemeyeceklerini anlamıştı. Onun için başka bir usule başvurmak istedi:

— “Durun,” diyerek Pardaillan’a doğru yürüdü:

— “Sizin kılıç oynatmakta pek usta bir kahraman olduğunuzu görüyorum.”

Pardaillan başıyla bir işaret yaptı. Dük devam etti:

— “Eğer karşınızda kimin olduğunu bilseydiniz, katiyen böyle hareket etmiyeceğinize emin bulunuyorum. Binaenaleyh mücadele etmektense aramızda anlaşmak daha doğru bir hareket olmaz mı?”

— “Buyurun, ne istiyorsunuz?”

— “İşte böylece konuşmak daima güzel sonuçlar verir. Bu evde görülecek bazı özel işlerim var.”

— “Çok güzel... Mademki böyle konuşuyorsunuz, iş değişir. Bu evde nasıl bir işiniz var? Aşka ve kadına dair mi?”

— “Evet... Görüyorsunuz ya, tamamiyle anlaşıyoruz. Artık bize engel olmaktan vazgeçeceksiniz, değil mi?”

— “Hayır!..”

— “Fakat siz çok ileri gidiyorsunuz. Kralın çok sabırsız olduğunu söylerler. Şunu iyi bilmeniz gerekir ki, kardeşi ondan da sabırsızdır.”

Dük bu şekilde konuşarak karşısındakini ürkütme istiyordu. Fakat Pardaillan katiyen oralı olmuyordu. Lâkayt tavrını değiştirmeden:

— “Demin bana karşı sarfetmiş olduğunuz iyi sözler yüzünden size bir şey yapmıyorum. Fakat bu

konuda ileri gidecek olursanız, bütün nezaket kaide-
lerini bir yana bırakmaya mecbur olacağım.”

D'Anjou'nun vaziyeti çok kötüleşmişti. Hiddetin-
den sapsarı kesilerek Pardaillan'a hücum etmek iste-
diyse de aynı anda Pardaillan'ın kılıcının ucunu bo-
ğazında buldu. Diğer üç kişi tutarak kendisini geri
çektiler. Birisi:

— “Hep birlikte saldıralım,” fikrinde bulundu.

Dük mâni oldu:

— “Hayır, Maurevert ile Maugiron yaralı. Biz
ikimiz bu durumda kendimizi tehlikeye atamayız.
En iyisi şimdilik gidelim. Daha kalabalık olarak ge-
liriz.”

Sonra Pardaillan'a döndü:

— “Size gelince tekrar görüşürüz.”

— “Ben de bunu pek arzu ederim.”

Dört adam karanlık sokaklarda kayboldular. Şö-
valye, belki geri dönerler diye daha bir saat kadar
oradan ayrılmadı. Kimsenin gelmiyecğinden emin
olduktan sonra otele döndü. Yavaş yavaş, Kralın
kardeşine son derece ağır bir hakarete bulunduğunu
anıyordu. Dük d'Anjou, bütün Fransızlar tarafın-
dan sevilen bir prensti. Huguenot'lara karşı yapılan
savaşlarda Fransız ordularını idare etmiş ve Co-
ligny'yi mağlup etmişti. Bununla beraber bu savaşlar-
da orduları d'Anjou'nun değil, Mareşal de Tavan-
nes'in idare ettiği ve Dükün yalnız ismen harplere
iştirâk ettiği, başkumandanlık değil, elinden sadece
kadınlar gibi süslenmek ve gezip tozmaktan başka bir
şey gelmediği de söylenip duruyordu.

Bununla beraber Paris halkı, iki-üç defa şehre mu-
zaffer bir kumandan edâsiyle beyaz bir at üzerinde
giren Dük d'Anjou'yu ziyadesiyle alkışlamıştı. Hal-

kın, kendisini çok sevdiği muhakkaktı. Bunu bilen Pardaillan:

“Kendisine yaptığım hareket çok ağırdı,” diye düşünüyordu. “Eğer beni ele verecek olursa sağlam asılıyım. Ne diye bu adama çattım. Dünyada başka çatacak insan mı yoktu? Hem, kimbilir, belki de o evde başka kadınlar da vardı. Hep babamın öğütlerini dinlemediğim için başıma bu belâlar geldi. Kralın kardeşi gibi zengin ve mevki sahibi bir insan, bula bula bir işçi kızına mı göz koyacak? Ne kadar aptalca düşünüyorum.”

Sonra omuzlarını silkti:

“Adam, sen de... Ne olursa olsun... Dünya bu kadar üzülmeye değmez. Şarap bir defa kadehe kondu. Onu içmekten başka çâre yok.”

Aynı zamanda ertesi gün Küçük Clercs meydanına gitmeye karar verdi:

“Bunlardan birine haddini bildirdim. Diğeri ne gelince, elbette ileride bir fırsat bulurum. Yarın düello etmek üzere oraya gittiğim vakit beni Dükün jandarmaları karşılayacaktır. Ondan sonra sıra Bastille zindanına gitmeye gelecektir. Herhâlde çok dikkatli davranmalıyım. Budalaca kendimi tehlikeye atmakta mâna yok.”

Mareşal Damville³’ye gelince o, sığındığı yerden bütün olan bitenleri seyretmişti.

Pardaillan otele girip tam sükûnet avdet edince ya-vaşça gizlendiği yerden çıktı. Az evvel tehlikeli kavgaların geçtiği evin önüne vardı. Kendi kendine:

“Acaba bu Jeanne ile Loïse benim aradığım Jeanne ile Loïse mi? İsimlerinin bu kadar birbirine uymasına ne demeli? Evet, evet, herhâlde onlar olacaktır. Nasıl öğrenmeli? En iyisi gündüz gelip tah-

kik etmektir. Fakat ya o zaman evden çıkıp gitmiş olurlarsa? En iyisi burada beklemek..."

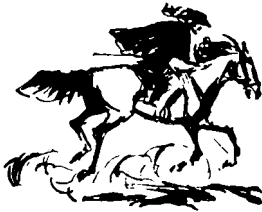
Henri de Montmorency sabaha kadar orada bekledi. Bu süre içinde hep güzel Jeanne'ye karşı duyduğu aşkla ağabeyi François'e karşı beslediği kini düşündü. İşlemiş olduğu cinayetin yarım kalmasını bir türlü affedemiyordu.

Nihayet yavaş yavaş gün ağarmaya, ortalık kalabalıklaşmaya başladı. Gelip geçenler, bir adamın gözünü bile kırpmadan karşısındaki eve bakmasındaki sebebi bir türlü anlayamıyorlardı. Fakat bu adamın yüzü o kadar aksi ve bakışları o derece korkunçtu ki, hiç kimse yanına yaklaşp bir şey soramıyordu.

Nihayet ortalık adamakıllı aydınlandı. Karşısındaki evin üst katında bir hareket oldu. Bunu takiben de bir pencere açıldı ve bir kadın başı dışarı uzandı.

İşte Mareşal Damville'nin beklediği şey de bu idi. Dışarı uzanan başı derhal tanıdı. Kendi kendine: — "*Jeanne de Piennes!*" Diye söylendi.

Tahmini doğru çıkmıştı.

CATHERINE DE MEDICIS

Saat dokuz olmuştu. Tahta köprü civarındaki evde Catherine de Medicis ile müneccim Ruggieri, Şövalye de Pardaillan'ı bekliyorlardı.

Kraliçe bir masanın başında bir şeyler yazıyor, Ruggieri ise odada ağır ağır dolaşıyor ve arasına lâubalî bir tavırla masaya yaklaşıp Kraliçenin yazmakta olduğu şeylere göz atıyordu.

Catherine de Medicis, durmadan mektuplar yazıyor, her mektubu bitirdikten sonra zarfına koyup masanın üzerindeki sepete bırakıyor, sonra yeniden başka bir mektuba başlıyordu.

Arasıra da başını kaldırmadan soruyordu:

— “Acaba bu delikanlı gelecek mi?”

— “Mutlaka gelir. Fakir bir genç, karşısında bu kadar büyük bir istikbalin açıldığını görecektir, bir dakika bile tereddüt etmez.”

— “Çok ustaca kılıç kullanıyor. Bu hususta fikrin nedir?”

— “Doğrusu iyi kılıç kullanıyor.”

— “Ya cesareti? Pek müthiş bir şey...”

— “Bu kavgacı adamı ne gibi bir hizmette kullanacağınızı öğrenebilir miyim?”

— “René, biliyorsun ki, böyle adamlara çok ihtiyacım var. Henüz halledilmemiş önemli işler ortada. Bunların bitirilmesi için son derece girgin ve gözü pek bir adama muhtacım.”

— “Maurevert var ya...”

— “Doğru, fakat o beni çok rahatsız etmeye baş-

ladı. Çünkü birçok şey öğrendi. Bundan başka, son düellosunda yaralandı. Artık kolu bir defa titrediydi. Halbuki öyle feci bir hâl olur, öyle müthiş bir saniye gelir ki, bir hükûmetin talihi ve ikbali bir kılıca bağlı olur. Eğer bu kılıç bir saniyenin binde biri kadar bir zaman titrer, indirdiği darbe boşa gidecek olursa, o hükûmet temelinden yıkılır.”

— “Hakkınız var, Kraliçem...”

— “İşte bu delikanlının kolu çok sağlam. Hiç titremiyor.”

— “Emin olunuz, bu delikanlı bizim olacaktır.”

Kraliçe, son mektubunu da tamamladı:

— “Ha, aklıma geldi. Senin için yaptırdığım konak bitti. Anahtarlarını bu sabah getirdiler.”

— “Gördüm, muhterem Kraliçem, gördüm. Bina tam yüksek zevkinizi ifade eden bir şekilde yapılmış. Son derece güzel olmuş. Sizin yaptırdığınız fena olur mu zaten?”

— “Ya ilâve ettirdiğim kuleyi nasıl buldun?”

— “Fevkalâde... Asırlarca bütün dünyaya zevkinizin inceliğini haykırarak. Burada yıldızlara daha yakın bulunacağım ve birçok insanın ve hükûmetin mukadderatını daha güzel ve doğru bir şekilde okuyabileceğim.”

— “René, yıldızlara bakmaktaki maharetini bu delikanlının istikbali üzerinde de tecrübe ettin mi?”

— “Henüz katî şekilde bir şey öğrenemedim. Bilmem gereken bazı hususlar var. Fakat bu delikanlıya neden bu kadar önem veriyorsunuz? Maiyetinizde o kadar becerikli insan var...”

— “Evet, René, doğru söylüyorsun. Yüzelli genç kadını var ki, bunlar vasıtasıyla yüzelli tanınmış adamın metreslerine söyleyebilecekleri sırları biliyorum. Guise'nin ve Bearn'ın yanında bile sadık adam-

larım var. Bunlar vasıtasıyla ölümümü isteyen bir-iki mel'unun bütün plânlarına vâkıfım. Asilzadelerim vasıtasıyla bütün Paris'e ve Louvre'ye hâkim bulunuyorum. Fakat yine içimde bir güvensizlik var."

İhtiyar Kraliçe, bir baykuş başını andıran kafasını elleri arasına alarak düşünmeye başladı. Belli ki, maziyi düşünüyordu:

— "Şimdi elli yaşındayım, Paris'e geldiğim zaman 14 yaşındaydım," diye söylendi.

— "Bu hesaba göre 36 yıldan beri Paris'te bulunuyorsunuz..."

— "İşte ben, 36 yıldan beri hakaret ve işkence altında yaşıyorum. Hizmetçi derekesine indirildim. Yüzüme karşı en ağır sözler söylendi. Bu hayat ilk evlendiğim günden itibaren başladı."

— "Catherine, niçin bunları hatırlıyorsun?"

— "Hâtıralarım, duyduğum nefret ve kini devam ettirirler. Daha yüz yıl yaşasam, Kral Birinci François'in oğlunun beni dairemize kadar götürerek önümde eğildikten sonra bir kelime bile söylemeden çekilip gittiğini bir türlü unutamayacağım. Günler, haftalar, aylar hep böyle geçti. Kocam Fransa Kralı olunca da hakikî Kraliçe ben olmadım. Hakikî kraliçe Diane de Poitiers oldu. Yıllarca yalnız başıma yaşadım. Bir gün kocamın beni boşamak istediğini duydum. Bunun ne sebepten dolayı olduğunu rahibime sordum. Bana ne cevap verdi, biliyor musun?"

René Ruggieri başını salladı. Catherine de Medicis devam etti:

— "Bana bundan büyük bir hakarete bulunamazlardı. Rahibim bana, Kralın benim için 'ölüm kokuyor' iddiasında bulunduğunu söyledi."

İhtiyar kadın bir dakika kadar nefes aldı. Gözleri

şimdi korkunç bir şekilde parlıyordu. Sonra devam etti.

— “Düşün bir kere... Ben ölüm kokuyormuşum. Bu ne müthiş bir iddia idi? Ağladım, yalvardım. Nihayet Kral, papazların önünde mukavemet edemedi. Beni hakikî kartlığa aldı. Ondan birkaç çocuk doğurdum. Bu sırada zavallı kocam henüz 20 yaşında iken anlaşılmıyan bir sebeple ölerek beni dul bıraktı.”

Catherine bir dakika kadar daha nefes aldı:

— “Çocuklarım da çok garip- Charles'e bak, neredeyse çıldırarak. Bütün hayatım sinir buhranları içinde geçiriyor. Bu gidişle aklını oynatacak ve sonunda ölecek. Henri de öyle. O da ondan farksız. Son çocuğum Dük d'Alençon da harap yüzüyle ölüme mahkûm bulunuyor. Yalnız Dük d'Anjou sağlam görünüyor, değil mi? Evet, onun yüzüne bakan, kendisini hakikaten sağlam zanneder. Fakat hiç kimse onu ben, yâni annesi kadar iyi bilemez. Onun da sıhhati son derece bozuktur. O da günün birinde dalından kopan bir yaprak gibi düşecek, ölecektir. François öldü. Charles de ölüme mahkûmdur. Henri yakında başına, taşıyamıyacağı kadar ağır bir taş koyacak. İşte bunun için zavallı Henri eğlence ve sefahet içinde hayatını tamamlarken, benim kuvvetli olmam, memleketi bu kuvvetle idare etmem lâzım geliyor.”

Ayağa kalkarak odanın içinde birkaç defa aşağı yukarı dolaştı. Sonra Ruggieri'nin önünde ayağını şiddetle yere vurdu:

— “Evet saltanat süreceğim. Krallıkta gözleri olan Guise'lerin, Coligny'lerin emirleri altına giremem. Düşün bir kerre... Guise sarayın anahtarlarını alıp gitse ben ne yaparım? Mel'un Coligny, Bourbon so-

yunu, Valois'lerin yerine geçirmeye çalışıyor. Bu olur mu hiç? Ben, oğlumun hakkını koruyacağım. Onun için kuvvetli, çok kuvvetli olmam lâzımdır.”

— “Henri'nin, değil mi?”

— “Evet, Henri'nin! Dünyada beni seven tek insan varsa, o da Henri'dir. Kralın kıskandığı ve başkomutanlık şerefinden mahrum ettiği Henri d'Anjou! Evet, Charles de benim çocuğumdur. Fakat bana kim daha fazla hürmet ve bağlılık gösterirse, benim asıl çocuğum odur.”

Ruggieri zayıf bir sesle:

— “Ya öteki, madam?.. Dedi. Ondan hiç bahsetmiyorsunuz...”

Catherine titredi. Gözlerini açarak René'ye çevirdi. Sert bir sesle:

— “Öteki dediğin kim oluyor?” Diye sordu.

Müneccim, Kraliçenin tam mânasiyle bir cadı gözüne benzeyen gözleri önünde titreyerek başını eğdi. Catherine de Medicis tam mânasiyle ölüm saçıyordu:

— “Kendini kayıp mı ettin? Dikkat et! Bir daha ağzından böyle bir lâkırdı kaçırayım deme!” Diye bağırdı. İhtiyar Müneccim:

— “Bununla beraber ondan bahsetmeye mecburum. Korkmayınız. Burada bizi dinleyen hiç kimse yok. Evde yalnızız. Ben gereken bütün tedbirleri almış bulunuyorum. Yalnız, konu açılmışken uykusuz geçen gecelerimde, kendi kendime bile söylemekten korktuğum bir şeyi size söylemeye mecbur bulunuyorum. Yıldızlar böyle söylüyorlar. Pek yakında Allahın adaleti tecelli edecekmiş...”

Catherine de Medicis bütün vücudunun titrediğini, kalbinin donduğunu hissetti. Hiçbir şeyden kork-

mayan Kraliçe, yıldızların tehdidi karşısında titremişti.

Ruggieri bu tesiri gördükten sonra daha sert ve katı bir sesle sözüne devam etti:

— “Ne zaman gözümü kapasam bu tüyler ürperici müthiş hakikatle sarsılıyorum. Hep aynı meş’um rüyayı görüyorum. Cinler, periler başımın etrafında durmadan dansediyorlar. Karanlık bir gecede bir adamın bir saraydan çıktığı ve sevgilisi olup doğuran bir kadının da bu adama son defa olarak pek merhametsizce muamele ettiğini görüyorum. Saraydan kovulan bu adam, mantosunun altında canlı bir şey saklıyor; hem ağlıyor, hem de boş yere merhamet talep ediyor. Adam kadından korkuyordu. Yürüdü, yürüdü. Bir kilisenin basamaklarına küçük çocuğu bırakıverdi ve oradan kaçtı.”

— “Mademki herşeyi hatırlıyorsun René, bunun iyi taraflarını neden düşünmüyorsun?”

— “Hayır, unutmuyorum Catherine. Unutabilsem son derece mutlu olurum. Çünkü bana çocuğu bırakırken beyaz bir su vermiştiniz. Bunu, onun dudaklarına damlatacaktım. Evet, bunu damlattım da. Bana bunu mu hatırlatmak istiyorsunuz?”

— “Evet, bu beyaz zehir sayesinde çocuk iki aydan çok yaşayamıyacaktı. René, sen büyük bir cesaret ve sabır gösterdin. Ben de bu suretle bir kraliçenin fuhuş eserini ortadan kaldırmakla beraber seni sevmekten de asla pişman olmadım. Fakat artık karanlıklara karışan bu hâtıraları niçin uyandırıyor-sun? Evet, pek doğru. Bu hâtıraları niçin uyandırıyor-sun? Seni seviyordum. Bana seni sevdiren, beni senin kollarının arasına atan da Kraldı; kocamdı. Çünkü o beni Diane de Poitiers’i selâmlamıya mecbur ediyordu. Sen, saray asilzadelerinin bana sırtlarını çevirdikleri, Diane’nin emri olmadıkça hizmetçi-

lerimin bile emirlerimi yapmadıkları bir zamanda karşıma çıktın. Senin gözlerinde bana karşı bir merhamet ışığı gördüm. Birbirimize ısındık. Gündüzleri Floransa'dan, geceleri yıldızlardan bahsederek vakit geçiriyorduk. Sonra yavaş yavaş sanatını bana öğrettin. Borgia'ların esrarını senin sayende öğrendim. İnsanı Allahla eşit kılan bu ilmi öğrendim. Ölümü bir yüzük taşının yuvasında, bir çiçeğin kokusunda, bir dua kitabının yaprakları arasında, hattâ bir sevgilinin dudaklarında bile sağlamaya muvaffak oluyordum. Bu sayede yavaş yavaş talihim açıldı. Kuvvet ve kudretim gittikçe çoğalmaya başladı. Bütün bunları sana borçluydum. Fakat öyle zannediyorum ki, bu borcumu fazlasiyle ödedim. Her istediğin şeye eriştin. Hattâ beni bile elde ettin. Tıpkı bir kral gibi, kraliçeye sâhip oldun."

Catherine de Medicis, kısa bir soluk aldıktan sonra devam etti:

— "Evet, ben kudretli bir kraliçeyim. Düşmanlarımı birbiri arkasından cehenneme gönderdim. Şimdi daha ziyade kuvvet ve kudretle insanlara hâkim olmak üzere bulunurken sen maziden bahsediyorsun. Çocuğumuzu ileri sürüyorsun. Artık vücudu dünya yüzünde bulunmayan bu mahlûktan bahsetmeye lüzum var mı? Onu kilisenin merdivenlerinde bulan bir kimse götürmüş olacak. İki ay sonra da öleceğine göre artık mezarında kemiklerinden bile eser kalmamıştır.

Ruggieri, Catherine'nin elini tutarak şiddetle sıktı:

— "Ya aldanmışsak?.."

Catherine müneccime hayretle bakıyordu. René devam etti:

— "Ya aldanmışsak? Ya zehirin miktarı az gel-

mişse? Ya öldü bildiğimiz bu çocuk hayattaysa?..”

Kraliçe:

— “Lânet!” Diye mırıldandı.

René devam etti:

— “Dinleyiniz Catherine! Dinleyiniz! O geceden sonra birçok defa yıldızları tetkik, ettim. Her zaman onlar bana, çocuğun hayatta olduğunu söylediler. Belki yüzlerce defa yaptığım hesaplar daima aynı sonucu verdi. Çocuk hayatta idi. Ölmemişti.”

Kraliçenin alnında iri ter damlaları belirmişti. Bunları sildi. Yeniden:

— “Lânet!” Diye mırıldandı.

Müneccim anlatmakta devam ediyordu:

— “Bunu sırf sizi üzmemek için şimdiye kadar söylemedim. Hakikati daima bir sır olarak sakladım. Fakat artık bunu söylemek zorunda kalmış bulunuyorum. Daha ziyade gizlemem size karşı işlenen bir cinayet olacaktı.”

Kraliçe yavaş yavaş sâkinleşti:

— “Olsun, sağ olsun. Bunun bize ne zararı var? Çünkü kim olduğunu asla bilemeyecektir. Herhangi bir yerde sadece bulunmuş bir çocuk hüviyetiyle yaşayacaktır. Bunun da bize ne zararı dokunur? Ne biz onun nerede ve kim, ne de o bizim nerede ve kim olduğumuzu bilebileceğiz.”

René yavaş bir sesle:

— “Çocuk Paris'tedir ve ben kendisini gördüm.” dedi.

Catherine yerinden sıçradı:

— “Ne? Gördün mü? Söyle nerede?..”

— “Paris'te, dedim ya...”

— “Ne vakit? Ne vakit? Çabuk söyle...”

— “Dün gördüm.”

— “Nasıl oldu da gördün? Nasıl tanıdın? Anlat-sana!”

— “Herşeyden önce onu kiliseden alan, ölümünden kurtaran ve büyüten insanın kim olduğunu bilse-niz...”

— “Kimdir?..”

— “Jeanne d’Albret...”

— “Aman yarabbi!”

Catherine gayriihtiyarî ayağa kalkmıştı. Ayakları-nın dibine bir yıldırım düşse daha ziyade hayret ve dehşet içinde kalamazdı. Vücudunu müthiş bir titreme almıştı:

— “Ne büyük felâket! Ne büyük musibet!” Diye söylendi. “Çocuğum yaşıyor. Mahvoldum demektir.”

— “Hayır Catherine!.. O kadar korkmanıza lüzum yoktur. Çünkü onun çocuğumuz olduğunu hiç kimse bilmiyor.”

— “Jeanne d’Albret de mi?”

— “O da bilmiyor.”

— “Nasıl olur?.. Madem ki onu Jeanne büyüttü. Elbette kim olduğunu biliyordur. Nasıl oluyor da bunun farkına varamamışım. İşte René, görüyorsun ya, bu kadın benim için ne kadar tehlikeli... Onun için kendisinin mutlaka ölmesi lâzım. Fakat sen bütün bunları nasıl öğrenebildin? Bana bahsetmediğin bu sırra nasıl vâkıf oldun? Çabuk anlat... Onu nerede gördün?..”

— “Dün istediğimiz delikanlının yanından çıkar-ken onu gördüm.”

— “Jeanne d’Albret’i kurtaran delikanlının, de-ğil mi?

— “Evet, Pardaillan’ın yanından çıkarken. Han-

dan çıktım. Birdenbire dehşet içinde kaldım. Karşıdan bana doğru bir adam geliyordu. Bana, daha doğrusu yirmi yaşında bulunduğum zamanki şahsıma fevkalâde benziyordu. Sanki bir aynada birdenbire gençleşmiş yüzümü görüyordum.”

Ruggieri eliyle gözlerinin önüne dikilen bir hayali kovalamak ister gibi elini salladı. Kraliçe emretti:

— “Devam et!..”

— “Önce delirdiğimi sandım. Sonra gayriihtiyarî bir hareketle yüzümü sakladım. Çünkü bu yabancı da beni görseydi, aynı şaşkınlığa düşecekti. Adam az önce çıktığım otele girmişti. İşte o zaman yıldızların bana haykırdıkları hakikati hatırladım; içimden bir ses: *«Bu senin oğlundur»* diyordu. Derhal hatırıma geldiniz. Bu tehlike, mutlaka ortadan kalkmalıydı. Hemen otele döndüm. Delikanlı az önce çıkmış olduğum Pardaillan’ın odasına girmişti. Derhal kulağımı kapıya dayayarak konuşulan şeyleri dinlemeye başladım. Ne konuştularsa hepsini duydum ve bu konuşmaları sonunda bu delikanlının, oğlumuz olduğünü kesin olarak öğrendim.”

— “O, bir şey biliyor mu?”

— “Hayır, hayır. En ufak bir şeyin bile farkında değil...”

— “Paris’e neye gelmiş?”

— “Navarre Kraliçesinin hizmetinde olduğu için emriyle gelmiş olacak...”

Kraliçe derin bir düşünceye daldı. Gözlerinden o kadar korkunç şeyler okunuyordu ki, Ruggieri elinde olmadan titredi.

Tam bu sırada kapı çalındı. Bu ses onu derin düşüncesinden uyandırdı:

— “Kapı çalınıyor,” dedi.

— “Evet! Gelen mutlaka Şövalye dö Pardaillan’dır. Saat onda burada bulunacaktı. Dinleyin, sarayın kulesindeki saat tam onu çalışıyor!”

— “Demek çocuk, Şövalye dö Pardaillan’ın yanına gitti. Fakat niçin? Yoksa ikisi arkadaş mı?”

— “Hayır, Kraliçem. İlk defa buluşuyorlardı Navarre Kraliçesi kendisini Pardailla’na teşekkür etmek maksadiyle göndermiş bulunuyordu.”

— “Demek aralarında bir ahbablık yok...”

— “Katiyen!..”

— “Bak buna sevindim. Haydi git, kapıyı aç, Pardaillan’a verecek bir iş buldum! Kendisinin fakir olmakla beraber burnu çok havada ve gururlu bir adam olduğunu söylüyordun, değil mi?”

— “Evet efendim.”

— “Yâni herşeyi yapmaya cüret edecek kabiliyettedir demek istiyorsunuz, değil mi?”

— “Evet... Fakat fikrinizden ne gibi şeyler geçtiğini sorabilir miyim?”

— “Sen git, çabuk kapıyı aç! Üçüncü defadır kapı çalınıyor. Çabuk ol!..”

— “Merhamet, Catherine! Oğluma acıyınız ”

Kraliçe kolunu uzattı:

— “Sana emrediyorum; kapıyı aç!..”

Ruggieri, mukavemetin boş olduğunu anlamıştı. Bu emir karşısında ezilerek titreye titreye kapıya gitti ve açtı.

Aradan bir dakika geçtikten sonra Pardaillan içeri girdiği zaman karşısında tatlı bakışlı, kibar tavırlı, saygıya değer bir kadın buldu. Bir bakışta Catherine de Medicis’i tanıdı. Kraliçe yüzüne maskesini takmıştı. Yine tatlı bir sesle:

— “Kim olduğumu tanıdınız mı?” Diye sordu.

Pardaillan kendi kendine: «Çok dikkatli ve kurnaz davranmak lâzım», diye düşünerek:

— “Bunu bana söylerseniz çok sevinç ve şeref duyacağım,” dedi.

— “O hâlde söylüyeyim. Kralın annesinin karşısında bulunuyorsunuz.”

Pardaillan bu söz üzerine Kraliçeyi bir daha ve daha ziyade saygı göstererek selâmladı. Catherine bu esnada kendisini dikkatle süzüyordu. Yeni elbisesi altında fevkalâde kuvvet ve çevikliği derhal belli oluyordu. Ancak biraz inat ifade eden gözlerden pek bir mânâ çıkaramadı:

— “Dün yapmış olduğunuz şey, cesur ve kahraman olduğunuza delâlet diyor,” dedi. “Kudurmuş bir halk yığınınına karşı tek başınıza karşı koymak ve iki kadının hayatını kurtarmak için kendi hayatınızı tehlikeye atmak buna delâlet eder.”

Catherine, Şövalyenin mütevazı bir cevap vereceğini umuyordu. Halbuki aldandı. Pardaillan kısaca:

— “Evet, biliyorum,” cevabını verdi.

— “Bu iki kadını tanımadığınız halde böyle bir tehlikeye kendinizi atmanız karşısında size ancak saygı duyulur.”

— “Evet, kim olduklarını bilmiyordum.”

— “Fakat sonra isimlerini öğrendiniz mi?”

Catherine kendi kendine: «Şimdi tabii yalan söyleyecek, kim olduklarını bilmediğini ileri sürecek» diye düşünürken:

— “Evet, öğrendim.” Cevabını alınca şaşırды ve sordu:

— “Kim imişler?..”

— “Navarre Kraliçesiyle bir hizmetçisi...”

— “Doğru söylüyorsunuz. İşte sizi ben de bunun için tanımak istedim. Siz bir kraliçeyi kurtardınız. Kraliçeler daima birbirlerini korurlar. Onun için bir akrabamın size karşı yapamadığı teşekkür borcunu ben ödemek istiyorum. Çünkü Navarre Kraliçesi parasızdır. Halbuki sizin mutlaka mükâfat görmemiz lâzımdır.”

— “Çok teşekkür ederim. Fakat bundan dolayı üzülmeğiniz. Çünkü Kraliçeden lâyık olmadığım derecede mükâfat görmüş bulunuyorum.”

— “Ne suretle?..”

— “Bana söyledikleri bir sözle...”

Catherine, bu gencin doğru sözlülüğü ve samîmiliği karşısında mağlup olduğunu hissetmekle beraber sözlerine devam etti:

— “Size yanında bir iş vermek istemedi mi?”

— “İstedi. Fakat ben reddettim.”

— “Niçin?..”

— “Çünkü Paris’i terketmek benim için imkânsızdı.”

Catherine bir dakika kadar düşündü. Sonra ağır ağır konuştu.

— “Şayet benim maiyetime girmenizi teklif edecek olursam, ne dersiniz? Cevap vermeden, önce iyice düşününüz. Paris’i terketmek istemiyorsanız bunu sizden istemiyeceğim. Tanımadığınız iki kadını kurtarmak için kendinizi tehlikeye atan siz, bir kraliçeyi müdafaa etmek için herhalde tereddüt geçirmezsiniz...”

— “Kendinizi bir tehlikede mi görüyorsunuz?”

Catherine’nin dudaklarında ancak bir saniye ka-

dar duran bir tebessüm gezindi. Şövalyenin zayıf noktasını yakalamıştı:

— “Evet,” diye cevap verdi. “Buna şaşıtığınızı görüyorum. Fakat maalesef doğrudur. Ben korunmaya muhtacım. Etrafımı birçok düşman sardı. Gece, gündüz Kralı bile korumak lâzım. Bütün ömrüm bunun için korku içinde geçiyor. Bir tahtın etrafında çevrilen gizli entrikaları, hazırlanan tuzakları bilemezsiniz.”

Pardaillan gayriihtiyarî bir gece önce Devinière otelinin arka taraf lokantasında duymuş olduğu sırları hatırlayarak titredi. Kraliçe devam etti:

— “Gerek kendimi, gerek Kralı korumak için sağlam bir dayanağım yok. Bir annenin çocuğu üzerinde ne kadar titrediğini bilmem düşünebilir misiniz?”

Pardaillan, Kraliçenin önünde yeniden eğildi:

— “Öyle zannediyorum ki, size kılıcıyla yardıma koşmayacak asîlzade bulunamaz. Bu kadar iyi ve ulvî hisler besliyen kimseye yardım edilmez mi ki...”

— “O hâlde demek siz de bu fedakâr asîlzadele rin arasına katılacaksınız?”

— “Şunu hemen söylüyeyim ki, gerekirse hayatımı emriniz uğrunda feda etmeye hazır bulunuyorum. Ancak, nasıl bir hizmet vereceğinizi bilmek isterim.”

Kraliçe ile Ruggieri bakiştılar. Cathérine, aynı sâkin sesle devam etti:

— “Önce biraz istikbalinizden bahsedelim. Fakirsiniz. Benim sayemde zengin olacaksınız. Talihiniz size lâayık olduğunuz mevkii aldırmamış. Ben bunu kuracağım. Size lâayık olduğunuz parlak mevkii kazandıracağım. İlk iş olarak sizi Louvre Sarayında

yirmi bin frank iradla bir memuriyete tâyin ediyorum. Ne dersiniz?"

— "Ne diyebilirim? Gözlerim kamaşıyor."

— "Gözleriniz kamaşmamalı, Şövalye. Sizin gibi bir kahramana lâayık oldukları mevkileri vermek kraların ve kraliçelerin görevleridir.

— "Beni ebediyen minnettar bıraktınız. Bu görevin ne olduğunu lütfen söyler misiniz?"

Kraliçe bir süre düşündü. Ruggieri'ye gelince, alnında biriken terleri siliyordu. Catherine nihayet söze başladı:

— "Az önce size benim ve Kralın birçok düşmanımız olduğunu söylemiştim. İşte bu düşmanlarımız cüretlerini günden güne artırıyorlar. Eğer bana bağılı birkaç asilzadem olmasaydı, şimdiye kadar çoktan bunlardan birinin hançerine hedef olacaktım. Düşmanlarıma karşı nasıl hareket ettiğimi size söylemek isterim. Önce bunlara gider, yalvarırım. Fena fikirlerinden vazgeçmelerini tavsiye ederim. Bu müracaatlarım birçok defa iyi neticeler vermiştir."

— "Pekâlâ, ya muvaffak olmazsanız?"

— "O zaman Allah'ın adaletine başvururum."

— "Bu Allah'ın adaleti nasıl tecelli eder?"

— "Asilzadelerimden biri ölümü göze alır bu düşmanı bularak onu düelloya dâvet eder. Çarpışma sonunda ya ölür, yahut da öldürür. Eğer ölürse arkasından göz yaşı döküleceğine ve intikamının alınacağına emindir. Ölmez ve düşmanını öldürecek olursa, o zaman Kralın ve Kraliçenin mükâfatlarına mazhar olur. Bu usûle ne dersiniz?"

— "Er meydanında çarpışmak için kılıcımı çekmeye hazırım. Kim, karısı veya Kraliçesi için hayatını feda etmek istemez?.."

— “Eğer size bu tehlikeli adamlardan birini gösterecek olursam?..”

— “Hemen kendisini düelloya çağırırım. Hattâ ismi...”

Pardaillan, cümlesinin sonunu getirmedi. Çünkü bu «*Bir Guise veya Montmorency olsa bile*» idi. Şövalye, Kraliçenin, Henri de Guise'den bahsedeceğine katî surette inanmıştı. Dük de Guise ile çarpışmayı düşününce hemen gözleri parladı. Bu, onun için çok yüksek bir şeydi.”

Catherine, Şövalyenin cevabı üzerine sustu. Şüphelenerek sordu:

— “Evet, hattâ ismi... Rica ederim devam ediniz. Cümlenizi bitiriniz...”

— “Bir isim araştırırken durdum. Maksadım ismi ne kadar önemli olursa demektir. Kral ve sizin için herşeyi göze aldığımı söylemekti...”

— “Bu sözlerinize beni son derece bahtiyar ettiniz. Siz ümidimin fevkinde bir insansınız. Sizi büyük bir servete kavuşturacağım. Yalnız daha önce bir şey söylemek isterim.”

— “Nedir?..”

— “Bugünden itibaren vücudunuz bana aittir. Onu sebepli sebepsiz tehlikelere atmanızı istemiyorum. Anladınız mı?”

— “Fikrinizi biraz daha izah eder misiniz?”

— “Size hiçbir zaman karanlıkta sokak hırsızları gibi hareket etmenizi tavsiye etmeyeceğim. Aklımdan böyle bir şey geçirmem. Fakat çarpışmanın bazı usûlleri vardır.”

— “Ben ancak göğüs göğüse yapılacak bir çarpışmada bulunabilirim. Gece hırsızlarının yaptıkları

sadece cinayettir. Ben bunu yapamam. Bunu açıkça bilmelisiniz. Benim âdetim böyledir...”

— “Bravo Şövalye! Ben de sizden böyle bir cevap bekliyordum. Fakat cesarete tedbiri de ilâve etmek lâzımdır. İşte hepsi bu kadar... Size sadece bir parça daha tedbirli davranmanızı tavsiye edeceğim.”

— “Artık yalnız, hangi düşmanla boy ölçüşmem lâzım geldiğini bilmem kaldı.”

Pardaillan, Kraliçenin, de Guise’den bahsedeceğine kesin surette inanmış bulunuyordu. Çünkü Guise’nin, Kral aleyhinde gizli bir cemiyet kurduğunu biliyordu. Bu sırada Ruggieri ile de Medicis bakıştılar. Müneccim, Kraliçeden sanki son bir lütuf bekliyordu. Fakat Kraliçe taş gibi metindi:

— “Siz dün bazı ziyaretler kabul ettiniz mi?” Dedi.

— “Evet...”

— “Bunlar arasında Navarre Kraliçesinin de bir adamı geldi. Size Kraliçenin teşekkürlerini getirdi. değil mi?”

— “Evet...”

— “İşte bu genç, son derece derras ve tehlikeli bir adamdır. El altından müthiş manevralar çevirir. Bu adamın vücudu, bilhassa Kral için son derece tehlikelidir. Kendimden bahsetmiyorum. Çünkü ben kendimi zaten bir fedai sayıyorum...”

Pardaillan o zaman, beslemeye başladığı iyi niyetlerin bir anda mahvolduğunu anladı. O tanınmış bir kılıç sahibi ile dövüşeceğini zannediyordu. Halbuki müthiş surette aldanıyordu. Kaşlarını çattı. Bıyıkları dikleşti. Yüzündeki hatlar karmakarışık oldu.

Catherine de Medicis, onun bu hâlimden bir şey anlayamamıştı:

— “Tereddüt mü ediyorsunuz?” Dedi.

— “Hayır, tereddüt etmiyorum.”

Kraliçenin endişesi bir anda dağıldı:

— “Sizin gibi mert bir insandan başka cevap bekliyemezdim zaten...”

Şövalyenin sesi gürledi:

“— Tereddüt değil, reddediyorum!”

Bu cevap kadar Kraliçeyi şaşırtan bir söz olamazdı. Yüzü hiddetten sapsarı kesilmişti. Sanki bir emir vermek için maiyet muhafız kumandanını arar gibi gözlerini etrafta dolaştırdı. Fakat yapayalnız ve hiçbir şey yapamıyacak bir durumda bulunuyordu. Birkaç saniye içinde kendini topladı. Müthiş hiddetini belli etmemeye çalışarak:

— “Bunun sebebini söyler misiniz?” Diye sordu.

— “Söyleyeyim efendim. Bu adam odama geldi. Benimle beraber yemek yedi ve bana karşı büyük bir dostluk ve arkadaşlık gösterdi. Bana ihanet etmeden, dost bildiğim bir kimse benim için daima mukaddesdir.”

— “Sözlerinizi anlıyorum. Bu dostunuzun ismini biliyor musunuz?”

— “Hayır, bilmiyorum. Söylemedi.”

Cathérine kendi kendine *«Bana hizmet etmek istemediğine göre, düşmanlarıma hizmet edebilir. Şu hâlde benim için çok tehlikeli olabilir»* diye düşündü. Sonra açık açık:

— “İsmi sormaktan maksadım, onun tehlikeli bir düşmanım olup olmadığına katî surette inanmak içindir. Şu zamanda sır saklamak ve arkadaşını korumak tabiiikten çıkmış ve bir fazilet olmuştur. Hislerinize ve fikirlerinize hürmet ediyorum. Sizi de bu

kadar mert ve açık fikirli olduğunuzdan dolayı takdir ve tebrik ederim.”

Pardaillan, Kraliçenin önünde eğildi:

— “Bana lâyük olmadığım iltifatlarda bulunuyorsunuz.”

— “Dostluğunuza bu kadar sâdık olmanız, müşterek düşmanımızın karşısında son derece çetin olacağınıza delâlet eder. Şimdilik gidiniz. Yarın sizi Louvre Sarayında beklerim.”

Pardaillan, kendisine tatlı bir gülümseme ile bakan Cathérine de Medicis’i saygı ile selâmlayarak dışarı çıktı. Oteline doğru giderken kendi kendine şöyle düşünüyordu:

«Yarın sabah Louvre Sarayına çağrıldım: Louvre Sarayı, oraya girenlere zenginlik ve mevki sağlar. Oraya gideceğim. Böylece ben de bunlara kavuşacağım. Babam bu noktada da aldanmış bulunuyor.»

Birkaç saat sonra Kraliçe Cathérine de Medicis de Louvre Sarayına dönmüş bulunuyordu. İlk iş olarak muhafız kumandanını çağırdı. Ve:

— “Mösyö de Nancey! Yarın sabah erkenden bir düzine sağlam askerle bir arabaya atlayarak Saint-Denis sokağında Devinière oteline gidecek ve orada oturmakta olan Şövalye de Pardaillan adındaki haini tevkif ederek kendisini Bastille hapishanesine götüreceksiniz,” emrini verdi.

MAREŞAL DE DAMVILLE

Sövalye de Pardaillan çok rahatsız bir gece geçirdi. Gözlerini kapadıkça kendisini Louvre Sarayında parlak bir yer almış bir asîlzade şeklinde görüyordu. Yeni mevkiinin kendisine sağlayacağı menfaatleri düşünüyor ve şimdiden birtakım projeler kurmakla vakit geçiriyordu. Ertesi günü yapacağı işleri şu şekilde sıraya koymuştu:

Evvelâ Catherine de Medicis'nin dâvetine uyarak Louvre Sarayına gidecek.

Sonra de Coligny'nin konağına uğrayarak Deodat'a derhal Paris'ten uzaklaşmasını tavsiye edecek.

Henri de Guise'yi düelloya dâvet etmek suretiyle Krala ve Kraliçeye büyük hizmette bulunacak.

Yeni mevkiinden emin olur olmaz siyahlı kadını bularak kızını isteyecek ve tabîi alacak. Çünkü hangi işçi kadın bir saray asîlzadesine kızını verebilmek mutluluğunu istemez.

Bundan sonra dünyanın en bahtiyar bir adamı olarak yaşayacaktı.

Babasını da aratıp bulduracak. Kendisine kendi öğütlerini dinlemeyerek bu mevki ve servete kavuştuğunu söylemeksizin rahat bir hayat temin edecekti...

Bütün bu noktaları kararlaştırdıktan sonra birkaç saatlik bir uyku çekti. Fakat ne yapsa fazla uyuyamıyordu. Onun için erkenden uyandı. Çabucak giyin-di. Sonra saraya gitmek için vaktin çok erken olduğunu düşünerek pencereye gitti. Camı açarak Loîse'

nin uyumakta olduğu odanın kapalı penceresini seyre başladı.

Seven bir insan için bu bile az bir mutluluk değil midir?

Aynı anda köpeği Pipeau hırlamıya başladıysa da önem vermeyerek başını bile çevirmeden gözlerini açık pencereden ayırmadı.

Birdenbire beklenmedik bir şey oldu. Loïse'nin penceresi âni olarak açıldı. Saçları darmadağın olduğu halde Loïse'nin korkudan büyümüş gözleriyle yüzü göründü. Pardaïllan'ı görür görmez:

— “Çabuk geliniz!” Diye bağırdı.

Sapsarı kesilen Pardaïllan:

— “Acaba ne oluyor?” Diye homurdandı. Loïse kendisine ilk defa olarak hitap ediyor ve yardım istiyordu. Herhâlde kız müthiş bir tehlike içinde olmalıydı.

— “Hemen geliyorum,!” Diye haykırarak merdivenlere doğru koşmak üzere camın yanından ayrıldı. Duvarda asılı duran kılıcını almak üzere elini kaldırdığı zaman Pipeau şiddetle havlamıya başladı. Aynı anda kuvvetli bir darbeye kapı devrildi. On, on iki silâhlı adam içeri girdi. İçlerinden biri:

— “Kral namına sizi tevkif ediyoruz,” dedi.

Pardaïllan kılıcına doğru atılmak istediye de muvaffak olamadı. Bir anda kollarından ve bacaklarından yakalanarak yere düşürüldü.

Bu sırada kulağına Loïse'nin acı feryadı geldi:

— “Mösyö, imdadıma yetişiniz. İmdat!”

Şövalye:

— “Lânet!” Diye homurdandı. Müthiş bir kuvvet sarfederek kurtulmaya çalıştı. Fakat buna imkân yoktu. İriyarı muhafız askerleri kendisini sıkı sıkı

yakalamış ve kısa süren çetin bir çarpışma sonunda sımsıkı bağlamışlardı. Bu esnada Pipeau da durmadan sağa sola saldırıyor, önüne geleni ısıırıyordu. Pardaillan yakalandıktan ve gözleri de bağlandıktan sonra Nancey etrafına bakındı. İki ölü ve beş yaralı vermişti. Şövalye, askerlerden birini, şakağına vurduğu demir gibi bir yumrukla öldürmüş, köpek Pipeau da diğer birini boğarak haklamıştı.

Muhafız kumandanı Nancey askerlere:

— “Haydi, gidelim,” emrini verdi.

Pardaillan’ı kaldırarak merdivenlerden indirdiler. Sokağa çıkınca Şövalye, gözüne sarılan sargının aralığından sokakta üç arabanın durduğunu farkettil. Bunlardan birisi kendisi içindi. Diğer iki araba karşı evin kapısında duruyordu. Biri boştu. Pardaillan, öbüründe. Henri de Montmorency’nin oturmakta olduğunu gördü.

Fazla bir şey görmeden arabaya atıldı. Ve her tarafı kapalı bulunan araba hareket etti. Şövalyede küfürün bini bir paraya idi. Fakat bütün bunlara rağmen kapalı araba ile nereye götürüldüğünü hesaplamaktan kendini alamadı. Paris’in içini karış karış bildiğinden hangi sokaklara sapmakta olduklarını anlıyordu. Birdenbire saçlarının dimdik olduğunu hissetti:

— “Beni Bastille’ye götürüyorlar,” diye mırıldandı.

Bastille’nin ne müthiş bir zindan olduğunu pek iyi bilen Şövalye, bir anda tamamiyle mahvolduğunu anladı. Talihinin kendisine tam güldüğünü sandığı bir anda en büyük bir felâketle karşılaşyordu.

Bu esnada araba Bastille’ye varmıştı. Birkaç asma köprü ve kapıdan geçtikten sonra durdu. Pardaillan’ı dışarı çıkardılar. O zaman her tarafı askerle dolu

karanlık bir avluda olduğunu gördü. Elleri, ayakları çözüldü. Bu esnada bütün bu insanların üzerine hücum etmeyi ve neticede bunların bıçakları altında can vermeyi düşündü. Fakat bu neye yarayacaktı. Bu sırada kollarına gayet kuvvetli ve iriyarı üç zindancı girdi. Kendisini sürükleyerek taş merdivenlerden çıkardılar. Batı tarafındaki kalenin üçüncü katında bulunan oldukça geniş bir odaya attılar. Kapının, üzerine gürültüyle kapandığını duydu.

Bütün bu olaylar çok kısa bir zamanda cereyan etmişti. Şövalye herşeyin boş olduğunu anladığından kendisini baygın bir halde taşların üzerine bıraktı.

Şimdi de öbür evde cereyan eden faciaya gelelim. Daha önce Mareşal de Damville'nin Jeanne de Pienes'i tanıdığını kaydetmiştik. Henri, Paris'e geldiği zamanlar Temple hapisanesinin civarında bulunan Hotel de Mesmes adındaki büyük konağında otururdu. Gayet büyük ve sessiz bir konak olan burası, birçok asker ve hizmetçi tarafından muhafaza edilmekte idi.

Henri, Jeanne'yi gördüğü gün bu konağa dönmüş ve odasına çekilerek bütün gün düşünmüştü. Onu düşündüren nokta, sadece ağabeyi idi. Kendi kendine:

— “Ya ağabeyim de Paris'e gelip Jeanne'yi gördüyse? Ya konuştularsa?.. Ya Jeanne ona herşeyi anlattıysa?..”

Alnında biriken soğuk terleri eliyle sildi ve düşünmeye devam etti:

— “Evet, onu unutmak için senelerce kendime işkence yaptım. Fakat en meşgul, yahut en sarhoş olduğum zamanlar bile Jeanne'yi bir an olsun unutmadım. Bana karşı ne kadar büyük bir nefret duyuyordu? Fakat ben de onlardan doğrusu iyi intikam

aldım. Baba, ana ve kızı, üçünü birden perişan ettim. Ama bunun sonu ne olacak? Baba, ana-kız hayatta bulunuyorlar. Bunların birbirleriyle karşılaşmayacaklarını ve herşeyi öğrenmeyeceklerini hiç kimse iddia edemez. O vakit François yine meydana çıkacak. Ya ben ne yapacağım? Beni her gün çektiğim bu bitmez tükenmez azaplardan kurtaracak olan şey, sadece François'i gebertmektir."

Belindeki hançerini çekti ve sanki bunu ağabeysinin kalbine saplıyormuş gibi bütün kuvvetiyle önündeki masaya sapladı.

Sonra muhafız subaylarından birini çağırarak ona bazı emirler verdi. Daha sonra yatak odasına çekilerek derin bir uykuya daldı.

Ertesi günü gece yarısına doğru konaktan çıktılar. Saint-Denis sokağına geldikleri vakit şafak sökmüş bulunuyordu. Damville bir arabada kaldı. Bir subay, altı askerle evin kapısını çaldı.

Kapıyı ev sahibi ihtiyar kadın açtı. Karşısında tepeden tırnağa kadar silâhlanmış adamları görünce, gözleri faltaşı gibi açıldı:

— "Ne istiyorsunuz?" Diye sordu.

— "Siz evinizde iki protestan kadını saklıyorsunuz. Bu iki kadının, Kralın düşmanlarıyla ilgileri var."

İhtiyar kadın korkusundan bir ıstavroz çıkardı:

— "Aman yarabbi, bu mümkün mü?"

— "Nerede o mel'un protestan karıları?"

— "Buradadırlar. Fakat benim bu işde hiçbir suçum yok."

— "Suçunun olup olmadığı, bize göstereceğin kolaylıkla belli olacak. Eğer gürültüsüz, patırdısız şunları tevkif etmemize yardım edersen kurtulursun."

— “Emirlerinizi bekliyorum. Emin olunuz ki, bunların protestan olduklarını bilmiyordum. Tevekkeli hiç kimseye gitmiyorlardı...”

Kocakarı, askerlerin önüne düşerek üst kata çıktı ve kapıyı çalarak bir köşeye çekildi.

Az sonra kapının sürgüsü çekildi ve Jeanne de Piennes kapıda görüldü. Karşısında bir subay ve askerleri görünce hafifçe sarardı. Fakat kendini tuttu:

— “Ne istiyorsunuz?” Diye sordu.

Subayın yüzü kıpkırmızı kesilmişti. Ne de olsa kendisine verilen bu görev hiç de hoşuna gitmemişti. Çünkü sebepsiz yere iki kadını tevkif edecekti. Bu, silâh taşıyan ve savaş meydanlarında dövüşen bir adam için çok ağır bir görevdi. Fakat aynı anda aklına Mareşal Damville geldi. Eğer bu işi yapmazsa, başına gelecek felâketi düşündü.

— “Madam,” dedi, “bilirsiniz ki, biz emir kuluyuz. Aldığımız emirleri derhal yerine getirmeye mecburuz. Bundan dolayı affınızı rica ederim.”

— “Nasıl bir emir aldınız?”

— “Sizi tevkif etmek!..”

— “Sebep?..”

— “Sebep, protestan olmanız ve son emirlere itaat etmemiş bulunmanızdır.”

Bu sırada gürültüden uyanan Loïse de kapıya çıkmış ve bir bakışta olan biteni anlamıştı.

Jeanne:

— “Fakat siz aldanıyorsunuz,” dedi. “Hakkımızda size yanlış bilgi vermişler.”

Subay:

— “Bunun böyle olmasını son derece arzu ederim. Biliyorsunuz ki, bu gibi ihbarların, iftira ve yanlış olduğunu ispat etmek gayet kolaydır. Onun için gü-

rültüsüzce bizi tâkip edersiniz. Herşey çabucak anlaşılr, siz de serbest kalırsınız.”

Jeanne şaşırmıştı. Bu hâdiseden hiç de hoşlanmamıştı:

— “Demek bu yolda kesin bir emir aldınız?” Dedi.

— “Evet, madam, bu emri yerine getirmek zorundayım!”

— “Ya kızım, kızım ne olacak? Ben kızımдан ayrılmam.”

Loïse de bir çağlık kopararak odaya koştu. Çabucak pencereyi açtı. Karşısında Pardaïllan’ı görünce ümitle şimdiye kadar hiç konuşmadığı adamı:

— “Geliniz, koşunuz!” Diye imdada çağırdı.

Subay işin sarpa sardığını anlamıştı:

— “Madam,” dedi, “sizi yeminle temin ederim ki, kızınız da sizinle beraber bulunacaktır. Boş yere ortalığı velveleye vermeyiniz. Eğer itaat etmezseniz, görevimi zorla yapmak zorunda kalacağımı üzümlerek bildiririm!”

Jeanne bir saniye kadar düşündü. Belki hakikaten bir iftiraya uğramış bulunuyorlardı. Protestan olmadıkları için masum olduklarını kolayca ispat edebilirlerdi. Bu suretle mahallede boş yere bir velveleye meydan vermemiş olurlardı. Subaya:

— “Pekâlâ,” dedi. “Yalnız bana hazırlanmak için beş dakika izin veriniz.”

— “Hay hay!.. Hazırlanınız, bekliyorum!”

Subay kocakarıyı içeride bıraktıktan sonra kapıyı kapadı. Ve beklemeye başladı. Jeanne doğru kızının odasına koşmuş ve onu kolları arasına aldı:

— “Kimi çağırıyorsun yavrum?” Diye sordu.

— “Dünyada bize yardım edebilecek olan biricik insanı, anneciğim...”

— “Şu sık sık bizim pencereye bakan şövalyeyi mi?”

— “Evet, anneciğim!..”

Zavallı Loïse, bu sözüyle herşeyi itiraf ettiğinin bile farkında değildi. Annesi onu kolları arasında sıktı:

— “Onu seviyor musun?”

Loïse sarardı. Sonra başını eğdi.

Jeanne sordu:

— “O da seni seviyor mu?”

— “Zannederim!.. hayır!.. Bu delikanlıya güvenebilecek miyiz? Nasıl bir insandır?”

— “Çok iyi! Ah anneciğim, bana inanabilir misin? Çok iyi ve bize çok sâdık bir insan... Bütün kalbimle ona inanıyorum.”

— “İsmi nedir?”

Loïse gözlerini kaldırdı:

— “Bilmiyorum anneciğim!”

Jeanne büyük bir hayrete düştü:

— “Daha ismini bile bilmiyorsun ha?”

Sonra kızını daha büyük bir muhabbetle göğüsünde sıktı:

— “Benim ipek, benim temiz kızım...”

Kendisi de bir zamanlar sevgilisinin ismini bilmeden sevmiştı. Bunu hatırlayarak gayriihtiyarî gözleri yaşardı. Sonra gözlerini sildi:

— “Fakat vaktimiz pek dar. Mademki sen hislerinde aldanmıyorsun, bu işi hemen yapalım.”

Böyle diyerek bir sandığa koştu. Orada çoktan

beri yazmış olduğu kapalı bir mektup duruyordu. Ayrıca boş bir kâğıt alarak şu satırları yazdı:

«Mösyö felâkete düşen iki kadın size itimat ediyor. Genç olduğunuz için hiç olmazsa merhametli olduğunuzu tahmin ediyorum. Eğer kızımla benim düşündüğüm gibi bir insansanız, burada bulunan mektubu sahibine teslim edeceğinizden eminiz. Bize karşı yapacağınız bu iyilikten dolayı teşekkürlerimizi ve dualarımızı kabul etmenizi rica ederim. Siyahlı kadın.»

Kâğıt tamamlandıktan sonra hepsini birden büyük bir zarfın içine koydu. Sonra orada bulunan ev sahibini çağırdı:

— “Madam, bize bir hizmette bulunmak ister misiniz?”

— “Niçin istemiyeyim? Ben sizin protestan olduğunuza da inanmıyorum zaten...”

— “Size istediğiniz şey üzerine yemin ederim ki, biz protestan değiliz. İşin içinde bir yanlışlık olduğuna eminim. Fakat ben hayatımda çok çekmiş bir kimse olduğum için, bir tuzakla da karşılaşmış olabilirim.”

— “Size ne suretle hizmet edebilirim?”

— “Vereceğim mektubu, karşı otelde en üst katta oturan genç şövalyeye teslim edeceksiniz.”

— “Hiç merak etmeyiniz kızım... Mektubunuz on dakika zarfında sahibine gidecektir. İnşallah siz de çabuk dönersiniz...”

— “Size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum.”

Bundan sonra Jeanne kapıyı açtı ve subaya:

— “Hazırız,” dedi.

Subay bu işi bu kadar kolay ve gürültüsüz bir şekilde halletmiş olduğundan çok memnundu.

Ana-kız, merdivenlerden indiler. Arkadaki arabada oturmakta ve sokakta kopan gürültülere patırtılara kulak asmayarak gözlerini bir dakika bile evin kapısından ayırmıyan Mareşal Damville, az daha sevincinden küçük bir feryat koparacaktı. Jeanne ile Loïse evden çıkmışlar ve öndeki arabaya binmişlerdi. Araba hareket etmek üzere iken ev sahibi kendisine yine yaklaştı. Jeanne yavaş sesle:

— “İhmal etmeyeceksiniz, değil mi?” Diye sordu.

Kadın:

— “Hayır, hiç merak etmeyiniz, diye cevap verdi. Mektup iki dakika sonra Şövalye de Pardaillan’ın elinde bulunacaktır...”

Jeanne bir hareket yapmak istedi. Bağırıp çağırarak, bir şeyler söyleyecekti. Fakat tam bu sırada araba hareket etti. Zavallı kadın:

— “Şövalye de Pardaillan! Aman Allahım, ne felâket!..” Diyerek kendinden geçti, bayıldı..

Yirminci Bölüm

KARANLIK KONAK

Ev sahibi sözünde durdu. Ve arabalar kaybolur kaybolmaz, hemen Hotel Devinière'ye koştu. Ev sahibi, bütün ihtiyar kadınlar gibi meraklı ve dedikoducu olduğu için iki pencere arasında cereyan eden mâsun aşk sahnelerinin çoktan farkına varmış ve bu genç şövalye hakkında oldukça bilgi de elde etmişti. Şimdi bu maceraya, dolayısıyla karıştığı için ayrı bir tecessüs duyuyordu.

Doğru Madam Landry'yi buldu:

— “Şövalye de Pardaillan'la görüşmek istiyorum,” dedi.

Bu sözü işiten otel sahibi:

— “Şövalye dö Pardaillan'ı mı soruyorsunuz? Siz hiçbir şey duymadınız mı?”

— “Hayır... Ne olmuş?..”

— “Garip şey! Bütün sokak bundan bahsediyor da, sizin haberiniz yok. Herhâlde mühim bir işteydiniz...”

— “Peki, ne olmuş? Neden bana söylemiyorsunuz?”

— “Ne olacak? Bizim müthiş kabadayımız Par-dailan tevkif edildi.”

Kocakarının yüzü sarardı:

— “Tevkif mi edildi?”

Madam Landry:

— “Zavallıyı az önce götürdüler,” dedi.

Otelci ise karısının aksine bundan dolayı mem-nun bile görünüyordu:

— “Öylece, namuslu insanları pencereden sarkıt-manın cezasını da en sonunda görecek. Pek ileri gitmişti...”

— “Ne yapmış?..”

— “Bilmiyorum ama, galiba mel’un Huguenot’-larla münasebete girişmiş...”

Ev sahibi, bu işlerle daha fazla meşgul olmanın tehlikeli olacağını hissettiğinden, orada durmayarak evine döndü. Mektubu gizli bir yere sakladıktan sonra: «Herşey meydana çıkıyor,» diye düşündü. «Bu kadınlar hakikaten protestan imişler. Karşıdaki dinsiz herif onun için genç kızla işi pişirmeye çalışıyor-muş. Ben de haberim olmadan bu dinsizlere âlet olu-yormuşum. Girdiğim günahı kurtulmak için en aşağı dokuz günlük bir pehriz yapmam gerekecek.»

İki araba doğruca karanlık de Mesmes sokağına

gelmişti. Araba, insana kasvet veren bir avluya girdikten sonra konağın önünde durdu. Subay arabasının kapısını açarak iki kadını indirdi ve:

— «Lütfen buraya giriniz,» dedi.

Jeanne de Piennes, kızıyla birlikte yürüdü. Örfle-
rindeki kapılardan biri açıldı. İçeri girdikten sonra kapandı ve kilitlendi. Artık hiçbir şekilde kaçamıyacakları bir yere girmiş bulunuyorlardı. Jeanne, buranın bir cezaevi olmadığını çoktan farkına varmıştı.

Çünkü bu oda gayet iyi bir şekilde döşenmişti. Ve ara kapıyla iki yatak odasına geçiliyordu. Pencere-
lerde demir yoktu. Fakat aşağıdaki avluda iki mızraklı asker nöbet bekliyordu.

Jeanne de Piennes, bir cezaevinde olmadıklarını görünce daha çok korkmaya başladı. Kendisini hemen ilk odadaki bir kanepenin üzerine attı. Bu sırada Loïse, masanın üzerinde bulduğu bir mektubu annesine göstererek:

— «Bir mektup!» Diye bağırdı ve yüksek sesle okumaya başladı: *«Hiçbir şeyden korkmanıza lüzum yoktur. Bir şey arzu ettiğiniz takdirde, mektubun yanındaki çingırağı çalarsınız. İçeriye girecek olan bir kadın, bütün emirlerinizi yerine getirecektir. Yemeklerinizi de aynı kadın getirecektir. Bu tutukluluğunuzun sadece birkaç gün sürmesi çok muhtemeldir.»*

Genç kız:

— «Çok şükür bir cezaevinde bulunmuyoruz,» dedi.

Fakat annesinde aynı düşünceli hâl devam ediyordu:

— «Bana öyle geliyor ki, bir cezaevinde bulunmamız, bizim için daha hayırlı olurdu.»

— “Ne demek istiyorsun, anneciğim?”

— “Bekleyelim, görürüz! Yalnız sana daha önce mühim bir sır söyleyeceğim.”

Loïse, annesinin yanına oturdu:

— “Söyleyiniz, anneciğim!”

— “Sana biraz genç şövalyeden bahsedeceğim.”

Loïse, kızarak başını eğdi. Jeanne, kızına endişe dolu gözlerle baktı:

— “Onu hakikaten çok mu seviyorsun?”

Genç kız cevap vermedi. Fakat bu sessizliğinin anlamını annesi pek güzel anlamıştı. Bir dakika kadar düşündü. Sonra devam etti:

— “Onun ismini bu sabah öğrendik.”

— “Evet, Şövalye de Pardaïllan imiş.”

Annesi aynı kelimeyi nefretle tekrarladı:

— “Şövalye de Pardaïllan!”

Genç kız o zaman birdenbire hatırladı:

— “Anneciğim, diye haykırdı, bu ismin sizce gizli ve önemli bir anlamı olduğunu anlamaya başlıyorum. Arabada gelirken ihtiyar kadın bu ismi söyler söylemez geçirmiş olduğunuz baygınlığın nedenini şimdi daha iyi anlıyorum. Şimdi bu sırrı tahmin eder gibi oluyorum.”

— “Evet, kızım, müthiş bir sır...”

— “Söyleyiniz, anneciğim.”

— “Evet, söylemek lâzım... Kendini gerektiği zaman müdafaa edebilmekliğin için bu sırrı gayet iyi bilmelisin.”

— “Beni korkutuyorsunuz, anneciğim.”

— “Dinle kızım. Sana şimdiye kadar babanın ismini söylememiştim...”

— “Evet, onu çok merak ediyorum.”

— “Evvelâ onun ismini söyleyeyim. Senin baban, François de Montmorency’dir.”

Genç kız heyecandan nefes bile alamıyordu. Annesini büyük bir merakla dinliyordu:

— “Onu ebediyen kaybettiğimi sandığım zaman bir gün gelmekte olduğunu öğrendim. O zaman sen küçücük bir bebektin. İşte bunu öğrenen kardeşi Henri de Montmorency, seni vahşi bir adamına çaldırdı. Ve bana, ağabeysinin yanında söyleyeceği sözleri tasdik etmezsem, bir işaretiyle seni öldürteceğini söyledi.”

— “Dehşet!..”

— “Evet, hakikaten dehşet! Ve ben babanın önünde dilsiz durmaya mecbur oldum. Henri’nin bütün iftiralarını böylelikle kabul etmiş bulundum!”

— “Zavallı anneciğim, meğer beni kurtarmak için ne kadar büyük acı ve ıstıraplara katlanmışsınız.”

— “İşte, kızım, sana dünyada daima bir adamdan nefret etmeye, ölümden ve felâketten kaçıldığı gibi kendisinden kaçmaya mecbur olduğumu söylemekteki maksadımı şimdi anlıyorsun, değil mi? İşte kızım, bu adam Henri de Montmorency’dir...”

— “Diğeri, anneciğim?”

— “Öteki, yâni seni kaçıran, değil mi?”

— “Evet...”

— “Seni boğazlamak görevini üzerine alan vahşinin ismi Şövalye de Pardaillan’dır.”

Zavallı Loïse şaşırmıştı. Gözleri bulandı ve iki damla iri yaş, yanaklarından yuvarlandı. Rengi sarı olmuştu. Titrek bir sesle:

— “Sevdiğim adamın babası,” diye mırıldandı.

Annesi, kızını kucakladı:

— “Evet, kızım! Bana bu müthiş hakikati, seni bana geri veren iyi bir adam söylemişti. Sonradan soruşturdum. Beş yaşlarında kadar bir de oğlu varmış. Kendisi herhalde ölmüş olacak. Oğluna gelince, işte kötü talih, babasını nasıl benim karşıma çıkardıysa, onu da senin karşına çıkarmış bulunuyor.”

Birdenbire kızın aklına sabahki olaylar geldi. Şövalye, o kadar erken saatte pencerede ne arıyordu? Kendilerinin tevkifiyle onun bir alâkası olamaz mıydı? Evet, mutlaka o bütün geçen olayları biliyordu. Onu imdada çağırdığı hâlde hiçbir harekette bulunmamıştı ve meydana çıkmaması da bunu ispat etmiyor muydu? Artık şüphesi kalmamıştı. Pardailan herhâlde kendisini tevkif eden kimsenin casusu olmalıydı.

İnler gibi:

— “Kalbim parça parça oldu, anneciğim,” dedi.

— “Zavallı kızım, talihsiz yavrum... Aklıma daha müthiş şeyler geliyor...”

— “Ne gibi, anneciğim?”

— “Bunu düşünürken bile ürperdiğimi hissediyorum. Yoksa bu Pardaillan da babası gibi Henri de Montmorency’nin uşağı olmasın?..”

Bu anda Jeanne, sağ koluyla şiddetle kızına sarılırken, sol elini, gürültüsüzce açılan kapıya uzattı:

— “O!..” Diye inledi.

Kapının eşiğinde, kollarını çaprazlayarak kavuşturmuş, bir hayal gibi, Henri de Montmorency, mosmor çehresiyle duruyordu.

CASUS KIZ

Navarre Kraliçesi Jeanne d'Albret'le hizmetçisi Alice'nin, Pardaillan'ın yardımıyla kurtulduklarını ve Paris'ten çıkarak karargâhlarına doğru hareket ettiklerini biliyoruz. Dört kuvvetli atın çektiği araba, Saint-Germain'e doğru yıldırım hızıyla gidiyordu. Burada katoliklerle protestanlar arasında geçici bir mütakere imzalanmış bulunuyordu. İki taraf da kesin bir savaş için kuvvetlerini toplamakla meşguldü.

Papazlar kiliselerde açıktan açığa protestan halkı kılıçtan geçirmeyi öğütlüyorlardı. Protestanların toplandıkları bir ev yakılmıştı. Bunların arasındaki müthiş çarpışmanın sebebi, kiliselerde Lâtin ve Fransız diliyle ibadet etmektir. İlk çarpışmalarda Huguenot'lar galip gelince Catherine de Medicis:

— “Demek artık Fransız diliyle ibadet edeceğiz,” demişti. Fakat sonradan Huguenot'lar mağlup edildince de:

— “Çok şükür, ibadetimiz lâtin diliyle olacak...” Diye sevinmişti.

Fransa karmakarışıklı. Mütarekenin imzasından sekiz gün sonra bir kilisede bir adam, ihtiyar bir kadına kazaen çarparak onu yere düşürmüş, kadın da hiddetlenerek kendisini tahkir için:

— “Protestan herif!” Diye haykırmıştı. Bunu duyan kilise halkı, adamı bir anda parçalamıştı. Kendisini kurtarmak isteyen iki kişi de aynı âkibete uğramış bulunuyordu. Yine Paris'te hemen her sokağın başına Hazreti Meryem'in resim ve heykelleri dikil-

mişti. Bunların yanında tepeden tırnağa kadar silâhlı yirmişer kişi nöbet bekliyordu. İki ay içinde, bu heykellere lâzım gelen hürmeti göstermemiş oldukları iddiasıyla elli kişi kılıçtan geçirilmişti. Az sonra, gelen geçenlerin bu haydutların sepetlerine bir miktar para bırakmaları emredildi. Bu emre itaat etmeyenlerin hâli dumandı.

İşte Paris böyle bir Paris, Fransa böyle bir Fransa idi...

Jean d'Albret'in Saint - Germain'e vardığının onbeşinci günüydü.

Navarre Kraliçesi, karargâh olarak kullandığı binanın alt katına indi ve kapının yanındaki bir odaya girdi. Burası basık tavanlı bir yerdi. Odada üç asilzade oturmuş, kendisini beklerken, gevezelik ediyordu.

Jeanne d'Albret içeri girince hemen toparlanıp ayağa kalktılar. Navarre Kraliçesi, bunlardan birine:

— “Geliniz, Kont de Marillac,” dedi.

Yirmibeş yaşlarında, solgun yüzlü bir genç ayağa kalkarak Kraliçeyi tâkip etti. Odalardan birine girdiler. Genç sordu:

— “Sa majeste, beni niçin böyle çağırıyorsunuz?”

— “Sizin isminiz bu değil mi? Bu ismi size ben vermedim mi?..”

Delikanlı başını salladı:

— “Hayatımı, ismimi herşeyimi size borçlu olduğumu biliyorum. Fakat benim ismim sadece Deodat'dır. Çünkü ben bulunmuş bir çocuğum.”

— “Şimdi bırak şu lâfları... Siz; cesur, sâdık,

korku nedir bilmez bir kahramansınız. Üstelik kimin oğlu olduğunuzu da öğrenmiş bulunuyorsunuz.”

— “Beni en çok üzen şey, o konuşmayı dinlemiş olmamdır. Evet, Catherine de Medicis’le müneccimi Ruggieri’yi gözlemek için bana verdiğiniz görevi yerine getirirken dinlediklerim emin olun içimi yakıyor. Talih bana merhametsiz anamın adını öğretmekle ne kazandı? Annemin meş’um bir kraliçe, bir kaplan kadar vahşî, kan emici Catherine de Medicis olduğunu öğrendiğim gün nasıl oldu da yerin dibine geçmedim?”

Bu anda yan taraftaki odada hayret veya korku ifade eden bir feryat işitildi. Fakat içeridekiler bunu duymadılar.

Jeanne d’Albret:

— “Böyle faydasız ve lüzumsuz şeylerle boş yere uğraşma... Bu acı sırrı da hiç kimseye açma,” dedi. “Seni ne kadar sevdiğimi bilirsin. Seni oğlumdan ayırmadım. Oğlum Henri ile beraber dağlarda dolaştınız. Aynı öğretmenlerden ders aldınız. Kalbimde ikiniz de aynı muhabbetli yeri işgal ediyorsunuz.”

Genç adam eğilerek Kraliçenin elini öptü. Jeanne d’Albret devam etti:

— “Şimdi beni dinle. Paris’te sadakatine oğlum kadar güveneceğim bir adama ihtiyacım var.”

— “Bu adam ben olacağım.”

— “Zaten ben de senden bu cevabı bekliyordum. Fakat iş çok tehlikelidir.

— “Hayatım sizindir. Oğlunuz Kral için olduğu gibi, sizin için de her an kendimi en büyük tehlikelere atmaya hazırım.”

Bunun üzerime Kraliçe, odada bulunacak başka

kimselerin bile duyamayacakları kadar yavaş bir sesle, belki bir saat konuştu. Sözleri bitince de, kendisini büyük bir dikkatle dinlemiş olan genci kucakladı:

— “Haydi oğlum, artık git! Allah yardımcın olsun!”

Deodat odadan çıktı. Diğer odadaki iki asilzadeyi selâmlarken gözleriyle, sanki göremediği birisini araştırdı. Sonra sokak kapısının önünde hazır duran atına atladı. Paris’e doğru uzanan ağaçlıklı yolda kayboldu.

Deodat düşünceliydi. Kendisine verilen yeni görev ile buradan ayrılmasından memnun kalmadığı anlaşılıyordu.

Birkaç saat yol aldıktan sonra Mareil köyüne vâsıl oldu. Paris’in kapıları akşam münasebetiyle kapalı olacağından geceyi burada geçirmeye karar vererek bir kapıyı çaldı. Köylü, uzatılan eküden ziyade gelenin taşıdığı uzun kılıçtan korkarak büyük bir itibar gösterdi. Deodat’a derhal bir oda hazırlayarak bir de kocaman omlet pişirdi. Kont Marillac bir yandan omletini yerken bir yandan da derin düşüncelere daldı.

Deodat’ın hareketinden sonra Navarre Kraliçesi, zili çalarak Alice’yi yanına çağırdı. Alice içeri girdiği zaman Jeanne d’Albret’in bakışlarından gayriihtiyari ürktü. Kalbi çarpmaya başladı:

— “Emredersiniz efendim,” dedi.

Kraliçe:

— “Alice,” dedi. “O müthiş felâketten kurtulduktan sonra size, beni köprüden geçirdiğiniz için

çok tedbirsizce davrandığınızı, tahtırevanın perdele-
rini açmakla da münasebetsizlik ettiğinizi ve niha-
yet bana son derece düşman bir halkın önünde kim
olduğumu söylemekle de büyük bir suç işlemiş oldu-
ğunuzu söylemiştim.”

— “Evet efendim. Sözlerinizin çok haklı olduğun-
u tasdik ederim.”

— “Bunları söylerken size sadece aldanmış oldu-
ğunuzu belli ettim. Hakikî düşüncelerimi söyleme-
dim. Eğer bunu söyleseydim, daha birçok büyük mü-
nasebetsizlik yapabileceğinizi düşünmüştüm.”

Alice, birdenbire sapsarı kesildi:

— “Sözlerinizden bir şey anlamıyorum,” diye mır-
ıldandı.

— “Şimdi anlarsınız. Navarre sarayına protestan
olmak üzere geldiğiniz zaman, Kraliçe Cathérine’nin
zulmünden kurtulmak için oradan kaçtığınızı söyle-
mişsiniz. Sizi de birçokları gibi iyi niyetle kabul et-
tim. İyi bir aileden ve zeki bir insan olduğunuz için
de size yanımda iş verdim. Aradan geçen sekiz ay
zarfında size karşı en ufak bir fena harekette bulun-
duğumu hatırlamıyorum. Bilmem, sizin fikriniz ne-
dir?”

Alice kendini biraz toparladı:

— “Bana karşı göstermiş olduğunuz yakınlığı ve
bana yaptığınız iyilikleri son derece büyük bir min-
nettarlıkla karşılamış bulunuyorum. Mademki bana
bazı sorular sormak tenezzülünde bulunuyorsunuz;
benim de muhterem şahsınıza bir soru sormama izin
vermenizi rica ederim. Acaba bu lütuflarınıza karşı
bir nankörlükte mi bulundum? Sekiz aydan beri
hangi görevi yapmadım? Bana «*Güzel Bearn’lı*» di-
yorlar. Bu güzelliğimle bazı asîlzadelerinizi cezbede-
bilirdim. Böyle bir şey yaptım mı? Herhangi bir ada-

mınızı savaşa gitmekten vazgeçirmeye kalkıştım mı? Yoksa yeni girdiğim dinde bir kusur mu işledim?"

Kraliçe kendisini büyük bir sabırla dinledi:

— "Hayır," dedi. "Dinî görevinizi büyük bir itina ile yaptığınızı bilirim. Bu bağlılığınız karşısında birçok kimse hayret bile etmişti. Fakat ben sizi protestan olarak kabul edemiyorum. Asilzadelerime karşı pek o kadar lâubalî hareket etmediğinizi bilmekle beraber çok ciddî de değilsiniz. Sonra hizmetinizi yapmakta aşırı derecede gayret gösteriyorsunuz. O kadar ki, göreviniz olmadığı, hizmetinize muhtaç bulunmadığım zamanlar bile yanımdan ayrılmamaya, konuşulan herşeyi duymaya ve herşeyi görmeye çalışıyorsunuz."

İtham çok sert ve açıktı. Bu sözler karşısında genç kız, sendeledi:

— "Sözlerinizi anlayamıyorum... Yoksa benden şüphe mi ediyorsunuz?"

— "Onbeş günden beri şüphelenmeye başladım. Sizi sevdiğim için karşımda mahçup olmanızı istemiyordum. Bunun için şimdiye kadar bir şey söylemedim. Fakat artık ayrılmamız lâzım geliyor. Çünkü bana ihanet ettiğinize kesin olarak inanmış bulunuyorum."

Alice :

— "Demek beni kovuyorsunuz?"

Navarre Kraliçesi, sert ve ciddî bir sesle:

— "Evet," cevabını verdi.

Odada bir saniye kadar korkunç bir sessizlik oldu. Alice bir idam mahkûmu gibi yerinde kıvranıyor, rica etmek, kendisini kurtaracak bir şey yapabilmek için çırpınıyordu. Nihayet dudaklarından:

— “Herhalde feci bir iftiraya uğradığımı anlıyorum,” diye inledi.

Navarre Kraliçesi, oda hizmetçisine hiddetten ziyade acıma ifade eden bakışlarla bakıyordu:

— “Dinle,” dedi. “Bana ihanet ettiğini ispat eden vesikalar elimdedir. Bunları, sizi muhakeme edecek olan hâkimlere vermek elimdeydi ve bunu yapmaya mecburdum. Buna rağmen bunu yapmıyorum. Sizi sadece, kendisine bağlı olduğunuz Kraliçe Catherine de Medicis’e gönderiyorum.”

Alice yeniden:

— “Muhterem Kraliçem, aldanıyorsunuz,” diye mırıldandı.

— “Öyle mi? Pekâlâ! Suallerime cevap veriniz. Bir gün odanıza girdiğimde bir mektup yazmaktaydınız. Beni görür görmez bu mektubu ateşe attınız. O zaman sizi sorguya çekebilirdim. Fakat yapmadım.”

— “Mademki bana hakikati söylememi emrettiniz, söyleyeyim. Ben de bir kadını ve birisini seviyordum. Mektubu da ona yazıyordum.”

— “Subaylarımdan biri, sizi Paris’e giden bir adamla konuşurken görmüş. Bu yabancı adam, subayı görünce hemen atına atlayarak dörtlüğe kaçmış.”

— “Paris’te bazı arkadaşlarıma, bana öteberi göndermeleri için siparişlerde bulunuyordum. Bu adam bir daha dönmedi. Kimbilir, belki de öldürülmüştür. Benim bunda ne suçum var?..”

— “Ordu komutanları konuşmak için toplandıkları zaman niçin yandaki odaya saklandın?”

— “Komutanlar birdenbire içeri girdikleri için dışarı çıkmaya vakit bulamamıştım.”

— “Bana vermiş olduğunuz bu izahlara o zaman

inanmıştım. Fakat dediğim gibi, son onbeş günden beri size karşı şüphem son derece artmıştır!”

— “Niçin? Sebebini sorabilir miyim?”

— “Paris’e benimle beraber gelmek için ısrar ettiniz. Ben de bu vesileyle sizi denemeye karar verdim. Ve sizi yanıma aldım. Yanımdaki birçok kimse sizin bir casus olduğunuzu iddia ettiği hâlde, ben aksini görebilmek ümidiyle hayatımı tehlikeye attım.”

— “O hâlde mâsum olduğuma inanmanız gerekir. Çünkü sağ salım döndük.”

— “Bu sizin mâsum olduğunuzu göstermez. Alice, sen beni öldürmek isteyenlerle berabersin!..”

— “Asla!..”

— “Alice, tahtirevanın köprüden geçirilmesini siz istediniz. Kaatillere benim kim olduğumu da siz söylediniz ve gösterdiniz. Sedye parçalandığı zaman bu cânilerden biri size şu mektubu vermek istedi. Fakat sizden daha az şaşırdığım için bunu ben aldım. İşte bak, bu mektup hâlâ yanımda bulunuyor.”

Jeanne d’Albret, elinde tuttuğu bir mektubu genç kıza uzattı. Alice’ye gelince, artık ayakta duracak hâli bile kalmamıştı. Son derece büyük bir şaşkınlık ve korku içinde bulunuyordu.

Kraliçe bağırdı:

— “Alınız! Bu mektup size aittir!”

Casus kız, taş gibi donmuş kalmıştı:

— “Alınız, diyorum!..”

Kız titreyerek mektubu aldı:

— “Okuyunuz!..”

Kız yine hareketsiz kaldı:

— “Okuyunuz diyorum! Âmiriniz bu mektubunda size yeni bir görev veriyor. Okuyunuz diyorum!”

Alice, gözleri karararak mektubu açtı ve aşağıdaki satırları okudu:

«Eğer başarırız, yarın Louvre sarayında bulununuz. Başaramazsak, ne yapıp yapıp bir haftalık bir izin alarak Paris'e geliniz. Kraliçe sizinle mutlaka görüşmek istiyor.»

Alice'nin dudaklarından bir inilti döküldü. Sonra olduğu yere yığıldı. Mahvolmuştu...

Fakat Navarre Kraliçesi bir şey yapmadı. Sadece:

— “Gidiniz,” emrini verdi.

Kız, ölümden kurtulduğuna inanmayarak yavaş yavaş doğruldu. Ufak adımlarla kapıya kadar yürüdü. Fakat dışarı çıkınca bir deli gibi koşmaya başladı.

Navarre Kraliçesi odadan çıktı. Diğer asîlzadelerine:

— “Gidelim,” dedi.

Beraberce kapının önünde bekleyen arabaya atladılar. Kraliçe, Alice'yi görebilmek ümidiyle sağa, sola bakındı. Sonra içini çekerek:

— “Zavallı kızcağız,” diye mırıldandı. “Sevin, Medicis! Bir genç kızın daha felâketine sebep oldun!”

Araba süratle uzaklaştı.

Alice'ye gelince, ilk düşündüğü şey, buralardan kaçmaktı. Şatonun önünde bulunan meydanı geçerek nereye gittiğini bilmeksizin koştu. Kendi kendine konuşuyordu:

— “Nereye gitmeliyim? Nereye saklanmalıyım? O, rezaleti işitince hâlîm ne olacak? Mahvoldum. Ne yapmalı? Paris'e gitmek... Asla! Bunu yapamam. Cathérine'nin âleti olmaktan iğreniyorum. Ben ki-

mim? Nasıl oldu da Navarre Kraliçesini öldürmek vazifesini üzerime alabildim? Bereket versin ki, karanlıkta kimse yüzümü görmüyor. Fakat birkaç saat sonra sabah olacak. O zaman ne yapacağım?"

Hem yürüyor, hem de kendi kendine konuşmakta devam ediyordu:

«Cathérine'nin şerrinden kurtulmak için, ölmekten başka çârem yok. Halbuki ölmek de istemem. Bu kadar gençken nasıl mezara gireyim?»

Az sonra sokukkanlılığı yavaş yavaş yerine gelmeye başladı. O zaman tuttuğu yolu hesapladı. Paris'e doğru gidiyordu. O kadar yürüdüğü hâlde en ufak bir yorgunluk bile hissetmiyordu. Bir ara önünde bazı evler belirdi. O zaman durarak ne kadar mesafe katettiğini hesapladı. Saint - Germain'den yâni Jeanne d'Albret'ten adamakıllı uzaklaşmış bulunuyordu.

O zaman biraz sükûnet buldu. Artık emniyette sayılabilirdi. Şimdi sokulacak ve gecenin geri kalan birkaç saatini uykuyla geçirecek bir köşe bulması gerekiyordu. Önüne rastlayan ilk evin kapısını çaldı. Kapıyı açan adama, dişleri birbirine çarparak:

— "Geceyi geçirmek için bir oda istiyorum," dedi.

— "Fakat pek üşümüştünüz, madam. Hele içeri girin, biraz ısının. Yer bulunur."

Alice köy evine girdi. Yatak odasının hazırlanması için gereken zaman zarfında ısınmasını temin için köylü, onu bir şöminenin yandığı başka bir odaya götürdü. Alice buraya girerek ateşe doğru yürüdü.

Odada, ateşin karşısında derin bir düşünceye dalmış bir subay gördü. Ve onu birdenbire tanıdı. Tanınmasıyla beraber ağzından gayriihtiyarî bir feryat çıktı:

— “Ah!..”

Bu ses üzerine yabancı, başını çevirdi. Deodat’tan başkası olmayan bu adam gözlerine inanamıyordu.

— “Alice,” diye mırıldandı.

BEKLENMEYEN BİR BULUŞMA

Evet, Deodat'la Alice hiç beklenmedik bir şekilde buluşmuşlardı. Genç subay ayağa kalkarak Alice'nin elini tuttu ve onu ateşe doğru yaklaştırdı. Bir taraftan da:

— “Acaba rüya mı görüyorum? Hakikaten Alice, sen misin?” Diye konuşuyordu. “Halbuki senden ayrıldığım için ne kadar üzülüyordum. Mademki karşımdasın, artık daha fazla üzülmememe lüzum yok.”

Onu ocağın yanındaki bir kanepeye oturttu. Ellerini elleri içine aldı:

— “Fakat buz gibi olmuşsunuz. Soğuktan titriyorsunuz... Ateşe biraz daha sokulabilirsiniz. Yüzünüz de üşümüş, üstelik sararmışsınız da... Belki de alevler yüzünüzü böyle gösteriyor. Çok da yorgun görünüyorsunuz.”

Genç kız, içinden: «*Şimdi kendisine ne diyeceğim?..*» Diye düşünüyordu. Ne diyebilirdi?.. Ona nasıl bir yalan uydurmalıydı? Bunu yapabilecek miydi? O kadar sevdiği bu adamı da mı aldatacaktı?..

Filhakika iki genç bir süreden beri sevişiyordu. Ve birbirlerine yeminle aşklarını söylemişler, kendi aralarında nişanlanmışlardı.

Alice bu aşklarını Navarre Kraliçesine söylemediği için pişman olmuştu. Bu şefkatli Kraliçe belki kendisini affederdi. Niçin böyle yapmamıştı?

Delikanlı durmadan bir şeyler söylüyor, genç kıza aşkından bahsediyor, onu ısıtmak için kucağında sıkıyordu. Ona birçok şey söylüyordu. Alice, kula-

ğının dibinde söylenen tatlı sözleri duyuyor, fakat mânasını düşünemiyordu bile...

Genç adam onu göğsünün, üzerinde daha büyük bir muhabbetle sıktı:

— “Alice, kutsal meleğim! Arkamdan gelmek suretiyle bana karşı göstermiş olduğun büyük sevgi ve bağlılıktan dolayı kendimi şimdi dünyanın en mutlu insanı sayıyorum. Bana bu saadet dolu geceyi yaşattığın için sana nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum.”

Delikanlı. sözüne devam etti:

— “Biliyor musun, neye karar verdim? Seninle derhal evlenelim. Şimdi yola çıkarak, erkenden Saint - Germain’e varırız. Hemen Kraliçenin yanına çıkarız. Ona herşeyi anlatırız. Göreceksin, kendisi de bundan memnun kalacaktır. Ondan sonra sen rahat rahat orada kalırsın. Ben de aldığım görevi yapmaya giderim. Beni Kraliçenin yanında beklersin.”

— “Kraliçe gitti.”

— “Gitti, ha?..”

— “Evet, şimdi pek uzaklarda olmalıdır.”

— “Öyle mi?”

Alice artık kendisini tamamiyle toplamış olduğundan, soğukkanlılıkla:

— «Kraliçe arabaya binerlerken ben de fırsattan yararlanarak kaçtım. Beni çağırdıklarını, beni aradıklarını duydum. Fakat bulamadılar. Nihayet araba hareket etti. Karanlıklar içinde kayboldu.»

Deodat şaşırdı:

— “Ne yaptın? Benim için göze aldığın büyük fedakârlıktan dolayı sana son derece hayranım. Fakat bu hareketine sonra Kraliçe ne der?”

Alice tatlı tatlı delikanlıya baktı:

— “Ben seni sevdikten sonra, ne isterlerse söylesinler. Senden uzun bir süre ayrılmam mümkün değildi. Buna dayanamayacaktım. Onun için siz Paris’e doğru yola çıkar çıkmaz ben de arkanızdan hareket ettim. Yalvarırım beni geri çevirme!..”

Genç adam bu sözler üzerine Alice’nin dizlerine kapandı. Kendisi için bu kadar büyük fedakârlıkları göze aldığını sandığı genç kızın ellerini durmadan öpüyor, kendisini ne kadar sevdiğini anlatıyordu.

Alice, birdenbire kendini delikanlının kolları arasına attı. Boynuna kuvvetle sarıldı. Kendisini durmadan öpmeye başladı:

— “Sevgili Deodat, seni ne kadar sevdiğimi biliyorsun. Eğer sen de beni seviyorsan, hemen şimdi, sabah olmasını bile beklemeden hareket edelim. Seninle birlikte kaçalım. Her yerden uzaklara gidelim. Paris’ten, hattâ Fransa’dan kaçalım. İspanya’ya, İtalya’ya, yahut daha uzak başka memleketlere gidelim. Nasıl olsa, bu kılıcınla her yerde iş bulursun. Sana hayatımın sonuna kadar bir hizmetçi sadakatiyle hizmet ederim.”

Deodat, genç kızın gösterdiği bu aşırı heyecanın nedenini anlayamıyordu:

— “Niçin bu kadar telâş ediyorsun, Alice?” Diye sordu.

— “Çünkü artık sensiz yaşamaya daha fazla dayanamayacağım... Herşeyi göze alıyorum. Bir an önce buralardan uzaklaşmak. kimselerin bizi tanımadıkları bir köşeye gitmek istiyorum.”

— “Bu güzel duyguların karşısında ancak saygıyla eğilirim. Fakat bilmem lâzımdır ki, kendisine her bakımdan bağlı bulunduğum Navarre Kraliçesi bana bazı emirler vermiştir. Bu emirleri mutlaka yapmak mecburiyetindeyim. Herşeyimi kendisine borçlu ol-

duğum muhterem Kraliçeye hiyanet etmek kadar büyük alçaklık olamaz. Sözlerimi anlıyorsun, değil mi?”

Alice, kollarını Deodat'ın boynundan çekti:

— “Anlıyorum. Birlikte gidemeyeceğimizi söylemek istiyorsun...”

— “Çünkü ben Paris'e gitmezsem, Kraliçenin başına büyük felâketler gelecektir.”

— “Evet, evet! Biliyorum, Kraliçemiz tehlikede bulunuyor. Onun için gitmekliğin lâzım...”

— “Üzerime aldığım kutsal görevi sona erdirdikten sonra seni tekrar bulurum. Mademki Kraliçe gitti. Ve sen ona refakat etmek istemiyorsun, bu takdirde Paris'e gel... Orada beni evlâtları gibi kabul eden bir ev var. Sen de orada kendine sıcak bir yuva bulur, herşeyden emin olarak korkmadan beni bekleyebilirsin.”

— “Burası kimin evi?..”

— “Reisimiz Amiral Coligny'nin...”

Alice bu cevaptan memnun kalmadığını gösterir bir şekilde başını salladı. Deodat sordu:

— “Oraya gitmek istemiyor musun?”

Alice cevap vermeden önce biraz kendi kendine düşünmek lüzumunu duydu:

— “Çok yorgunum,” dedi. “Söylediklerinin mânasını anlamıyorum. Burada hiç olmazsa bir-iki saat uyuyabilsem, kendimi toparlardım...”

Genç adam, derhal köylüden bir yorganla yastık istedi. Bunu tam ateşin karşısındaki kanepenin üzerine koyarak Alice'yi yatırdı.

Alice hemen gözlerini kapamış ve uyur gibi yaparak muntazam fâsılalarla nefes almaya başlamıştı.

Deodat yine masanın başına oturdu ve uyumakta olan sevgilisini beklemeye koyuldu.

Uyur gibi yapan Alice ne yapacağını düşünüyor-
du.

Evet, ne yapmalıydı?

Deodat'ı seviyordu. Bu kadar sevdiği bir gence herşeyi itiraf etmek, ona ne kadar alçak bir insan olduğunu söylemek imkânsız bir şeydi. Bunu söylemekten, ölmeyi bin defa tercih ediyordu.

Yapabileceği iki şey vardı:

Kendi kendini öldürmek, yahut herşeye rağmen yaşamak...

İntihar etmek onun için kolaydı. Çünkü her ihtimale karşı yanında daima kuvvetli bir zehir bulunduruyordu. Fakat bu kadar genç, bu kadar güzelken, seviyor ve seviliyorken ölümü nasıl özleyebilirdi? Dünyadan, zevk aldığı bunca şeyleri feda ederek ayrılmak, ne kadar güç bir işti...

Yaşamak, fakat nasıl? Yaşarsa, belki Deodat'ı Paris'ten ve Fransa'dan uzaklaştırmaya muvaffak olabilirdi. Mesele, onun hiçbir şeyi öğrenmemesindeydi. Kendisi de bir yolunu bulup Catherine de Medicis'den kurtulabilirdi. O zaman bütün bu zor görünen şeyler kolayca hakikat olabilirdi. Sonuç olarak şu kararı verdi:

Deodat'dan bir süre ayrılarak, Cathérine'nin yanına gidecek, orada kendisinden kurtulmak için bir fırsat gözleyecek. Bu esnada Kont Marillac, yâni Deodat da işini bitirince kendisini kandırıp uzaklara kaçacak.

Ancak, bu esnada Navarre Kraliçesinin, sevgilisine kendi ihanetini anlatması ihtimali vardı. Eğer böyle bir şey olur ve Deodat onun yanına giderek

kendisinden hesap soracak olursa, o zaman derhal intihar edecekti.

Kesin kararını verdikten sonra uyanır gibi yaptı:

— “İşte, bütün hayatım süresince unutamıyacağım bir gece...”

— “Ben de bu geceyi unutamıyacağım. Sen Amiralın konağında oturmak istemiyordun, değil mi?”

Alice:

— “Evet, bu hiç doğru olamaz. İkimizin de bu durumda aynı yerde kalması, lâflara yol açmaz mı?”

— “Doğru... Peki, ne yapalım?”

— “Dinle beni, sevgilim. Paris’te akrabamdan ihtiyar bir kadın var. Uzaktan halam da oluyor. Kendisi biraz fakircedir, fakat beni çok sever. Evi de temizcedir. Beni oraya götürürsün...”

— “Fevkalâde bir fikir... Sizi görebilecek miyim?”

Alice gülümsedi:

— “Elbette... Bu kadıncağыз pek iyi kalblidir. Ona sizden bahsederim. İsterseniz haftada iki defa, pazartesi ve cuma günleri gelip beni görürsünüz.”

— “Hangi saatlerde?..”

— “Akşam saat dokuza doğru...”

— “Ev nerede?”

— “La Hache sokağında, köşe başında, kapısı yeşile boyanmış, biraz içeride, ufak bir bina...”

Deodat kendi kendine düşündü:

«*Louvre Sarayına pek yakın!.. Kraliçenin burnunun dibinde ama ne zararı var?..*»

Bu esnada artık sabah olduğundan, köylü, içeri girmiş, kahvaltı isteyip istemediklerini sormuştu. Delikanlı, mükemmel bir yemek ısmarladı ve karşı

karşıya geçerek büyük bir iştahla yediler. Ondan sonra hemen hareket ettiler. Sabahın saat sekizine doğru Paris'e girdiler. Evvelâ La Hache Sokağına gittiler. Delikanlı, genç kızı götürdüğü eve bıraktı. Ondan sonra arkasına dönüp bakmadan atına atlayarak yoluna devam etti.

YEŞİL KAPILI EV

Genç kız, sekiz - on adımlık bahçeyi geçtikten sonra eve vardı. Mahallede, bu evde elli yaşlarında kadar bir kadının oturmakta olduğu biliniyordu ama bu kadın hizmetçi mi, ev sahibi mi, zengin mi, fakir mi, bunu hiç kimse bilmiyordu. İsmi Madam Laura idi. Kimseyle görüşmüyor; az konuşuyor, oldukça temiz giyiniyor ve daima sabahları şafakla beraber giyinip erkenden evden çıkıyordu. Her pazar da kendisini mutlaka kilisede bulmak kaabildi.

Alice eve gelince, kadın büyük bir şaşkınlık göstermedi. On aydan beri görmediği genç kızı sadece:

— “Ooo! Sen misin, Alice!” Diye karşıladı.

— “Benim, Laura’cığım. Yüreğim ve vücudum yorgun olarak, yaşamaktan bıkmış bir hâlde sana geliyorum.”

— “Haydi bırak şu saçma lâfları... Basit şeyler karşısında heyecana düşerek kötümser olmakta ne mâna var?.. İşte, pekâlâ yine eskisi kadar güzelsin.”

— “Bana evvelce verdiğin o ilâçtan bir parça hazırlarsın, değil mi?”

— “Hazırlarım. Fakat bir şey yemek istemez misiniz?”

— “Karnım aç değil, teşekkür ederim!”

İhtiyar kadın, dolaptan çıkardığı bir şişeden gümüş bir bardağa birkaç damla damlatarak Alice’ye verdi. Alice bunu bir yudumda içti. O zaman biraz ferahlık hissetti. Yanakları kızardı. İki kadın ara-

sında derin bir samimiyet olduğu hemen belli oluyordu. Çünkü Alice, her bir şeyi ihtiyar kadına söylüyordu.

Bu sırada Alice'nin gözü bir resme ilişti:

— “Artık bu resmi buradan kaldırmak gerekiyor,” dedi.

İhtiyar kadın gülümsedi:

— “Yatak odanıza mı koyacaksınız?”

— “Hayır, büsbütün kaldırmak lâzım!.. Şunu çıkar ve gözümün önünde yırt...”

Laura:

— “Zavallı Mareşal!” Dedi. Sonra bir iskemleye çıkarak duvardan çerçeveli bir resmi indirdi. Bunu parçaladıktan sonra ocağa attı.

Bu iş bittikten sonra genç kız:

— “Cuma akşamı buraya bir delikanlı gelecek,” dedi.

İhtiyar kadın, ses çıkarmadan kendisine bakıyordu. Alice devam etti:

— “Bu delikanlı, her pazartesi ve cuma akşamları gelecek.”

— “Demek, ötekisi gibi...”

— “Evet, ötekisi gibi... Senden ne istediğimi anlıyorsun, değil mi?..”

— “Anlıyorum. Yine halan olacağım.”

— “Evet...”

— “Yine eskisi gibi nöbet beklerim. Bu defaki herhâlde şu yaşlı Mareşal Damville'den daha mühim birisi olmalı...”

— “Yok, Laura, bir defa... Henri de Montmorcency aşışım değildi.”

— “Ya bu?..”

- “Bunu seviyorum!”
- “Peki, Mareşali değil, fakat birincisini?”
- “Marki Pani - Garola’yı mı?”
- “Evet, onu... Bilmem, Markinin ne olduğunu biliyor musunuz?..”
- “Ne oldu?”
- “Rahip oldu.”
- “Şaşılacak şey...”
- “Evet, bu şeytan adam, kabadayı, kavgacı, sefahet kahramanı şimdi tam bir rahip oldu. Daha dün Kilisede Huguenot’ların aleyhinde vaaz etti.”
- “Kimin aklına gelirdi?”
- “Dünya böyledir, kızım... Dün şeytanken bugün melek oldu. Neyse, delikanlıya gelelim. Bunun ismi ne?”

Alice bu sözü işitmedi. Yahut işitmemezliğe geldi. Az önce öğrendiği haberden çok memnun görünüyordu. Kendi kendine:

«*Şu hâlde tamamen serbest kaldım,*» diye düşünerek sordu:

- “Marki hangi manastıra intisap etti?”
- “Sainte - Geneviève dağındaki Carmes manastırına girdi.”
- “Nerede vaaz ediyor?”
- “Saint - Germain l’Auxerrois kilisesinde... Oraya kendisini dinlemek üzere büyük bir kalabalık geliyor. En güzel kadınlar bile günahlarını ona çıkartıyorlar.”
- “Laura, senden bir ricam var.”
- “Nedir?..”
- “Markiden günahlarımı affettirmek için itiraflarımı dinliyeceğine dair bir söz alabilir misin?”

Laura kendi kendine:

«*Bundaki sırrı herhâlde öğrenmeliyim!*» Diye düşündükten sonra:

— “Bu biraz güç... Çünkü etrafı çok sarılı... Mamefi ben söylersem, belki muvaffak olurum.”

— “Yalnız, sakın ben olduğumu söyleme. Daha önce de bir defa beni kurtardığın için seni ne kadar sevdiğimi bilirsin.”

— “Bana güvenebilirsin. Fakat gelecek olan delikanlının ismini hâlâ söylemedin.”

— “Bunu sana daha sonra söylerim, Laura’cığım. Bu isim şimdilik büyük bir sırdır. Yalnız onu çok sevdiğimi bilmen yeter... O kadar ki, onun en ufak bir işareti üzerine kendi hayatımı seve seve feda etmekten çekinmem. İşte onu o kadar çok seviyorum. O da şimdi büyük üzüntü içindedir... Şimdi duyduğum en büyük acı ve üzüntü ona, bâkir bir vücut ve yıpranmamış bir ruh vermediğim içindir.”

Alice, bir dakika kadar düşündü:

— “Onu o kadar seviyorum ki, kendisine en ufak bir fenalık yapmaya bile muktedir değilim. Dinle beni... Mel’un Cathérine’nin yanında çalıştıkça, ne kadar azap duyduğumu bilirsin. Kendimden bile nefret ettiğimi biliyorum. Hattâ kendimi öldürmeye bile kalkışmıştım. Beni sen kurtardın. Eğer sen olmamış olsaydın, bu mel’un Cathérine’nin eline düşen nice kızlar gibi ölüm beni de çoktan bulmuştu. Onun emirlerine âlet olmak beni ne kadar müteessir ediyor. Bunu sana anlatamam. Vücudum, bu kadının tâyin ettiği adamların pis dudakları altında çürüyor. Ve ben yatakta onların ağızlarından aldığım sırları kendisine söylemeye mecbur tutuluyordum. Öpüşlerimin ölüm getirdiğini, sahtekârlıkla kalblerini avladığım adamların ölüme mahkûm oldukları-

nı düşündükçe tüylerim diken diken oluyor. Şimdi beni ürküten dehşetin derecesini düşün. Artık bunlara daha fazla dayanamayacağım. İşte onun için Laura, bütün bunlardan kurtulmak istiyorum.”

Alice sözlerini bitirince ağlamaya başladı. İhtiyar kadın onu okşadı:

— “Haydi kızım, şimdi çocukluğun sırası değil. Çok yorgunsun. Sinirlerin çok bozulmuş. Biraz dinlenmeye ihtiyacın var. Biraz dinlen; hiçbir şeyin kalmaz!”

Alice gözlerini sildi:

— Evet, pek yorgunum. Yaşamaktan bile yoruldum... Eğer ümit ettiğim şeyler olmazsa, yaşayamayacağımı anlıyorum...”

— “Ne tuhafısın! Bu yaşta ölmeyi düşünüyorsun. Yoksa sen de rahip Pani - Garola’yı taklit ederek bir manastıra mı çekilmeyi düşünüyorsun? Bu da bir nevi ölüm demektir ya...”

Alice başını salladı:

— “Rahip Pani - Garola!” Diye mırıldandı.

— “Hiç düşünme, kızım. Ona itiraflarını dinleteceğini vaat ediyorum.”

— “Ne vakit?..”

— “Bugün salıdır. Cumartesi günü akşamına kadar bu işi temin edeceğim. Siz Louvre Sarayına ne vakit gideceksiniz?”

Alice, gayriihtiyarî titred:

— “Evet, gitmek lâzım...”

— “Sizi beklediklerini biliyorsunuz.”

— “Rahiple cumartesi akşamına kadar görüşebileceğim, değil mi?”

— “Evet...”

— “Şu hâlde cumartesi günü sabahı Louvre Sarayına giderim. Şimdi biraz istirahate ihtiyacım var. Beni yalnız bırak da birkaç saat uyuyayım.”

Laura bunun üzerine genç kadını yalnız bırakarak çekildi.

O günün gecesi saat ona doğru, her taraf derin bir karanlık içine gömüldüğü anda yeşil boyalı kapı yavaşça açıldı. İçeriden çıkan bir kadın, bir gölge gibi yavaşça süzülerek, Kraliçe Cathérine’nin, Ruggeri için yaptırdığı az ötede bulunan kulesine doğru yürüdü. Ve bunun dar pencerelerinden birinden içeriye bir mektup attı.

PIPEAU SAHNEDE

Pardaillan'ın tevkif edildiği sabah Pipeau, efendisini kurtarmak için elinden geleni yapmıştı. Kavga sonucunda bir askerin boğulması, birçok baldırın kanaması ve elbisenin yırtılması, hep Pipeau'nun çelik dişlerinin eseri idi.

Fakat baskın ânî olduğu için Pardaillan da, Pipeau da mağlup oldular. Zavallı Pipeau da bu kavgada bir parça hırpalanmıştı. Birkaç tekme yediği gibi, kulaklarından biri de bir kılıç darbesiyle yarılmıştı.

Şövalyenin içine atıldığı araba hareket edince, Pipeau da bunu sadakatle tâkip etmeye başladı. Bu suretle Bastille'ye kadar geldi. Hattâ arabayı tâkiben içeriye de girmek istediye de nöbetçiler bırakmadılar. Birkaç taşla kendisini kaçırdılar. Daha sonra da kapı kapandı. Bunun üzerine birçok defa acı acı uludu.

Fakat buna da hiç kimse aldırmayınca bu sefer Bastille'nin etrafını dolaşmaya koyuldu, Hareketinden, küçük bir delik, bir kapı aradığı belliydi. Fakat hiçbir şey bulamayınca yeniden eski yerine döndü. O zaman yüksekçe bir tümseğe oturup burnunu havaya kaldırdı. Efendisinin konulduğu siyah kuleden gözlerini ayırmaz oldu.

Birçok defa çocuklar kendisine musallat oldu larsa da, o yine yerinden ayrılmadı ve akşama kadar orada kaldı.

Akşam olup ta karnı adamakıllı acıkınca o zaman bir içgüdüyle otele doğru koştu. Evvelâ lokan-

taya girerek etrafı gözden geçirdi. Aradığını bulamayınca merdivenlere saldırdı. Fakat Pardaillan'ın odasını boş bulunca tekrar aşağı indi ve doğru Usta Landry'nin mutfağına girdi.

Landry bu sırada bir tavuğu ayıklamakla meşguldü. Köpeği görünce:

— “Yine mi geldin, sarhoşun köpeği!” Diye homurdandı.

Köpek hiçbir harekette bulunmayarak, durduğu yere çöktü. Landry devam etti:

— “Sen eve ve mutfağa nezaret eden, çalınacak ve yenecek şeyleri koruyan namuslu köpeklerden değilsin. Sende terbiye, nezaket denilen şeyden eser yok. Öyle ya, efendin nasılsa, sen de öylesin. Efendin neydi? Bir serseri, bir hırsız, bir soysuz... Az daha beni de öbür dünyaya gönderecekti. Sen de onun gibi olduğundan, kaç defa seni burada hırsızlık yaparken yakalamıştım.”

Landry sesini gittikçe şiddetlendiriyordu. Buna mukabil köpek lâkayt tavrını bozmuyordu.

— “Efendin olacak zorba herif, otelimde zorla oturduğu müddetçe sana karşı yalandan bir dostluk gösteriyordum... ‘*Gel Pipeau, git Pipeau!*’, ‘*Ne kadar da zeki!*’, ‘*Dur, sana şu güvercinin kemiklerini vereyim,*’ filân derdim. Fakat içimden de küfürleri savururdum. Nihayet, çok şükür bu heriften kurtuldum. Şimdi de sıra senden kurtulmaya geldi. Anlıyor musun? Haydi buradan defol git!.. Lubin, şuradan bir şiş getir!.. Yahut dur, şunun karnına bir tekme indireyim.”

Landry böyle diyerek gerildi ve bütün kuvvetiyle ayağını köpeğe doğru salladı:

Aynı anda bir havlama ve bir feryat duyuldu. Kö-

peğın yıldırım gibi kapıdan çıkıp gittiği görüldü. İçeri girenler, Usta Landry'yi sırtüstü yerde buldular. Usta, köpeğe tekme vurayım derken, köpek yana sıçramış ve tekmesi boşa giden otelci sırtüstü yere düşmüştü. Pipeau mutfaktan çıkarken, az evvel Usta Landry'nin elinde bulunan tavuğu da beraber götürmeyi ihmal etmemiştir.

Pipeau zengin bir müşteri için hazırlanan bu nefis tavuğu mükemmel surette yemiş, böylelikle kendisine bir ziyafet çekmişti.

Ondan sonra günler geçti. Zavallı köpek, şuradan, buradan aşırıldığı yiyecek şeylerle karnını doyuruyor, fakat günün en büyük kısmını Bastille hapisanesinin karşısında beklemekle geçiriyordu. Sokaklarda gezmekten tüyleri çamurlara bulanmış, adamakıllı da zayıflamıştı.

Aradan on gün kadar bir zaman geçti. Bir gün yine Pipeau, Bastille'nin karşısında oturuyor ve siyah kuleye hazin hazin bakıyordu.

Birdenbire yanakları titredi. Gözleri parlayarak ve kuyruğunu yavaş yavaş kıvıldatarak doğruldu.

Köpek bir şey görmüştü. Gözlerini kırpmadan ve hiçbir harekette bulunmadan dikkatle o noktaya bakıyordu.

Bu sırada görülen çehre, pencereye doğru yaklaştı. Köpek bu sefer gördüğü şeyi tanıdığını ifade eden bir sesle kesik kesik üç defa havladı. Bu suretle kendisini belli etmek istiyordu.

Köpek deli gibi olmuştu. Durmadan havlıyor, sevincinden kendisini yerden yere atıyordu.

Onun bu hâli ve kendisini belli etmesi penceredekinin de dikkatini çekmişti. Bunun üzerine kuvvetli bir ses duyuldu:

— “Pipeau!..”

Köpek bu sese yeni bir havlamayla cevap verdi. Böylece âdetâ “*hazırım*” demek istiyordu.

Gürültüyü duyan nöbetçiler koşular. Tutuklulardan birinin köpekle konuşması (!) nöbetçileri telâşa düşürmüştü.

Ne oluyordu?..

Aynı anda küçük pencereden kuvvetle fırlatılan beyaz bir şey köpeğin azıcık önüne düştü. Bu beyaz şey, bükülmüş ve bir taşa bağlanmış bir kâğıttı. Herhâlde tutuklu, dışarıısıyla muhabere etmek istiyordu. Bu kâğıtta mühim şeyler yazılı olmalıydı. Nöbetçiler kâğıdı almak için koşular.

Fakat geç kalmışlardı.

Pipeau yıldırım gibi koşmuş ve kâğıdı kaptığı gibi, alabildiğine kaçmaya başlamıştı. Bunu gören nöbetçiler, avazları çıktığı kadar:

— “Tutunuz! Tutunuz!” Diye bağırmaya ve peşinden koşmaya başladılar.

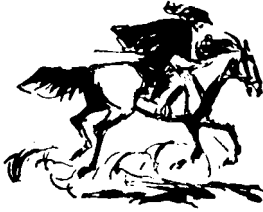
Pipeau rüzgâr gibi gidiyordu. Nöbetçiler kendisini tutmak için büyük gayret sarfediyorlardı. Fakat köpeğe yetişebilmelerine imkân yoktu; çünkü o kadar hızlı koşuyordu. Epeyce koşuktan sonra nefes nefese kaldılar. Hâdiseyi görüp de toplanan halka durumu anlattılar:

— “Tutuklulardan biri, dışarıya köpekle mektup gönderiyordu. Peşinden koştuk. Fakat köpeği yakalayamadık. Gidip müdüre haber verelim...” Diye geriye, Bastille’ye döndüler. Bu tutuklunun Pardaillan olduğunu tanımışlardı.

Pipeau’ya gelince, kendisini kovalayanlardan kurtulduğunu anlar anlamaz, soluk soluğa durdu. Sonra ağzında götürdüğü kâğıdı yere bırakarak bunun yenir bir şey olup olmadığını anlamak için kokladı. On-

dan sonra dolaşık yollardan yavaş yavaş yürüyerek Bastille'ye doğru yollandı.

Tesadüfen oradan geçen bir adam, yerde itinayla katlanmış ve iple bağlanmış kâğıdı görünce aldı ve açtı. Fakat kâğıt bomboştu. Üzerinde ne bir yazı, ne de herhangi bir işaret vardı...

BASTILLE

Sövalye de Pardaillan'ın taş bir hücreye tıkıldığını biliyoruz. Taşlar üzerinde uzun süre hareketsiz kaldıktan sonra şurası, burası ağırmaya başlayınca yavaş yavaş kalktı. Hiddeti geçmiş bulunuyordu. Şimdi onu tek bir mesele ilgilendiriyordu: Buradan nasıl kurtulup kaçabilecekti?

Herşeyden önce odayı dikkatle gözden geçirdi. Burası oldukça geniş ve yerleri bile taştan bir oda idi. Yalnız bir köşede döşeme taşları kırılmış olduğundan, yerine ince tuğlalar konmuştu. Duvarlarla basık kubbe tavan da zamanla kararmış yontma taşlardan yapılmış bulunuyordu. Fakat oda kulenin oldukça yukarısında bulunduğu için rutubet görünmüyordu. Oldukça yüksekte açılan bir delikten pek az hava ve aydınlık giriyordu. Odada biricik oturulacak yer olarak bulunan tahta iskemleye çıkıldığı zaman bu pencereye erişmek kaabil oluyordu. Odada bundan başka bir ot minder ve üzerine bir ekmek konmuş suyla dolu bir testi vardı.

Aynı zamanda dışarıda sert adımlarla durmadan yürüyen nöbetçinin ayak sesleri duyuluyordu. Paris'in sesi çok uzaktan bir uğultu gibi geliyordu.

Pardaillan kendisine yatak vazifesini görecek olan ot minderin üzerine uzandı. Bastille'den ancak ölünün çıkacağını bilen bir adam için en müthiş, en felâketli bir an olan bu zamanda bizim delikanlı, Loïse'yi düşünüyordu. Niçin onun yardımına koşmamıştı? Onu kurtaramamıştı?.. Kendisine en çok acı veren şey de buydu.

Kendi kendine: *“Beni çağırđı. En tehlikeli bir zamanında beni düşündü. Fakat ben ne yapabilirdim? İşte dört tarafı taş bir zindanda bulunuyorum. Fakat acaba o bunu biliyor mu? Nereden bilsin? Beni korktu, kaçtı sanacak. Ne olurdu, buraya gireceğim yerde, onu kurtarabilmek pahasına mezara girseydim...”*

Ondan sonra niçin tevkif edildiğini uzun uzadıya düşünerek araştırdı. Fakat hiçbir sonuca varamadı. Netice itibariyle yine Loïse’yi düşünmeye karar verdi.

Evet, onu seviyordu. Bu aşkını bütün dünyaya haykırmak, her tarafa yaymak için içinde büyük istek duyuyordu. Yüksek sesle:

— “Onu seviyorum!.. Onu seviyorum!..” Diye birkaç defa haykırdı.

Acaba onu bir daha görebilecek miydi? Buradan kurtulsa bile, kendisini bir daha bulabilecek miydi?.. Acaba onu, yalnız görmekle tanıdığı bir adamı imdadına çağırmaya mecbur edecek kadar tehdit eden tehlike neydi?

Pardaïllan’ın aklına Dük d’Anjou geldi. Evet, bu işi yapan herhâlde o olmalıydı. Sabahleyin erkenden arkadaşlarıyla beraber gelmiş ve bütün bu işleri yapmış olacaktı.

Büyük bir acıyla düşünüyordu. Eğer geceyi sokakta geçirmiş olsaydı, hem kızı müdafaa etmeye muvaffak olacak, hem de bu şekilde tutuklanmayacaktı. Bu anda Loïse’nin, Dükün kolları arasında olması ihtimali, genç Şövalyeyi âdetâ kudurttu. Hırsından çocuk gibi ağlıyordu. Bütün geceyi böyle binbir düşünce içinde geçirdi.

Ertesi gün uyuşmuş gibi olan vücudunu ısıtmak

için akşama kadar odanın içinde bir aşağı, bir yukarı dolaştı. Hem Loïse'yi düşünüyor, hem de felâketine sebep olan şeyin ne olabileceğini araştırıyordu.

Yavaş yavaş bu işde Cathérine de Medicis'in parmağı olduğuna inanmaya başlamıştı. Fakat Kraliçenin, kendisine karşı gösterdiği yakınlığı düşündükçe bu fikrinin doğru olmadığı sonucuna varıyordu. Fakat şu hâlde bu işi kim yapmıştı?.. Tesadüfen sırlarına vâkıf olduğu gizli cemiyet de bu işi yapamazdı. Çünkü onların sırlarını bildiğini bu cemiyet nereden bilecekti?..

Biricik tesellisi:

— *“Herhâlde beni sorguya çecekler. Bana bir şeyler soracaklar. Öğreneceklerimi o zaman öğrenirim,”* düşüncesi idi.

Ne var ki günler geçtiği hâlde kendisini arayan, soran olmuyordu. Bu durum Pardaïllan'ı yavaş yavaş korkutmaya başlamıştı. Onu en çok ürküten nokta unutulmasıydı. Bu takdirde bütün kuvvetine, zekâsına, iyi kalpliliğine ve kahramanlığına rağmen, hayatının sonuna kadar burada kalması gerekiyordu.

Herhâlde bir şeyler yapması icap ediyordu. Fakat ne yapmalı, akşam kendisine su getiren zindancıya dostça hitap etti:

— “Merhaba arkadaş...”

Zindancı yan gözle kendisine baktı. Fakat cevap vermedi. Pardaïllan buna aldırmadı:

— “Size bir şey sormak istiyorum.”

Zindancı bu sefer sert sert:

— “Mahkûmlarla konuşmak bize yasak,” dedi.

— “Bana sadece tek bir şey söyle. Beni niçin buraya getirdiler? Hayır, hayır, gitmeyiniz. Bunu bana söyleyiniz!”

Zindancı kapıya varınca durañak başını çevirdi. Biraz yumuşak bir sesle:

— “Dinleyiniz,” dedi. “Size son defa olarak haber vereyim ki, benim sizinle konuşmam yasaktır. Eğer bu meselede ısrar edecek olursanız müdüre haber vermeye mecbur olacağım.”

— “O vakit ne olur?”

— “Ne olacak, sizi alt kat zindanlarına indirirler.”

— “Nereye indirirlerse indirsinler. Yalnız ben öğrenmek istiyorum, anladın mı alçak herif! Öğrenmek istiyorum. Beni niçin buraya tıktılar? Bu emri veren kimdir?”

Pardaillan böyle diyerek zindancının üzerine atılmak istedi. Fakat çabuk davranan zindancı kendisini hemen dışarı atarak kapıyı kapadı.

Pardaillan bu sefer ilk günkü gibi kapıya atıldı. Bütün kuvvetiyle kapıyı yerinden sökmek istedi. Fakat yapabildiği şey, ancak kapıyı bir parça yerinden oynatabilmek oldu. Bunun üzerine daha fazla kızdı. Bütün gece ve ertesi gün o kadar bağırdı, çağırdı, kapıyı o kadar şiddetli tekmeler indirdi ki, zindancılar içeri girmeye bir türlü cesaret edemediler. Fakat olay müdüre de aksetmiş bulunuyordu.

Müdür, yanına on tane kadar silâhlı asker alarak kapının önüne geldi. Zindancı kapıdan bağırdı:

— “Bastille müdürü geldi.”

Kan ter içinde bulunan Pardaillan:

— “Galiba nihayet öğreneceğim,” diye mırıldandı ve derhal sustu.

Kapı gıcırdayarak açıldı. Askerler mızraklarını uzatmış oldukları hâlde içeri girdiler. Pardaillan bir

an bunların üzerine atılmayı düşündü. Bu delice işi belki de yapacaktı.

Fakat birdenbire durdu. Yüzü değişti. Askerlerin arasında bulunan müdürü tanıdı. Bu adam, Devinière otelinde gördüğü gizli cemiyet âzasından biriydi.

Müdür onun şaşkınlığının sebebini anlayamadı:

— “Ah, ah!” Dedi. “Görüyorum ki mızraklı askerler sizin üzerinizde de etkisini gösterdi. Sizin gibi kudurmuşlar ancak mızrak karşısında uslanırlar. İyi, iyi!.. Bağırıp çağırmaktan vazgeçtiğinizi görüyorum. Dinleyiniz! Ben oldukça iyi bir adamım. Fakat herşeyde olduğu gibi, benim iyiliğimde de bir sınır vardır. Eğer yeniden gürültü çıkaracak olursanız, sizi doğruca alt kat zindanlarına indireceğim. Burada da susmazsanız, ceza olarak suyunuzu keseceğim. Daha fazla gürültü yaparsanız, bu sefer işkenceye konacaksınız. Anlıyor musunuz? Böyle gürültü yaparak Bastille’nin sükûnetini bozmaya hakkınız yoktur.

Pardaillan hiçbir cevap vermeden adım adım gireliyordu. Müdür sözlerinin, azgın bir tutukluyu ürktürmüş olmasından memnun görünüyordu. Yavaş bir sesle:

— “İşte şeytanı uslandırdık,” diye mırıldandı. Sonra daha yüksek olarak:

— “İşte Bastille’nin nizamı böyledir. Görüyorsunuz ya, size evvelâ bunu bildiriyorum. Bu da fena bir insan olmadığımı delâlet eder. Haydi bana teşekkür ediniz!”

Müdür gitmek istedi. O zaman Pardaillan sâkin bir sesle:

— “Sizden bir şey istiyorum. Görüyorsunuz ya, artık gürültüyü, patırtıyı kestim.”

— “Ne istiyorsunuz?”

— “Çok basit bir şey...”

— “Anladım. Buraya niçin getirilmiş olduğunuzu öğrenmek istiyorsunuz. O hâlde size şunu söyliyeyim ki, ben buraya gönderilenlerin hangi sebeplerle gelmiş olduklarını öğrenmek için kendimi sıkıntıya sokmam. Bana bir adam getirirler, ben de onu alırım. İşte bundan ibaret. Yalnız şunu ilâve edeyim ki, zannederim buradan bir daha hiç çıkmayacaksınız. Binaenaleyh gerek benimle, gerek zindancılarla iyi geçinmeye gayret etmenizi tavsiye ederim.”

— “Öğüdünüze teşekkür ederim. Ancak, benim istediğim bu değil...”

— “Ya ne istiyorsunuz?”

— “Kâğıt, kalem ve mürekkep...”

— “Hâtıralarınızı yazacaksınız galiba... Bunlar yasaktır... Eğer burada bulunanlara kâğıt, kalem verilseydi, Bastille kâğıtlarla dolardı.”

Müdür yine gitmeye davrandı. Pardaillan tekrar kendisini önledi:

— “Ben kâğıt kalemi, hâtıralarımı yazmak için değil, mühim ifşaatta bulunmak için istiyorum.”

— “Ne gibi ifşaatta?”

— “Bunu size yazılı olarak bildireceğim. Tesadüfen bir gizli cemiyet keşfettim.”

Müdür alâkadar oldu. Merakla sordu:

— “Gizli bir cemiyet mi?”

— “Evet... Huguenot’lardan mürekkep gizli bir cemiyet. Bu cemiyet, Dük de Guise ile diğer tanınmış din koruyucularımızı öldürmek için kurulmuş bulunuyor.”

— “Ya! Böyle bir cemiyet keşfettin demek?”

— “Evet efendim. Size bunların nasıl çalıştıklarını ve nasıl yakalanabileceklerini birer birer yazarak bildireceğim. Öyle umuyorum ki, bu hizmetimden dolayı affedileceğim... Bunları yazıp bildirdikten sonra kalem, kâğıt ve mürekkebi geri alabilirsiniz. Göreceksiniz, ne kadar önemli bir olayı ortaya çıkaracağım.”

— “Demek iş çok önemli?”

— “Fevkalâde...”

— “Eğer sözleriniz doğru ise, böyle gizli bir cemi-yet varsa ve sizin yazacaklarınızla meydana çıkarılacak olursa, ben de sizi buradan kurtarmak için elimden gelen şeyi yapacağımı vaat ederim.”

Müdür zihninden, yapacağı şeyi hemen kararlaştırdı. Tutukluya ifşaatını yazması için izin verecek. Ondan sonra kendisini bir bahaneyle bir insanın birkaç ayda mutlak surette öldüğü en alt kat taş hücrelerden birine indirecek. Bir defa kendisi bu mühim sırrı bildikten sonra hem de Guise’yi kurtaracak, hem de katolik kilisesinin teveccühünü kazanacaktı...

Evet, bu suretle gayet parlak mevkiler elde edebileceği gibi, bol mükâfat da koparabilecekti.

— “Pekâlâ!” Dedi. “Size kâğıt, kalem ve mürekkep getirecekler...”

— “Sözlerimin ne kadar doğru olduğunu göreceksiniz.”

Müdür memnun olarak odadan çıktı. Onbeş dakika sonra zindancı kendisine iki tabaka kâğıt bir kalem ve mürekkep getirdi. Pardaillan bunları görünce parladı. Zindancıya:

— “Birkaç güne kadar buradan çıkacağım!” Diye âdetâ bağırdı.

Zindancı alayla Pardaillan'ın yüzüne bakıyordu.
Şövalye:

— “Neye öyle bakıyorsun?” Dedi. “Göreceksin...
Müdür gelerek kapıyı bana kendi eliyle açacak.”

— “Müdür mü?”

— “Evet, müdür... Mösyö de Guitals...”

— “Olur şey değil...”

— “Sözüme inanmıyorsun. Fakat göreceksin...”

Zindancı başını salladı:

— “Bu da bir nevi delilik... Fakat hiç olmazsa
uslu bir delilik!” Diye düşünerek gitti.

Ertesi günü zindancı pek erken içeri girdi:

— “Nerede bakalım, dediklerini yazdın mı? Mü-
dür belki gelir ister.”

— “Daha yazmadım, malûm ya, herşeyi adam-
akıllı hatırlamak lâzım.”

— “Sana tavsiye ederim, acele hatırla... Çünkü
müdür çok sabırsız bir adamdır.”

— “O hâlde kendisine söyle, biraz beklesin. Neti-
ceden son derece memnun kalacaktır.”

Zindancı kendini tutamadı:

— “Hattâ zindanın kapılarını bile size kendi eli-
le açacak, değil mi?” Diye alay etti ve çekildi.

Pardaillan yalnız kalınca tahta iskemleyi duvara
yaklaştırarak üzerine çıktı ve pencerenin demir par-
maklığına yüzünü dayadı.

Acaba ne ümit ediyordu? Ne düşünüyordu?

Birdenbire gözleri köpeğine ilişti. Kendi kendine:

— “Piepau! Pipeau!” Diye mırıldandı. Sonra
birdenbire haykırdı:

— “Buldum, buldum!”

Ve odanın içinde delice koşmaya başladı. Onun bu gürültüsü dışarıya da aksetmiş olduğundan zindancı içeri girdi:

— “Ne oldu? Kâğıdı hazırladınız mı?”

— “Herşeyi hatırladım. Şimdi yazmaya başlıyorum. Yarın sabah kâğıt hazır...”

Zindancı, Pardaillan'ın aklını oynatmış olduğuna iyiden iyiye inanmıştı. Başını sallayarak dışarı çıktı.

Pardaillan yalnız kalınca kâğıdı ikiye böldü. Biri-sini alarak on satır kadar yazı yazdı ve bunu cebine yerleştirdi. Diğer kâğıdı, elbisesinden kopardığı bir iplikle su testisinin ağzından kırdığı parçaya sıkıca bağladı. Ondan sonra iskemleye çıkarak pencereye yaklaştı. Gözü hemen kendisini bekleyen sadık köpe-ğine ilişti. Köpek de onu görmüş ve tanımıştı. Bu-nun üzerine kuvvetle:

— “Pipeau!” Diye seslendi. Mahsustan böyle şid-detli bağırmişti. Bastille'nin kapısında bulunan nö-betçiler bu sesi duyunca başlarını kaldırdılar ve Par-daillan'ı gördüler.

İşler Şövalyenin düşündüğü gibi yolunda gidiyor-du. Pardaillan o zaman kiremit parçasına sardığı kâ-ğıdı bütün kuvvetiyle köpeğine doğru attı.

Şimdi hayatının en heyecanlı dakikasını yaşıyor-du. Alnından terler aktığını hissederek, taşın yere düştüğünü gördü. Nöbetçiler bunu almak için ileri atıldılar. Fakat Pipeau da bunu görmüş, o da hemen yıldırım gibi atılmış ve mektubu kapmıştı. Ondan sonra büyük bir heyecanla köpeğin kaçtığını ve nö-betçilerin kendisini tutmak için ümitsizce peşinden koştuklarını gördü. Ondan sonra yavaşça iskemle-den inerek oturdu.

Başını elleri arasına almıştı:

«Eğer nöbetçiler köpeği yakalayabilirlerse, yahut köpek ağzından boş mektubu bırakırsa, mahvoldum!» Diye düşünüyordu.

Kurtulması, yahut ebediyen Bastille'de kalmaya mahkûm olması buna bağlı bulunuyordu.

Aradan tam yarım saat geçtikten sonra dışarıda sert ayak sesleri işitildi. Pardaillan bir ölü gibi sapsarı kesilmişti. Kapı şiddetle açıldı ve içeriye mızraklı askerlerle birlikte müdür girdi. Yüzünden nefret akıyordu:

— “Ya attığınız kâğıtta ne yazılı olduğunu söylersiniz, yahut da sizi işkenceye koyarım!”

Pardaillan sevincinden derin bir nefes aldı. Kendi kendine:

«Kurtuldum!» Diye mırıldandı.

Müdür devam ediyordu:

— “Boş yere inkâra kalkışmayınız. Çünkü sizi, köpeği çağırırken görmüşler. Sesinizi de duymuşlar.”

Pardaillan cevap verdi:

— “Cevap vermeye hazırım! Sorunuz!”

— “Bu köpek sizin değil midir?”

— “Evet, benimdir.”

— “Ona ağır cisme sarılı bir mektup attınız. O da bunu alıp götürdü. Bunu inkâr mı edeceksiniz?”

— “İnkâr etmiyorum. Hattâ daha fazlasını bile söyleyeyim. Köpeğim bu tarzda mektup taşımaya çoktan beri alıştırılmıştır...”

— “Çok iyi! Beni, ‘iþsaatta bulunacağım,’ diye kandırdınız ve dışarıya mektup gönderdiniz. Bu hareketinizden dolayı çok ağır bir ceza göreceksiniz.”

— “Hiç zannetmiyorum!”

— “Göreceksiniz. Mektubu kime yazdınız?”

— “Bana son derece sâdık bir arkadaşına...”

— “Köpek bu mektubu ona mı götürdü?”

— “Eline çoktan varmış olduğuna inanabilirsiniz!”

— “Demek herşeyi itiraf ediyorsunuz?”

— “Evet! Bu dostum, Louvre Sarayına girip çıkar.”

Müdür biraz düşünceye daldı:

— “Saraya girip çıkar demekteki maksadınız nedir?”

— “Çünkü mektup asıl Louvre Sarayında oturan birisine yazılmıştır. Dostum da bunu asıl sahibine verecek.”

— “Bu zatın ismi nedir?”

— “Şimdi öğrenirsiniz.”

Pardaillan o kadar serbest konuşuyordu ki, Bastille müdürü gayriihtiyarî şüphelenmişti. İşin içinde yoksa önemli bir şey mi vardı?

— “Pekâlâ,” dedi. “Mektupta ne yazılıdır?”

— “Onu da söylerim Mösyö de Guitalens... Yalnız bunun için başbaşa kalmamız, daha uygun olacaktır. Sözlerime inanınız!”

Müdür tutukluyu tepeden tırnağa kadar süzdü. Sonra sert bir tavırla:

— “Derhal söyleyiniz!” Diye bağırdı.

— “Mademki siz istiyorsunuz. Ben de söyleyeyim. Bu mektubumda arkadaşına bir süre önce, bir gece Paris otellerinden birinde bulunduğumu yazdım.”

— “Evet?..”

— “Bu otel Saint - Denis Sokağında bulunuyordu.”

Müdürün yüzü birdenbire sarardı. Boğuk bir sesle:

— “Susunuz!” Diye bağırdı. Fakat Pardaillan sesini yükselterek devam etti:

— “Orada birtakım şairlerle başka adamlar bulunuyordu.”

Guitalens mosmor kesilmişti. Titrek bir sesle Pardaillan’ın sözünü kesti:

— “Mektubunuzun yalnız görüşmekliğimizi gerektirecek kadar mühim olduğuna beni temin edermisiniz?”

— “Temin ederim bu, hükûmete ait bir sırdır.”

— “O hâlde yalnız konuşmalıyız!”

Böyle diyerek odanın içindeki asker ve zindancıları dışarı çıkardı. Bunlardan biri:

— “Ya bu adamın fena bir niyeti varsa?” Diye itiraz etmek istedi. Fakat müdür:

— “Hayır, korkmayınız,” dedi. “Bahis konusu olan şey, hükûmete ait bir sırdır. Şayet içinizden biri ben çağırmadan kapıya yaklaşacak olursa, derhal zindana tıkarım...” Tehdidini savurdu.

Askerler ve zindancılar aceleyle koridorun tâ öbür ucuna kadar çekildiler. Guitalens o zaman kapıyı kapadı ve titriyerek Pardaillan’a doğru yaklaştı.

Şövalye:

— “Bu mektubun sizi pek büyük bir heyecana düşürdüğünü görüyorum.”

— “Rica ederim, yavaş konuşunuz. Daha yavaş konuşunuz...”

— “Mektubu Fransa Kralına yazmıştım.”

Müdür iskemleye çöktü. Jean Pardaillan devam etti:

— “Dostum, bu mektubu Fransa Kralına götürecek.”

— “Krala gitti demek!”

— “Şimdi mektupta ne yazılı olduğunu merak ediyorsunuz. Bu merakınızı da ortadan kaldırayım. Buyurun, göndermiş olduğum mektubun bir kopyasını da size vereyim. Okuyunuz...”

Böyle diyerek cebinden çıkardığı kâğıdı müdüre uzattı.

Müdür kâğıdı, elleri zangır zangır titreyerek aldı. Gözleri faltaşı gibi açılmış olduğu halde büyük bir güçlükle satırları okudu. Sonra boğuk bir iniltiyle:

— “Mahvoldum!” Diye kekeledi.

«Sizi öldürmek için gizli bir cemiyetin kurulmuş olduğunu haber veriyorum. Dük de Guise, Mareşal Damville, Mareşal de Tavannes, Cosseins, Sainte - Foi, Bastille Müdürü de Guitaens ve rahip Thibaut bu cemiyetin üyeleridir. Thibaut’u yahut bu cemiyetin en önemli üyelerinden biri olan Guitaens’i işkenceye koyarsanız cemiyetin bütün sırlarını öğrenebilirsiniz. Cemiyetin amacı sizi öldürdükten sonra de Guise’yi kral ilân etmektir. Cemiyetin son toplantısı, Saint - Denis Sokağında Devinière otelinin iç salonlarında yapılmıştır.»

Eğer Pardaillan adamı tutmasaydı, müdür bayırlarak sırtüstü yere yuvarlanacaktı. Şövalye:

— “Cesaret! Kendinizi kaybetmeyiniz!” Diye müdürü kendisine getirmeye çalışıyordu.

Zavallı adam:

— “Cesaret filân beş para etmez!” Diye inledi.

— “Korkmayınız. Herşey mahvolmuş değildir. Kendinize geliniz!..”

— “Sefil! Beni mahvettikten sonra hâlâ alay mı ediyorsun?”

— “Kurtulmanız imkânı var. Bunu haber veriyorum. Alay ettiğim yok!”

— “Bittim! Beni hiçbir şey kurtaramaz!”

— “Dinleyiniz... Yalan söylemiyorum. Evvelâ kendimden bahsedeyim. Ben hiçbir suçum olmadığı hâlde zindana atılan bir mâsumum. Elbette buradan kurtulmak isterim. Eğer siz beni kurtaracak olursanız, söz veriyorum ki, ben de sizi kurtarırım...”

— “Siz mi beni kurtaracaksınız? Buna imkân yok. Hiçbir ümit kalmadı. Neredeyse Kral bu müt-hiş sırrı öğrenecek ve derhal gelip beni tevkif edecekler.”

Pardaillan, kendisine getirmek için müdürü sarstı:

— “Size Kralın bu sırrı hemen öğreneceğini söyleyen kim?”

— “Mektup!..”

— “Hayır, Kral mektubu ancak bu gece alabilecek. Arkadaşım saraya saat sekizde girebilir. Onun için akşama kadar daha vakit var.”

— “Kaçmamı teklif ediyorsunuz ama, nereye kaçabilirim? Hangi köşeye gitsem, nereye gizlensem, beni hemen bulurlar...”

— “Hayır, kaçmayınız, Sadece mektubun, Kralın eline varmamasını sağlayınız.”

— “Bu nasıl olabilir?”

— “Beni serbest bırakmakla...”

— “Anlamadım.”

— “Eğer beni serbest bırakırsanız, bir saat içinde arkadaşımın evine gidebilir ve mektubu Krala götürmesine engel olabilirim.”

— “Bunu yapacağınızı kim temin eder?”

— “Bana iyi bakınız.. Sizi yeminle temin ederim ki, eğer beni buradan çıkarırsanız, mektup Kralın eline geçmeyecektir. Eğer yalan söylüyorsam, başıma yıldırımlar düşsün. İyi düşününüz. Bu sizin için son bir fırsattır. Beni bırakmazsanız bile, nasıl olsa mesele Krala aksettikten sonra serbest bırakılacağım. Burada nihayet bir-iki gün daha kalırım. Size gelince, şayet beni serbest bırakmazsanız, asılacaksınız. Sözlerim bu kadardır. Nasıl isterseniz öyle davranınız!”

Pardaillan bu sözleri söyledikten sonra odanın bir köşesine çekildi.

Guitaless hâlâ çökmüş olduğu iskemleden kalkmıyor, acı acı sonunu düşünüyordu. Bu durum karşısında sağ kurtulmasına imkân olmadığını görüyordu. Kral ötekilerle beraber kendisini de mutlaka idam ettirecekti. Daha önce de vücudu işkenceye konacaktı. Çünkü o işkencenin ne müthiş bir şey olduğunu pek güzel biliyordu.

Gayriihtiyarî, şimdiye kadar yaptırdığı işkenceleri hatırladı. İşkence masasına bağlattığı birçok zavallının hayalleri gözünün önüne geldi. Tokmakla bacakların arasına sokulan ve kemikleri ezen ağaç kamalar, memeleri koparan kızgın kısıkaçlar, tırnakları sökmek için kullanılan kerpetenler, karnı patlayıncaya kadar su akıtmak için mahkûmun ağzına sokulan huniler, bunları vahşî bir zevkle seyreden halk, yanan mumlar, rahiplerin okudukları dua sayfaları, hepsi birer birer gözünün önüne geldi.

Kendisine ne yapacaklardı? Hangi işkenceyi tatbik edeceklerdi?..

Târif edilmez bir korku bütün vücudunu kapladı. Niçin bu işlere karışmıştı? Fransa Krallığına Charles'ın yahut Henri'nin geçmesiyle o ne kazanacaktı? Kendisini niçin durup dururken böyle tehlikelere atmıştı? Şimdi hepsine lânet ediyordu.

Tam bu sırada dışarıda bir gürültü oldu. Guita-lens yerinden fırladı:

— “İhanetim meydana çıktı! Beni arıyorlar!..”
Diye söyledi.

Halbuki ortada böyle bir şey yoktu. Kendisini arayan filân yoktu. Sadece zindancılardan birinin elinden taş koridorlara bir deste anahtar düşmüştü.

Bu dakikalar, Pardaillan'ın istikbalini tâyin edecekti... Canını kurtarmak ümidiyle ya onu bırakacak, yahut da ikinci ihtimale göre mukaddetarına boyun eğecekti.

Bu takdirde bir hafta, onbeş gün, nihayet bir ayı korku içinde geçecek, ondan sonra ses çıkmayınca, Pardaillan'ın ya kendisini aldattığını anlayacak, yahut da mektubun herhangi bir sebep yüzünden arkadaşının eline geçmediğini düşünecek ve bu hareketinden dolayı Pardaillan'dan müthiş bir intikam alacaktı. Pardaillan, bu intikamın dehşetinden şimdiden titriyordu.

Fakat ne yapabilirdi? Daha fazla ısrar etmekten de çekiniyordu. Bu takdirde şüphesini büsbütün artırabilirdi.

Guita-lens yavaş yavaş ayağa kalktı. Pardaillan's doğru yaklaştı:

— “Tam vaktinde yetişerek mektubu alacağına Hazreti İsa ve İncil üzerine yemin eder misin?”

— “İstediğiniz şey üzerine yemin ederim. Yalnız

şunu söyleyeyim ki, vakit geçiyor. Dışardakiler daha fazla şüphelenmesinler...”

Bastille müdürü, alnında biriken ter damlalarını sildi:

— “Doğru!” Diye cevap verdi.

— “Öyleyse haydi, derhal harekete geçiniz!”

— “Hemen harekete geçmeliyim. Mademki bir defa yemin ettiniz, sözünüze inanıyorum. Benim için, idam olunmaktansa, bir tutukluyu kaçırmış olmak bin defa daha hayırlıdır.”

— “Hem kim farkına varacak? Buraya gönderilen hangi insanla bir defa daha alâkadar olundu? Beni kim bir daha arayıp soracak?”

— “Bu da doğru ya! Evet, vakit geçirmeyelim.”

— “Nasıl isterseniz öyle hareket ediniz.”

Guitaless bunun üzerine kapıya doğru yürüdü. Askerlerle zindancıları çağırdı. Sonra bunların yanında Pardaillan’a:

— “Haber verdiğiniz olay derhal Krala bildirilecek kadar önemlidir,” dedi. “Hemen saraya gidip olayı krala kendim anlatacağım. Mükâfat olmak üzere Kralın sizi affedeceğine eminim. Dönüşümde Bastille’nin kapılarını size elimle açacağım!”

Şövalye gülümsedi:

— “Buna zaten eminim,” dedi.

Müdür acele acele hapishaneden çıkmak üzere odadan ayrıldı. Zindancıya gelince, gayet neşeli duran Pardaillan’a hayretle bakıyordu. Pardaillan:

— “Bunu sana evvelce söylememiş miydim?” Diye gülerek sordu.

Zindancı:

— Yemin ederim ki, o vakit sizi delirdi sanmıştım,” diye cevap verdi.

— “Ya şimdi?..”

— “Şimdi sizin bir sihirbaz olduğunuza inanıyorum.”

Guita lens arabasını hazırlatarak Louvre Sarayına gitti. Yarım saat bile geçmeden geri geldi. Kendisini bekleyen ve Kralla görüşüğünü zanneden subaylara:

— “Kral bu tutuklunun verdiği haberden çok memnun oldu ve kendisini affetti,” dedi. “Yalnız şimdiden söyleyeyim: İşin içinde çok büyük bir hükümet sırrı vardır. Bunun ne demek olduğunu çok iyi anlayacağınızı zannederim.”

Subaylar titrediler. Lâf değil, ortada önemli bir şey vardı: Hükûmete ait bir sır... Bu öyle bir şeydi ki, hiçbir şekilde ağız açmaya gelmezdi.

Bundan sonra önde kendisi, arkasında subaylar, Pardaillan'ın odasına gittiler.

Müdür, kapıyı açtıktan sonra:

— “Kral tarafından affedildiniz!” Dedi.

Jean Pardaillan eğildi:

— “Yaşasın Kral! Buna zaten emindim!”

Beş dakika sonra Pardaillan, Bastille'den çıktı. Müdür kendisine mahsustan hürmet gösteriyor, böylece herhangi bir kimsenin şüphelenmesinin önüne geçtiğini zannediyordu. Beraberce kapılardan ve en sonra asma köprüden de geçtiler. Guita lens bu hareketiyle Pardaillan'ı kendisine minnettar bırakmak da istiyordu.

Artık yalnız kalmışlardı ve Şövalye, hapishaneden kesin şekilde çıkmış bulunuyordu. Etrafa göz gezdir-

dikten sonra kendisine mahzun mahzun bakan hapis-hane müdürüne döndü:

— “İşte görüyorsunuz ya, artık serbestim. İstersem buradan kolaylıkla kaçabilirim. Beni kimse tutamaz. Fakat daha önce size şurasını temin edeyim ki, üzülmeniz tamamen mânasızdır. Mektup katiyen Kralın eline geçmeyecektir.”

— “Çok teşekkür ederim, Şövalye! Fakat bu sırrı yalnız siz değil, arkadaşınız da öğrendi.”

— “O da unutacaktır.”

— “Nasıl?..”

— İzah edeyim. Köpeğime atmış olduğum kâğıt...”

— “Evet?..”

— “Ve onu Krala götürecektir arkadaşım...”

— “Evet?..”

— “Hepsi masaldı...”

— “Ne demek istiyorsunuz?”

— “Böyle bir arkadaşım olmadığı gibi, bir mektup da atmış değilim...”

— “Ya nöbetçilerin gördükleri kâğıt?”

— “Bomboş beyaz bir kâğıt.”

— “Ya?!..”

— “Benim yaradılışım böyle bir casusluğu yapmaya müsait değildir. Onun için sırrınız hep gizli kalacaktır.”

Bastille müdürü sevinçle hiddet arasında ne yapacağını bilemez bir durumdaydı.

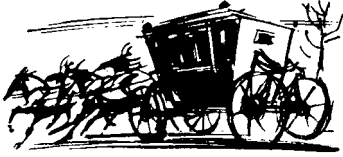
— “Mert bir adamsınız!” Dedi. “Size hapishane-nin kapılarını açtığımdan dolayı kendimi bahtiyar sayıyorum. Fakat size bir şey söylemek isterim.”

— “Nedir?”

— “Şayet Krala günün birinde böyle bir mektup yazacak olursanız, size yaptığım hizmeti unutmamanızı rica ederim.”

— “Unutmayacağım. Bunu size nasıl ödeyeyim?”

— “Mektupta benim ismimden bahsetmeyerek...”

Yirmialtıncı Bölüm

GİZLİ MEKTUP

Jeanne de Piennes ile Loïse'nin ev sahibi ihtiyar kadının, mektubu korkuyla geri getirdiğini yazmıştık. Evvelâ bu mektubu yakmaya karar vermişti. Fakat sonra bu fikrinden vazgeçti. Çok korktuğu hâlde mektubu sakladı. İçinde ne yazılı olduğunu müthiş surette merak ediyordu.

Dindar bir kadın olduğu için açmaktan da çekiniyordu... Aradan günler geçti. Merakından çatlıyacak hâle gelmişti. Nihayet ne olursa olsun diyerek mektubu açtı.

Gözüne ilk ilişen şey, Pardaillan'ın mektubu oldu. Bunu okuduğu zaman Jeanne de Piennes'in, Pardaillan'a kibarca hitap ettiğini, içinde bulunan mektubu François de Montmorency'ye vermesini rica ettiğini gördü. O zaman gayriihtiyarî bir vicdan azabı hissetti. Demek ki, bu kadınlarla Pardaillan arasında hiçbir ilişki yoktu.

Fakat aynı zamanda ikinci bir olay merakını uyardırmış oluyordu. Acaba diğer mektubun içinde ne vardı? Basit bir işçi kadın ile François de Montmorency gibi tanınmış yüksek bir adam arasında ne münasebet olabilirdi?

Birkaç gün süren tereddütten sonra kesin kararını verdi. Mektubu okumak üzere mühür mumunu söktü.

Fakat aynı anda sıçradı. Çünkü kapı birdenbire açılmış ve içeriye rüzgâr gibi genç bir adam girmişti.

İhtiyar kadın bunu hemen tanıdı. Kendisi Şövalye Jean de Pardaillan'dan başkası değildi.

İhtiyar kadın genç şövalyeyi görünce masanın üzerindeki mektubu eliyle örterken:

— “Siz misiniz, Şövalye?” Diye kekeledi.

Pardaillan, kocakarı tarafından tanınmış olmaktan memnun kalmıştı:

— “Korkmayınız madam! Size bir fenalığım dokunmaz!.. Odanıza böyle âni olarak girdiğimden ve sizi korkuttuğumdan dolayı affınızı rica ederim. Fakat önemli bir iş için sizi rahatsız ettim.” Dedi.

İhtiyar kadın:

— “Mektup için olacak, tabii!” Diye mırıldandı.

Pardaillan bir şey anlayamamıştı:

— “Nasıl mektup?” Diye sordu.

İhtiyar kadın çok beceriksiz bir şekilde davrandığını anladı. Kendi diliyle kendini ele vermişti. Elleyle boş yere masanın üzerindeki mektubu saklamak istiyordu. Fakat Pardaillan bunu bir defa görmüş olduğundan, gözlerini masanın üzerinden ayırmıyordu.

Kadın vakit kazanmak için:

— “Demek artık hapisten çıktınız?” Diye sordu.

— “Evet madam... Bir yanlışlık vardı. Bu anlaşılınca beni bıraktılar. İlk işim sizi ziyaret etmek oldu. Bir kelimeyle beni üzüntüden kurtarabilirsiniz.”

— “Size nasıl faydalı olabilirim?”

— “Yanlışlıkla tevkif edilerek Bastille’ye gönderilmiştim. Fakat işin içinde bu yanlışlık anlaşıldıktan sonra, gördüğünüz gibi beni serbest bıraktılar. Yalnız beni, tevkif etmek için odama girdikleri zaman sizin evinizde oturan iki kadın da bir tehlikeyle karşılaşmıştı. Beni imdatlarına çağırdılar. Kadınların tevkif edilerek götürdüklerini de görmüş bulunuyorum.”

— “Hemen hemen aynı dakikada götürüldünüz.”

— “Evet! İşte sizden bu mesele hakkında izahat isteyecektim. Bana lütfen olup biteni anlatır mısınız?”

— “Anlatayım çocuğum! Söylentilere göre siyahlı kadınla kızı Loïse ve siz gizli bir cemiyete mensupmuşsunuz. Onun için tevkif edilmişsiniz.”

— “Benimle beraber mi?”

— “Evet! Zavallıların masum olduklarına ben zaten emindim. İşte sizi serbest bıraktıkları gibi, elbette onları da serbest bırakırlar.”

— “Onları kim tevkif etti? Siz bana söyleyin.”

— “Askerler... Bir de subay vardı.”

— “Kralın askerleri mi?”

— “Orasını bilmiyorum. Çünkü işaretlerini tanımam.”

— “Bu adamlar arasında Dük d’Anjou da var mıydı?”

— “Hayır, hayır!”

Pardaillan, yaşlı kadından bir şey öğrenemeyeceğini anladı. İş büsbütün esrarengiz bir havaya bürünüyordu.

— “Kadınları ne’eye götürdüklerini biliyor musunuz?”

— “Hiçbir şey bilmiyorum. Çünkü ben de büyük bir heyecan içindeydim. Bir şey soramadım.”

— “Buraya girdiğim zaman bir mektuptan bahsetmişsiniz. Bu mektubu o zavallı kadınlar mı yazdılar?”

Yaşlı kadın kekeledi:

— “Şunu mu demek istiyorsunuz?”

— O elinizin altındaki kâğıtlar nedir?”

İhtiyar kadın, yalan söylemenin boş olduğunu anlamıştı:

— “Yemin ederim ki, onları ben açmadım.”

Sonra elleri titreyerek kâğıtları Şövalyeye uzattı. Şövalye hemen kendisine ait satırlara göz gezdirdi. İhtiyar kadın devam etti:

— “Kadıncağız bu mektupları size vermem için bana bıraktı. Ben de hemen Devinière oteline koştum. Fakat otelci sizin de tevkif edilmiş olduğunuzu söyledi. Bunun üzerine ben de mektupları yanımda sakladım.”

— “Bunları kimse gördü mü?”

— “Hiç kimse görmedi, oğlum. Sözüme inanmazsanız, Hazreti Meryem üzerine yemin ederim.”

— “Öyleyse zarfları kim açtı?”

— “Herhâlde kendiliklerinden açılmış olacaklar. İyi yapıştırılmamışlardı.”

— “Siz mektupları okumadınız mı?”

— “Yalnız bir tanesini okudum. Size ait olanını...”

— “Ötekini?..”

— “Katiyen okumadım. Belki okuyacaktım, fakat siz geldiniz...”

— “Madam, bu kâğıtları alıyorum. Çünkü görüyorsunuz ya, bana ait bulunuyorlar. Bana verilen bu görevi tam yapmak isterim. Size gelince, kendinize ait olmayan bir mektubu okumak gibi bir hatâda bulundunuz.”

— “Affedersiniz oğlum. Bir defa mektupları açmadığıma yemin edebilirim.”

— “Bu büyük bir hatâdır.”

— “Eyvah! Büyük bir hatâ mı?”

— “Öyle... Bunun cezasını düşünmediniz mi?”

— “Cezası da var demek?..”

— “Gayet tabii... Fakat sizi bir şartla affedebilirim.”

— “Çok teşekkür ederim, benim insaniyetli oğlum. Bu şartı da söyler misiniz?”

— “Dünyada hiç kimseye bu mektuplardan bahsetmeyeceksiniz...”

— “Bu noktaya kesin olarak emin olabilirsiniz. Hiç kimseye bahsetmeyeceğim. Çünkü kendimi günahta sokmaktan korkarım...”

— “Pekâlâ öyleyse... Yalnız şunu bir daha söyleyeyim ki, ne belâlı bir adam olduğumu herhâlde duymuşsunuzdur. Eğer bir gevezeliğinizi işitecek olursam, vay hâlinize!”

İhtiyar kadın korkudan tir tir titriyordu. Binbir yeminle Şövalyeyi temin etmeye çalışıyor, durmadan ıstavroz çıkarıyordu...

Pardaillan dışarı çıkınca, köpeği Pipeau'su yanında olduğu hâlde sokağı rahat rahat geçti ve doğrudan Devinière oteline girdi.

Usta Landry, karşısında Şövalyeyi görünce, o kadar büyük bir şaşkınlığa düştü ki, bir adım bile atmadan bulunduğu yerde âdetâ dondu, kaldı.

Jean Pardaillan lâkayt bir tavırla:

— “Merhaba, Landry Usta” diye seslendi.

Landry sadece:

— “Şövalye!” Diye kekeledi.

— “Kendine gel!.. Beni gördüğünüzden dolayı sevincinizin ne kadar büyük olduğunu görüyorum. Fakat bu şaşkınlık ve sevinciniz, bana karnımın aç olup olmadığını, bir şey yemek isteyip istemediğimi sormanıza engel olmamalıdır.”

Otelcinin boğazından bir inilti çıktı. Hele Şövalyenin arkasından kendisine dişlerini gösteren köpeği de görünce, büsbütün sendeledi. Doğru mutfağa koşarak kendisini bir iskemleye attı.

Madam Landry, kocasının durumunu görünce, içride bir şeyler olduğunu düşündüğünden, hemen büyük salona geçti. Pardaillan'ı görünce hemen koştu. Delikanlının oturduğu masayı kendi eliyle hazırlamaya başladı. Bir taraftan da:

— “Ah şövalye! Sizin için ne kadar çok korkmuştum! On günden beri gözüme uyku girmiyordu,” diye söyleniyordu.

Mutfağa dönünce kocasına:

— “Zavallı delikanlı! Ne kadar da zayıflamış!” Dedi.

Landry Usta:

— “Keşke tavada yağ gibi eriseydi!” Diye cevap verdi.

— “Fakat ne kadar fena kalplisin!”

— “Düşünmüyorsun ki, bunlar on günden beri aç duruyorlar. Sağlam, bütün yemeklerimi yiyip beni zor bir duruma düşürecekler.”

— “İyi ama, parasını bol bol aldın?”

— “Nasıl?..”

— “Kendisi götürüldükten sonra odasında bulduğün bütün paraları aldığını unutuyorsun galiba! Şimdi senden bunları isterse ne cevap vereceksin? Senden hesap istememesini istersen kendisine güler yüz göster.”

— “Doğru hakkın var, karıcığım.”

Landry hemen mutfaktan fırladı. Bu sırada gözleri köpeğe ilişince sesini yükseltti:

— “Karıcığım, açlıktan yalanan şu zavallı Pipeau’ya bak... Sevimli köpek, şimdi sana yiyecek gelecek. Çok sâdık bir köpeğiniz var, Mösyö Şövalye... Kendisine bu akşam etli kemikler ikram edeceğim. Siz de şu eski şaraptan içiniz. Lezzeti herhâlde sizi memnun bırakacaktır.”

Pardaillan bıyık altından gülerek Landry ustaya tekrar teşekkür etti. Bu suretle yeni anlaşma akte-dilmiş bulunuyordu. Delikanlı, yemekten sonra ahıra giderek atına baktı. At iyi bakılmış bir hâldeydi. Ondan sonra odasına çıktı ve ilk iş olarak duvarda hâlâ asılı duran kılıcını beline taktı. Ondan sonra bir iskemleye oturarak ihtiyar kadından aldığı ve kendisine hitap eden mektubu okudu.

Kendi kendine: “Şaşılacak şey... Bu fakir kadınların, François de Montmorency gibi büyük bir adamla ne münasebetleri olabilir?” Diye düşündü.

Şimdi odada bir aşağı, bir yukarı dolaşıyordu. Ara-

sıra da masanın üzerinde duran öbür mektuba bakıyordu.

İhtiyar kadın tarafından açılmış bulunan bu mektubu da okuyup okuyamayacağını düşünüyordu. Başkasına ait olan bir mektubu okumak, şüphesiz bir ahlâksızlıktı. Böyle bir şeyi nasıl yapabilirdi?

Sonra şöyle düşündü:

Bu mektupta ne yazılı olabilirdi? Siyahlı kadın ve kızı herhâlde herhangi bir vesileyle tanımış oldukları François de Montmorency'den yardım istiyorlardı. O zaman Pardaillan bu yardımın kendisi tarafından yapılması gerektiği inancına varıyordu. Loïse'yi sevdiği için, bu yardımı onlara kendisi yapmalıydı. Bu, görev ona düşüyordu.

Ondan sonra bu ikinci mektubu okumak için kendisini zorlayan bir şey daha vardı. Bu mektuptaki bazı bilgilerden yararlanarak kendilerinin kimler tarafından tevkif edildiklerini ve nereye götürüldüklerini de belki öğrenebilirdi.

İşte bütün bu düşünce ve hislerle hareket eden Şövalye, nihayet mektubu açtı ve okumaya başladı.

Okudukça daha büyük bir dikkat ve ilgi gösteriyordu. Bazı kelimeleri gözlerine inanmadığı için üstüste birkaç defa okudu. Ondan sonra mektup elinden düştü ve Şövalye, göz yaşlarını tutamayarak ağlamaya başladı.

*

Jeanne de Piennes'in mektubu 20 Ağustos 1558'de yâni François de Montmorency'nin, Kral İkinci Henri'nin gayrimeşru kızı Diane de France ile evlendiği sene yazılmıştı. Demek aradan ondört yıl geçmiş bulunuyordu.

Mektup şöyle idi:

«Bugün seven bir kadının uğrayabileceği en büyük bir felâkete uğramış bulunuyorum. Fakat ölmedim; yaşıyorum.

Belki de çocuğum için ölmedim. Eğer ben ölürsem, ona kim bakacak? Zavallı kız ne olacak? Onun için 'belki de çocuğum için yaşıyorum' diyorum.

Hıçkırıklarla ağlamaktan boğulacak duruma geldiğim, kalbimin durmak üzere olduğunu anladığım zamanlar bana hayat ve kuvvet veren sadëce yavrum oldu.

Ey sevgili François, kızımızı bir defa görsen! Öyle güzel, öyle sevimli oldu ki... Şimdi beş yaşına başlamış bulunuyor. Sana şu satırları yazarken başını dizime dayamış, uyuyor... Dudaklarında hoş bir gülümseme var. Kimbilir, belki de şu anda rüyasında bilmediği ve görmediği babasını düşünüyordur...

Sevgili François'im, sen bugün evleniyorsun. Herkesin dilinde bu var. Oturduğum dar ve pis sokakta bile Diane'nin güzelliğinden ve sana tam bir eş olduğundan bahsediliyor. Düğün alayınız herkesin gözünü kamaştırmış bulunuyor.

Onun için, bugün herşey bitti. Ruhumdaki son ümit de söndü. Evet, itiraf ederim ki, herşeye rağmen, sebebini anlayamadığım bir ümit besliyordum. Babanın konağından, seni kurtarmak için evlenmemizi ortadan kaldıran mukaveleyi imzalayarak çıktığım ve Paris'in karanlık sokaklarına daldığım zaman bile bu ümidimi tam kaybetmiş değildim.

François, herşey mahvolduğu hâlde yine ebedî bir bağ seni bana bağlıyor. Çünkü çocuğumuz var. Bu çocuk yaşıyor.

İşte sevgili François'im bugün sana bunun için

müracaat ediyorum. Kızımıza Loïse ismini taktım. Bana gelecek her felâkete razıyım. Herşeye tahammül edebilirim. Benim ne olacağım belli değil. Fakat Loïse için böyle felâketli bir istikbali hiçbir şekilde düşünemem. Kalbini çocuğuna açmalısın. Onun, alnı açık olarak konağına girebilmesini isterim. Bütün bunların olabilmesi için bazı acı hakikatleri bilmen gerekiyor.

Seninle Margency'nin eski kilisesinde evlenmiştik. O unutulmayacak geceyi düşün. Orada hasta babamın ve Allahın önünde, beni daima seveceğine yemin etmiştin. İşte sevgili kocam François! Ben hâlâ o duyguları taşıyorum. Seni her zaman kocam olarak bildim ve her zaman da öyle bileceğim.

Babanın, Kralın ve Papanın kararları kalbimde sana karşı beslediğim büyük aşkı hiçbir şekilde zedeliyemez; azaltamaz....

Fakat müthiş ve uğursuz bir cinayet bugün bizi ayırmış bulunuyor. Artık bunu öğrenmen lâzımdır. Sana herşevi, babanın merhametsizliğini, kardeşinin câniliğini, karının ismini taşımaya lâyük insan olduğunu ve kızının da aynı şekilde Montmorency'lerin evinde oturmak hakkına malik olduğunu anlatacağım.

Daha evvel şunu söyleyeyim ki, şimdi karşına çıkarak seni zor bir duruma düşürmek fikrinde değilim. Bu, aklıma bile gelmez. Sana bu sırrı ancak şu üç olaydan sonra açıklayabilirim:

Babanın ölmesi... Çünkü bu sırrı öğrendiğini anlayacak olursa bütün kuvvet ve nüfuzunu senin aleyhinde kullanacaktır.

Kızımın büyümesi... O zaman kendisine kim olduğunu söylemeye mecbur olacağım. Öyle ümit edi-

yorum ki, küçük Loïse hakkını koruyacak ve ailesi-
ne lââyık olacaktır.

Öleceğimi anladığım zaman yahut Loïse'nin büyük
bir tehlikeye düşmesi hâlinde...

İşte bu üç olay cereyan etmediği takdirde daima
susacağım ve yalnız senin saadetin için dua edeceğim.

Çünkü hayatımın hiçbir kıymeti ve önemi yok-
tur. Düşüncem yalnız senin ve kızımın saadetidir.

Onun için sana yalvarıyorum. François! Loïse'yi
bulduğun zaman artık hayatta olabileceğime inanma-
dığım için onu sev... Ona lââyık olduğu ismi ve yeri
ver...

Artık sırrı açabilirim:

Kardeşin Henri beni seviyordu. İşte bütün felâket
bu tek cümlemin içindedir. Bunu bana söyledi. Ben
ne yapabilirdim? Onun bu saçma hislerinin geçme-
sini bekledim. Bir ailenin iki oğlu arasında herhan-
gi bir düşmanlığın tohumunu ekmekten çekindim.

Savaşa gittiğin gece, sana söylemek üzere dudak-
larımın ucuna bir sır gelmişti. Fakat geçen olayları
biliyorsun. Sana o sırrı söyleyebilmek için ertesi gü-
nü seni boş yere bekledim. Halbuki sen gelmedin.
Çünkü aynı gece hareket etmiştin...

O sırrı ancak şimdi söyleyebiliyorum: O vakit ge-
be idim. Sana bir çocuk getirecektim ve sen savaşta
iken ben bu çocuğu doğurdum. İşte Loïse budur. Bu
korkunç aylar esnasında kardeşinden de kurtulduğu-
mu sanıyordum ve hep seni bekliyordum. Elbette bir
gün dönecektin.

Bir gün müthiş bir şey oldu. Kızımı çaldılar. Deli
gibi onu ararken karşıma kardeşin çıktı. Bana çocu-
ğun kendisi tarafından çalındığını, aynı zamanda da
senin dönmüş olduğunu haber verdi. Aynı anda se-

nin neşeli sesini duyuyor, buna rağmen önümde açılmış derin bir felâket çukuruna doğru ilk adımı atmış bulunuyordum. Loïse kızım, kızımız, kardeşiniz tarafından vahşi bir adamın eline verilmişti. Bu adamın ismi Şövalye de Pardaïllan'dır. Bu canavar adam, eğer kardeşinin her emrine itaat etmeyecek olursam, bir işareti üzerine küçük Loïse'yi boğazlıyacaktı.

İşte onun için sustum. Kardeşinin ağır sözleri karşısında, ağzımdan bir kelime çıkmadı. O acıklı sahneyi bilmem hatırlayabilecek misin, François?...

Ben sustum. Bu susuşumla kızımız Loïse'yi kurtardım.

Bütün bunlara sebep olan kardeşin Henri'ye lânet olsun!...

Bu feci, bu canavarca işi üzerine almış olan Şövalye de Pardaïllan'a da lânet ediyorum.

Sen gittikten sonra tanımadığım bir adam, bana kızımı getirdi. Herşeyi sana söylemek üzere Montmorency şatosuna koştum. Fakat geç kalmıştım. Sen Paris'e hareket etmiş bulunuyordun...

Arkandan ben de Paris'e gittim. Baban beni dinledi. Herşeyi öğrendi. Sonra bana iki vesika uzattı. Birincisi senden ayrılmaya razı olduğuma dair bir kâğıttı. Öbürü ise senin derhal tevkiif edilmen ve hayatının sonuna kadar Temple hapisanesinde hapsedilmen hakkında bir emirname idi.

Ben tabii ikincisini yırtabilmek için birincisini imzaladım.

İşte hikâyem bu kadar acı ve bu kadar basit... Artık Loïse'den başka hiçbir şeyim kalmamıştı. Onun için de yaşamam gerekiyordu. Ben de onun için yaşadım.

Seni yeminle inandırmak isterim ki, eğer Loïse olmasaydı, bu sırrı kendimle beraber mezara götürürdüm. Yazık ki yapamıyorum. Senin bu yüzden ileride üzüleceğini düşünerek kalbim parça parça oluyor.

İşte hepsi bu kadar...

Bu mektubu ne zaman alacak olursan, ben, hayır, ben değil, kızım; büyük bir tehlike içinde bulunuyor demektir. Onun için imdadıma, imdadımıza koş sevgili ve biricik kocacığım François...

Jeanne de Piennes
Montmorency Düşesi"

İşte Pardaillan'ı hüngür hüngür ağlatan mektup bundan ibaretti. Yavaş yavaş kendini topladı. Yavaş bir sesle:

— "Montmorency ailesine mensup bir kız, Loïse..."
Diye mırıldandı.

Birdenbire kendisiyle Loïse arasına büyük bir mesafe girdiğini hisseder gibi oldu. Öyle ya, eğer Loïse namusuyla hayatını kazanan bir işçi kızı olsaydı, parasız Şövalye, kendisiyle pekâlâ evlenebilirdi.

Halbuki şimdi iş değişmişti.

Koca bir Montmorency'nin kızı olan Loïse kendisiyle evlenemezdi. Her ne kadar kralların çoban kızlarıyla evlendikleri masallarda anlatılırsa da, prenseslerin birtakım ipsiz sapsız, meteliksiz serserilerle evlendikleri, duyulmuş şey değildi...

O zamanlar Montmorency ailesinin Kral ailesinden bir farkı yoktu.

Pardaillan yeniden "Herşey mahvoldu," diye düşündü.

Bununla beraber içinde hâlâ ufak bir ümit vardı. Eğer Loïse kendisini hakikaten seviyorsa, onun için

bazı fedakârlıkları göze alırsa.... Fakat yine başını salladı:

— “Boş düşünceler! Loïse beni sevse bile babası evlenmemize, haklı olarak hiçbir vakit müsaade etmeyecektir. Ben kimim? Bir serseri... Sadece atından, kılıcından ve bir de köpeğinden başka bir şeyi olmayan bir serseri... Sonra kızın beni sevdiği de ne malûm? Kendisiyle bir kelime bile konuşmadım. Herhâlde yine aptallığım üzerimde... Kendi kendime hayaller kuruyorum. Ya sonra babam...”

Jean Pardaillan ayağa kalktı. Yumruklarını sıkarak odada bir aşağı, bir yukarı dolaşmaya başladı:

— “Evet, babam yüzünden de Loïse’nin benden kaçması gerekir. Beni sevmemesi lâzım... Ah, babam ne işler yapmış... Böyle bir işi nasıl üzerine almış... Loïse şimdi benim de Pardaillan olduğumu öğrenince tabii benden de kaçacak. Bana da lânet okuyacak. Benden de nefret edecek. Herhâlde ben de onunla ilgilenmemeliyim. Onların imdadına başkaları koşsun. Montmorency ailesine damat olabilecek kibar bir adamdan yardım istesinler. Ah babacığım! Niçin bana cesaret vermek için yanımda bulunmuyorsun? Senin öğütlerine o kadar ihtiyacım var ki... Mademki aşkı kaybettik, biz de diğer insanlar gibi sert ve kaba hareket edelim. Zayıfları ezelim. Kuvvetlilerle birlik olalım.”

Pardaillan her taraftan düşmanlarla çevrilmiş olduğunu görüyordu. Cathérine de Medicis kendisine düşmandı. Bastille olayından sonra Dük de Guise de kendisine düşman olacaktı. Dük d’Anjou’yu da ağır şekilde tahkir etmişti. Herşey, her taraf kendisine düşmandı. Hattâ sevgilisi bile...

Bu, ne kötü bir talihti?..

Buna rağmen genç Şövalye, bir taraftan da garip

bir gurur duyuyordu. Bu kadar kuvvetli düşmanlarla çarpışmak, ona hakikaten gurur veriyordu. Evet, hepsiyle çarpışacaktı.

Ani bir kararla kılıcını çekti. Uzun kılıç odada şimşek gibi dönmeye başladı. Kesik ve sert bir sesle:

— “Kendinizi koruyunuz. Karşınızdaki Şövalye de Pardaillan’dır!” Diye haykırdı.

Aynı anda oda kapısı açılarak içeriye genç Madam Landry girdi:

— “Aman Şövalye, kiminle kavga ediyorsunuz,”

Pardaillan kadını görünce kızarak kılıcını beline yerleştirdi:

— “Hiç, madam. Çoktan beri kılıcımı kullanmadığım için kendi kendime tâlim yapıyorum. Fakat madam, bugün ne kadar da güzelsiniz!”

— “Ah, Şövalye...”

— “Israr etmeyiniz. Siz, Saint - Denis Sokağının hakikî bir incisisiniz. Paris’te sizden güzel bir otelci kadın varsa, şu kılıcım ile kendimi ikiye bölmeye hazırım.”

— “Yavaş söyleyiniz.”

Pardaillan kadını belinden tutarak yanaklarından öptü. Kadın:

— “Odanıza ansızın girdiğimden dolayı beni affediniz... Buraya...”

— “Affetmek mi?.. Siz neler söylüyorsunuz? Sizin kadar güzel, sizin kadar hoş bir kadın odama her zaman girebilir. Dudaklarınızı şimdiye kadar hiçbir zaman bu kadar kırmızı, yanaklarınızı bu kadar pembe ve gözlerinizi bu kadar parlak görmemiştim. Siz en dindar bir papazı bile baştan çıkarabilecek kadar güzelsiniz.”

Genç kadın, masanın üzerine bir torba bıraktı:

— “Odanıza, size paralarınızı vermek için girmiştim. Tevkif edilmiş olduğunuz gün burada kalmıştı. Onları saklamıştım. Şimdi getirdim.”

Pardaillan gülümsedi:

— “Yalan söylüyorsunuz.”

— “Yalan mı söylüyorum? Demek sözlerime inanmıyorsunuz? İsterseniz yemin de edebilirim.”

— “Yemin etmeyiniz ben herşeyi anlıyorum. Bu paraları siz değil, kocanız Landry Usta almıştır. Fakat siz iyi kalpli bir kadın olduğunuz için şimdi bunları iade ediyorsunuz.”

— “Canım, buralarını karıştırmayın...”

— “Fakat siz bu işde haksızsınız. Çünkü ben Landry Usta’ya borçlu idim. Onun için bu paralar kendisinin olmalıdır. Bunları siz alarak kendisine götürün.”

— “Fakat siz ne yapacaksınız? Paranız var mı?”

— “Yok...”

— “O hâlde hiç olmazsa yarı yarıya pay edelim.”

— “Size şunu söyleyeyim ki, cebimde beş para olmadığı zaman kendimi son derece zengin görürüm. Size gelince, siz hem güzel, hem de iyi bir kadınısınız.”

— “Belki iyiyim. Fakat güzel değilim.”

— “Güzel değil misiniz?.. Herhâlde maksadınız benimle alay etmek olmalı... Bilâkis siz çok güzelsiniz. Bunun aksini ileri süren varsa, karşıma çıksın! Bana gelince sizi sevdiğimi anlıyorum...”

Birdenbire genç kadının gözlerinden yaşlar boşandı. Pardaillan büyük bir hayret içinde:

— “Fakat ne oldunuz. Madam?” Diye sordu.

Kadın göz yaşlarını bir türlü durduramıyordu. Sonunda güçbelâ biraz sâkinleşti:

— “Kendi kendinizi aldatmayın. Şövalye!” Diye söylendi.

— “İnanınız ki, sözlerinizden hiçbir şey anlamadım.”

— “Gülüyorsunuz. Kendinizi neşeli göstermeye çalışıyorsunuz. Fakat ne kadar büyük bir keder içinde bulunduğunuzu görüyorum. Çünkü ben herşeyi biliyorum.”

— “Herşeyi mi?”

— “Evet, herşeyi... Hepsini gördüm.”

— “Rica ederim, madam, ne gördünüz, söyler misiniz?”

— “Mademki ısrar ediyorsunuz, söyleyeyim. Sizi gözetledim. Bütün yaptıklarınızı biliyorum.”

— “Ne biliyorsunuz?”

— “Onu ne kadar sevdiğinizi biliyorum. Gözlerinizi karşıki evin küçük penceresine dikmiş bir hâlde saatlerce pencerenizde oturduğunuzu gördüm. Küçük pencere açılmadığı zamanlar ne kadar büyük bir hiddet içinde bulunduğunuzu, pencere açıldığı zamanlar ise aksine ne kadar neşelendiğinizi gördüm. Boş yere inkâr etmeyiniz. Seviyorsunuz. Ona âşıkısınız. Size şimdi böyle delice sözler söyleten şey, onun tarafından sevilmemekte olduğunuzu sanmanızdır. Halbuki sizi temin ederim ki, o da sizi seviyor.”

— “Neler söylüyorsunuz? Fakat bunu nasıl tahmin ediyorsunuz?..”

— “Kadın gözüne güvenmenizi rica ederim. Hele...”

Genç kadın sık sık nefes alıyor, göğsü kalkıp ini-

yordu... Bir saniye kadar sözünü kesti. Sonra tamamladı:

— “Hele kıskanç bir kadının, seven bir kadının gözü hiç aldanmaz.”

Şövalye, genç kadını göğsüne daha fazla çekti:

— “Siz bir meleksiniz.”

— “Onu çok seviyorsunuz, değil mi?”

Pardaillan cevap vermeyerek genç kadını kolları arasında sıktı. Bu sırada aşağıdan karısını çağıran Landry Usta’nın sesi duyuldu. Genç kadın, Şövalyenin kollarından sıyrılarak dışarı çıktı. O zaman Pardaillan şöyle düşündü:

— “Zavallı kadın, hem beni seviyor, hem de beni avutmak için yalan söylüyor. Şimdi herşey mahvoldu. Loïse beni sevmedi ve sevemez. Ben de onun gibi hareket etmeliyim. Hem kalbim, hem de düşüncem serbest kalmalıdır... Paris’e lânet olsun. En iyisi, babamı aramak için hemen hareket etmeliyim.”

Bu sırada gözleri hâlâ masanın üzerinde durmakta olan mektuba ilişti:

— “Bu mektubu da yerine şeytan götürsün,” diyerek şiddetle kapadı. Sonra yeleğinin cebine soktu ve sokağa çıktı.

Gündüz oldukça ilerlemiş ve akşam yaklaşmıştı. Pardaillan nasıl vakit geçireceğini bilmiyordu. Hiçbir saklanma, gizlenme tedbiri almadan birkaç meyhaneye girip çıktı.

Saat beşe yaklaştığı zaman oldukça sâkinleşmişti. Etrafına bakındı. Louvre Sarayının tam karşısında muhteşem bir konağın önünde bulunduğunu anladı.

Farkında bile olmaksızın buraya gelmişti. Dişleri arasından:

— “Montmorency’nin konağı... Fakat ben oraya asla girmeyeceğim,” diye söylendi.

Aynı zamanda büyük kapıya yaklaşıp tokmağı hiddetle çaldı.

PAPAZ GÜNAH ÇIKARIYOR

Bu olaydan tam bir gün önce l'Auxerrois kilisesinde ilginç bir olay daha cereyan etmişti. Akşamın saat yedisi idi. Papaz, eski kiliseyi tıklım tıklım dolduran halka hitaben verdiği vaazı bitirmişti. Arkasında Carmes tarikatının işareti olan siyahlı beyazlı bir cübbe bulunan uzun boylu ve yakışıklı bir adam olan papaz, Pani-Garola'dan başkası değildi.

Garola, hiçbir papazla ölçülemeyecek derecede şiddetli konuşuyor ve Huguenot'ların öldürülmeleri gerektiğini ileri sürüyordu. Tabii bu sırada Kraliçe Jeanne d'Albret'e, oğlu Henri'ye ve ileri gelen bütün Protestan Fransızlara atıp tutuyor, hattâ daha ileri giderek bunlara karşı savaş açmayan Kralı bile tenkit ediyordu.

Bazı kimseler bu papazın Cathérine de Medicis'in adamı olduğuna inanıyorlardı. Fakat işin hakikat tarafına gelecek olursak, kiliseye devam ederek bu yakışıklı ve ateşli papazı dinleyen şık kadınların büyük çoğunluğu, başka birtakım düşünceler besliyorlardı.

Bu adamı hemen hemen herkes tanıyordu. Kibar kadınlar onu evvelce Marki de Pani-Garola ismiyle tanıyorlardı. Kuvveti, kavgacılığı, kılıç kullanmaktaki ustalığı, sefihliği ve ayyaşlığıyla büyük bir ün yapmıştı. Sonra birdenbire ortadan kaybolmuştu. İşte şimdi yobaz denecek kadar mutaassıp ve dindar bir papaz olarak karşılarına çıkmış bulunuyordu.

Vaazı bittiği zaman birçok kimse dayanamayarak:

— “Kahrolsun Huguenot’lar!..” Diye bağırırmıştı. Ondan sonra kilise yavaş yavaş boşaldı. İçeride yalnız on-onbeş kadar kadın kalmıştı. Bunlar günah çıkarılmasına mahsus kapalı hücrenin etrafında dua ile meşguldüler. O zaman bir kilise hizmetçisi gelecek rahibin çok yorgun olduğunu ve bunun için bu akşam hiç kimsenin günahını çıkaramıyacağını söyledi. Bunu duyan kadınlar biraz mırıldandıktan sonra çaresiz birer birer kiliseyi terkettiler. Yalnız iki kadın, herşeye rağmen duruyor, dışarı çıkmıyordu.

Bu kadınlardan biri, siyah bir manto giymiş, yüzüne de kalın bir peçe örtmüştü. Bununla beraber genç ve güzel olduğu kolayca anlaşılabilirdi. Bir iskemleye oturmuştu. Yanındaki kadın:

— “Papaz, günah hücreğine girdi, Alice,” dedi.

Alice başını kaldırarak titredi. Yaşlı kadın, yanındakini eliyle iterek:

— “Haydi kızım, içeri gir.” Dedi.

Genç kadın:

— “Cesaretim çok kırıldı, Laura,” dedi.

— “Çocukluğu bırak. Senin için özel izni koparıncaya kadar akla kararı seçtiğimi unutma.”

— “İsmimi söylemedin, değil mi?”

— “Hâlâ mı tereddüt ediyorsun?”

Genç kadın son bir cesaretle ayağa kalktı ve günah çıkarma hücreğine girdi. Papazın bulunduğu yerle Alice’nin girdiği yer arasında ince bir kafes vardı. Karanlık denecek kadar loş bir yer olan hücrede, genç kadının yüzünde bir de peçe olduğu için papazın kendisini tanıyabilmesine imkân yoktu.

Papaz, hafif bir sesle birtakım dualar okuduktan sonra:

— “Sizi dinliyorum, madam,” dedi.

— “Marki Garola! Alice de Lux’üm. Bir zamanlar sevmiş olduğunuz, belki de hâlâ sevdiğiniz kadındır... İşte bu kadın bugün ağlayarak size gelmiş bulunmaktadır.”

Papaz aynı lâkayt sesle:

— “Sizi dinliyorum, madam,” diye tekrar etti.

— “Garola, sesimi tanımadınız mı?”

Papaz bir heykel gibi sert bir sesle:

— “Madam,” dedi, “burada bir Marki yok, sadece günahlarınızı dinleyecek ve eğer merhametle lû-yıksanız, bu günahlarınızın affı için Allah’a yalvaracak bir papaz bulunmaktadır.”

— “Fakat aşkımızı inkâr mı edeceksiniz?.. Dudaklarımda, hâlâ dudaklarınızın izleri var.”

— Eğer böyle şeyler söyleyecek olursanız, çekilmeye mecbur olacağım.”

— “Hayır, hayır, kalınız. Size söyleyeceklerim var.”

— “O hâlde sanki karşınızda sadece sözlerinizi dinleyecek bir papaz bulunuyormuş gibi konuşunuz. Bahsettiğiniz adam ölmüş bulunmaktadır.”

— “Size önce işlediğim günahları anlatacağım. Sonra da çektiğim azapları nakledeceğim. Bilmem, Allah çektiklerimi yeter görecektir mi?”

— “Sizi dinliyorum, kızım.”

— “Henüz 16 yaşında bulunuyordum. Çok güzel bir kızdım. Bu güzelliğimle büyük bir kraliçenin gözüne çarptım... Beni aldı, nedimleri arasına kattı. Yetim bir kızdım. Ne annem, ne de babam vardı. Kraliçe beni kızı yerine koyacağını ve yetiştireceğini vaat etti.”

— “Devam ediniz!”

— “Yeni işime başlayınca, birçok toplantıda bulundum: Birçok asîlzade bana ilânı aşk etti. Fakat ben hiçbirine karşı ilgi duymuyordum. Benim sevdiğim tek bir şey vardı: Elmaslar, altınlar, ipek elbiseler ve dantelâlar... Kraliçe beni çabuk anladı ve eğer emirlerine uyarsam, beni zengin edeceğini söyledi. Ben de onun her emrine körükörüne uyacağımı vaat ettim. İşte ilk kabahatim budur. Böylece zenginlik uğrunda şeytanla bile anlaşma yapmış bulunuyordum.”

Alice bir dakika kadar nefes aldı sonra devam etti:

— “Bir gün Kraliçe beni odasına çağırdı. Gözümün önünde, içi inci, zümrüt, yakut ve elmaslarla dolu bir kutu açtı ve kendisine itaat edecek olursam, hepsini bana vereceğini söyledi. Gözlerim faltaşı gibi açıldı. Âdetâ altüst oldum. ‘*Ne yapmak lâzımsa emrediniz*’ dedim. O zaman beni elimden çekti, koridora çıktık. Uzakta birtakım asîlzadeler dolaşıyordu. Bunlardan birini bana gösterdi: ‘*Kendini bu adama sevdireceksin,*’ dedi.”

Papaz bir heykel gibi sessizdi:

— “Bu adamın ismi neydi?” Diye sordu.

— “Söyleyeyim. Bu adamın ismi Clément-Jacques de Pani-Garola idi. Kendisi Marki idi. İtalya’dan gelmişti. Şimdi onu biraz tanıdınız, değil mi, muhterem peder?”

— “Devam ediniz. Bu adamı sevdiniz, değil mi? Hatânız bu kadar mı? Bu günahınızı Allah’ın affedeceğine eminim. Seven zavallı bir kadının affedilmeyecek ne günahı olabilir?”

— “Benimle alay ediyorsunuz, öyle mi? O hâlde, size hakikati söyleyeyim: Bu adamı asla sevmiyordum.”

Alice, rahibin gayriihtiyarî sarsıldığını hissetti. Buna rağmen devam etti:

— “Evet, onu sevmiyordum. O, çok güzel, çok yakışıklı bir gençti Herşeyi vardı. Buna rağmen onu bir türlü sevmiyordum.”

Papaz boğuk bir sesle sordu:

— “Ya o?..”

— “O bana tam mânasiyle âşıktı. Beni bir çılgın gibi seviyordu. Belki de ben böyle zannediyordum... Fakat ben, Kraliçenin emrini yerine getirmeye mecburdum. Seviştik... Bir yıl sonra ondan gebe kalmıştım. Çocuk, Kraliçenin bana verdiği La Hache Sokağındaki küçük evde doğdu. Tabii bütün bu işler gizli oldu. Babası çocuğu alarak götürdü.”

Alice hıçkırıklarını tutamamıştı. Papaz:

— “Anlıyorum, dedi. Çok geç gelen analık duygusuyla şimdi pişmansınız... Çocuğun ne olduğunu anlamak istiyorsunuz. Bu hususta size malûmat verebilirim. Çünkü ben çocuğu her zaman görüyorum.”

Alice dehşetten titredi:

— “Çocuk ölmedi mi? Yaşıyor demek... O hâlde bana neden yalan söylediniz? Söyleyiniz, çabuk söyleyiniz; yoksa bağırmaya başlarım. Sizi bütün dünyaya karşı rezil ederim.

— “Sus, yoksa gidiyorum.”

— “Merhamet! Bana acıyınız. Söyleyiniz.”

— “Allah bu çocuğun yaşamasını istedi. Babası olan Marki kendisini alıp bir sütnineye teslim etti. İsmi koydu.”

— “İsmi nedir?”

— “Babasının ismi...” Yâni Jacques - Clément...”

— “Kendisi nerede?..”

— “Paris manastırlarından birinde öğrencidir.

Allah herhâlde kendisini ileride bazı görevler vermek için koruyor... İşte bilmek istediğiniz şeyi öğrendiniz. Görüyorsunuz ya, size acıdığım için hakikati söyledim. Şimdi hiçbir cinayet işlemediğimi ve çocuğun hayatta olduğunu anladınız.”

Alice altüst olmuştu. Ölmüş bildiği çocuğunun hayatta olduğunu anlaması, hislerini ve düşüncelerini karmakarışık etmişti. Sevinmek mi, yoksa üzülme mi gerektiğini bir türlü kestiremiyordu.

Papaza gelince, o sert, o hain adam da bir an papazlığını unutmuş, insan olmuştu:

— “Alice,” dedi, “benimle görüşmek, kalbinizin zehirlerini dökmek istediniz. Pekâlâ... Fakat, şimdi de dinlemek sırası sizindir. Kalbimi yavaş yavaş örtmeye başlayan duyguları bozdunuz. Ruhumu ezen elemleri, kederleri uyandırdınız. Çocuğunuzun ölmüş olduğunu sandığınızdan, bu yüzden altına girmiş olduğunuz büyük günahları affettirmek istediniz. Çünkü beni anlayamıyordunuz. Çocuğu alıp götürdükten sonra yanınıza niçin bir daha gelmediğimi, eğlence ve sefahet hayatına niçin atıldığımı, nihayet niçin bir manastıra kapanarak papaz olduğumu anlayamıyordunuz.”

— “Clément, bu sebepleri düşündüm ve buldum. İşte beni ayağınıza getiren duygu da budur. İntikam almaktan vazgeçmenizi rica etmek için ayağınıza geldim. Çok azap çektiğime inanınız. Fazlasiyle çektim.”

— “Söyleyiniz bakalım, ne keşfettiniz?”

— “Kraliçe, Montmorency’lerin İtalya’da müttefik aradığını duymuştu. Siz Verona’dan, Floransa’dan ve Venedik’ten geçerek buraya gelmiştiniz. Sizi François de Montmorency ile beraber görmüşlerdi. Kraliçe, böylece bir hiyanet şebekesinin kurulmuş oldu-

ğuna inanıyordu. Ancak, elinde kesin deliller yoktu. İşte bunları elde etmek için sizin metresiniz oldum. Cinayetlerim ve günahlarım burada başlar.”

— “Devam ediniz!”

— “Bir gece saatlerce seviştikten sonra derin bir uykuya dalmıştınız. Ah Clément, artık yetişir. Beni daha fazla söyletmeyin, utanıyorum.”

— “Utanmak da bir nevi cezadır. Devam ediniz.”

— “Evet, devam etmeliyim. Siz uyurken ben bu durumdan yararlanarak..”

— “Sözlerinizi ben tamamlayayım: Uykumdan istifade ederek bütün kâğıtlarımı çaldınız ve ertesi günü bunları Cathérine de Medicis’e verdiniz. Ben bütün bunları hemen öğrendim ve taparcasına sevdiğim kadının aşağılık bir casus olduğunu anladım.”

— “Bana acıyınız! Yaptıklarımın son derece pişmanım! Doğru söylediğime yemin edebilirim.”

— “Bereket versin ki, bu kâğıtlarda önemli bir şey yoktu. François de Montmorency kaçmak zorunda kalmadı. Birçok insanın hayatıyla oynadınız. Bana gelince, ben bütün bunları görmektense ölmeyi yüz defa tercih ederim.”

— “Merhamet ediniz.”

— “Bir ay sonra doğurdunuz. Ben o zamana kadar yalnız ve yalnız intikam almayı düşünüyordum.”

— “Ve bu intikamınızı almaya muvaffak oldunuz. Fakat şunu bilmeniz lâzımdır ki, benden aldığınız intikam, sizi de benim derekeme indirmiş bulunuyor. Bulduğum zayıf durumdan, humma ateşleri içinde sayıklarken bundan istifade ettiniz ve bana bir mektup yazdırarak imzalattınız. Bu mektupta çocuğumu kendi elimle öldürdüğümü itiraf ediyorum.”

— “Sözleriniz tamamiyle doğru değil. Siz kalpsiz bir ana idiniz. Çocuğu götürmemi siz istediniz ve onu öldürmememe razı oldunuz. Bunu inkâr mı edeceksiniz?”

— “Hayır... Ben suçumu itiraf ediyorum. Haklı olduğumu hiçbir şekilde ileri sürmüyorum. Sonra siz, beni cellâdın eline teslim eden bu kâğıdı, kendi yazım ve imzamı Cathérine de Medicis’e verdiniz.”

— “Evet, öyle yaptım.”

Alice, tırnaklarını, aralarındaki kafesin deliklerine soktu. Hiddetle:

— “Bunun sonunun neye vardığını biliyor musunuz?.. Bunu bir defa olsun hatırina getirdiniz mi? Bu mektup yüzünden Cathérine’nin elinde kelimenin tam mânasiyle bir cinayet âleti oldum. Gecelerimi, gündüzlerimi, korku ve azap içinde titreyerek geçiriyordum. Cathérine ne emrederse, itirazsız yerine getiriyordum. Kendimi, Kraliçenin şüphelendiği adamların kolları arasında yıprattım. François de Montmorency’nin metresi olmaya çalıştım. Bu taş gibi adama tesir edemeyince, kardeşi Henri de Montmorency’yi elde ettim... Diğer kurbanlarımdan ve âşıklarımdan bahsetmiyorum. Sana yalnız son derece fena bir hayat geçirdiğimi söyleyeceğim. Artık yeter! Daha fazla söyleyemeyeceğim!”

— “Pekâlâ, artık çocuğun ölmediğini ve cinayetin işlenmediğini öğrendiniz. Sizi serbest olmak, hürriyetinizi geri almaktan hiç kimse menedemez.”

— “Fakat bunu nasıl ispat edebilirim?”

Papaz, dâvasını kazanmış bir adam edâsiyle güldü.

Zavallı kadın:

— “Yaptıklarınız çok müthiş, intikamınız çok vahşice.” diye hıçkırıklarla inledi.

— “Neden? Siz kendinize bir meslek seçmişsiniz. Ben de sizi bu sanatınızda ilerlemeye mecbur ettim. İşte hepsi bu kadar...”

— “Bu kadar zâlim olmayınız! Bana acıyınız!”

— “Ben merhametsiz bir insan değilim. Benden bir şey istediniz mi?..”

Alice’nin içinde bir ümit uyandı. Kendi kendine: “*Acaba bu olabilir mi?*” Diye düşündükten sonra:

— “Clément,” diye inledi. “Allah’ın önünde diz çöktüğüm gibi, sizin önünüzde de diz çöküyorum ve yalvarıyorum. Beni kurtarınız. Beni affediniz. Bana dünyada yaşamak imkânını kazandırınız.”

Papaz, alnında biriken terleri sildi:

— “Size ne gibi bir hizmette bulunabilirim?”

Alice:

“*Kurtuldum!*” Diye bağırmamak için kendisini güç tuttu; ve:

— “Clément, beni kurtarabilirsiniz. Bir sözünüz bana kâfidir. İşte sizden bunu istemeye geldim. Papaz olduğunuzu öğrendiğim zaman, katı kalbinize biraz merhamet geldiğini düşündüm. Clément, size çok fenalık yaptım. Fakat siz büyüklük gösterin. Beni affedin.”

— “Sizi kurtarmak için ne yapayım?”

— “Herşeyi yapabilirsiniz. Şimdi Cathérine’nin size ne kadar bağlı olduğunu biliyorum. Evvelce sizden şüphe eden Kraliçe, şimdi hiçbir sözünüzü kırmaz. Clément, eğer bir söz söylerseniz, mektubu size geri verir.”

— “Benden bunu mu istemeye geldiniz?”

— “Evet...”

— “Doğru söyledin! Kraliçeye her istediğimi yaptırabilirim. Mektubu almak için sadece istemek ye-

ter. Birkaç saat sonra onu sana verebilirim. Hemen alır, yırtar, yakar ve kurtulursunuz.”

— “Bana karşı bu kadar büyüklük göstereceğini-ze, doğrusu inanmamıştım. Beni sevincimden çıldırtacaksınız.”

— “Mektubu kraliçeden isteyeceğim.”

— “Allah sizi takdis etsin...”

— “Fakat bir şartım var.”

— “Ne isterseniz, emrediniz! Onu derhal yerine getireceğim...”

— “Şartım çok basittir. Bu mektubu niçin istiyorsunuz?.. Bu mektubu yok etmekle nasıl bir menfaatiniz olacak? Bunu bana açıklayacaksınız!”

Alice şaşırdı:

— “Size ne kadar azap çektiğimi söylemiştim.”

— “Bunlar akla yakın sebepler olamaz.”

— “İsterseniz yemin edeyim.”

— “Böyle bir şeyi istemeniz, ancak yeni aşklar ve ihanetlerle izah edilebilir.”

— “Böyle bir şey yok!”

— “Mademki söylemiyorsunuz, o hâlde kalbinizdekileri size ben anlatayım. Bütün bu davranışınızın anlamı, serbest kalmak istemenizin sebebi sadece içinizde doğan yeni aşktır. Bunun için bulunduğunuz zor durumdan kurtulmak istiyorsunuz. İsterseniz, sevdiğiniz adamın ismini de söyleyeyim. Bu adama Kont de Marillac ismi verilmiştir.”

Papazın her cümlesi, Alice’yi yeni bir dehşet ve azaba sokuyordu. İnkâra kalkışmadı:

— “Doğru söylüyorsunuz,” dedi. “Seviyorum. Hayatımda birinci defa olarak bütün ruhum, bütün kalbimle seviyorum. Bana sevmek müsaadesini veriniz. Benden kâfi derecede intikam aldınız. Beni ce-

hennem azapları içinde yaşattınız. Günahlarımın cezasını çektim. Şimdi beni neden kurtarmak istemiyorsunuz? Beni serbest bırakınız. Ben de seveyim. Ben de biraz yaşayayım.”

Papaz Garola hiç cevap vermiyordu.

Alice :

— “Niçin cevap vermiyorsunuz?” Diye sordu.

Papaz boğuk bir sesle:

— “Cevap vereyim,” dedi. “Kraliçeyi bulmaklığı-mı ve ondan mektubunuzu almamı istiyorsunuz. Evvelâ bu mümkün değildir. Çünkü Kraliçe Cathérine’nin yanında artık hiçbir kıymet ve itibarım yoktur. Çoktan beri yanına gitmediğim gibi, gitmek niyetinde de değilim. Demin sizi söyletmek için mahsus böyle söyledim. Bu yönden size hiçbir hizmette bulunamayacağımdan dolayı sadece teessür duyuyorum.”

— “Demek beni kurtarmak istemiyorsunuz?”

Boğuk bir hahkaha duyuldu:

— “Sizi kurtarmak, düştüğüm felâket çukurundan kendi elimle hazırlayacağım saadetinizi seyretmek... Marillac’la sevişmenize imkân hazırlamak mı? Haydi oradan, deli mi oldunuz? Beni budala mı sanıyorsunuz?”

Alice, acı bir sesle bulunduğu yere âdetâ yığıldı. Aldanmıştı. Karşısında herşeyden elini eteğini çekmiş bir papaz bulacağını sanmıştı. Halbuki karşısındaki hâlâ haris ve kıskanç Marki de Garola idi.

Sonra yeni bir felâketle daha karşılaşmış bulunuyordu:

«Acaba Garola, sevgilisinin ismini nasıl öğrenmişti?»

— “Sizi bir an bile gözden uzak bulundurmadım.

Manastırın içinden bile her hareketinizi tâkip ettim. Herşeyi öğrendim ve duydum. Bilmediğim bir sırrınız, bir ihanetiniz kalmadı. İsterseniz bütün âşıklarınızı sırasıyle sayabilirim... Fakat bütün bunları kiskançlıkla yaptığımı sanmayınız. Çünkü sizi bu korkunç uçuruma atan bendim. Benim isteğimle ahlâk merdivenlerini birer birer indiniz. Sizi Kraliçenin eline teslim etmekle ne yapmış olduğumu biliyordum. İşte sizden bu şekilde intikam aldım. Taparcasına sevdiğim bir vücudun her gün biraz daha alçaldığını görmekle, sonsuz bir zevk duyuyordum. İlk ihanet ettiğiniz ben, sizi ebêdî ihanete mahkûm etmiş oluyordum. Nihayet Navarre Kraliçesinin Sarayına gönderildiniz. Orada da her gün yaptıklarınızı öğrendim... Senden son bir intikam alabilmek için bu Kont Marillac'ı âdeta takdis ediyordum. Siz onu bütün kalbinizle seviyordunuz..."

Papaz acı acı güldü.

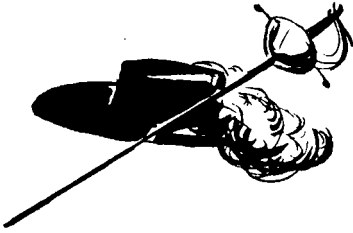
— "Ne tuhaf şey... Bana geliyor ve saadetiniz için derman arıyorsunuz. Ben size çocuğunuzun sağ olduğunu haber veriyorum. Sizde insanî bir his uandırmak istiyorum. Halbuki siz, aşkınızdan başka bir şey düşünmüyorsunuz. Buraya, günahlarını affettirmeye geldiğini söylüyorsun. Halbuki yeni günahlar işliyorsun. Eğer şu anda Allah bizi dinliyorsa, ondan bağıra bağıra senin felâketini, daha fazla azap ve ıstırap çekmeni istiyorum."

Bu sözlerden sonra papaz hücreden çıktı. Mihraba doğru elleriyle lânet eder gibi bir işaret yaptı. Sonra odasına gitmek üzere çekildi. Alice'ye gelince, olduğu yere yığılıp kalmış; bayılmıştı...

Onu bekleyen ihtiyar kadın, dudaklarında beliren keskin bir gülüşle içeri girerek genç kadına bir ilâç

koklattı. Alice gözlerini açtı. Hâfızasını topladıktan sonra:

— “Kaçalım, kaçalım! Buradan kaçalım!” Diye ağlayarak ihtiyar kadını sürükleri.”

CATHÉRINE DE MEDİCİS'İN SİYASETİ

Alice de Lux korkunç bir gece geçirdi. Âkıbetini düşündükçe titremekten kendini alamıyordu. Sabaha kadar hep bu felâketten nasıl kurtulabileceğini düşündü durdu. Hiçbir şey bulamadı. Neticede:

«Mademki benimle çarpışmak istiyorlar, uğraşıyorlar, ben de sonuna kadar dayanacağım!» Kararına vardı.

Ne olurdu. Garola kendisine acısaydı, kendisini Cathérine de Medicis'e bağlayan ve mahkûm eden mektubu ondan alsaydı. O zaman hiç çekinmeden Kraliçenin huzuruna çıkacak ve:

— “Şimdiye kadar size hizmet etmiştim. Fakat artık hürriyetimi geri alıyorum. Beni unutmanızı rica ederim!” Diyecek ve ayrılacaktı.

Fakat bütün bu hürriyet ve saadet hayallerine artık vedâ etmek gerekiyordu. Kendisinin, Cathérine'nin elinde nasıl bir oyuncak, nasıl bir köle olduğunu şimdi gayet iyi anlıyordu. Görevine başlamak üzere saraya gitmesi zamanı da gelmişti. Son olaylar üzerine Kraliçenin kendisine çok kızdığını da tahmin etmiyor değildi.

Bütün gece uyumadığı hâlde sabahleyin erkenden kalktı. Laura'nın yardımıyla giyindikten sonra doğru Louvre Sarayına gitti. Orada bulunan arkadaşları hemen etrafını sararak kendisine türlü sorular sormaya başladılar. Alice hepsine cevaplar veriyordu. Bu esnada Kraliçeye de, Alice'nin geldiği haberi

verilmişti. Cathérine, serbest kalınca kendisini kabul edeceğini, saraydan ayrılmaması cevabını verdi.

Cathérine de Medicis bu esnada Müneccim Ruggieri ile konuşuyordu. Daha sonra Kral ile de görüşecekti.

Kraliçe, yatak odasının bitişiğinde, duvarları yağlıboya tablolarla kaplı güzel ve geniş bir odada bulunuyordu. Ruggieri:

— “Demek sulhe karar verdiniz!” Dedi.

— “Evet! Unutmamak lâzımdır ki, bazan sulh, harpten daha şiddetli bir silâhtır.”

— “Jeanne d’Albret’in Paris’e geleceğine inanıyor musunuz?”

— “Mutlaka gelecek.”

— “Ya Coligny?..”

— “O da, hepsi de gelecekler... Sen yalnız öğüdümü unutma!..”

— “Unutmam! Navarre Kraliçesinin hasta olduğunu her tarafa yayacağım.”

— “Evet, René! Zavallı kadının ziyadesiyle hasta olduğunu sana temin ederim. Bir görevin daha var.”

— “Evet Jeanne d’Albret’in Henri’den başka bir çocuğu daha olduğunu da yayacağım.”

— “Hattâ Henri’den daha yaşlı bir çocuk... Şayet Henri ortadan kalkacak olursa, birçok hak ile ri sürebilecek bir çocuk...”

Müneccim, başını önüne eğerek mırıldandı:

— “Oğlum!..”

Sonra başını kaldırdı:

— “Bir yalan! Bir iftira!”

“Evet, bir iftira!”

— “Buna kimse inanmaz.”

— “İnanırlar. İnsanlar ekseriya hakikatten ziyade yalana kıymet verirler. Yalnız yalan söylemeyi bilmek lâzımdır... Çekinerek yalan söylemenin hiçbir faydası yoktur. Yalan, doğru imiş gibi kesinlikle söylenmelidir. Meselâ ‘*Madam Estampes, Kral Birinci François’i zehirledi,*’ diye bir yalan söylediğimi düşün... Önce bir sürü ahmak ‘*ateş olmayan yerde duman olmaz*’ diye fikirler ileri sürerek şüphelenecek. Bunlara ‘*ben buna inanmam. Fakat birçok kimse Kral François’in Madam Estampes tarafından zehirlendiğini söylüyor,*’ sözlerini durmadan tekrarlayan Madam Estampes’in özel düşmanlarını ekleyiniz. Sonra gerek kendi menfaatleri, gerek rezalete karşı duydukları sempati yüzünden böyle bir dedikoduyu arzu eden birçok korkunç ve dedikoducu insanı düşününüz. İşte Madam Estampes böylece müthiş bir dedikodunun kahramanı olarak kalır.

Bu durum karşısında Madam Estampes iki şey yapabilir: Ya bu dedikodu karşısında kendisini müdafaa etmeye tenezzül etmez; yahut da müdafaa etmeye karar verir. Eğer cevap vermez, kendisini müdafaa etmeye tenezzül etmezse, yalan gitgide çevresini daha ziyade genişletir. Birçok kimse: ‘*Mademki susuyor, o hâlde cinayeti mutlaka işlemiş olması lâzımdır,*’ diye bağırmaya başlar. Kendisini müdafaa etmeye kalkarsa, ikinci bir yalan uydururum. Meselâ ‘*zehir yeşil tozdu,*’ şeklinde bir yalan uydururum. Madam Estampes, bunun yalan olduğunu ispat etmek için kendisinde asla yeşil bir toz olmadığını söyler. İşte bu andan itibaren mahvoldu demektir. Saray halkı, asîlzadeler ve halk artık ikinci yalanla meşgul olmaya başlarlar. Birinci yalan, bir hakikat olarak kabul edilmiştir. Şimdi münakaşa konusu Kralın yeşil yahut mavi bir tozla Madam Estampes tarafından

zehirlenmiş olmasıdır. Madam Estampes'in, Kralı zehirlediğinden artık hiç kimsenin şüphesi bile kalmaz."

René Ruggieri, Kraliçeyi dinledikten sonra:

— "Bu her yerde tatbik edilebilir mi?" Diye sordu.

— "Evet, her yerde tatbik edilebilir. Konudan dışarı çıkmayalım. Şimdi Navarre Kraliçesi Paris'e gelecek. Onun hasta olduğunu önceden yaymak lâzım. Anlıyorsun, değil mi?.. Sonra ikinci oğlundan bahsetmeye sıra gelecek. Neden öyle düşünceli duruyorsun? Oğluna yüksek bir mevki hazırladığımı anlamıyor musun? Onun, Henri'nin yerine kral olmayacağı ne malûm?.."

René Ruggieri'nin birdenbire gözleri parladı. Kraliçe:

— "Sözlerimi anladınız, değil mi?" Diye sordu.

Müneccim, Kraliçenin ellerine sarıldı:

— "Ah Cathérine! Ne kadar büyüsünüz!" Dedi.

— "Haydi artık git!.. Fakat sözlerimi unutma!..

— "Her emrinize körükörüne itaat edeceğim."

Müneccim gittikten sonra Cathérine ayağa kalktı. Kimseye görünmeden, birtakım arka koridorlardan dolaşarak Kralın dairesine geldi. Bu daireye yaklaştıkça daha kuvvetli olarak bir av borusu sesi duyuluyordu.

Tanınmış bir avcı olan Kral Dokuzuncu Charles, ava ait herşeyle yakından ilgilenir, meselâ nefesi tutuluncaya, hasta oluncaya kadar av borusu çalardı. Hususî doktoru, boş yere Kralı bu iptilâsından vazgeçirmeye çalışıyordu.

Cathérine, oğlunun odasına girmeden evvel, mahzun bir insan tavrını takındı. Kral, annesini görün-

ce, çaldığı boruyu bıraktı. Annesinin elini öptü ve onu bir koltuğa oturttu...

Cathérine:

— “Her sabah gibi, sıhhatinizden haberdar olma-ya geldim. Nasılsınız oğlum?” Diye konuştu.

— “Teşekkür ederim anne! Çok iyiyim!”

— “Hele şöyle yüzünüzü pencereye doğru çeviriniz. Sizi adamakıllı göreyim. Çok şükür, sizi çok iyi görüyorum. Bâri rahat nefes alayım. O menhus krizi geçirdiğiniz zamandan beri gözüme uyku girmiyor. Doktorunuzun sözleri de aynı şekilde beni düşündürüyor. Çünkü bu krizlerden birinin ölümünüze sebep olacağını söyledi. Ben buna bir türlü inanmıyorum. Üç kilisede ve bilhassa Notre - Dame kilisesinde sıhhatiniz için dualar ettiriyorum.”

— “Anne, şunu hemen söyleyeyim ki, ben de sizin gibi doktorumun sözlerine inanmıyorum. Bakınız, sıhhatim ve kuvvetim tamamiyle yerinde... Ölümünden yararlanacak kimselerin daha pekçok beklemeleri gerekecek!..”

— “Bunu ben de bütün kalbimle temenni ederim. Fakat ölümünüzden yararlanacak bazı kimse-lerin bulunduğuna siz de inanıyorsunuz. Daha ne kadar yaşayacağınız da belli değil... Babanızın o eğlence esnasında muhafız komutanının hançeriyle can vermesi bütün Paris’i ağlatmıştı. Bütün Fransa mateme gömülmüştü. Allah seni bana kavuşturmayı mukadder kılmışsa, Paris halkı niçin sizin de arkanızdan aynı matemî tutmasın?..”

Charles gayriihtiyarî sarardı:

— “Anneciğim, bu uğursuz bahsi neden açtınız? Sizinle ölümünden bahsetmeksizin iki dakika konuşamayacak mıyım?..”

— “Oğlum, bir ana, daima oğlu hakkında endişeli olur!”

— “Ben de size sıhhatimin son derece yerinde olduğunu söylüyorum. Rica ederim, bir daha bundan bahsetmeyelim. Bir sancım tutar tutmaz bunu büyülterek gizli gizli konuşan insanlara her yerde rastlamak kaabildir. Hattâ sarayda bile...”

— “Herhalde Huguenot’lardan bahsetmek istiyorsunuz. Ben de sizinle onlar hakkında görüşmek istiyorum.”

Kral omuzlarını silkerek odanın bir tarafında duran birkaç kişiye döndü:

— “Kraliçe bana bazı şeyler söyleyecek. Profesör Pompéus, siz silâh dersi için bir saat sonra geliniz. Gelirken, bahsettiğiniz Arap hançerlerinden de birkaç tane getiriniz. Üstat Crucé, sizinle demir atölyesinden yarın konuşuruz. İcat ettiğiniz yeni kilidi de yarın görürüm. Şimdilik bizi yalnız bırakınız.”

Hepsi Kraliçeye ve Krala selâm vererek çıktılar. Crucé, Kraliçeyi selâmlarken, aralarında bir göz işareti geçti. O zaman Kral, av köpeklerini okşayarak bir koltuğa yerleşti:

— “Sizi dinliyorum,” dedi.

— “Charles! Hükûmetteki bu karışık durum seni düşündürmüyor mu? Her iki tarafa mensup nice yiğit asîlzadenin birbirlerini öldürmesi neticesinde memleketin düştüğü tehlikeyi sezmiyor musun?”

— “Bu sözleriniz doğrusu hayretimi uyandırdı, anne... Ben her iki taraf arasında bir anlaşma yaratmak için uğraşmadım mı? Harp etmek isteyen halka hitaben, Paris sokaklarına birçok beyanname yapıştırtarak kan dökmekten hoşlanmadığımı dünyaya ilân etmedim mi? Saint - Germain anlaşması be-

nim isteğimle imzalanmadı mı? Halbuki siz şimdiye kadar hep başka türlü hareket ediyor, bana her zaman harbi, çarpışmayı tavsiye ediyorsunuz. Şimdi ise ilk defa olarak bana sulh tavsiye ediyorsunuz!”

— “Oğlum, meğer beni ne kadar yanlış tanımışsınız...”

— “Ben, annemi daima iyi görmek, iyi tanımak isterim!.. Fakat madam, şu hakikati itiraf ediniz ki, ben sizi ne kadar fena görüyorsam, diğer çocuklarınız size o kadar yakın bulunuyorlar, değil mi?”

Cathérine, Kralın söylemek istediğini anlamamazlıktan geldi:

— “Ne yazık ki, beni hayatımda kimse tanımadı! Bu da benim talihim... Harbi niçin istemiş olabilirim? Sırf sulhü elde edebilmek için!..”

— “Evet, maksadınızı pek güzel biliyorum. Plânınız, Huguenot’ları son ferdine kadar ortadan kaldırmak, sonra rahat rahat yaşamaktır. Bu siyaseti güderek elde ettiğiniz sonuçları gördük. Mareşal de Tavannes’in ifadesine göre, kardeşim d’Anjou, büyük başarılar elde etmekle beraber, ihtiyar Coligny, yeni ordular kurarak bizi yendi. Eğer sulh istemeseydik, belki Paris bile tehlikeye düşecekti. İşte bu savaşlar, daima arka arkaya çıkıyor. Protestanları ne kadar yensek, karşımıza daima daha kuvvetli olarak çıkıyorlar. Artık yeter!.. Emrim yerine gelmeli!.. Herkesten itaat istiyorum. Bütün adamlarınız, hattâ şu papaz Garola, ki sizin hesabınıza çalışıyor, herkes Huguenot’lara karşı düşmanlıktan vazgeçmelidir! Paris’e kimin hâkim olacağını yakında görürüz. Bu nazlı, süslü bebeklerin hepsini Bastille’ye tıkacağım. Kardeşim eğer bunlara acıyacak olursa, onun da sonu fena olacaktır. Papazlarınızı da yola getireceğim. İşte ilk iş olarak şu Garola’yı tevkif ettiriyorum!”

Genç kral hiddetle konuşuyor, yumruklarını hava-
de tehditle sallıyordu. Kraliçe de ayağa kalktı:

— “Bu hâlinizi görenler, beni tehdit ettiğinizi sa-
nacaklar,” dedi.

Kral o zaman kendisine geldi. Balmumu gibi sara-
ran yüzü hafifçe kızardı.

— “Affedersiniz,” dedi. “Fakat bu herifler beni o
kadar kızdırıyorlar ki, kendimden geçiyorum!”

— “Eğer beni dinlersen, oğlum, ne Garola’yı, ne
de diğerlerini tevkif ettiriniz.”

— “Fakat ben lüzum görürsem, hepsini hattâ
Henri’yi bile tevkif ettireceğim! Herkes aklını başına
toplasın. Sabrımın da bir haddi var!”

— “Seni bir türlü anlıyamıyorum. Hem sulh is-
tediğini söylüyorsun, hem de ailemiz efradına varın-
caya kadar herkesi tevkif ettirmekten bahsediyor-
sun!”

Charles cevap vermeden koltuğuna yığılmıştı. An-
nesi ona yavaş yavaş hâkim olmaya başlamıştı:

— “Dinle Charles,” dedi. “Bana kim ne derse de-
sin. Ben çocuklarımın saadetini temin etmek için
çırpınan zavallı bir anneden başka bir şey değilim.
Ben sulh ve sükûnu temin edecek bir çâre buldum.
Eğer bunu yapacak olursan, kimseleri tevkif ettir-
meye lüzum kalmayacak!”

— “Bu çâre, para ile yeni ordular hazırlamak, ye-
ni savaşlara girişmek, yeni katliâmlara kalkışmak
olmasın da...”

— “Hayır, hayır, bunların hiçbirisi değil, oğlum!..”

— “Ya nedir?..”

— “Eğer başlarında Coligny ile Henri de Béarn
bulunmazsa, Huguenot’ların hiçbir kuvveti kalmaz.”

— “Yâni?..”

— “Biraz sabırlı olunuz. Maksadım, Huguenot’lar bu iki yaman adamı kaybedecek olurlarsa, sizin için bir tehlike olmaktan çıkacaklarını söylemektir. Size karşı bir daha asla savaşa kalkışamazlar.”

— “Fakat onlar benimle harp etmiyorlar ki...”

— “Sözümü daha bitirmedim. Coligny ile Béarn’ın size boyun eğmelerini düşününüz!”

— “Buna asla razı olmazlar.”

— “Fakat ben, bunları Kralın en sâdık adamları yapacak bir çâre buldum.”

— “Eğer bunu buldunuzsa, sizi bilhassa takdir edeceğim!”

— Size sorarım: Amiral Coligny’ye bir ordu vererek Hollanda’da katledilen mezhepdaşlarının imdadına gönderirseniz ne olur?”

— “Amiral ayaklarıma kapanır. Fakat bu da İspanya ile bir savaş çıkarmaz mı?”

— “Bu ikinci bir meseledir. Ona karşı da bir tedbirim var. Şimdilik söylediğim şeyi Amirale teklif etmeye karar verdiniz mi?..”

— “Evet İspanya’ya karşı savaşı bile göze alarak bunu yapacağım. Sınır savaşları her zaman dâhilî harplerden daha az tehlikelidir. Pekâlâ, Coligny için bir şey buldunuz. Ya Henri de Béarn ne olacak?”

— “Henri sizin düşmanınızdı. Onu ben size kardeş yapacağım...”

— “Ne şekilde?..”

— “Kız kardeşiniz Marguerite ile evlenerek...”

— “Margot ile mi?”

— “Evet! Henri bu evlenmeyi hiçbir şekilde red-

dedemez! Hattâ Jeanne d'Albret bile bundan memnun olacaktır!"

— "Ya Margot?.."

— "Biz ne dersek kızım razı olur. Kalben size itaat etmese bile, zekâsı ve bize bağlılığı ona bu fedakârlığı yaptırır!"

Kral ayağa kalkarak bağırdı:

— "Bravo anne! Bundan daha mükemmel bir fikir olamaz! Bu sayede hakikî sulhü korumak kaabil olabilir. Henri ailemize karışır ve Coligny de Hollanda'da uğraşacak bol iş bulacak olursa, Huguenot partisinden hakikaten eser kalmaz... Artık savaşımlara, Paris sokaklarında adam öldürmelere son verilir. Büyük eğlenceler ve avlar tertip ederiz. Rahat rahat yaşarız. Halbuki işin bu iyi tarafları varken, biz hep kötü taraflariyle uğraşıyorduk. Ortalık da ne kadar fenalaşıyordu. Düşünceniz çok yerinde... Hemen yarın meclisin toplanmasını ilân ediniz, çok şükür, artık rahat nefes alıyorum."

Bir çocuktan farksız olan Dokuzuncu Charles, sevincinden sıçrayarak annesinin boynuna sarıldı. Fakat onun bu hâli uzun sürmedi. Birdenbire sarardı. Büzülmüş elini kalbine götürdü ve nefesi tıkanarak durdu. Gözleri faltaşı gibi açıldı.

Fakat Allahtan kriz büyümedi, yavaş yavaş sâkinleşti. Kendisini topladı:

— "Ufak bir buhran! Bütün bunlara sebep etrafımda dönen binbir entrikadır. Şimdi barış olacak olursa, artık bu buhranlardan da eser kalmayacaktır. Değil mi anne?"

Cathérine ayağa kalktı:

— "Allah'ın izniyle herşey yoluna girecektir, oğlum. Şimdi artık işe başlayalım. Ben evlenme işi için

meclisi yarın topluyorum. Hiçbir itirazın yok, değil mi oğlum?”

— “Evet anne... Ben de Margot’a giderek onu razı etmeye çalışacağım.”

Kral neşeyle, hafif bir şarkı mırıldanarak kız kardeşinin dairesine doğru uzaklaşırken, Kraliçe kendisini arkasından seyretti. Sonra o da çekildi.

Cathérine de Medicis, odasına döndükten sonra hizmetçisine:

— “Paola! Bana Alice’yi çağır!” Emrini verdi.

Birkaç saniye sonra Alice içeri girerek Kraliçeyi büyük bir saygı ile selâmladı.

Cathérine tatlı bir sesle:

— “Demek döndün, yavrum. Şüphesiz dün gelmiş olmalısın!..”

— “Hayır efendim. Onbir gün önce geldim.”

— “Onbir gün önce mi? Fakat bu kadar zaman içinde neredeydin?..”

— “Çok yorgundum, madam...”

— “Evet, evet anlıyorum. Biraz dinlenmeye, belki de düşünmeye ihtiyacın vardı. Neyse... Senden çok memnunum kızım. Görevini çok iyi kavradın. Aynı zamanda kralın ve hükûmetin arzuları olan emirlerimi başarıyla yerine getirdin. Bunun mükâfatını göreceksin!”

Alice teşekkür anlamında başını salladı:

— “Sadece hakikati söylüyorum. Senin sayende Kraliçe Jeanne d’Albret gibi korkunç bir düşmanımızın bütün niyetlerini öğrenerek bunların boşa çıkması için gerekli tedbirleri alabildik. Bundan dolayı sizi tebrik ederim. Bilhassa gönderdiğiniz mektuplar çok iyi ve etraflı yazılmıştı. Bunlardan çok faydalandım. Yalnız anlayamadığım şey... Navarre Kraliçe-

sinin Paris'ten nasıl olup da gittiğidir. Tahta köprü üzerinde bir olay olmuş. Kraliçeyle siz büyük bir tehlike atlatmışsınız. Bunu öğrendiğim vakit çok üzuldüm. Kraliçenin ölmesini hiçbir vakit istemem. Benim istediğim şey onun bize kötülük yapmamasıdır. Yapabileceği şeylerden korunabilmektir. Şu hâdiseleri anlat bakalım!”

Alice bunun üzerine geçen olayı kısaca anlattı. Bitirince Cathérine :

— “Şimdi seni tekrar oraya göndereceğim. Bu defaki görevin kolay ve tatlı olacak. Aramızda bir dostluk kurmaya, onun fikirlerini yatıştırmaya çalışacaksınız. Yeter derecede dinlenmiş olduğun için hemen bugün yola çıkabilirsin.”

Alice taş gibi donmuş kalmıştı. Ne cevap vereceğini bilemiyordu. Kraliçe tekrar sordu:

— “Az daha unutacaktım. Navarre Kraliçesi Paris’e neden geldi?”

— “Mücevherlerini satmak için.”

— “Zavallı Jeanne! Bâri epey para tuttu mu? Ne ise benimle ilişkisi olmayan işlerine karışmam. Yine elinde, avucunda satacak mücevherleri olduğu için bahtiyarmış. Bende o da yok. Son olarak üç-beş parça elmas ve mücevherim kaldı. Bunları da sevdiklerim için sakladım. İskemlenin üzerindeki şu kutuyu getirir misin?”

Alice büyükçe kadife bir kutuyu alarak kraliçeye verdi. Cathérine kutuyu açınca Alice’nin gözüne bir elmas kemer tokasiyle inci ile süslü bir çift küpe ilişti.

Cathérine bunları eline aldıktan sonra:

— “Nasıl buluyorsun?” Diye sordu.

— “Son derece kıymetli olmaları lâzım.”

— “Evet, doğru! Şey, ne diyorduk? Navarre Kraliçesi mücevherlerini kime sattı?”

— “Yahudi İsaac Ruben’e!..”

— “Sonra nereye gitti?”

— “Evvelâ Saint - Germain’e gitti. Oradan da Saintes’e gidecek. Fakat belki de yolunu değiştirir.”

— “Yolunu mu değiştirir? Niçin?”

— “Öyle zannediyorum efendim.”

Cathérine de Medicis, Alice’ye uzun uzun baktı:

— “Kızım, niçin öyle endişeli ve şaşkın duruyorsun? On günden beri istirahat ettiğin için neşeli olmalısın. Bak sana güzel bir haber vereyim. Seni ne kadar sevdiğimi bundan anlayacaksın! Kral, Huguenot’larla barışmak istiyor. O zaman Jeanne d’Albret de dostumuz olacak. Paris’e, hattâ bu saraya gelerek burada oturacak.”

Bu sözleri duyan Alice sararıyor ve bozuluyordu. Kraliçe sanki bunun farkında olmuyormuş gibi, sözüne devam etti:

— “Onun için Navarre Kraliçesine resmî tekliften evvel bir haber göndermek istiyorum. Bu mühim görevi de sana veriyorum.”

Alice bir hareket yapmak isterken kraliçe sözüne devam etti:

— “Sus, sözümü iyi dinle! Vaktimiz pek azdır. Hemen hareket etmen lâzım. Bir saate kadar bir araba hazır olacak. Kraliçeye yetişmek için büyük bir süratle gideceksin! Şimdi gözlerini aç ve söyleyeceklerimi iyi dinle! İki görevin olacak. Birincisi kraliçeye büyük bir nezaketle muamele edecek ve sana vereceğim hediyeleri kendisine götüreceksin! Ondan sonra ikinci mühim bir şey de şimdi sana vereceğim bir çift eldivendir. Bu eldivenleri de kraliçeye hediye

edeceksin! Fakat bunlar benim değil, şahsen senin kendi hediyen olacak. Anlıyorsun değil mi? Ona karşı bağlılığını göstermek için bu eldivenleri Paris'ten kendin almış olacaksın!

— “Çok rica ederim majeste! Daha fazla ısrar etmeyiniz. Buna imkân yok.”

Cathérine de Medicis: “*Eldivenleri anladı*” diye düşündükten sonra yanında bulunan başka bir kadife elmas kutusunu açtı:

— “Alice buna ne dersin?”

Alice, kraliçenin eline baktı. Kraliçenin elinde siyah kadife içinde parıl parıl parlayan altı büyük taşlı geniş bir altın tarak duruyordu:

— “Bu tarak sana fevkalâde yakışacak, dedi. Baksana, âdeta bir tâç gibi.”

— “Evet, fakat! Bundan şüphelenecek...”

— “Niçin şüphelensin? Farzet ki Paris'e geldiğini öğrendim ve Navarre Kraliçesiyle aranın iyi olduğunu bildiğimden sana söyledim ve sana bu görevi verdim. Fakat eldivenleri unutmamak lâzım. Şunu da söyleyeyim ki, sakın bunları giymeye veya kutuyu açmaya kalkışma!”

— “Fakat bu mümkün olamaz majeste!..”

Kraliçe bu sefer Alice'ye dik dik baktı:

— “Neden? Bir kere sebebini söyleyin.”

Genç kadın ellerini yüzüne kapadı:

— “Herşey bitti!”

— “Ne demek istiyorsun?”

— “Artık bir daha onun yanına gidemem.”

— “Sebep?”

— “Çünkü o herşeyi öğrendi.”

— “Neyi öğrendi?”

— “Yanında hangi görevle bulunduğumu!”

— Buna emin misin?”

— “Evet!”

Cathérine hiddetle ayağa kalktı. Odada gezinmeye başladı. Fakat o, öyle hiddete filân çabuk kapılan bir insan değildi. Yavaş yavaş toparlandı:

— “Bu iş nasıl oldu?”

— “Köprü vakasında birisi dizlerime emirlerinizi bildiren bir kâğıt fırlatmış. Zaten benden daha önce de şüpheleniyormuş. Mektuptan sonra hiç şüphesi kalmadığından beni Saint - Germain'den kovdu..”

Alice hüngür hüngür ağlamaya başladı. Bu vesileyle içini de boşaltmış oluyordu. Kraliçe odada dolaşmakta ve düşünmekte devam ediyordu:

— “Haydi kızım, sâkin ol. Yine ucuz kurtulmuşsun. Doğru! Çok büyük bir tehlike atlatmışsın. Fakat çektiğin acıların sebebi kral ve kraliçenin hayatî emniyetleri olduğu için sükûnet bulmalısın. Haydi Alice'ciğim! Kendini topla! Artık seni bir daha oraya göndermem. Sana daha münasip bir iş bulurum. Sana karşı emniyetim asla sarsılmamıştır. Bunu sana ispat edeceğim.”

Alice titredi.

Ne yapacağını kararlaştıramıyordu. Kraliçeden kendisini affetmesini ve bir daha hizmetinde kullanmamasını rica etmeye bir türlü cesaret edemiyordu. Onu şüphelendirmekten son derece korkuyordu.

Cathérine söze başladı:

— “İşte kendine geldin! Artık geçmişi düşünme! Senin için iyi bir istikbâl hazırlıyorum. Sana yakında, Paris'te bir hizmet vereceğim.”

— “Fakat! Navarre Kraliçesinin de Paris'e geleceğinden bahsetmişsiniz!”

— “Evet! Bundan hiç kimseye bahsetmeyeceksin! Demin sana söylediğim bütün şeyleri unut! Bana ihanet eden aptalların ne olduklarını biliyorsun. Sana bunu sadece gözünü açmak için söylüyorum. Şimdi söyle bakalım! Jeanne d’Albret’in buraya gelmesinde ne fenalık görüyorsun?”

— “Louvre Sarayına mı?”

— “Evet!”

— “Fakat ya burada beni görürse? İşte bunu söylüyorum. Onun için bana izin verirsiniz, altı ay, bir sene buralardan uzaklaşayım. Sizinle uzaktan daima muhaberede bulunurum.”

— “Evet! Jeanne d’Albret’in seni burada görmesi doğru değildir.”

Alice sevincinden haykırmamak için dişlerini sık-
tı. Kraliçe devam etti:

— “Evet, Louvre Sarayında görünmeyeceksin! Fakat işin yine Paris’te olacak. Sen yine La Hache Sokağındaki evde oturacaksın. Her akşam bana bir rapor vereceksin! Sözlerimi anlıyor musun?”

— “Evet Majeste!..”

— “Yeni yaptırdığım kuleli köşkü gördün, değil mi?”

— “Evet efendim.”

— “Bunun alt tarafında kuleli demir çubukla kapalı dar bir pencere var. Her gece bana yazacağın raporu bu pencereden atarsın. Sana verilecek olan emirleri de yine buradan alırsın. İşte hepsi bu kadar, anladın mı?”

— “Anladım efendim.”

— “Şimdi sözlerime dikkat et! Önce şunu söyleyeyim ki, altı seneden beri bana ve dolayısıyla saraya, büyük görevlerde bulundun. Sana hangi işi verdik-

se başardın. Senin gayret ve zekânla iftihar ediyorum. Şimdi sana sonuncu bir görev veriyorum.”

— “Doğru mu söylüyorsunuz?”

— “İstersen yemin edeyim. Hükûmete yapacağın bu son görevden sonra tamamiyle serbest kalacaksın.”

Alice titreyerek:

— “Majeste!” Diye mırıldandı.

— “Evet, serbest kalacaksın. Bizi dinleyen Hazreti İsa üzerine yemin ederim ki serbest kalacaksın. Fakat biz sana karşı serbest kalmayacağız. Bir defa seni zengin edeceğim. Hükûmet kasasından senede oniki bin ekü maaş alacaksın. Paris’te birçok konak var. Bunlardan hangisini istersen seçeceksin. Bu konak, bütün eşyası, atları, arabaları ve hizmetçileriyle beraber senin olacaktır.”

Cathérine bir saniye kadar Alice’yi inceledi. Sonra devam etti:

— “Evlendiğin gün benden yüzbin ekü alacaksın. Çünkü seni mutlaka evlendirmek kararını da vermiş bulunuyorum. Seni sevecek ve senin tarafından seviyecek birkaç asîlzade bulacağım. İstedığınız gibi Paris’te veya Fransa’nın diğer bir köşesinde oturabileceksiniz. Yâni hem serbest, hem zengin, hem de bah-tiyar olacaksın ve evlendiğin gün işte bak, bu mücevherleri takacaksın.”

Cathérine de Medicis böyle söyleyerek kutudan fevkalâde kıymetli bir gerdanlık çıkardı.

Alice evvelce kendisini bu derece çeken bu mücevherlere şimdi âdetâ iğrenerek bakıyordu. Fakat bu hissini belli etmemeye çalışması lâzımdı. İçinden:

«Son alçaklık, son rezalet! Ondan sonra serbest kalacağım. Aşk ve servet içinde yaşıyacağım» diye düşündükten sonra yüksek sesle:

— “Bu ne kıymetli gerdanlık!” Diye söylendi.

— “Artık iyice anlaştık, değil mi çocuğum? Gelelim görevine, François de Montmorency işinde başarılı olamamıştın. O zaman seni affetmiştim. Fakat bu defa mutlaka başarılı olman lâzımdır. Yâni anladığın gibi işin içinde yine bir adam var. Bu adama iyice hulûl etmen ve bu adamın sana son derece güvenmesi lâzımdır. Bu suretle onun bütün fikirlerini öğrenecek ve bana bildireceksin. Yalnız eğer bu işi başaramazsan seni hiçbir şekilde affedemem. Bunu da bilmeni isterim. Sözlerimi anladın mı?”

— “Evet efendim.”

— “Bu adam Paris’te bulunuyor. Kendisi düşmanlarımın en tehlikelisidir. Ben yaşadıkça benim için her zaman bir tehlikedir. Onu nasıl bulacağını sana öğreteceğim. Ne yapıp yapıp bu adama hulûl edeceksin. Onu elde ederek bana getireceksin! Anladın mı?”

— “Bu adam kimdir Majeste?”

— “Kon de Marillac!”

Bu isim Alice’nin kulağında bir yıldırım gibi aksetti. Bir anda sanki ayaklarının dibinde bir uçurum açılmış ve kendisi bu uçurumun tâ dibine yuvarlanmış gibi oldu.

Cathérine ondaki bu değişikliği anlamıştı. Ayağa kalkarak ona doğru yürüdü. Alice, kraliçenin harekâtını yırtıcı bir kuşu tâkip eder gibi gözetliyordu.

Cathérine, genç kadının bileğini tutarak sıktı:

— “Bu adamı tanıyor musun?”

Kız korkudan tir tir titriyordu. Bir anda kraliçenin ayaklarına kapanmayı ve ona herşeyi itiraf etmeyi düşündü. Sonra bu fikrinden vazgeçti.

Titrek bir sesle, hayır cevabını verdi.

Kraliçe boğuk bir sesle:

— “Halbuki ben, onu tanıdığını iddia ediyorum,” dedi. Alice yine:

— “Hayır!” Diye kekeledi.,

Fakat Cathérine’nin durumu değişmiyordu. Aynı korkunç bakışlarını genç kadından ayırmıyor, böylelikle sanki onun bütün ruhunu, bütün içini okuyordu. Bu sefer:

— “Hem de onu seviyorsun?” Diye homurdandı.

Kız bütün kuvvetini toplayarak sadece:

— “Onu tanımıyorum!” Diye mırıldandı. Sonra kendisini kaybederek yığılıp kaldı.

Bayılmıştı...

Kraliçe hemen belinden küçük bir şişe çıkararak açtı ve bunu genç kadına koklattı. Alice gözlerini açtı. Yüzünden terler akıyordu...

Kraliçe:

— “Ayağa kalk!” Diye emretti.

Alice kalkarken Cathérine’nin yüzü tamamiyle değişmiş ve sâkinleşmişti:

— “Ne oldun yavrum?” Diye sordu. “Herhâlde bu son seyahat, sinirlerini çok bozmuş olacak. Seni ne kadar sevdiğimi bilirsin. Onun için düşüncelerini açık açık söyle!”

Ondan sonra ona biraz daha yaklaştı:

— “Haydi bakalım. Bana kalbindekileri söyle. Yorgunsun değil mi? Durumunu anlıyorum ve takdir ediyorum. Seni sevdiğimi bir an bile unutma! Bana gayet serbest olarak açılabilirsin. Bütün istediklerini söyleyebilirsin.”

Alice bu sözler üzerine ellerini kavuşturdu:

— “Ah Majeste! Bana izin vermek lütfunda bulunsanız!” Diye mırıldandı.

— “Haydi kızım, çekinme söyle! Ne istiyorsun?..”

— “Çok yorgun olduğumu görüyorsunuz. Demin size, emredeceğiniz hizmeti yapacağıma söz vermiş-tim. Fakat işin önemini anlayınca, o zaman bu gö-re-vi başaramıyacağımı anladım.”

— “Söyle bakalım. Bu adamın ismini duyunca neden sarardın?”

— “İsmi duyunca sarardım mı? Fakat aldani-yorsunuz Majeste! Hem niçin sararayım? O ismi unuttum bile... Hem kim olursa olsun, hiçbir isim beni sarartmaz. Yalnız çok yorgunum kraliçem! Son derece bitkin bir durumdayım. Bir köşeye çekilmeye ve istirahat etmeye muhtacım. Sizden hiçbir şey is-temem. Çünkü esasen bana birçok şey vermiş bulun-uyorsunuz. Sayenizde zenginim. Toprağım, evim ve ge-lirim var. Fakat ben serbest kalabilmek, serbestçe gezmek, gülmek ve ağlamak için bunların hepsini fe-da etmeye hazırım.”

Zavallı kadın hem ağlıyor, hem de bunları söylü-yordu. Kraliçeye gelince:

— “Zavallı kızım! Ne kadar bitkinsin! Artık se-nin rahat etmekliğin lâzım. Bunun zamanı gelmiş. Bunu düşünmeliydim!” Diye mırıldandı.

— “Evet kraliçem! Çok iyi keşfettiniz. Uzun bir istirahate ihtiyacım var. Bana merhamet ediniz. Şim-diye kadar size sadakatle çalıştım. Biliyorsunuz ki, uğrunuzda canımı bile fedadan çekinmedim. Herşe-yi göze aldım. Fakat şimdi artık kuvvetim bile kal-madı.”

— “Ya, demek böyle! Benden izin istiyorsun.”

— “Eğer bana karşı bu büyük lütfu gösterecek olursanız, bütün hayatım süresince size karşı minnet-tar kalacağım ve biraz istirahat ettikten, dinlendik-

ten sonra ilk işaretinizde kendimi uğrunuzda tehlikeye atmaktan çekinmeyeceğim.”

— “Fakat, senden istediğim son hizmeti yapamayacağını söyledin, değil mi?”

— “Zannederim Majestenize fikrimi söylemiştim.”

— “Fakat Alice! Bu hizmetlerinin sonuncusu olacak.”

— “Merhamet ediniz Majeste!”

— “Herhâlde bu son işi de yapmalısın.”

— “İmkânı yok kraliçem!”

— “Fakat bu sefer sana fevkalâde kıymetli bir mücevher vereceğim ve sen bunu elde etmekle son derece sevineceksin...”

— “Teşekkür ederim Majeste! Bana cidden prenseslerin bile elde edebilmek için can atacakları mücevherleri gösterdiniz. Hiçbir mücevher, hiçbir elmas beni kararımdan vazgeçiremez.”

— “Fakat son söylediğimi görmedin. Bu, hepsinden fazla kıymetlidir.”

— “Yalvarırım size!”

— “Bir bak da sonra istediğin gibi karar ver!”

Kraliçe bu sözleri söyledikten sonra kadife kutunun bir köşesinden bir kâğıt çıkardı:

— “Bak Alice!”

Genç kadın birdenbire mosmor kesildi. İki adım attı. Sonra boğazından boğuk bir ses yükseldi:

— “Mektubum! Benim mektubum!”

Cathérine mektubu koynuna soktu:

— “Zekânı takdir ederim. Evet, senin mektubun. İçinde ne yazılı olduğunu da pek güzel bildiğini zannediyorum. Çocuğunu öldüren bir ananın itirafı.”

— “Yalandır. Yalandır o!”

— “Böyle kadınların ne kadar büyük cezalara çarptırıldıklarını bilirsin elbette!”

— “Ben çocuğumu öldürmedim.”

— “Boş bir inkâr.”

— “Hayır öldürmedim! Çocuğum yaşıyor!”

— “Yaşıyor mu? Bunu ispat edemezsin. Sonra ne olursa olsun mektubunda bu çinayeti işlediğini itiraf ediyorsun. Çocuğunu öldüren bir ana mahkeme-ye teslim edilir.”

— “Merhamet!”

— “Mahkeme de bu cânî anayı ölüme mahkûm eder!”

— “Acıyınız! Bana acıyınız!”

— “Şimdi ikisinden birini seç! Ya bana itaat edeceksin, yahut da öleceksin!..”

— “Müthiş bir şey... Fakat ben nasıl yapabilirim? Hayır, bunu yapamam.”

— “Öyle mi? Pekâlâ!”

Cathérine bunun üzerine zili çaldı. Paola içeri girdi:

— “Bana Mösyö de Nancey’i çağır.”

— “Dışarıdadır efendim!”

— “İçeri girsin!”

Alice, Cathérine’nin ayaklarına kapanmış yalvarırken komutan içeri girdi. Bunu gören Alice boğuk bir sesle:

— “İtaat ediyorum!” Diye mırıldandı.

Cathérine gülümsedi:

— “Matmazel Alice’ye iyi bakınız Nancey! Bir gün size ve maiyetinize muhtaç olacaktır. Sizi nereye götürürse beraber gidecek ve göstereceği adamı

tevkif edeceksiniz! Onun için kendisini iyice tanımanız lâzımdır.”

— “Emredersiniz Majeste!..”

— “Şimdi dışarı çıkabilirsiniz.”

Cathérine, komutan dışarı çıktıktan sonra Alice’ye döndü:

— “İyice karar verdin. değil mi?”

— “Evet!”

— “Kont de Marillac’ı elde edeceksin, değil mi?”

— “Evet efendim!..”

— “Öyle ise sözüme kulak ver! Şayet bana ihanet edecek olursan...”

Alice, Kraliçeye endişe ile bakıyordu. Kraliçe devam etti.

— “Şayet bana ihanet edecek olursan mektubu mahkemeye vermeyeceğim. Seni yaşatacağım.”

Alice bir şey anlamamıştı. Kraliçe sözünü tamamladı:

— “Bu mektubu başkasına vermeyeceğim ve bu adama senin hayatını uzun uzadıya bütün tafsilâtiyle anlatacağım.”

— “Bir adama mı?”

— “Evet! Bu adam da Kont de Marillac’tır.”

Alice ikinci bir çığlık kopardı ve kraliçenin ayaklarının dibine hareketsiz serildi kaldı.

TESADÜF

Bu olay, Pardaillan'ın Bastille'den çıktığı günün sabahı vukubulmuştu. Pardaillan bütün aksi isteklerine rağmen istemiye istemiye mektubu sahibine vermek üzere François de Montmorency'nin kapısını çalmıştı.

Kapı bir türlü açılmıyordu. Pardaillan da bunun üzerine bir sürü küfürler savurmaya başladı. Kapıyı daha şiddetle vurmaya başladı. Nihayet neden sonra bir hareket oldu. Kapının üzerindeki küçük pencere açıldı. Sırmalı elbiseli, iriyarı İsviçre'li bir uşak göründü. Uşak elinde kalın bir sopa tutuyordu. Homurdanarak:

— “Ne istiyorsun?” Diye sordu.

Pardaillan bu duruma büsbütün sinirlendiyse de yavaş yavaş kendini toparladı ve dudaklarında anlamı anlaşılmayan bir gülüşle uşağa bakmakla devam etti.

Uşak sert bir sesle:

— “Ne istiyorsun?” Diye tekrarladı.

— “Efendinle görüşmek istiyorum küçüğüm!”

Kendisinin yarısı kadar bir sokak çapkınının kendisiyle bu şekilde konuşması İsviçre'li kapıcıyı şaşırtmıştı:

— “Ne dediniz? Ne dediniz?” Diye sordu.

— “Efendinle görüşmek istediğimi söyledim küçüğüm!”

— “Bana mı söylüyorsun?”

— “Elbette sâna söylüyorum küçüğüm?”

İsviçre’li uşak kendisini tutamayarak gürültülü bir kahkaha attı.

Pardaillan da kedisiyle beraber gülüyor, kahkahaların ardı arkası kesilmiyordu.

Onun bu hâli İsviçre’liyi kızdırdı. Pardaillan’la bir hizada olmak için ellerini dizlerine dayayarak büzüldü. Sonra sert bir sesle:

— “Sen benimle alay mı ediyorsun?” Diye sordu.

Pardaillan’dan aldığı cevap yine:

— “Evet küçüğüm!” cümlesinden ibaret oldu.

Bu cevap uşağı daha çok şaşırttı. Gülmek mi, kızmak mı lâzım geleceğinde bir türlü karar kılamıyordu. Nihayet yavaş yavaş hiddetlenmeye başladı. Doğrularak kaşlarını çattı. Kollarını göğsünün üzerinde çaprazladı:

— “Demek bunu yüzüme karşı söylemek cüretinde bulunuyorsun?”

— “Evet küçüğüm!”

— “Kapıyı bunun için mi çaldın?”

— “Hayır küçüğüm! Maksadım efendinin yanına çıkmaktır.”

— “Hâlâ mı küçüğüm diyorsun cüce adam! Haydi yavaş yavaş buradan defolup git. Yoksa şu sopayı görüyor musun? Kafana indiririm.”

— “Ağzından çıkan lâfları kulakların işitsin koca bebek! Elindeki sopa sonra başına iş açar! Durup dururken insana işkembeni mi deldirteceksin! O sopa önce senin kaba etlerinde bir tecrübe edilmeye lâyıktır. Anladın mı sersem herif!”

Pardaillan’ın bu sözleri İsviçre’liyi deli etmişti. Ağzından köpükler saçılıyor, gözleri fırlayacakmış gibi büyüyor, hiddetle nefes alıyordu:

— “Vay bu sözleri bana söylüyorsun ha! Anlaşıldı. Bir güzel dayak yemeyi hak ettin! Şimdi sana gösteririm.”

Böyle diyerek kapıyı açtı ve elindeki kalın sopayla Pardaillan’a vurmak üzere ileri atıldı.

Fakat Şövalye kendisini ustalıklı kenara atmıştı. Bu yüzden sopa boşa gitmiş ve koca İsviçre’li yediği bir çelmeye de üstelik yere yuvarlanmıştı. Bir anda çelik gibi bir elin, elindeki sopayı aldığını ve bir havlamadan sonra da bacağına iki dişin geçtiğini hissetti.

— “Vay bacağı!” Diye homurdanırken Pardaillan:

— “Daha kanayacak epey yerin var!” Dedi.

İsviçre’li şimdi avazı çıktığı kadar:

— “Beni öldürüyorlar!” Diye feryat ediyordu.

Şövalye:

— “Buraya gel Pipeau!” Diye bağırdı. “Yenmesi tatlı bir şey değil!..”

Sağ eliyle sopayı tutan Pardaillan, köpeğin bırakmış olduğu kapıcıyı tutarak ayağa kaldırdı.

Kapıcı o zaman kendisini tutan kolun ne kadar kuvvetli olduğunu farkettiler. Bu adamla başa çıkamayacağını anlamıştı. Çâresiz topallaya topallaya yürüdü. İçeri girdi. Onun bu hâlini gören ve peşinden gelen Pardaillan:

— “Hah şöyle!” Dedi. “Şimdi insana benzedin.”

— “Fakat bacağı, pek fena ağrıyor!”

— “Fazla bir şey yok. Güzel bir merhem yaparsan on gün sonra bir şeyin kalmaz!”

— “Vay, vay, vay! Demek on gün topallayacağım!”

— “Bu da beni sık sık hatırlamana bir vesile olur.”

İsviçre’li hiddetini güç belâ tuttu:

— “Pekâlâ! Şöyle bakalım ne istiyorsun?”

— “Efendine haber ver! Şövalye de Pardaillan sizinle görüşmek istiyor de.”

— “Mareşal burada değil.”

— “Vay canına! Pekâlâ ne vakit gelir?”

— “Bu hiç belli olmaz. Yarın da gelebilir, bir hafta sonra da gelebilir.”

— “Paris’te değil mi?”

— “Hayır, değil!..”

— “İşlerim aksi gidiyor. Demek ki bir defa daha gelmem gerekecek. Bu defa beni daha nazikâne karşılamayı tavsiye ederim.”

— “Emredersiniz!”

— “Mareşale de, kendilerine ait mühim bir meseleyi görüşmek için geldiğimi söylersin.”

— “Başüstüne Şövalye!..”

Pardaillan İsviçre’linin nazikâne selâmına hafifçe karşılık verdikten sonra çıktı. Seine nehri boyunca yürürken şövalye kendi kendine düşünüyordu:

“Ben elimden geleni yaptım. Ötesi kendilerine ait. Artık başlarının çâresine baksınlar. Fakat mademki İsviçre’li kapıcıya söyledim; bir defa daha gitmem lâzım. Mareşal ötesini nasıl isterse öyle yapsın. Fakat acaba zavallı kadınlar şimdî nerededirler?.. Ne yapıyorlar?” Ben de neler düşünüyorum. Bana ne? Ne yaparlarsa yapsınlar. İşin ötesi Mareşale ait? Ben karışmam!..”

Yavaş yavaş yürürken çevresine bakındı. Uzaktan Louvre sarayı bütün haşmetiyle görünüyordu. Az

sonra kendisini yorgun hissederek nehrin kenarındaki büyük bir taşın üzerine oturdu.

Ve derin bir düşünceye daldı.

Tecrübeli bir göz bu anda Şövalyeyi düşündüren şeyi pek kolay keşfedebilirdi. Bu şey sadece aşktı. Bütün inkâr etmesine, düşünmek istememesine rağmen hep aynı şeyi düşünüyordu; bu da Loïse idi.

Yalnızlığından yararlanarak kendi kendine yavaş sesle konuşmaya başladı. Şövalye Jean Pardaillan böyle kendi kendine konuştuğu zamanlar daha iyi düşünürdü:

“Kendi kendimi kandırmak istemem boş şey. Loïse’yi seviyorum. Onun için çıldırıyorum. Onun için her deliliği yapmaya hazırım. Ancak doğrusu hiçbir ümidim yok. Loïse, çıldırasıya sevdiğim genç kız, hiçbir zaman benim olmayacak. Fakat acaba şimdi nerede? Büyük bir tehlike içinde bulunmadığı ne malûm? Onu kurtarmak için daha ne bekliyorum. Onu kurtarmalıyım. Fakat niçin? Bir başkası için... Montmorency ailesi benim gibi bir serseriye kızını hiç verir mi? Elbette bu saadete başka bir asîlzade erişecek. Yalnız, bunu düşünerek yardımlarına koşturmak da bana yakışmaz. Onu herhâlde aramam ve bulmam lâzım. Evet böyle yapmalıyım. Bir defa kurtarmak ve onu rahat bir hayata erdirmek şart. Sonra kendisine herşeyi açıkça söylerim. Yahut hiçbir şey söylemem. Evet bu daha iyi. Bir şey söylememeliyim. Fakat ilk amacım onları bulmak olmalı.”

Evet genç Pardaillan herşeye rağmen bu kararı verdi. Loïse’yi kurtardığı takdirde çok özlediği mesut günlere erişemeyeceğini kabul ediyordu. Fakat ne olursa olsun böyle yapacaktı.

Bu kararı verdikten sonra ayağa kalktı. Hızlı hızlı otele doğru yürümeye başladı. Saint - Denis soka-

ğına varınca arkasından birinin koştuğunu duyar gibi oldu. Gece basmış olduğundan ortalık kararmıştı. Pardaillan bu sırada koşan adamın kendisine yetiştiğini hissetti. Geriye bakacağı esnada adam kendisine çarparak yere düşürüldü. Pardaillan doğrulurken kılıcına sarıldı. Bu terbiyesiz adama dersini vermeyi kararlaştırmıştı.

Aynı anda yabancı adam:

— “Hay Allah cezanı versin! Sokakta gidecek başka bir yer bulamadın mı?” Diye homurdandı ve yine koşarak karanlıklar içinde kayboldu.

Jean Pardaillan taş kesilmişti. Kısık bir sesle:

— “Babamın sesine benziyor” diye söylendi. Sonra hemen adamın kaybolduğu yöne doğru koşmaya başladı. Sağa sola bakındı. Fakat hiçbir ize rastlamadı.

Bunun üzerine ilk iş olarak Devinière oteline giderek herhangi bir kimsenin kendisini arayıp aramadığını sordu. Kimse gelip sormamıştı.

Demek babası gelip kendisini aramamıştı. Yoksa yolda çarptığı adam babası değil miydi? Şövalye bunun üzerine oturarak karnını mükemmel surette doyurdu ve beline bir de sağlam hançer yerleştirdikten sonra çıkarak ıssız yollarda dolaşa dolaşa Amiral Coligny'nin evine gitti.

Küçük kapıyı bularak üç defa çaldı. Kapının üzerinde hemen bir delik açıldı. Pardaillan buraya yaklaştı ve parolayı söyledi:

— “Jarnao!”

Bunun üzerine kapı derhâl açıldı. Elinde bir tabanca tutan meşin elbiseli iriyarı bir adam oldukça sert bir sesle:

— “Kimi istiyorsunuz?” Diye sordu.

Pardaillan:

— “Dostum Deodat’ı arıyorum,” cevabını verdi.

— “Affedersiniz! İsminizi söyler misiniz?”

— “Ben Şövalye de Pardaillan’ım...”

İsmi işitir işitmez, adamın durumu derhal değişti. Sevinçle diğer bir kapıyı açarak Şövalyeyi içeri aldı.

— “Safa geldiniz Şövalye!” Dedi. “Sizinle tanışmayı ne kadar arzu ediyordum.”

— “Affedersiniz... Fakat!..”

— “Beni tanımadınız, değil mi?”

— “İtiraf ederim ki evet..”

— “Zarar yok. Şimdi tanışırız. Bana de Têligny derler.”

HUGUENOT'LARIN ARASINDA

Amiral Coligny'nin damadı olan de Têligny otuz yaşlarında kadar bir adamdı. Silâh kullanmak kadar parlak bir zekâ sahibi olmakla da ün kazanmıştı. İşte gerek bu meziyetlerinden, gerek son derece iyi bir adam olmasından dolayı Amiral kendisini damatlığa kabul etmişti.

Têligny kendilerini karşılayan bir hizmetçiye:

— “Ben içeri gidiyorum. Gelecek daha bir kişi var. Kim olduğunu elbette biliyorsun!” Dedi.

Ondan sonra Pardaillan'a:

— “Bu gece bir toplantı olacağı için kapıyı bizat beklemeye mecburum. Amiral ve Kral da burada bulunuyor.”

Şövalye büyük bir hayrete düşmüştü. Guise'den sonra şimdi de Huguenot'ların mı toplantısına şahit olacaktı? Kendisine karşı gösterilen bu aşırı güven- den dolayı da hayret içinde bulunuyordu.

Têligny:

— “Sana karşı son derece minnettarız,” dedi. “Çünkü büyük bir kahramanlık göstererek kraliçemizi kurtardın. Bundan dolayı sizi görmeyi ve size teşekkür etmeyi o kadar çok istiyorduk ki...”

— “Rica ederim, fazla iltifat ediyorsunuz.”

— “Katiyen!.. Üstelik bütün bu fedakârlığı protestan olmadığınız hâlde yaptınız. Bu davranışınıza karşı size teşekkür borçluyuz.”

— “Size şunu da söyleyeyim ki, herhangi bir prensesin veya kraliçenin imdadına koşmuş olduğu-

mu asla bilmiyordum. Buraya da sırf dostum Deodat'ı görmeye ve kendisinden yardım istemeye geldim."

— "Hepimiz buradayız ve Kont de Marillac da..."

— "Kont De Marillac mı?"

— "Evet! Deodat'ın asıl ismi budur. Şu noktayı da söyleyeyim ki, kendisini âdetâ büyülediniz. Sizi o kadar seviyor ki, yeminini bile isminiz üzerine ediyor."

— "Bu gece burada bulunacak mı?"

— "Buradadır. Şimdi çağırayım."

Téligny hizmetçilerden birine yeni bir emir verdi. Şövalye bu hizmetçinin de diğerleri gibi tepeden tırnağa kadar silâhlı olduğunu gördü. Konağın her türlü baskına karşı koyması için gerekli bütün tedbirler alınmıştı. Bir muhasaraya bile karşı koyabileceklerdi.

Birkaç saniye sonra bir kapı açıldı. Kont de Marillac kollarını açarak Pardaillan'a doğru koştu:

— "Sizi burada görmek benim için ne büyük bah-tiyarlık. Bana muhtaç olduğunuzdan dolayı ne kadar memnunum. Kılıcımı mı, yoksa para kesemi mi istemeye geldiniz? İkisi de sizindir."

Şövalye de Pardaillan ilk defa olarak tam mânâsiyle bir arkadaşına sâhip olmanın sevincini duydu. Gözleri gayriihtiyarî sulandı:

— "Size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum," dedi.

— "Teşekkür etmek mi? Borçlu olan siz değilsiniz, biziz. Bu konakta bulunan herkes size karşı borçludur."

Téligny iki arkadaşını yalnız bırakarak çekildi. Pardaillan:

— “Bu gece sizi çok neşeli görüyorum,” dedi. “Otele geldiğiniz zaman çok düşünceliydiniz. Yoksa size mutluluk veren bazı olaylar mı oldu?”

— “Büyük bir mutluluk diyebilirsiniz.”

— “Nasıl mutluluk? Affedersiniz, hususiyetlerinize karışmak haddim değil.”

— “Bilâkis! Bu ilginiz bana karşı beslediğiniz sevgiyi ispat eder. Bu saadet bir sırdır. Fakat benim sizden gizleyecek hiçbir sırrım olmadığı için, şimdi size anlatacağım. Bunun sır olması, etrafımdakilerin bunu bilmelerini istemediğim içindir.”

— “Anlıyorum.”

— “Bu sır, büyük bir aşktır.”

Pardaillan başını salladı. Deodat devam etti:

— “Bir seneden beri seviyorum. Öyle bir aşk ki, bütün hayatımı buna vakfetmeye hazırım. Benim için dünyada ondan başka bir şey yoktur. Bu aşktan vazgeçmek benim için ölüm demektir. Sevgilimin bana ihanet etmesi beni öldürmesi demektir. İşte Paris’e belki de sevgilimden ebediyen ayrılmak için gelmiş bulunuyordum. Fakat yolda ona rastladım. Şimdi o da Paris’tedir ve haftada iki gün kendisini göreceğim. Sonra...”

— “Sonra?..”

— “Sonra onu Bearn’a götüreceğim. Onunla orada evleneceğiz...”

— “Şimdi mutluluğunu anlıyorum.”

— “Evet, fakat ben de hep kendimden bahsediyorum... Seni sormak aklıma bile gelmiyor.”

Pardaillan gözlerini başka tarafa çevirdi:

— “Ben de seviyorum.”

— “Sen de mi? Ne kadar iyi... Dügünlerimizi beraber yaparız...”

— “Ne kadar uzak...”

— “Neden?..”

— “Dinle dostum. Ben de seviyorum. Ben de ondan ayrılacak olursam yaşayamıyacağımı zannediyorum. Sizin gibi eğer bir ihanete uğrayacak olursam ya ölür, yahut da deliririm. Aramızda bir fark var. Siz sevgilinizi haftada iki defa görüyorsunuz. Halbuki ben kendisiyle daha görüşmedim. Siz sevildiğini biliyorsunuz, halbuki ben nefret edildiğime ka niim. Siz sevgilinizin nerede olduğunu biliyorsunuz. Benimkisi ise kayboldu. Fakat ne olursa olsun, benden nefret ettiğini bilsem bile, onu mutlaka bulmayı lâzım. İşte bu iş için yardımınızı istiyorum.”

— “Bana güvenebilirsiniz. Sevgiliniz Paris’te mi?”

— “Öyle sanıyorum.”

— “O hâlde onu birlikte ararız. Fakat neden kayboldu? Bunu biliyor musunuz?”

Pardaillan bunun üzerine bütün olup biteni anlattı. Onu nasıl tanıdığını, Loïse’nin kendisinden imdat istemesini, nasıl tevkif edilerek Bastille’ye gönderildiğini, oradan nasıl çıkabildiğini, hepsini anlattı. Yalnız Montmorency ismini söylemeyi muvafık bulmadı. Deodat bütün bunları sonsuz denecek bir merak ve alâkayla dinliyor ve genç Pardailan’ı daha fazla takdir ediyordu.”

Şövalye sözlerini şöyle bitirdi:

— “Loïse’nin bulunması muhtemel olan yerle, annesini kaçırmakta menfaati olan adam hakkında ufak bir şüphem var. İsterseniz araştırmalarımıza Temple civarından başlayalım.”

— “Pekâlâ!.. Araştırmalarımıza ne vakit başlamamızı istiyorsunuz?..”

— “Yarından itibaren...”

— “Pek güzel... Emrinizde olacağım. Şimdi geliniz de sizi görmek isteyen bazı kimselere takdim edeyim.”

— “Kimlere?..”

— “Navarre Kralına, Amirale, Prens de Condé’ye...”

— “Fakat...”

— “Hayır, hayır, hiç sıkılmayınız. Bunlar sizi zaten önceden tanıyorlar. Çekinmenize hiç yer yok.”

Kont, Pardaillan’ı elinden tutarak ve biraz da zorlayarak birkaç odadan geçirdi ve büyük bir salona soktu.

Bu salonda bir masanın çevresinde beş kişi oturuyordu. Pardaillan bunların ikisini tanıdı. Biri kapıda karşılaştığı Têligny, diğeri ise birkaç defa uzak-tan görmüş olduğu Amiral Coligny idi.

Kont:

— “Size Şövalye de Pardaillan’ı takdim ederim,” dedi.

İçerdekiler kendisini saygıyla selâmladılar. Amiral elini uzattı:

— “Elinizi sıkayım,” dedi. “Sizin kadar cesur ve kuvvetli bir genci tanımak bana şeref verir.”

Şövalye heyecan içindeydi. Bundan sonra onyedî, onsekiz yaşlarında bulunan ve Dördüncü Henri ismiyle ileride Fransa tahtına geçecek olan genç, elini uzattı:

— “Annemi kurtaran bu eli ben de sıkmak isterim,” dedi. Bundan sonra Henri de Navarre’nin on-

dokuz yaşlarında kadar görünen yeğeni Prens de Condé, Pardaillan'ın elini sıkıttı.

En sonunda yaşlı bir adam:

— “Eğer ihtiyar d’Andelot’un dostluğu hoşunuza gidiyorsa bunu da kazanmış olduğunu size söylemek isterim,” dedi.

Pardaillan hepsine karşı gösterilmesi gereken saygıyı gösteriyor, icap eden sözleri söylüyordu.

Kral:

— “Zekâ ve cesaretle nümuneye ihtiyacınız yoktur,” dedi. “Sizi bütün kalbimle takdir ederim.”

Pardaillan, konuşmalarına meydan vermek için odadan çekilmek istedi. Fakat esasen müzakereler sona ermiş bulunuyordu. Yalnız deminden beri beklemekte oldukları bir kimse vardı.

Tam bu sırada hizmetçi içeri girerek:

— “Mareşal de Montmorency geldi,” haberini verdi. Kral ve amiralin gözleri sevinçle parladı. Kral:

— “François de Montmorency’yi tanımakla memnun olacağım,” dedi. “İçeri girsin. Siz Amiral ve yeğenim yanımda bulunacaksınız.”

Odada bulunan diğer kimseler çıkmak üzere ayağa kalktılar. Yalnız Pardaillan taş gibi donmuş kalmıştı. Deodat bunu görünce:

— “Ne oldunuz?” Diye sordu.

Pardaillan kekelerken Kral kendisine doğru yürüdü:

— “Kont de Marillac, hür ve serbest yaşamaktan başka gayeniz olmadığını söyledi. Ben her zaman sizi yanımızda görmek isterim. Her zaman buraya gelebilirsiniz.”

Pardaillan kendisini toplamıştı:

— “Din için yapılan savaşlardan nefret ettiğimi

gizleyemem. Fakat ne zaman emrederseniz sizin için hayatımı feda etmekten çekinmem...”

Pardaillan, Deodat ile birlikte dışarı çıktı. Kont, Pardaillan'ın ne kadar büyük bir heyecan içinde bulunduğunu farketmişti:

— “Fakat sende bir şey var. Onu bana neden söylemiyorsun?” Diye tekrarladı.

— “Dinle... Kralın yanına girecek olan adam Mareşal Montmorency mi?..”

— “Evet...”

— “François de Montmorency, değil mi?”

— “Ta kendisi...”

— “İşte bu adam...”

— “Evet, o adam...”

— “O adam sevdiğim kızın, yâni Loïse'nin babasıdır ve kendisine, yanımda bulunan bir mektubu vermek mecburiyetindeyim.”

— “Bunda ne var?..”

— “Bu mektubu ona vermezsem, sevgilime ihanet etmiş olacağım. Çünkü Loïse'yi büyük ve kuvvetli bir himayeden mahrum bırakacağım.”

— “Pekâlâ, neden vermiyorsun?”

— “Verirsem bu adam benden nefret edecek, Loïse de benim için ebediyen kaybolacak...”

FRANÇOIS DE MONTMORENCY

François de Montmorency kırk yaşlarında kadar görünüyordu. Yalnız saçları bembeyazdı. Yüzünde acı bir ifade okunuyordu. İnsan ruhunu okuyan bir göz, Mareşalin çok derin bir üzüntü içinde bulunduğunu bir bakışta anlayabilirdi. Kendisi uzun bir yolculuktan döndükten sonra evini yanmış ve bütün aile fertlerini kaybetmiş bir insana benziyordu.

François, yaradılış itibariyle bir şeye bağlanan ve herşeye rağmen bundan vazgeçmeyen tipte bir insandı. Aradan yıllar geçtiği hâlde Jeanne de Pienne'se karşı beslediği his asla eksilmemişti. Yalnız bu his, derin bir aşktan, derin bir nefrete çevrilmişti. Kaç defa Jeanne'yi buldurmak ve ondan ihanetinin hesabını sorup iyice öğrenmek istemişti. Fakat bir türlü buna fırsat bulamamıştı.

Güzel Diane ile evlenmesi bile biraz da Jeanne'yi unutmak içindi. Fakat bu da fayda vermemiş, onu kendisine unutturamamıştı. Zaten karısıyla arasındaki münasebet gayet resmî idi. Sekiz sene zarfında kendisiyle ancak üç defa görüşebilmek fırsatını bulmuştu. Karısı kendi başına etrafında asîlzadeleri, belki de âşıkları ve nedimeleriyle bir prenses gibi yaşıyordu.

Bu sırada bir çarpışmada baba Montmorency yaralanmıştı. Gelen adamlar François'e babasının ölmek üzere olduğunu söylediler. François hemen babasının yanına koştu. İhtiyar Kont, hayatının en son dakikalarını yaşıyordu.

Oğlunu yanında görünce gülümsedi. Baba - oğul odada yalnız kalmışlardı. O zaman ihtiyar Kont:

— “Oğlum,” dedi, “insan ölüme yaklaştıkça herşeyi başka türlü görüyor. Bazı durumlarda belki de senin saadetin için fazla meşgul olamadım. Bana açıkça cevap ver. Mesut musun?..”

— “Emin olabilirsiniz, babacığım. İstediğim gibi yaşadım.”

— “Kardeşin?..”

François sarardı.

— “Kardeşinle barışacak mısınız?”

— “Asla!..”

— “Dinle beni... Belki de Henri bildiğin kadar suçlu değildir...”

François cevap vermedi.

— “O kadın ne oldu?”

— “Kimden bahsediyorsunuz?”

— “De Piennes’in kızı... Ölüyorum François!.. O kadın ne oldu?..”

— “Sâkin ol babacığım. Onların hepsi benim için ölmüş bulunuyor.”

— “François... O kadınla kızı bulmalısın. Anladın mı?..”

İhtiyar Kont, sözlerini bitiremedi. Anlamsız bazı kelimeler mırıldandıktan sonra ruhunu teslim etti ve bu str böylece gizli kaldı.

Kontun cenazesi, bir kral cenazesi gibi ihtişamla kaldırıldı. Bu ölüm, nüfuzu pek ziyade artan Kontu ortadan kaldırdığı için başta Kral ve Kraliçe olduğu hâlde herkesi sevindirmişti. Denebilir ki, yalnız François, babasının arkasından, içten göz yaşları döküyordu.

François bundan sonra savaş alanlarından ayrılarak bir köşeye çekildi. Cathérine de Medicis bir defasında kendisine, Huguenot'lara karşı savaşacak bir ordunun komutanlığını vermek istedi. Fakat François: «*Ben protestanları düşman değil, silâh arkadaşı olarak tanırım*» cevabını vererek bu görevi reddetti.

Kraliçe bunun karşısında şüphelendi ve Mareşalin sırrına vâkıf olabilmek için Alice'yi görevlendirdi. Fakat genç kız bütün fettanlığına, bütün zekâsına rağmen bu olgun adamı elde edemedi.

Halbuki Mareşalin hiçbir sırrı yoktu. Niyeti Fransız vatandaşları arasında boş yere kan dökülmesine engel olmaktı. Hattâ yine bu düşünceyle o sırada yeni teşekkül eden ve üyeleri arasında hem katolik, hem de protestan bulunan «*Politikacılar Partisi*» adlı bir partinin de başkanlığını kabul etmiş bulunuyordu.

Bir gün Mareşali, Kont de Marillac ziyaret etti ve kendisinden Navarre Kralı adına bir mülâkat istedi. Mareşal bu dâveti kabul etti ve bildiğimiz gibi, Amiralın konağına geldi. Pardaillan da bu sırada aynı binada bulunuyordu.

Navarre Kralı, François'i ciddî bir tavırla kabul etti:

— “Bu dâvetimi kabul ederek geldiğinizden dolayı teşekkür ederim,” dedi.

— “Bilâkis bu dâvet, benim için bir bahtiyarlıktır. Din harpleri hakkında fikrimi öğrenmek isteginde bulunmuşsunuz. Ne isterseniz sorunuz. Size açık cevap vereceğim.”

— “Önce oturmanızı rica edeceğim. Sizin gibi harp sahalarında büyük başarılar kazanan bir komutanın, benim önümde ayakta durması yakışık almaz. Çünkü bu sahada ancak bir öğrenciniz olabilirim.”

— “Hürmetim buna mânidir.”

— “Hayır, rica ederim oturunuz. Ben öyle istiyorum.”

François oturdu. Henri, misafirinin yüzünü dikkatle gözden geçirdikten, kalbinden geçenleri anlamaya çalıştıktan sonra söze başladı:

— “Size inanç ve güvenimden söz etmeyi lüzumsuz buluyorum. Her ne kadar bazı savaşlarda karşı karşıya dövuştükse de sizi her zaman takdir ettim. Bunun ispatı, şu anda Paris’te bulunduğumun yalnız sizin tarafınızdan bilinmesidir.”

— “Bu hareketiniz benim için iftihar etmeye bir vesiledir. Fakat bu sırrı açıklayacak başka bir kimse bulunamaz mı?”

— “Hayır, size ne kadar inanç ve güvenim olduğunu şimdi daha ziyade göreceksiniz. Sizden bir şey sormak istiyorum. Bizim maksadımız Fransa Kralı Dokuzuncu Charles’i kaçırmaktır. Bu husustaki düşüncelerinizi öğrenmek istiyoruz.”

Mareşal gayriihtiyarî sarardı. Coligny de büyük bir heyecan içinde bulunduğunu belli ediyordu. Konuşma birdenbire en tehlikeli noktasına girmişti.

François de Montmorency, gayet sâkin bir sesle sordu:

— “Bunun mümkün olup olmadığını mı, yoksa başarılıp veya başarılamiyacağı takdirde ne gibi sonuçlara varacağı hakkında düşüncelerimi mi soruyorsunuz?”

— “Şimdilik yalnız girişeceğimiz bu işin doğru olup olmadığı hakkında sizin düşüncelerinizi öğrenmek istiyoruz. Böyle bir işe girişecek olursak bizimle beraber mi olursunuz?.. Bize karşı cephe mi alırsınız? Yoksa tarafsız mı kalırsınız?”

— “Bu konuda vereceğim karar, Krala yapmak

istediğiniz şeye bağlıdır. Dokuzuncu Charles'i ne çok severim, ne de sevmem. Fakat ne de olsa kralımızdır. Ona yardım etmek borcumdur. Eğer maksudınız onu ortadan kaldırmak yerine başka bir kral geçirmekse size karşı mücadeleye girişmek görevimdir. Din kavgalarını sona erdirmek için kendisini tazyik etmek niyetindeyseniz, bu durumda tarafsız kalırım. Şu noktayı da açıkça söyleyeyim ki, onu kaçırmak yolunda size asla yardım edemem!"

— "Bu gayet açık cevabınız beni son derece sevindirdi. Buna mertçe konuşmak derler. Şimdi size yeğenim Kralı kaçırmaktaki maksudımızı söyleyeyim. Biz, Kraliçe Cathérine de Medicis'in bize karşı yeni bir harp hazırlamakta olduğunu biliyoruz. Bütün kaynaklarımız tükendi. Ne paramız, ne de askerimiz kaldı. Hiçbir şekilde bir harbe dayanamayız. Bunun mânâsı, büyük bir tehlike içinde bulunmamızdır. Bu durum karşısında girişmek istediğimiz işde haklıyız. Eğer Charles bize karşı harp eden bir ordunun başında bulunsaydı, onu esir etmek istememiz çok haklı olurdu. Bilmem bizimle aynı fikirde misiniz?"

— "Evet, ben de sizin yerinizde olsaydım, aynı şekilde düşünür ve hareket ederdim."

— "Şimdi Kralı esir ettikten sonra ne yapacağımız meselesini izah etmek isterim."

— "En önemli nokta da bu..."

Henri bir dakika kadar düşündü. Bu çok metin ve çok zeki adam karşısında nasıl konuşmak gerektiğini düşünüyordu. Birdenbire karar verdi:

— "Babam Antoine de Bourbon tarafından doğrudan doğruya Saint - Louis'in altıncı oğlu Robert'in soyundanım. Yâni Fransız Krallığı soyuna mensup bulunuyorum. Bu bakımdan hükûmet işlerine ka-

rışmak için bazı haklarım var. Hattâ bir gün Fransa Kralı olmak istersem bile iddiam boş olamaz. Allahın izniyle şimdi Valois'ler hükûmet başında bulunuyorlar. Bunlara karşı harekete geçmek, Allah'ın isteğine karşı gelmek gibi bir şeydir."

— "Anlıyorum, majeste... Ben de Kralımın aleyhinde hiçbir harekete girişemiyeceğimi söylemiştim. Bu sözümü tekrar ederim."

— "Benim de dediğim gibi, Charles'in tahtında kesin olarak gözüm yoktur. Charles istediği kadar, daha doğrusu Cathérine de Medicis müsaade ettiği kadar saltanat sürsün. Fakat bizim Charles'in tahtında nasıl gözümüz yoksa, onun da bizim hareketlerimize daha doğrusu inançlarımıza karışmaması gerekir. O, bizden ne istiyor? Saint - Germain anlaşmasına rağmen Huguenot'lar niçin hâlâ zulüm görüyorlar? Artık bunlara kesin olarak bir son vermek lâzımdır. Ordumuz kuvvetli olmadığı için bunu silâh kuvvetiyle yaptıramıyoruz. O hâlde bu sonucu siyasetle elde etmeliyiz. Bu da ancak benim Charles ile açık açık konuşmamla mümkün olabilir. Bunun için Kralı ele geçirmemiz lâzımdır. Kendisiyle sadece başbaşa kalıp konuşmak istiyorum. Hattâ herhangi bir karar vermesi için tazyik etmek bile aklımızdan geçmiş değildir. Ben ona yalnız durumu izah edeyim; kendisi nasıl isterse karar versin. İşte hepsi bu kadar. Şimdi fikrinizi anlamak istiyorum."

— "Siz açık konuştunuz; ben de öyle hareket edeceğim. Burada ben yalnızım. Halbuki siz kalabalıksınız. Fakat ölümden bile korkmadığım için gayet açık konuşacağım."

— "Burada sadece bizim misafirimizsiniz. Her ne söylerseniz söyleyin, bir kılınıza bile zarar gelmeden buradan çıkacaksınız. Onun için tamamiyle serbest olarak fikrinizi söyleyiniz."

— “Söyleyeceğim şey basit olacaktır. Buraya çağırılmamı, burada konuşulan şeyleri unutacağım. Bunlara dair hiç kimseye bir şey söylemeyeceğim. Yargıçlara dert anlatmak hiç de hoşlandığım bir şey değildir. Fakat Kral Charles’i korumak için elimden geldiği kadar çalışacağım.”

Kral içini çekti:

— “Yeğenim Krala sizin gibi dostlara mâlik olduğundan dolayı gıpta ediyorum. Sizin gibi merd düşmanlara mâlik olduğumdan dolayı da iftihar ederim.”

— “Bir-iki noktada aldanıyorsunuz. Bir defa ben Charles’in dostu değilim. Sadece Fransa’nın dürüst bir vatandaşıyım. Size düşman olmak meselesine gelince, bu da katiyen doğru değildir.”

— “Yâni?”

— “Size karşı düşman olamam. Çünkü Hugu-
enot’lara adalet dahilinde muamele edilmesini hiç kimse benim kadar isteyemez.”

— “Bu düşüncelerinizden dolayı teşekkür ederim.”

— “Şunu da söyleyeyim ki, eğer bir gün Fransa Kralıyla sizin aranızda bir müzakere olur ve ben Kral Charles tarafından dâvet edilmiş olduğum hâlde böyle bir müzakerede hazır bulunacak olursam, bu görüşmenin nasıl hazırlanmış olduğunu öğrenmeye kalkışmayacağım. Kralın kararını müdafaa edeceğim. Ancak katolik olduğum hâlde katoliklerin yapmış oldukları cinayetlerden nefret duyduğumu söylemekten de çekinmeyeceğim.”

Navarre Kralının gözleri parladı:

— “Bunu vaat ediyor musunuz?”

— “Evet, bu hususta size söz veriyorum. Bu noktadan çıkar çıkmaz bu buluşmamızın dostça bir

şekilde yapılabilmesi için de gereken teşebbüslere derhal girişeceğimi beyan ederim.”

Amiral Coligny, elini Mareşale uzattı:

— “Hem sadık, hem cesur, hem de mertsiniz, Mareşal... Sizi tebrik ederim.”

Kral da:

— “Sözlerinize inanıyor ve bu buluşmanın yakında vukubulacağını ümit ediyorum,” dedi.

Görüşme burada sona ermişti. François de Montmorency izin alarak Kralın yanından çıktı. Sokak kapısına varmak üzere bahçeden geçerken yanına iki kişi yaklaştı. Bunlardan biri:

— “Mareşal,” dedi, “size dostlarımızdan birini takdim etmek isterim...”

François kendisine hitap edeni sesinden tanımıştı:

— “Kont Marillac, dostlarınız benim de dostlarımdır.” Diye cevap verdi.

— “O hâlde size acele bir şey söylemek isteyen Şövalye de Pardaillan’ı takdim ederim.”

— “Memnun oldum. Yarın akşama kadar konaklayım. Orada sizi kabul etmekle şeref duyacağım.”

Pardaillan titrek bir sesle:

— “Yarın değil, sizinle hemen şimdi görüşmek isterim,” dedi.

Yanlarına gelen Amiral Coligny Pardaillan’ı görünce:

— “Size dünyanın en cesur adamını tanıtırım.” dedi.

François köşke yalnız başına gelmişti. Dönerken şimdi yanında Pardaillan yürüyordu. Mareşal, kendisine yeni takdim edilen Şövalyenin konuşmasını bekledi. Fakat Pardaillan hiçbir şey söylemeden

yanında yürüyordu. Buna şaşan Mareşal, birkaç defa sormak istedi. Fakat sonra vazgeçti.

Bu suretle konaklarına kadar geldiler. Hizmetçiler, efendileriyle birlikte gelen Pardaillan'ı nezaketle kabul ettiler. François, misafirini büyük misafir salonunun yanındaki salona çıkardıktan sonra:

— “Zırhlı elbiselerimi çıkarmak için sizi burada yalnız bırakacağım,” dedi.

Pardaillan sadece eğilmekle karşılık verdi. François odadan çıkarken: “*Garip bir adama benziyor*” Diye düşündü.

Pardaillan odada yalnız kalınca gayriihtiyarî bir hareketle alnında biriken terleri sildi. İşte en önemli dakika gelmiş, çatmıştı. Mareşale, şimdiye kadar hiç haberdar olmadığı şeylerden bahsedecekti.

Bunları düşünürken, gözleri bir resme ilişkince:

— “Loïse,” diye haykırmaktan kendini men edemedi. Bu resim onundu. Fakat Mareşal nasıl olmuş da bilmediği kızının resmini elde etmiş bulunuyordu. Ancak biraz dikkat edince, resmin eskiliğinden, bunun Loïse'ye değil, fakat annesine ait olduğunu düşündü.”

Pardaillan hayran hayran resme bakarken Mareşal odaya girdi. Yavaş yavaş ona yaklaşarak elini omuzuna koydu. Pardaillan bu temas karşısında birdenbire sıçradı:

— “Affedersiniz,” diye kekeleydi.

— “Bu kadına mı bakıyorsunuz?”

— “Evet efendim.”

— “Herhâlde kendisini çok güzel buluyorsunuz. Değil mi?”

— “Evet efendim. Son derece iyi ve temiz yüzlü bir kadın.”

— “Herhâlde ‘eğer hayatımda bu kadar güzel bir kadına rastlasaydım, mutlak çok mutlu olurdum,’ diye düşünüyordunuz...”

Pardaillan yavaş bir sesle kendisine cevap verdi:

— “Muhterem Mareşal... Düşüncelerimi güzel keşfettiniz... İnsan, hayatında bu kadar güzel ve iyi bir kadına tesadüf ederse, mutlaka mutlu olmalıdır ve mutlu da olur. Ben bu kadına değil fakat meselâ onun hemşiresine, yahut daha iyisi kızına rastlamayı isterim. Fakat rica ederim, saçmalarına önem vermeyiniz. Hiç böyle güzel ve asîl bir kadın, benim gibi bir serseriye değer verir mi?”

— “Delikanlı, bu samimiyetiniz çok hoşuma gidiyor. İnsan düşüncelerini serbestçe söylemelidir. Fakat görünüşler, genellikle insanları aldatır. Size bir masal anlatacağım. Birçok seneden beri bunları hiç kimseye anlatmamıştım. Bunu anlatmakla biraz ferahlayacağımı umuyorum. Hâliniz bana çok yakın geliyor. Emin olun ki, eğer bir oğlum olsaydı, size benzemesini isterdim.”

Pardaillan, François’ın önünde saygıyla eğildi.

Mareşal devam etti:

— “Sizi bu kadar ilgilendiren bu resmin yanına oturunuz...”

Pardaillan itaat etti. O zaman François de Montmorency salonda birkaç defa aşağı yukarı dolaştı. Sonra hazin bir sesle:

— “Bu kadın, tanıdıklarımdan birinin karısıdır, yahut karısı idi,” diye söze başladı. “Kadının ailesi fakirdi. Üstelik, tanıdığımın düşmanı bulunuyordu. Buna rağmen aşk herşeye üstün geldi. Dostum, babasının hiddetini bile göze alarak o kadınla evlendi.”

François bir saniye kadar düşündükten sonra sözlerini tamamladı:

— “Tanıdığım, evlendiği gece savaşa gitti. Döndüğü zaman biliyor musunuz ne oldu? Eşinin âdi bir kadın olduğunu, hattâ kendisinden evvel bile birçok kimseyle düşüp kalktığını öğrendi. Dostum bütün hayatını, istikbalini, ümidini, bir kelimeyle herşeyini bu kadına bağlamıştı. Buna karşılık hayatının sonuna kadar altından kalkamayacağı bir kin ve nefret, ıstıraba mahkûm oldu. Bütün bu felâketlerin sebebi, bir ilkbahar akşamı, ilkbahar kadar taze, güzel ve temiz tanıdığı, melek kıyafetinde bir şeytana rastlaması oldu... İşte görüyor musun, delikanlı, güzel yüzlü bir kadın ne kadar tehlikelidir. Ne kadar büyük felâketlere sebep olabiliyor. Onun için sana tavsiye ederim. Güzel kadınlardan sakın... Onlardan kaç...”

Pardaillan yavaşça oturduğu yerden kalktı, Mareşale yaklaştı. Gayet açık bir sesle:

— “Dostunuz aldaniyordu,” diye mırıldandı.

Mareşal bir şey anlamamıştı. Şövalyenin yüzüne hayretle bakıyordu. Genç adam devam etti:

— “Daha açık söyleyeyim, siz aldandınız, Mareşal...”

François, Pardaillan’ın isyan sebebinin, umumiyetle gençlerde görülen aşk ve kadına inanmak duygusundan doğduğunu sanarak başını salladı:

— “Her neyse, şimdi bunları bir yana bırakalım da, size gelelim. Size nasıl bir hizmette bulunabilirim?”

Pardaillan tekrar yerine oturdu. Bir saniye kadar düşündükten sonra ağır bir sesle konuşmaya başladı:

— “Ben, Saint-Denis sokağında Devinière otelinde oturuyorum. Bu otelin karşısında bir evde, elişleriyle hayatlarını kazanmak için çabalayan iki fakir kadın oturmaktadır. İşte ben size bu iki kadından bahsetmek istiyorum.”

— “İki kadın demek?..”

— “Evet, ana ile kızı...”

— “İsimleri nedir?..”

— “Biraz sonra söyleyeceğim. İşte buraya gelişimin sebeplerinden biri, bu iki namuslu kadın hakkında nazarı dikkatinizi çekmektir.”

— “Sizi dinliyorum!”

— “Bu iki kadın, bilhassa annesi, herkes tarafından seviliyor ve takdir ediliyordu. Aşağı yukarı ondört seneden beri burada oturdukları hâlde hiçbir dedikoduya hedef olmamışlardı. Bu ana hakkında herkesin bildiği şey, kızını yetiştirmek için gece gündüz elişleri yaparak hayatını tüketen bir ana olmasıydı. Doğrusu bu kız da son derece güzeldi. Okuma yazma öğrendikten sonra nakış işlemeyi de öğrenmiş ve annesine yardıma da başlamıştı.”

— “Komşularınızı büyük bir hararetle methediyorsunuz... Söyleyin bakalım, bunlar hakkında ne yapmamı istiyorsunuz?..”

— “Şimdi söyleyeceğim. Asıl ismi bilinmiyen bu kadına mahallede siyahlı kadın adı verilmişti. Çünkü kendisi her zaman siyah bir elbiseyle dolaşırdı. Bundan da anlıyacağınız gibi, kendisi büyük bir felâkete uğramıştı.”

— “Bir felâket mi?”

— “Evet, bir felâket... İşin feci taraflarından biri, bu felâkete ailemden birinin sebep olmasıdır. Ben, bunu kanım pahasına bile olsa temizlemeye karar vermiş bulunuyorum.”

— “Anlamadım.”

— “Bu ailenin felâkete uğramasına babam sebebiyet vermiştir.”

— “Nasıl?..”

— “Anlatacağım. Bu kadın da evliydi ve kocası uzun süre ortadan kaybolmuş bulunuyordu. Görüyorsunuz ya, bu macera da tanıdığınızın başından geçenlere benziyor.”

— “Devam ediniz, Şövalye...”

— “Kocası kaybolduktan beş-altı ay sonra bu kadın doğurdu. Dünyaya bir kız çocuğu getirdi. Bu sırada da kocası birdenbire çıkageldi. İşte babam bu sırada bir cinayet işledi...”

— “Nasıl cinayet?..”

Pardaillan’ın yanaklarından iki damla göz yaşı sızdı ve biraz titreyen sesiyle hikâyesine devam etti:

— “Evet, cinayet... Şunu da hemen söyleyeyim ki, bu sözü benden evvel bir başkası söylese, onu hemen öldürmeye hazır bulunurdum. Babam cinayetini şu şekilde işledi: Bu küçük kızı çaldı. Kızına son derece düşkün olan, kızı için kendi canını feda etmekten çekinmeyen anası, çok zor bir durumda kaldı. Ya kendisine karşı yapılacak en ağır suçlamaları bile bile kabul edecek, yahut da kızı öldürülecekti. Bilmem ki, durumu iyi anlatabiliyor muyum?”

François de Montmorency’nin yüzü birdenbire sarardı. Nefesi kesildi. Boğuk bir sesle:

— “Onun ismini söyleyiniz... Bu kadının ismi nedir?” Diye sordu.

— “Bunu söylemek bana ait değildir.”

François ayağa kalktı:

— “Peki, bütün bunları nasıl öğrendiniz?”

— “Bu iki kadından... Çünkü bu kadınlar, oturdukları evden kaçırıldılar. Bana da size verilmek üzere bir mektup bıraktılar.”

— “Mektup mu?”

— “Evet, onu şimdi size vereceğim.”

Böyle söyleyerek elini yeleğinin cebine soktu ve oradan çıkardığı açık mektubu Mareşale uzattı.

Mareşal mektubu elleri titreyerek aldı.

Acaba rüya mı görüyordu. Bu delikanlının anlattığı masal, Jeanne de Piennes'in romanına ne kadar benziyordu.

Eğer bu Jeanne ise, bir kızı var demekti. Zavallı Jeanne, aynı zamanda mâsumdu ve biricik kızı için bütün hayatını harcamış bulunuyordu.

François kalbinin yerinden kopacak gibi attığını duydu. İşte elinde tuttuğu bu kâğıt parçasında herşey yazılı olacaktı. Onu okuyunca herşeyi öğrenmiş bulunacaktı.

Pardaillan:

— “Rica ederim, mektubu okuyunuz,” dedi. “Ondan sonra bana soracaklarınızı sorunuz. Bu olup bitenleri gözümle görmedimse de, bunları yapan adamın oğlu bulunuyorum.”

François yavaş yavaş kendini toplamıştı. Mektubu gözlerine yaklaştırdı. Bu sırada bütün vücudunu bir ateşin kapladığını hissetti. Jeanne'nin el yazısını derhal tanımıştı. Demek yanılmamıştı. Bu delikanlı ona o kadar yıldan beri beklediği kadından bir haber getirmiş bulunuyordu...

Bundan sonra mektubu üstüste, âdetâ her kelime, her harf üzerinde durarak iki-üç kere okudu. Ondan sonra resme döndü. Ve önünde diz çökerek:

— “Affet!.. Beni affet!..” Diye mırıldanarak kendini kaybetti.

Pardaillan o zaman ayağa fırladı. Hizmetçileri çağırmak, ortalığı velveleye vermek hiç de doğru olmayacaktı. Mareşalin göğsünü açtı. Oradan bulduğu bir sürahi suyu dökerek kendisini ayılttı.

François ayağa kalktığı zaman gözleri garip bir ışıkla parlıyordu. Pardaillan bir şey söylemek istedi. François:

— “Şimdi susunuz! Sonra söylersiniz,” diye karşısındakini susturdu. Sonra mektubu koynuna sokarak süratle odadan çıktı. Yıldırım gibi merdivenleri indi. Ahırdan bir at çıkarıp eyerledi ve konağının kapısını açarak dörtnala hareket etti. Saat sabahın biriydi.

Mareşal atını yalnız eliyle idare ederek Paris’i geçti. Montmartre kapısının önüne gelince, yüksek sesle:

— “Kralın emriyle kapıyı açınız!” Diye bağırdı.

Askerler telâşla kulübelerinden çıkarak kapıyı açtılar. Ve geceleri kaldırılan asma köprüyü indirdiler.

François, köprüden yıldırım gibi geçti. Ve birkaç saniye içinde kayboldu. Dörtnala giden atının nal sesleri yavaş yavaş işitilmez oldu.

Mareşal, atını Margency’ye doğru sürüyordu. Sabahın ilk aydınlıkları ufuklardan taşarken o, Jeanne ile Henri’yi bulduğu kulübeye varmış bulunuyordu. Kendi kendine: “*Acaba burada oturmakta bulunan ihtiyar köylüler hayatta mı?*” Diye düşünüyordu.

Evet, onlar hayatta idiler. İyice ihtiyarlamışlar ve belleri bükülmüştü. Fakat yaşıyorlardı.

François kapıyı hızlı hızlı çaldı. İhtiyar köylü

uyanarak çabucak giyindi. Eline eski bir av tüfeğini alarak kapıya koştu:

— “Kim o?” Diye bağırdı.

François:

— “Açınız! Rica ederim açınız!” Diye cevap verdi.

Bu sırada ihtiyar sütnine de uyanmış ve kalkarak giyinmişti. Kocasının yanına gelerek onu elinden tuttu:

— “O geldi.”

— “Kim o?..”

— “Montmorency Senyörü...”

— “François mi?”

— “Evet, sesinden tanıdım. Herşeyi öğrendi demek...”

Böyle diyerek kapısının sürgüsünü çekti:

— “Buyurunuz Monsenyör, sizi bekliyorum. İçeri giriniz. Geleceğinizi bildiğim için daha ölmedim!”

François eve girdi. Kan ter içindeydi. Göğsü bağı açıldı. Mahmuzları kan içindeydi. Dışarıda, az önce sırtından indiği at, nefes nefese soluyordu.

İhtiyar adam:

— “Herşeyi öğrenmek için geldiniz, değil mi?”
Diye sordu.

— “Evet!..”

— “Demek nihayet olan biteni öğrendiniz?”

— “Evet!..”

— “Haksızlıktı! Büyük haksızlık! Geldiniz. Beni tâkip ediniz!”

İhtiyar kadın bu sırada bir çıra yakarak ortalığı aydınlatan kocasına:

— “Işığ ı tut,” dedikten sonra François’i bir kap ının önüne getirdi ve kap ıyı açtı.

Buras ı ince bir zevkle döş enmiş bir oda idi. Göze önce temiz bir karyolayla bir koltuk çarp ıyordu. Karyolan ın üzerinde yağ ılıboya bir resim duruyordu. Bu, kendi resmiydi.

İhtiyar kadın anlatmaya başladı:

— “Gidiş inizin ertesi günü Jeanne buraya taş ınd ı. Sizin kendisini terkettiğ inizi söylediklerinden, bu yatakta tam dört ay ölümle pençeleş ti. Bu odada ağ ıladı. Bu odada dua etti. Bu odada durmadan gece gündüz sizi and ı.”

François’ın h ıçkırıkları, ihtiyar kadın ı susturdu. Ona derin bir merhametle baktıktan sonra sözlerine devam etti:

— “Jeanne bu odaya beyaz gelin elbisesiyle girdi. Fakat siyah matem elbisesiyle çıktı.”

François boğ uk bir sesle:

— “Siyahl ı kadın!” Diye tekrarladı.

— “Kız ınız Loğ se de bu odada doğ du.”

François bir h ıçkırıkla cevap verdi. Süt nine devam etti:

— “Kız ınız ın doğ mas ı annesini kurtardı. O zamana kadar yavaş yavaş zayıflayan, bir mum gibi eriyen Jeanne, yavaş yavaş dirildi. Kızı, kız ınız ona sanki yeni bir hayat verdi. Ve o, yaklaşt ımış olduğ u ölüm den böylece kurtuldu.”

François, elinin tersiyle aln ında biriken soğ uk terleri sildi.

— “Ötesini de anlatmam ı istiyor musunuz, Mon-senyör?”

— “Hepsini anlatınız.”

— “Buradan çık alım.”

Beraberce çıktılar Daha iyice aydınlanmayan yollarda beş dakika kadar yürüdüler.

Sütnine durdu:

— “Buradan eve bakar mısınız? Bakınız? Bakınız, üst kat pencere ne kadar açık bir şekilde görünüyor. Farkında mısınız?”

— “Ben eve girdiğim zaman kardeşim bu pencerede duruyordu.”

François titredi. Bundan ne kadar yıl önce geçen bir olayı şimdi sanki gözleriyle görüyordu. Henri, bu camın önünde, elinde şapkasiyle duruyordu. Her an bir işaret vermeye hazır gibiydi.

Sütnine:

— “Ötesini kocam anlatacak,” dedi.

İhtiyar adam bir adım atarak François’ın önünde eğildi.

— “Herşey sanki dün olmuş gibi aklımdadır. O gün akşama kadar şu tarlada çalışmışım. Yorgunluğumdan, biraz dinlenmek için uzanmışım. Uyandığımda az ötede bir adam duruyor, mantosunun altında bir şey saklıyordu. Kıyafetinden, bunun şato adamlarından biri olduğunu anlamışım... Adam hiç kıpırdamadan duruyor ve gözlerini pencereden ayırmıyordu. Nihayet sakladığı şeyi gördüm. Bu bir çocuktur. Fakat kimin çocuğu olduğunu bilmiyordum. Adam yarım saat kadar böyle durduktan sonra çocukla beraber gitti... İşte gördüğüm şey bundan ibarettir. Kulübeye döndüğüm zaman karımdan, sizin geldiğinizi ve gittiğinizi öğrendim.”

İhtiyar adam sözlerini bitirince sütnine tekrar anlatmaya başladı:

— “Sizinle Jeanne ve Henri arasında neler cereyan ettiğini anlamamışım. Sonra Jeanne’nin ağ-

zından dökülen abuk sabuk şeylerden hakikati an-
lar gibi oldum. Nihayet bir adam gelerek kızı anne-
sine teslim etti. Jeanne o zaman sizi bulmak için
hemen fırladı. Ve bir daha geri dönmedi. Onu öl-
müş biliyordum. Bunun için çok ağladım. Altın bir
kalbe sâhip olan ve kocasını o kadar çok seven, ona
o kadar sâdık olan bir kadının başına böyle bir felâ-
ket gelmesi beni de harap etmişti. O kadar ağladım,
o kadar göz yaşı döktüm ki, artık ağlayamıyordum.
Çünkü dökcek göz yaşım kalmamıştı. Artık, haya-
tında tek bir isteğim vardı: Bir insan bana gelip:
'Jeanne ölmedi, yaşıyor, lâıyk olduğu saadete de
erişti.' Demesini bütün kalbimle temenni ediyordum.
Bana bunu söylemeye geldiniz, değil mi, Monsen-
yör?"

François, ihtiyar köylü kadının önünde diz çöktü:

— "O hâlde size istediğiniz müjdeyi vereyim,"
dedi. "Jeanne, hayattadır. Ve lâıyk olduğu saadete
mutlak surette erişecektir. Bunu size vaat ediyorum."

Ondan sonra yine kulübeye geldiler. François, Je-
anne'nin odasına çekilerek bir süre yalnız kaldı. İçi-
ni boşaltarak hüngür hüngür ağladı. Sonra onlara
vedâ ederek doğruca şatoya gitti.

Şatodakiler François'i görünce, çok şaşırdılar. Fa-
kat Mareşal orada da fazla kalmadı. Sadece bir kalem
kâğıt istedi. Ve ihtiyar sütnineyle kocasına, bulun-
dukları ev ile civarındaki tarlaları bağışlayan bir kâ-
ğıt imzaladı. Bunu ertesi günü sütnineyle kocasına
vermelerini tembih etti. Sonra şatonun en güzel dai-
resinin yeni baştan döşenmesini yakında buraya otur-
mak üzere iki prensesin geleceğini bildirdi.

Artık işlerini bitirmişti. Atına atlayarak Paris'e
doğru dörtnala hareket etti. Konağına vardığı zaman
sabah yeni olmuş bulunuyordu. Yolda hep aynı şeyi

düşünüyordu. Jeanne'yi mutlaka bulacak ve onu mesut etmek için elinden geleni yapacaktı. O kadar ki, Jeanne ile arasında hiçbir bağ olmadığı, ayrıca kendisinin de başkasıyla evli bulunduğu bile aklına gelmiyordu.

Fakat bir nokta vardı ki, onu hâlâ düşündürüyordu. Jeanne neredeydi? Zavallı kadının başına son anda yeni bir felâket gelmiş olmalıydı.

Kendi kendine:

«Önce onu bulmak lâzım,» diye tekrarladı. Diğer şeyler hep sonra halledilebilirdi. Fakat ilk hedef onu bulmak olmalıydı.

Pardaillan'a gelince, o bütün geceyi merak ve biraz da endişe içinde geçirmişti.

Mareşal nereye gitmişti? Ne vakit gelecekti? Böyle gece yarısı atla nereye gidebilirdi? Yoksa duyduğu heyecan karşısında aklını mı oynatmıştı?

Bütün bunlar arka arkaya aklına geliyor, bir türlü bir sonuca varamıyordu.

Bir koltuğun üzerinde uyumayı denedi, olmadı. Odada aşağı yukarı gezinmekten ayakları yorulmuştu.

Sonra onu düşündüren bir nokta da, Mareşalin, babası hakkında nasıl bir karar vereceği idi. Çünkü kızı kaçırın babasıydı. Bunu açıkça söylemişti. Yalnız buna karşılık, babasının genç kadına bir elmas verdiğini söylememişti.

Fakat bu son hareketi de doğrusu, babasının suçunu kapatamazdı. Onun bu davranışı, bir ailenin perişan olmasına ve birçok kimsenin derin ıstıraplar çekmesine sebebiyet vermişti.

Sabaha karşı bulunduğu odanın kapısı açılarak içeriye İsviçre'li uşak girdi. Şövalyeyi görünce şaşkınlıktan donakaldı. Çünkü Pardaillan'ın, Mareşal-

le beraber konağa girdiğini görmemişti. Mareşal de bunu hiç kimseye haber vermemişti.

Uşak:

— “Siz misiniz?” Diye kekeleydi.

— “Evet, benim.”

— “Garip şey...”

— “Yaranız nasıl oldu?”

— “İyi... Fakat siz buraya nasıl girdiniz?”

— “Tabii yürüyerek...”

— “Fakat nereden girdiniz?”

— “Kapıdan...”

İsviçre’li uşak yavaş yavaş kızmaya başlamıştı. Fakat Pardaillan’ın kuvvetini hatırlayınca aşağıdan almaya karar vererek sordu:

— “Kapıdan girdiniz, öyle mi?”

— “Pencereden girmediğimi söyledim zannederim.”

— “Peki, kapıyı size kim açtı?”

— “Sen açtın.”

— “Ben mi?”

İsviçre’li uşak, ellerini saçlarına daldırarak koparırcasına çekti:

— “Şimdi buraya nasıl girdiğinizi anlatır mısınız?”

— “Deminden beri bunu sana anlatıyorum ama, sen anlamıyorsun. Kapıdan girdim, diyorum. Kapıyı da bana açan sensin... Oldu mu?..”

İsviçre’li adamakıllı kızdı:

— “Şimdi bu işin sana neye mal olacağını göreceksin. Seni gidi yalancı!”

— “Sözlerine dikkat et!”

— “Bir de beni tehdit mi ediyorsun?”

— “Nasıl istersen öyle anla!..”

— “Buradan kendi ayağınla defolur musun?”

— “Ne demek istiyorsun?”

— “Demek istediğim şu: Konağa herhâlde hırsızlık etmek için girdin. Ben de seni suçüstü yakaladım. Şimdi tevkif ettireceğim. Cezasının ne olduğunu bilmem biliyor musun?..”

— “Nedir?..”

— “Şimdi sana gösteririm. Buraya köpekle gelip beni yaralamanın cezasını da böylece çekeceksin.”

— “Çok tuhaf bir adamsın vesselâm!”

— “Tuhafı filân şimdi görürsün.”

Fakat İsviçre’li uşağın sözleri yarıda kaldı. Kolu-
nun şiddetle sıkıldığını gördü. Başını çevirince,
François de Montmorency ile burun buruna geldi.

Mareşal:

— “Dışarı çık, içeriye kimsenin girmemesi için nöbet bekle!” Emrini verdi.

Uşak hayretten donakalarak dışarı çıktı. François
o zaman Pardaillan’a döndü:

— “Sizi yalnız bıraktığımdan ötürü kusuruma bakmayınız,” dedi. “Son derece heyecanlı ve telâş içindeydim. Fakat şimdi görüyorsunuz ya, tama-
miyle sâkinleştim. Size, dostum, kelimesiyle hitap et-
meme müsaade etmenizi rica ederim. Çünkü bana
dünyada beni çok sevindirecek bir haber getirdiniz.”

Pardaillan titredi:

— “Galiba benim Pardaillan’ın oğlu olduğumu unutuyorsunuz...”

— “Hayır, unutmuyorum. Bilâkis bu davranışınız
sizi gözümde daha ziyade büyülmüş bulunuyor. Ba-
banıza çok bağlı olduğunuzu görüyorum. Böyle iken
büyük bir fedakârlık göstererek onu feda ettiniz.”

— “Doğrusu, babamı çok severim. Annemi hiç bilmem... Çünkü onu hiç görmedim. Babam bana küçükken baktı. Beni savaflara götürdü. Kılıcıyla beni kaç defa korudu... Açık yerlerde yattığımız zamanlar, üşümeyeyim diye her zaman mantosunu bana verdi. Birçok defa bana yiyecek verir: ‘*Sen ve, ben kendime ayırdım, sonra yiyeceğim*’ derdi. Halbuki torbasını aradığım hâlde yenecek hiçbir şey bulamazdım. Bütün bunları anladığınızı zannediyorum. Bunun için babamı çok severim. Çünkü yeryüzünde ondan başka beni seven ve düşünen tek bir kişinin bulunmadığını bilirim.”

— “O hâlde, nasıl oluyor da babanızı suçlandıran mektubu bana getirdiniz?”

— “Daha önce de söyledim: Bu mektubu size getirmeye mecburdum. Fakat buna rağmen, babamı müdafaa etmekten hiçbir vakit geri kalmam!”

Pardaillan bir saniye kadar düşündü:

— “Beni bir dost telâkki ettiğinizi söylemekle, bana karşı büyüklük gösterdiniz. Fakat, babam hakkında nasıl bir fikir beslediğinizi bilmem lâzım... İşte size kalbimde ne varsa söyledim. Sizin de fikirlerinizi açıkça söylemenizi isterim. Eğer babama düşman olursanız, ben de size düşman olurum. Babama, işlediği cinayetten dolayı bir ceza vermek isterseniz, ben kendisini kılıcımla koruyacağım.”

Şövalye titreyerek durdu.

Mareşalin ağzından çıkacak söz, bütün istikbalini tâyin edecekti.

François da zor bir durumda kalmıştı. Babası hakkında derhal bir karar vermek mecburiyetinde bulunuyordu. Bu kararı vermeden önce birkaç dakika düşündü. Sonra bu mert ve açık sözlü delikanlıya elini uzattı:

— “Benim için dünyada sadece bir tek Pardaillan vardır. Ve bu Pardaillan, yıllarca kalbimde taşıdığım bir acıyı silmiş bulunuyor. Eğer bir gün babanıza rastlayacak olursam, senin gibi bir oğul yetiştirdiğinden dolayı kendisini tebrik edeceğim.”

Şövalye, kendisine uzatılan eli sevinçle yakaladı:

— “Size şimdi açıkca söyleyebilirim ki, eğer babam hakkında ağır bir şey söyleseydiniz, buradan ancak ölüm çıkacaktı.”

Mareşal bir şey söylemeyerek bakıyordu. Pardaillan devam etti:

— “Size babamın yaptığı bu fena hareketi tâmir etmeye çalıştığınızı da söylemek isterim.”

— “Ne şekilde?..”

— “Bunu onun ağzından dinledim. Çocuğu kaçıran babam olduğu gibi, onu annesine geri veren de yine kendisidir.”

— “Evet, evet, anlıyorum!”

— “Bu hareketi yüzünden öldürülmeyi göze alamadığından çocuğunu anasına iade ettikten sonra beni yanına alarak oradan kaçtı.”

— “Bu işde bir tek câni vardır ki, o da kardeşimden başkası değildir!..”

Sonra Pardaillan’ın elini şiddetle sıktı:

— “Bu çok feci bir meseledir,” dedi. “Bu cina-yetin kardeşim tarafından işlenmesi, bütün yalan ve hilelerin onun tarafından uydurulması müthiş bir şeydir. Fakat artık bunları bırakalım. Onların yardımına koşalım!”

— “Hakkınız var, Mareşal...”

— “Şimdi bu konuda ne biliyorsanız bana lütfen hepsini anlatınız.”

Pardaillan bunun üzerine, nasıl tevkif edildiğini,

Bastille'den nasıl kaçtığını ve ihtiyar ev sahibini, mektubu açmış, okumak üzereyken nasıl yakalandığını birer birer anlattı. Yalnız bir şeyi anlatmadı: O da Jeanne ile Loïse'nin kendisinden niçin yardım istedikleriydi.

Şövalye sözlerini şöyle tamamladı:

— “Bence tâkip edilecek iki iş var: Dük d’Anjou’nun bu ev etrafında dolaştığını söylemiştim. Jeanne’yi, adamlarının yardımıyla o kaçırmış olabilir. Bu durum karşısında kadınların ne olduğunu Kralın kardeşine sormak gerekir.”

Mareşal başını salladı:

— “Ben d’Anjou’yu tanırım. Böyle rezalet çıkarak işlerden çok çekinir.”

— “Öyleyse bu işde kardeşinizin önemli bir rol oynaması muhtemeldir. Kadınları Otel de Mesmes’de aramamız gerekecek. Bunu, bana bu gece orada araştırma yaparken yardım edecek olan Kont de Marillac’a da söylemiştim.”

Mareşal bir dakika kadar düşündü:

— “Galiba doğru düşünüyorsunuz. Belki de kardeşim onlara rastladı. Ve böyle hareket etti.”

Sonra birdenbire Pardaïllan’a döndü:

— “Beni Paris’te bulamasaydınız, bu araştırmayı yapacaktınız demek, öyle mi?”

— “Evet, Monsenyör!”

— “Fakat neden? Niçin kendinizi böyle büyük bir tehlikeye atacaktınız? Bunda nasıl bir menfaatiniz var?”

— “Babamın yaptığı bir fenalığı tâmir etmek istiyorum.”

— “Evet, doğru!. Siz hakikaten pek mert bir gençsiniz... Size bu soruyu sorduğumdan dolayı beni af-

fediniz... Ben şimdi gidip kardeşimi bulmak fikrindeyim.”

— “Fakat Mareşal Damville’yi bulmak, tehlikeli bir iş değil midir?..”

François bağırdı:

— “Ah, ona bir rastlasam, bunun hangi taraf için tehlikeli olduğunu anlardınız.”

— “Sizin için söylemiyorum. Monsenyör... Zavallı kadınlar için böyle konuşuyorum.”

— “Onlar için mi?”

— “Elbette... Eğer kadınlar onun elinde esir iseler ve siz ona başvuracak olursanız, kimbilir ne yapar? Belki de onları bir daha bulamayacağımız bir yere kaçıtır. Belki daha fena bir şeye başvurur.”

François kekeledi:

— “Kızım...”

— “Evet, kızınızı da düşünmeniz lâzımdır. Bana bir gün ve bir gece izin veriniz. Ben Otel de Mesmes’de ne olup bittiğini öğreneyim. Eğer bu kadınlar orada iseler belki kendilerini sağ salım kurtarmak için kolay bir yol buluruz. İntikam meselesine gelince...”

— “Evet, devam ediniz.”

— “O zaman siz de kuvvetinizi kullanırsınız.”

— “Sizi dinledikçe, cesaret ve zekânıza hayret ediyorum. Bu vesileyle sizi tanımış olduğumdan dolayı memnunum.”

— “Demek serbestçe hareket tememe müsaade edeceksiniz...”

— “Yarına kadar...”

— “Ben de akşama kadar bu işi başarmaya bütün kuvvetimle çalışacağım.”

— “Eğer buna muvaffak olursanız, size karşı ölünceye kadar kendimi borçlu hissedeceğim.”

Şövalye gitmek üzere ayağa kalktı. Mareşal kendisini hararetle kucakladı.

Pardaillan konaktan çıkar çıkmaz doğru Devinière Oteline gitti. İyice hazırlanması gerekiyordu. Ne olup biteceğini hiç kimse kestiremezdi. Ondan sonra:

— “Haydi bakalım... Talihin açık olsun!” Diye kendi kendine söylendi. Ve otelden çıktı.

İHTİYAR PARDAILLAN

Bu olaylardan iki ay kadar önce soğuk bir akşam, iki adam, Angers civarında Ponts - de - Cé hanına inmiş bulunuyordu. Bunlardan biri, bölüğüne katılmak için yola çıkan bir yüzbaşıya, diğeri de onun emir erine benziyordu. Yüzbaşıya benzeyen adam, Bordeaux'dan gelerek acele Paris'e gitmek isteyen Mareşal Damville idi.. Kimsenin gözüne çarpmamak için böyle giyinmiş bulunuyordu. Aynı zamanda bu handa birisiyle randevusu vardı.

Emir eri sık sık dışarı çıkarak Angers yoluna bakıyordu. Akşam üzeri hancı kapıyı kapamak isteyince, yüzbaşı buna engel oldu. Bir adamın geleceğini, onu beklemekte olduğunu söyledi.

Nihayet gece karanlığında bir atlı, hanın önünde durdu.

Bekledikleri adam bu idi. İçeri girince Damville ile bir odada yalnız kaldılar. Damville, yeni gelene sordu:

— “Angers Şatosundan geliyorsunuz, değil mi?”

— “Evet efendim!”

— “Dük tarafından söylenecek bir sözünüz var mı?”

— “Hangi Dük?..”

— “Son günlerde şatoyu ziyaret eden Dük...”

— “Lütfen, ismini söyler misiniz?”

— “Dük'ün mü?”

— “Evet!..”

— “De Guise...”

— “Şimdi anlaştık, muhterem Mareşal. Tâkip edildiğimiz için bu kadar ihtiyatlı davrandığımdan dolayı beni affediniz...”

— “Pekâlâ, pekâlâ Guise hâlâ Angers’de mi?”

— “Hayır, üç gün önce Paris’e gitti!”

— “d’Anjou?..”

— “O da dün gitti!”

— “Aralarında bir anlaşma oldu mu?”

— “Zannetmiyorum.”

— “Henri de Guise’den bazı emirler getirdiniz mi?”

— “Evet efendim!”

— “Nedir?..”

— “Martın otuzuncu günü akşamı saat yirmibir otuzda Paris’te Saint - Denis Sokağında, Devinière Otelinde bulunacaksınız...”

— “Anladım.”

— “Maskeli olacaksınız. Başınızda kırmızı bir tüy bulunacak... İçeri girince, şair Ronsard’ı soracaksınız.”

— “Hepsi bu kadar mı?”

— “Evet... Artık gidebilir miyim? Kaybolmam, kimsenin gözüne çarpmamam lâzım...”

— “Gidebilirsiniz.”

— “Sizden bir ricam var!”

— “Nedir?”

— “Her ne kadar Dük d’Anjou’nun emrinde çalışıyorsam da, Henri de Guise’ye son derece sâdık ol-

duğumu kendilerine tekrarlarsanız, minnettar kalırım.”

— “Her yerde hizmetinizde bulunmakla iftihar edecek olan Maurevert...”

Adam, Damville’yi selâmladıktan sonra yanından çıktı. Birkaç saniye sonra handan ayrılan bir atın gittikçe zayıflayan nal sesleri duyuldu.

Mareşal Damville, kendi kendine:

«İşte hilekârın biri,» diye söylendi. «*Guise böyle adamları nasıl kullanıyor? Bugün efendisine ihanet ettiği gibi, yarın da bize ihanet etmekten çekinmez. Bunu Düke söylemeliyim. Şimdi Devinière Oteline gitmek lâzım geliyor. Oraya gideceğim.*»

Devinière Otelinde geçen olayları daha önce nakletmiştik.

Maurevert gittikten sonra emir eri, Mareşalin yanına çıktı:

— “Yolumuza devam edecek miyiz?” Diye sor-du.

— “Hayır, geceyi burada geçireceğiz. Yarın sabah şafakla yola çıkarız. Şimdi karnım acıktı. Bana çabuk yemek getir.”

Emir eri çekildi. Tam bu sırada Henri de Montmorency’nin kulağına birtakım tartışma sesleri geldi.

Hancı:

— “Sana, atını oraya koymayacaksın diyorum. Ben hancı değil miyim? Burada ben emir veririm!”

— “Ben de sana, atım orada rahattır,” diyorum.

Henri titreyerek:

«*Tanıdık bir ses...*» Diye mırıldandı.

Hancı:

— “Bu ahır, senyölerin atlarına mahsustur, anladın mı?”

— “Ben de sana diyorum ki, atımı gösterdiğin inek ahırına koymayacaksın.”

— “Sersem dilenci, kendini gece yarısı sokağa mı attıracaksın?..”

— “Galiba bir sopa yemek istiyorsun.”

— “Ben mi sopa yiyeceğim? Vay serseri vay!”

— “Şarap fıçısı herif... Kafamı kızdırma, sana pahalıya ödetirim!..”

— “Ne diyorsun? Bir han sahibine böyle sözler söylemenin cezasını şimdi sana gösteririm.”

Tartışmanın sonu birtakım küfürler ve hiddetli bağırışmalarla kesildi. Sonunda sadece bazı inlemeler duyulmaya başladı.

Henri gürültüyü duyunca odasında daha fazla duramayarak aşağı koştu. Hanın avlusunda bir adam, hancıya mükemmel bir dayak atıyordu. Hancı imdadına koşulduğunu görünce:

— “Koşunuz, adam öldürüyorlar,” diye çığlığı bastı.

Dayak atan adam karanlıkta bir asîlzadenin yaklaştığını farkedince durdu:

— “Kılıcınızdan ve tavrınızdan bir asîlzade olduğunuzu anlıyorum. Sizi bu kavganın sebebi için hakem tâyin edelim...”

Mareşal Damville, başıyla bir kabul işareti yaptı. Adam devam etti.

— “Bu terbiyesiz herif, atımı bulunduğu yerden çıkarmak ve inek ahırına sokmak istiyor.”

Hancı da soluk soluğa:

— “Ahır ancak üç at alabilir. Orayı Senyörün

binek ve yedek atlarıyla emir erinin atları dolduruyor,” diye cevap verdi. Yabancı adam, hancının sözlerine aldırmadan konuştu.

— “Üç atın sığdığı yere dört at da sığabilir. Doğru söylemiyor muyum? Sonra atım çok cins bir hayvandır. Onu size göstermek isterim, görün ne kadar güzel ve iyi bir hayvandır.”

Hancı:

— “Cins bir hayvan mı? Şaşarım aklına...” Diye atıldı ama yabancı aldırmadan devam etti:

— “Onun sözlerine bakmayın. Hey, buraya bir ışık verin.”

Hancı da, haklı olduğunu göstermek gayretiyle hemen ışığı getirtti. Henri ışığı alarak evvelâ adamın yüzünü aydınlattı. Ve derhal tanıdı. Dudaklarının arasından:

— “Aldanmamışım. O imiş.” Diye mırıldandı.

Aynı zamanda ahırın kapısı açılmıştı. Ahırda kendi atının yanında bağlanmış, son derece zayıf, kemikleri çıkmış, iskelet hâline gelmiş, yüksek, kuru kafalı bir at gördü. Hâlerinden günlerce aç kaldığı belli oluyordu. Bununla beraber kuvvetli ve dayanıklı bir hayvan olduğu da anlaşılıyordu.

Yolcu devam ediyordu:

— “Bakınız şu nazik kafaya... Şu parlak tüyle-re, şu ince bacaklara bakınız... Hiç böyle cins bir hayvanın bir inek ahırında yatması doğru olur mu? Siz söyleyin...”

Asîlzade o zaman konuştu:

— “Hakkınız var, Şövalye de Pardaillan!.. Atınız hakikaten değerli!..”

Yolcu hayret içinde, ağzı açık kaldı. Az daha haykıracaktı. Beriki bir işaret yaptı:

— “Yerinde olan isteğinizi hancı kabul ediyor. Size gelinee, benimle beraber yemek yemeyi kabul ederseniz, çok memnun kalırım.”

İhtiyar Pardaillan, cevap vermeden kendisini tâkip etti. Mamafi odaya girince, her zamanki ihtiyatlı vaziyetini almakta gecikmedi. Sol elini kılıcının kabzasından ayırmadan:

— “Sizi sıhhatte gördüğümünden dolayı çok memnun kaldım,” diye konuştu.

— “Ben de... Fakat biraz ihtiyarlamışsınız.”

— “Tabî, ne olacak... Siz de büyümüşsünüz. Sizi ilk tanıdığım vakit ancak ondokuz, yirmi yaşlarında bulunuyordunuz. Şimdi otuzbeş, otuzaltı yaşlarında olmalısınız.”

— “Evet...”

— “Neydi o günler! Çok gürbüz ve kuvvetli bir gençtiniz. Hâlâ da her yerde methinizi duyarım. Çok sert dövüşüyormuşsunuz. Şimdiye kadar sayısız Huguenot öldürmüşsünüz... E.. Ne de olsa iftihar ederim. Çünkü size kılıç kullanmayı ilkönce ben öğrettim. Bana gelince hep eskisi gibiyim. Hiç değişmedim. İhtiyar bir asker ne kadar değişebilirse, o kadar değişirim. Artık görüştük. Size iyi geceler dileyerek gideyim. Bu gece buradan ayrılmam lâzım. Allah saadetinizi artırsın...”

— “Hiç olmazsa beraber yemek yiyelim.”

Pardaillan'ın gözleri bir masanın üzerinde kurulmuş olan mükellef sofraya ilişti. Fakat sonra hemen kendini topladı:

— “Beni mâzur görmenizi rica edeceğim. Çünkü gideceğim yerde beni bekliyorlar.”

— “Sizi pek o kadar beklemediklerini zannede-

rim. Çünkü az önce ahır meselesinden dolayı han-
cıyla kavga ediyordunuz...”

— “Herhâlde gitmeliyim, Monsenyör!..”

— “Eğer gitmeye kalkışacak olursanız, benden
korktuğunuza inanacağım.”

Bu söz üzerine Pardaillan çivi gibi bulunduğu ye-
re mihlandı kaldı. Ve bir kahkaha savurdu:

— “Korkmak mı?.. Fakat benim korkabilmem
için ancak şeytana rastlamam lâzım... Hattâ onun
bile boynuzlarından tutup sivri dilini koparmaya ça-
lışırım. Görüyorsunuz ya, şeytan bile olsanız, yine ya-
nınızda bulunmaktan korkum olamaz...”

Böyle söyledikten sonra şapkasiyle mantosunu kar-
yolanın üstüne attı. Kılıç kayışının tokasını çözdü.
Rahatça yemek yemek üzere hazırlığını tamamladı.
Yalnız kılıcını masanın yanına bıraktı.

Bütün bunlar Henri de Montmorency’nin gözünden
kaçmamıştı. O da kılıcını çıkarıp karyolanın üzerine
bıraktı... Bunu gören Pardaillan da kılıcını oraya
attı.

Ondan sonra karşı karşıya yemek sofrasının başı-
na geçtiler. Pardaillan:

— “Sayenizde bu akşam mükemmel surette kar-
nımı doyuracağım,” dedi.

Yemeği neşe ile yiyorlardı. Pardaillan, Mareşalin
maziden söz etmemesine hayret ediyordu. Konuşma-
ya devam etti:

— “Doğrusu yemekler pek nefis. Sıcak, güzel bir
oda... Halbuki ben gecelerimi çoğunlukla açıkta,
yıldızlar altı otelinde geçiririm. Gördüğüm aydınlık,
ay aydınlığıdır. Nefis yemek kokuları yerine yabanî
ot kokuları ve şarap yerine yağmur suyu içerim.”

Henri'nin konuşmaması, Pardaillan'ı şüphelendiriyordu. Kendi kendine:

«Hay Allahın belâsı, acaba ne kuruyor? Bunun dudaklarındaki şu acı gülüş de hayra alâmet değil... İşler galiba fena. Ben susan insanlardan çekinirim. Neyse, elbette anlıyacağız,» diye düşünüyordu.

Nihayet Henri de söze başladı:

— “Demin sizi birdenbire tanıdım. Hem nasıl tanımam!.. Hiç değişmemişsiniz! Yalnız elbiseleriniz eskimiş. Arkanızdaki ceket, beni bırakıp gittiğiniz zamanki aynı ceket...”

Pardaillan: «Nihayet meseleye geliyoruz» diye düşündü. Henri devam ediyordu:

— “Zavallı ceket epeyce eskimiş. Her tarafı yama içinde. Ya çizmeleriniz?.. Onlar da pek fena bir durumda.. Mahmuzlarınız bile başka başka... Atınızın nasıl olduğunu gördük. Bu hâlinizle o kadar mesafeyi nasıl katedebildiğiniz şaşılacak bir şey...”

Mareşal ihtiyar askerle alay ederken Pardaillan da bıyık altından gülerek kendisini dinliyordu:

— “Bu da zevkli bir hayat değil mi?” Diye sordu. “Ben kendi hesabıma sefaletin zevkini çıkarıyorum. Esasında yeni çuhadan bir ceket giymek hoşsa da, böyle giyinen serseriler arasında cesur olanları ayırmak güç olur.”

Henri bu iki anlamlı cümleyi bir türlü tefsir edemiyordu. Pardaillan bir şişe şarabı daha yuvarladıktan sonra:

— “Bu geceyi hiç unutmayacağım,” dedi.

Henri dirseklerini masaya dayayarak çenesini avuçları arasına aldı:

— “Ha, birdenbire aklıma geldi,” dedi. “Sizi görmediğim zamandan beri neler yaptınız?”

— “Ben mi? İşte gördüğünüz gibiyim. Muhterem babanız beni alıp şatonuza getirdiği zamanki hâlim-deyim.”

— “Yâni?”

— “Yâni serseriyane dolaşıyorum. Bazan yollar-da, çatı altlarında geceledim. İki sene kadar da Pa-ris'te oturdum.”

— “Paris'te ha? Peki oradan neden ayrıldınız?”

— “Niçin mi? Söyleyeyim. Paris'te gayet rahat-tım. Oturduğum otelde iyi yiyip içtiğimden gitgide semizliyordum. Fakat bu rahatım bozuldu. Çünkü bir Ekim gecesı...”

Mareşal titredi, Pardaillan devam etti:

— “Evet, bir Ekim gecesı bir sokak başında eski tanıdıklarım-dan birini gördüm. Bu adamdan her nedense çekiniyordum. Çünkü kendisi beni kendi ak-lınca zorla mes'ut etmek istiyordu.”

Pardaillan bir bardak dolusu şarabı daha mideye yuvarladıktan sonra devam etti:

— “Eğer Paris'te kalacak olursam bu adamla bu-run buruna geleceğimi de düşündüm. Bütün rahatım kaçacaktı. İşte bunu düşünerek başımı alıp savuş-tum. Doğrusu bu kararı vermek için oğulmu da dü-şünmem lâzımdı. Biraz da onun için kaçtım. Vay ca-nına! Şarap insanı geveze yapıyor. Yine ağzımdan ka-çırdım.”

Henri de Montmorency :

— “O tarihlerde ben de Paris'te bulunuyordum,” dedi.

— “Ne olurdu, o adama rastlayacağım yerde size rastlasaydım.”

— “Evet, Paris'te idim. Başıma da bir iş gelmiş-ti. Sokakta birkaç hırsızın hücumuna uğramıştım.

Hapı yutmak üzereyken cesur bir adamın yardımıyla kurtuldum. Hattâ ona en iyi atım olan Galaor'u da hediye ettim."

İhtiyar asker içinden: «*Hay seni kurtaran adamı şeytan götürsün*» diye düşündü.

Henri birdenbire:

— "Azizim Pardaillan!" Dedi. "Onaltı sene birbirimizi görmediğimiz ve şimdi iki saattir konuştuğumuz hâlde ihanetiniz hakkında hiçbir şey söylemedim."

Pardaillan gözleriyle kılıcına baktı:

— "Nasıl ihanet?"

— "Onu unuttunuz mu yoksa?"

— "Ha, aklıma geldi. Ormanınızda bir geyiği öldüren şu çapkından bahsediyorsunuz galiba. Ceza olmak üzere onu bir ağaca astırmıştınız. Siz gittikten sonra onu kurtarmıştım. Çapkın teşekkür bile etmeden defolup gitmişti. Evet, evet! Doğrusu bu bir ihanetti."

— "Onu kurtardınız demek! İtiraf edeyim ki bunu bilmiyordum. Ben başka şeyden bahsediyorum."

— "Tamam! O da aklıma geldi. Bir gece sizin gibi çapkın birkaç baronla yeni evlenen bir köylünün kulübesini basmaya ve gelini kaçırarak kocasından evvel kendisiyle evlenmeye karar vermiştiniz. Fakat kulübeyi boş ve kuşu uçmuş buldunuz. Bakınız dikkat ediyor musunuz? Yüzüm ne kadar kızardı. Şimdi utanarak itiraf ederim ki, onlara olup biteni haber veren de bendim.

— "Bu kulübeyi de, uçan kuşu da çoktan unutmuştum."

— "Öyle ise fena! Kendi kendimi ele veriyorum.

Dilimi eşek arısı soksun! Müsaade ederseniz kılıcımı belime takayım. Karnımı doyurduğum zaman kılıcımı belimde görmez ve bacaklarıma çarptığını hissetmezsem bir türlü yemeği adamakıllı hazmedemem. Serserilere mahsus bir alışkanlık!”

Henri'nin dudaklarında garip bir gülümseme belirdi:

— “Şimdi geçmişi hatırlamaya başladınız!” Dedi.

— “Yoksa bana Margency’de cereyan eden olayı mı hatırlatmak istiyorsunuz?”

— “Evet, sizi asacağımı sanarak kaçmıştınız, değil mi?”

— “Asılmaktan korkmak mı? Fakat bu en rahat ölüm şeklidir Monsenyör. Bundan korktuğum için kaçtığımı zannediyorsanız çok aldanıyorsunuz. Evet, o gün size ihanet ettim. Çocuğu annesine verdim. Eminim ki, anasının ne kadar büyük bir ıstırap içinde bulunduğunu tahmin edemezsiniz. Eğer kendisini görseydiniz. Siz de çocuğu geri vermemi emrederdiniz. Kaçmamın sebebine gelince, sonradan çocuğu bana çaldırdığınız için pişman olacağınızı ve bu işi yaptığım için beni zindana attıracağınızı düşündüğüm dendi. Onaltı seneden beri her gün sizi dinleyerek böyle büyük bir felâkete sebep olduğum için kendi kendime sövüp saymaktayım. Elbette bu işten dolayı siz de pişman olmuşsunuzdur!”
yı siz de pişman olmuşsunuzdur!”

Henri de Montmorency:

— “Hafızanızın kuvvetine hayret ediyorum. Hafızanız da kolunuz kadar sağlam. Ben ise sadece bana ihanet ettiğinizi söyledim. Bunun sebebini araştırarak değilim. Şu anda artık herşeyi unutmuş bu-

lunuyorum. Hiçbir şey aklımda yok. Bence ihane-
tiniz sadece beni bırakıp gitmenizdir, o kadar.”

Ondan sonra ayağa kalktı:

— “Bundan başka, dövüşeceğimizi sanarak hemen
kılıcınıza davrandığınızı da unutacağım. Çünkü si-
zinle düello etmeyi düşünmüş değilim. Bunu da söy-
leyeyim.”

Pardaillan da ayağa kalktı. Kollarını göğsünün
üzerinde çaprazladı:

— “Siz, büyük ve asil insanlarla çarpıştınız. Fa-
kat ben kız kaçırmak ve çocuk çalmak gibi işlerle
uğraşan, zayıfları korumak, çapkınları yıldırma-
k için kolları çelik gibi kuvvetli şövalyelere malik iken
bunları zulüm yolunda kullanan Düklerden de de-
ğilim. Hayır, ne darağaçlarına çevrilecek bir ormanım,
ne fena niyetlerimi dindirecek bir köyüm, ne zin-
danlı bir şatom, ne de bana yaltaklanacak, dalka-
vukluk yapacak adamlarım, muhafızlarım var. Bu
bakıma ve bu ölçüye göre ben büyük bir senyör sa-
yılmam. Fakat insanlık ve şeref bakımından aramız-
da hiçbir fark olmadığına inanıyorum. Kılıçlarımız
arasında hiçbir fark yoktur. Beni yıldırabileceğinizi
sanıyorsanız çok aldanırsınız. İsterseniz şu anda bile
sizinle düello etmeye hazırım.”

Henri omuzlarını silkti:

— “Şövalye! Neler söylüyorsunuz? Sizinle konu-
mam lâzım. Onun için oturunuz!..”

Mareşal Damville, bu eski kurdun sözlerindeki giz-
li mânaları sezememiş miydi? Yoksa mahsustan an-
lamamazlıktan mı geliyordu? Pardaillan bunu anla-
yamadı. Mareşal sözlerine devam etti:

— “Görüyorum ki hâlâ eskisi gibi dövüşe düş-
künsünüz. Ancak kılıcınızı bu gece çekemeyeceksi-

niz. Bununla beraber bu hususta elinize istediğiniz kadar fırsat geçecektir. Sizi cesur ve kahraman bir asîlzade bildiğim için, size bu şerefine uygun işler vereceğim. Sözlerinizde kızacak bir şey bulamadım. Çünkü her erkek insan böyle konuşmalıdır. Bundan dolayı memnun da oldum. Bundan başka senelerce yanımda çalıştığınız için sizin ne derece açık sözlü ve sâdık bir insan olduğunuzu da bilirim. Şimdi beni dinleyiniz. Size bazı tekliflerde bulunacağım. Bunları kabul edip etmemekte tamamen serbestsiniz. Eğer istemezseniz, yollarımız burada ayrılır. Siz kendi yolunuza giderseniz. Ben de kendi yoluma! Eğer kabul ederseniz. Sizin için para ve şeref dolu bir istikbal açılacaktır.”

— “Sözlerinizi dinliyorum Monsenyör.”

İçinden de kendi kendine: *«Zaman bizim Henri’yi oldukça adam etmişe benziyor. Evvelce bu sözlerimin onda birini söylemiş olsaydım üzerime hücum ederdi. Acaba benden ne istiyor? Margency olayını unutmuş. Bundan dolayı bana kin tutmuyor. Üstelik yüzüme de gülüyor. Herhâlde benden bir çıkarı olmalı,»* diye düşünüyordu.

— “Şövalye! Birçok gencin, kahramanın çevikliğinizi kıskanacaklarını biliyor musunuz? Evvelce dehşetliydiniz; şimdi ise korkunçsunuz.”

— “Ben kendi işimi bilirim. Hepsi bu kadar.”

— “Fakat yaşıyorsunuz?”

— “Yaşımdan şimdilik şikâyetçi değilim. Yine eskisi gibiyim. Eski kuvvetimin eksildiğini sanmıyorum.”

— “Üç hayduda birden karşı koyduğunuzu görmüştüm.”

— “Yalnız üç kişi olsaydı işim daha rahat olurdu.”

— “Daha kalabalık da olsalar yine onları yeneceğinize eminim!”

— “Yollarda dolaşmanın bu faydası var. Şatonuzda rahatta iken vücudum çok gevşemişti. Rahata alışmak iyi değil! Halbuki yollarda her hafta mutlaka bir çarpışma oluyor. İşte bu idmanlar sayesinde çok şükür eski kuvvetimi devam ettirdim.”

— “Eskiden herşeye çatardınız. Durup dururken kavga çıkarmaktan zevk alırdınız.”

— “İtiraf ederim ki bu tabiatım oldukça geçti. Fakat şimdi de durup dururken bana çatıyorlar.”

— “Bunlardan o kadar tabii bir şekilde bahsediyorsunuz ki, insanın güleceği geliyor. Âdetâ yemek yemek gibi bir şey.”

— “Doğru söylüyorsunuz Mareşal! Hakikaten yemek yemek gibi bir şey. Ancak bazıları insanın karınını doyuruyorsa da bazıları da midesini bozuyor.”

— “Ne ise, şimdi sözlerime dikkat ediniz! Size çok mühim şeylerden bahsedeceğim.”

— “Sizi dinliyorum.”

Henri bir saniye kadar düşündü. Sonra katî kararını verdi:

— “Kral hakkında fikriniz nedir?”

Pardaillon’ın gözleri açıldı:

— “Fransa kralı mı?”

— “Evet.”

— “Fransa kralı hakkında benim gibi bir serserinin ne fikri olabilir? Kral kim, ben kimim? Fransa kralı her ne kadar Allah’tan biraz küçükse de, insanlardan pek büyüktür. Ona kim yan gözle bakabilir?”

— “Pardaillon, ben sizin böyle şeylere pabuç bırakmadığınızı pek güzel bilirim. Size namusum üzerine söz veririm ki sözleriniz burada kalacaktır.”

— “O hâlde önce sizin fikrinizi öğrenmek isterim.”

— “Bunu size açıkça söylemekten katiyen çekinmem. Dokuzuncu Charles bence bir kral olmaktan çok uzaktır.”

Pardaillan titredi. Gayriihtiyarî ayaklarının dibinde sonu görünmeyen bir uçurum hâsıl olduğunu sandı:

— “Ya, demek öyle!” Diye mırıldandı. “Doğrusu ben kralı tanımam. Kendisinin ahlâksız, deli, hasta, korkak ve merhametsiz bir adam olduğunu söylüyorlar. Fakat ben bir şey bilmiyorum. Yalnız kendisi için bana hayatını feda et deseler yan çiziceğimi söyleyebilirim.”

Henri’nin gözleri parladı:

— “Tamam!” Dedi. “Eğer fikriniz böyle ise, sizinle uyuşabiliriz. Siz serbest, kuvvetli ve cesur bir adamsınız. Bunları serserilik uğruna harcayacağınız yerde kutsal bir görev uğrunda harcayabiliriz. Bu korkak ve zalim kral yerine, âlicenap, iyi kalpli, genç, kuvvetli, etrafındakilere şeref ve servet kazanmaya imkân hazırlayan bir kral geçerse memnun olmaz mısınız?”

— “Yâni bana açıktan açığa krala ihanet etmemi mi, tavsiye ediyorsunuz?..”

— “Evet!..”

Pardaillan başını salladı. Henri de Montmorency devam etti:

— “Sizin tabiatınızdaki insanlar dünyada pek nâdirdir. Bana karşı ihanetinizin itimadımı ne kadar artırdığını gördünüz. Onun için sizinle açık açık konuşmaktan zevk duyarım.”

— “Bunu takdir ediyorum. Ancak bu iş insanı darağacına kadar götürür.”

— “Yoksa korkuyor musunuz?”

— “Korkmak mı? Sizden bile korkmadıktan sonra böyle bir işe girişmekten hiç korkar mıyım?”

— “O hâlde neden tereddüt ediyorsunuz?”

— “Kafam pek ince değil. Onun için işi o kadar iyi anlamadım. Bana bu işi açık açık söylemenizi rica ederim.”

— “Pekâlâ, öyle ise dinle. Bu işin içinde ben de bulunuyorum. Yâni senin anlayacağın işin sonu ne olursa olsun bu yolda sonuna kadar sebat edeceğim. Ancak girişeceğim çarpışmaları düşündüğüm için yanımda bana sadık birkaç kişinin bulunmasını istiyorum. Felâkete uğradığım takdirde bu adamlar yanımda bulunacak olurlarsa bir şeyden korkmam! Eğer savaşa girersem beni kılıcıyla müdafaa etmek üzere daima yanımda bulunacak, esir düşersem kurtarmaya çalışacak bir insana ihtiyacım var. Bu işi sizden güzel, sizden iyi hiç kimse yapamaz.”

— “Şimdi anlamaya başlıyorum. Siz, kafasını hiç işletmeksizin sadece kolunu kullanan bir adam arıyorsunuz.”

— “Evet! İşine geliyor mu?”

— “Eğer bana umduğum gibi bir fayda temin ederse neden gelmesin?”

— “Ne isterseniz söyleyiniz!”

— “Hizmetimin karşılığı...”

— “Bu iş için ayda beşyüz ekü ayırabilirim.”

— “Çoktur. Fakat nihayet bir aylıktır. O iş olursa mükâfat olarak ne vereceksiniz?”

— “Ne istiyorsunuz?”

— “Ben kendim için bir şey istemem.”

— “Ya?”

— “Oğlum için isterim.”

— “Oğlunuz da mı var?”

— “Bunu size söylememiş miydim?”

— “Öyle ya, söylemiştiniz. Peki oğlunuz için ne istiyorsunuz?”

— “Eğer iş başarılı ve Fransa tahtına istediğiniz kimse geçerse oğlum için para istemem. Kendisine sarayda bir teğmenlik vermek uygun bir mükâfattır. Beni oğlumu methediyor sanmayın. Kendisi hakikaten çok yaman bir silâhşordur. Bir de başımı koyduğum bu iş muvaffak olmadığı takdirde oğlum için yüzbin frank tazminat isterim.”

— “Yüzbin frank tazminatı kabul ediyorum. Diğer işin hâlli için de elimden gelen herşeyi yapacağım.”

— “O hâlde tamamiyle anlaştık, değil mi?”

— “Evet!”

— “İşe ne vakit başlayacağım?”

— “İki aya kadar. O zamana kadar bir şey yapılmayacak.. Nisanın ilk günlerinde konağımda bulunmanız yeter.”

— “İsterseniz daha önce de gelirim.”

— “Hayır, hayır. Lâzım değil. Sizi Paris’te görmeleri daha iyi. Paris’e gelir gelmez de doğru Hotel de Mesmes’e gelmeniz lâzımdır. Hiçbir yere uğramadan...”

— “Nisanın ilk haftasında bir gece gelirim.”

— “Anlaştık! Fakat o zamana kadar ne yapacaksınız?”

— “Ne yapacağım, serserilik! Yavaş yavaş, dolaşa dolaşa Paris’e yaklaşacağım.”

— “Paraya ihtiyacınız var mı?”

Mareşal cevap beklemeksizin emir erini çağırdı. Kulağına bir şey söyledi. Emir eri dışarı çıktı. Az sonra dönerek masanın üzerine yuvarlak bir torba bıraktı.

Pardaillan altın şıkırtılarını duyunca:

— “Çoktan beri duymadığım tatlı bir ses,” diyerek torbayı aldı ve cebine indirdi.

— “Tamamiyle anlaştık, değil mi?”

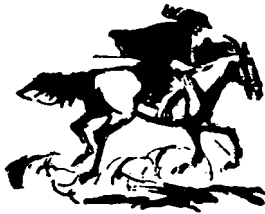
— “Evet Monsenyör!”

Pardaillan uyumak üzere odasına çekilirken Henri de Montmorency:

«Dük de Guise'nin ağırlığınca altın vereceği bir adamı elde ettim» diye düşünüyordu.

Pardaillan'a gelince o da:

«Başımı tehlikeye koyuyorum ama, oğlumun da istikbalini sağlıyorum,» düşüncesini aklından geçiriyordu.

MAHPUSLAR

Nisanın ilk günlerinde Pardaillan yeni elbiselerini giyinmiş olduğu hâlde Paris'e yaklaşır, oğlu da François de Montmorency ile görüşmeye uğraşırken, biz iki günden beri Hotel de Mesmes'de hapsedilmiş bulunan kadınlara dönelim.

Henri de Montmorency, konağın birinci katındaki dairesinde bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu. Henri, Jeanne'yi bulunca, artık unutmuş olduğunu sandığı bütün hisleri yeniden uyanmıştı. Jeanne'ye karşı eski aşk ve muhabbeti âdetâ yeniden doğmuştu ve bu sefer bu hisler kelimenin tam anlamıyla bir ihtiras şekline bürünmüştü. Onu elde edememek âdetâ izzetti nefesine dokunuyordu. Şövalye düşünüyordu:

«Önceleri onu çitler arasından gözetlerken kalbimin hızlı hızlı attığını hissederdim. Ona hiçbir zaman yaklaşamayacağımı zannederdim. Heyecanım o derece artardı. Biricik isteğim, onun benim olamayacağı gibi başkasının da olamamasıydı. Kardeşimi onun için kıskanıyordum. François beni ölüm derecesinde yaraladığı vakit beni en çok üzen şey, onların yeniden buluşabilmeleri ve sevişebilmeleri imkân ve ihtimaliydi. Çok şükür bu korkum tahakkuk etmedi. Daha sonra babamın onları birbirlerinden ebediyen ayırdığını duyduğum zaman sevincimden çıldırmak derecelerine gelmiştim. Ah, onun aşkını kazanabildiği için François'e karşı ne kadar büyük bir kin besliyordum. Şimdi Jeanne elimde. Acaba François nerede? Onu tekrar bulduğumu ve elde ettiğimi öğrenecek olursa kimbilir ne yapar? Bana ne kadar kızar?»

Tam bu sırada oda kapısı vuruldu:

— “Gir!”

İçeriye Damville’nin adamlarından biri girdi. Henri sordu:

— “Ne var?”

— “Hoşunuza gitmeyecek bir havadis.”

— “Nedir? Söyle!”

— “Kardeşiniz Paris’te bulunuyor.”

Damville sarardı:

— “Emin misin?”

— “Evet efendim. Kendisini bizzat gördüm ve tâkip ettim. Şimdi konağındadır.”

— “Aldanmadığına eminsin, değil mi?”

— “Katiyen efendim. Sizi nasıl görüyorsam kendisini de öyle gördüm.”

— “Pekâlâ, gidebilirsin!”

Henri de Montmorency yalnız kalınca bir koltuk sandalyesine düştü. Bir dakika önce onu bulmayı âdetâ temenni eder durumdayken şimdi tamamen değişmişti. Titriyor, âdetâ ağabeyisinin bulunduğu Paris’ten kaçmak istiyordu.

Kendi kendine:

— “Paris’te ha?” Diye kekeledi. “Ne tuhaf şey, onaltı yıldan beri birbirimizden uzaklaşmak istediğimiz hâlde bu en önemli günde yine aynı yerde buluyoruz. Talih sanki bizi istesek de, istemesek de birbirimize yaklaştırıyor. Kimbilir belki de yarın, bir hafta sonra burun buruna geleceğiz. O zaman ne yapacağız? Kozumuzu paylaşmamız lâzım gelecek mi?”

Ayağa kalkarak masaya şiddetli bir yumruk indirdi. Sonra:

— “Yalnız olsam, bütün bunlar bana vızgelirdi.”

Diye bağırdı. “Kendisini gözümü kırpmadan beklerdim. Hattâ daha ileriye giderek kendisini arar ve bulurdum. Tahkir eder, yüzüne karşı bağıırırdım. Fakat şimdi yalnız değilim. Jeanne de yanımda. Onu seviyorum ve François’in onun burada olduğunu bilmesini istemiyorum. Ağabeyimin de onu hâlâ sevmediği ne malûm? Şimdi Jeanne’yi bir yere saklamalı! Oyle bir yere ki, kendisini hiç kimse bulamasın.”

Birdenbire dudaklarında haince bir gülüş meydana geldi:

«Evet! Orası iyi! İyi oldu da aklıma geldi. Jeanne orada emniyette bulunacak. Kimse kendisini bulamayacak.»

Böylece düşündükten sonra odasından çıktı. Doğruca Jeanne ile Loïse’nin kapalı tutuldukları odaya geldi. Kapıyı vurup bir saniye kadar bekledi. Sonra kapıyı açtı.

Ana kız, karşısında idiler ve sanki birbirlerini korumak istermiş gibi sarılmış vaziyette duruyorlardı. Yüzleri bembeyaz olmuş, kendisine bakıyorlardı.

Henri önce Jeanne’ye baktı. Bu kadın hâlâ güzeldi. O kadar ki, aradan geçen yılların yüzüne vurduğu solgun renk onu daha da güzelleştirmiş ve mânalıştırmıştı.

Kapıyı kapadıktan sonra:

— “Nasılsınız Madam?” Diye sordu.

Jeanne o zaman cesaretle Loïse’nin önüne geçti.

— “Nasıl oluyor da bu çocuğun önüne çıkmaya cesaret ediyorsunuz?” Diye sordu. “Nasıl oluyor da onun önünde bana söz söylemekten utanmıyorsunuz?”

Mareşal alaylı bir davranışla:

— “Beni unutmadığınızı, tanıdığınızı görüyorum. Bundan dolayı kendimi tebrik etmeliyim. Demek

söyledikleri kadar ihtiyarlamamışım. Bunu da bana kendisini unutmadığınızı sandığım Şövalye de Par-
daillan söylemişti.”

Loïse acı bir çığlık kopararak elleriyle yüzünü sakladı. Jeanne:

—“Böyle acı bir hâtırayı kızımın önünde anmamız ancak bir alçaklıktır,” dedi. “Buradan derhal çıkınız! Bizi yakalatarak buraya getirmek suretiyle son bir fenalık daha yaptınız. Artık ne istiyorsunuz? Eğer şimdi de kızıma musallat olmayı düşünüyorsanız çok aldanıyorsunuz. Çünkü bugün onu herşeye rağmen koruyacak bir annesi var. Bunu biliniz.”

Henri de Montmorency hiddetle sarsıldı. Yumruklarını sıktı. Fakat sonra kendisine hâkim oldu:

— “Siz de hiç değişmemişsiniz. Hep eski hâlinizdesiniz. Sizi ne zaman görsem yüzünüzde nefret ve kinden başka bir şey göremiyorum. Aradan bu kadar çok yıllar geçtiği hâlde nasıl oluyor da hiç değişmiyorsunuz? Bana karşı söylediğiniz sözler benim için hiç önemli değil. Çünkü buraya sizinle mühim bir meseleyi görüşmek için gelmiş bulunuyorum.”

— “Benimle mi?”

— “Evet, sizinle! Aynı zamanda bu sözlerimizin aramızda kalmasını istediğim için kızınızın biraz çekilmesini rica ederim.”

Loïse yeniden annesinin boynuna sarıldı:

— “Anne, ben senin yanından ayrılmam!”

— “Merak etme yavrum. Annen senin yanından ayrılmaz! Bu adam ne derse desin! Annen seni daima koruyacaktır.”

Henri fena halde kızarıp bozardı. Jeanne’yi yalnız bırakmak için kurduğu plân böylelikle neticesiz kalmıştı. Bir ara zor kullanmayı düşündü. Fakat Jeanne

karşısında o kadar metin duruyordu ki, bundan da vazgeçmeye mecbur kaldı.

Fakat Jeanne'yle de mutlaka görüşmek istiyordu. Hiddetinden ve hırsından gözleri bulanıyor, âdetâ vahşi bir hayvan gibi yerinde duramıyordu.

Kısık bir sesle:

— “Niçin korkuyorsunuz?” Dedi. “Eğer maksadım sizi kızınızdan ayırmak olsaydı. Bunu önceden kolaylıkla yapardım. Böyle bir fikrim, böyle bir amacım yok. Evet size karşı pek şiddetli davranmıştım. Bundan sonra da öyle hareket edeceğim. Çünkü ben azimkâr bir insanım. Bir şeye karar verdim mi, bunu ne pahasına olursa olsun yaparım. Homurdanıyorsunuz. Fakat boş şey. Jeanne beni dinle ve bana inan! İşte François meydanda, seni terketti. Halbuki ben bir dakika bile seni unutmuş değilim.”

Aynı saniyede Jeanne'nin ağzından acı bir feryat döküldü:

— “Sefil!” Diye inledi. “Bizi birbirimizden ayıran sensin! Senin ihanetin ve yalanın buna sebep oldu.”

Jeanne hıçkırır hıçkırır ağlıyordu. Annesinin ağlamaya başlaması üzerine Loïse de kendisini tutamayıp ağlamaya başladı. Henri, ana-kızın birbirlerine sarılarak hıçkırmalarını büyük bir soğukkanlılıkla seyrediyordu. O zaman, bunları konağa getirildikleri zaman birbirlerinden ayırmadığı için hatâ işlediğini anladı. Hiçbir kuvvet Jeanne'yi yola getiremeyecekti. Şu hâlde en son çareye baş vurmak lâzım geliyordu ki, bu da, zor kullanmaktı.

O zaman heyecanını belli etmemeye çalışarak:

— “Pekâlâ,” dedi.. “İstediğiniz gibi hareket ediniz ve beni istediğiniz gibi suçlandırınız! Fakat ileride bana hak vereceksiniz.”

— “Sana mı hak vereceğiz?”

— “Evet, bana! Çünkü henüz sizi ne kadar büyük bir tehlikeden kurtardığımı bilmiyorsunuz. Bunu öğrendiğiniz zaman bakalım yine böyle sert davranmakta devam edecek misiniz? Şimdi size ne söylemek için geldiğimi bilmeniz lâzım.”

— “Ne söyleyecektiniz?”

— “Saint-Denis sokağında büyük bir tehlike içinde bulunuyordunuz. Sizi onun için oradan kaçırdım. Fakat aynı tehlike burada da var. Onun için sizi bütün tehlikelerden kurtaracak bir eve göndermeye karar verdim. Şimdilik ben gidiyorum. Siz hazırlanınız. Bir saate kadar sizi götürecek olan araba hazır olacaktır.”

Jeanne’nin ümitle gözleri parladı. Fakat onun bu hareketi Henri’nin gözlerinden kaçmamıştı. Soğuk bir tavırla:

— “Madam, eğer aklınıza kaçmak ihtimali gel-diye, bunu hemen unutunuz! Şayet yolda bağırarak veya kaçmak isterseniz bu hareketiniz sizin için çok fena olacaktır.”

— “Yâni?”

— “Kızınızı kaybedeceksiniz.”

Bunu müteâkip Jeanne’nin cevap vermesine meydan bırakmadan dışarı çıktı. Kendi kendine: “Kendisiyle görüşmek için daha uygun bir yer bulmak gerek!” Diye düşünüyordu.

İki kadın odada yalnız kalınca acı, yeis ve ümitsizlikle bakıştılar. Jeanne içinden: “Herşey mahvoldu! Kızım da, ben de mahvolduk!” Diye düşünüyordu. Çünkü az önceki konuşmalarında Henri’nin asla değişmediğini, karşısındakinin hep o eski zalim ve gaddar adam olduğunu anlamıştı.

De Mesmes'e geldikleri ilk gün de Henri onlara görünmüştü. Fakat o zaman tek bir kelime bile söylemeden kapıyı kapamış ve gitmiş bulunuyordu. Jeanne bu görünmede Henri'nin hakiki niyetini ve içyüzünü görememiş, anlayamamıştı. Kendilerinden ne istediğini, niçin kendilerini kaçırdığını sezememişti. Jeanne'nin tek bir ümidi vardı: Aradan geçen seneler zarfında Henri değişmiş olabilirdi. Kalbinde bir merhamet hissi doğmuş olabilirdi. İşte zavallı kadının bütün ümidi bunda idi.

Halbuki ne kadar aldandığını şimdi görüyordu. Henri hep eski Henri idi. Hep aynı zalim, gaddar ve kinci adamdı..

Hafif bir sesle:

— “Acaba bize ne yapacak?” Diye mırıldandı.

Loïse cevap verdi:

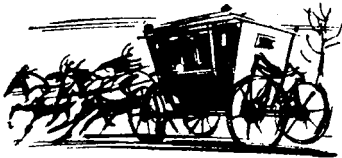
— “Korkma anneciğim! Bizi yalnız birbirimizden ayırmasın da...”

— “Ayrılmayacağız! Fakat, bizi nereye götürecekt?”

— “Bizi ayırmadıktan sonra nereye isterse götürsün!”

— “Bizi hiçbir kuvvet ayıramaz kızım!”

O gece iki kadın sabaha kadar uyuyamadı. Fakat Henri'nin bildirmesine rağmen hiç kimse gelip kendilerini aramadı.

LA HACHE SOKAĞINDA

Iki olay, Mareşal Damville'yi istediğini yapmak-
tan alıkoymuştu. Jeanne'nin yanından çıktığı
zaman kendisini oldukça mes'ut hissediyordu.
İlk adımı başarıyla atmış bulunuyordu. Kendi ken-
dine: *"Uydurduğum yalan fena değil!"* dedi. *"İlk
seferinde beni elbette böyle karşılayacaktı. İkinci
defasında sözlerimi sükûnetle dinleyeceğine emi-
nim. Ondan sonra muvaffakiyet! Şimdilik kendile-
rini daha emniyetli bir yere götürmeliyim."*

Akşama kadar kadınları nereye götürebileceğini
düşündü. Gece basınca kararını vermiş bulunuyor-
du. Hemen hazırlanıp sokağa çıktı. Yarım saat son-
ra La Hache sokağındaki yeşil kapılı eve varmış
bulunuyordu. Kendisini tâkip eden bir kimse olup
olmadığını kontrol ettikten sonra cebinden çıkardı-
ğı bir anahtarı kilide soktu. Fakat kapı açılmıyordu.
O zaman: *"Bu kadın hakikaten akıllı! Kilidi değiştirmiş!"* Diye düşündü.

Sonra şiddetle kapının tokmağını vurdu. Ama
aradan uzun süre geçtiği hâlde gelen giden olmadı.
Kapıda beklediği hâlde evden en ufak bir gürültü
bile sızılmıyordu:

— *"Anlaşıldı,"* diye söylendi. *"Emniyet etmiyor-
lar! Şu anda evde bulunuyorlar. Herhâlde içeri gir-
meliyim"* ve kapının tokmağına birkaç defa daha
şiddetle vurdu.

O zaman hafif bir gürültü oldu. Bahçenin kum-
ları üzerinde ilerleyen bir ayak sesi duyuldu ve kapı-
nın arkasından:

— “Eğer polisleri çağırmamı istemiyorsan hemen yoluna git!” Diye bir ses yükseldi.

Henri:

— “Laura, kapıyı aç! Yabancı değil! Benim! Beni durup dururken duvardan atlatma!” Diye seslendi.

İhtiyar kadın sesi tanıdı:

— “Siz misiniz Monsenyör?” Diyerek hemen kapıyı açtı.

— “Benim ya! Çok mu şaştın?”

— “Elbette bir seneden beri sizi görmemiştim.”

— “Bir seneden beri buraya gelmemekliğim, bu şekilde karşılanmam niçin bir sebep olamaz!”

— “Monsenyör ne istiyor?”

— “Alice ile görüşeceğim.”

— “Alice Paris’te değildir efendim.”

— “Haydi oradan! Daha geçen gün Louvre’de Paris’e geldiği söyleniyordu.”

— “Tekrar gitti!”

— “Öyle mi, pekâlâ öyle ise! Ben de oturup beklerim. Bir ay sonra bile gelse buradan ayrılmam.”

Tam bu sırada asıl binanın kapısı açıldı. Beyaz bir elbise giymiş bulunan Alice de Lux kapıda belirdi:

— “Buyurunuz, içeri giriniz Monsenyör!” Dedi.

Henri içeri girdi. Laura ışıkları yaktıktan sonra çekildi. Alice ayakta hiç kıınıldamadan bekliyordu. Yalnız kalınca:

— “Sizi dinliyorum,” dedi. “Kapımı zorladınız! Bağırıp çağırdınız. İleri geri söylendiniz ve içeri girdiniz. Bütün bu davranışlarınızın sebebini anlıyorum. Evvelce metresiniz olduğum için böyle hareket

ediyorsunuz. Neyse bunları bırakalım. Benden ne istiyorsunuz?”

Mareşal bu sözler karşısında önce şaşırdı. Alice’den bu sözleri beklemiyordu:

— “Evvelâ evinize bu şekilde geldiğimden dolayı affınızı rica edeceğim,” dedi “Sizden bir yardım istemeye geldiğim için sizi kızdırmaktan çekinirim.”

— “Niçin kızayım? Bunun için bir sebep yok ki?..”

Alice, Henri’nin aşk istemek için gelmediğini öğrenince biraz ferahladı. Henri odanın içine bir göz gezdirerek:

— “Odada iki şeyden başka bir değişiklik yok.”

— “O iki şey neymiş?”

— “Evvelâ siz... Çok değişmiş ve çok güzelleşmişsiniz. Hayır, hayır korkmayınız! Bunu, aşkımı ilân etmek için söylemiyorum. Sadece hakikati söylüyorum.”

— “İkincisi?”

— “Şurada bir resim vardı. O kaldırılmış.”

— “Sizin resminiz değil mi? Sebebini söyleyeyim. Çünkü şimdi bir âşığım var!”

— “Âşığınız mı?”

— Evet! İşte kapı onun için açılmak istenmedi. Sizi böyle soğuk bir şekilde karşılamamın sebebi de budur.”

Alice en iyi çarenin açık açık konuşmak olduğu kanısına varmıştı.

Henri:

— “Demek benim yerime bir başkası geldi. Görüyorsunuz ya bundan ne kadar memnun oldum.

Çünkü sizin mutlu olmanız bana ancak saadet ve neşe verir. Ben de bunu istiyorum.” Dedi.

Alice, Mareşale hayretle bakıyordu. Mareşal Damville devam etti:

— “Sizden isteyeceğim yardım için de beni unutmanız lâzımdı. Demek bu oldu.”

— “Benden ne istiyorsunuz?”

— “Şimdi anlatacağım.”

Bu sırada Alice birdenbire sarardı. Duyduğu bir ses kendisini sarsmıştı. Hemen Mareşali kolundan tutarak yandaki bir odaya geçirdi. Bu sırada ihtiyar Laura da görüldü. Alice onu görünce:

— Sus! Duydum! Biliyorum!” Diye koştu.

Alice bir adamın sokak kapısının önünde durduğunu ve anahtarla kapıyı açarak içeri girdiğini duymuştu. Bu anahtar da ancak sevgilisinde, yâni Kont de Marillac’da bulunabilirdi.

Kont bahçeyi geçerek odaya girince Alice’yi sapsarı bir hâlde gördü.

Ellerini uzatarak ve gülümseyerek yaklaşırken onun bu hâlini sezince:

— “Neyin var Alice? Yoksa hasta mısın?” Diye sordu.

— “Hayır, hasta değilim. Ancak sizi gördüğüm-den dolayı biraz heyecanlandım da...”

Genç kadın yavaş yavaş kendisini toparlıyordu. Deodat hayret içindeydi. O gece ilk defa olarak Alice’nin evine vakitsiz olarak geliyordu. Alice delikanlının fikrinden geçen şeyleri anladı:

Gülümseyerek:

— “Ne tuhaf oldum,” dedi. “Sizi yarın gece görecektim, yerde bu gece görmek beni çok şaşırttı. Az daha fena oluyordum!”

Deodat sevgilisini kolları arasına alarak sıktı:

— “Sevgili Alice! Benim dünyada senden başka kimsem yok. Dünyada yalnız senin evine yaklaştıkça ben de heyecanlandığımı, kalbimin daha büyük bir şiddetle çarptığını hissediyorum.”

Alice artık kendisini tamamiyle toparlamıştı. Kendi kendine: “*Mareşal sözlerimizi işitecek. Fakat ne önemi var? Bir kere olan oldu. Deodat’ı görmeyecek ve tanımayacak olduktan sonra ne çıkar!*” Diye düşündü.

Deodat:

— “Böyle habersiz geldiğimden dolayı beni affediniz!” Dedi.

— “Sizi affetmek mi? Bilâkis bu gelişiniz beni ancak mesut etti.”

— “Yazık ki benim için hakikaten bir saadet olan sizi görmem, çok kısa sürecek. Çünkü buraya bu gece gelmekteki amacım size yarın gece geleceğimi söylemektir.”

— “Sizi yarın görmeyecek miyim?”

— “Hayır güzelim! Çünkü yarın gece bazı önemli kimselerin hazır bulunacakları gizli bir toplantıda benim de hazır bulunmam gerek. Fakat sizden hiçbir sır saklamıyacağımı bilirsiniz.”

Alice’nin vücudunu yeniden bir heyecan kapladı. Deodat’ın siyasetten bahsedeceğini ve bazı önemli sırlar söyleyeceğini anlamıştı. Halbuki yandaki odada bulunan Henri bunların hepsini rahatça duyabilirdi. Ona bu sözleri söyletmemek için ne yapmalıydı?

Genç adam devam etti:

— “Siz benim herşeyim değil misiniz? Benim bildiğim şeyleri sizin de bilmeniz kadar tabii ne olabilir? Gece...”

Alice sevgilisinin sözünü kesti:

— “Ne lüzumu var sevgilim! Hayır, istemem! Bana böyle şeyler söylemeyiniz! Sizden yalnız âşıkane sözler dinlemek istiyorum!”

— “Hayır söyleyeceğim! Çünkü siz benim herşeyimsiniz! Herşeyimi bilmelisiniz.”

— “Daha yavaş konuşunuz... Rica ederim!”

— “Sebeup ne? Bizi bir dinleyen mi var?”

— “Ah, düşünmüyorsunuz. İhtiyar Laura aklınızdan çıkıyor mu? İhtiyar halam da diğer bütün ihtiyar kadınlar kadar meraklı ve geveze bir insandır!”

— “Evet, evet! Hakkınız var. Bu hatırıma gelmemişti.”

Tam bu sırada kapı açılarak Laura içeri girdi:

— “Sevgili kızım, ben biraz dışarı çıkmak istiyorum. Kont de Marillac burada olduğuna göre sizi yalnız bırakmış sayılmam.”

Alice haykırmamak için dudaklarını kanatırcasına ısırarak mecburiyetinde kaldı. Kont ismini Henri'nin duymaması için bir kere bile ağzına almadığı hâlde ihtiyar Laura bunu bağıra bağıra söylemişti.

Zavallı kadın:

— “Hayır!” Diye cevap verdi. “Çıkmayınız! Bu odadan ayrılmayınız!”

Deodat şaşırdı:

— “Neden? Benden korkuyor musunuz?”

Alice, kontun yüzüne hayretle bakarak:

— “Sizden neden korkayım?” Diye sordu. Sonra ihtiyar kadına dönerek. “Haydi gidiniz! Yalnız çabuk geliniz.” Dedi.

İhtiyar kadın odadan çıktı. Az sonra sokak kapısı-

nın açılıp kapandığı duyuldu. Kont De Marillac o zaman:

— “Nihayet yalnız kalabildik!” Dedi. “Şimdi size önemli sırlarımızı söyleyeceğim.”

— “Onu bırak kuzum! Aşkımızdan bahsedelim!”

— “Fakat burada, senin yanında ancak birkaç dakikalık vaktim var. Hemen gitmeye mecburum! Yarın gece gelemeyeceğimden dolayı da çok müteessirim. Navarre kralı, Amiral de Coligny ve Prens de Condé, Béthisy sokağındaki evde toplanacaklar.”

Genç kadın içinden: *«İkimiz de mahvolduk»* diye düşündü.

Deodat devam etti:

— “Bu toplantıya Mareşal de Montmorency de dâvet edildi.” Alice’nin vücudu yeniden heyecanından titredi. Eğer Deodat onun bu hâline dikkat etmemiş olsaydı, yan odada hâsıl olan gürültüyü belki duyabilirdi.

— “Neniz var? Neden böyle titriyorsunuz?”

Alice:

— “Ben mi?” Diye kekeleydi. “Hayır... Fakat kendimi o kadar da iyi hissetmiyorum. Herhâlde pek iyi değilim.”

Alice düşünüyordu. Kontu daha fazla söyletmemek için olsun ne yapmalıydı? Aklına bayılmak geldi. Fakat yalandan bayılma taklidi yapacak olursa bu sefer de sevgilisinin su bulmak için evi aramaya kalkışacağını, bu takdirde mutlaka Henri’yle karşılaşacağını düşündü.

O vakit:

— “Geçti!” Diye mırıldandı. “Ufak bir buhran! Son olayların tesiri.”

— “Göreceksin sevgilim! Seni o kadar rahat yaşatacağım ki, bütün bu buhranların sona erecek!”

— “Evet! Ne kadar iyi konuşuyorsun. Hep istikbalden bahsedelim!”

— “Dinle Alice! Yapılacak olan toplantıda çok önemli kararlar verilecek. Eğer bu işi başarabilirsek artık bütün bu savaflara son verilecek. O vakit birbirimizden asla ayrılmayacağız. Sana ‘karım’ diyebileceğim günü bilsen ne kadar büyük bir arzuyla bekliyorum.”

— “Ah sevgilim!..”

— “Maksada en kısa yoldan erişmek için kralı kaçıracğız ve ona şartlarımızı bildireceğiz.”

— “Susunuz halam geliyor!”

Ve kapıya giderek şiddetle açtı. Laura ile burun buruna geldi.

Alice bu son sözü sırf Deodat’ı susturmak için söylemişti. Sokak kapısının açıldığını filân duymuş değildi. Onun için böyle bir hareket yaptığı hâlde Laura’yı kapının arkasında görmesi onu şaşırtmıştı:

Kont tabiî işin farkına varmamıştı:

— “Bu yüzden yarın akşam bulunamayacağım sevgilim,” dedi. “Seyahatimin sebebini zannederim izah ettim.”

— “Anlıyorum sevgilim! Pekâlâ gidiniz! Allah yardımcınız olsun!”

İki sevgili yaklaştılar. Deodat Alice’yi yeniden kolları arasına aldı. O zaman Alice:

— “Deodat!” Dedi. “Geçirdiğim bu buhranların birisi de birkaç günden beri görmekte olduğum korkunç rüvalardır. Bazı şeyler beni ürkütüyor. Korkutuyor. Ne diyeyim, bilmem ki!”

— “Sevgilim!”

— “Beni seviyor musun?”

— “Elbette seviyorum. Bunu neden sordun?”

— “O hâlde dinle! Eğer beni seviyorsan sözlerime itaat edeceğine yemin etmelisin!”

— “Yemin ederim.”

— “Dinle beni sevgilim. Kendini çok iyi korumamı istiyorum. Herşeyden şüphe etmelisin! Kendini daima kolla! Herkesten çekin! En çok sevdiklerinden, annenden, hattâ, hattâ nişanlından bile çekin!”

Dodot gülerek sevgilisini dudaklarından öptü. Alice devam etti:

— “Bilinmez ki sevgilim,” dedi. “Belki uykuda, yahut bir kriz ânında ağzımdan bir şey, bir söz kaçabilir. Onun için sevgilim, kendini kolla! Böyle hareket edeceğine, üzerine basacağın taşı bile gözünden kaçırmayacağına, rastlayacağın herkesten çekineceğine, içtiğin suyun, yediğin yemeğin bile zehirli olup olmadığına dikkat edeceğine yemin etmeni istiyorum!”

— “Pekâlâ, mademki sen istiyorsun, işte yemin ediyorum. Fakat bu hâlin beni korkutuyor. Yoksa bir şey mi işittin? Bir bildiğin mi var?”

— “Hayır, bir şey bilmiyorum. Yalnız duygularım beni aldatmaz. Eğer beni bir parça bile seviyorsan dört yanını düşmanlar sarmış gibi hareket et!”

— “Söz veriyorum. Göreceksin, yakın bir gelecekte bütün korkuların kaybolacak.”

Son defa öpüştükten sonra Kont mantosuna sarılarak evden çıktı.

Alice son derece zor bir durumda bulunuyordu. Gözünün önünden korkunç şeyler geçiyordu. Tevkif

edildiğini, hapse konduğunu, işkenceden sonra idam edildiğini görür gibi oluyordu.

Evet, Mareşal herşeyi duymuştu. Laura'nın bağıra bağıra söylediği ismi, kontun açığa vurduğu sırları, hepsini duyması lâzımdı. Bunun için sevgilisini isimlerini saydığı adamların gizli bir cemiyet kurduklarını da öğrenmişti. Henri aynı zamanda de Guise'ye bağlı olduğu için Huguenot'ların lehinde bulunan bu cemiyeti ele vermekte çok çıkarı vardı.

Bundan başka işin içinde kardeşi François da bulunduğu için Henri daha büyük bir istekle hükûmeti bundan haberdar edecekti. Sonuç ne olacak? Hepsi tevkif edilecekler ve aralarında Deodat da olduğu hâlde hepsi idam edileceklerdi.

İşte Marillac mes'ut ve şen evden ayrılırken Alice bu kara düşünceler içinde bulunuyordu.

Ne yapmalıydı? Kendisiyle sevgilisini ölümden kurtaracak hiçbir yol ve imkân yok muydu?

Vardı.

Yavaş yavaş başını kaldırdı. Şimdi gözleri vahşetle parlıyordu:

Ölümü ölümle önleyecekti.

Henri'yi öldürecekti.

Kesin kararını bir dakika içinde verdi. İçeri girince evvelâ yatak odasına koştu. Orada kısa sağlam bir hançeri daima çekmecesinde bulundururdu. Onu aldı. Kabzası avucunda bulunmak üzere kolunun içine soktu. Sonra gayet sâkin bir tavırla sol eliyle kapıyı açarak içeri girdi.

Mareşal ayakta duruyordu. Alice karşı karşıya durduklarında birdenbire atılmaya ve hançeri Mareşalin göğsüne saplamaya karar vermişti. Kendi kendine: «*Tabû herşeyi inkâr edecek, hiçbir şey duy-*

madiğini söyleyecek! Ben de inanmış görüldükten sonra bir dakikada işini bitireceğim» diye düşünüyordu.

Fakat Mareşal Damville'nin ilk sözü:

— “Bütün konuşulanları duydum!” Oldu.

Alice bu cevabı hiç beklemediği için şaşırıldı. Telâşlı bir harekette bulundu. Bu hareketiyle kolunda sakladığı hançerin ucu görüldü. Demirinin parıltısı Mareşalin gözünden kaçmadı.

Henri devam etti:

— “Şunu da söyleyeyim ki, gece ve gündüz sırtımda daima zırhlı bir gömlek taşıyorum. Senin hançerin bunu delemes. Onun için boş yere beni öldürmeye kalkışma!”

Alice kendisini toparlamıştı. İki adım geriledi ve sırtını kapıya dayadı:

— “Tasarladığım şeyi anladığınızdan dolayı pek üzgünüm. Çünkü şimdi sizinle mücadeleye girişince yenileceğim tabiidir. Fakat herşeye rağmen size saldıracağım ve sizi öldürmeye çalışacağım. Sizi dışarı çıkmaya bırakmaktansa elinizle ölmek daha iyidir. Burada ikimizden birimiz ölmeliyiz.”

Böyle dedikten sonra artık hançerini saklamaya lüzum görmediğinden bunu meydana çıkardı. Göğsü soluyor. Henri'ye dik dik bakıyordu.

Henri etrafa süratle baktıktan sonra Alice ile arasında bir masa bulunacak şekilde bir koltuğa oturdu. Sonra sâkin bir sesle:

— “Aramızda geçecek kavganın sonunu biliyor-sun, değil mi?” Diye sordu.

— “Evet, biliyorum. Haydi beni öldürünüz!”

Henri omuzlarını silkti:

— “Ne siz beni öldüreceksiniz, ne de ben sizi. Şa-

yet kendime çıkmak için bir yol açmak istersem, size bir zarar vermeden hançeri elinizden alabilirim. Fikrim budur. Onun için sizi öldüreceğimi sanmayınız.”

Alice titredi. Henri devam etti:

— “Fakat beni böyle zor kullanmaya mecbur ederseniz şurasını da söyleyeyim ki buradan çıkar çıkmaz işittiğim sırrı istediğim gibi kullanmakta serbest olacağım.”

Alice hançeri daha ziyade sıktı. Gözleri kan çanağına dönmüştü.

Henri:

— “Fakat eğer anlaşılabirsek ben işittiğim şeyleri unutacağım. Şimdi sözlerimi dinle! Ben istediğim şeyleri söyleyeyim. Eğer kabul edersen bütün duyduklarımı unutacağıma söz veririm.”

— “Size inanmam!”

Henri yavaş yavaş kızmaya başladı. Fakat kendini tuttu:

— “Pekâlâ sizi inandırmak için elinize bir rehin verirsem?”

— “Bir rehin mi?”

— “Hem de canlı bir rehin! Şimdi beni dinle. Buraya niçin geldiğimi size söylememiştim. Sadece sizden bir yardım istediğimi biliyorsunuz. Daha evvel şunu söyleyeyim ki, siz çok değişmişsiniz. Önce benim metresim iken hep saray meseleleriyle uğraşırdınız. Halbuki şimdi sizde tam mânasiyle seven bir kadın, seven bir kaplan hâli var. Anlıyorum. Siz ne Navarre Kralını, ne Amiral Coligny’yi, ne Prens de Condé’yi, ne de kardeşimi kurtarmak istiyorsunuz. Sizin amacınız sadece Kont de Marillac’ı kurtarmaktır. Öyle değil mi?”

Alice cevap vermedi. Henri devam etti:

— “Bütün bu hâllerinizden, kim olduğunu bilmediğim bu adamı son derece sevdiğiniz anlaşıyor. Şimdi bana açıkça cevap veriniz. Eğer yanlış söylüyorsam, yâni aldanmışsam boş yere çenemi yormayayım. Size bu deliliği yaptırmak isteyen şey aşkı mıdır?”

— “Evet, aşkıdır! Seviyorum ve sevgilim ismini söylediğiniz adamdır!”

— “Mükemmel! O hâlde anlaşılabileceğimizi kuvvetle ümit ediyorum.”

— “Nasıl?”

— “Nasıl olacak!.. Bana dikkat etsene... Bende bir başkalık görmüyor musun? Benim gibi sabırsız bir askerin, herkesin kendisinden titrediğini görmek isteyen bir komutanın, şimdi niçin bu kadar sabırlı olduğunu bilmek istemiyor musun? Senden niçin, ne gibi bir mesele için yardım istemeye gelmiş olduğumu düşünmüyor musun? Ben sana muhtacım Alice ve beni ancak sen kurtarabilirsin.”

Bu sözler genç kızın üzerinde hemen tesirini yaptı. Gözlerindeki kin yavaş yavaş kayboldu. Henri de değişikliği memnuniyetle seyrediyordu.

— “Bana vahşî asker derler. Böyle bir adamın nasıl olup da bu kadar sabrettiğini ve aşktan nefret eden benim nasıl olup da senin aşkını anladığımı düşünmüyor musun? Sana açıkça söyleyeyim Alice! Çünkü ben de seviyorum. Fakat bu aşkıta sizin gibi talihli değilim. Sevdiğiniz adam da sizi seviyor. Halbuki benim sevdiğim kadın beni sevmiyor. Sen, aşkına karşılık görüyorsun. Halbuki ben aşkıma karşı nefret ve hakaret görüyorum.”

Henri o kadar samimî bir tavırla konuşuyordu ki, Alice Mareşalin büyük ve ümitsiz bir aşka tutuldu-

ğunu anladı. O zaman yavaş yavaş sinirleri gevşedi. Elindeki hançer de tok bir ses çıkararak döşemenin üzerine düştü.

Alice, Henri'nin ciddî olduğunu anlamıştı. Bu, kurnaz, yalancı ve hilekâr adam bu anda yalan söylemiyor, rol yapmıyordu.

Genç kadın bunu anlayınca yavaş yavaş Mareşal Damville'ye yaklaştı. Yanındaki koltuğa oturdu:

— “Bu anda duyduğunuz acıyı her zaman hatırlayacağım,” dedi.

— “Eğer sırrınızı öğrenmemiş ve bunun için hayatınızla oynamanıza şahit olmasaydım, kalbimi kemiren, ruhumu parçalayan bu aşktan size hiçbir şekilde bahsetmeyecektim. Fakat sırrınız benim için bir teminat yerine geçtiğinden artık size kalbimi açabilirim.”

— “Sizi dinliyorum Mareşal!”

Henri bunun üzerine Jeanne'ye ait aşkını ve bu aşkın mazisini Alice'ye birer birer anlattı. Sözlerini şöyle bitirdi:

— “Şimdi sevdiğim kadını ve kızını kaçıracak konduğuma hapsedtim. Fakat bu kadınların bir hafta kadar güvenilir bir yerde saklanmaları lâzım geliyor. Aynı zamanda kaçamayacaklarından emin olmam lâzım. İşte size bu işim için baş vuruyorum. Bana bu yardımı yapmanızı isteyecektim.”

Alice hiddetle Henri'nin sözünü kesti:

— “İstediğiniz yardım bu kadınları saklamak mıdır?”

— “Evet!”

Henri, Alice'nin aklından neler geçtiğini anlamıştı. Biraz sert bir tavırla:

— “Beni dinleyiniz!” Dedi. “Eğer sırrınızı öğrenmemiş olaydım, bu yardımı sizden bir masal uydu-rarak yine istiyecektim. Fakat şimdi açıkça söylüyorum. Bana bu aşk işinde yardım ediniz. Ben de size yardım edeceğim. Size ihanet ederek âşığınızı ele verecek olursam, siz de Jeanne meselesini bildirir ve bu yüzden işlediğim cinayeti yayarak beni itham edebilirsiniz. Bütün Fransa’ya beni rezil edebilirsiniz.”

Henri bir saniye nefes aldı:

— “Sözlerim karşısında şaşırdığınızı görüyorum. Kardeşimin eşine karşı duyduğum aşkla onları ayırmak size garip görünüyor. Fakat ne yapayım. Elimde değil! Şimdi açıkça pazarlığa girişelim. Siz sâdık, dikkatli ve merhametsiz bir muhafız olacaksınız. Aksi takdirde...”

Alice gözlerini kaldırdı:

— “Evet!”

— “Buradan çıkar çıkmaz âşığınızı hükûmete ihbar edeceğim. Gideceği yer doğruca darağacıdır.”

Alice bir harekette bulunmak isterken Henri sözünü kesti:

— “Niçin tereddüt ediyorsun? İkimiz de birbirimizin elindeyiz. Size bir rehin bırakarak âşığının hayatını satın alıyorum. Eğer âşığınızı hakikaten seviyorsanız, onun için herşeye katlanmanız lâzımdır. Aksi hâlde onu sevmediğinize inanmam lâzım geliyor.”

Alice:

— “Onu sevmemek mi dediniz? Şunu bilin ki onu kurtarmak için gerekirse Paris’i bile yakmaya hazırım!” Diye bağırdı.

Henri de Montmorency:

— “Öyleyse niçin hâlâ tereddüt ediyorsunuz? Beni öldürmenize imkân olmadığına sizi inandırıyorum. Bakınız!”

Böyle söyleyerek göğsünü açtı. Bütün vücudunu boynuna kadar örten bir zırh gömlek her tarafını kaplıyordu.

Alice o zaman yere diz çöktü. Ellerini havaya kaldırarak:

— “Ey sevgili Deodat’ım!” Diye inledi. “Senin için alçaklığın en derin tabakasına iniyorum. Şimdiye kadar bir casus kızdım. Şimdi de zindancı oluyorum.”

Mareşal de ayağa kalkmıştı. Önünde saygıyla eğildi.

— “Yarın gece burada olacağım. Onların kaçamamaları için gereken tedbirleri tamamlayacağınızdan eminim.”

Bundan sonra sâkin bir şehirde kapıyı açarak dışarı çıktı ve gitti. Alice vaziyetini değiştirmemişti. Elleriyle yüzünü kapayarak:

— “Alçaklığın en son derekesine indim. Acaba beni buradan kim kurtaracak!” Diye inledi. Bu sözlerine:

— “Ben!” Diye tok, kuvvetli ve tehditkâr bir ses cevap verdi.

Alice sıçrayarak geri döndü ve deli gibi:

— “Papaz!” Diye kekeledi.

Mareşal Damville’nin çıktığı kapının eşiğinde Alice’nin ilk âşığı papaz Garola, beyazlı siyahlı elbisesiyle, bir heykel gibi kımıldamadan duruyordu.

Otuzbeşinci Bölüm

BABA İLE OĞUL

Gece saat dokuz sularında bir adam yarı koşar bir vaziyette Saint - Denis sokağından geçiyordu. Ortalık o kadar karanlıktı ki, insan bastığı yeri bile göremiyordu. İşte böyle koşarken kim olduğunu göremediği bir adamla çarpışarak yere onu düşürdü. Sonra bir küfür savurarak yoluna devam etti.

Beş dakika sonra Devinière otelinin önüne gelmişti. İçeri girmek ister gibi bir dakika kadar duraladı. Ondan sonra başını sallayarak:

— “Tedbirsizliğe lüzum yok!” Diye söylendi. “Onu görmek için vaktim var. Şimdi daha geç kalmadan varacağım yere gitmeliyim.”

Ondan sonra yolunu Temple tarafına çevirdi. Burada gece karanlığında bir şato gibi görünen de Mesmes'in önüne varınca durdu. Kapıyı çaldı.

Bir dakika sonra kapının üzerindeki ufak bir delik açıldı. Bir ses ne istediğini sordu.

— "Mareşale, Ponts - de - Cé hanında rastladığı adamın geldiğini söyleyiniz."

Kapı derhal açıldı.

Mareşal Damville'nin konağı da de Guise'nin ve diğer büyük Senyörlerin konakları gibi Louvre sarayı şeklinde tertip edilmişti. Konakta birçok muhafız, asîlzade ve subay vardı. Dokuzuncu Charles, Louvre sarayında nasıl krallık yapıyorsa, Henri de kendi konağının kralıydı.

İçeri girer girmez bir subay kendisini karşıladı:

— "Ponts - de - Cé'den mi geliyorsunuz?"

— "Evet! En uzun yolları dolaşarak geldim."

— "Öyle ise Şövalye de Pardaillan'sınız!"

— "Evet! Ben Pardaillan olmakla iftihar ederim. Ya siz kimsiniz?"

— "Sadece unutmuş olduğunuz bir anıyı size hatırlatmak istiyen biri."

— "Ne garip şey? Yüzünüzü bir türlü tanıyamıyorum."

— "İsmim Orthès'dir. Vikont d'Aspremont'um. Sizinle görülecek bir hesabım var."

— "Aman ne iyi! Hemen hesabımızı görebiliriz."

Bu sırada ikinci bir subay aralarına girdi. Kılıcını çeken Pardaillan'a:

— "Mareşal, konağında kavga edilmesinden hoşlanmaz! Hesabınızı sonra görürsünüz. Sizi şimdi bekliyorlar." Dedi.

Pardaillan kılıcını kınına sokarak içeri girdi. Konağın büyük kapısı kapandı.

Orthès:

— “Sizin için hazırlanan odaya sizi ben götüreceğim,” dedi.

Pardaillan:

— “Benim için büyük bir şeref olur,” cevabını verdi.

Önde ışık tutan bir hademe olduğu halde Orthès, Pardaillan’la beraber sanki aralarında hiçbir şey yokmuş gibi yürüdüler. İkinci kata çıkınca büyük bir kapının önünde durdular.

Orthès:

— “İşte odanız burasıdır. Bir şey yemek ister misiniz?”

— “Teşekkür ederim. Karnım tok.”

— “Öyle ise size hayırlı geceler dilerim.”

— “Mareşal Damville konakta mı?”

— “Hayır. Fakat sizi bekliyordu.”

Orthès, Pardaillan’ı selâmladıktan sonra çekildi. Pardaillan kapıyı açarak güzel bir şekilde döşenmiş bir odaya girdi ve kapıyı kapadı. Fakat aynı zamanda kapının bir anahtarla kilitlendiğini duydu.

— “Vay canına, kapıyı üzerime kilitlediler!” Di-yerek koştu. Fakat hem kapı son derece sağlam, hem de kilidi kırılacak gibi değildi. O zaman pencerelere koştu. Gayet sık ve sağlam demirler pencereyi kapatı-yordu. Yine kapıya koşarak birkaç yumruk vurdu ve bağırdı. Hiçbir cevap alamadı.

Bunu üzerine şapkasını çıkararak yatağın üzerine attı:

— “Vay ahmak vay! İşte kapana girdin. Bir de

kendini kurnaz sanırsın. Henri de Montmorency'nin sana karşı sabırlı durmasının sebebini hiç düşünmedin mi? Alçak ve korkak herif! Bana karşı yalnız başına dövüşmekten korktu. Beni buraya konağına çağırdı. Ben de kandım. Tuzağa kendi ayağımla girdim. Şu Orthès serserisini burada görünce meseleyi anlamalıydım. Fakat ben postumu öyle kolay kolay deldirmem. Herhâlde uşaklarından birkaçını haklarım," diye homurdandı.

Uyku Pardaillan'ın gözlerinden akıyordu. Buna rağmen uyumaya yanaşmıyordu.

— "Herhâlde uykuda iken bastırılıp tavuk gibi boğazlanmak istemem," diye mırıldandı. "Sabaha kadar bekliyeceğim."

Böyle söylenerek kılıcını çekti. Odada aşağı yukarı dolaşmaya başladı.

Saatler geçiyor, fakat içeri kimse girmiyordu. Pardaillan da yorgunluktan gözlerini açamaz hâle gelmişti. Odada sallana sallana yürüyordu.

Nihayet daha fazla tahammülü kalmadı. Kılıcı elinde olduğu hâlde yatağa uzandı. Niyeti yatar bir hâlde beklemektir. Fakat uyku galip geldi. On dakika sonra odayı derin bir horultu kapladı.

İhtiyar Pardaillan birçok yer dolaşmış, Henri de Montmorency'den aldığı parayla mükemmel bir elbise yaptırmış ve nihayet nisanın haftasında beş parasız Paris'e girmiş bulunuyordu.

İlk iş olarak bir meyhaneye koştu. Şarabından etine kadar kendisine mükemmel bir ziyafet çekti. Atını da meyhanenin arka tarafında bulunan ahıra çekirtmiş, önüne yarım çuval yulaf ve arpa koydurmuştu.

Ortalık iyice kararınca hesap istedi. Garson onbir

ekülük bir hesap çıkardı. O zaman Pardaillan, atını rehin bırakarak meyhaneden çıktı ve de Mesmes'e doğru yola koyuldu.

Burada başına neler geldiğini biliyoruz. Pardaillan, hayatından umudunu kesmiş bir hâlde, uykusuzluğa dayanamayarak kendinden geçmişti.

Uyandığı zaman sabah olmuş ve güneş adamakıllı yükselmiş bulunuyordu. Bunu görünce:

— “Vay canına!” Diye söylendi. “Ölmemişiz.”

Yataktan kalktı. Kendisine biraz çeki düzen verdi. Tam bu sırada kapı açılarak içeriye Mareşal Damville girdi. Yüzü oldukça sararmış olduğu için geceyi uykusuz geçirdiği anlaşıyordu.

— “Tam gününde geldiğiniz için size teşekkür ederim. Şövalye!” Dedi.

— “Fakat açıkça söyleyeyim ki, geldiğime pişman da olmadım değil...”

— “Anlıyorum. Sizi odaya kapadıkları için, değil mi?”

— “Evet efendim.”

— “Bunu onlara ben emretmişim. Böyle hareket ettiğimden dolayı kusurumu affedeceğinizi umuyorum.”

— “Siz mi emrettiniz? Fakat sebep?”

— “Sizi fena bir karşılaşma ihtimalinden korumak istemişim.”

— “Bir şey anlamıyorum.”

— “Anlamanıza lüzum da yok. Esas olan, burada bulunmanızdır. Şimdi sizden iki şey isteyeceğim.”

— “Sizi dinliyorum.”

— “Birincisi bugün de burada kapalı kalacaksınız. Size yemin ederim ki, korkacak bir şey yok. Bu durum gece yarısı sona erecektir.”

Pardaillan suratını ekşitti. Henri:

— “Şimdi bütün gün buradan çıkmayacağınıza dair bana söz veriniz bakayım.”

— “Pekâlâ, söz veriyorum.”

— “Teşekkür ederim. Gelelim ikinci meseleye..”

— “Sizi dinliyorum Monsenyör...”

— “Elimde çok kıymetli bir hazine var. Bu hazineyi emniyetli bir yere nakletmem lâzım... Hazine gece yarısı götürülecek. Bu işde de bana yardımınızı istiyorum.”

— “Mademki hizmetinizi kabul ettim; her tehlikeyi göze almış bulunuyorum demektir. Bu itibarla bana güvenebilirsiniz. Bu hazinenin yolda elinizden alınmasından korkuyorsunuz herhalde...”

— “Evet! Bundan korkuyorum. Bu işi ancak siz ve yine sâdık adamlarımdan Vikont d’Aspremont yapabileceksiniz.”

— “Tam gece yarısı hareket edeceğiz, değil mi?”

— “Evet! Bu hazine bir arabanın içinde bulunacak.”

— “Anladım.”

— “Arabayı d’Aspremont idare edecek. Ben de atla önden gideceğim. Size gelince, bir elinizde kılıç, diğer elinizde tabanca, arabayı arkadan yürüyerek tâkip edeceksiniz. Eğer herhangi bir kimse arabaya yaklaşmak isteyecek olursa onu derhal tepeleyeceksiniz.”

— “Bir şey sormama izin verir misiniz? Bu hazine, yoksa kanlı, canlı, etli bir hazine mi?”

Henri sarararak Pardaillan’a baktı:

— “Ne demek istiyorsun? Yoksa bir şey mi duydu?”

— “Hayır, bir şey duymadım. Ancak taşınacak olan hazinenin başında bir taç olup olmadığını öğrenmek istiyorum da...”

Mareşal Damville:

«*Kralı götüreceğimizi sanıyor*» diye düşündü.

Pardaillan devam etti:

— “Bilmem fikrimi size anlatabildim mi? Eğer böyle bir şey varsa bir kat daha ihtiyatlı olmak lâzım.”

— “Dinleyiniz! O iş henüz olmadı! Fakat arabada sanki Kral varmış gibi dikkatli davranmamız lâzımdır.”

Pardaillan kendi kendine: «*Benden gizlemek istiyorlar ama, boş... Demek bunlar Kralı kaçırmışlar. Fakat nasıl oluyor da Paris'te kimse işin farkında değil... Her neyse!*» Diye düşündü. Sonra sordu:

— “Benim odaya kapatılmamın sebebi, konağınızda mahpus bulunan kimsenin kim olduğunu öğrenmemem için midir?..”

— “Evet!..”

— “Pekâlâ öyleyse... Bütün gün odamdan çıkmayacağım... Gece yarısı da emrinize hazır bulunacağım.”

— “O hâlde ben de rahat rahat gidiyorum.”

Mareşal böyle diyerek dışarı çıktı. Pardaillan o zaman kendi kendine şöyle düşünmeye başladı:

«*Burada bulunan kimsenin kim olduğunu öğrenmememi niçin istiyorlar? Bu kadar ihtiyatlı olmaya ne lüzum var? Acaba sandığım gibi, bu adam Kral mı? Kimbilir. Mademki bu işin içyüzünü benden saklıyorlar, ben de öğrenmek için çalışacağım...*»

Yavaşça kapıya yaklaşarak gözden geçirdi. Kapı

kilitli değildi. O zaman açtı. Dün gece geldiği koridora çıktı. Bunun sonuna kadar yürüdü. Aşağıya inen merdivenlerin başına kadar geldi. Ortalıkta kimse görünmüyordu. Daha fazla dolaşmadan odasına döndü.

Ve öğleye kadar odada ıslık çalıp, hafif sesle şarkı söyleyerek, esneyip vakit geçirdi.

Öğle vakti odaya bir uşak gelerek sofrayı kurdu ve kendisine yemek getirdi. Pardaillan hemen sofranın başına geçerek karnını iyice doyurdu. Uşak, ikinci gelişinde masanın üzerine para dolu bir kese bıraktı.

Pardaillan altın seslerini duyunca gülümsedi:

— “Nedir bu?”

— “Maaşınız... Monsenyörün kâhyası, size vermek üzere gönderdi.”

— “Bravo! Doğrusu kâhyanın bu hareketi karşısında çok memnun oldum. İçinde kaç para var?”

— “600 ekü...”

— “600 mü? Bu işde bir yanlışlık olacak. Benim maaşım 500 eküdür.”

— “100 ekü de yol masrafınız imiş.”

— “Pek güzel... Şimdi şu keseyi açınız.”

— “Açtım efendim.”

— “Beş ekü alınız.”

— “Aldım efendim.”

— “Onları cebinize koyunuz.”

— “Koydum efendim.”

— “Bunlarla bir meyhaneye giderek sıhhatime birkaç kadeh şarap içiniz.”

Uşak yerlere kadar eğilerek Pardaillan'ı selâmladı:

— “Teşekkür ederim efendim. Yarın son meteliğine kadar sıhhatinize içeceğim efendim.”

— “Niçin yarın? Bugün iç daha iyi... Yarın ne olacağını hiç kimse bilmez. En iyisi şimdi git iç...”

— “Fakat bugün için akşama kadar hizmetinizde bulunmak emrini aldım.”

— “Ya!..”

— “Evet efendim. Yanınızdan hiçbir şekilde ayrılmamak mecburiyetindeyim.”

— “Pekâlâ öyleyse, elini şu keseye sok.”

— “Soktum efendim.”

— “Onbeş ekü daha al...”

— “Aldım efendim.”

— “Doğruca “Meme Emen Dana” meyhanesine gideceksin... Orasını biliyor musun?..”

— “Biliyorum efendim. Büyük sarayın karşısında...”

— “Tamam... Oraya gider, dün akşam ödemeyi unuttuğum onbir ekülük borcumu ödersin. Üst tarafı senin. Gelirken bıraktığım atımı da getirirsin. Haydi derhal git... Ben de bir uyku kestireyim. Dün gece uyuyamadım. Döndüğün zaman beni uyandırırısın.”

Uşak hâlâ duruyordu:

— “Ne duruyorsun? Gitsene!..”

— “Yarın gideceğim efendim.”

— “Amma garip şey! Bana atım lâzım.”

— “Aşağıdaki ahırımızda atlarımız emrinizdedir.”

Pardaillan bu lâf anlamaz uşağın sırtında kırılacak bir sopa bulmak için etrafına bakındı. Sonra bu-

nun faydasız olacağını düşündü. Durum belliydi. Bu uşak kendisine bir nevi zindancı tâyin edilmişti.

— “Adın ne senin?” Diye sordu.

— “Didier, efendim.”

— “Şu şarabı içiver bakalım.”

— “İçemem efendim.”

— “Sebep?..”

— “Kâhya, bugün şarap içersem beni kovacağını ve belki de daha fena bir şekilde cezalandıracağını söyledi.”

— “Öyle mi? Anlaşıldı. Sen çok sâdık ve itaatli bir uşaksın. Böyle olduğun için de doğruca cennete gideceksin.”

Böyle diyerek ayağa kalktı. Odada birkaç defa aşağı yukarı dolaştıktan sonra kapıya giderek kilitledi. Sonra uşağın yanına yaklaştı:

— “Demek bütün gün yanımdan ayrılmayacaksın.”

— “Evet efendim.”

— “Burada durarak kafamı şişirecek ve rahatça uyumama engel olacaksın.”

— “Hayır efendim, burada değil, kapının önünde, koridorda bekleyeceğim. Böylece sizi rahatsız etmeyeceğim.”

— “Ben odadan çıkmak istersem, peşimden beni tâkip edeceksin, değil mi?”

— “Hayır efendim.”

— “Peki, o hâlde kapı önünde ne yapacaksın?”

— “Dışarı çıkacak ve gidecek olursanız, durumu kâhyaya bildireceğim.”

— “Çok güzel! Sen hakikaten çok sâdık ve işini

bilir bir adamsın. Peki, seni boğmaya kalkışacak olursam ne yapacaksın?..”

Uşak şaşırdı:

— “Boğmak mı?”

— “Evet, boğmak... Gırtlığını sıkmak istersem ne yapacaksın? Bunu da biliyor musun?”

— “Bağıracağım efendim.”

Pardaillan’ın hırsı son haddini bulmuştu. Bir yandan konakta olup bitenleri çok merak ediyor, bir taraftan da uşağın aptallığı sinirine dokunuyordu:

— “Bağırarak mısın? Çok iyi... Fakat ya bağırmana meydan vermezsem?..”

Uşak aptal aptal bakıyordu:

— “Nasıl?..”

— “Şimdi görürsün!”

Pardaillan bir anda masanın üzerinden aldığı örtüyü aptal uşağın ağzının üzerinde boynuna dolayıverdi. Sonra belinden hançerini çıkararak adamın gözüne sokar gibi yaklaştırdı:

— “Azıcık kımıldar ve gürültü etmeye cesaret edersen, kendini ölmüş bil...”

Uşak başıyla itaat ettiğini bildirir bir işaret yaptı. Pardaillan:

— “Hah şöyle... Nihayet adam olmaya başladın. Sözlerimi iyice dinle. Ya bana itaat edeceksin, ben ne dersem kabul edeceksin, yahut da öleceksin. Hangisini kabul ediyorsun? Yaşamak istiyor musun?”

Uşak başıyla yeniden «evet» işaretini yaptı.

— “Pekâlâ öyleyse... Eğer emirlerime itaat edersen, ölmekten kurtulursun. Haydi bakalım, çabuk şu üzerindeki elbiseleri çıkar. Senin elbiselerini ben giyeceğim. Sen de benim elbiselerimi giyeceksin.”

Beş dakika sonra iki adam, elbiselerini değiştirmiş bulunuyordu. O zaman Pardaillan:

— “şimdi yatağa girerek yalandan horlamaya başlayacaksın. Tıpkı uyur gibi yapacaksın. Ben arasıra kapıyı açıp bakacağım. Eğer seni horlamaz bulursam, kalbine bir bıçağın saplanacağını bil...”

Uşak başıyla tasdik işareti yaparak yatağa uzandı ve usta aktörleri bile kıskandıracak şekilde yalandan horlamaya koyuldu. Pardaillan, uşağın başını yorganla örttü.

Pardaillan bunun üzerine uşağın sırmalı şapkasını gözlerinin tâ üstüne kadar eğdi ve loş koridora çıktı. Uzaktan bakan bir kimsenin, Didier olmadığını anlamasına imkân kalmamıştı.

Tam koridora çıkmıştı ki, karşıdan bir subay göründü. Kapının hizasına gelince sordu:

— “şövalye ne yapıyor?”

Pardaillan kalbi heyecandan çarparak kısık bir sesle:

— “Uyuyor efendim,” diye cevap verdi.

Subay, uşak sandığı Pardaillan’ın yüzüne bile bakmadan yavaşça kapıyı açarak başını uzattı. Horultuyu duyduktan sonra yine yavaşça kapattı ve koridoru uzaklaştı.

Pardaillan bu tehlikeyi atlattıktan sonra bu sefer koridorun öbür ucuna doğru yürüdü. Koridor burada bir kapıyla bitiyordu. Bunu açınca dar bir merdivenle karşılaştı. Buradan aşağıya indi. Başka bir daireye gelmişti. Kulağına bir fısıltı geldi. Kulağını kapıya dayadı. Fakat ancak birkaç cümle duyabildi. Bu cümleler arasında kendi ismi de geçiyordu. Pardaillan sırtında bir ürperti hissetti ve titredi...

Kendi kendine:

— “*Daha fazla dolaşmak tehlikeli... İyisi mi, odama döneyim. Daha fazla bir şey öğrenebilmeme imkân yok. Mareşal de odama dönerse rezil olurum,*” diye düşündü ve yavaşça yürüyerek odasına döndü.

*

Bu sırada de Mesmes’e enterasan bir ziyaret yapılmıştı. Konağa aceleyle gelen bir adam hemen Mareşal Damville’nin yanına çıkarılmıştı.

Mareşal kendisini görünce:

— “Siz misiniz? Fakat bu ne tedbirsizlik...” Diye sordu.

— “Evet, benim. Buraya gelmemin sebebi de Mareşal de Tavannes veya Dük de Guise’nin yanına gitmenin daha tehlikeli olabileceğini düşünmemdir.”

— “Mühim bir şey var, demek?..”

— “Evet, son derece mühim!.. Bunu vakit geçirmeden size bildirmem lâzım!..”

— “Beni korkutuyorsunuz!”

— “Sadece gerçeği söylüyorum... Hiç kimseye sezdirmeden Bastille’den uzaklaştım. Burada ancak birkaç dakika kalabilirim. Siz durumu derhal Dük’e ve diğer arkadaşlara bildiriniz!..”

— “Peki, söyle bakalım ne var?”

— “Hepimizin hayatı tehlikede...”

— “Hayatımız tehlikede mi dediniz Mösyö Guitalens?”

Bastille hapisanesinin müdüründen başkası olmayan ziyaretçi başını salladı:

— “Evet efendim.”

— “Anlat bakalım.”

— “Burada bizi kimsenin dinlemediğine emin misiniz?”

— “Eminim. Fakat istersen gel, küçük odada görüşelim.”

Mareşal, Guitaless'i bu odanın yanında diğer küçük bir odaya soktu:

— “Burada yüzde yüz emniyettediriz. Bu hususî odama benden ve kâhyam Gilles'den başka kimse giremez. Gilles de zaten bütün sırlarımı biliyor. Onun için hiçbir şeyden çekinmeden anlatabilirsiniz.”

Guitaless, kendisini, Mareşalin gösterdiği bir koltuğa atar gibi bıraktı:

— “Öyle sanıyorum ki, hepimiz mahvolacağız.”

— “Neden?..”

— “Paris'te sırlarımızı bilen bir adam var. Bu adam isterse hepimizi darağacına gönderir.”

Mareşal Damville sapsarı kesilmişti:

— “Sırlarımızı bilen bir adam mı dediniz?”

— “Evet. Ve bu adam Paris'te ellerini, kollarını sallaya sallaya geziyor.”

— “Nasıl öğrenmiş? Ne biliyorsan anlat...”

— “Bu adam, benim anladığıma göre, Devinière otelindeki toplantımızda hazır bulunmuş ve herşeyi görüp öğrenmiş.”

— “Kim bu adam? İsmi nedir?”

— “Pardaillan...”

Henri şaşırıldı:

— “Pardaillan mı dediniz? Altmış yaşında olduğu hâlde ellisinde gösteren uzun boylu, zayıf kuru kır bıyıklı bir adam, değil mi?”

— “Hayır, hayır, tamamiyle aksi... Yirmiiki,

yirmiüç yaşlarında, donuk bakışlı, uzun boylu, alaycı ve şeytan gibi zeki bir delikanlı...”

— “Öyleyse bu onun oğlu olacak... Bana bahsetmişti.”

Guitalems bir şey anlamadı:

— “Kimin oğlu?”

— “Siz devam ediniz. Bence en önemli nokta, sırrımızı öğrenen adamın yalnız bu olup olmadığını bilmektir. Acaba bu gençten başkası da sırlarımızı biliyor mu?”

— “Zannetmem.”

— “Öyleyse fazla telâş etmeye lüzum yok... Bu delikanlıyı elde etmek için ben bir çare biliyorum. Fakat siz bu sırrı onun bildiğini nasıl öğrendiniz?”

— “Onu bana hapsedmek için göndermişlerdi. Orada kendisinden dinledim.”

— “O hâlde iş büsbütün kolay...”

— “Ne gibi?..”

— “Ne gibi olacak? Kendisini hapishanenin zindanlarından birine indirirsiniz. Orada geberir gider, böylelikle bu dâva da kendiliğinden biter.”

— “Fakat kendisi şimdi Bastille’de değil...”

— “Kaçtı mı?”

— “Hayır, ona kapıları ben açtım. Kendisini ben serbest bıraktım.”

Henri, Guitalems’in çıldırıp çıldırmadığını anlamak üzere kendisine dikkatli dikkatli baktı.

Guitalems:

— “Buna şaştınız, değil mi? Fakat dünden beri ne kadar büyük bir buhran içinde bulunduğumu düşündükçe aklımı nasıl oynatmadığıma doğrusu şaşıyorum. Düşününüz ki, bu adamın elinde hepimi-

zi mahvedecek bir sır bulunuyordu... Ve ben bu adamı serbest bırakmak zorunda bulunuyordum...”

— “Rica ederim Guitals, o kadar telâşlı olma... Olanı, biteni bana birer birer anlat...”

Bastille müdürü o zaman, olup biteni bütün ayrıntılarıyla anlattı. Ve sözlerini:

— “Bu durumda siz ne düşünürdünüz? Ne yaptınız?” Diye bitirdi.

— “Sizden başka türlü hareket edebileceğimi sanmıyorum. Başka bir şey yapamazdınız.”

— “Şimdi ne yapacağız?”

— “Herhâlde bu delikanlıyı elde etmekten başka çâremiz yok... Evet, onu elde etmeliyiz!”

— “Fakat nerede bulabiliriz ki?..”

— “Onu bana bırakınız.”

— “Kendisini tanıyor musunuz?”

— “Hayır sadece kendisini iyi tanıyan birisini biliyorum. Bu da yeter. Siz rahat rahat gidebilirsiniz, azizim Guitals... Bir tehlike görünürse, Dükü haberdar ederim. Fakat hiçbir şey olmayacaktır... Bugün yarın delikanlı elimizde bulunacaktır...”

— “Demek böyle... Doğrusu buna çok sevindim! Eğer bu çocuk size gelirse, rica ederim, hemen bana gönderiniz. O, bu defa misafir edeceğim odalardan bir daha asla çıkamaz!”

— “Bu genç Pardaillan’ı size yarın elleri ayakları bağlı olarak göndermeyi vaat ediyorum. Fakat belki de kendisinden istifade de ederiz. Neyse, bunu bir defa kendisini yakaladıktan sonra kararlaştırırız.”

Bastille müdürü orada daha fazla kalmadı. Hemen izin aldı. Ve kendisini beklemekte olan arabasına binerek hareket etti.

Guitalens konaktan ayrılırken ihtiyar Pardaillan da kendi elbiselerini giymiş bulunuyordu. Didier de kendi uşak elbiselerini giymişti.

Pardaillan:

— “Eğer ciğerini delmemi istemiyorsan, olan bitenleri hiç kimseye anlatmayacaksın,” dedi. “Eğer kimseye bir şey söylemezsen, sana tam yüz ekü var. Söylersen, gümüş saplı bir hançer... İkisinden birini tercih et bakalım.”

— “Paraları tercih ederim.”

— “Öyleyse, şu keseden yüz ekü al bakalım.”

Uşak hemen elini keseye daldırdı.

— “Haydi, şimdi de kâhyana uyandığımı haber ver. Ne duruyorsun? Çabuk ol!”

— “Başüstüne efendim. Hemen şimdi...”

Pardaillan bir koltuğa oturarak düşünceye dalmıştı. İhtiyar kurt, dolambaçlı merdivenlerden indikten sonra rastladığı kapıda, Bastille müdürünün konuştuklarını kısmen duymuş bulunuyordu. İşte bu yüzden düşünceliydi. Çünkü oğlu tehlikedeydi. Herhâlde bir yolunu bulup kendisini bundan haberdar etmek lâzım geliyordu. Pardaillan, konakta niçin dolaştığını, konakta gizli bulunan kimsenin kim olduğunu öğrenmek için araştırmaya çalıştığını fi-lân unutmuştu.

Şimdi o, yalnız oğlunu düşünüyor, bu işten onu nasıl haberdar edeceğini tasarlıyordu.

Bardağını şarapla doldurdu. Ve hiddetle sonuna kadar bir yudumda içti. Nihayet kararını verdi. Vakit geçirmeden konaktan çıkacak ve doğruca Devinière oteline giderek olup bitenden oğlunu haberdar edecekti. Eğer kendisini zorla alıkoymak isteyecek olurlarsa, o zaman kılıcını çekecek, karşısına kim çıkarsa çıksın, şişleyip geçecekti.

Bu kararla ayağa kalktı. Kendisine çeki düzen verdi. Tam dışarı çıkacağı zaman kapı açılarak içeriye Mareşal Damville girdi:

— “Nasıl bakalım, iyi uyudun mu? Bu gece hazır mısın, Şövalye?..”

Pardaillan, Mareşali selâmladı:

— “Hâlimden tamamiyle haberdar olduğunuzu görüyorum. Herşeyi iyi gören ve haber veren hizmetçileriniz olduğunu anlıyorum.”

— “Az önce sizi kendim gelip görecektim. Fakat uyuduğunuzu söyledikleri için rahatsız etmek istemedim. Sadece uyanınca bana haber vermelerini tembih ettim. Sizi acele görmem lâzım geliyordu. Herşey bundan ibaret...”

— “Bu aceleden dolayı ben de doğrusu memnun oldum. Şimdi gayet iyiyim. Üç gece uykusuzluğa dayanabilirim.”

— “O kadar büyük bir iş istemem, Gece yarısı herşey tamamlanacak...”

— “O saatten sonra artık serbest kalacağım, değil mi?”

— “Evet, istediğiniz yere gidebilecek, istediğiniz kadar gezebileceksiniz. Burada bulundukça bu oda sizin olacaktır. Giriştiğimiz iş biraz uzayacak. Ve belki de tehlikeli olacak. Biraz daha kalabalıklaşmamız lâzım. Kuvvetli yeni arkadaşlara ihtiyacımız var. Ha iyi ki aklıma geldi. Zannederim bana öğlunuzdan bahsetmişsiniz.”

Pardaillan titredi:

— “Evet efendim.”

— “Bu çocuk iş vaktinde iyi kılıç kullanabilir. Öyle demiştiniz, değil mi?”

— “Müthiş bir silâhşordur.”

— “O hâlde onu bana yarın mutlaka getir. Nerede oturuyor?..”

— “Sainte-Geneviève tepesinde...”

— “Garip şey. Yoksa oğlunuz papaz veya doktor mu olmak istiyor?..”

— “Hayır! Yalnız hepsi ayyaş, kavgacı ve şakacı olan öğrencilerle düşüp kalkmaktan pek hoşlanırdı da...”

— “Ona güvenebiliriz, değil mi?”

— “Bana güvendiğiniz kadar...”

— “Pekâlâ öyleyse... Yarın sabah onu beklerim.”

Henri böyle diyerek odadan çıktı. Pardaillan o zaman derin bir nefes aldı. Kuşanmış olduğu kılıcı belinden çıkardı: *“İşler kolaylaştı. Yarın çocuğumu buraya getireceğimi beklediği için oğlum bu gece hayattadır. Gece yarısı serbest kalınca ilk iş olarak Devinière oteline giderim. O zamana kadar gü-rültü patırtı çıkarmaya lüzum yok. En iyisi şimdi bir güzel uyku çekmektir.”*

Böyle düşünerek yatağına girdi ve akşam yemeğine kadar deliksiz bir uyku çekti.

Henri de Montmorency çok dikkatli hareket ediyordu. Kadınların nereye götürüleceklerini sadece kâhya Gilles biliyordu. Onu daha önceden La Hache sokağına göndermiş ve yeşil kapılı evi göz altında aldırmıştı. D'Aspremont bu sokağın başına kadar arabayı götürecekti. Burada dizginleri Mareşal alacak ve arabayı eve kadar kendisi sevkedecekti. Pardaillan da La Hache sokağının başında d'Aspremont'un yanında bekleyecekti. Bu şekilde arabanın olduğu yeri Henri ile Gilles'den başka hiç kimse bilemeyecekti.

Saat gecenin tam onbirinde Vikont d'Aspremont Pardaillan'ın odasına girdi:

— “Hazır mısınız, Şövalye?..”

— “Hazırım.”

— “O hâlde buyurunuz.”

Orthès, yolda, Pardaillan'a ne şekilde hareket edeceklerini anlattı.

Pardaillan:

— “Arabada kimin bulunduğunu biliyor musunuz?” Diye sordu.

— “Hayır... Ya siz?..”

— “Ben de bilmiyorum.”

Konağın avlusunda, her tarafı adamakıllı kapanmış bir araba duruyordu. Taşınacak kimsenin daha önceden arabaya bindirilmiş olduğu anlaşılıyordu. Orthès d'Aspremont arabacı yerine çıkararak dizginleri eline aldı. Henri atına binmeden önce Pardaillan'a son emirlerini verdi:

— “Araba yavaş yavaş gidecektir. Siz de on adım arkasından yürüyeceksiniz. Herhangi bir kimse yaklaşacak olursa, düşünmek filân yok. Ne yapacağınızı biliyorsunuz, değil mi?”

Pardaillan cevap olmak üzere mantosunu açtı. Elinde yalın kılıcını tuttuğu gibi, belinde de bir tabancayla ayrıca bir hançer de parlıyordu.

Mareşal Damville:

— “Mükemmel...”

Diyerek tına atladı ve bir işareti üzerine konağın büyük kapısı açıldı. Henri öne geçti ve kabile hareket etti.

Konaktan fazla ayrılmamışlardı ki, birdenbire karanlıkta bir tabanca patladı.

Mareşal:

— “İleri! Dörtnala!” Diye bağırdı.

Kurşun atlara rastlamadığı için d’Aspremont arabayı dört nala kaldırmıştı.

Bu sırada:

— “Alçaklar! Kadın hırsızları!” Diye haykıran kısık bir ses yükseldi.

Mareşal ve araba son süratle kaçmaya koyulunca bir adamın da bunların peşine düştüğü görüldü. Elde kılıç, koşan bu adamı görünce, Pardaillan:

— “İşte nihayet sıra bize de geldi,” dedi. Ve kılıcı elinde olduğu hâlde arabayla meçhul adamın arasına girdi..

Adam, karşısına dikilen Pardaillan’ı ortadan kaldırmadan süratle uzaklaşan arabaya yetişemeyeceğini anlayınca o da elinde kılıcı olduğu halde Pardaillan’ın üzerine atıldı. Kılıçların demirleri birbirine değdi.

Daha ilk hamlelerde ikisi de karşısındakinin yaman bir silâhşor olduğunu anlamıştı. Karanlık pek fazla olmakla beraber, hafif ay ışığında birbirlerinin gölgelerini seçebiliyorlardı. İkisi de tek kelime söylemiyor, karşısındakini ortadan kaldırmak için öylesine çarpışıyordu.

Düello pek müthiş oldu.

Pardaillan memnundu. Çünkü araba tehlikeden kurtulmuş bulunuyordu. Onun bu müdahalesi ve meçhul adamı kılıcıyla durdurması, Mareşalin işini kolaylaştırmıştı. Onun için ihtiyatla kılıç kullanıyor ve daha ziyade kendisini korumaya bakıyordu.

Fakat meçhul adam işi çabuk bitirmek azmindeydi. Birkaç hücumu müteâkip son derece emin olduğu bir hamle ile Pardaillan’ın üzerine atıldı. Kılıçların çarpışmasından kıvılcımlar çıkmıştı. Par-

daillan bu çok ustaca hücumu aynı ustalıklı çelme-
je muvaffak olmuştu.

Meçhul adam bunun üzerine:

— “Vay şeytan vay!” Diye haykırdı.

Pardaillan da aynı sözü söylemişti.

Fakat o anda çarpışma durdu. Kılıçlar indi:

— “Baba!”

— “Oğlum!”

Kılıçlarını hemen kınlarına soktular. İhtiyar Pardaillan sıkılmış, genç ise daha ziyade bir hiddet içinde bulunuyordu.

Bir dakika kadar susarak kulak verdiler. Fakat arabanın hangi tarafa gittiğine dair en ufak bir ses bile duymadılar.

Genç Pardaillan o zaman büyük bir acı içinde:

— “Kayboldular” diye mırıldandı.

İhtiyar Pardaillan ne söyleyeceğini bilemiyordu. İşin iç yüzünü bilmemekle beraber kendisini suçlu gibi görüyordu. İçinde böyle bir his vardı.

Kendisini kurtarmak için:

— “Uzun zaman kaybolduktan sonra seni böyle mi bulacaktım?” Diye homurdandı. “Sen babanın öğütlerini böyle mi tutacaktın? Nesin? Kendisine ait olmayan işlere karışan, yardım bile istemeyen meçhul kimselerin imdadına koşan bir evlât! Sana erkeklere, kadınlara, hattâ kendine bile inanmamahı söylemiştim. Halbuki sen aksini yapan serseri bir şövalye olup çıkmışsın. Bu yol fena bir yoldur. Hem az para getirir, hem insanı gözden düşürür. Neyse... Haydi seninle, gece vakti kapısı çalındığı zaman açılan meyhanelerden birine gidelim. Ne duruyorsun? Gelmek istemiyor musun?”

Şövalye acı bir sesle devam etti:

— “Oğlum, seninle karşılaşmam, işimi çok zorlaştırdı. Sana yüz bin ekü ile bir komutanlık sağlamıştım...”

— “Sus babacığım! Ne kadar acı çektiğimi bu sözlerinizin beni ne kadar yaraladığını anlamıyor musunuz? Yürüdüğümüz yollar ayrı... Seni de düşmanlarımın tarafında görmekle çok müteessirim baba...”

İhtiyar Pardaillan şaşırmişti:

— “Beni bırakıyor musun? Fakat niçin?”

— “Beni buna zorlayan sensin baba... Düşün ki, bu gece müthiş bir şey oldu: Sana karşı kılıç çektim. Şayet size bir şey olaydı o anda ben de kendimi öldürürdüm. Halbuki beni durdurduğunuz yoldan yürümem lâzım. Siz efendinizin emrinden çıkamazsınız ki, ne yapmalı? Çok isterim ki, kötü talihler, sizi bir daha karşıma çıkarmasın. Bütün isteğim bu... Allahaismarladık baba...”

İhtiyar Pardaillan sendeleyerek bir toprak yığınının üzerine oturdu:

— “Ne demek? Oğlum beni bırakıyor. Birbirimize karşı düşman mı olmamız lâzım? O hâlde yaşamaktan ne zevk alabilirim ki... Bu ihtiyar vücut ne işe yarar ki... Oğlumu bir komutan, zengin bir asîlzade olarak görmek istiyordum. Biricik isteğim buydu. Halbuki o şimdi beni bırakıp gitmek istiyor. Yollarımız ayrı imiş... Birbirimize düşman imişiz...”

İhtiyar kurdun sert yanaklarından iki damla göz yaşı yuvarlandı. Bu, Pardaillan'ın hayatında ikinci veya üçüncü ağlayışı idi.

Boğuk ve titrek bir sesle:

— “Bütün ümitlerim yıkıldı,” diye inledi.

Aynı zamanda titreyen iki elin ellerini kavradığını hissetti:

— “Hayır, yapamıyacağım baba. Sizi bırakıp gide-
miyeceğim! Düşüncelerimizi birbirimize anlatmamız
lâzım. Sizi kendime düşman bilecek olursam acıdan
ölürüm.”

İhtiyar Pardaillan, yeniden hayat bulmuş gibi can-
landı:

— “Hay Allah şeytanların canını alsın!” Diye
haykırdı. “Dur bakalım. Herşeyden önce birbirimizi
bir defa kucaklayalım. Ötesi kolay...”

Babayla oğul birbirlerine sarıldılar.

İhtiyar asker:

— “Dur da seni doya doya seyredeyim. Ben karan-
lıkta da görebilirim. İhtiyar bir babaya oğlunu gör-
mek için ışık lâzım değildir. Vay canına! Eski hâlin-
de değilsin. Kolların çok sertleşmiş. Adalelerin çok
irileşmiş. Bir dev’e dönmüştün. Kılıç kullanmaktaki
ustalığını da gördüm. Ben bile buna artık karşı koy-
mayacağımı anlıyorum. Gel, kol kola yürüyelim. İki-
miz bir olduktan sonra dünya bize vız gelir!”

— “Kaldığımız yere gidelim!”

— “Sen nerede oturuyorsun? Hâlâ Devinière ote-
linde mi?”

— “Evet baba!..”

— “Fakat bu andan itibaren Devinière oteli se-
nin için çok tehlikelidir. O taraflarda hiç görünme-
men lâzım.”

— “Emin misin?..”

— “Tabî... Çünkü Bastille hapishanesinin mü-
dürü Guitaleus seni her yerde arıyor. Ele geçirip zin-
dana sokmak için yapamayacağı şey yoktur. Haydi
yürü.”

— “Nereye gideceğiz?”

— “Vuran Çekiç” meyhanesine... Burasını bilir misin?”

— “Evet, baba...”

Onbeş dakika sonra baba ile oğul “Vuran Çekiç” meyhanesinin birinci katında bir odada bir şarap şişesinin karşısında bulunuyorlardı.

İhtiyar Pardaillan:

— “Şimdi artık bana herşeyi anlat bakalım. Ben Paris’ten ayrıldıktan sonra neler olduysa, başından neler geçtiyse, hiçbirini atlamadan doğru bir şekilde bana anlat! Yalnız daha önce sana bir şey sorayım. Bu arabayı niçin gözetliyordun? Bunun hangi saatte geçeceğini biliyor muydun?”

— “Evet!..”

— “İçinde kim vardı? Bunu da biliyor muydun?”

— “Biliyordum.”

— “O hâlde seni tebrik ederim. Çünkü benden daha iyi haber toplamışsın. Çünkü ben bu arabada kimin bulunduğunu bilmiyordum. Nasıl öğrendin?”

— “Devinière otelini biliyorsunuz, değil mi?”

— “Elbette...”

— “Landry Usta’nın karısını?..”

— “Onu da bilirim elbette.. Güzel, oynak bir kadındır.”

— “Tamam. Bu sabah de Mesmes’de olup biten şeyleri öğrenmeyi aklıma koymuştum. Bunu nasıl başarabileceğimi düşünürken Madam Landry, kolunda bir sepetle önümde durdu. Onu nezaketle selâmladım. Ve nereye gittiğini sordum. Ne cevap verse beğenirsiniz?”

— “Ne cevap verdi?”

— “De Mesmes için sipariş edilmiş börekleri götürmüyor muymuş?..”

— “Vay canına!”

— “İşte ben de bundan yararlanarak konağa girebildim.”

— “Çok talihlisin.”

— “Madam Landry bana, beraber gelmek isteyip istemediğimi sordu. Fırsatı kaçırmıyım? Hemen peşine takıldım. Böylece konağa girdim. Kadının korkusuna filân ehemmiyet vermeden onunla tâ içeriye kadar beraber girdim. Sebep de börek sepetini taşımak. Madam Landry, kâhyadan çok korkuyordu.”

— “Yine mi kâhye?... Bu adama kızmaya başladım.”

— “Neyse, ona rastlamadan kilere kadar gittik. Orada ben kaldım. Madam Landry içeriye mutfığa, Jeannette adındaki kadının yanına gitti. Ortada kimse görünmediğinden kilerin bir köşesine gizleniverdim.”

— “Vay, vay, vay! Olur cesaret değil. Sırtımın terlediğini hissediyorum.”

— “Onbeş dakika sonra iki kadın mutfaktan çıktılar. Beni bir hâyli aradılar.”

— “Sonra?..”

— “Sonrası kolay oldu. Jeannette denilen kadın, kara gözlü, kara kaşlısı güzelce bir kadın. Bir şey almak üzere kilere girer girmez onu derhal kollarımın arasına aldım. Bağırarak isterken öptüm ve kendisini sâkinleştirdim. Beş dakika sonra Jeannette beni kendisine âşık bir şövalye olarak tanıyordu. Onu görmek için bu cüreti göstermiş olduğuma inanıyordu. Kızcağız derdini de döktü. Hiç sevmediği hâlde kâhya, kendisini Gillot adındaki yeğenine vermek istiyordu.”

— “Şu kâhya yine ortaya çıktı. Dikkat etsin, kan tepeme çıkıyor.”

— “Neyse, işler yoluna giriyordu. Tam bu sırada bir ayak sesi duyuldu. Jeannette beni gizlemek için büyük bir dolaba yerleştirdi.”

— “Tam sırasını bulmuş. Yoksa Gillot mu geldi?”

— “Hayır, dayısı...”

— “Hahrolsun bu kâhya. Şu herifin kulaklarını kesmek boynuma borç olsun. Ne belâ bir herif... Pekâlâ, sonra dolaptan nasıl çıktın?”

— “Anlatacağım. Dolaptayken, kâhya Gilles ile Jeannette arasında geçen çok önemli bir konuşmayı dinledim. Kâhya Jeannette’ye: *‘Mahpus kadınlar bu sabah sana bir şey söylediler mi?’* Sualini sordu.”

Pardaillan şaşırdı:

— “Mahpus kadınlar mı?” Dedi.

— “Evet, baba, siz nasıl şaşırdınızsa ben de dolabın içinden çıkacak gibi oldum. Jeannette: *‘Hayır, hiçbir şey söylemediler’* cevabını verdi. Kâhya bunun üzerine: *‘Neyse, bu gece artık buradan gidecekler. Sen de rahat edersin. Yalnız bu işten sakın kimseye bahsetme,’* emrini verdi.”

İhtiyar Pardaillan başını salladı:

— “Kızı bu tehlikeden kurtarmalı... Gillot’un da kulakları bana fazla geliyor. Fakat acaba bu mahpus kadınlar kimlermiş? Doğrusu bunu pek merak ediyorum.”

— “Şimdi söyleyeceğim. Kâhya gider gitmez ben de dolaptan çıktım. Jeannette bana: *‘Haydi şimdi çabuk gidiniz. Yarın sabah yine gelirsiniz,’* dedi. Ben de cevap olarak: *‘Hiçbir yere gidemem,’* cevabını verdim. Fakat Jeannette, nişanlısı Gillot’un gelmek

üzere olduğunu, eğer beni görecekt olursa bütün konak halkını ayağa kaldıracağını söyledi. Halbuki ben buna hiç önem vermedim. Üstelik Jeannette'den beni mahpus kadınların yanına götürmesini de istedim."

— "Olur cesaret değil..."

— "Ben mahpus kadınlardan bahsedince Jeannette hemen değişiverdi. O zaman konağa kendisi için değil, mahpus kadınlar için geldiğimi anladı. Bana kim olduğumu, konağa niçin geldiğimi sordu. Ben inkâr ettim. Fakat kız katiyen yanaşmıyordu. Başını sallıyarak: *'Herhâlde bu genç kıızı seviyorsunuz. O da sizi seviyor. Bu mahpusluğun sebebini şimdi anlıyorum. Bu işde benden yardım beklerseniz aldanırsınız,'* diyordu. Böyle konuşunca Jeannette'nin beni kıskanmakta olduğunu anladım. O zaman yeni bir yalan uydurdum. Bu genç kıızı kibar bir asîlzadenin sevmekte olduğunu, beni kendisinin gönderdiğini, onunla görüşmem lâzım geldiğini ve Montmorency ailesinden olan bu kadınların benim gibi bir serseriye yüz vermeyeceklerini söyledim."

— "Montmorency ailesi mi dedin?"

— "Evet, bu kadınlar Montmorency ailesine mensuplarmış. İşte ben bu sözleri söyleyince kızacağız inandı. Böyle yüksek bir aileye mensup bir genç kıızın bana hiçbir şekilde bağlı olamayacağına inandı."

İhtiyar Pardaillan kahkahalarla güldü:

— "Gayet güzel bir fikir..."

— "Siz buna ne dersiniz baba? Montmorency gibi bir aileden bir kıızla benim evlenebilmeme imkân var mı?"

Pardaillan bir kadeh şarabı daha son yudumuna kadar yuvarladı:

— “Bu belli olmaz oğul! Aşk ve sevda işi bu. Âdi bir papaz çömeziyle evlenmek için varını yoğunu veren nice kibar kadınlar vardır. Demek bu kadınlar Montmorency ailesinden?”

— “Evet, baba...”

— “İş gitgide tuhaflaşıyor ve meraklanıyor. Sonu nasıl gelecek bakalım?”

— “Jeannette, benim gibi bir serseriyle böyle kibar bir genç kız arasında bir aşk münasebeti olmayacağını anlayınca yavaş yavaş isteğime yanaşmaya başladı. Fakat gece saat sekizden önce beni onların yanına götüremeyeceğini söyledi. O zamana kadar beni kendi odasında saklayacağını ilâve etti. Ben de sevinçle sözlerini kabul ettim.”

— “Sonra?..”

— “Sonra peşine takıldım. Beni birtakım koridorlardan geçirdi. Tam büyük bir sofaya gireceğimiz sırada karşımıza biri çıktı...”

— “Yine mi Gilles?..”

— “Hayır, bu sefer gelen Gillot idi.”

— “Vay, vay, vay! Yakaladı mı seni?”

— “Şimdi anlatacağım. Bulunduğumuz yerde bir kapı gözüme ilişti. Aralık duran bu kapıya kendimi dar attım. Gillot beni görmemişti. Tabii buna çok sevindim. Sersem herif, meğer dayısının verdiği emir üzerine büyük körüklü arabayı hazırlamaya iniyormuş. Araba gece saat onbirde hazır olmalıymış. Daha önce de mahzenden bir şişe şarap almaya gidiyormuş.”

— “Vay ayyaş, vay!”

— “Halbuki korkudan, girdiğim kapının mahzen olduğunu anlamıştım. Hemen merdivenleri birer bi-

rer inmeye başladım. Birkaç saniye sonra kapı açıldı ve Gillot da aşağıya inmeye başladı.”

— “Olay pek heyecanlı...”

— “Ben bir şeye takılıp devirmemeye, böylelikle burada bulunduğumu belli etmemeye çalışıyordum. Ahmak herif ise üzerime doğru geliyordu. Böylece, gerileye gerileye sonunda sırtım duvara yapıştı. Mahzen karanlık olduğundan herif beni görmüyordu.”

— “Çok iyi... Talihliymişsin!”

— “Fakat, herif iyi bir şişe şarap seçmek için bir meşale yakmaz mı...”

— “Oldu mu bu?..”

— “Mahzen aydınlanır aydınlanmaz da burun buruna geldik. Beni görünce aklı başından uçar gibi oldu. Bağırarak istedi. Fakat pek geç kalmıştı. Çünkü daha atik davranarak boğazını elime geçirdim. Meşaleyi de çabuk söndürdüm. İyi ki bunu yapmışım...”

— “Neden?..”

— “Aradan bir dakika bile geçmeden mahzenin kapısında bu sefer kâhya Gilles’in sesini duydum.”

— “Yine mi o?..”

— “Mahzenin kapısını açık bıraktıkları için homurdanıyordu. Mahzeni hiddetle kilitledi ve gitti. Böylece Jeannette de kurtulmuş oluyordu. Fakat ben de mahzene hapsedilmiş bulunuyordum.”

— “Oradan nasıl çıktın?”

— “Bu biraz güç, daha doğrusu geç oldu. Gillot’un boğazını biraz fazlaca sıkmış olacağım ki adamın nefesi kesilmişti. Bunun üzerine elimi gevşek bıraktım. O zaman birkaç kere rahat nefes alınca ayaklarıma kapandı:”

— “Bana merhamet ediniz hırsız efendi. Beni öl-

dürmeyiniz. Emin olunuz ki, sizi ele vermem,” dedi.

— “Demek adam seni hırsız sandı?..”

— “Evet, herhâlde gözleri karanlığa alışınca belimde parlayan tabanca ve hançeri görmüş ve beni hırsız sanmış olacaktı...”

— “Doğru...”

— “Buna ben de memnun oldum. Fakat her ihtimale karşı bağdırmaması için ağzını tıkadım.”

— “Bu olay saat kaçta olmuştu?”

— “Onbir filân vardı.”

— “Tesadüfe bak ki, ben de tam bu sırada başka bir uşağın ağzını tıkamakla meşguldüm. Sonra?..”

— “O zaman son derece susadığımı ve acıktığımı hissettim.”

— “Mahzende yiyecek, içecek bulmaktan kolay ne var ki.”

— “Evet, ben de karnımı sucuk ve şarapla doldurdum. Gillot’u da doyurmak isterken onu nerede bulayım?”

— “Nerede?..”

— “Ben karnımı doyururken sürüne sürüne yanımdan uzaklaşmış. Merdivenleri bile çıkmış. Tam kapıyı tekmeleyeceği sırada enseledim. Bu sefer dayağı hak etmişti. Fakat ben yine kendisine acıdım. Sadece ellerini ayaklarını bağlayarak kendisini sucukların arasına domuz pastırması gibi uzattım.”

— “Hak etmiş...”

— “O zaman kapıya gittim. Açıp açamayacağımı gözden geçirdim. Kapı son derece sağlam bir şekilde yapılmıştı. Boş yere belki bir saat uğraştım. Hiçbir

sonuç alamadım. Dışarı çıkabilmek için ancak birisinin içeri girmesi gerekiyordu. Ben de bunu beklemeye başladım.”

— “Çok meraklandım. Çabuk söyle. Bu uğursuz mahzenden, sonra nasıl çıkabildin?”

— “Kapıyı yine Jeannette açtı.”

— “Aşkolsun kıza...”

— “Fakat vakit çok geç olmuştu. Gecenin sonuna geliyordu. Bana: ‘Çabuk olunuz!’ dedi. Sonra tekrar gelip gelmeyeceğimi sordu. Geleceğimi vaat ettim. O zaman Gillot’u sordu. Ben de: ‘Gillot, mahzendeki bütün sucuk ve pđstirmaları yiyor,’ cevabını verdim. O içeri girince ben de bahçeye fırladım ve duvardan atlayarak konaktan çıktım. Hemen büyük kapının yakınında uygun bir yer seçerek beklemeye başladım. Tam saat birde araba çıktı. Maksadım önce arabacıyı tabanca ile yere yuvarlamak, sonra önden giden atlıyı tepelemek ve böylece kadınları kurtarmaktı. Ötesini biliyorsunuz.”

İhtiyar Pardaillan, oğlunun sözlerini büyük bir merakla sonuna kadar dinlemişti. Bitirince:

— “Sen, başından geçenlerin yalnız birini, en sonuncusunu anlattın,” dedi. “Öbürlerini de anlat. Ben gittikten sonra başına gelen şeyleri birer birer söyle,” dedi.

— “Bunu anlatmamın sebebi, hayatımı bu iki kadına bağışlamış olmamdır. İşte konağa girmemin fi-lân bütün sebebi budur. Size bir şey sormak isterim, baba...”

— “Sor oğlum!”

— “Siz bu arabayla beraberdiniz, değil mi?”

— “Evet!..”

— “O hâlde arabanın nereye gittiğini bilmeniz gerekir.”

— “Hayır evlâdım, onu bilmiyorum! Görevim yalnız arabanın peşinden yürümek ve arabaya kimseyi yaklaştırmamaktır.”

Genç Pardaillan ümitsizlikle başını salladı. Babası sordu:

— “Şimdi de sen söyle bakalım. Bu arabanın içinde bulunan ve Montmorency ailesinden olduğunu söylediğin kadınlar kimlerdir?”

— “Babacığım, ayrılıp gitmeden bana bir sırrınızı söylemişsiniz. Kızını kaçırmış olduğunuz bir kadın vardı; hatırladınız mı?..”

İhtiyar Pardaillan sarardı. Oğlu devam etti:

— “Yâni Jeanne de Piennes ile kızı Loïse... Onları hatırladınız, değil mi? Loïse de Montmorency...”

— “Onu seviyor musun?”

— “Evet, baba...”

— “Çok feci bir şey...”

— “Biliyorum. Fakat onu sevmekten de kendimi alamıyorum. Hayatımın biricik amacı onları kurtarmaktır. İşte o arabada ikisi bulunuyordu.”

— “Buna emin misin?”

— “Tamamiyle... Fakat tam izlerini bulduğum sırada onları elimden kaçırdım. Mareşal iki zavallı kadını şimdi kimbilir nereye götürdü...”

İhtiyar Pardaillan da başını salladı:

— “Şimdi ben de herşeyi anlıyorum. Beni odaya hapsetmelerinin sebebi meydana çıkıyor. Mareşal bu kadınların konakta olduklarını öğrenmememi istiyormuş.”

— “Fakat babacığım, siz ne vakit Mareşal Dam-

ville'nin hizmetine tekrar girdiniz. Bunu hiç bilmiyordum.”

— “Dün akşamdan beri. Konağa girer girmez Mareşal beni bir odaya hapsetti ve ancak bu gece yarısından itibaren serbest kalacağımı bildirdi. Ben de serbest kalır kalmaz hemen seni arayıp bulmayı kararlaştırmıştım.”

Bunun üzerine ihtiyar Pardaillan da bütün olup bitenleri oğluna bir bir anlattı. Bu karşılıklı konuşmalar tan yeri ağarıncaya kadar devam etti sonunda ihtiyar Pardaillan tekrar konağa dönmeyi kararlaştırdı. İki kadının nerede olduklarını ancak bu sayede öğrenebileceklerdi.

İhtiyar asker:

— “Arabanın nereye gittiğini bilen bir adam da d'Aspremont'dur. Çünkü arabayı o idare ediyordu. Gerekirse onu da söyletmesini bileceğim.”

— “Ben doğru François de Montmorency'ye giderek durumu kendisine bildireceğim. Sizi de Devinière otelinde bekleyeceğim...”

— “Devinière mi dedin? Galiba Bastille'ye bir defa daha gitmek istiyorsun?..”

— “Doğru, bunu düşünmemiştim.”

— “En iyisi burada kalmaktır. “Vuran Çekiç” meyhanesinin o kadar fena bir şöhreti var ki, ne polis, ne de devriye buraya uğramak cesaretini gösterebilir. Onun için en emin yer burasıdır. Sahibi de benim ahabımdır. Sana bir oda hazırlasınlar. Rahat rahat oturursun.”

Ayrılmadan önce baba-oğul kucaklaştılar. İhtiyar Pardaillan, meyhaneci kadını uyandırarak gereken emirleri verdi. Kadın, genç Şövalyenin burada, Kra-

lın Louvre sarayında bulunduğundan daha emin bir şekilde kalacağını yeminle söyledi.

İhtiyar asker giderken, oğlu:

— “Baba,” dedi, “mademki ben Devinière oteline gidemiyeceğim, oraya bâri siz gidin. Orada bir dostumu bırakmışım.”

— “Kimdir? Adı ne?..”

— “Pipeau adında bir köpek...”

LOUVRE SARAYINDA

Genç Şövalye yalnız kalınca önce birkaç saat deliksiz bir uyku çekti. Sonra erkenden kalkarak doğruca François de Montmorency'nin konağına gitti. Mareşal kendisini sabırsızlıkla bekliyordu.

Mareşal François de Montmorency bütün gece uyu-mamıştı. Zavallı Jeanne ile onyedi yaşına basan kızını bir dakika bile aklından çıkaramıyordu. Bütün bu felâketlere sebep olan kardeşine karşı beslediği kin gittikçe büyüyordu. Bundan sonra ne yapacağını, kadınları kurtardığı takdirde nasıl davranacağını bir türlü kestiremiyordu.

Genç Şövalye içeri girdiği zaman, François'in karmakarışık yüzünden ve uykusuzluktan şişmiş gözlerinden korktu. Beş parasız ve isimsiz genç, bu zengin, büyük ve nüfuzlu adama acıdı.

Mareşal onu görür görmez sordu:

— “Ne haber var?..”

— “Doğru imiş efendim. Kadınlar de Mesmes’de bulunuyorlarmış.”

— “Orada imişler, öyle mi?”

— “Evet, fakat şimdi değiller...”

— “Değiller mi?”

— “Dün gece onları az daha kardeşinizin elinden kurtarıyordum. Fakat titreyen bir kol ve boşa giden bir kurşun herşeyi kaybettirdi.”

— “Demek dövuştünüz?”

— “Evet. Fakat bazan öyle olaylar olur ki, ne kuv-

vet, ne kurnazlık para eder. Dövuştüm, ama muvafak olamadım. Onları elimden kaçırdım.”

— “Benim için dövuştüğünüzden dolayı size teşekkürlerimi bildirmek isterim. Sizin gibi mert ve cesur bir şövalyeyi tanıdığım için çok mutluyum.”

Ondan sonra yumruklarını sıktı. Yüzü öfkeyle buruştu:

— “Demek kardeşim hâlâ bu zavallı kadının peşinde. Soyumuzda böyle bir adam yetiştigi için utanıyorum. Olay nasıl oldu, anlat bakalım.”

Şövalye bunun üzerine geceki olayı kısaca anlattı. Yalnız en sonunda babasıyla karşılaştığını söylemedi. Sözlerini şöyle bitirdi:

— “Şimdilik kadınları kaçıranın Mareşal Damville olduğunu kesinlikle biliyoruz. Onları nereye götürdüğünü de yakında öğreneceğim.”

François heyecanla genç Şövalyenin elini sıktı:

— “Sana bir şey sormak isterim.”

— “Nedir efendim?..”

— “Bana söylediklerinizi, sizin için tehlike olsa da, hattâ kardeşim Henri’nin yanında da tekrarlayabilir misiniz?”

— “Hazırım!.. Tehlike meselesine gelince, bu benim için önemsiz bir şeydir. Dünyada hiç kimseden korkum yoktur.”

— “Şu hâlde benimle beraber Kralın yanına gelirsiniz, değil mi?..”

Şövalye titremekten kendini alamadı:

— “Bu anda bile hazırım.”

— “Pekâlâ! Şimdi birlikte Louvre Sarayına gideceğiz. Kral adaleti yerine getirir. En doğru şey budur. Şayet onları Kral da kurtaramazsa...”

— “Evet?..”

— “O zaman insanların adaletini bir yana bırakarak kılıcımın adaletine sığınacağım. Beni bir dakika bekleyiniz.”

Mareşal giyinmek üzere odasına çekilince yalnız kalan Jean Pardaillan kendi kendine: «*Kralın yanına gideceğiz, öyle mi?*» Diye Düşündü «*Şu uğursuz Kraliçe Catherine de orada olacak. Beni görür görmez mutlaka yakalatıp yeniden Bastille’ye gönderecektir. Anlaşılan ömrümüzü Mösyö Guitalens’in emrinde geçirmemiz gerekecek. Haydi bakalım. Pardaillan’lar verdikleri sözü geri almazlar. Louvre Sarayına gideceğiz.*»

Bir çeyrek saat sonra Mareşal odaya girdi. Resmî Mareşallik elbisesini giymiş bulunuyordu. Yalnız belinde törenlerde takılan elmas kakmalı kılıç yerine çelikten savaş kılıcı sallanıyordu.

Şövalyeye kendisini tâkip etmesini işaret ederek yürüdü. Aşağıda araba hazırды. Beraberce bindiler ve önde muhafızlar olduğu hâlde büyük bir debdebeyle Louvre Sarayının yolunu tuttular. Bunları gören halk, Mareşali saygıyla selâmlıyor ve birbirine gösteriyordu:

— “Mareşal de Montmorency!.. Kralla görüşmek üzere saraya gidiyor!”

Yolda hiç konuşmadılar. Mareşal düşünüyordu. Şövalyeye gelince, Kralın huzuruna çıkacağı için gayriihtiyarî bir heyecan içinde bulunuyordu.

Araba bu şekilde Louvre Sarayına vardı. Senelerden beri saraya gelmeyen ve Kralı ziyaret etmeyen Mareşalin saraya varışı oldukça büyük bir telâş ve heyecan uyandırdı.

Kral Charles bu sırada alt katta silâh odasında bu-

lunuyordu. Yanında birçok asîlzade ve kardeşleri de vardı. Genç Kral o gün çok neşeliydi. Onun bu hâlini gören asîlzadeler kendisine hoşuna gidecek şeyler söylüyorlardı. Kral da bunları memnuniyetle dinliyordu. Tam bu sırada içeri bir uşak girdi.

Kral:

— “Ne var?” Diye sordu.

— “Mareşal de Montmorency geldi. Kendisini kabul etmenizi rica ediyor.”

Kral sevinçle haykırdı:

— “Montmorency mi? Herhâlde ilân edilmek üzere olan sulhü duydu. O da buna taraftardı. Teşekkür etmek üzere gelmiş olmalı. İçeri girsin!”

Kral bir koltuğa oturdu. İçerdekiler de koltuğun sağında ve solunda yer aldılar. Bu sırada Mareşal, Pardaillan’la beraber içeri girdi.

Mareşal, Krala üç adım kalıncaya kadar yürüdü ve orada durarak kendisini saygıyla selâmladı. İçerdekiler sessiz ve hareketsiz duruyorlardı. Yalnız Henri de Guise hoşnutsuzluğunu gizlemeye lüzum görmemiş ve Mareşal içeri girerken:

— “Dinsizlerin dostu geliyor!..” Diye söylenmişti.

Kral, ünlü Mareşali güler yüzle karşılayarak:

— “Sizi burada görmekle memnun oldum,” dedi. “Çoktan beri Louvre Sarayını unutmuş bulunuyordunuz. Hattâ öldüğünüz hakkında rivayetler bile çıkmıştı. Neyse, sizi sağ ve salim gördüğümden dolayı son derece memnunum.”

Kral şöyle bir çevresine bakındıktan sonra daha ciddi bir tavırla devam etti:

— “Neyse, mesele sizi burada, aramızda görmektir. Safa geldiniz...”

Kralın bu şekilde konuşmasını gören diğer asîlza-

delerin de dudaklarında gülümsemeler belirdi. Dük de Guise'den başka herkes sanki bu ziyaretten çok memnun kalmış gibi mareşale tatlı tatlı bakıyordu.

François:

— “Hakkımda gösterdiğiniz iltifata teşekkür ederim, majeste,” dedi. “Size bir ricada bulunmaya geldim.”

— “Nasıl bir rica?..”

— “Sizinle özel bir konuşmada bulunmak istiyorum.”

— “Benimle yalnız kalmak mı istiyorsunuz?”

— “Eğer kabul ederseniz...”

— “Pekâlâ, yalnız kalalım.”

Bunun üzerine odadakiler birer birer dışarı çıktılar. Kral, Pardaillan'ı göstererek:

— “Bu delikanlı niçin duruyor?” Diye sordu.

Şövalye, Krala titreyerek baktı. Az önce Kralla François konuşurlarken odanın içinde sessiz bir konuşma olmuştu. Odaya girince Şövalye; Quélus, Maugiron ve Maurevert'i görüp tanımıştı. Onları görünce alaylı alaylı gülümsedi. Onlar da kendisini tanımış oldukları için dik dik bakıyorlardı.

Pardaillan o zaman sağ kolunu Maugiron'a doğru çevirerek kaşdı. Bu suretle Saint - Denis Sokağında ki karşılaşmalarında Maugiron'un sağ kolunu yaradığını hatırlatmak istiyordu. Maugiron bunu anladığından hiddetle kaşlarını çattı. Pardaillan cevap olarak sanki onun kızmasının sebebini anlamamış ve şaşmış gibi bir tavırla baktı. Sonra Maurevert'e döndü. Onun da kendisine hiddetle baktığını görünce bu sefer yüzünü kaşdı. Bu hareketiyle de ona, yüzüne vurduğu kılıcı hatırlatmak istiyordu. Mau-

revert de kıpkırmızı oldu ve Pardaillan'ın duyacağı kısık bir sesle:

— “Yine buluşuruz,” dedi.

Pardaillan da aynı şekilde:

— “Ne zaman istersen,” cevabını verdi. Bu sırada Quélus Dük d’Anjou’ya eğilerek bir şeyler söyledi. D’Anjou Pardaillan’a öyle bir bakışla baktı ki, Pardaillan:

“*Tamam!*” Diye düşündü. “*Bu sefer sağlam hapyuttuk. Buradan sağ çıkarsam ancak Bastille’ye veya Temple’ye gitmek için olacak.*”

François, Krala cevap verdi:

— “Size söyleyeceğim şeylere Şövalye de Pardaillan şahittir. Onun için kendisinin de burada kalmasını rica edeceğim.”

— “Pekâlâ öyleyse...”

— “Bir ricam daha olacak majeste. Mareşal Damville’nin derhal saraya çağırılmasını istiyorum.”

— “Demek önümde bir aile meclisi kurulmasını istiyorsunuz?..”

— “Evet efendim. Fransa Kralı, bütün ailelerin reisi olduğu için bizim dâvamızı da ancak siz hâlledebileceksiniz.”

Dokuzuncu Charles iki kardeş arasındaki kin ve nefreti pek güzel biliyordu. Fakat bu kin ve nefretin asıl sebebini bilmiyordu. Her iki Mareşal arasında yıllardan beri sürüp giden bu kinin sebebini demek nihayet öğrenecekti. O da ne kadar zamandan beri bunu pek ziyade arzu ediyordu.

Hemen gümüş bir tokmak zile vurdu ve içeriye giren hizmetçiye:

— “Bana muhafız komutanı Nancey’i çağırınız,” emrini verdi. Bir dakika sonra Nancey içeri girdi.

Kumandan, karşısında, Kraliçenin emri ve kendi eliyle tevkif ederek Bastille'ye götürdüğü Pardaillan'ı görünce o kadar şaşırdı ki, Krala göstermeye mecbur olduğu saygıyı bile unuttu. Gözleri dışarı uğradı.

Pardaillan da komutanı görünce şaşırmış kalmıştı. Başından aşağı soğuk bir su banyosu yapmış gibi titredi. Fakat korkusunu belli etmeyi de şanına yediremedi ve Nancey'e gülümseyerek baktı.

Kral olup biteni anlayamamıştı. Kaşlarını çattı:

— “Ne oldun Nancey?” Diye sordu.

— “Şey... affedersiniz majeste ... Gözlerim birdenbire kamaştı da...”

— “Pekâlâ öyleyse... Şimdi derhal Otel de Mesmes'e gideceksin ve Mareşal Damville'ye kendisiyle hemen görüşmek istediğimi söyleyeceksin.”

— “Yalnız mı gideyim, yoksa yanıma birkaç asker de alayım mı?..”

— “Yalnız gideceksin, sersem herif! Kimseyi tevkif edecek değilsin. Kendini annemin huzurunda mı sanıyorsun?”

Nancey titreyerek Kralı selâmladı ve derhal odadan çıktı.

O zaman François yeniden söze başladı:

— “Huzurunuza adalet istemek için geldim, majeste. Biraz sonra Damville'yi sizin yanınızda hiyanet, yalancılık ve kadın kaçırma cinayetleriyle suçlayacağım. Belki memlekette yargıçlar olduğu için, bunları onlara söylememi isteyeceksiniz. Fakat siz de hükûmetin en büyük yargıcı değil misiniz? Yalnız adaletinize değil, şeref ve namusunuza da baş vuruyorum. Söyleyeceğim şeylerin gizli kalmasını

da istiyorum. Bir asîlzadenin çirkin bir şekilde dedi-kodu konusu olmasını istemiyorum.”

— “Pekâlâ, Mareşal... Mademki bunu istiyorsun, hakemliği kâbul ediyorum. Mesele nedir?”

— “Onu kardeşimin yanında söylememe müsaa-de ediniz.”

— “Olur...”

Odada onbeş dakika kadar süren derin bir sessizlik oldu. Kral merakından çatlayacak dereceye gelmişti. François kaşlarını çatmış, herhâlde nasıl konuşacağını hesaplıyordu. Pardaillan da bu işin nasıl bir sona ereceğini düşünüyordu.

Nihayet Kral sordu:

— “Demek işin içinde kadın da var?..”

— “Evet, iki zavallı işçi kadın kaçırılmış bulunuyor.”

— “İki işçi kadın mı dediniz?”

— “Evet, dikiş ve nakış işleriyle hayatlarını namuslu bir şekilde kazanan iki kadın...”

— “Bunlar nerede oturuyorlar?”

— “Saint-Denis sokağında...”

Kral bir şey hatırladı:

— “Sakın Devinière otelinin karşısında olmasınlar?”

— “Evet efendim.”

— “Öyleyse ben o kadını tanırım. El işlerinde çok ustadır.”

Kral bu kadını sevgilisi Marie Touchet’in evinde gördüğünü gülümseyerek hatırladı: “*Garip şey!*” Diye düşündü. Sonra sevgilisinden bahsetmeden bu kadını nasıl tanıdığını, kadının ne kadar sır tuttuğunu ve mükemmel işler yaptığını anlattı.

François daha fazla dayanamadı ve kendisi için bir azap olan ümitsiz aşkını ve zavallı “Siyahlı kadının” çektiği ıstırapları birer birer anlattı. Sonunda:

— “Sizden ricam bu iki kadını kardeşim olacak canavar herifin elinden kurtarmak ve onlara ufak da olsa hak etmiş oldukları refah ve hürriyeti vermektir. Kardeşim onları kaçırmak suretiyle yeni bir cinayet daha işlemiş bulunuyor. İşte kendisi de geldi. Huzurunuzda bu kadın hırsızını suçluyorum.”

Aynı anda kapı açılmış ve Mareşal Damville, mosmor yüzüyle kapıda belirmişti.

İki kardeş korkunç bir şekilde bakıştılar.

Henri yolda Kralın huzurunda kardeşini bulacağını öğrenmiş, ona göre hazırlanmıştı. Bununla beraber onyediyen seneden beri görmediği kardeşinin karşısında elinde olmadan yeniden heyecana kapıldı.

Fakat bu, az sürdü. Yeniden soğukkanlılığını topladı ve Krala doğru yürüyerek eğildi:

— “Majeste, beni çağırmak lütfunda bulunmuşsunuz. Emrinize âmadeyim,” dedi.

Pardaillan, kopacak fırtınaları sezdiği için bir köşeye çekilmişti. Onun için Henri kendisini görmemişti.

Kral Charles, sâkin bir sesle:

— “Sizi, ağabeyinizin isteği üzerine çağırttım,” dedi. “Size bazı şeyler sormak istiyor.”

Sonra François’e döndü:

— “Söyleyiniz Mareşal...”

— “Mösyö Damville’ye, Jeanne de Piennes ile kızı, daha doğrusu kızımı ne yaptığını lütfen sorar mısınız? Eğer doğru cevap verir, bundan sonra da bu

iki namuslu kadını rahat bırakacağına söz verecek olursa, bu suçundan dolayı kendisini affedeceğim...”

Kral, Henri’ye döndü:

— “Cevap veriniz, Mareşal Damville...”

Henri’nin dudaklarında korkunç bir gülümseyiş dolaştı:

— “Lâyikiyle cevap vermek için lütfen Mareşale sorunuz: Béthisy Sokağında bir konakta bulunmuşlar mı? Orada kimleri görmüşler ve ne kararlaştırmışlar?”

Bu sözler karşısında François ölü gibi sarardı. O anda sanki başının vücudundan ayrıldığını hisseder gibi oldu. Bir cevap aradı, fakat bulamadı. Ancak kardeşinin duyacağı kadar hafif bir sesle:

— “Alçak!” Diye mırıldandı.

Henri oralı olmadı:

— “Mademki cevap vermiyorlar, o hâlde müsaade ederseniz bunu ben, kendim söyleyeyim.”

Birdenbire bir ses odayı kapladı:

— “Bir saniye durunuz monsenyör...”

François ümitle, Kral merakla, Henri hiddetle duraldı.

Şövalye Jean de Pardaillan, bulunduğu köşeden ilerleyerek, iki kardeşin arasına girmişti. Krala dönerek:

— “Affınızı rica ederim, majeste,” dedi. “Fakat burada tanık olarak bulunduğum için söylemeye mecburum. Mareşal Damville’nin sorduğu sorunun hiçbir şekilde lüzum ve önemi yoktur.”

Henri’nin kanı tepesine çıkmıştı:

— “Size bir şey sorulmadığı hâlde Kralın önünde ne cesaretle konuşuyorsunuz? Hem siz kim oluyor-

sunuz? Bu sorunun lüzum ve önemi olmadığını ne-
reden anladınız?”

— “Ben kim miyim? Bunun hiç önemi yok. Asıl önemli mesele Béthisy sokağında değil Saint - Denis sokağında Devinière otelinin arka salonunda, şairlerin toplantısındadır.”

Şövalyenin bu sözleri karşısında Henri birdenbire sarardı. Başını eğdi ve sustu.

Kral:

— “Bu ne demek oluyor?” Diye bağırdı.

— “Maksadım, Mareşal Damville’nin sorusunun mânasız olduğunu söylemektir. Zannederim bunu kendisi de tasdik edecektir.”

Kral, Henri’ye:

— Doğru mu söylüyor bu adam?” Diye sordu. “Sorduğunuz sorunun, kardeşinizin ithamıyla bir ilgisi yok mu?”

Henri inler gibi:

— “Bu adam doğru söylüyor” diye cevap verdi.

François, şükranla Pardaillan’ın yüzüne baktı.

Fakat Kralın da merakı büsbütün artmıştı. Buna merak değil, şüphe demek daha doğru olurdu. Bir anda etrafını birtakım düşmanların sardığını, aleyhine birtakım gizli toplantıların yapıldığını anlar gibi oldu. Kaşlarını çattı. Beyaz alnı sarardı. Korku ve hiddetle Henri’ye:

— “Herhâlde böyle söylemekte bir maksadınız olacak,” dedi. “Béthisy sokağından bahsettiniz. Buradaki hangi konağı kastediyorsunuz? Söyleyiniz, bunu emrediyorum.”

Kral, Béthisy sokağında Huguenot’ların reisi Coligny’nin bir konağı olduğunu biliyordu.

Henri ne cevap vereceğini bilemiyordu. Eğer kardeşini ele verecek olursa Pardaillan denilen bu adam da kendisini, bildiklerini söyleyerek mahvedecekti. Son bir gayretle yalan uydurdu:

— “Düşes de Guise’nin konağından bahsediyorum. Bu da bir kadın meselesidir.”

Kralın korkusu bir anda dağıldı:

— “Demek yine bir kadın,” diye gülümsedi.

— “Majeste, Dük De Guise, hürmet ettiğim bir kimse olduğu için bunu söylemek bana çok zor gelecektir.”

Charles, de Guise’nin kendisine rakip olduğunu bildiği için bu dedikodu onu memnun etmişti. O da Düşesin çok hafifmeşrep bir kadın olduğunu ve Saint - Mégrin ile seviştiğini biliyordu. Gülerek:

— “Aman, yavaş söyle,” dedi. “Guise ile Saint - Mégrin kapının arkasındadır.”

— “Anlıyorsunuz, değil mi majeste?..”

— “Anlıyorum, anlıyorum. Pekâlâ, Hotel Devinière ile bu işin ne münasebeti var?”

Pardaillan da karşılık olarak Henri’yi kurtarmayı kararlaştırmıştı:

— “Efendim,” dedi. “bu otelin arka tarafında birçok şair, kadın toplanır. İçki içerler. Kadınlar, yüzleri kapalı olarak gelir ve bunlara bazan Saint - Mégrin arkadaşlık eder.

Kral yeniden gülümsedi:

— “Hay şeytanın gözü kör olsun! Bu sözleri Guise’nin duyması için yüz ekü feda ederdim.”

Henri de, François’de Kralın gülmesi üzerine yalandan gülmeye mecbur olmuşlardı. Kral ise şimdi sinirli kahkahalar atıyordu. Yalnız Pardaillan son derece ciddî duruyordu.

Kahkahalar sona erince François, alnında biriken soğuk terleri sildi:

— “Majeste, adaletinize inandığım için bu iki kadının serbest bırakılmalarını rica ediyorum.”

Kral, Henri’ye döndü:

— “Evet, haydi cevap veriniz.”

— “Katiyen doğru değildir majeste. Böyle bir kadının kaçırılmasından haberim yok. Onları ben de onyediy yıldan beri görmedim. François, bana bu yalanı atmak suretiyle iftira ediyor. Burada dâvacı o değil, ben olabilirim.”

François kaşlarını çattı:

— “Eğer elimde kuvvetli deliller olmasaydı, bunu iddia etmezdim,” dedi. “İşte Şövalye Jean de Pardaillan burada. Kendisi tanığımdır. Dün bütün gün ve gece saat onbire kadar de Mesmes’de bulunmuştur. Kendisi orada bütün gördüklerini ve duyduklarını söylemeye hazırdır.”

Kral, Pardaillan’a döndü.

— “Daha yakına geliniz ve anlatınız.”

Henri o zaman bu genç adamı dikkatle süzdü. İhtiyar Pardaillan’ın bahsettiğı oğlu, demek bu adamdı.

Şövalye sordu:

— “Majeste, mademki esas meseleye geldik. Mareşale bir soru sormak istiyorum. Meselenin neresinden anlatmaya başlayayım?..”

Damville:

— “Bir şey anlamadım,” diye homurdandı.

Pardaillan devam etti:

— “Anlaşılmayacak bir şey yok... Meselenin bir başı, bir ortası, bir de sonu var. Sadece kaçırılan kadınlardan, konaktan gece çıkan arabadan mı bahse-

deyim; yoksa konakta geçen olayları, Bastille'den gelerek Mareşalle acele ve gizli olarak konuşan adamı da anlatayım mı?"

Henri, Şövalye'nin Guitalens'den bahsettiğini anlayınca yeniden mosmor kesildi. Gözleri karardı. Kendi kendine:

— "Ah şeytan!" Diye söylendi.

Pardaillan: «*Kazandık,*» diye düşündü ve büyük bir neşeyle tam söze başlayacağı sırada odanın kapısı birdenbire açıldı ve Pardaillan'ın sözü boğazında kaldı.

Kral:

— "Müsaade almadan içeri giren kimdir?" Diye bağırdı. "Siz misiniz madam?"

İçeri giren Catherine de Medicis idi. Kapıyı açık bırakarak Krala doğru yürüdü. Açık kalan kapıda Dük d'Anjou ile asilzadeler, muhafız kumandanı Nancey ve oniki kadar iriyarı adam görünüyordu.

Pardaillan:

— "Nihayet fırtına koyupor," diye düşündü.

Sapsarı kesilen Kral:

— "Burada Mareşal de Montmorency ile özel olarak görüşüyorum," dedi. "Bu bakımdan kimsenin içeri girmeye hakkı yoktur. Siz de bu kaideden ayrı olamazsınız madam,"

— "Biliyorum oğlum. Fakat öyle mühim bir olay oldu ki, emrinize itaat etmemeye mecbur kaldım. Bunu söyleyince bana hak vereceksiniz."

— "Neymiş?.."

— "Burada bir tehlike karşısında bulunuyorsunuz."

Kral sarardı:

— "Tehlike mi? Nasıl bir tehlike bu?"

— “Burada, annenin, kardeşin d’Anjou’nun ve hattâ bizzat sizin bir düşmanınız bulunuyor.”

Korkak Kral titremekten kendini alamadı:

— “Düşman mı?” Diye kekeledi.

Diğer taraftan Damville rahat bir nefes aldı. Kurtulduğunu anlamıştı. François’e gelince, Kraliçenin kendisinden bahsettiğini sanmıştı. Pardaillan sâkin hâlini muhafaza ediyordu. Kral devam etti:

— “Kimden bahsediyorsunuz, madam?”

— “Burada kardeşiniz d’Anjou’ya el kaldıran ve bana hakaret ettikten sonra yine kimbilir ne gibi bir amaçla Louvre sarayına girmiş olan birisi bulunuyor. Bu sefer hedefinin sizin olmasından haklı olarak korktuğum için içeri girdim.”

— “Kim bu adam? İsmi söyleyiniz.”

— “Bu adamın ismi Pardaillan olup karşınızda bulunuyor.”

Kral ayağa kalkarak bağırdı:

— “Hey! Nancey! Askerler! Bana bakınız! Bu adamı derhal yakalayınız.”

Kral daha sözünü bitirmeden Maurevert ve arkadaşları:

— “Tutunuz gebertiniz!” Diye haykırarak içeri girdiler.

En önde Quélus, arkasında Maugiron Saint - Mègrin ve Maurevert, onların da arkasında Nancey ve askerler odaya doldular. François ne yapacağını, bu cesur genci nasıl kurtarabileceğini düşünürken Henri sevincinden çıldırma derecelerine gelmişti.

Pardaillan, Kraliçe içeri girer girmez etrafına göz gezdirerek kendini nasıl savunacağını, ne şekilde ha-

cket edeceğini kestirmiş bulunuyordu. Sâkin dururken bir anda atıldı ve Quélus'un kılıcını tutup çektikten sonra dizinin üzerinde parçaladı ve bunları odaya girenlerin üzerine savurdu.

Bunu o kadar çabuk yapmıştı ki, odada bir anda herkes şaşkınlıkla duraladı.

Sonra kuvvetli bir sesin:

— “Kralın adaletini selâmlayınız!” Diye gürlediği duyuldu. Pardaillan yine ileri atıldı. Quélus'un başında bulunan şapkasını bir tutam saçıyla birlikte söküp çıkardıktan sonra Kraliçenin ayakları dibine attı.

Pardaillan, silâhsız olduğu için ne yapacağını hesaplamıştı. Odadakiler tam üzerine atılacakları zaman bir ok gibi, pencereye atıldı ve kurşun gibi fırlayarak hendeğin öbür tarafına kadar âdetâ uçtu.

Bundan sonra acele etmeden yavaş yavaş yürümeye başladı. Pardaillan, arkasından kimsenin atlama ya cesaret edemeyeceğini ve atlasa bile kılıç, zırhlı elbise gibi ağır eşyalarıyla geniş ve içi su dolu hendeğin öbür tarafına erişemeyeceğini biliyordu.

Bunu gören d'Anjou:

— “Tüfek nerede?” Diye bağırdı.

Pardaillan bu sözü işittiği hâlde duymamazlığa geldi ve yürümeye devam etti. İyi bir nişancı olarak tanınan Maurevert tüfeği alarak uzun uzadıya nişanladı.

Tüfek patladı. Fakat Pardaillan yine başını çevirmeden sâkin bir tavırla yürümekte devam etti:

Maurevert:

— “Nişanlayamadım, mel'un şeytan!” Diye homurdandı.

Penceredekiler bağıırıp çağırıyorlar, ümitsiz bir tavırla yumruklarını savuruyorlardı.

Bu arada Pardaillan sokağı dönmüş ve gözden kaybolmuş bulunuyordu. O zaman bütün kuvvetini bacaklarına vererek koşmaya başladı.

Pardaillan'ın sebep olduğu olay üzerine oda karmakarışık olmuştu. Kimse odada Kralın bulunduğunu düşünmeden bir şeyler söyleyip duruyordu.

Dük de Guise:

— “Bu herif, tahta köprüde ortalığı altüst eden genç domuzdan başkası değil,” diye haykırırken kendi kendine de:

«*Yazık ki maiyetime girmedi. Acaba kimin hizmetinde çalışıyor?*» Diye düşündü.

Maurevert :

— “Bana izin verirsiniz, bu herifi akşama kadar yakalar, majestenize teslim ederim,” diye haykırdı.

Catherine de Medicis :

— “Size bu emir verilmiştir,” dedi.

Askerlerle Maurevert dışarı çıktılar.

Kral hiddetinden tir tir titriyordu:

— “Ne olursa olsun, Paris’i altüst etmeli, fakat bu herifi mutlaka yakalamalısınız. Derhal Bastille’ye tıklılacak ve muhakemesine başlanacaktır. François de Montmorency, böyle adamları saraya getirdiğiniz için sizi tebrik ederim.”

Catherine:

— Mareşal daima kiminle görüştüğüne dikkat etmiyor, Louvre sarayına da pek nâdir olarak geldiği hâlde bazan da böyle dostlar getiriyor.”

Henri, olan bitenden memnundu. François de hidetin geçmesini bekleyerek bir şey söylemiyordu.

Dük de Guise:

— “Mareşal, Kralın düşmanlariyle görüşüyor,” sözlerini söylemekten çekinmedi.

François daha fazla sabredemedi:

— “Dük, kendine gel! Sen ne Kral, ne de Kraliçesin. Sana cevap verebilirim. Fakat şimdi sırası değil...”

Catherine, Krala:

— “Bu Pardaillan kadar azılı adam görmedim. Hem beni tahkir etti, hem de kardeşinize el kaldırdı.

D’Anjou, seyrek sakalını düzeltmeye çalışarak:

— “Evet, pek doğru söylediniz,” dedi.

Ve Quélus’a dönerek:

— “Zavallı dostum,” dedi. “Kafan nasıl?”

— “Pek fena, monsenyör. Bu serseri adam, başımdan bir tutam saç kopardı.”

— “Sana gayet iyi bir melhem vereceğim. Annem yaptı. Yaralara birebir geliyor.”

Catherine, Krala:

— “Bu adam hepimiz için son derece tehlikelidir,” dedi.

Kral:

— “Anladım ve istediğiniz emri verdim. Ona öyle bir ders vereceğim ki, dünya durdukça. Kimsenin aklından çıkmayacaktır. Artık bitsin.”

Kral, yalnız kalmak istediğini gösteren bir işaret yaptı. Bunun üzerine François ve Henri’den başkaları hep dışarı çıktılar. Kral bunların çıkmadıklarını görünce:

— “Siz burada mı kaldınız?” Diye sordu.

François:

— “Adaleti yerine getireceğinizi vaat etmiş olduğunuz için emrinizi bekliyorum.”

— “Evet, peki, öyle olsun...”

— “Şövalye de Pardaillan şimdi burada olmadığı için, onun işittiği ve gördüğü şeyleri ben söyleyeceğim. Dün gece saat onbirde iki kadının bulunduğu bir araba, de Mesmes’den çıktı. Kardeşim bunu inkâr ediyor mu?”

Henri:

— “İnkâr etmiyorum!” Diye cevap verdi. Sonra Krala döndü:

— “Bana iki hafifmeşrep asıl kadın başvurarak yardım istediler. Maksatları, kimse tarafından görülmeden evlerine gitmekti. Mesele bundan ibarettir.”

François dâvayı kaybettiğini anlamıştı, Pardailan’ın kaçıp gitmesi, bütün plânını altüst etmişti. Elinde iddiasını ispat edecek hiçbir vasıta ve imkân yoktu.

Kral:

— “Görüyorsunuz ya, Mareşal... Aldanmışsınız,” dedi. “Bir saniye durunuz. Fransa’nın en yüksek ailesinden iki kardeşin bu şekilde dargın durmaları beni çok müteessir ediyor. Bu düşmanlığın bu andan itibaren ortadan kalkmasını ümit ve arzu ederim.”

İki kardeş, Kralı selâmlayarak dışarı çıktılar. Henri sevinç içindeydi. Buna karşılık François’in kalbi kan ağlıyordu.

Yandaki odada ayrılmadan evvel durdular.

François:

— “Daima aynı silâhları kullanıyorsun... Yalan ve iftira!” Dedi.

Henri cevap verdi:

— “Senin için başka bir silâhım daha var.”

François’in gözleri döndü. Bir an, Henri’nin üzerine atılmamak için kendisini zor tuttu:

— “Dinle,” dedi. “Düşünmek için üç gün vakit bırakıyorum. Otel de Mesmes’e gelirim, artık herşey bitmiş olacaktır. Üç güne kadar bu iki zavalı kadını bana teslim etmezsen, kendini iyi kolla. Louvre sarayında olsun, konağında olsun, sokakta olsun, seni nerede yakalarsam, canını cehenneme göndereceğim.”

— “Ya, öyle mi? Seni bekleyeceğim!”

Otuzsekizinci Bölüm

İLK SEVGİLİ

Sainte-Genevière dağındaki Carmes manastırı, Paris'in en başta gelen manastırlarından biriydi. Çünkü para toplayıcıları hem bol, hem de oldukça açık göz insanlardı. Mesleklerinde hakikaten usta olan oniki kadar dilenciden başka kibar adamlara çok pahalıya satılan dua kitaplarına boyalı resimler yapan ressamaları ve kiliselerde halkı sürekli olarak cehennem ateşleriyle tehdit eden çenesi düşük papazları sayesinde bu manastır, günden güne zenginleşiyordu.

Manastırda ayrıca iki insan vardı ki, bunlara diğer manastırlarda rastlamaya imkân yoktu. Birisi dört-beş yaşlarında sarışın, zayıf bir çocuktur. Bu küçük çocuk bazan Jacques, bazan da Clément diye çağırılırdı. Gayet korkak ve çekingen bir yaratılışı vardı. Manastırın büyük bahçesinde tek başına dolaşırdı. Bu küçük çocuğun arasına sokulduğu tek papaz “Ölüler papazı” adı verilen kimse idi.

Bu papazın görevi kiliseler “ışıkları söndür”

çanlarını çaldıktan sonra, bir elinde bir fener, öbüründe bir çingirak olduğu halde Paris sokaklarını tek başına dolaşmak ve korkunç sesiyle:

— “Kardeşlerim! Ölülerinizin ruhları için dua ediniz!” Diye haykırmaktı.

Bu papazdan manastırda herkes çekinirdi. Başpapaz da kendisine çok itibar eder, birçok defa yanına çağırarak uzun uzun görüşürdü. Diğer papazlar arasında dolaşan sözlerle bakılırsa, kendisi Papa’dan çok geniş yetkiler aldıktan sonra Paris’e gelmiş bulunuyordu.

İşte kendisine muhterem Pani-Garola denilen papaz böyle bir kimseydi ve manastırın bu iki misafiri arasında sebebi anlaşılmayan garip bir yaklaşma ve anlaşma hâsıl olmuştu. Küçük Jacques, Garola’yı görür görmez hemen onun yanına koşuyor ve kimseyle konuşmadığı hâlde, onunla konuşmaktan zevk duyuyordu. Son derece hissiz, burnu havada, kimseye önem vermeyen Garola da, bu çocuğa karşı özel bir şefkat gösteriyor, boş zamanlarında ona resimli bir kitaptan okuma - yazma öğretiyordu.

O gün yine manastırın bahçesinde bir köşede küçük Jacques, papaz Garola’ya yaklaşmış, kendisiyle konuşuyordu.

Çocuk birdenbire solgun yüzünü kaldırdı ve papaza:

— “Sizin babanız var, değil mi?” Diye sordu.

— “Evet, oğlum!”

— “Çan çalan papazın, çirkin suratlı bahçıvan papazın da babaları var mı?”

— “Tabii, oğlum...”

— “Bahçeden yemiş çalmak için duvardan atla-

yan ve sopalarla kovalanan çocukların da babaları var mı?”

Papaz yavaş bir sesle:

— “Evet, oğlum,” diye mırıldandı.

— “Öyleyse benim niçin bir babam yok?”

Papaz titredi. Gözleri doldu:

— “Baban olmadığını sana kim söyledi?”

— “Kimse söylemedi. Ben kendim görüyorum. Pazar günleri çocuklar kiliselere geldikleri zaman anaları, babaları onlarla beraber geliyor. Halbuki benim ne annem, ne de babam var. Dünyada küçük çocukların otlattıkları kuzular gibi yalnızım. Öyle değil mi efendim?”

Papaz, gözleri dolu olduğu hâlde kısık bir sesle:

— “Ya ben kimim?” Diye sordu.

Çocuk kendisine uzun uzun baktıktan sonra:

— “Siz mi? Siz benim babam değilsiniz ki,” dedi.

Papaz Garola, Alice’yle kendisinin çocuğundan başkası olmayan küçük Jacques’i kucaklamaktan kendisini güç tutabildi.

Kendi kendine: “*Ne alçak, ne aşağılık bir insanım. Oğlumu kucaklamak için çırpındığım hâlde bunu yapamıyorum*” diye düşündü ve gözleri sâbit bir noktada durarak daldı, kaldı...

Küçük Jacques o zaman, oynamak üzere yavaşça bahçenin başka bir köşesine doğru uzaklaştı. Papaz, gözleri bir noktaya dalmış olduğu hâlde, fırtınalar geçiriyor ve için için sayıklıyordu: “*Bu aşkı boş yere kalbimden çıkarmaya çalışıyorum... Yalan, hepsi yalan! Kendi kendimi aldatmaya çalışıyorum. Ah, ayaklarıma kapanıp ağladığı zaman ne kadar acı duymuştum. Nasıl oldu da ince parmaklığı parçalamadım*

ve onu kollarımın arasına almadım. Onu herhâlde görmeliyim. Böyle lâzım... Daha fazla dayanamayacağım."

Garola, oturduğu taş iskemleden akşama kadar kalkamadı. Güneş batıp ortalık karardığı vakit, bir heykel gibi ayağa kalktı. Siyah mantosunu vücuduna adamakıllı doladı. Sonra kapıya doğru yürüdü. Iriyarı kapıcı, kendisine feneriyle çingırağını verirken, onun sarı yüzünden ürkmüştü. Bir dakika sonra ortalığı:

— "Kardeşlerim! Ölülerinizin ruhları için dua ediniz!" Diye yükselen acı bir ses kapladı.

Papaz önce Seine nehrini geçti. Oradan Louvre sarayına doğru ilerledi ve buradan pek uzakta olmayan La Hache sokağına vardı. Buraya gelince sesini kesti. Feneri söndürdü ve çingirakla beraber bunu yavaşça yere bıraktı. Titreyerek yavaş yavaş yeşil kapılı evin hizasına geldi.

Buraya kadar azimle geldiği hâlde kapının önünde cesareti birdenbire kırıldı. Belki yüz defa kapıyı çalmaya niyet ettiyse de her defasında bundan vazgeçti. Derin bir kararsızlık içindeydi.

Tam bu sırada bir gürültü duyuldu. İki kişi bahçe kapısına doğru geliyordu. Kapı gıcırdayarak açıldı ve bir öpüş sesinden sonra bir adam içeriden çıkarak süratle kayboldu ve kapı arkasından kapandı.

Garola inler gibi:

— "Mutlaka sevgilisidir," diye mırıldandı. "Ne kadar da mutlu ve neşeli gidiyor. Halbuki ben ne büyük bir ıstırap içinde kıvranıyorum!"

Gördüğü manzara papazı dondurmuştu. Yeniden bütün düşünce ve niyetleri değişti. Buradan kaçmak,

uzaklara, çok uzaklara gitmek için önüne geçilmez bir istek duyuyordu.

Sonra yavaş yavaş sâkinleşti. Aşk yine galip gelmişti. Aradan belki bir saat geçmiş bulunuyordu. Bu sefer daha büyük bir azim ve kararlar kapıya doğru yürümeye başladı. Fakat aynı anda kapı yeniden açıldı. Papaz ancak kendisini saklayacak kadar bir vakit bulabildi. Evden bir erkek daha çıktı ve o da süratle uzaklaştı. Mareşal Damville'den başkası olmayan bu adamı da tanımamıştı.

Kapı tam kapanacağı sırada eliyle iterek bahçeye girdi. Kapıda Laura bulunuyordu. Önce korktuysa da, papazı çabucak tanıdı ve kendisine yol verdi. Papaz doğrudan içeri girdi. Alice az önce Mareşalle konuştuğu için, son derece büyük bir yeis içinde bulunuyordu. İşte o tam bu vaziyette iken Pani-Garola kapıda belirmişti.

*

Alice karşısında papazı görünce büyük bir heyecan ve şaşkınlığa düştü. Aklına ilk gelen şey, papazın kendisine acıdığı ve Catherine'den geri aldığı mektubunu kendisine getirdiği oldu.

Ayağa kalkarak:

— “Sen misin Clément!” Diye mırıldandı. “Hayatımın en zor dakikasında benim imdadıma mı koştun? Sert kalbin yumuşadı mı? Ah, Clément, dünyada beni acı ve ıstıraptan kurtarabilecek bir tek insan varsa o da sensin!”

Garola odaya girerek kapıyı kapadı:

— “Buradan çıkan adam kimdir?”

— “O adam bana çok ıstırap veriyor. Bu derece bedbaht olmama sebep kendisidir.”

— “İsmi ne?..”

— “Mareşal Damville!”

— “Âşıklarınızdan biri, tabî...”

Alice cevap vermedi. Papaz bu sırada genç kadını dikkatle süzüyordu. Alice hiç değişmemişti. Hattâ eskisinden de daha güzelleşmiş denilebilirdi.

Genç kadın, papaza doğru ilerleyerek elini tuttu:

— “Beni ıstıraptan kurtarmak istiyorsunuz, değil mi, Clément? Bu hayattan, bu kadar acı çekmekten bıktım. İşte son misaline siz de tanık oldunuz. Mareşal Damville’nin niçin geldiğini bilmek ister misiniz?”

Alice’nin sıcak elini titrek ellerinde tutan papaz:

— “Size bir teklifte bulunmak için geldim,” diye mırıldandı.

Alice bu sözlerden ziyade papazın sesindeki âhenkten şüphelenmişti:

— “Bir teklif mi?” Diye mırıldandı.

Papaz açıkça: «*Benim tekrar metresim ol, sana mektubu geri veririm,*» demek istiyordu. Fakat bu cümleyi söyleyebilmek için gereken kuvveti bir türlü kendinde bulamıyordu. Alice buna razı olursa, herşeyi, kiliseyi, manastırı, Hazreti İsa’yı bırakacak, onunla birlikte uzaklara kaçacak, hayatının sonuna kadar beraber yaşayacaklardı. Bunları kararlaştırmıştı.

Alice tekrarladı:

— “Nasıl bir teklif? Söyleyiniz...”

— “Teklif mi dedim? Evet, size söyleyecek bazı şeylerim var. Buraya da bunun için geldim. Ne kadar bedbaht olduğumu bir bilsen!..”

Garola kendisini toplamıştı. Heyecanı geçti ve sâkin bir sesle:

— “Size şunu söyleyeceğim, Alice... Bugün çocuğumuzu gördüm...”

Genç kadın titredi:

— “Çocuğumuzu mu gördün? Nerede Clément? Mademki kalbinde merhamet ve insanlık duyguları uyandı, onu bana da göster...”

— “Çocuğun bir manastırda bulunduğunu size söylemiştim sanıyorum.”

— “Paris’te manastırdan bol ne var? Ve bunların hangisine ben girebilirim? Hiçbirine... Yoksa buraya bahtsız bir ananın nasıl göz yaşları döktüğünü göerek, onunla eğlenmeye mi geldin?..”

Papazın kalbinde bir ümit doğmuştu. Kendi kendine:

«Çocuğu seviyor,» diye düşündü.

Sonra yüksek sesle:

— “Onu bugün gördüm, diyorum. Bana ne sor-du, biliyor musun? *‘Her çocuğun babası var da, benim için yok?’* Dedi.”

Alice yerinden sıçradı:

— “Nasıl oldu da kalbin bu soruya dayanabildi? Nasıl oldu da bu sözler üzerine onu göğsünde sıkarak: *‘Senin baban benim!’* Diye bağırmadın? Göğsünde ne kadar sert, ne kadar taştan bir yürek taşıyor-sun?”

Garola devam etti:

— “Bana yalnız babasını değil, annesini de sor-du. Küçük yavru bunu, boynunu bükerek, öyle acı bir tavırla sordu ki, ona acıdım. Bilmem, eski Marki-yi büsbütün unuttun mu? Onun çok çabuk merha-mete gelen bir kalbi vardı. Alice, çocuğumuzu gör-mek ister misin?”

Alice yere diz çöktü:

— “Ah Clément, meğer ne kadar yüksek bir kalp taşıyormuşsun? Bunu yaparsan, bu imkânı bana verirsen, sana karşı hayatımın en büyük minnet hissini duyacağım.”

— “Sadece minnet mi?”

— “Ne demek istiyorsun? Rica ederim, düşüncelerini bana açıkça söyle...”

— “Demek fikrimi açıkça öğrenmek istiyorsun?”

— “Evet...”

— “Pekâlâ öyleyse...”

O zaman başını örten kukuleteyi arkaya atarak yüzünü büsbütün meydana çıkardı. Bu korkunç papaz cübbesinin içinden genç, ateşli bir âşık çıkmıştı sanki:

— “Alice, bir insan, aşkını unutmak için ne gibi çârelere başvurursa hepsini yaptım. Sana karşı duygularımı körletmek, seni unutmak, hattâ sana düşman olmak, senden nefret duymak için yapılması gereken herşeye başvurdum. İşte bütün bu teşebbüslerimden, bu mücadelelerimden sonra, şimdi sana mağlup olmuş olarak dönüyorum. Biraz evvel odana girdiğim zaman senin ne kadar bedbaht olduğunu da gördüm. Hepimiz, üçümüz de ıstırap çekiyoruz. Sen, ben ve çocuğumuz... Ben sensiz yaşayamayacağımı anladım. Sen, düştüğün alçaklık uçurumunda göz yaşları içinde çırpınıyorsun. Çocuğumuz da ebediyen bedbaht olmaya mahkûm bir durumda... Halbuki bundan kurtulmak mümkün ve çok kolay... Çocuğumuzu alarak buradan kaçalım. İtalya'ya gideriz. Orada geniş çiftliklerim ve büyük servetim var. İtalya'yı sevmezsen dünyanın başka bir köşesine gideriz. Orada ebediyen mutlu yaşarız. Ben herşeyi unutacağım. Düşün bir kere. Seni çılgınca seven bir kocan olacak. Benim için her zaman küçük Alice olacak-

sın. Söyle, bunu kabul ediyor musun? Ayaklarının altına döktüğüm bu serveti, bu saadeti kabul edeceksin, değil mi?..”

Alice, papazı sonuna kadar sükûnetle dinledikten sonra, cevap olarak sadece:

— “Hayır,” dedi.

— “Hayır mı? Neden?”

— “Çünkü, sen nasıl seviyorsan, ben de öyle seviyorum... Her cinayeti göze alacak kadar seviyorum. Onu kaybettiğim gün, hayatımı da kaybetmiş olacağım. Benden ne istersen iste, yalnız kalbimi bana bırak... İstirap içinde ölmeyi, Deodat’ı unutmaya tercih ederim. O benim ne kocam, ne de âşığımdır. Ben sadece onun nişanlısıyım. Hiçbir zaman metresi olmadım. Belki o benden bir gün nefret edecektir. Benim ne kadar aşağılık bir insan olduğumu öğrenerek benden tiksinecek, benden kaçacaktır. Ben işte o zamana kadar ıstırap çekeceğim ve benden uzaklaştığı gün hayatıma son vereceğim.”

Alice’nin gözleri deli gözleri gibi parlıyordu. Garola o zaman her ümidin boş olduğunu anladı.

Alice’yi elde edebilmesine imkân yoktu.

Boğazından boğuk bir ses çıktı. Sanki Allah’a yalvarmak istiyormuş gibi kollarını havaya kaldırdı. Sonra kukuletesini başına geçirdi. Bir sarhoş gibi sendeleyerek odadan, sonra da evden çıktı.

Alice birkaç dakika sonra uzaktan bir çingırak sesi duydu ve:

— “Ölmüşlerinizin ruhları için dua ediniz!” Diye acı acı bağırان bir ses yükseldi.

Alice, bu üzüntü ve heyecana daha fazla dayanamayarak geçirdiği asabî depresyon sonucunda olduğu yere yığılıp kaldı.

VURAN ÇEKİÇ MEYHANESİNE BASKIN

Ihtiyar Pardaillan, Vuran Çekiç meyhanesinde oğluyla görüştüktan sonra konağa neşe içinde dönmüştü. Yolda oğlu için şöyle düşünüyordu:

«*Vay kâfir şeytan! Fakat oğlum bu gibi işlere ne diye burnunu sokuyor?.. Şimdi de koca Paris'te sanki sevicecek başka kız kalmamış gibi Loïse'ye tutulmuş. Yazık ki sözlerim, öğütlerim para etmedi. Eğer beni dinleseydi, adam olurdu. Ne yaparsan boş... Kaderde ne varsa o oluyor. Ne biçim bir çocuk bu?.. Tam da bir kartal yavrusu gibi oğlum varmış... Neyse şimdi bana düşen, ona elimden geldiği kadar yardım etmektir.*»

De Mesmes'e varınca, Mareşalin sabırsızlıkla kendisini beklediğini söylediler. Hemen onun dairesine çıktı. Mareşal Damville, Pardaillan'ı düşünmüyordu. Biricik düşüncesi, tabanca atmak suretiyle arabaya hücum eden adamın kim ve ne olduğunu öğrenmekti. Bunun, arabayı uzaktan tâkip etmiş olmasından ve evi öğrenmesinden korkuyordu.

İhtiyar asker, Mareşalin odasına girerken:

— “Uykusuzluktan çok yorgun bir hâlde olduğumu söylemeye mecburum,” dedi.

Mareşal:

— “Geçmiş olsun!” Diye cevap verdi. “Zannedirim siz de hücumu uğradınız.”

— “Evet! Vâkıâ bu hücum size karşı yapılmıştı. Bereket versin ki ben de orada bulunuyordum.”

— “Hücum eden kimdi?.. Maksadı ben miydim?.. Yoksa araba mıydı?..”

— “Zannederim ikisi de...”

— “Hücum eden, yahut edenleri yakalayabildiniz mi?.. Haydi, söyleyiniz!”

— “Galiba monsenyör, gece rahat rahat uyudular. Keyfiniz yerinde... Halbuki ben sabaha kadar bütün geceyi koşmak ve dolaşmakla geçirdim. Durumu anlatayım. Konaktan iki yüz adım kadar ötede tabanca patlar patlamaz araba dörtlüye kalktı. Ben de peşinden koşmaya başladım. Bu sırada arabayı yakalamak için bir adamın da var kuvvetiyle koşmakta olduğunu gördüm. Ben hemen arabayla bu adamın arasına girdim. Beni görünce: ‘*Yaklaşma*’ diye bağırdı. Bunun üzerine cevap olarak: ‘*Sen yaklaşma,*’ dedim. Cevap vermeden kılıcını çekip üzerime atladı. Doğrusunu söylemek gerekirse, adam hem iriyarı, güçlü, hem de kılıcını çok ustaca kullanıyordu. Önce onun hücumlarını çeldikten sonra ben ileri atıldım. Bana dayanmak istiyordu. Fakat karşımda tutunamayacağını anlar anlamaz. Bu sefer kaçmaya başladı. Gözlerini arabanın kaybolduğu yerden ayırmıyordu. Bundan, çapkının hedefinin araba olduğu anlaşılıyordu. Birdenbire önümden kaçarak koşmaya başladı. Tabii kendisini tâkip ettim. Maksudı, başka yollardan dolaşarak arabayı önlemektir.”

— “Sonra ne oldu?..”

— “Müthiş bir kovalamaca oldu. Çapkının kolları kadar bacakları da kuvvetliymiş. O koştu, ben kovaladım. Elimden kurtulamayacağını anlayınca Seine nehrinin karşı tarafına geçti. Ben tabii peşinden ayrılmadım. Büyük kilisenin etrafından birkaç defa dolaştık. Sizin anlayacağınız, bu kovalamaca hemen hemen sabaha kadar sürdü. Sonunda kuvvetten keşildi. Kendisini bir köşe başında sıkıştırdım. Teslim olmasını istedim, kabul etmedi. Aramızda öylesiye

bir çarpışma başladı. Eğer onu öldürmeseydim, herhâlde o beni öldürecekti.”

— “Demek öldürdün?”

— “Evet, kılıcım göğsünün bir tarafından girip öbür tarafından çıktı.”

Damville rahat bir nefes aldı:

— “Teşekkür ederim, Pardaillan. Bana büyük bir hizmette bulundun. Sana mükâfat olarak iki yüz ekü verdireceğim.”

— “Çok teşekkür ederim, muhterem Senyör... Size bu şekilde hizmet edebildiğim için mesudum. Ancak bir şey sormak isterim. Acaba bu hizmetim bir işe yaradı mı? Hazineyi sağ salım gideceği yere götürebildiniz mi?”

— “Evet, senin ve Orthès’in fedakârlığı sayesinde bunu başardım.”

Pardaillan müsaade alarak Mareşalin yanından ayrıldı. Doğruca odasına girdi. Kendi hizmetinde bulunan Didier’e sordu:

— “Konakta Gillot adında kimse var mı?”

— “Var efendim. Başseyistir.”

— “Jeannette adında bir kadın?..”

— “Kilere bakan hizmetçi kadındır.”

— “Haydi öyleyse bana bunları çağır.”

On dakika sonra Jeannette, gülerek odaya girdi.

Pardaillan sordu:

— “Jeannette sen misin?”

— “Evet efendim.”

— “Pekâlâ, sen çok iyi bir kızsın... Şu ocağın üzerindeki iki eküyü al...”

Kızcağız bir şey anlamamakla beraber kendisine

verilen iki eküyü aldı ve dışarı çıktı. Beş dakika sonra da ahmak suratlı bir adam içeri girdi.

Pardaillan kaşlarını çatarak:

— “Gillot denilen adam sen misin?” Diye sordu.

— “Evet, benim...”

— “Senin başın hiç hoşuma gitmiyor, anladın mı?”

Şaşırان ve korkan Gillot kekeleydi:

— “Niçin efendim?”

— “Çok saygısız ve terbiyesiz bir adamsın da ondan... Şimdi anladın mı?”

— “Eğer bir kusur işledimse, affediniz.”

— “Neyse, bu defalık affediyorum. Haydi defol ve yüzüne daha iyi bir şekil vermek için iki kulağını kesmek istediğimi sakın unutma...”

Bundan sonra iki saat kadar deliksiz bir uyku çekti. Uyanınca, yine Didier'den, Mareşalin Kral tarafından kabul edilmek üzere saraya gitmiş olduğunu öğrendi. Aynı zamanda gözüne, masanın üzerinde duran içi para dolu yeni bir kese ilişti. Kendi kendine:

«İşte ekü yağan bir ev,» diye düşündü. «Şimdilik bunları toplamaya gayret edelim.»

Bunları beline yerleştirdikten sonra giyindi. Maksudı, oğlunu görmek üzere Vuran Çekiç meyhanesine gitmekti. Fakat yolda aklına oğlunun köpeği Pipeau geldi. Bunu almak için Devinière oteline uğramaya karar verdi.

Otele vardığında tam yemek zamanıydı. Sofralar kurulmuş, âlâ yemek kokuları ortalığı kaplamıştı.

Pardaillan karnının acıktığını hissederek hemen

dört kişi için özel surette hazırlanmış bir sofranın başına geçti.

Bunu gören garsonlardan biri kendisine yaklaştı:
— “Affedersiniz,” dedi. “Bu sofranın sahibi var.”

Pardaillan başını salladı:

— “Pek susadım. Şimdi bana bir şişe âlâ şarap getir bakayım,” dedi.

Garson bir şey söylemeden çekildi. Az sonra şefgarson olan Lubin azametle masaya yaklaştı. Sert bir sesle:

— “Bayım, size masanın sahibi bulunduğu haber verildi zannederim,” dedi.

İhtiyar asker, kendisini tanıdı:

— “Vay, siz misiniz? Keyfiniz yerinde mi?”

Eski papaz, o zaman Pardaillan’ı tanıdı:

— “Aman, siz misiniz Şövalye?” Diye kekeledi.

— “Benim ya! Patronunuz Landry Usta’yı görmek için yüz saatlik yoldan geldiğim hâlde nasıl karşılanıyorum. Şaştım, doğrusu... Azizim, hemen gidip Landry Usta’yı bana gönder bakayım.”

Az sonra otelin mutfağından bir homurtu yükseldi ve Landry Usta, yüzü gözü kızarmış, ter içinde olduğu hâlde göründü.

Pardaillan:

— “Ne o azizim Landry,” dedi. “Yüzünüz gözüünüz kızarmış, ağlıyor musunuz yoksa?.. Benim geldiğimi duyunca, sevinç göz yaşları döküyorsunuz galiba...”

— “Evet, Şövalye, hem sevinçten, hem de az önce doğradığım soğan yüzünden göz yaşı döküyorum.”

— “Öyle mi? Doğrusu böyle karşılandığımdan dolayı pek sevindim.”

Landry Usta, beti benzi atmış olduğu hâlde:

— “Acaba otelimizde ne kadar kalarak bizi sevin-
direceksiniz?” Diye sordu.

— “Hiç... Yalnız geçerken uğradım.”

Bu sefer otel sahibi mırıldandı:

— “Ah, bizim için ne talihsizlik!..”

— “Mademki bu kadar acı duydunuz, ben başka
bir masaya geçeyim. Bu sofra kimler için hazırlandı?..”

— “Vikont d’Aspremont, bugün, arkadaşlarından
olan Crucé, Pezou ve Kervier gibi saygı değeri dostla-
rına burada bir ziyafet veriyorlar...”

— “Öyle mi? Doğrusu lokantanız şeref kazana-
cak. O hâlde derhal kalkıyorum. En iyisi, şu masanın
arkasındaki küçük odada yemek yiyeyim. Orada ba-
na bir sofra hazırlasınlar.”

Landry Usta sevinçle:

— “Emredersiniz,” diye mırıldandı.

— “Zannederim size bir miktar borcum da var.”

— “Evet efendim. Öyle bir şey olacak.”

Landry’nin güvensiz bakışını gören Pardaillan:

— “Rica ederim, hesabımı çıkarın. Derhal hepsi-
ni ödeyeyim,” diyerek sözünü bitirdi. Aynı zaman-
da eliyle de kemerine vurdu.

Para sesini duyan Landry’nin gözleri parlamıştı:

— “Emredersiniz, Şövalye!” Diye haykırdı.

Aynı zamanda mutfaktan:

— “Tutun! Vurun! Yakalayın hırsız!” Diye fer-
yatlar yükseldi. Ve tüyleri karmakarışık, iri bir kö-
pek, ağzında kızarmış bir tavşan olduğu hâlde fırla-
dı. Köpek, kapının kapalı olduğunu görünce, Par-
daillan’ın bulunduğu köşeye sığındı. Tavşanı yere

bıraktıktan sonra hırlayarak, üzerine gelenleri bekledi.

İhtiyar asker:

— “Bu köpek herhalde Pipeau’dur!” Diye haykırdı.

Landry:

— “Evet efendim,” diye cevap verdi. “Fakat bu tavşan, Vikont d’Aspremont’a aitti.”

Şövalye:

— “Aldırma,” diye cevap verdi. “Tavşanın bedelini de ben öderim.”

Köpeği kovalayanlar geri dönerken Landry:

— “Bu köpek, şimdiye kadar görmüş olduğum köpeklerin en iyisi ise de, maalesef hırsızlık huyunu hiç beğenmiyorum,” dedi.

— “Oğlum nasıl, iyi mi?”

— “Âfiyettedir. Kendisini görmediniz mi?”

— “Hayır, çünkü yeni geliyorum.. Haydi soframı çabuk hazırlasınlar. Yemeklerimin hepsini birden getirsinler. Ve beni rahatsız etmesinler. Yalnız başıma yemek yemekten çok hoşlanırım.”

Birkaç dakika içinde sofra hazırlandı. İçeriye, kaptığı tavşanı almadıklarını gören Pipeau da geldi. Pardaillan bu odadan memnun kaldı. Çünkü küçük perdelerle ayrılan camlarından lokantaya girip çıkanları göreceği gibi, aralık kapıdan da Vikont’la arkadaşlarının konuştuklarını da duyabilecekti.

Köpek, tavşan kızartmasını iştahla yedikten sonra ihtiyar Pardaillan’a minnetle baktı. Yanına yaklaşarak kendisini tanımak ister gibi kokladı. Sonra kısaca havladıktan sonra kapının karşısına yerleşti.

Tam bu sırada içeriye Vikont’la iki arkadaş girdi.

Garsonlar bunları doğruca hazırlanmış olan sofraya götürdüler. Üçüncü dâvetli olan Crucé biraz geç geldi. Nefes nefese otururken:

— “Louvre sarayından geldiğim için biraz geciktim. Affedersiniz,” diye söylendi.

Pézou kaba kaba güldü:

— “Ne o? Cılız, Charles sizi fazla meşgul etti galiba...”

Crucé:

— “Krala mükemmel bir tüfek sattım,” dedi. Orthès:

— “Kral nasıl?” Diye sordu.

— “Hep eski kral... Daima sulh taraftarı. Biri-cik isteği katoliklerle Huguenot’ları barıştırmak... Amiral Coligny’ye bir memur gönderdi. Navarre Kraliçesine bir mektup yazdı. Kız kardeşini Henri de Bearn’a vermek istiyor.

Vikont:

— “Ya, öyle mi? Yakında görüşürüz,” diye homurdandı.

Crucé:

— “Size gayet meraklı bir şey anlatacağım,” dedi. ‘Gecikmemin asıl sebebi, sarayda geçen şaşılacak bir olaydı.’

— “Neymiş bu olay?..”

— “Anlatayım. Biliyorsunuz ki Kral Charles, Damville ile François de Montmorency’yi barıştırmak istiyor... Bugün ikisini de çağırtmıştı. Ben kapının önündeydim. Birdenbire Kraliçe geldi. Bir şey dinlemeyerek ve izin almayarak kapıyı açtı ve içeri girdi. Kral kızdı. Fakat Kraliçe önem vermeden, François’in beraberinde getirdiği bir adamı gösterdi. Ve tevkifini istedi. Meğer bu adam hem Kraliçeye

hakaret etmiş, hem de Dük d'Anjou'yu öldürmeye kalkışmış... Kral, bunun üzerine Pardaillan adındaki bu adamın derhal tevkif edilmesini emretti."

D'Aspremont yerinden sıçradı:

— "Nasıl? Pardaillan mı?"

— "Evet, o gencin ismi Pardaillan imiş..."

— "Nasıl olur?.. Bu işde herhâlde bir yanlışlık olacak... Pardaillan denilen adam yaşlı bir askerdir. Hattâ onunla benim de görülecek bir hesabım vardır."

— "Hayır, bu Pardaillan yirmi, yirmiiki yaşlarında bir delikanlıdır. Doğrusu, Montmorency, çok ya-man adamlara malik bulunuyor."

— "Benim bildiğim Pardaillan, katiyen genç değildir... Sonra da kendisi Mareşal Damville'nin hizmetindedir."

— "Ben bildiğimi söylüyorum. Belki de iki tane Pardaillan vardır. Çünkü ben bu adamı eskiden de tanırım. Tahta köprüdeki olayı çıkaran adam da bu genç Pardaillan'dı. Neyse, geçelim. Kral tevkif emrini verince, hepimiz üzerine atıldık. Fakat azgın herif ne yaptı, biliyor musunuz? Quélus'un kılıcını kapıp kırdı. Orada bulunan herkesi tahkir etti. Sonra pencereden atlayarak kaçtı. Maurevert, pencereden, arkasından ateş etti, fakat vuramadı. Bunun üzerine bütün muhafızlara, kendisini yakalamak emri verildi. Hepsi dışarı fırladı. İşte benim aklıma göre..."

Crucé sözlerini bitiremedi. Çünkü yandaki küçük odanın kapısı şiddetle açıldı. Dört adam, ihtiyar Pardaillan'ı, bıyıkları dimdik olmuş, karşılarında gördü. Masanın durumu geçmesine engel oluyordu. Pardaillan kendilerini nezaketle selâmladı:

— “Lütfen müsaade edin de geçeyim. Acele bir işim var.” Dedi.

Orthés:

— “Pardaillan!” Diye bağırdı. Diğerleri de şaşkın şaşkın kendisine bakıyordu.

Pardaillan sabırsızlandı:

— “Yol veriniz diyorum. Acele işim var. Hâlâ ‘mı kımıldamıyorsunuz? Pekâlâ öyleyse...”

Böyle diyerek masaya bir tekme indirdiği gibi, masa devrildi. Üzerindeki yemekler ve içkiler de yuvarlandı. Bunu gören d’Aspremont, hiddetle kılıcına sarıldı:

— “Alçak herif!” Diye haykırdı. “İşin ne kadar acele olursa olsun; bana yaptığın bu hareketin cezasını çekeceksin.”

Pardaillan:

— “Sözlerinize dikkat ediniz,” diye cevap verdi. “Acele işim olduğu zaman kılıcı pek fena kullanırım. Görüşmemizi sonraya bırakalım...”

— “Hayır, hemen kılıcınızı çekin. Yoksa sizi tepelerim.”

— “Pekâlâ, mademki öyle istiyorsun...”

Hizmetçiler ve bir kısım müşteriler sokağa fırladıkları, Landry Usta karakola adam gönderdiği, bir kısım müşteriler de olan biteni seyretmek için merakla çevrelendiği anda iki adam, lokantanın ortasında kılıç kılıca geldi.

D’Aspremont, ihtiyar askere bütün kuvvet ve ustalığıyla hücum etti. Pardaillan, doğrusu karşısındakinden bu kadar büyük bir enerji beklemediği için bir an şaşalamıştı. İşte Vikont da bundan yararlanarak kılıcıyla Pardaillan’ın sağ kolunu yaraladı.

Kan görününce, Vikont'un arkadaşları sevinçle haykırdılar. Pardaillan ağır bir küfür savurdu. Ve hemen kılıcını sol eline aldı.

Şimdi çarpışma daha şiddetli bir şekil almıştı. İhtiyar asker öyle bir hücumda bulundu ki Vikont canını kurtarmak için duvara kadar gerilemek zorunda kaldı. Daha ziyade gerilemeye imkân kalmayınca, Pardaillan, bir hamle daha yaptı. Göz açıp kapayınca kadar kılıcı d'Aspremont'un omuzunu deldi ve öte yandan dışarı çıktı.

Pardaillan bir kelime söylemeden, kanlı kılıcını kınına sokarak dışarı fırladı. Ve otelin önüne toplanan halkı yarararak koşmaya başladı. Pipeau da garip bir hisle kendisini tâkip ediyordu. İhtiyar asker, on beş dakika sonra Vuran Çekiç meyhanesine varmıştı. İçeri girer girmez:

— “Catho!” Diye meyhaneci kadını çağırırdı. Gençliğinde Paris'i altüst etmiş bir kadın olan yaşlı meyhaneci kadın, bulunduğu köşeden çıktı:

— “Ooo! Siz misiniz? Ne istiyorsunuz? Şarap mı?”

— “Hayır, oğlum nerede?”

— “Dışarı çıktı.”

— “Ne zaman?..”

— “Sabahleyin... Mükemmel bir uykudan uyanır uyanmaz giyindi ve dışarı çıktı. Hâlâ da geri dönmedi.”

— “Pekâlâ öyleyse... Kendisini bekleyelim. Sen bana bir içki ver. Şu yarayı iyileştirmek için de bir şey getir.”

Catho böyle şeylere alışkındı. Beş dakika içinde Şövalyenin sağ kolundaki yarayı temizleyerek sardı. Yara hafifti.

Ondan sonra önüne bir şişe şarap koyarak gözlerini kapıya dikti ve oğlunu beklemeye başladı. Kendi kendine: «*Herhâlde başına bir felâket geldi,*» diye söylendi. «*Hay şeytan hay... Kendine ait olmayan şeylere ne diye karışıyor? Louvre sarayına ne halletmeye gitti? Ah, şu gencin, ötekinin, berikinin yardımına koşmaktan vazgeçeceğini bilsem, sağ kolumu feda ederim. Ah şu gençlik delilikleri...*»

İhtiyar Pardaillan daha şarabını yarılamadan meyhanenin önünde bulunan Pipeau'nun kesik kesik ve sevinçle havladığını duydu. Bir saniye sonra da genç Pardaillan, kurşun gibi içeri girdi:

— “Hazır ol, baba! Beni tâkip ediyorlar,” diye bağırdı.

Şövalye de Pardaillan Louvre sarayından kaçtıktan sonra doğruca François de Montmorency'nin konağına gitmişti. İsviçre'li kapıcı bu sefer hiçbir zorluk göstermeden kendisine kapıyı açtı. François de Montmorency de yarım saat sonra konağına döndü. Genç Pardaillan'ı burada görünce onu kolları arasına alarak sıktı:

— “Sevgili oğlum, beni ölümden kurtardınız,” dedi.

— “Rica ederim monsenyör, bundan artık bahsetmeyelim. Yenisine bakalım.”

— “Yalnız bir noktayı anlamadım. Kraliçe Cathérine ile aranızda geçen olay nedir?”

— “Kraliçe, dostum olan bir adamı, sizin de kendisini tanıdığınız Kont Marillac'ı öldürmediğim için bana düşman kesildi. D'Anjou'ya gelince, kendisine Saint - Denis sokağında oturan iki kadının peşinde dolaştığı için hakaret etmiştim.”

Mareşal sarardı:

— “Kralın kardeşine demek!..”

— “Evet, çünkü bu hakarete lâıyk bulunuyordu.”

— “Seni tebrik ederim. Demek bu iki zavallı kadın uğrunda bu kadar büyük tehlikeleri göze aldın!”

— “Babamın işlediğı bir hatâyı düzeltmek istediğimi zannederim daha önce söylemiştim.”

— “Evet... Şimdi Paris’ten gideceksiniz, değil mi?”

— “Ben mi? Neden?..”

— “Neden olacak?.. Ne kadar şiddetle tâkip edildiğınızı biliyorsunuz. Eğer ele geçecek olursanız, mahvolduğunuz gündür. Sarayda geçen olaylardan sonra Kraldan bir af koparmaya da imkân kalmamış bulunuyor.”

— “Paris’i terketmeyeceğim gibi, kimsenin yardımına da muhtaç değilim. Ben kendimi kurtarmasını bilirim. Benim için üzölmeyiniz. Mareşal Damville benden sonra ne yaptı?”

— “Herşeyi inkâr etti.”

— “İnkâr mı etti?”

— “Evet, siz de bulunmadığınız için iddialarımızı ispat edemedim. Teşebbüslerimiz neticesiz kaldı.”

— “Şimdi ne karardasınız?”

— “Kardeşime düşünmesi için üç gün mühlet verdim. Üç gün sonra konağına gideceğim... Ya o beni öldürecek, ya ben onu geberteceğim. Şimdi gelelim size... En iyisi burada kalmanızdır. Sizin için tehlike ortadan kalkmadan konağımdan çıkamazsınız.”

— “Teşekkür ederim efendim. Fakat başka bir yere gitmek için söz vermiş bulunuyorum.”

— “Öyle mi? Fakat...”

Babasını düşünen Pardaillan, François'ın sözünü kesti:

— “Hayır, benim için hiç üzülmeyiniz,” cevabını verdi. “Gideceğim yer, çok emniyetli bir yerdir.”

— “Nasıl isterseniz öyle hareket ediniz. Ancak sizi bulmam gerekirse size nasıl haber gönderebilirim. Çünkü şu anda sizden fazla güvenebileceğim kimsem yoktur.”

— “Ben her gün konağınıza emniyetli bir adam gönderirim. Sizin acele bana bir ihtiyacınız olacak olursa, Louvre civarında bulunan Vuran Çekiç meyhanesine bir adam gönderirsiniz... Ben orada bulunacağım.”

Pardaillan, kendisini bir kere daha kolları arasında sıkı Mareşale vedâ ederek dışarı çıktı. Yolda yürürken, mümkün olduğu kadar göze çarpmamaya çalışıyordu. Aynı zamanda hep bugünkü olayları ve zavallı iki kadını düşünüyordu. Acaba onlar ne olmuşlardı. Loïse, o güzel, o ince genç kız acaba neredeydi? Ne yapıyordu? Acaba kendisi hiç aklına geliyor muydu?

O böyle hayal içindeyken burnunun dibinden geçen Maurevert'i görememişti. Maurevert, Pardaillan'ı tanıyınca, kendisini bir kitapçı dükkânına dar attı. Pardaillan geçtikten sonra dışarı çıkarak devriye askerlerine haber gönderdi. Aynı zamanda Quélus'la Maugiron da göründüler. Böyle kalabalıklasınca Pardaillan'ı yakalamak üzere hızlı hızlı yürümeye başladılar.

Pardaillan bu sırada Vuran Çekiç meyhanesinin bulunduğu sokağa varmıştı. İçeri girmeden evvel bir defa arkasına bakınca üç asîlzade, on kadar askerin peşinden gelmekte olduklarını gördü.

Maurevert:

— “Dur!” Diye haykırdı.

Askerlerin başında bulunan çavuş da:

— “Kral adına!” Diye bağırdı.

«Kral» sözünü duyan halk şapkalarını çıkardı. Ve kenarlara çekildi. Birkaç seyyar satıcı da askerler tarafından yakalanmak istenen bu adamı tutmaya teşebbüs etti. Fakat bu adam silâhsız olmakla beraber insana öyle bakıyordu ki, bu bakışlar ve sıkılmış yumruklar karşısında geri çekilmek zorunda kaldılar.

Askerler koşuyorlardı:

— “Tutunuz! Kral adına dur,” diyorum.

Pardaillan meyhaneye girmemeye karar verdi. En iyisi, meyhanenin önünden geçtikten sonra karşıdaki eğri büğrü, içinden çıkılmaz sokaklara dalmak ve kaybolmaktı.

Fakat aynı anda bu ümidinin de yıkıldığını hissetti. Çünkü sokağın karşı tarafında da bir devriye kolu görünmüştü.

Şövalye, saçlarının dibinden terlediğini hissetti. Ne yapacağını düşünürken, gözü köpeğine ilişti:

«*Demek babam gelmiş*» diye düşündü ve derhal kendini Vuran Çekiç meyhanesinden içeri attı.

İhtiyar Pardaillan, oğlu içeri girip tâkip edildiğini söyler söylemez bir anda kapıya fırlayarak sağa, sola baktı. Tehlikeyi görünce, derhal kapıyı kapayarak sürmeledi. Bu anda askerler kapının önüne varmışlardı. Kapıya yumrukla vurarak:

— “Kral adına kapıyı açınız!” Diye haykırdılar.

İhtiyar Pardaillan:

— “Şu kapının arkasına öteberi yığalım,” dedi.

Baba - oğul, birkaç dakika içinde meyhanede ne kadar masa ve iskemle varsa hepsini kapının arkasına yığmış bulunuyordu.

Çavuş hâlâ:

— “Kral namına! Kral adına açınız!” Diye bağı-
rıyordu. Baba-oğul en sonra ağır bir dolabı da sürük-
leyerek kapıya dayadılar. İhtiyar Pardaillan o zaman:

— “Şimdi bir saatlik bir vaktimiz var,” dedi.

Genç Şövalye:

— “Bir saatte Paris bile yakılır,” cevabını verdi.

İhtiyar ve tecrübeli asker:

— “Catho,” diye meyhane sahibini çağırdı.

— “Buradayım, Şövalye...”

— “Bana cevap ver bakalım. Dostumuz musun,
düşmanımız mısın?..”

— “Dostunuzum.”

— “Aferin sana Catho! Sen iyi bir kadınsın. Düş-
manımız olaydın, büyük bir acı duyarak seni öldür-
mek zorunda kalacaktım...”

Sonra dışarıda kopan kıyamete metelik vermeden
oğluna döndü:

— “Daha vaktimiz var. Hele sen şimdi olup bite-
ni anlat bakayım...”

Genç Pardaillan, babasına, başından geçenleri kı-
saca anlattı...

Çavuş, dışarıdan:

— “Kapı açılmıyor. Kralın emrine isyan edili-
yor.”

Diye bar bar bağırırken, Pardaillan içeride oğlunu
azarlıyordu:

— “Hay Allah cezasını versin,” diyordu. “Saray

denen o ine neden girersin? Sözlerimi, öğütlerimi neden dinlemezsin?”

Dışarıdan Maurevert'in olduğu anlaşılan bir ses yükseldi:

— “Kapıyı kırınız.”

İhtiyar Pardaillan da:

— “Catho,” diye seslendi.

— “Buradayım efendim...”

— “Sende yağ var mı?”

— “En âlâ cinsinden üç küp ceviz yağı var.”

— “Güzel... Yukarı katta bir ocağın var mı?”

— “Var efendim...”

— “Ceviz yağların nerede?”

— “Aşağıda, mahzende...”

— “Anahtar?..”

— “Buyurun...”

— “Şimdi sen hemen yukarı çık, ocakta bir domuz kızartacak kadar bir ateş yak.”

Şişman kadın hiç ses çıkarmadan kucakladığı bir demet çalı çırpıyla merdivenlerden yukarı çıktı.

Pardaillan da oğluna dönerek:

— “Haydi, şu yağları yukarı çıkaralım.” Dedi.

On dakika sonra üç küp dolusu ceviz yağı, aşağıda buldukları bir kazan, bir sürü şişe, içki ve bir kazına, yukarı çıkarılmış bulunuyordu.

İhtiyar Pardaillan:

— “Cephanemiz ve silâhlarımız tamam,” diye mırıldandı. Catho, evini yıkmamıza razı olur musun?”

— “Yıkabilirsiniz.”

— “Sen şu kazanda kepçe kepçe yağ kaynat. Biz de şu merdiveni ortadan kaldıralım.”

Baba-oğul, kazma ve buldukları bir demirle beş on dakika zarfında merdiveni yukarıya rapteden direkleri kırdılar. Merdiven böylece yıkıldı ve aşağısıyla bağlantı tamamiyle kalkmış oldu.

Aynı zamanda dışarıdakiler baltalarla hücum ettikleri kapıyı yıkmaya ve içeri girmeye muvaffak olmuşlardı. Fakat merdiven yıkılınca yeniden duralamak zorunda kaldılar. İhtiyar Pardaillan meyhaneci kadına dönerek sordu.

— “Yağ ısındı mı, Catho?”

— “Kaynıyor.”

— “İyi... Getir bakalım, şu bayların susuzluklarını giderelim...”

Tencereyi ateşten indirerek yıkılan merdivenin başına geldiler. Aşağıya bir sürü adam dolmuş:

— “Bir merdiven yok mu?” diye bağırıp duruyordu.

İhtiyar asker:

— “Son defa söylüyorum,” diye bağırdı. “Bizi rahat bırakarak çekilip gidiniz. Yoksa hepinizi haşlayacağım.”

Cevap olarak bir sürü küfür ve tehdit sesleri aldı. Bunun üzerine:

— “Günah benden gitti,” diyerek elinde tuttuğu iri bir tahta kaşığı kızgın yağa batırdı ve bu yağları aşağıdakilerin üzerine rastgele dökmeye başladı.

Aşağıda bir feryattır koptu. Bağırان, ağlayan, inleyen, kaçmak isteyen adamların ayakları altında ezilen kimseler, meyhanenin alt katını altüst etmişti. Pardaillan durmadan kızgın yağ serpiyordu. Nihayet salonda kimse kalmadı. Bunun üzerine:

— “Aman ateş sönmesin. Durmadan yağ kaynat,” emrini tekrarladı.

— “Kaynatıyorum, Şövalye...”

Bu sırada dışarıdan bazı sesler yükseldi. Bir marangoz, büyük ve sağlam bir merdiven getirmişti. Maurevert:

— “Pencereye dayayınız,” diye bağırdı. Merdiveni o kadar şiddetle pencereye dayadılar ki, bütün camlar kırıldı. Yedi - sekiz kişi arka arkaya merdivene tırmanmaya başladı.

İhtiyar Pardaillan, oğluna bir göz işareti yaptı. Bunun üzerine ikisi de merdivenin üst tarafını tutarak şiddetle ittiler. Merdiven büyük bir gürültüyle devrildi. İki kişi ezilerek yerde kaldı.

Aynı zamanda Pardaillan’la oğlu, yarım kazan dolusu ceviz yağını da kalabalık halkın üzerine boşaltmışlardı.

Askerler ve halk bu durum karşısında çok şaşır-mışlardı. Şimdiye kadar böyle bir durumla karşılaşmamışlardı. Ne yapacaklarını kestiremiyorlardı. Aralarında tam 125 kişi haşlanmış veya yaralanmış olduğundan, geri çekilmeye mecbur olmuşlardı. Bununla beraber gittikçe de kalabalıklaşıyorlardı. Olayı duyan saraya mensup ne kadar asker ve asil-zade varsa, koşup gelmişti.

Genç Pardaillan:

— “Gittikçe kalabalıklaşıyorlar,” diye mırıldandı.

— “Ceviz yağımız da azalıyor.”

Birdenbire dışarıda kuvvetle yükselen Maurevert’in sesi duyuldu:

— “Mademki onlar yakmaktan hoşlanıyorlar. Biz de kendilerini yakalım.”

Bu teklif halk arasında alkışla karşılandı:

— “Evet, yakalım.”

— “Domuzlar kebab edilmeli...”

— “Evi Kral adına yakınız.” Gibi sesler yükselmeye başladı.

— “Galiba muharebe yakında sona erecek.”

Catho:

— “Bu adamlar bu işi sahiden yapabilirler mi?..” Diye sordu.

— “Onlardan herşey umulur.”

Genç Şövalye etrafına göz gezdirdikten sonra meyhaneci kadına sordu:

— “Bu duvarın arkasında ne var?”

— “Orası bir tavuk tüccarının evidir.”

Jean Pardaillan hemen kazmayı alarak bütün kuvvetiyle duvara vurmaya başladı. İhtiyar asker:

— “Dur, oğlum,” dedi. “Kazma seslerini tavuk tüccarı duyarsa, hemen askerlere haber verir.”

— “Olsun, baba. Ben diri diri yanmaktansa, elimde kılıç, çarpışa çarpışa ölmeyi tercih ederim.”

— “Öyleyse yık...”

Duvar kalın ve sağlamdı. Genç Şövalye bütün kuvvetiyle vurduğu hâlde pek yavaş deliniyordu. Bereket versin dışardaki gürültü patırdı yüzünden kazma sesleri duyulmuyordu.

Evin altına kucak kucak çalı çırpı, küçük tahta parçaları dolduruyorlardı. Dakikalar çok nâzikti. Büyük Pardaillan, kazma seslerini ev sahibinin duymaması için dua ederken, şişman Catho, halk arasında saçlarını yolan birini gösterdi:

— “İşte tavuk tüccarı budur,” dedi.

Bu sırada haykırışlar daha ziyade arttı ve ortalığı bir anda kesif bir dumanla odun kokusu kapladı.

Çalılara ateş verilmişti.

Nihayet bütün meyhane dumanlar arasında kayboldu. Meyhane bir çıra gibi yanıyordu. Yangın bununla da kalmayarak sağda solda birkaç evi daha yakıp kül ettikten sonra güçbelâ söndürülebildi. Evleri yanan halk mühim zararlara uğramış bulunuyordu. Fakat bunun ne önemi olabilirdi. Asıl büyük halk kütlesi, seyrettiği manzaradan son derece memnundu.

Bu zafer üzerine Maurevert, Quélus ve Maugiron kolkola büyük bir neşe içinde saraya döndüler. Kraliçe, Maurevert'i derhal kabul etti. Maurevert bir selâm verdikten sonra:

— “İntikamınız alındı, majeste,” dedi. “Genç serseriye ininde bastırdık. Ve evle birlikte yakıp kül ettik.”

— “Maurevert, Krala büyük bir hizmette bulundunuz. Mükâfat göreceksiniz.”

— “Söyleyeceklerim yalnız bu kadar değil, majeste. Ben bu serseriye herhangi bir yerde ele geçirebilir ve temizleyebilirdim. Asıl önemlisi meyhaneyi kendisiyle birlikte yaktığım zaman halka, içinde Huguenot'ların bulunduğunu söylememdir. Bunun karşısında halkın gösterdiği sevinci göreydiniz, majeste...”

Kraliçe gülümsedi:

— “Galiba Huguenot'larla anlaşmak üzere olduğumuzu unutuyorsunuz.”

— “Söylediğim sadece hakikattir.”

Quélus ile Maugiron da doğru Dük d'Anjou'ya koşarak Pardaillan'ı birkaç serseriyle birlikte yakıp kül ettiklerini söylediler. Dük d'Anjou da bu habere çok sevindi.

BİR OLAY DAHA

Halbuki baba-oğul Pardaıllan'lar yangından burnları kanamadan kurtulmuşlardı. Boğucu dumanlar, nefes almayı imkânsız bir hâle getirmek üzereyken kazma, komşu duvarı delmeye muvaffak olmuştu. Bu deliği üç kişi uğraşarak çabucak bir insan geçecek kadar genişlettiler ve birer birer tavuk tüccarının evine geçtiler. Bu arada bulundukları odanın döşeme tahtaları birer birer tutuşuyordu.

Pardaıllan'larla meyhaneci kadının girdikleri yer, ambar gibi bir yerdi. Bunun da kilidini kırarak asıl evin içine girdiler. Yangın tehlikesi olduğundan ve esasen bu evin de çatısı tutuşmuş bulunduğundan evde kimse yoktu. Arka tarafta kümeslerin bulunduğu büyük bahçeye indiler. Bahçenin sonuna varınca, duvara tırmandılar. Kendilerini öte tarafa atınca boş bir arsada bulunduklarını anladılar. Yangın yüzünden herkes ön tarafa toplandığı için kendilerini gören olmamıştı.

Kurtulmuşlardı.

Büyük Pardaıllan, alev alev yanan Vuran Çekiç meyhanesini ihtiyar kadına gösterdi:

— “Meyhane kül oldu. Şimdi sen ne yapacaksın?”

— “Hiç... Ben de mahvoldum.”

— “Artık ayrılmamız lâzım. Çünkü bizimle beraber gidemezsin. Üçümüz birden yakalanırız.”

— “Evet, beş parasız da kaldım.”

— “Doğru, sen şöyle önlüğünü uzat bakayım.”

Catho önlüğünün uçlarını tutarak kaldırdı. Pardailan da meşin kemerini çözerek içindeki bütün altınları içine boşalttı.

Kadının gözleri parlamıştı:

— “Fakat burada beşyüz ekü var.”

— “Altıyüzden fazladır.”

— “Bu para meyhanenin bedelinden fazla tutuyor.”

— “Olsun, hepsini al... Bununla yeni bir meyhaneye açarsın. Ve belki bir gün onu da yakmak için bize yardım edersin...”

— “Teşekkür ederim.”

— “Yalnız bu seferki meyhaneye Vuran Çekiç ismini koyma...”

— “Ne isim koyayım?”

— “*Konuşan iki ölü* ismini koy. Çünkü herkes bizi öldü bildiği hâlde yaşıyoruz. Haydi, Allahla marladık, Catho...”

— “Yolunuz açık olsun.”

Genç Pardailan:

— “Babamın paralarının yanına ben de bir şey katamadığım için çok üzgünüm,” dedi. “Çünkü yanımda beş para yok...”

— “Bana meyhanemi fazlasiyle ödediniz. Yakında sizleri *Konuşan iki ölü* meyhanesinde beklerim.”

Meyhaneci kadın bir tarafa, baba-oğul öbür tarafa doğru yürüdüler. İhtiyar Pardailan çok düşünceliydi.

— “Gel bakalım. Biraz da kendi işlerimizden bahsedelim. Bu durumumuzu hiç beğenmiyorum.”

— “Doğru, baba... Doğrudan doğruya Krala isyan ettik.

— “Hay aksi şeytan... Fakat o inde işin neydi?”

— “Vuran Çekiç meyhanesinde mi?”

— “Hayır, canım Louvre sarayında... Her neyse, bunları bir yana bırakalım. Ele geçecek olursak, gideceğimiz yer, darağacıdır. En iyisi, hiç olmazsa bir süre için Paris’ten uzaklaşmalıyız. Çoktan beri seninle böyle bir yolculuk yapmadık... Beraberce yollara düşeriz. Mevsim ilkbahar olduğu için yolculuk etmek çok hoş olur.”

— “Pek yazık, fakat şu sırada Paris’ten hiçbir şekilde ayrılamam.”

— “Neden? Galiba asılmamızı istiyorsun...”

— “Hayır, baba! Benim düşüncem şöyle: Siz gidiniz. Çok rica ederim gidiniz. Bana gelince, ben Paris’ten ayrılamam... Nedir o? Bir kadın sesi... İmdat istiyor. Koşalım.”

İhtiyar Pardaillan, oğlunu kolundan tuttu:

— “Nereye gidiyorsun? Daha nereye koşacaksın? Yine mi bir işe burnunu sokmak istiyorsun? Sana verdiğim öğütlerin beş para etmediğini görüyorum. Sana ben, imdat isteyen insanların yardımına koşma, dememiş miydim?”

— “Baba, doğru söylüyorsun. Sözlerine yerden göğşe kadar hak veriyorum. Fakat bunu düşünmek sırası değil, daha sonra konuşuruz. Evvelâ şu yardım isteyen kadına doğru koşalım.”

Böyle diyerek babasının elinden kurtuldu ve gü-rültünün geldiği tarafa doğru koşmaya başladı.

İhtiyar Pardaillan arkasından başını salladı:

— “Yazık, çok yazık... Gittiği yol, darağacından başkası olamaz. Ne yapmalı bilmem ki...”

Genç Şövalye bu esnada gürültünün koptuğu ve halkın toplandığı Saint - Antoine sokağına dalmış bulunuyordu.

*

Saint - Antoine sokağında bu sırada şöyle bir olay cereyan ediyordu: Gitgide ciiretlerini ve nüfuzlarını artıran papazlar, kiliselerin ve işlek sokakların önünde âdetâ pusu kurmuş bulunuyorlardı. Buralara, halkın muhtelif din büyüklerine verdikleri hediyeleri kabul etmek üzere masalar kurulmuş ve bu masanın etrafında ipsiz sapsız takımından beş - altı zorba yer almıştı. Buradan geçen herkes, durumuna göre bir miktar para vermeye ve masanın üzerine konan bir heykel veya resim karşısında ıstavroz çıkararak hürmet etmeye mecbur tutuluyordu.

İşte Saint - Antoine sokağında da bir dükkânın önünde bu zorbalar aziz Saint - Antoine hesabına para toplamakla meşgul bulunuyorlardı.

O gün buradan geçmekte olan bir adam, sepete para atmamak ve uydurma Saint - Antoine heykeline saygı göstermemek cesaretini gösterdi. Bu kendi hâlinde yürüyen bir adamdı. Bunu gören ve anlaşılan o günkü hâsılattan memnun olmayan zorbalar, adamcağızın yakasına yapıştılar. Adam karşı koymaya kalkar kalkmaz bu zorbalar:

— “Gebersin Huguenot! Gebersin dinsiz herif!” Diye üzerine atıldılar. Birkaç tekme ve yumrukta kendisini yere yuvarladılar. Böyle manzaraları seyretmekten çok hoşlanan halk da:

— “Dinsizi gebertelim!..” Diye onlara yardıma başlayınca adamcağızın durumu büsbütün kötüleşti.

Bu sırada sokaktan beyaz bir atla çekilen küçük, zarif bir araba görüldü. İçinde oturan çok güzel bir

kadın bu manzarayı görünce arabasını durdurdu. Ve ayaklar altında çiğnenmekte olan adamı işaret ederek, halka:

— “Ne yapıyorsunuz?” Diye haykırdı. “Bu adam meşhur Ramus’dur...”

Fakat bu müdahale halkı daha ziyade kızdırdı. İçlerinden biri:

— “O da Huguenot’dur. İkisini de yakalayın. Gersin dinsizler. Saint - Antoine için ikisini de yakalayın,” diye bağırdı.

Araba bir anda halk ve zorbalar tarafından sarıldı. Genç kadın bir anda herşeyin mahvolduğunu ve Ramus’la birlikte bu azgın halk kütlesi tarafından parçalanacağını anladı. Ramus güçbelâ yerden kalkmış, arabanın perdelerine tutunarak genç kadını ümitsizce müdafaaya kalkışmıştı.

Fakat ne yapabilirdi?..

Hiç...

Genç kadın o zaman avazı çıktığı kadar bağırma-ya, imdat istemeye başladı. Fakat onun bu hareketi azgın halkın hiddetini bir kat daha artırmaktan başka bir işe yaramadı.

Herşeyin bittiğini ve diri diri yakılacaklarını anladıkları anda birdenbire gök gürlemesi gibi bir ses ortalığı kapladı:

— “Yol verin! Açılın!”

Genç kadın, Hercules gibi iriyarı bir delikanlının, azgın halkı yumruk ve tokatla darmadağın ederek yardığını ve arabaya yaklaştığını gördü. Arabanın kapısına varınca, belinden uzun bir kılıç çekerek savurdu:

— “Yaklaşan canını cehenneme gönderirim!”

Ramus, genç kadına:

— “Bu sefer kurtulduk. Bir milletin böyle rezaletlere âlet olması kadar hazin bir şey olamaz,” diyerek güçlkle arabaya bindi. Aynı anda araba da hareket etti.

Halk, böylece ellerinden avlarının kaçtığını görünce daha büyük bir hiddete kapıldı. Fakat, arabaya nereden bindiği anlaşılmayan bir genç, kılıcını o kadar ustalıkla kullanıyordu ki, hiç kimse yaklaştırmaya cesaret edemiyordu.

Halk bu sefer arabanın öbür tarafına hücumla kalktı... Genç Pardaillan böylece yalnız başına iki tarafa yetişemiyordu. Durum yine tehlikeye düşmüştü ki, ikinci bir haykırış yükseldi:

— “Savulun diyorum!.. Canını seven kılıcımın önünden kaçsın...”

Büyük Pardaillan, bıyıkları dimdik olmuş, elinde kılıcı, arabanın öbür tarafında yer almıştı. Araba için artık tehlike kalmamıştı. Bu iki yenilmez koruyucu sayesinde içindekiler bütün tehlikelerden kurtulmuş bulunuyorlardı. Bu suretle araba iki koruyucu yanlarında olduğu hâlde süratle Saint - Antoine sokağından geçti. Bir şey yapamayacaklarını anlayan halk sadece yumruklarını sıkmakla yetinmek zorunda kaldı.

Tehlike geçince Pardaillan'lar kılıçlarını kınlarına koydular. Araba bu sırada Des Barrés sokağına saptı ve büyük bir konağın önünde durdu. Genç Şöşalye bu konağı tanıdı. Bir gün siyahlı kadını tâkip ettiği zaman kadın bu eve girmiş, o da dışarıda kendisini beklemişti.

Genç kadın, Ramus'a:

— “Lütfen içeri girin. Biraz istirahat ettikten sonra evinize gidirsiniz,” dedi.

Sonra Pardaillan'lara dönerek:

— “Lütfen siz de giriniz,” sözlerini söyledi.

Genç kadın o kadar âmirane bir şekilde bu sözleri söylemişti ki, Pardaillan'lar karşı gelemeyerek onları tâkip ettiler.

Beş dakika sonra süslü bir salonda bir hizmetçinin getirdiği soğuk ve nefis şaraptan içiyorlardı.

Genç kadın:

— “İsmim Marie Touchet'dir... Kim olduklarınızı sorabilir miyim?..” Dedi.

İhtiyar Pardaillan, oğlunun ağız açmasına meydan vermeden:

— “Ben, eski Kral ordusu çavuşlarından Brisard, genç arkadaşımın adı La Rochette'dir.” Dedi.

— “Teşekkür ederim. İsimlerinizi hayatımın sonuna kadar unutamayacağım.”

Genç Şövalye, hemen atıldı:

— “Çok asil ve âlicenap olduğunuzu görüyorum. Babamla ben sadece vazifelerimizi yaptık.”

Genç kadın:

— “Babanız mı dediniz?” Diye sordu.

İhtiyar Pardaillan durumu yine düzeltti:

— “Daima beraber gezdiğimiz ve kendisi tecrübelerimden istifade ve neticesiz öğütlerimi dinlediği için, bana böyle der.”

Ve daha fazla kalmayarak, bütün ısrarlarına rağmen kendilerine vedâ ederek dışarı çıktılar. Genç Şövalye, hep bu kadınla siyah elbiseli kadın arasında nasıl bir ilgi olabileceğini düşünüyordu.

— “Yine işin olmadığı hâlde bu olaya burnunu soktun!” Dedi. “Galiba ben daha önce davranmıyordum, ismimizi de söyleyecektim. Artık Paris'ten hemen ayrılmalıyız.”

— “Bu kadının, ismimizi öğrendiği takdirde bize bir fenalık yapabileceğine inanıyor musunuz? Böyle bir kadın bunu asla yapmaz...”

— “Haydi, haydi gevezeliği bırak da buralardan bir an önce uzaklaşalım.”

*

Ertesi günü Kral, her zaman olduğu gibi, gizlice Marie Touchet’i ziyaret ettiği zaman genç kadın, Krala başından geçenleri anlattı. Ve sözlerini:

— “Eğer beni bir parça seviyorsanız, Brisard adındaki ihtiyar çavuşla La Rochette adındaki yiğit arkadaşını mükâfatlandırınız!” Diye tamamladı.

— “Emredersiniz sevgilim!.. Bu adamlara lââyık oldukları mükâfatı vereceğim.”

Bu olaydan şu sonuçlar çıktı:

Kral, Brisard adındaki çavuşla La Rochette adındaki arkadaşının bulunmasını emretti. Fakat bütün araştırmalara rağmen kendileri bulunamadı. Buna kızan Kral da polis direktörünü azletti.

Kral, kiliseler ve azizler adına para toplanmasını şiddetle yasak etti. Bu emir kiliseleri çok kızdırdı. Birçok papaz, Kral aleyhinde atıp tuttu. Bu emri tatbik eden bazı kimseler taşla tutuldu. Bir tanesi de Seine nehrine atıldı.

DÖNÜŞ

Pardaillan'lar Marie Touchet'in evinden çıktık-
tan sonra, sâdık köpekleri Pipeau'nun kendile-
rini beklemekte olduğunu gördüler. Pipeau, bü-
tün bu kavgalarda kuvvetli dişleriyle beş - altı kişiyi
ısırarak efendilerine oldukça hizmette bulunmuş ve
onları tâkiben buraya kadar gelmişti.

Dışarı çıkınca da onları tâkibe başladı. İhtiyar Par-
daillan, Paris'ten çıkıp gitmek için oğluna ne kadar
ısrarda bulunduyorsa da bu ısrarlar hiçbir fayda ver-
medi. Sonunda Paris'te kalmaya karar verdiler. Genç
Pardaillan, Montmorency'nin konağına gitmeye ka-
rar verdi. İhtiyar Pardaillan da de Mesmes'e döne-
cekti. Böylece birlikte çalışmak imkânına mâlik ola-
caklardı.

Ayrıldıkları zaman genç Şövalye:

— “Baba, dedi, Devinière oteline giderek köpeği-
mi getirdin. Fakat orada benim kıymetli bir dostum
daha var.”

— “Bu da bir köpek mi?”

— “Hayır, bir at...”

— “At mı? Âlâ! İyi para eder.”

— “Fakat satma... Çünkü bu atın bir hâtırası
vardır. İsmi Galaor'dur.”

Genç Şövalye böyle diyerek Mareşal Damville'yi
nasıl kurtardığını ve bu atı nasıl aldığını kısaca an-
lattı. Sözlerini şöyle tamamladı.

— “İşte babacığım, senin sözlerine itaat etmedi-

ğim için Mareşal Damville sağ kaldı. Ve başımıza bütün bu felâketler geldi.”

Pardaillan’lar ayrıldılar.

François de Montmorency, genç Şövalyeyi büyük bir sevinçle karşıladı. Jean Pardaillan, kendisini misafir edecek olan kimsenin Paris’te olmadığını söyleyince, François onu elinden tutarak son derece iyi döşeli bir daireye götürdü:

— “Şimdiki Kralın babası İkinci Henri bir gece babamı ziyaret etmiş ve geceyi bizim konakta geçirmeye karar vermişti. İşte Kral o gecesini burada geçirdi. O zamandan beri bu odada hiç kimse yatmamıştır. Ben size bir kral gibi hürmet ettiğim için bu odayı size ayırıyorum. Konağımnda her emriniz yerine getirilecektir.” Dedi.

Jean Pardaillan kendisine karşı gösterilen bu yüksek kabul karşısında sararmış kalmıştı. Teşekkür bile edemedi. Mareşal odadan çıkmış bulunuyordu. Tam bu sırada iriyarı İsviçre’li uşak içeri girdi. Şövalyenin önünde saygıyla eğildi:

— “Bir soru sormama izin verir misiniz, Şövalye?..” Dedi.

— “Sor bakalım...”

— “Sadık köpeğiniz bahçede... Kendisi de burada kalacaksa, ona bir güzel yemek hazırlayayım.”

— “Evet...”

İsviçre’li uşak, bir selâm daha vererek dışarı çıktı.

*

İhtiyar Pardaillan’a gelince, o da önce Deviniève oteline koştu. Kendisini gören Landry’ye:

— “Galaor nerede?” Diye sordu.

— “Ahırda, Şövalye!.. Yaraladığınız adam...”

— “Bırak onu şimdi... Hangi ahırda?”

— “Avlunun sağ tarafındaki ahırdadır. Fakat o adam...”

— “Gel bakalım, beraber gidelim.”

Böyle söyleyerek Landry’yi de beraberinde sürükledi. Otel sahibi, ihtiyar Pardaillan’a güzel bir at gösterdi:

— “İşte, Galaor budur. O yaralanan adam var ya...”

Ata eğrini vurmaya çalışan Pardaillan:

— “Şu Vikont d’Aspremont’la canımı sıkıyorsun! Diye bağırdı. Herhâlde kabahat bende değildir. Ne oldu? Geberdi mi? Geberdiyse çok müteessir oldum. Şu gemi de ver. Teşekkür ederim...”

— “Hayır Şövalye, ölmedi!”

— “Ölmedi mi? Peki, deminden beri ağzında ne geveleyip duruyorsun?”

— “Şey... Aklı başına gelince, yaptığınızı yanınıza bırakmayacağını söyledi.”

Atın eğrlenmesi bitmişti. Şövalye:

— “Ya, öyle mi?” Diye sordu.

— “Kanınızı kilolarla akıtacakmış...”

— “Bu zor işte... Çünkü o kadar kanım kalmadı. Kendisi nereye götürüldü?”

— “Hotel de Mesmes’e götürüldü.”

— “Cehenneme götürülmediği için müteessir oldum. Neyse, aramızda bir şey yok ya...”

— “Yok tabii... Ancak bilmem sorabilir miyim? Bana bir vaatte bulunmuşunuz. Ufak bir borcunuz var. Onu ödeyecektiniz...”

— “Yazık ki geç kaldınız. Bütün paralarımı başkasına verdim...”

— “Bâri atı bıraksanız...”

— “Öyle şey olur mu hiç? Neyse, artık senin borcunu başka bir zaman öderim. Şimdilik Allahaismarladık.”

Böyle söyleyerek ata atladı. Ve dörtnala kayboldu.

De Mesmes’e varır varmaz, atını Gillot’a teslim etti. Gillot, efendisinin atını tanımakla beraber bir şey söylemedi.

Pardaillan:

— “Bana bak,” dedi. “Galaor’u adamakıllı tımar etmelisin. Yemliği asla boş bırakmamalı. Ona bakarken kulaklarının hoşuma gitmediğini ve onları kesmek istediğimi hatırlından çıkarma... Bununla beraber eğer bunu yaparsam, fena bir şey yapmış olmayacağım. Çünkü kulakların hem büyük, hem de çirkin!”

Gillot o günden itibaren ne olur ne olmaz diye kulaklarını da içine soktuğu uzun bir külâh giymeye başladı.

Pardaillan doğruca Mareşal Damville’nin yanına çıktı.

Damville kaşlarını çatarak:

— “Sizi bekliyordum,” dedi. “Görüşülecek bazı meseleler var.”

— “Evvelâ d’Aspremont meselesi değil mi?”

— “Evet! Size onunla dost olmanızı tavsiye etmiştim... Halbuki siz ne yaptınız?”

— “Eğer onu o hâle getirdiysem, yerine size başkasını getirdim.”

— “Kimi?..”

— “Eğer lütfen ahıra kadar inmek zahmetini gösterecek olursanız, kendisini gözlerinizle görürsünüz.”

Mareşal merak ederek ahıra indi. Orada Galaor'u görür görmez:

— “Benim eski savaş atım... Onu siz mi getirdiniz?” Diye sordu.

— “Evet efendim. Bu atı siz bir gece hayatınızı kurtaran bir adama vermiştiniz.”

— “Doğru...”

— “Onun ismini öğrendiniz mi?”

— “Hayır, bilmiyorum. Ve çok merak ediyorum. Yoksa bunu siz biliyor musunuz?”

— “Evet... Bu genç, oğlum Şövalye Jeanne de Pardaillan'dır.”

Mareşal:

— “Geliniz yukarı çıkalım,” dedi.

Yukarı çıkınca:

— “Bana önce Orthès ile düellonuzu anlatınız!” Dedi.

— “Çok basit bir bir şey bu monsenyör. Buraya geldiğim vakit Orthès bana ağır bir davranışta bulundu. Kendisine bunu ihtar ettim. Zeki olduğu için anladı. Nihayet fırsatı kendisi yarattı. Birbirimize söyleyecek sözümüz olmadığı için işi kılıçlara bıraktık. Onlar da biraz sert konuştular. Orthès bunun üzerine terlemeye başladı. Yalnız bu teri kırmızı oldu. İşte hepsi bu kadar...”

— “Demek aranızda bir kin filân yok. Orthès'in de dediği gibi, âdi bir kavgadır...”

— “Evet efendim...”

— “Pekâlâ, gelelim oğlunuza... Oğlunuz hakikaten yiğit bir genç... Hattâ bugün bile kahramanlığının derecesini gösterdi. Hani onu bana getirecektiniz?”

Pardaillan bir saniye kadar düşündü. Sonra birdenbire hakikati söylemeye karar verdi:

— “Size herşeyi açıkça söyleyeceğim,” dedi. “Oğluma maiyetinize girmesini söyledim. Fakat kendisi daha önce François de Montmorency’nin yanına girdiği için teklifimi reddetti. Ve bana bazı şeyler anlattı. Oğlum müthiş bir sır öğrenmiş. Devinière toplantısında konuştuğunuz şeyleri biliyor. İşte bundan dolayı haklı olarak sizin hiddetinizden ve Guitalens’in kininden korkuyordu. Tekrar Bastille’ye tıklılmayı hiç arzu etmiyor. İşte mesele bu... Ben sizin emrinizdeyim. Oğlum da ağabeyinizin emrinde bulunuyor. Ben size Kral aleyhinde çalışmak için söz verdim. Sözüme sadığım. Bu hususta size asla ihanet edemem. Ancak beni eğer birtakım aile kavgalarınızda kullanmak isterseniz, açıkça söyleyeyim ki buna asla yanaşamam. Hemen başımı alır giderim. Oğluma karşı hiçbir çarpışmaya girişemem.”

Mareşal bu sözleri sâkin bir şekilde dinlemişti:

— “Fakat oğlunuz bana niçin düşman oluyor?” Diye sordu.

— “Oğlumun size karşı hiçbir düşmanlığı yoktur. Ancak Montmorency’nin hizmetindedir. Bu gece de Paris’ten ayrılacaktır...”

— “Neden Paris’ten ayrılınsın... Siz düşüncelerinizi açıkça söylediniz. Ben de söyleyeyim. Vâkıâ bir zamanlar onu Guitalens’e teslim etmeyi düşünmüştüm. Fakat onu gördükten, duyduğu bir sırrı açıklayacak yaradılıştaki bir adam olmadığını anladıktan sonra bu fikrim tamamiyle değişmiştir. Bilhassa Kralın karşısındaki cesareti ve hareketi onu gözümde çok yükselmiştir. Böyle bir adamın hizmetimde bulunması beni son derece sevindirecektir. Oğlunuz çok cesur ve kahramandır. Fakat kendisini tu-

tan kimse yoktur. Onu bana getiriniz. Kendisini zengin ve mesut edeceğim. Ve yakında Fransa sarayında önemli bir mevkie tâyin ettireceğim.”

— “Fakat sarayda yaptığı işten dolayı şiddetle arandığını ve yakalandığı takdirde darağacına gönderileceğini unutuyorsunuz. Onun için Paris’i mutlaka terketmesi gerekiyor.”

— “Benim konağımda büyük bir güvenlik içinde bulunacaktır. Bunu temin ederim.”

— “Yazık ki, artık Paris’ten epeyce uzaklaşmış olması lâzımdır. Çünkü başımıza bir iş daha geldi.”

— “Nasıl bir iş?..”

Pardaillan bunun üzerine Mareşale, Vuran Çekiç meyhanesinde başlarına gelen olayı bütün ayrıntılarıyla anlattı. Mareşal hayret ve takdirle olup biteni dinliyordu.

İhtiyar asker sözlerini şöyle bitirdi:

— “İşte bundan dolayı Paris’i terketmesi lâzımdı. Ve terketti...”

— “Pekâlâ, siz de niçin kendisiyle beraber gitmediniz?”

— “Çünkü sizin hizmetinizde bulunmak için söz vermiştim...”

Mareşal, ihtiyar Pardaillan’a elini uzattı.

İşte baba-oğul Pardaillan’lar bu suretle iki konağa serbestçe yerleşmek imkânını buldular.

ANA KRALİÇE

Louvre sarayında geçen olaylardan üç gün sonra François de Montmorency, kardeşine söylediği gibi, de Mesmes konağına gelmişti. Giderken de yanına sadece bir adam almıştı. Şövalye de Pardailan'ı, bütün ısrarına rağmen yanına almamıştı.

Basit bir savaş elbisesi giymiş, beline bir savaş kılıcı takmış ve bir savaş atına binmişti.

Yanındaki adamı da aynı şekilde giyinmişti.

De Mesmes konağına vardığı zaman saat akşamın yedisine gelmişti. Güneş batmak üzere olduğundan, François'in kardeşine vermiş olduğu üç günlük mühlet de sona ermiş bulunuyordu. François o zaman seyisine işaret etti. Seyisi atından inmeksiz borusunu çaldı. Bütün pencereleri ve kapıları kapalı duran konak, derin bir sessizlik içinde bulunuyordu...

François'in ikinci bir işareti üzerine seyis atından inerek konağın kapısını çaldı. Bu sefer kapının üzerinde küçük bir pencere açıldı:

— “Kimi istiyorsunuz?”

— “Mareşal Damville'yi istiyorum.”

— “Kendisiyle ne işiniz var?”

— “Bize yapmış olduğu bir haksızlığın tâmirini istiyoruz. Eğer istediğimizi reddedecek olursa, o zaman Allah'ın adaletine başvurarak kendisiyle er meydanında karşılaşmak niyetindeyiz...”

Küçük kapı kapanarak büyük kapı açıldı. Ve içerden, Henri de Montmorency'ye mensup subaylardan biri çıkarak François'in önünde saygı ile eğildi:

— “Eğer konakta istirahat etmek arzusunda isniz, konak emrinize âmadedir. Aradığınız Henri de Montmorency, Kralın emriyle Paristen ayrılmış bulunmaktadır.”

Seyis:

— “Bu teklifinizi kabul etmiyoruz,” dedi.

Subay François’i tekrar selâmlayarak içeri girdi ve büyük kapı kapandı. O vakit seyis tekrar borusunu öttürdü ve yüksek sesle üç defa:

«*Mareşal Damville! Henri de Montmorency!*» Diye bağırdı.

Cevap alamayınca sözlerine devam etti:

— “Bize karşı yapmış olduğunuz bir hakarettten dolayı sizden tarziye istemeye geldik. Bu akşam geleceğimizi bildiğiniz hâlde alçakçasına kaçtınız! Hain ve korkak bir adam olduğunuz için sizi düelloya dâvet ediyoruz. Onun için size eldivenimizi bırakıyoruz.”

François de Montmorency bunun üzerine sağ eldivenini çıkararak seyisine uzattı. O da bunu bir çiviyle konağın kapısına çaktı.

François, kardeşinin konaktan ayrılmış olduğuna inanmıyor ve kendisine karşı yapmış olduğu bu hakarettten sonra dövüşmeye razı olacağına emin bulunuyordu. Onun için, belki çıkar diye iki - üç dakika daha bekledi. Fakat kimsenin görünmediğini görünce oradan uzaklaştı.

Uzaktan iki adam, Mareşalin kendilerini göremeyecekleri bir yerden onu gözetlemekle meşgul bulunuyorlardı. Bunlardan biri genç Şövalye de Pardailan’dı. François de Montmorency’nin ısrarına rağmen arkasından o da çıkmış ve Mareşali tâkibe başlamıştı. De Mesmes konağında cereyan edebilecek her

türlü olayı dikkatle tâkip etmeye karar vermiş bulunuyordu. Her ihtimali hesaba kattığından, yanına arkadaşısı Kont Marillac'ı da almıştı. Kararı gayet kesin idi. Eğer Mareşal konaktan çıkmayacak olursa, her ne pahasına olursa olsun konağa girecek ve kendisini arayacaktı.

Fakat uzaktan seyrettikleri olaylar böyle bir müdahaleyi icap ettirmedi. Bunun üzerine onlar da Mareşale görünmeden başka yoldan geri dönmeye başladılar. Kont Marillac, yahut asıl ismiyle Deodat çok düşünceli görünüyordu. Amiral Coligny'nin evinin önüne geldikleri vakit Kont, Pardaillan'a:

— “Beni sevindirmek ister misin?” Diye sordu.

— “Seni sevindirmek mi? Böyle bir şey yapabilecek olursam, sonsuz şekilde sevinirim.”

— “O hâlde söyleyeyim: Seni bu akşam bir kadına takdim etmek istiyorum.”

— “Bir kadına mı?”

— “Evet dostum...”

— “Bu kadının kim olduğunu sorabilir miyim?”

— “Nişanlım...”

— “Ona takdim edilmek, benim için hakikaten büyük bir şeref olacaktır.”

Bunun üzerine iki arkadaş kolkola girerek önce bir meyhaneye gittiler. Orada mükemmel bir yemek yediler. Ondan sonra saat dokuza doğru La Hache sokağına girdiler.

Alice o gece büyük bir korku içinde sevgilisini bekliyordu.

Daha önce şunu da söyleyeyim ki, Navarre Kraliçesi, tahta köprü vak'asında yanında Alice'nin bulunduğunu Deodat'a söyleyecek vakit bulamamıştı. Alice de ne olur ne olmaz, casusluğu meydana çıkar di-

ye bunu sevgilisine söylememiştir. Bu bakımdan Kont Marillac, sevgilisinin Pardaillan tarafından kurtarıldığının da farkında bulunmuyordu.

Alice'nin korkusu önce evinde iki mahpus kadının bulunmasından ileri geliyordu. Vâkıâ Alice'nin bunları evin arka tarafında iki odaya yerleştirmişti. Fakat herşey olabilirdi. Bu kadınlar herhangi bir şekilde varlıklarını Konta belli edebilirler. Kont da bununla alâkadar olabilirdi.

Alice, bu arada Kraliçenin emriyle yeni yapılan kulenin penceresinden içeri her gün attığı raporların bir gün ortalığı karıştırmamasından korkuyordu. Alice, Kraliçeyi oyalamak için her gün attığı raporlara: «İşler yolunda gidiyor,» «Kendisini görüyorum,» «Yeni bir şey yok» gibi basit cümleler yazıyordu. İşte o akşam da raporunu atarken elini bir el tutmuş ve avucuna bir kâğıt sıkıştırmıştı...

Genç kadın, yüreği heyecan içinde evine dönmüş ve o zaman kâğıttaki yazıyı okuyabilmişti.

Kâğıtta şunlar yazılıydı:

*«O adamı bu gece saat ona kadar evinizde alıko-
yunuz. Saat tam onda gönderiniz. Gece orada kalmak
isterse, bir bahane uydurarak engel olunuz. Kendi-
sine hiçbir zarar gelmeyecektir.»*

Alice herşeyi anlıyordu. Kraliçe, Kont Marillac'ı saat onda yakalatmak için herhâlde tertibat almış olacaktı. Bu durum karşısında ne yapmalı, nasıl hareket etmeliydi? Herşeye rağmen sevgilisini ele vermemeyi kararlaştırdı. Tam bu sırada kapı çalınınca mosmor kesilerek:

— “İşte geldi,” diye kekeledi. Halbuki o daha düşünmek için bile vakit bulamamıştı.

O kadar heyecanlıydı ki, kapıyı açmaya kendisi gidemiyerek ihtiyar Laura'yı gönderdi. Kont Maril-

luc, yanında bir delikanlıyla birlikte bir dakika son-
rını içeri girdi:

— “Sevgili Alice!” Dedi. “Sana kardeşimden faz-
la sevdiğim Şövalye de Pardaillan’ı takdim ederim.”

Alice titredi. Çünkü genç Şövalyeyi bir anda tanı-
mıştı. Pardaillan da onu hemen tanıdı. Fakat bunu
belli etmeksizin kendisini saygıyla selâmladı.

Alice, Pardaillan’ın kendisini tanımadığını zanne-
diyordu. Halbuki genç Şövalye, Alice’nin, kendisini
tanıdığını, buna rağmen tanınamazlığa geldiğini an-
lamıştı. Konuşma gayet garip bir surette devam etti.
Kont açık ve samimî idi. Alice heyecan içinde, rol
yapmakla meşguldü. Pardaillan da şüphe ve endi-
şeyle etrafı seyrediyor, konuşulan şeylere kulak bile
vermiyordu.

Saat ona doğru Kont gitmek üzere ayağa kalktı.
Fakat Alice heyecanla ayağa kalkarak buna engel
oldu:

— “Allahaşkına otur!” Diye yalvardı.

Kont bir şey anlayamıyordu:

— “Sevgilim! Yine mi korku ve endişe içinde-
sin!” Diye sordu. “Bir şeyden mi korkuyorsun?”

— “Bilirsin ki, benim korkum senin içindir. Ba-
na verdiğin bir sözü sana bu gece hatırlatmak iste-
rim.”

— “O söz neydi?”

— “Her ne olursa olsun, kendinizi dikkatle muha-
faza edeceğinizi, herşeyden şüpheleneceğinizi vaat
etmiştiniz.”

Kontun yerine Pardaillan cevap verdi:

— “Merak etmeyiniz,” dedi, “Kontun yanında
ben varken hiçbir tehlike söz konusu olamaz.”

Üçü de bahçeye çıktıkları vakit Alice, Pardaillan’-

ın kulağına eğildi. Ve Kont farkına varmadan kendisine:

— “Merhamet ediniz! Kontun yanından ayrılmayınız. Onu öldürmek istiyorlar!” Sözlerini fısıldadı.

Pardaillan titremekten kendini alamadı. İki adam bu sırada sokağa çıkmışlardı. Sağa sola baktılar. Hiçbir şey görmeyince yürümeye başladılar. Alice arkalarından bir süre baktı. Heyecanla bekledi. Fakat anormal hiçbir şey göremeyince kapıyı kapayarak içeri girdi.

Yolda Kont sordu:

— “E, nişanlımı nasıl buldun, azizim?”

— “Şey... Şüphesiz çok güzel, sevimli bir kadın. Şu köşede ne var?..”

İkisi de o tarafa doğru yürüdüler. Hiçbir şey yoktu. Pardaillan lâfı değiştirmek için mahsustan böyle söylemişti... Şövalye, Alice hakkındaki şüphesini Konta söyleyip söylememek hakkında bir türlü karar veremiyordu. Bu sırada Kont sözü yine nişanlısına getirdi:

— “Bilmem dikkat ettin mi? Bana ne kadar kendimi kollamamı tavsiye ediyor. Anlaşılmaz bir şey bu korkusu...”

— “Kimbilir, belki de haklıdır. Kadınların erkeklerden daha duygulu olduklarını unutmamalısın. Belki de bazı nüfuzlu insanlardan bir şeyler duymuştur.”

Pardaillan kendi kendine şöyle düşündü: “Seven iki kalbin arasını bozmak çok fena, çok meş’um bir harekettir.” Alice’nin bazı kusurları olabilirdi. Fakat Kontu da sevdiği muhakkaktı. Bunun üzerine:

— “Eğer sizin gibi sevilmeğe mutluluğuna erişmiş

olsaydım, sevdiğim kadının her isteğine boyun eğdim,” dedi.

— “Doğru... Herhâlde Alice’nin bu korkusu, beni çok sevdiğinden ileri geliyor. Bana herhangi bir kötülüğü gelmesini istemiyor.”

Tam bu sırada Béthisy sokağına girmek üzere bulunuyorlardı ki, onları adım adım tâkip eden bir gölge kendilerine yaklaştı. Bunu sezen iki genç hemen vaziyet aldılar.

— Rica ederim, benden korkmayınız!” Dedi. “Maksadım, Kont Marillac’a birkaç kelime söylemektir.”

Pardaillan titredi. Konuşan adamı sesinden tanıdı. Bu adam Maurevert’den başkası değildi. Bunun üzerine, karanlığa rağmen, ne olur ne olmaz diye mantosunu büsbütün kaldırarak yüzünü sakladı.

Kont Marillac:

— “Aradığınız adam benim,” dedi. “Ne söylemek istiyorsanız söyleyiniz...”

— “Sizinle yalnız görüşmek istiyorum.”

Pardaillan, Kontun kolunu kuvvetle sıktı. Kont bunun üzerine:

— Bana söyleyeceğiniz şeyleri, arkadaşımı yanında söyleyebilirsiniz. Ondan gizli hiçbir şeyim yok...”

Yabancı adam bir saniye kadar tereddüt etti. Sonra söylemeye karar vererek:

— “Bir kimse sizinle görüşmek istiyor. Onun evine kadar beraber gitmekliğimizi rica etmek için beni gönderdi,” dedi.

— “Bu kimse kimdir?”

— “Size sadece bu kimsenin çok nüfuzlu, yaşlı bir kadın olduğunu söyleyebilirim.”

— Şayet gitmeye razı olursam, nereye gideceğiz? Bu ev nerededir?..”

— “Tahta köprü civarında birinci büyük ev... Görüyorsunuz ya, herşeyi açık açık söylüyorum. Fakat yalnız gelmeniz şarttır...”

— “Pekâlâ, siz kimsiniz?”

— “Beni sadece bu kadının bir memuru olarak kabul ediniz...”

Bu söz üzerine Pardaillan, Kontu birkaç adım öteye çekerek kulağına eğildi:

— “Kendinizi koruyacağınıza dair nişanlığınıza verdiğiniz sözü unutmayınız.”

— “Gitmeyeceğim.”

— “Çok isabet edersiniz Hemen söyleyeyim ki, bu adam, Catherine de Medicis’in cellâtlarından Maurevert’dır. Söylediği evde sizi bekliyen de Kraliçenin kendisidir.”

Marillac’ın birdenbire sesi değişti:

— “Buna emin misiniz?”

— “Tamamiyle... Bu duruma göre şu alçak adamı lâıyk olduğu şekilde geri göndermemiz lâzımdır. Yâni...”

Fakat Pardaillan sözünü bitiremedi. Kont, Maurevert’e dönerek:

— “Sizi tâkip etmeye hazırım!” Dedi.

İçinden de: «*Herhâlde annemi yakından görmem lâzım*» diye düşünüyordu.

Pardaillan:

— “Ne yapıyorsunuz, azizim?” Diye bağırdı.

Maurevert:

— “Beni tâkip ediniz, Kont!” Diye söylendi.

Kont gayriihtiyarî bir hareketle Pardaillan'ı kucakladı. Ve kulağına eğilerek:

— “Benim için üzölmeyiniz. Gideceğim yerin ne kadar tehlikeli olduğunu biliyorum. Hattâ Kraliçe Catherine de Medicis'in, belki de beni katletmek için bir tuzak hazırlamış olduğuna da inanıyorum. Fakat herşeye rağmen gitmem lâzım ve gidiyorum.”

— “Ne yapıyorsun kardeşim! Aklını mı oynattın!”

— “Hayır, ne yaptığımı biliyorum. Bunun sebebini sana da söyleyeceğim.”

— “Nedir?..”

— “Kaderim beni oraya doğru çekiyor. Kraliçe Catherine kimdir, biliyor musun? Ben oraya ne sıfatla gidiyorum, bunu da öğrenmek ister misin? Bunun sırrını zamanı gelince sana anlatacağım. İşte onun için mutlaka gitmem lâzım ve gidiyorum.”

— “Sözlerinden bir şey anlamadım. Şunu da söyleyeyim ki, seni katiyen yalnız bırakmam.”

— “Bırakacaksın dostum... Bana şimdiye kadar gösterdiğin dostluktan dolayı da çok teşekkür ederim. Catherine kimdir, biliyor musun?”

— “Kimdir?..”

— “Benim annem!”

Bu sözler karşısında Pardaillan olduğu yerde taş gibi kesilip kaldı. Kont, az ötede bekleyen Maurevert'e işaret etti ve iki adam karanlık sokakta iki gölge gibi kayboldu.

Şövalye:

— “Deodat! Catherine de Medicis'in oğlu!” Diye birkaç defa mırıldandı.

Sonra her ne pahasına olursa olsun, kendisini tâkip etmeye, içini pek güzel bildiği bu konağın etra-

fını gözetlemeye ve gerekirse, yâni Kont sağ salım dışarı çıkmazsa, zorla içeri girerek kendisini bulmaya karar verdi ve yola koyuldu.

Yürürken, hep Alice'nin bu işten malûmattar olup olmadığını düşünüyordu.

Nihayet tahta köprüünün civarındaki eve vardı. Bunun her tarafını dolaştı. Küçük bir şatoyu andıran evin pencereleri kalın demirlerle örtülü, kapısı da çok sağlamdı. Bunları görerek:

— “Ne olursa olsun!” Diye homurdandı. “Eğer Kontun kılına dokunacak olurlarsa, ben ne yapacağımı bilirim.”

Sonra tahta köprü ölayında yıktığı, fakat hâlâ enkazı ortada duran harabelerin arasına gizlenerek elinde hançer, beklemeye başladı.

*

Bu sırada konağın içinde acı bir olay geçiyordu. Baba, ana ve oğul konakta buluşmuşlardı. Deodat daha gelmeden önce odada Catherine ile Ruggieri yalnız başlarına oturuyorlardı. René Ruggieri düşünceliydi. Bunu sezen Kraliçe:

— “Sana korkma demedim mi, René!” Diye konuştu. “Onu bu gece öldürmeyeceğim. Yalnız kendisini tecrübe etmek istiyorum. Sen onun nasıl babası isen, unutma ki, ben de annesiyim. Bu bakımdan pek tabii olarak ben de kendisini senin kadar düşünüyorum. Eğer benim oğlum ise, onu tutacağım; yaşatacağım. Fakat oğlum bile olsa, ondan benim aleyhimde niyet ve fikirler görecektir olursam, elbette yaşamasına imkân yok...”

— “Sözlerinizi iyi anlayamadım.”

— “Benim için herşeyden önemli olan şey, kendisinin kimin nesi olduğunu bilip bilmediğidir. Eğer

kim olduğunu bilmezse, o zaman mesele yok. Kurtulacak ve yaşayacaktır. Ben, günün birinde karşıma çıkarak benden hesap soracak bir insanın bulunuşuna hiçbir şekilde dayanamam. Bilmem sana fikrimi açıkça anlatabiliyor muyum?"

— "Böyle konuşacağınıza, niçin onu herhâlde öldürmeye karar vermiş olduğunuzu bana açıkça söylemiyorsunuz?.. Bundan niçin çekiniyorsunuz?"

— "Hayır, René; emin ol ki, niyetim kesin değildir. Çocuğumuz bu anda ölüme mahkûm bulunmuyor."

Bir saniye kadar düşündükten sonra sözlerine şöyle devam etti:

— "Gayemi biliyorsun. Annesine son derece bağlı olan oğlum Henri'nin kral olmasını istiyorum. Allah zavallı Charles'in ömrünü yeter görünce yerine Henri geçecektir. Fakat Fransız tahtının bir tehlikeli rakibi var. Onlar da Bourbon'lardır. Kurnaz bir kraliçe olan Jeanne d'Albret, krallık tacını oğlu Henri Bearn'a geçirmek için uğraşüyor. Bunu önleyecek biricik tedbir, kendilerini ortadan kaldırmaktır. Jeanne d'Albret ölürse, o zaman hiçbir şeyden korkmamıza sebep kalmaz. Aynı zamanda Navarre Krallığı da serbest kalacak. Buraya niçin oğlumuz geçmesin?"

Tam bu sırada Maurevert ile Kont Marillac içeri girmişlerdi. Maurevert herhâlde daha önce aldığı bir emirle dışarı çıkarak baba - oğul ve anayı yalnız bıraktı.

Kont, kraliçeyi görür görmez içinden:

— "Annem!"

Diye söylendi.

Gayet ciddî bir tavırla koltuğunda oturan Cathe-

rine'de Medicis de içinden: «*Oğlum!*» Diye düşündükten sonra sâkin bir sesle:

— “Bilmem beni tanıdınız mı?” Diye sordu.

Kont Marillac, az kalsın: «*Siz benim annemsiniz!*» Diyecekti. Güçbelâ kendisini tuttu ve:

— “Tanıyorum efendim,” dedi. “Kral Dokuzuncu Charles’in validesisiniz!” Cevabını verdi.

— “Beni daha önce görmüş müydünüz?”

— “Evet efendim. Alaylarda törenlerde birçok defa görmüştüm...”

— “O hâlde size fikrimi açıkça söyleyeyim. Sizin Paris’te olduğunuzu duydum. Buraya ne maksatla gelmiş olduğunuzu araştırdım. Ancak sizin, Kraliçe Jeanne d’Albret’in güvenini kazanmış bir kimse olduğunuzu biliyorum. Bu Kraliçe ile açık açık görüşmek istiyorum. Onun için bu görevi size vermeye karar verdim.”

— “Her emrinizi yerine getireceğimi bildirmekle şeref duyarım. Bana gösterdiğiniz güvenden dolayı da teşekkürlerimi sunarım...”

Kraliçe bir dakika kadar düşündü:

— “Sizi buraya çağırmamın sebebi, Paris’te bulunduğunuzun gizli kalmasını istediğinizi düşünmemdir. Sonra bu görüşmelerimizin gizli kalmasını da çok istiyorum. Ben artık Fransızlar arasında boş yere dökülen kandan nefret ediyor ve bütün bunları, bu düşmanlıkları ortadan kaldırmak istiyorum. Çünkü ben bir Kraliçe olduğum gibi, aynı zamanda bir anayım da...”

Kraliçe bunu mahsustan söylemişti. Böylece karşısındakinin hakikati bilip bilmediğini öğrenmek istiyordu.

Bu son kelime Konta hakikaten tesir etti. Bir anda yüzü sarardı. Sendeler gibi oldu.

Kraliçe devam etti:

— “Bu görevi üzerine şerefle alacak birçok insan bulunmakla beraber, ısrarla sizi seçmem, sizin hakkınızda da bazı fikirlerim olduğu içindir.”

Kont:

— “Benim için mi bazı niyetleriniz var? Beni tanıdığınızı mı söylüyorsunuz?” Diye bağırdı.

— “Evet, Kont! Sizi tanıyorum ve çoktan beri de tâkip ettiriyorum.”

— “Fikirlerinizi lütfen izah eder misiniz?”

— “Kraliçe Jeanne d’Albret’e tekliflerim şunlardır: Aramızda kesin ve ebedî bir anlaşma imzalamak. Protestanlara büyük şehirlerde kilise yapmak hakkını veriyorum. Memuriyet için katolik veya protestan olmak dikkate alınmayacak. Kendilerine birçok kale vermek... Saraya protestan papazları da kabul etmek... Protestan papazların kiliselerinde serbestçe vaaz vermelerine izin vermek!.. Bilmem bu tekliflerime ne dersiniz?..”

— “Eğer bunlara uyulursa, din kavgaları olduğu gibi ortadan kalkar.”

— “Şimdi de vereceğim teminatı bildireyim: Albe Dükü, Hollanda’da protestanları öldürmekle meşgul. Fransa Kralı buradaki protestanları kurtarmak için Amiral Coligny’nin emrine bir ordu verecektir.”

— “Bu fevkalâde büyük bir lütuf olacaktır.”

— “Sonra benim bir kızım var ki, onu alabilmek için can atmayan prens yoktur. İşte onu, yâni Margot’u da Henri de Navarre’ye vereceğim.”

— “Bu davranışınız ancak takdir uyandırabilir.”

— “Bu şartlar karşısında Jeanne d’Albret’in bize elini uzatacağını sanır mısınız?”

— “Buna kesinlikle emin bulunuyorum. Eğer silâhlara başvursaydınız, Jeanne d’Albret’in teslim olmasına imkân yoktu... Bu işi dostça hâletmek istemeniz, katoliklerle protestanlar arasında bir fark gözetmemeniz zaten bizim de şimdiye kadar istediğimiz ve uğrunda silâha sarıldığımız amacımızdır.”

— “Şimdi sizi, bu tekliflerimi Jeanne d’Albret’in götürmeye memur ediyorum. Resmî teklif kâğıdınız da budur.”

Kraliçe, Konta, Kral mühürüyle mühürlenmiş, fakat kapatılmamış açık bir mektup verdi:

— “Okuduktan sonra kapatınız.”

Kont mektubu okudu:

«*Muhterem yeğenim: Oğlum Kral ve ben, din uğruna dökülen kandan nefret ediyoruz. Kont Marillac’ı, yapacağımız sulh tekliflerini size bildirmeye memur ettim. Bunun, sizin de hoşunuza gideceğini zannediyorum. Allahtan sıhhatte olmanızı bütün kalbimle temennî ederim*»

Kont mektubu kapatarak cebine koydu.

Catherine de Medicis bir süre düşündü. Sonra:

— “Neyse, bu işleri hâlettik. Şimdi de sıra size geldi. Herşeyden önce Jeanne d’Albret’e ne dereceye kadar bağlı olduğunuzu bilmek isterim.”

Kraliçe, bu sözlerinin Kont tarafından tefsir edilmesine meydan bırakmadan sözlerini tamamladı:

— “Navarre Kraliçesi eğer tekliflerimi kabul ederse, bunun için şerefine yapılacak büyük şenliklerde hazır bulunmak üzere Paris’e gelecektir. Yapılacak düğünün de çok parlak olmasını istiyorum. Bu suretle bizim krallık ailemize girecek olan Henri

de Bearn için de büyük bir taht tasarlıyorum. Fransa tahtı gibi bir taht... Bunu da buldum: Polonya tahtı..."

— "Navarre Krallığı ne olacak?"

— "Navarre küçük olmakla beraber, zengin ve sempatik bir yer. Ben oraya da başka birini tâyin etmeyi düşünüyorum. Bu kimseyi buldum bile..."

— "Kimdir, majeste?.."

— "Siz!.."

Bu son söz, Kontu çok şaşırtmıştı. Doğrusu o asla böyle bir şey beklemiyordu. Ne oluyordu? Olan biteni iyi anlayamıyordu. Kendisine karşı niçin bu kadar cömert davranılıyordu? Yoksa herkesin nefret ettiği Kraliçe Catherine de Medicis'in kalbinde kendisine karşı bir ana şefkati mi taşıyordu?..

Kont:

— "Ben mi?" Diye kekeledi.

— "Evet.."

— "Fakat benim hiçbir asaletim yok. Bunu yapmanız, bir hiç olan beni krallık mevkiine yükseltmek istemeniz için herhâlde bir sebep olmalıdır."

— "Bu sebepleri ben bulacağım. Size daha önce sizin için bazı niyetlerim olduğunu söylemiştim... Daha önce de sizin, Jeanne d'Albret'e karşı olan bağlılığınızın derecesini bilmek şarttır. Çünkü bütün bunların hakikat olması, sizin aracılığınıza bağlıdır."

— "Söyleyeyim majeste! Ben Jeanne d'Albret için her an ölümü göze alabilecek derecede kendisine bağlıyım. Ben bir asîlzade değilim. Çünkü anamın, babamın kim olduğunu bilmiyorum. Belki de kibar bir kadının uşağıyla sevişmesinden dünyaya gelmiş bir insanım."

Ruggieri:

— “Dikkat et, delikanlı!” Diye mırıldandı. Fakat Deodat bu sözleri duymadan devam etti:

— “Beni bir kilisenin merdivenine bırakmak suretiyle ayıbını kapatmak isteyen kimsenin hattâ bir kraliçe bile olmadığı ne malûm? Fakat sonuç itibariyle ben sadece bulunmuş bir çocuğum. Birçok kimsenin nefretle dudak büktüğü bir kimseyim. İşte Jeanne d’Albret beni bu durumdan kurtardı... Bana kendi öz çocuğuna gösterdiği aynı sevgi ve şefkati gösterdi. Bunun için ölünceye kadar ona bağlı ve ona karşı kendimi borçlu duyarak yaşayacağım. Beni terkedenden, beni inkâr eden asıl anneme gelince, onu hiçbir vakit tanımak ve öğrenmek istemem.”

Kont Marillac bu sözleri söylerken kollarını göğsünün üzerinde çaprazlayarak duruyordu. Kraliçenin duyduğu vicdan azabını ve çektiği acıyı belli etmesini bekliyordu.

Fakat böyle bir şey olmadı. Kraliçe sadece kaşlarını çattı. Fakat sesinin âhengini bozmadan başını salladı:

— “Jeanne d’Albret’e ne kadar bağlı olduğunuzu anladım,” dedi. “Bana lâzım olan da buydu. Artık gidebilirsiniz, ben de güven içinde bekliyebilirim.” Catherine âdeti olduğu üzere öptürmek için elini uzattı. Fakat Kont bunu görmemiş gibi yaparak kendisine bir selâm verdi ve dışarı çıktı. Kraliçenin eli yavaş yavaş düştü.

Kont dışarı çıktıktan sonra Kraliçe, Ruggieri’nin elini tuttu:

— “Biliyor,” dedi.

— “Hiç sanmıyorum.”

— “Hayır, hayır, biliyor! Çabuk vakit geçirmeden işareti ver!..”

— “Ah madam! Ne yapıyorsunuz? Bu bizim çocuğumuzdur...”

— “Sersemliğe lüzum yok! Çabuk diyorum!”

Pencerenin önüne gelmişlerdi. Kont bu sırada köprüyü geçiyordu. Müneccim:

— “Acıyınız!” Diye inledi.

Fakat Catherine daha fazla beklemeyerek Ruggieri'nin boynunda zincirle bağlı bir düdüğü kaparak ağzına götürdü... Tam öttürmek üzere iken Ruggieri engel oldu:

— “Bakınız! Şu adama bakınız!” Diye söylendi.

O zaman Catherine bir gölgenin harabeler arasından çıkarak Konta katıldığını gördü. Bu adam Şövalye de Pardaillan'dı.

Kraliçe:

— “Demek yalnız gelmemiş,” diye mırıldandı.

— “Evet... Belki de etrafta daha birkaç adamı var. Bizim dört adamımız bunlarla dünyada başa çıkamazlar.”

Catherine, elindeki düdüğü şiddetle duvara çarparak attı:

— “Bu gece elimden kaçtı. Öyle olsun! Fakat artık elimdedir. Ne zaman istersem onu yok edebilirim. Ne o, ne de Jeanne, fazla yaşamamalıdır.”

Sonra yavaş yavaş sâkinleşti:

— “Herşey yoluna giriyor. Bir ay içinde Fransa'da ne kadar protestan varsa, hepsi Paris'te toplanmış olacak. O zaman...”

Catherine korkunç bir şekilde gülümsedi.

Ruggieri bu gülümseme karşısında titremekten kendisini alamadı.

K    K JACQUES-CL  MENT

Kont Marillac'la Pardaillan, B  thisy sokağına kadar pek az ko  tular. Amiralin konağına girdikleri zaman sabah yakla  yordu. Kont buna rağımen, ba  ta Kral olmak   zere, b  t  n konaktakilerin uyandırılmasını emretti.

On dakika sonra toplantı salonunda Kral ve Amiral ba  ta olmak   zere herkes hazır bulunuyordu.

S  ze ba  layan Kont, Krali  e Catherine de Medicis'in kendilerinin Paris'te bulunduklarını bildiğini s  yledi.

Amiral Coligny:

— “O h  lde ka  malıyız!” Dedi.

Kont:

— “Buna l  z  m kalmadı...” Cevabını verdikten sonra, Catherine de Medicis ile yaptığı konu  mayı en ince ayrıntılarına kadar anlattı. Bu bilgi salon-dakilere b  y  k bir ne  e vermi  ti. Sonu   olarak sabahleyin kapılar a  ılır a  ılmaz Kont Marillac'ın hemen yola   ıkması ve Krali  e Jeanne d'Albret'e olup biteni bildirmesini kararla  tırdılar.

Toplantıdan sonra Kont bir koltuğun   zerinde yarım yamalak uyuklayan Pardaillan'a konu  lanan   eyleri anlattı. Ve sabahleyin erkenden hareket etmeye mecbur olduğunu il  ve ederek s  zlerini    yle tamamladı:

— “A  ağı yukarı Paris'ten bir ay i  in ayrılacağım. Bu durumu ni  anlıma bildirecek vaktim yok.

Sizden ricam ona giderek bu seyahatimi bildirmenizdir. Aynı zamanda Kraliçe Jeanne d'Albret'e herşeyi söyleyeceğimi ve kendisinden evlenme iznini alacağımı da söyleyiniz."

*

Kont ertesi gün erkenden Paris'ten ayrıldı. Paris şimdi yeni bir şekil almaya başlamıştı. Kiliselerde durup dinlenmeden Huguenot'lara çatan papazlar birdenbire susmuşlardı. Kraliçe sarayda din namına kan dökmenin cinayet olduğunu bağıra bağıra söylüyordu. Halk arasında, katoliklerle protestanlar arasında ebedî bir sulh anlaşması yapılmış olduğu sözleri dolaşmaya başlamıştı. Bu gürültülerin bu şekilde sona erdiğini gören Kral samimi olarak memnundu ve bunun için büyük bir domuz avına çıkmıştı. En mutaassıp katolikler bile, sanki kendilerine bir emir verilmiş gibi susuyorlardı.

Çok yakın bir gelecekte Prenses Margot ile Navarre Kralının evlenecekleri ve bu münasebetle Paris'te büyük şenlikler yapılacağı öğrenildi...

Artık birçok tanınmış protestan Paris'te serbestce dolaşmaya başlamıştı. Bunların arasında Amiral Coligny de göründü.

Bu süre içinde genç Pardaillan azap içinde Paris'te araştırmalar yapıp duruyordu. Bunların neticesiz kalması onda yavaş yavaş Loïse ile annesini Paris'ten başka yere götürüldükleri inancını uyandırmıştı. François de Montmorency de aynı fikirdeydi. Büyük Pardaillan'a gelince, ortadan âdetâ kaybolmuştu. Genç Şövalye birçok defa de Mesmes'in etrafında dolaşmış, birkaç defa da duvardan aşarak içeri girmişti. Fakat koca konak bomboştu. İçinde tek bir canlı insan yoktu.

Şövalye, Marillac'ın hareketinden bir gün sonra Alice'nin evine gitmiş ve kendisine başlarından geçeni anlattıktan sonra, Kontun sözlerini söylemişti. Kendisini çok iyi karşılayan genç kadın, nişanlısının, Kraliçe d'Albret'den evlenmek müsaadesini isteyeceğini duyunca, kendisini tutamıyarak bayılmıştı... Bereket versin ihtiyar Laura oradaydı da, kadıncağızı hemen ayıltabilmişti. Şövalye de bu işten bir şey anlamayarak evden çıkmıştı. Bu durumdan şüphelenen Şövalye, birkaç gün sonra aynı eve bir daha gel-diyse de, evi, pencere ve kapısı sımsıkı kapalı ve terk edilmiş bir durumda bulmuştu.

Genç Şövalye işi tamamiyle serseriliğe vurmuştu. Paris'in en köşe bucak sokaklarına kadar her tarafı dolaşüyor ve boş yere iz arıyordu.

Bir gün yolu Carmes manastırının yanından geçerken kendi kendine kâğıttan çiçekler yapan küçük bir çocuğa rastladı. Bu çocukla her nedense ilgilenen genç Pardaillan sordu:

— “Bu yaptığın çiçekleri ne yapacaksın?”

— “Bahçem var. Oraya dikeceğim.”

— “Senin bahçen nerede?”

— “Manastırın içinde büyük bahçede... Bahçıvan papaz bu bahçeyi bana verdi.”

— “Sen manastırda mı oturuyorsun?”

— “Evet! Sebebini bilmek ister misiniz? Çünkü benim annem yoktur. Ölmüş!.. Papaz arkadaşım söyledi. Onu Innocents mezarlığına gömmüşler...”

Bu arada sarı yüzlü bir papaz onlara yaklaştı. Küçük çocuğu elinden tutarak:

— “Haydi Jacques-Clément! Vakit geldi. Artık manastıra gir,” diye götürdü.

Kırkdördüncü Bölüm

OTEL DE MESMES'İN MAHZENLERİNDE

Simdi ihtiyar Pardaillan'ın bu sırada başına gelenleri anlatalım...

Mareşal Damville ağabeysinin ağır hareketini üst kat pencelerden birinin perdesini aralayarak seyretmişti. Korkak ve haysiyetsiz bir kimse olduğu için, bu ağır hareketi hazmetmeyi daha uygun buldu. Yalnız konakta hiç kimsenin bulunmadığı inancını vermek için aralarında ihtiyar Pardaillan da bulunan beş altı subayı yanında alıkoymuş, diğer bütün askerlerle hizmetçilerini Montmartre'deki konağına göndermişti. Orthés de yaralı olduğundan, o da diğer konağa nakledilmişti.

Bu olayın ertesi günü Mareşal, Orthés'i ziyaret

etmiş ve kendisiyle uzun uzadıya konuşmuştu. Konağa döndüğü zaman derhal Şövalye de Pardaillan'ı yanına çağırdı:

— “Buradan çıktığınız gece arabada kimin bulunduğunu biliyor musunuz?” Diye sordu.

— “Bunu bilmek benim görevim değildi.”

— “Bu arabaya hücum etmekte kimin menfaati olduğunu da bilmiyor musunuz?”

— “Bunu siz söylemişsiniz. Kardeşinizin bu işte menfaati varmış...”

— “Oğlunuzun, kardeşimin hizmetine girdiğini ve bunun için bana hizmet etmek istediğini söylemişsiniz, değil mi?”

— “Evet...”

— “Sonra bize hücum eden adamı da tâkip etmiş ve öldürmüş olduğunuzu söylemişsiniz.”

— “Öyle oldu.”

— “Halbuki öldürdüğünüzü söylediğiniz kimse sıhhat ve âfiyettedir.”

Kılıç ve hançerini muayene eden Pardaillan:

— “Ya, öyle mi? Fena bir havadis öyleyse!” Dıye söylendi.

— “Beni en çok şaşırtan şey, senin bir ölü ile kolkola gezmendir. Çünkü hemen o gece öldürdüğün adamla kolkola Vuran Çekiç meyhanesine gitmişsin. Bu adamın ismini de öğrenmek ister misiniz?”

— “Pek memnun olurum.”

— “Oğlunuz Şövalye de Pardaillan...”

— “Yâni sizi serserilerin elinden ölümden kurtaran genç, değil mi?”

Mareşal Damville kıpkırmızı kesildi. Fakat kendisini tuttu:

— “Sözlerim doğru, değil mi?”

— “Olabilir. Ancak sizi pek doğru haberler aldığınızdan dolayı tebrik ederim. Ben yanınızda bulunmanın kimseleri savaşçı asîlzadeler zannediyordum. Meğer hepsi birer hafiye, birer casusmuş. Sizin mevkiiniz komutanlık değil, başcasusluk olabilir.”

— “Pardaillan!...”

— “Efendim...”

İki adam hiddetle birbirlerine bakıyorlardı. Pardaillan devam etti:

— “Size sâdık kalmak için en büyük tehlikeyi göze aldım. Halbuki siz bana oğlumu bir kılıçta niçin öbür dünyaya göndermediğim için çatıyorsunuz. Asıl size bu haberi getireni öbür dünyaya göndermek yerinde bir hareket olur.”

— “Benim kızdığım şey bu değil... Oğlunuz bu arabada kimlerin olduğunu biliyordu.”

— “Bunu ben bilmiyorum.”

— “Oğlunuz bunu bildiği gibi, size de söyledi.”

— “Aldanıyorsunuz.”

Mareşalin hiddeti son haddine varmıştı. Gözleri büyüdü. Hiddetinden titreyen bir sesle:

— “İkinizin de birlik olmadığı ne malûm? Beni tâkip etmediğinizi kim temin edebilir? Evet, siz sözde bana sâdık görünerek, hakikatte ihanet ettiniz. Oğlunuzla beraber arabada kimlerin bulunduğunu ve nereye götürüldüklerini pekâlâ biliyorsunuz. Siz ve oğlunuz benim gözümde birer alçaksınız...”

İhtiyar askerin bıyıkları dimdik olmuştu:

— “Kapınızda çivili bulunan eldiveni oradan kaldırmadıkça, bana yaptığınız hakareti olmamış sayıyorum.”

Damville daha fazla kendini tutamıyarak hançerini çektiği gibi, Pardaillan'ın üzerine saldırdı.

Fakat ihtiyar asker böyle şeylere papuç bırakacak takımından değildi. Daha vurmaya vakit bulmadan Mareşalin bileğini yakalayarak sıktı. Hançer yere düştü.

Pardaillan:

— “Bu anda sizi gebertebilirdim,” dedi. “Fakat bunu yapmıyorum. Montmorency'nin size yaptığı hareketi iade edebilmeniz için sizi hayatta bırakıyorum. Bundan dolayı bana teşekkür etmelisiniz.”

Henri:

— “Ben değil, sen gebereceksin!” Diye bağırdı. Sonra avazı çıktığı kadar imdat istedi.

Pardaillan:

— “Demek dövüşeceğiz! Pekâlâ öyleyse!” Diye rek kılıcını çekti.

Bu anda kapı açılarak içeriye altı kişi girdi.

Henri:

— “Çabuk şu herifi gebertiniz!” Diye emretti.

İçeri girenler:

— “Gebersin!” Diye bağışarak kılıçlariyle saldırdılar.

Pardaillan odanın sol tarafına fırladı:

— “Buraya geliniz, köpek sürüsü!” Diye bağırdı.

Adamlar o tarafa gelince, gayet ustaca bir hamle ile boş kalan kapıdan fırladı.

Yukarıdan aşağıya inmesi birkaç saniyelik iş oldu. Doğru kapiya koştu. Fakat kapı kapalıydı. O zaman bahçeye giden koridora daldı. Fakat burasının

da kilitli olduğunu dehşetle gördü. O zaman ağır bir küfür savurdu. Çaresiz dövüşmesi gerekiyordu.

Bulunduğu koridor böyle bir kavga için oldukça müsaitti. Çünkü burada yanyana ancak üç kişi kılıç kullanabilirdi... Böylece arkasından emin bulunarak çarpışabilecekti.

Ve çarpışma bütün şiddetiyle başladı. İlk olarak bir kılıç Şövalyenin göğsüne değerek elbisesini yırttı ve derisini oldukça derin bir şekilde çizdi. Pardaillan göğsünden aşağıya sıcak kanının sızdığını hissetti ve ağır bir küfür savurdu.

Bu esnada saldıranlardan üçü ağır surette yaralanmış olduklarından yere serilmişlerdi.

Pardaillan sağ kolunda birdenbire bir ağırlık hissetti. Orthés ile yaptığı düelloda aldığı yaranın yeri sızlıyordu.

Hemen kılıcını sol eline aldı ve:

— “Alçak köpekler! Utanmaz reziller! Kılıç öyle kullanılmaz, böyle kullanılır! Haydi, çekilin önümden!” Diye bağırdı.

Bir adam daha yere düştü. Fakat Pardaillan’ın kanı durmadan akıyordu. Bunu gören Henri:

• — “Ha gayret! İşini bitiriyoruz!” Diye bağırdı.

Bu azgınlıkla yapılan yeni bir hücumu defederken bu sefer sol bileğinden de bir yara aldı. Bileğinden o kadar acı duydu ki, kılıcını yeniden sağ eline aldı.

Bu sırada Damville de gayet uzun bir kılıçla hücumu katılmıştı. Şövalye son bir gayretle bunu da çeldi. Fakat bu sefer de sol dizinin üzerinden derin bir yara aldı.

Pardaillan yorgunluktan ve kaybettiği kandan dolayı kuvvetinin kesildiğini ve gözlerinin karardığını

ğını hissetti. Partiyi kaybetmişti. Sağ kolundaki ağrıya daha fazla dayanamayarak kılıcını bıraktı. Sol eliyle duvara dayanarak gerileyordu. Karşısında gözleri dönmüş dört kişi, ellerinde kılıçlar, saldırıyorlardı.

Birdenbire duvara dayadığı sol eli boşluğa tesadüf etti. Pardaillan da gayriihtiyarî o tarafa doğru yuvarlandı. Kendisini kaybederken, birtakım merdivenlerden yuvarlanmakta olduğunu hissetti. Artık kendisi için herşeyin bittiğini düşündü.

Halbuki böyle olmadı. Pardaillan'ın yuvarlandığı yer konağın büyük mahzeniydi. Mareşal Damville ile ayakta kalan üç arkadaşı da bitkin bir hâle gelmişlerdi. İçlerinden biri mahzene girmek isterken Mareşal onu önledi:

— “Nereye gidiyorsun? Sen galiba Pardaillan'ın ne kurnaz tilki olduğunu bilmiyorsun. Yalandan öyle yapıyor. Sağ koluna hiçbir isabet olmadığı hâlde mahsus sanki sağ kolundan yaralanmış gibi yaptı. Herhâlde mahzene bizi mahsustan çekmek istiyor... Hangimizde onunla uğraşacak hâl kaldı? En iyisi mahzenin kapısını sıkıca kapayarak onu orada tek başına ölüme terketmek olacaktır. Bu kapıyı dünyada kıramaz. İçeride gebersin!”

— “Doğru söylüyorsunuz, monsenyör!”

Dışarıdakiler derhal demir kapıyı kapadılar ve kilidi iki defa çevirdiler. Henri:

— “Birkaç gün sonra onun cesedini Seine nehrine atmak lâzım gelecek,” diye söylendi.

Bunun üzerine yukardakiler sevinerek mahzenin önünden ayrıldılar.

İhtiyar Pardaillan epey yara aldığı hâlde bunların hiçbirisi tehlikeli değildi. Nitekim düştüğü taş-

lar üzerinde bir saat kadar baygın yattıktan sonra yavaş yavaş kendini toplamaya başladı.

Aklı başına gelince, ilk olarak henüz ölmediğini düşündü ve bundan dolayı şaşıtı kaldı. Fakat acaba neredeydi? Eliyle sağı solu muayene etti. Her taraf taştı. Sol tarafında da hemen bir taş merdiven bulunuyordu. O zaman bulunduğu yerin bir mahzen olduğunu anladı.

Aynı zamanda müthiş bir susuzluk boğazını kavuruyordu. Birdenbire eline birtakım dolu şişeler geçti. O zaman:

— “Eğer bunlar şarap şişeleri değilse, şeytanın boynuzlarını kırarım,” diyerek karanlıkta bunlardan birinin ağzını yere vurdu. Kırılan şişeden soğuk şarap akmaya başladı. Pardaillan bir hamlede bunu sonuna kadar içti. Fakat bu kadar hareket bile onu son derece yormuştu. Yeniden yere düşerek belki bir saat kadar daha baygın kaldı.

Kendisine gelince, ilk işi bir şişe şarabı daha yutarmak oldu. İlk şişe şarap, aklını başına getirmişti. Kendisini toparlayarak yattığı yerde doğrulup oturdu:

— “Mademki yaşıyorum, mademki beni öldürmek için peşimden gelmeye cesaret edemediler, biraz kuvvet bulmaya çalışmalıyım,” diye düşündü. “Önce şu yaralarımın bakayım. Acaba ne hâldeyim?”

Bunun üzerine parmaklariyle usta bir cerrah gibi vücudunun her tarafını muayene etti. Evvelâ başının arkasında bir yara vardı. Bu herhâlde mahzene düşerken olmuş olacaktı. Bir de dişi kırılmış ve burnu hafifçe sıyrılmıştı. Sağ dirseği de bir yere çarpmış olduğu için olacak sızlıyordu. Sağ elinde Orthés’le yaptığı düelloda aldığı yara açılmıştı. Sol bileğinde ve

sol dizinin üzerinde de birer yara vardı. Göğsünden de yaralanmıştı. Başka bir şeyi yoktu.

— “Oldukça yaralanmışım,” dedi. “Fakat bu yaralardan hiçbirisi öldürücü değil! Kendi kendime iyileşebilirim.”

Böyle söyleyerek gömleğini çıkardı. Bunu uzun uzun yırttı ve yaralarını âlâ cins şaraplarla yıkayarak güzelce sardı.

Ondan sonra ayağa kalkınca kendisini oldukça iyi hissetti. İlk iş olarak hafif bir yarıktan içeri sızan ışığa gözleri alıştığından mahzenin kapısını muayene etti ve bunu dışarıdan açamamalarını temin için önünü kalaslar ve boş fıçılarla doldurdu. Ondan sonra kuru bir yer bularak derin bir uykuya daldı.

Oniki saatten fazla süren bir uykudan sonra kendisine gelen Pardaillan, karnının açlığından başka hiçbir gayritabiilik hissetmiyordu. Ufak bir araştırmadan sonra bir yığın domuz pastırması bularak sevindi:

— “Şimdi anladım,” dedi. “Bu mahzen oğlunun mahpus kaldığı aynı mahzendir.”

Mükemmel surette karnını doyurdu. İki şişe de şarap içti.

Sonra etrafı dikkatle muayene etti: Duvarlar temel duvarları olduğu için gayet sağlamdı. Kapıya gelince, bu demir kapıyı kırabilmek için ancak bir top gerekirdi. Bu suretle hiçbir kurtuluş yolu olmadığı görüldü. Bunu anlaması keyfini oldukça kaçırdı:

— “İşler kötü!” Diye düşündü. “Domuz pastırmalarıyla şaraplar tükenince ne yapacağız? O zamana kadar idareli davranmalı!”

Böylece günler geçti. Pardaillan'ın yaraları adam-

akıllı iyileşmişti. Kendisini eskisinden daha sağlam ve kuvvetli hissediyordu. Fakat büyük bir iktisatla yediği pastırmaları da tükenmişti. O zaman sadece şarapla kendisini tutmaya çalıştı. Karar vermişti. Sonuna kadar bekleyecekti ve açlıktan öleceğini hissettiği anda yanında bulunan hançeri kalbine saplayıp intihar edecekti. Buna kesin olarak karar vermiş bulunuyordu.

Hafif yarıktan sızan ışıkla günleri hesaplıyan Par-daillan, aradan bir ay kadar bir zaman geçmiş olduğunu büyük bir korkuyla düşündü. O zamana kadar kimse gelip kendisini aramadığı gibi, konağa da kimse gelmemişti.

Yoksa burada unutulmuş muydu?

JEANNE D'ALBRET'İN YANINDA

Kont Marillac Paris'den hareket ettiği zaman Kraliçe Jeanne d'Albret, La Rochelle'de bulunuyordu. Burası protestanların elinde bulunan son derece sağlam bir kaleydi.

Kraliçe plânını gayet iyi bir şekilde hazırlamıştı. Mevcudu yirmi bine yakın ordusuyla gizlice hazırlandıktan sonra birdenbire Paris üzerine yürüyecek ve daha önce çeşitli kıyafetlerle şehre girmiş bulunacak olan adamları Kral Dokuzuncu Charles'i kaçırmış olacaklarından katolikler bir şey yapamayacaklardı. Paris işgal ve kral esir edildikten sonra Catherine de Medicis'e sulh şartlarını kabul ettirmek çok kolay olacaktı.

İşte bu sırada kendisi Kral Dokuzuncu Charles'den bir mektup aldı. Kral savaşlardan nefret ettiğini bildiriyor ve katoliklerle protestanlar arasında tam bir anlaşma yapmak için elinden geldiği kadar çalışacağını, bu konudaki samimî fikirlerini açıklıyordu.

Kont Marillac da bu sırada gelmiş bulunuyordu. Kraliçe hiç ummadığı bir zamanda karşısında Kontu görünce:

— “Ne haber var çocuğum? Seni buraya ansızın getiren şeyin fena bir haber olmamasını dilerim,” diye söylendi.

— “Hayır Majeste, bilâkis!”

Kraliçe kendisine hayretle bakarken sözlerini tamamladı:

— “Başta Kral Henri de Bearn olmak üzere herkes sıhhat ve âfiyettedir.”

Büyük bir endişeden kurtulan Kraliçe:

— “Sizi oğlum mu gönderdi?” Diye sordu.

— “Hayır efendim. Beni memur olarak yanınıza gönderen Catherine de Medicis’tir.” Ve koynundan çıkardığı mektubu kendisine uzattı Jeanne d’Albret:

— “Demek kendisini gördünüz?” Dedi.

— “Evet Majeste! Bu şerefi kazandım.”

Böyle diyerek başından geçen garip olayı ve Catherine de Medicis’in tekliflerini aynen tekrarladı.

Kraliçe düşündü:

— “Bu hususta biraz düşünmeliyim,” diye cevap verdi. “Cevapları yine seninle göndereceğim. Öyle zannediyorum ki, meclisimizi toplamamız gerekecek. Ne ise, bunları bırakalım da şimdi sizden bahsedelim. Demek Catherine de Medicis’i gördünüz.”

— “Evet annemi gördüm. O da bir vakitler terketmiş olduğu oğlunu görerek tanıdı.”

— “Buna emin misin?”

— “Tamamiyle! Ancak kalbi taşlaşmış olan bu kadında bu olay hiçbir etki yapmadı. Sadece bana bir teklifte bulundu.”

— “Nasıl bir teklif?”

— “Kral Henri de Bearn’a Polonya krallığını teklif etti. Şayet bunu kabul edecek olursa bana da boş kalacak olan Navarre Krallığını vermeyi düşünüyormuş.”

— “Ya, öyle mi? Peki bu konuda sizin fikriniz nedir?”

— “Benim fikrim elbette bunu kabul etmemektir. Çünkü bende bir kral için gerekli olanı kabili-

yetler yok. Şunu da söylemek isterim ki, kralımın ve kraliçemin sarayında krallık yapmak, hiçbir şekilde kabul edemeyeceğim bir iştir. Benim hayattaki amacım çok daha basittir.”

— “Demek bir amacın var?”

Kont kıpkırmızı kesildi:

— Evet majeste!”

— “Nedir?”

— “Kendi kendimin kralı olmak ve bana sadece tek bir insanın tâbi olduğunu görmek.”

— “Bu tek insan demek var?”

— “Evet efendim.”

— “Onu seviyor musun?”

— “Bütün kalbimle.”

— “Kim olduğunu sorabilir miyim?”

— “Onu siz de tanıyorsunuz. Bu vesileyle zaten sizden evlenmek için de müsaade istemek zorunda idim.”

— “Senin mesut olmanı ne kadar can ve gönül-den istediğimi bilmem tahmin edebilir misin? Gelinim olacak kızın ismini öğrenmek bile benim için bir mutluluk olacaktır. O kimdir?”

— “Uzun süre yanınızda bulundu Majeste! İtiraf ederim ki o zamandan beri sevişiyorduk. Sonunda evlenmeye karar verdik. Onun ismi Alice’dir.”

Kraliçe:

— ““Alice mi?” Diye mırıldandı.

Kont:

— “Evet Majeste. Alice de Lux!” Diyerek dikkatle kraliçeye baktı. Sanki yüzünden ne düşündüğünü anlamak, kalbinden geçenleri okumak istiyordu.

Fakat kraliçe kendisini tuttu. Hiç renk vermedi.

Sapsarı kesilen Deodat:

— “Fakat hiçbir şey söylemiyorsunuz. Düşüncelerinizi bilmek isterdim.”

— “Sizin bu aşkla oldukça şaşırdığınızı görüyorum. O kadar ki, kraliçenizi bile sorguya çekiyorsunuz.”

— “Affedersiniz Majeste!..”

— “Pekâlâ, affettim. Bana Alice hakkında fikrimi soruyorsun, değil mi?”

— “Rica ediyorum.”

Kraliçe bu şekilde konuşarak düşünmek için vakit kazanmaya çalışıyordu. Ağzından çıkacak bir kelime, iki insanın kaderini tâyin edecekti. Onun için bir hatâ işlemekten son derece sakınıyordu:

— “Onun hakkında pek az şey biliyorum,” diye mırıldandı. “Onu az tanıyorum. O kadar az gördüm ki... Kendisi hakkında hiçbir fikrim yok.”

Bu sözler Kontu şüphelendirmişti. Kraliçe onun bu hâlini görünce sözüne devam etti:

— “Seni ne kadar sevdiğimi bilirsin. Bunun için sözlerime inanman lâzım. Onun hakkında müspet bir şey söylemediğim gibi, kendisiyle bir defa görüşmem ve konuşmam gerekir. Alice şimdi nerededir?”

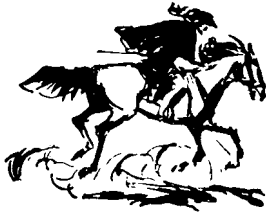
— “Paris’te La Hache sokağında yeni yapılan kuleli binanın yakınında yeşil kapılı evde.”

— “Yarın Paris’e hareket ediyorum. Onu herhâlde bulup konuşacağım. Sen de benimle beraber geleceksin. Muhafız askerlerin komutanlığını yapacaksın. Haydi çabuk! Hazırlıklarını tamamla!”

Kont dışarı çıkarken kendi kendine şöyle düşünüyordu:

«Ben Kraliçeyi tanırım. Mutlaka Alice'ye dair bildiği acı bir hakikat var. Söylemek istemiyor. Fakat onu ben tanıyorum. Bir melek kadar güzel ve temizdir. Ondan kim şüphe edebilir? Bununla beraber herhâlde bir şeyler olmalı. Beni en çok seven iki kişi. Kraliçe ve Pardaillan, bana onun hakkında fazla ihtiyatlı ve çekingen göründüler. Fakat ne olursa olsun, onu herkese karşı korumaya hazırım. Hattâ Kraliçe ve Pardaillan'a karşı bile...»

Ertesi gün bir taraftan Kraliçe Jeanne d'Albret, bir taraftan Kral Dokuzuncu Charles ile Catherine de Medicis, bir taraftan da Navarre Kralı ve Amiral Coligny ile maiyeti kesin müzakerelerde bulunmak üzere Paris civarında küçük bir şehre doğru hareket ettiler.

GILLES İLE GILLOT'UN BAŞINA GELENLER

Paris'ten hareket eden Kral Dokuzuncu Charles'-in maiyetinde Dük de Guise ve Mareşal Damville de bulunuyordu. Henri de Montmorency, hareketinden bir gün önce Kâhya Gilles'i çağırarak La Hache sokağınraki evde bulunan mahpus kadınlar hakkında uzun uzadıya talimat verdi. Sözüünü bitirirken:

— “Bir de konağın mahzeninde bir leş olacak. Onu da oradan kaldır!” Dedi.

— “Şu kudurmuş kavgacının leşi değil mi efendim. Onu oradan kaldırır, Seine nehrine atarım.”

Ertesi gün Gilles, Pardaillan ortadan kaybolduktan sonra başındaki büyük külâhını çıkarmış bulunan yeğeni Gillot'u çağırdı:

— “Gillot, bu gece önemli bir işimiz var. Vâkıâ bu iş o kadar hoşuna gitmeyecek bir işse de ne çâre, yapacağız. Senin anlayacağın, mezarcılık yapacağız. Konağın mahzeninde çürümeye başlayan bir leşi kaldırıp Seine nehrine atacağız.”

Gillot'un ahmak suratında bir gülümseme belirdi:

— “Şu mel'un Pardaillan'ın mezarcılığını sevinçle yaparım,” dedi.

Gillot hemen bir bıçak alarak bunu bilemeye başladı. Gilles sordu:

— “Bıçağı ne yapacaksın?”

— “Kulaklarını keseceğim.”

— “Kimin?”

— “Pardaillan’ın.”

— “Hiç, bir cesedin, bir leşin kulakları kesilir mi?”

— “Kesilir. Çünkü alçak herif hep kulaklarımı keseceğini söyleyerek beni korkutuyordu.”

Kâhya gülümsedi:

— “Haydi işe başlayalım.”

Gilles beline kısa bir kılıçla iki tane tabanca yerleştirdi. Gillot, süprüntü taşımaya mahsus küçük arabayı hazırlayarak buna bir merkep koştu.

Amcası:

— “Bir de ip al,” dedi. “Boğazına büyük bir taş bağlayacağız...”

Nihayet hareket ettiler. Gilles bir elinde fener tuttuğu hâlde yürüyor, Gillot da arkasından eşeğin yularını çekerek geliyordu. Böylece de Mesmes’e geldiler. Arabayı konağın avlusuna çektikten sonra kapıyı tekrar sıkıca kapadılar.

Ondan sonra ilk işleri kilere inerek heyecanlarını gidermek için bol bol şarap içmek oldu.

Şimdi işin ikinci kısmına başlamak zamanı gelmişti. Temple hapishanesinin saati gece yarısını vururken, yavaş yavaş mahzenin önüne geldiler. Kâhya önce sürgüyü çekti. Sonra anahtarı kapıya sokarak iki defa çevirdi. Kapı aralandı.

Gilles hemen mendiliyle burnunu tıkadı:

— “Ne kadar pis kokuyor...”

— “Elbette kokacak. Leş yarı yarıya çürümüş olmalı...”

— “Bunu çabuk götürüp atalım. Yoksa bütün konak leş kokusu içinde kalacak.”

Gillot kapıya bir tekme vurduğu hâlde açılmadı. Bundan korkan budala, kısık bir sesle:

— “Neden açılmıyor?” Diye sordu.

— “Neden olacak, herif can korkusuyla eline ne geçmişse gebermeden önce kapının arkasına yığılmış olacak.”

Bunun üzerine aralıktan elini içeri soktu. Güçbelâ kalaslardan birini yerinden oynattı. Herhâlde kapıyı tutan esas direk bu olmalıydı ki, diğerleri kolay kolay devrildiler. Yarım saat sonra bir şey kalmadığından, kapı rahatça açıldı.

Gilles fenerle önde, Gillot mükemmel surette biletiği bıçağını elinde tuttuğu hâlde arkasında, merdivenleri indiler. Gillot:

— “Kavgacı herif şimdi cezasını çekecek. Kulaklarını keseyim de beni korkutmanın cezasını görsün. Fakat acaba nerede?..”

— “Pis kokular bizi onun yanına götürecektir.”

Mahzen çok genişti ve birçok oda, bölmeye ayrılmıştı. Sırasıyla bunları dolaşmaya başladılar. Gillot ne görse:

— “İşte,” diye bağıırıyordu.

Fakat az sonra bunun ya bir fıçı, ya bir kütük olduğunu anlıyorlardı. Bir köşede bir yığın kemik gören Gillot:

— “İşte kemikleri,” diye bağırdı. “Leşini sıçanlar yemiş. Kulaklarını kesemeyeceğim için doğrusu çok üzıldüm.”

— “Aptal! Bunlar insan kemikleri değil...”

— “Ya ne?..”

Gilles bir daha muayene ettikten sonra:

— “Domuz pastırmasının kemikleri...”

Gillot da yerleri dolduran boş ve kırık şişeleri gösterdi:

— “Şarap şişeleri...”

— “Alçak herif, gebermeden önce en âlâ şarapları içmiş, hem de pastırmaları yemiş.”

— “İntikam almalıyız” diye haykırdı.

Şimdi mahzenleri daha büyük bir hiddetle dolaşmaya ve araştırmaya başladılar. Fakat bütün araştırmaları sonuçsuz kaldı. Her tarafı karış karış aradıkları hâlde Pardaillan'ın cesedini bulamadılar.

Gilles:

— “Şaşılacak şey” diye mırıldandı.

Gillot:

— “Herhâlde sıçanlar yediler. Fakat öyle bir yemişler ki, kemiklerini bile bırakmamışlar,” dedi.

Gilles de sonunda buna inanmak zorunda kaldı. Çünkü tekrar tekrar her tarafı araştırdıkları hâlde bir şey bulamadılar. Kapı gayet sağlam bir şekilde kapalıydı. Mahzende bundan başka dışarı çıkılabilecek tek bir delik bile yoktu.

Gilles:

— “Galiba nihayet ahmak kafanla doğru bir şey düşünebildin,” dedi. “Seine nehrine kadar gitmemize de lüzum kalmadı...”

— “Ben en çok herifin kulaklarını kesemediğime yanıyorum...”

Yapılacak başka işleri kalmadığı için merdivene doğru yürümeye başladılar. Gilles her zaman olduğu gibi yine öndeydi. Fakat merdivenin daha ilk basamağına basar basmaz gözleri faltaşı gibi açıldı. Çünkü az önce ardına kadar açık bıraktığı demir kapı kapalıydı.

— “Belki de kendi kendine kapanmıştır,” diyerek yıldırım gibi yukarı çıktı. Kapıyı açmak istedi. Fakat o zaman kapının kilitlenmiş olduğunu da dehşetle gördü. Demek kendileri aşağıda iken biri kapıyı kilitlemişti.

Merdiveni çıkmakta olan Gillot sordu:

— “Ne oldu?..”

— “Ne olacak, buraya kapatıldık.”

— “Kapatıldık mı?..”

— “Evet, biz aşağıda şu azgın herifin leşini ararken bir hırsız veya bir şeytan kapıyı kapayarak kilitlemiş.”

— “Şimdi ne olacak?”

— “Hiç... Burada ötekisi gibi açlıktan öleceğiz.”

Gillot korkudan titremeye başladı. Tam bu sırada dışarıdan bir kahkaha yükseldi:

— “Gillot, artık kulaklarını kurtaramazsın. Onları mutlaka keseceğim.”

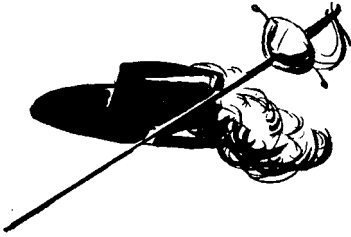
Gillot’un saçları dimdik olmuştu. Çünkü Pardailan’ın sesini tanımıştı. İkisi de korkudan aşağıya kadar yuvarlanarak düştüler.

Gillot bu defa aldanmamıştı. Dışarıdaki hakikaten Pardaillan’dı.

Son zamanlarda idareli yemesine rağmen pastırması bitmeye yüz tutunca, bir kat daha ekonomiye başlamıştı. Acıktığı zaman açlığını olabildiği kadar şarapla gidermeye çalışıyor ve domuz pastırmasından günde ancak dört-beş lokma alıyordu. Yavaş yavaş da ümidini kaybetmeye başlamıştı. Son anda intihar etmek üzere bıçağını daima yanında bulunduruyordu.

Yine böyle kötü kötü düşündüğü bir gün birdenbire kapının sarsıldığını hissederek yerinden fırladı.

Gözleri ümitle parlamıştı. Merdivenlerden çıkarak kulak verdi. Bu sırada konuşan Gilles ve Gillot'un seslerini duyunca, sevinçle haykırmamak için kendisini zor tuttu. Hemen merdivenin altına saklandı ve Gilles kapıyı tutan kalasları kaldırmaya çalışırken kendisine bütün kuvvetiyle yardım etti. Onlar içeri girince de hemen dışarı çıktı, kapıyı üzerlerine kapadı.

BABA — OĞUL

Pardaillan serbest kalınca önce konağı dolaştı. Hiç kimsenin bulunmadığını görünce doğruca kilere giderek bulduğu şeylerle karnını doyurdu. Ondan sonra elbisesinin fevkalâde eskiliği gözüne çarptı. Elinde meş'ale, Henri de Montmorency'nin dairesine çıkarak yıkandı, traş oldu. Sonra birçok elbise arasından seçtiği sarı meşinden bir elbiseyi giydi. Bir de mükemmel kılıç seçti. Şimdi kendisini gayet kuvvetli ve sıhhatli hissediyordu. Almış olduğu yaralar çoktan iyileşmiş bulunuyordu.

Tam çıkacağı zaman beş parası olmadığını farkettti: «Böyle şık bir şövalyenin parasız gezmesi doğru olamaz,» diye düşünerek konağı aramaya başladı. Bulduğu bir kasayı yarım saat uğraşıp kırdıktan sonra büyük bir neşeyle, içinin altın dolu olduğunu farkettti. Kendi kendine:

«Ben hırsız değilim. Sadece Mareşalin bana olan borcunu almakla yetineceğim,» diye mırıldandı. «Yırtılan elbisem için yüz ekü alıyorum. On tane de yara aldım. Her biri için on eküden yüz ekü de bu eder. Şonra bir ay çektiğim korku ve sıkıntı var. Bu ancak binsekizyüz ekü ile ödenebilir. Midem de altüst oldu. Bunun tedavi parası için de bin ekü alayım. Tamam, üçbin eküden fazla bir para almam.»

İhtiyar Pardaillan, meşin kemerinde üç bin ekü ve yepyeni elbiselerle konaktan çıkarken ortalık ağarmaya başlamış bulunuyordu.

Önce Devinière otelinin yolunu tuttu. Yolda hep

geçen zaman zarfında neler olduğunu, konağın neden boşaldığını, oğlunun ne yaptığını düşünüyordu.

Otelci Landry, Pardaillan'ı nezaketle karşıladı ve sorulara cevaben protestanlarla katolikler arasında bir anlaşma yapmak için saray büyüklerinin Paris'ten gittiklerini haber verdi.

Otelci:

— “Affedersiniz,” dedi. “Sizi gayet neşeli görüyorum. Üzerinizde güzel ve kıymetli bir elbise var. İşleriniz iyi gidiyor herhâlde...”

— “Evet, bir yolculuktan dönüyorum. Kuzum, otele uğramadığım zamandan beri ne kadar geçti?”

— “Çok tuhaf bir soru sordunuz. Galiba günleri şaşırdınız. Aradan tam iki ay geçmiş bulunuyor.”

Pardaillan kendi kendine: «Çok zaman geçmiş, unuttum. Bunun için de bin ekü almalıydım.» Diye düşündükten sonra:

— “Evet, bir seyahatten zengin olarak döndüm. Şimdi sana ne kadar borcum var? Onu söyle de ödeyeyim.”

Bundan son derece memnun olan Landry Usta haykırmaktan kendini alamadı:

— “Ah, ben her zaman sizin çok kibar bir şövalye olduğunuzu söyledim. Şimdi getireyim.”

Fakat Pardaillan da aynı anda ayağa fırlamıştı:

— “Alçak köpek! İhanetinin cezasını göreceksin,” diye homurdanarak ayağa fırladı ve sokağın öbür tarafında kayboldu.

Bu duruma üzülen otelci:

— “Eyvah! Bu sefer de paraları alamadık,” diye mırıldandı.

Pardaillan'ı dışarı fırlatan şey Orthès'i, yâni Vi-

kont d'Aspremont'u görmüş olmasıydı. Fakat Damville'nin bu sadık uşağı ortadan kaybolmuştu. Pardaillan her tarafa baktığı, her yanı araştırdığı hâlde kendisini bulamadı. Herhalde yakın ev veya dükkân-lardan birine girmiş olmalıydı.

Pardaillan bu sırada otelciye borcunu unuttuğundan doğrucu François de Montmorency'nin konağına gitti. Maksadı oğlunu görmektir.

Doğrusu onu bulacağından pek ümitli değildi. Fakat oğlu oradaydı. Baba - oğul buluştukları vakit heyecanla kucaklaştılar. Genç Şövalye:

— “Nerelerdesin babacığım?” Diye sordu.

— “Uzaklardaydım... Sonra anlatırım. Fakat senin neyin var? Suratın sapsarı...”

— “Hiçbir şeyim yok.”

— “Öyle şey olur mu? Ben seni tanımaz mıyım?”

— “Evvelâ siz anlatın. Sonra ben de anlatırım.”

İhtiyar Pardaillan, başından geçenleri noktası noktasına anlattı. Bitirince Şövalye Jean Pardaillan gülererek:

— “Demek şu Gilles ile Gillot şimdi mahzende bulunuyorlar.”

— “Aramızda az fark var. Ben yiyecek pastırma bulmuştum. Halbuki onlar ancak birbirlerini yiyebilirler.”

— “Bu zavallı adamları kurtarmak lâzım.”

— “Deli misin sen? Gilles'i kurtaralım da gidip olup biteni Mareşal Damville'ye mi anlatsın?.. Benim mahvolmamı mı istiyorsun? Eğer Damville benim hayatta olduğumu öğrenecek olursa üzerime bir ordu gönderir. Gilles mel'un bir uşak olduğu gibi Gillot denilen rezil de kulaklarımı kesmek istiyor-

du. Neyse, şimdi sıra sende... Başından geçenleri anlat bakalım.”

— “Beni düşündüren şeyin ne olduğunu biliyorsun, değil mi baba?..”

— “Evet, şu iki kadın, değil mi?”

— “Tamam! Onları hâlâ bulamadım.”

— “Vay canına!”

— “Aramadığımız yer, çalmadığımız kapı kalmadı. Ben de Mareşal François de ümidimizi artık kaybettik. Birkaç güne kadar Paris’ten ayrılmaya ve bu iki kadını başka yerlerde aramaya karar verdik.”

İhtiyar Pardaillan birdenbire masaya bir yumruk vurdu:

— “Buldum...”

— “Neyi?..”

— “Mahpus kadınları...”

— “Ne diyorsun babacığım? Anlayamadım.”

— “Yanlış söyledim. Daha doğrusu bu kadınların bulundukları yeri bilen adamları buldum.”

Genç Şövalye sapsarı kesilmişti:

— “Doğru mu söylüyorsunuz baba?” Diye kekeledi.

— “Bu sendeki heyecan ne? Ha, öyle ya, aşk... Sanki Paris’te sevicecek başka genç kız kalmamış gibi, gönlünü Loïse’ye kaptırmış olduğunu bir an unuttum. Şu kız ele geçince hemen kendisiyle evlen bari... Eğer benim iznimi istersen sana şimdiden veriyorum.”

— “Benimle alay ediyorsunuz galiba...”

— “Alay mı?.. Ne münasebet... Gayet ciddî söylüyorum. Şimdiye kadar sana daima kadınlardan çe-

kinmeni tavsiye etmiştim. Halbuki şimdi evlenmeni söylüyorum, diye şaşıyorsun, değil mi? Fakat öyle anlıyorum ki, sana başka şey para etmeyecek, onunla nasıl olsa evleneceksin.”

Şövalye titrek bir sesle:

— “Yazık ki bu mümkün değil, baba...” Dedi. “Çünkü Loïse, François de Montmorency’nin kızıdır.”

— “Ne olacak?..”

— “Böyle asıl bir kızı, benim gibi bir serseriye verirler mi zannediyorsun?”

— “Seni üzen şey bu mu?”

— “Evet, baba...”

— “Sen deli mi oldun? Sen kendini kraldan bile geri tutmamalısın. Ben senin değerini pek güzel biliyorum. Eğer Mareşal Montmorency de biliyorsa, anlamışsa mesele yok. Küçük Loïse’ye gelince, o da seni anlayacaktır. Anlamazsa anlatırız. Sana, onunla evleneceksin diyorum ya, yeter!..”

Genç Şövalye ümitsizce başını salladı:

— “Ne olursa olsun,” dedi. “Herşeyden önce iki kadını en kısa zamanda bulmalıyız.”

• — “Haklısın...”

— “Demin bir şey söylemiştiniz?..”

— “Evet, derhal gidelim. İstersen Mareşale haber ver... Fakat daha iyisi, kalsın. Kızını da kendisine biz iade edelim.”

— “Gidelim, baba...”

— “Düşündüğüm şey Şu: Mareşal Damville’nin bütün sırlarını bilen Kâhyası Gilles, bu kadınların da nerede olduklarını mutlaka bilecektir.”

— “Gilles, değil mi? Hakkın var, baba, koşalım.”

— “Korkma, o elimizdedir.”

— “Fakat ne olur, ne olmaz. İster misin mahzen-
den bir yolunu bularak çıkmış ve kaçmış olsun...”

— “Bu hususta hiç üzülme... Ben iki ay mahpus
kaldım. Mahzenden çıkacak bir delik bile bulama-
dım.”

Buna rağmen Jean Pardaillan’ın endişesi geçme-
mişti. Yolda koşar gibi yürümeye başladı. İhtiyar as-
ker de mecburen koşmaya başladı. De Mesmes’e va-
rınca bir duvarın yanından atlayarak içeri girdiler.
Birkaç saniye sonra mahzenin kapısına varmışlardı.

Mahzenin kapısına iki ayak sesinin yaklaşmakta
olduğunu duyan Gilles, bağırmaya başladı:

— “Allah aşkına, kim olursanız olunuz. Şu kapı-
yı açınız.”

İhtiyar Pardaillan sesini değiştirerek sordu:

— “Siz kimsiniz?..”

— “Muhterem Mareşal Damville’nin kâhyasıyım.
Bu mahzene bir serseri tarafından kapatıldık.”

— “Ya, öyle mi Gillos Usta! Yazık ki Pardaillan
da burada...”

— “Yeğeniniz nasıl?” Diye sordu. “Onun kulak-
larını kesmek için geldim.”

Gillot paldır küldür merdivenleri inerek kulakla-
rını kurtarmak için saklanacak bir delik aramaya
koyuldu.

— “Gilles Usta, sözlerimi dinliyor musun?”

— “Dinliyorum efendim.”

— “Buraya gelişimin sebebi, size acımamdır.”

— “Allah sizden razı olsun.”

— “Bir insanı açlıktan öldürmek hiç de hıristi-
yana yakışmaz. Doğru değil mi?”

— “Çok doğru söylüyorsunuz efendim.”

— “Evet, bunun ne kadar fena olduğunu biliyorum. Siz beni böyle müthiş bir işkenceye kurban etmek istemiştiniz.”

— “Kusur ettik.”

— “Halbuki ben bunu yapmayacağım. Onun için geldim. Çünkü ben iyi kalpli bir adamım.”

— “Buna eminiz.”

— “Şimdi beni dinle. Duvarda kalın ve sağlam bir çivi var. Bilmem bunu gördünüz mü? Ben muayene ettim. Bir insanı rahat rahat çekiyor. İşte beraberimde sağlam bir ip getirdim. Bunun bir ucunu bu çiviye, bir ucunu da boğazına geçirirsem, herşey kolayca hâledilmiş olur.”

— “Beni asmak mı istiyorsunuz?”

— “Bu, açlıktan ölmekten daha iyi değil mi? Yeğeninize gelince, onun sadece kulaklarını keseceğim.”

Mahzenden bir inleme ve bir hıçkırık yükseldi. Pardaillan kapıyı açtı. İçeri girerken oğluna:

— “Sen elinde tabanca, kapıda dur! Dışarı kaçmak isterlerse beyinlerini dağıtırsın.” Dedi.

Kâhya:

— “Merhamet!” Diye inledi.

— “Demek ölmekten korkuyorsun.”

— “Evet, evet, korkuyorum! Beni öldürmeyiniz!”

Gilles’in dişleri birbirine çarpıyor, suratı renkten renge giriyordu. Bunu gören Pardaillan:

— “Demek ölümden bu kadar korkuyorsun? O hâlde sizinle pazarlığa girişebiliriz. Canını kurtarmak istersen teklifimi kabul et!..”

— “Ne isterseniz yapmaya hazırım. Para da isterseniz veririm. Çünkü benim çok param var. Ne isterseniz veririm.”

— “Ben para istemem!”

— “Peki, ne istiyorsunuz? Herşeye razıyım. Derhal emrinizi yerine getireceğim. Yalnız beni öldürmeyiniz.”

— “Pekâlâ öyleyse... Söylediğimi yaparsan ölümden kurtulursun. Seni asmam!”

— “Emrinizi bekliyorum.”

— “Mareşal Damville’nin götürdüğü iki kadının nerede olduklarını söyleyeceksin.”

Gilles bitkin vaziyette inledi:

— “Bunu mu öğrenmek istiyorsunuz?”

— “Evet, bunu söylersen kurtulacaksın.”

— “Öyleyse beni öldürünüz. Çünkü size bunu asla söyleyemem...”

Pardaillan’lar hiddetle titrediler. İhtiyar asker:

— “Şu ipi ver bakalım,” diye homurdandı.

Halbuki ortada ip filân yoktu. Pardaillan:

— “Şu çivinin altına gel,” dedi. Sana düşünmek için bir dakika izin veriyorum.”

— “Yanınızda ip yok. Avludaki süprüntü arabasında sağlam bir ip var. Sizin leşinizi Seine nehrine atacağım vakit boynunuza bir taş bağlamayı düşünmüştüm. Bu iple beni rahat rahat asabilirsiniz. Fakat benden bir şey öğrenebileceğinizi ümit etmeyiniz.”

— “Bu cesaretini doğrusu beğendim. Seni asmaktan vazgeçtim. Eğer söylemeyecek olursan bir hançerde gebertmekle yetineceğim.”

Gilles gömleğini yırtarak göğsünü açtı:

— “İşte kalbim buradadır. Bıçağınızı saplayabilirsiniz! Yalnız bir ricam var! Mareşale, ölürken de kendisine sadık kaldığımı söyleyiniz.”

Demin korkan adamla şimdi cesaret gösteren adam arasındaki büyük farkı gören Pardaillan’lar hayretle birbirlerine baktılar.

Bu sırada titrek bir ses duyuldu:

— “Bana bakar mısınız, baylar?”

Pardaillan başını çevirince, tir tir titreyen Gillot’u gördü. Sert bir sesle:

— “Seninle sonra görüşeceğiz. Fakat sen korkma!” Dedi. “Çünkü seni öldürecek değilim. Sadece kulaklarını keseceğim. Bu et parçalarını da yine sana vereceğim.”

Sapsarı kesilen Gillot:

— “Biliyorum,” diye inledi. “Ben de kulaklarımı kurtarmak için size bir teklifte bulunacağım.”

— “Nasıl bir teklif?..”

— “Aradığınız kadınların nerede olduklarını biliyorum.”

Gilles:

— “Sen mi? Bu ahmağın sözlerine inanmayınız,” diye söze karıştı.

Pardaillan:

— “Sen karışma,” diye bağırdı. “Oldukça büyük ve çirkin olan kulaklarını mademki çok seviyor, elbette onları kurtarmak isteyecektir. Eğer doğrusunu söylerse, ben de onu affederim.”

— “Evet, söyleyeceğim.”

— “Yalan söylüyor,” diye haykıran Gilles, yeğenin üzerine atılmak istedi. Fakat Pardaillan kendisini tutarak buna engel oldu.

Gillot:

— “Hayır, yalan söylemiyorum,” dedi. “Ben arabayı gizlice tâkip ettim. Arabanın nerede durduğunu biliyorum. Bu bayları oraya götüreceğim.”

Şövalye:

— “Orası neresi?” Diye sordu.

— “La Hache sokağında...”

Genç Şövalye hayretle duraladı. Alice’nin evi hatırına gelmişti. Fakat bu sokakta tabii birçok ev bulunuyordu. Hakikati anlamak için:

— “Sokağın neresinde?” Diye sordu.

Kâhya:

— “Sus, sersem herif..” Diye bağırdı. “Monsenyör seni astırır. Kemiklerini parçalar.”

Gillot kulaklarını kurtarmaya daha çok önem veriyordu ki:

— “Ben söylediklerimi bilirim,” diye karşılık verdi. “Bu evi bulmak kolaydır. Çünkü bir bahçenin içindedir. Kapısı da yeşildir...”

Kâhyanın kudurmuşça bağırması, Gillot’un doğru söylediğine işaretti.

İhtiyar Pardaillan:

— “Koşalım,” dedi.

Fakat şimdi de genç Şövalye yerinden kıpırdamıyordu. Babası, oğluna dönerek sordu:

— “Yoksa bu sersemin yalan söylediğini mi sanıyorsun?.. İstersen onu da yanımıza alalım. Ben, gece gündüz dinlemem, kulaklarını hemen orada kesiveririm.”

Gillot:

— “İnanmazsanız yemin ederim,” dedi.

Genç Pardaillan cevap verdi:

— “Hayır, ben de yalan söylemediğine eminim. Pekâlâ, haydi gidelim. Gerekirse Konta anlatırım.”

İhtiyar Pardaillan, dayı ile yeğenine döndü:

— “İkiniz de canınızı kurtardınız,” dedi. “Canınızı başkası alsın...”

Gilles başını salladı:

— “Nasıl olsa Mareşal Damville bizi asar.”

— “Kendisine ne kadar bağlı olduğunuzu Mareşale ben bizzat söylemeyi vaat ediyorum.

— “Teşekkür ederim... Hayatımı ancak bu sayede belki kurtarabilirim.”

Bu sırada Gillot ortadan kaybolmuştu. Anlaşılan dayısıyla yalnız kalmak istemiyordu. Pardaillan’lar da dışarı çıkınca Gilles bir fıçının üzerine oturdu ve başını ellerinin arasına alarak başına gelecek felâketi düşünmeye başladı. Yolda ihtiyar Pardaillan:

— “Acaba bu yeşil kapılı evde kim oturuyor?” Diye sordu. “Herhâlde Damville’nin birkaç askeri de bulunacak. En iyisi gece olmasını beklemektir. Hücumda başarılı olmak için tedbirli davranalım.”

— “Hayır baba, böyle bir tehlike yoktur. Evde tek bir asker yok. Hem ben bu işde yalnız olmak isterim.”

— “Evi biliyorsun, öyle mi?”

— “Evet.. Ancak, bu evin boş olduğunu sanıyorum.”

— “Garip şey... Şu hâlde işin içinde bir sır olacak.”

— “Evet baba... Ancak bu sır bana ait değil. Dünyada sizden sonra en fazla sevdiğim ve saydığım bir arkadaşıma aittir. Bunun için eve yalnız girmem gerekecek...”

— “Pekâlâ ben seni köşe başında beklerim.”

— “Hayır istemez. En iyisi burada ayrılmaktır. Belki beni birinin beklediğini görürlerse kapıyı açmazlar.”

— “O hâlde seni nerede bekleyeyim? Devinière’de mi?... Orası tehlikeli... Ah, insan nasıl Vuran Çekiç meyhanesini aramaz.”

— “İsterseniz beni Catho’nun yanında bekleyebilirsiniz... Çünkü kendine vermiş olduğunuz parayla Tiquetonne sokağında yeni bir meyhane açtı.”

— “Ya öyle mi? İsmi nedir?”

— “Konuşan iki ölü meyhanesi.”

— “Bravo kadına!.. Demek sözümüzü tuttu. Ben hemen oraya gidiyorum.”

Baba - oğul ayrıldılar.

Genç Şövalye, La Hache sokağındaki eve vardığı zaman ev yine her zamanki gibi derin bir sessizlik içindeydi. Kapıyı çaldığı hâlde açan olmadı. Bunun üzerine bir hamlede duvardan aşarak bahçeye girdi. İç kapıya varınca, bunun kilidini açmak için zorlamaya başladı. İşte tam bu sırada kapı birdenbire açıldı. Şövalye şaşkınlıkla karşısında beyaz elbiseler giyinmiş Alice’yi gördü.

Yüzü son derece sararmış ve bakışları acı bir mâna almıştı. Boğuk ve acı bir sesle:

— “Mademki zorla içeri girmek kararındasınız. Çabuk giriniz...”

Şövalye, genç kadını tâkip etti. Evvelce gelmiş oldukları odaya girince, misafirine yer bile göstermeden:

— “Bana neden musallat oluyorsunuz?..” Diye sordu. Üç-dört defadır gelip kapımı çaluyorsunuz. Açmadığıma bakarak artık buraya bir daha asla uğ-

ramamanız gerekirdi. Halbuki yine geldiniz. Burada, ölmek istemeyen zavallı bir kadından başka kimse yok. Onu niçin rahat bırakmıyorsunuz?”

— “Çok önemli bir iş beni buraya göndermiş olmasaydı, sizi asla rahatsız etmezdim.”

— “Biliyorum, onun tarafından geliyorsunuz. Sizi Kont Marillac gönderdi. Çünkü Navarre Kraliçesinin ona herşeyi anlattığını biliyorum. Bunu tahmin ediyorum. Tabii Kont, herşeyi öğrendi. Benim ne kadar rezil, ne kadar alçak bir insan olduğumu şimdi pek güzel biliyor. Yalnız bunu neden kendisi gelip bana söylemedi de bana hakaret etmek görevini size verdi. Doğrusu pek garip bir işi üzerinize almış bulunuyorsunuz...”

Şövalye şaşırmıştı. Genç kadının sözlerinden bir şey anlamıyordu. Bir şey söylemek istedi. Fakat Alice ona imkân bırakmadı:

— “Bana hiçbir şey söylemeyiniz.” Dedi. “Kontun, bana söylemek üzere size ezberlettiği şeyleri biliyorum. Gidiniz Konta söyleyiniz. Ben kendimi onun hayatından çekiyorum. Kendi cezamı, kendi kendime vereceğim. İşte hepsi bu kadar... Fakat niçin kendisi gelmedi de bu uğursuz haberi sizinle gönderdi? Evet, siz bir kara habercisisiniz. Daha duruyor musunuz? Kimbilir, eğer Kont kendi gelseydi, belki kendisini inandırabilirdim. Fakat artık hiçbir ümit yok.”

Jean Pardaillan nihayet kendini tutamayarak:

— “Hayır aldanıyorsunuz madam,” dedi. “Ben Kont Marillac tarafından gelmiyorum.”

Rengi evvelâ beyazlaşan, sonra kızaran Alice:

— “Sizi o göndermedi mi?” Diye kekeleydi.

— “Hayır ben kendi hesabıma gelmiş bulunuyordum.”

— “Ne diyorsunuz? Ben de neler söyledim. Ah şu dilim...”

— “Korkmayınız madam. Bu sözleri sadece ben duydum ve onları hemen unuttum. Buna da sebep, duyduğunuz acının ne kadar büyük olduğunu ve dostum Kont Marillac’a ne kadar bağlı olduğunuzu görmem, anlamamdır. Bana inanınız. Ne yapmış olursanız olun, ne kadar büyük bir cinayet işlemiş olursanız olun, dostumu candan sevdiğinizi görüyorum ve ben bu sevginin güzel bir surette sonuçlanmasını sağlamak için elimden gelen her fedakârlığı yapmaya hazır bulunuyorum.”

Alice bu sözleri dinledikçe yavaş yavaş kendisine geliyor ve gözleri bir ümit ışııyla parlamaya başlıyordu.

Şövalye devam etti:

— “Mademki siz Kontu seviyorsunuz. Kont da size son derece bağlıdır; herşey yoluna girer. Hayatında hatâ işlememiş bir insan var mıdır ki... Kontun kalbini iyice bildiğim için bana inanmanızı rica ediyorum.”

— “Bu sözleriniz bana âdetâ yeni bir hayat veriyor, Şövalye...”

— “Sadece hakikati söylüyorum.”

— “Size karşı duyduğum minnet hislerini anlatacak kelime bulamıyorum. Kont nerede?”

— “Daha Paris’e gelmedi.. Fakat Paris’in birkaç saat uzağında bir yerdedir. Bilmem duydunuz mu? Katoliklerle protestanlar arasında kesin bir anlaşmaya varmak üzere iki taraf arasında bir konuşma cereyan ediyor. Kral, Catherine de Medicis, Navarre Kraliçesi hep oradadır. Konuşmalar başlayalı onbeş gün oldu. Ben Kontu iyi tanırım. Eğer hakkınızda fena bir duygu besleseydi, mutlaka bir fırsat bulur

ve buraya gelebilirdi. Size soracağı şeyleri sorardı. Onun gelmemesi, hakkınızda beslediği duygularda bir değişiklik olmadığına işarettir.”

— “Evet, evet... Hakkınız var.”

Alice tamamiyle değişmişti. O zaman Şövalyeye karşı büyük bir dostluk göstermeye başladı:

— “Beni affediniz,” dedi. “Size, oturun bile demedim. Şimdi Laura, şarapla meyva getirsin.”

— “Hayır madam. Emin olunuz ki çok az vaktim var. İleride Kontla beraber şaraplarınızı içecek ve meyvalarınızı yiyecek zamanı bol bol bulacağımıza eminim. Fakat ben buraya önemli bir iş için geldiğimi söylemiştim.”

— “Evet, affediniz, unuttum... Her isteğiniz benim için bir emir olacaktır.”

— “Daha önce şunu söyleyeyim ki, ben de Kont gibi, ben de sizin gibi seviyorum.”

— “Ya, öyle mi? Bu genç kızın kim olduğunu öğrenebilir miyim?..”

— “Evet, fakat bilmem bana karşı gösterdiğiniz dostluk bu konuda bana yardım edecek kadar büyük müdür?”

— “Eğer elimden gelebilecek bir şeyse, sizin için yapamayacağım fedakârlık yoktur.”

— “Benim sevdiğim kız, Jeanne de Piennes’in kızı Loïse’dir.”

— “Loïse de Montmorency mi?”

— “Evet...”

Alice başını öne eğdi:

— “Meğer ben ne talihsizmişim...”

Bembeyaz kesilen Şövalye:

— “Ne var?” Diye sordu. “Yoksa Loïse’nin başına bir felâket mi geldi?..”

— “Hayır, hayır... Öyle bir şey yok.... Ancak...”

— “Ancak...”

— “Maalesef, ana-kız artık burada bulunmuyorlar.”

— “Demek Mareşal Damville onları buradan da alarak götürdü. Fakat emin olunuz ki, o elimden kurtulamayacaktır.”

— “Hayır, onları Mareşal götürmedi. Ben serbest bıraktım.”

— “Siz mi? Demek kurtuldular.”

— “Anlatayım... Bana gelip Kontun gittiğini söylediğiniz zaman, artık benim için herşey bitmişti. Kendimden nefret ettim ve hakikaten acınacak insanlar olan iki kadını kendi elimle serbest bıraktım. Böylece hayatımda belki ilk defa olarak insanca hareket ettim. Ne yazık ki, bu da faydasız oldu. Eğer kendilerini serbest bırakmamış olsaydım, şimdi onları size vermek mutluluğuna kavuşabilecektim.”

— “Ne de olsa onların, Mareşalin pençesinden kurtulmuş olduklarını öğrenmek benim için bir sadettir. Fakat size, acaba nereye gideceklerini söylediler mi?”

— “Hayır.. Ne ben kendilerine bir şey sordum, ne de onlar bir şey söylediler.”

Şövalye bir dakika kadar düşünceye daldı. Sonra hafif bir sesle konuştu:

— “Size bir şey sormak istiyorum.”

— “Sorunuz.”

— “Loïse’nin ağzından benim ismimi işittiniz mi?”

— “Hiçbir vakit...”

Pardaillan başını önüne eğdi. Artık bu evde yapacak hiçbir işi kalmamıştı. Genç kadına vedâ ederek dışarı çıktı. Doğruca «*Konuşan İki Ölü*» meyhanesinin yolunu tuttu. Louvre sarayının civarına gelince bir gürültü duydu. Halk iki taraflı olarak dizilmiş, resmî kıyafetli Kral muhafızları sokağın iki tarafında yer almıştı. Şövalye, yanında bulunan birine, ne olduğunu sordu:

— “Haberiniz yok galiba... Kral sarayına dönüyor,” cevabını aldı.

Şövalye orada fazla durmayarak Tiquetonne sokağına doğru yürüdü.

BÜYÜK BİR OLAY

Ihtiyar Pardaillan, «*Konuşan İki Ölü*» meyhanesine girince meyhane sahibi Catho kendisini büyük bir sevinçle karşılamıştı. Pardaillan evvelâ meyhanenin her tarafını gezdi. Herşey yeni ve pırıl pırıldı. Bunu görünce:

— “Âferin sana, Catho,” dedi. “Paris’te bu kadar güzel ikinci bir meyhane olmadığını söyleyebilirim.”

— “Bu da sizin sayenizde oldu. Eğer o kötü meyhaneyi yakmasaydık ve sizin eküleriniz olmasaydı, böyle bir meyhaneye hiçbir vakit mâlik olamazdım. Fakat oğlunuz nerede?..”

— “Neredeyse gelir. Neyse, gevezelik edeceğime karnımı doyurmayı tercih ederim.”

Bir dakika sonra Şövalyenin önünde mükemmel bir sofrâ kurulmuş bulunuyordu. İhtiyar asker, mükemmel bir omlet, iki piliç ve iki şişe şarabı midesine indirince, kendisini bir dev kadar kuvvetli ve çelik yay gibi çevik hissetti.”

Bu sırada kulağına birtakım boru sesleri geldi. Hemen kalkarak kılıcını kuşandı. Şapkasını başına geçirdi. Dışarı çıkınca Catho’ya oğlu gelince kendisini beklemesini, az sonra döneceğini söylemeyi unutmadı ve boru seslerinin geldiği Montmatre sokasına doğru yürüdü. O da yolda bu gürültünün ne olduğunu sorduğu zaman şu cevabı aldı:

— “Protestanlarla katolikler barıştılar. Şimdi hep birlikte Louvre sarayına dönüyorlar.”

— “İyi, iyi... Ben de savaş oluyor sanmıştım. Şunları bir seyredeyim bâri!” Diye düşündü. Monmartre caddesine varınca halkı yarararak güçbelâ birkaç adım ilerledi ve kapalı bir kapının eşiğine çıkarak alayı beklemeye başladı.

Nihayet kilise çanları çalar ve top sesleri ortalığı inletirken alay da göründü. Önde yaya ve atlı olarak bir sürü asker geçerek yolu açıyor ve genişletiyordu. Bu yüzden halk bir kat daha sıkıştı. O kadar ki, hiç kimse kımıldayabilecek bir parmak yer bulamaz oldu.

Kral, arabasında, her zamanki gibi siyah bir elbise giyinmiş olduğu hâlde sapsarı yüzüyle oturuyordu. Yanında, solunda Henri de Bearn yer almıştı. İkisi de:

— “Yaşasın Kral!..” Diye haykıran halka biraz endişeyle bakıyor ve selâm veriyordu. Arkadaki arabada Catherine de Medicis ile Navarre Kraliçesi yer almıştı. Catherine çok neşeli görünüyordu. Ancak bu sevinci, kıymetli bir avını eline geçirmiş bir avcı sevincine çok benziyordu. Bundan sonra da Amiral Coligny, Dük d’Anjou, Dük de Guise gibi iki tarafa mensup kumandanlar ve asîlzadeler geçtiler. Pardaillan bunların arasında bir atın üzerinde bulunan Mareşal Damville’yi de görüp tanıdı. Fakat aynı anda dudakları arasından ağır bir küfür savurdu:

— “Hay herifin canını şeytan alsın!”

Çünkü Mareşal Damville de kendisini görerek tanımıştı ki, gözlerini gözlerine dikmiş bakıyordu.

Damville şaşkınlık içindeydi. Çünkü çoktan ölmüş ve cesedinin de Seine nehrine atılmış olduğunu sandığı adam karşısında bulunuyordu. Bu sırada Mareşalin yanında duran birkaç asîlzade daha kendisine şaşkın şaşkın bakmaya başlamışlardı.

Pardaillan kendi kendine: «*Tamam! Hapı yuttuk! Bütün kaatiller beni gördüler.*» Diye düşündü.

Mareşalin yanında duran bir adam:

— “*Vuran Çekiç* meyhanesinde kebab ettiğimiz adam!” Diye bağırdı.

Diğeri:

— “Şu azgın genç Şövalyeyle birlikte onu da yakmamış mıydık?” Diye ilâve etti.

Pardaillan, buradan derhal savuşmanın en iyi hareket olduğunu anladı. Fakat bir anda bunun imkânsız bir şey olduğunu gördü. Kaçmak için değil, kımıldamak için bile yer yoktu.

Mareşal Damville sağa sola bazı emirler verdi. Bu sırada alayın da sonu geçtiği hâlde bu adamlar oradan ayrılmıyordu. Az sonra yirmi kadar atlı, halkın kalabalığına bakmadan dörtlüce buraya geldiler. Halk derhal çilyavrusu gibi dağıldı ve Pardaillan o zaman çıkmış olduğu evin eşiğinde tek başına kalmış bulunduğunu gördü. Etrafında yirmi askerden başka artık iyileşmiş bulunan Orthés ve Maugiron Quélus, Maurevert, Mareşal Damville ile karşı karşıya bulunuyordu.

Pardaillan bir anda hiçbir kurtuluş çâresi kalmadığını gördü. O zaman dudaklarında acı ve alaylı bir gülümseyiş belirdi. Şapkasını çıkararak:

— “Merhaba kaatil baylar!” Diye kendilerini selâmladı.

Ötekiler homurdandılar. Dük d’Anjou’nun muhafız kumandanı bir adım atarak:

— “Kılıcınızı teslim ediniz, Şövalye de Pardailan,” dedi.

— “Ya! Kılıcımı mı istiyorsun? Pekâlâ, gel de al...”

Böyle diyerek bir anda kılıcını çekti ve ucunu ayakkabısının burnuna dayadı:

İçinden: *“Teslim olmak, asılmak demektir. Böyle rezilâne ölmektense bunlara bir cesaret ve yiğitlik dersi vermek daha iyidir”* diye düşünüyordu.

Maugiron:

— “Şövalyenin derisi ateşe pek dayanıklıdır,” dedi. “Meyhane yandığı hâlde kendisi yanmamış.”

Herkes kahkahayla güldü. Hücumdan önce kendisiyle alay etmek istedikleri anlaşılıyordu. Pardaillan:

— “Evet,” dedi, “benim derim pek serttir. Fakat senin nâzik suratın da pek ince... Çabucak haşlanı-verdi. Neredeyse seni ceviz yağında balık gibi kızartacaktım.”

Maugiron hiddetinden kıpkırmızı kesildi. Bu sefer Damville konuştu:

— “Siz bir Şövalye ile* çarpışacağınızı sanıyorsanız, aldaniyorsunuz,” dedi. “Üzerindeki elbiselerden sâdece bir hırsız olduğunu görüyorum.”

Pardaillan ona da ağır bir cevap verdi.

Hiddetinden kuduran Damville:

— “Alçak köpek!” Diye homurdandı.

Komutan:

— “Tekrar ediyorum, kılıcınızı teslim ediniz!” Diye bağırdı.

— “Onu vermeye hazırım... Ancak almasını bil-meli...”

Pardaillan'ın etrafındaki yarım daire gittikçe daralıyordu. Olağanüstü bir şey geçtiğini anlayan halk da bunların arkasına birikmiş, olup biteni seyrediyordu.

Damville:

— “Şu köpeği parçalayınız!..” Diye homurdan-

dı. Askerler tam üzerine saldıracakları zaman, bir ses:

— “Onu diri diri yakalayalım,” dedi. “Çünkü bunun Krala hakaret eden bir de oğlu var. Kendisinin nerede olduğunu işkenceyle söyletebiliriz.”

— “Evet, evet doğru... Onu diri diri yakalayınız! Söylesin bakalım, oğlu nerede?..”

Tam bu anda korkunç bir ses:

— “İşte burada!” Diye gürledi.

Bir anda ortalık karma karışık oldu. Altılar ve yaya askerler birbirine girdi ve ihtiyar asker, yükselen tozlar arasında birdenbire oğlunun yerden biter gibi bittiğini ve yalın kılıç yanında yer aldığını hayretle gördü. O zaman:

— “Oğlum! Diye mırıldandı.

*

Genç Şövalye, «*Konuşan İki Ölü*» meyhanesine giderek babasının dışarı çıktığını öğrenince, o da alayı seyretmeye gitmişti. Fakat bu sırada alay geçmiş bulunuyordu. Ancak sokağın bir köşesinde bir kalabalık gözüne çarptı. Oraya yaklaşırken de babasının sesini duyup tanıdı.

Birkaç saniye içinde herşeyi görüp anladı ve kılıcını çekerek, gördüğümüz gibi askerleri yardı ve babasının yardımına koştu. .

Bir saniye için bozulan yarım daire yeniden kapanmıştı. Onu görenler hemen tanımışlardı:

— “Genç Pardaillan kendi ayağıyla geldi,” diye mırıltılar duyuldu. Askerî komutan:

— “Dikkat ediniz,” dedi. “Kral namına son defa olarak söylüyorum: Teslim olacak mısınız?”

— “Hayır?”

— “Kralın emrine karşı mı geliyorsunuz?”

— “Evet!”

— “Pekâlâ öyleyse... Hücüm ediniz.”

Athılar birdenbire atlarını iki adama doğru sürdüler. Fakat aynı zamanda iki müthiş kılıç yükselerek şimşekler çakmıya, yılan gibi sağa sola uzanıp gerilemeye başladı. Atlar kişneyerek şaha kalktılar. Dört asker de yaralanarak yere yuvarlandı. Birkaç at da tehlikeli surette yaralanmış bulunuyordu.

Bu hücum böylece püskürtülünce askerler bu sefer atlarından indiler ve iki adamın üzerine öylece saldırdılar.

Çarpışmalar son derece vahşice oluyordu. Pardailan’lar âdeta masallardaki devler gibi çarpışıyorlardı. Yeniden iki askerin kılıcı kırıldı. Üç kişi daha yaralanarak yere yuvarlandı. Diğerleri canlarını kurtarmak için nefes nefese birkaç adım gerilediler.

Pardaillan’lar bu saldırıyı da püskürtmüşlerdi. Fakat onlar da vücutlarının birçok yerinden irili ufaklı yaralar almışlardı. Bu yüzden vücutları kan içinde kalmış ve sarfettikleri büyük gayret sonunda hâlsiz düşmüşlerdi.

İhtiyar Pardaillan:

— “İşimiz bitti,” diye bir kahkaha attı ve dizüstü yere düştü. Genç Şövalye de düşmemek için sol eliyle duvara dayanmıştı. Askerlerin yapacakları yeni saldırıyla ikisinin de işi biteceği muhakkaktı. Baba - oğul, son defa olduğunu bildikleri bir bakışla baktılar.

Fakat bu sırada sanki bir mucize oldu. Kapalı bulunan kapı açılmış ve dışarıya iki kadın çıkmıştı.

Genç Şövalye, siyahlı kadınla kızı Loïse'yi bir anda tanımıştı. Kendinden geçmek üzereyken:

— “Loïse!” Diye mırıldanarak yere düştü. Gördüğü şeyin hayal mi, yoksa gerçek mi olduğunu ayıramıyordu. Kendinden geçmişti. Şimdi artık o da babası gibi, gelmek üzere olan ölümü bekliyordu.

Fakat bu hayal değil, gerçektir. Siyahlı kadın, yanında kızı olduğu hâlde metin adımlarla Mareşal Damville'ye doğru ilerleyerek durdu. Bunların çıkışı askerler üzerinde garip bir tesir yaptı. Askerler miknatıslanmış gibi oldukları yerde kaldılar...

Siyahlı kadın:

— “Monsenyör!..” Diye Henri'ye hitap etti. “Bu iki adamı ben alacağım. Çünkü bunlardan biri, çalınan kızımı bana geri getiren adam, diğeri de onun oğludur. Bilmem, bu hususta herkesin yanında açıkça izahat vermemi ister misiniz?”

Mareşal Damville o kadar şaşırmıştı ki, ne yapacağını, ne cevap vereceğini bir türlü kestiremiyordu. Siyahlı kadının bakışları karşısında, belki de olayın o kadar yakın bulundukları saraya aksetmesinden korktuğu için mağlup görünmeyi uygun buldu:

— “Mademki onları istiyorsunuz, alınız!”

Siyahlı kadın o zaman, askerlere komuta eden subaya hitap etti:

— “Ben, Kontes de Piennes, Düşes de Montmorency'yim...” Dedi.

Subay hürmetle eğildi. Düşes devam etti:

— “Bu iki yaralı adamı alıyorum. İsmim sizin için kefalet yerine geçer sanırım.”

— “İki yaralı, evinizden ayrılmamak şartıyla onları size vermeye hazırım.”

— “Bunu vaat ederim.”

Bunun üzerine yaralıları eve taşıdı. O zaman Henri, subaya:

— “Bu evin önünde gece gündüz yirmi kişi nöbet bekleyecektir. Onlardan doğrudan doğruya sizi sorumlu bilirim.”

— “Emirlerinizi yerine getireceğim efendim.”

Kırkdokuzuncu Bölüm

ANA — KIZ

Ana-kız, La Hache sokağındaki eve nakledilirlerken, büyük bir korku geçirmişlerdi. Fakat bu eve geldikten ve bilhassa kendilerine gardiyan tâyin edilen Alice'yi tanıdıktan sonra bu korkuları yavaş yavaş azaldı.

Jeanne de Piennes bu evde oldukça önemli bir hastalık atlattı. Zavallı kadın kuvvetten düştü ve garip sinir buhranları geçirmeye başladı. Loïse, annesine karşı eşsiz bir şefkat ve sevgi gösteriyordu.

Ana-kızı düşündüren iki önemli mesele, yazılmış olan mektubun, François de Montmorency'nin eline varıp varmadığı idi. Eğer genç Pardaillan bunu François'e vermişse, François'in hemen harekete geçmesi gerekmez miydi? Aksi hâlde ona inanmıyor demekti. İşte Jeanne de Piennes'i en çok düşündüren ve üzen buydu.

Alice bir gün birdenbire yanlarına gelerek kendilerine serbest olduklarını söylediği zaman onlar bu durumdaydılar.

Bu söze önce inanmadılar. Sonra işin içinde yeni bir hile, yeni bir tuzak olması ihtimali onları korkuttu. Fakat Alice o kadar samimiydi ki, ona inanmak zorunda kaldılar. Alice üstelik bunlara iki yüz altın kadar bir parayı da zorla kabul ettirmişti. Çünkü hiç paraları olmadığını, üstelik Jeanne'nin hastalığını biliyordu.

İki kadın serbest kalınca, hemen Monmartre'de buldukları boş bir evi kiralamışlar ve orada oturmaya başlamışlardı. Maksatları Paris'ten ayrılmak ve Fransa'nın küçük bir şehrine çekilerek orada yaşamaktı. Jeanne, kızının evlenmesini ve mesut olmasını istiyordu.

Yine bir gün evde otururlarken sokakta bir gürültü koptu. Pencereden baktıkları zaman halkın ve askerlerin, yolun iki tarafına dizilmekte olduklarını gördüler. Herhâlde bir alay filân olacaktı. Ne olur ne olmaz diye pencerelerini kapadılar ve perdelerin arkasından kendilerini belli etmeden alayın geçişini seyre başladılar.

Alay bitmişti. Buna rağmen evlerinin önünde git-tikçe şiddetlenen gürültüler duyuluyordu. O zaman alt kata inen ana - kız, oradaki bir pencereden iki adamın, yirmiden fazla askerle tıpkı masallardaki kahramanlar gibi çarpışmakta olduğunu gördüler.

Jeanne ihtiyarı görünce:

— “Bana, alçak Pardaillan tarafından çalınan kızımı getiren adam,” diye haykırdı.

Loïse de gencini görünce:

— “Şövalye de Pardaillan!” Diye mırıldandı.

Bu sırada iki adam son gayretlerini sarfederek kendilerine saldıran askerleri yeniden gerilemeye mecbur etmişler, fakat kendileri de yaralanmışlar-

dı. Askerler toplanıp tekrar hücum ettikleri takdirde artık iki silâhşor için ölüm kaçınılmaz olacaktı.

Jeanne de Piennes:

— “Bana kızımı geri getiren adamı kurtarmalıyım,” diye mırıldandı.

Loïse:

— “Onu da, genç Şövalyeyi de kurtarmalıyız,” dedi.

Kadın, kızının kızaran yüzüne sessizce baktı. Sonra birdenbire karar vererek onu bileğinden tuttu ve:

— “Gel!” Dedi.

Ana-kızın, kapıyı açtıktan sonra ne yaptıklarını biliyoruz.

Pardaïllan’lar evde iki kadının şefkatli ve itinalı müdahalesi sayesinde çabucak kendilerine geldiler. Yaraları hiç de tehlikeli değildi. Jeanne, genç Şövalyenin yaralarını temizler ve sararken, Loïse de ihtiyar Pardaïllan’ın yaralarını sarıyordu...

Nihayet bu işler bitince yaralılar kalkarak kendilerine gösterilen koltuklara yerleştiler.

O zaman ihtiyar asker ayağa kalkarak kadınları selâmladı:

— “Size oğlumu, Şövalye Jean de Pardaïllan’ı ve kendimi, Henri de Pardaïllan’ı takdim ederim. Silâhşoruz. Kılıçlarımızdan başka bir şeyimiz yoktur ve bu andan itibaren bu kılıçları, hayatımızla birlikte emrinize vermiş bulunuyoruz.” Dedi.

Jeanne:

— “Sizi tanıyorum,” dedi. “Bana Margency’de kızımı getirmiştiniz. Halbuki aynı zamanda kızımı çalan adamın isminin Pardaïllan olduğunu bana söyleyen de sizsiniz.”

— “Anlatayım: Henri de Montmorency’nin emriyle kızınızı kaçıran da ve sonra yaptığı işten dolayı pişman olarak, onu size geri vererek kaçan adam da benim. Yaptığım şeyin ne kadar fena olduğunu biliyorum. Bunun için bana ne kadar ağır muamele ederseniz, sizi haklı bulurum.”

— “Aldanıyorsunuz. Şövalye, ben karşımda, Henri de Montmorency gibi bir alçağın hiddetini hiçe sayarak bana çocuğumu geri veren bir insandan başka kimse göremiyorum.”

Bu sırada Loïse ile genç Şövalyenin bakışları karşılaştı. İki genç birbirlerine aşk dolu bakışlarla baktılar. Aradaki kalın ve üzücü bulutlar artık dağılmış bulunuyordu.

*

Bundan sonra söz sırası genç Şövalyeye geldi. Şövalye, siyahlı kadının sorusu üzerine nasıl tevkif edildiğini, nasıl Bastille’den kaçtığını, mektubu nasıl bulduğunu ve François de Montmorency’ye nasıl verdiğini bir bir anlattı. O zaman Jeanne de Piennes yavaş bir sesle:

— “Demek bana inanmıyor!” Diye söylendi. “Aksi hâlde mutlaka beni kurtarmak için elinden gelen şeyi yapardı.”

Genç Pardaillan başını salladı:

— “Öyle bir şey söylemedim. Bilâkis sizi bulmak için yapmadığı kalmadı.”

— “Peki sonuç ne oldu?”

— “İzinizi şu anda bulmuş bulunuyoruz. Sizden bir - iki günlük izin istiyorum. Şu vücudumdaki iğne yaralarının kapanması için bir gün beklemek gerekiyor. O zaman olup biteceği göreceksiniz.”

Artık bundan bahsedilmedi. İki kadın, Pardailan'lara yatacak yer hazırladılar. Bu sırada gece de bastığından, genç Pardaillan, derin bir uykuya daldı. Denebilirdi ki, genç Şövalye, hayatında bu kadar rahat, bu kadar mesut bir uyku uyumamıştı.

Fakat ihtiyar Pardaillan'ı bir türlü uyku tutmuyordu. Bunun üzerine yatağından kalkarak pencereye yaklaştı ve dışarıya baktı. Gördüğü şey karşısında elinde olmadan yüzünü ekşitti...

Bir subayın komutasında yirmi kadar asker, meşalelerin ışığında sokakta aşağı yukarı dolaşıyordu. Onlar bu askerleri çoktan unutmuşlardı. İhtiyar asker o zaman bir cennette değil, tam mânasiyle bir hapisanede olduklarını anladı. Çünkü bu evden hiçbir şekilde çıkamazlardı. Kaçıp gitseler, kendileri için bu kadar büyük bir fedakârlığı göze almış bulunan ana-kızı ele vermiş olacaktı, ki bunu yapmaktansa, ölmeyi bin defa tercih ederdi.

İhtiyar asker:

— «Desene, Paris'in meydanlarından birinde asılmaya gidinceye kadar burada mahpus bulunuyoruz,» diye mırıldandı.

Durumları çok kötüydü. Başını önüne eğmiş olduğu halde yatağına döndü. Gayet sâkin bir şekilde derin bir uykuya dalmış görünen oğlunun yanına uzanarak o da uyudu.

ÇEKİLEN ACILARDAN SONRA

Uyandığı zaman oğlunu kendinden önce uyanmış buldu. Genç Şövalye, başını elleri arasına almış derin bir düşünceye dalmıştı.

— “Ne o, delikanlı?” Diye sordu. “Ne düşünüyorsun?”

— “Kapıdaki askerleri...”

— “Demek gördün?”

— “Evet... Buna rağmen çıkıp François de Montmorency’yi bulmam gerekiyor. Onu buraya getirmeliyim. Bu suretle görevim sona erecektir. Tabii Mareşal, kızını alıp gidecek. Ondan sonra bize sadece Loïse’nin zengin bir asîlzadëyle evlenme töreninde hazır bulunmak vazifesi kalacaktır... Bu iş de böyle tatlıya bağlandıktan sonra seninle beraber dünyayı dolaşmaya çıkarız.”

— “Darağacının bulunduğu meydanı, demek istiyorsun galiba?”

— “Evet, evet! Doğru! Öyle ya, burada mahpus bulunuyoruz. Ancak asılmak üzere dışarı çıkabileceğiz. Çünkü söz verdik...”

— “Pardaïllan’lar sözlerinde dururlar.

— “Doğru babacığım. Fakat ben ne yapıp yapıp bugün buraya François de Montmorency’yi getirmeliyim.”

— “Ne şekilde?..”

— “Bilmiyorum. Fakat herhâlde bir yolunu bul-

malıyım... Önce dama çıkararak etrafı bir kere gözden geçirmem lâzım.”

— “Bana kalırsa, hiçbir yol bulamayacaksın. Hiç olmazsa geceyi bekle...”

— “Geceyi bekleyemem, baba...”

Şövalye Jean de Pardaillan hemen üst kata çıktı ve tavan arası deliğinden dama çıkıverdi. Dikkatle etrafı gözden geçirmeye başladı. O zaman bu yoldan kaçmanın hemen hemen imkânsız olduğunu gördü. Bir defa çatı çok dikti. Sonra yanında, üzerine geçilebilecek gibi bir ev de yoktu.

Damdan ümidini kaybetmiş olarak indi. Artık onun için tek bir yol kalıyordu. Herhangi bir vesileyle kapıda bulunan askerlerle bir kavga çıkarmak ve aralarından kılıç kuvvetiyle geçmek...

Bu kararla aşağıya indi. Babası da ister istemez kendisine yardım etmek üzere oğlunu tâkip etti. Tam kapıyı açacaklardı ki, duvardan bir tıkırtı sesi duyuldu. Genç Şövalye:

— “Ne oluyor?” Diye sordu.

Kulak verdiler. Gayet açık olarak bir kazmanın taşları yıkması şeklinde bir ses duyuldu. İhtiyar asker:

— “Yandaki komşu evden bizim duvarı delmeye çalışıyorlar.” Dedi.

Baba-oğul ümit ve tereddütle bakiştılar.

Ondan sonra Pardaillan'ın da bir kazma bularak aynı yerden duvarı delmeye başlaması bir dakikalık iş oldu.

Yarım saat sonra kazmalar birbirine çarptı. İhtiyar Pardaillan her ihtimale karşı elinde kılıç, bekliyordu. Yıkılan duvar arkasından ihtiyar bir adamın yüzü meydana çıktı. Onları görünce gülümse-di:

— “Mösyö Brisard ve Mösyö La Rochette, sizleri hürmetle selâmlarım.”

Baba - oğul tanır gibi oldukları, fakat bir türlü kim olduğunu kestiremedikleri ihtiyara şaşkınlıkla bakıyorlardı. Adam devam etti:

— “Saint - Antoine soğakında ölümden kurtardığınız beni tanıyamadınız mı?”

İhtiyar Pardaillan:

— “Tamam!” Diye mırıldandı. “Mösyö Ra...”

— “Evet, Ramus...”

— “Evet, evet! Yalnız isimlerimizi o zaman size yanlış söylemiştik. Biz baba - oğul Pardaillan’larız.”

— “Dünkü müthiş çarpışmanızı gördüm. Yazık!.. Hangi yüzyılda yaşıyoruz. Neyse... Bunları bırakalım. Siz bu eve girince ve evin önünde yirmi nöbetçi asker dikilince, durumunuzun kötülüğünü anladım. Siz benim hayatımı kurtarmıştınız. Buna karşı ben de sizin hayatınızı kurtarmaya karar verdim ve basit bir plân hazırladım. Bu plân, yanınızdaki evi kaç para istediklerine bakmadan bir haftalığına kiralamaktan ibaretti. Görüyorsunuz ya, işler ne kolay sonuç verdi. Buyurun, buraya geçin. Evin bahçe kapısı تنها bir sokağa açılıyor. Oradan kaçarken kimse sizi görmez.”

İhtiyar Pardaillan elini uzattı:

— “Hay Allah sizden razı olsun!”

Genç Şövalye o kadar sevinçli görünmüyordu:

— “Fakat bazı sebeplerden dolayı biz şimdi evi bırakıp gidemeyiz. Ancak bundan ben faydalanarak bir yere kadar gidip geleceğim. Bu sırada babam si-

ze beraberce kaçamamamızın sebebini anlatır. Size candan teşekkür ederim.”

*

Onbeş dakika kadar sonra genç Şövalye, François de Montmorency'nin kapısını şiddetle çalıyordu. Mareşalin gitmiş olması ihtimali Pardaïllan'ı adamakıllı korkutuyordu... Fakat bu korkusu hakikat olmadı. François konaktaydı...

Kendisini görür görmez:

— “Nerelerdesin?” Diye sordu. “Eğer gelmeseydin, bir saate kadar Marsilya'ya doğru sensiz yola çıkmak zorunda kalacaktım. Bana, kapalı bir arabanın Marsilya yolunda gittiğini ve arabanın muhafızları arasında Damville'nin adamlarından bazılarının bulunduğunu haber verdiler. Mutlaka onlardır. Vakit geçirmeden kendilerine yetişmeliyiz...”

Pardaïllan gayet sâkin bir tavırla:

— “Ben sizi bir yere götürmek için geldim,” dedi.

— “Nereye?..”

— “Bunu bana şimdilik sormayınız.”

— “Fakat araba?..”

— “Onda aradıklarımızın bulunmadığına eminim.”

— “Sende galiba bir şey var. Yoksa bir şey mi buldun?”

— “Rica ederim, bunu bana sormayınız. Yalnız vakit geçirmeden hemen yola çıkalım.”

Mareşal François de Montmorency, derin bir heyecanın, içini kapladığını hissetti. Genç Şövalyeyi pek güzel tanıdığı için tereddüt etmeden onu tâkip etti. İki adam, aynı yollardan geçerek Ramus'un evi-

ne geldiler. Genç Şövalye, Mareşali bir odaya götürdü.

— “Beni burada birkaç dakika beklemenizi rica ederim,” dedi ve dışarı çıktı. Aralıktan diğer eve geçti. Ramus’la ihtiyar Pardaillan burada bulunuyorlardı. İhtiyar asker oğlunu görünce:

— “Neredesin? Zavallı kadınlar, deminden beri üzüntü içinde seni bekliyorlar,” dedi.

— “Lütfen, Madam Jeanne de Piennes ile kızına haber veriniz,” dedi. “Mareşal François de Montmorency, yandaki evde kendilerini bekliyor.”

— “Vay şeytan vay! Fakat neyin var senin, Şövalye?”

— “Bir şeyim yok, baba... Mareşali bularak buraya getirdim. Baba, ana ve kızları buluşacaklar ve gidecekler. Hepsi bu kadar... Yalnız ben artık ortalarda görünmemeliyim...” Çünkü görevim bitmiştir. Beni bu hâlde görmelerini istemem. Genç, Şövalyenin gözlerinden, ağlamadığı hâlde, birbiri ardından iri gözyaşı damlaları akıyordu. Gizlenmek için evin tenha bir köşesine çekildi. İhtiyar Şövalye, acıyla başını salladı..

*

François de Montmorency, gözlerini Şövalyenin çıktığı yıkılmış küçük geçide dikerek hareketsiz bekliyordu. Heyecanı son hâddine varmış bulunuyordu. Acaba buraya niçin getirilmişti? Yoksa böylelikle bir tuzığa mı düşürülmüş bulunuyordu? Vâkıâ genç Şövalyeye çok güveni vardı. Fakat, kimbilir?

Gayriihtiyarî elini belinde asılı duran hançerine götürerek bekledi.

Bu sırada oda kapısı yavaş yavaş açıldı ve kapıdan Jeanne de Piennes, her zaman giydiği siyah elbisesiyle göründü.

François'i görünce, kapının eşiğinde taş gibi durup kaldı...

François da Jeanne'yi görünce şiddetle sarsıldığını hissetti. O, böyle bir şeyle karşılaşabileceğini de düşünmemiş değildi. Buna rağmen heyecandan sanki kalbi yerinden kopacakmış gibi atıyordu.

Yavaş yavaş sevgilisine doğru yürüdü. Yanına varınca, önünde diz çöktü ve ellerini dudaklarına götürerek tıpkı bir çocuk gibi hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Ağzından sadece:

— “Affet beni! Beni affet!”

Kelimeleri dökülebiliyordu.

Ondan sonra yavaş yavaş ayağa kalktı. Biraz sâkinleşmişti. Şimdi onyedinci seneden beri ayrı kaldığı Jeanne'sine, biricik sevgilisine anlatacak birçok şeyi vardı. Bunları kendisine anlatmalı, uzun bilgiler vermeliydi. Evet, onu herşeye inandırması lâzım geliyordu.

Bu sırada Jeanne de Piennes'in yüzünde birdenbire bir çocuk gülümsemesi belirdi. Kollarını ürkek bir genç kız gibi François'in boynuna doladı. Yüzü hafifçe kızardı. Başını François'in omuzuna dayadı.

Bu anda François birdenbire ürperdi. İçini, dimağını, birdenbire, sebebini anlayamadığı bir korku, bir çekingenlik kapladı?

Evet, korku ve çekingenlik...

Elinde olmadan:

— “Jeanne! Jeanne!” Diye bağırdı.

Siyahlı kadın kollarını, François'in boynuna daha ziyade dolayarak:

— “Sevgilim!” Diye mırıldandı. “Üç aydan beri itiraf etmeye cesaret edemediğim bir sırrı şimdi söyleyeceğim,” dedi.

François yeniden:

— “Jeanne!” Diye inledi.

Fakat o, sanki hiçbir şey duymuyor ve hissetmiyordu... Sözlerine devam etti:

— “Beni dinle, François'im! Güzel François'im! Karının sözlerini duyuyor musun?”

François, zavallı kadına bir iniltiyle cevap verdi. Jeanne de Piennes yeniden konuştu:

— “Dinle, François'im! Sırrını, daha doğrusu sırrımızı söylüyorum. Baba olacaksın!”

Sonra gözlerini François'in gözlerine dikerek:

— “İçimde, karnımda senin çocuğun yaşıyor!” Diye mırıldandı...

Mareşal kendisini daha fazla tutamadı. Başını, zavallı kadının kollarından kurtardı:

— “Çıldırılmış! Jeanne çıldırılmış! Zavallı Jeanne, aklını oynatmış!” Diye bağırarak olduğu yere yığılıp kaldı

Bayılmıştı!

BİRİNCİ CİLDİN SONU

PARDAYANLAR

**PARDAYAN'IN
AŞKI**

**PARDAYAN VE
FAUSTA**

**PARDAYAN'IN
İNTİKAMI**

**FAUSTA' NIN
ENTRİKALARI**

**PARDAYAN'IN
ZAFERİ**

**PARDAYAN'IN
OĞLU**

**PARDAYAN'IN
MİLYONLARI**

**PARDAYAN'IN
KIZI**

**PARDAYAN'IN
SONU**

MICHEL ZEVACO

pardayanlar serisi:2

PARDAYAN'IN AŞKI

baskan yayınları

PARDAYAN'IN AŞKI

(L'épopée d'amour)

**Dünyanın en ünlü tarih, aşk,
macera ve kahramanlık romanı**

BASKAN YAYINLARI

MİCHEL ZEVAÇO

Çeviren :

CEMİL CAHİT CEM

SELCOEPUB

Güzel Sanatlar Matbaası A.Ş.
tesislerinde dizilmiş ve basılmıştır.

İktibas Hakkı Mahfuzdur.

İSTANBUL 1973

İkinci Baskı

MICHEL ZEVACO (Mişel Zevaco okunur) 1860 yılında Korsika Adasının Ajaccio şehrinde dünyaya gelmiştir. Edebiyat Fakülte-

sinde okurken çok parlak bir öğrenci olan Zevaco, daha sonra Viyana'daki (Isère) Kolejinde "retorik" (güzel söz söyleme sanatı) profesörü olmuştur. Fakat, devrinin hükümeti kendisini, ilerici fikirlerinden dolayı vazifeden uzaklaştırdı, Zevaco'nun bu profesörlük hayatı çok kısa sürmüştür. Bunun üzerine Paris'e giden Zevaco, Jules Roques tarafından idare edilen, o günlerin anarşist gazetesi "L'Egalité"nin yazı işleri müdürü olarak, devrinin ideolojik mücadelelerine girmiştir.

1890 yılından itibaren daha ziyade "Polemik adamı" vasıflarıyla ününü geliştiren Zevaco, zamanın hükümet erkânı ve idarecileriyle giriştiği mücadeleler sonucunda, "Sainte-Pelagie" politik mahkûmlar hapishanesinde bir süre hapis yatmıştır.

Devrinin politikacılarıyla yaptığı söz düellolarında kullandığı üslûp, ilerde PARDAILLAN romanlarında Şövalye de Pardaillan'ın ağzından döken sözlerde aynen bulunacaktır.

Bir seri mahkeme kararı sonucu "L'Egalité" kapanınca, Michel Zevaco'yu "Courrier Français"ın artistik ve edebî kritiği olarak görüyoruz. Fakat artık kırk yaşına ulaşan Zevaco, hayatının yeni bir dönüm noktasına gelmiştir. Evli ve beş çocuk babası olan Zevaco'nun artık tek amacı çocuklarını en iyi şekilde yetiştirmektir. Bunun üzerine Zevaco, tarihi tefrikalar yazmaya başlamış ve ilk eseri olan "Borgia", devrinin bir gazetesinde neşredilmiş ve çok büyük bir başarı elde etmiştir.

Bu başarıyla gazetenin tirajı yükselmiştir.

1901 senesinde gazete, Zevaco'nun yeni bir tefrikasına başlarken, iftiharla: "Okuyucularımız

dün, eskiden sadece, Féval, Alexandre Dumas ve Eugène Sue gibi yazarların tefrikalarını okumaya başlayan okuyucuların tattığı bir sevinci tattılar. Evet okuyucularımız, dün Michel Zevaco'nun yeni bir tefrikasını okumaya başladılar," demektedir.

Gazetenin başladığı yeni tefrikanın adı: "Le Pont Des Soupirs" idi. Doç'lar Venedik'inde geçen yeni bir Monte-Cristo hikâyesi...

Bir süre sonra Michel Zevaco'nun tefrikaları, "Le Matin" isimli meşhur gazetenin en büyük prestiji olmuştu. Bir müddet sonra burada, genç Jean - Paul Sartre, tefrikalar arasında Şövalye de Pardaillan'ı bulmuş ve devrin editörlerinden bir tanesi Pardaillan tefrikalarını ciltler hâlinde toplayarak yarım yüzyıl geçen bir süreden beri macera meraklılarının zevk ve heyecanla okuduğu meşhur 10 ciltlik Pardaillan'lar serisini meydana getirmiştir.

Michel Zevaco'nun olgunluk çağının en verimli senelerinde yazdığı eserleri onsekiz yıllık bir devreye yayılmakta olup tam otuz adettir.

Pardaillan'ın maceraları son derece heyecanlı bir tarih devresi meydana getirmektedir. Zevk, heyecan ve merakla okunan, her yaşta okuyucuya zevkli dakikalar geçirten bu serinin başlıkları:

Pardayanlar

Pardayan'ın Aşkı

Pardayan ve Fausta

Pardayan'ın İntikamı

Fausta'nın Entrikaları

Pardayan'ın Zaferi

Pardayan'ın Oğlu

Pardayan'ın Milyonları

Pardayan'ın Kızı

Pardayan'ın Sonu'dur.

Michel Zevaco, en verimli çağında, 8 Ağustos 1918 yılında, 58 yaşında ölmüştür.

Birinci Bölüm

BİR DAKİKALIK SEVİNÇ, ONYEDİ YILLIK SEFALETİN YAPAMADIĞINI YAPAR.

Mareşal de Montmorency, küçük kardeşi Mareşal de Damville'nin ihaneti yüzünden ayrıldığı karısı Jeanne de Piennes'e, onyediyıl sonra tekrar kavuşmuştu.

Damville'nin kendisine, Jeanne'nin âşığı olduğunu yalan yere söyleyişini, Damville'yle düello ederek kendisini dövüş yerinde öldü sanıp bırakışını ve Kontes de Piennes, Düşes de Montmorency'nin ortadan kayboluşunu, şimdi rüyadaymış gibi tekrar görüyordu.

Sonra boşanışını, ilk sevgilisini bir türlü unutamadığı için hiç sevmediği başka bir kadınla evlenişi-

ni gözlerinin önüne getiriyordu. Bu sırada kendisinin saraydan uzaklaşmasına mukabil, alçak kardeşi Mareşal de Damville'nin saraydaki itibarının gittikçe artması, onu büsbütün çileden çıkarıyordu.

Yıllar geçmişti ve bir gün birdenbire, genç ve kahraman bir asilzade, Şövalye de Pardaillan, kendisine, artık ebediyen hayatından silip kaybolduğunu sandığı kadından bir mektup getirmişti.

Jeanne de Piennes yaşıyordu!

Jeanne de Piennes, kocasına karşı hiçbir suç işlememişti!

Mektubunda eski kocasına tekrar sığınıyor, Damville'nin kötülüklerinden şikâyet ediyor ve kızı Loïse için af ve yardım istiyordu.

İhtiyar Dükün yüreğinde bir şükran ve sevinç güneşi doğmuştu: Kardeşinin yaptığı kötülükler için Kraldan adalet istemiş, fakat bundan bir sonuç çıkmamıştı. Jeanne'yi ve kızını elinde tuttuğunu bildiği için kardeşini düelloya dâvet etmiş ve bu dâveti de cevapsız kalmıştı. Nihayet ikisini de bulmak için Paris'in altını üstüne getirmiş ve her zamankinden daha neşesiz ve üzgün bir hâlde, ümitsizliğin karanlığına düşeceği bir sırada tekrar Şövalye de Pardaillan gelip kendisini bulmuştu.

Başka bir devrin kahramanlarına benzeyen ve yavaş yavaş da kalbindeki sırrı sezdirmeye başlayan bu delikanlı, kendisini elinden tutarak, dünyada sevdiği biricik varlığın saklı bulunduğu esrarengiz eve götürmüş ve Montmorency Düşesi Jeanne de Piennes'in karşısına çıkarmıştı.

Onyediyedi gözyaşı ve keder yılından sonra o kadar beklediği saat, nihayet gelip çatmıştı.

Acaba zavallıyı ne durumda bulacaktı?

Belki de çıldırmış bir hâlde!

Jeanne de Piennes, işkence dolu hayatının son günlerine geldiğini ve artık ölümden kurtulamıyacağını anladığı sıralarda bir tek düşünceyle yaşıyordu:

“Kızımın mutluluğunu emniyet altına almadan önce ölmeyeceğim... Halbuki zavallı çocuğum için de babasının himayesi altında olmadığı müddetçe, bir mutluluk nasıl mümkün olabilir?..”

Sonra Şövalye de Pardaillan’dan, mektubuna doğrudan doğruya Mareşalin cevap vereceğini ve hattâ kendisini ziyarete gelebileceğini öğrenince, derin derin içini çekmiş ve şöyle söylenmişti:

— “Artık ölüm saatim geldi!”

Ölüm düşüncesini hiç aklından çıkarmıyordu. Ölümü istemiyordu, ama ölümden de korkmuyordu.

Ne olmuştu? Neden içinde böyle bir eziklik vardı?.. Niçin sevgilisinin kendisine dönüşü, ruhunda birdenbire parlayan kemirici alevi hemen söndürüvermişti? Bilmiyordu.

Loïse’yi kollarında sıkarak kulağına, genç kızın üstünde bir şimşek etkisi yapan birkaç kelime fısıldadı. Genç kız, cevap vermek, annesinin peşinden gitmek için boşuna gayret gösterdi ve mihlanmış gibi yerinde kalakaldı. İhtiyar Pardaillan kendisini tutmasaydı, düşüp bayılacaktı.

Jeanne o derece bitkin ve düşünceler içinde kendinden geçmiş bir hâldeydi ki, kızının bayılmak üzere olduğunu bile farkedemedi. Bir yandan yürüyor, bir yandan da düşünüyordu:

“Benim sevgili François’im; benim biricik Loïse’m, nihayet sizleri bir araya getirebildim. Artık kollarınızda ölebilirim...”

Pardaillan'ın kendisine gösterdiği kapıyı açtı ve karşısında François de Montmorency'yi görünce, ona doğru koşmak istedi. Ne çâre ki bu istek, dudaklarından dökülen şu sözlerden ibaret kaldı:

— “Tanrıya emanet olun!.. Ben ölüyorum!..”

Sonra da kendinden geçti ve ölü gibi kalakaldı. Ölen, vücudu değil, ruhuydu... Çıldırılmıştı! Bu kadar acıya dayanmış, üstüste gelen en müthiş felâketlere göğüs germiş olan bu kadın, iskenceler içinde geçen ömrü boyunca yalnız çocuğunu kurtarmak düşüncesi uğrunda yaşamış olan bu eşsiz ana, kızını kurtulmuş ve emniyette hissettiği andan itibaren artık daha fazla dayanamamış ve aklını oynatıvermişti.

Onyedi yıldan fazla süren felâketler, onu sarsamamıştı. Fakat bir saniyelik sevinç, onu mahvetmişti.

Zavallı Jeanne de Piennes!

Herhâlde kendisine daima acı şeyler tattırmış olan kaderin, teselli veriei bir lütuf eseri ve talihin kendisine gösterdiği bir merhametin belirtisi olarak, Jeanne'nin çılgınlığı kendisini gerisin geriye, parlak gençliğinin ilk yıllarına götürdü. Hayalinde, hâtıralarını aksettiren manzaralar içinde, saf aşkını yaşamaya başladı.

*

Mareşal de Montmorency, kendine geldiği vakit, bir dizi üstünde kalktı ve korkulu bir rüya içinde ansızın uyanmış bir adamın şaşkın gözleriyle odanın içine baktı. Jeanne'nin, gülümseyen ve sâkin bir yüzle bir koltukta oturmakta olduğunu gördü. Ne çâre! Kadının gözlerinde hiçbir canlılık kalmamıştı.

Genç bir kız, onun önünde diz çökmüş, yüzünü onun dizlerine gömmüş, sessiz sedasız hıçkırıyordu.

Jeanne de tatlı tatlı genç kızın altın saçlarını okşuyordu.

François ayağa kalkarak, sallana sallana, onlara yaklaştı. Genç kıza doğru eğildi, omuzuna hafifçe dokundu. Loïse başını çevirdi.

Mareşal, genç kızı iki eliyle tutup ayağa kaldırdı ve Loïse'ye hasret dolu gözlerle baktı.

Derhal tanıdı. Eğer Loïse'nin hâlinde kendi kızı olduğunu anlatır bir edâ bulunmasaydı bile, kızını bin genç kız içinden ayırdedebilirdi.

Loïse, annesinin canlı resmi gibiydi. Mareşal:

— “Kızım!” Diye kekeledi.

Loïse, hıçkırıklarla sarsılarak kendisini Mareşalin kucağına bıraktı ve ömründe ilk defa olmak üzere, hudutsuz bir acıyla karışık târif edilmez bir sevinçle, henüz dudaklarının alışıktığı kelimeyi söyledi:

— “Babacığım!”

O zaman, göz yaşları birbirine karıştı. Mareşal, bir elini avuçlarında tuttuğu Jeanne'nin yanına oturdu ve çok küçükmiş gibi, kızını da dizlerine oturtarak, ağır bir tavırla:

— “Evlâdım, artık senin annen yok,” dedi. “Fakat başına bu büyük felâketin geldiği anda babanı tekrar bulmuş oluyorsun. Acaba baban da, şimdi yanımızda bizi görmeden, duymadan oturan kadın kadar sana şefkat gösterebilecek mi?”

Ve bu üç insan, böylece buluşmuş oldu.

Mareşalle Loïse, elbirliği ettikleri takdirde Jeanne'yi tedavi ettirebileceklerini düşünerek birazcık olsun rahatlayabildiler. Şimdi, birbirlerine ardı arkası

kesilmeyen bir sürü sualler soruyorlardı. Böylece, François, kızının ağzından, sık sık kesilen bir hikâyeye hâlinde, ana - kızın başına gelenleri dinledi. Sonra o da Margency faciasından beri geçirdiği hayatı anlattı.

Bu uzun hikâyeler bittiği ve babayla kız, yeni bir ülke keşfediyorlarmış gibi birbirlerini tanıdıkları zaman aradan ancak bir saat kadar vakit geçmiş olduğunu sanıyorlardı. Halbuki Mareşal, eve sabahın saat dokuzuna doğru gelmişti ve birbirlerine sarılmış bir hâlde, Jeanne'yi soluk alnından öptükleri vakit gece yarısına az kalmıştı.

İHTİYAR PARDAILLAN'IN VAADETTİĞİNİ GILLES USTA YAPIYOR

Mareşal de Damville, Montmartre sokağında muhasara altına aldırıldığı evin durumunu gözden, geçirdikten ve bu evden kimsenin çıkamayacağına kanaat getirdikten sonra, acele acele Hotel de Mesmes'e dönmüştü. Artık iki Pardaillan'ı elinde tutuyor ve bu sefer kaçırmayacağına kendi kendine söz verip duruyordu.

Bu iki adam ölmeliydi ki, kendisini emniyette hissetsin. Çünkü her ikisi de onu darağacına gönderecek bir sırrı biliyordu.

Mareşal, ihtiyar Pardaillan'ın, Jeanne de Piennes'i kaçıran arabayı tâkip ettiğine kanaat getirince onu başından defetmeyi tasarlarmış ve mümkün olursa bu tehlikeli yardımcıyı ortadan kaldırmaya da karar vermişti.

Bu sıralarda Mareşalin kafasını iki mesele meşgul ediyordu:

Damville, Dük de Guise'nin tasarladığı suikasta, sadece ağabeysine olan kini yüzünden katılmıştı. Çünkü Guise, Damville'yi elde etmek için kendisine Montmorency'nin öldürüleceğine dair söz vermişti. François öldürülürse, Henri, ailenin reisi, biricik vârisi ve aşağı yukarı kral kadar kudretli ve belki yine o kadar da zengin bir asîlzade olacaktı. Kendisine vaktiyle babasının taşımış olduğu başkomutanlık kılıcı da verilecekti ve artık o, krallığın kraldan sonra ikinci derecede önemli adamı hâline gelecekti. Mevki hırsı, Mareşalin hayalinde geniş ufuklar açıyordu:

Damville, Guise'nin, Huguenot'ların mahvedilmesi için hazırladığı plânda önemli bir rol oynayacaktı. Krallığı birtakım sergüzeştlere sürükleyecek ve bu maceralardan zaferlerle bezenmiş bir hâlde dönecekti. Ve... Eğer Guise, Charles'i tahtından indirmeyi başarsa belki Damville de Guise'yi tahtından indirecekti...

Mareşalin bu düşüncelerinin kaynağını, ağabeyisine karşı duyduğu kin teşkil ediyordu. Öcünü almış, fakat kinini hâlâ unutamamıştı.

İşte böyle bir ruh hâli içinde Jeanne'ye rasladığı zaman, evvelce iyi kötü söndüğünü sandığı aşkının eskisinden daha büyük bir canlılıkla devam etmekte olduğunu sezdi.

Guise'yi Fransa Kralı yapacak olan suikast hareketi, Damville'yi de iktidara geçirecek, aynı darbe ile ağabeyi ortadan kalkacak ve o zaman da Jeanne de Piennes'in, François'e sadakatının mânası kalmamış olacaktı. Bu suretle Jeanne'yi de eline geçirecekti. Ondan sonra da bir gün, Jeanne'nin önüne dikilecek ve ona:

— “Ben hudutsuz zenginliklere sahibim, ben Kraldan sonra krallığın en kudretli adamıyım...” Diyecekti. “Bir gün belki de kral olacağım. Çünkü çağımızda krallık, en fazla cüret gösterene aittir. Başınıza bir taç oturtuncaya kadar bu kudreti ve zenginliği benimle paylaşmak ister misiniz?”

Ve Jeanne de Piennes'in gözlerini kamaştıracığından da hiç şüphe etmiyordu.

Bu düşünceler yüzünden, iki kadını gizlediği evi, Pardaillan'la oğlundan bucak bucak saklamış ve onların bu sırrı öğrendiklerini aklı kesince ikisini de öldürmeye karar vermişti.

Kralın peşinden Blois'e gitmek üzere Paris'ten ay-

rıldığı vakit, ihtiyar Pardaillan'ı öldü sanıyordu. Gilles'e La Hache sokağındaki evi dikkatle beklemesini tembih ederek, huzur içinde yola çıkmıştı.

Şimdi de Pardaillan'ı tekrar canlı ve oğluyla bir arada görünce duyduğu hayreti, hiddeti ve korkuyu târif kaabil değildi. Hele Jeanne'yi gördüğü vakit neler düşündüğünü nasıl anlatmalı?..

Bütün plânı yıkılmıştı.

Bir an, Pardaillan'ların suikastı haber verişlerini, François'in Jeanne'yi kurtarışını görür gibi oldu. Tekrar Hotel de Mesmes'e gitmek üzere yola çıktığı vakit, Kraldan bir emirname alarak, evi muhasara ettirmeyi ve hiçbir zaman affedemeyeceği iki Pardaillan'ı öldürmeyi tasarlamıştı. Fakat herşeyden önce, evindeki mahzenin içine yarı ölü bir hâlde kapalı bıraktığı ihtiyar Pardaillan'ın nasıl olup da hâlâ yaşadığını ve Jeanne de Piennes'in, Alice'nin yanından kaçmasına Gilles'in nasıl fırsat verdiğini anlamak istiyordu.

Jeanne'nin tehditle karışık ricalarına boyun eğerek:

— “Bu iki adamı size bağışlıyorum, alınız,” demişti ama, bunları söylerken de, dördünü birden, gerdiği ağına içine düşüreceğini düşünmüştü.

Kendi kendini teselli etmesine rağmen, endişe içini kemiriyordu. Hotel de Mesmes'e dönerken, Pardaillan'ı elinden kaçırarak Gilles'e ibret olacak bir ceza vermeyi düşünüyordu.

Damville, maiyetindekileri Fossé - Montmartre'deki evine göndererek, otele tek başına girdi.

Bütün oteli, hızla baştan aşağıya dolaştığı hâlde kimseye rastlayamadı. Kendi kendine mırıldandı:

“Ben de ne deliymişim... O iki mel'un herhâlde

Fossé - Montmartre'deki evdedir... Kaçmamış olsunlar da, zararı yok..."

Gerisin geriye dönüp otelden çıkacağı sırada aklına, hizmetkârların dairesine kadar gitmek, geldi. Oraya gidebilmek için, Pardaillan'ın büyük bir döğüşten sonra sığındığı mahzene açılan bir kapının önünden geçmesi lâzımdı. Mareşal, mahzenin önünden geçerken kapının açık olduğunu görünce eğildi ve içeride hafif bir ışık farkettil. Dişlerinin arasından homurdandı:

"Allah vere de Gilles burada olsa!.. Pardaillan'ın mezarı olması lâzım gelen bu mahzeni Gilles'e mezar yapayım da görsün!.."

İhtiyatla mahzene indi. İndikçe, mahzenin içerisini daha iyi görüyordu. Merdivenin son basamağında hayretle durakladı.

Mareşal, acayip, âdeta inanılmaz bir manzarayla karşı karşıya kalmıştı. Olan bitenleri gözden kaçır-mamak için sessizce, bir karanlık köşeye çekildi.

Olay, Damville'nin gizlendiği yerin biraz ötesinde, mahzenin bir reçine meşalesiyle aydınlatılmış bir köşesinde cereyan ediyordu. Mahzenin diğer tarafları karanlığa gömülüydü. Meşalenin dumanlı ışığının aydınlattığı köşede iki adam görünüyordu. Bunlardan biri ayakta ydı ve bir çeşit işkence direğine iplerle bağlanmıştı. Öteki de onun karşısında, bir kütüğün üstüne oturmuştu. Direğe bağlı olan adam, oldukça gençti; korkudan benzi atmıştı. Ve en merhametsiz insanın bile yüreğini sızlatacak bir sesle inliyordu. Öteki de şeytan yüzlü bir ihtiyardı. Hain hain gülümserken, gözlerinde meşalenin ışığı parlıyordu. Çömelmişti; uzun, ince ve keskin bir et bıçağını bileyip duruyordu.

Mareşal, cellâtlığa hazırlanan bu ihtiyarla direğe bağlı genci derhal tanıdı:

İhtiyar olanı Gilles idi.

Genç de Gillot'du.

Gillot, neden kaçmamış, nasıl olup da dayısının eline düşmüştü?..

Okuyucularımızın da şimdiye kadar olup bitenlerden anlayacakları gibi Gillot, pek kötü huylu bir delikanlıydı. Korkaktı, tembeldi ve ayrıca, son derecede cimriydi.

Bu huyunu, cimriliğin canlı bir âbidesi olan dayısından almıştı.

İşte zavallı Gillot'un başına bu felâketi getiren şey de cimriliği oldu.

Gerçi Gilles, evvelce görüldüğü gibi, Mareşalin sırrını söylememek için inatla ve cesaretle dayanmıştı. Ama, Gillot, kulaklarını kurtarmak söz konusu olunca Pardaillan'a, Jeanne de Piennes ile Loïse'nin hangi evde bulunduklarını bir bir anlatmıştı. Bu yetmiyormuş gibi, tam o sırada, dayısının şaşkınlığını ve iki Pardaillan'ın heyecanını fırsat bilerek sessizce ortadan kayboluvermişti.

Korkudan, nerdeyse ödü patlayacaktı.

Gillot, güzellik meselelerinde kendine mahsus fikirleri bulunan Pardaillan'ın deyişiyle, üstüne titredigi, o koca yelken kulaklarını böylelikle kurtarmıştı. Ama, şimdi iş bununla bitmiyordu. İnsan kulaksız da yaşayabilirdi. Oysa şimdi bütün vücudunu kurtarması lâzımdı. Pardaillan, Gillot'un sadece kulaklarına takılmış ve hattâ bunları keserek, delikanlının pancar kırmızısı yüzünü daha da güzelleştireceğini iddia etmişti. Ya Gilles ne yapacaktı? Hiç şüphesi yoktu. Öfkeden deliye dönen dayısı, belki de Gillot'un canına kastedecekti. Gillot, efendisinin gözünden düşmektense, hayatını ve servetini feda etmekten çekinmemiş olan bu müthiş ihtiyarla burun

buruna gelir gelmez hemen ipe çekileceğini muhak-
kak sayıyordu.

Ya o efendi... O, Gillot'a neler yapmazdı ki?..

Gillot korkusundan tır tır titredi. Tabanlarına
neft yağı sürülmüş gibi oldu. Hakkı bir korkunun
verdiği hızla merdivenleri tırmandı. Birkaç saniyede
hizmetkârlar dairesine ulaştı ve oraya varınca kendi
kendine söylendi:

*"Artık Paris'te duramam. Burada beni asıp, bo-
ğup, işkence edip öldürmeseler bile korkudan ölece-
ğim. Bu da aynı şey değil mi? İyisi mi, hemen tası
tarağı toplayıp sıvışmalı..."*

Ve Gillot, kaçmak ister gibi bir hareket yapacak
oldu. Lâkin aynı anda yüzünü ekşitiverdi. Uzağa git-
mek için epey para lâzımdı. Ceplerini karıştırınca,
servet namına bir ekü, iki santim ve altı metelikten
başka para bulamadı. Fakat, birdenbire, hilekâr bey-
ninde bir düşünce belirdi ve Gillot öylesine bir gül-
dü ki, delirdiği sanılabilirdi. Ama, hayır, Gillot de-
lirmemişti. Sadece, kendisinin fakir olsa bile, dayı-
sının zengin olduğunu hatırlamıştı. Gillot, otelde
orayı burayı yoklayıp, köşeyi bucağı araya araya,
çoktandır Gilles'in kazandığı veya çaldığı eküleri is-
tif ettiği mübarek kasanın yerini daha önce keşfet-
mişti. Birkaç kere çok uğraşmıştı, ama kasayı zorla-
madan açmanın da mümkün olmadığını anlamıştı.
Kasayı kırdıktan sonra içindekileri alıp kaçacaktı.

Bir kazma bulmak, anahtarları ele geçirmek ve da-
yısının dairesine koşup, meşhur kasanın bulunduğu
odayı açmak, rüzgâr hızıyla hareket eden Gillot için
ancak iki dakikalık bir iş oldu. Gilles'in, Pardaillan'-
larla daha en aşağı bir çeyrek saat kadar uğraşacağı-
nı tahmin ediyordu. Bu kadar vakit, ona yeter de ar-
tardı bile...

Fakat Gillot, ilk kazma darbesini indirmeden önce, neresine vurmak lâzım geldiğini anlamak için kasanın kapağını şöyle bir yoklayınca, hayret ve sevinçle sıçradı: Daha ilk dokunuşta kapak açılmıştı! Demek kasa kilitli değilmiş!.. Delikanlı bunun sebebini düşünmeye bile lüzum görmedi. (Okuyucularımız ihtiyar Pardaillan'ın buradan geçerek kasayı bir kere ziyaret etmiş olduğunu hatırlarlar.) Gillot, kasanın kapağını açınca sevincinden haykırarak diz çöktü. Ve ellerini, tatlı seslerle yıkılan ekü isiflerine daldırdı.

Gillot, bir an kendinden geçerek altınları ve gümüşleri hayran hayran seyrettikten sonra nihayet buraya ceplerini doldurmak için geldiğini hatırladı ve hemen işe başladı. Sonunda, can sıkıntısıyla içini çekerek:

“Ne yazık ki, hepsini götüremeyeceğim,” diye söylendi. Bir yandan da altınları ve gümüşleri ceplerine, pabuçlarına ve gömleğine gelişigüzel dolduruyor; bu hâliyle yollarda çingiraklı katırlar gibi şingirdamaçları yürüyemeyeceğini hiç hesaba katmıyordu. İşin kötüsü, yürüdükçe sokağa altın saçacağını, bu arada halkın merakla peşine düşeceğini ve bu kadar çabanın kısa zamanda yakalanıp tevkif edilmekle neticeleneceğini düşünmüyordu. Boyuna vücudunda boş kaldığını sandığı yerlere altın dolduruyordu.

Cepleri nerdeyse patlayacaktı. Bütün vücudu altın ve gümüşle şişmişti...

Külâhını da doldurdu.

Ve Gillot, bütün vücudunu gırtlığına kadar altına ve gümüşe gömdükten sonra bacakları ayrık, kolları kaskatı, ağırlaşan gövdesini zorlayıp biraz geriledi ve mırıldandı:

“Yazık, daha yarısını bile alamamışım! Ama, artık yeter... Şimdi sıvışalım.”

Hemen kapıya döndü, lâkin dönmesiyle beraber, gözleri âdeta dondu, dudakları sarktı ve korkudan, put gibi kalakaldı. Dayısı oradaydı!..

Müthiş Gilles, kapalı kapıya sırtını dayamış, korkunç bir tebessümle onu seyrediyordu.

Gillot, ellerini kavuşturup yalvaracak oldu. Lâkin bu kımıldanış sırasında, birkaç ekü, döşemeye düşerek şingirtıyla yuvarlandı.

Gillot'un ayakları tutmadı, diz çöktü. O zaman da pabuçları patladı. Pabuçlardan fırlayan altınlar, odanın içinde, gülüşü gittikçe kötüleşen ihtiyarın kıvılcımlı gözleriyle takip ettiği cehennemî bir dansa başladılar.

İhtiyar sordu:

— “Burada ne yapıyorsun?”

— “Ben mi? Ne mi yapıyorum? Şey yapıyorum... Görüyorsunuz ya, dayıcığım... Kasanızı istif ediyorum.”

— “Ha, demek kasamı istif ediyorsun. Güzel... Güzel... Haydi, işine devam et, oğlum.”

Gillot, afallamış, duraladı. Dayısını çok keyifli bir adam diye bilirdi. Müthiş ihtiyar gülmeyi pek severdi. Korkunç muzipliklerden çok hoşlanırdı. Gillot korkunun son haddine varmış bir hâlde:

— “Devam mı edeyim?” Diye kekeledi.

— “Ne duruyorsun? Kasamda 29.360 gümüş ve 60.228 altın lira var. Ben saymasını iyi bilirim. Bunların hepsi 89.593. lira eder.

Gillot, makine gibi tekrarladı:

— “89.593 lira...”

Gilles söylendi:

— “Şimdiye kadar biriktirebildiğim para... Say, oğlum, önümde say... Teker teker say... Hepsini yir-

mibeşer yirmibeşer istif et. Altın daha asıldır, onu sağa koy... Gümüşü de sola... Haydi, ne duruyorsun ya?..”

Gillot, zayıf bir ihtimal de olsa, bu belâdan yakasını belki de ucuz kurtaracağını düşünerek:

— “İşte muhterem dayıcığım... İşte benim iyi kalpli dayıcığım,” dedi.

Ve Gillot, ceplerini, ayakkabılarını, gömleğini boşaltmaya başladı. Paralar kasadaki yerlerini aldıkça Gillot’un gırtlığında yeni bir iç çekişi düğümleniyor, dayı da bir yandan sayıyordu:

— “Daha 15.000 lâzım... Daha 12.000 ister... Daha 6.000...”

Altınlar tekrar kasadaki yerine girdikçe, eksik yekûnu da ufalıyordu. Bu iş, tahmin edileceği gibi, hayli uzun sürdü. Öğle üstü saat ikiye doğru başlamıştı ama, ancak saat beş sularında bitti.

Bu hâdise, Kral Dokuzuncu Charles Paris’e girdiği ve Pardaillan’ların Montmartre sokağında Damville ile Dük d’Anjou’nun adamlarıyla çarpıştıkları sırada oluyordu.

Beri yanda da Gilles dayı, altın ve gümüş istifleri kasaya doldukça yekûnu haber veriyordu.

— “Artık sadece 5.000 lira eksikimiz kaldı. 4.000 lira kaldı... 3.000 lira kaldı...”

Son eküyü ihtimamla kasaya yerleştirip içini çeken Gillot, etrafına bakınınca hiçbir şey kalmamış olduğunu gördü. Bu odada kasadan başka eşya yoktu. Bütün döşeme bomboştu. Gillot şaşkın şaşkın:

— “Ne dediniz, dayıcığım?” Diye sordu.

— “Üçbin liram eksik, dedim.”

Gillot, ceplerini karıştırdı ve hatırlanacağı gibi, kendi parası olan bir ekü, iki santim, altı meteliği çı-

kardı. İhtiyar çevik bir tavırla bu paraları da kapı-verdi. Sonra gözlerini yeğenin gözlerine dikerek:

— “Ötekiler nerede?” Diye gürledi.

— “Hangi ötekiler, dayıcığım?”

— “Ötekiler işte... 3.000 lira nerede?”

— “Vallahi, üstümde bir metelik bile kalmadı, dayıcığım!”

Gilles, acı acı gülümsedikten sonra birden gözlerini açarak:

— “Haydi,” dedi. “Çabuk ol da, bana üstünü başını aratma!..”

— “Ara, dayıcığım... Vallahi metelik kalmadı...”

Gilles, titrek elleriyle Gillot’un elbiselerini yoklar-ken delikanlının alnında soğuk ter taneleri belirmiş-ti. Gillot yalan söylemiyordu. Fakat hasislerin yüre-ğindeki umut inatçıdır. İhtiyar:

— “Soyun bakayım,” diye haykırdı.

Gillot, yarı ölü bir hâlde itaat etti. İhtiyar Gilles, her elbise parçasını ayrı ayrı gözden geçirdi. Kasa-sından eksilen paraları bulamayınca kanı beynine sıçradı.

Odanın içinde sunturlu bir küfürle bir korku çı-ğlığı duyuldu. Küfreden Gilles’di. İhtiyar, öfkeli bir kükreyişle:

— “Paralarımı ver, alçak!” Diye haykırdı...

Korku çığlığını basan da Gillot idi ve gırtlığına sarılan dayısının ellerinden kurtulmaya çalışarak ba-ğırıyordu:

— “Üstümü ara, dayıcığım... Billâhi bende me-telik yok.”

Gilles, cırılçıplak bıraktığı Gillot’un bu sözlerine saçını başını yolarak karşılık verdi:

— “Beş senedir biriktirdiğim paracıklarım gitti.

Kim aldı öyleyse, kim aldı benim paracıklarımı?.. Ah, ben ne budalaymışım da, çakmaklı tüfek elimde, gece, gündüz, paracıklarımın başında beklememişim... Artık mahvoldum, öldüm... Beni öldürdüler. Zavallı altıncıklarım, neredesiniz?..”

Bu soruya, verse verse, ancak ihtiyar Pardaillan cevap verebilirdi.

Fakat Gillot da artık kendisini dayısına affettirmenin sırası geldiğini düşünerek atıldı:

— “Siz merak etmeyin, dayıcığım... Ben, onları bulmak için size yardım ederim. Vallahi elimden geleni yaparım.”

Yeğenini bir an için unutmuş olan ihtiyar gürledi:

— “Sen ha?.. Sen ha?.. Rezil!.. Bir yandan beni soy, bir yandan da yardımdan bahset... Sen, ha... Dur, ama, ben sana hırsızlık, düzenbazlık nasıl olurmuş gösteririm. Çabuk giyin!..”

Bir yandan da yeğenini, yaşından asla umulmayacak bir kuvvetle sarsıyordu. Nihayet delikanlıyı bıraktı ve ihtiyar Gilles, ardı arkası gelmez sözler mırıldanırken Gillot da çabucak giyindi. İhtiyar, yeğenini iteleyerek odadan çıkardıktan sonra kapıyı kilitledi. Gillot, dehşet içinde inledi:

— “Merhamet, dayıcığım... Bana bir şey mi yapacaksınız yoksa?..”

Alt kata ulaştıkları zaman Gilles, yeğenini bıraktı ve keskin bir hançer çekerek söylendi:

— “Kaçmak için kılını kıyılatırsan, seni boğazlarım!”

Bu tehdit, Gillot'un korkusunu biraz olsun giderdi. Mademki kendisini kaçmak istediği zaman öldürecek; o hâlde doğrudan doğruya canına kasdı yoktu. Gilles:

— “Önümden yürü,” dedi.

Gillot, ihtiyar tarafından itile kakıla bahçeye geçti ve bahçıvanın takımlarını sakladığı sundurmaya girdi. Dayısı, bir ucu sivriltilmiş, epey uzun bir kazığı göstererek:

— “Şunu al,” emrini verdi.

Gillot bu sözü de dinleyerek kazığı omuzuna aldı. Dayısı tekrar söylendi:

— “Bu iple, şu kazmayı da al...”

Yeğen, kendisine gösterilen âletleri de yüklendi. Böylece tehlikeli ihtiyarın kendisine taşıtmaktan âdetâ zevk duyduğu işkence takımlarını yüklenen Gillot, hançerin temasını ensesinde duyarak tekrar mahzene doğru yollandı.

Gilles mahzene dönerken bir bıçak, bir de meşale almıştı. Yeğenini mahzene doğru itti. Merdivenden mahzene indikleri zaman, delikanlıyı bir köşeye kadar sürükledi ve:

— “Şurayı kaz,” dedi.

Gillot, korkudan kendinden geçmiş, aptallaşmış bir hâlde, mahzenin zeminini kazmaya koyuldu. Çukur kazılınca Gillot kazığı çukura dikti ve balyozla vurarak iyice derine çaktı. Gilles, kazığın kâfi derecede sağlam çakıldığına kanat getirince bağırdı:

— “Yeter!”

İhtiyar bu sözü söyledikten sonra yeğenini yakaladı, kazığın önüne dikti ve iple kendisini öyle kısıktırak bağladı ki, Gillot, ne kollarını, ne bacaklarını, ne de başını oynatabilirdi. Yeğen, korkudan iyice sersemlemiş bir hâlde hiç ses çıkarmıyor ve canını korumak için ufacık bir davranışta bile bulunmuyordu. Fakat kazığa sımsıkı bağlanınca merakla sordu:

— “Bana ne yapacaksınız, dayıcığım?”

İhtiyar, Gillot'un önüne doğru bir kütüğü itti. Üstüne oturdu ve bıçağı hançere sürterek bilemeye başladı. Gillot, bu hazırlıkları görünce, avaz avaz feryâda başladı.

Mareşal de Damville de mahzene tam bu sırada girmişti... Gilles bağıırıyordu:

— "Boğazlanan domuz gibi bağıırıp sabrımı tüketme!"

Bu sözü duyan Gillot, daha beter bağıırmaya başlayınca ihtiyar:

— "Susmazsan gebertirim," diye sözlerine ekledi.

Gillot, sesini hemen kesti. Şöyle düşünüyordu: *«Demek canıma kasdı yok. Öyleyse ne istiyor?»*

İhtiyar Gilles, tekrar söze başladı:

— "Şimdi senin hakkında, elimi vicdanıma koyarak hüküm vereceğim. Bunu yaparken, rahmetli kız kardeşimin biricik oğlu olduğunu unutmayacağıma da söz veririm. Yâni, demek istiyorum ki, elimden geldiği kadar insafılı davranacağım. Onun için, soracaklarıma doğru cevap ver."

Gillot'un içine yavaş yavaş emniyet geliyordu:

— "Peki, dayıcığım, söz veririm ki, herşeyi dosdoğru anlatacağım."

Delikanlı, bir yandan da ihtiyarın sâkin sâkin bilemeye devam ettiği bıçaktan gözlerini ayırmıyordu. Dayı devam etti:

— "Demek sen, Monsenyörün iki kadın mahpusu yolladığı arabanın peşine düştün?"

— "Evet dayıcığım... La Huche sokağına kadar tâkip ettim."

— "Seni kimse gördü mü? Dikkat et, hayatın, vereceğin cevaba bağlıdır."

— “D’Aspremont beni gördü zannederim. Ama, beni tanıdığını hiç ummuyorum.”

— “Peki, arabayı niçin tâkip ettin?”

— “Hiç... Sadece nereye gideceğini görmek istiyordum, o kadar...”

— “Ve görmemen lâzım gelen, dünyada kimsenin görmemesi lâzım gelen şeyi de gördün, değil mi oğlum?”

— “Gördüm, evet gördüm... Öyle pişmanım ki, dayıcığım. Allah belâmı versin ki, bir daha yapmam.”

— “Peki, şimdi söyle bana bakayım, serseri, söyle bana sefil, ömründe hiç görmemen lâzım gelen bir şeyi gördüğünü o iki geberesi Pardaillan’a anlatman için seni hangi şeytan dürttü?..”

— “Beni şeytan filân dürtmedi. Kulaklarımı kurtarmak istiyordum, dayıcığım.”

— “Hay alçak sefil... Benim hiçbir şey söylemediğimi gözlerinle gördüğün hâlde kulaklarına kıyamadın, öyle mi?.. Bense hayatımı, bütün varımı yolumu vermeye kalktım. Yine de söylemedim. Ben Monsenyöre ihanet etmektense, ölümü göze alayım da, sen...”

— “Keşke dilim tutulaydı da söylemeyeydim. Beni affedin, dayıcığım.”

— “Ya ben, şimdi ne olacağım?.. Ya benim kudretli efendim, benden hesap sorarsa, ne cevap vereceğim? Hangi yüzle karşısına çıkacağım?”

İhtiyar Gilles, dediklerinde samimiydi. Başını iki eli arasına almıştı ve Mareşalin hiddetiyle karşılaşmaktansa, ölmenin daha iyi olup olmadığını tasarlıyordu. Lâkin, Pardaillan'lara mukavemet ettiğini ve suçsuz olduğunu gözleriyle görmüş bir şahidi de yok değildi. Bu şahit, eğer Pardaillan'ın Mareşale göndermeyi vaadettiği mektup hesaba katılmazsa, Gillot'.

un ta kendisi değil miydi? O hâlde Gillot'un kılına bile dokunmamak lâzımdı.

Öyle ama, beri yandan Gillot'a da ömründe aklından çıkmayacak bir ceza vermek gerekiyordu.

Başını kaldırdı ve:

— “Şimdi dinle,” dedi. “Seni ölüme mahkûm etmiyorum... Senin hakkında kararı Monsenyör versin. Fakat boşboğazlığının cezasını vereceğim. Bak, daha kasamda eksik olan üç bin liranın lâfını bile etmedim.

Gillot haykırdı:

— “Onları ben çalmadım ki!..”

Gilles, bu söze aldırmadan devam etti:

— “Yapmaya kalkıştığın muazzam hırsızlığın lâfını bile etmiyorum. Keşke benim kıymetli paracıklarına dokunacağına, yüreğime bir bıçak saplasaydın... Ama, diyorum ya, bu alçaklığını affediyorum. İhanetine gelince, onun cezasını Monsenyör versin. Belki de işleri olduğu gibi ona anlatırsan seni affeder. Olduğu gibi eksiksiz anlatacağına söz veriyor musun?”

Gillot, sevincinden ne yapacağını bilmez bir hâlde:

— “Allah belâmı versin ki, olduğu gibi söyleyeceğim,” dedi.

— “Âlâ... Öyleyse ben, sadece bana yapmış olduğun ve en aşağı efendimin yanından kovulmama sebep olacak suçun cezasını vermekle yetineceğim.”

Gillot, korkudan yemyeşil kesilerek kekeledi:

— “Ne demek bu? Ne demek bu?”

— “Evet, sen efendine ve dayına, kulaklarını kurtarmak için ihanet etmedin mi? Ben de senin kulaklarını keseceğim işte...”

Zavallı Gillot:

— “Merhamet!” Diye yalvardı.

Gilles, sükûnetle ayağa kalkmış, bıçağın keskin yüzünü, tırnağında deniyordu. Gillot, zararın neresinden dönülse kâr olacağını düşündü:

— “Bâri yalnız birini kesin, dayıcığım.” Dedi.

Gillot, bu acayip ricasını henüz tamamlamamıştı ki, ağzından müthiş bir çığlık fırladı. Korkunç ihtiyar, delikanlının sağ kulağını yakalamış, hızla çektikten sonra bir bıçak darbesiyle kesivermişti.

Kulak, mahzenin toprağına düşmüştü:

Gillot, dehşet ve can acısıyla kendini kaybetmiş bir hâlde:

— “Bâri bana kalan tek kulağıma acıyın!” Diye inledi.

Fakat bu yalvarmayı da bir feryat takip etti ve delikanlı kendinden geçiverdi. Dayısı aynı sükûnetle sola geçmiş ve bir lâhzada Gillot’un sol kulağı da, kanlı toprağı, sağ kulağı yanına düşmüştü.

Korkunç ihtiyar, işini bitirince gülümsemeye başladı. İşte, bayıldığı muziplikten birini daha yapmıştı. Lâkin yeğenini kanlar içinde görünce yine dayanamadı:

— “Vay canına! Sakın bu budala hemencecik geberip gitmesin... Sonra Mareşale kim şahitlik edecek?”

Acele acele kilere koştu. Su, tatlı şarap, kordiyal ve bez getirdi. Gillot’u kazıktan çözerək yere yatırdıktan sonra yaralarını tedaviye başladı.

İki yarayı da güzelce yıkadıktan, üstlerine tatlı şarap sürdükten, iyice bağladıktan sonra Gillot’un ağzına biraz kordiyal damlatıp, yüzüne de soğuk su serpti.

Gillot kendine geldi. Şaşkın gözlerini açtı ve kor-

kunç bir rüya görmüş olduğunu sanarak iki elini kulaklarına götürdü.

Kulakları yoktu.

Gillot, içler acısı bir çığlık bastı. Dayısı:

— “Ne bağıırıyorsun be?” Dedi.

Gillot cevap verdi:

— “Şu başıma gelene bakın. Şimdi ben nasıl duyacağım?”

Gilles:

— “Budala!” Dedi.

Ve biçare yaralıya teselli namına söylediği tek söz de bu oldu. Sonra yeğenini kolundan tuttu, yerden kalkmasına yardım etti, ayağa kaldırdı ve ikisi birlikte, içinde bu kadar olayın geçtiği mahzenden çıkmak niyetiyle tükenmeye yüztutmuş olan meşalenin soluk ışığında merdivene yöneldiler. Fakat merdivenin ilk basamağına varınca ikisi de put gibi kала kaldı.

Karşılarında bir adam duruyordu. Bu adam Mareşal Damville idi.

Diz çöken Gilles:

— “Monsenyör!” Diye haykırdı.

Gillot da:

— “Bu sefer sahiden öldüm!..” Diyerek bayılıp yere yuvarlandı. Damville, sâkin bir sesle sordu:

— “Ee... Ne oluyor?..”

— “Ah, Monsenyör! Müthiş bir felâket oldu. Sizde yemin ederim ki, ben suçsuzum. Bana giderken emrettiğiniz gibi, boyuna bekledim ve kolladım. Fakat bir yandan beklerken, bir yanda da bu sefil hımbıl, başımıza dert getirdi.”

Damville sert bir tavırla:

— “Açık konuş Gilles!” Dedi.

— “Konuşayım efendimiz, konuşayım... Bizim sakladığımız kadınlar yok mu? O Allahın belâsı Par-daillan, onların nerede olduklarını öğrendi.”

— “Peki, bu ihanette senin hiç suçun yok mu?”

— “Yok efendimiz, yemin ederim ki yok. Fakat lütfen kulaklarını kestiğim şu sefile sormaya tenez-zül buyurun.”

— “Lüzumu yok. Sana inanırım, Gilles... Ayağa kalk.”

Kâhya bağırdı:

— “Ah, Monsenyör, şimdi söylediğiniz şu sözler, canıma can kattı vallahi...”

— “Demek bana sâdıksın, öyle mi?”

— “Ölünceye kadar... Söyleyin, emredin, canımı uğrunuzda feda edeyim.”

— “Bana haber verdiğin kötülüğü tamir etmek için herşeyi göze alır mısınız?”

— “Damla damla kanımı akıtmaya hazırım.”

— “Gel öyleyse... Sana söyleyeceklerim var.”

— “Baş üstüne, Monsenyör...”

Ve ihtiyar Gilles dimdik durdu.

Mareşalin kendisine karşı takındığı bu tavır, ihtiyar kâhyayı çok sevindirdikten başka, burnuna yeni altın kokuları da getirmişti.

Damville mahzenin merdivenlerinden, düşünceli düşünceli çıkıyordu. Gilles sordu:

— “Monsenyör, bu sefil Gillot’u ne yapayım? İşini bitireyim mi?..”

— “İstemez. İşinde sana yardımcı olabilir. Sen Benimle gel...”

MÜNECCİM

Mareşal de Damville'yi kin ve hiddet içinde Par-daillan'lara öldürücü bir sille indirmenin çaresini arar ve Jeanne'yi tekrar ele geçirmeyi tasarlar bir hâlde bırakalım. Damville, Jeanne'yi ele geçirdikten sonra Lorraine hânedanının, Valois hânedanı harabeleri üzerinde parıldayacağı güne kadar saklayacaktı. Aynı gün Dokuzuncu Charles, kardeşi Dük d'Anjou ile birlikte birkaç kurşunda öldürülecek ve Henri de Guise, Fransa tacını başına giyecekti.

Anlattığımız olaylardan ve Kralın Paris'e muzafferane girişinden üç gün sonra Saint - Germain l'Auxerrois'de saat akşamın onunu çalarken Kraliçenin yeni sarayını çevreleyen zifiri karanlık bahçede iki karaltı yürüyordu.

Bu bahçe, Kraliçe Catherine'nin yeni yaptırdığı sarayın bahçesiydi. Catherine de Medicis, vaktiyle Soissons ve Nesle otellerinin bulunduğu arsaları satın alarak buraya kısa zamanda bir saray kurdurmuştu.

Bütün ömrünce İtalya'ya hasret çekmiş olan Catherine, büyük masraflar ederek yeni sarayının bahçesine portakal ve limon ağaçları diktirmiş ve ancak Lombardia ve Piémonte'nin yakıcı güneşi altında rastlanabilen nefis kokulu çiçekler getirtmişti.

İşte bu bahçenin, Louvre istikametinde uzanan bir köşesine, Catherine'nin emriyle Kraliçenin müneccimi için devrin tarzına göre bir kule yaptırılmıştı.

Kendilerinden bahsettiğimiz iki karaltı da bu ku-

leye doğru gidiyordu. Karaltı diyoruz. Çünkü Catherine ve Ruggieri, siyahlar giymişlerdi ve bahçenin kuytulüğunda birer hayâlete benziyorlardı.

Catherine de Medicis ve Ruggieri, kulenin dibinde durdular. Müneccim, koynundan bir anahtar çıkararak küçük bir kapıyı açtı. İçeriye girince helezon şeklinde kulenin sahanlığına çıkan bir merdivenin önüne geldiler. Burada bir bölme, daha doğrusu Ruggieri'nin âletlerini, dürbünlerini ve diğer eşyasını sakladığı bir girinti vardı. Mobilya namına da, üstü kitaplarla dolu bir masa ile iki koltuktan başka bir şey bulunmuyordu.

Buraya hava, La Hache sokağına bakan dar bir mazgaldan giriyordu. Casus bir kadın hakkında bilgi toplayan ihtiyar Laura bu mazgal deliğinden Ruggieri ile mektuplaşıyordu.

Alice de Lux de Kraliçeye ulaştıracağı haberleri bu mazgal deliğinden içeri atıyordu.

O gün Catherine, Laura'dan, üstünde şu bir - iki kelime bulunan bir mektup almıştı:

«Bu akşam saat ona doğru o kadın önemli bir ziyaretçi kabul edecektir. Tafsilatını yarın vereceğim.»

Ruggieri içeri girip de kulenin kapısını kapattıktan sonra sordu:

— “Majesteleri, meşale yakmamı arzu ederler mi?”

Catherine, cevap vereceği yerde hızla müneccimin elini yakaladı ve susmasını söylemek istiyormuş gibi sıkıldı.

Sokakta, kuleye yaklaşan bir ayak sesi duymuştu ve harikulâde koku alma hassasıyla bu gelenin Alice de Lux'u ziyaret etmek isteyen biri olduğunu hemen anlamıştı.

Kraliçe, mazgallara yaklaşarak, sokakta ne olup

bittiğini görmek istedi. Fakat etraf zifiri karanlık olduğu ve hiçbir şey görünmediği için bakmaktan cayarak, en ufak gürültüyü duyabilecek şekilde durdu ve bütün dikkatiyle kulak kesildi.

Adım sesleri yaklaşıyordu. Ruggieri, omuzlarını silkerek:

— “Bir yolcudur,” dedi. “Emin olun ki, öyledir, Majeste...”

Ve sesini gelenlere duyurmak istiyormuş gibi yükseltti.

Catherine müneccimi sarartan, tehditkâr bir edâ ile:

— “Sus!” Dedi.

Sokakta yürüyen kimselerse kollandıklarından hiçbir suretle şüphe edemezlerdi. Kulenin yakınında, mazgaldan az ötede durdular ve Kraliçe bir ses duydu. Bu, târif kabul etmez bir kaderin boğuklaştırdığı bir erkek sesiydi ve Kraliçe bu sesi duyunca şiddetle titredi. Ses şunları söylüyordu:

— “Burada majestenizi bekleyeceğim. Buradan hem Traversine sokağını, hem de La Hache sokağını görebilirim. Yeşil kapılı eve, ben yoluna dikilmeden kimse gelemaz. Böylece majesteniz tam bir emniyet içinde olacak...”

Başka bir ses, bu sefer bir kadın sesi:

— “Hiçbir korkum yok, Kont,” dedi.

Ruggieri sarararak, boğuk boğuk mırıldandı:

— “Déodat...”

Catherine de Medicis söze karıştı.

— “Jeanne d'Albret... Sus da dinleyelim.”

Kont de Marillac'ın sesi devam etti:

— “İşte kapı burada, madam. Bakın, bahçenin ağaçları arasından bir ışık görünüyor. Herhâlde gönderdiğiniz haberi almıştır. Sizi bekliyor olacak. Bil-

seniz ne kadar heyecanlıyım. Bana karşı gösterdiğiniz bu ilgiye nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum.”

— “Déodat, bilirsın ki, seni kendi oğlum gibi severim.”

— “Evet, Kraliçem, biliyorum. Benim için yaptıklarınızı başka bir kadının yapması gerekirdi. Pont de Bois görüşmesinde annemin beni tanıdığını düşündükçe, heyecanımı gördüğünü, yaramı destiğini, acımı hissettiğini ve bütün bunlara rağmen bir tek müşfik kelime söylemediğini, bir hareket, ufacık bir işaret bile yapmadığını; buz gibi soğuk, nüfuz edilmez, korkunç bir katılıkta kaldığını düşündükçe...”

Bu sözleri duyan Catherine'nin gri gözlerinde bir hiddet ve kin ışığı belirdi.

Jeanne d'Albret, delikanlının düşüncelerini başka yollara çevirmek için:

— “Cesaret!” Dedi. “Umuyorum ki, bir saate kadar size biraz neşe getiririm, oğlum.”

Navarre Kraliçesi, bu sözlerden sonra sokağı bir yandan bir yana geçerek, gidip yeşil kapıyı çaldı. Bir saniye sonra kapı açılıyor ve Jeanne d'Albret, Alice de Lux'un evine giriyordu.

Kont de Marillac, kollarını kavuşturarak sırtını kuleye dayayıp bekledi. Baş, mazgala ulaşıyordu. Gecenin sessizliği içinde birbirini takip eden uzun dakikalar boyunca üç ayrı insan neler düşündüler?..

Müneccim: Babaydı. Kraliçe: Anaydı. Deodat da: Evlâttı.

Ve onları birbirlerinden, ancak bir duvar ayırıyordu... Ruggieri, farkedilmeyecek kadar yavaş hareketlerle, Catherine'nin yanına yanaşmış ve kolunu mazgaldan çıkarmasına engel olacak bir şekilde durmuştu. Acaba zihninde o kadar müthiş bir şüphe mi uyanmıştı?

Catherine, keskin ve kısa hançerini daima yanın-

da taşırđı ve Şimdi Ruggieri, dehşetten titriyordu. Çünkü bu hançerin ucunu, kendi eliyle öyle tesirli zehirlere batırmıŐtı ki, bu kıymetli silâhın yapacağı ufacak bir sıyrık bile öldürücü olurdu.

Kimbilir, belki de Kraliçe birdenbire kolunu uzatıp hançeri savuruvermeyi akıl ederdi...

Catherine bunu düşündüyse de, taş kesilmiş gibi durdu. Tıpkı münecimin ve Kont de Marillac'ın kaldığı gibi sessiz, kalakaldı.

Saat onbiri, sonra da onbir buuğı çaldı.

Ölölere benzeyen bu canlıların nefeslerini duymak mümkün değildi.

Nihayet, saat onikinin son darbesi ağır ağır havada dağılırken, Navarre Kraliçesi, Alice de Lux'un evinden ıktı.

Kont, boynu ileriye uzanmış, acıdan perişan bir hâlde bir tek adım atamadan, Kraliçenin gelişini seyretti.

Catherine, hemen dinlemeye hazırlandı.

Fakat Jeanne d'Albret'in Şu sözleri söylediği duyuldu:

— “Geliniz, sevgili oğlum, sizinle vakit kaybetmeden konuşmamız lâzım...”

Sonra da birlikte uzaklaştılar.

Gözden kayboldukları vakit Catherine de Medicis mırıldandı:

— “Şimdi meŐaleni yakabilirsin.”

Münecim itaat etti. IŞık yanınca, eli titremediği, yüzü sâkin görüldüğü hâlde renginin uçmuş olduğu belli oldu. Catherine, kendisine dikkatle baktıktan sonra omuzlarını silkerek söylendi:

— “Öldüreceğimi mi sandın?”

Münecim korkunç bir samimiyetle:

— “Evet,” dedi.

— “Öldürmemden korktun galiba?”

— “Evet, madam, korktum.”

— “Halbuki onun ölümünü istemediğimi sana söylememiş miydim? Bana faydası olabilir, dememiş miydim? Sen de duymadın mı? Söyledikleri hâlâ kulaklarımda çınlıyor René. Benim annesi olduğumu öğrenmiş.”

Müneccim sesini çıkarmadı. Kraliçe devam etti:

— “Şimdiye kadar ben de şüphedeydim. Fakat artık şüphem kalmadı. Ağzıyla söyledi ya... Biliyor, René!..”

Ruggieri’nin yerinde başka birisi olsaydı, bu sözler onda hiçbir heyecan uyandırmazdı. Fakat müneccim, Kraliçeyi iyi tanıyordu. Korkunç sevgilisinin sesi ona o kadar korku verdi ki, görünüşte bu kadar sâkin konuşan kadına bakmaya cesaret edemeyerek gözlerini yere indirdi. Kraliçe, kederli, ağzı büzülmüş, gözleri Kontun gittiği yönde, sözüne devam etti:

— “Artık korkmana lüzum yok, René... O ölmecek.”

Ruggieri titredi ve yüzündeki kansızlık, daha soluk göründü. Kraliçe:

— “Artık korkmuyorsun, değil mi?”

Müneccim boğuk bir sesle cevap verdi:

— “Korkmuyorum, çünkü oğlumun öleceğini ve dünyada hiçbir şeyin onu kurtaramayacağını biliyorum. Hiçbir şey, madam; ne benim babalık iradem, ne de sizin kalbinize girebilecek merhamet, onu kurtaramayacak.”

Catherine, şaşkın müneccime göz ucuyla bir baktı ve boynundaki altın zincirle oynayarak bir koltuğa oturduktan sonra sordu:

— “Ne demek istiyorsunuz?”

Ruggieri doğrudu. Garip ve anlaşılmaz bir insandı. Karışık tabiatte bir adamdı. Kendi başına kalsaydı, şüphesiz merhametli bir adamdı. Kraliçenin elinde âlet olduğu vakit ise korkunçtu. Yaptığı kötülükler yüzünden kendisinden nefret ettiğimiz ve fakat karakterinin eşsiz gücünü itiraf etmek mecburiyetinde bulunduğumuz bu kadın, Ruggieri'nin yoluna çıkmasaydı, müneccim hiç şüphesiz ömrünü bilimsel araştırmalarla geçiren sâkin bir bilgin olacaktı. Müneccimdi ve gökte de, tıpkı bir kimyager olarak zehirler arasında aradığı en kesin tesirli şeyi arıyordu. Yıldızlarla falcılık onun için bir vasıtanın ibaretti ve asıl aradığı daha yükseklerde, daha uzaklardaydı. Kendi kendine: «*Geleceği bilmek, geleceği idare etmektir,*» derdi. Bugünden, yarın ne olacağını bilen adamın elinde ne müthiş bir iktidar var demekti. Ve aynı adam, istediği gibi altın da yapabilirse, bu iktidarın hududu ne korkunç olurdu! Ruggieri, bir gün bu kudreti ele geçireceğine inanıyordu. Kafası o kadar yorgundu ki, sık sık hayaller görüyor ve bunların hakikat olduğuna inanıyordu.

— “Madam,” dedi. “Oğlumun neden öleceğini ve neden dünyada hiçbir şeyin onu ölümden kurtarmayacağını bilmek istiyorsunuz. Şimdi size anlatacağım. Beni göndermiş olduğunuz o handa oğlumu gördüğüm vakit, aklıma siz geldiniz. Oğlum, benim neyim oluyordu? Hiçbir şeyim değildi. Halbuki siz hayatımda tapındığım tek varlıksınız... Sonra yavaş yavaş içimde merhamet uyandı. Fakat bu merhamet, sizin karşınızda yok oluveriyor. Catherine... Siz benim için ne sevgili, ne de kraliçesiniz. Siz benim için bütün bunlardan daha yükseksiniz. Siz öyle bir düşüncesiniz ki, beynime girmiş ve kendimin olan bütün düşünceleri mahvederek beni hareket ettiriyorsunuz. Sizi benliğimden çıkarıp atmaya çalıştığımı söylersem, şaşmazsınız sanırım... Bunu başarıp başarama-

yacağımı anlamak için bu son zamanlarda yıldızlara başvurmuş ve ümit verici cevaplar almıştım. Ve bu ümitle evlâdımın öldürülmesine engel olmak kararını vermiştim... Biraz önce madam, eğer siz onu öldürmeye kalkışmış olsaydınız, muvaffak olamayacaktınız: Çünkü onun yaşaması lâzım geldiğine inanıyordum... Şimdi ise ölüme mahkûm olduğunu biliyorum.”

Catherine, görünüşte gayet sâkin, başını eğdi. Alçak sesle:

— “Bâtıl inanç,” diye mırıldandı.

Ruggieri duymuştu.

Müneccimin yüzünde sinirli bir buruşukluk belirdi:

— “Görüşler değişir, madam. Siz şöyle görürsünüz, ben de böyle görürüm. Gözünüze bir şey görünürse siz hayal dersiniz, ben de gök cismi derim.”

Catherine, çevresine endişeli gözlerle bakarak, boğuk bir sesle söylendi:

— “Sana inanırım, René, sana inanırım.”

Bu kadın çok kudretliydi ve Ruggieri’yi avucunun içine almıştı. Ama müneccim, falcılıktan bahse başlar başlamaz da Ruggieri’nin etkisi altına giriyordu. Nitekim şimdi Catherine, dehşetten titriyordu. Müneccim yavaşça devam etti:

— “Evet. Gök bana cevap vermek istemediği vakit bazan sorduklarıma başka yollardan cevap alırım. Şimdi de böyle oldu. Bakın ne gördüm, Catherine... Siz mazgalın yanındaydınız. Ben de buradaydım. Bütün dikkatim elinizin üstündeydi. İşaret parmağınızdaki yüzük gece içinde tatlı tatlı ışıldıyordu ve gözlerimi ondan ayıramıyordum. Çünkü elinizi ancak böyle kollayabilirdim ve eliniz hançerinize gittiği takdirde de hemen tutacaktım. Birdenbire bakışlarım bulandı. Yüzüğü ve elinizi göremez oldum... Aynı

saniyede başım hafifçe sarsıldı ve mazgala doğru döndü. Bu işaretler, bana görünmez kudretle münasebette olduğumu anlatmıştı. Bakışlarım mazgaldan dışarıya çevrildi. Durduğum yerden oğlumu görmeme imkân olmadığını biliyorsunuz. Fakat onu gördüm. Yirmi adım kadar mazgalın ilerisinde, yerden altı-yedi ayak yüksekte, havada duruyor, âdeta uçuyordu. Etrafında ışıklı bir hâle vardı ve buradaki karanlıkla tezat teşkil ediyordu. Vücudu da pırıl pırıl yanıyordu. Elini, sağ memesinin üstüne koymuştu. Bu el, yavaşça düştü ve demincek örtmüş olduğum yerde geniş bir yara bulunduğunu, bu yaradan insan kanı gibi kırmızı olmayan, kristal şeffaflığında bir kanın boşandığını gördüm... Oğlum, böylece gözlerimin önünde iki dakika kadar uçtu ve bakışlarımız karşılaştı. Benim bakışlarımda dehşet ve keder var mıydı, bilemem; yalnız onun gözlerinde hüzünden başka bir şey yoktu... Bu görüntü yavaş yavaş bulanıklaştı ve buhar haline geldi. Işıklar sönmüştü, hayal kaybolmuştu; artık bir şey görünmüyordu.”

Bu son kelimelerde Ruggieri’nin sesi alçala alçala, sezilmez bir fısıltı haline gelmişti. Sustuğu zaman, belirsiz bir korkuya kapılmış olan Catherine, kaçmak ve benliğini saran huzursuzluktan kurtulmak ister gibi ayağa kalktı. Alnında irade çizgileri belirdi. Yaşın hantallaştırdığı vücudunda bir canlılık belirdi. Dişlerinin arasından mırıldandı:

— “Kocam, benim ölüm koktuğuma yemin ederdi. Adam sen de, varsın ölüm kokayımı. Ölüm kokmak, hoşuma da gidiyor. Mademki insanlara hükmetmek için vurmak lâzımdır, o hâlde geçtiğim yerde cesetlerle dolu bir iz bırakmam lâzım değil mi? Marillac ölecekmiş... Varsın ölsün... Charles de ölecekmiş... Varsın o da ölsün... Melekler ve şeytanlar, benini, sevgili oğlum Henri’yi tahta oturtmama yardım ediyor.”

Catherine çabucak istavroz çıkararak, buz gibi parmağıyla münecimin alnına dokundu. Ruggieri, tir tir titredi. Korkulu gözleri, tekrar eski halini aldı, iki elini alnından geçirdi.

Catherine:

— “René,” dedi, “sen de görüyorsun ki, Tanrı bu adamı mahkûm etmiş...”

— “Ama, oğlumuz...”

— “Ne olursa olsun. Kaderi yolundan çeviremeyiz. Görünmez kudretlerin verdikleri kararları tartışmak bize düşmez. O, benim annesi olduğumu biliyor ve bunun için de kendisini ölüme mahkûm ediyorlar.”

Bir an sustu. Sonra söylendi:

— “Ben onu gelecekte kral yapmayı düşünürken, onu mahkûm ettiler. Artık bundan bahsetmeyelim. René... Fakat öteki... O kadın da biliyor. Sen de duydun ya... Jeanne d’Albret de bu sırrı öğrenmiş. Ve onu da ben ölüme mahkûm ediyorum, René... Artık elimde... Deli karı, uzun zamandır sabırla gerdiğim ağa düştü. Gel René, gel... Sana düşündüklerimi anlatayım. Oğluma bağışlayacağım krallığı, bir hareketle temizlemek istiyorum. Henri’nin nüfuzunu kuvvetlendirmek için Roma’nın otoritesini yeniden kurmayı tasarlıyorum. Coligny’nin nabzını yokladım. Béarn’ların düşüncesini anladım, sarayı ve şehri ki-birleriyle dolduran bütün asılların fikirlerini yokladım. Emin ol ki René, hepsi kraliçelerinden en son asîlzadelerine kadar hepsi fesat içinde yüzüyor. Yalnız kiliseye karşı tehditkâr bir engel olarak yükselmekle kalmıyorlar; Fransa Kralının nüfuzu da ağırlarına gidiyor; ötede, dağlarında hepsi de hürriyete alışmışlar ve Huguenot adı altında anılanların hepsi, aslında âsiden başka bir şey değil, René. Eğer ben bu din reformunu mahvetmezsem, az zaman sonra onlar

Fransa Krallığını mahvedecekler. Onun için önce kafalarını ezmekle işe başlamak lâzımı. Jeanne d'Albret, protestanlığın başı değil mi? Jeanne d'Albret benim sırrımı da biliyor değil mi? Onu ortadan kaldırırsam, hem kendimi, hem de kilise ile devleti kurtarmış olacağım.”

Catherine de Medicis, bu sözleri söyledikten sonra Ruggieri'yi kuleden dışarıya çıkardı. Bahçenin, içinde bulundukları kısmını geçerek, zarif görünümlü, iki katlı bir yapıya ulaştılar. Catherine burayı müneccime ev olarak yaptırmıştı. Beyaz taştan ve tuğladan yapılmış, demir parmaklıklı bir balkonu bulunan ve genel görünüşüyle devrin zevkini ve modasını canlandıran bu ev, güzel bir yapıydı.

İçeri girdiler ve sofanın hemen bitişiğinde zemin katının bütün sol kanadını kaplayan geniş bir salona girdiler. Büyük bir masanın üstünde, Ruggieri'nin çizdiği gök haritaları yayılıydı. Duvarlar, ciltli kitaplarla dolu meşe rafların ardında kaybolmuş gibiydi. Müneccimin bütün kitaplığı burada bir araya getirilmişti. Catherine:

— “Haydi, lâboratuvarına gidelim,” dedi.

Ruggieri titreyerek itaat etti.

Tekrar sofayı geçtiler ve Ruggieri, üstüste üç kilitte on dakika kadar uğraşıp, demir çubuklarla sağlamlaştırılmış bir kapıyı açtı.

Buraya hava, iki pencereden giriyordu. Bu zarif pencerelerin içindeki kalın demir parmaklıklar, binaya yabancıların girmesine engel oluyor, ayrıca iyice kapanmış kalın deri perdeler de burayı dışarıdan içeriye sızması muhtemel bakışlardan koruyordu.

Ruggieri iki mum yaktı ve o zaman salonun içi görüldü. Dipteki duvarı, bir ocağın boşluğu tamamen kaplamıştı ve orası kendi başına bir oda gibiydi. Bu boşlukta iki geniş fırın vardı ve fırınların her birine

birer demirci körüğünün ucu gömülüydü. Fırınlardan üstlerinde değişik büyüklükte potalar duruyordu. Ötede beride bulunan masaların üstlerinde her boydan karniler, tüpler, imbikler görölüyordu. Bir dolabın içinde bulunan yüz kadar kavanozda çeşitli tozlar ve sıvılar bulunuyordu. Bir raf üstünde de camdan ve çelik telden maskeler vardı. Bir köşede, değişik bir takım eşya, bir vitrinin içine yerleştirilmişti.

Ruggieri, Catherine'nin bir işareti üzerine konyunda, gömleğinin altında asılı bulunan bir anahtarı çıkararak camekânı açtı. Catherine eğildi ve mırıldandı:

— “René, bu iğne, bu zarif altın iğne ne?”

René de eğilmişti ve ikisinin kafaları âdeta tokuşuyordu. Müneccim bu soruya garip bir gururla cevap verdi:

— “Bu iğne mi? Bir meyva koparınız, madam, meselâ olgun ve renkli bir şeftali... Bu iğneyi onun lezzetli etine batırınız. Bakın, iğne o kadar ince ki, batmış olduğunu, şeftalinin etinde anlamaya bile imkân yok. Zaten meyvaya hiçbir zarar vermez. Yalnız c şeftaliyi yiyecek olan kimse, o gün boyunca iç bulantısı ve baş dönmesi hisseder. Akşama da ölür.”

— “Yok canım! Ne hoş!.. Ya şu şişedeki koyu ve zeytinyağına benzeyen sıvı nedir?”

— “Zeytinyağıdır, madam. Meselâ majestenizin gece kandilini hazırladıkları sırada, kandilin yağına bu yağdan oniki veya onbeş damla katılırsa, majesteniz yine her zamanki gibi hiçbir sıkıntı ve ağırlık hissetmeden uyurlardı. Yalnız, her zamankinden biraz daha çabuk uyurlardı. Ve bir daha da uyanmazlardı!”

— “Mükemmel, René... Ya şu küçük şişelerde ne var?”

— “Sadece çiçek esanslarıdır, kraliçem. İşte, gül,

işte karanfil, işte güneş çiçeği... Şurada ıtır esansı, menekşe, portakal çiçeği esansı var. Bahçenizde bir dostunuzla geziniyor ve ona bir gül fidanının güzelliğini gösteriyorsunuz. Ahbabınız, fidandan pek hoşlanıyor ve bir gül koparmak istiyor. Koparıyor ve kokluyor. Eğer bir gün önce fidanda ufak bir yarık açarak bu esanstan o yarığa on damla damlattıysanız, o dostunuz, artık ölmüş bir insan demektir. Ancak, çiçeğin kokusunun değişmemesi için her çiçeğe kendi esansından damlatmak gerekir."

— "Çok güzel, René... Ya şunlar ne?"

— "Bunlar, bildiğiniz kozmetikler, madam... İşte kirpikleri ve kaşları boyamaya yarayan siyah kozmetik; işte, dudaklar için kırmızı kozmetik; işte yüze sürülecek kremler... Ne var ki, bu kremleri veya boyaları kullanan kadının yüzünde iki gün sonra şiddetli kaşıntılar belirir ve kısa bir zamanda kanser gibi bir yara açılarak, güzel yüzü mahveder..."

— "Demek bu öldürücü değil..."

— "Evet, ama kadının güzelliğini almak, onu öldürmek demek değil midir, madam?"

Catherine mırıldandı:

— "Bütün bunlar çok çabuk tesirli şeyler... Şurada ne var? Su mu?.."

— "Evet, madam, saf su... Lezzetsiz, tatsız, koku-suz ve suya, şaraba katıldığı vakit asla farkına varılmayan bir su... Bir ölçek şaraba veya herhangi bir sıvıya, bu sudan otuz-kırk damla damlatabilirsiniz. Bu, Madam Lucrèce Borgia'nın şaheseridir: Tofana suyu derler."

Kraliçe boğuk bir sesle:

— "Tofana suyu mu?" Dedi.

— "Bir şaheserdir diyorum, Size... Siz, pek haklı olarak öteki zehirlerin tesirlerini çok çabuk buldunuz. Elbette, bazı olaylarda çok ihtiyatlı davranmak

lâzımdır. Tofana suyu, kristal kadar berraktır ve onu içen insanda hiçbir iz bırakmaz. Bu insan, eğer sofranızda dâvetli bulunmak şerefine erdi ve şarabına da bu berrak memba suyundan katıldıysa, evine sıhhat ve neşe içinde döner. Ancak bir ay sonra tarifsiz bir rahatsızlık hissetmeye başlar ve yavaş yavaş yemekten kesilir, umumî zafiyete düşer. Bu ziyafetten üç ay sonra da kendisini, dindar bir hristiyan ölüsü hâlinde toprağa gömerler.”

Catherine:

— “Harikulâde ama, bunun da tesiri çok uzun sürüyor,” dedi.

— “Herşeyin iyisi ortasıdır, derler. Farzedelim ki, yarın, canınızı sıkan erkek veya kadınla görüşeceksiniz. Bu sıkıntının ne kadar zamanda ortadan kalkmasını istiyorsunuz?”

Catherine, bir dakika düşündükten sonra:

— “Jeanne d’Albret’in yirmi günde ölmesi lâzım...” Dedi. “Ne eksik, ne fazla...”

— “Bu mümkündür, madam ve bunu, kurbanınız kendi kendine başaracaktır. Şu abanoz raftaki nesnelerden birini seçiniz...”

— “Bu kitabı seçsem olur mu?”

— “Bu bir dua kitabıdır, madam. Bir katoliğin elinde bulunması gereken bir şeydir. Bakınız altın kopçaları ve gümüş cildi ne güzel! Bu kitabın yapraklarını karıştırmak, maksada ulaşmak için kâfidir.”

Catherine müneccimin sözünü kesti:

— “Ama Jeanne d’Albret protestandır. Şu broş nasıl bir şey?”

— “Fevkalâde bir mücevher... Ne yazık ki, açtıktan sonra kapatması çok zordur.”

— “Eeyy...”

— “Kapatmak için uğraşan kimsenin eline batması ihtimali kuvvetlidir. Gayet önemsiz görünebilecek bu batma, bir haftada müthiş bir kangrenle neticelenir.”

— “Hayır, bu da olmaz. Şu kutu nedir?”

— “Dünyanın bütün kutuları gibi bir kutu, madam... Siz de görüyorsunuz ya... Yalnız şu farkla ki, bu kutu, gayet usta sanatkârların elinden çıkmıştır ve som altındandır. Böyle bir kutu, şahane bir hediye olabilir. İkinci bir özelliği daha var. Açınız madam...”

Catherine tereddütsüz açtı. Ruggieri’nin yerinde başkası olsaydı, Kraliçenin gösterdiği bu hudutsuz itimada şaşardı. Lâkin müneccim buna alıştı.

— “Görüyorsunuz ya, madam,” diye sözüne devam etti. “Kutunun içerisi gayet güzel bir Korduba sahtiyanıyla kaplanmıştı.”

Kraliçe:

— “Görüyorum,” dedi; “peki sonra?..”

— “Sonra madam, başlı başına bir sanat eseri olan bu Korduba yaldızlı sahtiyanı, hafifçe kokulandırılmıştır. Siz de hissediyorsunuz ya...”

Catherine, tereddüt etmeden, kutunun içinden sızan hafif amber kokusunu kokladı. Müneccim:

— “Bu kutuyu koklamakta hiçbir tehlike yoktur,” dedi. “Yalnız, eğer bu sahtiyanı elinizi sürerseniz veya elinizi sürmeseniz de, bir saat kadar bu kutunun içinde tutacak olursanız, sahtiyanı emdirilmiş olan esans, cildinizin gözeneklerinden geçerek kanınıza karışır ve yirmi günde öyle bir hummaya yakalanırsınız ki, üç-dört gün içinde sizi öldürür.”

— “Güzel ama, elimi ne münasebetle bir saat kadar bu kutunun içinde bırakayım.”

— “Eliniz Korduba sahtiyanını bulamazsa, sahti-

yan sizin elinizi bulur... Ben size bu kutuyu hediye ediyorum. Siz de bu kutuyu herhangi bir şekilde kullanıyorsunuz... Meselâ boynunuza sardığınız eşarbı, elinize giyeceğiniz eldivenleri bu kutuya koyuyorsunuz. Eşarb veya eldivenler bu kutuda bir süre kalıyor. Sahtiyanın bütün hassası onlara da geçiyor. Boynunuza takacağınız eşarbı, ellerinize giyeceğiniz eldivenler, benim bu kutuya kapattığım ölümün sadık taşıyıcıları oluyorlar.”

Kraliçe mırıldandı:

— “İşte hakikî bir şaheser...”

Ruggieri doğruldu. Kimyagerlik gururu bu sözlerde uzun emeğinin mükâfatını buluyordu:

— “Evet,” dedi. “Bu benim şaheserim. Bu deriye yapışıp kalacak esrarlı maddeleri meydana getirmek için yıllarca uğraştım. Uykusuz geceler geçirdim. Koklanması ya da ağızdan alınması gerekmeyen ve sadece cildin temasıyla tesir eden bu zehiri bulunca ya kadar belki yüz defa zehirlenme tehlikesi geçirdim. Bu kutuya ölümü kapatarak, kendisini itaatli, sessiz, göze görünmez ve tanınmaz bir hizmetkâr haline getirdim. Alınız kraliçem. Sizin olsun.”

Catherine:

— “Alıyorum,” dedi.

Kraliçe, kutuyu dikkatle alıp kapadı. Bir an gözleri hizasına kaldırarak tuttu ve mırıldandı:

— “Tanrı böyle istiyor.”

Komedi mi oynuyordu? Belki... Çünkü Kraliçe, harikulâde bir komedyendi. Fakat belki de Tanrının nüfuzunu kurmak için canavarca cinayetler tasarlayan bu kadının hareketlerinde şuursuz bir taassubun izi vardı. Münecim, camlı dolabı ihtimamla kapattıktan sonra Catherine ile birlikte lâboratuvardan çıktı.

Dördüncü Bölüm

KRALIN EMRİ

François de Montmorency'nin, kızını ve eski karısını bulduğu günün ertesi, Montmartre sokağındaki evde oturanlar için sâkin bir gün oldu.

Çeşitli duyguların etkisi altında bulunan Mareşal, yüreğinin ferahladığını hissediyordu. Kızının karşısında coşuyor ve dünyada ondan daha güzel bir varlık bulunamayacağını düşünüyordu. Jeanne hakkındaki düşüncelerine gelince, kadının geçici bir buhran içinde bulunduğu ve saadetin ona hem aklını, hem de sıhhatini iade edeceği hakkındaki kanaati gittikçe kuvvetleniyordu. Bazan deliye çekingen bakışlarla bakıyor ve kendi kendine düşünüyordu:

«Herşeyi anlayacak bir hâle geldiği zaman ikinci

evlenişimi ona nasıl anlatacağım? Onun bana ihanet ettiğini sandığım hâlde bile ona sâdik kalmak gerekmez miydi?»

Loïse'ye gelince, annesinin sevincine ortak olamayışından duyduğu acı bir yana bırakılırsa, mutluluktan ileri gelen bir şaşkınlık içindeydi. O da bir aylık dikkatli bir bakımın, acı çeken zavallı annesine aklını iade edeceğini düşünüyordu ve kendisini, şimdiye kadar hiç tadamadığı bir zevke; bir aileye, bir babaya, bir isme sahip olmak zevkine kapıp koyuveriyordu.

O gün, Jeanne'nin aklını kaybetmiş olmasına rağmen, gerçek bir mutluluk günü oldu.

Annesi hiç değilse yanlarında ve canlı değil miydi? Ve baba-kız, birlikte ona baktıkları zaman durumunda ümit verici bir değişme olduğunu sezmiyorlar mıydı? Gözleri eski parlaklığına kavuşuyor, yanakları tekrar pembeleşiyordu. Loïse onu hiçbir zaman bu kadar güzel ve neşeli görmemişti. Deli kadın, eskisi gibi sinirli değil, tatlı ve mâsum bir bahtiyarlık içinde gülüyordu. Şimdi tekrar Margency'deki Jeanne, çiçekli küçük peri olmuştu...

Ve o gün Mareşal, ihtiyar Pardaillan'ı daha yakından tanıdı. Dürüst bir samimiyet içinde el sıkıştılar ve Loïse'nin kaçırılmasının acı hâtıralarını unutmuş göründüler.

Bu günü takip eden gece de gayet sâkin geçti.

Fakat bu gecenin başlangıcına doğru, sokakta bir hâdisse oldu. Mareşal Damville, evin önünde bekleyen nöbetçileri teftişe geldi. Yanında kırk Kral muhafızı vardı ve bunlarla Diik d'Anjou'nun muhafızları değiştirildi. Bunların başında Kralın maiyetinden bir subay da gelmiş olduğundan Jeanne de Piennes'in kefaletini kabul etmiş olan yüzbaşı da görevinden ayrılmak zorunda kaldı.

Damville, bütün geceyi sokakta geçirdi ve sabaha doğru askerler arasında bir hareket belirdi. İçlerinden yirmisi, çakmaklı tüfeklerini doldurarak ateş etmeye hazır bir vaziyet aldılar. Ötekiler de sııklara ve iplere bağlı bir sehpa kurarak iri bir kalasla bir koçbaşı hazırladılar. Kapıyı kırmaya hazırlandıkları besbelliydi.

Jeanne de Piennes'in kefaleti hükümsüz mü ilân edilmişti? İhtiyar Pardaillan, yüzünü küçük pencereye verip de dışarıya baktığı ve hazırlıkları gördüğü zaman böyle düşündü. Hemen Mareşalle Şövalyeyi çağırdı. Birlikte durumu gözden geçirdiler. İhtiyar asker pek sevinmişti ve gözleri parılıyordu:

— “Eğer hücum ederlerse, bizim için de sözümüzü tutmaya lüzum kalmaz,” dedi. “Şimdiye kadar burada Madam de Piennes'in verdiği sözü bozmamak için bile bile mahpus kaldık. Hücum ettikleri takdirde serbest kalıyor ve kaçma hakkına sahip bulunuyoruz.”

Mareşal:

— “Şayet saldırırlarsa, ben de sizin fikrinizdeyim,” dedi. “Mademki verdikleri sözü tutmuyorlar, bizim de sözümüzü tutmamıza lüzum kalmaz.”

— “Saldıracaklardır, hiç şüpheniz olmasın. Ne dersin, Şövalye?”

— “Ben diyorum ki Mareşal hazretleri, iki kadınla birlikte hemen gitsinler. Biz de burada kalıp, heriflere karşı koyalım...”

Oğlunun kalbinden geçenleri derhal sezen ihtiyar Pardaillan:

— “Vay, vay! Acayip fikir diye bunn derler işte,” dedi.

Ve Şövalyeyi bir kenara çekerek sordu:

— “Ölmek istiyorsun galiba!..”

— “Evet, baba...”

— “Öyleyse beraber ölelim. Ama, istersen ihtiyar babanın bir nasihatini de dinlememezlik etme...”

— “Söyleyin, baba...”

— “Benim de istediğim başka bir şey yok. Mademki sen bu küçük Loïse’siz yaşayamayacaksın ve şeytan alası ben de sensiz yaşayamayacağım, öleyim daha iyi... Fakat ölmeden önce Loïse’ciğini elinden kaçırıp kaçırmadığını anlamak istemez misin?..”

Şövalye, heyecandan sarararak sordu:

— “Ne demek istiyorsunuz, baba?”

— “Ne mi demek istiyorum? Sadece şunu demek istiyorum: Mareşalden kızını istedin mi?”

— “Siz de biliyorsunuz ki istemedim.”

— “Öyleyse ne duruyorsun, istesene...”

— “Asla! İmkânı yok... Reddedilip rezil olmaya tahammül edemem.”

— “Öyleyse ben gider, senin adına konuşurum.”

— “Siz mi konuşursunuz?”

— “Ben ya... Tanrı lâıyığını versin... Bu, benim hakkım değil mi? İsteyeceğim diyorum sana, işte o kadar... Zaten ne olacak? İki şeyden biri: Ya seni kabul eder...”

Şövalye, razı olmadığını belirtir şiddetli bir hareket yaptı.

— “Ya seni kabul eder ve sen Montmorency'lere, ailelerine girmek şerefini bahşedersin. Ya da... Allah bütün şeytanları kahretsin! Senden âlâsını mı bulacak? Kılıcın onlarınkinden aşağı mı? Adına gelince, adın da lekesiz... Ne diyordum?.. Evet, ya da seni reddeder. O zaman biz de, bir daha geri dönmeyen o büyük yolculuk için derhal çizimelerimizi yağlarız...”

Bu mâcerada yalnız başına ölmek ve babasını da

kendisiyle birlikte ölüme sürüklenmek imkânını gören Şövalye:

— “Peki baba,” dedi.

O zaman ihtiyar Pardaillan, oğlunu da alarak Mareşalin yanına giderek söylendi:

— “Monsenyör, Şövalye ile ben, bir savaş meclisi kurduk. Kararlaştırdığımız şey şu: Sizler hemen gideceksiniz. Biz de hücum başlayıncaya kadar kalacağız.”

Mareşal kesin bir tavırla:

— “Sizsiz buradan gitmem,” dedi. “Ve şunu da aklınıza koyun ki Şövalye, daha ilk hücumda benimle beraber gelmezseniz bu iki mâsumu korkunç bir ölüme mahkûm etmiş olursunuz.”

Şövalye sarsıldı:

— “Öyleyse gideceğiz,” dedi.

İhtiyar Pardaillan da söylendi:

— “O hâlde hücumu beklemekten başka yapacak bir şey yok...”

Çok beklemediler. Küçük bir yuvarlak pencereden dışarıyı gözleyen ihtiyar asker, sabahın saat beşine doğru bir süvarinin, subaya bir işaret yaptığını gördü. Bu süvari, havanın sıcak olmasına rağmen bütün vücudunu örten bir pelerine bürünmüştü. Ve Pardaillan da kendisini tanıyamadı. Fakat süvari, işaret verir vermez subay, adamlarına silâhlarını hazırlamalarını emretti.

Aynı anda, civardaki evlerin pencereleri açıldı ve kalabalık bir meraklı sürüsünün başları göründü. Subay, yanında siyahlar giyinmiş bir savcı olduğu hâlde yanaştı. Savcı, bir mahfazadan bir kâğıt çıkararak yüksek ve duyulur bir sesle okumaya başladı:

«Ben, Châtelet Savcısı Jules - Henri Percegrain, Kral adına şunları bildiririm: Bu evde Krala isyan

etmekten, bir evi kundaklamaktan suçlu Pardaillan ve oğlu bulunmaktadır... Madam de Piennes, bunlara, evvelki suçlarını bilmeyerek kefalet etmiştir. Bu kefalet şimdi hükümsüzdür.»

«Bu iki âsi hemen ve kayıtsız şartsız teslim olmalıdır. Teslim olmazlarsa ölü veya diri yakalanacak ve Kralın öteki sâdık tebaalarına misâl olmak üzere işkence edildikten sonra Grève meydanında bir ağaca asılacaklardır.»

«Bu emri imzalıyor ve yerine getirmesi için Kralın arkebüzcü bölüğünde teğmen Baron de Teil'e verirken, iki âsiye de son bir lütuf olmak üzere bir saatlik düşünme mühleti veriyorum.»

Siyahlı adam, kâğıdı subaya verdikten sonra hareketsiz bir hâlde duran süvarinin yanına çekildi. Âsilere verilmiş olan düşünme mühleti çabuk geçti.

Sokak insanla dolmuştu. Meraklılar, parmaklarının ucuna basarak âsilerin diri mi, yoksa ölü mü yakalanacaklarını görmeye uğraşıyorlardı. Birçoğunun, âsilerin ölü ele geçmemelerini arzuladıklarını da söylemeliyiz. Çünkü bu takdirde iki olay seyredilecek ve iki türlü keyif sürülecekti: Önce bir çarpışma olacaktı; sonra da ölümler darağacında halka gösterilecekti.

Saat geçince subay kapıya yaklaşarak şiddetle vurdu ve bağırdı:

— “Kral adına!”

Tokmağın sesi, evin içinde boğuk akisler yaptı ve birinci kattan bir pencere açılarak ihtiyar Pardaillan görüldü. Sokakta bir gürültüdür koptu:

— “İşte! İşte!.. Teslim oluyorlar!”

Pardaillan, subayı ciddiyetle selâmladı ve eğilerek sordu:

— “Komutanım, bize saldırıyor musunuz yoksa?”

Subay cevap verdi:

— “Eğer teslim olmazsanız, derhal saldıracağız.”

— “Verilmiş olan kefaleti tanımadığınıza dikkatinizi çekerim.”

— “Biliyorum, biliyorum... Kayıtsız şartsız teslim olmanız lâzım...”

— “Teslim olmak başka konu... Size sadece verdiğiniz sözü bozduğunuzu söylemek istiyorum. Şimdi isterseniz hücum edin...”

Bunun üzerine ihtiyar Pardaillan, sükûnetle pencereyi kapadı ve subay da tekrar bağırdı:

— “Kral adına!”

Hiçbir cevap gelmeyince subay bir işaret yaptı ve mancınık hâlinde yerleştirilmiş olan koçbaşı işleme-ye koyuldu... Beşinci vuruşta kapı yıkılmıştı. Subay, içeridekilerin dışarıya bir çıkış hareketi yapacaklarını sandığı için:

— “Dikkat!” Dedi.

Arkebüzçüler namlularını kapıya çevirerek hazır durdular. Lâkin kimse görünmediği için evin içine girmeye karar verildi. Merdiven çeşitli barikatlarla engellenmişti.

Bu işe gittikçe sinirlenen subay:

— “Muhasarayı yukarıda yapmak lâzım gelecek,” diye homurdandı.

Merdivendeki engelleri temizleyinceye kadar iki saat geçti. Yol açılınca bütün birlik, ihtiyatla yukarıya çıktı. Atından inmiş ve fakat yüzü hâlâ pelerinle örtülü olan süvari de peşlerinden gidiyordu. Subay, yukarıda bütün kapıların açık olduğunu kesinlikle gördü.

Pelerinli süvarinin sesi duyuldu:

— “Dikkat edin, bu tuzaktır.”

Bütün odalar, gereken ihtiyatla gözden geçirildi.

Birinci kat aranıp da hiçbir şey bulunamayınca evdekilerin tavan arasına çekilmiş olduklarına kanaat getirildi. Fakat birçok tereddütten ve münakaşadan sonra buraya da girildiği vakit, samandan başka bir şey bulunamadı. O sırada pelerinli süvari hiddetle haykırdı. Çünkü yandaki eve geçilen kapıyı görmüştü. Kapının kanadını bir tekmede kırdı:

— “Buradan kaçmışlar,” diye kükredi.

O sırada süvarinin pelerini omuzlarından düştü ve askerler, meşhur Mareşal de Damville’yi görerek hayretler içinde kaldılar. Subay:

— “Ne emir buyuruyorsunuz monsenyör?” Diye sordu.

Damville, dişlerini gıcırdatarak:

— “Şu evi de arayın,” dedi.

Ev arandı. Kimse bulunamadı.

Mareşal de Damville, Fossoyeurs sokağına çıktı. Hiddetinden sapsarı kesilmişti. Derhal atına atlayıp Louvre istikametine yöneldi. Saraya varınca hemen Kralın huzuruna çıkmak istediğini bildirdi.

Bu esnada kaçaklar da Montmorency konağına varıyorlardı. İki kadını rahatça yerleştirdikten sonra yeniden bir savaş meclisi kurdular. Mareşal, Par-dailan’lara:

— “Burada artık emniyettediriz.” Dedi. “Zannımca kimse, sizin buraya saklandığınızdan şüphe etmez.”

Şövalye başını eğdi:

— “Monsenyör,” dedi, “eğer sözüme inanırsanız kaçınız... Yalnız olsaydınız, bunu söylemezdim ama...”

Mareşal cevap verdi:

— “Haklısınız, Şövalye... Benim de niyetim, kızıyla annesini tehlikede bırakmamak. Hemen bu

akşam onlarla beraber Montmorency şatosuna hareket edeceğim. Oraya kadar siz de bizimle beraber gelirsiniz, umarım. Montmorency'de olursak kimse, hattâ Kral bile sizi orada arayamaz. Şatoyu ele geçirmek için bir ordu lâzımdır."

Böylece akşam, gece bastırırken Paris'ten çıkılması kararlaştırıldı.

Bu gün esnasında ihtiyar Pardaillan, Mareşalle unutulmaz bir konuşma yaptı. Şövalye, konaktaki odasına çekilmişti. Loïse de annesinin yanına çıkmıştı. İhtiyar Pardaillan, Mareşalle yalnız kaldı ve Loïse'nin de çıktığını görünce yüreğini kemiren meseleyi cesaretle açtı. Loïse'yi kasederek:

— "Güzel çocuk," dedi. "Onu tekrar bulduğunuza çok seviniyorsunuzdur herhâlde, monsienör?"

— "Evet, Şövalye. Târif edilmez derecede mesumdum..."

İhtiyar tilki bağırdı:

— "Acaba kendisine lâıyk bir koca bulunabilecek mi? Fakat böyle kusursuz bir güzelliğe yakışacak bir erkek bulunacağından şüphem var."

Mareşal sadece:

— "Böyle bir adam var," dedi.

İhtiyar asker titredi. «*Vay canına! Şövalye, pek de yanlış sezmiyormuş galiba...*» Diye düşündü...

Mareşal sözüne devam ederek:

— "Öyle garip bir adam tanıyorum ki cesaret ve zarafet bakımından eksiksizdir," dedi. "Hakkında bana anlattıklarına ve kendimin de görüp anladığıma göre İmparator Charlemagne zamanındaki kahramanlardan hiç farkı yok. Azizim Pardaillan, kızımı işte bu adama vereceğim. Başka kimse, böyle bir hazineye sahip olmaya lâıyk değildir."

— "Merakımı af buyurunuz Monsienör. Lâkin

portresini çizdiğiniz adam, o kadar hoşuma gitti ki, kendisini tanımaya can atıyorum. Acaba adını size sorsam, kabalık mı etmiş olurum?..”

— “Katiyen. Size ve oğlunuza o kadar çok şey borçluyum ki kederlerimi olduğu kadar sevinçlerimi de sizden saklayamam. Bu adamı göreceksiniz Şövalye, çünkü sizin de Loïse’nin düğününe geleceğinizi umarım.”

Pardaillan, bıyığını ısırarak:

— “Adı neydi?” Diye sordu.

Mareşal, gözlerini ihtiyar askere dikerek:

— “Kont de Margency!” Dedi.

Pardaillan sendeledi. Darbe, tam yüreğine rastlamıştı. Bir-iki kelime kekeledi ve şaşkın, bitkin bir hâlde Mareşalden af dileyerek oğlunun yanına koştu:

— “Mareşalle konuştum,” dedi.

— “Ya! Ne dediniz?”

— “Loïse’yi kime vermek istediğini sordum. Sıkı dur Şövalye. Kızgın demir, yarayı merhemden daha çabuk iyi eder. Sen bu kıza kavuşamayacaksın. Mareşal, kızını Kont de Margency adlı birine vermek istiyor.”

Şövalye, sararmadan sordu:

— “Ya! Peki, siz bu adamı tanıyor musunuz? Hem canım, ha tanımışsınız, ha tanımamışsınız!..”

Birkaç dakika konuşmadılar ve ihtiyar Pardaillan bu müddet boyunca kızgın kızgın odayı arşınladı.

Şövalye gelince, alaylı alaylı babasına bakıyordu. Nihayet ihtiyar asker:

— “Bu sükûnetine hayran kaldım,” dedi. “Sen böyle bir durumla karşılaşıyorsun da, kılın bile kıpırdamıyor.”

— “Peki ama baba, başka nasıl hareket edebili-

rim? Mareşal, kendisine yaptığım bir - iki ufak telef hizmet için bana şahane bir misafir muanıklığı yapıyor. Burada, nerede olduğumu biliyor musunuz?”

— “Sana tahsis edilmiş olan dairede...”

— “Elbette. Bu oda, baba, Başkomutanı ziyaret geldiği sırada Kral İkinci Henri'ye verilmiş olan odadır. O zamandan beri bu yatakta kimse yatmamıştır. Benim gibi o han senin, bu han benim, gezen ve birçok gecesini açıkta geçirmiş olan bir serseri için bu ne büyük bir şereftir, biliyor musunuz?..”

— “Âlâ, Şövalye... Şimdi buradan hemen gitmemiz lâzım.”

— “Hayır, baba...”

— “Hayır mı dedin? Seni burada kim tutuyor artık?”

— “Mareşal, Montmorency şatosuna kadar kendisiyle birlikte gitmemizi rica etti. Beraber gideceğiz, baba. O bir kere şatosunda emniyet içinde olsun, ondan sonra hâlâ benimle beraber bu dünyadan ötekine göçmek arzusundaysanız, yine belâlı bir serüvene atılır, kendimizi öldürtürüz.”

— “Şeytanlar başına üşüşsün!.. Mareşal, neden Kont de Margency'ye, kendisiyle birlikte Montmorency şatosuna kadar gitmesini teklif etmiyor da bu işi bizden istiyor?”

— “Herhâlde yolda Kontla da karşılaşacağız. Lâkin kendisi burada olsaydı bile, Loïse'yi emin bir yere koymak hakkını ona bırakmazdım. Kız, yalnız beni çağırdı. O dakikayı hiç unutmayacağım. Devinière meyhanesindeki gözcü yerimdeyim... Ha, bak iyi hatırıma geldi. Benim yine oradan geçip eski bir borcumu ödemem lâzım. Paranız var mı, baba?..”

— “Üç bin eküm var.”

— “Yok canım! Zenginsiniz öyleyse...”

— “Evet. Bu bana Mösyö de Damville'nin, bi-

raz da istemedenden verdiği son hediye. Ne diyordum, Landry Usta'ya borcunu mu ödeyeceksin?"

— "Hem ona, hem de Madam Huguette'ye."

— "İkisine de mi borcun var?"

— "Evet. Yalnız, Landry'ye para borçluyum. Huguette'ye de minnet borcum var. Birini ekülerle ödeyeceğim, ötekini de... Vallahi işte bu zor olacak. Ekü dediğin nihayet bir eküdür. Halbuki yürekten gelme bir söz, hazine değerindedir. Arayacağız, bulacağız. Ne diyordum? Ha Devinière'de pencereden dışarısını seyrediyordum. Birdenbire onun, Loïse'nin penceresi açıldı ve beni imdadına çağırdı. Beni! Düşün bir kere!.. Az kaldı adımı unutacaktım. Ömrümde onunla konuşmuş değildim. Oysa beni, sanki ağabeyisini, çocukluk arkadaşını, gençliğinin ilk aşkını çağırırmış gibi çağırdı. Beni çağırdı, yalnız beni çağırdı, başkasını değil... Mareşal istesin, istemesin, sonuna kadar Loïse'yi korumaya hakkım var. Bu el ve bu yürek onundur. Ancak herşey bittiği zaman el, iyi kötü kullandığı kılıcı bırakacak, yüreğin de çarpması sona erecek. İşte bu kadar..."

İhtiyar Şövalye söylendi:

— "İşte bu kadar!.. Ah, ne diye beni dinlemedin bilmem ki..."

— "Onda hatâ ettim, itiraf ederim. Ama baba, şimdi bunları konuşmanın sırası değil, şimdi Paris'ten gitmeyi düşünmeliyiz. Yalnız Mareşale muhafızlık etmek yetmez. Bir engel çıkarsa dövüşürüz, ama bu kadarı kâfi değil. Hem kuvvete, hem de hileye ihtiyacımız var. Damville, belâlı bir rakiptir. Üstelik, peşimize düşmüş, bir sürü köpek de var."

İhtiyar Pardaillon:

— "Benim birkaç delikanlı ahababım var, bu gece onların bize yardımı dokunabilir," dedi. "Onları bulmak için Truanderie civarında bir dolaşayım."

— “Öyleyse git, baba... Git, ama, ihtiyatlı ol...”

İhtiyar Şövalye oğluna bir kere daha baktıktan sonra başı önüne eğik, uzaklaştı.

Şövalye, kılıcını çıkardı, odada biraz dolaştı, sonra konakta İkinci Henri'nin üstüne oturmuş olmasından ötürü kral koltuğu denilen geniş bir koltuğu oturdu.

Şövalyenin babasına rol yaptığını ve ıstırapından ilgisizce bahsederek, acı tebessümler altında acısını sakladığını sanmamalıyız. Şövalye samimiydi ve rol yapmamıştı. İşleri ve olayları olduğu gibi kabul etmeye alışmıştı.

Temiz yürekliydi. Yabancıların bile ıstırap çektiklerini görse kalbi burkulurdu. Geçtiği yollarda göz yaşlarını dindirmek için efsanevî hazinelere sahip olmayı tahayyül ederdi. Zengin olmadığı için mazlumları sevip zalimleri ezerek dünyayı gezmeyi kuruyordu. Kendi kendini hiç takdir etmemişti. Fakat kendisinin eşsiz ve beğenilmeye lâyık olduğunu da belli belirsiz seziyordu. Bunun neticesi olarak da bazan kafasına ihtirashı hayaller doluyordu. Şahane ve şanlı bir alın yazısına sahip olabilmek ihtirası...

Onun, Kralın karşısında bile sâkin rahat, her zamanki alaycı hâliyle sanki arkadaşının karşısındaymış gibi durduğunu gördük. Halbuki içinden de, majeste kral karşısında titremediğinden dolayı korkmuştu.

Şimdi de yalnız kalınca, tavrını değiştirmek lüzumunu hissetmedi. Sadece babasına, artık kendisi için ölümden başka bir çare kalmadığını söylemişti. Çünkü kalbindeki aşkı söküp atamayacağına inanıyordu. Eğer ihtiyaç duysaydı, aynı sadelikle hıçkıra hıçkıra ağlardı.

İşte, şaşırtılması o kadar güç bir kadın olan Catherine de Medicis'i hayrette bırakan Jeanne d'Al-

bret'in hayranlığını çeken, Dük d'Anjou'yu kahkahasıyla tokatlayan, Fransa Kralı ile alay etmiş olan, Mareşal Damville'yi her sahada mağlûp etmiş bulunan ve nihayet Mareşal de Montmorency tarafından, şahane bir misafir gibi ağırlanan kahraman; böyle bir delikanlıydı.

Parasızdı. Öyle ki babasının aşırıldığı üç bin ekü olmasaydı, bu konaktan çıktığı gün meteliksiz kalacaktı. Fakat para meselesi, onu üzmedi. Çünkü altının, bir insanın saygı elde etmesinden daha kolay elde edildiğine inanırdı.

Samimî, saf, alaycı, merhametli, kalbi her türlü heyecana açık, Samson kadar kuvvetli, Guise kâda zarıftı ve hayat yolunda, bir şan ve şöhret yolunda yürüdüğüünün farkına varmadan ilerliyordu.

Yalnız kalınca, Mareşale lânet okumadı ve işlerin, olması gerektiği şekilde olduğunu düşündü. Çünkü zamanının — daha doğrusu her zamanın — anlayışına göre bir serseri, hudutsuz zenginliklerin mirascısı olan bir kızı alamazdı.

Loïse için de hiçbir kötü şey düşünmedi ve sonsuz bir saflıkla mırıldandı:

«Zavallı kıza yazık olacak. Dünyada kimse onu, benim sevdiğim kadar sevemez. Zavallı Loïse...»

Ve birkaç saniye düşündükten sonra kendi kendine:

«Sanırım ki benim şimdi çektiğim azaptan daha fazla azaba katlanılamaz,» dedi. «Eğer bu, bir hafta sürerse deliririm. Allahtan ki herşey düzelecek. Bu gece Montmorency Şatosunda oluruz. Yarın tekrar Paris'e dönerim. Ondan sonra da... Dur bakalım, önümüzde kaç kişi var? Damville; kılıcı okkalıdır. Sonra babamın söylediği d'Aspremont var. Üç muhafızla o Maurevert de var. Altı kişi oluyor. Al-

tısını birden aynı zamanda düelloya kışkırtırım. Eğer altısı bir olup da beni öldüremezlerse, şaşarım doğrusu... Âlâ, âlâ... Muhteşem bir cenaze alayım olacak..."

Bu sırada dizlerine, sıcak bir baş kondu. Gözlerini eğince kendisine yanaşarak başını rahatça dizlerine yerleştiren ve iri, müşfik, derin, içlerinden insanlık taşan elâ gözleriyle kendisine bakan Pipeau'yu gördü. Neşe ile güldü:

— "Sen mi geldin?"

Pipeau, sevinçli sevinçli bir - iki havladı. Şövalye, elini köpeğin başına koyarak söylendi:

— "Demek birbirimizden ayrılacağız, Pipeau... Buna çok canım sıkılıyor. Çünkü sana çok şey borçluyum, bilir misin? Senin sâyende Bastille zindanından çıktım. Sonra aç olduğum bir gün, senin yiyeceğini paylaşmıştık, hatırlıyor musun?... Sonra her zaman neşeliydin ve iyi bir arkadaştın. Bensiz ne yapacaksın?.. Çünkü ben artık bir daha gelmemek üzere gideceğim ve o gittiğim yere de seni götüremem, Pipeau. Gidiyorum. Pipeau, çünkü artık canım sıkılıyor. Anlarsın ya. Sana uzun boylu anlatmaya ne lüzümü var..."

Köpek dikkat kesilerek dinlemişti ve efendisinin sözleri bitmiş olduğu hâlde Şövalyenin içinden söylediklerini de dinlemeye devam etmiş olacak ki boğuk bir inilti salıverdi.

Tam bu sırada kapıyı aralayan ihtiyar Pardaillan:

— "Pipeau!" Diye seslendi.

Köpek, soran gözlerle Şövalyeye baktı. Delikanlı:

— "Git," dedi.

İhtiyar Pardaillan; oğluna:

— "Ben şimdi Devinière'ye gidiyorum. Landry Usta'ya borcum var, demiyor muydun?" Diye sordu.

— "Öyleyse ben de geleyim, baba..."

— “Hayır, öyle şey olmaz. Hücuma uğrarsam köpek bana yeter. Üstelik, haberciliğimi de yapar. Ama sen sakın buradan kımıldama.”

Şövalye razı oldu ve ihtiyar Pardaillan, peşinde köpek olduğu hâlde, aklına koyduğu keşif işini yalnız başına yapmaktan memnun bir hâlde uzaklaştı. Çünkü ihtiyar Pardaillan Devinière’ye gidip oğlunun borçlarını ödemek bahanesiyle konağın göz hapsinde bulunup bulunmadığını, kendisinin peşine kimse-
nin düşüp düşmeyeceğini, kısaca Şövalyenin burada emniyette olup olmadığını anlamak istiyordu. Kendi kendine:

«Bir kere Montmorency’ye varalım da, bakalım ben de ona dünyanın bütün Loïse’lerini ve ölmek arzusunu unutturur muyum, unutturamaz mıyım?» Diye düşünüyordu. *«Amma da hâl çaresi buldu be... Ben onun yaşında olsaydım, kızı kaçırtıverirdim, olur biterdi. Dünya kötüleşiyor vesselâm. Sonra dur bakalım, bulduğum hile, işleri yoluna koymayacak mı? Bu, eski bir savaş oyunudur. Benim dağarcıkta daha böyle bir sürü hile var.»*

Sonra köpeğine seslendi:

— “Haydi Pipeau, sıçra efendinin üstünden.»

Pardaillan kolunu uzattı ve Pipeau, boğuk bir havlayışla kolun üstünden atladı.

Acaba, ihtiyar şövalye, hangi hilelerden, hangi oyunlardan bahsediyordu? Bunu, birazdan okuyucularımıza anlatacağız. Şimdilik, ihtiyar askerle birlikte ortalığı kolağan edelim. Pardaillan, civardaki bütün sokakları dolaştı ve her tarafın sessiz olduğunu, şüphelenilecek hiçbir şey bulunmadığını görünce Seine nehrini geçmek için sal iskelesine kadar indi.

Sonra Saint - Denis sokağına uzanarak Devinière’ye geldi ve ilk fırsatta Catho’nun meyhanesine kadar uzanmayı kararlaştırdı.

Landry Usta, Pardaillan'ın gelişini korku ve ümitle karışık bir hayretle görerek:

«*Acaba bu sefer paraları alabilir miyim?*» Diye ümitlendi.

Pardaillan:

— “Landry Usta,” dedi, “hem kendi borçlarımı, hem de oğlumunkileri vermeye geldim. Çünkü Paris’i, galiba uzun bir zaman için bırakıyoruz.”

Landry üzölmüş gibi bir tavır takınmaya çalışarak bağırdı:

— “Vah vah, Şövalye! Çok yazık, çok yazık!”

— “Eeyy, ne olsun istiyordunuz, azizim Grégoire? Artık yükümüzü tuttuk, işten el çekiyoruz.”

Hancının gözleri, faltaşı gibi açıldı. Pardaillan devam etti:

— “Ama, Madam Huguette’yi göremiyorum. Oğlumun tarafından kendisine diyeceklerim vardı da..”

— “Karım neredeyse gelir. Lâkin Şövalye son bir defa soframızda bulunmak şerefinden beni mahrum etmezler sanırım... Mademki artık Paris’ten gideceklerinden katiyen emin bulunuyorlar...”

— “Memnuniyetle aziz dostum... Hem ben yemek yerken, siz de hesabı yaparsınız.”

Landry, içindeki sevince gömülü bir hâlde:

— “Aman Şövalyem, o kadar acelesi yok,” dedi.

— “Yook... Borcumu ödemezsem, içim rahat gidemem... Sizö bir metelik bile zararım dokunmama-
lı.”

— “Mademki öyle Şövalyem, hesabınızın hazır olduğunu itiraf edeyim.”

— “Ya?! Maşallah...”

— “Hesabı hazırlamamı bana siz emretmişsiniz. Hattâ iki defa da bu bahse değmeyecek kadar ufak

parayı vermek üzereydiniz. Ama her seferinde birtakım üzülmeye değer hâdiseler yüzünden parayı ödememiz nasip olmadı.”

Pardaillan kahkahayı bastı. Hancı da bu gülüşe katılmaktan geri kalmadı. Öte yandan da:

«*Aman! Bana para getirmiş. Hiç canını sıkmaya gelmez.*» Diye düşünüyordu.

Bir yandan küçük bir masaya sofra kurulurken, öte taraftan da Pipeau, her zamanki alışkanlığıyla, dünya nimetlerine karşı son derecede ilgisiz ve açgözlülüğünü tanımayanlara güven veren tavırla yine mutfığa giriyordu.

Pardaillan sofraya oturdu ve içinde pek keyifli anlar geçirdiği bu han lokantasını hüzünle seyretti.

Landry'nin, bembeyaz sofranın üstüne yerleştirdiği muhteşem şişeleri görünce ihtiyar Şövalye hancının gözünde önemli bir kimse haline geldiğini anladı. Kendi kendine:

«*Hımm,*» diye mırıldandı. «*Şu para iyi şeydir ves-selâm. Bende var zannetiği para ile şu adamcağızın saygısını ve hayranlığını satın alıyorum. Acaba sahidenden zengin olsaydım ne olacaktı? Evet, evet, Şövalye ile ben, eğer ölmezsek, hemen bol para kazanmanın bir çaresine bakmalıyız.*»

Bu sırada Huguette salona girmişti. İhtiyar Pardaillan; kadına:

— “Dişler arasında ktırdayan körpe kırmızı turplar gibi taze, pembe ve gevreksiniz,” dedi.

Huguette, bu benzetmedeki garipliğe şaşmaksızın gülümsedi ve içini çekti. Landry akik bir çağlayan gibi akan şarabı kadehine boşaltırken Huguette de bir av hayvanı kızartmasından bir dilim keserek tabağına koydu ve:

— “Galiba artık bizleri bırakıyormuşsunuz?” Diye söylendi.

Pardaillan, iskemlesinin arkalıgına dayanarak:

«Harikulâde bir tablo. Sağımda iyi yürekli Landry, nefis şarabı dolduruyor; solumda dilber Huguette çıplak ve pembe beyaz kollarıyla duruyor; önümde de şu hamur işiyle göze Huguette'nin bakışlarından daha tatlı gelen et kızartması var... Karşıda da ocağı alev alev yanan şu güzel mutfak... Ah, neden her gün böyle değil. Bir de Şövalye, beni ölüme davet ediyor. Allah kahretsin!» Diye düşündü.

Ve samimî bir heyecanla; evsiz, barksız, ateşsiz, önüne gelen handa mola veren eski bir serüvenci heyecanıla:

— “Evet sevgili Huguette, biz... Biz şeye... meçhul ülkelere gidiyoruz,” dedi. “Ve gitmeden önce, oğlumla ben, burada görülecek eski bir hesabımız bulunduğunu hatırladık...”

Landry sözde utandı:

— “Bilseniz bu sözleriniz bana ne dokunuyor, Şövalye?” Dedi.

Sonra da ilâve etti:

— “Hemen hesabı getireyim bâri...”

İhtiyar Pardaillan, o zaman kadına döndü:

— “Sevgili Huguette, sanırım Şövalyenin buraya gelip borcunu şahsen ödemesine pek imkân yok. Gerçi Devinière'ye uğrayacağını söylemişti, ama...”

Huguette, aceleyle:

— “Şövalyenin bana hiçbir borcu yoktur,” dedi.

— “Kim demiş yoktur diye, kahrolası şeytan! Hem öylesine bir var ki, kendi ağziyle söylediklerini söyleyeyim de bakın görün. «Dilber Huguette'ye gelince,» dedi, «ona paraca borcum yok, fakat bana gösterdiği dostluğa karşılık kendisine iki güzel öpücük borçluyum. Kendisine ayrıca ne olursa olsun onu unutmayaçağımı ve hâtıralarımın en tatlı, en

iyileri arasında daima ona da yer ayıracağımı söylemek isterim...»

Hancının karısı, sevincinden kızarak:

— “Bunları Şövalye mi söyledi?” Diye haykırdı.

— “Vallahi söyledi. Ve sanırım, aklından geçenlerin de ancak yarısını söyledi. Onun için ben de bana verilmiş olan bu vazifeyi yapmak, hem de can ve gönülden yapmak isterim...”

Bunun üzerine ihtiyar ayağa kalkarak Huguette’yi iki yanağından öptü. Sonra da yerine oturarak kadehini kaldırdı ve:

— “*Sıhhatinize içiyorum, dilber Huguette!*» Dedikten sonra serseri usûlünce bir yudumda boşalttı. O zaman hancının karısı gayet hülyalı bir edâ ile:

— “Şövalyenin beni böyle düşünmüş olmasını hiç unutmayacağım. Bunu kendisine söyleyiniz, rica ederim ve şimdi ben de ona şükranımı bir sözle belirtmek isterim...”

— “Söyleyin cicim.”

Huguette içini çekerek:

— “Öyleyse kendisine söyleyiniz ki, o da seviyor,” dedi.

Pardaillan hayret içinde sordu:

— “Kimmiş bu seven?..”

— “Şövalyenin sevdiği... O güzel Matmazel... Loïse.”

İhtiyar asker, yerinden sıçradı. Huguette devam etti:

— “Evet, Loïse de onu seviyor, eminim ki seviyor. Zavallı delikanlıyı o kadar kederli görmüştüm ki...”

— “Ah sevgili Huguette, meğer siz bir melekmişsiniz.”

— “Kendisini o kadar üzgün görmüştüm ki... Söylediklerimi ona tekrarlayın, Loïse’yle evlendiği vakit saadetini kendisine benim haber verdiğimi unutmasın.”

— “Vay canına!.. Demek onun saadeti için de uğraştınız, öyle mi, Huguette? Demek iş böyle, ha? Gördünüz mü, mesele ne kadar değişti şimdi.. Tanrıya şükürler olsun... Gelin de sizi bir daha öpeyim.”

Bu yeni öpücüklerden sonra ihtiyar Pardaillan yemeğine hudutsuz bir keyif içinde devam etti ve Landry Usta’nın şarabının da yardımıyla Loïse’yle oğlunun düğününde bulunuşunun hayalini bile kurmaya başladı. Neşeyle mırıldanarak:

— “Ha,” dedi, “bu iş bana Truanderie tarafına giderek bir-iki ahbap çağırmam lâzım geldiğini de hatırlatıyor. Mademki artık benim de umduğum gibi sevildiğimizden eminiz, Paris’ten sapasağlam çıkmamız lâzım.”

Herşeyin bir sonu vardır; hattâ lezzetli yemeklerin bile...

Pardaillan’ın yemeği de bu kuralın dışında olmadığı için son şarap şişesi de son damlasına kadar bittiği zaman ihtiyar serseri, ağzında bir savaş şarkısı mırıldanarak kılıcını kuşandı. Elini, Gilles Usta’nın kasasından aşırıldığı üç bin ekünün bulunduğu meşin kemere attı ve hesap pusulası elinde, koşan Landry Usta’ya seslendi. Hancı, keyifli ve çevik, seğirtti. Masaya varınca kâğıdını açtı. Bu kâğıt, bir arşın boyundaydı ve hancı sanki bu korkutucu uzunluğu affettirmek istermiş gibi acele söylenmeye başladı:

— “Ne yaparsınız, efendim, biraz uzunca oldu ama... Hem de anlaşılmamız gereğince olağanüstü masrafları da hesaba katmadım.”

Pardaillan:

— “Hepsini yazaydınız, azizim Landry,” dedi.

Landry yerlere kadar eğilerek, mütevazı bir sadelik içinde, fakat epey endişeli bir tavırla:

— “O hâlde hepsi birlikte tam üç bin ekü eder,” dedi.

İhtiyar asker bu silleyi, sarsılmadan yedi ve meşin kemerini açmaya koyuldu. Landry’nin yüzü o kadar kızardı ki ateşe döndü. Bir nefes halinde:

— “Allaha şükür, nihayet bu da ödeniyor,” diye mırıldandı.

Tam bu sırada hiddetli bir ses duyuldu:

— “İşte, işte, burada!..”

Aynı anda salona giren üç adam kılıçlarını çekerek Pardaillan’ın üstüne atıldılar. Han, bir anda bağırtılarla doldu. Pardaillan’ın, meşin kemeri tutan elinin kılıcına inmesiyle kılıcın kınından fırlaması bir oldu. Landry’nin tebessümü bir dehşet ve ıstırap ifadesiyle nihayetlendi ve adamcağız ağzı açık, gözleri yusuvarlak, arşınlık kâğıdı elinde, put gibi kalakaldı.

Pardaillan bir tekmede masayı devirmiş, sofrta kırımları yeri boylamıştı.

Huguette, mutfığa kaçmıştı. Üç adam kuduz gibi Pardaillan’a hücum üstüne hücum ediyorlardı. Birisi:

* — “Bu sefer kefalet mefalet yok! Ama, kimbilir belki de hancı kadın kefil olur,” diye alay ediyordu.

Bu birinci, Maugiron’du. Onun yanında Quélus vardı. Hiç ses çıkarmadan soğuk bir hiddetle habire kılıç savuran üçüncüsü de Maurevert’di.

Üçü de, Devinière’nin uzun bir zaman Pardaillan’ların karargâhı olduğunu bilerek, belki buradadırlar ümidiyle hana girmişlerdi. Zaten asıl aradıkları da Şövalye idi. Çünkü her birinin bir kılıçla bir söz yarısından ötürü ona hınçları vardı.

Şövalyeyi bulamayıp da babasını görünce, çabucak birbirlerine bakışmış ve hemen kılıçlarını çekip saldırmışlardı.

Pardaillan gerileyordu. Ne yazık ki üç düşmanı bu sefer kendisiyle sokak kapısı arasında yer almışlardı. İhtiyar, gittikçe salonun kapısı açık dip duvarına doğru gidiyordu. Bu kapıyı geçince, romanımızın başında Pléiade şairlerinin ziyafet verdiklerini gördüğümüz salona girdi.

Bu odayı da geçti ve nihayet içerisinde, bir tekenin garip bir törenle kurban edildiği son odaya girdi.

Maurevert, dişleri arasından:

— “Bu sefer kıstırdık,” dedi.

Pardaillan da düşündü:

«Vah, vah! Demek ki Şövalye ile birlikte ölmemiz kaderde yazılı değilmiş.»

Ve çevresine ümitsiz bir bakışla baktı. Bu sırada bir kapının açıldığını gördü. Hiç tereddüt etmeden kendisini, sezinlediği karanlık aralığa attı. Burası bir tarafında mahzenin kapısının bulunduğu; öte yanında da sokağa götüren **uzun** koridora açılan bir kapının yer aldığı loş oda idi.

Üç düşmanı da Pardaillan'ın peşinden bu dar odaya atılmak istediler. Lâkin kapı burunlarına kapanıverince, o zaman moda olan ne kadar küfür varsa hepsini ağız dolusu haykırarak kılıçlarının kabzalarıyla kapıyı dövmeye koyuldular...

Kapıyı kapayan, ihtiyar Pardaillan değil, Huguette'ydi. İşin sarpa sardığını görünce hemen sokağa fırlamış, oradan koridora ve bu loş odaya gelerek Pardaillan'ı içeri almasıyla kapıyı kapaması bir olmuştu. Pardaillan, Huguette'yi görünce:

— “Bunu siz mi yaptınız?” Diye sordu.

Dilber hancı kadın, koridoru göstererek:

— “Çabuk kaçın,” dedi.

İhtiyar şövalye:

— “Size teşekkür etmeden, asla!” Dedi.

Ve dışarıda bir sürü insan bağırıp çağırırlarken Pardaillan, Huguette’yi belinden yakaladığı gibi iki yanağından öptü:

— “Bu benim için! Bu da Şövalye için!”

Süratle koridora atıldı ve bir saniye sonra da Saint - Denis sokağı boyunca hızlı hızlı ilerliyordu.

Maurevert kilidi kırmak için bir çekiç bulmaya giderken, Maugiron’la Quélus:

— “Bu sefer elimizden kaçamayacaksınız,” diye bağırıyorlardı.

Maurevert, ziyafet salonunda Huguette’yle karşılaştı:

— “Çabuk bize bir çekiç,” dedi.

Huguette:

— “Ne lüzumu var?” Dedi. “Ben şimdi kapıyı anahtarla açarım.”

— “Mükâfatınızı görürsünüz.”

Kapı açılınca üç silâhşor koridoru gördüler ve ihtiyar tilkinin kaçmış olduğunu anladılar.

Maurevert:

— “İnin iki kapısı varmış,” dedi.

Üçü birden sokağa fırladı, ama geç kalmışlardı. Pardaillan çoktan Truanderie tarafına doğru uzaklaşmış, Mareşalin hareketinde kendilerine muhafızlık etmeye yarayacak arkadaşlar bulmaya gitmişti.

Pardaillan sokağa çıkınca Pipeau ile buluşmuştu. Köpek, alışkanlıklarına bağlı bir hayvan hâliyle Devinière’nin masalarının birinden aşırıldığı bir sucuğu ağzında tutuyordu.

Muhafızlar gittikten sonra Huguette mutfağa gir-

di ve hiddetinden morarmış kocasını orada buldu.

Landry:

— “Allah kahretsin!” Diyordu. “Artık Pardaillan bana para vermeyi aklına bile getiremeyecektir.”

Huguette gülümseyerek:

— “Neden?” Diye sordu. “Ödemesi lâzım. Böyle bir alacaktan vazgeçecek kadar zengin değiliz.”

Landry’nin hâlâ elinde tuttuğu upuzun kâğıdı gösteriyordu. Hancı:

— “Lânet olsun!” Dedi. “Ne zaman buraya borcunu ödemeye gelse zavallı lokantamda kan gövdeyi götürüyor ve kırılmadık çanak çömlek kalmıyor.”

— “Sen pusulaya geçir... Nene lâzım...”

— “Haklısın, karıcığım.”

Ve Landry Usta, içini çekerek mırıldandı: «*Ne yapalım. Bu sefer de kısmet değilmiş.*»

Bir masaya oturdu, karısına hokka kalem getirmesini söyledi ve meşhur hesap listesine aşağıdaki ilâveleri yaptı:

«*Tam ve mükemmel bir öğle yemeği: İki ekü, beş santim. Bir şişe eski Bordeaux şarabı: Üç ekü. Yarımşar şişelik iki Saumur şarabı: İki ekü. Kırılan çanak çömlek: Yirmi ekü. Şövalye Pardaillan’ın köpeği tarafından çalınan bir sucuk: Onbeş santim ve dört metelik...*»

Kocasının omuzunun üstünden yazılanları okumuş olan Huguette:

— “Bana ver de kaldırıp kilitleyeyim,” dedi.

Landry, kâğıdı karısına verdi ve canı sıkkın bir hâlde mutfığa gitti. Huguette’ye gelince, kocasının yaptığı toplamın altına şöyle bir ilâve yaptı:

«*Mösyö de Pardaillan’dan, biri kendi ve diğeri de*

oğlu Mösyö Şövalye namlarına. binbeşeryüz ekülük iki adet öpücük alınmıştır.”

Ve pusulayı yatak odasındaki dolaba kapattı.

Saat akşamın altısına kadar başka hiçbir kötü olayla karşılaşmayan Pardaillan, Montmorency konağına dönmüştü. Truanderie’de epey bir zaman kalmış, orada pek bol rastlanan ipten kazıktan kurtulmuşlarla uzun konuşmalar yapmıştı. Pardaillan, ahbabın yükseğini, aşağısını aramaz, mareşallerle de, haydutlarla da konuşurdu.

Eve döndüğü zaman bıyık altından gülüyor ve mırıldanıyordu:

«Bakalım ustalıkla hazırladığım karşılaşma, nasıl oldu?»

Pardaillan, acaba hangi karşılaşmadan bahsediyordu? Okuyucularımız, ihtiyar askerin, oğluna önce Truanderie’ye gideceğini söylediği hâlde sonradan Pipeau’yu almak için tekrar oğlunun odasına girip Devinière’ye gitmekten bahsettiğini hatırlamışlardır.

İhtiyar Pardaillan, Truanderie’ye gideceğini söyleyerek oğlunun odasından çıktığı vakit, konağın içinde gezinmeye koyulmuş ve nihayet Loïse’ye rastlamıştı. Genç kızı görünce de hemen, damdan düşercesine dedi ki:

— “Sizi arıyordum. Size Allahaismarladık diyecektim de...”

Genç kız, benzi atınmış bir hâlde âdeta haykırdı:

— “Allahaismarladık mı diyecektiniz?”

— “Ya! Oğlumla beraber gidiyoruz da...”

Böyle söyledikten sonra oğlunun şifa bulmaz gibi görünen bir hastalığa tutulmuş olduğunu, bir hayli ağız kalabalığıyla anlattı. İhtiyar tilki, bir yandan da Şövalyenin odasına doğru yürüyordu. Loïse de hiç farkında olmadan ve bu ânî gidişten müteessir, kal-

bi büyük bir kederle dolu, peşinden yürüyordu. Par-
daillan, oğlunun odasına varınca yavaşça kapıyı açtı.
O zaman Loïse, genç Şövalyenin Pipeau'ya verdiği
söylevi duydu.

İşte ihtiyar asker, o zaman Pipeau'yu çağırarak ka-
pıyı aralık ve bu kapının önünde de genç kızı tama-
men şaşalamış bir hâlde bırakıverdi. Bu sırada genç
kızın içinde ne oluyor, hangi duygular kaynaşıyor-
du? Bilemeyiz. Loïse soru dolu gözlerle odaya girdi
ve fena hâlde şaşırان Şövalyeye sordu:

— “Gitmek istiyormuşsunuz, öyle mi? Neden?”

Şövalye, genç kızınkinden daha titrek bir sesle mı-
rıldandı:

— “Benim gideceğimi size kim söyledi, matma-
zel?”

— “Evvelâ babanız, sonra da siz...”

— “Ben mi?..”

— “Siz ya... Demin gitmek istediğinizi söylüyor-
dunuz. Sözlerinizi istemeyerek dinlediğim için beni
affedin, Şövalye. Az önce gideceğinizi, bir daha gel-
meyeceğinizi ve gideceğiniz yere köpeğinizi götürme-
yeceğinizi söylüyordunuz. Hem de canınız sıkıldığı
için gidecekmişsiniz... Rica ederim söyleyin Şöval-
ye gidip de bir daha gelmeyeceğiniz bu memleket
neresi?”

— “Matmazel...”

— “Pipeau'yu götüremeyeceğiniz bu yer neresi?”

— “Rica ederim...”

— “Canınız neden sıkılıyor?”

Genç kız, rüyadaymış gibi kendi cesaretine ken-
disi de şaşmış bir hâlde ve gözlerinden yaşlar süzü-
lerek konuşuyordu. Şövalye, kıza, derin bir acıyla
kendinden geçmiş bir hâlde bakıyordu. Başı alevle-
niyor, düşünceleri bir kovandaki arılar gibi uğuldu-

yordu. Bu an, tehlikeli, fakat aynı zamanda zevkliydi. Ne dediğinin pek farkında olmadan kekeledi:

— “Canım sıkılıyor demem, şu demek ki... Yâni...”

Genç kız zaptolunmaz bir kalb taşkınlığı ile:

— “Yoksa burada, babamın yanında olduğunuza mı sıkılıyorsunuz?” Dedi. “Babamın yanında... Nasıl demeli? Babamın yanında...”

Ve gayet zayıf bir sesle ilâve etti:

— “Benim yanımda...”

Şövalye gözlerini kapadı, ellerini kavuşturdu ve ateşli bir sesle:

— “Burası... Ah, bilseniz burası... Burası cennettir!..” Dedi.

Genç kız hafifçe haykırdı. Sonra ancak bazı durumlarda genç kızların yüreklerinde alevini yakan hakikat ışığı da kendi kalbinde belirmiş olacak ki, renksiz, bir zambak kadar beyazlaşmış bir hâlde söylendi:

— “Siz gitmek değil, ölmek istiyordunuz...”

— “Evet...”

— “Neden?..”

— “Çünkü sizi seviyorum!”

— “Beni mi seviyorsunuz?”

— “Evet...”

— “Ve ölmek istiyorsunuz, öyle mi?”

— “Evet...”

— “Beni de mi öldürmek istiyorsunuz, Şövalye?”

Bu sorular ve cevaplar, çabuk, nefes nefese, ateşli bir surette ve hafif bir sesle söylenmişti. Hülya, on-

ları öyle bir kavramıştı ki neler konuştuklarının farkında değillerdi. Bütün varlıklarıyla taş kesilmişlerdi. Hareketsiz hallerinden, put gibi duruşlarından, renksiz yüzlerinden, esrarengiz bir hava yayılıyor ve ikisi de bu aşk havası içinde yüzüyorlardı.

Aralarında duygularını saklamak söz konusu olamazdı. En serbest kız bile bu kadar sâkin bir surette aşkını söyleyemez ve en tecrübeli Don Juan dahi bu derece açık konuşamazdı.

Şövalye ile ömründe ikinci veya üçüncü defa konuşan Loïse, birdenbire aşkını itiraf etti. Bu aşkı saklamak veya bundan utanmak, aklına bile gelmedi. Eğer Şövalye, kendisini elinden tutup da götürseydi, şüphesiz onu takip edecekti. Dudaklarından dökülen bir inilti, düşüncelerinin tam ve kesin ifadesiydi: Eğer Şövalye ölürse, o da ölürdü. Bu açıktı. Bundan başka bir şey olmasına imkân yoktu. Aşk bu muydu? Bilmiyor ve öğrenmek de istemiyordu.

Bildiği bir tek şey vardı: Hayatı, birdenbire Şövalyenin hayatına karışmıştı ve ruhu, bu erkeğin ruhunu içine almıştı. Şövalye, onun beklediği erkekti. Şövalye ona bir gençlik, zafer ve aşk tanrısı olarak görünüyordu. Montmorency konağında buluşmuş olmaları, genç kıza çok tabii geliyordu. Bunun aksini düşünmek bile imkânsızdı ve şimdi o giderse Loïse de giderdi. O ölürse Loïse de ölürdü.

Artık dünyada onları ayıracak hiçbir kuvvet yoktu.

*

Loïse:

— “Beni de mi öldürmek istiyorsunuz, Şövalye?”
Dedi

Aynı anda da gök kadar berrak, mavi gözleri Şövalye de Pardaillan'ın gözlerine dikildi. Delikanlı

sendeledi. Bütün vücuduna,, garip bir titreme yayıldı. Bir an Mareşal de Montmorency'nin bu genç kıızı, bir yabancıya, Kont de Margency'ye vermek istediğini unuttu ve taşkın, şaşırılmış bir hâlde:

— “*Rüya görüyorum galiba...*” Diye mırıldandı.

Genç kızın karşısında, ellerini kavuşturmuş, tapar gibi duruyordu. Loïse yavaş yavaş gözlerini yere indirdi, yüzünü bir zambak beyazlığı kaplamıştı. Loïse'ye:

— “Siz ölürseniz, ben de ölürüm. Çünkü sizi seviyorum.” Dedi.

Birbirlerine çok yakındılar. Fakat elleri ellerine değmiyordu. Delikanlının içinde, elini tutar tutmaz, bu meleğin buhar olup uçacağı korkusu vardı. Şövalye, en büyük aşklarda rastlanan sade bir ifadeyle:

— “Loïse,” diye mırıldandı. “Mademki beni seviyorsunuz, o hâlde ben de yaşayacağım... Beni sevebileceğinizi düşünmek bile bana çılgınlık gibi geliyordu. Bakışlarınızın bana çevrildiğini hayâl etmek bile benim için imkânsızdı. Halbuki bütün bu olmaz şeyler olmuş bulunuyor, Loïse, mesut mu, yoksa bedbaht mıyım, bilmiyorum... Fakat bir şey biliyorum Loïse, hayatımın boşluğunu giderdiniz... Titriyorum, aklım yerinden oynayacak gibi... Beni seviyormuşsunuz... Denek ki bu hayâl, nihayet hakikat oldu...”

— “Evet, sizi seviyorum!”

— “Ama, zaten biliyordum. Herşey bana, dünyaya sizin, yalnız sizin için geldiğimi söylüyordu... Beni sevmemezlik edemeyeceğinizi hissediyordum, kalbim size o kadar yakındı. Sizin beni sevmemeniz, bana o kadar karanlık geliyordu ki, güneş bile bu karanlıkta sönüyordu.”

Birden sustu. Soluk dudaklarına mânasız kelime-

ler geliyordu. O coşkunlukla kendinden geçmişi gi-
biydi. O sırada ikisi birden, konuşulacak bütün söz-
lerin boş olduğunu anladılar.

Loïse, gözleri Şövalyenin gözlerinde, yavaş yavaş
kapıya doğru geriledi ve Şövalyeyi, olduğu yerde,
yıldırımla vurulmuş gibi bırakarak âdeta buhar
olup uçtu, gitti.

O zaman görünüşte gayet soğukkanlı, fakat aslın-
da son derece ateşli olan bu delikanlıda, yaşadığı
olayın uyandırdığı tepki de şiddetli oldu. İçini, gö-
rülmedik, sonsuz bir neşe kapladı ve kendisini dim-
dik, canlı bir hâle getirdi. Eli kılıcının kabzasında
pencereye yanaşarak parıldayan gözlerini Paris'e çe-
virdi ve ve içinden, sessiz bir feryat hâlinde, şu dü-
şünceler yükseldi:

«Şimdi ben dünyanın hâkimiyim. Kral Charles,
Montmorency, Damville, bütün kudretliler ve şan-
lılar, artık benim de kudretim ve şanım sizinkilerle
denktir. Şimdi beni öldürecek çeliği, şimdi beni
durduracak orduyu görmek isterim. Paris yansa,
dünya yıkılsa, onbin asker hançerini bağrıma daya-
sa bile vız gelir bana!.. Ah, Loïse, Loïse!»

Ve boylu boyunca halının üstüne serildi. Bayıl-
mıştı.

İhtiyar Pardaillan saat altıya doğru Montmorency
konağına gelince, oğlunu savaş için tepeden tırnağa
silâhlanmış bir hâlde, Mareşal Montmorency ile ko-
nuşurken buldu. Avluda, her tarafı körüklerle sım-
sıkı kapanabilen ağır arabalardan biri bekliyordu.
İhtiyar asker, her zamanki gibi sessiz ve soğukkan-
lı gözüken Şövalyeyi gözden geçirdi. Kendi kendi-
ne:

— “Hayır,” diye düşündü. “Hiçbir şey olmamı-

şa benziyor. Allahtan ki şu cici Huguetten'den aldığım hayırlı haberler var.”

Ve oğlunu bir kenara çekerek yirmi kadar serserinin konak civarında beklediklerini ve Mareşale sezdirmeden kendisini yolda koruyacaklarını, bildirdi.

Az sonra da Mareşal, hareket işaretini verdi. Casusları ve zaptiyeleri şaşırtmak için Saint - Antoine kapısından çıkılacak, sonra dosdoğru bir kavis çizilerek Montmorency yoluna girilecekti. Loise'yle annesi, her tarafı sımsıkı kapatılan arabaya girdiler. Mareşal, atıyla sağ kapı tarafında, Şövalye de solda yer aldı. İhtiyar Pardaillan önden gidiyor, arkadan da Mareşalin askerlerinden oniki süvari geliyordu. O sıralarda Paris'te böyle tepeden tırnağa silâhlı maiyetiyle gezmek, seyrek görülür bir şey değildi, o yüzden kimse bu kafileye dikkat etmedi ve araba saat yediye doğru Saint - Antoine kapısına ulaştı. İhtiyar Pardaillan:

«Artık kurtulduk,» diye düşünüyordu.

Lâkin tam bu sırada bir ses:

— “Geçmek yasaktır!” Diye bağırdı.

Ve kapı nöbetçilerine komuta eden subay ilerledi. Mareşal, şaşarak sordu:

— “Ne var?”

Subay, kendisini hemen tanıyarak selâmladı ve:

— “Mareşalim, affınızı rica ederim, geçmenize engel olmaya mecburum.”

— “İyi ama, kapı bu saatte henüz açıktır.”

— “Affedersiniz, Mareşalim, kapı kapandı. Bakın, köprü kaldırılmış bulunuyor.”

Mareşal eğildi ve kemerin altından bakınca köprüünün kalkık olduğunu gördü. Subay, köprüyü indirmeye razı olmadığı takdirde kapıdan çıkmaya imkân yoktu:

— “Demek bu kapı erken kapanıyor,” dedi. “Peki, ya ötekiler?”

— “Paris’in bütün kapıları kapanmıştır, Mareşalim...”

— “Peki, yarın saat kaçta açılacaklar?”

— “Yarın Paris kapıları açılmayacaktır, Mareşalim... Ne yarın, ne de ertesi günler...”

Mareşal, öfkeden çok endişeyle haykırdı:

— “Bu nasıl şey, canım? Bu, zulüm artık...”

— “Kralın emri, Mareşalim...”

— “Nedir yâni... Artık ne Paris’ten çıkılacak, ne de Paris’e girilecek, öyle mi?”

— “Affedersiniz, Mareşalim, Paris’e girmek ve Paris’ten çıkmak gayet kolaydır. Kimsenin girmesine engel olunmuyor. Çıkmak için de Polis Müdüründen çıkma izni almak lâzımdır. Kendisi Bastille’den iki adımlık mesafede oturur. Eğer Mareşalim arzu buyurlarsa...”

Mareşal:

— “Lüzumu yok,” dedi.

Ve dönme emrini verdi. Kendi kendine mırıldanıyordu:

«Kralın emriymiş. Pekâlâ. Bu emir kimin için verilmiş? Benim için mi? Sebep ne?..»

Birden aklına, Jeanne d’Albret, Navarre Kralı Henri ve Amiral Coligny ile birlikte gelmiş olan Huguenotlar geldi. Olay ciddi idi. Fakat bu emirde kendisiyle hiçbir ilgi bulamadığı için bunun Huguenot'lara karşı alınmış bir polis tedbiri olduğuna inandı ve:

«Aksilik,» diye düşündü.

Araba Montmorency konağına yöneldiği sırada ihtiyar Pardaillan da atından inmiş, hayvanını ye-

dekta götürölmek üzere Mareşalin muhafızlarından birine vermişti. Bu işin içyüzünü öğrenmek ve mümkün olursa subaya sormak istiyordu. Mareşalin uzaklaşmasından beri beş dakika geçmişti ve ihtiyar Pardaillan, subayı söyletmek için uygun bir yalan düşünmekle meşguldü ki askerlerden birinin nöbet yerinden uzaklaşarak Saint - Antoine sokağına doğru gittiğini gördü. Hemen adamın peşine düştü. Bu askerin ağzından lâf almanın daha kolay olduğunu düşünmüştü. Yolda askere yanaşarak yanında yürümeye koyuldu. Söze başlamış olmak için:

— “Hava da amma sıcak, değil mi?” Dedi.

Asker cevap verdi:

— “Sıcak da lâf mı?”

— “Şöyle serin bir şişe şarap olsa hiç de fena olmazdı, değil mi?..”

— “Fena da ne demek, asîlzadem?”

— “Öyleyse gelin de beraber Kralın sıhhatine birer şişe devirelim...”

— “Devirelim, asîlzadem.”

— “Şu meyhaneye girelim mi?”

— “Ama, şimdi giremem.”

— “Neden şimdi olmasın?.. Mademki boğazımız şimdi yanıyor...”

Asker, bir an bu muhakemenin parlaklığı karşısında zihni kamaşmış gibi duraladı. Fakat yine kendisini toparlayıp cevap verdi:

— “Şimdi olmaz, çünkü yapacak bir işim var.”

— “Nerede bu iş?..”

Asker, durmadan soru soran bu adama ters ters bakmaya başlamıştı. Bu sırada da Pardaillan'ın gözü, askerin ceketinin yakasından ucu görünen bir kâğıda takılmıştı. Asker söyleniyordu:

— “Garip şey, asilzadem, benim görevimi neden bu kadar merak ediyorsunuz?”

— “Canım, sizin göreviniz benim umurumda mı? Gideceğiniz yer uzaksa sizi burada saatlerce bekleyecek değilim ya.”

— “Öyle ya... Doğru... Temple’ye gidiyorum.”

— “Hapishaneye mi?”

— “Yok canım, hapishane civarına...”

Pardaillan irkildi. Kafasından geçen bir düşüncüyü, zihninde evirip çevirerek, birkaç adım daha attı. Sonra birdenbire :

— “Arkadaş, isterseniz ben size işin ne olduğunu söyleyeyim. Siz Hotel de Mesmes’e mektup götürüyorsunuz.” Dedi.

Asker hayret içinde:

— “Nasıl anladınız?” Diye sordu.

— “Gayet kolaylıkla. İşte mektubun ucu, ceketten görünüyor. Dikkat etmezseniz düşer de...”

Pardaillan aynı anda mektubu yakalamış, üstündeki yazıya göz gezdirmişti: «*Sayın Mareşal de Damville’nin konağına*» yazıyordu. Pardaillan bir an için mektubu alıp kaçmayı düşündüyse de, sokak kalabalıktı ve az öteden atlı bir zaptiye kolu geliyordu. Zarfı tekrar askere uzatmaktan başka çare bulamadı. Fakat bu arada, zarfın acelesi olan biri tarafından, gelişigüzel kapatılmış olduğunu sezdi.

Birlikte yola koyuldular. Pardaillan askerin peşini bir saniye bile bırakmamaya karar vermişti. Askere, son derecede kuşkulandı. Nitekim, az sonra:

— “Affedersiniz asilzadem, Tanrıya emanet olun.”

Bu sözleri söyler söylemez tabanları kaldırmıştı. Fakat karşısındakinin, kendisinden daha inatçı olduğunu bilmiyordu: Pardaillan da koşmaya başlamıştı. Hem koşuyor, hem de söyleniyordu:

— “Arkadaş, yüz ekü kazanmak ister misiniz?”

Asker, koşuyu hızlandırarak:

— “Hayır,” dedi.

— “Beşyüz!..”

— “Bırakın peşimi!.. Yoksa imdat isterim!”

— “Bin!..”

Asker, zıncı diye durdu. Mosmor kesilmişti. Titrek bir sesle:

— “Benden ne istiyorsunuz?” Dedi.

— “Eğer götürdüğünüz şu mektubu bana okutursanız, size bin ekü vermek istiyorum.”

— “Demek bin ekü için kendimi astırayım, ha?.. Haydi oradan...”

— “Vay vay! Demek ki götürdüğünüz mektup bu kadar önemli, ha? Öyleyse ikibin veriyorum.”

Asker sendeledi. Afallamıştı. Pardaillan acele etti.

— “Hemen, ilk meyhaneye gireriz. Siz bir şişe devirirken ben de mektubu açar, okur, tekrar zarfına yerleştiririm. Kimse anlamaz.”

Asker, boğuk bir sesle:

— “Olmaz,” dedi. “Subayım bana, mektup kaybolursa asılırsın,” dedi.

— “Hay salak hay! Sana kaybetmekten söz eden var mı?”

— “Allahısmarladık.”

Pardaillan parayı artırdı:

— “Üçbin ekü...”

Ve askeri kolundan tutarak yakındaki meyhanelerden birine sürükledi. Asker, şıpır şıpır terliyor, sararıyor, kızarıyordu. Bir şişe şarabın önüne oturdukları vakit:

— “Sahi mi söylüyorsunuz?” Dedi.

Pardaillan cevap yerine kemerini boşalttı ve:

— “Say,” dedi.

Gözleri kamaşan asker, çılgınlığını zor tuttu. Bu kadar altını bir arada hiç görmemişti. Önünde bir servet duruyordu. Mektubu, soluk soluğa Pardaillan’a uzattı ve altınları saymadan cebine doldurdu. Sonra birdenbire delirmiş gibi nyağa fırlayıp koştu ve gözden kayboldu. Pardaillan omuzlarını silkti ve artık sahibi bulunduğu mektubu açıp okudu:

«Monsenyör, Saint - Antoine kapısına, oniki muhafız tarafından korunan kapılı bir yolcu arabası geldi. Arabanın yanında Mareşal de Montmorency vardı. Kapıdan geçemeyeceğini öğrenince çok canı sıkıldı. Bana târif etmiş olduğunuz iki maceracıyı da arabanın yanında görür gibi oldum. Montmorency konağına döneceğini tahmin ettiğim arabayı takip ettiriyorum. Monsenyörün bu mektubu alınca derhâl yakacaklarını ve kendilerine bu haberi vermiş olan sâdık bendelerini unutmayacaklarını ümit ederim.» Pardaillan söylendi:

— “Oh, oh! Şimdi Kralın, Paris’in kapılarının kapanmasını neden emrettiğini anladım... Anladım, ama Landry Usta’nın üçbin eküsü de uçtu gitti... Mühim değil... Zengindir, beklesin...”

Bunun üzerine de Montmorency konağına gitmek üzere yola koyuldu.

O gece Mareşal de Damville, Paris’in ne kadar kapısı varsa hepsinden birer haber aldı. Bunların kimisinde «Hiçbir haber yok» deniliyordu. Kimisinde «Mareşal kapımıza gelmedi» yazıyordu ya da «Târif edilen kimseler gelmediler» şeklinde bir cümle vardı. Yalnız Saint - Antoine kapısı, hiçbir haber vermemişti.

Böylece Mareşal de Montmorency, Loïse, Jeanne

de Piennes ve iki Pardaillan Paris'te mahpus kaldılar. Damville, bir yandan Dokuzuncu Charles'in öldürülmesini bekliyor, öte yandan da genç kralın kendisine gösterdiği sevgiden istifade ederek nüfuzunu aklına estiği gibi kullanıyordu. Charles'e göre krallığın dayandığı direklerden biri. Catherine'ye göre de kilisenin temeli olan Damville, üç ay müddetle Paris kapılarını denetlemek vazifesini almıştı. Bu suretle kendisine, Paris'in askerî valiliği gibi tehlikeli bir iş de verilmiş oluyordu.

Bu vazife, Marguerite ile Henri de Béarn'ın düğünlerinin kutlanacağı ve orduyu da tasarlanan savaşa götürmek üzere bütün Huguenot'ları toplayıp Holânda'ya doğru yola çıkacağı gün sona erecekti.

Damville, bu suretle olağanüstü yetki sahibi ve geniş bir hapishane haline gelen Paris'in gardiyanı oluyordu.

Montmorency konağında, günler olaysız geçiyordu. Paris'ten çıkmak için boş teşebbüslere girişmek-tense konaktan hiç çıkılmaması kararlaştırılmıştı. Paris kapıları, uzun zaman kapalı kalamazlardı ve ilk fırsatta da şehirden hareket edilecekti.

Böylece onbeş gün kadar geçti.

İhtiyar Pardaillan'la genç Şövalye, hemen her gün, tanınmamak için bir sürü tedbir alarak haber toplamaya çıkıyorlardı. Bir akşam, ihtiyar Şövalye yalnız çıkmıştı ve dönüşte, kapıcının odasının önünden geçerken içeride tanıdığı birini gördü. Bu, Damville'nin kâhyasının yeğeni Gillot idi. Pardaillan'ın kapıcı odasına girdiğini görünce titredi. Pardaillan homurtuyla:

— "Senin burada ne işin var?" Diye sordu.

— “Sayın subayım... Bendeniz şey için geldim... Şimdi anlatıyordum ya işte... Şey için...”

— “Sen ne için gelirsin?.. Elbette gammazlığa, casusluğa gelmişsindir, rezil herif... Mademki buraya ayağınla geldin, şimdi eski sözümü yerine getireyim de gör.”

Gillot kekeledi:

— “Allahaşkına beni dinleyin!”

— “Seni dinleyecek vaktim yok... Şimdi kulaklarını keseceğim...”

Gillot, birden dikildi ve kurumlu bir edâ ile:

— “Onu yapamazsınız işte!” Dedi.

— “Ne dedin?”

Gillot:

— “İsterseniz deneyin,” dedi.

Aynı anda ensesine kadar kafasına geçen takkeyi çıkarınca Pardaillan hayret içinde kaldı: Gillot’un kulakları yoktu. İhtiyar asker, kahkahayı basmakta gecikmedi. Gillot ise kulaksız kellesine takkeyi geçirerek az önceki kurumlu edâsiyle:

— “Olmayan şeyi nasıl keseceksiniz?” Dedi.

— “Kim yaptı bu işi?”

— “Dayım yaptı... Monsenyör de Damville, sizin kulaklarımı kesmenizden korktuğum için kendisine ihanet ettiğimi öğrenince dayıma: «*Demek öyle, ha? Kes şunun kulaklarını!*» Dedi. O zaman böyle bir zalimliği yapacağını hiç ummadığım dayım da bu emri yerine getirdi. Sonra ben bayılmıştım, beni koldan dışarı çıkarmışlar. Beni bir kadın buldu, bana baktı, yaralarımı iyi etti. Ve şimdi... Şimdi ben de onlardan öğ almak istediğim için hizmetinize giriyorum.”

İhtiyar Pardaillan düşündü:

«İşte bu hayvandan artık istifade edebiliriz sanırım. Herhâlde bize çok faydası olur.»

Ve arkasından da ilâve etti:

— “Pekâlâ, seni hizmetime alıyorum.”

Gillot’un gözlerinde beliren neşe ışığı, Pardaillan’ın gözüne çarpmış olsaydı, tasalanacağı kesindi. Fakat Gillot’a peşinden gelmesini işaret eden ihtiyar mâceracı, konağa dalıvermişti.

Gillot, onun peşine düşerken dişleri arasında mırıldanıyordu:

— “Artık Gilles dayım, benden memnun kalmazlık edemez...”

FIRTINA GÜRLÜYOR

Kralın Paris'e girişinden yirmi gün kadar sonra Henri de Béarn ile Dokuzuncu Charles'in kız kardeşi Marguerite'nin nişanları kutlandı. Bu münasebetle sarayda tertip edilen bir gece eğlentisi Kral Birinci François ve İkinci Henri devirlerinden beri görülmemiş bir parlaklıkta oldu.

Louvre sarayı, ışıklarla donatılmıştı. Bu göz kamaştırıcı yapıdan kahkahalar yükseliyor ve eğlence taştan her salonda aynı zamanda bir facia meydana geliyordu.

Dışarıda Kralın arkebüzcularının ve okçularının tutmaya çalıştıkları bir halk kalabalığı, ışıklı bir kayaya çarpan kara bir deniz gibiydi. Şehirde o gün silâh taşıma yasağı sık sık okunan fermanlarla bildirildiği hâlde halkın büyük bir kısmı silâhlıydı ve zırhlar giyinmişlerdi. Küme küme insanlar, aralarında bir parola fısıldar gibiydiler. Bazan bir tarafta, bazan başka bir köşede bağırımlar yükseliyordu: «Yaşasın Katoliklik!» Veya «Kahrolsun Huguenot'lar!» Sesleri, karanlık göğe yükseliyordu.

Eğlentinin başlangıcında, hava kararırken Catherine de Medicis ile oğlu Dokuzuncu Charles, sarayın, balkonu Seine nehrine bakan bir odasında bulunuyorlardı.

Dokuzuncu Charles her zamanki gibi siyahlar giyinmişti ve zayıf ellerini, balkonun demir parmaklığına dayamış, ilerideki kızılığ seyrediyordu. Yanında, bir adım gerisinde de Catherine, müthiş bir sfenks gibi esrarlı ve zalim gülüşüyle gülüyordu.

Kral sordu:

— “Bu, eğlence ateşi, değil mi? Benim keyifli Paris’lilerim eğleniyorlar, değil mi?”

— “Hayır, majeste... Paris’liler, dinsizlerin toplandıkları bir evi yakıyorlar. Bakın, bir ateş daha başlıyor... Şurada, solunuzda... Notre - Dame kilisesi tarafında... Böyle giderse bütün Paris tutuşacak.”

Dokuzuncu Charles’in soluk yanakları kızıştı ve ağzından bir küfür fırladı. Catherine devam etti:

— “Allah vere de akıllarına Louvre sarayını yakmak da gelmeseydi...”

— “Ne demek! Şimdi emir vereceğim, bütün bu kundakçıları yakalasınlar.”

Ve Kral, arkasına dönerek seslendi:

— “Hey! Cosseins!”

Catherine, Kralın elini tutarak:

— “Siz delirdiniz mi, Charles?” Dedi. “Paris’te isyan mı çıksın istiyorsunuz? Gözleriniz, başınızdaki tacın sallanmakta olduğunu görmüyor mu?”

Charles titreyerek:

— “Ne diyorsunuz, madam?” Dedi.

— “Gerçeği söylüyorum, oğlum. Siz, katoliklerle Huguenot’ları el ele verdirmek istediniz. Fakat bu, sonuç vermedi. Jeanne d’Albret, Henri de Béarn, Condé ve Coligny buraya geldiklerinden beri etrafınızda gittikçe artan tehditkâr çehreleri görmüyor musunuz?”

Uzakta, karanlık göğe kızıl alevler yükseliyordu. Paris’in yarısını, bu yangınların kara dumanları örtmüştü. Charles’in gözleri yuvalarından fırlayacak gibiydi. Çeneleri kısık, vücudu titremeler içinde bakıyordu. Kraliçe devam etti:

— “Charles, beni dinleyiniz. Benim, barışı ne kadar arzu ettiğimi ve hattâ bu yüzden, o mağrur Jeanne d’Albret’in önünde ne kadar küçük düştüğümü de biliyorsunuz. Halbuki katoliklerle protestanlar bir arada bu dünyaya sığamazlar... Bunlardan birinin ortadan kalkması lâzım. Kilise mahvolamayacağına göre dinsizlik mahvolacaktır. Dinsizliği korumak isteyenler de onunla beraber mahvolacaklardır, Charles.”

— “Siz, beni korkutuyorsunuz. Ben kan akmasını istemiyorum!”

— “İstemiyor musunuz? Devletlerin elçilerinin getirdikleri mektupları okumadınız mı? İspanya Kralı ne diyor? Bizim zayıflığımız yüzünden yıkılan Tanrı hâkimiyetini yeniden kurmak için bir ordu ile geleceğini söylemiyor mu?”

Charles kaskatı kesilerek:

— “İspanya ile savaşırım,” dedi. “Gerekirse bütün Avrupa’ya karşı koyarım.”

Charles, alnında beliren ter tanelerini sildi. Catherine söylendi:

— “Papaya da mı karşı koyacaksınız? Yoksa zorla kendinizi aforoz mu ettireceksiniz?”

— “Allah kahretsin!..” Papa, Papa ise ben de Fransa Kralıyım!”

Ve balkonun parmaklıklarına daha sıkı yapışarak sözlerine ekledi:

— “Susunuz,” dedi. “Etrafımda susulmasını istiyorum. Ben barış kararı verdim ve krallığımda barış hüküm sürecektir... Papa ile bile savaşmak lâzım gelirse bu savaşa da razıyım.”

Catherine soğuk bir tavırla:

— “Ne ile?” Dedi.

— “Ordularımla asilzadelerimle ve milletimle...”

— “Milletiniz, ha! Gelin de bakın, milletiniz ne istiyor, majeste...”

Kraliçe bu sözleri söylerken oğlunun elini dayanılmaz bir kuvvetle yakalayıp kendisini birçok salondan geçirdi. Aşağıda, eğlentinin gürültüleri, dans havaları çalan kemanların sesi duyuluyordu. Catherine sarayın, Seine nehrinin aksi yönüne bakan büyük salonlarından birinde durdu:

— “Asîlzadelerinizden bahsediyorsunuz,” dedi. “Kime güveniyorsunuz? Kimbilir ne fesatlar kuran Guise’ye mi? Yoksa konağına kapanan ve orada âsileri barındıran Montmorency’ye mi?..”

— “Lânet olsun! Hangi âsileri kastediyorsunuz?”

— “Hangi âsileri olacak?.. Paris’in orta yerinde size ve adamlarınıza kafa tutmuş olan ve Louvre’de sizi ve beni küçük düşüren o iki serseriye...”

— “Demek Montmorency bunları evinde saklıyor, öyle mi?”

— “Evet, majeste ve bütün asîlzadeler bu hâle isyan ediyorlar... Halka gelince onları da dinleyiniz işte...”

Kralı açık bir pencerenin önüne kadar sürükledi. Charles, pencereden eğilince Louvre’yi çeviren hendeklerin öte yanındaki insan denizini gördü. Kalabalık bağıırıyordu:

— “Yaşasın katoliklik! Kahrolsun Huguenot’lar!”

Fakat bu sesleri bastıran başka bağırtılar da vardı:

— “Yaşasın Guise! Yaşasın başkomutanımız!”

Charles, ellerini birbirine vurarak sordu:

— “Bu ne demek? Kim bu başkomutan?..”

— “Milletiniz söylüyor ya, majeste... Henri de Guise...”

— “Hangi orduların başkomutanıymış o?”

— “Katolik ordularının, majeste...”

— “Katolik ordularının mı? Nerede bu ordular? Kim kurmuş bunları?”

Catherine, hesaplı bir heyecanla:

— “Charles,” dedi, “artık delireceğinize hükmetmeye başladım. Bu ordular, sizin bütün krallığınız, bütün milletinizdir. Bu ordular, dinin muzaffer olması için silâhlanan katoliklerdir ve şimdi. Kral onların başkomutanı olmak istemediği için başka bir komutan istiyorlar.”

Dokuzuncu Charles, pencereyi şiddetle kapadı. Odada bir aşağı, bir yukarı dolaşmaya başladı:

— “Ne yapsam? Ne yapsam?” Diye söyleniyordu.

— “Ne mi yapsanız?.. Krallık vazifenizi, kilisenin büyük oğulluğu vazifenizi yapın, yeter.”

— “Ne demek? Kendisine babam dedikçe sevincinden deli olan Coligny’ye, beni dostluğuyla bir kardeş gibi saran o zavallı Henri’ye ihanet mi edeyim? Asla! Ne yaparsanız yapınız, ama bensiz yapınız!”

Dokuzuncu Charles’in bütün karakteri, bu son sözlerde belirliyordu. Catherine, bir an sevinçten titredi. Fakat Kralın verdiği bu müsaadeyi yeter bulmuyordu. Fazlasını istiyordu. Hızla oğluna yürüdü ve gözlerinin içine bakarak bir cinayet tasarlayan insanın ihtiyatıyla ve alçak sesle mırıldandı:

— “Charles, merhametiniz sizi mahvedecek. Bedbaht çocuk! Kurdu Paris’e soktuğunuzu anlayamıyor musunuz? Henri de Béarn’ın dostluğundan bahsediyorsunuz. Halbuki siz Blois’e gitmeden önce onu La Rochelle karargâhında sanıyordunuz. Halbuki o neredeydi, biliyor musunuz? Paris’te, Condé, d’Andelot ve Coligny ile birlikte senin canına kastedip tacına konmak için fesat hazırlıyordu.”

Kral mosmor kesildi, etrafına şaşkın gözlerle baktı. Catherine, artık Kralı istediği hâle getirmiş olduğunu düşündü. Daha ileriye gidip ipi daha fazla germemeyi münasip buldu ve oğlunun kulağına eğilerek fısıldadı:

— “Kimseye bir tek kelime söylemeyiniz, majeste. Alçak Huguenot'lara, hakikati bildiğinizi hissettirmeyiniz. Yoksa hepimiz mahvoluruz.”

Ondan sonra uzaklaştı, acele acele merdivenlerden indi ve kendi kabul salonuna gelerek seslendi:

— “Paola!”

Floransa'lı bir nedime çıkageldi. Kraliçe sordu:

— “Geldiler mi?”

— “Evet, majeste. O burada... Öteki de orada...”

— “Peki, önce onu, sonra da ötekini getir.”

Nedime çıktı, az sonra yanında, yerlere kadar eğilen bir adam olduğu hâlde geri geldi. Kraliçe en zarif tebessümüyle:

— “Günaydın Maurevert,” dedi. “Sizin daima dostlarımız arasında bulunduğunuzu, cesur, enerjik ve sâdık bir adama ihtiyacımız oldukça koşup geldiğinizi görüyorum.”

Maurevert, doğrularak:

— “Majesteniz, bendenizi ihya buyuruyorlar,” dedi.

— “Hayır, azizim Maurevert. Ben, tacın sâdık dostlarını severim. Ne yazık ki bu taç şimdi, oğlumun kafasında bir hayli sallantılı duruyor. Çünkü bu tacı kıskanıp ele geçirmeye çalışanlar o kadar çok ki...”

Maurevert, sarararak:

«*Vay canına!*» Diye düşündü. «*Sakin bir şeyler öğrenmiş olmasın? Pek imâlî konuşuyor.*»

Ve yüksek sesle de şöyle konuştu:

— “Eğer bu taci sağlamlaştırmak için hayatımı feda etmem icap ediyorsa majestenez bunu derhal emir buyursunlar. Herşeye hazırım.”

Maurevert çirkin bir adam değildi. Gayet iyi kılıç kullandığı, tabanca ve arkebüz nişancılığında çok usta olduğu söylenirdi. Sarayda, belirli bir mevkii yoktu. Aslını, neslini kimse bilmezdi. Önce Kralın kardeşi Dük d’Anjou tarafından çok himaye görmüştü ve Maurevert, d’Anjou’ya, iyi bir uşağın, bir prense yapabileceği her türlü hizmeti yapmıştı. Karşılık olarak da Henri kendisini Kraliçeye takdim etmiş ve şöyle demişti:

— “Anne, Maurevert’e emir verseydim, babasını öldürürdü!..”

Maurevert, sarayda bir kısmı tarafından hor görülür, bir kısmı tarafından da kendisinden çekinilir bir adamdı ve yüksek yerden himaye gördüğü için kendisine tahammül olunuyordu. Gittikçe en gizli entrikalara karışmıştı. Ne istiyordu? Herhâlde bol para kazanmak ve ayrıca el içine çıkabilecek bir asalet unvanına sahip olmak...

Maurevert gizlice Dük de Guise hesabına, Dük d’Anjou’ya ihanet ediyordu. Kral hesabına Dük de Guise’ye ihanet etmeye hazırdı. Dük d’Anjou’nun, kardeşi Kral Dokuzuncu Charles’in ölümünü sabırsızlıkla beklediğini biliyordu ve sonradan d’Anjou tarafından terkedilmekten çekinmesiydi, Kralı öldürmekte tereddüt bile etmezdi. Dük de Guise’nin fesat hareketini keşfetmişti ve hemen o harekete katılmıştı. Hâsılı, herkesten tarafaydı ve her çorbada tuzu vardı.

Kraliçenin, tacın sallanışından bahsettiğini görünce Dük de Guise’nin fesadından haberi olduğunu sanmıştı ve çevresine bakınarak düşünmüştü:

«Eğer benim bu fesada dâhil olduğumu biliyorsa ve beni tevkiî ettirmeye kalkışırsa hemen gırtlığına atılır, sıkıveririm ve Krala da, Kraliçenin, kendisini öldürüp yerine d'Anjou'yu geçirmek istediğini ispat ederim.»

Bu yüzdendir ki Kraliçeye, onun anlayamadığı tehditkâr bir tavırla:

— “Herşeye hazırım!” Demişti.

— “Biliyorum, Maurevert,” dedi. “Zaten bu zor zamanlarda sizi hatırlamama sebep de bu ya... Düşmanlarım, daha doğrusu oğlumun düşmanları çok...”

Maurevert sordu:

— “Majestemiz şimdi hangi oğullarından bahsediyorlar?”

Kraliçe düşündü:

«Vay vay! Bu Maurevert umduğumdan daha zeki bir adammış meğer...»

Ve içini çekerek hazin bir tavırla konuştu:

— “Hangisinden olacak? Kraldan bahsediyorum tabii... Biçare o kadar zayıf ve hasta ki...”

— “Bendeniz daha ziyade oğlunuz Monsenyör Henri'ye bağlı olduğum için bir an Kralı unuttum da...”

Catherine irkildi:

— “Maurevert,” dedi. “Ben. iki oğlumu da aynı derecede severim. Benim gibi iyi bir anne, evlâtları arasında fark gözetmez... Tanrı, oğlum Charles'i yanına çağırdığı zaman oğlum Henri'nin sizin gibi sâdik bendeleri bulunmasından pek mesut olacağım. Fakat Dük d'Anjou'ya olan bu sadakatinizi bir an için Krala da göstermez misiniz?”

Maurevert atıldı:

— “Kral benim ufak hizmetlerime ihtiyaç hisse-

derse bu hizmetlerimi kendisinden esirgemeyeceğim gayet tabiidir. Zaten sadık bir tebaanın vazifesi de bu değil midir?”

Maurevert'in Dük d'Anjou'dan bahsedişinde öyle büyük bir fark seziliyordu ki Catherine kendini tutamayıp heyecanla haykırdı:

— “Maurevert! Siz, namuslu bir adamsınız; eğer bana itaat ederseniz, sizi ihya ederim.”

Kendisine bu kadar hâkim olan bu kadın, oğlu Henri'ye olan sevgisi işe karışınca taşıp coşuyordu. Bir an düşündükten sonra sözüne devam etti:

— “Mademki Krala hizmet etmek istiyorsunuz, size düşmanlarının kim olduklarını haber vermek isterim.”

— “Eğer majesteleri bendenizi, böyle bir sırrı muhafazaya lââyık görürlerse...”

— “Acaba, hangi düşmanlardan bahsetmek istediğimi hiç sezmiyor musunuz?”

— “Dük de Guise mi, Mareşal de Damville mi? Mareşal de Montmorency mi?”

Kraliçenin gözlerinde ışıklar yanarak:

— “Dük de Guise bize sadıktır. Üstelik kendisiyle aynı mezhepteniz,” dedi. “Mareşal de Damville de sadık asîlzadelerimizden biridir. Montmorency'den ise sonra bahsederiz. Fakat ben, bunları kasdetmiyorum. Kralın, kilisenin büyük oğlu olduğunu düşünsenize...”

— “Yoksa majestemiz, Huguenot'lardan mı bahsetmek istiyorlar? Fakat Kral, onlarla barıştığını ilân etmedi mi? Siz, Navarre Kraliçesiyle el sıkışmadınız mı?”

— “Öyle ama, bütün bu fedakârlıklarımıza rağmen, Huguenot'lar yine arkamızdan fesat kuruyorlar. İhtiyar Le Gard, Coligny'nin ordusunu bilmem

hangi muharebe için silâhlendiracağım diye cephaneliklerimizi boşaltıyor. Bilseniz Maurevert, oğlumun geleceği beni titretiyor!..”

— “Öyleyse majestemiz Amirali neden tevkif ettirmiyorlar? Kral bendenize emir buyursun, hemen tevkif ederim...”

— “Rezaleti düşünmüyor musunuz? Ah Maurevert, ben çok bedbaht bir Kraliçeyim. Artık Tanrı da dualarımı kabul etmez oldu. Eğer isteseydi, şu Coligny’ye bir nöbet verir, mel’unu alır, bizi kurtarırdı... Halbuki artık ümidimiz bir kazaya kaldı...”

Kraliçe durunca Maurevert gülümsedi. Catherine bu tebessümü gördüğü vakit sevinç duydu. Ama Maurevert de anlamamış görünerek daha açık emirler almak istiyordu. Sordu:

— “Kaza mı?”

Kraliçe:

— “Öyle ya,” dedi. “Amiralin başına kaza gelemez mi? Kafasına kiremit de düşemez mi?”

— “Düşebilir, ama bu kiremidin çok sâdık bir...”

— “Kiremit olması ve bir hayli paraya mal olması lâzım gelir, değil mi? Korkmadan söyleyin, azizim Maurevert. Bu, kiremidin zeki ve sâdık olması için ne lâzım?”

— “Orasını bilmiyorum, sayın kraliçem, fakat kiremit olmazsa bir arkebüz tüfeği olabilir ki böyle bir silâh da arkadaşlarımdan birinin elinde olunca aynı zekâ ve sadakati gösterebilir.”

— “Zaten biz de fazla bir şey istemiyoruz, canım... Varsın kiremit olmasın da arkebüz tüfeği olsun. Tek Kralı ve kiliseyi kurtarsın da...”

— “O hâlde majestemiz üzülmesinler, bu arkadaşına bir çift söz söylersem yeter.”

— “Peki ama o arkadaş bu işi nasıl yapacak?”

— “Gayet basit, kraliçem... Amiral saraydan her gün aynı saatte çıkıp aynı yoldan konağına gitmiyor mu? Daha şimdiden en elverişli yeri buldum gibi... Majestemiz, papaz Villemur’u tanırlar mı?”

— “Saint - Germain - l’Auxerrois papazını mı?”

— “Ta kendisi. Bu muhterem din adamı, Saint - Germain - l’Auxerrois manastırında oturur ve Amiral, Béthisy Sokağındaki konağa gitmek için her gün bu manastırın önünden geçer. Villemur’un evi, bu yolun üstündedir. Öyle de muhafazalıdır ki dışarıdan bakıp içeriyi görmek mümkün değildir.”

— “Mükemmel, mükemmel...”

— “Evet, diyelim ki arkadaşım, bu papazda misafirdir ve elindeki arkebüzle de oynamaktadır. Tam Amiral sokaktan geçerken bir kaza eseri olarak silâh ateş alır ve Amiral yere cansız düşüverir... Kaza bu, kim kimi suçlayabilir? Ve majestemiz de Amiralin ölümüne ilk acıyanlardan biri olursunuz... Zannımca benim arkebüz, sizin kiremitten ve humma nöbetinden çok daha iyidir...”

— “Elbette... Eğer bu kaza olursa arkadaşınıza şahane bir mükâfat veririz. Arkadaşınızın başka bir arzusu var mıdır?”

— “Onun yerinde ben olsam, Kraliçeme hizmetin kâfi bir mükâfat olduğu beyanında bulunurdum.”

— “Ama herkes sizin kadar sâdık değildir ki Maurevert...”

— “Majeste merak buyurmasınlar... Arkadaşımın eli titremesin diye, onu kuvvetlendirmek için şimdiye kadar biriktirdiğim elli bin eküyü feda ederim! Görüyorsunuz ya, mühim bir para değil!..”

Kraliçe, rakamı duyunca yerinden hopladı. Sonra eğilip bir kâğıda bir şeyler karaladı ve Maurevert’e uzattı. Adam kâğıdı okurken Catherine:

— “Biriktirdiğiniz paraya dokunmayınız,” dedi. “Arkadaşınız için size yirmibeşbin ekülük bir belge veriyorum. Hazinesinden alsın.”

Maurevert kâğıdı katlayıp cebine koydu. Kraliçe:

— “Görüyorsunuz ki arkadaşınıza verilecek mükâfat bahsinde pazarlık etmedim,” dedi. “Fakat kazadan sonra ona haber veriniz, kendisine yine ihtiyacım olacaktır.”

— “Kime karşı kullanmak üzere, Kraliçem?”

Kraliçe, birdenbire eski bir müthiş kinini hatırlamıştı. Yüzü buruştu:

— “Bu sefer mesele Kral ve kilise ile ilgili değil,” dedi. “Beni küçük düşürmüş bulunan iki adam söz konusu... Onlar, daha doğrusu onlardan biri bu işlere burnunu sokmasaydı, bugün bu vaziyette bulunmayacak, Huguenot ordusunu Paris’e sokmayacaktık. Louvre’de nişan töreni olmayacaktı. Adam, Jeanne d’Albret’i kurtarmak suretiyle oğlumu da, beni de zor bir durumda bıraktı. Bütün plânlarımı alt üst etti. Fakat bu kadarı da yetmiyormuş gibi hayatımda büyük bir engel olan birini de korumaya kalkıyor... O da, babası da can düşmanlarımdır. Maurevert beni bu iki adamdan kurtarırsanız, sizi Kont yaparım.”

Maurevert titredi. Kraliçe devam etti:

— “Size uygun bir kontluk bulurum. Fakat ben onu buluncaya kadar her birinin başına yüzbin ekü mükâfat vaadediyorum!”

— “Bunlar, bu kadar kudretli, bu kadar mühim kimseler mi, Kraliçem?..”

— “Hayır, tam tersine iki sefil sergüzeştçi. Fakat dikkat edin, demir gibi heriflerdir. Öldü sanırsınız, yine meydana çıkarlar. Kendilerini bir evde yakar, başka bir evde dipdiri bulursunuz. Etraflarını sarar-

sınız, yirmi kılıç birden yüreklerine saplanınaya hazırlanır. Canım, siz bunları zaten biliyorsunuz, Maurevert. Meyhanenin yanışında da, kendilerinin muhasara edilişinde de, benim burada hakarete uğrayışında da vardınız.”

Maurevert, korkunç bir kin içinde doğrularak dişlerini gıcırdattı:

— “Pardaillan’lardan bahsediyorsunuz sanırım!..”

— “Evet! Onlardan bahsediyorum. Onlar şimdi...”

— “Montmorency’nin konağında bulunuyorlar, biliyorum, Kraliçem. Çünkü onları adım adım izliyorum. O hâlde sizi hayrette bırakacak bir şey söyleyeyim: Bu iki adam için ne sizin kontluğu, ne de ikiyüzbin eküyü isterim. Üstelik ikisini de yakalayıp kendi ellerimle boğmak için kanımı son damlasına kadar akıtmaya da hazırım.”

Catherine:

— “Yok canım! Demek ki onlara pek kırgınsınız?” Dedi. “Neden acaba?..”

Maurevert, cevap yerine, parmağını sağ yanağına götürdü. Orada, uzun bir yara izi görünüyordu. Kraliçe:

— “Yüzünüze kamçıyla mı vurdular?” Dedi.

— “Kamçı veya kılıç darbesi... Hatırlamıyorum.”

— “Kılıç darbesine hiç benzemiyor. Kamçı darbesi olduğu belli... Ömrünüz boyunca yüzünüzde kalacak.”

— “Evet, Kraliçem, şimdiye kadar bu yaraya güldükleri için üç kişiyi öldürdüm!”

Maurevert dişlerini gıcırdattı ve birdenbire sordu:

— “Kraliçe hazretleri bana izin veriyorlar mı?”

— “Gidiniz, Maurevert ve unutmayınız ki hizmetinizi tam yaparsanız, benden her istediğinizi dileyebilirsiniz.”

Maurevert eğilip selâm verdikten sonra uzaklaştı. Onbin davetlinin gülüp eğlendiği salonlara yürüdü. Gözleriyle etrafı araştırmaya başladı. Nihayet kalabalık bir grubun orta yerinde Dük de Guise’yi, gördü. Etrafındakiler, Dük de Guise’ye yaranmaya öylesine çalışıyorlardı ki grubun ortasındakinin Kral olduğu sanılabilirdi. Dük de Guise de bugün son derece şık giyinmiş, gençliğinin ve zarafetinin bütün ihtişamıyla saraya gelmişti. Kılıcının kabzası elmaslarla süslüydü ve ayrıca gömleğinin düğmeleri de değerli taşlardandı.

Dük de Guise, Henri de Lorraine, hiç şüphesiz Fransız sarayının en kibar ve yakışıklı asilzadelerinden biriydi. Neşeli görünüyor ve yanındakilerle birlikte sade giyimli Huguenot’larla alay edip duruyordu. Bir ara, aklına Huguenot’lara mükemmel bir muziplik yapmak geldi. Ansızın daha sinirli sinirli gülmeye başladı. Téligny’yi, Amiralin damadını görmüştü. Téligny, yanında harikulâde güzel karısı Louise de Coligny olduğu hâlde salondan geçiyordu.

Guise, genç kadını uzaktan gördü. İçini çekti ve hafifçe sarardı. Sonra bir kahkaha atarak yanındakilere:

— “Şimdi mükemmel bir komedi oynayalım,” dedi. “Yaklaşın da anlatayım.”

Fakat tam etrafındakiler yaklaştığı sırada Maurevert, Dük de Guise’nin koluna dokundu. Dük de Guise, Maurevert’i görünce hemen arkadaşlarından af dileyerek ayrıldı. İki adam, bir pencerenin önüne kadar gittiler ve perdelerin arkasına sinip konuştular. Dük de Guise, sordu:

— “Neden çağırmış? Ne istiyormuş?”

Maurevert, açıkça:

— “Meğer bana Coligny’yi öldürmem için emir verecekmiş,” dedi.

Dük de Guise irkildi ve boğuk bir sesle mırıldandı:

— “Bizden çabuk harekete geçiyor. Ne olursa olsun, Amiralden başlasın daha iyi... Sen ne söz verdin?”

— “Amiralin üstüne ateş edeceğimi söyledim.”

Dük de Guise bir an tereddütle durdu:

— “Pekâlâ... Fakat ben sana zamanını söyleyinceye kadar bekle, anladın mı? Ben emir vermeden ateş etme... Sonra ateş edeceğin gün de Amirali öldürmemeye, sadece ağır yaralamaya dikkat edersin.”

— “Başüstüne, efendim.”

Bu birkaç söz, hoş bir nükte anlatılıyormuş gibi gülüşerek konuşulmuştu ve Dük de Guise’nin arkadaşları, Maurevert’in gayet gözde olduğunu görerek kendisini son derece kıskandılar. Dük de Guise ile Maurevert bu esnada birbirlerinden ayrılmışlardı. Dük de Guise, tekrar arkadaşlarının yanına dönerek yapacağı muzipliği anlatmaya koyuldu. Maurevert’e gelince o, salonlardan geçti, sonra Louvre’nin muhteşem kapısından çıkarak ışıktan kaçan bir gece kuşu gibi karanlık sokaklarda kayboldu.

ANA İLE OĞUL

Maurevert, Kraliçenin yanından çıktıktan sonra Catherine nedimesini tekrar çağırarak bir emir vermişti. Floransa'lı nedime de az sonra içeriye bir adam sokmuştu. Bu yeni ziyaretçi, Kraliçeyi selâmlayıp dimdik bir hâlde karşısında durdu. Bu adam Kont de Marillac idi.

Catherine evvelâ konuşmakta tereddüt eder gibi durduktan sonra:

— “Randevunuza sadıksınız, bakıyorum,” dedi.

— “Majestenize, bana gösterdikleri ilgiden ve te-nezzül buyurdıkları vaatten dolayı teşekkür ederim.”

Kraliçe, derin bir hüznün içindeymiş ve karşısındakine karşı hudutsuz bir şefkat besliyormuş gibi bir hâl takınmıştı. Bu kadının, bir tiyatro oyuncusu ustalığıyla kendisini değiştirebilme kaabiliyeti fevkalâdeydi.

— “Kont,” dedi. “Size gösterdiğim bu ilgiye hayret etmemenizi rica ederim.”

Kont de Marillac, bu sözlerin sakladığı mânayı anlamamış gibi söylendi:

— “Bana bu sözleri söyleyen Kraliçe midir?”

Ve bir an için Catherine'nin:

— “Hayır, Kraliçe değil, anneniz...” Demesini bekledi. Lâkin, Catherine, oğlunun içinden geçenleri de sezmemiş değildi. Yavaşça söylendi:

— “Bir gün, sizinle neden bu kadar ilgilendiğimi anlayacak, niçin ilk konuşmamızda size son derece

soğuk davranmak mecburiyetinde kaldığım hâlde bir krallık bahşetmek istediğimi öğrenecek ve neden hareketleriniz karşısında endişe duyduğumu, neden kaderinizi deştığımı ve nihayet niçin sizi mesut görmek istediğimi kavrayacaksınız.”

Kont de Marillac: «Anne, anne!» Diye bağıracaktı. Fakat sadece:

— “Madam, madam!” Diye bildi.

Catherine, birdenbire konuşma konusunu deştirdi:

— “Size hediye ettiğim kutuyu ne yaptınız?”

— “Kutuyu mu? Sakladım, mukaddes bir muska gibi sakladım. Çünkü siz hediye etmiştiniz.”

Catherine’nin alnında bir kırışık belirdi:

— “Evinizde mi duruyor?”

— “Majesteniz, bendenizin Navarre Kraliçesinin konağında oturduğumu bilirler. Çünkü kendisinin maiyetindeyim. Gerçi kutu, çok kıymetli ama nihayet kadınlara yakışır bir şey...”

Catherine garip bir tebessümle:

— “Doğru,” dedi. “Kadın eşyasıdır. Fransa sarayına yeni geldiğim sıralarda bana Kral Birinci François tarafından hediye edilmişti. İçinde kâh eldivenlerimi, kâh şapkamı saklardım...”

Kont:

— “Şu hâlde yine aynı şey için kullanılıyor,” dedi. “Majeste Kraliçem de bu kutuda eldivenlerini saklamaktadırlar.”

Catherine, birdenbire yürcğini kaplayan derin sevinci gizleyen bir iç çekişle:

— “Sahi mi?” Diye sordu.

Kont, birdenbire ciddileşerek:

— “Bendeniz, Navarre Kraliçesini... Affınızın

sığınarak annemmiş gibi severim, madam... Bu itibarla hediyeinizi de, bana lâzım olacağı güne kadar muhafaza etmesini kendisinden rica ettim.”

— “Pek iyi yapmışsınız, evlâdım.”

Kont, Catherine’nin ağzından ilk defa olarak «evlâdım» sözünü duyunca irkildi. Catherine telâşlanarak sordu:

— “Size lâzım olacağı güne kadar, diyorsunuz, değil mi?”

Kont, yeniden eski kederine gömülerek:

— “Evet,” dedi. “Hakikati öğreneceğim güne kadar... Majestenez beni affederse bana o altın kutuyu hediye ettikleri gün, aynı zamanda vaadetmek tenezzülünde bulunmuşlardı ki...”

— “Vaadimi tutacağım, Kont... Ama önce sizin Alice de Lux’e olan aşkınızı nasıl öğrendiğimi merak etmiyor musunuz? Sizi hangi kederin üzdüğünü nasıl öğrendiğimi bilmek istemez misiniz?”

— “Öyle endişeler içinde yaşıyorum ki madam, artık beni hiçbir şey müteessir etmediği gibi hiçbir şey de hayrete düşürmüyor. Ben sadece majestenezin mükemmel istihbarat kaynakları olduğunu ve hakkımda malûmat edinmek tenezzülünde bulunduğunuzu düşünmüştüm.”

— “Yanlış değil, Kont. Fakat sizi adım adım takip ettirmek, yaptıklarınızı öğrenmek ve icap ederse sizi himaye etmek için esaslı bir plân yapmak icap etti. Hiç kimse, hattâ oğlum Fransa Kralı için bile bu kadar zahmete katlanmazdım...”

Kont, bu sözlerde annesinin, kendisine yeni bir şefkat gösterisini sezecek gibi olduysa da, Catherine, bu konuşmanın başından beri yaptığı gibi yine tavşana kaç, tazıya tut, metodunu takip ederek bir el hareketiyle Kontun heyecanını önledi ve dedi ki:

— “Sizinle ilk karşılaşmamızdan az sonra Alice de Lux’e olan aşkınızı öğrendim. Bir akşam, benim yeni sarayımın kulesinin önüne geldiniz. Yanınızda Navarre Kraliçesi de vardı. O, Alice de Lux’ün evine girdi. Siz de orada beklediniz. Çok endişeliydiniz. Sizi üzen şeyin sebebini öğrenmek istedim... Alice’yi tanırdım... Bizim dinimize sırt çevirdiği için vaktiyle kendisine biraz kötü muamele etmiştim. İtiraf ederim ki doğru yapmamıştım. Çünkü insanın, başkalarının inancına saygı beslemesi lâzımdır. Fakat Alice’nin bana kırgın olmadığını da umuyordum. Nitekim ertesi gün kendisini gördüm ve Kraliçe Jeanne ile neler konuştuklarını öğrendim.”

Kont titreyerek:

— “Majestenizle o gün ikinci defa konuştuk, madam,” dedi. “Beni o gün çağırttınız, bana olan sevginizin delili olarak da o altın kutuyu hediye etmek tenezzülünde bulundunuz ve yine o gün, bana bir vaatte bulundunuz, madam.”

— “Evet, size Alice de Lux hakkındaki düşüncemi söylemeyi vaadetmiştim. Bu sözümü şimdi yerine getireceğim.”

Kont sapsarı kesilmişti. Görünüşünde, mahkeme başkanının kararını dinlemeye hazırlanan bir sanık hâli vardı.

Catherine:

— “Peki ama Navarre Kraliçesi, o günden sonra size hiçbir şey söylemedi mi?” Dedi. Kont de Marillac:

— “Yalnız, şu sözleri söylemişti, madam”: *Evlâdım, nişanlınızı uzun uzun sorguya çektim. Bana ne düşündüğümü sorarsanız, oğlum telâhki ettiğim bir delikanlının böyle bir kadınla evlenmesinden dehşet duyarım derim. Fakat aşk, mucizeler yaratabilir.*

Böyle büyük bir aşk karşısında size ancak şunları söyleyebilirim: Benim dediklerime bakmayınız, mukadderatınıza tâbi olunuz. Çünkü sizi dünyada hiçbir kadın Alice kadar sevemez.»

Kont, bir an mahzun mahzun sustu. Sonra devam etti:

— “O zamandan beri Kraliçe, bu sözlere bir tek kelime bile katmadı. Hattâ ben Alice’yi almaya karar verinceye kadar kendisine bu meseleden bahsetmememi de rica etti. Ah, madam... Kraliçenin sözleri, esrarı koyulaştırmaktan başka bir şeye yaramadı. Acaba Navarre Kraliçesi, Alice’nin ne gibi bir sırrını keşfetti? Ve Alice’nin bu sırrı bana anlatmasına neden engel oldu?.. Bana öyle geliyor ki Kraliçe, benim o kadını almamı ve aşkın, onun bazı suçlarını örtbileceğini söylemek istedi.”

Catherine sordu:

— “O zamandan beri Alice’yi gördünüz mü?”

— “Hayır, madam. Görmek de istemiyorum. İlk sözünde ve ilk hareketinde cinayetini anlayacağım gibi geliyor.”

Kraliçe gözlerini yere eğerek cevap verdi:

— “Hangi cinayetten bahsediyorsunuz, Kont? Bana, mübalâğa ediyorsunuz gibi geliyor. Bundan onsekiz gün önce size, Alice de Lux hakkında bilgi edineceğimi söylemiştim. Araştırmalarım daha evvel neticelendi. Size şimdi tereddütsüzce bu kadınla evlenmenizi, bu kadının, aşkınıza lâayık olduğunu söyleyebilirim. Yalnız...”

Kont de Marillac, bu «yalnız» ı duymadı. Catherine’nin ağzından çıkan kelimeler üzerine diz çökmüş, şaşalamış, sevinç içinde şöyle söylenmişti:

— “Anne, anneciğim!..”

Catherine, delikanlıya müthiş bir gözle baktı. He-

yecan içinde etrafını kolladı, bir adım geriledi ve soğuk bir sesle:

— “Delirdiniz mi?” Diye söylendi.

Aynı anda Kont de Marillac da ayağa fırlamıştı. Fakat Kraliçenin değişen yüzü, hemen yine düzelmisti:

— “Ne yapıyorsunuz, Kont?” Diye mırıldandı. “Beni ne kadar heyecanlandırdınız? Eğer söyledikleriniz duyulmuş olsaydı, Fransa Kralının anasının namusu bir paralık olurdu.”

— “Ben çok alçağım, Madam... Saçmalıklarımı affediniz... Saçmalayan ve kaderin esiri olan bu deliyi bağışlayınız...”

— “Susun, Kont! Uzun zaman ıstırap çekmiş olan bana acırsanız, bu meseleye dair bir tek kelime söylemeyiniz.”

— “Yemin ederim ki susacağım, madam...”

— “Hattâ Alice’ye ve çok methettiğiniz Kraliçenize bile bir şey söylemeyiniz.”

— “Söylemeyeceğim, madam.”

— “Bu konuşmalarımızdan da kimseye bahsetmeyeceğinize yemin etmişsiniz.”

— “Söylemedim ve söylemem, madam.”

Kraliçe sâkinleşti. Bir süre sustular. Sonra Catherine:

— “Size Alice de Lux hakkında öğrendiklerimin hepsini söylemeyi vaadetmiştim,” dedi. “Ondan şüphe etmeyiniz, Kont. Gerçi bu biçâre kızın hayatında bir sır vardır, zaman zaman kendisi de size tuhaf görünebilir, ama bu, sadece sizin hakiği öğreneneğinizden korktuğundan olsa gerektir.”

— “Peki, nedir, madam? Bu sır nedir? Rica ederim söyleyiniz...”

— “Söyleyeceğim, Kont... Alice, Kont de Lux’ün asıl kızı değil, evlâtlığıdır. İşte hakikat bu ve Navarre Kraliçesinin tereddüdü de, kimin evlâdı olduğu bilinmeyen bir kızla evlenmenizden ileri gelse gerektir. Alice’nin ana-babasının kim olduğu bilmiyor, Kont...”

Déodat’ın - ki o da bulunmuş bir çocuktü - önünde söylenmiş olan bu garip itham yine Catherine’nin cüretkâr zekâsının buluşlarından biriydi. Nitekim Kont bu sözleri duyunca sevinç içinde haykırdı:

— “Aman yarabbi! Ben ne budalaymışım ki cinayetler ummuştum? Hemen ona gideyim!”

— “Nasıl, Kont? Bu söylediklerime rağmen mi?”

— “Neden olmasın, madam? Nihayet ben, kendim de...”

Kont, sustu. Kraliçenin yüzünde bir hüznün bulutu görmüştü. Catherine’nin önünde eğildi:

— “Bana bahsettiğiniz bu sevinç ve saadetten ötürü size teşekkür ederim,” dedi. “Size hayatımı borçluyum, madam.”

— “Anlaşıyor, Kont. Anlaşıyor ki bu evlenmeden vazgeçmeyeceksiniz. O hâlde nikâhı da elinizden geldiğince gürültüsüz yapınız. Bir kere Alice sizin isminizi taşımaya başlarsa artık kimse ona eski adını sormaz.”

— “İsterlerse sorsunlar, madam... Bence burası mühim değil... Yalnız, sessizce nasıl evlenelim?”

— “İsterseniz ben bu işi yoluna koyayım?.. Ama nikâhta kimse bilmemek şartıyla ben de bulunmak isterim.”

Kont; hem oğul, hem de âşık sevinci içinde:

— “Bana dünyaları bağışlıyorsunuz, madam,” dedi.

— “Nikâhın kıyılacağı kiliseyi, günü, saati de ben

seçeyim. Benim gibi koyu bir katoliğin, sizin gibi bir protestanın nikâhında bulunmasından sıkılmazsınız, değil mi?"

— "Madam, arzularınız benim için emirdir."

— "Ama bir de rahip lâzım. Rahip Panigarola'yı seçtim. Kilise de Saint - Germain - l'Auxerrois olsun..."

— "Ya gün, madam?.."

— "Kızım Marguerite'nin evliliğinin ertesi günü olsun. Saat olarak da, gece yarısını seçelim."

Kont, şımarık bir çocuk gibi gülmeye başlamıştı. Ömründe ilk defa olarak bahtiyarlığın zevkini tadıyordu. Kraliçe:

— "Haydi, şimdi gidin. Gidin ve mesut olmaya bakın," dedi.

Kont, Kraliçenin uzattığı eli öpücüklere boğarak:

— "Saadetime hudut çizemeyecek bir hâldeyim," dedi.

— "Fakat sizden bir ricam daha var. Bütün bunlardan Alice'ye bahsetmeyin de bu sürprizi kendisine ben haber vereyim. Böylece vaktiyle kırdığım kalbini de tamir etmiş olurum..."

— "Başüstüne, madam..."

Kont, çılgın âşıkların coşkunu içinde saadeti ni Navarre Kraliçesine haber vermek ve sonra da Alice'den af dilemek için âdeta koşarak uzaklaştı. O gidince Kraliçe de kabul salonundan çıkarak başka bir odaya girdi.

Orada, bir tek mumun loş ışığında, genç bir kadının bekliyordu. Bu kadın, Alice de Lux idi. Kraliçe ona yürüdü, elini ellerine aldı ve gözlerinin içine bakarak:

— "Duydun mu?" Dedi.

— "Hayır Majeste, duymadım."

— “Nasıl duymadın? Dinlemedin mi?”

— “Hayır, majeste, dinlemedim.”

Kraliçe:

— “Şaştım,” dedi. “Öyleyse çok değişmişsin. Dinle... Şimdi onunla konuşmaktan geliyorum. Seni deli gibi seviyor. Yakında evleneceksiniz. Sakın kendisine ne evlenme gününü, ne saatini, ne de rahibin adını sorma... Vakti gelince hepsini sana söylerim. Yalnız şunu unutma: Sen, Kont de Lux’ün hakikî kızı değil, evlâtlığısın. Senin ne anan, ne de baban biliniyor. Jeanne d’Albret’e de bu sırrı açmıştın. Anlıyor musun? Artık mesutsun ya?..”

Alice, zayıf bir sesle:

— “Evet, madam,” dedi. “Fakat Navarre Kraliçesi herşeyi biliyor. Ya o söylerse?..”

Catherine esrarlı bir sesle:

— “Orasını merak etme,” dedi. “Siz, evleneceksiniz. Buradan çok uzaklara gidip yerleşecek ve mesut olacaksınız. Fakat bütün bunlar için tek şartım, senin bana, sonuna kadar itaat etmendir.”

Alice:

— “Size itaat edeceğim, her dediğinizi yapacağım, madam,” dedi.

— “Haydi öyleyse... Şimdi artık git.”

Alice, saraydaki kalabalık salonlardan geçmemeye dikkat ederek Louvre’nin bir kapısından çıktı ve az sonra da La Hache sokağındaki küçük evine vararak bir kanepeye çöktü. Kendi kendine düşünüyordu:

«Tuhaf şey... Acaba onun kendi oğlu olduğunu biliyor mu? Kont de Marillac’a bunu söylemeli mi? Acaba Catherine, Déodat’ın kendi oğlu olduğunu biliyor mu? Hayır, hayır, söylememeli... Kont, eğer bunu bilmiyor da öğrenirse benimle evlenmekten bile cayar.»

Bir an dalgın kaldı. Sonra kendi kendine mırıldandı:

«Bunu Catherine'ye de söylememek lâzım. Söylersem, belki de zavallıyı öldürür.»

İLK YILDIRIM DÜŞÜYOR

Şimdi, Kraliçeden ayrıldıktan sonra nişan töreninin yapıldığı salonlara dönen Kont de Marillac'ı takip edelim. Delikanlının içi, ömründe hiçbir zaman duymadığı sevinç ve saadetle kabarıyordu. Bir an içinde Catherine'ye karşı beslediği bütün kını unutmuş; Kraliçenin ıstırap çeken bir anne olduğunu düşünmeye başlamıştı.

Salonlardaki gruplar arasından mütebessim bir tavırla geçiyor ve düşünüyordu: Bir zamanlar bu Louvre sarayı ona bir kin kalesi gibi görünmüştü. Halbuki biraz önce bu sarayda Kraliçe ile değil, annesiyle görüşmüştü.

Bu sırada delikanlının etrafını, beş - altı kişilik bir grup çevirdi. Grupta bulunan Dük d'Anjou:

— “Haydi delikanlı! Bu ne asık yüz böyle? Gül-senize...” Diye seslendi.

Kont, cevap olarak:

— “Ömrümde bu kadar mesut olmamıştım, mon-senyör...” Dedi.

Ve içinden de düşündü: «*Şu adam benim kardeşim ha!..*»

Kontun etrafını çeviren katolik asilzadeleri, kendisini iteleme kakalaya götürmek istediler. Fakat Kont, bu harekette, samimiyetten ziyade, kendisini gülünç bir mevkie sokmak istediklerini sezdiği için kıpkırmızı kesildi ve aralarından sıyrıldı. Hemen bütün katolik asilzadelerinin beşer altışar kişilik gruplar halinde, Huguenot'ların her birine sataşarak onları iteleyip kakaladıkları görülüyordu. Bütün bu

sinsi düşmanlıklar, eğlence ve şaka maskesi altında yapılyordu. Salonlardan birinde, Dük de Guise'nin başkanlık ettiğı bir katolik grupe, güvey Henri de Béarn'ı yakalamış, yumruklaya yumruklaya elden ele itiyorlardı. Kurnaz damat, rengi uçmuş bir hâlde bu soğuk şakaya dayanmaya çalışıyordu. Başka bir salonda da, aynı şey on kadar katolik asîlzadesi tarafından, Prens de Condé'ye yapılmak istenmiş ve fakat o kadar sabırlı olmayan Prens, yumruklara, yine şakadan yumruklarla karşılık vermekten geri kalmamıştı. Orada kahkahalar sinirli sinirli aksediyordu.

Bu geceki eğlentinin başlıca özelliğı böyle şaka örtüsü altında gizlenen bir dövüş olmasıydı.

Tam bu sırada su perisi kıyafetinde, yarı çıplak, elli kadar güzel genç kız, bir salondan fırlayıverdiler.

Guise:

— “Kraliçenin uçan süvarileri!” Diye haykırdı.

Bu söz yerindeydi. Ağızdan ağıza fısıldandı. Pontus de Thyrad, bu süvarilere birer at lâzım olduğunu söyledi ve bu dilber kızlardan birini yakalayıp omuzlarına bindirdi. Pontus katolikti. Lâkin öteki kızların hepsinin bulduğı insan - atlar, Huguenot'lardan oldu. Kızların her biri, bir Huguenot asîlzadesinin omuzuna bindi. İki katolik asîlzadesi de bu insan - atları ellerinden çekerek salonlarda koşturmaya başladılar.

Hemen hepsi kibar ailelerin kızları olan bu dansözler; yarı çıplak bir hâlde olduktan başka, görünüşe göre sarhoştular da...

Bir yandan Huguenot erkekleri bu dansözleri taşırlarken öte yandan da Katolik asîlzadeleri, Huguenot kadınlarını yakalamış, çılgınca bir dansa başlamışlardı.

İşte, tam bu sırada, Kral göründü.

Kahkahalar birdenbire kesildi.

Huguenot'lar kadınları bıraktılar ve Katolikler de toplu hâlde Kralın geçeceği yola dizildiler.

Kral, hareketsiz bir hâlde duran ve olup bitenleri çatık kaşla seyreden Coligny'ye doğru yürüdü. Amiral, Dokuzuncu Charles'i saygıyla selâmladı. Kral, Amirali kucakladı ve:

— “Muhterem babam, zannederim Louvre'mizde pek güzel eğleniyorlar,” dedi.

— “Mükemmel bir surette majeste!.. Maiyetinizdeki asîlzadeler, o kadar ilgi çekici eğlenceler içat ediyorlar ki bunları ömrüm oldukça unutmayacağım!”

Amiralin garip bir tarzda söylediği bu sözlere Kral biraz önce annesinden öğrendiği suikast ve fesat haberlerinin heyecanı içinde ağır bir cevap verecekti ama bu sırada Catherine belirmiş ve kendisini oğluna gösterivermişti.

Ortalık tekrar sâkinleşmiş ve bir an için kendini kapıp koyuverecek gibi görünen Charles de toparlanmıştı.

Salonlardan birinde Kral için bir taht hazırlanmıştı. Dokuzuncu Charles, Amiralle beraber bu tahta doğru yürürken yolda gördüğü şair Ronsard'ı da yanına aldı ve tahta kurulduktan sonra Amirali sağına, şairi de soluna oturttu. Coligny'nin, Kralın sağına oturmak suretiyle gördüğü teveccüh, Huguenot'ların sürekli alkışlarına sebep oldu. Kral, soluna dönmüş, duvar gibi sağır olan şair Ronsard'a, yazmış olduğu bir şiiri okuyup düzelttirmeye çalışıyor, fakat şair, Majestenin söylediklerini bir türlü duyamıyordu.

, Kral, şiirini henüz bitirmemişti ki bitişikteki sa-

londa bulunan Huguenot'lardan feryatlar ve çığlıklar yükseldi:

— “Kraliçe ölüyor! Kraliçe ölüyor!”

Kont de Marillac'ı Jeanne d'Albret'i arar bir hâlde bırakmıştı. Kral, yandaki salonda, tahta otururken o da büyük salonda Navarre Kraliçesini bulmuştu. Jeanne d'Albret, oğlu şerefine düzenlenen bu törende icat edilen çılgınca eğlencelerin mânasını ciddi ve düşünceli bir tarzda araştırmakla meşguldü.

Çevresindeki nedimeler ve asîlzadeler, birkaç defa Kraliçenin sarardığını, sonra da kıpkırmızı kesildiğini görmüşlerdi. Jeanne d'Albret, zaman zaman buz gibi oluyor ve titriyor, sonra da birdenbire ateşten cayır cayır yanıyordu. Mamafih, ne olduğunu anlamadığı bu garip hastalık belirtilerinin pek farkında değildi. Yalnız, zaman zaman oğlu Henri'yi gözleriyle araştırıyor ve bulunca da onu, endişeli bakışlarla takip ediyordu. Bu endişe o kadar gözle görünür bir hâldeydi ki bir aralık Henri'nin nişanlısı, Navarre Kraliçesine yaklaşıp:

— “Meraklanmayınız, madam,” diye fısıldadı. “Kimse nişanlım majesteye bir şey yapamaz.”

Bu sözler, Dokuzuncu Charles'in kız kardeşi Margot'u ne kadar sevdiğini bilen Jeanne d'Albret'i biraz yatıştırdı.

Fakat hemen aynı anda bir daha sarardı. Kendini tutamaz oldu. Oturduğu kanepenin arkasına yaslandı... Navarre Kraliçesinin yanına sokulmuş olan Marillac, sararak:

— “Açılalım, açılalım da, Kraliçemiz hava alsın, fenalaştılar,” dedi.

Aynı anda da kadınların çığlıkları koca salonu

doldurdu. Bu arada Catherine'nin kalabalığı yaparak yaklaştığı görüldü. Catherine, heyecanla:

— “Aman yarabbi! Sevgili kuzinimize ne oluyor?” Diye seslendi.

Jeanne d'Albret'in etrafındaki kalabalık, kendisine yol verince Kraliçe, Jeanne'nin üzerine eğildi, oradakilere emir verdi.

— “Hemen saray doktoru Ambroise Paré'yi çağırın. Kendisini demin yandaki salonda gördüm.”

Birçok nedime doktoru çağırmaya koşarken Catherine de koynundan çıkardığı bir küçük şişeyi Navarre Kraliçesine koklatıyordu. Jeanne d'Albret kendine geldi. Gözlerini açtı; Catherine'yi görünce:

— “Bir şey değil, sıcaklık, heyecan...” Diye kekeledi.

Sonra çevresine bakındı. Kont de Marillac'ı gördü:

— “Siz misiniz, evlâdım?” Dedi.

— “Evet, madam, benim. Tanrıdan, sizin yerinize benim ruhumu almasını niyaz ediyorum.”

Catherine gülümseyerek:

— “Aman canım, kuzinimizin çok şükür bir şeyi yok,” dedi.

Bu sırada Ambroise Paré gelmiş, Navarre Kraliçesini dikkatle gözden geçiriyordu... Jeanne d'Albret, aynı anda boğuluyormuş gibi bir hareket yaptı:

— “İmdat! Oğlumu isterim. Oğlum nerede? Oğlumu çağırın. Yanıyorum. Ellerim yanıyor!”

Etraftakiler Henri de Béarn'ı çağırmaya koşarlarken doktor Paré de, Navarre Kraliçesinin ellerini tutmuş bakıyordu... Jeanne d'Albret, ikinci defa bayılmıştı. Bu sefer, Catherine'nin yeniden koklattığı ruh da fayda etmedi. Henri koşup geldi. Annesini ölüm

hâlinde gördü. Sarardı. Doktorun ellerine yapıştı. Müthiş bir sesle:

— “Bana hakikati söyleyin, doktor,” dedi. “Al-lahaşkına hakikati söyleyin! Anneme ne oluyor?”

Paré de perişan bir hâldeydi. İhtiyatsızca mırıldandı:

— “Ölecek!..”

Henri, annesinin boynuna sarıldı ve hıçkırarak ağlamaya başladı. Marillac’ın da kederi sonsuzdu. Gerilemiş, düşünmek için bir sütuna dayanmıştı. Huguenot’lar, bir anda Navarre Kraliçesinin çevresine dizilmişlerdi. Hepsi sessizdi ve sanki hepsi de bu felâketin; yakında kendi hayatlarını tehdit edecek bir felâkete başlangıç olduğunu belli belirsiz seziyor gibiydiler.

Bu esnada Dokuzuncu Charles de haberi öğrenmiş, rengi kül gibi olmuştu.

Bir şeyler yapmak istedi. Fakat birdenbire annesinin gözlerinin kendisine dikilmiş olduğunu gördü. Bu gözler, ona öylesine emreder bir tarzda susmayı tavsiye ediyorlardı, öyle kesin bir ifadeyle bakıyorlardı ki Charles, hemen meseleyi kavradı. Başını eğdi ve yüksek sesle:

— “Eğlence bitti!” Dedi.

Catherine sessizce oğlunun yanına yaklaşmıştı. Fısıldıyordu:

— “Bilâkis, asıl eğlence şimdi başlıyor, majeste!...”

Yirmi dakika sonra Louvre’de bütün ışıklar sönmüş, herşey sessizliğe gömülmüştü. Yalnız, bütün kapılardaki nöbetçilerin sayısı üç misline çıkarılmıştı. Kraliçenin kabul salonunda, Catherine ile Ruggieri, fısıltıyla konuşuyorlardı. Münecim soruyordu:

— “Ölürken ne diyordu?”

— “Ellerim yanıyor,” diyordu. “Her tarafı yanıyormuş, fakat bilhassa elleri...”

Ruggieri başını eğdi ve söylendi:

— “Demek ki zehir, eldivenlerden tesir etti!”

Ertesi sabah, Navarre Kraliçesinin, şimşek gibi tesir eden bir hastalık, bilinmeyen bir nöbetle öldüğü haberi, bütün Paris’e yayıldı. Bu ölümüne şaşanlar olursa onlara; kaybın önemli olmadığı, hiç değilse yeryüzünden bir dinsizin daha eksildiği söyleniyor ve bu ölümün, Marguerite ile Henri de Béarn’ın evlenmeleri dolayısıyla verilecek şöenlerde, Parislileri, bol bol yiyip içmekten ve coşkunca eğlenmekten alıkoyamayacağı da belirtiliyordu.

GILLOT

Hikâyemizin kahramanları arasında öyle bir tanesi var ki gittikçe mühim bir rol oynayacak. Bu kahramanımızın adı Gillot. Onu evvelce başka bir durumda bırakmıştık. Sonra büsbütün başka bir durumda yine karşımıza çıktı. Şimdi bu iki durum arasındaki olayları anlatmamız gerekiyor.

Geriye dönünce Gillot'u, dayısı tarafından kulakları kesilmiş, kendinden geçmiş, Mesmes konağının mahzenindeki rutubetli toprağa boylu boyunca yatar bir hâlde bıraktığımızı hatırlayacağız.

Yine hatırlayacağız ki delikanlının muhterem dayısı, Damville'ye şöyle sormuştu:

— “Bu hımbılı ne yapacağız? İşini bitiriverelim mi?”

Mareşal ise şöyle cevap vermişti:

— “Bırak, belki işimize yarar.”

Bunun üzerine de Gilles, yeğenini oracıkta bırakıp Mareşalin peşine düşmüştü.

Gillot, bir süre baygın kaldıysa da, kendine gelmekte gecikmedi. Kendi kendine:

«Artık kulaklarımdan mahrumum. Herkes bana bakıp gülecek veya benden korkacak. Hayvanların bile kulakları var da benim yok.» Diye söylendi.

Gillot, oldukça mâkul düşünüyordu. Hattâ filozof kesilmişti, diyebiliriz. Böylece ebediyen kaybettiği kulaklarına ilk ve son defa bir ağıt okuyup ayağa kalktı ve başının iki yanındaki ağırlardan başka bir derdi olmadığını anladı.

Cesareti yerine geldi, mahzenin merdivenlerine tırmandı ve tam yukarıya varınca orada, birdenbire dayısı Gilles'le karşılaştı. Gilles, Mareşalle epeyce uzun bir konuşma yaptıktan sonra tekrar yeğeninin yanına dönmüştü. Gillot, mendebur ihtiyarı görünce düşündü:

«İşimi bitirmeye geliyor. Herhâlde Mareşalden, beni temizlemek emrini almıştır. Yazık... Demek ki, kulaklarımı kaybettikten sonra da öbür dünyayı boylamam, alnımın yazısıymış...»

Fakat, Gillot, çirkin yüzlü dayısının, acayip bir gülümseyişle yanına yaklaştığını görünce şaştı.

Kâhya:

— “Nasılsın bakayım, oğlum? Diye hatır sordu.

— “Çok fenayım, dayıcığım.”

— “Hele hele... Kendine hâkim ol... Sana bakayım, seni beslerim, iyi edirim...”

— “Bu lâfları siz mi söylüyorsunuz, dayıcığım?”

— “Yok, başkası söylüyor. Hımbıl herif, elbette ben söylüyorum, duymuyor musun?”

— “Demek beni öldürmeyeceksiniz? Demek Mareşal öldürülmemi emretmedi?”

— “Neden öldürecekmişim?.. Mareşal kendisine itaat etmen şartıyla sana fenalık yapılmasını istemiyor. Fakat çirkin ihanetini unutturman lâzım...”

— “Vallahi pişmanım, dayıcığım.”

— “Eğer yalan söylemiyorsan, üstelik zengin de olursun. Benim kasamı gördün ya...”

— “Görmek de lâf mı, dayıcığım?”

— “Eğer Mareşal senden memnun kalırsa bütün o kasadakileri sana veririz.”

Gillot bu sözleri duyunca, kulaklarına harcayamadığı enerjisini gözlerine sarfetmek istermiş gibi bak-

tı. Nasıl önce can acısından, sonra da korkudan bayıldıysa bu sefer de sevinçten bayılmasına az kaldı. Fakat kendini topladı ve titrek bir sesle:

— “Emredin dayıcığım,” dedi. “Monsenyör benden ne istiyor?..”

— “Önce iyileşmeni istiyor. Sonra da ne istediğini görürsün...”

Ve yeğenini koltuğundan tutarak kendi odasına götüren Gilles usta, üstelik onu kendi yatağına da yatırdı. Gillot’a gözünün bebeği gibi bakmaya başladı.

Gillot, ancak o zaman yaralarının umduğu kadar çabuk iyileşemeyeceğini anladı. İki gün, ateş nöbeti içinde kıvrandı. Bu iki gün içinde boyuna sayıkladı ve dayısından kulaklarını isteyip sızlanıp durdu. Nihayet nöbeti atlattı, yavaş yavaş iyileşti ve onbeş gün sonra da yatağından kalkıp gezebilecek hâle geldi.

İlk işi, hemen çarşıya gidip kafasına, ensesine kadar geçen ve kulaklarının yokluğunu kimseye göstermeyen bir takke almak oldu. Şapkasını da bu takkenin üstüne geçirdi.

Gillot ile dayısı, o gün uzun uzun konuştular. Bu konuşmadan sonra Gillot, pazar günleri giydiği elbiselerini sırtına geçirip yolculuğa hazırlandı. Dayısı kendisine:

— “Arkandan hayır dua edeceğim,” dedi.

— “Vallahi, hayır dua edeceğinize, hesabıma geçirmek üzere bana biraz para verseniz daha iyi edersiniz, dayıcığım!”

Gilles yüzünü ekşitti, ama yeğeninin istediğini de yapmaktan geri kalmadı. Sonra:

— “Bakalım oraya girebilecek misin?” Dedi.

— “Hiç merak etmeyin, dayıcığım. Kulaklarım sayesinde girerim.”

Dayısı, bu sözün mânasını pek kavrayamadı, aptal aptal düşünürken Gillot da uzaklaştı, gitti.

Okuyucularımız bundan sonra Gillot'un ihtiyar Pardaillan'la nasıl karşılaştığını ve Pardaillan'ın peşinde, onun odasına çıktığını hatırlarlar.

Montmorency konağında, o zaman Paris'teki ikiyüz asilin konaklarında olduğu gibi başlıbaşına bir kışla bulunduğunu unutmamalıyız. Burası da bir çeşit kaleydi. Mareşalin maiyetinde bir sürü genç silâhşor, asîlzade ve uşak vardı. İhtiyar Pardaillan, doğrudan doğruya Mareşalin maiyetine girmemekle beraber konağın önemli bir kişisi olmuş ve Mareşalin ricasıyla konaktaki bütün eli silâh tutanların komutanlığını da üzerine almıştı.

İhtiyar Pardaillan, odasına girince bir iskemle alarak üstüne, ata biner gibi ters oturdu, kollarını iskemlenin arkasına dayadı ve gözlerini dikerek:

— “Demek bizim işimize yarayacağını iddia ediyorsun,” dedi. “Buraya da bana hizmetlerini sunmaya geldin, öyle mi?..”

— “Öyle, efendim... Sizin çok işinize yarayacağım.”

— “Ya ben seni, bize domuzluk ederken kapıları gözetleyip dinlerken yakalarsam?..”

— “Aman, nasıl olur, efendim?..”

— “Nasıl olur filân yok. Eğer hareketlerinde ufakık bir şüphe uyandıracak bir şey görürsem...”

— “Görürseniz, efendimiz?!..”

— “Dilini keserim!”

Gillot bu sözleri duyunca dehşetten donakaldı. Önce kulaklar, şimdi de dil... Halbuki o, kulakları gittikten sonra, artık Pardaillan'ın keseceği bir şey kalmadığına seviniyordu. Birdenbire içini bir isyan bürüdü ve haykırdı:

— “İyi ama efendimiz, bana ne kininiz var ki beni böyle diri diri kesip biçeceksiniz?”

— “Ne yapalım? Benim usûlüm de böyle... Galiba dayın da aynı usûlü tâkip ediyor. Fakat ben yalnız kesmekle kalmam, üstelik dilini tavada kızartırım, sana yediririm.”

Bu sözler, Gillot’un tüylerini diken diken etti. Hemen kalkıp gitmeyi düşünüyordu, ama bu sefer de dilini dayısının kesmeyeceği ne malûmdu? Beri yandan, altın dolu kasanın hayali de gözünden gitmiyordu. Kendi kendine bir teselli buldu:

— “Nasıl olsa iki tarafta da dilim kesilecek. Zaten geveze değilim. Dilim kesilse de kaybım büyük olmaz. Fakat bu kesip biçmeler nereye kadar gidecek, onu merak ediyorum. Dilden sonra diyelim ki burnumu da kestiler... Sakın ondan sonra da sıra kafama gelmesin!..”

Pardaillan, Gillot’un dalgınlığını görünce sordu:

— “Ne düşünüyorsun?”

Gillot, ürkek ve rengi uçuk, cevap verdi:

— “Sizi sadakatime nasıl inandırayım, onu düşünüyorum. Mademki henüz dilimi kesmediniz, bâri şu dille bir yemin edeyim de inanın!..”

Pardaillan gülmeye başlayınca Gillot alınmış gibi söylendi:

— “Bunda gülünecek ne var bilmem, efendimiz... Önce kulaklarıma musallat olmuştunuz, onlar gitti; şimdi de gözlerinizi dilime diktiniz. Bu gidişle kesilmedik tarafım kalmayacak!..”

— “Aptal herif, ben sana, eğer bize ihanet edersen dilini keserim, diyorum. Sâdık kalırsan, korkmana da lüzum yok.”

Gillot, sâdık kalmak niyetinde olmadığı için bunu hiç akıl etmemişti. Bu sözleri duyunca:

— “Öyle ya, öyle ya... Pek doğru,” dedi.

— “Şimdi söyle bakalım, bize ne gibi hizmetler yapacaksın?..”

— “Efendim, işlerinize karışmak benim haddim değil, ama Monsenyör de Damville’yle aranızın iyi olmadığı besbelli... Eğer Monsenyör de Damville elinize geçse onu şüphesiz gebertirdiniz. Kesinlikle söyleyebilirim ki eğer siz de eski efendimin eline geçseydiniz, o da sizi lâhzada sallandırırverirdi. Halbuki bu iş de benim hiç hoşuma gitmezdi, efendimiz...”

— “Söyle, söyle... Sen artık bayağı güzel lâkırdı etmeye başladın. Böyle bir dil, kesilirse yazık olur.”

— “Teşekkür ederim, efendim... Şimdi ben diyorum ki eğer siz, Damville’nin ne yaptığını, ne ettiğini bilerseniz, ona göre tedbir alır, kendinizi korursunuz, diyorum... Doğru değil mi?”

— “Sen hiç de görüldüğün kadar budala değilmişsin, Gillot... Yalnız, Mareşalin ne yapıp ne ettiğini nasıl anlayacaksın? Mademki artık Mesmes konağına giremiyorsun...”

— “Aman efendim, girmek ne lâf? Gözlerine görünürsem beni asacaklarmış. Mareşal de, dayım da öyle söylediler. Fakat Damville’nin konağında Jeannette adlı bir genç kız vardı...”

Pardaillan birdenbire oğlu Şövalyenin anlattıklarını hatırladı:

— “Ha, şu mesele,” dedi.

Gillot, ihtiyar askerin ne demek istediğini pek kavrayamadığı hâlde tekrarladı:

— “Evet, efendim, o mesele... Jeannette beni sever.”

— “Seni sever mi? İmkânı yok.”

Gillot, hayret içinde:

— “Neden imkânı yok efendim?” Dedi.

— “Çünkü benim bildiğime göre bu Jeannette, gayet kurnaz bir kızdır da ondan...”

— “Ha, yâni demek istiyorsunuz ki ben böyle bir kızın sevmeyeceği kadar aptalım. Teşekkür ederim, efendim, dünyada nişanlım hakkında bundan daha güzel bir söz işitmedim. Lâkin ne olursa olsun, bu Jeannette beni sever... Ben ona gizlice görünür, Mesmes konağında neler olduğunu sorarım. Onun anlattıklarını da size anlatırım.”

Pardaillan bir hayli şaşmış gibi:

— “Senin hakkındaki fikrimi kökünden değiştirmem icap edecek,” dedi. “Sen, hiç de benim sandığım gibi budala değilmişsin. Eey, şimdi söyle bakalım, bu hizmetlere karşılık ne isteyeceksin?”

— “Hiçbir şey... Söylediğim gibi kulaklarımı kesmiş olan dayımdan öç almama yardım etmenizi isterim.”

— “Ben de sana söz veriyorum ki o ihtiyar iblisin ellerini, kollarını bağlayıp kendisini sana teslim edeceğim. O zaman ne yapacaksın?”

— “Onun bana yaptığına, efendim...”

— “Mükemmel... Sen sahiden akıllı bir budalaymışsın... Şimdi bak, şunu kafana iyice yerleştir: Bana sâdık kalırsan, yalnız öcünü almakla kalmazsın, aynı zamanda harcayamayacağın kadar bol altın sahibi de olursun!”

İşte, Pardaillan’la Gillot arasındaki anlaşma, bu şekilde yapıldı ve böylece en kurnaz tilkilerin bile aldanabilecekleri, bir kere daha meydana çıkmış oldu. Fakat, işin doğrusu aranırsa, Gillot da rolünü mükemmel oynamıştı. Nitekim o günden sonra da vaktini hiç kaybetmeyerek Montmorency konağının her köşesini gezdi, görmediği ve bellemediği bir yeri-

ni bırakmadı. Bir gün sonra da her yüz adımda bir arkasına dönüp peşinden kimsenin gelip gelmediğine bakarak Mesmes konağına gitti. Dayısı, kendisini görünce sordu:

— “Eec, anlat bakalım...”

— “Anlatacağım şu, dayıcığım... Nihayet kurdun inine girdim...”

Gilles, yeğenine takdirle baktı. Sonra hokka kalem olarak bir masanın başına oturdu, karşısına da yeğenini aldı:

— “Durma, anlat...”

Gillot, Montmorency konağının plânını, konakta kimlerin bulunduğunu etraflı bir şekilde anlattı. Montmorency’nin emrinde otuzbeş silâhşordan başka, bir sürü uşak ve hizmetkâr vardı. Silâhı da oldu. Gillot anlatırken dayısı da bir yandan not alıyordu. Konağı, birbirinden ayrı birkaç binadan ibaretti. Silâhşorlar ve asilzadeler, ayrı ayrı binalarda oturuyorlardı. Mareşal, bunların ortasında, arkası bahçelik bir binada kalıyordu...

Gilles, hemen atıldı:

— “Mareşal yalnız mı oturuyor?.. O otuzbeş silâhşordan ayrı mı kalıyor?”

Gillot, acele acele söylendi:

— “Bilmem ki yalnız denilebilir mi?.. Konakta, şimdi de dilimi kesmeye kalkan o iki Pardaillan var ki bence her biri yirmibeş, otuz kişiye bedeldir.”

— “O iki kuduz herif nerede oturuyorlar?”

— “Mareşal de Montmorency’nin tek başına kaldığı, öteki binalara bitişik olmayan binada...”

Gillot, söyleyeceklerini bitirmiş ve ayrıca dayısıyla elbirliği ederek bir kâğıt üstüne Montmorency konağının plânını çizmişti. Gerçi Damville, bu ko-

nağı mükemmel tanırdı ama, içinde kaç kişinin bulunduğu şüphesiz onun için de öğrenilmesi gerekli bir şeydi. Gilles dayı, yeğenine fazla yüz vermedi:

— “Orada ne olup ne bitiyorsa hepsini öğrenmeliyiz,” dedi. “Senin buraya iki - üç günde bir gelip haber getirmen lâzım. Bunun bir çâresini bul...”

— “Onun çâresini buldum bile dayıcığım. İhtiyar Pardaillan, benim buraya, casusluk etmeye geldiğimi sanıyor.”

Gilles, yeğenine hayretle baktı:

— “Gillot,” dedi, “bundan sonra sana aptal ve hımbıl demeyeceğim. Biraz daha gayret edersen, içi altın dolu kasayı da alacaksın...”

Gillot, Mesmes konağını, artık zengin bir adam olduğu düşüncesiyle terketti. Yolda giderken düşünmeye başladı:

«Şimdi ihtiyar Pardaillan’a ne diyeceğim?»

Birdenbire aklına öyle güzel bir şey geldi ki sevinçten içi titredi ve kendini tutamayıp haykırdı:

«Bu da düşünülecek şey mi?.. Mademki Montmorency konağında ne olduğunu haber vermekle bir hazine sahibi olacağım; o hâlde neden Mesmes konağında ne olup bittiğini haber verip Pardaillan’dan da bol bol para sızdırmayayım?!..»

PANIGAROLA

Rahip Panigarola, eskiden beri Huguenot'lara çatmakla şöhret kazanmış bir adamdı. Fakat epeydir ortalıkta görünmüyordu. Geceleri sokaklarda: «Ölülerinizi hatırlayınız!» Diye bağırmaktan ibaret bulunan görevini de, uzun zamandır savsaklamıştı. Çoktandır Barrés manastırına çekilmişti...

Burada ne yapıyor, ne düşünüyordu? Bilinemez.

Navarre Kraliçesi Jeanne d'Albret'e yapılan muhteşem cenaze töreninden iki gün sonra sade görünüşlü bir araba, Barrés manastırının önünde durdu. Siyahlar giyinmiş iki kadın, arabadan inerek kapıcı odasının yanındaki bekleme salonuna girdiler. Kapıcılık yapan rahip, iki kadının, manastır başrahibini görmek istediklerini duyunca bu patavatsızlığa hayret etti ve başrahibin, öyle her isteyen tarafından görülemeyeceğini kesinlikle bildirdi. O zaman kadınlardan biri, koynundan bir mektup çıkararak rahibe verdi:

— “Bunu başrahibe götürünüz,” dedi.

Kapıcı rahip, az sonra mektubu okuyan başrahibin fena hâlde telâşlanarak eteklerini savura savura, bekleme salonuna geldiğini ve iki kadının önünde saygıyla eğilip kadınlardan yaşlıcasını yanına alarak manastır koridorlarında yola koyulduğunu gördü.

İki kadından genci, bekleme salonunda kalmıştı.

Başrahip, öteki siyahlı kadını, kapısı açık bir odanın önüne kadar götürdükten sonra:

— “Burası,” diye mırıldanıp çekildi. Kadın da odaya girdi.

Burası, rahip Panigarola’nın hücresiydi. Panigarola, içeriye giren kadını görünce doğruldu. Kadın, o zaman başındaki siyah örtüyü omuzlarına indirdi ve rahip, kadının yüzünü görünce:

— “Kraliçe...” Diye mırıldandı.

Bu kadın, Catherine de Médicis idi. Kraliçe, gülümseyerek:

— “Günaydın, Marki,” dedi. “Sizi görebilmem için buralara kadar gelmem lâzımmış...Manastıra girebilmek için de başrahibe kim olduğumu anlatmam gerekti.”

Panigarola:

— “Merak etmeyiniz, madam,” dedi. “Başrahip, saygıdeğer bir adamdır, sır saklamasını bilir. Fakat buraya kadar da boşuna zahmet ettiniz. Emretseydiniz, ben de Louvre’ye gelirdim...”

— “Evet, ama ben vaktiyle bir Marki de Panigarola tanırdım. Çok kafasının dikine giden bir adamdı. Onun için buraya kadar gelmeyi tercih ettim.”

— “Bahsettiğiniz o adam artık yaşamıyor, madam. Karşınızdaki rahip Panigarola’dır!”

Kraliçe, oradaki bir karyolanın ucuna ilıştikten sonra:

— “Neyse,” dedi, “onu bir yana bırakalım. Fakat size ne olmuş, zavallı Pani?.. Ne kadar çökmüş, tanınmaz bir hâle gelmişsiniz. Bu, manastır hayatından ileri gelmiş olamaz. Sizin bir derdiniz olmalı... Acaba bu o kadar devâsı bulunmaz bir dert mi?..”

Catherine, samimî ve Kraliçeliğini unutmuş bir ahbap edâsiyle konuşuyordu. Rahip ise gittikçe ciddileşmişti. Bir an sustuktan sonra:

— “Madam, sizinle açık konuşmam lâzım geldiğini anlıyorum,” dedi. “Buraya niçin geldiğinizi bilmiyorum. Fakat benimle meşgul olmaktan bir türlü vazgeçmediğinizi görüyorum. Vaktiyle Fransa sarayına geldiğim zaman da beni, İtalyan Cumhuriyeti'nin casusu ve buraya Mareşal Montmorency ile saraya karşı fesat kurmaya gelmiş biri sanmıştınız. Peşime bir kadın koymuştunuz...”

Kraliçe sordu:

— “Peki, siz bunları nasıl öğrendiniz?”

— “Gayet kolay, madam. Peşime koyduğunuz kadın hastalanmıştı...”

— “Anlıyorum; doğurduktan sonra yatağa düşmüştü. Şimdi de babasınız, değil mi, azizim Marki?”

Marki'nin gırtlığında bir hıçkırık düğümlendiyse de adanı kendine hâkim olduğu için Kraliçe bunu sezemedi. Rahip:

— “Evet,” dedi. “Bir gün o kadın anne oldu. Kendisi bir gece, size vermek üzere evrakımı çalmıştı. O münasebetle ben de onun, sizin casusunuz olduğunu anlamıştım. Hastalandığı zaman ateş nöbeti arasında sayıkladı ve böylece ben de sizin beni nasıl takip ettiğinizi öğrendim. O zaman kendisine bir mektup yazdırdım ve mektupta, oğlunu, kendi eliyle öldürdüğünü itiraf ettirdim. Ondan öç almak, onu sizin elinize kısı kıvrak teslim etmek için de bu mektubu size gönderdim.”

— “Demek Alice'yi cellâda teslim ettirmek istiyordunuz, öyle mi?..”

— “Hayır, madam... Cellâda teslim edilmesi, işkenceden yakayı kurtarması demekti. Fakat mektup sizde durdukça sizin esiriniz olarak kalmaya malikûmdu. Bu mektup sayesinde; onu, mazisini sevgilisine haber vermekle korkutacaktınız... Bu korku

da büyük bir azaptı, madam... Bundan mükemmel intikam mı olurdu?..”

— “Bravo, Marki, akıllı adanmışsınız... Beni bile intikamınıza âlet etmişsiniz...”

— “Bundan bir tahkir mânâsı çıkarıp beni cellâda teslim etmenizi pek isterdim, madam... Hiç değilse bu suretle artık azaptan kurtulmuş olurdum. Tanrı, canımı almadığı için ona bile inancım zayıfladı, madam...”

— “Bu kadar mı azap çekiyorsunuz, yani?”

— “Evet... Onu tekrar gördüğümünden beri yıllardır yüreğimde söndü sandığım aşkımmı, yeniden canlandığını hissediyorum...”

Catherine’nin gözlerinde bir ışık yandı ve düşündü: «*Şimdi kaskıvrak elimdesin,!*» Halbuki Panigaro, Kraliçenin sevincinin farkında olmadı. Çünkü tekrar ümitsiz bir aşkla sevdiği ve ihanet gördüğü Alice de Lux’u hatırlamış ve tamamen bu hâtıranın etkisine girmişti. Sonra yavaş yavaş kendine geldi. Konuşulacak bir şey kalmamış gibi susuyorlardı ve rahip, soran gözlerle Kraliçeye bakıyordu. Catherine:

— “Benim neden buraya geldiğimi merak ediyor olmalısınız, Marki?” Dedi. “Buraya bir vicdan borcunu ödemek için geldim. Garibinize gidecek, ama, öyle oldu, Marki. Şimdi söyleyin bana, artık Alice’nin çektiği azabı kâfi görüyor musunuz?..”

Rahip, eğdiği başını kaldırmış ve dehşet içindeki gözlerini Kraliçeye dikmişti. Catherine, bu hâli görünce adamı sımsıkı elinde tutmakta olduğuna iyice kanaat getirdi.

— “Demin bir mektuptan bahsediyordunuz...” Dedi. “O mektubu Alice’ye versem, iyi eder miyim?”

Panigarola boğuk bir sesle söylendi:

— “Majestenizi haklı bulurdum.”

Kraliçe, sözlerine ekledi:

— “Sizin de benimle aynı düşüncede olmanıza sevindim. Çünkü mektubu Alice’ye verdim bile...”

— “Şu hâlde artık sizin hâkimiyetinizden kurtulmuş oluyor, madam...”

— “Yalnız benim hâkimiyetimden değil, sizin-
kinden de, Pani! Alice’nin Saint - Germain -
L’Auxerrois’te neler itiraf ettiğini ve onun evinde
kendisiyle neler konuştuğunuzu biliyorum. Alice’yi
deli gibi sevdiğinizin farkındayım. Hattâ geceleri so-
kağa fırlayıp: «Ölülerinizi hatırlayınız!» Diye ba-
ğırılmaktan ibaret mesleğinizi, Alice’nin evinin çevre-
sinde dönüp dolaşarak hüüngür hüngür ağlamak için
kabul ettiğinizi de biliyorum.”

Rahibin yüzü sâkindi:

— “Ben size Alice’yi sevmediğimi söylemedim
ki,” dedi. “Evet, onu seviyorum, hâlâ, büyük bir
aşkla seviyorum. Fakat artık kendisine kinim yok.
Hattâ ona acıyorum bile...”

Catherine fırsatını bulmuştu:

— “Mademki kendisine acıyorsunuz, şu hâlde
onun sevdiği erkeğe kavuşması da sizi memnun
eder.” Diyerek, gözlerini Panigarola’ya dikti. Rahi-
bin yüzü sapsarı kesilmişti:

— “Sevdiği erkeğe mi?” Diye sordu.

— “Öyle ya! Alice, Marillac’la evleniyor! Bu ki-
bar Huguenot, genç kızı çok mesut edecek!”

Rahibin bu anda çektiği azap, çok büyüktü. Bu-
nunla beraber hiçbir şey sezdirmiyordu. Mel’un Cat-
herine, bir sözle adamın içinde bütün kıskançlık

şeytanlarını uyandırmıştı. Panigarola'nın Alice'ye duyduğu merhamet, evlâtları küçük Jacques Clément'i bir gün Alice'ye göstermek kararı. bu şiddetli kıskançlık duygusu karşısında buhar olup uçuvermişti. Belki yine Alice'yi affeder, ona acırdı. Fakat rakibini mi affetmek?.. Asla!

İstemediği hâlde dudaklarından aynı soru yine dö-küldü:

— “Sevdiği adama mı?”

Catherine:

— “Artık o adama da acırsınız umarım!” Dedi. “Ama, ona kalsa sanırım size hiç acımazdı!”

Rahip birdenbire içinden geçenlerin korkunçluğunu hissetti. Bu Marillac'ı öldürecekti. Acımak dediği şeyin mânası, onca Alice'nin kendisinden başka kimseye yâr olmaması, Marillac'ın ortadan kalkmasıydı.

Rahip:

— “Kadının yaşamasını isterim,” diye homurdandı. “Fakat o adam?! O adam ölmelidir!”

— “Nasıl öldürürsünüz ki? Ona bir şey yapabilir misiniz?”

Rahip, gözlerinden kıvılcımlar saçarak:

— “Siz buraya ne diye geldiniz, Allahaşkına?” Dedi. “Siz, hıristiyanlığın en kudretli Kraliçesi, buraya neden geldiniz? Yoksa yine bir plânınız ve plânınız için de bana ihtiyacınız mı var? Eğer varsa söyleyiniz. Kendimi size teslim edeyim... Arzularınızı yerine getireyim... Fakat siz de bana Alice'nin sevdiği adamın canını almak imkânını veriniz. Ondan sonra beni öldürtseniz de vız gelir.”

Kraliçe, sesini alçaltarak:

— “Hah şöyle!” Dedi. “Buraya, size ihtiyacım

olduğu için geldim, Panigarola! Marillac'a olan kininizi bildiğim için sizin yardımınıza güveniyorum da ondan geldim!”

— “Öyleyse ne duruyorsunuz? Söylesenize... Beni kıskançlık ateşinden kurtarsanıza!..”

— “Canım, siz Alice'nin o adamla evlenmemesini istemiyor musunuz? O adamı öldürmek ve Alice'nin de bunu haber almamasını temin etmek, emeliniz değil mi? Eğer bana yardım ederseniz, bunların hepsi kolaylıkla gerçekleşir...”

Panigarola bir nefeste:

— “Size yardıma hazırım,” dedi.

— “Şu hâlde dinleyiniz, Pani. Kiliselerde vermiş olduğunuz coşkun ve heyecanlı vaazlar sayesinde, isterseniz Paris'i allak bullak edecek bir adam mevkiinde idiniz. Halbuki sonra birdenbire ortadan kayboldunuz ve uzun zaman sustunuz. Şimdi tekrar kilisenin minberine çıkınız; Paris'i dolaşınız ve eskiden yaptığınız gibi tekrar Huguenot'lar aleyhinde vaaz veriniz!”

— “Buna ne lüzum var?”

— “Budala! Marillac'ın da bir Huguenot olduğunu unuttunuz mu?”

— “Öyle ama siz şimdi Huguenot'larla barışıksınız. Henri de Béarn, kızınızla evleniyor.”

— “Evet, ertesi gün de Alice'yle Marillac evlenecekler.”

Panigarola öfkeli öfkeli soludu. Catherine, renksiz bir tebessümle devam etti:

— “Biz Huguenot'larla barış yaptık ama içlerinde hâlâ yola gelmeyen yüz kadar dik kafalı var. Bunların ortadan kalkmaları lâzım, anlıyor musunuz? Biz suç icat edip bir dâva açmak suretiyle onları ortadan kaldıramayız. Yüz Huguenot'lu bir dâvâ, yeni

harplere sebep olur. Fakat bir gün halkın kafası kızar da bunların üstlerine çullanıverirse kim vurduya giderler. Ben ve Kral bu hareketi yapanlara lânet okur, sorumluluk yükünü omuzlarımızdan atarız; mesele kapanır, gider. Ama halkı kıskırtmak lâzımdır. Cesur olun. Siz, Kralın hoşgörülüğünü tenkit ediniz. Ben sizi himaye ederim. Nasıl, Panigarola, razı mısınız?”

Rahip, hemen cevap vermedi. Hayâle dalmıştı ve kendini, Huguenot'ların ölüm kararını verirken görüyordu. Paris'ten bir kasırga, bir yangın gibi geçecek, ortalığa ölüm ve ateş saçacak ve nihayet Alice'ye yaklaşarak:

— “İşte!” Diyecekti. “Bakın, Paris yanıyor! Paris bir harabe oldu. Sizin sevdiğiniz adamı mahvetmek, Marillac'ı öldürmek için Paris'i boğazladım!”

Panigarola, gözlerinden kıvılcımlar saçarak söylendi:

— “Yarın, madam, yarın Saint - Germain - l'Auxerrois'in minberinde vaaza başlayacağım!”

Catherine. sevinç çılgınlığını zor tutmuştu. Çabuk çabuk:

— “Geri tarafını düşünmeyin,” dedi. “Ve emin olun ki Marki, mucizeler olacaktır. Bu mucizelerden birincisi de sizin, aşkınıza karşılık görmeniz olacaktır!”

— “Benim aşkıma mı?.. Alice mi beni sevecek?”

— “Evet, sizi... Alice sizi sevecek! Sizin miskinliğinizden nefret ediyordu. Fakat siz, çevrenize kan ve ateş saçan bir hâlde Alice'nin karşısına çıktığınız zaman o, size, Tanrıya taparcasına tapacaktır. Siz hazır olun. Halkı kıskırtın! Biz de bir taraftan hazır olacağız.”

— “Nasıl?..”

— “Gece karanlığında yüz mahkûmun evi işaretlenecek. Sabahleyin bu evlerle içindekiler de yatacak...”

— “Onun evini de biliyor musunuz?”

— “Merak etmeyin. O, Coligny ile beraber oturuyor. Onun evi yanan ilk ev olacaktır. Herşey hazır diyorum ya size... Günü bile belli...”

— “Ne günü?..”

— “Ağustosun yirmidördüne rastlayan pazar günü... Saint Barthélemy günü...”

— “Şu hâlde güle güle, madam. Ben de Paris halkına ne vaaz edeceğimi düşünmeye koyulayım.”

Catherine de Médicis, daha fazla bir şey söylemeyecek çıktı. Bekleme salonunda kalan genç kadınla birlikte arahaya hindî. Kraliçenin yanındaki kadın, hiç konuşmuyordu... Catherine, birdenbire çılgınca bir neşe içinde:

— “Ee!” Dedi. “Ne konuştuğumuzu sormuyorsun... Merak etmiyor musun?”

Genç kadının başındaki tül kaydı. Alice’nin soluk yüzü göründü.

Alice’nin kendisine bir şey sormamakta ısrar ettiğini gören Kraliçe:

— “Mademki sen sormaya cesaret edemiyorsun,” dedi, “sen sormuş gibi hen cevap vereyim: O seni affetmiş, Alice!.. Herşeyi unutmuş. Artık oğlunu da görecek, yanına alacaksın. Mektubu merak ediyorsun sanırım. Onu da kendisine verdim. Sana kendi eliyle verecek!..”

Alice sapsarı kesilmişti. Kraliçe:

— “Ha,” dedi, “az kaldı unutuyordum... Kontun bu çocuktan haberi olmaması lâzım, değil mi?.. İyi ya, öyleyse çocuğu yanına almazsın... Zaten Pa-

nigarola da onu sana vermeyi bir fedakârlık sayıyordu. Vermesin... Yanında alıkoysun..."

Araba yoluna devam etti...

Bu sırada Panigarola, hücrelerinden çıkmış, bahçeye inmişti. Taş bir kanepeye henüz oturmuştu ki yanında başka bir rahip belirdi. Gelen, Carmes manastırının başrahibiydi. Bu rahip, son derece sözü geçen, herkesin saygı ve sevgisini kazanmış bir kimseydi. Panigarola'ya:

— "Çalışıyor musunuz, evlâdım?" Diye sordu.

— "Evet, monsenyör... Bir vaaz hazırlıyorum."

— "Güzel... Ben de bunu öğrenmek istiyordum. Roma'ya da vaktin yaklaştığını bildireyim. Yalnız size bir tavsiyem var, aziz kardeşim... Yarınki dinleyicilerinizin çoğu papazdır. Onlara daha açık konuşunuz. Kafaları kalındır; iyi anlasınlar. Onlara cesaret aşılanamaz, halkı kışkırtmak görevini iyice belirtmeniz lâzımdır. Yâni, daha doğrusu, siz onlara, hareket parolasını vereceksiniz."

Panigarola eğildi. Doğrulduğu vakit başrahip gidiyordu.

Rahip, yavaş yavaş yerinden kalktı. Manastıra bitişik olan ve içinde hizmetçilerin oturduğu binaya geçti. Odalardan birine girdi. Küçük bir karyolanın başında durarak orada, masum bir gülümsemeyle mışıl mışıl uyuyan bir oğlan çocuğunu bir süre seyretti. Sonra mırıldandı:

— "Oğlum, bâri annen seni sevebilseydi. Bâri senin sayende onu tekrar kazanabilseydim!"

Ertesi günün akşamı, rahip Panigarola, Saint-Germain - l'Auxerrois'te bir vaaz verdi. Kiliseyi büyük bir rahip kalabalığı doldurmuştu.

Bu vaazda Paris Başpiskoposu, Sainte - Foi pisko-

posları, Vigor ve Sorbin, Kralın vâizi başpapaz Villemur'le maiyeti de hazır bulunuyorlardı.

Ayrıca içlerinde Dük de Guise'nin de bulunduğu, askerlerden ve sivillerden meydana gelmiş ufak bir topluluk da vaazı dinlemeye gelmişti.

Rahibin vaazı büyük bir sessizlik içinde dinlendi. Fakat, bittiği vakit herkes büyük bir heyecan içindeydi.

Ve nihayet kilise boşaldı.

En sonra localardan birinden, vaazı dinlemiş olan bir kadın çıktı. Kapıda kendisini bekleyen bir - iki maiyet adamını buldu, arabasına binerek Kraliçenin yeni sarayına yollandı.

Bu kadın, Catherine'ydi.

Catherine, vaaz biteceği sırada aşağıdaki asker, sivil kılbalığına ve bilhassa Dük de Guise'ye bakarak:

— “*Lorraine'li efendiler!*” Diye mırıldanmıştı. *«Huguenot'ları öldürün. Şayet kargaşalık esnasında Huguenot'ların birkaç arkebüz kurşunu da, sizleri temizlemesse şaşarım! Krallık Huguenot'lardan Guise'ler ve Guise'lerden de Huguenot'lar sayesinde temizlensin. Ömrümün en büyük hülyası budur.»*

Sonra gülümseyerek ilâve etti:

«Krala gelince onu öldürmeye bile lüzum yok... Zaten kendi kendisine ölüp gidiyor... Ah, benim sevgili Henri'ciğim, yakında annenin himayesi altında tahtta sen oturacaksın!..»

Bu unutulmaz gecenin ertesi gününden itibaren Paris'in bütün kiliselerinde ateşli vaazlar verilmeye başlandı. Papazların kışkırtıcı sözlerini dinleyen halk, protestanlara küfredip tehditler savurarak sokaklara yayılıyor, taşkınlığını gittikçe artırıyordu.

Onuncu Bölüm

HERKESİN MUTLU OLDUĞU AN

Sarp ve engellerle dolu bir yamaca tırmanan yolcular gibi soluk almak için durup geçtiğimiz yolu şöyle bir gözden geçireceğimiz an geldi. İsterseniz kendimizi; atlarını, piyonlarını, vezirini ve şahını, istediği gibi sürüp hareket ettiren bir satranç oyuncusunun yerine koyabiliriz. Şu farkla ki satranç oyuncusu, hamlelerini iradesiyle yaptığı hâlde biz, burada sadece bir hikâyeci durumundayız ve şahıslarımızın hareketlerini anlatmakla yetiniyoruz. Kahramanlarımızın hareketlerini yöneten, tarihi yapan mukadderat, bir satranç oyuncusu dikkatiyle hayatı idare etmektedir. Bu «mukadderat» sözünü de, onun yerine kullanabileceğimiz başka bir kelime olmadığı için sarfediyoruz. Durumu böylece belirttikten sonra tekrar tırmandığımız yamacın tepesine dönerek durumu kuşbakışı gözden geçirebiliriz.

Sezarın hakkını Sezar'a vermek ve bütün bu fâciyanın hakikî yaratıcısının Kraliçe Catherine de Médicis olduğunu söylemek gerekir. Kraliçe, yavaş fakat sa-

bırlı manevraları neticesinde aynı anda meydana geleceğini tasarladığı iki mühim olayın arifesinde bulunuyor: Huguenot'ların yok edilmesi ve oğlu Déodat'ın ölümü! Catherine, taht üzerinde hak iddia edeceğini tahmin ettiği Henri de Béarn'ı desteklemek ihtimali olan Huguenot'lardan çekiniyordu. Krallık iktidarına aç gözlerini dikmiş bulunan Guise'lerden çekiniyordu. Nihayet, Kont de Marillac'la ilgili sırrı meydana çıkar da saraya rezil olurum, diye çekiniyordu.

Öte yandan Roma ile de sıkı bir surette mektuplaşıyor ve belki de farkında olmadan Papanın enkizisyon meclisinin tesiri altında bulunuyordu.

Şimdi, Huguenot'ları Guise'lerc, Guise'leri Huguenot'lara öldürtmek, gayrimeşru oğlunu yok etmek ve Papalığa, mümkün olduğu kadar yardımda bulunmak, başlıca düşüncesi olsa gerekti. Bunun neticesinde de, kendi kendine öleceği muhakkak sayılan Dokuzuncu Charles'in yerine Dük d'Anjou'yu tahta geçirecekti. Ondan sonra ise sevgili oğlu adına memleketi idare edecek, kendisiydi.

Bu mükemmel plân, sonuna varmak üzere bulunuyordu. Alice ve Panigarola sayesinde Marillac'ı avucunda tutuyordu. Huguenot'ların canına kasdettiklerine inanarak ödü patlayan Dokuzuncu Charles, uysal bir âlet hâline gelmişti. Guise'ler de kılıç ve meşaleleriyle Paris'e saldırmaya hazırdılar. Bu bakımdan Catherine, artık sâkindi ve her zamankinden fazla mesut, işe başlama saatinin çalmasını bekliyordu.

Kraliçe'den, Kont de Marillac'a, yâni anadan oğula geçerek, onun da anasının yumuşak teline basarak kalbinde, analık şefkatini uyandırdığına inandığını göreceğiz. Diğer taraftan Marillac'ın Alice'ye karşı duyduğu şüpheler de kaybolmuştu; adam genç

kadına derin bir sevgi beslemeye devam ediyordu Yakında evlenecekti. Evlendikten sonra Paris'te, sarayda mı kalacaktı, yoksa buradan gidecek miydi, bilmiyordu. Yüreğini üzen bir tek keder, Jeanne d'Albret'in ölümüydü. Kaybettiği bir analığa karşılık, annesiyle sevgilisini bulduğu için son derece memnundu. Ve hudutsuz bir saadet içindeydi.

Alice de Lux'e gelince; Jeanne d'Albret'in ölümlüyle büyük bir yükten kurtulmuştu. Çünkü kendisini Marillac'dan ayırabilecek tek insan, sırrını öğrenmiş olan Navarre Kraliçesiydi. Alice'nin artık bu taraftan korkusu yoktu. Öte yandan, Kraliçe de, hizmetlerine mükâfat olarak kendisini Kont de Marillac'la evlendireceğine söz vermiş bulunuyordu. Bu bakımdan, Alice de sınırsız bir saadet içinde yaşamekteydi.

Dokuzuncu Charles, işin içyüzünü bilmediği hâlde, annesinin haber verdiği büyük hâdiseleri sabırsızlıkla bekliyordu. Çünkü bu hâdiselerin tahtını sağlamlaştıracığından ve artık hiçbir korkusu kalmayacağından emindi. Artık savaş olmayacak ve Kral istediği gibi ava çıkacak, eğlenecekti. Yanındakilere karşı kuşku hissetmeyeceği için rahat olacaktı.

Kendisi eğlenirken bakanları, devleti idare edecekler ve o, istediği zaman basit bir Paris'li gibi giyinecek, şehirde gezebilecekti. Bu gezintileri arasında da çılgıncasına değilse bile derin bir muhabbetle sevdiği Marie Touchet'e de sık sık uğramayı ihmal etmeyecekti. Esasen zor zamanlarda Kralın hâlinde saadetten ve sebebi bilinmeyen duygulardan ileri gelen bir gurur da sezilmekteydi. Sarayda herkes, Charles'teki bu değişikliği merak ediyordu. Halbuki kimsenin bilmediği bir hâdisc olmuş ve Marie Touchet bir erkek evlât doğurmuştu. Böylece Do-

kuzuncu Charles de baba olmuştu. Şimdi Charles, Valois hanedanının bu küçük üyesine ne unvan vereceğini düşünmekle meşguldü. Sonradan Dük d'Angoulême unvanını alan bu çocuğun, sarayın debdebeli ve fakat tehlikeli hayatına karışmaması, Marie Touchet'in biricik arzusuydu. Genç kadın, içinde birçok acı olayın geçtiği 1572 yılının en mâsum ve saf simasıdır, diyebiliriz. O, elinden geldiğince gölgede kalmak, tanınmamak ve huzurlu, rahat bir ömür sürmek arzusundaydı.

Hikâyemizin daha hareketli şahıslarından olan Panigarola, manastırda, Huguenot'ları mahvetmenin ve rakibi Kont de Marillac'ı öldürmenin çârelerini tasarlıyordu. Bütün düşüncelerine, aşkın uyardığı kin hâkim olan bu garip papaz, farkında olmadan, enkizisyonun oyunağı hâline gelmişti. Kili-se kürsülerinden verdiği ateşli vaazlarda Katolikleri, dinsiz sayılan Protestanlara karşı kıskırtıp durmaktaydı. Fakat onu bu hareketlere iten asıl sebep, rakibini mahvederek sevgilisi Alice'ye tekrar kavuşmak ümidiydi. Bu ümide yaklaştığı ölçüde kendisini bahtiyar hissediyordu.

Dük de Guise, tahtı ele geçirmeye hazırlanıyordu. Plânı korkunç denecek kadar basitti. Kral, Katolik mezhebinin kurtulması uğrundaki harekete karşı koyar gibi görünüyordu. Halbuki bu hareket, Paris'te kanlı bir mücadeleyle neticelenecekti. O zaman Guise, Kralı, Huguenot'larla işbirliği yapmakla itham edecek ve Katolik ordularının başkomutanlığını eline geçirerek baştan aşağıya yakacağı Paris'te kandan dereler akıtacaktı. Sonra Louvre'ye saldıracak, sevilmeyen Huguenot kralını tahttan indirecekti. Mareşal de Tavannes kendisiyle beraberdi. Damville, kendisine, Paris'e doğru yola çıkmış bulunan üçbin süvari ve dörtbin piyadeyle yardım edeceğine dair

söz vermişti. Dokuzuncu Charles için cınin bir mahzen hazırlıyordu.

Guise, böylece taassubunu kıskırttığı Katoliklerin ve sözde ölümden kurtardığı Huguenot'ların sevgisini kazanacaktı.

Ve Fransa kralsız edemeyeceğı, beri yandan amcası Kardinal de Lorraine de Guise'nin, Kral Charlemagne'nin soyundan geldiğini belirten bir kütük hazırladığı için Henri de Guise, Fransa Kralı olacaktı... Bu ümidin onu mesut ettiği de meydandaydı..

Beri yandan, Mareşal de Damville de kendi plânını hazırlamakla meşguldü. Kendi topraklarından yedibin kişilik bir ordu getirerek Guise'ye yardım edeceğine söz vermişti. Halbuki şimdi aynı askerler, Paris'te, Mareşale mühim hizmetler göreceklerdi.

Eğer Guise, kargaşalıkta ölürse Damville, Kralın başından çekip alacağı tacı, kendi kafasına geçirecekti. Guise, muvaffak olur da ölmezse o zaman, Loire nehrinin öte tarafındaki topraklarda bir çeşit kral yardımcılığı yapacak, ayrıca bütün orduların başkomutanlığı da kendisine verilecekti. Bir yandan da, kendisine vaadedilen iki milyonluk bir servete kavuşacaktı.

Lâkin Damville'nin başlıca emeli, ağabeysinin ezilmesi idi. Jeanne de Piennes tarafından reddedildiğı andan itibaren yüreğinde beliren bu kin, kangrenleşmiş, iyi olmaz, çirkin bir yara hâlini almıştı. Ağabeyesine üzüntü çektirmek için hayâlini kurduğu krallığı bile fedaya razıydı. Artık fırsat geliyordu. Damville, ağabeysinin konağına saldırma işini üstüne almıştı. Montmorency konağını yerle bir ettikten sonra François'ı tevkif edecek ve kendi eliyle öldürecek ti. Ondan sonra da Jeanne de Piennes'i Kral vekilliğı yapacağı yere götürecekti.

Montmorency, nasıl oluyordu da katliâmın kurbanları arasında bulunuyordu? O, Huguenot değildi ki!.. Evet Huguenot değildi, ama şüpheli şahıstı.

Ortalıkta barış ve huzurun hüküm sürmesini isteyen ılımlılar kanadı, Montmorency'yi kendi başkanı sayıyordu. Hem zaten ölüme mahkûm edilmek için Huguenot olmaya lüzum var mıydı? İçinde yağma edilecek bir yığın şey bulunan bütün evler yıkılmaya değmez miydi?

Damville, fırsat ânının gelmesini beklerken bir yandan da Montmorency konağına soktuğu Gillot vasıtasıyla ortalığı harıl harıl tetkik ettiriyordu. Gillot, efendisine bir sürü bilgi götürmüştü ama, henüz Jeanne de Piennes'in çıldırdığını öğrenmemişti.

Montmorency konağındakilere gelince, bunlardan Şövalye de Pardaillan ile Loïse de Piennes de Montmorency'nin son derece bahtiyar olduklarını görüyoruz. Sevgililer, birbirlerine aşklarını itiraf ettikten sonra âdeta birbirlerinden kaçınır olmuşlardı. Fakat buna rağmen Şövalyenin Loïse'yi düşünmediği bir saniye ve Loïse'nin yüreğinin de Şövalye için çarpmadığı bir an yoktu. İkisi de, başlarının üstüne çökmek üzere olan müthiş fırtınadan habersizdiler. Loïse için mesele basitti. O kadar mesuttu ki ölse bile sevgilisi yanında olduktan sonra öldüğünü fark etmeyecekti. Halbuki insan Şövalyenin yanında olunca tehlikeden korkar mıydı?

Şövalyeye gelince genç kızın kendisini sevdiğini öğrenmesine rağmen Montmorency'nin, kızını bir başkasına, Kont de Margency adlı birine vereceğini de biliyordu. Henüz bu Kontu tanımıyor, fakat yalın kılıç kendisine rastlamayı pek istiyordu. O zaman sevgilisi için onunla çarpışacaktı. Gerekirse Mareşal de Montmorency ile çarpışmaktan da çekinmeyecekti.

Bu sırada ihtiyar Pardaillan, hep kuşkuda kaldı. Bir yanda Gillot vasıtasıyla yakında öğreneceğimiz bir plân tasarlamakla meşguldü. İhtiyar tilki, endişeliydi. Ne olduğunu bilmediği büyük bir tehlike seziyordu. Fakat kendi cesaretine ve kurnazlığına da büyük güveni vardı.

Zavallı Jeanne, hâlâ çılgındı. Ama, kimbilir? Belki de en mesutları oydu. Çünkü kendisini hep gençlik yıllarında ve Margency'de sanıyordu.

İşte hikâyemizin başlıca kahramanları, bu sırada böyle bir durumda bulunuyorlardı.

Ve bütün kahramanların başında, büyük fırtınalardan önceki durgun, fakat ağır hava esiyordu. Şimdi, kara ve deniz sâkindi. Lâkin birdenbire fırtına kopacak, deniz allak bullak olacak, rüzgâr kuduracak, ortalığı uğultular, iniltiler kaplayacaktı.

DAMVILLE İLE PARDAILLAN'IN
BULUŞMASI

Bu sıcak ağustos akşamının boğucu havasında Montmorency konağına gidersek, ihtiyar Pardaillan'ın, ıslıkla bir marş çalarak, savaş elbiselerini giydiğini görürüz. Pardaillan, zırhını da sırtına geçirip kılıcını kuşandıktan sonra bir iskemleye oturarak kendi kendine söylenmeye başladı:

«Allah kahretsin! Bu sıcakta, zırhlar içinde, havasızlıktan boğulup gebermezsem iyi... İnşallah yakında artık böyle savaş elbiseleri giyinmekten kurtulurum. Şimdi Şövalyeye haber vermeli mi, vermeme mi? Hayır, haber vermemeli... Çünkü hemen peşimden gelmeye kalkar. Halbuki bu küçük işi kendi başıma halletmek istiyorum. Eğer durum o Gillot öküzünün dediği gibiyse, yardımcıya lüzum yok. Fakat eğer bir kapana düşersem, o takdirde Şövalyenin de benimle birlikte ölüme sürüklenmesinde ne mâna var?»

Böylece saat onu çalıncaya kadar hayaller kuran Pardaillan, gürültüsüzce aşağıya indi ve kapıcıya, çok geç kalmasının mümkün olduğunu, zira epeydir görmediği metresiyle buluşacağını, eğer gece ve yarın gelmezse yolculuğa çıkmış olabileceğini söyleyerek konaktan çıktı.

Kapıcı, Pardaillan'ın döktüğü bu sırlar karşısında filozofça bir tavırla kendi kendine:

— *«Böyle yaşlı bir adamın da metresi olabileceğini hiç ummazdım,» dedi. «Görünüşe aldanmamalıymış...»*

Pardaillan uzaklaşmıştı. Yavaş yavaş Seine neh-
rine indi. Kıyıdan kıyıya geçen salın sahibi, o saatte
yattığı için büyük köprüye kadar yürümek zorun-
da kaldı. Acelesiz ve geziniyormuş gibi yol alarak
nihayet Mesmes konağına vardığı vakit saat onbire
geliyordu.

Binanın hâline bakılırsa herkesin yatmış olduğu
sanılırdı. Camlardan hiç ışık sızılmıyordu. Pardaillan,
konağın çevresini dolaştı ve binanın arkasındaki,
duvarla çevrili bahçeye geldi. Yaşından umulmaz bir
çeviklikle duvarı aştı. Hizmetçiler dairesinin bahçe-
ye açılan kapısına gelince hançerini çıkararak kilidi
zorlamaya başladı. Bu iş epey sürdü ve saat oniki
olduğu sıralarda da kapı açıldı. Pardaillan derhal
içeriye daldı. Damville'nin konağında misafirlik et-
tiği sıralarda evin her yanını, büyük bir dikkatle göz-
den geçirmişti. Bu bakımdan, konakta, gözü kapalı
yürüvebilirdi. Karanlık koridordan geçip geniş mer-
divenden birinci kata çıktı ve bir koridoru daha geç-
tikten sonra kapılardan birinin önünde durdu. Ma-
reşal de Damville'nin dairesi, burada başlardı. Fa-
kat ihtiyar asker durmuş, kendi kendine söyleni-
yordu:

*«Acaba kendisi burada mı, değil mi? Eğer bura-
davsı, yalnız mı?..»*

İhtiyar askerin korktuğu filân vaktü. Kılı bile kı-
pırdamıyordu. Fakat bu serüvende hayatının tehli-
kede olduğu da bir gerçektü.

Kendi kendine:

*«Pekâlâ,» dedi, «saçımız ak mı, yoksa kara mı,
şimdi göreceğiz.»*

Ve kapının kapalı mı, açık mı olduğunu anlamak
için elini uzattı. Lâkin, aynı anda kapı kendiliğın-
den açıldı ve Mareşal de Damville, elinde bir şam-
dan olduğu hâlde göründü.

Mareşal, sâkin bir sesle:

— “A!” Dedi. “Meğer bizim sevgili Pardaillau gelmiş. Beni aradınız galiba, değil mi? Lütfen zahmet buyurun da girin bakalım... Ben de sizinle buluşup konuşmak istiyordum...”

Pardaillan, bir saniye durakladı. Fakat bu şaşkınlığı pek kısa sürdü ve hemen kendini toparlayıp odanın içerisine bir göz attıktan sonra Mareşali nezaketle selâmladı:

— “Dâvetsiz misafirliğimi bağışlayın, monsenyör. Çünkü size söyleyeceğim mühim şeyler var.”

Mareşal:

— “Beni aradığınızı bilseydim, kapıların kilitletlerini sökmek zahmetine katlanmanıza fırsat vermezdim,” dedi.

— “Çok nazıksınız, monsenyör... Fakat kilidi sökmek bana hiç zahmet vermedi ki...”

— “Ha, öyle ya, ne de olsa sizde bir alışkanlık var, tabii...”

— “Eh, ne yaparsınız, monsenyör... Herkes, eline ne geçirirse onu söker... Kimi kilit söker, kimi de ötekinin berikinin ciğerini söker.”

— “Ama, buyurun rica ederim. Sizi böyle kapıda bırakmak, konukseverliğe yaraşmaz.

Pardaillan tereddüt etmeden girdi. Mareşal kapıyı kapadı. Elindeki şamdanı, şöminenin üstüne bıraktı ve bu garip ziyaretçisine bir koltuk göstererek kendisi de oturdu.

Pardaillan, hemen söze başladı:

— “Demek beni bekliyordunuz, öyle mi, monsenyör?”

— “Mösyö de Pardaillan, sizi hem bekliyor, hem de beklemiyordum. Sizin gibi bir adamı beklemem

gerekiyordu. Çünkü durumumuz, bir gün bana geleceğinizi ümit ettiriyordu.”

Hemen Gillot’u hatırlayan Pardaillan :

— “Galiba geleceğimden haberiniz vardı, monsenyör...” Dedi. “Acaba bunu size kim haber verdi?”

— “Haberim vardı, mösyö... Sizin gayet iyi tanıyıp pek de sevdiğiniz, subaylardan biri Vikont Orthès d’Aspremont görmüş. O da sizi çok sever. Sizinle görüşmek için fırsat kolluyordu. Herhâlde söylemek istediği bazı şeyler var...”

— “Kendisini zevkle dinlerim, monsenyör. Çünkü bu saygıdeğer Vikontla başladığımız ve yarıda kalan bir konuşmamız vardı ki elbette bir gün tamamlayacağız. Son söz, ya onda, ya bende kalacak. Neyse siz sözünüze devam buyurun. Ne diyordunuz?”

— “Diyordum ki Orthès sizi karşılamak gayesiyle konağın etrafında dönüp dururken duvara tırmandığınızı ve bahçeden girdiğinizi görmüş. Bana haber verdi. Ben de yatmak üzereydim. Fakat sizi görmek zevkinden mahrum olmamak için yatmadım. İyi etmişim. İşte çıkageldiniz!”

Pardaillan:

— “Evet,” dedi, “çıkageldim. Fakat mademki bana bu kadar nazik davranıyorsunuz, monsenyör, size ufacık bir soru daha sormama müsaade buyurmaz mısınız?”

— “Aman, ne demek?.. Rica ederim, bir değil, on soru sorun...”

Pardaillan, bu aşırı nezaketten kuşkulandıysa da, hiç renk vermeyerek devam etti:

— “Size sormak istediğim şu, monsenyör: Yalnız mısınız? Yâni sizinle apaçık konuşabilir miyim?”

— “Mösyö de Pardaillan, bana istediğinizi söyle, içinizi boşaltabilirsiniz. Yalnız olup olmamama

gelince sizi küçük düşürmek istemem, doğrusu... Çünkü sizin gibi bir adamı lâıyk olduğu itibarla karşılamak için etrafımda ne kadar subay bulunsa az gelir. Bakın..."

Mareşal bu sözler üzerine ayağa kalkarak odaya açılan üç kapıdan birine yürüdü. Damville bu kapıyı açınca Pardaıllan, kapının ardında oniki mızraklı askerin beklediğini gördü. Mareşal, aynı sâkin adımlarla ikinci kapıyı açtı. Pardaıllan, bu sefer de kılıçları ellerinde, onbeş kadar asilzadeyle karşılaştı. İhtiyar asker, onlardan tarafa bakarak selâm vererek:

— "İyi akşamlar, baylar!" Dedi.

Selâmlanan adamlar, hareketsiz ve sessiz kalakaldılar. Mareşal ikinci kapıyı da kapayıp üçüncüsünü açınca önde ateş etmeye hazır altı arkebüzücü ve arkalarında da emir vermeyi bekleyen Orthès göründü.

Damville, bu üçüncü kapıyı da kapadıktan sonra gelip yerine oturdu. Pardaıllan ise elinde olmaksızın titreyerek, kendi kendine söylendi:

«Yakalandım!»

Fakat birdenbire aklına bir şey gelmiş olacak ki gülümsedi. Damville, yerine otururken şimdi titremekte olduğunu umduğu Pardaıllan'ın gülümsediğini görünce fena hâlde bozuldu ve kaşlarını çatarak:

— "Şimdi konuşalım..." Dedi. "Demek ki siz beni öldürmeye geldiniz?.."

— "Bakın, monsenyör... Ben sizi öldürmeye geldim, bu doğru. Fakat bu işi, sizinle çarpışarak yapmak istiyordum. Sizi yalnız bulacağımı sanıyordum. Hattâ uykuda olsaydınız bile sizi uyandıracak ve diyecektim ki: "Sâkin yaşamaktan başka şey istemeyen birkaç kişiyi fena hâlde rahatsız ediyor ve öldürme-

ye niyetlenmiş bulunuyorsunuz. Hayatınızda yaptığınız kötülükler artık yeter. Sizin daha fazla kötülük yapmanıza engel olmak, size büyük bir iyilikte bulunmaktır. İşte kılıcınız, işte benimki. Kendinizi iyi koruyun, çünkü sizi öldürmeden buradan çıkmamak kararındayım.” Aynı sözleri şimdi de söylemeye hazırım, monsenyör. Şu üç kapıyı açın da, oradakiler, Monsenyör Henri de Montmorency, Mareşal Dük de Damville’nin Tanrı rızası ve kılıcımın darbesiyle dünyasını nasıl değiştirdiğine şahit olsunlar!”

Mareşal hakikî bir canavardı, ama, cesarete de bayılırdı. Pardaillan’ın sâkin ve alaycı hâli, bıyığını dikleştiren tebessümü, bu kadar müthiş bir durumdaki soğukkanlılığı, Damville’nin üstünde büyük bir etki uyandırdı:

— “Peki, ya ben size, benimle çarpışmak şerefini vermek istemeseydim? Burasını düşünmediniz mi?”

— “Biz bu mesele hakkında sizinle Ponts - de - Cé’deki karşılaşmamızda bir anlaşmaya varmıştık. monsenyör; kılıcımın sizinkinden aşağı kalmadığını size ispat etmiştim, sanırım.”

Mareşal, düşünceli bir tavırla ayağa kalktı ve düşmanının elini göz ucuyla izleyerek bir - iki adım attı. Fakat, Pardaillan, sâkin bir eda ile koltuğuna gömülmüştü ve Damville’ye öyle saf gözlerle bakıyordu ki Mareşal, bu adamın cesaretine samimî bir hayranlık duydu ve dirseğini şömineye dayayıp şunları söyledi:

— “Mösyö de Pardaillan, sizi daima çok takdir ettim ve bunu her yerde söylemekten çekinmedim. Bu takdirimi bir daha belirtmekten kaçınmayacağım. Şimdi ufak bir işaret verseydim derhâl öldürdünüz. Daha fenasını da yapabilir ve sizi, bildiğiniz gibi dostlarımdan birinin komuta ettiği Bastille zindanına gönderebilirdim. O da, tavsiyem üzerine sizi öldü-

rühdü. Şu farkla ki o zaman işkence masasında ölürdünüz ve ıstırapınız günlerce sürerdi. Bunu yapmakta da haklı olurdum. Zira siz benim düşmanımsınız. Bana bir kere Margency'de ihanet ettiniz. Ponts - de-Cé'de barıştık, sizi evime aldım, dostlarımla arasına soktum, beni tekrar aldattınız ve intikamımdan da bir mucize sayesinde kurtuldunuz. Sizi lütuflarıma boğmuştum. Düşmanım olan ağabeyimi tanıımıyordunuz, fakat şimdi onun tarafına geçmiş ve kendisine hizmete başlamış bulunuyorsunuz. Üstelik beni öldürmeye geliyorsunuz. Bunlara bir diyeceğiniz varmı?"

— "Ben size ihanet etmedim, monsenyör. Gerçi iyi ve büyük bir teşebbüsünüzde size sâdık bir yardımcı olmaya karar vermiştim, ama bu, kötü işlerinizde de sizin suç ortağınız olmamı icap ettirmedi. Eğer emretseydiniz, Louvre sarayına girer ve orada Kralı tevkif ederdim; isteseydiniz Fransa tacını alır, size getirirdim; arzulasaydınız savaş meydanında sizin bir avuç adamınızın başına geçer, Kralın ordularına karşı koyardım. Bütün bunlar elimden gelirdi, fakat bir kadının cellâtlığını yapamazdım. Benden, yapabileceğim şeyleri istemeliydiniz, monsenyör. Kılıcımı, kanımı, gücümü size verdim, ama siz beni, oğlumun casusu ve oğlumun sevgilisinin gardiyanı yapmak istediniz. Hatâ ettiniz... Herşeye rağmen sizi ele vermediğimi de biliyorsunuz. Eğer ben size ihanet etmek ve bu alçaklığı yaparken de servete konmak isteseydim; sizi Montfaucon'a göndertir ve hazinelerinizin üstüne oturabilirdim. Bunun için Krala gidip sizin onu öldürtmek ve yerine Duc de Guise'yi geçirmek istediğinizi haber vermem kâfiydi. Susuşum, büyük bir sırrı saklayabilen bir adam olduğumu ve dolayısıyla hatânın sizde bulunduğunu ispat eder sanırım, monsenyör."

Mareşal sapsarı kesilmişti. Titrek bir sesle mırıldandı:

— “Yâni bu meseleden başkalarına, bahsetmediniz mi?”

Pardaillan, küçümser bir edâ ile omuz silkti. Damville, heyecanla:

— “Gerçi beni ele vermeye tenezzül etmezsiniz, ama sakın bu sırrı başkasına tevdi etmiş olmayasınız?” Diye sordu.

Pardaillan: «*Bak sen, bana soğukkanlılık taşıyor, ama sırrını bir başkasına açmış olmamdan da ödün kopuyor,*» diye düşündü ve yüksek sesle:

— “Başkaları dediğiniz kimlerdir,”

— “Ne bileyim, canım, yâni sizin kadar âlicenap olmayan kimseler... Meselâ Montmorency...”

Damville bu sorunun cevabını, yüzünü allak bulak eden bir endişe içinde bekledi. Pardaillan:

— “Bunu yapmış olsam bile,” dedi, “size düşman muamelesi etmek, benim hakkım değil mi? Böyle bir sırrı, ağabeyinize vermek hakkına sahip değil miyim? Düşünün bir kere... Mareşal de Montmorency’nin kızıyla karısını kaçırıp hapsediyorsunuz... Sebep olduğunuz diğer felâketlerden bahsetmiyorum; şöyle gözle görülür şeyleri ele alıyorum... Paris’in kapılarını kapattırıyor, Mareşalle ailesini ve bizi burada mahpus tutuyorsunuz. Demek ki hepimizi ezecek olan son darbeyi hazırlıyorsunuz. Ve ben, bunlara karşılık hiçbir şey yapmayayım, öyle mi? Bu durumda sizi ele vermek benim yapacağım en doğru iş değil mi, Monsenyör? Kendisini koruyabilmesi için ağabeyinize herşeyi anlatmam gerekmez miydi?”

Damville, hiddet ve ümitsizlik içinde:

— “Yoksa söylediniz mi?” Diye sordu.

Pardaillan, tekrar omuz silkti:

— “Söyleyecektim, ama söylemedim. Söylemediğime de pişmanım. Ne çâre ki oğlum söyletmedi. Zaten bu oğlanın acayip fikirleri, bir gün ikimizin de başına belâ getirecek ya... Biliyor musunuz, bana ne dedi? *“Şerefimize itimat edilmiş olan bir sırrı söylemekten ve bu kadar küçülmektense gözlerinizin önünde kendimi öldürmeyi tercih ederim, baba,”* dedi. *“Damville, eğer yüreği varsa bizi ele geçirmek için Paris’i kundaklasın,”* dedi. *“İcap ederse ölürüz, fakat dünyada hiçbir kimse, hattâ onun gibi bir alçak bile bizi alçaklıkla itham edemesin.”* İşte bana oğlum bunları söyledi ve ben de bu yüzden sustum, monsenyör.”

Mareşal, derin bir soluk aldı. O kadar korkmuştu ki Pardaillan’ın, yüzüne savurduğu alçak sözüne aldırmamıştı. Bu sert, fakat namuslu düşmanın sözlerinden şüphe edemezdi. Kendisini toparlayınca hiddetinden kuduracak gibi oldu ve Pardaillan’a öyle bir bakışla baktı ki ihtiyar asker, bu bakıştan Mareşal Damville’nin gözlerinden ölümüne karar verildiğini okudu. Damville, Orthès’le arkebüzçülerin bulundukları kapıya gidecek oldu, sonra vazgeçip geriye dönerek Pardaillan’a yaklaştı:

— “Sizinle barış yapalım,” dedi.

— “Şartlarınız nedir, monsenyör?”

— “Sadece yapacağım işlerde beni rahatsız etmeyeceksiniz. Oğlunuzla beraber Montmorency konağından çıkacak, Paris’ten nereye isterseniz oraya gideceksiniz. Her birinize birer takımlı beygirle ikişer bin ekü verdireceğim. Elinizde böyle bir para ve kafanızda bu akıl ve yüreğinizde de bu cesaret olduktan sonra nereye gitseniz, sırtınız yere gelmez.”

Pardaillan içini çekti. Damville:

— “Şimdi siz benim esirimsiniz,” diye devam et-

ti. “Ne kadar cesur ve kuvvetli olursanız olun, bu kalabalığa karşı koyamazsınız. Yakalandınız. azizim. ama dediğimi kabul ederseniz serbestsiniz...”

İhtiyar Pardaillan, nihayet cevap vererek:

— “Benim bir sözüme inanıp konağınızın kapılarını açarak beni salıvermezsiniz ki,” dedi.

Mareşalin gözlerinde bir sevinç ışığı parıldadı ve:

— “Sadece en lüzumlu ihtiyat tedbirlerini alacağım,” dedi. “Şövalyeye, buraya gelip sizi alması için bir mektup yazarsınız. Birisi bu mektubu kendisine götürür. Şövalye buraya geldikten ve ikiniz birden. üç aydan önce Paris’e dönmeyeceğinize dair bana söz verdikten sonra sizi alır. Paris’in istediğiniz kapısına gönderirim.”

— “Ben de size, bize bahsettiğiniz bu şereften dolayı ebediyen minnettar kalırım, monsenyör.”

Damville, sevincinden ellerini çırparak:

— “Demek kabul ediyorsunuz, öyle mi?” Dedi.

— “Bir dakika! Kabul ediyorum, ama yalnız kendi hesabıma kabul edebilirim.”

Mareşal, kin dolu sabrını tutamayarak haykırdı:

— “Hele siz mektubu yazın. Şövalyeyi ikna etmek de benim vazifem!..”

— “Müsaade buyurun, oğlumu benden iyi tanıyacak değilsiniz ya, monsenyör... Onun ne kadar kuşkulu olduğunu, imkânı yok bilemezsiniz. Prenslerin, Mareşallerin ve Kralların verdikleri sözlere karşı son derece işkillidir. Benden şüphelenir, kendisinden şüphelenir, gölgesinden şüphelenir. Esen rüzgârdan şüphelenir. Bütün insanlardan şüphelenir... Onun bu hâlinden âdeta utanıyorum. Bu şüphecililiği yüzünden beni ne güç durumlara sokmuştur, bilseniz monsenyör. Halbuki benim, sizin gibi bir şahsiyetin

sözüne derin bir saygım ve hudutsuz bir güvenim vardır.”

— “Yâni ne demek istiyorsunuz?”

— “Demek istiyorum ki oğlum, mektubumu okuyunca kahkahayı basacak ve içinden diyecek ki: *«Ne?.. Babam, Mareşal de Damville’ye esir olmuş da monsenyörle barış yapacak diye ben de mi oraya gideceğim? Haydi canım, sen delirdin mi baba? Sen bu Damville’nin ne sinsi, ne alçak...»* Ben söylemiyorum, oğlum söylüyor, monsenyör. *«Ne hilekâr bir mahlûk olduğunu bilmiyor musun? Onun ikimizi de öldürmek istediğinden haberin yok mu? Sana gelince mademki sen gidip kendini kurdun ağzına at-tun, yapayalınız ölür gidersin, baba!»* Ya, işte, oğlum mektubu alınca böyle söyleyecektir, monsenyör... Şuracıktan onun atacağı kahkahaları duyar gibi oluyorum. Bilseniz, dünyada şüphecilikten kötü şey yoktur, monsenyör...”

Ve Pardaillan, bu nutkunu, evvelkilerden daha derin bir iç çekişle bitirdi. Damville, dişlerini gıcırdatarak:

— “Demek yazmayacaksınız, öyle mi?” Dedi.

— “Yazsam da para etmez ki monsenyör. Hem farzedelim ki oğlum teklifimi kabul etti de buraya geldi. O zaman ne olacak, biliyor musunuz?”

— “Ne olacak?”

— “Şövalye, sadece işkilli değil, aynı zamanda da o kadar inatçıdır ki inatçılıkta sizden aşağı kalmaz. Bir kere, ağabeyinizle zevcesini ve kızını, sizin pençenizden kurtarmayı kafasına yerleştirmiş. Bu fikrinden asla vazgeçmeyecektir. Fakat yanlış anlamayınız, ben bana yaptığınız bu şerefli teklifi kabul ediyorum. Ama o... Aklıma geldikçe titriyorum vallahi... Bar bar bağırışını duyar gibi oluyorum. Bilir misiniz, bu teklifinizi duyacak olsa ne derdi?”

Rengi gittikçe solan Mareşal:

— “Ne derdi?” Diye mırıldandı.

Pardaillan, Damville’nin karşısına, eli kılıcının kabzasında, dimdik dikildi ve:

— “İkimize de şöyle söylerdi, monsenyör,” dedi. «Demek, baba sen, ve siz Dük de Damville, bana bu rezilliği teklife cesaret ediyorsunuz, ha!.. Yazıklar olsun size!.. Dörtbin ekü ve iki beygir için kendimi bu kadar alçaltayım, ha? Demek, dünyada Şövalye de Pardaillan’ın ecdâdından kendisine kalan kılıcı satılabileceğini ve kurtarmaya yemin ettiği iki zavallı kadını ortada bırakıp alçaklar ve hainler arasına katılabileceğimi düşünen iki insan varmış! Ah, baba, bana yaptığınız bu hakaretin altından kalkamayacağım. Kendinizi böyle aşağılatmayın, yine eskisi gibi yüksek onurunuz ve şerefinizle kalın, baba... Bırakın bu çeşit teklifler, zaten böyle alçaklıklara ve ihanetlere alışık olan Dük de Damville’in ağzından işitilsin.»

Ve ihtiyar asker sözünü bitirirken parmağını itham eder bir tavırla Mareşale doğru uzattı. Damville:

— “Sefil!” Diye kükredi.

— “Son bir sözüm daha var, monsenyör. Bir tek söz daha... Oğlum Şövalyenin size arzettiğim bu kötü huylarından başka, bir de bendenizi çok sevmek, hattâ şerefinden fazla sevmek gibi bir hatâsı vardır. Kendisi, benim burada olduğumu biliyor. Sabahleyin gün doğarken beni yanında göremezse sizin, Guise ile elbirliği ettiğinizi, gidip Krala anlatmasından korkarım... Evet, babasını kurtarmak için bunu yapar mı yapar. Sağ, solu yoktur. Üstelik böyle bir müzevirlik yaptığı için kalkıp kendi cezasını da kendisi verir.”

Kapıya doğru saldıran Mareşal, öfkeden kudurmuş gibi renksiz, ağzından köpükler saçarak, kor-

kunç bir hâlde durdu. Pardaillan bıyık altından gü-
lerek mırıldandı:

— “Elinden gelirse şu kapıdakileri çağır.”

Fakat ihtiyar askerin sözleriyle kırmızı şalı gör-
müş boğa gibi kızgınlıktan gözü dönmüş olan Mare-
şalin beyninde, kin ve intikam düşüncesi, korkuya
galip geldi. Damville:

— “Ne olursa olsun,” diye bağırdı. “Bu tehlike
bana vız gelir. Haydi, içeri gelin...”

Pardaillan, yıldırım hızıyla kılıcını çekerek Mare-
şalin üstüne atılarak:

— “Öyleyse sen benden evvel öleceksin!” Diye
kükredi.

Fakat Damville, bu hareketi önceden görmüştü.
Kılıç üstüne ineceği sırada kendisini yüzükoyun ye-
re bırakıverdi. Hızını alınamayan Pardaillan, sendele-
di. Aynı anda da oda, kılıçlı, mızraklı bir kalabalık-
la doluverdi. Yirmi kadar adam onu, her tarafından
kısıkvrak kavradı. Silâhlarını aldı, elini ayağını bağ-
ladı, ağzını tıkadı. Orthès:

— “Bu serseriye nereye asalım, monsenyör?” Diye
sordu.

Mareşal:

— “Asmak mı?” Dedi. “Öyle şey olur mu? Bu
serseride öyle sırlar var ki Kralımızın emniyeti ba-
kımından, kendisinden bu sırları icap ederse zor kul-
lanarak almamız lâzım... Kendisine işkencè yapılır-
ken ben de yanında bulunacağım.

Orthès:

— “Öyleyse onu nereye götürelim?” Diye sordu.

— “Temple zindanına!..”

MUCİZE MANASTIRI

Paris'te 1290 yılında bir mucize olmuştu. O çağlarda, Paris'te, Notre - Dame kilisesi yakınlarında oturan bir sürü dinsiz arasında, Yonatas adlı bir Yahudi vardı. Yonatas ustanın evi, etrafı geniş bahçelerle çevrili güzel bir yapıydı. Maalesef bu ev, bir manastıra komşuydu ve manastırdakiler de gözlerini Yahudinin bahçelerine dikmişlerdi. Bu Yahudi, komşu papazların anlattıklarına göre dine karşı kötü bir suç işlemişti: 1290 yılı paskalyasının ilk pazar günü, dinsizlik aşıladığı bir kadını, Notre - Dame kilisesine gönderdi. Kadın, kendisine kilisede verilen paskalya çöreğini yiyeceği yerde, alıp hiç dokunulmamış bir hâlde Yonatas'a getirdi. Yahudi de dinsizlik hırsıyla çöreğe bıçağını saplayıverdi. O zaman görülmedik, duyulmadık bir şey oldu. Çörekten kan akmaya başladı. Evet, bıçak çöreğe saplanınca çörekten kan geldi. Kadın, bu hâli görünce yaptığına pişman olarak papazlara koşup meseleyi anlattı ve af diledi.

Fakat Yahudi, bu işe fena hâlde hırslandı ve eline bir çiviyle bir çekiç aldı. Sanki İsa'yı çarmıha gerecekmiş gibi çiviye çöreğe saplayınca çörekten tekrar kan akmaya başladı. Yahudi kızgınlıktan küplere bindi, çöreği ocağa attı. Fakat çörek, yanmak şöyle dursun, alevlerin üstünde hoplayıp sıçramaya başladı. Yahudi, çörekle başedemeyeceğini anlayınca ocağın üstüne bir kazan yerleştirip içine su doldurdu ve çöreği, suya attı. Lâkin bu defa da, çörekten boyuna kan aktığı için kazandaki su kıpkırmızı kesildi ve kaynamaya koyuldu.

Yonatas, bu sırada tevkif edildiğinden, çöreğe daha neler yapacağı bilinemedi. Fakat yaptığına pişman olmayışı, kötülüğünü gösterdiği için papazlar, kendisini bir odun yığınının üstüne bağlayıp ateşe verdiler.

Yahudi kül olunca muhterem rahipler, bu dinsizin malını, mülkünü manastıra mal ettiler. O tarihten sonra bu manastıra “*Mucize Manastırı*” denildi.

1290 yılından 1572 yılına kadar zaman zaman orada mucizeler görüldü ve paskalya çöreğinin koyulduğu kazana doldurulan su, kan hâline geldi. Bu mucizeler Paris’lilerce genellikle Tanrıdan gelme emir telâkki edilir ve hemen birkaç dinsiz, diri diri yakılırdı.

İşte, 1572 yılının 17 Ağustosunda bu mucizelerden biri daha oldu. Bir pazar günüydü ve Marguerite de France’yle Henri de Béarn’ın nikâhlarının kıyıldığı günden bir gün evveldi. O gün öğle üstü saat beş sularında, sokakta büyük bir kalabalık varken manastırın kapısı birdenbire açıldı ve iki rahibin, telâş içinde:

— “Mucize! Mucize! İsa’dan haber!” Diye, bağıra bağıra sokağa fırladığı görüldü.

Bu iki rahipten biri eski ahbablarımızdan rahip Thibaud idi. Thibaud, eskisine göre hayli şişmanlamıştı. Öteki de onun pek candan arkadaşı rahip Lubin’di.

Rahip Lubin, hatırlanacağı gibi manastırdan onbeş gün kadar izinle ayrılarak Devinière hanında garsonluğa gitmiş ve bu izni bittiği için o sabah tekrar manastıra dönmüştü. Lubin manastıra dönünce başrahip, kendisine:

— “Artık cismanî vazifeniz bitti,” demişti. “Günahkârlar arasındaki bu vazifenizde elbette zafer ka-

zanmışsınızdır. Ama insanlar zayıftır. Sizin de bu süre içinde oburluk şeytanına karşı koyamamış olmanız ihtimali vardır. Size, zaferinizin mükâfatı olarak mucize kazanının bekçiliğini veriyorum. Ayrıca oruç tutacak, onbeş gün et ve sebze yemeyecek ve şarap içmeyeceksiniz Yanınıza rahip Thibaud'u da katıyorum.”

Lubin, inleyerek:

— “Tanrıya şükürler olsun!” Demişti.

Demişti, ama bir yandan da yanık yanık içini çekmiş ve kendi kendine söylenmişti: *«Ben onbeş gün ekmekle suya nasıl dayanırım? Muhakkak açlıktan ölürüm.»*

Keder içinde gidip kendisi kadar yaşlı olan rahip Thibaud'u bulmuş ve birlikte manastırın giriş kapısının yanındaki salona yollanmışlardı. Bu salon, küçük bir kilise gibi döşenmişti. Duvarlarda aziz resimleri vardı ve yerlere iskemleler dizilmişti. Arkasında büyük bir haç bulunan bir mihrabın önünde de, meşhur mucize kazanı duruyordu. Kazan, genellikle siyah bir örtüyle örtülürdü. Ama zaman zaman din-dar halkın, bu kazanın önünden geçmesine izin verilir ve o vakit örtü kaldırılırdı. Mucize kazanı, aslında dövme bakırdan yapılmış, âdi bir mutfak eşyasıydı. Zaman zaman kazanın içine su atılıp kan hâline gelecek mi, diye bakılırdı.

Rahip Thibaud, rahip Lubin'i bu salona götürdü ve Lubin'in ikide bir iç çektiğini görünce sordu:

— “Ne oluyorsunuz, aziz kardeşim?”

Lubin, kederli kederli:

— “Ah, aziz biraderim,” dedi, “halimi sormayın... Ben Devinière'de Madam Huguette'nin yaptığı o nefis böreklerle alıştım. O güzelim pastırmaları; şişe diplerinde müşterilerden kalmış, damağa tat, yüreğe

sıcaklık veren, o cânım Burgonya şarabıyla mideye indirirdim.”

Thibaud’un ağzı sulanmıştı ama renk vermedi:

— “Günah, kardeşim, günah,” dedi.

— “Ne yapayım? Vücudum da, ruhum da bir kere oburluk şeytanının eline geçti... Fakat siz ne derseniz deyin, bence bu dünyada cennet denen yer, Devinière hanıdır.”

Thibaud da artık dayanamadı ve sordu:

— “Orada ne güzel günler geçirdin, ne iyi yiyip içtin, değil mi?”

Lubin:

— “Sorma,” dedi. “Şimdi ise kuru ekmekle suya yatacağız.”

Thibaud’un yüzünde acayip bir tebessüm belirdi. Lubin, bu hâli görünce arkadaşının yüzüne dik dik bakıp sordu:

— “Neyiniz var, kardeşim? Sizi bir garip görüyorum!..”

Thibaud:

— “Yavaş olun,” dedi. “Hemen şu kapıyı kapatın da gelin.”

Lubin, bu esrarengiz emri yerine getirince Thibaud, küçük bir dolaptan, kara bir ekmekle bir şişe bulanık su çıkardı ve ters ters:

— “İşte, iki günlük yiyeceğiniz, kardeşim,” dedi.

Lubin, göğsünü yumruklayarak ağlamaya başladı:

— “Neden bana düpediiz mahkûm olduğumu söylemiyorlar? Demek siz ha, Thibaud kardeş! Kendisine bu kadar yemek ikram ettiğim, birlikte bu kadar şarap içtiğimiz dostum, siz mi bana bu berbat ekmekle bulanık suyu sunuyorsunuz? Yüreğinizin böyle katı olduğunu aklıma bile getirmezdin. Ah,

alevlerin üstünde döne döne kızarıp lezzetli yağlar damlatan o tavuk kızartmalarını düşündükçe...”

Thibaud’un gözleri parladı:

— “Kardeşim, beni günaha sokacaksınız!..”

— “Şırıl şırıl akan o kırmızı şarapları...”

Thibaud, birdenbire kahramanca bir karar veriyormuş gibi davrandı. Mucize kazanının örtüsünü kaldırarak iki elini içine daldırdıktan sonra:

— “Bak kardeşim,” dedi. “Şimdi ellerimi kazana daldırıyorum ve bu kazanda...”

— “Kazanda ne var?”

— “Evvelâ şu güzelim börekler var ki hususi surette Devinière’den geliyor.”

Lubin bir hayranlık çılgılığı attı. Thibaud, yiyecekleri teker teker kazandan çıkararak:

— “Sonra,” dedi, “bu sabah fırından çıkmış ekmek. Şu gördüğün, söğüş tavuk... Ve... İki şişe beyaz şarap... Sonra şu pembe etli pastırma... Ve nihayet dört şişe kırmızı Burgonya şarabı...”

Lubin ellerini kavuşturmuştu, çeneleri titriyordu. Thibaud, mühim bir iş gören bir adam ciddiyetiyle bütün yiyecekleri yerleştirdikten sonra kurumlu bir tavırla mihrabın iki basamağını indi:

— “Aziz kardeşim,” dedi, “şimdi size bu yiyeceklerin hakikatte siyah ekmekle sudan ibaret olduklarını söylersem, inanır mısınız?..”

Lubin keyifli:

— “Öyleyse hiç durmayıp karnımızı doyuralım... Daha doğrusu şu kara ekmekle şu kırmızı renkli sudan içelim. Yalan söylüyorum, ama kilisenin menfaati için söyledigimden, Tanrı beni affeder. Hiç düşünmeyin!”

Lubin’in, kuru ekmek yenileceği yerde tavuk ye-

menin, sade su içileceği yerde Burgonya şarabı içmenin, kiliseye ne menfaat getireceğini düşündüğü yoktu. Keyifli keyifli şişedeki bulanık suyu kazana boşalttı. Sonra iki sandalye çekip basit bir masa vücuda getirdiler. Masanın iki yanına oturdular ve aç kurtlar gibi sofraya saldırdılar.

Her ne kadar rahip Thibaud, çok yemek yediyse de sadece bir şişe beyaz şarap içmekle yetindi. Geriye ne kaldıysa onu da Lubin gövdeye indirdi.

Lubin, ilk şişeden sonra hüzünlendi.

İkinci şişeden sonra olur olmaz şeylere kahkaha attı.

Üçüncü şişeden sonra bir ilâhi okudu.

Dördüncü şişeyi bitirince de günahlarına ağladı.

Ve kendisini teselli etmek için de beşinci ve son şarap şişesini aradı. Fakat bulamadı. Çünkü Thibaud, şişeyi mucize kazanına boşaltmıştı.

Ve şimdi de kollarını havaya kaldırmış, haykırıyordu:

— “Lubin kardeş, Lubin kardeş! Koşun, gelin!”

Lubin’in dili dolaştı ve zorlukla:

— “Ne var?” Diye sordu.

— “Bilmem ki yoksa gözlerim mi bulanıyor? Ama bana öyle geliyor ki sizin kazana boşalttığınız şey...”

— “Feyy ne olmuş?..”

— “Kan olmuş!..”

Lubin’in dili büsbütün tutuldu:

— “Sahi mi söylüyorsunuz? Neden şarap olmadı da kan oldu?..”

Thibaud, arkadaşına şüpheli bir bakışla baktı ve söylendi:

— “Aziz kardeşim, böyle kutsal şeylerle alay edilemez. Gelsenize...”

Lubin:

— “Sizin gözleriniz bulanmış olacak,” dedi.

Bununla birlikte Lubin, iki adım atarak kazana yaklaşmış ve eğilip bakınca sapsarı kesilerek bağır-maya başlamıştı:

— “Mucize! Mucize! Su kızardı! Halbuki bas-bayağı su idi... Onu kendi elimle koydum. Aman ya-rabbi, kardeşim, manastır için ve benim için ne bü-yük şeref! İsa’nın kanı burada, benim elimle tekrar meydana çıkıyor! İmdat! Yetişin! Mucize var!”

Lubin bir yandan ağlar, bağırır, inlerken Thibaud yemek artıklarıyla boş şişeleri küçük dolaba sokup kilitledi ve salonun kapısını ardına kadar açtı. Ra-hipler, Lubin’in feryatlarına koşuştular. Başrahip sert sert:

— “Ne oluyor?” Diye sordu.

Thibaud:

— “Bilmem ki efendim,” dedi. “Galiba bizim Lu-bin kardeş delirdi! Su şişesini kazana boşalttı, şimdi de çılgın gibi bağırıyor!..”

Bütün rahipler kazana doğru koşuştular. Başrahip:

— “Mucize!” Diye bağırarak diz çöktü.

Rahipler de:

— “Mucize!” Diye bağırıp onu taklit ettiler.

Ve bütün manastır halkı, bir ağızdan öyle coşkun bir ilâhi tutturd ki manastır inim inim inledi. Sonra başrahip, yaşlı gözlerle rahip Lubin’i kucak-layıp öptü. Öteki rahipler de kendisine yaklaştılar ve ona: «Aziz» dediler. Manastırdaki çömezler, Lu-bin’in eteklerini öptüler. Ondan sonra da kazan eller üstünde kaldırıldı.

Başrahip bağırdı:

— “Kardeşlerim, kazanı kiliseye götürelim! Saf

olalım ve Te Deum duâsı ortalığı inletsin. Kapıcı kardeş, kapıları açın da halk, saadetimizi görsün!”

Kapıcı rahip, bu emre hemen itaat etti.

Saf haline gelen rahipler, kiliseye doğru yürümeye başladılar. Fakat ardına kadar açık manastır kapısı önünden geçerken Lubin, gurur şeytanından yakayı sıyıramadı ve kazanı yakaladığı gibi sokağa çıkardı. Thibaud da onun peşinden seğırtti. İki rahip avaz avaz bağıırıyordu. Lubin:

— “İçine, ben su koydum...” Diyordu.

Thibaud da:

— “Bakın görün: Kan oldu!” Diye tamamlıyordu.

Ve bu iki çılgının arkasında, manastırın bütün rahipleri gür sesle Te Deum duâsını okuyorlardı. Bir lâhza içinde kazanın çevresinde büyük bir kalabalık birikti. Dikkate değer bir tesadüf eseri olarak bu kalabalığın arasında, Kraliçe Catherine’nin de yirmi kadar adamı ve bunların içinde Maurevert vardı. Bunlardan en önde bulunanlar:

— “Gerçekten de kan! Mucize,” diye bağııştılar.

Birkaç kadın, kazanı görebilecek kadar yaklaştı, içlerinden ikisi heyecandan bayıldı, ötekiler de diz çöktüler. Bunun üzerine bütün halk dize gelerek hep bir ağızdan haykırdı:

— “Mucize! İsa’dan emir!”

Tam bu sırada rahiplerden güçlü kuvvetli ikisi, kazanı yakalayıp manastıra götürdü ve rahip Thibaud da, Lubin’i kolundan tutup manastırın avlusuna sürükledi. Manastırın kapısı kapandı. Fakat avludan akseden Te Deum duâsını ve durmadan çalınan çanları işiten halk:

— “Mucize! Mucize!” Diye bağıırmaya devam etti.

Bu sesleri bastıran bir ses:

— “Yaşasın Katoliklik!” Diye bağırdı.

Catherine’nin adamları:

— “Kahrolsun dinsizler!” Diye haykırdılar.

— “Yaşasın Guise! Huguenot’lar zindana...”

«Yaşasın katolikler!» Diye bağırın:

— “İşte dinsizlerden biri! Diye seslendi.”

Bu sesi başkaları tâkip etti:

— “Diz çöksünler! Diz çöksünler!”

— “İki kişiymişler! Ah alçak dinsizler, ah!.. Gebersinler!”

Kalabalık, Maurevert’in eliyle işaret ettiği iki delikanlının etrafını sarıverdi. Bir an içinde bu iki genç asîlzadenin çevresinde bir tehdit kasırgası esti, kinden buruşmuş yüzler belirdi. Yumruklar havalandı, hançerler çekildi, kılıçlar parıldadı. Delikanlılar çok zor durumdaydılar.

Fakat tam bu sırada, manastırın kapısı bir daha açıldı ve körkütük sarhoş rahip Lubin, kendisini takdis ederek kekeleye kekeleye, gözleri yaş içinde belirdi... Halk, suyu kan yapan azizi görünce tekrar dize geldi ve haykırdı:

— “Mucize! Mucize!..”

Lubin, o anda, etraflarında meydana gelen boşluktan istifade ederek kılıçlarını çeken iki delikanlıyı gördü. Gözlerindeki yaşlar iki kat arttı. Kollarını açıp sallanarak ilerledi. Halk da o geçerken saygıyla yol açtı ve Lubin, yüzünde ansızın beliren bir tebesümle bu gençlere doğru yürüdü.

— “Öyle ya! Öyle ya! Ta kendisi... Mösyö de Pardaillan, bu,” dedi. Bana Devinière’de ne güzel şaraplar ikram ederdi... Yaşasın içki Tanrısı Baküs!

Halk, bağırmaya devam ediyordu:

— “Mucize! Mucize! Yaşasın Aziz!..”

MAUREVERTİN BÜYÜK BAŞARISI

Şövalye de Pardaillan, o pazar da, hemen hemen her gün olduğu gibi arkadaşı Marillac'a gitmişti. Kont, Paris'e döndüğünden beri Şövalyenin âdetiydi; iki delikanlı bir araya gelir, birbirlerine sevinçlerini, endişelerini, ümitlerini anlatırlardı. Marillac, Alice'den; Şövalye de Loïse'den bahsederdi. Kont, şimdiye kadar kaç kere Pardaillan'a gidip ana Kraliçeyi görmesini ve ondan, Mareşal de Montmorency ve ailesi için Paris'ten çıkma izni istemesini teklif etmiş. ve bu teklifi Şövalye inatla reddetmişti. Zaten Marillac, Şövalyeye Kraliçenin iyi kalpliliğinden ve vaadlerinden ne zaman bahsetse Pardaillan hiç sesini çıkarmıyordu. Yalnız, Şövalye arkadaşına sık sık:

— “Şimdi ihtiyatı iki kat artırmanın sırasıdır, kardeşim,” diyordu. “Sizin Paris'ten yüz fersah uzakta bulunduğunuzu duyduğum gün, emniyette olduğunuza inanacağım.”

O zaman Marillac gülüyordu. Çünkü kendisini tam emniyette ve mesut hissetmekteydi. O pazar da Pardaillan, kendisini ziyarete geldiği vakit Marillac, Şövalyeye:

— “Neden bu kadar kederlisiniz?” Diye sordu.

Genç Pardaillan:

— “Siz de maşallah pek keyiflisiniz,” dedi. “Hele siz bana önce neşenizin sebebini anlatın da, sonra da ben size kederimin sebebini anlatayım.”

Marillac yeni bir elbise yaptırmıştı. Bu, ipekten, baştan aşağı siyah bir kostümdü. Kont, bir gün son-

raki düğüne hazırlanıyordu. Ertesi gün, Margot ile Henri de Béarn'ın düğünleri olacaktı ve Notre - Dame kilisesinde büyük hazırlıklar yapılmaktaydı. Kont:

— “Kiliseyi bir görseniz,” diyordu. “Baştan aşağı altın sırmalı kadifelerle kaplandı. Kilisenin önünde konser vermek üzere yüzlerce çalgıcı çağırıldı. Fakat sevincim yalnız bundan ileri gelmiyor, Şövalye... Dünyada kimseye söylemediğim şeyi size söylemek isterim: Yarın Notre - Dame'de fakat öbür gece de Saint - Germain - l'Auxerrois'de bir nikâh olacak. Orada sizin de bulunmanızı istiyorum.”

Şövalye sordu:

— “Kimin nikâhı?..”

— “Benim!..”

Şövalye elinde olmaksızın titreyerek sordu:

— “Sizin mi? Peki, neden gece oluyor?”

— “Daha doğrusu, gece yarısı... Çünkü Kraliçe de nikâhımda bulunmak istiyor. Bütün töreni kendisi hazırlayacak ve nikâhta sadece onun birkaç güvenilir dostu hazır bulunacak. Ve tabii, siz kardeşim de bulunacaksınız. Ben sizi, nikâhtan önce kiliseye sokarım. Fakat bu işin aramızda kalması lâzım. Dokuzuncu Charles'in annesinin benim gibi basit bir delikanlıyla bu derece ilgilenmesi dedikodulara yol açabilir. Ancak, annemin nikâhımda bulunmasının beni ne kadar sevindireceğini tahmin edersiniz.”

Şövalye, gece yarısı yapılacak olan ve Kraliçe Catherine'nin de hazır bulunacağı bu esrarengiz nikâhta bir tuzak kokusu sezmekle beraber kendi kendine:

«*Allahtan ki ben de orada olacağım,*» diye düşündü.

Marillac, devam etti:

— “Bu nikâh için simsiyah bir elbise yaptırdım, demiştim...”

— “Neden siyah? Bir kederiniz mi var?”

Marillac’ın yüzünden bir hüzün bulutu geçti:

— “Bunun bir tek sebebi var,” dedi. “Bana annelik etmiş olan kadının matemini tutmak istiyorum.”

— “Jeanne d’Albret’in mi?”

— “Evet, Navarre Kraliçesinin... Saray onu daha şimdiden unuttu. O kadar sevdiği oğlu Henri bile yine o eski gamsız ve alaycı tavrını takındı. Daha şimdiden kadınların peşinde gezmeye başladı. Öte yandan karısı olacak hanım da başka erkeklerle flört edip duruyormuş. Navarre Kraliçesine karşı yapılan bu hareketlere inat olsun diye, ben de matem içinde bulunacağım, Şövalye.”

Pardaillan, şaşkınlıkla:

— “Kont,” dedi, “size annelik etmiş olan bir kadını kaybettiğiniz sırada, Kraliçe Catherine’de annelik duygularının birdenbire uyanıvermesini garip bulmuyor musunuz?.. Bir gecede bir anne kaybedip başka bir anne bulmak, biraz garip değil mi?..”

Marillac, birdenbire sarardı:

— “Evet, garip,” dedi. “Bu meseleyi hiç düşünmemiştim: Fakat bu da saadetimin, düşüncelerimi gölgeleyecek kadar büyük olduğuna delil değil mi?”

Bu sefer, sararmak sırası Pardaillan’a gelmişti. Arkadaşının yüzüne baktı ve içinde Marillac’ın gerçekten mesut olmadığı, lâkin mesut olduğuna kedi kendisini inandırmak istediği düşüncesi belirdi. Sonra birdenbire:

— “Siz bana, Navarre Kraliçesinin nasıl öldüğünü anlatmadınız. Kont...” Dedi.

— “İnsan acı şeylerden bahsetmek istemiyor...”

Öyle ânî bir ölüm ki tasavvur edemezsiniz, Şövalye... Navarre Kraliçesi, Louvre'ye eğlenti gecesi saat dokuzda gelmiş, salonlardan birinde, bir koltuğa oturmuştu. Kral Charles ile konuşuyorlardı ki ben, Kraliçe Catherine tarafından çağırıldım. Döndüğüm vakit Jeanne d'Albret baygınlık geçirmişti ve salon karmakarışık olmuştu. Ana Kraliçenin yüzünde o anda gördüğüm ıstırapı unutamayacağım!..”

— “Hangi ana Kraliçenin, Catherine de Médicis’in mi?”

— “Evet... Navarre Kraliçesi fenalaştıktan sonra kendisini bir araba ile Louvre'den dışarıya çıkardık. Arabanın etrafında Kral Henri, Amiral. Prens de Condé ve ben vardık. Sarayın etrafındaki halk, Kral Henri'yi görünce garip sözler sarfetmeye, bağırmaya başladı. Bizi düşman gibi gördükleri sanılabilirdi. Ancak, Jeanne d'Albret'in arabada, ölüm hâlinde bulunduğunu öğrenince sustular. Bilseniz Şövalye, o geceyi hiç unutamayacağım. Halkın bize olan düşmanlığını gördükçe bana büyük bir tuzığa düşüyor-muşuz gibi geliyor, ama böyle bir düşüncenin ne kadar saçma olduğu meydanda...”

Şövalye:

— “Hımm...” Dedi.

— “Gerçi halk bize biraz düşman, ama Mösyö de Guise'nin dediğine göre bir kere Kralımızın Notre-Dame kilisesine girdiğini görürlerse artık bütün kinlerini unuturlarmış... Neyse ben yine hikâyeme devam edeyim: Biz Kraliçeyi yatağa henüz yatırmıştık ki kendine geldi. O sırada saray doktoru Ambroise Paré de gelmişti. Kraliçe kendisine baktı ve: *«Teşekkür ederim, üstad, çekilebilirsiniz. Benim hastalığımı tedaviye imkân yoktur, öleceğim. Gidiniz.»* Dedi. “Doktor da dehşet içinde kalmıştı...”

— “Çok acayip...”

— “Neden böyle diyorsunuz, Şövalye? Kraliçenin hastalığı o kadar ânî gelmişti ve o derece anlaşılmaz bir şeydi ki... Şimdi şüpheleri bir tarafa bırakalım da, anlatayım...”

— “Siz şüphelenmiyor musunuz sanki?”

Kont kekeledi:

— “Neden şüpheleneyim?”

— “Bir cinayetten!..”

Marillac'ın rengi uçtu. Gözlerini Pardaillan'a çevirdi.

— “Evet,” dedi, “ben de böyle bir cinayetten şüphe ediyorum. Navarre Kraliçesinin azılı düşmanları vardı. Az ölüm tehlikesi geçirmedi değil. Fakat hiçbir şeyden yılmayan bir karaktere sahipti. Kendisini çok sevdiğimiz için gece-gündüz üzerine titredik. Kimbilir, belki de düşmanlarından birisi, Kraliçemize böyle bir kötülük yapmıştır. Ah, o insanı tanımayı pek isterdim!”

Marillac, elini alnında gezdirdi ve Şövalyenin sustuğunu görünce:

— “Kimbilir, belki de bu şüphem tamamiyleersizdir,” dedi.

Şövalye de:

— “Belki,” dedi. “Demek Kralın doktoru çekilip gitti, öyle mi?..”

Marillac, hararetle:

— “Biz de oradan ayrıldık,” dedi. “Yalnız Kral Henri annesinin yanında kaldı. Tam üç uzun saat, yandaki odada bekledik. Birbirimize bakmaya cesaret edemiyorduk. Prens de Condé durmadan ağladığı ve benim de gözlerimden hiç yaş gelmediği için onu âdeta kıskandığımı hatırlıyorum. Nihayet şafak

sökerken Henri, annesinin odasından çıktı. Kraliçe, Henri'ye ne söyledi? Neler itiraf etti? Ne tavsiyede bulundu?.. Bilmiyorum. Yalnız, bunlarını mühim şeyler olduklarını sanıyorum. Çünkü ben kapının yanında duruyordum ve bir ara Kraliçenin boğuk sesinin şöyle söylediğini duyar gibi oldum: «*Ben bir cinayete kurban gidiyorum... Fakat bunu bilmemezlikten gelmenizi emrederim. Tabî bir ölümle öldüğüme inanır gibi yapınız. Yoksa sizi de mahvederler. Aman kendinize çok dikkat ediniz, oğlum... Tetikte olunuz.*» Belki de bunlar, işleyen muhayyilemin uydurduğu şeyler. Fakat kesinlikle bildiğim şey şu ki Kral Henri de annesinin yanından çıkarken, doktor gibi dehşet içindeydi. Hiçbir şey söylemedi ve bizlere, odaya girmemizi işaret etti.”

Marillac'ın gözlerinden yaşlar boşandı. Hikâyesine devamla:

— “Girdik,” dedi. “O âlicenap kadını ölüm döşesinde görünce tahammül edemedim. Oğluna bir ordu temin etmek için elmaslarını satan, bir asker gibi çadırlarda yaşayan ve nihayet bana hakikî bir annelik etmiş olan Kraliçemin soluk yüzü, beni son derecede kederlendirdi. Jeanne d'Albret, Prens de Condé'nin ağladığını görünce «*Ağlamayın evlâdım. Belki de ben çok mesut olarak ölüyorum, kimbilir?*» Dedi. Sonra Amirale dönerek şu sözleri söyledi: «*Amiral, Kralın nikâhından sonra hemen Paris'ten çıkmanız lâzım. Bütün askerlerinizi toplayın. Yeğenim Charles'den korkuyor değilim, ama, ihtiyatlı olmalısınız. Kralın emri altında komutan olarak kalacaksınız.*» Sonra yine Prens de Condé'ye döndü: «*Henri,*» dedi, «*siz oğlumun kardeşi sayılırsınız. İster sarayda, ister şehirde, ister savaş meydanında olsun, onun yanından ayrılmayın. Bilhassa sarayda, onun hiç peşini bırakmayın.*» Sonra hepimize şöyle

vedâ etti: «Allahaismarladık, benim sâdık dostlarım... Hepinizden son derece memnunum... Biz haklıyız. Çünkü müdafaa ettiğimiz şey, insanlığın hürriyetidir. Hürriyet olmazsa insanlığın saadeti sözde kalır.»

— “Bu sözler üzerine hep birlikte hıçkırmaya başladık. Fakat Jeanne d’Albret o sırada beni gördü, yanına çağırdı ve Kraliçemin son sözlerini ben işittim, son nefesini ben duydum, Şövalye...”

Marillac, bir an sustu. Sonra birdenbire Pardailan’ın karşısına dikilerek:

— “Evet,” dedi, “Kraliçenin son sözlerini ben duydum ve o anda hissettiğim müthiş bir korku bana da, Kralın ve doktorun yüzünde, gördüğüm dehşetin sebebini anlattı. Zira ben Jeanne d’Albret’in yanına yaklaştığım zaman Kraliçe yüzünü bana çevirdi ve «Metin ol, oğlum, Metin ol. Dinle: Senin gerçeği bılmen lâzım.» Diye mırıldandı. Konuşmak için kendisini çok zorladığı belli oluyordu. Bir ara gözleri şöminenin üstüne dikildi. Belli belirsiz bir sesle: «O kutuya dikkat et!» Diye fısıldadı. Fakat aynı anda da son nefesini veriverdi ve gözleri, şöminenin üstündeki kutuya takıldı, kaldı.”

Marillac susmuştu. Gözlerinden yaşlar boşanıyordu... Pardaillan:

— “Size bu acıklı şeyleri hatırlattığım için affınızı dilerim, Kont,” dedi. “Fakat merak ettiğim bir şey daha var: Kraliçenin ölürken gözlerini diktiği o kutu nasıl şeydi acaba?”

Marillac, bir dolabı açarak, içinden altın bir kutu çıkardı ve masanın üstüne bıraktı:

— “İşte bu kutuydu, Şövalye,” dedi. “Kutuyu bana Catherine de Médicis hediye etmişti. Ben de onu Navarre Kraliçesine armağan olarak vermiştim.

Jeanne d'Albret eldivenlerini bu kutuda saklıyordu... Herhâlde zavallı Kraliçem, ölürlen bu kutuyu tekrar almamı ve iki katlı bir hâtıra, iki annenin hâtırası olarak saklamamı istiyordu..."

Şövalye sordu:

— "Demek bu kutuyu size Kraliçe Catherine verdi, öyle mi?"

— "Evet, kardeşim..."

İki delikanlı bakıştılar. Her ikisi de birbirlerinin içlerinden geçeni okumuş olacaklar ki başlarını çevirdiler ve sarardılar. Marillac titriyor ve kutuyu hâlâ elinde tutuyordu... Birdenbire şöminenin sırtı, beyinde bir şimşek gibi coşup söndü. Bitkin bir halde:

— "Hakikati öğrenmek için kanımı son damlasına kadar feda etmeye hazırım, Şövalye..." dedi. "Ne dersiniz? Yüreğimde bir yara gibi kanayan o şüphe, gerçek olamaz, değil mi Şövalye? Böyle bir şeyin imkânı yoktur, değil mi?.. Bu kutunun bir ölüm âleti olması sence mümkün mü? Catherine'nin, yâni annemin, anneliğimi öldürmesine akıl erer mi? Ve ben... Bir oğul olarak... Birinin verdiği zehiri, ötekine taşımış olamam, değil mi?.."

Pardaillan, şaşkınlıkla haykırdı:

— "Kont, Kont!.. Ne diyorsunuz? Böyle bir şey ne müthiş olurdu!.. Fakat Navarre Kraliçesinin söylediği son sözler çok garip: «Bu kutuya dikkat et!» Ne demek oluyor?"

İki adam, bir süre sessiz kaldılar ve düşündüler. Marillac, hudutsuz bir azap içinde kıvranıyor, şüphe kalbini kemiriyordu. Bütün saadeti yıkılmak üzereydi.

Marillac, Paris'e geldiği vakit Catherine'nin anesi olduğunu bilmiyordu ve bu zalim Kraliçeye müthiş bir darbe indirmek niyetindeydi. Fakat Catherine'yle birkaç defa konuşunca onun, acınacak bir durumda olduğuna inanmaya başlamıştı. Sonra da Catherine'nin kendisine gösterdiği şefkate, gitgide daha fazla inanmış ve onu sevmeye başlamıştı. Fakat, eğer içindeki şüpheler yersiz değilse demek oluyor ki, Catherine'nin kendisine gösterdiği şefkat, tamamiyle sahteydi.

Kont, bunu düşündükçe çıldıracak gibi oluyordu. Çünkü aynı zamanda Alice'nin de elinde bir âlet olduğunu kabul etmek lâzımdı. Bu takdirde onun da sevgisi yalandan ibaretti.

Bu neticeye varınca Kont deliye dönüyor, kendisini bir uçuruma düşecekmiş gibi boşlukta sallanır hissediyordu.

Birdenbire, havanın oldukça güzel olduğunu farketti; Pardaillan'a:

— “Görüyor musunuz, Şövalye, şu benim siyah elbise aklımıza ne korkunç şeyler getirdi,” dedi. “Başka şeyden bahsedelim, olur mu? Bakın, hava ne güzel!..”

— “Öyle, Kont... Demek, yarın gece Saint - Germain - l'Auxerrois'de nikâhınız kıyılıyor?”

— “Evet, ama bunu sizden başka bilen yok.”

— “Peki, ben kiliseye kaçta geleceğim?”

— “Saat tam onbirde, kilisenin duvar tarafına açılan küçük kapısında sizi beklerim, ama yalnız gelin.”

— “Mükemmel, azizim...”

Ve Şövalye içinden de şöyle düşündü: «Bir-iki silâhlı arkadaş getirmezsem olmaz. Eğer şu şeytan Cat-

*herine'nin oğluna bir kasdı yoksa ben de aklım de-
ğilim.»*

Marillac:

— “Biraz dışarı çıkalım, olur mu, Şövalye?” De-
di. “İsterseniz, nehir kıyısında bir meyhaneye girer,
bir-iki kadeh... Siz de kederinizi unutursunuz.”

— “Çıkalım. Zaten ben de şehirde ne olup bitti-
ğini görmek istiyorum. Belki siz de farkındasınız:
Paris'te bir heyecan var. Gökte değilse bile yerde
birtakım fırtınalar kopacak gibi görünüyor...”

Dışarı çıkmışlardı. Hava güneşliydi ve günün sı-
cak saati geçtiği için sokaklar, neşeli bir kalabalıkla
dolmuştu. Marillac, Şövalyenin koluna girerek:

— “Kimi merak ediyorsunuz?” Diye sordu.

— “Kimi olacak, babamı... Babam üç gündür kı-
yıp... Sakın yine tehlikeli bir maceraya atılmış ol-
masın, diyorum.”

— “Babanız ihtiyatlı adamdır, Şövalye... Bence
merak edilecek bir şey olmasa gerek.”

— “İhtiyatlıdır, ama şimdi birdenbire ortadan
yok oluşu, işlerimizi altüst edecek.”

Şövalye, merakla söylendi:

— “Bu kalabalık ne?.. Hepsi diz çöküyor. Gide-
lim, bakalım...”

— “Sakın sizi tanımasınlar, Şövalye!..”

— “Kim tanıyacak, kuzum?”

Tam bu sırada, genç Pardaillan'a ürperti veren
bir ses:

— “İşte, iki tanesi burada!” Diye bağırdı.

Marillac'la Şövalye, konuşa konuşa giderlerken,
yolda diz çökmüş ve boyuna:

— “Mucize!.. İsa'dan haber!..”

Diye bağırarak bir kalabalığa çatmışlardı. İki genç,

bir manastırın kapısı önünde kimi ilâhi söyleyen, kimi göğsünü yumruklayan, bir kısmı sarılıp öpüşen, bir kısmı da ellerini açıp dua eden bir insan kalabalığının içine girmişlerdi. Bir anda hütün bu kalabalık dize gelmiş, iki delikanlı ayakta kalmıştı. Halk da bağırmaya başlamıştı:

— “Kahrolsun Huguenot’lar!..”

Tam bu sırada, yukarıdaki ses haykırmıştı:

— “İşte, iki tanesi burada!..”

Genç Pardaillan, kalabalık arasında, etrafında onbeş kadar silâhşorla duran ve kendisini işaret eden Maurevert’i derhal tanımıştı. Maurevert’in yanındakiler, hemen kılıçlarını çekerek Şövalye ile Marillac’tan tarafa seğırttiler. Fakat halk, onlardan önce davranmış, iki gence saldırarak onları bir köşeye iyice sıkıştırmıştı. Maurevert’in adamları, bir hayli uğraştıkları hâlde, bu sıkışıklıkta, kendilerine yol açamadılar. Şövalye ile Marillac ise bir anda bakışmış ve hayatlarını pahalıya satmaya karar vermişlerdi. Maurevert, hâlâ bağırıyordu:

— “Gebertin! Komayın! Huguenot’ları öldürün!”

Kalabalıkta bir sürü yumruk havalandı. Lâkin aynı anda ilâhi bir rüzgâr esmiş gibi hepsi diz çöktü ve bir ağızdan haykırdı:”

— “İşte mucize!.. İşte aziz geldi!..”

Aziz; rahip Lubin’dan başkası değildi. Lubin manastırda rahiplerin elinden yakasını kurtararak kapıyı açıp sokağa fırlamış ve kendisine Devinière lokantasında bir sürü şişe dibi hediye eden Pardaillan’ı görünce yaşlı gözlerle ondan tarafa koşmuştu. Rahip, diz çöken halkın arasından geçerken:

— “Ah benim yakışıklı Şövalyem! Aslan Şövalyem!” Diyordu.

Maurevert’le arkadaşları da onun peşinden seğırt-

tiler. Pardaillan'la Marillac ise bu fâsıladan istifade ederek kılıçlarını çekmişlerdi. Pardaillan, kendi kendine, Maurevert'in bu kalabalık arasında ne aradığını ve içlerinden bazılarının Kraliçenin silâhşorlarından olduğunu anladığı bu adamların neden onun yanında bulunduklarını sorup duruyordu. Marillac'a:

— “Dikkat!” dedi. “Kalabalıkta ezilmeyelim. Şu soldaki köşeyi görüyor musunuz?”

Kendisine saldıranlardan birini kılıcının ucuyla durduran Marillac:

— “Görüyorum,” dedi.

— “Bir sıçrayışta soluğu orada alalım. Yoksa burada eziliriz. Dikkat, hazır olun!”

İki arkadaş birlikte saldırdılar ve düşmanlarının en öndekilerinden ikisi yere yuvarlandı. Marillac, kılıcını savurarak kendisine bağırıp çağıran kalabalıkta yol açıp Şövalyenin gösterdiği yere fırladı. Kont oraya varıp da etrafına bakınca yalnız olduğunu gördü. Yeniden geriye dönmek istediye de etrafını çeviren canlı duvar, aşılacak gibi değildi:

— “Pardaillan!” Diye kükredi.

Ve başını eğerek karşısındaki insan duvarına doğru atıldı. Ne çâre ki tam bu esnada arkasından hücumu uğradı, kısıvrak yakalandı, havaya kaldırıldı ve manastıra götürüldü.

Pardaillan'a gelince o, Marillac'a gidecekleri yeri gösterdiği sırada rahip Lubin de ona ulaşmış ve Şövalyeyi sımsıkı kucaklayarak Kontla birlikte gitmesine engel olmuştu. Rahip durmadan söyleniyordu:

— “Nihayet size rastladım! Ne hoş tesadüf!.. Gelin de şöyle kafaları bir çekelim!”

Pardaillan bir hamlede rahibi yere sererek silkin-di. Buna karşılık Lubin:

— “Nankör!” Diye bağırdı.

Fakat bu kadarcık bir gecikme, Şövalyenin üstüne yüz elin birden uzanmasına yetmişti. Kılıcı kırıldı. Bir lâhzada elbiseleri paramparça oldu. Hançerini çekmek istediysé de Maurevert, daha evvel davranarak hançerini kaptı. O zaman inanılmaz bir manzara görüldü:

Silâhsız kalan Şövalye, üstüne çullanan kalabalığı iteleyerek balyoz gibi yumruklarıyla ezerek kendini korumaya çabaladı. Yüzü gözü kan içinde kalmıştı.

Vücuduna yapışan insan salkımını var gücüyle silkeleyip duruyordu ama artık yorulmaya başlamıştı. Kesik kesik soluyordu. Gözleri kararmaya başlamıştı. Şimdi sadece bir tek düşüncesi vardı: Kendisine saldıranlara komuta eden Maurevert'e ulaşip ölmeden önce onun hesabını görmek!..

Birden, evvelki bağırımları bastıran haykırışlar işitildi.

Şövalye, bir daha yere düşmüştü ve artık kalkamıyordu. İki, üç, beş, on kişi; bütün halk birden üzerine çullanmıştı. Kıpırdayamaz hâle gelmişti. Maurevert bu durumu görünce:

— “İpi getirin,” diye uludu.

Birkaç dakika sonra Pardaillan, sımsıkı bağlanmış, manastıra götürülmüştü.

Halk, bundan sonra tekrar Lubin'e dönmüş, rahibi ellerinin üstünde taşımaya başlamıştı. Dinsizi yakalayan da azizdi. Kollarını Pardaillan'ın vücuduna sarıverince âdeta Şövalyenin bütün kuvvetini alıvermişti. Lubin'in bu yeni mucizesinin gürültüsü de süratle kulaktan kulağa yayıldı ve halk, manastırın önüne gelip diz çökerek gece yarısına kadar bu mucizeleri kutladı.

Lubin'e gelince her saat başı manastırın önünde görünüp halkı takdis ediyordu.

Maurevert, manastıra girmiş, başpapazla uzun uzadıya konuşmuştu. Bu konuşmadan sonra kendisini Kont de Marillac'ın hapsedildiği hücreye götürmüşlerdi. Maurevert, oraya giderken Kontun kılıcını da yanına almıştı. Hücreye girdikten sonra:

— “Mösyö,” dedi. “Serbestsiniz, işte kılıcınız!..”

Marillac, bu işe ne sevindi, ne de hayret etti. Kendisine uzatılan silâhı soğuk bir tavırla yakalayıp kınına soktukten sonra:

— “Mösyö Maurevert,” dedi. “Umarım ki sizinle daha uygun şartlarla bir daha karşılaşırız. Yâni o zaman iki kişiye sataşmak için yanınıza yirmi adam almış olmazsınız...”

Maurevert homurdandı:

— “Ne zaman arzu ederseniz buluşabiliriz, Kont. Fakat sizi kurtardığım hâlde bana böyle davranışınızın sebebini anlayamıyorum doğrusu...”

Marillac, Maurevert'in rengini kaçırان aşağılayıcı bir edâ ile:

— “Beni siz mi kurtardınız?” Dedi.

Kraliçenin fedâisinin gözlerinde kötü bir ışık yandı. Fakat kendisini tuttu ve söylendi:

— “Bu, şüphesiz, benim için pek büyük bir şeref... Bu gerçeği kabul edip etmemek size ait bir şey... Ancak şunu bilmiş olun ki neye kızdığını bilmediğim halk size saldırdığı sırada ben manastırın önüne yeni gelmişim. Arkadaşlarımla beraber sizi tuttuk, alıp buraya getirdik. Ben olmasaydım, ölmüş-tünüz, Kont...”

Marillac, Maurevert'in söylediklerini hayretle karışık bir dikkat içinde dinlemişti:

— “Eğer durum böyleyse cidden hayret ederim,” dedi. “Zira sizinle bir ahabplığımız yok.”

— “Sizi o kuduzların elinden kurtarmam için

ahbap olmağa ne lüzum var? Hem sonra itiraf ederim ki sizi kurtarmak için gizli bir sebep de vardı. Daha emin olsun diye, sizi tevkif etmiş gibi yaparak kurtarmayı tercih ettim.”

— “Buna sebep nedir, Mösyö?..”

Maurevert aşırı bir saygıyla eğilerek:

— “Ana Kraliçeye göstermek mecburiyetinde bulunduğum sadakat...” Dedi.

Marillac irkildi ve sarardı. Maurevert devam etti.

— “Gerçi ben sizin ahbabınız değilim, hattâ Louvre’deki son eğlente de birbirimize pek sevimli gözlerle bakmış değiliz, fakat Kraliçenin ahbabı olmakla iftihar ederim. Geçenlerde Kraliçe hazretleri, sizi pek beğendiklerini söyledi ve gerektiği takdirde sizi himaye etmemizi tembih etti.”

Marillac heyecanlı bir sesle:

— “Kraliçe böyle mi söyledi?” Dedi. “Bunları söylediğine yemin edebilir misiniz?”

— “Evet efendim, aynen böyle söyledi. Yemin ederim. Mösyö... Hem de gayet müşfik bir edâ ile söyledi. Hepimiz Kraliçe hazretlerinin size olan sevgisini biliyor ve size, Amiralın Holânda’ya karşı açacağı seferde bir komutanlık verileceğinden de haberdar bulunuyoruz.”

Marillac’ın içinden: «*Ah anneciğim! Şefkatli anneciğim!*» Sözlere geçti. Sonra yüksek sesle:

— “Mösyö Maurevert, sizi dcmin kötü karşılamış olduğum için beni affediniz,” dedi.

— “İnsanız, yanılabiliriz, Mösyö...”

— “Şimdi lütfen beni Mösyö de Pardaillan’ın yanına götürün de onunla beraber gideyim.”

Maurevert birdenbire ciddileşti:

— “Gerçi siz serbestsiniz ama onu tevkif ettim,” dedi. “Kendisi isyan ve hakaret etmekten suçludur.”

— “Onu nasıl tevkif ettiniz? Siz muhafız kıtası subayı değilsiniz ki. Buna ne hakkınız var?”

— “Değilim ama, Kraliçenin emirleri var, Mösyö...”

Maurevert, sözü uzatmamak için aceleyle Kontu selâmlayıp gidince Marillac düşündü:

— “Şimdi Kraliçenin bana olan şefkatinin derecesini öğrenmek sırası geldi. Ondan, kendisini tahkir etmiş olan bir adamın hayatını ve hürriyetini bağışlamasını isteyeceğim.”

Hücrelerinden dışarı çıkınca başrahiple karşılaştı. Başrahip kendisine:

— “Bakınız Mösyö, dışarıda halkın gürültüsünü duyuyor musunuz?” Dedi. “Büyük kapıdan çıkmanız tehlikeli olur... Başınıza bir felâket gelirse Kraliçemizin ne kadar kederleneceğini biliyoruz. Onun için sizi arka kapıların birinden salıvereceğiz...”

Marillac sesini çıkarmadan, başrahibin peşine düştü. Az sonra küçük bir kapıdan تنها bir sokağa çıkmış ve hiç vakit geçirmeden Louvre sarayının yolunu tutmuştu.

TEMPLE ZİNDANI

Marillac, Louvre sarayına doğru hızla koştu, ama Maurevert, oraya, ondan önce vardı. Çünkü Maurevert kinle Marillac ise arkadaş sevgisiyle hareket ediyordu. Kinin kanatları, insanı, arkadaş sevgisinden daha hızlı uçurur.

Görünüşe göre Maurevert, Louvre'nin, ana Kraliçeye ait dairelerinin bulunduğu kısmında hararetle bekleniyordu. Çünkü muhafız kıtası yüzbaşısı Nancy, kendisini görür görmez, hemen peşinden gelmesini işaret etti ve Maurevert'i hususî bir koridordan geçirerek bir odaya soktu. Burada da Floransa'lı nedime Paola, bekliyordu. Paola, Kraliçenin fedaisini alıp doğruca Catherine'nin o meşhur konuşma odasına götürdü.

Catherine de Médicis oradaydı ve harıl harıl mektup yazıyordu. Maurevert girince başını kaldırdı ve yazdığı cümleyi bitirinceye kadar beklemesini işaret etti.

Maurevert'in gözü keskindi. Kraliçenin yazıhanesi üstünde darmadağın bir hâlde duran mektupların hepsinin, Fransa'nın muhtelif vilâyetlerinin valilerine yazılmış olduklarını derhal anladı. Kraliçe bir yandan yazıyor, bir yandan da söyleniyordu:

— “Biraz bekleyeceksiniz, Maurevert... Bunları acele göndermem lâzım...”

Mektupları bitirince bir çingırağı çekerek uşağı çağırdı ve mektupları kendisine verdikten sonra:

— “Bahçede bekleyen atlılardan her birine bir mektup vereceksin, derhal yola çıkacaklar,” dedi.

Adam çıkınca Kraliçe, Maurevert'e döndü. sâkin bir sesle:

— “Eee... Mösyö de Guise'nin fesat işleri ne âlemde?”

Maurevert, dehşet içinde titredi ve sesine zorlukla emniyet vermeye çalışarak:

— “Madam,” dedi. “Kahrolayım ki fesat işlerinde benim suçum yok...”

Kraliçe, aşağılayıcı bir tavırla:

— “Size suçlusunuz, diyen var mı?” Dedi. “Haydi canım, Mösyö Maurevert... Bu da lâf mı? Fesatçı olmak için mühim bir şahsiyet olmak lâzımdır. Sizin gibiler fesat kurabilir mi? Fakat kulağı delik biri olduğunuz için elbette bir şeyler duymuşsunuzdur...”

— “Şey... Duyduğum şu ki madam, Majeste Kralın dinsizlere karşı hiçbir tedbir almayacağı söyleniyor... Hepsi bu kadar...”

— “Tedbir almazsa ne olacakmış?”

— “O zaman Guise, Katolik ordusunun başkomutanı olacak ve Krala dediklerini yaptıracakmış...”

Maurevert, bunları o kadar tabii bir tavırla söylemişti ki Kraliçede, başka bir ihtimale kendisinin de aklının ermediği düşüncesini uyandırmıştı. Kraliçe bir an:

«Acaba doğru mu söylüyor?» Diye düşündü.

Sonra birdenbire:

— “Gerekirse Guise'yi başkomutan yaparız,” dedi. “O, benim de hoşuma gider. İnandığı şey uğrunda deli divâne oluşunu beğenirim. Hele ordularım Paris'e gelsin, o zaman göreceğiz. Size gelince...”

Gözlerini Maurevert'e dikti. Maurevert, ümitsizliğin verdiği kuvvetle bu bakışlara dayandı. Ufacık bir

zaaf gösterirse, yakalanıp işkence sehpasına gideceğini biliyordu. Kraliçe, bir kâğıda bir şeyler karaladı ve :

— “Size gelince...” Diye devam etti. “İşte sizin için yapabileceğim şey...”

Kraliçe kâğıdı uzattı. Bu kâğıt, vekilharca hitap ediyordu ve hâmiline ellibin ekü verilmesine dair bir emirdi. Maurevert sevinçle titredi ve yürekten bir saygı gösterisiyle eğildi. Catherine: «*Fazla bir şey bilmiyor herhâlde...*» Diye düşündü. Sonra yüksek sesle ilâve etti:

— “Azizim, hani şu rahip Villemur’un yanına yerleştireceğiniz bir arkadaşınız vardı... Artık onun sırası geliyor.”

Maurevert:

— Madam,” dedi. “Bu arkadaşım oraya yerleşmiştir ve emrinizi bekliyor. Lütuf buyurmuş olduğunuz bu elli bin eküye gelince...”

— “Zararınızı kapatmak için verildi, Maurevert... Bu para, aynı zamanda bana vereceğiniz haberlerin mükâfatıdır. Şimdi anlatın bakalım, mucize işi ne oldu?”

Maurevert kendini tamamen toparlamıştı:

— “Mucize, oldu madam.” dedi. “Halk, manastırın etrafına toplandı, “*Mucize!*” Diye bağırıp duruyor! “Rahip Lubin eller üstünde taşınıyor. Kazandaki su kan oldu. Buna en aşağı yirmibin kişi şahitlik edebilir.”

— “Bravo! Çok becerikli bir adamsınız, Maurevert...”

— “Doğrusu bu işte benim pek rolüm olmadı, Madam... Asıl başarı başrahiple Thibaud adlı bir rahibindir.”

— “Demek, halk, mucizeye inandı, öyle mi?”

— “Elbette, Madam... Sonra herkes biliyor ki, bu kazan mucizesi daima birkaç dinsizin asılması gerektiğine işarettir. Ben de hiç vakit kaybetmeden oradan geçen iki tanesini yakaladımsa da, sonradan birini salıvermeye mecbur kaldım.”

Kraliçenin yüzünde bir hayret ve endişe işareti belirdi... Maurevert devam etti:

— “Serbest bıraktığım ve kızgın halkın elinden kurtardığım Huguenot, mühim bir şahsiyetti, Madam... Çünkü majestenizin de kendisine değer verdiğinizi biliyordum. Bu adam, Kont de Marillac’tı.”

Kraliçenin kılı bile kıpırdamadı. Fakat Maurevert, bu ana kalbindeki çarpıntıyı sezmiş olsaydı, dehşetten titredi. Catherine sadece:

— “Mösyö de Marillac’ı kurtardığınıza iyi etmişsiniz, ahabplarımdandır,” dedi. “Peki, öteki kimdi?”

— “Öteki mi, Madam? Acaba majesteniz, bana lütuf buyurmuş oldukları bir vaadi kendilerine hatırlatmama müsaade ederler mi?..”

Kraliçe şaşıtı:

— “Ne vaadiymiş bu?”

— “Madam, yüzümde, silinmez bir iz taşıyorum. Bana yapılmış olan bu hakaretin öcünü müthiş bir şekilde almak isterim. İkincisi de yüzüme bu izi çizen adamdır...”

— “Şövalye de Pardaillan mı?”

— “Ta kendisi, majeste... Eğer hatırlatmama izin verirseniz, bu adamı bana teslim edeceğinize söz vermiştiniz,” dedi.

— “Şimdi nerede?”

— “Manastırın hücrelerinden birine hapsedildi.”

— “Peki, onu nereye koyacaksınız?” Dedi.

— “Eğer Majestemiz emrini verirlerse, Bastille zindanına...”

Catherine bir an düşündü ve Maurevert, Kraliçenin, Pardaillan'ın yakalanışına sevinip sevinmediğini bir türlü anlayamadı. Fakat Kraliçe birdenbire:

— “Peki, bu iki adama ne yapacaksınız?” Dedi.

Maurevert şaşı:

— “Majestemiz, iki adama mı dediniz?..”

— “Evet... Çünkü öteki, ihtiyar Pardaillan ser-serisi de Mareşal de Damville'nin evinde yakalanmış. Mareşal bunu bana haber verdi. Kendisini Temple zindanına gönderdiler. Mareşal, her nedense bu ihtiyar kurdu sorguya çekmek için izin istedi. Ama bütün bunlar oldukça garip bir kılık alıyor. Bu iki adamı mahkemeye vermiş, mahkûm ettirmiş de değiliz... Sonra, Damville'nin işkenceciliğe kalkışı da tuhaf... Sakın bu ihtiyar Pardaillan, bazı kıymetli sırları biliyor olmasın?”

— “Majestemiz bana emir verirlerse ben onun ağzındaki sırları söküp alıveririm.”

— “Sizin bu kadar kızdığınız bu Pardaillan'a benim şahsen hiçbir kinim yoktur.”

Maurevert atıldı:

— “Fakat Şövalye de Pardaillan, Majestemize Louvre'nin orta yerinde hakaret etmedi mi?”

— “Bana hakaret etmek isteyip istemediği de şüpheli... Sonra bu delikanlı bir gün Krala, yeğeni d'Albret'i kötü bir durumdan kurtarmak suretiyle iyilik etti. Ne çâre ki o kurtarış, biçâre Navarre Kraliçesinin ölümüne engel olamadı... Ne büyük felâket... Onunla anlaşmak, şu, yanına yaklaşılmaz Amiral Coligny ile anlaşmaktan bin kere daha kolaydı...”

Kraliçe, Maurevert'in anlayamadığı bir kederle içini çektiikten sonra:

— “Neyse,” dedi. “Bu iki adamı size bağışladım. Sözümden cayacak değilim. En iyisi, ikisini de bir araya koymaktır. Mademki ihtiyar, Temple zindanında, oğlunu da oraya gönderelim.”

Aynı anda da bir tevkif emri imzalamıştı. Maurevert:

— “Ha Bastille olmuş, ha Temple...” Dedi. “Hele genci elimde ya ben ona bakarım.”

— “Demek kendilerine işkence yapacaksınız?”

— “Evet, Majeste... Ve zannederim ki bu kadarı öcümü almaya da yetecektir.”

Kraliçe bir emir daha imzalayarak uzattı:

— “Fakat size bu iki adamın canını. Amiral Coligny'nin canına karşılık bağışladığımı unutmayınız,” dedi.

— “Başüstüne, Madam... Arkadaşım, yarın sabahdan itibaren Saint - Germain l'Auxerrois'teki yerinde beklemeye başlayacaktır.”

Maurevert, neşe içinde Kraliçenin yanından ayrıldıktan sonra Catherine düşündü:

— “Artık Amiralin ruhu için duâ edebiliriz. Bu iki serseriye gelince Damville'nin bunlardan ne gibi bir sır koparmak istediği pek merakıma dokundu. Temple zindanındaki işkence odasının yanında küçük bir hücre olacak. Ben de cumartesi sabahı oraya gider, işkenceyi gözlerimle takip ederim.”

Tam bu sırada nedime Paola girmiş. Kont de Marillac'ın geldiğini haber vermişti. Kont, Kraliçenin yanına girince Catherine:

— “Hoş geldiniz,” dedi. “Bana bir şey mi soracaksınız? Eğer yarın akşamki nikâh töreni hazırlığı-

nı soracaksanız, hiç merak etmeyin... Herşey yolunda... Mesut olmanız tek emelimdir.”

Marillac diz çöktü. Titreyen bir sesle:

— “Majestenizin beni lûtfı boğduğunu görmeme imkân var mı?” Dedi. “Fakat bu sefer, size, kendime ait bir iş için gelmedim, Madam... Sizden adalet istiyorum, Madam... Kardeşim kadar yakın, sâdık ve cesur bir arkadaşım tevkif edildi...”

Kraliçe atıldı:

— “Kont, onun, sizin arkadaşınız olması bile derhal affedilmesine yeter. Adı ne?..”

— “Ne çâre ki bu arkadaşım, iki defa sizin hoşlanmayacağınız hareketlerde bulunmuş biridir, Madam. Bir keresinde, Pont de Bois'deki köşkte... Bir keresinde de Louvre sarayında. Majeste Kralın odasında...”

Kraliçe üzgün sesiyle söylendi:

— “Benim hoşuma gitmeyecek işler yapanlar o kadar çok ki Kont... Unutmaktan başka çârem kalmıyor... Zannederim beni daha iyi tanıyanlar, bir daha, hoşuma gitmeyecek işler de yapamazlar...”

— “Bahsettiğim arkadaş, Şövalye de Pardaillan'dır.”

Kraliçe bir an hâfızasında bu ismi arıyormuş gibi yaptı. Sonra ellerini çırparak:

— “Tamam, öyle ya, şimdi hatırladım,” dedi. “Kendisine, hizmetime girmesini bile teklif etmiştim. Demek tevkif edildi, öyle mi? Durun bakalım, meseleyi öğrenelim.”

Catherine, bir tokmakla masasına vurarak seslendi:

— “Nancey!”

Muhafız yüzbaşı, huzuruna girdi. Kraliçe:

— “Nancey,” dedi, “Şövalye de Pardaillan tevkif edilmiş, haberiniz var mı?”

— “Evet, Madam...”

Catherine kaşlarını çattı:

— “Tevkif emrini kim verdi?”

— “Kral hazretleri verdiler, efendim. Zannedirim, bu delikanlı, isyanla suçlandırılıyor. Bendeniz, Kralın askerlerine iki defa karşı koyduğunu biliyorum.”

Marillac atıldı:

— “Meseleyi anlatayım da dinleyiniz. Madam...”

Kraliçe:

— “Sısst!” Dedi. “Pekâlâ Nancey, gidebilirsiniz.”

Yüzbaşı çıktı. O zaman Kraliçe söze başladı:

— “Size karşı beslediğim iyi niyetin delilini göstermek isterim. Kont... Sizi, oğullarım Henri ve François gibi severim. Ben gelinceye kadar burada bekleyin.”

Marillac, yerlere kadar eğilerek Kraliçeyi selâmladı. Kafası o kadar allak bullak olmuştu ki tir tir titriyordu. Artık Kraliçenin kendisine karşı bir ana şefkati beslediği kanaati, içinde iyice kökleşmişti. Şimdiye kadar Kraliçeden şüphelenmiş olmasından utanıyordu. Bu kudretli ve nüfuzu üstüne kıskançlıkla titreyen Kraliçe, şimdi onun bir sözüyle bir âsiyi kurtarmaya gitmişti. Bu da yetmiyormuş gibi, masasının üstünde bir sürü gizli mektup olduğu hâlde kendisini, belki de Krala karşı bile göstermeyeceği bir güven göstererek onu orada yalnız bırakmıştı.

Catherine yarım saat kadar Marillac'ı odada yalnız bıraktıysa da. Kontu bir dakika bile gözünden ayırmadı.

Bütün bu süre içinde. Kont, bir türlü halledeme-

diği bir meseleyi kafasında evirdi, çevirdi. Maurevert Pardaillan'ın, ana Kraliçenin verdiği emirle tevkif olunduğunu söylemişti. Halbuki Kraliçe, Pardaillan'ın adını bile unutmuş görünüyordu; Nancey de, tevkif emrinin Kral tarafından verildiğini söylemiyor muydu?

Marillac nihayet, Maurevert'in yanılmış olduğunu düşündü. Hem zaten Catherine'nin kendisine gösterdiği şefkat, apaçık ortadayken, bunların ne önemi vardı?

Kraliçe birdenbire, neşeli neşeli odaya girdi:

— “Sözümüzü geçirttik,” dedi.

Marillac:

— “Ah Madam,” dedi. ‘Majestemiz benden canımı ne zaman isteyecekler? Demek şimdi Pardaillan serbest bırakılacak, öyle mi?’”

— “Kraldan söz aldım. Pek kolay da olmadı hani... Arkadaşınız. Mareşal de Montmorency ile birlikte fesat karıştırıyormuş...”

— “Arkadaşım mı? İmkânı yok, Madam... Hazır fırsatı gelmişken arzedeyim ki Majeste...”

— “Hiçbir şey söylemeyin, Kont. Bu işler beni ilgilendirmez. Hem sonra Mösyö de Pardaillan'ın, Mareşal hakkında bana söyleyecekleri varsa kendisi de söyleyebilir.”

Marillac. Catherine'nin içinde bir parçacık insanlık duygusu kalmış olsa kendisini yumuşatabilecek bir minnettarlık edâsıyla:

— “Ne büyük Kraliçesiniz, Madam,” dedi.

Catherine'nin cevabı şu oldu:

— “Ben, acı çeken bir kadından başka bir şey değilim, Kont... Arkadaşınızın fesat karıştırıp karıştırmadığını bilmek istemiyorum. Sizin arkadaşınız olması bana yeter. Ona, sizin arkadaşlarınızın, benim

de arkadaşlarım olduğunu söyleyiniz. Kendisine deyin ki eğer kendisi veya hattâ Mareşal hakkında bana bir söyleyeceği varsa öbür gün, sabahın onunda, Kral kendisine soracaklarını sorduktan sonra gelip bana herşeyi anlatabilir.”

— “Majeste Kral, Şövalyeyi sorguya mı çekmek istiyor?”

— “Evet. Bir sürü ricadan sonra kendisinden bu lütfu koparabildim. Arkadaşınızı bir yargıç değil, doğrudan doğruya Kral sorguya çekecek. Verdiği cevaplar inandırıcı olur ve neden Montmorency konağında barındığını izah ederse bütün diğer suçları, Louvre’de bana yaptıkları, meyhaneyi kundaklaması ve Montmartre sokağı çarpışması affedilecek.”

Marillac sevinç içinde bağırdı:

— “Bunun izahı gayet basit, madam.” “Mareşalle Pardaillan, Paris’ten gitmekten başka bir şey istemiyorlar. Bilseniz, bütün bu işin altında sadece bir aşk meselesi var, o kadar...”

— “Mükemmel, öyleyse... Öbür gün sabahleyin siz de Kralın yanında olun ve arkadaşınızı da yanınıza alıp götürün. Fakat ona, kendisini görmek istediğimi mutlaka söyleyin.”

— “Madam, arkadaşım öbür gün, sadakat ve şükranını size arzetmeden Louvre’yi terketmeyecektir. Bana gelince hayatım Kraliçeme feda olsun!”

Catherine’nin gözlerinde bir şimşek çaktı. Fakat Marillac, Kraliçenin önünde eğilmiş olduğu için bu şimşegi görmedi. Görseydi, dehşetten titrerdi. Catherine:

— “Güle güle, Kont... Evvelâ yarın akşam Saint-Germain - l’Auxerrois’te, öbür günün sabahı da Louvre’de buluşacağız.”

Kont de Marillac saraydan çıktığı sırada Maure-

vert'in başkanlık ettiği yirmi kadar atlı, Şövalyeyi sımsıkı bağlayıp bir arabaya tıkmış ve dörtnala yola koyulmuşlardı. Kafile, ancak Temple zindanının önünde durdu.

Vaktiyle papaz-askerlerin kışlası olan bu binalar topluluğuna, sanki şehir içinde yeni bir şehirmiş gibi, "Temple yeni şehri" adı veriliyordu. Fakat iki yüzyıl sonra Papaz-askerler oradan sürülmüş, onlardan sonra bu binalarda oturan Malta Şövalyeleri de darmadağın olmuşlardı. Yapılardan çoğu çökmüş ve yıkılmıştı. Ortada sağlam olarak sadece eski kuleden başka yapı kalmamıştı.

1572 yılında Temple kalesi çoktandır zindan olarak kullanılıyordu. Daha Birinci François zamanında hapisane hâline getirilmişti. Fakat kalenin başka bir ödevi daha vardı. Burası aynı zamanda saray hazinesi vazifesini görüyordu. Catherine kendi hazinesini önce buraya saklamış, sonra da yeni yaptırdığı saraya taşıttırmıştı. Fakat Kralın devlet hazinesi, yine orada kaldı. Bu geleneğe, sonraki birkaç kral daha uydu ve hepsi de buraya karmakarışık, gizli hücreler yaptırdılar. Bu sayede içlerinde birçok bedbaht mahpusun ölmüş olduğu zindanlar, altın ve gümüşle doldu. Şimdi hatırlatmaya çalıştığımız devirde. Temple kalesi hem zindan, hem hazine vazifesi görüyordu. Dört köşe ve her köşesinde bir kule bulunan bu yapı, korkunç bir yerdi. Buraya atılan mahpuslar, genellikle asilzadelerin sırlarını öğrenmiş ve ya Krala kafa tutmuş tehlikeli devlet suçlularıydı.

Temple zindanında bir müdür, bir yüzbaşı tarafından komuta edilen muhafız kıtası, işkence odası, nisbeten rahat hücreleri, mahzenler, zindanlar, velhâsıl Bastille, Châtelet, Notre - Dame, Louvre haphaneleri gibi haphanelerde bulunan herşey vardı.

Zindanın müdürü Marc de Montluc'tu. Montluc,

Blaise de Montluc isminde, bir zamanlar Huguenot'ları insafsızca kesip biçmesinden ötürü kendisine «*Kralın kasabı*» adı verilen ve yazdığı bir tezkere ile yaptığı bütün cinayetleri budalaca itiraf etmiş olan bir adamın oğluydu. Babasına taş çıkartacak derecede zalim ve doğuştan hapisane gardiyanı doğmuş bir adamdı... Otuzbeş yaşlarında, sert kızıl saçlı, içkiden ve kadından çökmüş, gözü kanlı bir hayduttu ve ancak bir şişe şarap veya bir kız karşısında sükûnet bulurdu. Zaten şarabın iyisine kötüsüne de baktığı yoktu ve kadehinin dolu olmasından başka bir şey düşünmezdi. Kızlarda da güzellik veya zarafet aramaz, sadece hayâsızlık isterdi ve sevgililerini en aşağı tabakadan, fahişeler arasından seçerdi.

İhtiyar Blaise de Montluc, önce başkomutan Montmorency'ye, sonra da Mareşal de Damville'ye hizmet etmiş ve oğlunu da Damville vasıtasıyla Temple hapishanesine müdür tâyin ettirmişti. Damville ise bir gün kendisinin de bu hapishaneye atılabileceğini düşünerek ne yapıp etmiş, uğraşmış, oğlunu, bu memuriyete yerleştirmişti.

Damville, ihtiyar Pardaillan'ı ele geçirince Guitalens'i kâfi derecede enerjik bulmadığı için Bastille'ye göndermemiş, dosdoğru Temple zindanına yollamıştı. Sonra da Kraliçe Catherine'ye, ihtiyar askeri yakalayışını, büyük bir hizmet olarak anlatmıştı. Fakat Damville, Pardaillan'ı bizzat sorguya çekmek istiyordu. Ne çare ki tasarısı Maurevert'in Şövalyeyi ele geçirip Kraliçeden sorgu müsaadesini koparması yüzünden bozuldu. Catherine'nin bu sorguda bulunmak istediğini biliyoruz. Diğer taraftan Kraliçenin, iki Pardaillan'ın sorgu günü olarak 23 Ağustos cumartesi gününü seçtiğini de hatırlarız.

Şövalye, manastıra taşındığından beri gözlerini

açmadan ölümü bekliyor ve düşünüyordu. Hiç şüphesi yoktu ve gayet iyi biliyordu ki Maurevert, kendisini öldürtecekti.

«Şu Maurevert'in, beni kimin hesabına öldürtmek istediğini bir bilseydim,» diye düşünüyordu. «Bu herifin bana olan kinini hâlâ unutmamış olmasına imkân yok. O hâlde beni kim öldürtüyor? Kraliçe mi?.. Neden öldürtüyor, oğlunu öldürmeyi reddettiğim için mi? Zavallı Marillac, şimdi galiba beraber öleceğiz... Ama, sakın bu işin altında Diik d'Anjou'nun parmağı olmasın... Kendisine «uşak» diye hitap ettim. Bu hakaretime içerlemiş olabilir. O da değilse, herhâlde ya Damville'dir, yahut da Guise'dir. Çünkü ikisinin de sırlarını biliyorum. Benim de az düşmanım yok ya... Bu kadar kalabalık düşmandan yakayı sıyırmak güç olacak... Ne yapalım, alnımızda yazılı neyse o olur... Ben ölürsem, Loïse de; Kont Margency'ye varır.»

Kendini zorlayıp bağlarından kurtulmak istediye de hiçbir şey yapamadı. Biraz sonra da hücreye bir kalabalık girdi. Şövalyeyi daha sıkı bağlayıp bir arabaya atarak Temple hapishanesinin avlusuna getirdiler. Genç Pardaillan, Maurevert'in iriyarı, dev yapılı bir adamla konuşmakta olduğunu farketti. Maurevert:

— “Mösyö de Montluc, bu iki adamdan, cumartesiye kadar sorumlusunuz,” diyordu:

Şövalye kendi kendine sordu:

«İki adam, diyor... Neden iki adam? Ha, öyle ya, Marillac da var... Ama, neden cumartesiye kadar işi uzatıyorlar?..»

Zindan müdürü güldü:

— “Demek cumartesiye kadar. ha? Peki. o gün ne olacak?..”

Maurevert bir kâğıt uzattı:

— “Şunu okuyun da anlarsınız.”

— “Vay, vay!” Dedi. “Normal ve olağanüstü sor-
gu...”

Şövalye de Pardaillan, olağanüstü sorgunun iş-
kence demek olduğunu bilirdi. Dehşetle titredi. Mau-
revert:

— “Sorgu yargıcına cumartesi günü saat onda
burada bulunmasını bildirirsiniz,” dedi.

Montluc da bu sözü şöyle tamamladı:

— “Mezarcılara da saat onikide hazır bulunmalar-
ını söylerim...”

Bu sözler üzerine birkaç kişi, Şövalyeyi yakalayıp
ite kaka, korkunç Temple zindanının içine soktu.
Birinci kata çıkardılar ve bir kapı önünde durarak,
Şövalyeyi bağlarını çözdükten sonra içeriye itiverdi-
ler. Kapı, üstünden kapanınca zifiri karanlıkta hiç-
bir şey görmeyen Şövalye, Montluc’un sesini duydu:

— “Geceniz hayırlı olsun, efendiler.”

Kendi kendine, adamın neden «efendiler» dediği-
ni düşünüp dururken karanlıkta bir el, kolundan
yakaladı. Şövalye, bu elin sahibinin kim olduğunu
anlayamadı. Lâkin meçhul adam, kendisini kucak-
layıp derin bir soluk aldı ve ıstıraptan boğulan bir
sesle:

— “Sen de mi?” Dedi. “Sen de mi bu cehenneme
geldin?”

Şövalye son derece sevinerek:

— “Baba!” Diye bağırdı.

Sonra da ihtiyar askeri kollarında sıkı. İhtiyar
Pardaillan:

— “Bu sefer hapi yuttuk,” dedi. “İlaydi ben yaş-
hyım, yasım tutulmaya değmez; ama sen”...

— “Canım, beraber ölmemiz, alnımızın yazısı değil miydi?..”

Kapının ardında Maurevert’in hain sesi işitildi:

— “Öyleyse arzunuz kavuştunuz demektir. Bura-
raya sayemde tıkdınız baylar. İşkenceye de sayem-
de kavuşacaksınız. Ben yediğim kırbacın öcünü böy-
le alırım. Şimdi geceniz hayırlı olsun. Cumartesi sa-
bahı saat onda tatlı bir konuşma yapacağız.”

İhtiyar asker, kapıyı hiddetle yumruklarken:

— “Alçak herif!” Diye bağırdı.

Şövalyenin sesi çıkmamıştı. İhtiyar Pardaillan,
oğlunu kolundan çekerek:

— “Gel oğlum, gel evlâdım, şuraya oturalım.”
dedi.

Şövalye, iplerin kestiği vücudu acılar içinde ot
mindere uzandı. İlk sevinci geçince birdenbire bü-
yük bir üzüntü duymaya başladı. Kendisi yakalanır-
ken, babasının Loïse’yi kurtarabileceğini düşünmüş-
tü. Kendisi ölseydi hile babası genç kızı kurtarabi-
lir, koruyabilirdi. Ölümü, bu düşünceler altında da-
ha kolay karşılayabilmişti. Fakat şimdi artık her-
şey bitmişti. Çünkü babası da kendisi gibi yakalan-
mış, zindana atılmıştı. Şimdi yeni bir keder daha yü-
reğini buruyordu. Babasına da gözlerinin önünde iş-
kence mi edeeeklerdi? O kadar sevdiği bu ihtiyarın
da can acısından bağırdığını mı duyacaktı?.. Babası-
nın vücudunun da işkence sehpasında kıvrım kıvrım
kıvrandığını mı görecekti?

Şövalye birdenbire hıçkırmaya başladı ve babasını
kolundan tutarak:

— “Zavallı babacığım... Zavallı adam...” Diye
söylendi.

İhtiyar asker, oğlunun ağladığını görünce fena
hâlde şaşaladı. Ömründe ilk defa Şövalyenin ağladı-

ğına şahit oluyordu. Şövalye, çocukken bile ağlamış değildi. Pek seyrek olarak evlâdına bir tokat attığı zaman çocuk, kendisine mahsus bir edâ ile baktıktan sonra arkasını dönerdi. Fakat ağlamayı aklından bile geçirmezdi. Sonraları bir sürü maceraya atılmışlardı ve bir gün Pardaillan, Paris'ten yalnız başına gideceğini söylediği vakit Şövalyenin gözlerinin bulandığını görmüştü, ama buna ağlamak denermezdi. O, hattâ Loïse'den ümidini kesmesi icap ettiğini anladığı zaman bile ağlamamıştı. Bu sıcak gözyaşları, ihtiyar Pardaillan'a ıstırapla karışık bir hayret verirdi. Titrek bir sesele:

— “Oğlum,” dedi. “seni teselli etmek için boşuna kelime arayıp duruyorum. Kimbilir ne acı çekiyorsun, biçâre evlâdım. Senin gibi genç, yakışıklı, cesur bir delikanlıya kıyılır mı? Keşke beni iki defa öldürselerdi de seni bıraksalardı. Nedir bu haydutların seninle asıl alıp veremedikleri?.. Bu kötü ânında sana göz yaşlarından başka bir şey sunamayan babanla beraber ağla, oğlum... Mahvolan gençliğine ağla...”

Şövalye kendini zorlayarak hıçkırıklarını tuttu:

— “Baba,” dedi, “yanılıyorsun... Ben, kılım bile titremeden ölmesini bilir ve senin adını lekelemem.”

— “Yoksa Loïse için mi ağlıyorsun?”

— “Hayır, baba... Loïse beni seviyor... Biliyorum. Bunu bilerek ölmek, mutlu ölmektir. Ama artık bunları bırakalım da, gelecek için soğukkanlılığımızı muhafaza edelim.”

Şövalye, sözünün sonunu getiremedi. İhtiyar Pardaillan, karanlığa alışan gözleriyle hücreyi iyice gördüğü için ayağa kalkmış, kızgın adımlarla bir aşağı, iki yukarı gezinip duruyordu. Nihayet:

— “Şövalye,” dedi. “Ben hımbılın biriyim. Ben

hasmımı ele geçirdiğimi sandığım sırada da beni öyle kısıkvrak yakaladılar ki hâlâ aklım almıyor. Eğer kendimi kurt kapanına budala gibi kıstırtmasaydım, şimdi serbest olurdum ve ne yapıp eder, burayı kundaklar, yine seni kurtarırdım.”

Sonra da oğluna, başından geçenleri ve nasıl yakalanıp zindana tıkıldığını anlattı. Şövalye de kendi hikâyesini anlattıktan sonra yorgunluktan sızarak birkaç saat uyudu.

Uyandığı zaman zindanın biraz aydınlık olduğunu sezdi. İlk işi, kapıyı ve sonra da zindana hafif bir ışık sızdıran ufak pencereyi güzelce bir gözden geçirmek oldu. İhtiyar asker, oğlunun bu uğraşmalarını, başını sallayarak seyretti. Şövalye, işini bitirince babasına döndü. İhtiyar:

— “Bu senin yaptığını, ben buraya ilk kapatıldığım günlerde yaptım,” dedi. “Eğer kapıyı kırmak istiyorsak, en aşağı onbeş gün uğraşmamız lâzım. Kaldı ki o zaman da koridora çıkmış oluruz. Koridorun ağzında otuz nöbetçi bekliyor.”

— “Ne olursa olsun, baba... İşkenceyle ölmek-tense, arkebüz kurşunlarıyla gebermek iyidir.”

— “Öyle ama önümüzde dört gün var. Halbuki bu iş dört günlük iş değil...”

— “Peki, ya pencere?..”

— “Baksana... Parmaklıklara ulaşabilmek için önce birkaç taşı yerinden çıkarmak, ondan sonra da parmaklıkları yerinden sökmek lâzım... Bu işleri başar-sak bile pencereden ineceğimiz yer, daima muhafızlarla dolu olan avludan başka bir yer değil.”

— “Peki, başka hiçbir çâre, hiçbir ümit yok mu?”

— “Çâre yok, ama, ümit var... Ölürken fazla acı çekmemek ümidi...”

Temple zindanından ayrılmadan önce demin kendisini yarım yamalak tanıyabildiğimiz Montluc'a da bir uğramalıyız. Zindan müdürü, yeni mahpusunu hücresinde bıraktıktan ve Maurevert'e de her türlü iyi dileklerini sayıp döktükten sonra dairesine girmişti. Maurevert, kendisini içki sofrasından kaldırmıştı ve mahpus, deliğe tıklılınca Montluc da tekrar sofra başına dönmüştü. Oymalı meşeden koltuğa çökerek:

— “Bana içecek bir şey verin,” dedi.

Yemek salonu oldukça genişti. Etrafta, oldukça pahalı ve değerli eşya göze çarpıyordu. Fakat, her taraf bakımsız ve toz toprak içindeydi. Ortadaki büyük masaya, üstü çeşitli sürahilerle ve kadehlerle dolu bir sofra kurulmuş ve üç kişilik de yemek takımı konmuştu. Bunlardan birisi Montluc'a öteki ikisi de iki genç kadına aitti. Bu iki kadın yere yıkılacak kadar içkili adamın ağır adımlarla odaya girdiğini görünce bir litreden fazla şarap alan bir kupayı ağzına kadar doldurmuşlardı.

Bu iki kadın, yarı çıplak bir hâldeydiler. Elbise-lerinin açık ve geniş yakalarından göğüsleri dışarıya sarkmıştı. Saçları dağınık ve yüzleri de boyalıydı. İçki ve eğlence içinde geçen bir akşamın verdiği solukluğu taşımalarına rağmen güzeldiler. Bu iki fahişeden biri kızıl saçlı, öteki İspanyol tipinde bir esmerdi.

Kızıl saçlısı Fransız halk ağzında «Kızıl» anlamına gelen Roussotte adını taşıyor ve asıl adını kendisi de bilmiyordu. Esmerin takma adı ise Pâquette idi.

İkisi de uysal, zararsız, çok saf ve alçak gönüllü kadınlardı... İşlerinin ehliydiler, yâni alacakları paraya karşılık dişiliklerini sunmasını ve bir-iki saat, o adamın tam birer kölesi olmasını iyi bilirlerdi.

Marc de Montluc, kendisine sunulan şarap kupasını bir solukta diktikten sonra tekrarladı:

— “İçki verin!.. Gırtlığım cehennem gibi yanıyor.”

İki fahişeden her biri bir sürahi yakalayarak Montluc’un koskoca kupasını doldururken söylendiler:

— “Buyurun, monsenyör...”

Montluc sofranın üstündeki takımları titreten bir kahkaha attı. Bu yemek, daha doğrusu bu çılgınca cümbüş, gittikçe alması lâzım gelecek şekli alıyordu. Maurevert geldiği sırada zaten sarhoş olan Montluc, gittikçe daha fazla azıtmaya başlamıştı. Fahişeler de içtikçe hayâsızlaştılar. Saat ona doğru, üstlerinde kalan son çamaşırları da sıyırıp atmış, çırpıplak bir hâle gelmişlerdi. Azgınlıktan Montluc da, sol koluna, Roussotte’yi, sağ koluna da Pâquette’yi bindirmiş, odada neşeyle geziniyordu. Sonra iki kadını top gibi tavana fırlatıp tekrar tutmakla eğlenmeye başladı. İki kadın da vücutları yara bere içinde ve adamakıllı sersemlemiş bir hâlde gülüşüyordu. Pâquette’nin alnında bir yara açılmıştı ve Roussotte’nin de burnu kanıyordu. Montluc’un neşesi ise çılgınlık hâline gelmeye başlamıştı. Şimdi de kırık tabaklar ve devrilmiş şişeler arasında iki kadınla güreş etmeye kalkışmıştı:

— “Beni yenerseniz size öyle bir mükâfat veririm ki namusum hakkı için ana Kraliçe bile kıskanır,” dedi.

Hemen güreşe başladı. İki fahişe, bu insan azmasına saldırdılar. Üç çıplak, hırsla kapıştı. Nihayet erkek; ısırıklar ve tırmıklar arasında salonu kahkahalarıyla doldurarak pes etti. Roussotte ile Pâquette, bir ağızdan:

— “Mükâfatımızı isteriz!” Diye haykırıştılar.

Montluc kekeledi:

— “Mükâfat mı? Ne mükâfatı? Ha, öyle ya...”

Sarhoş, düşüncelerini toparlamaya çalıştı:

— “Daha iyisi... Sizi şeye götürmek istiyorum... Dinleyin kuzularım, şeye...”

— “Nereye? Tiyatroya, bale seyretmeye mi?”

— “Hayır, işkence seyretmeye...”

Roussotte ile Pâquette, birdenbire ayılarak, renkleri uçuk ve endişeli bir hâlde bakıştılar. Montluc masaya öyle bir yumruk indirdi ki şamdanlardan biri devrildi.

— “İçki verin, be!” Diye bağırdı. “Sizi sorguya götüreceğim. İşkence sehpasını ve insanın, acıdan nasıl kıvrandığını göreceksiniz... Ah, pek hoş şey olacak!.. İşkence edilecek iki kişi var... İşkenceden sağ kurtulamayacaklar... Haydi, içecek verin.”

Pâquette, titreyerek sordu:

— “Ne yapmışlar da kendilerine işkence ediliyor?”

Montluc:

— “Hiçbir şey yapmamışlar,” dedi.

— “Bunlar genç mi? İhtiyar mı? Asilzade mi?”

— “Birisi ihtiyar... Mösyö de Pardaillan... Öteki de genç... O da Mösyö de Pardaillan... Sizin anlayacağınız, baba-oğul bunlar...”

İki fahişe, hemen haç çıkardılar. Montluc’un kahkahası kesilince Roussotte sordu:

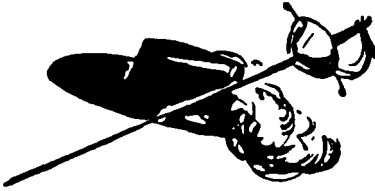
— “Bu işkenceyi ne zaman seyredeceğiz, monsenyör?”

— “Ne zaman mı?.. Öyle ya, ne zaman, değil mi? Durun bakayım.”

Sarhoş, karmakarışık kafasında, işkence tarihini araştırdı. Birdenbire iki fahişeye vaadettiği şeyin

başına getirebileceği dertleri düşündü. Belki yerinden olacak, belki de mahkemeye verilecekti. Fakat verdiği sözden caymayı kibirine yediremiyordu. Ak-
lına bir şey geldi ve işkencenin cumartesi günü yapılacağını bildiği için iki fahişeye:

— “Pazara, kuzularım, pazara,” diye kekeledi.
“Pazar sabahına, unutmayın sakın.”

KRALİÇE MARGOT

1 572 yılının 18 ağustosuna rastlayan o pazartesi sabahı, daha saat sekizden itibaren Notre-Dame kilisesinin çanları alabildiğine çalmaya başladı. Komşu kiliselerin çanları da buna hemen cevap vermekte gecikmedikleri için o berrak yaz sabahının temiz ve hafif havasını, baştan aşağı tunç çanların sesleri doldurdu.

Paris'in bütün sokakları, yollara dökülen her çeşit insanla doluydu. Seslenmeler, bağrıışmalar ve kahkahalar birbirine karışıyordu. Fakat bu gürültülü neşe arasında, tehdit edici sessizlik de sezilmiyor değildi. Zira birçok kimsenin pazar elbiselerini giyecek yerde zırhlarını kuşanmış olmaları ve yine birçoğunun da arkebüz tüfeklerini, omuzlarına asmış bulunmaları, bu tehdidi kuvvetlendiriyordu.

Halbuki bütün bu kalabalık, Henri de Béarn ile Marguerite de France'nin Notre - Dame kilisesinde kıyılacak nikâhlarını seyretmeye gidiyordu. Bütün yollar, mırıldanan, homurdanan kalabalıkla doluydu ve bu insan seli, Notre - Dame kilisesine doğru akıp gidiyordu. Kilise civarında ise her an bağırıp çağırmalar duyuluyordu. Daha gecedен, dört bölük asker kilisenin etrafını çevirmiş ve halkın, kilise merdivenlerine yanaşmasına fırsat vermemek için tertibat almıştı. Bundan başka Notre - Dame'den Louvre'nin kapısına kadar da yolun iki tarafını iki sıra asker tutmuştu.

Saat dokuz olunca Notre - Dame meydanında, iğne atılsa yere düşmezdi. Kalabalık, öteden beriden,

Kraliçe Margot'un bir zarafet şaheseri olan erguvan rengi nikâh elbisesinden, gelin arabasının güzelliğinden bahsediyor, fakat Notre - Dame'den yine dönüp dolaşıp, bir gün evvelki mucizeye geliyordu. Kazandaki suyun, nasıl birdenbire kıpkırmızı kesildiğini binlerce kişi görmüştü.

Konuşulan mühim meselelerden biri de, bir protestan olan uğursuz Henri de Béarn ile yardakçıları Huguenot'ların, Notre - Dame gibi bir katolik kilisesine girip girmeyecekleriydi. Herkes, eğer girmezlerse bunların hepsinin zorla kiliseye sokulmasına taraftardı.

Halk bunların münakaşasını yaparken Louvre sarayından toplar atılmaya başladı. Kalabalık bu gürültülere hiddetli bağırımlarla cevap verdi:

— “Yaşasın katolikler! Huguenot'lar kiliseye!”

Halkın fena hâlde canını sıkan bir şey de muhafız askerlerin boyuna artırılmasıydı. Katoliklerin Huguenot'lara saldırmasına silâhla mı engel olunuyordu? Kalabalıktan sesler yükseldi:

— “Bize bir başkomutan lâzım!”

— “Yaşasın Guise!”

Birdenbire bu karmakarışık sesleri bastıran bir haykırış duyuldu:

— “İşte, geliyorlar!..”

Alayın önünde giden yirmidört atlı münâdi, göğüslerine mavi kral arması işlenmiş sırmalı kumaştan esvapları ve uçları havaya kalkık, bayraklı bollarıyla altı sıra hâlinde belirmişlerdi. Halk, bir an için öfkesini unutarak bunları seyretti. Münâdilerin arkasından, Mösyö de Cosseins komutasındaki bir muhafız atlı bölüğü geliyordu. Onun da peşinden, atı iki seyis tarafından götürülen, protokol ba-

kanı göründü. Bakanın arkasından, Kralın maiyetinden yüz kadar asîlzade geliyordu.

Bunların geçişi, yer yer alkışlandı. Çünkü bu asîlzadelerin kimi şahane yaşayışı, kimi de savaşlardaki kahramanlıklarıyla halkın sevgisini kazanmıştı.

Fakat Kralın arabası görününce ses sada kesildi. Dokuzuncu Charles, renksiz yüzüyle yanında Henri de Béarn olduğu hâlde geçti. Arkasından da Kraliçe Catherine de Médicis ile kızı Marguerite de France'nin binmiş oldukları araba göründü. Margot, bugün son derece güzeldi.

Kraliçenin arabasından sonra prenslerin binmiş oldukları yirmidört araba göründü. Bunlar arasındaki Dük de Guise, Mareşal de Tavannes, Mareşal de Damville, Dük d'Aunai gibi ünlü kimseler, halk tarafından bol bol alkışlandı.

Fakat hemen aynı anda da Huguenot asîlzadeleri görüldüğü için halk:

— “Yaşasın Katolikler! Yaşasın Katoliklik!”

Diye bağışmaya koyuldu. Bununla birlikte Huguenot'lar, kendilerine yapılan hücumlara aldırmadan, ağır ve vakur, geçtiler. Alay geçtikçe arabalar da teker teker Notre - Dame kilisesinin cümle kapısının önünde duruyor ve başpiskoposla vekili tarafından karşılanıyorlardı.

Kilisenin merdivenlerinde birkaç yüz kişilik bir kalabalık toplanmış, askerler de bunları dağıtmamıştı. Bunların arasında, birbirlerinden hiç ayrılmayan Crucé, Pezou ve Kervier de vardı.

Kiliseye ilk girenler, Dokuzuncu Charles ve Henri de Béarn ile, arkalarından gelen Protokol bakanı ve iki yardımcısı, onların peşinden de oniki münâdi oldu.

Papânın özel olarak gönderdiği rahip Salviati,

Krala doğru yürüyerek diz çöktü ve altın bir leğen içindeki okunmuş suyu uzatarak bu suyun, kendisi tarafından Roma'daki Saint - Pierre kilisesindeki okunmuş su vazosundan alınıp buraya kadar getirilmiş olduğunu söyledi. Dokuzuncu Charles, parmaklarını hristiyan usulünce leğene daldırdı. Sonra, Notre - Dame kilisesinin okunmuş suyundan da almazsa kiliseye saygısızlık etmiş gibi olacağından çekinerek kilisenin okunmuş su vazosuna da parmaklarını daldırıp yavaş bir hareketle haç çıkartırken yan gözle yanında yürüyen Henri'ye baktı.

Huguenot'ların reisi, bütün gözlerin kendisinde olduğunu ve herkesin, onun da haç çıkarmasını beklediğini anladı. Alçak sesle Fransa Kralına:

— “Yeğenim,” diye seslendi. “Maşallah, buraya ne de çok piskopos toplanmış. Nikâhı bu kadar aziz kutlarsa evliliğimde muhakkak mesut olurum.”

Gaskonyalı bu sözleri söylerken eliyle de öyle hareketler yapıyordu ki herkesin, bu hareketlerini görerek onun da haç çıkardığını sanmasını istediği besbelliydi. Dokuzuncu Charles hafifçe gülümseyerek kilisede kendisi için konulmuş olan tahta doğru yürüdü. Alay da yavaş yavaş kiliseye girerek her tarafı iyice doldurdu.

Bu sırada dışarıdan, zaten solgun olan Dokuzuncu Charles'i büsbütün sarartan bağırımlar aksediyordu:

— “Yaşasın Guise! Yaşasın başkomutanımız!”

Bunun sebebi, alayda bulunan Huguenot'ların, kiliseye varınca içeriye girmeyerek dışarıda toplanıp grup grup kendi aralarında konuşmaya başlamaları ve bağırımlara hiç kulak vermemeleriydi. Kapının çok yakınında bulunan halk kalabalığı arasındaki Pezou:

— “Kiliseye! Kiliseye!” Diye bağırdı.

Kervier:

— “Şu mel’unlara bak, kiliseye girmiyorlar,” dedi.

Crucé de gür bir sesle:

— “Hele biraz daha geçsin, oraya zorla girecekler,” diye haykırdı.

Bu bağırıtlar, kapının yakınındaki kalabalığın heyecanını son haddine çıkardı. Fakat daha uzaktakiler, burada kopan gürültüyü yanlış anlayarak:

— “Uğursuz Huguenot’lar, kiliseye girmiş!..” Diye haykırıştılar.

Halbuki Huguenot’lardan sadece üç kişi kiliseye girmişti. Bunlardan biri Amiral Coligny idi ve şöyle düşünmüştü:

«Farzedelim ki burası da bir savaş meydanıdır.»

Ve ihtiyar politikacı, uzun boyunu daha ziyade dikerek içeri girmiş, sahiden bir savaş meydanında imiş gibi Navarre Kralının yanına sokulmuştu. İkinci olarak Prens de Condé girmiş ve Navarre Kralının kulağına eğilerek:

— “Valdeniz ölürken sizi hiç terketmememi söylemişti,” demişti.

Notre - Dame’ye giren üçüncü Huguenot da Kont de Marillac’dı.

Kilisede âyin başladığı sırada bir perdenin önünde, Kralinkinden daha alçak bir tahtta oturan Kraliçe Catherine de elindeki süslü dua kitabıyla meşgul görünüyor, halbuki dudaklarının ucuyla birisine:

— “Hemen bugün yola çıkarsınız,” diyordu.

Perdenin arkasında, Papanın özel elçisi rahip Salviati bulunmaktaydı. Catherine’nin sözlerine:

— “Peki, kutsal babamıza ne haber götürüyüm?” Diye sordu. Dinsizlerle barış yaptığınızı mı? Başkanları ve kralları olan adamın Notre - Dame kilisesine

haç çıkarmadan girdiğini mi?.. Fransa Kralının, Huguenot'ları halkın saldırısından korumak için onbin askeri seferber ettiğini mi? Söyleyiniz, madam, haber diye bunları mı götüreceğim? Sizin, hiçbir şey yapmadan, belki de isteyerek Fransa Krallığının, dinsizliğin eline geçmesine göz yumduğunuzu mu söyleyeyim?"

Catherine cevap verdi:

— "Kutsal babamız Papaya, Amiral Coligny'nin öldüğünü haber verirsiniz."

Salviati titredi:

— "Amiral Coligny'nin mi? Bahsettiğiniz adam, işte otuz adım ötede her zamankinden daha sıhhatli duruyor."

— "Roma'ya kaç günde ulaşırsınız?"

— "Eğer ilgi çekici haberler götüreceksem, on günde, madam..."

— "O hâlde Amiral, beş gün sonra ölmüş olacaktır."

Rahip sert bir sesle sordu:

— "Bunu kim ispat edecek?"

Catherine heyecansız:

— "Size göndereceğim Coligny'nin kellesi, bunu ispat için kâfi bir delil olacaktır," dedi.

Merhamete karşı zırhlanmış bir adam olan Salviati, içinin titremesine engel olamadı. Catherine ilâve etti:

— "Kutsal babamıza Amiralin ölmüş olduğunu haber verirsiniz. Ayrıca Paris'te tek bir Huguenot kalmadığını da söylersiniz."

— "Nasıl olur madam?!.."

Kraliçe, matemli bir sesle sözlerini tamamladı:

— "Hattâ Fransa'da tek bir Huguenot kalmadığını da müjdeleyebilirsiniz..."

Catherine de Médicis bu sözleri söyledikten sonra duâ kitabına eğilmişti. Papanın özel elçisi yavaş yavaş geriledi ve protokol bakanının kendisine ayırmış olduğu yere kimseye sezdirmeden sessizce ilişti. O zaman Papa Onüçüncü Grégoire'nin elçisinin yüzüne bir ölü sarılığının çökmüş olduğu görüldü.

Papanın elçisinin, yerine kimseye sezdirmeden vardığını söylemek pek yerinde olmayacaktır. Çünkü kendisini bir gören vardı. Hem de bu, başını eğmiş, duâyâ başlamış gibi görünen bir genç kadın; Dokuzuncu Charles'in kız kardeşi ve Catherine'nin büyük kızıydı. Çok zeki, iyi tahsil görmüş, biraz hoppa, fakat kültürlü bir kadın olan Marguerite. Salviati'nin, annesiyle konuşmuş olduğunu görmüş ve yanında bulunan Henri de Béarn'ın kolunu dürterek mırıldanmıştı:

— “Kocacığım, piskopos duâ okuduğu sırada anemin, rahip Salviati ile konuştuğunu gördünüz mü?”

Henri, duâyı derin bir vecd içinde dinler görünerek fısıldadı:

— “Hayır, madam. Umarım ki gözünüze ilişenler ilgi çekici şeylerdir. Ne gördüğünüzü bana anlatır mısınız?”

— “Henri, etrafımızda hiç de iyi şeyler görmüyorum. Tören müddetince benden ayrılmayın.”

Gaskonyalı cesur bir edâ ile sordu:

— “Acaba sevgilim korkuyor mu?”

— “Henri, hiçbir koku almıyor musunuz?”

— “Evet, ödağacı kokusu alıyorum.”

— “Benim burnuma da barut kokuları geliyor!..”

Henri karısına baktı. Şimdiye kadar belki de ilk defa olarak onu iyice anlıyordu. Duâ okuyormuş gibi başını eğerek, ciddî bir sesle fısıldadı:

— “Madam, size kalbimi açabilir miyim?.. Zannederim, evet... Çünkü sizin açık ve namuslu bir dost olduğunuzu hissediyorum... Evet, dedikleriniz doğru... Bana da öyle geliyor ki şerefimize pek acıklı bir bayram hazırlanmaktadır. Size güvenebilir miyim?”

Marguerite, azimli bir açık yüreklilikle:

— “Tabii, Henri,” dedi. “Onun için size, Paris’te bulunacağınız müddet içinde benden ayrılmayınız diyorum. Bir kere Paris’ten uzaklaşalım, ondan sonra size gece gündüz hürriyetinizi iade ederim.”

— “Vay, vay, vay!.. Biliyor musunuz, madam, bir şey vardı ki ondan çok korkardım... Korktuğum başıma geldi...”

— “Nedir o?..”

— “Sizi sevmeye başlamak, madam!”

Margot, neşçyle gülümsedi:

— “Karar verdik, değil mi?..” Dedi. “Louvre’de misafir bulunduğunuz müddetçe benden ayrılmayacaksınız.”

Gaskonyalı, tutmaya çalıştığı bir heyecanla:

— “Madam,” dedi, “siz tapılmaya lâyık bir varlıksınız. Mademki benim koruyucu meleğim olmaya tenezzül buyuruyorsunuz, bundan sonra hiçbir şeyden korkmayacağım. Böylece bana, bu kadar geceyi uykusuz geçirdiğim şu Louvre’de nihayet rahat bir uyku uyumak da nasip olacak.”

İşte yeni karı-kocanın, nikâh töreni sırasında konuştukları bunlar oldu.

Nihayet bu tören de bitti ve başta merasim elbiselerini giymiş din adamları olduğu hâlde bütün kafiye tekrar yola koyularak halkın alkışları, nâraları arasında saraya döndü. Louvre’de şahane tören derhal başladı. Lâkin Marguerite, tebrikleri kabul et-

tikten ve davetliler salonlara dağıldıktan sonra kocasını hemen kendi dairesine götürerek:

— “Majeste, işte benim odam,” dedi. “Gördüğünüz gibi buraya iki karyola koydurttum. Biri benim, biri de sizindir. Bu karyolada yattığınız müddetçe hayatınızın sorumluluğunu omuzlarıma alırım.”

Henri'nin rengi uçu ve titreyerek sordu:

— “Allahaşkına, madam, bir şeyler mi biliyorsunuz? Yoksa hayatıma...”

Margot, samimî bir tavırla:

— “Hiçbir şey bilmiyorum,” dedi. “Yalnız bir şey biliyorum: Burası benim odamdır ve buraya kimse, hattâ Kral bile giremez.”

Henri, düşünceli düşünceli, başını eğdi. Acaba Margot, söylediğinden daha fazla şey bilmiyor muydu? Henri de Béarn, az kalsın şöyle bağırıacaktı:

— “Beni siz kurtarıyorsunuz... Fakat arkadaşlarımı kim kurtaracak?!..”

Fakat kendini tuttu ve tehlikenin bu kadar yakın olmadığını, etrafında belli belirsiz bazı tehditler hissettiğini, o zamana kadar Coligny, Condé, Marillac ve diğer bellibaşlı Huguenot'larla konuşabileceğini düşündü.

Margot, sözüne devamla:

— “Gelin, şimdi salona gidelim, majeste,” dedi. “Yokluğumuzu farketmesinler.”

Ve zeki kadın güzelliğine çok yaraşan bir nükte savurdu:

— “Sonra bizim hemen aşktan bahsetmeye koştüğümüzü sanırlar...”

Henri titreyerek:

— “Halbuki ölümden bahsediyorduk,” dedi.

Marguerite, lâtince bir mısra mırıldandı:

— “Aşkın bittiği yerde ölüm başlar.”

İkisi de korkunç düşüncelerinin ve sezdikleri olayların renksizleştirdiği yüzlerle tören salonlarına yollandılar.

BİR MÜCADELE

Asker kordonunun kaldırılmasından sonra Louvre sarayı yakınındaki sokaklara yayılan halk, öyle bağırıp çağırmaya, öyle feryatlar koparmaya başlamıştı ki saray kapılarındaki nöbetçiler, hendeklerin üstlerindeki asma köprüleri kaldırıp saraya ulaşan yolları kesmeyi uygun bulmuşlardı. Eğer hava birdenbire bozup da şiddetli bir yağmur yağmasa ve Paris'lileri evlerine girmeye mecbur etmeseydi, halkın bu azgınlığının nereye varacağını Tanrı bildirdi. Fakat en azılılardan iki-üçbin kişi, yağmura aldırmadan, meydanda bağırışmaya devam ettiler:

— “Yaşasın Katoliklik! Yaşasın Katoliklik!”

Louvre'de toplanan Huguenot'lar, bu feryatları endişeyle dinliyorlardı. Çoğu, bunun, Dük de Guise'nin başının altından çıktığı kanaatini taşıyordu. Eğer işler çatallaşır da, Guise bir budalalık yapar ve Dokuzuncu Charles'e hücumla kalkarsa, Huguenot'lar, Kralı müdafaa edecek, tahtı destekleyeceklerdi.

Çünkü onlar için Charles, barış; Guise ise savaş ve sürgün demektir. Bu bakımdan Dokuzuncu Charles'in konukseverliğine derin bir inançları vardı.

Fakat halkın bağırıp çağırmalarında başka bir şey vardı ki Kraliçe bunu sinsî bir tebessümle dinliyordu. Bir ara, oğlunu balkonlardan birine çekerek:

— “Majeste, halk sizi alkışlamak istiyor... Kendinizi gösteriniz,” dedi.

Dokuzuncu Charles balkona çıkınca dışarıda, koro hâlinde kızgın bir haykırış koptu:

— “Yaşasın başkomutanımız! Yaşasın Guise! Kahrolsun Huguenot’lar!”

Catherine, Kralın kulağına:

— “Duyuyor musunuz, Majeste?” Dedi.

Dokuzuncu Charles, hiddet ve dehşetle titredi. Gözlerinde kanlı bir ışık yandı. Geriledi, içeri girdi ve tam salona dönerken Guise’yle Amiral Coligny’nin birbirlerinden gayet hoşnut bir hâlde, Dük d’Albe’ye karşı yapılacak savaşa dair konuşa konuşa geldiklerini gördü. Dokuzuncu Charles, ikisine de çılgın gözlerle baktı ve birdenbire bir kahkaha bastı. Çirkin, acıklı, korkunç ve vücudu ölüm içinde kıvranıyormuş gibi bir kahkaha...

Catherine de Médicis, oradan yavaş yavaş uzaklaşmıştı. O, salonlardan geçtikçe önünde herkes eğiliyordu.

Kraliçe bu yürüyüşü sırasında genç nedimelerinden birine yaklaşıp kulağına bir şey fısıldadı. Sonra bir ikincisine, bir üçüncüsüne ve nihayet bir dördüncüye bir şeyler söylediği görüldü. Bu dört genç kız, Kraliçenin peşinden gitti. Aralarında Alice de Lux de vardı.

Catherine, doğruca çalışma odasına yönelerek Alice’ye de arkasından gelmesini işaret ettikten sonra geniş bir kanepeye yerleşti. Alice, Kraliçenin arkasına bir yastık yerleştirdi. Catherine:

— “Evlâdım, bugün Louvre’den ayrılmayınız. Daha doğrusu beni yalnız bırakmayınız.”

— “Başüstüne, madam, fakat...”

— “Ne diyeceğinizi biliyorum. Bu akşam saat sekizde Kont de Marillac’ı beklemeniz lâzım.”

Alice, Kraliçeye hayret içinde baktı. Catherine umursamaz göründü ve soğukkanlı bir tavırla dedi ki:

— “Mademki artık birbirimizden ayrılacağız, sizinle apaçık konuşacağım. Meseleyi bana Laura haber verdi. Hani şu sizin emektar ve ihtiyar Laura’nız. Siz, kendisine o kadar güven beslerdiniz, halbuki o, sizde ne olursa gelir hepsini bana yetiştirirdi. Gelecekte kendinize dost ve sırdaş seçerken daha ihtiyatlı davranınız, kızım... Görüyorsunuz ya, bakın ne kadar açık konuşuyorum.”

Alice, Catherine’nin karşısında duyduğu korkuya tekrar kapılmış, perişan, kalakalmıştı. Kraliçe:

— “Laura, iğrenç bir mahlûk,” diye devam etti. “Kendisini hemen yarın kapıdışarı edin. Ne diydum? Evet, Kont de Marillac’a bu akşam sekizde randevu vermiş olduğunuzu biliyorum. Kont, şimdiye kadar gizli tutabilmek için çok sıkıntı çektiği bir sırrı size açacaktı. Bu sırrı, size ben de söyleyebilirim: Kont, sizi gece yarısı Saint - Germain - l’Auxerrois kilisesine götürecekti.. Her neyse bunu biliyor musunuz?”

Alice kekeledi:

— “Hayır madam, bilmiyorum.”

— “Çocuk! Ben sizi daha kavrayışlı sanırdım... Mademki bilmiyorsunuz, öyleyse ben söyleyeyim... Bu akşam Kontla sizin nikâhınızı kıydırmak için bütün hazırlıkları tamamladım...”

Alice, kızardı, sarardı, renkten renge girdi. Kalbi çarpıyordu. Gözleri yaşardı ve kekeledi:

— “İyi ama, mektup ne olacak, madam?”

— “Mektup mu? Ha, öyle ya... Peki, mektubu neden soruyorsunuz?..”

Alice, ümitle titreyerek:

— “Mektup bana bu gece verilmeyecek miydi?” Dedi.

— “Panigarola bu akşam mektubu size verecekti,

değil mi?.. Siz, kendisini saat onbirde göreceksiniz. Halbuki Kont, tam gece yarısı gelecek... Ben Marki de Panigarola'ya haber gönderirim."

Alice'nin kafası allak bullak olmuştu. Kontla papazın aşağı yukarı aynı saatte, aynı yere gelecekleri haberi, genç kadına yıldırım gibi tesir etmişti. Panigarola, acaba evleneceğini biliyor muydu? Kendisini serbest bırakacak mıydı? Bu ruh büyüklüğünü gösterebilecek miydi?

Kraliçe onu düşüncelerinden uyandırdı:

— "Bana teşekkür etmeyi unuttunuz, Alice..."

— "Korkudan ve mutluluktan o kadar şaşkına döndüm ki madam..."

— "Korkudan mı?.. Öyle ya, iki rakip karşılaşır da papazın ağzından kaçacak bir söz, Marillac'a her şeyi öğretirse diye korkuyorsunuz. Fakat merak etmeyin, ben tedbirlerimi aldım. Birbirlerini göremeyecekler."

Alice bu sefer içten bir sevinç içinde haykırdı:

— "Ah madam!.. O kadar iyisiniz ki uğrunuzda ölmeye seve seve katlanırdım."

— "Siz çocuksunuz, Alice... Şimdi ölümü düşünmenin sırası mı? Yaşamayı düşünün. Bakın sizinle ne kadar açık konuştum. Herhâlde siz de..."

— "Sorunuz madam. Söyleyeceğim her söz, yüreğimden kopacaktır."

— "Peki... Ne yapmayı düşünüyorsunuz? Yarını değil, bu akşamı soruyorum Paris'te mi kalacaksınız, yoksa gidecek misiniz?"

Kraliçe, Alice'ye dikkatli bir gözle bakıyordu. Casus kadın, birdenbire Kraliçenin gizli düşüncesini sezer gibi oldu. Kont de Marillac, Kraliçenin oğlu değil miydi? Casus bu sırrı Saint - Germain'de Na-

varre Kraliçesi kendisini kovduğu gece öğrenmişti. Fakat, sırrı saklamış, Marillac'a bile hissettirmemişti. Marillac'ın doğuşundaki sırrın meydana çıkması tehlikesinin belireceği gün, Kraliçenin Kontu öldüreceğinden emindi. Kendi kendine şöyle tahmin etti: *«Demek Kraliçe de Marillac'ın kendi oğlu olduğunu biliyor. Benim de vaktiyle Panigarola'dan bir çocuğum olduğunun meydana çıkmasından korktuğum için Paris'ten uzaklaşmak istiyeceğimden emin. Şimdi beni Kontla evlendirirse Marillac da Paris'ten uzaklaşmış olacak ve böylece Kraliçe büyük bir dertten kurtulacak... Nikâhın gece yarısı ve kimse görmeden yapılmasının sebebi de bu.»*

Alice de Lux bunları bir anda düşündükten sonra Kraliçenin suyuna gitmek lâzım geldiğini kestirerek:

— “İşte ben de bu akşam Kontla bu meseleyi konuşacaktım, madam,” dedi. “Fakat majestenizin bir emirleri varsa...”

— “Hiçbir emrim yok. Aklınıza estiği gibi yapınız. Şimdi Konta ne diyeceksiniz bakayım?”

— “Kraliçemin emrettiği gibi açık konuşmam lâzım gelirse en büyük arzum, Paris'ten gitmektir.”

Kraliçe sordu:

— “Sahi mi? Beni bırakıp gidecek misiniz?”

— “Umarım ki majesteniz beni af buyuracaktır.”

Catherine, göze görünen ve belki de samimî bir sevinçle:

— “Demek gideceksiniz?” Dedi. “Peki, ne zaman?”

— “Eğer mümkün olursa hemen bu gece, madam...”

Catherine bir an düşünceli kaldı. Belki de o an-

da Marillac'ı öldürmenin lüzumsuz olduğunu düşündü. Öyle ya, mademki Paris'ten uzaklaşıp gidecekti, öldürülmcsine gerek kalmıyordu. Fakat Kraliçe bunu düşündü mü, düşünmedi mi, pek belli değildi. Bir an sustuktan sonra:

— “Bu gece yarısı Saint - Germain - l'Auxerrois'in kapısında sizi bir araba bekliyecek,” dedi. “Ben, bu arabanın Bucy kapısından çıkarak Paris'i terketmesi için emir veririm. Doğruca Lyon'a gidersiniz. Oradan da İtalya'ya geçer. Floransa'ya ulaşır ve benden haber beklersiniz. Böyle yapacağınıza söz veriyormusunuz?”

Alice diz çökerek:

— “Yemin ederim ki böyle olacaktır,” dedi.

— “Peki... Eğer Kont... Yâni kocanız... Yoldan dönmek, tekrar Fransa'ya gelmek isterse engel olmaya çalışacak mısınız? Bunda ısrar ederse bana haber verecek misiniz?”

— “Katiyen l'ransa'ya dönmeyeceğiz, madam. Yemin ederim ki dönmeyeceğiz.”

— “Pekâlâ, ayağa kalkın, kızım... Arabada düğün hediyemi bulacaksınız. Floransa'da, size, ailemin saraylarından birini bağışladığıma dair bir belge de göndereceğim... Bana teşekkür etmeyin Alice... Bana hizmet ettiniz ve bu mükâfata hak kazandınız.”

Alice'nin gözlerinden yaşlar fışkırdı.

— “Ah, madam,” dedi. “Beş parasız, soyulmuş da olsam, Paris'i yaya olarak bile terketmek isterim. Beni affedin madam, burada çok acı çektim... Buradan sevdiğim adamla beraber gideceğimi düşündükçe sakın bu kadar mutluluk bir rüya olmasın diye korkuyorum, madam...”

— “Rüya değil, Alice, merak etme. Şimdi size

olan güvenimi göstermek için bir şey daha söyleyeceğim.”

— “Kraliçenin sırrı, benim de sırrımdır.”

— “Evet, ama bu seferki politika veya din sırrı değil. Eğer akıllı bir kadın olmasaydınız size içimi bu kadar açmazdım, Alice...”

Catherine, gözlerini casusa dikerek:

— “Benim hayatımda bir suç vardır, Alice,” dedi.

Alice... Dikkat kesildi, fakat hiçbir hayret eseri göstermedi. Catherine devam etti:

— “Kadınlık hayatımı kastediyorum... Kraliçelik hayatım ise her türlü hatânın dışındadır. Size daha açık söyleyeyim, Alice... Benim oğullarım sadece Charles, Henri ve François değildir!..”

Alice... Hiç irkilmedi. Fakat bu hissiz davranışı belki bir hatâ oldu. Belki de saygılı bir hayret eseri göstermesi lâzımdı. Genç kadını gözleriyle yiyen Kraliçe:

— “Benim dördüncü bir oğlum daha var,” dedi, “ve bu oğul, taht basamaklarından uzakta duruyor!”

Nihayet Alice, haykırdı:

— “Nasıl olur, madam? Oğullarınızdan birini, doğar doğmaz elinizden mi aldılar?”

Casusun bu hayreti gayet tabîydi. Nitekim buna Catherine de inandı:

— “Hayır Alice, öyle değil,” dedi. “Bahsettiğim bu oğul, ölen kocam kraldan değildir.”

Alice, bütün gücünü toplayarak dehşet ve hayret içindeymiş gibi göründü:

— “Bu müthiş sırrı bana mı açıyorsunuz, madam?” Dedi.

— “Gördünüz mü? Bakın, sırrın ne kadar müthiş olduğunu siz de nasıl anladınız? Bir gün bu oğul da meydana çıkıp tahttan hak iddia edecek diye ödüm kopuyor, Alice... Bu korku, her an yüreğimde... İşte ben bu yüzden Marillac’a can düşmanım gözüyle bakıyorum, bu yüzden sizi, onu adım adım takip etmeye memur ettim.”

Alice titriyordu. Şu anda yapacağı en ufak bir hatânın hem kendi, hem de Marillac’ın hayatına mal olacağını farkındaydı. Kraliçe:

— “Vaktiyle işlediğim suçun canlı bir delili var, Alice,” diye devam etti. “Ve Marillac bu delili, yâni, oğlumu tanıyor!”

Genç kadın:

— “Olamaz!” Diye bağırdı.

Catherine sordu:

— “Nereden biliyorsun? Bildiğin bir şey mi var?”

— “Hayır, hiçbir şey yok, madam. Fakat Marillac bana bütün sırlarını söyler... Oğlunuzu tanısaydı, bunu bana muhakkak söylerdi...”

Kraliçe şimdi hıçkıra hıçkıra konuşuyordu:

— “Bir anne için öz evlâdını görememek, bilememek kadar acı şey var mıdır, Alice?.. Bu meselede de senin yardımına güveniyorum, kızım...”

Alice, şaşkın şaşkın kekeledi:

— “Benim yardımına mı, madam?”

— “Evet, senin yardımına. Sen, Kont de Marillac bir şey bilmiyor diyorsun, ama ben, onun önümde ağzından kaçırdığı bir-iki sözden gayet iyi biliyorum ki kendi oğlumu tanıyor.”

Alice, dehşet içinde:

— “Evet, madam?..” Dedi.

— “Siz Floransa’ya varınca orada ne yapıp yapıp, bu sırrı ondan koparacak ve bana haber vereceksin Alice... İşte bana yapacağın son hizmet de bu olacak. Böylece senin sayende Kraliçen, ömrünce hasretini çektiği evlâdını da görmüş olacaktır, Alice...”

Alice, irkilmişti. Bir kılıç savaşında bir sürü yara alarak kuvvetten düşen bir dövüşçü gibiydi. Kurnaz Kraliçe, casusun, Marillac’ın kendi oğlu olduğunu bilip bilmediğini anlamak için büyük bir sabır ve dikkat isteyen bu hileye başvurmuştu. Bir an Alice’ye baktı ve casusun dilinin altındaki baklayı çıkartmak için derin bir keder içindeymiş gibi görünerek:

— “Bu istediğimi belki de yapamayacaksın,” dedi. “Belki de, yıllardır aradığım oğlumu, sen de bulamayacaksın.”

Casus kadın, kendini kaybetmişcesine haykırdı:

— “Bulacağım, madam!”

Kraliçe, rolünü başarıyla oynamaya devam ederek:

— “Beni teselli etmek istiyorsun, kızım,” dedi.

— “Hayır, madam, yemin ederim ki size oğlunuza tanıttacağım!..”

— “O kadar kesinlikle söyleme, Alice... Emin misin?”

— “Sizi şimdi şurada gördüğümden nasıl eminsem, ondan da o kadar eminim, madam.”

Kraliçe gözlerini kapadı. Artık mücadele bitmişti. İçinde biriken kızgın kini belli etmeyerek kendi kendine söylendi:

«Demek sen de biliyormuşsun... Yılan karı seni! Nihayet ağzındaki baklayı çıkardın. Üç kişiydiniz:

Jeanne d'Albret, Marillac ve sen... Jeanne d'Albret, sırrımı kimseye söyleyemedi öldü. Şimdi sıra sende ve oğlumda...»

Sonra gözlerini açtı. Alice'yi alnından öptü:

— “İnşallah bu sözünü yerine getirirsin, kızım,” dedi. “İnşallah oğlumu bana buldurursun. Artık akşama kadar benim mahpusumsun, evlâdım. Akşam birisi seni buradan alacak...”

Ve casus kadını orada, heyecandan titrer bir hâlde yalnız bırakarak çıktı.

KRALİÇENİN UÇAN ORDUSU

Saat, gecenin onunu çalmıştı. Louvre'de, Henri de Béarn ile Marguerite de France'nin düğünleri şerefine düzenlenen törenin ilk günü, büyük bir neşe içinde bitiyordu. Paris'liler, bağırma-
tan bıkıp usandıkları veya gizli parolaya uydukları, yahut da sadece hava bozduğu için evlerine çekilmişlerdi.

Dışarıda fırtına ve karanlık hâkimdi.

Sabahleyin gayet saf ve ışıklık olan gök, öğleden sonra birdenbire kapanmış, Paris'e bardaktan boşanırcasına yağmur yağmıştı. Şu sırada gök gürültüleriyle karışık bir fırtına esiyor ve zaman zaman ufukta soluk ışıklık şimşekler çakıyordu.

Gecenin saat onunda, Saint - Germain - l'Auxerrois kilisesi derin bir karanlığa gömülüydü.

Fakat bu büyük kilisenin yan bölmelerinden birinin mihrabına, yanan dört büyük mum yerleştirilmişti ve burada zayıf bir ışık vardı. Kilisenin bu köşesine gelen kimse, gayet garip bir manzara ile karşılaşmıştı. Ne var ki buraya girmek, imkânsız denilecek derecede zordu. Bütün kapılar kapalıydı ve her kapının önünde, dışarıda, karanlığa gizlenmiş bir hâlde, üç-dört nöbetçi bekliyordu. Bu nöbetçilere, kimseye görünmemek emri verilmişti. Eğer bir yabancı gelir de kapıya, belirli bir işaretle vurursa hiç ses çıkarmayacak ve kendilerini göstermeyeceklerdi. Fakat belirli işaretle vurmayan her yabancıyı derhal yakalayacaklardı...

İçeride, her kapının önünde iki kadın, gelecek kimseleri bekliyordu.

Bu küçük bölmede elli kadar kadın toplanmıştı. Mihrabın etrafına oturmuş, kendi aralarında konuşuyor, bazan da gülüyorlardı.

Kadınların hepsi gençti ve en büyükleri yirmi yaşını geçkin değildi. Aralarında son derecede güzel-leri vardı. Fakat bu kadar genç olmalarına rağmen yüzlerinde genç kızlara mahsus utangaçlıktan eser yoktu. Gözlerinin bakışları cesur, kibirli, hattâ sertti. Hepsinin bellerinde birer iri hançer vardı. Bu iri hançerlerin haç şeklindeki sapları yakutlarla bezenmişti. Ve yakutlar, karanlıkta ıslıl ıslıl parlıyordu.

Saat tam onu çaldığı sırada kilisede bir kumaş hışırtısı ve telâşlı adım sesleri belirdi ve genç kızlar, hep bir ağızdan:

— “Kraliçe! Kraliçe geldi!” Diye fısıldaştılar.

Catherine yavaşça mihraba doğru ilerledi. Baştan aşağı siyahlar giyinmişti. Başını örten örtüyü omuzlarına indirince soluk yüzü göründü. Kraliçe, esrarengiz bir tavırla genç kızlara doğru baktı. Sonra heyecanlı bir hâlde görünmeye çalıştı.

Bu müthiş komedyacı kadın istediği anda, istediği şekilde görünebiliyor ve karşısındakilere kolayca tesir ediyordu. Şimdi; elli genç kıza bakarken de öyle olmuş, heyecanını onlara da aşlamıştı. Hülyaya dalmış gibi duruyordu. Herhâlde Jarnac savaşını hatırlıyor olacaktı. Üç yıl önce bir gece, şimdi karşısında duran şu kızlara, savaş meydanında, keman sesleri eşliğinde danslar yaptırtmıştı. Kızlar ölülerin, yaralıların üstlerine basarak top gürültülerine karışan keman sesleri arasında çılgınca oynamışlardı. Kanla dans, ölümle aşk birbirine karışmıştı.

İşte şimdi o kızlardan ellisi, Kraliçenin en gü-

vendikleri, burada, bu karanlık kilisede bulunuyorlardı. Kraliçenin uçan ordusu, aslında yüzelli genç kızdan kuruluydu. Kraliçe, yalnız asıl ailelerden seçtiği bu genç kızları alıyor, kimini fahişelikte, kimini casuslukta, fakat hepsini bir tek gayeyle kendi emellerine hizmet ettirmek gayesiyle kullanıyordu.

Bu kızlar, Catherine'ye bir Tanrı gibi tapıyorlar ve körü körüne itaat ediyorlardı. Onları bir manastırda, her türlü işi görecektir bir şekilde yetiştirmişti. Kızlar genellikle fahişelik, askerlik, casusluk yapıyorlardı. En müthiş ve kanlı zevklere susamıştılar. Hepsi çılgın gibiydi ve Catherine'nin ruhu, hepsine hâkimdi.

Bu kızlar kraliçenin gösterdiği biriyle yatmak için aralarında kur'a çekerlerdi ve o adam, ertesi sabah yatağında, göğsüne bir hançer saplı olarak bulunurdu. Kızların, böyle bir vahşi aşk, bir şehvet ve ihtiras, kan ve cinayet gecesinden sonra yaptıklarını, Kraliçeye itiraf etmeleri, vicdanlarını sükûnete kavuşturmaya yeterdi. Böyle olmalarına rağmen yaptıkları her kötülüğü din uğruna yaptıklarına inanan, koyu katoliklerdi.

Catherine de Médicis, bir an kızlarını seyrettikten sonra ağır ağır söze başladı:

— “Kızlarım, Krallığı kurtaracağınız saat yaklaşıyor. Şeytanı kovacaksınız. En yüksek zafer sizin olacak. Ben dinsizlerle barışmak istedim, fakat Tanrı bu yüzden beni cezalandırdı...”

Kızlar, hayret ve dehşet içinde mırıldandılar. Kraliçe devam etti:

— “Dinsizlerin sizler için kurdukları bir fesadı meydana çıkardım. Bir gecede hepinizi boğazlamak istiyorlardı... Elli canavar, elli cellât, elli Huguenot,

siz sâdık kızlarımın her birini bir tuzağa çekerek ve cumartesiye pazara bağlayan gece içinde öldürecek-
ti...”

Elli kız, bir anda hançerlerini çektiler. Etraflarına dişi kurtlar gibi bakındılar ve açılan burun deliklerinden savaş kokusu alır gibi oldular. Dehşet ve hiddetten titriyorlardı. Ağızlarından, kız ağzına hiç yakışmayacak kaba küfürler saçılıyordu. Fakat Kraliçenin bir hareketi bu fırtınayı yatıştırdı. Kızlar kulak kesilerek dinlediler. Kraliçe devamla:

— “Evet, onlarla barış yaptığım için az kalsın en büyük cezaya çarpılacak, sizleri kaybedecektim.” Dedi. “Huguenot’lar arasında güvendiğim birisi vardı. İçinizden, çok sevdiğim bir arkadaşınız onunla birleşerek sizi Huguenot’lara satmak istedi. İkiisi birlikte bu müthiş cinayeti tasarladılar.”

Kraliçe kızgın değildi, fakat müthiş bir keder duyuyormuş gibi konuşuyordu. Şimdi genç kızlar, iyice şaşalamışlardı. Kendilerini ele veren bu arkadaşları kimdi? Kraliçe:

— “Sizi mahvetmek isteyen arkadaşınız,” diye devam etti. “Alice de Lux’tur.”

Birçok ses:

— “Güzel Béarn’lı,” diye bağıştılar.

Ondan sonra da yakası açılmadık küfürler yağdırmaya başladılar. Hiddetten titreyen ellerde hançerler sallandı, fakat Kraliçe tekrar söze başlayınca sesler kesildi:

— “Alice’yle elbirliği ederek sizi mahvetmeyi tasarlayan ve beni de aldatan Huguenot; Kont de Marillac’tır. Şimdi hiç telâşlanmayınız. Kraliçeniz sizi korur. Buradan çıkınca hepiniz benim yeni sarayıma gidecek ve pazara kadar oradan bir yere ayrılmayacaksınız. Pazar günü tehlike geçmiş olacaktır. Teh-

likenin nasıl geçtiğini göreceksiniz. Din tehlikede olduğu zaman benim gibi bir kraliçenin neler yapabileceğini anlayacaksınız. Fakat size söyleyeceklerim bu kadar değil... Bir saate kadar Alice de Lux ile Marillae buraya gelecekler!"

Kraliçenin bu sözleri korkunç bir sessizlikle karşılandı. Yalnız müthiş bir kinin ve cinayet hırsının, soluk seslerini sıklaştırdığı duyuldu. Catherine sözüne devam ederek:

— "Onları size teslim ediyorum," dedi. "Buraya bir rahip gelecek ve onların cezalarını verecek. Rahibin vuracağı darbe, Tanrının vurduğu darbe olacaktır. Ben böyle istiyorum. Tanrı böyle istiyor."

Yükselen itiraz sesleri, birdenbire kısıldı. Kraliçe tekrar söze başlamıştı:

— "Tanrı âleti, rahip Panigarola, sizin öcünüzü alacaktır. Onların cezası verilirken siz büyük kapıya çekilerek kendinizi göstermeyeceksiniz. Ben öyle istiyorum. Fakat... Fakat eğer Panigarola tereddüt edecek olursa... Yahut da Alice'yle Marillac kendilerini müdafaaya kalkışırlarsa o zaman sizlere bir işaret vereceğim ve koşacaksınız, kızlarım. Koşup onların işini bitireceksiniz. Bu işaret..."

Catherine hançerini çekerek bir haç gibi havaya kaldırdı:

— "İşte bu işaret!" Dedi. "Aynı zamanda: «*Tanrı böyle istiyor!*» Diye bağıracaksınız."

Bu sözleri o kadar sert ve vahşi bir edâ ile söylemişti ki kızlar biraz gerilediler. Lâkin hemen aynı anda müthiş bir kinin verdiği heyecanla hançerlerini çekerek havaya kaldırdılar ve haykırıştılar:

— "Tanrı böyle istiyor!"

O lâhzada mihraptaki mumlar söndü, ortalık ka-

rardı ve Catherine, mihrabın basamaklarından aşağıya indi. Kilisenin mihrap arkasındaki kapısına doğru yönelerek gözden kayboldu. Kızlar da hançerleri ellerinde, hiddet ve kinden titreyerek Kraliçenin kendilerine gösterdiği yere gidip beklemeye koyuldular.

RAHİP

Aradan yirmi dakika geçti. Kudurmuş rüzgâr kilisenin avlusunda inliyor, kilisenin içindeki müthiş sessizliği daha da korkunçlaştırıyordu.

Akşamdan beri patlayacağını haber veren fırtına, nihayet başlamıştı ve zaman zaman çakan şimşek, kurşunî çerçevesi, renkli kilise camlarındaki aziz resimlerini soluk bir ışıkla aydınlatıyordu. Bu ışık, bir anda kilisenin içindeki elli kızın yüzlerini yalıyor ve aynı anda kilisenin damında gök gürlüyor, sonra ortalık, yeniden sessizliğe gömülüyordu.

Saat onbiri, sonra onbirbuçluğu çaldı.

Bu sırada mihraba bir adam yaklaştı. Titrek ellerle dört mumu yaktıktan sonra alnında biriken terleri eliyle sildi. Adam, bir sarhoş gibi sallanıyordu ve renksizdi. Döndüğü vakit Kraliçeyi yere diz çökmüş duâ eder bir hâlde gördü. Basamaklardan inerek Catherine'ye yaklaştı ve kekeledi:

— “Madam!”

Kraliçe cevap vermediği için yanaşarak eliyle omuzuna dokundu:

— “Catherine!” Dedi.

Kraliçe başını kaldırdı. Yüzü korkunçtu. Bir solukta sordu:

— “René, herşey hazır mı?”

Ruggieri ellerini kavuşturdu, boğuk bir sesle:

— “Madam, bu, korkunç bir rüyaya benziyor,” dedi. “Ona acıyacaksınız, değil mi? Merhamet, Kraliçem! Oğluma acıyınız. Sizi, kendisini zehirleyecek

kudur sevmiş olan bana acıyınız. Bu adam yaşarsa bize ne zararı dokunur? Mademki gidecek. Mademki bir daha hiç gelmeyecek...”

— “Sus, René... İşte, şu kapıdan işaret verildi!”

— “Hayır, gök gürlüyor... Tanrı bize lânet okuyor!”

— “Sana git, kapıyı aç diyorum!”

Ruggieri diz çöktü:

— “Catherine! Ne söylüyorsunuz? Kan sizin kanınız, et sizin etiniz. Acımayacak mısınız?”

Kraliçe eğildi ve cinayet hırsı içinde bir misli artan kuvvetiyle müneccimi yerden kaldırarak:

— “Sefil!” Diye kükredi. “Şerefi, şanı, kudreti ve krallığı, alçak merhamete feda mı edeyim istiyorsun? Sen kendini kolla. Sihirbazlıktan, elliden fazla cinayet işlemekten suçlusun ve sayemde yaşıyorsun... Ben senin elinden tutmayacak olursam, yakana yapışverişecekler, senden hesap soracaklar. Yarın senden yüz çevirirsem, hemen tutuklanır, yargılanır, işkenceye, diri diri yakılmaya mahkûm edilirsin!..”

Ruggieri, tarifsiz bir korku sersemliğiyle ellerini karanlık kubbeye doğru kaldırdı. Kraliçe:

— “Git, aç,” dedi.

Müneccim, sendeleye sendeleye, kilise korosuna mahsus yerin parmaklıklarına, sütun köşelerine çarparak Catherine’nin gösterdiği kapıya ulaştı ve açtı. Eşikte bir rahip belirdi. Kukuletesi, gözlerine kadar inikti. Rahip girdi ve saçları dağınık, şaşkın, çılgın gözleriyle kendisine bakan Ruggieri’ye sordu:

— “Nereye gideceğim?”

Ruggieri, elini mihraba doğru uzattı ve insan sesine benzemeyen bir sesle:

— “Oraya,” dedi. “Kraliçe orada bekliyor. Git, cellât!..”

Rahip, uzun bir zaman irkilmiş bir hâlde kalakaldı. Ruggieri, gözleri ona dönük, eli ileriye uzanmış geri geriye gitti ve kapıdan çıktı. Rahip, o zaman gök gürültüsünün boğduğu acı bir feryât işitti ve aynı anda çakan şimşegin ışığında, adamın, yumruklarıyla başını dövüp bağırarak sendeleye sendeleye koştuğunu gördü. Bunun üzerine kapıyı kendisi kapadı ve kukuletesini omuzuna indirerek mihraba yöneldi. Catherine, onu gördü. Fakat, kendisini karşılamak için bir adım bile atmadı. Rahip yanına ulaşınca:

— “Mükemmel, Marki de Panigarola,” dedi. “Randevunuza sadıksınız. Aşkta da, ölümdede kuvvetlisiniz. Hoş geldiniz.”

Panigarola, az önce kapadığı kapıya bakarak düşündü:

«*Bu adam bana neden cellât dedi?*»

Kraliçe sözlerine ekledi:

— “Marki, sözünüzü tuttunuz. Paris, fıkır fıkır kaynar bir hâlde geldi. Sayenizde manastırlar birer barut fıçısına döndü. Şimdi bütün bunları ateşleyecek bir kıvılcım lâzım. Teşekkür ederim, muhterem rahip. Şimdi sözünü tutmak sırası bende... Bir lâhza sonra sevdiğinizi göreceksiniz.”

Rahip, tepeden tırnağa titreyerek:

— “Alice!” Deddi.

— “Evet, Alice artık sizindir. Onu size veriyorum. Alın götürün. Rakibinize, nefret ettiğiniz adama gelince işte onu öldürmeye yarayacak şey...”

Kraliçe, rahibe, dörde katlanmış bir kâğıt uzattı. Panigarola kâğıdı yakalayarak:

— “Alice’nin mektubu!” Diye bağırdı. “Şimdi anlıyorum. Hem ulu, hem de müthişsiniz... Doğrusu ben böyle bir intikam tasarlamamıştım. Evet, o onu seviyor, ona tapıyor ve bu mektup onu, kalbine rastlayacak bir kurşundan daha büyük bir emniyetle öldürür. Teşekkür ederim, madam, çok teşekkür ederim.”

— “Demek, anlaştık. Bu mektubu Marillac’a göstereceksiniz, değil mi?”

— “Elbette...”

— “Kendisine okutacaksınız da...”

— “Elbette...”

— “Ondan sonra da Alice’yi götüreceksiniz. Sizden nefret etmiyor, size inanmaktan başka bir şey istemiyor. Ben kendisine sordum. Marki... Dışarıda bir araba var, Alice’yi ona bindirir, götürürsünüz.”

— “Peki, o, Marillac ne zaman gelecek?”

— “Birazdan gelir. Fakat ya bu mektuba rağmen Alice’yi kabul ederse... Alice’nin ihanetleri sizin sevginizi söndüremediği gibi bu mektup da onun aşkını söndüremezse...”

Rahip inledi:

— “Madam, madam...”

— “Her ihtimali düşünmek lâzım. Marillac elinizden Alice’yi almak isterse o zaman ne olacak?”

Rahip, sert bir hareketle cübbesini açtı. Bu cübbenin altına son derece şık bir asîlzade elbisesi giymişti. Bu haliyle, eskiden şıklığı ve ipek gömlekleri meşhur olan, pahalı dantelle kollukları, göğsünde altın bir zinciri ve belinde de hançeri bulunan Marki olmuştu. Geniş yüzlü hançerini bir hamlede çekti ve:

— “O zaman kararı bu verir,” dedi.

Ondokuzuncu Bölüm

NIŞANLILAR

Panigarola, cübbesini kapadı, kukuletesini başına geçirdi ve duâ için diz çöktü. Catherine, bir an sinsi bir tebessümle onu seyretti. Sonra da rahibin girdiği kapıya yöneldi.

Bu sırada gece yarısına az kalmıştı.

Rahip araba sesi duyarak kapıyı açtı. Araba durdu. İçinden üç kadın indi. Birisi Alice de Lux'tü. Yüzünün rengi kaçmış, sırtına, beyaz bir elbise giymişti. Kapıda bir an tereddüt ettikten sonra girdi. O zaman öteki iki kadın tekrar arabaya bindi ve araba hızla uzaklaştı. Kraliçenin casusu, tâ uzaktaki dört mumun belli belirsiz bir ışıkla aydınlattığı kiliseye girince heyecan içinde bir an durup karanlıkları kol-

ladı. Fakat tam bu sırada bir el, kolunu yakaladı ve bir ses kulağına fısıldadı:

— “Geldiniz mi, evlâdım?”

Alice, Kraliçeyi hemen tanıdı. İçini kavrayan gizli endişe, dağılıverdi. Catherine:

— “Onu arıyorsunuz, değil mi?” Dedi. “Biraz sabredin. Gideceğiniz arabayı gördünüz mü?”

— “Gördüm, madam... Lâkin rahip nerede? Neden kilise bomboş?..”

— “Sana sabret demiyor muyum? Neden titriyorsun öyle?”

— “Madam, kilisenin ucundan gelen o mırıltılar nedir?”

— “Rüzgâr kapıları gıcırdatıyor da...”

— “İşte, saat onikiyi çalıyor, madam!”

Kraliçe:

— “Evet, dedi işte nişanlın...”

Hakikaten de, saatin daha ilk darbesinde kapıya dışarıdan vurulmuştu. Alice, kalbi küt küt atarak kanadı açmak için elini uzattı. Kraliçe, genç kadının elini tuttu ve ters bir tavırla:

— “Ben açacağım,” diye söylendi.

Alice, şaşkın, kalakaldı. Kraliçenin karşısında her zaman böyle korku duyuyordu. Kapıyı bizzat Kraliçenin beklemesi ve bu işi bir uşağa bırakmaması garip değil miydi? Kraliçe, biçâre Alice’ye, ağının ortasında pusu kurmuş korkunç bir örümcek gibi göründü. Perişan bir hâlde düşündü:

«*Bu gelen Marillac değil galiba...*»

Yanılmıştı: Gelen Marillac’tı.

Kraliçe kapıyı açınca Kontun yalnız geldiğinden

emîn olmak için etrafa bir göz gezdirdi. Kont, yalnız gelmişti. Kraliçe sordu:

— “Ben sizi, bir-iki arkadaşınızla beraber geleceksiniz sanmıştım...”

Marillac, Kraliçeyi tanıyınca hayret etti ve derin bir heyecanla eğildi. Kendisine şefkat göstermek uğrunda bu kadar çırpınan bir kimse ancak bir anne olabilirdi.

— “Madam,” dedi, “majestenez bana yalnız gelmemi tembih ettiklerini unuttular sanırım. Mamafih, yanıma, bana arkadaştan daha yakın birini almak istiyordum. Ne yazık ki Şövalye ancak yarın sabahı serbest kalacak.”

Catherine, Kontun sözünü kesti:

— “Evet, evet... Öyle ya...”

Kapıyı kapadı ve rahat bir soluk aldı. Sonra elini uzattı ve Alice de Lux’un yüzünü örten peçeyi kaldırdı. İki nişanlı, karanlıkta birbirlerini görmekten çok sezdiler. Elleri buluştu ve o anda dünyayı unuttuverdiler. Parlayan dört mumun ışığına, mihraba doğru, bir çeşit içgüdüyle yürüdüler. Kraliçe peşlelerinden geliyor ve korkunç bakışlarını onlardan ayırmıyordu. İki nişanlı, mihrabın eşiğinde durdular.

O sırada aşk ve saadet rüyalarından uyanır gibi oldular.

Alice mırıldandı:

— “Nikâhımızı kıyacak rahibi göremiyorum.”

Catherine, diz çökmüş olan Panigarola’ya doğru ilerledi, rahibin omuzuna dokundu ve :

— “İşte, nikâhınızı kıyacak rahip...” Dedi.

Rahip yavaşça ayağa kalktı, kukuletesini kaldırarak yüzünü açtı ve nişanlılardan yana döndü.

FAHİŞELER

Yine bu 18 ağustos pazartesi gecesı, saat dokuza doğru ihtiyar Laura, La Hache sokağında bulunan, birçok kere içine girmiş olduğumuz ve şimdi son bir defa daha ziyaret edeceğimiz küçük, yeşil kapılı evdeydi.

Saat sekizde Marillac, Alice'yle sözleştiği gibi La Hache sokağına gelmişti. Marillac, Laura'ya:

— “Alice nerede?” Diye sordu.

— “Gece yarısına kadar Kraliçe ile beraber kalacakmış... Sizi beklememi söyledi. Aman Tanrım, neler olacak bilmem ki?.. Alice'yi hiç böyle neşeli görmemiştim!..”

Marillac gülümsedi. Kadın devam etti:

— “Durun bakayım, bana ne tembih etmişti? Ha, evet, sizi gece saat onikiyi vurunca bekliyorlarmış... Ne erken, ne de geç...”

— “Pekâlâ...”

— “Yoksa siz de biliyor musunuz? Halbuki ben bilmiyorum. Bana da söyleseydiniz...”

— “Yarın sabah öğrenirsiniz. Şimdilik Allahaismarladık.”

— “Güle güle, Kont... Unutmayın, tam gece yarısı...”

İhtiyar kadın, Kontu, bahçe kapısına kadar götürüp uğurladıktan sonra döndü, bir koltuğa oturdu ve saat dokuza kadar bekledi. Saat dokuzu çalınca:

«Artık Kont bir daha gelmez,» diye düşündü

«Alice'ye gelince o da pek şefkatli ellere teslim edilmiş bulunuyor.»

Ayağa kalktı. Her tarafı gözden geçirdi ve gülümseyerek mırıldandı:

«Komedi bitti. Artık canım, sıkılmaya başlamıştı. Nihayet bu iş de sona erdi: Şimdi serbestim. Paris'te şöyle küçük bir han arar, orada birkaç gün geçiririm. Ondan sonra da yola koyulur ve mola vere vere İtalya'ya giderim. Orada ne yapacağımı da sonra düşünürüm. Nasıl olsa zenginim. Bakalım ne kadar param var?»

Alice'nin odasına çıkarak kapının kilidini iki çekiş vuruşuyla kırdı. Alice, nesi varsa hepsini odada, karyolanın üstüne bir araya toplamıştı ve saat sekizde de gelip onları alacaktı. Halbuki Kraliçenin kendisini Louvre'de alıkoyduğunu biliyoruz. Genç kadının götüreceği şeyler, bir kese ile bir küçük valizden ibaretti. Valizde, giyim eşyasından başka, Alice'nin Marillac'tan aldığı mektuplar da vardı. Laura mektupları ateşe attıktan sonra keseyi açınca gözleri parladı ve dişsiz ağzına bir gülümseme yayıldı. Alice'nin bütün mücevherleri, bütün serveti bu kesede bulunuyordu. Bunlar arasında güzel bir inci gerdanlık, elmas iğneler, kıymetli taşlarla süslü oniki kadar yüzük, biri pırlanta iki gerdanlık ve bir yığın da altın ekü vardı. İhtiyarın heyecanından rengi uçmuştu:

«Burada en aşağı üç yüz bin liralık elmas ve altın var,» diye düşündü. «Kraliçenin bana verdiklerini de eklersem...»

Keseden çıkardığı altınları ve mücevherleri tekrar aceleyle keseye doldurdu. Kendi odasına koşarak küçük bir çanta ile döndü. Aşağılayıcı bir edâ ile:

«Şu Kraliçe Catherine'nin, bu kadar yıllık hizme-

time karşılık verdiği paraya bakın!» Dedi. «Kırkbin lira... Çok az doğrusu... Ama neyse, ben o eksikliği tamamlamanın yolunu buldum ya...»

Kırkbin lirayı da keseye koyup ağzını sımsıkı bağladı... Sonra omuzuna bir pelerin atarak evden çıktı. Bahçe kapısını kapadı ve anahtarı bahçe duvarının üstünden içeriye attı. Bu iş de bitince ağır kese kolunun altında olduğu hâlde hızla yürümeye koyuldu.

Yakın köşelerden birinden sıyrılan bir gölge, Laura'nın peşine düştü.

Bu sırada saat dokuz buçuktu. Yollar تنها ve karanlıktı. Alçak bulutlar sivri damların üstünde konuşuyordu; ışık söndürme işareti verilmişti; hanlar ve oteller kapanmışlardı.

Laura, kendisini birinin takip ettiğinin farkında değildi. Korkuyordu. Pelerininin altındaki kıymetli keseyi sinirli sinirli sıkıyor ve nereye gittiğini bilmeden yol alıyordu. Paris'i tanımazdı. Buraya geldiğinden beri La Hache sokağından çıkmış değildi.

Böylece giderken yolunu büsbütün kaybetti. Tekrar geriye dönemeyişinin sebebi, yolunu bilmeyişi ve soracak kimseye de rastlamayışı oldu. Fakat zaman zaman etrafında kımıldanan gölgeler görüyor, fısıltılar duyuyordu. Acaba, peşinden gelen adam, bu karaltılarla mı konuşuyordu? Belki de... Çünkü birkaç keresinde, kendisini yoldan çevirmek istermiş gibi üstüne yürüyecek olan karaltılar, o adamla konuşunca çekilivermişlerdi. Laura, korkudan titreyerek gittikçe hızlanıyordu. Geceleri, serserilerin soyup soğana çevirdikleri yolcular hakkında neler duymuşsa, hepsi birden aklına gelmişti. Kendi kendine:

«Ne budalalık ettim de sabah olmadan evden çıktım...» Diyordu. *«Nasıl olsa Alice'nin geleceği yok-*

tu. Evet ama, ya Kraliçe bana yalan söylediye... Ya Alice, çıkagelirse... Hayır, hayır, iyi yaptım.»

Ve parmakları keseye âdeta yapışıyordu.

Bir ara dar bir sokakta durdu. Pancurlarından ışık sızan bir yapı görmüştü. Fakat Laura durunca peşindeki adam da üç adım gerisinde duruverdi. Laura, dişleri dehşet ve heyecandan kenetlenmiş bir hâlde, kendi kendine:

«İnşallah burası handır,» diye mırıldandı:

Bir şimşeğin parıltısı, karanlığı yırtarak sokağı ışığa boğdu. Laura, bu ışıktaki yapının kapısı üstüne asılı, rüzgârda gıcırtyla sallanan bir tabelâ gördü. Tabelâda, bir masa başında oturup içki içen iki Arap resmi vardı. Kadın:

«Allaha şükür, burası hanmış,» dedi.

Ve hızla kapıya atıldı. Fakat tam bu sırada kuvvetli iki kol tarafından kısıkvrak yakalandı ve kaldırıma yatırıldı. Sert bir el de ağzını kapatarak bağırmasını önlüyordu. Laura kuvvetliydi. Kızgın bir ümitsizlik içinde karşı koymaya çalıştı. Çatlak bir ses:

— “Vay canına! Zorluk mu çıkaracak be?” Dedi. “İndir ellerini, kuduz karı!”

İhtiyar kadın, ağzını örten eli ısırınca el çekildi ve Laura bağırmaya başladı:

— “İmdat! Devriye! Kaatil var!”

Son feryat gırtlığında boğuldu, çünkü ağzındaki çekilen el, gırtlığına yapışmış ve parmaklarını boyuna gömmüştü. Ve bu el bir kısaç hâline gelerek yavaş yavaş ustaca bir hareketle gırtlığını sıkıyordu.

İhtiyar Laura, bir süre daha debelendi.

Kan çanağına dönen gözleri, yuvalarından uğramış, kendisine hücum eden görmeye çalışıyordu. Ye-

ni bir şimşek, bu sahneyi soluk ışıklarla aydınlattı ve Laura, üstüne eğilmiş çirkin bir haydut suratı gördü. Herif, kadının gırtlığını boyuna sıkıyordu.

Kraliçenin ihtiyar casusu, nihayet, kımıldamadan kalakaldı. Başı yana düşmüş. elleri sokağın çamurlarına gömülmüştü. Laura ölmüştü...

Haydut, kadını yokladı, vücudunu homurdanarak evirdi, çevirdi. Keseyi bulunca tartakladı ve göğü şimşeklerin yırtması gibi onun da yüzünü bir tebesüm yırttı. Sonra ihtiyarı yakalayıp bir duvarın dibine boyluboyunca uzattı. Haç çıkardı ve acele bir duâ mırıldandı:

«*Hah şöyle!*» Dedi. «*Şimdi “Konuşan İki Ölü” meyhanesine bir girelim bakalım... Artık bu karı da sesi çıkmazlara karıştı.*»

Haydut, Laura'nın öldüğünden hâlâ emin değildi. İhtiyarı görmek için eğildi. Kadının hayatta olup olmadığını anlamak için kaatillerin o müthiş merakıyla kurbanına bakıp mırıldandı:

«*Herif daha bu sabah, bizim kulübeye girdi. Yüzünü saklıyordu, ama benim Paris'te tanımadığım surat var mı?.. Onun müneccimbaşı olduğunu hemen tanıdım.*» «*İhtiyar bir kadının hesabını görmek için ne istersin?*» Dedi. «*Altışar liralık beş ekü isterim,*» dedim. «*Çok değil hani...*» «*Al şu beş eküyü,*» dedi. «*Şimdi iyi dinle,*» dedi. «*Bu akşam saat sekiz sularında La Hache sokağı ile Traversine sokağı köşesinde yeşil kapılı küçük evden bir ihtiyar kadın çıkacak... Örada öldürme... Evden uzaklaşsın, temizleyiver.*» Ben: «*Âlâ, yaparız,*» dedim. «*Ama, iyi dinle,*» dedi. «*İşini yarım yaparsan, kadın sonradan kendine gelirse, asılırsın...*» Ben de: «*Haydi canım benim işimi bana mı öğreteceksin?*» Dedim. «*Öyleyse peki,*» dedi. «*Karıyı öldürürsen yalnız bu beş eküyü*

almakla kalmayacaksın, karının yanında da tam kırk bin lira var,» dedi.»

Tekrar ihtiyar kadının cesedine eğilip yokladı:

«Soğumaya başlamış bile...» Diye düşündü, «Herif gittikten sonra akşamı nasıl iple çektim ama... Bir türlü akşam olacağa benzemiyordu hani... Niha yet oldu işte... Şimdi kırkbin lira da benim oldu. Artık korkma, müneccimbaşı... Bu cadı karı, çıktığı yolculuktan bir daha dönmez... Şimdi meyhaneye gireyim, zira çok susadım.»

Meyhanenin kapısını işaretle çalınca kapı açıldı. Haydut içeri girdi ve loş bir köşeye çekilerek oturduktan sonra keseyi ayaklarının arasına aldı. Masanın altında keseyi açtı, elini içine daldırdı, ekü yığını yokladı. Mücevherleri karıştırdı. Bir yandan da acele birkaç bardak şarabı devirdikten sonra parasını verdi ve gürültüsüzce çekilip gitti. Nereye gittiğini, ne yaptığını bilmiyor ve okuyucunun hayâl gücüne bırakıyoruz. Fakat mademki *«Konuşan İki Ölü»* meyhanesine girmiş bulunduk. Etrafımızı bir gözden geçirebiliriz.

Catho'nun "Büyük Salon" adını verdiği yer de hayli kalabalık, özellikle birçok kadın vardı. Catho, bir şeyi olduğundan fazla göstermeyi seven bir kadındı. Çünkü bu salon, aslında çok küçük bir yerdi. İçine ancak beş masa sığmıştı ve her masada üç-dört vahşi veya budala yüzlü serseri yahut fahişe müşteri vardı. Bunlar meyhanenin ne idüğü belirsiz gece müşterileriydi. Gündüzleri, sâkin halkın ve askerlerin geldiği *Konuşan İki Ölü* meyhanesi, geceleri, tam bir batakhane oluyordu. Catho'nun gönlü, meyhanenin kapılarını serserilerle fahişelere, bu eski ahbablarına kapamaya bir türlü razı olmamıştı. Bu gece, fırtına yüzünden meyhanede erkekten fazla kadın müşteri vardı. Fırtına, yankesicilere, soygunculara

ve haydutlara yarıyordu, ama fahişelerin işlerine engel oluyordu. Bu kalabalığa, bütün müşterileri yumruklarıyla sindirmiş dev gibi iki garson hizmet ediyordu. Catho, müşterilerini iyi bilirdi. Gündüzleri bu hizmeti genç ve güzel kızlar görür, geceleri de nöbeti bu bekçi köpeği kılıklı iki garson devralırdı.

Vakit geç olduğu hâlde Catho henüz yatmamıştı. Büyük salonun yanındaki küçük odada, iki kadınla konuşuyordu. Bu iki kadın, meyhaneye saat ona doğru gelmişlerdi. Salona girdikleri zaman Catho onları:

— “Maşallah, dilberlerim, nihayet çıkageldiniz,” diye karşılamıştı. “Bir aydan fazladır sizleri göremedim. Buraya gelişiniz de benden bir şey isteyeceğinizi gösteriyor.”

Kadınlardan biri:

— “Sahi, Catho, senden bir dileğimiz var,” dedi.

Öteki de ilâve etti:

— “Hem de mühim bir dilek!..”

Catho:

— “Peki, peki,” dedi. “Hele şuraya girin bakayım. Hep sıkıntıdasınızdır, ama aldığınızı da bir türlü geri vermezsiniz. Bilirsin ya, Roussotte, o yüzbaşıyı kafese koymak için benden emanet aldığın mavi cam gerdanlığı getirmedi... Hele sen Pâquette, kimbilir bana kaç ekü borcun vardır. Sizi cebi delikler sizi...”

İki fahişe:

— “Ama, seni de çok severiz ya!” Diye bağırdı.

— “Ne olacak, gençlik... Şöyle bir kenara üç-beş kuruş koyalım demek yok... Ya sizin de başınıza, benim başıma gelen gelir de güzelliğiniz uçup giderse...”

— “Amma da yaptın ha, Catho! Keşke güzelliğimizi senin kadar muhafaza edebilseydik... Sen hâlâ bir içim su gibisin...”

Kadının tebessümü, bu methedişe yabancı olmadığını gösterdi. İki kadını, bitişik odaya soktukten sonra bir şişe şarap ve biraz yiyecek geldi. Catho'nun bu çeşit kadınları söyleyip maceralarını dinlemek çok hoşuna giderdi. Hemen sordu:

— “Haydi, içinizi dökün bakalım.”

Pâquette:

— “Mesele şu,” dedi. “Bizi bir eğlentiye davet ettiler.”

Catho, gülerek sordu:

— “Ne zamanmış bu davet?..”

— “Pazara... Yâni o zamana kadar hazırlanabiliriz. Hele sen de yardım edersen...”

— “Ne yardımı yapayım size, çapkınlar!.. Yine gerdanlık veya kemer mi istiyorsunuz?”

— “Hayır, Catho... Bu davete giderken kibar giyinmemiz, şık hanımlar, madamlar gibi süslenmemiz lâzım...”

Catho, hayretle:

— “Şık hanımlar gibi mi?” Diye bağırdı.

— “Elbette ya... Bu törende herhâlde hâkimler ve rahipler de bulunacak... Pâquette'yle ben bugün esvaplarımızı gözden geçirdik. Bizim iş için iyi, açık saçık, ama bu törene bu kıyafetlerle gidemeyiz. Senin anlayacağın, pazara, hattâ cumartesi akşamına kadar bizi giydirmen lâzım, Catho...”

— “Canım, neymiş bu tören? Ne biçim eğlentiymiş bu?.. Söylesenize... Düğün mü nedir?”

— “Hayır, Catho, işkence seyredeceğiz!”

— “Ne? Zavallı birinin can acısından kıvranışını

mı seyredeceksiniz? Ben bir kere böyle bir şey seyrettim de, yüreğim ağzıma geldi.”

Roussotte:

— “Doğrusunu istersen, ben de gitmeye niyetli değildim, ama Pâquette istiyor,” dedi. “Hem gitmezsek, oldukça kaba fakat bir hayli cömert bir adam olan Mösyö Montluc kırılır.”

— “Ay, sizi Temple hapishanesi müdürü Montluc mu çağırdı?”

— “Ta kendisi... Görüyorsun ya Catho, mühim bir adam tarafından davet edildik.”

Catho, bir an direndiyse de, iki kadının ısrarlı ricalarına dayanamayarak razı oldu:

— “Peki,” dedi, “cumartesiye kadar sizi giydirmenin çaresine bakarım. Kimmiş bu işkence edilecek adam?”

Roussotte:

— “Bir kişi değil ki, iki...” Dedi.

— “İki kişi mi? Aman yarabbi, sizin gibi yufka yürekli dilberler, böyle şeyi görmeye nasıl dayanırlar, bilmem... Peki, adları neymiş bunların?..”

Pâquette, sâkin bir tavırla:

— “Pardaillan’lar,” dedi. “Baba ile oğul...”

Catho, bu sözü duyunca sapsarı kesilmişti. Titreyen eliyle bir dilim ekmeği parça parça ediyordu. Ağlamamak için kendini zorluyor ve duyduğu acıya hayret ediyordu. Doğrusu bu iki adama karşı büyük bir sevgisi vardı. Vaktiyle ihtiyar Pardaillan’la onbeş gün mü, bir ay mı ne, aşk hayatı yaşamıştı. Şimdi pek iyi hatırlamıyordu. Fakat bu aşk yüzünden hiçbir üzüntü duymuş değildi. Catho, ömür yolundan, acı veren herşeyi reddederek geçmişti. Pek seyreker olarak ağlamıştı. En büyük kederi de çiçeğe ya-

kalanıp güzelliğini kaybettiği zaman duymuştu ama, bu hastalığın herkesi öldürdüğünü, kendisinin ise kurtulmak suretiyle çok şanslı olduğunu düşünerek teselli bulmuştu.

Şövalyeye karşı da hayranlıktan başka bir his duymuş değildi. Bu delikanlı, ötekilerin hiçbirine benzemiyordu. Cesurdu, kibardı, zarifti ve bütün bunlara rağmen gözlerinde bir merhamet ışığı okunurdu.

Catho, çok defa Şövalyeyi düşünerek aynaya bakmış ve içini çekmişti. Hiçbir zaman onu sevmeyi düşünmemişti. Lâkin Şövalyenin ahbablarından olduğuna, ona yardım ve hizmet ettiğine. elinden geldiğince sadakat gösterdiğine sevinirdi.

Demek şimdi iki Pardaillan da ölecekti!.. Hem de işkence sehpasında acı çeke çeke...

Catho, birdenbire kendisini öyle mahzun, öyle bitkin hissetti ki o anda ölmeyi bile istedi. Catho'ya hayat, birdenbire pek boş ve mânasız gibi göründü. Fakat bütün bunlar, sadece içinden geçti... Dudakları birazcık titredi, o kadar:

Roussotte:

— “Galiba seni üzdük?” Dedi. “Yoksa bu iki adamı tanıyor musun?..”

— “Ben mi? Yoo...”

— “Öyleyse bize elbise vereceksin, değil mi?”

— “Elbette... Ne dedinizdi, pazara, değil mi? Haydi şimdilik hoşça kalın...”

— “Pazara dedikti ama, Temple hapishanesine cumartesi akşamından gitmemiz lâzım... Montluc bizi akşam yemeğine bekliyor. Cumartesi akşamı saat sekizde, tamam mı?”

İki fahişe, Catho'yu öperek ayrıldı. O zaman

Catho iki dirseğini masaya dayayıp başını ellerinin arasına aldı ve mırıldandı:

«Pazaraymış...»

Ve hıçkırmaya koyuldu.

Okuyucularımız, şurasını hatırlayacaklardır. İki Pardaillan'a pazar sabahı değil, cumartesi sabahı işkence yapılacaktı. Fakat Marc de Montluc, iki fahişeye bunu vaadettikten sonra sorumluluktan korkarak caymış ve kadınlara bir gün sonrasını, pazarı söylemişti. O geceyi yine kadınlarla geçirecek, sabahleyin de işkencenin apansız, bir gün evveline alınmış ve yapılmış olduğunu söyleyecekti.

Catho, böyle bir an kederli kederli düşündükten sonra masaya bir yumruk indirdi ve:

«*Şu hâlde benim, cumartesiye pazara bağlayan gece, Temple'ye gitmem lâzım,*» dedi.

Hapishaneye nasıl gireceği, ne yapacağı hakkında hiçbir fikri yoktu. Fakat önünde beş gün vardı ve bu beş günde işin çaresine bakacaktı.

Catho bu kararı henüz vermişti ki birdenbire meyhanenin içinde bir gürültü koptu. Dışarıya çıkmış olan müşterilerden birkaçı hızla tekrar salona girmiş, haykırıyorlardı:

— “Öldürdüler!.. İmdat! İhtiyar bir kadını öldürdüler...”

Catho hemen salona girdi:

— “Ne oluyorsunuz? Ne bağıríyorsunuz? Devriyeyi zorla buraya mı getireceksiniz?” Diye seslendi.

— “Roussotte ile Pâquette, bir kadını öldürdüler!”

Bunu söyleyen, iki fahişenin güzelliğini ve başarılarını kıskananlardan sarışın bir kızdı. Sarışın:

— “Gözlerimle gördüm,” diyordu. “Buradan Jac-

ques Le Manchot ve ötekilerle beraber çıktık. Henüz bir-iki adım atmıştık ki bir duvarın dibinde yatan ihtiyar bir kadın gördük. Roussotte ile Pâquette, kadının üstüne eğilmiş, işini bitiriyorlardı. Öyle değil mi? Siz de söylesenize...”

Biri lâfa karıştı:

— “Devriyeye haber verelim...”

Catho, birdenbire bağırarak gürültüyü kesti:

— “Kimmiş o devriyeye haber verecek? Burada müzevirlik, gammazlık yok...”

Ve o sözleri söyleyen kadına dönerek ilâve etti:

— “İstersen git, devriyeyi çağır. Ben de onlara, ne zamandır aradıkları çavuşun leşinin hangi hendekte yattığını söyleyiveririm. Bakalım bu dâvâda kim ziyan eder, görürüz.”

Bu tehdit, havayı derhal değiştirmişti. Fahişe, hemen sözlerinden caydı:

— “Yok canım, şaka söylüyorum.”

— “Şaka söylüyorsan, fazla uzatma. Gürültü patırdı da etme. Hepiniz hemen defolun gidin. Kadının leşini de buradan götürün...”

Az sonra meyhane boşalmıştı. Müşterilerden iki haydut, ihtiyar kadının duvar dibinde yatan ölüsünü «*Konuşan İki Ölü*» meyhanesinden her türlü şüpheyi uzaklaştırmak için alıp birkaç mahalle öteye taşıdılar. Işıklar söndü, pancurlar kapandı.

Fakat Catho, Roussotte ile Pâquette’yi salıvermemişti. Meyhane kapanınca ikisini de bir odaya çekerek dedi ki:

— “Bu ihtiyar kadını siz öldürmediniz mi?”

İki fahişe itiraz ettiler:

— “Vallahi, billâhi biz öldürmedik! Gördüğümüz vakit çoktan ölmüştü.”

Catho ısrar etti:

— “Olabilir belki de siz öldürmediniz. Fakat görünüş aleyhinizde... Zira kadını sizin öldürdüğünüze şahitlik edecek bir sürü insan var. Bana sorarsanız, ben de sizin öldürdüğünüze inanıyorum. Şimdi fazla şamatanın lüzumu yok.”

İki fahişe korkudan tir tir titriyordu. Catho devam etti:

— “Eğer dediklerimi yaparsanız, sizi ihbar ettiremem. Yapmazsanız hâliniz dumandır.”

— “Söyle, ne istersen yaparız.”

— “Şimdi bir şey söyleyecek değilim. Fakat beş gün buradan bir yere çıkmayacaksınız ve cumartesi akşamına kadar burada kalacaksınız. Kalmazsanız hemen savcıya haber verdirtirim...”

— “Peki, cumartesi akşamı ne yapacağız?”

— “Sizi prensesler gibi giydireceğim ve doğruca Temple zindanına gideceksiniz.”

GILLES DAYININ SON MUZİPLİĞİ

«**K**onuşan İki Ölü» meyhanesinde bu hâdiseler olurken Mesmes konağında da gayet garip ve korkunç bir vaka cereyan ediyordu. Yalnız orada değil, aynı anda Paris'in çeşitli yerlerinde romanımız için büyük önem taşıyan olayların vukubulduğunu gözden uzak tutmamalıyız.

Margot ile Henri de Béarn'ın nikâhlarının kıyıldığı günün akşamı, Louvre sarayında çok parlak bir tören sürüp giderken Montmorency konağında da iki Pardaillan'ın bir türlü anlaşılmayan yokluklarından ötürü herkes keder ve endişe içinde bulunuyordu. Catho'nun işlettiği han, sonu çok önemli olacak hâdiselere sahne olurken, yine onun kadar mühim bir hâdisе, Mesmes konağında ve aynı ehemmiyette bir diğeri de Saint - Germain - l'Auxerrois kilisesinde olup gitmekteydi.

Şimdi biz, Catho'yu hazırlıklarıyla bırakalım. Saint - Germain - l'Auxerrois kilisesinden önce Mesmes konağına uğrayalım.

Dük Damville, Mesmes konağına hücum edilmesi ihtimalini göz önünde bulundurduğu için oradan çıkmış evi boş bırakarak Fossé - Montmartre sokağındaki konağına yerleşmişti. Mareşal:

«*Tam vaktinde işi haber alarak ihtiyar Pardaillan'ı kısıksırak yakaladım...*» Diye düşünüyordu. «*Fakat kimbilir, belki de ağabeyim bu adamı kurtarmak için Mesmes konağına saldırıverir...*»

Lâkin konağını terkedişinin tek sebebi bu değildi.

Beri yandan her türlü ihtimali göz önüne alarak Paris kapılarının kontrolünü elinde tutmasından istifade edip Montmartre kapısına kendi adamlarını yerleştirmişti. Ne olur, ne olmaz, diye düşünmüştü. Olağanüstü bir durum meydana gelir de Catherine de Médicis, Dük de Guise'nin ihanetini ve kendisinin bu ihanetteki rolünü öğreniverirse hemen Montmartre kapısından kaçabilirdi. Bu yüzden, kapıya çok yakın olan bu konağı, Mesmes konağına tercih ederek buraya taşınmıştı.

Fakat Mesmes konağının da büsbütün boşaldığı iddia edilemezdi. Çünkü o gece iki adam bu konağa girmiş ve mutfakta bir güzel karınlarını doyurduktan sonra oturup gevezeliğe koyulmuşlardı. Bu iki adamın birisi, Mareşalin yaman kâhyası Gilles; öteki de, kâhyanın eşi bulunmaz yeğeni Gillot'tu...

Kâhya, yeğeninin önündeki maşrapayı ağzına kadar şarapla doldurduktan sonra:

— “Çek bakalım, oğlum,” dedi.

Gillot, bu sözü tekrarlatmadı. Maşrapayı bir di-
kişte boşaltınca gözleri daha beter parladı ve dili
ağırlaşarak söylendi:

— “Pek de güzel bir şarapmış hani...”

Gilles, delikanlıyı göz ucuyla süzerek kendi kendine mırıldandı.

«*Daha kıvamına gelmedi.*»

Ve yüksek sesle ilâve etti:

— “Demek artık Montmorency konağına dönmek istemiyorsun, öyle mi?”

Gillot'un gözleri büyüdü. Dehşet içinde:

— “Aman dayıcığım,” dedi. “Nasıl dönerim? O
ihtiyar dil kasabının ortadan kayboluşundan sonra
orası allak bullak olmuştu.”

— “Dil kasabı mı? O da kim?”

— “Kim olacak, o Allahın belâsı ihtiyar Pardaillan... Şimdi de benim dilimi kesmeye karar vermiş.”

Gillot, bir kahkaha attı. Dayısı da bu gülüşe iştirâk etti, ama ihtiyarın sesi öyle tuhaf ve korkunç bir surette çıkıyordu ki, Gillot’un tüyleri diken diken oldu. Delikanlı devam ederek:

— “Şimdi orada herkes benden şüpheleniyor,” dedi. “Bu oyunda benim de parmağım olduğunu muhakkak sezmişlerdir. Doğrusu oraya gidip dilimi kestirmeye hiç niyetim yok. Gerçi dilim yüzünden başıma çok şey geldi, ama yine de onu severim. Şu işi yapmayıp, kulaklarımı bana bıraksaydınız, sanki fena mı olurdu, dayı?..”

Gillot, kulaklarının kesilişini hatırlayınca elleriyle başını yoklamış ve âdeta ayılmıştı.

Dayı, hemen delikanlının maşrapasını ağzına kadar doldurdu. Gillot, koca maşrapayı bir nefeste boşaltarak:

— “Yoo,” dedi. “Doğrusu şu ihtiyar Pardaillan’a pek hoş bir oyun oynadım. Bana Mareşal de Damville’nin konakta yalnız olup olmadığını sorduğu zaman, yapayalnız olduğunu söyledim. İnandı. Hani, kendisine acımıyor da değilim. İyi adamdı doğrusu...”

Gilles dayı:

— “Ama, senin dilini kesmek istemişti,” dedi.

— “Doğru... Alçak herif... Gelsin de şimdi kes sin bakalım.”

Gillot, ekmek bıçağını yakalayıp ayağa fırlamak ve bir kahraman tavrı takınmak istediye de denmesini kaybederek iskemlesine çöktü. Dayısı sor du:

— “Demek şimdi halinden memnunsun?”

— “Memnun da lâf mı, dayıcığım? Sayın efendimizin emriyle bana bin ekü mükâfat verdiğinizi de düşündükçe sevincimden deliresim geliyor. Bin ekü bu... Lâf mı? Ben ömrümde bu kadar parayı bir arada görmedim.”

Ve elini, kesesine vurarak paraları şingırdattıktan sonra:

— “Bir de benim oraya dönüp dönmeyeceğimi soruyorsunuz,” dedi. “Deli miyim ben? Göz göre göre dilimi kestiremem doğrusu...”

— “İyi ama, Pardaillan bizim elimizde, budala...”

— “Orasını bilmem. Neme lâzım? Bir de bakarsın, kurtuluverir. Dilimi keser. Halbuki ben şimdi bin ekümü harcamak istiyorum. Sevgili ekücüklerle bol bol şarap içmek istiyorum.”

Gilles dayı, para sesini duyunca canlanır gibi oldu:

— “Göster şu paralarını bana bakayım...”

Gillot, keseyi açtı ve eküleri masanın üstüne boşaltıverdi. İhtiyarın gözlerinde hırs alevleri yandı. Fakat yeğen, bir maşrapa daha şarap için kabı yere fırlattıktan sonra iskemlesini geri çekti ve:

— “Ama, hepsi bu kadar değil,” dedi. “Geri kalanını da isterim...”

İhtiyarın yüzündeki bütün kan çekildi:

— “Hangi geri yanını?..”

Gillot gözlerini kırptı:

— “Ben çocuk değilim, dayı... Kolay kolay yutmam. Mareşalin bana üçbin ekü verilmesini emrettiğini kulaklarımla duydum...”

Gilles dayının gözleri kısıldı. Yüzü korkunçlaştı:

— “Haydi haydi,” dedi. “Budala budala söyleme... Hangi üçbin eküden bahsediyorsun?..”

— “Yoksa paracıklarımın üstüne mi oturacaksın, dayı?..” “Vallahi Mareşale şikâyet ederim. Öyle yağma yok. İkibin ekümü isterim ben... İkibin ekümü...”

İhtiyar, korkunç bir gülümsemeyle homurdandı:

— “Budala! Beni öldürmek mi istiyorsun sen? Bin ekü senin neyine yetmez?..”

Gillot:

— “Pekâlâ,” dedi, “görürüz... Öyle olsun... Ben bir kere monsenyöre...”

Dayı, müthiş bir sesle:

— “Çenenin kısı!..” Diye bağırdı.

Delikanlı, ihtiyarın yüzündeki korkunç ifadeyi görünce susmayı doğru buldu. Fakat Gilles, şimdi yeğenin elindeki bin eküye de göz dikmişti. Onları da geri almak istiyordu:

— “Gillot,” dedi, “sen bu bin eküyü de bana ver. Nasıl olsa onları har vurup harman savuracak, onları ziyan edeceksin.”

Gillot alaylı bir kahkaha attı:

— “Benim dayı, enikonu aklını oynattı! Bu parayı sana vereceğim, ha? Hay bunak herif hay... Ben üstelik o senin ağzına kadar dolu kasanın da üstüne oturacağım!”

Fakat Gillot, neye uğradığını anlayamadan, birdenbire dayısının kendisine hücum ettiğini gördü ve gık bile diyemeden, Gilles’in evvelceden hazırladığı bir iple oturduğu koltuğa sımsıkı bağlanıverdi. Bu iş o kadar hızlı olup bitmişti ki Gillot, korku ve şaşkınlıktan ayılıp da kendine geldiği zaman ufak bir hareket yapmasına bile imkân kalmamıştı. Dayısının yüzüne bakınca vaktiyle mahzende kazığa bağlandığı vakit duyduğu ürpertiye hisetti.

İhtiyar, bir yandan homur homur homurdanıyor, bir yandan da masanın üstünde duran eküleri avuçlayıp bir dolaba dolduruyordu. Masada az bir para bıraktıktan sonra yeğenine döndü. Gillot, önce ağlayıp sızlandıysa da, nihayet sesini kesmişti. Gilles, delikanlının sustuğunu görünce:

— “Galiba aklın başına geldi,” dedi. “İşte sana şu elli eküyü bıraktım. Geri yanı benim, anlıyor musun?”

Bir bardağa biraz şarap koyup yavaş yavaş içtikten sonra:

— “Bu elli eküyü alır, buradan defolur gider, talihini başka yerde denersin,” dedi. “Sen daha ben ölmeden mirasıma göz dikersin ha? İşte ben de sen daha sağken mirasına konuveririm. Buradan git, bir daha gözüme görünme, yoksa seni gebertirim!”

Gillot, hemen kararını verdi. Kaderine boyun eğmiş bir tavırla :

— “Mademki siz öyle istiyorsunuz, ben gider, başımın çaresine bakarım, dayıcığım,” dedi.

İhtiyar, müthiş bir gülüşle sordu:

— “Nereye gideceksin bakayım?”

— “Bilmem... Ama, herhâlde Paris’ten çıkacağım.”

— “Çıkmadan önce gidip beni Mareşale gammazlamayı da unutmazsın, değil mi? Ben seni bilirim, alçak herif... Fakat hele böyle bir şey yapmaya kalk da bak, şu hançeri göğsüne nasıl saplarım, görürsün!”

— “Sesimi bile çıkarmam, dayıcığım.”

— “Neme lâzım?.. Senin sözüne inanmaktansa işimi kendi bildiğim gibi görürüm, daha iyi... Belki cayıverirsin, iyisi mi, dilini keseyim, bâri o yandan korkum kalmasın!”

Gilles, şeytanca bir kahkaha atarak devam etti:

— “Zaten bunu da benim aklıma sen getirdin. Hani evvelce de kulaklarını kesmeyi aklıma getirmiştin ya... İnsanın aklına güzel şeyler getiriyorsun vesselâm, Gillot...”

Gillot, korkusundan, koltuğa serilmiş, kendini kaybetmiş bir hâlde yatıyordu. Gilles dayı, bu hâle aldırmadan eline aldığı bıçağı bilemeye koyuldu. Bu iş bitince dolaplardan birinden bir kerpeten çıkarıp yarı baygın delikanlıya yaklaştı. Fakat o zaman dilkesmenin, kulak kesmek kadar kolay bir iş olmadığını gördü. Homurdanarak söylendi:

«Vay canına!.. Dil kesmek amma zormuş be!.. Biz bu oğlanı, böyle parça parça kese kese bitireceğiz galiba...»

Bununla birlikte bir hamlede, kerpeteni, baygın delikanlının ağzına sokarak dili yakaladı. Kısıtıp dışarı çekmek istiyordu, ama yapamadı.

Bu esnada Gillot da ayılmış, avazı çıktığı kadar bağırıp çağırmaya başlamıştı.

Dışarıda müthiş bir fırtına, evin etrafında uğulduyor, ışıklar çalıyordu. Masanın üstündeki şamdanın alevi, duvarda korkunç gölgeler yaratıyordu.

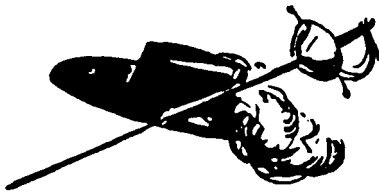
Gilles, yeğeninin dilini kısıtırmış çekiyor, kerpeteni gittikçe daha fazla sıkıyordu ki birdenbire kerpeten, delikanlının ağzından fırlayıverdi ve yere kanlı bir et parçası düştü. Gillot’un dili kopmuştu! Dayı:

— “Bıçakla kesemedik, ama kerpetenle kopardık ya,” dedi.

Lâkin aynı anda da, dehşetten donmuş kalmış gibi o zamana kadar kendini korumak için hiçbir hareket yapmayan Gillot’un parmaklarının, can havliyle kendi gırtlığına yapıştıklarını hissetti. Gilles bağırırmaya başladı ve böylece dili kopan delikanlı ile

dayısının feryatları birbirine karıştı. Gillot, son bir gayretle kollarını bağlayan ipleri kopararak ellerini kurtarmış ve dayısının gırtlığına sarılmıştı. Can acısıyla bütün kuvvetini toplamış bir hâlde boynunu sıkıyordu.

Dayı da kendini kurtarmak için Gillot'a yapışmıştı. İkisi birlikte masayı devirerek yere yuvarlandılar. Şamdan söndü. Ortalık zifiri bir karanlığa gömüldü ve bu karanlıkta, bir süre daha boğuk hırıltılar, iniltiler duyuldu.

TANRI BÖYLE İSTİYOR!

Panigarola, Saint - Germain - l'Auxerrois kilisesi-
nin mihrabı önünde diz çökmüş, düşünüyordu.
Bu, bir düşünme de değildi. Rahip kendi ken-
disiyle için için ve sessiz sadâsız boğuşuyordu. Taş-
tan bir heykel gibi hareketsizdi.

Beri yanda, Catherine de Médicis, küçük kapının
kenarına sinmiş, Alice de Lux ile Kont de Marillac'-
ın gelmelerini bekliyordu ve daha ötede, karanlık bir
köşede de Kraliçenin elli genç fahişesi, hançerleri
ellerinde, taş kesilmiş gibi bekliyorlardı.

Panigarola şöyle düşünüyordu:

*«İsa ve Sokrates acı çektiler. Fakat her ikisi de bir
inanç uğrunda bu acılara dayandılar. Ben de onlar
gibi acı çekiyorum. Lâkin, benim uğrunda ıstırap
duyduğum şey nedir? İntikam almak gibi bayağı ve
alçakça bir şey değil mi? Bir kadın uğrunda bütün
bir şehri, Tanrının adını kendime âlet ederek ayak-
landırdım. Bütün yaptıklarım da bana şeref verecek
hiçbir şey yok. Kendimi ne İsa ile ne de Sokrates'le
karşılaştıramam.»*

Bir an düşünceleri bulanır gibi oldu. Sonra göz-
leri, Catherine'ye takılınca düşünmeye devam etti:

*«Bu kadın, beni buraya sevgilime kavuşturacağı
vaadiyle getirdi. Halbuki burada, birdenbire Maril-
lac'la karşılaşıyorum. Bu mel'un Kraliçe benden ne
istiyor? Marillac'a şu elimdeki kâğıdı okutup onun
da yüreğine, kendi çektiğim acıların birkaç mislini
sokmamı mı istiyor?.. Herhâlde öyle olacak...»*

Tam bu sırada omuzuna bir elin dokunduğunu hissederek titredi içinden:

«İşte, cellâtlık saatim geldi!» Diye söylendi.

O, bu sözleri söylediği sırada Kont de Marillac ile Alice de Lux de elele tutuşmuş, saadetten sarhoş bir hâlde mihraba yöneliyorlar ve Catherine de Médicis, onlara Panigarola'yı göstererek:

— “Sizi evlendirecek rahip,” diyordu.

İki nişanlı, ayağa kalkarak kukuletesini omuzlarına indiren rahibin yüzüne baktılar. Alice Panigarola'yı görünce sendeledi. Bütün vücudu ürperdi. Dudakları bembeyaz kesildi ve rahibin gözlerine dikili bakışlarında tarif edilmez bir dehşet belirdi. Düşürüldüğü tuzağı anlamıştı. Gözlerini Panigarola'dan ayırarak Kraliçeye çevirdi ve öyle müthiş bir korkuyla baktı ki Catherine bir adım geriledi. Alice, şimdi de merhamet dilenen gözlerle Konta bakıyordu. Marillac bu halden hiçbir şey anlayamadı.

Panigarola'ya gelince, o sadece Alice'yi görüyordu. Ancak bir-iki saniye süren bu an içinde genç kadının gözlerinde Konta karşı öyle derin bir sevgi sezmişti ki acımdan kendini alamadı.

Bu gözler bir süre, sessiz sadasız yalvardılar:

— “Onun yerine beni öldür. Bana işkence et. Fakat cellâttan daha katı yürekli değilsen ona dokunma... Benim sevdiğime, ruhuma, taptığım varlığa dokunma...” Dediler.

Panigarola'nın aklı karmakarışık oldu. Yüreğinde kin ve merhamet çarpıştı ve birdenbire, merhamet duygusu ağır bastı. Rahip, nefretini, çektiği acıları bir anda unuttu. Ellerini göğe doğru kaldırarak kudretsizliğini belirten bir hareket yapmak istedi. Fakat içindeki mücadelenin şiddetine dayanamayıp kendinden geçti ve sendeleyerek baygın bir hâlde yere yı-

kıldı. Marillac ise hızla Kraliçeye yönelerek dedi ki:

— “Madam, bu nedir?.. Bu adam kim?.. Böyle rahip mi olur? Baksanıza, cübbesinin içinde silâh-şor elbisesi var!”

Panigarola’nın cübbesi açılmış, altındaki ipekli silâhşor elbisesi belirmişti. Alice, Marillac’a:

— “Gel, kaçalım, gidelim! Ölüm tepemizde geziyor!” Diye yalvarıyordu.

Fakat Marillac, anlayamadığı bir sürü şeyi halletmeden şuradan şuraya bir adım atmamaya kesinlikle karar vermişti. Catherine’ye tekrar sordu:

— “Madam, bu adam kim?”

Catherine de Médicis,, soğuk bir sesle:

— “Ne bileyim,” dedi. “Şu elindeki kâğıdı okuyun, daha iyi anlarsınız.”

Kont, Alice’nin:

— “Yapma, okuma bırak, gel, kaçalım!”

Diye yalvarmalarına ehemmiyet vermeden Panigarola’nın elindeki buruşuk kâğıdı hızla çekerek yarısını koparıp aldı. Sonra Alice’ye döndü:

— “Neden okumayayım?” Dedi. “Yoksa sen bu adamı tanıyor musun? Yoksa Jeanne d’Albret’in bana söyleyemediği sırrın bu adam ve şu kâğıtla ilgisi mi var?”

Alice de Lux, bitik bir hâlde yalvarıyordu:

— “Yapma, okuma. Bana olan aşkını bu ricamı kabul ederek göster...”

Fakat Alice, Marillac’ın, bu sözleri dinlemeden, mihrabın üstündeki ışığa doğru koştuğunu görünce:

— “Allahaismarladık, sevgilim,” dedi. “Artık beni göremiyeceksin. Halbuki seni o kadar sevmiştim ki...”

Ve parmağından hiç çıkarmadığı bir yüzüğün taşını ağzına doğru götürdükten sonra aşk ve ümitsizlik dolu gözlerle, mihrabın üstündeki ışıktaki elindeki kâğıt parçasını okuyan Marillac'a bakarak, ölmü beklemeye koyuldu. Konta gelince buruşuk kâğıt parçasında şu satırları okumuştı:

«*Ben Alice de Lux, âşağım Marki de Panigarola'dan olan çocuğumu kendi elimle öldürdüğümü itiraf ederim. Eğer çocuğumun cesedi bulunmuş olsaydı, beni...*»

Kâğıdın yarısı, rahibin elinde kaldığı için Kont ancak bu kadarını okuyabildi. Catherine'den tarafa döndüğü vakit yüzü o kadar değişmişti ki Kraliçe kendisini tanıyamadı. Marillac, yavaş yavaş mihraptan indi. Kraliçeye doğru bir-iki adım attı. Sonra:

— “Yaptığınızı beğendiniz mi, anne?” Dedi. “Beni neden bu tarzda bir ölüme mahkûm ettiğinizi öğrenebilir miyim?”

Catherine de Médicis, oğlunun herşeyi anlamış olduğunu sezdi. Korkunç bir hamleyle doğrularak, elinde bir haç gibi duran, fakat aslında bir hançer olan silâhı havaya kaldırdı:

— “Kont,” dedi, “sizi ben öldürmüyorum, bu haç öldürüyor! Seni Tanrı uğrunda öldürüyorlar! Tanrı böyle istiyor!”

Ve sesini gürleştirecek tekrarladı:

— “Tanrı böyle istiyor!”

Aynı anda kilisenin bir ucundan, fırtınaya benzer bir uğultu belirdi. Kraliçenin, bir köşeye sinmiş olan elli kaatil kızı hançerlerini sıyırıp mihraptan tarafa koşuşarak haykırıştılar:

— “Tanrı böyle istiyor! Tanrı böyle istiyor!”

Marillac, bir anda çevresinde, hançerlerini hava-

ya kaldırmış, gözlerinden kin fışkıran bir kalabalık gördü, fakat bu hâl onda hiçbir telûş uyandırmadı. Bilâkis bakışları garip bir neşeyle parladı. Alice'ye doğru yürüdü; ona:

— “Seni seviyorum!” Dedi.

Aynı anda bir sürü hançer, bir şimşek hızıyla Kontun vücuduna saplandı. Alice de Lux de kalabalığın hücumuna uğramıştı. Genç kadın üstü başı paramparça yalvarıyordu.

— “Beni öldürün! Beni parçalayın! Ona dokunmayın!”

Fakat bu sözlere kulak asan yoktu. Kraliçenin şeytan kızları:

— “Vurun! Öldürün! İki alçağı gebertin!” Diye haykırıyorlardı.

Alice'nin de vücuduna bir sürü hançer saplandı. Genç kadın yere, sevgilisinin hareketsiz vücudunun üzerine yıkılırken son bir defa daha Catherine de Médicis'e baktı ve Kraliçenin yüzüne tükürür gibi feryat etti:

— “Lânet olsun sana, kan ve cinayet kraliçesi!.. Oğlunu arıyordun, değil mi? İşte, şu ölü, oğlundur!”

Üstü başı parçalanmış, göğüsleri açılmıştı. Yarı çıplak bir hâlde ve vücudundaki yirmiden fazla yaradan kanlar akarak yerde yatan sevgilisinin dudaklarına kendi kanlı dudaklarını yapıştırdı. Ölmeden önce söylediği son söz şu oldu:

— “Seni seviyorum!”

MEZARLIKTA

Kilise sessizliğe gömülünce Kraliçenin bir işaretiyle kanlı işlerini bitirmiş olan elli kız, teker teker kilisenin kapısından karanlık sokağa çıkıp kayboldu. Yalnız bunlardan birisi, kilisenin yan kapılarından birinin yakınında bekleyen birkaç silâhşora, alçak sesle bir şeyler söyledi. Silâhşorlar, Saint - Germain - l'Auxerrois kilisesine girdiler ve mihrapta diz çökmüş dua eder bir vaziyette duran Kraliçenin yaptığı bir işaret üzerine Marillac'ın ölüsünü alıp götürdüler.

Kilise, yine sessizliğe gömülünce Catherine yavaş yavaş ayağa kalkarak mihraptaki dört şamdanın hepsini söndürüp bir kandili yaktı. Sonra yere eğilerek boyluboyunca yatmış duran bir karaltıyı ayıltmaya çalıştı. Bu, baygın Panigarola idi. Rahip, Kraliçenin koklattığı ruhla kendine gelmeye başlayınca Catherine:

— “İyi,” dedi. “Ne bir şey gördü, ne de duydu.”

Panigarola, biraz sonra tamamen ayılmış, kendini toparlayıp ayağa kalkmıştı. Catherine, kendisini elinden tutup Alice'nin kanlı ölüsüne kadar götürdü ve sâkin bir sesle:

— “Öldü,” dedi. “Görüyorsunuz ya... Marillac öldürdü onu... Sizin elinizdeki kâğıdı okuyunca zavallı kızı, kanlar içinde bıraktı. Bütün vücudunu paramparça etti. Allahtan ki kendisinin kanlar içinde kiliseden çıktığını gören silâhşorlarım, bana bir fenalık etti sanmışlar ve onun da canını cehenneme yollamışlar... Şimdi cesedi, Seine nehrinin dalgaları

arasında çalkanıp duruyordur. Ben gidiyorum, Marki... Bu biçâre kızın ölüsünü de sizin iltimamımıza bırakıyorum.”

Kraliçe bu sözleri söyledikten sonra kiliseden çıkarak muhafızsız ve tek başına, Paris’in karanlık sokaklarına daldı ve metîn adımlarla yeni sarayına gitti.

Panigarola yalnız kalınca Alice’nin ölüsüne eğildi. Kar beyazlığındaki sol memeye kulağını dayayarak dinledi. Vücut soğumuştı, kalp atmıyordu. Alice gerçekten ölmüştü. Sahte rahip, ayağa kalkıp çevresine bakındı. Sonra kilisenin okunmuş su vazosuna giderek mendilini ıslattı. Gelip ölünün vücudundaki kanları silmeye başladı. Karanlığa rağmen gürültü etmeyip yolunu kolayca bularak birkaç defa mendilini okunmuş su vazosunda yıkadı ve Alice’nin vücudunu iyice temizledi.

Kilisenin okunmuş su vazosu kanla dolmuş gibiydi.

Alice, yüzünden hiç yara almamıştı. Panigarola, cesedi iyice muayene edince onyediyara saydı. Fakat bunların hepsi de âdeta cilt sathında, genişçe sıyrıklardan ibaretti ve hiçbirisi, öldürücü olabilecek gibi görünmüyordu. Marki, hayretle başını sallayarak asıl ölüm sebebini araştırırken Alice’nin parmağındaki taşlı yüzüğü gördü. Biraz uğraşıp yüzüğü parmaktan çıkardı ve taş kısmının ufacık bir kutu şeklinde yapılmış olduğunu, kapağının da açık bulunduğunu farketti. Şamdanlardan birini yakarak yanına yaklaştı ve ışıktaki yüzüğü iyice gözden geçirince küçük kutuda kalmış birtakım beyaz tozlar görerek acı acı gülümsedi. İçindeki tozların kaybolmaması için kapağını dikkatle kapadı, sonra da yüzüğü kendi küçük parmağına takarak:

«Nişan yüzüğümüz, Alice,» diye söylendi.

Ölünün üstündeki giyecekler, paramparçaydı. Pa-

nigarola, sırtındaki rahip cübbesini çıkarıp ipekli silâhşor elbisesiyle kaldı ve Alice'nin cesedini bu cübbeye sarıp sarmaladıktan sonra kucağına aldı. Az önce Ruggieri'nin açıp kendisini kiliseye soktuğu kapıya doğruldu. Dışarıya çıktı.

Kapının hemen önünde bir araba bekliyordu ve arabacı, Panigarola'yı görünce sokularak:

— “Monsenyör, işte arabanız hazır,” dedi.

Panigarola, şaşmadan sordu:

— “Bu araba burada beni mi bekliyordu?”

— “Evet, monsenyör... Emir aldım. Sizi doğruca Lyon yolundan İtalya'ya götüreceğim.”

Marki cevap vermeden arabanın kapısını açarak Alice'nin cesedini düşmeyecek bir şekilde içerideki kanepenin üstüne yatırdıktan sonra tekrar kapıyı kapadı ve arabanın önüne geçip hayvanları dizginlerinden tutarak ağır ağır yürümeye başladı.

Saat, sabahın ikisi vardı. O gece, bacaları yıkan, ağaçları deviren, yağmurla karışık müthiş bir fırtına, Paris'i kasıp kavuruyordu. Zaman zaman gökte şimşekler çakıyor ve mor ışıklarıyla etrafı aydınlatıyorlardı. Sırılsıklam ipekli elbisesiyle hayvanları yedeğe alarak arabayı sürükleyip götüren bu başı açık gece yolcusunun görünüşü, yalnız garip değil, aynı zamanda korkunçtu da...

Arabacı dehşet içinde arkadan geliyor ve kendi kendine sorup duruyordu:

«Nereye gidiyor? Bu ne biçim balayı yolculuğu böyle?..»

Tam bu esnada Panigarola durunca arabacı da ürkek ürkek çevresine bakındı ve korkusundan hemen haç çıkararak mırıldandı:

«Saints - Innocents mezarlığı!..»

Panigarola, adama hiç aldırmadı. Kapıyı açarak

Alice'nin cesedini alıp duvarın dibine bıraktı ve küçük bir kulübenin kapısını çaldı. Arabacı, gelin rannettiği kimsenin rüzgârla açılan rahip elbisesi içindeki sapsarı ölü yüzünü görünce artık yerinde durmadı. Hayvanlardan birinin üstüne sıçradığı gibi ve atlarını dört nala sürerek arabayı kaçırıp götürdü.

Panigarola, bu kaçıışı farketmemiş göründü. Bu sırada kulübenin kapısı da açılmış, elinde tüten bir kandil olduğu hâlde yaşlı bir adam belirmişti. Panigarola sordu:

— “Mezarcı sen misin?”

Adam, Panigarola'nın yüzüne bakınca hayret içinde söylendi:

— “Muhterem rahip Panigarola!.. Fakat bu kıyafetiniz ne?”

— “Demek beni tanıyorsun?”

— “Sizi tanımayan kaldı mı, sayın rahip? Vaazlarınızı dinlemeyen var mı? Denildiğine göre saray bile sizden çekiniyormuş... Siz, Papanın mümessiliymişsiniz.”

— “O hâlde sözüme itaat etmezsen ne olacağını da bilirsin sanırım. Çabuk, kazmanı, küreğini al...”

— “Aman efendim, size itaat etmemek benim hadime mi düşmüş?.. Demek...”

İhtiyar, korku ile duralamıştı. Panigarola:

— “Mezar kazacaksın!” Dedi.

Mezarcı, rahibin boğuk konuşmasından ve cam gibi donuk bakışlarından ürkererek kazma ile küreğini sessizce yakalayıp mezarlığın kapısını açtı. Birlikte girdiler. Biraz yürüdükten sonra durdular ve mezarcı titrek elleriyle kazmaya başladı.

Bir saat kadar çalıştıktan sonra kâfi derinlikte bir çukur kazınca durdu. Aynı müddet zarfında Paniga-

rola da en ufak bir yorgunluk bile hissetmeden kucağında ölüyü tutarak çukurun başında, ayakta durmuştu.

Mezarıcı çukurdan çıkınca Panigarola mezara inerek sevdiği tek kadının ölüsünü oraya uzattı. Yüzünü, ellerini ve bütün vücudunu, rahip cübbesine iyice sardı. Sonra tekrar mezardan çıktı. İhtiyar mezarıcı, dehşet içinde soruyordu:

— “Tabutsuz mu gömeceğiz?”

Panigarola söylendi:

— “Lüzumu yok.”

— “Ama, iyi örtülü değil ki...”

— “Birazdan daha iyi örtülecektir.”

Mezarıcı bu sözlerin anlamını kavrayamadı. Küreğe yapışıp çukura doldurmaya hazırlanıyordu ki Panigarola, mezarıcıyı elinden tuttu:

— “Dur,” dedi, “mezarda birisi eksik!..”

— “Kim?..”

— “Ben!..”

Mezarıcı dehşetle ayakları üstünde duramıyormuş gibi sallandı. Yaşıyor muydu, yoksa rüya mı görüyordu, kendisi de ayırdedemez olmuştu. Panigarola:

— “Şimdi git,” dedi. “Bir saat sonra gelersin ve... Sözümü iyi dinle...”

— “Dinliyorum...”

— “Çukura hiç bakmadan toprak doldurursun. O zaman mezarda iki ölü olacak... Benimki ve onunki... İkimizi de gömersin... Şunu da al.”

Panigarola, mezarıcıya, altın dolu bir kese uzatınca ihtiyarın içine biraz güven geldi. Korku ve para hırsı arasında şaşırmış bir gülümseyişle sordu:

— “Bunu bana niçin veriyorsunuz?”

Panigarola, gözlerini mezarcının gözlerine dikierek:

— “Dinle...” Dedi. “Adamlarımdan birisi, ben öldükten sonra seni devamlı olarak gözleyecek. Bu gecedен kimseye bahsedersen, derhal asılırsın. Yaptığın iş için de sana para vermeye lüzum yok. Mezarcısın ve aylığını alıyorsun.”

— “Öyleyse bu keseyi ne diye veriyorsunuz?”

— “Dinle... Belki bir hafta, belki de bir ay sonra buraya siyah saçlı, siyah gözlü, zayıf ve çelimsiz, altı yaşlarında bir çocuk gelirse ona: ‘*Annenin mezarını arıyorsan, işte budur.*’ Diye bu mezarı gösterebilirsin. Unutma, çocuğun adı Jacques - Clément’tir.

— “Jacques - Clément... Unutmam.”

— “Haydi, şimdi git...”

Mezarıcı, korkudan bacakları titreyerek uzaklaştı ve biraz ötede durup ne olacağını gözetlemeye koyuldu. Çakan bir şimşegin ışığında Panigarola’nın hayâlini tekrar gördü. Lâkin ikinci bir şimşek çakınca artık kimse görünmez olmuştu.

Panigarola, hançerini çıkarmış, mezardaki ölünün yanına uzandıktan sonra az önce Alice’nin parmağından aldığı yüzükte kalmış olan zehiri tamamen yalamıştı. Çabuk ölmezse hançeri de kendi yüreğine saplamak niyetindeydi. Fakat bu işe lüzum kalmadı.

Bir saat sonra mezarıcı, mezarın başına geldiği vakit iki ölüyü yüz yüze, birbirlerine bakar bir hâlde buldu ve bir koyun pöstekisini çıkarıp güzelce iki ölünün başlarına örttükten sonra acele acele çukuru doldurmaya koyuldu.

PIPEAU'NUN AŞKLARI

Şövalye de Pardaillan'ın ortadan kayboluşundan beri Parisin en meşgul, en telâşlı şahsiyetlerinden biri de hiç şüphesiz, dostumuz Pipeau'ydu.

Hilekârlık kemiklerine, hırsızlık da iliklerine kadar işlemiş olan bu köpek, önceleri Montmorency konağında, tahayyül edebileceği cennetlerin âlâsını bulmuştu. Binbir hile ve kurnazlıkla aşçıbaşının gözüne girmeye muvaffak olmuş, kendisini ona sevdirmişti. Üstelik, aşçıbaşının kendisine arada sırada ikram ettiği nefis yemeklere karşı da gayet tok gözlü davranmış ve zavallı adam, Pipeau'nun kendisine gösterdiği yakınlığın gırtlak derdine dayanmadığına inanmıştı. Halbuki Pipeau'nun gözünün doymasına imkân mı vardı? Bir yandan aşçıbaşının verdiği yiyeceklere ilgisiz görünürken öte yandan da doymak bilmez karnını, gizlice aşırıldığı en yağlı butlarla da tıkabasa doldurmanın yolunu buluyordu.

Okuyucularımız, Pipeau'nun bütün kötü huylarının sadece aç gözlülük ve yalancılıktan ibaret olmadığını hatırlayacaklardır. Çünkü Pipeau, bütün bunların üstünde, pis bir hovardaydı da..."

Bununla birlikte Pipeau, Montmorency konağı denilen bu yeryüzü cennetinde yaşayıp dururken her akşam, yine efendisinin yatağının dibine kıvrılıp kestirmeyi de ihmal etmiyordu. Şövalye, onun için sadece bir efendi değil, aynı zamanda sâdık bir arkadaştı. Hayvan, Şövalyenin kendisini vaktiyle kurtarmış olduğunu unutmuyordu. Üstelik Şövalyenin onunla konuşusunda, ona dert yanışında öyle ahbap-

ça ve samimî bir edâ vardı ki bunu köpeğin anlamamasına imkân yoktu ve Şövalyenin bir sabah ortadan kaybolduğunu ve o gün akşama kadar beklediği hâlde gelmediğini görünce delirecek gibi oldu. O gece âdeta gözüne uyku girmedi. Konağın içinde sabaha kadar koklayıp dinleyerek ve inleyerek dolaştı. Ertesi günü sokak kapısı önünde bekleyerek geçirdi. Aşçıbaşının iştah verici davetlerine bile aldırmadı. Akşama kadar kapıda nöbetçilik etti... Geceyi de orada geçirdi ve Şövalyenin yine gelmediğini görünce sabahleyin erkenden, uçarcasına gitti. Nereye gitti diye düşünülebilir.

İlk vardığı yer, Bastille hapisanesi oldu. Montmorency konağında efendisini beklerken düşünmüştü. Şövalye, nerede olabilirdi? Sakın bir kere efendisini gördüğü o berbat yerde olmasın? Belki de yine efendisinin yüzünün daracık bir delikten çıktığını görecekti. Bunu akıl edince hemen Bastille'nin yolunu tuttu ve o yolda, çoluğu çocuğu, ihtiyarları, yumurta sepetlerini devirerek, yıldırım gibi koştu. Bastille avlusuna girince başını kaldırıp vaktiyle genç Pardaillan'ın yüzünü görmüş olduğu pencereye baktı. Orası duvarla örülmüştü. Boşuboşuna bekledi. Havladı, koştu bütün pencereleri yokladı. Hiç bir şey göremeyince ümidini keserek aynı hızla oradan uzaklaştı. Doğruca Devinière hanına gitti. Merdivenlerden efendisinin oturmuş olduğu odaya kadar çıkarak etrafı araştırdı ve öyle sırnaşıklıklar yaptı ki nihayet Landry usta, onu, süpürge sopasıyla kovmaya mecbur kaldı.

Bu kovulma, köpeğe, efendisinin orada olmadığını anlatmaya yetti. Çünkü hafızasında çok iyi yer etmişti: Efendisi orada olduğu vakit Landry ustadan gayet iyi muamele görür, olmadığı zaman da süpürge sopasıyla kovulurdu.

Fazla ısrar etmeyerek oradan uzaklaştı ve soluğu doğruca «*Konuşan İki Ölü*» meyhanesinde aldı. Meyhanenin her tarafını iyice araştırıp sahibini orada da bulamadığı zaman yorgunluktan bitmiş, acıkmış ve susamıştı. Catho kendisine yiyecek, içecek verdi ve köpek, geceyi de orada geçirdi. Sabahleyin erkenden, hizmetçi, meyhanenin kapısını açar açmaz, Pipeau hemen çıkıp ortadan kaybolmakta gecikmedi... Lâkin artık koşmuyordu. Gideceği başka bir yer kalmamıştı. Artık bitkin ve perişandı. Kendi kendine: «*Efendim beni bıraktı. Onu bir daha göremeyeceğim,*» diye düşünüyor olmalıydı...

Zavallı hayvan bu yılgınlık ve bitkinlik içinde Montmorency konağına dönerek bütün gün kapının önünde yatıp bekledi. Aşçıbaşının bütün davetlerine kulak asmadı ve adam, köpeğin gelmediğini görünce, akşam üstü hayvana iştah verici bir sürü kemikle beraber bir tavuk iskeleti getirmeye mecbur kaldı.

Pipeau, kemikleri iştahsız iştahsız kemirmeye koyuldu.

O gün 20 Ağustostu. Köpek için hiç de mühim olmayan bu tarihin, bizim için önemi vardır.

Gece bastırdığı zaman köpek, birdenbire ayağa kalkarak ortalığı koklamaya başladı. Ne olmuştu? Efendisinin kokusunu mu almıştı? Maalesef, hayır... Pipeau sadece bir diğer köpek kokusu almıştı. Onun kötü huyunu da söyledik ya... Çapkın, dişi kokusu alınca bütün dertlerini, kederini, efendisini hemencecik unutup vermişti...

Az sonra da Montmorency konağının tam karşısında dört karaltı durmuştu. Bu dört karaltının ikisi insan, ikisi de köpekti. Pipeau, onlara yanaşınca iki köpek hırladı. Adamlardan biri:

— “Sus, Pluton! Sus, Proserpine!” Diye seslendi.

İki köpek, mükemmel terbiye almış olmalıydı. Çünkü ikisi de aynı anda seslerini kestiler. Bu köpekler, kocaman, heybetli hayvanlardı. Kanlı gözlü ve iri ağızlıydılar. Erkek Pluton kapkara, dişi Proserpine ise bembeyazdı. Fakat ikisi de aynı cinslendi.

Köpeklerin yanlarında duran iki adam, bir saat kadar Montmorency konağının karşısında kaldı. Konağın içine kolayca girmeye imkân verecek bir yer araştırdıkları besbelliydi. Çünkü biri:

— “İşte şuradan saldırırsak kolayca muvaffak oluruz, monsenyör,” diyordu.

Ötekisi:

— “Evet, Orthès,” diye cevap verdi. “Hakkın varmış. Haydi, köpekleri çağır da gidelim.”

Orthès diye hitap edilen adam, hafif bir ıslık çaldı. Pluton, Proserpine ve Pipeau, yürümeye koyuldular. Evet, Pipeau da onlarla birlikte yürüyordu. Çünkü dişi köpeğe göz dikmiş, erkekle de ahbablığı yoluna koymuştu. Bu iş, o kadar kolay olmamıştı. Pipeau, dişi Proserpine’ye sırnaşmaya başladığı vakit erkek Pluton hırlamış ve dişlerini göstermişti. Ama, Pluton’a aynı hırlama ile cevap veren Pipeau’nun dişleri de kara köpeğin üstünde tesir bırakmaktan geri kalmamıştı. Mamafih, bunu takip eden hareket, Pipeau’nun, o akşam aşçıdan hediye aldığı tavuk iskeletini Pluton’a hediye etmesi olmuştu. Kara köpek, tavuğu çıtır çıtır yerken de, Pipeau, Proserpine’yle cilveleşmeye başlamıştı. Pluton da, Pipeau’nun lütfkârlığına karşılık, ses çıkarmamayı doğru bulmuş, tavuğu yedikten sonra da ahbablıkları devam etmişti.

İki adam, köpekleri çağırdıkları vakit çapkın Pipeau da efendisine olan muhabbetini unutup peş-

lerinden gitti. Büyük bir evin kapısından girerlerken o da iki köpeğin arasında sokuldu ve Pipeau böylece Mareşal de Damville ile Vikont d'Aspremont'un misafiri oldu.

AMİRAL COLIGNY

Pipeau'yu sevdalarıyla: «*Konuşan İki Ölü*» meyhanesi sahihi Catho'yu da Roussotte ve Pâquette ile Pardaillan'ı da bir an ihmal ederek Louvre sarayına gidelim.

18 Ağustostan beri sarayda törenler birbirini takip ediyordu. Huguenot'lar sevinç içindeydi. Catherine de Médicis herkese güler yüz gösteriyordu. Yalnız Kral Dokuzuncu Charles'in yüzünde de, sebebi belirsiz bir keder seziliyordu.

22 Ağustos cuma günü, Béthisy sokağındaki evinden çıkan Amiral Coligny, yanında birkaç Huguenot silâhşoru bulunduğu hâlde Louvre'ye gitmişti. Koltuğunun altında kalın bir kâğıt tomarı vardı ve Amiral, Holânda savaşının plânlarından ibaret olan bu tomarı, Krala göstererek onun muvafakatini almak niyetindeydi.

Amiral Coligny, Kralın dairesine geldiği zaman Dokuzuncu Charles yataktan henüz kalkmış, odasına nedimleri dolmuştu ve Kral bu sabah çok neşeliydi. Hattâ Amiralin koltuğundaki tomarı görünce gülererek söylenmişti:

— “Ooo! Bugün beni adamakıllı çalıştırmaya geliyorsunuz galiba, pederim. Fakat müsaadenizle çalışmayı akşama bırakalım da şimdi biraz top oynayalım. Zaten dün gece rüyamda, sizin beni top oyununda yendiğinizi gördüm.”

Amiral güldü:

— “Ömrümde elime raket almış değilim,” dedi.

— “Vah vah... Şu hâlde sizi yeneceğim.”

Bu sırada Amiralin damadı Téligny söze karıştı:

— “Eğer majesteleri kabul buyururlarsa, kayın-pederimin yerine sizinle ben oynayayım,” dedi.

Kral hemen Téligny’nin koluna girerek oradan uzaklaştı. Amiral Coligny de, yanında ihtiyar Baron de La Garde olduğu hâlde bir pencerenin önüne çekilerek plânlar hakkında konuşmaya başladı.

Baron de la Garde, ünlü bir sergüzeştçi ve yaman askerdi. Deniz savaşlarında pek çok yararlık gösterek yükselmişti. Şimdi de, Holânda savaşına donanma ile katılmak vazifesini almıştı. Görünüşe göre, Coligny’i pek beğenirdi. Herhâlde Huguenot’lara karşı tasarlanan suikastın da kokusunu almış olacaktı ki ahbablarına:

— “Dümeni iskeleye mi, yoksa sancağa mı kıracağımızı anlamak için rüzgârın ne taraftan estiğini bekleyelim bakalım...” Demeyi itiyat edinmişti.

İki adam, plânlara dalmış, ateşli ateşli konuşurlarken Kraliçe Catherine de Médicis’in, salondan geçerek bir koridora daldığını ve oradakiler tarafından selâmlandığını farkedemediler. Catherine, siyah elbiseleri içinde bir hayâlet gibi süzülüp kaybolmuştu. Kraliçe, Saint - Germain - l’Auxerrois kilisesindeki müthiş fâciadan beri şaşkın ve kararsız görünüyordu. Arada bir kendi kendine: «Oğlumdu...» Dedliğini duymak mümkündü. Acaba yaptığına pişman mı olmuştu?.. Vicdan azabı mı çekiyordu?

Bilinemez. Fakat vicdan azabı çekmiyor olsa bile, bu acıyı gidermek için tuttuğu yol garipti. Bir kanın verdiği ıstırabı, başka kanlar içinde boğarak unutmak isteyen bu kadın, yavaş yavaş ve emin bir yoldan giderek Huguenot’ların mezarını kazmaktan geri durmuyordu. Ama şimdi acelesi vardı. Bu Hu-

guenot'lar meselesi çabuk halledilmeliydi... Zaten nihayet, yapılacak iş ne kadar dehşetli görünürse görünsün, Tanrı uğrunda olmayacak mıydı? Tanrı öyle istemiyor muydu?

Yürüdüğü koridorun sonuna geldiği ve tam kendi kabul salonuna girmeye hazırlandığı sırada bir karanlığın karşısına dikildiğini gördü. Bu, Maurevert'ti. Adam, eğilerek Kraliçeyi selâmladı ve mırıldandı:

— “Son emrinizi bekliyorum, madam.”

Catherine, koridorun öbür ucundaki salona baktı. Coligny'nin, plânlarını tekrar tomar hâline getirerek ayağa kalktığını ve Baron de la Garde'yle konuşmasına devam ettiğini gördü. Sonra ağzından şu söz döküldü:

— “Haydi, vakit geldi.”

Maurevert, derin bir saygıyla eğildi ve birdenbire aklına Duc de Guise'nin tembihi gelerek Coligny'yi öldüremediği takdirde Kraliçenin ne diyeceğini anlamak istedi:

— “Ya kurşunu isabet ettiremezsem, madam?”

Kraliçe, sükûnetle:

— “O zaman bir daha ateş edersiniz,” dedi.

Fedai ısrar etti:

— “Amiral ölsün ölmesin, yarın sabah, Temple zindanındaki mahpus benim olacak mı?”

— “Evet. Fakat benim de işkencede bulunmam şartıyla...”

Catherine bu sözleri söyledikten sonra kabul salonuna girdi.

Bir-iki dakika sonra da Maurevert, Louvre sarayından çıkıyordu. Aynı zamanda salondaki pencerenin dibinde, Baron de la Garde, Amirale şöyle diyordu:

— “Muhterem Amiralim... Gerçi ben Roma kili-

sesine bağıyım ve siz, benimkinin zıddı bir mezheptesiniz. Fakat Jarnac'da size karşı savaştım ve sizi çok takdir ederim. Beni dinlerseniz, bir aya kalmadan orduyu alıp Paris'ten gitseniz, daha iyi olur."

Coligny bu sözleri, Baronun savaşmaktaki acelesine hamletti ve:

— "Merak etmeyin, onbeş güne kadar yola çıkıyorum," dedi.

İki komutan el sıkıştılar. Baron de la Garde, aşağıda top oynayan Kralın yanına inerken Coligny de her zaman yanında gezen birkaç Huguenot asilzadesiyle birlikte Louvre'den çıktı.

Maurevert, aceleye lüzum görmeden, Saint-Germain l'Auxerrois kilisesine kadar yürümüş ve alt pencereleri demir parmaklıklı basık bir evin önünde durmuştu. Burası rahip Villemur'un eviydi. Fakat rahip, üç gün önce Picardie'de oturan bir arkadaşına gidip kendisinde bir ay misafir kalacağını söyleyip yola çıktığını herkese ilân etmiş ve ihtiyar hizmetçisine de bir aylık bir izin vermişti. Bu hesapça ev, üç gündür boştu.

Böyle olmasına rağmen Maurevert, esrarengiz bir elin açtığı küçük kapıdan eve girdi ve alt kattaki yemek odasına kadar yürüdü. Kapıyı kapadıktan sonra peşinden gelmiş olan adama döndü:

— "Vakit geldi," dedi.

Bu adam, rahip Villemur'un ta kendisiydi. Rahip cevap olarak:

— "Zaten biliyordum," dedi. "Şimdi benimle beraber gelin de size yolu göstereyim."

Villemur Maurevert'i birçok odadan geçirerek evin arkasındaki avluya götürdü. Duvardaki küçük bir kapıyı açtı ve bir patika ile kapıya bağlı atı işaret ederek:

— “Bu yoldan, şu atla kaçacakmız,” dedi. “Bu atı Monsenyör Dük de Guise gönderdi. Patikadan sonra sola kıvrılıp Seine nehri boyunca gideceksiniz. Saint - Antoine kapısından geçebilmeniz için emir verildi. Doğruca Soissonnais’e ve oradan da Reims’e gideceksiniz. Orada beklersiniz.”

Maurevert, alaycı bir tebessümle sordu:

— “Muhakkak kaçmama lüzum var mı?”

— “Kaçmazsanız ve ele geçerseniz, kelleniz gider sanırım.”

Birlikte yemek odasına döndüler. Villemur bir köşeye dayalı, dolu bir arkebüz tüfeğini alıp Maurevert’e uzattı. Adam tüfeği iyice gözden geçirdi:

— “Âlâ,” dedi.

Bu sırada parmaklıklı pencerenin yanında duran rahip Villemur, sokağı gösterdi:

— “İşte, işte, geliyor!”

Maurevert, hızla pencereye geçti. Rahip de olayı kaçırmadan seyredebilecek bir yerde, biraz arkada durdu. Maurevert, tüfeğin namlusunu, pencerenin pervazına dayamıştı. Dört kişilik bir grup soldan doğru geliyordu. Grubun önünde Coligny konuşuyordu. Coligny’nin sağ tarafı pencereye dönüktü.

Maurevert, birden ateş etti.

Coligny, sağ elini sallayarak pencereyi gösteriyordu ve kurşun bu elin işaret parmağını koparıp götürdüğü için elinden kan boşanıyordu. Etrafındaki Huguenot asilzadeleri, Amirale doğru koşarak:

— “Kaatil var!” Diye bağırıştılar.

O sırada ikinci bir silâh sesi duyuldu ve sol omuzu parçalanan Amiral, yere yıkıldı. Bu arada sokakta biriken halk da manastıra doğru koştu, fakat yaralanan adamın Amiral Coligny olduğunu öğre-

nince Huguenot'lar aleyhinde atıp tutarak tekrar uzaklaştı.

Maurevert, ilk kurşunu attıktan sonra:

— “Ne beceriksizim...” Diye söylenmişti. “İsabet ettiremedim!”

Rahip Villemur:

— “Bir daha atın...”

Diyerek elinde başka bir arkebüz olduğu hâlde Maurevert'in yanına koşmuştu. Fedainin, silâhı ya-kalamasıyla tetiğe basması bir oldu. Villemur Amira-lin düştüğünü görünce:

— “Vuruldu!” Dedi.

Maurevert gülümsedi:

— “Galiba öldü...”

— “Öyleyse hiç durmayın kaçın.”

— “Ya siz?..”

— “Canım, siz bana ne bakıyorsunuz? Kendinizi kurtarsanıza...”

Bu sırada evin kapısı yumruklanıyor, tekmeleniyordu... Fakat Maurevert, gürültüye aldırmadan, arka avluya çıkarak ata atlayıp dörtmala uzaklaştı. Rahip Villemur'a gelince o, hemen evin bodrumuna inerek bir mahzenin kapağını kaldırdı, içine girdi ve dar bir yeraltı dhlizinden yürüdükten sonra taş bir merdivenden çıkarak Saint - Germain l'Auxerrois kilisesinin âyin yerlerinden birine vardı. Orada birkaç rahip, toplu hâlde duruyordu. Villemur, bunlar arasında Sainte - Foi piskoposunu seçince ellerini kaldırdı ve hep birlikte kiliseye girerek mihrapta diz çöküp *Te Deum* duasını okumaya başladılar...

Bu sırada manastırın önünde büyük bir kalabalık birikmişti. Huguenot asîlleri, evin kapısını kırama-

yacaklarını görünce geri çekilip Amiralin yanında toplanmışlardı. Coligny:

— “Krala haber verin!” Dedi.

Asilzadelerden biri, Louvre’ye doğru koştu. Etrafta toplanan kalabalıktan bir kadın:

— “Oh! Ne iyi oldu!” Diye haykırdı.

Bu sırada Coligny de yanındakilerin yardımıyla ayağa kalkmıştı. Asilzadelerden biri:

— “Bir iskemle getirin! Allahaşkına bir iskemle verin!” Diye bağırdı.

Fakat seyirci halk, kılını bile kıpırdatmadı. Bunun üzerine Huguenot’lardan ikisi, ellerini birbirine kenetleyerek Amirali üstüne oturtular. Coligny, iki kolunu onların omuzuna attı ve kafiye yola koyuldu.

Uzaklaştıkları zaman halk, arkalarından bağırma-ya başladı.

Coligny kendini kaybetmemişti:

— “Sâkin olun,” diyordu.

Fakat yanındakiler bu sözleri dinlemiyorlardı. Clermont de Piles, keder ve kızgınlığından ağlıyordu. Ötekiler de bağışıyorlardı:

— “Babamızı öldürdüler! Amirali öldürdüler! Öç alalım!”

Her dakika, toplanan Huguenot’ların sayısı artıyordu. Bunlar, Amiralin ağır yaralı olduğunu görünce kılıçlarını çekerek kafiye katıldılar ve bağırma-ya başladılar.

— “İntikam! Öç alalım!”

Béthisy sokağındaki konağa geldikleri zaman sayıları ikiyüzü bulmuştu. Kılıçlarını sallıyor, kendilerini seyreden halkı tehdit ediyor, ağlıyorlardı. Suikast haberi Paris’e çok çabuk yayıldı ve bir an-

da koca şehir, kaynaşmaya başladı... Bütün halk, tepeden tırnağa silâhlanıp sokağa çıkıyordu. Köşe başlarında kürsüler kuruldu ve papazlar, Tanrının nihayet büyük bir din düşmanını mahvettiğini haykırmaya başladılar. Halk papazları el üstünde taşıyor ve boyuna: «Yaşasın Katoliklik!» Diye feryat ediyordu.

Béthisy konağı civarında, Amiralin öldürülmek istendiğinden emin bulunan bin kadar Huguenot toplanmıştı. Bu kalabalık, avluyu doldurduktan başka sokağı da kapatıyordu. Böylece büyük bir kargaşalık içinde heyecanlı iki saat geçti ve nihayet Amiral yaralayanın, rahip Villemur'un çömezlerinden biri değil, âdi bir haydut olduğu haberi kulaktan kulağa yayılınca ortalığa biraz sükûnet geldi. Üstelik Amiralin yarasının tehlikeli olmadığı haberi de yüreklere biraz su serpti...

Bununla birlikte Huguenot'lardan birçoğu, şeflerinin yakınında olmak ve icap ederse çabucak imdadına koşabilmek için Béthisy sokağında ne kadar boş ev varsa hepsini kiralamışlardı.

Böylece iki saat kadar geçtikten ve kalabalık biraz sükûnet bulduktan sonra birdenbire sokağın başında bir araba belirince bağrışmalar duyuldu:

— “Kral geliyor! Kral geliyor!”

Araba, konağın avlusuna girmeden önce bir an durakladığından içinde Dokuzuncu Charles ile beraber Kraliçenin ve Dük d'Anjou'nun da bulundukları görüldü. Halk, kendilerini şapka çıkararak selâmlıyordu. Fakat Huguenot'ların içleri öyle sızlıyordu ki, aralarından:

— “Öcümüz alınsın! Öcümüz alınsın!” Diye bağırانlar oldu.

Dokuzuncu Charles, rengi uçmuş, üzgün ve sinir-

li bir hâlde, arabasına en yakın duran Huguenot grubuna eğildi:

— “Ben de öcünüzün alınmasını sizin kadar istiyorum,” dedi. “Sâkin olun. Kaatil yakalanacak ve kendisine lâıyk olduğu ceza verilecektir.”

Dokuzuncu Charles’in sözleri kulaktan kulağa gince kalabalıkta, heyecanlı: «*Yaşasın Kral!*» Sesleri yükseldi.

Kral, sarayında top oynarken Baron de Pont her türlü nezaket kaidesini unutarak heyecanla yanına girmiş ve haykırmıştı:

— “Amirali öldürdüler, monsenyör!”

Dokuzuncu Charles, bir an duralamış kalmıştı. Orada bulunan Téligny, Henri de Béarn, Prens de Condé bu sözü duyar duymaz dışarıya fırlamış, Bét-hisy sokağına koşmuşlardı. Kral, Baron de Pont’a:

— “Ne söylüyorsunuz, mösyö?” Diye sormuştu. Baron da:

— “Hakikati söylüyorum, monsenyör...” Diyecek olayı anlatınca Kral fena hâlde hiddetlenmiş, yüzü renkten renge girmiş, Adalet Bakanını çağırarak kendisine şu emri vermişti:

— “Amirale suikast yapılmış... Suçlu üç güne kadar yakalanmazsa mahvoldunuz demektir!”

Sonra korkusundan gık bile diyemeyen Bakana sırtını çevirerek nedimlerine:

— “Efendiler,” demişti, “ben Huguenot’lara gü-leryüz gösterilmesini istiyorum. Onlar, krallığımıza birçok hizmette bulunmuşlardır. Huguenot’lar artık benim dostlarımdır; bunun böylece bilinmesini istiyorum.”

Kralın bütün gayesi, Huguenot’ları ve Guise taraftarlarını Holânda seferine yollamaktı. O seferden

kimin sağ döneceği belli miydi? Birçoğunun öleceği muhakkaktı. Bu suretle her iki düşman grubu da adamakıllı zayıflamış olacak, ülkede huzur yerine gelecek ve o da rahat rahat ava çıkıp top oynayabilecekti. Bundan mükemmel politika mı olurdu? Şimdi bu suikastı düzenleyerek bütün plânlarını altüst etmeye çalışan kimdi?

Dokuzuncu Charles, bir zaman odasına kapanıp kaldıktan sonra Kraliçeye, Amirali birlikte ziyarete gitmeleri lâzım geldiği haberini yolladı ve az sonra da annesi ve kardeşiyle birlikte yola çıktı. Yolculuk boyunca Dük d'Anjou ile Catherine de Médicis, devamlı olarak Saint - Germain - l'Auxerrois kilisesinde görülmüş olan bir mucizeden bahsettiler. Üç gün önce kiliseye sabahleyin giren bir rahip, okunmuş su vazosunun kanla dolu olduğunu görmüştü. Halbuki bir akşam önce vazoyu, su dolu bir hâlde bırakmışlardı. Geceleyin kiliseye kimsenin girmesine imkân yoktu. Hem zaten böyle bir günahı kim göze alabilirdi ki?.. Vazodaki bütün kan, şişelere doldurulmuş ve Notre - Dame kilisesine götürülmüştü. Bu mucize de kazandaki kan mucizesinin ardından gelmiş oluyordu. Bütün bu işaretlerin bir araya gelişi, Tanrının kan istediğine bir delil değil miydi?

Dokuzuncu Charles, bu sözleri cevap vermeden dinledi. Sonra konağa varınca pencereden başını çıkarıp Huguenot'lara yukarıda belirttiğimiz sözleri söyledi ve nihayet Coligny'nin odasına girdiler. Yatağında yatan yaralı, Kralın kendisini ziyarete geldiğini görünce pek sevindi. Kral, Amirale doğru koştu ve kendisini kucakladı:

— “İnşallah bu işi yapmış olan hainin yakında iptesallandığını görürüz,” dedi. “Ümit ederim ki bizim için de kıymetli olan hayatınız tehlikede değildir.”

Yatağın başucunda bulunan hekim Ambroise Paré cevap verdi:

— “Amiralin hayatının sorumluluğunu kabul ederim, majeste... Kendileri iki haftada ayağa kalkacaktır.”

Bu sefer Coligny söze karıştı:

— “Majestенizin beni ziyaret etmiş olmasının verdiği sevinç, çabuk iyileşmemde büyük bir âmil olacaktır.”

Bir yandan Dük d’Anjou, bir yandan da Kraliçe, Coligny’ye geçmiş olsun dediler ve kendisine çok değer verdiklerini belirten sahte övgüler söylediler. Fakat bu sözler, odayı dolduran Huguenot kalabalığı üzerinde çok hoş bir etki yapmakta gecikmedi ve her yanda: «Yaşasın Kral! Yaşasın Kraliçe! Yaşasın Dük d’Anjou!» Sesleri yükseldi.

Nihayet odadaki kalabalık çekildi ve yatağın başında, Kral, Kraliçe ve Dük d’Anjou ile Navarre Kralı Henri de Béarn, Amiralin damadı Téligny ve karısından başka kimse kalmadı. Bu ziyaret, böylece bir saat kadar sürdü. Kral, bir gün sonraki pazar gününü tekrar geleceğini söyleyerek Kraliçe ve kardeşiyle birlikte ayrıldı. Dokuzuncu Charles, konağın avlusunda belirince Huguenot asilzadeleri kendisini tekrar alkışlarla karşıladılar. Kral, herkese duyurmak istemiş gibi arabasının arkasında bir bölük muhafızla beraber gelen muhafız kıtası komutanı Cosseins’i yüksek sesle çağırarak:

— “Siz bölüğünüzle beraber bekleyiniz. Amiral Coligny’nin hayatından sorumlusunuz,” dedi.

Komutan şaşalayıp sordu:

— “Majeste, Louvre’ye muhafızsız mı dönecekler?”

— “Burada bu kadar asîlzade var. Onlardan daha emin muhafız mı bulacağım?”

Eliyle Huguenot’ları gösteriyordu. Bu hareket, Protestan silâhşorlarını sevinçten çılgına çevirdi. Catherine önce şaşalamıştı. Dük d’Anjou ile garip garip bakışmışlardı. Fakat sonra birdenbire yüzü gülmüş ve Dokuzuncu Charles’e:

— “Bunu iyi akıl ettiniz, oğlum,” demişti.

Kral gülümsedi:

— “Değil mi, anne? Fransa Kralının, Amirali kendi muhafızlarına emanet etmesi çok iyi oldu, değil mi?”

Catherine de hakikaten bu fikirdeydi ve böyle oluşu da tabii değil miydi? Amiralin yanından sadık Huguenot’ları uzaklaştırılmış, yerlerine Cosseins gibi saraya sadık bir adam getirilmiş olmuyor muydu?

Araba, etrafında Huguenot’lardan bir muhafız kalabalığı olduğu hâlde saraya döndü. O akşam Louvre’de büyük bir ziyafet verildi. Kral savaşın onbeş gün sonra yâni Amiral yola çıkar çıkmaz başlayacağını söyledi. Gayet neşeliydi. Navarre Kralı ile yeni icat edilmiş bir kâğıt oyunu oynadı ve kahkahalar içinde ikiyüz ekü kaybetti. Oyun bitip de Henri de Béarn, ikiyüz eküyü cebine yerleştirdiği vakit genç karısı Kraliçe Margot’a:

— “Böyle giderse zengin olacağız demektir, sevgilim,” diyordu.

Margot, çevresine endişeyle baktı ve mırıldandı:

— “Majeste, dikkat ediniz.”

— “Neye dikkat edeyim, canım? Charles’in hiçbir kötü düşüncesi yok.”

— “Evet, ama Kraliçeye bakın. Ben onu hiç bu kadar keyifli görmemiştim. İyi alâmet değil.”

Gerçekten de Catherine de Médicis çok neçeli görünüyordu. Saat onda dairesine çekilirken:

— “Geceniz hayırlı olsun. Protestan efendiler,” dedi. “Sizin için de duâ edeceğim!”

Gece yarısı olduğu zaman Louvre sarayında herşey uyuyor gibiydi.

KORKUNÇ KARAR

O da uşağı, Kralı soymuş ve yatırmıştı. Odadaki bütün şamdanlar söndürülmüştü. Yalnız bir gece kandili yanar bırakılmıştı. Fakat bir saatten beri yatan Kralın gözlerine uyku girdiği yoktu. Binbir şey düşünüyordu.

Haftalardır «Yaşasın Guise!» Ve «Yaşasın Katoliklik!» Sözlerinden başka bir şey duymamış olan kulaklarında bugün «Yaşasın Kral!» Sesleri çınlamıştı. Bu sözleri hâlâ duyar gibi oluyor ve hoşlanıyordu. Charles, kraldı ama henüz yirmi yaşında bir gençti. Sevilmek ve alkışlanmaktan bir çocuk gibi keyif duyuyordu. Gözlerinin önünde kendisini selâmlayan Huguenot kalabalığını görür gibi oluyor, sonra yatağında yatan soluk yüzlü Coligny'yi hatırlıyordu. O ne namuslu ve dürüst yüzdü. İnsanın içine ne geniş bir güven veriyordu. Halbuki annesi?.. Hatırladıkça dehşetten tüyleri ürperiyordu. Beri yanda Guise de vardı. Onlardan da çekiniyordu. Zaten kendisine kimlerden çekinmeyi öğretmişlerse hepsinden nefret ediyordu: Annesinden, Guise'den ve hattâ kardeşi Dük d'Anjou'dan...

Ama bütün bunlar içinde en çok çekindiği Dük de Guise'ydi... Çünkü o, Fransa tahtına göz koymuştu. Yakışıklı bir adamdı. Acaba Fransa tacı ona daha fazla mı yaraşırdı?.. Herhâlde... Ne olursa olsun, şimdi hepsini savaşa gönderiyordu ya... Kimbilir kaç orada geberecekti? Ve o zaman Kral, sevgili Marie Touchet'iyle başbaşa kalacaktı.

Kral yatağında birdenbire irkildi. Odasının kapı-

larından birinin hafifçe tıklatıldığını duyar gibi olmuştu. Odanın üç kapısı vardı: Biri iki kanatlıydı ve nedimleri buradan girerlerdi. İki küçük kapıdan birinden kendi yemek odasına geçilirdi. Öteki de bir koridora açılırdı ki bu kapıdan hem kendisi, hem de annesi girer çıkardı. Gürültü bu son kapıdan geliyordu. Genç Kral, hemen yatağından inip kapıya giderken seslendi:

— “Siz misiniz, anne?..”

— “Benim, majeste! Sizinle hemen konuşmam lâzım!”

Genç Kral, can sıkıntısıyla çabucak giyindi, hançerini beline taktı ve kapıyı açtı. Catherine de Médicis içeri girince derhal söze başladı.”

— “Şu anda Adalet Bakanı Birague, Mösyö Gondi, Dük de Nevers, Mareşal de Tavannes ve kardeşiniz Dük d’Anjou, kabul salonunda toplanmış bulunuyorlar. Sizi ve devleti kurtaracak kararı verdiler ve bu kararı size de bildirmek istiyorlar!..” Dedi.

Dokuzuncu Charles, bir an şaşkın kalakaldı. Niha yet:

— “Madam, siz delirdiniz mi Allahaşkına?” Diye sordu. “Bu saatte falanca, filânca ve fişmanca toplanmışlar. karar veriyorlarmış!.. Toplanmak için kimden emir almışlar? Ne hakla beni yanlarına çağırıyorlar?.. Kararlar vermişler, öyle mi? Versinler, madam! Tek beni rahat uykumdan ayırmasınlar da!..”

Ve annesine arkasını dönerek soyunmaya hazırlandı. Catherine de Médicis soğuk bir edâ ile:

— “Charles!” Dedi. “Soyunmayınız! Çünkü belki de bu son soyunmanız olacaktır!”

Kral birdenbire sarardı. Gözlerinde dehşet izleri belirdi. Kraliçe oğlunu hep böyle korkutarak ele ge-

çirirdi. Kadının yüreği sevinçle hoplarken Dokuzuncu Charles:

— “Ne var? Ne oluyor?” Diye kekeledi.

— “Ne mi oluyor? Tabii, farkında değilsiniz Charles... Allahtan ki sizi düşünen sâdık dostlarınız var. Ne oluyor, ha?.. Daha ne olsun? Yirmi dört saate kadar Louvre sarayına girip seni öldüreceklermiş, Charles!..”

Charles, alnında biriken soğuk terleri sildi:

“— Louvre’yi basıp beni mi öldüreceklermiş?.. Rüya mı görüyorum yoksa?..”

Catherine de Médicis, sözlerinin etkisini artırmak için yaklaştı ve ara vermeden konuştu:

— “Siz, asıl annenizden ve kardeşinizden çekindiğiniz zaman rüya görüyorsunuz, Charles,” dedi. “Halbuki bizim menfaatimiz, sizin kral olarak kalmanızdadır. Siz, o alçak Huguenot’ların güleryüzüne kanarak tepenizde dolaşan ölüm tehdidini göremez oldunuz. Kiliseyi ve tacınızı kurtarmak için harekete geçiniz, Charles! Yoksa başkaları harekete geçecekler. Yoksa Guise, kiliseyi kurtaracak!.. Ama, yalnız kiliseyi kurtaracak ve belki de siz canınızı onun elinden kurtaramayacaksınız. Hepsi, hepsi size ihanet ediyor. Huguenot’lar da Guise de... Bugün Huguenot’ları peşinize takıp muhafızlarınızı orada bırakmanız iyi mi oldu sanıyorsunuz?.. Sâdık muhafızlarınıza, Huguenot’lar kadar bile ehemmiyetleri olmadığını gösterdiniz... İyi mi oldu? Halbuki sevgili dostunuz Coligny, Paris’e niçin geldi sanıyorsunuz? Sizi öldürmek için Charles!..”

Kral, gözleri faltaşı gibi açılmış:

— “Delil isterim, delil,” dedi.

Catherine, sinirli sinirli devam etti:

— “En kesin delilleri size yarın sabah vereceğim, oğlum. Hani o Montmorency ile beraber buraya gelen ve size karşı gayet saygısızca tavırlar takınan Şövalye de Pardaillan vardı ya?.. Onu da, babasını da yakalatıp Temple zindanına attırdım. Yarın ikisi de sorguya çekilecek. Onlar, hem Guise, hem Montmorency, hem de Coligny hakkında çok şey biliyorlar. Sorgu tutanağını da size getiririm, oğlum...”

— “Pekâlâ, madam, yarın okur ve karar veririm.”

— “Hayır oğlum... Yarına bırakacak karar yok... Mareşal de Tavannes, buraya Guise’nin casusu olarak ve sizin ne karar vereceğinizi öğrenmek için geldi. Paris’teki askerlerin üçte ikisine komuta eden bir adama kiliseyi kurtarmaya karar verdiğinizi göstermeniz lâzım.”

Kral sordu:

— “Kiliseyi nasıl kurtaracakmışım, madam?”

— “Coligny’nin ölümüne karar vermek suretiyle!..”

Kral irkildi, geriledi ve kekeledi:

— “Nasıl olur, madam? O benim misafirim... Onu Paris’e ben dâvet ettim. Bu namussuzluğu nasıl yaparım?”

— “Onlar sizin hayatınıza kasdetsinler, siz hâlâ namustan bahsedin, Charles... Haydi çabuk, bizi bekleyenlerin yanına gidelim...”

Dokuzuncu Charles’in bütün direnişi kırılmıştı. Annesinin peşine düştü ve Kraliçenin kabul odasına kadar gitti. Catherine de Médicis şiddetle kapıyı açtı. İçeridekiler bir ağızdan:

— “Kral!”

Diye mırıldandılar. Charles, odaya girdi ve dü-

şüncelerini sezdirmemeye çalışarak sâkin bir sesle rolünü oynadı:

— “Davetime geldiğiniz için teşekkür ederim, efendiler,” dedi. “Şimdi neye karar verdiniz anlatın bakalım.”

İlk sözü, Bakan Birague aldı. Paris’lilerin artık tamamen devlet otoritesini dinlemez olduklarından söz edip böyle devam ederse vazifesini yapamayacağını söyledi ve:

— “Kral hazretlerinden, görevimden affımı rica edeceğim,” dedi.

Mareşal de Tavannes de sinirli ve kırgın bir sesle:

— “Bu şartlar altında, kılıcımı, Holânda Kralı Dük d’Albe’nin hizmetine vermem, bin kat daha iyidir,” dedi.

Gondi ise İtalya’ya kaçacağından bahsediyordu. Charles, bunları sükûnetle dinledikten sonra sordu:

— “Yâni ne istiyorsunuz?”

Üç adam, bir ağızdan söylediler:

— “Dinsizliğin yok edilmesini, majeste!..”

— “Yâni, Coligny’nin ölümünü, öyle mi?”

Kral, odada, acele adımlarla bir aşağı, bir yukarı geziniyordu. Zaman zaman kolunun yeniyle alnındaki terleri siliyor, ne yapacağını şaşırılmış bir hâlde içindeki korkunç mücadeleyi belli etmemeye çalışarak susuyordu. Nihayet odadaki bir İsa heykelinin önünde durdu, baktı. Kraliçe tam bu sırada Kralın kulağına eğildi:

— “Tanrının emrini yerine getirmekten çekindiğin için o da senden nefret edecektir,” dedi.

Odadakiler, bu söze şunu da eklediler:

— “Kralımız bizi ve Hristiyanlığı kurtarmak istemiyor mu?”

Charles sapsarı oldu. Sonra birdenbire kızardı, morardı ve haykırdı:

— “Demek herşey, onun ölümüyle düzelecek, öyle mi?.. Pekâlâ öyleyse... Öldürün onu!.. Fakat Allah’a, arkasından da bütün Huguenot’ları öldürün ki bu dünyada onlara yaptığım ihaneti benim yüzüme çarpacak kimse kalmasın. Hepsini, öldürün!”

Catherine de Médicis, zor zaptedebildiği bir sevinç içinde:

— “Tanrıya şükürler olsun!” Dedi.

Ötekiler de:

— “Nihayet...” Diye mırıldandılar.

Dokuzuncu Charles bitkin bir hâlde ve titremeler içinde bir koltuğa yığılmış kalmıştı. Catherine de Médicis odadakileri dışarı çıkardı ve hepsine:

— “Şimdi gidiniz, efendiler,” dedi. “Saat gece-nin üçünü çaldı. Yarın sabah saat sekizde tekrar gelin. Mösyö de Guise’yi Mösyö d’Aumale’yi, Mösyö de Montpensier’i ve Mösyö de Damville’yi de getirin. Bütün gün, dini kurtaracak olan savaşın plâmnı konuşuruz.”

Üç adam, Kraliçeye vedâ ederek ayrılınca Catherine, Dük d’Anjou’ya döndü:

— “Sevgili oğlum, nihayet Kral olacaksın,” dedi. “Haydi şimdi git, yat...”

Geleceğin Üçüncü Henri’si olacak bu delikanlı, gevşek gevşek esnedi ve umursamaz bir tavırla söylendi:

— “Ya, kral olacağım demek, ha?.. Artık bunun sırası geliyordu doğrusu...”

Sevgili oğlunun politikaya olan bu ilgisizliği, Catherine’nin yüreğini dağlayan en büyük üzüntüsüy-

dü. Dük d'Anjou çıktıktan sonra bir an sessiz ve hayâllerine gömülü bir hâlde kalan Kraliçe, nihayet küçük bir kapıya doğru ilerleyerek onu açtı. Münecim Ruggieri göründü. Catherine:

— “Vakit geldi.” “Crucé'ye, Pezou'ya, Kervier'e bildir. Yarın akşam işareti sen verdireceksin. Gece saat üçte, herkes derin uykudayken Saint - Germain-l'Auxerrois'in çanını çaldırtırsın.”

Ruggieri dehşetle irkildi. Kraliçe:

— “Ne oluyorsun?” Dedi. “Budalalaşma!..”

Müneccim, boğuk bir sesle cevap verdi:

— “Çanları kendim çalacağım. Zaten oğlumun matem çanı henüz çalınmadı.”

Kraliçe bir an düşündü: «*Oğlu!.. Benim oğlum!..*» Sonra sordu:

— “Laura ne oldu?”

— “Öldü.”

— “Ya Panigarola?..”

— “Bilmiyorum...”

— “Onun da icabına bakmalı. Çenesini tutamayıp bizi ele verebilir. Nereye gittiğini araştır.”

Ruggieri, geldiği kadar sessiz, çekilip gidince Kraliçe, masasına oturarak yazmaya koyuldu.

Bu sırada çökmüş bir ihtiyar gibi odasına yollanmış olan Dokuzuncu Charles, içeriye girer girmez, halılar üstüne bitkin bir hâlde yığılmış, müthiş buhranlar içinde sayıklıyordu:

— “Yarabbi, nedir bu? Yine ne kadar kan akacak, Allahım? Yine ne kadar kan akacak? Ölüm, cinayet, kan!.. Ne kara alınyazım var. İnşallah, bunların hepsi, sadece bir rüyadan ibarettir.”

İŞKENCE ODASI

Louvre sarayında korkunç kararlar verildiği sırada iki Pardaillan da Temple zindanındaki hücrelerinde, ot şiltelerine uzanmış, yanyana uyuyorlardı. Bu 23 Ağustos sabahı, ikisi de sorgu ve işkence-den geçecekti. İşkence demek, ölüm demektir. Hem de ne feci bir ölüm! Kemikleri kırılacak, etleri kıp-kızıl kızdırılmış demir kerpetenlerle koparılacak, bacakları öldürücü bir mengenede, damarları patlayıp kanları boşalıncaya kadar sıkılacaktı.

İşte iki Pardaillan'ı böyle bir kötü son bekliyordu ve onlar, buna rağmen uyuyorlardı.

Şövalye, manastırın önünde yakalanıp buraya getirildiği ve babasının yanına atıldığı günden beri dışarıdan hiçbir haber almamıştı. Hücrelerinin önündeki koridorda gezen nöbetçinin ayak sesiyle arada bir yere vuran tüfek dipçığı seslerinden başka bir ses duydukları da yoktu. Bu arada Şövalye, duvarları, pencereyi ve kapıyı yoklamış, hiçbir çıkar yol olmadığını anlamıştı. Nöbetçiyi kandırmayı da denememiş değildi. Fakat nöbetçi, her türlü para teklifini kesinlikle reddetmiş ve bir daha böyle bir teklif yapıldığı takdirde zindan müdürüne haber vereceğini söylemişti. İhtiyar Pardaillan, bunun üzerine oğluna demişti ki:

— “Görüyorsun ya! Buradan kaçmaya çalışma... Ah, ne diye benim sözümü dinlemedin? Ben sana, insanların aç kurtlara benzediğini ve dünyanın eğri gidişini, senin değiştiremeyeceğini söylemedim mi? Ben

sana demedim mi ki insanlar, seni tanıyınca yadır-
gayacak ve her türlü çâreye başvurup ezmeye çalı-
şacaklardır?.. Ben sana, kadınlara güven olmaz, on-
lara uyma, demedim mi?.. Şimdi içini çek dur ba-
kalım...”

Şövalye, bu sözlere cevap olarak:

— “Haklısınız, baba... Çok haklısınız ama olan
oldu bir kere...” Dedi. “Ben, tıpkı Charlemagne dev-
rinde bileğine güvenip kötülerini titretmeye ve iyilere
yardım etmeye çalışan Şövalyeler gibi yapmak iste-
dim. Dünyaya bakınca büyük insan sürüsünün ra-
hat içinde yaşamaktan başka bir şey istemediğini,
fakat aç kurtların onlara dünyayı zindan ettiklerini
gördüm. Bu aç kurtlar, krallar, prensler ve daha bil-
mem kimlerdi ama benim gibi birkaç Şövalye onla-
rın hakkından gelebilirdi. Ne çâre ki tek başıma bu
iş başaramadım baba...”

Baba-oğul bütün bunları konuşurken Loïse’nin adı-
nı ağızlarına almaktan çekiniyorlardı ama başlarına
gelen bu felâketin bu genç kız yüzünden olduğunu
ikisi de biliyordu. Böylece günler ve geceler birbirini
takip etti. Nihayet son gecelerini de uykuyla geçirdi-
ler. Sabahleyin, oğlundan önce uyanan ihtiyar asker,
kımıldamamaya gayret ederek genç oğlunun uyuyu-
şunu seyrettiyse de hafif bir hareket Şövalyeyi de
uyandırdı. Fakat hiçbir şey konuşmadılar. Şövalye,
babasının elini kendi avuçlarına aldı ve saatler, daki-
kalar kadar çabuk geçti.

Birdenbire kapının önünde kalabalık adım sesleri
duyuldu. Kapı açıldı ve Montluc, arkasında yirmi
arkebüzücü ile görüldü. İki mahpus elele tutuşmuş-
lardı. Montluc bir işaret verince muhafızlar, Parda-
illan’ların etrafını çevirdiler. Hep birlikte yola koyul-

dular ve bir merdivenden inerek zemini taş döşeli, geniş bir odaya girdiler.

Burası, işkence odasıydı.

Cellât gelmişti. Meşalelerin ışığında, cellâdın yanında duran adamın yüzünü gören Şövalye, onu derhal tanıdı. Bu, Maurevert'ti. Şövalye, kafasını babasına çevirdi ve güldü. Maurevert, kin ve sabırsızlıkla titriyordu. Salonun duvarları dibine çepeçevre otuz silâhlı sıralandı. Her altıncı adamda bir meşale vardı. Pardaillan'lar, bütün bunları bir bakışta gördüler. Yine bir bakışta işkence sehpasını, ipleri, mancınıkları, kıskaçları gözden geçirdiler. Bir köşede yanan bir ocakta demir işkence âletlerinin kızdırıldığını farkettiler. Cellât, yamaklarına izahat veriyor; Maurevert ise Montluc'la konuşuyordu. Nihayet Montluc sordu:

— “Hangisinden başlıyoruz?”

Şövalye, ileriye doğru bir adım attı ve birkaç aske-
rin hemen kendisini tutmasına rağmen:

— “Benden başlayın,” dedi.

Fakat hemen aynı anda ihtiyar Pardaillan da atılmıştı:

— “Ne demek?.. Su küçüğünse söz de büyüğündür. Önce benden başlanacak!”

Şövalyenin yüzü acıyla buruştu. Montluc'a:

— “Allahaşkına benden başlayınız.” Dedi.

Fakat Maurevert babasına işkence yapılmasının Şövalyeye vereceği üzüntüyü derhal sezmişti:

— “Hayır,” dedi, “önce ihtiyardan başlanacak!”

Cellât da tartışmadan şaşırmış olacak ki sormaya mecbur kalmıştı:

— “İhtiyardan mı başlıyoruz?”

Maurevert, acele ile bütün kinini kustu:

— “Ondan, ihtiyardan başlıyoruz. Çabuk olun.”

Cellât yamakları, ihtiyar Pardaillan’ı yakalamış, işkence sandalyesine sürüklemeye başlamışlardı. Şövalye de Pardaillan, kendisini tutan askerlerden kurtulmaya çalışarak:

— “Baba!” Diye haykırdı. “Babacığım!”

Askerler, sıırım gibi delikanlıyı zorlukla zaptedebiliyorlardı. Birden ortalık karışır gibi oldu. Maurevert:

— “Zincire vurun!” Diye bağırdı. Fakat aynı anda işkence odasının kapısı şiddetle açıldı ve soluk soluğa gelen bir kadının sesi duyuldu:

— “Kral namına durun! İşkence başka güne bırakılmıştır.”

Bu söz üzerine herkes taş kesilmiş gibi durakladı. Cellât, Şövalyeyi bağlamaya niyetlendiği zinciri yere bıraktı. Maurevert, hiddetinden yumruklarını sıkıttı. Ve karanlıkta bir köşeye sinmiş, olup bitenleri izleyen Catherine de Médicis, heyecanla titredi. Hep birlikte kapıya bakınca basit giyinişli, fakat zarif bir genç kadının, iki mahkûma, sevinçli bakışlarla baktığını ve seslendiğini gördüler:

— “Allaha şükürler olsun! Tam zamanında gelmişim!”

İki Pardaillan elele vermişlerdi. Şövalye, durumunun kötülüğünü bir an unutup genç kadını kibarca selâmlayarak mırıldandı:

— “Marie Touchet!..”

Montluc ise genç kadına doğru ilerleyerek sordu:

— “Kimsiniz, madam?”

— “Kim olduğumu öğrenmenize lüzum yok. Kralın emri...”

— “Buraya nasıl geldiniz?”

— “Kralın emri, diyorum ya...”

Marie Touchet, Montluc’a uzattığı iki kâğıdı işareti ediyordu. Bunların her ikisinin de altlarında Kralın imzası ve mührü vardı.

Zindan müdürü, kâğıtları okudu. Birinde:

«Temple zindanı müdürü, kapıcısı ve zindancılara emirdir: Bu kâğıdı getireni işkence odasına kadar bırakınız.» Yazıyordu. Diğerinde de şu yazı vardı:

«Baba ve oğul Pardaillan’ların sorguları ertelenmiştir.»

Montluc bu iki emri okuduktan sonra gardiyanlara döndü ve:

— “Bu iki mahpusu, hücrelerine kadar götürün,” dedi. “Cellât, sen de Kral arzu ettiği zaman tekrar gelersin.”

Fakat Maurevert atıldı:

— “Durun bakalım... Belki de belgeler sahtedir!”

Montluc, kaba bir tavırla:

— “Orası bana vızgelir,” dedi. “Emrin altında Kralın imzası ve mühürü var mı, yok mu, ben de ona bakarım... Eğer inanmazsanız, Kraliçe tarafından sorguyu dinlemeye gelen şu ihtiyar cadıya da gidin sorun.” Sonra gardiyanlara dönerek ilâve etti.

— “Götürün mahpusları!..”

Zindan müdürünün ihtiyar cadı dediği, baştan aşağıya siyah tüllere bürünmüş, Catherine’nin ta kendisiydi. Bu cevabı alan Maurevert, ansızın, Montluc’a karşı müthiş bir kin beslemeye başladı. Kâğıtları hapishane müdürünün elinden alarak Kraliçeye kadar gitti. Catherine, belgelere bir göz attıktan sonra:

— “Söylenenlerin hepsini duydum,” dedi. “Zaten

bunları getiren kadını da tanıyorum. Emirler doğrudur. Fakat siz merak etmeyin, Maurevert. Şimdi bir hafta için olsun izinizi kaybetmeye bakın. Bir hafta sonra iki mahpus yine sizin olacaktır.”

Maurevert, inanmayan gözlerle baktı. Artık Pardaillan’ları elinden kaçırdığını anlamaya başlıyordu.

— “Neden ortadan kaybolayım?” Diye söylendi.

— “Nedeni yok... Sizi ben himaye ediyorum, ama yakalanırsanız asılırsınız. Hemen gitmeniz lâzım...”

Maurevert, en iyi davranışın bu söze boyun eğerek görünmek olacağını tahmin etmekle birlikte Paris’ten ayrılmak şöyle dursun, Temple zindanı civarında kalmaya karar verdi. Fakat Kraliçeyi kızdırmamak için:

“Başüstüne,” demeyi de ihmal etmedi.

Marie Touchet, Pardaillan’ların hücrelerine götürüldüğünü görünce çekilip gitmişti. Maurevert de çıktı. Kraliçeye gelince işkence odasından çıkarken kendi kendine düşünüyordu: “Kralın metresi neden bu iki mahpusa karşı bu kadar ilgi gösteriyordu? Nasıl olmuştu da Kraldan işkenceyi erteleme alabilmişti.”

Doğrusu aranırsa bu iş oldukça basit bir şekilde cereyan etmişti. O sabah Kral Dokuzuncu Charles’in oda uşağı, efendisinin odasına girdiği vakit Kralı soyunur bir hâlde bulmuştu. Kralın yüzünden yorgunluk akıyordu. Biçârenin bütün gece uyumadığı belliydi. Fakat Charles, hizmetçisine bütün gece çalıştığını, şimdi yatacağını söyleyerek adamı savmış ve saat onbirde odasından çıkacağını bildirdikten sonra uşağı odadan çıkınca hemen basit bir Paris’li kılığına girmişti. Ondan sonra da gizli bir kapıdan sarayı terk ederek kimsenin gözüne çarpmadan, daima başını

dinlendirdiği Marie Touchet'in evine gitmişti. Marie Touchet, o sırada Kraldan olma oğlunu uyutmakla meşguldü. Çocuk uyurken iki sevgili tatlı tatlı konuşurlar. Kral, dertlerini anlatırken bütün asılların kendisine suikast hazırladıklarını söylemişti. Fakat o sabah Pardaillan adlı iki serseriye işkence yapılacak ve ağızlarından birçok sır alınacaktı. Onlar, Guise ve Montmorency hakkında çok şey biliyorlardı. Kral, bu bilgileri edindiği takdirde birçok gerçeği öğreneceğinden emindi. Marie Touchet, Kralın sözlerini dinlerken Pardaillan'ların adını duyunca fena hâlde telaşlanmış ve kendi hayatını kurtaran iki kahramanın bu adamlar olduğunu haykırmıştı. Gerçi bu iki kahraman, kendilerini Brisard ve La Rochette isimleriyle tanıtmıştı, ama bilgin Ramus, her ikisini de tanıyordu ve hakikî adlarını Marie'ye söylemişti. Kral, Marie'nin hayatını kurtaranların mükâfatlandırılacağını söylememiş miydi? Şimdi onlara işkence mi ettirecekti? Genç kadın, yalvara yalvara Kraldan, işkencenin ertelenmesi emrini kopardı ve:

— “Hem işkenceye ne lüzum var?..” Dedi. “Nasıl olsa mahpus değiller mi? Onları saraya çağırıp kendin de sorguya çekebilirsin, Charles... Doğru söyleyeceklerine ben kefil olurum. O adamlar yalan söyleyemezler, Charles...”

Kral, sevgilisinin ısrarı karşısında iki emri imzalayınca Marie Touchet rüzgâr gibi evden fırladı. Orada bir süre daha kalıp beşikte uyuyan gürbüz oğlunu seyreden Kral da içi rahatlamış ve keyifli bir hâlde çıkıp tekrar saraya döndü.

DÜK DE GUISE

Kraliçe, Temple zindanından çıktıktan sonra doğruca Louvre sarayına dönmüştü. Saat sekizde, nüfuzlu şahsiyetlerle buluşması gerekiyordu.

Halbuki vakit çok gecikmişti. Canı sıkındı. Par-dailan'lara yapılacak işkencenin ertelenmesi, bütün bu sabahın boşa gitmesine sebep olmuştu. Catherine de Médicis, asık bir yüzle dairesine girince Floransalı genç nedimesi tarafından karşılandı. Kadın:

— “Efendim,” dedi. “Ziyaretçileriniz var: Dük d’Anjou, Dük de Guise, Duc d’Aumal, Mösyö de Biraguc, Mareşal de Damville, Mösyö Gondî, Mareşal de Tavannes, Dük de Nevers ve Dük de Montpensier, sizi bekliyorlar.”

Kraliçe, kabul salonuna girince nedimesine:

— “Dük de Guise’ye, kendisini beklediğimi haber versinler,” dedi.

İki dakika sonra Dük, şahane bir elbise içinde Kraliçenin karşısına çıkıyor ve daima yaptığı gibi Catherine’yi biraz alaylı ve epeyce mağrur bir selâmı selâmlıyordu. Kraliçe, bu selâma en nâzik tebessümüyle karşılık verdikten sonra: «*Şu kibir ve azamete bakın,*» diye düşündü “Kendini Kral olmuş sanıyor!”

Yalan da değildi. Dük de Guise, o sıralarda kendini Fransa tacına lâyık biricik insan olarak görüyordu. Gençti, henüz yirmiiki yaşındaydı. Son derecede yakışıklı bir adamdı. Annesi harikulâde bir İtalyan dilberi olan Nemours Düşesi Anne d’Este’ydi. Genç

Dük, bütün güzelliğini ve kibirini bu anadan almıştı. Babası ise tarihlerin cesaretini çok methettikleri, son derecede zalim ve keyif için kan döken François de Lorraine'ydi. Bu bakımdan genç Dük, zeki bir adam sayılamazdı. O kadar yakışıklı olduğu hâlde ömrü boyunca karısı tarafından binbir âşıkla aldatılarak kepaze edilmişti. Buna rağmen uzun yıllar, Fransa'nın gözde bir şahsiyeti olarak kalacaktı... Ve taht üzerindeki iddialarını çok geç ve güç terkedecekti.

Kraliçe, nazik tebessümüne rağmen buz gibi soğuk bir edâ ile:

— “Dük,” diye söze başladı. “İlerhâlde efendiniz Kralın, dini kurtarmak hususunda verdiği karardan haberiniz var...”

Dük de Guise, bu azametli sözlere tepeden bir bakışla cevap verdi:

— “Epeyce güç olmakla beraber nihayet bu kararın verilmiş olduğunu öğrendim, madam.”

— “Geç mi, değil mi orası bizim bileceğimiz şey değildir. Vakti seçmek Kralın hakkıdır. Şimdi siz, bu kararda Krala yardım edecek misiniz?”

Dük de Guise, sorulan soruya, dikkatle seçilmiş kelimelerle cevap verdi:

— “Dini kurtarmaya her an hazırım, madam...”

Kralın sözünü etmiyordu. Fakat Kraliçe, bu noktaya dikkat etmemiş göründü:

— “Hangi vazifeyi üzerinize almak istiyorsunuz?”

— “Coligny'nin öldürülmesi işini ben üzerime alacağım ve kellesini kardeşim Kardinale göndereceğim.”

Kraliçe sarardı. O kelleyi kendisi Roma'ya gön-

dermek istiyordu. Guise, yine en parlak parçayı seçmişti. Fakat Kraliçe ses çıkarmadı ve:

— “Pekâlâ” dedi. “İşaret, Saint - Germain - l’Auxerrois kilisesinin felâket çanları olacaktır!”

— “Bana söyleyeceğiniz bu kadar mı, madam?”

— “Evet... Yalnız size, aldığım ihtiyat tedbirlerini de bildirmek isterdim?” Dedi ve “Nancey!” Diye seslendi.

Kraliçenin muhafız kıtası yüzbaşısı salona girince Catherine sordu:

— “Nancey, şimdi sarayda ne kadar asker var?”

Yüzbaşı, hayretle baktı:

— “Binikiyüz arkebüzücü var, madam” dedi.

Dük de Guise gülümsedi. Kraliçe, Düke yan yan bakarak sordu:

“Başka?”

— “Başka?.. İkibin İsviçre’li askerimiz var, madam. Dört yüz okçumuz ve bin de süvarimiz var.”

Dük de Guise’nin yüzünde endişe izleri belirmişti. Louvre sarayında bu kadar asker olduğunu bilmiyordu.

Kraliçe, ısrarla sordu:

— “Başka, Nancey?..”

— “Başka... Madam, oniki topumuz var! Dün gece bu topları saraya gizlice soktuk.”

Guise artık Louvre sarayına hücum etmenin imkânsızlığını tamamen anlamıştı. Tavrı bile değişmiş, birdenbire Kraliçenin önünde daha saygılı bir tavır alıvermişti. Nancey devam ediyordu:

— “Valilerden aldığımız mektuplara göre üç gün içinde Paris’te, yirmibeşbin kişilik bir ordumuz olacak, madam... Majesteye bir soru sormama müsaade

ederler mi? Louvre'deki bu kuvvetlerin komutanı bendeniz mi olacağım, yoksa Cosseins mi olacak, madam?"

Guise'nin gözleri tekrar parladı. Cosseins kendi adamıydı. Eğer Louvre'deki birliklere o komuta ederse saraya girip Kralı ele geçirmek kolay olurdu. Fakat Kraliçe bu ümidi de kırıverdi:

— "Kral, Cosseins'e, Amirali korumak görevini verdi. Saraydaki kuvvetlere siz komuta edeceksiniz. Nancey." Dedi. "Siz komuta edecek ve saraya yaklaşmak isteyen herkese, rahip olsun, katolik olsun, Huguenot olsun, ateş edeceksiniz."

Nancey yerlere kadar eğildikten sonra çıkınca Guise, Catherine'ye o kadar saygılı bir tavır takındı ki Kraliçe gülümsemesine engel olamadı. Fakat Dük, birdenbire sözü alarak:

— "Majeste, müsaade buyururlarsa kendilerine bahsettiğim adamımı göstereyim," dedi.

— "Gelsin bakalım..."

Guise kapıyı açarak koridora bir işaret yaptı. İçeriye, saç sakalına karışmış, korkunç yüzlü, dev cüsseli, pos bıyıklı bir insan azmanı girdi. Bu adam çingeneydi. Asıl adı Dianowitz'di, ama Bohemyalı olduğundan dolayı, Dük ona sadece Béme derdi. Catherine bu insan azmanını hayretle seyrederek sordu:

— "Bu gece senin de bir vazifen var mı?"

— "Var, efendim. Dinsizi gebertmek vazifesi bende..."

— "Gebert öyleyse..."

— "Evet, ama işim bitince Paris'ten çıkıp gitmek istiyorum. Birkaç arkadaşım da benimle gelecek. Halbuki kapılar kapalı..."

Kraliçe, hemen Béme'nin Paris kapılarından ar-

kadaşlarıyla beraber çıkmasını sağlayacak bir izin kâğıdını imzalayıp mühürledi. Béme'ye, izin kâğıdından başka bir kese de altın verdi. Adam çekilip gidince Catherine, Düke döndü:

— “Ne müthiş canavar!..” Maiyetinizde pek mü-kemmel adamlarınız var doğrusu, Dük. Haydi şimdi gidelim de hazırlıklarımızı iyice bir konuşalım.

Konuşma, akşamın saat yedisine kadar sürdü. O gün boyunca Louvre sarayında eşrarengiz gidip gelmeler oldu. Toplantıya birçok defa Kral da çağırıldıysa da, Dokuzuncu Charles, her seferinde, top oyununu bırakmamak bahanesiyle daveti reddetti. Belki de kendisi olmayınca kesin kararlar verilmeyeceğini umuyor ve böylece korkunç suikasti önleyebileceğini sanıyordu. Muhakkak olan nokta, Kralın, etrafındaki Hugucnot'lara karşı son derece nazik davrandığı idi.

O akşam saat sekiz sularında, Dük de Guise'nin konağında da bir toplantı yapıldı. Guise'nin Fransa Kralı olacağını muhakkak sayanlar ve bu işe bel bağlamış olanların hepsi geldi. Damville, Cosseins ve Guitalens oradaydılar. Ne çâre ki Guise, kötü bir haber verecekti. Dük:

— “Efendiler, bu akşam dini kurtarıyoruz. Hepiniz vazifenizi biliyorsunuz...” Diye söze başladı.

Odaya derin bir sessizlik çöktü. Guise sözüne devam etti:

— “Benim plânlarıma gelince şimdilik bunları uygulamayı erteliyoruz. Kraliçe çok ihtiyatlı hareket ediyor. Bu gece, sâdık tebaalar olduğumuzu göstereyim, efendiler. Geri yanını sonra düşünürüz.”

Guise, böylece bir dakika içinde senelerden beri kararlaştırılmış olan bir suikast plânını yüzüstü bırakıvermişti. Oradakilerin hepsi, Dükü hiddet için-

de dinledi. Ümitleri kırılmıştı. Lâkin kimse ses çıkarmadı.

Saat dokuzdan onbire kadar Dük, bazı papazları, mahalle muhtarlarını ve karakol komutanlarını kabul etti. Guise, grup grup gelen bu adamlara hep aynı şeyleri söylüyordu:

— “Efendiler, canavarı tuzağa kıştırdık. Artık kanını akıtmalıyız. Kral böyle istiyor.”

Rahipler ve muhtarlar:

— “Gebersin, gebersin!” Diye cevap veriyorlardı.

Her grup, çekilirken son talimatı alıyordu. Harekete geçmek için kiliselerin çan çalmaları beklenecekti. Dinin sâdık müminleri, birbirlerini tanıyabilmek için kollarına birer beyaz kolluk takacak, bunu sağlayamayanlar, beyaz mendil bağlayacaklardı.

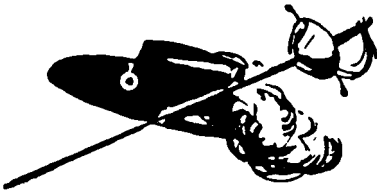
Dük de Guise, boyuna:

— “Kral böyle istiyor,” diyordu.

Mademki kendisi de boyun eğmeye mecbur kalmıştı. O hâlde olayların bütün suçunu Dokuzuncu Charles’in omuzlarına yüklemek en akıllıca yoldu.

Gece yarısı olunca şehre derin bir sessizlik çöktü.

Gece berraktı. Ay yoktu, fakat gökteki yıldızlar o kadar kuvvetli ışık veriyordu ki mehtap varmış gibi etrafı aydınlatıyorlardı. Bu gece tam anlamıyla mâsum bir yaz gecesi idi...

Yirmidokuzuncu Bölüm

MONTLUC'UN ŞAŞKINLIĞI VE CATHO'NUN TEKRAR İFLÂS ETMESİ

Aynı gece, Paris'in üç değişik yerinde, üç garip olay cereyan ediyordu. Bunlardan biri Temple zindanında, diğeri de Damville'nin ini olan Fossés-Montmartre sokağındaki konakta, üçüncüsü de Catho'nun «*Konuşan İki Ölü*» meyhanesindeydi.

Saat dokuza doğru, bol mantolarına sarınmış iki kadın, Temple zindanına gelerek müdürün dairesine çıktılar. Bu iki kadın Roussotte'yle Pâquette'den başkası değildi.

Montluc, üzeri meze ve şarap dolu bir masanın başında, onları bekliyordu. O gece, daha serbest ve ke-pazece eğlenebilmek için uşaklarını da savmıştı. İki

kadının geldiğini görünce kahkahalar atarak bağırdı:

— “Hoş geldiniz kumrularım! Nihayet size tekrar kavuştum şekerlerim! Hele gelin de bir sevişelim bakalım.”

Fakat Roussotte ile Pâquette, bu emre itaat etmediler ve mantolarını açıverdiler. Montluc’un gözleri faltaşı gibi açılmıştı. Karşısında prensesler gibi giyinmiş ve takıp takıştırmış iki kadın duruyordu. Cat-ho, iki fahişeyi, nereden bulup buluşturduğu bilinmeyen elbiselerle adamakıllı süslemişti. Hattâ biraz ileri de gitmişti. Zira iki kadının taktığı mücevherler, tamamen sahte ve teneke pullarla boyalı camlardan ibaretti. Üstelik yüzlerine o kadar bol boya sürmüşlerdi ki şık elbiseler üstlerinde iğreti duruyor, yüzlerinin boyası da biraz tuhaf bir tesir yapıyordu.

Roussotte ile Pâquette geldikleri sırada Montluc, dördüncü şarap şişesini bitirmiş ve hayli kafayı tüt-sülemiş bulunuyordu. Bir an iki ziyaretçisine baktıktan sonra şaşalamış ve âdeta ürkmüş gibi ayağa kalktı. İki kadını öyle derin bir saygıyla selâmladı ki bu sefer de kadınlar, işin bu derece ciddîye alınışından korktular. Bu hal Montluc’u daha beter şaşırttı:

— “Bu ne?” Diye kekeleydi. “Bu ne demek oluyor?”

Roussotte:

— “Ne olacak?” Dedi. “Yarın sabahki törene hazırlandık...”

Montluc, büsbütün alıklaşmış bir hâlde sordu:

— “Yarın sabahki tören mi? Ne töreni?”

Pâquette söze karıştı:

— “Canım, yarın iki hayduda işkence yapılmaya-

cak mı?" Montluc öyle bir kahkaha bastı ki camlar zangır zangır titredi:

— "Tören, ha? Allah lâyiğınızı versin. İşkence seyretmek için mi böyle prensesler gibi giyindiniz? Hay Allah sizi bildiği gibi yapsın be! Kahkahadan gebereceğim be! Şunlara bak... Hele durun bakayım. Şimdi sen soluma otur, Roussotte; sen de sağıma yerleş, Pâquette... Sen Kraliçe Margot ol, Roussotte; sen de İspanya Kraliçesi Elisabeth ol, Pâquette. Ben de bu gece iki kraliçe arasında eğleneyim. Doldurun şu kadehleri bakayım.

Bundan sonra Montluc'un o alışılmış iğrenç eğlencelerinden biri başladı. Hapishane müdürü, kahkahalar ve kaba saba sözler arasında o kadar çok içti ki gece yarısı olduğu zaman sarhoşluktan azgın bir hâle geldi. Sabahın saat ikisinde ise artık dayanamayıp yerlere yıkıldı. Az sonra da sızıp horlamaya başladı.

Fakat ne Roussotte, ne de Pâquette, o gece içkiye pek yüz vermemişlerdi. Montluc'un sızdığını görünce, hemen ayağa kalkarak kulak kabarttılar. Yüzlerini örten düzgünün altında renkleri uçmuştu ve vücutları heyecandan tir tir titriyordu.

*

Akşamın saat onbirinde Mareşal de Damville, konağına dönmüştü. Yüzü asıktı. Tasarladıkları suikastın, elebaşısı Louvre'ye hücum edemeyeceklerini söylemişti. Bu sözlerle beraber Damville'nin de geleceğe ait bütün ümitlerini, şimdilik geri bırakması icap ediyordu. Fakat kendisine bu akşam ağabeysi Mareşal de Montmorency'nin evine saldırmak ve Mareşali haklamak vazifesi verilmişti. Damville için bundan daha büyük zevk olamazdı. Nihayet ağa-

beysini ortadan yok edecek ve Jeanne de Picquigny'ye eline geçirecekti. Montmorency öldükten sonra Jeanne için kendisine teslim olmaktan başka çare kalmayacaktı.

Artık kimse Jeanne'yi onun pençesinden kurtarmazdı.

Mareşal, konağının geniş salonlarından geçti ve askerlerinin, silâhşorlarının tabancalarını, tüfeklerini, kılıç ve hançerlerini hazırlayışlarını seyretti. Kılıçlar bileniyor, tüfekler temizleniyor ve hiçbir şey konuşulmuyordu. Masaların üstüne büyük şarap fıçıları yerleştirilmişti. Bazı bazı koca maşrapalara şarap doldurulup içiliyordu. Sarhoşluk arttıkça zaman zaman gülüşmeler de artıyor, fakat çavuşlardan biri, hemen herkesi, sesini kısımaya davet ediyordu.

Damville, maiyetinde asîlzadelerden oniki kadarıyla bir odaya kapanarak her birine o geceki görevleri için talimat verdi. Dairesine çekilmeden önce Vikont d'Aspremont'un nerede olduğunu sordu. Avluda olduğu cevabını verdiler. Damville avluya inip de Vikontu, köpekleriyle uğraşır bir hâlde görünce:

— “Hayrola?” Diye söylendi. “Sen silâhlarını hazırlamıyor musun?”

Orthès d'Aspremont, hiç cevap vermeden köpeklerini gösterdi. Vikont, köpeklerine garip bir talim yaptırmakla meşguldü. Avlunun bir ucunda, insana benzer bir karaltı görünüyordu. d'Aspremont'un verdiği işaret üzerine Pluton ve Proserpine, bu karaltının üzerine atılıp neresine rastgelirse dişlerini geçiriyor ve onu parçalamaya uğraşıyorlardı. Karaltı, içi saman doldurulmuş bir korkuluktü. Vikontun, canavar hayvanlarını, bu talimle insanlara saldırmaya alıştırdığı anlaşılıyordu.

Fakat iki köpek yalnız değillerdi. Aralarında Pi-

peau da vardı. Pipeau, artık Proserpine'nin gözbebeği olmuştu. Pluton, ya işi filozofluğa vurmuş ya da Pipeau'dan aldığı tavuk iskeletini hatırlayarak bu aşk ortaklığına boyun eğmişti. Hattâ Vikont, Pipeau'yu kovmak istediği zaman üç köpek birden havlayarak bu harekete isyan etmişti. Orthès d'Aspremont da ondan sonrasını umursamamış ve hattâ canavarca talimlerine, iki yerine üç köpeklerle devam edeceğinden, memnun da olmuştu.

Mareşal de Damville, bir an bu korkunç talimi seyretti. Sonra Orthès'in şu sözlerini duydu:

— “İşte benim silâhlarım, monsenyör!...”

Bu akşamın en garip olayı hiç şüphesiz «*Konuşan İki Ölü*» meyhanesinde cereyan ediyordu. Catho, gece yarısından çok önce gedikli müşterilerini savmıştı. Hattâ her gece meyhaneyi kaçak olarak işlettiği hâlde gece bekçileri ışık söndürme işaretini verdikleri sırada meyhanenin kapılarını kendi eliyle kapamıştı. Fakat saat onbiri geçtikten sonra meyhanenin kapısı tekrar aralanmıştı.

Az sonra içeriye cadı kılıklı bir ihtiyar kadın girmiş, onu da aynı kıyafette birçok başka kadın takip etmişti. Derken bir topal dilenci kadın gelmiş, içeriye girince de koltuk değneklerini fırlatarak sapa-sağlam yürümeye başlamıştı. Az zamanda meyhanenin bütün masalarına Paris'in ne kadar sahte sakat dilencisi, ne kadar falcısı varsa hepsi dolmuştu. Catho, birkaç kadının da yardımıyla bunların hepsinin karınlarını doyurdu. Hepsine içecek şarap verdi. Bazılarıyla hararetili hararetili konuştu. Kiminin eline bir altın, kimininkine birkaç gümüş para sıkıştırdı.

Dilenci kalabalığı karnını tıka basa doyurunca Catho'nun yüksek sesle söylediği birkaç söz üzerine sahte kamburlar, kamburlarını tekrar çıkardılar, sahte topallar, tekrar koltuk değneklerini alıp aksamaya başladılar ve meyhane bir dakikada boşalıverdi.

Catho, bir dolabın başına giderek içinden üç kese çıkardı ve kendi kendine:

— “Bunlar sonuncu,” diye mırıldandı.

Saat bire doğru meyhane bu sefer de sadece kadınlarla dolmaya başlamıştı. Gelenlerin kılıklarından ve çökmüş vücutlarından, fahişe oldukları anlaşılıyordu. Catho, onlara da yiyecek, içecek sundu. Sonra da üç kese içindeki parayı dağıttı. Fahişeler de küçük gruplar halinde dağıldılar...

Catho yalnız kalınca meyhanesini baştan aşağı dolastı. Mahzende bir damla şarap, kilerde bir lokma yiyecek ve kendi odasında da giyecek namına hiçbir şey kalmamıştı. Çünkü varını yoğunu satmış ve bunlardan elde ettiği parayla da, bu geceki garip misafirlerine ziyafet çekmişti. Ancak Catho, servetini tükettiğine üzgün değildi.

Kendi kendine:

— “Ne ehemmiyeti var,” diye söylendi.

Sonra kocaman bir hançeri beline yerleştirdi. Sokağa çıktı ve ağır adımlarla yürümeye başladı.

Gece berraktı ve şehir, son derece sâkin görünüyordu. Catho: «*Bu gece hava ne kadar güzel...*» Diye düşündü. Ve bunu düşünürken de, köşe başlarında âşık çifte rastlamayışına hayret etti. Bu kadar tatlı ve ılık bir gecede Paris, sokaklarında sevgililer görünmesin?... Olacak iş miydi bu... Acaba bu gece şehir, neden böyle sâkindi...

Fakat birdenbire büyük bir konağın kapısının açıldığını, içeriden temiz giyimli adamların çıktığını gördü. Onbeş kişi kadar vardılar. Tabanca, arkebüz ve çeşitli silâhlar taşıyorlardı. Birinin elinde bir fener, bir başkasının elinde de bir kâğıt vardı. Hepsinin kollarına beyaz şeritler sarılmıştı ve birkaçı da göğüslerine beyaz haçlar işletmişlerdi. Yürümeye koyuldular. Elinde kâğıt bulunan adam, fenerli adamın yanında, grubun başında yürüyordu. Gürültü çıkarmadan ilerlemeye çok dikkat ediyor gibiydiler. Tam Catho, bunların böyle nereye gittiklerini kendi kendine soruyordu ki birdenbire bir evin önünde durduklarını, başta giden adamın, kâğıdına baktığını ve sonra evin kapısına bir işaret çizdiğini gördü. Bu iş bittikten sonra uzaklaştılar. Catho, evin kapısına yanaştı ve oraya, tebeşirle beyaz bir haç çizilmiş olduğunu gördü. Uzaklaşan kabile, iki evin daha önünde durdu. Onların da kapılarına tebeşirle birer beyaz haç çizdi. Sonra bir sokağa saptı. Catho da yoluna devam etti.

Lâkin az sonra ikinci bir kabile daha gördü. Onlar da deminkiler gibi evlerin kapılarına beyaz haçlar çiziyorlardı. Catho ilerledikçe böyle daha birçok kabileye rastladı. Hepsi de sessiz sadasız yürüyor ve böyle iki kabile birbiriyle karşılaşınca da bir parola fısıldaşıp yollarına devam ediyordu... Catho, bu grupları ve işaretledikleri evleri saymaya kalkıştı, ama çabucak caydı. Çünkü sayılamayacak kadar çoktular.

Bu sırada uzaktaki bir kilisenin saati ikiyi çalıyordu.

Catho:

“Eyvah!” Diye mırıldandı. *«İki olmuş... Beni bekliyorlardır. Kimbilir, hakkımda ne düşünürler?»*

Saat gecenin ikisi çalınca bütün Paris derin sessizlik içindeydi...

İşte tam o saatte, Henri de Guise, konağının silâhlı adamlarla dolu avlusunda atına binmiş, bekliyordu. Dük d'Aumal, Amiral Coligny'nin konağının yakınında, yüz arkebüzcüyle beraber pusuya yatmıştı. Birague, Saint-Germain-l'Auxerrois kilisesinin önünde, elli adama komuta eden bir yüzbaşuya talimat veriyordu. Mareşal de Damville, evinden çıkmış, üçyüz atlının başında sabırsızlıktan kuduracak gibi oluyordu. Crucé yaşlı Huguenot'lardan Dük de la Force'nin konağının yakınında, yirmi adamla birlikte pusu kurmuştu. Pezou'nun yanında, kollarını sıvamış, elleri bıçaklı otuz kasap çırağı bekliyordu ve hep birlikte Marki de la Rochefoucauld adlı zengin ve ihtiyar Huguenot'un konağına saldıracak ânı göz-lüyorlardı. Kitapçı Kervier, yanına ihtiyar Ramus'un amansız rakiplerinden biri olan Charpentier adlı bir doktoru almış, birlikte bir haydut çetesinin başına geçmişlerdi. Préle kolejinde yatan yaşlı Huguenot bilgini Ramus'a saldırmaya hazırlanıyorlardı. Mareşal de Tavannes, ikiyüz mızraklı süvariyle büyük köprü civarında işarete hazır duruyordu.

Bunlar yetmiyormuş gibi bütün Katolik evlerinin, kapılarının ardında, birçok Paris'li, ellerinde silâh, sokağa saldıracak dakikayı sabırsızlıkla bekliyordu.

Zaman zaman gruptan gruba sessiz konuşmalar oluyor; bir şeyler kararlaştırılıyordu.

ÖLÜM MAKİNESİ

Yine o gecenin saat ikisiyle üçü arasında Temple zindanında da tüyler ürpertici bir hâdise ol-maktaydı. Fakat okuyucularımıza, baba-oğul iki Pardaillan'ı tehdit eden yeni büyük tehlikeyi anlatmadan önce kendilerini Catherine'nin müneccim-başısı Ruggieri'nin evine götürmeyi tercih edeceğiz.

Müneccim Ruggieri, Catherine'nin Saint - Germain - l'Auxerrois kilisesinde Alice de Lux ile Marillac'ı tuzağa düşürdüğü gece, çılgın bir hâlde kiliseden fırlayıp kaçmıştı. Fakat oralardan ayrılmamış ve karanlıkta beklemeye koyulmuştu... Kraliçe, adamlarına işaret ederek Marillac'ın cesedini kiliseden dışarı çıkarttırdığı vakit müneccim hemen ileriye atılmış ve ölüyü taşıyanları peşine takarak oğlunun cesedini La Hache sokağına kadar getirtmişti. Orada cesedi, bir duvar dibine bıraktırdı. Adamları savdı. Sonra kimsenin kendisini gözetlemediğine ve ölüyü nereye taşıyacağını anlaşılmayacağına kanaat getirince cesedi bin zorlukla sırtlayarak kendi evine götürdü ve lâboratuvarındaki mermer masanın üstüne boylu boyunca uzattı. Sonra onu, inceden inceye muayene etti. Marillac'ın sırtındaki esvapları çıkardığı zaman oğlunun vücudunda bir sürü derin bıçak yarası bulunduğunu görerek mırıldandı:

— *"Tamamen düşündüğüm gibi... Vücudundaki bütün kanı akmış ve kansızlıktan ölmüş..."*

Ruggieri, Marillac'ın yaralarını güzelce yıkadı, temizledi. Sonra raflarından birinden indirdiği tah-

ta ciltli ağır bir kitabı açarak okumaya başladı. Okudukça yüzü gülüyor, kendi kendine bir şeyler mırıldanıyordu. Zaman zaman kederli yüzünde bir zafer tebessümü belirlediği de oluyordu... Okumaya o kadar dalmıştı ki ufkun yavaş yavaş ağardığını ve sabah olduğunu farkedemedi. Nihayet kitabı açık bırakarak ayağa kalktı. Fakat uyumayı aklına getirmediydi.

Ertesi akşam, hava karardıktan az sonra Ruggieri tekrar kitabın başına geçerek okumaya başladı. Birkaç saat böylece meşgul olduktan sonra kendi kendine söylenmeye koyuldu:

— “*Şu hâlde oğlumun ruhunu, Nostradamus üstadımın dediği gibi çağırıp hapsetmem ve tekrar bu vücuda sokmam lâzım gelecek. Oğlumun vücuduna, yıldızı onunkine benzeyen birinin kanını akıtabilirsem, evlâdımı tekrar canlandıracağım. Fakat yıldızı oğlumunkine benzeyen kim var?*”

Ruggieri'nin bu sözleri, çağının meşhur bilginlerinden sayılan bu adamın ne boş ve ne saçma sapan şeylerle uğraştığını gösterir. Fakat o zamanlar bilim demek, bu demektir. Bilginler, yıldızlara bakarak insanların kaderlerini değiştirmeye uğraşır; taştan, topraktan altın yapmanın sırrını arar, insanlara uzun ömür verecek hayat suyunu bulmaya çalışırlardı. Ruggieri de bütün bu işlerde bilgin geçindikten başka, ölüleri diriltmek sevdasında idi. Kimyanın çıkış kaynağı demek olan simya ilmi üzerinde çok çalışmış, bakırı altın yapayım derken çeşitli zehirler bulmuştu. Bu zehirlerden Catherine'nin ne kadar istifade ettiğini biliyoruz. Fakat müneccimin ölü diriltmek ve bilhassa kendi oğlunu diriltmek hususunda ki gayretinden Kraliçenin haberi yoktu. Ruggieri'nin, Marillac'ı tekrar diriltmek uğrundaki çabası o kadar fazlaydı ki uyumayı bile unutuyordu.

Nitekim, o gece de geç vakitlere kadar çalıştıktan sonra ayağa kalktı ve birdenbire oğluna doğru eğilerek:

— “*Merak etme evlâdım,*” diye söylendi. “*Seni dirilteceğim!*”

Lâboratuvarın şark köşesine, dev bir at nalı meydana getirecek şekilde yedi tane mum dikti. Bu at nalının içerisine girerek, hançerini de önüne doğru yere sapladı. Sonra acayip bir mırıldanmaya başladı.

Duasını henüz bitirmişti ki lâboratuvarın bir ucunda, havada, bir buluta benzer beyaz bir hayâletin sallandığını görür gibi oldu. Ruggieri’nin yorgun dimağının, olmayan şeyleri var gibi gösterdiğinden şüphe edemeyiz. Münecim, dua okuyor ve bulut gibi hayâl de kendisine doğru geliyordu. Nihayet kendisi, at nalının içinden çıktı ve gördüğü hayâl, mumların yanına gelince Ruggieri sordu:

— “Sen misin. oğlum?”

Hayaletin dudaklarının kımıldadığını gördü. Hiçbir şey duyulmadığı hâlde Ruggieri, şu sözü işittiğini sandı:

— “Beni neden çağırdınız, baba?”

Ruggieri, aralıksız duâ okuyarak bir türlü at nalının içine girmek istemeyen hayâle:

— “Buraya girmen ve elimde hapsolman lâzım,” dedi.

Hayâl, bir an direnir gibi olduysa da nihayet at nalı şeklindeki mumların içine girdi ve hemen aynı anda da Ruggieri’nin gözüne görünmez oldu. Münecim, artık duâ okumayı bırakmıştı: “*Şimdi oğlunun ruhunu buraya hapsettim. Artık elimden kaçamaz...*” Diye düşünüyordu. Fakat henüz bir eksiği daha vardı: Yıldızı oğlunun yıldızına benzeyen biri-

ni bulması ve onun kanını, oğlunun boşalmış damarlarına akıtması lâzımdı. Fakat müneccim, zor da olsa böyle bir adam bulacağından emindi.

Nitekim, o geceyi izleyen özel iki geceyi, Kraliçenin yeni sarayının bahçesindeki kulenin tepesinde, özel bir dürbünle yıldızları gözleyip hesap kitap yapmakla geçirdi. Cuma akşamı, Louvre'den gelen bir haberci, Kraliçenin, kendisini görmek istediğini bildirmişti. Ruggieri saraya koştu ve işi bitince tekrar geri dönerek yıldızlarla uğraşmaya koyuldu. Kaç gecedir uyku yüzü görmediği için zayıflamış, yorgunluktan yere düşüp yıkılacak hâle gelmişti. O gece de saat üçe kadar çalıştı ve gün ağarmaya, yıldızlar kaybolmaya başladığı vakit birdenbire haykırdı:

— “*Buldum!... Yıldızı oğlumunkine benzeyen adamı buldum: Pardaillan!...*”

Ruggieri'nin bu ismi hatırlamasında, yıldızların bir rolü bulunduğuna inanacak değiliz. Buna karşılık Kraliçenin, Şövalye de Pardaillan'a hizmetine girmesini teklif etmeye gittiği gün şövalyenin, merdivende, Ruggieri'nin oğluna rastlayışını göz önüne getirmeliyiz. O gün, oğlu ile Şövalyenin tanıştıklarını öğrenmişti. Okuyucularımız hatırlarlarsa aynı gün müneccim, Şövalyenin el falına bakmak için de çok ısrar etmişti. Şimdi Şövalye de Pardaillan'ın adını hatırlayışında, bu tesadüfün mühim bir rol oynadığından hiç şüphemiz olmamalıdır. Fakat meselenin can alıcı tarafı bu değildir. Asıl önemli nokta, Ruggieri'nin oğlunu diriltmek için genç Pardaillan'ın kanını akıtmaya karar vermiş olmasıdır. Biçâre Şövalyenin, başında dolaşan tehlike ve belâlardan birini atlatmadan bir başkasının türemesi, hakikî bir talihsizlik değil midir?

Müneccim, Pardaillan'ın adını mırıldandıktan az sonra bir demir dolap açarak içinden üç-dört kâğıt çıkardı. Bu kâğıtlardan her birinin altında, Dokuzuncu Charles'in imzası ve mührü vardı. Ruggieri'nin bu kâğıtları nasıl ele geçirmiş olduğunu anlamak güçtür. Kesin olan bir şey varsa bu kâğıtlar sayesinde elinde pek müthiş birkaç koz bulundurmakta olmasıydı.

Ruggieri, kâğıtlardan ikisini doldurdu. Sonra mumlardan sönmek üzere olanları yeniledi ve oğlunun mermer masa üzerinde yatan cesedine bakarak:

— “Merak etme evlâdım!” Dedi. “Seni yeniden hayata kavuşturacağım. Binlerce kişinin ölümüne sebep olacak felâket çanını çalarken senin de hayata dönüşünün müjdesini vermiş olacağım!”

Müneccimin söylediği bu sözlere bakarak onun delirmiş olduğuna hükmetmek de mümkündür. Fakat Ruggieri'yi deli kabul edersek o tarihte Paris halkının onda birinin delirmiş olduğuna inanmamız gerekecektir. Çünkü o zamanki tarihçilerin yazdıklarına göre 1572 yıllarında, Paris'in nüfusu ikiyüzbin kadardı ve bu halk arasında yirmibin büyücü, sihirbaz ve müneccim yaşıyordu.

Ruggieri, büyük bir sabırsızlıkla günün geçmesini bekledi ve hızla evinden çıkarak doğruca Temple zindanına gidip Montluc'un yanına vardı.

Hapishane müdürü, Ruggieri'nin uzattığı kâğıtları okuyunca müneccime dehşet dolu gözlerle baktı. Sonra:

— “Ama,” dedi, “işkence makinesinin hâlâ işleyip işlemediğini bilmiyorum. Uzun zamandır kullanmadık. Artık öldüreceklerimizi daha kısa yoldan gebertiyoruz.”

— “Siz orasını merak etmeyin... Yalnız bana adamı gösterin...”

— “Peki, gelin gidelim...”

Montluc’la Ruggieri, aşağıya, dar bir avluya indiler ve avlunun dibindeki tahta bir kulübeyi gösteren Montluc:

— “İşte, adam burada,” dedi. “Siz kendisiyle konuşun. Ben de iki mahpusu aşağıya indirteyim. Makine işlerken benim de hazır bulunmam lâzım mı?”

— “Ne lüzumu var?”

Montluc, belki de korkudan ileri gelen bir aceleyle uzaklaştı. Ruggieri ise kulübeye girince bir çift takunyanın tamiriyle uğraşan bir adam gördü. Kısa boylu, geniş omuzlu, korkunç yüzlü ve son derecede kuvvetli görünen bu adam, eski kürek mahkûmlarından biriydi ve Temple zindanında korkunç bir görevi yerine getirmek üzere, bir ölçüde serbest bırakılmıştı. Ruggieri, bu adama, elindeki kâğıtlardan birini gösterince adam peki der gibi başını salladı. Müneccim, adama kısık sesle talimat verdi. Adam sordu:

— “Hemen başlayalım mı?”

Müneccim:

— “Hayır,” dedi, “şimdi değil...”

— “Ne zaman?...”

— “Bu gece... Saat üç buçuğa doğru ben de geleceğim... Onu kendim alıp götürmek istiyorum.”

— “Pekâlâ! Ben de makinenin kolunu, saat üçte çevirmeye başlarım!”

Ruggieri adamın yanından ayrılınca zindandan çıkmadı. Kendi kendine:

— “Şu Pardaillan’ın avucuna bir daha bakmak

lâzım...” Diye söylendikten sonra yukarı çıkıp iki mahpusun bulunduğu hücreye girdi.

Şövalye de Pardaillan’la babası, Marie Touchet’in kendilerini işkenceden kurtardığı andan beri eski neşelerini bulmuşlardı. İşkence odasından hücrelerine götürüldükleri vakit ihtiyar asker:

— “Bravo, Şövalye!” Diye bağırmıştı. “Şu kadını kurtardığına iyi etmişsin. Demek dünyada, kendisine yapılan iyiliği unutmayan bir insan da varmış...”

Şövalye güldü:

— “Bir tane daha var, baba. Hatırlarsın, bilgin Ramus da bizi Montmartre sokağında pek kötü bir durumdan kurtarmıştı...”

— “Vallahi hakkın var. Unutmuştum. Bu gidişle insanları sevmeye başlayacağım.”

İki gözüpek serüvenci, tekrar keyiflenmişlerdi, ama kendilerini işkenceden kurtaran adamın zindandan da kurtarıp kurtaramayacağını da merak etmiyor değildiler.

Gün böyle geçti. Akşam hava karardığı sırada da birdenbire kapıların açıldığını ve Ruggieri’nin içeri girdiğini gördüler. Müneccim, elinde bir fener tutuyordu ve yanında muhafız olarak getirdiği arkebüz-cüler, kapının eşiğinde duruyorlardı. Ruggieri, Şövalyeye doğru giderek:

“Beni tanıdınız mı?” Dedi.

İhtiyar Pardaillan bu beklenmedik ziyaretten huy-lanarak söylendi.

— “Bu uğursuz, meymenetsiz herif de kim?”

Şövalye, bir an müneccimin yüzüne baktı. Sonra acı acı gülerek alaylı bir edâ ile:

— “Epey değişmişsiniz, ama sizi tanıdım,” dedi. “Bir kere gelip odama şeref vermiştiniz. Bana acayip

sorular sormuştunuz. Hangi tarihte doğduğumun, evli olup olmadığımı merak etmiştiniz. Bana, içinde iki-yüz ekü bulunan bir kese veren de siz değil miydiniz? Sonra beni Pont de Bois'teki eve dâvet eden, bana kapıyı açan da sizdiniz. Baba, bu pek sayın zat kimdir, biliyor musunuz? Ömrünüzde rastlayabileceğiniz aşağılık, namussuz heriflerin kralıdır. Bana neden para vermişti, biliyor musunuz, baba? Beni neye haydutlar kraliçesi Catherine'nin yanına götürmüştü biliyor musunuz?... Beni evinde misafir eden arkadaşım Marillac'ı öldürmem için..."

Müneccim bu sözleri duyunca yerinden fırladı. Oğlunun ölüsünü, lâboratuvardaki mermer masanın üstüne koyduğundan beri ilk defa hasta ruhunda insanca bir ıstırap duymuştu. Ağlayacakmış gibi gözleri doldu. Fakat ağlayacağı yerde, korkunç bir kahkaha attı.

— "Ben mi?" Dedi. "Ben mi Déodat'ı öldürmek istedim? Hay budala hay! Hay aptal hay! Ah, eğer Déodat ölmemiş olsaydı... Eğer ruhunu hapsetmiş olsaydım..."

Sözünü bitiremedi. Şövalye, hemen kolundan tutup sarstı:

— "Ne diyorsunuz? Kont öldü mü?"

Ruggieri, gözlerinde bir çılgınlık parıltısı olduğu hâlde dalgın dalgın söylendi:

— "Öldü! Öldü, ama Tanrıya şükürler olsun, hem ruhunu, hem de vücudunu hapsettim. Delikanlı, zaten buraya da bu yüzden geldim. Elinizi verin hana..."

Şövalye kollarını kavuşturmuş, hiddetle söyleniyordu:

— "O dürüst, genç ve cesur delikanlı öldü. Ha? Zavallı kardeşim, yüreğini kemiren o korkunç

şüpheler, nihayet hakikat oldu, demek... Sen de öldün ha!... Herhalde senin de canına o alçak kadın kıymıştır. Ah, baba, hakkınız varmış... Meğer dünya erkek ve dişi kurtlarla doluymuş...”

Ruggieri, çekingen bir tavırla Şövalyeye yaklaştı:

— “Mösyö,” dedi, “elinizi bana gösterecek misiniz?”

Müneccimin sesinde tuhaf, tatlı, yalvarıcı bir edâ vardı. Şövalye, adamın derin kederini sezince yavaş yavaş elini uzattı:

— “Gerçi size iyi bir adam denmez ama,” dedi, “mademki arkadaşımın ölümüne ağlıyorsunuz, o halde ben de arzunuzu yerine getirmek isterim. Alın elimi...”

Ruggieri, delikanlının elini kaparcasına yakaladı. Bu sırada ihtiyar Pardaillan da söylendi:

— “Sen adam olmazsın, Şövalye! Ben olsam, bu felâket habercisi mendeburun göbeğine bir tekme indirir, defederdim onu. Elini görüp de ne haltecekmış? Falına mı bakacakmış?...”

Müneccim, Şövalyenin sadece sıkacak zannıyla uzattığı sağ elini yakalayınca avucunu açmış ve çizgilerine bakmaya başlamıştı. Biraz evvelki insanca duyguları hemen yine silinivermiş, tekrar çılgın düşüncesine saplanmıştı. Birdenbire vahşi bir feryat kopardı:

— “İşte, tıpkı Déodat’ın elindeki çizgiler!... İşte!... Demek düşüncemde yanılmamışım, siz...”

Ruggieri, ne maksatla geldiğini az kalsın ağzından kaçıracaktı. Fakat tam bu sırada sabrı tükenen ihtiyar Pardaillan, müneccimi yakaladığı gibi bir iki salladıktan sonra kapının dibine fırlatıverdi. Müneccim, paçavra gibi atıldığı köşeden kalktı. Şövalyeye garip gözlerle bakarak kapıyı açtı; çıktı, gitti.

İhtiyar Pardaillan:

— “Herifin bakışını hiç beğenmedim,” dedi. “Sanki senin kanını emecekmiş gibi bakıyordu.”

Tesadüfen söylediği bu sözlerdeki isabet derecesi, elbette bilinemezdi. Fakat Şövalyenin böyle şeylere dikkat edecek hali yoktu. Marillac’ın ölüm haberi kendisini hudutsuz bir kedere boğduktan başka içinde müthiş bir isyan ve hiddet de uyandırmıştı. Neredeyse patlayacaktı ama vakit kalmadı. Birdenbire kapı açıldı ve eşikte beliren bir çavuş:

— “Lütfen peşimden geliniz,” dedi.

İhtiyar Pardaillan sevinçle irkildi. Buradan çıkarılacaklarını ve daha iyi bir hücreye götürüleceklerini umuyordu... Bu işte herhalde Marie Touchet’in parmağı olacaktı. İhtiyar, oğluna döndü:

— “Haydi gel,” dedi. “Bir kere şu zindandan kurtulursak, arkadaşının öcünü almanın yolunu araştırırız.”

Şövalye dişlerini sıktı:

— “Evet,” dedi, “öç almak lâzım... Zaten bu silenin nereden geldiğini biliyorum.”

İhtiyar Pardaillan, çavuşa sordu:

— “Başka bir yere mi gidiyoruz?”

— “Evet, mösyö...”

— “Hah şöyle! Bize lâyük bir yer olsun, canım.”

Çavuş, ihtiyar askere şaşkın bir bakışla baktı, lâkin ses çıkarmadı. Bir koridoru aştıktan sonra dönermeçli bir merdivenden aşağıya inerlerken Pardaillan:

— “Yanlışı gidiyoruz galiba,” dedi. “Bana yukarı katlara, daha havadar bir yere çıkacağız gibi geliyordu.”

Çavuş güldü. Pardaillan da bu karımarışık ka-

lede iniş çıkışın çok bol olması lâzım geleceğini ve şimdi iniyorlarsa birazdan da tırmanmaya başlayacaklarını düşünerek sesini çıkarmadı. Halbuki git-tikçe daha derinlere iniyor, duvarlardan su sızdığını, ortalığın pis pis rutubet koktuğunu görüyorlardı. Uzun bir dehlizi de geçtikten sonra bir merdivenin alt basamağına gelince ihtiyar asker, az evvelki düşüncesinde yanılmadığını düşündü. Şimdi, baba-oğul Pardaillan'lar öne geçişlerdi. Çavuş da peşinde askerler olduğu hâlde kendilerini takip ediyordu.

İhtiyar Pardaillan, ümidin verdiği hızla merdiveni tırmandı. Lâkin henüz sekiz-dokuz basamak çıkmıştı ki yolun alçak bir demir kapı ile nihayetlendiğini gördü. Kapıdan geçti. Şövalye de arkasından takip etti. Aynı anda arkalarında madenî bir ses duyular. Bu ses, kapanan demir kapının gürültüsüydü. Etraf o kadar karanlıktı ki ne olduğunun, nerede bulunduklarının farkına varamadılar. İhtiyar Pardaillan, endişeyle söylendi:

— “Burada mısın. Şövalye?”

— “Buradayım.”

İkisi de seslerinin uyandırdığı derin yankıdan hayrete düşerek sustular. Sonra el yordamıyla birbirlerini araştırdılar. Elleri rastlaştı ve tutuştu. Birbirlerine yaklaşmak için birer adım daha atınca hayretleri daha ziyade arttı. İçlerini korku kaplamaya başlamıştı. Çünkü bastıkları zeminin, bir yana doğru keskin bir meyil halinde indiğini sezmişlerdi. İhtiyar Pardaillan, eğilip eliyle bu sert ve pürüzlü zeminin yoklayınca:

— “Demir,” dedi.

Yüzünün rengi kaçınış olmalıydı. Birlikte bu me-yilli zeminden kaçmak istercesine gerilediler. Üç adım geriledikten sonra duvara çarpıp duraladılar

ve elleriyle yoklayınca duvarın da demirden olduğunu gördüler.

Dört bir tarafları demirdi. Demirden bir zındandaydılar.

Fakat duvara dayandıkları zaman bastıkları zeminin eğri değil. düz olduğunu hissetmişlerdi. İhtiyar Pardaillan:

— “Sen yerinden kımıldama,” dedi. “Ne Allahın belâsı bir yere düştüğümüzü anlamak istiyorum.”

İhtiyar Pardaillan, duvara sürünürcesine ihtiyatla yürüyerek bulundukları yerin çevresini dolaşmaya başladı. Hem yürüyor, hem de yüksek sesle adımlarını sayıyordu. Duvarların dibi, meyilli değil. düzdü. Oradan yürüyordu. Tekrar oğlunun yanına geldiği zaman yirmidört adım saymıştı. Sekiz adım düz gitmiş, sonra bir köşe dönüp dört adım dönmüş, tekrar köşeyi dönmüş, sekiz adım ilerlemiş ve nihayet bir daha köşeyi dönüp dört adım yürümüştü. Demek ki burası sekiz adım boyunda ve dört adım eninde bir demir odaydı. Duvarların dibini çepeçevre dolaşan bir kısım zemin düzdü. Odanın ortasına doğru oldukça dik bir meyil hâlinde iniyordu. Her tarafı demirle çevrili olan bu zindan ne pek dar, ne de pek genişti.

Sakın onları buraya açlıktan, susuzluktan ölsünler diye koymasınlar...

Bu düşünce ikisinin de tüylerini ürpertti. İhtiyar Pardaillan:

— “Galiba ömrümüzün sonuna ulaştık. Şövalye,” dedi.

Şövalye soğuk bir tarzda cevap verdi:

— “Orası pek belli olmaz, baba. Hele bekleyelim bakalım, kader ne gösterecek? Eninde sonunda açlıktan ölmek tehlikesiyle karşılaşacak değil miyiz?

Dayanıncaya kadar bekleriz. Baktık ki olmuyor... Açlıktan ölmemenin çaresini ararız..."

— "Nasıl ararız?"

— "Kendimizi öldürürüz."

— "Lâf! Kendimizi öldürürmüştük... Neyle öğlum?.. Yanımızda silâh mı var?"

Şövalye, ayaklarındaki sivri uçlu mahmuzları çözdü. Birini babasına uzattı, birini de kendi eline aldı:

— "Mahmuzlarım sağ olsun," dedi. "Benimkilerin uçları yuvarlak değil, iğne gibi sivridir. Kalbe kadar girer."

— "Hay Allah lâyığını versin. Şövalye... Mü-kemmel fikirlerin vardır, vesselâm..."

İşte, baba-oğulun bu müthiş durumda konuştukları şeyler bunlar oldu. Ondan sonra da artık sesleri çıkmadı. Sırtlarını duvara dayamış, gözleri açık, kulakları kırışte, beklediler.

Ne kadar beklediler? Aradan dakikalar mı, yoksa saatler mi, geçti? Kendileri de farkında değillerdi. Bir ara Şövalye de Pardaillan:

— "Duydun mu?" Diye sordu.

— "Evet... Kıpırdanma, susalım!"

Kulaklarına ufak bir tıkırtı, işlemeye başlayan bir makinenin gürültüsüne benzeyen bir ses çalınmıştı. Bu ses, tavandan doğru geliyordu. Aynı anda demirden hücrelerinde bir ışık, sonra ikinci bir ışık yanmıştı. Şimdi artık bulundukları yeri seçebiliyorlardı. Önce birbirlerini gördüler. İkisinin de gözleri faltaşı gibi açıktı. İkisinin de saçları diken diken olmuştu. İhtiyar asker:

— "Bize hücum edecekler galiba," dedi.

— "Herhâlde öyle olacak... Tetikte duralım."

— “Demek, bizi açlıktan öldürmek istemiyorlar. Yoksa ışık yakmaya ne lüzum vardı? O hâlde yine dövüş var, Şövalye...”

— “Yaşasın! Dövüş var... Yâni yaşamak var.”

Susup etraflarına bakındılar. Dar, fakat yüksek tavanlı bir demir hücrede bulunuyorlardı. Hücrenin zemininde, duvarlardan itibaren iki ayak kadar eninde, çepeçevre bir düzlük vardı. Fakat ondan sonrası, ortaya doğru, tersine dönmüş ve içi boş bir piramit hâlinde çukurlaşıyordu. Tam ortada da dikdörtgen biçiminde bir delik görünüyordu. Şövalye de Parda-illan bu deliğe bakınca içerisinin bir hazne gibi kapalı olduğunu ve dibinde dar bir boru ağzı bulunduğunu gördü. Bu ne demekti? İkisinin de içlerini bir korku bürür gibi oldu. Tekrar duvar dibine yöneldiler. Bir şey söylemiyorlardı, ama ikisinin de aklını, odanın döşemesinin neden bu şekilde olduğu düşüncesi kurcalayıp duruyordu.

Bir an böyle düşünceli bir hâlde kalakaldılar. Sonra gözlerini yavaş yavaş yukarıya kaldırıncı içlerini ezen endişe bir kat daha arttı. Buranın tavanı da bir acayıptı. Tıpkı döşemesi gibi yapılmıştı ve bu tavan, tıpatıp döşemeye yerleşecek şekilde, ucu aşağıya dönük bir piramit biçimindeydi. Dehşetleri o kadar artmıştı ki kuruyan gırtlaklarından hiçbir ses çıkmadan birbirlerine bakındılar. Sonra Şövalye de Parda-illan'ın ağzından şu sözler döküldü:

— “Ölüm makinesi!..”

Şövalye, Paris halkı arasında kulaktan kulağa bir efsane gibi fısıldanan, birçoğunun inanmadığı bu korkunç makinenin lâfını duymuştu, ama babası bunu henüz bilmiyordu:

— “Ölüm makinesi mi?” Diye sordu. “O da ne demekmiş?”

Fakat aynı anda sağ duvarın dışında, gıcırdayan bir vida sesi duyular. Daha o ses kesilmeden, tepelerinden başka bir gıcırtı aksetti. Başlarını yukarıya kaldırınca tüyleri diken diken oluverdi!

Piramit tavan, yavaş yavaş aşağıya doğru inmeye başlamıştı!..

Evet, bu çok korkunç bir şeydi. Yukarıda, sivri ucu aşağıya dönük duran çıkık piramit şeklindeki tavan, aşağıdaki çukur piramit döşemeye doğru iniyordu.

Ve onlar ikisi arasındaydılar. İki piramit arasında... Ne yapacaklardı, ne olacaklardı? Bu iki piramit birbiri içine girecek bir hâle geldiği zaman ikisi de arada ezilip yamyassı olmayacaklar mıydı?

Birdenbire ortadaki dikdörtgen çukurluğun ve onun dibindeki boru ağzının ne işe yaradığını anlar gibi oldular. O çukurluğa, ezilen vücutlarının kanı toplanacak ve borudan dışarıya akacaktı.

Madenî gıcırtı devam ediyor ve tavan gittikçe alçalıyordu...

Biraz sonra tavan, oğlundan daha uzun boylu olan ihtiyar Pardaillan'ın boyundan otuz santim yukarıya kadar indi. Nihayet başına değdi. İhtiyar asker, başını eğdi. Fakat tavan, inmekte devam ediyordu. Pardaillan iki büklüm olunca omuzlarıyla tavanı tutacakmış gibi dayandı.

Hayret; tavan durmuştu!

Ne çare ki bu, pek kısa bir an sürdü. İhtiyar asker yoruldu. Soluk soluğa kaldı. Eğilmeye mecbur kalınca tavan da inmeye devam etti. Aynı şeyi biraz sonra Şövalye de Pardaillan da denedi. Ne çare ki onun da yorulması uzun sürmedi. Tavan tekrar inmeye devam ederken Şövalye de Pardaillan:

— “Baba,” dedi. “Galiba mahmuzlara başvurmak zamanı geldi!”

KORKUNÇ GECE

Ruggieri, o gece saat sabahın ikisine doğru Kraliçenin yeni sarayındaki dairesinden çıkarak Saint - Germain - l'Auxerrois kilisesine yöneldi ve geçen pazartesi gecesı Marillac'la Alice de Lux'uu girmiş oldukları küçük kapıya varınca orada kendisini beklemekte olan bir adamla karşılaştı. Bu adam, müneccime çan kulesinin anahtarını verirken:

— “Demek size yardım etmemi istemiyorsunuz, öyle mi?” Dedi.

Ruggieri, hayır anlamına başını salladı.

— “İyi, ama büyük çan çok ağırdır. Yalnız başınıza çalamazsınız.”

— “Orası benim bileceğim iş... Haydi bakalım. yallah!”

Adam uzaklaşınca Ruggieri kiliseye girerek kapıyı kapattı. Çan kulesinin merdivenlerine tırmanmaya koyuldu ve nihayet etrafı açık bir sahanlığa ulaştı. Bu sahanlığın tavanındaki iki delikten, çanları çekip çalmaya yarayan halatlar iniyordu. Halatlardan birisi son derecede kalındı. Bu, kilisenin büyük çanının halatıydı ve zangoç, büyük çanı çalmak icap ettiği zaman yanına daima bir yardımcı alırdı. Fakat Ruggieri, sıska vücudunda bir dev kuvveti hissediyordu. Aklınca oğlunun tekrar hayata döneceğini ilân edecek çanı çalacaktı. Bu işe o kadar inanmış ve kendini vermişti ki heyecanından yerinde duramıyordu. Alnında soğuk terler beliriyor ve mırıldanıyordu:

— “İşte oğlumun canlanması ve onunla birlikte

binlerce adamın öldürölmesini ilân edecek saat yaklaşıyor!”

Bir süre daha bekledi. Sonra bütün gücüyle çan halatına sarıldı. Çan, bu zorlama sonucunda sallandı ve nihayet tokmağı harekete geçerek ağır tunç külesine çarpınca gecenin sessizliğini altüst eden bir gürültü doğdu. Derken bu gürültüyü daha başkaları takip etti ve çan, aralıksız çalmaya başladı.

Saint - Germain - l'Auxerrois, beklenen büyük işareti veriyordu.

Louvre sarayının Saint - Germain - l'Auxerrois'e bakan yüzündeki balkonlardan birinin kapısı açılmıştı. Kapının ağzında sinmişçesine bekleyen iki karaltı vardı. Bunlardan biri Catherine de Médicis, diğeri de sevgili oğlu Dük d'Anjou idi.

İkisi de yüzlerinin rengi uçmuş bir hâlde, heyecan içinde müthiş işareti bekliyorlardı.

Birden, kilisenin büyük çanının çalmaya başladığını duydular. Dük d'Anjou, perişan bir hâlde geriledi ve bir koltuğa çökerek ölüm çanını duymamak istercesine kulaklarını kapadı. Catherine'ye gelince derin bir göğüs geçirdikten sonra balkona çıktı, parmaklıktan aşağıya eğilerek şehri gözden geçirmeye koyuldu.

Bu esnada Paris'in bütün kiliselerinin çanları, teker teker Saint - Germain - l'Auxerrois'e cevap vermeye başlamış, şehrin gökleri tunç sesleriyle dolmuştu.

Birden, Catherine'nin arkasında, sarayın içinde bir silâh sesi duyuldu. Bunu bir başkası, bir üçüncüsü ve daha birçoğu takip etti. Artık sarayın ötesinde, berisinde, her tarafında, silâh gürültüleri duyuluyordu.

Çan sesleriyle beraber Paris'in her yanından gü-

rültüler yükselmeye başlamıştı. Meşalelerin ışığında karaltılar yürüyüşe koyuldu. Dük de Guise bağırdı:

— “Allaha şükür, nihayet...”

Her yanda, sokaklarda, kiliselerde, evlerde binlerce ağızdan aynı memnunluk sesi yükseliyordu:

— “Allaha şükür!..”

Guise, adamlarının başına geçerek Coligny’nin konağına doğruldu. Öte yandan Crucé, Pezou, Kervier. Mareşal de Tavannes. Dük d’Aumal. Dük de Montpensier, Dük de Nevers ve daha başkaları, katiller ve cellâtlar da Paris’in içine yayılıverdiler. Damville’ye gelince korkunç bir neşeyle haykırdı:

— “İstikamet Montmorency konağı! Marş marş! Savulun, geliyoruz! Canavarı ininde bastırıp yakalayacağız!”

Dokuzuncu Charles, yatak odasında idi. Henüz yatağına girmemiş, bir koltuğa oturmuş, düşünmeye dalmıştı. Yanında sevgili iki tazısı, kıvrılmış yatıyordu.

Fakat Saint - Germain - l’Auxerrois’in çan sesi başlayınca iki köpek, kulak kabartarak dikkat kesildi. Lâkin biraz sonra Paris kiliselerinin bütün çanları çalmaya başlayınca tazılar endişeyle ayağa fırladılar. Kral, bu gürültüyle dalgınlığından uyanır gibi oldu. Bir an durakladı. Sonra birdenbire başını iki eli arasına alarak söylendi:

— “*Bu nedir, Tanrım?.. Ben ne yaptım? Ne hatâ işledim ben?..*”

Aynı anda Fransa’nın her köşesinde çalan çan sesleri beyninin içinde uğuldar gibiydi. Ayağa kalkarak pencereye yürüyünce şafağın söktüğünü, ortalığın aydınlanmasına rağmen sokaklarda meşaleli insanların koştuğunu gördü. Bu manzaraya dayalı

namamış gibi geriledi. Bütün çanlar kafasının içinde zonkluyordu. Ne yapsındı? Nereye kaçındı?

Kapıyı açarak dışarıya fırladı. Bir koridordan geçip salonlardan birine girince tüyleri diken diken oluverdi. Salonda, kimi yüzükoyun, kimi sırtüstü yatmış, beş-altı ceset vardı. Bir köşede, genç bir adam. bir sürü silâhlıya karşı kendini müdafaa ediyordu. Genç, birden ağır bir yara alarak yere yıkıldı. Bu, Clerinont de Piles'ti. Salonun ortasında, iki kadın diz çökmüş yalvarıyorlardı. İkisinin de yerlere cansız serilmesi uzun sürmedi. Buradaki çığlıklar, ölüm iniltileri, çan seslerinden de daha müthişti. Charles salonun kapısına doğru geriledi. Kendi kendine mırıldandı:

— “Bütün bunlara ben sebep oldum. Bu kadınları öldüren de benim. Benden merhamet ummakta ne fayda var? Kendim merhamete muhtaç değil miyim? Yeter artık!.. Dursun bu cinayetler!..”

Nereye kaçacağını şaşırılmıştı. Ne tarafa gitse bir-biri üstüne yığılmış cesetlerle karşılaşılıyordu. Merdivenlerden koşa koşa çıktı. Sessiz bir yer arayacak oldu. Fakat her yerde tabanca sesleri, iniltiler, küfürler birbirine karışıyordu.

Charles, birdenbire onbeş kadar gözü dönmüş azgının, birini kovaladıklarını gördü. Birden, kovalanan adamın sırtına bir bıçak saplandı. Yere düşenin üstüne üşüşüverdiler. Adam. göz açıp kapayıncaya kadar paramparça bir leş hâline geliverdi. Azgınlardan ortadan çekilince Charles ilerledi. Öldürülenin, bir gün evvel kendisiyle top oynamış olan Baron de Pont olduğunu gördü. Dehşetten çıldıracak gibi olmuştu. Kaçmak istiyordu. Lâkin nereye kaçacaktı? Koşarken çırılçıplak kadın cesetlerinin, gecelik kıyafetleriyle öldürülmüş erkeklerin üstünden atlıyordu.

Bir pencereyi açarak kaçmak istedi. Heyecandan o kadar şiddetle çekti ki camlar kırıldı. Soluk almak için dışarıya eğilince avludan haykırırlar duydu:

— “Merhamet! Merhamet!”

— “Majeste, majeste! Biz sizin misafirleriniz değil miyiz?”

— “Monsenyör, monsenyör! Arkadaşlık etmedik mi?”

— “Monsenyör, daha dün bir sofrada oturup sohbet etmiyor muyduk?..”

— “Majeste, merhamet!”

Yirmi kadar Huguenot asîlzadesi, ellerini kendisine uzatıyor, yalvarıyorlardı. Hiçbirinin silâhı yoktu. Buna karşılık, yüz kadar tüfekli canavar, onları etrafını çevirmişti. Charles, bir an Huguenot’ların bağırırlarını dinledi. Fakat kendisinden cevap bekleyenler korkunç bir kahkahadan başka bir şey duymadılar. Kral, pencerenin pervazına tutunmuş, buhrana yakalandığı zamanlardaki çılgın gülüşüyle durmamacasına gülüyordu. Birdenbire aşağıda yüz tüfek birden patladı. Kral, ansızın içeriye çekildi ve koşmaya başladı. Aklını kaybetmiş gibi koştu, koştu... Nihayet bir kapıyı açtı. Bir odaya girdi ve kendini kanepelerden birine attı. Çevresine bakınınca duvarları dolu silâhlarla süslü av odasında bulunduğunu gördü. Bir köşede Crueé’nin kendisine sunduğu, yeni icat edilmiş bir arkebüz duruyordu. Fakat burada dolu ve ateşe hazır bir sürü arkebüz vardı.

Bu odanın alt katta olduğunu ve Mareşal de Montmorency ile beraber saraya gelen Şövalye de Pardailan’ın bu odada Kralla karşılaşarak nihayet pence-reden atlayıp kaçmaya mecbur kalışını, okuyucularımız da hatırlayacaklardır.

Kapı birdenbire açılmıştı.

Charles, hemen ayağa fırladı.

Kapıda soluk soluğa iki adam belirmişti. Katoliklerin kovaladığı bu iki adam, Huguenot ileri gelenlerinden, Navarre Kralı Henri ile genç Prens de Condé idi.

Dışarıdan birisi:

— “Ateş! Ateş edin!” Diye haykırdı.

Charles bir sıçrayışta iki Huguenot ile peşindeki-
lerin arasına geçti:

— “Geri!” Diye haykırdı.

— “Ne demek, geri?.. Kral, dinsizleri mi koruyacak?..”

Kral:

— “Kim söyleniyor?.. Huzurumda böyle kim söyleniyor?..” Diye gürledi.

Charles bir an içinde azametli bir tavır takınmıştı. Kalabalığın sesi kesildi. Gerilediler. Kral, odanın kapısını kapadı. Masalardan birine bir yumruk indirerek:

— “Kralın emirlerine karşı gelmeye çalışan kimmiş?” Diye bağırdı.

Prens de Condé, Henri’nin kendisini susturmaya çalışmasına aldırmaksızın söylendi:

— “Hangi emirden bahsediyorsunuz, majeste? Dışarıda Paris’te bir sürü biçare öldürülüyor. Bizi buraya siz getirttiniz. Bizleri öldürmek için mi çağırdınız?”

Charles’in gözleri parladı, dişleri gıcırdadı:

— “Sus, budala!” Dedi. “Kabahat sizde... Dede-
lerimizin dininden ne istediniz? Bu suretle Katolik-
liği kurtarıyoruz!”

Condé, tükürür gibi söylendi:

— “Katoliklik! Ne komedya!”

Charles söylendi:

— “Ne diyor? Ne diyor? Şimdi de dinimize küfretmeye başladı... Ben sana gösteririm.”

Henri de Navarre, düşmemek için bir iskemleye dayanarak fısıldadı:

— “Sus, Condé. Bizi mahvedeceksin.”

Krala gelince dolu bir arkebüz yakalamış ve prense nişan almıştı:

— “Sözünü geri al... Ve emrediyorum, şimdi dininden döneceksin!”

Charles, çılgınlık buhranları içinde gülüyordu. Şimdi de silâhı Navarre Kralına çevirmişti:

— “Dininden dön diyorum! Ya Katolik kilisesine gideceksin, ya da ölüme!”

Navarre Kralı, zorla gülümsemeye çalıştı:

— “Gidelim yeğenim, hemen gidelim... Nere-deymiş bu kilise?.. Hemen gidelim, yeğenim...”

Kral, tekrar Condé’ye döndü:

— “Sen?..”

— “Ben mi, majeste?.. Ben ölümü tercih ederim!”

Kral tetiğe bastı, Henri de Béarn dehşetten bağırdı. Fakat duman biraz dağılınca Condé’nin ayakta dimdik durduğu görüldü. Charles’in titrek elleri, kurşunu Condé’ye isabet ettirememişti. Navarre Kralı:

— “Majeste, ona ben kefil olurum. Üç günde ben onun dinini değiştiririm,” dedi.

Fakat Charles, artık onu dinlemek şöyle dursun, belki ikisini de görmüyordu bile... Boşalan tüfeğini omuğundan yakalamış, pencereden pencereye koşarak dipçikle vura vura camları aşağıya indirmeye

başlamıştı. Sonra arkebüzü elinden fırlattı. Dışarıdan, Seine nehrinin kenarından bir rahip geçiyor ve bağıırıyordu:

— “Öldürün, öldürün!”

Hemen aynı anda kaçışan bir kadın kalabalığının peşinden koşan iki iriyarı rahip daha görüldü. Kadınlardan biri bir sopa yiyerek yere yıkıldı. Başka bir kadın da öteki rahip tarafından saçlarından yakalanarak yerde sürüklendi. İki papaz, peşlerinde azgın bir kalabalık olduğu hâlde:

— “Yaşasın Katoliklik! Yaşasın İsa!..”

Diye bağıırarak gözden kayboldular...

Kral bu manzarayı görünce dolu tüfeklerden birini yakalayıp rastgele ateş etti. Boşalan tüfeği fırlattı. Bir başkasını aldı. Artık kadın, çocuk demiyor, kimi görürse üstüne ateş ediyordu. Odadaki onbeş kadar dolu arkebüz bitince Kralın birdenbire:

— “Öldürün! Gebertin!”

Diye bağıırdığı ve yerlere yuvarlandığı görüldü. O zaman Henri de Béarn ile Prens Condé, Charles’in geçirmekte olduğu buhranı hayret ve dehşetle seyrettiler. Kral, ağzından köpükler saçarak yerlerde kıvranıyor, korkunç kahkahalar atarak:

— “Gebertin! Gebertin!” Diye bağıırıyordu.

Bu insan müsveddesi, Fransa Kralıydı, öyle mi?

Condé: «*Allahum!*» Demek ister gibi ellerini göğe kaldırdı. Perişan bir hâlde yürümeye başlayarak koridora çıktı. Bir pencere açıp hava almak isteyince dehşet içinde geriledi. Dışarıda, avluda korkunç bir manzara görmüştü: Bir sürü şık ve güzel saraylı kadın, avluya yığılı bir ceset kümesindeki ölülerin gözlerine ellerindeki ince sopalarla nişan alıyor ve bir vuruşta ölülerin gözlerini oydukça sevinç içinde bağıırışıyorlardı.

Bir ölünün gözleri oyulunca neşeli kahkahalar atarak ötekine geçiyorlardı ve arkada kalan cesetlerin hepsinin gözlerinin yerinde kanlı bir çukur kalıyordu.

ZİNCİRDEN BOŞANAN ASLANLAR

Catherine de Médicis'in, sarayın balkonunda çan seslerini beklediği saatte, Catho da Paris sokaklarında hızlı hızlı yürüyordu. Böylece epey bir zaman gittikten sonra nihayet çıkmaz ve dar bir sokak ağzına gelince bir mânî mırıldanmaya başladı:

«Mösyö le Dük Galile

Aldı kılıcı sağ ele

cif tara bum!

Sonra atına atladı

Haydudun ödü patladı

cif tara bum!»

Catho'nun şarkısının ilk mısraı biter bitmez, karanlık çıkmazdan bir mırıltı belirmiş, ortaya bir sürü karaltı çıkmıştı. Catho, hemen bunların başına geçti ve yürümeye başladılar.

Catho'nun arkasındaki kalabalıkta, üçyüze yakın kadın vardı ve bunlar arasında neler yoktu ki?.. Dilenciler, sakatlar, cadı kılıklı, korkunç yüzlü hancılar, hâlâ güzelliğini muhafaza eden fahişeler, hâsılı bir-iki saat önce Catho'nun meyhanesinde toplanmış olanların hepsi buradaydı. Kiminde paslı bir kılıç, kiminde tabanca, bir arkebüz veya bir balta, bir kazma, yahut da sadece bir sopa vardı. Bir kısmı da hiçbir silâh bulamamış, tırnaklarına güvenerek gelmişti...

Ve bu garip ordunun başında, Catho bir general edâsıyla yürüyor; sessiz sadasız ve hızlı hızlı gidiyordu. Böylece birçok sokaktan geçtiler. Arada sırada, yollarda, meşaleli kafilelere de rastladılar. Fakat

bu kabilelerden kimse, bu garip güruha bir şey sormaya cesaret edemedi. Yahut da belki birçoğu, bunların da hazırlanmakta olan cinayette bir rolü bulunduğunu düşündü.

Catho, Temple zindanının önüne gelince durdu. Arkasındaki ordu da durdu. Kadınların kimi sabırsızlandı, kimi güldü, kimi söylendi. Genç bir fahişe:

— “Bilseniz ne iyi kalpli bir adamdır!..” Diyordu. “Bir gün anam hastaydı, bir lokma yiyeceğimiz yoktu da bize yardım etti...”

— “Beni de bir kere devriyenin elinden kurtarmıştı.”

— “Hem de ne güzel bir adamdır.”

Catho, derhal seslendi:

— “Susun!..”

Sustular. Fakat az sonra alçak sesle Şövalye de Pardaillan'ın iyiliklerini anlatmaya koyuldular. Kendisini tanıyan çoktu. Bunlar, Şövalyeyi, onu tanımayanlara ballandıra ballandıra anlatıyorlardı. Bu kadar iyi kalpli bir erkeğin hapse atılması, kadınları gittikçe hiddetlendiriyordu. Catho, ordusuna savaş düzeni vermeye koyularak ateşli silâhı olanları ön safa, kesici silâhı olanları daha arka saflara yerleştirdi. Onların arkasından sopalılar ve en arkadan da silâhsızlar geliyordu. Bu iş bitince Catho:

— “Zindan kapısı açılır açılmaz, hemen peşimden gelin,” dedi.

Tam bu esnada uzakta bir kilisenin çanları çalmaya, bunun hemen arkasından Paris'in bütün kiliselerinden çan sesleri gelmeye başlamıştı. Derken çehir içinde silâh sesleri ve feryatlar duyulmaya başlamıştı. Catho, ne de ordusu, bundan hiçbir şey anlamıyorlardı. Hattâ kadınlar arasında telâşlanıp

mâneviyatı bozulanlar da vardı. Fakat Catho, işleri çabuk yoluna koydu. Zaten tam bu sıralarda da Temple zindanının küçük kapılarından biri açılmış, Roussotte ile Pâquette görünmüşlerdi. Catho, kapının, açıldığını görünce haykırdı:

— “İleri, marş!”

Üçyüz kadın sesi birden:

— “İleri!” Diye bağırdı.

Roussotte yol gösterdi:

— “Buradan, buradan...”

Pâquette anlattı:

— “Anahtarlar bende... Askerleri kilitleyip hapsedtik.”

Kadın ordusu küçük bir avluyu henüz doldurmuştu ki bir ses:

— “Hey! Kim oluyorsunuz? Çekilin, cadılar!” Diye bağırdı.

Catho, tekrar haykırdı:

— “İleri!..”

Öteki ses:

— “Ateş!” Diye seslendi.

Oniki arkebüz birden patladı. Catho’nun askerlerinden beşi yaralanarak veya ölerək yere düştü. Fakat bu olay dar avluda müthiş haykırışmalarla karışan bir mücadelenin başlamasına sebep oldu.

Hâdise şöyle olmuştu:

Temple zindanında altmış askerli bir garnizon vardı. Bu garnizon iki parçaya bölünmüş ve iki koğuşa yerleştirilmişti. Roussotte ile Pâquette, Montluc’u sarhoş edip sımsıkı bağladıktan sonra belindeki anahtarları almış, çabucak aşağı inmişlerdi. Büyük kapının açıldığı avluların birinde, kırk aske-

rin yatığı koğuş vardı. Roussotte bu koğuşun kapısına yanaşarak güzelce kilitledi. Pencereleler demir parmaklıklı olduğu için askerlerin de buradan çıkmasına imkân kalmamıştı. İki fahişe, bu işi bitirince hemen koşup Catho'ya küçük kapıyı açtılar. Ne çare ki ikinci bir grup askerden başka gardiyanları ve uşakları da hesaba katmak lâzımdı. Devriye gezen subaylardan biri, küçük avluda kadınlar ordusuna rastlayınca mücadele de başlamıştı.

Avluda patlayan silâh sesleri üzerine yukarı katlardan gardiyan ve zındancılar da koşuşmuşlardı. Fakat silâh sesleriyle kılıç şakırtıları birbirine karışıyordu ve bu kalabalığa karşı dayanmak kolay iş değildi. Nitekim birkaç dakikada yirmi kadar fahişe ve dilenci yerlere serilmişti ama bir o kadar da asker yok olmuştu. Bu hâli gören son askerlerle birkaç gardiyan, bir koridora sıvışarak kapısını kapattılar.

Avlunun bir köşesinde bir subay, bir çavuş ve bir de er kaldı. Catho, tekrar:

— “İleri!” Diye haykırdı.

Üç bıçak yarası almıştı ve zorlukla soluyordu. Ki-me saldıracağını araştıran yaralı bir pantere benziyordu. Roussotte ile Pâquette'yi araştırdı, bulamadı. Herhâlde düşüp ölmüş olacaklardı. O zaman içini müthiş bir hiddet kapladı ve avlunun köşesine sıkışıp kalan gruba koşarak askere sordu:

— “Şövalye nerede?”

Asker:

— “Bilmiyorum,” dedi.

Catho, hançerini kaldırarak bir vuruşta askeri yere serdikten sonra subaya döndü ve soluk soluğa:

— “Beni Şövalyenin bulunduğu yere götür,” de-

di.

— “Haydi oradan! Senin sözünle mi?”

Lâfını tamamlayamadı, bir hançer darbesiyle yere serilmişti. Bu hâli gören çavuş, korkudan sapsarı ke-silmişti:

— “Ben götüreyim,” dedi.

Önde çavuş, arkada Catho ve daha arkada da ka-dınlar ordusu bulunduğu hâlde dar bir kapıdan ru-tubetli bir koridora girdiler. Az sonra döne döne çı-kan zifirî karanlık bir merdivene gelmişlerdi. Catho, çavuşu durdurarak:

— “Beni aldatmaya kalkarsan ölürsün,” dedi.

Çavuş:

— “Peşimden gelin,” dedi.

İçinden de diyordu ki «*Sanki ne bulacaksın? Bir-iki litre kandan başka eline ne geçecek?*»

Şimdi dar hücreye girmişlerdi. Burada saçı saka-lına karışmış bir adam, bir manivelâyı çeviriyor ve korkunç gıcırtilar duyuluyordu. Çavuş durmuştu:

— “İşte,” dedi. “Aradığın burada... Demir hücrenin içinde!..”

Ve kahkaha ile gülüyordu. Catho, müthiş bir çığ-lık attı. Yumruğunu havaya kaldırdı ve elindeki han-çeri, sapına kadar çavuşun kafatasına gömdü. Adam bir külçe gibi yere yığıldı. Catho, cesedin üstünden atlayıp manivelâyı çeviren korkunç kılıklı herife koştu, iki eliyle gırtlığına yapışınca adamı, manive-lâdan koparırcasına çekti. Gıcırta kesiliverdi. Ölüm makinesinin cellâdı, gözleri hiddetle bakan bu kadın kalabalığı karşısında dehşet içinde kalmış, afallamıştı:

— “Bana acıyın!” Diye kekeledi.

— “Neredeler?...” Diye bağırdı.

— “Burada...”

Adam, demir bir kapıyı gösteriyordu.

Catho:

— “Çabuk aç,” dedi, “yoksa gebertirim!” Diye gürledi.

Herif, kapının üstündeki iri bir düğmeyi gösteriyordu. Catho’nun yerinden fırlamasıyla düğmeyi hançerinin sapıyla dövmeye başlaması bir oldu. Çok geçmeden, bir şangırtı işitildi, kapı açıldı ve o zaman, yüzlerinin rengi kaçmış, saçları diken diken olmuş, gözleri dehşet ve hayretle açılmış, yüzleri buruşmuş iki adam belirdi. Catho, avazı çıktığı kadar bağırdı:

— “Kurtuldunuz!”

İki adam da bir anda haykırdılar:

— “Catho!..”

Kadın, bitkin, duvara dayanmıştı. İki adama gelince bir an koridorda gülüşen, bağırان kadın kalabalığı karşısında hayret içinde duraladırlarsa da, durumunu kavramakta gecikmediler. Catho’nun, kendilerini kurtarmak için bir dilenci ve fahişe ordusunu harekete geçirdiğini anlamışlardı. Bir sıçrayışta Catho’nun yanına vardılar. Ellerini tutup hararetle sıkıldılar. İlkönce kendini toparlayan ihtiyar Pardaillan oldu:

— “Gidelim,” dedi. “Onları mahvedeceğiz.”

İhtiyar asker, «onları» derken kendilerine bu müthiş işkenceyi hazırlamış olanları kastediyordu. Sövalye de Pardaillan da dikildi ve:

— “Evet,” dedi, “yapılacak mühim işlerimiz var.”

Bu sözleri sâkin bir tarzda söylemişti ama ihtiyar Pardaillan, oğlunun ne müthiş bir karar verdiğini anlamıştı:

— “Şimdi mahvoldular,” dedi. “Değil mi ki bir kere bu aslan, zincirlerinden boşandı...”

Catho öne doğru bir adım atmak istedi, fakat beceremeyerek yere yıkıldı. Şövalye:

— “Allah kahretsin!” Dedi. “Yaralanmış!..”

Catho gülümsedi. Eliyle sağ memesini gösterdi. İhtiyar Pardaillan, eğildi ve zaten parçalanmış olan blüzu yırtınca kadının sağ memesinin üstünde geniş bir yara belirdi. Yaradan boyuna kan sızıyordu.

Catho:

— “Siz gidin,” dedi.

— “Ne demek? Sensiz, şuradan şuraya gitmeyiz.”

Kadın yine gülümsedi ve kesik kesik söyledi:

— “Ne de olsa... Sizi... Ellerine... Geçiremiyecekler ya... Gidin... Allahaismarladık.”

— “Catho! Zavallı Catho!”

İkisi de yere eğilmiş, kadının belinden yukarısını ellerinde tutuyorlardı. Catho, hâlâ gülümsüyordu. Fakat artık sonunun gelmiş olduğunu anlamıştı. Şövalyeye bakan gözleri, birdenbire canlanıverdi ve dudaklarının arasındaki aralıktan zayıf bir nefes fırladı. Catho, böylece gülen gözlerle Şövalye de Pardaillan’a bakarak son nefesini vermişti.

İhtiyar Pardaillan, lânet okuyarak homurdandı:

— “Öldü!..”

Bu sırada, içinde bulundukları karanlık dehlizin öbür ucunda yabancı bir ses:

— “İşte, işte, buradalar!” Diye bağırdı.

Ve arkasından yirmi kadar asker bulunan çirkin görünüşlü bir adam soluk soluğa meydana çıktı. Bu adam, Ruggieri’ydi. Oğlunu diriltecek avın elinden kaçtığını görünce kuduza dönmüş, tamamen çıldırmış bir hâlde askerleri peşine takıp koridora saldırmıştı.

İki Pardaillan, koridorun ağzındaki kalabalığı görünce şimşek hızıyla ileri atıldılar. Catho'nun kadınlar ordusu duvarlara çekilip ikisine de yol verdi. Fakat Pardaillan'lar, kadın kafilesini aşip da sürünün başına geçince aralarında müthiş bir çılgılık koptu:

- “Catho öldü!”
- “Öcünü alalım!”
- “Kahrolsun devriyeler!”

Pardaillan'lar da bu sırada koridorun ucunda beliren askerlere ulaşmışlardı. Asker safının en önünde bulunan ikisi, Pardaillan'la oğlunun ellerindeki şişleri göğüslerine yeyince yere çököverdiler. Arkadaki askerler, iki adamın kızgınlıktan korkunçlaşan yüzlerini ve arkadan gelen azgınlaşmış kadınların bağırıltılarını duyunca duralamışlardı. İki Pardaillan, bu durgunluktan istifade ederek ölen iki askerin mızraklarını kavradılar ve yeni bir hücumla geçtiler. Koridor dardı. Yanyana, ancak iki kişi geçebilirdi. İki Pardaillan'ın yeni hücumu, askerlerden ikisini daha devirdi. Arkalarından gelen fahişeler ordusu da balta, sopa ve kılıçlarını savurarak öyle vahşî nâralar atıyorlardı ki askerler palas pandıras koridordan dışarıya fırladılar. Fakat Pardaillan'lar, arkalarından geliyor ve her hamle edişte birini veya ikisini yere yuvarlıyorlardı. Bu kanlı kovalamaca birkaç dakika sürdü.

Sonra iki Pardaillan, birdenbire açık havaya ulaşmış olduklarını hissettiler. Fakat serin havayı ciğerlerine çekmeleriyle beraber dışarıdaki sağır edici çan gürültüleri ve Paris'in yeri göğü inleten müthiş uğultusu, kulaklarını doldurdu. Aynı anda bir subayın sesi:

- “Ateş!” Emrini verdi.

İki Pardaillan, kendilerini derhal yüzükoyun yere attılar. Subay, askerlerini avlunun nihayetine bir sıra hâlinde dizmiş, koridorun köşesinden çıkacak olanları avlamayı düşünmüştü. Fakat kurşunlar, iki Pardaillan'ın başlarının üstünden uçup gitmiş, arkebüzler ise boşalmıştı. Subay, askerlerine yeni bir emir daha verdi.

— “İleri!” Hücüm!”

Bu emirle beraber avluda, sözle anlatılmaz bir karışıklık meydana geldi. Askerler, Pardaillan'ların, çılgın kadın ordusunun elebaşları olduğunu sandıkları için ikisinin etrafını çevirmişlerdi. Baba-oğul da buna karşılık sırt sırta vermişler, ellerindeki mızraklarla çevrelerine ölüm yağdırıyorlardı. Ortada Pardaillan'lar, onların çevresinde askerler, onların etrafında da müthiş kadın kalabalığı vardı.

Diğer taraftan Ruggieri de avazı çıktığı kadar haykırıyordu:

— “İmdat! Kaçıyorlar! Gidiyorlar! Kaatil var! Koşun!”

Müneccim, şaşkınlıkla büyük kapıyı açmış, sokaktan geçen bir soyguncu kafilesine sesleniyordu:

— “Buraya, buraya... Ah alçaklar! Buraya gel-senize... Burada iki Huguenot var!”

Fakat dışarıdakiler, zindanın karşısındaki bir evi talan edip ateşe vermekle meşguldüler. Ruggieri'ye aldırın bile olmadı. Müneccim bunu görünce kilitli asker koğuşunun kapısını kırmaya savaştı. Orada durum tehlikeliydi. Askerler, pencerelerden birinin iki parmaklığını sökmüş, dışarı fırlamaya hazırlanıyorlardı.

Ne çâre ki, iş işten geçmişti. İçerden iki Pardaillan, dıştan da kadınlar, avludaki askerleri çabucak haklamışlardı. Baba-oğul, kapıya koştular. Karşıla-

rına Ruggieri çıktı. Şövalye de Pardaillan, hafif bir el itişiyile münecimi yolundan uzaklaştırmak istediye de, bu hareket, Ruggieri'nin birkaç metre öteye fırlayıp duvar dibine yıkılmasıyla neticelendi.

Ve Pardaillan'lar, zindanın büyük kapısından sokağa fırladılar...

Koğuşun pencerelerinden fırlayan beş-altı asker arkalarından koştu. İki el ateş ettiler.

Fakat iki serüvenci, hiç acele etmeden karmakarışık ve uğultulu sokaklarda gözden kayboldular. Arkalarından koşan subay, sokağın hâlini görünce, ne olduğunu anlayamayarak, askerlerini geri çekip, zindanın kapısını kapatmanın doğru olacağını düşündü. O, bu kararı verinceye kadar, Catho'nun kadın sürüsü de Temple zindanından fırlamış, sokaklara dağılmıştı. Zindanın kapısı kapandı. Subay, zindan müdürü Montluc'u aramaya koştu.

Bu sırada saat üç buçuktu ve ufuk iyice aydınlanmıştı. Böyle olmasına rağmen sokaklarda azgın ve kanlı bir kalabalık koşuyor, ellerindeki meşalelerle kapısı beyaz haçla işaretlenmiş bütün evleri ateşe veriyordu.

İki Pardaillan, Temple zindanından çıkınca rastladıkları ilk sokağa sapmışlardı. Bu sokak da yanan evlerin yıkıntı ve döküntüsü, bağırان ve inleyen insanlarla dolmuştu. İhtiyar asker, çevresine sevinç dolu gözlerle bakarak:

— “Hürüz!” Dedi.

Şövalye de söylendi:

— “Hürüz, ama Catho'ya da yazık oldu.”

Birbirlerine düşünceli düşünceli baktılar. İkisi de ellerine birer hançer geçirmişlerdi. Renkleri uçmuş-

tu. Bir dehşet ülkesinden çıkmış, başka bir korku diyarına girmişlerdi. İhtiyar Pardaillan:

— “Yaralanmadın ya?” Diye sordu.

— “Yoo... Daha doğrusu, ufak tefek bir-iki yarım var. Siz, baba?..”

— “Bir sıyrığım bile yok... Yürüyelim... Ama Paris’e ne olmuş böyle? Bu ne kan, bu ne duman-dır... Ne korkunç bir kavga bu?..”

— “Hayır, baba, kavga değil, insan kırımı bu... Acele edelim...”

— “Nereye gidiyoruz? Montmorency konağına mı?”

— “Hayır... Oraya sataşacaklarını sanmıyorum. Huguenot’ları öldürüyorlar, baba... Hemen Coligny’nin konağına gidelim. Herhâlde orada da pek çok mâsumu öldürüyorlardır.”

Konuşa konuşa yürüyorlardı. Yol kalabalıktı ama baba-oğulun korkunç görünüşleri ve herşeye karar vermiş halleri, yollarına çıkanları saygıyla bir tarafa çekilmeye mecbur ediyordu. Birçoğu onlara şüpheyle haktı. Kollarında beyaz kolluğu, göğüslerinde beyaz haçı bulunmayan bu iki silahşor kimdi? Fakat şüphe edenler de korkup çekiliyorlardı. Mafiah Paris’e girdikçe yürümek de zorlaştı. Bir ara, iriyarı bir herif karşılarına çıktı:

— “Haydi,” diye gürledi, “haydi, yaşasın Katoliklik, diye bağırın!..”

Her tarafı kana bulanmış, korkunç kılıklı biriydi ve yanında beş-altı da yardakçısı vardı. Herif, tekrar:

— “Haydi,” dedi, “yaşasın, Katoliklik diye bağırın!”

Şövalye hiçbir şey söylemeden yumruğunu kaldırdı.

dı. Yumruk, adamın şakağına inince herif, külçe hâlinde yerê yıkıldı.

İhtiyar Pardaillan, adamın yardakçılarına:

— “Alın bunu da Papaya götürün,” dedi.

Yardakçılar, peşlerine düşünce, baba-oğul geri dönerek, kılıçlarıyla bu kuduz güruhuna öyle bir saldırdılar ki, yordakçılardan ikisi hemen öbür dünyayı boyladı. Ötekiler, papucun pahalı olduğunu anlamış; hem kaçıyor, hem de:

— “İmdat! İki Huguenot var... İki dinsiz var...”
Diye bağııyorlardı.

Fakat onlar, böyle bağııp çağırdıkları sırada baba-oğul, çoktan uzaklaşıp kaybolmuşlardı. Paris içinde zorlukla yol alabildikleri için, Béthisy sokağına, ancak saat dörtte varabildiler. Burası müthiş bir kalabalıkla dolmuştu. İki Pardaillan, kendilerine zorla yol açarak Coligny'nin konağının kapısına ulaştılar. Otelin kapısı ardına kadar açıktı ve silâhlı bir kalabalık:

— “Konağını soyalım, yağma edelim,” diye bağıışıyordu.

Pardaillan'lar, kapıdan içeriye girdiler. Avlunun ortasına kadar geldiler. Gördükleri iğrenç olayların verdiği dehşetle etraflarına bakınırlarken, bir ses:

— “Hey, Bême!” Diye bağırdı. “İşini bitirdin mi?”

Dük de Guise, başını otelin penceresine doğru kaldırarak böyle sesleniyordu.

Otuzüçüncü Bölüm

BURADA ADAM ÖLDÜRDÜLER!

Dük de Guise, Paris sokaklarından geçerken, halk tarafından bol bol alkışlanmıştı, ama üzerine aldığı işi başarmak için, Béthisy sokağına ulaşmakta epeyce gecikmişti. Süvarileri ile birlikte sokakları hızla geçti ve nihayet Coligny'nin konağına vardı. Konağın kapısına birisi: «*Burada adam öldürdüler!*» Yazmıştı. Dük, bu yazıyı yanındaki dev çingeneye gösterdi:

— “Görüyorsun ya?..”

— “Görüyorum!..”

Bu sırada konağın kapısı açılmış, Kralın muhafız komutanı Cosseins görünmüştü. Dük'e:

— “Monsenyör, başlayalım mı? Diye sordu.”

— “Başlayın!”

Aynı anda muhafızlarla Guise'nin süvarileri, yu-
lun kılıç ve ellerinde meşalelerle konağa yayıldılar.
Bême de yanında on kadar adamı olduğu hâlde
Coligny'nin dairesine yöneldi. Bir an, konağın içi,
boğazlanan hizmetkârların feryatlarıyla doldu, sonra
ortalığı yine sessizlik kapladı. Bême'yle arkadaşları,
Amiralin odasının önüne geldikleri zaman, kapının
ağzında kılıcını çekmiş bir genç adamın beklediğini
gördüler. Bu, **Amiralin damadı Téligny idi.** Sâkin
bir sesle:

— “Kimi istediniz?” Diye sordu.

Bême cevap verdi:

— “Dinsizi!..”

Téligny, Bême'nin üstüne atıldı, lâkin ona ulaş-
madan, on hançer darbesiyle yere serildi. Cosseins,
Téligny'nin üstüne eğildi:

— “Ölmüş,” dedi.

Halbuki Téligny ölmemişti. Son nefesini veriyor-
du. **Üstüne eğilen yüze tükürerek:**

— “Alçak kancık!” Diye inledi.

Cosseins, doğruldu. Yüzündeki tükürüğü sildi. Bu
sırada Bême de bir omuz vurarak kapıyı kırmıştı.
Odaya girince Coligny'nin yatakta yattığını gördü.
Yatağın yanında, bir Protestan rahibi oturuyor ve bir
kitapdan duâlar okuyordu. Amiral, Bême'nin girdi-
ğini görünce, yavaşça rahibe döndü:

— “**Zannederim ölüm duâsını okumanızın sıra-
sı geldi,**” dedi.

Protestan rahibi, başını eğdi, kitabın birkaç sayfa-
sını çevirdi. Fakat aynı anda, gırtlığına saplanan bir
bıçakla, ses çıkaramadan yere yıkıldı. Bême de, bir
elinde bir mızrak, ötekinde bir hançer, homurdana-
rak **Amirale yaklaşıyordu.** Coligny gayet ağır bir ta-
vırla, rahibi öldürene:

— “Kim hançer kullanırsa onun da ölümü hançerle olur,” dedi.

Sonra Bême’ye döndü ve söylendi:

— “Dur, cellat! Ömrümü pek fazla kısaltmış olmayacaksın.”

Çingene söylendi:

— “Âlâ, şu hâlde seni hançerle öldürmeyeceğim!”

Ve elindeki mızrağı Amiralın gırtlığına sapladı. Oluk gibi kan akmaya başlamıştı. Haydut bunu görünce kan kokusundan daha beter kudurarak cansız cesede mızrağını üstüste saplamaya başladı. Amiralın cesedi tanınmaz hâle gelmişti. Etrafındakiler de boş durmuyor, ortalığı soyup soğana çevirmeye çalışıyorlardı. Aşağıdan Dük de Guise’nin sesi duyuluyordu:

— “Bême, işini bitirmedin mi?”

Bême, yataktan çektiği cesedi pencereye kadar götürdü.

Aşağıya göstererek:

— “Bitti,” diye bağırdı.

Avludan, alkışlar ve bağırımlar yükseldi:

— “Yaşasın Katoliklik! Yaşasın Guise!”

Dük de Guise, adamına seslendi:

— “At şu leşi aşağı da, herkes görüp inansın!”

Bême’nin fırlattığı ceset, tok bir sesle avlunun taşlarına çarptı. Guise’yle beraber birkaç kişi eğilip Amiralın yüzüne baktılar:

— “O,” dediler, “ta kendisi...”

Dük de Guise, mağrur bir edâ ile Amiralın ölüsüne bakarak söylendi:

— “Nihayet elime geçtin, mendebur. Bir gün

ailemin, seni ayaklar altında çiğneyeceğini biliyordum.”

Aynı anda avlunun sessizliği içinde gürleyen bir ses kırbaç gibi şakladı:

— “Alçak!”

Ve herkesi hayretten donduran bu sesin sahibi Şövalye de Pardaillan’ın, Guise’ye doğru ilerlediği görüldü:

— “Babana yüzü yaralı derlerdi, bâri sana da yüzü tokatlı desinler!” Diye bağırды.

Elini kaldırdı ve Dükün yüzüne olanca gücüyle indirdi. Guise, sessizlikte bir kırbaç gibi şaklayan tokadı yiyince, sersemleyerek askerlerine doğru geriledi.

Fakat bu tokadı takip eden an içinde avluda öyle bir kızılca kıyamet koptu ki tarif edilemez. Yüzlerce hançer ve kılıç birden havalandı. Avluda bulunanların hepsi, Şövalyeyi yakalamak için karmakarışık bir hâlde saldırdılar. Şövalye de Pardaillan, bir anda neye uğradığını anlayamadı. Ayakları yerden kesildi. Havalandı ve bir deliğe tıklıverdi... Bu delik, açık bir kapıydı. kendisini yakalayıp kaşla göz arasında oraya kaçırان da, babasıydı. İhtiyar kurt, oğluyla birlikte içeri girdikten sonra, hemen kapıyı kapadı. Onlar, hızla bir merdivenden yukarıya çıkarlarken, dışarıdakiler de bütün güçleriyle kapıya abanmaya başladılar. İhtiyar asker, merdivenden çıkıyor, hem de oğluna çıkışıyordu:

— “Sen hiç uslanmayacak mısın?”

Nereye gittiklerini bildikleri yoktu.

Dışarıda ise Henri de Guise, atına biniyor ve adamlarına:

— “Elli kişi konakta onları arasın,” diyordu.

“Nasıl olsa elimizden kurtulamazlar. Bir saate kadar ikisinin de kellesini isterim... Ötekiler benimle beraber Montfaucon’a gelsinler.”

Bu sırada Bême, Guise’nin yanına yaklaştı:

— “Monsenyör, Amiralin kellesi benimdir... Söz vermiştiniz,” dedi. “Malûm ya, bu kellenin hiç değilse bin altın değeri vardır...”

Guise bir kahkaha attı:

— “Peki,” dedi. “Al senin olsun... Biz de dinsizin başsız cesedini, bacaklarından asarız.”

Ve Coligny’nin başsız cesedini bacaklarından bağlatıp yerlerde sürüye sürüye, maiyetiyle birlikte yola koyuldu, bu kanlı alay kısa zamanda kalabalıklaştı. Az sonra, Guise’nin peşine yirmibin Paris’li takıldı. Yol boyunca da durmadan adam öldürülüyor, evler soyulup ateşe veriliyordu.

Bême, konağın avlusunda kalmıştı. Aynı avluda elli kişilik bir kalabalık da Pardaillan’ların kaçtığı kapıyı kırmaya uğraşıyordu. Birkaç hamleden sonra kapı kırılınca hep beraber merdivenlere saldırdılar. Bême, gürültülerin, evin çeşitli katlarına yayıldığını duydu. Kendi kendine:

«Şimdi yakalanırlar,» dedi. «Artık ikisinin de derisine bir metelik vermem.»

Evin alt katına girerek bir kova su getirtti ve korkunç işine başladı. Bu iş, Amiralin kesik kafasına bulaşmış olan kanları yıkamaktan ibaretti. Bême dünyanın en tabii işiyle uğraşıyormuş gibi şarkı söylüyordu. Yukarıda, konaktan iki Pardaillan’ı arayan askerlerin bağırımları geliyor ve bir yandan da Paris’in müthiş uğultusu duyuluyordu.

Bême, birden konağın avlusuna bir adamın girdiğini gördü. Dikkatle baktı:

— “Ooo... Hoş geldiniz, Mösyö Maurevert,” dedi.

Maurevert’te, uzun bir yolu koşarak gelmiş bir adamın hali vardı. Aceleyle sordu:

— “Ben iki adamı arıyorum! Temple zindanından kaçtılar! Herhâlde buraya gelmişlerdir!..”

Bême sordu:

— “Nasıl adamlar bunlar? Dinsizlerden mi?”

— “Evet, onlardan...”

— “Biri uzun boylu, zayıf, bıyıklı mı? Şöyle vahşi suratlı...”

— “Tamam, tamam...”

— “Öteki de ondan daha vahşi, gençten birisi...”

— “Ta kendisi...”

— “Yukarıya kaçtılar... Peşlerinden adamlar koştu. Hemen gidin... Neredeyse yakalanırlar.”

Maurevert, çılgın gibi uzaklaştı. Bême de işine devam etti.

Yukarıda, iki Pardaillan, bütün katları çıkmış, nihayet tavan arasına varmışlardı. Orayı çabucak araştırdıktan sonra kaçacak hiçbir yer bulunmadığını gören ihtiyar asker:

— “Yoksa burada kısıldık mı?” Dedi.

Şövalye cevap verdi:

— “Halimize bin kere şükredelim... İki saat önce ne durumda olduğumuzu unutmayınız, baba...”

Tavan arasının tek penceresi önünde durmuşlardı. Bu pencerenin tam karşısında, birbuçuk metre kadar ileride, komşu evin açık pencerelerinden biri vardı. Fakat buradan oraya atlamak son derece zor, hattâ imkânsızdı... Bir uzun tahta olsa da köprü gibi iki pencere arasına yerleştirilebilseydi, belki üs-

tünden geçilebilirdi. Baba-oğul, tavan arasında tah-taya benzer bir şey arayıp da bulamayınca aşağıda gittikçe yaklaşan gürültülere kulak vererek kötü kötü düşündüler. Sonra birdenbire ihtiyar Pardaillan, tavanarası penceresinin kenarına çıktı:

— “Ben atlıyorum,” dedi.

Şövalye, babasının uçarak sokağa düşmesi ihtimali karşısında dehşetle gözlerini kapattı. Fakat ihtiyar Pardaillan boylu boyunca boşluğa uzanıvermiş ve ayakları tavanarası penceresine takılı dururken elleriyle de komşu evin pencere pervazını yakalamıştı. Oğluna seslendi:

— “İşte köprü, Şövalye, geç bakalım!”

Şövalye de Pardaillan, babasının çılgınca teşebbüsünün muvaffak olduğunu gördü. Çevik bir hareketle ve bir kuş hafifliğiyle bir ayağını babasının beline basmasıyla karşı evin penceresinden içeriye fırlaması bir oldu. İhtiyar kurt da derhal ayaklarını sallandırmış ve kuvvetli kollarıyla kendini öteki pencereye çekerek içeriye süzülüvermişti.

Bu sırada tavan arasına dolan askerlerin gürültüsü geliyordu. İki adam, görünmemek için odanın döşemesinde boylu boyunca uzanmış bir hâlde kulak kesilerek beklediler. Askerler, aradıklarını tavan arasında da bulamayınca hayret ettiler. Sonra birisi:

— “Buraya boşu boşuna çıktık,” dedi. “Onlar, alt kat pencerelerinden birinden sokağa atlamış olacaklar. Şimdi uzaklaşmışlardır bile... Hemen geri dönüp Dük’e yetişelim.”

Pardaillan’lar, askerlerin merdivenlerden indiklerini ve kızgınlıklarını, birkaç pencereyi kırmakla çıkardıklarını duydu. Sonra aşağıyı gözetlediler. Askerler, Bême’ye kimseyi bulamadıklarını anlatıyorlardı. Çingene omuz silkti. Adamlar çekilip te avlu-

da yalnız kalınca kanlı ellerini yıkmak için tekrar içeriye girdi ve biraz sonra da ıslık çala çala yine avluya çıktı. Artık Amiralın kellesini bir tahnitçiye götürüp ilâçlatmaktan ve birkaç arkadaşıyla beraber Roma'ya gitmek üzere yola koyulmaktan başka yapacağı bir iş yoktu. Fakat avluya çıkınca büyük kapının kapanmış olduğunu görüp şaşıtı:

— “Kapı da kapanmış! Acaba kim kapadı bunu?”

Bu soruyu kendisine henüz osmuştu ki Şövalye, herifin başına dikilivermişti. Sâkin bir sesle:

— “Coligny'nin cesedini pencereden sen mi attın?”

Genç Pardaillan, gayet soğukkanlıydı. Gerçi dudakları bembeyazdı, saçları dikleşmişti ama kızgınlığı ve kini, hâlinden belli olmuyordu. Bême, kendisinden emin bir adam haliyle:

— “Ben attım, dinsiz oğlu dinsizi...Ne olmuş?”
Dedi.

— “Onu öldüren de sen misin?”

— “Benim ya...”

— “Neyle öldürdün onu?..”

Dev çingene, avlunun bir köşesine fırlattığı kanlı şişi gösterdi ve bir kahkaha atıp böbürlenerek:

— “Bununla,” dedi. “İstersen seni de onunla temizleyeyim.”

Fakat aynı anda da büyük kapıya fırlayıp sokaktan geçen Katolikleri yardıma çağırmaya kalkıştıysa da ihtiyar Pardaillan, yay gibi yerinden fırlayıp çingenenin gırtlığına sarılmıştı:

— “Acele etme ahbap, seninle görülecek ufak bir hesabımız var,” diyordu.

Bême, debelendiyse de, gırtlığındaki canlı kıs-

kaçtan kurtulamadı. Yarı boğulmuş bir hâlde usulaşınca Pardaïllan kendisine baktı. Canavar herif, fena hâlde ürkmüştü:

— “Benden ne istiyorsunuz?” Diye sordu.

Şövalye:

— “Senden bir şey istediğim yok,” dedi. “Dün-yayı bir canavardan temizlemek istiyorum.”

Bême, gerisin geriye fırlayıp kılıcını çekti. Şövalye de avlunun bir köşesinde duran şişi yakaladı. Çingene, rakibinin elindeki kısa silâhı görünce âdeta sevindi. İhtiyar Pardaïllan bile:

— “Ne yapıyorsun?” Diye oğluna çıkışacak oldu. Lâkin Şövalye:

— “Bu mendebura böyle bir silâh lâyıktır,” dedi.

Bême, elindeki uzun kılıçla, habire saldırıyor, fakat her seferinde şişi kılıcının karşısında bulunca şaşırıyordu. Üstelik, zaman zaman rakibinin elindeki şişin, kalbine bir-iki santim mesafe kadar yaklaştığını görünce hemen geri sığıyordu. Ne yapsa, Şövalye, her seferinde onun kılıcını savuşturup hücumu geçiyordu. Bême, zorlu bir rakiple karşılaştığını anlamaya başlamıştı. Sığıyor, sağa sola kaçıyor, hücum ediyor, fakat her seferinde gayreti boşa çıkıyordu. Nihayet, büyük kapıya kadar sürüklenmiş olduğunu farketti. Yana kaçıp kurtulmak istedi. Fakat Şövalye, saldırılarını mükemmel bir surette idare ederek, Bême’yi olduğu yerde tuttu ve sonra, son bir defa saldırdı.

Bu saldırış, bir tek, lâkin müthiş bir hamle oldu. Elindeki şiş, korkunç bir hızla Bême’nin vücudunu deldikten sonra, kapının tahtasına saplanarak çingene-yi kapıya mıhladı.

Bême, gık bile diyemeden öldü ve ayakta. Coligny konağının kapısına mıhlı kaldı.

Şövalye ile babası, bu işi bitirince küçük bir kapıdan sokağa çıkıp kalabalıkta gözden kayboldular. Onlar gideli henüz iki dakika olmuştu ki, Maurevert, binadan avluya çıktı. Kraliçenin fedaisi, askerlerden sonra da evi aramaya devam etmişti. Avluya gelince, Bême'nin kapıya mıhlı olduğunu gördü.

«*Muhakkak onların işidir,*» diye düşündü. «*İşte buradan da geçmişler. Acaba elimden kaçacaklar mı?*»

Sonra avlunun bir kenarındaki paketi görerek açtı. İçinden Coligny'nin kesik başı çıkınca, kendi kendine, «*Bu işime yarar,*» dedi. «*Ama onu kime vermeli? Guise'ye mi, yoksa Kraliçeye mi? Bu sefer Guise mağlûp olduğuna göre, başı götürüp Kraliçeye veririm.*»

Sonra sokağa fırlayıp aklının estiği bir istikamete yöneldi.

Aynı istikamette, fakat ondan hayli ileride iki Pardaillan ilerliyordu. İhtiyar asker:

— «*Şimdi Paris'ten çıkıp gitmenin yolunu arayalım,*» diyordu.

Şövalye ise şu cevabı verdi:

— «*Evvelâ bir Montmorency konağına gidelim.*»

— «*Canım, Montmorency Katolik olduğu için ona sataşmazlar, diyen sen değil misin?*»

— «*Belli olmaz ki... Biz bir kere gidip bakalım da...*»

İhtiyar asker, keyifli keyifli seslendi:

— «*Şunun doğrusunu söylesene... Loïse'yi göreceğim geldi, desene...*»

Şövalye sarardı. Loïse'nin adını hiç ağzına almıyordu ama, genç kız her an kafasındaydı. Sadece:

– “Oraya gidelim, baba,” dedi. “Eğer Mareşale antlaşıyorlarsa, kendisine yardımımız dokunur.”

— “O da koyu Katoliklerdendir. Sakın cânilerle işbirliği yapmış olmasın...”

Şövalye:

— “Bu, müthiş bir şey olurdu,” dedi. “Gidip gözlerimle görmek ve Loïse’nin, Tanrı adına cinayetler işleyen birinin kızı olup olmadığını anlamak istiyorum. Haydi baba, hemen Montmorency konağına gidelim.”

SAINT — BARTHELEMY BAYRAMI

O gün, 1572 yılının 24 Ağustos pazar günü de korkunç katliâm devam etti. Paris'in neresine bakılırsa yakılan evler, boğazlanan insanlar görölüyordu. İş, artık bir din mücadelesi olmaktan da çıkmış, kinlerin söndürüldüğü ve soygunculuğun hoş görüldüğü bir kanlı rezalet hâline gelmişti. Bütün Paris, insan kanı kokmaya başlamıştı.

Pardaillan'lar boyuna yürüyor, ne saati, ne de nerede bulunduklarını biliyorlardı. Bir ara büyük bir konağı ateşe veren kırk-elli haydut kılıklı adamın başında Pezou'yu gördüler. Pezou, meşhur Huguenot'lardan La Rochefoucauld'u öldürmüş, gırtlaklarını yarıp kanını emiyor ve etrafa:

— “Çok susamışım!” Diye bağıırıyordu. “Öldürüklerimin sayısı bununla kırk oluyor. Şimdi kırk-birinciye arayalım.”

Pardaillan'la oğlu, bu dehşet verici manzarayı daha fazla seyretmeye dayanamayıp kaçarcasına uzaklaştılar. Fakat biraz ötede, Cruce ile adamlarının La Force adlı bir Huguenot'un evini soymakla meşgul olduklarını gördüler. Daha uzakta da, Kervier ucunda, iki Pardaillan'ın çok iyi tanıdığı birinin başı bulunan mızrağı tutuyordu. Mızrağın ucundaki baş bilgin Ramus'un başıydı... Şövalye artık tahammül edemedi. Yoluna çıkan ve elinde, dolu bir tabancayı sallayan bir adamı, bir yumrukta yere sererek silâhı elinden aldı. Hâlâ, mızrağı elinde tutan Kervier'i niatarak, bağıırarak peşlerine düştü.

Fakat bu olay, oradaki bütün kalabalığın birden-

bire Pardaillan'lara saldırmasıyla neticelendi. Baba-oğul, nereye kaçacaklarını bir an şaşırdılar. Sonra birlikte dar bir sokağa saptılar. Kalabalık da, silâh atarak, bağırışarak peşlerine düştü.

Bu sırada kalabalığın önüne katılan ve atında Mareşal de Damville'nin maiyetinden olduğunu gösteren işaretler bulunan bir süvari, Pardaillan'ların peşine düşerek daracık bir sokağa dalmıştı. Süvarinin atı bu sokaktan geçemeyerek sıkışıp kalınca, sokağın da ağzı tıkanmıştı. Baba-oğul, bunu fırsat bilerek sokağın içine doğru uzaklaşırken birdenbire duraklayıverdiler.

İhtiyar asker:

— “Allah kahretsin, çıkmaz sokakmış!” Diye bağırdı. “Şimdi ne yapacağız, Şövalye?”

Şövalyenin cevap vermesine vakit kalmadan, evlerden birinin kapısı açıldı ve bir kadın görüldü. İki adam, aynı anda bağırdı:

— “Huguette!..”

Evet, bu kadın, Huguette'nin ta kendisiydi ve Pardaillan'lar Devinière hanının daracık arka çıkamazında bulunuyorlardı. Peşlerindeki kalabalıktan kaçmak için buraya o kadar acele girmişlerdi ki nerede bulunduklarını anlamalarına fırsat kalmamıştı. Doğrusu, bu sefer de tesadüf kendilerine çok yardım etmişti. Baba-oğul, hemen Huguette'nin açtığı kapıdan içeri girerek, hanın karanlık koridorlarında ilerlediler ve lokanta salonuna girdiler. Burada üç adam oturuyordu. Bunlardan birisi Landry usşaydı. Diğer ikisi de kafayı çekmekte olan iki şair; Dorat ile Pontus de Thyard'dı. Huguette, Pardaillan'lara dönerek:

— “Şu merdivenlerden çıkın,” dedi. “Yukarıda,

yandaki eve açılan bir kapı vardır. Oradan geçer, arka sokaktan kaçarsınız. Çabuk olun!”

Landry ise bağırdı:

— “Eyvahlar olsun! Şimdi onların buradan geçtiklerini öğrenirlerse, bizim hani darmadağın edecekler... Hemen biz de kaçalım!”

Huguette:

— “Elbette öğrenecekler,” dedi.

İhtiyar Pardaillan da hancıya bağırdı:

— “Landry usta! Bütün zarar ve ziyanı benim hesabıma yaz...”

Şövalye de Pardaillan ilâve etti:

— “Yemin ederim ki hepsi ödenecektir.”

Huguette acele ediyordu:

— “Kaçın! Durmayın!”

Şövalye, genç kadını kolları arasına alarak gözlelerinden öptü ve mırıldandı:

— “Seni hiç unutmayacağım, Huguette...”

Şövalye, Huguette ile ilk defa olarak senli benli konuşuyordu. Kadının aklı karmakarışık oldu. Bir cevap vermek istediye de yapamadı. Zaten bu sırada ihtiyar Pardaillan’la Şövalye de merdivenden fırlamış, kaçmışlardı.

Landry usta, karısının bütün mücevherlerini ve para namına bütün varını yoğunu toplayıp getirmişti.

Huguette:

— “Kaçalım,” dedi. “Kuduz herifler, çıkmaza girdiler, kapıyı kırıyorlar...”

Karı-koca, birlikte merdivene fırladılar. İki şairde arkalarından seğirtti. Biraz sonra hana dalan kuduz sürüsü, orada kimseyi bulamayınca, işi yağmacılığa döktü.

Pardaïllan'lara gelince Huguette'nin tarif ettiği yoldan hızla kaçarak dar bir sokağa çıkmışlardı. Oradan koşar adımla Saint - Sauveur sokağına kadar gitilirse de bu sokaktaki kalabalık yüzünden, geçmeye imkân olmadığını gördüler. Seine nehrini geçerek, bir an evvel karşı kıyıya ulaşmak ve Montmorency konağına varmak istiyorlardı, ama sokaklardaki muazzam kalabalık, bu yolculuğu imkânsızlaştırıyordu. Artık işi, olurluna bırakmaktan başka çare göremiyorlardı. Böylece, her dakika korkunç cinayetler ve soygunculuklarla karşılaşa karşılaşa, epey yol aldılar ve bir ara, etraflarının tenhalaştığını sezince, durup dinlenmeyi kararlaştırdılar. Acıkmış ve susamışlardı. Lâkin zindandan çıktıklarından beri yaşadıkları olaylar, ikisinde de açlık ve susuzluk hissinin körleştirmiş gibiydi.

Dinlenip de ayağa kalktıkları vakit, Seine nehrini, şehrin nisbeten تنها olan bir kısmında, sandalla geçmevi tasarladılar. Bu tasarıları, kolaylıkla gerçekleşti. Nehri geçtikten sonra da hızlı hızlı yürüyerek Montmorency konağına doğru yollarına devam ettiler.

Bir ara bir meydandan geçerlerken ihtiyar Pardaïllan oğlunun kolunu tutarak, ileride giden bir adamı gösterdi:

— “Bak,” dedi, “şu giden Orthès d'Aspremont... Herhâlde Damville de buralardadır.”

Şövalye:

— “Lânet olsun,” dedi.

Damville'nin sağ kolu olan Orthès orada geziniyordu. Tam bu sırada yakın evlerden birinden bir Huguenot kadını, parça parça elbiseleriyle fırlayarak yürekler paralayıcı bir sesle:

— “Merhamet!” Diye bağıra bağıra koşmaya ko-

yulmuştu. Peşinden on kadar azılı kaatil koşuyordu. Henüz genç ve güzel olan bîçâre kadın, Orthès'i görünce önünde diz çöküp yalvarmaya başladı:

— “Merhamet! Beni öldürmeyiniz! Bana acıyınız!”

Orthès'in dudaklarında korkunç bir gülümseme belirdi. Kırbacını kaldırarak kadına yapıştırdı. Sonra kamçıyı havada şaklata şaklata bağırdı:

— “Aport, Pluton, aport, Proserpine! Aport, aport!”

Aynı anda, iki müthiş ve ağzı köpükler saçan köpek, korkunç bir çığlık koparan kadının üstüne atıldılar. Pluton, zavallının gırtlığını paraladı. Proserpine de bir memesini kopardı. Pardaillan'lar gördükleri bu korkunç ve acıklı manzaradan tüyleri ürpererek, mihlanmış gibi kalakaldılar. Şövalye, dudaklarında acı bir tebessümle ve bıyıkları dikilmiş bir hâlde, Orthès'in üstüne doğru yürüdü. Adam iki Pardaillan'ı görünce kendilerini ele geçirdiğini düşünerek, sevinçle haykırmıştı. Eliyle işaret edecekmiş gibi bir hareket yapmaya yeltendiyse de bu hareketi sona erdiremedi. Şövalye, Vikontun kırbacı tutan elini bileğinden yakalamıştı. Orthès'in elinden kırbacı aldıktan sonra bileğini bırakmadı. Fakat kırbaç havaya kalktı ve ıslık çalarak Orthès'in suratına indi.

Adamın yüzünde kıpkızıl bir çizgi belirdi...

Kırbaç, ikinci bir defa kalktı ve indi. Sonra bir daha, bir daha şakladı. Orthès'in yüzü, artık kıpkızıl bir yara hâline gelmişti. Fakat adam, can havliyle kendisini Pardaillan'dan kurtardıktan sonra köpeğine:

— “Aport, aport, Proserpine!” Diye bağırdı.

Bu arada, Orthès'in peşindeki adamlar da köpekleri kışkırtıyorlardı:

— “Aport, aport!”

Lâkin iki Pardaillan'ın yüzleri o kadar korkunçtu ki iki azgın köpek, bir an tereddütle kalakaldılar Orthès, hiddetinden kuduracak hâle gelmişti ve hâlâ bağıyor, küfrediyordu. Fakat birdenbire yere yıkıldı. Bu sefer başka bir köpek de ona saldırmıştı... Bu Pipeau idi. Proserpine'nin âşığı, Pardaillan'ın köpeği Pipeau. Hayvan sivri dişlerini bir hamlede Orthès'in gırtlığına geçirivermişti. Vikont, yerde, külçe gibi kalakalmıştı. Ölmüştü.

Derken, Orthès'in iki köpeği de Pardaillan'lara saldırmıştı. Lâkin ihtiyar askerin hançeri, Pluton'un karnını çabucak deşerek barsaklarını yere döktü. Şövalyeye gelince, üstüne atılan Proserpine'nin gırtlığını yakalamış, sıkmaya başlamıştı. İri köpek, debelendi, kendisini kurtarmaya çabaladı. Sonra, nefessizlikten hırıldadı ve nihayet ölüsü, Pluton'un ölüsünün yanına seriliverdi.

Bütün bunlar, iki Pardaillan'ın, köpeklerinin kadına saldırışlarını gördükleri andan sonraki bir-iki dakika içinde olup bitmişti. İkisi de çevrelerine alev saçan gözlerle baktılar. Pipeau, ayaklarının dibinde sevinç içinde hoplayıp zıplıyordu. Fakat onlar bunu göremediler ve bütün dikkatlerini, Orthès'in etraflarında uluyup, bağışıp duran arkadaşlarına çevirdiler. Şövalye:

— “Gidelim,” dedi.

Yerden, Orthès'in kırbacını aldı.

Etraftakiler, iki Pardaillan'a gittikçe yaklaşıyorlardı. Birden Şövalyenin sesi gürledi:

— “Geri basın, köpekler!”

Kırbaç; sağa sola, her yana kalkıp iniyor, ellerde. yüzlerde kanlı çizgiler bırakıyordu.

— “Geri basın, diyorum, köpek sürüsü! Geri basın!”

Kırbacın hışımla inip kalkışı karşısında, Pardailan’ların etrafını çeviren kuduz sürüsü açılıyor, yol veriyordu.

Pardaillan’ların önünde, تنها bir sokak belirmişti. Baba-oğul o sokağa daldılar.

Fakat onlar sokağa girer girmez, düşmanları da sokağın ağzına yığılmış, orayı sımsıkı kapatıp tutmuştu. Arkalarına bakınca, sokağın öte ucunda da bir kalabalık gördüler. Şimdi, düşmanları karşısında adım adım geriliyor, lâkin her adımda öteki kalabalığa biraz daha yaklaşıyorlardı.

Tam bu sırada, arkalarında boğuk, fakat müthiş bir patlama oldu. Bu patlamayı, yıkılan bir evin gürültüsü takip etti. Sokak toza dumana boğuluverdi. Arkadaki kalabalık, kuşatılmış bir yerin etrafında çırpınır görünüyordu. Barutla yıkılan yer de herhalde, kuşatılan evin bir kısmı veya duvarı olmalıydı.

Baba-oğul da gittikçe geriliyorlardı. Nitekim. birkaç adım daha atınca iki kalabalık birbiriyle çatıştı ve Pardaillan’lar bu kalabalık arasında bir an kayboldular. Ayaklarının yerdən kesildiğini, yükseldiklerini hissettiler. Birden, karşılarında yarısı çökmüş bir merdiven belirdi. İnsan kafalarına ve omuzlarına basarak bu merdivene doğru tırmandılar. Nerede bulunduklarını ve nereye gittiklerini bilmiyorlardı, lâkin bu yıkılmaya yüz tutmuş merdiven, şu anda son kurtuluş yoluydu. Hem de öyle tehlikeli bir kurtuluş yoluydu ki düşmanları peşlerinden gelmeye cesaret edemediler.

İhtiyar Pardaillan’la Şövalye, çevik adımlarla merdivenin son basamağına tırmanınca, önlerinde boşluktan başka bir şey göremediler. Bir tarafta gayet

yüksek bir duvar vardı. Henüz yıkılmamış olan bu yüksek duvarın üstüne bir sıçrayışta atladılar. Henüz oraya ayak basmışlardı ki, arkalarında, kulakları sağır eden bir gürültü ve bir toz bulutu arasında, merdiven çökuverdi.

Pardaillan'lar hemen duvardan aşağıya baktılar ve gördükleri şey, içlerini ürpetti.

Karşılarında konak avlusu vardı. Dışarıdaki kalabalık, konağı abluka altına almıştı. Fakat avlu duvarının bir kısmı çökmüş olduğu için, abluka edenler, binanın avlusuna girmiş, konağı savunanları kılıçtan geçirmişlerdi. Avluda, asıl binaya çıkan taş merdivenin üst basamağında, savunuculardan üç kişi kalmıştı ve arslanlar gibi dövüşüyordu.

Saldıranların elebaşısı, kudurmuşçasına bağırıyor, adamlarını kışkırtıyordu.

İki Pardaillan, savunucuları da, saldıranları da tanımakta güçlük çekmedi.

Henri de Damville, adamlarıyla beraber saldırıyor, François de Montmorency de, başarısızlıkla sonuçlanacağı belli olan, ümitsiz bir müdafaada bulunuyordu.

Demek oluyordu ki iki kardeş, nihayet karşı karşıya gelmişlerdi ve Margency'de başlayan müthiş fâcia artık sonuna yaklaşmıştı.

İhtiyar Pardaillan:

— “Lânet olsun!” Diye bağırdı.

Şövalye de Pardaillan da, babasının arkasında, saç başı darmadağınık ve yüzü sapsarı olduğu hâlde yüksek duvarın tepesinden bu mücadeleye katılamamanın üzüntüsüyle haykırdı:

— “Allah kahretsin!”

ARSLANLAR DÖVÜŞÜYOR

Mareşal de Damville, Saint-Germain-l'Auxerois kilisesinin çanları çalmaya başlar başlamaz yola koyulmuştu. Ordusu da peşinde acelesiz adımlarla yürüyordu. Ordusu diyoruz, çünkü Mareşal, Montmorency konağında şiddetli bir mukavemetle karşılaşacağından emindi. Bu yüzdendir ki bir kaleye saldıracakmışcasına hazırlanmıştı. Evvelâ yanına konağındaki asîlzadeleri almıştı. Bunlar, yirmibeş kişiydi. Ayrıca emrinde üçyüz süvari ve ikiyüz de arkebüzücü piyade eri vardı. Bu küçük ordunun ardında da üç tane barut dolu araba geliyordu.

Bu ordu, gecenin karanlığı içinde sessizce Fossés-Montmartre sokağındaki konağın önünde toplanmıştı. Askerler yola koyulur koyulmaz, Mareşal ordusunun komutasını yanındaki asîlzadelerden birine bıraktı ve kendi yanına otuz süvari alarak uzaklaştı.

Damville'nin yüzü asıktı. Kalabalık sokaklarda rastladıklarını deviriyor, ölü ve yaralı dinlemeyerek ezip geçiyordu. Böylece dosdoğru Montmorency konağına vardı. Kapının önüne gelince atından indi ve ağabeysinin vaktiyle kendi kapısına mıhlamış olduğu eldiveni elinde sallayarak bağırdı:

— “François de Montmorency! Bu eldiveni bana sen mi atmıştın?...”

Civardaki sokaklarda gürültü gittikçe büyüyor, fakat konaktan hiçbir ses gelmiyordu. Damville, bu sessizliğe fena halde kızarak söylendi:

— “Demek şimdi karşıma çıkmıyorsun, öyle mi, alçak?... Fakat ben seni bulmasını bilirim!”

Ve tekrar atına atlayarak Seine nehri üstündeki köprüyü geçmekte olan ordusuna ulaştı.

Gördüğümüz gibi Mareşal de Montmorency'ye hazırlanan bu fâcia haber verilmemişti. Çünkü, Guise, ondan çekiniyor ve ihtiyar Kraliçe de kendisinden nefret ediyordu. Mareşal, fâciayı önceden bilmiş olsaydı bile bir Montmorency'ye saldırılabileceğine aslâ ihtimal vermezdi. Çünkü kendisi, yalnızca ailenin en büyük evlâdı ve taşıdığı ismin verdiği şeref ve imtiyazın, doğrudan doğruya vârisi ve Fransız asîlzadelerinin en seçkinlerinden biri değildi. Aynı zamanda sâdık bir Katolikti. Fransa tahtında oturan Valois hanedanına da büyük hizmetler etmiş bulunuyordu.

Ne var ki vicdanının sesini dinleyen bir adamdı. Din uğrunda cinayetten hoşlanmazdı. Gerçi, Huguenot'ları korur bir tavır takınmıştı ama, Krala olan sadakatinden şüphe edilemezdi. Navarre Kralı Henri karşısında nasıl bir tavır takındığını da biliyoruz. Ne çâre ki kendisi, din konusunda ılımlı sayılıyor ve dolayısıyla da şüpheli addediliyordu. Bu bakımdan kendisine güvenilmediğini biliyordu. Mareşal, gerçi Paris kapılarının kapatılmış olmasından da kuşulanmıştı, ama bu tedbirin kime karşı olduğu hakkında bir hüküm verememişti.

Bununla birlikte ihtiyatı elden bırakmayarak konağını kuşatmaya dayanabilecek bir hale koymayı da ihmal etmedi.

Konağında bir kısmı Protestan, bir kısmı Katolik ve fakat hepsi de tahtın sadık bendesi olarak oniki kadar asîlzade yaşıyordu. Mareşal, ayrıca maiyendeki silâhların sayısını da kırka çıkardıktan başka

sayıları yirmiyi aşan uşaklarını da silâhlendirdi. Cephane ve yiyecek bakımından, en aşağı bir ay yetecek bir stok hazırladı ve beklemeye başladı. Aradan birkaç gün geçince Mareşal, bu tedbirleri biraz aşırı bularak gülümsediyse de, iki Pardaillan'ın haber bırakmadan ortadan kayboluşları üzerine endişeleri tazelendi.

Bu günler boyunca Loïse, annesinin yanından hiç çıkmadı. Jeanne de Piennes'in sessiz ve tatlı çılgınlığı da hiçbir değişiklik göstermedi. Bîçâre kadın kendisini hep Margency'de sanıyordu. Fakat Mareşal kendisini ziyarete geldiği zamanlar ona hayretle bakıyor ve kendisini tanımıyordu.

Şövalyenin ortadan kayboluşu, Loïse'yi için için üzüyordu. Fakat genç kızın sâf gururu, bu üzüntüsünü açığa vurmasına engel oldu. Zaman zaman nakış işlerinden gözleri doluyordu ve kendi kendine şu soruyu sık sık soruyordu:

— “*Acaba nerede? Ne zaman gelecek?*”

Cumartesi gecesı, konakta herkes yine her zaman ki saatte yattı. Gece, başlangıçta derin bir sessizlik içindeydi. Fakat Paris'in çanları alabildiğine çalmaya başladığı zaman, uyanan Mareşal de Montmorency arkasına, hemen köseleden zırhını geçirdi, silâhlarını kuşandı ve Paris'in gittikçe büyüyen uğultusunu dinledi. Sonra endişe içinde yüzünü buruşturdu. Hemen kızıyla karısının dairesine koşarak, Loïse'ye:

— “Korkuyor musun, kızım?” Diye sordu:

Genç kız:

— “Hayır,” dedi. “Yalnız, ne oluyor, bu çanlar neye çalıyor, onu anlamak istiyorum.”

— “Onu ben de öğrenmek istiyorum. Şimdi baktıracağım. Sen yol elbiselerini giyin de, her ihtimale karşı hazırlan, kızım...”

Sonra karısıyla kızını öperek odadan çıktı ve ilk işi, asîlzadelerinin dairesine koşmak oldu. Hepsi giyinmiş ve silâhlarını takmışlardı. Askerler de konağı korumaları için kendilerine evvelce gösterilmiş olan yerlere yerleşmişlerdi. İhtiyar Dük de La Trémoille'nin iyi yetişmesi için Montmorency'nin yanına yerleştirdiği oğlu genç Trémoille:

— “Monsenyör, herhalde Guise taraftarları Louvre sarayına saldırıyorlar... Kralın imdadına koşmalıyız,” dedi.

Mareşal başını salladı. İçinde sebebi belirsiz bir endişe vardı. Guise'nin bu kadar gürültülü bir iş yapacağını ummuyordu. Fakat öyleyse bu neydi? Adamlarına döndü:

— “Trémoille,” dedi, “siz ve Saint-Martin, Louvre'ye kadar bir uzanıp, ne var, ne yok anlayınız.”

İki asîlzade, gittiklerinden bir çeyrek saat sonra döndükleri zaman Saint - Martin:

— “Monsenyör,” diye bağırdı. “Adam öldürüyorlar! Huguenot'ları katlediyorlar!”

Zavallı genç asîlzade, iki yara almıştı ve kan kaybediyordu. Trémoille de:

— “Mareşal,” dedi, “kardeşlerimizi öldürüyorlar! Biz böyle duracak mıyız? İmdat, monsenyör!”

Mareşal, sapsarı kesilmişti:

— “Şimdi Louvre'ye gidip hemen bu cinayetin önüne geçelim,” diye bağırdı.

Hepsi atlarına binmişlerdi. Tam kapıları açtırıp dışarıya çıkacakları sırada, sokakta büyük bir gürültü koptu. Konağın önünden bir ses:

— “Hücum!” Diye bağırdı. “Konağı çevirin! İçeri girelim, yağma edelim!”

Trémoille, saçlarını yolarak:

— “Geç kaldık!” Dedi.

Dışarıda, «*Hücum!*» Diye bağırان sesi tamamı Ma-
reşal de Montmorency de:

— “Kardeşim geldi,” dedi. “Nihayet seninle tek-
rar karşılaşacağım, Henri!..”

Dışarıda Henri de Damville haykırıyordu:

— “İşte, düello davetine geldim! Karşıma çık-
sana, alçak!”

Mareşal de Montmorency, adamlarını kapının iki
tarafına yığdı. Tam karşıya da dört sıra arkebüzcü
yerleştirdi ve sonra da kapıların açılması emrini
verdi. Dışarıdan saldıranlar, sımsıkı kapalı bulacak-
larını sandıkları kapıların açıldığını görünce evvelâ
şaşaladılar. Bir kısmı geriledi. Fakat Mareşal, kapı-
lar açılır açılmaz ön taraftaki arkebüzçülere ateş em-
rini verdi. Dışarıdan müthiş feryatlar koptu. İkinci
sıra da ateş etti. Bunu üçüncü ve dördüncü sıraların
ateşi takip etti. Henri de Damville’nin askerleri boz-
guna uğramış, iki Pardaillan’ın daldığı dar sokağa
doğru kaçıyorlardı. Kapının önüne otuz ceset yığıl-
mıştı.

Mareşal de Montmorency, kapıları tekrar kapattı.

Bu sırada Damville de adamlarını yeniden topar-
lamış, konağın kapısına saldırmaya başlamıştı. Lâkin
bir saat süren bu hücum, hiçbir netice vermeyince
bu sefer de ağır demir balyozlarla kapıyı kırmaya
uğraştılar.

Gün iyice ağarmış, güneş gökte yükselmiş, Dam-
ville’nin bütün uğraşmaları boşa gitmişti. Bu esnada
birdenbire hain Dük’ün aklına müthiş bir çare geldi.
Hemen adamlarından birini yanına çağırarak, ken-
disine, Montmorency konağının avlu kapısının altı-
na bir fıçı barut yerleştirmesini emretti.

Bu iş, Dük’ün nezareti altında yapıldı ve sonra

hep birlikte fitili ateşleyerek geri çekildiler. Yirmi dakika sonra müthiş bir gürültüyle havaya kalkan toz bulutları arasında, duvarın bir kısmı ve avlunun kapısı havaya uçmuştu. Damville'nin askerleri, Montmorency konağının avlusuna aç kurtlar gibi saldırdılar. Tüfek ve tabanca sesleriyle feryatlar birbirine karıştı. Sonra silâh sesleri kesildi ve kılıçlar, hançerler, mızraklarla, göğüs göğüse, kanlı bir boğuşma başladı.

Montmorency'nin adamları, arslanlar gibi dövüşüyorlardı. Lâkin karşı taraf, sayıca kat kat üstündü. Biri öldürülünce yerine hemen birkaçı birden geçiyordu. Montmorency'nin adamları kırıla kırıla, kısa zamanda iki-üç kişiden ibaret kalmıştı. Montmorency, şimdi yavaş yavaş, konağın mermer basamaklı kapısına doğru gerileyordu. Damville'nin taraftarları, düşmanlarının azala azala iki-üç kişiye indiğini görünce, zafer nâraları atmaya başladılar.

Bu esnada ortalığı müthiş bir gümbürtü daha sarsıtı. Damville'nin adamlarından biri, avlunun yüksek duvarlarından birinin altına barut yerleştirmiş ve komşu evle birlikte duvarı havaya uçurarak, avlunun bir tarafına sıkışmış kalmış olan birkaç savunucuyu. yıkıntının altında ezmişti.

Artık Montmorency'nin yanında iki kişiden başka kimse kalmamıştı. Fakat bu sırada Loïse'nin de bir kılıç kaparak, babasının arkasına yaklaştığı görüldü. Genç kız, gözlerinden ateşler saçarak, Mareşale:

— “Montmorency kızlarının nasıl öldüklerini sunlara göstermek niyetindeyim baba,” dedi.

— “Loïse! Annen ne olacak? Yalnız mı kalacak?”

Mareşal tekrar hemen düşmanlarına dönmüştü. Birdenbire gözlerinin parladığı ve kükrediği duyuldu:

— “Nihayet, seninle yine karşılaştık!.. Nihayet!..”

Karşısında, Damville vardı.

Bu, müthiş bir andı. Mareşal de Montmorency'nin arkasında kızıyla karısı ve önünde de, onlar uğrun-da kendisiyle boğaz boğaza geldiği kardeşi bulunuyordu. Yanında ise iki adamından başka kimsesi kalmamıştı. Hattâ Damville:

— “Onu öldürmeyin, bana bırakın!” Diye bağırmış ve adamlarının arasından hızla geçerek, mermer merdivene tırmanmış, ağabeysinin karşısına dikilmişti:

— “Seni kendi ellerimle öldüreceğim,” diyordu. “Merak etme, karını da kendime alacağım. Gözün arkada kalmasın.”

Montmorency etrafına bakınca, tek başına kaldığını gördü. Birdenbire hançerini çekerek kızıyla karısının yanına koştu. Önce ikisini, sonra da kendisini öldürmeye hazırlandı ve:

— “Birlikte öleceğiz Henri,” dedi. “Arkamda sana kimseyi bırakacak değilim.”

Tam bu sırada avludan müthiş bağırımlar ve küfürlerle beraber yuvarlanan bir şeyin ağır gürültüsü aksetti. Montmorency'nin, önce Jeanne de Piennes ile Loïse'yi, sonra da kendisini öldürmeye hazırlanan eli indi. Kapıya bakınca, Damville'nin içeri girmemiş olduğunu gördü.

Damville, bir küfür savurarak merdivenlerden aşağıya atlamış, sokağa doğru kaçıyordu. Askerler de birbirlerini ite kaka, eze çiğneye kaçıyorlardı. Ne oluyordu? Bu, ne demekti?

Mareşal bir-iki sıçrayışta, soluk soluğa kapıya ulaştı ve ne olduğunu hemen gördü:

Avlunun ayakta kalan yüksek duvarının tepesinden koca bir taş yuvarlanmış, bahçedeki kalabalıktan üç-dört kişiyi ezmişti. Bu kaza mıydı? Ne gezer...

Herkes gibi, Montmorency de başını kaldırınca, yüksek duvarın tepesinde acayip iki mahlûkun eğilip kalktıklarını, koşup yürüdüklerini farketti.

Derken, ikinci bir kaya düşerek kalabalıktan birkaç kişiyi ezdi. Sonra bir üçüncüsü, bir dördüncüsü yuvarlandı ve böylece koca duvardan, ardı arkası gelmeyen kayalar yuvarlanarak her biri, Damville'nin adamları arasından birkaçının ölümüne sebep oldu.

Kargaşalık müthişti. Korku ve hiddet feryatları, gökleri sarıyordu. Nereye saklanmalı, nereye gizlenmeli, nereye kaçmalıydı? «*Açılın! Savulun! Sen geber de ben geçeyim! İmdat, ölüyorum! Savulsanıza be!*» Sesleri ortalığı inletiyordu.

Yukarıdan taşlar yağıyor ve duvarın tepesinde, toz duman içinde, üstü başı paramparça, iki adam iki Pardaillan, kahkahadan kırılıyordu.

Üstünde bulundukları duvar, konağın kendisinden de yüksekti. Bu duvardan konağın damına atlayıp bir pencereden tavan arasına geçmek çok kolaydı. Nitekim ihtiyar Pardaillan, bu meseleyi oğluna hatırlatmamış da değildi. Fakat Şövalye hemen reddetmiş ve Montmorency'nin yanında kalmış olan iki adamla, arkada yalın kılıç bekleyen Loïse'yi gösterek:

— “Eğer o ölürse kendimi buradan aşağıya atarım!” Demişti.

İhtiyar Pardaillan, bu cevabı alınca kükremişti:

— “Allah kahretsin! Bütün Paris'e kafa tut, Azraili boynuzlarından yakalayıp yere ser, ölüm makinesinden kurtul, şeytanlar arasından sıyrılıp geç, geçtiğin yere dehşet saç... Sonra da gel burada pisi pisi ne geber!”

Kollarını kavuşturmuş, ayağı ile bastığı yeri tepiyordu. Birdenbire bastığı yerden bir taş kayıp bahçeye düşmüş ve Damville'nin adamlarından birkaçını

ezince, aşağıdan feryatlar yükselmişti. İşte bu tesadüf, iki Pardaillan'ın akıllarını başlarına getirdi. Üstünde gezindikleri duvarın ne müthiş bir silâh olabileceğini hemen anlamışlardı. İhtiyar asker:

— “Vay canına!” Demişti. “Bu taşlar, düştüğü yerden ses getiriyor, be!”

Şövalye de:

— “Marş marş! Hücüm!” Diye bağırıyordu.

Ondan sonra artık birbirlerine bakmadılar bile... Her biri kendi hesabına çalışıyor, duvardan söktüğü taşı, aşağıdaki kalabalığın tepesine indiriyordu. Kısa zamanda ortalığa öyle bir ölüm ve dehşet saçmışlardı ki avluda ölümlerden başka kimse kalmamıştı. Birbirlerine baktılar. İhtiyar Pardaillan:

— “Bir yandan da kendimize, aşağıya inmek için mükemmel bir merdiven yapmış olduk,” dedi.

— “Evet, taşları attıkça, duvar da alçaldı. Rahat bir merdiven oldu. Fakat şöyle birkaç sıra daha savuralım.”

Kahkahadan kırılıyorlardı...

Lâkin avludakilerin sokakta toplandıklarını görünce duvarın sokağa bakan ucuna gidip sokağı da temizlemenin doğru olacağına hükmettiler. İhtiyar asker, koca bir kayayı kaldırıp duvarın ucuna kadar yürüdükten sonra aşağıya salladı ve:

— “Savulun! Açılın!” Diye bağırıyordu.

Hemen arkasından Şövalye de bir kayayı savurduktan sonra:

— “Galiba on kişi kadar geberttim,” dedi.

— “Benden dört kişi fazla öldürmüşsün... Böyle şeye tahammül edemem.”

İhtiyar Pardaillan koca bir kayayı daha aşağıya yolladı. Bir yandan da saydı.

— “Paldır küldür! Sekiz... On... Onbeş!. Sıra sende, Şövalye...”

Üç dakika müddetle gökten sokağa bir kaya yağmurudur boşandı. Pardaillan’lar bu süre içinde, konağın avlusunu da, sokağı da, Damville’nin kudurmuş sürüsünden temizlediler. Duvar da yavaş yavaş alçalıyordu. Fakat artık sokakta kimseler kalmamış. herkes bir köşeye sinmişti... Damville, başını iki elleri arasına almış, iki Pardaillan’ın kahkahalarını işitirken hiddetinden ve utancından hüngür hüngür ağlamaya başlamıştı.

İki Pardaillan, avlunun da, sokağın da silinip süpürülmüş olduğunu görünce, işlerinin bittiğini anladılar ve bir ağızdan söylendiler:

— “Artık gidelim!”

Alçalan duvardan, avludaki kapıcı kulübesinin damına, oradan da yere atladılar. Bir an birbirlerine baktılar, ama tanınmayacak bir hâldeydiler. Üstleri başları paramparça, yüzleri, gözleri kan ve toz, top-
rak içindeydi. Pardaillanlar, avludaki yıkıntıların ve insan ölülerinin üstünden atlayıp mermer basamaklardan çıkarak konağın içine girdiler ve kabul salonuna kadar yürüdüler. Önde giden Şövalye de Pardaillan, birdenbire iki kuvvetli kol tarafından yakalandığını hissetti. Bu, Mareşal de Montmorency idi. Mareşal, Şövalye de Pardaillan’ı bağrına bastı ve heyecanla:

— “Oğlum, evlâdım!” Diye söylendi.

Delikanlı, bu sözleri duyunca çevresine şaşkın gözlerle baktı. Az ötede, Jeanne de Piennes, hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi, dalgın dalgın bakıyor ve gülümsüyordu. François de Montmorency ağlıyordu. Loïse ise, Şövalye de Pardaillan’ın yüzüne, sanki harikulâde bir şey görmüş de, ona bakıyormuş gibi hayran bakışlarla bakıyordu. Şövalye, kamaşır gibi

olan gözlerini Loïse'den Mareşale çevirdi ve kendisini bir an için, bir çocuk kadar zayıf ve güçsüz hissetti. Sonra kekelemeye mecbur kaldı:

— “Oğlunuz muyum? Bana öyle mi diyorsunuz, Mareşal? Rica ederim, dikkat buyurunuz. Bu kelimenin mânasını yanlış anlamış olmayayım?..”

Mareşal, Şövalyenin yüreğini ezen endişeyi sezdi ve kızına dönerek:

— “Sen cevap ver Loïse,” dedi.

Loïse'nin rengi uçuverdi. Gözlerine yaşlar doldu. Sonra yüzünde garip bir ciddiyet belirirken kollarını açtı ve hafifçe titreyen bir sesle:

— “Sevgilim!” Dedi. “Zevcim! Atalarımın evine hoş geldiniz, zevcim!”

Şövalye âdeta sendeledi. Dizleri büküldü ve Loïse'nin iki elini hararetle öperken ağlamaya başladı. İhtiyar Pardaïllan da öte yandan bağıırıyordu:

— “Ben sana demedim mi, Şövalye? Senden başkasını sevemez, demedim mi? Lâf mı bu? Kızın yüreğini elindeki kılıçla zaptettin işte...”

Fakat Loïse başını salladı. Berrak bakışları bir an, kalbinde hâtırasını taşıdığı olaylara dalar gibi oldu ve nihayet mırıldandı:

— “Hayır, hayır... Ben onu evvelce de sevmiştim... Tâ, orada, tavan arasındaki küçük pencerede... Beni oradayken elde etmişti. Bakışlarıyla, sevgisiyle elde etmişti...”

Bazan sözler, yaşanan olayları anlatmaya yetmez. Ancak birkaç saniye süren bazı olayları sözle anlatmaya imkân yoktur. Burada da öyle oldu ve iki genç birbirlerine o şekilde baktılar ki bir anda bir tek ruh ve vücut hâlinde geldiler. Nihayet Loïse, ellerini Şövalyeden kurtararak ihtiyar Pardaïllan'a gitti ve onun boynuna sarılarak:

— “Baba!” Dedi.

İhtiyar askerin sert bıyığı titredi. Keskin bir hareketle kirpiklerinin kenarında beliren bir tek danılayı ezdi. Sonra genç kızı elleriyle yakalayıp havaya kaldırdı ve haykırdı:

— “Ulu Tanrım! Benim şu güzel kızıma bir bakın! Biliyor musunuz evlâdım, vaktiyle sizi kucağımda taşımıştım ve siz de iki saat kadar Şövalyenin beşiğinde uyumuştunuz.”

Dışarıdan birtakım gürültüler aksetmeye başlamıştı.

Pardaillan’lar birden toparlanarak, kapıya fırladılar.

İhtiyar asker:

— “Allah kahretsin! Yine mi geliyorlar?” Diye bağırdı.

Şövalye de:

— “Şimdi gelsinler,” dedi. “Artık, alçakların bütün ordularına meydan okuyorum!”

Avlunun paramparça kapısında, Damville’nin askerleri, vahşi yüzleriyle belirmişti. İhtiyatla adım adım konağa doğru ilerliyorlardı. İhtiyar Pardaillan, oğluna:

— “Sen git,” dedi. “Ben onları bir süre oyalarım. Haydi git diyorum, kafamı kızdırma!”

Şövalye, Mareşale döndü:

— “Yakınlarda bir araba var mı?” Diye sordu.

— “Var. Evin arkasında ahırda bir seyahat arabası duruyor...”

— “Arkadan yol var mı?”

— “Evet! Bahçelerden sonra yola çıkılır...”

— “Öyleyse hiç durmayalım!”

Mareşal, Jeanne de Piennes’i kucakladı. Şövalye

de Loïse'yi bir tüy gibi kaldırdı ve ihtiyar Pardail-
lan da:

— “Ben arkanızdan geliyorum!” Dedi.

Biraz sonra bahçelere ulaşmış, arabaya iki at koş-
muşlardı. İki kadını hemen arabaya bindirdiler. Genç
Pardaillan:

— “Mareşal, siz de atlardan birine biner, arabayı sürersiniz!” Dedi.

Sonra kendisine de bir at çıkardı ve hayvanın ağ-
zına bir gem vurduktan sonra e erlemeye bile l -
zum görmeden üstüne atladı. Araba hızla bahçeleri
geçip konağın arka kapısına ulaştı. Mareşal kapıyı
açtı, arabayı çıkardı, Şövalye de Pardaillan:

— “Beni burada bekleyiniz de gidip babamı ge-
tireyim!” Dedi.

O adsız, sansız, basit delikanlı emrediyor, koskoca
Fransız Mareşali Montmorency de dinliyordu. Bu,
onlara gayet tabii geliyordu ve bir kan ve aşk rüya-
sında yaşıyormuşcasına hareket ediyorlardı. Şövalye,
onları orada bırakarak hızla konağa döndü ve bağır-
maya başladı:

— “Baba... Baba!..”

Fakat tam konağın i  avlusuna girmeye hazırlanı-
yordu ki koca konağı müthiş bir patlama, temelinden
sarstı ve içeriden ölüm feryatları aksetti.

İnfil k müthiş olmuş ve yeri g    oynatmıştı.

Konağın içinden kızıl bir alev, g  e doğru yüksel-
miş ve sonra kıvrıla kıvrıla, tekrar yere inmişti.
Montmorency konağı sallandı, ortasından ikiye b -
l nd  ve müthiş çatırtılarla çöktü.

Patlamanın do urdu u şiddetli hava basıncıyla
Şövalye, on adım kadar geriledi. Fakat kendisini  a-
bucak toparlayarak koştu. Binayı saran alevler için-
de, bir çılgın gibi oradan oraya koşarak:

— “Baba! Baba! Neredesin, baba?” Diye bağırma-
ya koyuldu.

İhtiyar Pardaillan ne olmuştu? Nereye gitmişti? Paramparça olup konakla beraber havaya mı uçmuştu?

Oğluyla Mareşal ve iki kadın, konağın arkasındaki bahçeye giderlerken ihtiyar Pardaillan da birdenbire duralamıştı. Ne zamandır aklındaydı ama bir türlü fırsatım bulup da açıp bakamamıştı. Şövalye, Coligny’nin Béthisy sokağındaki konağının avlusunda, Amiralin kaatilini kapıya mıhladığı sırada herifin göğsünden yere bir kâğıt fırlamış, ihtiyar asker de bunu alıp cebine atmıştı. Sık sık aklına geldiği hâlde bir türlü kâğıdı açıp okuyamamıştı. Şimdi artık sabrı tükenmişti. Ne olursa olsun, okuyacaktı. Cebinden çekip çıkardığı kâğıda bir göz gezdirince, bir ıslık çaldı. Bu, Bême’yle arkadaşlarının Paris’ten çıkabilmeleri için Kraliçe Catherine tarafından verilmiş izin belgesiydi. Pardaillan, bu kâğıdın kendi işlerine ne kadar yarayabileceğini düşündü; kendi kendine;

— “*Vay canına!*” Dedi. “*Yanımda epey kıymetli kâğıt taşıyormuşum meğerse...*”

Sonra kâğıdı tekrar cebine soktu.

Damville’nin askerleri, avlunun ana kapısına yaklaşıyor, bahçeye girmeye savaşıyorlardı. Avluda, cemetlerin ortasında, büyük bir arabanın içinde yirmi fıçı barut duruyordu. İhtiyar Pardaillan bu barut fıçılarını teker teker konağa taşımaya başladı. Fakat onyedinci fıçıyı taşıdığı sırada hem başının etrafında epey kurşun vızıldadı, hem de avlu, artık dışarı çıkılamayacak kadar kalabalıklaştı. İhtiyar asker:

— “Onyedinci fıçı da, yirmi tanesinin göreceği işi görür!” Diye söylendi.

O, bu işlerle uğraşırken Damville de avluya gir-

miş, adamlarını konağa saldırmaya teşvik ediyordu. İhtiyar Pardaillan, büyük bir kalabalığın konağa girmesine ses çıkarmadı. İçerisi iyice dolunca, belinden tabancasını çekip, fıçılardan birinin önüne yığıldığı barutu nişanladı. Bu sırada, Şövalyenin kendisine seslendiğini duyunca, tüyleri diken diken oldu:

— “Hayvan!” Diye seslendi. “Geri çekil, gelme buraya!”

Ve aynı anda tetiğe bastı. Tabanca sesinin hemen arkasından barut fıçıları ateş almış ve kulakları sağır eden bir gümbürtüyle, konak havaya uçmuştu...

Damville, tam zamanında kaçmıştı. Sokakta, hidetinden kuduracak hâle gelmiş, tırnaklarını yiyecek ağlıyordu. Koskoca birliği mahvolmuş, en son kalan ikiyüz adam da konağın yıkıntısı altında ölmüşlerdi ve bütün bu işi, iki adam yapmıştı... İki korkunç adam... İki dev!..

Damville, öfke ve kininden çıldıracak duruma gelmişti ki sokak kapısında, onbeş kadar süvariyle birlikte Maurevert'in belirmediğini gördü. Maurevert, Coligny'nin kafasını Kraliçe'ye götürdükten sonra hemen Roma'ya hareket etmek emrini almıştı. Fakat Damville'nin Montmorency'ye olan kinini ve Pardaillan'ların da Montmorency ile olan ilişkilerini bildiği için onları, konağın civarında bulmak ümidiyle bir kere de oraya uğramaktan kendini alamamıştı. Tam Montmorency konağı havaya uçtuğu sırada Maurevert, oraya ulaşmış bulunuyordu.

Konağın yıkıntıları arasında, alevler içinde, Şövalye de Pardaillan dolaşüyor, bağıra çağıra babasını arıyordu. Birdenbire kulağına zayıf bir ses çalındı:

— “Ne bağıırıyorsun? Buradayım işte...”

Sesin geldiği tarafa koştu ve ihtiyar Pardaillan'ı

ınsarı bir hâlde, üstüne çöken yıkıntıya sırtını dayamış, omuz verirken buldu.

— “Bir şeyiniz var mı? Yok değil mi?” Diye sordu. “Bir şeyiniz yok, değil mi?”

İhtiyar Pardaillan ses çıkarmadı. Şövalye de bütün gayretiyle babasının üstündeki yıkıntıyı kaldırmaya başladı. Biraz sonra Pardaillan’ı kurtarmış, yıkıntı altından çekip çıkarmıştı. Babasının ayağa kalkamadığını görünce:

— “Ayağınız burkulmuş... Başka bir şeyiniz yok, değil mi?” Diye sordu.

İhtiyar asker, cevap yerine:

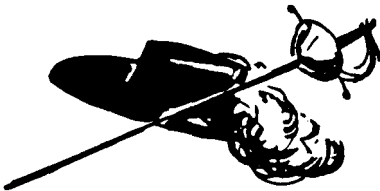
— “Ben sana buradan git demedim mi?” Diye çıkıştı. “Sen hiç lâf dinlemeyecek misin?”

— “Başka bir yaranız var mı?”

— “Belki kaburga kemiklerim biraz incinmiştir.”

Halbuki bütün göğüs kemikleri kırılmıştı. Şövalye, hemen babasını sırtladı. Arka bahçelere doğru koştu. Sokağa ulaştı ve kendisini arabanın içine yerleştirdikten sonra atına atlayıp arabanın önüne geçti. Hızla yola koyuldular.

Araba içinde, Şövalye de Pardaillan için dünyada en kıymetli saydığı iki varlık: Babasıyla nişanlısı vardı. Fakat babasının yaralı oluşunun verdiği kader, hudutsuzdu ve delikanlının gözlerinden yaşlar boşanıyordu.

SON MERHALE

Saat akşamın yedisi olmalıydı. Araba, Paris'in kan ve duman kokan ve durmadan «Yaşasın Katoliklik!» feryatları duyulan kalabalık sokaklarından hızla geçiyordu. Öldürecek adam arayan kalabalıktan birçoğu, bu esrarengiz arabayla garip süvarinin peşine takılmakta gecikmediler. Şövalye boyuna:

— “İleri!”

Diye haykırıyor ve atını sürüyordu. Böylece, peşlerinde gittikçe artan bir kalabalık olduğu hâlde Paris kapılarından birine vardılar. Pardaillan, ânî bir sıçrayışla atından atlayıp, kapıdaki nöbetçilerin subayına:

— “Açın!” Dedi.

— “Kapıdan çıkmak yasaktır!..”

— “Çok söylenme, aç diyorum, yoksa!..”

Tam bu sırada arabadan Loïse atlamış ve subaya koşup bir kâğıt uzattıktan sonra hemen tekrar arabaya binmişti. Subay evvelâ kâğıdı okudu. Sonra Şövalye de Pardaillan'a garip bakışlarla baktı ve adamlarına:

— “Kapıyı açın... Kralın postası geçecek,” dedi. “Gerideki halkı da dağıtın...”

Askerler hemen arkebüzlerini omuzlayıp arabayla halkın arasına geçtiler ve:

— “Çekilin!” Diye bağırdılar. “Kralın postası!..”

Halk çekilerek tekrarladı:

— “Kralın postasıymış!..”

Arabanın içinde de gittikçe kuvvetten düşen ihtiyar Pardaillan:

— “Kralın postasıymış!..” Diye alay etti.

Kapı açıldı. Surun dışındaki hendeğin köprüsü indi. Araba geçti. Genç Pardaillan, arkasına dönünce, köprüünün kaldırılmış ve kapının kapanmış olduğunu gördü. Fakat durmadı. Hem atını mahmuzladı, hem de arabayı süren Mareşale:

— “İleri!” Diye seslendi.

Onların arabası henüz çıkmıştı ki, kapıya Damville, Maurevert ve beş atlı gelmişti. Maurevert:

— “Çabuk açın, Protestanlar kaçtı!.. Peşlerinden kovalayacağız!” Dedi.

Subay aldırmadı:

.... “Geçen Protestanlar değil, Kralın postasıydı. Geri çekilin, kapı açılmaz!”

Damville yırtındı:

— “Aç kapıyı! Aç kapıyı!”

— “Geri bas diyorum!”

Maurevert koynundan bir kâğıt çıkardı:

— “Ben de Kraliçenin özel memuruyum...”

Subay kâğıda baktı. Nihayet:

— “Evet,” dedi, “sizi bırakabilirim. Ama, yalnız sizi... Çünkü kâğıt yalnız sizin geçmenize izin veriyor.”

Kapı tekrar açıldı, köprü tekrar indi ve Maurevert geçtikten sonra kapandı.

Maurevert, Paris surlarının dışına çıkınca, arabanın hangi istikamete gidebileceğini tahmin etmek için bir an duraladı. Sonra ayaklarının dibinde Pardaillan’ların köpeği Pipeau’nun zırlayıp durduğunu görünce en kestirme yolun, onun peşine takılmak olacağını düşünerek, hayvanın ardından atını sürdü.

Pardaïllan'la araba Paris'ten çıktıktan sonra da bir saat kadar yol almış ve nihayet Montmartre sırtlarına tırmanınca, ağaçlıklar arasında bir yerde mola vermişti. Genç Pardaïllan, atından iner inmez hemen arabaya koşarak babasını kucaklayıp yere indirdi. İhtiyar Pardaïllan, kendini kaybetmişti. Şövalye fena hâlde şaşırarak:

— “Su, su!” Diye feryat etti.

Sonra yakındaki bir kaynaktan su almak için koştu. Suyu eğildiği sırada yanındaki fundalıklardan birinden bir adam fırladı. Arkasında ne olup bittiğini göremeyen Pardaïllan'a doğru koştu, hançerini kaldırdı. Fakat indirmeye vakit bulamadan, olayı gören Loïse yetişmiş, ikisinin arasına girer girmez, inen hançer, zavallının göğsüne rastlamıştı. Genç kız yere yıkılırken şaşkın bir hâlde ayağa kalan Pardaïllan, hızla koşup atına atlamış olan Maurevert'i gördü. Haydut, uzaktan bağırıyordu.

— “İşte, Pardaïllan bana her vurduğun kamçının cezasını, sevgilini kaybetmekle çek... Ama bir gün gelecek, seninle de ayrıca hesaplaşacağız...”

Şövalye, Maurevert'in peşinden koşacak oldu. Lâkin alçak haydut, atını dörtmala sürmüş, uzaklaşmıştı bile... Yere düşen genç kıızı kucakladı. Onu Mareşalin ihtimamına bırakırken kendisi de babasına koştu. İhtiyar Pardaïllan artık ölüm hâlinde bulunuyordu. Yavaş yavaş gözlerini açmış, ellerini yalayan Pipeau'ya bakıyor:

— “Demek bana vedâ ediyorsun, öyle mi Pipeau?” Diyordu. “Peki ama Mareşalle Loïse neredeler?”

Mareşalle yarası bir sıyrıktan ibaret olan Loïse bu sırada ihtiyarın yanına gelmişlerdi:

— “Buradayız,” dediler.

İhtiyar Pardaillan, Mareşal de Montmorency'ye baktı:

— “Evlâtlarımızı mesut edeceğinize söz veriniz, Monsenyör,” dedi.

— “Yemin ederim ki mesut edeceğim.”

— “Öyleyse o Kont de Margency dediğiniz kimdi?”

Mareşal de Montmorency güldü:

— “Oğlunuz... Çünkü Margency malikânesi benimdir. Onu ve Kontluk unvanını kendisine nikâh hediyesi olarak vereceğim...”

İhtiyar asker güldü:

— “Şu hâlde artık mesut ölebilirim!”

Şövalye yas içinde ağlamaya başlamıştı. Babası:

— “Ne ağlıyorsun?” Dedi. “Saadet senin hakkındır, mesut olmalısın. Bunda üzülecek bir şey yok, Şövalye... Ben artık son merhaleme geldim. Bütün ömrüm yollarda ve hanlarda geçmişti. Şimdi böyle güzel bir yerde, bir kırdan ölmek ve gömülmeği isterim.”

Bir an sustu. Sonra:

— “Ha” dedi, “han dedim de aklıma geldi. Huquette'ye olan borcumuzu öde...”

Ellerini uzatarak Şövalyenin ve Loïse'nin ellerini sıktı. Gözlerini gökte ışıldayan bir yıldızın dikti ve gülümseyerek:

— “Yollar ne güzel,” dedi. “Rüzgâr, yağmur, güneş... Parlak yıldızlar... Sâkin bir gök... O gök, bizim gibi bir çatı sahibi olmayanların tavanıdır.”

Hafifçe sarsıldı. Dudaklarında bir tebessüm asılı kalmış ve gözleri, yıldızların gittikçe belirip arttığı göğe dikilmişti.

Mösyö de Pardaillan; kahraman ve temiz kalpli ihtiyar asker, ölmüştü...

Şövalyenin bu ölümden duyduğu kederi anlatmak güçtür. Kendini bildi bileli babasından başka arkadaş tanımamış ve bütün sergüzeştlerini babasıyla beraber yaşamış olan bir gencin, böyle bir kayıptan duyduğu acı, küçümsenecek gibi değildir. Şövalye de yarı baygın bir hâlde saatlerce kalakaldı ve ancak gece yarısı, kendisine geldiği vakit başının, Mareşal de Montmorency'nin göğsüne yaslanmış olduğunu gördü. Mareşal:

— “Oğlum,” dedi. “Erkeklik vazifelerimizi aksatmamamız lâzımdır. Montmorency'ye varmadıkça nişanlınızın emniyette olmadığını hatırlayınız. Gerçi Loïse'nin yarası çok hafif, ama ne de olsa yaralıdır. Sonra kendisini yaralamış olan o alçak...”

Şövalye, içinden kin taşan boğuk bir sesle:

— “Maurevert...” Dedi.

— “Evet, Maurevert... Belki yanına birtakım yardakçılar da alıp tekrar gelir...”

Şövalye cevap verdi:

— “Bilseniz, âdeta benliğimin yarısını kaybetmiş gibiyim, Mareşalim...”

Tekrar babasının yanına diz çökerek uzun uzun ağladı. Fakat nihayet göz yaşları dindi ve gecenin ortasında, meşalelerin ışığında, civardaki köylülerin yardımıyla orada bir mezar kazarak Mösyö de Par-daillan'ı gömdüler. Mezarının başına da mütevazı bir tahta haç diktiler.

Aradan geçen yıllar içinde, birisi bu tahta haçı çıkararak yerine büyük bir azap haçı dikti. Sonra o da kayboldu. Bugün hâlâ orada bulunan küçük bir meydan, “Azap Meydanı” diye anılır.

BİR FACIANIN SONU

Anlattığımız hikâye, burada bitiyor. Fakat bu hikâye içinde tanıdığımız öyle kişiler var ki okuyucularımız arasında bunların sonunu merak edenler bulunabilir. Onun için Mareşal de Montmorency, Jeanne de Piennes, Loïse ve Şövalye de Pardaillan'ın Montmorency şatosuna dönüşlerini anlatmadan önce bu büyük fâcianın diğer aktörlerine de bir göz atacağız.

Maurevert, Şövalyeye son oyununu oynadığına sevinerek doğruca Roma'ya gitti. Fransa'yı baştan başa geçerken Paris'te başlamış olan katliâmın yavaş yavaş bütün ülkeye yayılmakta olduğunu gördü. Roma'da bu kanlı haber yayıldığı vakit bütün kiliselerin çanları çalındı ve her yerde ölüm duâları okundu. Dük de Guise'nin kardeşi Kardinal de Lorraine, Amiral Coligny'nin kellesini, bin altın mukabilinde Maurevert'ten satın aldı.

Maurevert, Roma'da sadece onbeş gün kalacağını hesaplarken tam bir yıl oturdu ve bütün bu müddet esnasında bir yandan servetini artırırken, bir yandan da kendisini önemli bir adam hâline getirmeye uğraştı. 1573 yılının 1 Eylül günü tekrar Paris'e döndüğü vakit gözlerinde kin parlıyor ve kendi kendine:

— “Şimdi tekrar karşıma çık, Pardaillan!” Diyordu.

Dilber Huguette ile kocası korkak Landry, Pardaillan'ların arkasından Paris'ten kaçmışlardı. Huguette, artık Paris'te kimsenin kendilerine bir zarar veremeyeceğini hesap ederek kocasına, tekrar oraya

dönmeyi teklif ettiyse de Landry usta buna yanaşmadı.

Böylece karı-koca, Fransa eyaletlerinde dolaştılar ve nihayet Huguette'nin doğduğu yer olan Provence'de yerleşerek, orada üç yıl kadar kaldılar.

Nihayet tekrar Paris'e döndüler ve vaktiyle şair Rabelais'in «*Devinière*» adını vermiş olduğu lokantada, 1575 yılı 18 Haziranında yeniden açılarak, kısa zamanda eski ününe kavuştu. Müşteriler, Landry'nin yemeklerini yine lezzetle yemeye koyuldular ve Huguette de her zamankinden daha zarif ve daha güzel tavrıyla gönülleri ve gözleri kendisine çekmekte devam ediyordu.

Rahip Thibaud, Saint - Barthélemy bayramını takip eden üçüncü pazar günü güneş çarpmasından öldü. Rahip Lubin ise yıllarca bir aziz muamelesi görüp saygı ve sevgi içinde yeyip içmeye devam etti. Küçük Jacques Clément ise yine manastırda kaldı ve annesinin mezarını öğrenerek orayı yapma akdiken çiçekleriyle bol bol süsledi. Lubin, 1579 yılında bir akşam, hücresinde, boşalmış on - oniki şarap şişesi arasında ölü olarak bulundu. Fakat bir azizin şaraptan çatlayarak ölmesi, kimsenin hayretini uyandırmadı.

Kraliçenin müneccimi Ruggieri'ye gelince oğlunu tekrar diriltmek ümidini kaybettikten sonra İtalya'dan büyük bir mermer sanduka getirerek yontturdu ve üstüne sadece: "Déodat" ismini yazdırdıktan sonra Saints-Innocents mezarlığında oğlu için hazırlattığı kabrin üstüne örttü.

Tarih, Catherine'nin bir zamanlar Ruggieri'ye kızarak kendisini sihirbazlıktan ötürü mahkemeye bile verdiğini, fakat sonra ya acıdığından, ya da gevezcelik etmesinden korktuğundan, tekrar kurtardığını kaydeder. Bu kurtuluştan sonra müneccimin, Krali-

çeye yine esrarengiz hizmetler görmüş olması çok muhtemeldir.

Dük de Guise, Saint - Barthélemy katliâmından sonra Champagne'deki arazisinin başına gitti. Catherine de Médicis'in bu sefer galip geldiğini iyice anlamıştı. Fakat Paris'ten çıkarken yumruğunu Louvre sarayına doğru sıktı ve:

— “Daha herşey bitmedi!” Diye dişlerini gıcırdattı.

Damville'ye gelince ağabeysiyle Jeanne de Pien- nes'in Montmorency şatosuna varmış olduklarını haber aldığı vakit kızgınlığından hastalandı ve bir aralık hayatı tehlikeye girdi. Fakat kini ölüme galip geldi ve tekrar iyileşti. Paris'i terkederken o da dişlerini gıcırdatıyor ve:

— “Tekrar geleceğim. Henüz herşey bitmedi, François!” Diyordu.

Saint - Barthélemy katliâmından sonra Kral Dokuzuncu Charles'in hastalığı gittikçe artmıştı. Artık etrafında hayallerin gezdiğini görmediği an yoktu. Kralın etrafını, her dakika ölmesini bekleyen bir sürü fesatçı çevirmişti. Dokuzuncu Charles devlet işlerini anasına bırakarak Vincennes şatosuna çekilmişti. Hastalığı günden güne artıyor, delilik buhranları gittikçe sıklaştıktan başka, daha şiddetli ve sürekli oluyordu.

Kral, hazırlamakta olduğu “*Şahane Av*” adlı eserini burada bitirdi. Bu eser sonradan 1625 yılında yayınlanmıştır. Charles, hastalığına rağmen bazan çok güzel şiirler de yazıyordu.

Fakat nihayet bir mayıs günü, artık ölümünün yaklaştığını hisseden Kral, sadık bendelerinden François de Balzac d'Entraigues'i yanına çağırttı. O gün,

Marie Touchet oğluyla beraber şatoda bulunuyordu. Kral, fikrini genç kadına açmıştı:

— “Ben ölürsem, seni de, oğlumu da öldürürler” diyordu.

— “İkinizi de muhakkak birisinin kanunî himayesi altına vermek lâzım.”

Marie Touchet, sevgili Charles’inin ölmesi ihtimalini bir türlü kabul edemiyor, ağlıyordu. Marie her zamankinden daha güzel olmasına rağmen çok zayıflamıştı. Bir türlü kabul etmek istemediği bu teklife, Charles’in ısrarı karşısında boyun eğmek zorunda kaldı.

Marie Touchet, Orléans’lıydı. Charles, François de Balzac d’Entraigues’i Orléans Valiliğine tayin etmişti. Çocuğuyla karısının, kuvvetli bir himaye altında, oraya çekilmelerini tercih ediyordu. Nitekim Vali geldiği zaman Kral kendisine:

— “François,” dedi. “Vaktiyle bana bir söz vermiştin, hatırlıyor musun?”

— “Evet majeste... Yemin etmiştim ve sözümde duruyorum. Sevmiş olduğunuz kadına kendi adımı vereceğim. Onu kendi ailem içine alacağım. Ona kolumla ve kafamla yardım edeceğim ve himayeme verilmiş olan kral evlâdını koruyacağım...”

Entraigues, üzüntülü ve resmî bir dille konuşuyor. Marie Touchet de hüngür hüngür ağlıyordu. Vali kadına dönerek:

— “Hiç merak etmeyiniz, madam,” dedi. “Kocalık sıfatımdan asla istifade edecek değilim. Bu sıfat, bana sadece sizi korumak hakkını verecektir.”

Entraigues’in omuzlarına yüklendiği vazife, cidden çok ağır ve zorlu bir işti. Bu yeminin ileride birçok fâciaya sebep olmayacağını kim temin edebilirdi ki?...

Charles, yatağında, gittikçe rengi sarararak ikisinin de ellerini tuttu:

— “İkinizi de bütün kalbimle kutluyorum,” dedi.

Sonra evlâdını kucağına aldı, öptü, sevdi ve niha yet ikisine de çıkmalarını işaret etti.

İşte Marie Touchet ile Dokuzuncu Charles’in son konuşmaları böyle acıklı bir şekilde geçti.

O akşam Charles, çok şiddetli bir buhran daha geçirdi. Yatağında zorla kalkmaya çabalayarak dikildiği vakit dehşet içinde kaldı. Bütün yatağı kana bulanmıştı. Göğsü, kolları, bütün vücudu kan içindeydi Kral, kan terliyordu!

Charles, birdenbire yatağa düştü. Olay şatoda çabucak yayılmış, annesi Catherine ve aceleyle Polonya’dan getirilmiş olan Polonya Kralı Dük d’Anjou, Kralın ölümünü seyretmek için odasına koşmuşlardı.

Yatağın kan içinde olduğunu görünce dehşetle irkilip gerilediler.

Charles’in bir fısıltı halinde şöyle söylediği duyuldu:

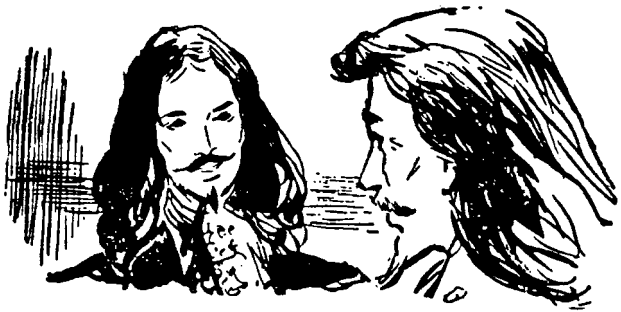
— “Kan! Kan! Her tarafım kan! Kanla boğuldum!”

İnsanlık tarihinin, akıllardan bir türlü çıkmayacak, en kanlı katliâmını emretmiş olan Kral, kan terleyerek, kanda yüzerek ölüyordu.

Birden gözlerinin büyüdüğü ve nefesinin kesildiği görüldü. Ölmüştü...

Kraliçe, ölüye eğilip baktı. Sonra doğruldu. Dük d’Anjou’dan tarafa döndü ve Henri d’Anjou’nun elini eline alarak etrafındakilere seslendi:

— “Efendiler; Yaşasın Kralımız!”

Otuzsekizinci Bölüm

MONTMORENCY'DE BAHAR

Işte Dokuzuncu Charles'in ölümü böyle oldu. Bu ölüm, Kralın işlediği büyük suçun bedelidir, denebilir. Fakat, Saint-Barthélemy katliâmının suçu, yalnız Charles'in omuzlarına yüklenemez. Hatta bu kanlı ve utanç verici olayı tasarlamış olanlar içinde en suçsuzu odur. Böyle olmasına rağmen suç, hiçbir zaman cezasız kalmaz. Charles, genç yaşında feci bir ölümle ölüp de cezasını çekti. Nitekim Catherine de Médicis de cezasız kalmadı. Oğlu Henri uğrunda cinayetten bile çekinmeyen bu ana, ilk olarak oğlu tarafından ihmal edilmek ve ondan hakaret görmek gibi bir felâkete uğradı. Sonra da acı ve ıstırap içinde öldü.

Dük de Guise'ye gelince... Fakat bizi hikâyemizin konusundan uzaklaştıracak olan bu ayrıntıyı bir kenara bırakarak tekrar kahramanlarımıza dönelim...

Mareşal ve yanındakiler, 1572 yılının 25 Ağustos sabahı, şafakla beraber Montmorency şatosuna gel-

mişlerdi. Okuyucularımız, daha önce Mareşalin, Margency'de yaptırdığı soruşturma sonunda, Jeanne'nin suçsuz olduğunu meydana çıkardığını herhalde hatırlayacaklardır. Mareşal, kâhyasına emir vermiş, şatonun bütün bir katını, karısıyla kızını rahat ettirecek bir şekilde hazırlatmıştı. Loïse'yle Jeanne de Piennes buraya misafir edildiler ve bir Montmorency'nin ağırlanabileceği kadar ağırlandılar.

Mareşal, ilk iş olarak Jeanne'yi Margency'ye götürmek ve orada çılgın dimağında eski hâtıraların uyanıp uyanmayacağını denemek istediye de kendisini bekleyen daha mühim bir görevi yerine getirmeyi tercih etti. Hemen oradaki asîlzadeleri bir toplantıya çağırdı. Üçbin kişilik bir ordu topladı ve bu orduyu ikiye bölerek birinin başına kendisi geçti. Ötekinin komutasını da Pardaillan'a verdi.

Hazırlıklar tamam olduktan sonra bu iki küçük, fakat seçkin ordu. iki ayrı yönden harekete geçti.

Şato daha evvelden iyice tahkim edilmiş ve uzun bir savunmaya elverişli hâle getirilmişti. Orada da ayrıca muhafızlar bırakıldı. Böylece iki komutan, arkada bıraktıkları iki kıymetli varlığı korumak için her türlü tedbiri almış olarak yola çıkıyorlardı.

Bu yol uzun sürdü. Nerede Huguenot'lar aleyhinde bir ayaklanma varsa oraya hızla gibi yetişiyorlardı. Dört ay, bütün civar vilâyetlerdeki her türlü kanlı teşebbüsü boğduktan ve azılı Katoliklerin birçoğunu hapse attıktan sonra geri döndüler.

Vakit kıştı. Aradan geçen müddet zarfında şatoya kimse sataşmamıştı.

Mareşal, 6 Ocakta bütün subaylarına parlak bir ziyafet verdikten sonra askerlerini terhis ederek orduyu dağıttı.

Kış sâkin geçti.

Mareşalin ricası üzerine Pardaillan'la Loïse'nin evliliği, Nisan ayında olacaktı.

İki adam, vilâyetlerde huzuru ve düzeni yerine getirirlerken Jeanne'nin sıhhati de oldukça düzelmiş, lâkin deliliği aynı halde kalmıştı. Dudaklarından mutluluk gülümsemesi hiç eksilmemişti.

Ne çare ki bu mutluluk, bir rüyaya dayanıyordu. Zavallı kadın, rüyasında gülümsüyordu. Fakat aslında mutluluk dediğimiz şey, hayâle ve rüyaya dayanmaz mı?

Muhakkak olan nokta, zavallı Jeanne'nin çılgınlığında hiçbir hafifleme görülmeiydi.

Öte yandan Loïse'nin de sıhhati çok düzelmişti. Maurevert'ten aldığı hafif yaradan ufak bir iz bile kalmamıştı. Yanakları dolmuş, yüzüne renk gelmiş, gözleri parlamıştı. Fakat bazı bazı, akşamları ateşinin yükseldiğinden şikâyet ettiği görülüyordu. Son zamanlarda neşesi de çok artmıştı. Hep şarkı söylediği duyuluyordu. Sık sık hizmetçileri etrafına toplayarak onlara, Pardaillan'ın kahramanlıklarını anlatıyordu.

23 Nisan günü, Montmorency şatosunun büyük salonunda, eyaletin bütün asıllarının katıldığı bir törenle Pardaillan'la Loïse'nin nikâh mukaveleleri imzalandı.

Bir akşam önce Mareşal, Pardaillan'ı bir kenara çekmiş ve kendisine:

— “İşte sizi Margency Kontluğunun sahibi ve efendisi yapan vesikalar...” demişti. “Bunları, size olan sevgime ve şükran borcuma bir delil olarak kabul ediniz.”

Pardaillan bir an dalıp kalmıştı. Sonra başını kaldırarak Mareşalin gözlerine bakmış ve:

— “Monsenyör,” demişti. “Bana Pardaillan adını bağışlamış olan adamın hâtırasına hürmet isterim.

Ben fakir, meteliksiz, topraksız bir adamım ve dünyada bu isimden başka varlığım yoktur. Bana bahsettiğiniz meleklerle evlendikten sonra da böyle kalmak arzusundayım. Şimdilik bana Şövalye de Pardaillan demeye devam ediniz. Belki ileride Kont de Margency adını da alırım.”

Şövalye bu sözleri o kadar açık kalplilikle ve iyi niyetle söylemişti ki Mareşal de Montmorency kendisini kollarında sıktı ve vesikaları tekrar bir kasa-ya kilitledi.

Bu suretle nikâh mukavelesi imzalanırken de isim olarak, sadece Şövalye de Pardaillan adı okundu. Fakat Şövalye, mukaveleyi imzalamak için ilerlediği vakit salonu çın çın öttüren alkışlar, genç adamın bu adı sevmekte ne kadar haklı olduğunu bir daha ispat etti.

Loïse, ağır kırmalı beyaz ipek esvaplarının içinde heyecandan solmuş bir yüzle ona bakıyor ve ellerini kavuşturarak mırıldanıyordu:

— “Sevgilim! Kahramanım!”

Töreni, parlak bir ziyafet takip etti ve akşamleyin de davetliler şatodan ayrıldılar.

Çünkü nikâh, kilisede, ailenin en yakın dostları huzurunda yapılacaktı. Pardaillan’ın matem içinde bulunması öyle gerektiriyordu. Davetlilere anlatılan durum, hepsi tarafından hoş görünmüştü.

Işıklı bir ilkbahar günüydü. Kiraz ağaçları çiçeklenmişti. Her taraftan çiçek kokuları taşıyordu. Buradaki kokular, tatlı bir yeşillığe bürünüyorlardı. Yer yer renkli çiçeklerle bezenmiş olan kırlar da bayram yapıyor gibiydiler.

O gün, bir aşk rüyası gibi geçti. Halbuki Mareşalin yüzünde acı hâtıraların izleri uyanmıştı. Bu 26 Nisan günü, dimağında silinmemişcesine kazılıydı. Yirmi yıl önce bir 26 Nisan günü Jeanne de Pien-

nes'le evlenmiş ve aynı günün gecesinde de Thérouranne savaşına katılmak üzere hareket etmişti. O hareket, yalnız savaşa değil, aynı zamanda meçhule ve felâkete gidiş olmuştur.

Akşam oldu, saat onbiri çaldı. Mareşal, sırtında 1553 yılı 26 Nisanında giymiş olduğu elbiseyi taşıyordu. Hareket işaretini verdi. Çünkü nikâh, şatonun kilisesinde yapılmayacaktı. Jeanney'le Loïse arabaya bindiler ve Mareşalle Pardaillan da atla hareket ettiler. Geceleyin, ay ışığında, güzel bir yolculuktan sonra fakir ve harap bir kilisenin önünde durdular. Burası, Margency kilisesiydi ve nikâh da yirmi yıl önce olduğu gibi gece yarısı kıyılacaktı... Hazır bulunanlar da hemen hemen aynı kimselerdi. Birkaç köylü vardı ve mihrabın yanında da yaşlı, çok yaşlı bir kadın ağlıyordu. Bu Jeanne'nin dadısıydı.

Rahip işine başladı.

Pardaillan'la Loïse yanyana ve elele tutuşmuş, duruyorlardı. Gözlerinin birbirlerinden hiç ayrıldığı yoktu.

İkisi de heyecan içindeydiler.

Yüzükler takıldı. Rahip, İncilden bir parça okudu.

Ve Loïse'yle Pardaillan böylece evlendiler.

Nasıl vaktiyle Jeanne'yle François, Jeanne'nin babası Mösyö de Piennes'in hayır duasını almak için kendisine döndülerse, genç karı-koca da zavallı deli kadına döndüler ve önünde, renkleri uçuk bir halde eğildiler.

Montmorency'den Margency'ye gelirken Jeanne de Piennes, olaylara ilgisiz kalmıştı. Kilisenin karşısında, çocukluğunu geçirdiği baba evini gördüğü vakit ise âdeta irkilmiş ve etrafına hayretle bakmaya başlamıştı. Sonra kiliseye girince tekrar dünyasından habersizmişçesine bir tavır takınmıştı.

Tören sırasında, Jeanne, kâh rahibe, kâh mihrap yakınında ağlayan ihtiyar kadına dik dik baktı. Bir ara elini alnından geçirdi ve dudakları titredi... Bu zavallı dimağda dehşetli bir sıkıntı başgöstermiş olacaktı... Gözlerinin derinliklerinde acayip bir ifade vardı.

Jeanne, birdenbire Şövalye ile Loïse'nin önünde eğildiklerini gördü:

— “Neredeyim?” Diye kekeleydi.

François de Montmorency, titrek bir sesle yalvardı:

— “Jeanne!... Jeanne!...”

Loïse de, ışıklı bakışlarını kendisine kaldırdı:

— “Anne! Anneciğim!”

Deli dimdik ayağa kalktı. Ses çıkarmadan çevresini gözden geçirdi. Sonra ağzından şu sözlerin tane tane döküldüğü duyuldu:

— “Burası Margency kilisesi! İşte mihrap... Oradaki kim? Kızım mı? Aman yarabbi!... O sen misin, François? Yoksa rüya mı görüyorum? Hayır, hayır, ben öldüm!... Mezardan hayal görüyor olmalıyım...”

— “Jeanne!”

— “Anne!...”

Kilisenin içinde bu iki feryat hırçın, müthiş ve ürkek akisler yaptı. Jeanne tekrar söylendi:

— “Ben öldüm...”

Bu sözü söylerken de tıpkı yirmi yıl önceki nikâhta olduğu koltuğuna yığılıvermişti. Bir an kollarını kaldırarak, etrafında hıçkıranları okşayacak gibi oldu... Sonra François'e baktı. Gözlerinde tanrısal hir aşk ve saadet ışığı parladı. Ve hepsi bu kadarla bitti.

François, korkunç bir ümitsizlik içinde Jeanne'yi kucağına aldı. Kadının başı, omuzuna düşüverdi.

Jeanne de Piennes ölmüştü...

O zaman Mareşal de Montmorency ellerini göğesine kaldırdı ve:

— “Ulu Tanrım! Dedi. Bu aşk ve işkence kurbanının ruhunu kabul et!...”

Bu olaydan bir ay sonra güneş, kızıl hâleler içinde batarken, büyük matemine gömülü ve yüreği acılarla dolu François de Montmorency, şatosunun bahçesinde geziniyordu. Hanımellerinin gölgelendirdiği taş bir sıraya oturdu.

Uzakta, bir bahçe yolunda, çiçekler ve akşamın kokuları arasında yavaş yavaş yürüyen bir çiftin geçtiğini gördü.

Pardaillan’la Loïse, birbirlerine sarılı, durdular ve uzun uzun öpüştüler. Aşkları, kendilerini okşayan tabiat gibi parlak, yüce ve sonsuz görünüyordu.

Mareşalin gözlerine yaş doldu. Başını iki eline aldı ve mırıldandı:

— “Benim sevgili çocuklarım. Sevişin ve mutlu olun. Loïse’nin birkaç gündür yine ateşi var. Gözleri nasıl ateşten parlıyor... Yoksa başka felâketler de görecektir miyim? Daha mı ıstırap çekeceğim? Hayır, hayır... Artık bu kadarı yeter. Bunca dert ve felâket çeken bu çocuklar, saadeti hak ettiler. Hiç değilse onların saadeti şu göğüste çarpan zavallı kalbi biraz olsun teselli ediyor.”

Başını kaldırdı. Uzakta yavaş yavaş yürümeye koyulmuş olan âşık çifte baktı. Akşamın alaca karanlığında bir tek insan haline gelmiş gibiydiler.

Sonra bir yol dönemecindeki kızıl güller ardında; sanki onlar da akşamın kokularına, mutluluğa ve aşka karışıp kaybolmuşlar gibi görünmez oldular...

O zaman François de Montmorency’nin dudaklarında hüznü bir gülümseme belirdi.

Onları görebilmek için tekrar ayağa kalktı ve insanlığın bütün kuşkularını, bütün umutlarını özetleyen sözü mırıldandı:

“Kimbilir... Belki...”

İKİNCİ CİLDİN SONU

MICHEL ZEVACO

pardayanlar serisi:3

PARDAYAN VE FAUSTA

baskan yayınları

PARDAYAN VE FAUSTA

(La Fausta)

**Dünyanın en ünlü tarih, aşk,
macera ve kahramanlık romanı**

BASKAN YAYINLARI

MİCHEL ZEVAÇO

Çeviren I

CEMİL CAHİT CEM

SELCOEPUB

Güzel Sanatlar Matbaası A.Ş.
tesislerinde dizilmiş ve basılmıştır.

İktibas Hakkı Mahfuzdur.

İSTANBUL 1973

İkinci Baskı

MICHEL ZEVACO (Mişel Zevako okunur) 1860 yılında Korsika Adasının Ajaccio şehrinde dünyaya gelmiştir. Edebiyat Fakülte-

sinde okurken çok parlak bir öğrenci olan Zevaco, daha sonra Viyana'daki (Isère) Kolejinde "retorik" (güzel söz söyleme sanatı) profesörü olmuştur. Fakat, devrinin hükümeti kendisini, ilerici fikirlerinden dolayı vazifeden uzaklaştırınca, Zevaco'nun bu profesörlük hayatı çok kısa sürmüştür. Bunun üzerine Paris'e giden Zevaco, Jules Roques tarafından idare edilen, o günlerin anarşist gazetesi "L'Egalité"nin yazı işleri müdürü olarak, devrinin ideolojik mücadelelerine girmiştir.

1890 yılından itibaren daha ziyade "Polemik adamı" vasıflarıyla ününü geliştiren Zevaco, zamanın hükümet erkânı ve idarecileriyle giriştiği mücadeleler sonucunda, "Sainte-Pelagie" politik mahkûmlar hapishanesinde bir süre hapis yatmıştır.

Devrinin politikacılarıyla yaptığı söz düellolarında kullandığı üslûp, ilerde PARDAILLAN romanlarında Şövalye de Pardaillan'ın ağzından döken sözlerde aynen bulunacaktır.

Bir seri mahkeme kararı sonucu "L'Egalité" kapanınca, Michel Zevaco'yu "Courrier Français" in artistik ve edebî kritiği olarak görüyoruz. Fakat artık kırk yaşına ulaşan Zevaco, hayatının yeni bir dönüm noktasına gelmiştir. Evli ve beş çocuk babası olan Zevaco'nun artık tek amacı çocuklarını en iyi şekilde yetiştirmektir. Bunun üzerine Zevaco, tarihî tefrikalar yazmaya başlamış ve ilk eseri olan "Borgia", devrinin bir gazetesinde neşredilmiş ve çok büyük bir başarı elde etmiştir.

Bu başarıyla gazetenin tirajı yükselmiştir.

1901 senesinde gazete, Zevaco'nun yeni bir tefrikasına başlarken, iftiharla: "Okuyucularımız

dün, eskiden sadece, Féval, Alexandre Dumas ve Eugène Sue gibi yazarların tefrikalarını okumaya başlayan okuyucuların tattığı bir sevinci tattılar. Evet okuyucularımız, dün Michel Zevaco'nun yeni bir tefrikasını okumaya başladılar," demektedir.

Gazetenin başladığı yeni tefrikanın adı: "Le Pont Des Soupirs" idi. Doç'lar Venedik'inde geçen yeni bir Monte-Cristo hikâyesi...

Bir süre sonra Michel Zevaco'nun tefrikaları, "Le Matin" isimli meşhur gazetenin en büyük prestiji olmuştur. Bir müddet sonra burada, genç Jean - Paul Sartre, tefrikalar arasında Şövalye de Pardaillan'ı bulmuş ve devrin editörlerinden bir tanesi Pardaillan tefrikalarını ciltler hâlinde toplayarak yarım yüzyıl geçen bir süreden beri macera meraklılarının zevk ve heyecanla okuduğu meşhur 10 ciltlik Pardaillan'lar serisini meydana getirmiştir.

Michel Zevaco'nun olgunluk çağının en verimli senelerinde yazdığı eserleri onsekiz yıllık bir devreye yayılmakta olup tam otuz adettir.

Pardaillan'ın maceraları son derece heyecanlı bir tarih devresi meydana getirmektedir. Zevk, heyecan ve merakla okunan, her yaşta okuyucuya zevkli dakikalar geçiren bu serinin başlıkları:

Pardayanlar

Pardayan'ın Aşkı

Pardayan ve Fausta

Pardayan'ın İntikamı

Fausta'nın Entrikaları

Pardayan'ın Zaferi

Pardayan'ın Oğlu

Pardayan'ın Milyonları

Pardayan'ın Kızı

Pardayan'ın Sonu'dur.

Michel Zevaco, en verimli çağında, 8 Ağustos 1918 yılında, 58 yaşında ölmüştür.

BAŞLANGIÇ

Havasında çiçek kokuları uçuşan, ılık ve güzel bir bahar gecesiydi. Notre - Dame kilisesinin avlusuna uzanan caddenin ucundaki büyük bir konağın balkonunda beyaz bir genç kız hayâli durmuş; gözlerini uzaklaşan bir delikanlıya dikmişti.

Bu konak, Hotel de Montaigues adını taşıyordu. Balkondaki genç kız da, Baron de Montaigues'in güzelliğiyle meşhur biricik kızı Léonore'ydi. İhtiyar Baron, sayısız protestanın hayatına mal olan o müthiş Saint - Barthélemy katilâmı gününde canını kurtarmış olmakla beraber, iki gözünü kaybetmişti. O zamandan beri de hayatını, kızının şefkat ve sevgisinden aldığı durgun ve mahzun saadet içinde geçiriyordu.

Léonore, bu akşam, bakışlarıyla sevgilisi Dük Jean

de Kervilliers'i uğurluyordu. Dük, Paris'in, yakışıklılığı ve zenginliğiyle meşhur asilzadelerinden biriydi.

Genç kız sevgilisini gözden kaybedinceye kadar üzgün üzgün arkasından baktıktan sonra, yavaş adımlarla salona girdi. İçeriye göz gezdirir gezdirmez, az önceki olayları hatırladı. Âşığının boynuna kollarını dolayarak içini kemiren korkunç gerçeği itiraf ettiğinden beri bir saat bile geçmemişti. Anne olacağını hissediyordu. Babasının bunu duyması ihtimalini düşündükçe utancından yerin dibine geçecek gibi oluyor ve korkuyordu. Sevgilisine bu işi vaktiyle açarak evlenmelerini çabuklaştırmayı sağlayacak ve ailesine bir leke gelmesini önleyecekti.

Kervilliers, genç kızın söylediklerini duyunca mosmor kesildi. Léonore, âşığının sınırsız bir sevinç heyecanına kapıldığını sanıyordu. Nitekim Dük de genç kıza, hiç merak etmemesini, hemen babasına söyleyerek Léonore'yle nişanlanacağını ve birkaç gün sonra da evleneceklerini bildirdi.

Léonore, sevgiliyle konuştuklarını hatırladıkça vücudunun sevinçli bir heyecanla ürperdiğini hissetti. Jean'dan hiçbir şüphesi yoktu. Doğan güneşe nasıl inanıyorsa ona da öyle inanıyordu. Bu inanç onu mesut ediyor, genç kız, ümitli bir gülümseyişle yarını bekliyordu.

Birdenbire balkonun camlarından biri şangırtıyla kırıldı ve kâğıda sarılı bir taş, odanın ortasına, halının üstüne düştü. Léonore, korku içinde, ne yapacağını şaşırılmış bir hâlde, bir an kaldı. Sonra kendini toparladı ve kâğıda sarılı nesnenin çekici gücüne dayanamıyormuş gibi ilerleyerek taşı eline aldı. Kâğıdı sokağa fırlatıp atmak istiyordu. Fakat yapamadı. Kâğıdı taştan sıyırdı, açtı ve okudu:

«*Yarın Notre - Dame kilisesindeki Paskalya töre-*

nini yapacak olan piskopos, Monsenyör Prens Farnèse, Dük Jean Kervilliers'in sizinle niçin asla evlenemeyeceğini, size anlatabilecek tek adamdır.»

Léonore'nin elleri buz kesilmiş, kâğıdı tutamaz olmuştu. Genç kızın gözleri bulandı ve ağzından bir çığlık fırladı. Zorlukla kendine geldiği zaman bu taşı kimin atmış olabileceğini düşündü. Jean'la sevişmesini çekemeyen biri mi, yoksa ailesine düşman olan bir kimse mi? Bu soruya hiçbir cevap veremiyordu.

Fakat o, bir yanda böyle müthiş bir üzüntüye boğulmuş bir hâlde bocalarken, Dük de Kervilliers de evine kapanmış, Léonore'nin resmi önünde çökmüş hiçkırı hiçkırı ağlıyor ve mırıldanıyordu:

«Demek anne olacak... Acaba yanlış mı duydum? Ah, Allahım... Mahvoldu zavallı... Mahvoldu... Ben de ne vicdansız ve alçakmışım!.. Niçin bir sevgi yüreğimi sarmaya başladığı vakit bırakıp kaçmadım? Keşke ölseydim de başıma bu iş gelmeseydi... Babasından kendisini istememi bekliyor... Ne yapsam acaba?»

Bir an sustu. Sonra bir karar vermiş gibi söylendi:

«Kaçmaktan başka çare yok... Yarından tezi yok, gitmeliyim...»

1573 yılı Paskalyasına rastlayan o pazar günü, büyük tören çanları çalınırken şimdiye kadar bir kato-lik kilisesine hiç girmemiş olan Léonore de, Notre-Dame kilisesine giriyordu.

Bütün geceyi uykusuz ve ağlayıp sızlayarak geçirmişti. Piskopos kendisine acaba ne diyecekti? Jean'ın zaten evli olduğunu mu söyleyecekti?

Beyni, bir türlü çözemediği bu karıma karışık sorularla allak bullak olan zavallı genç kız, sarhoş gibi sallana sallana ilerleyerek ön saflara kadar yürüdü. Sırmalı elbiseleri içinde bir dua okuyan piskoposu

görünce heyecanından kalbi duracak gibi oldu. Kendini zorla tutarak ilerledi ve piskoposun on adım kadar gerisinde durdu. Şimdi aklında bir tek düşünce vardı: Her ne pahasına olursa olsun, törenin sonunu bekleyerek, içini kemiren müthiş sırrı öğrenmek...

Piskoposa bakıyordu. Bu adam, papanın mümessili bir din adamıydı. Herhâlde yalan söylemeyecekti.

Fakat doğru olan neydi?... Kuşkulandığı gibi korkunç bir şey mi? Léonore'nin içine bir korku düştü. Bir an, gerisin geriye dönmek, gerçeği öğrenmemek, birkaç dakika daha sevgilisine inanarak yaşamak hevesine kapıldı. Fakat tam gerileyeceği sırada birdenbire İsa'nın göğe yükselişini ilân eden çanlar çalınca duraladı. Piskopos da aynı anda geriye, yüzünü halka dönmüştü. Genç kızın gözleri, kısa bir zaman piskoposun yüzüne ilişti. Sendeledi, bir çığlık atmak için kendini zorlukla tutabildi. Bütün vücudu tir tir titriyordu. Bu yüzü tanımıştı. O değil miydi bu? Evet, ta kendisiydi...

Fakat nasıl olabilirdi? Prens Farnèse, başka bir adam değil miydi? Benliğini saran şüpheyi gidermek için piskoposun yüzünü yakından görmek isteğine dayanamadı. Mihrapla halkı ayıran parmaklığın üstünden aşarak piskoposa yaklaştı. Titrek bacaklarına vücudunun son gücünü vererek mihrabın basamaklarına tırmandı. Titreyen iki eli, müthiş bir ağırlık altındaymış gibi çöken piskoposun omuzlarına indi ve ağzından şu sözler döküldü:

— “Allahım! Sen misin, Jean? Piskopos sen miydin? Sevgilim olacak adam sen miydin?..”

Son bir gayretle elleriyle lânet okur gibi bir hareket yaptı ve bir ceset gibi piskoposun ayaklarının dibine yığılıverdi.

Kilisenin içinde bir öfke fırtınası kopmuştu. Kim-

di bu dine hakaret eden, günah işleyen?.. Kimdi bu?...

Halk. sıralarından fırlayarak koşuşmuş, Léonore'nin üstüne üşüşerek kızcağızı yakalamıştı. Yobaz katolikler, zavallı kızı sürükleyip zindana atarlarken, Léonore'nin hain âşığı Kervilliers'den başka kimse olmayan Prens Farnèse de için için ağlıyor ve kendi kendine:

“Ben dünyanın en iğrenç adamıyım,” diyordu.

Sisli bir Kasım sabahı, büyük bir kalabalık, Grève Meydanı'nda, kalın kütüklerden kurulmuş bir idam sehпасının çevresinde toplanmıştı. Sehpanın ortasındaki kalın direğe, iriyarı ve herkesin dehşetle seyrettiği bir adam dayanmış duruyordu. Bu Paris'in baş cellâdı Claude ustaydı. Bugün, Notre-Dame kilisesinde bir din adamına hakaret ve iftirada bulunmuş olan kadın idam edilecekti. Yargılanması altı ay sürmüştü. Zavallı kızın kilisede yakalanıp zindana tıklandığı haberini alınca babası da kendisini hançerleyerek öldürmüştü. Léonore ise, kendisine sorulan bütün sorulara, sâkin ve mânasız bakışlarla cevap vermiş, hiç sesini çıkarmamıştı. Mahkûm olduğu vakit de ancak vücudunun ceza göreceğini anlamış bulunuyordu...

Tam saat dokuzda, çanlar çalmaya başlayınca papazlar, jandarmalar, hâkim ve emniyet müdüründen kurulu büyük alay, ortalarında saçları darmadağınık Léonore bulunduğu hâlde harekete geçerek idam sephasına doğru yola koyuldu. İdamda hazır buluncak hâkimler ve din adamları arasında Prens Farnèse de vardı. Piskopos, üzüntüden buruşmuş yüzüyle bir hayâlet gibi yürüyordu. Roma'da kendisine verilen emirde, kadının iddialarının kuru iftira olduğunu belirtmesi için idamında da mümkün mertebe ilgisiz bir yüzle hazır bulunması bildirilmişti.

Halk, itişip kakışıyor, mühim bir olay seyrediyor-
muş gibi aç gözlerle bakışiyordu. Alay, idam sepha-
sının yakınında durunca iriyarı cellâdın, Léonore'ye
ilerlediği ve omuzlarından yakalayarak kendisini sü-
rüklercesine sephaya getirdiği görüldü. Artık yağlı
ipin, kadının boynuna geçmesi, bir saniye işiydi. Fa-
kat tam bu sırada Léonore'nin içler acısı bir feryat-
la bağırduğu görüldü. Grève Meydanı'ndaki bütün ka-
dınlar, bu bağırmalara kulak kabarttılar. Bunlar
ölümünden korkan bir insanın feryatları değildi. Hayır,
bunlar, büsbütün başka bir şeye işaret ediyorlardı.
Nitekim, Léonore'nin kasıklarını tutarak kıvrır kıvrır
kıvrandı ve can acısından haykırdığı görülüyordu.
Herkes anlamıştı. Ölüm mahkûmunun tepesinde
idam ipi sallanırken, zavallı mahkûm, doğum ağrı-
ları içinde kıvranıp haykırıyordu.

Cellâtbaşı Claude, geriledi. Hekim, yere düşen ka-
dına yaklaştı. Sonra tekrar ayağa kalktığı zaman
halk, Léonore'nin baygın bir hâlde yerde yattığını ve
yanıbaşında da yeni doğan çocuğunun başına gelecek
felâketleri biliyormuş gibi yanık yanık haykırdığını
gördüler. Kalabalık arasından bir kadın:

— “Kız doğurdu! Kız doğurdu!” Diye bağır-
dı.

Meydanı dolduran kalabalık, zavallı yavrunun et-
rafını almıştı. Biraz önce hepsi Léonore'nin ölümü-
nü beklerken birdenbire bu zavallı kadına karşı mer-
hamet duymaya başlamıştı.

Kısa zamanda her yandan, kadının affedilmesi ge-
rektiğini haykıran sesler yükselmeye başladı. Emni-
yet müdürü bir zaman ne yapacağını kararlaştıramaz
bir hâlde duraladı. Sonra halkın ısrarını görünce Lé-
onore'yi affetti.

Halk bu kararı şiddetle alkışladı. Léonore, baygın
ve dünyasından habersiz, bir sedyeye konup zindana
götürüldü.

Çocuk ise oracıkta kaldı. Çünkü zindan mahkûmlarının, evlâtlarını görmek hakları yoktu. Çocuk, halkın merhametine bırakılır, kim isterse ona evlâtlık verilirdi. Fakat bir idam mahkûmunun çocuğunu eve almak da, saçma sapan şeylere inanan o devir insanları için imkânsız bir işti. Böyle bir çocuğun, alındığı eve çeşitli uğursuzluklar getireceği muhakkaktı. Kimse, zavallı yavruyu almaya istekli çıkmadı.

Beri yanda Léonore'yi, Jean de Kervilliers adı altında aldatarak bütün bu felâketlere sebep olan Prens Farnèse de, canından bir parça olan çocuğa bakıyor, fakat hiçbir şey yapamıyordu. Çocuğunu alıp bağrına basmasına, götürmesine imkân yoktu. Rahipler, evlenemezler, çocuk sahibi olamazlardı. Aksi hâlde işkenceler içinde öldürülürlerdi. Farnèse susmaya mecburdu. Fakat içi kan ağlıyordu.

Ama, bu iş böyle nereye varacaktı? Çocuğu kimse almayacak ve zavallı yavru meydanın orta yerinde kalacak mıydı?

Hayır, öyle olmadı. Birdenbire birisinin, küçük yavruya eğildiği, merhametten büzülen yüzüyle acı acı gülümseyerek çocuğu kaldırdığı ve şöyle söylendiği duyuldu:

— *“Vah zavallı yavrucak! Vah ölüm sehpası dibinde bitmiş biçâre menekşecik... Zavallı Violetta'cık... Seni kimsecikler istemiyor, öyle mi? Gel seni alayım da benim kızım ol...”*

Adam bu sözleri söyleyerek, yavruyu mantosuna sardı. Bağrına bastı ve uzaklaşmaya başladı. Prens Farnèse ise hıçkırıkları boğazına düğümlenmiş, büyüyen gözlerle bakakalmıştı.

Çocuğu kucaklayıp ağır ağır uzaklaşan adam, celâatbaşı Claude ustaydı...

VIOLETTA

1 588 yılı Mayısının onikinci günü sabahıydı. Fırınadan ürken kuşlar kadar hızla at koşturan altı asîlzade, dörtнала, Chaillot sırtlarına tırmanıyor-du. Tepeye vardıkları zaman en önde giden elebaşılardı durdu ve üzüntüden rengi uçmuş yüzünü Paris'e çevirerek uzun uzun baktı. Paris, coşmuş bir deniz gibi uğulduyor, bu uğultuya tüfek sesleri karışıyordu. Atlının gırtlığından boğuk bir ses çıktı ve yumruklarını Paris'e doğru sıkarak tarihe geçen şu sözleri mırıldandı:

“Nankör ve vefasız şehir... Seni karımdan çok severdim. Fakat artık titre... Çünkü içine, surlardan açacağım gediklerinden gireceğim.”

Tam bu sırada tepede iki atlı daha belirdi. Bunlardan biri otuzunu aşkın, güçlü kuvvetli, alaycı ve cesur, bakışları karşısındakinde saygı uyandıran bir adamdı. Hâlerinden ve davranışlarından çok akıllı biri olduğu anlaşılıyordu. Öteki de onsekizinde ancak vardı. Uzun boylu, ince yapılı, yakışıklı ve korkusuz bakışlı bir delikanlıydı. Paris'e yumruk sıkın adamın arkadaşları, iki atlıyı görünce elebaşılarını çekip götürmek istedilerse de, o, ellerini göğse kaldırıp inler gibi söylendi:

— “Tanrının lânetine uğradım. Herkes benden kaçıyor... Bana acıyan var mı?”

Gür bir ses:

— “Ben!” Dedi.

Adam, sesin geldiği tarafa bakıp da iki atlıyı ve

onların gencini görünce korkudan çıldıracak gibi oldu. Yuvalarından uğrayan gözleriyle bakınarak:

— “Sen... Sen ha?...” Dedi. “Charles, sen de bana işkence yapmak için mezardan mı çıktın?”

Yabancı söylendi:

— “Yanlıştınız var. Dokuzuncu Charles’in hayâli, hep yüreğinizi üzüyor, ama o, ben değilim.

— “Öyleyse kimsin?”

— “Onun oğlu Charles d’Angoulême’yim.”

Beriki homurdandı:

— “Ya! Marie Touchet ile Charles’in piçi sensin ha?... Benden ne istiyorsun? Fransa Kralı Üçüncü Henri’den alıp veremediğin nedir? Söyle...”

— “Size söyleyeceğim çok şey var, mösyö... Ben reşid olalı henüz sekiz gün oldu. O gün annem bana babamın resmini gösterdi ve nasıl öldüğünü anlattı. Zavallı babam, üç cellâdın elinde, çıldırarak ölmüştü. Ben de o cellâtlardan biri olan Dük de Guise’ye: “*Hain köpek! Kralına neler yaptın?*” Demek için Orléans’tan yola çıktım.”

Henri, kinli bir sesle:

— “Guise’yi Paris’te benim tahtıma oturmuş bulacaksın,” dedi.

— “O cellâtların ikincisi olan Catherine de Médicis’e de: “*Alçak ve yüreksiz ana, oğlunu neden işkenceler içinde öldürdün? diye sormak isterim.*”

Henri, birdenbire hıçkırıklarını tutamayarak ağlamaya başlamıştı:

— “Onu da Guise’nin tıktığı zındanda bulacaksınız sanırım,” dedi.

— “Fakat yalnız o kadar da değil... Aynı zamanda Fransa Kralı Henri de Valois’i bulmak ve ona: Bir zamanlar nasıl Hâbil’in çocukları, amcaları Kaa-

bil'e: "Kardeşine ne yaptın?" Diye bağırırlarsa öylece bağırarak için Orléans'tan çıktım..."

Henri, bu sözleri duyunca irkilmiş ve atını geri çekerek boğuk bir sesle:

"Kaabil! Evet, ben Kaabil'im..." Diye söylenmişti.

Fakat aynı anda yanındaki beş asîlzade de bağırırmışlardı:

— "Ne demek? Kral her zaman kraldır. Yaşasın kralımız! Kimdir kralımıza hakaret eden?..."

Beşi birden kılıçlarını çekmişlerdi. Lâkin yerlerinden kıpırdamalarına vakit kalmadan iki atlıdan yaşlısı, uzun kılıcını çekerek yıldırım hızıyla ortalarına atılmış ve kılıcına havada şimşekler çizdirdikten sonra sâkin bir sesle:

— "Mösyöler!" Diye haykırmıştı." Burada aile meseleleri konuşuluyor. Amcayla yeğenin tatlı dertleşmelerine imkân vermezseniz, sizi o aileden sayacağım. O zaman kendimi de bu aileden addetmeye mecbur kalırım ve işler kötüye varır."

Beş adam, hiddetle kılıçlarını kaldırarak, ilerlemek istedilerse de Kralın bir işareti üzerine durakladılar. Yalnız homurdanarak:

— "Mösyö, isimlerini saklamazlarsa başka bir sefere görüşürüz inşallah..." Dediler.

Yabancı atlı, önceki atılgan ve cesur halini hiç değiştirmede:

— "Kılıcım ve adımı, her zaman emrinize hazırdır... Bana Şövalye de Pardaillan derler!" Dedi.

Beş adam, bu adı duyunca, pek heyecanlı birtakım olaylar hatırlamış insanlar gibi korku ve şaşkınlıkla kendisine bakarak mırıldandılar:

— "Şövalye de Pardaillan!"

Şövalye, adının uyandırdığı etkiyi umursamaz görünerek ilgisiz bir tavırla bir kenara çekildi, ıslık

çalmaya başladı. Dük d'Angoulême yerinden kıpırdamamış, üzüntüyle yüzü buruşan Henri'nin karşısına dikilmişti. Kral:

— “Delikanlı,” dedi. “Kara talihimin beni sürgün etmesi yetmiyormuş gibi, yoluma bir de sen çıktın. Tahtıma tekrar döndüğüm zaman şurada beni küçük düşürdüğünü unutmam için çok dua et...”

— “Dua mı? O gün tam tersine karşınıza dikilecek ve sırtınızdaki krallık kaftanını alıp sizi çırılçırak soyarak: “*İşte kardeşini öldüren Kaabil budur,*” diye bağıracağım!”

Henri, kinle yumruklarını sıkarken Dük d'Angoulême devam etti:

— “O zamana kadar size acıtmaktan başka bir şey elimden gelmez. Sürgün edilmiş, tacından ve tahtından olmuş bir kral gölgesinden başka nesiniz ki?... Hem burada ne duruyorsunuz? Kaçsanıza... Şimdi peşinizden kovalayanlar geliverirler.”

Üçüncü Henri, hiddetinden sapsarı kesilmişti. Bir şeyler söyleyecek olduysa da vakit kalmadı. Yanındakiler, Paris'ten dışarıya kalabalık bir atlı birliğin çıktığını görünce Kralın atını başından tutup çektiler az sonra hep birlikte tozu dumana katarak dört-nala gözden kayboldular.

Charles d'Angoulême, birdenbire dalgın ve düşünceli, âdeta mahzun bir hal almıştı. Kralla kaçan arkadaşlarını unutmuş gibiydi. Üzgün bakışlarını Paris'e çevirmiş, bakarken tatlı tatlı gülümseyerek mırıldandığı duyuldu:

“*Violetta!..*”

Gülümseyişi bütün yüzüne yayıldı ve mırıldandı:

“*Ben Paris'e yalnız öç almak için mi geldim? Niçin bunu kendi kendime söyleyip kendimi aldatmaya çalışıyorum. Hep budala Charles... Seni Paris'e*

getiren sebeplerin başlıcasının o meçhul sevgilin Violetta'yı tekrar bulmak olduğunu neden kendi kendinden saklıyorsun? O dilber kır menekşesini bir türlü aklından çıkaramadığını neden kendine itiraf edemiyorsun?..."

Şövalye de Pardaillan, gözlerini Paris'e dikerek dalgın dalgın bakan Charles'in yanına yaklaştı ve elini omuzuna koyduktan sonra:

— "Şimdi sahipsiz duran ve ele geçirilmesi gereken tahtı düşünüyorsunuz, değil mi monsenyör?" Diye sordu.

Charles d'Angoulême rüyadan uyanır gibi irkildi:

— "Tahtı mı?" Diye sordu. "Oraya kendiniz mi oturmak istiyorsunuz, Şövalye?..."

Pardaillan, sâkin bir sesle:

-- "Taht nerede, ben nerede..." Dedi. "Böyle şey aklımdan bile geçmez. Ben Paris'e, yıllardır aradığım Maurevert'e bir çift lâkırdıyı söylemek için geldim. Hem bana, oturmak için sağlam yer lâzım. Ben öyle, Fransa tahtı gibi çürük yerlere oturamam, hemen çöküverir. Fakat siz o tahta oturabilirsiniz, hattâ mecbursunuz da..."

Genç Dük, tamamen şaşırmış bir hâlde:

— "Pardaillan, Pardaillan!" Dedi. "Ne söylüyorsunuz Allahaşkına?..."

— "Henri de Valois'in artık Fransa Kralı olmadığını, Henri de Guise'nin de sadece Pris'in kralı olduğunu söylüyorum. Henri de Navarre'ye gelince, aç gözlerini buraya dikmiş av arıyor. Bir taç için üç cambaz bir ipte oynamaya savaşıyorlar... Halbuki ben annenize olan borcumu ödemek için bu tacı sizin başınıza takmayı pek isterdim."

Şövalye bu sözleri söyledikten sonra Montmartre'ye inen yoldan atını sürüverdi. Genç Dük ise:

“Ah Violetta!” Diye söylendi. *“Ne yazık ki sana sunacak bir tahtım yok... Bilmem ki ne yapayım?”*

Dük, tatlı hayaller kurn kurn, atını Pardaillan'ın peşinden sürmüştü. Bu sırada, az ötede Paris'ten çıkan altı birliği de Chaillot sırtlarına ulaşıyordu. Bu birliğin başında, otuzsekiz yaşlarında, giyimi ve endamı zarif, güzel yüzlü ve alnında eskiden alınmış bir yaranın izi bulunan, hazin bakışlı bir adam vardı. Davranışındaki asalete bakan herkes, bunun Henri de Lorraine, Dük de Guise olduğunu tanırdı. Birlik, tepeye varınca Dük de Guise atını durdurdu ve:

— “Kral kaçmış gitmiş, efendiler.” Dedi. “Artık kendisini, tebaasına kavuşturmak düşüncesinden vazgeçelim.”

Yanıbaşında duran bir asîlzade, alçak sesle söyledi:

— “Yanıma on kişi verin, eğer kendisini ölü veya diri bulup getirmezsem...”

Dük, yine alçak sesle cevap verdi:

— “Deli misin Maurevert? Varsın, kaçsın... Böylesi bizim için daha iyi...”

Sonra yüksek sesle şunları söyledi:

— “Haydi gidelim... Biz, elimizden geleni yaptık. Durun ama... Bu umacı suratlı yolcu da kim böyle?...”

Gösterdiği tarafta, boyaları dökülmüş, tekerlekleri inler gibi gıcırdayan ve iskelet hâlinde, soluğan bir beygirin çektiği bir araba geliyordu. Beygirin yanında, sırtında yollu bir elbise ve üstünde de bir manto taşıyan, garip, fakat asîl tavırlı, yüzüne kırmızı bir maske takmış bir çingene karısı geliyordu. Kadının omuzlarına dökülen sarı saçları çok güzeldi. Dük de Guise atını, kadına doğru sürdü ve seslendi:

— “Heey! Sen kimsin? Şeytana benzeyen suratına bakılırsa sakın onun yanından gelmeyesin?...”

Kadın hiçbir cevap vermeyince, Dük kızdı:

— “Bana saygısızlık mı ediyorsun?” Diye çıkışarak kadının üstüne saldıracak olduysa da, kapalı arabanın içinde, harikulâde güzel bir sesin söylediği bir şarkıyı duyunca, büyülenmiş gibi duraladı. Bu sese, bir gitarın sesi de karışınca Dük’ün sarardığı ve atının üstünde eğilip dinlemeye başladığı görüldü. Dük:

— “Ah,” diyordu, “bu ses, muhakkak onun sesi... O büyüleyici ses... Kim bu, şarkı söyleyen?... Cevap ver.”

Çingene karısı yine cevap vermedi. Fakat arabanın penceresini örten perdeler arasında bir genç kız başının, kimseye görünmeden belirmesiyle çekilmesi bir oldu. Genç kız sararmış ve korkudan titreyerek söylenmeye başlamıştı:

— “Anne, anneciğim... Korkuyorum. Yine o Orléans’taki adam burada... Başına bir felâket getirecek...”

Anne diye seslendiği kadının, öz annesi olmasına ihtimal verilemezdi. Çünkü bakışlarında merhamet ve şefkat sezilmesine rağmen, o kadında, genç kızın yüzündeki asaletten eser yoktu. Kadın:

— “Zavallı çocuk,” diye söyleniyordu.” Artık seni korumak için yanında bulunamayacağım. Vaktim tamam oluyor. Tanrı sana acısın da, seni koruyacak birini göndersin...”

— “Beni kim korur, anne? Böyle birisi yok ki...”

— “Öyle deme, Violetta.. Hani sana bir kelime bile söylemeye cesaret edemeyen utangaç delikanlı vardı ya... Ben onun yüreğinden geçenleri okudum. Seni çılgıncasına seviyor...”

Bu sırada dışarıda, arabanın arkasından bir erkek meydana çıkmıştı. Dük ve yanındakiler bu adamı tanırlardı. Her işe yarar soyundan, Belgodère adlı

bir çingeneydi. Adam, Dük'ü görünce Violetta'ya seslendi:

— “Violetta, Violetta; Çabuk dışarı çık... Bak, monsenyör gelmiş!...”

Dük de Guise, Belgodère'ye eğildi:

— “Bırak şimdi kızcağızı...” Dedi. “Paris'e mi gidiyorsun?”

— “Elbette, monsenyör... Yarından itibaren Paris'te çiçek panayırı başlıyor. Ben de Grève Meydanında bulunacağım... Tabii, Violetta da beraber olacak.”

— “İyi... Al şunu...”

Çingene, Dük de Guise'nin fırlattığı para kesesini havada uçarken yakaladı. Dük:

— “Bu kesede on düka altını var,” dedi. “Eğer yarın göndereceğim adamımın isteyeceği şeyleri yapmaya razı olursan, bunun gibi on kese daha alacaksın.”

Çingene, bu büyük bağış karşısında yerlere kadar eğildi. Doğrulduğu vakit, Dük de Guise'yle askerlerinin Paris'e doğru yola koyulmuş olduklarını gördü. Araba da yoluna devam etmiş, epey ilerlemişti. Belgodère, arabaya hain hain baktıktan sonra homurdandı:

“Ey Claude! Ben de sana kızın Violetta ile bir oyun oynayayım da, Belgodère nasıl öç almış gör...”

GRÈVE MEYDANI

En ağır kumaşlardan perdeler, en kıymetli halılar ve en zengin mobilyalarla süslenmiş olan bu geniş salondaki kanepede oturan kadın, sözle anlatılmaz bir güzellikteydi. İlk göreni büyüleyici güzelliğinin etkisi altında bırakmamasına imkân yoktu ve kimse, onun kâh baygın, kâh parıltılı siyah gözlerinin bakışları karşısında bocalamadan edemezdi. Bu kadının eşsiz güzelliğinden başka, önemli bir özelliğini de, hiç şüphesiz hâlindeki ağırbaşlı ve hükmedici edâ teşkil ediyordu.

Bu sırada salona, siyah kadifeden sade bir atlı elbisesi giymiş bir erkek girdi. Adam bir veremli gibi soluk ve zayıf yüzlüydü. Kadının önüne gelince diz çöküp selâmladı. Kadın, kendisine gösterilen bu saygıya alışık bir tavırla elini pencereye doğru uzattı. Adam ayağa kalktı ve dışarıya bakarak mırıldandı:

“Grève Meydanı... Geceleri, cinayetlerimin bedelini ödediğim rüyalarım girerek beni titreten, gündüzleri de en korkunç hâtıraların kafamda canlanmasına sebep olan meydan!..”

Kadın, ağır ve içe işleyen bir sesle söylendi:

— “Kardinal, biraz önce verdiğim emri hâlâ yerine getirmediniz... Neden?..”

Erkek, irkildi ve:

— “Kutlu efendimize itaat etmemek aklımdan bile geçmez,” dedi.

“Kutlu efendimiz!..” Bu söz, ancak hristiyanlar

tarafından Papa'ya söylenebilirdi. Lâkin kadın hiç şaşmamış göründü:

— “Kardinal, şimdi söylemiş olduğunuz bu sözü Roma'da söylemeniz yerinde olurdu. Çünkü ben, Roma'da, bir büyük dinî hükümdarlığın biricik vârisiyim. Fakat burada, Paris'te Lucrece Borgia soyundan Prenses Fausta'dan başka bir şey değilim...”

Bu kadın bir hükümdar edâsıyla konuşuyordu. Belki de Fausta'nın bu kadar kurumlanmaya hakkı yoktu. Ne yapasın ki Lucrece Borgia'nın kanından gelmeydi. Vücudunda, en ihtirash aşkla; en büyük devleti idare etme, insan sürülerini kullanma arzusunun bir arada yaşayışını, sadece bu gerçek bile anlatmaya yetmez miydi?

Kaldı ki karşısındaki adam da ona saygı, hem de çok derin bir saygı göstermekte kusur etmiyordu. Halbuki o da kardinal sıfatını taşımasına rağmen asilzadelerden biriydi. Zekâsı bakışlarından ve kibarlığı tavırlarından anlaşılıyordu. Adam, Fausta'nın gösterdiği pencereye giderek Grève meydanına baktı.

Tarihin, «*Barikatlar Günü*» adıyla kaydettiği meşhur Paris isyanının ertesi günüydü. Paris, Kralını kovmuştu ve şehir sokakları, baştan başa barikatlarla kapatılmıştı. Havada dünkü isyanda patlayan tüfeklerin barut kokuları henüz dağılmamışken, şehir, bugün de Çiçek Bayramı'nı kutlamaya başlamıştı. Her yıl Mayıs ayında kutlanan Çiçek Bayramı'nda olduğu gibi Paris'liler, bugün de yine süslenmiş, Grève Meydanı'nı doldurmuşlardı. Halk birbirine karışmıştı. Şık ve süslü kadınlarla üstleri başları paramparça dilenciler; hokkabazlarla asilzadeler bir arada dolaşıyorlardı.

Kardinal bu manzarayı seyrederken sağ tarafta, kırık dökük bir çingene arabasının meydana doğru ilerlediğini ve etrafında köseleden zırhlarını giymiş

birtakım silâhlı asîlzadelerin toplandıklarını gördü. Bu asîlzadelerin başına, şu anda Paris'in kralı denecek kadar kudret sahibi olan yarık yüzlü Dük de Guise görünüyordu. Çingene arabası durmuş, yanında yürüyen kırmızı maskeli çingene kadını da bir heykel gibi olduğu yerde kalmıştı. Bu kadına *Saïzuma* diyorlardı. Belgodère de onun yanibaşında duruyor ve çığırtkanlık ediyordu:

— “Haydi, başlıyor efendiler, başlıyor! İsteyen görebilir... Nubya kraliçesinin gönderdiği, içi saman dolu *Leopar* adlı canavarı görünüz... Ayrıca, bizim Croasse'nin çakıl taşlarıyla nasıl karnını doyurduğunu ve meşhur Picouic'in de paçavraları yakarak alevlerini nasıl su gibi içtiğini görünüz... Başlıyor, başlıyor...”

Kardinal, pencereden bakarken Dük de Guise'nin Belgodère'ye yaklaştığını ve çingenenin, arabanın içindeki Violetta'ya seslendiğini görünce, Fausta'ya:

— “Geldiler,” dedi.

Prenses Fausta denilen esrarengiz kadın ayağa kalktı. Pencereye yaklaştı. Alev saçan gözlerini Dük de Guise'ye dikti. Sonra dudaklarında bir gülümseme gezindi. İçinden söyleniyordu.

— “Henri! Henri de Guise! Sen benim olacaksın. Sen kral olacaksın. Çünkü ben kraliçe olmak ve papalık tacıyla kraliçelik tacını başımda birleştirmek istiyorum. Seninle benim aranızda girecek herşey mahvolacaktır. Karın Catherine de Clèves de gebecektir. Âşık olduğun şu Violetta da ortadan kalkacaktır. Ben öyle istiyorum, Henri...”

Birdenbire, hükmeden bir sesle kardinale doğru söylenmeye başladı:

— “Artık işe başlamak zamanı geldi, kardinal... Herkesin kendisinden bir şeyler beklediği şu adama bakınız. Tahta oturmayı düşünecek yerde, çingene

kızlarına sarkıntılık etmekle uğraşıyor. Guise, daha şimdiden bizden kaçmaya başladı. Hem de şu basit çingene kızı yüzünden... Onun yüreğinde uyanmaya başlayan bu sevgiyi söküp atmalıyız, Kardinal... Bu yabani çingene kızı karşısında nasıl elpençe divan duruyor, görüyor musun?"

Kardinal:

— "Zavallı kızcağız," dedi.

Fausta, soğuk bir edâ ile cevap verdi:

— "Merhamet çok kere cinayettir. Başka zamanlarda da beceriksizlikten ibarettir. Ben bile kadinken Tanrının keskin kılıcını elimde tutuyorum. Yufka yüreklilik size yakışır mı? Hemen meydana ininiz ve Belgodère'nin bu kızı şehrin göbeğindeki meydana getirmesi için ne lâzımsa yapınız."

Kardinal, kızın saraya getirilmesinin nasıl bir sonuç vereceğini biliyor olacak ki titredi ve yalvarır gibi:

— "Mademki kurtulmamız bu kızın ölmesine bağlıdır, öldürünüz," dedi. "Fakat onu size getirmek gibi bir görevden beni affetmenizi rica ederim. Bu yaştaki kızlara karşı ne kadar zayıf olduğumu biliyorsunuz."

Fausta soğuk bir edâ ile yeni bir emir verdi:

— "Claude ustaya da haber iletmeniz lâzım..."

— "Cellâda mı? Ah madam, çok rica ederim, beni kızımı çalıp öldürmüş olan bu sefil herifle bir daha karşı karşıya getirmeyiniz."

— "Susun, Kardinal Farnèse..."

Fausta'nın sesi, gök gibi gürlemişti ve gözlerinden şimşekler saçılıyordu. Kardinal, bu hâli görünce boyununu bükmekten başka çare kalmadığını kestirdi. Prenses Fausta da sâkinleşerek söylendi:

— “Bu akşam saat onda... Şu mektubu da Dük de Guise’ye veriniz. Haydi Kardinal!..”

Üstü mühürlü zarfı alıp kapıdan çıkarken, Kardinal Farnèse’nin yüreği kan ağlıyordu. Artık etrafına ölüm saçmaktan bezmişti. Ne çare ki yeniden bir cinayete âlet olacaktı.

Grève Meydanı’na indiği zaman Belgodère’ye doğru yürüdü. Arabanın önünde Violetta, korkudan titreyerek Belgodère’nin emrini bekliyor, Saizuma da her zamanki gibi hareketsiz duruyordu. Bu esnada Dük de Guise, çingene komedyene eğilmiş, kulağına:

— “Mendebur çingene,” diyordu. “Birazdan buraya bir asilzade gelecek. Kemiklerinin kırılmasını istemezsen onun söylediklerini yapıp kızı bana yollayacaksın. Altınlar da senin olacak.”

Belgodère, yerlere kadar eğildi:

— “Elbette efendim, elbette...”

Sonra kıza seslendi:

— “Violetta! Violetta!”

Genç kız, bir rüyadan uyanıyormuş gibi titremişti. Meydanda ilerleyerek kendisine yaklaşan genç bir asilzade görmüş ve ikisinin gözleri birbirlerine öyle dalmıştı ki dünyayı unutmuşlardı. Bu delikanlı, gençliğinin en parlak devresinde bulunan, Dokuzuncu Charles’in oğlu Dük d’Angoulême’ydi. Belgodère tekrar haykırdı:

— “Violetta diyorum sana!..”

Aynı anda, arabanın içinden iniltiyle karışık bir feryat yükseldi. Genç kız, hemen koşup arabaya girerken:

— “Annem, annem ölüyor galiba!..” Diye bağırdı.

Kızcağızın «*annem*» dediği kadın, yattığı yatağın

kenarındaki pencereye gözlerini dikmiş, korkunç bir şey seyredermişcesine dışarıya bakakalmıştı. Violetta, kızıncağızın yanına seğırtirken:

— “Anne, anneciğim,” diye hıçkırdı.

Dışarıdan da Belgodère’nin sesi duyuldu:

— “Affedersiniz monsenyör... Ben şimdi şarkıcı kızı arabadan alır getiririm. O zamana kadar Saizuma da sizin el falınıza baksın. İster misiniz?”

Fakat Saizuma, yine taştan bir heykel gibi hareketsizdi. Kırmızı maskesinin altından gözlerini, kalabalıkta gördüğü Kardinal Farnèse’ye dikmiş, yiyecek gibi bakıyordu. Kardinal de çingene kadının kendisini süzdüğünü sezmişti. O da ister istemez ona baktı. Belgodère ise arabanın basamaklarından çıkarken durmaksızın söyleniyordu:

“Sana, gel diyorum, Violetta...”

Genç kız, bu sözleri duymuyordu. Annesinin yanında diz çökmüş:

— “Anneciğim, ne oluyorsun anneciğim?” Diye sızlanıyordu.

Kadın birdenbire şefkatli gözlerini kızıncağıza çevirerek boğuk bir sesle söylendi:

— “Bana anne diyorsun, Violetta... Ölmek üzere bulunduğum için sana, işin doğrusunu söylemek isterim. Ben senin annen değilim, Violetta!..”

— “Anneciğim, ne oluyorsunuz? Neden böyle asılsız, esassız şeyler söylemeye, saçmalamaya başladınız?”

— “Bunlar saçmalama değil kızım... Sen, babanın da Claude usta olduğunu sanırsın... Halbuki o da senin baban değildir.”

Kızcağız, bu sözlerden bir şey anlamıyor, inanmıyordu:

«Acaba annem can mı çekiyor? Kendini kaybet tiği için mi böyle saçmalıyor?» Diye düşündü.

Gerçekten can çekişme hâlinde bulunan kadın, hır-
rılıyla:

— “Annenin kim olduğunu ben de bilmiyorum,”
dedi. “Fakat babanı görmek, tanımak ister misin,
Violetta? Öyleyse bak...”

Kadın, son bir çabayla pencerenin dışında, kızca-
ğıza göstermek istediği adamı işaret etti. Fakat kız-
gınlığından kudurmak derecelerine gelen Belgodère,
bu sırada yanlarına ulaşmıştı. Violetta’nın üstüne
atılarak ayağa kaldırdı:

— “Çık dışarı!” Diye uludu. “Haydi bakalım,
şarkını dinleyecekler seni bekliyor.”

Ölüm hâlindeki kadın, hâlâ pencerenin dışındaki
adamı göstermek istiyordu:

— “İyi bak, kızım. Aklına iyice yerleşsin,” diyor-
du.

Belgodère, bu sefer de, hiddetle ona döndü:

— “Bu işler hep senin başının altından çıkıyor,”
dedi. “Dur şimdi sana göstereceğim, Simonne...”

Violetta’yı bir itişte, arabanın bir köşesine fırlat-
tıktan sonra Simonne diye seslendiği kadının gırtlak-
ğına yapıştı. Bütün gücüyle sıkmaya başladı. Simon-
ne iki saniye kadar ancak çırpınabildi. Birdenbire
boğazından bir hırıltı çıktı ve hareketsiz kalıverdi.
Bu anda bile incecik kolu, pencereye uzanmış, dışar-
da halk arasında duran Fausta’nın adamı Prens far-
nèse’yi gösteriyordu.

Violetta, şiddetle fırlatıldığı köşede yere yıkılmış
alını sıyrılmış ve Simonne’nin feci ölümünü göreme-
mişti. Ayağa kalktığı vakit Belgodère’yi dehşet içi-
nde gördü ve:

«Acaba fazla mı sıktım? Ama, herhâlde ben öldür-
medim. Zaten ölecekti.»

Diye söylenirken buldu. Zavallı kız gözlerinden

yaşlar boşanarak, annesinin balmumu gibi sararmış ölüsüne kapandı. Ağlamaya başladı:

— “Annem öldü. Artık kimsem kalmadı benim.”

Belgodère:

— “Haydi oradan, budala!” Dedi. “Annenin öldüğü filân yok... Sadece uyuyor, o kadar... Çabuk dışarı çık... Herkes senin şarkılarını bekliyor?”

— “Anne! Zavallı annem benim... Artık bana gülümsemeyecek, beni sevmeyeceksin... Mezarını birkaç çiçekle süsleyecek kadar bile param yok... Ah anneciğim! Zavallı anneciğim!”

Tam bu sırada arabanın kapısı açılarak içeriye Saizuma girmiş, sarı saçları omuzlarına dökük, dalgın ve etrafını göremez bir hâlde gidip bir köşeye oturmuştu. Kendi kendine söyleniyordu:

«O adam niçin bana bakıyordu? Ben neye ona baktım? Ben o gözleri acaba bir kere daha nerede gördümdü? Neden hiçbir şeyi hatırlayamıyorum? Neden beynimin üstüne kara bir perde örtüldü?..»

Başını elleriyle sıkınca yüzündeki kırmızı maske sıyrılıp düştü. Bu soluk, fakat düzgün yüzde garip, yabancı ve durgun bir güzellik, bir asâlet vardı. O, böyle düşünürken Violetta da hıçkırıp ağlıyor, Belgodère ise homurdanıyordu.

Nihayet Violetta'yı yola getiremeyeceğini anlayınca eline bir kırbaç aldı ve:

— “Şimdi seni de, anneni de kırbaçlarım ha!” Diye haykırdı.

Zavallı kız, Saizuma'ya koşarak yalvardı:

— “Bakın madam, beni de, şu zavallı ölüyü de dövecek... Şuna bir şey söylesenize, bizi kurtarmanız, madam. O sizden çekinir. Sözüünüzü dinler.”

Saizuma'nın sesi çıkmıyordu. Belgodère bir daha bağırdı:

— “Haydi diyorum, artık sabrım tükendi ha!..”

Violetta:

— “Ne olur... Bize acısanıza madam... Sizde kalb yok mu hiç?..” Dedi.

Saizuma dalgın ve kendi âleminde söylendi:

— “Kalb mi? Benim kalbim orada kilisede kayboldu. Dinle kızım... Kalb çalan piskoposlardan kendini koru...”

Belgodère'nin sabrı tükenmişti. Kırbacı kaldırıp ölü kadına indirirken Violetta atılarak araya girince kırbaç kızcağıza rastladı. Zavallı kız, hüngür hüngür ağlayarak gitarını kapıp arabadan kaçtı. Belgodère de arkasından fırlamış, iriyarı iki adamına seslenerek kalabalık arasında Violetta'nın durup şarkı söyleyebileceği bir yer açtırmıştı. Haykırıyordu:

— “İşte meşhur şarkıcı Violetta, efendiler! İşte kumpanyamızın gözbebeği...”

Genç kız, bir yandan hüngür hüngür ağlarken öte yandan da:

“Annem öldü, bense şarkı söylemeye mecbur oluyorum,” diye söyleniyordu. *“Bâri toplayacağım parayla onun mezarına çiçek alabilsem...”*

Violetta öyle ruh okşayıcı ve yanık bir sesle şarkısına başladı ki bütün dinleyenler, yerlerinde mihlanmış gibi kalakaldılar...

Hele Dük de Guise, şehvet kesilmiş gözlerini kızcağıza dikti ve üzgünmüş gibi sordu:

— “Ağlıyor musunuz, şekerim? Neden ağlıyorsunuz?”

Zavallı kız, korkuyla gerileyerek:

— “Yine mi siz?” Dedi. “Çekilin yanımdan...”

Dük, şehvetten kudurmuş bir köpek hâliyle soludu:

— “Sen istersen ebediyen gözyaşı dökmezsın, kı-

zım. Paris'in en güzel kadını olursun... Neden ben-
den kaçyorsun öyle?.. Dinle beni... Seni sevdiğimi
aklına koymak gerek."

Öte yandan Charles d'Angoulême'nin artık bu
münasebetsizliğe dayanamayıp eli kılıcının kabzasın-
da, Dük de Guise'ye doğru ilerlediği görüldü. Fakat,
Dükün yanına varmadan Grève Meydanı'nı boru ses-
leri doldurdu. Halk bağırmaya başladı:

— "Kralın muhafızları... Grillon'un İsviçre'lileri
geliyor... Gebertin onları!.. Nehre atın!.."

Halkı birdenbire heyecanlandıran bu askerler,
dünkü isyanda, Paris sokaklarındaki engelleri te-
mizlemek için saraydan çıktıktan sonra isyancılar
tarafından belediye binasına sürüklenerek oraya
hapsedilen bir avuç kral taraftarı muhafızdı. Geceyi
orada geçirmişlerdi. Şimdi de boru çala çala dışarı
çıkıyorlardı.

Dük de Guise, bu hâli görünce müthiş bir küfür
savurarak yerinden fırladı. Yanındakiler de kılıçla-
rını kınılarından çekerek ayaklandılar. Halk ise bir
gün önceki düşmanlarını görünce, yeniden kudur-
muşçasına, bağırıp çağırmaya ve silâhlarını kuşan-
mak için evlerine koşmaya başladı... Grève Meyda-
nı'ndaki bu kargaşalık sırasında kadınlar ve çocuk-
lar, ayaklar altında ezildi. Bağırışmalar göğe yük-
seldi:

— "Silâh başına! Gebertin muhafızları! Crillon'u
suya atın!.."

Dük d'Angoulême, ortalığın karıştığını görünce
hemen Violette'nin yanına koşmuştu. Meydanı allak
bullak eden bu kargaşalık, genç âşığın, sevgiliyle
konuşmasına ilk fırsatı vermişti. Genç kıza yanaş-
mış, soruyordu:

— "Neden ağlıyorsunuz matmazel? Şu küstah
herifin söylediklerine mi üzüldünüz?"

Zavallı kız hıçkırarak:

— “Hayır,” dedi, “annem öldü de ona ağlıyorum. Zavallıya bir bakın, acıyan bile yok.”

Charles üzüntüsünden sapsarı kesilmişti:

— “Bir yanda anneniz ölmüş, öte yanda bu adam sizi şarkı söylemeye mi zorluyor?”

Belgodère genç kıza hain hain bakarak etraflarında dolaşıyordu. Violetta korktu:

— “Hayır,” dedi. “Belki annemin tabutuna birkaç çiçek alabilecek birkaç para toplarım diye ben kendiliğimden şarkı söylüyordum.”

Genç Dük’ün tüyleri diken diken olmuştu. Şimdi meydan birdenbire sessizleşmişti. Crillon’la muhafızları, Dük de Guise ve adamlarıyla karşılaşmışlardı. Halk, muhafız komutanıyla Guise’nin neler konuştuklarını dinleyebilmek için susmuştu. Charles, şiddetle titreyen Violetta’nın elinden tutarak onu annesinin ölüsüne kadar götürdü ve şefkat dolu bir sesle:

— “Siz burada kalınız,” dedi. “Ben annenizin tabutunu çiçeklerle süslerim.”

Hemen meydanı geçerek, karşıdaki bir çiçekçi dükkânına girdi. Bir altın fırlatarak kucak dolusu gül, karanfil, yasemin, zambak ve şebboy alıp arabaya koştu. Ölünün üstünü tüm bu çiçeklerle örttü. Violetta, diz çökmüş, ellerini birleştirmiş, hayâl görüyormuşçasına şaşalamış, bu hâli seyrediyordu.

Charles d’Angoulême, genç kıza:

— “Sizinle konuşmam lâzım,” dedi. “Sizin bu çingenelerle bir arada kalmanız doğru olmaz. Yarın sabah arabanın sahibiyile konuşmaya geleceğim.”

O, bu sözleri söylerken, ikisinin peşini hiç bırakmamış olan Belgodère lâfa karıştı:

— “Emirlerinizi bekliyorum monsenyör...”

— “Güzel... Demek siz de buradaydınız. Sizinle nerede konuşabilirim?”

— “Buraya çok yakın bir «Espérance» oteli vardır. Biz orada kalıyoruz.”

— “Peki o hâlde... Yarın sabah beni orada bekleyin.”

Charles d'Angoulême, son bir defa, derin yası içinde bile harikulâde güzel olan Violetta'ya baktı. Sonra kendi kendine söylendi:

‘Şimdi artık sıra öc almaya geldi. Babacığım, oğlunu sen de beğeneceksin.»

Belgodère ise delikanlıyı arkasından seyrettikten sonra homurdandı ve arabanın basamaklarından inerek meydanın ortasında duran Dük de Guise'ye doğru dönerek, içinden:

“Aptal!” dedi. «Yarın gel de bak bakalım, Violetta'yı bulabiliyor musun? Şimdi gitmeli de, şu Simonne'nin leşini elden geldiğince çabuk kaldırmalı... Haydi bakalım, Simonne, güle güle öbür dünyaya güt...»

Tam arabanın basamaklarından inerken sapsarı benizli, siyah kadifeler giyinmiş biriyle karşılaştı. Bu adamın yalnız görünüşü değil, sesi de korkunçtu. Belgodère'ye baktı ve:

— “Arabanın sahibi Belgodère sen misin?” Diye sordu.

Çingene içinden: «Ne umacı yüzlü adam!» Diye düşünürken, yüksek sesle:

— “Evet efendim, benim,” dedi.

— “Demek, şu genç şarkıcı kızın efendisi sensin. öyle mi?”

Belgodère'nin içinden şunlar geçti: «Bu, herhâlde Dük de Guise'nin gönderdiği adam olacak. Ey Claude, o kadar araştırdın bulamadın. Şimdi kızının

âkıbetini yine benden öğreneceksin.» Sonra siyah kadi-
feli elbiseli adama baktı:

— “Ben de zaten sizi bekliyordum.”

Adam, çingeneyi kolundan yakaladı, hafifçe eğil-
di:

— “Ben sana, pek mühim birisi tarafından geli-
yorum... Bu kız, bu Violetta...”

Farnèse tereddüt ediyor, sanki içine doğan bir his,
onu bu zavallı kızcağızı ölüme sürüklemekten alı-
koymak istiyordu.

Fakat Belgodère, acele acele söylendi:

— “Evet efendim, ben ve Violetta, emirlerinizi
bekliyoruz...”

Kardinal, dalgınlıktan uyanır gibi silkindi. Sonra:

— “Verdiğim emirleri harfi harfine yaparsan...”

Diye söze başlayacak olduysa da, Belgodère lâfını
kesti:

— “Bana on kese düka altını vereceksiniz, bili-
yorum efendim. Yalnız, yapacağım şey nedir?”

— “Yapacağın şey bu gece saat dokuzda kızı,
Notre - Dame'nin arkasında bulunan harap görünüş-
lü eve getirmektir. Evin kapısı demirden, tokmağı
tunçtandır. Unutma, tam saat dokuzda...”

Kardinal, bir an durdu. Sonra birdenbire sesini
iyice alçaltarak:

— “Demin dışarıda arabanın yanında, kırmızı
maskeli sarı saçlı bir kadın vardı. Kimdi o?” Dedi.

— “Bizim obadan bir çingene kadınıdır.”

— “Çingene mi? Adı ne?”

— “Saizuma...”

— “Sahi mi? Sahiden çingene mi? Demek adı
da Saizuma, öyle mi? Sakın başka adı da olmasın?”

— “Yok.”

Belgodère'nin «umacı yüzlü» dediği adam, büyük bir yükten kurtulmuş gibi doğruldu. Yüzünde büyük bir memnunluk ifadesi vardı. Çingeneye parmağının ucuyla bir selâm verdikten sonra Fausta'nın, Dük de Guise'ye teslim edilmek üzere kendisine verdiği mektubu koynundan çıkararak, meydandaki kalabalığın arasında kaybolup gitti. Belgodère, o akşam eline geçireceği altınların hayâliyle sarhoş bir hâlde:

«Akşam tam saat dokuzda kızı getiriyorum. Mösyö de Guise, hiç merak etmeyin,» diye homurdandı.

PARDAILLAN

Kardinal Farnèse'yle Belgodère arasında, zavallı Violetta'yı muhakkak bir ölüme götürecektir olan korkunç anlaşma konuşulurken, Dük d'Angoulême de, Dük de Guise'ye doğru yürüyordu. Gözlerinin önünde, hâlâ Guise'nin Violetta'ya doğru eğilip şehvetle bakan gözleri vardı. Dük d'Angoulême bugün ömründe ilk defa olarak kıskançlığın ne müt-hiş ve yakıcı bir şey olduğunu öğrenmişti. İçinde Dük de Guise'ye karşı sönmek bilmez bir kin uyanmıştı. Bu duygunun etkisi altında, hızla Dük de Guise'ye doğru yürürken birden kolundan tutulduğunu hissederek döndü ve söylendi:

— “Siz miydiniz? Tam zamanında geldiniz, Şövalye de Pardaillan...”

Pardaillan:

— “Evet,” dedi. “Sizi bir çılgınlık yapmaktan alıkoymak için tam zamanında geldim. Böyle hızlı hızlı nereye koşuyorsunuz? Şu budalaların Hazreti Süleyman lâkabını taktıkları Dük de Guise'yi tahkir etmeye mi? Hiddetlenince gözünüz dünyayı görmüyor. Şurada hırsından kuduran kalabalığa tek başınıza nasıl karşı koyabilirsiniz? Vaktiyle bu işi yapacak bir tek adam vardı. O da öldü... Bahsettiğim adam, benim babamdı.”

Pardaillan, genç dükü oyalayıp hiddetini yatıştırmak istiyordu. Fakat Charles, kararından vazgeçemedi.

— “Hayır, Şövalye,” dedi. “Şu adama muhakkak haddini bildirmem lâzım...”

Pardaillan cevap verdi:

— “Doğrusu benim de dilim kaşınmıyor değil, ama hayatımı bu kadar budalacasına tehlikeye koymak da istemem. Hele Maurevert’e söyleyeceğim bir çift sözü söylemeden ölmek hiç işime gelmez.”

Dük d’Angoulême’nin hiddetinden gözleri yaşarmıştı:

— “Ne olursa olsun, kendisiyle konuşacağım,” dedi. “Şimdi artık, Dük de Guise’den, hiçbir zaman nefret etmediğim kadar nefret ediyorum.

Pardaillan işi anlayarak mırıldandı:

— “Ah aşk... Sen insanın içinde ne yenilmez, ne başedilmez, fırtınalı duygular yarattırın...”

— “Pekâlâ.” dedi, “mademki öyle istiyorsunuz, gidelim. Fakat ben işin sonunun nereye varacağını biliyorum. Yine son sözü emektar kılıcım söyleyecektir.”

Şövalye bu sözleri söyledikten sonra şapkasını iyice başına geçirdi ve çevresindekileri dirsekleyip iterek kendilerine yol açmaya başladı. Birkaç kişi bu zorlamaya ayak direyecek oldularsa da Şövalye ile arkadaşının şimşekler çakan gözlerini görünce seslerini kısıtlar.

Dük, halkın alkışları arasında Crillon’un karşısında duruyordu. Mağrur gözleri kan çanağına dönmüştü. Crillon’a bir şeyler söylediği anlaşıyordu.

Olay şuydu: Dokuzuncu Charles’in Saint-Jean-d’Angely kuşatmasında, yararlılığından ötürü “kahraman” adını verdiği Crillon, Üçüncü Henri’nin Paris’ten kaçtığını haber alınca, bin muhafız ve ikibin İsviçreli ücretli askerle birlikte kapanmış olduğu belediye dairesinden çıkmış, Paris’ten ayrılıp krala katılmaya karar vermişti. Kendisi muhafızlara komuta ediyor, İsviçre’liler de bir albayın komutasında bulunuyordu. Fakat çoğu yaralı, sargılar içinde ve

sakot bulunan bu katile, Grève Meydanı'na geldiği vakit kalabalık bir halk kitlesi tarafından önlenmişti. Askerlerle halk, hemen kapışmışlar, müthiş bir gürültü içinde, kanlı bir boğuşma başlamıştı. Guise, hızla yetişerek Crillon'un karşısına çıktı. Önce halkı durdurdu, sonra da, yüzü gözü kan içinde kalmış olan kahraman muhafız komutanına döndü ve mânalı bir tavırla:

— “Galiba Dük Crillon, muhafızları, Krala götürüyor,” dedi.

Crillon, soğuk bir tarzda cevap verdi:

— “Dük de Guise yanlış görmüyorlar.”

— “Demek Louvre sarayına gidiyorsunuz?”

— “Yanılıyorsunuz. Kral Paris'ten çıktı. Biz de ona katılmaya gidiyoruz.”

Yüzü yaralı dük haykırdı:

— “Dikkat edin komutan... Belediye dairesinden çıkmakla zaten büyük bir hatâ işlediniz.”

— “Orası benim bileceğim iş... Şimdi de Louvre'ye giderek ikinci bir hatâ işlemek istemiyorum. Hem fazla konuşmaya ne hacet?... Şimdi yol açık mı, onu anlayalım.”

Dük de Guise biraz bozuldu:

— “Yol Kralın bütün sâdık tebaalarına açıktır. Fakat kral...”

Crillon gür bir sesle bağırdı:

— “Yaşasın Kral! Hem siz de dikkat buyurunuz monsenyör... İkimiz de Kral tarafından bize verilmiş olan Saint-Esprit nişanını taşıyoruz. Bu nişanı alırken siz de, ben de Krala ebediyen sadık kalacağımıza yemin etmedik mi? Yoksa yemininizi unuttunuz mu?”

Bu sözler meydanda büyük bir uğultuya sebep oldu.

Halk:

— “Kahrolsun dinsiz kral!” Diye bağırdı. “Muhafızları suya atın... Crillon’u Seine nehrine atın...”

Dük de Guise, sapsarı kesilmiş, yanındakilere emirler yağdırıyor, maiyetindeki subayları, doludizgin imdat getirmeye Kutlu Birlik askerlerinin dağılık bulunduğu Arsenal, Bastille, Temple, Louvre, Gramme ve Châtelet semtlerine gönderiyordu...

Crillon birdenbire kılıcını çekmişti. Tam bu sırada Pardaillan’la Charles d’Angoulême de oraya varmışlar ve olayları seyre başlamışlardı. Gerçi Crillon kılıcını çekmişti ama, İsviçre’lilerin komutanı olan albay, Guise’ye doğru ilerleyerek:

— “Monsenyör, ben ve emrimdekiler birlik askerlerine teslim oluyoruz. Biz Paris’ten çıkmayacağız,” dedi.

Crillon, şiddetli bir hamleyle herifin üzerine atılacak oluyrsa da, vakit kalmadı. Aynı anda herkesi yerinde mıhlı gibi kaskatı bırakan bir ses duyuldu:

— “Alçak! Senin gibisine de ancak Guise gibi bir alçağa teslim olmak yaraşır.”

Guise’nin benzi morardı, kılıcını yarıya kadar sıyrarak kendisine bu ağır hakareti yapanı gözleriyle araştırdı ve herkes, ortaya genç bir asîlzadenin fırlayıp, albayı bir kenara ittikten sonra kollarını kavuşturduğunu gördü. Bu genç, şimdi gözlerini Guise’ye dikmiş, kamçı gibi şaklayan sesiyle söyleniyordu:

— “Henri de Lorraine, Dük de Guise! Babamın kaatili, alçak ve hain adam! Fransa Kralı Dokuzuncu Charles’in oğlu olan ben, Charles d’Angoulême, senin alçak olduğunu tekrarlar ve yüreğin varsa benimle düello etmeni isterim.”

Hemen yirmi kadar asîlzade kılıçlarını çekmiş, genç Düke saldıracaklardı. Fakat Guise’nin bir işaretiyle durdular. Hiddetinden kuduracak hâle gelen

Dük de Guise, d'Angoulême'yi kışkırtmak için kelime aradıktan sonra nihayet kuduz bir köpek gibi uludu:

— “Charles'in oğlu, düello davetini kabul ediyorum. Fakat, korkaklık senin soyunun bellibaşlı huyudur. O zamana kadar kaçmayasın diye seni muhafaza altına aldırma istiyorum. Tâ ki ben, yüzü yaralı...”

Sözünü bitiremedi. Aynı saniyede ortaya bir başkası atılmış ve kahkahalarla gülerек:

— “Sizin lâkabınız “yüzü yaralı” değildir,” diye bağırmişti.

Pardaillan, Charles'in tutuklanacağını anlar anlamaz delikanlıyı kurtarmaya karar vermiş ve fırlamıştı. Dük de Guise, Şövalyenin sözlerinin hakaret mi, takdir mi ifade ettiğini anlayamamıştı:

— “Siz kimsiniz? Adınız ne?” Diye sordu.

— “Canım, benim adımın ne önemi var, Dük hazretleri... Asıl sizin lâkabınız mühimdir. Hatırlarsınız ya... Bundan onaltı yıl kadar önce Béthisy sokağındaki bir konağın avlusunda...”

Guise yuvalarından uğrayacakmış gibi açılan gözlerini Pardaillan'a dikti:

— “Ne?...” Dedi. “Eğer sen Béthisy sokağındaki adamsan mahvoldun demektir.”

— “O zaman siz Amiral Coligny'yi öldürmüştünüz... Tam ayağınızı biçâre ölünün yüzüne koyuyordunuz ki, şu el...”

Pardaillan sağ avucunu açıp salladıktan sonra:

— “Şu el, suratınıza inmişti, Dük hazretleri...” Dedi. “O zamandan beri adınız, yüzü yaralı değil, «yüzü şamarlı Guise» dir.

Halk, bu iki çılgına duyduğu hiddetten delirmiş gibiydi. Dük de Guise de haykıyordu:

— “Yakalayın bunları! Ölü veya diri... Muhakkak yakalayın...”

Halk, fırtınalı bir denizin dalgaları gibi ilerleyerek Crillon'u askerlerinin yanına itmişti. İsviçre'li albay, Charles d'Angoulême'yi tevkif etmek için omuzuna yapışacak olduysa da, Pardaillan'ın kılıcının kabzası başına inince kafatası ezilerek yere yuvarlandı. Charles d'Angoulême hâlâ kükrüyordu:

— “Guise! Guise! Düello davetimi sakın unutma...”

Halk:

— “Öldürün! Öldürün!” Diye bağıırıyordu.

Fakat Pardaillan, İsviçre'lilerin komutanını yere serdikten sonra Charles d'Angoulême'yi yakaladığı gibi muhafız kıtasının yanına çekmiş, bir yandan da kılıcını havada pervaneler gibi çevirmeye başlamıştı. Kılıç, kısa zamanda Dük de Guise'nin adamları arasında bir boşluk hâsıl edince Pardaillan'ın yolu temizlendi.

Guise, Crillon'a bağıırıyordu:

— “Crillon, bu iki azgın domuzu bana teslim edersen, Paris'ten çıkmaya izin veririm.”

Crillon'un askerlerinde de bir şaşkınlık ve dağınıklık başgöstermişti. Tam bu sırada Pardaillan topukları üstünde yükselerek bütün heybetiyle belirdi ve gür bir emir savurdu:

— “Mızıka! Kral marşını çal...”

Mızıka, Kral marşını çalmaya başlar başlamaz, askerler hemen kendilerini toparladılar. Kamçılanmış gibi canlanıp bağıldılar:

— “Yaşasın Kral!”

Kafile, bir çığ gibi ilerlemeye başlamıştı. En önde Crillon, Charles d'Angoulême ve kılıcıyla Guise'nin askerleri ve halk arasında kanlı bir yol açan Pardail-

lan gidiyordu. Tüfekler patlıyor, mızraklı kalabalık sürüler, Crillon'un askerlerine saldırıyor, fakat Kral marşı bütün gürültüleri bastırıyor ve arada Pardailan'ın kükremesi duyuluyordu:

— “İleri! İleri!”

Dük de Guise, kin ve utancından ne yapacağını şaşırılmış, haykırıyordu:

— “Askerlerim, nerede askerlerim?”

Askerler darmadağın olmuştu. Halk da fena hâlde yılmış, şaşkına dönmüş, dört bucağa koşuşmaya başlamıştı.

Muhafızların önü kısa zamanda boşaldığı için Pardailan da kılıcını kınına yerleştirmişti. Pardailan arada bir de:

— “Krala yol verin!”

Diye bağılıyor, kimse hangi krala yol vereceğini anlamıyordu. Bu şaşkınlık arasında Crillon'un askerleri kolayca Grève meydanından çıkarak Porte-Neuve kapısına doğru yürümeye başladılar. Arkalarında Paris uğulduyordu.

Onlar meydandan çekildikten biraz sonra Bastille'den çıkan bin kadar asker, Bussi-Leclerc'in komutasında dörtlü Grève meydanına geldi. Dük de Guise vahşi bir sevinçle:

— “Nihayet yetiştiler,” dedi.

Fakat Guise, Bastille komutanı Bussi-Leclerc'e doğru koşmaya hazırlandığı sırada birisi koluna yapışınca durdu:

— “Ne istiyorsunuz?” Diye sordu.

Bu, siyah kadifeler giyinmiş, korkunç yüzlü bir adamdı. Sakin bir tavırla bir mektup uzattı:

— “Şunu okuyunuz, monsenyör.”

Guise, şaşırarak sordu:

— “Siz ne söylüyorsunuz, Allahaşkına! Şimdi

mektup okumanın sırası mı? Bunun yarını yok mu?"

— "Yarın pek geç olur, monsenyör... Bu mektup Prens Fausta'dandır..."

Dük, yerinde mihlanıp kaldı. Mektubun mühürünü söktü ve yazılanları okur okumaz, yüzü sapsarı kesildi. Boğazından boğuk bir hırıltı çıktı. Alnında beliren terleri silmeye başladı. Bussi-Leclerc, Düke kadar yanaşmış, soruyordu:

— "Emirleriniz, monsenyör?..."

Guise, çıldırmış gibi etrafına bakındı. Sonra inlercesine söylendi:

— "Emirlerim mi? Peşimden konağıma geliniz."

Guise, Bussi-Leclerc ve diğer subayları da peşine takarak Crillon'u, Pardaillan'ı, Violetta'yı ve bütün dünyayı unutmuş bir adam hâliyle titrek adımlarla yürüdü.

Pardaillan, arkasında Crillon'la askerleri olduğu hâlde hızla ilerliyordu.

O kadar hızla yol alıyorlardı ki Guise'nin askerleri Paris'in dört bucağından toparlanıp Grève meydanına ulaşınca kadar şehrin Porte-Neuve kapısına varmışlardı. Kapıdan geçtiler. Pardaillan, son asker de kapıdan sonraki açılır-kapanır köprüyü aştığını görünce durdu. Crillon, Pardaillan'ın yanına geldi:

— "Bana verilmiş olan *"kahraman"* unvanı bundan sonra sizindir," dedi.

— "Şimdi birbirimizi pohpohlamanın sırası değil dostum. Bugün pek hızlı ilerlemeniz lâzım..."

— "Peki ama, ne tarafa gideyim? Kralın nerede olduğunu bilmiyorum ki..."

— "Ben dün kendisini kaçarken gördüm. Beti

benzi uçmuştu. Lâf aramızda, pek korkmuştu. Herhâlde Chartres istikametine gitmiş olacak.”

Crillon, kendisini ve askerlerini kurtaran adama dikkatle baktı:

— “Benimle beraber gelerseniz, Kral sizi albay yapar,” dedi.

— “Ama dostum, ben kendi kendimi zaten mareşal tâyin ettim. Şimdi albaylığı kabul edersem küçülmüş olmaz mıyım...”

Crillon, bu sözlerden bir şey anlamayarak başını salladı:

— “Ne demek istediğinizi pek anlamadım, ama gayet cesur bir arkadaşsınız,” dedi. “Namusum hakkı için Kralın, sizin gibi on adamı olsaydı, yarından tezi yok, tekrar tahtına otururdu. Allahaismarladık.”

Elini uzatıp Pardaillan’ın elini sıktı. Sonra:

— “İsminizi sorabilir miyim?” Dedi.

— “Adım şövalye de Pardaillan’dır. Allahaismarladık, kahraman Crillon... Krala söyleyin de kiliseye gidince benim için de duâ etsin.”

Crillon, bu sözün de mânasını pek kavrayamadı. Askerleriyle birlikte yola koyulurken Pardaillan’a kılıcıyla bir selâm daha gönderdi.

Şövalyeye gelince hiçbir şey olmamış gibi yine keyiflendi. Charles d’Angoulême’yi kolundan yakaladı:

— “Gel dostum,” dedi. “Biz de Montmartre kapısından tekrar Paris’e girelim de Devinière lokantasına bir uğrayalım... Madam Huguette Grégoire’nin şarapları pek nefistir. Babam da oranın şaraplarını pek severdi. Ah ah! Hep şu eski günleri hatırlıyorum vesselâm!...”

Pardaillan’la Charles d’Angoulême dediklerini yaparlarken Dük de Guise de şaşkın ve perişan, konağına dönüyordu.

Tarih bu kanlı adamın, böyle daimî tereddütler içinde bocaladığını kaydeder. Nasıl tereddüdü yüzünden Paris'te boş kalan kral tahtına oturamamışsa Grève meydanında da mektubu alınca kendisine yapılan hakaretleri ve Crillon'u her ne pahasına olursa olsun, Paris'ten çıkarmamak düşüncesini unutuvermişti. Halbuki Crillon'la askerleri krala katılırlarsa, Guise'nin başa çıkamayacağı yeni bir ordunun çekirdeği vücuda gelmiş olacaktı.

Acaba Guise'nin aklını, fikrini allak bullak ederek ona en hayati gayelerini bile unutturan Fausta tarafından gönderilmiş mektupta neler vardı?

Okuyucularımızın meraklarını gidermek için bu mektubu aynen alıyoruz:

“Dinsizlerin peşinden Paris'ten çıkanlar arasında Kont de Loignes yoktur. Düşes de Guise'yi iki gün önce şahsen Lagny'ye kadar götürmüştünüz. Şimdi de onun Lorraine yoluna devam ettiğini sanıyorsunuz. Halbuki siz ondan ayrılır ayrılmaz hemen Paris'e döndü. Konağınızda sizi bekleyen birisi vardır. Bu iki olay hakkında vereceği delillerle sizi ikna edebilecektir.”

CELLÂT CLAUDE USTA

O akşam güneş batarken, Paris'teki heyecan havası ve sabahleyin Grève meydanında kopan gürültünün uyandırdığı gerginlik, henüz dağılmamış bulunuyordu. Halk, tepeden tırnağa silâhlanmış, sokak başlarında gruplar teşkil ederek tartışmaya dalmıştı. Bütün Paris'lilerin göğüslerinde Katolik topluluğundan olduklarını belirten beyaz haç vardı ve boyunlarında da tesbih asılıydı. Göğüslerinde beyaz haç bulunmayanların bu kalabalık sokaklardan geçmelerinin epey tehlikeli olduğu muhakkaktı.

Güneş batalı epey olmuş ve Paris'in çapraşık sokakları, adamakıllı karanlık olmuştu.

Bu sırada Belgodère'nin arabasına, tabut taşıyan dört kişi yanaştı.

Arabanın içinde, sönük bir şamdanın ışığında Violetta, Simonne'nin ölüsünün yanında oturmuş, ağlıyordu. Bir köşeye çekilmiş olan Saizuma da heykel gibi hareketsiz ve dünyaya ilgisiz, oturuyordu. Dört adam arabaya giderek cenazeyi alıp tabuta yerleştirdiler. Zavallı Violetta, annesinin ölüsünden ayrılma zamanının geldiğini görünce ağlayıp yırtınmaya:

— “Elvedâ, Simonne anne! Elvedâ!...”

Diye bağırmaya başlamıştı. Belgodère, bir an bu hâli seyretti. Sonra ölüm döşeginde genç kıza, doğumu hakkındaki sır perdesini açacakken ömrü vefa etmeyen kadının cenazesine baktı. Nihayet Simonne'nin cesedi üstüne kucak kucak çiçek serpen genç kıza yaklaşıp garip bir sesle:

— “Anneni yalnız yollama!...” Dedi. “Haydi sen de tabutun peşinden git bâri...”

Genç kız, sevinçle duraladı. Şaşkın şaşkın Belgodère'nin yüzüne baktı. Çingenenin böyle bir iyilik yapabileceğine asla ihtimal vermemişti. Belgodère de işin farkına vararak:

— “Canım, sen beni bu kadar da mı kötü bir adam sanıyorsun?” Dedi.

Dört adam tabutu kaldırıp dışarıya çıkardılar. Violetta da arkalarından koştu.

Şehir sokaklarında gezinen devriyeler, dört adam tarafından taşınan bu tabutun peşinde, hıçkıra hıçkıra yürüyen bu zavallı genç kıızı kederli bakışlarla seyrettiler...

Bu sırada Belgodère arabanın merdivenlerinde oturan iki adamına seslendi:

— “Arabayı hana çekin!... Belki bu akşam gelmeyeceğim... Violetta da bir daha buraya gelmeyecek!...”

Ve hızlı adımlarla arabadan uzaklaştı. Duvarlara sürünürcesine yürüyüp kendini göstermemeye çalışarak Violetta'nın peşine düştü. Avını kollayan bir avcı gibi kızcağızı gözden kaybetmiyordu.

Tabutu taşıyanlar arabadan ayrılıp, Violetta da peşlerine düşünce, meydana bakan evlerden birinin gölgesine sinmiş, siyah elbiseli, başı kukuleteli bir adam, saklandığı yerden, üzgün bakışlarla genç kıızı, gözden kayboluncaya kadar takip etti. Sonra kendi kendine mırıldandı:

— “Kurban yola çıktı:... Şimdi şu kurbanı kesecek kasaba haber ulaştırayım... Zavallı talihsiz kız... Benim de görevim çok iğrenç ya...”

Soğuk varmış da üşüyormuş gibi tepeden tırnağa titreyerek o da yola koyuldu. Notre-Dame köprüsü-

nü geçtikten sonra Paris'in göbeğindeki dolambaçlı sokaklara saptı.

Sarayla Notre-Dame kilisesi arasındaki Calandre sokağının ortalarında, pis görünüşlü, ufacık bir ev vardı. Gündüzleri bile halk bu evin önünden geçmekten çekinir; geçmeye mecbur da kalsa korkudan büzüler; lânetler, beddualar okuyarak hızlı hızlı koşardı. Bu evin süssüz, âdeta çıplak ve duvarında siyah abanoz ağacından büyük bir haç asılı bir odasında, iriyarı bir adam, iki elini avuçları içine almış, düşünüyor, yaşlı bir hizmetçi kadın da karşısında ayakta duruyordu. Bu kadın, adama:

— “Yemek istemiyor musunuz, Claude usta?” Diye sordu.

Adam cevap vermeden, belirsiz bir işaret yaptı. Kadın başını salladı:

— “Canım, bırakın şimdi şu eski korkunç hâtıraları... Yoksa çocuğu mu düşünüyorsunuz?”

Claude usta kendi kendine söyleniyormuş gibi kısık bir sesle:

— “İdam ettiğim insanların hayalleri de beni üzmüyor değil, Gilberte nine!” Dedi. “Fakat onun, hayatıma bir rüya gibi girip çıktığından beri tam sekiz yıl oldu. Zavallı yavrum. Karanlık ömrümü ışıldatan minimini menekşeciğim! Ne oldun, nereye gittin? Kollarını boynuma dolayarak: «Babacığım!» deyişini duyamayalı: beri ömrüm karardı.”

Claude usta, talihine kızan bir adam hâliyle koca elleriyle masaya bir yumruk indirdi:

— “Demek nasibimde bu kadarcık bir saadet de yokmuş. Yavruyu ancak haftada iki defa gidip görüyordum. Ama o günler, benim bayram günlerimdi.”

Claude usta, gözleri parlayarak sözlerine devam etti:

— “Her pazartesi ve perşembe günleri, erkenden kalkar, temiz elbiselerimi giyip hazırlanır, ona koşardım. Meudon’a ne zevinçle giderdim! Bahçeye girdiğim zaman kalbim çatlayacakmış gibi çarpardı. O iyi kalpli Simonne, hemen karşıma çıkar, çocuk da koşarak kucağıma sıçrardı: *«Simonne anne! İşte babam!»* Diye bağırırdı.”

Claude usta, ağlamaya başlamıştı. Gilberte nine:

— “Bunları hatırlayıp üzölmek doğru değöl!... Yüreğınızı sıkı sıkı hasta olacaksınız!” Dedi.

— “Yüreğim mi? Onu kaybettiğimden beri yüreğim de kayboldu. Bir sabahıtı. Bir perşembe sabahıydı. O müthiş günü hiç unutmayacağım. Güzel bir gündü. Tekrar Meudon’daki eve gittim. Bahçeden seslendim. Kimse cevap vermedi. Eve girdim. Ne Simonne, ne de çocuk vardı! Evde herşey, müthiş bir savaş olduğunu gösterir biçimde altüst olmuştu. Delirecek gibi oldum. Koştuım, etrafı aradım, bağırdım. Fakat kimseyi bulamadım. Yorgunluktan bitmiş bir hâlde bir yere yığılmış kalmışım. Kendime geldiğim vakit beni ayıltanın bir kadın olduğunu gördüm. Meudon’da kimse, çocuğumun ve Simonne’nin nereye gittiğini bilmiyordu. Bir gün önce oradan bir çingene geçtiğini söylüyorlardı, o kadar... O zaman nasıl oldu da ölmedim, Gilberte nine?”

— “Fakat az kaldı ölüyordunuz, Claude usta!... Tam sekiz gün, ateşler içinde sayıklaya sayıklaya yattınız...”

Birdenbire sokak kapısına vurulunca ikisi de irkildi.

Claude usta:

— “Bu vakitte kim gelebilir?” Dedi. “Benim evime yıllardır kimse uğramıyor.”

Fakat kapı bir daha, sert sert çalınınca Gilberte nine dışarı çıktı. Az sonra da odanın kapısından, başı

siyah bir kukulete ile örtülü biri girdi. Claude ayağa kalkmıştı. Ürkek bir sesle sordu:

— “Kimsiniz? Benden ne istiyorsunuz?”

Yabancı yavaş yavaş bir-iki adım attı. Bir an durdu. Sonra boğuk bir sesle:

— “Usta!” Dedi. “Vazifeni yapmanı istemeye geldim.”

Claude birden titredi. Sonra dedi ki:

— “Bir zamanlar o korkunç işi yaparken ancak Emniyet Müdürü veya dinî mahkeme reisi tarafından vazifeye çağırılırdım... Siz, bunların her ikisi de değilsiniz. Sonra şurasını da bilmelisiniz ki ben, sekiz yıldan beri artık o uğursuz vazifeyi bırakmış bulunuyorum. Paris’in eski cellâdına yüzünüzü göstermek istemeyen siz, kim olursanız olun! Hemen başka kapıya gidin!”

Kukuleteli adam, yerinden kımıldamadı. Daha boğuk bir sesle söylendi:

— “Ben ve beni gönderen kimse için siz hâlâ cellâtsınız. Beni gönderene körü körüne itaat etmek zorunda olduğunuzu unutmamalısınız... Bakın!”

Kukuleteli adam, cübbesinin altından sağ elini çıkardı. Bu elin orta parmağında büyük bir yüzük ve bu yüzüğün üzerinde de esrarengiz işaretler vardı. Claude, yüzüğe bakınca titreyerek eğildi:

— “Emirlerinize itaate hazırım, Monsenyör!”

— “Peki! O hâlde Notre-Dame’nin arkasında Cité adasının ucundaki eve gel. Saat onda, orada birini idam edeceksin!”

Claude mırıldanır gibi:

— “Geleceğim Monsenyör!” Dedi. “Fakat sizi gönderene söyleyiniz. Son derecede yorgunum. Korkudan geceleri gözlerime uyku girmiyor. Yarın, aramızdaki anlaşmayı bozmak ve bir daha cellâtlık yap-

mamak istiyorum. Bundan sonra artık ne bana başvurun, ne de güvenin! Bu akşamki idam, ömrümün son uğursuz vazifesi olacaktır."

Kukuleteli adam birdenbire başından kukuletesini çekip sıyırdı. Claude, onun yüzünü görünce kekeleydi:

— "Aman Yarabbi!... Kardinal Farnèse! Çocuğun babası!..."

Farnèse, hırıltılı bir sesle cevap verdi:

— "Evet... Benden çaldığın çocuğun babası!.. O zaman seni lânetleyen ve kendisine acımadığın için bâlâ sana beddua eden adam benim! Claude, ömründe bir kere olsun, bir insan gibi acıyıp kederlenebildin mi? Hâlâ ümidim var! Söyle Claude! Bana doğruyu söyle!..."

Claude, bir an duraladı. Farnèse, soluk soluğa bekliyordu. Cellât nihayet:

— "Bana ilk defa başvurduğunuz zaman da size doğruyu söylemiştim ya!" Dedi.

Farnèse, inanmamış gibi başını salladı. Claude devam etti:

— "Çocuğu darağacının dibinden alıp götürdüğümden üç gün sonra kendisine bakması için verdiğim kadının kucağında öldü..."

Farnèse, bu sözleri heyecanla dinledikten sonra birdenbire gerisin geriye döndü, kukuletesini başına geçirerek odadan çıkmaya hazırlandı. Fakat Claude, peşinden seğırtti:

— "Ben de sizinle beraber geliyorum... Acaba öldüreceğim kimse nasıl bir insan? Erkek mi, kadın mı?"

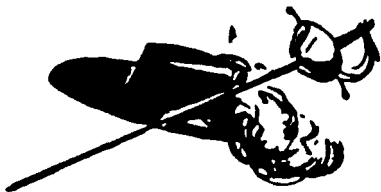
— "Genç bir kız..."

Claude, yerinde mihlanmış gibi durdu. İçinde bir kuşku belirmişti. Fakat aynı anda Notre-Dame'nin saati onu vurdu. Kardinal:

— “İdam saati!” Dedi.

Farnèse önde, cellât arkada, Fausta’nın evine yol-
lanırlarken cellât mırıldanıyordu:

— “Son idam!... Son kurban!...”

Beşinci Bölüm

ÖLÜM EVİ

Simonne, en yakın mezarlığa, yâni Innocents mezarlığına götürülmüş ve mezarlığın en dibindeki çukurlardan birine atılıvermişti. Hristiyan olmayan ve bir cambaz kumpanyasıyla beraber gezen çingenelerin ölülerine de uzunboy lu saygı gösterilecek değildi ya!..

Ölü gömülür gömülmez Belgodère, hemen genç kızın yanına sokulmuş, bileğinden yakaladıktan sonra âdeta çeke çeke götürmeye başlamıştı. Yolda Violetta, kendisine o gün kucak kucak çiçek getiren yakışıklı delikanlıyı düşünüyordu. Simonne öldükten sonra kendisiyle ilgilenen biri daha vardı. Demek ki dünyada yapayalnız değildi. Annenin ölümüne üzülmüştü ama, o yakışıklı delikanlıyı hatırladıkça içinde o zamana kadar hiç bilmediği birtakım tatlı duygular uyanıyordu.

Bir ara, dalgınlığından kurtularak, Grève meydanı yolundan büsbütün başka bir yol tutturmuş olduklarını farkedince irkildi ve Belgodère'ye:

— “Nereye gidiyoruz?” Diye sordu.

Çingene, hiç cevap vermedi ve kızcağızı sürüklemeye devam etti. Böylece Seine nehrini geçerek Notre-Dame kilisesinin arkasından dolaştılar. Burada arka yüzleri nehre bakan, yanyana yapılmış iki bina vardı. Bunlardan biri, büyük olmakla beraber son derecede çirkin ve korkunç görünüşlüydü. İkinci bina ise daha ufaktı, fakat çok bakımlı ve süslü bir evdi. Bu binanın kapısında bulunan bir levhada şunlar yazılıydı.

“PRESOIR DE FER OTELİ

Sahipleri: ROUSSOTTE VE PÂQUETTE”

Öteki binanın kapısı kalın demirdendi ve üstünde tunçtan iri bir halka sallanıyordu.

Belgodère, genç kızı çeke çeke büyük binanın kapısına kadar götürdü: Violetta fena hâlde ürkmüştü:

— “Nereye geldik?... Söylesenize, korkuyorum!”

Diyordu. Fakat çingene hiçbir cevap vermeden ağır tunç halkayı kaldırıp indirince kapı sessiz sadasız açılıverdi. Genç kız kendini kurtarmak ve eve girmemek istediye de çingene onu kuvvetle çekerek kendisiyle birlikte zemini kaygan taşlarla döşeli geniş bir taşlığa soktu. Loş bir ışıkla aydınlanan bu taşlıkta, bellerindeki kemerlerde kınsız birer hançer bulunan maskeli iki adam bekliyordu. Violetta, korkusundan bayılacak hâlde gelmişti. Belgodère:

— “Adım Belgodère!” Dedi. “Bu kızı buraya getirmemi emretmişlerdi. Yanlış gelmedim ya?...”

İki muhafızdan biri:

— “Burası!” Dedi. “Yanılmadın!”

Öteki de çingeneye bir kese altın uzattı:

— “İşte istediğin yüz düka altını!”

— “Ben istemedim ki... Bunu Dük kendisi söylemişti. «Her biri onar altınlık, on kесе veririm» demişti.”

— “Ne Dük mü? Prens desene!”

— “Canım, Dük olmuş, Prens olmuş, bence hepsi bir! Paraları verdi ya, ben ona bakarım.”

— “Şimdi paraları aldın! Eğer bu akşam yaptığın işten kimseye bir kelime fısıldayacak olursan, diri diri derin yüzölür, dilin koparılır! Bu evi de tamamen aklından çıkar! Haydi bakalım, yallah...”

Çingene, dudaklarında garip bir gülümsemeyle yerlere kadar eğilerek evden çıktı.

Notre-Dame kilisesinin saati onu çaldığı vakit Belgodère gideli epey olmuştu. Az sonra da Claude usta kapıyı çalarak içeriye girmişti. Yolunu bilen bir adam emniyetiyle şaşırmadan yürüyordu. Halbuki bu evin bir tarafı ne kadar bakımsız ve çıplaksa taşlık geçildikten sonra girilen salonlarının zenginliği ve ihtişamı da o derece göz kamaştırıcıydı. En ağır halılar, en kıymetli kumaşlardan perdeler, baştan aşağı yaldızlı ve altın eşya ve duvarlarda en ünlü ressamların elinden çıkmış tablolar vardı.

Salonlardan bir tanesi, taht salonu şeklinde döşenmişti. Bu salonda som altından oniki şamdan vardı. Kocaman mermer vazolar içinde çiçekler duruyordu. Yüksek arkalı koltuklardan her birinin üstüne bir papalık tacı ve “F” harfi kakılmıştı. Bu harfin altında da çaprazlama iki anahtar vardı. Baştan aşığıya zırhlar giyinmiş yirmidört muhafızın onikisi tahtın sağında, onikisi de solunda duruyordu. Bütün bu ihtişam ve zenginlik esorlerine hayran olmamak elde değildi. Bununla birlikte cellât, peşine takıldığı muhafızın ardından, hiçbir şaşkınlık göstermeden hızlı hızlı gidiyordu.

Böylece bu dışı harap sarayın, Seine nehrine bakan bir odasına kadar yürüdü. Binadaki süslü salonların aksine çırılçıplak denecek bir hâlde bulunan bu odanın zemini taştandı. Duvarlarında halkalar vardı ve bu halkalara zincirler takılmıştı. Odanın görünüşünden, zindan olduğunu anlamak mümkündü.

Odanın ortasında siyahlar giyinmiş bir kadın ayakta duruyordu. Yüzü gülümsüyordu. Yalnız parmağında, kardinal Farnèse'ninkine benzeyen ve pırıl pırıl parlayan bir yüzük vardı. Fakat, Kardinalin yüzüğü demirden olduğu hâlde bu yüzük altındandı. Üstündeki işaretler de elmaştan yapılmıştı.

Claude, kadının parmağındaki yüzüğü görür görmez, hemen diz çökerek mırıldandı:

— “Ulu Kraliçe!”

Claude, dehşetle ve secde edercesine eğilmişti. Fausta, aşk uyandırdığı kadar korku aşıl原因an âhenkli sesiyle:

— “Cellât!” Dedi. “Emirlerine itaat edeceğini vaadettiğin ulu tarikatın başkanı olan bizler kutsal gayemizin başarılmasına engel olan bir günahkârı yargılayıp kendisine ölüm cezası verdik. Sen, ulu Tanrının adaletine hizmet eden bir Hristiyan olarak, bu gibi gizli hükümleri yerine getireceğine dair bize söz vermiştin.”

Claude, başını kaldırarak ellerini Fausta'ya doğru uzattı. Fausta sordu:

— “Bir şey mi söylemek istiyordun?”

Cellât, titreyerek söylendi:

— “Ulu ve kutlu Kraliçemden bir ricam var.”

— “Söyle cellât... Yeryüzünde bulunuşumuzun sebebi, günahkârları cezalandırmak olduğu kadar, birçoğunu da teselli etmektir.”

— “Teselli! Evet, benim teselliye ihtiyacım var!.. Gecelerimi, canlarını aldığım insanların hayâlleriyle

başbaşa, huzursuz bir hâlde, azap içinde geçiriyorum. Benden öç almak isteyen hayâllere, benim bir suçum olmadığını, sadece Tanrı'nın adaletine hizmet ettiğimi boşuna haykırıp duruyorum. Çektiğim çile, dayanılacak gibi değil. Artık canımdan bezdim. Fakat günah çıkartmadan ölmekten korkuyorum. İki yıl önce size itaat edeceğime söz vermiş ve üç defa da idam hükmünü yerine getirmek için buraya gelmiştim. Öldürdüklerimi Seine nehrinin ortasına attım ve nehir, sırrını kimseye açmadı.”

Cellât, yıllardır çekmekte olduğu vicdan azabının yüküne dayanamayıp aklını oynatmış gibi yırtına yırtına anlatmaya devam etti:

— “Kaç hekime başvurduysam, cellât olduğumu öğrenince bana bakmadı. Kaç papaza günah çıkartmak için gittiysem, beni yüzgeri etti. Adamlarınızın bana vermek istedikleri paraları reddettim. Fakat artık günah çıkartmazsam delireceğim sanıyorum. Bana acıyınız ulu Kraliçe!..”

Fausta acımış gibi bir tavır takınarak:

— “Bana içini döktüğün iyi oldu!” Dedi. “Artık seni yeteri kadar denedik, cellât! Yarın Notre-Dame kilisesine git. Duadan sonra herkes günah çıkarırken Papalığın verdiği özel yetkiye sahip bir kilise prensi sadece senin için orada bulunacak, seni dinleyecek ve günahlarını affedecektir. Demek oluyor ki günahlarından, doğrudan doğruya Papa tarafından kurtarılmış olacaksın. Ondan sonra artık rahat uykuna kavuşursun!”

Claude usta, sevinçle başını kaldırdı!

— “Bütün günahlarım bağışlanacak değil mi?” Dedi. “Bu idam sonuncu olacak. Başka kimseyi öldürmeyeceğim, değil mi?”

— “Evet! Bu kadın son kurbanın olacak!”

Fausta'nın ayakları dibine süklüm püklüm sürü-

nen insan çöküntüsü dikilmiş, tekrar cellât hâline gelmişti. Kapıya doğru yürürken:

— “Öyleyse o da ölsün!” Dedi.

Ve birdenbire idam odasına girerek kapıyı kapadı. Fausta da kapıya yaklaşarak küçük bir delikten içerisini gözetlemeye koyuldu.

Burası, evin dışında ve kapalı bir balkon biçiminde, Seine nehrinin üstüne uzanacak tarzda yapılmıştı. Duvarları ve zemini tahtadandı. Tam ortada bir kapak vardı ve bu kapağa bağlı bir halat tavandaki makaradan duvarlardan birine sarkıyor, orada bir halkaya düğümlenmiş bulunuyordu. Cellât odaya girince mahkûmu bağlayıp boğacağı ipi eline aldı. Sonra döşemenin üstünde boylu boyunca yatan ve başına siyah bir torba geçirilmiş olan hareketsiz mahkûma yöneldi. Mahkûm baygın olmalıydı. Çünkü hiç kılmıdamıyordu.

Claude usta, tam mahkûma elini süreceği ve baygınlığından istifade ederek onu boğuvereceği sırada duraladı. Şimdiye kadar hep erkek öldürmüştü. Oysa bu bir kadındı. Bir kadına el sürmek, Claude'nin ağırına gidiyordu. Hem sonra bu ne kadar ufak tefek bir şeydi. Prens Farnèse ne demişti? *«Bir kız... Genç bir kız...»* Claude usta, birdenbire kaybettiği evlâtlığını hatırladı. Eğer sağ olsaydı o da şimdi bu yaşlarda bir kız olurdu. Hem de ne güzel, ne şirin bir kız! Acaba bu mahkûm da güzel miydi?..

Cellâdın içini bir merak sardı. Şu mahkûmun yüzünü görmek merakı... Yavaş yavaş mahkûma yaklaşarak, başından torbayı çıkarınca gördüğü, mâsum ve dilber yüz karşısında hayret içinde duraladı. Kapalı gözlerinin kirpikleri upuzundu. Claude usta, birdenbire buraya ne yapmak için geldiğini unuttu; kendi kendine:

«Ne kadar da güzel yavrucak!» Dedi. *«Ölecek demek ha?..»*

Odanın içerisi aydınlık değildi. Fakat cellâdın gözleri loşluğa alıştığı için şimdi daha iyi görmeye başlamıştı. Baygın kızın yüzüne bakıp dururken birdenbire gözleri dehşetle büyüdü. Anıan yarabbi! Bu yüz! Bu yüz, onun yüzüne benziyordu!

«Sakin!» Diye düşündü. «Sakin bu da bana Tanrının bir cezası olmasın! Gözlerini açsaydı da bir ke-re görseydim!.. Bu, o mu yoksa?..»

Baygın kızı sarsarak haykırdı:

— “Kızım! Çocuğum! Violetta! Violetta!”

Violetta sarsılınca ayılmıştı. Genç kız, korkuyla gözlerini açtı. Karşısındaki adamı görünce tıpkı vaktiyle darağacının dibinde yeni doğduğu zaman yaptığı gibi kollarını cellâda doğru uzattı ve sonsuz bir sevinçle:

— “Baba! Claude babacığım!” Diye mırıldandı.

Cellât, doğrulup geriye fırlamıştı. Bu tesadüfö aklı almıyordu. Titriyor, ellerini kızcağıza uzatacak gibi oluyor, sonra dokunmaya kıyamıyormuş gibi yine gerisin geriye çekiliyordu. Ağlaması, gülmesi birbirine karışmıştı.

«Sahi mi?» Diye kendi kendine söyleniyordu. «Sahi mi? Bu benim çocuğum mu? Delirmedim ya... Yanlış görmüyorum ya?»

Violetta:

— “Benim, babacığım!” Dedi. “ Benim, yanılmıyorsun!”

Claude usta bu sözleri duyunca atıldı. Kızcağızı bir tüy hafifliğiyle kaldırıp kucağına aldı. Bir köşeye çekilerek yere oturup Violetta’yı da dizlerinin üstüne aldı. Gözlerinden sevinç yaşları akıyor, dudaklarından anlaşılmaz sözler dökölüyor ve adamcağız, sevincinden aklını bozacak gibi görünüyordu. Violetta ise bir kuş gibi cıvıldıyordu:

— “Babacığım! Benim Claude babacığım! Demek sizi nihayet buldum ha?..”

— “Hah işte böyle kızım! Böyle kollarını boynuma dola! Bana, «babacığım» diye seslen!.. Sen benim kızım, hayatım, Violetta’sın, değil mi? Öyle değil mi?”

Cellât, buraya niçin geldiğini tamamen unutmuştu. Mutlu bir gülümseyle:

— “Artık evimize dönelim,” dedi.

— “Meudon’daki evimize döneceğiz, değil mi?”

— “Hayır... Ha, evet, öyle ya. Burada ne yapıcağınız? Gel gidelim...”

Violetta titreyerek:

— “Burası korkunç!” Dedi. “Burası neresi baba?”

Cellât, birdenbire nerede bulunduğunu, buraya ne iş yapmak için gelmiş olduğunu hatırladı. Dehşet içinde ayağa fırladı. Kızının kolundan tuttuğu gibi:

— “Allah kahretsin!” Dedi. “Burası... Burası... Gel kaçalım kızım, hiç durmayalım.”

Tam bu sırada kapı açılmış, yüzü siyah bir tülle örtülü Fausta belirmişti.

Fausta, Violetta’ya merakla baktı ve aklından şunları geçirdi:

«Demek bu kız, cellâdın evlât edindiği çocuk, Farnèse’nin kızı imiş. Öyleyse bu kızı ortadan yok etmek şart oldu.»

Claude usta ise Fausta’ya ellerini uzatmış, sevinçle haykırıyordu:

— “Çocuğum, madam!.. Bu benim çocuğum! Onu yıllar önce kaybetmiştim... Yıllardır hayatımın tadını da onunla beraber kaybetmiştim madam... Anlıyorsunuz ya madam... Bize izin verin de gidelim.”

Fausta, soğuk bir tarzda söylendi:

— “Cellât! Bu kızı idam için ne bekliyorsun?”

Violetta bu sözü duyunca siyahlı kadına hayretle baktı. Sonra babasına döndü ve üzüntü içinde haykırdı:

— “Cellât mı? Benim babam cellât mı?”

Genç kız, korku içinde gerilemişti. Claude, bu sözleri duyunca sarardı. Omuzları çöktü, boynu büküldü ve Violetta’ya dönerek:

— “Benden korkma,” dedi. “İstemezsen sana elimi bile sürmem... Sana kızımsın da demem.”

Birden Fausta’ya dönerek korkunç ve boğuk bir sesle:

— “Madam, şimdi büyük bir cinayet işlediniz!” Dedi. “Bu yavrunun bana olan bağıını neden koparmak istediniz? Benim bir sır hâlinde sakladığım mesleğimi neden ona söylediniz? Kendinizi koruyun, madam, yoksa!..”

Fausta’nın gözlerinde şimşekler çakarak:

— “Ne?” Diye sordu. “Bana isyan mı ediyorsun? Çabuk vazifeni yap!”

— “Ne diyorsunuz siz madam? Kızımı mı öldüreceğim?.. Haydi kızım gidelim!”

Fausta:

— “Ya onu öldürürsün, yahut sen de onunla birlikte geberirsin!” Diye kükredi.

Claude usta:

— “Haydi oradan!” Diye bağırdı. “Kızımı öldürecekmişim... Yediği naneye bak! Çekil yolumdan, yoksa paralarım!”

Claude usta, Violetta’yı belinden kavramış, yumruğunu kaldırarak tehdit eden bir tavırla kapıya yönelmişti. Fakat aynı zamanda Fausta, ağzına bir düdüğü götürüp şiddetle çaldı. O anda nereden çıktığı belli olmayan onbeş kadar arkebüzlü muhafız, Clau-

de'nin karşısına dikilivermişti. Claude, korkusundan yarı baygın bir hâle gelmiş olan Violetta kucağında, geri geri gitmeye başlamıştı. Fausta ise muhafızları bir sıraya dizdikten sonra silâhlarını da ateş etmek üzere hazırlatmıştı.

Cellât, tüyleri diken diken olmuş, gözleri yuvalarından ugramış bir hâlde haykırdı:

— “Ne? “Kızıma ateş mi edecekler?”

Fausta'nın sert sesi duyuldu:

— “Dikkat!”

Fakat hemen aynı anda odada önce bir haykırış, sonra da müthiş bir kahkaha işitildi. Tam bu sırada onbeş arkebüz birden ateş ettiği için dumanla dolan odada iri bir karaltının sıçradığı görüldü. Fakat kulakları sağır eden gürültü ve gözleri kör eden duman arasında bir şeyin farkına varmak mümkün olmadı. Nihayet silâh gürültüsü kesilip duman biraz dağılıncaya. Fausta, ortadaki kapağın açılmış olduğunu ve cellâtla kızın ortadan kaybolduklarını farketti.

Kapağın altında bir boşluk ve bu boşluğun dibinde Seine nehrinin uğultuyla akan karanlık suları vardı. Bu karanlık suların içinde cellâtla kızının birbirine sarılmış ölülerinin, anafarla beraber dönmekte oldukları muhakkaktı...

ESKİ DOSTLAR

Pardaillan'la Dük d'Angoulême, önce dosdoğru Devinière lokantasına gitmeye karar vermişlerken sonra bundan caydılar ve Paris etrafındaki surlarla hendekleri dolaşarak Montmartre kapısından şehre girip Barrés sokağına saptılar. Bir gün önce, Paris'ten kaçan Kral Üçüncü Henri'ye rastladıktan sonra da bu sokakta orta hâlli bir eve inmiş ve geceyi orada geçirmişlerdi. Bu evi, vaktiyle Dokuzuncu Charles, Marie Touchet'e hediye etmişti. Evin her yanında Dokuzuncu Charles'in hâtıraları vardı. Dük d'Angoulême, babasından kalan bu ufak tefek hâtıraları evirip çeviriyor ve her birine hazin bir dikkatle bakıyordu.

Charles d'Angoulême, Pardaillan'ı bu eve, Şövalyeye derdini dökmek için getirmişti. Bu dert büyüktü ve saatlerce anlatılsa bitmezdi. Fakat şu, bir tek cümleyle özetlenmesi kaabili: «*Aşık oldum!*»

Charles d'Angoulême, Orléans'ta çok sevilen bir gençti. Birçok arkadaşı bulunmasına rağmen pek kısa bir zamanda tanıdığı Pardaillan'a çok sıkı bağlanmıştı. Kısa zamanda diyoruz: çünkü onbeş günden beri beraber geziyorlardı. Pardaillan bir gece, bilinmeyen bir yerden gelerek Orléans'a uğramış ve Marie Touchet'i de ziyaret etmişti. Genç kadın, Pardaillan'ın, kendisini unutmamış olmasına o kadar sevinmişti ki nasıl ağırlayacağını şaşırmıştı. Zaten Pardaillan, onu bundan yıllarca önce bir kere daha ziyaret etmişti ve evini biliyordu. Marie Touchet, o gece evinde misafir ettiği Pardaillan hakkında bütün bildiklerini oğluna anlatmıştı. Dük, misafirin kahra-

manlıklarını hayranlık içinde dinlemiş ve sabahleyin Pardaillan'ın Paris'e gitmekte olduğunu öğrenince onunla birlikte Paris'e gelmek istediğini söylemişti. Marie Touchet, oğlunun isteğini kıramayacağını anlayınca Pardaillan'a rica eden gözlerle bakarak:

— “Oğlumu Paris'e göndermeyi hiç istemiyorum, korkuyorum!” Demişti. “Fakat yanında siz olduktan sonra korkmam!”

Pardaillan da şu cevabı vermişti:

— “Madam, sayın Dük d'Angoulême'nin beni yol arkadaşlığına kabul etmesini büyük bir şeref sayarım!”

Böylece birlikte yola çıkmışlardı. Her geçen gün Dük'le Pardaillan'ı birbirine daha çok yaklaştırmış; genç d'Angoulême, Pardaillan'ın kibar ve dünyaya metelik vermeyen şen huyuna hayran kaldıktan başka, Grève meydanındaki kahramanlığını da görünce kendisini büsbütün takdir etmişti. Bu adam hiç şüphesiz eski devirlerden kalma, gerçek bir şövalye ruhu taşıyordu. Dük, böyle bir insanla arkadaş olmaktan hem sevinç, hem de gurur duyuyordu.

Genç asilzade, derdini uzun boylu ağzında geveliyip durduktan sonra Violetta'dan söz açmış ve o sabah Belgodère'nin arabasında olup bitenleri anlatmıştı. Ertesi gün, muhakkak l'Espérance hanına gidip kızı görecekti. Acaba Pardaillan bu aşka ne diyordu?

Pardaillan önce hiçbir şey söylemedi. Saatlerce süren bu sözleri dinledikten sonra önündeki kadehi boşalttı ve:

— “Dünyada sevmek ve sevimekten daha tabii ne vardır?” Dedi. “İster çingene, ister prenses olsun... Değil mi ki sevişiyorsunuz, mesut olmanız için sebep göremiyorum. Aşk, Tanrının insanlara sunduğu en tatlı nimetlerden biridir...”

Şövalye, yatmaya gitmek üzere ayağa kalktı ve

giderken de yarın muhakkak Devinière lokantasına giderek kendisini orada bekleyeceğini, o sırada Dük'ün de Belgodère'ye uğramasını söyledi. Sonra Dük de lokantaya gelir ve olanı biteni Pardaillan'a anlatırdı.

O gece, günün yorgunluklarını gideren rahat birer uyku uyudular. Pardaillan, sabahleyin saat dokuzda kalkarak Devinière lokantasına gitti. Yıllardır buraya uğramamıştı. Vaktiyle bir Rabelais ile Pléiade edebî topluluğunun devamlı buluşma yeri olan bu lokantanın o ünlü börekleriyle şaraplarını pek özlemişti.

Pardaillan, lokantanın kapısından içeriye girdi ve karanlık bir köşedeki masalardan birine ilişti. Lokantacı kadın önünde çulluk ve kekliklerin kızardığı ocağın karşısında bekliyor, ateşten pembeleşmiş yüzüyle kebabların kıvamında olmasını gözlüyordu. Ocağın oldukça yakınında sert tüylü bir çoban köpeği uzanmış, aç gözlerle kebablara bakıyordu.

Devinière'nin sahibi Huguette, bu sıralarda otuzbeşine gelmiş ve kadın güzelliğinin en olgun devresine varmıştı. Şişmanlamadığı için endamı da hiç bozulmamıştı. Yüzüne bakan, kendisini ancak yirmialtı yaşlarında sanırdı. Bakışlarının yumuşaklığı gözlerine bir kadife tatlılığı veriyordu.

Ocağın yanındaki köpek birdenbire burnunu havaya kaldırarak ortalığı kokladı ve dört ayağı üstüne dikiliverdi. Huguette sordu:

— “Yine ne var, koca Pipeau?..”

Köpek bu soruya, sevinç ve şaşkınlık belirten kısa havlamalarla karşılık verdi. Sonra güdük kuyruğunu sallayıp ok gibi lokanta salonuna fırladı. Ardından Huguette, kucağına bir sıra tabak alarak masaları düzenlemek için salona girdi. Bu sırada Pi-

peau, sevincinden yerinde duramıyor, kesik kesik havlıyordu. Kadın, köpeğin yere oturup başını bir yabancıya dizlerine dayadığını ve adamın da hayvana bir şeyler söylediğini gördü. Yabancıya bakar bakmaz, sapsarı kesilerek:

— “Aman yarabbil!” Dedi. “Sakın yanlış görmüş olmayayım?”

Tam bu sırada Pardaillan da başını kaldırmış, yüzünü göstermişti. Huguette, kendisini hemen tanıdı:

— “O! Vallahi o!..”

Hancı güzelinin bu sözleri söylemesiyle kucakındaki tabakları düşürüp şangır şungur kırmaları oldu. Fakat, o bu hâle aldirmeden Pardaillan’a doğru yürüdü.

— “Aman yarabbil.. Sahiden siz misiniz Şövalye?” Diye sordu.

Pardaillan ayağa fırlamıştı. Huguette’yi sevgi dolu bakışlarla bir an seyretti. Sonra hizmetçilerin hayretten açılan gözleri önünde tutup kadını iki yanından öptü:

— “Galiba benim, otelinize her gelişim, birkaç düzine tabağa mal oluyor!” Dedi.

Huguette, kendisini biraz toparlamıştı. Sinirli sinirli güldü:

— “Yalan değil! Siz de, babanız da her gelişinizde otel allak bullak olurdu. Artık kocam Grègoire sizi görünce bir kargaşalık çıkacak diye korkar olmuştı.”

Pardaillan sordu:

— “Ee... Grègoire usta ne âlemde bakalım?”

— “Allah sizlere ömür versin! Yedi yıl önce öldü.”

Kocasının lâkırdısı edilince Huguette’nin gözle-

rinde birer damla yaş belirmişti, ama bu yaşların, kocasını hatırlamasından mı, yoksa Pardaillan'ın görmesinin sevincinden mi ileri geldiği de pek belli değildi. Şövalye şaşmış gibi:

— “Nasıl öldü canım? Turp gibi enine boyuna adamdı. Canına iyi bakardı...” Dedi.

— “Oburluğunun kurbanı oldu.”

Huguette, bir yandan konuşurken bir yandan da Pardaillan'ın üstünü başını gözden geçiriyordu. Gerçi Şövalyenin giyimi fakirliğe delâlet etmiyordu, fakat bu giyimde çok zengin bir adam görünüşü de yoktu. Demek Pardaillan, zengin olmamıştı.

Huguette:

— “Şövalye!” Diye söze başladı. “Devinière'ye son defa gelişiniz hatıranızda mı? Şöyle böyle onbeş sene oluyor. O zaman ne kadar üzgündünüz. Fakat bana bunun sebebini söylememiştiniz!”

Pardaillan, yandaki pencerenin perdesini açıp otelin karşısındaki evi göstererek:

— “Onu ilk defa burada görmüştüm!” Dedi.

Hancı kadın, kendi kendine mırıldandı:

«Loïse'yi!..»

Pardaillan, pencerenin perdesini bırakarak meşhur kahkahalarından birini attı:

— “Madam Huguette,” dedi, “babamın bayıldığı o sert şaraplarınızdan hiç kaldı mı?”

Hancı kadının bir işareti üzerine gelen hizmetçi kız, hemen şarabı getirmiş ve Huguette de ağzına kadar doldurduğu kadehi Şövalyeye sunmuştu. Pardaillan kadehi bir nefeste devirdikten sonra:

— “Mükemmell” Dedi. “Fakat insan bu şaraptan çok içmeli ki bir şey anlansın.”

Üst üste üç-dört kadeh içti. Bu sırada Huguette de Şövalyeye bir sürü soru yağıdırıyordu. Pardaillan

ictimkçe mahzunlaşmış, alaycı neşesinden eser kalmamıştı.

— “Bana bak, Huguette...” Diyordu. “Dünya-da beni seven kimse kalmadı. Yalnız siz...”

Pipeau, söylenilenleri anlamış da itiraz ediyormuş gibi hafif hafif havlayınca, Şövalye:

— “Doğru! Sen de varsın!..” Dedi. “Öyle ya, şimdi burada beni seven iki kalp karşımdayım... Bâri içimi döküp saçayım da biraz hafifleyeyim. Son defa sizin lokantaya geldiğim vakit çok mahzundum, çok kederliydim değil mi Madam Huguette... Sebebi neydi biliyor musunuz? Loïse’yi henüz kaybetmiştim...”

Huguette içten gelen bir kederle sordu:

— “Ne diyorsunuz? Öldü mü? Loïse de Montmorency öldü mü?..”

Şövalye vakur bir tavırla cevap verdi:

— “Loïse de Pardaillan, Kontes de Margency öldü. Onunla evlenmişim. Ben de Margency kontu olmuştum. Size gelişimden önce Paris’ten çıktığımız, kan içinde yüzdüğümüz o müthiş dinî savaş gününü hatırlıyor musunuz? İşte o gün babam, Montmorency konağını barutla havaya uçurmuş ve enkazın altında kalarak ağır yaralanmıştı. Paris’ten çıkıp da Montmartre tepesine ulaştığımız sırada zavallı babam ruhunu teslim etti. Ben babamın cansız vücudu üstüne eğilmiş bir hâlde dururken bir şeytan, bir alçak, Loïse’nin üstüne atılıp biçareyi hançerlemişti... Öff... Haydi Huguette’ciğim, biraz şarap ver!”

Hancı kadın:

— “Ne korkunç günmüş o gün!” Dedi. “Hem babanızın, hem de sevgilinizin ölümünü bir günde mi yaşıyorsunuz?”

Pardaillan, kadehlere şarap koyduktan sonra sözüne devam etti:

— “Hayır, Loïse o gün ölmedi. Hattâ yarası da hafifmiş... Kısa zamanda iyileşti, geçti, gitti. Montmorency’ye vardık. Orada evlendik. Artık sadetime sınır yoktu. Kendimi cennette yaşıyor sanıyordum. Siz de bilirsiniz ya, Loïse’yi, sevgimi kendisine söyleyemeyecek derecede severdim. O benim için bir sevgiliden üstün şeydi. Ben ona tapıyordum. O benim ruhumdu. Onu, kalbim ve kılıcım ile fethetmiştim...”

Pardaillan’ın gözleri çok uzaklara, geçmişin derinliklerine dalmıştı ve acı acı anlatıyordu. Huguette bile kendi sevgisini unutarak acıdı:

— “Zavallı Şövalye! Zavallı Loïse!” Dedi.

— “Ne yazık ki saadetimiz ancak üç ay sürdü. Gerçi bu aylar zarfında Loïse’nin günden güne sararıp solduğunu görmüyor değildim. Fakat kendisini o kadar çok seviyordum ki ölüm bu aşkın kudretinden korkar, onu benim elimden alamaz sanıyordum. Bir akşam şiddetli bir nöbete tutuldu. Ertesi sabah kollarını boynuma dolayıp bir şeyler söylemek istedi. Mavi gözlerini gözlerime dikti ve sessizce ölüverdi...”

Uzun bir sessizlik oldu. Nihayet Huguette sessizliği bozmaktan ürküyormuş gibi yavaş sesle söyledi:

— “Demek hastalığa dayanamadı, öldü!..”

Pardaillan, dalgın ve kendilerini görmüyormuş gibi Huguette’nin yüzüne baktıktan sonra başını salladı. Boğuk bir sesle:

— “Hayır,” dedi, “eğer hastalıktan ölmüş olsaydı, dünyada yapacak bir işim kalmazdı ve ben de onunla birlikte ölürdüm. Fakat yaşadım, yaşıyorum. Çünkü Loïse’yi öldürdüler!”

— “İyi ama, Şövalye, yarası geçmişti dediniz ya...”

— “Yarası geçmişti, ama hançer zehirliydi. Bunu Loïse’nin ölmesinden az sonra öğrendim. O zaman kaatili yakalamak, ondan hesap sormak için yola çıktım. Size de uğradım ve sadık köpeğimi, Pi-peau’yu size emanet ettim.”

— “Peki, kaatili buldunuz mu?”

— “Bulmasına buldum ama, elime geçiremedim. Kendisini tam dört defa kıstırdım. Fakat korku, en büyük öğretmendir. İnsana her türlü hile ve kurnazlığı o öğretir. Her seferinde elimden kaçmanın çaresini buldu. Ama bir gün gelecek, kaçamayacak... İtalya’da peşinde dolaştım. Provence’de, Burgonya’da, bütün Fransa’da onu kovaladım; babamdan bana miras kalan serseri hayatı yaşamaya başladım. Montmorency’den ayrılırken Margency kontluğunun bana verildiğini belirten bütün belgeleri orada bırakmış, beş parasız yola çıkmıştım. Çok kere bir saman yığını üstünde yattım, Huguette... Nice geceler, aç acına ve kendisini her ziyaret edişimde bana mükemmel yemekler hazırlayan Devinière lokantasının dilber sahibesini düşünerek uyurdum.”

Huguette, bu sözleri işitince pek duygulandı ve:

— “Devinière’nin sahibesi de hep sizi düşünürdü,” dedi. “Yemeğe gelince, ümit ederim ki...”

— “Neyi ümit edersin, Huguette? Karnım zil çalıyor. Hemen hazırlat...”

Hancı kadın bu sözleri duyunca sevinçle mutfağa koştu. Yandaki sokağa açılan kapıdan, mutfağa iki adam girmişti.

Bunlardan biri:

— “Madam,” dedi. “Arkadaşımla bana özel bir odada bir sofraya hazırlatın. Dört şişe şarap, bir veya

iki tavuk isterim... Daha başka münasip yemekler de olsun..."

Huguette, iki adamı hususi bir odaya götürerek:

— "Soframız şimdi hazırlanır, Mösyö de Mainville ve Mösyö de Maurevert," dedi.

Kapıyı kapatarak tekrar büyük salona koştu ve kendi elçeğiyle Pardaillan'ın sofrasını hazırlamaya başladı. Henüz sofra kurulmuştu ki kapıdan içeri beti benzi sapsarı kesilmiş bir asilzade girmişti. Etrafına bakınmış ve Şövalyeyi görünce yanına seğirtmişti. Pardaillan, Dük d'Angoulême'yi tanıdı ve Huguette'ye:

— "İki takım koyunuz, Madam Huguette," dedi.

Genç Dük, halsiz ve yorgun, Pardaillan'ın yanına çöktü:

— "Pardaillan! Pardaillan! Ben mahvoldum!" Diye inledi.

— "Ne var? Ne oldu? Mösyö de Guise'nin uşakları mı saldırdı? Yoksa Catherine de Médicis tarafından yemeğe mi davet edildin?.."

— "Ah, Pardaillan, yapma... Kalbimdeki yara ile alay etme..."

Şövalyenin alaycı sözlerinde acı bir ciddilik belirmişti:

— "Hayır," dedi, "insanların acılarıyla alay etmek âdetim değildir. Yalnız, size verdiğim nasihatleri unutmayın delikanlı! Dük de Guise, adamı sırtından hançerler, Kraliçe de yemeğe davet edip zehirler. Biz şimdi Paris'in her köşesinden ölüm saçılan bir devirde yaşıyoruz. Böyle zamanda benim gibi bir adamın kahkahası da ağlamak demektir. Şimdi anlatın derdinizi bakalım..."

Dük d'Angoulême'nin gözleri yaşardı:

— "Pardaillan, size anlattığım, çılgıncasına sev-

diğim o genç kız yok mu? Ortadan kaybolmuş, Pardaillan..."

— "Çingene mi söyledi?"

— "Belgodère de kayıp... Onu da gören yok."

— "Hancı ne diyor?"

— "Hiçbir şeyden haberi olmadığına, yemin üstüne yemin ediyor."

— "Alçak kerata! Adamakıllı bir sopa yerse, dilinin altındaki baklayı çıkarır... Sonra?.."

— "Sonrası bu... Deli gibi gezindim. Her yanı aradım. Ne yapacağımı şaşırdım."

Pardaillan bir an düşündü. Nihayet:

— "Elinizde bu kıza ait bir şey var mı?" Dedi.

Dük d'Angoulême kızardı. İçini çekti. Sonra konyundan işlemeli bir boyun atkısı çıkararak Şövalye-ye uzattı:

— "Dün bunu çingenenin arabasından almıştım."

Pardaillan yavaş yavaş cebine yerleştirirken:

— "Yâni, aşurmuştu," dedi.

Şövalye ayağa kalkmış, kılıcını düzeltiyordu. Genç Dük'e:

— "Siz şimdi Barrés sokağındaki eve dönüp orada beni bekleyin," dedi. "Belki bu akşam, belki de yarın sabah size bir haber getireceğimi umarım. Çünkü güvenilir bir kılavuzum var."

Sonra Pipeau'ya seslendi:

— "Haydi bakalım, Pipeau!.."

Köpek hafif hafif havlayınca Şövalye seslendi:

— "Sen de artık ihtiyarladın. Adamakıllı miskinleştin ya! Ama herhâlde burnun yine eskisi gibi koku alıyordur. Beni istediğim yere götürürsün sanırım."

Pipeau gururla kuyruğunu sallarken Huguette de son derecede nefis bir öyle yemeği çeşitlerini sofraya dizmeye başlamıştı. Bunlar arasında kızartmaların âlâsı, böreklerin lezzetlileri, Seine nehrinin balıkları, meyvalar... Krallara lâayık ve fakat Huguette'nin, Pardaillon'dan başkasına asla çıkarmayacağı yiyecekler vardı. Şövalyenin ayağı kalkmış olduğunu görünce sesi titredi:

— "Ne o, gidiyor musunuz? Yemek yemeyecek misiniz?"

Pardaillon, nefis yemeklere bir göz attı:

— "İmparatorlara lâayık bir sofraya," dedi.

— "Halbuki ben sadece sizin için hazırlamıştım. Bu sofraya sizden başka lâayık kimse yoktur."

— "Kim demiş, iki gözüm Huguette... Ben şimdi iki tane aç imparator bulur, bu yemekleri onlara yediririm. Yalnız, dâvet edeceğim kimselerin, bunları yemelerine engel olmayacağına söz veriyor musun? Hatırım için bunu yap..."

Huguette şaşaladı:

— "Söz veriyorum, Şövalye..."

Şövalye, hemen lokantanın kapısına çıktı. Sokaktan geçenleri gözden geçirdi ve birdenbire iki adama seslendi:

— "Hecey... Lütfen içeri buyurun, efendiler... Evet, evet, siz... Karga burunlu ve siz, sırık boylu... Sizi çağırıyorum... Yemeğe davet ediyorum, buyurun sanıza..."

Bu iki adamın üstleri başları harap, pahuçları paramparçaydı. Adamlar hayret içinde durdular. Sonra korka korka, her basamakta bir selâm çakarak merdivenlerden çıktılar. Boyları son derece uzundu ve kendilerini görenler üzerinde öyle kötü bir etki bırakıyorlardı ki lokantadakiler, bunların içeriye girdik-

lerini görünce homurdanmaya başladılar. Fakat Pardaillan'ın şimşekler çakan gözleri hepsini susturdu.

Şövalye, iki zavallıyı sofraya götürdü. İkisi de Huguette'nin hazırlamış olduğu nefis yemekleri bir rüya görüyormuşçasına seyrederek iskemlelere oturdular. Pardaillan birine seslendi:

— “Senin gözlerin pek velfecri okuyor... Adın ne?”

Adamın gözleri fıldır fıldır dönüyordu. Burnu sivri, boynu ve kollarıyla bacakları da gayet uzundu.

— “Benim adım Picouic,” dedi.

— “Hoş isim... Peki, seninki ne?”

— “Benimki de Croasse, efendim.”

— “Âlâ, şimdi, Mösyö Picouic ve Mösyö Croasse, şu güzel sofrayı bir temiz silip süpürün bakayım. Bugün Şövalye de Pardaillan'ın misafirisiniz.”

Pardaillan, Madam Huguette'nin eline iki altın sıkırdı:

— “İşte yemeğin ücreti,” dedi.

Huguette, parayı kabul etmek istemiyor:

— “Bu para çok fazla,” diyordu.

— “Zarar yok... Artanını da misafirlerime hediye edersin...”

Şövalye bu sözü söyledikten sonra peşinde Pipeau olduğu hâlde dışarıya çıktı. O, kapıdan çıkarken özel kabinelerden birinin perdesi açılmış, bir baş belirmişti. Yüzü kinle buruşmuş, dehşetten rengi sararmış olan bu başın sahibi Maurevert idi.

Maurevert... Zehirli bir hançerle Loïse de Pardaillan'ın ölümüne sebep olan kaatil Maurevert!

GÖKTEN KADIN YAĞIYOR

Dük Henri de Guise, Paris'in en yakışıklı erkeklerinden biriydi. Asıl ve kibar kadınların olduğu kadar, orta tabaka kadınlarının da gönülleri ni fethetmiş olmasına rağmen talihin ne garip cilvesidir ki, karısı tarafından müthiş bir surette aldatılıyordu. Catherine de Clèves, düşes de Guise, kocasının, herşeyin üstünde tuttuğu gururuna ve onuruna hiç önem vermiyor, kendisini rezil ediyordu. Âşıklarından biri olan Saint - Mègrin, Dük tarafından öldürülünce Catherine, bir hafta kadar arkasından ağlamış, lâkin bir başkasını bulmakta gecikmemişti. Ondan sonra da artık sevgililer birbirini takip etmişti.

Dük'ün, bu aldatılma mesclesi üstünde bu kadar durması, karısını sevip kıskandığından değildi. Onu asıl korkutan ve delirten şey, bütün Paris'in ağzında, aldatılan bir erkek olarak alay konusu olmaktı. Karısının bu sefer de yeni bir âşık edindiğini biliyor, fakat bu yeni sevgiliyi tanımıyordu. Paris'te kopacak isyandan uzak bulunması için karısını, güvendiği bir kadınla birlikte Lorraine'ye göndermişti. Halbuki Fausta'nın mektubunda yazıldığına göre karısı, Paris'in bir kapısından çıkıp ötekinden yine şehre girmişti. Dük bu mektubu alınca evine dönmüş ve mektupta adı geçen şahsı konağında bulurak, kendisiyle uzun uzun görüşmüştü.

O geceyi ve ertesi günü, bazı işlerini yoluna koymak ve mektup yazmakla geçirdi. Bazı adamlarının rütbelerini yükseltti ve oğlunun Paris'ten kaçması-

na rağmen şehirde kalmakta inat göstermiş olan ana Kraliçe Catherine de Medicis'e elçiler gönderdi.

Dük de Guise'nin üzgün ve sinirli olduğu, her hâ-
linden belliydi. Yüzü asıktı. Ağzını bıçak açmıyor-
du.

Şövalye de Pardaillan'ın, Pipeau ile beraber Vio-
letta'yı aramak üzere Huguette'nin lokantasından
çıktığı günün akşamı, mantolarına sıkı sıkı sarınmış
iki karaltı, Notre - Dame'nin arkasındaki, dışarısı
harap, içi bir saray gibi döşeli evin kapısını çaldılar.
Kapı açılınca, taşlıkta bekleyen iki muhafız, ziyaret-
çilerden birinin Dük de Guise olduğunu hemen ta-
nıdı ve kendisini birçok salondan geçirdikten sonra
Seine nehri üstündeki idam odasına değil de, bu bina
ile Pressoir-de-Fer Otelinin birleştiği kısımdaki bir
odaya götürdü.

Burası oldukça basit döşenmiş bir odaydı. Fausta,
beyaz bir rahibe elbisesi giymiş, ayaklarını beyaz at-
lastan bir yastığa dayamış, beyaz bir koltukta, heykel
gibi hareketsiz oturuyordu. Bütün bu beyazlıklar
içinde Fausta'nın güzelliği bir kat daha artmıştı.
Uzun ve gür kirpiklerinin çevrelediği siyah gözleri,
elmas ışıkları gibi parlıyordu.

Koltuğun iki yanında duran iki kadın, ellerinde-
ki tüylü yelpazeleri yavaş yavaş sallıyorlardı.

Dük de Guise, kendisini bekleyeni şaşırtmak için
âdeti olduğu üzere hızla odaya girdi. Fakat Fausta'yı
karşısında görünce şaşalamış gibi durarak yer-
lere kadar eğildi. Kan çanağına dönmüş gözlerini,
Fausta'nın yanındaki iki kadına dikerek, kuşkuyla
baktı. Fausta, bu hâli görünce yürekleri eritecek ka-
dar tatlı bir gülümseyişle:

— “Dük,” dedi, “her istediğinizi söyleyebilirsiniz.
Ne Mirtis, ne de Lea, fransızca anlamadıkları
gibi, bir başka Avrupa dilini de bilmezler. Bilselerdi

bile, bir şey görüp işitmek hakkına malik olmadıklarını bilirlerdi.”

Dük de Guise, birdenbire dillerini gıcırdatarak söze başladı:

— “İşte, dâvetinize hemen koştum, geldim. Delil isterim, delil!..”

Fausta, kurumlu bir tavırla yukarıdan aşağıya baktı:

— “Ya?.. Delil mi istiyorsunuz?”

Bu soru, Guise’yi titretmeye yetti. Adam daha alçak gönüllü bir tavır takınmaya mecbur kaldı ve:

— “Affınızı rica ederim,” dedi. “Adetâ aklım karıştı. Ah, şu Kont de Loignes’i de Saint-Mégrin gibi bir kıştırırsam!.. Ondan daha büyük düşmanım yok, madam... O da Üçüncü Henri’nin Kırkbeşler’indenidir. Hattâ Kırkbeşler’in en yırtıcısı ve hainidir. Bir kere elime geçerse...”

— “Demek delil istiyorsunuz?”

— “Eğer böyle bir şey ispat edilirse, mahvoldum demektir, madam.”

Fausta, elbisesinin kemeriyle oynayarak:

— “Fakat karınıza, o zavallı şehvet budalasına dokunmayınız...”

Guise, hiddetinden kudurmuş gibiydi:

— “Eğer Kont de Loignes’i sevecek kadar çılgınlığı artırmışsa ve beni lekelemişse o da ölsün...”

Fausta irkildi. Dilber ve mâsum yüzü kızardı:

— “Dük,” dedi, “önemli ödevleriniz hulunduğunu unutmayınız. Sizi bu çeşit ufak tefek düşüncelerden kurtarmak istiyorum. Çünkü siz, halkın sevgilisi olduğunuz gibi, bizim gözümüzde de kilisenin sevgili oğlu ve Fransa Kralısınız...”

Fausta bir gonga vurdu ve sözüne devam etti:

— “Şimdi artık sizi üzen şeyi hallettiniz. Gidiniz, görünüz ve emin olunuz.”

Dük de Guise, bir-iki teşekkür cümlesi mırıldandı. Sonra Fausta'nın yanına girenlerin hepsinin yaptıkları gibi dindar bir selâmla eğildi. Gongun sesine koşan bir uşağın peşine takılarak birlikte odadan çıktılar. Onlar gidince Fausta derhal bir duvara ilerleyerek, duvardaki halıyı kaldırdı. Altından bir kapı belirdi. Bu kapı, Fausta'nın sarayı ile Pressoir-de-Fer otelini birleştiriyordu ve kapının kanatlarından birinde açılmış ufak bir pencereden, öbür tarafta olan bitenleri görmek mümkündü.

Dük de Guise, önüne düşen adamla beraber, Fausta'nın evinden çıkıp yandaki Pressoir-de-Fer otelinin önüne gelmişti. İnsanda, bomboş hissini bırakacak kadar sessiz olan binanın kapısını tıkırdatınca kapı derhal açıldı. Birlikte içeriye girince taşlıkta kendilerini saygıyla selâmlayan, yüzleri boyalı, dekolte elbiseli iki kadın tarafından karşılandılar. Guise, hançerinin kabzasıyla oynayarak, hiddetli hiddetli sordu:

— “Siz kimsiniz bakalım?”

Kadınlardan bir tanesi:

— “Ben Roussotte'yim, efendim,” dedi.

Öteki biraz daha gençti. O da ilâve etti:

— “Ben de Pâquette'yim, monsenyör...”

Sonra bu sonuncusu, Dük'e yanaşarak, o zamanki asîllerin, gündüz güneşten rahatsız olmamak veya tanınmamak istedikleri zaman taktıkları kadife maskelerden bir tanesini Dük'ün yüzüne taktı. Ötekisi de Guise'nin omuzlarına bir manto atarken:

— “Tanınmamanız için,” dedi.

Dük de Guise, bu iki kadının, kendisinin kim olduğunu ve ne maksatla oraya geldiğini bildiklerini

anlamıştı. Maskenin altında yüzü utancından kıpkırmızı kesilmişti. İki kadın, kendisini bir kapının önüne kadar götürdüler. Birisi:

— “Monsenyör buraya girebilirler,” dedi. “Zaten beklenen bir davetli vardı, gelmedi. Monsenyör o davetlinin yerine geçebileceklerdir. Bu akşamki eğlence saat ona kadar maske çıkarılmayacaktır. Saat onu çalınca, herkes yüzündeki maskeyi atacaktır.”

Sonra kapının kanadını açtılar ve Dük de Guise içeriye girdi. Karanlıktan geldiği ve çok ışıklı bir yere girdiği için önce gözleri kamaştı. Nihayet gözleri alışınca, geniş bir salonda bulunduğunu gördü. Dört köşede büyük buhurdanlar tütüyor, içeriyi hoş kokular dolduruyordu. Odanın tam ortasında zengin bir sofra kurulmuştu. Üstündeki altın kaplarda çeşitli yemek ve meze vardı. Garip şekilli sürahiler, nefis şaraplarla doldurulmuştu ve yarı çıplak hizmetçi kızlar, misafirlerin kadehlerini hiç hoş bırakmıyorlardı. Dük de Guise, misafirlerin dördü erkek, beşi kadın olmak üzere dokuz kişi olduklarını saydı.

Dört çift hâlindeydiler ve kadınlar, erkeklerin kucaklarında oturuyorlardı. Dört çiftin gözleri, maskelerin altından kâh parlıyor, kâh süzülüyor; bazan dudaklar bir şeyler fısıldıyor, bazan da gülüyordu. Guise içeriye girerken kendisine pek dikkat eden olmadı. Yalnız tek başına kalmış olan kadın, onu görünce hızla kendisine koştu. Çıplak kollarıyla Dük’e sarıldı:

— “Sevgili mösyö, neden bu kadar geciktiniz?” Dedi.

Guise hiddetinden delirecek gibi oldu. Şimdi hemen bu rezillerin üstlerine atılmalı, maskelerini yüzlerinden çekmeli ve hançeriyle vücutlarını delik deşik etmeli miydi? Boynuna sarılan kadını şiddetle fırlatıp atmak istedi. Fakat kadın o kadar kuvvetle

sarılmıştı ki, kendisini koparıp sökmek mümkün değildi. Üstelik elini Guise'nin ağzına koyan bu kadın, Düke büyük duvar saatini gösterdi. Saat onu çalmak üzereydi. Guise'nin boynuna sarılmış olan kadın, kendisini bıraktı ve :

— “Vakit geldi, mösyöler.” Diye haykırdı. “Saat on oldu. Maskelerin çıkarılacağı an geldi!..”

Dük de Guise, kadından kurtulunca fırlamış, kendisini bir koltuğun üstüne atmıştı. Alnından soğuk terler boşanıyordu. Hizmetçilerden birinin uzattığı şarap kadehini bir dikişte içti. Tam bu sırada saat onu çaldığı için çiftler de birbirlerinden ayrılmışlardı. Gülüyor, tereddüt ediyor, âdeta yüzlerini açmaktan çekiniyor gibiydiler.

İçlerinden bir kadın, birdenbire kararını vermiş gibi söylendi:

— “Söz vermiştik... İşte ben sözümde duruyor, maskemi indiriyorum!”

Maskesini çekip çıkarmış, üstelik kucağında oturduğu adamın da yüzünü açmıştı. Dük de Guise bu kadını görünce, hiddetini tutmuş, hayretler içinde kalmıştı. Kendi kendine mırıldandı:

— “Kraliçe Margot! Navarre Kralı Henri'nin karısı!..”

Başka bir kadın da bir kahkaha atarak maskesini çekip çıkarmıştı. Guise:

— “Claudine de Beauvilliers.” Diye mırıldandı.

Guise, Claudine'nin kucağında oturduğu erkeği tanımıyordu. Bu sırada, evvelkilerden daha şen ve şuh kahkahalar atan üçüncü bir kadın daha maskesini çekip sıyırmıştı. Bu kadın, Düşes de Montpensier, yani Dük de Guise'nin öz kız kardeşiydi. Düşes, kendi maskesini çıkardıktan sonra utangaç bir tavır takınmaya çalışarak, erkeğinin de maskesini indirmeye uğraşıyordu. Lâkin erkek ayılmıştı ve maskesini

çıkarmamaya gayret ediyordu. Ne çare ki Düşes daha atik davranarak maskeyi çekince, adamın yüzü açıldı. O zaman bütün kahkahalar kesildi. Adam sapsarı yüzü ve yuvalarından uğramış gözleriyle ayağa fırladı. Elini alnında gezdirdi:

— “Aman yarabbi!” Dedi. “Ne yaptım? Neden buraya geldim? Utancımdan ölesim geliyor!”

Gerisin geriye çekildi. Düşes Marie de Montpensier kahkahayı basarken, o kapıya koştu, dışarıya fırladı ve kaçıp gitti.

Guise:

— Papaz Jacques Clément... Marie'nin aşığı...” Diye mırıldandı.

Maskesini açmak sırası dördüncü kadına gelmişti. Dördüncü kadın, hiç utanç duymadan, yüzündeki maskeyi kahkahalar içinde sıyırdı ve kucagında oturduğu adamın maskesini de çekti, aldı. Dük de Guise bu ikisini görünce beyninden vurulmuş gibi sendeledi. Kadın, kendi karısı, Catherine de Clèves, Düşes de Guise'ydi. Yanındaki erkek de Dük de Guise'nin can düşmanı Kont de Loignes idi.

Dük de Guise, yediği sillerin etkisi altında bir an durdu. Sonra doğruldu. Fakat karısı birdenbire ona dönerek:

— “Ya siz, mösyö?” Dedi. “Haydi bakalım, siz de maskenizi çıkarın... Çıkarın da yüzünüzü görelim.”

Kont de Loignes de acı acı güldü:

— “Haydi ya! Ne duruyorsunuz? Sözüünüzü tutmayacak mısınız yoksa?..”

Dük de Guise, birdenbire maskesini çıkardı. Kont, Dükü görür görmez ayağa fırlamıştı. Bütün erkekler, yerlerinden sıçramışlardı. Düşes de Montpensier de kapıdan kaçmış. Claudine de Beauvilliers düşüp

bayılmış, Düşes de Guise de bütün cesaretine ve yırtıklığına rağmen şaşırması ve tiz bir çığlık atmıştı.

Dük de Guise, elinde hançeri, masanın bir tarafına, Kont de Loignes'in karşısına geçmişti. Kont:

— "Mösyö... Şunu belirtmek isterim ki görünüşe rağmen..."

Diye söze başlayacak oldu, fakat sözünü tamamlamadı. Dük de Guise, müthiş bir hamle ile aralarındaki masayı devirdikten sonra hançeri tutan elini kaldırdı ve indirdi. Loignes, kanlar içinde külçe gibi yere yıkılıverdi.

Guise, yere eğildi, Kontun göğsünde saplı duran hançerini çekip çıkardı. Kanlı gözlerini Düşese çevirdi. Fakat karısı, müthiş bir korku içinde fırlamış, kapıdan kaçıyordu. Dük, hemen toparlanarak kadının arkasından koştu. Düşes, bir yandan kaçıyor, bir yandan da bağıırıyordu. Sokak kapısına ulaşip açtı ve dışarıya koştu. Düke gelince, yolu üstünde bir iskemleye çarparak, boylu boyunca yere yuvarlanmıştı... Kanlı hançeri elinde, kendinden geçmiş, bayılmıştı.

Bu sırada Kont de Loignes'in kanlı vücudunun serili bulunduğu odada bir kapı, sessizce açıldı. İçeriye giren kadın şöyle bir Konta baktıktan sonra aşağıya inerek, sokak kapısına doğru giderken mırıldandı:

«Herhâlde Henri de Guise, Catherine de Clèves'i öldürmüştür. Dük artık bekârdır. Bu durumda Fransa Kralı olacak, ben de kraliçesi...»

Geri dönüp gelirken ayağı yerde bir şeye takıldı, eğilip de bunun baygın yatan Guise olduğunu görünce, yüzü sıkıntıyla buruştu:

«Hayır, Catherine de Clèves kurtulmuş... Başka bir çare bulunmalı...» Diye düşündü.

Fausta, girdiği kapıya yöneldi. Orada birinin Kont

de Loignes'in üzerine eğilmiş olduğunu farketti. Yaklaşarak sordu:

— “Ölmüş mü?”

— “Hayır, madam... Ölmeyecek de...”

Fausta bir an düşündü, sonra:

— “Üstad Ruggieri,” dedi, “bu adamın ölmesi için ne yapmalı?..”

Ruggieri korkunç bir soğukkanlılıkla:

— “Buyurun, işini tamamlayıverin,” dedi.

— “Hayır, üstad... Ben elimi sürmeden bu yarının bu adamı öldürmesi lâzım...”

— “O hâlde yaralıyı benim daireme götürmek gerekecek. Yarasının yapacağı ateş nöbeti sırasında, Kont de Loignes'in yanında bulunursam, mesele kalmaz.”

Fausta, başını sallayıp Ruggieri'nin bu teklifine razı olduğunu anlattıktan sonra, otelle kendi sarayını birbirine bağlayan gizli kapıdan, sarayına girdi. Ruggieri de kadını korkunç bir gülümseyişle takip etti. Eğer Fausta, adamın bu tebessümünü görmüş olsaydı, korkusundan donar kalırdı.

Ruggieri içinden söylendi:

«Sen merak etme... Neler düşündüğünü bildiğimi aklından bile geçiremezsin. Halbuki Loignes yaşayacak, Guise ve sen onu ölmüş sandığınız sırada, birdenbire karşınıza çıkacak... O zaman kimbilir ne olacak...»

Hemen aynı anda, Fausta'nın gönderdiği altı adam içeri girdi. Baygın Kont de Loignes'i bir koltuğu uzattılar ve Ruggieri'nin peşisıra Pressoir-de-Fer otelinden çıktılar.

Dük de Guise'nin karısı Catherine de Clèves, ölüm korkuları içinde:

— “Acı, Henri! Acı bana! Beni öldürme!”

Diye haykırarak nefes nefese otelden dışarıya fırlamıştı. Artık gücünün tükendiğini ve yere düşüp kalacağını hissettiği sırada karşı kaldırımında bir adam görür gibi oldu ve son bir gayretle ona doğru koşarak:

— “Beni kurtarın! Beni kurtarın! Öldürecekler!”

Diye hay'.rdı. Yabancı, hayret içinde:

— “Vay babam vay!” Dedi. “Bu gece buraya kadın yaşıyor! Bakalım bu karşıma çıkan güzel mi?”

Korkudan tir tir titreyen kadını daha iyi görebilmek için Fausta'nın evinden sızan bir ışığın altına kadar taşıdı. Catherine de Clèves:

— “Ne olur, mösyö, beni kurtarın. Kim olursanız olun, size sığınıyorum...”

Dedikten sonra bayılmıştı. Yabancı, hem bu yükten kurtulmak, hem de güzelliğini beğendiği kadını, muhtemel bir tehlikeden kurtarmak için Fausta'nın evine doğru yollandı ve kapının tokmağını çalarak bekledi. Kimse cevap vermiyordu ama, sokağa sızan ışık, içeride insan olduğunu gösteriyordu. Adam, kapıyı daha hızlı çalarak seslendi:

— “Açsanıza kapıyı, canım... Sizde hiç insaf yok mu? Kapınızın önünde bir kadın ölüyor da hiç umursamıyorsunuz...”

Kapı ansızın açıldı ve Pardaillan, kucağında Düşes de Guise olduğu hâlde, babasının evine girer gibi içeriye daldı. Fausta'nın demir kapısı, arkasından kapanmıştı.

Dışarıdan bir köpeğin acı acı havladığı işitildi. Pipeau sokakta kalmıştı.

Sekizinci Bölüm

ELDEN KAÇAN AV

Sövalye de Pardaillan, Devinière lokantasından çıkar çıkmaz Dük d'Angoulême'yi Barrés sokağındaki eve göndermiş, kendisi de Pipeau'yu alarak Espérance oteline gidip orada bir oda kiralamıştı. Şövalye, hiç vakit kaybetmeden, otelciyle ve çoğu şüpheli insanlar olan müşterilerle çene çalmaya girişti. Fakat bütün uğraşmalarına rağmen küçük çingene kızının birdenbire ortadan kaybolmasını aydınlatacak ufak bir ipucu bile ele geçiremedi. Artık geceyi beklemekten ve Pipeau'nun burnuna güvenerek işe koyulmaktan başka çıkar yol kalmamıştı. Zaten Pardaillan'ın kendisine kalsa bu çingene kızıyla hiç ilgilenmeyecekti. Fakat Dük'ün kıza

ne derece bağı olduğunu biliyordu. Gençliği ve onların kederlerini bilirdi. Loïse'nin ölümünden beri sevgiden uzak yaşıyordu, ama âşıkların duygularına yabancı değildi.

Gece olunca giyindi, kılıcını kuşandı ve peşinde Pipeau olduğu hâlde, bir şarkı mırıldanarak otelden çıktı. Sokağın karanlığında Violetta'nın atkısını çıkarıp köpeğe koklattı. Pipeau, atkıyı kokladıktan sonra anladığını gösterir bir tarzda hırladı ve atkının sahibesini bulacağından emin bir tavırla yürümeye koyuldu. Fakat, ilk sokak kavşağına varınca, Pipeau biraz duraladı. Sonra burnuna Devinière lokantasının yemek kokuları gelmiş olacak ki oraya yönelmeye niyetlendi. Ancak Pardaillan, tiz bir ıslıkla köpeğe bu işten kaçmasının mümkün olmadığını, aklını başına toplaması lâzım geldiğini anlatınca, Pipeau da burnu havada, etrafını koklaya koklaya yürümeye başladı.

Karanlıkta, Pardaillan'ın yirmi adım kadar gerisinde, duvarlara sürtünürcesine gizlenip saklanarak ilerleyen üç karaltı geliyordu. Bunlardan ikisinin elinde sivri hançerler vardı. Üçüncüsü de her an Pardaillan'ı kolluyor ve iki hançerliye kılavuzluk ederek, onları Şövalyenin üstüne saldırtacak en uygun zamanı bekliyordu.

Bu üçüncü adam Maurevert'ti. Devinière lokantasından çıkarken Şövalyeyi görmüş, hemen peşine takılarak Espérance oteline kadar gelmiş, sonra da sokakta Şövalyenin otelden çıkmasını beklemişti. O kadar sabırlıydı ki, gerekirse sabaha kadar beklerdi. Pardaillan'ın tekrar Paris'te olması, tüylerini diken diken ediyordu. Onunla gündüzün yüz yüze gelmek ölümü bile bile göze almaktı. En iyisi geceyi kollamak ve Şövalyeye, ansızın saldırmaktı.

Pardaillan'dan kurtulmak... Evet, Şövalyeden kur-

tulmak demek, Maurevert için yıllardır hayatını cehennem azabına çeviren müthiş korkudan kurtulmak demektir. Maurevert'i, değil Pardaillan'ın yüzünü görmek, adını duyduğu zaman bile, öyle bir korku alıyordu ki adam kaçacak, gizlenecek yer aramaya başlıyordu. Bu, hayat mıydı? Her an: «Acaba şimdi karşıma çıkar mı?» Diye düşünmek, her an başını çevirip kuşkuyla arkasına bakmak... Onbeş yıldır, sürekli olarak ölüm endişesi içinde yaşamak... Yaşamak mıydı bu?.. Hayır, Pardaillan sağ oldukça, rahat bir nefes alamayacağını iyi biliyordu. Onbeş yıldır, bu bitmez, tükenmez korkuyu, bu kahredici işkenceyi lüzumundan fazla tatmıştı. Onun için bugün Devinière'de onu görür görmez, Mainville'yi orada bırakmış ve Şövalyenin peşine düşmüştü.

Maurevert, aslında gözüpek bir adamdı. Zaman olmuş, tek başına on hasmına karşı koymuştu. Fakat Pardaillan'a karşı dövüşmek, onun harcı değildi. Pardaillan'a arkadan saldırmak, onu gafil avlamak düşüncesi bile, Maurevert'in yüreğini oynatıyordu.

Birden, Maurevert, Espérance otelinin yakınında pusu kurmuş beklerken, karşıdan yan yana gelen iki karaltı gördü. Bunlar herhâlde tehlikeli haydutlar olacaktı. Maurevert, bu düşüncesinde yanılmadı. Kendilerine bir işaret çakınca, adamlar yaklaştılar. Maurevert sordu:

— “Ellişer ekü kazanmak ister misiniz?”

Bir yandan da göz ucuyla, karşısında pusu kurup beklediği Espérance otelinin kapısını kolluyordu. Ser-seriler bu soruyu duyunca birbirlerini dürttüler ve birisi ince sesiyle:

— “Hayırdır inşallah!.. Bugün talih pek fazla yüzümüze gülüyor,” dedi.

Maurevert yine sordu:

— “İsimleriniz nedir sizin, aslanlarını?”

— “Benimki Picouic, arkadaşımınki de Croasse...”

— “Mükemmel, mükemmel... Şimdi beni dinleyin. Yapılacak iş şu: Bu otelde bir adam var...”

Maurevert, tereddüt edip susunca Picouic söze ka-
rıştı:

— “O adam sizin hoşunuza gitmiyor.”

Maurevert memnunlukla:

— “Hay Allah senden razı olsun!” Dedi.

Picouic tekrar söylendi:

— “Bu adamı ortadan kaldırmak lâzım...”

— “Tamam...”

— “Oldu öyleyse... Herifi ortadan kaldırıncaya yüz
ekü alacağız!..”

Maurevert’in bir keseyi uzatmasıyla Picouic’in bu-
nu kapması bir oldu. Picouic:

— “Paramızı da aldık. İşinizi mükemmel surette
göreceğiz, monsenyör...” Dedi. “Sonra arkadaşına
döndü.”

— “Croasse, hançerini hazırla...”

Maurevert, birdenbire heyecanlandı:

— “Susun!..”

Otelin kapısı açılmıştı. Üçü de duvara yaslandı-
lar. Maurevert, otelin aralanan kapısından sızan ışık-
ta Pardaillan’ı tanımıştı. Şövalye, köpeğiyle beraber
yola koyulur koyulmaz, Maurevert:

— “Peşimden gelin,” dedi. “Ben, işaret verir ver-
mez adamın üstüne atılırsınız. İlk hamlede isabet et-
tiremezseniz, o sizi haklar, ha... Bunu böylece bilin...”

Serseriler bu sözlere cevap yerine hançerlerini
çektiler, sonra hep birlikte yola koyuldular. Bu tâ-
kip sırasında Maurevert, belki yirmi defa hücum işa-
reti verecek olduysa da, her seferinde belki isabet et-
tiremezler korkusuyla bundan vazgeçti. Böylece

Innocents mezarlığına kadar gelmişlerdi. Pardaillan burada köpeğini uzun uzun azarladı. Sonra geriye döndü ve duvara yapışmak fırsatını güç belâ bulan üç adam, Pardaillan'ın, burunlarının dibinden geçtiğini gördü.

Takip yeniden başladı ve Pardaillan, Notre-Dame kilisesinin arkasındaki bir evin önüne kadar geldi. Pardaillan'ın, bu evin kapısında durmasının sebebi, Maurevert'i ilgilendirmiyordu bile. Kafasını kurcalayan biricik şey, iki serseri, Şövalyeye saldırdıkları zaman kendisinin nasıl kaçacağı meselesiydi. Bir aralık, saldırı için en elverişli zamanın geldiğini düşünerek iki arkadaşına işaret vermek üzere dönmeye hazırlanıyordu ki birdenbire komşu evin kapısı şiddetle açıldı. Dışarıya, saçı başı darmadağanık bir kadın fırlayarak kendisini Pardaillan'ın kollarına attı. Şövalye az sonra evin kapısına varmış, tokmağı vuruyordu. Picouic:

— “Av elimizden kaçıyor, bunun suçu sizde, monsenyör,” dedi.

Maurevert'in verdiği cevap şu oldu:

— “Ne zararı var? Bekleriz.”

BİR KIZ VE İKİ BABA

Cellât Claude usta, son dakikada Violetta'yı onbeş arkebüz tüfeği karşısında görünce, tek kurtuluş çaresini döşemedeki deliği açıp Seine nehrine atlamakta görmüştü. Fakat bu da çok zayıf bir ümitti ve nitekim genç kızı yakalayıp boşluğa atlayışını takip eden ilk saniyelerde ölümün muhakkak olduğunu düşünmekten kendini alamamıştı. İkinci büyük endişesi de şu olmuştu:

«Kız, benim cellât olduğumu öğrendi!»

Violetta'yı kucağında tutup suya atlamasıyla dibe dalması bir oldu. Fakat kızcağızı bağrına basarak şiddetli bir topuk darbesiyle hemen tekrar suyun yüzüne çıktı. Soğuk su, aklını başına getirmiş, darma-dağınık kafasını toparlamasına sebep olmuştu. Bütün çabasını, Violetta'nın başını suyun üstünde tutarak kıyıya ulaşmaya harcadı. Böylece bir zaman yüzdükten sonra dizini şiddetle dibe çarpınca, sığ kıyıya vardığını anladı ve ayaklarını yere basıp Violetta'yı büsbütün sudan çıkardıktan sonra kız, kollarında olduğu hâlde soluk soluğa koştu ve çabucak evine vardı. Fakat bütün seslenmelerine, bağırımlarına rağmen kapı bir türlü açılmıyordu. Claude'nin geniş omuzları kapıya yükleniyor ve kanat çatırdamaya başlıyordu ki Gilberte nine de elinde bir şamdan olduğu hâlde kapıyı açtı. Durumun korkunçluğunu gören kadıncağızın dili tutulmuş gibiydi. Claude usta:

— “Ateş yak... Kuru çamaşır getir,” dedi. “Çabuk ol, çabuk!”

Koca adamın şimdi bir tek düşüncesi vardı: Vi-

oletta'ya bir zarar gelip gelmediğini anlamak... Bu yüzden, kapıyı açık unutarak kendi odasına koştu. Kızcağını, kendi karyolasına yatırdı ve şaşkın şaşkın söylendi:

“Acaba öldü mü? Acaba kendisini bulduğum hâlde yine kayıp mı edeceğim? Böyle olursa dayanamam, ben de ölürüm.”

Sonra ihtiyar kadına bağırdı:

— “Ne duruyorsun, be kadın, çabuk olsana!”

Cellâdın kendi kapısını açık unutarak yukarıya koşmasından az sonra Calandre sokağına bir adam girmiş ve evin açık kapısı önünde durmuştu. Bu Belgodère'ydi. Kapıyı açık görünce bir an şaşkın ve mütereddit duraladı. Sonra hançerinin yerinde olup olmadığını yoklayarak, içinden:

“Oh, oh,” dedi. “İşler yolunda gidiyor. Neredeyse herifin beni beklediğine inanacağım. Şimdi içeriye girince ona ne diyeyim? Kızını nasıl Dük'ün yatağına attığımı söyleyeyim de yüreğini parçalayayım mı? Nasıl, Claude usta, oynadığım oyunu beğendin mi? İnanmazsan git de bak, kızını nasıl Dük de Guise'nin kollarında bulacaksın... Ne sandın ya, fahişe oldu artık... Hem de sayemde oldu bu iş...”

Böyle düşünerek, bir yandan da merdivenlerden çıkıyordu. Aralık kalmış bir oda kapısının önüne gelince birdenbire durdu. Odanın içinde Claude, bir yatağın üstüne doğru eğilmiş, ağlıyordu:

— “Aman Allahım!” Diyordu. “Yaşıyor! Büyük Tanrım, bana da yardım ettin. Bin şükürler olsun. Aç gözlerini Violetta'cığım. Aç evlâdım, korkma... Bak, kurtuldun işte... Sabah olur olmaz butadanı, bu kahrolası memleketten kaçıp gideceğiz, evlâdım.”

Belgodère, bu sözleri duyunca hayretinden taş kesilmişti. Kendini toparlayınca hemen gerisin geriye döndü. Yavaş yavaş sokağa çıktı ve müthiş bir kin

ve hiddetle ne yapacağını şaşırması bir hâlde Fausta'nın evine yollandı... Oraya varınca durdu. Kızgınlığından tir tir titreyerek:

"Nasıl oldu bu iş?" Diye kendi kendine mırıldandı. *"Ben kızı kendi elimle şu eve getirip Guise'nin adamlarına teslim ettim ve karşılığında yüz düka altını aldım. Şimdi de öcümü almak için sabaha kadar dayanamayıp akşamdan Claude'nin evine giriyorum ki ne göreyim? Kız burada..."*

Düşünüyor, taşınıyor, bu bilmeceyi bir türlü çözemiyordu. Herhâlde kız sonradan Guise'nin elinden kaçarak kendisini Seine nehrine atmış, mûcizeye benzer bir tesadüfle orada bulunan Claude de kendisini kurtararak evine kaçırmış olacaktı. Üstelik Claude, yarın sabah Paris'i terketmekten söz ediyordu.

Belgodère'nin öcü böylece yarıda mı kalacaktı?

Belgodère kapının tokmağını birkaç kere vurdu. Taşlıktaki muhafızlarla zorbelâ anlaştıktan sonra Fausta'nın huzuruna çıkarıldı ve olanları bir bir anlattıktan sonra da sarayın çıplak bir odasına kapatılarak kapı üstüne kilitlendi. Çingene böyle bir davranış beklemiyordu ama, sesini çıkarmamıştı. Çünkü korkmuyordu. Fausta'ya gelince, derhal Prens Farnèse'yi çağırtmış, kendisiyle uzun uzun görüşmüştü.

Beri yanda Gilberte nine, kızcağızı soyduktan sonra üşümüş vücudunu ovmuş, sıcak çamaşırlar giydirek yatağa yatırınca, Violetta da kendine gelmişti.

Claude usta, odaya tekrar girdiği vakit, Violetta'nın dalgın dalgın düşünmekte olduğunu görünce büyük bir üzüntüyle irkildi. Acaba aklından neler geçiyordu? Herhâlde bir cellâdın kızı olduğunu düşünüyor ve muhakkak ki, Claude ustadan nefret ediyordu...

Cellât, bütün gece kendini bu çeşit düşüncelerle yedi bitirdi. Bir türlü Violetta'nın yanına sokulama-

dı. Fakat aynı gece, genç kızın da gözlerine hiç uyku girmedı. Sabah olup da güneşin ilk ışıkları odaya dolduğu vakit Violetta yataktan kalkarak bir koltuğa oturdu. Az sonra Claude usta da neçeli bir tavır takınmaya çalışarak içeriye girdi. Tatlı tatlı gülümseyerek:

— “Biraz sonra bir araba gelecek, Gilberte nine ile birlikte o arabaya bineceksin. Gilberte nineyi hatırlıyor musun? Ben de pek budalalaştım ya... Nereden hatırlayacaksın? Onu ancak bir kere görmüştün ve o zaman da çok ufaktın... Hiç korkma... Ben de arabanın yanısıra atımla gideceğim... Bak, şu tabancalara... Şu hançere bak... Yanımıza sokulmak isteyenın vay hâline!..”

Violetta heyecanından titreyerek:

— “Yola çıkmazdan önce sizinle konuşmayı pek isterdim.” Dedi.

Cellâdın yüreği hop etti. Genç kızın ne söylemek istediğini aklı kesiyordu. Herhâlde kendisinden korktuğunu ve onunla birlikte bir yere gidemeyeceğini söylemek istiyordu. Gerçekten bunu mu söyleyecekti? Öyle ya, başka ne diyeceği olabilirdi ki? Pe-ki, o zaman Claude ne yapacaktı?

Cellât bu kadarını düşünemiyordu. Violetta’sız nasıl yaşayabileceğini düşünmek istemiyordu. Böyle bir ihtimal, onun aklını başından alıyor, kafasını bomboş bir hâle getiriyordu. Claude birdenbire ayakta duramaz oldu ve Violetta’nın önünde diz çö- küverdi. Genç kız hayretler içinde ihtiyara bakarken, Claude:

— “Demek bana söyleyeceklerin var,” Dedi. “Fakat önce beni dinle... Evet, ben adamı öldürürüm... Sararma, kızım! Dinle bak, anlatayım: Yargıçlar, sanığı ölüme mahkûm ederlerdi. Bana da ce- zayı yerine getirmem için emir verirlerdi, ben de bu

emre boyun eğdim. Ben bir âletten başka bir şey değildim ki... Babam da, büyük babam da bu işi yapmışlar... Ben de onların yolundan gittim.”

Claude bir yandan bunları söylerken, bir yandan da sözlerinin uyandırdığı etkiyi genç kızın yüzünden anlamaya çalışıyordu. Fakat Violetta'nın yüzünde en ufak bir değişiklik olmadı. Cellât kaşlarını çatmış, farkında olmadan ağlayarak devam etti:

— “Bir gün yine cellâtlık yaparken seni buldum, evlâtlığa aldım... Sen o zaman minimini, dünyadan habersiz bir varlıktın. Etrafta toplanmış olan halka kollarını uzatarak sanki merhamet ve şefkat diliyordun. Ben bu hâli görünce dayanamadım...”

Violetta:

— “Ben mi kollarımı uzatıyordum?” Diye sordu.

— “Evet, sen... O zaman ben, seni aldım, evlât edindim... Çünkü babasızdın.”

Violetta bütün vücudu titreyerek sordu:

— “Ben mi babasızdım?”

— “Evet, sen... Fakat bunu sana bugüne kadar söylememiş, seni hep oyalamıştım.”

Claude acı acı içini çekti:

— “Ben senin asıl baban değilim,” diye sözlerine ekledi.

Violetta, kamaşmasına engel olmak istermiş gibi, gözlerini elleriyle kapadı ve mırıldandı:

— “Demek ki Simonne anne doğru söyledi?...”

Claude usta, sözüne devam etti:

— “İşte, görüyorsun ya! Ben senin asıl baban değilim. Canın istediği zaman benden ayrılabilirsin. Fakat sana anlatacaklarım daha bitmedi... Sen zavallı, terkedilmiş bir çocuktun... Bana gelince, ben

de insanlığın ne demek olduğunu, ancak seni yanıma aldıktan sonra anladım... Ondan sonra da artık cellâtlıktan nefret eder oldum. Hele bir gün senin, benim kim olduğumu öğrenebileceğini düşündükçe, rahatım büsbütün kaçıyordu... Gözlerimin önünde idam ettiğim insanların hayâlleri dolaşıyor, bana lânet okuyorlardı. Kilise kilise geziyor günahlarımı affettirmek istiyordum, fakat benim cellât olduğumu duyan hiçbir papaz bu işi kabul etmiyordu. Hiçbir yerde rahat, huzur bulamaz olmuştum. Yalnız Meudon'da, senin yanında olduğum ve bana gülümsediğin zamanlar, bütün acılarımı unutuyor, mutluluğa kavuşuyordum ve seni kendi öz evlâdım gibi bağrıma basıyordum."

Claude, derin bir soluk alıp bir süre sustuktan sonra sözüne devam etti:

— "Fakat bana bu mutluluğu da çok gördüler ve seni bir gün kaybettim! O zaman neler çektiğimi sana anlatamam. Allaha şükürler olsun ki seni tekrar bulmuş bulunuyorum... Ama ne çare, bu sefer de sen benim kim olduğumu öğrendin... Demek ki, çektiğim çile henüz bitmemiş... Artık benim kim olduğumu öğrendin. Bundan böyle benden nefret edecek, beni görmeye bile tahammül edemeyeceksin!... Senden yine ayrılmak zorunda kalacağımı anlıyorum... Lâkin hiç olmazsa seni güvenilebilir bir yere götürmeme izin ver de, ondan sonra istersen benim yüzüme bakma!..."

Cellât, boynunu cellâda uzatmış bir mahkûm kadar mahzundu. Fakat birden Violetta'nın sesini duydu:

— "Baba! Benim Claude babacığım! Haydi beni kucağına al... Çok üzgünüm!..."

Cellât kulaklarına inanamıyordu. Yanlış duyduğunu sandı ve titreyerek kekeleydi:

— “Ne? Ne dedin? Bir şey mi söyledin?”

Violetta, kollarını, sevincinden bir koltuğa çöken cellâdın boynuna dolayarak:

— “Babacığım! Benim iyi yürekli babacığım,” dedi.

Bu sahneyi izleyen saatler, Claude ustanın ömrünün en mutlu anları oldu. Uzun bir zaman, sevincinin ve saadetinin tadını tatmak istercesine sustuktan sonra:

— “Az kaldı unutuyordum, kızım! Ben bu evden korkuyorum, hemen gidelim,” dedi.

Violetta, bir an mahcup, duraladı:

— “Ben henüz Paris’ten ayrılmak istemiyorum, babacığım. Birkaç gün daha kalalım... Ben, birazdan bir yere kadar gideceğim de...”

Claude hayret içinde:

— “Sen mi gideceksin?” Dedi. “Nereye gideceksin, bakayım?”

— “Espérance oteline...”

— “Ya... Pekâlâ öyleyse... Söyle bakalım bana, demin bir şeyler anlatıyordun... Simonne annenin ölümünden, çiçek getiren bir delikanlıdan söz ediyordun... Kimmiş bu delikanlı? Neden kızardın öyle?... Yoksa o genç seni seviyor mu?”

Violetta’nın rengi uçtu:

— “Böyle bir şey demedim,” dedi.

— “Hem de asıl bir delikanlıymış... Adı neymiş bakayım?...”

Violetta yavaşça:

— “Adını söylemedi,” dedi.

Claude, camları sarsan bir kahkaha attı. Sevinç içinde:

— “Anladım, anladım,” dedi. “Ben onu sana

şimdi bulurum. Espérance otelinde mi bekleyecekti? Gidip kendisini bir göreyim. Bakayım, senin aşkına lâayık mı?..."

Sonra ihtiyar kadına dönerek:

— "Ben gelinceye kadar sakın yerinden kıpırdama, Gilberte nine! Pencereleeri, kapıyı sımsıkı kapat!..." Dedi.

Claude usta, Violetta'yı bir daha kucaklayıp alnından öptükten sonra koş a koş a çıktı, gitti.

Aradan epey vakit geçti. Violetta, bütün bu süreyi yerinden kıpırdamadan ve Claude'nin otele delikanlı ile buluşup neler konuştuğunu tahmin etmekle geçirdi. Claude baba dönmek üzere olmalıydı. Belki de gelmişti...

Bu sırada birdenbire alt kattaki camlardan biri şangırtılarla kırıldı. Evin içine bir sürü adam doluverdi. Violetta, kulak kesilerek, gürültüleri korku içinde dinlerken, şu sözleri duydu:

— "Eğer herif karşı koymaya kalkarsa, öldürün... Fakat, unutmayın, kızın kılına bile dokunulmayacak!..."

Claude usta, hızlı hızlı yürüyerek Espérance oteline ulaştıktan sonra orada delikanlıyı araştırıp sorduşturmuş ve bulamayınca, bir saat kadar da beklemişti. Fakat kimse gelmeyince, sabırsızlandı. Violetta'nın evde sıkılacağını düşündü. Sonra genç kızın bir kere gördüğü delikanlıya ciddî bir surette âşık olamayacağını hesaplayarak, bu işin üstünde pek fazla durmamak gerektiği neticesine vardı. Oteldön çıkıp evinin yolunu tuttu. Halbuki Dük d'Angoulême, o ayrıldıktan on dakika sonra otele gelmiş, boş yere aranıp durmuştu.

Bu sırada yolda bulunan Claude ustanın canı sıkındı. Tam evinin yakınlarına gelmişti ki, ihtiyar-

lamış, kamburu çıkmış ve yüzü çok felâket görmüş insanlarınki gibi, hüznün dolu çizgilerle kırış kırış bir adamla karşılaştı. Claude usta, bu adamı hemen tanıdı. İçini merhamet duyguları kabardı ve:

“Violetta’nın asıl babası!” Diye mırıldandı.

Bu adam, Prens Farnèse idi. Şu anda Claude ustanın evinden geliyordu. Geceleyin Fausta tarafından çağrılarak, cellâdın evini basıp kızı kaçırmak emrini almıştı. Kızı kaçırmıştı ama, cellâdı bulamamıştı. Claude ustanın içinde, şöyle bir arzu belirdi:

“Bu mutlu günümde şu zavallı adama da biraz teselli vermeyeyim mi? Meselâ ona kızının sağ olduğunu söylesem!...”

Fakat birden, Farnèse’nin, Fausta’nın adamı olduğunu düşündü. Durup dururken Violetta’yı tehlikeye atmakta mânâ yoktu. Farnèse’ye görünmeden sıvışmak istediye de, geç kalmıştı. Kardinal kendisini görmüş, yanına gelmişti. Cellâda:

— “Sizin günahlarınızı çıkarmak için emir aldım!” Dedi.

Claude’nin yüreği titredi. Kendisi, bu adamın evlâdını çalmış; saklamıştı. Halbuki o zavallı şimdi kendisine yardım etmek, günahlarını çıkararak, ruhuna huzur vermek istiyordu. Claude usta:

— “Monsenyör,” dedi. “Sizi aldatmak istemem... Dün akşamdan beri öyle olaylar meydana geldi ki artık günah çıkartmama lüzum kalmadı...”

Farnèse, cevap olarak:

— “Ne olursa olsun,” dedi. “Günahlarınızı dinlemeye mecburum!”

Kardinal yola koyulmuş, Notre-Dame kilisesine doğru ilerliyor, Claude de peşinden gidiyordu. Cellât, hep kızının yaşadığını Kardinale itiraf etmesinin doğru olup olmayacağını düşünüyordu. Kilisenin

içine girdikleri vakit Farnèse'nin o müthiş Léonore olayını hatırlayarak titrediği görüldü. Zavallı Kardinal:

— “Ah... 1573 yılının o korkunç Paskalya sabahı!...” Dedi. “O sabahı hiç unutmayağımı!...”

Claude'yi bir sıraya oturtuktan sonra kendisi de günah çıkaran papazların yaptıkları gibi kapalı bir hücreye girmeyerek, cellâdın yanına oturdu. Claude'nin, kendi kızı hakkında bazı gerçekleri söylemesini dört gözle bekliyor, kızının hayatta olup olmadığını öğrenmek isteğiyle kıvranıyordu. Fakat Claude'nin anlattığı şeylerin hiçbirisi, Farnèse'yi ilgilendiren asıl meseleye dokunur şeyler değildi. Kardinal, adamın her ağız açışında kulak kesiliyor, her seferinde de hayâl kırıklığına uğrayarak cellâdın günahlarını dinlemeye devam ediyordu.

Claude usta nihayet, soluk soluğa kalarak sustu. Farnèse:

— “Bütün günahların bunlar mı?” Dedi.

— “Evet bunlar... Hepsini anlattım... Hiçbir şeyi unutmadım!...”

Farnèse bir an gözlerini kapadı, sonra birdenbire açarak cellâdın kalbine hançer gibi saplanan bir bakışla baktı.

— “Yalan söylüyorsun,” diye haykırdı. “Yalan söylüyorsun!... Birçok adamı kestin; işkenceler ederek canlar aldın... Lâkin bunların hiçbirisi o kadar mühim değil. Vazifeni yaptın!... Fakat günahlarının en iğrencini benden saklamaya kalkıyorsun!... Sen, hiç üstüne vazife olmadığı hâlde, bir insanın yüreciğini paraladın, onun evlâdını çaldın!...”

Claude usta dehşet içinde ayağa fırlamıştı. Kardinal:

— “Dinle,” dedi. “Bak, senin de bir kızın var.

Baba kalbinin ne demek olduğunu bilirsin! Öyle değil mi? Bildiğin hâlde, bana bunları nasıl çektiriyorsun? İnsafsız, taş yürekli adam! Ama ben de senden öcümü aldım... Ben de senin kızını cellâda teslim ettim. Bunu öğren de, belki babalığın ne olduğunu anlarsın!. Gülüyorsun... Çünkü kızını kendi eline kurtardığını sanarak seviniyorsun... Halbuki kızın tekrar kaçırıldı. Hem de onu ben kaçırttım. Kızın şimdi yine Fausta'nın eline geçti... Belki onu şu anda öldürüyorlardır. Gördün mü nasıl öç alınırmış? Gördün mü?"

Claude ustanın gözleri dehşetten büyümüş, koca vücudu âdeta taş kesilmişti. Birden:

— "Bana bunu yaptın ha?" Diye gürledi. "Çocuğu tekrar o zalim kadına teslim ettin ha?..."

— "Evet, öyle yaptım..."

— "Onu şimdi öldürüyorlar, diyorsun değil mi?"

— "Evet... Belki şimdi ölmüştür bile..."

Claude'nin gırtlğından boğuk inilti yükselerek kilisenin kubbesinde korkunç yankılar bıraktı:

— "Bu çocuk... Senin ölüme terkettiğın bu çocuk kimdi, biliyor musun? Senin kızındı!..."

Claude usta, bir sarhoş gibi sendeleyerek ve hıçkırarak kilisenin kapısına doğru koştu. Kardinal Farnèse'ye gelince, yediğı korkunç silleye dayanamayarak tüyler ürpertici bir feryatla yere yıkılmıştı...

İleride, kilisenin bir ucunda dua eden genç bir rahip, Kardinalin yere düşüp bayıldığını görünce, yardım etmek üzere koştu.

Bu, rahip Jacques Clément'ti.

Cellât, Notre-Dame kilisesinden çıktıktan sonra deli gibi Fausta'nın evine koşmuş, kapıyı yumrukla-maya, tekmelemeye koyulmuştu. Fakat uğraşmaları-na rağmen kapıyı açtıramadı. Çıkardığı büyük gürül-

tü, etrafına büyük bir kalabalığın toplanmasına ve çokluk çocuğun kendisini deli zannederek alaya almasına sebep oldu. Hattâ bazıları, devriyeyi çağırıp kendisini teslim etmeye kalktılar. Çünkü herkes, bu evin bomboş olduğunu ve yıllardır orada kimsenin oturmadığını sanıyordu.

Bir ara, siyahlar giyinmiş bir adam, Claude'nin çevresinde toplanan halkı yararak, yandaki Pressoir-de-Fer oteline girdi. Bu adam Claude'yi görmediği gibi cellât da onun farkına varamadı.

Cellât epey bir zaman bağırıp çağırdıktan, kızını isteyip durduktan sonra nihayet bezdi ve oradan ayrılarak evine koştu.

Ev karmakarışıkta. Gilberte nine ortadan kaybolmuş, kapılar kırılmış, eşya altüst edilmişti. Cellât, ortalığı biraz topladıktan sonra yorgunluktan bitmiş bir hâlde, Violetta'nın oturduğu koltuğa çöktü. Uzun bir zaman düşündü ve sonra kararını vermiş bir adam hâliyle ayağa kalkarak mırıldandı:

“Bunu neden daha önce akıl edemedim?... Böyle yaşamaktansa ölmek bin defa daha iyidir.”

Bir köşeden bir kangal ip aldı. Duvarın yüksek bir yerine iri bir çivi çaktı. İpi oraya taktıktan sonra bir ilmik yaptı ve bunu boynuna geçirip, ayağının altında bulunan iskemleye bir tekme attı...

Aynı saniyede, odanın eşiğinde bir adam belirdi. Claude ustayı duvara asılı görünce hançerini çekerek koştu, ipi kesti. Cellâdı ayıltmaya uğraştı ve adam kendine gelinceye kadar yanında bekledi.

Claude usta gözlerini açınca kardinali tanıdı. Fakat sabahleyin kilisede siyah saçlı olarak gördüğü Farnèse'nin saçları yarım gün içinde ağarivermişti. Kardinal, cellâdın ayıldığını görünce:

— “Çocuğunun öcünü almak ister misin cellât?”
Dedi. “Sana bir teklifim var: Senden sonra ben

Pressoir-de-Fer otelinden geçerek Fausta'nın sarayına gittimse de hain kadın evlâdımı vermek istemedi. Bu alçak fakat kudretli kadından öç almak ister misin?"

Cellât tereddüt ediyor, yeni bir tuzığa düşmek ihtimalinden çekiniyor ve nefret ettiği bu adama şüpheyle bakıyordu. Farnèse:

— "Yalnız bir yıl!..." Dedi. "Bir yıl, o kadından öç almak için bana hizmet et... Esir gibi çalış... Bir yıl sonra artık çalışmana lüzum kalmayacak... O zaman yine cellât olabilirsin..."

Claude usta kindar gözlerle baktı:

— "Bir yıl sonra senin de canını almak şartıyla kabul!" Dedi.

Farnèse, hazin bir bakışla cellâdı süzdü. Sonra canından bezmiş bir adam hâliyle:

— "Peki," dedi. "Bir yıl benim kölem olacaksın! Bir yılın sonunda da sana cellât canımı al, diyeceğim!..."

Elini uzattı, el sıkıştılar.

Kardinal, bir yazıhanenin başına geçerken:

— "Anlaşmamızı, kendi elimizle yazıp birbirimize verelim." Dedi.

Oturdu ve bir kâğıda şu satırları yazdı:

14 Mayıs 1588

"Ben, Prens Farnèse, Kardinal, Meudon piskoposu; bir yılın sonunda veya Fausta adlı kadın, bir yıldan önce öldüğü takdirde ' hemen onun ölümünden sonra, cellât Claude ustanın her arzusuna hizmet etmeyi ve isterse canımı almasına izin vermeyi taahhüt ederim. Bu sözümü tutmazsam, Allahın lânetine uğrayayım."

Prens Jean Farnèse

Piskopos ve Tanrının inayetiyle Kardinal."

Farnèse, ayağa kalkıp kâğıdı cellâda uzattı. Claude usta alıp okudu ve başıyla başgendiğini gösterir bir işaret yaptıktan sonra yazı masasının önüne oturarak şu kâğıdı yazdı:

14 Mayıs 1588

“Ben Paris’in eski başcellâdı Claude usta, Fausta adlı kadını mahvetmek için bugünden başlayarak bir yıl müddetle bütün gücümü Kardinal ve piskopos Prens Farnèse’nin emrine vermeyi ve kendisine körü körüne itaat etmeyi kabul ederim. Sözümü tutmazsam Tanrının lânetine hedef olayım.

Claude usta

Paris eski başcellâdı.”

Claude usta, elindeki kalemin sivri ucunu vücuduna saplayarak çıkan kanla yazının altına bir haç işareti yaptı ve kâğıdı Kardinale uzatırken:

— “Benim imzam,” dedi.

— “Kabul ediyorum!..”

Kardinal Farnèse ile cellât Claude usta, bir an, birbirlerinin kanına susamış iki düşman gibi ayakta durup birbirlerini süzdüler. Sonra Prens, çekip gitti. Cellâda gelince, kin dolu bakışlarla onun gidişini seyrederken:

«Evvelâ o kadını... Sonra da seni...»

Diye mırıldanıp dişlerini kıracakmışçasına gıcırdatıyordu.

FAUSTA VE PARDAILLAN

Violetta'nın, cellâdın evinden kaçırılmasından ve Prens Farnèse ile Claude ustanın garip bir anlaşma imzalamalarından az sonraydı. Maurevert, Picouic ve Croasse, hâlâ Fausta'nın esrarengiz konağının önünde, Pardaillan'ın içeriden çıkmasını bekliyorlardı. Pipeau, kapının önünde bir hayli hağırıp havladıktan sonra artık görevini yeteri kadar yapmış olacağını düşünerek, Devinière lokantasının yolunu tutmuştu.

Pressoir-de-Fer otelindeki rezil cümbüşten teker teker sıvışanlar, üçü erkek ve dördü kadın olmak üzere yedi kişiydi. Bunlardan Dük de Guise, karısı Catherine de Clèves'in peşinden koşarken baygın bir hâlde yere serilmişti. Rahip Jacques Clément te kaçtıktan sonra kilisede, Prens Farnèse'yi ayıltır bir hâlde görmüştük. Düşes de Guise'nin âşığı Kont de Loignes'e gelince onu da ölüm hâlinde yaralı olarak Ruggieri'nin evine götürülürken bırakmıştık.

Dükün kız kardeşi Marie de Montpensier'le kim olduğunu sonradan öğreneceğimiz Claudine de Beauvilliers, iki evi birbirine bağlayan ara kapıdan Fausta'nın evine girmişlerdi. Navarre Kralı Henri de Béarn'ın karısı olan Kraliçe Margot ise sokağa fırlayıp ortadan kaybolmuştu.

Düşes de Guise'ye gelince sokağa çıkıp kendisini Pardaillan'ın kucağına atınca Şövalye tarafından Fausta'nın evine götürülmüş ve Pardaillan iki muhafızın beklediği taşlığa gitmişti.

Fausta, Kral Üçüncü Henri'nin en sadık bendele-

rinden ve korkunç dövüşçülerinden biri olan Kont de Loignes'in ölümüne çok önem verir görünüyordu. Bunun sebebini ileride anlayacağız. Yalnız şurasını belirtelim ki bu müthiş kadın, Ruggieri ile konuştuğundan sonra kontun öleceğine kesinlikle inanmıştı. Tekrar Dük de Guise'yi kabul ettiği odaya girmişti. İki hizmetçisi, gözlerini Fausta'nın yüzüne dikmiş, en ufak bir işaretini görünce koşmaya hazır, bekliyordu.

Fakat bazan «*kutlu prenses*» ve bazan da «*hanımefendi*» diye hitap edilen ve kendisine büyük bir saygı gösterilen Fausta'nın yüzü, tamamen asılmıştı. Kendi kendine:

«*Alçak herif*» diye mırıldandı. «*Karısını can düşmanının kucağında gördükten sonra düşüp bayılmış... Kadın kadar hükmü yok... Ama kimbilir, belki ileride Fransa Kralı olur da, o zaman onun bu hâ-linden istifade ederim... Şimdilik karısı Catherine de Clèves'i kurduğum ağa düşürmeye bakayım!*»

İki hizmetçiye bir-iki söz söyleyerek odadan çıktı.

Fausta'nın konağı, dışarıdan hiç belli olmadığı hâl-de gayet geniş, saray yavrusu bir yapıydı. Binanın sağ kısmında taht salonuyla resmî dairesi bulunuyordu. Solda, nisbeten basit döşeli olan Fausta'nın özel dairesi, ortada da uşak ve muhafızlarının oturdukları daireler vardı.

Fausta kendi özel dairesine doğru ilerlerken kordorda durdu ve şöyle düşündü:

«*Şu kapının ardında küçük çingene var... Şu öteki odada da Dük Guise'nin kardeşi Marie de Montpensier bulunuyor... Ona rahipten bahsetmeli... Bu odaya da Belgodère'yi hapsettim. () köpeği de Farnèse'nin üstüne saldırttım...*»

Tam bu sırada aşağıdan bir gürültü işiten Fausta, hemen taşlığa açılan kapıya koştu. Peşinden gelen iki hizmetçisine birtakım emirler vererek kapıdaki kü-

çük pencereden taşlığı seyretti. Pardaillan, kucağında Düşes de Guise olduğu hâlde taşlıktaki iki muhafıza, insanlık dışı davranışlarından dolayı uluorta çatıp duruyordu. Fausta bu hâli görünce hemen kapıyı aşarak taşlığa seslendi:

— “Bu ne biçim iş!.. Bir hristiyan, yardımımızı istiyor da kapıyı neden açmıyorsunuz? Giriniz mösyö... Getirdiğiniz hanıma hizmetçilerim şimdi bakarlarsın, efendim...”

Pardaillan, Düşes de Guise’yi iki hizmetçiye bıraktı. Kadınlar, baygın düşesi alınca sarayın içinde kayboldular. Şövalye de şapkasını çıkararak ve Fausta’yı kibarca selâmlayarak:

— “Madam,” dedi, “size çok teşekkür ederim... Siz olmasaydınız, kötü bir durumda kalacaktım. Çünkü bu hanım, benim eşim değildir. Sokaktan geçerken birdenbire bağırarak kendisini kollarıma attı ve bayılıverdi. Kapınızı güçlükle açtırabildim... Siz olmasaydınız iki muhafızı haklamak zorunda kalacaktım. Allahtan, geldiniz de lütfkârlılığınızla Şövalye de Pardaillan’ı kendinize gerçekten minnettar bıraktınız!..”

Fausta, Pardaillan’ı büyük bir dikkatle gözden geçirdikten sonra:

— “Şövalye de Pardaillan,” dedi. “Sözleriniz ve tavırlarınız, içimde sizi daha iyi tanıma arzusunu uyandırdı. Acaba, Paris’e sadece Fransız edebiyatı ve sanatıyla Fransız zarafetini ve kibar âlemini gözden geçirmek için gelmiş olan Prenses Fausta Borgia’nın evinde bir süre dinlenmek istemez misiniz?”

Pardaillan ortalığı adamakıllı gözden geçirdikten sonra karşısında duran harikulâde güzel kadına baktı ve içinden şunları geçirdi: *«Burası da neresi? Bir aşk yuvasına benzemiyor, çünkü pek soğuk bir yer...»*

Acaba batakhane mi? Ne olursa olsun.. Şu kadın o kadar güzel ki sortunda başım derde girecek bile olsa kendisiyle biraz çene çalmak isterim doğrusu!..»

Ve kibar bir tavırla eğilirken, elini silâhçılara has bir zarafetle kılıcının kabzasına götürerek:

— “Madam,” dedi. “Borgia adı; sizin, hem edebiyat ve sanatta, hem de zarafet konusunda mükemmel bir insan olduğunuzu göstermeye bol bol yetiyor. Bana gelince, benden serseri bir şövalyeninkinden fazla zarafet istemeyiniz!.. Emirlerinizi bekliyorum, madam!..”

Fausta, öne düşmüş, Pardaillan da arkasından yürüyor ve konağın en muhteşem, en zengin salonlarından geçiyorlardı. Önce buranın bir kibar fahişe konağı olmasından şüphelenen Pardaillan, taht salonunu, oradaki armaları ve nihayet üç katlı papalık tacını görünce hayret içinde kalmıştı. Burası neresiydi, bu kadın kimdi?..

Pardaillan'ın kendi kendine sorup bir türlü cevabını bulamadığı bu sorular, kafasını kurcalayıp dururken Fausta bir odadan içeriye girdi. Burası, Dük de Guise'yi kabul ettiği beyaz döşeli odaydı.

Kadın odaya girer girmez, Pardaillan'a sordu:

— “Şövalye!.. Grève meydanında Dük de Guise'ye karşı gelerek Crillon'un yaralı askerlerini alıp kaçıran, herkesi kendine hayran bırakan Şövalye de Pardaillan siz değil misiniz?..”

Şövalyenin dünyada hoşlanmadığı bir şey varsa o da yaptıklarından dolayı yüzüne karşı övülmesiydi. Utancından kızarak, içinden: *«Hay Allah canımı alsaydı da şu kadını buraya getirmeseydim...»* Dedikten sonra Fausta'ya:

— “O işi benim yaptığımdan emin misiniz, Madam?” Diye sordu.

— “Elbette!.. Grève meydanındaki oyuncuların seyrederken bütün yaptıklarınızı gördüm...”

— “Öyleyse dediğiniz doğrudur, Madam!.. O hareketim, tetkik ettiğiniz Fransız asilzadeleri hakkında size küçük bir fikir verebilir sanırım!..”

Pardaillan'ın şaşkınlığı geçmiş, Şövalye yine o eski terbiyeli, fakat alaycı hâlini almıştı. Gözlerini Fausta'nın gözlerine dikmiş, bakıyordu. Fausta ise ömründe ilk defa olarak karşısında tam bir erkek hâkimiyetiyle durup kendisine metelik vermeksizin bakan bir adam görüyordu. Heyecanlandığı, beyaz göğsünün hızlı hızlı kalkıp inişinden belliydi. Her türlü olay karşısında taş kadar sert olan yüreği, ürkek bir kuş gibi çırpınıyordu. Fausta:

— “Mösyö, o yaptıklarınızı hayranlıkla seyrettim,” dedi.

Pardaillan cevap verdi:

— “Bu sözleriniz bence pek kıymetlidir madam... Zannımca böyle takdir sözlerini pek az sarfediyorsunuz!..”

— “Şövalye, kılıcınız gibi görüşleriniz de kuvvetli... Beni ancak olağanüstü hâdiseler hayrette bırakabilir. Neyse sözümüze gelelim. Hissediyorum ki sizinle açık konuşmam lâzım...”

Pardaillan, içinden: «*Hele hele... Dilinin altındaki baklayı çıkar bakalım!*» Dedi. Fausta ise gözlerini Şövalyeden ayırmamaya gayret ederek söylendi:

— “Grève meydanında yaptıklarınızı gördükten sonra sizi daha yakından tanımak istedim. Tesadüf bu arzumu kolaylaştırmış bulundu. Bu isteğimin ne kadar yerinde olduğunu şimdi anladım...”

— “Madam, hakkımda beslediğiniz bu güzel duygulara çok teşekkür ederim...”

— “İyi ama Mösyö de Guise sizden öç almak isterse?..”

Fausta bu son sözü alçak sesle söylemişti. Şövalye, soğukkanlılıkla:

— “Mösyö de Guise’nin beni sevmeyeceğine inanırım...” Dedi. “Fakat benden öç alınmak isteyeceğini ummam... Çünkü böyle bir isteği olsaydı, şimdiye kadar çoktan ölmüş gitmiştim...”

— “Lâkin sizi sevmemesi bile, onunla bir an barışmanız için yeter bir sebep değil midir?”

— “Yani o benimle barışsa iyi olur, demek istiyorsunuz değil mi, madam?..”

Fausta, Paris’in tek hâkimi olan adam hakkında bu sözleri söyleyen Şövalye’ye haklı. Berrak ve namuslu bakışlarında endişeden eser görmedi. Tam tersine sonsuz bir cesaret sezdi ve birdenbire:

— “Mösyö,” dedi, “eğer kılıcınızı Mösyö de Guise’nin hizmetine verirsiniz, kendisi yalnız size olan kırgınlığını unutmakla kalmaz, aynı zamanda sizi pek büyük bir mevkîye de yükseltir!..”

Şövalye, sakın ve heyecansız sağ elini uzattı:

— “O hâlde şu eli tutması gerekecektir!..”

— “Tutar!..”

— “Tutamaz Madam... Yarın Fransa Kralı olması imkânı bulunan Mösyö de Guise hakkında daha iyi bir fikir edinesiniz diye söylüyorum... Bu eli tutmaz, çünkü bu elin tokadını yemiştir!..”

Pardaillan bu sözleri gayet sakın ve basit bir tavırla söylemişti. Fausta, içinin garip bir korkuyla titrediğini hissetti ve :

— “Demek Dük de Guise’yi tokatladınız öyle mi?” Dedi.

— “İsterseniz kendisine sorun, Madam. O da anlatır. Arkasındaki orduyla muhafızsız ve himayesiz, ölüm döşeginde yatan bir ihtiyar, Amiral Coligny’yi öldürttüğü ve büyüklük göstererek ölüsünü pencere-

den avluya attırdıktan sonra sınırsız bir cesaretle ayağını bu ölünün yüzüne koymaya kalkıştığı sırada kendisini bir tokatla mükâfatlandırdığını hatırlar, sanırım!..”

Fausta boşuk bir sesle:

— “Ama Dük kilisenin hakkını korumak için çalışıyordu...” Dedi.

— “Hangi kilisenin, Madam?.. Kilise bir tane değil ki!..”

Pardaillan bu sözü alay olsun diye söylemişti.

Fausta ise sapsarı kesilmişti:

— “Siz, iki kilise olduğunu nasıl öğrendiniz?..” Dedi.

Bu soru, güzel ağızdan umulmayacak kadar sert bir şekilde çıkmıştı. Pardaillan şaşladı:

— “İki kilise mi? Bu da ne demekmiş?” Diye sordu.

Fausta: «*Sakın bu adam casus olmasın?*» Diye düşündü.

Şövalye de içinden şunları geçirdi:

«*Yoksa bu kadın, kutsal birliğin asıl reisi de, Dük de Guise bunun elinde âlet mi? Acaba kutsal birlik dedikleri şey yeni bir mezhep mi? Öyle ya... Bu saray... Papalık işaretleri, o taç ve taht nedir?.. İnulanacak gibi değil... Galiba Paris'te bir ikinci papa var.*»

Fakat bütün bunlar, inanılmaz, akıl almaz şeylerdi. Fausta ise kendini toparlamış, Şövalyeyi tetkike başlamıştı. Bu adam kim daha fazla para verirse kılıcını onun hizmetinde kullanan serseri şövalyelerden biri değil miydi, canım? Mademki bu kılıcı iyi kullanıyordu, o hâlde kendisinden istifade etmek lâzımdı. Birdenbire:

— “Demek ki Dük de Guise'nin hizmetine gir-

mek istemiyorsunuz,” dedi. “Ama bu, bir başkasının hizmetine girmenize engel değildir ya!..”

Pardaillan karşısındaki dilber kadına şöyle bir baktı:

— “Bu, hizmet edilecek adama göre değişir Madam!.. Ben hayattan bezmiş ve vakit öldürmekten başka bir işe yaramayan bir adamım... Canımdan bıkmış olmam da yine kendi suçumdur. Çünkü dünyada ne tarafa baktımsa pislik ve rezillikten başka bir şey göremedim. Eğer ruhu elmas gibi parlak, bilgisi geniş ve kalbi temiz bir Şövalyeye rastlamış olsaydım, derhal onun hizmetine girerdim. Uzaktan parlak ve büyük görünen birçoğunu yakından tanıdım ve bunların gerçekte çok aşağılık kimseler olduklarını ve onlara ayak uydurabilmem için alçalmam lâzım geldiğini anladım... Ama, başımı kendi boynumdan daha aşağıya indiremezdim, madam. Onun için kendi hizmetime girmekten başka çare bulamadım!.. Şimdi söyleyin bakalım, kimdir bu hizmetine gireceğim insan?..”

Pardaillan yine o, dünyaya metelik vermez alaycı tavrıyla, fakat gözlerinden şimşekler çakarak konuşuyordu. Şövalye, bir erkeğe yaraşır bütün niteliklere sahip olduktan başka, çok da yakışıklı adamdı. Fausta onu dinlerken içinde, sebebini kendisinin de anlayamadığı bir titreme hissetti ve içinden:

«Ne? Ben mi heyecanlanıyorum? Haydi oradan... Dünyada beni heyecanlandıracak erkek yoktur. Bâkire Fausta kendine gel!» Diye söylendi. Sonra Şövalyeye baktı, emredici bir tavrıyla:

— “İşte o insan karşınızda duruyor,” dedi. “O da bir zamanlar sizin düşündüğünüz gibi düşünürdü, Şövalye...”

— “Ha!.. Demek siz, öyle mi, madam?..”

— “Evet, ben, Şövalye!.. En yürekli insanların

bile ürkecekleri korkunç plânları uygulamak için kendisine yardımcı arayan ben. Yardımcılarımdan olmak ister misiniz, Şövalye? Sizde büyük bir cesareten başka, yüksek bir ruh görüyorum. Sizde insan sürülerini hükmü altına alabilecek bir kudret seziyorum. Neden size bu kadar açıldım?.. Bilmem ama öyle sanıyorum ki siz, aradığım insanlardan birisiniz!..”

Şövalye: «*Hay Allah lâyığını versin! Başıma açtığım şu işe bakın! Dünyada rahat yaşamaya imkân yok mu acaba?*» Diye düşündü. Fausta, gittikçe ateşleniyordu:

— “Şunu da biliniz ki ben, bütün piskopos ve kardinallerin gizli bir toplantısında, kilisenin kaderini idare etmek için seçilmiş bir kimseyim!.. Başkalarını dehşetten titretecek olan bu ağır vazife benim kılımı bile oynatmadı, Şövalye... Bana en muhteşem krallıkları sunmaya gelen hükümdarları reddettim... Ben...”

Birdenbire sustu. Elini alnına götürerek kendini toparlamak istedi. Bu ne demek oluyordu? Şu basit fakir ve serseri Şövalye, krallara bile emir verici Fausta’yı heyecanlandırırsın! Bu iş nasıl oluyordu?..

Fakat Pardaillan, Fausta’yı gizleyen esrar perdesini yırtmış, karşısındaki kadının kim olduğunu anlamıştı. Demek ki bu gizli saray, bu parlak işaretler, o taç ve taht, bunların hepsi ikinci bir papaya aitti. Hem de bir kadın papaya... Vatikan’daki papadan Sixte-Quint’ten ayrı, hattâ ona düşman, o geçimsiz aksi ve zâlim ihtiyara meydan okuyan bir dilber Papaya!.. Hayır, hayır! Pardaillan, karşısındaki güzel kadına bakarak:

«*Olur şey değil,*» diye düşündü.

Fausta da şöyle düşünüyordu: «*Benim kim oldu-*

ğumu ve düşüncelerimi öğrendi. Ya bana hizmet edecek, ya da buradan sağ çıkmayacak!»

Pardaillan, bir an karşısındakinin konuşmasını bekledikten sonra:

— “Demek ki siz, Fransa’ya, bilmediğimi mühim bazı şeyleri görmeye geldiniz,” dedi.

Fausta, düşüncelerini belli etmemeye çalışarak cevap verdi:

— “Evet... Ve siz de başarımızın ilk safhasını gördünüz. Valois soyundan Üçüncü Henri, sillelerimize dayanamayıp kaçtı, gitti. Şimdi Fransa tahtı bomboş Şövalye, Üçüncü Henri’ye ne dersiniz?”

— “Ne diyeyim, Madam? Kaçmış, gitmiş... Kaçanlar hakkında çenemi yormam!..”

— “Kendisini sever misiniz?”

— “Vallahi, krallığı sırasında onu hiç görmedim desem, yeridir. Dük d’Anjou adını taşıdığı sıralarda birkaç kere karşılaşmıştık. Hiç hoşuma gitmemişti.”

Fausta, bu sözlere sevindi. Tekrar sordu:

— “Şu hâlde Dük de Guise hakkında ne düşünüyorsunuz? Kendisi krallığa lâayık mıdır? Kral olduktan sonra sizin kendisine hakaret etmiş olduğunuzu ona belki ben unutturabilirim...”

— “Çok teşekkür ederim, madam... Ben de Dük de Guise’nin kral olduktan sonra kendisine hakaret etmiş olduğumu unutmamasını tercih ederim. Hem bence o kral olacağına, Fransa tahtının boş kalması daha iyi olur... Yook, eğer bu memlekette halktan vergi almak için muhakkak birinin vücuduna lüzum varsa o zaman bu adamın, Fransa’nın en kibar, en sevimli ve merhametli insanı olması gerekir...”

Fausta’nın bakışları sertleşti:

— “Dük de Guise’de bu meziyetler yok mudur?”

Pardaillan şaşalamış bir hâlde söylendi:

— “Ama, efendim, demin anlatmadım mı? Ölmüş hasmının başına basacak kadar kendini bilmez bir kişi, merhametli olabilir mi? Kendisine tokat attığım bir adam bana nasıl sevimli görünür?..”

Pardaillan ayağa kalkarak kılıcına dayandı:

— “Dük de Guise canavarın biridir...” Dedi. “Ona sevgi duymam şöyle dursun, sadece nefret beslerim... Hem canım...”

Şövalye susuverdi. Fausta, can yakıcı bir gülümsemeyle:

— “Evet...” Dedi. “Sözünüzü tamamlayınız, Şövalye...”

— “Hem canım, siz nelerle uğraşıyorsunuz Al-lahaşkına? Güzel, çok güzel bir kadınsınız da, neden güzel yaşayıp mutlu olmaya uğraşacağınıza, böyle acayip işlerle vakit geçiriyorsunuz?.. Bütün bu söylediğiniz şeyler, beni sıkan, midemi bulandıran taş ve taht hikâyeleridir. Kabalığımı affediniz... Ama, ben size Fransa asîlzadeleri hakkında fikir verebilecek çapta bir adam olmadığımı zaten söylemiş-tim.”

— “Tam tersine... Fikirlerinizden pek istifade ettim. Devam ediniz...”

— “Teşekkür ederim, madam... Zaten benim bu işler hakkındaki düşüncelerimi, siz hiç de hoş bulmazsınız sanırım. İsterseniz söyleyeyim, madam... Bence, Dük de Guise asla Fransa kralı olamayacaktır!”

— “Niçin? Söyleyin bakalım, niçin?..”

— “Niçin mi? Çünkü ben istemiyorum da ondan... Açık konuşmamı istediniz de ondan söylüyorum... Eğer siz Fransa’ya böyle işlerle uğraşmak için geldinizse emeğinize acırım, madam... Böyle boş bir

işle uğraşacağınıza, aşk ve eğlence ülkesi olan memleketinize dönün... Orada herkes, anadan doğma ressam veya şairdir. Kadınlar ise melekten farksızdırlar. Siz burada asla başarıya ulaşamazsınız, Madam..."

— "Neden? Niçin?.."

— "Ben sizin düşüncelerinizi iyice anladım, Madam... Bir kadın, aşk ve saadetle uğraşacak yerde kendisine papa denilmesinde hoşlanırsa böyle bir kadın benim sinirime dokunur. Hem sonra siz, benim tahta çıkmasına kesinlikle engel olmayı aklıma koyduğum birini de o tahta çıkarmak istiyorsunuz..."

Fausta sapsarı kesilmişti. Fakat gönül okşayan bir sesle:

— "Neden muvaffak olamayacakmışım?" Diye sordu.

— "Çünkü Madam, yolunuzun üstünde beni bulacaksınız!.."

Pardaillan artık konuşacağı bir şey kalmadığını anlatmak için selâm vermek üzere eğildi. Fakat aynı anda keskin bir düdük sesi işitildi ve Şövalye, tekrar başını kaldırdığı vakit Fausta'yı ortalıkta görmedi. Arkasında bir gürültü duyarak hızla geriye döndü ve kahkahayı basarak söylendi:

— "Kadın papa da, Roma'daki papa gibi doğru sözden hoşlanmıyor... Şunlara bak... Üç, yedi, oniki... Heey, siz kimsiniz mösyöler?.. Kardinal misiniz, yoksa kilise kâhyası mısınız, nesiniz?.."

Bu sözleri söylerken her dövüş girişinde olduğu gibi yüzü korkunç bir görünüş almıştı. Uzun kılıcını çeker çekmez sıçramış, odanın bir köşesine çekilerek savunma durumuna geçmişti.

Pardaillan, selâm vermek üzere eğildiği sırada Fausta düdüğünü öttürerek gizli bir kapıdan kaçır-

ken odaya da yüzleri maskeli bir düzine silâhlı adam girmişti. Bunların kiminde hançer, kiminde kılıç vardı. Adamlar hiçbir söz söylemeden hücumla geçtiler ve odanın içerisi, birbirlerine çarpan silâhların şakırtılarıyla doldu. Hemen arkasından da kısa bir inilti işitildi. Bu, aldığı bir yarayla cansız yere serilen birinin sesi idi. Daha sonra uzun bir feryat duyuldu. Bu da, ağır yaralanıp dövüşten çekilen bir başkasının ağzından çıkmıştı.

Pardaillan, köşesinde, âdeta sevinçle dövüşüyordu. Fakat ona saldıranlar da yaralandıklarına aldırmadan, habire hücum ediyorlardı. Bir ara Pardailan, uzun kılıcıyla müthiş bir çember çizerek ileri atıldı ve:

— “Mösyöler!” Diye bağırdı. “Size bir nasihat vereyim mi?..”

Ötekiler susuyorlardı. Fakat yüzlerinde maskeleri olmamış olsaydı, tek başına hepsine karşı koyan bu adama hayretle baktıkları apaçık görülürdü. Pardailan, yeni bir hamle daha yaparak:

— “Benden korkun!” Diye bağırdı.

Fakat maskeliler, kendilerine ses çıkarmamaları sıkı sıkı tembih edildiği hâlde bu tembihi unutacak kadar çileden çıkmışlardı ki:

— “Gebertin! Yaşatmayın!” Diye bağırıştılar.

Pardaillan kükredi:

— “Savulun, diyorum size!..”

Şövalye hiç yara almamıştı. Berikilerden ise beşi yaralı veya ölü olarak yerlere serilmişti. Derken odaya, ellerinde tabanca bulunan yedi-sekiz kişi daha girdi. Pardaillan, bu hâli görünce kurtuluş ümidi kalmadığını anladı ve kendi kendine: «Loïse’ye kavuşmadan önce şu Maurevert hainine cezasını vermek isterdim!» Diye düşündü.

Tam bu anda yandaki bir kapı açıldı. Eşikte bir adam görüldü. Şövalyenin yıldırım hızıyla fırlayıp adamı yere sererek kapıdan çıkması bir oldu.

Girdiği yer, Fausta'nın sarayına bitişik olan gizli bir aşk yuvasıydı. Pardaillan, bir-iki salonu geçerken ardından:

— “Tutun!.. Tutun!..”

Diye bağırıldığını duydu. Çevresine hiç aldırmadan, süratle sokak kapısına fırladı. Kapı, Düşes de Guise'nin kocasının önünden kaçışından beri açıktı. Şövalye hemen sokağa çıktı. Ardından bir ses:

— “Yazıklar olsun!” Diye haykırdı.

Pardaillan bu sesin, Fausta'nın sesi olduğunu anlamıştı. Cevap olarak:

— “Saygılarımı sunarım, Madam!..” Diye bağır-
dı.

Gecenin karanlığına daldı. Hızlı hızlı yürürken düşünüyordu: Bu eve kucagında bir kadınla beraber gelmemiş miydi? Şimdi o kadın orada kalmıştı. Acaba, gidip kadını arasa mıydı? Elin kadını için kendini tehlikeye atmaya değer miydi, canım? Kendi kendine mırıldandı:

«Huguette kadar iyi bir kadın bile olsa. budalaca hareketin mânası yok! Acaba, şu çingene kızı ne oldu? Bak, Pipeau da ortalıktan yok olmuş... Muhakkak kaçmıştır. Bu köpeğin sonu kötü olacak... Hele bir gidip yatayım, şöyle bir güzel dinleneyim de...»

Şövalye, Barrés sokağındaki eve gidiyordu. Çünkü Charles d'Angoulême orada kendisini bekleyecekti.

Fakat Pardaillan o sokağa girdiği zaman Pressoir-de-Fer otelinden fırlayıp çıktığından beri peşinden gelen üç karaltı da kendisini adım adım takip etmeye koyuldu. Bunlar, Maurevert ile iki serseriydi. Maurevert, epey zaman Fausta'nın evinin önünde bekle-

dikten sonra birtakım gürültüler duymuş, nihayet Şövalyenin sokağa fırladığını görünce Picouic'le Croasse'ye:

— “Gayret,” demişti. “Şunu gebertirseniz, sizi her istediğinize kavuştururum...”

Hemen Pardaillan'ın arkasına takıldılar ve tam Şövalye Barrés sokağına girerken. Maurevert de:

— “Haydi!” Diye seslendi. “Tam sırası...”

Pardaillan, birdenbire arkasından koşan iki kişinin ayak seslerini duyunca elini kılıcının kabzasına götürdüyse de sonra bundan vazgeçip:

«*Herhâlde sokak hırsızlarıdır. Kılıcsız da haklarından gelirim,*» diye düşündü.

Bu sırada iki serseri, Şövalyenin yanına ulaşmışlardı. Picouic, hırlar gibi:

— “Ya paranı, ya canını!” Diye söylendi.

İki serseri, hançerlerini çekip kaldırmıştı, ama indirmeye vakit bulamadan Pardaillan'dan müthiş birer yumruk yediler. Croasse'nin burnu ezilmiş, Picouic'in de gözü şişmişti. Şövalye:

— “Çabuk dize gelin de, Şövalye de Pardaillan'dan af dileyin bakayım!” Diye kükredi.

İki adam yedikleri yumrukla sersemlemiş bir hâlde bıçaklarını fırlatıp atmışlar, şaşkın şaşkın duruyorlardı. Şövalye, serserileri enselerinden tutup kafalarını şiddetle birbirine tokuşturdu. Birisi:

— “Affedin Şövalye, ben Picouic'im,” dedi.

Öteki de:

— “Beni de bağışlayın,” diye kekeledi. “Size el sürmektense bir ay oruç tutarım. Ben de Croasse'yim!..”

Pardaillan, hafızasını yoklayarak:

— “Ben bu acayip adları bir yerde duydumdu ama!..” Diye söylendi.

— “Sabahleyin bizi Devinière lokantasında doyurmuştunuz, Monsenyör!..”

— “Vay reziller vay!.. Huguettenin elceğiyle hazırladığı o nefis yemekleri size yedirdim diye mi beni öldürmeye kalktınız?..”

Picouic’le Croasse, bir ağızdan:

— “Ah efendim; siz olduğunuzu ne bilelim? Biz o namussuz ayarttı... Hem buradan gidelim, belki size saldırır!..” Dediler.

— “Kim bu, bana saldıracak olan?..”

— “Sizi öldürmek için bize para vaadeden adam, Monsenyör!.. Saatlerdir peşinizleyiz... Fakat siz olduğunuzu bilmiyorduk ki... Bilseydik...”

Pardaillan sözün sonunu dinlemeden, hızla koşarak dört bir tarafı aradıysa da kimseyi bulamadı ve tekrar iki serserinin yanına döndü:

— “Nasıl bir adamdı bu? Tarif edin şunu bana!” Dedi.

Croasse, dili yettiği kadar tarif edince Pardaillan adamı hemen tanıdı:

«*Demek benim Paris’te olduğumu biliyor...*» Diye düşündü.

Bir an düşünceli kaldı. Sonra eğdiği başını kaldırarak:

— “Haydi bakalım!” Dedi. “Yallah! Çabuk defolun buradan!..”

Fakat iki adam yalvarmaya başladı:

— “Monsenyör... Rica ederiz... Müsaade ederseciniz...”

— Eee, müsaade edersem ne olacak?”

— “Sizinle beraber gelelim!..”

Pardaillan bir kahkaha attı:

— “Yoksa korkuyor musunuz?”

Picoulo:

— “Doğrusu, korkuyoruz,” dedi.

— “Pek korkunç kılıklı bir herifti, efendim!..”

— “Arkanızdan gelir, diye korkuyorsunuz, ha? Eh, bu hoş doğrusu... Canıma kıymaya kalkanları şimdi ben koruyacağım, demek... Haydi, düşün önüme bakayım... Bana adıyla sanıyla Şövalye de Par-dailan derler. Ben varken kimseden korkmayın...”

Şövalye, kılıcını çekerek iki serserinin peşine düştü ve söylendi:

— “Haydi bu gece gelin, bende misafir kalın!..”

ANA KRALİÇE

Kraliçenin konağının, yarı karanlık bir odasında, yaşlı bir kadın, bir meşe ağacından yapılma koltuğa oturmuş, lâtince büyük bir kitabın yapraklarını karıştırıyordu. Kitabın üstünde şu ad vardı:

«Lorraine ve Bar Düklerinin Şeceresi.»

Kadın, kaşları çatık, kitabı heyecan ve merakla inceliyordu. Nihayet kitabı kapatarak söylendi:

— “İşte René, Guise ve taraftarlarının küstahlıklarının sebebi... Öldürtmüş olduğum avukat David, Guise’lerin soyunu tâ İmparator Charlemagne’ye kadar çıkarıyordu. Bu kitabı yazan Rosière adlı budala ise utanmadan, Frank Kralı Kılı Clodion’u, Guise’nin atası olarak göstermiş...”

Bu sözlerin söylendiği adam, ayakta durup bir dolaba dayanmıştı:

— “Neden şikâyet ediyorsunuz, madam,” dedi. “Guise’ye bu kadar yüz veren siz değil misiniz?”

Kadın bu sözleri duymamış gibi söylendi:

— “Demek ki oğlum da, bu tahtta hakkı olmadığı hâlde oturuyor. Demek bütün Valois soyu, hak etmedikleri bir tahtı ele geçirmişlerdir. Öyleyse gerçek kral soyu Lorraine’ler olacak, öyle mi?”

— “Saint-Barthélemy olayında en önemli görevleri Dük de Guise’ye vermemiş miydiniz, Catherine? Geçmişi bu kadar çabuk unutmayınız.”

Kral Üçüncü Henri’nin anası Catherine de Médicis, başını kaldırarak dalgın dalgın baktı. Yetmiş ya-

şına ulaşmıştı. Binbir olay içinde geçen ömrü, onu yıpratmış, ezmiş, yormuştu. Kafası zorlukla işler görünüyordu. İçini çekerek söylendi:

— “Saint-Barthélemy...”

René dediği adam, sâkin bir sesle:

— “Evet, oğlumun öldüğü gün!” Dedi.

Kadın bu sözü de duymazlıktan geldi:

— “Sen haklıymışsın, Ruggieri... Saint-Barthélemy, hayatımın en hatâlı işi oldu. Ben, herşeyden önce şu Guise’lerden kurtulmalıymışım... Huguenot’ları, ne zaman olsa halkın gazabına bırakmak kaabildi... Neyse olan oldu... Artık bunların tekrar konuşulmasında fayda yok... Şimdiki duruma bak... Oğlum, Paris’ten zor belâ kaçtı. Dük de Guise, buranın tek hâkimi oldu. Fakat henüz ben de buradayım. Henri, ihtiyar annesinin buradan ayrılıp meydanı boş bırakmayacağını bilir...”

Eliyle kitabı gösterdi:

— “Onlar, istedikleri kadar Guise’lerin tahtta hakları olduğunu ispat etmeye uğraşsınlar. İsyân etsinler... Ben ihtiyar, buradayım. Yerimden bile kılmıdamam. Allah şahidim olsun, ben yaşadıkça Fransa tahtı bizimdir. Bütün bu hilêkârlara verilecek cevap şuradadır...”

Catherine alnını işaret ediyordu. Ayağa kalkmıştı. İhtiyar gözlerinde bir intikam ışığı pırıldamıştı. Fakat çabucak yine sâkinleşerek koltuğuna gömüldü ve Ruggieri’ye:

— “Beklediğimiz zat neredeyse gelir,” dedi. “Kendisini herşeyi görüp işiteceği bir yere oturt. Dük de Guise’ye gelince, onu yanıma getirirsin... Hâ... Unutuyordum... Kont de Loignes nasıl? Kurtulacak mı?”

— “Kurtulacak, kraliçem... Bir ay sonra ayağa kalkar.”

— “İyi... O zaman kendisini bana getirirsin. Bakalım, bildiği bir şeyler var mı, anlarız... Şimdi git, dediklerimi dikkatle yap... Dikkat et de, benim Guise’yle konuştuklarımı, misafirimiz iyice dinlesin...”

Fakat Ruggieri, gideceği yerde, Kraliçeye daha çok yaklaşarak cebinden çıkardığı bir taşı uzattı. Catherine’nin bileğini tutup bileziğinden sarkan bir sürü garip şekilli taşın arasına bu yenisini de katarak söylendi:

— “İşte, bütün şeytanca büyülere karşı sizi koruyacak bir tılsım, kraliçem...” Dedi.

— “Teşekkür ederim, René, senin tılsımların olmasa ne yapardım bilmem...”

Ruggieri odadan çıkınca uşaklardan birine seslendi:

— “Mösyö Peretti geldi mi?”

— “On dakikadan beri bekliyor, efendim.”

Müneccim, hemen ziyaretçinin beklediği salona koştu. Bu salon, dört bir tarafı tablolarla süslenmiş, sanatkârane bir yerdi. Ziyaretçi, orta halli bir Paris’li gibi basit giyinmiş bir ihtiyardı ve duvarlardaki açık saçık tabloları aşağılayıcı gözlerle süzüyordu. Saçları iyice kırışmıştı. Altmışsekiz yaşlarında vardı. Uzun boyluydu ve yaşına göre güçlü bir adamdı. Dudaklarının şekli ve bakışları, gerekirse kan dökmekten çekinmeyecek bir adam olduğunu anlatıyordu. Geniş alnı zekâsına, çene kemiklerinin genişliği de inatçılığına delâlet ediyordu.

Ruggieri içeriye girince, dimdik duran ihtiyar, birdenbire iki büklüm oldu. Sağ elinde tuttuğu bastona dayanarak hafif hafif inlemeye koyuldu. Sonra müneccimin koluna dayanıp ayağa kalktı, iki adam, hiçbir şey konuşmadan, birlikte yola koyuldu. Ruggieri, ziyaretçiyi, kraliçenin oturduğu odanın bitişi-

ğindeki daireye götürdükten sonra bir koltuğa oturttu. Peretti, bu koltuktan, öbür odada konuşulacak herşeyi duyabileceği gibi karşısındaki duvarda bulunan bir açıklığa bakınca o odada olan bitenleri de görebilirdi.

Bu sırada dışarıdan, sokaklardaki halkın bağırışmaları ve alkışları duyulmaya başlamıştı. Bu gürültüyü yapanlar, Dük de Guise'yi görerek coşup haykıran Paris'lilerdi. Demek oluyordu ki Guise, saraya, ana kraliçeyi ziyarete geliyordu. Kulakları kırışte bekleyen Catherine, sarayda Guise'yle yanındaki-lerin ayak seslerini duydu, mahmuz şıkırtılarını işitti. Nihayet Kraliçenin bulunduğu odanın kapısı açıldı ve bir uşak göründü. Lâkin Kraliçe, uşağa ağız açtırmadan:

— “Dük de Guise'ye haber ver, kendisini Kralın en sâdık tebaası olarak kabul etmekle bahtiyarız,” dedi.

Dük içeri girerken:

— “Vicdanlı bir asîlzâdeye sunmak lütfunda bulunduğunuz şu sâdık tebaa unvanından ötürü size teşekkür ederim,” dedi.

Kapı kapanmış, Guise'nin beraberindekiler, yandaki odada kalmıştı. Kraliçe yerinde oturuyor, Guise ise kurumlu bir tavırla ayakta duruyordu. Bu hâliyle sadık bir tebaadan çok emirlerini bildirmeye gelmiş, muzaffer bir komutana benziyordu. Catherine de Médicis'e gelince o da yüzünün ifadesini derhal değiştirmiş, vakarlı bir hâl almıştı. Guise, Kraliçenin yenilmiş ve küçük düşmüş bir insan edâsıyla, oğlu için kendisinden aman dileyeceğini sanmaktaydı. Fakat Catherine gayet sakin bir sesle:

— “Yeğenim,” diye söze başladı. “Düşüncelerinizi anlamak isterim. Burada bizi kimse dinlemiyor; yalnızız. Açık konuşabiliriz. Ben tahtsız bir kraliçe-

yim. Ölmüş bir kralın karısı, evlâtlarını birbiri ardı sıra kaybetmiş ve nihayet sonuncusunu da bir kralın başına gelebilecek en kötü durumda görmüş bir anneyim. Artık Tanrıya rahat rahat dua etmekten başka bir arzum yok... Bana herşey, apaçık söylenbilir. Sokaklardaki barikatlar, ister sizin bilginiz dâhilinde, ister haberiniz olmadan yapılmış bulunsun... Şimdi Valois'lere galip bir durumdasınız. Dük, size sorarım: Bu galibiyetinizden ne gibi çıkarlar elde etmek niyetindesiniz?"

Dük de Guise, Catherine'nin kurnazlığını bildiği için bugünkü konuşmaya iyice hazırlanıp öyle gelmişti. Fakat Kraliçenin bu kadar sade bir dille aşağıdan aldığını görünce hesapları altüst oldu. Kendi kendine şöyle düşündü:

«Kraliçe artık, gizli veya açık mücadelelerden yorgun düşmüş, meydanı bırakıyor. Bütün hâkimiyet elimde. İş sıkı tutmam lâzım. Eğer gevşetirsem, fırsatı kaybetmiş olacağım. Bir galip gibi konuşmalıyım.»

Dük kararı verdikten sonra birdenbire söze başladı:

— "Madam, barikatları benim yaptırdığımı herhâlde bilirsiniz. Sokakları böylece engellerle kapatarak Paris halkının taşkınlığının önüne geçmek istedim. Halkın neden isyan bayrağını açtığını da biliyorsunuz sanırım. İdaresiz oğlunuz, akılsız ve vicdansız maliyecilerine o kadar geniş yetki verdi ki bu adamlar, vergi alıyoruz diye halkı soyup soğana çevirdiler."

Kraliçe başıyla doğru, der gibi bir işaret yapınca Dük de Guise büsbütün ateşlendi:

— "Açık konuşmamızı emrettiğiniz için söylüyorum: Ayaklanmanın bir sebebi de, Kralın hazan Kutlu Birlik mensubu Katoliklere, bazan da Protestan-

lara gülerek iki yüzlü davranması ve etrafına birtakım dalkavuklar toplayıp gittikçe halkın gözünden düşmesidir. Paris'liler, tam bir krala, gerçek bir krala kavuşmak için ayaklandılar.

— “Ve bu gerçek kral da sizsiniz, öyle mi?”

Guisse bu soruya hiddetlendi:

— “Kral ben olmuşum veya başkası olmuş, burası önemli değil. Önemli olan şu ki dinsizlik aldı yürüdü. İkinci bir Saint-Barthélemy katliâmına girmek gerekiyor. Millette ne para, ne de hürriyet kaldı, madam! Asîlzadelerde şeref kalmadı. Fransa'yı kurtarmak lâzım.”

— “Fransa'yı siz kurtaracaksınız, değil mi?”

— “Ben veya bir başkası, ne ehemmiyeti var? Elverir ki Fransa'nın şan ve şerefi, sahte din törenlerinin örttüğü eğlence ve sefahat arasında ahlâksızlık ve rezillik içinde ebediyen kaybolmasın.”

Kraliçe, Dük de Guise'yi, âdeta içini dökmeye teşvik eder bir surette tasdik ederek dedi ki:

— “Bu dediklerinizi ben de düşünmedim değil, Dük... Çevresindeki dalkavukları başından atmasını kaç defa söyledim. Dinlemedi. Artık ihtiyarladım ve yoruldum. Bundan sonra mücadele etmeye gücüm kalmadı. Fakat bu tahta bir dinsizin oturduğunu görürsem, gözlerim açık gidecek. Şimdi La Rochelle'de büyük bir ordu toplamakla uğraşan Navarre Kralı, gelip tahta oturur diye içim titriyor.”

Guisse bu sözleri duyunca sapsarı kesildi. Catherine'nin yaşlı gözlerini tavana dikerek söylediği bu sözler, Dük'ün beynine bir gülle gibi inmişti. Kendisi Navarre Kralı Henri'den çok korkuyor ve karşısında en kuvvetli rakip olarak onu görüyordu. Catherine, sözlerinin etkisi kaybolmadan, tekrar konuştu:

— “Protestanların Fransa tahtını ellerine geçir-

melerine kim engel olacak? Oğlum kaçmış, askeri yok, devlet idare etmek hakkını kaybetmiş, elinden hiçbir şey gelmez. Size gelince ~~yetimim~~: sizin de Navarre Kralına karşı koymaya ~~yetenek~~ ~~askeriniz~~ ve paranız yok ki...”

Artık Üçüncü Henri tamamen konu dışı edilmişti. Şimdi Guise’yle Navarre Kralı arasındaki rekabet konuşuluyordu. Catherine devam etti:

— “Bu işi güzel bir şekilde bitirebilecek misiniz!.. Herşeyden evvel sizin kral olduğunuzu ilân etmek lâzım... Yâni oğlumu tahttan indirmek gerek.. Böyle bir hareket de hiç hoş karşılanmaz sanırım.”

Dük de Guise:

— “Hoş karşılanmazsa karşılanmasın... Bunu muhakkak yapmak lâzım,” dedi.

— “Demek bir iç savaş olacak. Bunun sonu ne olur, orasını Tanrı bilir...”

Dük de Guise, Kraliçeyi tepeden turnağa süzerek sordu.

— “Navarre Kralını durdurmak için sizin elinizden bir şey gelir mi?”

Catherine, vekar ve ciddiyetle:

— “Bir tek çare var,” dedi. “Oğlumu tahttan indirmemek ve onun ölmesini beklemek...”

Guise irkildi. Fakat Catherine, birdenbire kederli bir tavır takınmıştı:

— “Zaten oğlum ölüme mahkûm,” dedi. “En kudretli hekimler bile kendisinin bir yıldan fazla yaşayamayacağını söylüyorlar. Beni dinleyiniz, Dük... Ben, içi kan ağlayan, bütün yavrularını kaybetmiş bir anayım. Henri benim son evlâdımdır. O da ölünce, Valois hânedanı, tamamen sönecektir...”

Guise, dinlediği sözlerden duyduğu sevinçle o ka-

dar şaşırmıştı ki şapkası elinden kayıp yere düştü. Kraliçe, hemen şapkanın üstüne ayağıyla basarak hükmeder bir tavırla:

— “Oğlumun daha kaç aylık ömrü kaldığını kim bilir?” Dedi. “Acaba Kral Üçüncü Henri, kendisine kimi veliâht tayin edecek dersiniz?”

Catherine içini derin derin çektikten sonra devam etti:

— “Ben size söyleyeyim,” dedi. “Oğlum, benim kendisine, tavsiye edeceğim adamı, veliaht ilân edecektir. Gerçi ben kraliçe değilim... Fakat anayım ve oğlumun yüreğince bana karşı sonsuz bir saygı vardır. Dolayısıyla oğlumdan sonra benim seçtiğim adam, Fransa tahtına oturacaktır!”

Guisse'nin yüreği hop etti:

— “Bu adam kim olacak, madam?”

Kraliçe, bu sinsi mücadelede zaferin kendisinde kaldığını derhal sezmiş, Guisse'nin aklından geçenleri yüzünden okuyormuşçasına teker teker kavramıştı. İlgisiz bir tavırla:

— “O adam, bugün bana, daha doğrusu Navarre Kralını ezmek için oğluma yardım edecek olan kimsedir,” dedi. “Yaradılışı, gücü ve kabiliyetiyle bu görevi başaracak tek bir insan tanıyorum: O da sizsiniz, yeğenim!”

Dük de Guisse, insan kalbini bütün derinlikleriyle tanımış olan bu usta siyaset kadınının önünde secde edercesine eğilmişti. Catherine'nin teklif ettiği şey, Guisse'nin kanaatine gayet parlaktı: Emin bir krallık. Üçüncü Henri ile savaşmadan, Huguenot'larla mücadele, bir krallık ve bu krallığın da meşru kral tarafından onaylanması:

Buna karşılık kendisinden istenen şey, sadece kralın ölümüne kadar beklemek, değil miydi?

Bir yıl bekleyecekti. Hem kimbilir, belki Kralın bir yıldan önce ölmesinin de çarçısı bulunurdu. Sor-
du:

— “Madam, Kralı bulup kendisini parlak bir tö-
renle Louvre sarayına ne zaman getirmemi emreder-
siniz?”

Catherine, düşünmek ister gibi gözlerini kapadı.
Asıl maksadı, gözlerindeki sevinç parlaklığını Guise’-
den saklamaktı.

— “Beraber gideriz, yeğenim,” dedi. “Fakat oğ-
lum geri dönmeden önce Paris’lilerle oturup mese-
leyi konuşmalı. Siz de bu konuşmada, hem kendiniz,
hem de taraftarlarınız için birçok şey isteyebilirsiniz
ve istemelisiniz de... Siz, bizimle birlik olduğunuz
zaman taraftarları-ızın bağlılığına muhtaçsınız. Bu
bağlılığı tehlikeye düşürecek şüpheler uyandırmak-
tan çekinmelisiniz.”

— “Madam, dâhice düşüncelerinize hayranım.
Herşey istediğiniz gibi yapılacaktır. Kendim için de,
Kraldan, Kutsal Birlik Ordusunun komutanlığını
isteyeceğim.”

Catherine alaylı bir neşeyle güldü:

— “Yalnız, birçok kimse size karşı çıkacaktır,
Dük...” Dedi. Sonra karşısındaki perdenin örttüğü
duvardaki yarığa kaçamak bir göz atarak devam etti.

— “Meselâ Papadan yardım istemeniz lâzım.”

Dük de Guise, umursamaz bir tavırla:

— “Papa, artık Fransa’yla uğraşmayı bıraksın da
kilise işlerine baksın,” dedi. “Oğlunuz diine kadar
Papa Sixte-Quint’e pek yüz veriyordu. Halbuki o do-
muz çobanı, yüz verilmeye değer adam değildir. Pa-
pa Sixte-Quint gayet iki yüzlü ve açgözlü bir adam-
dır. Kimbilir, Fransa’dan neler koparmak emelinde-
dir...”

— “Ama, Papanın gücünü inkâr edemeyiz.”

— “Onun eski gücü kalmadı, madam... Bugün onun gücü, istifade edilecek bir hâlde değil... Papa o kadar keyfî davrandı ki kardinaller, kendisinden yüz çevirdiler. Kardinallerin gizli bir toplantısında konuşulan öyle bir mesele var ki...”

Guise, fuzlasını söylemekten çekiniyormuş gibi durmuştu. Catherine:

— “Söyleyiniz,” dedi. “Biz artık barışıp birleşmedik mi?”

— “Söyleyeceğim şey, size son derecede inanılmaz görünür, madam. Ben bile hâlâ inanmakta güçlük çekiyorum. Yalnız şu kadarını biliniz ki Hristiyanlık âleminin Papa Sixte-Quint gibi göze görünen bir başkanı yanında bir de gizli başkanı var. Kutsal Birlik, bu ikinci başkana itaat ediyor, madam... Sixte bana iki milyon vaadetmişti. Hani ya, nerede? Hâlâ gönderecek... Sixte sözde bana, İspanya Kralı Philippe’nin desteğini sağlayacaktı. Oysa Philippe bana yardım değil, surat ediyor. Papa, iki taraflı oyun oynuyor, sırası gelince...”

— “Yâni oğlumdan sonra tahta geçtiğiniz zaman...”

— “Evet, madam, o zaman Sixte, karşısında kendisinden daha kudretli ikinci bir papanın dikildiğini görecektir!”

— “Bu nasıl olur? Papayı mevkiinden mi indireceksiniz?”

— “Neden olmasın? Papayı mevkiinden indirmek işimize yarayacaksa pekâlâ indiririz.”

Catherine, duymaya tahammül edemiyormuş gibi başını salladı:

— “Bu dediklerinizin gerçekleştiğini görmektense Allah canımı alsın, daha iyi... Dünyada istediğim

bir şey var: O da, oğlumun şu son bir-iki aylık ömrünü huzur içinde geçirinesi. O öldükten sonra artık dünyada yapacak işim kalmıyor...”

Guise, saklayamadığı bir sevinç heyecanıyla titredi... Sonra eğilerek kapıya kadar gitti ve dışarıda bekleyen tepeden tırnağa silâhlı maiyetine seslendi:

— “Efendiler! Kraliçe hazretleri bir iç savaşa engel olmak için ellerinden geleni yapacaklarını vaat buyurdular. Yaşasın Kraliçe!”

Guise bu sözleri öyle hükmeden bakışlarla söylemişti ki şaşırıp kalan maiyeti de âdeta zorla ve bir ağızdan:

— “Yaşasın Kraliçe!”

Diye bağırmaktan kendini alamadı. Guise, sözüne devam ederek:

— “Kraliçe hazretleri, Kutsal Birliğimizin isteklerini de krala kabul ettirmeyi vaadetmiş bulunuyorlar!”

Dışarıdakilerin hayreti son haddine varmıştı. Catherine:

— “Efendiler, isteklerinizi birer birer yazarak bana veriniz. Hepsini Krala kabul ettirmeyi vaadedirim. Yakında Genel Kurultayın toplanmasını da sağlamaya çalışacağım.”

Guise tekrar:

— “Yaşasın Kraliçe!”

Diye haykırdı. Adamları da işlerin böyle birdenbire değişmesine iyice şaşmış bir hâlde aynı sözleri tekrarladılar.

Catherine de Médicis, Dük de Guise'yle adamlarının gidişini gülümseyerek seyrettikten sonra mırıldandı:

«Oğlum yaşayacak... Oğlum tahtta oturacak... Aptal Guise! Kibirli budala!... Sen de öleceksin!”

Kraliçe. perdeyi kaldırarak yandaki odaya geçince bütün konuşmayı dinlemiş ve görmüş olan Mösyö Peretti'nin önünde saygıyla eğildi:

— “Kutlu efendimiz, herşeyi duydular ve gördüler mi?...” Diye sordu.

— “Evet kızım, hepsini gördüm ve duydum. Dük de Guise, benim çocukluğumda domuz çobanı olduğuma değinmek istedi. Yalan değil, kızım. Ben domuzları güderek çıraklığımı tamamladıktan sonra insanları idare etmek ustalığına yükseldim...”

Takma adıyla Mösyö Peretti, asıl adıyla Papa Sixte-Quint acı söylüyordu:

— “Ben, papazlıktan kardinalliğe ve oradan da papalığa gelinceye kadar geçen hayatım boyunca insan idaresinin, domuz idaresinden farklı bir şey olmadığını gördüm. Papa Onüçüncü Grégoire'nin ölümünden sonra yeni bir papa seçilmesi söz konusu olduğu zaman da yine domuz çobanlığındaki tecrübelerimden yararlanarak başarıya ulaştım.

Papa, alaylı alaylı gülerek sözlerine ekledi:

— “Biliyor musunuz, papa seçilmesi için toplanan Kardinaller Meclisinde bana ne ad takmışlardı? Bana «sürücü eşeği» derlerdi, kızım. Beni, beli bükük, içi geçmiş bir adam gördükleri için çabucak öleceğime inanmışlardı ve bunun için papalığa seçtiler. Fakat papa olur olmaz nasıl dimdik kesildiğimi görünce ödleri patladı, kızım!.. Onlara öyle bir oyun oynadım ki.. Yalnız, benim tek güvendiğim kardinal olan Cajetan onlar gibi değildi. O, işin içyüzünü anlamıştı: “*Vallahi bizim eşek, öyle eğilerek cennetin anahtarlarını arıyor! Onun beli ihtiyarlıktan bükülmüş filân değil,*” derdi. Cajetan'ı onun için severim. Zekidir. Guise ise, beyinsizin biri... Hâlis domuz yavrusu, kızım...”

Papa, koltuğuna iyice yerleşerek:

— “Kardinaller benden hoşlanmıyorlar,” dedi. “Tabii hoşlanmazlar. Kardinallere zengin olmak imkânı vermedim. Halbuki onlar da ne domuz yavru-larıdır!...” Yoksa başlarına benim gibi bir domuz çobanını seçerler miydi? Fakat hiçbirisi benimle sava-şa cesaret edemedi. Şimdi de başlarına bir kadını ge-çirdiler...

Parmağını tehdit edici bir tavırla kaldırdı. Yüzü korkunç bir ifade aldı:

— “Korkmuyorum,” dedi. “Kimseden korkmuyo- rum! Çünkü Tanrı yardımcımdır.”

Ayağa kalkmış, dinç adımlarla geziniyordu. Bir- denbire Kraliçeye döndü:

— “Oğlunuz, zavallı bir prenstir, madam,” dedi. “Guise, Kralın emri dışında Paris’e gelip de yüz-süz-lüğü, Louvre sarayına girecek kadar artırdığı vakit, mendeburu ortadan kaldırıvermeliydi...”

Papa bir an sustu. Catherine, Sixte’nin, Dük de Guise’yi öldürmek gerektiğini apaçık belirten sözle-rini, kulak kesilmiş, dinliyordu. İhtiyar Sixte, tekrar konuşmaya koyuldu:

— “Dük de Guise, Fransa’da dinsizliğin kökünü kurutmak için benden para istemişti. Bu parayı ha-zırlamıştım. Kardinal Cajetan, altın yüklü otuz ka-tırın Paris’e doğru yola çıktığını size söyleyecektir. Fakat bana böyle bir paraya hiç lâayık olmayan bir Guise tanıttınız, madam... Altınlar tekrar Roma’ya dönecektir.”

Kraliçenin yüreği ferahlamıştı. Papa söylendi:

— “Oğlunuzu pek zayıf bulduğum için bir ara kilisenin kurtarılması hususunda Guise’den yarar-lanmayı düşünmüştüm... Yanıtlığınızı bana ispat et-tiniz, kızım. Peki, ama şimdi bu görevi kime vere-ceğiz?”

Kraliçe dikildi:

— “Bana, aziz pederim,” dedi. “Bana... Ben eski bir savaşıyım... Ve sizden yardım da istemem... Sadece tarafsız kalınız... O zaman benim Guise’yi de, din düşmanlarını da ne hâle getirdiğimi görürsünüz. Benim param var. İstedğim zaman bol adam da bulurum.”

— “Peki kızım, bütün bu dediklerinizi kabul ediyorum.”

— “Şu hâlde kutlu pederim, sarayımda misafir olmayı da kabul edersiniz herhâlde?..”

— “Onu da kabul ederim, kızım... Biraz dinlenmeden yola çıkmaya yaşım zaten elvermez...”

Catherine dışarıya çıkınca Papa Sixte Quint, bir masaya oturarak uzun uzun bir şeyler yazdı. Sonra Cajetan’ı çağırdı. Cajetan, papanın tam güvenini kazanmış bir kardinaldi. Sixte kendisine:

— “Bu emri Paris’ten çıkınca okur ve yakarsın,” dedi.

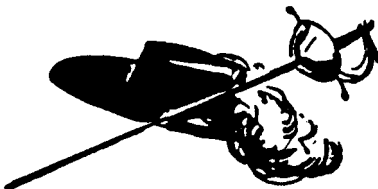
— “Nereye gideceğim, kutlu peder?”

— “Kiliseyi kurtaracak ve Fransa’yı tekrar bize kazandıracak adamı bulmaya gideceksin, Cajetan...”

— “Bu kimmiş, kutlu peder?”

Sixte Quint, Kardinalin gözlerinin içine baktı:

— “Katolikliği kurtaracak olan adam, bir protestandır. İsmi Henri de Bourbon’dur. Şimdilik sadece Navarre Kralı unvanını taşır. Haydi şimdi git, Cajetan...”

SAİZUMA

Şövalye de Pardaillan'la Dük d'Angoulême, Violetta'yı bulmak için Paris'te aramadıkları yer bırakmadılar. Tam üç gün üç gece, Paris kazan, onlar kepçe, dolaştılar. Fakat bir iz bulmaları mümkün olmadı. Charles iyice kederlendi ve:

— “Artık hiç ümidim kalmadı. Onu katiyen bulamayacağız,” dedi.

Bir yandan da gözlerinden sicim gibi yaşlar boşanıyordu. Pardaillan üzgün bakışlarla arkadaşını süzdü:

— “Anneniz, Paris'te size göz kulak olmamı söylediği vakit buraya yükselmek gayesiyle geldiğini sanmıştım. Hattâ, Chaillot sırtlarında size, kral olmanızı da teklif etmiştim.”

Dük d'Angoulême Şövalyenin sözünü kesti:

— “Ben Paris'e Kral olmak için gelmedim, Pardaillan.”

— “Ya niçin geldiniz? İntikam almak için mi?”

Genç Dükün gözleri parlamıştı. Birdenbire ve sâkin bir sesle:

— “Sizden bunu saklamaya çalıştığım hâlde muvaffak olamadım,” dedi. “Ben ne krallık, ne de kimseden öç almak istiyorum. Ben sizin gibi değilim, Pardaillan... Siz kahramansınız... Fakat ben sizin gibi olamam, benim hayatımın büyük acılarla dolu bir tarafı vardır, Pardaillan, bunu size anlatmalıyım.”

Şövalye, odada bir aşağı bir yukarı gezinmekten vazgeçti. Bir koltuğa oturup bacak bacak üstüne at-

tuktan sonra kılıcını dizlerine yerleştirerek Dük d'Angoulême'yi dinlemeye hazırlandı. Genç Dük:

— “Siz bana krallıktan söz edince bir an için taht gözlerimi kamaştırmadı değil,” dedi. “Hattâ birden ne olduğumu unutuverdim. Ben bir piçim, Pardailan...”

şövalye büyük bir nezaket göstererek:

— “Siz kral oğlusunuz,” dedi. “Dük de Guise'nin krallıkta bu kadar da hakkı yok ya...”

— “Kral oğluyum ama, kraliçe oğlu değilim. Pardaillan... Bununla annemi küçük gördüğümü sanmayınız. Dünyada annem kadar sevdiğim ikinci bir kadın yoktur. Ben kral oğluyum ama, tahta oturmaya lâıyk bir prens değilim. Çünkü annem, kralın meşru karısı değildi.”

Pardaillan, delikanlıyı ezen düşünceleri silip süpürmek amacıyla şöyle sordu:

— “Ay, siz bu sudan düşünceler yüzünden mi, size bahsettiğim büyük savaştan caydınız?”

— “Yalnız bu kadar değil, Pardaillan, benim böyle mücadelelere atılmak içimden gelmiyor. Hattâ diyebilirim ki eğer evlâtlık görevimi kötüye kullanmaktan korkmasanı, Kral Üçüncü Henri'ye kin beslemezdim.”

— “Peki, ya Dük de Guise?..”

— “O başka... Elimden gelse onu, bir kaşık su da boğardım. Fakat bunu, babamın öcünü almak gayesinden çok, Dük'ün, Violetta'ya aç gözlerle bakışına dayanamadığım için yapacağım... şövalye, ben Orléans'tan çıkarken, beni oradan ayırıp buralara getiren duygunun sadece Violetta'ya karşı duyduğum aşk olmadığı kanısındaydım... Daha büyük görevlerim olduğunu sanıyordum. Halbuki aldandığımı anlıyorum. Beni o şehirden koparıp buraya getiren sebep, sadece Violetta'yı tekrar görebilmek dileğiymiş. Gö-

rüyorsunuz ya, Pardaillan, ben size lâayık bir arkadaş değilim. Beni kendi hâlime bırakınız.”

Bu son cümleyi söylerken, Charles'ın gözleri yaşarmıştı. Pardaillan delikanlıya acıdı. Ayağa kalkıp onun elini tuttu ve son derece şefkatli bir sesle:

— “Hayır, dostum,” dedi. “Sizi aşığı görmüyorum. Çünkü bence dünyada duyguların en yüksekisi aşktır. İnsanlara en az zararı dokunanı odur. Bence sevilen bir genç kızın elde edilmesi, bir tahtın ele geçirilmesinden daha yüce ve daha büyük bir başarıdır. Violetta'nızı sevmeye yerden göğe kadar hakkınız var.

Dük d'Angoulême'nin gözlerinde sevinç parıltıları belirmişti:

— “Sahi mi söylüyorsunuz, Pardaillan... Ya öç duygusu?” Dedi.

— “Öç duygusu, insana, kısa bir zaman için zevk verebilir. Fakat bu zevki aşkla ölçmek, aşkı küçültmek demek olur. Ben, yalnız sizin neden bu kadar üzgün olduğunuzu anlamıyorum. Dünyada çâresi bulunmayan tek şey, ölümdür. Violetta'nız ölmüş olsaydı, o zaman anlardım... Halbuki...”

Charles, yavaşça fısıldadı:

— “Ölmediği ne malûm? Daha kötüsü var. Ya kızcağız, o Guise alçağının kucağına atmışlarsa?..”

— “Atmış bile olsalar, bana inanınız ki, bir kadının gerçekten sevdiği erkek için kendini korumak uğrunda hiçbir fedakârlıktan kaçınmaz. Violetta sizi, gerçekten seviyorsa onu muhakkak görürsünüz.”

Pardaillan gibi zekî ve gözüpek bir savaşıının delikanlıyı teselli etmek için söyledikleri, hakikaten şaşılacak kadar inandırıcı ve güzel sözlerdi. Charles epey bir zaman bu öğütleri dinledikten sonra sâkinleşti. Bir koltuğa uzanarak uyumaya başladı. Gece ol-

muştı. Şövalye, arkadaşına şöyle bir baktıktan sonra yavaşça odadan çıktı. Kendi kendine:

«Ya ben?.. Beni kim teselli etsin?»

Diye mırıldanarak aşağıya indi. Barrés sokağındaki küçük evin solunda ufak bir avlu vardı. Şimdi Pardaillan ile Dük d'Angoulême'nin atları burada duruyordu. Şövalye, avludan geçerken, ahırın kapısında bir saman balyası üstüne oturmuş, dalgın dalgın konuşan iki adam gördü. Bunlar Picouic'le Croasse'ydi. Önce öldürmeye niyetlendikleri, sonra da misafiri oldukları adamı görünce ayağa kalktılar. Şövalye, kendilerine evinde sadece bir gün dinlenmek için izin verdiği hâlde onlar, birkaç gündür yerlerinden kıyılmamışlardı. Halbuki Pardaillan onları unutmuştu ve çoktan gitmiş olduklarını tahmin ediyordu. Neden gitmediklerini sorunca ikisinden de, burada dinlendikleri cevabını aldı. Bunun üzerine söylendi:

— “Neden burada dinleniyor da, başka bir yerde dinlenmiyorsunuz? Hem bu ne dinlenmesi böyle?..”

Picouic:

— “Ah, monsenyör,” dedi, “emin olunuz, öyle yorgunduk ki daha kendimize gelemedik bile... Koskoca arabayı yokuş yukarı iter, üstelik habire sopa yerdik.”

— “E, bu da kolay hazmedilir şey değil hani...”

— “Efendim, evvel Allah biz ne olsa hazmederiz, ama dişimize göre yiyecek bulursak, tabii daha hoşumuza gider.”

— “Peki, burada ne yapıyorsunuz?”

— “Saman balyaları üstünde istirahat ediyoruz... Sonra, Allah sizden razı olsun, uşağa bize yemek vermesini de emretmişsiniz... Yiyip içip yatıp sağlığınıza duâ ediyoruz.”

Pardaillan güldü:

— “Öyle ya, yiyecek bedava, barınacak yer bedava... Bir türlü buradan kopamadınız, demek...”

Croasse, bu soruya üzgün üzgün şu cevabı verdi:

— “Efendim, er-geç buradan sapıtılacağımızı bilmiyor değildik... O zamana kadar Belgodère’den daha insafli bir efendi bulacağımızı ümit ediyorduk...”

Pardaillan’ın gözlerinde bir şimşek çaktı:

— “Hangi Belgodère bu?” Dedi. “Tissanderie sokağında Espérance otelinde oturan cambaz Belgodère mi?”

— “Üstüne bastınız, monsenyör... Ta kendisi... Geçen gece bir ara ortalıktan kaybolunca hemen sıvıştık. Fakat kaçığımıza daha ilk günden pişman oluyorduk ki Allah sizden razı olsun, karşımıza çıktınız da Devinière lokantasında bize harikulâde bir ziyafet çektiniz. Lâkin şu saman balyasının üstünde pineklerken aklıma gelen bir şeyi size söylemeden edemeyeceğim, efendim.”

Şövalye, keyifli keyifli:

— “E, söyle bakalım,” dedi.

— “Bizlere herhâlde bir efendi gerek, monsenyör... Bu efendinin sabahtan akşama kadar bize sopa çekmemesi veya bunu yapsa bile, dayak arasında bir istirahat zamanı bırakıp karnımızı doyurması lâzım... Sonra bu efendi, bizim cesaretimizi, zekâmızı, hünerimizi de...”

Pardaillan:

— “Bunların hepsi sizde var, demek?” Dedi. “Şimdi onları bırakın da, yine Belgodère’ye gelelim. Mademki Belgodère’nin yanındaydınız herhâlde o genç kızın ne olduğunu da bilirsiniz.”

— “Acaba monsenyör, şarkıcı Violetta’dan mı bahsediyorlar?..”

— “Ta kendisi... Ondan bahsediyorum. Belgodère bu kızı neden hep yanında gezdiriyordu?”

— “Vallahi, orasını bilmiyoruz, efendim. Bundan beş yıl kadar önce bizi, arabayla dünya gezisine çıkarıp prensler gibi yaşatmak vaadiyle hizmetine aldığı zaman Violetta ile Saizuma zaten bulunuyorlardı.”

— “Saizuma mı? O da kim?”

— “Bir falcı karı, efendim... Galiba biraz kafadan kontak...”

— “Saizuma da Belgodère’yle birlikte kayıp mı oldu?”

— “Bilmiyoruz efendim. Kaçtığımızdan beri Espérance oteline bir daha uğramadık. Lâkin, monsenyör, teklifimize henüz bir cevap vermediler...”

— “Ha, öyle ya... Size bir efendi lâzımdı. Galiba bu efendi de ben olayım, istiyorsunuz? Hele bu akşam da burada kalın da yarın konuşuruz. Bu Saizuma dediğiniz kadın, acaba Violetta hakkında bir şeyler bilir mi?”

— “Saizuma’nın kafasındakileri bilmeye imkân mı var, efendim? Yüzünü bile doğru dürüst görmedik. Yüzünde hep kırmızı bir maske taşır. Violetta hakkında çok şey bilen Simonne’ydi, ama o zavallı da öldü, efendim.”

Konuşma bu kadarla kaldı. Pardaillan, bir an sessiz ve düşünceli durdu. Sonra Dük d’Angoulême’nin kederini düşündü ve Violetta’yı bulmanın, Mauververt’i bulmaktan daha önemli olduğuna karar vererek yola çıktı. Espérance oteline vardığı zaman, ışıkların söndürülmesi işareti çoktan verilmişti. Fakat Şövalye, otelin altındaki meyhanenin kepenkleri kapalı olduğu ve dışarıya hiç ışık sızmadığı hâlde içeride bir hayli kalabalık bulunduğunu sezmekte gecikmedi. Henüz kapatılmakta olan kapıyı bir itişle açarak içeriye girdi. Dükkânda kadınlı erkekli yirmi kadar sarhoş; kafa çekmekteydi. Şövalye,

belki bir haber alabilirim ümidiyle bir masaya çökünce hemen hepsi sokak hırsızı, çapulcu ve fahişelerden ibaret olan bir topluluktan ayrılan güzelce bir kız, Pardaillan'ın masasına koştı. Şövalyenin karşısına oturup dirseklerini masaya dayadı ve gülmeye başladı. Pardaillan'ın ses çıkarmadığını görünce nihayet dayanamadı:

— “Güzel asîlzadem,” dedi, “bana bir şey ısmarlamayacak mısınız?..”

Fakat tam bu sırada kızın ayrıldığı sarhoş kalabalığından bir adam bağırdı:

— “Loïse, buraya gel... Yoksa karışmam ha!..”

Şövalye bu adı duyunca titremişti. Duyduğu isim, içindeki acı hâtıraları uyandırmıştı.”

Fahişeye:

— “Adın Loïse mi?” Dedi.

— “Evet, asîlzadem.”

Bu cevap, Şövalyenin önündeki kadehi bir dikişte boşaltmasına yetti. İlerideki ayyaş yine sesleniyordu:

— “Gel diyorum, yoksa ben oraya gelirim ha!”

— “Geliyorum, Rougeaud... Bırak da şu akşamki nafakamı çıkarayım.”

Pardaillan, yumuşak ve hülyâlı bakışlarla:

— “Al şu eküyü de, âşığın Rougeaud ile iç,” dedi.

Kız bu cömertliğe şaşırmıştı. Ne yapacağını bilemiyormuş gibi duraladıktan sonra:

— “Karşıdaki evde oturuyorum,” dedi.

Pardaillan, meyhaneciyle konuşup kendisinden, Saizuma hakkında bilgi almayı düşünüyordu. Fakat ayyaşlar ondan önce davranarak meyhaneciye seslendiler:

— “Hey, şeytan herif! Getir şu kırmızı maskeli çingene karısını da falımıza baksın.”

Pardaillan kimi istediklerini anlamamıştı; meyhaneciye:

— “Kimdir bu kırmızı maskeli kadın?” Diye sordu.

— “Efendim, bana rehine olarak bırakılan bir deli karı var da...”

— “Rehine olarak bırakılan kadın mı? O da nasıl şey öyle?..”

— “Birkaç gün önce otele bir cambaz kumpanyası gelmişti. Her biri üç-beş kişilik yemek yiyor, bir o kadar da içiyordu. Adamlar gırtlığa kadar borçlandıktan sonra teker teker ortadan kaybolmasınlar mı? Fakat sıvışırken falcı kadını beraberlerinde götürmeyi unutmuşlar... Ben de onu burada alıkoydum. Müşterilerin falına baktırıyor ve böylece borçlarını ödetiyorum.”

Meyhaneci bu bilgileri verirken ayyaşlar da falcı kadını getirtmek için gürültü patırdıyı gittikçe artırıyorlardı. Meyhanecinin, dükkânın arka kapısında gözden kaybolmasıyla yanında çingene karısıyla belirmesi bir oldu.

Sarhoşlar, falcı kadını görünce sesizleşmişlerdi. Saizuma, çizgili elbisesine bürünmüş, güzel sarı saçlarını omuzlarına dökmüştü.

Ayyaş kalabalığı arasında şimdi bir tartışma başlamıştı. Saizuma, kendi hayatını mı anlatsındı, yoksa fala mı baksındı. Fakat Saizuma, bu tartışmaya aldırmadan bir fahişenin elini alarak baktı:

— “Ömrün uzun,” dedi. “Ama, senin için ne zenginlik, ne de saadet görünüyor.”

Fahişe yanıp yakıldı:

— “Hay Allah kahretsin! Ömrümden birkaç yıl vereydim de biraz param olsaydı.”

Bu sırada ayyaşların en zorbası Rougeaud da elini uzatmıştı.

Saizuma:

— “Senin kanın akacak. Gözünü aç...” Dedi. “Senin hançerine üstün gelecek bir kılıç var.”

— “Haydi oradan... Atıp durma, sihirbaz karı... Paris’te benim hançerime üstün gelecek kılıç mı olurmuş?”

— “Ben sana bu kadar söylerim.”

Rougeaud, masaya müthiş bir yumruk indirerek ayağa fırladı. Çingeneyi kolundan tutarak:

— “Uğursuz karı, sözünü geri al,” dedi. “Eğer almazsan şimdi pis kanını şuracığa akıtırim!”

Rougeaud, arkadaşları arasında kabadayı geçiniyordu. Kimse kendisine ses çıkaramıyordu. Sarhoş herif, çingene karısının, kendisini büyülediğini sanmış, hırpalamaya başlamıştı. Fakat tam bu sırada omuzuna balyoz gibi bir yumruk inince sallandı ve hızla arkasına döndü:

— “Vay vay... Loïse’nin âşığıymış be!..” Dedi.

Pardaïllan bu söze aldırmadı. Haydudun elinden kurtardığı kadını kendi masasına kadar götürdü ve hiçbir şey olmamış gibi sâkin:

— “Madam,” dedi, “benim de falıma bakar mısınız?”

Saizuma birden titredi:

— “Madam mı dediniz? Yıllar var ki bana bu sözü söyleyen olmadı. Çok önceleri evet, çok önceleri söylerlerdi.”

Pardaïllan dikkat kesilmiş, dinliyordu. Fakat tam bu sırada Rougeaud Şövalyenin nişanına haykırdı:

— “Bu karının, senin falına bakması hoşuma gitmiyor!”

Pardaillan, yavaş yavaş başını kaldırdı:

— “Dostum, sana faydalı bir nasihat vereyim mi?”

— “Benim nasihate ihtiyacım yok. Burada senin ne işin var? Sizin gibi kibarlar, buraya benden izin almadan giremezler. Hemen buradan bas git...”

Rougeaud, sâkin konuşuyordu. Fakat meyhanedekiler bu sükûnetin altında ne müthiş bir hiddetin saklı olduğunu biliyorlardı. Pardaillan:

— “Ya gitmezsem?” Dedi.

Haydut bağırdı:

— “Ben seni kulağından tutar, kapı dışarı ederim.”

Haydut böyle diyerek iki elini havaya kaldırmış, Pardaillan’a yaklaşırken, meyhanedekiler, yabancı-nın başına gelecek felâketin korkusuyla titriyorlardı. Fakat Rougeaud, ellerini uzatmaya vakit bulamadan göğsüne yaldırım hızıyla öyle bir yumruk inmişti ki sendeleyip masalardan birine çarptı ve masayla birlikte yere yuvarlandı. Ne var ki Rougeaud dayanıklı adamdı. Düşmesiyle kalkması bir oldu. Arkadaşlarına:

— “Haydi!” Diye emir verdi. “Gebertin şu asilzadeyi!..”

Haydutlar, hep birden hançerlerini çekip hücumla hazırlanmışlar, fahişeler de tehlike alanından mümkün olduğu kadar uzağa, bir köşeye çekilmişlerdi. Fakat meyhanedekiler, birdenbire yerlerine mihlanmış gibi kalakaldılar. Pardaillan, Rougeaud’u kısıkrak yakalamış, havaya kaldırdıktan sonra bir masanın üstüne yatırmış, bir eliyle boğazına basarken ötekiyle de hançerini çekip göğsüne dayamıştı. Kendisine saldıranlara:

— “Bir adım atarsanız, bana bu mendeburun canını aldırtmış olursunuz,” dedi.

Rougeaud, bu demir pençe altında neye uğradığını şaşırmış, hiddetinden kuduracak hâle gelmişti. Bir yandan kıvranırken bir yandan da arkadaşlarına bağınyordu:

— “İleri! Atılın be!..”

Pardaillan'ın hançeri Rougeaud'un göğsüne saplanıverdi ve oluk gibi kan fışkırdı.

Haydutlar, bu hâli görünce biraz gerilediler. Rougeaud, son bir gayretle kurtulmak istedi ve hırıltılı bir sesle:

— “Yetişin! Ölüyorum... Ölü...” Diye bildi.

Arkadaşlarından en azılıları küfürler savurarak atıldılar. Fakat Pardaillan, haydudu kavradı ve birkaç adım geriledikten sonra kaldırdığı gibi saldıranların üstüne fırlatıverdi. Altı hayduttan dördü koca Rougeaud'un vücut darbesiyle yerlere serildiler. Fahişeler, sevinç içinde:

— “Yaşasın güzel asîlzade!” Diye bağınytılar.

Haydutlar, fena hâlde ürkmüşlerdi. Kaçışmaya başladılar... Kaçarken başlarını çevirerek Şövalyeye bakanlar, Pardaillan'ı, kollarını kavuşturmuş, güler bir hâlde görünce daha beter ürktüler. İçlerinden:

— “Şeytan mıdır, nedir?” Diyenler oldu.

Pardaillan sâkin sâkin, Saizuma'ya döndü:

— “Madam, size bir hizmette bulunabilir miyim?” Diye sordu.

— “Beni buradan götürünüz.”

Pardaillan ayağa kalktı ve meyhaneciye seslendi:

— “Kapıyı aç!..”

Fakat meyhaneciden önce birkaç müşteri daha çevik davranmış, kapıyı açmışlardı. Pardaillan gülümsemi. Saizuma'nın elinden tutarak salonu, kendisine korkuyla yol veren haydutların arasından boydan boya geçti. Yerde Rougeaud'un kanlı ve baygın vü-

cudu yatıyordu. Loïse, ağlayarak yaralı haydudun başına soğuk su döküyordu.

Pardaïllan, fahişeye bir altın uzatarak:

— “Bana darılma,” dedi. “Ölmedi. Birazdan kendine gelir. Bu parayı sana, adın *Loïse* olduğu için veriyorum.”

Meyhaneden ayrılmadan önce cebinden çıkardığı bir avuç gümüş ve bakır parayı ortalığa serpererek:

— “Bir daha böyle bir şey yaparsanız, cezanız çok ağır olur, Şövalye de Pardaïllan, bu seferlik sizi affetti,” dedi.

Pardaïllan, Saizuma ile dışarıya çıkarken, meyhanenin içinde de altalta, üstüste, bir para kapışmasıdır başlamıştı.

Gece karanlıktı. Şehir, derin bir uykuya dalmıştı. Dar sokaklardan epey bir zaman yürüdüler. Pardaïllan birdenbire:

— “İşte sizi o meyhaneden çıkardım. Şimdi gideceğiniz bir yer var mı?” Diye sordu. “İsterseniz benimle beraber gelin. Sizi bir yere misafir edeyim. O evin sahibi madam sizi teselli eder.”

Saizuma başını salladı:

— “Ben içinde acı çektiğim ve hâlâ da çekmekte olduğum bu şehirden çıkıp gitmek istiyorum,” dedi. “Beni buradan çıkarınız. Çıkarmazsanız, size lânet okurum!”

Kadının acıklı sesi, Pardaïllan’ı çok duygulandırmıştı:

— “Peki,” dedi, “benimle gelin.”

Yürüyerek Montmartre kapısına kadar geldiler. Pardaïllan, oradaki nöbetçi çavuşa biraz bahşiş vererek kapıyı açtırttı. Birlikte şehirden çıktılar. Şimdi Montmartre sırtına doğrulmuşlardı. Şövalye, yolda düşündü: «*Croasse ile Picouic yalan söylememişler.*

Bu kadın deli... Ağzından bir lâf almak mümkün değil.»

Fakat yine de kadına bir şeyler sormaktan kendini alamadı:

— “Çoktandır Belgodère'nin yanında mısınız?”

— “Evet. Çok kötü bir adamdır o. Fakat kardinal kadar değil...”

— “Ya Violetta?.. Onu da tanırırsınız herhâlde değil mi?”

— “Onu tanımıyorum. Tanımak da istemiyorum!”

Pardaillan şaşırdı:

— “Neden? Onu sevmiyor musunuz?.. Halbuki pek iyi bir kızdır.”

— “Onun yüzüne baktıkça acı duyuyorum. O bana çok şeyler hatırlatıyor. Acı şeyler... Ondan bahsetmeyelim, rica ederim.”

Pardaillan, kadını Montmartre tepesine çıkarmıştı. Zavallıyı oradaki manastırda misafir bırakmak ve rahat bir yürekle tekrar Paris'e dönmek istiyordu. Kadına:

— “Şimdi sizi, kimsesizleri misafir eden temiz bir yere götüreceğim,” dedi. “Birkaç gün orada dinlenin. Sonra yine gelir, sizi alırım.”

— “Sahi mi? Yine gelip alacak mısınız? Siz, çok iyi yürekli bir insansınız!”

Pardaillan, manastırın kapısını çaldı. Açan kadın, Şövalye'ye o kadar garip ve dâvetkâr bir tarzda gülümsedi ki Pardaillan şaşırdı:

— “Burası Bénédictines Manastırı değil mi?” Diye sordu.

— “Evet efendim. Sayın annemiz Claudine de Beauvilliers idaresindeki Bénédictines Manastırı burasıdır.”

— “Söylediğiniz ismi hatırlamıyorum. Buraya bir kadını birkaç gün misafir etmeniz ricasıyla gelmiştim.”

Üstünde rahibe elbisesi taşımamasına rağmen sörlerden olduğu anlaşılan kadın, Saizuma’ya baktı:

— “Annemiz Claudine de Beauvilliers bu gibi dinsizlerin, manastırın özel bir kısmına alınmasını uygun görür,” dedi. “Ben de kendisini oraya götüreceğim.”

— “Zaten bir-iki gün sonra gelip kendisini alacağım.”

— “Ne zaman isterseniz, asilzadem.”

Saizuma içeriye girdi. Kıyafetsiz rahibe, Şövalye-yi hayrette bırakan mânâlı bir gülümseyişle kapıyı kapadı. Pardaillan da bu acayip manastırı ve rahibesini düşünce düşünce Paris’e döndü.

JACQUES CLÉMENTE GÖRÜNEN MELEK

Fausta'nın, Paris'in göbeğindeki, dışı harap, içi-
risi bir saray kadar muhteşem konağında, vak-
tiyle Pardaillan'ın kabul edildiği küçük salon-
dayız. Bu salonda Fausta ile, evvelce kendisini
Pressoir-de-Fer adlı gizli zevk evinde gördüğümüz,
Montmartre Manastırı başrahibesi Claudine de Beau-
villiers, başbaşa vermişler, konuşuyorlardı. Bu ko-
nuşma, epeydir devam etmekteydi. Fausta, bir an
sustuktan sonra sordu:

— “Şarkıcı kız da manastırda, değil mi?”

— “Evet efendim. Kendisini manastırın emin bir
yerine koyduktan başka, başına Belgodère'yi nöbetçi
diktim. Yalnız kafamı kurcalayan bir şey var, ma-
dam: Bu Violetta ölüme mi mahkûm?”

— “Evet. Fakat öldürülmeden önce kirlenmesi,
namusunu ve şerefini kaybetmesi, bekâretiyle övüne-
meyecek bir duruma gelmesi lâzım. Bu işi siz yolu-
na koyacaksınız. Anlaşıldı mı?..”

Claudine, utanmış gibi kızarak eğildikten sonra
salondan çıktı. Fausta:

«Bir de kızarıp bozarıyor,» diye düşündü. «Yeme-
dikleri halt kalmaz, sonra da bunun lâfını etmeye ge-
lince, utanırlar... Ben henüz erkek yüzü görmemiş
olduğum hâlde, bütün bunların utanır göründükle-
ri üzerinde serbestçe konuşmaktan çekinmem.»

Fausta, salonda bir aşağı bir yukarı gezinerek, dü-
şünmeye devam etti:

«Ben neden başka kadınlara benzemiyorum? Çün-
kü yeryüzünde başarılacak ödevlerim var. Eğer kal-

bimde herhangi bir erkeğe karşı ufacık bir zaaf belirirse, o kalbi, elimle söker atarım...»

Mermer beyazlığındaki güzel ve düzgün elleriyle göğsünü paralayacakmış gibi sıktı. Sonra sâkinleşerek gülümsedi. Kendine sonsuz bir güven duydu. Tam bu sırada içeriye gayet güzel ve neşeli bir genç kadın, gülümseyerek girmişti. Kadının çok serbest, ve hareketli bir görünüşü vardı. Bu yüzden, bir ayağının hafifçe aksamakta olduğu zor farkediliyordu. Bu kadın, Marie de Lorraine, Düşes de Montpensier'di. Yâni Dük de Guise'nin kız kardeşiydi. Fausta onu görünce candan bir tavırla sordu:

— “Ne o?.. Yüzünüzden anladığıma göre önemli haberleriniz var galiba? İyi haberler mi bâri?..”

Kadın, bir koltuğa oturdu:

— “Hem iyi, hem de kötü haberlerim var,” dedi.

— “Öyleyse önce şu kötü haberleri bir sıralayın bakalım...”

— “Efendim, kötü haberlerim, ağabeyimle ilgili olanlar... Dük de Guise, Catherine Médicis ile uyuşmuş... Bu yetmiyormuş gibi, küçük şarkıcı kıza olan ilgisi kızın ortadan kaybolmasıyla bir kat daha arttı.”

Fausta'nın bakışları karanlıklaştı. Düşes de Montpensier:

— “Anladığıma göre ağabeyim Dük de Guise, Kraliçe Catherine'yi avucuna almış,” dedi. “Plânını bana da anlattı. Ana Kraliçeye boyun eğerek gibi görünerek Kral Üçüncü Henri'ye yanaşacak... Kendisiyle konuşup anlaşmak istediğini söyleyecek. Bu sırada yanında en cesur adamları bulunacak, madam... Ben de tabii bunlar arasında olacağım... Bu fırsat elimize geçince, Henri'yi yakalayıp bir manastıra tıkacağız. Tabii, manastıra girerken saçlarını da keseceğiz!”

Düşes de Montpensier, bir kahkaha attı. Fausta ciddi duruyordu. Beriki:

— “Hem de Henri’nin saçlarını ben kendi elimle keseceğim,” dedi. “Bakın madam, makasımı hazırladım bile...”

Marie de Lorraine, boynunda bir zincirle asılı duran altın makası gösterdi.

Fausta sordu:

— “Kral Üçüncü Henri’ye bu kadar kırgınsınız demek?”

— “Elbette kırgınım... Bütün saray halkının önünde bana, ayakkabılarımdan birinin ökçesini, ötekinden daha yüksek yaptırmamın doğru olacağını söylemişti. Kaba herif!.. Saray halkı yüzüme gülerken, ben hiddetimden hüngür hüngür ağlamıştım!..”

Küçük ve sevimli Düşesin gözlerinde yaşlar belirmişti. Teselli bekleyen bir tavırla Fausta’ya sordu:

— “Söyleyin, rica ederim. Ben çok topallıyor muyum, Allahaşkınıza?..”

Bir yandan da ayağa kalkarak gayet çabuk birkaç adım attı. Fausta:

— “Hayır, güzelim asla topallamıyorsunuz,” dedi. “Böyle bir şeyi iddia etmek için insanda kafa olmamalı...”

Düşes de Montpensier, memnun bir tavırla durdu. Kendisinin söylemediği, Fausta’nın da bilmezlikten geldiği bir şey varsa o da, güzel Düşes’in vaktiyle Henri için yanıp tutuştuğu hâlde, onun tarafından şiddetle reddedilmiş olmasıydı. Hiç şüphesiz, Üçüncü Henri’ye beslediği kin de bundan ileri geliyordu. Fausta sordu:

— “Başka ne haberleriniz var?”

— “Annem Paris’e geldi madam.”

— “Yal.. Demek Düşes de Nemours burada öyle mi?”

— “Evet burada. Kendisi Sixte’yle görüştükten sonra o hain ihtiyara müthiş kin bağlamış. Anneme gizlice seçilen yeni papadan bahsettim. Bana derhal bu papanın tarafını tutacağını söyledi. Yalnız yeni papayı tanımak istiyor...”

Fausta çok memnun olmuştu:

— “Bak, bu cidden iyi bir haber,” dedi. “Ben ona yeni papayı tanıtırım. Başka ne haber var?”

— “Kötü bir haber daha var efendim. Dük de Guise, karısı Catherine de Clèves’le barıştı. Daha doğrusu karısını, iki saatlik bir kavgadan sonra affetti. Ben bu kavgayı şöyle biraz dinledim. Düşes, Kont de Loignes’in öldüğünden, artık çılgınlıklarına son verdiğinden bahsetti. Ağabeyim de kendisini Lorraine’ye sürdü ve iş böylece kapandı.

— “Ağabeyiniz pek yufka yürekli bir adam, Marie!..”

— “Bana kalırsa ağabeyim karısına pek ilgi duymuyor. Şimdi akıllı fikri hep o şarkıcı kızda... Paris’i allak bullak edip onu bulacağına yemin ediyor...”

Fausta’nın yüzünde hafif bir gülümseme belirdi. Epey bir zaman düşündükten sonra:

— “Ben ağabeyinizle kraliçenin ne konuştuğunu biliyorum,” dedi. “Ağabeyiniz bu işte fena atladı.”

— “Nasıl olur Madam?”

— “Ne Yazık ki böyle oldu. Dük de Guise, Üçüncü Henri ölünceye kadar uslu oturacağına söz verdi.”

— “Yâni Paris’lilere ve Kutsal Birliğe ihanet mi etti demek istiyorsunuz?”

— “Bu ihanet değildir, Marie... Buna siyaset derler... Ağabeyiniz ava giderken avlandı. Bir yıl, Üçüncü Henri ölecek diye bekleyecek!..”

Düşes de Montpensier'in keyfi kaçmıştı:

— “Vah vah!.. Demek Henri'den öç alamayacağım!..”

Fausta, karşısındakinin yüzüne dikkatle baktı:

— “Hayır!..” Dedi. “Eğer bana inanıyorsanız...”

— “Size inanıyorum, Madam!.. Siz benim gerçek kraliçemsiniz... Ne emrederseniz yaparım...”

— “Şu hâlde Fransa kralının ölmesi lâzım geldiğinde benimle hemfikir misiniz?..”

— “Tamamiyle madam!..”

— “Zaten Fransa kralı, tarafımdan idama mahkûm edilmiştir!”

Düşes heyecanla:

— “Peki onu kim idam edecek?” Diye sordu.

— “Siz, Marie!..”

Düşes sapsarı kesilmişti. Fausta soğuk bir tavırla:

— “Meseleyi anlatayım,” dedi. “Dük de Guise, Catherine de Médicis'e Henri'nin ölümünü bekleyeceğine dair söz verdi. Ana kraliçe de ona, Henri'nin ölümünden sonra kral seçileceğini vaadetti. Fakat bütün bunlar boş lâf... Üçüncü Henri daha on yıl yaşayabilir. İhtiyar kraliçe vakit kazanmak ve bu arada Guise ailesinin kökünü kurutmak istiyor!.. Vakit geçmeden işe başlamak, yoksa ölümlerden ölüm beğenmek gerekecek Marie!..”

Marie de Montpensier titredi:

— “Ben insan canına kıyamam!.. Ellerimle onu nasıl öldürürüm?”

— “Halbuki şu güzel başınızı cellât satırı altına yatırırken Üçüncü Henri'nin kılı bile kıpırdamaz. Guise ailesi, Fransa kralıyla mücadelede çok ileri gitti. Bu yoldan geri dönemez. Ya siz mahvolacaksınız ya da Valois hanedanı sönecek. Bu bir ölüm-ka-

him savaşıdır... Ama siz hâlâ insan öldüremeyeceğiniz inancındaysanız, ben ne diyeyim? Haydi, güle güle Marie..."

Düşes de Montpensier bembeyaz kesilen bir yüzle:

— "Durun, durun," dedi. "Mademki iş böyle... O hâlde Henri'yi kendi ellerimle öldürürüm!.."

— "Demek aklınız kesti. Halbuki bence o güzel ellerinizi kana bulamanız hiç doğru değil... İçinizdeki intikam hissini başka birine aşılısanız, olmaz mı?"

Düşes heyecandan pürüzlenen bir sesle:

— "Böyle bir sırrı kime açabilirim?" Dedi. "Sır vereceğim kimsenin de kalbinde kral ailesine karşı büyük bir kin yatması lâzım gelmez mi?"

— "Aşk, herşeyi yaptırır... Size âşık birisi de yok değil..."

— "Yoksa Jacques'ten mi bahsediyorsunuz?"

Fausta birdenbire sert bir tavır takındı:

— "Evet," dedi. "Bu işi rahip Jacques Clément yapar. Sizi deli gibi seviyor. Size tanrı gibi tapıyor... Onun yüreğine bu intikam hissini aşılayabilirsiniz..."

Düşes mahzun mahzun gülerek:

— "Zavallı Jacques," diye söylendi.

Fausta ise işin peşini bırakmadı:

— "Sizi küçük düşüren adamın ölmesini, ağabeyinizin Fransa tahtına oturmasını, sarayın en güzel kadını olmayı istemez misiniz?"

— "İsterim!.."

— "O hâlde hiç durmayın kızım... Hemen dediklerimi yapmaya koşun!.."

Düşes, zihni allak bullak olmuş bir hâlde eğildi:

— "Ah, Madam," dedi. "Kendisinde müthiş inandırma kudreti bulunan; insanı eninde sonunda hâki-

miyeti altına alan bir kadınsınız... Kimsiniz Allahaşkına, kimsiniz?..”

Fausta hükmeder bir tavırla:

— “Ben,” dedi, “gizli Kardinaller Meclisi’nin Fransa’ya gönderdiği, bundan böyle kilisenin mukadderatını koruyacak olan Papa Birinci Fausta’yım!”

Düşes de Montpensier şaşkına dönmüş bir hâlde geriledi. Karşısındaki kadını o kadar yüksek, o kadar erişilmez bir seviyede gördü ki elinde olmaksızın diz çöktü. Fausta ona doğru bir adım attı. Düşesi yerden kaldırarak alnından öptü ve:

— “Haydi, şimdi gidin kızım,” dedi. “Siz benim meleklerimden biri olacaksınız!..”

Düşes bir köle gibi itaatkâr, çıkıp gitti.

Jacobin mezhebinden papazların manastırı, Saint-Jacques sokağında şehir surlarının bitişiğindeydi. Manastırın başkanı Bourgoing adlı bir rahipti. İyi kalpli olduğu söylenirdi, ama sözünü hiç sakınmadığı için pek sevilmezdi. Bütün rahipler gibi o da gırtlığına ve rahatına düşkün bir adamdı.

Bu gece, başrahip Bourgoing ellerini koca göbeği üstünde kavuşturmuş, koltuğunda oturuyor ve karşısında, ayakta duran, soluk benizli, zayıf bir genç rahibin anlattıklarını dinliyordu. Bir ara sordu:

— “Yüreğinize dadanan kötü ruhlara yenilmediğinizi umarım Jacques!..”

Rahip üzgün bir tavırla:

— “Yenilmedim, efendim,” dedi. “Kendimi tam kötülük şeytanının eline teslim edeceğimi sırada aklım başıma geldi... Tanrı beni korudu ve o rezalet yuvasından kaçıp kurtuldum!..”

— “Aferin Jacques! Çok iyi yapmışsınız. Şu hâlde günah işlemiş sayılmazsınız!.. Fakat günaha teşebbüs etmek de bir suçtur. Dört gün sadak etmek ve

suyla oruç tutacaksınız. Geceleri üç defa tövbe duâsını okursunuz. Tanrı suçunuzu bağışlar... Haydi, hemen oruca ve tövbe duâlarına başlayınız!..”

Jacques Clément eğilerek çıktı. O çıkar çıkmaz, başrahip hemen ayağa kalkarak kapıyı açtı. Kapının eşiğinde baştan aşağıya siyahlar giyinmiş bir kadın belirmişti. Bu kadın, Düşes de Montpensier idi. Başrahip Bourgoing:

— “İşittiniz mi?” Dedi.

Düşes içini çekti:

— “Zavallı, günahın pek korkuyor. Fakat ya benimle işleyeceği günaha dayanamazsa?..”

Manastır başkanı içini çekerek düşesin güzel yüzüne, çekici vücuduna baktı:

— “Ah, Madam,” dedi. “Benim de günaha dayanıp dayanamayacağımı bir deneseniz...”

Fakat hemen kendini topladı ve taşıdığı başrahip kılığına yaraşır bir ağırbaşlılık takınarak:

— “Ah!” Diye söylendi. “Kilisemizi korumak için daha ne gibi çarelere başvuracağız yârabhi?..”

Dilber düşes bir koltuğa oturmuştu. Başrahip de, kadını yiyecekmişçesine süzerek karşısına geçti. Uzun uzun konuştular.

Jacques Clément hücresinde, Pressoir-de-Fer otelinde işlediği günahı affettirmek için harıl harıl duâ etmekle beraber düşesin hayalini bir türlü gözlerinin önünden silemiyordu. Başrahibin verdiği emir üzerine akşam duâsında, manastırın kilisesine toplanan bütün rahipler Jacques Clément’in vicdanının istirahatini için duâ ettiler.

Jacques Clément kürsüye çıkarak günahı nasıl işlediğini anlatmak suretiyle öbür meslek arkadaşlarını da uyarmaktı. Fakat sıra, yediği yemeklerin, içtiği içkilerin tarifine gelince dinleyiciler arasında

bir hareket belirdi ve ağız şapırtıları duyuldu. Kara ekmek yemek ve kötü şarap içmekle ömür geçiren manastır yerlileri bu iştah verici hikâyeye dayanamamışlardı. Hele genç papazın, gördüğü açık saçık kadınları anlatışı bütün papazları heyecandan heyecana düşürdü. Ne çâre ki başrahibin lâfı keserek:

— “Duâ edelim...”

Diye bağırması âdeta pişmiş aşı soğuk su katıyordu. Bu hikâye bitince duâ edildi ve sonunda başrahip:

— “Kardeşlerim.” Dedi. “Hepiniz hücrelerinize çekilerek yedi defa *Pater* ve yedi defa da *Ave* duâsı okuyunuz... Jacques Clément kardeşinize gelince kendi bu gece yarısına kadar kilisede kalıp ibadetle vakit geçirebilir.”

Bütün rahipler, başları öne eğik, elleri göğüslerinde, dinledikleri günah hikâyesinin hayâliyle dalgın bir hâlde kiliseden çıktılar. Arkalarından başrahip de bütün ışıkları söndürerek kilisede tek bir kandili yanık bıraktıktan sonra çekildi.

Jacques Clément, loş kilisede yalnız kalınca secdeye kapanarak duâ etmeye başladı.

Başrahip, Jacques Clément’e oruç emretmişti, ama günahkâr rahip günlerden beri hiçbir şey yemiyordu. Yüzü sararmıştı ve ateşli gözleri pırıl pırıl parlıyordu. Bazan bütün vücudunu bir titremedir alıyordu. O kadar uğraştığı hâlde gözlerinin önündeki hayâli bir türlü silemiyordu. Bu hayâl bir kadının hayâli miydi? Evet onun, Düşes de Montpensier’in hayâli... Bu kadın, rahibe, bir aşk tanrıçası gibi yüce ve güzel görünüyordu.

Jacques Clément orucun etkisiyle sersemlemişti. Bu sersemliğe, çılgınca aşk hayâlleri de katılınca rahip sayıklamaya başlamış ve ne söylediğini bilmez hâle gelmişti.

Tam bu sırada kilisenin bir ucundan birtakım gürültüler duyarak başını secdeden kaldırdı ve duâyı kesip dikkatle kulak verdi. Bu gürültü, kilise saatinin onikiyi çalan sesinden başka bir şey değildi. Jacques Clément, kulağı kırışte, saat darbelerini saydı: “Bir... iki... onbir... oniki...” İçini bir korku ürpertisi sarmıştı. Bu karanlık kilisede yapayalnızdı. Yüreğinde garip kuruntular doğuyordu.

Anızın, mihrabın yanında bulunan ölü mahzenlerine inen kapının açıldığını görür gibi oldu. Olduğu yerde dehşetten donmuş gibi kalakaldı. Açılan kapıda kutsal bir ışık, bir nur belirmişti. Jacques, bu kapıdan bir ruh çıkacak diye bekliyordu. Ruh çıkmadı, fakat nurdan bir hâle içinde harikulâde güzel bir kadın yüzü belirdi. Genç, tapılacak kadar güzel, sarı saçlarını omuzlarına dökmüş, beyazlar içinde bir kadın... Bu kadının elinde kınsız bir hançer de vardı ve hançer, ışıktaki parıl parıl yanıyordu.

Jacques Clément bu kadının, sevgilisi Marie De Montpensier’e son derece benzediğini görerek hayret etti. Korkusu geçmiş, fakat şaşkınlığı gittikçe artmıştı. Kısık bir sesle boğuk boğuk sordu:

— “Sen kimsin? Sevgilimin hayâli misin? Ölümsüz bir ruh musun? Yoksa beni azaba sokmak için cehennemden mi çıktın?...”

Hayalin dudakları kıpırdadı. Gayet tatlı, billûr gibi bir sesle:

— “Korkma Jacques Clément... Ben cehennemden çıkma değilim,” dedi.

— “Öyleyse kimsin?”

— “Ben Tanrının emirlerini yerine getiren meleklerden biriyim...”

Papaz, kendinden geçmiş gibiydi:

— “O hâlde bana neden bu kılıkla göründün?”
Diye sordu.

— “Çünkü sen, sevdiğinin yüzünü karşında görmekten hoşlanırsın. Tanrı senin duâlarını kabul etti. Beni sana bu kılıkla göndererek o kadını sevmene izin verdiğini belirtmek istedi.”

Jacques Clément sevinçle inledi. Hayâl sözüne devam ediyordu.

— “Yalnız, Tanrının emirlerini yerine getirmen şartıyla...”

Papaz, coşarak:

— “Söyle, ey kutsal melek!... Ey güzel sesini dinlemeye doyamadığım varlık!...” Diye bağırdı.

Hayâl, hafiften alaylı bir gülüşle söylendi:

— “Jacques Clément! Cennette yerin hazırlanmaktadır. Dünyada da sana mutlu bir aşk sunulacaktır. Fakat bunlara karşılık sen de Fransız milletini, Tanrının sevgili kullarını kurtaracak ulu bir görevi başaracaksın!.. Sana Valois hanedanının son erkeğini idam etme vazifesi verilmiştir. O zâlim kral, senin elinle ölecektir!..”

Hayâl bu sözleri söyledikten sonra birdenbire kaybolmuş, nur sönmüş, herşey karanlığa karışıp gitmişti. Papaz, tekrar taşlara kapanmıştı. Rahibin biraz evvelki korkusu yeniden başgöstermişti. Kaçmak istiyor, lâkin yerinden bile kıpırdıyamıyordu. Bütün vücudu tir tir titriyordu.

Zorlukla aklını başına toplayınca deminki hayâlin bir kuruntu olup olmadığını düşündü. Ölü mahzeninin kapısının kapalı olduğunu gördü. Herşey yerli yerindeydi. Rahip canı sıkılarak mırıldandı:

“Yazık! Ne güzel rüyaydı!... Bana sevmek hakkı bahşediliyordu.”

Fakat tam yürümeye koyulduğu sırada ayağının bir şeye çarptığını hissoderek eğildi. Bakar bakmaz, dehşet içinde kaldı. Bu, meleğin elinde gördüğü han-

çerdi! Demek ki melek varlığını ispat etmek için bu hançeri orada bırakmıştı. Jacques Clément, hançeri elinde sıktı ve söylendi:

«Demek gördüklerim rüya değil, gerçekmiş... Demek, Tanrı bana şahiden sevmek hakkını verdi... Demek, Kral Üçüncü Henri'yi bu silâhla öldüreceğim... Tanrının hediyesi olan bu silâhla!...»

SAINT-ROCH DEĞİRMENİ

Picouic'le Croasse uğraşa uğraşa Pardaillan'la Dük d'Angoulême'ye kendilerini uşak olarak kabul ettirmişlerdi. Pardaillan, ikisine de bu uşaklığın pek o kadar rahat bir şey olmayacağını anlatmaya çalışmış:

— “Benimle birlikte yaşamak istiyorsunuz, ama ücret namına her gün bir tekme tokattan başka bir şey yoktur.” Demişti. “Kırda, açıkta yatmak, gerekirse aç karnına uyumak, çok kere kılıca sarılıp dövüşmek... Hayatınız hep böyle geçecektir. İşinize geliyor mu?”

Croasse bu sözlerden hiç hoşlanmamıştı. Yüzünü buruşturdu ve arkadaşına bakarak:

— “Vallahi Şövalye çok doğru söylüyorlar... Hiç de imrenilecek bir hayat değil...”

Dediyse de Picouic, kendisine kızgın kızgın bakarak:

— “Bilâkis... Şövalyenin yanında olduktan sonra dünyanın en tehlikeli işine bile girişirim...” Dedi.

Bu anlaşma bu şekilde başarılmış oldu. İki serse-ri, o gece Barrés sokağındaki evde yan gelip yattılar ve ertesi gün efendilerinin arkasında sokağa çıktılar. Pardaillan, Charles D'Angoulême'yi Montmartre manastırına götürmek ve Violetta hakkında Saizu-ma'dan bir şeyler öğrenmek niyetindeydi.

Yolda konuşa konuşa yürürlerken birdenbire Şövalyenin durduğu ve yüzünün asıldığı görüldü. İçinde şimşekler çakan gözlerini, önde gidiren iki adama

dikmişti. Bu iki adamdan biri Maurevert'ti. Şövalyenin aklından, hemen Maurevert'e koşup kendisini kılıçlı bir dövüğe çağırmak geçiyordu ki Dük d'Angoulême arkadaşındaki değişikliği farkederek sordu:

— “Neniz var, Şövalye? Neden sarardınız?”

— “Hiç,” dedi. “Yalnız bugün Montmartre'ye gitmekten vazgeçelim. Başka bir gün gideriz.”

— “Peki, şimdi ne yapacağız?”

— “Önümüzde giden şu iki adamın peşine düşeceğiz!...”

Ve yürümeye koyuldular. Maurevert düşünceli görünüyordu ve arkadaşının anlattıklarını dinliyordu. Bu arkadaş, üstü başıyla bir değirmenciye andırıyordu. Fakat yürüyüşünden, değirmencilikle ilgisi olmadığını, bilâkis bir asker gibi yürüdüğünü anlamamak mümkün değildi. Kendisi, Dük de Guise'nin en şeytan ruhlu adamı Maineville'ydi. Adam harıl harıl çene yarıştırmak Maurevert'e diyordu ki:

— “Mektubu Dük'e yine bu esrarengiz kadın göndermiş!... Dük bu kadının her sözünü dinliyor.”

— “Ben de bu kadının içyüzünü öğrenmeyi pek istiyorum. Adı Fausta, değil mi?”

— “Evet, o işte! Bizim Dük, bu kadının her isteğine boyun eğiyor. Bu sefer de mektubu alınca hemen bu işe beni memur etti.”

— “Acaba mektupta yazılanlar doğru mu Maineville? Eğer doğruysa Dük bu sayede krallığa kavuşacak, biz de zengin olacağız demektir...”

Maurevert'in bu sözlerini duyan Maineville arkadaşına dikkatle baktı:

— “Ne demek istiyorsun?” Dedi. “Ben Dük de Guise'ye sâdıkım azizim... Kendisi Kral olunca başkomutan yapacağına söz verdi.”

Maurevert hemen dilini değiştirdi:

— “ Deli misin canım? Ben de senin kadar sâdı-
kım!... Hele şimdi gidip bakalım mektupta yazılan-
lar doğru mu?”

İki arkadaş adımlarını hızlandırarak Saint-Hono-
rè kapısından çıktılar ve Saint-Roch tepesinin eteğin-
deki harap görünümlü bir kiliseye yöneldiler. Tepe-
nin üstünde ise büyük bir yel değirmeninin kanatla-
rı, rüzgârda ağır ağır dönüyordu. Değirmene tırma-
nan yol, bir köyün içinden ve kilisenin önünden geç-
tikten sonra sarplıyordu. Maurevert’le Maineville,
kiliseye vardıkları zaman kalabalık bir katır kafi-
lesinin değirmene doğru çıkmakta olduğunu gördü-
ler. Yolun darlığından, katırlar tek sıra hâlinde iler-
leyebiliyorlardı. Katırlardan herbirinin sırtında bi-
rer buğday çuvalı vardı. Hayvanların görünüşünde
hiçbir gariplik yoktu. Ancak katırcıların hâlleri bi-
raz şüphe uyandırıcıydı. Üstleri başları toz içinde ve
yüzleri güneşten iyice yanmış olan bu adamların hep-
sinde birer tabancayla keskin birer hançer vardı.
Maineville bunları görünce:

— “İşte mektupta yazılı olan katırlar,” dedi.

Maurevert’in gözleri parladı:

— “Demek bu buğday çuvaları hep altın yüklü-
müş, öyle mi?”

— “Haydi Maurevert gel de şu işin doğru olup
olmadığını anlayalım...”

Dük de Guise’nin iki alçak adamı, hızla tarlalara
dalarak bir yandan koşarken bir yandan da plân-
larını kararlaştırdılar. Yolun sarpladığı kısmına var-
dıkları zaman kafilenin son katırına ulaşmış bulun-
yorlardı. En arkada bulunan katırcı, hayvanın peşin-
den ağır ağır yürüyordu. İki adamın kendisine yak-
laştığını görünce seslendi:

— “Açıktan! Açıktan geçin!...”

Maurevert:

— “Terbiyesiz!” Diye bağardı. “Şimdi sana, bir asilsadeye nasıl saygı gösterileceğini öğretirim!..”

Maineville, arayı bulmak ister gibi söze karıştı:

— “Bir dakika müsaade edin komutanım! Bu adameğiz, benim değirmende çalıştığını, sizin de değirmenlerin idaresine bakan subay olduğunuzu herhâlde bilmiyor... Hep beraber değirmene kadar çıkahım da...”

Katırcı, Maineville’ye şüpheyle baktı:

— “Sen bu değirmende mi çalışıyorsun?”

— “Kıyafetimden de anlamıyor musun be kardeşim? Bu subay da unları muayene eder!...”

Maurevert:

— “Şimdi bu katırların sırtındaki buğdayları da muayene edeceğim,” diye söylendi.

Maineville :

— “Siz bilirsiniz!” Dedi. “Herhâlde bu adameğiz da zorluk çıkarıp kendisini gülünç bir duruma sokmak istemez...”

Katırcı etrafına bakınıp da kafilenin kendisinden hayli uzaklaşmış olduğunu görünce çaresiz kaldığını anladı:

— “Buyurun bakın,” dedi. “İşte buğdayım!...”

Çuval, katırın üstüne yanlamasına yüklenmişti. Bir yarısı hayvanın bir tarafına, öbür yarısı da öteki tarafına sarkıyordu. Katırcı hemen çuvalın ağzını açınca ağız tarafındaki yarıda bulunan bütün buğdaylar yere akıverdi. Katırcı da hızla hayvanın öbür yanına koştu. Çuvalın öbür yarısı ağır gelmiş, öteki tarafa dönmüştü. Fakat Maurevert, daha çabuk davranarak elini çuvala daldırılmış, çuvalın içinde ikinci bir torba bulunduğunu anlamıştı. Bu torbaya eliyle dokunduğu vakit bir maden şıkırtısı işitti. Dokunduğu torbada ya düka altınları ya da eküler olduğu

muhakkaktı. Soğuk bir tavırla ve hiç renk vermeden, katırcıya:

— “Pekâlâ! Buğdayını topla aslanımı!” Dedi.

Fakat o bu sözleri söylediği sırada katırcı da tabancasını çekmişti. Maineville:

— “Çekiliniz komutanımı!” Diye bağırdı. “Bu katırcı deli midir, nedir?”

İki arkadaş hızla oradan uzaklaştılar. Henüz katırın yanından yirmi adım kadar açılmışlardı ki Maurevert, tepesinde bir sarsıntı hissetti ve kulakları müthiş bir gümlemeyle uğuldadı. Katırcı ateş etmiş, Maurevert’in şapkası başından uçmuştu. İki adam, arkalarına bakmadan ortadan kaybolup tarlaya daldı. Katırcı:

“*Bunlar da kim acaba?... İnşallah çuvaldakilerin /arkına varmamışlardır...*” Diye mırıldandı ve elini çuvala daldırıp para torbasının yerinde olduğunu anladıktan sonra dökülen buğdayları tekrar doldurdu. Çuvalı tekrar katıra yükledi ve yola koyulup değirmene varan arkadaşlarına ulaştı.

Bu sırada, değirmenin yakınındaki sık bir çitin arkasında Maurevert’le Maineville konuşuyorlardı. Maurevert:

— “Bu çuvallarda dünyanın serveti var, öyle değil mi Maineville?...” Dedi.

— “Öyle Maurevert.”

Dük de Guise’nin iki adamı bakıttı. Bir an ikisi de sustu. Sonra Maineville:

— “Düşünceni anlamıyor değilim, Maurevert!” Dedi. “Düke haber vereceğimiz bu torbalardan birkaçını ele geçirsek demek istiyorsun... Diyelim ki ele geçirdik... Bu parayı ne yapacaksın?..”

Maurevert çevresine heyecanla bakındı. Ona çit

sallanıyor gibi gelmişti. Görünürde kimse olmadığına göre herhâlde çiti rüzgâr sallamış olacaktı.

— “Ne mi yapacağım?” Dedi. “Hemen taşı tarağı toplayıp buradan gideceğim! Ben artık bu hayattan bıktım, Maineville! Her gün kelleimizi koltuğumuza alıyoruz da elimize ne geçiyor? Dokuzuncu Charles’e hizmet etmiştim, unuttu gitti. Catherine de Médicis’e hizmet ettim, yüzüme bile bakmaz oldu. Şimdi de Dük de Guise ailesine hizmet ediyoruz. Bir sırü söz aldık, ama elimize henüz bir şey geçtiği yok. Bugün elimde param olsa derhal çekip gideceğim. Nereye diye sorarsan, bilmiyorum. Çünkü Paris hoşuma gidiyor. Ama burada kalırsam ona rastlarım diye ödüm kopuyor!”

Maineville hayret içinde sordu:

— “Kime?”

— “Hiç... Bir hayâle... Sen cinler, perilere inanır mısın? Ben inanırım... Bir tanesini gördüm de...”

Yeniden sallanmaya başlayan çit gibi Maurevert de titremeye başlamıştı. Maineville:

— “Ben böyle saçma sapan şeylere inanmam!...” Dedi.

— “Benim başımda böyle bir belâ var Maineville! Geçen akşam iki haydutla beraber o belânın peşine düştüm... Herif ikisini de koluna takıp götürdü.”

Maineville:

— “Sen sahiden korkak olmuşsun yahu!” Dedi.

— “Korku nedir bilmezdim... Hâlâ da iş dövüşe kalsa dünyada kimseden korkmam... Fakat o adam hatırıma geldikçe içim ürperiyor, Maineville... Onu sokakta görsem, hemen evime kaçıyor ve kapımı sıkıca kilitliyorum. Deli olacağım Maineville!...”

Maineville bu işin ciddî olduğunu anlamıştı:

— “Vallahi arkadaş,” dedi. “Sana hak vermiyor değilim, ama ne yapalım ki bu paranın, Dük de Guise’nin eline geçmesi demek, onun mükemmel bir ordu hazırlayabilmesi demektir. Bu sayede o önce Navarre Kralını yenecek, arkasından Üçüncü Henri’yi kısı kıvrak yakalayacak ve Fransa tahtına oturacaktır. Guise’nin kral olması demek de benim başkomutan olmam demektir. Senin anlayacağın, bu iş benim şanımla şerefimle ve geleceğimle ilgili... Bu bakımdan, senin bu paradan bir metelik aşırmana bile göz yumamam... Bozuşuruz... Fakat arkadaşım-sın... Dük de Guise’ye söylerim: «*Maurevert’e iki yüzbin lira lâzım, verin... Yoksa belki bu parayı nereden elinize geçirdiğinizi ortalığa yayar,*» derim... Nasıl işine geliyor mu?..”

Maurevert bu teklifi bir an kafasında evirip çevirdi. Sonra:

— “Pekâlâ! Dük de Guise’ye söyleyip parayı bana verdirirsen razıyım!” Dedi.

— “Sen hiç merak etme... Papa Sixte-Quint’in sakalına yemin ederim ki Guise’ye bu çuvallardan birinin ağzını senin için açtıracam... Böylece sen de nereye istersen gidersin işte! Haydi şimdi gel de gidip Dük’e meseleyi anlatalım ve değirmene saldıracak birliği hazırlayalım!...”

Onlar hızla Paris’e yollanırken tarlayı çeviren çitin ardından bir baş uzandı. İki arkadaş, yolun dönmecinde kayboluncaya kadar seyretti. Bu başın sahibi Şövalye de Pardaillan’dı. Şövalye tamamen çitten çıkarak düşünceli düşünceli söylendi:

«*Eee Maurevert... Sanırım bu sefer elimden kurtulamayacaksın!..*»

Pardaillan, Maurevert’le arkadaşını görür görmez peşlerine düşmüş, sonra Dük d’Angoulême’yle iki yeni uşağı, Saint - Honoré kapısının yanında bıraka-

rak Saint - Roch tepesine yollanmıştı. Maurevert'le arkadaşının konuştuklarını, katırcıyla konuşmalarını duymuştu. Maurevert'le Maineville tekrar Paris'e döndükten sonra Şövalye, Dük'le iki uşağına ulaştı ve:

— “Eğer Dük de Guise'ye bir oyun oynamak isterseniz, hemen eve dönün ve cephane, silâh namına ne varsa hepsini buraya getirin!” Dedi. “Bakın, şu iki sadık kahraman uşak da şerefimize dövüşmek için yanıp tutuşuyor.”

Picouic'in sivri burnunun ucu kımıldadı. Croasse'nin yüzü asıldı. Şövalye:

— “Benim atımı getirmeyi unutmayın, sizi değirmenin yakınında bekliyorum!” Diye sözlerine ekledi.

Dük d'Angoulême, Pardaillan'a o kadar büyük bir güven besliyordu ki bir şey sormaya lüzum görmeden yola koyuldu. Pardaillan'a gelince o da Maurevert'in, çuvalda sahiden altın görüp görmediğini düşünce düşünce değirmene doğru çıkmaya başladı.

Değirmenin kanatları, batı rüzgârının itişiyiyle yavaş yavaş dönüyordu. Değirmen taşının sesi duyuluyor ve baştan aşağıya una bulanmış değirmen işçileri çuval çuval un taşıyorlardı. Bir tarafta bir öküz otuluyor, beride de başıboş bir at dinleniyordu. Katırlardan ve katırcılardan eser yoktu. Şövalye değirmenden içeri girerek kapısı açık bir odaya yöneldi. Orada kimse göremeyince ortadaki masaya kılıcının kabzasıyla vurmaya başladı... Bir kız gürültüye koşmuş, tepeden tırnağa silâhlı Pardaillan'a hayretle bakıyordu. Pardaillan:

— “Evlâdım; bir un, daha doğrusu bir altın meselesi için patronunuzla görüşmek istiyorum,” dedi.

Bu sırada içeriye bir ihtiyar girmişti. Kuşkuyla bakışlarla Pardaillan'ı süzerek:

— “Altın meselesi mi dediniz, asilzadem? Ne demek istediğinizi anlayamadım,” dedi. Şövalye:

— “Sizden birkaç çuval un alacağım... Hem de fiyatının on mislini vererek... Fakat otuz çuval istiyorum... Hani şu katırların üstünde gelen otuz çuval yok mu? Onları istiyorum...” Diye cevap verdi.

Değirmenci, Pardaillan’a kuşkuyla baktıktan sonra odanın kapısını kapadı. Pardaillan güldü:

— “İsterseniz kapının sürgüsünü de sürün, azizim!”

Değirmenci birdenbire bağırarak, yandaki odadan, elleri tabancalı ve hançerli katırcılar, içeriye üşüşüvermişti. Şövalye de yıldırım hızıyla kılıcını çekmişti. Çarpışma başlamak üzereydi ki gür bir ses:

— “Silâhlar aşağı!” Diye bağırdı.

Değirmenciyle katırcılar, kaşla göz arasında ortadan kayboluverdiler. Pardaillan da kılıcını kınına soktu. İçeriye uzun boylu, dinç, alaycı bakışlı bir ihtiyar girmişti. İhtiyar, Pardaillan’ı bir an süzdükten sonra:

— “Mösyö,” dedi. “Değirmenin sahibi benim. Bir diyeceğiniz varsa bana söyleyin!..”

Pardaillan önemli bir adam olduğunu derhal anladığı bu kibar görünümlü ihtiyarın önünde eğildi:

— “Bu söze inanırım, Mösyö!” Diye cevap verdi. “Size dolambaçlı lâf edecek değilim... Sırrınızı öğrendim. Buraya gelen otuz katır, altın yüklüydü.”

İhtiyar, başını sallayarak:

— “Doğru! Bu katırlarda üç milyon değerinde altın yüklüydü.” Dedi.

Pardaillan söylenen rakamı önemsemeyince ihtiyar kendisine daha dikkatle baktı:

— “O subaylara, çuvaları yoklamak emrini siz mi verdiniz?” Diye sordu.

— “Hayır! Ben meseleyi tesadüfen öğrendim... Katırcıların bana saldırmalarına neden engel oldunuz?”

— “Yüzünüz hoşuma gitti de... Ben sizi değirmene gelirken görmüştüm... İsminizi öğrenebilir miyim?”

— “Adım Şövalye de Pardaillan’dır... Ya sizin ki?..”

İhtiyar, bir an durakladı sonra:

— “Bana da Mösyö Peretti derler!” Dedi.

— “Katırcınıza sataşan adamları tanır mısınız?”

— “Birini uzaktan tanır gibi oldum. Dük de Guise’nin yamaklarında Maineville’ydi sanırım... Siz Mösyö de Pardaillan, siz de Guise’nin adamlarından değil misiniz?”

Şövalye sâkin bir sesle:

— “Hayır,” dedi. “Şimdi size buraya neden geldiğimi anlatacağım... Ben, o Maineville dediğiniz adamla arkadaşını takip ediyordum.”

— “Maineville’nin arkadaşı kimdi?”

— “Canım, onun isminin ne lüzumu var? O da benim sırrım olarak kalsın. Mesele bu değil. O ikisinin konuştukları hiç hoşuma gitmedi de tasarılarına engel olmak için buraya geldim...”

— “Ya?.. Ne tasarlıyorlardı bakalım?..”

— “Papa Sixte-Quint’in gönderdiği altınların gelmiş olduğunu efendilerine haber vereceklerdi.”

İhtiyar, birdenbire sapsarı kesildi.

Pardaillan devam etti:

— “Ya! Öyle işte! Papa galiba altınları Guise’ye vermeyi vaadettikten sonra bu fikrinden caymış... Onlar da bunu Guise’ye haber verecek ve buraya baskın yapıp altınları zorla almaya kalkacaklar... Anla-

dağıma göre Guise de bu altınları deve yapacak... E, bu da benim hiç işime gelmez!..”

Mösyö Peretti, keskin bakışlarını Şövalyeye dikti:

— “Çünkü siz de bu deveden pay istiyorsunuz değil mi?” Dedi.

Pardaillan umursamaz bir tavırla omuz silkti:

— “Böyle bir niyetim olsaydı sizinle bu konuşmayı yapmazdım. Dedim ya, Mösyö de Guise’nin bu altınları ele geçirmesini istemiyorum. Buraya da şunu söylemeye geldim: Eğer bu akşam benim sizinle birlikte olmama razı olmazsanız, altınlar gidecektir. Dük de Guise’nin çapulcularını gereği gibi karşılamak için iki-üç gözüpek arkadaşımı da buraya çağırdım.”

— “Peki bu yardımınıza karşılık benden ne isteyeceksiniz?..”

— “Hiçbir şey!..”

Mösyö Peretti irkildi:

— “Garip! Demek hiçbir şey istemiyorsunuz. Fakat ya ben buna inanmaz, sizi Guise’nin casusu sanır ve yardım teklifinizi reddedersem?..”

Şövalye soğuk bir tavırla:

— “Yazık olur,” dedi. “Papanın altınlarını korumak için sizi de, katircılarınızı da öldürmek zorunda kalırım... Halbuki hoşuma gidiyorsunuz ve size zarar vermek istemiyorum...”

Peretti, Pardaillan’ın, altınları görünce dilinin altındaki baklayı çıkaracağını düşünerek dedi ki:

— “Doğrusu ya siz de benim hoşuma gidiyorsunuz ve size inanıyorum... İnandığımı ispat etmek için gelin size altınların nerede bulunduğunu göstereyim!..”

Şövalye yerinden bile kıpırdamadı:

— “Benim altınların yerini merak ettiğim yok!”

Dedi. "Mösyö Peretti, sizin şimdi yapacağınız en akıllıca iş, çuvalları hemen katırlara yükleyip buradan sıvırmaktır."

Esasında Papa Sixte-Quint'ten başkası olmayan Mösyö Peretti, son derece işkilli bir adam olacak ki altınlar yola çıkarıldığı takdirde Pardaillan'ın adamları tarafından bir pusuya düşürülmekten çekindi. Bununla birlikte Pardaillan'ın yardım teklifini de kabul etti.

— "Size karşı güvensizlik gösteriyorum diye bana gücenmeyin!" Dedi. "Altınlar bana teslim edilmiştir. Onlardan ben sorumluyum. Güvensizliğimi siz de haklı görürsünüz... Papaya bu hareketinizi bildirirsem elbette size lâyık bir mükâfat verir..."

Pardaillan alay etti:

— "Ben kendi mükâfatımı hazırladım, Mösyö... Hiç zahmet etmeyin..."

Mösyö Peretti, karşındakinin hazır cevaplılığına hayran kalmıştı. Ağzından lâf almak için Şövalyeyi yemeğe davet etti. Doğrusu Pardaillan da adamakıllı acıkmıştı. Sofrayı, bir değirmencinin yiyeceğinden çok daha kibar ve zengin bulan Şövalye, iyice karını doyurdu. Bu adam, herhâlde papanın hizmetinde bulunan büyük bir asilzade olacaktı. Değirmenciye benzer tarafı yoktu.

Sofra kalkmak üzereyken Dük d'Angoulême'yle Picouic ve Croasse de yetiştiler. Uşakların her birinde birer çift tüfekle tabancalar ve daha bir sürü silâh vardı. Mösyö Peretti bunları görünce gülmekten kendini alamadı:

— "Amma da ihtiyatlı adammışsınız," dedi. "Uzun bir kuşatmaya dayanacak kadar silâh getirmişsiniz!.."

Pardaillan:

— “Size şaka geliyor ama bu akşamki iş, kuşatmadan da çetin olacak... Görürsünüz!” Dedi.

— “Canım, Dük de Guise de buraya orduyla gelecek değil ya...”

— “Ufak çapta bir ordu getirmezse bana ne dersiniz deyin!..”

Mösyö Peretti, önce Pardaillan'ın meseleyi gözünde büyülttüğünü sanıyordu ama hazırlığı görünce bütün bunların boşuna olamayacağına aklı kesmişti. Şu Pardaillan'ın işbaşında ne biçim davranacağını da merak ediyordu. Değirmenden ayrılmayı aklının ucundan bile geçirmiyordu.

Gün olaysız geçti. Akşam üstü Pardaillan, Picouic'le Croasse'yi tepenin eteğine, gelen-giden var mı diye gözetlemeye gönderdi. Yolda Croasse:

— “Şu talihimize bak! Bir rahat nefes alamıyoruz!” Diye sızlanacak oldu.

Picouic buna içerledi:

— “Sen de ne ters adamsın be!.. O Belgodère'den Allahın günü eşek sudan gelinceye kadar dayak yerken, daha mı rahattık? Şimdi karın doyuyor, sırtın pek!..”

— “Öyle ama geberip gidecek olduktan sonra tokluk kaç para eder. Bu Şövalye de Pardaillan dövüşsüz bir gün geçirse, o günü ziyan olmuş sayıyor, baksana!..”

— “Pekiye ediyor! Döneklik etmeye kalkarsan alimallah seni şişlerim!..”

Picouic böyle diyerek hançerini gösteriyordu. Croasse hemen kuzu gibi boynunu büktü. Birlikte tepenin eteğindeki kiliseye kadar indikten sonra orada bir kenara gizlendiler ve Saint-Honoré kapısını gözetlemeye başladılar. Hava kararmış, Croasse bugünün savaşı geçeceğini ummaya başlamıştı ki uzakta

kiliseye doğru ilerleyen bir kabile görüldü. Bunlar, kırk kişi kadar vardı. Arkalarından da üç atın çektiği büyük bir araba geliyordu. Paris'ten gelen bu araba, değirmende ele geçecek altınları yükleyip Guise'nin konağına taşıyacaktı.

Kabile Maineville'nin komutası altındaydı. Onun yanında Maurevert ve Bussi-Leclerc yürüyorlardı. Askerler arasında yüzü maskeli bir asilzadenin de yürüdüğü görülüyordu. Bu, dövüşte hazır bulunarak çuvallardan hiçbirinin kaybolmamasına dikkat etmek için gelen Dük de Guise'ydi.

Maineville'yle Maurevert'i eskiden tanırız. Bussi-Leclerc ise Bastille zindanına komutan tayin edilmişti. Guise'nin ücretli adamlarındandı ve kılıç veya hançer dövüşünde, şimdiye kadar herkesi altetmesiyle övünürdü.

Dük de Guise her türlü ihtiyat tedbirini almıştı. Eline geçecek altınları düşündükçe içi titriyordu. Bu parayı alır almaz hemen kuvvetli bir ordu hazırlamaya girişecek ve orduyu hazır edince de Catherine de Médicis'e verdiği sözü bozarak Üçüncü Henri'ye karşı harekete geçecekti. Parlâmentonun, kendisine düşman olan üyelerini parayla satın alacaktı. Birkaç zamandır maaş almadıkları için homurdanan bazı askerlerinin gözlerini doyurduktan sonra hemen Navarre Kralına karşı sefere çıkacak, kendisini mağlûp edecekti. Bundan sonra da tacı giyip tahta oturmaktan başka yapacağı bir iş kalmıyordu.

Bütün bunlar, Fausta'nın tasarlayıp hazırladığı plânlardı. Şimdi Dük de Guise, değirmene gelirken Fransa'yı fethetmeye gidiyormuş gibi bir tavır takınmıştı. Papa'dan, tam kendisine vermeyi vaadettiği altınları beklediği sırada, Papanın bir memuru geleerek bazı önemli sebepler yüzünden söz konusu altınların gönderilemeyeceğini bildirmişti. İki saat sonra

da Fausta kendisine bir mektup göndermiş ve altınların gelmiş olduğunu bildirmişti. Bunun üzerine Maineville'yi, işi anlamak için göndermiş, katır hikâyesinin doğru olduğunu öğrenince, az bir adamla bu işi halletmek için yola çıkmıştı. Gittikçe sabırsızlanıyordu. Papa Sixte-Quint acaba neden birdenbire bu altınları kendisine vermekten caymıştı? Neden cayarsa caysın! Şimdi parayı zorla eline geçirecek, ondan sonra da fırsatını bulunca Papa'dan öğ alacaktı.

Picouic'le Croasse asker kıtasının, gittikçe kiliseye yaklaştığını gördüler. Sonra Picouic:

— “Haydi değirmene dönelim!” Dedi.

Croasse yüzünü ekşitti:

— “Canım, bize, gelenleri gözetlemek emrini vermediler mi? Şuraya sinsek, onlar da önümüzden geçseler, biz de arkalarından baksak, değirmende neler olduğunu görsek...”

— “Maşallah! Değirmende dövüş başlayınca biz dövüşün dışında kalalım ve Şövalye ile genç efendimize yardım etmeyelim! Croasse, bu sözlerin fena hâlde tepemi attırıyor... Haydi koşalım da değirmene, askerlerin geldiğini haber verelim...”

Picouic bunu söyleyerek tabanları kaldırıp değirmene doğru koştu. Croasse'ye gelince, ya sahiden ya da yalandan ayağı taşa takılıp yere yuvarlandı ve kalkıncaya kadar da Picouic'in epeyce uzaklaşmış olduğunu gördü. Aksi gibi Paris'ten gelen askerler de o kadar yakına gelmişti ki Croasse için yapılacak tek şey, kapağı bir tarafa atıp gizlenmekten ibaretti. Her men kilisenin pencerelerinden birine bir yumruk attı. Camları tuzla buz ederek balıklama içeriye daldı.

Bu sırada Maineville'nin komutasındaki müfrezede de kilisenin önünden geçiyordu.

Croasse'nin yerinde bir başkası olsaydı tehlikenin uzaklaştığını anlardı. Fakat Croasse son derecede kurnutulu bir adamdı. Öyle ki korkusundan hayâlet görmeye başlamış, kilisenin etrafında birtakım fısıltılar duyar gibi olmuştu. Şaşkınlığından kilisenin içinde deliler gibi koşuyor, saklanacak bir delik arıyordu. Bu arada sıralara çarpıyor, sütunlara tosluyordu. Bunların hepsini düşman sanıyordu. Sanki kilisenin içi düşmanlarla dolmuştu ve hepsi de onu kovalıyorlardı.

Can havliyle bir sandalye yakalamış dörtbir tarafa savuruyor, her savuruşta hayâli düşmanlarından bir kaçını yere seriyordu. Bir yandan da danalar gibi böğürüyordu:

«Hele yanıma yaklaşın da görün! Alçaklar! Bir kişiye bu kadar adam saldırır mı? İşte ben insanı böyle yaparım... Al sana da!.. Sen de geber!.. Yetişin! İmdadıma gelin! Haydut Var...»

Tam bu sırada uzaktan birkaç tüfek patlayınca Croasse'nin zaten kafasından bir karış yukarıda olan aklı daha beter havalandı. Kaçacak bir delik ararken yerde bir halka görüp var kuvvetiyle asılınca bu hal-kanın takılı bulunduğu kocaman bir dört-köşe taş da çekip kaldırdı. Önünde bir boşluk açılmıştı. Yüzlerce hayâli düşmandan kaçan Croasse, bu boşluğa daldı. Birkaç basamak merdiven indi. Şu anda uzun bir yeraltı dehlizinde bulunuyordu. Durmadan koşmaya başladı. Kendi ayak seslerini peşinden koşanların gürültüsü sanıyor, korkudan yüreği ağzına gelerek gittikçe hızlanıyordu. Böyle soluk soluğa koşarken balyoz yemişçesine boylu boyunca yere uzandı ve bayıldı.

Picouic değirmene doğru koşarken bir de baktı ki Croasse yanından yok olmuştu...

«Ah rezil herif!» Diye kendi kendine söylendi. *«Kaçtın ha! Namusumuzu iki paralık ettin!..»*

Değirmene vardığı vakit de arkadaşının yediği haltı örtbas etmek için Pardaillan'a, Croasse'nin tepenin eteğinde gözcülük etmekte olduğu yalanını uydurdu ve:

— “Ben de orada kalacaktım ama size haber vermesem olmazdı!” Dedi.

Şövalye ise, Croasse'nin cesur davranıp aşağıda kaldığına, Picouic'in de korkarak değirmene kaçtığına hükmetti. Pardaillan değirmendekileri büyük odaya toplamıştı. On katırcı, üç değirmenci yamağı, bir değirmenci, Pardaillan, Dük d'Angoulême ve Picouic'le beraber, değirmeni koruyacak onyedî kişiydiler. Değirmende bulunan üç kadın oldukça muhafazalı bir odaya kapanmışlardı.

Mösyö Peretti, Şövalyenin aldığı tertibatı gözden geçiriyor, Pardaillan'ın doğru mu, yoksa yalan mı söylediğinin nihayet anlaşılacağını düşünüyordu. Kendisine bir zarar gelmesinden çekindiği yoktu. Onun gibi eski bir domuz çobanının dağarcığında, daha ne hünerler vardı. Nasıl olsa kendini kurtarırdı. Fakat Guise, buradaki altınları ele geçirirse, Fransa Kralı mahvoldu demektî. Şu anda Fransa'nın kaderi hiç şüphesiz Pardaillan'ın elinde bulunuyordu.

Birdenbire patlayan bir tüfeğin gürültüsü gecenin sessizliğini altüst etti. Yolun üzerinde, yaralananların feryatları duyuldu. Guise'nin adamları hızla kaçışmaya başlamışlardı.

Şövalye yanındakilere:

— “Ne duruyorsunuz?” Diye seslendi. “Silâhlarınızı doldurun... Onlar toplanıncaya kadar daha yarım saat geçer!..”

Mösyö Peretti, Şövalyenin bu hareketini görünce işi anlamıştı. Bu adam casus ve hain değildi. Şu hâlde Guise, paralara konamayacak, Fransa'ya kral olamayacaktı. Kral yine onun istediği gibi Navarre

Kralı Henri de Béarn olacaktı. Buna akli kesince artık burada durmanın lüzumsuzluğuna inandı ve:

«Hemen La Rochelle'ye giderim daha iyi!» Diye düşündü.

Kapıyı açıp Pardaillan'a seslendi. Şövalye, ihtiyara:

— “Hiç korkmayın,” dedi. “Yarım saatten, hattâ bir saatten önce hücum edemezler...”

Peretti:

— “Korktuğum yok!” Diye söylendi. “Bugün, sizin verdiğiniz öğüde uymanın tam sırasıdır diye düşünüyorum. Yâni çuvalları tekrar otuz katıra yükleyip, buradan çekip gideceğim... Fakat...”

Pardaillan gülümsedi:

— “Fakat Guise'nin adamları değirmenin boş olduğunu anlayınca peşinize düşerler diye çekiniyorsunuz değil mi??..”

— “Ya! Bilseniz asıl Şövalyem, Papa hazretlerine yaptığınız şu hizmet pek büyük. Fakat acaba...”

— “Acaba ben burada Guise'nin adamlarını sabaha kadar oyalasam da, siz de bir hayli yol almış olmanız...”

Peretti hayretler içinde:

— “Vallahi sizin kadar zeki adam, az gördüm,” dedi.

— “Yok canım... Beni gözünüzde bu kadar büyültmeyin. Ömrüm hep böyle serüvenler içinde geçti... Tecrübeme dayanarak konuşuyorum. Siz hemen yola çıkın... Ben yarın sabaha kadar onları burada oyalarım!...”

— “Sahi mi söylüyorsunuz? Değirmenci ile yamaklarını da beraberimde götüreceğim... Tek başınıza onlara karşı koymaya razı olacak mısınız?”

— “Canım, zaten ben sizin değirmenciden başka

herşeye benzeyen adamlarınızı hesaba katmadım bile... Ben nasıl Papa'ya benziyorsaım, onlar da değirmenciye benziyorlar..."

Mösyö Peretti'nin rengi biraz uçtu:

— "Siz Papa'ya çok benziyorsunuz ama ondan bir hayli gençsiniz," dedi. "Ah, delikanlı! Hizmetinize karşılık hiçbir mükâfat, hiçbir ücret istemediğinizi ve kabul etmeyeceğinizi yüzünüzden anlıyorum. Fakat şu yüzüğü alınız. Zaman gelir bu yüzüğün size çok yardımı dokunur."

Pardaillan, Peretti'nin uzattığı yüzüğe bakmadan alıp parmağına geçirdi.

On dakika kadar sonra yüklü katırlar değirmenin arka kapısından, gecenin karanlığında, tarlalara doğru yola çıkmışlardı. Bu sırada Pardaillan, Dük d'Angoulême ve Picouic katırların gürültüsünü bastırmak için durmadan ateş ediyorlardı. Mösyö Peretti atına binmiş, katırların arkasından yola koyulmuş, üç hizmetçi kadın da yaya gitmişlerdi. Kervan, büyük bir kavis çizerek dolambaçlı bir yoldan ilerlemeye koyuldu. Burada, kervanbaşı, Mösyö Peretti'ye yanaşıp sordu:

— "İtalya'ya doğru mu gidiyoruz?"

Mösyö Peretti cevap verdi:

— "Hayır Kont! La Rochelle'ye gidiyoruz!..."

Pardaillan'la Dük d'Angoulême ve Picouic, değirmencinin evinde yalnız başlarına kalmışlardı. Değirmene bitişik olan bu küçük evden bir merdivenle değirmenin alt katına, onların toplandığı yere iniliyordu. Değirmenin kanatlarını rüzgâra göre ayarlamak, buradaki tertibatla mümkün oluyordu. Pardaillan her tarafı gözden geçirdikten sonra:

— "Burada durur, icap ederse merdivenden alt kata çekiliriz," dedi.

Tam bu sırada tepede bir kalabalık görünmüştü. Pardaillan arkadaşlarına hazır olmalarını bildirdikten sonra pencereyi açarak sırttakilere seslendi:

— “Heeyy! Siz kimsiniz? Buradan ne istiyorsunuz?...”

Gecenin sessizliği içinde bir ses duyuldu:

— “Ya siz kimsiniz?”

Pardaillan Dük de Guise’nin sesini tanımıştı. Cevap verdi:

— “Ben bu değirmenin sahibiyim, Dük!... İstedığınız nedir?...”

— “Kim olursanız olun!... Demin buradaki adamlarıma ateş edildi. Bundan sizi sorumlu tutuyorum. Eğer buradan yanınızdakilerle beraber uslu uslu çekip giderseniz sizi affedeceğim... Gitmezseniz hepinizi yakalatıp astıracağım!...”

Pardaillan alaylı bir sesle:

— “Acaba Dük hazretleri buraya yağma etmeye geldikleri otuz katır yükü altını da alıp götürmemize izin verecekler mi?...”

Dük hiddetle bağırdı:

— “Çıkıp değirmeni bize teslim etmezseniz, hücum edeceğiz!...”

— “Yook, Dük hazretleri, öyle kabadayılığa lüzum yok... Şimdi dışarı fırlar, hepinizi temizleriz ha!...”

Guise birdenbire duraladı. Maineville:

— “Belki de içeride yüz kişi vardır!” Dedi.

Bu sözleri Pardaillan da duymuştu:

— “İçeride üç kişiyiz!” Dedi. “Bir, kendisiyle dövüşmeyi vaad buyurmuş olduğunuz Dük d’Angoulême, iki, onun uşağı... Üç, bendeniz Şövalye de Pardaillan!”

Guise'nin adamlarından biri:

— "Yalan söylüyor," dedi. "Kalabalık olacaklar..."

Pardaillon bağırdı:

— "Doğru söylüyorum. Haydi, ya karar verip çekilin gidin yahut da rüzgârı kesmeyin. Değirmeni işleteceğiz... Çekilmezseniz şimdi ateş ederiz ha!..."

Guise'nin adamları arasında bir kargaşalık belirdi.

Pardaillon gülerek:

— "Tekrar görüşelim..."

Diye bağırdıktan sonra pencereyi kapadı. Dük de Guise:

— "Görüşeceğiz, merak etme, görüşeceğiz!..." Diye homurdandı.

Hemen bir çavuşa bazı emirler vererek kendisini Paris'e gönderdi. İki saat sonra dönen bu çavuş, emirlerin yerine getirileceğini ve hazırlanmakta olan bin kişilik arkebüzcü birliğinin yola çıktığını bildirdi. Guise memnun beklerken can düşmanının nihayet kıskıvrak yakalanacağına sevinen Maurevert, Dük'ün yanına yaklaştı:

— "Monsenyör, bana ikiyüzbin altın vereceklerini vaat buyurmuşlardı!..."

— "Merak etme Maurevert, şu altınları alınca istediğini vereceğim!..."

— "Hayır Mösyö lö Dük! Diyorum ki bu para yerine bana şu küstah herifi verseniz!..."

— "Anlıyorum Maurevert, bu adamdan nefret ediyorsun. Benim de onunla görülecek bir hesabım var... Coligny'nin konağından başlayan bir hesap!..."

— "Benim daha eskidir, Monsenyör..."

— "Dur öyleyse... Sen yalnız yüzbin altını al..."

Ben de bu herifi alayım... Kendisiyle hesaplaşırken sen de yanımızda bulun, olmaz mı?"

— "Yâni siz onunla hesaplaşırken seyretmek için yüzbin altını feda mı edeyim?"

— "Ne sandın ya?... Châtelet hapisanesinin işkence odasında hesaplaşacağız... Fazla olarak herifin leşini de sana veririm!..."

Maurevert sevincinden sapsarı kesildi:

— "O hâlde ikiyüzbin altını bile feda ederim!"
Dedi.

Onbeşinci Bölüm

EVDEKİ HESAP ÇARŞIYA UYMAZ

Guise ve yanındakiler, Paris'ten gelecek bin kişilik yardım kıtasını beklerlerken Maineville'yle Bussi-Leclerc'in de sabırları tükenmişti. İkisi de gözüpek adamdı. Yavaş yavaş değirmene doğru ilerleyerek kendi başlarına birtakım işler becermeyi akıllarına koydular ve binbir ihtiyatla değirmenin yanına kadar geldiler. Binanın etrafında birkaç defa dolaştılar. Hiçbir ses duymayınca merdivenden üst kata tırmandılar. Değirmeni bir baştan bir başa aradıkları hâlde kimseye rastlayamadılar. Tam değirmenden çıkacakları sırada Bussi Leclerc, bir duvarda bir ışık çizgisi görerek Maineville'yi durdurarak:

— “Burada bir kapı var galiba! İçeriden ışık sızıyor!...” Dedi.

İçeride konuşulanları dinlemek için yaklaştılar. Ama kapıya sürünmeleriyle kanadın açılması bir oldu. İki arkadaş bir merdivenin üst basamağında bulunuyor ve odayı tamamen görüyorlardı. Fakat gördükleri şey o kadar garipti ki ikisi de şaşalayıp kaldı.

Dük d'Angoulême ve Pardaillan bir masanın başına geçmişler harıl harıl yemek yiyorlardı. Picouic bardaklara şarap dolduruyor, biraz ötede de güzel bir çörek, yenilmek üzere sırasını bekliyordu. Duvara oniki tane kadar dolu arkebüz tüfeği dayalıydı. Bir masanın üstünde de bir sürü tabanca vardı.

Pardaillan bir yandan yemeğe devam ederek:

— “Yarın sabah inşallah şu manastıra gidip çingene Saizuma’dan Violetta hakkında herşeyi öğreniriz...” Dedi. “Biraz neşeli olun canım! Dünyada çaresi olmayan ölümden başka ne vardır? Mösyö Picouic, siz de şu köşeye kendiniz için sakladığınız şişedeki şaraptan bize birer kadeh daha verin bakalım! Benim gözümünden böyle şeyler kaçmaz!...”

Picouic yakalandığını anlayınca kıpkırmızı kesildi.

— “Vallahi... Ben koymadım!... Kaza ile oraya gitmiş!...” Diye kekeleydi.

Pardaillan, Picouic’in doldurduğu kadehdeki şarabın rengini seyretmek için arkasına yaslanmıştı. Birdenbire merdivenin tepesinde kendilerini seyreden Maineville ile Bussi-Leclerc’i görünce gülmeye başladı ve onları Charles’e gösterdi. Dük d'Angoulême hemen kılıcına yapıştı. Picouic de bir tabanca kavradı. Pardaillan ise hiç istifini bozmamıştı:

— “Mösyöler, eğer canınız çekiyorsa buyurun!” Dedi.

Maineville ile Bussi-Leclerc’in cesur adamlar olduklarını evvelce söylemiştik. Birbirlerine bakıştılar

ve ikisinin de aklından aynı şey geçti. Mademki önlerinde üç kişiden başka kimse yoktu hemen bunlara saldırıp üçünü de kısıvrak yakalayarak Dük de Guise'ye götürmek ve:

— “İşte efendim! Değirmenin bütün muhafızları bunlar...Buyrun, yolunuz açıktır!...”

Demek işten bile değildi. Bu başarıdan sağlayacakları çıkar düşüncesiyle ikisinin de gözleri parladı. Şapkalarını çıkararak:

— “Mösyö de Pardaillan! Eğer Dük de Guise'nin şerefine kadeh kaldırırsak, hemen meclisinize katılırız. Sonra da birlikte Dükün yanına gideriz!” Dediler.

Charles d'Angoulême az kalsın Bussi-Leclerc'in üstüne saldıracaktı. Pardaillan onu tuttu:

— “Eğer arkadaşım Dük d'Angoulême olmasaydı, Dük de Guise'nin şerefine içerdim...” Dedi. “Halbuki Dük d'Angoulême nedense Guise ailesinden hoşlanmıyor... Dükün yanına gitmeye gelince henüz yemeğimiz bitmediği için buna da imkân yok!..”

Bussi-Leclerc:

— “Yemeğinizi yarıda kestiğimiz için özür dilerim, ama çâresiz Dük'ün huzuruna çıkacaksınız...” Dedi. “Sizi ölü veya diri ona götüreceğiz! İleri Maineville!...”

İki adam kılıçlarını çekerek ileri fırladılar. Bussi-Leclerc yoluna çıkmak isteyen Picouci'nin kafasına kılıcının kabzasıyla öyle bir darbe indirdi ki adamcağız kendisinden geçip yere seriliverdi. Maineville ile Bussi-Leclerc, odanın ortasına kadar gelmişlerdi. Pardaillan da şimşek hızıyla yerinden fırlayıp odaya inen merdivenin alt basamağına sıçrayarak yolu kapatmıştı.

Birden karşı karşıya geldiler. Maineville, Dük

d'Angoulême ile Bussi-Lerlerc de Pardaillan'la çarpışmaya başladılar.

Bussi-Lerlerc zamanının en meşhur kılıç kullananlarından. Güvendiği oyunlardan birkaçıyla arka arkaya Pardaillan'a saldırdıysa da, her seferinde hücumunun boşa gittiğini görerek hayretten hayrete düştü. Pardaillan bir taraftan onun hücumlarını karşılarken öte yandan da Charles d'Angoulême'ye bakıyordu. Bussi, her hamlesini kolaylıkla savuşturan bu adamın kendisine bakmadan, yanındaki dövüşü seyrettiğini görünce çileden çıktı ve Şövalyeye:

— "Heey, Mösyö!" Diye bağırdı. "Dikkat edin, sizi şimdi geberteceğim!..."

Şövalye aldırmadı. Dük d'Angoulême'ye seslendi:

— "Bravo! Tamam! Böyle işte Dük hazretleri! Mükemmel! Yaralandınız işte!..."

Maineville sağ kolundan yaralanmış olduğu için kılıcını sol eline almıştı. Öfkeyle mırıldandı:

«Galiba yanıldık! Evdeki hesap çarşıya uymadı!...»

Fakat Charles'e saldırmaktan da geri durmadı. Bussi'ye gelince Pardaillan'ın, kendisine hiç önem vermemesine çok içerlemişti ve en iyi bildiği oyunlarından bir-ikisiyle saldırmaya başlamıştı. Pardaillan ise umursamıyor, Charles'e sesleniyordu:

— "Gayret! Sakın onu öldürmeyin!... Aklıma mükemmel bir şey geldi... Kılıcını aliverin... Bakın, şöyle... Hah gördünüz mü, kılıç nasıl havaya uçtu!..."

Maineville'nin kılıcı Charles'in bir vuruşuyla elinden fırlamış, kendisi de boşa giden hamlesiyle yere düşmüştü. Charles hemen kılıcını herifin gırtlığına dayadı:

— "Mösyö, teslim oluyor musunuz?..."

Maineville kaybettiği kandan çok, utancından sarararak:

— “Evet,” dedi. “Teslim oluyorum!...”

Picouic ayılmış, kendine gelmişti. Maineville’ye koşarak orada bulduğu bir kangal iple herifi sımsıkı bağladı.

Pardaillan’a gelince artık Bussi’ye yüzünü dönmüştü:

— “Ha!” Dedi. “Siz, bir şey söylüyordunuz galiba!...”

Beriki kudurmuşçasına Şövalyenin çevresinde zıplayarak:

— “Seni duvara mıhlayacağım,” dedi.

— “Mıhlayacaksınız ha?... Elinizdeki kılıç mı, yoksa çivi mi? Şimdi size bir ders vereyim de belki ileride işinize yarar!...”

Bussi- Leclerc:

— “*Allah belâsını versin!*” Diye haykırdı.

Kılıcı elinden fırlamış, birkaç metre öteye düşmüştü. Koşup alacak oldu. Fakat Picouic tabancasıyla karşısına dikilince olduğu yerde kalakaldı. Az sonra o da sımsıkı bağlanıp Maineville’nin yanına yatırılmıştı. Bussi hüngür hüngür ağlıyordu. Kılıç dövüşünde yenilmez diye ün salan bu adam, ilk defa olarak toy bir delikanlıya alt olmuştu.

Pardaillan kılıcını kanına koyarak:

— “Şimdi yemeğe devam edelim,” dedi. “Heey Picouic usta neden dalgınlaştın öyle? Bardağım boş duruyor ya!...”

Genç Dük d’Angoulême henüz çarpışmanın heyecanından kurtulamamıştı:

— “Bunlara ne yapacaksınız?” Diye sordu.

— “Birazdan görürsünüz... Neredeyse gülmek do-

ğacak. Önce şunlara içecek bir şey verelim, belki susuzdurlar!...”

Picouic Maineville’ye bir kadeh götürdü. Maineville, dudaklarına dayanan kadehi bir nefeste boşalttıktan sonra:

— “Teşekkür ederim Şövalye de Pardaillan,” dedi. “Siz de benim elime geçerseniz, canınızı cehenneme yollamadan önce zâtîâlinize bir kadeh şarap sunmak boynumun borcu olsun!...”

Bussi-Leclerc o kadar üzgündü ki verilen şarabı istemedi. Gözlerini Şövalyeye dikmiş:

— “Bizi çabuk öldürün,” diyordu. “Sonra vakit kalmayacak. Neredeyse bin kişilik bir Kutsal Birlik Ordusu gelecek!... Yakalanırsanız, vallahi size acımam!...”

— “Zararı yok... Ben size acıyor ve sizi affediyorum!...”

Charles d’Angoulême pencereye koşup baktıktan sonra Pardaillan’a döndü:

— “Galiba işe başlamak zamanı geldi?” Dedi. “Bakın!”

Pardaillan, pencereden dışarıya bakınca tepede bir arkebüzücü ordusunun yayılmakta olduğunu ve uzakta, Saint Honoré kapısı yönünde kalabalık bir silâhlı halk kitlesinin:

— “*Kahrolsun Huguenot’lar! Yapasın Kutsal Birlik!...*”

Diye bağırışa bağırışa geldiğini gördü. O gece Paris’te, ağızdan ağıza Dük de Guise’nin, suikastçı bir Huguenot birliğini meydana çıkardığı yayılmıştı. Bu dinsizler kaçmış, Saint-Roch değirmenine sığınmışlardı. Dük, orada kendilerini yakalamaya hazırlanıyordu. Bunu duyan halk Guise’ye yardım etmek veya böyle heyecanlı bir manzarayı kaçırmamak için

silâhlanıp koşmuştu. Dük, buna çok kızmış, değirmendeki çuvallara bir zarar gelmesi ihtimaliyle suratını asmıştı ama sesini de çıkaramamıştı. Böylece gün doğarken değirmenin çevresinde bir kısmı dövüşçü, bir kısmı seyirci, dört-beşbin kişilik bir kalabalık toplanmıştı. Pardaillen bu hâli görünce:

— “Tam işe başlanacak zaman!..” Dedi.

Charles d’Angoulême:

— “Bana, geç kalmadan gitsek iyi olacak gibi geliyor, Montmartre manastırına gitmeyecek miydik?..”

Pardaillen bir yandan Bussi-Leclerc’i çuval gibi sırtına yüklenirken öbür taraftan da:

— “Oraya ne zaman olsa gideriz canım!” Dedi. Sonra uşağa döndü:

— “Heeey, Picouic, ben Bussi’yi yükledim. Sen de Maineville’yi sırtla bakalım!..” Diye seslendi.

Değirmene doğru çıkanlar, bir mukavemet bekliyor, fakat hiçbir hareket göremeyince hayretle bağırıyorlardı. Guise, Maurevert’e:

— “Bunların bir sinsi hazırlıkları olacak ama nedir?” Dedi. “Maineville’yle Bussi de epeydir kayıplara karıştılar!..”

— “Onlar, iyi bir yer bulup oradan harekete geçmeye hazırlanmışlardır Dük!”

Tepede halk, harıl harıl tüfeklerini dolduruyordu. Değirmenin içindekiler de ümitsiz bir savunma hazırlığı içindeydiler. Picouic’in keyfi kaçmış, Croasse’nin peşinden gitmediğine bin kere pişman olmuştu. Charles de:

— “Benim için hayat, ancak Violetta ile beraber oldukça bir değer taşır,” diyordu. “O olmadıktan sonra ha burada ölmüşüm, ha başka yerde... Hepsi bir değil mi?..”

Pardaillen atıldı:

— “Ölmek zor iştir kardeşim!.. Ben kaç defa denedim... İnsan kolay kolay ölmüyor!” Dedi.

Savaş hazırlığının bittiğini gören Dük de Guise, altın çuvallarını kimseye kaptırmamak için saldıranların başında yürümek kararını almıştı. Tam kılıcını kaldırmış, hücum işaretini veriyordu ki tepedeki değirmene bakanlarla beraber o da put gibi yerinde kalakaldı.

Değirmenden üç kişi çıkmıştı. Bunlardan birinin sırtında bir dördüncü adam vardı. Bu dördüncüyü hemen değirmenin kanatlarından birisine bağladılar. Guise kanada bağlanan adama bakınca hayretinden gözleri faltaşı gibi açılarak:

— “Maineville!” Diye bağırdı.

Üç adam tekrar değirmene girip az sonra yine kısıvrak bağlı bir başka adamla çıktılar ve onu, Maineville’yi bağladıkları kanadın tam karşısındaki kanada bağladılar. Bu defa da Maurevert:

— “Bussi-Leclerc!” Diye haykırdı.

— “Ateş edin! Ateş!” Diye gürledi. “Gebertin şu mel’unları!..”

Yüz arkebüzücü tüfeği birden ateşe başladı ve bu kurşun yağmuru, değirmenin kanatlarına bağlı iki adama da rastlayacağı düşünülmeden, birkaç dakika sürdü... Ateş kesilip de duman dağıldıktan sonra Pardaillan’ın merdivenden değirmene çıktığı, bir tekme atıp merdiveni devirdikten sonra değirmenin kanatlarının fırıl fırıl dönmeye başladığı görüldü.

Maineville’yle Bussi-Leclerc, başları kâh aşağıda kâh yukarıda dönüp durdukça acı acı bağılıyor, imdat istiyorlardı. Guise, en yararlı arkadaşlarından ikisinin feci hâlini görünce dayanamadı:

— “Hücum!” Diye bağırdı.

Değirmenden, on-oniki tüfek arka arkaya ateş etmişti. Fakat değirmeni kuşatanlar kalabalıktı. O ka-

dar ki bu savunma ateşi. etkili olamadı ve saldıranlar birkaç dakika içinde değirmencinin evine girdiler. Evi baştan aşağı aradıkları hâlde kimseye rastlayamayınca öfkeden çıldıracak hâle geldiler. Derken evden değirmene çıkan merdiveni farkederek hemen değirmene geçtiler. Orası da yukarıdan aşağı arandı fakat yine kimseler yoktu.

Değirmenin etrafındaki halk, karıncalar gibi kaynaşırken Pardaillan'la iki arkadaşı, değirmenin en alt katına inmişlerdi. Şövalye en alt katın döşemesinden bir-iki tahtayı kolaylıkla kaldırmış ve bu tahtaların altındaki boşluğa arkadaşlarını indirdikten sonra kendi de dalarak tekrar kapağı kapamıştı.

Onlar sığınağa girili çok olmamıştı ki Guise'nin silâhşorları da bodrum katına inmişler ve Pardaillan'la arkadaşlarının tepelerindeki döşemede gezinmeye başlamışlardı.

Artık kurtuluş yoktu. Ya yakalanacaklar ya da birkaç kurşunla hesapları görülecekti.

Tam bu sırada Picouic, üstünde durduğu yerin zelzele oluyormuşçasına sallandığını hissetti. Eğilip eliyle yoklayınca bir taş bastığını ve taşın da alttan oynatıldığını anladı. Korkusundan bir çığlık attı. Pardaillan'la Charles, alttan da hücumu uğradıklarını tahmin ettiler. Üçü birden bütün kuvvetleriyle taş abandılar ve bu arada yerin altından bir sesin:

— “Ah alçaklar! Çıkılacak yeri kapıyorsunuz, öyle mi? Şimdi hepinizi geberteceğim!”

Diye bağırdığını duydular. Picouic:

— “Croasse!” Dedi. “Bu ses Croasse'nin sesi!”

Taşı kaldırmaları birkaç saniye sürdü. Taş bir tarafa itilince aşağıya inen bir merdivenle karşılaştılar ve tepelerindeki döşemenin aralarından sızan gün ışığında Croasse'nin korkudan sararmış, komik yüzünü gördüler. Croasse de onları görmüştü ama

konusmaya fırsat bulamadan hep birden üstüne çullanmışlardı.

Pardaillan'la Charles, öne geçmişlerdi. Picouic, arkadaşının elinden tutmuştu. Sürüklüyor, önlerine çıkan bir dehlizde hızla ilerliyorlardı. On dakika sonra dehlizin öbür ucuna vararak kiliseye ulaşmışlardı. Onlar, oraya vardıkları sırada değirmeni zapteden silâhlılar da döşemenin altındaki gizli yolu keşfetmiş, peşlerinden geliyorlardı, ama hücumu uğramamak için son derece ihtiyatla hareket ediyorlardı. Bu toprakaltı yolunu da kimsenin bilmediği muhakkaktı. Kimbilir ne zamandan kalmış ve ne işe yaramıştı... Pardaillan ve yanındakiler, şimdi bu gizli yol sayesinde canlarını kurtarmışlardı. Birlikte kiliseden çıkınca mümkün olduğu kadar sâkin görünmeye çalışarak değirmende olup bitenleri seyreden halkın arasına karıştılar. Sonra yavaş yavaş ve dikkati çekmeden halkın arasından sıyrılıp doğruca Paris'e girdiler. Yolda Croasse'ye, nasıl olup da tünden değirmene ulaştığını sordukları vakit aldıkları cevap şu oldu:

— “Kilisede sayısız düşmanla boğuştum! Tam onları püskürttüm ki altı-yedi haydut beni yakalayıp karanlık bir deliğe attı. Aklım başıma gelince silâh sesleri duyarak sizlere ulaşmaya çabaladım ve...”

Bu hikâye böyle yarım saat kadar sürdükten sonra Charles d'Angoulême, Croasse'yi kutladı. Pardaillan ise bu martavalları yutmadığını anlatır bir tarzla alaylı alaylı baktı:

— “Sen müthiş bir adamsın Croasse!” Dedi.

Picouic de heyecanla arkadaşının elini sıkınca Croasse kendi kendine söylendi:

«Vay canına! Ben ne cesur bir adammışım da şimdiye kadar bunun farkında olmamışım! Öyleyse pek yazık etmişim. Bundan sonra aklımı başıma alayım bâri!”

FAUSTA'NIN KALBI

Dış meşin kaplı, içi ipek yastıklarla döşeli arabanın çevresinde, koyu renkli esvaplar giyinmiş bir muhafız kalabalığı vardı. Araba, bütün Paris'i bu muhafızlarla birlikte geçti. Montmartre kapısından çıktı ve dolambaçlı bir yolu takip ederek Bénédictines rahibelerinin manastırı önünde durdu.

Araba durunca onu uzaktan gizlice takip etmiş ve tanınmamak için pelerinine sımsıkı sarılmış olan cellât Claude Usta da, yüz adım kadar geride, bir ağacın arkasına sinerek bekledi.

Arabanın içinden Prenses Fausta inmiş ve çabucak açılan kapıdan, harap manastıra girmişti. Claude Usta'nın yanına da şapkasını, yüzünü örtecek kadar indirmiş biri yaklaşmıştı. Bu adamın, şapkasını kaldırdınca Kardinal Farnèse olduğu görüldü. Kardinal, Fausta'ya karşı korkunç bir mücadeleye girişmiş olmasına rağmen silâhsızdı. Cellât, elini manastıra uzattı:

— “Buraya geldi,” dedi.

Farnèse, manastırın kapısında bekleyen muhafızlara baktı:

— “Peki,” dedi. “Benimle beraber çalışmaya karar verdin mi?..”

— “Ne demek karar verdin mi? Sözleşme imzalamadık mı? Ben onu öldüreceğim. Fakat ondan sonra da siz bana ait olacaksınız!..”

— “Güzel... Öyleyse hemen manastıra girneyo bakalım.”

Bir hayli uzaktan dolaşarak manastırın arka tara-

fına geldiler. Bu harap binanın vaktiyle çok güzel olan bahçesi de ihmal edilmiş, bir dikenlik ve çalılık hâlini almıştı. Bahçenin içinde temellerinden başka bir şeyi kalmamış bir kilise yıkıntısı görünüyordu. Daba geride bostan vardı. Bu bostanın etrafına bir duvar çekilmişti, ama o da yer yer yıkılmış ve çökmüştü. Claude Usta, duvarın yarıklarından birine yöneldi. Farnèse de kayıtsız adımlarla arkasından yürüdü. Birlikte bostana girdiler. Bir köşede, herhâlde manastırın eski başrahibelerinden birinin yaptırmış olduğu zarif görünüşlü, fakat harap bir küçük ev vardı. Claude Usta bu evin çürük kapısını bir omuzlayışta açtı. Birlikte içeri girdiler. Cellât, Kardinal'e: — "Beni burada bekleyin," dedi.

Farnèse, başıyla bekleyeceğini belirtirken cellât da çıkıp gitti.

Prenses Fausta manastıra girdiği sırada kederli bir hâldeydi. Fakat bu harikulâde güzel kadının yüzüne, neşeden ziyade kederin yakıştığı da muhakkaktı. İki rahibe, önden gidiyor, kendisine yol gösteriyordu. Mermer bir merdivenden çıktılar, sonra manastır başrahibesi Claudine de Beauvilliers'le karşılaştılar. Claudine, Fausta'yı görür görmez diz çöktü ve Fausta'nın elini öptü. Sonra Fausta'ya yol göstererek onu kendisine ait olması gereken bir odaya soktu.

Bu odada ilk dikkate çarpan şey, etrafı madenî bir çerçeveyle çevrilmiş mermer bir masaydı. Masanın üstünde, ancak kibar bir fahişenin kullanabileceği kadar bol makyaj malzemesi vardı. Aynı masanın üstünde bulunan bir İsa heykeliyle bir haç, öteki eşya ile tezat teşkil ediyordu.

Claudine, Fausta'yı rahat bir koltuğa yerleştirdikten sonra ayaklarının altına bir yastık koydu ve önünde elpençe divan durdu. Fausta sordu:

— “O çingene karısı hâlâ burada mı?”

— “Evet efendim... Emirleriniz üzerine kendisini göz hapsinde tutuyoruz. Fakat bu kadın deli değil efendim... Kutlu Efendimiz, kendisini görmek isterler mi?”

Fausta bir an sessiz durdu. Sonra:

— “Claudine,” dedi, “bana henüz «Kutlu Efendimiz» demeyiniz. O gün henüz gelmedi. Unutmayınız.”

Claudine çabucak af dilerken Fausta devam etti:

— “Benim papalığım, yılan hikâyesine döndü Claudine... Yirmiüç Kardinal, Roma’daki yeraltı mezarlığında gizli bir toplantı yaparak Sixte-Quint’e başkaldırmak kararını aldılar. Oysa şimdi, verdikleri kararı uygulayamıyor ve tir tir titriyorlar... Benim papalığma, yeraltı mezarlarının karanlığı içinde karar verilmiş olması ne gariptir, Claudine... Halbuki artık ruhum aydınlık istiyor. Bakın, siz bir kadınsınız... Hem de bütün hatâlarınıza rağmen tanıdığım kadınlar içinde en fazla beğendiğim sizsiniz. Siz bana: «Kutlu efendim» diyorsunuz. Bense emellerimi ve kendime vazife edindiğim şeyleri düşündükçe kadınlığımdan korkuyorum Claudine...”

Claudine de Beauvilliers, Fausta’ya saygı dolu bakışlarla baktı. Onu her zamankinden daha sararmış, solmuş buldu. Diz çöktü, Fausta’nın beyaz ve güzel ellerini tekrar öptü:

— “Benim asıl ve güzel efendim,” dedi. “İnsan kalbine saygı ve sevgi aşılayan ve bazan da müthiş bir korku salan o güzel gözlerinizde bir keder okuyorum. Sizi üzgün görmektense ölmeyi tercih ederim!”

Fausta, Claudine’yi ayağa kaldırdı:

— “Evet. Claudine,” Dedi. “Siz ruhu dayanıklı bir kadınsınız. Beni yalnız siz anlarsınız. Onun için

dinleyiniz Claudine... Ben artık çok yükseklerde uçmaktan bezdim, usandım...”

Claudine, Fausta'nın bir işaretiyle sustu ve dinlemeye başladı. Şimdi Fausta kendi kendine konuşuyor, kendi kendisiyle hesaplaşıyor gibiydi:

— “Acaba tasarladığım din devleti boş bir hayâl mi? Bir kadının, Saint-Pierre'nin tahtına oturmasını yasaklayan bir kanun mu var? Kadınlar arasında neden din adamları bulunmasın? Kadın olmak, neden yüksek emeller peşinde koşmaya engel olsun? Jeanne d'Arc, Fransa Krallığını kurtaran o kadın, bir azize değil midir? Ben neden onun gibi olmayayım?”

Fausta bir an sustuktan sonra söylendi:

— “Yirmiüç kardinal, Sixte-Quint'in karşısına bir taht ve bir kilise çıkarmak istedi. O zamandan beri üç yıl geçti. Ben o sırada Roma'da ninem Lucrece Borgia'nın sarayında otururdum. Damarlarımda Borgia sülâlesinin kanı akıyordu. Çevremde bir sürü dalkavuk vardı. Sarayımın içi bir sürü asil ve kilise büyüğüyle dolup boşalıyordu. O sıralar gönlümün tek eğlencesi, erkeklere karşımda boyun eğdirmektir. Evet, Farnèse'ye rastladığım sırada bunlarla vakit geçiriyordum.”

Fausta bir süre düşünceye daldı. Claudine, hiç sesini çıkarmadı. Fausta bir süre sonra tekrar söze başladı:

— “Bana mukavemet edemeyip pençeme ilk düşen erkek, Farnèse'ydi. Fakat beni ilk terkeden de o oldu.”

Claudine hayret içinde sordu:

— “Ne, madam? Sahi mi Farnèse sizden ayrıldı mı?”

Fakat Fausta, cevap vermeden sözüne devam etti:

— “Bir akşam, beni saraya gelip aldı. Duygu-

larımı ve düşüncelerimi biliyor, beni çok takdir ediyordu. O gece birlikte Roma'dan çıktık, bir yeraltı mezarlığına indik. Meşalelerin ışığında, genişçe bir mahzene ulaştık ve orada ilk defa olarak yirmiiç kardinal gördüm. Farnèse: *«İşte beklediğiniz, sizi kurtaracak olan insan!»* Diye onlara beni gösterdi. Yirmiiçler hemen etrafımı alarak konuşmaya başladı. Omuzlarıma yüklemek istedikleri ağır ve korkunç görev beni hiç ürkütmedi. Bana söz verilince ben de uzun uzun konuştum. Beni sessiz sadasız dinlediler. Sonra her biri teker teker önümde diz çöktü ve elimi öptü. En yaşlıları da parmağıma şu halkayı geçirdi...”

Fausta elini uzattı ve birçok kimseyi secdeye vardırان esrarengiz halkayı gösterince Claudine hemen haç çıkararak eğildi. Fausta sözüne devam ederek:

— “Ondan sonra yeni vazifeme başladım,” dedi. “Kısa zamanda Roma’yı allak bullak ettim. Orada bana itaat etmeyecek bir tek kardinal ve piskopos kalmadı. Fransa’ya geldim. Buranın da altını üstüne getirdim. Çünkü Fransa Kralı, Farnèse’nin ilk teklifine omuz silmişti. Ben de onu başkentinden kovdum ve krallığa başka birini seçtim.”

Fausta tekrar düşünceye dalmıştı. Claudine ürkek bir sesle:

— “Zannımca olaylar istediğiniz gibi yürüyor,” dedi.

— “Ben de buna şaşıyorum ya... Görünüşte her şey yolunda gidiyor. Halbuki bazı ufak tefek öyle aksaklıklar oluyor ki işlerimi yarı yolda durduruyor. Gizli toplantıda bulunmuş olan kardinaller bir türlü son kararı veremiyorlar. Farnèse bile beni yüzüstü bıraktı.”

— “Fakat ya Dük de Guise, madam, Guise var ya...”

— “Guise’yi bırak canım! Kendisini aldatan karısını bile affetti.”

Claudine, gülmesini zor zaptetti. Fausta söylendi:

— “Görünüşe bakılırsa Guise’den çok şey umulabilir. Halbuki o, yalnız savaş meydanlarında kahramandır. Savaş dışındaysa o kadar yumuşak, o kadar kararsız ki kendisinden yararlanmak pek güç...”

Fausta tatlı bir hayâle dalmış gibi gözlerini kapadı. Sonra birden toparlanarak:

— “Karısını affedişiyle bütün plânlarımı allak bullak etti,” dedi. “Crillon’un, Krala ulaştırmaya çalıştığı üçbin kişinin, Paris’ten çıkmasına engel olmadı. Tabii bu olay Üçüncü Henri’ye cesaret verdi. Üstelik bu da yetmiyormuş gibi Dük de Guise, Catherine de Médicis’in iki çift sözüne kanıverdi. Casuslarım aracılığıyla Papa Sixte-Quint’ten altınlarının geldiğini öğrenmiştim. Hemen Dük’e haber verdim. Ne çâre ki altınlar, gözünün önünde kaçırıldı ve kendisi bir çocuk gibi aldatıldı.”

Fausta derin bir soluk alıp verdi. Dolgun göğsü kalktı, indi:

— “Dük de Guise’nin hem Grève meydanında, hem Saint-Roch değirmeninde karşılaştığı Şövalye de Pardaillan, çok zorlu bir rakipti,” dedi. “Guise’de bir Pardaillan ruhu yok. İnsanın elinde Pardaillan gibi bir adam bulunsa dünyayı yerinden oynatır.”

Yüreğindeki sır onu boğacakmış gibi titrek bir sesle:

— “Savaşta insan, vücudunu değil, ruhunu zırhlamalıdır,” dedi. “Fransa tahtını ele geçirecek kahraman, Guise değildir. Ben böyle bir işi başarabilecek tek adam olan Şövalye de Pardaillan’ı birkaç gün önce gördüm. Gerçi zırhı eski, esvapları yıpranmış, yüzü zayıf bir adamdı. Fakat bakışlarında öyle garip

bir gülümseyiş, sözlerinde ve tavırlarında öyle tesirli bir sadelik vardı ki beni heyecana düşürdü... Bu adam kim? Ah, onu tanımak, onun ruhunu anlamak, hattâ kendimi ona beğendirmek için herşeyi yapmaya hazırım. Onu..."

Fausta birdenbire sustu. Yüzü sararmıştı. Tırnaklarını avuçlarına bastırarak heyecanını tuttu. Fakat Claudine, onun gizlemek istediği büyük sırrı anlamıştı. Fausta:

— "Benimkisi çılgınlık!" Diye sözlerine ekledi. "Bende kalp yoktur. Ben kalp sahibi olmak istemiyorum!"

Claudine titredi:

— "Niçin, madam? Niçin size lâayık olan yüksek ödevlerden biraz sıyrılıp yeryüzüne, insanlar arasına girmek istemiyorsunuz? Neden bir kraliçe olduğunuz kadar bir kadın olmayacakmışınız?.."

Fausta'nın gözlerinde şimşekler çaktı:

— "Çünkü ben, kadınları zayıf düşüren duyguları tanımamış bir bâkire, erkeklerin tahakkümünü tatmamış bir varlık olmak istiyorum. Çünkü dünyada hiç kimse Fausta'ya hâkim olamamalıdır."

Claudine derin bir heyecanla söylendi:

— "Ah, madam! Aşk, hâkimlerin en tatlısıdır."

Fausta irkildi:

— "Aşk mı?"

Başını eğdi. Kirpiklerinin ucunda bir damla yaş belirmişti. Fakat bu zayıflık ânı çok kısa sürdü. Yüzünü kaldırdığı vakit gözyaşı çoktan kurumuştu. Deminki sözlerini unutmuş gibi:

— "İşte," dedi, "şu son birkaç gün içinde Guise; işleri on yıl geriletti. Farnése'yi de büsbütün elimden kaçırmadan tekrar elime geçirmeliyim... Şimdi şu Saizuma'ya bakalım... Siz, Saizuma'nın, Farnése'

yi tanıdığını tahmin ediyordunuz. Eğer bu tahmininiz ve bana anlattıklarınız doğru çıkarsa...”

— “Kesinlikle değil, madam... Bir şüphe, daha doğrusu bir ümit...”

— “Sizden eminim Claudine. Size bir mükâfat borçluyum. Şimdi şu Saizuma'yı görelim.”

Claudine de Beauvilliers ellerini çırpı. Kapıda beliren rahibeye:

— “Çingeneyi getiriniz!” Emrini verdi.

HORTLAK

Cellât Claude Usta, Prens Farnèse'yi, harap evde bırakmış, bostanda hızlı hızlı ilerliyordu. Bu sırada orada, pek yoksul giyimli, iki rahibe çalışıyordu. Bunlar Claude'nin geçtiğini görünce manastırlarında hiç erkek bulunmaması gerektiğini bildikleri hâlde şaşmadılar. Erkek ziyaretine alışık görünüyordlardı. Rahibelerin biri ince, uzun boyluydu. Bu rahibe toprağa çapasını indirirken, dünyanın kötü hâline, ahlâksızlığa, dinsizliğe kaba kaba küfürler savuruyordu. Onu dinleyen öbür rahibe ise:

— “Hâlimizden o kadar şikâyet etmeyelim,” dedi. “Şu manastıra arada sırada zengin bir kavalie gelmeseydi, burada açlıktan geberip gidecektik.”

Öteki:

— “Ne yapalım? Ya açlıktan öleceğiz, ya da geçen seneki gibi dileneceğiz.”

Claude usta, bostanı baştan başa geçtikten sonra manastırın arka kapısında, genç bir rahibeyle konuşmaya başlamıştı. Şehirdeki aşk evlerinin kadınları gibi açık saçık giyinmiş ve hayâsızca gülümseyen bu rahibe, Claude ustaya sordu:

— “Acaba yakışıklı kavalie kimi arıyor? Buraya berhâlde arka bahçedeki yıkık duvarlardan girmiş olacak... Çünkü ön kapıdan erkeklerin girmesi yasaktır.”

Claude usta:

— “Arkadaki yıkık duvarlardan girdim,” dedi.

— “Eh, kimi istiyorsunuz bakalım? Genç rahibelerden birini mi?”

— “Hayır, başrahibeyi istiyorum.”

— “Öyleyse şu giden iki kardeşimizi takip edin şekerim...”

Ellerini kavuşturmuş, başları öne eğik iki rahibe, ortalarına kırmızı maskeli çingene kadını almış gidiyorlardı. Bu kadın Saizuma'ydı. Claude yürüyüşünü ağırlaştırdı. İki rahibeyle çingene kadınının geçmeleri için yol verdi ve arkalarından düşüne düşüne yürümeye koyuldu. İki rahibe Saizuma'yı bir odaya götürdüler. Sonra yanlarında çingene kadın olmadığı hâlde çıktılar. Claude, biraz ötede aralık bir kapı görerek itti ve loş bir odaya girdi. Düşünüyordu: İki rahibenin arasında yürüyen şu kadını daha bir yerde görmüş olacaktı. Ama nerede ve ne zaman? Bir türlü hatırlayamadı.

Sonra aklına tekrar Fausta geldi ve kızının kaatili saydığı bu kadına karşı duyduğu kinle dişlerini gıcırdattı.

İki rahibe, Saizuma'yı odaya getirdikleri sırada manastırın içinde erkeklerin dolaştığından şikâyet etmişlerdi. Claudine de onlara duvarların yıkık olması yüzünden bu işe engel olunamadığı cevabını vermişti. O zaman Fausta:

— “İnşallah, zamanı gelince manastırın etrafına yüksek duvarlar çekmek imkânını verecek sermayeye sahip olacaksınız. Tanrı yardım ederse manastırınıza her yıl, yüzbin liralık bir gelir sağlanacaktır.”

Claudine'nin gözleri parladı. Fakat bir şey söylemedi. Fausta, Saizuma'ya dönmüş onu seyrediyordu. Çingene kadını Fausta'nın yanına sokuldu. Elini tuttu ve mahzun bir sesle:

— “Falınıza bakayım mı?” Dedi.

Fausta, keskin bakışlarını Saizuma'ya dikmişti:

— “İstersen ben senin falına bakayım,” dedi.

“Ben de insanın elinden geçmişini ve geleceğini okurum...”

— “Sen kimsin? Benim gibi çingeno misin?”

— “Belki... Ama, bak benim yüzüm açık... Sen de maskeni çıkarsana...”

Saizuma başını salladı ve dedi ki:

— “Benim maskem kırmızı ama onu çıkarırsam, altında, yüzümün utancından, daha fazla kırmış olduğunu görürsün. Benim ayıbımı ve korkumu kimse öğrenmesin. Kilisede ve Grève meydanında herkes beni gördü. O kadar utanıyorum ki...”

Fausta irkildi: «*Grève meydanı ile kiliseden bahsediyor. Bu, mutlaka odur.*» Diye düşündü. Kadının yüzüne dikkatle bakarak sözlerinin uyandıracak etkisi anlamaya çalışıyordu:

— “Belki seni cellât da tanır, diye korkarsın değil mi?...”

Saizuma omuz silkti:

— “Cellâttan ne diye korkayım? O bana bir kötülük yapmadı, benim kalbimi kırmadı ki... Asıl benim yüreğimi ezen öteki yalancı oldu...”

Fausta, birdenbire Saizuma’nın elini tuttu:

— “O yalancının ismini avucunda okudum,” dedi.

Saizuma elini hızla çekmişti. Fausta devam etti:

— “Sen istediğin kadar elini çek... Ben senin, bir zamanlar sevdiğini, ağladığını, acı çektiğini, yüreğinin, kilisenin mihrabı önünde, kardinalin ayakları altında ezildiğini de biliyorum...”

Saizuma tir tir titriyordu:

— “Kardinal mi? Nereden biliyorsun bunları?”

— “Kardinal ya... Sevgilin Jean de Kervilliers...”

Saizuma boğuk bir iniltiyle yere yıkıldı. Fausta söylendi:

— “Bu, odur! Yemin ederim ki odur!”

Fausta, Saizuma’ya uzanacak onu yerden kaldıracaktı. Fakat bu sırada birdenbire kapı açıldı. İçeriye cellât Claude Usta girdi. Fausta hemen ayağa kalkmıştı. Sert bir sesle sordu:

— “Buraya neden geldin?”

Cellât, kurulmuş bir makine gibi:

— “Sizi manastırın arka bahçesindeki eski eve götürmek için geldim,” dedi.

— “Ya ben gitmemem, cellât?... ”

— “O zaman sizi hemen öldürmeye mecbur kalırım!”

Cellât hançerini çekip sırtını kapıya yaslamıştı. Claudine de Beauvilliers, donmuş gibi kalakalmıştı. Claude devam etti:

— “Benim kendisiyle yaptığım anlaşmaya göre şimdilik efendim olan adam, sizi oraya götürmemi emretti. Ölü veya diri, gideceksiniz.”

Fausta, Claudine’nin sapsarı kesilmesine aldırmandan, sâkin, sordu:

— “Efendin mi? Kimmiş o efendin?”

— “Monsenyör Prens Farnèse!...”

Fausta, meselenin korkulacak bir tarafı olmadığını Claudine’ye işaret ettikten sonra Saizuma’ya uzanıp kendisini yerden kaldırdı ve:

— “Siz de geliniz, zavallı kadın,” dedi. “Bundan sonra acı çekmeyeceksiniz!”

Claude usta, elinde hançeri, kapıdan çekilerek onlara yol verdi. Claudine de arkalarından gelmek istiyordu. Fakat Fausta, kendisini durdurdu. Saizuma ile birlikte bahçeye çıktıkları vakit Claude usta:

— “İmdat isterseniz, sizi derhal boğazlarım,” diye söylendi. “Siz de benim evlâdımı böyle boğazlamıştınız.”

İki kadın, sessiz sadasız harap eve yöneldi. Açık kapıdan önce onlar, arkalarından da Claude girdi ve kapıyı kapattı.

Farnèse dalgındı ve içeriye girenleri farketmemişti. Fausta, Saizuma'yı odanın karanlık bir köşesine doğru itti. Fakat kadın, kardinali görür görmeyi heyecanlanmıştı:

"Grève meydanındaki adam," diye düşündü. "Neden onu görünce böyle titriyorum? Neden?"

Fausta orada tozlu bir sıra bulmuş, oturmuştu. Farnèse'nin bir türlü yerinden kılmılamadığını görünce Claude Usta, kardinalin omuzuna dokundu ve derin bir rüyadan uyanıyormuş gibi, silkinen Farnèse'ye:

— "Monsenyör," dedi, "kadını getirdim."

— "Hangi kadını?..."

Kardinal, Fausta'ya baktı:

— "Fausta!" Dedi. "Claude, sen dışarıda bekle... Ben seni çağırınca, her iş bitmiş demektir. Hemen öldürürsün."

Claude Usta, sâkin adımlarla dışarıya çıktı. Merdivenin yosun tutmuş basamağına oturup beklemeye başladı. Bu sırada Farnèse, Fausta'yı dikkatle süzüyor ve:

— "Sizi nihayet elime geçirdim, madam," diyor-du. "Şimdi sizi, kuduz bir köpek gibi öldürteceğim!"

Fausta, sâkin olduğu kadar da hükmedici bir tavır takınmıştı:

— "Size, sadece efendinize isyan ediyorsunuz, derim. Ben isteseydim, adamınız cellât Claude, yanıma geldiği sırada kendisini derhal yakalatırdım. Bunu yapmadım ve tek sizin maksadınızı öğreneyim diye buraya kadar geldim. Fakat geldiğim gibi gideceğim. Kılıma bile dokunamazsınız."

Kardinal bu sert sözlerin etkisi altında bir an duraladı. Sonra yine kendini toparladı ve:

— “Sizi ölümden kurtaracak bir tek şey vardır,” dedi. “O da, kızımın yaşadığını bana itiraf etmenizdir. Ayaklarınıza yüz sürdüğüm, o zavallı mâsumun benim kızım olduğunu söyleyerek kendisini affetmeniz için yalvardığım vakit beni dinlemediniz. O zaman anladım ki siz, fahişelerden daha yüreksiz ve aşağı bir mahlûksunuz. Sizde küstahça bir cüret-kârlıktan başka hiçbir kuvvet yoktur. Zaten sizde hiçbir kuvvet bulunamaz... Siz neydiniz? Roma’da sıradan bir prenestiniz. Sizi bugünkü mevkiinize ben getirdim. Size boyun eğişim de sadece kiliseye hizmet etmek içindi. Evlâdımı alıp öldüresiniz diye değil. Ben de sizi ölüme mahkûm ettim, Fausta... Kızımın yaşadığını itiraf etmedikçe benden kurtulamazsınız.”

Kardinal, Fausta’nın yüzüne, ümit dolu bakışlarla bakıyordu. Fausta sâkin bir tavırla:

— “Kızınız öldü,” dedi.

Farnèse bu sözü ilk defa duyuyormuş gibi acı acı inledi. Fausta devam etti:

— “O öldü. Ben, sizin insanlık zaatlarından ne dereceye kadar sıyrılabileceğinizi, dünyada en sevdiğiniz varlık olan kızınızı kilise uğruna fedâ edemeyeceğinizi anlamak istedim. Eğer bu imtihanı başarsaydınız, belki de büyük bir mûcize olacak, belki de yıllardır peşinden ağladığınız kızınız yine size iade edilecekti.”

Farnèse bir an inanmakla inanmamak arasında duraladı. Sonra birdenbire mırıldandı: “Saçma!” Ve yüksek sesle:

— “Beni böyle çocukça lâflarla oyalayarak ölümden kurtulacağınızı sanıyorsanız, aldanıyorsunuz,”

dedi. "Onu bana hiçbir kuvvet artık geri getiremez ve hiçbir kuvvet de artık sizi benden kurtaramaz!"

Cellâda seslenecek gibi bir hareket yapınca Fausta ona doğru yürüdü:

— "Demek bir mûcize olacağına inanmıyorsunuz," dedi. "Ama şimdi inanacaksınız. Buyurun, yıldırlar öldü sandığınız kadına kavuşun..."

Farnèse dehşetle sordu:

— "Hangi kadın?"

— "Onaltı yıldır ölü sandığınız kadın... Bakın!"

Farnèse, Fausta'nın gösterdiği köçeye baktı. Saizuma'yı gördü:

— "Çingene karısı," dedi.

Fakat Fausta, birdenbire kadının kırmızı maskesini çekip almıştı. Kardinal heyecandan çıldıracak gibi oldu. Dehşet içinde geriye çekildi ve haykırdı:

— "Léonore!..."

Saizuma seslendi:

— "Benim adımı söyleyen kim?"

Farnèse, sapsarı kesilmiş, tâ odanın karşı duvarına kadar gerilemişti. Duvara dayandıktan sonra diz çökerek:

— "Léonore! Léonore!" Diye haykırdı. "Sen misin? Yoksa mezardan mı çıktın? Hortladın mı?"

Fausta'nın sesi duyuldu:

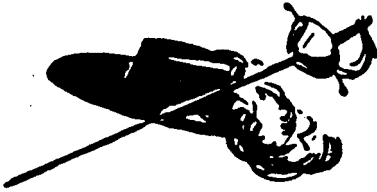
— "Allahaismarladık, kardinal! İşte sana sevgilini, Léonore de Montaignes'i bağışladım. Bir gün de karşına kızının hayâlini çıkarırsam, sakın şaşırma!"

Farnèse bunları duymadı bile. Gözlerinin önünde Léonore'den başka hiçbir şey yoktu. Fausta odadan hızla çıktı. Dışarıda bekleyen Claude, kadının böyle serbest kaldığını görünce merakla odaya girdi. Farnèse'yi, diz çökmüş ve Saizuma'yı da ona doğru eğilmiş bir hâlde buldu. Yerinde donmuş gibi:

“Violetta’nın annesi!” Diye söylendi.

Yıllar önce idamdan dönen kadını tanımıştı. Fakat bu kadını görmek cellâdı, Farnèse kadar heyecanlandırmamıştı. Tekrar Fausta’yı hatırlayarak dışarı fırladı. Ne çâre ki Fausta hızlı hızlı yürüyerek manastırın kapısında bekleyen muhafızlarına ulaşmıştı. Claude usta, kafilenin manastırdan uzaklaşmasını seyrederken dişlerini gıcırdattı.

«Bu sefer elimden kaçtın ama dikkat et, başka bir sefer elime geçmeyesin,» diye söylendi. «Bir daha seni öldürmek için kardinalin emrini bekleyecek değilim.»

CROASSE VE BELGODÈRE

Claude için artık manastırda yapılacak bir iş kalmamıştı. Fausta'yı öldürmek emrini Farnèse'den beklediğine bin kere pişman olmuş, duvardaki yarıktan çıkarak, tepeden tırmanan dört atlıya rastlayınca şapkasını çıkarıp önden giden ikisini selâmladı. Onlar da bu selâmlamaya nezaketle karşılık verdiler.

Bu iki adamdan biri Pardaillan, öteki de Dük d'Angoulême'ydi. Arkadan da Picouic'le Croasse geliyorlardı. Dük, manastırda mutlaka Saizuma'yı bulup konuşturacağından emin görünüyordu ve gülümsüyordu. Bu küçük kabile, harap duvardaki yarığa varınca ilkin Pardaillan, arkasından da Charles geçti. Sonra Picouic'le Croasse de bahçeye girdiler. Bostanda, daha önce gördüğümüz iki rahibe hâlâ çalışıyordu. Az önce cellât Claude'nin geçişine içerleyen sıksa rahibe, bu dört kişilik grubu görünce:

— “Oooh, oooh! Maşallah!” Dedi. “Artık dörder beşer geliyorlar... Neredeyse ordularla manastırı işgal edecekler...”

Öteki rahibe cevap verdi:

— “Canım, Philomène, tatlı canını ne üzüyorsun? Bu işin tasası bize mi düştü? Elimizden ne gelir?”

— “Elimizden bir şey gelmeyeceğini ben de biliyorum Mariange, fakat artık erkeklerin buraya girmesi de çekilmez durum almaya başladı. Gerçi bu haydutlar bana şimdiye kadar tek söz söylemeye cesaret edemediler, ama ne olursa olsun, sinirleniyorum!”

Mariange bu sözlere gülünce Philomène:

— “Vaktiyle biz de güzeldik. Bizim de bakılacak yüzümüz vardı. Ama ciddî ve namusluyduk... Bugün de birisi kalksın bana lâf atsın da bak ne cevap veririm...”

Mariange :

— “Elbette,” diye doğruladı. “Çene yarıştırmada üstüne yoktur.”

Philomène hindi gibi kabarıp bu sözlere cevap vermeye hazırlanırken caydı:

— “Bak, bak! Aman Allahım... Bizden tarafa geliyorlar galiba!” Diye telâşlandı.

— “Ya... Bizden tarafa geliyorlar... Kaçalım mı?”

— “Ne münasebet! Durup da ağızlarının payını verelim.”

Gerçekten de Pardaillan’la Dük d’Angoulême onlardan tarafa geliyorlardı. Mariange, gelenlere bakarken Philomène, utangaç bir tavırla başını önüne eğmişti. Mariange, kısa boylu, şişman, kırmızı suratlıydı ve neşeliydi. Philomène de aksine fasulye sırtı gibi uzun, kupkuru ve dünyaya küskündü. Hayatının hiçbir çağında güzel olmadığı için erkekler kendisine yüz vermemişlerdi. Bu yüzden hem erkeklere, hem kadınlara, hâsılı bütün dünyaya küskündü. Hayatın zevklerini tanımaz ve bu zevkleri tatmayı çok özlediği hâlde onları tadanları kıskanarak günahkâr sayardı.

Pardaillan yaklaşmış, konuşmaya başlamadan önce şapkasını çıkararak selâm vermişti. Philomène:

— “Sakın yaklaşmayın! Orada durun!” Diye bağırdı.

Pardaillan şaşırmış, Dük d’Angoulême ise iyice afallamıştı. Dük:

— “Affedersiniz madam...” Diyecek oldu.

Philomène sert bir tavırla sözünü kesti:

— “Lâf istemem diyorum size... Ne geliyorsunuz, ne sokuluyorsunuz yanımıza? Gözlerinizin velfecri okuyor. Kötü niyetiniz hâlinizden belli... Biz, namuslu iki kadınız. Sarkıntılıktan hoşlanmayız!...”

— “Fakat madam, bizim asla böyle bir niyetimiz yok. Biz sadece...”

— “Çekilip gidin efendim... Çekilin gidin... Allah Allah... Haydi, yaptığınız saygısızlığı affediyorum işte...”

Pardaïllan bu sözleri duyunca artık kendini tutamamış kahkahayı başmıştı. Charles de gülmeye başladı. Picouic’le Croasse de efendilerinden cesaret alarak makaraları koyuverdiler. Philomène bu kahkaha tufanı karşısında bozularak sustu. Pardaïllan da bunu fırsat bilerek:

— “Görünüşümüz bu kadar vahşi mi de bizden korktunuz?” Dedi. “Biz size sarkıntılık edecek tipte kimseler miyiz? Hayır, efendim, biz sizlere karşı sadece saygı besliyoruz...”

Philomène yutkundu:

— “Demek sataşmak fikrinde değilsiniz ha?”

Diye sordu ve bu sorusuyla: “*Keşke sataşsaydınız!*” Demek istedi. Pardaïllan’la Charles bunu anlamamış göründüler. Şövalye sözüne devamla:

— “Biz, size bir şey sormak istiyoruz,” dedi. “Arkadaşım, bir genç kıza âşık oldu. Fakat kendisini kaybettili. Onu arıyoruz.”

Philomène Dük d’Angoulême’ye garip garip baktı. Pardaïllan sözüne devam etti:

— “Burada bir çingene karısı olacak. Geçen gece kapıya kadar getirip manastırınıza misafir bırak-

muştım. O kadın, aradığımıza bulmak için bize çok yardım edebilir.”

O zamana kadar ağzını açmamış olan Mariange, birdenbire:

— “Ben o kadını gördüm,” dedi. Sonra koca elini açarak sözlerine ekledi:

— “Dinimiz, birbirimize yardım etmemizi emreder. Ah, şu bizim evliyaya iki mum dikecek kadar param olsaydı!...”

Dük d'Angoulême cebinden kesesini çıkararak şişman rahibenin avucuna koydu. Rahibe, keseyi yoklayınca gözleri parıl parıl yanarak:

— “Demek, o çingene karısıyla konuşmak istiyorsunuz öyle mi?” Dedi. “Şu ilerideki harap evi görüyor musunuz?... Aradığınız kadın orada. Demin girerken gördüm.”

Pardaillan’la Charles, daha fazlasını dinlemeden rahibenin işaret ettiği harap eve yöneldiler. Yalnız kalan iki rahibe, aç gözlerle keseye baktılar. Philomène:

— “Keseyi açıp bakalım mı?” Diye sordu.

Mariange keseyi açtı ve söylendi:

— “Kardeşim, burada bizi üç ay geçindirecek para var... Üç ay rahatız demektir.”

Ellerindeki çapayı ve belini atarak manastıra girdiler. İkisi arasında bir çeşit ortaklık vardı. Kâr ve zararı aralarında paylaşırlardı. Fakat yokluk günlerinde, bir tilki kadar kurnaz olan Mariange, yiyecek bir şeyler bulur; Philomène ise acından ölecek hâle gelirdi. Bütün ortaklıklarda olduğu gibi bunda da biri zayıflarken öteki tombullaşıyordu. İki rahibe ot şiltelerin bulunduğu yatak odalarına girince Mariange, Philomène’yi başından savıp kesenin içinden biraz para aşırmanın yolunu düşünmeye başladı.

Fakat uzunboy lu düşünmesine meydan kalmadan, Philomène:

— “Çok meraklandım,” dedi. “Gidip bakayım, şu asilzadeler, çingene karısıyla neler konuşacaklar...”

Böyle bir şeyi dört gözle bekleyen Mariange de:

— “Hiç durma,” dedi. “Git, öğrendiklerini sonra bana anlattırsın...”

Pardaillan’la Charles d’Angoulême, harap eve girince Picouic’le Croasse’yi de dışarıda nöbetçi bırakmışlardı. Cesaretine, gittikçe kendini inandırmaya başlayan Croasse, elini hançerine dayamış, dört bir taraftan, ansızın hücum edecek düşmanları bekliyordu. Hayâlinde, Dük de Guise’nin adamlarından bir sürüsünü öldürdüğü için Dük’ün kendisine müthiş bir kin bağlamış olacağını hesaplıyordu. Bostanda etrafa göz gezdirip de bir türlü, sebâeden başka bir şey göremeyince yavaş yavaş yürüyerek söylendi:

— “Muhakkak geleceklerdir. Hiç benim gibi bir düşmanı rahat bırakırlar mı?”

Bir kenarda bulunan samanlık gibi bir yere ulaşıp saklanmak niyetindeydi ki ansızın bir karaltı görerek tabancasını çekiverdi. Fakat bu karaltı ince bir sesle korku içinde haykırdı:

— “Aman ha!... Sakın ateş edeyim demeyin!..”

Croasse, karşısında bir kadın bulunduğunu ve korkusundan tir tir titrediğini görünce tabancayı tekrar beline soktu. Philomène ise Croasse’ye hayran hayran bakıyor:

— “Ne cesur adamsınız!” Diyordu.

— “Öyleyimdir... Ne istiyorsunuz bakalım?”

Philomène, gittikçe artan bir hayranlıkla:

— “Ne güzel bir sesiniz varmış!” Dedi.

Croasse, alçakgönüllü davranıp davranmamakta kararsızdı:

— “Eskiden kilisede ilahî okurdum,” dedi.

— “Ne hoş... Ben de öteden beri, kilisede ilâhi okuyan biriyle tanışmak isterdim. Hangi kilisede okurdunuz?”

— “Saint-Magloire kilisesinde...”

— “Bilirim, güzel kilisedir. Kimbilir, oraya ne güzel madamlar, matmazeller gelip sizi dinlerlerdi?”

Croasse bıyık burup çapkın bir tavır takınmaya çalışarak:

— “Ne demezsiniz... Kilise kapıcısının kızı bile bana bir gün açıktan açığa: “Ah, Mösyö Croasse, eğer balıkçıl kuşu gibi bacaklarınız, fasulye sırtı kollarınız, karga gagasına benzeyen bir burnunuz ve insanın rüyasına, girip korkutacak bir yüzünüz olmasaydı, yakışıklı bir adam olabilirdiniz...” Demişti.”

— “Demek isminiz Mösyö Croasse... Ne güzel isim... Bana inanın, çok güzel isim...”

Croasse birdenbire meraklanarak sordu:

— “Canım, Allahaşkına siz benden ne istiyor da bana boyuna sual soruyorsunuz?”

Philomène bu soru karşısında şaşırdı. Ne istediğini o da bilmiyordu. Onüç yıldan beri şu manastırdaydı ve olduğundan onyılda daha yaşlı görünecek kadar çirkindi. Bu manastırda her gün çeşit çeşit kepezelik görüyor, kendisi de böyle maceralar yaşamaya özeniyordu. Ne yazık ki yüzüne bakacak kimse yoktu. Croasse'den bir parçacık iltifat görüşü ona bir cesaret vermiş, bir aşk serüveni yaşamaya arzusunu kamçılamıştı.

Philomène, Croasse'nin sorusuna cevap veremeyerek önlüğüyle oynadı ve:

— “Sesinizi de isminiz gibi pek beğendim. Üstelik çok da yakışıklısınız,” dedi.

Croasse, bu apaçık ilânı aşk karşısında ister istemez gururlandı. Cesurluğundan sonra şimdi de kadınların hoşuna giden bir erkek olduğunu keşfediyordu: “*Vay canına meğer ben neymişim de habirim yokmuş...*» Diye düşündü. Şimdi rahibe Philomène’ye başka gözle bakıyordu. Bu kadın, hiç de o kadar yaşlı değildi. Hem, çirkin de sayılmazdı...

Rahibe, bu bakışlardan daha çok cesaretlenerek:

— “Ben size bahçemizi gezdirecektim,” dedi. “Güzel ağaçlarımız ve çiçeklerimiz var.”

Croasse, artık yaman bir çapkın olduğuna inanmıştı. Hemen Philomène’nin elinden tuttu. Elele yürüdüler. Nereye gittiklerini Croasse anlayamıyordu, ama Philomène pekâlâ biliyordu. Manastır bahçesinin sevişmeye en uygun, en تنها köşesine gidiyorlardı. Birkaç günden beri rahibelerin oraya yaklaşması şiddetle yasak edilmişti. Burası, etrafı tahta perdeyle çevrili küçük bir köşktü. Philomène, hem orada sevişecek, hem de burasının neden yasak edilmiş olduğunu anlayıp merakını giderecekti.

Az sonra tahta perdeye ulaşmışlardı. Kapıya yöneldiler. Philomène yavaşça:

— “Şimdi şu tahta perdenin içine girelim,” dedi.

Croasse sordu:

— “Orada ne yapacağız?”

— “Orada küçük bir köşk var. Köşke girince bizi kimse ne görür, ne de duyar...”

Ne çâre ki kapı kapalıydı. Philomène, buna pek sıkıldı. Fakat artık son derecede cesaretlenmiş olan Croasse:

— “Ben şimdi tahta perdenin üstünden atlar, içeriden kapıyı açarım. Siz biraz bekleyin,” dedi.

— “Ah ne cesur adamsınız!...”

Croasse gibi uzunboylu biri için tahta perdeyi aşmak, işten bile değildi. İçeriye girince hemen kapıya yöneldi. Fakat birdenbire arkasından birtakım ayak sesleri duyarak döndü. Hayretinden az kaldı bağıracaktı. Saçları darmadağınık genç bir kız, yalvaran bir tavırla kendisine doğru geliyordu. Bu, fevkalâde güzel bir kızdı.

— “Ah, mösyö,” diye seslendi. “Ne olur, bana yardım edin de beni buradan kurtarın!...”

Croasse hayret içinde:

— “Violetta,” diye bağırdı. “Violetta!”

Genç kız, yardım istediği adamın, kendisini tanıdığını görünce dikkatle baktı. Hemen tanıdı ve:

— “Ben de başkası sandım,” dedi. Meğerse Belgodère’nin yardakçısıymış...”

— “Violetta,” dedi, “siz burada mıydınız? Nasıl oluyor da burada...”

Croasse sözlerini tamamlamaya vakit bulamadan, kapının eşiğinde bir adam belirmişti. Bu Belgodère’ydi. Croasse’nin yanına gelirken hiçbir zaman sopayı elinden eksik etmemiş olan Belgodère, bu sefer de eski alışkanlığını bırakmamıştı. Elindeki kocaman sopayı sallayarak geliyordu. Croasse bu hâli görünce cesur bir adam olduğunu da, Philomène’yi de unuttu ve korkusundan inleyerek diz çöktü.

Belgodère, Violetta’yı öfkeyle yakalayıp sarsarak:

— “Çabuk içeri gir,” dedi. “Elimden kaçmak mı istiyordun?”

Kızcağız köşke yollanırken Croasse’ye döndü. Croasse, Belgodère’nin bir an kendisiyle meşgul olmamasından istifade ederek tahta perdenin üstünden aşmaya niyetlenmişti. Ama kurnaz Belgodère yan gözle onu süzüyordu... Croasse’yi bacaklarından

çektığı gibi yere indirdikten sonra gırtlğından yalayıp ayağı kaldırdı:

— “Burada ne arıyordun?” Dedi.

— “Sizi arıyordum, ustacığım.”

— “Beni mi arıyordun? Buldun işte... Düş önüme, yoksa sopayı yersin!...”

Belgodère, korkudan bacakları tutmayan Croasse'yi ite kaka köşke sürerken Philomène de tabana kuvvet kaçıyordu. Olanı biteni, konuşulanları tahtaların aralığından gözetleyip dinlemiş, Croasse'nin diz çöküp yalvardığını görünce hemen oradan uzaklaşmıştı.

Philomène odasına girmiş, gördüklerini bir bir, rahibe Mariange'ye anlatıyordu. Mariange, mesele- nin gayet önemli olduğunu sonunda para kazana- cıklarını umduğunu, söyleyerek bildiklerinden kimseye bahsetmemesini tembih etti. Sonra bahçeye fırlayıp eski köşke koştu. Fakat orada kimseyi bula- madı. Pardaillan'la Charles d'Angoulême ve Picou- ic gitmiş olacaktı. Bostanın yıkık duvarına ko- tu. Sokakta da kimse görünmüyordu, ama Mariange biraz dikkatli bakınca gülümsedi.

Croasse zangır zangır titreyerek köşke girince Belgodère de girip kapıyı kapadı. Sonra Croasse'ye döndü:

— “Beni arıyormuşsun... Söyle bakalım ne isti- yorsun?”

Croasse'nin gözleri sopaya takılmış, aklı karma- karışık olmuştu:

— “Ustacığım... Ben diyecektim ki... Siz, beni bıraktınız. Gittiniz... gittiniz... gittiniz...”

Belgodère öfke ve sabırsızlıkla:

— “Ulan kaz kafalı herif... Gittimse, cehennem- in dibine gitmedim ya... Konuşsana, ne geveleyip du- ruyorsun? Dilin tutulduysa açayım!”

Çingene, elindeki sopayı kaldırdı. Croasse'yi dövüp bülbül gibi söyletecekti. Fakat Croasse daha sopa inmeden, yerlere yatıp dana gibi böğürmeye başlamıştı bile...

— “Allahaşkına vurmayın! Hepsini söyleyeceğim!... Ölüyorum!... Öldüm!...”

— “Bağırıp durma.... Demin koyun gibi meliyordun, şimdi de inek gibi böğürüyorsun. Ağzından çıkacak sözleri kulağın işitsin. Şeytan çarpsın ki elimdeki sopayla derinde çürümedik yer bırakmam, kemiklerini un ufak ederim!”

Croasse, söylese de söylemese de dayak yiyeceğini biliyordu ama herşeye rağmen içinde bir ümit ışığı vardı.

— “Doğruyu söylersem, dövecek misiniz?” Dedi.

Belgodère'den nefret ederdi ama, müthiş surette de korkardı. Şimdi, bu herifi kızdırmamak gerekti. Doğruyu söylerse belki yakayı kurtarırdı. Onun için herşeyi olduğu gibi anlatmaya karar vererek söze başladı ve Belgodère gittikten sonra birkaç gün l'Espérance otelinde kendisini beklediklerini, nihayet otelci tarafından kapı dışarı edildiklerini anlattı. Halbuki otelci, onları dışarı atmak şöyle dursun, elinden gelse hapsedecekti. Fakat Belgodère'nin hizmetinden kaçtıklarını söylemek Croasse'nin işine gelmiyordu. Sonra genç bir Dük'ün hizmetine girmişlerdi. Orada rahattılar... Hem çok rahattılar. Belgodère, hikâyesinin burasında sopayı havada salladı:

— “Ulan, buraya nasıl geldiğini hâlâ anlatmıyorsun...”

— “Anlatacağım, ustacığım anlatacağım!”

Croasse acele acele konuşarak efendisinin bir kızı aşık olduğunu, bu kızın ortadan kaybolduğunu ve izinin bulunamadığını anlattı. Meğer kayıptan haber

veren Saizuma da burada, manastırdıymış. Efendisi, buraya gelerek Saizuma'ya, falına baktıracaktı. İşte bu kadar... Croasse bunları yalan söylemiyordu. Pardaillan'ın, genç Dük'ü buraya gerçekten de böyle bir iş için getirdiğini sanıyordu. Fakat Belgodère yüzünü ekşiterek:

— “Vay namussuz herif! Ya burada, tahta perdenin içinde ne arıyordun, ulan?” Diye bağırdı.

— “Ben mi? Ben mi ne arıyordum? Efendim, birdenbire bahçede bir sürü düşman beliriverdi. Ben de onları gözetleyeyim diye buraya atladım... Efendime söyleyeyim... Sonra...”

— “Vay vay! Ben görmeyeli sen adınakıllı cesur olmuştun demek...”

— “Ne demezsiniz ustacığım. Siz daha beni pek o kadar tanımamıştınız ki... Dünyada cesaret dedin miydi...”

Croasse sözünü tamamlayamadı. Çingene, birdenbire Croasse'yi yakasından yakaladığı gibi yere yıkmış, elindeki koca sopayı, rastgele kafasına, gözüne indirmeye başlamıştı:

— “Vay rezil herif! Vay ipten, kazıktan kurtulma serseri! Bir de benimle eğleniyorsun ha!”

Sopa, birbiri ardınca iniyor ve Croasse küçük köşkün taşlığında keklik gibi sekerek kaçıyordu. Ne çâre ki Belgodère hemen yetişiyor ve sopa hiçbir inişinde boşa gitmiyordu... Croasse, kaçmanın faydasızlığını anlayınca yerlere yattı:

— “Öldüm, bittim... Kemiklerim kırıldı. Allah aşkına merhamet!” Diye yalvardı.

Çingene, Croasse'yi bir çuval gibi kavrıyıp yerden kaldırdı:

— “Kalk ayağa, köpek... Beni dinle!” Dedi.

Croasse inleye inleye doğrulunca Belgodère devam etti:

— “Sen, buraya beni gözetlemeye geldin. Bu, besbelli... Senin o efendin mi, ne karın ağrısıysa Violetta’yı buradan kaçırmaya niyetlenmiş galiba... Şimdi ben gideceğim. Seni de Violetta ile beraber burada hapsedeceğim. Eğer dönüşümde Violetta’yı burada bulamazsam, eğer birisi tahta perdeye yaklaşacak olursa seni cehennemin dibinde de bulur, o pis dilini koparır, o karga burnunu ezerim.”

Bu sözler Croasse’yi az daha korkudan bayıltacaktı. Belgodère, tehdidi artırdı:

— “O kurbağa gözlerini oyar, onların yerine erimiş kurşun doldururum...”

Croasse’nin rengi, yemyeşil oldu. Belgodère devam etti:

— “Bununla da kalmam... Etini kızartır, yine sana yediririm!”

Croasse artık dayanamayarak düşüp bayılıverdi.

Bunun üzerine Belgodère kapıları kilitledi. Doğru, manastır başrahibesi Claudine de Beauvilliers’in yanına çıkıp kendisine, olup biteni anlattı. Claudine, Fausta’ya haber ulaştırırken Belgodère de tekrar köşke döndü. Herşey yerli yerindeydi. Yalnız, Croasse ayılmış, korkusundan bir köşeye büzülmüştü. Belgodère’yi görünce bir şeyler söyleyip af dilemek istediye de, dişlerinin birbirine çarpıp takırdamasından başka ses çıkaramadı.

FARNÉSE'NİN AŞKI

Prens Farnèse, Léonore de Montaignes'i karşısında görür görmez, önce korkuyla karışık bir şaşkınlığa uğramış, sonra da kendisini toparlayıp durumu düşünmeye koyulmuştu. Onaltı yıllık bir geçmiş gözlerinin önünden, birkaç saniye içinde akıp gitmişti ve neticede şuna inanmıştı: O Léonore'yi hâlâ deli gibi seviyordu. Kendisi son derece ihtiyarlamış ve çökmüş, Léonore ise tersine, hiç değişmemişti. Bir süre hiç sesini çıkarmadan bu güzel kadını süzdü, sonra ürkek bir tavırla yerinden kalkarak:

— “Kimbilir benden ne kadar nefret ediyorsunuz?” Dedi. “Fakat bugüne kadar başımdan geçenleri anlatacak olursam, benim de cezamı fazlasıyla çektiğimi anlar ve öcünüzün alınmış olduğuna inanarak teselli bulursunuz. Beni dinler misiniz, Léonore?...”

Kardinal, sâkin, fakat utangaç bir edâ ile konuşuyordu. Léonore'ye bakmaya bile cesareti yoktu. Uzun bir zaman onu öldü sanmıştı ve gönlündeki aşkı unutturacak çâreler arayarak kendini siyasete vermişti. Papa Sixte-Quint'in karşısına Fausta'yı çıkarmak düşüncesi de kafasında o zamanlar yer etmişti. Bu çârelerin, kalbindeki aşkı unutturabileceğine inanmıştı. Fakat şimdi Léonore'yi tekrar karşısında görünce birdenbire bütün uğraşmalarının boşuna olduğunu anlamıştı. Gönlündeki aşk unutulacak gibi değildi. İşte yeniden uyanmış, canlanmış ve bütün gücüyle onu etkisi altına almaya başlamıştı.

Farnèse, ak sakalına ve ağarmış saçlarına rağmen ihtiyarladığının farkında değildi. İçinde büyük ve

tükenmez bir hırs vardı. Bütün ailesi, başarı sahibi insanlar olarak ün yapmıştı. O vakitler İngiltere aleyhine büyük bir kuvvet hazırlayarak yenilmez sanılan o ulu *Armada*'nın gemilerini mahveden Alexandre Farnèse de, kardinalin amcasının oğluydu.

Fakat Kardinal, Léonore'yi gördüğü andan itibaren tasarılarını da, gayelerini de, hattâ buraya Faust'ı kurban etmek üzere geldiğini de unutmuştu... Kızı Violetta bile aklında değildi. Şimdi kendisini Léonore'ye affettirmek ve onunla birlikte buralardan kaçırmaktan başka hiçbir şey düşünmüyordu.

— “Beni dinler misiniz, Léonore?” Diye sözlerine ekledi. “Ben kendimi kiliseye bağlayan anlaşmayı bozmadığım için size karşı alçakça hareket ettim... Fakat sizi, taparcasına seviyordum Léonore!...”

Dudakları titriyor, ne söyleyeceğini şaşırmış gibi kekeliyor ve ağlıyordu. Léonore, ona acıyarak baktı:

— “Ağlayın!... Ağlayın!...” Dedi. “Gönül acıları, gözyaşlarıyla birlikte akar gider... Keşke ben de ağlayabilseydim...”

Kardinal hayretle ona baktı. Léonore'nin, kendisine bu kadar merhamet duyması inanılacak gibi değildi. Léonore:

— “İçinizi bana dökün,” dedi. “Belki sizi teselli edebilirim...”

Kardinal, hâlâ hiçbir şey anlamadan onun yüzüne bakıyordu. Acaba Léonore kendisini tanımamış mıydı?

— “Léonore! Léonore!” Diye seslendi.

Kadın bu ismi duyunca şaşırmış gibi:

— “Neden Léonore diye bağıríyorsunuz?” Dedi. Ben Léonore değilim ki! O zavallı kızın adını ağzınıza almayın! Bakın ben şimdi sizin elinize bakıp falınızı söyleyeyim!”

Kardinalin gözleri dehşetle büyüdü. Léonore, elini tutunca bütün vücudu titredi:

“*Aman yarabbi!*” Diye söylendi. “*Aklını kaybetmiş! Vallahi delirmiş!..*”

Farnèse kadının ellerini ovuyor, yüzünü yüzüne sürüyor, ona durmadan bir şeyler söylüyordu. Fakat Léonore’nin bunlara hiçbir tepki gösterdiği yoktu. Boyuna gülüyordu.

Bu sırada evin kapısı açıldı. İçeriye Pardaillan’la Charles d’Angoulême girdi. Hayretle duralayıp Farnèse’yi dinlediler. Kardinal:

— “Beni tanıımıyorsun... Sevgilini tanıımıyorsun ha?...” Diyordu. “Bak, karşında Jean Farnèse var!”

Farnèse yavaş yavaş aklını kaybediyormuş gibi hırçınlaştı. Léonore’yi sarstı ve:

— “Haydi beni tanımazlıktan geliyorsun,” dedi. “Fakat ya kızın ne olacak?... Ana yüreği yok mu sende? Kızın Violetta’yı da mı tanımayacaksın? Zaten tanısan da ne faydası var... O zavallı öldü!...”

— “Kim?” Dedi. “Violetta’nın öldüğünü kim söyledi?”

Léonore içeriye yabancıların girdiğini görünce eğilip yerden kırmızı maskesini almış, yüzüne geçirmişti. O andan itibaren de olgun güzelliği tekrar göze görünmez olmuş, yeniden çingene Saizuma kılığına bürünmüştü. Charles, hüngür hüngür ağlıyordu. Farnèse, şaşkın ve perişan, delikanlıya baktı:

— “Siz kimsiniz, mösyö?” Dedi.

Dük d’Angoulême, Kardinali korkutan ve Pardaillan’ı da merhametten titreten bir sesle:

— “Onun öldüğünü söylediniz, değil mi? Söyle Pardaillan, onu deli gibi sevdiğimi ve yalnız onu tekrar bulmak ümidiyle yaşadığımı söyle!...”

Dük, Farnèse'nin kolundan şiddetle çekerek sözlerine ekledi:

— “Siz kim oluyorsunuz? Violetta'nın öldüğünü bu kadına neden söylüyordunuz? Bu kadın kim? Violetta'nın öldüğünü nereden biliyorsunuz?”

Kardinal, üzüntüden bitkin sesiyle:

— “Ben kimim, ha?” Dedi. “Ben, bu kadının lânetine uğramış, mahvolmuş bir adamım! Bana iyice bakınız! Ben Kardinal Prens Farnèse; Léonore de Montaigues'in âşığı, Violetta'nın babasıyım!”

Charles, Farnèse'nin yüzüne dehşet dolu gözlerle baktı:

— «*Onun babası!*» Diye mırıldandı.

Şövalye de, çingene Saizuma'ya merhamet dolu bir bakışla:

— «*Annesi!*» Diye söylendi.

Charles, Farnèse'ye:

— “Demek siz, Violetta'nın babasısınız, ha?” Dedi. “Onu sevmiş, onu korumuş olan insan sizsiniz demek? O hâlde size soracağım çok şey var.”

Bu sözler Farnèse'nin yüreğine hançer gibi saplanmıştı. Kızını, Violetta'yı sevmiş ve korumuş olan, kendisi miydi? Yoksa kızını kendi eliyle cellâda mı teslim etmişti? Pardaillan, Kardinal'in cevap vermediğini görünce:

— “Bu delikanlı, kızınızı seviyor,” dedi. “Hiç olmazsa Violetta'nın nasıl ölmüş olduğunu ona anlatınız.”

Farnèse boğuk bir sesle ve dalgın dalgın söylendi:

— “Nasıl mı öldü? İdam edilerek!...”

Charles atıldı:

— “Peki ama, kim?... Kim öldürttü onu?”

— “Bir kadın! Müthiş bir kadın! Dişi bir şey-

tan!.. Elime geçmişken budalacasına kaçırdığım bir hain... Fakat sakın onun yoluna çıkmaya kalkışmayınız! Ona çarpanlar, kırılan bir cam gibi parça parça olur. Mademki sizler de Violetta'yı seviyorsunuz, o kadın sizlerden de nefret eder... Hiç durmayınız! Buradan, Paris'ten kaçınız!"

Pardaillan sordu:

— "Peki, ben ve Dük d'Angoulême kaçalım. Ya siz ne yapacaksınız?"

— "Bana gelince iş değişir. Eğer bu kadın, bir insan eliyle ölecekse o el benim elim olacaktır! Onun için ben, hayatımın sonuna kadar onun peşinden gitmeye mahkûmum. Fausta'yı ben öldüreceğim!"

Pardaillan şaşkınlıkla mırıldandı:

«Demek bu işi Fausta yaptı, öyle mi? Benim de aklıma o gelmişti. Ya, Fausta! Demek sen sadece kralları tahttan indirmekle uğraşmıyor, aynı zamanda, insanların canlarını almakla da vakit geçiriyorsun... Öyleyse seninle muhakkak karşılaşacağız Fausta!»

Farnèse bu sırada tekrar Léonore'ye dönmüştü:

— "Léonore, ben seni hâlâ seviyorum," diyordu. Léonore, gel, birlikte gidelim. Ben senin soğumuş kalbini ısıtırim, Léonore!"

Çingene karısı, alaycı bir sesle cevap verdi:

— "Benim kalbim, kilisede piskoposun ayakları dibinde çiğnendi..."

Farnèse çılgına dönmüştü. Boyuna Saizuma'yı çekiyor, götürmek istiyordu. Lâkin deli birdenbire bağırdı:

— "Jean de Kervilliers! Benden ne istiyorsun?... İşte, bak hain piskopos geldi! İşte, kilisenin çanları çalıyor, duyuyor musunuz?.."

Kadın, Farnèse'nin üstüne öyle korkunç bir tavır-

la yürümüştü ki kardinal korkuyla gerilemiş, başını elleriyle tutarak, evden dışarıya fırlamıştı. Pardaillan, Charles d'Angoulême'ye:

— “Buradan gidelim, monsenyör,” dedi. “Burası çok kasvetli bir yer...”

Sonra Saizuma'ya yaklaştı:

— “Beni tanıdınız mı, madam?” Diye sordu. “Benimle gelir misiniz?...”

Kırmızı maskeli kadın, bir an düşündü:

— “Hayır!” Dedi. “Sizi tanımıyorum! Fakat sizin o kadar tatlı ki sizinle gelebilirim.”

Birlikte dışarıya çıktıkları vakit Picouic, hâlâ köşkün kapısında nöbet bekliyordu. Yalnız Croasse ortadan kaybolmuştu. Pardaillan'la Charles d'Angoulême, Croasse'yi araştırmaya lüzum görmeden bahçeyi geçip duvar yıkıntısından sokağa ulaştılar ve hızla Paris'e yöneldiler.

Tam bu sırada rahibe Mariange de duvar yıkıntısına ulaşmış, sokağa bakmıştı. Paris kapısından, Pardaillan ve Dük d'Angoulême ile birlikte giren Saizuma'yı çizgili elbisesinden tanıyarak, peşlerinden hızla koştu. Paris sokakları, bağırıp çağırarak, protestanlara lânet okuyan bir kalabalıkla doluydu. Pardaillan'la Dük d'Angoulême ve çingene karısı bir binadan içeriye girdiler. Rahibe, okumak bilmediği için, binanın kapısına asılı levhadaki yazıyı sökemedi. Gelen geçene sordu ve buranın Dèviniere lokantası olduğunu öğrenince, tereddütle durdu. Şimdi ne yapardı? Çingeneyi götüren iki yabancıyla mı konuşsun, yoksa tekrar manastıra mı dönsündü? Hatırladığına göre, manastır başrahibesi, bu çingenenin manastırda kalmasına büyük bir önem verir gibiydi. O hâlde kendisine gidip Saizuma'nın nerede bulunduğunu söylerse ondan hiç değilse on altın mükâfat koparırdı...

Hızla tekrar manastıra döndü. Hemen Claudine de Beauvilliers'in yanına çıktı. Claudine, Belgodère'yi henüz salıvermişti ve acele acele Fausta'ya bir mektup yazıyordu. Mariange'nin anlattıklarını dinledikten sonra bu yeni haberi de mektuba ekleyerek zarfı Mariange'ye verdi. Kendisine Fausta'nın evini, sıkı sıkıya tarif etti ve:

— “Sakın mektubu düşüreyim deme, ha... Bu işi de başarırsan, büyük mükâfat görürsün,” dedi. Mariange, artık yağlı kuyruk bulduğundan emin, etekleri uça uça tekrar Paris yolunu tuttu.

Yirminci Bölüm

PAYLAŞILAMAYAN AV

Pardaillan, Charles d'Angoulême ve Saizuma'nın manastırdan çıkıp Paris'e gittikleri ve Mariange'nin Fausta'ya mektup götürdüğünün ertesi günü Dük de Guise'nin konağında Maurevert ve Bussi-Leclerc, Dük'ün huzuruna girmişlerdi. Önce Guise, Maurevert'in anlattıklarını dinlemişti. Paris halkının heyecan içinde bulunduğu ve Navarre Kralının bir ordu ile Paris'e yürümekte olduğu haberini dinleyen Dük, hiçbir telâş eseri göstermemişti. Zaten söylenenleri pek dinlemiyor gibiydi. Kafası, birdenbire ortadan kayboluveren Violetta ile meşguldü. Karısından yana tasası yoktu. Çünkü Catherine de Clèves'i Paris'ten sürmüştü. Yaptığı kepezelikleri, nasıl olsa Paris'liler duymazlardı...

Dük, söylenenleri böyle dalgın dalgın ve zihni

başka şeylerle meşgul olarak dinlerken Maurevert'in söylediği bir isim üzerine anıların ayılır gibi oldu. Maurevert, Pardaillan'dan bahsetmişti. Bu isim Maurevert'in ağzından çıkar çıkmaz Bussi-Leclerc kötü kötü homurdanmıştı. Dük de Guise:

— “O, herhâlde kaçıp gitmiştir,” dedi.

Maurevert, düşünceli düşünceli başını salladı:

— “Sanmam monsnyör! Ben Paris'teyken o bir yere gitmez...”

Dük de Guise:

— “O senden nefret ettiği kadar sen de ondan tefret ediyorsun ama sebebini pek anlamıyorum! Dedi. “Fakat bir kere benim elime geçmesin! Mahvoldu demektir!...”

Sonra Leclerc'e döndü:

— “Nasıl? Değirmenin kanatlarının verdiği baş dönmesi geçti mi? Seni çözdüğümüz zaman az kalsın, kollarımın arasında bayılıyordun. Pardaillan hakkında ne düşünüyorsun?”

Bussi, dişlerini sıktı:

— “Ama, benim ona kızgınlığım, beni değirmenin kanatlarına bağlayıp fırlıdak gibi döndürmesinden değil,” dedi.

— “Ya niçin?...”

Leclerc, bu soruya cevap vermedi. Ömründe ilk defa düelloda Pardaillan'a yenilmişti. Bu yenilginin tekrarlanmasına zerrece tahammülü yoktu. Başını salladı:

— “Kendini savunmak için uyguladığı oyunu öğrendim,” dedi.

— “Şimdi onu alt edebilecek misin?”

— “İlk fırsatta, monsnyör! Ondan sonra da kendisini derhal Bastille'ye tıkacağım... Bastille dedim de aklıma geldi. Dük hazretleri! Ben, Paris'li

leri bir süre oyalamak için bir çâre düşündüm. Hâta bu düşündüğümün yapılmasını emrettim!”

— “Neymiş o düşündüğün?...”

— “Paris’liler, sizin Louvre sarayına girerek tahata oturmanız için acele ediyorlar.”

— “Ededursunlar!”

— “Ben de onlara bu isteklerini şimdilik unutturmak için mükemmel bir eğlence hazırladım: Fourcaud’ları astıracağım!...”

Fourcaud’lar, Paris savcısı protestan Fourcaud’un iki kızıydı. Üçüncü Henri, Paris’ten kaçmadan önce Fourcaud, dinsizlik suçuyla hapsedilmişti. İki kızı da protestanlıklarıyla övündüklerinden, yakalanıp zindana tıkılmışlardı. Sonradan babaları, bir söylentiye göre kederinden, bir söylentiye göre de yediği dayaktan ölmüştü. İki kız kardeşe gelince din değiştirip katolik olmaktansa ölümü tercih ettiklerini söylemişlerdi. Bu iki kız kardeşten küçüğü, Jeanne adında ve henüz onsekizine basmış hârikulâde güzel bir kızdı. Büyüğü Madleine ise yirmi yaşındaydı.

Bussi-Leclerc sözüne devam ederek:

— “Tam yemek yiyordum ki Bastille’nin etrafına toplanan onbin kadar Paris’li, dinsizlerin öldürülmesi için bağırıp çağırmaya, kafa şişirmeye başladılar. Ben de yemeğimi rahat rahat yiyebilmek için kendilerine, Fourcaud’ların yarın Grève meydanında önce asılıp sonra da yakılmak suretiyle idam edileceklerini bildirdim!...”

Dük de Guise esnedi.

Tam bu sırada Maineville içeri girmiş ve bir kral huzurunda bulunuyormuşçasına eğildikten sonra:

— “Majeste... Ah, affedersiniz; monsenyör diyecektim,” demişti.

Guisse, dalkavukluktan pek hoşlanırdı:

— “Hele durun canım! O kadar acele etmeyin, henüz kral olmadım!” Dedi.

Maineville:

— “Ne yapalım, efendim?” Dedi. “Paris halkı heyecan içinde... Onlar, kral olmanız için acele ediyorlar...”

— “Onlara yarın mükemmel bir idâm ziyafeti vereceğiz ya işte... Fourcaud’ları astırıyoruz...”

Fakat Dük içinden de başka türlü düşünüyordu: Acaba bu ziyafet, Paris’lileri yatıştıracak mıydı? Onlar, kovdukları kral yerine başka bir kralın çabucak tahta çıkmasını istiyorlardı. Onlarca bu kral ancak Dük Henri de Guisse olabilir. Eğer Fransa, yalnız Paris’ten ibaret olsaydı, Guisse bir dakika bile beklemezdi. Ne çâre ki öte yanda eyâletler vardı. Taht üstünde hak iddia edecek Navarre Kralı Henri de Béarn vardı. Kısacası, Paris’lilerin sözlerine uyup tahta otururken büyük bir iç savaşı göze almak gerekiyordu. Paris’liler kendisini, böyle bir iç savaşı kazanacak kuvvette sanıyorlardı, ama Guisse kendi gücünü herkesten iyi biliyordu. Bütün bu tehlikeleri göze alamadığı için düşünceli hareket etmek zorundaydı. Halbuki ne ondan tarafa olan asilzadeler, ne de halk, bir türlü ihtiyatlı harekete alışamıyor, bunun sebebini anlayamıyorlardı...

Öte yandan Guisse’nin böyle sâkin sâkin geçirdiği günler içinde büyük bir hırsla sevdiği Violetta’yı aramasına da imkân vardı.

Ah, Papa’nın gönderdiği parayı bir ele geçirmiş olsaydı!.. Ne yazık ki tam bu işi başaracağı sırada karşısına yine o Allahın belâsı Pardaillon dikilmişti. Dük, Şövalye’yi hatırlayınca dişlerini gıcırdattı. Acaba Maurevert’in dediği gibi Pardaillon Paris’te miydi?

Bu sırada içeriye bir uşak girerek Guise'ye mü-
hürlü bir mektup uzattı. Dük, mektubu hemen açıp
okumaya koyuldu ve okuyunca yüzünde bir gülüm-
seme belirdi. Bitirince de:

— “Şimdi yakaladık işte!” Diye söylendi.

Mektup, Fausta'dan geliyordu. Fausta, Claudine de
Beauvilliers'ten, Pardaillan'la Charles d'Angoulê-
me'nin Paris'te bulunduklarını haber alır almaz, he-
men Guise'ye bildirmişti. Mektubunun sonunda:
«*Nerede bulunduklarını yarın size bildiririm!*» Diyor-
du. Dük de Guise, Maurevert'e döndü:

— “Senin dediğin doğru çıktı,” dedi. “Pardail-
lan Paris'teymiş. Hemen bütün Paris kapılarına
haber sal Maurevert! Kimseyi dışarı bırakmasın-
lar!”

Maurevert bu sözü ikiletmedi. Hızla Dük'ün ya-
nından çıkarak bütün Paris kapılarına haberciler
koşturdu. Bir saat sonra Paris kapıları kapanmıştı.
Halk bu tedbiri görünce yeniden tahminlere başla-
mış, Üçüncü Henri'nin, ordusunu Navarre Kralı-
nın ordusuyla birleştirerek Paris üstüne yürüdüğü
söylentisini çıkarmıştı.

Maurevert, kapıların kapandığı haberini alınca tek-
rar Dük'ün yanına döndü:

— “Avın etrafı kısıkvrak çevrildi, monsenyör,”
dedi.

Maineville bağırdı:

— “O hâlde. hemen avı pay etmeye başlayalım!”

Bussi-Leclerc:

— “Bir dakika, monsenyör,” dedi. “Pardaillan
öldürülmeden önce beş dakika için bana verilsin de,
onun beni apansız avlayıp yenişinin öcünü alayım.
Korkmayın, kendisini öldürecek değilim. Fakat her-
kese, Maineville'nin etrafa yaydığı gibi Pardaillan'.

ın beni daima alt edemeyeceğini göstermek istiyorum!”

Maineville içerledi:

— “Yalan da değil, yani...” Dedi. “Pekâlâ yenildin. Hem bana da sataşmaya kalkma, şışlerim ha!”

Dük de Guise araya girdi:

— “Susun bakalım! Pekâlâ, Bussi, Pardaillan’ı beş dakika için sana teslim edeceğim. Fakat öldürmek yok ha!.. Ona Roma’dan gelme, buğdayları nereye sakladığını söyletmek istiyorum!”

O günün akşamı, Fausta, Paris’in göbeğindeki esrarengiz sarayının bir odasında, bir masanın başında oturmuştu. Önünde, Claudine de Beauvilliers’ten gelen mektup vardı.

Fausta, bu akşam tepeden tırnağa kadar siyah kadifeden bir süvari elbisesi giymişti. Bu elbisenin altında hançer darbelerine dayanıklı, sert köseleden yapılmış bir zırh vardı. Giydiği bu erkek elbisesi içinde Fausta’nın zarif vücut hatları pek nefis bir şekilde beliriyordu. Yüzüne siyah bir maske takmış, beline de hakikî bir savaş kılıcı asmıştı. Bu kılıç, Milâno’lu ustaların yaptıkları meşhur İtalyan kılıçlarından biriydi. Fausta, gür siyah saçlarını tepesinde toplayarak başına siyah bir şapka geçirmişti ve şapkanın yanından uzun bir kırmızı tüy, aşağıya doğru sarkıyordu.

Pardaillan da aynı şekilde bir şapka giyer ve böyle bir tüy taşırdı. Acaba Fausta, Pardaillan’a benzemek için mi böyle giyinmişti? Bunun cevabını kendisi de veremeyecekti. Kendi kendine, göğsünde bir kadın yüreği taşımadığını tekrarlayıp duruyor ve büyük ödevler peşinde koşuyordu, ama dünden, yâni Claudine tarafından yollanan mektubu aldığından beri içinde kadınca bazı duyguların uyandığı da gerçektir.

Bu mektupta ne yazılıydı? Bu mektup, Fausta’yı

niçin bu kadar heyecanlandırmıştı? Halbuki Claudine de Beauvilliers, sadece Mariange'nin anlattığı, Saüzuma'nın kaçırılışı hikâyesini yazmıştı. Saüzuma, Violetta'nın annesi olduğuna göre Pardaillan onu neden kaçırmıştı ve Belgodère'nin anlattığı gibi Pardaillan ile Charles d'Angoulême neden harıl harıl Violetta'yı arayıp duruyorlardı? Charles d'Angoulême'yi tanımıyordu. Lâkin Pardaillan'ın, Violetta ile ne alıp vereceği vardı?..

Fausta, kalbinde Violetta'ya karşı birdenbire müthiş bir kin duydu! Kendisini, bu kızıdan çoktandır nefret ettiğine inandırmaya çalıştıysa da, nihayet duyduğu kinin başlıca sebebinin Claudine'den aldığı mektup olduğunu kendine itiraf etmek zorunda kaldı.

Fausta, ömründe ilk defa olarak kıskançlık alevinin içini kemirdiğini hissediyordu. Gerçi bu Violetta, daha önce de Guise'nin gönlünü fethetmek suretiyle Fausta'nın plânlarını bozmuştu. Fakat müthiş kadın, o olayın acısını yüreğinde hissetmemiş miydi? Hayır! Çünkü Guise'ye âşık değildi ki... Fakat Pardaillan söz konusu olunca?.. Hayır, buna tahammül edemezdi. Violetta, Pardaillan'la kendisi arasına girmemeliydi.

Onun için bu akşam garip bir şekilde giyinmiş ve Claudine de Beauvilliers'e, o gece manastıra geleceğini bildirmişti. Hattâ gönderdiği haberin yanı sıra şöyle bir uyarıda bulunmayı da ihmâl etmemişti.

«Ben gelinceye kadar mahpus kızıdan, sen sorumlusun!»

Bu haberi gönderdikten sonra Dük de Guise'ye, Pardaillan'ın Paris'te olduğunu bildiren mektubunu yollamıştı. Fakat, Şövalyenin Devinière otelinde bulunduğunu haber vermemeyi daha uygun bulmuştu. Bunun da sebebi, bizim için şimdilik belli değildir.

Fakat o gün, Guise'nin etrafına koyduğu hafiye-lerden, raporlarını aldı ve akşamın saat dokuzunda da tekrar masasına oturarak Claudino'nun mektubunu okuyup bir karar vermeye çalıştı.

Nihayet masasından kalkan Fausta, mektubu bir mumun alevinde yaktıktan sonra bir çingırağı çaldı ve odaya gelen adamına:

— “Dört süvari hazırlansın!.. Bana da bir at hazırlasınlar!” Dedi. “Birisi de Bastille komutanı Bus-si-Leclerc'e gidip bu gece muhakkak kendisini görmeye geleceğimi haber versin!..”

Herhâlde Fausta'nın konağında gece-gündüz at, araba, gibi şeyler daima hazır olacaktı. Çünkü bu emri verdiğinden iki dakika sonra sokakta bulunuyordu. Kendisi, atıyla ortada gidiyor, süvarilerden ikisi önde, ikisi de arkada yol alıyordu.

Montmartre kapısına vardıkları zaman, nöbetçi subay Paris'ten çıkmanın yasak olduğunu bildirdiyse de, Fausta'nın adamlarından birinin uzattığı bir kâğıdı gözden geçirince, derhal kapıyı açtırdı. Fausta, kapıdan geçerken:

— “İki saat sonra tekrar Paris'e döneceğiz!” Dedi. “Hendeğin öbür tarafında bizi fazla bekletmesinler!”

FOURCAUD'LAR

Fausta, Montmartre manastırına vardığı zaman ortalık karanlık ve sessizdi. Manastırın kapısı derhal açıldı. Fausta içeri girdi ve kendisini merdiven başında karşılayan Claudine de Beauvilliers'e titrek bir sesle:

— “Beni hemen mahpus kızın yanına götürün,” dedi.

Manastır başrahibesi, Fausta'nın hâlindeki tuhaf-lığı sezmekle beraber, hiç belli etmedi ve soru sormadı. Birlikte bahçeyi geçerek tahta perdelerle çevrili evin avlusuna girdiler. Evin kapısını çalınca içeriden telâşlı bir ses duyuldu:

— “Kim o?.. Kim o?..”

Sesin sahibi bir yandan böyle soruyor, bir yandan da kapıyı açıyordu. Bu, Belgodère'ydi. Adam, manastır başrahibesini görür görmez hemen tanıyarak elindeki hançeri kınına soktu. Sonra taşlığa giren Fausta'yı farkedince yerlere kadar eğildi. Fausta, Claudine'nin gözünden kaçmamış olan deminki heyecanlı sesiyle sordu:

— “Kız nerede?..”

Belgodère, eliyle kapısı sürgülü bir odayı işaret edince Fausta oraya yöneldi ve:

— “Ben içeriye yalnız gireceğim,” dedi ve eline bir şamdan alıp kapının sürgüsünü çeken ve kandanı açan Belgodère'nin önüne geçerek odaya girdi. Claudine'yle çingene, dışarıdaki taşlıkta kalmışlardı. Bu sırada taşlığın tepesinde, sahanlık gibi bir yerden,

saçı sakalına karışmış. korkunç gözleri faltaşı gibi açılmış bir adam başını uzatmış. ortalığı gözlüyordu. Bu, Croasse'ydi. Sahanlıkta, bir saman yığınının üstünde, Belgodère'den yiyeceği sopanın korkusuyla tir tir titreyerek tetikte bekliyordu. Acaba bu gece yarısı bir dayak daha yer miydi? Fakat Belgodère, Croasse'yi unutmuştu bile... Şimdi bütün dikkatini Fausta'nın girdiği odanın kapısına vermişti. Acaba bu odada neler oluyordu?

Neler olduğunu ne Belgodère, ne de Claudine tahmin edebilirdi. Bu odada, kendisinin Tanrı tarafından kulları idare etmek için gönderilmiş ebedî bir bâkire olduğuna inanan Fausta, ilk defa olmak üzere göğsünde bir kadın kalbinin çarptığını acıyla hissediyordu.

Fausta odaya girince, şamdanı bir dolabın üstüne koyduktan sonra karyolada uzanmış yatan Violetta'nın üstüne eğilip ilgiyle baktı. Sonra kendi kendine mırıldandı:

«Sahiden de güzel! Léonore de Montaigues'in güzel alnı ve Farnèse'nin mağrur dudakları bu çehrede birleşmiş... Melek kadar güzel! Cidden Pardaillan gibi bir kahramana lâayık bir kız. Kimbilir, Şövalye kendisini ne kadar seviyor ve ondan ayrı düştüğü için ne acı çekiyor...»

Fausta'nın dudakları ansızın büzüldü. Gözlerinde derin bir kin ışığı parladı. Bu kız neden onun yoluna çıkmıştı? Niçin Pardaillan'la arasına girmişti? O hâlde cezasını çekecekti. Hem, Pardaillan kim oluyordu? Krallar Fausta'nın önünde saygıyla eğilirken serseri bir şövalye mi onun arzularına engel olacaktı? Fausta bunları düşünürken hırsıyla soluyordu. Violetta'ya yaklaşmış, kızcağızı bir hamlede boğacak gibi üzerine uzanmıştı. Pardaillan'dan mı, yoksa Violetta'dan mı nefret ettiğine, kendisi de karar veremez

Genç kız korkudan tır tır titriyordu. Fausta, Violetta'yı sözle yola ~~getiremeyeceğini~~ anlayınca kapıyı açıp Claudine'ye seslendi:

— “Kapının önüne bir tahtıranan ~~getirsinler!~~”

Claudine koştu. Fausta, Belgodère'ye döndü:

— “Bu kız tahtırananla götüreceksin! Yolda onu elinden kaçırırsan, kafan kopar...”

— “Kendisini nereye götüreceğim efendim?”

— “Bastille zindanına!”

Belgodère odaya bir kaplan hızıyla girip kuzcağın bileğinden yakaladı. Sürükleyerek dışarıya çıkarırken kendi kendine mırıldandı:

«Eee Claude Usta! Bu sefer artık kanlı göz yaşları dökceksin! Bir zamanlar, bana döktürdüğün gibi!..»

Manastırdan ayrılan kabile, büyük bir hızla Bastille zindanının önüne gelmiş, Fausta'nın adamlarından biri, koynundan bir boru çıkararak üç defa, bir tarzda çalınca Bastille'nin kapısının önündeki köprü derhal inmişti. Fausta'yla yanındakiler içeriye girince bir çavuş tarafından karşılandılar. Fausta, Violetta'yı hemen bir zindana gönderip hapsettirdi. Sonra da komutan Bussi-Leclerc'i görmek istediğini bildirdi. O, bu arzusunu söylerken Bussi de merdivenden inip karşısına çıktı. Hayret içinde Fausta'ya bakarak:

— “Boru sesini duydum, koştum!” Dedi. “Bu işareti Dük de Guise'den başka bir kişi daha bilir!”

Fausta soğuk bir sesle:

— “O da benim, Mösyö Bussi,” dedi. “Sizinle biraz konuşacağım! Odanıza kadar çıkalım.”

Leclerc, bu kadar hükmedici bir edâyla konuşanın bir kadın olduğunu anlayınca:

— “Emrinize hazırım madam,” diyerek eğildi.

Bussi, Fausta'nın önüne geçti. Birlikte müdürlük dairesine geldiler. Fausta hemen söze başlayıp:

— “Bu gece önemli bir iş için geleceğimi size haber vermiş olmalılar!” Dedi.

Bussi, Fausta'nın yüzüne dik dik baktı:

— “Bana, bu gece Dük de Guise'nin memurlarından birinin geleceğini söylemişlerdi. Fakat bu memurun, karanlık odamıza ışık saçacak, sizin gibi harikulâde güzel bir kadın olacağı aklımdan bile geçmemişti!”

Bussi-Leclerc, bıyık buruyor, söylediği sözlerin, Fausta üzerinde uyandıracığı etkiyi bekliyordu. Fakat bu etki, Fausta'nın dudaklarında beliren acı ve aşağılayıcı bir gülümsemeden ibaret kaldı. Fausta:

— “Burada, Fourcaud adlı iki mahpus var, değil mi?” Diye sordu.

Bastille komutanı, sözlerinin hiçbir etki uyandırmayışına şaşarak:

— “Evet madam,” dedi.

— “Bu mahpuslar yarın idam edilecekler öyle mi?”

— “Evet madam... Yakılmak suretiyle...”

Bussi, bu sözleri önemli bir adam olduğunu anlatmak istercesine söylemişti. Fausta oralı olmadı:

— “Yarın bu iki kızdan biri yakılacak, biri de serbest kalacak,” dedi.

— “Aman madam! Nasıl olur? Ben Grève meydanında, bu iki dinsizin yakılacağına söz verdim.”

— “Ben size sözünüzde durmayın demiyorum. Bu iki mahpusun yaşları ne kadardır?”

— “Büyüğü Madeleine, aşağı yukarı yirmi yaşlarında, küçüğü Jeanne de onaltı-onyedi yaşında...”

— “Şu hâlde büyüğünü idam edeceksiniz... Fakat küçüğü affedilecektir!”

— “Kim affediyor madam?”

— “Ben!..”

Bussi bu kadar hükmeden bir edâyla konuşan kadına hayretle baktı. Sonra:

— “Doğrusu, bunu yapamam!” Dedi. “Gerçi buraya ancak Guise'nin ve en yakın bir ahabının bilebileceği bir boru işaretiyle geldiniz, ama...”

Fausta koynundan bir kâğıt çıkararak Bastille komutanına uzattı ve:

— “Şunu okuyunuz!” Dedi.

Bussi-Leclerc, büyük şamdanlardan birine yaklaşıp kâğıdı okudu:

«Her sınıf ve rütbeden subaylarıma ve askerlerime bu kâğıdı gösterecek olan Prenses Fausta'ya her yerde ve her zaman itaat etmelerini emrederim. İtaat etmeyenler derhal idam olunacaktır.»

Kâğıdın altında Dük de Guise'nin imzası, mühürü vardı. Bastille müdürü, yerlere kadar eğildi, sonra Fausta'ya hayret ve merak içinde bakarak:

— “Emre itaat ediyorum madam,” dedi.

— “Şu hâlde beni derhal Jeanne Fourcaud'un hücreğine götürünüz...”

Fausta, Jeanne Fourcaud'un hücreğini açtırdıktan sonra kızcağıza, kralın emriyle affedildiğini haber verdi. Bu haberle şaşkına dönen Jeanne, ablasının ne olduğunu sorduysa da, onun da affolunduğu şeklinde bir yalanla kandırılarak aşağıya gönderildi. Fausta, çavuşlardan birine emir verdi:

— “Demin bir hücreye kapattığınız genç kızı buraya getiriniz!”

Az sonra Violetta getirilmiş, Jeanne Fourcaud'dau boşalan hücreye kapatılmıştı. Bussi-Leclerc, bütün bu olan biten işlere anlamsız gözlerle bakıyordu. Fausta birden Leclerc'e sordu:

— “Fourcaud kardeşlerin büyüğü, Madeleine Fourcaud nerede?”

Bussi, eliyle iki hücre ilerideki bir kapıyı gösterdi. Fausta:

— “Âlâ! Madeleine Fourcaud da orada...” Diye söylendikten sonra eliyle Violetta’yı kapattığı hücreyi işaret etti:

— “Jeanne Fourcaud da burada! Yarın her ikisini de idâm edeceksiniz, anladınız mı?”

Bussi, meseleyi nihayet anlamıştı: Jeanne Fourcaud salıveriliyor, fakat onun yerine kim olduğunu bilmediği bir genç kız idâm olunuyordu. Bu korkunç fâcia, taşyürekli Bastille komutanının bile içini titretti ve bir mâsumu, kılı kıpırdamadan ölüme gönderen bu güzel kadına dehşet dolu gözlerle baktı.

Birlikte zindandan çıkarak hapishanenin avlusuna vardılar. Hücreden alınan Jeanne Fourcaud, temiz havaya çıkınca bayılmış, az önce Violetta’yı getiren tahtıravana konmuştu. Belgodère hemen Fausta’ya yaklaştı. Fausta, çingeneye sordu:

— “Cellâdın kızının ne olduğunu merak ediyorsun, galiba?..”

— “Çok iyi tahmin ettiniz! Violetta, benim elimde tek kozdu madam! Sekiz yıldır onu elimde saklıyorum ve ilk fırsatta kullanmayı bekliyordum... Biliyorsunuz ki kendisini Dük de Guise’ye teslim ediyorum diye getirip size vermiştim... Şimdi artık cellâda, kızının korkunç bir felâkete uğradığını haber vererek öcümü almanın sırası geldi sanırım!..”

— “Cellâdın nerede olduğunu biliyor musun? Onu nerede bulacaksın?..”

— “Ben onu bulurum, madam... Yalnız kendisine ne diyeceğim?...”

— “Kızının yarın Grève meydanında yakılacağını söyle!”

Bussi-Leclerc:

— “Saat on sularında meydanda pek büyük bir eğlence olacak...” Diye söze karıştı.

Fausta, Belgodère'ye:

— “Tahtıravandaki kızı hemen Montmartre manastırına götürüp öbürünün yerine kapat! Sonra da bana gel, şu maceranı anlat,” dedi.

Fausta, atına atlamış, ıssız Paris'in içine doğru dörtlüğe gitmişti. Belgodère de muhafızlarla birlikte manastıra yollanırken tahtıravandaki kızın kim olabileceğini düşünüyor, bütün bu işlerden hiçbir şey anlamadığını kendi kendisine itiraf ediyordu. Etrafı tahta perdeyle çevrili eve girince seslendi:

— “Croasse! Neredesin Croasse, yoksa uyuyor musun?”

Bu seslenmesine hiçbir cevap alamayınca, köşede duran sopayı kaptı:

— “Vay teneşire yatasıca herif!” Diye bağırdı. “Ben uyanırken sen uyuyorsun ha! Şimdi senin had-dini bildireyim de gör!...”

Sahanlıktaki saman yığınının birkaç sopa vurduysa da Croasse'nin orada olmadığını farketmekte gecikmedi. Evin her yanını, bahçeyi fellik fellik aradı. Croasse yoktu. O zaman beraberinde getirdiği kızı bir odaya kapatarak birkaç saat buradan ayrılabilceğini düşündü. Nasıl olsa Fausta bu kıza o kadar önem verir görünmüyordu. Bu da hemen kaçacak değildi ya!

Her tarafı iyice kilitledi ve manastır başrahibesine yeni bir mahpus getirdiğini haber vermeye lüzum bile görmeden hızla Fausta'nın sarayına koştu.

Bussi-Leclerc:

— “Saat on sularında meydanda pek büyük bir eğlence olacak...” Diye söze karıştı.

Fausta, Belgodère'ye:

— “Tahtıravandaki kızı hemen Montmartre manastırına götürüp öbürünün yerine kapat! Sonra da bana gel, şu macerayı anlat,” dedi.

Fausta, atına atlamış, ıssız Paris'in içine doğru dörtlüğe gitmişti. Belgodère de muhafızlarla birlikte manastıra yollanırken tahtıravandaki kızın kim olabileceğini düşünüyor, bütün bu işlerden hiçbir şey anlamadığını kendi kendisine itiraf ediyordu. Etrafı tahta perdeyle çevrili eve girince seslendi:

— “Croasse! Neredesin Croasse, yoksa uyuyor musun?”

Bu seslenmesine hiçbir cevap alamayınca, köşede duran sopayı kaptı:

— “Vay teneşire yatasıca herif!” Diye bağırdı. “Ben uyanırken sen uyuyorsun ha! Şimdi senin had-dini bildireyim de gör!...”

Sahanlıktaki saman yığınının birkaç sopa vurduysa da Croasse'nin orada olmadığını farketmekte gecikmedi. Evin her yanını, bahçeyi fellik fellik aradı. Croasse yoktu. O zaman beraberinde getirdiği kızı bir odaya kapatarak birkaç saat buradan ayrılabilceğini düşündü. Nasıl olsa Fausta bu kıza o kadar önem verir görünmüyordu. Bu da hemen kaçacak değildi ya!

Her tarafı iyice kilitledi ve manastır başrahihesine yeni bir mahpus getirdiğini haber vermeye lüzum bile görmeden hızla Fausta'nın sarayına koştu.

BELGODÈRE'NİN SIRRI

Belgodère, Fausta'nın, dışı harap, içi gayet müteşsem, esrarengiz konağına girer girmez, doğrudan Prensesin küçük kabul salonuna alındı. Fausta ona oturacak bir yer gösterdi ve hizmetkârlardan birine, bir şişe şarapla gümüş bir kupa getirterek Belgodère'ye:

— “Hem iç, hem anlat!” Dedi.

Belgodère, arka arkaya iki kupa şarabı yuvarladıktan sonra söze başladı:

— “Vaktiyle size, anlatacak çok ilgi çekici bir hikâyem bulunduğunu söylemiştim. Tahmin edersiniz ki bizim gibi ipten, kazıktan kurtulmuş, her yerden kovulmuş çingenelerin başından, çok garip maceralar geçebilir... Fakat bir hikâyenin kahramanı çingene olduğu zaman, o hikâye, kimseyi ne ilgilendirir, ne de duygulandırır...”

Fausta:

— “Ben çingeneyle hristiyanı ayırdetmem...” Dedi. “Öyle olsaydı, seni karşıma alıp konuşmazdım!”

— “Çok doğru söylüyorsunuz, sultanım!... Zaten bu yüzdendir ki size hayatımın sonuna kadar bir köpek gibi hizmet etmeye and içmiş bulunuyorum!”

— “Öyleyse maceranın hepsini, hiç çekinmeden anlat! Sana bir haksızlık yapılmışsa, belki bunu tamir ederim.”

Belgodère içini çekerek:

— “Artık çok geç!...” Dedi.

— "Eğer yüreğinde hâlâ kanayan bir yara varsa belki ben, onu iyileştirmenin çâresini bulurum!"

Belgodère:

— "Siz kudretlisiniz, efendim," dedi. "İlana Cilau-de'den öç almak için yardım ediniz, bu yeter. Yüreğimde unutulmaz bir yara açıldığını da iyi tahmin ettiniz. Gerçi bir çingenenin göğsünde bir insan kalbinin barınabileceğine kimse inanmaz ama, benim de başkaları gibi sevdiğim, merhamet ve şefkat duygularını tattığım zamanlar oldu."

Belgodère, geçmişi karıştırmaktan çekinir gibi durmuştu. Fausta:

— "Devam et!" Dedi.

— "Evet bir zamanlar ben de şimdiki Belgodère değildim. Bugünkü gibi sadece fenalık düşünmezdim. İçimde Allah korkusu yoktu ama, şeytanca düşünceler de yoktu. Derken bir gün âşık oldum. Herkes âşık olabilir. Sevmek, birçoğu için insanı ümitsizliğe götüren bir yol değildir. Fakat ben, son derecede çirkindim. Benim gibi bir adamın sevilmeyi umması delilik olurdu. Zaten obamda da kimse beni sevmezdi, ama herkes benden çekinirdi. Çünkü kuvvetli ve herkesi yıldırılmış bir adamdım. Kadın, erkek herkes karşımda titrerken ben de birdenbire Magda'yla karşılaşınca titremeye başladım. Magda'ya çılgınca tutulmuştum. Fakat onun peşinde bir sürü yakışıklı delikanlı dolaşıyordu. Onlar arasında benim başarıya ulaşmam çok zordu."

Belgodère, arka arkaya iki kupa şarap daha yuvarlayıp şişeyi boşalttı. Fausta'nın bir işaretiyle hemen yeni bir şişe getirildi ve çingene, tatlı bir şiir söylemiş gibi sunturlu birkaç küfür savurduktan sonra:

— "Bir akşam Magda'nın bütün âşıklarını bir araya topladım..." Diye sözüne devam etti. "Magda'-

yı da getirttim ve ona: “Artık kendine bir koca seçmenin zamanı geldi!” Dedim. Ötekiler de acele ediyorlardı. “Evet, evet, bu akşamdan tezi yok, kendi masrapasından su içecek erkeği seçsin; yarın da onunla evlensin!” Dediler. Magda, gülümseyerek rakiplerimden birini işaret etti: “Seni seçtim!” Dedi.”

Fausta acımuş görünerek:

— “Zavallı Belgodère!” Dedi.

— “Evet, ama Belgodère’nin neler yapabileceğini şimdi göreceksiniz!... Ben hemen hançerimi çektim, Magda’nın seçtiği erkeğin karşısına dikildim. O da hançerini çekti. Beş dakika boğuşuktan sonra kendisini yere yıktım. Dizimle göğsüne basarak iki kulağını birden kestim. O, can acısından acı acı bağıırıyordu. Magda kendisine baktı: “Ben kulaksız koca istemem!” Dedi. Ben: “Öyleyse Başkasını seç!” Dedim. Magda’nın bu sefer seçtiği koca da beş dakika sonra burunsuz kalmıştı. Magda, burunsuz koca da istemiyordu. Üçüncüsünün gözünü çıkardığım için Magda onu da istemedi. Geriye kalanlar da Magda’nın seçtiklerinin başına gelenleri görünce çil yavrusu gibi dağıldılar.”

Belgodère, ikinci şişenin dibine darı ekmişti. Yeni bir şişe daha getirilince hikâyesine, kaldığı yerden devam etti:

— “Uzatmayalım, Magda ile evlendik... Meğer, o zaten beni seçmişmiş, ama cesaretle ne kadar ileri gidebileceğimi de bir denemek istemiş... Gel zaman git zaman iki kızımız oldu. Kızlarımdan biri olan, Flora’nın bir çiçek kadar güzel, küçük kızım Stella’nın da bir yıldız kadar göz alıcı olduğunu herkes söylerdi. Ben onların güzel olup olmadıklarını bilemiyordum, Fakat onları gördükçe yüzüm güler, görmediğim zamanlarda da suratım asılırdı. İnsan baba

olunca böyle tuhaflaşıyor. Hayvanlar da böyle olurmuş derler...”

Çingene, yüzünü acı bir gülümsemeyle buruşturdu. Yutkunarak sözüne devam etti:

— “Mutluluk içinde geçen evliliğimin yedinci yılıydı. Göç ede ede Fransa’ya, Paris’e kadar gelmiş bulunuyorduk. Flora altı yaşına, Stella da iki yaşına basmıştı. Burada halktan gördüğümüz kötü davranışa rağmen rahat yaşarken günlerden bir gün, kilisenin birinde bir hırsızlık olmuş, altın şamdanlar çalınmıştı. Suçu üstümüze attılar. Obamızdan, kadın erkek, çoluk çocuk, onbeş kişiyi yakalayıp zindana tıktılar. Ben de onlarla beraber yakalanmıştım ama yolda askerlerin ellerinden kurtulup kaçmıştım. Zindana atılanlardan beş erkekle altı kadın idama mahkûm edilip asıldılar. Karım Magda da bunlar arasındaydı...”

Belgodère, önündeki şişeyi de temizlediği için yeni bir şişe getirildi. Çingene, hırıltılı bir sesle anlatmaya koyuldu:

— “İdam gününden bir gün önce Chalandre so-kağında oturan cellât Claude Usta’ya gittim. Yollar-da ve Paris’te hırsızlık etmiş, adam soymuş, epeyce altın biriktirmiştim. Bütün altınlarımı kendisine vermeyi teklif ettim. Buna karşılık ondan istediğim şey, Magda’nın boynuna çürük bir ip geçirmesiydi. Çünkü idam edilecek olanın boynundaki ip koparsa ölüm cezasının affedildiğini ve mahkûmun zindana tıklandığını biliyordum. Magda bir kere ölümden kurtulsun, onu zindandan nasıl kurtaracağımı da ben biliyordum...”

Fausta merakla sordu:

— “Cellât razı oldu mu?”

Belgodère dişlerini gıcırdattı:

— “Hayır! Beni kapıdışarı etti. Altınlarımı da

kafama fırlattı. Ertesi gün karım, Montfaucon'da asılmıştı. Meydanı dolduran sevinç nâraları hâlâ kuşağımdadır.”

Fausta tekrar sordu:

— “Peki, çocukların ne oldu? Flora ile Stella’yı da mı astılar?...”

Belgodère'nin yüzü bir canavar yüzüne döndü:

— “Hayır,” dedi. “Tevkif edilenlerle beraber beş çocuğu alıp götürmüşlerdi. Sonradan o beş çocuğu cellâda teslim etmişler. O da, çocukları hristiyan ailelerin yanına evlâtlık olarak vermiş.”

— “Sen kızlarını aramadın mı?”

— “Aradım, madam! Tam üç ay, Paris kazan, ben pençe dolaştım durdum... Onları bulamayacağı mı anlayınca tekrar cellâda başvurdum: *«Karımı öldürdüğün için senin canını almaya and içmiştim. Fakat şimdi soracağım soruya cevap verirsen bundan cayarım. Üstelik varımı, yoğumu sana bağışladıktan başka ömrümün sonuna kadar da kulun, kölen olurum!»* Dedim. Cellât, dileğimi kabul etti ve evlâtlarımın pek talihli olduklarını, kendilerini gayet zengin ve seçkin bir ailenin yanına yerleştirmiş olduğunu söyledi. Fakat bu ailenin adını ve nerede olduğunu bir türlü bildirmedi. Üstelik beni tekrar kapı dışarı etti. Evinin kapısında diz çöktüm ve ondan öç almaya yemin ettim!”

Çingenenin esmer yanaklarından birkaç damla yaş süzüldü. Fakat Belgodère arka arkaya diktığı birkaç kupa şarapla kederini susturduktan sonra hikâyesine devam etti:

— “O günden beri aklım, fikrim hep cellât Claude Usta'ya oynayacağım oyundaydı. Her dakika onun peşindeydim. Nitekim, cellâdın haftada bir-iki gün Meudon'da bir eve gittiğini ve orada Simonne

adlı bir kadının yanında bulunan bir küçük kızın, kendisini "*Baba!*" Diye çağırdığını bu suretle öğrendim. Bunu öğrendiğim gün, benim için gerçek bir bayramdı madam. Emin oluncuz, gerçek bir bayramdı. Zaten az sonra da obamla birlikte Meudon'daki evi basıp hem Simonne'yi, hem de küçük kız kaçırдық. Onları obamla birlikte Burgonya'ya gönderdim. Kendim de Paris'e dönüp cellâdın ne hâle geldiğini görmeye koştum. Öcüm, müthiş olmuştu. Cellât, kederinden hastalanmış, ölüm döşeklerine düşmüştü. Fakat bu intikam bana yetmiyordu. Kızını büyütecek, sonra bir zengine satacak, fahişe yapacaktım. Ona gelip diyecektim ki: "*Sen benim kızlarımı hristiyan yaptın. İşte ben de senin kızını fahişe hâline getirdim. Git bak, fahrişçinin koynunda nasıl cilve yapıyor!*" Diyecektim. Tanrı bana bu plânında da yardım etti madam... Violetta büyüdü ve cidden güzel bir kız oldu..."

Belgodère sustu. Sonra Fausta'ya saygılı bir tavırla baktı:

— "Ondan sonrasını da biliyorsunuz!" Dedi. "Ben kızı Dük de Guise'ye satıyorum diye getirip size satmıştım... Farkında değildim..."

Fausta sordu:

— "Bana sattığına pişman mısın?"

— "Bilmem ki madam... Benim plânım çok iyiydi... Siz ise kızın asılacağını söylüyorsunuz!"

— "Evet ama, kızın, cellâdın gözü önünde asılması daha müthiş değil mi? Violetta'yı, yarın asılıp yakılacak olan bir kızın yerine Bastille'ye bıraktım... İdamlık kızı da sana verip manastıra gönderdim. Yarın Grève meydanında iki kız birden yakılacak... Bunlardan biri, cellâdın kızı Violetta olacak!..."

— "Öteki kız kimdir, madam?"

— “Madeleine Fourcaud adlı bir protestan kız... Kardeşi Jeanne Fourcaud’u manastıra götürdün, onun yerine Violetta’yı asacaklar... Bu kızlar, savcı Fourcaud’un kızlarıydı...”

Belgodère, korkunç yüzünde iğrenç bir sevinç gülümsemesiyle:

— “Çok mükemmel! Çok mükemmel!” Diye söylendi. “Peki, ama Claude Usta bunu nasıl öğrenecek? Ben, nasıl onun yanında bulunup da kendisine: *«Bak, kızın nasıl cayır cayır yanıyor!»* Diyebileceğim?...”

Fausta izah etti:

— “Gayet basit... Yarın Grève meydanına bakan büyük bir konağa gideceksin! Orası Prens Farnèse’nin konağıdır. Claude Usta oradadır. Onlar birbirlerinden hiç ayrılmayan iki ahbap çavuştur.”

Belgodère şaşaladı:

— “Bir prensle bir cellât arkadaş olsun!... Aklim ermedi doğrusu... Ama neme lâzım, Claude orada olacak ya... Ben ona bakarım... Peki, ya beni prensin yanına sokmazlarsa?...”

— “O zaman: *“Prensın sabah saat onda gelmesini beklediği adam benim!”* Dersin. Haydi git. Yarın öcün alınacaktır, hiç meraklanma!”

Belgodère, av kokusu almış bir canavar gibi Fausta’nın sarayından çıkarak Grève meydanına koştu. Orada iki büyük odun yığınının hazırlanmakta olduğunu gördü. Sevinçle seyretmeye koyuldu.

Çingene gider gitmez, Fausta da yazı masasının başına geçmiş, şöyle bir mektup yazmaya koyulmuştu:

«Bana isyan edişinizin cezası olarak size suçunuza lâyık bir acıyı tattırmak istemiştim. Halbuki kızınız sağdır, Farnèse! Violetta henüz ölmedi. Yarın saat

onda Grève meydanına bakan konağınızda bulunun. Saat ondan az önce sizi görmeye bir adam gelecek ve size kızınızı gösterecektir.

Geri dönmenizi bekleyen
Fausta»

Fausta bu mektubu hemen Farnèse'ye gönderdi. Sonra başını eline dayayarak kendi kendine mırıldandı:

«Böylece Farnèse'ye, müthiş bir darbe indirmiş oluyorum! Fakat Pardailles'ı da bulmak lâzım. Onu da bulup Dük de Guise'ye teslim etmeden önce sevgilisinin Grève meydanında yanışını kendisine göstermeliyim... Mademki Violetta'nın idâmında babası bulunuyor, sevgilisi de bulunsun!..»

Yirmiüçüncü Bölüm

DİŞİ ŞÖVALYE

Fausta, epey bir zaman oturduğu yerde kaldı. En mâsum insanların canını almak için kılı kıpırdamadan emir veren, en korkunç olaylar karşısında bile soğukkanlılığını kaybetmeyen bu kadının yüzü renksizleşmişti. İçinde müthiş bir savaş vardı. Şu âna kadar, bir kadın olarak arzularıyla mücadelelen çokinmemişti. Kadındı, fakat kadınlığa isyan etmişti. İnsandı, fakat kalbine boyun eğmemişti. Ne var ki artık mücadeleden iradesi değil, tabiatı galip çıkıyordu. Fausta, aşka mağlûp olmuştu. Aşk istemiyor, fakat istemediği hâlde:

«Seviyorum!» Diye mırıldanıyordu. «Ne yapayım? Seviyorum!...»

Sonra tekrar kendi kendine bu gerçeği inkâr etmeye çalışıyordu. Kimbilir, belki de aşk sandığı şey sadece basit bir kıskançlıktan ibaretti. Kimbilir, belki de Violetta ortadan kalkınca bu aşktan da eser

kalmazdı. Kıskançlığın sebebi, şu çingene kızı, daha doğrusu Farnese'nin kırsı değil miydi? Belki o ortadan kalkınca aşkın da saçma bir hayâl olduğunu anlayacaktı!...

Ne çâre ki bütün bunlar, boş ümitlerden ibaretti: Aşk olmayınca kıskançlık da olmazdı!

Nitekim Fausta, gözleri önünde tatlı bir hayâli görür gibi oluyordu: Grève meydanında büyük bir kalabalık toplanmıştı ve bu kalabalık arasında Guise'yle Crillon karşı karşıya geliyorlardı. Birdenbire bir kahraman beliriyor, kılıcıyla ortalığı darmadağın ediyor ve Crillon'un yaralı ve yorgun askerlerini sürükleyip götürüyordu. Bu, Pardaillan'dı. Fausta onu, ilk defa o gün görmüştü... Ve ömründe ilk defa aşkın ne demek olduğunu da o gün anlamıştı. Bu kaçınılmaz, inkâr edilmez bir gerçektir: Fausta, Pardaillan'ı seviyordu. Hem de Fausta gibi ateşli bir kadın nasıl sevebilirse öyle seviyordu...

Kendi kendine söylendi:

«Violetta ölünce onu daha çok seveceğim...»

Bu sırada Fausta'nın iki sadık hizmetçisi yanına yaklaşarak vaktin çok geçtiğini, çok yorgun olduğunu kendisine hatırlatmak istediler. Fakat Fausta, ikisini de sert bir el işaretiyle susturup odadan çıkardı. Sonra yine düşünmeye başladı:

Seviyordu. Artık bundan şüphe edilemezdi. Evvelce Roma'nın, Milâno'nun, Floransa'nın en yakışıklı asilzadelerini gülererek reddetmiş olan Fausta, kimse-den hoşlanmayan, kimseyi sevmeyen Fausta, şimdi kendisine kafa tutmuş olan Pardaillan için çıldırıyordu...

Birdenbire dikildi ve yüksek sesle kendi kendisiyle hesaplaşıyormuş gibi konuşmaya başladı:

— “Hayır! Fausta, sevginin ne olduğunu bilme-

melidir! Tanrı beni denemek istiyor. Ben bu denemeden zaferle çıkmayım!.. Bu sevgi bende, geçmiş bir hastalığın izi olarak kalmalıdır. Benimki gibi bir kalp, böyle mânasız ve çocukça şeylere âlet olamaz. Mademki bu adam sağ kaldıkça onu sevmemezlik edemeyeceğim, o hâlde onun ölmesi lâzumdır...”

Pardaillan'ın idâm kararını böylece verdikten sonra gözlerinde sonsuz bir gurur ışığı parıldadı ve:

«Gerçi o ölse de, kendisini sevmeye devam edeceğim,» diye söylenmeye devam etti. «Fakat o zaman bu aşk, şimdiki kadar tehlikeli olmayacaktır. Pardaillan ölmelidir! Evet, evet! Hislerime ve kalbime daima hâkim olduğumu kendi kendime ispat edebilmem için Pardaillan benim elimle ölmelidir!»

Ayağa kalkmış, aşka, Pardaillan'a, kendine meydan okuyordu. Birdenbire kılıcını çekerek бүktü. Keskin ağızlı kılıç kırılıp ikiye bölündü. Fausta:

«Onunla bir kılıç kalıca karşılaşsam, muhakkak hakkından gelirim,» diye düşündü. «Belki de bana mağlûp oluşu, ona beslediğim sevgiyi söndürür. Fakat onunla çarpışırken kullanacağım kılıç sağlam olmalıdır. Benim ellerim ağır kılıçları da kullanır... Dünyanın en iyi kılıçları bendedir. Floransa'lı eskrim ustaları, bana düşmanı bir hamlede öldürecek oyunları öğrettiler. Cesaretim ise hudutsuzdur... Öyleyse bu çarpışmada yenilecek olan Pardaillan'dan başkası değildir...”

Fausta yerinden kalktı. Yandaki bir odaya geçerek orada her türlü kılıç, hançer ve ateşli silâhın bulunduğu geniş bir kolleksiyon arasından, ince olmasına rağmen son derece sağlam bir kılıç seçerek beline taktı. Bir mantoya büründü. Şapkasını da yüzüne

iyice eğdikten sonra koynundan çıkardığı bir düdüğü üç defa çaldı. Düdük sesinden iki-üç saniye sonra odaya bir adam girmişti. Fausta bu adama:

— “Saat sabahın üçü!...” Dedi. “Seninle dolaşmaya çıkacağız. Başka adam istemez... Sen de silâhsız gel!”

Adam, bu emri bir daha tekrar ettirmedi. Hemen silâhlarını çıkarıp oraya, masanın üstüne bıraktı. Sonra birlikte sokağa çıktılar.

Ortalık zifiri karanlıktı. Çıt yoktu. Ufuktaki belli belirsiz bir alacakaranlık, tan vaktinin yaklaştığını gösteriyordu. Hızlı yürüyerek Devinière lokantasına kadar geldiler. Fausta bir köşeye sindi. Adamı, lokantanın kapısını şiddetle çaldı. Biraz sonra gecenin bu uygunsuz saatinde; yatağında mışıl mışıl uyuyan Pardaillan’a birisinin kendisini muhakkak görmek istediği haber veriliyordu.

Şövalye, tatlı uykusundan bu şekilde uyandırılışına fena hâlde kızdı. Kendisini kaldıran garsona:

— “Ben, bu tatlı uykudan, ya kibar bir madamın hatırı için kalkarım, ya da çok aceleci bir düşmanın karnını deşmek için!” Dedi.

Garsonun arkasında biri:

— “Zaten uyandırılmanızın sebebi de bunlardan biri mösyö!” Diye seslendi.

Bu seslenen, Fausta’nın silâhsız adamıydı. Şövalye adama baktı. Adamı, kendisine lâayık bir düşman görmemiş olacak ki:

— “Herhâlde kibar bir madamın davetine gidiyorum!” Dedi.

Pardaillan’ın tahmini pek yanlış değildi. Fakat uykusunu bozmaya yeteceğini söylediği iki sebebin, ikisinin birden, bir araya gelmiş olacağını akıl edemezdi. Acelesiz kalktı. Işık çala çala giyindi. Kılıcı-

nı kuşanıp otelin kapısına çıkınca az önce garsonla beraber kendisini uyandırmaya gelmiş olan adamı orada buldu. Garson, içeride kalıp lokantanın kapısını kapadıktan sonra dışardaki adam Şövalyeye:

— “Şövalye de Pardaillan sizsiniz değil mi?” Diye sordu. “Ben, adını söylemek istemeyen bir asilzadenin uşağıyım... Efendim, sizinle çarpışmak isteğinde. Bunu kabul etmezseniz, korkaklığı kabul etmiş olacaksınız!”

Pardaillan bir kahkaha atarak:

— “Eğer âdetlerim arasında dövüşülecek adamın isminin bilinmesi bulunmasaydı, bu teklifinizi kabul ederdim.” Dedi.

— “Efendim, adını ancak sizi yere serdikten sonra söyleyecektir... Ama o zaman da sizin, bu adı başkasına tekrar etmenize imkân kalmayacaktır.”

Şövalye bir an düşündü: Bu, kim olabilirdi? Dük de Guise mi? Onda o kadar yürek yoktu, canım... O, Şövalyeyi arkadan hançerlemeyi tercih ederdi. Sakın değirmen olayının öcünü almak isteyen Bussi-Leclerc olmasındı? Hayır, o da olamazdı... Fakat ya Maurevert?!.. Ha, işte bu mümkündü...

Pardaillan, uşağa:

— “Kabul ediyorum! Efendin neredeyse meydana çıksın da kendisine, Pardaillan’ın uykusunda rahatsız edilmesinin neye mal olacağını göstereyim!” Dedi.

O, bu sözleri henüz söylememişti ki kapılardan birinin önünde bir karaltı belirmişti. Uşak, Pardaillan’ın ve yabancının önünde eğildikten sonra çekilip gitti. Şövalye bir an hiçbir yeri görülmeyen bu genç ve çevik görünüşlü karaltıya baktı. Sonra her zamanki umursamaz tavrıyla:

— “Adınızı söylemek istemiyormuşsunuz Mös-

yö!” Dedi. “Usulden değildir, ama haydi razı olalım!... Görüyorum ki bana yüzünüzü de göstermek istemiyorsunuz! Onu da kabul edelim! Fakat hiç değilse beni neden öldürmek istediğinizi söyleyin...”

Pardaillan, bu sözleri söylerken düşmanını da bir an bile gözden kaçırmıyordu. Fakat karşısındaki bu sözlerle cevap olarak kılıcını çekti. Bunun üzerine Şövalye de derhal uzun kılıcını havalandırdı:

— “Anlaşıldı,” dedi. “Beni neden öldürmek istediğinizi de söylemeyeceksiniz. Fakat ben Paris’te bulunduğumun bilinmesini istemiyordum... Bâri burada bulunduğumu kimden haber aldığınızı söyleyin de, eğer bu çarpışmadan sonra kaldırımlara serilmezsem, ona göre ihtiyatlı davranayım!”

Yabancı, cevap olarak çarpışmaya hazırlanmaktan başka bir hareket yapmadı. Şövalye de:

— “Epey kabaymışsınız azizim,” dedi. “Ben de bu davranışınıza karşılık kılıcımın yüzünüzdeki maskeyi çıkaracağım. Yüzünüzü iyi koruyunuz... Yalnız maskeniz düşecektir, o kadar...”

Bu sözlerin bitmesiyle birlikte kılıçların birbirleriyle çarpışması başladı. Gecenin son yıldızlarının sönük ışığı altında iki hasım sığıyor, ilerliyor, gerileyordu... Kılıç şakırtılarından başka sessizliği bozan gürültü yoktu.

Pardaillan, daha çarpışmanın başında, hasmının zorlu biri olduğunu anlamış, hayret etmişti. Fransa’da çarpışmadığı kılıç ustası kalmamış gibiydi. Fakat bu kadar ustasına henüz rastlamamıştı. Rakibin bileği sağlam, kolu çevikti. Nitekim bu kol, birdenbire zemberek gibi öyle bir boşandı ki Pardaillan bir adım geriye sıçramaya mecbur kaldı ve hayranlığını açığa vurmaktan kendini alamadı:

— “Bravo!.. Tebrik ederim!.. Böyle bir hücum, başka bir hasmı muhakkak yere sererdi. Bu hücu-

mun tek karşılığı vardı ki onu da ben tatbik ettim!" Dedi.

Pardaillan, sözünü bitirir bitirmez, öyle bir hamle yaptı ki kılıcının, düşmanın göğsünü delmemesine imkân yoktu. Fakat sadece maskeyi alacağını söylediği için bu hücumu ileri götürmeyerek kılıcını yarı tuttu. Ortalık ağarmış, gürültüye uyanan erkenciler, pencerelerini açarak bu çarpışmayı merakla seyre koyulmuşlardı. Bu gibi çarpışmalar, Paris'te olağan işlerdi. Sık sık, bir meyhanede kafayı tüt-süleyen asilzadelerin bir köşe başında, bilmem hangi matmazelin güzel gözleri uğruna çarpıştıkları görü-lürdü. Bu bakımdan seyirciler, bu çarpışma karşı-sında da çarpışanları değil, sadece kimin galip gele-ceğini merak ederek bakıyorlardı.

Birden, dövüşenlerden birinin acıyla bağırdığını duydular. Fakat silahşorların her ikisi de ayakta kal-dı. Bu feryat, yabancının hançeresinden çıkmıştı. Çünkü Pardaillan karışık birtakım hamlelerle has-mını şaşırttıktan sonra kılıcının ucuyla rakibinin alnına hafifçe dokunuvermiş ve kılıcı çektiği zaman düşmanının maskesini de çekip almıştı. Şövalye, hayret içinde:

«Kadınmış!» Diye mırıldandı.

Şövalye'nin bunu söylemesiyle kılıcını indirmesi bir oldu. Siyah maske, yere düşmüştü. Pardaillan dikkatlice bakınca düşmanını tanımış ve bir kadın-la karşılaşmış olmanın verdiği üzüntü, eriyivermiş-ti. Fausta'nın alnında kızıl bir leke meydana gel-mişti. Kadın, sözle anlatılmaz bir keder içinde yü-zünü göğ'e kaldırmış, alnındaki yağayı Tanrı'ya gös-termek ister gibi bir tavır takınmıştı.

Ömründe ilk defa olmak üzere yaralanıyor ve bu yaralanışın kutluluğunu lekelediğine inanıyordu.

Pardaillan, alaycı bir selâmla eğilerek:

— “Eğer Prenses Fausta ile dövüşmekte olduğumu bilseydim, kendisinin elinden bir yara almaya çok gayret ederdim!” Dedi.

Fausta hırsından çıldırmış gibi seslendi:

— “Kendinizi koruyunuz!”

Fakat Şövalye kılıcını kınına sokmuş, iki elini göğsüne kavuşturmuş, bekliyordu. Kadının, kılıcı bir hançer gibi kavradığını ve kendisine saplamak için üstüne atıldığını gördü. Pardaillan, hiç zorlanmadan, kadının kolunu tutarak kılıcını elinden aldı. Sonra kabzasından tutarak kendisine uzattı ve:

— “Madam,” dedi, “dünyada, benim diyebileceğim bir canım kaldı. Kısa bir süre için onu bir matahmış gibi koruyorum. Bu husustaki gayretimi hoş görünüz ve kanımı döktürmeyişimi, güzel gözlerinizden yaşlar akmasına sebep oluşumu bağışlayınız!”

Fausta ağlıyor:

— “Ah şeytan!” Diyordu. “İlk seferinde kalbimi, ikinci seferinde de silâhımı mağlûp ettin. Fakat zaferine o kadar güvenme... Seni, nasıl olsa kalbimden söküp atacağım. Senin kalbine gelince onu da nasıl parça parça edeceğimi Grève meydanında göreceksin... Oraya gel...”

Pardaillan bu sözlerin anlamını pek kavrayamadı. Kadının, kılıcını ayaklarının dibine koyarak çekildi. Fausta hiddetle kılıca bastı ve onu ikiye böldü. Sonra kendine hâkim olarak heyecanını yendi ve sâkin bir sesle:

— “Allahâısmarladık demiyeyim!” Dedi. “Tekrar görüşeceğiz! Zira bugün saat onda sizi Grève meydanında göreceğim ümidindeyim!..”

Fausta arkasını döndü ve uzaklaştı. Pardaillan, hem kadının arkasından bakıyor, hem de söyleniyordu:

«Bir Grève meydanıdır tutturmuş, kaçtır söylüyor...»

— “Bana randevu mu veriyor, yoksa bir tuzak mı hazırlıyor, nedir?.. Herhâlde gözlerimi dört açmam lâzım... İlk iş olarak tası tarağı toplayıp Devinière’den uzaklaşmalı!”

Şövalye, Fausta’yı yolun köşesinden dönüp kayboluncaya kadar seyretti. Sonra eğilip, iki parça olan kılıcı aldı, baktı:

«Markasına bakılırsa Milano’da yapılmış mükemmel bir kılıç! Kâfir prenses, ne de güzel kılıç kullanıyor? Üstat Bussi-Leclerc’e adamakıllı ders verebilir!.. Bunları da ganimet olarak saklayayım bâri!.. Yalnız şu kâfir kadın boyuna Grève meydanını ağzında geveleyip duruyordu. Bakalım bu işin altından ne çıkacak?»

Güneş, ufukta epeyce yükselmişti. Pardaillan hemen Charles d’Angoulême’nin odasına, kendisini uyandırmaya koştu ve daha kapıdan girerken söylendi:

— “Azizim Dük! Buranın havası bozuldu. Hiç vakit geçirmeden Devinière’den gitmemiz lâzım...”

Fakat içeriye girince şaşırdı kaldı. Charles’in yatağı bozulmamıştı. Genç Dük sapsarı bir yüzle, bir iskemlede oturuyor ve masanın üstündeki iki tabancaya dalgın dalgın bakıyordu. Şövalye:

— “Ne o, monsenyör?” Dedi. “Hiç yatmadınız mı? Halbuki Devinière’nin yatakları yumuşacıktır... Nedir o masanın üstündeki tabancalar... Dolu mu?”

Charles elini tabancalara doğru uzattı. Pardaillan şaşırarak sordu:

— “Hayrola, kendinizi mi öldüreceksiniz? Nedir bu hâl?”

Genç Dük, birdenbire hıçkırdı:

— “Evet Pardaillan,” dedi. “Evet! Artık yaşayamayacağımı hissediyorum!”

Pardaillan:

— “Bakın, böyle şeyler düşüneceğiniz hiç hatırıma gelmemişti.” Dedi. “Peki, Orléans’ta sizden haber bekleyen o saygıdeğer kadın ne olacak?..”

Charles irkilerek:

— “Annem?..” Diye mırıldandı.

— “Evet... Bütün gençliği hasta bir kralın, sevgili erkeğinin dertlerini dinlemekle geçmiş ve onu kaybettikten sonra da bütün sevgisini size vermiş olan anneniz!.. Ben sizin yerinizde olsam, annenizin, sevinçli günlerini görüp mutlu olmasına yardım ederim delikanlı! Zavallı anneniz, gençliğini olduğu gibi ihtiyarlığını da göz yaşları içinde mi geçirsin istiyorsunuz?”

Charles d’Angoulême ağlıyordu:

— “Ne yapayım Şövalye?” Dedi. “Sevdiğimin ölüm haberini aldıktan sonra artık benim için yaşamının anlamı kalmadığını iyice anlıyorum.”

— “Kararınız kesin mi?”

— “Evet, Pardaillan! İzin verirsiniz size vedâ edeyim!..”

— “Hele durun canım! Vedâlaşmak kolay iş! Hattâ kalbinize bir kurşun sıkmanız da zor bir şey değil!.. Yalnız benim hatırım için biraz daha sabredin!.. Sizin yardımınıza muhtacım Dük!”

Charles d’Angoulême:

— “Şövalye,” dedi. “Bu işi biraz geciktirmek ve belki de beni kararımdan caydırmak istiyorsunuz. Fakat bu uğraşmanız boşuna olacak. Siz ömrünüzde aşkı tatmadığınız için onun ne demek olduğunu bilmiyorsunuz... Seven bir kalbin sevgilisi yok olunca

çarpamayacağını, gözlerin onsuz dünyaya bakamayacaklarını anlamıyor musunuz Şövalye?"

Pardaillan delikanlının bileğine yapıştı. Titrek bir sesle:

— "Evlâdım," dedi. "Bâri benim için biraz daha yaşa! Bir zamanlar ben senin için yaşamak kararını vermiştim. Şimdi sen de benim eski bir hesabım görülmeye kadar yaşa!.."

Charles'in gözleri tekrar tabancalara dikilmişti.

Pardaillan:

— "Evet, evet! Öyle hareket etmen lâzım!"
Dedi.

Dük d'Angoulême, artık Şövalye'yi dinleyecek hâlde görünmüyordu. Kendini kaybetmiş gibiydi. Eli tabancalardan birine uzanmıştı. Birdenbire kapı açıldı, heyecanlı ve neşeli bir ses:

— "Monsenyör!.. Bulundu!.. Bulmuşlar... Valla-hi bulmuşlar!.. Oradaymış!" Diye bağırdı.

İçeriye ilkönce Picouic girdi. Pardaillan, yeni bir olayın genç Dük'ü kurtarabileceğini hesaplayarak zordu:

— "Kim bulundu?.."

Kart bir ses cevap verdi:

— "Ben!.."

Bu kelimeyi, kapıdan giren Croasse söylemişti. Kahramanca bir tavırla göğsüne vurarak söyleniyordu:

— "Binbir tehlikeye göğüs gererek Montmartre manastırının esrarını çözdüm. Bir sürü düşmana karşı koymama rağmen Violetta'nın kaçırılmasına engel olamadım. Çünkü..."

Söz, Croasse'nin gırtlığında takıldı, kaldı. Çünkü Pardaillan'la Charles, birdenbire zavallı serserinin

üstüne atılmış, kendisini odanın ortasına kadar sürüklemişlerdi. Zavallı, korkudan şaşkına dönmüş ve dayak yiyeceğini sanarak yalvarmaya başlamıştı. Dük d'Angoulême ise heyecandan ölecek hâlde:

— “Ne dedin?” Diye sordu.

Pardaillan da atıldı:

— “Bu akşam Violetta’yı mı gördün?”

Croasse perişan bir hâlde:

— “Gördüm efendim, ama gördümse kabahat valahi bende değildi...”

Charles d'Angoulême sevincinden delirecek gibi olmuştu:

— “Sağ mı?” Diye sordu.

— “Vallahi de, billahi de sağ efendim.”

Charles, derin bir soluk aldı. Pardaillan ise ağzından lokma lokma lâf çıkan Croasse’yi söyletmek için masanın üzerindeki tabancalardan birini kavradı. Tabanca, şakağına dayanınca Croasse’nin dizleri tutmaz oldu. Yüzü yemyeşil kesildi. Yere çöktü. Pardaillan:

— “Eğer doğrusunu söylemez, bir noktayı eksik bırakırsan, beynini patlatırım,” dedi. “Gördüğünü söylediğin Violetta, o şarkı söyleyen Violetta mıydı?”

— “Allah beni kahretsin ki oydu, efendim. Ben kendisini görelî henüz bir saat oldu. Eğer yalan söylüyorsam, iki gözüm önüme aksın!..”

— “Sağ mıydı?”

— “Taş olayım ki sağdı, Şövalyem.”

— “Sakın başka birini görüp de Violetta sanmış olmayasın?..”

— “Aman efendim, ben Violetta’yı tanımaz mıyım?”

Pardaillan, elindeki tabancayı fırlatıp bir köşeye

attı. Charles'le birlikte Croasse'yı sorulara boğdu. Serserinin anlattıklarına bakılırsa Violetta, mahpus tutulduğu Montmartre manastırından başka bir yere götürülmüştü. Gerçi işin aslı da böyleydi ama, Croasse'nin anlatış tarzı büsbütün başkaydı. Croasse, manastıra birtakım çirkin suratlı adamların girdiğini, kendisinin cesaretle onların peşlerine düştüğünü, sonra da bahçedeki tahta perdeli küçük evin bir köşesine sinerek Violetta'yı yedi-sekiz silâhlı adamın beklediğini gördüğünü anlattı. Sonunda yine her zaman olduğu gibi bu işten kendine bir pay çıkararak:

— “Bu durumu görünce Violetta'yı kurtarmaya karar verip geceyi bekledim,” dedi.

Charles d'Angoulême, son derece memnun, Croasse'ye bir dolu kese uzattı:

— “Aferin Croasse, al şu paralar senin olsun!”

— “Teşekkür ederim efendim. Ne diyordum? Derken efendim, Violetta'nın tepeden tırnağa silâhlı, çamyarması gibi muhafızları, içip içip sızdılar, efendim. Hemen saklandığım yerden Violetta'yı kaçırmak için indim ki ne göreyim? Birdenbire kapı açılıp da altı-yedi silâhlı daha gelmez mi? Kaçmama vakit kalmadı. Beni gördüler. Hep birlikte kılıçlarını çekecek üstüme atıldılar. Bir dövüştük ki demeyin git-sin... İşte bakın, o dövüşün izleri hâlâ burada...”

Croasse, kollarını sıvamış, mosmor birtakım lekeler gösteriyordu. Pardaïllan, bu lekelere baktıktan sonra:

— “Bunlar kılıç yarası değil,” dedi.

— “Aman efendim... Kim söylemiş kılıç yarası değil diye? Yapmayın Şövalye!..”

Pardaïllan parladı:

— “Beni kör mü sanıyorsun be!.. Bunlar bal gibi dayak yemekten olmuş çürükler ve bereler...”

Croasse, birdenbire Belgodère'den yediği dayağı hatırlayıp yüzünü buruşturdu. Şövalveyi aldatamayacağıını anlayınca:

— “Efendim, kurnazlığım sayesinde haydutlar bana ne kadar hücum ettilerse de kılıçlarını bir türlü dokunduramadılar,” dedi. “Ben de manevra yaparken vücudumu öteye beriye çarptım...”

Şövalye, bu saçma tartışmayı kısa kesmek için:

— “Demek ki duvarlara çarpa çarpa bu hâle geldin...” Diyerek alaycı bir tavır takındı.

— “Elbette ya!.. Adamlar çok kalabalıktı, gerilemek zorunda kaldım. Onlar da Violetta'yı sürükleye sürükleye götürdüler.”

— “Neye hemen bize gelip haber vermedin?”

— “Aman efendim, nasıl haber vereyim? Onlarla boğuşmam sabaha kadar sürdü. Sonra dosdoğru Barrés sokağına koştum. Orada sizi bulamayınca buraya geldim.”

Pardaillan'la Charles d'Angoulême inanmış görünüyordı. Zaten onlar için işin bu tarafı hiç de önemli değildi. Asıl mesele, Violetta'nın sağ olduğunu öğrenmelerindeydi. Peki ama Violetta'yı manastırdan çıkarıp nereye götürmüşlerdi?..

Croasse, attığı yalanlara herkesin inandığını sanarken işin aslını düşünüyordu. Belgodère, Violetta'yı götürünce Croasse de hemen manastırdan dışarıya fırlamış ve sabaha kadar Paris surları önünde bekledikten sonra içeriden dışarıya çıkmak yasak olduğu hâlde dışarıdan içeriye girmeye kimse bir şey demediği için rahat rahat şehre girmişti.

Birden odanın içinde Pardaillan'ın korkunç haykırışı duyuldu. Sapsarı kesilen Şövalye:

— “Grève meydanı...” Dedi. “Hain Fausta bana boyuna Grève meydanından bahsedip duruyordu.

Bugün saat onda orada bir şey varmış... Sakın Violetta?..”

Sözünü tamamlamadı. Saate baktı; dokuz buçuktu. Dük d’Angoulême’ye:

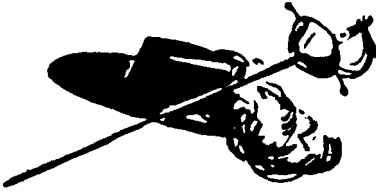
— “Hemen yola çıkalım,” dedi. “Silâhlarınızı alın ve peşimden gelin Dük!..”

Charles telâşla:

— “Nereye gidiyoruz?” Diye sordu.

Pardaillan, yıldırım gibi dışarı fırlarken:

— “Grève meydanına,” dedi.

BABALAR VE EVLÂTLAR

Belgodère, bütün geceyi Grève meydanında, ertesi günkü idamın hazırlıklarını yapan cellât yapımlarını ve işçileri seyretmekle geçirmişti.

Bunlar, iki darağacı hazırladıktan sonra bunların altına odunları istif etmişlerdi. Mahkûmlar, önce asılacak, sonra odunlar ateşe verilecek ve alevler, idamlıkların iplerini yakınca ikisi de ateşe düşüp yanacaklardı. Bunlardan başka, meydanın bir kenarına yüksek bir tribün de hazırlanmıştı. İntikamının alınacağına deli gibi sevinen çingene, bunun ne işe yarayacağını sorduğu vakit kendisine, bu tribünün Dük de Guise'yle beraberindeki asîlzadelerin idamı seyretmeleri için kurulduğu cevabı verildi.

Güneşin doğmasıyla beraber, Paris'in dört köşesinden toplanıp gelen halk da meydanı doldurmaya başlamıştı. Kalabalık gittikçe artıyor, halkın çok neşeli olduğu görülüyordu. Bunlar arasında, yemişçiler, çiçekçiler de dolaşıyordu ve meydan bir bayram yerini andırmaya başlamıştı.

Saat sekize doğru Kutsal Birlik askerlerinden, mızraklı bölük meydana çıkınca Grève meydanı alkıştan inledi.

Belgodère, bu mahşeri kalabalık arasında acı acı gülümseyerek geziniyor ve bütün bu insanların, kendi intikamını seyre gelmiş olduklarını sanıyordu. Halkın: «*Gebersin Fourcaud'lar!*» Diye bağırdığını duydukça, kendisini alkışlıyorlarmış gibi gururlanıyor ve içinden:

«*Benim zavallı Flora'cığim, zavallı Stella'cığim!*»

Diyordu. «*O alçak cellât kimbilir sizleri kimlere vermişti? Fakat şimdi ikinizin de öcü alınacak!*»

Çingene, meydanın Seine nehrine bakan tarafında bir yerde, bir tahtıranın bulunduğu ve etrafında yirmi muhafız beklediğini gördü. Bir ara tahtıranın perdesi aralandı ve solgun bir kadın yüzü belirdi. Belgodère bu yüzü hemen tanıyarak:

«*Fausta!*» Diye söylendi

Aynı saniyede meydanın bir ucunda boru sesleri yükseldi. Halk, yırtınırçasına bağırıyor; «*Yaşa!*» Sesleri gökleri inletiyordu. Boru çalan askerler, at üstünde ilerliyorlardı. Bunların ardından Dük de Guise'nin muhafızları geliyordu. Muhafızların sırmalı, renk renk üniformaları, pek göz alıcıydı. Dük Henri de Guise, güzel bir ata binmiş, baştan aşağı beyazlar giyinmişti. Daha geriden de beraberindeki asilzadeler geliyorlardı.

Dük de Guise'yle beraberindekiler, tribüne gelince atlarından inerek iskemlelere oturdular. Halkın alkışları ve sevinç gösterisi henüz dinmişti ki uzaktan Saint-Antoine caddesinden, birtakım sesler başladı. İki idam mahkûmu, o yoldan getiriliyorlardı ve onlar geçtikçe halk da kendilerine küfrediyor, lânet okuyordu.

Belgodère, artık vaktin geldiğini düşünerek, civardaki Emniyet Müdürlüğü'nün saatine baktı: Saat ondu. Hemen Fausta'nın kendisine tarif etmiş olduğu meydana bakan konağa yöneldi. Kapıyı baştan aşağıya siyahlar giyinmiş bir uşak açtı ve çingeneye bir şey söylemek fırsatı bırakmadan:

— “Prenses Fausta tarafından gönderildiniz, değil mi?..” Diye sordu.

Belgodère şaşı:

— “Evet,” dedi.

— “Öyleyse hemen gelin, Monsenyör sizi bekliyor!”

Belgodère bir şey soracaktı ama, uşak buna vakit bırakmadan, çingeneyi apar topar merdivenlerden yukarı sürükledi. Sofaya vardıktan sonra, uşak tarafından bir kapıdan içeri sokulan Belgodère, kendisini loş bir odada buldu. Gözlerini kırpıştırarak etrafına bakındı ve yüzü solmuş, değişmiş Prens Farnèse’nin kendisine yaklaştığını gördü. Derken, bir pencerenin önünde, ayakta duran cellât Claude Usta’yı da farke ederek yüreği hop etti:

«Neyse buradaymış!» Diye düşündü.

Claude’yle Farnèse, aralarında bir anlaşma imzaladıklarından beri birbirlerinden ayrılmıyorlardı. Her ikisi de bir tek şey düşünüyordu: Fausta’yı öldürmek...

Farnèse, o gece Fausta’dan bir mektup aldığı zaman Claude’yle uzun uzun meseleyi tartışmış ve sonunda Fausta’nın doğruyu yazdığına inanmıştı. Violetta herhâlde ölmemişti. Fakat Violetta’yı kendisine gösterecek adam kim olabilirdi? Yoksa Violetta, kendisi mi çıkıp gelecekti?...

Farnèse’yle Claude, sabahleyin, meydandan gelen sesleri duyunca pencerelerden birinin perdesini aralayarak baktılar. İdam hazırlıkları hemen gözlerine çarptı. Claude, dehşet içinde kalmıştı:

— “Şimdi hatırladım,” dedi. “Bu sabah Fourcaud’lar idam edilecek!”

— “Savcı Fourcaud’un kızları mı?”

— “Evet, Jeanne ile Madeleine...”

Farnèse, cellâtın yüzüne hayretle baktı:

— “İsimlerini nereden biliyorsunuz?”

— “Biliyorum işte... Kim derdi ki bir gün böyle bir şey olacak...”

Tam bu sırada sokak kapısının çalındığını işittiler. Farnèse irkildi:

— “İşte, Fausta’nın dediği adam geldi!”

Merdivenlerde ayak sesleri duyuldu. Gelen yabancı, açılan kapıya yaklaştı. Claude, kapıdan gireni görünce dehşet içinde geriledi ve:

“*Aman yarabbi! Ne terslik!... Tam Fourcaud’ların atış atılacakları gün...*” Diye mırıldandı.

Cellât korkarak bir köşeye sinmişti. Farnèse’ye gelince Grève meydanındaki arabaya giderek konuştuğu çingeneyi derhal tanıdı. Bu çingene, Violetta’yı, Fausta’nın evine götürmesini söylediği adam değil miydi? Fakat mademki şimdi bu adam geliyordu. O hâlde Fausta yalan söylememişti. Çünkü bu çingene, Violetta’nın nerede bulunduğunu kesinlikle bilirdi. Farnèse, delice bir sevinçle Belgodère’yi kolundan yakalayıp sordu:

— “Kızım, kızım nerede?”

Belgodère: «*Deli misin?*» Gibilerden Farnèse’nin yüzüne baktıktan sonra kardinalin elinden kurtuldu ve doğruca Claude’ye yöneldi. Cellâdı, Grève meydanında yükselen gürültüden daha fazla etkileyen bir sesle:

— “Epeydir görüşememiştik, değil mi?” Diye sordu.

Farnèse hâlâ söyleniyor, kızını soruyor, Violetta’sını istiyordu. Fakat Belgodère hiçbir şey duymuyordu ve bütün dikkatini cellâda vermişti. Elini Claude’nin omuzuna koydu:

— “Kızlarımı bana göstermek istemediğin günden bu yana pek az bir süre geçti. Zaman o kadar kısa,” dedi.

Cellât, ürkek bakışlarını çingeneden kaçırarak Grève meydanına bakan bir pencereye dikmişti:

— “Ben onların kurtulacaklarını umuyorum,” diye cevap verdi. “Size yemin ederim ki onları evlât edinen adam çok zengindi. Başlarına ne geleceğini nereden bilirim?”

Belgodère homurdandı:

— “Benim çocuklarımı, kızlarımı sen kurtaracaktın öyle mi? Onları babalarının bağrından koparıp kurtaracaktın, ha? Be kalpsiz cellât! Benim yüreğimin parçalanacağını hiç düşünmedin mi? Ben sana daha o zaman, bana verdiğin acıyı sana kat kat öde-teceğimi söylememiş miydim? Senin de bir kızın vardı, değil mi?”

Claude birden dikkat kesilmişti. Endişe dolu bakışlarla:

— “Ne diyorsun?” Diye sordu.

— “Senin kızından, Violetta’dan bahsediyorum.”

Farnèse, bütün söylenenleri can kulağıyla dinliyordu:

«*Violetta!*» Diye mırıldandı.

Fakat Belgodère kardinalin, değil sesini duymak, varlığını bile unutmuştu. Cellâda sokulmuştu:

— “Violetta’yı kim kaçırdı, biliyor musun?” Di-yordu. “Onu ben kaçırdım!”

Claude susuyor, bu tartışmadan bir an önce sıyrıl-mak için çâre arıyor, gözlerini hep Belgodère’den kaçırıyordu. Çingene:

— “Susuyorsun değil mi?” Dedi. “Söyle bana ba-kalım, Flora’mı, Stella’mı ne yaptın? Söyle de, ben de sana Violetta’nı ne yaptığımı haber vereyim.”

Farnèse dehşetle sordu:

— “Sakın bu adam, Violetta’yı öldürmüş olma-sın!...”

Claude de birdenbire canlanarak çingeneye:

— “Eğer böyle bir şey yaptınsa ölüme hazırlan,” dedi.

Belgodère vahşi bir kahkaha attı:

— “Göze göz, dişe diş.... Kızını görmek mi istiyorsun?”

Farnèse de, Claude de, çingenenin ağzından çıkacak sözleri merakla bekleyerek sustular. Belgodère:

— “Bak,” dedi. “Fourcaud’lar neredeyse asılıp yakılacak...”

Claude irkildi; titrek bir sesle:

— “Böyle olacağını ne bileyim?” Dedi. “İyilik yapmak istemiştım...”

— “Fourcaud’lar, ya... Madeleine Fourcaud, işte orada... Fakat öbür Fourcaud’un kim olduğunu biliyor musun?”

Sonra yerinden fırlayıp bir yumrukta pancuru itti ve bağırdı:

— “İşte Violetta’n! Orada Jeanne Fourcaud yerine o asılıyor! Bak, bak!...”

Claude, pencereden baktı. Soldaki odun yığını üstünde ilk olarak asılan Madeleine Fourcaud’un cesedi sallanıyor ve alevler yavaş yavaş bu cesedi sarıyordu. Halk, çılgınca bağılıyor, gülüyordu. İkinci Fourcaud da asılmak üzere yavaş yavaş getiriliyordu. Fakat bu genç kız, aslında Violetta’ydı!...

Cellât, korkunç bir sesle bağırarak Belgodère’yi gırtlığından yakaladı. Sürükleye sürükleye pencerenin dibine kadar getirip ayağa kaldırdıktan sonra öfke ve kin dolu bir sesle:

— “Sen de bak, alçak! Sen de bak!” Dedi. “Madeleine Fourcaud’un cesedine bak!...” İpleri koptu, atçe düştü. Görüyor musun? Fakat iyi bak!... O,

aslında Madeleine Fourcaud değildir, Flora'dır. Senin, o kadar hasretini çektiğin evlâdındır."

Cellât, bu sözleri söyleyerek, Belgodère'yi odanın ortasına itti. Sonra hançerini çektiği gibi, pencerenin pervazına çıkarak oradan, kalabalığın üstüne uçarak atladı...

Çingene, gözlerinden ip gibi yaşlar akarak ellerini uzatmış:

— "Flora! Flora'cığım!" Diye inliyordu. "Sen de nihayet annen gibi öldün mü? Zavallı Flora'cığım benim! Ya Stella? Stella'cığımı dün akşam tanıyamamıştım. Benim yıldızlar kadar güzel kızım... İşte şimdi seni kurtarmaya koşuyorum. Bâri elimde bir sen kal!..."

Fakat yerinden kıpırdayamadan Farnèse kendisini yakalamış hançerini havaya kaldırarak:

— "Ben, Violetta'nın babasıyım," demişti. "Mademki kızımın ölümüne sen sebep oldun, sen de öl!..."

Belgodère hayret içinde:

— "Violetta'nın babası mı?" Diye söylendi. "Onun babası Claude değil miydi?"

— "Hayır, alçak! Hayır, şeytan! Violetta'nın babası benim... Onu öldürdün, sen de gebereceksin!"

İhtiyar kardinal, bu tehdidi savurmakla beraber dediğini yerine getiremedi. Heyecanından olduğu yere yıkıldı, kaldı. Belgodère, bunu fırsat bilerek evden fırladı. Doğruca, Montmartre manastırına, dün akşam, Fausta'nın emriyle oraya hapsettiği kendi kızını, Jeanne Fourcaud'u bulmaya koştu.

Farnèse, az sonra kendini toparlamış, güçlkle ayağa kalkmıştı. Pencereye kadar yaklaştı ve dışarıya baktığı zaman öyle bir şey gördü ki gözlerine inanamadı. Çünkü Grève meydanında o anda olup bitenler, gerçekten inanılacak gibi değildi...

CESARETİN MUCİZESİ

Dük de Guise ile beraberindekiler, Grève meydanında kurulan tribünde yer alırlarken halk, coşkunca sevgi gösterisinde bulunuyordu. Guise, kendisini alkışlayan, bağırıp çağıran halkı selâmlıyor, o selâmladıkça kalabalık da:

— “Yaşasın kral!... Yaşasın katolikler!...”

— “Kahrolsun dinsizler! Gebersin Fourcaud’lar!”

Diye bağırıyordu. Bu arada Dük de Guise’nin adamlarından biri:

— “Yaşasın Fransa’nın yeni kralı!”

Diye bağırınca halk, sevinçten âdeta çılgına döndü ve ortalık, Fransa’nın yeni kralını alkışlayan seslerle çın çın öttü. Guise, bu sesleri, heyecandan sararak dinlemişti. Birdenbire arkasında, kulağının dibinde bir ses:

— “Paris kralı!” Dedi. “İşte, Fransa’nın yeni kralı olmak zamanı geldi.”

Dük, hızla geriye dönünce kendi uşaklarının üniformasını taşıyan kimseyi derhal tanıdı:

— “Siz misiniz, Prenses? Nasıl oluyor da bu kıyafetle burada bulunuyorsunuz?”

— “Sırtımdaki elbisenin önemi yok, Dük... Bundan böyle sizi kral yapacak bu seslere kulak veriniz!”

Dük de Guise, şaşkın:

— “Prenses Fausta!” Diye kekeledi.

Halk, hiç durmadan:

— “Yaşasın yeni Fransa Kralı!” Diye bağırıyordu. Fausta, Dükün kulağına fısıldadı:

— “Ben şimdi prenses değilim. Ben şu anda gizli Kardinaller Meclisi’nin seçtiği dini başkanım. Şu anda size Tanrının emirlerini bildiriyorum. Gökten gelen bu emirleri dinleyiniz, Guise... Herşey hazırdır. Lyon başpiskoposu ile kardinal kardeşiniz Notre-Dame kilisesinde bekliyorlar. Mayenne, Louvre Sarayında... Brissac altıbin kişiyle emrinize hazır... İdamdan sonra Notre-Dame’ye gider ve krallık tacını giyersiniz.”

Dük de Guise, heyecanla ve sevinç içinde:

— “Peki madam, peki,” diye söylendi.

Bu sırada mahkûmlar getiriliyordu. Halk bir yandan Guise’yi alkışlarken, bir yandan da Fourcaud’lara lânet okumaktaydı. Madeleine Fourcaud, önde gidiyordu.

Guise, bu kızı görünce mırıldandı:

— “Güzel kızmış...”

Etrafındakiler, siyah saçları ve esmer teniyle bir çingene kızına benzeyen Madeleine hakkındaki bu sözleri alay sanarak gülüştüler. Madeleine, zaten çingeneydi. Belgodère’nin büyük kızı Flora’ydı. Genç kız korkuyla çevresine bakınırken cellâdın iki yardımcısı, kendisini yakalayarak boynuna yağlı ipi geçirdiler... Sırtında beyaz bir gömlek bulunan Madeleine’nin ipte sallanması uzun sürmedi. Aynı anda birkaç baldırı çıplak, odun yığınının koşarak cellâtların elinden kaptıkları meşalelerle çalı demetlerini tutuşturdular. Gömlek, hemen yandı ve kızın ölüsü cırlıçıplak bir hâlde korkunç alevlerin içinde kaldı. Guise bu manzaraya bakıyor ve boyuna mırıldanıyordu:

— “Güzel kızmış... Vallahi güzel kızmış...”

Fakat son cümle gırtlığında tıkanıp kalıverdi. İkinci mahkûm, Jeanne Fourcaud’u görünce gözleri

âdeta yuvalarından fırlamıştı. Aman yarabbi! Bu, Violetta değil miydi? Delicesine sevdiği, çılgın bir şehvetle peşinde koştuğu Violetta!... Nasıl olmuştu da buraya, Jeanne Fourcaud yerine asılmaya getirilmişti? Dük, bu soruyu sormaya fırsat bulamadı. Altın saçları omuzlarına dökülmüş, bir melek kadar güzel kızcağızı görünce yerinde sallandı. Elini kaldırdı. Cellâtları durdurmak için bir işaret verecekti. Fakat kulağının dibinde Fausta'nın sesini duydu. Bu ses:

— “Ne yapıyorsunuz?” Diyordu.

Dük, cevap verecek durumda değildi. Eliyle Violetta'yı göstermek istedi. Fausta:

— “Biliyorum,” dedi. “Fakat ölecek!...”

Guisse yaralı bir canavar gibi soludu:

— “Hayır, hayır!...”

— “Ne demek hayır?... Halkın, Jeanne Fourcaud adlı bir dinsiz sandığı bu kızı buradan nasıl kurtarabilirsin? O zaman kalabalık coşacak, seni Louvre sarayına değil, Seine nehrine, suda boğmaya götürecektir.”

Guisse, koltuğa yığıldı. Olup biteni görmemek için gözlerini kapadı ve:

— “Bu çok kötü bir şey!... Görmek bile istemiyorum,” dedi.

Fausta'nın yüzünde zalim bir gülümseme belirmişti. Fakat bu gülümsemesi pek kısa sürdü. Çünkü herkesin, dinsizi kendi elleriyle asmak isteyen yobaz ve coşkun bir kalabalık sandığı bir sürü insan, birdenbire Violetta'yı getiren askerlerin üzerine atılmıştı. Fausta, bu çetenin başında, halkı yarararak ilerleyen adamı görünce telâş ve dehşetle haykırdı:

“O, evet, *ta kendisi!*...”

Bu adam, Pardaïllan'dı...

Şövalye de Pardaïllan'la Charles d'Angoulême,

peşlerinde Picouic olduğu hâlde Devinière otelinden dışarı fırlamışlardı. Croasse'ye gelince, iki efendisinin tepeden tırnağa silâhlı sokağa çıkışlarını hayra yormadığı için, ihtiyatı elden bırakmayı doğru bulmamış ve odasına kapanıp kalarak kendi kendine:

«Orada dövüş olacaksa burada da olabilir,» diye mırıldanmıştı. «Ben dövüşürken yalnız kalırsam daha iyi oluyor. Şu geçen günkü kavgadan beri yalnız dövüştüğüm vakit daha cesur olduğumu iyice anladım.»

Dük d'Angoulême Pardaillan'ın, Violetta'nın sağ olduğunu öğrenmesiyle sokağa fırlayışı arasında bir ilişki görmemişti. Bir yandan Şövalyenin yanında koşuyor, bir yandan da söyleniyordu:

«Mademki onun sağ olduğunu öğrendim, artık yaşamak istiyorum. Onu tekrar elde etmek için gerekirse bütün Paris'le boğuşurum.»

Şövalye de bir yandan koşar adım gidiyor, bir taraftan da Dük'e lâf yetiştiriyordu:

— «Âlâ monsenyör, âlâ... Yanılmıyorsam, bugün dövüşün daniskası olacak... Kanım kaynamaya, burnum savaş kokusu almaya başladı.»

— «Peki, Grève meydanında ne yapacağız?»

— «Galiba Violetta'yı orada göreceğiz!»

Charles, kötü bir düşünceyle sarardı. Biraz daha böyle koştuktan sonra uzaktan gelen bağırışmaları ve uğultuyu duyarak Pardaillan'a:

— «Duyuyor musunuz Şövalye?» Diye sordu.

— «Duyuyorum monsenyör, duyuyorum. Ömrümde birkaç defa böyle gürültüler duydum. Her seferinde Paris'liler, yeni bir cinayet işliyorlardı.»

Charles, bir şeyler öğrenmek için Şövalye'nin yüzüne baktı. Pardaillan'ın, ağzında müthiş küfürler gevelediğini farketti. İşin aslı aranırsa Pardaillan'

ın da kesin bir şey bildiği yoktu. Fakat, Fausta, öyle gırp anlamlı sözler söylemişti ki Şövalyenin içine gittikçe artan bir şüphe düşmüştü. Üstleri, başları toz toprağa bulanmış bir hâlde ve kan ter içinde Grève meydanına çıkacakları sırada oradan geçen bir adama yaklaşıp sordular:

— “Ne var? Meydan neden bu kadar kalabalık?”

“Bilmiyor musunuz?... Dinsiz Fourcaud’ları Dük de Guise’nin huzurunda asıp yakıyorlar.”

Pardaillan, merak içinde tekrar sordu:

— “Bu Fourcaud’lar dediğiniz kaç kişi?...”

— “İki kız kardeş... Biri Madeleine, biri de Jeanne ”

Pardaillan ve Dük tekrar yola koyulmuşlardı. Charles ikide bir soruyordu:

— “Kimmiş? Neymiş?..”

— “Hiç, canım... Violetta değil ya, biz ona şükre-
delim.”

— “Bizi ilgilendiren kimseler değilse çekip gide-
lim, Pardaillan... Ben böyle şeyleri görmeye dayana-
mam.”

Pardaillan, kalabalığı dirsekleriyle iteleye kakala-
ya kendisine ve arkadaşlarına yol açarak:

— “Tam tersine, ilerleyelim,” dedi.

Bu sırada Şövalyenin kulağının dibinde bir kadın
sesi çınlamıştı:

— “Günadın, Şövalye!...”

Pardaillan bu sözü söyleyen boyalı, allıklı kadına
baktı:

— “Şekerim, seninle nerede görüşmüştük?”

— “Hatırlamadınız mı, Şövalye? Hani bir gece,
l’Espérance otelinde falcı çingene karısını görmeye

gelmiştiniz. Bana iki altın vermiştiniz de, ben de size adresimi söylemiştim...”

Şövalye güldü:

— “Loïse!”

Fahişe, pek sevindi:

— “Demek ismimi de hatırladınız?”

Tam bu sırada Guise'yle beraberindekiler gelip tribündeki yerlerine yerleşiyorlardı ve halk, kulakları sağır eden seslerle bağırışıyor, avuçlarını patlatırcasına alkışlıyordu. Şövalye, kadına sordu:

— “Burada ne yapıyorsun?”

— “İş çıkarmaya bakıyorum. Baksanıza, şuradaki halk coştukça kendisini unutuyor. Bizimkiler de bu arada ceplere dalar ve ne bulurlarsa kendi ceplerine aktarırlar. Bu akşam Truanderie'de adamakıllı cümbüş olacak... l'Espérance otelindeki olayda bizim arkadaşlar sizi çok sevdiler, Şövalye.”

— “Senin Rougeaud ne âlemde?..”

— “Buralarda yok galiba...”

Bu sırada kalabalık arasında bir uğultu başlamış, lânet okuyan sesler, beddualar ve küfürler yükselmışti. Herhâlde iki mahkûm kız geçiyordu. Charles d'Angoulême, mahkûmların geçtiği yana arkasını dönmüş, kalabalığı seyrediyordu. Loïse de, Pardailan'ın yanında, mahkûmları görmeye çabalıyordu. Önce Madeleine Fourcaud geçti. Koyu bir katolik olan fahişe, mahkûmu görünce haç çıkardı. Fakat ikinci mahkûm henüz görünmüştü ki Loïse:

— “Garip şey... Ben bu kızı tanıyorum!” Dedi.

Bunu duyan Şövalye:

— “Hangi kızı?” Diyerek baktı. Violetta'yı pek tanımıyordu. Fakat Dük d'Angoulême'den uzunboy-lu tarifini dinlemişti. Genç kızın altın renkli saçlarını, menekşeye çalar mavilikteki gözlerini ve güzel-

liğini duya duya kulakları dolmuştu. Birdenbire Şövalyeyi içi titredi. Fausta'nın garip sözlerini de aynı anda hatırlayınca fahişeye sordu:

— “Sen bu kızı tanıyor musun?”

— “Evet, tanıyorum. Bu kız, o kırmızı maskeli çingene karısıyla birlikte l'Espérance otelinde oturuyordu. Fakat oradakiler kendisine sadece Violetta diyorlardı.”

Bu sözleri duyan Pardaillan'ın yüzüne kan hücum etti. Gözlerinde bir şimşek çaktı. Bütün Grève meydanını şöyle çepeçevre bir gözden geçirdi. Asîlzadelerin tribününü, binlerce asker ve onbinlerce insan kalabalığını gördü ve kendi kendine:

«Haydi,» dedi, «imkânsız da denemenin sırası geldi. Eğer alımda, çarpışarak ölmek yazılıysa hiç olmazsa şanıma lâayık bir ölümle öleyim...»

Fahişe, Pardaillan'ın söylediklerini duymuştu. Charles'e doğru yürüdüğünü gördü. Kendi kendine: «O, bu mahkûm kızı seviyor. Herhâlde l'Espérance otelinde gelip aradığı da buydu.» Diye düşündü. Bunu düşünmesiyle beraber hızla ilerleyen Pardaillan'ın arkasından seğırtmesi bir oldu. Şövalye, Charles'in yanına varmıştı. Delikanlıya:

— “Nereye bakıyorsun?” Dedi.

Dük d'Angoulême, dönüp de Şövalye'nin karma karışık olmuş olan yüzünü, şimşek saçan gözlerini, dikilmiş bıyıklarını görünce şaşaladı. Cevap veremeye fırsat bulamadı. Zira Pardaillan elini uzatmış, da-rağacının yirmi metre kadar ötesinde duran, herkesin, asılmasını ve yakılmasını beklediğı, Jeanne Fourcaud'u gösteriyordu. Charles'e:

— “Ona bak!” Dedi.

Charles, başını o tarafa çevirince tepeden tırnağına titredi. Ağzından korkunç bir feryat yükseldi. Öyle

bir feryat ki Guise, Fausta, Maineville, Bussi-Lec-lerc, Maurevert ve orada bulunanların hepsi birden dönüp ondan tarafa baktılar.

Delikanlı, Pardaillan'ın peşine takılmıştı. Çünkü yolu Pardaillan açıyordu.

Hem nasıl bir yol açış!... Şövalye, koca kılıcını çekip ortasından tutmuş, tokmak gibi her önüne gelenin kafasına, gözüne indiriyordu. Charles, deliye dönmüştü:

«Burada ölmeliyim. Onunla beraber ölmeliyim!»
Diye inliyordu.

Pardaillan, sağa sola yetiştiriyor, sıçırıyor, zıplıyor. koşuyordu. Elindeki kılıç, yol vermeyenlerin omuzlarını çökertiyor, kafalarını patlatıyor; yoluna çıkanları sağa, sola deviriyordu. Halk açılıyor, bağıra bağıra, sağa sola kaçışarak bu heybetli adama yol veriyordu. Pardaillan, dudağındaki korkunç tebessümüyle yolundakilere dehşet saçarak geçip gidiyordu.

Birdenbire Violetta da onu ve yanında yürüyen Charles'i gördü. Korkudan, aklını oynatacak duruma gelen zavallı kız, son bir ümitle kollarını Charles'e doğru uzattı. Yüzünde, sözle tarif edilmez derecede mâsum bir gülümseme belirdi. Fakat genç kızın etrafındaki muhafız askerler, çılgınca bir saldırıya geçen iki adamı görünce mızraklarını onlardan tarafa çevirerek Violetta'nın çevresinde sıkı bir çember meydana getirdiler. Bu arada halk da yavaş yavaş korkudan sıyrılıyor, kendisini toparlıyordu. Pardaillan'la Charles'in geçtiği yol, tekrar kapanıyordu. Tribünün üstündekiler, olayı görünce:

— “Gebertin! Komayın! Öldürün?” Diye bağırıyorlar. Kalabalığın feryatları da yeri göğü inletiyordu. Bir taraftan halk, diğer taraftan askerler, Pardaillan'la Charles'i arada sıkıştırıp ezmeye ve linç etmeye çalışıyorlardı.

Fakat ne oldu, bilinemez, aynı anda yirmi-otuz kadar korkunç suratlı, hançerli adam ortaya atıldı. Halktan birçoğunu kanlar içinde yere yuvarlayan bu müthiş sürü, kalabalığı bozguna uğrattı, ortalığı birbirine kattı. Şimdi onların bağırımları duyuluyordu:

— “Pardaillan! Pardaillan!”

Şövalye, kendi adını haykıran bu umulmadık yardımcılarının kimler olduğunu anlamak için bakınmadı bile... Artık kendinden geçmiş, dünyayı unutmuştu; bir kasırga gibi esiyor, önüne geleni savuruyor, yıkıyor, öldürüyordu... Ne yazık ki bu müthiş anları anlatmaya hiçbir kalemin gücü yetmez... Pardaillan'ın, Violetta'yı Charles'e gösterdiğinden bu yana ancak yirmi saniye geçmiş olmalıydı. Bu esrarengiz yardımcılar, tam zamanında işe karışan Loise'nin komutasındaki hırsız ve kaatil alayından başkası değildi. Koca meydanı dolduran, karınca sürüsü kadar kalabalık halk, bu ipsiz alayı önünde paniğe uğramış, birbirini ezip çiğneyerek kaçmaya başlamıştı.

Guisse ayağa kalkmış, öfkesinden köpürüyordu. Maineville, Bussi-Leclerc ve onlar gibi yüz kadar gözüpek silâhşor, yalın kılıç ileri atılmışlardı. Fausta'nın gözlerinden ateşler saçılıyor, fakat bu bakışlar Pardaillan'a rastladığı zaman içlerinde sınırsız bir hayranlık okunuyordu.

Şövalye'ye hayran olmamaya imkân mı vardı? Pardaillan'ın yaptığı bu iş, insan gücünün dışında birşeydi. Ansızın kendisine yardıma koşan adamların, birdenbire meydana çıkışları da akıl sır erer iş değildi. O gün, oradaki kalabalıkta, en koyu katoliklerden daha çok: «Yaşasın Katoliklik! Kahrolsun dinsizler!» Diye bağıran bu sürü, kalabalığın en fazla olduğu darağacı çevresinde toplanmış, bütün dindar hristiyanların ceplerini soymaya koyulmuştu. l'Es-

pérance otelindeki olaydan beri Pardaillan'a karşı derin bir saygı ve sevgi besleyen bu ayaktakımı, fahişe Loïse'nin fısıldadığı bir-iki sözü duyunca hemen Şövalyenin imdadına koşmuştu. Zaten ortada Şövalye gibi bir adamı desteklemek söz konusu olmasaydı bile değil mi ki işin içinde Guise'nin askerlerine bir temiz sopa çekmek fırsatı vardı, onlar yine koşarlardı. Nitekim, bunlar arasında Pardaillan'ı görmüş olanlar, üç-beş kişiyi geçmezdi. Geri kalanı, zaptiyelere duydukları kin dolayısıyla hançerlerini çekip saldırmıştı. Öte yandan Pardaillan da kulaktan kulağa öyle bir anlatılmıştı ki bu haydutlar arasında bir efsane kahramanı hâline gelmişti ve bütûn bu ipten kazıktan kurtulmuş kafiye:

— “Pardaillan! Pardaillan!”

Diye bağırıldığını duyunca kısa zamanda çığ gibi büyüyerek Pardaillan'a yardıma koşmuştu. Önce ellerindeki hançerlerle halkı dağıtmışlar, sonra da kendilerine yol aça aça muhafız askerlerin yanlarına ulaşmışlardı. Ortalık ana-baba gününe dönmüştü. Feryatlar yeri göğü inletiyordu. Grève meydanında bir an için herkes ne yapacağını şaşırılmıştı. Ve bu kargaşalıkta soğukkanlılıklarını koruyabilenler, eşsiz bir kahramanlık gösterisini seyretmek zevkine kavuşmuşlardı.

Pardaillan, elbisesi çeşitli silâh darbeleriyle delik deşik olmuş, üstü-başı kan içinde, gözleri kıvılcımlar saçarak dudakları korkunç bir gülümsemeyle büzülmüş bir hâlde mızraklı askerlerin arasından bir kasırga gibi geçti. Violetta'yı tutan iki asker:

— “Geri!” Diye haykırıyordu.

Şövalyenin elindeki kılıç kalktı. Havada bir çember çizdi. İri kabzası askerlerden birinin şakağına indi. Adam, boylu boyunca yere yuvarlandı. Öteki muhafız, dehşetle geriledi. Pardaillan, kendisinden geç-

miş olan Violetta'yı hemen kavrayarak geri döndü. Tribündekiler:

— “Gebertin! Gebertin!” Diye bağıriştılar. Fausta, kendini tutamayıp:

— “Eyvah!” Dedi.

Askerlerin, ancak haydut sürüsüyle uğraşabildiğini gören tribündeki asîlzadeler, Pardaillan'ın üzerine atıldılar. Şövalye, kızcağızı, Charles'in kollarına verdi. Garip bir sesle:

— “İşte nişanlınız, monsenyör,” dedi.

Charles'in de üstü-başı paramparça olmuştu. O da kendinden geçmişti ve bir rüya âleminde yaşar gibiydi. Bu anda ayılan Violetta'nın gözleri, delikanlının gözleriyle karşılaştı ve iki genç birbirlerine olan sevgilerini, sessiz sadasız, gözleriyle dile getirdiler. Pardaillan:

— “İleri!” Diye bağırdı.

Charles, bir eliyle Violetta'yı götürüyor, ötekiyle de kılıcını savurarak Şövalyenin arkasından gidiyordu.

Fakat böyle nereye gideceklerdi? Karınca sürüsü gibi insanla kaynaşan bu meydanın neresinden kaçılabilirdi? Başiboş, nereye gittiklerini bilmez bir hâlde mi ilerliyorlardı.

Hayır!.. Pardaillan, bir anda yapılabilecek tek şeyi yapmaya karar vermişti. Bulduğu çâre, belki çok zordu. Hattâ belki de imkânsızdı. Fakat Pardaillan bu işi başarmaya karar vermişti. Zaten şu anda etrafındaki kaatil sürüsüyle askerler arasında şiddetli bir savaş oluyor ve dışarıdan kimse buralara sokulamıyordu. Bu durum, Pardaillan için bulunmaz fırsattı. Charles'e, tribünün yanında duran asîlzadelerin atlarını göstererek:

— “Atlar!..” Diye bağırdı.

Aynı anda önünde beliren birisi:

— “Geber, mel’un!” Diye haykırdı.

Fakat bu bağırmanın gebermişçesine yere yıkıldığı görüldü. Pardaillan, düşene baktı:

— “Ah, aziz dostum Maineville’ymiş!” Dedi.

Artık kılıcını kabzasından tutmuş, savuruyor, saplıyor, önüne çıkanları kanlar içinde bırakarak yol açıyordu. Kendisi de iki kolundan, boynundan ve göğsünden yaralanmış, baştan aşağı kana bulanmıştı. Şövalye yalnız kendini korumuyor, arkasından yürüyen Charles ile Violetta’ya da göz kulak oluyordu. İki genç, bu mahşerî kalabalık içinde arada bir birbirlerinin gözlerine bakarak büyük aşklarını anlatmaya çabalıyorlardı.

Yirmi kadar asîlzade, Şövalye’ye saldırmaya hazırlanıyordu ki o da atların yanına ulaşmıştı. Asîlzadeler ona doğru koşarak:

— “Gebertin! Vurun!” Diye bağırıştılar. Pardaillan kılıcını dişlerinin arasına almıştı. Olağanüstü bir kuvvetle Charles ile Violetta’yı birlikte kaldırıp atlardan birine bindirdi. Charles, genç kızı önüne aldı. Bir eliyle sevgilisini tutuyor, ötekiyle de hayvanın dizginini kullanıyordu. Asîlzadeler hâlâ:

— “Tutun! Öldürün!” Diye bağırıyorlardı.

Fahişe Loïse’nin yardıma çağırdığı serserilerden büyük bir kısmı askerlerle çarpışırken ölmüştü. Geri kalanlar da darmadağınık ve bitkin bir hâlde kaçışmaya başlamışlardı. Bu fırsattan yararlanarak Pardaillan’a doğru koşan asîlzadeler bir kere daha:

— “Vurun! Gebertin!” Diye haykırdılar.

Halk da kendini toparlamış, nâralar atarak ölüm mahkûm edilen Fourcaud’lardan birini zorla elinden almayı başaran bu müthiş adama doğru koşmaya başlamıştı.

Pardaillan bir an durdu. Grève meydanını dolduran binlerce insana gülümseyerek baktı.

Charles, atının üstünde, sevgilisine:

— “Hayatım!” Dedi. “Öleceksem, sana son sözümü söylemek isterim: Seni seviyorum!”

Violetta da kendinden geçmiş gibi söylendi:

— “Güzel prensim, ben de sizi seviyorum. Ölecekseniz, kollarınızın arasında ölmek, en büyük dileğimdir.”

Bu arada beklenmedik bir şey oldu. Grève meydanını dolduran kalabalık, Pardaillan’la iki gence doğru ilerlerken birdenbire durakladı, bocaladı ve ansızın geri dönüp dehşet ve ölüm çığlıkları atarak hançerelerini yırtarcasına bağırarak kaçışmaya başladı. Charles hayret etti. Çevresi birdenbire boşalıvermişti. Halk, asilzadeler, askerler, çilyavrusu gibi dağılmışlardı.

Tribün üstünde yalnız soluk soluğa, inleyerek lânet okuyan Fausta kalmıştı.

Meydandan uzaklaşan insan sürüleri, sokaklara doğru, birbirlerini ezerek çiğneyerek taşkın nehirler gibi akıyorlardı.

Bu ne demekti? Ne Olmuştu?

Mesele son derece basitti: Dük de Guise’yle beraberindekilerin atları ürkmüş, bulundukları yerden sıyrılıp kaçmışlardı.

Dört yüze yakın at, halkın gürültüsüyle gittikçe daha fena ürkü� şahlanarak çılgınlaşıyor, kişneyip çifteler atıyor, halkı ezip çiğneyip koca meydanda dörtbir yana koşuyordu.

Bu iş nasıl olmuştu? Biraz önce bu atlar tribünün yanında uslu uslu durmuyorlar mıydı? Nasıl kurtulmuş, ürkmüş, azgınlaşmışlardı?..

İşte, Pardaillan’ın bulduğu son kurtuluş çâresi

buydu... Bütün meydan halkının kendilerine saldırdığını görünce birkaç atı yularından tutan ve kendisine en yakın duran seyise saldırmış, bir vuruşta herifi yere yıkmıştı. Ondan sonra serbest kalan atlara, kılıcının ucuyla şöyle bir dokununca hayvanlar, can acısından deliye dönmüşlerdi... Şövalye, aynı şeyi ikinci bir at topluluğuna, sonra bir üçüncüye daha yapmıştı. Fakat bu kadarı yetmişti. Çünkü böylece azıp deliye dönen, otuz-kırk at, arkadaşlarını peşinden koşturmaya başlamıştı. Seyisler, hayvanlar tarafından yerlere yıkılmış, çiğnenmiş, ezilmişlerdi. Bütün atlar meydanı birbirine katmakta âdeta yarış hâlindeydiler. Bu müthiş hayvan hücumu, kalabalığı öyle hırpalamıştı ki meydan, yaralanan inleyenlerle dolmuş, canını kurtarabilenler de tabana kuvvet kaçmaya başlamışlardı.

Charles d'Angoulême, bu manzarayı dalgın dalgın seyrediyordu ki arkalarından bir sesin:

— “Maşallah! Tam da düşünecek zamanı buldunuz!..”

Dediğini duydu. Pardaillan gelmişti. Altında, ynkaladığı atlardan biri vardı. Vücudundaki yaralardan, üstü-başı kan içindeydi. Şövalye, atını meydanın halktan boşalmış bir köşesine doğru doludizgin sürerek:

— “İleri!” Komutunu verdi.

Charles de atını Pardaillan'ın arkasından sürdü. Rıhtıma ulaşınca Pardaillan:

— “Yol açık,” dedi. “Hiç durmayın. Dosdoğru eve gidin... Beni orada bekleyin.”

Genç Dük soluk soluğa sordu:

— “Ya siz?..”

— “Baksanıza, peşimizden geliyorlar. Onları çıkartmak için birbirimizden ayrılmanız lazımı... Ben

onları peşime takar, oylarım. Beraber kaçarsak ne-
teye gittiğimizi öğrenirler...”

— “Peki ama...”

— “Durmayın! Allahaşkınıza kaçın!.. Başka kur-
tuluş çâresi yok!..”

Dük d'Angoulême'nin hâlâ durduğunu görünce
kılıcını kaldırarak tersiyle atının sağrısına vurdu.
Hayvan, can acısıyla ok gibi fırladı. Şövalye ise bir
an olduğu yerde durarak Violetta'nın rüzgârda uçu-
şan beyaz idam gömleğine baktı. Çok şükür!.. Char-
les de, Violetta da kurtulmuşlardı!..”

Pardaillan'ın ağzından bir «Of!» Sesi yükseldi.
Sevgilisini kucağına alarak atının üstünde uçan bu
erkek, onda, geçmişin acı hâtıralarını uyandırmıştı.
Dudaklarında sevgili Loïse'sinin adı gezindi...

Birden, arkasında birtakım sesler işitti. Başını çe-
virip bakınca birkaç süvarinin dörtlale kendisine
doğru gelmekte olduklarını gördü.

Grève meydanında kaçışan atlardan bir kısmı ya-
kalanmış, hemen bir birlik kurularak Pardaillan'ın
peşine sürülmüştü. Pardaillan derhal atını mahmuz-
ladı. Hayvan şahlanarak havalandı ve sonra bütün
gücüyle fırlayıp dörtlale kalktı.

Şövalye, gayesine ulaşmış, Charles ile Violetta'nın
izini kaybettirmişti. Yıldırım hızıyla sürdüğü atı,
Paris'in karmakarışık sokaklarını, nallarından kıvıl-
cılar saçarak geçiyordu.

Aklı fikri Dük ile Violetta'daydı. Eğer şu delikan-
lının yüz paralık aklı varsa hemen bir rahip bulup
Violetta ile nikâhını kıydırırdı. Ondan sonra da Pa-
ris'ten çıkar, dosdoğru Orléans'a gider ve annesine:
«İşte anneciğim,» derdi. *«Yanınızdan öç almak için
ayrılmışım. Şimdi ise sevgi getirerek dönüyorum.»*
Pardaillan bu düşünceyle gülümsedi, ama arkasın-
dan gelen:

— “Tutun! Gebertin!”

Sesleri, bu tatlı hayâli bozdu. Bir dönüp bakınca peşindekilerin bir kısmıyla arasında pek az mesafe kalmış olduğunu gördü. Aksi gibi hayvanı da gittikçe kuvvetten düşüyordu. Şövalye, nereye gittiğini de kesinlikle bilmiyordu. Son bir gayretle hayvanını mahmuzladı. At, delirmişçesine fırladı. Koştı, koştu... Fakat peşindekilerle arasındaki mesafeyi açamadı. Artık Pardaillan'ın arkasındakileri şaşırtmasına imkân kalmamıştı. Aklına; atından atlayıp dar bir sokağa dalmak geldi. Bu düşünceyle ayaklarını üzengilerden çıkardı...

Birden, gözü, kendisine pek de yabancı gelmeyen bir kapıya ilişti: Devinière'nin kapısı! Hemen atladı. Yere ayak basar basmaz, kılıcının keskin olmayan yanıyla hayvanın sağırsına bir darbe indirdi. At, bu silleyi yemesi ve binicisinin atlamasıyla hafifleyince son gayretini sarfederek fırladı ve beşyüz metre kadar ötede de artık dayanamayarak yere yıkılıverdi.

Peşinden gelen atlılar, yıldırım hızıyla Şövalye'nin önünden geçmişlerdi. Ön sıradakiler, Pardaillan'ın atladığını gördüklerinden, atlarını durdurmak istediler. Arkadakiler hızla gelerek onlara çarptı ve sokakta, Devinière'den ikiyüz adım ötede bir curcunadır koptu... Süvarilerin bir kısmı atlarının altında kalmış, ezilmişti. Bir kısmı hayvanlarından fırlayıp yerlere serilmişti. İnleyenler, bağırانlar ve bunları seyre koşan halk, bir anda sokağı doldurmuştu.

Beş dakika kadar süren bu kargaşalık sırasında Şövalye, lokantanın merdivenlerini tırmanmış, içerideki halk sokakta ne olduğunu anlamak için dışarıya fırlarken o da içeriye dalmayı başarmıştı.

Tepeden tırnağa kana bulanmış, üstü-başı parça parça ve yalın kılıç lokantaya giren Pardaillan'ın,

çok korkunç bir görünüşü vardı. Kılıcını, masalardan birine bırakarak kendini ayakta durmaya zorladı ve dışarıdaki olayı seyretmeye çıkan müşterilerden birinin dolu bıraktığı şarap kadehini bir dikişte yuvarladı. Sonra tam bir soğukkanlılıkla pencereleri, kapıları kapamaya, her tarafa, düşmanların geçemeyeceği engeller yerleştirmeye koştı.

Bir köşede, içi çanak çömlek dolu bir dolap duruyordu. Pardaillan bu ağır dolabı müthiş bir gayretle yerinden kaldırarak getirip kapının arkasına dayadı. Sonra hızla mutfığa indi. Oradan da sokağa açılan bir kapı vardı. Şövalye bir-iki saniye içinde bu kapının arkasına da kocaman bir dolap yerleştirdi. Bu işleri bitirince tekrar lokanta salonuna geldi. Eline geçen bir şarap şişesini büyük bir maşrapaya boşaltıp dikti. Sonra pencereleri gözden geçirerek kendi kendine:

«*Şu Grégoire ustanın canına rahmet!*» Dedi. «*Pencerelerin hepsine sağlam parmaklıklar koydurmuş... Yoksa onlarla da bir hayli uğraşacaktım... Halbuki dermanım kalmamıştı...*»

Ve Grégoire ustanın başarısını kutlamak için bir bardak şarap daha yuvarladı. Bu sırada heyecanlı bir ses:

— “Aman Allahım!” Diye haykırdı. “Ne oluyor? Siz kimsiniz? Burada ne işiniz var? Kapıları kim kapadı?”

Pardaillan birdenbire arkasına dönünce otel sahibesini gördü:

— “Merak etmeyin Huguette, benim!..” Dedi.

— “A!.. Siz misiniz, Şövalye? Bunları hep siz mi yaptınız? Aman yarabbi, bu haliniz ne?..”

Kaybettiği kandan ve yorgunluktan bitkin bir hâlde gelmiş olan Pardaillan bir iskemlenin üstüne yığılmıştı. Huguette, hemen heyecanını unutmuş ve

koşarak Şövalye'nin başını elleri arasına almıştı. Bakışlarında bir anne şefkati ve bir sevgili sadûkati seziliyordu. Gözleri yaşarmıştı. Baygın Şövalye'nin alnına bir öpücük kondurmaktan kendini alamadı. Bunu yapınca tepeden turnağa titredi. Çünkü Şövalye'yi ömründe ilk defa olarak öpmüştü.

Dışarıdaki gürültüler, gittikçe lokantanın kapısına yaklaşmıştı. Pardaillan, tam bu sırada kendine geldi. Huguette'nin öpücüğüyle mi, yoksa gürültülerden mi ayıldığı belli değildi. Daha doğrusu, her iki sebebin de bu işte bir rolü olduğu muhakkaktı. Gözlerini açmış gülümsüyordu. Yeniden hayata kavuşan bir adam gibi derin bir nefes aldı. Huguette:

— “Lubin! Jeanne! Gilette! Koşun!.. Çabuk şu ilâcı getirin!.. Allah Allah!.. Kimse yok mu burada canım?” Diye bağırıyordu.

Salon boşalmış, ortalıkta kimseler kalmamıştı. Pardaillan bir kahkaha atarak:

— “Kapıları kapatırken garsonları, hizmetçileri filân dışarıda bırakmışım galiba!..” Dedi.

— “İyi ama kapıları neden kapattınız?..”

Pardaillan yerinden kalkmaya çalıştı:

— “Gürültüleri duymuyor musun Huguette'ciğim?..”

Sokakta, otelin önünde bağırıp çağırımlar ayyuka çıkıyordu. Guise'nin atlıları da otele saldırmaya hazırlanıyordu. Kimin kime hücum ettiğinden haberi olmayan halk ise bir eğlence bulmuş olmanın verdiği sevinçle Waykırışıp duruyordu. Bussi-Leclerc ve yirmi kadar arkadaşı kapıyı gözden geçiriyorlardı. Bussi:

— “Kapıyı kırmamız lâzım!” Diyordu.

Öfkeden ve aynı zamanda Pardaillan'ı kısıtırmış olmanın verdiği sevinçten titreyen bir ses:

— “Durun!” Dedi.

Bussi ve beraberindekiler, arkalarına dönünce karşılarında Maurevert’i buldular. Hepsi de Şövalye’ye dış biliyorlardı. Fakat Maurevert’in yüzünde gördükleri hınç iradesi, hepsini titretti. Maurevert, aslında yakışıklı adamdı. Lâkin Pardaillan’a beslediği kin yüzünü değiştirmiş, korkunçlaştırmıştı. Bakışlarında, Pardaillan’ı ölüme mahkûm eden öyle müthiş bir belirti vardı ki hepsi birden, bu kavgada Maurevert’in kendilerine baş olmasını pek yerinde buldular. Bussi:

— “Söyle bakalım, ne yapalım?” Diye sordu.

Maurevert:

— “Ben o adamı bilirim!” Dedi. “Eğer buraya saklandıysa kendini koruyacak tedbirler almayı da katiyen ihmal etmemiştir. İşi tesadüfe bırakmaya gelmez! Yakalayacağımız kimse çok önemli bir adamdır... Dük’e mutlaka haber ulaştırmalıyız!...”

Orada bulunan asîlzadelerden biri atılarak:

— “Ben Dük hazretlerine haber vermeye koşayım!” Dedi.

Maurevert de:

— “Biz de herifi kaçırmamaya bakalım...” Dedi.

Sokaktaki gürültüler arasında kaybolan bu konuşmaları, ne Pardaillan, ne de Huguette duymuştu. Kadın:

— “Bütün bu gürültü patırtı sizin için mi?” Diye sordu.

Pardaillan:

— “Kimin için olacak ya?...” Dedi.

— “Aman Allahım!... Ne yaptınız da size bu kadar kin bağladılar Şövalye?...”

— “Ben kendilerine hiçbir kötülük yapmadım. Ancak onların yapmak istedikleri iğrenç bir işe engel oldum!”

Huguette:

— “Anlamadım doğrusu!” Dedi. “Mademki sizi ilgilendiren bir iş değildi... O hâlde neden...”

Pardaillan başını havaya kaldırdı:

— “Neden bu işe burnumu soktum, değil mi?... Ey sevgili babacığım! Mezarında rahat uyu... İşte bizim sayın otelcimiz Madam Huguette, senin öğütlerini tekrarlayıp yokluğunu bana hissettirmemeye çalışıyor!...”

Huguette titreyerek sordu:

— “Şimdi ne olacak Şövalye?...”

Bu soru çok yerindeydi. Kadın, kudurmuşçasına bağırarak bu azgın kalabalığın saldırısına, kapının dayanamayıp kırılacağından emindi. Kadının çok korktuğu hâlden belliydi. Pardaillan biraz da hayretle Huguette'ye baktı:

— “Siz üzülmeyin!” Dedi. “Ben Devinière'de bulundukça başıma bir felâket gelmez!...”

Tam bu sırada sokakta, kalabalığın bağırıp çağırmasını bastıran bir kızılca kıyamet koptu. Bu, saldıran kalabalığın gürültüsü değildi. Yüksek bir yerden atılan ve yere düşerek parçalanan eşyanın çıkarıldığı patırdıydı. Halk, bu kargaşalık arasında bağırışıp çağırışarak kaçışıyor, ortalığı velveleye veriyordu. Fakat bütün bu gürültü patırtı arasında gür sesli Maurevert'in avaz avaz bağırarak da duyuluyordu:

— “Ben dememiş miydim?.. O hain Pardaillan, ne kadar ipten kazıktan kurtulmuş adam varsa hepsini buraya toplamış!...”

Şövalye, Huguette'ye:

— “Demek yardımcılarımız da varmış!...” Dedik-

ten sonra hızla merdivenlerden yukarıya fırladı. İkinci kata varınca en üst kattan birtakım gürültüler geldiğini duyarak oraya çıktı ve nihayet o gece yatmış olduğu odaya vardı. Zaten Devinière'ye her gelişinde bu odada yatardı. Şövalye, odadan gelen gürültüleri bir süre dinledikten sonra:

«İçeride en aşağı onbeş kişi olmalı. Bunlar Guise'nin askerlerini adamakıllı uğraştırırlar...» Diye düşündü. Sonra kapıyı açarak seslendi:

— “Heey ahbablar! Öyle, elinize her geçeni aşağıya fırlatmayın!.. Patırtıdan bir şey çıkmaz... Kafa kafaya verip nasıl korunacağımızı düşünelim!..”

Fakat odanın içine dikkatlice bakınca şaşkınlığından donup kaldı. Odada, eşya olarak hiçbir şey kalmamış; karyola, masa, dolap, sandalye namına ne varsa hepsi pencereden sokağı boylamıştı. Şimdi de koskoca, ağır, oymalı bir sarkaçlı duvar saati, öbür eşyanın yanına gitmeye hazırlanıyordu. Pardailan, bu eşyayı sokağa fırlatan adamı tanımakta gecikmedi. Bu, zayıf, uzun bacaklı ve uzun kollu, gaga burunlu Croasse'ydi. Croasse bu işi yaparken gür sesiyle yakası açılmadık küfürler savurmayı da unutmuyordu. Alnından şakır şakır ter boşanıyordu. Hiddetinden kireç gibi bembeyaz olmuş, âdeta kendini kaybetmişti. Bir düşman gibi gördüğü koskoca saati kaldırmaya çalışıyor, kollarında boğacakmış gibi sıkıyor, tekmeliyordu. Bir yandan da:

— “Ah, alçak reziller!.. Ah kepaze köpekler!..” Diye haykırıyordu. “Tıpkı Saint-Roch kilisesinde olduğu gibi bire karşı yirmi kişiyle saldırırsınız ha?.. Hepinizi pencereden aşağıya atacağım, hepinizi!...”

Saat, son bir gayret gösterdiyse de nihayet, pencerenin pervazına oturdu. Sonra da paldır küldür sokağa indi. Croasse, korkunç bir kahkaha atarak dı-

şarıya baktı. Halkın bağıırıp çağırmaları, yeri göğü inletiyordu. Croasse, tüyleri diken diken olmuş, gözleri yerlerinden uğramış bir hâlde geriye döndü ve kurbağa sesine benzer bir sesle:

— “Hepinizi hakladım,” diye söylendi. “Sonuncunuzu da şimdi geberttim!..”

STELLA NEREDE?

B elgodère, Kardinal Farnèse'nin yanından ayrılmıca soluğu Montmartre kapısında almıştı. Hemen manastıra gidecek ve kızını bulup alacaktı. Fakat Dük de Guise, Paris kapılarını kapattığı için dışarıya kimseyi bırakmıyorlardı. Çingene de bu yüzden şehirden çıkamadı ve Montmartre kapısının ikiyüz adım kadar uzağında bir yere oturup kapının açılmasını beklemeye ve Claude'ye oynadığı oyunu, keyifli keyifli düşünmeye başladı.

Violetta'nın odun yığını üstünde cayır cayır yanışını düşünürken kendi kızı Flora'nın da böyle feci bir ölümle öldüğü aklına geldi. Fakat hiç değilse bir kızı, Stella'sı hayattaydı ve bu düşünceyle teselli buluyordu. Beterin beteri vardı. Meselâ Claude gibi yalnız ve büsbütün yalnız değildi. Bir aralık yüreğine bir şüphe düştü. Saçma olduğuna o anda akıl erdiremediği bir şüphe... Sakın Claude, gidip Stella'yı kaçırmazın?!... Bu kuruntu yüzünden çingene yerinde duramaz oldu. Kan ter içinde kapıdaki muhafızların subayına koşup yalvardı:

— “Beni dışarı bırakın! Ne isterseniz veririm!..”

Fakat bu isteği pek kötü karşılandı. Subayın bir işareti üzerine beş-altı asker, bu şüpheli görünüşlü adamın üzerine doğru koşup kendisini kovaladılar. Çingene, hem Paris'in içine doğru kaçıyor, hem de şehirden nasıl çıkacağını düşünüyordu ki birdenbire aklına Fausta geldi. Kendi kendine:

«*Hay Allah lâıyğımı versin!*» Diye homurdandı.

«Bunu daha önce niçin düşünemedim. O kadın beni şehirden pekâlâ çıkartır.»

Çingene, Fausta'nın Grève meydanında bulunduğunu sanıyordu. Meydana vardığı vakit sehpalarını kaldırılmış ve ateşin söndürülmüş olduğunu gördü. Meydanda olağanüstü bir şeylerin olduğunu gösterir hiçbir belirti yoktu. Belgodère, Fausta'nın, şehrin göbeğindeki esrarengiz konağına gitmek üzere tekrar yollara düştü. Konağa varınca çingeneyi hiç bekletmeden Fausta'nın yanına çıkardılar.

Fausta, renksizdi ve kederli duruyordu. Çingeneyi çabucak huzuruna alışından da belliydi ki ondan yeni bir şeyler öğrenmek niyetindeydi. Meraklı bir tavırla:

— “Ne istiyorsun?” Diye sordu.

Belgodère heyecanla:

— “Paris kapıları kapalı!...” Dedi. “Kimseyi dışarıya bırakmıyorlar! Bana bir kâğıt verin de çıkayım!...”

— “Nereye gideceksin? Artık benim yanımda çalışmayacak mısın?”

— “Böyle bir şey söylemedim madam! Ölünceye kadar size hizmet etmek niyetindeyim. Çünkü sizin sâyenizde kızlarımdan birini sağ salım tekrar buldum.”

Fausta'nın merakı arttı:

— “Ne demek bu?...”

— “Size hayat hikâyemi anlatmıştım efendim... Kızlarımdan bir hristiyan ailesinin yanına evlâtlık olarak verildiklerini söylemiştim. Öğrendim ki bu aile Fourcaud'larmış!...”

Çingene, alnında beliren terleri silmek için durdu. Heyecanından sararmış bir hâldeydi. Fausta'nın ne

düşündüyse hiç belli olmuyordu. Belgodère sözüne devam etti:

— “Bugün meydanda asılıp yakılan Madeleine Fourcaud, benim büyük kızım Flora’ymış Madam! Sizin Bastille’den çıkardığınız kız da küçük kızım Stella’dır. Ben kendisini Montmartre manastırına götürmüştüm. Şimdi ona gideceğim, Madam!..”

Fausta hiç istifini bozmadı ve ufak bir dolaptan bir kâğıt çıkardı.

— “Pekâlâ!.. Al bu kâğıdı... Bu kâğıt, insana her zaman, her kapıyı açar!.. Bu akşam, kâğıdı tekrar bana geri verirsin!..”

Belgodère, üstünde Dük de Guise’nin imzası ve mühürü bulunan kâğıdı alınca Fausta’ya teşekkür etmeyi bile unutarak fırladı gitti. Çingene çıkar çıkmaz, Fausta bir kâğıda bir şeyler karalamış, sonra bir adam çağırarak kendisine:

— “Hemen Montmartre manastırına bir atlı gönderiniz, bu kâğıdı Madam de Beauvilliers’e versin! Fakat süvarinin çok hızlı gitmesi ve şimdi şuradan çıkan adamdan önce oraya varması lâzım!..” Emri ni vermişti.

Belgodère, Montmartre kapısına geldiği zaman subay kendisini hemen hatırlamıştı. Yakalanması için askerlerine tam emir verecekti ki çingene, birdenbire koynundan Dük de Guise’nin kâğıdını çıkarıp uzattı. Subay, çingeneye hayretle baktı ve:

«*Muhakkak, kılığını değiştirmiş bir asîlzadedir!..*»

Diye düşündü. Sonra da çingeneden özür diledi:

— “Monsenyör, demin size yapılan davranışı af buyurun!.. Ne yapayım, verilen emirler çok kesindir!..”

Belgodère, «*Monsenyör*» sözünün kime söylenmiş

olduğunu pek anlamayıp çapınıkla beraber elindeki kâğıda güvenerek sert bir sesle:

— “Aç!...” Emrini verince subay, adamın gerçekten önemli biri olduğu kanısına vardı. Kapı derhal açıldı. Şehir surlarının dışındaki hendeklin köprüsü indi ve Belgodère, koşar adımla manastıra yollandı. Bir yandan da kızına, babası olduğunu nasıl anlatacağını düşünüyordu. Ya Stella ona inanmaz da kendisinin Jeanne Fourcaud olduğunda ayak direrse?!..

Çingene manastıra varınca yıkık duvarlardaki yarıkların birinden bahçeye girerek hızla bir akşam önce Stella’yı sakladığı, etrafı tahta perdeyle çevrili eve yöneldi. Tahta perdenin içine girmeden önce kızını korkutmamak için biraz kendine çeki düzen vermeye çalıştı. Fakat eve varınca kapısını ardına kadar açık bularak şaştı. Koştı. Köşeyi bucağı aradı, kimseyi bulamayınca bağırdı:

— “Stella! Stella!... Baban geldi!... Neredesin kızım?...”

Bu seslenişe cevap veren çıkmadı. Bunun üzerine çingene, delirecek gibi oldu. Bağıırıyor, yalvarıyor, lânet okuyup bedduâ ediyordu. Stella’nın köşkte bulunmadığına aklı kesince Madam de Beauvilliers’i bulmak üzere bir çılgın gibi manastıra koştu. O, merdivenleri hızla çıkarken başka bir adam da hızla iniyordu. Fakat Belgodère, bu adamı farketmedi bile... Manastır başrahibesinin kapısını hızlı hızlı çaldı. Madam de Beauvilliers görününce Belgodère:

— “Stella nerede?” Diye sordu.

Claudine hayret etti:

— “Stella mı? O da kim?”

— “Küçük evdeki mahpus kız, canım!...”

— “Ee, dün akşam sen onu alıp Bastille’ye götürmedin mi?”

— “Violetta’dan bahsetmiyorum, Madam!..”

— “Peki... Violetta’yı götürdün... Sonra Bastille’den bir başka kız mı getirdin? Benim haberim yok!..”

Bu söz, Belgodère’yi büsbütün deli etti. Gerçekten de Stella’yı getirdiğini kimseye haber vermemişti. Şimdi saçını, başını yoluyor, iki gözü iki çeşme ağlıyor:

— “Doğru!” Diyordu. “Doğru! Siz nereden bileceksiniz?..”

Tekrar tahta perdeli eve döndü. Her tarafı aradı, taradı... Hiçbir ize rastlayamadı. Stella, kendi kendine mi kaçmıştı? Fakat neden kaçındı? Kendisini Bastille’den kurtarmış olanların elinden kaçmak istemeyeceği besbelliydi. Şu hâlde Stella’yı birileri zorla alıp götürmüş olacaktı. Fakat kimler olabilirdi?.. Düşündü, taşındı. Kızın burada olduğunu, Fausta’yla adamlarından başka kimse bilmiyordu. Şu hâlde bu iş, yine Fausta’nın başının altından çıkmış olacaktı. Zaten merdivende acele acele inen birine rastlamamış mıydı? Tamam... Fausta, kendinden önce buraya birini göndererek Stella’yı kaçırmış olacaktı... İyi ama neden?... Fausta’ya bir düşmanlığı yoktu ki... Hattâ kendisine ömrünün sonuna kadar hizmet edeceğini de söylemişti. Belgodère, manastırdan ayrılarak Montmartre sırtlarından Paris’e doğru yavaş yavaş yol alırken Fausta’nın Stella’yı neden kaçırmış olacağına bir türlü akıl erdiremiyordu. Ayrıca bundan emin de değildi. Bakalım bu işi Fausta mı yapmıştı? Eğer o yapmışsa... Belgodère’nin yüzü vahşi bir görünüş aldı. Bütün gün bu meseleyi enine boyuna düşündükten sonra

akşam tekrar Fausta'nın huzuruna çıktı. Fausta sordu:

— “Mahpus kız nasıl?”

Belgodère, kadının yüzüne hayretle baktı:

— “Kaybolmuş,” dedi.

— “Kaybolmuş mu?... Buna üzüldün mü?...”

Belgodère saygılı davranmayı bir yana bırakarak:

— “Ben üzüldüm, ama siz o kadar üzgün görünmüyorsunuz,” dedi.

Fausta bu söze aldırmadı. Yalnız, çingeneyi yatıştırmak düşüncesiyle:

— “Merak etme,” dedi. “Benim o kızı manastıra gönderişimin sebebi, kendisini birkaç gün gözlerden uzak tutmak ve böylece Bastille’de yaptığımız değiş-tokuşun meydana çıkmamasını sağlamaktı. Fakat mademki kız kaçmış, daha iyi... Onu tekrar buluruz... Şimdi şu kâğıdı ver...”

Çingene üstünü başını aradıktan sonra:

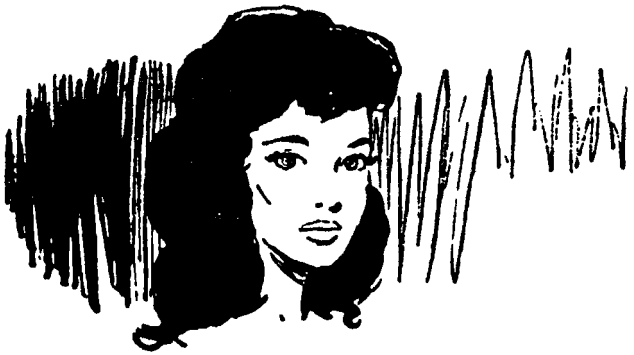
— “Eyvah!” Dedi. “Kâğıdı düşürmüş olacağım!...”

— “Hiç önemi yok Belgodère... Nasıl, hâlâ yanımda çalışmak niyetinde misin?...”

— “Çalışacağım efendim!... Bir süre daha hizmetinizde kalmayı arzuluyorum...”

Çingene selâm vererek çekilirken kendi kendine homurdandı:

«Stella’yı kaçırtan o!... Demek el altından bana oyun oynuyor... Öyleyse bir süre daha yanınızda kalacağım, sayın Madam... İşimiz bitmek şöyle dursun, daha yeni başlıyor...»

Yirmiyedinci Bölüm

CLAUDE'NİN DERTLERİ

Cellât Claude ustayı, Grève meydanına bakan evin penceresinden aşağıya, bıçağını dişleri arasına kısırmış bir hâlde atlarken bırakmıştık.

Claude, meydana indiği sırada, kızının kurtulmuş olduğunu ve genç bir adamla birlikte atlara doğru yürüdüğünü görmüştü. Bunun hemen arkasından, ürken atların meydandaki halka saldırmaları üzerine ortalık allak bullak olmuştu. Aynı olayı yukarıdan, Farnèse de seyretmiş, sevincinden yüreği hoplamıştı. Çünkü Violetta'nın yaşaması, kardinale, Saizuma adıyla çılgın bir hâlde gezip duran Léonore de Montaignes'i kazandıracaktı. Léonore deliydi. Onun aklını başına, ancak Violetta getirebilirdi. Violetta yaşarsa, Farnèse de, kendisine o kadar ihanet etmesine rağmen, bir türlü gönlünden söküp atamadığı sevgilisine tekrar kavuşacaktı. Ondan sonra da karısını, kızını alacak, sırtındaki kardinal elbisesini

çıkartıp uzaklara, çok uzaklara gidecekti. Léonore, başlangıçta onu affetmese bile aradan zaman geçince Violetta onu yumuşatabilecekti.

Farnèse, gelecekle ilgili hayâller kuradurmuş, Fausta da meydandaki kargaşalık önünde soğukkanlılığını kaybetmeden, adamlarına emirler yağdırıyordu. Bu emirlerden bir kısmı kardinal Farnèse'yle ilgiliydi ve çok çabuk yerine getirildi. Nitekim, Farnèse, evin üst katından aşağıya indiği zaman az önce Belgodère'ye kapıyı açmış olan siyah elbiseli uşak kendisini saygıyla karşıladı. Kardinal, adama bir keşe altın uzatarak:

— “Beni prensesin adamları sorarlarsa derhal İtalya'ya hareket ettiğimi söylersin!” Dedi.

Adam keseyi aldı. Saygıyla eğildi ve bir kapının açılmasıyla beş-altı kişinin fırlayıp Farnèse'nin üstüne atılarak kendisini kısı kıvrak yakalamaları bir oldu. Adamlardan biri, elindeki hançeri kardinalin göğsüne dayadıktan sonra:

— “Monsenyör, sizi ölü veya diri yakalayıp götürmek üzere emir aldık!” Dedi.

Farnèse bembeyaz kesilmişti. Başını göğe kaldırarak söylendi:

— “Ulu Tanrım! Yer yüzünde senin vekilin olduğunu iddia eden kimse, bak neler yapıyor?..”

Sonra göğsüne hançeri dayayan adama döndü:

— “Kont, üç yıldır aynı yolun yolcusuyuz... Aldığınız emri gözünüzü kırpmadan yerine getireceğinizi bilirim!” Dedi. “Haydi beni nereye götüreceksiniz götürün!..”

— “Yolda en ufak bir itaatsizlik edecek olursanız derhal ölürsünüz Monsenyör!..”

— “Bir şey yapmam, merak etmeyin!...”

Altı adam, tutukluyu ortalarına alarak yola ko-

yuldu. Ne var ki onlara bakan kimse, birini yakalayıp zorla götürdüklerini anlayamazdı. Olsa olsa birlikte gezmeye çıkmış asilzadelere benzetirdi. Kafil, gittikçe hızlanarak Fausta'nın esrarengiz konağına vardı ve Farnèse'yi içeriye soktuktan sonra pencereleri demir parmaklıklı, oldukça iyi döşenmiş bir odaya hapsettiler.

Kardinal, Fausta'yla konuşmak istediye de bağırmalarına aldıran olmadığını görünce kendi kendine mırıldandı:

«Bu kadının vücudu ortadan kalkmadıkça rahat etmemize imkân yok... Fakat Claude nerede ya?... Şimdiye kadar meydana çıkıp, Fausta'yı öldürmesi gerekmez miydi? Nerelerde kaldı?..»

Claude'nin nerelerde kaldığı gerçekten merak edilecek bir konuydu. Cellât, Grève meydanındaki kargaşalık sırasında Charles d'Angoulême'yle Violetta'nın bir atla uzaklaştıklarını görünce kendisi de koşmuş, ilk yakaladığı atın sırtına atlamıştı. Ancak cellâdın bu hareketi Fausta'nın gözünden kaçmamış, ve zeki kadın hemen adamlarından birini Claude'nin peşinden göndermişti.

Charles d'Angoulême'yle Pardaillan birbirlerinden ayrıldıkları vakit Dük de Guise'nin atlıları, Şövalye'nin peşine düşmüşlerdi. Claude'ye gelince kalabalıktan sıyrılıp hayvanını, delikanlı ile Violetta'yı götüren atın ardından dörtmala sürmüştü. Charles'in atı Barrés sokağına sapınca cellât da oraya girdi. Genç Dük d'Angoulême, Marie Touchet'in evinin kapısında attan inerek hızlı hızlı kapıyı çaldı ve yarı baygın bir hâlde bulunan Violetta'yı, şaşırان uşaklara teslim etti. Sonra tabancasını çekerek hızla geriye döndü. Ne zamandır kendilerini takip eden Claude'ye nişan aldı.

Tam tetiğe basacağı sırada bir ses:

— “Ne yapıyorsunuz? O benim babamdır!” Diye bağırıyordu. Bu, henüz eve girmemiş olan Violetta’nın sesiydi.

Genç Dük, telâşla Claude’ye doğru koştu. Adam, olduğu yerde put gibi duruyordu. Charles, Claude’nin ellerinden tutarak:

— “Az kalsın sizi öldürecektim,” dedi.

Cellât, büyük bir heyecan içinde:

— “Kızımın bir şeyi yok ya?..”

— “İçeri girin... Sevdiğimin babası olduğunuzu bilmiyordum. Sizi, peşimize düşmüş bir düşman sanmıştım.”

Biraz sonra Violetta, Charles ve Claude sevinç gözyaşları içinde sarmaş dolaş olmuşlardı. Bu, onlar için sonsuz bir mutluluk ânı oldu. Böylece, birbirlerini hiç tanımayan Claude’yle Charles de çabucak canığer kesilivermişlerdi. Bir aralık Claude, Violetta’nın kulağına fısıldadı:

— “L’Espérance otelinde, arayıp da bulamadığım delikanlı bu muydu?”

Violetta, mutluluktan titreyerek:

— “Evet!” Dedi.

Bu sırada Charles d’Angoulême, Claude’ye dönmüş, adamın ellerinden tutmuştu:

— “Mösyö!” Dedi. “Kızınızı ölesiye seven delikanlının kim olduğunu tanımayı elbette istersiniz. Adım, Charles Dük d’Angoulême’dır. Annem Marie Touchet’dır. Babam ise Fransa kralı Dokuzuncu Charles’di.”

Violetta, sevdiği yakışıklı delikanlının bir kral oğlu olduğunu öğrenince, bir kat daha sevinmişti.

Charles d’Angoulême sözüne devam ederek:

— “Benim kim olduğumu öğrendiniz!” Dedi.

“Son derecede mutlu olduğum şu anda sevgilimin babasının da kim olduğunu öğrenmek isterdim...”

Claude'nin yüzü birdenbire sarardı. Ürkek bir tavırla ellerini, Charles'in elinden çekti. Boğuk bir sesle:

— “Demek benim kim olduğumu öğrenmek istiyorsunuz...” Dedi.

Charles, adamın hâlindeki değişikliği görünce sorduğuna pişman olarak:

— “Özür dilerim,” dedi, “belki cevabını vermek istemediğiniz bir şeyi sordum...”

Cellâdın sesi daha da boğuklaştı:

— “Yo! Yo!.. Öğrenmeniz lâzım!.. Fakat...”

Violetta da cellâdın bu ânî durgunluğunu sezmişti. İçinden bir korku dalgası geçti. Acaba Charles, Claude'nin kim olduğunu öğrenince, kendisinden yüz çevirir miydi? Fakat bu düşüncesini yenerek cellâda şefkatle seslendi:

— “Claude baba! Claude babacığım!”

Cellât, Violetta'ya:

— “Benim gibi lânetlenmiş bir adamı mutlu etmek için gösterdiğin gayrete çok teşekkür ederim, kızım! Tanrı seni mükâfatlandırsın!” Dedi.

Sonra Charles d'Angoulême'ye dönerek:

— “Asilzadem, bu kızın babası ben değilim!” Dedi.

Violetta, hızla atıldı:

— “Claude baba! Claude baba!.. Aynı şeyi bana da söylediniz... Bunu niçin yapıyorsunuz?”

Cellât, Violetta'yı bir bebek gibi kaldırıp kucığına alarak yandaki odaya götürdü. Bir koltuğa oturttu ve:

— “Merak etme!” Dedi. “Sen Dük d'Angoulême'.

nin karısı, Düşes d'Angoulême olacak. Burada bekle ve bizi, bu meseleyi kendi başınıza halletmeye bırak!"

Sonra tekrar Charles d'Angoulême'nin bulunduğu odaya döndü ve bir aşağı, bir yukarı gezinerek:

— "Violetta'nın babası ben değilim. Bu genç kız, Monsenyör Farnèse'yle Léonore de Montaigues'in kızıdır." Dedi.

Charles sordu:

— "Montmartre manastırında gördüğüm zatın mı?"

— "Evet, onun kızı!.."

— "Peki, ama o, kızının ölmüş olduğundan bahsediyordu."

— "O zaman öyle sanıyordu."

— "Peki, Prens Farnèse'yi nerede ve ne zaman görebileceğim?.."

— "Onun nerede bulunacağını ben bilirim. Violetta hakkında karar verecek olan kimse Prens Farnèse'dir... Bana gelince..."

Claude, ağlamamak için kendisini zor tutuyordu:

— "Bana gelince," diye devam etti. "Ben onun için bir hiçim. O da artık benim için öyledir. Siz, hemen Prens Farnèse'yle konuşup çabucak bir karar vererek bana bildirmeden, istediğiniz yere gidiniz!"

Charles d'Angoulême, Claude'nin hâlindeki değişikliği görüyor, fakat Violetta ile bu adam arasındaki ilişkinin gerçek yüzünü bir türlü kavrayamıyordu. Bir süre hiçbir şey söylemeden cellâdın yüzüne baktıktan sonra:

— "Peki, ama siz kimsiniz? Saklamak zorunda olduğunuz bir sırrınız mı var?"

— “Adım Claude’dır... Paris’liyim... Sakladığımı sırra gelince bunu size Violetta söyler! Fakat o söylemedikçe siz kendisine bir şey sormayınız... O isterse söylesin! Ben birazdan buradan gideceğim! Farnèse’yi buraya gönderirim. Yalnız, rica ederim, benim hakkımda Farnèse’ye de bir şey sormayınız!”

Claude’nin bitkin ve üzgün hâli, Charles’in yüreğine dokunmuştu:

— “Söz veriyorum, hakkınızda kimseye bir şey sormam!” Dedi.

Claude, gitmeden önce bir daha dönerek:

— “Siz buradan ne zaman gideceksiniz?” Diye sordu.

Charles:

— “Yarına kadar burada kalırız,” dedi. “Bizim burada olduğumuzdan kimse şüphelenmez! Yarın sabah da erkenden hareket ederiz.”

— “Paris’in hangi kapısından çıkacaksınız?”

— “Saint-Denis caddesinden geçip Devinière oteline uğramam lâzım! Orada bir arkadaşım var. Sonra yanımda Prens Farnèse ve Violetta olduğu hâlde Orléans’a doğru yola çıkarım...”

— “Çok güzel... Yalnız, bir gün Paris’e yolunuz düşerse Chalandre sokağına uğrayınız. Orada kimse-nin dönüp bakmadığı küçük bir ev vardır. Yardıma ihtiyacınız olursa gece-gündüz beni orada bulursunuz!”

Claude sesini alçaltarak:

— “Benim genç asilzadem!” Diye sözlerine ekledi. “Bu kızcağız, sizi taparcasına seviyor... Bundan eminim! Yavrucağın altın gibi bir kalbi vardır. Üstelik, çok da acı çekmiş bir zavallıdır.”

Charles, ellerini kavuşturdu ve fevkalâde bir heyecanla:

— “Artık, acı ve sefalet ona yaklaşamaz!” Dedi. “Benim gibi bir erkeğin kanadı altında bulundukça ömrü boyunca mutlu olacaktır. Bana güveniniz.”

Cellâdın yüzünde sevinç ve hüznün ifadeleri birbirine karıştı. Sonra gözlerinden yaşlar boşanacağını hissederek hızla evden çıktı.

İlk işi, sokağı iyice gözden geçirmek oldu. Ortalıkta kimseler yoktu. Demek ki Charles’in Grève meydanından kaçışını kimse farketmemiş, peşine düşmemişti. Claude içini çekerek:

«Artık kızımın kurtulduğundan eminim!» Diye söylendi.

Sonra, Marie Touchet’in sâde görünüşlü küçük evine üzgün gözlerle baktı ve yürümeye başladı. Artık kendisini tutamıyor ve onun için herşey demek olan Violetta için yüksek sesle ağlıyordu. Kızının mutluluğu uğruna, ondan ayrılmak, ebediyen onu görmemek, bu dayanılmaz hasrete katlanmak zorundaydı...

Claude, Charles’in evinden çıktığı sırada kendisini Grève meydanından beri izleyen ve bir kapı girtisine sinmiş olan Fausta’nın adamı da peşinden yürümeye başlamıştı. Cellât:

«Ne yazık ki bu mutluluk Farnèse’ye kismet olacak!...» Diye dalgın dalgın düşünüyordu. Değil kendisini takip eden adamı, burnunun ucunu bile görececek hâli yoktu.

Yavaş yavaş yaptığına pişmanlık duymaya başlıyordu. Neden Violetta’dan ayrılmaya razı olmuştu. Hem sanki Violetta onun kim olduğunu söyler miydi? Söylese de ne olacaktı? O da onlarla birlikte gitse ve onların yanında ölünceye kadar bir uşak, bir köle gibi yaşasa daha iyi olmaz mıydı?..

Epey bir zaman yürüdükten sonra:

«Evet!.. Ne yazık ki bu mutluluk Farnèse'ye kismet olacak!..» Diye tekrarladı. «Halbuki öz evlâdını, darağacının dibinde bağrına basacak kadar bile cesaret gösteremeyen Farnèse bu çocuğa lâayık bir baba mıdır?..»

Düşüne düşünce epey hızla yürümüş, Farnèse'nin Grève meydanındaki evine kadar gelmişti. Kapıyı çaldı. Siyahlı bir uşak, Claude'yi içeriye aldı. Fakat aynı anda da bir kalabalık cellâdın üstüne çullandı.

Claude Usta, güçlü kuvvetli bir adamdı ve canını pahalı satmaya kararlıydı. Üstüne çullananlarla kıyasıya boğuşmaya başladı. Balyoz gibi yumruklarıyla beş-altı tanesini yere yuvarladıysa da, kalabalık karşısında nihayet kuvvetten kesildi. Bunu fırsat bilen düşmanları, hızla kendisini yere yıktılar ve elini, ayağını kısı kıvrak bağladılar... Claude çok yorulmuştu. Bağlarını koparmak için son bir gayretle gerindiyse de, başına yediği sert bir darbeye kendinden geçti. Hemen Claude'nin başına bir torba geçirdiler.

GİZLİ MAHKEME

Cellât, epeyce bir zaman böyle baygın kaldı. Ayıldığı vakit, sallanan bir şeyin içinde gittiğini hissetti. Başını örten bir torbadan geçebilen serin bava yüzüne çarpıyordu. Claude, başına bir torbanın geçirilmiş olduğunu farkedince, derhal Fausta'nın emriyle ve onun adamları tarafından yakalandığını anladı. Çünkü, mahpusların başına torba geçirmek, onun usulüydü. Demek, şimdi de kendisini yakalamıştı. Ama, neden, niçin?..

Kendisini götüren araba, nihayet durdu. Birtakım eller, cellâdı yakaladılar, nihayet yumuşak bir halının üstüne bırakıverdiler. Hemen arkasından da kilitlenen bir kapının sesi duyuldu. Kapı kapanır kapanmaz, cellâdın yanına birisi yaklaşmış, başındaki torbayı çıkardıktan sonra, bağlarını da çözmüştü. Bu kimse Claude'nin yüzünü görünce hayretle seslendi:

— “Claude! Sen!.. Sen buradasın ha?..”

Cellâdın, torbanın içinde karanlığa alışan gözleri, bir lâmbanın parlak ışığıyla karşılaşınca kamaşmıştı. Bir an karşısındakini farkedemedi. Sonra tanıyarak söylendi:

— “Kardinal Farnèse! Burası neresi?..”

Farnèse, kinini açığa vuran bir sesle:

— “Burası, insanlara ölüm saçmak için yaratılmış bir alçağın evidir!..” Dedi.

Claude, uyuşan ayaklarını zorlukla hareket ettirerek kalktı ve söylendi:

— “Fausta'nın evi olacak. Zaten ben de öyle tahmin etmiştim. Demek sizi de yakaladılar?..”

Farnèse bu sözleri duymamış gibi:

— “Kızım nerede? Kızım ne oldu?” Diye sordu.

— “Kızınız kurtuldu, Kardinal!.. Ben zaten kızınızın kurtulduğunu size haber vermek için Grève meydanındaki eve gitmiştim ki oradan ayrıldığım sırada yakalanıp buraya getirildim... Kızınız kurtuldu. Artık onun benimle ilgisi kalmamalıdır. Onun baba dediği adam bir cellât olmamalıdır. Babalığa, siz benden daha lâıksınız...”

Cellâdın gözlerinden iki damla yaş süzüldü. Farnèse heyecanla sordu:

— “Demek kurtuldu ha? Tanrıya şükürler olsun!.. Peki, siz Grève meydanındaki evde beni mi sııordunuz?”

— “Evet! Fakat bunların hepsini sonra konuşuruz. Şimdi, buradan kaçmanın çâresine bakalım. Üstelik ben uzun bir süredir aç ve susuzum.”

Farnèse, dalgın dalgın, elini alnında gezdirdi:

— “Buradan kaçmak imkânsız!” Dedi. “Her taraf demir parmaklıkla çevrili... Buraya geldim geleli, bana da yemek ve içecek getiren olmadı...”

Kardinal bu sözlerini henüz bitirmişti ki meçhul bir el, tepede asılı bulunan lâmbayı söndürmüş, ortalığı zifiri karanlığa boğmuştu. Birden, gırl gırl işleyen bir makinenin garip sesi kulaklarına çalındı. Hemen arkasından da zayıf, sarımtırak bir ışık ortalığa yayılıverdi. O zaman iki mahpus, içinde bulundukları odanın duvarlarından birinin yavaş yavaş inerek ortadan kaybolduğunu gördüler. Duvarın yerinde kalın bir parmaklık belirmişti. Bu olay, iki mahpusu çok şaşırtmıştı. Ancak, ikisini de hayretten yerlerine mihlayan şey, parmaklığın öte yanın-

da gördükleri manzara oldu: Orada geniş bir salon vardı. Bu salonun ortasında kırmızı kadifelerle örtülü fildişi bir taht duruyor ve bu tahtta da beyazlar giyinmiş Fausta oturuyordu. Fausta'nın iki yanında altı kardinalle oniki piskopos saygılı bir tavırla sıralanmıştı. Bunlardan başka salonun gerilerinde, topeden turnağa kadar silâhlı bir sürü asker vardı. Ayrıca tahtın hemen arkasında da şapkaları ellerinde, kırk kadar asilzade bekliyordu. Salon derin bir sessizliğe gömülüydü.

Birden, Fausta'nın, tahtında kımlıdadığı ve parmağındaki esrarengiz yüzüğün ışıldadığı görüldü. Bu el, kardinallerden birine doğru uzandı. Bu, bir işaret olmalıydı.

Claude'yle Farnèse ne olacağını merak ederek irkildiler.

Fausta'nın işaret ettiği kardinalin elinde bir kâğıt tomarı vardı. Adam, bir-iki adım atarak Fausta'nın önünde diz çöktü. Sonra tekrar doğrulup parmaklığın öte yanındaki iki mahpusa döndü. Farnèse'ye bakarak gür bir sesle:

— “Parma piskoposu ve Roma'nın yeraltı mezarlığında toplanan gizli meclisine imzalı ve mühürlü bir kâğıtla bağlılığını bildirmiş olan kardinal siz misiniz?” Diye sordu.

Farnèse birden kendini toparladı ve soğukkanlılıkla:

— “Evet, benim, kardinal Rovenni! Benden ne istiyorsunuz?”

Kardinal Rovenni, şimdi de cellât Claude'ye dönmüştü:

— “Eski Paris cellâdı ve Kutsal Birliğimizin kararlarını uygulamaya ant içmiş olan Claude Usta siz misiniz?”

Cellât, zayıf bir sesle mırıldandı:

— “Evet, benim!”

Kardinal Rovenni sesini daha da ciddileştirdi:

— “Siz kardinal Farnèse ve siz Claude Usta, dinleyiniz! Her ikiniz de Kutsal Birliğimizin güvenliğini tehlikeye atmakla suçlusunuz. Bu suçunuz, gizli mahkememize bildirildi. Gizli mahkememiz, suçunuzu ve bu suçun karşılığı olan cezayı tespit etti. Suçunuz, yüreğinizde dünyevî hislere yer vererek kutsal gayelerimize ihanet etmektir. Kardinal Farnèse, siz yaşaması toplum için tehlikeli olan bir kız hakkında verilmiş idâm kararını bozmaya kalktınız. Violetta adlı bir dinsiz kıyı kurtarmaya çalıştınız!..”

Farnèse, bir adım ileri atarak parmaklığa yaklaştı ve Fausta'ya seslendi:

“Madam! Sizi Papa Sixte-Quint'e rakip olarak ortaya çıkaran ilk insan benim! Çünkü onun kiliseye zarar vermeye başladığı düşüncesindeydim. Fakat şimdi görüyorum ki siz, ondan da zararlı bir insan, daha doğrusu zehirli bir yılanınız. Beni öldürtseniz bile ben, sizin ve buradaki dinsiz kardinaler sürüsünün bir komedi oynadığınızı söylemekten çekinmeyeceğim!..”

Kardinal Rovenni, Farnèse'yi dinlemeksizin Claude Usta'ya dönerek:

— “Siz Claude Usta! Siz de bu suça ortak oldunuz, değil mi?” Diye sordu.

Ve cellâdın cevabını beklemeden sözüne devam etti:

— “Evet, siz Kardinal Farnèse'nin suç ortağısınız! Şimdi ben, buradan, Tanrının inayetiyle kardinal olan Rovenni, Papa Birinci Fausta adına sizlere bildiririm ki ikiniz de ölüm cezasına çarptırıldınız!.. Ancak, ölüm cezanızın şeklini seçmek yetkisi, Papa hazretlerine tanınmıştır.”

Rovenni, sözünü bitirince bir tarafa çekildi. Fausta da, ıslıl ıslıl yanan güzel siyah gözlerini mahkûmlar üstünde gezdirerek ayağa kalktı. Zalim bir tavırla:

— “Ben, gizli Kardinaller Meclisi’nce papalığa seçilmiş olan Birinci Fausta, iyileri mükâfatlandırmak ve kötülerini cezalandırmak ödevini yüklenmiş bulunuyorum!” Dedi. “Mahkeme, kardinal Farnèse’yle cellât Claude’yi idama mahkûm ettiğine göre ben, bu idamların kansız ve iz bırakmadan yapılmasını dilerim! İki mahkûm da açlık ve susuzluktan ölmeye terkedilecektir!”

Fausta, yerine oturur oturmaz, ortalığı aydınlatan sarı ışık, birdenbire sönmüştü. İki mahkûm, zifiri bir karanlık içinde, demin duvarı indirip yok eden makinenin gürültüsünü tekrar işitti. Derken tepedeki lâmba yandı. O zaman kendilerini yeniden dört duvar arasında buldular. Cellât:

— “Acaba, korkunç bir rüya mı gördük?” Diye söylendi.

Farnèse, bir koltuğa oturmuş, gözlerini kapamıştı:

— “Hayır,” dedi, “rüya görmedik, ölüme mahkûm edildik! Hem de açlıktan ve susuzluktan öleceğiz!”

Claude’nin, susuzluktan kurumuş boğazı yanıyordu. Midesindeki açlık sancıları daha da arttı. Bir tarafa büzüldü, bitkin ve yarı çılgın bir hâlde ölümü beklemeye başladı.

Acaba bu ölüm ne zaman gelecek, Arzail canlarını ne zaman alacaktı?

FAUSTA'NIN PLÂNLARI

Claude'nin Grève meydanındaki evde yakalanmasından sonra, cellâdı oraya kadar izlemiş olan Fausta'nın casusu, hemen esrarengiz konağa dönerek, hanımına bütün gördüklerini anlatmıştı. Adam yanından çıkınca Fausta bir an düşüncelere daldı. Farnèse'yle Claude'nin yakalanmalarına sevindiği besbelliydi. Fakat bu sevinç, ona yetmiyordu. Asıl istediği şey, Violetta'yı ele geçirmektir. Kısa bir süre içinde plânını kurmuş olacak ki hemen dışarıya seslendi:

— “Çabuk, bana kardinal Rovenni'yi gönderin!”

Bir dakika sonra kardinal, Fausta'nın huzuruna çıkmış ve kendisini, yerlere kapanarak selâmladıktan sonra, elpençe durup beklemeye koyulmuştu. Fausta, doğrudan doğruya konuya girerek:

— “Roma'dan geliyorsunuz, değil mi?” Diye sordu.

— “Evet, Kutlu Fausta! Bu sabah Roma'dan geldim. Emrettiğiniz oniki piskoposla beş kardinal da geldiler.”

— “Roma'dan ne haber var?”

— “Sixte-Quint, Fransa'da, Dük de Guise'ye vaadettiği milyonları vermeden önce kendisini bir görmek istemiş, onun için gelmiş...”

Fausta'nın gözlerinde korkunç ışıklar yandı:

— “Halbuki şimdi La Rochelle'de... Dinsiz Henri de Béarn'la görüşecekmış... Siyasetini neden değiştirdi, anlayamadım!”

— “Ben biliyorum!”

— “Söyleyiniz!”

— “Kutlu efendimiz, siz herşeyi bilirsiniz! Yeniden üç kardinal, yedi piskopos, ikiyüz rahip bize katıldı. Roma’ya gelmeye hazırlanıyorlar!..”

— “Onun da vakti gelecek! Sixte’nin siyasetini neden değiştirdiğini ve milyonları niçin Guise’ye vermekten cayarak Navarre Kralı ile pazarlığa giriştiğini biliyorum... Fakat ben ondan daha önce davranarak Fransa Kralı Henri de Valois’i öldüreceğim. Siz, bugünlerde Chartres’e gitmeye hazırlanınız. Eğer durmadan plânlarımı bozmaya kalkışanlar çıkmasaydı, işimiz daha çabuk sonuçlanırdı, kardinal!.. Bu oyun bozanların kendi adamlarımızdan olduklarını da bilmiyorsunuz, değil mi?”

— “Kimler acaba efendimiz?”

— “Kardinal Farnèse’yle eski cellât Claude Usta! Onları idama mahkûm edeceğiz. Hükmü, akşama kadar hazırlayınız. Bu akşam yargılanacaklar... Kendilerine verilecek ceza, başkalarına örnek olmalıdır, Rovenni!”

Fausta’nın susması, kardinale, odadan çıkması gerektiğini anlattı. Zâlim kadın, yalnız kalınca Violetta’yı nasıl ele geçireceğini düşünmeye koyuldu. Kız, Barrés sokağındaki evde olmalıydı. Herhâlde Pardailan da orada olacaktı. Gerçi Şövalye, genç kızı meydana kaçırmışken başka birisine teslim etmişti ama sonradan herhâlde kendisi de onlara katılmıştı. Öyleyse Barrés sokağındaki evi basıp Pardailan’ı da, kızı da ele geçirmek mümkündü!

Birden kapı vuruldu. Uşaklardan biri, altın bir tepsi üstünde bir mektup getirerek:

— “Kutlu efendimize Dük de Guise’den bir mektup var,” dedi.

Fausta mektubu aceleyle açtı. Altında imza ve mühür bulunmayan, fakat yazısından Guise'nin olduğunu anladığı mektubu okudu:

«Madam, Pardaillan alçağını tuzağa düşürdük. Kendisi şu anda Devinière otelinde bulunuyor. Otel kuşatıldı. Yakalanışında sizin de bulunmanızı istiyoruz. Bu mektubu size getiren Maurevert, sizi oraya götürecektir.»

Fausta, hemen emir verdi:

— “Mektubu getiren buraya gelsin!”

Demek Pardaillan, Barrés sokağında değildi. Bu durum Fausta'nın plânlarını altüst etmişti. Yeni bir çâre aramak lâzımdı. Fakat Fausta bu çareyi düşünmeye vakit bulamadan içeriye Maurevert girdi. Fausta'yı görünce pek şaşaladı. Çünkü kibar bir hanımefendinin huzuruna çıkacağını sanırken Dük de Guise'nin uşaklarının elbisesini giymiş bir kadınla karşılaşmıştı. Çünkü Fausta, Grève meydanındaki elbiseyi hâlâ sırtından çıkarmamıştı. Zeki kadın, bir an Maurevert'in yüzüne bakarak onun ne değerinde bir adam olduğunu anlamaya çalıştı ve karşısındakinin için için sevindiğini derhal sezerek:

— “Demek Pardaillan'ın yakalanacağına siz de benim kadar memnunsunuz?” Diye sordu.

Maurevert heyecanla atıldı:

— “Elbette, madam!.. Hemen yola çıksak iyi olur.”

— “Çok güzel... Yalnız Dük de Guise'den bir ricam olacak... Bu meselede siz de bana yardım eder misiniz? Dükün, sizi çok sevdiğini bilirim de...”

— “Dileğiniz nedir, madam?”

— “Kendisinden, Pardaillan'ı bana teslim etmesini isteyeceğim!”

Maurevert bu sözleri duyunca sapsarı kesildi. Yerinden kalktı, sinirli sinirli:

— “Siz ne söylüyorsunuz madam?” Dedi. “Ben, onsekiz yıldır bu ânı bekliyorum. Bu konuda size yardım etmek elimden gelmez. Hattâ bu hususta fazla ısrara kalkışırsanız, sizi öldürürüm de. Hem zaten Dük de Guise’nin bu ricayı kabul edeceğini de hiç ummam!...”

Fausta birdenbire dikildi ve hükmeder bir tavırla:

— “Dük de Guise benim hiçbir ricamı geri çeviremez, Mösyö Maurevert!” Diye bağırdı.

Maurevert, Paris’in kralından bu şekilde bahseden kadına hayretle bakıyordu. Fausta sözüne devam etti:

— “Bütün Paris, Guise’ye itaat eder, Guise de bana. Çünkü ben düşünürüm, o benim düşündüğümü yapar. Henri’yi, Paris’ten kovduran, Guise’ye Fransa tahtını hazırlayan ve Fransa’yı düzeltmek göreviyle gönderilen insan benim...”

— “Peki ama, siz kimsiniz?..”

— “Ben Fausta’yım!”

Maurevert, dehşet içinde irkildi. İçinden: «*Fausta! Bu kadın Fausta’yymış!*» Diye söylendi. Bu isim, Dük de Guise’nin adamları arasında korkunç bir kuvveti temsil ediyor ve heyecanla kulaktan kulağa fısıldanıyordu. Maurevert bu adı duyunca titremeye başladı. Sonra diz çöktü ve yerlere kapanarak kadını selâmladı. Fausta, önemsemez bir tavırla sor-
du:

— “Nasıl? Şimdi Pardaillan’ı bana teslim etmeye razı oluyor musunuz?..”

Maurevert ayağa kalktı. Bir an hançerini çekip Fausta’yı yere sermeyi düşündü. Fakat böyle bir cina-
yetten sonra kendisinden o kadar çok hesap soran çı-

kacaktı ki... Ölümünden yakasını kurtaramayacaktı. Fausta'nın teklifine boyun eğmek zorunda kaldı:

— "İstediğiniz gibi olsun!" Diye mırıldandı.

Maurevert birdenbire çökmüş ve acınacak bir hâl almıştı. Gözlerinden yaşlar boşanarak:

— "Ben yıllarca bu an için yaşadım! Bu düşünce, benim hayatım, herşeyimdi. Şimdi hayatımı ellerinize bırakmış bulunuyorum!" Dedi.

Fausta: *«İşte neredeyse benden nefret edecek bir adam... Şimdi onu bir anda bana tapınır bir hâle getirmem lâzım!»* Diye düşündü ve Maurevert'e döndü:

— "Mösyö Maurevert!" Dedi. "İçinizdeki öç alma isteğini bana arzunuzla terkettiniz. Bu hareketiniz bir mükâfata lâyıktır. Önce, öcünüzün yarım kalmayacağını bilmenizi isterim!"

Maurevert başını kaldırdı. Anlamsız gözlerle Fausta'ya bakarak:

— "Ne demek istediğinizi anlayamadım madam!" Dedi.

— "Pardaillan ölecektir! Üstelik Dük de Guise'den, onu size teslim etmesini isteyeceğim..."

Maurevert, tamamen alıkmıştı. Fausta:

— "Bana göstermiş olduğunuz itaat, beni çok memnun etti!" Dedi.

— "Madam, eğer bu dediğinizi yaparsanız, hayatımı uğrunuza feda ederim!"

— "Teşekkür ederim. Sırası gelince, size bu vadinizi hatırlatırım. Fakat ben, yalnız bir an önce söylediğimi yapmakla da kalmayacağım. Sizin fakir bir asîlzade olduğunuzu biliyorum. Eğer bana itaat ederseniz, size yarın yüzbin altın verdirdikten başka, Guise kral olunca, muhafız komutanı tâyin edilmenizi de sağlayacağım."

Maurevert'in gözleri yuvalarından fırlamış, aklı, fikri karışmıştı... Soluk almadan sordu:

“Emrediniz madam!... Ne yapmam lâzım?”

— “Onu, size bu akşam söyleyeceğim... Saat on birde burada bulunun. Sizden ne beklediğimi öğrenirsiniz. Şimdi hemen Dük de Guise'nin yanına koşun. Kendisine, Pardaillan'ı canlı olarak yakalatıp Bastille zindanına tıkmasını emrettiğimi bildirin. Bu iş yapılır yapılmaz bana haber versinler!”

Maurevert, bu kadının Guise'ye emir verişine tamamen şaşırmış bir hâlde kekeledi:

— “Ben kendim gelir, haber veririm madam!”

Sonra da hızla çıktı, gitti. Maurevert çıkar çıkmaz, Fausta hükmeden tavrını birdenbire bıraktı. Elini kalbine götürerek: *«Ah sefil yürek!»* Diye mırıldandı. *«Mümkün olsa da seni söküp atsam! En iyisi Pardaillan'ın ortadan kaldırılması... Yarın sabah, onun kaderi hakkındaki kararımı vereceğim!..»*

Fausta, biraz sonra sırtındaki uşak elbisesini çıkardı, başka bir elbise giydi. Yüzüne siyah bir maske taktı ve peşinde daha önce cellâdı takip eden adamı olduğu hâlde Berrés sokağına doğru yola çıktı. Casus, kendisine Claude'nin çıktığı evi gösterince. Fausta hemen kapıyı çaldı. Kapıyı açan uşak sokağa şüpheli gözlerle baktı ve sordu:

— “Kimi istiyorsunuz?”

Fausta:

— “Şövalye de Pardaillan'la kardinal Farnèse ve Claude Usta tarafından gönderildim!” Dedi.

Bu sözler o kadar etkili oldu ki Fausta derhal eve alındı. Girdiği odadaki bir tabloda ince yüzlü bir kadın portresi vardı. Başka bir tabloda da Dokuzuncu Charles görünüyordu. Fausta, Marie Touchet'in evin-

de bulunduğunu derhal anlamıştı. Kendi kendine mırıldandı:

«Anlaşıldı. Dük de Guise'ye Grève meydanında hakaret eden Charles de Valois'in, Dük d'Angoulême'nin evinde bulunuyorum. Demek ki Pardailan, sevgilisini arkadaşına teslim etmiş!»

Tam bu sırada kapı açıldı ve heyecanla içeriye giren Charles:

— “Hoş geldiniz madam! Demek sizi onlar gönderdiler... Ben de hep onları düşünüyordum!” Deddi.

Charles d'Angoulême, Claude'nin bir türlü söylemek istemediği sırrı, kendi kafasında çözmek için bir hayli uğraştıktan sonra düşünmekten caymış, sevgiliyle meşgul olmaya başlamıştı.

Violetta'ya olan aşkı, birkaç aylık bir geçmişe dayanıyordu. Bir gün Orléans'ta genç arkadaşlarıyla birlikte Loire suyunda balık avlamaya gidiyordu. Bir kilisenin yanından geçerken yol kıyısında duran bir cambaz arabasının çevresinde büyük bir kalabalığın toplandığını görmüştü. Merakla sokulunca orada bulunan Violetta hemen gözüne çarpmıştı... Genç Dük o andan sonra bir süre, dilber kızın yüzünden gözlerini ayıramamış, hele söylediği şarkıları yüreği eriye eriye dinlemişti. Ne çâre ki cesaretsizdi ve genç kızın da kendisine ilgiyle baktığını farkettiği hâlde kendisine yaklaşıp bir tek kelime bile söyleyememişti. Birkaç gün sonra kilise papazının şikâyeti üzerine zaptiyeler, cambazları Orléans'tan kovmuşlardı. Charles, atına binerek şehrin çevresini altüst ettiği hâlde kimseyi bulamamıştı.

Aradan geçen aylar içinde Charles'in aşkı, sönmek şöyle dursun, büsbütün alevlenmiş ve delikanlı, her ne pahasına olursa olsun, bu genç kıızı bulmak kararını vermişti. Daha önce cambazlardan,

Paris'e gideceklerini öğrenmişti. Derken, önüne Par-
daillan'la birlikte Paris'e yolculuk yapmak fırsatı
çıkmişti.

Dük d'Angoulême, geçmiş günleri hayâl ederek
bir süre oyalandıktan sonra Violetta'ya yaklaştı ve
kendisini evin içinde gezdirerek ufak tefek hâtırala-
rı göstermeye başladı. Violetta, Charles'in annesiyle
Kral Dokuzuncu Charles'in hayat hikâyesini uzun-
tüyü dinledi. Sonra genç sevgilinin kendisine uzat-
tığı değerli bir yüzüğe baktı. Genç Dük:

— “Babam bunu, benim doğduğum gün, anne-
me hediye etmiş,” dedi. “İsterseniz bixim nişan yüzü-
ğümüz olsun.”

Genç kızın berrak gözlerinde, derin bir sevincin
ışığı yandı ve dudaklarından şu sözler döküldü:

— “Olsun, sevgilim!”

Böylece mutlu anlar yaşayan nişanlılar, vaktin na-
sıl geçtiğini hissetmediler ve ancak kapının çalınma-
sıyla tatlı rüyalarından uyanabildiler. Charles, Vi-
oletta'yı odada bırakarak, ziyaretçinin beklediği sa-
lona girdi. Karşısında, bir erkeğin değil de, bir kadı-
nın bulunduğunu görünce pek şaşıtı. Sonra kadına,
nâzik bir tavırla:

— “Kiminle müşerref oluyorum?” Diye sordu.

Fausta'nın verdiği cevap şu oldu:

— “Beni tanımakla önemli bir şey öğrenmiş ol-
mayacaksınız monsienyör. Ben, bugün Paris'e hükme-
den adamın hakaret ettiği ve küçük düşürdüğü, za-
vallı bir kadını. Buraya da ondan öğ almak için
kılık değiştirerek geldim.”

Charles d'Angoulême, Farnèse'yi beklerken, böy-
le esrarengiz bir ziyaretçiyle karşılaşınca meraklan-
dı. Plânını gayet iyi hazırlamış olan Fausta ise ken-
disinin uydurmuş olduğu hikâyeyi anlatmaya koyul-
du:

— “Uşağınıza da söylediğim gibi ben, buraya Pardaillan, Farnèse ve Claude Usta taraflarından gönderildim. Bir tesadüf sayesinde, kendilerinin elçiliğini üzerime almış bulunuyorum. Değerli vaktinizi almak için hemen konuya giriyorum. Evinizde, özellikle Pardaillan’ın çok merak ettiği bir genç kız varmış. Herhâlde nişanlısı olsa gerek...”

Zeki Fausta, öğrenmek istediği şeyi, böyle dolambaçlı bir soruyla soruyordu. Dük d’Angoulême gülümsedi:

— “Herhâlde Violetta’yı kastediyorsunuz. Kendisi burada. Fakat sandığınız gibi Şövalye’nin nişanlısı değil, benim nişanlımdır. Şövalye beni kardeşi gibi sevdiği için olacak, nişanlumu merak eder.”

Fausta bu sözleri duyunca kalbinin derinlerinden yükselen sevinci gizleyebilmek için kendini zorlukla tuttu. Bu durumunu, Charles’in anlamaması için lâf olsun diye:

— “Demek Pardaillan sizi pek seviyor...” Dedi.

— “Ben de kendisini çok sever, âdeta ona taparım. Pardaillan, bugünkü mutluluğumu borçlu olduğum adamdır... Sizi buraya kadar yoran meselenin ne olduğunu söyleyecektiniz!”

Fausta, delikanlıda şüphe uyandırmamak için çabucak anlattı:

— “Paris’e gelince Devinière oteline inmiştim. Pardaillan’ı da kendim gibi bir Huguenot sandım ve orada tanıştık. Halbuki o Huguenot değilmiş... Fakat gerçekten zeki ve cesur bir adam. Otelde yaşlı birisiyle hep sizden bahsediyorlardı. Sonradan tanıdığım bu zat da kardinal Farnèse’ymiş... Derken Claude Usta dedikleri bir ahbabları da çıkageldi. O da sizin yanınızdan henüz ayrılmışmış...”

Bu son cümleyi, Charles’i inandırmak için bilhassa söylemiş ve bunu da başarmıştı. Sözüne devamla:

— “Benden, kimseye farketirmeden, buraya haber ulaştırabilmek için kendilerine yardım etmemi rica ettiler. Fakat tam bu sırada otelin önünde büyük bir gürültü meydana geldi. Meğer, Dük de Guise’nin askerleri Pardaillan’ın peşindeymişler... Bu durum karşısında hep birlikte lokantanın arka kapısından gizlice çıktık. Onları bir ahbabımın evine götürdüm. Ben de buraya koştum. Zira bana, sizin gece yarısına kadar buradan ayrılmamanızı tenbih etmemi söylemişlerdi.”

Delikanlı, heyecan içinde sordu:

— “Peki, gece yarısı ne yapacaklarmış?”

— “Kardinal Farnèse’nin söylediğine göre bu gece yarısı, sizi ve matmazeli Saint-Paul kilisesinde bekleyeceklermiş... Hiçbir şeyi merak etmemeliymişsiniz... Herşey hazırmış...”

Charles, soluk soluğa:

— “Herşey hazırmış, ha?” Dedi. “Pekâlâ, öyle olsun... Gece yarısı, Violetta’yla orada bulunuruz. Size olan minnet borcumu nasıl ödeyeceğimi bilemiyorum madam...”

Delikanlı, neredeyse Fausta’nın ellerine sarılacaktı. Kurnaz kadın:

— “Bana hiçbir borcunuz yok monsenyör,” dedi. “Tanrı sizi mesut etsin. Yalnız, Düşes d’Angoulême, zaman zaman rahmetli kocam Baron Agrippa d’Aubigné için duâ ederse, bu bana yeter.”

Charles heyecanla sordu:

— “Demek siz, Navarre Kralının geçenlerde ölen ünlü komutanı Agrippa d’Aubigné’nin zevcesisiniz? Yani şu Kutlu Birlik taraftarlarının kellesini getirene binlerce altın vaadettikleri kahramanın... Şimdi, kendinizi neden bu kadar geç tanıttığınızı daha iyi anlıyorum.”

Fausta bu söze cevap vermeden üzgün bir gülümsemeyle ayrıldı. Biraz sonra atına binmiş, Barrés sokağından uzaklaşıyor ve için için gülerek kendi kendine:

«Şimdi iş, *Violetta'yı evlendirmeye kaldı,*» diyor-du.

Beri yanda zavallı Charles, hemen nişanlısının yanına koşarak müjdeyi vermişti:

— “Sevgilim, bu akşam artık bütün acıları arkamızda bırakmış olacağız! Sanıyorum, *Pardaillan'la* babanız, bu gece yarısı bizi evlendirecekler...”

MÜTHİŞ NİKÂH

Charles d'Angoulême, en tatlı hayâller içinde yüzer ve böylece akşamı ederken, bastıran karanlıkla beraber, Barrés sokağının her yanı da casuslar ve muhafızlarla dolmuştu. Öbür taraftan, yakınlarda bulunan Saint - Paul kilisesi de kuşatılmıştı. Kilisenin her kapısını onar kişilik nöbetçi birliği tutuyordu. Saint-Antoine caddesinde ise kocaman bir araba bekliyordu. Bir yanda Fausta, avlarını kaçırmamak için en sıkı ihtiyat tedbirlerini alırken öbür yanda Charles d'Angoulême'yle Violetta da, vaktiyle Marie Touchet ile Dokuzuncu Charles'e aşk yuvalığı etmiş olan evde unutulmaz saatler geçirdiler. Nihayet saat onbiri çaldı. Dük d'Angoulême:

— “Vakit geldi,” dedi.

Violetta da:

— “Gidelim, sevgilim,” diye mırıldandı.

Birlikte yola çıktılar ve karanlık sokaklarda kendilerini kollayan casusların hiç farkına varmadan, birbirlerine sokularak dünyalarını unutmuş bir hâlde kiliseye doğru yollandılar.

İşte o sırada Claude'yle Farnèse, Fausta'nın gizli sarayında korkunç mahkemenin verdiği ölüm hükmünü dinliyorlardı. Hareketli duvar eski yerine gelip de mahkeme salonuyla mahpusların hücresi ayrılınca Fausta, yanındaki kardinalleri tekrar tekrar saydı. Sonra geniş salondan çıkarak, çabucak üstünü değiştirdi ve küçük bir odaya girdi. Burada kendisini, yüzünde karanlık okunan bir adam bekliyordu.

Fausta sordu:

"Bu akşam, dediğim şeyi yapacak mısınız?"

Adam, ümit ve heyecandan titreyen bir sesle:

— "Yapacağım madam!" Dedi.

Birlikte saraydan çıktıkları vakit, yirmi kadar atlıyı, kendilerini bekler buldular. Fausta da hemen bir ata atladı. Yanındaki adam da bir ata binerek onun peşine düştü. Böylece kabile Saint-Antoine caddesine yöneldi. Ne Fausta bir şey söylüyordu, ne de arkasından giden adam, yâni Maurevert...

Charles ile Violetta, Saint-Paul kilisesine vardıkları zaman, saat onbir buçuğu bulmuştu. Genç Dük, yol boyunca birtakım esrarengiz karaltılar farketmemiş değildi. Fakat bunları, o devirde geceleri Paris sokaklarını dolduran serserilerden ve hırsızlardan sanmış, sadece hançerinin kabzasını sımsıkı tutmakla yetinmişti. Kilisenin kapısına vardıkları zaman delikanlı, kimse olup olmadığını anlamak için etrafına bakındı. Sonra kapının aralık olduğunu görünce, Pardaillan'la arkadaşlarının içeride beklediklerini düşündü.

Heyecandan titreyen sesiyle:

— "Girelim sevgilim!" Dedi.

Birlikte kiliseye daldılar. Mihrabın iki yanındaki iki mumun ışığı, ortalığı belli belirsiz aydınlatıyordu. Charles, hemen oracıkta birbirleriyle fısıldaşıp duran üç karaltı görünce, Violetta'ya:

— "İşte ruhum, bunlardan biri babanız Kardinal Farnèse, olacak," dedi. "Zannımca nikâhımızı da o kıyacak."

İki sevgili, mihraba doğru yürürlerken, arkalarından, silâhlı bir kalabalığın sükün ettiğini sezediler. Charles, Pardaillan'la arkadaşları sandığı üç yabancıya yaklaşıncâ, bunların umduğu kimseler ol-

madığını hemen anladı. Dikkat edince ikisini tanıdı. Biri Bussi-Leclerc, öteki de Maineville'ydi. Üçüncüsünün yüzünde maske olduğu için kim olduğu anlaşılmıyordu. Charles, Saint-Roch değirmeninde karşılaştığı iki düşmanını görünce elini hançerine götürdü. Bu adamların burada bulunmaları, hiç şüphesiz hayır belirtisi değildi. Violetta'yı göğsüne doğru bastırarak hançerini çekti ve genç kıza:

— “Korkma sevgilim!” Dedi.

— “Korkmuyorum!”

Dük d'Angoulême, üç kişiye doğru yöneldi. Nefret dolu boğuk bir sesle:

— “Burada ne arıyorsunuz?” Diye sordu.

Bussi-Leclerc bu soruya gayet sâkin cevap verdi:

— “Monsenyör, buraya iki görevi yerine getirmek üzere geldik. Birincisi, bir nikâh töreninde bulunacağız...”

Charles, sırtından soğuk terler boşanarak:

— “Ne nikâhı? Nasıl nikâh? Söylediklerinize dikkat ediniz, yoksa...” Diye söylendi.

Maineville de lâfa karıştı:

— “Basbayağı nikâh, monsenyör... Prens Farnèse'nin kızı Violetta'yı evlendiriyoruz.”

Charles, hiçbir şey anlamadan bakıyor, ne diyeceğini bilemiyordu. Bussi-Leclerc tekrar sözü aldı:

— “İkincisi de bir tutuklama görevidir, monsenyör... Lütfen kılıcınızı teslim ediniz. Sizi Kutlu Birliğin komutanı adına tevkif ediyorum. Görüyorsunuz ki bunda şaşılacak bir taraf yok. Saint-Roch değirmeni olayının öcünü alıyoruz... Bu işler parayla değil, sırayla...”

Violetta bu sözleri duyunca acı bir çığlık attı. Charles d'Angoulême ise nişanlarını göğsüne daha sıkı bastırarak:

— “Bana el süreni gebertirim!” Dedi. “Bir adım atmayın!”

Dük, yavaş yavaş gerileyerek kiliseden çıkıp gitmek niyetindeydi. Fakat Maineville:

— “Karşı koymanızın size hiçbir faydası olmayacak monsenyör,” diye seslendi. “İsterseniz arkanıza bakınız!”

Charles birden başını geriye çevirince arkasında kalabalık bir insan sürüsünün kılıçlarını uzatarak kendilerine doğru yürüdüklerini gördü. Ümitsiz bir hareketle Violetta’ya sarıldı. Genç kız:

— “Beraber ölelim sevgilim!” Diye fısıldadı.

Dük d’Angoulême’nin kılıcı, kilisenin loşluğunda şimşekler çakarak kalabalık düşmanlara doğru saldırdıysa da aynı anda delikanlıya, yirmi kişi birden saldırdı. On kişi de Violetta’yı çekti, aldı. Bu ayılma ânında genç kızın acıklı feryâdı Dük’ün ümitsizce haykırışı kilisede tüyler ürpertici yankılar yaptı. Fakat Charles, kolay kolay teslim olacak kimselerden değildi. Kılıcı, her kalkış, inişinde kendisine saldıranlardan birini, ya ağır yaralı ya da ölü olarak yere seriyordu... Ne çâre ki bu kahramanca savunma pek kısa sürebildi. Bir-iki hamleden sonra Dük’ün kılıcı kırıldı. Bu durumda bile düşmanlarına bir hayli kayıp verdirdikten sonra kısı kıvrak yakaladılar. Kırık kılıcı elinden aldılar. Üstüne çullandılar, kendisini sımsıkı bağlayarak bir arabaya attılar. Bu araba, Paris’in karanlık sokaklarından hızla geçerek bir tahta köprüyü aştı ve kocaman bir taş yapının geniş avlusuna girdi.

Dük d’Angoulême, Bastille zindanına götürülmüştü.

Bu sırada Saint-Paul kilisesinde, bu trajedinin ikinci perdesi oynanıyordu.

Saldırganlar, Violetta’yı yakaladıktan sonra kili-

senin mihrabına sürüklemişlerdi. Orada bulunan üç kişiden üçüncüsü de bu sırada maskesini çıkarmıştı. Bu Maurevert'ti. Violetta, çevresine korkuyla bakırken Maurevert, kendisini elinden tutmuş söylüyordu:

— “Teşekkür ederim sevgilim... Tam zamanında geldiniz. Nikâhımız için herşey hazır. Şimdi papaz, bizi ebedi olarak birleştirecek!”

Violetta korkuyla karışık bir hayret içinde:

— “Siz, siz kimsiniz?” Diye söylendi. “Nişanlı mı ne yaptınız benim? İstemiyorum sizi!..”

Maurevert fısıldıyordu:

— “Ne yapıyorsunuz, sevgili Violetta?... Beni tanımıyor musunuz? Ben sizin nişanlınız değil miyim?”

Genç kız, yürekleri titreten bir sesle bağırdı:

— “İstemiyorum sizi!.. Ben Charles'imi istiyorum! Benim nişanlımı ne yaptınız? Aman yarabbi! Ben de Saizuma gibi çıldıracak mıyım?”

Violetta, ıstırap ve bitkinlik içinde diz çökmüştü. Papaz, hemen onlardan yana dönerek bir duâ okumaya başladı. Bu, kömür gibi siyah gözlü, gençten bir rahipti. Violetta, onu tanır gibi oldu. Nerede görmüştü acaba?..”

Birdenbire hatırladı. Bu, erkek değil, bir kadındı. Violetta, Belgodère'nin kendisini, esrarengiz yerde ayıldığı vakit Claude Usta'yı yanında bulmuş, fakat tam o sırada bu kadın, birtakım silâhlı askerlerle birlikte gelerek onları öldürmek istemişti. Evet, bu kadın Fausta'nın ta kendisiydi.

Genç kız yanılmamıştı. Maurevert'le Violetta'yı, Fausta evlendiriyordu. Violetta, kanının bütün vücudundan çekildiğini, kafasının boşaldığını hissetti. Ayğa kalkıp kaçmak, karşı koymak bağırarak isti-

yor, fakat vücudu kendisine boyun eğmiyordu. Yavaş yavaş, hiçbir şey seçemez hâle geldi. Kendinden geçti ve kulağında kalan son sözler, Fausta'nın şu cümlesi oldu:

— “Artık ikinizi Tanrı adına birbirinize ebediyen bağladım...”

PARDAİLLAN'IN KARARI

Şövalye de Pardaillan'ı Devinière otelindeki odasına çıkıp orada Croasse'yi eşya ile boğuşurken bulduğu sırada bırakmıştı. Pardaillan bu hâli görünce şaşkınlıkla duraladı, sonra da bir kahkaha attı. Dışarıda, halkın gürültüsü arttıkça artıyordu. Croasse, kapıda birisinin güldüğünü fark ederek hemen başını çevirdi ve Şövalye'yi karşısında bulunca:

— “Görüyorsunuz ya!.. Nasıl boğuştum!..” Diye söylendi.

Şövalye, bir kahkaha daha atınca Croasse de gülmeye başladı, ama hayli sinirli bir gülüştü bu. Pardaillan sordu:

— “Ne yapıyorsun böyle, arkadaş?...”

— “Ne mi yapıyorum?... İyi vallahi... Görmüyor musunuz, efendim dövüşüyorum... Baksanıza, üstünüz başınız kan içinde... Ben olmasam, tek başınıza imkânı yok bu kadar düşmanla başa çıkamazdınız... Yalan mı?”

Pardaillan: «*Bu herif mutlaka korkudan aklını kaçırdı,*» diye düşündü. Gerçi, Croasse pek akıllı sayılmazdı ama büsbütün deli de değildi. Biraz korkunca çevresindeki eşyayı hep kendine düşman, canlı yaratıklar olarak görmeye başlıyor ve ortalığı kırıp geçiriyordu. Croasse, yalan söyleye söyleye kendi yalanlarına kendisi inanan kimselerden de değildi. Kendince o, gerçekten dövüşmüştü. Nitekim, övmek aklından bile geçmiyordu. Şövalyeye:

— “Meğer ben ne cesur adammışım da haberim

yokmuş..." Dedi. "Şu cesaretimi farkettiğim günden beri başımdan pek garip şeyler geçmeye başladı doğrusu... Bu gidişle bir gün cesaretim yüzünden başıma bir felâket gelecek!.."

Ve üzgün bir tavırla sözlerine ilâve etti:

— "Kendimi korkak sandığım zamanlar o kadar rahattım ki..."

Şövalye sordu:

— "Ya şimdi nasılsın..."

— "Şimdi kendi kendimden ürkmeye başladım. Kimbilir, kaç kişinin kanına girdim diye uykularım kaçıyor!"

Şövalye, alaycı bir dille söylendi:

— "Hakkın da yok değil hani! Picouic'le beraber az kalsın beni de öldürecektin!.."

— "Ah efendim, o hareketim yüzünden hâlâ vicdan azabı çekerim."

Dışarıda gürültüler, yeri göğü inletiyordu. Parda-illan, pencereden bakınca sokağı, kalabalık bir asker topluluğunun doldurmuş olduğunu gördü ve halkın, durmadan: «*Gebersin Huguenot'lar!*» Diye bağırıldığını duydu. Pencereyi kapayarak:

— "Amma da kafa şişiriyorlar, ha..." Diye söylendi.

Sonra peşinde Croasse olduğu hâlde lokantanın salonuna indi. Bu sırada Croasse'nin aklı iyice başına gelmiş, tehlike kafasına dank etmiş, bütün vücudu zangır zangır titremeye başlamıştı. Şövalye alay olsun diye:

— "Açlıktan titriyorsun galiba!" Dedi.

Croasse, bozuntuya vermemeye çalıştı. Zaten Şövalye'nin sâkin hâli, tehlikenin pek yakın olmadığını gösteriyordu. Şu hâlde iştahı kaçacak kadar korkmasına lüzum yoktu:

— “Hem açlıktan, hem de susuzluktan efendim.” dedi. “O müthiş dövüşten sonra öyle bir karnım acıktı ki...”

— “Öyleyse hiç durma... Hemen mutfağa gir. Devinière mutfağının Paris’te bir eşi daha yoktur...”

Tam bu sırada Pardaillan’ın övdüğü mutfaktan Huguette çıkmıştı. Kadının elinde merhem kutusu ve sargı bezleri vardı. Şövalye, mutfağa giren Croasse’nin arkasından kapıyı kapayarak Huguette’ye yaklaştı.

Croasse mutfağa girince hemen yemek dolabına atılmıştı, fakat tencerelerden birinin kapağını kaldırmasıyla beraber kulağının dibinde korkunç bir homurtu işitti. Hemen aynı anda sağ baldırında da müthiş bir acı duydu. O kadar korkmuştu ki sokaktaki gürültüleri bile bastıran bir sesle:

— “İmdat! Düşmanlar!” Diye feryadı bastı.

Bu ses, bir aralık otelin silâhlı adamlarla dolu olduğunu sanan dışarıdaki askerlere içeridekilerin bir çıkış yapacakları korkusunu vermişti. Fakat ilk feryadından sonra cesaret damarları kabaran Croasse, bir et bıçağını kavradığı gibi dörtbir tarafa saldırmaya başladı. Ağız dolusu küfrediyor, bu küfürlere havlamalarla cevap veriliyordu. Artık Croasse’nin kafası iyice kızmıştı. Mutfakta ne kadar tencere, kazan varsa hepsini tangırtılarla yerlere seriyor, bunların arasında sıçrayıp zıplıyor, kendisiyle beraber bir köpek de oradan oraya koşup duruyordu. Bu köpek, Pipeau’ydu. Pardaillan’ın köpeği, bu mutfaktan öteberi aşırmanın yalnız kendisine ait bir hak olduğu düşüncesiyle buraya bir yabancıнын girerek tencereleri karıştırmasını katiyen hazmedememişti. Kavgada bundan çıkmıştı, ama ikisi de on dakikalık bir kovalamacadan sonra bitkin düşmüşlerdi. Nihayet Croasse, hissettiği acının sebebini anlamak için durdu. Bir

de baktı ki bir köpek baldırına dişlerini geçirmişti!..
Bu hâli görünce:

«Allah kahretsin!» Dedi. «Kendileri kaçtılar, köpeklerini burada bıraktılar. Haydi çomar, zıplayıp durma... Al bu da senin olsun...»

Sonra zafer kazanmış bir komutan tavrıyla sahan-
dan aldığı yarım tavuğu Pipeau'ya fırlattı. Köpek bu
nefis kızartmayı görünce Croasse'nin baldırını bira-
karak atıldı. Croasse, bir masaya otururken köpek
de o masanın altına girdi. İki ahbap çavuşlar, artık
birbirlerini kıskanmaktan vazgeçerek sâkin sâkin
karınlarını doyurmaya koyuldular.

Pardaillan, Huguette'nin getirdiği sargıları ve
merhemi görünce:

— “Bu hazırlıklar kimin için?” Diye sordu.

— “Sizin için Şövalye!..”

Sokağı doldurup otele saldırmaya hazırlanan bal-
kın feryatlarını duyan Huguette, korkudan sapsarıy-
dı. Fakat yine de Şövalye'yi yardımsız bırakmak ist-
emiyordu. Pardaillan, vücudundaki yaralara bir göz
gezdirdikten sonra:

— “Ötem berim biraz sıyrılmış ama, bu kadar iti-
naya da pek lüzum yok,” dedi. “Nasıl olsa bu yara-
lar birazdan tekrar açılacak. Hem sonra saracağınız
sargılar benim çarpışmama da engel olur!”

Huguette şaşkın şaşkın baktı:

— “Ne diyorsunuz Şövalye? Yine dövüşecek mi-
siniz?”

— “Hem de nasıl dövüşeceğim, Huguette? Otelin-
izin yine baştan aşağı harap edileceğine doğrusu
pek üzüliyorum. Ne zaman buraya gelsem, her sefe-
rinde böyle oluyor. Fakat emin olun ki bu sefer size
vereceğim zarar sonuncusu olacaktır...”

Huguette'nin yüzü, bir ölü benzi gibi renksizleşti:

— “Ya siz, Şövalye? Siz ne olacaksınız?”

— “Amma da yaptınız ha, Huguette... Bu dünya kime kalmış ki? Herkes, eninde sonunda bir gün ölmeyecek mi? Beni asıl memnun eden şey nedir, biliyor musun? Ömrümün en tatlı anlarını geçirdiğim bu otelde öleceğime seviniyorum.”

Pardaillan, ciddî bir tavırla sustu. Huguette, önlüğünü yüzüne kapatmış, hüngür hüngür ağlıyordu. Pardaillan ise bir taraftan Huguette’yi teselli etmeye çalışırken bir taraftan da masa ve sandalye namına ne bulduysa muhtemel giriş yerlerinin önüne yığıyordu. Ötelci kadının iki gözü iki çeşme ağladığını görünce:

— “Siz üzülmeyin, Huguette,” dedi. “Onlar bu engelleri aşınca kadar biz beri taraftan kaçarsınız. Hele ben şu kudurmuşları bir parça oyalarken siz kendinize saklanacak bir köşe bulun da...”

Buradan kaçmanın imkânı olmadığını, Pardaillan’ın kendisi de bilmiyor değildi. Amacı, Huguette’yi uzaklaştırıp ona bir zarar gelmemesini sağlamaktı. Kadını, oturduğu yerden kaldırmaya çalıştı. Birdenbire Huguette’nin başının kendi göğsüne yaslandığını gördü. Kadın söyleniyordu:

— “Pardaillan, sizden rica ediyorum: Bırakın, ben de sizinle birlikte öleyim. Yıllardır, sizin beni hiçbir vakit sevmeyeceğinizi bile bile yalnız hayâlinizle avunarak yaşadım. Yıllarca sizi bir kere daha görebilmek ümidiyle bekledim. Şimdi öleceğinizi bile bile yanınızdan ayırlamam, Şövalye!..”

Bu arada dışarıda, gür bir sesin emirler verdiği, askerleri otele saldırmaya hazırladığı duyuluyordu. Pardaillan:

— “Canım, bunlar ne biçim söz?” Dedi.

— “Öyle, Pardaillan öyle... Sizin öldüğünüzü bilmek, beni de öldürecektir. Yaşadığınız sürece

Bastille'de bile olsaydınız, bir gün oradan kurtulacağınızı umabilirdim...”

— “Benim öleceğimi de kim söyledi yahu? Ben kendimi korumaya karar verdim, o kadar... Bastille'de olsam daha mı iyi?”

— “Oradan kurtulmanın imkânı vardır, Şövalye... Ama mezardan kurtulmanın imkânı yoktur. Biliyorum ki siz bugün, burada ölmeye karar vermiş bulunuyorsunuz... Sizin için bir sevgili değilsem bile, bir kardeş sayılırım ya... Yalvarırım size, benim yanımda ölmek kararını vermeyin...”

Pardaillan, birdenbire durdu. Huguettenin, göz yaşlarıyla bir kat daha güzelleşen tertemiz yüzüne baktı:

— “Sen, benim için ölen sevgilimden sonra sevebileceğim biricik kadınsın, Huguette...” Dedi. “Peki, Huguette... Ne sen öl, ne de ben öleyim... Haydi, o güzel yanaklarını ıslatan yaşları sil bakayım...”

Pardaillan sapsarı kesilmişti. Telâşsız görünüyor, fakat bir karar vermek üzere bulunan insanlar gibi düşünceli bir tavırla salonda bir aşağı bir yukarı geziniyordu. Bir aralık durarak:

— “Sevgili Huguette,” dedi. “Kararımı verdim: Senin gözlerinin önünde ölmek için elimden geleni yapacağım! Öldüğümü gözlerinle görmezsen belki acın da o kadar büyük olmaz.”

Huguette, bir şey söylemiyor, son defa görüyormuş gibi Pardaillan'a hasret dolu gözlerle bakıyor ve içinden şu düşünce geçiyordu: *«Ölme, hayatım!... Ölme, yıllardır aşkını kalbimde sakladığım kahraman şövalyem... Eğer ölmeye karar verdiysen, bırak, ben de seninle beraber öleyim!»*

Şövalye birdenbire olduğu yerde durdu. Sonra kendi kendine mırıldandı:

«Baba! Nasıl çarpışılıp ölüneceğini bana sen öğretmiştin... Nasıl teslim olunacağını da sana ben göstereceğim!»

Sonra kılıcını çekti, dizinde bükerek ikiye böldü. Hançerini çıkarıp bir köşeye fırlattı. Sinirli sinirli gülmeye başladı. Huguette, dehşet dolu bir telâş içinde:

— “Ne yapıyorsunuz?” Diye sordu.

Şövalye bir kahkaha attı:

— “İşte, Huguette,” dedi. “sözlerini dinliyorum. Teslim olacağım. Birkaç ay mahpus kalacağım. Artık yaşamaya karar verdim. Çünkü bana hayatımın bundan sonra güzel olabileceği ümidini verdin. Beni bekle, Huguette’ciğim... Yemin ederim ki Bastille’de çürüyecek değilim!”

Huguette, bu sözleri kendinden geçmiş bir hâlde dinledikten sonra:

— “Pardaillan!.. Ne yapıyorsunuz?..” Diye haykırdı.

Fakat Şövalye artık lâf dinlemiyordu. Daha önce yaptığı engelleri teker teker kaldırıyordu. Kapıyı açtı, dışarıdan kulakları sağır eden bir uğultu geldi:

— “Guise!. Guise! Yaşasın hristiyanlığın temel direği!..”

Dük de Guise, göz kamaştırıcı bir alayın başında gelmiş, Devinière’nin karşısında yer almıştı. Maineville kendisine:

— “Herşey hazır monsenyör... Hücum emrini veriyim mi?” Diye sordu.

Fakat tam bu sırada otelin kapısı açıldı ve basamakların üstünde Pardaillan belirdi. Huguette, arkasından:

— “Pardaillan!” Diye bir defa daha bağırdı.

Şövalye, şapkasını çıkararak kadını selâmladı:

“Tekrar görüşeceğiz, sevgili Huguette!” Dedi.

Şapkasını tekrar giydikten sonra oradaki kalabalığa doğru döndü. Bakışlarından, sanki ateş fışkırıyordu. Sokağı dolduran halk, askerler, Dük de Guise ve beraberindekiler, korku ve hayretle büyüyen gözlerini, bu üstü başı paramparça ve kanlar içindeki adama diktiler. Şövalye ağır adımlarla basamakları indi. Korkuyla çekilip kendisine yol veren halk arasından, Dük de Guise'nin yanına kadar ilerledi. Alaylı bir sesle:

— “Monsenyör, teslim oluyorum!” Dedi.

Bu sözü: «*Seni tevkiif ediyorum!*» Der gibi bir edâyla söylemişti. Guise, bir an şaşkın, kalakaldı. Pardaillan:

— “Korkmayınız! Pusu filân kurmuş değilim. Gerçekten teslim oluyorum,” diye tekrarladı.

Bu sözler, Guise'ye, Pardaillan'ın ikinci bir tokadını yemişçesine tesir etti. «*Korkmayınız!*» Sözüünü hazmedebilmek için Pardaillan'a alaycı ve aşağılayıcı gözlerle bakmaya çalıştı:

— “Demek teslim oluyorsunuz?” Dedi. “Ben de buraya bir kahramanın doğuşunu seyretmeye gelmiştim. Şu kalabalık da, ne lüzumsuz... Haydi askerler, bu korkak herifi Bastille'ye tıkmın!..”

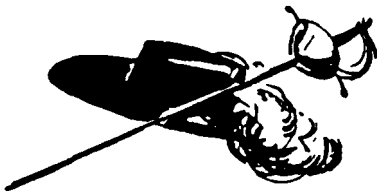
Pardaillan, acı acı güldü. Elini uzatıp Guise'nin yüzünü göstererek:

— “Ben de cellâda teslim oluyorum sanmıştım. Halbuki şamarımı yemiş Guise'ye teslim oluyordum,” dedi. “Size bir şey söyleyeyim mi? Beni, hazır elinizdeyken öldürtürseniz akıllılık edersiniz. Yoksa uğrunda, bundan yirmi yıl önce binlerce insanın kanını akıttığınız Tanrı adına yemin ederim ki şimdi söylediğiniz sözü unutmayacak, bir gün hançerimi gırtlığınıza tıkacağım! Haydi askerler, ileri...”

Pardaillan bunları söyledikten sonra metin adımlarla yürümeye koyuldu. Sanki etrafını çeviren muhafızlar, Şövalye'yi değil, Şövalye muhafızları götürüyordu. Korkunç bakışlarıyla etrafında vuracak birini arıyor gibiydi.

Devinière lokantasında ise Huguette, gözlerinden yaşlar boşanarak yere diz çökmüş:

«Şimdi seni kurtaracak olan benim!» Diyordu.

Otuzikinci Bölüm

BİR GECE GEZİNTİSİ

Pardaillan'ın, Dük de Guise'ye teslim olmasından sonra Paris kralı, yirmi-otuz kadar insanın hayatına mal olan parlak bir alayla şehrin sokaklarından geçerek sarayına döndü. Bütün yol boyunca, coşkunluğu son haddine varan halk, bir yandan kendisini alkışlıyor, bir yandan da gözüne kestirdiğini, parçalayıp yere seriyordu. Belliydi ki Paris'lilerin galeyanı, artık tehlikeli olmaya başlamıştı. Bir şeyler yapmak, halkı oyalamak lâzımdı.

Dük, sarayına varınca orada Pardaillan'ın yakalanmasına çocuklar gibi sevinen ve her ikisi de Şövalye'den öç almak için ayrı birer plân tasarlayan Mainville ve Bussi-Leclerc ve Maurevert'le karşılaştı.

Dük, beraberindekilerle gevezelik ettiği bir sırada kendisine annesinin ve kardeşlerinin geldiklerini ha-

ber verdiler. Dük, kabul salonuna girdiği zaman Roma'dan yeni gelen annesi Düşes de Nemours, kardeşleri Dük de Mayenne ve Kardinal de Guise ve ayrıca Düşes de Montpensier, kendisini bekliyorlardı. Annesi, selâm bile vermeden:

— “Artık bu işi bir neticeye bağlayacağımızı başla!” Diye söze başladı. “Bütün aile, şeref ve haysiyetini, seni Fransa tahtına götürecek olan yola koymuş bulunuyor. Atılacak bir tek adım kaldı, Henri... Fakat bu adımı atmazsan, seninle birlikte bütün ailen mahvolacaktır!”

Kardeşleri, bu sözleri yerinde bulduklarını belirten işaretler yaptılar. Dük de Guise, süpürsü kâşınıştı. Bir an durdu. Sonra durumu açıklamayı karar vererek:

— “Pekâlâ,” dedi. “Bu iş hakkındaki düşüncemi size de anlatayım. Sizler hep Paris’lilerin gürültülerine bakarak benim kral olmama pek az bir şey kaldığı hâlde âdeta krallığı istemediğimi sanıyorsunuz. Sorarım size: Paris benim kral olmanımı istiyor, ama eyaletler bu işe ne diyor? Roma ne diyor?... Komşu hükûmetler ne diyor?..”

Annesi ve kardeşleri bu sorulara cevap vermediler. Dük de Guise:

— “Gördünüz mü?” Diye devam etti. “Bunları hiç düşünmemişsiniz galiba... Halbuki ben hepsini düşündüm ve tedbirlerimi ona göre aldım. Catherine de Médicis ile aramda bir anlaşma var. Oğlu hasta. Bir sene zor yaşar. O zaman ben, tahtın meşru sahibi olarak Fransa tacını başıma giyeceğim. Bu, bir yıllık süre içinde de hükûmeti yine ben, bildiğim gibi idare edeceğim. Ondan sonra da kavgasız, gürültüsüz tahta oturacağım. Buna ne dersiniz bakalım?..”

Düşes de Montpensier boynundaki altın kolyeyle oynayarak güldü:

— “Büyük ağabeyimi, en zorlu savaşların o ünlü komutanını böyle uyuşukça plânlara dalmış görmek, beni hayrete düşürdü, derim.”

Dük de Mayenne de atıldı:

— “Ben Troyes’ten geliyorum. Orada da halk: «Yaşasın *Henri de Guise!*» Diye bağırıyor.”

Kardinal de Guise de:

— “Ben de Champagne cyaletinde aynı şeyi gördüm,” diye söylendi. “Eyaletlerin de sabrı tükendi. Picardie ve Artois halkları da artık Valois hânedanından bıktı. Yolun burasına varmışken geri dönerssek mahvoluruz.”

Dük de Guise’nin annesi Düşes de Nemours da:

— “Hem sen ne saf gönüllüsün, a oğlum!” Dedi. “Catherine’nin oğlunun bir yıldan fazla yaşamayacağına dair Azrail’le sözleşmen mi var? Ben onun heki miyle konuştum. Herifin ölmeye hiç niyeti yokmuş... Ya bir yılda ölmez de beş-altı yıl beklemek gerekirse?..”

Dük de Guise:

— “Benim verdiğim söz, ancak bir yıl için geçerlidir,” dedi. “Bir yıl geçince ben de davranışlarımda serbest kalırım...”

— “Sen, bu bir yılı beklemekle geçirirken onlar da bizi mahvetmeye çalışacaklardır. Bir yılın sonunda zaten sözünden caysan da onlara bir şey yapamayacaksın... Hem biliyor musun, bu işte Fransa tahtının Bourbon hânedanına geçmesi tehlikesi de var. Protestan olduğu için Navarre Kralı Henri de Béarn’ı aforoz eden Papa Sixte-Quint şimdi nerede, biliyor musun?

Bizim için getirdiği altınları Navarre Kralına hediye ederek kendisiyle pazarlığa girişmek üzere La Rochelle’ye gitti. Bir kere o dinsiz köpek kral olma-

ya görsün... O zaman annenizin kafası derhal kesilecektir, evlâdım... Ve öyle sanırım ki o zaman sizin başlarınız da omuzlarınız üzerinde kalamayacaktır!..”

Hepsi de sapsarı kesilmişti. Düşes de Nemours:

— “Yemin et Henri, benim yakışıklı ve kahraman oğlum,” diye seslendi. “Bütün dinsizleri, ister Bourbon’lardan, hattâ ister Valois’lerden olsun öldüreceğine yemin et...”

Dük de Guise ayağa fırlamıştı:

— “Yemin ediyorum!” Diye bağırdı.

Dük de Mayenne:

— “Fransa Kralı Üçüncü Henri’nin bir Guise eliyle ölmemesi lâzımdır,” dedi. “Aksi hâlde ailemiz lekelenir. Bizlere, kaatil derler ve komşu krallar, bizim tahta oturmamıza asla razı olmazlar.”

Marie de Montpensier, güzel gözleriyle gülümsedi. Kızıl dudaklarından şu kelimeler döküldü:

— “Merak etmeyiniz. Henri de Valois, Guise ailesinden biri tarafından öldürülmeyecektir. Ondan. öldüresiye nefret eden birini tanıyorum. Öyle biri ki benim vereceğim bir işaretle Henri’yi hançerleyecek... Ve hançeri de asla şaşmayacaktır!..”

Dük de Guise sordu:

— “Kimmiş bu adam?..”

— “Rahip Jacques Clément...”

— “Haa, Pressoir-de-Fer otelinde gördüğüm şu genç rahip...”

Marie de Montpensier, ağabeysinin, kendisine bu sözlerle o meşhur rezalet gecesini hatırlatmasından zerre kadar utanç duymadı. Üstelik alaylı bir dille:

— “Sus ağabey, Tanrının sırlarını uluorta söyleme...” Dedi.

Dük de Guise, sert bir sesle:

— “Âlâ!” Dedi. “Şu hâlde yarından tezi yok Paris’te Kralın bize boyun eğerek istediklerimizi kabul ettiği, istemediğimiz yüksek memurları işinden uzaklaştırdığı, halk temsilcileri meclisini toplayacağı ve dinsizlere karşı amansız bir savaş açacağı söylentileri ortalığa yayılsın. Ben de Paris halkının dileklerini bildirmek üzere Chartres’e kadar gideyim. Sen Kardinal, sen de Mayenne, bütün askerlerinizi Paris’te toplayınız. Annem de bizim için duâ etsin...”

Saat gecenin onbiri olmuştu. Paris, en derin uykusuna dalmıştı. Dük de Guise, bu saatte, o akşam kardeşleri ve annesiyle birlikte Üçüncü Henri’nin ölüm kararını verdiği salonda bir aşağı bir yukarı gezinip duruyordu. Çok düşünceliydi. Fakat şimdi ne taç, ne de taht meselesine kafasını yoruyordu. Kendi kendine:

«Nasıl olsa Fransa Kralı olacağım,» diyordu. *«Bir adım daha atınca tahta iyice yaklaştım olacağım. Fakat aynı adım, beni Paris’ten dışarıya götürecek ve bu şehirde harıl harıl arattığım o güzel çingene kızından uzaklaşmama sebep olacak. Sevdiğimi elim geçiremeyecek olduktan sonra tacı, tahtı ne yapayım?..»*

Salonun bir köşesinde ayakta iki adam duruyor ve göz ucuyla Dük de Guise’yi süzüyorlardı. Bunlardan birisi Maincville, öteki de Bussi-Leclerc’di. Henri de Guise, Violetta’yı düşünüyor ve Grève meydanında, genç kızı atının terkisine alıp kaçıran delikanlıyı hatırladıkça kıskançlığından delirecek gibi oluyordu. Bir aralık Maincville, arkadaşının kulağına fısıldadı:

— “Dalgınlığına bakılırsa Fransa tahtını nasıl eline geçireceğini düşünüyor olmalı...”

Bussi-Leclerc de sabırsız bir tavırla söylendi:

— “İyi ama, saat da onbir oldu. Bu gidişle rande-

vuyun gecikeceğiz. Gece yarısı, Maurevert'i yalnız bırakmak yakışık alır mı?...”

Bussi, bu sözlerden sonra Dük de Guise'ye doğru bir-iki adım atarak:

— “Monsenyör!” Diye seslendi.

Guise, ürkmüş gibi silkinerek geriye döndü:

— “Hay Allah lâıyınızı versin! Siz burada mıydınız?” Diye sordu. “Ben sizi unutmuş, gitmiştim. Ne istiyorsunuz, bakalım...”

— “İzin verirsiniz gideceğiz de...”

— “Haa, demek yoruldunuz, öyle mi?”

İki arkadaş birbirinin yüzüne baktı. Maineville:

— “Doğrusu kimseye, hattâ size bile söylememeyi söz vermiştik ama, sizden bir şey saklamak elimizden gelmez,” dedi.

Dük de Guise meraklandı:

— “Neymiş bu sırrınız, bakalım?..”

Bussi:

— “Efendim, Maurevert'le bir randevunuz vardı...” Dedi. “Bir kadın meselesi...”

— “Kadın meselesiyse söylememekte haklısınız. Bu gibi sırları söylemek, erkekliğin şanından değildir.”

— “Efendim bu, tahmin ettiğiniz gibi bir iş değil... Bir nikâh meselesi...”

Guise iyice şaşaladı :

— “Hayrola!... Ne nikâhı, kimin nikâhı bu böyle?..”

Maineville dayanamayıp baklayı ağzından çıkardı:

— “Maurevert bu gece Saint - Paul kilisesinde evleniyor, efendim...”

Dük de Guise, hayretinden ağzını bir karış açmıştı:

— “Maurevert mi evleniyor? Eh, bu kepezeliğin daniskası... Evleniyor da, benden saklanıyor ha?... Kiminle evleniyormuş bakalım? Ben, adamlarımın öyle rastgele evlenmesine göz yumamam!”

— “Orasını biz de bilmiyoruz Monsenyör... Nişanlısının kim olduğunu ancak kilisede öğrenecekmışız... Kendisi, bugün siz, valdeniz hanımefendiyle ve kardeşlerinizle görüşürken önemli bir sır veriyormuş gibi bize bu kadarını fısıldadı, efendim.”

Dük de Guise :

— “Öyleyse ben de sizinle beraber gelip şu esraren-giz nişanlıyı göreceğim,” dedi.

Bussi - Leclerc’le Maineville bakıştılar ve kekelediler:

— “Efendimiz! Gelmeniz, şüphesiz ki Maurevert için büyük bir şeref olur. Fakat onun bizimle çenesi düşükler diye alay etmesini de elbette istemezsiniz. Onun için elinizden geldiğince görünmemeye çalışırsanız, memnun oluruz...”

— “Orasını hiç merak etmeyin!”

Dük de Guise, bu gezintiye Maurevert’in nişanlısını merak etmekten çok, kendisine bir eğlence çıkarmak için karar vermişti. Az sonra üçü birlikte yola çıkmış ve Saint-Paul kilisesine varmışlardı. Yolda kararlaştırdıkları gibi Dük’ü kilisenin büyük kapısının yanında bırakan iki arkadaş, kilisenin içine girdi. Dük de bir köşeye sinerek kilisede gittikçe artan kalabalığı gözetlemeye başladı. Fakat o, gelenleri böyle sâkin sâkin seyrederken kilisenin mihrap tarafından korkunç, ümitsiz bir feryat yükseldi. Bunu oldukça çetin bir boğuşma izledi: Sonra birkaç kişi, birisini yerlerde sürükleyerek Guise’in hemen yanbaşıdan geçirdiler. Dışarıda bir arabanın hareket ettiği işitildi. Dük de Guise, sürük-

lenerek kiliseden çıkarılan adamın arabayla bilinmeyen bir yere götürüldüğünü anlamıştı.

Şimdi kilisede, mihrabın önünde, her an kaçmak istermiş gibi duran bir kadınla bir adam görünüyordu. Dük de Guise, sessiz adımlarla mihraba doğru yaklaştıkça onları daha iyi seçmeye başladı. Kadın, önce biraz debelenir gibi olmuşsa da, sonradan erkeğe yaslanmış, hareketsiz kalmıştı. Dük de Guise, erkeği derhal tanıdı: Bu, Maurevert'ti... Maurevert'le nişanlısının önlerinde rahip duruyor ve nikâh duâsını okuyordu. Duâ bittikten sonra rahibin son sözlerini teker teker duyan Dük, tepeden tırnağa titrediğini hissetti. Bu ses, Fausta'nın sesiydi. Beyazlar giyinmiş olan nişanlı kızı hâlâ seçemeyen Dük, iki kadının bu kızı kucaklayıp kapıya doğru taşıdıklarını gördü. Kız, bayılmış olacaktı. Fausta:

— “Bunu tahtıravana kadar götürün!” Diye seslendi.

Nişanlıyı taşıyan iki kadın, Dük'ün yanından geçerlerken Henri de Guise eğildi ve kilisenin alacakaranlığında, baygın genç kızı görünce bağırmanın için kendini zor tuttu. İleri fırlamak, Maurevert'e ve Fausta'ya bunun ne demek olduğunu, Violetta'nın burada ne aradığını sormak istiyordu. Fakat bacakları kaskatı kesilmişti. Ayakları, kilisenin zeminine mihlanmışçasına yerinden kıpırdamıyordu. Elinden, inlemekten başka bir şey gelmedi. Çünkü bu kadını, şimdi Maurevert'le evlenen nişanlıyı tanımıştı: Bu, Dük'ün çılgınca sevdiği, bulmak için Paris'i allak bullak ettiği dilber çingene kızı Violetta'ydı...

Dük de Guise, benliğini saran şaşkınlıktan kurtulunca memnurlukla gülümseyerek mırıldandı:

«Onu nihayet ele geçirdim! Artık kendisini kimse benim elimden alamaz!»

Gerisin geriye döndü. Yavaşça kilisenin kapısından çıkarak dışarıda bekledi. Arkasından Maurevert'le rahip kılığındaki Fausta da gelmişlerdi. Dük, karanlığa sinmiş, konuşulanları dinliyor ve düşünüyordu. Bu, ne demekti? Yoksa Maurevert gizliden gizliye Violetta'ya âşıktı da bu dalavereyi onun için mi çevirmişti?

Fausta ile Maurevert kiliseden çıkmışlardı. Fausta:

— “Şimdi dosdoğru konağıma gidiniz ve yüzbin altınınızı alınız!.. Bir aya kadar Dük, Kral olacaktır. O zaman size vaatetmiş olduğum muhafız komutanlığını da verdirteceğim. Şimdi hemen yola çıkmanız lâzım.”

Maurevert, derin bir saygıyla eğilerek:

— “Ah Madam!” Dedi. “Size rastladığım an meğer ömrümün en değerli anıymış... Lütuflarınızı nasıl ödeyeceğimi bilemiyorum... Yalnız, Paris'ten çıkmadan önce Bastille'ye kadar uzanıp birini görmem ve ondan aldığım öcün tadını çıkarmam lâzım!.. Zaten Bussi-Leclerc beni şuracıkta bekliyor... Onunla birlikte Bastille'ye kadar gideriz...”

— “Peki, gidiniz! Siz gelinceye kadar karınız da benim himayem altında kalacaktır.”

— “Peki kendisini nerede bulacağım Madam?”

— “Bastille'den çıkınca dosdoğru konağıma gel, paranızı alır, sonra da Montmartre'deki Bénédictines manastırına gidip karınızı alırsınız... Onu oraya gönderirim. Kendisini size teslim etmeleri için emir gönderdim.”

Maurevert, tekrar büyük bir saygıyla eğilerek oradan ayrıldı. Dük de Guise, bir an olduğu yerde kaldı ve Fausta'yı uzaktan seyretti.

Kadın, düşünceli görünüyordu. Kendini yapayal-

nız sanarak derin bir göğüs geçirdikten sonra kendi kendine, yüksek sesle söylendi:

“*Acaba ben de Bastille’ye gitsem mi?...*”

Sonra ıssız sokaklara doğru yürüdü. Birden arkasında ayak sesleri duyarak durdu. Dük, bir-iki adımda onun yanına gelerek eğildi:

— “Madam!” Dedi. “Buralarda yapayalnız dolaşmanız tehlikeli değil mi? İzin verirsiniz yanınızda bulunayım!...”

Fausta, Dük de Guise’yi tanıyınca ciddileşti:

— “Benim, kimsenin himayesine ihtiyacım yok!” Diye söylendi. “Tanrının bana verdiği kılıç, beni her tehlikeden korur!”

Dük de Guise, bu kadında var olduğuna inandığı manevî gücün verdiği ürkeklikle sustu. Fausta sordu:

— “Kilisedeydiniz, değil mi?”

— “Evet, Madam, oradan geliyorum!..”

— “Güzel... Şu hâlde sizinle tekrar oraya dönelim de konuşacaklarımızı Tanrının huzurunda konuşalım!..”

Fausta, metin adımlarla kiliseye girdi, Dük de peşinden yürüdü. Mihrabın yanındaki iki mum sönmüştü ve şimdi koca kilise, yalnız tepede asılı duran bir kandilden ışık alıyordu. Fausta mihraba varınca:

— “Dük!” Dedi. “Kutlu Birlik gizli katolik teşkilâtına sâdık kalacağınız üzerine ettiğiniz yemini hatırlıyor musunuz? Ayrıca benim temsil ettiğim mezhebe bağlı olacağınıza dair de söz verdiğiniz hatırlınızda mı?”

Dük de Guise, bu konuşmanın nereye varacağını pek kestiremeyerek cevap verdi:

— “Evet, hatırlıyorum!..”

— “Bir dinsizle evlenen bir katoliğin ne ceza göreceğini de biliyor musunuz, Dük?”

Guisse, baştan ayağa titredi:

— “İdam!..”

Dük, işi anlar gibi olmuştu. Herhâlde Fausta, sözü döndürüp dolaştırıp Violetta’ya getirmek istiyordu. Bir an için Violetta’yı gözden çıkarmaktansa kendisini Fausta’ya bağlayan bağları koparmayı düşündü... Fakat bu imkânsızdı. Bugünkü bütün gücünü Fausta’ya borçlu bulunuyordu. Kutlu Birliği, göze görünmez bağlarla güzel ellerinde tutan bu kadın, Paris’te ve eyaletlerdeki ayaklanmaları düzenleyen, kralı kaçmak zorunda bırakan ve Fransa tahtını kendisine hazırlayan kadındı. Guisse, bugün ne olmuşsa onun sayesinde olmuştu. Onun, elini bıraktığı gün sıradan bir asîlzade, bir hiç olacağı kesindi.

Fakat Violetta’dan ayrılmayı, onu unutmayı da aklı almıyordu. İsyân dolu bir sesle:

— “Evet, bir dinsizle evlenen katolik idam edilir; fakat Madam, benim sevdiğim bir Huguenot değil ki...” Dedi

Fausta acı acı güldü:

— “Öyle mi sanıyorsunuz? Hatırlar mısınız? Bundan onaltı yıl önce Saint-Barthélemey katliâmı gününün akşamı saat onbirde adamlarınızla bir evi basmıştınız. Bu ev, en azlı Huguenot’lardan Baron de Montaigues’in eviydi. Hatırlıyor musunuz?”

Guisse, bu korkunç hatırayla titreyerek:

— “Evet, hatırlıyorum Madam!” Dedi.

— “Âlâ! Siz o Montaigues dinsizine ölümü, yeterli bir ceza bulmamış ve daha önce gözlerini oymuştunuz... Hatırlıyorsunuz, değil mi? İşte bu Baron de Montaigues’in bir kızı vardı. Bu kız, bir pis-

koposa iftira etmiş ve darağacının dibinde bir kız evlâdı dünyaya getirmişti...”

— “Evet Madam, fakat...”

— “Fakatı şu, Dük... Darağacı dibinde dünyaya gelen bu dinsizin kızı, bugün kendisinden sevgiliniz diye bahsettiğiniz Violetta’dır...”

Dük de Guise, beyninden vurulmuş gibi oldu. Bir an soluk bile alamadı. Gittikçe kendisinden uzaklaşan Violetta’nın hayâlini görüyormuş gibi şaşkın şaşkın duraladı. Sonra:

— “Demek o bir dinsizsiniz; Léonore de Montaignes’in kızı haa?..” Dedi. “Fakat benim için geçerli olan bir katolik kanunu, Maurevert için geçerli değil mi? Ah, o Maurevert haini!..”

Dük de Guise, hançerine yapışmıştı. Fausta, soğuk bir hareketle onu durdurdu:

— “Size; dine hizmet için din düşmanlarını öldürmeniz için verilmiş olan bu hançeri, dindaşlarınızı öldürmek için kullanmayınız!” Dedi. “Maurevert, sizin uğrunuza kendisini fedâ etti. Bu pis çingene kızını sizden uzaklaştırmak için teklifimi kabul etti. Gerçekte Maurevert, Violetta’nın kocası değildir!..”

— “Ya nesidir, Madam?”

— “Zındancısıdır! Tâ ki sizi tahta çıkmaktan alıkoyan bu hain kızı unutuncaya kadar... Nasıl siz onun dedesinin gözlerini kör ettinizse o hain de içgüdüleriyle sizin gözlerinizi körleştirerek gerçeği görmenize engel oluyor!”

— “Peki Madam! Onun Maurevert’le birlikte olmayacağına nasıl inanayım?..”

— “Bu kız, siz bu hastalıktan kurtulup onun idamına karar verinceye kadar Montmartre manastırından çıkmayacak ve ne Maurevert’in, ne de bir başkasının karısı olacaktır!.. Buna yemin edebilirim!..”

Dük de Guise sözde kurnazlık ediyor, «*Hele bir kere kral olayım, Montmartre manastırındaki kıza zorla koynuma almanın çaresini bulurum,*» diye düşünüyordu.

Yapmacık bir gülümsemeyle eğilerek:

— “Size teşekkür ederim, Madam!” Dedi. “Benim gözlerimi açtınız! Mademki Violetta kimsenin karısı olmayacak ve manastırda mahpus kalacaktır, o hâlde ben de bu hastalıktan kurtulacağım demektir... Ben de buna söz veririm!..”

Fausta, soğuk bir tavırla söylendi:

— “Siz meğer ne zayıf ruhlu bir insanmışsınız, Dük! Onun için size tamamen inandığımı söyleyemeyeceğim! Fakat bir gün bu sözünüzden cayacak olursanız, sizi yola getirmenin çâresini çok iyi bilirim!..”

— “İzin verirsiniz sizi sarayınıza götüreyim, Madam!..”

— “Benim için her yer saraydır, Dük... Kral olduğunuz zaman beni Bastille zindanına bile attıracak olsanız, bir işaretimle oranın duvarları yıkılacak ve zindan, elimi, kolumu sallaya sallaya girip çıkacağım bir saray hâline gelecektir!”

Fausta bu sözleri söyleyip Dük'ü hayret ve dehşet içinde bırakarak uzaklaştı. Dük de Guise, Violetta'yı elde etmek için kral olduğu vakit gerekirse Fausta'yı zindana bile atacğını şimdi aklından geçirmişti. Fausta'nın bu sözü, bu düşünceye müthiş bir cevaptı. Guise korkudan titreyerek:

«*Herşeyi biliyor!.. Düşüncelerimi okuyor!*» Diye söylendi.

En kanlı savaş meydanlarında korku nedir bilmeyen Dük, bu ıssız ve karanlık sokakta birdenbire ürkmüştü. Hızla âdeta bir canavardan kaçıyormuşçasına sarayına yollandı.

PARDAILLAN'I ZİYARET

Bastille zindanı, Paris'in göbeğinde, çevresi hendekler ve inip kalkan asma köprülerle çevrili, şehir içinde şehir denilebilecek bir kale idi.

Bussi - Leclerc, Maurevert'le beraber zindanın avlusuna girdiği vakit bağırdı:

— “Zındancıbaşı nerede? Çabuk bana onyedini numaranın anahtarları getirilsin!...”

Zındancılardan biri bu emri yerine getirmek üzere koştu ve bir tomar anahtarla dönerek:

— “Kuzey kulesi... İkinci yeraltı dehlizi... Onyedini numara!...” Diye söylendi.

Bussi:

— “Düş önüme! Dört silâhlı da peşimizden gel-sin!.. ” Dedi.

Zındancı önde, diğerleri arkada, yola koyuldular. Yüksek tavanlı ve karanlık bir dehlizden geçerek yıkık birkaç yeraltı kubbesinin altından yürüdüler. Bussi umursamaz bir tavırla ısıklık alıyor, Maurevert ise bu korkunç zindanın verdiği kasvetli havayı dağıtmak için lâf olsun diye konuşuyordu:

— “Ne korkunç yer burası, Bussi! Bastille komutanlığı hiç de heves edilecek bir iş değil!..”

— “Buranın nesini beğenmiyorsun yahu? Bağımsız bir krallık gibi yer!..”

— “Peki, bu senin krallıkta ne kadar tebaan var?”

Bussi, zındandaki mahpusların sayısını bilmiyordu. Gözleriyle zındancıya sordu. Adam:

— “Yirmisekiz mahpus,” dedi.

Bunun üzerine Bastille komutanı söylendi:

— “Duyuyorsun ya Maurevert, sadece yirmisekiz mahpus! Pek züğürt bir krallık, değil mi?”

— “Peki, bu mahpusların suçu neymiş?”

— “Senin şimdi görmek istediğin mahpusun suçu neyse onlarınki de o!..”

Maurevert bu suçluyu hatırlayınca dişlerini gıcırdattı. Dar bir koridorun sonundaki demir kapıdan geçtiler. Güneş yüzü görmeyen bu korkunç yerler, pek ağır kokuyordu. Önlerinde kuzey kulesi vardı. Kulenin dibindeki kapının paslı kilidini zorlukla açarak girdiler. Maurevert:

— “Burası ölüm kokuyor! Mezardan da beter bir yer!” Dedi.

Bussi'nin cevabı şu oldu:

— “Buraya en azgınları kapatırız!”

Girdiler. Yosunlu, pis ve kaygan merdivenlerden otuz basamak kadar indiler. Buranın havası, tenefüs edilir gibi değildi.

Maurevert sordu:

— “Geldik mi?”

Zındancı:

— “Yok,” dedi. “daha ineceğiz!”

Bussi - Leclerc de parmağıyla demir bir kapıya dokundu:

— “Ondört numara!..”

Maurevert sordu:

— “Ne ondört numarası?..”

— “Canım, şu Charles d'Angoulême var ya! Valois'in piçi... İşte burada...”

İçeriden yürekler acısı bir haykırış duyuldu. Zindanın kapısına güm güm vuruldu. Maurevert:

— “Dük d’Angoulême işime yaramaz! Neme lâzım... İnelim!..” Dedi.

Bastille komutanı Bussi - Leclerc bile bu zifiri karanlık, havası ağırlaşmış, yosunlu ve nemli dehizlerde yürürken heyecandan titriyor, tereddüt ediyordu. Fakat nihayet intikamını alacağı ânın geldiğini düşündükçe sevincinden uçuyordu. Merdivenleri indikten sonra zındancının, bir kapının önünde durduğunu gördüler. Adam:

— “Geldik!” Dedi. “Burası...”

Maurevert heyecandan kısılmış sesiyle:

— “Aç!..” Dedi.

Fakat ona zındancı pek yavaş davranıyor gibi geldi. Hızla atılarak adamın elinden anahtarı aldı. Kiliti açtı. Sürgüleri çekti. Kanadı iterek göz gözü görmeyen zındana daldı.

Burası korkunç bir yerdi. Fenerin hafiften aydınlattığı yosunlu ve ıslak duvarlarda, kimbilir hangi zavallıların kazıdığı yazılar; yalvarmalar, tehditler görünüyordu. Karşıda, duvara iki halka kakılmıştı ve bunlardan aşağıya paslı zincirler sarkıyordu. Zincirlerin alt uçlarında da, yerde yatan bir adamın ayak bileklerine geçirilip kilitlenmiş iki halka daha vardı.

Zındancı homurdandı:

— “Keratayı buraya bağlayıncaya kadar akla karayı seçtik! Arkadaşlarımızdan üçünü öldürdü!..”

Bussi - Leclerc de Maurevert’in arkasından zındana girmiş ve zındancıyı dışarı çıkarmıştı. Maurevert, kin dolu bir gülümseyişle mahpusu süzüyor, mahpus da Bussi - Leclerc’e gülümseyerek bakıyordu. Maurevert nihayet dayanamadı. Fenerini duvardaki çivilerden birine astı ve kin dolu bir sesle:

— “Ey Pardaillan! Seni en sonunda yakaladım

işte!" Dedi. "Onaltı yıl, birbirimizin peşinden koş-
tuktan sonra nihayet burada buluştuk!..."

Pardaillan, alaylı bir sesle Bussi - Leclerc'e:

— "Vay! Bu eğlenceli şatonun çeribaşısı da mı
burada?.. Hoş geldiniz, Bussi - Leclerc, safalar
getirdiniz!.." Diye cevap verdi.

Maurevert, öfkeyle dişlerini gıcırdattı:

— "Pardaillan cevapları benim yüzüme bile bak-
maya tenezzül etmiyorlar demek... İster istemez
beni dinleyecekler ama..."

Pardaillan yine Maurevert'i duymamazlıktan gel-
di:

— "Ooo, Leclerc... Kılıcınız da ne kadar uzun
öyle!.. Ama değirmende elinizden fırlattığım kılıç,
daha uzundu, değil mi?.."

Bussi dayanamadı:

— "Maurevert, şu ziyaretini kısa kes... yoksa bu
herifi hançerleyeceğim!.."

Pardaillan kahkahayı bastı :

— "Amma da palavracıymışsınız, Leclerc...
Ayaklarım zincirli ama ellerim serbest... Benden
korkmuyor musunuz? Öyle yapamayacağınız işler-
le övünmeyin. sonra gülmekten çatlarım haa... Ne-
den öyle yüzünüzü ekşittiniz? Sizi değirmenin ka-
nadına astığım zamanki hâliniz hatırıma geldi...
Aman ne hâldi o!.."

Bussi - Leclerc, kılıcını çekecek olduysa da Mau-
revert araya girdi:

— "Ne yapıyorsun? Dur bakalım... Yarın gele-
cek cellât buradan eli boş çıkar sonra!.."

Maurevert öfkesini yenmek için dudaklarını ısı-
rıyor, Bussi ise yerinde duramıyordu. Pardaillan'ın
sözleri, kılıcına pek güvenen bu adamı deli etmek
için bire birdi. Şövalye, özel bir maksat güdüyormuş
gibi inatla sözüne devam etti:

— “Bana kalırsa siz, daha on yıl eskrim dersi almalı, ayrıca bir miktar da benimle çalışmalısınız... Zannımca o zaman iyi bir öğrenci olarak yetişirsiniz...”

Bussi - Leclerc zındandan dışarı fırlayarak:

— “Dayanamayacağım! Vallahi elimden bir kaza çıkacak!” Diye inledi.

Şimdi meydan Maurevert’e kalmıştı. Pardaillan’a yaklaşmaya cesaret edemeyerek uzaktan uludu:

— “Beni tanımıyor, duymuyorsun, öyle mi? Ben Maurevert'im... Hani şu senin, yüzümde koca bir yara izi bıraktığın Maurevert... Sevdığın Loïse'yi bir hançerde cehenneme gönderen Maurevert...”

Bir yandan da sözlerinin Pardaillan üzerinde bırakacağı etkiyi gözlüyordu. Fakat Pardaillan hiç oralı değildi. Sanki karşısında insan yoktu. Şövalye zındanın tavanında uçan bir yarasaı seyretmeye koyulmuştu. Maurevert:

— “Beni yıllarca kovaladın!” Dedi. “İşte şimdi de buldun! Haydi elinden ne geliyorsa yap! Bak, senden nasıl öç alacağım, gör... Yalnız sen değil, sana yakın herkes, intikamımın kurbanı olacaktır. Sevgili arkadaşın Dük d'Angoulême'yi de buraya tıktırdım! Üstelik onun sevgilisi Violetta'sı da şimdi benim karım oldu!”

Tekrar Pardaillan'a baktı. Pardaillan, zındanda, duvardan duvara uçan yarasanın nihayet kapıdan çıktığını görünce:

«İşte çıktı!» Diye söylendi.

Sonra kendi kendine konuşmasına devam etti:

«O kadar da yorgunum ki... Biraz uyusam iyi olacak...»

Hâlâ kan içinde olan üstü başıyla zındanın taş döşemesine uzandı. Maurevert kudurmuşçasına:

— “Uyu, uyu!” Dedi. “Bu senin son uykun olacak! Yakında cellât etlerini didik didik edecek!..”

Sözlerinin Pardaillan’a azap verip vermediğini anlamak için bir daha baktı. Şövalye’nin mışıl mışıl uyumakta olduğunu görünce dayanamadı. Feneri kapattığı gibi zındandan dışarıya fırlarken okkalı bir küfür savurdu. Sonra kendi eliyle kapıyı kilitledi ve sürgüleri sürdü. Sonra da peşinde zındancı ve dört asker bulunduğu hâlde zındandan çıktı ve Bussi - Leclerc’in odasına uğrayarak anahtarları kendisine teslim etti.

Bastille komutanı:

— “Hayrola?” Dedi. “Neden böyle ölü gibi sarardın?.. Seninle de alay mı etti? Ne dedi bakayım?..”

— “Hiç!..”

— “Nasıl hiç?..”

— “Bayağı hiç, işte!..”

Bussi, Maurevert’in meseleyi kapatmak istediğini görerek konuyu değiştirdi:

— “Pardaillan sorguya çekildiği sırada Dük de Guise gelecek; sen de gelecek misin?”

— “Gelmez olur muyum? Sorgu işkencesi ne zaman yapılacak?..”

— “Öbür gün. akşam saat dokuza doğru... On-
dan sonra Dük de Guise hemen uyumaya gidecek,
ertesi günü de Chartres’e hareket edecek... Büyük
bir tören düzenlenecekmiş... Bütün Paris bu haber-
le çalkalanıyor... Sen de Chartres’e gidecek misin?”

Maurevert, bu sözlerle cevap vermedi. Anlaşılmaz birtakım sözler mırıldanarak odadan çıktı, gitti.

Bussi - Leclerc yalnız kalınca arka arkaya birkaç kupa şarap devirdi. Kendi kendine:

«Alçak herif!» Dedi. «Ben de bunu onun yanına

bırakırsam, bana da Bussi demesinler!.. Henüz çok acemi bir öğrenciymişim, öyle mi? Ben ona gösteririm. Kendisine mağlûp olduğum, Paris'e yıldığından beri kimsenin yüzüne bakamaz oldum Bu işi halletmezsem, şerefim iki paralık olarak!..»

Ustaca bir plân kurmuş gibi kurnaz kurnaz gülümsedi:

«Evet, evet. Öyle yapmalı... Yalnız kendisini öldürmemeli... Şöyle hafifçe yaralamalı... Ölürsa onu mağlûp ettiğimi kimseye inandıramam...»

Bussi - Leclerc, ertesi gününün tamamını, dövüş tâlimi yapmak ve karşısına çıkan bütün rakipleri mağlûp etmekle geçirdi. O gün, bütün asilzadeler, Bussi - Leclerc'in ustalığına hayran kaldılar. Onlardan ayrıldıktan sonra Bastille Komutanı:

«Beni mağlûp etmekle övünen tek adam da bu iddiasını geri alacaktır!..» Diye söylendi.

Bussi, Bastille'ye gelince mükemmel bir yemek yedi. Birkaç saat uyudu ve tam gece yarısı sırtına bir pelerin atıp eline de iki kılıç alarak bir zındancı ve dört askerle birlikte yeraltı zindanlarına indi. Birinci kata varınca zındancıyla dört askeri orada bıraktı. Feneri ve anahtarları alarak yalnız başına aşağıya, ikinci kata inerken adamlarına, oradan ayrılmamalarını ve kendisini beklemelerini tembih etti.

Zındana girince kapıyı kapadı. Pelerinini çıkardı. Elindeki iki kılıçtan birini Pardaillan'a uzatarak:

— “Pardaillan!” Dedi. “Vaktiyle bir fırsatını bulmuş, kancıkça bir hareketle kılıcımı elimden fırlatmıştınız. Gerçi şimdi ayağınızda zincirler var. Fakat bu zincirler sizin rahat rahat hareket etmenize engel değildir. Kaldı ki ben de bir adım ileri ve bir adım geri atmayacağıma yemin ederim. İşte size bir kılıç... Buyurun dövüşelim... Ben de sizin kılı-

cınızı elinizden atayım da, benden daha usta olduğunuzu iddia etmekten vazgeçiniz. Sizi öldürecek değilim. Cellâdın, eli boş dönmesini istemiyorum. Bu teklifimi kabul edecek kadar mert olduğunuzu umarım!..”

Pardaillan'ın yüzünde pırıl pırıl bir sevinç gülümsemesiyle:

— “Bussi - Leclerc!” Dedi. “Ben de sizin, daha uzun bir süre bu yenilginin altında kalmaya dayanamayacağınızı biliyordum!.. Ben de sizi bekliyordum!..”

Şövalye doğru söylüyordu. Maurevert'le Bussi'nin, kendisini ziyaret edişlerinden beri hep bu amaçla Bussi'nin damarına basmış ve silâhşorluğuyla övünen bu adamı, böyle bir harekete zorlamıştı. O vakitten bu yana geçen süre içinde zaman olmuş Bussi'nin geleceğini ummuş, zaman olmuş, bundan ümidini kesmişti. Uzun saatler boyunca kulağı kırışte, bir ayak sesi duymaya çabalamıştı. Nihayet zindanın kapısının açıldığını görünce sevinçle mırıldanmıştı:

«Oh yarabbi! Nihayet geldi!..»

Bussi - Leclerc, Pardaillan'ın «Ben de sizi bekliyordum!» dediğini duyunca, duraladı. Etrafına ürkek ürkek baktı ve basbayağı korkarak: «Acaba adamları bıraktığım iyi olmadı mı?» Diye de düşündü... Pardaillan, adamın içine bir korku düştüğünü derhal sezdi. Adam, dövüşmekten cayacak diye ödü patladı ve yaptığı hatâyı düzeltmek için:

— “Evet!” Dedi. “Sizi bekliyordum. Cellâdın geleceğini söylemiştiniz ya... Herhâlde o da uzakta değildir!..”

Bussi - Leclerc:

— “Öyle ama, ben onun bu akşam geleceğini

söylememiştim!” Dedi. “Yarın sabah güneş doğarken gelecek!”

— “Şimdi gündüz, değil mi?”

— “Hayır... Henüz gece yarısı olduğuna göre üç-dört saatlik bir ömrün var demektir! Şimdi işimize gelelim... Nasıl teklifimi kabul ediyor musun?”

Pardaillan nazlanır gibi:

— “İyi ama, ayaklarım zincirli! Eşit şartlar altında değiliz ki...” Dedi.

— “Haa! Korkuyorsun demek! Merak etme... Bir adım bile ileri atacak değilim... Fazla gevezelik istemem... Hazır ol!..”

Pardaillan:

— “Oldu mu ya?..” Dedi.

Bussi, düşmanının korktuğunu görünce gülme-ye başlamıştı. Nihayet iki rakibin kılıçları çatıştı. Pardaillan, vaktiyle Saint - Roch değirmeninde yaptığı oyunu yaptı. Fakat Bussi'nin kılıcını elinden atamayınca:

— “Öğrenmiş!” Diye söylendi.

Beriki bir kahkaha attı:

— “Ne sandın ya?.. Öğrendim elbet! Hem daha başka oyunlar da öğrendim... Bak şimdi senin elindeki kılıcı nasıl fırlatıp atacağım... Ondan sonra aynı oyunu bir kere de arkadaşlarımdan önünde tekrarlayacağım ve seni şöyle bir... Nerenden yaralayayım? Nerenden?... Nerenden?... Alnından yaralayacağım ki inkâr edemeyesin!.. Haydi hazır ol! Dikkat et!.. Bak şu iki gösterişe... Şu da bir vuruş... Düz bir hamle... Hay Allah seni kahretsin, mel'un kerata!..”

Bussi, Pardaillan'ın kasten gösterdiği beceriksizliğe inanıp kendine güvenerek bir hamle yapmaya niyetlendiği sırada elindeki kılıç, Şövalye'nin bir

vuruşuyla fırlayarak birkaç metre öteye düşmüştü. Bussi - Leclerc, kızgınlığından, zindanın duvarlarını çın çın öttüren bir sesle bağıyordu. Dışarıdan ayak sesleri gelmiş ve bu durum Pardaillan'ı pişman etmişti. Bütün plânının suya düşeceğini, şimdi zindancıların içeri gireceğini sandı. Allahtan ki Bussi de gelenleri farketmişti. Yıldırım gibi dışarı fırlayarak kılıcını alıp beline taktı, sonra kapıdan çıktı ve hırıltılı bir sesle oradakilere çıkıştı:

— “Ne geldiniz? Ne gözetleyecektiniz. bakayım rezil köpekler! Çabuk defolun! Yukarıya! Yukarıya!.. Birinci kattan da yukarıya çıkın! Tâ dehlize kadar gidin. Kim gelirse onun barsaklarını deşer, leşini geriye kalan dördünüze yediririm vallahi!..”

Bu sözleri duyan Pardaillan: «*Allaha şükürler olsun, kurtuldum!*” Diye mırıldandı. Gerçekten de Bussi - Leclerc, gözlerinde kin ve öfke şimşekleri çakarak tekrar zındana dalmıştı. Feneri ve anahtarları yine aynı çiviye astı:

— “Allah belâımı versin ki artık seni cellâda bırakmayacağım, kendim temizleyeceğim!” Diye bağırdı.

Bussi artık sözünde de durmuyor, ileri-geri giderek Pardaillan'a kallesçe saldırıyordu. Ne çâre ki bütün bu hücumlardan bir sonuç çıkmıyor ve Şövalye, kendisine bir adım hile attırmıyordu. Bussi-Leclerc, epey bir süre çılgınlar gibi saldırdıktan sonra yorularak sırtını kapıya dayadı:

— “Kahrolaydım!” Dedi. “Kahrolaydım da şu kılıcı şuna vermeyeydim... Eğer bu herifi gebertemezsem, hırsımdan ben gebereceğim!...”

Pardaillan, geri çekilmiş, yorgun düşmüş gibi köşeye büzülmüştü. Bu hâli gören Bussi - Leclerc vahşi bir sevinçle ileriye doğru bir hamle yaptı. Fakat Şövalye'ye lüzumundan fazla yaklaştığı için ola-

cak, birdenbire iki elin gırtlakm mengene gibi sık-
tığını hissetti. Sarardı ve zorlukla bir nefes alarak
hırıldadı ve başı omuzlarına düşüverdi. Pardaillan
ellerini gevşetti. Adam, bir çuval gibi yere yığıldı.

Şövalye eğilerek Bastille komutanının kalbini
dinledi. Kalp çarpıyordu. Pardaillan gülümsedi:

*«İyi! Ölmemiş! İsterse şu tatlı dövüşe yeniden
başlarız!»* Diye söylendi.

Şövalye, ayaklarına takılı zincirlerin elverdiği
ölçüde uzanarak duvarda asılı anahtarlara erişti.
Göz açıp kapayıncaya kadar ayaklarındaki halkala-
rın kilitlerini açtı.

Birdenbire vücudunda müthiş bir dermansızlık,
bacaklarında bir kesiklik hissetti. Duvara yaslandı...

Tehlikeli anlar yaşıyordu. Çünkü Bussi hemen
ayılabilir, imdat isteyebilirdi. O zaman da bütün
gayretleri boşa giderdi...

BASTILLE'NİN ZAPTI

Fakat bu düşünce Pardaillan'a yeniden kuvvet verdi. Kendini zorlayarak yere eğildi. Bussi'nin belinden hançerini çekip aldı. Sonra zindanın bir çukurluğunda birikmiş olan suya kadar giderek elini yüzünü yıkadı. Bu serinlik Şövalye'yi bir parça kendine getirdi. Anlatılmaz derecede yorgundu. Aç ve susuzdu. Fakat içinde yaşama arzusu ve iradesinin sönmek bilmeyen ateşi yanıyordu. Pardaillan:

«Yaşayacağım!.. Buradan kurtulacağım!..» Diye söylendi.

Şövalye, kendi kendini gayrete getirmek istermişçesine söylediği bu sözlerin heyecanıla feneri ve anahtarları kaptı, dışarı çıktı. Kapıyı iki defa kilitledikten sonra merdivenlere koştu. Birinci kat zindanlarının dehlizinde kimse yoktu. Az önce Bussi'nin azarladığı zındancıyla dört asker, tâ en üst kata çıkmış. buraları boş bırakmışlardı. Pardaillan tam kendi zindanının üstündeki zindana rastladığını hesapladığı kapıyı, elindeki tomarın bütün anahtarlarını birer birer deneyerek gacur gucur açtı. Bu sırada aşağıda Bussi - Leclerc de ayrılmış, zindana kapatıldığını anlayınca kapıyı tekmelemeye başlamıştı. Fakat bu gürültü Pardaillan'ın hızını artırmaktan başka bir işe yaramadı. Kapısını açtığı zindana girer girmez, içeride bulunan, üstü başı lime lime, kan ter içinde bir delikanlı da Şövalye'yi zındancı sanıp üstüne çullanmıştı. Pardaillan, kendisini Charles d'Angoulême'ye güçlkle tanıtabildi. Şövalye, durumun kötülüğüne bakmadan, gülerek:

“İla gayret, Marie Touchet’in oğlu. Öldür şu Pardaillan’ı bakalım!” Dedi.

Sonra fısıldayarak sözlerine ilâve etti:

— “Kaybedecek bir saniyemiz bile yok! Violetta yaşıyormuş!.. Şimdi haberini aldım... Hemen buradan kaçmanın câresine bakalım!”

İkisi birden zındandan çıkarak birkaç saniyede merdivenin sonuna ulaştılar. Pardaillan, oradaki demir kapıyı kapadı. Bu işi tam zamanında başarmıştı. Çünkü zındanın üst dehlizinde bulunan askerlerle zındancı orada kapalı kalmışlardı. Charles d’Angoulême az önce zındanda Şövalye’ye el kaldırmış olmasından ötürü özür dileyip duruyordu.

Pardaillan:

— “Şimdi bu sözlerin sırası değil!” Dedi. “Atlatmamız gereken bir sürü tehlike daha var!..”

Zındanın dehlizine kapanmış olan zındancıyla askerler, gürültüyü gittikçe artırıyorlardı. Gerçi kuzey kulesi, Bastille kapısına ve oradaki elli kişilik garnizona çok uzaktı. Fakat gürültü böyle gittikçe artmakta devam ederse garnizondan duyulmayacağını kim garanti edebilirdi?..

Pardaillan, bu gürültüyü kesmek için bir çare düşündükten sonra ansızın bağırdı:

— “Nedir bu patırtı, be?.. Uyuyamayacak mıyız?.. Yoska devriyeyi mi çağırayım?..”

Bu gür ses, gardiyanla askerleri ürkütmüş olacak ki bir an sesler kesildi. Pardaillan tekrar:

— “Ne istiyorsunuz? Ne bağıriyorsunuz?” Dedi.

— “Kapıyı açın da çıkalım! Burada kapandık kaldık! Hattâ komutan bile aşağıda, zındanda kapalı... Bu işi kim yaptı bilemiyoruz... Lütfen garnizon karakoluna haber verin!”

Bu ses zındancının sesiydi. Pardaillan, Charles

d'Angoulême'nin zindanına girdiği sırada kapıyı kapadığı için zındancıyla askerler, aşağıda bar bar bağırarak Bussi'nin imdâdına koşarlarken hiçbir şeyin farkına varmadan zindanın önünden geçmişlerdi. Şimdi de kendilerini buraya kimin hapsedtiğini bilemiyorlardı. Pardaillan alaya başladı:

— “Demek sizi buraya kimin hapsedtiğini bilemiyorsunuz han?.. Mösyö Bussi-Leclerc'i de kimin hapsedtiğini bilmiyor musunuz?..”

— “Vallahi bilmiyoruz... Şeytan mı işe karıştı, nedir?”

— “Öyleyse ben size söyleyeyim: Sizleri de, onu da ben hapsettim! Ben... Pardaillan!..”

Zındancı ağlamaklı bir sesle yalvarmaya başladı:

— “Merhamet edin! Yarın beni asarlar sonra!..”

Pardaillan seslendi:

— “Asılmazsınız, korkmayın! Olsa olsa, açlıktan, susuzluktan ölürsünüz!..”

Önce yalnız gardiyan sızlanırken şimdi dört muhafız da yalvarıp yakarmaya başlamıştı. Pardaillan onları da hesaba katarak konuşuyordu. Zavallıların korkuyla bulanık akılları, büsbütün karışmıştı. Pardaillan, sözlerinin çok etkili olduğunu sezdi ve bu etkiyi artırmaya çalıştı:

— “Şimdi beni iyi dinleyin! Kuzey kulesi, garnizondan çok uzakta... Burada ne kadar bağırıp çağırırsanız da sizi kimse duymaz... Ben bir saat sonra Bastille'den çıkarken Bussi ile sizin acele bir yolculuğa çıktığınızı söylerim. Böylece kimse gelip buralarda sizleri aramaz. Açlıktan, susuzluktan geberir gidersiniz. Ondan sonra da ha asılmışsınız, ha asılmamışsınız, hepsi bir, değil mi?..”

Pardaillan bu sözleri henüz söylemişti ki kapının ardından, ah çekip inlemeler koro halinde gelmeye başladı. Pardaillan gülümseyerek dinliyordu.

Pardaillan nihayet, beş adamın korkudan ve üzüntüden çıldıracak hâle geldiklerini sezince kapıya vurdu. Ses, sada kesildi. Şövalye:

— “Neden inleyip ahlayıp duruyorsunuz?” Diye sordu.

Muhafızların dördü birden:

— “Biz ağlamayalım da kim ağlasın?” Diye bağırıştılar. “Burada geberip gideceğiz... Allahaşkına bizi kurtarın!..”

Zındancının hiç sesi çıkmamıştı. Pardaillan:

— “Sizi bir şartla kurtarırım!..” Dedi.

Dört muhafız bir ağızdan bağırıştılar:

— “Ne şartınız olursa olsun... Kabul ediyoruz. İsterse yüz şart olsun, razıyız!..”

— “Hayır, hayır sadece bir tek şartım var: Bana teslim olacaksınız... O zaman kapıyı açarını. Yoksa sizi o durumda bırakıp gideceğim!..”

Korkudan çılgına dönen dört adam:

— “Teslim oluyoruz!” Diye haykırıştılar.

Pardaillan'ın yüzünde bir gülümseme belirdi... Fakat aynı anda zındancının sesi duyuldu:

— “Ben teslim olmam, alçak herifler!.. Korku, sizin aklınızı başınızdan almış... Bu adam, imkânı yok Bastille'den çıkamaz... Bize gelince üç saat sonra buradan devriye geçecek... Nasıl olsa kurtuluruz...”

Pardaillan hemen atıldı:

— “Evet, kurtulursunuz, ama arkasından hemen ipe çekilirsiniz! Çünkü ben sizin, bana kaçmam için yardım ettiğinizi söyleyeceğim... İşiniz gelirse... Ölümlerden ölüm beğenin! Ya burada açlıktan gebermek, ya da ipe gitmek! Haydi Allahımsarla-dık...”

Muhafızlar koro hâlinde feryadı bastılar:

— “Durun, durun! Bir dakikacık olsun bekleyin efendimiz!”

Bu arada demir parmaklıklı kapının arkasındaki merdivende, amansız bir boğuşma başlamıştı. Dört asker, zındancının üstüne çullanmışlardı. Zındancı, olanca gücüyle kendini korumaya çalışıyordu. Nihayet muhafızlar, gardiyanı kuşaklarıyla sımsıkı bağlayıp ağzını tıkadılar. Pardaillan sabırla bekledi ve biraz sonra da kapıyı araladı...

Muhafızlar, birbirlerini itip kakarak silâhlarını aralıktan uzattılar. O zaman Şövalye kapıyı ardına kadar açıp askerlere yol verdi. Herifler, dışarıya fırladıklartan sonra korkudan büyüyen gözleriyle çevresine bakınan gardiyanı da Şövalye'nin ayaklarının dibine bıraktılar. Zındancı, Şövalyenin gözlerinden, kendisine hiç acımayacağını derhal anladı ve Pardaillan'ın:

— “Teslim olacak mısın?”

Sorusuna:

— “Beni de Bastille'den çıkarmanız şartıyla!..”
Dedi. Pardaillan da:

— “Seni, şu dört adamla beraber Bastille'den çıkarmakla kalmayacak, her birinize de birer yıllık maaşınız tutarında ikramiye vereceğiz!.. Dük d'Angoulême bu sözü muhakkak yerine getirir. Öyle değil mi Dük?”

Charles:

— “Evet!” Cevabını verince zındancı da:

— “O hâlde ben de size, sonuna kadar itaat ederim!” Dedi.

Beş adam az önceki korkunun üstüne, bu ikramiye müjdesini duyunca çocuklar gibi sevinmişlerdi. Dük d'Angoulême:

— “Artık gidelim, Şövalye!” Dedi.

Pardaillan ise gülümsemedi ve anlamlı bir bakışla Charles'e baktı:

— “Bir dakika azızım! Elimize hazır fırsat geçmişken şu Bastille'yi baştan aşağı bir *gezelim!*”

Charles d'Angoulême bu sözleri duyunca: “*Acaba aklını mı oynatıyor?*” Gibilerden hayret içinde Şövalye'ye baktı. Pardaillan ise zındancıya dönmüş:

— “Çabuk, kapıları aç!” Emrini vermişti.

— “Anahtarlarım yok ki efendim!..”

— “Al anahtarları!..”

Şövalye, şaşkınlıktan ağzı bir karış açılan gardiyanına, anahtar tomarını uzattı ve askerlere dönerek:

— “Bu herifin yanından yürüyün!” Dedi. “Bir dalavere çevirmeye kalkarsa hemen işini bitirin!..”

Şövalye, dört arkebüz tüfeğinden ikisini kendi almış, ikisini de Charles d'Angoulême'ye vermişti. Gardiyan:

— “Neyi görmek istiyorsunuz?” Diye sordu.

Şövalye:

— “Mahpusları!” Dedi.

Gardiyan korkusundan titredi:

— “Mahpusları mı?”

— “Yürü diyorum! Yoksa vallahi gebertirim! Zindanlarda kaç mahpus var?”

— “Yirmialtı... Sekizi burada, kuzey kulesinde... Ben de bu kulenin gardiyanıyım...”

— “Öyleyse önce kuledekilerden başlayalım!”

Gardiyan bir aralık imdâda çağırabileceği bir devriye görebilmek için etrafına bakındıysa da, nihayet ümidini keserek bir kapıyı açtı ve hep birlikte bir merdiveni tırmandılar. Birinci katta, zindanlara göre havadar ve geniş bir odada, üç delikanlı, derin bir uykuya dalmışlardı. Birkaç kişinin birden odalarına

gürültüyle girdiklerini duyunca uyanarak yataklarından fırladılar. Pardaillan:

— “Efendiler!” Dedi. “Lütfen giyinip peşimden gelin!..”

Üç delikanlıdan birincisi sarararak sordu:

— “Acaba Grève meydanına, cellâdı ziyarete mi gideceğiz?”

İkincisi:

— “Yoksa işkence sehpasında istirahat mi edeceğiz?” Dedi.

Üçüncüsü ise:

— “Yoksa gecemizin geri kalan vaktini sevgililerimizin koynunda mı geçireceğiz?” Diye sordu.

Pardaillan üçüncü gence:

— “Bravo!” Dedi. “Tam üstüne bastınız! Ama, çabuk olun!...”

Delikanlıların üçü de ölüm saatinin yaklaştığını bilen her mahkûm gibi renksiz ve şaşkıındı. En soğukkanlıları görünen üçüncüsü, Şövalye’ye yaklaştı:

— “Efendim, üstünüz başınız paralanmış; eliniz yüzünüz kan içinde... Bu görünüş bana gerçeği anlatır gibi oluyor. Bakınız şu genç, Mösyö de Chalabre’dir... Yirmiiki yaşındadır. Şu öteki yirmi yaşındadır ve adı Mösyö de Montsery’dir. Ben de yirmidört yaşındayım ve adım Marki de Sainte - Maline’dir. Biz, krala sâdık kaldığımız için Dük de Guise tarafından idama mahkûm edilmiştik. Ölümü beklediğimiz bir anda bizimle alay etmeyiniz. Bizi nereye götürüyorsunuz, söyleyin!”

Pardaillan, bu üç gence acımişti. Ağabeyce bir tavır takındı:

— “Serbest kalacaksınız!” Dedi.

— “Af mı edildik? Kim affetti bizi? Dük de Guise mi?”

— “Hayır, affedilmediniz... Sizi ben serbest bırakıyorum!”

Üç delikanlı, heyecan içinde haykırdılar:

— “Adınız? Adınız ne?..”

— “Ben, Şövalye de Pardaillan’ım!. Yalnız, acele ediniz!..”

Üç delikanlı göz açıp kapayıncaya kadar giyinmişti. Pardaillan her birine birer tüfek verdi. Marki de Sainte - Maline adındaki genç:

— “Şövalye!” Dedi. “Size yalnız hürriyetimizi değil, hayatımızı da borçluyuz! Demek oluyor ki size üç hürriyet ve üç hayat borcumuz var. Ne zaman isterseniz geliniz, bizden bu alacaklarınızı alınız. O anda öderiz... Öyle değil mi, arkadaşlar?”

Chalabre ile Montsery:

— “Evet... Hemen o anda borcumuzu öderiz!” Dediler.

Pardaillan bu teklifi kabul ettiğini göstermek üzere eğildi. Bu asıl gençlerin üçü de Kral Üçüncü Henri’nin «Kırkbeşler» dedikleri özel muhafızlarındandı. Kralın bir emriyle öz babalarını bile öldürmekten kaçınmaz, fedâilerden sayılırlardı.

Pardaillan zındancıya:

— “Düş önüme!” Dedi.

Böylece kalabalıklaşan kafile, daha üst kata ulaşarak zındancının açtığı bir başka odanın kapısı önünde durdu. Ötekiler dışarıda beklerken Charles ile Pardaillan da içeri girdiler. Burada saçı sakalına karışmış, zayıf yüzünde gözleri çılgın bir ısıltıyla parlayan biri vardı. Pardaillan sordu:

— “Kimsiniz?”

— “Benim adım Onbir Numara’dır... Başka bir ismim olduğunu hatırlamıyorum!..”

Şövalye derin bir üzüntüyle titreyerek:

— “Çoktandır buradasınız galiba?” Dedi.

— “Bilmem... On yıldır mı desem... Yirmi yıldır mı desem... Kral Dokuzuncu Charles tahta çıktığı zaman sevmediği bir şarkıyı söylediğimiz için beni dört arkadaşım ile beraber yakalatıp buraya attırmıştı...”

— “Öteki arkadaşlarınız nerede?”

— “Öldüler!..”

Adam, kendi kendine konuşur gibi uzun ve acıklı bir macerayı anlatmaya koyulmuştu. Pardaillan:

— “Haydi gelin! Artık şarkının sonu geldi!” Dedi. “Serbestsiniz!..”

Mahpus önce ağladı, sonra güldü. Nihayet sırtına yırtık pırtık bir örtü atarak peşlerine düştü. Pardaillan, hemen bu odanın karşısındaki bir odaya girmişti. Burada, önünde kâğıtlar bulunan ve kendi kendine birtakım plânlar yapan bir ihtiyar oturuyordu. Şövalye’yi görünce:

— “Büyük Catherine’nin Bernard de Palissy’e bağışladığı bu odaya şeref verdiniz!” Dedi.

Pardaillan mırıldandı:

«Bernard de Palissy!..»

Bu, Kraliçe Catherine’nin gözünden düşen, ünlü ressam ve mimardı. İhtiyar sordu:

— “Mösyö, eğer saraydansanız, lütfen krala, bana kandil yağı, pergel ve kurşun kalem gönderilmesi için yazdığım şu dilekçeyi vermenizi rica ederim... Daha önceleri bunları veriyorlardı, ama sonradan...”

Şövalye, ihtiyarın sözünü keserek:

— “Hayır, saraydan değilim!” Dedi. “Size, artık serbest olduğunuzu bildirmeye gelmiştim!”

İhtiyar, önce alıktı, sonra kendini toparladı ve

kâğıtlarını toplayıp dışarıda bekleyen kafiye karıştı. Şövalye ise bundan sonraki kata kadar çıkmış, oradan da üç protestan kurtarmıştı. Artık bu kulede kurtarılacak kimse kalmamıştı. Merdivenlerden inmeye koyuldular. Küçük dehlize henüz varmışlardı ki ileride demir bir parmaklığın arkasından, sallana sallana gelen bir fenerin ışığını farkettiler. Kafilenin başında giden Pardaillan hemen durdu. Anlaşılan, demir parmaklığın öbür yanında on-oniki kişilik bir devriye geçiyordu. Arkadan bir ses:

— “Saat üç devriyesi!” Dedi.

Şövalye şimşek gibi geriye döndü. Tam bu sırada zındancı:

— “İmdat!..” Diye bağırdı.

Bunun üzerine Pardaillan’ın balyoz gibi inen yumruğu, herifi bir un çuvalı gibi yere serdi. Fakat devriye herifin sesini duymuştu. Üstelik, alt katta Bussileclerc de zindanın kapısını gümbür gümbür dövmeye koyulmuştu. Pardaillan’ın peşindekiler, durumun tehlikeli olduğunu hemen anladılar. Chalabre, Sainte - Maline ve Charles d’Angoulême ellerindeki arkebüz tüfekleriyle ateşe hazır, bekliyorlardı. Devriyeye komuta eden subayın seslendiği duyuldu:

— “Kimdir o? Ne var?..”

Aynı anda Pardaillan’ın sesi gürledi:

— “Ateş!..”

Devriye, demir parmaklıktan içeriye girdiği sırada dört tüfek birden patladı. Ortalık birden karıştı ve bu arada Pardaillan’ın, devriye komutanı subayı yakalamasıyla hançerini gırtlığına dayaması bir oldu. Şövalye gür sesiyle:

— “Mösyö!” Diye haykırdı. “Karşınızda otuz kişi var... Siz ise topu topu on kişisiniz. Teslim olun, yoksa...”

Neye uğradığını şaşırın subay, Pardaillan'ın sözünü bitirmesini beklemeden, adamlarına:

— “Teslim olun!” Dedi.

Muhafızlar silâhlarını atıverdiler. Pardaillan bütün devriyeyi demir parmaklıklı kapının arkasındaki boşluğa hapsederek kendi adamlarını dış tarafa çıkardı. Sonra da kapıyı güzelce kilitledi. Şövalye, arkadaşlarına, yerde duran silâhları göstererek:

— “İşte, hepinize bol bol yetecek kadar silâh...”

Yerde dört muhafızın ölüsü yatıyordu. Şövalye bunların göğüslerinde, Dük de Guise'nin adamlarında bulunan beyaz haçtan işaretleri gördü. Yanındakilere, peşinden gelmelerini söyledikten sonra ileriye atıldı ve dar bir dehlizden ilerlemeye başladı. Bastille'nin bir köşesindeki gürültü, öbür köşesinden zor duyuluyordu. Fakat tam yolun dönemecine gelince nöbetçilerden biri:

— “Kim o?..” Diye seslendi. Nöbetçi cevap almayınca:

— “Silâh başına! Silâh başına! Dikkat!”

Diye bağırdı. Bu alârm bildirisi uzaktan uzağa boyuna tekrarlanıyordu. Pardaillan güç durumda bulunduklarını farkederek arkadaşlarına döndü:

— “Arkadaşlar! Hürriyeti seviyor musunuz? Benimle beraber gelecek misiniz? Yalnız, işin ucunda ölmek de var...” Diye bağırdı.

Kafiledekiler hep bir ağızdan:

— “Ya hürriyet, ya ölüm!” Diye haykırdılar.

— “Öyleyse ileri! Bastille'yi zaptedelim!..”

Pardaillan bu sözleri söyler söylemez ok gibi ileri fırlamıştı. Ön tarafta alârm bildirisi durmadan tekrar ediliyordu. Fakat Şövalyenin peşindekiler sessiz sadasız yürüyorlardı. Birden, az ileriden bir ses yükseldi:

— “Heey... Bana bakın!.. Kimsiniz siz?.. Durun bakalım!”

Pardaillan buna cevap olarak gür sesiyle:

— “Hücum!” Emrini verdi.

Şövalye bu emri verir vermez, karşısındaki askeri birliğin subayının üstüne atılarak kendisini kısıyarak yakaladıktan sonra:

— “Çabuk, adamlarına teslim olmalarını söyle, yoksa seni gebertirim!” Dedi.

Fakat bu arada Şövalye subayın ses çıkarmasına fırsat vermeden kafasına öyle bir yumruk vurmuştu ki adam, külçe gibi yere yığılmıştı. Askerler, komutanlarının esir olduğunu görünce kaçmaya yeltendiler. Bir çavuş, onları durdurarak:

— “İleri! Ateş!” Diye bağırdı.

Silâhlar patladı. Serseri kurşunlar dörtbir yana uçtu. Ne var ki arkebüz tüfekleri, ağızdan dolar, çakmaklı silâhlardı. Bir atıştan sonra tüfeği yeniden doldurmak iki dakika sürerdi. Halbuki böyle bir iş için vakit yoktu. Askerler, zifirî karanlıkta neye uğradıklarını anlayamadılar. Büyük bir kalabalığın hücumuna uğradıklarını sanarak dipçikle birbirlerine saldırmaya ve birbirlerinin kafalarını kırmaya koyuldular. Elindeki hançerle ölüm saçan Pardaillan da bunlara katılınca içlerinden ayakta kalanlar kapıya doğru koşup binadan dışarı sıvışmaktan başka çare kalmadığını kestirdiler... Bu arada Bastille zindanının alârm çanları da çalmaya başlamış, kısa zamanda Paris’in bütün kiliseleri bu çan seslerine cevap vererek şehrin göğünü uğultularla doldurmuştu.

Kale muhafızlarından, kala kala yirmi kişi kalmıştı. Bunlar da dışarıdan, büyük kapıyı çevirip muhafaza altına almışlardı. Herkes, neye uğradığını şa-

şırmıştı. Bastille'dekiler bu amansız saldırının, gizlice şehre girerek her nasılsa Bastille'ye sokulan kral askerleri tarafından yapıldığına inanıyorlardı. Kalenin içi, inleyen yaralılarla dolmuştu...

Bu sırada Pardaillan, Charles, Montsery, Sainte-Maline ve Chalabre çabucak bir plân kurarak birlikte kalenin kapısına doğru seğırtmişlerdi. Öteden beriden tek tük silâh sesleri geliyor, arada bir:

«*Kahrolsun Guise! Yaşasın Kral!..*»

Haykırışları duyuluyordu. Pardaillan bir dirsek vuruşuyla kapının camını kırarak başını öte yana uzattı:

— “Kral adına!” Diye bağırdı. “Derhal teslim olun! Bastille, Kralın ikibin askeri tarafından zaptedildi!..”

Muhafızlar:

— “Yaşasın Kral!” Diye bağırıştılar.

— “Silâhlarınızı bırakın!..”

Muhafızlar, kırık camın aralığından silâhlarını içeriye attılar. Bu arada Chalabre, Sainte-Maline ve Montsery de kaleyi şehre bağlayan asma köprüyü indirmiş, kapıyı açmışlardı.

Pardaillan arkadaşlarına:

— “Haydi siz gidin!” Dedi.

— “Ya siz?..”

— “Nenize lâzım?.. Siz gidin!..”

— “Allahaismarladık, Şövalye de Pardaillan!.. Sizde borçlu olduğumuzu, bizim gibi siz de unutmayınız!..”

Üç delikanlı, köprüden hızla geçerek şehrin karanlık sokaklarında gözden kayboldular. Charles d'Angoulême, hayretler içinde Şövalye'nin neden hâlâ kaçmadığını ve burada daha ne beklediğini dü-

çilintirken Pardaillan biraz önce ateş emrini veren çavuşa yöneldi:

— “Demin kralın askerlerine karşı hücum emrini sen vermiştin, değil mi?” Dedi. “Senin cezan ölümdür. Fakat Kralın emrini hemen yerine getirirsen, bu cezadan kurtulabilirsin!”

— ‘Yâni nasıl?..’

— “Kral, bu akşam, Bastille’deki mahpusları görmek istedi. Derhal anahtarları getir, hepsini zindanlardan çıkar... Yalnız Kuzey kulesinde bulunanlara dokunma!..”

— “Çok doğru, monsenyör... Onları çıkarmalı... Çünkü en azılı haydutlar oradadır.”

— “Aferin! İşini iyi biliyorsun!..”

Çavuş ortadan kaybolup verilen emri yerine getirmeye koşarken Bernard de Palissy, üç Huguenot ve çılgın mahpus, kaleyi şehre bağlayan köprüden geçerek karanlık sokaklara dalmışlardı.

Şehirde de hummalı bir faaliyet vardı. Çan seslerini duyan halk silâhlanarak evlerinden fırlamıştı. Ortada binbir söylenti dolaşıyordu: Sözde Kral Henri; Navarre Kralıyla anlaşmış, ikisinin orduları Paris üzerine yürüyüp şehri kuşatmışlardı... Ve Paris’liler, sevgili şehirlerini savunmaya koşuyorlardı.

Aradan az bir zaman geçince kalenin avlusunda, beti benzi sapsarı, avurtları çökmüş, üstleri paramparça bir insan kalabalığı birikti. Pardaillan’la Charles d’Angoulême, bunların geri kalan onsekiz mahpus olduğunu hemen anladılar. Nihayet çavuş, Şövalye’nin karşısına dikilerek:

— “Emirleriniz yerine getirildi komutanım!” Dedi.

Şövalye ve Charles, bu sırada kaleyi şehre bağlayan köprünün üstünde bulunuyorlardı. Onsekiz mah-

pus ise önlerinden geçip teker teker şehrin sokaklarında gözden kayboluyordu. Pardaillon çavuşa:

— “Komutanım, diye bana mı sesleniyorsun?”
Dedi.

— “Siz, Bastille’nin yeni komutanı değil misiniz?”

Pardaillon elini dizine vurarak bir kahkaha attı:

— “Hay Allah kahretsin! Komutan dedin de aklıma geldi. Çabuk Kuzey kulesine koş. Sizin komutan Bussi-Leclerc, orada zındanda kilitlidir. Hemen onu kurtar!..”

Çavuş iyice aptallaşmıştı. Ağzından şu kelimeler döküldü:

— “Ya siz kimsiniz?..”

— “Allah Allah! Bu da sorulur mu? Ben de, şimdi salıverdiğim mahpuslardan biriyim işte...”

Çavuş, bu sözleri duyunca saçını başını yolmaya ve:

— “Silâh başına! İsyan var!..”

Diye bağırmaya başladı. Ne yazık ki Bastille’de mahpus kalmamıştı. Üstelik Pardaillon’la Charles de Paris’in alacakaranlığında gözden kaybolmuşlardı.

Ortalık yavaş yavaş ağarıyor, güneşin doğacağını müjdeliyordu.

Şehir halkı büyük bir telâş içindeydi. Halk surları koşuşmuştu, ama ortaklıkta ne bir düşman askeri, ne de bir savaş veya kuşatma belirtisi görmüştü.

İNTİKAM KORKUSU

Paris, gerçek sebebini bilmediği bu çan sesleriyle allak bullak olup halk, öteye beriye koşuşurken Dük de Guise'nin sarayında da herkes yatağından fırlanmış bulunuyordu. Herkesten erken davranan Guise, büyük bir askerî kabileyle birlikte surlara kadar gitmiş, Paris çevresine keşif kolları göndermişti. Gerek Dük de Guise, gerek keşif kolları, olağanüstü hiçbir durum görmemişlerdi. Bunun üzerine Dük de Guise de, boşu boşuna telaşlandığı için kendi kendine kızarak gerisin geriye döndü. Sabahın saat beşiydi. Dük, Chartres'e yapılacak yolculuk için hazırlanılmasını emretti. Dük'ün yanında bu sırada Maurevert de bulunuyordu. Guise, ona dik dik baktı:

— “Sakın gelmemezlik etme!” Dedi.

Maurevert şaşaladı:

— “Gelmemem için bir sebep var mı, Monsenyör?..”

— “Ne bileyim? Belki Montmartre manastırında görülecek önemli bir işin vardır da...”

Maurevert bu sözleri duyunca sapsarı kesildi. Guise eliyle onun alınına dokunarak kısık bir sesle:

— “Yüzbin altın alacağın ve Montmartre manastırını ziyaret edeceğin bir sırada belki bu Chartres yolculuğuna katılmak işine gelmez!.. Haa, ne dersin?..”

Maurevert, hiç sesini çıkarmadı. Guise, dişlerini gıcırdatarak söylendi:

— “Hele tam da yeni evlenmiş olduğun bir sıra-

da... Öyle değil mi?.. Bana bak, o kıza bakmanı bile yasaklıyorum sana!..”

Maurevert’in beti benzi attı:

— “Monsenyör, emin olunuz ki...” Diye kekeledi.

— “Sus! Daha fazla zırvalama!.. Eğer şu başının cellât satırıyla kopmasını istemiyorsan, yanımdan ayrılmayacaksın, anlaşıldı mı? Pardaillon’ın işini bitirdikten sonra hareket edeceğiz...”

Maurevert, konuyu değiştirmek için bir fırsat ele geçirdiğine inanarak:

— “Monsenyör!” Dedi. “Bu sabah beni de Bastille’ye götüreceğinizi vaadetmiştiniz!..”

Dük de Guise, tekrar dik dik onun yüzüne baktı:

— “Biliyorum!.. Daha fazlasını da biliyorum! Bana sâdık kalırsan, sana vaadedildiği üzere muhafız kıtası komutanlığına da getirileceksin!.. Bastille’de can düşmanın, işkence sehpasında nasıl inim inim inlediğini de göreceksin, merak etme!..”

Sonra Maineville’ye döndü:

— “Sen de gelecek misin?..”

— “Gelmez olur muyum Monsenyör?.. Değirmen olayının acısını Pardaillon’dan çıkarmam lâzım!.. Hattâ işkenceden önce...”

Maineville sözünü tamamlayamadı. Birdenbire dışarıda müthiş bir gürültü koptu. Bulundukları odanın kapısı ardına kadar açıldı ve tanınmayacak kadar perişan bir adamın, gülle gibi odaya girerek kendisini Guise’nin ayaklarının dibine attığı görüldü. Hepsi bir an şaşalamış, sonra çabucak kendilerini toplamışlardı. Dikkatle bakınca gireni tanıdılar. Dük de Guise, bu saygısızlığa fena hâlde kızıp:

— “Ne oluyor? Buraya paldır küldür girmek de ne demek?..”

Diye bağırdıysa da, aceleci ziyaretçi:

— “Ah Monsenyör!” Diye inledi. “Beni öldürün! Beni gebertin!..”

Maineville ve Maurevert şaşkın şaşkın bakiştikten sonra:

— “Bussi-Leclerc!.. Bu ne hâl?..” Diye mırıldandılar.

Guisse büyük bir öfkeyle:

— “Ne oluyorsun? Ne var?” Diye sordu.

Maurevert’in yüzü, içine düşen kötü bir şüpheyile buruştu. Bussi, soluk soluğa:

— “Ah efendim!..” Dedi. “Biliyor musunuz, Bastille’de ne oldu?”

Guisse’nin sabrı tükenmişti:

— “Söyle be sersem! Ne oldu?..”

— “Ah efendim, Pardaillan... Pardaillan kaçtı!..”

— “Ne?.. Kaçtı mı?”

Bu soruyu, Guisse, Maineville ve Maurevert hep birlikte sormuşlardı. Dük de Guisse, kızgınlığından morardı:

— “Allah seni kahretsin!..” Diye söylendi.

Elini kaldırdı. Bussi’nin yüzüne okkalı bir tokat yaptıracaktı... Fakat sonra caymış olacak ki elini indirdi:

— “Nasıl kaçtı? Nasıl oldu bu iş? Anlat!..” Dedi.

Bussi-Leclerc, Pardaillan’a ikinci defa nasıl yenildiğini anlatacak kadar açık kalpli değildi. Bir hikâyeye uydurdu:

Sözde Bussi zindanı teftiş ederken Pardaillan ona kancıkça saldırmış ve kendisini bayıltmıştı. Bundan sonra Leclerc çavuştan öğrendiği kadar Pardaillan’ın Bastille’yi nasıl boşalttığını da anlatınca hikâyeyi

dinleyenlerin hepsi dehşetten donakaldı. Kapının dışındaki gürültüyü işiten Guise, acaba Pardaillan mı içeri girecek diye kılıcına sarıldı. Maineville zırhını giyip giymemiş olduğunu unutarak üstünü yokladı. Nihayet Guise:

— “Bu alçağı, kanun dışı bir haydut olarak takip ettireceğim!” Dedi. Ve masasına oturup bir emir yazmaya başladı. Bitirince imzalayıp mühürledikten sonra:

— “Bastille’yi boşaltmış olması affedilmez bir suçtur! Bu emri halka ilân ediniz! Pardaillan baksın bakalım, Dük de Guise şakaya gelir miymiş?..” Diye söylendi.

Maurevert’in hiç sesi çıkmıyordu. Yüzü buruşmuş, gözleri dalgınlasmıştı. Korkunç şeyler düşündüğü belliydi. Dük de Guise tekrar konuşarak:

— “Bussi, seni affediyorum!” Dedi.

Ve elini öpen Bussi-Leclerc’i bir tarafa iterek yüksek sesle:

— “Bundan böyle hepimiz, bu müthiş haydudun intikamından korkmalıyız!..” Dedi. “Bu korku, bizi birbirimize daha çok yaklaştırmalı, dostluğumuzu perçinlemelidir!... Bütün kuvvetimizi ve zekâmızı Pardaillan belâsından kurtulmak ve kendisini altetmek uğrunda birleştirip harcamalıyız! Bu adam ölmelidir efendiler!.. Pardaillan sağ kaldıkça ne sizin, ne de benim huzura kavuşmamıza imkân vardır...”

Dük de Guise’nin üç arkadaşı, her an karşılarına çıkmasından çekindikleri müthiş düşmanın verdiği korkudan sapsarı, konağın her yanını dolaştılar. Nöbetçilerin sayısını iki misline çıkardılar.

«PRESOIR-DE-FER» LOKANTASI

Dört adam, bir yanda intikam hırsıyla tir tir titrer ve Pardaillan'ı ele geçirmek için bir çâre düşünürlerken acaba Şövalye ne yapıyordu? Bu sorunun cevabı, umulmayacak kadar basitti. Çünkü Pardaillan o sırada Pressoir-de-Fer lokantasının sessiz bir köşesinde, harıl harıl karnını doyuruyordu.

Pardaillan'la Charles d'Angoulême, birlikte Bastille'den çıktıkdan sonra sokakları dolduran telâşlı kalabalık arasından sıyrılmışlar ve Barrés sokağındaki eve yollanmışlardı. Yolda Pardaillan'ın bir duvara yaslanarak dinlendiğini gören Charles:

— “Neniz var Şövalye?” Diye sordu. “Kan kaybindan zayıf düştünüz galiba?..”

— “Ondan değil kardeşim... Sadece açlıktan...”

Ve genç dükün hayretle baktığını görünce ilâve etti:

— “Neden şaşırıyorsunuz? Kırksekiz saattir ağzıma bir lokma koymadım...”

Herşeyden önce üstlerindeki parçalanmış ve kanlı elbiseleri çıkarıp kimsenin dikkatini çekmeyecek bir kılığa girmeleri lâzımdı. Ancak, yanlarında beş paraları yoktu. Bu bakımdan, Barrés sokağındaki eve gidip kıyafet değiştirmeleri ve hem de biraz para almaları lâzımdı. Öyle yaptılar. Fakat Şövalye'nin heybetli vücuduna uyabilecek bir elbise bulmak pek güç oldu. İyi kötü giyindiler, silâhlandılar ve yanlarına bir miktar da para aldıktan sonra bir lokantaya doğ-

ru yollandılar. Yolda Charles, içini kemiren derdi Şövalye'ye açtı:

— “Violetta'nın sağ olduğunu söylüyordunuz galiba?..” Dedi.

Pardaillan:

— “Duyduğuma göre öyle,” dedi.

Charles d'Angoulême, derin bir nefes aldı. Sonra soru:

— “Peki şimdi nerede?”

— “Hele siz bana önce başınıza gelenleri anlatın da, Violetta'nın ne olduğunu daha sonra öğreniriz. Şimdi bana söyleyin bakayım, Maurevert adlı birini tanır mısınız?”

— “Dük de Guise, Orléans'tan geçerken yanında bu isimde birini görmüştüm, sanırım.”

— “Âlâ! Bu muhterem zatı görürseniz, yakalamaya bakın.”

— “Şişleyip geberteyim mi?”

— “Sakin ha! Katiyen canına dokunmayın. Benim kendisiyle görülecek bir hesabım var... Bu yüzden onu sağ salım yakalamaya çalışmalısınız. Violetta'yı bulamazsak bile Maurevert'i bulalım yeter. O Violetta'nın yerini yurdunu bilir. Şimdi bana, şu başınızdan geçenleri kısaca anlatın bakayım.”

Charles d'Angoulême, Pardaillan'dan ayrıldıktan sonra Barrés sokağındaki evde cellât Claude Usta ile neler konuştuğunu uzun uzun anlattı. Pardaillan, bu anlatılanları hiç sesini çıkarmadan dinledi. Daha sonra Dük, Madam d'Aubigné'nin ziyaretinden söz etti. Şövalye, Madam d'Aubigné bahsine gelince gülümseyerek:

— “Sizi mükemmel bir şekilde aldatmışlar azizim,” dedi. “Ben, Grève meydanından kaçtıktan sonra Devinière'ye gittim ve iki saat sonra da orada tu-

tuklandım. Bu bakımdan size randevu vermeme imkân yoktu. Madam d'Aubigné'ye gelince onun bu adı sahtedir. Asıl adı Prenses Fausta'dır. Bakınız kardeşim, bu kadın Borgia ailesindendir. Borgia'ların kimler olduklarını bilir misiniz?..”

Charles d'Angoulême:

— “Bilmez olur muyum?” Dedi. “Asıl utandığım şey, ailemizde Lucrece Borgia'dan daha zalim bir kadın bulunduğudur, Şövalye... Bu kadın, Kraliçe Catherine de Médicis'dir.”

Pardaillan:

— “Bilirim,” dedi. “Onun ne mel'un karı olduğunu pek iyi bilirim. Fakat azızım, ben size bir şey söyleyeyim mi? Sizin Catherine de Médicis bu prensesin yanında küçük okul öğrencisinden daha toy kalır. Ben o kadınla konuşmak şerefine ulaştım. O zaman asıl maksadının ne olduğunu pek kestirememiştim. Şimdi düşündükçe daha iyi anlıyorum. Violetta'yı kaçırtan, Fourcaud adı altında idam ettirmeye kalkışan hep bu kadındır, azızım...”

Charles dişlerini gıcırdattı:

— “Öyleyse bu kadını ellerimle boğmak, boynunun borcu olsun... Fakat Maurevert'in bu işteki rolü nedir, anlayamıyorum.”

Pardaillan, delikanlıya acıyarak baktı. Zavallı, eğer Violetta'nın Maurevert'le evlenmiş olduğunu bilseydi, kimbilir ne hâle gelirdi. Şövalye sözüne devamla:

— “Maurevert bu kadının elinde âlettir,” dedi. “Sizin için bu kadını öldürmek bir gaye olmamalıdır. Bu kadın çok tehlikelidir. Siz, sevgilinizi kurtarıp yaşatmaya bakmalısınız. Bu kadının Fransa'da Üçüncü Henri'den ve Paris'te de Guise'den fazla sözü geçiyor. Her yerde casusu ve elinde de din gibi

yenilmez bir silâhı var. Bütün cinayetleri din uğrunda işlediğini söyleyince akan sular duruveriyor. Onunla başetmek çok güç... İki saat önce neredeydik, biliyorsunuz ya?.. Kimbilir, Claude'yle Farnèse de şimdi neredeler?..”

Konuşa konuşa epeyce yürümüş, şehrin göbeğine kadar gelmişlerdi. Pardaillan birdenbire eliyle esrarengiz görünümlü bir konağı gösterdi. Charles titreyerek:

— “Ne korkunç yer... Neresi burası?..”

— “Fausta'nın sarayı!..”

Charles d'Angoulême fırlayıp konağa koşacakmış gibi bir hareket yaptı. Pardaillan kendisini durdurdu:

— “Yoo,” dedi. “Oraya giren bir daha zor çıkar. Nitekim öyle sanıyorum ki Farnèse'yle Claude de oradalar. Onları kurtarmak çok güç olacak.”

— “Öyleyse karnımızı doyurup hemen işe koyulalım, Şövalye...”

Pardaillan güldü:

— “İşte ben de bunun için şu yandaki lokantaya girelim, diyorum ya...”

Pardaillan, böyle diyerek esrarengiz görünümlü konağın bitişiğindeki Pressoir-de-Fer otelini gösteriyordu. Charles d'Angoulême, Şövalye'nin sözlerindeki anlamı kavrayamamakla birlikte peşinden yürüdü. Tam lokantaya girecekleri sırada yan sokaklardan birinden, yanında dört muhafız bulunan atlı bir tellâhın çıktığını gördüler. Tenha olan cadde, tellâhın gelmesi üzerine insanla doluvermişti. Şövalye, genç d'Angoulême'ye:

— “Yanlarında muhafızları bulunan tellâllar, daima mühim haberler okurlar,” dedi. “Dinleyelim.”

Tellâl, borusunu bir kere öttürüp halkı susturduktan sonra bağırdı:

— “Ben Paris şehrinin resmî tellâhı, Guillaume Guillaumet, majeste kralın, yolculukta bulunması yüzünden kendisine vekâlet eden Dük de Guise hazretlerinin şu emrini, burada bulunan ve bulunmayan bütün Paris’lilere ilân ederim: Bundan önce Margency kontu olan Pardaillan adlı şövalye, kilise ile Kutlu Birliğe hıyanet etmekle suçludur. Kendisini yakalayan, din mahkemesine teslim edecek ve buna karşılık, beşbin düka altını mükâfat alacaktır. Pardaillan’ın görünüşü şöyledir...”

Tellâl, bundan sonra Şövalye’nin tam bir tarifini yaptı ve bir daha borusunu öttürerek çekip gitti. Sokakta toplanan halkın gözleri büyü müştü. Herkes birbirine şüpheyile bakar olmuştu. Beşbin düka altını mükâfat, koskoca bir servet demekti.

Şövalye’ye gelince peşinde Charles olduğu hâlde sâkin adımlarla Pressoir-de-Fer’in lokanta salonunu bir baştan bir başa geçti. Burasını gayet iyi biliyordu. Fausta’nın evinden fırlayıp kaçtığı sırada bu lokantadan geçmişti ve şimdi de arkasında Charles olduğu hâlde iki evi birbirine bağlayan geçit kapısının yanındaki bir bölmeye doğru gidiyordu. Böylece hem karnını doyuracak, hem de Fausta’nın evine geçit veren kapıyı göz hapsine alacaktı. Salondaki müşteriler, beşbin dükalık mükâfattan başka bir şeyden bahsetmez olmuşlardı. Herkes aynı konuyu konuşuyordu. Pardaillan’la arkadaşı, geçit kapısının bulunduğu yere yakın bir bölmeye girerek bir masanın başına oturdular. Pardaillan, yaklaşıp ne emrettiklerini soran garson kadına:

— “Öğle yemeği,” dedi. “Guillaume ustanın lâfları pek iştahımızı açtı...”

İki arkadaş, gelen nefis yemeklere ve şaraba, aç

kurtlar gibi saldırdı. Pardaillan, bir yandan yemeğini yerken bir yandan da artık hayli kartlaşmış olan lokanta sakibi Roussotte'nin cıvılarına cevap veriyordu.

Tam bu sırada küçük odaya, siyah elbiseli, zayıf bir müşteri daha girmişti. Roussotte, onu ağırlamak üzere gitti. Müşteriye, ne istediğini sorunca adam, Pardaillan'la Charles'in içtikleri şarabı gösterdi:

- - "O şaraptan isterim!"

Roussotte, yeni müşterinin istediğini getirip masasına yerleştirirken Pardaillan da Charles'e bakıyor ve yüksek sesle:

— "Azizim, bu ne dalgınlık?" Diyordu. "Sizin bu dertli hâlinizi gören, Guillaume ustanın bahsettiği şu Şövalye de Pardaillan olduğunuzu sanacak!.. Fakat şu beşbin düka altını da harcamakla tükenecek para değil hani!.. Keşke, Şövalye'yi ben tanısaydım..."

Roussotte'nin hâlinde bir durgunluk belirmişti:

— "Ben Şövalye'yi tanırım," dedi.

Charles d'Angoulême az kalsın yerinden fırlayıp kadının gırtlığına sarılacaktı. Şövalye, delikanlının ayağına şiddetle bastı ve istifini bozmadan, kadının yüzüne dikkatle baktı:

— "Madenki kendisini tanıyorsunuz, bâri bana tarif edin de şu beşbin düka altınını ben kazanyım!"

Siyah elbiseli yabancı, bu sırada söze karıştı ve Şövalye'ye bakarak:

— "Ben de on altın bahse girerim ki onu siz de tanırırsınız," dedi.

Charles fenâ hâlde irkildi. Pardaillan, kılıcının yerinde durup durmadığına baktı ve gerekirse odanın kapısını hızla kapayıp kapayamayacağını hesapladı.

Fakat siyah elbiseli adam, az önce söylediği sözü unutmuşçasına dalmış şarabını yudumluyordu.

Pardaillan sordu:

— “Demek siz de tanıyorsunuz, öyle mi mös-yö?..”

— “Evet, tanıyorum!”

O sırada kapıdan giren, Roussotte gibi kart ve onun gibi cilveli bir kadın da Roussotte'nin yanına sokularak seslendi:

— “Onu ben de tanıyorum mösyö!..”

Charles d'Angoulême, hançerini çekmiş, masanın altında hazır tutuyor ve bu tuzağa nasıl düşmüş olduklarına şaşıp duruyordu. İlk hücumda, siyah elbiseliye saldırıp onup yere serecekti. Halbuki siyah elbiseli müşteri, hiç oralı değildi ve yine kendi keyfine dalmış, gitmişti.

Pardaillan, yemeğini bitirmiş ve bu işin nereye varacağını merak ederek iki kadına dönmüştü:

— “Siz kimsiniz? Pardaillan'ı nereden tanıyor-sunuz?”

Şövalye, bir yandan bu iki kadının yüzünü hatırlamaya çalışıyor, hafızasını yokluyor, kim olduklarını bir türlü bulup çıkaramıyordu. İki lokantacı:

— “Biz, Roussotte'yle Pâquette'yiz,” dediler. “Şövalye'yi nereden tanıdığımıza gelince bunu size anlatabiliriz.”

Şövalye, kesesinden iki düka altını çıkarıp masaya atarak:

— “Yemek üstüne böyle güzel bir hikâye, iki dükaya değer,” dedi.

İki kadının gözleri parıldadı. Sonra birbirlerine baktılar ve razı olmuş olacaklar ki birer iskemleye çöktüler. Roussotte:

— “Madem ki asilzademiz bu hikâyeye bu derece değer veriyorlar, anlatalım,” dedi.

Pardaillan merakla dinliyordu. İki kadın, bazan teker teker, bazan birlikte bazan da birbirlerinin sözünü tamamlayarak anlatmaya koyuldular. Roussotte:

— “1572 yılı Ağustos’unun 24’üncü gecesi idi...”
Dedi.

Pâquette de arkadaşının sözünü tamamladı:

— “Yâni, Huguenot’ların öldürdükleri, o meşhur gece...”

Sözü tekrar Roussotte aldı:

— “O zamanlar bizim Catho adlı bir dostumuz vardı...”

Pardaillan meseleyi anlamıştı. Catho, sadık ve vefakâr Catho...

Roussotte sözüne devam etti:

— “Catho’yu kardeşimiz gibi severdik ve isteseydi, uğrunda ölürdük. Catho da Şövalye uğrunda hayatını feda etmekten çekinmezdi. Zaten o uğurda öldü ya...”

Pardaillan heyecanla:

— “Öldü mü?” Dedi. “Catho öldü mü?”

— “Pardaillan’la babası, Temple zindanında demirden bir cendereye sokulmuş ve bu cendere içinde exilmeye mahkûm edilmişlerdi. Catho, bunu her nasılsa haber almıştı. Paris’te ne kadar serseri, hırsız, kaatil, fahişe, dilenci, sakat varsa hepsini toplayıp Temple zindanına bir baskın verdi.”

Pardaillan, bu sözleri dinlerken dalmıştı. Gözlerinin önünde, yıllarca önce geçen o müthiş olay canlanmıştı. Bu olayı diğerleri ve nihayet babasının, en

sonunda da sevgili Loise'sinin ölümü izlemişti. Şövalye sinirli sinirli gülererek kederini dağıtmaya çalıştı. Sonra birdenbire siyahlı müşteriye sordu:

— “Nasıl, mösyö, beşbin düka altını kazanmak ister misiniz?”

Adam, Şövalye'den tarafa baktı:

— “Hayır!” Dedi. “Sizi haber vereceğime, dili mi koparırım! Yüreğimi kendi elimle sökerim! Anlıyor musunuz, Şövalye de Pardaillan?..”

Roussotte'yle Pâquette çığılığı bastılar. Demek bu adam Şövalye de Pardaillan'dı!.. Nasıl olmuş da kendisini tanıyamamışlardı?.. Siyahlı müşteri esrarengiz bir tavırla Şövalye'ye bakıyordu. Pardaillan ona döndü:

— “Siz kimsiniz, mösyö?.. Beni nereden tanıyor sunuz? Niçin beni haber vermiyorsunuz?” Diye sor du.

Yabancı, iki kadını gösterdi:

— “Bakınız Şövalye,” dedi. “Şu iki fakir kadın bile sizi ele vermektense ölmeyi tercih edecekler... Bende onlar kadar da mertlik göremediniz mi?”

Roussotte:

— “Paris'in bütün fakirleri ve kimsesizleri Pardaillan'ı severler,” dedi. “O, herkese elinden geldiği kadar yardım eder. Kimseye kötü söz söylemez.”

Sonra Pardaillan'a doğru eğildi:

— “Ah, Şövalye, siz karşımızdaymışsınız da biz farkına varamadık. Halbuki biz, sizin kahramanlıklarınızı, efsane anlatır gibi kulaktan kulağa fısıldar dururduk.”

İki eski fahişe, sevinç gözyaşları döküyorlardı. Pardaillan, bu yürekten sevgi gösterisi karşısında ne yapacağını şaşırarak Roussotte'yle Pâquette'nin elle-

rini tuttu ve dudaklarına götürerek öptü... O zaman siyahlı adam, Pardaillan'a yaklaştı:

— “Şimdi sıra bende,” dedi. “Bana kardeşçe bir ilgi göstermiş olan size neden ihanet edemeyeceğimi söyleyeyim: Ben Jacques Clément'im!..”

Pardaillan hayretle baktı:

— “Yâni, Alice de Lux'un oğlusunuz!..” Dedi.

— “Evet, sizin o kadar koruduğunuz ve kurtarmaya çalıştığınız Alice de Lux'un oğluyum. Ne yazık ki annem mel'un Kraliçe de Médicis'in kurbanı olup gitti. Fakat sabredin. Ben de o kanlı kraliçeyi felâketlerin en korkuncuna mahkûm ettim. Onu öldürmeyeceğim. Fakat onun canından çok sevdiği oğlu Henri'yi öldüreceğim! Böylece ondan anamın, sizin ve birçok mâsumun öcünü alacağım. Böylece Tanrı'nın dileği de yerine gelmiş olacak. Zira, Henri'yi öldürecek silâhı da bana Tanrı gönderdi!..”

Jacques Clément, sözlerini bitirince iki otelci kadına dönüp gizlice bir işaret yaptı. Sonra da:

— “Allahaismarladık. Şövalye” dedi. “Sizin geleceğinizi parlak görüyorum. Bildiğiniz yolda yürüyünüz. Benim kaderim ise karanlık ve korkunç. Haydi, kadınlar, bana şu ara kapıyı açın!”

Roussotte'yle Pâquette rahibin verdiği işareti görünce kalktılar. Arkalarında rahip olduğu hâlde gittiler. İki dakika sonra da kadınlar tekrar Pardaillan'ın yanına dönmüş bulunuyorlardı.

Şövalye kendi kendine mırıldandı:

«Ara kapısı... Yâni Claude'yi Farnèse'yi, hattâ belki de Violetta'yı saklayan konağa açılan kapı!..»

CROASSE, PICOUC VE PIPEAU

Hikâyesinin iki önemli kahramanı daha var ki buracıkta onlardan da söz etmemiz yerinde olacak. Okuyucularımız, iki gün önce Pardaillan'ın Devinière otelinde Guise'ye teslim olduğunu ve Huguette'nin de:

— “Şimdi de seni kurtaracak olan benim...”

Dediğini hatırlayacaklardır. Huguette, bu sözleri söyledikten sonra çabucak giyinmiş ve çıkıp gitmişti. Dışarıda kalmış olan aşçılar, aşçı yamakları ve garsonlar, açılan kapıdan içeriye girmiş, darmadağınık olan ortalığı toplamaya başlamışlardı. İşlerini bitirince de mutfığa girmişler ve orada, karnını adamakıllı doyuran Croasse'nin dinlenmekte olduğunu görmüşlerdi. Croasse'yi tanımıyorlardı. Kepçeleri ve maşaları kaptıkları gibi zavallıya öyle bir giriştiler ki adamcağız yıldırım hızıyla önce mutfaktan, sonra otelden fırlayıp soluğu sokakta aldı. Aynı hızla bir süre de Paris sokaklarında koşuktan sonra nihayet yorulup bir kaldırımın kenarına oturdu. Kendi kendine:

«Allah kahretsin!» Dedi. «Eskiden cesur olduğumu bilmiyordum. O zamanlar ne rahattım!»

Birden, ayaklarına bir şeyin süründüğünü hissederek dehşetle irkildi, baktı ve Devinière lokantasının mutfığında gırtlak gırtlığa geldiği köpeği, Pipeau'yu gördü. Fakat köpekte hiç düşman hâli yoktu. Hayvan, güdük kuyruğunu sallayıp yaltaklanıyordu.

Croasse, köpek de olsa bir arkadaşına sahip bu-

lunmanın verdiği güvenle ağır ağır, fakat nereye gideceğini bilmeden yürümeye koyuldu. Birkaç saat böyle gezindiler ve karanlık basınca da bir konağın kapı girintisine çöreklenip uyumaya koyuldular. Bir ara Croasse, Pipeau'nun hırıltısıyla uyandı. Uyku sersemliğini henüz üzerinden atamamıştı ki bir ses:

— “Ya keseni, ya canını,” Diye gürledi.

Croasse canı sıkkın:

— “Kesem tamtakır,” dedi. “Canıma gelince o da beş para etmez!..”

Haydut, arkadaşını tanıyarak:

— “Croasse!” Diye bağırdı.

Beriki de:

— “Picouic! Sen miydin?” Dedi.

İki ahbap çavuşlar, hemen sarmaş dolaş oluverdiler.

— “Burada ne yapıyorsun Croasse?”

— “Ya sen ne yapıyorsun, Picouic?”

— “Ne yapacağım? Şövalye de Pardaillan tutuklandıktan sonra aç kaldım, adam soymaya çıktım.”

Croasse, hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi:

— “Yok canım? Şövalye de Pardaillan tutuklandı mı?” Dedi. “Bilseydim imdâdına koşar, kendisini kurtarırdım!”

— “Ben gözümle gördüm. Hemen kaçıp Barrés sokağına geldim.”

— “Eee, bâri orada karnını doyurabildin mi? Bak, benim hiç aklıma gelmedi... Bilseydim, ben de oraya giderdim...”

— “Bırak canım... Bir de oraya gittim, baktım ki ne göreyim?.. Evin, etrafını bir sürü atlı asker çevirmiş!.. Herhâlde Şövalye'nin genç arkadaşını da yakalamak istiyorlardı. Oradan hemen tüydüm... Neme lâzım?..”

Croasse:

— “Şimdi ne yapacağız?” Diye sordu.

— “Bilmem... Adam soyalım, diyorum ama ya kalanırsak!..”

— “Doğru, en iyisi biz yine gözbağcılığına başlayalım azizim... Ben yine taş yutarım, sen de alev yalarsın, geçinir gideriz. Haa... Söylemeyi unuttum... Şimdi bir de köpek ahbabım var!”

Croasse'nin gözbağcılık yapmak teklifine Picouic açlıktan cevap verecek hâli olmadığı için sesini çıkarmadı. Sabaha kadar orada uyudular. İki ahbap çavuşlar, ertesi gün Grève meydanında, hünerlerini göstermeye çabaladırlarsa da, kısa zamanda iplikleri pazara çıktı. Sarhoş bir asker, Picouic'e zorla kılıç yutturmaya kalkınca bizimkiler taşı tarağı toplayıp meydandan sıvışmak zorunda kaldılar.

O günü ve ertesi günü Paris'ten çıkıp şehir dışındaki bostanlardan sebze aşırıp çiğ çiğ yiyerek açlıklarını biraz olsun giderdiler. Hattâ bir ara civarda buldukları meşe palamutlarını bile kemirdiler. Bir öğle üstü güneşin sıcaklığında, yorgun argın dinlendikleri bir sırada Picouic, eliyle karşılarında duran bir binayı gösterdi:

— “Hatırlar mısın, buraya ne zengin adamlar olarak gelmiştik?..”

Croasse, isteksiz başını çevirip baktı. Gözleri birdenbire ışıldadı:

— “Vay canına!” Diye bağırdı. “Neden daha önce aklıma gelmedi?..”

Picouic hayretle arkadaşına baktı:

— “Ne gelecekti aklına? Oynatıyor musun?”

— “Hayır, hayır!.. Burası Montmartre manastırı değil mi?.. Orada bizim karnımızı doyuracak biri var.”

— “Haydi canım saçmalama!..”

— “Sahi söylüyorum yahu! Philomène orada... Rahibe Philomène...”

Croasse hemen kalkıp manastıra doğru koşmaya başladı. Picouic arkasından yetişmeye çabalayarak seslendi:

— “Canım, Philomène orada ama, bizim karnımızı neden doyursun?..”

Picouic:

— “Philomène beni deli gibi sever,” dedi.

GİZLİ KAPININ SIRRI

Rahip Jacques Clément, Pâquette'yle Roussotte tarafından, dayalı döşeli bir odaya götürülmüş-tü. İki kadın, kendisini orada bırakıp çıkmak istedikleri vakit rahip:

— “Bana kapıyı da gösteriniz,” dedi.

Kadınların duraksadıklarını görünce bir işaret daha yaptı. O zaman Roussotte bir perdeyi kaldırdı. Perdenin arkasında bir kapı görüldü.

— “İşte burası... Kapının nasıl açılacağını biliyorsunuz tabii...”

— “Biliyorum...”

Roussotte'yle Pâquette, odadan çıkıp Pardaillan'ın yanına döndüler. Jacques Clément de özel bir işaret-le kapıyı tıkırdattı. Sanki onun gelmesini bekliyor-larmış gibi kapı hemen açıldı. Rahip, lambayla ay-dınlatılmış bir odaya girmişti. Burada hiç pencere olmadığı için gündüzleri de lamba yakılıyordu. Oda-nın loş bir köşesindeki koltukta, beyazlar giyinmiş bir kadın oturuyordu. Papaza eliyle yaklaşmasını işaret ederek:

— “Jacques Clément sizsiniz, değil mi?” Diye sordu.

— “Evet, efendim. Jacobin manastırından Jacques Clément benim. Beni buraya başrahibimiz Bourgoing gönderdi. Size itaat etmemi ve yüreğimi sıkın günah-lardan sâyenizde kurtulabileceğimi söyledi...”

Fausta, gayet yumuşak bir tavırla ve âhenkli bir sesle:

— “Bana herşeyi söyleyebilirsiniz,” dedi. “Çünkü günahlarınızı Tanrı adına affedebilecek bir kimsenin karşısında bulunuyorsunuz!”

Rahip, ürkek bir tavırla gözlerini kaldırarak Fausta'ya baktı. Bu güzel gözlerin hükmeden bakışlarında, âdeta tanrısal bir kuvvet vardı. Jacques Clément eli, ayağı titreyerek:

— “Kimsiniz?” dedi. “Tanrı'nın gönderdiği bir peygamber misiniz? Yoksa bir melek misiniz?”

— “Hayır. Ben ne meleğim, ne de peygamberim!.. Ben, Papa Sixte-Quint'in keyfî idaresinden bezerek onu görevinden atmak için harekete geçen gizli kardinaller meclisinin papalığa seçtiği ve Fransa'yı dinsizlerden kurtarmak üzere buraya gönderdikleri bir insanım.”

Jacques Clément, Fausta'ya hayret ve dehşet içinde bakarak:

— “Başrahip Bourgoing bana bundan biraz bahsetmişti de inanmamıştım,” diye mırıldandı. “Tıpkı kilisede gördüğüm meleğe de inanmadığım gibi...”

Fausta, kaşlarını çatarak:

— “Çabuk tövbe et, rahip!” Dedi. “Bütün bunlara inanmalısın!..” Dedi ve belinden bir hançer çıkartıp rahibin ayaklarının dibine fırlattı. Jacques Clément hançeri aldı, baktı:

«*Aman yarabbi!*» Diye söylendi. «*Meleğin bana getirdiği hançerin aynı...*»

Jacques Clément, bu esrarengiz kadının karşısında öyle büyük bir korkuya kapılmıştı ki dudakları titremeye, dişleri takırdamaya başlamıştı. Rahip, birdenbire odanın karanlığa gömüldüğünü ve uzaktaki köşede hafif bir sarı ışığın belirdiğini gördü. Bu ışığın ortasında son derece güzel bir melek, yâni Düşes de Montpensier, yarı çıplak bir hâlde göründü.

Jacques Clément, diz çökmüştü. Kendinden geçer gibi bir hâli vardı. Melek, rahibe yaklaştı ve fısıldar gibi:

— “Jacques Clément,” dedi, “bugün, yeryüzünün gerçek hâkimi, Tanrının seçtiği asıl papa, sana nasıl bir ölümle şehit olacağını anlatacak. Onu dinle...”

Melek tekrar kaybolmuştu. Sarı ışık sönmüş, oda yeniden aydınlanmıştı. Rahip, saçları dimdik, sarhoş gibi doğruldu. Meleğin çıktığı köşeye fırladı. Orada bir halı geriliyordu. Halıyı kaldırıp altına baktı. Hiçbir kapı göremeyince iyice şaşırdı ve Fausta'ya dönerek:

— “Madam,” dedi, “Allah aşkına söyleyiniz, şimdi bu odada bir melek görünmedi mi?”

Fausta, ciddi bir tavırla ve azarlar gibi:

— “Rahip efendi, kendinize geliniz!” Dedi. “Burada melek filân görünmedi!”

— “Peki, oda hiç karanlıklaşmadı mı?”

— “Hayır!..”

Jacques Clément, yüksek sesle:

«*Aman Allahım, aklımı alma!..*» Diye yalvardı.

Fausta:

— “Tanrıya sadık kalır ve hizmet ederseniz, aklınızı almaz,” dedi.

— “Bana acıyınız madam. Söyleyiniz ne yapmam lazım?”

Fausta ağır ağır ve her kelimenin üzerine basarak söylendi:

— “Size acımak ne demek! Size gıpta etmeli... Çünkü Tanrı, sizi önemli bir iş için seçti. Tanrı tarafından size bir hançer gönderildiğini biliyorum. O hançerle Henri de Valois'i vuracaksınız!”

— “Nasıl olur, madam? Cana kıymayı, hele bir kralı öldürmeyi Tanrı emreder mi hiç?..”

— “Eğer o kral suçlu ve dinsizse, yaşayışı ve davranışlarıyla Tanrı’ya hakaret ediyorsa evet...”

— “Bu emri yerine getirecek olursam Tanrı beni affedecek demek!..”

Jacques Clément, şüphelerinden sıyrılmaya ve gerçekten de Tanrı tarafından Üçüncü Henri’yi öldürmek üzere seçildiğine inanmaya başlıyordu. Fausta:

— “Tanrı sizi çoktan affetmiş ki böyle kutsal bir ödevle görevlendirdi,” dedi.

— “Yanılmıyorum, değil mi madam? Üçüncü Henri’yi öldürmek üzere seçildim, değil mi?”

— “Yanılmıyorsunuz.”

— “Öyleyse ne yapayım?”

— “Yarın Chartres’e gidecek olan büyük alaya katılırsınız... Fakat kimsenin gözüne çarpmamaya çalışın!”

Rahip, heyecanlı bir sesle:

— “Orada ne yapacağım, madam?” Dedi.

— “Orada, eğer Tanrının gönderdiği melek size bir daha görünmezse beni bulursunuz.”

— “O melek bana bir daha görünür mü madam?”

— “Bir melek olarak görünmezse bile insan olarak görünür. Siz ne sanıyorsunuz, rahip? Tanrının size ne emirler verdiğini ben de biliyorum!”

— “O meleğin insan hâlini tanıyor musunuz, madam?..”

— “Tanımaz olur muyum? İşte size de bunu söylemek istiyorum ya... Meleği göremezseniz bile Düşes de Montpensier’i görürsünüz. Düşes orada olacaktır!”

Papazın dudaklarından, içindeki ateşi açığa vuran bir isim döküldü:

«Marie!..»

Fausta, hafifçe gülümse-di:

— “Yalnız, onun size bir daha günah işletmesinden kaçınınız,” dedi. “Hatırlıyorsunuz ya, şu yandaki otelde ne büyük bir günah işlemiştiniz...”

— “Fakat nasıl oluyor? Nasıl oluyor da siz herşeyi biliyorsunuz?..”

— “Tanrı, bana herşeyi bildirir. Üstelik ben, Marie'nin de sizi çılgınca sevdiğini biliyorum.”

Rahip, yüreğini kemiren aşk ve kanını kaynatan şehvetle titreyerek diz çöktü. İnilder gibi:

«Beni seviyor! Beni seviyor!» Diye mırıldandı.

Başını kaldırdığı vakit Fausta yok olmuştu. Kısa boylu bir kadın, rahibi, bu odayı Pressoir-de-Fer otele bağlayan gizli kapıya kadar götürdü. Rahip, heyecanlı bir rüya görüyorken ansızın uyandırılmış bir insanın şaşkınlığıyla otele girdi. Arkasındaki kapı, tekrar kapandı...

Jacques Clément diz çöktüğü sırada Fausta yavaşça odadan çıkıp yandaki odalardan birine girmişti. Burada sarı saçları omuzlarına dökülmüş, son derece güzel bir kadın duruyor ve giyinmesini henüz tamamlamış bulunuyordu. Vücudunun, elbiseden seçilen hatları o kadar çekiciydi ki rahip, onu şimdi görmüş olsaydı şüphesiz dinden, imandan çıkardı. Fausta, bu kadının alnından öptü:

— “Ne güzel kadınsın, Marie!” Dedi.

Düşes de Montpensier şaşkınlıkla:

— “Sahiden melek olduğuma inanıyor mu?” Diye sordu.

— “Nasıl inanmasın? Melek kadar güzelsin!”

Marie söylendi:

— “Zavallı rahip!.. Bu gidişle aklını oynatmasın da...”

Fausta ciddileşti:

— “Bundan böyle bir süre ona melek suretinde görünme... Kendisine bu kadar acıdığına göre bütün işi bozmandan korkarım...”

— “Merak etmeyin, madam. Ben bir melek olarak da, insan olarak da bu rahibe sözümü geçiririm!”

Marie de Montpensier, Fausta'nın duymazlıktan geldiği bu sözleri söyleyerek odadan çıktı ve koridor-
dan geçerek konağın kapısına doğru yürüdü. Fausta'ya gelince yine deminki küçük odaya dönmüştü. Bu sırada kendisine, Maurevert'in gelmiş olduğunu haber verdiler. Az sonra Maurevert huzurundaydı. Fausta sordu:

— “Ne o? Siz hâlâ burada mısınız? Yüzbin altını kâhyamdan almadınız mı?.. Yoksa muhafız komutanlığına tâyininizi istemeye mi geldiniz? Eğer bunun içinse en aşağı bir ay beklemeniz lâzım...”

— “Hayır madam, bunun için gelmedim.”

— “Peki, niçin Montmartre manastırına gitmediniz?”

— “Violetta'ya gidecektim. Fakat Dük de Guise, Violetta'yı müthiş surette kıskanıyor. Montmartre manastırının semtine bile uğramamamı sıkı sıkı tembih etti.”

Fausta, öfkeyle dişlerini sıktı:

— “Ben bu kıza kıymak istemiyordum ama Guise, onu bana zorla öldürtecek,” dedi. “Ölürse ölsün, ne yapalım!..”

— “Doğrusu, ben Guise'nin kıskanmasına da aldırmaz, giderdim ama hiç umulmadık bir şey oldu, madam.”

Fausta hayretle baktı:

— “Ne oldu?..”

— “Şövalye de Pardaillan, Bastille'den kaçtı!”

Maurevert, Fausta'nın, Pardaillan'ı sevmiş olduğundan şüphe etseydi bile şimdi o şüphesi yıkılıverirdi. Çünkü Fausta, bu haberi alınca hiç umursamamış göründü. Hattâ alay etti.

— “Vah zavallı Maurevert... Şimdi ne yapacaksınız?..”

Bütün mesele bu soruda düğümleniyordu. Maurevert, şimdi ne yapacaktı? Onaltı senedir sürüp giden o korkunç tâkip, o bitmez tükenmez korku, yine devam edecek miydi? Hayatı ona yine zehir mi olacaktı?

Maurevert, ağlamaklı gözlerle Fausta'ya baktı:

— “İşte ben de size bunu sormaya geldim madam!.. Guise, Maineville, Leclerc ve ben, dördümüz de Pardaillan'a diş bilemekteyiz. Fakat aynı zamanda dördümüz de ondan korkuyoruz!..”

— “Korkuyor musunuz? Guise de mi korkuyor? Biraz mübalâğa ediyorsunuz gibime geliyor.”

Fakat, Fausta da şimdiye kadar ilk olarak hissettiği bir endişeyle titredi. Kimseden korkusu olmayan bu müthiş kadın da birdenbire korkmuştu. Maurevert:

— “Guise korkuyor, madam,” dedi. “Guise aslında çok cesur bir adamdır. Maineville de, Bussi-Leclerc de öyledir. Bana gelince herkes benim Allahtan bile korkmadığımı söyler, madam... Fakat doğrusu ya, hepimiz korkuyoruz. Hattâ Guise, korkusunu açıkça söyledi, madam: «Dördümüz de Pardaillan'ın eliyle öleceğiz!» Dedi. Ben zaten onaltı yıldır bu korkuyla yaşadım. Şimdi hazır kendime dert ortağı arkadaşlar bulmuşken buralarda kalamam, madam... Ben de Guise ve ötekilerle beraber Chartres'e gideceğim!”

Fausta, sâkin görünmeye çalışarak:

— “Peki, Pardaillan’ı tekrar yakalamak çarelerini araştırmadınız mı?..” Dedi.

— “Kellesini getirene beşbin düka altını vaadettik. Arkasından süvariler gönderdik. Fakat hâlâ hiçbir şey elde edilemedi...”

Maurevert’in gitmek için acele ettiği belli oluyordu.

Fausta:

— “Şu hâlde Dük’ün yanına dönünüz,” dedi. “Ancak sizler bu Şövalye’nin hakkından geldikten sonra eski işlerimize devam edebiliriz.”

Maurevert, girdiği kapıdan çıkmak üzere ilerlerken Fausta kendisine arka kapıyı işaret etti:

— “Buradan, otelden çıkınız!”

Maurevert, Fausta’yı selâmlayarak otelin salonunu geçti. Koridorda yürürken Pâquette’nin aceleyle bir kapıyı kapattığı görüldü. Fakat, Maurevert hiçbir şeye dikkat etmeden ve kendisine ne içmek istediğini soran garsonlara bakmadan sokağa fırladı.

Roussotte’yle Pâquette, Şövalye de Pardaillan ve Charles d’Angoulême’yle birlikte hâlâ aynı odada oturup dertleşiyorlardı. Eski hâtıralarını anlatırlarken bu oteli nasıl kurduklarını da söylemişlerdi. Çünkü Pardaillan, yandaki konakta kimin oturduğunu bildiğini açıklamış ve iki iyi yürekli fahişeye, neden bu müthiş kadına hizmet ettiklerini sormuştu. O zaman Pâquette’yle Roussotte, şiddetle itiraz etmişlerdi. Roussotte:

— “Biz bu işe bilmeden girdik,” diyordu. “Oteli kuracağımız sırada bize üzgün yüzlü bir rahip başvurup yardım etmeyi teklif etmişti.”

Pâquette, arkadaşının sözünü tamamladı:

— “Bu rahip, Monsenyör Farnèse’ydi. Kendisi bize sekizbin franklık yardımda bulundu. Sonra bu

binayla bitişik konak arasında bir kapı açmaya razı olursak, her ay ikiyüz lira vereceğini de söyleyince biz de kabul ettik.”

Sözü yine Roussotte aldı:

— “Fakat, gel zaman git zaman iş acayipleşti. Bizim eve bitişik olan salonda rezalet âlemleri aldı yürüdü. Bin kere pişman olduk, ama...”

Pardaillan sordu:

— “Peki, ara kapıyı açıp öteki binaya hiç girmediniz mi?”

İki kadın korkudan titreyip sarararak haç çıkarttılar. Roussotte:

— “Girdik ama, az kalsın korkudan ölüyorduk,” dedi. “Kapının öte tarafında tavandan aşağıya sarkan, yağlanmış ve ilmiklenmiş, insan asmaya yarar iki ip gördük!.. Kaçalım dedik, fakat beceremedik... O iki ip birdenbire boğazımıza geçip de bizi tavana doğru çekmeye başlamaz mı?.. Kendimizi asılmaktan kurtarıncaya kadar akla karayı seçtik. O zaman kulahımıza bir ses çalındı. Bu ses bize: *‘Yaptığınıza pişman oldunuz mu?’* Diye sordu. Biz ağlaşarak: *‘Evet!’* Deyinince aynı ses: *‘Tanrı sizi bu seferlik bağışladı. Haydi gidin. Bir daha da Tanrının sırlarının bulunduğu bu eve girmeye kalkışmayın!’* Dedi.

Pardaillan’ın yüzü birdenbire gerilmişti. Roussotte’ye dik dik baktı:

— “Kapıyı açıp içeriye girdiğinize göre demek ki kapının nasıl açılacağını da biliyorsunuz!..”

— “Biliyoruz, ne olmuş?..”

— “Şunu bize de söyleyin bakayım.”

Roussotte’yle Pâquette hemen ayağa kalkıp odadan fırlamak istedikleri sırada Şövalye birdenbire hançerini çekti. Roussotte’nin göğsüne dayadı:

— “Eğer bu sırrı söylemezseniz, sizi kendi elimle öldürmek zorunda kalırım, şekerim!” Dedi.

Roussotte’de şafak atmıştı. Fahişe, bir an arkadaşı-
na baktı. Sonra:

— “Kapının üstünde beş çiviyle yapılmış bir haç vardır,” dedi. “Bu beş çivinin her birine sırayla birer defa vurursanız, kapı, kendi kendine açılır!”

Pardaillan, Roussotte’yi bıraktı. İki kadın hüngür hüngür ağlıyor, bu sırrı ele verdiklerinden dolayı başlarına gelecek felâketleri sayıp döküyorlardı. Pardaillan’la Charles bellerindeki kemerleri çıkararak içlerindeki altınları masanın üstüne boşalttılar. Şövalye:

— “İşte, bu parayla otelinizi sizden satın aldık,” dedi. “Artık buradan gidebilirsiniz.”

Gözleri parlayan iki kadın sordular:

— “Neden gidecekmışiz?”

— “Canım, size kötülük edileceğinden korkuyorsunuz ya!..”

Roussotte güldü:

— “Aman asîlzadem, onun kolayı var. Demin içeriye giren rahibin, bu sırrı size söylemiş olduğunu iddia ederek suçu üstümüzden atarız... Bize inanmazlarsa, kaçmanın yolunu ararız!”

Pardaillan’la Charles, birlikte ara kapının bulunduğu salona yöneldiler. Şövalye, duvara asılı halıyı kaldıınca haçlı kapı meydana çıktı. Pardaillan parmaklarıyla çivilerin üstüne vurunca beşinci vuruşta kapı açıldı.

Otuzdokuzuncu Bölüm

PARDAILLAN VE FAUSTA YİNE KARŞI KARŞIYA

Maurevert gittikten sonra Fausta odada yalnız kalmıştı. Bir an ayakta şaşkın şaşkın durdu. Sonra yavaş yavaş köşedeki geniş koltuğa oturdu ve yüksek sesle söylendi:

«Bu adam, yapmak istediklerime engel olacağını söylemişti. Sözünde duruyor. O işlerime karıştı karışalı neye niyet ettiysem başaramadım. Fakat acaba sahiden öyle mi? Gerçekten bu işlerde onun parmağı mı var, yoksa Kutlu Birliğin ve bizim beceriksizliğimiz mi durumu bu hâle soktu?»

Fausta, sâkin olmaya gayret ettiği hâlde bunu bir türlü başaramıyor, hırsından kendini yiyordu.

«Maurevert, hepsinin korktuğunu söyledi,» diyerek kendi kendine konuşmaya devam etti. *«Yoksa ben de mi korkmaya başladım? Hayır, Fausta aşkı tanımadığı gibi korkuyu da bilmez.»*

Fakat gerçekten içinde bir korku yer etmişti. Bu hâlimden utanarak haykırdı:

«Onun kuvveti, benim zayıflık göstermemden doğuyor! Ben, bütün varlığım üstüne yemin etmiştim. Ruhum bile bâkire kalacaktı. Ne yazık ki bu yeminimde duramadım.»

Fausta'nın yüzü kıpkırmızı kesildi. Gözlerinde, kendini bu kadar güçsüz bir hâle getiren adama beslediği kinin ışıkları yanıyordu:

«Onu tekrar elime geçirmeliyim. Tekrar avucumun içine almalıyım,» diye söylendi.

Birden, kapıda bir tıkırtı duydu. Bu zamanda kim gelebilirdi? Fakat Fausta dördüncü takırtıda gidip bir sürgü sürebilir ve kapıyı açılmaz bir hâle getirebilirdi. Nitekim buna karar vermiş, hızla ilerlemişti. Ne çare ki beşinci çiviye de bu sırada vurulmuş, kapı açılıvermişti. Fausta, put kesilmişti. Karşısında Pardaillan duruyordu!

Şövalye, arkasından gelen Charles d'Angoulême'ye döndü ve sâkin bir tavırla:

— “Monsenyör,” dedi, “mahpusu bir an bile gözden kaçırmayınız!”

Charles, afallamıştı. İçinden: «Ne mahpusu?» Diye söylendi. Pardaillan devam etti:

— “Eğer, ben bir saate kadar dönmezsem, mahpusu hiç acımadan öldürün ve hemen onun atına binerek Chartres'e gidip Krala meseleyi haber verin.”

Charles, Pardaillan'ın bir oyun oynamakta olduğunu sezdi. Fakat Şövalye'yi yalnız bırakmamaya da kesinlikle karar vermişti. Onunla birlikte yürümeye kalktı. Pardaillan, kendisini kolundan tuttu. O zaman Charles, Pardaillan'ın dediğini mutlaka yapacağını anladı ve:

— “Merak etmeyin,” dedi. “Bir saate kadar dön-

mezseniz, onu öldüreceğim ve yarın sabah, belki de bu akşam, Üçüncü Henri meseleyi öğrenecektir.”

Pardaillan kapıyı açık bırakmıştı. Fakat kapı, arkasından kendi kendine kapandı. Şövalye, şapkası elinde olduğu hâlde Fausta'ya doğru yürüdü. Kadının önünde saygıyla eğildi ve:

— “Böyle geç bir vakitte gizli bir kapıdan gelmemi affediniz madam,” dedi. “Sizinle konuşmak istiyordum. En kısa yoldan hareket etmek zorunda kaldım. Acaba huzurunuzda böyle haber vermeden girişimi bağışlayacak mısınız?..”

Bu söz, alayla söylenmişti. Fakat Fausta cevap yerine elindeki tokmakla bir gonga vurdu ve içeri giren adama sordu:

— “Konakta ne kadar muhafız var?”

— “Yirmidört tüfekli var, efendim. Emir buyrulursa istirahatte bulunan mızraklıları da çağırırız.”

— “Bu gece ne kadar asîlzade nöbete kalıyor?”

— “Oniki...”

— “Âlâ! Onlar da derhal hazırlansın. İlk düdük sesinde, hemen buraya koşsunlar.”

Adam selâm vererek çıktı. Pardaillan ise gülümsedi. Dövüşecekse hiç değilse erkeklerle dövüşecekti. Bu düşüncesini açıkça söylemekten çekinmedi:

— “Çok iyi oldu madam... Hepsi hazırlansınlar ki dövüş tatlı olsun. Geçen akşam sizin kadın olduğunuzu bilseydim, kılıcımı kırardım... Kadınlara silâh çekmem, madam... Bilseydim sizi alnınızdan da yaralamazdım!..”

Fausta, şüphesiz çok güzel bir kadındı. Fakat Pardaillan da şu andaki görünüşüyle eşi bulunmaz bir erkek güzeli idi. Fausta, bu adamın kendisinden her alanda üstün olduğunu sezdi:

— “Buraya izinsiz girişinizi affediyorum. Beni alnımdan yaralayışınızı da affediyorum,” dedi. “Fakat buradan sağ sâlim çıkmanıza imkân olmadığını da biliniz. Verdiğim emirleri duydunuz...”

Pardaillan, başını eğerek:

— “Evet,” dedi.

Fausta, soğuk bir gülümsemeyle:

— “Nasıl olsa ölüme mahkûmsunuz,” dedi. “Benim sırlarımı öğrenmiş olmanızın önemi yok. Plânlarımı bozmaya kalkışmanızı da bağışlıyorum.”

Pardaillan eğildi ve şakacı bir tavırla sordu:

— “Canım, mademki benim her suçumu affediyorsunuz, ne diye beni öldürmek istiyorsunuz?”

Fausta'nın yüzü sapsarı kesildi ve gayet soğuk bir sesle:

— “Çünkü sizi beğeniyorum,” dedi. “Sizi öldüreceğim, çünkü siz beni alnımdan değil, yüreğimden yaraladınız. Eğer sizden hoşlanmasaydım, tiksinsedim, canınıza dokunmazdım. Fakat sizin ölmeniz lâzım. Çünkü sizi seviyorum!”

Pardaillan irkildi. Fausta'nın son sözleri idam fermanından çok daha korkunçtu. Fakat ölümün ne çeşidinden olursa olsun, Şövalye'nin korkusu yoktu. Pardaillan, bu müthiş rakibi, sükûnet ve soğukkanlılıkla yere sermenin doğru olacağını düşündü:

— “Madam,” dedi. “Öyle dayanılmaz bir güzelliğiniz var ki eğer başka birini sevmemiş olsaydım, onun hâtırası kalbimde gömülü bulunmasaydı, bu güzelliğinizle sizi sevmemek elimden gelmezdi...”

Fausta'nın yüzü birdenbire değişmişti. Korkunç bir soğukkanlılıkla:

“Demek seviyorsunuz?” Diye sordu.

— “Evet, madam! Bir ölüyü seviyorum! Hem de onaltı yıldır seviyorum!”

— “Bir ölüyü mü?..”

Fausta'nın bu sorusu, hayret mi yoksa sevinç mi ifade ediyordu? Burasını bilmek güçtü. Pardaillan:

— “Belki benimkisi bir deliliktir,” dedi. “Ne yapayım?.. Bu aşk beni hayatımdan o kadar bezdirdi ki şurada, perdenin arkasında bekleyen haydutlarınızın beni öldürmesi, benim için bir kurtuluş olurdu. Fakat yaşamam lâzım... Bir zaman daha yaşamam lâzım... Onun için yaşayacağım!”

Bu sözler, Fausta üzerinde garip bir etki uyandırdı. Şurada bu kadar silâhlı adam bulunsun da, Pardaillan, herşeye rağmen yaşayacağını iddia etsin... Bu olacak iş değildi. Fausta bir an düdük çalıp adamlarını Şövalye'nin üzerine saldırtmayı düşündü. Fakat Pardaillan'ı daha iyi tanımak için bundan vazgeçti. Şövalye konuşuyordu:

— “Madam,” diyordu, “adamlarınızla karşılaşip onlara derslerini vermeden önce...”

Fausta, bu cesaret karşısında hayranlıktan ve hayretten neredeyse küçük dilini yutacaktı:

— “Adamlarıma ders vermek sizin için bu durumda, o kadar kolay mı?” Diye sordu.

— “Evet, öyle madam. O dersin nasıl verileceğini de arzu ederseniz hemen göreceksiniz. Fakat ben, buradan, istediğimi elde etmeden çıkmam madam...”

Pardaillan, kendisine gizli kapının sırrını vermiş olan Pâquette'yle Roussotte'yi de kurtarmayı düşünerek:

— “Benim iki düşmanım var, madam,” diye sözüne devam etti. “Bu, Jacques Clément adlı bir papazdır. Bu papaz, Üçüncü Henri'yi öldürmekle görevlendirilmiştir. Bu işi ona veren de sizsiniz, madam!

Kendisini çok eskiden tanırım. Elinize müthiş bir silâh geçirmiştir. Bu papaz, Henri'yi vuracak ve istediğiniz gibi Dük de Guise de kral olacaktır, madam...”

Pardaillan'ın bildiği tek şey, Papazın, Üçüncü Henri'yi öldürmek istediğiydi. Onun buraya girip çıktığını görünce bu işle Fausta'nın da ilgisi olduğunu kestirmişti. Fakat bildiği başka bir şey yoktu ve sadece boş atıp dolu tutmaya çabalıyordu. Ağır ağır sözüne devam etti:

— “Jacques Clément'in bu işi başarabilmesi için ne lâzım?... Herşeyden önce serbest olması... Sonra da Üçüncü Henri'nin bir suikasta uğrayacağını bilmemesi lâzımdır, değil mi?”

Fausta titremişti. Pardaillan bunu gördü. Silleyi tam yerine vurmuştu. Derin bir nefes aldı ve kendi kendine: *«Galiba ölmeyeceğim!»* Dedi.

Fausta heyecanla sordu:

— “Demek bunları size Jacques Clément söyledi?”

— “Ben öyle bir şey söylemedim, madam... Yalnız bunları bildiğimi söyledim. Bu işe engel olmak istediğimi için onu yakaladım. Eğer beni serbest bırakır ve sizden isteyeceğim şeyi yaparsanız, Jacques Clément de serbest bırakılacak, ödevini yapacaktır. Henri de Valois ölmüş veya ölmemiş, benim umurumda değil... Bu adam, birçok kimseye acı çekti. Elbette bir gün bunların öcü kendisinden alınacaktı. Fakat onun ölmesi, Guise için önemlidir. Henri yaşarsa Guise ölüme mahkûmdur. O, bunu gayet iyi bilir madam...”

Fausta hayran hayran dinliyor ve *«İşte, her yüzyılda bir-iki tane gelen ve tarihin gidişini değiştiren adamlardan biri...»* Diye düşünüyordu. Ah, ne-

den bu adamın adı Dük de Guise değildi, neden?.. Karşısındaki adama karşı ister istemez duyduğu hayranlık, onu utandırdı. Bembeyaz kesildi ve hiddetini zor zaptederek sordu:

— “Benden ne istiyorsunuz?”

— “Pek az şey, madam... Jacques Clément’in hürriyetine karşılık iki kişinin canını istiyorum.”

— “İki kişinin mi?..”

— “Evet madam... Size şunu da söyleyeyim... Ben bu iki kişiyi tanımam bile... Fakat demin yanımda bulunan ve beni bir saate kadar görmezse Jacques Clément’i öldürecek olan delikanlının, Marie Touchet adlı bir annesi vardır. Bu kadın, babamı ölümden kurtarmıştı. Marie Touchet’in oğlu, benim her türlü yardımına hak kazanmıştır. Onun sevdiği kız da benim için çok değerli bir varlıktır. Hani şu, sizin diri diri ateşe attırmak istediğiniz kız...”

— “Yoksa benden Violetta’yı mı istiyorsunuz? Ben onun nerede olduğunu bilmiyorum ki...”

— “Hayır, ben sizden Violetta’yı istemiyorum. Onun babası Kardinal Farnèse’yle arkadaşı Claude Ustanın hürriyetini istiyorum. Onlar buradalar, madam!..”

Pardaillan, yine boş atıp dolu tutuyordu. Fausta, dikkatle Şövalye’nin yüzüne baktı ve karşısındaki’nin çok kesin söylediği bu sözler üzerine yakınlarından birinin, konakta olup biten herşeyi dışarıya yetiştirdiğine hükmetti. Yoksa Pardaillan’ın. Farnèse’yle Claude’nin burada bulunduklarını bilmesine imkân mı vardı?

— “Demek buraya, tanımadığınız iki adamı kurtarmak için kendi canınızı vermeye geldiniz?” Diye sordu.

— “Biraz yanıliyorsunuz madam. Benim canımı

vermem söz konusu değil. Ben yaşamak istiyorum ve yaşayacağım!... Ben size, Jacques Clément'in hayatına karşılık, sizin için hiç de önemli olmayan iki kişinin hürriyetini istemeye geldim..."

Fausta:

— "Peki," dedi, "bu iki adımı serbest bırakacağım!"

Pardaillon, çarçabuk tasarladığı plânın bu kadar kolayca sonuç vermesine hayret ediyordu. O kadar hayret ediyordu ki bir türlü kulaklarına inanamıyor ve tetikte, silâhını çekmeye hazır bir hâlde bekliyordu. Fausta, tekrar gonga vurdu. Kapının perdesi kalktı. Dışarıda bir sürü silâhlı adam görüldü ve içeriye biri girdi. Fausta:

— "Mahpuslar ne yapıyorlar?" Diye sordu.

— "Hiçbir şey yapmıyorlar, madam. Farnèse uslu uslu oturuyor... Cellâtsa inleyip durmakta..."

Pardaillon, «cellât» sözünü duyunca titredi. Bu, herhâlde Claude Usta olacaktı. Fakat, Violetta'nın bir cellâtla ne işi vardı? Bu cellât onun nesi oluyordu?"

Fausta gülümsedi:

— "Hâlâ ölüm hâlinde değiller mi? Açlık ve susuzluk onlara tesir etmedi mi?"

Fausta, açlık ve susuzlukla ölmek gibi korkunç bir felâketten öyle sâkin bir şekilde ve duygusuzca bahsediyordu ki Pardaillon'ın tüyleri diken diken oldu.

Adam cevap olarak:

— "Epeyce hâlsiz düştüler, madam," dedi. "Fakat henüz ölüm hâlinde oldukları söylenemez."

Fausta bir an durdu. Pardaillon'ın bakışlarındaki nefreti göremedi. Adama:

— "Onları hemen dışarı çıkarın! Yedirip içirdik-

ten sonra da serbest bırakın! Kendilerine Şövalye de Pardaillan sayesinde kurtulduklarını da bildirin. Sonucu da haber verin!”

Adam gitmişti. Odaya derin bir sessizlik çökmüştü. Pardaillan da, Fausta da bir tek kelime konuşmuyorlardı. Böylece uzun bir süre geçti. Birden, az önce gelen adam tekrar odaya girdi:

— “Mahpuslar kendilerine geldiler, efendimiz. Onları sokağa salalım mı?”

Fausta, Pardaillan’a döndü:

— “Şövalye, bana güveniniz yoksa onları sokağa kendi elinizle çıkarın. Fakat sonra da buraya gelin. Ben de benim adamımın hayatının bağışlandığından emin olmak isterim.”

Pardaillan, adamın peşine düşerek odadan çıktı. Bir-iki koridordan, birkaç salondan geçti ve nihayet yanyana birer koltukta oturan iki adamın karşısına geldi. Arkasına dönüp bakınca kendisini getiren adamın uzakta durduğunu gördü. Pardaillan hemen Farnèse’ye yaklaştı ve:

— “Buradan çıkınca yandaki otele gidin,” diye fısıldadı. “Dük d’Angoulême oradadır. Birlikte Saint-Denis sokağındaki Devinière lokantasına giderseniz.”

Yüksek sesle de ilâve etti:

— “Eee, nasılsınız bakalım?”

İki adam cevap vermiyor, alık alık bakınıyordu. Pardaillan:

— “Çabuk olun! İşin ucunda Violetta’nın kurtulması söz konusu...” Diye fısıldayınca adamlar ayağa kalktılar. O zaman Şövalye, ikisini de ellerinden tutup koridora çıkardı:

— “Kutlu Fausta, ikinizi de affetti,” dedi.

Önde Fausta’nın adamı gidiyor, arkadan da üçü yü-

rüyordu. Bomboş salonlardan geçerek yirmi kadar muhafızın beklediği taşlığa vardılar. Kapı açıktı. Pardaillan iki adamı sokağa çıkardı. İstese kendisi de fırlayabilirdi. Fakat bu yirmi silâhlı da hiç şüphesiz arkasından seğirtecekti ve iki mahpus, yeniden çabucak yakalanacaktı.

Kapı kapanınca Pardaillan tekrar adamın arkasına düşerek Fausta'nın yanına çıktı. Kibar bir selâmla eğilerek:

— “Teşekkür ederim, madam. İki mahpus serbest bırakıldı,” dedi. “Belki bir gün size bu borcumu öderim.”

Fausta bir an düşünceli kaldı. Sonra sordu:

— “Şimdi bana söyleyin bakalım... Rahip Jacques Clément nerede!..”

— “Serbest madam... Tıpkı Farnèse ve Claude gibi serbest... Gösterdiğiniz lütuf, doğruyu söylememi gerektiriyor, madam... Zaten Jacques Clément, hiçbir vakit benim mahpusum olmadı ve hiçbir zaman Charles d'Angoulême'nin muhafazasında değildi!”

Fausta'nın verdiği soğuk cevap şu oldu:

— “Demek oluyor ki sizi tehlikesizce öldürtebilirim!”

— “Yapabilirsiniz madam!..”

— “Öyleyse ölüme hazırlanınız, Şövalye!..”

Bu söz, en gözüpek adamı bile titretecek bir kesinlik ve soğuklukla söylenmişti. Şövalye'nin cevabı da aynı kesinlikle oldu:

— “Hazırım madam!..”

Fausta, bir süre gözlerini Pardaillan'a dikti. Bu anda Fausta, insanlara baş eğdiren zalim ve müthiş kadın değildi. Hayır, bu anda kadınlığının bütün

güzelliği, bütün çekiciliği üzerinde olan ve Pardail-
lan'a karşı duyduğu aşkın büyüklüğü, yüzünden belli
olan bir Fausta'ydı. Kara elmaslar gibi ışıldayan göz-
lerinde, bir kadının hissedebileceği sevgi ve tutkun-
luğun en şiddetlisi okunuyordu, dökülen yaşlar, ya-
naklarından aşağı ip gibi süzülüyordu.

Pardaillan, kılıcına dayanmış, hayretle onu seyre-
diyordu...

Fausta, onun yanına gelince düzgün ve güzel kol-
larını havaya kaldırdı. Göğsü hızlı hızlı inip kalkı-
yor, aşk heyecanı ile bütün vücudu titriyordu. Faus-
ta Pardaillan'ı kucakladı, kendine doğru çekti ve
hüngür hüngür ağlarken titreyen kızıl dudaklarını,
Pardaillan'ın dudaklarına yapıştırdı.

Pardaillan kendini çekmedi. Bu öpücük, onu da
yüreğine kadar titretmişti. Fakat Şövalye, soğukkan-
lılığı elden bırakmadı. Bakışlarını, bir anda melek-
likten kadınlığa dönüveren bu, sözle anlatılmaz de-
recede güzel varlığın gözlerine dikmişti. Fakat Faus-
ta kendisini öptüğü hâlde Pardaillan onu öpmemiş-
ti. Öpemezdi de... O ancak Loïse'sini sevmişti ve on-
dan başka kimseyi sevmek niyetinde değildi.

Fausta, gönlünü ele geçiren bu erkeğin aşkına
karşılık vermeyişinden duyduğu müthiş kinle bir
hamlede odanın ucuna kadar gitmişti. Orada geriye
döndü, Pardaillan'a baktı ve zalim bir gülüşle:

— “Pardaillan!” Dedi. “Pardaillan! Öleceksin!
Fakat plânlarıma engel olduğun için değil, hayır!..
Violetta'yı elimden kaçırdığın için öleceksin!”

Pardaillan hâlâ kılıcına dayanmış duruyor, karşı-
sındaki bu müthiş kadının, öfkeli olduğunda artan ve
durmadan değişen güzelliğini seyrediyordu. Fausta
sözlerine devam etti:

— “Sen, şimdiye kadar aşk nedir bilmemiş olan

bir kadın tarafından seviliyorsun. Yaşadığı sürece bükire kalmaya ant içmiş bir ruh, seni severek alçaldı. Fakat sen ortadan kalkarsan, o zaman ben de senin gibi bir ölüyü sevmiş olacağım. Yalnız zihnimdeki hayalin yaşayacak... Sana verdiğim öpücük, aşkımanın olduğu kadar ölümlünün de habercisidir, Pardaillan!”

Fausta bu sözleri söyledikten sonra çekip gitti. Pardaillan hemen kılıcını yokladı. Kendi kendine:

«O, öleceksin dedi diye, hemen öbür dünyaya geçecek değiliz ya!» Dedi. «Ben postumu kurtarmanın çâresini bilirim. Şu ölüm gelsin de kiminle karşılaşacağını görsün bakalım...»

Fakat bu ölüm, ne biçim bir ölüm olacaktı? Şövalye çevresine bakındı, ölüm tehlikesi belirten hiçbir şey göremedi. Odadaki sessizlik canını sıkmaya başlamıştı:

«Eh, artık buradan gitmeli,» diye mırıldandı. «Haydi bakalım Pardaillan! Yolcu yolunda gerek...»

Odadan çıktı. Birtakım koridorlardan geçti. Odaları, salonları dolaştı ve ona öyle geldi ki Fausta, kasıtlı olarak bazı kapıları açmış, kendisini belirli bir yere doğru götürmek istiyordu. Bazan kapalı bir kapı, görünmeyen bir elle açılıyor, Pardaillan geçince tekrar kapanıyordu. Şövalye böylece epey zaman gezindikten sonra çıplak duvarlı bir odaya girdi.

Girmesiyle beraber odada bir kalabalıkla yüz yüze gelmesi de bir oldu. Bu, tepeden tırnağa silâhlı bir kalabalıktı...

Fakat Şövalye bu görünüşe âdeta sevindi. Derin bir nefes aldı. Hemen kılıcını çekip kendisini korumaya hazırlanarak:

— “Hay Allah kahretsin! Yalnızlık, kimsesizlik ne kötü şeymiş,” dedi. “Âdeta kendimden korktum!”

Fakat asıl korkuyu burada duyması lâzımdı. Çünkü karşısında, otuz kişi kadar vardı ve hepsi de hançerli ve kılıçlıydı. Adamlar bir halka meydana getirmişler, sessiz sadasız duruyorlardı. Bu halkanın ortasında koskocaman bir delik görünüyordu, alttan da, akmakta olan bir suyun sesi geliyordu. Pardaillan, arkasında, «Güm!» Diye ses duyunca baktı: Kapı kapanmıştı! Odada, ortadaki delikten başka bir çıkış yeri yoktu.

Aynı anda zil sesine benzer bir ses duyuldu. Karşıdaki yalın kılıç adamlar, ortada bulunan deliğe doğru yürümeye başladılar.

Şimdi Pardaillan ya bu otuz kılıçla delik deşik olacak ya da deliğe düşüp sesi duyulan sularda boğulacaktı...

Kılıcını, en fazla yakınına gelen adama uzattı. Hayret! Adam hiçbir şey olmamış gibi yürümesine devam etmişti. Şövalyenin sırtından soğuk terler boşandı. Anlıyordu: Bu heriflerin hepsi zırhlıydı...

Fakat Şövalye, zırhların yalnız belden yukarısını koruduğunu pek iyi bilirdi. Hançerini çekmesiyle yere eğilmesi ve düşmanlarına alttan saldırması bir oldu. Adamlar, bu hücumu görünce çil yavrusu gibi dağılmış, Şövalye de açılan boşluktan öte yana fırlamıştı.

Duvarda birtakım ipler, zincirler ve cellât âletleri vardı... Şövalye bunlardan bir tanesini gözüne kestirdi. Bu, ucunda üstü çivili, kocaman bir topuzdu. Pardaillan, bir hamlede topuzu kaptı ve bununla üstüne doğru yürüyen kalabalığı durdurmak için havada çemberler çizmeye başladı. Topuz, düşmanlarından birkaçının kafasına rastlamış, adamları cansız yere sermişti. Şövalye artık kendisinden geçmiş, düşmanlarını beklemeden saldırmaya, topuzu rastgele kaldırıp indirmeye başlamıştı. Bağırmlar, inilti-

ler, feryatlar birbirini takip ediyordu. Kalabalıktan birçoğu, kafalarına ve omuzlarına inen topuz darbesiyle ya ölmüş ya da ağır yaralanmıştı. Sağlamlardan beşi de can havliyle kaçarken ortadaki koca deliğe yuvarlanmış, bağıra çağıra kaybolup gitmişti.

Şövalye, darmadağın ettiği düşmanlarının arasından topunuzu savura savura, hışım gibi geçerek odanın karşı duvarına varınca bir an durup nefes aldı.

Bu dinlenme sırasında yerde oniki kadar adam yattığını ve ortalığın kan içinde kaldığını gördü. Dışarıdan birtakım ilâhiler, org sesleri geliyor, ölüm havaları çalınıyordu. Odada sağ kalanlar, dehşet içinde kapıyı dövüyor, imdat istiyorlardı. Fakat kapının açıldığı yoktu. Belki de dışarıdakiler, bu gürültüyü Pardaillan'ın yaptığını düşünüyorlardı.

Zaten odadaki kalabalık da bunu anlamış olacak ki kapıyı dövmekten vazgeçerek tekrar toplanıp Şövalye'ye hücumla kalkıştı. Pardaillan'ın ağır topuzu yeniden havalandı, korkunç ölüm daireleri çizmeye başladı. Bunun üzerine kalabalık, yine çil yavrusu gibi dağılıverdi. Bu seferki kaçışta da birkaçı delikte kaybolup gitti.

Böylece, odayı üç defa bir baştan bir başa geçen Pardaillan, nihayet yorulup da mola verdiği zaman odada, nyakta kimsenin kalmamış olduğunu hayretle gördü.

Fakat yerler, kafaları patlamış, beyinleri dağılmış, kemikleri kırılmış insan cesetleriyle doluydu.

Şövalye topuzu elinden bıraktı. Sonra onu tekrar alıp şöyle keyif için bir savurmaya kalkınca topuzun ağırlığını hissederek şaşaladı ve:

«Ben bunu nasıl kaldırıp da savurdum?» Diye söylendi.

Bu işi, herhâlde korkusundan doğan güçlü tepki ile yapmıştı.

Gerçi şimdi düşmanı kalmamıştı, ama buradan çıkmak lâzımdı. Bakındıkça ölüleri görüyor, bu kadar kan dökülmesine yol açan Fausta'ya gittikçe öfkeleniyordu. Şövalye, bir kurtuluş yolu, bir çıkış yeri görmek ümidiyle çevresine bakındı. Hayır, böyle bir çıkış yeri, kaçmaya imkân verecek bir kapı yoktu.

Gözüne tekrar ortadaki delik ilişti:

— «Başka çâre yok. Buradan gideceğiz.» Diye düşündü.

Hemen deliğin kenarlarına elleriyle tutunarak vücudunu aşağıya sarkıttı. Ayaklarını öteye beriye sallayarak tutunacak bir yer ararken bir kalasa dokundu. Aslında bu, vaktiyle Violetta'nın Claude'yle birlikte kapatılıp Seine nehrine atlayarak kaçtıkları odaydı. Nehrin üstüne kalaslardan iskeleler kurulmuş, oda da onların üstüne yapılmıştı. Pardaillan bu kalaslardan birine oturup bacaklarını suya sarkıtarak dinlendi. Tam ayağa kalkacak, kaçacak bir yer arayacaktı ki birdenbire, ayağına yumuşak bir nesnenin değdiğini hissetti. Eliyle yokladı. Bu, az önceki dövüşte suya düşen heriflerden biriydi. Kendi kendine:

«Allah Allah! Bu ceset neden sulara kapılıp gitmemiş?» Diye söylendi.

Pardaillan bu arada, daha başka insan ölüleri de gördü. Demek ki yukarıdan yuvarlananlardan hiçbirinin ölüsü gitmemiş, hepsi burada takılıp kalmıştı. Bunun neden böyle olduğunu düşünürken tepesinde bir konuşma duyarak sindi ve kulak kabarttı. Konuşanlardan biri Fausta'ydı:

— «Kimseler yok,” diyordu. “Acaba mahkûm ne oldu?”

Bir ses, kendisi cevap verdi:

— “Kutlu efendimiz görüyorlar işte... Adamlarımızı öldürmüş ama kendi de gebermiş, gitmiş... Fakat buraya şu ağı attırdığımız iyi oldu efendim. Artık buradan düşenlerden hiçbiri, vaktiyle Claude'yle Violetta'nın kaçtıkları gibi kaçamaz.”

Konuşma bir an kesildi. Sonra yine Fausta:

— “Yarın ağı açtırın,” dedi. “Ölüler akıntıya kapılıp gitsin... Fakat şimdi deliğin kapanması lâzım...”

Şövalye, tepesindeki deliğin kapandığını ve artık aşağıya hiç ışık sızmadığını gördü. Artık tırmanıp delikten yukarı çıkmaya da imkân kalmamıştı. Bulunduğu yerin etrafı da bir ağ çevirdiğine göre buradan kurtulmak, ancak bir mucizeyle gerçekleşebirdi.

Birbirini izleyen dövüşler, Şövalye'yi öyle yorgun düşürmüştü ki bunun üstüne ümitsizlik de eklenince adamcağızın parmağını kımıldatacak gücü kalmamıştı. Bir direğin üstüne oturdu. Sırtını da başka direğe dayadı. Bitkin bir hâlde kendi kendine konuşmaya başladı:

«Ağın içinde kaldık. Balık gibi yakalandık, ves-selâm!.. Bu hiç aklıma gelmezdi. Tıpkı bir balık gibi... Tıpkı balık... Tıpkı...»

Pardaillan'ın sesi kesilmişti. Düzenli soluk alıp veriş i suyun şırıltıları arasında belli belirsiz duyuluyordu. Bazı bazı etrafında yüzen insan ölüleri, suyun akıntısıyla yerlerinden kımıldıyor, direklere çarpıyor, anafolar içinde dönüyorlardı.

Ve Pardaillan, mışıl mışıl uyuyordu.

ÜÇÜNCÜ CİLDİN SONU

MICHEL ZEVACO

pardayanlar serisi:4

PARDAYAN'IN İNTİKAMI

baskan yayınları

PARDAYAN'IN İNTİKAMI

(Fausta vaincue)

Dünyanın en ünlü tarih, aşk,
macera ve kahramanlık romanı

BASKAN YAYINLARI

MİCHEL ZEVACO

Çeviren :

CEMİL CAHİT CEM

Güzel Sanatlar Matbaası A. Ő.
tesislerinde dizilmiş ve basılmıştır.
İktibas Hakkı Mahfuzdur.
İSTANBUL — 1971

Birinci Bölüm

İSA'NIN KAMÇILANMASI

Grève meydanı, iğne atılsa yere düşmeyecek bir hâldeydi. Fakat bu seferki toplantı, yine dinsizlerin nasıl işkenceye çarpılacaklarını veya asılacaklarını seyretmek, yahut da ateşte nasıl kavrulacaklarını görmek için yapılmamıştı. Bugün halk, Paris şehrinin şikâyetlerini Kral Üçüncü Henri'ye iletmek için tertip edilmiş olan büyük alayı seyre gelmişti.

Paris'lilerin büyük bir kısmı için mesele, Paris'le kralın barışması ve bu sırada halkın iyiliğine ne koparılabilirse onun koparılmasıydı, ki bunların başında da halkı ezmekte çok ileri gitmiş olan Dük d'Epernon'la Senyör d'O'nun işlerinden atılmaları geliyordu.

Dük de Guise'nin düşüncelerini bilen bir azınlık ise, bu alayın, kralı Paris'ten kaçtığına pişman etmek, korkutmak ve Huguenot'lar aleyhine harp açmaya zorlamak için yapıldığı inancındaydı. Üçüncü bir kısım daha vardı ki bunlar, Guise'nin yakınları ve arkadaşlarıydı ve dük'ün, kralı yakalayıp bir manastıra hapsedeceğine inanıyorlardı. Bir başka grup ise Üçüncü Henri'nin öldürüleceği düşüncesindeydi.

Hâsılı, herkes memnundu ve yalnız Grève meydanı değil, çevresindeki sokaklar da başlarına miğferlerini geçirmiş, ellerinde bir mızrak ve bir de mum, boyunlarında, tesbih asılı Chartres'e gidecek alaya katılmaya koşan kalabalıkla dolup dolup taşıyordu. Bu halk arasında Guise'nin adamlarından başka bir sürü çapulcu ve dilenci bulunduğu da muhakkaktı. Kalabalığa bakınca Chartres yolunun pek uzun süreceğini anlamamak mümkün değildi. Böyle bir alayın gayet yavaş yol alacağını anlamak için kâhin olmaya ihtiyaç yoktu. Nitekim seyahatin dört gün süreceği umuluyordu. Dük de Guise, yolun üç durakta aşılacağını, tellâllarla halka yaymıştı. Her durakta elli sığır ve ikiyüz koyun kesilerek alaydaki halkın karnı doyurulacaktı. Bu haberi duyan Paris'in bütün serserileri, bedavadan karın doyurmak için kalabalığa katılmıştı.

Böylece o sabah, saat sekize doğru kiliselerin bütün çanları çalınmaya koyuldu ve bunun arkasından da belediyenin elçileri, değişik kiliselerin mümesilleri, mahalle papazları, Feuillants, Capucins mezheplerinin gönderdikleri temsilciler ve beyaz elbiseleriyle göze batan Notre - Dame çilekeşleri meydana toplandılar.

Saat sekizi çaldığı sırada Notre - Dame kilisesinde, Sainte - Ligue adı verilen kutlu birlik ku-

mandanı Dük de Guise'nin önünde bir dinî âyin yapıp dualar okunduktan sonra "*Yaşasın Birlik! Sağ olsun ulu Henri!*" bağırırları arasında alay yola koyuldu. Bu, kalabalıklığından başka özelliği olan bir alay değildi. Fakat bitmez tükenmez arkebüz tüfeği ve mum safları arasında oldukça hoş görünüşlüler de vardı. Meselâ, kalabalıkta Hazreti İsa devrinden kalma elbiseler giyinmiş oniki Havari görülüyordu. Bu, oniki hıristiyan evliyasının, Roma tarzındaki cüppelerinin altından zırhları ve başlarındaki tolgalarının görünüşü, hakikaten hoştu. Havarilerin ardından, ellerinde Hazreti İsa'ya eziyet ettikleri âletleri taşıyan Roma askerleri geliyordu. Biri bir mızrak sallıyor, öteki ucuna sünger bağlanmış bir sırık, bir üçüncüsü de bir su kovası taşıyordu. Bunların hepsinden güzeli, daha arkadaydı:

Alayda, Hazreti İsa'yı temsil eden birisi de vardı ve bu adam, sırtında koca bir haç taşıyıp sürüklüyordu. Bu, Joyeuse Dükü Henri de Bouchâge'ydi. Önce papaz olmuş, sonra papazlığı bırakıp askerliğe merak sarmış, daha sonra da yine caymış ve rahipliğe dönmüş biriydi.

Dük de Joyeuse, sırtında mukavvadan olduğu için hiçbir ağırlık vermeyen o koca haçı, başında da yine boyalı, kartondan bir diken taç taşıyordu ve garibi şuydu ki boynunda da Kutlu Birlik alâmeti olan tesbih asılıydı. Yüzünü, kanlıymış gibi kırmızıya boyamış, ağır ağır yürüyordu. Onun yanında iki genç, Capucins papazı yürüyor ve bunlardan biri bâkire, diğeri de ana Meryem'i temsil ediyordu.

Dük de Joyeuse'nin arkasından gelen iki izbandut gibi adam, kendisini kamçılıyor veya kamçılar görünüyordu. Ve bu hâl, halkı adamakıllı hiddetlendiriyordu. Sahte veya hakikî olsun, bu hiddet, iki izbanduttan birine her onbeş, yirmi adımda durup:

“— İşte protestonlar İsa efendimize böyle muamele ediyorlardı!» Diye bağırışında, kuduz bir kızgınlık derecesine varıyordu.

Bu sefer halk da:

— “Gebersin dinsizler!” Diye haykırıyordu.

Rahip, Kutlu Birlikçi, mum, tüfek, kamçılı ve havarilerle İsa’dan bir araya gelmiş bu garip alay Paris’ten çıkarak ilâhiler ve harp bağırıtları arasında Chartres yolunu tutturdu. Hazreti İsa’nın, yâni Dük de Joyeuse’nin yirmi adım kadar arkasından, birbirlerinin koluna girip başlarını eğmiş ve kukuletelelerini iyice yüzlerine örtmüş dört çilekeş papaz yürüyordu. Bunların tesbihleri çok uzun ve vaziyetleri de gayet dindarca olduğu için hemen göze batıyorlardı. Paris’ten çıkan alay, gittikçe intizamını kaybettiği için bu dört papaz da tam İsa:

— “Kardeşlerim, beni kırbaçlayan Huguenot’lar kahrolsun!” Diye bağırıldığı sırada hemen onun arkasına ulaşmışlardı. İsa’nın bu sözlerini halk alkışlarla karşıladı.

Beriki ise alnından akan terleri silerek:

— “Mademki dinsiz oğlu dinsizi görmeye gidiyoruz...”

Diye söyleyecek olduysa da, arkasından sert bir ses:

— “Kral!” Dedi. “Kral deyiniz!.. Artık Paris’liler, Majeste ile barışmaya gitmiyorlar mı?»

İsa cevap verdi:

— “Haklısın Bussi - Leclerc! Mademki kralı görmeye gidiyoruz. Muhafızlarını dağıtmasını isteyelim... Kahrolsun kralın muhafızlar!.. ”

Bussi - Leclerc:

— “Pek doğru!” Dedi. “Kahrolsun kırkbeşler!..”

Çilekeşler güruhu da bu feryada katıldı:

“Gebersinler, gebersinler!”

İsa:

— “Marş marş!” Diye bağırdı.

Ve duraklamış olan alay, tekrar yola koyuldu.

Alayın boyu bir fersah vardı ve Paris’ten çıktık-
tan birkaç saat sonra bütün bu sürü, kendi başına,
gelişigüzel yürümeye başlamıştı. Alayın en önünde,
etrafları kalabalık bir muhafız sürüsüyle çevrili Dük
de Guise ile kardeşi gidiyor ve alçak sesle bir şey-
ler konuşuyorlardı. Az önce kendilerinden bahset-
miş olduğumuz dört çilekeş papaz da durmadan ko-
nuşuyordu, ama etraflarında yükselen ilâhiler ve
bağırtilar, neler konuştuklarını kimseye duyurtmu-
yordu. Bunlardan biri:

— “Şu Dük de Joyeusc’nin dediklerini duydun
mu Chalabre?” Dedi.

— “Duymaz olur muyum Sainte - Maline?”

Üçüncüsü de:

— “Şu İsa hazretlerinin kaba etlerini biraz ok-
şayacağım ama hele durun!” Dedi.

Dördüncü papaz:

— “Akşam bastırıncaya kadar rolümüzü oyna-
maya devam edelim de... Ondan sonrasına bakarız!”
Dedi.

Chalabre:

— “Nasılsın, iyileştin mi Loignes? Yaran nasıl?”

— “Dük’ün yerleştirdiği hançer adamakıllı yeri-
ne oturmuştu. Muhakkak ölürdüm ama o münec-
cim sayesinde yakayı kurtardım. Fakat Dük de
Guise de bana indirdiği silleyi, benim elimden ye-
melidir.”

Montsery söylendi:

— “Sen de amma nankörsün!.. Şu alayla birlikte Paris’ten onun sayesinde çıkmadık mı? Yoksa çıkmamız mümkün değildi. Daha ne istiyorsun?”

Loignes, boğuk boğuk homurdandı:

— “Evet! Chartres’e kralımızı görmeye gidiyoruz... Gidiyoruz ama bakalım oradan dönebilecek miyiz?”

Chalabre alay etti:

— “Guise; Chartres’e kraldan bizim kellelerimizi istemeye gidiyor!»

Sainte - Maline de:

— “Sonra da kellelerimizi Bussi - Leclerc ile Dük de Joyeuse’ye hediye edecek!” Dedi.

Loignes:

— “Siz de duydunuz ya!” Dedi. “Joyeuse şinıdı, «gebersin kralın muhafızları» diye bağırdı. Bussi de kahrolsun kırkbeşler diye uludu. Joyeuse salağın biridir, onu hançerlemeye değmez. Fakat şu Leclerc’i Chartres’e bile vardtırtmayacağını... Nasıl, var mısınız?”

Üç arkadaşı:

— “Varız!” Dediler.

Üçüncü Henri’nin dört sâdık adamını, kurdukları ölüm ve intikam plânlarıyla başbaşa bırakarak alayın birkaç yüz metre gerisinde gelen kapalı bir arabaya gidelim. Bu arabayı netrafında on-oniki muhafız vardı ve yaklaşanlara öyle korkunç bakışlarla bakıyorlardı ki meraklılar hemen uzaklaşmaya mecbur kalıyordu. Arabanın içinde iki kadın: Fausta ile Marie de Montpensier oturuyordu. Fausta, bu sırada soruyordu:

— “Peki adam nerede?”

— “Herhalde çilekeşlerin içine karışmış, dinsizin yanına nasıl varacağını düşünmekle meşguldür.”

Fausta ısrar etti:

— “Papazın bu alayla beraber gittiğinden emin misiniz?...”

Düşes kendinden emin bir tavırla cevap verdi:

— “Gözlerimle gördüm canım!”

— “Pardaillan yine doğruyu söyledi. Jacques Clément, serbest serbest mukadderatının çizdiği yolda yürüyor. İşte böyle! Üçüncü Henri artık mahkûmdur, onu kimse ölümden kurtaramaz!...»

— “Ne dediniz güzel kraliçem?... Pardaillan diye bir isim söylediniz galiba?...”

Fausta, Maric’ye dikkatle baktı:

— “Söyledim, ne var?”

— “Hiç... Birkaç gündür ağabeyimle adamları da hep bu ismi geveleyip duruyorlardı...”

— “Söylemesin mi istiyorsunuz?”

Marie kahkahayla güldü:

— “Bence hepsi bir... Ha söylemiş, ha söylememiş...”

Güzel Düşes pek neşeliydi. Henri de Valois’in idamına, eğlenceye gider gibi keyifle gidiyordu.

Fausta ise yine her zamanki durgun hâlindeydi:

— “Sizce hepsi bir ama bence değil!” Dedi. “Dük de Guise, üstüne aldığı işi hakkıyla başarmalıdır. Bunun için de başka hiçbir düşüncesi olmaması gerekir... Artık Pardaillan ismini ağzına almaması için ona Chartres’e girer girmez, Pardaillan’ın ölmüş olduğunu söyleyiniz! Hem de onu, benim öldürdüğümü söyleyin!”

Fausta, tekrar başını önüne eğerek düşüncelerine daldı.

Uzun alay, böylece yoluna devam ederek yolcu-

luğun dördüncü günü Chartres'e vardı ve şehrin çevresindeki suru boydan boya çevirerek Guillaume kapısına geldi.

Fakat yolculuğun üçüncü günü geçen önemli bir olayı anlatmamazlık edemeyiz.

O gün, alay Latrope köyünde duraklamıştı. Yolcular, saat dörtte köye varmış ve hemen sofraya oturmak için geniş bir çayıra yayılvırmışlardı. Dük de Guise ile adamları, köyün en güzel evlerine misafir edilmişlerdi. Latrope halkı çayırdaki, oradan oraya koşuyor, alay yolcularına ikramda kusur etmemeye dikkat ediyordu. Çayırdaki yer yer ateşler yakılmış, üstlerinde sığır butları, koyunlar, kızartılmaya başlanmıştı. Köylüler hep bir arada çalışarak birkaç fırın ekmek de çıkarmışlardı. Birkaç fıçı üzüm ve elma şarabı getirilmişti. Kızartmaların yetmeyeceği hesap edilerek ayrıca bir sürü hindi ve tavuk da kebab edilmişti. Alay halkı, bu bol yemekle karınlarını tıka basa doyurduktan sonra bir hayli şarap da yuvarlamış oldukları için hemen abalarına bürünüp çayırlara uzandılar. Gece olduktan sonra «*Kahrolsun Huguenot'lar, gebersin d'Epéron, dinsizin muhafızları ölsün!*» bağırtiları da kesildi. Ortalık derin bir sessizliğe daldı ve nihayet köyün küçük kilisesinin saati onu çaldı.

Tam bu saatte köyün Chartres yolu üstündeki en sonuncudan bir evvelki evinde, iki adam samanlığa uzanmış, uyuyordu. Daha doğrusu bu iki adamdan biri bir türlü uyuyamamış sağdan sola ve soldan sağa dönüp duruyordu ama arkadaşları derin bir uykuya dalmıştı. Aynı evin alt katındaki güzel odalardan birinde de devrin en ünlü horuldayıcısı olan Navarre Kralı Henri'ye bile rahmet okutacak birisi daha uyumakta idi. Kim bu adamın karyolasına yaklaşacak olsa, Dük de Guise'nin sâdık adamlarından Bus-si-Leclerc'i derhal tanırdı.

Saat onu çaldığı sırada bu eve dört karaltı yaklaştı. Bunlar, Kral Üçüncü Henri'nin maiyetindeki asilzâdelerden, Montsery, Sainte-Maline, Chalabre ile Loignes'di. Alayla birlikte yola koyuldukları ilk günden beri kılıç kullanmaktaki ustalıklarını Bussi-Leclerc'in göğsünde denemeye fırsat arıyor ve münasip zamanı kolluyorlardı. Fakat Bussi, Fransa'nın en usta kılıç dövüşçülerinden olduğu için, dördü birden üstüne hücum etmeyi akla yakın bulmuşlardı. Bussi'nin yattığı ev, köyün ucunda bulunduğu ve kalabalıktan epey uzak olduğu için bu boğuşmayı kimse haber alamayacak ve imdada koşamayacaktı. Evin önüne varınca Sainte-Maline sordu:

— “Burada yattığını iyi biliyor musunuz?”

Chalabre:

— “Bir an bile gözümünden kaçırmadım” Diye cevap verdi. “Yaban domuzunu ininde bastıracağımıza eminim!”

Montsery:

— “Şimdi ne yapacağımızı konuşalım!” Dedi.

Sainte-Maline atıldı:

— “Onu ben dövüşe çağırırım, çarpışırım!...”

— “Ya seni öldürürse?”

— “Siz benim öcümü alırsınız!.. ”

Chalabre'yle Montsery:

— “Haydi öyleyse!.. ” Dediler.

Fakat Loignes hemen lâfa karıştı:

— “Siz deli misiniz yahu? O adamla düelloya kalkışılır mı? Sizi Bastille'ye tıktığı yetmedi de, bir de şimdi teker teker sizi kılıçtan geçirmesini mi istiyorsunuz?”

Loignes en büyükleriydi. Üç genç, işin bu tarafını hiç düşünmemişlerdi. Gerçi, parlak unvanlarına

rağmen üçü de aylıklı birer hayduttan ve kaatilden başka bir şey değildi. Lâkin genç olduklarından, hilekârlıktan pek anlamıyor, namuskârane bir dövüşten başka bir şeyi akıl edemiyorlardı. Halbuki Kral Üçüncü Henri'nin en eski ve kanlı kaatillerinden olan Loignes için en yüksek ahlâk, hilekârlık ve kaşla göz arasından arkadan adam vurmaktı. Üçü birden duralayıp sordular:

— “Peki, ne yapalım?.. ”

— “Ne yapalım var mı? Şimdi hançerlerimizi elimize alır, birer tarafa sineriz. Dük de Guise istiyor diye kendisini dışarıya çağdırırız ve çıkar çıkmaz canını cehenneme göndeririz!”

Üç kafadar, Loignes'in bu fikrini pek uygun buldular.

Loignes:

— “Eve nereden giriliyor?» Diye sordu.

Bütün gün Bussi-Leclerc'i adım adım gözetlemiş olan Chalabre:

— “Evin öbür tarafına dolaşmak lâzım!” Dedi.
“Siz peşimden gelin!...”

Bir patikadan yürüdü. Yoldan yirmi adım kadar uzaklaştıktan sonra bir çitin üstünden sıçradı, arkadaşları da onu tâkip edince bir avluda bulunduklarını gördüler. Arkalarında, içinde iki kişinin yattığı samanlık vardı. Sağlarında bir ahırla bir kümes, önlerinde de ikiye bölünmüş küçük ev bulunuyordu. Evin sağdaki bölmesinde ev sahipleri, soldakinde de Bussi-Leclerc yatıyordu. Hiçbir tarafta pencere görünmüyordu. Buna mukabil, kapılar üstü ayrı, altı ayrı iki parçadan yapılmış ve üst kısımları gündüzleri açılıp pencere gibi kullanılıyordu.

Dördü de hançerlerini çektiler. Sainte-Maline'yle Montsery kapının soluna sinip Bussi çıkar çıkmaz

üstüne atılmaya hazırlandılar. Chalabre sağda durdu. Loignes de bu hazırlıklara bakıp, tertibatın tam olduğunu görünce kapıya, kılıcının kabzasıyla hızlı hızlı vurmaya başladı. Ay, henüz yarılanmaya başlıyordu. Ama, ortalık oldukça aydınlıktı. Kont de Loignes, bir yandan vururken bir yandan seslendi:

— “Heyy!... Mösyö Bussi-Leclerc!”

İçeriden birisi:

— “Kim o?” Diye seslendi.

— “Çabuk uyanın ve hemen kalkın! Monsenyör sizi istiyor!”

Bussi-Leclerc homurdandı:

— “Monsenyörün canı cehenneme! Beni bekleyin Mösyö, giyiniyorum!”

— “Bekleyemem Monsenyör, Mösyö de Mainville’yi de istiyor, onu uyandırmaya gideceğim!”

Loignes bu sözü söyledikten sonra duvar dibine, Chalabre’nin yanına sindi. Bussi, Dük’ün bu çeşit çağrılmalarına alışık olduğu için hiçbir şeyden şüphe edemezdi. Dört arkadaşı, hançerleri ellerinde beklerken birdenbire kapıyı açmaya uğraşan Bussi-Leclerc’in çıkardığı gürültüyü duydular.

Tam bu esnada sâkin ve alaysız bir ses:

— “Kolay gele efendiler!.. Galiba siz, şu Bastille komutanı, sayın Mösyö Leclerc’i öldürmeye hazırlanıyorsunuz?.. ”

Bussi, kapıyı açmaktan vazgeçerek:

— “Vay vay!” Dedi. “Ne oluyoruz?”

Kont de Loignes haykırdı:

— “Eyvah! Bizi ele vermişler!.. ”

Üç arkadaş da samanlıktan çıkıp kendilerine doğru gelen ve nazik bir selâm veren adama doğru saldıracaklardı ki tekrar onun söylendiğini duydular:

— “Merhaba Mösyö de Chalabre!... Merhaba Mösyö de Sainte-Maline, merhaba Mösyö de Montsery!”

Üçünün de havaya kalkan hançerleri indi. Ay ışığı, yeni gelenin yüzüne vurmuş ve hepsi bu cesur yüzü tanımışlardı. Loignes, kim olduğunu bilmediği bu yabancıya saldırmak istemiş, fakat arkadaşları kendisini sımsıkı tutmuşlardı. Chalabre:

— “Bizi kurtaran adam!” Dedi.

Montsery de ilâve etti:

— “Evet! Bizi Bastille’den kaçırان adam...”

Sainte-Maline:

— “Şövalye de Pardaillan!”

Diye bu sözleri tamamladı. Loignes, bu sözleri duyunca bir adım geri çekildi, şapkasını çıkararak Şövalye’yi selâmladı ve:

— “Papa’nın ta kendisi bile olmuş olsaydınız, bu akşam yaptığınız şu kötülük yüzünden hançerimden kurtulamazdınız!” Dedi. “Fakat Mösyö De Pardaillan’sınız ve size söyleyecek hiçbir sözüm yok. Yalnız buradan çekilin de işimizi tamamlayalım Şövalye...”

Kapının ardından, Bussi-Leclerc’in alaycı sesi duyuldu:

— “Benim elim burada armut topluyor değil mi?”

Loignes cevap verdi:

— “Şimdi görürüz! Biz kapıyı kırıp senin göğsünü delmesini biliriz!.. ” Diye cevap verdi. Sonra Pardaillan’a dönerek: “Mösyö! Şu kapının ardında bizim kadar sizin de düşmanınız olan Bussi-Leclerc var!.. ” Dedi. “Bize yardım etmek istemezsiniz sanırım. Fakat bırakın da şu keratayı haklayalım!”

Şövalye üç gence döndü:

— “Efendiler! Sizi şu Bastille Komutanının elinden kurtarmak fırsatını ele geçirdiğim sırada sizin-
kilere karşılık bana üç hayat ve üç hürriyet borçlan-
dığınıza söz vermiştiniz...”

Chalabre, Montsery ve Sainte-Maline bir ağızdan:

— “Doğru!” Dediler.

— “İşte bu akşam sizden, şu borcunuzun üçte bi-
rini ödemenizi rica edeceğim. Mösyö de Bussi-Lec-
lerc’in canını ve hürriyetini bana bağışlayınız!”

Kralın aylıklı üç cânisi, söze çok ehemmiyet ver-
diklerini gösterir bir tarzda eğildiler ve Loignes şid-
detle hançerini kınına yerleştirdi ve:

— “Bana söz düşmez ama, kızgınlığımdan kudu-
racağın!.. ” Diye homurdandı.

Montsery de Şövalye’ye gayet kibar bir selâm
çaktı ve:

— “Bussi-Leclerc’i size bağışlıyoruz Mösyö!” Dedi.

Şövalye, sâkin bir tavırla:

— “Şimdi iki tane borcunuz kalıyor!” Diye ce-
vap verdi.

Montsery söylendi:

— “Çok doğru! Sözümüzü sonuna kadar da tu-
tacağız. Fakat size bir nasihatta bulunayım: Ödeye-
ceğimiz iki hayattan birini, kendiniz için saklayın.
Çünkü bu akşam majeste krala kötü bir oyun oy-
nadınız. Bir gün sizi öldürmemizi bile emredebilir.
Eğer size borcumuz kalmadığı bir zamana rastlarsa
gözümüzü bile kırpmadan canınıza kıyarız!”

Pardaillan nazikleşti:

— “Çok iyi kalplisiniz Mösyö! Benim canım için
kaygılanmanıza lüzum yok. Fakat mademki borç
ödemekte bu kadar eşsizsiniz, şimdi beni burada bı-
rakın bakalım!.. ”

Dört arkadaş Pardaillan'ı selâmladılar ve kapının arkasından:

— “Yine görüşelim baylar!.. Bastille’de sizlere lââyık bir zindan hazırlatacağım!” Diyen Bussi-Leclerc’e cevap vermeden çekildiler. Fakat Sainte-Maline’nin içine merak olmuştu. Yine geriye döndü:

— “Sayın Şövalye, şu adamı neden kurtardığınızı söyler misiniz?” Diye sordu. “Doğrusu merak ediyoruz. Çünkü Bussi-Leclerc, bizim kadar sizin de düşmanınızdır da...”

— “Neden söylemeyeyim? Siz borcunuza nasıl sâdıksanız, ben de öyle sâdıkım. İşte işin püf noktası burada... Mösyö Leclerc’e benden hıncını almasına izin vereceğimi vaadetmiştim. Onu size öldürtseydim sözümü tutamazdım ki...”

Sainte-Maline, gülümseyen Şövalye’ye şaşkın şaşkın bakarak uzaklaştı ve arkadaşlarının yanına döndü. Loignes:

— “Şimdi buradan sıvışınalınız!” Dedi. “Yoksa Bussi-Leclerc bütün alayı üstümüze saldırtır!”

Chalabre:

— “Yayan olarak Chartres’e kadar yürümemiz lâzım!” Dedi.

Loignes, sinsi sinsi gülerek arkadaşlarını, Guise ile adamlarına ait atların bağlı bulunduğu tarlaya götürdü. Herbiri bir ata yanaştı ve eğer vurmadan üstüne atladı. Birkaç saniye sonra bağırtilar ve «*Tutun! Yakalayın*» feryatları arasında dört silâhşor, hayvanlarının karınları yerde sürünürcesine hızla Chartres yoluna saldırıyor ve gece içinde kayboluyorlardı.

Aynı anda Pardaillan da, Bussi-Leclerc’in odasının kapısına vurup sesleniyordu:

— “Hey!.. Mösyö Leclerc! Mösyö Leclerc!.. ”

Leclerc homurdandı:

— “Ne istiyorsunuz Mösyö de Pardaillan?”

— “Ben mi?.. Hiçbir şey istemiyorum. Yalnız size, şimdi tamamen yapayalnız olduğumu söyleyecektim...”

— “Eh ne yapayım?.. ”

— “Canım, hani kaç zamandır benden öç almak için koşup durmuyor muydunuz? Şimdi tam sırası işte!”

— “Daha vakit gelmedi... Biraz daha bekleyeceğim!”

— “Nasıl isterseniz!”

— “Merak etmeyin, o öç nasıl olsa alınacaktır!”

— “Bilmem ama, ben pek o kadar emin değilim de...”

Leclerc alındı:

— “Yoksa kılıcınızdan korkuyor muyum sanıyorsunuz?”

— “Öyle bir şey düşünmüyorum. Sizin silâh kullanmakta çok usta olduğunuzu bilirim. Yalnız beni öldürmek için peşimde koşanlar o kadar çok ki biraz daha gecikerseniz korkarım, öcünüzü almak fırsatını kaçıracaksınız. Bu gidişle Chartres’e bile sağ salim varacağım şüpheli...”

Bussi-Leclerc kindar bir homurtuyla:

— “Vaktinden evvel ölürseniz çok üzülürüm!” Dedi. “Barsaklarınızı deşeceğim günün tatlı hayali-ne kendimi o kadar kaptırdım ki bunu kaybedersem pek mahzun olurum.”

Pardaillan:

— “Çok teşekkür ederim!” Dedi. “Acaba şu anda bu tatlı ümidinizi hakikat haline getirmenize kim engel oluyor?”

Leclerc:

— “Ben o kadar egoist değilim bayım!” Dedi. “Sizden nefret eden dört kişiyiz. Size hep birlikte kötülük etmek için anlaşına yaptık! Hattâ isterse-
niz, neler yapacağınızı da söyleyeyim!”

— “Söylerseniz çok memnun olurum!”

— “Çok sâde, pek sâde bayım! Önce ben kılıcı-
mı karnınıza saplayacağım, sonra Maineville sizi,
ilk rastlayacağımız değirmenin kanadına bağlaya-
cak. Orada yeteri derecede döndükten sonra herhal-
de gebermiş olacaksınız. O zaman Maurevert yüre-
ğinizi koparıp yağda kızarttıktan sonra yiyecek. Ni-
hayet Dük de Guise de leşinizi cellâda verip dört
beygire bağlatarak dört parçaya böldürecek!”

Pardaillan, Leclerc’in bu sözleri söylerken hidde-
tinden köpürdüğünü sezinledi. Dişlerinin bile gıcır-
dadığını duydu. Bussi sözüne devam etti:

— “Şimdi anlıyorsunuz ya... Sizi kendi başıma
öldürürsem arkadaşlarım beni katiyen affetmezler.
Onun için biz, sizi yakalayınca kadar birkaç gün
daha yaşamaya gayret edin!”

Pardaillan tatlı tatlı:

— “Hiç merak etmeyin, gayret ederim!” Dedi. “Fakat vallahi Chartres’e sağ varacağımı ummuyo-
rum... Bu fırsattan istifade etseydiniz pek iyi olur-
du.”

Bussi:

— “Hayır!” Diye gürledi.

— “Hayır mı? Öyleyse ödün patlıyor Leclerc!”
İç tarafından kapıya arka arkaya hançerler sap-
landı, tepinmeler ve homurtular duyuldu. Pardail-
lan yüksek sesle:

— “Bussi-Leclerc’in ödü koptu!” Diye bağırdı.

— “Hay dili kopası şeytan! Gözü kör olası ifrit!”

— “Aman Leclerc, böyle ağlayıp sızlama, yüreğimi paralayacaksın!”

— “İpten kazıktan kurtulmuş herif! Maurevert senin yüreğini yiyecek ama ben de ciğerini yutacağım!”

Bussi hâlâ tepiniyor, homurdanıyor, hançeriyle kapıyı delik deşik ediyordu ama açmaya da bir türlü cesaret edemiyordu. Pardaillan daha fazla durmadı. Etrafına bakınınca gübre yığınları üstünde biriken köylülerin bu garip konuşmayı dinlemekte olduklarını gördü. Döndü samanlığa doğru yürüdü. Orada Dük d'Angoulême bekliyordu. Delikanlı:

— “Ne müthiş şey!” Diye mırıldandı.

— “Nedir o müthiş olan?”

— “Bu adamın savurduğu tehditler...”

— “Aldırma canım! Onların hepsi kuru sıkıdır. Fakat artık gidelim Monsenyör. Bu köyün havası bundan sonra bize hiç yaramaz. Maurevert'e gelince onu da Chartres'de nasıl olsa buluruz...”

İki arkadaş pelerinlerine sarınarak Chartres yolunu tutturdular.

Beri yanda Bussi-Leclerc, hâlâ, bangır bangır bağıırıyordu. Köylüler, evvelâ ne yapacaklarını düşünerek sessiz sadasız durdular. Sonra evin sahibi kapıya yanaştı ve seslendi:

— “Artık korkmayın Monsenyör!.. Defoldu, gitti!”

Bussi-Leclerc kapıyı araladı:

— “Allah belânızı versin!” Diye haykırdı. “Bana korkuyor diyen kimmiş bakayım? Sen misin kepaze? Benim gibi bir asîlzâdenin korkmayacağını öğrenmen için seni şu ağaca astırayım mı şimdi?”

Bîçare, titreşti ve kekeleyerek af diledi. O zaman

Bussi-Leclerc, elinde kılıcı ve hançeri olduğu hâlde meydana çıktı:

— “Nerede?” Diye sordu.

— “Ne tarafa gittiğini bilemiyorum Monsenyör? Fakat kaçtı. Şimdi herhalde çok uzaktadır.”

Bussi-Leclerc silâhlarını kınına koyarken mırıldandı:

— “Ne ben korktum, ne de o kaçtı!”

Yalan söylemiyordu. Pardaillan’dan ve ölümden korkuyor değildi. Fakat yeniden bozguna uğramaktan, gururunun kırılmasından korkuyordu. Şövalyeye yalan söylememiştii. Guise, Maurevert, Maineville ve kendisi, Pardaillan’ı hep birlikte yakalamaya ve ayrı ayrı bir şey yapmamaya karar vermişlerdi.

Bussi-Leclerc, aceleyle köy evinden çıktı ve köylülerin göstermiş oldukları yoldan çabucak kilise meydanını buldu. Burada birkaç çadır kurulmuştu. Bu çadırlardan birinde Dük de Guise portatif bir karyolada yatıyordu. Maurevert’le başka bir subay da yanındaki çadırda birer ot yığını üzerine uzanmışlardı. Maineville’ye gelince o da Bussi gibi köy evlerinden birinde gecelemişti. Bussi-Leclerc’in ilk işi Maineville’yi aratmak oldu. Yarım saat kadar sonra Maineville, tatlı uykusundan uyandırılışına küfürler ederek çıkageldiği zaman birlikte Dük’ü uyandırdılar ve Guise’nin çadırında toplanarak konuşmaya başladılar. Bussi-Leclerc başından geçenleri anlattığı zaman Dük de Guise hiddetinden köpürüyor, ağız dolusu küfrediyordu. Maineville hançerini çekmiş, ucuyla oynuyordu. Maurevert ise birdenbire:

— “Mademki iş böyledir Monsenyör!” Dedi. “Şu hâlde Chartres seyahatinden hiçbir fayda ummayalım. Hemen Paris’e dönelim derim...”

Maineville ile Leclerc, bir ağızdan sordular:

— “Neden?”

Maurevert, boğuk bir sesle söylendi:

— “Çünkü Pardaillan alayda bulundukça bu alay uğursuzluktan kurtulmaz. Ve çünkü bu gidişle ölüm Üçüncü Henri’ye değil bize nasip olacaktır.”

Sabaha kadar Pardaillan’dan nasıl kurtulacaklarını konuşmakla vakit geçirdiler. Guise, düşünceli bir tavırla, adamlarının söylediklerini dinledi durdu. Fakat şafak atarken de hemen yola koyulmak emrini verdi. Maurevert sordu:

— “Paris’e mi?”

— “Hayır Chartres’e!”

Bussi-Leclerc’le Maineville:

— “Elbet!. Tabiatıyla Chartres’e gideceğiz!” diye bağırıştılar.

Maurevert, sözünün dinlenmediğini görünce: «*Siz bilirsiniz*» gibilerden omuz silkti ve sırtındaki zırhın sağlamlığını yokladı.

Alay, evvelce söylediğimiz sırayla, şarkılar ve bağırtılarla yola koyuldu ve nihayet Chartres şehrine vararak Guillaume kapısından girip, büyük kiliseye yöneldi. Fakat daha kapıdan içeri girer girmez, tepeden tırnağa silâhlı bir askerî birlikle karşılaştılar. Bu birliğin başında Crillon vardı. Crillon, Guise’nin önünde eğilerek:

— “Monsenyör!” Dedi. “Majeste kral, size ve sizinle birlikte gelen sâdık kullarına hoş geldiniz demek ödevini bana verdi!...”

Bu sözler üzerine ortalığı derin bir sessizlik kapladı. Guise, etrafına ve yakınlardaki sokaklara karanlık bakışlarla bakınca, her tarafın tepeden tırnağa silâhlı halkla dolu olduğunu gördü. Crillon sözüne devam ederek:

— “Majeste kral size karşı olan iyi duygularını göstermek için benim, sekizbin kadar arkebüz tüfekçisi ve Chartres’de topladığımız üçbin atlıyla sizi karşılamaya çıkmamı emir buyurmuşlardı ama ben, iki-üçbin kişinin yeteceğini söyledim.”

— “Pekâlâ Mösyö! Acaba Kral beni ve yanımdaki Paris mümessillerini ne zaman kabul edecek?”

— “Kendisi şu anda kilisededir efendim!”

— “Öyleyse hemen kiliseye gidelim!”

— “Size yolu göstereyim efendim! Alayın bu yolu bulmasına imkân yoktur. Çünkü bütün sokaklar, kralı görmek ve alkışlamak için toplanan halk ve askerlerle doludur.”

— “Çok güzel Mösyö! Zaten biz de kralın sâdık kulları olarak geldik. Bu alkışlara biz de katılırız!”

Dük de Guise, incilerle süslü şapkasını çıkararak bağırdı:

— “Yaşasın Kral!”

Bu bağırtıya, müthiş bir gürültü cevap verdi:

— “Yaşasın Kutlu Henri!”

Bunu bağırانlar Paris’ten alayla gelenlerdi. Crillon, bir an şehrin kapılarını kapattırıp şu alayın dörtte üçünü dışarıda bırakayım mı diye düşündüyse de bu çapulcu alayını bu kadar mühimsemenin doğru olmayacağını kestirerek caydı. Yalnız, yanındaki keskin ve mânalı bakışlarla bakarak alay halkını sıkı göz hapsine almalarını bir daha ihtar ettikten sonra yola koyuldu. Başta Guise ile yanındaki subaylar gidiyor, arkadan da alay geliyordu. Pencereelerde biriken halk, bu kalabalığı seyretmekle meşguldü. Fakat Chartres’liler, Paris’ten gelenlere hiç de güler yüz göstermiyorlardı. Yalnız alayın içinde, sırtındaki mukavva haçı sürükleye sürükleye ve inleye inleye giden İsa’yı görünce acıyanlar

oldu. Kırbaççılar, gittikçe daha fena kırbaçlıyorlardı ve o da:

— “Majeste!... Fransa Kralı neredesiniz?... Beni şu mel’un Huguenot’ların eline mi bırakıyorsunuz?” Diye feryat ediyordu.

Pencerelerden alayı seyreden ahali bu sözleri duyunca haykırdı:

— “Kahrolsun Huguenot’lar!”

Guise’nin yüzünde sevinç izleri belirdi. Crillo’nun hâlinden de içerlediği anlaşıldı. Kilisenin önündeki kalabalık halkın daha fazla sinirli olduğu görünüyordu. Hepsi Dük de Guise’yi alkışlıyorlardı. Guise de vaktini boşuna geçirmiş olduğunu şimdi anlıyordu. Paris halkının kendisini sevdiğini biliyordu ama, eyaletlerden çekinmişti. Halbuki şimdi, eyaletlerin de kraldan fazla kendisini tuttuklarını görüyordu. Demek ki Barikat günü, Kral Paris’ten kaçır kaçmaz hemen tacı giyip tahta otururseydi çok iyi olacaktı. Ah, ne etmişti de Fausta’nın sözlerini dinlememişti. «*Fakat henüz vakit geçmedi. Bir hançer vuruşuyla bütün bu işler yoluna konabilir!*» Diye düşündü. Gözlerini etrafında gezdirerek papaz Jacques Clément’i aradı. Göremedi. Zaten bu esnada kilisenin kapıları açılmış, kalabalık bir asîlzâde grubu dışarıya çıkarak, halk arasında kendisine bir yol açmaya başlamıştı. Crillon’un askerleri de bunu fırsat bilerek mahir bir manevrayla Dük de Guise’yi alaydan ayırdılar. Dük, yanındaki onbeş kişilik subay heyetiyle kalıvermişti. Bunu farkedince kaşlarını çatı:

— “Yoksa bizden şüphe mi ediliyor?” Diye sordu.

— “Hayır Monsenyör, sadece size saygı gösteriyor!”

Dük de Guise’nin yanında İsa kılığındaki Dük

de Joyeuse ile havarilerden birkaçı da kalmıştı. Kırbaççılar da oradaydı. İsa, onlara seslendi:

— “Vursanıza! Ne duruyorsunuz?”

İki kırbaçlı, ellerindeki yalancı kırbaçlarla İsa’yı dövmeye başladılar. Bu esnada o da:

— “Majeste! Majeste! Neredesiniz? Bakın şu protestanlar neler yapıyor?” Diye bağırıp duruyordu.

Ahali, tıpkı Paris’te olduğu gibi «*Yaşasın Kutlu Henri!*» Diye bağırmaya koyulmuştu. Bu sırada birdenbire, İsa kıyafetindeki Dük de Joyeuse’nin, eskisine hiç benzemeyen feryatlar ve iniltiler salıverdiği duyuldu. Çilekeş papaz kılığındaki dört silâhşor, kargaşalık esnasında kendisine yaklaştıkları, yalancı kırbaçlarla değil, sahici sıırım kırbaçlarla adamakıllı bir dayak atmaya başlamışlardı. Yalancı İsa, işin şaka olmadığını anlayınca kaçmaya niyetlenmişti ama, dört arkadaş kendisini sımsıkı yakalamış, omuz, kafa veya kaba et demiyor, yağmur gibi kırbaç yağıdırıyorlardı. Adamcağız:

— “İnsaf! Merhamet! Yangın var! İmdat! Öldürüyorlar!.. ” diye bangır bangır bağırıyordu. Askerin ahaliyi zapta çalıştığı ve Guise’nin: «*Acaba bir tuzağa mı düştüm?*» Diye kuşkulandığı şu birkaç dakika içinde yalancı İsa, bir araba sopa yedi ve dört arkadaş evvelce sözleştikleri gibi, herifin pas-tırmasını çıkardılar. Artık Joyeuse, Huguenot’ları filân unutmuş, gırtlğından iniltiden başka bir ses çıkmaz olmuştu ki gür bir ses:

— “Artık yeter!” Dedi.

Kilisenin kapısında beliren bir adam Joyeuse’ye doğru yürüyordu. Dört dayakçı hemen yalancı İsa’yı bırakıp kapağı kiliseye attılar ve arkalarındaki papaz cüppelerini çıkardılar. Meydana, Chalabre, Montsery, Loignes ile Sainte-Maline çıktı.

Kilise kapısında beliren adam ise, ağır adımlarla Joyeuse'ye doğru yürüdü. Halk kendisini görünce sustu. Crillon'un askerleri selâm durdu. Guise atından inerek şapkasını çıkarıp eğildi.

Çünkü bu gelen Fransa Kralı Henri'ydi!...

ÜÇÜNCÜ HENRI

Kral, Dük de Guise'nin yüzüne bile bakmadan, İsa kılığındaki Dük de Joyeuse'nin önünde durdu. Derhal diz çöktü ve ortalıkta hâsıl olan derin sessizlik içinde:

— “Kutlu İsa!” Dedi. “Beni, tebaasının kovduğu kralı mı çağırıyorsun? İşte geldim, ulu İsa... İzin ver de yaralarından akan kanı sileyim!”

Bu sözleri söyledikten sonra ayağa kalktı. Mendi-
lini çıkardı ve İsa:

— “Majeste! Majeste!.. Ne büyük şeref!...” Diye kekelerken yaralarını silmeye koyuldu.

Halk, Kralın Hazreti İsa'yı canlandıran adamın önünde diz çöktüğünü görünce bu dindarlık numunesine hayran kalmakta gecikmedi ve Üçüncü Henri'nin hareketini sürekli alkışlarla karşıladı. Kral kalabalığı sessizliğe dâvet için kollarını havaya kaldırdı. Sonra düzme İsa'nın ardında korkularından tir tir titreşen iki kırbaçlıyı göstererek:

— “Yakalayın şu soysuzları!” Diye bağırdı. “Atın hapse! Basın kırbaç! Sonra da asın!...”

Dük de Joyeuse, kralın işaret ettiklerinin, kendisini sahte kırbaçlarla dövenler olduğunu, asıl imanın gevretenlerin kaçmış bulunduklarını görünce atıldı:

— “Fakat Majestem yanlıştınız var... Bunlar...”

Üçüncü Henri, onun sözünü kesti:

— “Öyle mi Kutlu İsa? Asılmalarını istemiyor

musunuz? Şu hâlde sadece kırbaçlansın, sonra da huzuruma çıkarılsınlar!”

İki günahsız kırbaççı yakalanıp sürüklene sürüklene götürülürken, Üçüncü Henri halka dönüp yüksek sesle haykırdı:

— “Din düşmanları işte böyle cezalandırılır!”

Bu sözler halkı büsbütün çığırından çıkardı ve hep bir ağızdan:

— “Yaşasın Kral!” Diye bağırıştılar.

Kral bundan sonra Dük de Guise’ye döndü:

— “Haydi yeğenim! Kiliseye gidelim ve Tanrı’nın bize bağışladığı bu neşe ve sevinç günü için kendisine teşekkür edelim. Sonra da otele döner ve Paris’lilerin sizin vasıtanızla bize duyurmak istedikleri şikâyetleri dinleriz.”

Peşindekilere döndü:

— “Sevgili Paris’li kullarımın da kiliseye girmelerine izin verilsin!” emrini verdi.

Sonra Dük de Guise’ye bir tek lâf söylemek fırsatını vermeden arkasını çevirerek, kilisenin iki kanadı birden açık olan cümle kapısından girdi. Guise bu harekete fena sinirlenmişti. Kendi kendine homurdandı:

— *«Bu kral taslağı herif benimle âdeta alay ediyor... Ben ise hâlâ tereddüt ediyorum... Ama sabrın sonu selâmettir! Ondan öyle bir öğ alacağım ki.»*

Guise de, peşinde adamları olduğu hâlde kiliseye girdi.

Fakat kralın verdiği müsaadeye rağmen önceden ağzına kadar dolmuş olan kilisede, Dük’ün adamlarından ancak beş-on kişi yer bulabildi.

Kral, bir tahta oturmuştu. Çevresi rahipler ve çeşit çeşit insanla doluydu. Âyin, ilâhiler ve dua-

larla başlayarak epeyce uzun sürdü. Tören bittikten sonra Üçüncü Henri etrafında muhafızları bulunduğu hâlde tekrar kalabalık, sokaklardan geçerek konağına doğruldu.

Kral, konağına girdiği vakit Dük de Guise, ortada kalıverdi. Kızgınlığından ne yapacağını şaşırmış gibiydi. Hemen dönüp tekrar Paris'e gitmek kararını veriyordu ki Üçüncü Henri'nin maiyetinden Marki de Villequir kendisine yaklaşıp saygıyla selâmladı ve:

— “Sayın Dük!” Dedi. “Majeste, sizi yarın saat dokuzda Belediye konağında kabul edeceklerini bildirmek için beni gönderdi.”

Guise'nin yanındakiler, hiddetlerinden homurdanmaya başlamışlardı. Dük bu gürültüleri bir işaretle kesti. Villequir'e döndü:

— “Bana karşı gösterdikleri bu lûtuftan ötürü Majesteye çok teşekkür ettiğimi söyleyiniz. Fakat bu işe sizi memur ettiğine hiç memnun olmadığımı da ilâve etmeyi unutmayınız!” Dedi.

Villequir, Guise ve adamlarının hiç sevmedikleri bir adamdı. Bu sözlere karşılık, bıyık altından gülümseyerek başını eğdi:

— “Emirlerinizi harfi harfine yerine getireceğim!”

Guise ile adamları, “*Altın Güneş*” oteline doğruldular. Kardinal de Guise ile Dük de Mayenne, önceden oraya inmiş ve alay Chartres'e vardığından beri de hiç meydana çıkmamışlardı.

Dük otele girerken, Maurevert, yanında giden Maineville'nin kolundan çekmiş, korku içinde halk arasında bir adamı gösteriyordu.

— “Bak! Bak! O değil mi?”

Maineville, lâkayt, sordu:

— “Kimmiş o?...”

Maurevert, elini alnından geçirdi:

— “Hayır; o değilmiş! Pardaillan sandım da...”

Dük de Guise de bu sözleri duymuş, heyecanla sormuştu:

— “Nerede?”

Bu sırada arkadan bir ses duyuldu:

— “Canım, Pardaillan çoktan gebermiştir. Merak etmeyin!”

Dük de Guise, Maineville, Bussi-Leclerc, Maurevert, hızla geriye dönünce gülümseyen Düşes de Montpensier’le karşılaştılar.

Dük, Pardaillan’ı yeniden hatırlamış olmanın verdiği can sıkıntısıyla hızla otele girdi. Kız kardeşiyle bir odada başbaşa kalıncaya kadar yürüdü. O zaman Düşes:

— “Ağabey, artık bu Pardaillan’la kafanı yorma!...”

— “Peki ama, öldüğünü ne biliyorsun? Kim söyledi?”

— “Sizi şimdiye kadar hiç aldatmamış olan birisi söyledi.”

— “Fausta mı?”

— “Evet!.. Bana: «Dük’e Pardaillan’ın ölmüş olduğunu haber veriniz! Eğer inanmazsa kendisini benim öldürmüş olduğumu, ilâve ediniz!» Dedi. Chartres’e girdikten sonra bu haberi sana vermem lâzım geliyordu.”

Dük de Guise, bir an düşünceli kaldı. Pardaillan ölmüşse Bussi-Leclerc’in anlattığı hikâyeye ne mâna verecekti? Yoksa Fausta sonradan Pardaillan’ı bir tuzığa düşürmüş ve alayın Chartres’e gelmesi sırasında mı öldürmüştü? Herhalde Fausta’-

nın sözünden şüphelenmemesi gerekiyordu. Çünkü bu kadın şimdiye kadar hiç yalan söylememişti.

Dük'ün yüreği ferahladı. Yüzünün gülüşünü kardeşine hissettirmemeye çalışarak, lâkayt bir tavır takındı:

— “İster ölmüş, isterse ölmemiş olsun!” Dedi. “Umurumda bile değil, şimdi seninki nerede ondan haber ver!...”

Düşes sâkin bir tavırla cevap verdi:

— “Burada... Chartres'de... Alayla beraber geldi!”

Dük, soğukkanlılığını ele almak istediye de, Üçüncü Henri'yi öldürecek olan adamın, kendisiyle birlikte Chartres'e gelmiş olduğunu duyunca, titremekten kendini alamadı. Düşes de Montpensier soruyordu:

— “Hazır mısın ağabey?”

— “Ne hazırı?... Ne demek istiyorsun? Ben bu olaylara karışmak niyetinde değilim. Duyulursa mahvolduğum gündür.”

— “Olacak bir şey yok ağabey! Ne olacaksa bir kaza şeklinde ve kimseye bir leke bulaşmadan olacak. Tarih bu çeşit olayları körükörüne kaydeder. Halk da bir belâdan kurtulduğuna sevinir. Jacques Clément bile bu adamı neden öldüreceğini, işin hakikî sebebini bilemiyor!”

— “Peki bu kaza ne zaman olacak?”

Marie de Montpensier, ağabeysinin ilgisizliğine şaşmış gibi dik dik baktı, sonra:

— “Yarın!” Diye cevap verdi.

— “Yarın ha? Demek bu kadar yakın!”

Düşesin yüzünde bir kin buruşuğu belirdi:

— “Ne kadar çabuk geberirse o kadar rahat ederiz!”

— “Doğru söylüyorsun Marie!...”

— “Yarın, seni kabul ettikten sonra bir alayla kiliseye gidecek! Kiliseye de elinde bir mum, sırtında esvap yerine bir çuval, yalınayak gitmeye söz verdi. Paris’le arası düzelirse, törene böyle iştirak edeceğini adamıştı. İşte kral böyle salına salına kiliseye giderken benim papaz da onun hemen yanbaşıyla yürüyecek ve tam kilisenin önünde hançeri saplayıverecek! Bu sırada sen ne kadar adamın varsa hepsini şehrin dışında toplayacaksın... Ondan sonrası da sana ait!...”

Marie de Montpensier bu sözleri söyledikten sonra dışarı çıktı ve muhafızlarına ulaştı. Dük de Guise ise o gün akşama kadar iki erkek kardeşiyle konuştu. Sonra akşam yemeğine oturdu. Sofraya, Maineville’yle Bussi-Leclerc’i de çağırttı. Öteden beriden konuşurlarken, kısa zamanda yine Pardailan’dan söz etmeye başladılar. Guise, Şövalye’nin ölmüş olduğuna inandığını söyleyince Bussi de Pardailan’ın: «*Belki Chartres’e kadar bile gidemeyeceğim!*» Dediğini hatırladı. Üçünün de içine emniyet geldi. Muhakkak ölmüş olacaktı. Hattâ Maineville:

— “Doğrusu, herifin ölüşüne üzüldüm!” Dedi. “Elime geçseydi, bir değirmen kanadına bağlamadan edemiyecektim.”

Bussi de aynı fikirdeydi. Fakat Maurevert, her nedense sesini çıkarmıyor, durgun ve keyifsiz kalıyordu.

Havanın kararmaya başladığı bu saatte, kendisinden yarı alaylı, yarı korkulu bahsedilen adam, yanında Dük d’Angoulême olduğu hâlde bir lokantanın penceresinin önündeki masada neşeyle karnını doyuruyordu. Bu lokantanın tam karşısında uğursuz yüzlü koca bir konak vardı. Şövalye, arada sı-

rada yanındaki pencerenin perdelerini kaldırarak karşıki konağa bakıyordu. Halbuki konakta hiçbir ışık yoktu ve her gören, tamamen boş sanırdı. Biraz önce Pardaillan, bu konağın kime ait olduğunu garson kızdan sormuş, binanın Bonneval ailesinin olduğunu, fakat yirmi yıldan beri bomboş bir hâlde durduğu cevabını almıştı. Halbuki bu akşam oraya bir sürü karaltının girdiğini görüyordu. Merakından çatlayacaktı:

— “Acaba ne konuşuyorlar?” Diye söylendi.

Dük d’Angoulême:

— “Ne konuşacaklar? Fausta’yla adamları yine birtakım cinayetler hazırlıyorlardır.” Dedi.

— “Ondan hiç şüphem yok! Zaten sıkı sıkı örtünmüş olmalarına rağmen, Fausta’nın ve adamlarının girdiğini tanımamak mümkün değildi. Fakat yine hazırladıkları nedir, onu merak ediyorum!”

Genç Dük bir an durdu. Sonra:

— “Ah Pardaillan!” Dedi. “Şimdi ondan o kadar uzaktayız ki...”

— “Kimden? Violetta’dan mı? Sabırlı olun asilzâdem, sabırlı olun! Onu da arayacağız. Zaten daha şimdiden aramıyor muyuz? Mademki dünyada onun bulunduğu yeri bize söyleyebilecek bir Fausta ile bir de Maurevert var ve mademki biz de bu ikisinin peşindeyiz. Onu da arıyoruz demektir. Öyle değil mi?... Ya Fausta, ya Maurevert’in birinden biri, nasıl olsa elimize düşmeyecek mi? Ben Fausta’nın ağındaki hâlimi düşündükçe şimdiki hâlime bin kere şükrediyorum!”

Pardaillan’ın yüzünde bir tebessüm gezindi. Genç Dük, Şövalye’ye merakla baktı:

— “Son zamanlarda sizden bu sözü çok işitiyo-

rum!” Dedi. “Nedir bu Fausta’nın ağı Allahaşkına!”

Pardaillan, göz ucuyla sokağı süzdükten sonra:

— “İşte o ağdan kurtulduktan sonra sizinle buluştum ya!” Dedi.

— “Canım, ne ağıymış bu? Bir ağdır gidip duruyor...”

Şövalye alaylı alaylı güldü:

— “Ayol siz hiç ağ görmediniz mi? İstakoz sepeti gibi bir balık ağı işte.. Hayvan içine girer de dışarıya asla çıkamaz. Hiç istakoz yediniz mi Monsenyör?... Eti pek lezzetlidir.”

— “Yedim ama Şövalye... Şimdi istakozun bu işle ne alâkası var?...”

— “Hayır, ağ deyince hatırıma geldi de... Ben de öyle bir istakoz ağına yakalanmıştım işte... Fakat benimkisi çerden çöpten değildi. Demir parmaklıklı berbat bir şeydi. Allahtan yanımda bir sürü insan leşi vardı da onların sayesinde yakayı kurtardım. Fakat Fausta’ya, bana oynadığı oyunu faiziyle iade etmezsem içim rahat etmeyecek!”

Dük d’Angoulême, Şövalye’nin gülümseyerek anlattığı hikâyenin altında müthiş bir macera gizlendiğini sezmişti. Fakat ona bir şey sormasına imkân kalmadan Pardaillan başından şapkasını çıkardı:

— “Bakınız Monsenyör, saçlarım ağarmış mı?” Diye sordu.

— “Hayır Şövalye! Tıpkı sizi ilk defa gördüğüm gibi koyu kumral...”

— “Şaşarım doğrusu! Ne yalan söyleyeyim, korkunun ne demek olduğunu ben ancak o gün anladım. Bereket versin o insan ölülerine... Yoksa...”

Pardaillan, birdenbire sözünü kesti ve:

— “İşte! İşte!...” Diye söylendi. “Ta kendisi... Bakın!”

Dük d’Angoulême pencereden dışarıya bakınca, karanlık ve dar sokakta, kocaman bir pelerine sarınmış bir gölgenin ilerlediğini ve karşıki eve yanaşarak kapıya hafifçe vurduğunu gördü. Kanat derhal aralandı ve yüzüne varıncaya kadar, her tarafı örtülü olan karaltı içeriye süzüldü. Pardaillan bu adamı yürüyüşünden ve görünüşünden tanımış olacaktı. Âdeta sevindi ve söylendi:

— “Muhakkak odur!”

Charles d’Angoulême sordu:

— “Kim?”

Pardaillan, araladığı perdeyi indirdi.

— “Şimdi anlarsınız dostum! Ha, ne diyordum? İşte, ben öyle bir ağa yuvarlandım. Düştüğüm vakit bir direğin üstüne yuvarlanarak sersemlemiş olmalıyım ki uyuya kalmışım. Uyandığım sırada ortalık aydınlanmıştı. Bu deliğin ağzından dışarıya çıkarım diyordum ama, oraya varınca ağzın demir bir parmaklıkla kapalı olduğunu görmeyeyim mi? Bu yetmiyormuş gibi etrafımdaki suda bir sürü insan leşinin yüzdüğünü görünce dehşetten tüylerim diken diken oldu. Buradan çıkmak için bir tek yol kalıyordu: Yukarıdan düştüğüm delik. Ne çare ki o da arkamdan kapanmıştı. Oturup kara kara düşünür ve kalasın üstünde tünerken birdenbire tepedeki kapağın, gacırtılarla açıldığını duydum. Bir-iki kişi, tepemden bakıp konuştular. Beni göremediler ve herhalde öldü sandılar. Çünkü hemen arkasından başka bir gıcırtı oldu ve deliğin ağzını kapayan parmaklık, yavaş yavaş yukarıya çıkmaya başladı. O anda, akan sularla birlikte ölümler de açılan deliğe hücum etmesinler mi? Bundan sonrasını ta-

savvur edersiniz. O, bir sürü ölüyle birlikte bu diri de ağdan fırladı.”

Pardaillan koca bir kupa şarabı yuvarladıktan sonra:

— “Seine nehrini birkaç kulaçta aşım ve karaya çıktım. Fausta da beni öldürdüğüne sevinip durmaktadır sanırım!”

Bir an sustuktan sonra bir köşede uyuyup duran hizmetçi kıza seslendi:

— “Artık sokağa çıkmalı... Bana bak, güzel kız!”

Hizmetçi, kız hemen ayağa fırladı. Şövalye:

— “Şimdi ben, arkadaşım ile birlikte biraz hava almaya çıkacağım,” dedi. “Gece dönüp odamızda yatarız. Fakat kimseyi uyandırıp rahatsız etmeden içeriye nasıl gireceğiz?”

— “Ahır kapısını açık bırakırım asîlzâdem! Oradan girersiniz. Sonra tahta merdivenden çıktınız mıydı odanız karşınıza gelir.”

Şövalye, anladığını gösterir bir tarzda başını salladı. Pelerinine sarındı ve peşinde Charles d’Angoulême olduğu halde hanın kapısından çıktı. On adım kadar yürüdükten sonra bir dönemeç noktasında durdu.

— “Burada bekleyelim!” Dedi. “Adam neredeyse evden çıkar.”

Charles tekrar sordu:

— “Bu adam kim?”

— “Tanımadınız mı canım? Papaz Jacques Clément. Hani Pressoir-de-Fer lokantasında yanımıza oturup bizi dinleyen adam işte...”

— “Kendi öcünü almakla sizin öcünüzü almış olacağını söylüyordu değil mi?”

— “Evet, ihtiyar kraliçe Catherine de Médicis’den öç alacaktı.”

— “Kraliçeyi mi öldürecek?”

— “Hayır! Oğlu Üçüncü Henri’yi öldürerek, kraliçenin de bağrına bir hançer saplamış olacak! Peki ama neden öyle irkildiniz Monsenyör?”

Genç Dük:

— “Pardaillan bu ne kadar müthiş bir cinayet olur!” Dedi.

— “Neden? Babanızı delirtip öldürenler onlar değil mi? Annesi Catherine de Médicis, kardeşi Dük d’Anjou yâni bugünkü Fransa Kralı ve nihayet Dük de Guise değil mi? Daha ne istiyorsunuz? Talih, karşınıza siz istemeden öcünüzü alacak bir insan çıkardı. Siz de krala müthiş bir ceza vermek istemiyor muydunuz?”

Charles d’Angoulême birdenbire söylendi:

— “Hayır Şövalye! Fransa Kralına büyük bir ceza vermek emelimdi ama böylesi değil. Bunu bu papaz, kralı benim için öldürmek istiyorsa bunu yapamayacaktır!”

— “Demek elinizde olsa, onun hançeri saplamak için kalkacak kolunu tutardınız?”

— “Tereddüt bile etmem!”

Pardaillan’ın gözleri, karanlıkta, memnunluk ve kin ışıkları saçtı. Kendi kendine:

— “Öyleyse azizim, Guise daha kral olamayacak!” Dedi.

Dük d’Angoulême şaşkın şaşkın kekeledi:

— “Ne demek istiyorsunuz Pardaillan?”

Şövalye, delikanlının kolunu sıkarak, karanlıkta konaktan pelerinine sarınmış, gelen papazı gösterirken fısıldadı:

— “Şunu demek istiyorum Monsenyör! Bu anda hıristiyanlığın ve Fransa Krallığının alını yazısını

değiştirmek elinizde bulunuyor. şu adamın önünüzden geçmesine ses çıkarmazsanız, yarın kral, amcanız Üçüncü Henri ölecek ve Dük de Guise kral olacaktır. Ben karışmıyor ve seyirci kalıyorum. Dilediğinizi yapın!”

Papaz, yanlarına kadar gelmişti. Charles d’Angoulême bir an duraladıktan sonra heyecanla bir-iki adım attı ve elini papazın omuzuna koyarak:

— “Bir dakika rahip efendi!” Dedi. “Müsaade ederseniz size söyleyeceklerim var!”

Papaz duraladı. Sonra pervasız bir tarzda:

— “Ne istiyorsunuz?” Dedi. “Paramı istiyorsanız param yok! Canımı istiyorsanız, onu vermek de elimde değıl, çünkü canım bile benim değıl!”

Dük d’Angoulême cevap verdi:

— “Ne paranızı, ne de canınızı istiyorum. Sizinle konuşacağım bir-iki şey var. Şöyle tenhaca bir yerde biraz sohbet edelim diyorum.”

Jacques Clément bu teklifi gayet soğıuk karşıladı:

— “Benim bu akşam, Tanrı’dan başka kimseyle konuşacak vaktim yok! Haydi açığa... Yallah!...”

Papazın, yola koyulacağını anlayan Pardaillan hemen yanaştı:

— “Niçin istemiyorsunuz? Bir-iki dakika, ahbablarınızla sohbet etseniz fena mı olurdu?”

Jacques Clément bu sesi duyunca gülümsedi. Elini uzattı ve sevinen bir sesle:

— “Şövalye de Pardaillan!” Dedi.

Şövalye Charles’i gösterdi:

— “Dük d’Angoulême!” Dedi.

Jacques Clément:

— “Ha!” Dedi. “Demek şu Catherine de Médicis cadısının iki kurbanıyla birden karşılaşıyorum!”

O hâlde yarın Valois soyunun son adamının nasıl geberdiğini görmek için kiliseye kadar gelmeniz lâzım. Size rastladığım iyi oldu. Sizin kinleriniz de benimkini kuvvetlendirir!”

Pardaillan cevap olarak:

— “Gidelim!” Dedi. “İnsan, papaz da olsa bir bardak şaraptan zarar görmez!”

Jacques Clément başını eğdi ve üçü birlikte sessiz sadasız, karanlık hana yöneldiler. Han kapısı kapalıydı ama, yandaki ahır kapısı, itince açıldı. Avluya varınca kapının dışında yükselen bir merdivenden, bir balkona çıktılar. Bu balkon, tuttukları odanındı ve balkon kapısını itince, odaya girmiş bulundular. Az sonra, bir masanın etrafında yer almış, isli bir kandil ışığında, Beaugency şarabını, kadehlerine doldurmuşlardı. Pardaillan kadehini hemen yuvarladı. Sudan başka bir şey içmeyen Jacques Clément ise şaraba ancak dudak dokundurdu ve:

— “Şarap insanın yüreğini ısıtır!” Dedi. “Şimdi, sizin gibi çok eski bir dostun karşısında bulduğumdan ötürü, zaten kalbim sıcacık... Ne kadar söylesem yine doyamam Şövalye... Kendimi yeryüzünde ne vakit yalnız sansam, aklıma hep siz gelirsiniz. Ben, ne anamı, ne de babamı tanıdım. Fakat hayaliniz, daima bir ağabey gibi kafamda yaşar durur. Hatırlar mısınız? Nasıl, benim yapma akdiken çiçeklerimi şeyrediyordunuz?”

Pardaillan bu sözlerin aklına getirdiği zengin hâtıralarla hülyalı:

— “Evet! Hatırlıyorum!” Dedi.

— “İşte siz hâlâ o zamanki gibisiniz Şövalye. Yüzünüzde biraz değişiklik var ama gözlerinizde yine aynı parlaklık görünüyor. Zaten sizi Pressoir-de-Fer lokantasında da hemen tanımıştım.”

Jacques Clément bir an durdu. Tüyleri ürpermiş gibi bir hâl takındı:

— “Ömrümün son gecesi olacak olan bu gece size rastlayışımın hikmeti nedir acaba?” Dedi. “Bu da Tanrının bana bir lûtfu olacak herhalde... Siz benim ailem kadar bana yakın tek insansınız... Zavallı annem, onu görmem bile kısmet olmadı. Ah Pardaillan, anamı öldürenlere ben de ölüm saçacağım... Ne olur son bir kere daha bana annemden söz edin Şövalye!...”

Pardaillan düşünceli:

— “Onu tanımadınızdı...” Dedi. “Kimbilir, belki de onu tanımamanız, kendisini bu kadar sevmenize sebep olmuştur.”

Jacques Clément sarardı:

— “Ne demek istediğinizi anlıyorum Şövalye... Kraliçenin yakınlarından bir kadın, bana annemin bütün sırlarını anlattı.”

— “Ne anlatabilirdi ki... Alice de Lux hiçbir vakit cana kıymadı... O, talihsiz bir kadındı, işte o kadar...”

Jacques Clément’in yüzü güldü:

— “Öyle değil mi?” Diye haykırdı. “Elbette öyle olacak. Kanlı Kraliçenin bütün kötülüklerini haksız yere anneme yüklemek istiyorlar!”

— “Doğru! Tek suçlu, Catherine de Médicis’dir. Annenize gelince sâdece aşkının kurbanı oldu. Kendisine, sevgilisini öldürmeyi bile teklif etmişlerdi. Bîçare kadın çok çekti. Katlandığı azaplar, en korkunç cezalardan da şiddetlidir. Bırakalım da Innocent mezarlığında ebedî uykusunu uyusun!”

Bir an etrafı bir sessizlik kapladı. Sonra papaz tekrar söze başladı:

— “Pardaillan, siz bir ananın kötülüklerini oğ-

la anlatmak istemiyorsunuz... Fakat yalan söylemek de elinizden gelmiyor. Muhakkak ki anneme karşı büyük bir şefkatiniz var!”

— “Ben, annenizin diğer kadınlardan daha fena olduğuna inanmıyorum...”

— “Peki, peki!... Onun yaptıklarından bahsetmeyelim artık!... Yalnız bana, onu nasıl kurtarmış olduğunuzu anlatın bari!...”

Pardaillan, kederli kederli başını salladı:

— “Mazi öldü,” Dedi. “Geçmiş unutulm da ileriye, mel’unlara verilecek cezalara bakalım!”

Jacques Clément ayağa kalktı. Kukuletesini omuzlarına düşürdü. Sapsarı yüzü meydana çıktı. Sonra:

— “Şövalye!” Dedi. “Bana ödevimi hatırlattınız! Yarın anenmin öcü alınacak, ihtiyar Catherine de Médicis kederin ne demek olduğunu anlayacaktır. Yarın sevgili oğlu ölmüş olacaktır. Yarın Tanrının emirleri yerine gelecektir.”

Pardaillan sordu:

— “Demek Fransa Kralını öldüreceksiniz?”

— “Bu, ben, Tanrı ve iki meleği arasında bir sırdır. Bu sırrı kimse bilmiyor Şövalye. Fakat size büyük bir itimadım olduğu için sizden hiçbir şeyi saklayamam! Evet, yarın Fransa Kralını öldüreğim! Yarın, Catherine de Médicis’in size yapmış olduğu fenalıkların intikamı alınmış olacaktır. Siz de Dük d’Angoulême, siz de babanız Dokuzuncu Charles’e yapılan kötülüklerin öcünün yarın alındığını göreceksiniz ve sevineceksiniz... Benim için dua ediniz, çünkü bundan sonra Fransa Kralına edilecek duaların ehemmiyeti kalmamıştır.”

Papaz yine susmuştu. Pardaillan bir an düşündü. Nihayet:

— “Peki ama, bu iş nerede ve nasıl olacak?” Dedi.

— “Nerede mi?... Nasıl mı?... Öyle ya, sizden saklamakta mâna yok. Yarın sabah saat dokuzda Valois belediye konağında Dük de Guise’yi kabul edecek, sonra da alayla kiliseye gidecektir. Bu sırada kralın günahlarını çıkarmak için kendisine yanaşacak papaz, ben olacağım.”

Charles d’Angoulême dehşet içinde, sordu:

— “Demek siz de alayla beraber gideceksiniz?”

— “Hayır!.. Ben kilisenin kapısında bekleyeceğim ve kral bir daha kalkmamak üzere benim önümde diz çökecek.”

Papaz, bu sözleri söyledikten sonra kapıya doğru-
lup çıkmak ister gibi bir hâl almıştı ki Pardaillan
birdenbire atıldı:

— “Jacques Clément! Sizden bir şey rica etsem
yapar mısınız?..”

Papaz duraladı. Sonra sevinçle geriye döndü ve
sesi titreyerek:

— “Sahi mi?” Diye sordu. “Sahi mi? Acaba öl-
meden evvel size bir iyilikte bulunarak, annemin
borcunu kısmen olsun ödemek fırsatına kavuşacak
mıyım?... Nedir? Size ne hizmet yapayım?”

Pardaillan sâkin bir tavırla:

— “Hem de büyük bir hizmet istiyorum!” Dedi.
“Benim hesabımca Fransa Kralı Üçüncü Henri’nin
birkaç gün daha yaşaması lâzım... Sizden, kendisi-
nin hayatını istiyorum.”

Jacques Clément’in benzinde bir damla kan
kalmamıştı. İskemlesine çökerken söylendi:

— “Fransa kralının biraz daha yaşamasını mı is-
tiyorsunuz?”

— “Evet!... Benim hayatım, Fransa kralının hayatına bağlıdır ve mademki Tanrı bu gece bizleri karşılaştırdı. Herhalde bunda bir hikmet olacaktır. Ben şimdi Alice de Lux’un oğlundan rica ediyorum: Clément, Fransa Kralı Henri de Valois’i öldürme de benim de yaşamama izin ver!”

Papaz taş kesilmiş gibi hakakaldı. Sonra:

— “Şu dakikaya lânet olsun!” Diye bağırdı. “Nereden de sana rastladım?!”

Pardaillan:

— “Alice de Lux’un oğlundan cevap bekliyorum!”

Papazın dişleri birbirine çarpıyor ve Şövalye’ye çılgın gözlerle bakıyordu. Eğer Pardaillan şu anda onun aklından geçenleri okuyabilmiş olsaydı, kafasında şu düşüncelerin kovalaştığını görecekti: «*Ne diyor? Benden kralın hayatını bağışlamamı istiyor ha? Fakat aşkımın perisi buna ne diyecek? Bu gece yarısı beni beklemiyor mu? Bana ömrümün en lezzetli anlarını yaşatmayacak mı? Halbuki, Şövalye benim, bütün bunlardan vazgeçmemi istiyoh ha?*»

O, bunları düşünürken, dışarıdan, uyuyan şehrin sâkin havasını yırtan bir kilisenin, saatinin çan sesleri duyuldu. Gece yarısını çalıyordu. Jacques Clément birdenbire Şövalye’ye ellerini uzattı:

— “Bana acı Pardaillan!” Dedi.

Şövalye, anlayamadığı bu sözleri hayretle dinlerken, saatin tokmağı son darbeyi de vurmuştu. Birden papazın ayağa kalktığı görüldü. Perişan bir hâlde:

— “Fransa kralı yaşayacaktır!” Diye bağırdı. “Ah anneciğim, emin ol ki bu müsaade, sadece Şövalye de Pardaillan’a verilir...”

Olduğu yere yığılıp kaldı. Bayılmıştı.

Pardaillan:

— “Bu papaz, şimdi hakikaten çok kahramanca bir iş yaptı!” Dedi.

Sonra Dük’le birlikte papazı ayılttılar. Birkaç dakika geçince tekrar hep birlikte masanın başına geçtiler.

Jacques Clément’in yüzünden, içindeki derin ümitsizliği okumamaya imkân yoktu.

YİNE PARDAILLAN

Kral Üçüncü Henri, Chartres'de Beauce eyaleti valisi Mösyö Cheverni'nin konağında kalıyordu. Mösyö Cheverni, kralın itibarının sönmekte olduğuna aldırmadan, konağını krala vermiş ve kendi ailesini mütevazı bir eve yerleştirmişti. Küçük konak, az bir gayretle saray hâline getirilmiş, hele Crillon'un yarı sakat askerleri de Chartres'e gelince konağın parlaklığı bir kat daha artmıştı ama ne de olsa Louvre sarayı ile burası arasında dağlar kadar fark vardı.

Henri, Paris'ten için için ağlayarak ayrılmıştı. Chartres'de kendisini gayet iyi karşılamış olmalarına epeyce sevindiyse de, kısa zamanda parlak ve eğlenceli Louvre, gözünde tütmeğe başlamıştı. Zaman zaman bu hasreti o kadar dayanılmaz bir hâl alıyordu ki Paris'e gitmek ve Paris'lilere:

— *«İşte geldim! Neymiş istedikleriniz bakalım?»*
Demek istiyordu.

Fakat Villequier, d'O ve d'Epernon gibi akıl danıştığı kimseler kendisine, henüz Paris'e gitmesini ve ana kraliçenin ofada oluşunun Paris'lileri yola getirmeye yeteceğini söylüyorlardı. Ansızın oraya dönerse, süphesiz, işleri altüst edecekti.

Üçüncü Henri, anlayışsız bir adam değildi. Vaziyeti kavramakta gecikmez, fırsatını bulunca da düşmanlarıyla alay etmekten çekinmezdi. Şimdiye kadar Dük de Guise ile az mı alay etmişti?

Zaten bu sabah da çok neşeli kalkmıştı. Sarayın ile-

ri gelenlerini yanına çağırmadan önce, yandaki odada kendisini beklediği söylenen annesine koşmuştu. Catherine de Médicis, bir haftadan beri Chartres’de bulunuyordu. Henri, bütün gece Paris’lilere vereceği cevapları hazırlamış ve az uyumuş olmasına rağmen keyifli ve dinç bir hâlde Catherine’nin yanına vardı ve annesini yanaklarından öptü. Catherine de Médicis, oğluna sevgi dolu gözlerle baktı. Sonra:

— “Evlâdım,” dedi. “Anneni epeydir böyle öpmemiştin!”

— “Bugün çok neşeliyim de ondan Madam... Epeydir bu kadar keyfim yerinde değildi. Fakat bu neşeyi de size borçlu olduğumu bilmiyor değilim. Çünkü Paris’liler sizin sâyenizde ayağıma kadar benimle barışmaya geldiler. Onlarla barışmak, hiç de zor değil. D’Epernon’un işten atılmasını istemiyorlar mı, atarım vesselâm... Zaten o herif epeydir canımı sıkıyor...»

Catherine, oğluna dik dik baktı. Ciddî söylediğine kanaat getirdikten sonra:

— “İş, bu kadar basit değil Henri!” Dedi. “Ben bir ayağı çukurda bir kadını, oğlum!... Dünya işlerine karşı alâkamın gittikçe zayıflaması, bana herşeyi daha berrak görmek hasletini verdi ve gördüklerimi size anlatırsam hiç de hoşunuza gitmez oğlum. Gerçi d’Epernon’a işten el çektirmek hiç de fena düşünce değil... Fakat bu, aç kurtların istediklerinin ancak bir lokmasıdır oğlum. Ben hayatta kaldıkça Guise’leri, Paris’lileri, Huguenot’ları uğraştıracak iş icat etmesini bilirim. Fakat ölürsem, o zaman kendinizi sıkı korumanız gerekecek... Onun için şimdilik Paris’e dönmenizi tavsiye etmem, evlâdım!”

Üçüncü Henri hiddetle yerinden fırladı. Annesi-

nin çok ihtiyatlı bir kadın olduğunu bilirdi. Fakat neden Paris'e gitmesini istemiyordu? Neden?...

— “Niçin Paris'e gitmeyeyim?” Diye sordu. “Kral değil miyim?”

— “Kraldınız oğlum... Fakat Paris'ten çıktınız!”

— “Olsun! Bir hata yaptım, şimdi de o hatâyı tamir edeceğim. Öbür gün Louvre'de olacağım!”

Kraliçe müthiş bir sesle cevap verdi:

— “O hâlde öbür gün Fransa tahtı boş kalacak!..”

Üçüncü Henri saptası kesildi.

— “Nasıl? Ne demek?” Diye kekeledi.

— “Ne demek olacak? Seni bir tuzığa düşürüp öldürmek istiyorlar... Yalnız seni değil, beni ve bütün bizimle birlik olanları da öldürecekler... Adetâ yeni bir Saint-Barthélemy olacak...

Üçüncü Henri'nin bütün vücudundan soğuk terler boşanmıştı. Bir sandalyeye çöktü. Terlerini sildi. Tekrar ayağa kalktı. Odanın içinde bir aşağı bir yukarı dolaşırken söyleniyordu:

— “Ne yapayım anne? Chartres'de kalmak da tehlikeli bir hâl alıyor demek ki... Burası da Paris'e çok yakın değil mi? Beni burada da öldürmeye teşebbüs edebilirler...”

Ümitsizlikten şaşkına dönmüştü. Tıpkı Paris'te yaptığı gibi şimdi de:

— “Ne yapayım? Nereye kaçayım? Nereye sığınayım?” Diye söyleniyordu.

İhtiyar kraliçe:

— “Telâşa lüzum yok!” Dedi. “Mademki Chartres çok yakın, o hâlde biz de Blois'e gideriz!”

— “Çok güzel anne... Mükemmel fikir!...”

— “Öyle değil mi? Orası sağlam bir kaledir. On sene kuşatılsa bile yine dayanır...”

— “İyi ama buradaki iki yüzlü alçakları ne yapacağız? Guise denilen rezil herif! Onları ne yapacağız?... Onları görmek bile istemiyorum... Defolup gitsinler ...Ben Blois’e gidiyorum!...”

Kraliçe, bir işaretle oğlunun sözünü kesti:

— “Yoo öyle değil!... Sen yine evvelce kararlaştırıldığı gibi belediye konağına gideceksin! Paris’lilerin şikâyetlerini dinlerken kendinden emin bir kral hâliyle duracaksın ve tam Guise seni elinde esir sandığı sırada ona hiç beklemediği bir silleyi yapıştıracaksın...”

— “Nedir bu sille?...”

— “Bir tek cümle oğlum... Bir tek cümle: *«Kral, tebaasının mümessillerine Blois’de toplantıya çağırıyor!»* Diyeceksin. Böylece Millet Meclisi toplantıya çağırılınca, ne ortada Guise’nin rolü ve önemi kalır, ne de buraya kadar gelmiş olan Paris’li serserilerin... Böylece kralın doğrudan doğruya millet vekilleriyle konuşmak istediği anlaşılır, ama bir yandan da biz yine vakit kazanmış oluruz. İyi değil mi?”

Üçüncü Henri şakrak bir kahkaha attı:

— “Mükemmel bir oyun! Evet, meclisi toplantıya çağırınca, Dük de Guise’yi de bir hamlede ortadan silip kaldırmış, iktidarını sıfıra indirmiş olurum. Doğrudan doğruya milletimle konuşurum ves-selâm...”

Catherine gülümsedi:

— “Ya, işte böyle oğlum!... Haydi şimdi belediye konağına git, Guise’ye silleyi yapıştır. Sonra da kiliseye gidecek alaya katıl... Hiç korkma!... Annen seni kolluyor!...”

Henri, annesini yeniden öptü. Odasına yollandı. Yakınlarından kimse varsa hepsi odaya dolmuş, onu bekliyorlardı. D’Epernon:

— “Majeste!” Dedi. “Müsaade ederseniz bugün mükemmel bir av tertip edebiliriz. Belediye konağının kapılarını bir tutarsak içeridekilerden kimseyi sağ bırakmayız!”

D’Epernon, dediğini yapardı. Cesareti ve zalimliği pek meşhurdu. Fakat kral böyle hareketlere kalkışmaktansa annesinin dediği gibi kurnazca hareket etmek lâzım geldiğini iyice kavramıştı ve d’Epernon’a cevap vermedi. Chartres kilisesine oniki mum dikilmesini emrettikten sonra maiyetiyle beraber belediye konağına doğruldu. Yol boyunca hiçbir olağanüstü olay olmadı. Yalnız, Chartres halkının kralı alkışlamaya pek o kadar istekli olmadığı da göze çarpıyordu. Kral, belediyeye varınca büyük salonunda hazırlanmış olan tahta oturdu. Yakınları, tahtın iki yanına sıralandılar.

Crillon, askerlerini her ihtimale karşı hazırlayıp dizmişti. Biraz vakit geçtikten sonra Üçüncü Henri’nin halk temsilcilerini istediği duyuldu. Hemen arkasından da Guise, yanında Maineville ve birkaç Paris’li olduğu hâlde salona girerek tahtın önüne kadar ilerleyip derin bir saygıyla selâm verdi.

Dük de Guise, Henri’nin kendisinden şüphelendiğini bildiği için, elinden geldiği kadar kralı kendine inandırmaya ve şüphelerini uyutmaya gayret etmişti. Şehir içinde bir kargaşalık olmasın diye Paris’ten kendisiyle birlikte gelen bütün adamlarını Chartres’in dışında toplamıştı. Fakat bu toplayışta, hepsini vakti gelince şehre saldırmak düşüncesi de yok değildi. Zaten, Kral Henri’ye karşı Fausta tarafından hazırlanmış olan suikastta bir tek papazdan Jacques Clément’ten başka kimsenin rolü yoktu ki...

Belediye konağındaki törenden sonra Guise de adamlarına katılacaktı. Kilisenin büyük çanı onikiyi çalarsa kralın öldüğünü, altıyı çalarsa papazın hancı yerleştiremediğini anlayacaklardı.

Şimdi kralın yanına, pek az kişiyle birlikte girmişti. Bununla, krala karşı kötü bir niyeti olmadığını ispat etmek istemiş ve Henri'nin yüzünün güldüğüne bakılırsa, muvaffak da olmuştu. Üçüncü Henri'nin yanındakiler, bıyık altından gülümsemeye koyulmuşlardı. Fakat Dük de Guise ciddi yetini hiç bozmadı. Henri'nin karşısına gelince kral:

— “Yeğenim,” diye söze başladı. “Anladığıma göre birkaç fitneci, Paris’li tebaamla benim arama girerek bizi birbirimizden soğutmak istiyor. Sizin, Paris’lilerin şikâyetlerini toplayıp bana ulaştırmaya geldiğiniz söyleniyor. Bana hepsini söyleyiniz. Hiç çekinmeyiniz. Onların şikâyetlerine sebep olan şeyleri ortadan kaldıracam. Zaten bir kralın vazifesi de bu değil mi?”

Dük de Guise bu sözlere:

— “Evet Majeste!... Asîlzâdelerin başlıca ödevleri de krala yardım etmektir.” Diye cevap verdi. “Çünkü kral, memleketin birinci asîlzâdesidir. Ben de bunu düşünerek Paris’te kaldım ve kralla tebaalarının anlaşmaları çâresini araştırdım. Paris’lilerin şikâyetlerini dinlemedim. Onun için onların nelerden şikâyetleri olduğunu da bilemiyorum.”

Gayet terbiyeliçe söylenilen bu açık sözler, salonunda bulunanların hepsi üstünde iyi bir etki yapmıştı. Fakat d’Epernon hâlâ bıyık altından alaylı alaylı gülüyordu. Guise, ona dikkat etmeyerek sözüne devam etti:

— “Majeste! İşte Paris’lilerin temsilcileri... Arzu buyurursanız, şikâyetlerini kendileri anlatsınlar!...”

Kral, Guise’nin yanındakilere döndü:

— “Hay hay! Sizi dinliyorum baylar!”

Dük de Guise’nin yanındaki kalabalıktan biri ilerledi. Kral Üçüncü Henri ona bakınca hemen tanıdı:

— “Paris’lilerin murahhası siz misiniz Mösyö de Maineville?” Dedi.

— “Majeste müsaade buyururlarsa, bu şikâyetleri ben söyleyeceğim.”

— “Söleyiniz bakalım Mösyö!”

Maineville, elinde bulunan bir tomar kâğıdı gösterdi:

— “Size sunduğum şu dilekçe, Paris’te ve diğer şchirlerde bulunan kardinal ve prens gibi kendilerine dinimizin korunmasını ödev edinmiş büyüklerin imzalarıyla doludur.”

Bu sözler, herkese tesir etti. Çünkü bununla meselenin sadece kral ve Paris’lilerin arasında değil, bütün memlekete yayılmış bir iş olduğu anlatılmak isteniyordu. Fakat Üçüncü Henri anlamamış görüne-rek sordu:

— “Eee... Ne istiyorlarmış bakalım?”

Maineville sözüne devam etti:

— “Majeste, tebaalarınız sizden, önce dinsizliği koruyan ve devlet hazinesini iflâsa sürükleyen Dük d’Epernon’un işten uzaklaştırılmasını istiyorlar!”

D’Epernon bir kahkaha attı:

— “Acaba hemen çekilsem mi?”

Ortada derin bir sessizlik hâkim oldu. Kral, acı bir gülümseyişle ona döndü:

“Nasıl isterseniz öyle olsun Mösyö!” Dedi.

D’Epernon sapsarı kesilmişti. Fakat kralın yüzündeki gülümseyişten, Henri’nin bir komedya oynadığı mânasını çıkararak sâkinleştirdi ve kollarını kavuşturup:

— “Benim işten çekilmemde ne kendi isteğim, ne de Paris’lilerin keyfi rol oynar Majeste!” Dedi. “Ancak uğurlarında kanımı akıttığım sizin vere-

ceğiniz emirle çekilebilirim. Bu emir verilinceye kadar şuradan şuraya ayrılmam!”

Hain bir bakışla Guise’ye baktı. İki düşmanın gözleri iki kılıç gibi çatıştı.

Kral, Maineville’ye dönmüş:

— “Sonra?” Diye sordu.

Maineville sözüne devam etti:

— “Bu dilekçeyi imzalamış olan asîlzâdeler, sizin Guyenne dinsizlerine karşı, Dük de Mayenne’nin de Dauphiné’deki dinsizler üstüne yürüyüp savaş açmanızı istiyorlar. Bundan başka Mösyö d’O’dan her türlü hükümet hakkını ve Paris’in idaresini almanızı arzu ediyorlar. Nihayet Paris’te bütün muhtarların ve halk murahasalarının yeniden seçilmesini, sizin Paris’e tekrar gelmenizi ve yanınızdaki orduyu Paris’ten oniki fersah ötede bırakmanızı rica ediyorlar.”

Maineville artık susmuş, ortalık yeniden bir sessizliğe gömülmüştü. Guise, papazın hazırlanmakta olduğunu ve biraz sonra kilisede krala hançer saplayacağını düşünürken, birdenbire Üçüncü Henri’nin sesi duyuldu:

— “Mösyö de Maineville, Paris’liler ve yeğenim! Hepiniz dinleyiniz! Bana anlatılan bu dilekler, gördüğüme göre yalnız Paris’lilerle aramda hâsıl olan meseleler değildir. Hâdise, bütün memleketi ilgilendirmektedir. Duyulan ses, bütün Fransa’nın sesi olmuştur. O hâlde benim de bütün Fransa’nın önünde cevap vermem gerekiyor...”

Üçüncü Henri, Cathcrine de Médicis’in hazırladığı silleyi, Dük de Guise’ye tam şiddetle yerleştirebilmek için bir an sustu. Sonra:

— “Onun için ben de cevabımı, bütün Fransa’nın seçip göndereceği mümessillere vereceğim...”

Salondakiler, sevinçten titreştiler. Henri:

— “Cevabımı bildirinceye kadar aklınızdan çıkar-
mayınız: Kral, millet meclisini çağırıyor!” Dedi.

Bu sözü, alkış şakırtıları karşıladı ve bu şakırtılar-
la birlikte kralın milletvekillerini toplayarak onlar-
la konuşacağı haberi hızla yayılarak bütün sokakla-
rı doldurdu. Bunu kimse ummamıştı. Kralın böyle
bir şeye muvafakat etmesi önemli bir olaydı. Dük de
Guise hafifçe gülümsedi. Kral da:

— “Millet meclisi, Blois’de toplanacak ve Eylü-
lün onbeşinde tarafımdan açılacaktır!” Dedi.

Birdenbire her yanı:

— “Yaşasın kral!” Sesleri kapladı.

Üçüncü Henri, kurnaz anasının tavsiyelerine uya-
rak kopmak üzere bulunan fırtınayı önlemişti. Ar-
tık konuşma bitmiş olduğu için kiliseye kadar gide-
cek olan günah çıkartma alayı başlayacaktı. Chartres
halkı ellerinde mumlar olduğu hâlde sokakta sıra-
lanmışlardı. Biraz sonra kralın da sırtındaki bütün
esvapları atarak başı açık, yalınayak ve sırtında
uzun bir kaba entari bulunduğu hâlde geldiği göröl-
dü. Boynuna uzun bir tesbih geçirmiş, eline de bir
mum almıştı. Alayın ortasında tek başına yürüyor
ve çevresinde geniş bir boşluk hasıl olmuş bulun-
yordu. Epeyce gerisinden, kukuletelerini yüzlerine
indirmiş iki papazın yürüdüğü görölüyordu. Alay,
böylece yola koyuldu...

Aynı anda şehir surlarının dışında Dük de Gu-
ise’nin iki erkek kardeşi, Mayenne ile Kardinal de
Guise, üç-dört yüz silâhlı askerin ortasında durmuş
konuşuyorlardı. Uzakta bir düzlükte Crillon’un as-
kerlerine ait çadırlar görünüyor ve iki kardeş bu ça-
dırlara bakarak, ne kadar asker bulunduğunu tah-
mine çalışıyorlardı. Şehrin bütün çanları, alayın bü-
yük kiliseye doğru hareket ettiğini haber vermek
için çalmaya başladığı sırada Dük de Guise de iki

kardeşinin yanına geldi. Kardinal, sorucu gözlerle ağabeysine baktı. Dük:

— “Onbeş Eylülde Blois’de Millet Meclisini toplamaya karar verdi!” Dedi.

— “Vay canına! Desene herif âdeta belâdan yakasını sıyırdı!”

Guise, soğuk bir tavırla söylendi:

— “Eğer şu dakikalarda hançeri yiyip, öbür dünyaya göçmezse, evet!..”

— “Peki, işin olduğunu nasıl anlayacağız?”

— “Büyük kilisenin çanı, onikiyi çalınca...”

Dük de Guise, bir an durduktan sonra:

— “Kralı alayın ortasında yürürken gördüm,” dedi. “Arkasında da kardeşimiz Marie de Montpensier’le Fausta, papaz kılığına girmiş yürüyorlardı. Eğer papaz son dakikada korkarsa ona cesaret verecekler... Ben, Henri de Valois’in öleceğinden eminim...”

Mayenne, kolunu uzaktaki çadırlara doğru uzattı:

— “Peki ama Crillon’la nasıl başa çıkacağız?”

— “Canım o, Henri sağ olduğu müddetçe ona sâdık kalır. Öldükten sonra da hiç şüphesiz bana gelecek, hizmetime girecektir. Fausta bunların hepsini düşündü. Hele biraz bekleyelim bakalım!..”

— “Peki bekleyelim!”

Tam bu sırada çan sesleri, birdenbire kesilmişti. Kardinal de Guise:

“Kral kiliseye girdi” Dedi. “Müthiş dakika geldi, çattı!”

Hep birlikte sessiz sadasız beklediler. Bu hâl birkaç dakika kadar sürdü. Fakat sessizlik devam ettikçe gözlerinde hayret izleri belirliyordu... Büyük kilisenin çanından bekledikleri ses, bir türlü gel-

mek bilmiyordu. Gittikçe ruhlarını sıkan bu bekle-
yişten kurtulmak çârelerini aradıkları sırada, bir-
denbire bir çan sesi, ortalıktaki sükûneti yırttı.

Büyük kilisenin çanı çalmaya başlamıştı. Üç kar-
deş, bu ilk darbeyi dehşetle dinlediler ve onu tâkip
edecek olanları da sabırsızlık içinde beklediler. Kar-
dinal:

— “Bir!” Dedi.

Mayenne:

— “İki!” Diye saydı.

Bunu üçüncü, dördüncü ve beşinci darbe tâkip
etti. Üç kardeş sapsarı yüzlerle birbirlerine baktılar.

Dük de Guise:

— “Altı!” Diye altıncı vuruşu saydı.

Fakat bu altıncı vuruşu, başka bir vuruş tâkip et-
meyince üçü de ümitsizlik ve hiddet içinde durala-
dılar. Mayenne dişleri arasından bir küfür savurdu.

Ne çâre ki yedinci vuruş, bir türlü gelmek bil-
medi. Guise’ler uzun bir süre, başlarına gelen bu
işten şaşalamış gibi durakladılar. Nihayet kardinal,
acı acı güldü:

— “Burada ne bekliyoruz! Olan oldu... Artık gi-
delim!” Dedi.

— “Allah belâsını versin!” Dedi. “Yine fırsatı
kaçırdık!. Yeniden başlamak lâzım!”

Dük de Guise, Chartres’e doğru, tıpkı vaktiyle
Henri’nin yapmış olduğu gibi yumruklarını sıktı:

— “Yeniden başlayacağız! Evet, fakat bu sefer
senin ölümünü miskin bir papazın eline bırakacak
değilim!” Diye bağırdı. “Mademki bize Blois’de
randevu verdin, orada da görüşürüz!..”

Ümitsizlik içindeydiler. Kardinal:

— “Herif, Millet Meclisini toplayarak, halkı da kendinden tarafa kazanacak!” Dedi.

Dük de Guise de durumun ciddiliğini görüyordu:

— “Evet, çok uzun düşünmemiz, yeni baştan ve çok güzel hazırlanmamız lâzım!” Dedi.

— “Paris nasıl olsa bizden tarafadır!”

— “Doğru! Hemen Latrape’ye gidelim de orada sâkin sâkin konuşalım!”

Mayenne’yle Kardinal, atlarını mahmuzlayarak Paris yolunu tuttular. Dük de Guise de orada bulunan askerlerine döndü ve uğradığı muvaffakiyet-sizliğe bir başarı süsü vermek için:

— «Büyük bir başarı elde ettik. Kral, Millet Meclisini Blois’de toplamaya karar verdi!” Diye bağırdı.

Askerler, yaşasın diye bağırırlarken devam etti:

— “Hemen Paris’e dönelim ve seçim defterlerini hazırlamaya başlayalım...”

Askerler tekrar onu alkışlarken, o da içindeki hiddet ve kırgınlığı göstermemek için bir an önce oradan uzaklaşmayı doğru bularak atını dört nala kaldırdı ve yarım saat kadar hızla sürdü. Lâkin bu süre içinde yorgunluktan bitkin bir hâle gelen hayvan birdenbire tökezleyip yuvarlanınca, mükemmel bir binici olan Dük, kendini hemen yere fırlatıverdi. Kırın ortalık yerinde yapayalnız kalmıştı. İçinde, uğradığı başarısızlıktan ötürü öyle büyük bir hiddet vardı ki kamçısıyla taşları, toprakları dövüyor ve mırıldanıyordu:

«Ah şu alçak papaz bir elime geçse... Eğer bana ihanet ettiyse ona yapmadığımı bırakmam... Fakat kimbilir, belki de son dakikada herifi yakalamışlardır.»

Birden, uzaktan onbeş kadar atlı görüldü. Dük,

hızla yaklaşan bu athıları tanımakta gecikmedi. Bunlar maiyetinden birkaç kişiydi. En önde Bussi-Leclerc, Maineville ve Maurevert geliyordu. Dük'e yaklaşınca binicilerden biri atından inerek hayvanını Guise'ye verdi. Dük beygire taladı. Yanındakiler, yüzünün asık olduğunu görünce sessiz sadasız takip ettiler. Böylece bir saat kadar yol aldıktan sonra Dük de Mayenne'yle Kardinal de Guise'de bunlara katıldı. Yavaş yavaş kendine gelmeye başlayan Dük de Guise, nihayet yanındakilere sordu:

— “Siz kilisede değil miydiniz? Olup bitenleri görmediniz mi? Ne oldu? Papaz vuramadı mı?”

Bussi-Leclerc hemen atıldı:

— “Papaz gelmedi monsenyör!”

— “Kaçtı ha? Demek bizi aldattı... Muhakkak yakalamalıyız!”

— “Hayır efendim... Papazın bunda suçu yok. Kendisini yakalayıp hapsedmişler...”

Guise hiddetinden titredi:

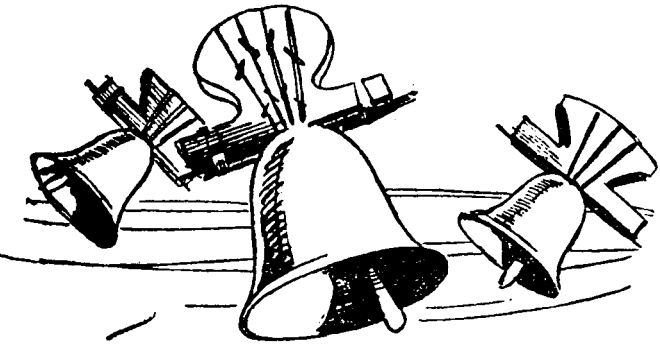
— “Kim yakalamış? Kim hapsedmiş? O sırada siz ne hallediyordunuz?”

— “Efendim yakalandığını ve hapsedildiğini gördük ama...”

— “Eeee? Kollarınızı kavuşturup seyrettiniz öyle mi? Kimmiş bu herif diyorum size?”

Maurevert, renksiz yüzünde acı ve garip bir gülümseyişle:

— “Pardaillan Monsenyör!” Dedi. “Başkası değil... Pardaillan!”

Dördüncü Bölüm

CHARTRES KİLİSESİNDE

Fausta, hazırladığı cinayeti, son dakikaya kadar gözleriyle takip edebilmek için Dük De Guise'den öğrendiğimiz gibi papaz kıyafetine girmiş ve Marie de Montpensier'le birlikte kralı takibe başlamıştı. Heyecan, ikisinin de yüreğini bürüyor ise de bilhassa Marie yerinde duramaz gibi görünüyordu. Alay büyük kiliseye vardığı vakit ikisi de gözleriyle, Jacques Clément'e benzer birini aradılar. Göremeyince telâşlandılar. Gerçi kilisenin kapısında kralı karşılayan bir sürü papaz vardı. Lâkin bunların arasında Jacques Clément görünmüyordu. Fakat kilisenin içine girince bir sütunun dibinde ayakta duran ve boynundaki tesbihin ucunda altın bir haç görülen bir papaz gördüler. Kukuletesi inik olan ve yüzü görülmeyen bu papaz, evvelce kararlaştırılan işaretleri taşıyor olacaktı ki Marie feralayarak:

— “İşte!” Dedi.

Vahşî bir sevinç, içini ütretti.

Bu esnada papaz da sütunun dibinden ayrılmış, krala yürümüş, onun yanında ilerlemeye başlamıştı. Marie de Montpensier o kadar heyecan içindeydi ki kalbi küt küt atıyor ve papaza:

— “Haydi!” “Ne duruyorsun? Vursana!..” demek için kendisini zor tutuyordu.

Kukuletesinin altında ısıldayan ve yalnız aşk uyandırmak için yaratılmış sanılan o güzel gözlemlerinden şimdi kin ve ölüm şimşekleri çıkıyordu.

Kral, kilisenin ortasına gelince diz çöktü. Yanında giden papazın hançeri, kralın sırtına saplaması için en uygun andı. Fakat iki kadın, papazın böyle bir harekete kalkışmak şöyle dursun, kralın kulağına bir şeyler fısıldamakla yetindiğini görerek hayret ve dehşet içinde kaldılar. Marie içinden: «*Neden vurmuyor? Neden vurmuyor? Ah alçak sefil!*» Diye inledi.

Kilisenin içinde ilâhiler okunuyor ve kral yüksek sesle duâ ediyordu.

Marie de Montpensier daha fazla dayanamadı, dizleri büküldü, yere çöktü. Fausta'ya gelince yıldırımlar saçan gibi bakan gözlerini papaza dikmiş düşünüyordu: «*Bu o değil... Hayır, o değil... Fakat kim öyleyse?*».

Tören bitince kral ayağa kalkarak yola koyuldu. Papaz da doğrulmuş, olduğu yerde duruyordu. Marie de Montpensier bütün işin suya düştüğünü anlayınca boğuk bir inilti salıverdi. Ahali, kiliseyi boşaltmaya başlarken Maire de kralın ölmediğini bildirecek altı çanı çaldırmaya koştu.

Fausta papaza doğru yürüdü. Sert bir sesle:

— “Kimsin?” Diye sordu.

Bir yandan da cüppesinin altında hançerini arıyordu. Papaz, yerinden kımıldandı. Fausta'nın kulağına hafif bir kahkaha çalınır gibi oldu. Papazı katiyen öldürmeye karar vermiş bir hâlde bir daha sordu:

— “Kimsin?”

Papaz bu söze cevap olarak:

— “Yüzünüzü görmeye hiç lüzum yok Madam!” Dedi. “Yalnız sesinizden bile sizi tanıdım. Çünkü sizin sesiniz öyle kolay kolay insanın kulaklarından çıkan soyundan değildir. Hele balık gibi ağa atılmış insanlar bu sesi pek zor unuturlar... Demek kim olduğumu öğrenmek istiyorsunuz öyle mi? Teşekkür edin ki yüzünüzü zorla açtırarak kralı öldürmeye gelmiş dilber bir kadın olduğunuzu bağırıp sizi Crillon'un askerlerine yakalatmıyorum... Mademki beni görmek istiyorsunuz, buyurun doya doya seyredin!..”

Bu sözler söylendiği sırada Fausta da sesi tanıyıp gerisin geriye çekilmiş, dehşet içinde kalakalmıştı. Bu ses onundu... Hiç şüphesi yoktu. Fakat nasıl olurdu? Pardaillan ölmüş değil miydi? Sapsarı bir yüzle karşısındakine baktı. Pardaillan da sözünü bitirmiş, bir el hareketiyle kukuletesini kaldırıp yüzünü açmıştı. Fausta, bu sararmış yüzde alaylı bakışlar sezdi. Bir an bütün vücudu irkildi. Damarlarındaki kan hızlandı. Şövalye'yi öldürmekten başka bir şey düşünmez oldu. Fakat Pardaillan, hareketsiz duruyordu.

Bir an böyle geçti.

Fausta yavaş yavaş kendine geldi. Görünüşte hiçbir kudret ve kuvvete sâhip olmayan bir adam tarafından mağlûp edildiğini anlayarak, bir süitının dayandı. O zaman Pardaillan kendisine yanaştı ve kısık bir sesle:

— “Madam,” dedi, “sizinle ilk karşılaştığım zaman da söylemiştim. Harikulâde güzel bir kadınısınız. Bakınız, sizinle ne kadar açık yürekle konuşuyorum. Hemen vatanınıza, İtalya’ya dönünüz. Madam. Bırakın bu entrikaları. İnsanlara hâkim olmaktan vazgeçin! Benim babam, büyük bir filozoftu Madam. «*Hayatın tadını çıkarmaya bak!*» Derdi. Gençsiniz. Hayatınızın tadını çıkarmaya, ağaçları, çiçekleri ve tabiatı sevmeye çalışınız. Papalar, kralar ve prenslerle mücadele size yakışmaz. O işi bize bırakınız Madam. Beni öldürmek istediniz ve öldürdüğünüz anda ağlayacağınızı da söylediniz. İşte size ağabeyce bir nasihatta bulunuyorum. Vazgeçin bu işten diyorum... Size acıyorum... Fakat daha fazla acımak da bir suç hâlini alacak Madam!..”

Fausta, dilsiz gibi kalakalmıştı. Pardaillan devam etti:

— “Size vaktiyle de söyledim Madam. Dük de Guise, Kral olamayacaktır. Devinière lokantasının önünde kendisiyle karşılaştığımdan beri onunla görülecek hesaplarımızın yekûnu epey kabardı. Mauververt’e gelince, onu öldüreceğim Madam. Neden öleceğini sorun anlatsın... Nihayet Madam, Dük d’Angoulême’yle Violetta da muhakkak birbirlerine kavuşacaklardı. Hayret ediyorum size... Nasıl oluyor da sevişen iki genci, birbirine kavuşturmak gibi büyük bir iyilikten zevk almıyor, saadet duymuyorsunuz? Bence böyle bir hareket doksan tane krallık ve papalık tâcına değerdi. Haydi Madam haydi... Bir söz söyleyiniz de şu, iki genç birbirlerine kavuşsun... Violetta’yı ne yaptınız? O kızcağız şimdi nerede? Bu suallerime cevap vermezseniz korkarım size büyük kötülüğüm dokunacak.”

Pardaillan bir an sustu. Kilise tamamen boşalmış, içeride oraya buraya seğirtip mumları söndü-

ren iki çocuktan başka kimse kalmamıştı. Şövalye tekrar:

— “Violetta’nın nerede olduğunu söylemeyecek misiniz?” Dedi. “Cevabınızı bekliyorum Madam!..”

Fausta, çevresine bakındı. Burada tamamen Pardailan’ın elindeydi. Henüz ölmek de istemiyordu. Bir solukta:

— “Bilmiyorum!” Dedi. “O çocukla hiç alâkam yok. Size evvelce de söylememiş miydim? O kız Maurevert’in malı oldu... Ondan sonrasını da bilmiyorum.”

Pardailan sarardı. Demek bu işi de Maurevert’le halletmek gerekiyordu. Heyecandan titreyen bir sesle:

— “Allahaismarladık Madam!” Dedi. “Benden hoşlanmadığınız belli... Fakat size düşmanlık etmiş de değilim ya...”

Fausta:

— “Ben de size düşman değilim!” Dedi.

Bu cümleyi o kadar tatlı ve garip bir tarzda söylemişti ki Şövalye ister istemez duraladı. Fausta, ona yanaştı. Ellerini Şövalye’nin kolları üstüne koydu. Aynı yumuşaklıkla:

— “Biraz durun Şövalye!” Dedi.

Şövalye durdu. Fakat içinde bir şüphe de uyanmadı değil. Sakın, Chartres kilisesinin altında da bir ölüm ağı bulunmasın... «*Benden ne istiyor acaba?*» Diye düşündü. Fausta, mütereddit konuşuyor ve eli hafif hafif titriyordu. Boğuklaşan bir sesle:

— “Şimdiye kadar siz söylediniz Şövalye!” Dedi. “Müsaade edin de biraz ben konuşayım!”

Fausta’nın içinde yine müthiş bir mücadele vardı. Bir insan, genç ve güzel bir kız olarak sevmek, yaşamak ve hayatın tadını çıkarmak isteğiyle yanıp

tutuşurken bütün bunlardan uzaklaşıp insanlık üstünde bir yaratık olarak bütün insanlara hâkim olmak arzusu içini kasıp kavuruyordu. Fakat bu mücadelede hangi duygu galip gelirse gelsin her ikisinde de Pardaillan'la ilgili bir netice vardı. Eğer Fausta, bâkire kalacak ve krallara hükmeden bir insan olacaksa o zaman Pardaillan'ın ölmesi gerekiyordu... Böyle olmayacak da, genç ve güzel bir kız olarak hayatın zevkini almak isteyecekse o zaman da Pardaillan'ın aşkına muhtaçtı.

Şimdi, söze başladığına pişman olmuş gibi susuyordu. Hissediyor, biliyordu ki söyleyeceği sözleri istemeden söyleyecek ve kendi gururunu ayaklar altına alacaktı.

Pardaillan'a biraz daha sokuldu. Koluna daha sıkı yapıştı ve ümitsiz, kırık bir sesle:

— “Beni dinle!” Dedi. “Kalbim paralanıyor. Ağzımdan çıkacak sözleri, başka kimsenin duyamayacağından eminim... Fakat sen, başkalarına benzemiyorsun. Seni seviyorum. Bunu söylemek istemiyorum ama aşk içimi kavuruyor... Konağımda da söylemiştim. O zaman seni öldürdüm, kalbime galip geldim diye sevincimden ağlamıştım. Şimdi yaşıyorsun. Senden nefret ediyorum diye bağırmak istiyorum, fakat dudaklarım seni sevdiklerini söylüyorlar... Anlıyor musun Pardaillan?”

— “Maalesef Madam!..”

— “Ben, gencim, güzelim. Fakat kendi kendimi daha büyük işlere vakfetmiş ve aşkı tatmamayı kararlaştırmıştım. Halbuki bir gün karşıma sen çıkageldin. Tuttun, beni göklerden yere indirdin!..”

Bir an sessizlik oldu. Sonra Şövalye, başını eğdi ve söylendi:

— “Madam, basit düşünceli bir adam olduğum

için beni affediniz! Ben, yolunda, toplayabileceğim şeyleri toplayarak geçip giden bir yolcuyum... Siz, niçin çevrenizde bu kadar güzellik ve saadet varken bunları bırakıp da göklere çıkıyorsunuz Ma-dam!”

Fausta, söylenen bu sözleri duymamış gibi devam etti:

— “İşte Pardaillan, benim bütün düşüncelerimi artık biliyorsun. Peki diyorum. Hepsinden, herşeyden vazgeçeceğim. Dük de Guise’yi kukla gibi oynatmaktan da vazgeçeceğim. Bütün emellerimden cayacak ve hattâ yarın Fransa’dan ayrılıp İtalya’da aşk, neşe ve saadeti arayacağım. Fakat...”

Pardaillan irkildi. Fausta devam etti:

— “Fakat beni oraya sen götüreceksin. Orada benim hudutsuz servetlerim, arazim, herşeyim var... Eğer istersen yarın yola çıkalım!”

Pardaillan’ın durduğunu görünce sinirlendi:

— “Bak, sana sunmak istediklerim, ne sana ve ne de bir başkasına sunulamayacak şeylerdir. Şu dakika, kaçırılmaz bir dakikadır Şövalye! Gözlerime bak da sana olan hudutsuz sevgimi oku!..”

Kukuletesini indirmiş, güzel yüzü meydana çıkmıştı: Bu, harikulâde güzellikte bir yüzde, evvelki korkunç güzellik de kaybolmuş, yerine sâf bir sevimlilik geçmişti.

O, bunları söylerken Pardaillan da içinden şöyle düşünüyordu:

«Acaba bu kadın yüzünden başıma daha ne işler gelecek?.. Ah benim sevgili Loïse’m. Sen böyle güzel sözler bilmezdin ama mavi gözlerinin bakışı, bütün bu sözlerden daha tatlıydı. Senin güzelliğin yıllardır beni sana hayran bıraktığı hâlde şu kadının güzelliği içimi bulandırıyor!»

Sonra Fausta'ya cevap vermek lüzumunu hissetti:

— “Aman Madam! Ben sizin bu güzel sözlerinize cevap vermekten âciz bir serseriyim... Ben sizin gibi parıltılı sözler de bulamam... Bilmem ki ne diyeyim?.. Benim Loïse adlı bir sevgilim vardı, zavallı öldü...”

Pardaïllan sarardı. Gırtlğından boğuk bir ses fırladı:

— “O öldü... Fakat onu hâlâ seviyorum!... Ve daima da seveceğim!..”

Başını eğmiş, duruyordu. Fausta bu cevabı alınca kukuletesini başına geçirdi ve hiçbir söz söylemeden çekilip gitti. Birkaç adım attıktan sonra geriye döndüğü vakit Pardaïllan'ın ağladığını gördü ve yüreğinde, Pardaïllan'ın ölü sevgilisine karşı müthiş bir kin ve kıskançlık belirdi. Hızlı hızlı yürüyerek Chant-du-Coq hanının karşısındaki esrarengiz konağa yöneldi. Odasına girdiği zaman, yüzünün şekli değişti ve kendi kendine yüksek sesle bağırdı:

«Pekâlâ! Öyleyse dövüş devam edecek!.. Zaferin bende kalacağından hiç şüphem yok! Evvelâ işe bu hain papazı cellâda teslim etmekle başlayalım!..»

Eline kalem alarak, bir kâğıda acele şu satırları yazdı:

«Majeste, Jacobins tarikatinden Jacques Clément adlı bir papaz, sizi öldürmek amacıyla Chartres'e gelmiş bulunuyor. Bugünkü alay esnasında öldürülecektiniz. Ancak mucize kabilinden kurtuldunuz.»

Birkaç dakika sonra kim olduğu bilinmeyen bir silâhşor, bu mektubu Chevernî konağına bırakıp ortadan kayboluyordu.

CHANT - DU - COQ HANI

Kral Üçüncü Henri, Chartres kilisesindeki âyinden sonra Chevernî konağına dönmüş, sırtındaki kaba entariyi çıkarıp şık elbiselerini giyinmiş ve yakınlarıyla birlikte sofraya oturarak yiyip içip eğlenmeye koyulmuştu. Sofrada Sainte-Maline, Chabre ve Montsery de vardı. Bilhassa bu üçünün Bastille zindanından kaçışlarının hikâyesi, kralı fevkalâde eğlendiriyordu. Lâkin üç arkadaş, bu kaçışın Şövalye de Pardaillan sâyesinde olduğunu anlatmaktan kaçınmış ve bütün marifeti ve kahramanlığı kendi üstlerine yıkmışlardı. Böyle de olsa, Bastille'den kaçmanın önemli bir iş olduğu muhakkaktı ve kral, olayı çok eğlenceli buluyordu.

Yemeğin sonlarına doğru kralın annesinin adamlarından biri, Henri'ye yaklaşarak, kulağına bir şeyler fısıldadı. Kral hemen ayağa kalktı. Sofradakilere:

— “Kraliçe beni istiyormuş, müsaadenizi rica ederim!” Dedi.

Annesinin odasına girdiği zaman Catherine de Médicis'in:

— “Tanrıma şükürler olsun!” Dediğini duyduğu vakit epeyce hayret etti.

Annesinin yüzündeki endişe işaretlerini gördü ve şaşırarak sordu:

— “Neniz var Madam? Ne oldu? Neden sarardınız? Bir tehlikeyle mi karşılaştınız?”

— “Evlâdım, asıl tehlike sizin için vardı. Bir ölüm tehlikesi atlattın!”

Üçüncü Henri sapsarı kesilerek çevresine ürkek bakışlarla baktı. İhtiyar kraliçe, oğlunu kucakladı:

— “Artık korkacak bir şey kalmadı. Şimdilik her türlü tehlike uzaklaştı...” Dedi.

— “Şimdilik mi? Demek ileride tehlike çıkması ihtimali var?..”

— “Eğer sözlerimi dinlersen bir daha böyle bir tehlikeyle karşılaşmazsın oğlum! Artık bu çeşit olaylara ve törenlere katılma... Silâhsız da gezme... Bak bugün az kalsın seni öldüreceklermiş...”

Kral kekeleydi:

— “Beni mi? Kim?... Guise taraftarları mı?”

— “O olsun, başkası olsun mühim değil... Hele şu mektubu oku da...”

Catherine de Médicis, konağa bırakılan mektubu uzattı. Kral, bir koltuğa çökerek okudu. Sonra:

— “Papazmış ha?” Dedi. “Hem de Jacobins’-miş... Onlara az mı para verdim? Manastırın baş-papazı Bourgoing’i tanırım... Bana ihanet edecek adam değildir.”

— “Bana kalırsa gösterdiğin itimat yersizdir oğlum... Ne kadar iyilik yaparsan o kadar kin uyandırırsın zavallı çocuğum... Bak beyaz çilekeşler mezhebini sen kurdun değil mi? Gördün ya, hepsi Guise taraftarı olmuş. Paris’ten gelen alayla birlikte geldiler...”

Kral yavaş bir sesle ve düşünceli düşünceli:

— “Çok doğru!” Dedi. “Acaba bu Jacques Clément’e ben ne yaptım? Eğer böyle her önüne gelen, kralları öldürmeye kalkarsa milletin hâli ne olur?”

— “Görüyorsun ya?... Şu hâlde senin de kendi-

ni müdafaa etmen lâzım... Yarından tezi yok, hemen Blois'e gidelim. Bir kere Blois kalesinin hendekler, siperler ve surlarla çevrili şatosuna sığınalım. Ondan sonrası kolaydır. Bir yandan o papazı buldurman lâzım... Cezası ibret verecek ağırlıkta olmalı..."

— "Orasını merak etmeyin anne! Peşine öyle üç tane zağar saldıracağım ki nerede olsa kendisini muhakkak bulurlar!"

İhtiyar kraliçe yalnız kalınca bir an daha düşündü. Sonra mırıldandı:

«Clément! Ben bu adı bir kere daha duymuş olmalıyım... Acaba nerede? Şu Jacques Clément kimmiş bakalım... Gidip bir kere de Ruggieri'ye sorayım!»

Bir-iki salon geçip bir merdivenden tırmanarak tavan arasına vardı. Oradaki odalardan birinde ihtiyar bir adam bir sürü kitap arasında bir masanın başına oturmuş, derin düşüncelere dalmıştı. Ruggieri'yi hikâyemizin başlarında tanımıştık. Kraliçenin müneccimi ve zehircibasisi olan bu adam, bütün ömrünce hayat iksirini bulmak için çalışmış, yorulmuş, yıpranmıştı. Artık iyice ihtiyarlamış ve beli bükülmüştü. Ruggieri, kraliçeyi görünce gülümsedi ve:

— "Majeste kraliçe, Kont de Loignes'i gördüler mi?" Dedi. "Artık tamamıyla iyileşti. Tıpkı Düşes de Guise ile seviştiği zamanlardaki gibi güçlü kuvvetli bir adam hâline geldi. Fakat şimdi yüreğinde, Guise'ye karşı müthiş bir kin taşıyor. Eğer Guise, bir gün ölecekse ölüm şarabını muhakkak Loignes'in elinden içecektir Majeste!"

Kraliçe, ihtiyarın sözünü kesti:

— "Ben seninle bu işi konuşmak için gelmedim. Oğlumu öldürmek istiyorlar Ruggieri!"

— “Bunda şaşılacak bir şey yok Madam!”

— “Niçin onu öldürmek istiyorlar Ruggieri? Benim kalbimi deşseler daha iyi değil mi? Ben onu deli gibi severim. Artık elimde bir tek o kaldı. Onu da elimden alırlarsa hâlim ne olur? Bu iş yine Guise ile Henri de Béarn’ın başı altından çıkmış olacak.”

Ruggieri ayağa kalkmış, geziniyordu.

— “Henri de Béarn’ın işi tıklarında gidiyor... O, böyle şeylerle uğraşmaz!” Dedi.

— “Doğru... Fakat herhalde bu işi hazırlayan Guise’dir. Krala karşı bir papazı silâhlandırmışlar.”

— “Papaz mı?”

— “Evet, Jacobin’lerden... Hem de adı bana hiç yabancı gelmiyor. İsmi Jacques Clément’miş!... Bu adamı herhalde sen de hatırlayacaksın...”

Ruggieri birdenbire irkildi:

— “Oğlunuzu Jacques Clément mi öldürmek istiyor dediniz?” Diye sordu. “Öyleyse korkmakta haklısınız Madam! Her türlü ihtiyat tedbirini alınız. Oğlunuzun çevresindeki muhafızları artırınız. Hiçbir yemeği muayene ettirmeden yedirmeyiniz!”

— “Neler söylüyorsun Ruggieri? Kim bu adam? Bu kadar müthiş?... Beni korkutma!...”

— “Sizi korkutuyor muyum? Ne sanıyorsunuz? Bu adam ne Guise’ye, ne de protestanlara hizmet eden biri... Bu, kendi adına hareket eden ve sizden öldürülen anasının öcünü almak isteyen biridir. Hatırlıyor musunuz Catherine?... Alice de Lux’un sevgilisinin adı Clément’ti değil mi? Bu Jacques Clément de, Alice de Lux’un oğludur.”

Kraliçe dehşetten taş kesilmiş gibi kalakaldı. Ruggieri ise bir kutudan çıkardığı haplardan bir tanesini yuttuktan sonra pelerinini sırtına alarak

acele acele merdivenlerden indi. Aşağıdaki salonda kalabalık vardı. Birtakım asîlzâdeler konuşup gülüşüyor, subaylar sohbet ediyor, kapılarda nöbetçiler geziniyordu. Ruggieri geçerken, herkes korkuyla birer kenara çekildi. İhtiyar büyücü, çevresinde uyardığı dehşete aldırmayarak asîlzâdelerden birine doğruldu ve:

— “Mösyö de Chalabre” dedi. “Hem sizinle hem de iki arkadaşınızla konuşacaklarım var!”

— “Başüstüne!”

Chalabre, Sainte-Maline’yle Montsery’e bir işaret çaktı. Sokağa çıkıp orada kendilerini bekleyen müneccime ulaştılar.

Müneccim hemen:

— “Baylar!” Dedi. “Sizin krala canınızı verecek kadar sâdık olduğunuzu bilirim. Halbuki şimdi majestenin başında büyük bir tehlike dolaşıyor... Bir adam Chartres’e kralı öldürmek için gelmiş!..”

Sainte-Maline atıldı:

— “Bizim bu işten haberimiz var!”

Montsery de:

— “Kral bize, o adamı bulmamızı emretti!” Dedi.

Ruggieri sevindi:

— “Âlâ! Şu hâlde bu papazın ölmesi lâzımdır baylar!”

— “Zaten elimize geçerse olacağı da o...”

Ruggieri sordu:

— “Mükemmel! Peki hu papazı tanıyor musunuz? Kendisini nasıl bulacaksınız? Adam Chartres’den kaçmadan hu işi halletmek lâzım değil mi?”

Üç delikanlı birbirlerine baktılar. Sonra Chalabre:

— “Siz bize geldiğiniz zaman biz de hu işi dü-

şünüyorduk zaten!” Dedi. “Eğer sizin bildiğiniz bir şey varsa bize söyleyin de işimiz kolaylaşsın!..”

— “Kendisini hiç gördünüz mü?”

— “Hayır!.. Görmedik!”

— “Öyleyse baylar, siz şimdi kralın yanından hiç ayrılmayın... Kendisini bir dakika bile gözden kaçırmayınız. Yanına kimseyi sokmayınız. Kral, neden papazı aramaya başlamadığınızı sorarsa kraliçenin kendisini korumak için emir verdiğini söyleyin ve papazı benim aramakta olduğumu bildirin. Beni burada bekleyin. Eğer gelmezsem, demek ki işim bitmiştir. O takdirde sizin işiniz başlayacaktır. Haydi efendiler!”

Ruggieri uzaklaşıp gitti. Üç adam, müneccimin sarayda ne kadar nüfuzlu olduğunu bildikleri için ondan aldıkları emirlere derhal itaat ettiler. Zaten onlarca kralı öldürecek adamı, herkesten önce hiç şüphesiz bu sihirbaz bulabilirdi. Onun için kralın oda kapısında nöbet beklemeye başladılar.

Ruggieri o gün, akşama kadar görünmedi. Bu arada kral, bütün subaylarını yanına çağırarak Blois’e hareket edeceğini bildirdi. Bu subaylar arasında, papazın tâkibine memur ettiği üç arkadaşı da görünce, yüzü asıldı. Fakat papazın Chartres’den çıkıp gitmiş olması ihtimalini düşünerek sesini çıkarmadı. Crillon’a nöbetçileri artırması emrini vererek odasına çekildi. Ertesi günü yola çıkmaya karar vermişti. Bir an evvel Blois kalesinde emniyet altında bulunmak istiyordu.

Üç arkadaş o gece tekrar kralın kapısında nöbete koyuldular. Saat akşamın onbirinde Ruggieri çıkageldi. Konakta herkes uyuyordu. Müneccim, kapının eşiğinde üç arkadaşına işaret ederek çağırırdı. Sainte-Maline, Chalabre ve Montsery hançerlerini

yokladıktan sonra pelerinlerine sarılıp münecimin peşinden sokağa çıktılar. Ruggieri sadece:

— “Gelin!” Dedi.

Sessiz sadasız epey bir zaman yürüdüler. Önden giden Ruggieri nihayet dar bir sokağa dalarak bir katlı, fakir bir evin önünde durdu. Her yer zifirî karanlıktı. Yalnız evin bir odasından hafif bir ışık sızıyordu. Bu ışıktaki, kapının üstünde asılı levha okunuyordu. Levhada Chant-du-Coq yazısı vardı. Ruggieri, elini ışıklı pencereye uzattı:

— “İşte burası!”

Chalabre sordu:

— “Güzel ama nereden içeriye gireceğiz?”

— “Kapıdan... Önünüze bir avlu çıkacak. Bir tahta merdiven göreceksiniz. Merdivenin üstünde camlı bir kapı var. Oradadır.”

Üç arkadaş, münecimin kendilerine göstermiş olduğu ahır kapısına doğruldular. Yüzlerinin hatları gerilmiş, heyecan içinde ilerliyorlardı. Ruggieri üç adamın arkasından baktı, sonra:

«*Jacques Clément artık ölmüş demektir!*» Dedi..
«*Bir ölü daha!.. Fakat kabahat kimde?.. Mademki anası öldü, varsın oğlu da ölsün!*»

Gerisin geriye dönerek hızla Cheverni konağına doğruldu. Ana kraliçenin yanına çıktı ve:

— “Catherine!” Dedi. “Müsterih olunuz... Kral ölecekse herhalde Jacques Clément’in eliyle ölmeyecektir.”

İhtiyar kraliçe titredi:

— “Papazı öldürdüler mi?”

— “Hayır!.. Fakat öldürüyorlar!”

Bu sözlerden sonra tekrar çatı arasındaki odasına çıkarak kendini kitaplara verdi. Bir saat sonra dün-

yada bir Catherine de Médicis'le bir Üçüncü Henri bulunduğunu, hattâ Jacques Clément'i bile unutmuştu.

Sainte-Maline, Chalabre ve Montsery, ahır geçerek bir avluya vardılar, merdiveni çıkınca, camından ışık vuran kapıya ulaştılar. O kadar sessiz yürümüşlerdi ki içeriden kimsenin dışarıda birilerinin bulunduğunu farketmesine imkân bırakmamışlardı. Chalabre yavaşça kapıyı açmaya çalıştıysa da içeriden sürgülü olduğunu görünce bir yumrukta camı parçaladı. Açılan delikten kolunu sokarak sürgüyü çekti. Arkadaşları da hançerlerini çektiler. Hep birlikte odaya daldılar.

Bütün bunlar, göz açıp kapayıncaya kadar oluvermişti. İçeriden bir sesin bağırdığı duyuldu :

— “Bu da herhalde yeni bir odaya giriş usulü olacak!”

Üç adam, zıkkadak duralayıp söylendiler:

— “Şövalye de Pardaillan!”

Şövalye:

— “Hey baylar!” Dedi. «Kudurdunuz mu? Yoksa açlıktan, susuzluktan bekleyecek takatiniz mi kalmadı? Kudurduysanız şimdi hepinizi apar topar pencereden fırlatır atarım. Yook susuzsanız, oturun da şu Beaugency şarabı damacanasını birlikte açalım!”

Montsery, Chalabre ve Sanite-Maline, ne yapacaklarını şaşırmış bir hâlde duralamışlardı. Bir masanın çevresinde oturan Pardaillan, Dük d'Angoulême ve tanımadıkları biri, kendilerine bakıyordu. Üçü de hemen bu tanımadıkları adama döndüler. Sonra içeridekilere selâm verdiler. Sainte-Maline:

— “Bu kadar kaba bir şekilde odanıza girdiğimiz için bizi affedin Mösyö de Pardaillan!” Dedi.

“Biz burada sizi bulmayı ummuyorduk. Şurada oturan zat, kimi aradığımızı size söyleyebilir sanırım!”

Papaz:

— “Kimi arıyorsunuz?”

Diye sorarken Şövalye de, Dük d’Angoulême’ye hemen kılıç çekmeye hazır olmasını işaret etmişti. Montsery:

— “Kral hazretlerini öldürmek isteyen Jacques Clément adlı bir papazı arıyoruz!” Dedi.

Papaz soğuk bir gülümseyişle sordu:

— “Eh ondan ne istiyorsunuz bakalım?”

Chalabre lâfa karıştı:

— “Şu üç hançerle ondan üç şey soracağız!” Dedi.

Papaz ayağa kalktı ve sâkin bir sesle:

— “Jacques Clément benim!” Dedi.

Üç silâhşor, tekrar Pardaillan’a selâm verdiler. Sainte-Maline, şövalyeye sordu:

— “Krala fedakâr ve sâdık mısınız Mösyö de Pardaillan.”

Pardaillan ciddiyetle:

— “Bu söylediğiniz şey, zamana ve duruma göre değişir!” Dedi. “Bugün kendisine sâdıktım. Kili-sede hep yanında bulundum. Ben olmasaydım belki başına bir felâket gelirdi. Öyle değil mi Mösyö Clément!”

Papaz soğukkanlıydı:

— “Çok doğru!” Dedi.

Pardaillan sözüne devam etti:

— “Majesteye geçen gece de gayet sâdıktım. Çünkü onun bugün öldürülmemesine çalıştım. Doğru değil mi Mösyö?..”

Papaz yine:

— “Doğru!” Dedi.

Üç silâhşor, bir ağızdan sordular:

— “Peki şimdi?.. Bu papazı gebertmemize müsaade edecek, kralımızı bir câniden kurtaracak mısınız? Yoksa size de saldıralım mı?”

Şövalye gayet sâkin:

— “Vallahi böyle şeyler bana vızgelir.” Dedi. “Dün kralı bir felâketten kurtarmak aklıma esti. Bu akşam da kralın bir cinayet daha işlemesine engel olacağım! Baylar, ben sağ oldukça misafirim olan şu zatın kılına dokunamazsınız!”

Pardaillan’la Charles d’Angoulême’nin kılıçlarını çekip ayağa fırlamaları bir saniye bile sürmemişti. Tam kılıçlar çatışacakken Sainte-Maline:

— “Bir dakika!” Dedi. “Şehrin, Crillon’un askerleriyle dolu olduğunu elbette bilirsiniz. Bu askerler, çıkaracağımız gürültüye koşacaklardır. Galip de gelseniz sonunda yakalanacaksınız. Siz yakalanırsanız bizim de öleceğimiz muhakkaktır. Vakit varken biraz düşünün!..»

Pardaillan kılıcını indirdi:

— “Bu sözleriniz çok mânalı!” Dedi.

— “Hah şöyle, biraz aklınız başınıza gelsin!..”

— “İş öyle değil. Güneş doğarken muhakkak Chartres’ten çıkacağım! Yakalanmaktan da korkuyor değilim... Siz beni zorlamazsanız sizi öldürmeye hiç niyetim yok.”

Chalabre:

— “Şu halde papazı temizlememize razısınız?” Dedi.

— “Ne gezer? Yalnız size, bana olan borcunuzu hatırlatıyorum. Daha bana iki can borçlu değil miydiniz? Bunlardan birinin yerine Mösyö Jacques Clément’in hayatının bağışlanmasını istiyorum.”

Pardaillan bu sözleri söyledikten sonra kılıcını kınına soktu ve sükûnetle yerine oturdu. Çünkü bu üç azılı kaatilin adam öldürmeyi tavuk boğazlamak kadar basit bir iş saydıkları hâlde verdikleri sözü tutmamayı büyük bir şerefsizlik sayacaklarını muhakkak biliyordu. Nitekim öyle oldu... Üç silâhşor tereddüt bile etmeden kılıçlarını kınlarına yerleştirdiler ve hiddetten bembeyaz kesilmiş bir hâlde, tir tir titreyerek duraladılar.

Chalabre:

— “Papaz!” Dedi “Allahına şükret ki karşımıza, bir sözle hançerlerimizi kınlarına sokturacak bir insanı senin yardımına gönderdi!”

Montsery de söylendi:

— “Mösyö de Pardaillan, böylece size borcumuzun üçte ikisini ödemiş bulunuyoruz. Şimdi biri kahıyor!”

Sainte-Maline de:

— “Bu bir tanenin kendi hayatınızın bağışlanması suretiyle ödenmesinden pek memnun kalacağız!” Dedi.

Pardaillan başıyla evet yerine bir işaret yaptı. Dudaklarında garip bir gülümseme belirdi ve:

— “Sizden istenecek tek şey olarak hayatımın kalması demek, işlerin yoluna girmiş olması demektir.” Dedi.

Üç arkadaş, artık konuşacakları şey kalmadığını düşünerek gitmeye niyetlendilerse de Şövalye atıldı:

— “Baylar, benimle bir kadeh Beaugency şarabı içmezler mi?”

Sainte-Maline:

— “Kralın sıhhatine olursa, memnuniyetle!..”

— “Vallahi, siz istediğinizin sıhhatine için!.. Ben, hepimizin sıhhatine içeceğim!”

Üç silâhşor, gülerek masanın etrafına dizildiler ve öldürmeye gelmiş oldukları adamla kadeh tokuşturmaya başladılar. Fakat bu keyif kısa sürdü. Birdenbire Chalabre:

— “İyi ama, şimdi krala ne diyeceğiz?” Dedi. “Aradığımızı bulamadık diyemeyiz. Çünkü bizi buraya, kendi adamı getirdi.”

Montsery de:

— “Buraya kan akıtmak için geldik. Kan yerine Beaugency şarabı akıttık diyemeyiz ya!” Dedi.

Sainte-Maline de endişeyle söze karıştı:

— “Vallahi ne desek bizi asacaktır!”

Bu sırada Pardaillan söze girişti:

— “Müsaade ederseniz ben size bir hâl çâresi söyleyeyim. Gelin, siz şu Jacques Clément’ten kurtulun!”

Üç delikanlı birbirlerine bakıştılar. Sonra bir ağzıdan:

— “Nasıl?” Dediler. “Papazı bize teslim ediyormusunuz? Eğer öyleyse hiç korkmayın! O kadar çabuk davranacağız ki farkına bile varmadan öbür dünyaya göçmüş olacak!..”

Pardaillan:

— “Yok yok, yanlış anlaşılmasın!” Dedi. “Demek istediğim o değil. Kral, Jacques Clément’in öldürülmediğini anlarsa Chartres şehrinin bütün kapılarını kapattırır ve her tarafı aratarak kendisini muhakkak bulur. O zaman siz de soluğu darağacında alırsınız! Yahut da papazı öldürmeye mecbur olursunuz ve bunun için de evvelâ beni öldürmek, sözünüzü tutmamak mecburiyetinde kalırsınız.”

Üç adam, bir ağzıdan:

— “Çok doğru!” Dediler. “Her ikisi de istenecek şeyler değil!”

— “Size biricik yolu göstereyim! Biz üç kişiyiz. Bize üç at bulun. Bizi şehrin ilk kapısına kadar götürün, kapıdan çıkartın... O zaman biz ortadan kayboluruz. Papaz efendi manastırına döner ve artık kendisinden bahsedildiğini bile duymazsınız. Tabii o zaman krala papazı öldürdüğünüzü söylemenizde hiçbir tehlike kalmaz.

Sainte-Maline:

— “Bu fikir pek hoşuma gitti. Chalabre sen ne dersin?” Diye sordu.

— “Derhal işe koyulmamızı teklif ederim, ne diyeceğim? Montsery ile ben hemen üç at getirelim. Kralın ahırını at dolu... Sen de Mösyö de Pardaillan’ı şehrin kapısına kadar götür Sainte-Maline!”

Pardaillan’ın yüzünde belirli belirsiz bir gülümseme belirdi. Kendi kendine: *«Babam bana, bazan kılıcın elde edeceğinden fazlasını diplomatik elde eder, derdi. Ne doğru söylermiş?»* Diye düşündü.

Chalabre ile Montsery birer kadeh daha Beau-gency şarabı içtikten sonra çekilip gittiler. Jacques Clément sırtındaki cübbeyi atınca zarif bir süvari elbisesiyle meydana çıktı... Üzerinde silâh namına kendisine bir melek tarafından verildiğine inandığı hançerden başka bir şey yoktu. Charles d’Angoulême hancıya olan borçlarını ödemek için kesesinden bir ekü çıkarıp masanın üstüne bıraktı ve hep birlikte sokağa çıktılar.

Uzun bir süre yürüdükten sonra şehrin kapılarından birine ulaştılar. Az sonra da birtakım at sesleri duyuldu ve iki ata binmiş, Chalabre’yle Montsery’nin yedeklerinde bir üçüncü hayvanla birlikte geldikleri görüldü. Pardaillan, Jacques Clément ve Dük d’Angoulême hemen atlara atladılar. Chalabre öne düşerek kapıdaki nöbetçi subayıyla konuştu. Sonra şehri dışarıdan ayıran hendeğin üstündeki köprü in-

dirildi. Üç arkadaş köprüye saldırırken Chalabre uzaktan bağırdı:

— “Uğurlar olsun baylar!..”

Pardaillan da:

— “İnşallah tekrar görüşürüz!” Dedi.

Sainte-Malinc cevap verdi:

— “Gayret edin de yakında buluşalım!.. Belki borcumuzun son kısmını ödemek fırsatı elimize geçer... Bilmeniz sizi öldürmeyi ne kadar canım istiyor... Ne yapayım, sizinle bir arada yaşamamanın imkânı yok!..”

Bu, konuşulan son söz oldu. Gecenin zifirî karanlık olmasına rağmen üç süvari, atlarını dörtnalla sürmeye başladılar. Şafak atarken bir köyde durdular. Atlar biraz dinlenirken kendileri de ufak bir meyhaneye girdiler. Chartres’den beri konuşmamış olan Jacques Clément:

— “Burada sizden ayrılmam lâzım!” Dedi.

Pardaillan:

— “Neden?” Diye sordu.

— “Artık manastırıma dönmeliyim... Ben orada Allahın emirlerini yerine getirmek için çıkmıştım!”

— “Yani Fausta’nın emirlerini!..”

— “Tanrı, yoluma sizi çıkardı. Demek ki Valois’in son dakikası henüz gelmemiş. Şimdi manastırda ki odama kapanıp tanrının yeni emirlerini bekleyeceğim. Herhâlde melek bana bir defa daha görünecektir!”

Pardaillan genç papazın yüzüne baktı:

— “Senin, Fransa Kralını öldürmeni istemedim!” Dedi. “Çünkü bu ölümün Guise’ye yarayacağını ve onun kral olacağını biliyor, bunu da hiç istemiyorum!”

— “Peki Pardaillan! Ya bir gün kralın ölümü Guise’nin işine yaramayacak bir hâl alırsa?!..»

— “O zaman Kral Henri’nin canı cehenneme!.. Umurumda bile olmaz!..”

Papaz ciddiyetle cevap verdi:

— “Âlâ! Ben de annemin hâtırasına yemin ederim ki Üçüncü Henri sizin himayenizde bulunduğu müddetçe ona dokunmayacağım. Arada bir beni hatırlarsanız, benim için duâ ediniz!..”

Jacques Clément, bu sözlerden sonra atına atladı ve kısa zamanda gittikçe ufalan bir toz bulutu hâline geldi. Şövalye uzun zaman onun arkasından baktıktan sonra:

— “Demek, oğul, nihayet anasının öcünü alacak!” Dedi. “Vaktiyle Catherine de Médicis’le Alice de Lux arasındaki mücadele, şimdi ikisinin de oğluna, Henri’yle Jacques’e miras kaldı... Bakalım kader ne gösterecek?”

Meyhaneye döndü ve Charles d’Angoulême’yle birlikte orada bir saat kadar dinlendi.

Chalabre, Montsery ve Sainte-Maline Cheverni konağına döndükleri zaman Ruggieri’yle karşılaştılar. Müneccim:

— “Ne oldu?” Diye sordu. “Kral artık rahat uyuyabilir mi?”

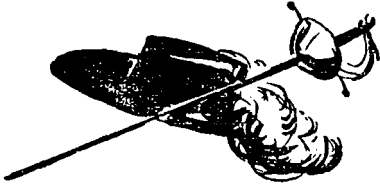
Chalabre, gayet sâkin bir tavırla:

— “Evet... Hiç korkusuz uyuyabilir!” Dedi. “Papazın cesedi şimdi Eure nehrinin dibinde yatıyor!..”

Bu yalana kolay inanıldı. Kral, üç silâhşora bashedıkları işten dolayı büyük birer para mükâfatı verdi. Kraliçe de oğlunun endişeden kurtulmasına ziyadesiyle sevindi.

Ertesi gün Blois’e hareket edilecekti. Sabahın erken saatlerinde kalabalık bir atlı kafilesiyle birlikte

kral ve maiyeti Chartres'den çıktılar. Hareketlerinin üçüncü gününün akşamı sâkin bir yolculuktan sonra Blois'e varıldı. İleride kendileriyle orada karşılaşmak üzere hikâyemizin başka iki önemli kahramanına dönelim.

PICOUIC'LE CROASSE CENNETTE

Croasse ile Picouic'i, domuz yavruları gibi meşe palamutlarıyla açlıklarını giderir bir hâlde bırakmıştık. İki arkadaş bu garip yemekle karınlarını doyurduktan sonra civardaki bir dereden bol bol su içtiler. Picouic, bundan böyle palamuttan başka bir şey yemeyeceğine yemin ediyor, Croasse ise Montmartre sırtlarında mükemmel bakılıp beslenecekleri bir yer olduğunu, bunu şimdi hatırladığını söyleyip duruyordu:

— “Tepedeki Bénédictines manastırında benim için yanıp tutuşan kutlu bir kadın var...” Diyordu. “Eminim ki rahibe Philomène, bana olan aşkı yüzünden beni besleyip tavlayacaktır.

— “Senin bu kadına kendini sevdirmenin imkânı yoktur.”

— “Neden?”

— “Neden olacak, o kadar çirkinsin ki yüzüne bakanın, kırk yıl işi rast gitmez!”

Croasse bu söze hiç kızmadan şu cevabı verdi:

— “Zaten o da beni bunun için seviyor ya...”

İki arkadaş, böylece konuşa konuşa Montmartre sırtını bulmuşlardı. Hava güzeldi. Croasse önden, Picouic arkadan, manastırın duvarlarındaki çöküntülerden içeriye girdiler. Bénédictines rahibelerinin ettikleri tarlaları alıcı gözüyle seyrettiler. Croasse'nin gözüne bir-iki rahibe çarptıysa da bunların arasında gönlüne, daha doğrusu midesine hizmet edecek olan kadını göremedi. Philomène meydanlarda yoktu.

Böylece iki saat kadar geçti. Bu arada döküntü taşların üstüne oturmaktan başka çâre bulamadılar. Garip garip düşünürlerken Croasse birdenbire vaktiyle Belgodère'nin bekçilik ettiği, etrafı tahta perdelerle çevrili köşkü hatırladı:

— “Şu tahta perdeli yere girelim...” Dedi. “Ara-dığımızı mutlaka orada buluruz!”

Vaktiyle orada Belgodère'den bir ton sopa yemişti. Çingene, acaba yine orada mıydı? Croasse, Belgodère'nin orada Violetta'yı beklediğine emindi. Nitekim bu yüzden Şövalye de Pardaillan'a, kızın orada olduğunu haber vermiş. Şövalye de hiç şüphesiz, kızcağızı alıp götürmüş olacaktı. Bu hesapça Belgodère'nin artık orada olmaması lâzımdı ama ne olur ne olmaz... Şu tahta perdeye ihtiyatlıca yanaşmak ve Belgodère'nin yüzünü görür görmez, tabanları kaldırıp kaçmak en doğru işti.

Croasse, yavaş yavaş tahta perdeye yanaştı. Tah-taların aralıklarından içeriye göz attı. Görünürde kimseler yoktu.

Arkadaşının anlattıklarına bir türlü inanamayan Picouic:

— “Hani ya?” Diye sordu. “Şu dilber Philomène nerelerde ya?”

Fakat o, bu suali sorarken Croasse de birdenbire gerilemiş ve:

— “Bak!” Diye fısıldamıştı.

Picouic, gözlerini tahtanın aralığına uydurdu. Bir süre baktıktan sonra:

— “İçeride iki kız var...” Dedi. “Kaçmak istiyormuş gibi bir halleri var... Fakat yüzlerini göremedim!”

Croasse bir müddet daha baktıktan sonra söylendi:

— “Kızlardan biri Violetta azizim... Ötekini tanıyamadım! Gel gidelim... Çünkü Violetta nerede ise Belgodère de oradadır... Ben palamut yemeyi sopa yemeye tercih ederim...”

Picouie:

— “Peki, öteki kız kim?” Diye sordu.

— “Vallahi ben orasına karışmam, gidiyorum!..”

Bu sözle birlikte dönüp gidecekti ki birdenbire arkalarından çatlak bir ses:

— “Ne arıyorsunuz burada?”

Diye haykırınca Croasse, korkusundan taş kesilmiş gibi duraladı. Acaba sopa kafama mı, yoksa başka bir yerime mi inecek diye düşünürken, bu sesin Belgodère’ninkine hiç benzemediğini kestirerek, yavaşça döndü ve dönmesiyle beraber:

— “A!.. Philomène!..” Diye haykırması bir oldu. Picouic de hayret içinde dönmüş bakıyordu.

— “Vay canına! Sahi imiş be!” Dedi.

Philomène, Croasse’yi görür görmez, utanmış gibi bakışlarını yere indirmişti. Yalnız değildi. Yanında, köylü kıyafetinde cadı yüzlü, şüpheli bakışlı bir kadın daha vardı. Bu kadın rahibe Marie-Ange’ydi. Ve çatlak sesiyle Croasse’yi ürkütmüş olan da o idi. Croasse deminki soruya cevap vermek lüzumunu hissederek:

— “Aziz dostumuz Belgodère’yi arıyorduk,” dedi. “Bakalım sıhhati yerinde mi diyorduk...”

Rahibe Marie-Ange:

— “Kimmiş o Belgodère?” Diye payladı. “Burada öyle birisi yok...”

— “Canım şu çingeneyi söylüyorum. Burada bekçilik ediyordu hani...”

— “Ha, o mu?... O zındık herif mi?... Allaha şükürler olsun defoldu gitti...”

Croasse, sözü değiştirmenin sırası geldiğine hükmederek:

— “Ah sevgili Philomène'm!” Diye bağırdı. “Seni gördüğüne ne sevindim bilsen!”

Ve kart kızın kendisini toparlamasına imkân bırakmadan kaldırdığı gibi iki yanağından şapır şupur öptü. Philomène, bu ânî karşılaşmanın üstüne binen öpücüklerin etkisiyle büsbütün alıkmıştı. Marie-Ange'ye gelince, hâlâ aksileniyordu.

— “Haydi bakalım! Rezil haydutlar! Defolun buradan bakalım!..”

Philomène sevgilisini müdafaa etmek lüzumunu duydu:

— “Aman kardeşim, Mösyö Croasse haydut filân değildir.” Dedi. “Fevkalâde güzel sesi vardır.”

Marie-Ange biraz yumuşadı:

— “Peki burada ne arıyorsunuz bakalım?” Diye sordu.

Bu soruya Picouic cevap verdi:

— “Ah bilseniz aziz Madam...”

— “Ben Madam değilim!.. Rahibeyim ben!..”

— “Ah bilseniz aziz rahibe!.. Arkadaşım iğne ipliğe dönmüştü de onun üzerine kendisini buraya getirdim...”

— “Neden iğne ipliğe dönüyormuş?”

— “Çünkü burada bir hazine bırakmıştı...”

Marie-Ange'nin gözleri parladı.

— “Hazine mi? Ne hazinesi? Ne kadar para vardı içinde?...”

— “Hayır muhterem rahibe... Öyle hazine de-

ğil... Bir aşk hazinesi... Bulunmaz bir sevgi hazinesi!..”

Eliyle rahibe Philomène’yi gösteriyordu. Philomène bu iltifatın verdiği utançtan bir kat daha alıktı. Birdenbire Marie-Ange’nin telâşlandığı ve:

— “Kaçıyorlar!.. Şu iki dinsiz kız kaçıyor!” Diye bağırdığı duyuldu.

Gerçekten, tahta perdenin içindeki Violetta ile arkadaşı bir fırsatını bulup bahçeye fırlamış ve yıkık duvarlara doğru koşmaya başlamışlardı. Picouic, rahibe Marie-Ange’nin gözüne girmek için bundan mükemmel bir fırsat bulamayacağını hemen akıl etti. Leylek bacaklarını açtığı gibi bir-iki sıçrayışta kızları önledi ve ikisini de tam duvarın yarısından fırlayacakları sırada yakalayarak bağırdı:

— “Nereye gidiyorsunuz edepsizler? Bu aziz rahibeleri bırakıp nereye gidiyorsunuz?”

İki genç kız, dehşet içinde duraladılar. Violetta:

— “Eyvah! Yakalandık Jeanne!” Dedi.

Sonra Picouic’e baktı. Hemen tanıdı. Gerçi Picouic de Belgodère’nin zulmü ve kırbacı altında çalışanlardandı ama Violetta bu inceliği bilmezdi ve Belgodère’nin yanındakilerin hepsini zalim olarak tanırdı. Şimdi de Picouic’i burada görünce, Belgodère’nin de oralarda olacağını sanmış, dehşet içinde kalmıştı. Lâkin tam bu esnada hiç ummadığı bir şey oldu. Picouic, kızcağızın kulağına eğildi ve yavaşça:

— “Korkmayın!” Diye fısıldadı. “Ben size düşman değilim... Çünkü Şövalye de Pardaillan’la Müsyö le Dük d’Angoulême’nin yanlarında çalıştım. Sizi kurtarmaya geldim. Fakat şimdi size düşmanınışım gibi görünmeye mecburum.”

Violetta'nın gözlerinde sevinç ışıkları belirdi. Picouic sertlendi:

— “Haydi bakayım! Düşün önüme bakayım ke-pazeler!.. Sizi şu sayın rahibelere teslim edeyim!..”

Bu esnada Marie-Ange de soluk soluğa yanlarına koşmuş, Picouic'e:

— “Ah sayın Mösyö!” Diyordu. “Tanrı sizi benim imdadıma gönderdi. Siz olmasaydınız bu kâfirler elimden kaçacaklardı... Ben ne yapardım sonra?...”

Picouic, artık Marie-Ange'yle arasının kolay kolay bozulamayacak kadar iyileştiğini kestirerek iki kızı önüne kattı, götürüp tahta perdeye kapadı. Marie-Ange de peşinden gelmişti. Picouic'in, sıska yüzüne, uzun burnuna bakıp soruyordu:

— “Sizin adınız nedir Mösyö?”

— “Her zaman emrinizde olın Picouic!.. Gayet güzel bir sesim vardır. Kilise şarkılarını da çok iyi bilirim...”

Sözünü bitirir bitirmez de hemen bir ilâhi okumaya başlamıştı. Marie-Ange, çatlak bir sesle söylenen bu ilâhiyi derin bir saygı içinde dinledi. Zaten şarkının yarısında Croasse de katılmış, Philomène'ye gelince, ikide bir:

— “Ne ses yarabbi! Ne ses!..”

Diye söylenmeye koyulmuştu.

İki arkadaş, böylece karın doyurmak için her türlü fırsatı elden kaçırmayarak, iki kart bâkirenin gözüne iyice girdiler. Hattâ, artık buradan ayrılacaklarını, şu iki kızın bekçiliğini yapacaklarını ve tarla işlerinde rahibelere yardım edeceklerini de söylediler. Rahibe Philomène ile Marie-Ange, iki adama yatacak bir yer gösterdikten sonra gidip bir hayli yiyecek de getirdiler. Yalnız, Croasse ortalık-

ta şarap şişesine benzer bir şey göremeyince dayanamadı:

— “Siz burada ne içersiniz?” Diye sordu.

Marie-Ange:

— “Su!” Dedi. “Şarap, yalnız, manastır başrahi-besinin özel mahzeninde vardır!”

Picouic:

— “Bu mahzen girilmez bir yer midir?” Diye sordu.

Philomène:

— “Girilmez bir yer olsaydı, biz de sık sık girip çıkamazdık.” Diye cevap verdi. “Şimdiye kadar oradan az mı şarap aldık? Size de günde iki şişecik uydururuz.”

Bir saat sonra iki arkadaşın şarapları da gelmişti. Philomène’yle Marie-Ange ayrılıp gidince Croasse kıtlıktan çıkmış gibi yiyeceklere saldırdı ve arkadaşına:

— “Gördün mü ya?” Dedi. “Bu itibar, hep bana yapılıyor.”

Picouic, hayran:

— “Vallahi sen müthiş adammışsın Croasse!” Dedi. “Ummazdım doğrusu...”

— “Sen ne sanıyorsun be? Bende hem zekâ var, hem de cesaret... Evvelce ben de kendimde böyle şeyler olduğunun farkında değildim ama... Farkına vardıktan sonra bu meziyetlerimden yararlanmaya başladım.”

Picouic:

— “Bana bak! Zekândan iyice istifade etmesini bilirsen biz zengin de oluruz...” Dedi.

— “O nasıl iş öyle?”

— “Gördün ya Violetta burada... Halbuki Mös-

yö de Pardaillan'la Dük d'Angoulême harıl harıl onu arıyorlardı... Kendileri şimdi Bastille'de... Eğer oradan çıkabilirler ve biz de Violetta'yı onlara teslim edersek müthiş para alırız..."

Croasse'nin gözleri açıldı:

— "Mükemmel iş!" Dedi. "Desene biz cennete düştük! Hem burada mükemmel surette besleneceğiz, hem de sonunda zengin olacağız... Sana bir şey söyleyeyim mi? Şu Violetta'da bir iş olduğundan ben de ne zamandır şüpheleniyordum doğrusu..."

— "Elbette var! Zengin bir ailenin kızı olduğundan eminim. Kimbilir, belki anası babası da onu arayıp duruyorlardır. Bulanlara ne mükâfatlar verirler kimhilir... Hele şimdi şurada bir adamakıllı beslenelim de sonra işe gireriz!..."

— "Beslenelim kardeşim beslenelim! Philomène'nin yemekleri, meşe palamutlarıyla Belgodère'nin çakıl taşlarından çok daha iyi olduğundan eminim!"

RÜYA VE HAKİKAT

Jacques Clément; Pardaillan'dan ayrıldıktan sonra doğru Paris'teki manastıra gelmiş, atını ahıra bırakıp manastır müdürü Bourgoing'in huzuruna çıkmıştı. Bourgoing o sırada akşam yemeğini yiyor ve henüz gelmiş bir mektubu okuyordu. Yemekte rahatsız edilmekten hiç hoşlanmayan başpapaz, Clément'in kendisini görmek istediğini haber alınca elindeki mektubu bir tarafa bırakıp kaşlarını çatı. Odadaki bütün papazları dışarı çıkarttıktan sonra içeri giren Jacques Clément'e aksi aksi baktı:

— “Bu ne kıyafet kardeş?” Dedi.

Jacques Clément'in sırtında, hâlâ Chartres'deki süvari elbisesi vardı. Fakat şimdiye kadar birçok kereler Bourgoing'in karşısına böyle kıyafetlerle çıkmıştı. Bu seferki karşılaşına oldukça hayret ettiyse de ses çıkarmadı. Zaten ses çıkarmasına vakit de kalmadı. Bourgoing asabî asabî söylenmeye başlamıştı:

— “Size ne oldu Allahaşkına?... Beş gündür yine ortalarda yoksunuz. Böyle rahiplik mi olur? Sizi ne manastır adına sadaka toplamaya, ne de vaaz vermeye memur etmiş değiliz. Beş gündür neredesiniz? Burası otel mi? İsteddiğiniz anda, elinizi kolunuzu sallaya sallaya çıkıp girebilir misiniz?...”

Jacques Clément içerledi. Soğuk bir tavırla:

— “Affedersiniz sayın peder!” Dedi. “Unuttuğunuz bazı şeyler var sanırım!”

Bourgoing hemen sözünü kesti:

— “Ne demek? Ne biçim sözler bunlar?”

— “Canım, ben buradan ayrılırken beni kutlayan, hayırlı başarılar temenni eden siz değil miydiniz?”

Bourgoing ellerini göğsüne kaldırdı:

— “Aman yarabbi! Saçmalamaya başladı, delirmiş midir nedir?” Diye söylendi.

Jacques Clément hayretle karışık bir hiddet içinde:

— “Efendim... Sizinle uzun boylu konuşmamış mıydık?” Diye bağırdı. “Kutlu kitabımızın din uğrunda işlenecek kötülükleri de iyilik saydığımı söyleyen siz değil miydiniz?”

Bourgoing daha beter hayret etti:

— “Nasıl? Ne gibi bir kötülük işleyecektiniz bakayım? Bir de bana da mı leke sürmeye cesaret ediyorsunuz?...”

Jacques Clément daha fazla dayanamadı:

— “Ben, Chartres’e Fransa Kralı Üçüncü Henri’yi hançerlemeye gitmedim mi? Siz de beni teşvik etmiyor muydunuz?...” Diye bağırdı.

— “Aman yarabbi! Allah kuru iftiradan saklasın!...” “Bedbaht çocuk!...”

— “Ulu Tanrı adına yemin ederim ki!...”

— “Susun diyorum size... Yemin etmeyin!.. İşlediğiniz günah çok büyüktür. Hemen odanıza çekilip tövbe etmeniz, duâlar okumanız lâzım...”

Jacques Clément, kralı öldürmediği için kendisine ceza verilmek istendiğini anlamıştı. Boynunu bükte ve sesini çıkarmadan odadan dışarı çıktı. Fakat kapıda, güçlü kuvvetli birkaç papazın çevresini aldıklarını görünce cezanın umduğundan daha ağır olacağını kestirerek savuşmak istediye de, papazlar hemen kendisini sımsıkı yakaladılar. Bir tanesi:

— “Bizimle beraber çile odasına kadar geleceksin!..” Dedi.

Çile odası müthiş bir yer, âdeta bir zindandı. Jacques Clément kaçmak, kurtulmak istedi. Lâkin papazlar kendisini hemen yakalayıp kısıkrak bağladılar. Ağzına bir tıkaç soktuktan sonra sürükleye sürükleye götürdüler.

Bu esnada Bourgoing de tekrar odasına giren papazlara:

— “Zavallı kardeşimiz Jacques’in kafasını şeytanlar istilâ etmiş!” Dedi. “Bu hâlin bütün tarikatimize yayılmasından korkarım. Çile mahzenine benden başka kimse girmeyecek... Onun söylediği saçmaları kimse duymamalıdır!”

Çile odası, manastırın mahzenlerinin de altında idi. Buraya kırk ayaklı bir merdivenle inilirdi. Odukça geniş bir yerdi. Tavanı basıktı. Yere büyük dört köşe taşlar döşenmişti. Taşların her birine paslı bir halka ilştirilmişti. Bu taşlardan her birinin altında bir tabut bulunuyordu. Vaktiyle buraya manastır büyüklerinin ölüleri gömülürdü. Şimdi ise yargıçların önüne çıkarılmayacak kimselerin işledikleri suçların cezası burada veriliyordu. Odada ne sıra, ne sandalya, ne de mobilya namına başka bir şey vardı. Hattâ üstünde kıvrılıp yatmaya yarayacak bir parça ot bile yoktu. Jacques Clément zifirî karanlık zindanda gezinirken su dolu bir testi bulunca Bourgoing’in kendisine böyle bir ceza vermeyi evvelden düşünüp tasarlamış olduğunu anladı. Testinin yanında bir somun ekmek de bulunca hiç şüphesi kalmadı ve kara kara düşünmeye koyuldu. Kendisini çile odasına attıkları sırada elini ayağını çözmüş, ağzındaki tıkaçı da çıkarmışlardı. Fakat bu serbestlikten, böyle zifirî karanlıktan istifade etmeye imkân mı vardı ki?

Jacques Clément başını ellerine dayadı. Dalgın bir hâlde kalakaldı.

Kendisinin, Tanrının bir meleği tarafından Üçüncü Henri'yi öldürmeye memur edildiğine inancısı tamdı. Üstelik öyle bir kadına rastlamıştı ki bu kadın da, kilisede kendisine görünen meleğe benziyordu. Bu kadını sevmişti ve kendine çizdiği vazifede o kadından da teşvik görmüştü. Demek aşk da kendisini, Henri'yi öldürmeye zorluyordu. Öte yandan anasının öcünü alması için de Henri'yi öldürmesi lâzımdı. Bu kadar kuvvetli sebepler bir araya gelince, işleyeceği cinayetin kutlu bir ödev olmasına nasıl inanmazdı?

Jacques Clément bu çeşit düşüncelerle zindanda, sayısını bilemediği uzun saatler geçirdi. Acıkınca kuru ekmek yedi, susayınca su içti. Sonra hücrede bir aşağı, bir yukarı dolaştı ve nihayet yorularak uykuya daldı. Uyandıktan sonra tekrar ekmek yedi ve su içti. Yine yattı...

Bir defasında uykusundan uyanıp da susuzluk hissettiği zaman testinin tükenmiş, ekmekten de hiçbir kısıntı kalmamış olduğunu gördü. Tekrar yattı. Yine ölçemediği, bilemediği uzun saatler geçti. Açlık, gittikçe şiddetini artırdı. Susuzluk gittikçe dayanılmaz bir hâl aldı ve saatler ilerledikçe Jacques Clément kendisini açlık ve susuzluktan öldürmek istedikleri düşüncesine saplanmaya başladı. Gittikçe içini dehşet bürüdü. Gırtlığı kuruyup şişiyor, vücudunda en ufak bir kuvvet bile kalmıyordu.

Düşünüyordu. Buraya kapatıldığından beri bir ay geçmiş olmalıydı. Nasıl olmuş da ölmemişti? Halbuki hakikatte zindana kapatıldığından beri beş gün, son damla suyu içtiğinden beri de üç gün geçmişti.

Bitkin bir hâlde taşlara serilmiş, uykuyla baygınlık arasında bir hâlde kalmıştı.

Birden, karşısında Marie De Montpensier'i görür gibi oldu. Gayet şık döşenmiş bir odadaydı. Rahat ve mükemmel bir karyolaya uzanmıştı. Marie de Montpensier, odada bir hayal gibi geziniyordu. Jacques Clément bunun bir rüya olduğunu ve uyanırsa herşeyin kaybolacağına eminde. İşin garibi, artık açlığın ve susuzluğun acısını da hissetmiyordu. Karnı toktu. Kendisine hoş bir şey içirilmişti ve lezzeti hâlâ damağındaydı. Marie'ye doğru ellerini uzatınca parmakları yumuşak kumaşlara değdi. O zaman rüya görmediğini, gözlerinin açık olduğunu ve hakikaten şık bir odada bulunduğunu anladı.

Fakat nasıl olmuştu da buraya gelmişti? Bir türlü anlayamıyordu.

Jacques ellerini uzattığı sırada Marie de Montpensier gülümseyerek ona yanaştı. Bir eliyle Jacques'ın başını tutarak kaldırdı. Öteki eliyle altın bir kupa uzattı. Müşfik bir sesle:

— “Biraz daha içiniz!” Dedi.

Jacques Clément içtikçe ferahladığını hissetti. Başını tekrar yastığa koydu. Bir şeyler söylemek istediye de Marie kendisine sus işareti verdi ve alından öptü. Jacques tir tir titrerken kadının söylendiğini duydu:

— “Uyuyunuz! Daha iyi olur!..”

Jacques bu sözleri dinleyerek gözlerini kapadı.

Uyandığı zaman gündüz olmuştu ve yine aynı odada bulunuyordu. Artık eski halsizliği kalmamıştı. Tamamen kuvvetlenmişti. Yatağın yanında, bir iskemlenin üstünde Chartres'de giymiş olduğu süvari elbisesi duruyordu. Hemen yataktan aşağıya atlayarak giyindi. Hançerini aradı, bulamadı. Etra-

fına bakındığı sırada odanın ortasına iki kişilik bir sofranın kurulmuş olduğunu gördü. Aynı anda da kapı açılarak içeriye Marie de Montpensier girdi. Marie, topallığını gizlemek için sıçrar gibi yürüyordu. Jacques'e yaklaştı:

— “Nasılsınız Mösyö?” Diye sordu.

— “Ah Madam, acaba cennette miyim diyorum... Çünkü karşımda sizin gibi bir meleğin bulunması, başka türlü düşünmeme imkân vermiyor!”

Marie, şüh bir kahkaha attı:

— “Hayır!” Dedi. “Burası cennet değil. Sadece Montpensier konağı! Ben de melek olmaktan çok uzak bir günahkârım... Buyursanıza... Birlikte yemek yiyelim. Sizin gibi bir din adamıyla yemek yemek benim için bir şeref olacak!”

Derken Jacques'e öyle baygın gözlerle baktı ki genç papaz içinin eridiğini hisseder gibi olarak iskemlelerden birine yığılıverdi.

Sofra fevkalâde zengindi. En lezzetli yemeklerle şaraplar bir araya getirilmişti. Bütün bunların üstünde Marie'nin beyaz ve mütenasip vücudunu meydana bırakan dekolte elbisesi, Jacques Clément'in aklını başından alıyordu. Kadının çıplak kolları, gerdanı, mütenasip göğüsleri, Jacques'in bir türlü gözlerini ayıramadığı manzaralar hâlindeydi. Genç papazın, içini sönmek bilmez bir şehvet kaplamaya başlıyordu.

Genç papaz, baharatlı yemeklerden yiyip Marie'nin ardı ardına sunduğu şarap kadehlerini boşaltıyor ve kadının gittikçe etkisini artıran işlevleri karşısında çılgına dönüyordu.

Fakat bu arada oldukça önemli şeyler de konuşmuyor değillerdi. Marie'nin amacı papazı kendisine körü körüne esir etmektir. Konuşulan bütün ko-

nular bu gayeyi üretmeye yarayacaktı. Fakat Jacques Clément hiçbir şeyin farkında değildi.

Bir ara Marie:

— “Doğrusu size yolda rastladığıma çok seviniyorum!” Dedi. “Rastlamamış olsaydım imkânı yok dokuz günde ayağa kalkamazdınız...”

Jacques Clément şaşkın şaşkın sordu:

— “Nasıl dokuz günde? Ben dokuz gündür burada mıyım? Hiçbir şey hatırlamıyorum halbuki...”

— “Elbette! Hummalar içinde yandınız. Sizi yarı ölü bir hâlde sokakta bulduğumu, buraya getirdiğimi hatırlayamamanızı tabiî bulurum!”

— “Beni, yarı ölü bir hâlde sokakta mı buldunuz? Aman yarabbi, nerede buldunuz?”

— “Paris’in göbeğinde... Akşamın saat onu olmak üzereydi. Sizin de bildiğiniz bir evden çıkmış buraya dönüyordum. Uşaklarım sizi görmüşler, haber verdiler. Siz de bana üzerinize hırsızların saldırıdığından bahsettikten sonra kendinizden geçtiniz!”

Jacques Clément tamamen şaşalamış bir hâlde bakakaldı. Peki çile odasında geçirdiği günlere ne diyecekti? Birden aklına geldi:

— “Siz beni sokakta hangi gün buldunuzdu?” Diye sordu.

— “Tam dokuz gün önce Chartres kilisesindeki törenin ertesi günü...”

Jacques Clément büsbütün afalladı. Chartres’deki alayın ertesi günü manastıra girmiş, çile zindanına tıkılmış ve kendi hesabına orada, en aşağı bir hafta kalmıştı.

— “Allah Allah!” Dedi. “Demek beni sokakta baygın bir hâlde buldunuz ha?... Allahım sen benim aklımı koru!”

Marie de Montpensier güldü:

— “Âmin! Ben de Chartres kilisesinde sizi bulacağım yerde Şövalye de Pardaillan'ı bulunca böyle dua etmişim... Lâkin size hiçbir suretle kırgın değilim... Yoksa sokakta bulduğum zaman kaldırıp evime getirmezdin!”

— “Çok teşekkür ederim Madam... Fakat bence Henri de Valois'in hayatı kısa bir süre için uzamıştır. Chartres'de yapamadığımı başka bir yerde yapmaya hazırım Madam!..”

Marie de Montpensier'in rengi uçtu. Yerinden kalktı. Gözlerinde garip bir ışık parlarken gelip, Jacques Clément'in kucağına oturdu ve kollarını papazın boynuna doladı:

— “Sahi mi?” Diye sordu. “Sahi, onu öldürmeye yine hazır mısınız? Chartres'de korktunuz sandımdı...”

— “Korku mu Madam? Ben korku bilmem... Onu Chartres'de benim elimden kurtaran sebep başkadır!”

— “Nasıl bir sebep bu?...”

— “Bir adam Madam! Kolumu tutup *«Clément bugün kralı öldürme!»* Diyen bir adam. Hem öyle bir adam ki bana: *«Kral Henri'yi öldüreceğin hançeri kendi göğsüne sapla!»* Deseydi seve seve yapardın. Bu adam dünyada kendisine iyilik borçlu olduğum tek kimsedir. Anneme acıyan, onun dertleriyle ilgilenen tek insandır. Ben eminim ki annem, bedbaht hayatında birazcık gülebildiyse muhakkak bu adamın sayesinde gülmüştür.”

Marie de Montpensier birdenbire içine doğmuş gibi bağırdı:

— “Pardaillan!..”

Jacques Clément boğuk bir sesle:

— “Odur demedim! Fakat o adam kralı himaye sine alınca, kralın hayatı kutlu bir şey olmuştu. Dokunamadım. Ama bugünlerde bu himaye kalkacaktır. Yemin ederim ki o zaman Fransa Kralı ecel şerbetini benim elimden içecektir!”

Marie, bu sözleri duyunca birdenbire Jacques Clément’in dizlerinden fırladı ve odadan çıkıp gözden kayboluverdi. Papaz, yalnız kalınca uzun zaman dalgın bir hâlde düşündü. Sonra yavaş yavaş kendisine gelerek meleğin kendisine verdiği hançeri aramaya koyuldu.

Akşama doğru tekrar acıktı. Tek başına hâlâ orada duran sofrada karnını doyurdu. Yatağa girip yattı. Başından geçenleri düşünürken birdenbire kendinden geçti ve derin bir uykuya daldı... Aradan uzun bir süre geçmiş olmalıydı. Acaba tekrar rüya mı görüyordu? Farkında değildi. Yatakta, yanbaşında bir kadın yatıyordu. Bu kadın, kollarını onun boynuna dolamıştı ve Jacques Clément, sıcak bir şehvet duygusunun bütün vücudunu kapladığını hissediyordu.

Gözlerini açtı. Bir kandilin sönük ışığında Marie’nin gözlerini tanıdı. Birkaç söz söylemek istedi, fakat ağzının Marie’nin ağzıyla kapandığını hissetti. Bundan sonrası da yarı rüya, yarı hakikate benzeyen aşk ve zevk saatlerinin birbirini tâkip etmesinden ibaret oldu.

Bir ara tekrar kendine geldiği vakit, elleriyle yatakta Marie’nin vücudunu aradı, bulamadı. Kadın yine ortadan kaybolmuştu. Kandil sönmüştü. Fakat şafağın ilk ışıkları pencereden giriyordu. Susuzluk gırtlığını yakıyordu. Yatağın yanındaki dolabın üstünde altın bir kupa gördü, aldı. İçindekini son damlasına kadar içti. Bu işi henüz bitirmişti ki bütün vücudunu tatlı bir uyuşukluk sardı. Kupayı ye-

rine güçl kle koyabildi. Hemen başı yastığa düştü ve derin bir uykuya daldı.

Jacques Cl ment o kadar hayalden rüyaya ve rüyadan hakikate g ç etmişti ki artık yaşadıklarından hangisinin rüya, hangisinin hakikat olduğunu farkedemeyecek bir hâle gelmişti.

Tekrar gözlerini açtığı vakit, Marie de Montpensier'in odasını aradıysa da bulamadı. Bu sefer uyanđıėı yer karanlık çile zindanı da değildi. Hayır, burası Jacques Cl ment'in manastırdaki, her zaman ki odasıydı. Etrafına bakınca, bir iskemle üstüne atılı cüppesini gördü. Masanın üzerinde parlak bir şey duruyordu. Dikkatle bakınca bunun, kralı öldürmek için kendisine verilmiş olan hançer olduğunu anladı. Süvari elbisesi ortadan kaybolmuştu.

Hızla yataktan kalkarak cüppesini giydi. Hançeri yakalayıp öptükten sonra kınına koyarak beline astı. Başı dönüyordu. Yatağın kenarına oturdu. Biraz kendine gelmeye çabaladı.

Tam bu sırada kapı açılarak, manastırın başpapazı Bourgoing göründü. Jacques Cl ment hemen ayağa kalkarak başpapazı saygıyla selâmladı. Bourgoing içeriye girince:

— “Tanrıya şükürler olsun... Sizi kutlarım kardeşim... Nihayet şu habis illetten kurtuldunuz!” Dedi. “On günden beridir manastırda sizi merak ede ede perişan  ld k!”

Jacques Cl ment hayret içinde kaldı.

— “On günden beri mi?”

— “Evet aziz kardeşim!” “Ulu Tanrının büyüklüğünü kutlamaya gittiğiniz Chartres'den dönüşünüzden beri...”

— “Ben Chartres'den dönüşümden beri hep burada, manastırda mıydım?...”

— “Hiçbir yere kıınıldamadınız, aziz kardeşim... Fakat hezeyan, sayıklama bir an yakanızı bırakmadı. Buradaydınız, ama hayalinizde dolaşmadığınız yer kalmadı. Çok şükür şimdi iyisiniz.”

Jacques Clément düşünceli bir tavır takınmıştı:

— “İyileştim!.. Doğru iyileştim!..” Dedi. “Yalnız size bir soru soracağım sayın ve kutlu peder...”

Bourgoing kaşlarını çatıp söyledi:

— “Ne isterseniz sorun!”

— “Bundan önce, yâni Chartres’e gitmeden önce, siz beni bir kutlu ödevi başarmak için serbest bırakırdınız...”

— “Bir kutlu ödev mi? Hiç hatırlamıyorum... Eee sonra?...”

— “Şimdi size sormak istiyorum. Acaba yine serbest miyim?...”

— “Serbestlik ne demek?... Her zaman hürsünüz... İstedığınız gibi manastırdan çıkıp girebilirsiniz... Bana haber vermenize bile lüzum yok... Çünkü sizin Tanrı yolunda çalıştığınızı biliyorum. Şimdi geliniz kardeşim, kilisemize gidelim... Sıhhatinize kavuştuğunuz için kardeşlerimiz toplandı. Tanrıya duâ edecekler. Biz de orada bulunalım!..”

Jacques Clément başpapazın peşinden kiliseye yönelerek sırasına yerleşti. Boyuna düşünüyor ve kendi kendine sorup duruyordu: «Acaba rüya mı gördüm, yoksa gerçek miydi?»

MAUREVERT

Şövalye de Pardaillan'la Dük d'Angoulême'yi Chartres'den ayrıldıktan sonra bir meyhanede dinlenirken bırakmıştık. İki ahbap tekrar atlarına binerek yola koyuldular. Her ikisi de birer amaç uğrunda Chartres'e gelmişti. Pardaillan amacına erişmiş: Henri de Valois'ın öldürülmesini önlemişti. Fakat zavallı Dük, Violetta'nın izini bulmaktan ibaret olan emelinde bir parmak bile ilerleyemediği için gayet kederliydi. Şövalye kendisine, Chartres kilisesinde Fausta ile konuştuklarını anlatmış, artık Violetta'nın izini Fausta'da değil Maurevert'de aramak lâzım geldiğini izah etmişti. Fakat Maurevert'in Violetta ile nikâhlanmış olduğunu söylememişti. Dük d'Angoulême'nin Sainte-Paul kilisesindeki garip nikâhtan haberi yoktu ve üstelik Şövalye'nin Violetta ile birlikte boyuna Maurevert'den bahsetmesine de ziyadesiyle şaşıyordu. Bir ara:

— “Şimdi ne yapacağız?” Diye sordu.

— “Maurevert'i bulacağız!”

Dük patlar gibi:

— “Maurevert, Maurevert!” Dedi. “İllallah bu Maurevert'ten!”

Pardaillan güldü:

— “Onu ben çoktandır söylüyorum. Hele kendisini bir bulalım da ötesi kolay. Hem siz ne üzülüyorsunuz azizim? Violetta sizin olmağa can atıyor... Sizi sevmeseydi o zaman işimiz daha güçleşirdi. Halbuki şimdi o kadar kolay ki... Mamafih işte

Paris'e yaklaştık. Evvelâ şöyle bir Devinière'ye gidip dinlenelim. Sonra ne yapacağımızı düşünürüz!"

Paris'e girdikten sonra hayvanlarını hızlandırarak Devinière hanına geldiler. Attan inip kalabalık lokanta salonuna girerek bir masaya yerleştiler.

Huguette, Pardaillan'ı hâlâ Bastille'de sanıyor ve kurtarmak için başvurulacak çareyi düşünüyordu. Artık yüzü gülmez olmuştu. Salona çıktığı bile yoktu. Mutfakta yemeklerin hazırlanmasına bakarken dalgındı ve aklı hep Pardaillan'ın Bastille'den kurtarılmasına çâre aramaktaydı.

İki ahbap epey bir süre lokantada oturdular. Salon yavaş yavaş boşaldı ve ikisinden başka kimse kalmadı. Bu arada Huguette de mutfaktan salona girmişti. Dalgın ve düşünceli yürürken gözleri bir masada oturan sessiz iki müşteriye takıldı ve bunlardan birinin şefkat dolu bakışlarla kendisini süzdüğünü görünce, o tarafa baktı. Bakmasıyla beraber olduğu yerde mihlanmış gibi kalması bir oldu. Pardaillan yerinden kalkmış ona doğru yürümüştü. Huguette:

— "Ah Mösyö Şövalye!" Dedi. "Gözlerime inanmıyorum!"

Şövalye kadının iki yanağından öptü ve:

— "Bu iki buseden sonra inanırsınız ya!" Dedi.

Gözlerinden yaşlar boşanan Huguette, bir yandan da gülüyordu:

— "Ah Mösyö... Allaha şükürler olsun sağ sâlimsiniz. Nasıl oldu da zindandan kurtuldunuz? Herhalde Mösyö Bussi size acımış olacak..."

— "Hayır Huguette asıl ben Mösyö Bussi'ye acıdım. Ama bu meseleler önemli değil... Şimdi serbestim ya ona bakalım! Yalnız, düşmanlarımız pek çoktur. Sayısız kimseler, niye ben zindanda değilim

diye kuduruyorlar... Onun için burada bulunduğumuzu kimse bilmese iyi olur...”

Huguette:

— “Halbuki burada her an tehlikesiniz!” Dedi.

— “Canım varsın tehlikede olalım... Sizin yanınızdayız ya...”

Huguette’nin gözleri tekrar yaşardı. Hızla şarap mahzenine koşup bir şişe şarap getirdi ve:

— “Bu, rahmetli babanızın en sevdiği şaraptı. Elimde ancak beş şişe kaldı!” Dedi.

Pardaillan şişeyi açtı. Üç kadeh doldurdu. Tokuşturup içtikten sonra:

— “Peki siz Mösyö Bussi’yi nereden tanıyorsunuz?” Diye sordu.

Huguette kıpkırmızı kesildi:

— “Mösyö de Bussi-Leclerc müşterilerimizdendir. Ben sizi Bastille’den kurtarmak için kendisine güveniyordum. Birçok defalar bana demişti ki...”

Huguette susunca Pardaillan:

— “Hele hele! Ne demişti bakayım?” Diye sordu.

— “Bir asîlzâde olduğu hâlde benimle evlenmeye hazır olduğunu söylemişti... Duldum, çocuğum çocuğum da yoktu. Gerçi kalbim hür değildi ama kendisine pekâlâ zevce olabilirdim. Sizi Bastille’den bırakması şartıyla razı olacağımı kendisine bildirmeye gittim.”

Pardaillan hayret içinde Huguette’ye baktı. Dük d’Angoulême gözleri yaşararak fedakâr kadına hayran hayran bakıyordu. Huguette anlatmasına devam etti:

— “Birinci seferinde Bastille’ye giremedim. İkincisinde de o orada yoktu. Şimdi bir daha gideceğim bakalım!”

Şövalye bağırdı:

— “Ne lüzum var aziz Huguette’m!.. İşte ben buradayım!”

Huguette şaşkın:

— “Öyle ya!” Dedi. “Artık ne lüzum var!”

Pardaillan’la Dük d’Angoulême, o geceyi, ertesi günü ve daha bir-iki günü orada geçirdiler. Üçüncü gün artık tamamen dinlenmiş bir hâlde işe başlamak kararıyla kalktılar. Aynı gün, Jacques Clément’in manastıra girdiğinin dördüncü günüydü. Yine o gün Picouic’le Croasse’nin Bénédictines manastırında bir cennet hayatı yaşamaya başlayışlarının onuncu gününü teşkil ediyordu.

Şövalye ile genç Dük o sabah, birlikte yola çıkarak Dük de Guise’nin konağının civarında dolaşmayı kararlaştırdılar. Pardaillan, Violetta ile Mauververt’in ilgisini bir türlü anlamak istemeyen genç Dük’e:

— “Maurevert’i bulmakla bir taşla iki kuş vurmuş olacağım!” Diyordu. “Hem onunla eski hesabımı temizleyeceğim, hem de Violetta’nın nerede bulunduğunu öğreneceğim!..”

Konuşa konuşa Dük de Guise’nin konağının önüne kadar gelmişlerdi. Maurevert herhâlde konakta olacaktı. Fakat buraya girmek demek, bile bile kurt kapanına yakalanmak demek değil miydi? Ne yapacaklarını düşünüyorlardı ki birdenbire konağın kapısından üç adamın çıktığını gördüler. Sokak, Millet Meclisini seçmek için defter hazırlamakla meşgul olan halkla doluydu ve kalabalıkta Pardaillan’la arkadaşını kimse farkedemezdi. Kapıdan çıkan üç adamın da Şövalye’yi farketmelerine imkân yoktu. Bunlar Maineville, Bussi-Leclerc ve Maurevert’-di. Charles d’Angoulême’yle Pardaillan, üç arkada-

şın konağın kapısında bir zaman durup görüştüklerini, sonra Maineville'yle Bussi'nin ayrıldıklarını gördüler. Maurevert bir an yalnız başına durduktan sonra Temple kapısı tarafına doğru yürümeye başladı.

İki arkadaş, sessiz sadasız peşinden ilerlediler.

Maurevert, Temple kapısından geçerek Paris'ten çıkınca Pardaillan geniş bir nefes aldı. Yol boyunca çitler ve fundalıklar olduğu için önde giden Maurevert'in geriye baktığı takdirde bir köşeye sinmek pekâlâ mümkündü. Fakat adam, hiç geriye bakmıyor ve Montmartre kapısına doğru yürüyordu. Oraya varınca tepenin eteğini dolaştı; sonra da yukarıya doğru tırmanmaya başladı.

Maurevert tepeye tırmanmaya koyulduğu zaman, Pardaillan'ın dudaklarında acı bir gülümseme belirmişti. Bu yol, Şövalye'nin, bundan onaltı yıl önce Loïse'yle birlikte geçmiş olduğu yoldu. O zaman yanında Mareşal de Montmorency ile arabalarında, ölüm hâlinde bulunan babası vardı.

Şövalye, gözlerini sık sık ziyaret ettiği bir noktaya dikti. Burası henüz biçilmeye başlanmış bir buğday tarlasıydı. Yakında bir de kaynak vardı. Vaktiyle arabayı burada durdurmuşlar ve babası, burada Şövalye'nin kolları arasında ölmüştü. Yine o noktada Maurevert, Catherine de Médicis'den aldığı zehirli hançerle birdenbire meydana çıkmış ve Loïse'yi vurmuştu. Şimdi Maurevert de buraya doğru gidiyordu. Pardaillan'ın rengi uçmuştu. Ani bir el hareketiyle hançerinin ve tabancasının yanında olup olmadığını yokladı. Bir an durarak tabancasını doldurdu.

Charles:

— “Uzaktan mı vuracaksınız?” Diye sordu.

Pardaillan gülerek:

— “Hayır!” Dedi. “Belki kaçır diye hazırlanıyordum. Çünkü herif geyik gibi kaçır... Kaç defa kaçtı... Bu sefer artık onun bir bacağını kırıp ondan sonra kendisiyle konuşacağım ki yine sıvışmasın!..”

Maurevert, boyuna çıkıyordu. Pardaillan da ilerledi ve biraz sonra babasını gömmüş olduğu yerdeki dikili tahta haçı gördü. Bu haça birisi dayanmış, hareketsiz duruyordu. Bu, bir kadındı. Fakat kimdi ve burada ne yapıyordu?

Şövalye burasını araştırmadı. Gözlerini Maurevert’e dikmiş, bir saniye ayırmıyordu.

Maurevert, ihtiyar Pardaillan’ın mezarının yanından geçerken durdu. O da geçmişteki o günlük güneşlik Ağustos gününü hatırlamıştı. O gün, şehrin gürültüsüyle tam bir tezat hâlinde bulunan bu sessiz yerde birdenbire çalılıklar arasından fırlayıp Loïse de Montmorency’yi vurmuştu. Buraya geldikten sonra o günü hatırlamamasına imkân yoktu.

Fakat o günü ve o cinayeti hatırladıktan sonra da Pardaillan’ın yıllardır peşinde olduğunu, şimdiye kadar birkaç kere, mucize kabilinden müthiş intikamından kurtulduğunu hatırlamıştı. Bilhassa korkunç Pardaillan heyulâsının yine Bastille’den kaçmış olduğu, Chartres’e kadar peşinden geldiği ve belki şimdi de yine peşinde olduğu düşüncesi aklından çıkmıyordu. Ama yine de kendi kendine şöyle düşünüyordu: *«İstediği kadar peşime düşsün! Daha Chartres’den Paris’e gelmemiştir bile... Halbuki ben bu akşam Paris’ten çok uzakta olacağım... Beni kendisine sâdık sanan budala Guise’den de uzakta bulunacağım. Elinde bu kadar kudret oldu-*

ğu hâlde bir Pardaïllan'dan kurtulmasını beceremeyen budala Guise!..»

Maurevert ileriye baktı. Orada bir ağaca bağlı bir at vardı. Bu atın yanında da kuvvetli iki beygir koşulu bir araba duruyor, bunların başında bir ağacın gölgesinde bir seyis bekliyordu. Maurevert:

«Herşey yolunda!» Diye düşündü. *«Yirmi dakika sonra küçük çingene de benim olacak... Onu ne yapacağım? Orasını henüz bilmiyorum ama herhalde, ne Guise budalasının, ne de Pardaïllan'ın olmasın da... Arabaya tıkar, alır götürürüm. Dört günde Orléans'a varırız. Ondan sonrasını da orada düşünüyoruz. Allahaismarladık Guise! = Allahaismarladık Pardaïllan!»*

Birden, Paris'e doğru döndü. Belki şehre de vedâ edecekti. Fakat önünde, yirmi adım ötesinde Pardaïllan'ın durduğunu gördü!..

Pardaïllan bir işaret yapınca Dük d'Angoulême durdu ve kollarını kavuşturarak bütün olup biteceklere seyirci kalacağını anlatır bir durumda, yerinde kaldı. Şövalye, yalnız başına on adım daha yürüdükten sonra durdu.

Maurevert, idam mahkûmları gibi, perişan bir hâlde sağına soluna bakınıyor, bir imdat arıyordu. Halbuki tepenin bütün inişleri ıssızdı ve Pardaïllan'ın karşısında yalnız kalmıştı. Kaçmaya kalkışmanın beyhude olduğunu hemen anladı. Bacakları öylesine titriyordu ki iki adımda yere yuvarlanacağı muhakkaktı. Üstelik, kendini korumaya da kalkışamayacaktı. Pardaïllan'la müsavi bir silâhla dövüşmek, çakalla aslanın dövüşmesine benzeyecekti. Maurevert, ümitsiz bir hâlde ve sanki: *«İşte, burası benim mezarım olacak!»* Dermiş gibilerden yere baktı. Sonra ürkek gözlerini Pardaïllan'a kaldırarak

karmakarışık bir şeyler mırıldandı. Bu şeylerle bir soru sormak istediği anlaşılıyordu:

— “Benden ne istiyorsunuz?”

Pardaillan cevap verdi. Dük d’Angoulême, Şövalyenin bir ısıklık kadar keskin sesindeki sevgi ve kin hâtıralarının dolu olduğunu sezer gibi oldu. Pardaillan:

— “Mösyö! Benim bir kılıcımla bir hançerim var!” Dedi. “Aynı silâhlar sizde de var. Benim bir de tabancam var ama onu yalnız siz kaçmaya teşebbüs ettiğiniz takdirde kullanacağım. Silâhlarımızın müsavi olduğunu görüyorsunuz ya...”

Maurevert başıyla tasdik etti. Pardaillan:

— “Sizden ne istediğimi soruyorsunuz değil mi?” Diye sordu. Sonra sâkin bir tavırla cevap verdi: «Sizi öldürmek istiyorum! Korkmayın, size asla acı çekirtmeden öldüreceğim! Onaltı yıldır size vermiş olduğum korku, çekmiş olduğum ıstırapı hakkıyla ödedi. Sizi öldürmekle dünyayı, iğrenç bir mahlûktan temizlemiş olacağım. Şimdiye kadar kendi canımı kurtarmak için bir düşmanı öldürmek düşüncesi beni çok üzerdi. Fakat sizi öldürürken hiç üzülmeyeceğim. Çünkü siz benim düşmanım değilsiniz. Siz vücudu dünyadan kaldırılacak bir kötü mahlûksunuz. Bastille’de bana söylediğiniz sözler, sizin şimdiye kadar sandığımdan daha çirkef bir mahlûk olduğunuzu anlattı. Onun için başı ezilecek zehirli bir yılan olduğunuza artık hiç şüphem kalmadı. Sizi öldürdükten üç dakika sonra isminize varınca ya kadar herşeyiniz hâtıramdan silinmiş olacak. Fakat sizi burada öldürecek değilim. Pis kanınızın, babamın temiz kanıyla sulanmış toprakları kirletmesini istemiyorum. Sizi biraz daha ileriye, Montfaucon’a kadar götürüp orada öldüreceğim. Oraya kadar gelmeye razı mısınız?»

Maurevert, başını önüne eğerek bu teklifi kabul ettiğini belirtti. Şimdi içinde bir ümit belirmişti. Montmartre'den Montfaucon'a yarım saatte gidilirdi. Kimbilir! Belki bu yol esnasında kaçmak fırsatı zuhur ederdi. Birden küstah bir tavır takınarak:

— “Montfaucon mu?” Dedi. “Pekâlâ... Fakat emin olun sizi de babanıza kavuşturmadan ölmeyeceğim!.. Zaten onu çok beklettinizdi!..”

Kendince cesaret gösteriyor, hattâ Pardaillan'a hakaret de ediyordu ama bir yandan da gözleriyle fırl fırl kaçacak fırsat arıyordu. Şövalye:

— “Bu düelloda belki ben de ölürüm...” Dedi. “Fakat sizi öldüreceğimi kendim gibi biliyorum. Ama size, sizi niçin öldüreceğimi daha anlatmadım. Üstelik bir sorum da var. Umarım ki doğru cevap verirsiniz!..”

Maurevert cevap verdi:

— “Bir değil, bin soru sorun Mösyö de Pardaillan!”

Hain herif bu sözü söylediği sırada Pardaillan'ın babasının mezarındaki büyük haçın arkasına sıçramış ve ötede bekleyen arabaya doğru alabildiğine koşmaya başlamıştı. Dük d'Angoulême yerinden fırlayarak:

— “Ah alçak! Kaçıyor!” Diye haykırdı.

Pardaillan gülümsedi. Tabancasını çekti ve yirmi adını kadar ileride bulunan Maurevert'e nişan aldı... Tetiğe basmak üzereydi ki haçın dibine diz çökmüş olan bir karaltı birdenbire doğrularak Maurevert'le tabancanın namlusu arasına dikiliverdi. Bu, bir kadındı. Pardaillan gözlerini göğе kaldırdı ve tabancalı eli aşağıya düştü. Fakat kadın, bütün olup bitenlerden habersiz gibi duruyordu. Pardaillan da ona bakmıyordu. Gözleri Maurevert'e ve onu takip

eden Dük d'Angoulême'ye dikilmişti. Kovalamaca birkaç saniye kadar sürdü. Maurevert çılgın gibi kaçarken birden yanından daha hızlı koşan birinin geçtiğini ve sonra geriye dönerek kılıcını çektiğini gördü. Bu adam:

— “Geri Mösyö!” Diye kükredi. “Geri, yoksa öldürürüm!..”

Maurevert'in kılıcı da havada şimşekler çakmaya başlamıştı. Saldırıyor, kendine yol açmak istiyordu. Fakat Charles'in kılıcı yüzüne rastlayarak yaraladı. Maurevert gerilemeye mecbur kaldı. Birkaç dakika müthiş bir dövüş oldu. Fakat Maurevert'in her saldırışı netice vermiyor, Charles ise her seferinde kılıcını Maurevert'in yüzüne değdirerek birkaç adım geri sıçramasına sebep oluyordu. Charles de her seferinde ileri atılıyor, aradaki mesafeyi kapatıyordu. Maurevert, sağa sola kaçmaya da savaştı. Lâkin karşısında hep Charles'in kılıcını buldu ve böylece gerileye gerileye tahta haça kadar yaklaştı. Haçın yanına varınca mezardan çıkarmış gibi akseden bir kahkaha işitti. Soğuk soğuk titremeye başladı. Eli kılıcını tutamaz oldu, kılıç yere düştü. Geriye döndüğü zaman Pardaillan'ın yerinden bile kıpırdanmamış olduğunu farketti. O ölüm kahkahasını savurmuş olan altın saçlı kadını da gördü... Ve artık mahvolduğuna inandı.

Dük d'Angoulême:

— “Şövalye!” Dedi, “izin verirsiniz bu zatın yanından ayrılmayayım, çünkü belki yine aklına eser de bacaklarından istifadeye kalkar ve beni de boşuna yorar...”

Pardaillan cevap olarak:

— “Monsenyör, lûtfen şu herifin kılıcını eline veriniz!” Dedi.

Dük yere eğildi. Kılıcı ucundan tutarak kabzasını Maurevert'e uzattı. O da kılıcı alıp kınına soktu. Pardaillan:

— “Yanından çekiliniz lûtfen Monsenyör! Bu adam artık kaçamaz!” Dedi.

Dük, tereddüt etmeden çekildi ve evvelce yaptığı gibi yine kollarını kavuşturdu. Şövalye, sanki bir şey olmamış gibi tekrar sözüne devam ederek:

— “Sîze bir soru soracaktım,” Dedi. “O zavallı Loîse size ne yapmıştı? Belki yirmi defa beni öldürmeye çalışmıştınız. Pek tabîî bulmuştum. Coligny konağında bizi aramış, Montmorency konağının enkazı altında babamla beni gömmek istemiştiniz. Bütün bunları olağan bulurum. Fakat o size ne yapmıştı? Neden zehirli hançerinizi ona kıymaktan çekinmediniz? Onun gençliğine ve güzelliğine nasıl acımadınız? İşte, onaltı yıldır bunu anlamak istiyorum!”

Şövalye müthiş heyecanlanmıştı. Fakat Maurevert susuyordu. Ne diyebilirdi? Kanlı cinayetini nasıl izah edebilirdi? Zaten bu kadarını düşünecek hâli yoktu... Dudaklarını korkudan kaskatı eden düşünce, Pardaillan'ı karşısında gördüğü andan beri Azraili görmüş gibi olmasıydı. Pardaillan, ona dokunacak kadar yanaştı. Maurevert boğuk boğuk inledi.

Şövalye:

— “Cevap vermiyorsunuz!” Dedi. “Halbuki ben sizin canınızı bunun için alacağım. O zavallının göğsünde açtığınız yara için... Çünkü sizin bütün yaptıklarınız bu alçaklığınızın yanında bir hiç kâlır. Onaltı yıldır, size çektiirdiğim azabı artık yeter buluyorum. Sizi öldürüp bu azaptan kurtaracağım. Ayağımın dibindesiniz Maurevert, sizi ezeceğim!..”

Maurevert'in dizleri büküldü. Yere çöktü. Soğuk terler boşanan alnını kaldırdı ve boğuk bir sesle:

— “Ah!” Dedi. “Beni öldürmeyin! Canımı bağışlayın! Bugün olsun beni öldürmeyin!”

— “Kılıcınızı çekin Maurevert! Belki talih size yardım eder de ben ölürüm! O zaman siz kurtulursunuz!”

— “Kendimi korumak istemiyorum! İstemiyorum!”

— “Demek öleceğinizden eminsiniz...”

— “Evet! Hissediyorum, biliyorum ki beni öldüreceksiniz!..”

Maurevert, neredeyse korkudan ölecekti. Son defa:

— “Merhamet! Merhamet!” Diye inledi. “Loïse’nin aşkına beni öldürmeyin!”

Pardaillan titredi. Maurevert’e eğildi. Omuzuna dokundu. Sonra Charles d’Angoulême’ye öyle bir bakışla baktı ki genç Dük bu bakışta derin bir merhamet okudu. Şövalye:

— “Kalkınız!” Dedi. “Beni dinleyiniz!.. Belki de sizi affederim!..”

Maurevert bir hamlede doğruldu. Ellerini ovuşturmaya başladı:

— “Söyleyin!.. Ne yapmam lâzım!. Ne isterseniz yapayım!.. Bugün elinizdeyim!.. Öldürmek de, affetmek de sizin elinizde!.. Ben alçağım!.. Halbuki siz, eski devir şövalyelerinin sonuncusunuz. Siz âlicenap ve kahramansınız. Elbette affetmesini de bilirsiniz!”

Altın saçlı kadının kahkahası bir daha duyuldu. Maurevert şövalyenin ağzından çıkacak sözleri bekliyordu. Pardaillan başını salladı:

— “Ben sizi affedemem!.. Sizi kendi vicdanınız affetsin... Fakat eğer öldürdüğünüz bir genç kızu karşılık, bir başkasının hayatını ve hürriyetini ve-

rirseniz, canınızı bağışlayabilirim. Violetta'nın hayatını ve hürriyetini vereceksiniz!..”

Charles d'Angoulême bir hamlede Şövalye'nin yanına sıçrayıp ellerine yapışmış:

— “Ah ağabeyim, can kardeşim benim!” Diyordu.

Maurevert:

— “Violetta mı?” Dedi. “Violetta'nın iadesi şartıyla mı hayatımı bağışlayacaksınız?...”

— “Evet!.. Siz bir hayat, bir aşk söndürmüştünüz. Ona karşılık şimdi de bir aşk ve bir hayatın meydana gelmesine çalışmalısınız. Loïse'yi öldürerek beni bedbaht ettiniz. Şimdi Dük d'Angoulême'nin hayatını kurtarınız!.. O zaman ben de sizi, adınızı unutacağım. Sizi elimle öldürülmüş farzedeceğim... Şimdi söyleyin bakalım, Violetta nerede?...”

Maurevert:

— “Tanrı şahidimdir ki bilmiyorum!” Dedi. “Bastille'de size söylemiş olduğum şeylerin hepsi, sizi üzme, yüreğinizi kanatmak için uydurulmuştu. O genç kızın nerede olduğunu katiyen bilmiyorum. Fakat...”

Pardaïllan bu son kelimeyi duyunca ferahladı. Ümitsizliğe düşen Dük d'Angoulême de geniş bir nefes aldı. İkisi birden:

— “Fakat?..”, Diye sordular. “Bildığınız bir şeyler var herhalde...”

Maurevert, sevincinden gözlerini kapamış ve içinde kurduğu cehennem plânını karşısındakilere hissettirmemek için mâsum bir tavır takınmıştı. Yüreğinin derinliklerinde vahşi bir kin belirmişti. Soluk soluğa söylendi:

— “Evet! Benim de bildiklerim var. Bunları size söylemem ihanettir ama mademki hayatımı ba-

ğışlıyorsunuz umurumda bile değil... Mademki genç kızın nerede olduğunu merak ediyorsunuz, ben de efendim Dük de Guise'ye ihanet eder, size onun bulunduğu yeri öğrenirim!"

Maurevert başını eğip sustu. Pardaillan sordu:

— "Ne demek istiyorsunuz? Bilmiyorsunuz da gidip öğrenip gelecek misiniz?"

— "Bu akşam Mösyö... Bilseydim daha önceden de öğrenirdim. Ne bileyim?.. İsterseniz biriniz benimle beraber gelin! Fakat bana itimat etmezsiniz ki... En iyisi yine ben yalnız gideyim... Bilmem ki nasıl yapsam?.. Sizi doğru söylediğime nasıl inandırsam..."

Pardaillan'la Dük d'Angoulême birbirlerine baktılar.

Nihayet Şövalye:

— "Peki!" Dedi. "Biz sizinle gidemeyiz! Çünkü artık bizim için tehlikelerle dolu olan Paris'e ayak atmamaya karar verdik Ville-l'Evêque'te yerleştik. Bu akşam gelmenize lüzum yok. Yarın saat onda bizi bulur, öğrendiklerinizi söylersiniz. Şimdi giderse-
niz bir daha gelecek misiniz Mösyö?"

Maurevert, sevinçten yüzü değişmiş bir hâlde:

— "Geleceğim Mösyö!" Dedi. "Yemin ederim ki gelecek ve size istediğiniz bilgiyi getireceğim! Yemin ederim!.."

Birdenbire mezarın üstüne sıçradı:

— "İşte, şurada yatan adamın, babanızın üstüne yemin ederim!"

— "Peki öyleyse serbestsiniz!"

Altın saçlı kadın bir kahkaha daha savurdu... Maurevert, şapkasını kaldırarak Pardaillan'la Charles'i selâmladı:

— “Yarın görüşürüz efendiler!” Dedi.

İki adamın bakışları önünde yavaş, muntazam adımlarla ilerledi. Fakat kestane ağaçlarının gölgesine ulaşır ulaşmaz, çılgın gibi koşmaya başladı ve soluk soluğa Montmartre kapısına ulaştı. Geriye döndü. İndiği tepeye baktı. Kahkaha ile gülüyordu. Lâkin bu kahkaha o kadar müthişti ki en ağır küfürlerden daha kötü bir mânası var hissini uyandırıyordu.

Bu esnada tepede kalmış olan Charles d’Angoulême:

— “Gelecek!” Dedi.

Pardaillan içini çekti:

— “Zannederim!..”

— “Peki neden Paris’e girmiyoruz? Ville-l’Evêque’te yerleştik dediniz!”

— “Belli olmaz! İhtiyatı elden bırakmamalı! Maurevert gelir sanırım... Kendisine canını bağışlamış olan adama da ihanet etmez herhâlde!..”

İkisi de düşünceli durdular. Gelir miydi, gelmez miydi, başka mesele... Fakat gelmezse Pardaillan elbette onu bir daha yakalardı... Fakat geleceğini kuvvetle umuyorlardı. Çünkü onaltı yıllık bir azaptan bu kadar ucuz kurtulmayı herhalde nimet bilecekti. Asıl büyük fedakârlığı Pardaillan yapmıştı. Şimdi de mezara yaklaşmış kendi kendine söyleniyordu:

«*Menhus herifi zorlukla unutabileceğim. Bu fedakârlığı sadece Charles uğrunda yaptım... Zavalı babacığım ne kadar haklısın... Acaba sen bu hareketime ne derdin baba? Herhalde hak verirdin... Çünkü. Maurevert’i öldürmekle ne seni, ne de Loïse’yi diriltemem babacığım!..»*

Birden, karşısında kendisine çok dikkatle bakan

sarışın kadını gördü. Hemen tanıdı. Bu Saizuma denen çingene karısıydı. Okuyucularımız, Pardailan'ını Saizuma'yı Bénédictines manastırından alarak Devinière hanı sahibi Huguette'ye emanet ettiğini hatırlayacaklardır. Fakat Şövalye'nin Dük de Guise'ye teslim olduğu günden beri Saizuma tekrar ortadan kaybolmuştu. Şimdi Saizuma, Şövalye'ye gülümseyerek bakıyordu. Tanıdığı ve l'Espérance hanındaki olayı hatırladığı belliydi. Birden Şövalye'ye:

— “Hainden sakın! Yemin edenlere inanma! Vaktiyle bana da birisi yemin etmişti. Halbuki şimdi elimde felâketten başka bir şey yok!” Dedi.

Pardailan, zavallı Léonore Montaigues'e acıyarak baktı:

— “Madam! Bizimle gelin! Sizin gibi Montaigues ailesinden bir kadının böyle bir ömür sürüşü doğru değildir!” Dedi.

Kadın titredi:

— “Montaigues ailesi mi? O da ne demek?”

— “Siz Léonore de Montaigues'siniz!..”

— “Bunu kim söyledi... Ben Léonore'ymişim... Delilik! Ben bu isimde bir zavallı kız tanırdım... Fakat o öleli çok oldu!”

Çingene kadının rengi uçmuş, bütün vücudu titremeye başlamıştı. Charles kadının elini tuttu:

— “Siz Léonore'siniz, sevgilimin annesisiniz!” Dedi. “Hatırlıyorsunuz değil mi? Sizi bir köşkte bulmuştuk. Sevdiğiniz adamla Prens Farnèse'yle karşı karşıya idiniz. Prens Farnèse'yi, piskoposu biliyorsunuz değil mi?”

Kadının gözlerinde bu adı duyunca bir an kin ve intikam izleri belirdi. Charles, kadına merhametle baktı. Bu zavallıyı tedavi etmek, onu tekrar la-

onore de Montaignes hâline getirerek Violetta'yı bulduktan sonra annesini ona teslim etmek ne güzel şey olurdu. Fakat Saizuma söylendi:

— “Piskopos öldü!”

— “Peki kızınızı, Violetta'yı tanımıyor musunuz Madam?”

Saizuma durgun bir yüzle:

— “Benim kızım yok!” Dedi.

Charles, kadının elini bıraktı ve ümitsiz gözlerle Pardaillan'a baktı.

Charles ve Pardaillan, Bénédictines manastırındaki köşkte, hu kadının Violetta'nın annesi olduğunu öğrenmişlerdi ama ikisi de hu çocuğun acıklı şartlar içinde doğduğundan habersizdi. Kadıncağız çocuğunu görmemiş, anne olmadan evvel çıldırmış ve anne olduğunun hiç farkına varamamıştı.

Pardaillan:

— “Görüyorum ki isminizden bahsetmek size acı veriyor... Halbuki biz size acı vermek istemiyoruz!” Dedi.

— “Ben Saizuma'yım... Çingene Saizuma... Fala bakarım hen!”

— “Öyle olsun! Fakat bizimle beraber gelin! Böyle yapayalnız yaşamaktan, keder içinde bunalmaktan usanmadınız mı?”

Kadın başını salladı:

— “Doğru... Ben keder içinde bunalmış bir hâledeyim... Bahsettiğiniz Léonore'nin başından geçen şeyleri size anlatmış olsaydım, ağlamaktan gözlerimde neden yaş kalmadığını anlardınız...”

Mezarın üstündeki haça dayanmış, gözlerini karşıki kırlara dikmişti. Bu hâliyle hem Pardaillan'ı hem de Charles'i titretiyordu. Garip sesiyle sözüne devam ederek:

— “Bu korkunç bir hikâyedir,” Dedi. “Kırık bir kalbin hikâyesi ...Konağın karşısındaki büyük kiliseyi bilir misiniz? O kız işte orada mahvoldu. Orada tapındığı ve kendisini aldattığını öğrendiği adamı tanıdı.”

Saizuma bir an sustu. İki adam, dehşet ve merhamet içinde beklediler. Kadın tekrar:

— “Ondan sonra zindanda geçirilen bir gece ve ölüm hezeyanları başgösterdi!” Dedi. “Gözlerini açtığı zaman beynini karanlık kaplamıştı.. Bakın, bakın, işte onu darağacına götürüyorlar. Orada, o müthiş direğin dibinde bir feryat duyuluyor... Bağırان kim? O anda duyduğu garip analık şefkati nedir? Bunları kendisi de bilmiyor ve hiç bilemeyecek...”

Saizuma yine durdu. Korkunç kahkahası tekrar duyuldu. Sonra yürümeye başlayarak:

— “Allahaismarladık!” Dedi. “Çingenenin yolunu öğrenmeye kalkmayınız. O yol felâket yoludur!”

Hâkim bir tavırla ilerliyordu. Dük d’Angoulême’nin duyduğu sözler yüreğine işlemişti, bağırarak arkasından koştu:

— “Léonore! Léonore!..”

Saizuma arkasına döndü. Parmağını göğsüne kaldırdı:

— “O ölüyü neden çağırıyorsunuz?” Dedi. “Kendisini görmek istiyorsanız darağacının dibine gidiniz!”

Sonra daha hızlı yürüdü ve kayalıklar arasında kayboldu. Charles, Şövalye’ye döndü:

“Onu yanımıza alalım! Bakalım! İyi etmeye çalışalım!..” Dedi.

Birlikte koşarak kadını aradılarsa da, değil kendisine, izine bile rastlayamadılar. Sonra artık vaz-

geçtiler ve Paris'e yönelerek Montmartre kapısından şehre girdiler.

O geceyi Devinière'de geçirdiler ve ertesi sabah erkenden, Maurevert'le sözleşmiş oldukları yere gitmek üzere yola çıktılar. Lâkin Ville-l'Evêque yolunun yarısında durdular. Orada sık bir meşe koruluğu vardı. Maurevert'in gelip gelmediği belli olmakla beraber, geldiği takdirde bir oyun oynamaya kalkması ihtimali de vardı. İki arkadaş her türlü tehlikeyi vaktinde önleyebilmek için koruluğa saklanmayı akıl ettiler ve beklediler.

Saat dokuz buçuğa doğru, Paris'ten hızla gelen bir atlı göründü. Pardaillan sâkin:

— "O!.." Dedi.

Atlı yaklaşınca Charles d'Angoulême sordu:

— "Sahi o! Bu kadar uzaktan nasıl tanıdınız Şövalye?"

Pardaillan dişleri arasından söylendi:

— "Maurevert'le ben, birbirimizi ne kadar uzakta olsak yine tanırız!"

Şövalye sâkin görünmeye çalışıyorsa da rengi iyice uçmuştu. Dük d'Angoulême, Şövalye'ye biraz bakmış olsaydı onun bu hâlini görmemezlik edemezdi... Halbuki delikanlıda arkadaşına bakacak vakit yoktu. Bütün dikkatini Maurevert'e vermişti. Çünkü Maurevert'in gelişi, Violetta'nın bulunacağının bir işaretiydi.

— "Ah Pardaillan, bakın yalnız başına geliyor. Yanında silâh bile yok... O kadar seviniyorum ki." Demekten kendini men edemedi.

Pardaillan:

— "Karşılalım!" Dedi.

Koruluktan çıkınca Maurevert de onları gördü. Atından atlayarak şapkasını çıkardı:

— "İşte geldim, efendiler!"

Dokuzuncu Bölüm

MAUREVERT'İN SÖZÜ

Bir gün önce, Montmartre tepesinde apansız Pardaillan'la karşılaşan Maurevert, canını kurtarmak için yaltaklanmış, çeşitli hileler çevirdikten sonra koşa koşa Paris'e dönmüştü. İçindeki sevinç o kadar büyüktü ki, körü körüne, nereye gittiğini bilmeden koşuyor ve yoldan geçenlerin durup hayretle kendisini seyrettiklerini bile farketmiyordu.

Nasıl sevinmesindi? Nihayet Pardaillan'ı eline geçirmek için bir fırsat bulmuştu. Hayatının bağışlandığını ve bu iyiliğe karşı dürüst davranması lüzum geldiğini düşünmüyordu bile... Hayır!.. Pardaillan'ı yakalamıştı. Nihayet, onaltı yıllık korku ve

azaptan sonra yakalamıştı ve şimdi, öcünü öyle bir alacaktı ki...

Bu zalim sevinç, bütün beynini, vücudunu kaplıyor, Paris içinde, nereye gittiğini bilmeden deli gibi koşuyordu. Nihayet, susuzluktan boğazının yandığını hissederek bir meyhaneye daldı. Meyhanecinin uzattığı şarap kupasını bir dikişte içti, parayı fırlatıp attı ve dışarı çıktı. Yürümeyi unutmuş gibiydi. Boyuna koşuyordu. Yoldaki adamlara çarpıyor, kendisine bir şey söyleyecek olanlara çatıyor, vahşi bakışlarıyla herkesi ürkütüyordu.

Saat dokuz sularındaydı ki şiddetle omuzladığı bir yolcu ile fena hâlde çatıştılar. Adam:

— “Gözün kör mü?” Dedi.

Maurevert:

— “Küstah!” Diye bağırdı.

Ve baktı. Tanımakta gecikmedi. Bu da Dük de Guise'nin maiyetindeki asîlzâdelerden Lartigue isimli biriydi. Maurevert'in her türlü kavgadan kaçınması, Pardaillan'ı yakalamanın zevkini çıkarabilmek için her türlü tehlikeyi savuşturması gerekirdi. Fakat öyle haincesine cesur bir adamdı ki... Birdenbire Lartigue'nin kendisini sokakta gördüğünü Guise'ye haber vereceğini düşündü. Halbuki Guise, ona özel bir görev vermiş ve Blois'e göndermişti. Görevine gitmediğini öğrenirse cezası da büyük olurdu. O hâlde Lartigue'yi ortadan kaldırmak lâzımdı. Bunu bir anda düşündü. Düşünmesiyle kılıcını çekmesi de bir oldu:

— “Bir asîlzâdeye hakaret ha?..” Diye homurdandı. “Senin kanını içerim!”

Öteki de gözü pek silâhşorlardan biriydi. Ömründe yaptığı ilk düello bu olacak değildi ya... Maurevert'in savurduğu tehdide adamakıllı kızdı:

— “Terbiyesiz!” Dedi. “Kendini koru!..”

İki kılıç bir hamlede çatıştı. Fakat ilk hücumu Maurevert yaptı. Bu, öyle kuduz, canavarca bir hücum oldu ki Maurevert’in kılıcı, Lartigue’nin vücudunu delerek sırtından çıktı. Kılıç, Lartigue’nin elinden fırladı. Olduğu yerde döndü ve gık bile diymedenmeden yere devrildi. Maurevert, kılıcını adamın vücudundan çektikten sonra kanı, ölünün elbisesinde temizledi ve kınına soktu. Sonra Lartigue’nin ölüsünü bacaklarından sürükleyerek Seine nehrine kadar götürüp bir ayak itişiyile suya yuvarladı.

Fakat bu cinayet, Maurevert’in aklını başına getirmiş olacaktı. Artık koşmadı. Durgun adımlarla Pressoir-de-Fer oteline doğruldu. Otelin sahipleri Roussotte’yle Pâquette kendisini pek hoş karşıladılar. Vaktin geç olduğunu, zaptiyelerin, neredeyse dükkânı kapatacaklarını söylüyorlardı. Fakat Maurevert’in, vaktiyle Jacques Clément’in yaptığı işareti verdiğini görünce, tavırları değişti. Pencereilerin pancurları sür’atle kapandı. Adam, bütün günün açlığını bir anda hissetmiş olacak ki, ne getirildiyse silip süpürdü.

Lâkin daha önündeki şarap şişesini boşaltmadan alkolün ağırlığı vurmuşçasına durgunlaştı ve dalgın dalgın düşünmeye başladı. Nihayet ayağa kalktı. Kılıcını kuşandı. Roussotte, sokak kapısını açmaya koştuyse da Maurevert, kendisini bir el işaretiyle durdurarak:

— “Oradan değil, buradan geçeceğim!” Dedi.

Otelle Fausta’nın konağını birbirine bağlayan kapıyı gösteriyor ve demin yaptığı işareti tekrarlıyordu. Otelciler, başlarıyla razı olduklarını anlatınca, adının kapıya doğruldu. Haç şeklinde mihlannış çivilere belli bir sıra bastı. Kapı açılınca içeriye girdi. Kanat hemen yine kendiliğinden kapandı.

Maurevert, girdiği küçük sofadaki lâmba ışığında Fausta'nın iki hizmetçisi, Léa ile Myrthis'i gördü ve:

— “Hanımınızı görmem mümkün mü?” Diye sordu.

İki hizmetçinin yan odaya girmeleriyle çıkmaları bir oldu. Az sonra Fausta çıkagelmiş ve:

— “Mösyö de Maurevert sizi bu akşam göreceğimi hiç ummuyordum!” Dedi.

— “Doğru söylüyorsunuz Madam... Bu akşam Paris'ten çok uzaklarda bulunmam gerekirdi. Orléans'da emirlerinizi bekleyecektim!..”

— “Montmartre sırtlarında sizi bir beygirle bir araba bekleyecekti. Arabaya onu bindirecektiniz... Üstelik Dük de Guise, yokluğunuzdan şüphelenmesin diye ondan sizin için özel bir görev de kopartmıştım!”

— “Haklısınız Madam!.. Dük beni şimdi Blois'de kralın ne kadar kuvveti var, orada ne oluyor diye araştırıyorum sanıyor!..”

Fausta'nın kaşları çatıldı:

— “Bütün bunlara rağmen sizin burada bulunmanız, çok tehlikeli bir oyun oynadığınızı gösteriyor!..”

— “Yine haklısınız Madam!.. Pek tehlikeli bir oyun!.. Fakat benim gönderildiğim vazifelere gitmeme büyük bir engel çıktı!..”

— “Ben engel tanımam Mösyö de Maurevert!”

— “Fakat Madam bu engel, yalnız benim gibi insanları durduracak kudrette değil, aynı zamanda Chartres'de olduğu gibi devlet işlerinin gidişatını bile değiştirebilecek kıratla bir engeldir. Çünkü beni yolumdan alıkoyan engel, Pardaillan'dır Madam!”

Fausta kıpkırmızı kesildi. Şiddetle inip kalkan göğsü, derin heyecanını belirtiyordu. Kendisini toparlamak için bir an durduktan sonra:

— “Pardaillan’ı mı gördünüz?” Diye sordu.

Maurevert titredi:

— “Yalnız gördüm değil, kendisiyle konuştum da... Bakıyorum ki Pardaillan’la karşılaştıktan sonra sapasağlam karşınızda bulunmama hayret ediyorsunuz Madam... Sizi daha çok hayrete düşüreyim Madam: Artık Pardaillan elimizdedir!”

Fausta hakikaten şaşalamıştı. Pardaillan, bir Maurevert’e yakalansın! Bunu yalnız akli almamakla kalmıyor, aynı zamanda sevdiği adamın bu şekilde alçalması ihtimaline isyan ediyordu... Ne garip bir kadındı bu!.. Pardaillan’ın yakalanmasına hem memnun oluyor, hem de onun ele geçmesini istemiyordu. Merakla:

— “Yoksa Pardaillan’ı yaraladınız mı?” Diye sordu.

Maurevert, Fausta’nın kendisinde Pardaillan’ı yaralayacak cesaret ve ustalığı umuşundan duyduğu gururla gülümsemekle beraber, hayır anlamında başını salladı. Fausta:

— “Şimdi, Pardaillan’ı yakaladım demiyor muydunuz?” Dedi.

— “Efendim maksadım o değil... Yâni ben, Pardaillan’ı yakalayabiliriz demek istedim. Mesele, adamakıllı bir tuzak kurmaktadır demek istiyorum... O, kendi kendine yakalanacaktır.”

Maurevert, çılgın bir kahkaha salıverdi. Yüzü birdenbire morarmış, ağzının kenarları köpüklenmişti. Gülüşü, insan gülüşünden ziyade kudurmuş köpek ulumasına benziyordu. Fausta, şu anda Maure-

vert'i her zamandan daha iyi tanıdığını anladı. Adam, kendisini toparlayarak:

— “Beni affedin Madam!” Dedi. “Gülüyorum, kendimi tutamıyorum. Onaltı yıldır gülemediğimin acısını çıkarıyorum. Beni delirdi sanmayınız Madam!.. Bir kâbustan kurtulmanın verdiği sevinçtir bu... Beni yarın saat onda Ville-l'Evêque'ye dâvet etti. Dük d'Angoulême'yle birlikte oraya gelecekler. Paris'e girmiyorlar, orada kalıyorlarmış Madam. Orada mükemmel bir tuzak hazırlanırsa Pardaillan'ın işi bitti demektir.”

Maurevert sustuğu zaman Fausta düşünüyordu. Adam bir süre cevap alamayınca tekrar söze başladı:

— “Dün Montmartre sırtında apansız karşıma çıkıverdi. O anda öleceğimi anladım. Gözlerinde idâm kararımı okuyordum. Korkudan dizüstü çöktüm. Af dilenmeye başladım. Nihayet canımı bağışlattım. Fakat bu bağışlayış bir şartla oldu: Küçük çingenenin nerede bulunduğunu haber vermem şartıyla...”

Fausta mırıldandı:

— “Demek yarın saat onda Ville-l'Evêque'de, öyle mi?”

Maurevert atıldı:

— “Evet, yarın orada yakalayacağız! Hem de çok adama lüzum yok... Birkaç kişi yeter! Bilse-niz...”

Fausta bir el hareketiyle onu susturdu. Fakat bir şey söylemedi. Düşünüyor, plânını hazırlıyor olmalıydı. Acaba yine sevgisiyle, hıristiyanlık âlemine hâkim olmak emeli arasında bocalıyor muydu? Hiç şüphesiz Fausta'nın ruh terazisinin bir kefesinde Pardaillan'a olan aşkı, öteki kefesinde de aşkının reddedilmesinden doğan kin ve nefret vardı. Kilise-

de Pardaillan'a yalvaracak bir hâle gelmiş, aşkını Şövalye'nin ayakları altına atacak kadar, kadınlık duygusunun esiri olmuştu. Ondan sonra da zaman oluyor Pardaillan'ı seviyor, zaman oluyor, ondan nefret ediyordu. Şimdi de Maurevert, Pardaillan'ın yakalandığını haber verdiği vakit, Maurevert'i boğacak kadar kendisinden nefret etmişti. Sonra birdenbire, Pardaillan'ın kendisini nasıl reddettiğini hatırlamış, kararını vermişti: Pardaillan ölecekti. Emellerine engel olan bu adamın ortadan kalkması lâzımdı. Ondan sonra Dük de Guise'yle evlenecek, hem Fransa Kraliçesi, hem de Papa olarak bütün hıristiyanlık dünyasına hükmedecekti.

Birdenbire söze başladı:

— “Mösyö de Maurevert... Dük de Guise, size bir görev verdi değil mi? Bu görevi yerine getirmek için Blois'e hareket etmeniz lâzımdı. Kralın sığındığı kuleyi adamakıllı keşfedecek Crillon'un orada bulunan kuvvetlerini öğrenecektiniz. Sonra dönüp efendinize raporunuzu verecektiniz...”

Maurevert şaşalamış, Fausta'yı yiyecekmiş gibi bakıyordu. Fausta:

— “Bu işler, sekiz-on günde olur...” Dedi.

— “Fakat Madam siz...”

— “Fazla lâf istemiyorum Maurevert! Başınızın, omuzlarınızın üstünde iğreti durduğunu hissetmiyor musunuz? Verdiğim emirleri yapmaktan başka bir şey düşünmeyiniz!..”

Maurevert sapsarı kesildi:

— “Başüstüne Madam!.. Onun benden evvel ölmesi şartıyla başımı seve seve cellâda teslim ederim Madam!”

— “Sabrediniz! O ölecektir!”

— “Ah... Bense onu affedeceksiniz sanıyordum Madam...”

— “Onun sizi affettiği gibi...”

— “Peki şimdi o serbest mi kalacak?”

— “Hayır!.. Siz oraya, Ville-l’Evêque’ye gideceksiniz...”

— “Kaç kişiyle?..”

— “Yalnız başınıza gideceksiniz...”

Maurevert titredi. Fausta:

— “Öldüreceğiniz adamın size inanması, itimat etmesi lâzım!” Diye devam etti. “Onlara diyeceksiniz ki eğer küçük çingeneyi görmek istiyorlarsa on gün sabretmeleri ve on gün sonra sizi Montmartre kapısında bulmaları lâzım... Kızı, kendi elinizle teslim edeceğinize inanmalıdırlar!..”

— “Nereye teslim edeceğim?”

— “Ölüme!.. Nerede öldürüleceğini de Blois’ten Paris’e döndükten sonra öğreceksiniz... On gün sonra öğle vakti sizi Montmartre kapısında beklesinler... Orada Violetta’yı göreceklerine yemin bile etseniz başınız ağrımaz!”

Fausta ayağa kalktı ve Maurevert’in bir söz söylemesine imkân vermeden ortadan kayboldu. Bir-iki saniye sonra da Myrthis ile Léa içeri girerek Maurevert’e, peşlerinden gelmesini işaret ettiler. Kendisini kapıya kadar götürüp sokağa çıkardılar ve kapı kapandı.

Bir an durdu. Fausta’nın dediklerine anlam vermeye çalıştı. Bu ifrit kadının tasarladığı plân, herhalde pek müthiş olacaktı. Çünkü Maurevert, sadece Pardaillan’ı bir pusuya düşürüp bir-iki tüfek veya tabanca kurşunuyla temizlemeyi tasarlamıştı. Halbuki Fausta intikamlarında hiçbir zaman bu

kadar basit olamazdı. Basit olmaması lâzımdı. Mau-revert, Fausta'yı böyle hayal ediyordu.

Şafak atıyor, serinlik, Guise'nin silâhşorunu titretecek deredece üşütüyordu. Bu hâle, Pardaillan'la karşılaşmasını düşünmekten ileri gelen heyecanın ve korkunun etkisi de katılınca durduğu yerde duramaz oldu. Hızla evine yöneldi. Ahırından bir at çıkardı. Sevincinden atını kırlarda dörtnala koşturmaya başladı. Bütün gece uyumamıştı. Fakat Fausta'nın, Pardaillan'dan alacağı intikamın dehşetini gözünün önünde canlandırdıkça yorgunluk duymaz oluyordu. Böylece bir hayli zaman Paris çevresinde atla gezindikten sonra saatin dokuza yaklaştığını görünce tekrar Paris'e döndü ve Ville-l'Evêque istikametini tutturdu.

Şimdi Pardaillan'la buluşacaktı. Rolünü iyi oynaması, kurulan tuzak, Şövalye'ye hissettirmemesi lâzımdı. Randevu yerine yaklaştıkça burada bir pusurmanın zorluğunu anlıyordu. Fausta'nın hakkı vardı. O, kimbilir ne kurnazca bir plân tasarlamıştı.

Bu düşüncelerle yol alırken, Pardaillan'la Dük d'Angoulême'nin koruluktan çıkarak yola geldiklerini ve kendisini önlediklerini görünce korkmak mı, yoksa sevinmek mi lâzım geldiğini şaşırdı. Sakın Pardaillan dünkü kararından caymış olmasın?.. Ya kendisini affetmekten vazgeçtiyse!..

İçti titreyerek:

— “İşte geldim, efendiler!” Dedi.

Ve iki adamın ne düşündüklerini yüzlerinden anlamaya çalıştı. Fakat Dük'ün yüzünde bâriz bir gülümseme görünce, biraz ferahlayarak:

— “Randevuya tam zamanında gelmiş olmam, hiç şüphesiz sözümü tutmak hususundaki kararımı isbat eder!” Dedi. “Eğer elinizden kurtulmak isteseydim, hiç gelmezdim!”

Bir cevap beklediyse de iki adamdan hiçbir ses çıkmadı. Şövalye de, Dük d'Angoulême de dinlemeyi tercih ediyor olacaktı. Maurevert tekrar konuştu:

— “Ne çâre ki size vaadettiğim işte umduğum kadar başarı sağlayamadım. Bu yüzden bana itimat ederek yeni bir mühlet vermenizi rica edeceğim...”

Charles'in yüzü asılmıştı. Pardaillan:

— “Umduğunuz kadar başarı sağlayamadığınıza göre başardığınız bir kısım var herhalde...” Dedi.

Maurevert, bu sözlerden, kendisine itimat edildiği anlamını çıkararak:

— “Başardığım taraf şu...” Dedi. “Aradığınız kızın Paris'te olmadığını öğrendim. Fakat Dük de Guise'nin kendisini nereye göndermiş olduğunu henüz anlayamadım!”

Charles son derece ümitsiz:

— “Artık o kayboldu... Ebediyen kayboldu!..” Diye üzgün üzgün söylendi.

Maurevert heyecanlı görünüyordu:

— “Emin olabilirsiniz ki bu genç kıza karşı hiçbir düşmanlığım yoktur. Sizlere ise şükran borçluyum. Bu itibarla henüz her ümit kaybolmamıştır!”

Charles sordu:

— “En ufak bir iz, şüphemiz varsa bile söyleyiniz!”

— “Henüz söyleyecek hâlde değilim Mösyö!” Maurevert bu sözden sonra Pardaillan'a döndü:

— “Mösyö! Ya bana inanınız ve on gün mühlet veriniz, yahut da dövüşelim. On gün içinde hem kızı bulacak, hem de size getireceğim... İzini bulacağımı umduğum şehre kadar gitmem lâzım... On günde ancak olur!..”

Pardaillan:

— “Bu şehir neresiymiş?” Diye sordu.

Maurevert gayet tabii bir tavırla:

— “Blois!” Dedi. “Kızı kendisine teslim ettikleri adam Blois’deymiş. Neden? Bilemiyorum. Zannımca, siyasî bir sır olacak. Bir aşk meselesinden ötürü Dük’e ihanet edebilirim, ama memleketin sırlarını kimseye açamam... Genç kız Blois’de değildir. Fakat teslim edildiği adam oradadır!”

Pardaillan’la Charles birbirlerine baktılar. Sonra Şövalye:

— “On gün mühlet istiyorsunuz demek?” Dedi.

— “Evet... On gün sonra sizi sur dışında Montmartre kapısında bulacağım!”

— “Bugün Kasımın onikisi olduğuna göre demek Kasımın yirmibirinci günü öğle vakti, biz de Montmartre kapısı civarında sur dışında bulunacağız Mösyö!”

Bu sözlerden sonra Maurevert tekrar atına atladı ve hayvanını Blois istikametinde sürdü. Pardaillan’la Dük d’Angoulême, arkasından uzun zaman baktılar. Sonra Charles:

— “Blois’e gidiyor...”

Pardaillan da söylendi:

— “Galiba bu adam, umduğum kadar kötü bir insan değilmiş!..”

Maurevert’e gelince, artık mes’uttu. Onaltı yıldır peşini takip eden müthiş korkudan nihayet kurtulmuştu. Çevresindeki yeşil tabiatı mes’ut bir tebesümle seyrediyordu. O gece şüphesiz rahat, deliksiz bir uyku uyuyacak ikide bir yataktan fırlayıp:

«Kim o?» Diye tabancasına sarılmayacaktı.

Yalnız zaman zaman içi titriyor, gözleri kanlanıyor ve korkunç bir gülümseyiş, dudaklarını büzerken söyleniyordu:

«Yirmibir Kasım!.. Ne kadar da uzak!..»

KARDİNAL FARNÈSE

Maurevert'in B Blois'e hareket ettiğinin ertesi günü, Fausta da konağından yapayalnız çıkmış, kapalı bir arabaya binmiş ve Grève meydanında, nehrin kıyısında arabasını durdurmuştu. İnince, hiç çekinmeden evvelce birçok defa okuyucularımızı götürmüş olduğumuz eve doğru yürüdü. Kapıyı çaldı ve açan uşağa:

— “Kardinal Prens Farnèse'yle görüşmeye geldim!” Dedi.

Uşak hayretle, ziyaretçinin yüzüne baktı:

— “Aldanıyorsunuz Madam, aradığınız kimse burada yoktur. Konakta bekçi olarak, sadece ben varım!”

— “Haydi dostum, git efendine söyle!.. Prenses Fausta kendisiyle görüşmeye geldi!..”

Uşak tekrar ısrar etti:

— “Yemin ederim ki yanılıyorsunuz Madam!..”

— “Kendisine, Léonore de Montaignes'ten bahsetmek için geldiğimi haber ver!”

Bu söz üzerine, salonun karanlığı içinde beliren birisi, uşağı bir tarafa çekti ve titrek bir sesle:

— “Buyurunuz Madam!..” Dedi.

Fausta gülümsedi:

— “Kardinal, bakıyorum ki çok sıkı muhafaza altındasınız...»

Saçı ve sakalı tamamen aklaşmış olan ve yüzünde giderilmez bir kederin izleri okunan bu adam,

gerçekten Prens Farnèse'di. Kolunu Fausta'ya uzattı. Birlikte, kolkola yukarıya çıkarak Grève meydanına bakan odaya girdiler. Fausta, bir taht kadar geniş bir koltuğa oturdu. Birkaç saniye kadar, kendisine şaşkın ve titrek bakan kardinali seyrettikten sonra yumuşak bir sesle:

— “Benden boşuna kaçıyorsunuz Kardinal!” dedi. “Ölümden korkmadığınızı biliyorum. Fakat hayata bağlanışınız, hiç şüphesiz, sevgilinizi tekrar görmek ümidinden ileri geliyor. Kutlu mahkememiz sizi açlık ve susuzlukla ölüme mahkûm etmişti. Fakat ben size hayat ve hürriyetinizi bağışladım... Çünkü Farnèse, bana ihanet etmiş olmanıza rağmen sizi severim... Beni gizli Kardinaller Meclisi toplantısına ilk götüren ve bana ilk defa itaat eden sizdiniz...”

Fausta, bir an sustuktan sonra maziyi hatırlamaktan üzülmüş gibi bir tavır takındı:

— “Halbuki ben isteseydim, sizi yine yakalattır, idam ettirirdim. Açlıktan yarı ölü bir hâlde size konağımın kapılarını açıp sizi salıverdikten sonra, ne yaptığınızı, nerede bulunduğunuzu dakikası dakikasına biliyorum. Önce, üç gün kadar Devinière'hanında misafir kaldınız. Sonra da Cellât Claude Usta'nın yanına gittiniz. Nihayet sizi burada aramak aklıma gelmez diye bu eve geldiniz.”

Farnèse, boğuk bir sesle cevap verdi:

— “Beni bu eve, eski hâtıralar çekti... Müthiş birtakım hâtıralar... Sonra sizin, insanların vicdanlarındakini öğrenecek kadar geniş bir casus şebekesine sahip olduğunuzu da bilirim. Sizden kaçmıyorum Madam. Siz ölümsünüz... Ben ise ölümden korkmuyorum!..”

Fausta'nın dudaklarında soğuk bir gülümseyiş belirdi:

— “Bakınız Farnèse... Ben buraya, kendimi hiçbir suretle muhafazaya lüzum görmeden, yanıma adam almadan geldim. Beni öldürebilirsiniz!..”

— “Biliyorum Madam!.. Biliyorum bu fırsattan istifade edeceğim!..”

— “Ama ben size Léonore’den bahsetmeye geldim, Farnèse!..”

Farnèse, bütün vücuduyla titredi. Fausta:

— Léonore’den bahsetmemiz yüzünden hançeriniz kınından çıkmayacaktır Farnèse. Bundan ötürü, burada rahat rahat oturup müşterek saadetimizden konuşabiliriz.”

— “Benim için artık saadet bahis konusu değildir Madam!..”

— “Kim demiş?.. Henüz gençsiniz Farnèse... Bir sevgi ışığı, donmuş olan kalbinizi tekrar ısıtabilir. Léonore iyileşir, aklı başına gelir, geçmişteki kötülüklerinizi affederse ve siz de kardinallikten ayrılırsanız, yeni bir saadet devresine girmeniz için hiçbir engel kalmaz!”

Kardinal hayret içinde dinliyordu. Kendine kendine mırıldandı:

«Ah Léonore’yi tekrar görebilecek miyim?..»

Fausta’nın kara gözlerinden şimşekler fışkırdı. Kardinale tam bir sille yerleştirdiğini anlıyordu. Bu adam hiç değişmemişti. İradesi o kadar zayıftı ki bir ağaç yaprağı gibi, rüzgâr ne tarafa eserse aksi tarafa bükülüyordu. Halbuki kendisi, meşhur Farnèse sülâlesindendi. Farnèse’ler, cesaret ve cüretleriyle bütün İtalya’yı hayrette bırakmışlardı. Şimdi de onlardan biri olan meşhur kumandan Alexandre Farnèse, kardinalin akrabalarından biriydi.

Fausta, bir an bunları düşündükten sonra kardinalin yüzüne baktı.

— “Benim gösterdiğim âlicenaplığın sebepsiz olmayacağını bilirsiniz Farnèse. Size hayatınızı bağışladım, bugün ayağınıza kadar gelerek, Léonore’yi ve kızınızı teslim etmeyi vaadettimse, bunların başlıca sebebi size ihtiyacım olduğudur. Bu itibarla bugün birbirimizle açık konuşmalıyız Kardinal!..”

Bu sözler Farnèse’nin yüreğinde, daha temelli bir ümidin yerleşmesine sebep oldu. Fausta’nın ne gibi emelleri olduğunu biliyordu ve bu emellerin gerçekleşmesi için kendisinden yardım isteyeceğini muhakkak sayıyordu. Titreyen bir sesle:

— “Söyleyiniz Madam!” Dedi. “Saadete kavuşabilmek için açık yürekli olmak lâzım geldiğini hen de biliyorum!”

— “Pekâlâ Farnèse! Söyleyeyim!.. Biliyorsunuz ki, biz kendimizi Papa ilân etmek için Sixte’nin ölmesini bekliyorduk. Fakat bu plân artık suya düşmüş bulunuyor... Ben burada büyük işlerle uğraşırken, Sixte de Roma’ya gitti ve ölmeye hiç niyeti yok Farnèse! Öte yandan Fransa’da herşey yolunda gidiyor ama Roma’daki olaylar, bizim daha acele etmemizi icap ettirecek bir durumdadır. Dük de Guise kuzu gibi oldu. Her istediğimizi yapacak bir hâle geldi. Valois soyu tahttan düşecek ve benim seçtiğim adam kral olacaktır. Görüyorsunuz ki Tanrı, Fransa’da emellerimizi hakikat haline getirmektedir.”

Farnèse sordu:

— “Şu hâlde benim yardımımı bilhassa İtalya için arzu ediyorsunuz?..”

“Evet Farnèse! İtalya yavaş yavaş avucumuzdan gidiyor. Evvelce bizden tarafa olan kardinallerin çoğu sizin de benden ayrıldığınızı duyunca hep birlikte Papa Sixte’ye döndüler.”

Kardinalin göğsü, derin bir sevinç nefesiyle doldu. Bütün bu söylenilenlerin doğru olduğuna inanıyordu. Zaten o da evvelden böyle tahmin etmişti. Fausta'nın en hararetli taraftarı olan kendisinin ondan ayrıldığını duyunca, bütün diğerlerinin tekrar Papa Sixte'ye el uzatacakları besbelliydi. Bu yüzden, Fausta'nın, bugünkü konuşmayı büsbütün, başka sebeplerle yaptığını katiyen sezemedi. Fausta sözüne devam etti:

— “Sizden, bana bu yardımı yapmanızı istemeye geldim. Eğer bu işe razı olursanız, o zaman ben de sizin saadetiniz için ne lâzımsa yaparım. Roma'ya gitmeniz, tereddüt içinde bocalayanların hepsini inandırmanız lâzımdır... Hattâ deyiniz ki...”

Fausta, çekiniyormuş gibi durunca Farnèse:

— “Söyleyiniz Madam! Hiç çekinmeden söyleyiniz!” Dedi. “Düşman bile olsak, sırlarınızı mezara kadar saklayacağım!..”

— “O hâlde onlara deyiniz ki Kral Henri de Valois ölecek ve yerine şimdiki Dük de Guise, Birinci Henri de Lorraine adıyla tahta çıkacaktır. Karısı Catherine de Clèves'i boşayacak ve ben, onun karısı, Majeste Fransa Kraliçesi olacağım. Ayrıca onlara, sizin de bilmediğiniz şu hakikatleri anlatınız. Alexandre Farnèse, Hollanda'da, İmparator Charles-Quint zamanından beri görülmemiş büyüklükte bir ordu hazırladı. Bu ordu, İspanya Kralı Philip'in gemileriyle İngiltere'ye taşınacak ve orayı istilâ edecekti. Fakat büyük bir fırtına muazzam ve yenilmez donanmayı mahvetti. Fakat Alexandre Farnèse'yle ordusu bütün kudretiyle ayakta duruyor. Alexandre, Fransa'ya girmek için benim işaretimi beklemektedir. Valois ölür ölmez, ordusu buraya gelecek ve Kutlu Birlik ordularıyla elbirliği edecektir. Alexandre Farnèse'nin İtalya'da uyandırdığı hayranlığı ve dehşeti

bilirsiniz.. Onlara; Farnèse'nin bana sâdık olduğunu ve istersem bu müthiş orduyu bir çığ gibi İtalya'ya saldırtabileceğimi söyleyiniz... O zaman bu belâyı başlarına zorla sarmış olanlar, çok pişman olacaklardır...”

Fausta, sözlerinden kendi de heyecanlanmış, soluk soluğaydı. Farnèse ise dehşet içinde kalmış, mağlup olmuştu:

— “Kutlu efendimiz, bana emir versinler, bu emirlerin herbirinin tamamen yerine getirileceğinden emin bulunsunlar..” Derken başını eğmiş, tam bir kul tavrı takınmıştı. Fausta, fevkalâde memnun olmuş gibi bir hâlde:

— “Demek, tekrar bize katıldınız öyle mi Kardinal?” Dedi.

— “Madam, beni bu kiliseden, hattâ bütün kiliselerden çıkartmayı vaadettiğiniz için size itaat ediyorum!”

Fausta:

— “Hakikaten sizde ihtiras, imandan daha kuvvetliymiş,” dedi. “Tanrının sırrına akıl ermez. Kimbilir, belki de kilise dışında daha büyük bir kuvvetle çalışır ve daha faydalı olursunuz... Şimdi İtalya'ya gitmeye karar verdiniz mi?”

— “Ne zaman emrederseniz!”

Fausta, içinden bir hesap yapıyormuş gibi düşündükten sonra:

— “Kasımın yirmiikinci gününe kadar hazırlanınız!” Dedi.

Kardinal, bir an Fausta'nın yüzüne baktı. Fausta sordu:

— “Bir şey mi soracaktınız?..”

— “Hayır!.. Lâkin demin bir vaadde bulunmuşunuz da...”

— “Léonore’yle kızını mı diyorsunuz? Elbette... Hem ben size çingene Saizuma’yı değil, Léonore de Montaignes’i, yâni Prens Farnèse’nin sevgilisini iade edeceğim.”

Kardinal, gözleri parlayarak dinliyordu. Fausta devam etti:

— “Ben, onu tekrar akıllandırmanın çâresini biliyorum. Bu işi, kızı Violetta yapacaktır. Ondan sonra da onun yüreğinde tekrar eski segiyi uyandırmak görevi size düşüyor.”

Farnèse çılgın gibi söylendi:

— “Ah Léonore!.. Léonore!..”

Fausta, hâkim bir tarzda sözüne devam etti:

— “Şimdi, demek ki Kasımın yirmiikinci günü hareket edeceksiniz. Hem yalnız değil, onlarla birlikte yola çıkacaksınız. Aynı gün Kutlu Kurul toplanacak ve sizi rahipler sınıfına bağlayan bağların çözülmesi kararını verecektir.”

Farnèse dizüstü çökmüş, Fausta’nın bir elini yakalayarak, gözlerinden yaşlar akarken öpmüştü. Uzun zaman böylece ağladı. Bir saat önce boğacak kadar kin beslediği kadına şimdi esir olmuştu. Lâkin o böyle yere eğilmiş bir hâlde dururken Fausta’ ona öyle zâlim bakışlarla bakıyordu ki, Kardinal bunu görseydi, dehşetinden titrerdi. Halbuki ayağa kalkıp da Fausta’ya baktığı zaman, kadının kendisine şefkatle bakan gözleriyle karşılaştı ve söylendi:

— “Kutlu efendimiz, ne zaman emir verirlerse hareket edecek ve her dediklerini yapacağım. Rahip elbisesini sırtımdan atar ve vaktiyle bir suçsuza karşı işlediğim büyük kabahati affettirerek bir aile babası olabilirim, bütün saadetimi size borçlu olduğumu unutmayacak ve ömürümün sonuna kadar köleniz olacağım!”

Fausta ayağa kalkmıştı. Farnèse'nin uzattığı kola dayanarak yürüdü:

— “Kasımın yirmiikinci günü sabahın saat dokuzunda tören elbisenizi giyer ve hazır bulunursunuz. Size göndereceğim adamı tâkip edersiniz. Bu adam size sadece «*Léonore*» parolasını verecektir!”

Kardinal, Fausta'yı arabaya binip gidinceye kadar gözleriyle tâkip etti. Sonra içini çekerek odasına çıktı. Orada kendisini biri bekliyordu. Bu, Cellât Claude Usta'ydı.

Farnèse sordu:

— “Fausta ile konuştuklarımızın hepsini duydunuz mu?”

Claude Usta hazin bir sesle:

— “Evet, hepsini duydum!” Dedi. “Lâkin ne kadar da gençleşmişsiniz Farnèse!”

Kardinal coşkun bir tarzda:

— “*Léonore*'yle *Violetta*'yı, nişanlımla kızımı görecektir ve onlara nihayet kavuşacağım... Onaltı yıldır içinde yaşadığım müthiş kâbustan, nihayet kurtulacağım!”

— “Ya ben? Ben ne olacağım? Böyle cehennem azâbı içinde mi kalacağım?”

Farnèse birdenbire irkildi:

— “Ne demek istiyorsunuz?”

Claude Usta, hıçkırır gibi bağırdı :

— “Siz sevdiklerinizi alıp gidiyorsunuz... Ya ben, ben ne olacağım? O kız, nihayet benim de kızımdır. Evlâdımı benden alıyor, kaçırıyorsunuz... Hiç içiniz sızlamıyor mu? Ben yıllarca onun gül yüzüne bakarak, gülücüklerini seyrederek kendimi avuttum. Onsuz yaşayamaz bir hâle geldim. Şimdi ise onu büsbütün kaybedeceğim, öyle mi?..”

Farnèse:

— “Peki siz ne düşünüyordunuz? Sizce ne yapmam gerekir?..”

Claude Usta, içi ümitle titreyerek atıldı:

— “Diyordum ki saadet sizi daha merhametli bir adam yapar ve bana: «*Sen de onun babalığı sayılır-sın... Gel bu saadetten sen de hisseni al!*» dersiniz.”

Kardinal şiddetle reddetti:

— “Buna imkân var mı Claude Usta? Ne olduğunuzu unuttunuz mu? Ben sizi nasıl olur da kızımın yanıbaşında yaşatabilirim?”

— “Evet!.. Bu, benim kendi kendime binlerce defa sorduğum bir sorudur. Fakat o benim kim olduğumu bildiği hâlde benden hiç tiksmez!”

— “Ya ben!.. Ben kızımın size ne zaman el uzat-tığını görsem utancımдан ölmez miyim?”

— “Varsın bana elini uzatmasın! Ben sizin yanınızda bahçıvan olarak çalışayım. Onu uzaktan uzağa göreyim. Onun yakınında yaşayayım yeter!”

Kardinal:

— “Asla!” Diye bağırdı. “Bir cellât, Prens Farnèse'nin evinde barınamaz Claude Usta... Fakat size, üç ayda bir mektup yazarak sıhhatinden haber veririm!”

Claude Usta, bir an düşünceli kaldı. Sonra:

— Demek bana ancak bu kadarını yakıştırıyorsunuz öyle mi?” Dedi.

Farnèse cevap vermedi. Claude de susuyordu. Birden cellâdın kapıya yöneldiği ve sürgüyü sürdüğü görüldü. Kardinal, herifin ümitsiz bir harekete kalkışacağını sandığından hançerini yokladı. Fakat Claude, hiçbir hareket yapmadı. Bir an düşündükten sonra sırtını kapıya dayayarak kollarını kavuşturdu. Nihayet sâkin fakat tehditkâr bir sesle:

— “Sizinle birer mukavele imzalamıştık hatırlıyor musunuz?” Dedi. “Benim imzalayıp size verdiğim mukaveleye göre, Fausta’yı mahvetmek uğrunda size bir yıl körü körüne itaat edecektim. Sizin imzalayıp bana verdiğiniz taahhüde göre bir yıl sonunda siz benim malım olacaktınız ve istersem sizi öldürebilecektim de...”

Kardinal Farnèse sararmaya başlamıştı. Claude devam etti:

— “Size şimdiye kadar köle gibi hizmet ettim. Fakat siz bugün Fausta’yla barıştınız. Mukavelemiz de bozulmuş oldu. Şimdi artık benim avucumdasınız.”

Kardinal derin bir ümitsizliğe düştü:

— “Pekâlâ Cellât! O hâlde vazifeni bir kere daha yap da beni öldür bakalım!”

Claude Usta:

— “Yanılıyorsunuz!” Dedi. “Ben sizi öldürecek değilim!”

— “Ya kimi öldüreceksin?”

— “Fausta’yı! Sizin yaşamanız lâzım. Fakat ben aramızdaki mukaveleyi yerine getirmek zorundayım. Yirmibir Kasımda Kutlu Kurul toplanıp sizi rahiplik sınıfından çıkarma kararını vermeyecek mi? Ondan sonra da siz, nişanlısınız ve kızınızla beraber İtalya seyahatine çıkmayacak mısınız?. Hah, işte bütün bunlar olamayacak. Çünkü ben daha önceden Fausta’yı öldüreceğim... Siz ise yaşayacaksınız. Tek başınıza kalacak ve sevgilinizle kızınızı ömrünüzün sonuna kadar arayıp duracaksınız.”

Kardinal, dehşet içinde soluyordu. Cellât, ona yaklaştı. Elini omuzuna koydu ve:

— “Ömrünüzün sonuna kadar!.. Fakat bu ömür de bir hayli kısa olacak!” Dedi. “Çünkü Fausta’yı

öldürdükten sonra mukaveledeki hakkıma dayanarak sizi de temizleyeceğim. İşte bu kadar!.. Şimdilik Allahaismarladık!”

Farnèse'nin dizleri büküldü:

— “Merhamet!” Diye inledi.

— “Siz bana merhamet ediyor musunuz ki?”

— “Peki! O hâlde razı oluyorum!..”

— “Demek, beraber İtalya'ya gidiyoruz!”

— “Evet gidiyoruz!..”

— “Teşekkür ederim Monsenyör... Şu hâlde o zamana kadar yanınızdan ayrılmayacağım!”

Farnèse, için için düşünüyordu: «*Kızımı bir cellâtla başbaşa yaşatmak zorunda kalıyorum!*»

Claude Usta da şöyle düşünüyordu: «*Ah benim cici Violetta'mı, minimini Violetta'm, melek kızım... Benden korkma... Seni bir cellâtla bir arada yaşamak gibi bir utançtan kurtaracağım. Senin saadeti ni bir kere temin edebilsem... Seni bir kere sevgilin genç asîlzâdenin yanında, neşe içinde görebilsem... O zaman, o zaman işte senden ebediyen ayrılmaya razıyım... O zaman varsın Azrail, benim canımı alsın!*»

ANA VE KIZ

Sabah pek güzeldi. Birkaç zaman sonra Henri de Béarn'ın Paris'i kuşatacak ordularını seyredeceği tepenin üstündeki yıkık duvarlı manastırın saati sekizi çaldı. Montmartre yamaçlarındaki koruluklarda kuşlar cıvıldaşıyordu. Ortalık çiçek ve yeşillik kaplamıştı. Tabiat bütün güzelliğiyle hüküm sürüyordu.

Fakat bir tahtırevanın içinde sırta doğru çıkan Fausta'nın bunlara dikkat ettiği yoktu. Tepeye varınca duran tahtırevandan indi. Manastırın giriş kapısına uğramadan, sırtın ötesinde berisinde dağınık duran fakir kılıklı kulübelerden birine yanaştı. Buranın içi de dışı gibi harap ve sefildi. Kapının tam yanında yaşlı bir kadın oturmuş, yavaş yavaş iplik büküyordu. Fausta'nın geldiğini görünce yerinden fırladı. Fakat ziyaretçi, bir el hareketiyle onu tekrar yerine oturttu. Köylü kadın:

— “Hoş geldiniz iyi kalpli Paris’li bayan!” Dedi.

Fausta, tahta bir iskemle alarak köylünün yanına oturdu.

— “Bu kadar erken... ne işi bu böyle?” Diye sordu.

— “Artık ihtiyarladık hanımım... Kendime kefen öreceğim de, ipliğini büküyorum. Dışarıdan alacak paramız yok tabii...”

Fausta, fakirliğin bu derecesinden müteessir olmuş olacak ki:

— “Ben size para veririm... Yaşlılığınızda sıkıntı çekmezsiniz!” Dedi.

— “Meryem Ana sizi kutlasın!”

Fausta ciddi bir tavırla:

— “Âmin!” Dedi. “Size ısmarladığım işi yaptınız mı?”

— “Evet Madam! Tembih ettiğiniz günden beri oğlum çingenenin peşinden bir dakika bile ayrılmıyor!.. Adım adım kendisini tâkip ediyor... Hem o zamandan beri de çingene, manastırdan hiç ayrılmadı. İçeriye girmiyor ama boyuna çevresinde dolaşıyor, karnı acıkınca bize geliyor. Ben ona ottan bir yatak yaptım.”

Fausta sordu:

— “Şimdi nerede?”

— “Gün doğarken çıktı... Herhalde buralardadır!”

— “Öyleyse, oğlunuzu çağırın da beni onun yanına götürsün!..”

Bir-iki dakika sonra köylünün küçük oğlu, Fausta'nın önüne düşmüş, kendisini manastır duvarlarından dolaştırarak bir yıkıntıdan bahçeye sokmuş ve köşkün yanına götürmüştü. Fausta, orada Saizuma'nın bir taşın üstüne oturmuş bahçeye dikkatle baktığını gördü. Köylü çocuğu savdıktan sonra çingenenin yanına yanaştı ve mümkün olabilen en tatlı sesiyle:

— “Zavallı kadın! Zavallı anne!..” Diye söyledi.

Saizuma, kendisine bu şekilde seslenen kadına baktı. Fausta'yı bir kere Claudine de Beauvilliers'in odasında görmüştü. Fakat tanımakta güçlük çekmedi.

— “Ah!” Dedi. “Bana piskopostan bahseden kadın!”

Fausta, delinin kendisini tanıyışına şaşmakla beraber cevap verdi:

— “Evet Léonore de Montaigues, size piskopos-
tan bahseden bendim. Sizi onun yanına götüren de
bendim... Ne bileyim, onu hâlâ seviyorsunuz sanı-
yordum...”

Saizuma boğuk bir sesle:

— “Piskopos öldü! O, öldü!” Dedi. “Ben onu se-
vemem ki... Hem bir piskoposu sevmek büyük bir
günah değil midir? Sonra insanı darağacına gönde-
rirler...”

Fausta başını eğdi. Bu delinin dimağını, ufak bir
akıl ışığıyla aydınlatabilmek için ne yapması gerek-
tiğini tasarlıyordu. Deli Saizuma’ya ihtiyacı yoktu.
Fakat Farnèse’yle Pardaillan’ı ezebilmek için akıllı
başında bir Léonore de Montaigues’den pekâlâ ya-
rarlanması mümkündü...

— “Demek sizce piskopos öldü ha?” Dedi. “Lâ-
kin hayatınızda ne kadar acı çektiniz?”

— “Bana acıyor musunuz yoksa? Dünyada bana
da acıyan biri varmış demek! Yüzünüz o kadar gü-
zel ki, bu kadar güzel bir insan şüphesiz merha-
metli olur!”

Fausta alçak bir sesle:

— “Léonore!” Dedi. “Vaktiyle siz benden de gü-
zeldiniz. Hattâ şimdiki hâlinizde bile benden güzel
olduğunuzu söyleyebilirim. Çok çile çektiğiniz için
sındet sözüne kulak asmıyorsunuz ama işte ben si-
ze söylüyorum: Bugün yine mes’ut olmanız müm-
kündür!”

Kadın âdeta isyan etti:

“Ne ben Léonore’yim, ne de benim için mes’ut
olmanın imkânı vardır...”

Fausta şiddetle cevap verdi:

— “Sen Léonore’sin. Mes’ut olacaksın. Piskopos öldü, artık ondan korkma... Fakat bugün hayatta, seni seven ve arayan biri var... Hatırla... Sen de onu seviyordun, hâlâ seviyorsun... İşte o, seni arıyor!”

Çingene lâkayıt sordu:

— “Kimmiş bu adam?”

— “Jean!..”

Saizuma, bütün vücuduyla titredi ve uzaktan gelen bir sese kulak veriyormuş gibi mırıldandı:

— “Jean mı?.. Jean!.. Ben bu ismi duydum galiba...”

Fausta daha şiddetle:

— “Evet Jean!” Dedi. “Jean, Dük de Kervilliers!”

Saizuma sapsarı kesilmişti. Keder dolu gözlerini Fausta’ya dikmiş, bakışlarıyla soruyordu. O kadar acınacak bir hâl almıştı ki Fausta’ının biraz merhameti olsa, bu tecrübeden cayardı. Kadın, acı ve korkuyla:

— “Bu ad, kimin adı?” Diye sordu.

— “Sevdiğinin adı... Jean de Kervilliers! Kocanın adı... Bak, bu ad söylenir söylenmez sararıyor-sun... Hâtıranı yokla Léonore!..”

Saizuma yavaş yavaş Fausta’ya yaklaştı. Söylediklerini can kulağıyla dinlediği âşikârdı. Tozdan bir örtü altında kalan hâfızasını aydınlatmak istediği görülüyordu. Fausta, kadını ellerinden yakaladı:

— “Hatırla!” Dedi. “Onu balkonda beklediğin zamanlar ne mes’uttun... Hani eski Montaignes konağının balkonunda...”

Çingene bir hamlede:

— “Evet, evet!” Dedi.

— “Hatırla! O seni nasıl kollarının arasına alıyor, nasıl öpüp kokluyordu. Sana nasıl ebedî bir sevgi vaadetmişti. Sen de ona inanıyordun...”

Saizuma inler gibi:

— “Evet!” Dedi.

— “Léonore de Montaigues! Bunların hepsi doğru değil mi? Jean de Kervilliers seni taparcasına sevmiyor muydu? Gerçi kader sizi birbirinizden ayırdı. Fakat ben, onun da senin kadar acı çektiğini biliyorum. Hattâ bana kendisi anlattı. Seni hep sevmiş... Her yerde aramış... Onu görmek istemez misin?”

Saizuma, ellerini Fausta’dan kurtardı ve gözlerini kamaştırıcı bir ışıktan korumak istiyormuş gibi yüzüne kapattı. Bütün vücudu titriyordu. Geçmişteki bütün hâtıraları teker teker kafasında beliriyor, yerli yerini buluyor gibiydi. Bu uyanma kabiliyeti, daha ilk defa kardinalle karşılaştığı vakit başlamıştı. Sonra Charles d’Angoulême’yle Pardaillan’ın söyledikleri, hâtırasındaki karanlığı biraz daha yırtar gibi olmuş, şimdi duydukları ise zihnini büsbütün ışıklandırmıştı. Fausta, başladığı işi yarıda bırakmadı:

— “Yemin ederim ki bir gün sevdiğini göreceksin!” Dedi. “Arkamdan gel!..”

Saizuma tir tir titreyerek iradesiz, Fausta’nın arkasından yürümeye başladı. Fausta köşke girince kadın:

— “Ah!..” Dedi. “Piskoposu burada görmüştüm.”

— “Evet piskoposu burada görmüştün... O yüzendir ki buradan bir türlü ayrılamıyorsun.”

Saizuma fısıltı hâlinde:

— “Hayır, hayır!” Dedi. “Bana sabiden acıyorsanız, piskoposu göstermeyiniz!”

— “Jean de Kervilliers’i de görmek istemez misin?”

Kadının yüzünde sevinç ışığı belirdi:

— “Onu görmek isterim... Onu tanımıyorum ama, tanımak isterim! Kendimi ona gençliğimin güzelliği içinde göstermek isterim... O, ne tatlı bakışlı, ne okşayıcı sesli bir adamdı!..”

— “Yemin ederim ki onu bir daha göreceksin!..”

— “Ne zaman? Yakında mı?”

— “Hem de pek yakında... Bir-iki gün içinde... Fakat buralardan uzaklaşmaman lâzım!..”

— “Hiçbir yere gitmem!.. Ne olursa olsun burada kalırım!...”

— “Âlâ... O hâlde beni dinle Léonore!. Sen yalnız Jean de Kervilliers’i değil, kızını da göreceksin!”

Saizuma düşünceli bir tavıra büründü:

— “Kızım mı? Benim kızım yok... Halbuki o iki asîlzâde de kızın var demişlerdi. Garip doğrusu!”

Fausta:

— “İki asîlzâde ha?” Diye sordu. “Peki Jean de Kervilliers’i hatırlıyor musun?”

— “Herhalde uzun zamandır hayalimi meşgul eden yüz bu Jean de Kervilliers’in yüzü olacak! Jean de Kervilliers!”

Birden etrafına ürkek ürkek bakındı:

— “Susun Madam... Bir daha bu ismi söylemeyin!.. Babam duyarsa sonra ne olur?.. Babam birdenbire içeri girer de işitirse, ne cevap veririm? Bir daha yalan yere yemin mi edeyim?”

Fausta ciddî bir tavırla:

— “Evet Léonore, çok müthiş bir şey olurdu,” dedi. “Fakat Baron Montaignes asıl senin sakladı-

ğın büyük sırrı öğrenecek olursa daha müthiş olmaz mı?”

— “Hangi sır? Babamdan sakladığım birkaç şey var. Hangisini demek istiyorsunuz?”

— “Jean de Kervilliers’den saklamadığın sırrı söylüyorum.”

Saizuma birdenbire elleriyle yüzünü örttü. Dudaklarından bir feryat çıktı:

— “Benim maskem nerede?” Diye söylendi. “Utancımı, ayıbımı yabancı gözlerden saklayan maskem nerede? Ah benim yüzüme bakmayın Madam!”

Fausta tatlı bir tavırla çingenenin sözünü kesti:

— “Ben senin herkesten sakladığın sırrı biliyorum, Léonore!” Dedi. “Korka korka sevgiline söylediğin sırrı... Sen, yakında anne olacaksın...”

Saizuma’nın elleri yanına düştü. Perişanlığın bütün izlerini taşıyan yüzünde büyük bir hayret belirdi:

— “Anne mi? Ne dediniz? Ben anne mi olacağım?”

— “Evet!.. Jean da biliyor ya!.. Evlenmeyecek misiniz?”

Talihsiz kadın acele acele atıldı:

— “Evet!.. Babamın, bizim ayıbımızı öğrenmesi lâzım! Ah Madam bilseniz evlâdımı ne kadar seviyorum. Daha doğmadan onunla konuşmaya bile başladım... O melek yavruya öyle güzel bir isim takacağım ki...”

— “Biraz kendini zorlarsan hatırlayacaksın!. Sen o çocuğu dünyaya getirdin... İnsanla dolu kalabalık meydanı, kiliselerin çan seslerini hatırla! Seni papazlar tutmuş götürüyorlardı.”

— “Ah ah! Evet!.. Darağacı! Ah, bari karımındaki şu masuma kıymasınlar!..”

Diz üstüne çökmüş, başını taşlara vurmaya koyulmuştu. Fausta koşup kendisini yerden kaldırdı.

— “Bak yaşıyorsun! Seni affettiler işte!” Dedi.

— “Evet yaşıyorum! Halbuki cellât beni omuzumdan tutmuştu, ölecektim. Nasıl oldu? Nasıl bir mûcize oldu da sağ kaldım ben?”

Fausta kadının iki elini tutup sıktı:

— “Anne oldun da onun için affedildin!” Dedi. “Jean de Kervilliers’in kızını dünyaya getirdin ve seni bu mâsum yüzünden affettiler Léonore!”

— “Ne?... Benim kızım mı oldu?”

Saizuma, birdenbire gür bir kahkaha kopardı. Artık Fausta’ya bakmıyordu. Belki onun orada olduğunu bile unutmuştu. Şimdi aklını işgal eden tek şey anne olduğu ve bir kıza sahip bulunduğuydu. Gözlerini ufuklara dikmiş, dalgın dalgın ağlıyordu. Fausta:

— “Kızını görmek istemiyor musun Léonore?” Dedi.

— “İstemez olur muyum hiç? Fakat onun nerede olduğunu bilmiyorum ki... Annesiz şimdiye kadar nasıl yaşayabildi acaba? Şimdi yanımda olsaydı bir gülüşüyle bütün kederlerimi dağıtırdı.”

— “Ben onun nerede olduğunu biliyorum!”

Kadın, Fausta’ya şaşkın şaşkın baktı:

— “Siz herşeyi biliyorsunuz!” Dedi. Sonra birdenbire hatırlamış gibi sordu. “Kimsiniz siz? Bana neden bütün bunları hatırlattınız? Bir kızım olduğunu söylediniz. Artık ben de iyice hatırlıyorum... Bir kızım var... Sevgili olarak duyamadığım saadeti, hiç şüphesiz anne olarak tatmak kısmetim olacak!”

Fausta artık Saizuma’nın aklının tamamen başına geldiğini anlamıştı:

— “Kızınızı, doğurduğunuz hapishanede elinizden almışlardı!” Dedi. “Fakat sonradan onu çok iyi kalpli bir adam kendine evlât edindi ve büyüttü...”

Alâkayla ve kelimeleri yutarcasına dinleyen Léonore:

— “Kimmiş bu adam?” Diye söylendi. “Tanrı ondan razı olsun!”

— “Maalesef o adamı da öldürdüler. Kendisi Başsavcıydı. Fourcaud adıyla anılırdı.”

Léonore, kafasını kazımak ister gibi tekrarladı:

— “Fourcaud! Fourcaud! Peki ama böyle âlice-nap bir adamı neden öldürdüler?”

— “Çünkü onu da bir başka casus ele verdi. Ben o casusu da tanırım! Violetta adlı bir çingene kızıdır.”

— “Ah alçak! Ne suçu varmış ki haber verdi?”

— “Fourcaud, kızınızı protestan mezhebinece yetiştirmiş. Hatırlarsanız sizin babanız da, siz de Huguenot'lardan idiniz...”

— “Ah bilirim! Ne sıkıntılar çektikti bu yüzden? Nice mezhepdaşlarımız öldürüldüydü... Demek o zavallı adamı da ele verdiler... O casusu bir yakalasam yüreğini söker koparırdım... Violetta dediniz değil mi? Ben, bir Violetta tanırım! Hattâ içimden onu sevmek de gelirdi ama o benden kaçardı... Meğerse ne kadar yanılmışım!”

— “Evet! Çok yanılmışsınız.. Babalığını öldürerek kızınızı da felâkete uğratan bu gammaz kızın çok acı bir cezaya çarptırılması lâzımdır. Zaten kızınız da bunları size anlatacaktır ya...”

— “Kızımı muhakkak göreceğim değil mi?”

— “Elbette! Buradan ayrılmazsanız birkaç günde kendisini göreceksiniz...”

Léonore, bu sözün sonunu bile dinlemeden ot yatağının bulunduğu kulübeye doğrulmuştu. Fausta sevinçle ellerini uğuşturuyor ve mırıldanıyordu:

«Artık onları kimse elimden kurtaramaz!..»

Léonore de Montaignes'in kulübesine doğrulduğunu gören Fausta, manastırın kapısını çalmış ve manastır başrahibesinin yanına çıkmıştı. Başrahibe Claudine de Beauvilliers, süsünden, keyfinden başka bir şey düşünmez ve sefahati uğrunda, bir kadının yapabileceği her türlü fedakârlığa her an hazır, garip bir rahibeydi. İleride, Kral Dördüncü Henri'nin metresi olacak olan bu kadının Fausta'ya büyük bir hürmet beslediğine inanmak da pek safdillik olurdu. Başrahibe, para neredeyse ona âşıktı ve oraya saygı beslerdi. Fausta'dan da önemli miktarlarda para sızdıracağını biliyordu ve onun için Fausta'nın verdiği çeşitli bekçilik ve gardiyanlık gibi acayip ödevleri seve seve yapardı. Fausta bir siyaset partisinin elebaşısıydı. Bu parti işbaşına gelince elbette Claudine de bu değişiklikten büyük çapta yararlanacaktı.

Claudine, himayesine bırakılan Violetta'yı iki yaşlı rahibenin muhafazasına terketmişti. Sonradan bu iki rahibenin, manastıra iki serseri soktuklarını da duymamış değildi. Fakat manastıra erkeklerin girip çıkması olağan şeylerdendi. Onun için asıl önemli konu bu değildi. Claudine'nin dimağını daima meşgul eden şey, manastırın, daha doğrusu kendisinin gelirdiydi. Nitekim Fausta geldiği sırada da bir sürü asîlzâde adı yazılı, bir listeyi elinde evirip çeviriyor, bunlardan daha kafese konup para sızdırılacak kimlerin kaldığını araştırıyordu. Fausta odaya girince:

— “Ne yapıyorsunuz?” Diye sordu.

Claudine, Fausta'nın oturması için bir sandalye getirirken:

— “Manastırın yıkık bütçesine bakıyorum Madam!..” Cevabını verdi.

— “Bütçeniz ne durumda bakalım?”

— “Gökten kudret helvası yağmazsa, manastır-dakiler açlıktan ölmeye mahkûm Madam!”

Fausta dindar ve hâkim bir tavırla:

— “Tanrı kullarından vazgeçmez!” Dedi.

— “Evet ama, Musa Peygamberin yere âsâsını vurup su fışkırttığı çağlarda değiliz. Manastır büt-çesindeki açığı kapatacak çâreyi bulamadıktan son-ra...”

— “Bir yıllık masrafınız nedir?..”

— “Yirmibin lira Madam!.. Buna karşılık ikibin lira gelirimiz vardır!”

— “Şu hâlde aradaki onsekizbin liralık açığı, şimdiye kadar nasıl kapatıyordunuz?..”

Claudine, Fausta’ya mânalı mânalı baktı. Sonra gözlerini masanın üstünde duran erkek listesine indirdi:

— “Ne yapayım? Suç bende değil...” Dedi. “Elimizde para kalmayınca, malik olduğum tek şeyi, kendimi satıyorum! Mösyö de Guise uğrunda bu kadar fedakârlıklara katlandım! Sonuç ne oldu? Hiç Madam!..”

— “Allah Allah!.. Siz, âdeta Valois’e taraftar olmaya başlamışsınız!..”

— “Doğrusunu ararsanız Madam, Valois olmuş, Guise olmuş, bizim için önemli değildir. Biz yaşamak isteriz, o kadar!..”

— “Peki ben şimdi size yirmibin lira verirsem...”

— “Bu sefer de bizi kurtarmış olursunuz Madam!..”

Claudine bu sözü, gözleri ışıldayarak sevinç için-

de söylemişti. Şu sözleri de hemen ilâve etmekte gecikmedi:

— “Karşılığında çok şey istenmezse Madam!..”

— “Öyleyse dinle kızım! Yirmiiki Kasımda bize emin bir adam gönder. Size ikiyüzbin lira getirsin!”

Claudine yerinden sıçradı. Fausta gülümsedi:

— “Evet, yanlış söylemedim!.. İkiyüzbin lira!.. Yalnız yirmibir Kasımda yapacağım bir işte bana yardım edeceksiniz!”

— “Ah Madam!.. Emredin, ömrüm boyunca ne isterseniz yapayım!”

Fausta bir an durdu. Sonra:

— “Hayır!” Dedi. “Şimdi ondan bahsedecek değiliz!.. Zamanı gelince size anlatacağım!.. Şimdi bana, elinizdeki iki kızdan Jeanne’yi çağırtır mısınız?”

Claudine, gözleri kamaşmış bir hâlde yerinden fırladı. Bir-iki dakika sonra Violetta ile birlikte manastırda mahpus tutulan Jeanne Fourcaud’u elinden tutarak içeriye getirdi.

Jeanne, Bastille hapisanesinden Fausta tarafından çıkarıldığından beri burada bulunuyordu. Önce ablası Madeleine’yi merak edip sormuş, Fausta’dan, onun da kurtulduğu cevabını alınca ferahlamıştı. Fakat aradan geçen zaman içinde ablasını bir türlü görememişti. Şimdi yine Fausta’nın karşısına çıkınca, kendisini tanıyamadı. Çünkü Fausta Bastille’ye gittiği zaman yüzüne maske takmıştı.

Jeanne Fourcaud tir tir titriyordu. Fausta, kızcağızı donuk bakışlarla seyretti, sonra mırıldandı:

— “Evet Belgodère’nin kızı...” Sonra sesini yükselterek sordu:

— “Beni tanımadınız mı?”

Jeanne Fourcaud, hayır anlamında başını salladı. Fausta:

— “Sizi Bastille’den ben çıkarmıştım!” Dedi.

Jeanne sevinçle haykırdı ve hemen Fausta’nın ellerine sarılarak öptü:

— “Ah Madam, size teşekkür edebildiğime o kadar memnunum ki... Sizi bir dakika unutmadım. Fakat ablam Madeleine’nin ne olduğundan da hâlâ haberim yok!..”

Bu soru, en yüreksiz insanı bile şaşırtacak kadar müthişti. Fausta da Madeleine’nin ateşler üstünde sallanan, alevlerin yaladığı çıplak vücudunu bir an için gözlerinin önünde görmedi değil. Fakat, hemen arkasından da Violetta’nın Pardaillan tarafından kurtarılıp kaçırılışını hatırladı... Bu hatırlayış, hiddetini kabarttıysa da Jeanne’ye de şöyle bir cevap vermeyi ihmal etmedi:

— “Ablanızı tekrar göreceksiniz!”

— “Sahi mi? Yakında mı?”

— “Pek yakında sanırım... Fakat ben bugün sizinle başka bir şey konuşmak istiyorum. Babanızı hatırlıyor musunuz?”

— “Hatırlamaz olur muyum Madam?..”

— “Peki annenizi?”

Jeanne Fourcaud bir an durdu. Sonra mırıldandı:

— “Annemi mi? Annem beni dünyaya getirdikten az bir zaman sonra ölmüş Madam! Ben onu hiç hatırlamam. Madeleine, onu daha iyi tanır!”

— “Peki, Madeleine annenizi nasıl anlatırdı? Nasıl bir kadınmış?”

— “Çok güzelmiş Madam!..”

— “Mavi gözlü mü imiş?..”

Genç kız hayret içinde:

— “Evet!” Dedi.

— “Gayet gür ve uzun sarı saçları varmış değil mi?”

— “Tıpkı ablamın anlattığı gibi Madam... Yoksa siz annemi tanır mıydınız?..”

Fausta sadece:

— “Tanırım!” Dedi.

— “Nasıl olur Madam? Siz, sanki annem yıllarca önce ölmemiş gibi konuşuyorsunuz...”

Fausta bu soruyu savuşturdu:

— “Babanız size hiç annenizden bahseder miydi kızım?” Diye sordu.

— “Hiç bahsetmezdi Madam!”

Fausta, durumun kurduğu plâna bu derece uymasından duyduğu sevinci zorlukla gizledi:

— “Babanız size neden annenizden hiç bahsetmezdi bilir misiniz?.. Çünkü anneniz ölmemiş, kaybolmuştu.”

Jeanne, inanmadığını gösterir bir tarzda başını salladı. Fausta:

— “Bunda inanılmayacak bir şey yok!” Dedi. “Farzedin ki anneniz hastalanmış, çıldırmış!..”

Jeanne hayretinden ve heyecanından titremeye başlamıştı. Fausta sözlerine kuvvet vererek devam etti:

— “Babanız onu tedavi ettirmek için çok uğraşmış. Fakat muvaffak olamamıştı. Sonra bir gün, bir buhran esnasında anneniz ortadan kayboldu. Mösyö Fourcaud kendisini çok aradıysa da bulamadı. Tabii sizleri de onun ölmüş olduğuna inandırmaktan başka bir şey elinden gelmedi.”

Jeanne kekeliyordu:

— “Ah Madam! Nasıl olur?.. Bu dedikleriniz sahi mi Madam?.. Şimdi ben delireceğim galiba...”

— “Hepsi doğrudur kızım!”

Titreyen dizleri Jeanne’yi tutmamış, genç kız, diz çökmüştü. Hüngür hüngür ağlıyordu. Claudine de Beauvilliers, Fausta’nın bu işten ne gibi bir çıkarı olduğunu anlamadan seyrediyordu. Akli fikri, hep kendisine vaadedilen ikiyüzbin liradaydı.

Bu sırada Fausta, Jeanne Fourcaud’a doğru eğildi:

— “Ağlama çocuğum!” Dedi. “Babanı kaybet-
tin ama, onun yerine annene kavuşacaksın! Ne ya-
zık ki annen henüz iyileşemedi... Fakat ben seni
onun yanına götüreceğim ve onu sen iyi edeceksin!”

CENNETTE GEÇEN ÖMRÜN SONU

Böylece birkaç gün daha geçti ve Fausta'nın bütün düşmanlarını, daha doğrusu yolundaki bütün engelleri bir gün sonra mahvedeceği yirmibir Kasım geldi çatı. Pardaillan'la Dük d'Angoulême'yi Maurevert getirecekti ve bunlar, Guise'nin adamları tarafından öldürüleceklerdi. Fausta, saat onbirde Dük de Guise'ye, Şövalye'yle arkadaşının Montmartre manastırında bulunduklarını haber verecekti. Guise'nin silâhşorları hemen aynı saatte manastıra varacaklar ve iki sergüzeştçiye gürültüsüzce temizleyeceklerdi.

Fausta işini sıkı tutuyordu. Dük de Guise'ye daha önce haber veremezdi. Çünkü daha önce haber verirse, o sırada Violetta henüz öldürülmemiş olacak ve çingene kızına deli gibi âşık olan Guise, büyük bir ihtimalle onu kurtarmaya gayret edecekti.

Violetta'nın idamı da saat onda, ana ve babasının gözleri önünde yapılacaktı. Fausta, bu ölümün, Farnèse'yle Léonore'yi de öldüreceğinden emindi.

Bu sabah, manastırın başrahibesiyle birlikte harıl harıl tertibat alıyordu. Saat onda Violetta'ya işkence edileceğine göre Farnèse bu manzara karşısında ölmezse, öbür dünyaya göçmesine ayrıca yardım edilecekti.

Pardaillan'la Charles d'Angoulême'nin öldürülmeleri daha sonra, saat onikide vukubulacaktı. Violetta'nın ölümüne üzülecek olan Dük de Guise'yi avutmanın o kadar güç bir şey olmadığına emindi.

Bütün bu olaylar olup bittikten sonra Blois'e saldırılacak, Üçüncü Henri öldürülecek, Guise kral olacak, Kutlu Birlik başarıya ulaşacak, Alexandre Farnèse, Fransa'ya girecek ve hemen İtalya üzerine yürünerek Papa Sixte-Quint mağlup edildikten sonra Fausta'nın bütün hıristiyanlık âlemine hâkimiyeti tam olacaktı!..

Fausta'nın bütün bu işleri ne kadar ihtimamla tasarladığı ve bu kadar önemli tarihî olayların, basit bir çingene kızının ölümüne ne şekilde bağlandığı gerçekten akıl almayacak şeylerdir. Ne çâre ki şimdiye kadar görüldüğü gibi hepsi de doğrudur.

Montmartre manastırındaki hazırlıklara bir göz atmak için işe, yirmi Kasımdan başlamalıyız.

Picouic'le Croasse o gün bir sürü işçinin manastırın sebze bostanına girdiğini görerek hayret ettiler. Öte yandan, mahpus kızlardan biri de birkaç gündür ortadan kaybolmuştu. Ne Picouic, ne de Croasse, Jeanne Fourcaud'un Fausta tarafından alınıp götürüldüğünü bilemedikleri için bu kayboluşa da şaşmışlardı. Zaten bu iş onlar için o kadar önemli değildi. Asıl iş Violetta'daydı. Bu kızı göz hapsine almakla hem rahibe Marie-Ange'ye yaranıyorlardı, hem de kendi çıkarlarına bakmanın bir çâresini kolluyorlardı. Marie-Ange iki arkadaşın bu sadakatlerinin hakikî sebebini bilmiş olsaydı, şüphesiz her ikisini de sepetlerdi.

Picouic, Violetta'nın bir hazine değerinde olduğunu hiç ağzından eksik etmiyordu. Çünkü kızı, Pardaillan'a veya kendisini harıl harıl aramakta olduklarını sandıkları akrabalarına teslim ederse ulamakıllı para kopartacağından emindi. Her zamanı gibi basit, safdilce fakat buna rağmen kurmaca bir plân kurmuştu.

Bâri bu işte acele etseydi, hiç değilse bilmeden

Violetta'ya da büyük bir hizmette bulunmuş olurdu. Halbuki bir türlü rahatını bozmuyor, bu yeryüzü cennetinde, bol bol yiyip içerek geçecek günlerin nasıl olsa sayılı olduğunu bildiği için, bugünleri mümkün mertebe uzatmaya gayret ediyordu. Croasse'nin sevgilisi kart Philomène, yiyecek namına ne bulursa önlerine yığıyordu. Picouic böyle nimeti ayağıyla teper miydi?.. Habire karnını şişirmekten başka bir şey düşündüğü yoktu.

Croasse'ye gelince, tam bir saadet içinde yüzüyordu. Çünkü Philomène ona daha iltimaslı davranıyordu. Arkadaşından daha obur oluşu da Philomène'nin gözlerinde bir meziyet hâline gelmişti. Rahibe Philomène, her gece, yüreği çarparak, Croasse'nin yatmakta olduğu yere gelir, kapıyı usulca vururdu. Croasse, kapıyı aralar, Philomène'nin elinde bir şişe şarap görürse açar, görmezse kanadı şarkkadak yüzüne kapatırdı. Kapıyı açmakla hem midesini şarap şişesine, hem de gönlünü Philomène'nin muhabbetine açınış olurdu. Buna düpedüz muhabbet dolandırıcılığı derler ama, Croasse'nin bu çeşit üzüntüleri akıl edecek hâli yoktu. Zaten Philomène de sevgisinin ancak bir şişe şarapla sökeceğini anladıktan sonra harikalar yaratmaya başlamış, başrahibenin şarap mahzenini soyup soğana çevirmişti. Croasse, böyle beslendikçe günden güne şişiyor, yüzü kanlanıyor, adamakıllı göbekleniyordu. Picouic:

— “Sen bu göbekte duvarın yarığından geçip buradan çıkamayacaksın galiba!” Diyordu.

Croasse'ye göre, buradan çıkmaya ne lüzum vardı? Zorla kovarlarsa o zaman duvarı bir parça daha yıkarak deliği genişletirlerdi, olup biterdi!..

Picouic'in içi rahat değildi. Bir gün buradan kovulacaklarından emindi. Fakat Croasse:

— “Ne olursa olsun...” Diyordu. “Küçük kızı

buradan almadan bir yere gitmeyiz! Onu da aldık mıydı, değil açlıktan kurtulmak, zengin bile olduk demektir.”

Fakat yirmibir Kasım sabahı, bir gün önce bahçeye girmiş olan işçilerin harıl harıl her tarafı tamir ettiklerini, deliği-deşiği kapattıklarını görünce, ikisinde de şafak attı. Uzaktan uzağa ve kendilerini göstermeden bu çalışmaları seyrederken Croasse:

— “Bizi buraya hapsedecekler galiba!” Dedi.

İkisi de yüzükoyun otlara yatarak kendilerini iyice gözden sakladılar ve ortalığı kolaçan etmeye koyuldular.

Manastır duvarları, bütün diğer manastırlarda olduğu gibi surlar kadar yüksekti; bunları merdivenle bile aşmak mümkün değildi. Kendileri aşabilenler bile Violetta’yı nasıl kaçıracaklardı?

İş bu kadarla kalsa yine iyi... Birdenbire Violetta’nın kapalı bulunduğu köşke, mızraklı altı kişinin gitmekte olduğunu görünce büsbütün heyecanlandılar. Bu altı adamdan ikisi, tahta perdenin kapısında nöbete durdu. Öteki ikisi yüz adım kadar ileride yer aldı. Geriye kalan ikisi de tam köşkün kapısına dikildi.

Picouic, bu durumu görünce sapsarı kesildi. Manastırda olağanüstü bir şeyler dönmeye başladığını sezmemeye imkân yoktu. Bunların altından ne çıkacaktı acaba?.. Picouic, düşünüyor taşınıyor:

— “Pek iyi bir alâmet değil ama hayırlısı...” Diyordu.

O gün akşama kadar Picouic’in korkularına hak verdirecek başka bir olay geçmedi. Fakat akşama doğru bahçede daha sık birtakım gelip gitmeler başladı. Philomène’yle Marie-Ange de ortadan kaybolmuşlardı. Acaba nereye gitmişlerdi? Picouic ne-

redeyse merakından çatlayacaktı. Croasse'ye gelince âdeta mahzunlaşmıştı. Picouic:

— “Korkuyorsun galiba?” Diye sordu.

Croasse, arkadaşının yüzüne aptal aptal bakındı:

— “Yooo! Ne münasebet! Karnım aç!..”

Kendilerine harıl harıl yiyecek taşıyan iki kart sevgili de ortadan kaybolduktan sonra, burada kısa zamanda açlıktan yine bir deri bir kemiğe dönecekleri muhakkaktı. Üstelik buradan çıkabilecekleri de gittikçe daha şüpheli bir hâl almaya başlıyordu. Croasse, arkadaşının kendisine sorduğu vakte kadar açlığından başka bir şey düşünmemişti. Birdenbire durumun kötülüğünü de kavradı. Beti benzi kül gibi kesildi ve dişleri birbirine çarparak:

— “Neden korkayım?” Dedi. “Cesur olduğumu anladığımdan beri korku nedir bilmez oldum!..”

Picouic saklamadı:

— “Ben korkuyorum azizim!..” Dedi. “Onun için sen burada bekle!.. Ben gidip şu köşkün ve duvar yıkıntısının yanında ne olup bittiğine bakayım?”

Arkadaşını korku içinde bırakarak gitti. Croasse'ye gelince sokulup saklanacak bir delik bulmak için etrafına bakındıysa da hiçbir yer bulamadı. Tahta perdeyle çevrili yeri, şimdi silâhlı adamlar koruyordu. Sağında manastır vardı. O binadan büsbütün korkardı. Köşkte ise birtakım işçiler harıl harıl çalışıyorlardı. Croasse, dehşetle inleyerek otlara uzandı ve sopa yemeye hazır bir tavır aldı.

Picouic ise ağaçtan ağaca sinerek köşke yaklaşmıştı. İhtiyatla köşkün çevresini dolaştı. Gözlerinin önünde garip bir manzara gördü: Yirmi kadar işçi, manastır başrahibesi Claudine de Beauvilliers'in emri altında önemli olduğu anlaşılan bir işle uğraşıyorlardı. Picouic kendi kendine: «*Burada herhal-*

de bir dinî âyin yapılacak, ona hazırlanıyorlar...» Diye söylendi.

Köşkün gerisinde bir yanı köşke, öbür ucu da manastırın duvarına bitişik, oldukça büyük bir alan vardı. Burası manastırın mezarlığıydı. Köşkün arka kapısı doğrudan doğruya buraya açılıyor ve köşkten çıkanlar, hemen manastır selvilerinin karanlık gölgesine giriyorlardı. Bu köşk, aslında, bu mezarlığa yapılmış bir yapının giriş yeri idi. Fakat o yapı şimdi yıkılmıştı ve ayakta kalan bir-iki duvarla sütundan, bu binanın bir kilise olduğu belli oluyordu. Picouic, bu sütunlar arasında üstü mermer döşeli yüksek bir set gördü ve buranın vaktiyle mihrap olarak yapıldığını anladı.

Çalışan işçilerden bir kısmı, ötede beride bitmiş otları yoluyordu. Diğer bir kısmı, mermer mihrabın basamaklarını ve mermer bir kanapeyi bol suyla yıkayıp temizliyordu. Bu kanape, oymalı ve çok süslü yapılmıştı. Birkaç işçi de kanapeye büyük bir gölgelik kurmakla meşguldü. Gölgeğin ön tentesinde Papanın arması olan anahtarla tacı gören Picouic çok hayret etti. Acaba bu kanapeye kim oturacaktı, Papa mı?...

Bu sırada Claudine de Beauvilliers'in birkaç işçiyi:

— “Şimdi mezarlığa gidelim!” Diye çağırdığını görerek büsbütün hayret etti.

Hava iyice kararmıştı. İşçiler, meşaleler yakmış, onların ışığında çalışıyorlardı. Bu çalışmak da garip bir şeydi. Teker teker mezardan mezara gidiyor, eğiliyor, kalkıyorlardı. Picouic:

«Taşların üstünde, bitmiş ne kadar sonbahar çiçeği varsa hepsini yoluyorlar!» Diye söylendi. *«Hallalki hepsi de soluk renkli çiçekler... Ne işe yarayacaklar sanki?...»*

Tabii Picouic, bu çiçeklerin ne işe yarayabileceğini kestiremezdi. Bunun gibi, mezarlığın ortasında bulunan gayet iri ve yağmurdan adamakıllı yosunlanmış tahta haçın da neden yerinden çıkarıldığını anlayamadı. Fakat çok geçmeden bu haçın, temizlenmiş olan meydana götürüldüğünü ve mermer kanapenin birkaç adım uzağında kazılan bir yere dikildiğini görünce işi anlar gibi oldu. Haçın bu kadar sağlam dikilmesine itina gösterilişi, bu haça ağır bir şeyin bağlanacağını, hattâ bu şeyin debeleneceğini isbat ediyordu. Bu şey de olsa olsa... Picouic burasını kendi kendine itirafa bile cesaret edemiyordu... Bir insan olabilirdi. Demek burada birisini haça gereklerdi.

Bu düşünce, Picouic'in sırtından buz gibi terlerin akmasına sebep oldu.

Orada öyle kalakaldığı sırada, işçiler işlerini bitirip çekildiler ve manastır başrahibesi de dairesine yollandı.

Picouic, mermer kanapeye, mihraba, dikilip üstüne çiçeklerden bir çelenk geçirilen haça bakarak, bir süre daha olduğu yerde mıhlı gibi kaldı. Tekrar kendi kendine:

«*Acaba kimi çarmıha gerekler?*» Diye sordu.

Sonra, birden bu «*kim*» in Violetta olması ihtimaliyle titredi. Hızla yerinden fırladı. Croasse'nin yanına koştu ve arkadaşını dürttü. Öteki dayak sırasının geldiğini sanmış, inlemeye başlamıştı. Lâkin Picouic:

— “Kaçalım! Durmayalım!” Deyince, arkadaşının sesini tanıdı. Doğruldu:

— “Kaçalım mı? Gün doğuncaya kadar kalsak olmaz mı?”

— “Hayır, hayır! Bir dakika durmaya gelmez!”

Sonra, başını Violetta'nın hapsedildiği köşke çevirdi. Köşkte ışıklar yanıyordu. Silâhlı nöbetçiler de ay ışığında pekâlâ seçiliyorlardı. Picouic:

— “Acaba?” Dedi. “Sakın bu hazırlıklar ona olmasın?”

Croasse'yi elinden çeke çeke bir duvara kadar sürükledi:

— “Sırtını şu duvara daya da şuraya tırmanma-ma yardım et!” Dedi. “Enine geliştin ama, Tanrıya şükürler olsun boyundan kaybetmedin. Omuzuna basıp duvarın üstüne çıkar, sonra da seni yukarıya çekerim!”

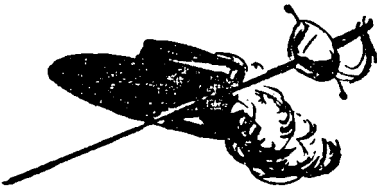
Croasse duvara dayandı. Picouic onun önce dizine sonra omuzuna bastı ve nihayet duvarın tepesine çıkınca bu sefer de Croasse seslendi:

— “Haydi ellerimi uzatıyorum!.. Şimdi de beni çek bakalım!”

Picouic duvarın üstüne oturmuştu:

— “Maşallah!” Dedi. “Seni çekeyim diye bir de tekrar bahçeye mi yuvarlanayım iki gözüm? Sen de kendine kaçacak bir delik ara... Ama sakın korkma! Muhakkak gelip seni de kurtarırım!”

Ve arkadaşını korkusundan yarı ölü bir hâlde bırakarak duvardan atlayıp Montmartre tepesinden aşağıya doğru hızla inmeye başladı.

MÖSYÖ PERETTI

Montmartre manastırında bu işlerin olduğu akşam güneşin son ışıklarının daha kaybolmadığı bir sırada, Porte-Neuve'den geçen bir atlı, vaktiyle okuyucularımızı da götürdümüz olduğumuz Saint-Roch tepesindeki değirmene yönelmişti. Orası uzun bir süredir terkedilmiş bir hâldeydi. Ne değirmenin kanatları dönüyor ne de herhangi bir ışık sızıyordu. Atlı, Saint-Roch tepesinin dibine varınca atından indi. Hayvanı yularından bir ağaca bağladı ve değirmene doğru yavaş yavaş çıkmaya başladı. Epey yürüdükten sonra tepeden bir ses:

— “Dur!” Diye bağırdı.

Çitlerin arasından, bir elinde hançer, bir elinde tabanca, bir adam fırlayarak silâhının namlusunu yolcuya dikti. Beriki bu hâlden hiç telâşlanmadı, elini kaldırdı, parmağındaki altın halkayı gösterince nöbetçi saygılı bir tavır takınarak:

— “Buyurun, geçin!” Dedi.

Yolcu, değirmene ulaşınca kadar birkaç defa gizlenmiş nöbetçiler tarafından durdurulduysa da her defasında esrarengin yüzük sâyesinde kendisine yol verildi ve nihayet değirmene ulaştı. Kendisini orada, bol ışıklı bir odaya aldılar. Halbuki dışarıdan bakıldığı zaman değirmende en ufak bir ışık bile görünmüyordu. Çünkü bütün pencerelerin kepenkleri sımsıkı kapatılmıştı.

Adam, ışıklı odaya girince yüzü belli oldu. Bu, Fausta'nın yardımcılarında ve Farnèse'nin ayrılı-

şından sonra onun yerine geçen Kardinal Roven-
ni'ydi. Fausta'nın konağında, Farnèse aleyhine veri-
len idam hükmünü okuyan da kendisiydi. Şimdi ise
rahip elbisesini çıkarmış, harbe giden savaşçı bir
asîlzâde kılığına bürünmüştü.

Girdiği odada, kadidi çökmüş bir ihtiyar, geniş
bir koltuğa oturmuş, bir sürü yastık arasına gömül-
müştü. Vücudu ikiye bükülmüş, rengi solmuş şid-
detli bir surette öksürüyor, hâsılı her bakımdan öm-
rünün sonuna yaklaşmış bir adam olduğu anlaşılı-
yordu. Kardinal Rovenni koltuğun yanına yaklaşıp
diz çöktü:

— “Kutlu Peder! İşte, kutsal emrinizi alınca
koştum, geldim!” Dedi.

İhtiyar, gayet zayıf bir sesle söylendi:

— “Kalkınız Rovenni!.. Sizinle iki ahbap gibi
konuşalım. Burada papa yok... Karşınızdaki, eski
dostunuz Peretti'den başkası değil!..”

Ölüm hâlindeymiş gibi görünen bu adam, vaktiy-
le yine bu odada Şövalye de Pardaillan'la konuşan
ve Şövalye'ye bir yüzük hediye eden değirmenci Pe-
retti, yâni Papa Beşinci Sixte'ydi. Kardinal Rovenni,
Papa'nın verdiği samimî emirle bir sandalyeye otu-
runca Peretti sözüne devam etti:

— “Evet!.. Ben Peretti'yim... Sadece Peretti!..
Ah ne olurdu, sadece Peretti olarak kalsaydım... Yük-
selmek istedim ama, Papalık tâcı beni ezdi, bu hâle
getirdi. Mümkün olsa da bu yükten kurtulsam...
Halbuki pek çok kaldım... Galiba Papa olarak ölüp
gideceğim!..”

Rovenni, karşısındakini dikkatle süzdü. Sonra:

— “İnşallah daha uzun zaman başımızdan eksik
olmaz, kiliseye hizmetlerinizde devam buyurursu-
nuz!” Dedi.

Bu sözleri söylüyordu ama ihtiyarın hâline baktıkça söylediklerine, kendisinin de inanacağı gelmiyordu. Beşinci Sixte, omuz silkti:

— “Altı ay!.. Yalnız altı ay Rovenni... Önümde ancak bu kadarlık bir ömrüm var! Halbuki görülecek iş te o kadar çok ki... Senin girmiş olduğun o gizli kurul bir yandan...”

— “Kutlu Peder!”

— “Hayır... Bunu sana, yüzüne vurmak için söylemiyorum... Sen de, arkadaşların da bu işi benim hatâm yüzünden yaptınız. Biraz sert davrandım. İyi yapıyorum sandım... Neyse bu konuyu kapatalım... Siz nihayet dönüp dolaşıp yine kürkçü dükkânına geldiniz. Sizin gibi şeytanın aldattıkları da teker teker bize geliyor... Allaha şükürler olsun... Bir gün Tanrının huzuruna çıktığım vakit kilise işlerini, gayet dikkatli ve becerikli birine bıraktığımı söyleyebileceğim!..”

Rovenni, yüreğinin içine kadar titreyerek sâfi dikkat kesildi. Sixte sözüne devamla:

— “Benden sonra Papa olacak kimse...”

Şiddetli bir öksürük nöbetiyle sözü kesildi. Rovenni telâşlandıysa da öksürük kesildi ve Papa:

— “Bak görüyorsun ya!” Dedi. “Altı ay demiştim ya... O bile fazla... Neyse, asıl mesele onda değil ...Ölmeden önce şu gizli kurulu dağıtmak ve yerime, bu mevkie yaraşacak birini bulmak zorundayım!”

Papa, Rovenni'ye dikkatle bakarak:

— “Yerime geçecek kimseyi herhalde tanırsın,” dedi. “Senin en aziz dostundur. Çünkü bir insanın en aziz dostu yine kendisidir.”

Rovenni sevincinden sarardı:

— “Ama kutlu peder!..”

— “Sus! Ben sana, kendi yerime seni tâyin ettiğimi apaçık söyledim mi? Yalnız senin en aziz, dostundur dedim o kadar...”

Rovenni'nin elleri titriyor, dili dolaşıyordu:

— “Böyle bir mevkiin haddim olmadığını bilirim efendim!” Dedi.

Sixte sordu:

— “Neden? Bana ihanet ettiğin için mi? Halbuki bence, senin o hareketin metin bir adam olduğunu ispat eder. Ben metin adamları severim. Zaten çok gecikmeden yine kilisenin af kucağına sığındın ya!.. Bu da bir mazhariyettir. Bu meseleden bir-iki ay sonra bahsederiz. Lâkin daha şimdiden Papalığa lâyık olmadığını söylemeni menederim... Sen hainlerle gezerken kuzularımı ben muhafaza ettim ne olacak?”

Rovenni kızarıyor, bozariyor, sararıp soluyordu. Papa:

— “Benim yerime geçecek kimse, şeytanın yoluna çıkardığı düşmanımı yenmeme yardımcı dokunacak kimsedir. Bu işte de size çok güveniyorum Rovenni!” Dedi.

Rovenni, artık tamamen ümit içinde yüzüyordu. Sevindiğini belli etmemek için gayet sâkin duruyordu. Papa:

— “O kadın benim nerede olduğumu biliyor mu?” Diye sordu.

— “Sizi İtalya'da sanıyor efendim! Sizin, Navarre kralıyla konuştuğunuzu da biliyor!”

— Navarre kralıyla ha? Şu protestanla... Eh... İlerif protestan ama, dininden dönecek yine katolik olacak... Ben de onu Fransa tahtına oturtacağım ve böylece Fransa'daki dinsizliğe de köklü bir sille yer-

leştirmiş olacağım! Çünkü o, katolik olursa aforozumdan kurtulmuş oluyor!”

Rovenni hayret içinde:

“— Çok derin düşünceleriniz ve uzak görüşleriniz var!” Dedi.

Sixte, yine omuz silkti ve korkunç gülümseyişiyle:

— “İnsanlar domuz sürülerine benzer. Onları geceleri ağıla sokmak için kendilerine bol küsbe göstermeli... Benim için artık akşam oluyor. Yatmadan önce sürüyü ağıla sokmam lâzım, Rovenni... Şimdi bunu bırakalım. Demek benim Fransa’dan çıkmadığımı bilmiyor öyle mi?”

— “Sizi Roma’da sanıyor efendim!”

— “Hâ! Güzel! Sen geçen sefer bir şey söylemiştin... Bugünlerde elimize uygun bir fırsat geçecek mi diyordun neydi? Artık hâfızam pek geriledi de... Unutuveriyorum!..”

Peretti tekrar uzun uzun öksürdü. Rovenni:

— “Evet kutlu peder!” Dedi. “Bugünlerde Fransa’da ne kadar aleyhimize ayaklanmış fesatçı varsa hepsi bir araya toplanacaklar!..”

— “Yâni Üçüncü Henri aleyhine dalavere çevirenler mi?..”

— “Evet efendim... Toplanıp, yine o cehennem sahnelerinden birini yaşatacaklar... Fausta’nın, maiyetindekileri tesir altında bırakmak için bu çeşit tiyatro sahnelerine pek önem verdiğini bilirsiniz elbette...”

Peretti kurnaz bakışlarını karşısındakine dikti:

— “Bu, insan idaresinde çok önemli bir noktadır. İnsanlara böyle şââsalı şeyler, korkunç ve müt-hiş olaylar göstermek lâzımdır. Ben bunu çok ihmal ettim... Siz Papa olduğunuz zaman bu noktaları unutmamalısınız Rovenni!”

Kardinal tekrar sarardı, ellerini oğuşturarak:

— “Kutlu efendimiz yine mühim bir söz söylediler...” Dedi.

— “Ağzımdan kaçtı! Fakat bir daha söylemem!.. Sen hiçbir şey söylemedim farzet. Ne diyordun bakayım?..

— “Bu fevkalâde olaydan istifade edelim, diyor-
dum.”

Peretti'nin gözünde bir ışıık belirdi:

— “Ya Dük de Guise ne olacak?”

— “Guise de maiyetiyle beraber bu törende hazır bulunacak. Ona, tam zamanında haber verilecek... Hem kim haber verecek biliyor musunuz efendim? Ben!...”

Papa, anlamamış gibi davrandı:

— “Sonra?..”

— “Ben de tabii haber vermeyeceğim. Bu suretle kurulan plân suya düşecek!”

Beşinci Sixte kollarını göğ-e kaldırdı:

— “Ulu Tanrım! Bu iyi kalpli, bu muhterem Rovenni'yi tekrar kiliseye ve şu âciz uşağına kazandırmakla bizi büyük bir saadete kavuşturdun!” Dedi.
“Papalık tâcı şu asıl başa ne yakışacak?”

Bir yandan da içinden: «*Ah iki yüzlü alçak, hain, soysuz herif!*» Diye düşünüyordu. Rovenni bu düşünceleri farkedemezdi;

— “Fakat,” dedi, “mesele, kutlu pederimizin böyle bir harekete girişecek hâlde bulunup bulunmayacaklarındadır.”

— “Ondan hiç çekinmeyin azizim! Tanrı bir mucize göstererek bana sıhhat ve kudret verir!.. Zaten böyle bir işe girişecek kadar silâhlı adamım ve yardımcım da var!”

— “Kutlu pederimiz şurasını da bilmelidirler ki o fesatçılardan çoğu, yaptıkları işten pişmanlık getirmiş bulunuyorlar. Sizden birkaç söz duyunca hepsi tekrar bizden tarafa olacaktır.”

— “Mükemmel, azizim mükemmel... Bu toplantı nerede oluyor?.. Paris’te mi?..”

— “Çok şükür orada değil... Paris’ten epey uzak ve Guise taraftarlarının ulaşamayacakları bir yerde... Montmartre manastırında!..”

— “Bu da mükemmel!.. Manastıra evvelden birini gönderirim. Tâlimatımı ondan öğrenirsiniz. Onun da oraya serbestçe girmesinin icabına bakarsınız!..”

— “Kendisini nasıl tanıyacağız efendimiz?”

— “Parmağında, size vermiş olduğum yüzüğün bir eşi vardır. Bu toplantı hangi gün oluyor Rovenni?”

— “Zaten ben de size onu haber vermeye gelmiştim efendim... Yarın sabahın saat onuna doğru Montmartre manastırına gelerseniz bütün fesatçıları o mel’un kadının çevresinde bulursunuz!”

Rovenni ayağa kalkmıştı:

— “Ben ve hizmetinize yeniden girmek isteyen arkadaşlarım da orada sizi bekleyelim mi?” Dedi.

— “Evet!.. Diyorum ya... Tanrı, bir mûcizeyle beni tekrar canlandırır!”

— “O hâlde sizi bekliyoruz kutlu peder!.. Evvelâ, göndereceğiniz yüzüklü kimseyi de göreceğiz!”

— “Evet!.. Ona da, tıpkı bana imiş gibi itaat edeceksiniz!”

Kardinal Rovenni diz çöküp Papa tarafından bir el işaretiyle kutlandıktan sonra değirmeden çıktı. Saint-Roch tepesinin dibinde bıraktığı atına atladı ve Porte-Neuve’ye doğru yola koyulurken geri dönüp tepede kalan değirmene baktı: *«İki aya varmaz Pa-*

pa oluyorum!» Diye düşündü. *«Kendisinin daha altı ay yaşayacağını sanıyor. O kadar yaşaması için sahiden mûcize lâzım... Mûcizeler çağı geçeli çok oldu halbuki...»*

Kardinal Rovenni, biraz sonra Paris kapısını açtırmış ve şehrin içinde kaybolmuştu.

Mösyö Peretti'ye gelince, Rovenni odadan çıkar çıkmaz dikilmiş, dinç bir adam olmuş, sonra yerinden kalkarak söylenmişti: *«Şu insanlar ne sâf mahlûklar! Bunları aldatmak ne kadar kolay!.. Ufacık bir vaadde Allaha bile ihanet ederler... Sen Papa olacaksın ha hain oğlu hain! Altı ay ha! Hele altı yıl geçsin bir kere bakalım! Sizi gidi hainler sizi... Hele hepinizi bir kere Roma'ya toplayayım... Herbirinizi şanınıza lâyük törenlerle gömeceğim; hiç merak etmeyin haydutlar sizi!..»*

Papa, gümüş bir çingırağı çalarak en sâdık adamı olan Cajetan'ı çağırdı. Bu adamı, bir kere de Catherine de Médicis'in konağında görmüştük. Daha çingırarak sesinin yankısı kaybolmadan adam gelmişti. Papa:

— “Elimizde silâhlı ne kadar adam var?” Diye sordu.

— “Yirmi... Uşakları da silâhlandırırsak otuzbeş eder!”

— “Yirmi kişi yeter! Yarın benimle harekete hazır olsunlar... Sana gelince Cajetan, belki ucunda ölüm olan bir görevi başaracaksın!”

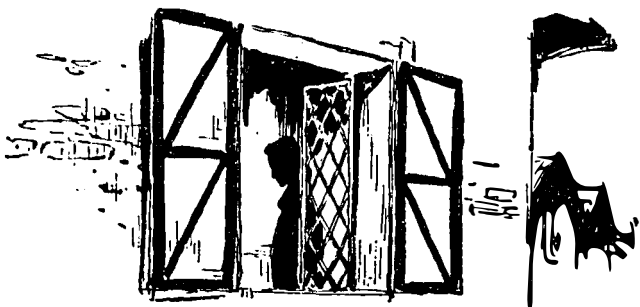
— “Canım Tanrıya ve emirlerine hazırdır...”

— “Âlâ! Yarın benden önce gidecek ve sana târif edeceğim yere gireceksin! Bir kadını, Tanrının ve benim adıma tevkif edeceksin!”

Cajetan soğukkanlılıkla:

— “Pekâlâ tevkif ederim!” Dedi. “Bu kadın kim efendimiz?”

— “Fausta!..”

Ondördüncü Bölüm

21 KASIM 1588

Saat sabahın sekiziydi. Prens Farnèse, Grève meydanındaki evinde Fausta'nın göndereceği adamı bekliyordu. Cellât Claude Usta da giymiş, omuzlarına bir seyahat pelerini atmış, harekete hazırlanmıştı. Belindeki kemere, içi müthiş bir zehir dolu küçük bir şişe yerleştirmişti ve sık sık bu şişeyi okşayarak şöyle düşünüyordu: *«Ben dünyada fenalık olarak ne yaptım? Babam ve büyük babam cellât idiyse ve bu mesleği bana da devrettilerse benim bunda ne suçum var? Ben, o küçük kızın mâsum tebessümleri, bana insan öldürmenin kötü bir şey olduğunu anlattığı vakit derhal istifamı verdim ve işten çekilmedim mi? Ne yazık ki üstümden cellâtlık lekesini atamadım. Eğer Dük d'Angoulême benim bir cellât olduğumu öğrenirse hiç şüphesiz Violetta'yı da soğutacaktır. Fakat ben onların birbirlerine kavuştuklarını gördükten sonra ölürsem, Violet-*

ta'nın saadeti lekelenmeyecektir... Onlar birbirlerine kavuşunca sen vazifeni yapacaksın küçük şişe!..»

Ve küçük zehir şişesini elinde evirip çeviriyordu.

Kardinal Farnèse de, içinde zaman zaman birçok korkunç olayın geçtiği Grève meydanına dalgına ve mes'ut bakıyordu. Artık hiçbir üzüntüsü yoktu. Birazdan sevgilisi Léonore ile kızı Violetta'ya kavuşacak ve birlikte İtalya'ya hareket edeceklerdi. Bundan başka, artık rahipler sınıfından da çıkacaktı. Artık Parma ve Modena piskoposu olmayacaktı. O da diğer insanlar gibi sevecek, mes'ut olacak ve baba olmanın zevkini tadacaktı.

Birden, dışarıda bir araba sesi duyuldu. Kardinal ayağa kalktı ve titreyerek:

— “Bizi götürmeye geldiler!” Dedi.

Birkaç saniye sonra meydana inmişlerdi. Arabayla gelen adam Farnèse'ye bir pusula uzattı. Kâğıtta: *«Bu kâğıdı getireni tâkip ediniz ve diyeceklerini yapınız!»* Tâlimatı vardı. Adam:

— “Lûtfen arabaya biner misiniz Monsenyör?” Dedi.

Farnèse'yle Claude Usta arabaya atladılar. Fakat araba, kardinalin düşündüğü gibi Fausta'nın konağına değil, Montmartre kapısına ve oradan geçerek tepeye çıkmaya başladı, Farnèse'de hiçbir şüphe uyanmadı. Zaten arabada da pusulayı getirmiş olan arabacıdan başka yabancı bulunmuyordu. Böylece araba manastıra vardı. Farnèse ile Claude arabadan indiler. Arabacı:

— “Affedersiniz Monsenyör!” Dedi. “Manastıra yalnız siz gireceksiniz. Yanınızda kimse bulunmayacaktır!”

Kardinal, hafif bir sevinçle:

— “İşitiyorsun ya Claude Usta!” Diye söylendi.

Cellât:

— “Peki!” Cevabını verdi. “Ben sizi şu meşenin altında beklerim!”

Arabacı önde, Farnèse arkada manastıra girdiler. Kapı kapandı ve ortalık derin bir sessizliğe gömüldü. Binadan çıktıktan sonra bahçeyi geçtiler ve köşke gelince adam:

— “Buyurun!” Diye yol verdi. Farnèse, Léonore’yle konuştuğu yeri tanımıştı. Kapıyı içi titreyerek itti.

Birdenbire onbeş kadar tanıdık yüzle karşılaştı. Bunların bir kısmı tören elbiselerini giyinmiş kardinal, bir kısmı da mor eşya giyinmiş piskopostu. Hepsi, gayet ciddiye. Buradaki hava da, vaktiyle Fausta’nın sarayında idama mahkûm olduğu gece-kine benziyordu. Bu din adamları bir yarım yuvarlar şeklinde sıralanmış koltuklara oturmuşlar ve küçük köşkte heybetli bir mahkeme heyeti hâlinde sıralanmışlardı.

Farnèse gözleriyle Fausta’yı arayıp bulamayınca sıkıldı. Sonra:

— “Doğrusu bu kadar ciddi bir şekilde karşılanacağımı ummuyordum efendiler!” Dedi.

Kardinallerden biri derhal ayağa kalktı:

— “Kardinal Farnèse, yüzlerimizin asık olması ciddiyetten değil, kederdendir. Aramızdan, sizin gibi çalışkan ve kudretli bir arkadaşı ebediyen kaybetmemize üzülüyoruz...”

Farnèse derin bir nefes aldı. Demek ki ortada bir matem mevzuu yoktu. Nitekim daha fazla düşünmesine vakit kalmadan, bir taraftan açılan bir kapıdan kardinal Rovenni görünmüştü. Kardinalin rengi uçuktu ve kendisi de heyecanlı görünüyordu.

Farnèse bu renk uçukluğuna Rovenni'nin de müte-
essir olduğuna hamletti.

Rovenni içeri girer girmez bütün kardinaller aya-
ğa kalkmışlardı. Duvar da asılı büyük bir İsa resmi-
ne dönerek hep birlikte diz çöktüler. Rovenni de on-
larla beraber diz çökmüş, hararetle dua okur görü-
nüyordu. Bu merasim bitince Farnèse, orada bulu-
nan kardinallerin teker teker çekilip gitmekte ol-
duklarını hayret içinde gördü. Az sonra salonda Ro-
venni ile başbaşa kalmıştı. Farnèse sordu:

— “Ne oluyor? Kutlu efendimiz nerede? Beni ra-
hiplikten çıkaracak yalnız o...”

Rovenni sözünü kesti:

— “Kendisini şimdi görürsünüz!.. Biraz sabre-
din!.. Burada yalnız kalışımız, şu hareketi civdanı-
nıza danışabilmenizi temin etmek içindi. Kiliseden
çıkmaq istediğiniz doğru mu?”

— “Buna kesinlikle karar verdim. Zaten İtalya’-
da üzerime almış olduğum ödevi de bu şartla kabul
etmişim...”

Rovenni bu son sözleri hayretle dinlemişti. Far-
nèse’ye yanaşarak yavaşça:

— “Sizi severim!” Dedi. “Bunu siz de bilirsiz-
niz... Yine bilirsiniz ki bir rahip, kilise razı da olsa
oradan ayrılamaz. Fausta, şimdiye kadar hiçbir Pa-
panın yapmaya cesaret edemediğini yapıyor... Fa-
kat sizden açık söylemenizi isterim. İtalya’ya nasıl
bir görevle gidiyorsunuz? Çabuk olun... Şimdi sa-
niyelerin bile kıymeti vardır!..”

Farnèse adamakıllı şaşalamıştı:

— “Ne demek istediğinizi anlayamıyorum!” De-
di. “İtalya’da vaatler veya tehditlerle tekrar Papa
Sixte’ye katılmış olan arkadaşlarımızı bizimi tarafa
çekeceğim...”

— “Demek hepsi bu kadar ve bunun için size rahiplikten affolunacağınız vaadedildi?..”

Farnèse, gittikçe kuşkulananmaya başlıyordu. Rovenni acele acele:

— “Farnèse!” Dedi. “Beni, şu eski dostunu dinle! Tekrar Papanın hizmetine girerek Sixte’den af dile!”

Birdenbire dışarıdan duyulan bir feryat, ortalığı kaplamıştı... Hemen onun ardından, bir ağlayış işitilmeye başlamıştı. Farnèse, telâşla sordu:

— “Bu kim? Bağırın, ağlayan kim?”

— “Çok geç kaldık! Sen beni dinle... Sixte, yerine kimin geçeceğini de tâyin etti. Haydi, gecikmeden ölmek üzere bulunan Papa ve onun vekiliyle uyuşmaya bak!..”

— “Peki buna karşılık bana ne teklif ediyorsunuz?”

— “Servet ve itibar teklif ediyoruz. Fausta’nın sana bir şey veremeyeceğini sen hepimizden evvel anladın ve hepimizden önce ondan ayrıldın... Haydi çabuk ol... Bir kelime... Bir tek kelime!..”

Farnèse, hâkim bir tavırla:

— “Fausta bana sevgi verecek!” Dedi. “Fausta beni insan yapacak... Bana, sevdiğimi iade edecek ve beni mes’ut bir baba hâline getirecek!..”

Rovenni, Farnèse’yi olduğu yerde donduran bir tavırla sordu:

— “Kızını da geri mi verecek?..”

Farnèse dehşet içinde kaldı. Rovenni devam etti:

— “Sen Fausta’nın sözüne inanıyor musun? Bak gör öyleyse ne oluyor?”

Ağır ve matemli bir çan sesi, havadaki sessizliği yırtmıştı. Farnèse neredeyse kendinden geçecekti:

— “Cenaze çanı!” Dedi. “Kimin için çalınıyor bu?”

Rovenni, onun kolundan yakalamıştı:

— “Dinle! Dinle!..” Diyordu.

İç kapının arkasından matem ilâhileri başlamıştı. Hazin ve korku verici birtakım nağmeler duyuluyordu.

Farnèse şiddetle titreyerek kolunu Rovenni’den kurtararak:

— “Bunlar ölüm ilâhileri!” Diye bağırdı. “Kimi idam ediyorlar?”

Rovenni acı bir alayla:

— “Farnèse,” Dedi. “Papa, seni şu kapının ardında bekliyor... Git de sor bakalım, sevgilinle kızın ne oldular?”

Farnèse inleyerek iç kapıya atıldı. Koştüğünü sanıyor, lâkin bükülen bacakları vücudunu taşıyamıyordu. İçinde anlatılmaz bir korku ve onun yanında da biraz ümit vardı.

— “Kızım! Kızım!..” Diyerek kapıya yanaştı. Kanadı, bir çekişte ardına kadar açtı. Aynı anda, gözleri yuvalarından fırlayacak gibi oldu. Tüyleri ürperdi. Yüzünün rengi kaçtı. Beynine şimşek yemiş gibiydi. Kafatası çatlayacak, kalbi yarılacak, boğazı sıkılacak sandı. Serin havayla karşılaşınca bir iki adım attı ve kollarını çarmıha gerilmiş olan idâm mahkûmuna uzatıp:

— “Kızım!” Diye bağırmaya başladı.

Doğruydu. Farnèse’nin kızı idâm ediliyor ve çanlar onun için çalıyordu. Sabahın serin ve saf havası ilâhilerle dolmuştu. Tam karşısında mermer bir mihrabın üstünde duran renkli elbiseli piskoposlar ve kardinaler arasında beyaz bir elbise giyinmiş Fausta’nın bir sıraya oturduğunu gördü. Fausta ka-

ra gözlerinden sahte bir yumuşaklık taşarken kendisine, çarmıha gerili Violetta'yı gösteriyordu. Violetta yosunlanmış bir çarmıha bileklerinden ve ayaklarından bağlanmıştı ve herhalde önceden uyuşturucu bir ilâç içirilmiş olacaktı ki çevresine pek dalgın bakıyordu.

Farnèse, kapıdan çıkıp da «*Kızım*» Diye bağırdığı sırada Fausta'nın yanından bir kadın fırlamış, onun feryadına daha müthiş bir çığlıkla karşılık vererek yanına kadar koşmuştu. Sonra senelerce evvel Notre-Dame kilisesinde yaptığı gibi iki eliyle Farnèse'nin omuzlarına abandı.

Farnèse boğuk bir ses çıkararak titredi. Léonore'nin de yüzü kül rengine bürünmüştü. Ateşler saçılan gözlerini Farnèse'nin gözlerine dikti. Sonra birdenbire Fausta'ya doğru baktı. Orada Jeanne Fourcaud oturuyor, hayret ve korkudan yerinde büzüldükçe büzülüyordu. Léonore hırıldar gibi sordu:

— “Ne diyorsun? Kızım, kızımız bu mu Jean? Jean Farnèse?..”

Farnèse tekrar Violetta'yı gösterdi:

— “Kızımız! Evet bizim kızımız!”

— “Violetta mı?”

— “Evet!.. O, senin kızın!..”

— “Demek bu, her zaman yanımdan kovduğum çingene kızı, benim kızım ha?..”

Léonore, çarmıha doğru dönmüştü. Kederden altüst olan yüzünden, içinden geçenleri okumak mümkündü.

Elleri göğе kalktı:

— “Kızım! Evet! Senin sesini tanıdım evlâdım!” Dedi. “Çabuk onu oradan indirelim... Belki daha yaşıyordur... Bekle çocuğum bekle... Annen geliyor işte!”

Kardinal, Léonore'nin, bakışlarıyla kendisini yardıma çağırmasına rağmen yerinden kımıldanmadı. Vücudu birdenbire kurşun gibi ağırlaşmıştı. Zaten gözlerini de bir türlü Léonore'den ayıramıyordu. Ağzı tutulmuş gibi idi ve arada sırada:

— “Léonore!” sözünden başka bir şey işitilmiyordu.

Léonore, çarmıha ulaşmış, kızının bacaklarını tutmuş, hiçbir şey yapamayacağını anlayınca, öpmeye başlamıştı. Zavallının nâzik ayakları iplerin tazyikiyle morarmış uzun lekeler hâsıl olmuştu. Yeisle çabalıyor, kızının gerili bulunduğu çarmıhı yerinden oynatmak istiyor, başaramıyordu. Bazan ümitsizlikle çevresine bakıp yalvarıyordu:

— “Allah için bana yardım ediniz! Yaşıyor diyorum size... Ölmüş bile olsa ben onu ısıtır diriltirim. Ben onun annesiyim... Acıyın... Ben şimdiye kadar onun çocuğum olduğunu bilmiyordum. Bu küçük çingeneye karşı bazan içimde sevgi uyanırdı da neden olduğunu bir türlü anlayamazdım. Bekle kızım!.. Seni şimdi kurtaracağım!”

Daha azgın bir hırsla uğraştı... Fakat bu da büsbütün kuvvetten düşmesinden başka bir sonuç vermedi. Dizleri büküldü. Yere çöktü. Tırnakları hacın dibindeki toprağa gömüldü. Toprağı tırnaklarıyla kazmaya başladı. Bu az sürdü. Hemen yerinden fırladıysa da, sırtüstü tekrar yuvarlanması bir oldu. Bu yuvarlanıştan sonraki hareketsizliği o kadar katı oldu ki gözleri bile evlerinden uğramış bir hâlde, sâbit ve hareketsiz, Violetta'ya dikili kaldı. Artık nefes de almıyordu. Bir daha kımıldanacak değildi.

Kardinal Farnèse, Léonore'nin yere yıkıldığını ve hareketsiz kaldığını görünce bayılmayıp öldüğünü hemen anlamıştı. Bacakları tutmuyordu. Âdeta çürüklenircesine ona ulaştı. Eğilip baktı. Sonra doğ-

ruldu. İki elini, saçlarını yolacakmış gibi başına götürdü:

— “Ölmüş!” Diye inledi.

Bu söz, mermer mihraptaki kardinallerin, başlarını önlerine eğmelerine sebep oldu. Yalnız o zâlim, beyaz elbiseli heykel, Fausta, istifini bozmadı. Kardinal, her zaman yanında taşıdığı hançeri bir hamlede çekti. Kolunu Fausta'ya doğru uzattı. Şişip patlamış dudaklarından bir hırıltı hâlinde:

— “Lânet sana! Lânet olsun sana!..” Sözleri dö-küldü.

Kendisini, Fausta'nın üstüne atılıp hançerini sap-lıyor mu sanıyordu? Herhâlde öyle olacak... Halbu-ki yerinden kıpırdandığı yoktu. Vücudunda hayat kuvveti, can namına bir şey kalmamış gibiydi. Bir-den, öyle müthiş bir ümitsizliğe düştü ki hançeri tutan elinin havaya kalktığı ve şiddetle kendi yü-reğine indiği görüldü.

Hemen oraya, Léonore'nin, sevgilisinin yanibaşı-na yıkılıverdi.

Daha ölmemişti. Léonore'ye sürünerek yaklaştı. Sevgilisini kollarının arasına aldı. Dudaklarını, ölü-nün soluk dudaklarına yapıştırdı ve dünyada mes'ut olamayan bu iki sevgilinin cansız vücutları birbirine iyice kenetlendi.

Birbirini takip eden bu müthiş olaylar o kadar çabuk ve oradakiler üzerinde öyle müthiş bir etki yapmıştı ki târif edilemez... Rovenni'nin bile rengi uçmuş, bayılacak derecelere gelmişti. Fakat bir yandan da kimsenin bilmediği bir olayı kolluyor gibi bir hâli vardı. Gözlerini merakla manastır bi-nasına dikmiş, oradan gelecek bir şeyi bekler gibi duruyordu. İçinden boyuna şu soruları soruyordu: «*Sixte neden gelmedi? Göndereceği adam nerede kaldı?*»

Fausta ise Léonore'yle Farnèse'nin feci akıbetlerini seyrederken şöyle düşünüyordu: "İkisi gitti!.. Şimdi Maurevert ötekileri de getirecek! Guise de gelirse tamam..."

Yerde yatan iki ölüye, önemsemez bakışlarla baktıktan sonra yerinden kalktı. Bu kadar güzel, emsalsiz bir dilberlikte olmasına rağmen bakışları ve hâliyle öyle soğuk, hissiz âdeta korkunçtu ki târif edilemez. Birden ağzını açtı ve donuk bir sesle:

— "Bu iki sefilin ruhlarına duâ edelim!" Dedi. "Diğer hainler de böyle âkıbetlere uğrayacaklardır. Her türlü ihanet mahvolmaya mahkûmdur!"

Fausta birdenbire sustu. Dudaklarının rengi kaçtı. Bir hayret titremesi bütün vücudunu sardı. Siyah gözleri, hayretli bakışlarla yirmi adım kadar ileriye, manastırı çeviren duvarın üstünde bir yere dikildi. İçinden müthiş bir inilti hâlinde bir isim fışkırdı:

— "Pardailian!"

Pardaillan, aynı anda duvarın üstünden aşağıya atlanmış, arkasından da Charles d'Angoulême inmişti. Şövalye, Fausta'ya doğrulmuştu. Fausta bağırdı:

— "Askerler! Şu iki adamı tutun!"

Kardinal Rovenni bir işaret verdi. Mızraklılar ileriye atıldı. Aynı anda Pardaillan da elini kılıcının kabzasına götürdü ve:

— "Görüyorum ki Madam..."

Diye söze başlayacak olduysa da feci bir haykırış sözünü kesti. Charles d'Angoulême, haça gerili duran Violetta'yı görünce kendini tutamamıştı. Çılgın gibi çarmıha koşuyordu. Pardaillan sözüne devam etti:

— "Görüyorum ki Madam, sizinle her karşılaştığımızda sizin yeni bir cinayet işlediğinizi görüyo-

rum. Saint-Denis caddesinde, Grève meydanında ve Chartres katedralinde olduğu gibi galiba yine tam vaktinde yetiştim!.. Savulun yolumdan askerler!...”

Fausta, hiddetinden kudurma derecelerine gelmişti:

— “Şunu yakalayın!” Diye gürledi.

Rovenni ile mızraklıları Şövalye’yi çevirdiler. Pardaillan’ın tam karşısında kardinal duruyordu. Şövalye hemen saldırmaya hazırlanarak kılıcını kaldırdı. Fakat Rovenni’nin, kaçacak yerde birdenbire secdeye vardığını görünce afalladı. Nitekim mızraklılar da kardinalin verdiği bir emirle geri çekildiler. Rovenni:

— “Emriniz nedir?” Dedi. “Çabuk bildiriniz!”

Pardaillan, bu işten bir şey anlamamıştı. Halbuki olay gayet basitti. Şövalye hücum için kılıcını kaldırıncı birdenbire Rovenni’nin gözüne, Şövalye’nin sağ elindeki yüzük çarpmıştı. Bu yüzük ancak Papa Beşinci Sixte tarafından verilmiş olabilirdi. Aldanmaya imkân yoktu. Rovenni’nin ve orada bulunan, Fausta’dan ayrılmayı kurmuş bütün kilise adamlarının fikrince Pardaillan, mademki bu yüzüğü taşıyordu, şu hâlde Papa’nın adamı, murahhası idi.

Okuyucularımız, bu yüzüğün beş ay evvel Saint-Roch değirmeninde Mösyö Peretti tarafından Pardaillan’a hediye edilmiş olduğunu elbette hatırlayacaklardır. Çünkü o zaman Şövalye, Papa’ya ödenmez bir hizmette bulunmuştu. Rovenni sabırsızlıkla bir daha sordu:

— “Emriniz nedir?..”

Fausta da hâlâ Pardaillan’ı tevkif ettirmeye uğraşıyordu. Şövalye lâf olsun diye:

— “Şimdilik şu kadının yakalanmasını emrediyorum!” Dedi.

Fausta sapsarı kesilmiş, tahtından inmiş, Parda-illan'ın üstüne doğru yürüyordu. Aynı anda Kardinaller de bir ilâhi okumaya başlamışlardı. Fausta fena hâlde şaşaladı. Kendi muhafızlarının kendisini yakaladıklarını ve kendine sadık sandığı kardinallerin de harıl harıl ilâhi okuduklarını görünce, hidetinden kudurmuş gibi olmuştu. Elini alnına götürdü. Bu ümitsiz anda bile:

— “Bana ihanet ettiler!.. Beni aldattılar, sattılar!” Diye bağırdı.

Aynı saniyede sebze bostanının bir ucundan doğru bir boru sesi duyuldu ve yirmi kişilik bir askerî müfrezenin geldiği görüldü. Fausta'nın siyah gözlerinde bir ümit ışığı belirdi:

— “Oh!” Dedi. “Dük de Guise geliyor!.. İmdat Dük imdat!..”

Kardinal Rovenni ise askerlerin başındakini tanımıştı:

— “Cajetan,” Dedi. “Papa Beşinci Sixte hazretleri geliyor!..”

Fausta gözlerini göğe kaldırdı, sonra başını eğdi, heykel gibi bir kelime bile söylemeden kalakaldı.

Bütün bunlar, Pardaillan'ın duvardan atladığı anı tâkip eden bir tek dakika içinde oluvermişti. Askerlerin kendisinden yüz çevirip Fausta'yı yakalamaları Şövalye'yi o kadar şaşırtmıştı ki:

— “Allah kahretsin!” Diye bağırdı. “Eğer şu olup bitenlerden bir şey anlıyorsam zavallı Coligny gibi karnımı deşsinler... Pieouic bize Violetta'yı sağ ve sâlim bulacağımızı söylemişti ya!..”

Bu sırada geriye dönmüş, aynı anda Charles d'Angoulême de demin anlattığımız feci feryadı koparak çarmıha koşmuştu. Şövalye bir anda, birbirine sarılmış yatan iki ölüyü, çiçekle süslü haçı ve

orada duran kızcağızı gördükten sonra da çarmının dibine varan Charles'in bayılarak yere yuvarlandığını farkettiler.

Bu hâli görmesiyle beraber çarmıha atılması, çelik kollarıyla haça sarılıp sarsması ve yerinden sökülüp çıkarması bir oldu. Haç, fırtınaya yakalanmış gibi havalanmış, sallanıyordu.

Fakat tam bu sırada ileriden gelen askerlerle birlikte yaşlı bir adamın da ilerlediği görüldü. Orada bulunan kardinaller, hemen diz çöküp Papa'yı şu sözlerle karşılamışlardı:

— «*Domine, salvum fac pontificum nostrum Sixtum Quintum!*»

Bu gelen, ihtiyar Papa Sixte'den başkası değildi. Bütün diğerleri onu görünce diz çöktükleri hâlde Fausta, dimdik duruyordu. Papa üç parmağını havaya kaldırdı:

— “Diz çök geberik kızı!” Diye bağırdı. “Şimdi seni lânetlerim!..”

— “Hayır gammaz!.. Bu mağrur alın, ancak celâdın önünde eğilir!”

Bu saniyede Pardaillan'ın müthiş kuvveti, haçı yerinden sökülüp şiddetle havaya kaldırmış, sonra hafifçe yere koymuştu. Göz açıp kapayınca kadar Violetta'yı el ve ayaklarından haça bağlayan ipleri kesti ve Pardaillan, elini kızın kalbinin üstüne dayadı.

Aynı anda Charles d'Angoulême'nin baygınlığı geçmiş, kendine gelmişti. Gözleri yuvalarından fırlamış bir hâlde Violetta'ya ulaşmaya çabalıyor ve ayakları tutmadığı için yerde sürükleniyordu. Ona kalırsa Violetta ölmüştü ve kendisi için de yaşamının anlamı ve değeri kalmamıştı. Fakat birdenbire Pardaillan'ın:

— “Yaşıyor!” Dediğini duydu ve müthiş bir sevinç feryadı attı. Sonra çevresine bakındı. Ayaklarının dibinde bir pelerine sarılı yatan Léonore’yi gördü. Ölü kadının kim olduğunu tanıyamadı. Yalnız üstündeki pelerini çekti, aldı ve bu pelerinde sevgilisini örttü. Şimdi aklında yalnız bir söz vardı: «Yaşıyor!» Artık burada duracak değildi. Bu iğrenç yerden bir an önce uzaklaşmak istiyordu... Pardaillan’ı bile unutmuştu.

Genç kızı kucağına aldı. Sebze bostanını geçti, manastır başrahibesinin odasına yöneldi. Bütün bu hareketlerinde, kendisini alıkoymaya kalkan kimse olmadı.

Gözlerini, sevgilisinin bir zambak kadar sarı olan yüzüne dikmişti. Genç kızın nefeslerini tâkip ediyordu. Genç kız, evvelâ pek hafif nefes alırken şimdi göğsü, gittikçe daha kuvvetle inip kalkıyordu. Yürüdükçe kuvveti de tükeniyordu. Bir ara, artık toprağın ayakları altında kaydığını sanır gibi oldu...

CLAUDE VE BELGODÈRE

Violetta'yı çarmıha germek için Fausta'ya bir cellât lâzımdı. Elinin altında böyle biri vardı. Bu, Belgodère'ydi.

Çingene Belgodère, Jeanne Fourcaud'un asıl babası olan Belgodère...

Fausta, çingeneye bu iğrenç görevi kabul ettirmek için şöyle demişti:

— “Senin kızlarından biri öldü. Fakat ötekisi sağdır. Eğer şarkıcı küçük çingene, Violetta ölürse, sen de kızın Stella'yı görürsün!..”

Halbuki Belgodère'ye bu işi gördürtmek için kızını göreceğini vaadetmeye bile lüzum yoktu. Çünkü cellât Claude Ustaya müthiş bir sille olacağını tahmin ettiği her işe can ve gönülden razıydı.

Çingene, kendisine söylenilen saatte manastıra geldi. Violetta kucakta getirilmişti. Çünkü kızcağıza bir uyku ilâcı içirip kendisini yarı baygın bir hâle getirmişlerdi. Belgodère iğrenç bir sevinçle zavallı kızcağızı yakaladı. Haçın üstüne yatırdı. Kollarını ve ayaklarını gerip bağladı.

Fausta bu olayı seyrediyordu. Bu esnada Léonore ile Jeanne Fourcaud, yâni Stella, Rovenni tarafından köşkte mahpus tutuluyordu. Violetta'nın çarmıha gerilmesi bittikten sonra Fausta, Belgodère'ye:

— “Haydi git, manastırın kapısında bekle!” Dedi. Çingene Fausta'ya kötü kötü baktı:

— “Ya Stella?..”

Fausta, gözlerini adamın yüzünde gezdirdi. Anlamaya imkân yoktu. Kızını Belgodère'ye vermezse, herifi kendisine can düşmanı edecekti. Zaten başka bir düşüncesi de yoktu, çingeneye:

— “Ben şimdiye kadar hiç yemin etmedim!” Dedi. “Git, beni dediğim yerde bekle... Bir saate varmaz kızını görürsün! Fakat benden şüphelenmeye kalkar, burada olan bitenleri görmek budalalığına kapılırsan kızını, bu kızın yerine çarmıha geririm!..”

Fausta bu sözleri söyledikten sonra mermer basamaklardan mihraba yönelmiş, arkasına bile bakmamıştı. Belgodère bir an düşündü. Sonra kin ve nefretle başını sallayarak oradan uzaklaştı. Çarmıha gerili kıza son bir defa bakıp keyifli keyifli gülmeyi de ihmal etmedi. Sebze bostanını geçti. Manastırın kapısına çıkınca bir araba gördü. Bu arabadan Farnèse'yle Claude Usta'nın indiklerini farkedince sevinçten yüreği hop etti. Fakat Claude Usta manastıra sokulmamış, dışarıda bir meşenin gölgesinde kalmıştı. Violetta ile Léonore'nin çıkmalarını bekliyordu. Eski cellâdın içinde birbirine zıt bir sürü düşünce çarpışıp durmaktaydı... Violetta'yı deli gibi seviyordu. Garip bir babalık sevgisiydi bu... Kendi kanından olmayan bu küçük kıza karşı gösterdiği bağlantı herhalde ömrü boyunca kimseden güler yüz görmemiş bir cellâdın, yıllarca kendisine baba demiş, kendisini sevmiş olan mahlûğa karşı duyduğu şükranla karışık bir sevgi olarak izah edilebilirdi. Onun için Violetta'nın mes'ut olmasını da can ve gönülünden istiyordu. Fakat yine de biliyordu ki kendisi bu kıza yaklaştıkça, onun mes'ut olmasına belki de engel olacaktı. Bir cellâdın kızını almayı kim isterdi?

Bunu biliyordu. Bu düşünce kafasını âdeta zonk-

latıyordu. Lâkin herşeye rağmen Violetta'yı bir daha görmek, yine onun yakınlarında bulunmak arzusundan cayamıyordu. Son çâre olarak ölümü bulmuştu. Genç kızı görecekt, onun mes'ut olduğuna sevinecek, sonra da kendisini zehirleyecekti.

İşte şimdi, içi titreyerek, gözlerini manastırın kapısına dikmiş bekliyordu.

Belgodère, manastırdan çıkıp da karşıdaki meşe ağacının altında cellâdı görünce homurdandı:

— «İşte sevdiğimi asan herif burada... Kızlarımın annesini, zavallı Magda'yı öldüren herif bu işte!.. O zaman ona o kadar yalvardımdı... Magda'yı öldürdüğünü affettim de tek bana evlâtlarımın neredede olduklarını söylesin diye ayaklarının altını öptümdü.. Benimle alay etti... Benimle eğlendi... Şimdi yakaladım mel'unu...»

Homur homur homurdanarak cellâda yanaştı. Claude Usta, karşısında birdenbire Belgodère'yi görünce sararmaktan kendini alamadı. Tam Violetta'yı göreceği dakikada bu herife rastlaması, tüylerini ürpertmişti. Sertlendi:

— “Ne istiyorsun?..”

Çingene de sert konuşuyordu:

— “Ne istediğimi hâlâ anlamıyor musun?”

Birbirlerine düşman, iki çoban köpeği gibi hain hain bakıyorlardı. Cellât:

— “Yoluna gît!” Dedi.

Çingene tınmadı:

— “Bizim yollarımız seninle birdir. Zaten çok bir şey söyleyecek de değilim!”

— “Öyleyse çabuk ol!..”

— “Pekâlâ!.. Çabuk olayım!.. Hatırlıyor musun seni son defa Grève meydanındaki evde gördümdü. İntikam hırsı, içimi yaktıydı!”

Claude, çingenenin hatırlattığı şey üzerine yumruklarını fena fena sıktı. Belgodère:

— “O zaman elimden kaçtın!” Diye devam etti. “Violetta kurtuldu, Stella kayboldu. Büyük kızım Flora da gözlerimin önünde cayır cayır yandı... Beni bir kere daha altettin!”

Claude yumuşadı. Çingenenin yüzüne, anlayışlı bir tavırla baktı:

— “Mösyö!” Dedi. “Ben size kızlarınızın ne olduğunu söylemedim mi? Onları Başsavcı Fourcaud’a evlâtlık verdiğimi anlatmadım mı? Sonradan bu adamın başına gelecekleri nereden bilirdim? Ben de sizin gibi bir baba idim. O zaman yaptığım iş doğru değilmiş... Bunu itiraf ederim... Haydi artık uzatmayın da yolunuza gidin!”

Çingene:

— “Bana Mösyö diyor!” Diye şaştı. Sonra sordu: “Ben hıristiyan mıyım? Yoksa asîlzâde miyim ki bana Mösyö diyorsun? Bir de haksız olduğunu itiraf ediyorsun? Elimden evlâtlarımı çal... Nerede olduklarını da benden sakla... Bu nedir?”

Cellât hâlâ yumuşak:

— “İtiraf ederim ki çok fena bir iş, hattâ cinayettir!” Dedi.

— “Hah şöyle!.. Cinayettir ya!.. Ne sandındı?.. Elbette cinayettir!.. Fakat senin, benim obama karşı işlediğin cinayetlerin hepsi bu kadar mıdır?.. Kaç kişimizi öldürdün? Karıma bile kıydın!...”

— “Ben de az mı acı çektim Belgodère?.. Az mı gözyaşı döktüm?..”

— “Döktünse ne yapayım? O kadarla kurtulacağın sanma!..”

— “Benim evlâdımı da yabancılara teslim eden sen değil misin?”

— “O kadarla kurtulamazsın diyorum ya!..”

Belgodère, yırtıcı bir hayvan gibi kabarmıştı. Cellât ise gittikçe ufalıyor, sırtındaki ağır yükün altında eziliyormuş gibi bir hâl alıyordu. Boynunu bükmüş bir hâlde:

— “Söyle!” Dedi. “Şimdi ne istiyorsun? Ölümüne az kaldığı şu dakikada ne istersen yaparım. Fakat sabrımı tüketme... Sonra fena olursun!..”

— “Senden, cana karşılık can; kana karşılık kan istiyorum!..”

Claude Usta yavaş yavaş başını kaldırdı:

— “Öyleyse sevin!.. Biraz sonra öleceğim!”

— “Ben öyle şey istemiyorum!.. Ölüp de ucuz kurtulmak yok!.. Benim kızım işkence çekti, seninki de çekmelidir!”

Claude Usta’nın sabrı sonuna gelmişti. Başının üstündeki kalın meşe dallarından birisini bura bura kopardı ve elinde sıkarak, korkunç bir tavırla bağırdı:

— “Yıkıl karşımdan!”

— “Gideceğim, korkma, gideceğim! Şimdi kızım Stella manastırdan çıkacak, onu bekliyorum. Senin küçük Violetta’ya gelince...”

Cellât, sopayı kaldırarak çingeneye yürüdü:

— “Onun adını ağzına alma! Kızını sana geri vereceklermiş ya!.. Mükemmel işte!.. Fakat kızım aleyhinde söz söyleyip beni korkutmaya çalışma!..”

— “Ne korkutması be? Ben korkutmam, öldürürüm! Anlıyor musun? Sana, kızına işkence edilsin dediğim zaman bil ki zaten işkencededir... Hatâ şimdi idâm edildi bile!..”

Cellâdın elindeki sopa yere fırladı. Koca eli, çingenenin omuzuna çöktü ve gözlerini herifin gözle-

rine dikerek, kin ve nefret dolu bir gülümsemeyle:

— “Ne dedin?” Diye gürledi:

Bütün vücudu titriyordu. Çingene, bir küfür savurdu:

— “Ne mi dedim? Kızını kendi elimle çarmıha gerdiğimi söyledim, ne diyeceğim? Şimdi gebermiştir bile!.. Bak, matem çanları çalınıyor işte!.. Bu anda senin kız...”

Sesi birdenbire dudaklarına yapışivermiş gibi kesildi. Claude’nin canlı bir kısıpaca benezyen elleri, gırtlğına gömülmüş, nefes aldirtmıyordu. Cellâdın gözleri dönmüş, kanlanmıştı. Hem ağlıyor, hem de çingenenin gırtlğına sıkıyordu.

Fakat çingene de az kuvvetli değildi. Üstelik intikam sevinci ve kin de gücünü artırmıştı. Çabalıyor, kendini kurtarmaya uğraşıyor, adım adım gerileyerek, Claude’yi de birlikte sürüklüyordu. Öte yandan, o da cellâdın gırtlğına sarılmış, sinirli elleriyle sıkmaya başlamıştı.

Böylece bir an birbirlerini öldürmeye çabalayarak, sessiz sadasız, uğraştılar ve göğü yırtan çan seslerini, zehir içer gibi içtiler. Nihayet çingenenin başı, birdenbire omuzlarına düştü.

Claude, bir saniye daha herifin boynunu sıktı. Sonra gözlerinin akının belirdiğini, yüzünün mosmor kesilmiş olduğunu görünce ellerini gevşetip çekti. Çingene taş gibi olduğu yere yıkılıverdi. Ölmüştü...

Cellât ayakları dibindeki adama eğildi, baktı. Öldüğünü anlayınca şaşkın şaşkın doğrulup çevresine bakındı. Sonra birdenbire çan seslerini tekrar farketti:

«Eyvah!» Diye yolundu. «Eyvah! Matem çanları... Kızımın matem!..»

Çılgın gibi manastırın kapısına fırladı. Kapı ardına kadar açıktı. On dakika evvel bir askerî müfreze gelmiş, manastıra girmişti. Claude'yle Belgodère, birbirleriyle konuşurlarken, ne askerlerin geldiğini, ne de kapıya bir nöbetçi konduğunu görmüşlerdi. Nöbetçi, Claude'nin, saçını başını yolarak manastıra girişini önlemeye kalkıştıysa da, cellât adamı bir tarafa iterek binaya girdi. Birkaç adım koştu. Lâkin birdenbire olduğu yerde durdu ve yanık bir ses çıkardı.

Dük d'Angoulême Violetta'yı kucağında taşıyarak kendisine doğru geliyordu. Kızcağızın yüzü, bir ölü yüzü kadar renksizdi ve delikanlı da yere yıkılacakmış gibi iki tarafa sallanıyordu.

Claude bir hamlede ikisini de kucakladı ve vücudunun son gücüyle kaldırarak ağır adımlarla manastırdan dışarıya çıktı. Önünü görmüyordu. Gözlerini Violetta'ya dikmiş, bağırmamak için dudaklarını ısırıyor, kanatıyor ve koşuyordu. Böylece vaktiyle Loïse de Montmorency'nin Maurevert tarafından hançerlenmiş olduğu küçük pınara ulaştı.

Hem delikanlıyı, hem de Violetta'yı çimenlerin üstüne bıraktı. Diz çöküp elini suya daldırarak kızcağızın şakaklarını ıslattı. Violetta hemen gözlerini açtı ve tıpkı, Fausta'nın esrarengiz konağındaki idam odasında yaptığı gibi gülümseyerek cellâdın yüzüne baktı:

— “Babacığım!.. Benim Claude babacığım!” Dedi.

Violetta'nın ve Charles'in kendilerine gelmelerini tâkip eden dakikalar içindeki saadeti, kalem anlatamaz. İki genç, tekrar birbirlerine kavuştuklarına âdeta inanamıyorlardı. Fakat kendilerini çabuk toparladılar; tekrar çevrelerinde büyük tehlikelerin dolaştığını sezdiler.

Cellât içinse, durum büsbütün başkaydı. Artık Violetta kurtulmuştu. Saadete kavuşmuştu ve kendisinin de bu dünyadan göçmesi gerekiyordu. Charles, cellâda bakınca bunun Barrés sokağındaki evde gördüğü ve kim olduğunu bir türlü anlayamadığı adam olduğunu derhal tanımıştı. Violetta ise bir sevgilisine, bir de babasına bakıyor, sevinçten sevince düşüyordu. Lâkin, Claude'nin meysus olduğunu da hissetmekte gecikmedi!

— “Babacığım! Neden böyle hüzünlüsünüz?” Diye sordu. “Beni bulduğunuza sevinmediniz mi? Neden ağlıyorsunuz?”

Claude:

— “Hayır kızım, sevincimden ağlıyorum!” Dedi.

Fakat genç kızın hassasiyeti, Claude'nin düşüncelerini sezmekte gecikmemişti:

— “Hayır!” Diye ısrar etti. “Yüzünüzde, beni işkence odasında bulup da kucağınıza alarak suya atladığınız zamanki neşeyi göremiyorum!”

Charles d'Angoulême, bir anlam veremediği bu sözlere şaşıyordu. Fakat bu konuşmaların, Claude'nin kim olduğunu nihayet kendisine öğreteceğini de hissediyordu. Violetta:

— “Yoksa o işkence odasında beni öldüreceklerdi...” Dedi. Sonra Charles'e döndü ve: “Bakınız Monsenyör,” Dedi. “İşte benim babam!”

Claude dehşet içinde:

— “Hayır Monsenyör!” Dedi. “Siz de biliyorsunuz ya, onun babası Prens Farnèse'dir!”

Violetta devam etti:

— “Beni küçükken himayesine alan, hayatını bana vakfeden, bu adamdır Monsenyör! Gerçi sizi çok severim Monsenyör... Sizden ayrılmaya hiç dayanmam...”

Charles hayret içinde kızın sözünü kesti:

— “Benden niçin ayrılacaksınız?” Diye sordu.

Claude, Violetta’nın ne söyleyeceğini hissetmiş gibi ağlıyordu. Genç kız:

— “Eğer benim saadetim babamın felâketi olacaksa, birbirimizden ayrılmamız gerekecektir Monsenyör!” Diye cevap verdi. “Dinleyin sevgilim, çünkü babamın adı, Claude Usta’dır!”

Cellât inildedi:

— “Acı bana evlâdım!.. Acı da sus!”

Fakat Violetta kahramanca bir tavırla anlatmaya devam etti:

— “Beni kurtarmış, hayatını benim uğrumda harcamış olan babalığım, Paris’lidir. O, şimdiye kadar kaç kere benim hayatımı kurtarmıştır, bilir misiniz? Bugün yaşıyorsam, onun sayesinde yaşıyorum... Ama, vaktiyle kendisi Paris’in resmî cellâdıymış... Ne yapayım? Ne olursa olsun, benim babamdır... Ve ben bir cellât kızıyım Monsenyör!”

Charles d’Angoulême bu sözleri duyunca beyninden vurulmuşa dönerek, sapsarı kesilmişti. Bir an titreyerek sustuktan sonra:

— “Cellât ha! Cellâtmış demek ki?..” Diye inledi.

Claude Usta, gözlerinden sevinç ışıkları saçarak Violetta’ya dönmüştü:

— “Sen benim değersiz, hor görülen hayatımın biricik tesellisiydin Violetta’m!” Dedi. “Şimdi de babanın yüreğine verdiği ferahlıktan, silinmez saadetten ötürü, Allah senin her işini hayırlı etsin derim! Bundan böyle severek öleceğim...”

Birden koynundaki zehir şişesine sarıldı. Tıpasını çıkarmasıyla şişeyi ağzına boşaltması bir oldu.

Fakat gülüyordu. Çünkü Charles'in yüzünde herşeye rağmen Violetta'yı seveceğini okumuştı ve artık kurulan bu saadeti hiçbir şeyin yıkamayacağına inanmıştı.

Ne Violetta, ne de Charles, Claude'nin zehir içtiğini farkedemeyecek kadar başka rüyalara dalmışlardı. Nihayet genç Dük, Violetta'yı elinden yakaladı. Birlikte cellâda doğru yürüdüler.

— “Mösyö!” Dedi. “Sizi sevgilimin babası olarak selâmlamama izin veriniz! Sizin ne olduğunuz benim için mühim değil... Orasını unuttum bile... Ben, birkaç aydır öyle bir adamla arkadaşlık ettim ki o adam benim bu düşüncelerimi, ruhumu değiştirdi. Şövalye de Pardaillan bana bir adamın yüreği iyi olmazsa, kral bile olsa nefrete lâayık olduğunu, iyi kalpli bir adamın da en aşağı tabakadan biri bile olsa, saygıya lâayık bir insan sayılacağını öğretti. Siz, saygıyı hak etmiş bir insansınız. Onun için size elimi seve seve uzatırım Mösyö!..”

Genç kız:

— “Oh benim iyi kalpli Charles'im!” Diye mırıldandı. “Sevgili babam, sen de mes'ut olacaksın!”

Claude'nin yüzünde mes'ut bir gülümseme belirmişti. Lâkin aynı anda, bütün vücudundan soğuk terler boşandı. Ayakları tutmuyordu. İki dizi üstüne çöktü. Baş dönüyordu. Böyle de duramayacaktı. Yere uzandı ve kıvrılarak yerdeki otlara sarılarak koparmaya başladı. Violetta heyecan içinde:

— “Baba! Babacığım!” Diye inledi...

Cellât, kesik kesik:

— “Merak etme kızım.” Dedi. “Çok sevindim de ondan...”

Claude'nin vücudu kaskatı kesilmişti. Violetta:

— “Aman yarabbi! Babam ölüyor galiba!” Diye söyleniyordu.

Cellât nihayet:

— “Evet ölüyorum!” Dedi. “Fakat sevincimden, saadetimden ölüyorum kızım! Ağlama çocuğum! Dünyada bu kadar tatlı bir ölümü özleyen kiınbilir kaç kişi vardır. Monsenyör, yavrumu, bu kıymetli hazinemi size emanet ediyorum. Allahaismarladık... Ver elini kızım... Ver elini!..”

Bu, onun son sözleri oldu. Son bir gayretle Violetta'nın elini tuttu ve dudaklarına kadar götürüp gözlerini kapadı. Genç kız hıçkırarak:

— “Babam öldü!” Dedi.

Kendisini yere atmış, mantosunun ucunu ağzına kapamış, ağlıyordu. Dük d'Angoulême, etrafına bakınca pınarın dibine kadar yuvarlanmış olan zehir şişesini gördü ve ölüye, merhamet dolu gözlerle baktı. Claude Usta'nın nasıl öldüğünü anlamıştı ve Violetta da anlamasın diye şişeyi alarak pınara daldırdı. Şişe suyla dolunca dibe doğru battı, gitti.

Tam bu sırada manastırdan fırlayan bir genç kız, hızla koşmaya başlamıştı. Belgodère'nin boğulmuş ölüsünün yattığı meşeye ulaşınca, şaşkın şaşkın çevresine bakınmış ve bu sırada Charles d'Angoulême'yle Violetta'nın Claude'nin ölüsü etrafında durduklarını görmüştü. Violetta'yı tanımış olacaktı ki hızla ona yöneldi ve sevinçle:

— “Ah sevgili kardeşim!..” Dedi. “Nihayet kurtulduk... Fakat siz o korkunç işkenceden nasıl yakayı sıyırdınız?”

Violetta başını kaldırdı. Yaşlar süzülen gözleriyle Jeanne Fourcaud'u tanıdı ve hıçkırarak ona koşup sarıldıktan sonra:

— “Babam öldü!” Dedi.

Bu genç kız, Jeanne Fourcaud, yâni çingene Belgodère'nin kızıydı. Fausta ile Papa Beşinci Sixto manastırda karşılaştıkları sırada meydana gelen kargaşalıktan yararlanarak kaçmıştı. Daha önceden çarmıha gerili, Violetta'nın karşısında kardinal Farnèse'nin söylediği sözleri ve Saizuma'nın Violetta'ya sarılışını görünce kendisinin, Fausta'nın söylediği gibi çingene karısının kızı olmadığını anlamıştı... Buradan kaçınanını doğru olacağını düşünmüş ve o hızla giderken, meşe ağacının dibinde yatan Belgodère'nin ölüsünü bile görmemişti.

Dük d'Angoulême genç kızın Violetta ile bu kadar samimî oluşuna âdeta sevindi. Hemen kulağına bir-iki söz fısıldadı. Bunun üzerine Jeanne Fourcaud, Violetta'yı çekerek, cellâdın ölüsünden uzaklaştırdı.

Bu sıralarda, manastırda olağanüstü olaylar geçtiğini sezen birkaç köylü de gelmişti. Charles d'Angoulême hemen bunlara para vererek hem Claude'nin cesedini oradan kaldırtıp kulübelerden birine götürmüş, hem de Belgodère'nin ölüsünü, olduğu yere gömdürmüştü.

Jeanne Foureaud, Claude'nin ölüsünün bulunduğu kulübede Violetta'yı teselli etmeye uğraşırken Charles de, Şövalye de Pardaillan'ın ne olduğunu anlamak için manastıra girmeye karar vermişti. Tam bu sırada Pardaillan'ın çıkageldiğini gördü.

Şövalye sâkin görünüyordu. Fakat Dük d'Angoulême, Pardaillan'ın büyük bir heyecan içinde olduğunu sezmekte gecikmedi. Sonra da dışarıda olup bitenleri anlattı. Şövalye, cellâdın ölümünün hikâyesini dinledikten sonra:

— “Peki Monsenyör!” Dedi. “Siz şimdi nişanlı-nızı hemen Orlèans'a götürün! Saadetinizin büyük-

lüğünü anlıyorum... Fakat buralarda durmamanız, Violetta'yı derhal götürmeniz lâzım..."

— "Peki siz? Siz de gelmezseniz şuradan şuraya kımıldamam!..."

— "Bu maalesef olamayacak... Siz gideceksiniz, ben burada kalacağım... Fakat Paris'teki işim uzun sürmeyecektir. Ben de sizi kısa zamanda gelip Orléans'da bulurum..."

Charles, biraz daha ayak dirediyse de, kısa bir münakaşadan sonra Violetta'yı emin bir yere götürmek gerektiğini anladı. Pardaillan'dan muhakkak Orléans'a geleceğine dair söz aldı. İki dost birbirlerine sarılarak vedâ ettiler.

Fakat Charles'in içinden bir ses, bir daha Şövalye'yi göremeyeceğini söylüyordu.

Dük d'Angoulême o gün, Violetta'ya bir araba, kendisine de bir at satın aldı. Ertesi sabah erkenden Claude Usta gömüldü ve genç kızı, cellâdın mezarının başından koparırcasına alıp götürmek gerekti.

Tam araba yola koyuluyordu ki Charles beygiri- nin yanbaşı-nda, yerden bitercesine iki adamın belirdiğini gördü. Bunlardan birinin, sâyesinde Violetta'yı bulmuş olduğu Picouic olduğunu tanımamasına imkân yoktu.

Hakikaten de öyle olmuştu. Manastırda fevkalâde birtakım hazırlıklar yapıldığını gören ve duvardan atlayıp kaçan Picouic, sabah olur olmaz Paris'e girmiş, Devinière'ye hanına girerek orada Pardaillan'la Charles'i bulmuş ve bütün olup bitenleri anlatmıştı. Zaten Şövalye ile arkadaşı da aynı gün Montmartre kapısında Maurevert'le buluşacaklardı.

Picouic'in anlattıklarını duyunca, bundan sonrasının ne olduğunu anlamak güç olmasa gerektir.

Şimdi de Picouic'le Croasse, Dük d'Angoulême'yi

kollamışlar, tekrar ona yamanmaya karar vermişlerdi. Picouic:

— “Aman Monsenyör, bizi bırakıp da nerelere gidiyorsunuz?” Dedi.

Charles birdenbire üzgün bir tavırla sordu:

— Benimle gelmek istiyor muydunuz?

— “Ne diyorsunuz?.. Dünyanın öbür ucuna kadar geliriz!..”

Charles d’Angoulême iki adama bir miktar para verdikten sonra:

— “Bu parayı alın! Orléans’a kadar yol masrafı yaparsınız!” Dedi. “Oraya varınca beni bulur ve yanımda çalışırsınız. İşinize gelirse, yanımdan hiç ayrılmazsınız...”

İki arkadaş paraları alıp gittikçe uzaklaşan arabanın peşinden, yaya olarak yola koyuldular Violetta ile Jeanne Fourcaud’u götüren araba, hiçbir olağanüstü durum olmadan Paris’ten çıkışının beşinci günü Orléans’a girdi. Onlardan üç gün sonra da Picouic’le Croasse aynı şehre ulaştı.

Orléans kapısından içeriye girdikleri vakit, ikisi de derin birer «Oh!» Çekti ve Picouic, Croasse’ye:

— “Şimdi azizim,” dedi. “Zannımca artık sonsuz bir saadete kavuşuyoruz!”

FAUSTA'NIN TEŞEKKÜRÜ

Şimdi, geriye, yâni Pardaillan'ın, Charles'in Violetta'yı Saizuma'nın paltosuna sararak kucaklayıp götürdüğü dakikalara dönmek zorunda kalıyoruz.

Şövalye'nin ilk aklına gelen şey, Charles'in peşisıra yürümek oldu. Çünkü buraya Violetta'yı kurtarmak için gelmişlerdi. O iş te olduğuna göre, artık burada yapacakları bir iş kalmıyordu. Fakat birdenbire kafasında bir isim belirdi. «*Maurevert!*»

Hiç şüphesiz, Maurevert manastırda neler olacağını biliyordu. Kendilerine, bugün öğle vakti Montmartre kapısında buluşmak için randevu vermemiş miydi? Hattâ: «*Size yalnız küçük şarkıcı kızın nerede olduğunu söylemekle kalmayacağım, aynı zamanda, sizi onun yanına kadar da götüreceğim!*» Demişti.

Şövalye, bir anda Maurevert'in plânını, apaçık sezer gibi oldu. Kendisini, manastıra götürmek için Montmartre kapısında randevu vermişti. Buluşma saati olarak öğlâyı seçmesi de manastırda meydana gelen olaylara biraz geç yetişmeleri içindi. Evet, onlara Violetta'yı gösterecekti ama, kızcağız da o saatte hiç şüphesiz ölmüş olacaktı.

Pardaillan bu alçakça ihaneti sezince hiddetinden titredi ve yüreğinde Maurevert'e karşı sonsuz bir kin ve nefret uyandı. Şimdi burada kalmalı, Fausta'ya sorup gerçeği öğrenmeliydi. Bu yüzden, Charles'in peşinden gitmekten caydı ve orada kaldı.

Bu sırada gözüne, Fausta ile kardınaller ve piskoposların alkışladıkları, basit giyimli biri çarptı. Bu adamı hemen tanıdı. Bu, Mösyö Peretti'ydi. Vaktiyle altınlarını kurtarmış olduğu değirmenci buydu.

Kardınaller, piskoposlar, mermer sıranın çevresine dizilmiş, hâlâ ilâhi okuyorlardı. Pardaillan alaylı alaylı güldü ve: «*Erkek Papa ile kadın Papa karşılaşmışlar!.. Amma da talihli adamım hani... Bir sü-rü hacı, Papayı görmek için tâ Roma'ya kadar gider de yalnız ve zorlukla bir tek Papa görür. Ben, yerimden bile kıpırdamadan iki Papayı bir arada görüyorum!*» Diye düşündü.

Beşinci Sixte, üç parmağını havaya kaldırmış, Fausta'ya bağırıyordu:

— “Diz çök! Secde et, yoksa seni şimdi yakalatırır, şu çarmıha gerdiririm... Hayır, seni böyle bir yerde çarmıha germek, İsa Peygambere hakaret olur. En iyisi adamlarına mızraklatarak öldürtmek!”

Fausta diz çökmedi. Mağrur bir hareketle başını kaldırdı. Kılını bile kıpırdatmadan, cesaretle söyledi:

— “Yalancı ve hain Papa!.. Bu sefer kazandın!.. İnsanların alçaklığına borçlu olduğun bu zaferi, daha ileri götürecek cesaretin varsa beni öldür!.. Ben, senden birkaç saat önce mezara girmiş olurum. Fakat benden kendine itaat bekleme! Haydi alçak sürüsü! Hanımınızı öldürüp birkaç para kazansanıza!.. Sen de Rovenni!.. Sixte'nin yalan dolanla geçtiği Papalığa, cinayetle geçmek istiyorsan hiç durma vur!”

Sesinde müthiş bir hakaret vardı. O kadar hâkim ve azametliydi ve siyah gözlerinden o kadar yakıcı ışıklar fışkırıyordu ki kimse, yüzüne bakmaya cesaret edemiyordu. Sözünü söyledikten sonra tekrar yerine oturdu. Sixte-Quint:

— “Ulu Tanrım!” Diye homurdandı. “İşte dinsiz küstahlığı, işte dönmeliğin alçak gururu diye buna derler!.. Böyle bir mahlûğu, seninle hesabını kesmeden önce öldürteceğim için beni affet! Muhafızlar! Gebertin şu kadını!..”

Bir gürültü ve kargaşalık oldu. Sixte’nin silâhlarıyla Fausta’nın mızraklı askerleri, hemen mermer mihraba saldırdılar. Fausta, ölümle karşılaştığı bu dakikada bir yılgınlık göstermedi. Önünde hançer ve mızrakların sivri uçlarını gördü ve gözlerini kapatarak mırıldandı: «*Bana ihanet ettiler!*»

Fakat bu anda hiç umulmadık bir şey oldu. Fausta, böylece ölümü beklerken ansızın vücudunu sarsılmış ve yüreğindeki intikam ateşi, sevgi alevine dönmüştü. Çünkü bir adam, birdenbire onun önüne atılmıştı.

Bu adam, uzun kılıcını bir hamlede kınından sıyırmış, ucunu mihrabın son basamağında duran Papa Sixte-Quint’in göğsüne dayayarak, yürekleri titreten bir sesle haykırmıştı:

— “Kutlu Peder!” Eğer şu kurt sürüsünü durdurmasanız öldüğünüz gündür!”

Sixte-Quint ümitsiz bir hareket yapınca askerler, oldukları yerde duruvermişlerdi. Hiçbiri kımıldanmaya cesaret edemiyordu. Çünkü karşılarındaki adamın kılıcını, tereddüt bile etmeden Papa’nın göğsüne saplayacağı besbelliydi.

Fausta göğsünü ümit ve sevinçle şişirerek:

— “Pardaillan!” Diye mırıldandı.

Papa Sixte sordu:

— “Mösyö, hıristiyanlık âleminin kutlu başkanını öldürmeye cesaret edecek misiniz?”

— “Eğer siz bu kadını öldürmekten caymazsanız bir dakika bile tereddüt etmem kutlu peder! Sizin

bir adımınızı geriye, bu serserilerin de bir adımlarını ileriye atması, topumuzun öbür dünyaya göçmesine sebep olur! Kalkınız Madam!”

Fausta, bu umulmadık emre, hiç düşünmeden itaat ederek, ne yaptığından habersiz ayağa kalktı. Pardaillan, papaya yanaşarak âdeta vücuduna yaslandı. Askerler, Papa’yı öldürecek diye korkudan titreşiyor ve o Papa’ya dokunmadan biz onu gebertmeliyiz diye düşünüyorlardı. Lâkin Papa:

— “Kımıldamayınız evlâtlarım!” Dedi. “Ulu Tanrımız bu dövüşü, arzu ettiği şekilde bitirecektir!”

Pardaillan soğuk bir tavırla:

— “Değil mi ya?” Dedi. “Şu insanların, Tanrı’nın isteklerine zorla karışmaya kalkışmalarına hiç aklım ermiyor vesselâm! Siz lûtfen aşağıya inin Madam!.. Siz de hiç kımıldamayın sayın Papa!.. Hah söyle... Şimdi siz, şu köşkün kapısından içeriye girin bakalım Madam!.. Tamam!.. Sakın kımıldamayın ha askerler!..”

Fausta, şaşkın itaat etmiş, köşkten içeri girmişti. Pardaillan da aynı saniyede Papa’yı bırakıp bir hamlede mihraptan aşağıya sıçradı.

Yirmi hançer birden havaya kalktı ve yirmi mızrak çatıştı. Papa’nın bu boğuşmada öleceğini umarak için için sevinen kardinal Rovenni, aynı anda:

— “Askerler! Gebertin şu herifi!..” Diye haykırdı.

Fakat Pardaillan, her zaman kalabalığa nasıl dalarsa bu sefer de öyle dalmıştı. Tereddüt bile etmeden kılıcının ucunu dört bir yana savurarak yürüyor; önünden, sağından, solundan vahşî feryatlar yükseliyordu. Kendisi hiç yaralanmamış, ancak elbisesinin bir-iki yeri yırtılmıştı. Bu hızla köşkün kapısına ulaştı. İçeriye sıçradı ve kapıyı süratle kapadı.

Köşkün iki kapısını da sıkıca kapatıp arkalarına eşya yığmak, bir dakika bile sürmedi.

Fausta, bu esnada bir saat kadar önce kardinallerin oturduğu koltuklardan birine çökmüştü. Peçesini yüzüne indirmiş, Chartres kilisesinde duyduğu heyecanla başından geçenleri düşünüyordu...

Violetta'yı elinden bu adam kurtarmıştı. Kendisini de şimdi yine bu adam kurtarıyordu... Bu adam, düşünce ve emellerine engel olan, fakat aynı zamanda, canını kurtaran bu adam... Hep bu adam... Bunu sevmeli miydi, yoksa bundan nefret mi etmeliydi?..

Pardaillan, kapıları sağlamlaştırmak işini henüz bitiriyordu ki dışarıdan da bağırtilar kopmuştu. Fakat Şövalye artık bir saat kadar bir zaman kazandığından emindi. Gürültüyü bastıran gür bir sesle:

— “Heeey! Susun bakalım!.. Ne şamataadır bu?” Diye bağırıldı. “Şu efendinizle konuşmak istiyorum!”

Sixte, adamlarına susmalarını işaret etmiş olacaktı. Çünkü dışarıda çıt bile çıkmıyordu. Pardaillan:

— “Hıristiyanlık dünyasının kutlu babası, orada mısınız?” Diye seslendi. “Acaba Mösyö Peretti, bir zamanlar kendine bir değirmende yapmış olduğum hizmetten memnun kalmadı mı?..”

Papa cevap verdi:

— “Bu adam, o zamanki hizmetini, bugünkü küstahça hareketiyle tamamen sildi süpürdü! Kardinal Rovenni, kendisine söyleyiniz... Eskiden bana yaptığı hizmete karşılık kendisine bir saat mühlet veriyorum. Bu bir saat içinde Tanrısına duâ etsin!”

Rovenni lâfa karıştı ve Pardaillan'a seslendi:

— “Duydunuz ya!”

— “Elbette duydum!.. Sağır değilim!.. Kutlu Papa'nın Azrail'e bir can borcu kaldığı hâlde sesi boru

gibi çıkıyor. Fakat kendisine söyleyin, ben sağlığım-
da pek o kadar kiliseye uğramazdım... Günahlarımı
Tanrı'ya bağışlatabilmem için en aşağı üç saat lâ-
zım... İşim öyle çabuk bitmez... Hiç değilse bütün
duâları okumalıyım!..”

Roveni, Pardaillan'ın; Papa'nın ölümünün yak-
laştığını belirten sözlerini duyunca yüreği titremişti.
Lâkin renk vermeden sordu:

— “Söyleyecekleriniz bu kadar mı?”

— “Saint-Piere'nin elindeki cennet anahtarları
çarpsın ki bu kadar değil... Mühlet geçince siz ta-
biî kapıyı kırmaya savaşıacaksınız ama bütün emek-
leriniz boşuna olacak! Ben kapıyı iyice kapattım...
Hem sonra üçüncü saat geçmeden manastıra zincir-
den boşanmış bir serseri sürüsü saldıracaktır. Bu ge-
leceklerin Papa hazretlerine saygı maygı göstere-
ceklerini pek sanmam! Hatırlarsınız, biz duvardan
atladığımız vakit iki kişiydik. Arkadaşımdın nereye
gittiğini hiç merak etmiyor musunuz? Paris'e, ser-
serileri toplayıp getirmeye gitti. Bir gelirlerse ne Pa-
pa hazretlerini, ne de kardinalleri ve piskoposları
kayırırlar. Yüz yıllarca teessüfe sebep olacak bir olay
meydana gelecek... Benden söylemesi! Geri tarafını
siz düşünün artık!..”

Roveni hiddetle:

— “Askerler, kırın şu kapıyı!” Emrini verdi.

Fakat Papa'nın bir işaretiyle herkes, olduğu yer-
de kaldı. Sixte'nin içine doğmuş, kendini kötü ku-
runtulara kaptırmıştı. Yanındaki nüfuzlu kardinal-
lerle kısa bir konuşma yaptı:

— “Ben bu adamı yakından gördüm!” Dedi. “De-
diğini yapar... Saint-Roch değirmeninde inanılma-
yacak şeyler yaptı. O zamandan beri hakkında akıl
almaz hikâyeler dinledim... Ulu Tanrı, emir ve ko-

mutayı ellerine verdiği kimselere bir hiç olduklarını hatırlatmak için zaman zaman böyle insanlar yaratır. Bu çeşit kimseler, sarayların baş belâsı kesilirler. Onun için ben gidiyorum Rovenni... Sizi, arkadaşlarınızla beraber Lyon'da beklerim. Oradan kalkar, birlikte İtalya'ya, Roma'ya gideriz... Azizim Rovenni, arkadaşlarınıza söyleyiniz, hepsini affettim ve olanı biteni unuttum. Size gelince, ne söz verdiğimi biliyorsunuz... Artık gidelim... Sâdık adamlarımdan birkaçının şu haydutlar tarafından boğazlanmasına ömrümün son günlerinde razı olamam doğrusu!..”

Sixte-Quint bu sözleri söyledikten sonra köşkün kapısına yürüdü:

— “Orada mısınız?” Diye sordu.

— “Şüphesiz kutlu baba! Emrinizi bekliyorum!”

— “O hâlde sizi kutlarım. Size mukabelem bundan ibarettir. Eğer bu serseri hayatınızda bir gün Roma'ya gelerseniz ve ben de hayatta bulunursam... Çekinmeden Vatikan'ın kapısını çalınız. Papa Sixte-Quint'i bulamazsanız bile Saint-Roch tepesi değirmencisi Peretti'yi mutlaka bulursunuz!”

Pardaillan bağırdı:

— “Kutlu peder! Size teşekkür ederim... Mösyö Peretti'nin dâvetini sevinçle kabul ediyorum kendisi çok mahir bir adamdır. Vatikan'a gittiğiniz vakit bunu ona söylemenizi rica ederim!..”

Sixte-Quint kendini gülmekten alamadı:

— “Haydut herif!” Diye mırıldandı.

Papa, adamlarıyla birlikte manastırdan ayrılırken, şimdi tekrar ondan tarafa olmuş olan bütün eski dönek kardinaller, onun peşinden, yalnız Papalar için söylenen bir ilâhi okuyorlardı. Sixte hem yürüyor, hem de içinden: «*Okuyun bakalım alçak dönekler... Okuyun bakalım iki katlı dönekler! Ben size*

Roma'da büsbütün başka şarkılar bağırttıracam...» Diyordu.

Gerçi Fausta elinden kaçmış, kurtulmuştu. Fakat dönecliği tâ kalbinden vurmuş, darmadağın etmişti. Dudaklarında alaylı bir gülümseme olduğu hâlde Montmartre tepesi eteklerinde bekleyen seyahat arabasına ulaştı.

Papa'nın gidişinden sonra yarım saat kadar daha sabreden Pardaillan, dışarıda ses sada kalmadığını görünce kapının arkasındaki istihkâmı yıkmaya başlamıştı. Nihayet kanadı araladı. Mihrapla meydanın boş olduğunu görünce dışarıya çıkarak sebze bostanını gözden geçirdi ve kimse kalmadığını anladı. Sonra yerde yatan çarmihın yanına kadar geldi:

— *«Zavallı kızcağz!»* Dedi. *«Neden bu işkenceye çarpıldı acaba? Güzel olmak da kabahat midir? Hele bak, şurada bir de kâğıt var...»*

Çarmihın üstüne bir parşömen kâğıdı asılmıştı ve üstünde yunanca olarak *«Eresiz»* Kelimesi yazıyordu. Pardaillan bunu okuyamadı. Kendi kendine yüksek sesle sordu: *«Acaba ne demek?..»*

Birisi keskin bir sesle, arkasından söylendi:

— *“Orada yunanca «Eresiz» yazıyor!.. Dinsizlik demektir.”*

Pardaillan başını çevirince Fausta'yı gördü. Bu müthiş kadın, deminki tehlikeden kurtuluşunu unutmuş, hiçbir şey olmamış gibi duruyordu. Pardaillan da böyle şeylere şaşar takımından değildi. Kendi kendine:

«Dinsizlik mi?» Diye söylendi. *«Kırk yıl aklıma gelmeyecek bir şey... O da ne demekmiş?..»*

Fausta cevap vermedi. Şövalye'nin sâkin yüzünü okuyarak yüreğinden geçenleri okumak istiyordu. Par-

daillan'ın da sustuğunu ve oralı olmadığını görünce dayanamayarak sordu:

— “Beni kurtardınız! Neden kurtardınız?”

Pardaillan, asıl başını kaldırdı ve Farnèse'yle Léonore'nin cesetlerini göstererek:

— “Nihayet dinsizlikten insanları çarmıha germek gibi düşünceleri, şu iki zavallının ölümüne sebep olmak gibi kuduzlukları unutuyor ve siz de insanca sualler sormaya başlıyorsunuz ha?” Dedi. “Tanrıya şükürler olsun!.. Sizi neden mi kurtardım? Birtakım vahşi köpeklerin saldırdıkları bir kadın görür de kurtarmaz olur muyum?”

— “Benim yerimde başka bir kadın olsaydı aynı şeyi onun için de yapar mıydınız?”

— “Şüphe mi var Madam? Eğer böyle olmasaydı, beni demirden bir ölüm ağına atmış olan sizi kurtarmamam lâzım gelirdi. Şurada ne kadar vakit geçti ki... Size kin beslesem ayıp olmaz ya!”

Fausta yüzünü kaplayan solukluğu ve dudaklarının titreyişini göstermemek için başını eğdi. Pardaillan sözüne devam ediyordu:

— “İzin verirsiniz, size bir şey soracağım: Mös-yö de Maurevert bugün öğle vakti Montmartre kapısında benimle buluşmak istiyordu... Nedendi acaba?..”

Fausta vahşi bir sükûnetle cevap verdi:

— “Bunu ona ben tembih etmiştim. Maurevert sizi buraya, benim partiyi kazandığım sırada sokacaktı. Eğer adamlarım bana ihanet etmemiş olsalardı, Guise'nin askerleri sizi yakalayacaktı ve ben şu iki ölünün yanına sizinkini de bırakarak buradan gidecektim.”

Pardaillan hiddetle titredi. Şimdi şu mel'un kadının üstüne atılmalı, ayaklarının altına alıp yılan

kafasını czmeli miydi? Kimbilir belki Fausta da ümitsizliğin tesiriyle karşısındakini kızdırıp kendisini öldürtmek istiyordu. Nitekim Pardaillan birkaç saniye, ona öyle baktı ki Fausta; Şövalye'nin kendisini öldüreceğini umdu. Fakat sonra birdenbire Pardaillan'ın yüzü güldü, eğilerek kendisini selâmladı ve sâkin bir sesle:

— “İsteklerinizin yerine gelmeyişine pek üzül-düm!” Dedi. “Şimdi bu lâfları bırakalım Madam, acaba size bir hizmette bulunabilir miyim?..”

Fausta kızardı. Bu âlicenaplık, onun yüzünde bir şamar tesiri yapmıştı. Kirpiklerinde yaşlar birikmeye başlamıştı. Bilmediği bir kuvvet kendisini, öldürmek istediği ve aynı zamanda için için taptığı adamın kucağına doğru itiyordu. Acaba şimdi ağlayacak, diz çökecek, uğradığı mağlubiyetin verdiği ümitsizlik ve yüreğindeki aşk ateşinin tesiriyle bugüne kadar söyleyemediği aşk sözlerini ortaya mı atıverecekti?.. Belki... Fakat aynı anda Chartres kilisesindeki olayı hatırladı. Pardaillan'ın sözlerini tekrar kulaklarında duydu: *«Ben de bir zamanlar sevmiş-tim... O öldü... Fakat hayali hâlâ yüreğimde yaşıyor. Sizi sevmedim ve asla sevemeyeceğim!..»*

Fausta'nın kalbinden fışkıran sözler, dudaklarında yapışıp kaldı. Böylece reddedilmek, dayanılmaz bir hakaretti. Evet Pardaillan onu kurtarmıştı. Bazan avcılar da canavarları incitmemeye çalışırlar, fakat canavar fırsatını bulur bulmaz o avcıyı paralar... Fausta da böyle düşünüyordu. Ya Pardaillan onu öldürecekti, yahut da o Pardaillan'ı... Bunun başka türlü olamazdı.

Birden gülümsedi ve:

— “Mösyö de Pardaillan, sizden son bir hizmet daha bekliyorum!” Dedi. “Sixte'yle adamlarının bu-

radan gidişlerinin bir tuzak olmasından korkarım. Ama kılıcınız tarafından korunursam bir ordu bile gelse korkmam!.. Beni Paris'e kadar götürür müsünüz?"

Pardaillan, Fausta'nın dudaklarında beliren soğuk ve mânalı gülümsemeyi farketmiş veya etmemiş olsun, gözlerini kadının gözlerine dikti ve:

— "Elbette Madam!" Dedi. "Sizi konağınızın kapısına kadar götürürüm!.."

Fausta irkilmedi ve normal bir sesle:

— "Teşekkür ederim Mösyö!.. Şu hâlde beni manastırın kapısında bekleyiniz? Şimdi gelirim!.."

Şövalye, şapkasını çıkararak kadını selâmladıktan sonra yürüdü. Fausta, arkasından bakıyor ve düşünüyordu: «*Şimdi ona yetişsem de iki küreğinin ortasına hançerimi saplayırsam herşey biterdi!*»

Fakat çok geç kalmış, Pardaillan bahçenin öbür ucunda kaybolmuştu. Fausta, çarmıhın yanında koyun koyuna, dudak dudağa yatan Farnèse'yle Léonore'nin ölülerine baktı. Dudaklarında renksiz bir tebessüm gelişti: «*Bu mendebur, ihanetinin cezasını çekti!*» Dedi. «*O alçak Rovenni ve öteki hainler de elbette Sixte-Quint'ten belâlarını bulacaklardır...*» Diye söylendi.

Manastırın bahçeye açılan kapısında telâşlı telâşlı Claudine de Beauvilliers belirmişti.

— "Ah Madam ne felâkettir bu!" Dedi. "Mağlup olduk, mağlup!.."

Fausta kaşlarını çattı:

— "Kim söyledi ben mağlup oldum diye... Ben mağlup olur muyum hiç? Haydi kızım, siz üzüntüden ne söyleyeceğinizi şaşıırıyorsunuz... Fakat ben hiçbir zaman şaşırmam!... Bana ettiğiniz hizmetten memnunum. Düşündüklerimi birkaç gün sonraya

bırakmamda sizin suçunuz yok! Bugün adamınızı ko-
nağıma gönderin de vaadettiğim parayı aldirtın!..”

Claudine, sevinçle bağırmaktan kendini zor tutu-
rak yerlere kadar eğildi:

— “Siz yalnız kuvvet ve başarıca değil, lûtuf ba-
kımından da eşsizsiniz!” Dedi.

— “Aldanıyorsunuz! Ben yalnız borçlarımı öde-
rim. Fakat bu arada öç alacağım kimseleri de unut-
mam!” Bir an için sustu. Sonra yerdeki iki cesedi
göstererek: “Şu ikisini manastırın mezarlığına gömü-
nüz!” Dedi.

— “Yarın o iş te biter Madam!”

— “Güzel... Haydi şimdi sizin odaya çıkalım da
üstümdeki resmî elbiselerden kurtulayım!”

Fausta, sırtındaki papalık elbisesini zaten Clau-
dine’nin yardımıyla giymişti. Bu sefer de yine onun
yardımıyla çıkarıp aşağıya indi ve Pardaillan’ı,
kendisini bekler bir hâlde, kapıda buldu. Prens
Farnèse’yle Claude Ustayı getirmiş olan araba da
henüz kapıda duruyordu. Arabanın yanında atla
gelmiş olan adamın atına Pardaillan atladı. Fausta
da arabaya girdi ve Paris’e doğru yola çıktılar.

Paris surları dışında giderlerken Fausta, arabanın
perdeleri arasından, on adım kadar ilerde giden
Pardaillan’ı gözetleyip durdu. Acaba Şövalye şehre
girmeye cesaret edecek miydi?

Paris kapısına geldikleri zaman Şövalye pervasız-
ca asma köprüyü geçti. Yolda kendisini tanıyacak
bir Guise taraftarına rastlamak korkusu diye bir
şey bilmiyordu. Şehrin göbeğine, Fausta’nın sara-
yına doğru giderlerken kadının gözlerinde, sevinç
şimşekleri çaktı ve yastığa doğru yıkılarak soluk so-
luğa: «*Deli!*» Diye mırıldandı.

MAUREVERT'İN TELÂŞI

Pardaillan Montmartre tepesi yamaçlarından inerken dört bir tarafı kolaçan ediyor, Maurevert'e rastlayıp rastlayamayacağını hesaplıyordu. Halbuki Maurevert'le buluşacakları saat geçmişti. Herhalde herif, manastırda olup bitenleri öğrenmiş olacaktı. Onun için buralarda görünmemesine şaşmamak lâzımdı.

Şövalye yalnız kaldığı zamanlarda sık sık yaptığı gibi düşüncelerini yüksek sesle tekrarlıyordu:

«Pekâlâ! Biz birbirimizi yine buluruz!.. Cehennemın dibine gidip saklansa ben onu yine meydana çıkarırım... Tabû, buralarda dolaşır mı hiç?.. İşî öğrendi... Doğrusu yazık oldu... Ben bu işi bugün bitirivermek istiyordum... Demek ki kaderde yazılı değilmiş... Böylesi daha iyi... Çünkü şimdi arkamdaki güzel kaplanın hizmetindeyim... Hele şunun konağının kapısına gelelim... Bir kere kendisine Allaha emanet olun Madam diyeyim... Hem de bir daha görmemek şartıyla gideceğini söyleyeyim... Ondan sonra bakarız... Lâkin kadın da yaman dövüşçü ha?.. Çok dilber bir şey kâfir!..»

Pardaillan böyle kendi kendine söylenerek Montmartre kapısının içine girmişti ki dışarıdaki fundalıklar arasından sarı bir yüz belirdi ve bir an olduğu yerde durarak düşünceli ve hareketsiz, Şövalye'nin arkasından baktı.

Bütün vücudu vahşî bir sevinçle titriyordu.

Bu adam Maurevert'ti... Ve Pardaillan'ın Paris'e girdiğini görünce Fausta gibi:

«*Budala!*» Diye söylendi.

Maurevert, Blois'e gitmiş, Dük de Guise'nin kendisine verdiği casusluk görevini hakkıyla başarmıştı. Şehirde ne kadar asker olduğunu, Üçüncü Henri'nin nerede oturduğunu ve krala nasıl saldırılabileceğini iyice hesapladıktan sonra 21 Kasım'da Paris'te bulunacak şekilde tekrar yola koyulmuştu. Neşesinden yerinde duramıyordu. Nasıl giderken sevinç içindeyse gelirken de keyifliydi. Şimdi bir tek emeli vardı: Pardaillan'ı öldürülürken seyretmek!

20 Kasım günü akşamı Paris'e girdi. Ertesi sabah erkenden kalktı. Mükemmel bir surette silâhlanarak her türlü dövüş'e hazır bir duruma geldi. Daha buluşma saatine çok vakit vardı ama Maurevert artık dayanamadı ve erkenden Montmartre kapısına doğrularak orada bir fundalığın arkasında kendini göstermeden herşeyi seyredebileceği bir yer seçti.

Gözlerini kapıya dikmişti... Pardaillan'la Dük d'Angoulême'yi görür görmez ciddi bir tavırla onlara yürüyecek ve:

«*İşte sözümde durdum ve tam vaktinde geldim!*» Diyecekti. «*Şimdi peşimsıra geliniz, aradığınızı göreceksiniz!*»

Ve iki adamı peşine takıp manastıra götürecekti. Orada ne olacaktı? Orasını bilemiyordu. Bildiği bir şey varsa Fausta'nın Pardaillan'a bir tuzak kuracağı ve onun da gözü bağlı, bu tuzığa düşeceğiydi. Muhakkak olan nokta, Şövalye ile arkadaşının manastırda Violetta'yı ölü bulacaklarıydı... Manastırın ağzına kadar silâhlı adamlarla dolu olduğundan da hiç şüphesi yoktu. Pardaillan buradan sağ salim çıkabilir miydi hiç?.. İçinde yeniden bir sevinç belirdi ve:

«*Manastırda bir de mezarlık olacak... Hemen oraya gömüverirler...*» Diye söylendi...

Fakat bu söz, henüz ağzından çıkmıştı ki dehşetinden bağırmamak için kendini zorla zaptetmeye mecbur kalmıştı. Yüzü morarmış, bütün vücuduyla titremişti. Çünkü Montmartre kapısından dışarıya çıkan üç kişinin manastıra doğru koştuklarını görmüştü. Bunlardan önde giden ikisini derhal tanımıştı: Pardaillan ve Dük d'Angoulême! Üçüncüsünü tanıımıyordu ama, bir yerde görmüşlüğü vardı.

Pardaillan'ın koşuşuna bakılırsa Şövalye, kendisiyle olan randevuya koşuyor değildi. Manastıra yönelişi, Şövalye'nin herşeyi öğrendiğini ispat ediyordu. O hâlde kimden öğrenmişti? Mauricevert yumruklarını sıkarak:

«*Çıldıracağım!*» Diye söylendi. «*Bu şeytan yine elimden kurtulacak mı? Sakın Fausta, beni de aldatmış, şimdi de benim için tuzak kurmuş olmasın?...*»

Alnından boşanan terleri sildi. Pardaillan'ın tamamen gözden kaybolduğunu sezince, Paris'e dönecekmiş gibi birkaç adım attıktan sonra birdenbire yine durarak söylendi:

«*İmkânı yok!.. Fausta ondan nefret eder. Bana ihanet etmesine imkân yok... Herhalde ben burada yokken plânını değiştirmiş olacak... Belki de benim, bu şeytanın geberiğinde hazır bulunmak istediğimi unutmuştur... O hâlde hemen manastıra gideyim de şu herifin öbür dünyayı boyladığını gözlerimle göreyim!*»

Çılgın bir kahkaha savurarak manastıra doğru koşmaya koyuldu. Yolda giderken içini kâh şüphe bürüyor, kâh kendini Pardaillan'ın öleceğine inandırıyor, hâsılı gülüp küfrederek tepeyi tırmanıyordu.

Fakat iki saat sonra Montmartre sırtlarından aşağı inerken hüngür hüngür ağlıyordu... Bütün vücudu sarsılıyor ve artık kendini o kadar zayıf ve ümitsiz buluyordu ki gözyaşlarını silmeye bile hâli yoktu. Sonra birdenbire sabahleyin gizlendiği yere sinmeyi akıl etti. Neden böyle düşündü, orasını kendisi de bilemiyordu. Herhalde hiçbir ümidi yoktu. Belki de Fausta'nın dönüşünü bekleyecek, onunla konuşacaktı.

Halbuki birdenbire Pardaillan'ın Fausta'nın arabasının önü sıra atıyla gittiğini görünce adamakıllı şaşaladı. Fausta, nasıl olmuştu da Pardaillan'ı önüne katmıştı. Anlaşmışlar mıydı? Yoksa kadın Pardaillan'a yeni bir tuzak mı kurmuştu?

Maurevert, burasını araştırmaya lüzum bile görmedi... Hemen arabanın arkasından Paris'e girerek yolda gördüğü bir süvariye zorla atından indirdi. Hayvanın sırtına atlamasıyla doludizgin, Dük de Guise'nin konağına yönelmesi bir oldu.

Dük de Guise, bu sırada maiyetiyle dertleşiyordu. Maurevert, soluk soluğa önüne çıkan nöbetçileri ve uşakları devirip yıkarak kendine bir yol açtı ve kapıyı ardına kadar çarpıp neye uğradığını şaşırان Guise'ye:

— “Monsenyör, Pardaillan Paris'te!” Diye seslendi.

Dük, odaya izin almadan giren adamı terslemek isterken, Pardaillan adını işitince sapsarı kesilmiş, duraklamıştı:

— “Sen misin Maurevert? Ne söylüyorsun?”

— “Monsenyör, en büyük düşmanınız, Chartres'de sizi mağlup etmiş olan adam şimdi Paris'e girdi. Gözlerimle gördüm. Hem de Montmartre kapısından girdi... Yalnız başınaydı... Emrederseniz...”

Oradakilerden birisi:

— “Vay canına!” Diye bağırdı.

Bir başkası da:

— “Allah canını alsın!” Dedi.

— “Hemen kısıtıralım keratayı!..”

— “Saint-Capel okuna oturtup kazıklayalım!”

Guise bağırdı:

— “Sus Maineville!.. Sen de sus Bussi... İyice anlat bakalım Maurevert, onu ne zaman, nasıl gördün? Sen ne zamandan beri döndün?”

— “Bir saat oluyor Monsenyör! Buraya geliyor ve Montmartre sokağından yavaş yavaş geçiyordum. Maksadım Lartigue hakkında haber almaktı...”

Bussi:

— “O öldü...” Dedi. “Kimin kılıcıyla öbür dünyaya göçtüğünü de Allah bilir!”

Maurevert, sâkin bir sesle söylendi:

— “Bana da öyle demişlerdi. Lâkin doğru olup olmadığını anlamak istedim de ondan... Tam Lartigue'nin evine giriyorduk ki bir de ne göreyim? Pardaillan rahat rahat Montmartre kapısından Paris'e girmiş, gelmiyor mu? Ah Monsenyör bu şeytanı hemen oracıkta kışkırtıp düelloya zorlamamak için kendimi güç zaptettim... Bu avın size ait olduğunu hatırladım da kendimi tuttum. Ondan sonra da Lartigue'yi filân unutup size haber vermeye koştum. Kendi kendime diyorum ki sakın zavallı arkadaşımız Lartigue'yi öldüren de bu mel'un haydut olmasın? Biliyorsunuz ya, bütün sâdik maiyetinize kötülük yapmaya and içmiştir...”

Guise, dişlerini gıcırdatarak, Pardaillan'ın güpegündüz Paris'e girmeye cesaret etmesi, kendisini hiçe saymak gibi bir şey oluyor, çileden çıkarıyordu.

Maurevert'e gelince, her türlü saygıyı unutmuş, yerinde tepiniyor:

— “Çabuk olalım Monsenyör!” Diyordu.

Bu sırada içeriye bir uşak girdi ve:

— “Birisi Prens Fausta'dan bir mektup getirdi!” Dedi.

Maurevert titreyerek birkaç adım geriledi. Eğer Guise, kendisinin Fausta ile yaptığı gizli işbirliğini öğrenirse mahvolmuş demektir! Guise bir işaret yaptı. Haberci içeriye girdi. Dük sordu:

— “Söyle bakalım ne var?..”

— “Efendim, Prens Hazretleri bu sabah Paris'ten çıkmışlardı. Âdeti üzere, geçecekleri yol üstünde, değişik aralıklarla adamları duruyor ve vereceği emirleri bekliyorlardı.”

Dük:

— “Çok mükemmel bir âdet... Ben de bundan sonra böyle yapayım!” Dedi.

— “Sonra efendim, ben de Montmartre kapısı yakınlarında bekliyordum. Prenslerin arabasının geri döndüğünü gördüm. Yerimden bile kıpırdamadım. Fakat araba tam benim önümden geçerken birden perdeler aralandı ve ayaklarımın dibine bir kâğıt parçası düşerken kulaklarıma da şu sözler geldi: «*Dük de Guise'nin konağına!*» Bunun üzerine hemen buraya koştum... İşte mektup da burada efendim.”

Guise, çabucak kâğıdı açtı ve içine kurşunkalemle yazılmış şu satırları okudu:

«*Şehrin merkezini sardırınız. Pardaillan'ı oraya götürüyorum. F.*»

Dük de Guise bağırdı:

— “Vay canına! Hakkın varmış Maurevert!.. İle-

men ava çıkalım yleyse... Sen, Bussi, Chetelet'ten yüz adam al. Ellisini Notre-Dame köprüsüne, ellisini de küçük köprüye yerleştir... Maineville sen de, Arsenal'den yüz asker al. Ellisini Sarraflar köprüsüne, ellisini de Saint-Michele köprüsüne koy... Maurevert, sen de Temple'den yüz adam al, ellisini Yeni Köprü'ye, ellisini de Güvercinler köprüsüne yerleştir... Ben de buradaki adamlarımın hepsini alıp Notre-Dame kilisesi avlusuna gideceğim. Herif herhalde o civarlarda bulunacaktır. şehrin göbeğindeki adayı baştan aşağıya yıkmak da lâzım gelse elimizden kaçamaz!.. Maurevert, sen sonra kilise avlusuna gelir, sana evvelce vermiş olduğum görev hakkında raporunu verirsin!..”

Maurevert, Bussi-Leclerc ve Maineville hızla odaya fırladılar. Beş dakika sonra da arkasında altmış atlı bulunan Dk de Guise konaktan çıktı. şehrin merkezine gelir gelmez adamlarını köprülere dağıttı ve gelecek imdadı beklemeye başladı. Bir saat içinde, tembihlediği yerlerin hepsi, askerler tarafından tutulmuştu. Guise'nin süvarileri de yerlerini tutarak kilisenin avlusunda Dk'e katıldılar.

Bütün bu hareketler, parlmento üyelerini fena hâlde kuşkalandırmıştı ve Dk'n kendileri aleyhinde bir şeyler hazırladığını sanarak Parlâmento sarayının kapılarını kapatıp içerisini adamakıllı tahkim etmişlerdi.

Çünkü Parlâmento ile Dk de Guise'nin birbirlerine hiç itimatları yoktu ve karşlıklı bir şüphe içinde işkillenip dururlardı.

PARDAILLAN TUZAKTA

Dük de Guise, bir kişiyi yakalamak için dörtyüze yakın insanı ayaklandırırken istemeden bütün bu heyecanın sebebi olan Şövalye de Pardaillan acaba ne yapıyordu?

Daima Fausta'nın arabasının onbeş adım kadar ilerisinde giderek, Paris'i geçmişti. Nihayet şehrin göbeğine ulaşmışlar, demir kapılı korkunç konağın önünde durmuşlardı. Şövalye atından inerek, arabanın yanına gelip, Fausta'ya arabadan inerken dayanacak bir tutanak olsun diye kolunu uzattı. Fausta, birkaç saniye kadar bu kola dayanarak indi. Bundan sonra Pardaillan kapının tokmağını çaldı ve içeride yankılar yapan boşuk gürültüleri dinlerken korkunç hâtıraların kendisini titretmesine engel olamadı. Kapı açılınca Fausta, Pardaillan'a sâbit bakışlarla baktı:

— “Evimde biraz dinlenmenizi ricaya cesaret edebilir miyim?” Diye sordu.

Şövalye bir an için, cesaretin son basamağına çıkmak istediye de, demir kafesi hatırlayınca kendini korumanın daha doğru bir şey olacağını düşündü. Gayet mânalı bir gülümsemeyle:

— “Madam!” Dedi. “Bu güzel konağın içerisini zaten bilirim... Yeniden görmekle bir şey kazanmış olmayacağım. Öte yandan, buradaki evlerden birinde öyle korkunç bir macera yaşadım ki bir daha kapanıp kalmaktan ne derecede nefret ettiğimi anlatamam. Hattâ bu yüzden artık çatı altına giremez

oldum ve gecelerimi hep açık havada, yıldızlar altında geçiriyorum...”

Fausta hâlâ eve girmiyor ve kulak kabartarak uzakları dinliyordu:

— “Öyleyse yıldızınız açık olsun!” Dedi.

Pardaillan bir an evvel kurtulmak isteyerek sor-
du:

— “Bu atı ne yapayım?”

Fausta atıldı:

— “Sizin olsun! Bir dost hediyesi olamazsa bile, hiç değilse ufak bir hâtıra olur!..”

Pardaillan atı bir halkaya bağladı:

— “Yazık ki kabul edemeyeceğim Madam! O kadar fakir bir adamım ki ne evim, ne de ahırım var... Zaten bir binek hayvanım da yok değil. Şimdi bunu da alırsam, birinden biri muhakkak aç kalıp ölecek... Neyse Madam, artık izninizle gideyim...”

Fausta söylendi:

— “Peki Mösyö! Sizi tutmuyorum... Teşekkür ederim. Allahaismarladık!”

Pardaillan derin bir saygıyla selâm verdi. Fausta da konağına girdi. Konağın kapısı kapanmadığı müddetçe Şövalye herhangi bir tehlike ihtimaline karşı tetikte duşuyordu. Yavaş yavaş giderken kendi kendine:

“Ben de amma kuruntulu adam oldum ha!..”
Diye söyleniyordu. *“Bu kadını kurtardım işte... Yine de bana fenalık yapacak değil ya... Doğrusu kendisine pek sert muamele ettim... Olur kaba heriflerden değilim vesselâm!..”*

Kendi kendine çıkışa çıkışa Notre-Dame köprüsüne kadar geldi. Tam bu anda, elli kişilik bir müf-

reze, köprüyü tutmaya başlamıştı. Pardaillan önce, evlerin engel olması yüzünden köprüdeki askerleri görememişti. Yalnız köprünün ağzına bir zincir gerilmiş olduğunu farketti:

«*Bu da nesi?..*» Diye söylendi. «*Ne olursa olsun, ihtiyatı elden bırakmayalım!*»

Sola döndü ve Juiverie sokağına sapınca Notre-Dame köprüsünün asker muhafazası altında bulunduğunu farketti. Bu tedbirlerin kendisine karşı alınmış olduğunu asla hatırına getirmiyordu ama, elbiseslerinde Lorraine soyunun arması bulunan silâhlılarla karşılaşmanın kendisi için hiç de doğru olmayacağını gayet iyi bilirdi.

«*Öyleyse ben de küçük köprüden Üniversiteye girerim... Orada, yollar açıluncaya kadar beklerim!*» Diye söylendi.

Geriye döndü ve Juiverie sokağını geçerek küçük köprüye yöneldi. Fakat köprüye yüz adım kala durmaya mecbur oldu. Burada da bir süvari müfrezesi vardı ve yol, zincirle kapatılmıştı. Pardaillan:

«*Aksi şeytan!*» Dedi. «*Çok vakit kaybedeceğim galiba... Halbuki günümü, buralarda geçirmek hiç de işime gelmez... Sonra, Mösyö de Maurevert, beni bekleye bekleye sabırsızlanır...*»

Pardaillan, bütün bu hazırlıkların kendisine karşı tertiplenmiş olduğunu aklına bile getirmiyordu. Zaten Guise, onun Paris'e dönmüş olduğunu habersiz olsa bile şehrin merkezinde bulunduğunu nasıl öğrenebilirdi ki? Şövalye'nin asıl hayıflandığı şey, boşuna vakit kaybetmesiydi. Barrierie sokağına doğru yollandı. Halbuki bu taraftan varacağı yolların her ikisi, yâni hem Mégisserie rıhtımı ve Sarraflar köprüsü, hem de Harpe sokağı ve Saint-Michéle köprüsü askerler tarafından tutulmuştu. Şövalye bu iki

yolun da tıkanmış olduğunu görünce irkildi. Hele, Güvercinler köprüsü ve yeni yapılmakta olan Yeni Köprüden de geçemeyeceğini anladığı vakit, artık şehrin göbeğinde mahpus kaldığını iyice aklı kesti.

Şimdi ne yapacaktı? Seine nehrini ya kayıkla yahut da yüzerek geçmekten başka çâre kalmıyordu. Fakat Maurevert'le Lartigue'nin düello ettikleri rıhtıma doğru yaklaşıncı oralarda da askerlerin beklediklerini görünce işlerin umduğundan kötü olduğunu anladı. Bu kadarı yetişmiyormuş gibi üstelik bu askerlerin hepsi, şehrin merkezine doğru yürüyor, çevirdikleri sahayı gittikçe daraltıyorlardı. Yalnız burada mahpus kalmıyordu, üstelik ele geçeceği an da gittikçe yaklaşıyordu. Gerçi bu askerlerin kendisini aramadıklarından emindi ama bu fırsatta kendisini yakalayacakları da muhakkaktı.

Bunlar, hiç şüphesiz birini kısıtırmak, yakalamak istiyorlardı. Kimin yakalanacağını kimse bilmiyor olacaktı ki kadınlı erkekli ahali, süratle koşuşup evlerine giriyordu. Şövalye, Chalandre sokağında bir eskici dükkânı gördü. Dükkâncı fena hâlde ürkmüş, acele acele dükkânını kapatıyordu. Pardaillan:

— “Dur sana yardım edeyim!” Dedi.

Bir yandan yardım ederken, bir taraftan da bir şeyler öğrenmeye çalışıyordu:

— “Ne oluyor?” Diye sordu.

— “Bilmem ki Mösyö... Doğrusu Kutlu Birlik gibi bir birliğe sâhip oluşumuza ve Monsenyör de Guise'nin Valois'i Paris'ten kovuşuna pek memnunuz ama artık bu her günkü baskınlardan da bıktık hani... Bana sorarsanız yarı ölü gibiyim... Karım da ateşler içinde.”

Pardaillan esaslı bir şey öğrenemediğine eseflendi:

— “Demek Tanrı eksikliğini göstermesin, Monsenyör askerlerinin şehrin göbeğini neye sardıklarını bilmiyorsunuz?”

Dükkâncı içinden:

— “Allah hepsinin belâsını versin!” Dedikten sonra yüksek sesle söylendi: “Herhalde yine bir Huguenot kovalıyorlardır. Sonra Mösyö de Guise’nin Parlâmentodakilere çok kızdığını söylüyorlar...”

— “Haa, demek ki mesele buymuş... Teşekkür ederim!”

— “Asıl ben size teşekkür ederim Mösyö... Baksanıza yine evleri araştırmaya başladılar... Allah bize acısın!”

Eskici hızla evine kaçtı. Adamın korkusu, hiç de yersiz değildi. Çünkü Dük’ün adamları, araştırma maksadıyla girdikleri evleri soyup soğana çeviriyorlardı. Yoldan geçenler, eskici kadar korkak olmayacaklar ki kimin tutulacağını görmek için toplanıyorlardı. Bazı serseriler de araştırmalarda askere yardım etmek bahanesiyle soygunculuğa hazırlanıyorlardı. Pardaillan, kalabalığa katılmış gidiyordu.

Birden kulağına kendi adı çalınır gibi oldu.

Şövalye hemen kulak kabarttı. Adının bir subay tarafından söylendiği ve birçoğunun da aynı ismi tekrarladıklarını duydu. Tüyleri ürperdi... Demek kendisini arıyorlarmış haa! Demek şehrin bu mahallesini onun için basmışlar ve öldürmek istedikleri de kendisiymiş...

Dört bir tarafa bakındı. Önden yavaş yavaş bir asker kıtası geliyor, teker teker bütün evlerin önünde duruyordu. Solundan Chalandre sokağının evlerinin pencerelerinden sarkmış insanlar, sağında kısmen ot bürümüş boş arsalar vardı. Bu arsalarda ye-

ni çarşının enkazı görünüyordu. Bu arsaların ortasında pencereleri sımsıkı kapalı bir ev vardı. Par-
daillan, bu evin pencerelerinin kapalı olmasına
rağmen kapısının aralık olduğunu gördü... Yavaş
yavaş, kimseye sızdırmadan oraya yöneldi. Telâş et-
memeye çalışırken alnından iri ter taneleri yuvar-
lanıyordu. Evin kapısına varınca:

«Artık işim bitik!» Diye söylendi. «Şeytan bile
beni bu çıkmazdan kurtaramaz... Zaten şeytanın
bana yardıma kalkışacağı da şüpheli ya...»

Tam kapıdan içeri gireceği sırada, karşıkı pence-
relerden seslenenler oldu:

— “Sakın ha! Girmeyin içeriye!..”

Pardaillan bu sözlere kulak asmadı. Kanadı itti.
İçeriye girdi. Zeminlik gibi bir yerde bulunduğunu
görünce kapıyı itip kapattı ve:

— “Ev sâhipleri, sakın benden korkmayın! Za-
rarım dokunmaz!” Diye bağırdı.

Kimse cevap vermeyince hayret etti. Pardaillan
evin avlusuna yönelirken bir daha seslendi:

— “Heey! Bu evde kimse yok mu?”

Yine ses sada çıkmayınca önüne rastlayan kapı-
yı açtı ve fakir döşenmiş bir odaya girdi. Dikkati-
ne çarpan ilk şey duvarda asılı bir haç oldu.

«Burası herhalde Notre-Dame papazlarından bi-
rinin evi olacak...» Diye düşündü. «Ev sahibi ge-
lince beni ele vermez sanırım... Papazlar gammaz
değildir... Kapıyı aralık bıraktığına göre neredey-
se gelecektir.»

Bir yandan da mobilyaları gözden geçiriyordu.
Üstlerinde kalın bir toz tabakası vardı. Üstelik eşya
da pek karmakarışık bir hâldeydi. Acaba burada
oturan nasıl bir adamdı? Evde garip, korku verici
bir hâl vardı ve üstelik, birazdan burada yakalana-

cağı, belki de öldürüleceği düşüncesi, evi daha ziyade korkunçlaştırıyordu.

Pardaillan başka bir odaya geçti. Burada hiç pencere yoktu. Tepede bir ışık deliği vardı. Duvarlardaki eşyayı görünce tüyleri daha beter ürperdi. Bütün duvarlarda çeşit çeşit baltalar, satırlar, üstü pörtüklü tokmaklar, deste deste ipler, acayip âletler, kıskaçlar ve cımbızlar asılmıştı ve hepsi kalın bir toz tabakasıyla örtülmüştü. Pardaillan, ürkek bir tavırla odanın ortasında duran masanın üstündeki kâğıt tomarlarına baktı. Bu sırada dışarıda, evin önünde toplanan halkın deniz uğultusuna benzeyen gürültüsü de gittikçe artıyordu. Lâkin Şövalye bunu duyamadı. Şimdi içinde bulunduğu evin esrarını merak ediyordu. Masaya yanaştı. Kâğıtlardan birini açtı, altında zaptiye nazırının imzasını gördü ve tozların altındaki bazı kelimeleri okuyunca işi anlayarak şiddetle geri çekildi... Bu kâğıtlar, idam hükümleriydi. Bu baltalar, satırlar ve kıskaçların hepsi cellâdın âletleriydi ve burası şüphesiz bir cellât eviydi.

Şimdi kafasında bir tek düşünce vardı. Bu evden çıkmak, dışarıya ışığa, insanlara kavuşmak... Avluya ulaştığı zaman, dışarıdaki gürültüyü bastıran bir ses duydu:

— “Burada Monsenyör! Nihayet yakaladık!”

Pardaillan, Maurevert’in sesini tanıdı. Guise’ninki olduğunu anladığı başka bir ses de: «*Bu ev sarılsın!*» Emrini veriyordu.

Endişeyle kapıya baktı. Sağlam olduktan başka içeriden de demir çubuklarla tahkim edilmişti. Şövalye, bir karar vermek için ancak bir-iki dakikalık zamanı kalmış olduğunu kestirdi. Hemen yukarıya fırlayarak pencerenin kepengini aralayarak dışarıya baktı: Dük de Guise, bir ata binmiş, süvari-

lerinin ortasında duruyordu. Yirmi kadar asker ko-
ca bir direği yakalamış, kapıyı devirmek için koç-
başı yerine kullanmaya hazırlanıyordu. Maurevert
de bunların yanında bulunuyor ve bu işi idare edi-
yordu. Guise'nin yanında Bussi-Leclerc'le Mainevil-
le'yi gördü. Daha arkada halk, birinin yakalanması
gibi eğlenceli bir olayı seyre hazırlanıyordu.

Bütün bunlar, Pardaillan'ın gözünden şimşek gi-
bi geçti. Hemen kendini toparladı ve ölüm bağır-
tılarla kapıya indirilen sırıgın gürültülerine, meşe
kanadın parçalanmasına aldırmaz oldu.

Uzaktan da kadınların feryatları, gürültüler du-
yuluyordu. Her dakika, Guise'nin karşısına, üstü
başı paramparça, olmuş; kanlar içinde biri getirili-
yor ve soruluyordu:

*«Monsenyör, Pardaillan bu mu? Yatağın altında
yakaladık!»*

Guise başını sallıyor, omuz silkiyor, adam salıve-
riliyor. Fakat bir daha hükûmetin teftişinden kaç-
maması için kendisine bir-iki yumruk daha indiril-
liyordu. Gerçi, şimdi aranılan adamın nerede oldu-
ğu anlaşılmıştı. Başka evlerin aranmasına lüzum
yoktu. Fakat Guise, araştırmayı durdurtmuyordu.
Askerlerine epeydir aylık verememişti. Arama fır-
sıyla evleri soyup biraz zenginleşmeleri, hiç fena ol-
mazdı. Ama bu sırada yumruklarla yarı ölü bir hâ-
le getirilmiş, yarâlanmış, hattâ öldürülmüş bir sürü
insan varmış... Orasını umursadığı yoktu...

Kapının bir direk vuruşuyla yarılmış olması üze-
rine dışarıdan sevinç feryatları duyuldu. Pardaillan
tekrar avluya indi.

«Artık hesap tamam!» Diye düşündü. *«Kemikle-
rim burada kalacakmış, demek ki alnıma da bu ya-
zılmış... Bir de ben Maurevert'i geberteceğimi he-
saplıyordum.»*

Yumruklarını sıkmıştı. Fakat birden yüzündeki ümitsizlik siliniverdi. Mutfaktan geçerek yüksek duvarlı bir bahçeye çıktı ve duvara dayalı bir merdiven gördü. Hemen merdivene tırmandı, etrafına bakındı. Öte yanda dar bir sokak vardı. Bu sokak ileride ikiye ayrılıyor, bir ucu yeni çarşıya ve Chalandre sokağına gidiyor, öteki ucu da Notre-Dame kilisesini dolaşarak Seine nehrine ulaşıyordu. Fakat sokakta onbeş kişilik bir müfreze bekliyordu.

Pardaillan bunları göz açıp kapayıncaya kadar geçen kısa bir müddet içinde gördü. Hızla merdivenden indi, cellâdın evine girdi. Az sonra elinde bir satır olduğu hâlde bahçeye çıkıp tekrar merdivene tırmandı.

Bu sırada Chalandre sokağında gürültü, göklere çıkmıştı. Evin kapısı, ardına kadar devrilmiş, Guise'nin adamları içeriye dolmuştu. Fakat Maurevert ortalıkta görünmüyordu. Pardaillan, bu gürültülerden başka silâh patırtıları ve hızlı hızlı yürüyen bir takım ayak sesleri işitti:

— “Saldırın! Saldırın! Yağma!”

— “Gebertin! Gebertin! Yakalayın haydudu!..”

Bu sözleri bağırان halk, bir yandan da Dük de Guise'yi alkışlıyordu. Pardaillan'ın duvarın üstüne çıkmasıyla öte yana sıçraması bir oldu. Ayakları yere bastığı anda:

— “Savulun!” Diye bağırdı.

Dar sokağa dikilmiş olan nöbetçiler bir an şaşır-dılar ama toplanıp yol kesmeye kalkışmaları da uzun sürmedi. Halbuki Pardaillan elindeki satırı boyuna havalandırıp indiriyordu. Her yanı kıpkızıl kesilmişti. Çevresinde kaçışma gürültüleri, iniltiler, alıp yürümüştü. Havada ölüm çizgileri çizen satır, kısa zamanda bir yol açtı ve Pardaillan, kendini ko-

valayan köpeklere saldıran bir yaban hayvanı gibi geçti gitti... Arkasından koşacak oldular ama, Şövalye yıldırım hızıyla geriye döndü, satırı bir kere salladı. Üç kişi daha ya ölü veya yaralı yere düştü... Küçük sokaktakiler, pabucun pahalı olduğunu görünce imdat çağırmayı da ihmal etmediler:

— “Kaçıyor! Kurtuluyor!” Diye bağırdılar.

Bunun faydası oldu. Bir sürü silâhlı hemen, Chalandre sokağına varan ucu kaplayıverdi. Pardailan'ın arkasından cellât Claude Ustanın evine giren askerlerden birçoğu da Şövalye'nin arkasından merdivene tırmanıp duvarı aşmıştı. Bu yüzden dar sokak, kısa zamanda insanla doluverdi. Bunların hepsi, Şövalye'nin peşine düşmek için birbirlerini itip kakıyor, bağıırıyorlardı:

— “Kaçıyor! Tutun!”

— “Gebertin haydudu! Yakalayın!”

Halbuki Pardaillan şimşek gibi gidiyordu. Satırı fırlatıp kılıcını eline almıştı. Savuruyor, çeviriyor, arkasına bile bakmadan ilerliyordu. Yol üstündeki birkaç evden fırlayanlar da önüne geçmek, yolunu kesmek istediler ama ne mümkün! Öyle korkunçtu ki hepsi çil yavrusu gibi dağılıverdi. Başka birtakımı da kaçmaya vakit bulamamış, korkudan duvara yapışmış:

— “Aman Möşyö haydut, bize dokunmayın, acıyın!” Diye yalvarıyorlardı.

Pardaillan, bu sözlere aldırmadan ilerliyor, kırıp geçiriyordu ama, arkasındakiler de eksilmeyip artıyorlardı. Bir ara yorulmuş olacak ki peşindekilerin nefes seslerini bile duydu ve: *«Eğer yanlış adım atar, biraz durur, bir parça dönersem öldüm gitti!»* diye düşündü.

Fakat bunun da bir sonu olacaktı. Bütün kıyı ku-

şatılmıştı; her taraf muhasara altındaydı. Nereye gitmeli? Ne yapmalı? Bir tek yol kalıyordu: Sahile inmek ve her ne pahasına olursa olsun Seine nehrine atılmak! Suyu atılsaydı bile hemen yakalanmayacak mıydı sanki?

Darlığı yüzünden, nisbeten kolayca çıkabildiği sokak bitince, etrafının çevrileceğini hemen kestirdi. Guise ile Maurevert'in eline düşmektense ölmek evlâ idi.

Bu metîn kafa da ümitsizliğe düşüyordu.

Perişan bakışlarla etrafı kollarken, demir kapılı bir konağın önünde bulunduğunu gördü. Farkına varmadan Fausta'nın konağına kadar gelmişti. Demek bu kadının kapısı önünde ölecekti!..

Şuursuz bir kahkaha atarak Pressoir-de-Fer lokantasına saldırdı. Merdivenlerden yıldırım hızıyla çıktı. Önüne çıkanları devirip salondan salona geçti... Ne yapacağını bilmiyordu. Aklında bir tek şey vardı: Ölecekse Maurevert'le beraber ölmek! Boyuna ilerliyordu...

Lokantanın içi adamla dolmuştu. Salondan salona bağırtilar, çağırtilar arasında geçiyordu. Aradaki uzaklık o kadar azdı ki geçtiği kapıları bile kapayamıyordu.

Hemen ardından kılıçların ucu ve mızrakların tepesi geliyor gibiydi... Böylece nefes nefese koşarken bir kapıdan daha geçti ve birden açık bir pencere ile karşılaştı...

Ne olursa olsun artık!.. Pencereden dışarıya fırlayıverdi!

Arkasından, aynı pencereden silâhlar boşandı. Bütün otel bağırtilar, çağırtilar ve küfürle doldu. Sonra kalabalık birdenbire geriledi, bina süratle boşandı ve hepsi nehrin kenarına koştu.

Maurevert, soluk soluğa, hançeri elinde, yüzü sararmış koşup gelmişti. Çevresine kanlı gözlerle bakmış, bir şey anlayamamıştı. Hemen peşinden Dük de Guise de göründü:

— “Nereye gitti o haydut? Neden yakalanmadı?..” Diye sordu.

Seine kıyılarını bekleyen subaylardan biri:

— “Monsenyör, Pardaillan nehre atladı.” Dedi ve ilâve etti: “Fakat eminim ki ağır yaralıdır!”

Guise haykırdı:

— “Hemen bütün kayıklar çözülsün! Nehir, göz hapsine alınsın! Herif sudan başını çıkarır çıkarmaz bir yaylım ateşiyle kafasını parçalayınız!”

Sonra Maurevert’e döndü:

— “Galiba bu sefer elimize geçti!” Dedi.

Maurevert cevap vermedi. Dudaklarında bir gülümseme belirdi. Koşup üç-dört silâhlının binmiş olduğu sandallardan birine atıldı ve Pardaillan’ın kendisini nehre atmasını takip eden dakikada suyun üstü sandalla doldu. Sahilde ise kalabalık gittikçe artıyordu. Birkaç yüz kişi Pardaillan’ı bekliyordu. Hele bir görünsün, kurşun yağacaktı.

Lâkin böylece bir saat geçti! Pardaillan görünmedi.

Bunun üzerine herkes onun öldüğüne ve eğer leşi, nehrin bataklık dibine saplanmamışsa akıntıyla uzaklara sürüklendiğine inandı...

Böyle düşünülmesine rağmen araştırmalar, akşama kadar sürdü... Lâkin, sonuç bir hiç oldu...

FAUSTA'YA BİR TAÇ YETİYOR!

Pardaillan, Pressoir-De-Fer hanının penceresinden dışarıya fırladığı zaman, nehre düşeceğini biliyordu. Suyu daldığı sırada nehir akıntısının aksine yüzerek, Notre-Dame adası kıyısına, Saint-Louis adasına çıkmayı kararlaştırdı. Gücü yettiği kadar suyun altında kalmayı aklına koymuştu. Fakat havasızlıktan kulakları uğuldamaya başladı. Üstelik elbiseleri de vücuduna yapışıyor, hareketini zorlaştırıyordu. Fakat, suyun yüzüne çıktığı takdirde, birkaç yüz tüfeğin birden yaylım ateşi açacağından da hiç şüphesi yoktu.

Bir an, ne yapacağını şaşırır gibi oldu. Herşeyden önce, kendini sürükleyen akıntıya ve vücudunu aşağıdan yukarıya iten kuvvete karşı koymakla uğraştı. Artık havasızlıktan boğulma derecelerine gelmişti. Anafora kapılmışçasına dönüyor, bir yandan da kendini kıyıya atan dalgalara kapılmış sürükleniyordu.

Tahammülü kalmamıştı. Son ve ümitsiz bir hareketle ellerini uzattı. Denize düşenin yılana sarılması kabilinden o da bir şeye tutundu. Bu şey, su altında bir kazık olacaktı. Katılmış bir hâlde parmaklarıyla bu kazığı sıkı sıkı yakaladı. Kendini yukarıya doğru çekti ve az sonra suyun yüzüne vardığını anladı...

İlk işi, kendini suya atmış olduğu pencereyi aramak ve son bir müdafaaya kalkışmak oldu. Fakat yukarıya bakındığı zaman, başının üstünde hiçbir şey göremedi. Daha doğrusu, pencere gibi bir şey

göremedi, ama bir odanın döşemesinin alt tarafını gördü. Çevresinde bu döşemeyi altından tutan, birbirine çakılmış birtakım direkler ve kazıklar vardı... Boğazından fışkıran bir sevinç sesini zor zaptetti. Akıntıya karşı koymaya uğraşırken bocalaya bocalaya, Fausta'nın sarayındaki o korkunç odanın altına sürüklenmişti. Tepesindeki döşemede kapalı bir delik vardı. Fausta, kurbanlarını buradan suya atardı ve bir zamanlar Pardaillan'ı da öylece attırmıştı. Şövalyenin gözüne, az kaldı içinde ölüp gideceği demir ağ ilişti. Garip bir talih cilvesiyle bir zamanlar, tüylerini ürperten bu yer, şimdi canının kurtulmasına sebep oluyordu.

Pardaillan direk boyunca kendini yukarıya doğru çekerek rastladığı ilk kalasa oturdu: Artık kurtulmuştu. Daha doğrusu kendini kurtulmuş sayabiliirdi. Çünkü dışarıdakiler kendisini göremezlerdi. Peşinden kendini arayanların seslerini işitiyordu ama hiçbirinin aklına, cereyana karşı çıkmak gelmiyordu... Bir süre sonra bu sesler kesilince Pardaillan gülümsedi ve:

“Demek buradan kurtulmak ve Mösyö de Guise’yle Madam Fausta’nın mübarek yüzlerini bir daha görmek de yazılı imiş!” Diye söylendi.

Fausta adı aklına bir şey getirmişti. Nasıl olsa buradan tekrar Seine nehrinde yüzerek dışarıya çıkmak şimdilik imkânsızdı Herhalde araştırmacılar, nehrin kıyılarını sıkı bir göz hapsine almış olacaktı. Hattâ belki burayı gözden geçirmeye de geleceklerdi. Bu hesapça, burası da pek emin bir yer sayılamazdı. Fakat Fausta'nın konağının içinde gizlenmek, pekâla mümkündü.

Şövalye tekrar suya kayarak daldı ve demir ağın su içindeki kapağına bakınca, kapağın açık olduğunu gördü. Muhtemel ki son defa bu ağa düşüşünden

ve etrafında yüzen leşlerin saliverilişinden beri bu kapak hep açık kalmıştı. Şövalye, açık kapaktan demir ağın içine geçti. Kalaslardan tırmana tırmana tekrar yukarıya, odanın döşemesinden kapağa kadar tırmandı. Buraya varınca bir eliyle kapağı itip yana kaydırıldı. Sonra iki eliyle birden deliğin kenarlarına yapıştı ve kendini kolaylıkla yukarıya çekti. Birkaç saniye içinde, vaktiyle Fausta'nın adamlarıyla boğuştuğu işkence odasına geçivermişti. Burası bomboştu ve oldukça da karanlıktı. Pardaillan'ın ilk işi, deliği tekrar kapatmak oldu. Sonra elbiselelerini yer yer sıkarak suyunu giderdi. Bir köşeye çöktü, bir-iki saat bekledi. Elbiseleri oldukça kuruyunca tekrar ayağa kalktı. Karnı müthiş acıkmıştı. Sabahleyin erkeden Devinière lokantasından çıkmış, o zamandan beri ağzına bir lokma koymamıştı. Akşam olmuştu. Ersarengiz konakta en ufak bir gürültü bile duyulmuyordu. Bu sessizlik, ona sabahleyin Fausta'nın bütün adamları tarafından nasıl ihanete uğradığını hatırlattı. Hepsi Papa Sixte'den tarafa geçtiklerine göre konakta da pek az adam olmalıydı.

Şimdi aklında iki çâreyi ölçüp tartıyordu. Bunlardan biri, tekrar Seine nehrine inmek ve gece karanlığından yararlanarak kıyılardan birine ulaşmaktı. İkincisi de Fausta'nın konağının sokak kapısına kadar giderek dışarı çıkmaktı. İçeride uşaklar varsa bile bunlar herhalde fazla kalabalık değillerdi. Şövalye nasıl olsa bunlara kapıyı açtıracaktı. Şövalye bu düşünceleri evirip çevirirken bir-iki saat daha geçti. Artık açlık dayanılmaz bir durum almıştı. Huguette'nin yakacağı bir ocağın önünde bir masa başına geçmek ve biraz börek, bir parça tavuk yerken bir-iki şişe şarapla da içini kızıştırmak ne mükemmel şey olurdu... Pardaillan'ın rahatı kaçtı ve ağzı sulandı. Bu dakikada Guise de, Fausta da, Mau-

revert de aklından çıkmıştı. Karnını doyurup uymaktan başka bir düşüncesi yoktu.

Ayaklarının ucuna basarak yürüdü. Odanın kapısına varınca, kilitli olmadığını görerek açtı. Dışarıya çıktıktan sonra tekrar kapadı. Bir odadan daha geçtikten sonra koridora çıktı ve yürümeye başladı. Kendi kendine: *«İlk rastlayacağım adamın gırtlığına şu hançerin ucunu dayar ve: Hazret, bu evde yolumu şaşırdım. Beni sokak kapısına kadar götürüp kapıyı aç. Bu eziyete karşılık sana bir ekü veririm. Fakat karşı koymaya kalkarsan, vallahi gebertirim!»* *«Derim ama herhalde sözümü dinler sanırım!»* Diye düşünüyordu.

Her taraf zifirî karanlıktı. Önünde, onbeş adım kadar ileride ufak bir ışıktan başka bir şey görmüyordu. Pardaillan, bu ışığın yanına vardığı zaman, araları hayli açık bir çift kadife perde karşısında bulunduğunu gördü. Pardaillan, bu aralıktan içeriye gözlerini kaydırды ve ötesinde berisinde şamdanlar yakılmış geniş bir salon karşısında bulunduğunu anladı. Bu salonu derhal tanıdı. Burası, zengin sütunları, heykelleri ve altın şamdanlarıyla taht salonuydu!.. Pardaillan başını eğdi:

«Sahipsiz taht!» Diye mırıldandı.

Hâlinde, kendisini ölümden kurtardığından birkaç saat sonra canına kıymak istemiş olan bu kadına karşı, acıdığını gösterir bir tavır vardı... Şimdi daha iyi anlıyordu. Dük de Guise'yi, Pardaillan'ın peşine, ancak Fausta saldırtmış olabilirdi.

Şövalye, buradan ayrılıp sokak kapısını araştırmaya ve kimseyi bulamazsa kendi başına kapıyı açıp gitmeye karar vermişti ki birdenbire olduğu yerde mıhlı gibi kalakaldı. Hafif bir ayak sesi duyar gibi olmuştu. Bu gürültü, taht salonundan geliyordu ve Pardaillan gözünü, perdelerin aralığına uydurunca

beyazlar giyinmiş bir hayaletin, gayet mağrur bir tavırla ayaklarını sürtercesine yürüdüğünü gördü:

«Fausta!» Diye söylendi.

Bu, gerçekten Fausta'ydı ve her zamanki gibi sâkin, mütehakkim, mağrur bir tavrı vardı. Arkasından bir adam geliyordu ve salona girince, yüzünü yarı yarıya örten pelerini aşağıya düşürdü. Pardaillan bunu ta tanıdı. Bu, Dük de Guise'den başkası değildi.

Fausta, salonun ortasında bir koltuğa oturdu. Guise de karşısında yer aldı. Pardaillan için için horlandı:

— «İşte, beni her rastlayışında öldürmek isteyen kadın... Hattâ bugün bile!... İşte, peşine bir haydut sürüsünü salan ve beni öldürtmek için Paris'in merkezini allak bullak eden adam!.. Bir kadını kurtarmak için kendisine teslim olduğum avkit beni alçaklıkla itham etmişti!... İşte şimdi ikisi de elimde... İkisi de yapayalnız... Eğer birdenbire görünerek ve şaşkınlıklarından yararlanarak ikisini de haklasam ne çıkar?.. Zaten bu kadarı hakkım değil mi?..»

Pardaillan hançerinin kabzasını elinde sıkıp duruyordu. Fakat bu durum az sürdü. Sonra tekrar sâkinleşti. Eli hançerinden ayrıldı ve dalgın dalgın mırıldandı:

«Buna belki hakkım var ama o zaman Guise'nin Saint Denis sokağında yüzüme fırlattığı kelimeye de hak kazanmış olurum... Çünkü böyle bir şey alçaklıktır... Hayır, ben öcümü böyle almamalıyım! Guise söylediği bu söz yüzünden ölecektir... Buna and içtim... Fakat bir Pardaillan'ın insanı apansız ve arkadan vurmayacağını öğrenmesi lâzımdır... Şimdi bekleyelim ve dinleyelim!»

Ve Pardaillan durumundaki garipliği ve tehlike-

yi unutarak perdenin aralığından gözetlemeye, dinlemeye koyuldu.

Fausta, konağının kapısında Şövalye'den ayrıldıktan sonra uzaktan gelen gürültülere kulak vererek Guise'nin Pardaillan'ı yakalamak için bütün tertibatını almış olduğunu anlamıştı. Dük'e mektubunu götürmüş olan adamın geri döndüğünü ve konakta bulunduğunu görünce bu ümitlerinin hakikat olduğunu aklı kesmişti. Adam bütün köprülerin tutulmuş olduğunu söylüyordu. Bu, Fausta'nın hareketsiz yüzünde zorlukla saklayabildiği büyük bir sevinç uyandırdı. Fakat bir odaya kapanır kapanmaz, yüzünün şekli değişti. Gözlerinden şimşekler fışkırdı, dudakları büzüldü. Çılgın bir kafaya, hiddetin aşılatabileceği bütün kötü düşünceler ve projeler beyninde çarpıştı ve dudaklarından döküldü, elbiseleriyle yatağının üstüne atılmış, başını tırnakları ve dişleriyle yırttığı yastıkların dantelâlarına gömmüş, bütün benliğini saran ümitsizlikle boğuşmaya çalışıyordu. Hıçkırıkları, tuzığa yakalanmış bir panterin ulumaları gibiydi. Sixte'nin, Rovenni'nin, Farnèse'nin, Violetta'nın ve Pardaillan'ın adlarının geçtiği, feryatları arasında, gözyaşları ve çılgınlık çırpınmaları da vardı... Bu heykel, şu anda yine kadın olmuştu. Ne durumdaydı? Nasıl yıkılmıştı? En akıl almaz içtimaî kargaşalığı düşünüp tasarladıktan, kilise büyüklerinin yarısını para veya güzelliğiyle ele geçirdikten, kendisini dünya kraliçesi yapacak ve önünde kralları, imparatorları secdeye verdirecek olan Papalık tacını başının üstüne koyduktan ve nihayet gayeye vardıktan, onu ele geçirdikten, herşeyi en ince noktasına kadar hesaplamış olduktan sonra birkaç adamının kendisine ihanet edebileceklerini aklına getirmemiş olmak!.. Borgia'ların ninesi Lucrèce'den kendisine miras kalan milyonlarını harcadıktan, mükemmel bir diplomat de-

hası, muzaffer bir komutan kudreti gösterdikten ve kendini hülyaların en büyüğüne kaptırdıktan sonra birdenbire sefil bir tarzda alçalarak, kötü bir tuzağa düşmek ve Sixte tarafından öldürülecek kadar bile kendisine kıymet verilmemiş olmak... Bütün bunlar ne demektir? Bunlara tahammül edilebilir miydi? Bir el hareketiyle ortadan çekilip kaybolmayı nasıl hazmedebilirdi?

Zengin ettiği ve kılıçlarını kutlayarak ellerine verdiği, daha sabahleyin karşısında tir tir titreyen o asilzâdeler, basit kılıklı Sixte'yi görür görmez, o kılıçları kendisine karşı çevirivermişlerdi!.. Ayaklarında sürünen o kardaniller, ne alçakça bir gösterişle Sixte'nin karşısında ilâhiler okumuşlardı...

Şimdi yalnızdı... Evet, artık kendini yalnız sayabilirdi. Papalık konağının o zengin kalabalığından, kala kala birkaç hizmetçiyle uşak kalmıştı.

Fausta saatlerce hıçkırdı, inledi ve buhran içinde kıvrandı. Sonra, vücudu yorgunluktan bitâp bir hâle geldiği zaman, düşünceleri, akşam göğünde yıldızlar gibi gittikçe berraklaştı, fırtınanın geçtiğini anladı ve kendisine yapılmış olan bu ihanetin sebeplerini düşünmeye başladı. Evvelce önem vermemişti olduğu bazı teferruat aklına geldi. Rovenni'nin son üç aydaki tavırlarını ve sözlerini hatırlayınca, bu adamın, daha Sixte'in Guise'ye göndererek sonradan vermekten caydığı milyonları almak için Paris'e geldiği andan beri Papa'dan tarafa dönmüş olduğunu anladı. Bundan sonrasını da Rovenni yalnız başına başarmış, bütün ötekileri ayartmıştı. Fausta, bir gurur ve tecrübesizlik hatâsı yapmış olduğunu anlıyordu. Bu bir tecrübesizlik hatâsıydı. Zira insanların her türlü hesaplar dışında daimî ve ebedî olan ihanetlerini hiç gözönüne almamıştı. Bu bir gurur hatâsıydı; çünkü aynı insanların önünde diz çök-

tüklerini görünce, onların kendisine sahiden tapındıklarına inanmıştı... Halbuki bu tapınmalar ona değil, onun verebileceği iktidara, zenginliğe ve refaha idi. Hakikat, dimağında damla damla belirliyordu. Bu anda belki bütiin yüksek emellerinden cayabilir, tekrar insanlar sınıfında yer alabilirdi. Mağlubiyetin verdiği acı o kadar büyük olmuştu ki, rüyalarından silkinip uyanmıştı. Fakat emellerinden vazgeçmek için değil... Hayır, çekilmenin mi, yoksa talihi bir kere daha zorlamanın mı daha doğru olacağını kestiren bir imparator gibi geleceği düşünmeye, mağlubiyetindeki kayıpları ve kazançları tartmaya başlamıştı.

Mağlup olmuştu. Düşüncelerini gerçekleştirmek imkânı kalmamıştı. Vaktiyle Papalık etmiş olan kadın Papa Jean gibi bir papa olarak Roma'da hıristiyanlığın en büyük din tahtına çıkamayacaktı. Fakat hiç değilse bir kraliçe de olamaz değildi ya... Sonra Guise'yle Alexandre Farnèse'nin yardımlarını temin eder, İtalya üstüne yürür, Papa'yı Roma'da kudretsiz bir gölge hâlinde bırakıverirdi. Machiavel ve Sézar Borgia gibi kimselerin yapamadığını o yapabilirdi. Önce, Valois öldürülecek, sonra Dük de Guise tahta oturarak karısı Catherine de Clèves'i hoşayacak ve Fausta'yla evlenecekti. İtalya ele geçtikten sonra Guise'nin ölmesi de iş değildi. Ondan sonra Fausta Fransa ile İtalya'nın tek hâkimi olacaktı.

Fausta'nın şimdiki plânı da cinayetler üstüne kurulmuştu. Başına geçireceği tâç, bir hançerin üstünde duruyordu. İşe, Fransa Kralını öldürmekle başlanacaktı. Ondan sonra Guise de ölecekti. Fakat artık Papa'lıkta gözü yoktu. Şimdi sadece Fransa ve İtalya tâcı ona yeterdi.

Bu düşünce Fausta'yı tekrar harekete geçirdi. He-

men yatağından atladı. Güzel bir Venedik aynasının karşısına geçti. Bir saat kadar uğraşarak buhran ve ümitsizliğin, yüzünde bıraktığı izleri, çeşitli sular ve boyalarla giderdi. Bu işin bittiğine ve asıl güzelliğinin tekrar meydana çıktığına emin olduktan sonra bir mektup yazarak Dük de Guise'ye yolladı.

İki saat sonra Guise, Fausta'nın konağına geldi.

Guise, Fausta'nın karşısındaki koltuğa oturur oturmaz:

— “Madam, sizi dinliyorum!” Dedi. “Fakat, yazmış olduğunuz mektuptan ve bulunduğumuz yerin ciddiyetinden ötürü, önemli şeyler konuşacağımızı anlıyorum... Acaba burada yalnız mıyız?”

Dük'ün gözlerini endişeli tavırlarla odada gezdirdiğini gören Fausta cevap verdi:

— “Doğru! Vaktiyle Catherine de Médicis ile konuşurken de yalnız olduğunuzu sanmıştınız... Şimdi acaba ben de bir tarafa iltiyar bir Sixte sakladım mı diye şüpheleniyorsunuz?..”

Guise, bir hareketle böyle bir şüpheyi reddetmek isterken Fausta ciddileşti:

— “Emin olun! Burada bizi Tanrıdan başka kimse görüp işitemez!”

Pardaillan da bu esnada: «*Desene şimdi de Tanrı olup çıktık. Öyleyse sayın bayanın verdiği Tanrılığı hakkıyla yapalım bâri!*» Diye düşündü.

Fausta sözüne devam ediyordu:

— “Mösyö lö Dük, bundan beş yıl önce Roma'ya geldiğiniz zaman Papa Beşinci Sixte'den yardım istemiştiniz. O da sizi takdis edip başından savdı... Halbuki ben size iki milyon lira kadar bir para vermiştim. O vakit bana bu paraya karşılık ne vereceğinizi sormuştunuz. Ben de: «*Sırası gelince öğrenirsiniz!*» Demiştim...”

Guisse saygı ile eğildi ve:

— “Çok doğru! Ben de borcumun ödenmesi için...”

Fausta sözünü kesti:

— “Şimdi onu bırakalım da menfaatlerimizden bahsedelim Dük... Sizinle ikinci konuşmamızda bana açıldınız ve derdinizi döktünüz... Siz kral olmak istiyordunuz...”

Guisse'nin rengi uçu. Gözleri endişeyle etrafta gezindi. Fausta:

— “Merak etmeyin yalnızız!” Dedi. “Ne diyordum, siz kral olmak istiyordunuz. Fakat cesaretiniz yoktu. Elinizde kuvvet namına sadece Kutlu Birlik vardı. Bu birlik de bir hayli zayıftı. Üstelik, birlik taraftarları, kralı değiştirmek istemiyor, yalnız bir Saint-Barhélemy gecesi istiyorlardı. Siz de bunu yapamıyordunuz... Ben ise birçok şey yaptım. Birliğin dizginlerini elime aldım. Fransa'nın her yanına adam yolladım ve birbuçuk yılda neler yapılabileceğini size gösterdim. Fransa tahtını allak bullak edecek bir fırtına nasıl hazırlanır, gördünüz. Vaktiyle size, Roma'da iki milyon olarak verdiğim paranın bugün bana on milyon olarak iadesi gerekir ya, neyse...”

Guisse, sıkıntılı bir durumda, elini alnında gezdirdi. Fausta:

— “Bana belki, on kereden fazla, bu yaptığım işlere karşılık ne isteyeceğimi sormuştunuz. Ben de her defasında size, az zamanda anlarsınız derdim. Uğraşmalarınız hiç de boş olmadı... Paris'te sokaklardaki engelleri ben yaptırdım. Henri'yi ben buradan kaçırttım. Siz hâlâ tahta çıkamadıysanız bunun suçu bende değildir Dük!..”

Guisse titredi:

— “Çok doğru söylüyorsunuz!”

— “Üçüncü Henri’nin Paris’ten kaçışından sonra bütün kudretinizi, zaferinizi ve gelecekte başınıza geçireceğiniz tâcı bana borçlu olduğunuzu bir daha sezdimiz ve gayemin ne olduğunu, sizden ne beklediğimi bir daha sordunuz. O zaman size: «*Mösyö lö Dük, vakti gelince öğrenirsiniz!*» Dedim. İşte vakit artık gelip çattı!”

Dük de Guise alacaklı karşısında duran bir borçlu olduğunu imâ eder bir tavırla:

— “Yaa! Geldi demek ki!” Dedi.

Ve içinden de, Tanrıya şükür, alacaklı atlatılmasını pek iyi becerdiğini düşündü. Fausta, belki de bu düşünceyi sezmişti. Fakat hiçbir şey belli etmedi. Yalnız soluk dudaklarında bir gülümseme belirirdi ve gözlerinden bir ışık geçti. Dük de Guise de kendisine bu kadar yardımı dokunmuş olan kadınla bu şekilde konuşmanın tehlikeli olabileceğini hissederek söylendi:

— “Hayatımı isteyiniz Madam! Seve seve veririm!..”

— “Hayatınız, sizin için çok kıymetli olduktan başka benim de pek o kadar işime yaramaz. Bu bakımdan onun sizde kalması lâzımdır!”

Guise dudaklarını ısırdı. Fausta devam etti:

— “Şimdiye kadar size yaptıklarına karşılık sizden isteyeceğim şeyi vermek, belki de size canınızı vermekten ağır gelecektir. İsteyeceğim şeyi reddetmeniz de imkân dahilinde olduğu için, önce size bu şeyi reddedemiyeceğinizi ispat etmek istiyorum.”

Dük de Guise, belli belirsiz bir endişeyle söylendi:

— “Sizi dinliyorum Madam... Acaba bu şey, bu kadar da...”

— “Şimdiye kadar onu öğrenmek için aylar ve yıllarca, kibar kibar sabrettiniz, birkaç dakika daha sabredebilirsiniz... Önce ispatlarımı sayayım... Siz kral olmak istiyorsunuz. Bunun için, önce tahttaki kralın ölmesi, ondan sonra da sizin, tahtın tabîi adayı olan Navarre Kralı Henri de Bourbon’u başınızdan defetmeniz lâzımdır. Ancak bu sayede bir iç savaş önlemiş ve Paris ve eyaletler halkının rızasını elde etmiş olursunuz!.. Bu dediklerim doğrudur ya?..”

Dük sâkinleşen bir sesle:

— “Gayet doğru Madam...” Dedi. “Balta kadar keskin bir mantığınız var!..”

Fausta gülümsemeye tenezzül ettikten sonra devam etti:

— “Şimdi size ispat edeceğim ki Mösyö lö Dük, benim rızam olmadan bunların hiçbiri olamaz. Ben istersem siz Fransa Kralı olamazsınız ve ben istersem size bir âsi muamelesi yapar ve sizi Fransa’da âsilere verilen cezalara çarparlar...”

Rengi uçuklaşan Guise söylendi:

— “Size, mantığınızın balta kadar keskin olduğunu söylemiştim ama, şimdi cellât satırı kullanmaya başlıyorsunuz... Cellât satırları iki yüzlüdür Madam, dikkat edin!”

Fausta, umursamaz bir tavırla başını salladı ve Guise’ye hak verdirecek kadar madenî ve keskin sesiyle devam etti:

— “Harfi harfine tekrar ediyorum... Evvelâ bize tahttaki kralın ölümü lâzımdı... Halbuki ben istersem Henri de Valois ölmez. Eğer kendilerine başka bir emir vermezsem güneş doğarken iki atlı, biri Blois, diğeri de Nantes’e hareket edecektir. Bu gece kendilerini görmezsem birkaç saatte gidecekleri

yerlerde olacaklardır. Bunlardan birincisi Fransa Kralına, sizin kendisini öldürmek istediğinize dair katî deliller götürmektedir...”

Guise, dişlerini gıcırdattı. Eğer gözlerinden şimşek fışkırabilseydi Fausta o anda yere yıkılırdı. Fausta aldırmadan:

— “İkincisi...” Diye devam etti. “İkincisi de Nantes’e gidecek, orada onikibin piyade, altıbin süvari, otuz topla bekleyen Navarre Kralını bulacaktır. Kendisine yazdığım mektup, ona sizin tasarılarınızı haber vermekte ve Fransa Kralı öldüğü zaman Fransa tahtına oturmanın tek çâresinin, onunla birleşip Paris üzerine yürümek olduğunu anlatmaktadır. Mösyö lö Dük, birleşmiş bu iki orduya karşı koymak için ne kadar paranız ve askeriniz var, sorabilir miyim?”

Ne bir kelime, ne bir hareket, hattâ ne de bir kirpik kıpırdışı kaçırmadan gözetleyen Parda-illan:

«*Ne karı be! Ne müthiş kadın!*» Diye mırıldandı.

Dük’e gelince, ansızın ayaklarının dibinde açılmış olan bir uçurum bile kendisine şu andaki hidet ve korkunun verdiği baş dönmesini veremezdi. İçini çekti ve ağır ağır mırıldandı:

— “Sakın siz beni tehdit etmeyesiniz Madam!”

— “Böyle bir şey yok! Ben size sadece delillerimi sayıp döküyorum. Farzedelim ki Valois tesadüfün bazan krallara ve kral namzetlerine nasip ettiği bir kazayla göçüp gitsin. Farzedelim ki Navarre Kralı da kılını kıpırdatmasın! Hâsılı, iş sizin tahta oturmanıza kalsın! O zaman da taht üstündeki haklarınızın tanınmış olması gerekmez mi?”

— “Taht üstündeki hakkım François de Rosière’nin yazdığı kitapla ispat edilmiştir Madam!”

— “Haa, baskı parasını vererek ikiyüzbin adet bastırduğım ve adamlarım vasıtasıyla bütün krallığa yaydığım şu kitap değil mi?”

Dük yine kekeledi:

— “Evet Madam o kitap...”

— “Demek piskopos Rosière tahtın sizin hakkınız olduğunu ispat etti!..”

— “Hem de kimsenin reddedemeyeceği bir tarzda Madam!..”

— “Ama bu reddi yapacak yine kendisi, yâni piskopis Rosière ölürse ne olacak?”

Dük de Guise bu son sille altında sallandı. Darbe o kadar ağırdı ki Dük’ün aklına, bu sözlerin sebebini sormak bile gelmedi. Fasuta, kolunu bir masaya uzatarak oradan bir kitap aldı ve Guise’ye uzattı:

— “İşte Toul piskoposu Rosière’nin yeni kitabı Mösyö le Dük! Sayın din adamı bu kitabında hatâlarından cayıyor ve sizin etkiniz altında kalarak yazdığı şeylerden dolayı Tanrısından özür diledikten sonra bütün o delilleri alarak teker teker yere seriyor... Hem de vaktiyle müdafaa ettiğinden çok daha kolaylıkla... Zaten dünyada yıkmak, yapmaktan çok daha kolaydır Mösyö le Dük!”

Guise, korkuyla karışık bir şaşkınlık içinde, ne yapacağını bilemez bir hâlde kitabı elinde tutuyordu. Fausta:

— “Bu kitaptan otuzbin tane Paris’te, onbeşbin tane Lyon’da, bir o kadar Toulouse’de, beşbin tane Orléans’da, Tours’da, Angers’de, Rhin’de... Hâsılı her yerde, her köşede bu kitaptan var... Bütün Fransa’da dört yüzbin tane... Bir kelime söylersem bu kitapların hepsi saklı bulundukları mahzenler-

den çıkararak gün ışığına ve okuyucularına kavuşacaklar...”

Guise birdenbire elindeki kitabı kaldırıp yere fırlattı ve ayağa kalkarak, Pardaillan'ın arkasında sıkılı bulunduğu perdelere doğru gidip gelmeye başladı. Yüzü yarık Dük'ün karanlık düşünceleri vardı. Renksiz yüzündeki kılıç yarası yeri kızarmıştı. Gözlerinden çıkan ışıklara bakılırsa, kafasında yine cinayet tasarıları dolaştığı sezilebilirdi.

Pardaillan: «*Vay vay!*» Diye mırıldandı. «*Eğer ben burada bulunmasaydım, dilber Fausta'nın hayatı, bir meteliğe bile değmezdi... Fakat ben buradayım, onu elimden ölümün almasına asla razı değilim!*»

Ne olur ne olmaz diye hazırlanarak, sivri hançerini eline alıp bekledi. Bu müthiş saniyede Fausta da hayatının pamuk ipliğine asılı olduğunu anlamadı değil, lâkin kılını bile kıpırdatmadı. Bu dakikada son kozunu oynuyordu. Ya Dük'e hâkim olacak, yahut da ölecekti. Sabahki mağlubiyetinden doğan yeni vaziyette, başka çıkar yol göremiyordu. Issız konakta, birkaç hizmetçiyle uşaktan başka kimse yoktu ve kimseden imdat bekleyemezdi.

Guise, kadife perdelere kadar yürüdü ve Pardaillan yüzünde, kendi kendisiyle Fausta'nın ölümünü münakaşa eden adamın nefesini duydu. Fakat Dük de Guise, Fausta'yı öldürmekle kendisini de öldürmüş olacağını hesaplamış olacaktı ki yarım çark etti. Evvelce oturmuş olduğu yere çöktü ve homurdandı:

— “Bana biraz sert muamele ediyorsunuz Madam... Şahsıma karşı almış olduğunuz ihtiyat tedbirlerinin, size karşı beslemekte olduğum iyi duyguları silmesinden korkarım... Fakat konumuza gelelim... Ne istiyorsunuz? Amacınız nedir?”

— “Saydığım deliller, size yeterli görünüyor mu? Size yol gösteren, size dayanak olan elimi üstünüzden çektiğim anda kral olamayacağınızı aklınız kestimi mi? Yalnız kral olmamakla kalmayıp üstelik âsi ilân edileceğinizi de anladınız mı?”

Dük, yenildiğini kabul etmiş ve aşağıdan almaya karar vermişti:

— “Evet!” Diye cevap verdi.

— “Pekâlâ Dük!.. Size uzattığım şu ele dayanmaktan caydığınız anda içine düşeceğiniz derin uçurumu gösterdikten sonra şimdi de kuvvetlerimizi birleştirdiğimiz takdirde sizi ne parlak bir başarının beklemekte olduğunu göstereceğim... Valois ölür ölmez, Alexandre Farnèse, Fransa'ya girecektir.”

Dük irkilerek:

— “Farnèse mi?” Diye sordu.

— “Evet Farnèse'nin İngiltere'ye saldırtacağı orduyu demek istiyorum. Yenilmez armada donanması mahvolduğundan kendisi, İspanya Kralının emrini bekliyordu... Ben emir vermezsem tekrar İngiltere üstüne yürüyecektir!..”

Dük de Guise'nin gözleri parladı. Fausta:

— “Zannımca anlaşılmaya başladık!” Dedi. “Valois ölünce Farnèse size beşbin mızraklıya, onikibin tüfeğe, onbin süvâri ve yetmiş topa dayanan kılıcını getirecektir. Sizin tek kumandanı olacağınız kraliyet ordularıyla bu ordu birleşecek olursa Navarre Kralını esir edersiniz. Henri de Béarn'ı yakalayıp dinsizlik suçundan idam ettikten sonra Huguenot elebaşlarına bazı vaadlerde bulunup hepsini ele geçirirsiniz ve o zaman Avrupa'nın en müthiş ordusu, sizin ordunuz olmuş olur. Reims'e gider, eski kilisede Fransa tâcını giyersiniz. Bütün krallığı emriniz

altına almanız ise artık işten bile değildir. Bu başarılarından sonra ise dağları aşarsınız. Mantova, Verona, Venedik, Bologna, Milano, Torino ve nihayet Roma elinize geçer... Onikinci Louis'in ve Birinci François'ın yapamadığını siz başarabilirsiniz. Geniş bir imparatorluk, sizin idareniz altına girmiş olur. Bundan sonra sert bir dönüşle Fransa'yı baştan başa geçer, Flandres ve Hollanda'yı zaptederiz. Artık o zaman Charles-Quint'ten daha müthiş bir hükümdar olur, Charlemagne'nin imparatorluğunu kurmuş olursunuz.. Kaşlarınızın bir kere çatılması, dünyayı tir tir titretir!"

Guisse nefes nefese, coşkun, gözleri kamaşmış ve biraz önce öldürmeyi düşündüğü şu kadın önünde secdeye varmaya hazır bir hâlde bağırdı:

— "Affediniz! Beni affediniz! Sizi yanlış anlamışım! Halbuki bu kadar da büyük işler başarmıştınız! Ne yazık ki gözlerim bağılymış... Sizi, şimdi gördüğüm gibi göremiyordum... Siz, yalnız elinizdeki din kuvvetiyle değil, dehanız, fikirleriniz ve iradeniz gibi silâhlarınızla da hakikî bir hâkime imişsiniz!"

Bu sözleri söyledikten sonra hançerini çıkarıp fırlattı. Diz çöktü, boynunu büktü ve söylendi:

— "Emredin, size itaate hazırım!"

Fausta'nın gözleri önüne serdiği bu parlak hayali başaracak tıynette bir adamdı. Fakat elinde vasıtası, yâni parası ve ordusu olmalıydı. Yalnız cesur ve cüretkâr değil, aynı zamanda savaş meydanında görüş emniyetine ve serî karar verme hasletlerine de sahipti. Yenilmez bir komutanın bütün güzel hasletleri ve bütün kötü huyları kendisinde vardı. Devlet reisi, ordu komutanı olsaydı, bir hızla Avrupa'yı baştan başa yere serer ve tarihin dâhi kumandan dedikleriyle boy ölçüşürdü. Halbuki elinde ne

böyle bir devlet, ne de bu çeşit bir ordu vardı ve bunları yaratacak hâlde de değildi. Dehâsı burada duraklıyordu.

Yeryüzünde büyük para adamı olabilmek için, başlangıç sermayesini teşkil eden birkaç bin liralari olmaması yüzünden sönüp gitmiş dehâlar ve bir orduları olmaması yüzünden büyük bir komutan olmamış kabiliyetler vardır. Guise de bunlardandı. Fausta, onun eksikliğini tamamlıyordu. Fausta, Guise'nin önüne çıkan seddi yıkıyor, ona ufku açıyor ve diyordu ki: «Şimdi yoluna çıkacak kimseleri, o sağlam göğsünle, göğüsleyip devir bakalım!»

Fausta, Dük'ün kendisine gösterdiği kulluğu, yalnız kendinde bulunan yukarıdan aşağıya bakar bir tavırla kabullendikten sonra:

— “Fakat ben sizden itaat istemiyorum!” Dedi. “Size başarabileceğiniz büyük işleri gösterdim, ben-siz bir hiç olduğunuzu, halbuki benimle birlikte olduğunuz zaman Avrupa'ya hâkim olabileceğinizi anlattım...”

Dük de Guise ayağa kalkarak sordu:

— “O hâlde ne istiyorsunuz?”

Fausta şu cevabı verdi:

— “Adınızı istiyorum!”

— “Adımı mı?”

— “Kudretinizin yarısını, zaferinizin yarısını istiyorum. Üstüne oturacağınız tahtta, sizin yanınızda oturmak istiyorum! Ve nasıl siz kral olacaksınız, ben de kraliçe olmak istiyorum! Beni dinleyin: Öyle sanıyorum ki karınız Catherine de Clèves'den boşanmanız için birçok sebep vardır. O hâlâ bildiği gibi yaşıyor... Boşanmanız, ancak bir ay sürer. Bu ayı tâkip eden hafta içinde de düğünümüz olur ve

imzalayacağınız evlenme mukavelesini de ben hazırlayacağım Dük!..”

Dük de Guise:

— “Evlenecek miyiz?” Diye kekeledi.

Fausta sözüne devam etti:

— “Evlenişimizin ertesi günü Blois’e gideriz... Geri yanını bana bırakın... Tâ siz, Farnése’nin, Üçüncü Henri’nin ve Navarre Kralının ordularının başına geçerek İtalya’ya yöneleceğiniz ve yerinize vekil olarak sizin gibi tâç giymiş, kutlu kraliçenizi, yâni beni bırakıncaya kadar ben her işi hallederim. Çünkü ebediyen menfaatlerinize, emellerinize ve zaferlerinize ortak olmuş olacağım...”

Fausta bir an durdu. Sonra Guise’nin tüylerini ürperten bir tavırla sözünü tamamladı:

— “Dük, kararınızı vermeniz için size üç gün mühlet veriyorum!”

Dük de Guise cevap verdi:

— “Kararımı verdim Madam!”

Fausta sevinçle titredi. Çünkü bu sözü heyecanla bekliyordu. Dük de Guise saygıyla eğilmişti. Fausta’nın bir elini yakalamış ve kendisine, doğuştan kral olanlar arasında zarafetiyle kralları devirten o kibar tavrıyla dudaklarına götürmüştü:

— “Düşes de Guise, Fransa Kraliçesi!” Dedi. “Zevcinizin, sizin ilk kulunuz olan kralınızın saygılarını kabul buyurunuz!..”

Fausta basit bir tavırla:

— “Dük,” Dedi, “şimdi vermiş olduğunuz sözü kabul ediyorum. Gidiniz ve yarın sabah mukadderatınızı benimkine bağlamak için serbest olmaya hazırlanınız!”

Şaşkın, gözleri kamaşmış bir hâlde bulunan ve na-

sıl deminki tehditlerden korku duydu ise, şimdi de bu sâdelikten şaşalamış olan Dük de Guise, tekrar dcrin bir saygıyla selâm verdi. Sonra pelerinine sarındı ve gözleriyle kendisini kapıya götürecek bir uşak aradı. Fausta ayağa kalkmış, eline bir şamdan alarak, Dük'ün önüne geçmişti. Guise:

— “Ne yapıyorsunuz Madam?” Diye sordu.

Fausta cevap verdi:

— “Ev sâhibesi ancak krallara yol gösterir! Siz kralsınız, ben de yolunuzu gösteriyorum Majeste!”

Guise sarhoş gibi sessiz sadasız tâkip etti. Bu güzel kadının hâkim zarafetini hayranlıkla seyrediyor ve kendi kendine Fransa tahtına güzelliği, edası ve zekâsı bakımından hiçbir zaman bu kıratta bir kraliçe oturmamış olduğunu düşünüyordu. Fakat Fausta, Guise'yi kapıya götürürken, kendisine krallara yaraşır bir saygı göstermekten başka düşüncelere sahıpti. Nitekim, taşlığa geldikleri vakit uşaklardan birine kapıyı açmasını işaret etti ve Dük'e döndü. Guise, hemen fevkalâde bir şeyi haber alacağını anlayarak irkildi. Fausta:

— “Allahâısmarladık Mösyö lö Dük! Fakat siz gitmeden önce, bugün tâkip edilen adamın ne olduğunu da öğrenmek isterdim...”

— “Pardaıllan'ın mı?..”

— “Evet, Pardaıllan'ın!..”

Guise:

— “Öldü!” Dedi.

Fausta sararmadı ve içinde herhangi bir heyecan uyandığını hiçbir hâliyle göstermedi:

— “O adam cezasını buldu!” Dedi.

Guise kapıdan çıkıyor ve adamlarına, atını yanaştırmalarını işaret ediyordu ki Fausta, aynı sâdelikle ilâve etti:

— “Hem, daha fazla cezaya da müstahaktı. Çünkü bugün gözlerimin önünde, zavallı ve suçsuz bir kızcağıza bir hançer saplayarak onu öldürdü... Şarkıcı bir kız!.. Çingene!.. Adı da Violetta imiş galiba!..”

Ve kapı bu saniyede kapandı! Şimdi demir kanat bu iki insanı: Fausta ile Guise’yi birbirlerinden ayırıyordu. Fakat eğer birbirlerini görebilselerdi, ikisi de karşısındakinin hâline acırdı.

— “Pardaillan ölmüş!”

— “Ölmüş! Violetta ölmüş!”

Bu iki acı düşünce, ikisinin de kalplerini sızlattı ve Fausta, kendisi istediği hâlde bu ölüm haberi altında ezilmiş gibi sallanarak yatak odasına doğrulurken, Dük de beynine bir yıldırım inmişçesine evin önünde durakaldı. Birden kolunu birisi dürttü:

— “Monsenyör!”

Guise’nin hançeresinde bir hıçkırık boğuldu. Başını kaldırdı ve muhafızlarının yaklaşmış olduklarını gördü. Hiçbir şey söylemeden kafilenin başına geçti ve Guise, konağına yöneldi. Dairesine ulaştığı zaman Maineville’ye:

— “Pardaillan’ın leşini buldular mı?” Diye sordu.

— “Hayır Monsenyör...”

Dük garip bir sesle:

— “Bulunmazsa bulunmasın!” Dedi.

Ve çalışacağını söyleyerek odasına kapandı. Fakat ertesi sabah uşağı, odaya girdiği zaman efendisinin bütün gece yatmamış olduğunu anladı, yüzünün renksizliği ve gözlerinin kızarıklığı farkedilmeyecek gibi değildi.

MEKTUP

Dük bütün geceyi, dirseklerini masaya dayalı ve başını ellerine almış bir hâlde geçirmişti. Uşağın gürültüsüyle bu uzun dalgınlıktan sıyrıldı ve güneşin bir hayli yükselmiş olduğunu gördü. Ayaa kalktı ve gözleri, bir hayale dikili:

«*Allahaismarladık Violetta!*» Dedi. «*Artık bütün gençlik ve aşk duyguları benim için mahvoldu. Bundan böyle emellerime hizmetten başka bir şey düşünmeyeceğim. Artık âşık Guise yok, bundan böyle muzaffer komutan Guise, Fransa Kralı Guise var!.. Mademki yükselmek için cesetlere basmak lâzımmış, şu hâlde biz de Valois'in ölümünü hazırlayarak önümüzdeki parlak ve zafer dolu yola girelim...*»

Odasının kapısını açtırarak, içeriye giren maiyetine sert bir sesle emir verdi:

— “Efendiler, Majeste kral millet vekillerini Blois’e çağırdı. Bütün halk sınıflarının temsilcileri oraya gitti. Hattâ belki konuşmalara bile başlanmıştı. Artık bizim de yerimiz Paris değil, Blois’dir. Belki orada önemli ve büyük olaylarla karşılaşacağız. Haydi efendiler, hazırlanınız... Bir saate kadar hareket ediyoruz!..”

Odadakiler çıkınca Dük de Guise, masasının başına oturarak bir mektup karaladı:

«*Madam,*

Saydığınız delillere tamamen inandım ve hemen harekete geçmek lüzumunu hissettim. Blois’e git-

mek için bir hafta veya bir gün beklemeyeceğim... Şimdi hareket ediyor ve sizi orada bekliyorum! Orada bildiğiniz adamın öldürülmesi ve yine bildiğiniz iki kudretin birleştirilmesine çalışacağım...

Henri... Şimdilik Dük de Guise.»

Guise, mektubunu bitirince başını kaldırdı ve Maurevert'in orada bulunduğunu gördü:

— “Vaay! Sen burada mıydın?” Diye sordu.

Maurevert yerlere kadar eğildi:

— “Öyle buyurmamış mıydınız? Üstüme aldığım görevleri bitirdikten sonra konağınıza dönecek ve artık hep yanınızda kalacak değil miydim?”

Guise başını eğdi ve içinden şöyle düşündü: *«Çünkü seni kıskanıyor ve hiç gözümün önünden ayırmak istemiyordum!»* Sonra gözlerini Maurevert'e dikerek:

— “Artık öyle yapmana lüzum kalmadı. Bundan böyle serbestsin dostum!” Dedi. “Hem, neden olduğunu biliyor musun? Seni neden Blois'e gönderdiğimi biliyor musun?”

— “Pek iyi bilmiyorum ama herhâlde Blois'in Montmartre manastırından epeyce uzak olmasından ileri gelse gerek... Öyle değil mi Monsenyör?”

Guise sarardı. Derin derin içini çekti ve:

— “Doğru!” Diye cevap verdi. “Fakat artık senden şüphelenmeme sebep kalmadı. Tekrar ediyorum serbestsin!”

— “Monsenyörün itimadını yeniden kazandığıma çok memnunum efendim!”

— “Ama sana, neden olduğunu hâlâ söylemedim... Artık senden şüphelenmememin ve seni Montmartre manastırına girip çıkmakta serbest bırakmamın sebebi, onun orada bulunmadığını iyice bilmemdir Maurevert!”

Maurevert'in yüzünde, Guise'nin umduğu keder yerine hayret eseri belirdi:

— “Zannederim Monsenyör, küçük şarkıcı kızdan bahsediyorlar...”

— “Evet Maurevert!.. Artık o öldü!..”

Maurevert tamamen şaşalamış bir hâlde:

— “Yok canım?!” Dedi.

— “Senin hakkında büyük bir haksızlıkta bulunmuşum Maurevert, şimdi onu tâmir ediyorum.”

— “Monsenyör büyük lûtuf gösteriyorlar... Demek o çingene kızı...”

Guise ağlamamaya çalışarak:

— “Ölmüş!” Dedi. “O Pardaillan olacak mel'un, eliyle öldürmüş zavallıyı!..”

— “Nasıl olur?..”

— “Fakat Tanrıya şükürler olsun, o da cezasını buldu. Leşini balıklar yiyecek. Halbuki ben onu böyle öldürmek istemiyordum. Doğrusu bu, onun gibi bir adam için pek ucuz bir ölüm oldu!”

Maurevert homurdandı:

— “Acaba öldü mü?”

— “Nasıl, acaba?”

— “Öyle ya... O kadar araştırıldığı hâlde ölüsü bulunamadı ya... Ondan söylüyorum... Zaten cesedini gözlerimle görmedikçe ve ellerimle gömmedikçe onun yine hiç istenmedik bir zamanda ortaya çıkacağından eminim Monsenyör!..”

— “Eğer bu dediğin doğru çıkarsa sana yüzbin lira veririm!..”

— “Benim param olmuş olsaydı ikiyüzbin verirdim. Ne çâre ki yok... Monsenyör vaadetmişlerdi ama...”

— “Sabret! Yakında o parayı da vereceğim!”

— “Düşüncemde aldanmış olursam bütün o parayı bağışlarım Monsenyör!”

— “Demek bu adamdan bu kadar korkuyorsun haa?.. Neyse, şimdi bu konuyu bırakalım... Al şu mektubu!”

Maurevert, Guise'nin kapatmış olduğu mektubu aldı. Yalnız:

— “Çabuk Fausta'nın konağına götür! Sakın elinden düşüreyim deme ha!” Dedi.

— “İşte, mektubu koynuma koyuyorum Monsenyör!.. Şimdi atıma atlarım, bir çeyrek sonra mektup yerine varır!..”

Dük başıyla beğendiğini işaret etti. Maurevert'in birkaç dakika sonra ata binip uzaklaştığını görünce, vaktiyle Roma İmparatoru Caesar'ın dediği gibi: *«Zarı attık!»* Dedi.

Maurevert konaktan uzaklaşıp da, görünmeyeceği bir yere ulaşınca, hayvanını yavaşlattı. Gözlerinden kin ve intikam kıvılcımları saçılıyordu. Kendi kendine söylendi: *«Sersem! Bana tekrar itimat ediyormuş... Pek lâzımdı... Sanki ben, onun bana yaptığı hakareti unutacağım? Ah, Pardaillan'ın öldüğüne inanabilsem... O zaman sen benim yüzümü bile göremezdin Dük hazretleri... Yahut da bana yaptığın hakareti sana geri verinceye kadar ortadan kaybolurdum... Ben de garip düşünmeye başladım ya... Dük de Guise'ye de mi saldıracağım? Haydi Maurevert, aklını başına topla!»*

Maurevert homurdana homurdana Fausta'nın konağına değil, kendi evine gidiyordu. Hayvanını ahıra yerleştirdikten sonra odasına çıktı. Perdeleri indirdi. Kapıyı iki defa kilitleyerek anahtarları üstünde bıraktıktan başka anahtar deliğinden kimse gözetleyemesin diye anahtara bir de havlu astı. Son-

ra koynundan çıkardığı mektubu elinde evirdi çevirdi. Eline ince bir cımbız, keskin ağızlı bir de bıçak alarak garip bir işe koyuldu. Anlaşılan bu işin yabancısı değildi. Çünkü elleri, pek alışkan görünüyordu. Nitekim, beş dakikada mektubun üstündeki mührü bozmadan zarfı açtı.

Maurevert, içindeki yazıyı yercesine, belki yirmi defa okudu. Önce anlayamamış olacak ki üzülür gibi göründü. Sonra yavaş yavaş yüzü güldü. Mektupta yazılı olanları kavramıştı. Bundan sonra yeni bir işe daha girişerek mektubu birbiri ardı sıra birkaç kere kopya etmeye başladı. Nihayet bir kopyanın aslına tamamen benzediğini aklı kesince asıl mektuptaki mührü çıkararak, sahteye yapıştırdı. Sahte mektubu katlayıp zarfa yerleştirdi ve:

«İşte Fausta'nın alacağı mektup!» Dedi.

Sonra yüzünde hain bir gülümseme gezinirken asıl mektuba baktı:

«Bu da Fransa Kralına gidecek!» Diye söylendi.

Asıl mektubu, ceketinin gizli bir cebine yerleştirdi. Sahte mektubu eline aldı, atına atlayıp dosdoğru Fausta'nın sarayına yollandı... Birkaç dakika sonra mektup Fausta'nın eline varmıştı.

Maurevert, Guise'nin konağına döndüğü zaman, Dük de Guise'yle ailesinin ve maiyetindekilerin iki saat önce yola çıkmış olduklarını öğrendi. Atını mahmuzlayınca, dörtnala kaldırdı ve hayvanını, karnı yerde sürünürcesine koşturarak, Guise kafilesinin son sıralarına karıştı.

Yolda gittikçe Dük de Guise'ye yaklaşıp, nihayet bir mola yerinde kendisine ulaştı ve:

— “Oldu bitti Monsenyör!” Dedi.

Yirmibirinci Bölüm

DUNKERQUE YOLU

Fausta'yla Guise salondan çıkınca, Pardailan duyduklarının etkisi altında şaşalamış kalmıştı: «*Bu kadının mayasına bu kadar kötülük karışmış olması ne yazık!*» Diye düşünüyordu. «*Cesur, yüksek düşünceli, geniş emeller, parlak bir güzellik, gerçekten büyük kraliçelere yaraşacak her türlü haslete sahip... Yalnız insanlara şükran borcunu çok tuhaf ödüyor... Kendisini Papa Sixte-Quint'in elinden kurtaralı birkaç saat olmadan hemen arkasından Guise'yi peşime saldırttı.*»

Bu sırada Fausta da tekrar taht salonuna giriyordu. Şövalye:

«*Şimdi bana yaptıklarının hesabını sormak için*

meydana çıkmak zamanı geldi...» Diye mırıldandı. Sonra Fausta'ya dikkatle baktı: *«Ama o ne? Ağlıyor mu yoksa? Neden peki? Niçin ağlıyor?..»*

Gerçekten de, Fausta kendisini bir koltuğa salıvermiş, yüziünü iki avucuna almış hüngür hüngür ağlıyordu. Pardaillan garip bir hissin tesiriyle ilerlemeye karar vermişken, birdenbire Fausta'nın doğrulduğunu, birtakım düşünceleri kafasından kovmak istermiş gibi başını salladığını ve nihayet eliyle bir çana vurarak bir uşak çağırdığını görünce durdu. Uşağın gelmesi çok sürmedi. Fausta'dan biraz ötede durdu. Kadın, eline kâğıt kalem almış, çabuk çabuk bir şeyler yazıyordu. Önemli şeyler yazıyor olacaktı. Zaman zaman duruyor, düşünüyor, tekrar yazmaya koyuluyordu. Mektup oldukça uzun sürdü. Uşak da orada bir saat kadar bekledi. Nihayet yazısı bitince uşağa döndü:

— “Kont nerede?” Diye sordu.

— “Saint-Dénis türbesinin yakınında... Memur olduğu yerde duruyor...”

— “Bu mektubu ona götür! Yarın sabah saat sekizde yola koyulsun ve doğru Dunkerque'ye giderek bu mektubu Alexandre Farnèse'ye versin! Döndüğü zaman beni burada bulamazsa Blois'e gelmesini, kendisine tembih et!..”

Uşak hemen çekildi. Pardaillan kendi kendine söylendi:

«Mükemmel! Bu mektup mutlaka Alexandre Farnèse'ye; Dük de Guise'nin Avrupa, Afrika ve daha bilmem ne imparatorluğunu kurabilmesi için Fransa'ya girmesini emrediyor... Bize de yol göründü öyleyse!..» Diye söylendi.

Fausta oturduğu yerden kalkmış, odadan çıkmıştı. Birkaç dakika sonra başka bir uşak gelerek mum-

ları söndürdü. Pardaillan, artık binada hiç ses duymaz olunca, herkesin uykuya daldığını anladı. Hançeri elinde, işi tesadüfe bırakarak yürümeye başladı. Gayet ihtiyatla gidiyor, yolunu tâyine çalışıyordu. Yarım saat geçtikten sonra geniş bir yere ulaştı. Küçük bir fener, burayı ıskılandırıyordu. Şövalye, buranın, konağın antresi olduğunu hemen anladı. Gece-gündüz burada nöbet bekleyen iki adam, herhâlde Rovenni'nin ayarttıklarından olacaktı. Çünkü yok olmuşlardı. Kapı ne kadar sağlamısa, kilidi de o kadar çürüktü. En ufak bir gürültü bile çıkarmadan açıldı. Şövalye, kanadı çarpıp örtmedi. Kapıyı hafif aralık bırakmayı tercih etti. Kimse de şüphe uyandırmak istemiyordu. Sokağa çıkınca bir memnurluk nefesi aldı ve doğrudan Saint-Denis sokağına, yâni Devinière istikametine yürüdü. Yolda kimseye rastlamadan oraya vardı. Hanın kapısı kapalıydı, fakat Şövalye kendine has bir işaretle çalınca, on dakika geçmeden açıldı. Kapıyı açan, gözlerinden uykuyu akan bir hizmetçi kızdı. Şövalye aklıktan ölüyordu:

— “Yemek!” Dedi.

Kızcağız afalladı:

— “Mösyö le Şövalye, ben de uykusuzluktan ölüyorum...”

Yalan söylemiyordu. Pardaillan güldü:

— “Haydi git yat kızım! Benim yatağım hazır mı?” Diye sordu.

— “İçine girip yorganı başınıza çekmekten başka bir zahmetiniz olmayacak efendim!”

— “Mükemmel! Şimdi bana bak... Yarın sabah saat altıda beni uyandırabilir misin?”

— “Elbette! Ben sabahları saat beşte kalkarım...”

— “Ha şöyle!.. Haydi şimdi git yat! Lâkin unutmam

unutup da beni saat altıda uyandırmamazlık etme! Hem seni Madam Huguette'ye şikâyet eder işinden attırırım... Hem de saçlarını dibinden keserim! Sevgilin varsa seni sonra beğenmez yoksa..."

Genç kız gülmeye başladı:

— "Sevgilim var efendim... Fakat merak etmeyin... Biz sizin burada ne kadar önemli bir misafir olduğunuzu biliriz. Siz burada Madam Huguette'den daha önemlisiniz!.. Buranın efendisi sizsiniz efendim!"

Zeki genç kız, Pardaillan'ı gösterdiği sertliğe pişman bırakıp çekilmişti. Şövalye kendi kendine kalınca:

«Hele şu yezidin ettiği lâflara bak!» Dedi. «San-ki beni Huguette'nin kocası yaptı, çıktı... Açlıktan, susuzluktan da gebereceğim hani...»

Mutfağa girip iki mum yaktı. Kılıcını, ceketini ve zırhını çıkardı. Sonra hanın her köşesini tanıyanlara mahsus bir kolaylıkla şarap mahzenine inerek iki şişeyle dışarı çıktı. Sonra odunluktan bir kucak odun getirdi, ocağa koyup ateşledi.

Gözleri gülüyordu: *«Şu Dük de Guise'yle Fausta, Bussi-Leclerc, Maineville ve beni yakalamak için ko- ca bir ordu ayaklandıran daha kim varsa hepsi, şimdi benim şurada omlet pişirmek için ateş yaktığımı görseler, acaba ne derlerdi? Ne diyecekler, şüphesiz kahkahalardan kırılırlardı. Böyle usta aşçılar gibi yemek pişirişim komik değil de nedir?..»* Diye düşündü.

Pardaillan, elinde tava, kahkahayı basıyordu... Tam bu sırada arkasından başka bir kahkaha daha çınladı. Pardaillan kılıcına saldıracak olduysa da hemen yine sâkinleşti. Arkadan gelen sesi tanımıştı. Bu, pürüzsüz, âhenkli ve tatlı bir sestti:

Huguette mutfağın kapısında durmuş, kalıkalılarla gülüyor, Pardaillan'ın aşçılığını seyrediyordu. Koşup Pardaillan'ın elinden tavayı aldıktan sonra:

— “Şu Gillette'yi yarın kovacağım!” Dedi.

Pardaillan atıldı:

— “Aman iki gözüm... Asıl kovulacak benim... Çünkü ona, yatma iznini ben verdim. Uykulaya uyuklaya omleti yakmasından korktum da ondan... Hele bırakın, pişireyim de bakın ne lezzetli olacak?”

Huguette:

— “Oturun!” Dedi. “Burada benim sözüm geçer!..”

Ufak bir masayı ocağın yanına yanaştırdı. Üzerine bir yemek takımı koydu. Birkaç dakika sonra Pardaillan, yirmi yaş iştahıyla omlete hücum ediyor ve Huguette'nin doldurduğu kadehi boşaltıyordu. Böylece karnını mükemmel bir surette doyurdu.

Huguette, kendisine mes'ut gözleriyle bakıyordu. Genç kadının bakışlarında bir kız kardeş tavrı yoktu. Bilâkis, seven bir kadın hâli vardı. Huguette vaktiyle nasıl olduysa Pardaillan'a olan sevgisini zayıf bir ânında itiraf etmiş, lâkin aradan geçen zaman içinde tekrar sâkinleşmiş, sevgisinin imkânsız olduğuna inanmış gibi bir hâl takınmıştı. Zaten fazla bir şey de istemiyordu. Şövalye, handa yerleşmeli ve kendisi de ona bir çocuğa bakar gibi bakmalı, onu sâkin ve mes'ut görmeliydi... Başka arzusu yoktu ama, zaman zaman hayal kurmaz da değildi... Kimhilir, belki de Şövalye bir gün yüreğinde taşıdığı o sevgiden kurtulurdu... Huguette, o sevgiden başka bir engel tanımıyordu. Çünkü kendisinin bir hancı kadın oluşunun hiç önemi olmadığını, Pardaillan ona karşı gösterdiği nezaket ve ki-barlıkla kâfi derecede anlatmıştı. Yalnız şimdilik

Huguette'nin sevgisi, şefkat şeklinde görünüyordu. Pardaillan birdenbire:

— “Sevgili Huguette, sizin han, benim için, yüzünde bir cennettir,” Dedi. “Artık şu serseri hayattan usanmaya başladım biliyor musunuz?”

Huguette içini çekti:

— “Ah Mösyö le Şövalye... Keşke bu söyledikleriniz doğru olsaydı...”

— “Sâhi söylüyorum Huguette... Artık Allahın günü at üstünde dağ bayır gezmekten, sabahleyin kalkınca, akşam nereye konacağımı bilmemekten bıktım... Yoruluyorum Huguette, yoruluyorum!”

Huguette, sevincin verdiği heyecanla atıldı:

— “Demek başka yerlerde rahat edemiyorsunuz öyle mi? Peki burada, bu handa neden kalmıyorsunuz? Herhalde size karşı canınızı sıkacak bir şey de yapmış değilim... Burada ne diye kalmıyorsunuz? En güzel yemeklerimiz ve en nefîs şaraplarımız sizin emrinize hazır duruyor... Kışın, güzel bir ateş karşısında dinlenmek, kar fırtınalarına göğüs germekten daha iyi değil midir? Siz, maceralarınızı anlatırsınız, ben de onları dinledikçe atınızın sağrısında gezmiş gibi hepsini sizinle birlikte yaşamış olurum...”

— “Ah Huguette, o kadar tatlı anlatıyorsunuz ki, karnımı doyurduğum hâlde ağzım sulanıyor...”

— “Şövalye, eğer sâhi söylüyorsanız, emellerimi hakikat hâline getiriyorsunuz demektir!.. Bilmem size bunu tekrarlamaya lüzum var mı?”

Şövalye yavaşça:

— “Bilirim!” Dedi. “Siz sadece, mükemmel bir ev sahibesi değil, aynı zamanda müşfik bir yürek sahibesi, şirin bir kadınsınızdır da... Hem de şairsiniz iki gözüm... Bunu biliyor muydunuz?”

— “Ben mi?”

— “Siz ya! Bana öyle mükemmel bir aile hayatı çizdiniz ki, benim gibi ihtiyar bir kurdu bile yumuşatıp ağlatabilir... Vallahi yarın sabah ata istemeye istemeye bineceğim Huguette!”

Huguette’nin rengi uçu ve gözlerini yere indirerek:

— “Yarın sabah ha?” Dedi.

— “Ya... Yarın sabah saat yedide Saint-Denis’te bulunmam lâzım... Eski krallarımızın yattığı türbe-yi ziyaret edeceğim de...”

Müşfik, güzel gözleri yaşla dolan Huguette:

— “Gördünüz ya Mösyö le Şövalye! Beni yine aldatınız...” Dedi. “Bana ümit veriyor, sonra yine kaçıyorsunuz... Ne fena şey! Bakın yine kırlara gidiyorsunuz işte!”

— “Doğru yavrum... Doğru söylüyorsunuz! Fakat beni dinleyin! Şerefim ve başka sebepler uğruna böyle yapmaya mecburum... Hesabı görülecek eski bir borç var... Tekrar kırlara gitmek zorundayım... Fakat bu defaki gidişimin kısa süreceğini umuyorum. Eğer oradan dönebilirim, dinlenmek ihtiyacını hissedersen, girişeceğim işten sonra hâlâ yine ayakta kalmışsam, Devinière’den başka bir yerde yerleşmeyeceğime söz veririm... Siz de bilirsiniz ya...”

Ve sesini daha çok tatlılaştırarak ilâve etti:

— “Dünyada sevdiğim ne varsa, hepsi sizsiniz Huguette, siz benim geçmişim, gençliğimsiniz... Babam burada yaşadı. Burada ben... Bakın çizdiğiniz tablo beni ne kadar coşturdu görüyor musunuz? Halbuki yarın sabah saat altıda da muhakkak ayakta bulunmam lâzım...”

Huguette kederliydi:

— “Geceniz hayırlı olsun!” Dedi.

— “Sizin de sevgili Huguette.”

Pardaillan birkaç dakika sonra yattı. Huguette’yi düşünüyor ve ertesi günü altıda uyandırılacağından, atına yem verilmiş, kılıcını temizlenmiş ve elbiselelerini hazırlanmış bulacağından emin bulunuyordu. Rahat bir uykuya daldı.

Sabahleyin tam altıda hizmetçi kız Pardaillan’ı uyandırdı. Şövalye hemen atının eyerini kapattı. Gemini taktı. Sonra da bir dilim börek ve yarım şişe şarapla bir kahvaltı ederek oradan ayrıldı. Huguette’ye vedâ ederken, ömrünün geri kalan kısmını Devinière’de geçireceğini vaadedip duruyordu. Kadın, Şövalye gözden kayboluncaya kadar arkasından baktı ve hana girerken söylendi: «*Acaba onu bir daha görebilecek miyim?*»

Pardaillan, saat yediyi az geçse, Saint-Denis türbesinin önünde durmuş, beygirini orada bulunan bir halkaya bağladıktan sonra kimsenin dikkatine çarpmamak için bir meyhaneye giderek yolu gözetlemeye koyulmuştu.

Saat tam yedi buçukta, Paris’ten gelen bir atlı gördü. Bu atlının sırtında bir seyahat elbisesi vardı ve tavırları da kendisinin iyi bir aileden olduğunu gösteriyordu. Şövalye, adamı tanımakta gecikmedi. Bu, dün akşam Fausta’nın uzun bir mektup yazıp teslim ettiği uşaktı.

Atlı, tıpkı Pardaillan gibi durdu. Meyhaneden yüz adım kadar ötede atından inerek civardaki evlerden birine girdi ve yarım saat kadar orada kaldı. Sonra tekrar çıkarak atına atlayıp Paris’e döndü. Şövalye:

«Güzel!» Dedi. «Mektubu postacıya verdiler... Şimdi postacıyı bekleyelim bakalım!»

Atlının Paris'ten dönüşünden on dakika kadar sonra evin ahır kapısı açıldı, bir süvari görüldü. Yavaş yavaş, Dammartin istikametine yöneldi. Adam, meyhanenin önünden geçtikten sonra, Pardaillan da dışarıya çıkıp atına atladı, uzaktan uzağa süvarinin peşine düştü: «*Bu herhalde Fausta'nın Kont dediği adam olacak...*» Diye düşünüyordu. «*Acaba ne kontu? Adını öğrensem hiç de fena olmazdı ya...*»

Atlı, gitgide hızlanıyordu. Şövalye de aradaki mesafeyi bozmayarak hızlanmıştı.

Fakat bir süre sonra adam, peşinden birisinin geldiğini hissetti. Beygirini mahmuzlayıp hızlanacağı yerde bilâkis duruverdi. Pardaillan da durdu. Adam atını dörtlüye kaldırdı, Şövalye de aynı şeyi yaptı. Fakat Şövalye'nin bu hareketleri, Fausta'nın postacısına, tâkip olunduğunu anlatmamasına imkân yoktu. Herhalde Pardaillan'dan yakayı sıyırmak için bir plân tasarlayacaktı. Dammartin'de durmayarak tâ Senlis'e kadar yol aldı ve «*Bacchus fıçısı*» adlı hanın önünde durdu.

Fausta'nın postacısı yemeğini, hanın büyük lokanta salonunda yedi. Pardaillan da aynı salonda karnını doyurdu. Sonra adam, sabahın saat sekizine kadar uyandırılmamasını tembih edip yattı. Pardaillan, kendi kendine:

«*Eğer saat beşte yatağından kalkmazsa asılmaya razıyım!*» Diye söylendi.

O da atının saat beşte hazırlanmasını tembih ederek yatağına çekildi. Uyumadan önce düşündü. Ne yapmak istiyordu? Farnèse'ye teslim edilecek mektubu ele geçirmek istediğini düşündü. Bu mektubu ele geçirmek için en kolay yol postacıyı düelloya kışkırtarak öldürmektir. Fakat Pardaillan, daha ismi-

ni bile bilmediği bir adamı öldürecek tıynetle değildi. O hâlde mektubu nasıl elde edecekti?

«Adam sen de, elbette bir yolunu bulurum!» Diye düşünüyordu. «Kendisine yanaşır, selâmlar ve Mösyö, lûtfen General Farnèse'ye götürdüğünüz mektubu bana verir misiniz? Derim. Bu dostluğu benden esirgemezseniz size ömrümün sonuna kadar borçlu kalırım; derim. Artık bu sözlere de ters cevap verecek değil ya!»

Bulduğu bu çâreye memnun olarak uyudu. Sabahın saat beşinde uyandırıldığı vakit, hemen yatağından fırladı. Giyinmeden önce pencereyi açtı. Bir yandan giyinirken, bir yandan da sokağı gözetledi:

«Neredeyse dışarı çıkar! Eminim!» Diyordu.

Giyineli bir hayli olduğu hâlde, adam bir türlü görünürlerde yoktu. Pardaillan:

«Acaba sâhiden saat sekizde mi kalkacak?» Diye düşündü.

Fakat saat yedi olup da süvari hâlâ görünmeyince, Şövalye daha fazla sabredemeyerek hancıyı çağırdı:

— “Sakin şu asîlzâdeyi saat sekizde uyandırmayı unutmayın!” Diye tembih etti.

— “Hangi asîlzâdeyi efendim?”

— “Canım akşam benimle beraber buraya inen birisi vardı ya... Yolda yalnız canım sıkılıyor da kendisiyle ahabalık edeyim diyorum... Pek kibar bir adanı çünkü.”

— “Vah vah Mösyö! Cidden pek üzüldüm...”

— “Neden?..”

— “Eminim ki o da, duysaydı pek müteessir olurdu?”

— “Niçin canım?”

— “Kendisi sabahın saat üçünde yola çıktı da ondan diyorum efendim...”

Pardaillan, dilinin ucuna kadar gelen küfürü, zor zaptetti. Saat beşten beri hazır duran beygirine atlamasıyla Amiens istikametine, dörtnala saldırması bir oldu. Hem atını doludizgin sürüyor, hem de:

«*Şu kurnaz yüzlere inan da gör işte!*» Diyordu. «*Bir de ben, mektubu ele geçirmek için nâzik bir yol seçeyim, diyordum... Benim o nezaketime nasıl kabaca karşı geliyorlar bak işte!.. Galiba aramız bozulacak postacı efendi!..*»

Hayvan, rüzgâr gibi gidiyordu. Fakat hep aynı hızla yolculuk yapmasının imkânı yoktu. Altındaki atı çatlatmak hiç işine gelmezdi. Hem beygirini se-verdi, hem de yeni bir beygir alacak parası yoktu. O hâlde süvariye yetişmek için yapılacak şey, kestirme yoldan Dunkerque’ye ulaşmak olacaktı. Lâkin Montdidier’de hayvanını dinlendirmek için durduğu sırada, girdiği lokantada, peşine düştüğü süvarinin aynı lokantada yemek yiyerek az önce yola çıkmış olduğunu öğrendi. Bu hesapça, adam kendisinden ancak yarım saat ötede olacaktı. Şövalye:

«*Şimdi onun bana oynadığı oyuna karşılık bir oyun da benim ona oynamanın zamanı geldi,*» diye söylendi.

On dakika sonra atına atlamış, beygirin çatlama-sı ihtimalini düşünmeden müthiş bir hızla sürmeye başlamıştı:

«*Yaa,*» Diyordu, «*Fausta’nın Kont dediği adam, benden önce Amiens’e varır, yahut da o şehre girmeden ben onu enselerim... Bir yakalarsam, bir daha zor kurtulur... Fakat şehirden önce yakalayamazsam, şehrin içinde gürültü çıkarmak doğru olmaz... O zaman şehre girer, öbür ucunda kendisini bekler, o çıkınca yine ele geçiririm...*»

Bir tepeye vardı. Öteki yamaca bakınca, bir ot arabasından başka bir şey göremedi. İnip arabanın yanına vardı ve arabacıdan, bir çeyrek saat kadar önce bir atlının geçtiğini haber aldı. Pardaillan, atının son gayretini de harcamaya karar vererek tekrar dörtnala kalktıysa da az ötede Amiens şehrinin damlarını görünce Fausta'nın postacısını şehirden evvel yakalayamayacağına aklı keserek yavaşlamaya mecbur kaldı:

«Öyleyse şehrin içindedir...» Diyordu.

Akşam olmuştu. Şimdi beygirini yavaşlatmıştı. Amiens'e girmeden, şehrin etrafını dolanacaktı.

«Ya!» Diye söyleniyordu. «İki gözüm Kont hazretleri... Şehrin ağzında bir otel tut... Pencereye otur... Gireni, çıkanı gözetle... Bu sefer yan basmam azizim!..»

Düşündüğüne göre, atlının, şehrin giriş kapısına yakın bir binada, pencerenin ardında, yolu gözetler bir hâlde olduğundan şüphesi yoktu. Şimdi o da ona mükemmel bir oyun oynamalıydı ki Kont hazretleri de görsündü bakalım, oyun nasıl olurmuş! Şövalye bıyık altından kıs kıs gülüyordu.

Böylece şehrin çevresini dolaşarak kuzey kapısına, yâni Doullens ve Saint-Paul yolu üstündeki kapıya vardı. Sonra da yavaş yavaş yoluna devam edip Villier kasabasına ulaştı. Hava, iyiden iyiye kararmıştı. Caddenin kenarında büyükçe bir han vardı. Amiens'den gelen ve Saint-Paul'e giden bir atlının, bu hanın önünden geçmemesine imkân yoktu.

Şövalye atından indikten sonra hayvanı ahıra gönderdi. Önüne yem koydurttu ve atın terinin iyice kurduğunu gördükten sonra açlığını hissetti. Karnını doyurduktan sonra da dinlenme ihtiyacını hissetti. Halbuki bütün gece yolu göz hapsinde bulundurmaya mecburdu.

Zaten tuttuğu oda da yol üstündeydi. Temiz yatağa iştahlı iştahlı baktı. Dalgın dalgın bir hâl çaresi arayarak başını kaşdı. Birdenbire kendisini odaya götürmüş olan garsona:

— “Hazret iki ekü kazanmak ister misin?” Diye sordu.

Adam, gözlerini faltaşı gibi açtı; iki ekü! Dört ayda bile bu kadar kazanamazdı:

— “İki ekü mü?” Diye âdeta kulaklarına inanamayarak sordu.

— “Evet, herbiri altışar liralık iki ekü...”

Şövalye, cebinden çıkardığı iki gümüş eküyü birbirine çarpıyordu. Bu tatlı ses, adamı yumuşattı:

— “Emriniz nedir?”

— “İşin bitti sanırım! Lokantada kimse kalmadı.”

— “Ahır kapısını kapatacağım, ondan sonra başka işim yok...”

— “Haydi git, o işi bitir de gel!..”

Köy delikanlısı on dakikada dönmüştü. Pardu-illan’a:

— “Buyurun!” Diyordu.

— “Yapacağın iş şudur oğlum... Bu geceyi, şu odada, pencerenin yanına koyacağım iskemlede geçirirsen iki eküyü alırsın... Fakat iş bu kadar değil... Bütün gece sokağa bakarak gönlünü eğlendirsin! Saat kaçta olursa olsun bir binicinin geçtiğini görürsen hemen beni uyandırırısın... Bilhassa Amiens’den gelip Doullens’e giden süvarileri hiç kaçırmazsın...”

— “Anladım... Birini bekliyorsunuz ve bu adamın geceleyin, sizin haberiniz olmadan geçmesini istemiyorsunuz!” Diye garson bilgiç bilgiç söylendi.

Pardaillan:

— “Hay yaşayasın!” Dedi. “İki gözüm, sana iki ekü yerine üç ekü vereceğim. Biri zahmetin için, ikincisi hizmetini ödemek için, üçüncüsü de gösterdiğin şu feraset için...”

Köylü yerlere kadar eğildi. Sonra pencerenin yanındaki iskemleye gidip oturdu ve:

— “Hiç merak etmeyin, yarın sabaha kadar, sizin haberiniz olmadan bu pencerenin önünden bir tek süvari geçemez... Siz rahat rahat uyuyun asîl-zâdem!” Dedi.

Pardaillan, tabancasını yatağın yanındaki masanın üstüne koydu. Memnunlukla ferah bir nefes alarak elbisesiyle yatağın üstüne uzandı. Bir dakika da uyuyuverdi.

Köylü, bütün gece sokaktan kuş uçurtmadı. Şafak atarken Şövalye’yi uyandırdı. Pardaillan kalkınca:

— “Kimse geçmedi mi?” Diye sorarken delikanlıya, vaadettiği üç eküyü uzattı: Adam:

— “Birkaç arabadan başka bir şey geçmedi efendim!” Dedi.

— “Güzel! Haydi bakalım şimdi bana, tâ Paris’ten beri nâmını duyduğum o güzel poğaçalarınızdan bir tane getir, ama bir şişe şarabı da beraber getirmeyi unutma!..”

Pardaillan pencere önünde kahvaltısını yaptı. Picard adlı garsona’ da bir bardak şarap ikram edince, köylü o kadar memnun oldu ki ekülerden fazla şaraba sevindiğine hiç şüphe yoktu.

Hava iyice ağarmıştı. Şövalye hayvanını eğerttirerek beklemeye başladı.

Saat sekize doğru, yolun ağzında bir atlı belirdi. Onu görünce Pardaillan’ın yüzü güldü. Fausta’nın, Alexandre Farnèse’ye gönderdiği mektubu getiren

adam bu idi. Şövalye'nin oynadığı oyun, şahiden pek mükemmel olmuştu.

Adam, atını pek hızlı sürmüyordu. Pardaillan, süvarinin epeyce uzaklaşmasına fırsat verdikten sonra atına atladı ve artık tâkip ettiği adamın gözüne çarpmamaya dikkat etti. İlk günü bunu başarmadı değil... Lâkin ikinci günü, ister istemez herife görünmüş olacak ki süvarinin birdenbire Calais yoluna saptığını gördü. Şövalye artık kararını vermişti. Ne olursa olsun bu mektubu eline geçirecekti. Mademki nezaketle muamele etmek düşüncesi sökmüyordu, o hâlde iş kılıca kalacaktı.

O, bunları düşünürken adam da doludizgin gidiyordu. Pardaillan da atını süratliye kaldırdı. Böylece öğleye doğru, Calais şehrine yakınladılar. Fakat adam şehre girmedi, solda bıraktı ve kıyıyı tâkip eden yoldan, yıldırım hızıyla ilerlemeye başladı. Pardaillan adamı bu sefer elinden kaçırmamaya kararlıydı. Onun için, süvari ne kadar hızlı giderse, o daha hızlı gitmeye çalışıyordu. Nitekim aralarında ki mesafeyi gittikçe azaltmaktan da geri kalmıyordu. Bu mesafe epeyce daralmıştı ki süvari birdenbire durdu ve elinde tabanca, Pardaillan'ı bekledi. Şövalye bu durumu görünce atını daha çok hızlandırarak çabucak tabancalı süvariye yanaştı. Birkaç adım kala durduktan sonra şapkasını çıkardı. Gülmseyerek bekledi.

Fausta'nın postacısı, Şövalye'nin bu hâline şaşır-mıştı. Bu kadar nazikâne yanaşan bir insanı kurşunla karşılamak doğru muydu? Elbette hayır... Zaten tabancanın namlusunun ağzından beş adım ötede ne korkuyor, ne kendini müdafaaya kalkışıyor, sadece durup gülümsüyordu. Böyle bir adam ya çok cesurdu, yahut da delinin biriydi. Fakat postacı da Şövalye'yi nezaketle selâmlamaktan geri kalmadı.

Bu işi severek yapmadığı yüzünden okunuyordu. Tabancasını, eyer kayışındaki çantalardan birine koyduktan sonra:

— “Mösyö!” Dedi. “Benim adım Luigi Cappello’dur. Toscana Kontuyum!..”

— “Benim adım da Jean de Margency’dır. Fransız Kontuyum.

Birdenbire eski ahbablarmış gibi birbirlerine yanaşarak, yavaş yavaş Gravelines istikametinde yol almaya başladılar. İtalya’lı kont, birkaç dakika, yeni yol arkadaşını göz ucuyla süzdükten sonra:

— “Nereden gelmekte olduğunuzu sorabilir miyim?” Dedi.

— “Şüphesiz!.. Paris’ten, Paris’in göbeğinden geliyorum. Saint-Denis türbesinden geçtim!..”

Luigi Cappello bu sözleri duyunca irkildi. Yanındaki dik dik baktıktan sonra eliyle bir işaret yaptı. Pardaillan ise güldü ve:

— “Mösyö le Kont,” Dedi. “Yaptığınız işaretle beklediğiniz cevabı vermeme imkân yok!”

— “Pekâlâ öyleyse, nereye gittiğinizi bana söyleyebilir misiniz?”

— “Sizin gitmekte olduğunuz Dunkerque’ye gidiyorum.. Belki oradan da vatandaşınız meşhur General Alexandre Farnèse’nin ordugâhına gideceğim!..”

İtalyan kontu düşünmeye başladı. Acaba, boyuna peşini bırakmayan bu adam Fausta taraftarlarından mıydı? Öyleyse neden verdiği işarete cevap verememişti?.. Hem bu kadar şeyi nasıl olup da öğrenmişti?

— “Mösyö!” Dedi. “Sorduğum sorulara hemen cevap vermenizden cesaret alarak size üçüncü bir soru daha soracağım...”

— “İsterseniz bir dördüncüsünü de sorabilirsiniz... Fakat aynı hakkı bana da vermeniz şarttır...”

— “Razıyım Mösyö!.. Neden beni Dammartin’den beri tâkip ediyorsunuz?”

Pardaillan düzeltti:

— “Saint-Dénis’den beri desenize!..”

— “Öyle olsun... Ama neden peşimdesiniz? Amiens’de izimi kaybettirdiğim hâlde neden beni tekrar bulmaya çalıştınız?”

— “Sizinle birlikte seyahat edelim diyorum da ondan...”

— “Öyleyse Farnèse’nin ordugâhına gideceğimi nereden biliyordunuz?..”

— “Asıl ve sayın Fausta hazretleri söylerken işittim...”

Postacı alıklaştı:

— “Yok canım! Peki, bu kadar uğraşmanızın sebebi sâdece benimle birlikte seyahat etmek miydi, başka sebep yok mu?..”

Pardaillan bu son soruya cevap olarak:

— “Mösyö le Kont izin verirlerse benim de kendilerine bir-iki sorum var!” Dedi.

— “Buyurun!”

— “Sinyora Fausta tarafından size gönderilen ve Saint-Dénis’de teslim olunan Alexandre Farnèse’ye götürdüğünüz mektupta ne yazıldığını biliyor musunuz?”

Toscana Kontu fena hâlde şaşırmıştı. Artık hiç şüphesi yoktu. Bu adam, Fausta tarafından gönderilmiş değildi. Bu kadar sırları bildiğine göre çok tehlikeli bir düşmandı. Çevresine bakındı. Sağda turlalar görölüyordu. Solda birtakım kayalıklar vardı ve bunların ardında sahile çarpan denizin boğuk

gürültüleri geliyordu. İleride, uzakta bir kilisenin çan kulesi ve birkaç balıkçı kulübesi görünüyordu. Burası Gravelines idi. Yer o kadar ıssızdı ki böyle can sıkıcı bir adamdan kurtulmak için birebirdi.

Fausta'nın habercisi, hâlâ gülümseyen Pardailan'a baktı:

— “Mösyö!” Dedi. “Sorunuza cevap vermek benim için çok zor olacak... Çünkü üstümde ne mektup var, ne de olmayan bir mektupta neler yazılı olduğunu bilebilirim.”

Pardaillan söylendi:

— “Niçin böyle yapıyor, benim açık kalpliliğime böyle kötü bir şekilde mukabele ediyorsunuz Mösyö?.. Ben size tam hakikatten bahsettim, siz ise beni aldatmaya çalışıyorsunuz...”

Haberci bu sözlerdeki hakaretten sarararak homurdandı:

— “Eee ne olmuş? Doğru söylediniz!.. Üstümde bir mektup var... Ne olacakmış?”

— “O mektupta neler yazılı olduğunu biliyor musunuz? Diye soruyorum.”

— “Hayır! Bilsem bile...”

— “Bana söylemezsiniz... Öyle olsun! Mademki bilmiyorsunuz, ben size söyleyeyim!”

Gittikçe hiddetlenen haberci bağırdı:

— “Siz kim oluyorsunuz Mösyö?..”

— “Canım demin de bana adımı sormuştunuz. Ben Kont de Margency'im dememiş miydim? Kim olduğuma gelince, o da başka bir hikâyedir!.. Ama biz şimdi sâdece mektuptan bahsedelim... Bu mektupta şu yazıyor Mösyö: General Farnèse'ye, Sinyora Fausta tarafından, kendisine ilk işaret verilir verilmez Fransa'ya girerek, Paris'e yürümesi emrolunuyor!..”

Habercinin yüzünün rengi uçmuştu:

— “Yazıyorsa ne olmuş?” Diye homurdandı.

— “Ne mi olmuş? Olmuşu olacağı şu: Ben bu mektubun Farnèse’nin karargâhına ulaşmasını istemiyorum Mösyö!..”

— “İstemiyor musunuz?..”

Haberci bu sözleri söyler söylemez tabancasına davranmış, fakat Pardaillan da ondan geri kalmamıştı:

— “Düşünün ve bu mektubu bana verin!”

Tabancanın namlusunu, haberciye çevirdiyse de beriki omuzlarını silkti ve Pardaillan’ın da hoşuna giden bir soğukkanlılıkla:

— “Bunu aklınızdan çıkarın!” Dedi. “Fakat sizi öldürmeden önce bir şey daha söyleyeyim...”

— “Sâfi kulak kesildim!”

— “Siz bana, benim bilmediğim bir şeyi, mektupta neler yazdığını söylediniz. Eğer sizden korkum olsaydı bu mektubu size teslim eder, öğrendiklerimi gider Farnèse’ye ağızdan da söylerdim...”

Pardaillan:

— “Olmaz,” Dedi. “General, sadece yazılı emirlere kıymet verir!”

Haberci bağırdı:

— “O hâlde sizi geberteceğim...”

Aynı anda ateş etti... Pardaillan bir mahmuz darbesiyle beygiri öyle bir sıçrattı ki onun yerinde başka bir süvari olsaydı mutlaka tepe üstü yuvarlanırdı. Kurşun, başının iki parmak ötesinden geçti. Fakat o da hemen aynı saniyede süvariye değil de beygirini nişanlayarak tetiğe bastı. Kurşunu beynine yiyen hayvan, yere yıkıldı. Süvari bir anda yere atlanmış, kılıcını eline almıştı. Pardaillan da yere sıçrayıp yalın kılıç karşısına dikilmişti. Ciddî bir tavırla:

— “Kılıçlarımızı çatıştırmadan önce size söyleyeceklerimi dinleyiniz Mösyö!” Dedi. “Size adımın Kont de Margency olduğunu söylemiştim. Yalan değildir. Fakat benim başka bir adım da var: Bana Şövalye de Pardaillan derler!..”

Haberci hiddetle söylendi:

— “Şüphelenmedim de değildi hani!..”

Bir yandan da meraklı ve endişeli bakışlarla Şövalye’yi süzüyordu. Pardaillan:

— “Demek adımı duymuşluğunuz var... Daha iyi!” Dedi. “Uzun boylu çene yormama lüzum kalmaz. Mademki beni tanıyorsunuz Mösyö le Kont, şu hâlde size emir veren hanımınızın beni şimdiye kadar üç-dört defa öldürtmeye kalktığını da elbette duymuşsunuzdur. Son defaki teşebbüsten beri çok zaman geçmiş değildir. Hattâ bu sefer, kendi hayatını kurtardım diye mükâfat olarak beni öbür dünyaya yollamaya teşebbüs etti... Ondan sonra kendisini öldürmek fırsatı elime geçmedi değil... Öldürseydim de pekâlâ hakkımdı ya... Şöyle kolumu uzat saydım temizleyebilirdim. Fakat böyle bir cinayet düşüncesinden iğrendim. Lâkin Fausta’yı aşağılık bir düşman telâkki etmekten, onun her türlü düşüncesini yıkmaya çalışmaktan ve onun ahbablarını ve adamlarını da, tâ Dük de Guise’den size kadar hepsini de kendime düşman telâkki etmekten iğrenmem Mösyö!.. Beni öldürmek istediğinizi gözlerinizden okuyorum. Halbuki beni öldüremeyeceksiniz Mösyö!.. Bu mektubun yerine varmamasını istediğim ve siz de düşmanım olan bir kadının adamı olduğunuz için ben sizi öldüreceğim!..”

Pardaillan bu sözleri söyler söylemez, hücum vaziyetini aldı ve kılıçlar çatıştı.

Kont Luigi, usta bir silâhşor olduğu için müda-

faada kalmıştı. Bu işten zafer beklediği, birini öldürmek istediği yoktu. Düşmanını dövüş dışı etmek veya durdurmak niyetindeydi. Ne olursa olsun mektubu yerine ulaştırması lâzımdı. Pardaillan'a gelince, âdeti olduğu gibi, bir sıra hücum hamlelerine geçti ve düşmanı bu hamlelerden yakayı sıyırmak için gerilemekten başka çâre bulamadı. Fakat bu gerilemeler sırasında mükemmel bir surette kendisini koruyordu ve Pardaillan da biraz temkinli hareket etmek lâzım geldiğini anladı. Bir yandan da konuşuyordu:

— “Bakıyorum ki cesur bir insansınız... Doğrusu, sizin gibi bir adamın benim isteğime boyun eğmeyeceğini bilmem gerekirdi. Affınızı dilerim!..”

Haberci, Pardaillan'ın yeni bir saldırışına şiddetle karşı koyarak:

— “Teşekkür ederim Mösyö!” Dedi.

Fakat Pardaillan aynı anda öyle bir hamle yaptı ki Toscana Kontu, boğuk bir feryat kopardı. Kılıcı elinden düştü ve olduğu yerde dönerek yıkıldı. Şövalye:

— “Eyvah!” Diye bağırdı. “Sakın adamcağızı öldürecek kadar acemi davranmış olmayayım?”

Hemen diz çökmüş, adamın ceketini açarak yarasını muayene etmişti. Yaralı da aynı anda gözlerini açmıştı. Şövalye:

— “Mösyö, dövüşte ben galip geldim!” Dedi. “Şimdi taşıdığınız mektubu alabilirdim. Fakat sizi burada bir düşman gibi bırakıp gitmeyi içim istemiyor, çok cesur bir adamsınız! Bu mektubu kendi arzunuzla bana verir misiniz? Sizinle dost olarak ayrılalım ister misiniz?”

Yaralı eliyle, ceketinin iç cebini göstermek için zorlu bir hareket yaptı. Pardaillan:

— “Mektup orada mı?” Diye sordu.

Haberci, başıyla işaret ederek:

— “Evet!” Cevabını verdi.

Pardaillan mektubu aldı. Yaralının gözlerinde derin keder alâmetleri belirmişti. Şövalye acıyarak sordu:

— “Canım, bunun ucunda size dokunacak ne var?.. Yoksa benim bu mektubu Sinyora Fausta aleyhine bir silâh gibi kullanmamdan mı korkuyorsunuz?..”

Yaralı, ancak anlaşılır bir sesle:

— “Bu mektubu... Fransa Kralına... Götürmenizden... Korkuyorum!” Dedi. “O zaman... Şeref-siz... Bir adam... Olacağım... Çünkü... Bir sürü... Felâkete... Sebep olacağım...”

Pardaillan:

— “Sahi bundan mı korkuyorsunuz?” Dedi.

— “Evet!..”

— “Bütün korkunuz bu mu?..”

— “Evet!..”

— “Ya ben size yanıldığınızı ve bu mektubun katiyen Valois’in eline geçmeyeceğini isbat edersem.”

Yaralı mırıldandı:

— “İsbat edemezsiniz ki...”

Pardaillan:

— “Ederim!” Dedi. “Bakın, işte şöyle isbat ederim!..”

Şövalye bu sözleri söyledikten sonra mektubu, açmaya, içinde neler yazdığına bakmaya lüzum görmeyen yırtmaya, küçük küçük parçalar hâline getirmeye başladı ve kâğıdı okunamayacak kadar ufak parçalara böldükten sonra hepsini birden havaya

fırlattı. Denize inen yarları yalayan rüzgâr, bu parçacıkları önüne katarak hepsini uçurup denize dök-tü... Kont Luigi, bütün bu iş sırasında, hayretle bakan gözlerini Pardaillan'a dikmişti. Sonra bu hayret, yerini hayranlığa bıraktı ve Kont bütün şük-ranını anlatan bir tavırla:

— “Teşekkür ederim Mösyö!” Dedi.

Pardaillan omuz silkti:

— “Ben size zaten, sadece Fausta'ya bir oyun oynamak niyetinde olduğumu söylemişim. Şimdi ovu-numu oynadım. Elime geçen bir mektuptan istifa-de ederek bir kadını öldürtmek âdetim değildir. Ar-tık yırtılmış olan bu mektubu unuttum gitti bile... Şimdi merakınız kalmadı ya!”

— “Evet Mösyö... Ölmeden önce merakımı gider-diğiniz için Tanrı yardımcınız olsun!..”

— “Ölmeden önce de ne demekmiş? Siz ölme-yeceksiniz azizim!”

Yaralı, meyus bir tavırla başını salladı ve bitkin-liğin tesiriyle bayıldı. Pardaillan hemen atına gide-rek, eyere asılı çantalardan birinden, bir yaralıya ilk tedaviyi yapmak için ne lâzımsa çıkardı. Parda-illan'ın yanında daima böyle şeyler bulunurdu. Fa-kat bu ihtiyatlılığı için kendisini methetmeye lüzum yoktu. O zamanın bütün silâhşorları ve sergüzeştçi-leri, ufak tefek yaraları timar edecek şeyleri yanla-rında taşırlardı.

Şövalye, denize inen yarın dik bir patikasından salıhile uzanarak temiz bir üstüğü parçasını deniz su-yuna daldırdıktan sonra tekrar yukarıya çıktı. Ya-rayı yıkadı. Üstüğü üstüne yerleştirdikten sonra temizce bağladı. Bu bakımın hafiflettiği yaralı, de-niz suyunun verdiği serinlikle ayılmıştı. Şövalye:

— “Tuzlu su biraz yakar ama tatlı sudan daha

iyidir!” Dedi. “Şimdi dikkat edin Mösyö!.. Sizi kaldırarak ve atımın üstüne koyacağım... Hey Allahım, sen bilirsin, canım iş buraya varmadan şu mektubu neden bana vermediniz yahu?..”

Pardaıllan eğilerek ellerini Kont’un vücudunun altından geçirdi. Dikkatle ve kuvvetle kendisini kaldırarak atın üstüne koydu.

— “Gravelines köyüne kadar kendinizi tutabilecek misiniz?” Diye sordu.

— “Sanırım ki tutarım!..”

— “Öyleyse hemen yola koyulalım... Kendinizde bir fenalık hissederseniz, hemen bana haber verin!..”

Şövalye, hayvanı yedeğine almış, dizgininden çekiyor ve iki adımda bir dönüp yaralıya bakarak yavaş yavaş gidiyordu. Yirmi dakika sonra köyün ilk evlerine varmışlardı. Gravelines köyü, otuz kadar balıkçı kulübesinden ibaretti. Fakat üstünde bir yaralıyı getiren beygiri görünce Pardaıllan’ın çevresine birkaç kadınla ürkek köylü çocuğu toplanmakta gecikmemişti. Şövalye:

— “Han nerede?” Diye sordu.

Kadınlardan biri:

— “Burada han filân yoktur!” Dedi.

— “Öyleyse içinizde on ekü kazanmak isteyen de yok mudur?”

Aynı kadın:

— “Ben isterim,” Dedi. “Eğer şu atlıya bakmak içinse evet!..”

— “Nerede oturuyorsunuz sayın bayan?”

Kadın, önünde durdukları evi göstererek:

— “Burada!” Dedi.

Yaralı attan indirildi. Kulübenin içine götürüle-

rek yosun doldurulmuş bir şilteye uzatıldı. Pardail-
lan sordu:

— “Burada cerrah veya doktor da yok mu?”

— “Hayır, ama büyüçümüz var.”

— “Büyücü mü?”

— “Evet!.. Herşeyi bilen, hummaları geçiren,
yaralara, berelere bakan, kurşun ve kılıç yaralarını
iyi eden bir ihtiyardır...”

Bu sırada, olaydan haberdar edilmiş olan büyücü
de kulübeye girmişti. Bu, keskin ve kurnaz bakışlı,
zekî yüzlü bir ihtiyardı. Hiçbir şey söylemeden ya-
ralının yanına çökerek sargıları çözdü ve yarayı göz-
den geçirdi. Pardaillan, adamın yara çözüşteki usta-
lığına bakınca, bu işin yabancısı olmadığını anla-
mıştı. Büyücü, yaralının tekrar kendini kaybettiği
on dakikalık bir süre içinde sargıyı yeniden bağla-
mıştı. Şövalye sordu:

— “Ne dersiniz Mösyö?..”

— “Çok ağır bir yara!.. Fakat iyileşir!..”

Pardaillan hafifleyerek içini çekti:

— “Hele şükür!” Diye söylendi.

Aynı anda aklına da bir şey gelmişti: Yaralı iyi-
leşir iyileşmez hemen gidip Farnèse’yi bulur, olup
bitenleri ve Pardaillan’dan öğrendiklerini söyleyebi-
lirdi. O zaman Pardaillan’ın bütün uğraşmaları bo-
şuna gitmiş olmaz mıydı?..

Hemen büyücüyu bir kenara çekti:

— “Atlatacağından emin misiniz?”

— “Elbette!”

— “Fakat arkadaşımın tekrar yola çıkmasını is-
tiyorum ben...”

Büyücü başını salladı:

— “Eğer bir haftadan evvel şilteden kalkarsa ölür, bir aydan önce yürümeye kalkışırsa yine hapyutar. İki ay geçmeden ata binmeye kalkışırsa, hiç bir mes’uliyet kabul etmem!..”

İki ay!..

Bu, Pardaillan’ın istediğinden de fazlaydı. Büyücüye bir ekü uzattı, fakat adam parayı reddederek:

— “Benim paraya ihtiyacım yok!.. Balıkçılara bakıyorum diye bana balık ve ekmek veriyorlar... Yaralarını sarayım diye oduncular da kışın bana odun getiriyorlar. Kocalarının kayıklarını büyülemeyeyim diye kadınlar da sebze ve şarap veriyorlar... Daha ne isterim?..”

Pardaillan parayı cebine koyarken mırıldandı:

«Amma da tuhaf adam ha!..»

Tuhaftı muhaftı ama işini o kadar iyi biliyordu ki dört gün sonra yaralının tehlikeyi atlatmasına sebep olmuştu. Pardaillan da bu dört gün esnasında kulübede misafir kalmıştı. Gravelines’den yaralının iyileşme yolunda bulunduğu emniyet getirmeden ayrılmadı.

Pardaillan, Kont Luigi’nin ölmeyeceğinden olduğu kadar General Farnèse’ye haber veremeyeceğinden de emin bir hâlde bir sabah yaralısına vedâ ederek köyden çıktı ve Paris yolunu tuttu. Paris’te görülecek iki işi vardı: Önce Maurevert’i bulacaktı. Sonra da Guise’yı kendisine her düşündüğünü serbest serbest söyleyebileceği bir durumda yakalayacaktı. Şövalye, bu iki iş üzerinde düşünüp plânlar kurarak, yavaş yavaş Paris’e gitti.

BLOIS'DE

Pardaillan, Dunkerque yolunda koşup uğraşır ve Alexandre Farnèse'ye gönderilen mektubu ele geçirmeye çalışırken Dük de Guise de parlak bir alayın ortasında Fransa'nın dört bir yanından, asilzâde, rahip ve halk temsilcilerinin koşup geldiği ve tarihin, Blois Etats-Généraux diye kaydettiği toplantıda bulunmaya hazırlandığı Blois'e doğru gidiyordu.

Guise, kendisini çok emin hissediyordu. Maurevert ona, kralın Blois'de ne kadar kuvveti olduğunu iyice anlatmış, o da ona göre tertibat almıştı.

Üçüncü Henri'nin Blois'e topladığı ve birçok savaşta ustalığını ve cesaretini belli etmiş tecrübeli bir kumandanın emrine verdiği kuvvetler, küçümsecek gibi değildi. Bu kumandan Crillon'du. Askerlerini şehrin kalesine yerleştirmiş, etrafa dağıtmaktan çekinerek Blois şehrini büyük bir kışla hâline getirmişti. Hattâ bir gün ana kraliçe kendisine kralın emniyette olup olmadığını sorduğu zaman:

— “Madam,” demişti. “Ben burada olmasaydım, krala ulaşmak için yirmibin kişilik bir kuvvet lâzımdı, fakat ben burada olduğum için şimdi kırkbin kişilik bir ordu lâzımdır...”

Catherine en tatlı gülümseyişiyle gülmüş ve:

— “Ben de küçük şişelerden mürekkep ordumla buradayım,” demişti. “Benim şişelerim de tek başlarına koca Crillon'un söylediği kırkbin kişiye bedeldir...”

Demek kral, adamakıllı muhafaza altındaydı. Yalnız muhafaza olunmak değil, bu kadar kuvvetle pek-âla hücumu da geçebilirdi. Bütün bunlara rağmen Guise de kendisini tam emniyette hissediyordu. Çünkü yanında, bulunan yüzelli silâhşordan herbirinin bütün ümitlerini ve istikballerini kendisine bağladıklarını biliyordu. Bu itibarla aralarında reisi kurtarmak için canını vermeyecek bir kişi yoktu. Öte yandan Blois'e gelecek rahip, asîlzâde ve halk temsilcileri arasında kendisine tamamiyle sadık olmayan bir tek kimse bulunmadığını da biliyordu. Aslında Etats-Généraux'da hakikî reis o olacaktı. Guise'ye göre Üçüncü Henri'nin askerleri, Crillon ele geçtikten sonra beş para etmezlerdi. Bu askerlerin aylıkları epeydir verilmemişti ve Maurevert'in anlattığına göre birkaç defa da kazan kaldırarak olmuşlardı.

Guise, Blois seyahatinin son gününde hep bu işlerden bahsetmiş, nihayet ilerleye ilerleye, en yakını olan Maineville ile Bussi-Leclerc'in ortasında kalmıştı. Kafilenin ortalarına doğru Guise'nin kardeşi Mayenne geliyor; en arkada da birkaç kişiyle konuşan kardinal de Guise yol alıyordu.

Dük'le iki arkadaşı, başbaşa vermiş giderlerken, Pardaillan'dan başka bir şey konuşurlar mıydı?

Maineville:

— “Nihayet şu heriften kurtulduk!” Dedi. “Fakat bana sorarsanız, tatlı tatlı boğularak öldüğüne üzülüyorum!..”

Bussi-Leclerc:

— “Ben de aynı fikirdeyim!” Dedi. “Ölmeden önce...”

Maineville gülerek atıldı:

— “Sana verdiği kılıç dersini kendisine iade etmek isterdin değil mi?”

— “Kim demiş canım? Biz o dersi ona çoktan verdik. Bastille’de kılıcını nasıl elinden aldım hatırlamıyor musun?..”

— “Ben öyle bir şey görmedim!”

— “Maurevert oradaydı... Öyle değil mi Maurevert?”

Guise’nin arkasında yol alan Maurevert:

— “Öyle oldu... Herifin elinden kılıcını üç kere fırlattın... Nihayet mağlûp olduğunu itiraf etti!” Dedi.

Bussi-Leclerc fevkalâde memnun olarak, gözleriyle Maurevert’e teşekkür etti. Maurevert de kendi kendine:

«İşte,» Dedi. «*Bir söz söyledim ama ileride çok işime yarayacak bir ahbap kazandım!..*» Diye söylendi.

Villerbon köyüne gelmişlerdi. Guise boğuk bir sesle:

— “Artık ölülerden bahsetmeyelim!” Dedi.

Yine Violetta aklına gelmişti... Acı acı içini çekti. Sonra sahiden ölüleri aklından çıkarmak istiyor-muş gibi kafasını salladı ve Bussi’ye seslendi:

— “Bussi! Şurada duran atlılara dörtnala git de bak bakalım ne istiyorlar?”

Köyün kilise meydanında altmış kadar süvari duruyordu. Fakat Bussi-Leclerc’in, kendisine verilen emri yapmasına vakit kalmadı. Süvariler, Guise’nin kafilesini görmüş, dolu dizgin, üzerlerine doğru geliyorlardı. Guise bir an şaşaladı ve eli kılıcının kılızasına kadar gitti. Üçüncü Henri’nin kendisine bir tuzak hazırlamış olduğu düşüncesi, şimşek gibi ka-

fasından geçti. Fakat sâkinleşmesi uzun sürmedi. Süvariler yaklaşmış, bağırıyorlardı:

— “Hoşgeldiniz Monsenyör!”

Bunlar, Blois’de toplanmış olan asîlzâde mümes-sillerinden, Guise’ye sadakatlerini göstermeye koşan birkaçı idi. Guise’nin yüzü güldü ve bu silâhşorlar, kendi adamları arasına katılırlarken, kendilerini selâmlayarak bağırdı:

— “İşte efendiler, şimdi krallara lâıyk bir mai-yetim var!..”

Bu söz, belki de altında hususî bir maksat giz-lenmeden söylenmişti. Fakat ağızdan ağıza kafilenin son adamına kadar gitti ve herkes bunda Guise’nin gizli maksadını sezdi. Dük, böylece, takviye görmüş bir kafile ile Villerbon’dan geçti ve öğleye doğru da Blois’i görebilecek kadar şehre yakınladı.

Tam bu sırada, Fransa Kralı da Blois şatosunun birinci katında, birazdan tarifine gireceğimiz dairede rengi uçuk ve sinirli bir hâlde geziniyordu. Şimdilik, burada bir merdivene açılan geniş bir salon bulunduğunu söyleyelim. Bu merdiven de Perche aux Bretons adı verilen bir terasta nihayetlen-mekte idi. Üçüncü Henri, salonda bir aşağı bir yukarı geziniyor, arada bir şatonun avlusuna veya büyük kapısına bakıyordu.

Üçüncü Henri, Dük de Guise’yi bekliyordu.

Perche aux Bretons terasında tepeden tırnağa kadar silâhlı elli asîlzâde duruyor, İsviçre’lilerden bir bölük asker de avluda bulunuyordu. Merdivenlere, bir sürü krala sadık asîlzâde yığılmıştı. Bütün bu adamların asık yüzlerinde, Guise’nin gelişinden hayırlı bir sonuç beklemedikleri belliydi.

Şatonun başka merdivenleriyle avluları, hâsılı her yanı, silâhlı askerler tarafından beklenmekteydi ve

ana kraliçe Catherine de Médicis bile bu hâli görünce:

— “Sevgili ve asil Lorraine’li yeğenimizi lâyık olduğu gibi kabul ediyoruz!” Demişti.

Kralın bulunduğu salonda yirmi kadar asilzâde sâkin bir hâlde gözlerini krala dikmiş emir bekliyordu. Bir köşede de Catherine de Médicis papazıyla konuşuyor ve ortalığın sessizliğini tek başına o bozuyordu.

Üçüncü Henri, belki yirminci defa olarak kemerli kale kapısına bakan pencereden dışarıyı süzdü ve Crillon’un biraz ileride üç muhafız bölüğü dizmekte olduğunu seyrederken:

— “Biron nerede?” Diye seslendi. “Daha dönmedi mi?”

Mareşal de Biron:

— “Buradayım Majeste!” Diye utıldı.

Armand de Gouttaut, Baron de Biron o zamanlar altmışdört yaşındaydı, fakat zırhını hâlâ öyle kolaylıkla taşırdı ki, delikanlıları bile kıskandırırды. Yalnız kuvveti değil, aynı zamanda kendisinde namuslu adamların haklı gururu vardı. Katolik olduğu hâlde Saint-Barthélemy cinayetlerine muarız olan azınlık sınıfa katılmıştı. Tophane mareşali bulunduğu sıralarda, ortalıkta protestan kanı içmek için dolaşanların elinden kırk kadar Huguenot kurtarıp kışlaya saklamıştı.

Üçüncü Henri:

— “Buradaydın ha, yiğitim!” Dedi. “Sana bir hafta izin vermiştim de bugün burada olamayacaksın diye çekiniyordum.”

— “Evet ama, Mösyö le Dük de Guise’nin geleceğini haber aldım... Lânet olsun, saygılarımı kendisine takdim için bundan uygun fırsat bulamam

diye koştum geldim. Amboise'den şimşek gibi yetiştim..."

Kral gülmeye koyuldu, maiyetindekiler de kahkahayı bastılar. Catherine, papazına:

— "Allaha şükür, oğlum kendini toparlıyor..." Dedi.

Biron söylendi:

— "Görüyorsunuz ya, tam vaktinde yetiştim Majeste!.."

Bu sırada, dört köşe avludan mırıltılar gelmeye başlamıştı. Kemerli kale kapısının altından geçen at sesleri, hayvanlarından inen süvarilerin mahmuz ve silâh şakırtıları duyuluyordu... Üçüncü Henri sarardı. Fakat bu hâl korkudan ziyade, zorla zaptedebildiği hiddettendi. Kısık bir sesle:

— "Kont de Loignes!" Diye seslendi. "Bakın bakalım, avluda ne oluyor?.."

Ne olduğunu kendisi de biliyordu. Guise'nin geldiğini hissetmemesine imkân yoktu. Nitekim Loignes'ten cevap beklemeden taht yerine geçen bir yükseklik üstündeki koltuğuna gidip oturdu ve kızgın bir tavırla şapkasını kafasına iyice geçirdi. Loignes ile birlikte pencereye seğırtmiş olan Chalabre:

— "Majeste!" Diye bağırdı. "Mösyö le Dük de Guise geldi... Tanrı kendisini korusun!"

Kralın yanbaşında duran Montsery de:

— "Yahut da şeytan çarpsın keratayı!" Dedi.

Üçüncü Henri, annesini bile şaşırtan bir ilgisizlik ve hayret takınarak:

— "Yok canın!" Dedi. "Dük de Guise mi gelmiş? Ne istiyormuş acaba?.."

— "Şimdi anlayacağız Majeste... Bakın, merdivenden çıkıyor işte..."

Doğruydu. Merdivenden, çıkan bir kalabalığın gürültüsü duyuluyordu. Bu kalabalık, kralın kapısına kadar Guise'nin yanından ayrılmayan maiyetiydi. Bu hâlde öyle bir tehdit vardı ki Crillon'un gözünden kaçmadı... Hemen Dük de Guise'nin önüne geçti ve kendisini karşılamak bahanesiyle birlikte yürüyüp kralın kapısına gelince Guise taraftarlarına dönerek:

— “Monsenyör,” Dedi. “Kral hazretleri sizinle, Mösyö le Dük de Mayenne'yle ve Mösyö le Kardinalle görüşeceklerdir. Diğer mösyölere gelince, onlar bekleyeceklerdir...”

Merdivende duran Bussi-Leclerc:

— “Ne?” Diye itiraz edecek olduysa da Crillon da kaşlarını çatı ve:

— “Nerede isterseniz orada beklersiniz...” Diye onun sözünü kesti.

Dük de Guise lâfa karıştı:

— “Sus Bussi!.. Beni bekleyiniz efendiler!.. Mösyö de Crillon, mademki Majeste bizi kabul etmek lütfunu gösteriyorlar, peşinizden geliyoruz!..”

Guise'nin maiyeti merdivende kaldı. Zaten burada kralın subayları da vardı. Bu hesapça merdiven, en ufak bir işaretle, birbirlerinin gırtlığına sarılacak bir kalabalıkla dolmuştu. Fakat hepsi susuyordu. Bu susuş, birbirlerine saygı göstermekten ziyade salonda neler konuşulacağını duyabilmekten ileri geliyordu.

Crillon kapıyı açtı. Lorraine hanedanının üç uzvunu içeriye soktuktan sonra kanadı yine kapadı.

BARIŞ YEMİNİ

Üç kardeş, şapkası başında, dirseğini koltuğa dayamış ve yüzünde en ufak bir hareket bulunmadan kendilerine bakan Üçüncü Henri'ye doğru ilerlediler. Dük de Guise önden yürüyor, Mayenne'yle Kardinal de arkasından geliyorlardı. Mayenne'nin gözleri faltaşı kadar açılmıştı ve içinden, iki ağabeysinin siyasetine lânet okuyordu. Kardinal'in başı dikti. Eli kılıcının kabzasında ve siyah gözleri de Henri'ye çevrilmişti.

Hislerini saklamakta Üçüncü Henri'den daha acemi olan Dük de Guise, bu kadar yukarıdan ve soğuk karşılanışına içerlemiş, rengi uçmuştu. Tahttan üç adım mesafede durarak, kardeşleriyle beraber derin bir saygıyla eğildi. Sonra doğrularak kralın kendisine söz söylemesini bekledi.

Bir an, müthiş ve feci bir sessizlik hâsıl oldu. İğne atılsa yere düşmeyecek kadar kalabalık olan bu salonda, bir sinek uça duyulurdu. Nihayet Kral bakışlarını Dük'e indirdi ve istediği zaman son derecede küstah olan, hafifçe burnundan konuşmuş gibi bir sesle sordu:

— “Siz misiniz Mösyö le Dük?.. Bize neler söyleyeceksiniz bakalım!”

Kralın bu sözleri, orada bulunan taraftarlarının tüylerini ürpertti. Hepsi de kralın yerinden, birdenbire fırlayacağını ve Guise'lerin üstüne atılacağını sanıyor ve ellerini hançerleriyle kılıçlarına götürmüş bulunuyorlardı. Bu yüzden salonda bir silâh şakır-

tısı olmuş, Mayenne korkusundan bir adım gerilemiş boğuk bir lânet mırıldanmış, Kardinal de Guise de doğrularak etrafına, hakaret edici ve meydan okuyucu bakışlarla bakmıştı. Yalnız Dük, kralın görünüşte kendisinininkine uyan sükûnetine sahipti. Nihayet sâkin bir sesle cevap verdi:

— “Majeste! Bilirsiniz ki kardeşim Kardinal, Mösyö de Kardinal de Bourbon’la birlikte rahipler sınıfının başkanıdır. Kendisinin, majestenizin toplamak lûtfunu gösterdikleri temsilciler kurulunda bulunmasından daha tabîî bir şey olamaz!..”

Üçüncü Henri aynı kışkırtıcı hâliyle:

— “Ya siz Mösyö le Dük?” Dedi.

Guise devam etti:

— “Majeste yine bilirler ki, kardeşim Dük de Mayenne, Mareşal Kont de Brissac’la birlikte asîlzâdeler sınıfının başkanlarıdır.”

Kral, boğuk bir sesle söylendi:

— “Evet, tıpkı Mösyö de Bourbon’un isyan Kardinali olması gibi Mösyö de Mayenne de sokaklara isyan için dizilen engellerin mareşalidir.

Guise bu sefer sararmıştı. Çünkü hücum düpedüz yapılmıştı ve fırtınanın kopacağı belliydi.

Fakat Kral söze başlayarak:

— “Ben iki kardeşinizi sormuyorum!” Dedi. “Sizi soruyorum. Kardeşlerinizin yanınızda bulunmalarına memnun oldum. Üçünüzü bir arada görmek hoşuma gitti... Fakat bilhassa size soruyorum. Buraya niçin geldiniz?”

Bu sırada Catherine de Médicis Krala yaklaştı ve tümseğin yanında durdu. Ana kraliçenin, korkunç ve hayalete benzeyen hâli, Guise’de, birtakım uğursuzlukların başlayacağı hissini uyandırdı. Çevresine

bakınınca, hemen üstüne atılmaya hazır bir sürü kral taraftarından başka kimsenin bulunmadığını gördü ve hiç şüphesiz içinden şöyle düşündü: «Eğer şüpheli bir işaretini görürsem, hemen adamlarımı çağırırım... Ondan sonra da savaşırız!»

Fakat böyle bir olaya kendini hazırlamış değildi. Tarihin bize, tecrübesi tam bir şef olarak sunduğu bu adam, bütün ömrünü tereddüt etmekle geçirmişti... Onun için, şimdi de işi yatıştırmaya çalışarak söylendi:

— “Majeste, asîlzâdelerin mümessili olarak, sizin dâvetinize koştuğumu söyleyebilirim!”

Kral, bazan zâlim bir hal alan soğuk ve müthiş inadıyla sözünü kesti:

— “Ben size mümessiller kurulundan bahsetmiyorum. Buraya, evime gelişinizden bahsediyorum. Burada ne işiniz var?..”

Bunlar korkunç sözlerdi. Durum, daha da korkunçtu. Guise şaşalayıp birkaç söz kekeledi. Kardeşi Kardinal, birdenbire ayağına basarak: «*Ne bekliyorsun be? Çekelim kılıçları...*» Demek istedi.

Bu sahneye çöken merak ve heyecan havası, Kralın yine o alaylı alaylı burnundan konuşarak söylediği sözlerle bir kat daha arttı:

— “Hem görüyorum ki yanınızda bir sürü de insan var... Kırkbir kere maşallah. Sizi tebrik ederim. Bizim ikimizi gören, sizin emellerinizi ve gerçeği bilmeyenler, benim artık kral olmadığımı, sizin de neredeyse kral olduğunuzu sanacaklar!..”

Ana Kraliçe:

— “Majeste!” Diye lâfa karıştı.

— “Bırakın Madam... Burada bir kral, bir tek kral vardır ve kral konuştuğu zaman herkes, hattâ siz bile susmaya mecbursunuz Madam!.. Ne diyor-

dum sevgili yeğenim, sizi maiyetinizdeki kalabalıktan ötürü tebrik ediyordum değil mi?.. Fakat bana, aralarında bir kişi eksik gibi geliyor... Ne dersiniz?"

Dük de Guise bembeyaz kesilerek sordu:

— "Kimmiş bu Majeste?.."

— "Kim mi? Chartres kilisesinde beni öldürecek olan papazdan bahsediyorum canım... Her nasılsa onu Paris'te unuttunuz galiba!"

Bu sözler, gök gürültüsü gibi patladı. Kral taraf-tarı asilzâdeler arasında, fırtınanın kopacağını haber veren boğuk homurdanmalar belirdi. Chalabre, kılıcını yarı yarıya çekti. Kont de Loignes de hançerini tamamen sıyrarak, Dük de Guise'ye vahşî bir kin dolu gözleriyle bakarken, tırnaklarının uçlarını düzeltmeye koyuldu...

Dük de Guise kapıya dönmüştü bile... Neredeyse imdat feryadını basacak ve kimbilir ondan sonra neler olacaktı? Fakat birdenbire, Catherine de Médicis'in nâdiren yaptığı gibi son derece hâkim bir tavır takındığı ve zayıf kolunu uzatarak şu sözleri söylendiği duyuldu:

— "Lorraine'li Mösyöler! Beni dinleyiniz! Kraliçeyi dinleyiniz! Kral benim konuşmamı istiyor! İstiyorsun değil mi oğlum?.."

Üçüncü Henri homurdandı:

— "Ben de işi adamakıllı yırttım galiba... Konuşunuz Madam, sizi dinliyoruz!.."

Salondakiler put kesilmişlerdi. Dük de Guise, Kraliçeye döndü. Catherine:

— "Mösyö le Dük, herhalde Chartres'de Majesteye karşı bir suikast keşfettiğimizden haberiniz yoktur!" Dedi. "Bir papaz, kralı vuracağım diye övünmüş... Fakat Tanrı, kilisenin büyük oğlunu korur..."

Suikast başarılamadı. Fakat bu papazın, sizin haberinizi olmadan Paris'ten Chartres'e getirdiğiniz alaya katıldığı meydana çıktı. Majeste Kral, bunu söylemek istediler..."

Dük kekeleyerek:

— "Bütün krallıkta, elini Majestenin şahsına sürmeye kalkacak kadar kaatil ve çılgın bir kimse-
nin bulunacağını ummazdım!" Dedi.

Catherine en zarif tebessümüyle:

— "Şimdi Kral hazretleri, bugünkü ziyaretinizin asıl sebebinin ne olduğunu soruyorlar..." Dedi.

Kral başıyla tasdik etti. Salondakiler, kralın yatıştığını anlayarak rahat bir nefes aldılar. Loignes tırnaklarını kâfi derecede temizlemiş olacak ki hançerini kınına soktu. Mayenne de mandalar gibi soluyarak bir oh çekti. Kardinal de Guise'nin yüzünde soluk bir tebessüm belirdi. Kral da ayak ayak üstüne atıp, koltuğunun arkasına yaslanarak esnedi. Guise, metin bir sesle söylendi:

— "Majeste ve siz kraliçe hazretleri, Kral hazretlerinin bize lûtf buyurdıkları bu konuşmanın özel bir amacı vardır. Ben Blois'e değil, Blois kalesine geldim. Ben kurula değil, Majeste'yi ziyarete geldim. İki kardeşimi ve tanıdığım bütün asîlzâdeleri de, burada söyleyeceğim önemli sözleri duysunlar diye başıma toplayıp buraya getirdim... İsterdim ki bütün Fransız asîlzâdeleri bu salonda bulunsunlar..."

Kral cesaretle:

— "Bundan kolay ne var?.." Dedi. "Kapıları açsınlar, herkes buraya girsin!.."

Bu emir derhal yerine getirildi ve salonun kapıları açılarak bir uşak bağırdı:

— "Efendiler! Kral sizleri görmek istiyor!.."

Merdivenlerde ve taraçada bekleyen bütün subaylar ve asîlzâdeler zaten tıklım tıklım dolu olan salona girerek içeriyi ağzına kadar doldurdular. İçeride yer bulamayanların bir kısmı yine dışarıda kaldı. Hepsi, büyük bir merak içindeydi. Kral Guise'ye bakarak:

— “Yeğenim, işte istediğiniz oldu... Şimdi söyleyeceklerinizi hiç çekinmeden söyleyebilirsiniz!..” Dedi.

Dük de Guise söze başladı:

— “Cesur olmaktan çok açık konuşacağım!.. Chartres'de sizinle görüşmek şerefine kavuştuğum zaman, Paris şehrinizin kral istediğini ve her ne pahasına olursa olsun kralından vazgeçemeyeceğini söylemiştim. Şimdi de bütün Fransa halkının bir tek ses hâlinde, âhenksizliğin bitmesini istediğini ve Majeste'den hükûmeti tekrar ele almalarını rica ettiğini söyleyeceğim... Ben, Birinci Henri ve Lorraine'nin bir iç savaş kışkırtıcısı telâkki edilmekliğim yanlıştır Majeste!.. Krallıkta bulanık suda balık avlamak isteyenler, beni kendilerine şef yapabileceklerini sandılar. Halbuki ben sadece Majeste'nin ordularından birinin komutanıyım... Fakat artık yüksek sesle gerçeği bağırarak bu dedikodulara son vermek istiyorum. Majeste, hiçbir hakikî anlaşmazlık mevcut olmamasına rağmen şimdi buraya, kılıcımı ayaklarınıza koymaya ve barış istemeye geldim!..”

Ana Kraliçe haykırdı:

— “Hiçbir hakikî anlaşmazlık olmadı!..”

Hem Guise, hem de kral taraftarı asîlzâdelerin düştükleri şaşkınlığı anlatmanın imkânı yoktu. Bir kısmı, onbeş yıldır uğraşıp hazırladıkları bir isyanın çöktüğünü anladı, diğer bir kısmı da mağrur Dük'ün bu sözlerinden başka kuşklar çıkardılar. Yalnız, Dük de Guise'nin en yakınlarından yirmi

kadarı sâkin kaldı. Bunlar, işin aslını biliyorlardı. Üçüncü Henri'ye gelince, hayret mi etti, sevindi mi, sevinmedi mi, kimse anlayamadı; çünkü yüzü gayet sâkin kaldı. Yalnız annesine baktı, Catherine de ona baktıktan sonra şu sözleri söyledi:

— “Yeğenimizin söyledikleri çok asîl sözlerdir. Bu kadar kavrayıcı bir sahneye Tanrının da şahitlik etmesi ne iyi olurdu...”

Kral, annesi leb demeden leblebiyi anlamaya alışmıştı. Ayağa kalktı. Elini âdeti olduğu üzere kalçasına dayayarak:

— “Mösyö le Dük!” Dedi. “Bu sözleri İncil'e basarak tekrar eder misiniz?”

— “Elbette Majeste... Majesteniz ne zaman isterlerse...”

— “Öyleyse, mihrap önünde ve İncil'e el basarak barış yeminini yapacaksınız demek?..”

— “Hazırım Majeste... Paris'e dönüldükten sonra arzu buyurulursa Notre-Dame kilisesine gider...”

Kral Dük'ün sözünü kesti:

— “Mihrap her yerde vardır ve Tanrı da arandığı her yerde mevcuttur. Böyle bir yemin için Blois kilisesi de Notre-Dame kadar kıymetlidir.”

— “Ben de aynı fikirdeyim... Yarından tezi yok!..”

— “Yarın mı?.. Yarın nerede olduğumuzu kim bilir? Hemen şimdi, şu saatte mihraba gideceğiz Mösyö le Dük!..”

Guisce kısa bir tereddüt ânı geçirdi ve bu hâli kendisine yercesine bakan Catherine'nin gözlerinden kaçmadı. Fakat beriki hemen:

— “Başüstüne! Majeste nasıl emrederlerse...” Diye söylendi.

Kral seslendi:

— “Crillon! Biz kiliseye gidiyoruz! Efendiler, hepiniz oraya geliniz. Bütün Fransa’nın bu olaya tanık olmasını ve tarihlerin böyle yazmasını istiyorum!.. Şimdi beni biraz yalnız bırakınız!..”

Herkes çıktı. Guise ve kral taraftarı asîlzâdeler atlarına binmeye hazırlandılar. Guise, kardeşleriyle ve yakınlarıyla avluda konuşmaya gitti. Crillon da krala bir muhafız kafilesi hazırlayarak Guise taraftarlarına hiçbir şeyden ürkmediğini göstermeye gitti. Üçüncü Henri’nin yanında yalnız ana kraliçe kalmıştı.

Kral seviniyordu:

— “Eee anne!.. Yaptığımı beğendin mi? Demek artık Paris’e döneceğiz?..”

Catherine sessiz sadasız duruyordu. Kral yine söylendi:

— “Şu Millet Meclisi toplantıları biter bitmez hemen yola çıkarız. Doğrusu artık canım sıkılmaya başlamıştı!”

İhtiyar Kraliçe:

— “Evet,” Dedi. “Sizin asıl canınızı sıkan da bu!.. Paris’e dönecek, Louvre sarayında veya canınızın istediği yerde tekrar eğlenmeye başlayacaksınız! Kılık kıyafet değiştirip sokaklarda gezeceksiniz. Ziyafet üstüne ziyafet hazırlayacak ve nihayet etrafınızdakilerin masrafı yüzünden halkı tekrar aleyhinize kışkırtacaksınız!..”

Üçüncü Henri esnedi. Annesinin nasihatleri, ona kocakarı zırlıtları gibi geliyordu. Ana Kraliçe:

— “Louvre sarayına, bir kral gölgesi hâlinde ve iktidarınız yarı yarıya elinizden gittikten sonra dönmek bir marifet değildir!” Dedi.

— “Neden iktidarımın yarısı elimden gidecekmiş! Şunu bana anlatır mısınız anne?”

— “Mümessiller meclisinin bir sürü şikâyetler ve istekler ileri süreceğini ve bunları kabul ettikten sonra sizin krallıksız bir kral hâline geleceğinizi ne çabuk unutuyorsunuz?”

— “Amma da yaptınız ha?.. Defetmemi istedikleri bir-iki D’Epernon yüzünden mi bu hâle geliyorum!”

— “Ya ötesi?.. Sizden istenen teminat... En müthiş düşmanlarınızın maliyeyi kontrol etmeleri meselesi?”

— “Ötesini saymayın Madam... Kimse, asîlzâdelerin bana küskünlüklerini göstermek için icat ettikleri bu şeylerin yapılacağına inanmaz... Hem canım zaten Lorraine’lerle barışmadım mı?..”

— “Ay! Siz bu barışmaya inanıyor musunuz?”

— “İncil’e el basacak olduktan sonra neye inanmayayım?..”

Henri, oyuna, eğlenceye olduğu kadar keyfine de düşkün bir kraldı ama, Fransa’nın en mutaassıp krallarından biri diye ün salmıştı.

Fakat Catherine de Médicis oğlunun bu kadar kesin söylediği bu söze gülümsedi. Henri devam etti:

— “Guise’nin bu sözlerinin içten gelmediğini ben de biliyorum anne! Kanaatimce o, böyle yapmaya mecbur kaldı. Benimle barışmasaydı ne elde edecekti ki... Kutlu Birlik onu kışkırtıyor ama eninde sonunda âsiliğini veya sadık bir kul olduğunu ilân etmesi lâzımdır. İsyanın kendisine neye mal olacağını bildiği için, boyun eğiyor... Bu itibarla, İncil’c el basarak yemin edecek olduktan sonra kendisine inanmamam için sebep kalmaz...”

— “Dikkatli ol, oğlum!..”

Kral, bu sözün ne demek olduğunu yanlış anlayıp:

— “Aman Madam!..” Dedi. “Crillon elbette lâzım gelen tedbirleri almıştır... İşte kendisi de geliyor!”

Catherine de Médicis içini çekti ve oğluna uzun uzun baktıktan sonra salondan çıktı. Crillon salona giriyor ve krala, hemen kiliseye hareket edebileceğini haber veriyordu. Kral hızla, dörtköşe avluya indi. Kendisiyle birlikte gidecek silâhlı adanıları ve hele Crillon’un askerlerini görünce memnun oldu. Atına atladı. Ötekiler de bindiler.

Kral, şatodan, arkasında bir boru bandosu, bir bölük tüfekli ve çevresinde de silâhlı asîlzâdeleri olduğu hâlde çıktı. Dük de Guise de hemen arkasından gidiyor ve böylece kendi adamlarından ayrılmış bulunuyordu. Bütün bu atlı kalabalığı, kiliseye bir nevi endişe içinde yöneldi. Kimse ağzını açmıyor ve bu işin ucunda bir tuzak olmasından, herkes şüphe ediyordu.

Kilisenin papazları da daha önce durumu haber almış, hazırlanmışlardı. Bu parlak kalabalığı, kapıda karşıladılar ve Dük de Guise’yle Üçüncü Henri mihraba giderek diz çöktüler. Başpapaz, İncil’i, kadife mahfazasından çıkarıp bir kürsüye koydu. Dük de Guise metin adımlarla kürsüye çıkarak elini İncil’e uzattı ve kilisede çıt çıkmazken, gür bir sesle:

— “Kendi ve başkomutanı bulunduğum Kutlu Birlik adına, Majeste Krala tam bir dostluk besleyeceğimi ve kendisiyle barış güdeceğimi İncil üzerine yemin ederim!” Dedi.

O indikten sonra Kral da çıktı. O da aynı şekilde elini İncil’in üstüne koydu ve söylendi:

— “Ben de İncil üzerine yemin ederim ki asil yeğenim ve Kutlu Birlik âzasıyla daimî barış ve dostluk içinde kalacağım!..”

Bu sözler üzerine kralcı asîlzâdeler: «Yaşasın!» Diye bağırmaya başladılar. Guise taraftarları da kara kara düşünmeye dalmışlardı. Kral, elini Guise'ye uzattı. Dük eğilerek bu eli tuttu ve böylece barış da kesinleşmiş oldu.

Üçüncü Henri neşeli ve şimdiye kadar kafasını pirelendiren endişelerden hakikaten kurtulmuş bir hâlde idi. Crillon'a adamlarını alıp şatoya dönmesini emrettiyse de Crillon oralı olmak istemediği için bu emri birkaç kere tekrara lüzum hâsıl oldu ve ihtiyar kumandan istemeye istemeye itaat edince kral da tamamen Guise taraftarları arasında kalmış bulundu.

Henri, Guise'cilere:

— “Efendiler,” Dedi. “Mademki artık barıştık... Burada ne kralcı, ne de Guise'ci kaldı. Şimdi sadece, asîlzâdelerine derin itimad olan bir kral vardır...”

Guise taraftarları kinlerinden çok nezaket olsun diye:

— “Yaşasın Kral!” Diye bağırdılar.

Üçüncü Henri, Dük de Guise'ye döndü:

— “Mösyö le Dük... Bu mösyölerden birkaçıyla ve benimle birlikte şatoya kadar gelmenizi rica ederim... Size gelince Mösyö Kardinal ve Mösyö de Mayenne, akşam yemeği zamanında lûtfen ağabeyinize katılırsınız. Bu akşam hepinizi soframda görmek ve hükümdarlık devrimin en büyük zaferi olan bu başarıyı kutlamak istiyorum!..” Dedi.

Üçüncü Henri, Guise ve yirmi kadar adamıyla uzaklaşırken, Guise'ciler tekrar «Yaşasın!» Diye bağırdılar. Kardinal de Guise, hemen taraftarlarından birkaçına işaret etti ve kalabalık yavaş yavaş kiliseden çıkarken bunlar, Guise'cilerden ikiyüz ka-

darını kilisede alıkoydular. Kardinal, içeride kendi adamlarından başka kimse kalmadığına kanaat getirdikten sonra kapıları kapattırdı ve söylendi:

— “Mösyöler, ağabeyimin söylediği sözleri işittiniz ya?..”

Hemen hiddetli sesler duyuldu:

— “Bu, alçakça bir hıyanettir!”

— “Onu da Valois gibi idâma mahkûm etmeli!..”

Kardinal yapacağı etkiden emin bir adam tavrıyla gülümsüyordu. Fırtına hafifleyince söylendi:

— “Mösyöler, görüyorum ki ağabeyimi yanlış anlamışsınız!.. Barış ve dostluk yemini etti ama kime etti?”

— “Krala etti ya!.. Krala yemin etti ya!” Diye bağırıştılar.

— “Doğrudur, krala yemin etti ama hangi krala?.. Valois’e değil... Üçüncü Henri’ye değil... Mademki biz kendisini mahkûm ettik, Üçüncü Henri artık kral sayılamaz... Onun için Dük de Guise sadece Kutlu Birliğin kralına, yâni sizin seçeceğiniz krala barış ve dostluk yemini etti. Ben de size yemin ederim ki o, bu sözünde duracaktır!..”

SİZE BİR KELLE GETİRDİM!

Guise taraftarları, Dük'ün ettiği yemini duyunca analarını, babalarını bir anda kaybetmişçesine kaderlenmişlerdi. Fakat sonradan bu yeminin nasıl uydurma bir şey olduğunu anladıkları zaman son derecede sevinip keyiflendiler. Çünkü bu yemin, şimdiye kadarki uğraşmaları yıkmak şöyle dursun, bilâkis kuvvetlendiriyordu. O akşam şatoda verilen büyük kabul resminde Dük taraftarları gülümseyen yüzlerle geziniyor ve bazan alaylı alaylı Üçüncü Henri'ye bakıyorlardı.

Kral, bütün olanların farkında değildi ve sofrada her zamankinden daha iştahlıydı. Fakat kraliçe Catherine'yle müneccimbaşı Ruggieri herşeyi görüyor ve seziyorlardı. Müneccim, başka bir odada oturuyor, fakat ufak bir delikten ziyafet salonunu sıkı sıkıya göz hapsine almış bulunuyordu. İhtiyar kraliçeye göre de, hava tehlikeler ve tehditlerle doluydu. Kral, bu anlaşılmaya pek memnundu. Fakat hiç şüphesiz halkla uyuştuğuna değil, Paris'e dönebileceğine seviniyordu. Kralın masasında Mareşal de Biron, Villequier, d'Aumont, du Guast, Crillon, üç kardeş Guise'ler ve Kutlu Birlikten birkaç asîlzâde daha vardı. Dâvetliler, dostça birbirlerine karışmışlardı. Kralın sandalyesi, ötekilerinkinden biraz daha yüksekçe olmasaydı, onu da dâvetlilerden ayırdetmeye imkân kalmayacaktı.

Öteki asîlzâdeler, ziyafeti ayakta seyrediyorlardı. Grup grup ayrılmışlardı. Gruplardan birinde Desseffrenat, Chalabre, Montsery ve Sainte-Maline var-

dı ve başka bir grupta bulunan Brissac, Maineville, Bussi-Leclerc ve Bois Dauphin'e hain hain bakıyorlardı. Maurevert de buradaydı ama yüzünden bir şey anlamak kaabil olmuyordu. Kral birdenbire neşe içinde haykırdı:

— “Dönüşte Chartres kilisesine bir top sırmalı çuha hediye edeceğim. Chartres kilisesi adına yemin ederim ki şimdi şu Navarre Kralı Henri de Béarn bizi böyle, bir sofraya toplanmış görse suratı kimbilir ne hâl alırdı?”

Kral bir kahkaha savurunca herkes güldü. Dük de Guise:

— “Şimdi ne yaptığınızı biliyor musunuz Majeste?” Diye sordu.

— “Vallahi bilmiyorum... Siz biliyor musunuz Dük?”

— “Hayır ama kardeşim Kardinal bir şeyler biliyor.”

Kardinal söylendi:

— “Tekrar La Rochelle'ye dönmüş, protestanlar kurulunun toplantısına başkanlık ediyormuş...”

— “O da neymiş öyle?.. Demek ki Huguenot mendeburlarının da bizim gibi bir mümessiller kurulu var, öyle mi?”

Kralın Huguenot'lara verdiği sıfat, Guise'cilerin pek hoşlarına gitti. Üçüncü Henri:

— “Artık ondan korkmuyoruz,” Dedi. “Ne kadar ordu toplarsa toplansın! Üstüne yürürüz ve Tanrının yardımını, dostumuzun (Dük de Guise'ye baktı) himmetiyle darmadağın ederiz!..”

Dük de Guise:

— “Majeste emrederse bu savaşa hazırlanalım!..” Dedi.

— “Paris’e döner dönmez!.. La Rochelle, Hugue-
notlar’ın elinde oldukça rahat yüzü görmeyeceğiz...”

Kral bu sözleri söyledikten sonra bir kadeh şarap içti. Herkes onu taklit etti. Yemek, böylece herşeyden bahsolunarak geçti. Fakat hepsinin burada toplanmalarının sebebi olan mümessiller kurulundan hiç bahsedilmedi. Yemekten sonra büyük salona geçerek biraz oyun oynadılar ve nihayet yatmak zamanı gelince üç Guise kardeş, kendisine yanaşarak vedâ etmek istediler. Sıra Dük de Guise’ye gelince Kral Dük’ün elinden tuttu:

— “Gel kucaklaşalım yeğenim!” Dedi. “Mademki artık dostuz!”

Guise, kralın sarılmasına sarararak tahammül etti. Sonra kral yatak odasına doğruldu. Guise kardeşler çekildiler ve nedimler de teker teker odalarına gittiler...

Catherine de Médicis, yaşına ve zayıflığına rağmen eğlencenin sonuna kadar beklemişti. Herkes çekildikten sonra yemek salonuna girdi ve Ruggieri’nin gizlenmiş olduğu odaya doğruluyordu ki birdenbire yanında bir karaltı belirdi. Kraliçe boğuk bir sesle:

— “Maurevert!” Diye söylendi.

Adam, yerlere kadar eğilerek Catherine’yi selâmladı:

— “Evet Madam!..”

Sonra doğrularak kraliçenin gözlerinin içine baktı:

— “Emrinizle Amiral Coligny’e kurşun atan Maurevert... Herhalde unutmamışsınızdır Majeste! Etrafın kanla kıpkızıl, barut dumanlarıyla simsiyah olduğu bir gecede Amiralin kesik kellesini Louvre sarayına kadar getirdikten sonra emrinizle Roma’ya

kadar götüren Maurevert... Bütün bunlar geçmişe karıştı. Hem o kadar geçmişe karıştı ki kilise ve hükûmete sadık olanlar, birbiri ardınca öldükten başka hâtıraları da bu gibi şeyleri unutmaması gereken yüksek insanların aklından siliniverdi. Madam, beni de unutmuş olmanızdan korkuyordum ama... Görüyorum ki unutmamışsınız..."

Catherine de Médicis, kendisiyle bu kadar lâubali konuşmaya cesaret eden adama soğuk bakışlarla baktı ve:

— "Evet!" Dedi. "O zamanlar bize pek büyük hizmetlerde bulunmuştunuz... Oğlum Dokuzuncu Charles'e gösterdiğiniz sadakati nasıl unutturum?.."

— "Ben ona değil, size hizmet etmiştim Madam!.."

Catherine, Maurevert'in vaktiyle en müthiş ve esrarengiz adamlarından biri olduğunu hatırlıyordu. Birdenbire:

— "On yıldır nerelerdeydiniz? Paris'teki isyan günü ne yapıyordunuz?" Diye sordu.

— "Anlıyorum! Madam, benim Guise'lerle elbirliği ettiğimi yüzüme vurmak istiyorlar... Ben bunları inkâr etmem Madam!.."

— "Bana bunu söylemek için mi geldiniz?.. İsteddiğiniz nedir?.."

— "Ben de esasen bu soruyu bekliyordum Madam... Size birçok yararlıkta bulunmuştum, buna karşılık siz de bana birçok şey vaatemiştiniz... Bu vaadleri yerine getirmenizi tam altı yıl bekledim... Nihayet bir gün karşınıza çıktım... Baktım ki beni unutmuşsunuz... Tabii ben de o zaman Guise'ye kapılanmak ve oğlunuzun aleyhinde çalışmak mecburiyetinde kaldım!.. Şimdi, neden onlarla elbirliği ettiğimi anlıyor musunuz Madam?.."

— “Anlıyorum!..”

— “Şimdi içimi döktüm Madam!.. İsterseniz beni tevkif ettirebilirsiniz!..”

Kraliçe birdenbire bu küstahlığa kızdı:

— “Guise’ye güveniyor da ondan böyle söylüyor-sun mel’un!.. Guise’nin seni kurtaracağını biliyor-sun da ondan...” Diye söylendi. “Haydi defol karşımdan... Seni tevkif ettirmiyor, fakat kovuyorum! Benim, Fransa Kraliçesinin karşısında böyle konuşulmaz!.. Çabuk yıkıl karşımdan!”

Tam bu sırada Ruggieri’nin bulunduğu odanın kapısı açıldı ve münecim görünerek:

— “Madam ve sayın Kraliçem!.. Müsaade buyurursanız bu adam gitmesin!.. Burada kalsın!” Dedi.

Aynı anda kraliçeye gizli bir işaret de çıkmıştı. Kraliçe hemen değişti:

— “Maurevert sizi bu seferlik affettim... Bir daha öyle konuşmamalısınız!”

Maurevert diz çöktü:

— “O hâlde şimdi size, ne maksatla buraya geldiğimi söyleyebilirim kraliçe hazretleri...”

— “Demek hâlâ içinizi sıkan bir şey var Maurevert!..”

Ruggieri tekrar söze karışarak bağırdı:

— “Elbet olacak!.. Mükâfat görmemiş bir insan az mı üzüntü çeker?... Bu adama bir mükâfat verilmesi lâzımdır... Öyle değil mi Mösyö de Maurevert? Fakat size yaraşır bir mükâfat elde etmek için kraliçeye yeni bir şey de getirdiniz herhâlde...”

— “Evet! Kraliçe hazretlerine bir şey getirdim!.. Tıpkı Saint-Barthélemy gecesinde Louvre sarayına getirdiğim şey gibi bir şey!..”

Kraliçe sararmıştı. Ruggieri sordu:

— “Neymiş o?..”

Maurevert cevap verdi:

— “Bir kelle!..”

Catherine’nin yüzü gülüvermişti. Ah ne kadar bunamıştı. Şu herif bir saattir, şimdiki efendisini ele vermeye, gammazlamaya çalıştığı hâlde kraliçe bir türlü anlayamamıştı. Hiç şüphe yoktu ki bu kelle, Guise’nin kellesiydi!

Yüksek sesle:

— “Peşimden geliniz Mösyö!” Dedi. “Sen de gel Ruggieri, senden gizlim yoktur!”

Birlikte alt kata, kraliçenin dairesine inerek, Catherine’nin özel odasına girdiler. Kraliçe oturdu. Maurevert’le Ruggieri ayakta kaldılar. Catherine sordu:

— “Ne istiyorsunuz bakalım Maurevert?”

Ruggieri:

— “Ona, ne istediğini soracağımıza bizim ne vereceğimizi sorsak daha iyi olmaz mı kraliçem?” Dedi.

Catherine tekrar sordu:

— “Ne kadar istiyorsunuz?..”

— “Pek az bir şey efendim... Üçyüzbin lira yeter...”

Catherine düşündü:

— “Az istediniz!”

— “Biliyorum! Benim size getirdiğim şey bir milyon eder ama, yediyüz binini, maiyetinizde çalışmak şerefiyle değişiyorum!”

— “Bu kadar ucuza sattığınıza göre Dük de Guise’ye harikulâde nefret besliyorsunuz demektir. Ruggieri, şu dolabın çekmecelerinden birini çek... Oradaki kâğıtlardan bir tanesini ver!..”

Ruggieri denileni yaptı. Bu kâğıtlar, boş olarak Üçüncü Henri tarafından imzalanmış birtakım çeklerdi. Ana Kraliçe çeki doldurduktan sonra kâğıttaki yazı şu şekli aldı:

«*Mösyö de Maurevert'in bize yaptığı hizmetlere karşılık olarak şu çek görüldüğü ando, kendisine beşyüzbin lira verilmesini, saray hazinesi müdürlüğüne emrederiz.*»

Catherine, çeki Maurevert'e uzattı. Adam, çeki kendi istediğinden fazla para yazılmış olduğunu gördüğü hâlde hiçbir sevinç eseri göstermedi. Hattâ, biraz burkuldu da... Çünkü çekin altında boş bırakılmış iki yer vardı. Çekin nerede ödeneceği ve ödeme tarihi yazılı değildi... Catherine, Maurevert'in endişesini yüzünden okuyarak:

— “Mösyö, zannederim çekte unutulmuş yerler var,” Dedi. “O kâğıdı bana veriniz!”

Maurevert çeki masanın üstüne koydu:

— “Majeste, çekin ödenme tarihiyle nerede ödeneceğini unutmuşlar...” Dedi.

Kraliçe sordu:

— “Mösyö de Maurevert, bu çekin nerede ödenmesini istiyorsunuz?”

— “Paris'te efendim!”

— “Ne zaman?..”

— “Mümkün olduğu kadar çabuk, kraliçem...”

Catherine dudaklarını büzüp kaşlarını çattı:

— “Bu ancak kralın hazineye hâkim olduğu zaman olabilir...” Dedi. “Yâni...”

Ve eğilerek çekin altına şu satırı yazdı:

«*Mösyö de Guise'nin öldüğünün ertesi günü Paris'te ödenecektir!*»

Ruggieri, hemen Catherine'yle gizli bir şey ko-

nuşmak istediği vakit kullandığı bir İtalyan lehçesiyle söylendi:

— “Catherine, deli misin? Ya şimdi herif bu kâğıdı alıp Guise’ye götürür de ondan bir milyon alırsa?!..”

— “Evet ama bu adam para kazanmak istemiyor!..” “Onun maksadı intikam almak!.. Ben adamımı bilirim!”

Maurevert çeki aldıktan sonra cebine koymuş ve:

— “Koyduğunuz mühlet çok mükemmeldir Madam!” Demişti.

— “Demek bu kadar çabuk olacak ha?..”

— “Orasını bilemem Madam!.. Çünkü Guise’yi idâm ettirecek kral, ben değilim!..”

Ruggieri de, Catherine de âdeta yerlerinden hopladılar:

— “Ne?.. İdâm mı?”

— “Evet Madam! Hattâ siz çeke «Guise’nin öldüğünün» yerine «İdâm edildiğinin» kelimelerini yazsaydınız daha doğru olurdu.”

Catherine heyecanlanmıştı:

— “O hâlde çabuk söyle dostum!” Dedi. “Eğer oğluma büyük bir hizmette bulunursan alacağın şey, yalnız beşyüzbin liradan ibaret olmayacaktır.”

— “Anlıyorum Majeste! Fakat bana beşyüzbin lira yeter... Şimdi sizin verdiğiniz çeke karşılık ben de size bir kelle çeki vereyim!..”

Maurevert bu sözü söyledikten sonra cebinden, dörde katlanmış bir kâğıt çıkarıp uzattı. Catherine kâğıda merakla baktıktan sonra:

— “Guise’nin el yazısı!” Dedi.

Ve Ruggieri ile ikisinin başı, âdeta birbirine değercesine masaya yayılı kâğıda eğilerek şu satırları okudu:

«Madam,

Saydığınız delillere tamamen inandım ve hemen harekete geçmek lüzumunu hissettim. Blois'e gitmek için bir hafta veya bir ay beklemeyeceğim... Şimdi hareket ediyor ve sizi orada bekliyorum! Orada bildiğiniz adamın öldürülmesi ve yine bildiğiniz iki kudretin birleştirilmesine çalışacağım...

Henri... Şimdilik Dük de Guise.»

Bu, Dük de Guise'nin Fausta'ya verilmek üzere Maurevert'e teslim ettiği mektuptu. İki yüzlü haydut, mektubun kopyasını çıkarıp Fausta'ya vermiş, aslını da Guise'yi ele vermek için saklamıştı.

Catherine, mektupta öldürüleceği yazılan adamın kim olduğunu derhal anlamıştı. İmza yerinde de «şimdilik Dük de Guise» yazıyordu. Bunun sonunu getirmek kolaydı: İleride Fransa Kralı!..

Birdenbire Maurevert'e dönüp sordu:

— “Bu mektup kime yazılmıştı?..”

— “Prenses Fausta'ya!..”

— “Demek Prenses bu mektubu almadı?”

— “Aldı efendim... Ashı yerine kopyasını aldı...”

Catherine, Maurevert'e, takdir dolu bakışlarla baktı:

— “Bu mektubu başka kimsenin görmediğinden emin misiniz?” Diye sordu.

— “Tamamen eminim Madam!..”

Catherine dirseğini masaya dayadı. Gözlerini kâğıda dikti. Bir an derin bir dalgınlık içinde kaldıktan sonra mırıldandı:

«Prenses Fausta!..»

Acaba bu adı söylerken ne düşünüyordu?..

PARDAILLAN'IN YOL ARKADAŞI

Dük de Guise, Paris'ten ayrılalı birkaç gün olmuş, Paris'i gittikçe artan bir heyecan kavramıştı. Fausta, Maurevert'in getirdiği mektubu okuduktan sonra hemen Blois'e hareket etmeye karar vermiş ve ona göre de hazırlanmaya başlamıştı. Önceden Fausta'nın güvendiği adamlarından biri, Blois'e doğru yola çıkarak orada bir ev kiralamaya gitti. İki gün sonra da Fausta yanına Myrthis ile Léa'yı aldı ve hayatının en hareketli zamanlarını geçirmiş olduğu bu binayı uzun uzun süzdükten sonra yola koyuldu...

Son düşüncesi Pardaillan oldu. Fakat hemen bu düşünceyi kafasından silkip atmak ister gibi başını salladı. O ölmüştü... Onun ölmesiyle Fausta da bu dertten kurtulmuştu.

Fausta, Jacobin manastırına yakın olan Notre-Dame-des-Champs kapısından Paris'ten çıkarken bu kapının tam aksi istikametinde bulunan Saint-Denis kapısından da Pardaillan şehre giriyordu.

Şövalye, Fausta'nın postacısının yaralarının iyileşmeye başladığını görünce artık Gravelines köyünde durmamıştı. Yol üstünde iki gün kadar Amiens'te kalmıştı. İçi sıkılıyordu. Fakat bu sıkıntı işsizlikten değil, daha çok yalnızlıktandı.

Şövalye de Pardaillan artık hem arkadaş bakımından, hem de ruhen yalnız, yapayalnız, tek başına bir insandı. Aklında iki şey vardı: Önce Maurevert'i öldürmek!.. Sonra da Huguette'yi kurtarmak için

kendisi teslim olduğu gün kendisine «*Alçak!*» Diyen Guise'nin, bu sözünü kılıcıyla gırtlığına tıkmak!..

Amiens'de oteldeki yatağına elbisesiyle uzanmış, hep bunu düşünmüştü: «*Farzedelim ki önce Mauververt'i temizledim!.. Sonra da Guise'yle Fausta'yi öldürdüm!.. Peki sonra ne yapacağım?..*»

İşte mesele buradaydı. Bu işler bittikten sonra emelsiz ve gayesiz bir hayat işe yarar mıydı... Bu düşünce Şövalye'yi âdeta korkutuyor, ürkütüyordu.

«*Ne yapacağım? Nereye gideceğim?*» Diye düşünüyordu. «*Genç Dük d'Angoulême'ye gidip orada ölünceye kadar kalacak ve Violetta'nın çocuklarına dünyanın sırlarını mı öğreteceğim?.. Bu, hiç de cazip bir şey değil... Hem zaten mes'ut insanlar, zamanla insanın sinirine dokunur... Yoksa gidip Huguette'nin yanında mı ihtiyarlayacağım?..*»

Şövalye birdenbire gözlerini tavandaki bir örümcek yuvasına dikti ve söylendi:

«*Hele bakalım! Daha Fransa'da ve başka yerlerde gidilecek az mı yol var?.. Bu yolların kenarında daima gölge veren ağaçlar ve gökte de daima sıcak güneş bulunur... Tek yağmur yağmasın da!..*»

Ve yine bu düşüncede duruyordu. Yeryüzünde başıboş dolaşmak, zayıflara yardım etmek, kudretli ve zâlimlerle cenkleşmek, kimseye boyun eğmemek, daima kendi kafasının dikine gitmek... Bunlar, başka herhangi saadettele değişilir şeyler miydi?..

Tabii Pardaillan ycniden atına atlayıp Paris yolunu tutmakta gecikmedi. Şehre girince birisine, Dük de Guise'nin nerede olduğunu sordu. Blois'de olduğu cevabını alınca, kendi kendine: «*Âlâ!*» Diye söylendi. «*Ben de oraya giderim!..*»

Şimdi nereye gidecekti? Devinière'ye uğramak işine gelmiyordu. Belki Huguette allem eder, kal-

lem eder, kendisini alıkordu... Hayvanını yavaş yavaş Seine nehrine doğru sürdü. Notre-Dame köprüsünden geçti, sonra küçük köprüden geçerek şehrin göbeğine ulaştı ve nihayet Saint-Jacques sokağını başıboş bir gidişle geçerek, birdenbire hayvanını istihkâmlar yakınında Jacobin'ler Manastırı'nın kapısında durdurdu. Attan inip, hayvanı duvara çakılı bir halkaya bağladıktan sonra kapıyı çaldı. Kapıda ufak bir delik açıldı ve kapıcı papazın başı göründü. Papaz, Şövalye'ye ne istediğini sorduktan sonra bu manastıra misafir de, ziyaretçi de alınmadığını söyledi.

Pardaillan ne misafirdi, ne de ziyaretçiydi... Tanıdığı bir rahiple biraz görüşmek istiyordu. Kapıcı buna da itiraza kalkıştı. Fakat Şövalye'nin Jacques Clément'i görmek istediğini öğrenir öğrenmez kapıyı ardına kadar açmakta gecikmedi. Bu hâlin Şövalye'yi ne kadar şaşırttığını kestirmek güç değildi. Kapıdan girerken:

— “Atım ne olacak?” Diye sordu.

Jacques Clément adını duyunca her hâli değişmiş, aksiliğinden eser kalmamış olan kapıcı:

— “Merak buyurmayın efendim! Bu asil hayvan, pek muhterem başkanımızın ahırına götürülecek ve orada kendisine iyi ve kutlu bir dost bulacaktır...” Diye cevap verdi.

Şövalye, hem kendi, hem de başrahibin hayvanı hakkındaki sözlere kahkahayı basarak:

— “Âmin!..” Dedi.

Kapıcı bu söze şaşaladı:

— “Lûtfen şu konuşma odasına buyurun... Muhterem kardeşimiz Clément'e şimdi haber veririm!..”

Kapıcı papaz hızla gitti. Fakat doğrudan doğruya rahip Clément'in hücreğine değil, başpapaz Bour-

going'in odasına yöneldi ve Clément'le bir askerin görüşmek istediğini söyledi. Başpapaz da bu gelen kimsenin Jacques Clément'le mutlaka o mahut mesele hakkında konuşacağını sanarak, böyle bir şeyin konuşma odasında değil, Jacques'in hücresinde yapılmasını daha uygun buldu ve ziyaretçinin, rahip Clément'in hücreesine götürülmesi emrini verdi. Bu suretle aralık kalacak olan kapıdan kendisi de konuşulan şeyleri dinleyebilecekti...

Kapıcı papaz önde, Şövalye arkada Jacques Clément'i, bir masa başına oturmuş, mektup yazar bir hâlde buldu. Jacques Clément, manastırın en fazla hürriyete sahip papazı olduğundan hücresinde hokka kalem de bulundurabiliyordu. Şövalye içeriye girer girmez, papaz başını çevirdi ve kimin geldiğini görünce kıpkırmızı kesilerek yazı yazdığı kâğıdı saklamaya kalkıştı. Sonra da ayağa kalkıp Pardaillan'a doğru ilerledi ve sâbit bir fikre saplanıp kalmış sinir hastalarının derin sesiyle:

— “Çok şükür Tanrıya!..” Dedi.

Pardaillan papazın elini sıktı:

— “Sizin yanınıza ulaşmak meğerse meseleymiş... Of... Hayli yorulдум... Müsaade eder misiniz oturayım?..”

Kılıcını çözüp yatağın kenarına ilişti:

“Aman kardeşim burada nasıl yaşıyorsunuz? Burada mezar gibi bir yer... Sizin gibi hassas bir insan burada nasıl yatar?..”

Clement acı acı güldü:

“Siz, bir mezara giren güneş ışığı gibisiniz.. Siz görünür görünmez herşey ışıklanır ve güler... Yoksa burası malızun bir yerdir...”

— “Niye kalıyorsunuz öyleyse?..”

— “Burayı ben istemedim... Manastırda yetişti-

rildim ve manastırda yaşadım... Tıpkı sarmaşığın da doğduğu ağaca sarılarak yaşaması gibi bir şey... Ben yol yürümüyorum Şövalye... Mukadderatımı takip ediyorum!..”

— “Ben içeri girdiğim sırada ne yapıyordunuz?..”

Jacques Clément kızardı. Bu sırada Şövalye de mektubun bir ucunu gördü:

— “Ooo, ooo!.. Maşallah!.. Şiir de yazıyorsunuz demek ki... Bana şairliğinizden hiç bahsetmemiştiniz!”

Yalan değildi. Pardaillan hücreye girdiği sırada genç papaz şiir yazmakla meşguldü. Şövalye samimiyetle elini uzatarak kâğıdı çekti aldı, okuduktan sonra:

— “Ne akıcı bir ifade! Ne kaabiliyet!.. Herhalde bir din şiiri olacak... Burada bahsettiğiniz aşk, herhalde Tanrı’ya karşı duyulan bir sevgi olacak değil mi?.. İyi ama şu Marie de kim oluyor?.. Meryem Ana mı?”

Papaz sararmıştı:

— “Bazan böyle çocukça şeylerle eğlenirim!” Diyordu.

Pardaillan da kâğıdı elinde evirip çeviriyordu. Birdenbire irkildi ve mırıldandı:

— “Marie de Montpensier olacak... Demek ki şiirdeki ilânı aşklar hep ona... Kâğıdın arkasında onun adı yazılı...”

Pardaillan bir an düşünceli kaldı: «*Sakin Üçüncü Henri’ye karşı duyduğu büyük kinde bu kadının bir rolü olmasın?.. Öyle ya... Tastamam öyle olacak... Zavallıyı, Fransa Kralını öldürmeye kimin teşvik ettiğini şimdi anlıyorum!*»

Sonra kâğıdı Jacques Clément’e uzattı:

— “Vallahi şiiirden pek o kadar anlamam!” Dedi. “Mısraları pek beğendim... Kimin için yazılmışlarsa onun da beğeneceği muhakkaktır!..”

Rahip kâğıdı kaparcasına alıp hemen koynuna soktu. Şövalye sordu:

— “Chartres’de karşılaştığımız zamanki o korkunç düşüncelerinizi artık unuttunuz mu?”

Papaz boğuk bir sesle sordu:

— “Hangi düşünceleri?..”

— Hani canım şu...”

Pardaillan, birini hançerler gibi bir hareketle sözünü tamamladı. Jacques Clément alçak sesle:

— “Valois’i öldürmek kararımdan bahsediyorsunuz galiba!” Dedi.

Pardaillan papazın korkunç sükûnetine şaşı:

— Evet!”

— “Neden vazgeçeyim? Valois ölecektir. Ölümüne mahkûmdur. Size olan saygım sebebiyle bir zaman için elimi çektim. Fakat görevimi yapacağım an gelecektir.”

Pardaillan irkildi. Papazın kararı korkunçtu. İşin garibi, bu kararın sebebinin intikam duygusu değil, aşk olmasıydı. Şövalye de kendinde bu kararı değiştirecek bir kuvvet göremiyordu. Fransa Kralı, babasının oğlu değildi ya... Papaz sözüne devam etti:

— “Henri’nin anası, anamı öldürmüştü. Alice’nin oğlu da bugün Catherine’nin oğlunu öldürecek. Hele siz bir kere işinizi bitirin, krala artık ihtiyacınız kalmadığını söyleyin! Yoksa bunu mu söylemeye geldiniz Şövalye?”

— “Hayır henüz zamanı gelmedi.”

Bu sırada manastır başpapazı Bourgoing de hücrenin aralık kapısına yanaşmış, hem düşünüyor

hem de konuşulanları dinliyordu. Kendince bu ziyaretçi, Jacques Clément'i alıp kralı öldürmeye götürecekti. Nitekim birdenbire içeriden Pardaillan'ın sesini duydu:

— “Benim niçin geldiğimi merak ediyorsunuz değil mi?.. Blois’e gidiyorum da acaba benimle beraber gelir misiniz, dedim.”

Bourgoing dışarıda mırıldandı:

«*Tamam, düşündüğüm gibi çıktı!..*»

Jacques Clément titreyerek sordu:

— “Blois’e mi?”

Pardaillan:

— “Öyle ya!” Dedi. “Gezmiş oluruz... Ama siz, niye başka yere değil de Blois’e dersiniz, ben de size derim ki şimdi Fransa'nın en kalabalık ve eğlenceli yeri orasıdır. Bir kere kralı görmek kaabil!..”

Dışarıdan dinleyen başpapaz:

«*Tamam!*» Dedi. «*Bu da bizimkilerden!.. Hay yaşayasın delikanlı!..*»

Pardaillan:

— “Bütün asilzâdeler orada... Sonra kudretli Mösyö de Guise de orada!..” Diye devam etti.

Dışarıdan dinleyen Bourgoing:

«*Aferin!.. Yiğit delikanlıymış vesselâm!*» Diye mırıldandı.

Pardaillan:

— “Mösyö lö Dük de Guise'nin yanında gayet zekî Mösyö de Bussi-Leclerc, Mösyö de Maineville, Mösyö de Maurevert, Mösyö de Kardinal, Mösyö lö Dük de Mayenne var... Sonra Düşes de Montpensier gibi güzel bayanlar da var!..”

Şövalye bu sözlerini bir kahkaha parlatarak tamamlamıştı. Rahip, onun ellerine sarıldı:

— Doğru mu söylüyorsunuz? O, orada mı?..”
Diye sordu.

— “Canım, Blois’de olmaz da nerede olur? Burada manastırda olacak değil ya... Nasıl, geliyor musunuz?.. Ha, sahi, siz buradan izinsiz çıkamazsınız öyle mi?”

Bu anda içeriye gülyüzlü bir rahip girmişti. Bu, başrahip Bourgoing’di. Clément’e ve Pardaillan’a baktıktan sonra tekrar Clément’e döndü ve:

— “Nasıl aziz kardeşim, ziyaretçinizden memnun musunuz?” Dedi. Sonra Pardaillan’a dönerek sordu:

— “Siz Mösyö, kardeşimizden hoşnut kaldınız mı?”

Pardaillan:

— “Teşekkür ederim sayın peder!” Dedi. “Çok memnunum!..”

Bourgoing devam etti:

— “Elbette siz de memnunsunuzdur kardeşim Clément... Kimbilir bu asîlzâde size ne güzel tavsiyelerde bulunmuştur...”

Jacques Clément:

— “Lâkin aziz pederim!..” Diyecek olduysa da başpapaz Bourgoing, lâfını ağzına tıkadı:

— “Lâkini makini yok... Bu asîlzâdenin size mükemmel tavsiyelerde bulunacağından eminim...”

Pardaillan hayret içinde söylendi:

— “Scyahate çikalım diyordum da...”

Bourgoing atıldı:

— “İyi ya işte! İyi ya! Fakat ne tarafa? Asıl mesele burada...”

— “Blois’e gidelim diyordum...”

— “Mükemmel bir tavsiye işte!.. Blois’in havası çok güzeldir. Bana öyle dediler... Aziz kardeşimiz

Jacques Clément çok, pek çok hastadır... Ona saf ve kuvvet verici bir hava lâzım!..”

Pardaillan:

— “Ben de öyle diyordum efendim...” Dedi.

— “Hele ben... Ben de ona sizi dinlemesini emrediyorum efendim... Duyuyor musunuz kardeşim? Bu asilzâdenin tavsiyelerini sıkı sıkıya tâkip etmenizi emrediyorum. Hemen sizin yolculuk hazırlıklarınıza bakayım... Benim en iyi seyahat hayvanımı hazırlamalarını söyleyeyim... Sizi kutlarım kardeşim... Sizi de Mösyö!..”

Ve başrahip Bourgoing, Pardaillan’ı hayret içinde bırakıp çıkarken mırıldandı:

«Büyük olay günü yaklaştı demek ki...»

Pardaillan da kahkahayı bastı:

— “Eğer ömrümde bu adam kadar sevimli bir papaz gördüysem arap olayım!.. Bu sizin başkanınız mı? Mükemmel bir adammış, tebrik ederim valla-hi!.. Demek gidiyoruz ha?..”

Hafifçe titreyen Jacques Clément:

— “Evet!” Dedi. “Blois’e gidiyoruz!”

Pardaillan’ın aşağıdaki konuşma odasına inmesinden yarım saat sonra rahip Jacques Clément, Chartres seyahatinde giyinmiş olduğu süvari elbisesiyle görüldü. Manastırın kapısında, Pardaillan’ın hayvanının yanında eyeri vesairesi tamam bir hayvan duruyordu. Şövalye ile rahip atlara atladılar.

ÖLMEK VEYA ÖLDÜRMEK

Belki de Pardaillan, Jacques Clément'i Blois'e sürüklerken, bir maksada hizmet ediyordu. Muhakkak olan tarafı, iki yolcunun hemen Paris'ten çıkıp Blois'e ulaşmak için Chartres yolunu tutmaları oldu.

Onlar, Jacobin'ler Manastırı'ndan çıkalı yarım saat olmamıştı ki, manastırdan başka bir süvari daha hareket etmişti. Bu, kapıcıydı. Güzel bir katırbınmış, kendi hesabına daha doğrusu başpapaz hesabına Blois'e gidiyordu. Göğsünde zarflanmış bir mektup vardı. Bu mektup Düşes de Montpensier'e yazılmıştı. Başpapaz Borugoin, kendinden önce aynı yolda at koşturan iki atlıyı katiyen geçmemesini ihtiyaten tembih etmişti.

Bu üç yolcuyu yollarında bırakarak Blois'e dönelim. Catherine'nin, Maurevert'ten beşyüzbin liraya bir mektup satın aldığı geceden tam bir hafta sonraydı. İhtiyar kraliçe, o müthiş mektubu ele geçirdikten sonra bir hafta Guise'yi sıkı bir göz hapsine almış, mektuptan oğluna bahsetmeyerek sabretmişti.

Kasımın onikinci, pazar günü, Blois şehrinin, üstüne kurulmuş olduğu tepe, Loire nehrinden kalkan kalın bir sis tabakasıyla örtülmüştü. Bugün dinlenme günü olmuş ve temsilciler, kraldan kopacakları yeni kanunlar uğrunda, her günkü gibi bugün çene çalmamışlardı. Blois sokakları ıssızdı. Fakat şatoda ve kralın dairelerinde büyük bir kalabalık vardı.

La Rochelle'den, Huguenot'ların karargâhından protestanlara karşı kinlerinde müşterek olan kralcı ve Guise'ci asîlzâdeleri hayrete düşüren bir haberci gelmişti. Acaba Navarre Kralı ne istiyordu?..

Kral, Guise taraftarlarına gösterdiği itimat ve dostluğun bir delili olmak üzere gelen mektubu hepsinin yanında açmış ve yüksek sesle okumuştı. Henri de Béarn, La Rochelle'de toplanmış olan protestanlar adına aşağıdaki iki şeyi istiyordu:

1 — *Protestanlardan alınan malların geri verilmesi,*

2 — *Onlar için inanç hürriyeti.*

Kralın yüksek sesle okuduğu bu mektup bitince, yuhalar kahkahalar ve tatara karşı tehditler birbirini kovaladı. Halbuki haberci gayet sâkin ve kibar, cevabı bekliyordu. Herkes birinci isteği pek küstahça, ikincisini de gayet garip buldu.

Tehdit ve kahkaha fırtınası geçince, Navarre Kralının postacısı sordu:

— “Efendim, krala ne cevap vereyim?..”

Üçüncü Henri cevap verdi:

— “Navarre Kralına, bizden istediği meseleler üzerinde düşüneceğimizi ve bir karar verdiğimiz vakit, ordularımızın başkomutanı Mösyö le Dük de Guise'nin cevabımızı kendisine götüreceğini söyleyiniz...”

Bu sözler, çılgınca alkışlara vesile oldu; Bu, Huguenot'lara savaş ilânıydı ve savaş da kilisenin direği Guise idare edecekti.

Bu cevabın ileride hesaba sığmaz neticeleri olacaktı. Nitekim Henri de Béarn bu cevabı aldıktan sonra iyilikle istenen şeyleri silâh zoruyla almak için ordusunu harekete geçirdi.

Habercisine gelince, Üçüncü Henri'nin önünde

soğuk bir tavırla eğilmiş ve geri dönerek şiddetle gülen gruplar arasından öyle bir tavırla geçmişti ki hepsi çekilip yol vermeye mecbur kalmışlardı. On dakika sonra dört köşe avluda duran atına atladı ve rüzgâr gibi Blois'den çıkıp gitti. Bu habercinin adı Agrippe D'Aubigny idi.

Bu Kasım akşamında, işte böyle önemli bir olay olmuştu.

Kral, gelen haberciye verdiği cevaptan fevkalâde keyiflenmiş bir hâlde, çevresindekileri iltifata boğmuş, bilhassa Guise'yi pek şımartmıştı. Sonra dairelerine çekilmiş, toplantı da dağılmıştı. O akşam biraz çalışacağını söyleyip uşağını da savmıştı. Tam bu sırada annesi içeri girmişti. Üçüncü Henri annesiyle başbaşa kalmaktan pek hoşlanmazdı. Yüzünü ekşitti ve:

— “Bu akşam işim vardı... Şu Paris'lilerin isteklerinin yazıldığı defteri gözden geçirecektim!” Dedi. “İstedikleri de yenilir yutulur şeyler değil ya... Ah bir kere kuvvetli bir orduyla Paris'e girmiş olsaydım...”

Hendi annesinin oturduğunu görünce sıkılarak kendini bir koltuğa bıraktı. Catherine kederli bir sesle:

— “Yakında ölürüm, benden kurtulursun... Şimdilik o kadar sıkılma oğlum!” Dedi. “Benim bu saatlere kadar uyumayışımın sebebinin sadece senin saadetini korumak olduğunu belki o zaman anlarsın...”

Henri okşayan bir sesle:

— “Beni sevdiğinizi bilirim anneciğim...” Dedi.

— “Anneciğim ha!.. Pek az söylediğin şu kelime, bilsen beni ne kadar sevindiriyor. Ben seni çok severim oğlum. Buna rağmen sen beni sevmezsin...”

Halbuki hiç sevmediğim François ve Charles beni, senden fazla severler, sayarlardı. Sen tahta çıkasın diye onları öldürdüm. Herhalde bunun cezasını çekmekteyim... Onaltı yıldır, en çok sevdiğim oğlumu korkuttuğuma üzülüyorum... Biliyor musun, baban benimle evlendiği zaman bana söylediği ilk söz neydi Henri?..”

— “Hayır Madam!.. Herhalde bir aşk sözüdür...”

— “Gençtim!.. Çocuktum!.. Paris’i görmek için yanıp tutuşuyor ve Fransa gibi güzel bir krallığın kraliçesi olacağıma seviniyordum. Kocam olacak kralı sevmek için gelmişim... Onun bana söyleyeceği tatlı bir söz, beni dünyanın en itaatli ve mes’ut kadını yapabilirdi. O günü hâlâ yaşarım... Beyaz satenden bir elbise giymişti. Yanıma geldi. Bana uzun uzun baktıktan sonra eğildi ve: «*Madam, siz ölüm kokuyorsunuz!*» Dedi.”

Üçüncü Henri sarardı. Catherine de Médicis, ateş saçan gözleriyle baktı:

— “Baban kapıdan çıkıp gitti ve benim de ondan sonra baban, Mösyö de Montgomery’nin mızrağıyla ölüp de dul kalıncaya kadar geçen hayatım bir cehennem azabından ibaret oldu. Gençliğimde yüzüm gülmedi, ihtiyarlığım da gülmüyor, görüyorsunuz ya oğlum!..”

— “Zavallı anneciğğim!”

Catherine bir işaretiyle oğlunu susturdu:

— “Bana acımaya kalkma!.. Baban benim ölüm koktuğumu söylemişti. Bütün ömrüm de her an karşına dikilen şu meselenin: Öldürmek veya öldürülmek meselesinin özetinden ibarettir. Evet, ölmek veya öldürmek!..”

Annesinin karşısında çok kere dehşet hissedilen Henri:

— “Ne demek istiyorsun?” Diye bağırdı.

— “Bütün hayatım, ölmemek için öldürmekle geçti. Ancak bu sâyede sevdiklerime atılan silâhları çelebiliyordum... Şimdi, sevgili oğlumun, yâni senin ölmemen için öldürmem lâzım!..”

Henri artık korkusunu gizlemeye çalışmadı. Boğuk bir sesle:

— “Ölecek miyim?.. Beni öldürmek mi istiyorlar?” Diye sordu.

— “Ben olmasaydım çoktan ölmüştün! Bugün de aynı mesele karşısındayım... Sana bir şey olursa, ben de yaşayamam!.. Onun için muhakkak öldürmek zorundayım oğlum... Sana ölüm kokuyorum dediğim vakit yalan söylemedim!”

Üçüncü Henri titriyordu. Annesi yalnız canını sıkıyor, kendisini dehşete düşürüyordu. Catherine acı bir gülüşle:

— “Mademki baban bana ölüm koktuğumu söyledi, onu yalancı çıkarmamalıyım. Müthiş gece yarılarında gelip beni ayaklarımdan çeker sonra...”

Üçüncü Henri boğuk boğuk:

— “Madam, ölülerin mezarlarından çıkıp, dirilere eziyet ettiklerine inanır mısınız?” Diye sordu.

Catherine daha çok sarararak:

— “Neden inanmayayım?” Dedi.

Üçüncü Henri, ürkek bakışlarla çevresine bakındı. Catherine sordu:

— “Korkuyor musun? Anladım... Ağabeyin Charles’in mezarından çıkıp gelmesinden korktuğunu yüzünden okudum... Yahut da Coligny’yi çıkarır diye ürküyorsun... Ama korkma... Bütün bu ölümleri, Ruggieri ile ben tasarladım. Onlar gelip benden hesap sorsunlar... Onlara ancak ben cevap verebilirim...”

Catherine bu sözleri söylerken ayağı kalkmış, baş-
ka hayallerle konuşan bir hayal hâlini almıştı.
Henri annesini dehşetle karışık bir hayret içinde
seyretti. Catherine tekrar söze başlayarak:

— “Benim hayatım da seninkiyle beraber kuma
bulanmıştır oğlum...” Dedi. “Bugün yine aynı me-
sele var... Ölmek veya öldürmek... Sana açıkça
söylüyorum: Ölmek istiyorsan, öldürmen lâ-
zım!..”

— “Kimi?..”

— “Seni öldürmek isteyenleri... Al, bak oku!”

Kraliçe bir kâğıt uzattı. Bu, Maurevert'ten aldığı
mektuptu. Henri mektubu okuyunca morarmış bir
hâlde annesine döndü:

— “Demek ettiği yemine rağmen Guise, beni öl-
dürmek istiyor haa? Burada öldürüleceği söylenen
adam benim değil mi?.. Bu mektubu size kim ge-
tirdi?..”

Catherine:

— “Öldürülecek sensin!” Dedi. “Bu mektubu,
onlarla çalışan ve onlara ihanet eden biri, Maure-
vert getirdi...”

— “Bu adama mükâfat vermeli Madam!..”

— “Verdim...”

— “Peki bu mektup ne zamandan beri sizde du-
ruyor?”

— “Bir haftadan beri...”

Fakat Catherine bunu söylediğine hemen pişman
oldu. Kral bağırmıştı:

— “Bir hafta mı? Şu hâlde mektup, Guise'yle
anlaşmamızdan öncesine ait...”

— “Bunun önemi var mı oğlum? Seni öldürmeyi
aklından geçirmiş olması yetmez mi?”

Henri soğuk bir tarzda:

— “Evvelce yazmış, sonra da pişman oldu, benimle barıştı ve dost kalacağımıza yemin etti!” Deddi. “Kim İncil üzerine ettiği yemini bozarsa bastığı toprak yarılır, gökten tepesine şimşekler yağar...”

Catherine:

— “Kör!” Diye bağırdı. “Kendisini öldürmek istediklerini bile göremez olmuş!..”

— “Anneciğim, beni çok seviyorsunuz ve bu sevgi yüzünden yanlış şeyler düşünüyorsunuz. Ben de Guise’nin beni sevmediğini bilirim!.. Sadece inanır görünüyorum... Ondan alınacak öcü sonradan almam, şimdiden yüzüne gülmem lâzım!.. Bunu bana siz öğretmediniz miydi?.. Fakat onun yeminini bozacağına inanamam!..”

— “Ya ben sana bunun aksini ispat eder ve Guise’nin yemininden sonra da hâlâ senin canına kıymak için fırsat kolladığını meydana çıkarırsam, o zaman ne yaparsın?”

— “Ne mi yaparım? Onu mahvederim... Adamlarımdan en cesur ve gözüpek birkaçını toplar, kendilerine: «*Gidip bana onun kellesini getirin!*» Derim...”

— “Hayır! İşte asıl o zaman ihtiyatlı hareket etmen lâzımdır. O zaman onları düşüreceğim tuzağı bana bırak, ben hazırlayayım... Sana gelince, sen yalnız işareti verirsin, Kutlu Birliğin de âzasını da, başkanını da temizler, yok ederim... Sen bu işleri ölüm kokan anana bırak oğlum...”

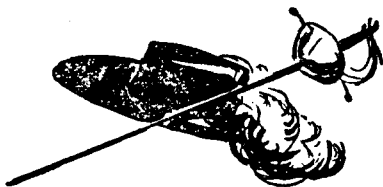
Catherine bu sözleri söyleyerek kapıya doğru gitmiş ve karanlığa karışırçasına odadan çıkmıştı. Henri, bir an öyle, olduğu yerde kalakaldı.

Birden dışarıdan bir saatin onikiyi çaldığını işitince bütün vücudu ürperdi:

«Gece yarısı!» Dedi. «Bu saatte ölülerin mezar-
dan çıktıkları söylenir!..»

Tam bu sırada uzaktan boğuk bir feryat, bir im-
dat sesi duydu. Tir tir titriyordu. Fakat sâfi kulak
kesildiği hâlde o sesi bir daha duyamadı. O kadar
ürkmüştü ki feryadı kendisinin çıkardığını sanmış-
tı. Her yanı buz kesilmiş gibiydi.

Derin bir iç çekti ve oturduğu koltuğa yığılıp
kaldı: Bayılmıştı.

ŞATONUN HENDEKLERİ

Aynı pazar akşamı, Blois şehrinin başka bir yerinde de büsbütün başka bir olay cereyan ediyordu.

Saat dokuzbuçuk sularında, ortalık henüz kararırken katıra binmiş bir papaz, şehrin kapısına yanaşmıştı. Bu, Jacobin'ler Manastırı'nın kapıcısından başka bir kimse değildi. Kendisine rahip Timothée derlerdi. Şimdiye kadar kendisine birçok kereler, manastır başpapazı Bourgoing tarafından bu seferki gibi görevler verilmişti. Timothée eski haydutlardandı. Din savaşlarında bulunmuş, hâlâ eski huylarını terketmemişti. Blois'e kadar yedi günde gelmişti. Acelesi yoktu. Zaten Jacques Clément'in önüne geçmemesi lâzımdı.

Blois'e girince katırından indi ve hayvanı yedegine alıp yularından çekerek, uygun bir han aramaya başladı. Nihayet sora soruştura Saint-Mathieu'nun himayesinde olduğu, üstündeki levhadan anlaşılan bir hana ulaştı. Hanın altındaki lokanta gayet kalabalıktı. Bir yandan burnuna vuran tatlı yemek kokuları da iştahını iyice gıdıklıyordu ama, pence-relerden birinden içeriye bakınca bu hanın, züğürt bir papaz kesesine pek yakışmayacağını anlamakta gecikmedi.

Masalara oturmuş, Guise taraftarı kalabalık bir asîlzâde güruhu, güle söyleye yemek yiyor ve ortalıkta hizmet gören kızlara sataşıyorlardı. Papaz, bunların ne konuştuklarını pek dinleyemediyse de, iştahlarına bakarak, yedikleri şeylerin çok nefis ola-

cağına hükmetti. Tam pencereden ayrılacağı sırada, bir köşede beş-altı kişilik bir masanın başında, arkadaşlarını yemeğe bekleyen bir asîlzâde gözüne çarptı:

Onu görür görmez, papazın yüreği, daha doğrusu midesi, ümitle çarpmaya başladı ve:

«*Aman yarabbi ne görüyorum?*» Diye söylendi. «*Acaba bu zat büyük Henri'nin sâdık dostu Mösyö de Maurevert değil mi? Öyle ya!.. Tastamam kendisi! Mükemmel oldu işte... Bu şehirde kimseyi tanımıyorum. Başpapaz Bourgoing'in yakın ahbablarından olan bu zata Düşes de Montpensier'in evini sorarım olur biter... Beni sever... Onun için belki yemeğe de dâvet eder. Fırsatı kaçırmayalım...*»

Papaz, açgözlülüğüne haydutluğun kattığı bir lâubalilikle katırını bir halkaya bağlayarak, ağzını üçgen şeklinde azı dişlerine kadar gösteren bir tebesümle süslediği hâlde kapıdan içeriye girdi ve doğru Maurevert'e yürüdü. Maurevert de Guise'nin yanındaki asîlzâdeler gibi Jacobin'lerle sıkı münasebette olduğundan rahip Timothée'yi tanıdı.

Papaz, gözleri parlar bir hâlde ve gayet sevinçli:

— “Ah Mösyö le Marki de Maurevert!” Diye söze başlayacak oldu.

Maurevert soğuk karşıladı:

— “Ben marki değilim!..”

— “O hâlde Mösyö le Baron... Bilseniz o kadar bahtıyarım ki...”

Maurevert papazın söz dalgalarını kesti:

— “Ben baron da değilim...”

Ama papaz, bu akşam Maurevert'in kesesinden bedava bir yemek yemeyi iyice aklına yerleştirmiş olduğu için Maurevert'in soğuk karşılayışını anlamamazlıktan geldi. Bir iskemle çekip dâvet fılan

beklemeden Maurevert'in yanına oturduktan sonra:

— “Sayın asîlzâdem,” Dedi. “Eğer başrahip Bourgoing, bu anda sizinle birlikte bulunmak şerefine nail olduğumu anlarsa, çok memnun kalırdı.”

Maurevert, pişkin papaza adamakıllı bir ders vermeye hazırlanırken Bourgoing'in adını duyunca vazgeçmiş ve Timothée'nin ne istediğini çabucak anlayıp başından savmak kararını vermişti:

— “Yâni başpapaz Bourgoing mi sizi bana gönderdi?” Diye sordu.

— “Yoo... Pek böyle değil ama buna yakın bir şey... Bilseniz susuzluktan da öldüm... Müsaadenizle...”

Şarap kadehini ağzına kadar doldurduktan sonra bir çekişte yuvarlarken gözlerini süzdü:

— “Sizin ve Kutlu Birliğin sıhhatine... Zâlim kralın da idâmına...”

Maurevert titredi. Papaza eğildi. Alçak sesle:

— “Yoksa Blois'e böyle bir iş için mi geldin?” Diye sordu.

Timothée, nihayet Maurevert'in zayıf damarını bulduğunu hissetmişti. Bu sâyede mükemmel bir yemeğe konması ihtimali vardı. Yoksa üzerindeki mektupta neler yazıldığından haberi bile yoktu. Fakat bozuntuya vermeyerek gözünü kırptı. Maurevert, bu işareti evet anlamına aldı. Guise'ye ihanet etmeye karar verdiğinden ve Fausta'ya yazılan mektubu kraliçeye sattığından beri, Dük'ün idâm edilmesini dört gözle beklemiş, böyle bir şey göremeyince, Dük'ü mahkûm ettirmek için yeni deliller elde etmek lâzım geldiğini anlamıştı.

Bourgoing, Kutlu Birlik taraftarlarının en kuduzlarından biri, Jacobin'ler Manastırı da en hararetli ihtilâlcî yuvası olduğu için Maurevert'in, Timot-

h  e'den duyacağı her s  ze b  y  k bir   nem vermemesine imk  n yoktu. Y  z   yumu  adı ve papazın bardağını kendi eliyle doldurarak:

— “Mademki susamı  sınız, buyurun!” Dedi.

Timoth  e, bunu da yuvarladıktan sonra:

— “Derdim yalnız susuzluk değil, aynı zamanda açlık.” Diye sızlandı. “Tam d  rt g  nd  r yoldayım.”

  inden de: «*  imdi yemeğe de d  vet edersin sanırım!*» Diyor ve Blois'teki g  revinin   ok m  him olduğunu anlatmak i  in, arada sırada esrarengiz bir tavırla g  z kırpıyordu.

Maurevert, Guise'nin belki de kraldan daha   nce davranacağını d    nerek sarardı ve:

— “Demek bu kadar acele haa?” Dedi. Sonra kar  sındakinin bir   eyden    phelenmemesi i  in ekledi: “Yook, y  ni aklınıza bir   ey gelmesin... Bilirsiniz ki ben D  k de Guise hazretlerinin en s  dık dostlarındanım...   abuk hareket etmenizi ben de bilhassa tavsiye ederim. Eğer bana s  yleyecek bir   eyiniz varsa hemen s  yleyin... Yoksa orası ba  ka tabi  ...”

— “Ne diyorsunuz sayın M  sy  ?.. Sizi arayayım diye d  rt saat uğra tım... Sayın ba  rahip, sizi bulup fikrinizi almadan hi  bir   ey yapmamamı bilhassa tembih etti.   imdi hepsini anlatacağım ya... Ne yapayım ki karnım doymadan aklım bir t  rl   ba  ma gelmez!..”

Maurevert hızla ayağa kalktı ve:

— “Gelin!” Dedi.

Sonra aceleyle handan   ıkarak, herkese, yanında papaz olmadığı h  lde, yapayalnız   ıktığını g  stermeye gayret etti. Papaz ise, katırını halkadan     zerrek dalgın adımlarla Maurevert'in pe  ine d    t  . Maurevert, giderken s  yleniyordu:

— “Sizi lâıyk olduğunuz şekilde ağırlamak isterim... Yâni bu otelden çok daha iyi şeyler ikram etmeliyim... Yalnız, birkaç adım arkamdan gelin de bizi beraber görmesinler... Anlıyorsunuz ya?!”

Yüzü hemen sevinçten parlayan Timothée:

— “Anlamaz olur muyum?” Diye söylendi.

Ve kendi kendine de ilâve etti: «Yürü! Ben de peşinden geliyorum!.. Bu akşam prensler gibi bir yemek yiyeceğim... Pilâvdan dönenin kaşığı kırıl-sın!..»

Ortalık iyiden iyiye ağarmıştı. Blois’in dar ve kıvrıntılı sokakları, sisin de tesiriyle göz gözü görmez bir hâl almıştı. Evlerine dönen halk ve kral sarayına giden kibarlar birer gölge gibi geçiyorlardı. Timothée, ancak gelip geçenlerin fenerlerinin ışı-ğıyla Maurevert’i takip edebiliyordu. Maurevert:

«Eğer bu sersemin elinde önemli bir emir filân varsa onu hemen alırım... Sonra da ihtiyar kralıçe-ye haber veririm... Nihayet ne olabilir? Bu işte ilâi imkân var: Ya Guise evvel davranacak, kralı te-mizleyecek, yahut da kral onu ortadan kaldıracak... İkincisi imkân olursa, ben krala büyük faydaları dokunmuş bir adam olarak önemli bir mevki sahi-bi olurum... Yook, birinci imkân olursa, o zaman da ne yapayım. Guise’den öç almak için ikinci bir fırsatın çıkmasına kadar sessiz sadasız beklerim. Za-ten benim neler yaptığımı bilmediği için yine beni kendisine sâdık sanır. Onun yanında kalırım!» Diye düşünüyordu.

Maurevert, görünüşte, pek yüksek sınıftan olma-dığı anlaşılan bir hanın önünde durmuştu. Timo-thée, yüzünü buruşturup içini çekti:

— “Büyük Saint-Mathieu Hanı daha iyiydi sanı-rım!” Dedi.

Maurevert papaza bir an için korku veren bir sesle:

— “Görünüŧe aldanmamalı...” Diye ŧöylendi. “Ben seni, lâyıık olduğun gibi ağırlayacağım, dedim. Sözümdede dururum merak etme... ŧimdi hana gir... Katırını ahıra çek... ŧu büyük salonu geç... Merdiveni çık ve üç numaralı odaya gir... Orası benim odamdır...”

Rahip Timothée’nin içine garip bir korku düşmüŧtü. Bir an, ziyafetten filân vazgeçip tabanları kaldırmayı düşündüyse de Bourgoing’in sıkı-fıkı dostu olan bir adamın kendisine fenalık yapmasına ihtimal bulunmadığını düşündü ve nihayet merdivenden çıkarak üç numaralı odaya girdi... Orada tam bir saat bekledi. Açlıktan ve iç sıkıntısından canı sıkılmaya başladığı bir sırada açılan kapıda Maurevert görünmüş ve parmağını ağızına götürerek sus işareti yapmıştı. Papaz hemen, Maurevert’in peşine düŧtü. Bir koridordan geçerek, başka bir odaya girdikleri zaman Timothée’nin yüzü güldü ve gözleri parladı. Çünkü odanın ortasına kurulmuş olan sofra, hakikaten Saint-Mathieu Lokantasındaki sofraya taş çıkartırdı.

Maurevert:

— “Buyurun ve hiç sıkılmadan çalakaşık gidin!” Dedi.

— “Öyleyse ŧu cüppeyi bir çıkarayım... Bizim gibi eskiden askerlik etmiş adamlar, bir türlü bu cüppeye alışamıyor... Zaten bunlar da muharebede hiç işe yaramaz. Halbuki sofra, bir meydan muharebesidir ve muhakkak kazanılması lâzımdır!..”

Kapıcı rahibin, cüppeyi sırtından atmasıyla sofraya yanaşarak, poğaçalardan birine saldırması bir oldu. Maurevert:

“Maşallah... Mükemmel hücum ediyorsunuz!”
Dedi. “Demek eskiden askerdiniz... Sırtınızdaki şu kösele ceket de askerlikten kalma olacak...”

— “Bu zamanda insan çabucak bir kılıç veya hançer yiyebilir... Kösele ceketini onun için bir ihtiyat tedbiri olarak giydim...”

— “Uzun zaman askerlik yaptınız mı?”

— “Ne demek? Saint-Denis, Jarnac, Moncontour, Dormans, Couras savaşlarında büyük yararlıklar gösterdim.”

Bir yandan hapur hupur yutuyordu. İki kişi kadar yiyor, dört kişi kadar içiyor ve içtikçe çenesi düştüğü için on kişi kadar da konuşmaktan geri kalmıyordu. Bir ara, Maurevert misafirinin adamakıllı sarhoş olduğunu ve ağzındaki baklayı kolayca çıkarabileceğini kestirdi:

— “Demin, sayın Bourgoing’in sizi bana gönderdiğini söylemişsiniz?” Diye söylendi.

— “Hayır!.. Doğrudan doğruya size değil!.. Fakat sizin yardımınıza muhtaç olduğumu söylemiştim... Ben buraya sadece, Madam la Düşes de Montpensier’i görmeye geldim!..”

Maurevert bir şişe şarap daha açtı:

— “Yaa! Onu niçin görecektiniz?..”

— “Bilmem ki!..”

— “Canım, kendisine muhabbetinizi ilân için gelmediniz ya...”

— “Kendisine bir mektup getirdim de... Mektupta ne yazdığını bilmiyorum... Kendisini nerede bulacağımı bilmediğim için de size başvurdum...”

— “Siz mektubu bana verin, ben ona veririm!..”

Papaz âdeta haykırarak:

— “Yoo... Öyle şey olmaz!” Dedi. “Sayın başra-

hip Bourgoing bana: «*Timothée sende böyle bir mektup bulunduğunu kimseye söylemektense dilini yutmalısın.*» Diye emir verdi.”

— “Bana söylemenizi tembih etmedi mi?”

Papaz, attığı yalanın meydana çıkmaması için bu soruyu cevapsız savuşturdu ve:

— “Üstelik, mektubu başkasına kaptıracağıma yutmamın daha doğru olacağını da sıkı sıkıya tembih etti. Onun için iki gözüm, bu mektubu size ne verebilirim, ne de gösteririm... Hem zaten mektup şuraya, cüppemin içine dikilmiştir... Ben sizden sâ-dece beni Düşesin yanına götürmenizi istiyorum...”

— “Bu çok güç bir mesele. Düşes şimdi uyumuştur!”

— “Ben de hemen şimdi demedim ya... Öbür güne kadar vaktim var!”

Maurevert başını salladı:

— “Çok geç kalacak!..”

— “Öyleyse yarın sabah olsun!”

— “Yarın da geç!.. Düşes sabahleyin erkenden Blois'den gidecek... Bugün Dük de Guise söylüyordu...”

Papazın endişeden beti benzi uçmuştu:

— “Acaba ne yapsak?”

Maurevert hiç bozmadı:

— “Adam sen de, bu da merak edilecek şey mi? Bir ay sonra dönecekmiş... O zaman da verirsin!”

Bu sözü duyunca Timothée az kalsın saçını başını yolacaktı:

— “İmkânı yok.. Çok gecikirim. Ne yapsam bilmem ki...”

Maurevert soğuk bir tavırla:

— “Mademki bu kadar üzülüyorsunuz...”

— “Eee... Bir çâre buldunuz mu?..”

— “Hemen gidip Düşesi görelim bâri diyorum...”

— “Nerede oturuyor?”

— “Şatonun yanibaşında... Haydi cüppenizi giyin... Meraklanmaya hacet yok... Ben geri yanını hallederim!”

— “Ah şu Saint-Mathieu Hanına girdiğim ne iyi olmuş... Bu büyük ve kutlu evliyaya, manastıra döner dönmez bir mum adayayım da yakayım...”

Maurevert soğuk ve alaylı bir tebessümle:

— “Ben sizin yerinizde olsam, iki tane adarım!” Dedi. “Haydi artık gidelim... Mümkün mertebe gürültüsüz gelin de han halkını boşu boşuna uyandırmayalım... Anlıyorsunuz ya?..”

Maurevert şamdanları söndürdü. Birlikte odadan çıkıp üç numaralı odaya girdiler. Maurevert pencereyi açınca rahip Timothée, binanın dış merdivenlerinden birinin bu odaya kadar ulaştığını ve kolayca sokağa inildiğini gördü. Rahibin üzüntüsü ve sarhoşluğu olmasaydı Maurevert’in kendisini neden buradan indirdiğine şaşması gerekirdi. Fakat uzun boylu düşünmeden indi ve Maurevert de pencereyi açık bırakarak peşinden yürüdü.

Gece yarısı olmuştu. Sis, büsbütün kesifleşmiş, karanlık müthiş bir hâl almıştı. Blois sokaklarında kimsecikler yoktu. Timothée, Maurevert’in yanında önemli bir kimse tavrıyla yürüyordu. Maurevert kendi kendine, papazın kendisinden şüphelenip şüphelenmediğini merak ediyordu ama, Timothée’nin böyle bir şeyler düşündüğü yoktu ve akıllı fikri muvazenesini kaybedip de yere düşmemekte idi. Maurevert, Blois şatosunun çevresini dolaşarak şato etrafındaki su dolu hendeklere yaklaştı. Sonra birdenbire durdu ve garip bir sesle:

— “Demek mektup cüppenizin içine dikili öyle mi?” Diye sordu.

Beriki kaba bir gülüşle:

— “İşte şuraya!..” Dedi. “Kim almaya kalkarsa vay başına gelecekler!.. Kimseye vermem!.. Hattâ size bile...”

Maurevert boğuk bir sesle homurdandı:

— “Sen vermezsın ama ben alırım!..”

Aynı anda eli havaya kalktı. Hançeri, havada bir şimşek çizdi ve papaz boğuk bir feryat salıvererek yere yıkıldı. Maurevert’in hançeri, papazın gırtlığına, kösele zırhının açık bıraktığı üst kısma saplanmıştı.

Maurevert çevresine bakındı. Kimseler yoktu. Zavalı papazın feryadı duyulmuşsa bile kimse yardıma koşmamıştı. Maurevert soğuk bir hareketle eğildi. Cüppeyi yokladı. Kâğıdı buldu. Bıçağıyla kumaşı yırtarak mektubu aldı... Sonra cesedi kaldırarak, hendeğin sularına itiverdi.

İşte Timothée sadakatının ve açgözlülüğünün kurbanı olarak böyle öldü.

Maurevert, odasına girince mektubu sükûnetle açtı ve okudu:

«Madam,

Bizim adamın, birdenbire Blois’e doğru yola çıktığını yüksek huzurunuzla haber vermekten şeref duyarım. Bildiğiniz melek tarafından kendisine verilmiş olan o hançeri de yanında götürüyor... Eğer Valois bu sefer de yakayı kurtarırsa, herifin vücudunda muhakkak şeytan var demektir. Adamın sizi görmek cesaretini göstereceğinden şüphe ettiğim için size haber vermeyi doğru buldum. Gelecekteki kralımızın kardeşi olan siz yüksek hanımımızın, onu

qormek zalimetine katlanması iyi olur sanırım. Bir bakışınız yetecektir!..

Yalnız kendisinin yanında herhalde bizimkilerden olan bir asîlzâde vardır. Uzun boylu, sağlam yapılı, mağrur tavırlı, dik ve alaycı bakışlı bir adam... Bu asîlzâde bana, bu büyük işe gerekecek bütün cüret kudret ve soğukkanlılığa sâhip gibi göründü.

Yakın gelecekteki kralımızın sayın kızkardeşi olan size derin bir sadakatle bağlıyım efendim. Yakın zaferimizde beni de unutmayarak, büyük ve kudretli ağabeyinize benden söz edeceğinizi kuvvetle umuyorum. Şimdilik sizleri Tanrıya emanet ederim...»

Mektubun imza yerinde herhâlde kimin olduğu belli olan bir işaret vardı. Üstelik Bourgoing'in Dük de Guise'nin kral olacağından emin oluşu da önemliydi.

Maurevert mektubu okur okumaz büküp cebine koydu. Mantosuna sarındı ve mumu söndürdü.

«İhtiyar Kraliçeye bunu hemen haber vermem lâzım!» Diye düşündü. *«Bu, birinci mektubu tamamladıktan başka elimden de çabucak çıkmalıdır!»*

Fakat yerinden kımıldanmadı. Sanki ayakları gitmiyordu. Aklına bir şey saplanmış gibiydi. Kâğıdı tekrar açtı. Mumu bir daha yaktı. Birkaç defa, mektubun bir yerini dikkatli dikkatli okudu. Kori-dorda bir gürültü işitince dehşetle titredi. Hançerini çektiği gibi yerinden fırladı. Fakat gelen yoktu. Çıktı, koridoru gözden geçirdi. Kimseyi göremedi. Tekrar odaya girince mektubu katlayıp koynuna soktu. Mumu söndürdü. Fakat duraklıyor, düşünüyordu. Nihayet mırıldandı:

«Kralı öldürecek adamın yanındaki o asîlzâde

kim? Bakışları dik ve alaycı imiş... Uzun boylu imiş...»

Şatonun kapısına varıncaya kadar aklı hep o adamdaydı. O kadar ki buraya neden geldiğini bile unutmuş, Timothée'den aldığı mektup da büsbütün aklından çıkmıştı. Nihayet silkindi ve mırıldandı:

«Her tarafından sarılmıştı. Tilki bile olsa kaçıp kurtulamazdı. Mutlaka ölmüştür!»

Hayret içinde yumruklarını sıktı:

«Ah! Şu herifin neden cesedini bulamadılar?»

Gecenin sessizliği içinde bir ses:

— “Açığa!” Diye bağırdı.

Şatonun kapısında nöbet bekleyen asker, Maurevert'i görmüştü. Maurevert pelerinine sıkı sıkı sarınarak yüzünü örttü. Sâkin bir sesle:

— “Mösyö Larchant'a haber verin! Majesteye bir haberci geldi deyiniz!” Dedi.

Maurevert *«Krala bir haberci geldi»* sözünün bütün şatoyu ayaklandıracağını bilirdi. Nöbetçi seslendi. Avluda birtakım insanlar koştu. Nihayet yarım saat sonra kumandan Larchant görüldü. Maurevert'e yaklaşıp kendisini tanımaya çalıştı. Maurevert yüzünü saklayıp sesini değiştirerek:

— “Mösyö!” Dedi. “Majeste ana kraliçeye haber veriniz... Bir hafta önce aldığı mektuba benzer bir mektup gelmiştir!”

Larchant:

— “Alay mı ediyorsunuz Mösyö! Bu saatte mektup olur mu?” Dedi.

— “Kendisine söyleyiniz. Bir kâğıt parçasını beş yüzbin liraya satın aldığı adam geldi...”

Larchant adama uzun uzun baktı:

— “Şimdi gidip ana kraliçeye haber vereceğim,” Dedi. “Fakat sizi kabul etmek istemezse ve sabahın

bu saatinde uyandırıldığına kızarsa alimallah kulak-
larınızı keserim... Çabuk nöbet odasına girin!..”

Maurevert umursamaz bir tavırla:

— “Ben avluda beklerim!.. Nöbet odasında çok
ışık var!” Dedi. “Hem, bir sözüm daha var komu-
tan, beni tanıdığınızı sezersem sizi derhal öldürü-
rüm!..”

Komutan kaşlarını çattı. Neredeyse bu küstah he-
rifin gırtlığına sarılıverecekti. Kendisine zorlukla
hâkim olarak uzaklaştı ve bir çeyrek saat sonra ge-
ri döndüğü zaman hayret içinde:

— “Geliniz Mösyö!” Dedi. “Kraliçe sizi bekli-
yor!”

Maurevert, kraliçenin alt kattaki odasında Cathe-
rine’yle karşılaştığı zaman kendisine mektubu uza-
tarak:

— “Jacobins’lerin başpapazından Madam la Dü-
şes de Montpensier’e...” Dedi.

Kraliçe, mektubu yırtarcasına okudu. Fakat mek-
tubun uyandırdığı etkiyi belli etmeden:

— “Bu mektubu getireni emin bir yere kapat-
saydınız bâri!” Dedi.

— “Oldu bile Madam!”

— “Nerede?..”

— “Şatonun hendeğinde!”

Kraliçe irkildi ve düşünceli bir bakışla Maure-
vert’e bakarak: «*Bu da benim mektepten!..*» Diye
düşündü.

On dakika sonra Catherine de Médicis kralın
odasına girerek kendisini uyandırmış ve Bourgoing’-
in mektubunu eline tutuşturduktan sonra şöyle de-
mişti:

— “Majeste, size iddiamı ispat etmek için üç
gün mühlet istemiştim. Fakat bu işe üç saat de yet-
ti... Şimdi artık kaybedecek bir dakikamız bile
yok...”

ŞATONUN ANAHTARLARI

Kral ertesi günü, Temsilciler Meclisini toplantıya çağırmıştı. İhtiyar kardinal de Bourbon tarafından yapılan törenden sonra Üçüncü Henri de toplantı salonuna girdi.

Guise, şatoya ne kadar büyük bir asker kafilesiyle geldiyse, kral da aksine toplantı salonunda o kadar az asker bulundurulması emrini vermişti.

Guise, kralın çevresinde bu kadar az asker görünce, hemen kardeşi Dük de Mayenne'yi avluya göndermiş, adamlarının herşeye hazır bulunmaları emrini vermişti. Kral tahta oturduktan sonra Guise de saray mareşali sıfatıyla kralın önünde, taht basamaklarının başında yer aldı.

Üçüncü Henri bu toplantıda uzun bir söylev vererek, krallığın bitmek tükenmek bilmeyen iç savaşlardan bıkip usandığını, halkın elele vermesini, kendisinin de artık aradaki âhenksizliklere bir son vermek niyetinde olduğunu söyledi ve eğer Temsilciler bu hususta krallarına yardım etmezlerse, kendilerini Tanrının ve insanların huzurunda mes'ul tutacağını bildirdi.

Toplantıdan sonra kendi dairesine giderek misafirlerini kabul ettiği salonda yer aldı. Bu sırada Dük de Guise, kendi adamlarından olan temsilcilere bazı şeyler fısıldamış olacaktı ki bunlar, kralın yüzüne pek gülüyorlardı. Henri ise her saniye hançeri kimin saplamaya kalkışacağı endişesiyle kıvranıyor. fakat hislerini gizlemeyi başarıyordu. Hiçbir dakika

yanından ayrılmayan annesi de oğlunu, bakışlarıyla cesaretlendiriyordu.

Üçüncü Henri'nin plânı mükemmeldi. Guise'ye, tam bir emniyette bulunduğu hissini vermek istiyordu.

Önce Dük de Mayenne'yi bir kenara çekerek kendisine Lyon valiliğini söz verdi. Mayenne, hakikaten çok memnun olarak, teşekkür üstüne teşekkür etti.

Üçüncü Henri, bundan sonra Kardinal de Guise'ye, Avignon elçiliğini vaadetti. Kendisi hakkında bir hiciv şiiri yazmış olan Mösyö D'Espinac'a ise yüksek sesle:

— “Sizin gibi insanlar çok kıymetlidir... Bugünden itibaren benim özel müşavirler heyetimde bulunacaksınız!” Diye seslendi.

Hâsılı, bütün gece uğraşılarak hazırlanmış bir listeye göre iltifat etmediği ve büyük memuriyetler vermediği hiçbir Guise taraftarı bırakmadı. Guise'ciler, hayretten hayrete düşüyorlardı ve Dük kendi kendine:

«Kendini eli ayağı bağlı, bize teslim ediyor zavalı!” Diyordu.

Kral, nihayet annesinin bir işareti üzerine Dük de Guise'ye dönerek:

— “Mösyö le Dük!” Dedi.

— “Buyurunuz Majeste!”

Dük de Guise, Henri'nin karşısına koştu. Kral söylendi:

— “Siz saray mareşali değil misiniz?”

— “Evet Majeste!..”

— “Şu hâlde, görevinizin bütün icaplarından neden yararlanmıyorsunuz?”

Guise tetikte, söylendi:

— “Anlayamadım Majeste!..”

Üçüncü Henri annesiyle Crillon’a sert bakışlarla baktı:

— “Lânet olsun!” Diye bağırdı. “Artık bu itimatsızlığın bitmesini istiyorum... Barış yalnız lâfta kalmamalı, işte de görünmeli.. Dük, mademki siz saray mareşalisiniz, bu akşamdan itibaren sarayın anahtarları da sizde duracaktır!”

Bu sözler üzerine ortalığı derin bir sessizlik kapladı. Kralın adamları şaşıyor, Guise taraftarları da bu kadar emniyet gösterilmesine memnun kalıyorlardı. Kralın dediği gibi doğruydı. Sarayın anahtarları, akşamları saray mareşalinde kalırdı. Lâkin Guise, bunu istememiş ve isterse kötü niyetine bir delil sayılacağından çekinmişti. Böyle bir zamanda Üçüncü Henri’nin saray anahtarlarını Guise’ye teslim etmesi ya büyük bir itimadın, yahut da inanılmaz bir körlüğün eseri değil miydi?..

Fakat bu hareket, çok usta bir siyaset neticesiydi. Nitekim faydası da görülmedi değil. Kral taraftarları, krallarına daha fazla dikkat etmeye başladılar. Guise’ciler de o kadar şaşırdılar ki hücum plânlarını değiştirmeye mecbur kaldılar ve bu yeni müsaadeden yararlanmak mı; yoksa bunun altında bir tuzak mı saklı... Bunu düşünmeye koyuldular.

Kralın, anahtarların Dük de Guise’ye teslim edilmesini emrettiği anda Dük o kadar şaşırmıştı ki içinden fışkıran sevinç ve ümidi zor tutmuştu. Sonra eğilerek:

— “Majestenin bana bağışladıkları şereften ötürü kendilerine teşekkür ederim,” dedi. “Kral öyle istediği için şatonun anahtarları bende duracaktır ve onlar, ancak Majeste arzu ettikleri müddetçe bende

kalacaktır. Çünkü şimdiye kadar bu derece tehlikeli bir imtiyazdan istifade etmeyi katiyen aklıma getirmemiştim...”

Guise, tam zamanında uygun lâkırdı söyleyemedi. Kral kendisine:

— “Anahtarların muhafazası bir imtiyaz değil, saray mareşali sıfatıyla görevinizdir... Çünkü benim şahsî emniyetimden siz mes’ulsünüz!” Dedi.

Catherine’nin bir bakışı, kralı tam zamanında susturdu. Gülümsedi ve hemen Larchant’ı çağırarak kalenin anahtarlarının akşamları Dük de Guise’ye verilmesini emretti.

NOEL YAKLAŞIRKEN

1 588 yılının onbeş Aralık'ında, taşları bile çatlatan bir don oldu. Kral, hasta olduğunu ve toplantı yapılamayacağını bildirmişti. O gün sabahleyin saraya gelen Dük de Guise'yle kardeşleri, geri dönmeye mecbur kaldılar. Guise'nin maiyeti ve kralın yakınları da o gün geri döndüklerinden, sarayda devriye gezen askerlerden başka kimse yoktu. Şehirde de hayat ölmüş gibiydi. Kar yağmıyordu ama soğuk o kadar keskin ve gök öyle kasvetliydi ki ağır bir sessizlik şehrin ve şatonun üstüne çöküp kalmıştı. Kralın odasında büyük bir ocağın içinde ateş yanıyordu ve Henri ocağın yanında oturmuş, zaman zaman pencereden dışarıya bakıyordu. Salonunda, her zamankinden daha zayıf, mecalsiz görünen annesi vardı.

Bu sırada içeriye, pelerinine iyice sarınarak yüzünü bile görünmez bir hâle getirmiş birisi girdi. Fakat kral ile kraliçe onun yüzünü görmeden kim olduğunu tanıdılar... Bu adam, alçak sesle:

— “Bugünlerde olacak!..” Dedi.

Kral titrerken kraliçe sordu:

— “Hangi gün?..”

— “Gününü bilemiyorum... Fakat Noelden önce olacak... Günü kararlaştırılınca size haber veririm Majeste!”

Kral başıyla teşekkür etti ve kraliçe de:

— “Gidebilirsiniz!” Dedi. “Ama, hep o küçük kapıdan geçin!..”

Adam eğilip çıktı. O zaman kral mırıldandı:

— “Şu Maurevert, zorlu bir haydut vesselâm!”

Kraliçe ayağa kalktı. Bir kapı açtı ve içeriye on-beş kadar asîlzâde girdi. Odanın biri bahçeye, ötekisi koridora açılmış olan kapılarında asîlzâdeler nöbet beklediği için kimsenin kapıya yanaşarak içerde konuşulanları dinlemesi imkânsızdı. Catherine kapıyı kapatıp yerine otururken, bu asîlzâdelere de:

— “Oturunuz Mösyöler!” Dedi.

Hepsi oturdular. Aralarında Crillon, Kumandan Larchant, Montsery, Sainte-Maline, Chalabre, Loignes, Deseffrenat, Biron, Du Guast, d’Aumont ve başkaları vardı.

Hepsi yerleştikten sonra kral onlardan yana dönerek:

— “Mösyöler, Dük de Guise beni öldürmek istiyor!..” Dedi.

Bunların hepsi, kralın bu eski korkusunu bilen kimselerdi. Lâkin yine hepsi de bilirdi ki kral, hiçbir vakit bu işten, böyle apaçık bahsetmiş değildi. Bu bakımdan şimdi söylediği sözler, gök gürültüsü gibi patlamıştı.

Hepsinin beti benzi atmıştı. Birbirlerine baktılar. Hattâ bazıları, sanki Guise oradaymış gibi kılıçlarına davrandılar... Kral bir işaretle onları sükûnete dâvet etti ve:

— “Şüphe ettikçe ve göz yumdukça, kendisine bu kadar lûtuflarda bulunduğum bir adamın böyle bir düşünceye sahip olabileceğini kabul etmiyordum!” Dedi. “Lâkin bugün artık bir karar vermem lâzım efendiler. Çünkü beni Noelden önce öldüreceklermiş... Şimdi sizleri buraya bu işte bana yardım edesiniz ve fikir veresiniz diye çağırdım!..”

Kral ilk sözü Crillon’a verdiyse de cesur asker,

tuzak kurmaktan, adam öldürmekten anlamıyordu. Nitekim anlatmaya çalıştığı şeyleri kimse kabul etmedi. Bunun üzerine kendisinden bu işte istifade edilemeyeceği anlaşıldı ve Crillon dışarı çıktı. Sıra Mareşal de Biron'a gelince, o da Dük de Guise'nin Paris'e götürülüp muhakeme edilmesi demek, bütün Paris'in ayaklanması, oluklar gibi kan akması demekti. Kendisine bu düşünceler söylendiği vakit Biron da kabul etti. Başka türlü bir hareket için ise hiçbir fikri yoktu. Ondan sonra fikri sorulan d'Aumont ve Matignon da ortaya işe yarar düşünceler atamadılar. Savaş meydanında bu kadar kahraman ve krallarına ölesiye sâdık olan bu dört emniyetli kumandan, siyaset işlerinden hiç anlamıyorlardı.

Fakat bu dört adam meclisten ayrıldıktan sonra odanın havası birdenbire değişmişti. Geri kalanların hepsi, Dük de Guise'ye sınırsız kin besleyen gözü kanlı kimselerdi. Catherine bunların kendisiyle aynı fikirde olduklarını dinlemekten pek hoşlandı:

— “Şu hâlde öldürülsün diyorsunuz demek ki?” Dedi.

Montsery atıldı:

— “Şimdi ölmeli!..”

Loignes:

— “Evinde!” Dedi.

Catherine:

— “Güzel ama iş yalnız kesip biçmekle kalmaz!” Dedi. “Sonra dikmesini, yâni dedikoduyu önlemesini de bilmek lâzım... Onun için pek acele davranmamalı ve her türlü tedbiri almalıyız. Önümüzde daha iki-üç gün var... Bu üç gün içinde: Nerede, ne zaman, nasıl meselesini derin derin düşünmeliyiz!..”

Hepsi de ocağa yaklaşmışlardı. Çünkü bütün kapıların muhafaza altında bulunmasına rağmen Catherine çok ihtiyatlı davranıyor ve alçak sesle konuşuyordu. Nihayet sözlerini şöyle tamamladı:

— “Nerede mi? Evinde ve sokakta olamaz... Burada kralın dairesinde... Ne zaman mı? Bunu yarın sabah belki öğreniriz... Nasıl mı? İşte bu plânı da size ben anlatırım!..”

PARDAILLAN'IN İSTEĞİ

Kralın odasında son kararın verildiği günün akşamı, şato yakınlarında ve bu yüzden Şato Hanı adını almış fakir görünüşlü bir hanın birinci katındaki odalardan birinde Şövalye de Pardailan, üç aşağı-beş yukarı gezinip duruyordu. İslî bir kandil, odayı aydınlatmak şöyle dursun, daha beter karartıyordu denebilir. Fakat ortadaki kurulmuş sofra, Pardailan'ın bir misafir beklediğini apaçık gösteriyordu. Nitekim hemen biraz sonra bu misafirin geldiği görüldü. Paradillan hemen garsonu çağırarak iki-üç şamdan yaktırdı. O zaman bu misafirin yabancı birisi olmadığı görüldü. Kır bıyıkları yüzünde çeşitli savaşlardan kalma yara izleriyle bu misafir, Crillon'dan başkası değildi.

O sabah, kralın yanındaki toplantıdan ayrıldıktan sonra etrafındakilerin zavallı Henri'ye yeni bir cinayet daha yaptıracaklarına pek üzülmüştü. Crillon gibi eski adamlar, bir insanı pusuya düşürüp hançerlemekten anlamazlardı. Adam ya düelloya dâvet edilir, mertçe öldürülür veya ölünür, yahut da öldürülürdü... Başka türlüsü olmazdı. Kaldı ki böyle bir ölümün sonradan doğuracağı üzüntü ve gü-rültüleri de hesaba katmak lâzımdı. Crillon bir yandan da şatonun anahtarlarının Dük de Guise'ye teslim edilmesine fena hâlde içerlemişti.

Önce nöbet yerlerini teftişten geçirmiş, sonra avluda gezinirken, arkasında bir adam sesi duyarak irkilmişti.

— “İnşallah Guise taraftarlarından biridir, he-

men düelloya dâvet edip canını alıvereyim... Elim pek kaşınıyor!” Diyordu.

Geriye döndü ve gelenin kendisine iyice yaklaştığını görünce sordu:

— “Beni mi istediniz Mösyö?..”

Adam, mantosunun yüzünü örten ucunu açtı:

— “Evet Mösyö Louis de Crillon!..”

Fakat yüzü görününce Crillon da onu tanıdı. Heyecanla elini uzattı:

— “Aman yarabbi! Şövalye de Pardaillan!..”

— “Ta kendisi! Ne zamandır sizi arıyordum. Hani bana bir vaadiniz vardı ya...”

— “Ne vaadi?..”

— “Beni krala takdim edecektiniz ya?..”

Crillon, geniş bir tebessümle:

— “Maşallah!.. Amma da çabuk aklınıza geldi ha?..” Dedi. “Birkaç sene daha bekleseydiniz yahu!..”

— “Şöyle bir kral suratı göreyim dedim de... Hiç başıma gelmemişti... Herhalde meraklıdır...

— “Kralı neden görmek istediğinizi merak etmiyorum. Yalnız size şurasını söyleyeyim ki siz onu tanıımıyorsunuz ama o sizi tanıyor...”

— “Âlâ... Böyle bir şerefe nail olduğumdan hiç haberim yoktu...”

— “Paris’ten çıkarken bana ettiğiniz yardımı kendisine az mı anlattım? Neydi o? Hâlâ gözümün önündedir. Kılıcı kaldırmış «İleri» Diye bağırdınız. «Borazan kral marşını çal!» Bu kadar savaş gördüm, fakat Paris’ten çıkışımız gibisini görmedim desem yeridir.”

— “Aman Mösyö de Crillon, beni lâıyk olmadığım kadar methetmeyin!..”

Crillon yavaşça sordu:

— “Hani bir genç vardı? Başına bir felâket mi gelmişti, neydi? Ne oldu? Kral soyundandı galiba...”

— “Küçük Dük d’Angoulême’yi söylüyorsunuz galiba...”

— “Evet, evet!.. Kralın yeğenini söylüyorum...”

— “Sormayın! Zavallının sonu çok kötü oldu!..”

— “Vah, vah!.. Desenize... Ne oldu acaba?...”

— “Evlendi!.. Yahut da şu sıralarda evlenmek üzeredir... Fakat sayın Crillon, şu rastlaşmamızı bir sofraya başında kutlasak yeri değil midir dersiniz?”

— “Ne demek? Bütün yüreğimle razıyım... Dünyada kimseyle bu kadar zevkle sofraya başına oturacağımı bilmem!..”

— “Yooo... Kahraman Crillon’la dost olmak, hakikaten şereftir!..”

Bu çeşit sözlerle birbirine karşı nezaket göstermek, o zamanın âdetiydi ama ne Pardaillan, ne de Crillon bu sözleri âdete uymak için etmiyorlardı. İkisi de birbirini sahiden seviyordu. Pardaillan:

— “Mademki bu teklifimi beğendiniz, o hâlde size şu levhası görünen handa bir sofraya hazırlatayım...” Dedi.

— “Şato hanı mı?.. Bilirim...”

— “Saat kaçta gelirsiniz?..”

— “Gündüz nöbetiyle gece nöbeti arasında... Bu gece saat altıdan yediye kadar serbestim!..”

Pardaillan:

— “Pek kısa bir zaman... Ama ne yapalım, idare ederiz!” Dedi.

Crillon da ilâve etti:

— “Sizi krala ne günü takdim edeceğimi de o zaman konuşuruz!..”

Pardaillan gülümseyerek:

— “Ben de öyle diyordum!”

Bunun üzerine birbirlerinin elini sıkarak ayrıldılar. Crillon nöbet yerlerini teftişe devam ederken, Pardaillan da hana döndü. İhtiyar kumandan, Pardaillan’ın evvelce krala hizmet etmeyi reddedişini düşünüyor ve:

«*Doğrusu pek yiğit bir adamdı!*» Diye söyleniyordu. «*Bir kere sıraya girerse, yükselmesi için elimden geleni ardıma komam!..*”

Pardaillan handaki odasına girince ateş başında kendisini bekleyen biriyle karşılaştı. Bu, papaz Jacques Clément’ti. Pardaillan’a soran gözlerle baktı. Şövalye:

— “Bu akşam buraya Blois şatosu kumandanı yiğit Crillon gelecek... Bana misafir olacak!” Dedi. “Hem de beni krala takdim edecek!”

Jacques Clément, tekrar soran bakışlarla bakarak:

— “Pardaillan bir şeyler oluyor ama anlamıyorum!” Dedi. “Ne olursa olsun, sonunda herşey anlaşılır ya... Yalnız merak ettiğim bir şey var. Bizim Jacobins Manastırı’nın kapıcısının Blois’de ne işi vardı?..”

— Bilmem ki?..”

— “Peki! Acaba Timothée’yi kim öldürdü dersiniz?”

— “Şatonun hendeğinde buldukları ölü, o mu imiş?”

— “Tabii değil mi? Gözlerimle gördüm. Hemen tanıdım... Fakat acaba onu kim öldürdü?”

— “Canım size ne?.. Ölmüşse Tanrı rahmet etsin!..”

— “Yoo... İş öyle değil! O, herhalde benim arkamdan geliyordu ve bana söyleyeceği şeyler vardı. Bugün başıma gelen şey, belki de onunla konuşmuş olsaydım gelmezdi... Bilseniz bana ne kadar hakaret etti?..”

— “Kim?.. Düşes de Montpensier mi?”

Jacques Clément bu soruyu işitmemezlikten geldi. Başını iki elleri arasına almış gözlerini ateşedikmiş düşünüyordu:

— “Artık bana ihtiyaçları kalmamış!” Dedi. “Çünkü öldürmekte tereddüt ettim... Onlar beni, içinde mükemmel bir çelik hançer bulunan bir kın sanıyorlardı. Bir şey bulamayınca, işe yaramaz bir meşin parçası diye fırlatıp attılar... Artık avucumda hiçbir şey kalmadı... Ne sevgi, ne de intikam!..”

Pardaillan rahibin yüzüne bakarak:

— “Anlıyorum!” Dedi. “Sizin melek dediğiniz, benim de şeytanın ta kendisi olduğunu bildiğim o karı, bugün size yüz vermedi demek ki... Hiç hayıflanmayın! O yine sizi bulacaktır... Yine sizinle sevişecektir...”

— “Sahi mi söylüyorsunuz?”

— “Elbette, o zaman güzel Düşesin de ne mal olduğunu anlayacaksınız. Yalnız, intikamınızın neden elinizden kaçacağını anlayamıyorum...”

— “Size bulunduğum toplantıyı anlatmadım mı? Üçüncü Henri mahkûm edildi. Onu öldürecekler ve ne yazık ki öldürecek de ben değilim... Bu işi bir başkası yapacak! Öcümü alamayacağım!”

Pardaillan:

— “Dostum!” Dedi. “Ben bu akşam ihtiyar Crillon’u yemeğe dâvet ettim...”

— “Biliyorum... Onun vasıtasıyla krala takdim

edilmek ve Guise'nin kendisini öldürmek istediğini haber vermek istiyorsunuz!”

— “Bu olsun, başka bir şey olsun o kadar önemli değil... Hele siz biraz sabredin de... Sonra Crillon'un bizim ikimizi bir arada görmesi doğru olmaz... Siz erkenden odanıza çekiliverin!..”

Pardaillan bundan sonra Crillon'a hazırlatacağı sofrada bulunacak yiyecekleri tertipledi. Jacques Clément çekilip gittikten sonra mükemmel bir sofraya hazırlattı. Hem bu sofraya o kadar mükemmel oldu ki Crillon gelince:

— “Vay canına!” Diye bağırdı. “Beni prensler gibi ağırlamak istiyorsunuz bakıyorum!..”

Pardaillan:

— “Yok!” Dedi. “İster kral, ister prens, isterse ne olursa olsun... Sofra, sofradan anlayan adama hazırlanır!”

Crillon, Pardaillan'ın gösterdiği yere oturdu. Muhafızların komutanı, adamakıllı yiyen içen soyundan bir adamdı. O, sofraya saldırırken, Pardaillan da birdenbire, damdan düşercesine:

— “Mösyö, biliyor musunuz, kralı öldürmek istiyorlar?” Dedi.

Crillon ağzına götürmekte olduğu şarap kadehini dehşet ve hayretle bırakıp Pardaillan'a baktı. Şövalye:

— “Pek şaştınız galiba!” Dedi.

— “Yoo... Nesine şaşayım! Yalnız bu han, casus doludur. Sözünüzü birisi duyarsa, mahvolduğunuz gündür!”

Pardaillan gülerek:

— “Bizi kimse dinleyemez!” Dedi. “Ben pusularda pişkin eski bir savaşıyım... Üstelik misafiri-

min emniyetini korumak için dört bir tarafa nöbetçi de diktim.”

Pardaillan doğru söylüyordu ama bazan doğru sözler, en kuvvetli aksi tesiri yapar. Nitekim Crillon, Şövalye'nin aldığı bu tedbirlere fena hâlde içeredi ve şarap kadehini bir hamlede boşaltarak:

— “Allah Allah!” Dedi. “Beni bu kadar korkak mı sanıyorsunuz?”

— “Yok komutan!.. Sizin korkak olmadığınızı herkes bilir. Yoksa size boşu boşuna yiğit Crillon demezlerdi. Ben, sözlerimizi kimse duymasın diye ihtiyatlı davranmak istiyorum... Size söyleyecek önemli şeylerim var. Bunların birincisi, kralı öldürmek istedikleridir.”

— “Nereden haber aldınız?”

— “Canım orası nenize gerek... Yalnız doğru mu, değil mi, onu söyleyin!”

— Doğru!..”

— “Peki!.. Mademki bunu biliyorsunuz, şimdi ikinci önemli konuya geçiyorum. Bu daha önemli...”

— “Amma da yaptınız ha?.. Kralı öldürmek istemelerinden daha önemli ne olabilir?”

— “İşte! Ben, kralın öldüğünü istemiyorum!”

Crillon bu sözü duyunca şaşkın şaşkın Şövalye'ye baktı. Zaten daha Paris'ten çıktığı gün Pardaillan'la ilk karşılaştığından beri söylediği sözlerden şüphesi uyanmıştı. «*Acaba deli mi?*» Diye kendi kendine sordu. Pardaillan misafirinin aklından geçenleri hemen sezdi ve kahkahayı basarak:

— “Canım bunda şaşacak ne var?” Dedi. “Kralı öldürmek istiyorlar ve ben de buna razı değilim!”

— “Güzel ama, kralı öldüreceklerini nereden haber aldınız?”

— “Anlaşıldı! Sizden bir şey saklanamayacak! Ben onların son toplantılarında bulundum!..”

Crillon’un rengi uçu:

— “Kimmiş bunlar?..”

— “Mademki isimlerini bilmiyorsunuz, tekrarında fayda yok... Size bir tek isim yeter sanırım: Dük de Guise!..”

Crillon yemeyi, içmeyi bıraktı:

— “Guise ha?” Dedi.

— “Evet Guise! Yalnız siz bana yardım ederseniz, ben kralı kurtarırım... Beni krala takdim edin yeter. Daha doğrusu beni kralın sarayına sokun! Yalnız Guise ve adamlarından bir kimse benim şatoda olduğumu görmemeli, yoksa plânım allak bulak olur...”

Crillon düşünceli bir tavırla kendisine bu kadar müthiş bir şeyi, sükûnetle anlatan adama bakarak:

— “Benden istediğiniz şey çok tehlikeli dostum!” Dedi. “Bilirsiniz ki sizi pek az tanırım!..”

— “Öyle ama ben sizi iyi tanırım!.. Asıl mesele bunda... Onun için apaşık söylemekten çekinmeyin!..”

Crillon biraz daha düşündü:

— “Peki, krala takdim edilmeyi bunun için mi istiyorsunuz?” Diye sordu.

— “Yok canım!.. Ben casusbaşı değilim... Krala hiçbir şey söylemeye niyetim yok... Onlar kralı öldürmek istiyorlar. Ben de bu işe engel olmak istiyorum. Ama siz tereddüt etmekte haklısınız, buna hak veririm!.. Ne olur ne olmaz! Değil mi ya?..”

Crillon sevinç içinde:

— “Sahi mi? Hak veriyor musunuz?” Diye bağırdı.

— “Elbette! Hem zaten ben bir kere aklıma koydum. Siz razı olmasanız da ben zorla saraya gireyim... Yalnız bu işte sizi kendime düşman değil, dost görmek isterdim...”

Crillon birdenbire kararını vermişti:

— “Peki!” Dedi. “İstedığınız nedir? Söyleyin bakalım?”

— “İster gece, ister gündüz... Gerektiği zaman saraya girmek istiyorum ve öyle bir yere gizlenmek istiyorum ki krala ulaşmak için muhakkak beni çığnemek lâzım gelsin...”

— “Peki! Razı oldum... Yalnız, sizin bunu ne zaman istediğinizi ben nasıl haber alacağım?”

— “Size bir adam gönderir, haber veririm!..”

İş, bu şekilde kararlaştınca başka şeylerden bahsettiler. Crillon verdiği kararın son derecede önemli olduğunu ve devletlerin mukadderatının bu çeşit kararlarla değişebileceğini hissediyordu. Saat yediye yaklaştığı zaman Crillon, gece nöbetlerini düzenlemek zamanı geldiğinden bahsederek ayağa kalktı ve:

— “Yalnız,” Dedi. “Adamınızı görmeden evvel sizi bir daha görmem lâzım mı? Burasını da bilmek isterdim...”

— “Sayın komutanım... Zaten benim buradan bir yere kıpırdadığım yok... Hücresinden çıkmayan rahiplere döndüm!”

Birbirlerinin ellerini sıkıp ayrıldılar.

Crillon gittikten sonra Jacques Clément içeri girdi. Pardaillan sordu:

— “Duydun mu?..”

— “Evet. Hepsini duydum ve anladım!..”

Otuzbirinci Bölüm

GİZLİ TOPLANTI

Blois'de hâlâ tek tük görülen eski konaklardan birinde, o akşam gizli bir toplantı vardı. Bu toplantıda bulunanlar, kalabalık değillerdi ama yine her türlü ihtiyat tedbiri almış ve konağın etrafına üç sıra nöbetçi dizilmişti.

O akşam, zavallı rahip Timothée'nin son yemeğini yiyip de hazmetmeye vakit bulamadan öteki dünyayı boyladığı süflü görünümlü otelden, akşamın sekizine doğru bir adam çıktı. Bu adam Maurevert'ti. Gayet ihtiyatlı yürüyor ve pelerinin altında, hançerini her ihtimale hazır bir hâlde elinde tutuyordu. Üstelik sık sık etrafına bakınıyor ve sanki bir hırsız veya haydut hücumundan korkarmış gibi gö-

rünüyordu. Halbuki oralarda yol kesenler yoktu. Zaten Maurevert'in korktuğu da onlar değildi. Havanın soğuk olmasına rağmen alınından şıpır şıpır ter damlayacak derecede endişe içinde bulunmasının sebebini, arada sırada söylediği şu sözleri anlatıyordu:

«*Deliriorum galiba!.. Eğer Jacobins Manastırı başpapazının bahsettiği adam o olsaydı, şimdiye kadar çoktan görürdüm... Halbuki Blois'i altüst ettim, yine bulamadım...*»

Birden, dar sokakta bir karaltı görerek yana fırlayacak oldu. Fakat duyduğu sesin, korktuğu adamın sesi olmadığını anlayınca sâkinleşti ve şu cevabı verdi:

— “Neden geçmeyeyim? Yoksa Léa mı yasak etti?”

— “Hayır Mösyö, kimin evine gittiğinizi söyler misiniz?..”

— “Myrhtis'in evine gidiyorum!..”

— “Öyleyse geçiniz!..”

Maurevert, yol üstünde bir kere daha durduruldu. İkinci bir parola verdi. Nihayet toplantının yapıldığı konağın kapısında üçüncü bir parola vererek içeri girdi. Maurevert'e yol gösteren yoktu. Evi bildiğine göre herhalde içerisini de biliyordu. Konağın taşlığına inen büyük merdiveni çıktı. Ne kimseye rastlıyor, ne de bir ses duyuyordu. Üstelik, yıllardır burada kimsenin oturmadığı hissini veren bir küf kokusu da vardı. Maurevert, böylece birinci kata, sonra da ikinci kata çıktı. Orayı da geçerek çatı arasına vardı. Burada, uzun bir koridorun ucundan, birkaç kişinin konuşmakta olduğunu gösteren fısıltılar geliyordu. Maurevert, buraya doğru yürüdü. Fısıltıların geldiği kapıya varınca, sağa döndü. Baş-

ka bir koridora daldı. Bu koridor, konağın çatı arasındaki geniş bir odanın çevresine dönüyor ve toplantı da bu odada yapılıyordu. Maurevert bu koridorda yürüyerek toz toprak içinde ufacık bir odaya girdi. Odanın dibine kadar yürüdükten sonra durdu ve duvarın bir insan boyu yüksekliğindeki bir kısmından bir tuğla çekip çıkardı. Hâsıl olan delikten içeriye kuvvetli bir ışık vurdu. Bu delik, öbür taraftan, yâni odanın içinden, duvara asılı halıların arasında kaybolan küçük bir kafesle örtülü olduğu için odadakiler deliğin açıldığını göremediler. Maurevert ise, bulunduğu yerden hem odada konuşulanları dinliyor, hem de içeridekileri rahat rahat görüyordu. Zaten bu akşam, buraya da kendini sezdirmeden konuşulanları duymak için gelmişti.

İçerdekiler oldukça ilgi çekecek kimselerdi. Bir kere henüz Blois'e gelesi bir hafta olmuş olan Düşes de Nemours buradaydı. Dük de Guise, Dük de Mayenne, Kardinal, Dük de Bourbon ve Düşes de Montpensier de orada bulunuyorlardı. Maurevert anlaşılan konuşmanın sonlarına rastlamıştı. Çünkü Düşes de Nemours ile Dük de Bourbon, Dük de Mayenne ve Kardinal de Guise, toplantıdan ayrılmak üzere bulunuyorlardı. Orada yalnız Dük de Guise'yle Düşes de Montpensier kalıyordu. Düşes, odanın kapılarından birine doğru yürüyüp açtı ve:

— “Buyurun Mösyöler!” Dedi.

Bir sürü subay, bu arada Maineville, Bussi-Leclerc, D'Espinac içeri girdiler.

Dük de Guise:

— “Tamam mıyız?” Diye sordu.

Maineville:

— “Yalnız Maurevert yok!..” Dedi.

Düşes de Montpensier:

— “Zaten ben onu çağırmadım ve kendisine parolaları haber vermedim...” Dedi. “Bir süredir acayip tavırlar takınıyor. Onu göz hapsine almalı efendiler!”

Maineville’nin yüzü asıldı. Arkadaşı hakkındaki ithamlara kızmış değildi. Yalnız, bilmeyerek, kendisine parolaları söylemişti. Buna canı sıkılmıştı. Fakat ağzını açmadı. Sırrını sakladı.

Dük de Guise:

— “Efendiler, şatodan haberler geldi. Kral benden şüphelenmeye başlamış ve kendisine ettiğim yemine rağmen...”

Dinleyenler mânalı mânalı gülüştüler... Guise:

— “Durum böyle olunca ne yapalım dersiniz?” Diye sordu.

— “Monsenyör! Herhalde Du Cuast’ı tanırırsınız... Kral ile arasının pek iyi olduğunu da bilirsiniz... Haris ve entrikacı bir adamdır. Bana: «*Git Dükünüze söyle... Gitsin Paris’te biraz hava değiştirsin... Loire suyu kıyısında kış havası hoş değildir...*» Dedi.”

— “Yâni bununla ne demek istedi dersiniz?...”

— “Diyeceğim şu ki Henri de Valois yalnız sizden şüphelenmekle kalmıyor, aynı zamanda sizden önce davranmak da istiyor... Onun için birkaç zaman buradan uzaklaşıp Paris’e gitseniz, hiç fena olmaz, Dük Hazretleri!..”

Dük de Guise’nin yüzü buruştu:

— “Ölümün şu pencereden girdiğini görsem bile yine kapıdan kaçmam... Savaş olacaksa olacaktır. Sonra zaten Valois benden şüphe de etse, hakkımda idam kararı veremez!.. Gizlice öldürmeye

derseniz, hiç cesaret edemeyecektir! Size itimat edebilir miyim efendiler?..”

Hepsi ellerini uzatarak yemin ettiler. Bir dakika, heyecan içinde geçti. Bussi-Leclerc:

— “Gerekirse, uğrunuzda canımızı seve seve veririz!” Dedi.

Guise:

— “O hâlde şimdi sizlere Üçüncü Henri’nin günlerinin artık sayılı olduğunu söyleyebilirim...” Dedi. “Hiçbir engel onu, Aralık ayının yirmiüçüncü günü akşamı saat onda ölümden kurtaramayacaktır... Hiçbir engel!.. Tabîî, Tanrının müdahalesi müstesna!..”

Guise bu sözleri öyle korkunç bir ciddiyetle söylemişti ki dinleyenlerin hepsinin tüyleri ürperdi. Şimdiye kadar birçok toplantı, tartışma yapmış, hiçbirinden kesin bir sonuç alamamışlardı. Şimdi artık Valois’in idam günü ve saati kararlaştırılmıştı: 23 Aralık, saat akşamın onu...

Dük de Guise:

— “Kardeşlerimle kararlaştırdığımıza göre, bu iş şöyle olacaktır!” Dedi. “Siz, hepiniz, bir bölük asil-zâdeye komuta edeceksiniz... Emrinizde bulunacak kimselerin adları, birer liste hâlinde size verilecektir.”

Düşes de Montpensier, herbirine, birer liste uzattı. Dük sözüne devam etti:

— “Bu listelerde ölümden korktuğunu sandığınız kimler varsa isimlerini siliniz!.. Herbirine, yirmiüç Aralıkta öğle üstü kendi bölüğünün toplanacağı yeri haber verirsiniz... Her bölüğün toplanacağı yeri de aynı gün, öğle vaktinde öğreneceksiniz...”

Adamları, derin bir heyecan içinde, çıt çıkarma-

dan dinliyorlar ve yalnız Guise'nin sesi duyuluyordu:

— “Hücum, üç noktadan yapılacak ve bir hücum koluna ben, diğerine Mayenne, üçüncüsüne de Kardinal komuta edecektir. Yakın teferruatı o gün öğrenirsiniz... Yalnız bu plânı, anahtarların bende bulunmasının son derece kolaylaştıracağını elbette anlarsınız...”

Maurevert artık toplantının sona erdiğini kestirdiği için sessizce tuğlayı yerine koyup hızla odadan geçti, koridoru aştı ve merdivenlerden inerek sokak kapısına ulaştı. Tekrar büsbütün başka bir parola verdikten sonra bütün hızıyla hana yöneldi. Hiçbir şey olmamış, uzun zamandır yatıyormuş gibi yatağına girerek gözlerini kapattı.

Çok akıllıca davranmıştı. Biraz sonra toplantı hakikaten dağılmış ve Maineville süratle Maurevert'in hanına uğrayarak hancıyı uyandırdıktan sonra Maurevert'in odasına çıkmıştı. Elinde şamdan, odaya girdiği zaman, Maurevert'i belki de orada bulamayacağını sanıyordu. Halbuki arkadaşı orada, hattâ kimbilir kaçınıcı uykudaydı. Maineville, şamdanı masanın üstüne koyarak yatağa yanaştı. Arkadaşını süzerken mırıldandı:

«Eğer bu çocuk ihanet filân ediyorsa Allah çarpsın! Baksana mışıl mışıl uyuyor... Hem canım neden bizi aldatsın ki... Menfaati Guise'ye sadık olmakta değil mi? Zaten bana da büyük bir hizmette bulunmuştu... Heey!.. Maurevert! Bana bak!..»

Maurevert büyük bir ustalıkla hemen uyandı. Gözlerini açtı ve hayret bile etmeden:

— “Hayrola!” Diye sordu. “Galiba para istiyorsun.. Muhakkak yine kumarda kaybettin... Para kesem ocağın sağ tarafında duruyor... Al da git... Uykum var!..”

— “Maurevert, bu akşamki toplantıda neden bulunmadın?..”

— “Hangi toplantıda?..”

— “Canım sabahleyin sana parolalarını vermiştim ya!”

— “Ne işim varmış benim orada? Yoksa beni aradılar mı?”

— “Hayır ama, sordular...”

Maurevert yastığa dayandı ve içerlemiş bir adam hâliyle:

— “Öyleyse bundan sonra da çok soracaklardır!” Dedi. “Beni neye dâvet etmediler? Ben sığıntı gibi art kapılardan mı geleceğim?.. Hayır hayır... Beni çağırmadıkça yerimden bile kıpırdamam... Kendisine böyle söyle!..”

Maineville’nin bütün şüpheleri uçmuştu. Zaten arkadaşından şüphe ettiği de yoktu. Fakat Guise’nin birinden şüphelenmesinin, onun ölümü demek olduğunu biliyor ve arkadaşına bir zarar gelmesini istemiyordu:

— “Biliyor musun seni neden çağırmadılar?” Dedi.

— “Bilmiyorum!”

— “Senden şüpheleniyorlar azizim! İşin kötüsü, ellerinde bir delil de yok... Sadece şüphe ediyorlar... Onun için sen hemen yola çık!..”

— “Maşallah! Demek kaçayım ha?.. Nereye gideyim? Paris’e mi, yoksa başka bir ülkeye mi?”

— “İstediğin yere... Yalnız Guise’den uzak olsun da...”

— “Mükemmel! Bu seyahati neyle yapacağım?”

— “Canım, atına atlar gidersin...”

— “Hangi parayla oğlum? Dükün bana borçlu

olduğu ikibin lirayla mı? Yoksa beş aydır verilme-
yen maaşımla mı?”

Maineville bir an duraladı. Sonra içini çekerek:

— “Dinle!” Dedi. “Eyerimin çantasında ikiyüz
altınım var... Bunları sen al da git!..”

Maurevert, şüphe içinde duruyor, Maineville’nin
belki de Guise tarafından, kendisini kolaçan etmek
için yollanmış olduğunu düşünüyordu. Kaçmakla,
bir yandan da şüphelerin haklı olduğunu ispat et-
miş olmaz mıydı? Birden:

— “Çok teşekkür ederim... Fakat gitmeyeceğim.
İsterlerse benden şüphe etsinler. Kendimi korumam
bile!”

— “Yanlış iş yapıyorsun Maurevert! Kimbilir,
belki de Dük yarın senin öldürülmeni bana emre-
diverir...”

— “O zaman öldürür müsün?”

— “Emir alırsam öldürürüm doğrusu!”

Maurevert başını eğdi. Maineville’nin kendisini
kollamaya gelmediğini, doğru söylediğini anlıyordu.
Acı acı söylendi:

— “Görüyor musun bak? On yıllık hizmetin so-
nu ne oluyor?.. Bir hain, bir casus gibi kaçmaya
mecbur oluyorum!..”

— “Sen merak etme!.. Ben senin suçsuz olduğu-
nu ispat edecek, seni affettirmeye çalışacağım!..
Tehlike geçince yine dönersin!.. Gidiyorsun değil
mi?..”

— “Ne yapayım? Mademki başka çâre yok!..”

Maineville hemen aşağıya inip hayvanının eye-
rinden ikiyüz altını getirdiyse de Maurevert, bu pa-
ranın yarısından fazlasını kabul etmedi. İki arka-
daş birbirlerine sarılarak ayrıldılar. Maineville git-

ti. Karanlık sokakta biraz daha bekleyen Maurevert de arkadaşının gittiğine emin olduktan sonra şehrin kapısına doğrulacağına, şato yolunu tutturdu. Fakat sonra birdenbire durdu:

«Ben de amma aptalım ha!» Diye düşündü. «Beygirimi handa bırakırsam, Maineville, gitmeyip burada kaldığımı anlamaz mı?.. Muhakkak benim kıyafetimde birinin Blois kapılarından birinden çıkması lâzımdır ki, sorarlarsa benim gittiğime inansınlar!..»

Geri döndü. Hayvanını eyerledi. Üstüne atlayarak şatoya ulaştı. Bir çeyrek saat sonra Catherine'nin karşısına çıkmıştı. İlk söylediği söz:

— “Artık işin gününü ve saatini biliyorum Madam!” Oldu.

Ömründe, çok daha müthiş dakikalar yaşamış olan Catherine titredi ve sordu:

— “Söyleyiniz!”

— “Peki Madam! Yalnız önceden sizden bir ricam var. Aşağıda avluda atımı bıraktım. Birisinin benim pelerinimi sırtına atması ve bu ata binerek, Blois'den dışarıya çıkması lâzımdır...”

Kraliçe, Larchant'ı çağırdığı zaman Maurevert kuytu bir yere gizlendi. Catherine bir süvarinin, Maurevert'in pelerinini giyerek acele Blois'den çıkması için kesin emirler verince komutan gitti. O zaman Maurevert:

— “Kraliçe hazretleri! Böylece Maurevert, Blois'den çıkıp gitmiş oluyor... Bu itibarla artık şehirde görünmemesi ve bu şatoda saklanması lâzımdır.”

— “Orası kolay... Ruggieri'nin tavan arasındaki dairesinde kalırsınız!..”

Bir hizmetkâr çağırıp Ruggieri'yi istetti. Münecim gelince, Maurevert'e döndü:

— “Şimdi söyleyin bakalım!”

Kraliçenin, Ruggieri’den bir şey saklamadığını bilen Maurevert, bütün bildiklerini anlatmaya koyuldu. İki saat kadar süren bu hikâye bittiği zaman Catherine sapsarı kesilmişti:

— “Duydun mu Ruggieri,” Dedi. “Kararlaştırılan tarih yirmiüç Aralık imiş! Acaba o güne kadar yaşayacak mıyım?”

Müneccim atıldı:

— “Kraliçem, hiç merak etmeyiniz... Yıldızların dediğine göre bu yıl, ömrünüzden önce bitecektir...”

— “Mükemmel, sen bana istediğimden bir hafta da fazla veriyorsun... Size gelince Mösyö Maurevert, Ruggieri’yle beraber dairesine çıkınız... Orada sizi kimse bulamaz... Yerle gök arasında bir yerdir.”

Catherine, hasta görünüyordu. Müneccim endişeli bakışlarla arkasından baktı. Sonra Maurevert’le birlikte, bitmez tükenmez merdivenlerden çatı arasına çıktı. Maurevert’i iyi döşenmiş bir odaya soktuktan sonra:

— “Yemeğiniz buraya gelir! Şu dolapta da bol bol şarap vardır!” Dedi. “Canınız sıkıldığı zaman pencereden dışarısını da seyredebilirsiniz ama, seyreden, seyrederek... Onun için dikkat etmelisiniz!”

Ertesi günü kraliçenin hastalığını merak ederek, odasına inen Ruggieri, Catherine’nin iyileştiğini söylemesine rağmen hastalığın ilerlediği intibasını edinmişti. Kraliçenin yanından çıkıp tekrar çatı arasına yönelirken, yolda Crillon’a rastladı. Muhafızların komutanı:

— “Günaydın müneccimbaşı!” Dedi. “Acaba bazı fırsatlarla size ufak tefek hizmetlerde bulduğum hatırlınızda mı?”

— “Elbette! İnşallah ben de bir gün bu hizmetlere mukabele ederim!..”

— “Zaten ben de sizi bunun için arıyordum...”

— “Neymiş o iş?..”

— “İlerde sebebini öğrenirsiniz... Bazı işler yüzünden benim bir adamım sizin çatı arasında saklanacak... Bunun tek sebebi, Majestenin korunması için lüzumlu oluşudur. Bu adamımın burada olduğunu kimsenin bilmemesini istiyorum... Sizin daireye de kimsenin çıkmadığını bildiğim için, en emin yerin orası olacağına hükmettim...”

Müneccim:

— “Çok güzel!” Dedi. “Adamınızı hemen gönderin!..”

— “Teşekkür ederim müneccimbaşı!..”

Konuşma bu kadarla kaldı. O gün öğle üstü, Pardaillan’ın yattığı hana uğrayan Crillon, Şövalye ile görüşerek, akşam saat altıda şatonun önünde bulunmasını tembihledikten sonra tekrar şatoya döndü.

Saat altı olduğu zaman hava iyice kararmıştı. Pardaillan, iyice pelerinine sarınarak şatonun kapısına ulaştı. Crillon da kendisini bekliyordu. Muhafızların komutanı, arkadaşının hiçbir şey anlaşılmayan yüzüne bakarak:

— “Bana yemin ediniz ki...” Diye söze başladı... Pardaillan sözünü kesti:

— “Hiçbir şey için yemin etmem! Yalnız şu iki şeyi tekrarlayabilirim: Kralı öldürmek istiyorlar ve ben de bunu istemiyorum!..”

Crillon fazla bir şey söylemeden arkadaşının koluna girdi. Birlikte avluyu geçerek merdivenden çıktılar. İkinci kata ulaştıkları zaman Şövalye:

— “Beni nereye saklayacaksınız?” Diye sordu.

— “Ruggieri’nin yanına!.. İsterseniz yıldızınıza da baktırın!”

Pardaillan bu habere pek memnun görünmedi:

— “Ne yapalım?” Dedi. “Gökte benim için ne düşündüklerini merak eder dururdum. Gidip gözümle görmeme de şimdilik imkân olmadığına göre...”

Çatı arasına vardıkları zaman, Crillon bir kapı açtı. Geniş bir odaya girdiler. Ruggieri bir masanın başında kitap okuyordu. Crillon, Şövalye’yi münecime akrabası olarak takdim etti ve krala büyük hizmetleri dokunacağını da ayrıca fısıldadı. Fakat münecim, ne vaktiyle Pressoir-de-Fer hanında, ne de bir zamanlar kanını oğlunun vücuduna akıtmak için öldürmeye savaştığı adamı tanıyabildi. Şövalye’nin yüzüne bakarak:

— “Geliniz Mösyö!..” Demekle yetindi.

Kendisini bitişik odalardan birine götürdü:

— “İşte odanız burasıdır. Şu kapı, benim çalışma odama açılır. Şu kapı koridor kapısıdır. Şu öteki kapı da kör edilmiştir ve başka bir odaya açılmaktadır. Eğer burada bulunduğunuzun kimse tarafından bilinmemesini sâhiden istiyorsanız, fazla gürültü etmeyin... Çünkü bitişik odada da sizin gibi birkaç gün burada saklanacak bir asîlzâde var!..”

Ruggieri bu sözleri söyledikten sonra çekilip gitmişti. Pardaillan mırıldandı: «*Vay canına!.. Benim gibi burada saklanmak zorunda olan şu asîlzâde kimmiş acaba?..*»

DÜŞES DE GUISE

1 588 yılının 21 Aralık günü, Maurevert'in gizli bir toplantıyı gözetlediği büyük konağın alt kat odalarından birinde bir kadınla bir adam konuşuyordu. Kadın bir koltuğa gömülmüş, adam da ayakta duruyordu. Üstü başı, toz ve çamur içindeydi ve bu hâli uzak bir yoldan geldiğini anlatıyordu. Kadının yanakları kızarmıştı. Hâlindeki sinirlilik, dehşetli bir heyecan içinde bulunduğunu gözle görülür bir hâle getirmişti. Adam:

— “Emriniz gereğince 21 Ekimde Roma’ya vardım ve doğru Kardinal Rovenni’yi buldum. Roveni beni, üç gün sonra Papa Sixte-Quint’in karşısına çıkardı. Rovenni gibi bir haine başvuruşumu ve ondan yardım isteyişimi affedeceğinizi umarım...” Diyordu.

Fausta’dan başka bir kimse olmayan kadın, yukarıdan bakan bir tavırla:

— “Orasının önemi yok!.. Devam et!..” Dedi.

— “Dediğim gibi nihayet Papa’yı gördüm... Fakat, tarafınızdan gönderilmiş bir elçi olduğumu anlar anlamaz, beni hemen zindana attırdı. Buna rağmen ertesi gün gelip beni zindanda buldu. Size bir sürü ağır hakaretler ettikten sonra kendisine ne haber göndermiş olduğunuzu sordu. Zindandan çıkmadıkça ve beni gönderenin şerefine yakışır bir muameleyle karşılaşmadıkça söylemeyeceğimi bildirdim...”

— “Onun üzerine domuz çobanı ne dedi?”

— “Zindandan çıkarken «*Gebersin*» Diye mırıldandı. Ama daha ertesi gün gardiyanlar zindanın kapısını açarak beni Sixte’nin karşısına çıkardılar. Beni tepeden tırnağa süzdü. Serbest olduğumu söyledi. Ben de kendisine sizin mücadeleden vazgeçtiğinizi anlattım. Bir daha Roma’ya gelmeyeceğinizi, onun krallığına ve Papa’lığına saygı besleyeceğinizi söyledim. Bütün bunların bir senet hâlinde, emin bir yerde saklı olduğunu da ilâve ettim. Bunlara karşılık sizin ne istediğinizi sordu. Catherine de Clèves ile Dük de Guise’nin nikâhını bozan bir emir istediğinizi söyleyince hayret ettiği ve bana üç gün sonra huzuruna çıktığım zaman bir sandıktan çıkardığı gümüş mahfaza içindeki nikâh bozma emrini gözüme serdikten sonra: «*Bak, ben sana, senin buna gösterdiğinden fazla itimat gösteriyorum. Git o senedi al da getir!*» Dedi. Hemen senedi koynumdan çıkarıp verdim. Kâğıda önemsemez bir tavırla bakıyordu ama çok memnun olduğu hâlden belliydi... Ondan sonra da kendisinden izin alarak Vatikan’dan çıktım. Doludizgin buraya geldim...”

Adam bu sözleri söyledikten sonra koynundan çıkardığı gümüş mahfazayı Fausta’ya uzattı. Güzel Prenses memnun ve heyecanlı olup olmadığını hiç belli etmeyerek mahfazayı aldı ve:

— “Haydi git!” Dedi. “Aferin! Görevini iyi başardın!”

Adam, Fausta’nın önünde yerlere kadar eğildikten sonra ortadan kayboldu. Fausta, yalnız kalınca, hemen gümüş mahfazayı açtı. İçinden çıkardığı, Sixte’nin mühürüyle mühürlü kâğıdı dikkatle okudu. Bu kâğıt Catherine de Clèves’le Guise’nin nikâhlarını bozuyordu ve üstünde sadece Guise’nin imzası eksikti. Fausta elindekini okuyup bitirince hizmetçisi Myrthis’i çağırarak:

— “Geldi mi?” Diye sordu.

— “Henüz gelmedi. Kardinal de Bourbon da saat onbirbuçukta gelecekmiş...”

— “Güzel! Geldiği zaman, onu söylediğim yere alır, Dük de Mayenne’yle Kardinal de Guise’yi de aynı yere koyarsın! Dük de Guise gelince hemen yanıma getirirsin... Herşey hazır, değil mi?”

— “Evet efendim!..”

— “Unutma! Dük buraya, ötekiler de şu salona alınacak!..”

Myrthis çıkınca, Fausta büyük salona giden kapıyı açtı. Orada iki şamdan yanıyordu. İçeride kimse olmadığını gördü. Sonra kapıyı tekrar kapatarak yerine oturdu. Derin derin içini çekerek:

«Ayn yirmiüçünde, akşamın saat onunda!» Diye söylendi.

Bu tarihle şunu demek istiyordu: *«O gün Henri de Valois ölecek, Guise kral ve ben de kraliçe olacağım!»*

Aynı anda bir ses bağırdı:

— “Monsenyör le Dük de Guise!..”

Fausta yavaş yavaş başını kaldırdığı zaman Dük de karşısında duruyordu. Guise’nin fevkalâde sinirli olduğu yüzünden belliydi. Sabırsızlanarak söylendi:

— “Emrettiğiniz gibi geldim Madam... Fakat iş bitinceye kadar birbirimizi görmesek daha iyi olurdu sanırım!”

Fausta irkilmeden söylendi:

— “Yâni Valois’in öleceği vakte kadar... Daha doğrusu sizinle beni mukadderatımızın birleştireceği dakikaya kadar demek istiyorsunuz!”

Guise ürperdi. Bir an, birbirlerini korkutmak istiyormuş gibi bakıştılar. Sonra Fausta:

— “Artık herşey hazır!” Dedi. “Ağ gerilmiştir ve Valois ölecektir. Sizin cesaret edemediğiniz şeyi ben tek başıma yaptım... Tuzağı öyle kurdum ki Allah bile onu kurtaramaz...”

Guise'nin kaşları çatıldı:

— “Doğrudur Madam!” Dedi. “İşi, en ince teferruatına kadar siz tertipleddiniz ve büyük bir komutan gibi hareket ettiniz! Valois'i benim elim öldürecekse bile, asıl onu öldüren siz olacaksınız... Bunu itiraf ederim!..”

— “Bunları sizin ağzınızdan dinlemiş olmak hoşuma gidiyor... Fakat iş yalnız bu kadarla kalınıyor... Alexandre Farnèse'ye haber gideli çok oldu. O şimdi Fransa'ya girmiş, Paris'e yürümektedir sanırım...”

— “Evvelce bu orduyu ne şekilde kullanacağımızı konuşmuştuk Madam!..”

— “Navarre Kralını mahvedecek, ondan sonra da iyi dövüşçü olan Huguenot'ları kendi tarafımıza alıp evvelâ İtalya'yı sonra da Flandres'i ele geçireceğiz!..”

Guise'nin gözleri, bu tatlı hülyayla parladı:

— “Ah Madam... Bunların hepsini yapacağım! Fransa Kralı olunca, bana bağışladığınız bu ordular ve fısıldadığınız cesaretle dünyanın altını üstüne getireceğimi hissediyorum!..”

Fausta, Dük'ün bu hülyayla coşmasına ses çıkarmadı. Sonra gayet tatlı bir sesle:

— “Peki Dük!” Dedi. “Benim hissem ne olacak?..”

— “Burasını da konuşmuştuk ya Madam! Ben kral olunca, siz de Fransa kraliçesi olacaksınız... Evlenecek değil miydik?”

— “Güzel! Ama ne zaman?”

Dük'ün yüzü asılıydı:

— “Ne zaman mı? Ben kral olup da Catherine de Clèves'den boşandıktan sonra...”

— “Ooo! Buna daha çok zaman ister Dük... Hem siz benim açık konuştuğumu bilirsiniz... Sonra beni belki unutursunuz diye korkuyorum...”

— “Ama ben yemin ettim!..”

Fausta, müthiş bir homurtu hâlinde:

— “Ben kralların yeminine inanmam!” Dedi. “Bakın, renginiz boşuna uçmuyor... İnsanların kalplerini okumakta eşim yoktur değil mi?”

Dük soluk bir tebessümle:

— “Benim kalbimde ne okudunuz bakalım?” Diye sordu.

— “Valois'e saplanacak hançerin Fausta'ya da saplanabileceğini okudum... Bir âletin kullanıldıktan sonra kırılıp atılabileceğini okudum... Size kral-lara mahsus erguvan renkli pelerini giydirdiğim vakit, hissem size pek büyük görünebileceğini okudum... Bugün benim seviyemde olduğunuz için, yüz yüze bakabildiğimizi, fakat siz yükselince bakışlarınızın üstümden geçeceğini okudum... Ve tahtınızın içinde yüzdüğü kanda, bir işaretle beni de boğabileceğinizi okudum...”

Guise, heykel kadar renksizleşmişti:

— “Bütün bunlar, benim düşüncelerim değildir Madam!” Diyebildi.

— “Fakat söylediklerim doğrudur. Şu anda en korkunç dakikanızı yaşıyorsunuz. İstersem bir dakika içinde Valois, aleyhindeki suikastı öğrenir ve siz yarın taht yerine darağacına çıkarsınız...”

Dük de Guise, dehşet ve şaşkınlık içinde çırpındı hiddetle:

— “Daha ne istiyorsunuz bilmem ki?” Diye söylendi.

— “Hissemi! Sâdece hissemi istiyorum... Bu andan itibaren Düşes de Guise miyim, değil miyim, orasını bilmek istiyorum.”

— “Bu kadar mantıksızlık olur mu Madam? Catherine de Clèves henüz sağdır!”

— “Evet, fakat isterseniz o sizin karınız olmaktan çıkar... İşte boşanma kâğıdı... Bunu bana eski dostum Papa Beşinci Sixte düğün hediyesi olarak gönderdi...”

Fausta aynı anda mahfazayı açtı ve boşanma kâğıdını çıkardı. Dük de Guise, kâğıdı kaparcasına alarak mumun ışığına yanaşıp okuduktan ve Fausta'nın dediklerinin doğru olduğunu anladıktan sonra kâğıdı masanın üstüne bıraktı ve sessiz sadasız başını eğdi.

Bu anda Dük'ü felce uğratan, titreten şey, derin bir hayretten ibaretti. Bu kadındaki hareket sürati, cüret ve uzağı görüş karşısında kendisini âciz hissediyordu.

Fausta, masanın üstünden bir kalem aldı ve Dük'ün bakışlarından, bu anda üstüne atılabileceğini kestirerek, tekrar son kozunu oynamaya karar verdi:

— “İmzalayınız Dük! İmzalayınız! Yoksa birkaç dakika sonra iş işten geçmiş olacaktır!” Dedi.

Dük de Guise dişlerini gıcırdattı. Yavaşça masaya eğildi ve kaba imzasını kâğıda attı!.. O zaman Fausta kalkıp büyük salonun kapısını açtı ve salonun bol ışık içinde bulunduğunu gördü. Guise'nin gözü önüne garip bir manzara serilmişti. Salonun bir ucuna bir mihrap yerleştirilmiş ve burası küçük bir kilise hâline getirilmişti. Mihrabın üstünde ihtiyar Kardinal de Bourbon, nikâh törenini yapma-

ya hazır bir hâlde duruyordu. Kardinal de Guise, Dük de Mayenne, Düşes de Nemours ve Düşes de Montpensier koltuklara oturmuş töreni bekliyorlardı.

Fausta, gördüklerinin neye delâlet ettiğini anlamaya başlayan Dük de Guise'ye:

— “Haydi nişanlığınıza elinizi veriniz ve kendisini mihraba götürünüz!” Dedi.

Dük bir tereddüt ânı daha geçirdi. Bir kere daha Fausta'ya bakan gözlerinde kaatil ışıklar yandı. Fakat Fausta'nın kara gözlerinin bakışları önünde bu mukavemeti de çabuk eridi. Elini uzatarak Fausta'yı nikâh mihrabına götürdü.

Hemen aynı anda da tören: Dük de Guise'yle Fausta'yı birleştiren tören başlayıverdi...

Fausta o zaman içinden şunları geçirdi: *«İşte artık Fransa Kraliçesiyim!.. Artık iktidar elimde!.. Bundan böyle dünya, kendisine hâkim olacak kadını tanıyacaktır. Bundan böyle hiçbir kudret, benim Charlemagne'nin imparatorluğunu kurmama engel olamayacaktır!..»*

HERŞEY ÇÖKÜYOR

Kralın yatak odası, şatonun dört köşe avlusuna bakıyordu. Bu odadan önce bir oda daha vardı ve ondan önce de büyük bir salondan geçmek gerekiyordu. Bu büyük salonun kapısı merdiven sahanlığına açılıyor ve Guise, kralı ziyarete geldiği zaman, adamları merdivende ve sahanlıkta bekliyorlardı. Merdivenden çıkılıp da bu salona girildiği vakit dipte, sağdaki kapı açılırsa kralın odasına bitişik ara odaya girilmiş olunurdu. Bu ara odanın da üç kapısı vardı. Biri salona açılırdı. Diğeri, tam odanın karşısında kralın yattığı odaya açılan kapıydı. Üçüncü kapı da solda, iç avluya bakan, kralın çalışma odasının kapısıydı. Bu oda genişti ve tâ dipte bir başka kapısı daha vardı ki burada da üst tarafı çatı arasına çıkan ve alt tarafı kraliçenin dairesine inen bir merdiven bulunuyordu.

Dük de Guise kralı ziyarete geldiği zaman, büyük merdivenden çıkar, kralı salonda bulurdu. Tabii maiyetini de büyük merdivende bırakmış olurdu. Fakat kral büyük salonda bulunmadığı ve toplantı olmadığı zamanlar, Guise aralık odasına girer ve maiyetini de salona sokardı. Aralık odada sorardı:

— “Kral nerede?..”

Ya yatak odasında olduğunu söylerlerdi, oraya girerdi; yahut da çalışma odasına doğrulurdu ve Guise, her iki odaya da serbestçe girerdi. Çünkü kral, asıl yeğeninin, tam bir serbestliğe sâhip olmasını emretmişti.

Bu sabah da âdet olduğu üzere nöbetçiler komutan Larchant tarafından değiştirildi. Yalnız yeni konan nöbetçilerin daha az olduğu dikkati çekti. Meselâ şatonun cümle kapısında kırk nöbetçi bulunurken, sadece on nöbetçi kondu. Diğer dört nöbet yerinde de böyle yapıldığı için şatonun her zamanki müdafaa tertibatı tamamen kaldırılmış gibi bir hâl oldu. Fakat bu sırada kralın çalışma odasının penceresinden iç avluya bakılabiliyordu orada sessiz sadasız üçyüz askerin durduğu görülecekti. Hepsinde arkebüz tüfekleri vardı.

Kapının yanında, her zaman kırk kişi bulunduğu hâlde bugün sadece on kişi bulunuyordu ve odanın arkasında, cephanelik gibi kullanılan bir mahzende de dört top, hemen avluya çekilmeye hazır bir hâlde bekliyordu.

Dörtköşe avluda Crillon, boğuk küfürler savurarak, hiddetinden bıyıklarını yiyerek bir aşağı, beş yukarı dolaşıyor, ötede beride işsiz güçsüz bir-iki subay, birkaç nöbetçi avdan, şundan bundan söz ediyordu. Büyük merdivenden her zamanki gibi kralın nedimleri inip çıkıyorlardı. Büyük salonda kimse yoktu. Salondan geçilip de ara odaya girildiği vakit, otuz kadar asîlzâdenin birbirleriyle sohbet ettikleri görülüyordu. Kral bunlara emir subayı adını verir, halk da kırkbeş kaatil derdi. Her günkü gibi giyinmişlerdi ama ipek ceketlerinin altında ya kösele zırhları, yahut da örme zincirden gömlekleri vardı.

Kral, büyük kararın verildiği gece olduğu gibi odasında oturmuş, soluk renkli ellerini ocağın ateşine uzatmıştı. Yanıbaşında, ayakta Catherine de Médicis, siyah elbisesinin içinde bir hayalet gibi duruyordu. Catherine çok hastaydı. Fakat ölüm döşesinde yatan bir insanın müthiş enerjisini gösterek görevinin başına koşmuştu.

Catherine de Médicis ve kral, iki hayalet gibi duruyor ve alçak sesle, fısıldaşarak konuşuyorlardı. Kraliçe:

— “İşte beklenen gün geldi!.. Büyük gün geldi çattı!” Diyordu.

Kral boğuk bir sesle:

— “Cinayet günü!” Diye cevap verdi.

Ana kraliçe:

— “Hayır, sizin kurtuluş gününüz oğlum!” Diye oğlunun teşhisini düzeltti. “Bu akşam saat onda Guise’nin çetesi, karanlıkta üşüşen kurt sürüleri gibi, anahtarlarını ellerinde bulundurdıkları şatoya saldıracaklar!.. Bu akşam saat onda, kralın kanına susamış olan bu sürü, merdivenlerden tırmanacak!.. Bu akşam saat onda, kaatillerin emellerine engel olmak isteyen herkes boğazlanacak!.. Bu odanın kapısı kırılacak... Ve kral yatağında hançerlenecek!..”

Üçüncü Henri ürperdi. Boğazından bir inilti fışkırdı. Ve dehşet saçan gözleriyle annesine baktı. Catherine de Médicis devam etti:

— “Bu akşam saat onda Fransa Kralı boğazlanacak!.. Eğer...”

Bu «Eğer» üstünde öyle bir tebessümle durdu ki on silâhlı adam bu tebessümün karşısında ürküp gireleyebilirdi. Fakat kraliçe cümlesini şöyle tamamladı:

— “Eğer kralın annesi uyanık olmasaydı! O, bekliyor! Gelin bakalım, kasap sürüsü, gelin de bu kocakarının neler yapabileceğini görün!”

Renksiz hayalet yüzünde garip bir kılık alan acayip bir gülüşle güldü. Sonra devam etti:

— “Henri... Hazır mısın oğlum?..”

Kral korkunç bir sesle:

— “Evet anneciğim!” Dedi.

— “İyi... Haydi beni kucakla da susalım ve sözü Tanrıya bırakalım!..”

Üçüncü Henri sallanarak ayağa kalktı ve annesi onu bütün analık şefkatinin şiddetiyle göğsünde sıkı. Catherine:

— “Buradan bir yere kımıldamayacaksın, anladın mı?” Dedi.

— “Evet anneciğim!”

— “Senin, şurada bekleyen asîlzâdelere bir tek kelime söylemen yeter... Geri tarafını bana bırak!”

Catherine, evlâdını kucağından bıraktı. Yavaşça kapıyı açtı. Otuzlar, aralıkta titreşerek bekliyorlardı. Kral, kapıya kadar yaklaştı ve:

— “Efendiler!” Dedi. “Kraliçenin her sözüne itaat etmenizi size emrediyorum!..”

Sonra, pencereye kadar gerileyerek, gözlerini cümle kapısına dikti. Catherine de Médicis aralıkta bekleyen asîlzâdeleri gözden geçiriyordu. Önce birinin, sonra bir başkasının, böylece on kişinin göğsüne dokundu ve bu on kişiye:

— “Siz, kralın odasında, kılıç ve hançerleriniz elinizde bekleyeceksiniz!..” Dedi. “Odayı iyice tahkim edersiniz... Ne duyarsanız duyun yerinizden ayrılmayın!.. Bir felâket olursa, krala dokunulmadan önce son adama kadar öleceğinize yemin edin!..”

On boğuk ses:

— “Yemin ederiz!” Dedi.

— “Girin kralın odasına!.. Tanrı sizi korusun!..”

On kişi ellerinde hançer ve kılıçları, kralın odasına girdiler. Bir süre sonra, kapının ardına bir sürü eşya yığarak kapıyı açılmaz bir hâle getirdikleri

duyuldu. Catherine derin bir nefes alarak ferahladı. Sonra teftişine devam ederek, tekrar on kişi seçti:

— “Siz de salonda bekleyeceksiniz!” Dedi. “O, aralık odaya gelince, kapıyı kapayınız... Bir elinizde hançer, ötekinde kılıç, kapının önünde durunuz!. Eğer salona dolar ve aralık odasının kapısına saldırmaya kalkışırlarsa hepinizi öldürmeden açamayacaklarına yemin ediniz!..”

Onu birden:

— “Yemin ederiz!” Dedi.

— “Öyleyse salona geçin! Allah hepinizi korusun!..”

Bu on kişi, salona girerek, gruplara ayrıldı ve hiçbir fevkalâdelik yokmuş gibi birbirleriyle konuşup gülüşmeye koyuldu. Catherine, bundan sonra, aralık odada kalan üç asîlzâdenin göğüslerine dokundu. Bunlar, Chalabre, Sainte-Maline ve Montsery'di. Kendilerine:

— “Siz kralın çalışma odasına girecek ve beni orada bekleyeceksiniz!” Dedi.

Üç ahbap çavuş, hemen bu emri yerine getirerek geniş çalışma odasına girdi. Aralık odada yedi adam kalmıştı. Bunların arasında Deseffrenat ile Loignes vardı. Catherine bunlara dönerek:

— “O, kralı salonda bulamayınca buraya girecektir ve size: «*Majeste nerede*» Diye soracaktır. O zaman siz de kendisine: «*Majeste çalışma odasındadır Monsenyör*» Diyeceksini. O zaman, o oraya girecek... Sizi imdada çağırırlarsa hemen koşar, işini bitirirsiniz. Çağırılmazlarsa burada kalırsınız! Eğer salona topluca bir hücum yaparlarsa kapıyı tahkim eder ve son nefesinize kadar salonu müdafaa edersiniz!.. Yemin ediniz!..”

Yedi kişi bir ağızdan yemin etti. O zaman Cathe-

rine de onları Tanrıya emanet ederek aralık odasından çıktı ve kralın çalışma odasına yöneldi. Orada bekleyen Chalabre, Sainte-Maline ve Montsery'e:

— “Ben sizi, hepsinin arasından bilhassa seçtim!” Dedi. “Dük, sizi Bastille’ye attırıp ölümle tehdit etmedi mi?”

Üçü de «*Evet*» anlamına başına eğdi. Montsery:

— “Hattâ idam günümüz bile kararlaştırılmıştı!” Dedi.

Sainte-Maline de:

— “Yakayı sıyırmamız ve bugün majestemizin karşısında bulunabilmemiz için akıl almaz bir mucizenin vukubulması lâzım geldi...” Dedi.

Catherine:

— “Her ne hâl ise!” Diye devam etti. “Sizi seçmemin sebebi krala olan sadakatinizi ve Dük’e beslediğiniz kini bilmemdir. O, nihayet gelecek... Salon muhafaza altında... Aralık odada bekleyenler var... Kralın yatak odası da muhafaza altında... Nihayet buraya girmesi lâzım... Buradan sağ çıkmamalıdır!”

Üç arkadaş, dudakları kısılmış, gözleri parıltılar içinde, höyle müthiş anlarda beliren birer gülümseyişle birbirlerine baktılar. Catherine, bunların herşeye karar vermiş olduklarını derhal anladı ve sordu:

— “Kral size itimat edebilir mi efendiler?”

Üçü de tek bir hareketle hançerlerini çektiler:

— “Dük, buraya girdiği anda ölmüştür!” Dediler.

Catherine:

— “Pekâlâ!” Dedi. “Bekleyin bakalım... Muhakkak gelecek... Allahaismarladık, krala ve size dua etmeye gidiyorum!”

Eğilmiş bir hâlde duran üç silahşorun önünden

geçerek, çalışma odasının arkasındaki kapıya doğruldu ve orayı geçerek merdivenden kendi dairesine indi.

Kralın çalışma odasında kalan Chalabre, Sainte-Maline ve Montsery cinayete hazırlanıyor, odanın ortasında dövüşe engel olacak ne varsa duvar diplerine yığıyorlardı. Guise, içeriye girdiği takdirde arkasına gizlenecek hiçbir şey bulamayacaktı. Bu iş bitince, Dük'ü nasıl karşılayacaklarını konuşmaya başladılar. En beceriklileri olan Sainte-Maline dövüşün idaresini üstüne alarak:

— “O geldiği zaman kapıyı ben açarım!” Dedi. “Sen, Chalabre, şurada, odanın ortasında durursun!” Sen de Montsery burada kapının ardında yer alırsın. Ben kapıyı açar ve: «*Giriniz Monsenyör*» Derim. Gerilerim. O da girer. O zaman sen hemen kanadı kapatır ve sürgüleri sürersin Montsery... Chalabre'yle ben kendisine önden hücum ederiz. Sen de arkadan sırtına binersin... Anlaşıldı ya?”

— “Anlaşıldı!”

— “Öyleyse hepimiz, yerimizi alalım ve artık kılmıdamayalım!..”

Üçü de kararlaştırılan yerlerini aldılar ve renkleri uçmuş bir hâlde, elleri hançerlerinde, beklemeye başladılar.

Birden Montsery'nin aklına, merdivene açılan arka kapı geldi:

— “Vay canına! Orayı unuttuk!” Dedi.

— “Sürgüsünü süreriz olur, biter!” Dedi. “Haydi Chalabre sen kapativer!”

Chalabre, merdivene açılan kapıya yöneldi, tam elini sürgüye uzatıyordu ki kapı birdenbire açıldı ve içeriye bir adam girerek söylendi:

— “Günaydın baylar!.. Bastille’de görüştüğümüzden beri ne âlemdesiniz bakalım?..”

Chalabre, gerisin geriye çekilerek boğuk bir sesle söylendi:

— “Pardaillan!..”

Öteki ikisi de tekrarladı:

— “Pardaillan!..”

Şövalye odaya girmiş, sâkin bir hâlde kapıyı kapamıştı. Sainte-Maline sabırsızlıktan titreyen sesiyle:

— “Mösyö bize diyeceğiniz ne olursa olsun, şimdi dinleyemeyiz! Çabuk çıkın!..”

Pardaillan söylendi:

— “Adam sen de!.. Guise gelinceye kadar daha birkaç dakika vaktimiz var... Söyleceklerimi pekâlâ dinleyebilirsiniz!...”

Chalabre hiddetlendi:

— “Demek onu da biliyorsunu ha?...”

— “Ha... Burada Dük de Guise’yi öldürmek için toplandığınızı mı? Biliyorum tabii...”

Üç adam çılgın bakışlarla birbirlerine baktılar. Pardaillan sözüne devam etti:

— “Mösyöler... Hançerlerinizi yerinde bırakın! Eğer bana saldırmak niyetindeyseniz, üçünüzün de hakkından gelirim, böyle Dük’ü öldüremezsiniz... Sizi öldüremezsem bile şu pencereyi açar, dışarıya bağırırım... Guise’nin adamları işi anlar, Dük’ü bu raya salıvermezler. Bütün plân suya düşer... Sonra arkadaşımın düke haber vermesine de kimse engel olamaz... Çünkü Blois’de bir arkadaşım var, başlıca amacı Dük de Guise’yi kurtarmak ve kralı öldürmektir. Bu arkadaşımın adı: Jacques Clément’dir baylar! Kendisini Chartres’ten de tanırırsınız...”

Üçünün birden renkleri uçtu. Jacques Clément'i öldürmeye yemin etmiş değiller miydi? Jacques Clément'i öldürdüklerini söylememişler miydi?.. Şimdi Üçüncü Henri'yle Catherine, Jacques Clément'in yaşadığını öğrenirlerse, üçünün de hâli yamandı ve sonları muhakkak idam sephasıydı. Chalabre dışlerini gıcırdattı:

— “Söyleyin bakalım!” Dedi. “Ne istiyorsunuz?”

— “Sizin bana bir can borcunuz var baylar! Borcunuzu ödemenizi istemeye geldim... Bu canı istiyorum!..”

Sainte-Maline işin varacağı neticeyi kestirmeye başlayarak ümitsizlikten çılgın bir hâlde sordu:

— “Kimin canı bu?..”

Pardaillan gayet basit bir şey söylüyormuş gibi:

— “Henri de Guise'nin canı!” Dedi.

Sainte-Maline başını önüne eğmiş, ağlamaya başlamıştı. Sonra hırıltı hâlinde bir sesle mırıldandı:

— “Mösyö,” Dedi. “Eğer Guise'nin hayatını bize bırakırsanız, üçümüzün de hayatlarımızı daima emrinize hazır bulunduracağımıza yemin ederiz!..”

Pardaillan:

— “Bunu kabul etmem!” Dedi. “Benim teklifim de şundan ibaret: Sizden Guise'nin canını tamamen değil, sadece on dakika için istiyorum...”

Üç adam, ne demek istediğini anlamadan şaşkın şaşkın şövalyenin yüzüne baktılar. Pardaillan:

— “Bunda anlaşılmayacak bir şey yok!” Dedi. “Dük de Guise'ye söyleyeceğim iki söz var... Aramızdaki konuşma, on dakika kadar sürer. Ondan sonra, sizi borcunuzu ödemiş sayacağım... Şimdi söyleyin bakalım... Dük buraya girecek değil mi?..”

Soluk soluğa:

— “Evet!” Dediler.

— “Bir kere buraya girdikten sonra, bir daha aralık odadan çıkamayacağını biliyorsunuz ya!”

— “Evet ama, arkadaki küçük merdivenden kaçabilir!”

— “Tamam! Siz de küçük merdiveni tutarsınız... Bu suretle, kaçabileceği her yer tıkanmış olur... ve...”

Tam bu sırada dışarıdan atnalı sesleri, mahmuz şakırtıları işitildi. Pardaillan soğukkanlı bir tavırla:

— “Geldi!” Dedi. “Çıkın Mösyöler! En geç, onuncu dakikada Guise sizin olacaktır. Fakat bu on dakika içinde benimdir. Çabuk çıkın!..”

Pardaillan dimdik kesilmişti. Bakışlarında öyle bir alev, yüzünde öyle karanlık ve keskin bir irade, hareket ve sözlerinde öyle bir enerji vardı ki, üç adam, Şövalye'nin bu tavrının müthiş bir sır sakladığını sezdiler. Guise'yle yapacağı bu konuşma, şüphesiz bir ölüm-kalım konuşması olacaktı. Pardaillan bu dakikada bir insan değil, kaderin bir sillesi, çarptığı yeri mahveden bir yıldırım hâlindeydi... Üç arkadaş gerilcyerek, arka kapıdan çıkıp, küçük merdivenin başında yer aldı. Sainte-Maline:

— “On dakika!” Diye kekeledi.

Pardaillan da:

— “On dakika!” Diye cevap verdi. “Bir saniye fazla değil!..”

Ve merdivene açılan kapıyı kapattı. Derin bir surette içini çekerek gülümsedi ve tam, aralık odadan bir ses:

— “Majeste çalışma odasındalar Monsenyör... Orada sizi bekliyorlar!..”

Derken kollarını kavuşturarak kapıya döndü.

Sonra şatonun içine derin bir sessizlik çöktü. Kapıya yaklaşan ağır adım sesleri duyuldu. Kapı açıldı.

Dük de Guise, belirerek odanın içinde iki adım attı. Guise, kralın odada olmadığını bir saniyede sezdi. Pardaillan'ın, kolları kavuşuk, hareketsiz, ayakta beklediğini gördü. Hafifçe sarardı ve serî bir hareketle, kapıdan çıkmak için geriye döndü. Aynı anda kapı kapandı ve Guise, dışarıdakilerin kendisini buraya kapatmak istediklerini anladı. O zaman, Pardaillan'a dönerek, başını yukarıya kaldırdı, vücudu dimdik kesildi ve karşısındakini aşağılayan bir tavırla:

— “Kimsiniz? Ne istiyorsunuz? Burada ne yapıyorsunuz?” Diye sordu.

Pardaillan:

— “Adımın size lüzumu yok!” Dedi. “Beni herhalde tanırırsınız... Ben, bundan onaltı yıl önce Coligny'nin konağının avlusunda sizi tokatlayan adamım...”

Guise dişlerini gıcırdattı. Pardaillan sözlerine ekledi:

— “Ben, bundan sekiz ay önce, Grève meydanında onbin kişinin önünde, sizin yüzü yaralı Henri değil, yüzü tokatlı Henri olduğunuzu bağırان adamım!..”

Guise kükredi:

— “Allah belâsını versin!”

— “Ben Saint-Denis sokağında, zavallı bir kadını kurtarmak için size teslim olan ve kendisine alçak dediğiniz için bir gün bu sözü gırtlığınıza tıkaçağını, herhalde kendi eliyle öleceğinizi söylemiş olan adamım... Henri de Guise!.. Tokatlanmış Henri!.. Ne istediğimi mi soruyorsun? Ettiğin hakareti

yıkamak için kanını istiyorum!.. Henri de Guise, Coligny'nin ve daha birçok büyüğün kaatili, burada ne yaptığımı mı soruyorsun? Burada sana kılıca karşı kılıç, hançere karşı hançer ve yüreğe karşı yürekle, erkekçe bir dövüş için seni bekliyorum!..”

Dük dişlerini gıcırdatarak:

— “Sen delirmişsin aslanım!” Dedi. “Heyy... Şu deliyi yakalayın! Kimse yok mu orada?..”

Ve kapıyı kurcalamak istedi. Fakat kapının ardından:

— “Gebertin! Komayın! Kahrolsun Guise!.. Bravo Chalabre! Yaşa Sainte-Maline” sesleri duyuldu.

Guise mosmor kesilmiş, bir anda herşeyi anlamıştı! Pardaillan:

— “Mösyö! Sizin için bir tek kurtuluş çaresi vardır,” dedi. “Beni öldürdükten sonra, şu küçük kapının ardındaki üç silâhşoru da temizleyerek oradan kaçmak!.. Karar verin! Size erkekçe bir dövüş teklif ediyorum... Eğer reddederseniz, bu kapıları açarım, câni sürüsünü içeriye salıveririm ve onlara: *«Erkekçe dövüşemeyecek kadar alçak olan şu adamı gebertin!»* Diye bağırırım!”

Guise, çevresine, mucize bekleyen bir adam hâliyle bakındı. Bu feci dakikada, kendisine nasıl bir tuzak kurulmuş olduğunu kavramıştı. Daha önce davranmadığına pişman oldu. Kral çabuk hareket etmişti... Kendisi artık mahvolmuştu!.. Ancak bunu anladıktan, hiçbir ümit kapısı kalmadığını kestirdikten sonradır ki, kendisine savaş meydanlarında büyük bir ün kazandırmış olan o eşsiz cesaretini toparladı.

Bu adamı... Şu sefil Pardaillan'ı öldürecek... Sonra küçük kapıya atılarak önüne ne engel çıkarırsa mahvedecek, kanlar içinde kraliçenin dairesinden

geçtikten sonra şatonundörtköşe avlusundan fırlayacak, adamlarını çağırarak, şatoya saldırarak ve kralın odasına kadar ulaşarak, onu kendi eliyle hançerleyecekti. Başarması gereken hareket buydu ve bu saniyede ya mağlup edecek yahut da ölecekti...

Bir tek kelime bile söylemeden kılıcını çekti ve karşısındakine davranma fırsatı bırakmadan Pardaillan'ın üstüne atıldı. Halbuki Şövalye, bir sıçrayışta gerilemişti ve Guise aynı anda, onu da, kılıcı elinde kendini korumaya hazırlanmış bir hâlde buldu.

Dövüş, kısa, müthiş ve şimşek hızıyla başlayıp bitti. Çünkü Pardaillan hiçbir oyuna lüzum görmeyen bütün gücüyle dosdoğru, canını dişine takarak saldırmış ve Guise, kılıcı elinden bırakarak kollarını havaya kaldırdıktan sonra arkası üstü yuvarlanmıştı. Kılıç göğsünün bir tarafından, öbür tarafına geçmişti... Pardaillan kılıcını tekrar kınma yerleştirerek Dük'ün üstüne eğildi. Bir an hareketsiz ve düşünceli baktı, sonra mırıldandı: *«Öldü!.. Bir gün, bana Devinière'nin önünde söylediği tek kelime yüzünden öldü! Allahısmarladık Mösyö le Dük! Bir kelimeye bir kılıç darbesi çok değildir değil mi? Tabii, çok değildir. Sizin söylediğiniz o bir tek kelime sadece benim gibi serseri bir şövalyenin düşüncelerini biraz değiştirmişti. Benim bir tek kılıç vuruşum ise koca bir krallığın yüzünü değiştiriyor!..»*

Sonra, küçük merdivenin kapısını açtı ve loşlukta, bembeyaz kesilmiş, üç adam yüzü gördü:

— “Mösyöler!” Dedi. “Daha on dakika tamamen geçmedi ama önemi yok, girebilirsiniz! Sizi, borcunuzu ödemiş addediyor ve Dük de Guise'yi size iade ediyorum!..”

Ve sâkin bir tavırla merdivenden çıkmaya başladı. Chalabre, Sainte-Maline ve Montsery, hançerleri

ellerinde odaya saldırdılar. Dük'ün hareketsiz, boylu boyunca yerde yattığını ve yarısından kanlar aktığını gördüler.

Başları dönmüş gibi duralayıp, yuvalarından uğrayan gözlerle Dük'ün cesedine baktılar.

Dük'le Pardaillan arasında acaba ne geçmişti? Bu kadar kısa zamanda bu kadar çabuk ve sessiz düello mu olurdu?

Lâkin tam bu sırada ceset kımıldandı... Guise, henüz ölmemişti!.. Gözlerini açtı, yerinden kalkmak istedi, inleyerek mırıldandı:

— “İmdat! Beni öldürüyorlar!..”

Bu sözler, dış odadan duyulmuştu. O zaman, dışarıda kulak kesilmiş bekleyen yedi adam:

— “Gebert! Gebert! Bitir işini!” Diye haykırıştılar...

Üç silâhşor birdenbire kuduzlaştı. Üçü birden Dük'ün üstüne atıldı ve hançerleriyle kendisini delik deşik ettiler. Dük, son bir gayretle sürüklenerek:

— “Efendiler!.. Efendiler!..” Diye kekeleyecek oldu.

Üç adam ağız dolusu küfüre başladı... Kuduzluk dışarıdakilere de sirayet etmişti. Kapı ardına kadar açıldı. Loignes, Deseffrenat ve ötekiler içeriye üşüştüler ve bu odayı birdenbire müthiş bir hava kapladı. Yıllardan beri birikmiş olan kin, eski korkuların uyandırdığı hiddet, gözlerinin önündeki kan, bu adamları, avını paralayan kaplanlara çevirdi. Guise, artık ruhsuz bir cesetten başka bir şey değildi. Dük'ün ölüsünü ara odasına sürüklediler. Kral, odasından çıkarak bir an cesede baktı ve mırıldandı:

— “Amma da uzun boyluymuş!.. Ölüsü, dirisinden, daha uzun boylu görünüyor!..”

Sonra Üçüncü Henri, soluk dudaklarını büzen bir gülüşle gülümseyerek ayağıyla ölünün başına bastı:

— “Şimdi artık Fransa’nın kralı tek başıma benim!..” Dedi.

Devrin tarihçilerinden biri, bu olayı anlatırken, karanlık ve intikamcı bir tavırla: «*Onaltı yıl önce, Guise de ayağıyla bir ölünün başına basmıştı!*» Der.

Şatonun her yanını gürültü kaplamış, Dük de Guise’nin ölümü haberi birkaç saniyede yıldırım hızıyla her tarafı sarmıştı. Guise’ciler hayret ve şaşkınlık içinde, bu beklenmedik sillenin verdiği çılgınlığa kapılmış, bir yandan da kralcılar tarafından hücumu uğrayarak kaçışmaya başlamışlardı. Bir sürü kralcı süvari, Dük de Mayenne’yi, Kardinal Guise’yi ve ihtiyar Kardinal de Bourbon’la Kutlu Birliğin bellibaşlı üyelerini yakalamak için doludizgin ctrafa yayılmıştı. Kilisenin çanı olanca şiddetiyle çalıyor, şehrin içi allak bullak olmuş, feryatlar, küfürler, tehdit sesleri birbirine karışıyor, tüfekler patlıyor, Kutlu Birlikçiler, korku içinde Blois kapılarına kaçıyorlardı.

Ve Catherine de Médicis ölmek için müthiş dehasının bu son sillesini beklemişçesine ölüm döşeginde hırıldıyordu.

Pardaillan’ın merdivenden çıktığını söylemiştik. Şatodaki gürültülere aldırmadan, acelesiz ilerliyordu. Nihayet Crillon sayesinde Ruggieri’nin kendisine verdiği odaya ulaştı. Durmadan, bu odayla komşu odayı birbirine bağlayan kapıya yöneldi. Oda kendisine verildiği vakit bu kapı iptal edilmiş bir hâldeydi. Fakat sonradan Pardaillan ne yapmış, etmiş, kapıyı açmış olacaktı ki şimdi bir ayak itişiyile kanadı açtı. Odada, bir karyola üstünde sımsıkı bağlanmış, ağzına tıkaç tıklanmış ve en ufak bir ha-

rekret yapmasına bile imkân olmayan bir adam yatıyordu. Bu Maurevert'ti.

Şövalye, önce Maurevert'in bağlarını çözdü. Sonra ağzındaki tıkaçı çıkardı. Maurevert, ölü gibi sapsarıydı ve yerinden kımıldamıyordu. Pardaillan:

— “Kalk!..” Dedi.

Maurevert, tir tir titreyerek söyleneni yaptı. Pardaillan sâkin görünmekle beraber, sesi titriyordu. Hançerini çekti, Maurevert'e gösterdi. Adam, belli belirsiz bir sesle:

— “Affedin!..” Dedi.

Şövalye de sadece:

— “Kolunu ver!..” Diye söylendi.

Maurevert korkudan vücudu tutulmuş gibi en ufak bir hareket yapmaktan bile âcizdi. Şövalye herifin sağ kolunu alarak, sol kolu altına sıkıştırdı. Sağ eliyle de pelerininin altında, hançerini sıkı sıkı tuttu. Sonra:

— “Hah şöyle!..” Dedi. “Şimdi yanımda yürü! Sesleneyim, kımıldanayım deme... Yoksa karışmam!..”

Bu sözü söylerken hançerinin ucunu göstermişti. Maurevert itaat edeceğini anlatan bir işaret yapmaktan başka çâre bulamamıştı. Pardaillan, Maurevert'i sürüklercesine götürerek yürümeye başladı. Adamı kendisine doğru öyle sıkıyordu ki görenler iki canciğer ahbap, kolkola girmiş zannederlerdi. Böylece, birlikte büyük merdivenden indiler. Şatonun içi gürültüler, feryatlar, kaçan ve kovalayan insanlarla doluydu. Pardaillan'la Maurevert, birbirlerine sarılmışçasına, bu kargaşalık arasından hayaletler gibi geçtiler.

Büyük kapıda Crillon, elinde kılıcı, emirler veri-

yordu. Askerler mızraklarıyla Pardaillan'a yolu kapamak istediler. Şövalye:

— “Mösyö de Crillon, çıkmak istiyorum!” Dedi.

Crillon, Pardaillan'a bir an dehşet ve hayretle baktı. Sonra şapkasını çıkardı ve:

— “Kralın adaletini bırakın geçsin!..” Dedi.

Nöbetçiler saf olup Şövalye'yi selâmladılar. Pardaillan da Maurevert'i sıkıp sürükleyerek geçti.

Şatonun önündeki meydanda bir adam, Maurevert'in yanına yanaştı ve hiçbir şey söylemeden yürümeye başladı. Şimdi, Maurevert'in bir yanında Şövalye, öte yanında da yeni gelen vardı. Birlikte Russey kapısını ve köprüyü geçerek Loire suyu boyunca ilerlediler.

Blois köprüsünden bir mil uzakta yıkık bir kulübenin önünde durdular. Eyerlenmiş iki hayvan burada, bir parmaklık harabesine bağlanmıştı. Pardaillan, Maurevert'i kulübenin tek odasına itti. Yabancı da peşlerinden girerek kapıyı kapattı. Şövalye, Maurevert'e bir iskemle göstererek:

— “Otur!” Dedi.

Maurevert dişlerini takırdatarak oturdu. Bu adamın vücudunda, sehpaye üç adım kala bir idâm mahkûmunda ne kadar can kalırsa, herhalde ondan fazlası yoktu. Pardaillan, herifin ayaklarını sağlamca bağlamaya başladığı zaman Maurevert'in içinde bir ümit belirdi. Öyle ya madem bağlanıyordu, demek hemen öldürülecek değildi. Pardaillan işini bitirince:

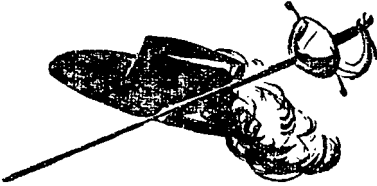
— “Mösyö Clément!” Dedi. “Size güvenebilir miyim?”

Jacques Clément:

— “Aziz dostum, hiç merak etmeyin ve korku-

“suzen işinizin başına gidin!” Dedi. “Allah’a yemin ederim ki bu adamı, bıraktığınız yerde bulacaksınız...”

Pardaillan başıyla inandığını işaret ederek, Maurevert’e bakmaya lüzum görmeden dışarı çıktı ve Blois’e doğru yola düzüldü. Jacques Clément de hançerini çekip Maurevert’in karşısına oturdu.

FAUSTA VE PARDAILLAN

Fausta daha sabahtan her türlü tertibatı almıştı. Birçok yere haberciler gönderilmişti. Bunlardan birisi de Fausta'nın çoktandır Fransa'ya girdiğini sandığı Alexandre Farnèse'ye gidiyor ve Paris üstüne yürüyüşünü hızlandırmasını rica ediyordu. Gece, kralın öldürülmesinden sonra Orléans yoluyla Paris'e gitmeyi kararlaştırmışlardı. Orada Guise krallığını ilân edecek, tâç giyme töreni Paris'te yapılacak ve Fausta'nın kraliçeliği de Notre-Dame kilisesinde haber verilecekti. Bundan sonra, artık sayısız zaferlere doğru atılacak adımlar başlayacaktı.

Bütün bu hülyalarla Guise'nin gelip kendisine, herşeyin olup bittiğini haber vermesini bekleyen Fausta, birdenbire şehrin içinde gittikçe büyüyen birtakım gürültüler duydu. Önce, köylülerin her zamanki şamatası sanarak aldırmadıysa da, tüfek sesleri ve nal şakırtılarına karışan korku feryatları duyunca, alnında soğuk ter taneleri belirdi. Bir uşak gönderip, birisine sordurarak hakikati öğrenmek mümkünken bunu yapmadı.

Çünkü hakikati seziyor, fakat mümkün mertebe geç duymayı tercih ediyordu. Soluk soluğaydı. Yüzü, ölü yüzü gibi sararmış, sâfi kulak kesilmiş, dışarısını dinliyordu. Kulağına çalınan bağırışınalardan işin içyüzünü anlayınca düşünemez gibi oldu. Kafası tamamen karıştı, bulandı... Sonra yavaş yavaş gürültülerin uzaklaştığını farkettiler ve kendi kendine:

“Acaba neler olduğunu öğrenebilecek kadar cesaretim var mı?” Diye sordu. “Zaferin bu kadar yakınındayken böyle bir çöküş?.. Hayır, hayır!.. İmkânı yok bunun!.. Bu herhalde yine köylülerin kavgasıdır... Guise, hiç şüphesiz işinin başındadır ve kral bu gece ölecektir. Fakat... Elbette!.. Böyle olacağı muhakkak!..”

Bir çan çalarak uşaklarından birini çağırdı. Tam, şehirdeki gürültülerin ne olduğunu anlamasını söyleyecekti ki adam birdenbire:

— “Efendim, bir asîlzâde gelmiş sizi görmek istiyor.” Dedi. “Kim olduğunu söylemiyor efendim!..”

Fausta:

— “Gelsin!..” Diye söylendi.

Birden içeriye Pardaillan girdi. Fausta, bütün vücudu ürpermiş, tir tir titreyerek korkudan yuvalarından uğrayan gözlerini ona dikti. Bağırarak istedi. Lâkin açık ağzından bir tek ses çıkmadı. O zaman, mezardan çıkmış bir hayalden korkuyormuş gibi gerilemeye çabaladı, fakat iki eliyle bir koltuğun arkalığını yakalamaktan başka bir şey yapamadı.

Şövalye’ye gelince, saygıyla eğilmiş şu sözleri söylüyordu:

— “Madam, size Dük de Guise’yi öldürmüş olduğumu bildirmekle şeref duyarım!..”

Fausta’nın göğsünü, müthiş bir hıçkırık doldurdu. Ölüyor gibiydi. Pardaillan nasıl oluyor da burada bulunuyor, nasıl oluyor da yaşıyordu?.. Halbuki o, Pardaillan’ı Seine nehrinin dibinde sanmıyor muydu? Şövalye’nin görünüşüyle haber verdiği müthiş şey bir an Fausta’yı hakikatten koparıp hayaller âlemine sürükledi. Herhalde rüya görüyordu.

Müthiş korkunç bir kâbus... Ve elbette bu kâbus-
tan uyanacaktı!..

Şövalye sözüne devam etti:

— “Madam, başardığım işi size gelip haber ver-
memin benim için meşru bir sevinç sebebi olduğu-
nu düşündüm. Vaktiyle size, ben yaşadıkça Guise’-
nin kral ve sizin de kraliçe olamayacağınızı zaten
söylemiştim!..”

Fausta’nın bembeyaz kesilen dudaklarından bo-
ğuk bir inilti fışkırdı ve zorla mırıldandı:

— “Pardaillan!..”

— “Ta kendisi Madam! Hayret edişinize hak ve-
ririm!.. Çünkü beni birçok kere öldürmeye te-
şebbüs ettikten sonra sizi Sixte’nin pençesinden kur-
tardığım gün de Guise’nin adamlarına teslim etmiş-
tiniz!..”

Fausta bir nefeste tekrarladı:

— “Pardaillan!..”

— “Etiyle kemiğiyle kendisi Madam, hiç şüphe-
niz olmasın!.. Hem size diyeceklerim de var... Za-
vallı Violetta’yı çarmıha gerdirttiğiniz gün, sizi o
kalabalık hain sürüsü arasında o kadar cesur gör-
müştüm ki bütün yaptıklarınızı affetmeyi bile dü-
şünmüştüm... Hattâ Guise’yi de affetmiştim... Lâ-
kin siz beni, o ölüm ağınızda ikinci bir seyahate
mecbur ettiniz... O zaman anladım ki sizde insan-
lıktan eser yoktur. Siz, başı ezilmeye lâyık bir kud-
retsiniz. İşte sizin başınızı eziyorum... Bunun için
bir lâf yeter: Guise öldü Madam!.. Kendisi kral ol-
madan ve siz kraliçelik tâcını giyemeden birkaç sa-
at önce öldü!..”

Sustu ve Fausta’ya, belki de alayların en büyüğü
olan sâkin bir tevazu ile baktı. O zaman Fausta al-
çak ve acı bir sesle şunları söyledi:

— “Mademki siz yaşıyorsunuz, o hâlde benim ezilmeme ve en yüksek mukadderattan bir utanç ve ıstırap uçurumuna yuvarlanmama şaşılabilir!.. Sokaktaki bağırımları duyar duymaz, Guise’nin ölümünü kestirir gibi olmuştum. Sonra gözlerimin önünde o mel’un yüzünüz belirdi. Hayalinizi gözlerimin önünden boşuna kovmaya çabaladım. Olmadı... Çünkü buradaydınız!..”

Titreyerek durdu. Gözlerinden bir delilik ışığı geçti:

— “Artık felâketim tamam oldu!” Dedi. “Her şeydim, şimdi hiçbir şey değilim. Fakat siz, acımdan zevk almak, bir kadının ezilişine sevinmek cesaretini gösteren siz; âlicenap görünen aşağı ruhlu siz, bu felâketli ânımda bana hakaret eden yalancı şövalye, benden daha alçak bir mahlûk olduğunuzu biliniz! Sefil kaatil, en alçak haydutlardan daha alçak eşkiya, kılıcını intikamlarının emrinde kullanan hain!.. Taşadığınızı sandığınız o kılıç, bir kaatil bıçağıdır. Başka bir şey değil! Burada işiniz ne? Çıkın dışarı! Ben sizi adam sanıp öldürmek istemiştım... Halbuki siz karanlıkta efendisini arkadan vuran bir uşakmışsınız! Ben de şimdi sizi kovuyorum. Çıkın dışarı! Gidin de Valois’den işlediğiniz cinayetin mükâfatını alın!..”

Fausta boğuk bir sesle ve o kadar hızlı konuşuyordu ki söyledikleri ancak anlaşılabilirdi. Kolunu kapıya uzatmış tir tir titriyordu. Pardaillan ise başını önüne eğmiş, düşünceye dalmıştı. Birden gözlerini kaldırıncı, Fausta’nın elinde bir hançer, üstüne saldırdığını gördü. Kadın uluyordu. Dudaklarının kenarından hafif bir köpük sızıyor, kara gözlerinden korkunç ışıklar fışkırıyordu. Fausta elini kaldırdığı zaman Şövalye bir tek hareket yaptı ve bileğini parmaklarıyla sımsıkı yakaladı.

— “Ne yapıyorsunuz bakayım?” Dedi. “Ben öyle kolay kolay ölmem!.. Daha benim günüm dolmadı!.. Bırakıyorum sizi işte... Cesaretiniz varsa vurun bakayım!”

Bıraktı ve kollarını kavuşturarak hareketsiz durdu. Fausta ona baktı. Onu, o kadar sâkin, cesaret ışıldar bir hâlde ve hakikaten ölümden kavi, gözlerinden merhamet taşar bir hâlde gördü ki silâhını elinden atıverdi, gerisin geriye gitti ve hıçkırarak ağlamaya koyuldu. Şövalye gayet tatlı ve yumuşak:

— “Madam!” Dedi. “Chartres⁴ kilisesindeki sahne, dudaklarınızın dudaklarıma değişti, hâlâ zihnimde yaşıyor... Ve ben buraya bunun için geldim. Eğer size, Guise’nin ölümünü haber vermek hoşuma gittiyse, bunda haksız değilim. Ama siz de belki haklısınız... Bu hareketim, belki de âlicenaplık değildir. Fakat Madam ben buraya sadece bunlar için de gelmedim. Şatoda Kardinal de Guise: Kendisini yakalayan Mösyö d’Aumont’a: «*Ah, bizi Fausta ele verdi!*» Diyordu. O zaman, sizi de yakalamaya geleceklerini düşündüm. O zaman krallığınızı yıkan bu kılıcı, sizin hayat ve hürriyetinizi kurtarmak için kullanmayı doğru buldum. Gençsiniz, güzelsiniz! Belki de kraliçelikten daha mes’ut bir hayat sürmek imkânı bulursunuz. Blois’in epey uzağında iki at hazırladım. Biri sizin, öteki de hizmetçiniz içindir. Henüz vakit varken gidelim!..”

Pardaillan bunları söylerken Fausta’nın zihninde de Chartres kilisesindeki değişiklikler oluyordu. Artık birdenbire bu dövüşten, tahttan, tâçtan bezmiş, yaşamak, mes’ut olmak... Ve mes’ut olabilmek için de sevmek istiyordu. Zaten Pardaillan’ı ne zamandır seviyordu... Sakın Şövalye’de de ona karşı bir sevgi uyanmış olmasın? Sakın Guise’ye yaptığı fe-

nalığı, ona karşı duyduğu kıskançlıktan ötürü yapmasın? Eğer böyle olmasaydı neden kendisini kurtarmak isteyecekti? O, Pardaillan'ı öldürmek istemişti. Halbuki Pardaillan ona yine gençsiniz, güzelsiniz, diyordu. Fausta'da birdenbire hayata dört elle sarılmak arzusu uyandı. Bir şey söylemek için dudaklarını kıpırdattı, fakat aynı anda konağın kapısının şiddetle vurulduğu duyuldu.

İkisi birden pencereye koşular. Kapı kırılmış, avluya bir sürü asker girmişti. Başlarında Larchant vardı ve:

— "Her taraf aransın! Kadın, erkek kimi bulursanız yakalayınız!" Diye bağırıyordu.

Pardaillan Fausta'ya bakarak:

— "Ben size demedim mi?" Dedi. "Bakın içeriye girdiler bile... Çok geciktik!"

Fausta, Şövalye'nin iki elini yakaladı, yalvaran bir sesle:

— "Pardaillan, demin ölmek istiyordum, fakat şimdi yaşamak istiyorum!" Dedi. "Beni kurtarınız!"

Şövalye ona lâkayıt bir tavırla bakarak:

— "Ben yaşadıkça size kimse el süremez!" Diye cevap verdi.

Fausta bu lâkayıtlıktan tekrar ümitsizliğe düştü. Pardaillan sordu:

— "At var mı? Ata biner misiniz?"

— "Avlunun sol köşesinde ahır var... Orada harekete hazır dört atla bir de araba duruyor."

Fausta, yolculuk hazırlığını daha sabahtan yapmış ve bugün de yine kendisine pek yakışan o süvari elbisesini giyerek ustaca kullandığı kılıcını beline takmıştı.

Bu sırada alt katları arayan askerlerin üst kat-

lara çıktıkları görülüyordu. Pardaillan başka bir kaçış yolu göremediği için:

— “Siz peşimden gelin!” Dedi. “Ben şu kabadayı taslaklarının arasından kendimize bir yol açacağım... Alt kata iner inmez hemen iki hayvanı çıkarır, birinin üstüne siz atlarsınız... Yalnız rica ederim kılıç kullanmaya filân kalkışıp benim hareketlerimi zorlaştırmayın... O oyuncağı hemen kınına sokun bakayım!..”

Pardaillan kılıcını kınından yarı yarıya çekerek kapıyı açtı, merdivene baktı. Komutan Larchant oradaydı. Ve Şövalye’yi görür görmez, on-oniki basamak aşağıda durdu. Şövalye sordu:

— “Nedir bu? Şehri düşman askeri mi bastı? İstedığınız eve dalmayı size kim öğretti?..”

Larchant bağırdı:

— “Kral adına geliyoruz! Bu evde kral aleyhine çalışan bir kadın varmış... Siz de o kadınla birlik olmadığınızı ispat etmek için hemen kılıcınızı teslim ediniz. Kendisini yakalayacağız!..”

— “Ben de hemen şimdi buradan defolup gitmenizi kendi adıma emrediyorum!..”

Larchant:

— “Ne?..” Diye bağırdı. “Krala isyan mı ediyorsunuz? Askerler, ileri!..”

Pardaillan’ın aslan gibi kükrediği duyuldu:

— “Savulun!..”

Ve sahanlıkta gördüğü koca bir kanapeyi havaya kaldırmasıyla Larchant’la adamlarının kafalarına savurması bir oldu. Kanape havada bir kere döndü, ondan sonra da küfürler, feryatlar, inilti birbiri takip etti. Larchant geriye sıçramış, koca kanape, yüzünün iki santim ötesinden geçmişti. Gürültü kesildiği zaman, askerlerden birinin kafasının patladığı

ğı, dördünün de işe yaramaz bir hâlde yara bere içinde olduğu görüldü. Fausta hayranlık içinde tebessüm ederek bu dövüşü seyrediyordu. Larchant ise:

— “İleri! Alçak herifler! Şimdi barsaklarınızı deşerim!” Diye bar bar bağııyordu.

Askerler yeniden saldıracak oldular. Fakat bu sefer de Pardaillan’ın, merdiven trabzanını süsleyen bir insan büyüklüğündeki akıl ve zekâ ilâhesi Pallas’ın mermer heykelini yerinden kopartarak havada salladığı ve heykelin takla atarak uçup, askerlerin tepesine indiğı görüldü. Larchant yere yıkılmış, askerlerden sağ kalanlar da çil yavrusu gibi dağılarak merdivenin alt basamağına kaçışmışlardı.

Fausta hayranlık içinde kahraman Şövalye’yi seyrediyordu. Karşısına Guise’den önce bu adam çıkmış olsaydı dünyayı eline geçireceğı muhakkaktı. Bu sırada Larchant’ın sesi duyuldu:

— “Sizi diri diri yakalayıp cellâda veremezsem bile, ölünüzü yakalayacağım!..”

Pardaillan buna cevap olarak:

— “Teslim olun!” Diye bağırdı.

Aşağıdan komutanın sesi duyuldu:

— “Allah belâsını versin! Onbeş kişinin bir tek kişiye teslim olduğu görülmüş şey midir be? Haydi askerler hücum!..”

Fakat sözünü bitiremeden tepesinde muazzam bir heykel uçtu ve top gibi gürleyerek düşen bu koca mermer parçası askerlerden dördünü öbür dünyaya göçürttükten başka Larchant’ın da bacağını kırdı... Geri kalanlar, yaralanmış veya korkudan dövüşecek hâlleri kalmamıştı. Kaçacak delik aradılar. Pardaillan arkasından gelen Fausta’ya siper olarak kılıcı elinde, aşağıya fırladı. Birkaç saniye sonra, bir-

likte avluya ulaştılar. Fausta'nın ahıra koşup iki at çıkarmasıyla birinin üstüne sıçraması bir anlık meseleydi. Avludaki askerler de Pardaillan'a saldırmışlar, Şövalye'nin uzun kılıcıyla karşılaşmışlardı. Pardaillan, bir yandan kılıcına ölüm daireleri çizdiriyor, bir taraftan da atlara doğru gerileyordu. Son bir hamle daha yapıp askerleri gerilettikten sonra ata atladı. İki mahmuz vuruşuyla askerlerin arasından yıldırım gibi fırladı. Larchant yattığı yerden sürüklenerek bağırdı:

— “Kapıyı kapatın!..”

Askerlerden biri, Pardaillan'ın atını, dizgininden tutmaya yeltendiyse de kafasına müthiş bir kabza darbesi yiyerek, beyni parçalanmış bir hâlde yerlere serildi. Fausta'yla Pardaillan ok gibi fırlayarak dışarı atıldılar ve dörtmala sokağın bir ucunda kayboldular...

Bu sırada yolun öbür ucundan Crillon'un komutasında kırk kadar asker belirdi. Crillon durumu haber almış, imdada koşmuştu. Avluya girip de ortalığın hâlini görünce şaşaladı. Larchant yerde yatıyor, hiddetinden kendini yiyordu. Crillon'u gördü:

— “Kuduz bir herif bu!.. Şeytanın ta kendisi!” Diye bağırdı. “Bu galiba sizin şatoya getirip tavsiye ettiğiniz adam!..”

— “Pardaillan mı?..”

— “Tastamam kendisi! Cehennem zebanisi herif!.. Koşun, tutun, yakalayın!..”

— “Ortalığı görünce onun adı, benim de dilimin ucuna kadar gelmedi değil... Böyle şeyleri ancak o yapar... Nafile kendini yorma azizim, şimdi o kadar uzaktadır ki imkânı yok yakalayamayız!..”

Bu sırada yanibaşında bir ses duyuldu:

— “Mösyö de Crillon... Biz sizin mahpusunu-

zuz... Fakat bizim Pardaillan'la görülecek hesaplarımız pek çoktur. Hele Guise'nin ölümü meselesi de bunların üstüne binince... Bize izin verin şu herifi gebertip size kellesini getirelim... Namusumuz üzerine size söz verimiz ki tekrar dönüp size teslim olacağız!..”

Bu sözü Maineville söylüyordu. Yanıbaşında da askerlerin muhafazası altında Bussi-Leclerc vardı. Fakat Crillon bu teklife yanaşmak istemedi. Beri taraftan Larchant dişlerini gıcırdatarak işe karıştı:

— “Razı ol Crillon! Bunlar sözlerinde duracaklardır... Eğer şu haydudu yakalarlarsa onları affetmesi için krala ben yalvaracağım!.. Fakat o Pardaillan'ın muhakkak ele geçmesi lâzım!.. Ayağımın hıncını almazsam ölürüm!..”

Crillon, Guise'nin iki silâhşoruna döndü:

— “Haydi gidin! Sözüünüzü tutacağınızı umarım!..”

Bussi-Leclerc'le Maineville ileriye atıldılar. Crillon sordu:

— “Larchant, Pardaillan'ı yakalarlarsa ne yapacaksınız?”

— “Blois şatosunun mazgallarından birine astırmazsam bana da...”

— “Hişt! Hişt! O kadar ileri gitme! Fransa'nın başkomutanına böyle şey yapılmaz!..”

Larchant alıklaştı:

— “Kimmiş o başkomutan?..”

— “Pardaillan işte, kim olacak? Kral kendisini başkomutan yapmak için aratıyor... Zira bundan sonraki hayatını ve krallığını onun sayesinde elde etti. Guise'yi Pardaillan öldürdü!..”

Larchant'ın ağzından bir inilti çıktı ve sanki ka-

fasına bir mermer heykel daha yemiş gibi bayılıp kendinden geçti.

Pardaillan'la Fausta, hiçbir engelle karşılaşmadan Blois kapılarından çıkmış, Loire köprüsünü geçmeye başlamışlardı ki Fausta birdenbire atını durdurdu:

— “Şövalye! Biraz durun, size söyleyeceklerim var!” Dedi.

Pardaillan durdu, köprünün ortasındaydılar. Altlarında Loire nehrinin azgın suları gümbürdeyerek akıyor, önlerinde geniş bir düzlük uzanıyor, arkalarında da Blois şehri görünüyordu. Şövalye:

— “Durmasak ve hızla yol alsak daha iyi olur sanırım!” Dedi.

— “Fakat daha ilerilere gitmeden önce size bazı şeyler söylemem lâzım!..”

— “Buyrun Madam!..”

Fausta bir an başını önüne eğdi... Titriyor gibiydi... Güzel başında, mağrur bakışlı gözleri, garip bir heyecanla parılıyordu.

— “Şövalye, bana iki at hazırlatmıştınız değil mi?” Diye sordu.

— “Evet Madam!.. Ama artık lüzum kalmadı... Ben kullanırım!..”

— “O hayvanlardan biri benim içindi değil mi?... Peki öteki kimin içindi Şövalye?..”

Fausta tir tir titriyordu. Yüzü bembeyaz kesilmişti. Bir an ikisinin bakışları karşılaştı. Şövalye:

— “Birisi de hizmetçiniz içindi...”

Demekle beraber, o da içinde garip ve anlaşılmaz bir heyecan uyandığını hissetti. Kendisini toparlamaya Fausta'nın şimdiye kadar yaptığı ihanetleri düşünerek ondan nefret etmeye çalıştı. Olmuyordu...

Hayır, olmuyor, yüreğinde Fausta'ya nefret uyanmıyordu. Fausta, gayet yavaş bir sesle söylendi:

— “Mösyö! Beni düşüncenizde, kalbinizde ve hakikatte olduğum gibi kabul ediyor musunuz? Artık hayatın benim için önemi, sadece sizin düşündüklerinize bağlıdır. Eğer beni olduğum gibi kabul ediyorsanız, benim için yaşamamanın bir anlamı olacaktır... Yok, eğer benden uzaklaşacaksanız öleceğim... Yahut eğer yaşayacaksam, bana elinizi uzatın!..”

Pardaillan bütün vücuduyla titredi. Sonra eli, sanki kendi kendine hareket ediyormuş gibi uzandı. Fakat yarı yolda hareketsiz kaldı. Donmuş gibi kas-katı kesilmişti. Birdenbire zihninden şu düşünce geçti: «*Yalan söylüyor! Kendisini değil, beni öldürecek!*»

Fausta derin bir iç çekti. Sonra, kar toplayan karanlık ve kasvetli göğe baktı. Derin gözlerinin kenarlarında, kirpiklerinde inci tanesi gibi yaşlar belirdi...

Birdenbire hayvanını mahmuzladı. Hayvan şahlandı, havaya doğru uçtu, köprünün korkuluklarını aşırıp Loire nehrinin azgın dalgalarına inmesiyle gömülmesi bir oldu. Şövalye:

— “Fausta!” Diye bağırdı.

Bu isim, Pardaillan'ı uyandırır gibi oldu. Birdenbire kendisini, düşüncelerini de daha açıkça gördü. Dehşet içinde:

— “*Onun ölmesini istemiyorum!*” Diye söylendi. «*Onun ölmesini, hiçbir zaman istemedimdi!*»

Hayvanından atlaması, köprünün korkuluğuna çıkması ve kendini nehrin azgın sularına bırakması bir saniye sürdü mü?.. Bilmiyordu. Soğuk sulara dalınca, hemen çıkmak ve Fausta'yı aramaktan başka

bir şey düşünmedi. Suyun yüzünde kıyıya doğru yiten beygiri görüyordu. Fakat Fausta? Fausta yoktu!..

Dehşet içinde haykırdı:

— “Fausta!..”

Birden gördü. Loire suyunun pis dalgaları onu sürükleyip götürüyordu. Fausta’nın sulara karşı hiçbir hareket yaptığı görülüyordu. Pardaillan bütün gücüyle dalgaları kulaçladı. Öyle müthiş bir enerjiyle ona yetişmeye çabalıyordu ki suları âdeta yarıyordu. Tam Fausta dalgalara gömülürken yakaladı...

Birkaç dakika sonra Fausta’nın hayvanının çıktığı kumluk kıyıya çıkmışlardı. Fausta bayılmamıştı. Gözlerini açmış, Pardaillan’a ümitsiz ve kırgın bakışlarla bakıyordu. Nihayet doğruldu ve sordu:

— “Niçin? Ne hakla benim ölmeme engel oldunuz?”

Pardaillan ona tatlı ve Fausta’nın kendisinden hiç duymadığı bir sesle:

— “Koluma yaslanın!” Dedi. “Koluma yaslanın da sizi bir balıkçı kulübesine götüreyim... Orada kurunuruz!..”

Ve gülerek ilâve etti:

— “Üstümüzü kurutmaya muhtaç olduğumuzu da reddedemezsiniz ya?..”

Bu sözler Fausta’nın sinirlerini iyice gerdi. Daha fazla dayanamadı ve ağlamaya koyuldu. Yürürken ikisi de titriyordu. Fausta, zaman zaman gözlerini Pardaillan’a kaldırıyor, Şövalye bu bakışlarda eski şiddetin yerine bir nevi mahçupluk, genç kız mahçupluğu seziyordu. Birkaç defa birbirlerine gülümседiler. Fausta, Pardaillan’ın ruhunda büyük bir değişiklik olduğunu anlar anlamaz, içinden Tanrısına şükretmiş ve bayılmıştı. O zaman Şövalye bu hâriku-

lâde güzel, bâkir vücudu kucığına aldı... Fausta'nın başı, Şövalye'nin omuzuna yaslandı ve Pardaillan gözlerini kapayarak onu alnından öptü.

Sonra bütün hızıyla balıkçı kulübesine giderek Fausta'yı bir sedire yatırdı. Kulübe sahiplerine bir altın vererek ateş yakmalarını rica etti... Az sonra bu istediğı de oldu.

Bir saat sonra her ikisi de elbiselerini kurutmuşlardı. Bu arada pek az ve önemsiz şeyler konuşmuşlardı. Nihayet Şövalye:

— “Sizin gitmeniz lâzım!” Dedi. “Sizi muhakkak takip edeceklerdir!”

Fausta sordu:

— “Bilmem ki nereye gideyim?.. Roma benim için tehlikelidir. Sixte öcünü asla unutmaz!..”

Pardaillan:

— “İsterseniz beni bekleyin!..” Dedi. “Fransa’da düzenlenecek bazı işlerim var!..”

— “Sizi İtalya’da beklerim... Floransa’da bir sarayım var... Borgia sarayı!.. Ninemden kalmadır... İsterseniz sizi orada bekleyeyim!..”

Pardaillan söylendi:

— “Floransa’da Borgia sarayında... Peki! Fakat yol uzun, korkmaz mısınız?”

Fausta onu bir gülümseyişle susturdu. Zaten ondan gelmesi için söz almayı da düşünmüyordu. Pardaillan'ın bütün hâli bunu vaadediyordu. Fausta birden:

— “Yalnız canımın sıkıldığı bir şey var!” Dedi. “Benim iki hizmetçimi tevkif ettiler...”

— “Ben onları serbest bıraktırıyorum!..”

— “Bunu yaparsanız bana Orléans'ta ulaşsınlar... Orada beş gün bekleyeceğim...”

Kulübeden çıkarlarken, Fausta balıkçının karısına para veremeyeceğini anladı. Çünkü üstünde hiç para yoktu. Bunun üzerine belindeki cıvıslı kemeri çıkarıp hayretler içinde bakan kadına uzattı. Yalnız bu kemer yüzbin lira değerindeydi. Fakat Fausta, üstelik şöyle söyledi:

— “Fransa’ya tekrar dönersem sizden bir ricam olacak!”

Kadın, aldığı hediyeden gözleri kamaşmış bir hâlde:

— “Ne emrederseniz yaparım!” Dedi.

— “Sizden, bu kulübeyi bana yüzbin liraya satmanızı isteyeceğim... Bence onun kıymeti daha birkaç misli yüksektir ya...”

Balıkçı kadın, kulübesini bir perinin ziyaret ettiği düşüncesiyle şaşırılmış bir hâlde dururken Fausta ileride ot yiyen atına koştu, atladı, Pardaillan’a uzun uzun baktı:

— “Floransa’da, Borgia sarayında bekliyorum!” Dedi.

Pardaillan başını eğdi:

— “Peki!..”

Birbirlerinin ellerini sıkmamışlardı. Fausta, başını arkaya çevirmeden yavaş yavaş yol alıyordu. Biraz sonra hızlandı. Nihayet dörtmala kalkarak bütün gözden kayboldu. Pardaillan bir süre daha orada mihlanmış gibi kalakaldı. Sonra birdenbire omuzuna bir el dokununca irkildi, döndü baktı. Bussi-Leclerc’le Maineville yanibaşında duruyorlardı.

TÂKİP

Pardaillan o anda şöyle düşünüyordu: «Büyük iş-
ler görmek hevesinden kurtulan ve böylece içi-
ni yiyip kemiren, yarası iyi olan bu kadın, ar-
tık bir sevgi ve güzellik mahlûku olacaktır. Benim
için hissettiklerine gelince, elbette bir gün, onları
da unutacaktır... Floransa ha! Elbette giderim. Bu
kalbimin iyileşmesini tamamlamak için oraya kadar
da giderim... Aramızda kin yerine iyi bir dostluk
kaim olmalıdır. Fakat fazlası değil! Sadece o ka-
dar!.. Böylelikle kadın olmaya yaraşır bir mahlûku
kadınlaştırmış, kurtarmış olacağım... Kurtarıyorum zâ-
hir, vaktiyle köpeğim Pipeau'yu da boğulmaktan
kurtarmamış mıydım?..”

Bu düşünce yüzünde bir gülümsemeye yol açtı.
Gözlerini ışıklandırdı... İşte Maineville'nin omuzu-
na vurması da bu sırada oldu.

— “Günaydın Mösyö de Pardaillan!..”

Bussi-Leclerc:

— “Eski mahpusunu selâmlarım!” Dedi.

Pardaillan sordu:

— “Selâm efendiler!.. Bir şey mi arzu ediyorsu-
nuz?”

Bussi-Leclerc:

— “Beş dakikalık bir konuşma!..” Dedi.

— “Yok canım?!..”

Maineville ilâve etti:

— “Öyle vallahi! Yalnız burada değil!”

— “Ya! Neredeymiş öyleyse?..”

Bussi-Leclerc cevap verdi:

— “Sizi isyandan ötürü aradıkları Blois’de... Bu-
yurun bakalım, bizim mahpusumuzsunuz!..”

Pardaillan hiç bozmadı:

— “Ne şanslı adamsınız yahu! Kâh zindancıbaşı
olursunuz, kâh cellât yamağı... Tebrik ederim doğ-
rusu...”

Bussi-Leclerc dişlerini gıcırdattı:

— “Haydi fazla uzatma da gel... Bu sefer elimiz-
desin!..”

Pardaillan söylendi:

— “Sizinle gelmeyi canım istemiyor değil ama
Blois’e değil... Şuracıkta görünen değirmene gide-
lim. Bakın kanatları tıpkı Saint-Roch değirmeninin
kanatlarına benziyor!”

Maineville, tehdit dolu, soğuk bir gülümseyişle
güldü. Bussi-Leclerc de ağız dolusu küfretmeye baş-
ladı. Pardaillan:

— “Haydi kararınızı verin baylar!” Dedi. “De-
ğirmene gidersek, gidiyorum. Yooo Blois’e diye ısr-
rar ederseniz hoşça kalın!..”

— “Gelmezseniz sizin hesabınızı burada görmek
zorunda kalacağımıza üzüleceğiz?”

Pardaillan derhal kılıcını çekti ve hücumu hazır-
lanarak:

— “Elinizden geleni, ardınıza komayın!” Dedi.

İki haydut, tek kişiye saldırdıklarını düşünme-
den, utanmazcasına hücum ettiler. Fakat daha ilk
hamlede Bussi-Leclerc’in kılıcı elinden fırlayarak
ilerideki hendeğe uçtu. Maineville’nin hançerini çek-
mesine dair söylediklerine aldırmadan kılıcının pe-
şinden gitti. Döndüğü vakit Maineville’yi ağzından

kıllar boşanır ve ölümle pençeleşir bir hâlde buldu. Pardaillan'ın kılıcı, arkadaşının göğsünü delip geçmişti. Maineville uzun süre toprak üstünde debelendi, taşları tırmaladı, otları söktü, sonra kaskatı kesiliverdi. Artık ölmüştü...

Bussi-Leclerc birkaç saniye şaşkın, kaldı. Sonra müthiş bir hıçkırıkla kendisini bekleyen Pardaillan'a şiddetle saldırdı. Şövalye:

— “Bu sefer kılıcınızı Loire suyuna fırlatacağım!” Dedi.

Hakikaten de daha sözünü bitirmeden Bussi-Leclerc'in kılıcı nehir kıyısındaki kumluklara kadar uçup saplanmıştı... Pardaillan:

— “Gidin alın!” Diyordu.

Fakat Bussi-Leclerc, sahildeki hendeğin kenarına çökmüş, başını iki eline almış, hüngür hüngür ağlıyordu. Pardaillan kılıcını kınına sokarak yanına yaklaştı:

— “Affedersiniz ama,” dedi. “Görüyorsunuz ki her karşılaşışımızda siz beni öldürmek istiyorsunuz, halbuki ben sizinle egzersiz yapıyorum... Size karşı bir kinim yok... Hem niye ağlıyorsunuz, mağlubiyetinizin tek şahidi de öldü işte!..”

— “Namusum bir paralık oldu!..”

— “Lâf! Ben sizden biraz daha çeviksem, bunda ne suçum var? Hem sonra benim, düşmanımın elindeki kılıcı fırlatıp atmak için yedi-sekiz metodum vardır. Nur içinde yatsın, babam sizin kadar meşhur değildi ama, silahşorluğun daniskasını bilirdi. Hepsini ondan öğrendim... Hem isterseniz size de öğretirim!..”

Bussi-Leclerc'in gözleri açıldı:

— “Sahi mi? Bana öğretir misiniz?”

— “Niye yalan söyleyeyim? Paris'te ilk karşılaş-

mamızda öğretmek, boynunun borcu olsun! Artık düşmanlığımız yok, değil mi?"

Bussi-Leclerc elini uzattı:

— "Yazık ki şimdiye kadar, siz de bizimle beraber değildiniz!" Dedi. "Hayır, düşman değil, hattâ kabul ederseniz bundan böyle dostuz da... O hâlde, Paris'te buluşalım!.."

Pardaillan bir selâm çakarak, hızlı adımlarla uzaklaştı. Bussi-Leclerc arkadaşının cesedi yanında mahzun kalakaldı. Pardaillan hem yürüyor, hem de: *«Şimdi sıra Maurevert'te»* Diyordu.

Ve onu hatırladıkça yüzü buruşuyor, kaşları çatılıyordu. Tam Jacques Clément'le Maurevert'i bıraktığı kulübeye yaklaşmıştı ki uzaktan, birinin kulübe civarında telâşlı telâşlı dolaştığını görünce koşmaya başladı. Clément'e yaklaşıncı:

— "Maurevert nerede?" diye sordu.

Jacques Clément:

— "Kaçtı!" Dedi. "Ah bilseniz ne kadar muhtı- çubum!.."

— "Allah kahretsin! Nasıl kaçtı canım?.."

— "Elimdeki hançeri bırakıp, şöyle kapının önüne çıkayım da geliyor musunuz diye bakayım dedim... Bacakları bağlıydı ama, elleri serbestti ya... Hemen bacaklarının bağını kesip kaçmış! Kapıdan içeri girmeye savaşıırken kafama şiddetli bir sille indi... Kendimden geçip yere yuvarlandım... Kalktığım zaman bizim beygirlerden birine atlamış, doludizgin gidiyordu..."

Pardaillan'ın yüzü asılmıştı:

— "Şu hâlde sizinle birlikte Paris'e dönme plânımız suya düşüyor..." Dedi. "Siz gidersiniz, ben de sonra gelirim!.. Maurevert hangi istikamete gitti?.."

— “Beaugency istikametine... Peki, durun acele etmeyin... Size iki sorum daha var: Sizi Paris’te nerede bulayım? Sonra artık serbest miyim?”

— “Canım, ben sizi gelir Jacobins Manastırı’nda bulurum... Hangi hususta serbest misiniz diye soruyorsunuz?”

— “Valois’i öldürmek hususunda...”

— “Orasına artık karışmam!.. Valois’in alnında ne yazıyorsa o olur... Bildiğiniz gibi yapın!..”

Jacques Clément bu cevabı alınca Blois istikametinde koşmaya başladı. Şövalye, orada kalan tek ata atlayarak yola koyuldu... Az sonra yolda rastladığı bir köylüden, Maurevert’e benzeyen bir adamın Tour istikametinde doludizgin gittiğini anlayarak yoluna devam etti.

Bir saat kadar hızla yol aldıktan sonra bir dört-yol ağzına gelmişti. Nereye gideceğini bilmiyordu. Fakat ortada harap yüzlü «Dört-yol» adlı bir han vardı. Şövalye ne hanı, ne de sahibini beğendi ama, hava kararıyordu ve kendisi de sabahtan beri durup dinlenmemişti. Karnını doyurmak ihtiyacını da şiddetle hissediyordu. Kendisine getirilen yemeği yerken, hancıyla iki uşağını sezdirmeden gözden geçiriyor, üçünün de haydut kılıklı ve kendilerine itimat edilemez kimseler olduğunda şüphesi kalmıyordu.

Ayaklarını ateşe uzattı ve hafif hafif kestirmeye karar verdi. Tam gözlerini kapatacağı sırada, karşısındaki ocağın kenarına asılı duran kırık aynaya bakınca, arkasındaki kapının yavaşça açıldığını, hancının kendisine dikkatle baktıktan sonra sessiz sadasız ilerlemeye başladığını, arkasından da iki uşağının geldiğini gördü. Hiç ayak sesi duymadığına göre, herifler papuçlarını çıkarmış olacaktı. Böyle bir hücum karşısında bulunan kim kork-

maz! Pardaillan bile gayriihtiyarî ürperdi. Aynı anda otelcinin kısık sesini duydu:

— “Uyuyor! Tam zamanıdır!..”

Otelci, Şövalye'ye iyice yaklaşmış ve hançerini kaldırmıştı. Şövalye yıldırım hızıyla yerinden fırlarken:

— “Tam zamanı ha!..” Diye bağırdı. “Al sana! Al sana da!..”

İki uşak, gülle gibi iki yumruk yiyince, burunlarından kanlar boşanarak yerlere serildiler. Otelci, dehşetinden olduğu yerde mihlanmış kalmış, bıçağı elinden düşmüş, dizüstü çökmüş yalvarıyordu:

— “Affedin, bağışlayın Monsenyör!.. Hepsini anlatacağım!..”

— “Neyi anlatacaksın? Beni soymayacak mıydın?”

Hancı, perişan bir hâlde:

— “Öldürecektim de,” Dedi. “Çünkü o asîlzâde bize öyle tembih ettiydi.”

Pardaillan bu sözleri duyunca canlandı:

— “Ne dedin? Ne dedin?.. Bir tek kelime yalan söylersen, pestilini çıkarırım... Doğrarım seni!..”

Hancı tir tir titreyerek:

— “Buraya sizden önce bir asîlzâde gelmişti...” Dedi. “Şöyle, sizden beş saat kadar önce...”

Pardaillan tehditkâr yüzüne daha korkunç bir şekil vererek, hancının yüreğini ağzına getirdikçe, herfin de dili çözülüyordu:

— “Sonra sizi târif etti. Geldiğiniz zaman sizi, kendisini takip edemeyecek kadar ağır yaralamamı söyledikten başka, sorarsanız Tour istikametine gittiğini söylememizi tembih etti. Halbuki Beaugency yoluna gitti.”

— “Peki buna karşılık size kaç para verdi?..”

— “Üç ekü!..”

Pardaillan fena hâlde kızdı:

— “Demek sence bir canın kıymeti ancak üç eküdür öyle mi?”

Hancı, Şövalye'nin filozofça sorusuna, şu filozofça cevabı verdi:

— “Ne sanıyorsunuz Mösyö? Bir yandan protestanların öte taraftan katoliklerin hücumuna uğrayıp soyula soyula sefaletin en koyu ve aşağı derecesine düştük... Bizim gibi adamlar, her sanatı işlemesinler de ne yapsınlar?”

Pardaillan bu makul cevaba söyleyecek hiçbir şey bulamamıştı. Hancının basit cümleleri, Fransa'nın ve Fransa halkının o devirdeki hâlini, mükemmel surette anlatıyordu.

Şövalye, geceyi bu uğursuz handa geçirmek zorunda kaldı. Sabahleyin, şafakla beraber uyandığı zaman, kuvvetli bir kahvaltı etti ve handan çıkarırken hancıya bahşiş olarak bir lira uzattıktan sonra:

— “Al bu senin bahşişin olsun!” Dedi. “Bir daha sefere, karşıdaki adamlara dikkat et... Bir insanın canına ne kıymet biçilmiş olursa, o can, biçilen kıymetten daima daha yüksektir... Demek herif benim hayatıma üç ekü kıymet biçti ha? Vay canına? Üç ekü ha?.. Pek az canım, pek az!..”

Ve hancıyı hayret içinde bırakıp atına atladıktan sonra çekip gitti. Hancı kendisine Beaugency yoluna çıkacak kestirme bir patika göstermişti. Şövalye, atını buradan sürdü ve iki saatte, evvelce geçmiş olduğu Loire suyu kıyısına ulaştı. Ötede nehrin kıyısında Beaugency'i görüyordu. Bir fundalık içinden dalgın dalgın geçerken, birdenbire yolun sağından bir silâh sesi duyuldu ve kurşun, tepesindeki

dallardan birini kırdı. Pardaillan hemen atından yere atlayarak, sesin geldiği tarafa koştu. Epeyce arandığı hâlde hiçbir şey bulamayarak atına döndüğü zaman düşünceliydi.

Kim ateş etmişti? Bu taraflarda çokça olan yol kesenlerden biri mi? Yoksa yine Maurevert'in parasıyla kendi canına kasteden bir serseri mi? Acaba Maurevert, Şövalye'nin, hancının elinden kurtulup kendi peşine düşebileceğini hesaplayacak kadar ihtiyatlı bir adam mıydı? Kimbilir?..

Tekrar yola koyulan Şövalye, az bir süre sonra kendisine tarif edildiği gibi, Loire suyu üstündeki sala ulaştı. Yolcu, atlı ve arabalıları karşı kıyıya geçiren bu sal, tesadüfen şimdi Şövalye'nin de bulunduğu sol kıyıdaydı. Hemen atıyla beraber sala binerek salcıyı sorgudan geçirmeye başladı. Hayır! Şövalye'nin anlattığı gibi bir süvari salla karşı kıyıya geçmemiştir. Yalnız dün akşam, Şövalye'nin tarif ettiğine benzeyen bir atlı, sol kıyıdan kendisine seslenmiş ve yolun Orléans'a kadar uzanıp uzanmadığını sormuştu. Pardaillan düşündü: «*Âlâ! O, Orléans'a sol kıyıdan giderken ben de sağ kıyıdan ulaşıyorum!*»

Sal bu sırada nehrin ortasında bulunuyordu. Salcı birdenbire öyle acemice bir manevra yapmıştı ki Pardaillan'ın atının bastığı zemin bir tarafa kayıp sarsılmış, hayvan muvazenesini bulamayarak suya yıkılmıştı. Şövalye de atının üstünde bulunduğu için birlikte düşmüştü. Dalgalarla boğuşan beygirin zorluk çektiğini görünce, hemen üstünden suya atladı ve yelesine tutundu. Hafifleyen at, hızlı hızlı karşı kıyıya doğru yüzmeye başladı. Fakat henüz bir-iki dakika yüzmeden, karşı kıyıdan, sağ taraftaki çalılıklardan bir-iki silâh, bir anda patladı. Kurşunlardan birini tam altına yiyen Şövalye'nin atı

kumlar içinde sulara dalarak kayboldu. Pardaillan da yeniden ateş etmesi muhtemel olan düşmanlarından kurtulmak için suya daldı; nefesini dayanabildiği kadar tuttu ve cereyanın etkisiyle sürüklenerek, elli kulaç kadar ötede tekrar başını sudan çıkardı. Etrafı kolaçan etti. Kimseler yoktu. Salcı da nehrin ortasında durmuş, kendisini kurtarmak için hiçbir hareket yapmıyordu. Herhâlde o da suç ortağıydı. Pardaillan dişlerini gıcırdattı:

«*Senden bunun hesabını sormazsam bana da Pardaillan demesinler!*» Dedi.

Sonra kıyıya doğru yüzmeye başladı. Fakat ancak bir dakika kadar yüzmüştü ki yeniden iki silâh patlayarak etrafındaki suları havaya sıçrattı. Artık hiddetinden delirmek raddelerine gelen Şövalye, düşmanlarına yeniden silâh doldurmak fırsatı vermek için çabucak sahili bulmaya niyet etti. Kıyıya iyice yanaştığı zaman iki silâh daha patladı. Fakat bu anda da Şövalye kumluğa sıçramış, barut dummanlarının çıktığını gördüğü fundalıklara doğru koşmaya koyulmuştu. Uzun bir süre oraları araştırdıysa da hiçbir iz bulmak kaabil olmadı.

«*Allah kahretsin! Bu ayazda sık sık banyo yapmak da alnımın yazısıymış...*» Diye söylendi.

Hızla Beaugency istikametini tutarak ilk rastladığı hana girdi. Bir oda tutup soyundu ve ıslak elbiselerini, gür bir ateş karşısında kurutturdu... Tekrar giyindiği zaman, o zamanlar pek meşhur olan Beaugency şarabından da bir şişe boşalttıktan sonra hemen küçük şehirden çıkıp yola koyuldu.

PARDAILLAN'IN İNTİKAMI

Nereye gideceğini biliyordu. Nitekim, salın yanaştığı yere çabuk ulaştı. Sal bu sırada sol kıyıda müşteri bekliyordu. Pardaillan sabırla sağ kıyıda bekledi. Nihayet iki köylü, küçük bir eşek arabasıyla sala bindiler ve sal da sağ kıyıya doğru hareket etti. Kumluğa yanaşp da yolcularını boşaltır boşaltmaz Pardaillan derhal sala atladı. Salcı, bir gün önceki müşterisini tanımış, sapsarı kesilmişti. Şövalye:

— “Haydi!” Dedi. “Beni karşı kıyıya geçir! Bu sefer de dünkü gibi acemilik yapıp suya düşürme, hem paranı vermem, hem de hayvanı sana, cayır cayır ödetirim!..”

Bu sözlerden, Şövalye'nin işin farkında olmadığını sanan salcı emniyet getirerek:

— “Ah bilseniz, başınıza bir felâket gelecek diye ne kadar korkmuştum,” Dedi. “Hele o silâh seslerini duyunca ödüm patladı... O iki serseriye yakaladınız mı bâri?..”

Pardaillan:

— “Vay!” Dedi. “İki kişi olduklarını nereden biliyorsun bakayım?..”

— “Görür gibi oldum da...”

— “Ha... Yakalayamadım, kaçtılar kâfirler!..”

Suyun ortasına ulaştıkları zaman Şövalye ayağa kalktı. Salcıya yürüdü. Herifi ense kökünden yakaladıktan sonra gırtlığına kadar suya daldırıverdi. Salcı korkusundan morarmış:

— “Merhamet! Merhamet! Yüzme bilmiyorum!”
Diye sızlanıyordu.

— “Bilmiyorsun ha?.. Beni neden boğmaya çalıştın bakayım?”

Salcı dehşet içinde:

— “Yalan! Haberim yok!”

Diyecek olduysa da Pardaillan kendisini suya daldırıp çıkardı. Herif:

— “Merhamet! Merhamet! Vallahi suçum yok!”
Diye haykırdı.

— “Suçun yok ha! Doğruyu söyleyinceye kadar dılacaksın!..”

Yeni baştan suya dalıp çıktı. Fakat artık yarı yarıya boğulmuş, ödü patlamış bir hâldeydi:

— “Peki! Peki!” Diye yalvarıyordu. “Söyleyeceğim hepsini söyleyeceğim...”

— “Söylersen, ben Pardaillan da yemin ederim ki canına kıymam!..”

— “Hah... İşte Mösyö de Maurevert de böyle demişti. Pardaillan! Demişti.”

— “Vay, sen Maurevert’i tanıyor musun?..”

— “Ben sekiz yıldır Kutlu Birlik üyesiyim... Kendisiyle oradan tanışırız... Bana Pardaillan adlı bir Huguenot’un, Guise efendimize kıymaya kalktıktan sonra kaçtığını ve onun peşine düşmüş olduklarını söylemiş, bütün Kutlu Birlik taraftarlarını ayağa kaldırdıklarını ilâve etmişti...”

— “Ben Huguenot değilim... Doğruyu söyle, Maurevert nereye gitti?..”

— “Doğrusunu ararsanız Orléans’a değil Beaugency’e gitti. «Altın Aslan» Hanında gecelediğini sanırım!”

— “Çek Beaugency kıyısına!..”

Pardaillan tir tir titriyordu. Sal, kıyıya yanaşır yanaşmaz, salcıyı unutmuşçasına kumluğa atladı ve bütün hızıyla Beaugency'e doğru koşmaya koyuldu. Pardaillan koşar adımla kasabaya girdiği zaman, halkın ayaklanmış ve silâhlanarak sokakları doldurmaya başlamış olduğunu gördü. Sorduğu bir adamdan aldığı cevaba göre, Guise'nin dün Blois'de öldürüldüğü bugün burada haber alınmış ve şehir, baştan aşağıya kaynar bir kazana dönmüştü. Pardaillan soluk soluğa «*Altın Aslan*» Hanını bularak han sahibi kadına Maurevert'i târif etti. Birkaç kelimeyle Guise'nin nasıl öldürüldüğüne dair bir hikâyeye uydurdu ve Maurevert'in Guise'nin kaatillerinden biri olduğunu söyledi. Hancı kadın bu sözleri duyunca:

— “Tevekkeli değil, atına atlayıp sıvışması bir oldu!” Diye haykırdı. “Herhâlde o iki adam da suç ortağı olacaklar... Gelip kendisine bir şeyler fısıldadılar... Yerinde duramaz oldu...”

— “Ne tarafa gitti Madam?.. Bana hızlı bir at satar mısınız?”

— “Châteaudun istikametine gitti... Beygiri size bedava vereceğim... Yıldırım gibi gider... Fakat kaatili yakalar yakalamaz, buraya getirin de asalım!..”

Beş dakika sonra hakikaten mükemmel bir ata binmiş olan Pardaillan dörtnala Châteaudun istikametinde gidiyordu. Uzun bir süre yol aldıktan sonra ileride yaprakları dökülmüş ağaçlar belirdi. Burası «*Karayol Ormanı*» denilen ormandı ve Pardaillan bu ormanı, bir baştan bir başa geçmek zorundaydı.

Altındaki hayvan, mahmuzu yedikçe yıldırım hızıyla gidiyor, ağzından fırlayan köpükler dört bir tarafa saçılıyordu. Böylece yirmi dakika kadar kas-

vetli göğü daha beter karartan çıplak ağaçlar altında yol alan Pardaillan, birdenbire az ilerisinden bir at kişnemesi duydu. Yüreği sevinçle çarptı. Görmemiş, fakat anlamıştı: Maurevert öndeydi. Nitekim bir dönemeci dönünce önünde, beygirinin son kudretini harcayan bir atlı gördü: Maurevert!..

Herif ardına bakmadan habire hayvanını hızlandırmaya çalışıyordu. Belliydi ki Pardaillan'ın peşinde olduğunu biliyordu. Lâkin hayvanı çok yorulmuştu. Süvarisinin bütün gayretlerine rağmen git-tikçe yavaşlıyor sendeliyordu... Bir ara, birdenbire tökezledi. Boylu boyunca yere uzandı... Fakat eski bir binici olan Maurevert çabucak ayağa kalktı. Arkasına baktığı zaman Pardaillan'ı otuz adım geride, atından inerken gördü. Artık bir şey düşünemiyor, bir şey akıl edemiyor, bakışları Pardaillan'a yapışmış gibi gözlerini ayırmadan bakıyordu. Sonra birden silkinircesine toparlandı. Eğildi. Hayvanının se-merinden bir tabanca çekti. Diz çöküp Şövalye'ye nişan aldı. Pardaillan istifini hiç bozmadan onun üstüne doğru yürürken:

— “Ateş et!” Dedi. “Vuramayacaksın!..”

Yalan değildi. Maurevert, Şövalye'yi bir bulut içinde hayal meyal seçebiliyordu. Tetiğe bastı. Kurşun müthiş bir gürültüyle gitti. Barut dumanı dağıldığı zaman, Şövalye'nin hâlâ ayakta, kendisine doğru yavaş yavaş yürüdüğünü gördü. Tabancayı elinden fırlattı. Adım adım gerilemeye başladı. Fakat bu da çok sürmedi. Bir ağaca dayanmış, duraklamıştı. Gözleri yuvalarından uğramış, hareketsiz, Pardaillan'a bakıyordu. Şövalye, onun yanına kadar yaklaşarak sordu:

— “Montmartre sırtlarında seni affetmiştim... Sonradan niçin beni öldürmeye uğraştın?..”

Maurevert cevap vermedi. Yüreği, göğsünü para-

layacakmışçasına çarpıyordu. Pardaillan sözüne devam etti:

— “Sana hiçbir fenalık yapmamış olan zavallı Loïse’nin kaatili... Sana hiçbir kötülük yapmamış olan babamın kaatili... Ve yine sana hiçbir zararı dokunmamış olan benim kaatilim! Niçin «*Dört yol*» hancısına beni öldürsün diye para verdin? Niçin salıya beni nehre atıp boğmasını tembihledin?.. Söyle Loïse’nin kaatili söyle, bana çektirdiğin acılar için sana ne yaptım?.. Cezanı kendin seç!..”

Maurevert, yine cevap veremiyordu. Pardaillan, herifin nefesinin gittikçe sıklaştığını, bir nevi can çekişme hırıltısına döndüğünü görececek hâlde değildi... Maurevert artık yaşamıyor, can çekişiyordu... Pardaillan’ın ona bakan gözlerinde hudutsuz bir merhamet belirdi. İyice yaklaştı ve garip bir sesle:

— “Mademki sen seçemiyorsun! O hâlde senin cezanı ben seçeceğim!..”

Bu sözü söylerken parmağıyla Maurevert’in yüreğinin üstüne dokunmuştu. Haydudun kalbi, bu dokunuş altında bir kere çatlayacakmışçasına çarpmış, sonra Maurevert ağzını açmıştı... Bu ağız, açık kaldı ve gözleri döndü. Ağaca dayanan vücudunu, bükülen bacakları tutamıyor, bu vücut sanki sadece Pardaillan’ın parmağına yaslanıyordu. Pardaillan bütün bunları göremeyerek kendi düşüncelerine dalmış bir hâlde söylendi:

— “Senin cezan yıllarca sürecektir!. Ömrün boyunca kendi kendine diyeceksin ki, sana kin besledim, seni takip ettim, nihayet seni elime geçirdim, fakat önem verilecek bir mahlûk olmadığın için, canına kıymadan bıraktım!.. Maurevert, Loïse’nin kaatili, sen ölmeyeceksin! Senin cezan budur!.. Pardaillan sana merhamet ediyor ve senin canını bağışlıyor!..”

Şövalye elini çekmişti. Maurevert'in ölüsü de hiçbir yere dayanmadığı için yıkılıvermişti.

Maurevert, Pardaillan, parmağını kalbine dokundurduğu anda son nefesini vermişti. Maurevert'in vücudunu araştırarak bir doktor bulunsaydı, kalp damarlarından birinin çatladığını söyleyecekti.

Maurevert korkudan ölmüş, Pardaillan'ın intikamından korkup ölmüştü...

Otuzyedinci Bölüm

İBRET VERİCİ BİR SON

Pardaillan, cesedin başında bir saat kadar hareketsiz bekledi. Kendisini gençliğinin uzak yıllarına götüren bir hayâle dalmıştı. Karşısında Maurevert ve Loïse vardı. Loïse'yi, ölümü sırasında gördüğü gibi görüyordu yine. Zavallı yavrucak son bir gayretle kollarını boynuna dolamış, ümitsiz bakışlarını gözlerinin içine çevirmişti... Bu bakışlarda en sâf aşkın ışıkları, ebedî ayrılışın ümitsizliği vardı...

Ve şu anda, Loïse'nin kaatili ayaklarının dibinde yatıyordu, Maurevert ölmüştü...

O anda, Pardaillan'a artık hayatta yapacağı hiçbir iş kalmamış gibi geldi. Aşkları da, nefretleri de ölmüştü. Hayatta kendisini yalnız, korkunç derecede yalnız, dayanacak bir yeri kalmamış gibi hissediyordu.

Bir an, Fausta'nın hayali gözlerinin önünden geçti. Ama üzerinde hiçbir etkisi olmadı. Sonra küçük Angoulême Dükü'nü, Violetta'yı hatırladı. Dudaklarında hüzünlü bir tebessüm dolaştı.

Sonra hayalinde iyi ev sahibi Huguette'nin tatlı çehresi canlandı ve mırıldandı:

— “Belki orada, yorgun başımı koyup dinlenebileceğim bir taş bulurum.”

Bir oduncunun ağır ayak sesleri, onu daldığı hayalden uyandırdı.

Uyandı; kendini topladı, sonra oduncuyu çağırarak kazmasını ödünç vermesini rica etti ve ona mükâfat olarak bir ekü verdi. Cesedi gören oduncu korkudan titreyerek ona itaat etti. Pardaillan donmuş toprakta bir çukur kazdı; düşmanının cesedini içine koydu. Üstünü toprakla örttü; en üste de Maurevert'in atının eğrini koydu. Sonra kazmayı, oduncuya geri verdi.

Adam, Maurevert'in atını göstererek:

— “Bunu alabilir miyim?” Diye sordu.

Pardaillan:

— “Evet,” Diye cevap verdi. “Sahibinin artık ona ihtiyacı kalmadı!”

Sonra kendi atına doğru yürüdü. Bu uzun mola hayvanı oldukça dinlendirmişti. Dizgini hayvanın başından dolayıp eline aldı. Kendisi önde, hayvan arkada yola koyuldu. Bir süre öylece yol aldı. Sonra atına bindi ve Châteaudun'e gitti.

İyi bir hana inip geceyi orada geçirdi.

Ertesi sabah atına binip Blois yolunu tuttu. Orada ilk karşılaştığı kimse Crillon oldu. Bu iyi kalpli komutan, bağırıp çağıran bir burjuva grubunu durdurmaya çalışıyordu. Burjuvalar:

— “Valois’e ölüm!.. Dükümüzün intikamını alalım!” Diye bağışıyorlardı.

Pardaillan, Crillon’un işini başardığını ve yolu açtığını görünce:

— “Hey, Mösyö Crillon!” Diye seslendi.

Crillon, Pardaillan’ı gördü. Atını sürüp geldi, elini uzattı. Pardaillan:

— “Sizden bir ricam var,” Dedi.

— “İsterse on ricanız olsun.”

— “Bir tane kâfi ve bunun için size on defa teşekkür borçlu olacağım!”

— “Geçen gün Sinyora Fausta’nın otelinde iki zavallı kızı yakalayıp hapsedtiler. Onların suçsuz olduklarını biliyor ve hürriyetlerine kavuşmalarını istiyorum.”

Crillon:

— “Bir saate kadar hür olacaklardır!” Diye cevap verdi.

— “Teşekkür ederim! Lûtfen kendilerine Orleans’da beklendiklerini söyler misiniz? Nereye gideceklerini onlar bilir!”

— “Başüstüne!.. Bunlar kolay da aziz dostum, siz Larchant’a karşı dikkatli olun!”

— “Boş ver onu!.. Yoksa bacaklarını kırmamı mı istiyor?”

— “Hem, gerekirse majesteleri sizi koruyacak. Gelin sizi Valois’e takdim edeyim.”

— “Canım ne lüzumu var?”

Crillon şaşırdı:

— “Fakat sizi görmek isteyen Kral. Ve mükâfatlandırmak istiyor!..”

— “Olabilir, ama ben Valois’i görmek istemiyorum. Sıkıntılı bir yüzü var. Bakın Mösyö Crillon,

eger sizden beni sorarlarsa görmediğinizi söyleyin olmaz mı?"

Crillon şaşkın şaşkın cevap verdi:

— "Pekâlâ!.. Ne yapalım?"

El sıkışıp ayrıldılar. Pardaillan büyük bir sessizliğin hüküm sürdüğü şehrin içlerine doğru atını sürdü. Jacques Clément'i aradı, bulamadı: «İyi» diye düşündü «*Paris'e hareket etmiş olmalı.*»

Pardaillan, dinlenmeye ihtiyacı olduğunu söyleyerek kendi kendisini kandırıyordu ama, aslında, düşünmeye, kendine gelmeye ve yeni kararlar almaya ihtiyacı vardı.

Aynı gün Montpensier Düşesi'nin kaçabildiğini, Mayenne Dükü'nün de aynı şekilde Blois'den kaçtığını öğrendi. Etats-Generaux zamanında sayıları artan senyörler de şehri terketmişlerdi. Üçüncü Henri bu bakımdan zaferinden yararlanamamış oluyordu.

Sadece Kardinal de Guise kaçamamış ve Pardaillan'ın Blois'e girdiği gün kılıç darbeleri altında öbür dünyayı boylamıştı.

Pardaillan, Blois'e gelişinden üç gün sonra Kralın Amboise'ye hareket ettiğini öğrendi.

Pardaillan, kendi kendisine kırksekiz saat içinde bu şchirden ayrılmaya söz vermişti ama, kaldı. Çünkü herşeyden önce kararsızdı. İki de bir zihninde düğümlenen şu soruyu bir türlü cevaplandıramıyordu: «*Floransa'ya gideyim mi? Gitmeyeyim mi?*»

Birkaç gün daha geçti. Yeni yılın ilk günü de oldukça sönük bir şekilde girdi. Bu arada 3 Ocakta Mayenne'nin bir ordu topladığı ve Paris'e yöneldiği öğrenildi. Yol boyunca isyan eden halk da onun tarafını tutuyor, onu alkışlıyormuş... Crillon'un, Blois yolu üzerinde hemen hemen onbin adamı var-

di. Pardaillan, her türlü olaya hazır durumda bekledi... Ama Kral geri dönmüyordu.

5 Ocak sabahı Pardaillan erkenden kalkıp büyük salona inmişti. Maksadı her gün yaptığı gibi şatoya gidip Crillon'u görmektir. Ama o sabah Kralın geldiğini öğrendi. Hiç değilse böyle bir dedikodu dolaşıyordu. Handan çıkmak üzereyken salonun birinci kat merdiveninin arkasındaki kapı açıldı ve kapüşonu yüzünün üstüne doğru inmiş bir rahip içeri girdi. Hiç beklemeden çıkış kapısına doğru yürümeye başladı. Pardaillan birden heyecanlandı ve: «*Ben bu yürüyüşü tanıyorum,*» diye kendi kendine söylendi.

Hiç düşünmeden salonu geçmekte olan rahibin önüne atıldı. Rahip bir an durdu, sonra alçak sesle söylendi:

— “Gelin!..”

Pardaillan, Jacques Clément'in sesini tanıdı: «*Hay Allah,*» Diye düşündü. «*Herhalde bazı önemli olaylara tanık olacağım. Bu adamın cübbesinin altında bir hançer gizlenmiş olduğuna yemin bile edebilirim. Bu hançer Valois'in kalbine girecek ve krallığın tarihi değişecek. Bu olayı görmek isterim...*”

Sonra yürüyüp çıkmış olan Jacques Clément'i takip etti. Meydanda, şatonun kapısına yirmi adım kala Jacques Clément durdu. Pardaillan yanına giderek:

— “Demek Blois'e geri döndünüz?” Dedi.

Rahip, boğuk bir sesle:

— “Geri dönmedim,” Diye cevap verdi. “Odamdan bir an bile uzaklaşmış değilim! Sizin handa olduğunuzu biliyordum, ama yalnız kalmak istedim... Pardaillan, vakit geldi!.. Hiçbir kuvvet, hiçbir kim-

se bu sabah beni Valois'i öldürmekten alıkoyamaz! Onbeş günden beri dönüşünü bekliyorum... Nihayet Allah onu bana gönderdi!.. Ve Allah sizin de bana yardım etmeniz için Blois'de kalmanızı sağladı... Pardaillan ne yapıp yapıp beni şatoya sokmalısınız! Beni bir dost olarak Crillon'a takdim edin... Ne yaparsanız yapın, şatoya girmemi sağlayın..."

— "Yâni Kralı öldürmede size yardımcı olmamı mı istiyorsunuz?"

Pardaillan'ın suratı asılmıştı, bir an düşündü. Bir karara varmak için değil, verdiği kararı rahibe bildirmek için düşünmüştü. Kısa bir tereddütten sonra:

— "Şimdi aziz dostum, biraz önce bana: «*Ben düello etmeye gidiyorum, benimle beraber gelin de rakibimin şahidiyle beraber siz de bulunun*» deseydin, ben: «*Hay, hay, gidelim o yabancının kafasını birlikte keselim,*» derdim. Eğer siz, on Kralın hücumuna bile uğrasaydınız, bunlardan biri Valois olsa bile bu on Kralla birden mücadeleye girişirdim. Ama şimdi benden, elinizden tutup sizi, öldürmeyi düşündüğünüz kimsenin yanına kadar götürmemi istiyorsunuz. Bu, prensiplerime uymaz!"

— "Rcd mi ediyorsunuz?"

— "Bir cinayette size yardım etmeyi, evet!"

Jacques Clément, çâresizlik içinde: «*Hay lânet olsun,*» diye söylendi.

Tam o anda Pardaillan, Crillon'un kapıdan çıkıp kendisine doğru yürüdüğünü gördü. Komutan, Şövalye'nin yanına gelince:

— "Bu muhterem pederi tanıyor musunuz?" Diye sordu.

Pardaillan:

— "Evet, tanıyorum!" Diye cevap verdi.

Crillon:

— “Bu kadarı kâfi,” Dedikten sonra Jacques Clément’e dönerek devam etti:

— “Muhterem peder, şu anda sarayın papazı şatoda değil! Ana Kraliçe ölüm hâlinde!.. Hemen bir rahip bulunmasını istedi. Günah çıkarmak istiyor. Lûtfen benimle gelin!”

Jacques Clément hayretten donakalmış Pardailan’ın kolunu sıktı ve insanı titreten bir sesle:

— “Allah gönderdi beni...” Dedi.

Sonra hızlı hızlı Crillon’u takip etti.

Jacques Clément, Crillon’un ardından şatoya girdi. İkisi doğruca Catherine de Medicis’in, zemin kattaki dairesine doğru yürüdüler.

İşin tuhafı bu çok ihtiyar Kraliçenin hastalığıyla hiç kimse doğru dürüst ilgilenmiyordu. Ona, sonuna kadar bir Ruggieri sâdık kalmıştı.

Bir zamanlar bütün Fransa’yı titreten, Krallığın kaderini elinde tutan bu kadın, sönüp gidiyor ve hiç kimsenin umurunda olmuyordu.

Jacques Clément, Kraliçenin dairesine yaklaşıırken bu terkedilişi hissetti. Çünkü şatonun her tarafı yüksek sesli konuşmalar, gülüşmelerle dolup taşıyordu.

Crillon, rahibi çok hüznü bir havası olan karanlık bir odaya soktu. Dışarısı aydınlık olduğu hâlde, pencereler kapatıldığından oda kapkaranlıktı. Dipteki şöminenin üstünde bir mum yanıyordu.

Birkaç saniye sonra rahip bir yatak gördü... Bu yatakta, ihtiyar, yüzü buruş buruş olmuş bir kadın bitkin yatıyor ve onun tuhaf bir şekilde pırıldayan gözlerine bakıyordu. Yatağının etrafı hâlâ bir deşet perdesiyle örtülü gibiydi. Ama Jacques Clément korku nedir bilmiyordu şu anda ve sâdece bir tek

şeyi düşünüyordu: «Üçüncü Henri'nin annesi ölüyor!.. Ve onun ölümünü seyreden de Alice de Lux'un oğludur!..»

İhtiyar Kraliçenin bir hareketi onu bir an için daldığı hayalden uyandırdı. Catherine de Medicis çok zayıf bir el hareketiyle ona yaklaşmasını işaret ederek mırıldandı:

— “Daha yakına muhterem peder, daha yakına gelin!..”

Rahip, ağır adımlarla yaklaştı ve tam yatağın ayak ucunda durdu.

Catherine de Medicis güçlkle nefes alarak:

— “Siz, şatonun rahibi değilsiniz,” Dedi.

— “Hayır, Madam! Şatouun rahibi burada yok! Ben tesadüfen geçiyordum! Yoldan çevirip getirdiler!”

— “Oğlum!.. Oğlum nerede?”

— “Kral, Amboise'de efendim!”

Catherine bir an gözleri kapalı, ses çıkarmadan durdu. Gözkapaklarının altından yaşlar sızıyor, yüzündeki kırışıklıklar boyunca akıp gidiyordu. Sonra zayıf bir sesle mırıldandı:

— “Onu artık göremeyecek miyim?.. Ben ölüyorum ve oğlum burada değil!”

Sonra hızlı hızlı konuşmaya başladı. Fakat söyledikleri anlaşılmıyordu. Rahip üstüne eğilmiş, dediklerinden bir şeyler kapmaya çalışıyor; fakat daha çok ancak isimleri seçebiliyordu.

— “Diane de France!.. Montgomery!.. Doğru değil!.. Sonra, siz, Coligny... İstemiyorum!.. Dinle Maurevert!”

Jacques Clément bütün kulak kesilmiş onu dinliyordu. Catherine birden durdu. Gözlerini şaşkın şaş-

kın açtı. Başının yerini değiştirdi, sonra son bir gayretle kendisini toplayarak sert bir sesle sordu:

— “Neyim var benim?”

— “Hiç, Madam!.. Majestelerinin, ruhlarının derinliklerindeki sırları bana emanet etmelerini bekliyorum!”

İhtiyar Kraliçe büyük bir zahmetle titreyerek doğrulmaya çalıştı, gözlerini rahibe dikerek sordu:

— “Muhterem peder, eğer pişmanlık duyarsam, Allah günahlarımı affeder mi?”

— “İtiraf ederseniz evet!”

— “O hâlde dinleyin!.. Mademki gerekiyor...”

Rahip Clément, Kraliçenin son anda yapacağı itirafları kaçırmadan duyabilmek için, elinden gelse, kalbini durduracaktı. Hiç kıpırdamadan dinliyordu. Can çekişen Kraliçe ise son gayretini kullanarak konuşmaya başlamıştı:

— “Benim istediğim şeylere karşı direten birkaç düzine zavallıyı öldürdüm!.. Baltayla, iple, zehirle... Bütün bu yollara başvurmak zorunda kaldım... İtiraf edeyim ki, bunları öldürmeden de edebilirdim... Ama devletin iyi idaresi...”

— “Geçin bunu Madam!.. Bu önemli değil!..”

Catherine de Médicis sevinçle titredi. Biraz daha mütereddit bir ifadeyle yeniden başladı:

— “Montgomery, kocam İkinci Henri’yi öldürdü... Bu talihsiz olayın, tamamen bir tesadüf sonucu olmadığını itiraf ederim...”

— “Kocanız olan Kral size çok zulüm etmişti... Ne olursa olsun hareketiniz mazur görülebilir!.. Bunu bırakıp başka olaylara geçelim!..”

Catherine de Médicis, rahatlamış bir hâlde içini çekti ve devam etti:

— “Jeanne d’Albret, Louvre’de ansızın yakalandığı bir nöbet sonunda öldü. Ama itiraf ederim ki, eğer ben ona o eldiven kutusunu göndermeseydim, yakalandığı nöbet öldürücü olmayabilirdi!”

— “Geçin bunu efendim!..”

Catherine, nefes nefese devam etti:

— “Oğlum!.. Oğlum Dokuzuncu Charles, daha çok yaşayabilirdi... Eğer öbür oğlum Henri’yi tahta görmeye karşı büyük bir ihtirasım olmasaydı...”

Kraliçe, Henri’nin adını söylerken hıçkırarak ağlamaya başladı. Bir an durakladı sonra devam etti:

— “Coligny!.. Oh etrafımda ne çok insan var muhterem peder... Binlerce insan... Onları ben öldürttüm. Ama bunu kiliseyi kurtarmak için yaptım!”

— “Sonra?..”

— “Bu kadar!..”

Kraliçe gittikçe kendini kaybediyordu. Rahip:

— “Daha başka?” Diye tekrar etti.

— “Bu kadar!.. Yemin ederim!..” Sonra doğrulmaya çalışarak devam etti: “Muhterem pederim Allah rızası için acıyın bana... Günahımı çıkarın, yoksa lânetlenmiş olarak öleceğim!”

— “Geber öyleyse!.. Lânetlenmiş olarak benim gözlerimin önünde geber!.. Günahını çıkaramadan öl!.. Tâ ki. ebediyen azap çekesin!..”

Catherine, dehşet ve hayret içindeydi:

— “Ne oluyor?” Diye söylendi. “Ne diyor bu rahip!.. Lânetlenmek!.. Azap çekmek!..”

— “Ebediyen lânetlendin!.. Ebediyen azap çekeceksin! Çünkü kum taneleri gibi sayısız olan günahlarından en önemlisini, hain ruhunun kötülüklerinin başta gelenini, en korkuncunu en yürekler acısını söylemedin!”

Kraliçe tarifi imkânsız bir korku içindeydi hırıltılı bir sesle:

— “Seni buraya gönderen kim? Nedir bana bu söylediklerin?” Diyebildi.

— “Sana söylediklerim mi? Sana sadece bir tek şey söyleyeceğim: *Sevgili oğlun Henri ölecek!..* Hem de benim ellerimle ölecek! O da senin gibi lânetlenmiş olarak geberecek!”

Ölüm hâlindeki Kraliçenin boğazından, meş’um, tüyler ürpertici bir feryat koptu. Rahibin üzerine atılmak için doğrulup kalkmaya çalıştı, sonra tekrar geri düştü. Rahip devam ediyordu:

— “Beni kim gönderdi, öyle mi? Beni kim gönderdi biliyor musun? Senin kurbanlarından biri! Kurbanlarının en güzel, en mâsumu! Kalbini söküp çıkarttığın, en korkunç işkencelerle öldürttüğün biri: Alice de Lux gönderdi!..”

Rahip Clément, sonunda kapüşonunu çıkararak:

— “Evet,” diye bağırdı. “Bak bana!.. Yeryüzünde senin günahını çıkarmayı rededecek, seni lânetlenmiş ilân edecek, ebedî azaba mahkûm olduğunu bildirecek tek insan benim! Seni cehennemin kapısı önüne kadar götürecek insanım ben! Catherine de Médicis, ben adâleti yerine getiriyorum! Annemin intikamını alıyorum. Ben Alice de Lux’un oğlu Jacques Clément’im!..”

Kraliçenin boğazından daha korkunç bir feryat koptu... Bir anda, hemen hemen tamamen doğruldu, ayağa kalkar gibi oldu. Sonra sırt üstü düştü... Yüzü kasıldı, son kuvvetini sarfederek mırıldandı:

— “Allah’ım, sen büyüksün!.. Sen âdilsin!.. Ben bu korkunç hâli hakettim... Lânetlenmiş olarak ölüyorum!..”

Bütün vücudu titredi. Sonra hareketsiz kaldı. Catherine de Médicis ölmüştü...

ŞAPKANIN GÖSTERDİĞİ YOL

Üçüncü Henri, ertesi gün Blois'e döndü. Annesinin öldüğünü söyledikleri zaman:
— “Pekâlâ” dedi, “gömsünler!..”

Bu olaylar sırasında orada bulunan birinin anlattığına göre, Üçüncü Henri annesine hiçbir cenaze töreni yaptırmadı. Gece vakti, bir hayvan cesedi gibi, bir sandala yüklenip, karanlık bir köşede kazılan bir çukura atıldı. Ancak 1609 yılında cesedi oradan çıkarılıp Saint-Denis katedralinin içinde kendisi için yaptırdığı şâhane mezara kondu.

Jacques Clément, ihtiyar kraliçenin öldüğünü görüp, odadan çıkarken içeri bir adam girdi; yatağın yanına diz çöküp hıçkırıklar içinde ağlamaya başladı: Bu, Ruggieri idi... Catherine de Médicis'i seven tek insandı...

Ruggieri aynı gece Blois'i terketti. Bir daha izine rastlanamadı.

Jacques Clément hiç telâş etmeden şatodan çıktı. Meydanda Pardaillan'ı gördü. Şövalye onu görünce, sorgu suale lüzum görmeksizin:

— “Kral içerde değil...” Dedi.

Jacques Clément az önceki olayın etkisiyle yarı sarhoş bir tavırla:

— “Biliyorum! Daha Amloise'den dönmedi.” Diye cevap verdi.

— “Evet ama, Crillon'un bana söylediğinden tabii haberin yok. Kraliyet ordusu Paris üzerine yürüyüşe geçecek ve Mayenne'nin ordusuyla karşılaşmaya çalışacak!..”

Rahip, sükûnetle cevap verdi:

— “Öyleyse ben de Paris’e giderim...”

Pardaillan, düşünceli bir hâlde hana döndü. Birkaç dakika sonra, atının dizgininden tutmuş olarak dışarı çıkıyordu. Herhangi bir olay çıkması ihtimaline karşı o civarda dolaşan Crillon onu gördü. Yanına geldi:

— “Gidiyor musunuz?” Diye sordu.

— “Gidiyorum! Burada canım sıkıldı... Uzun yollar beni dinlendirir!”

— “Burada kalın! Kral emrinize bir alay asker verebilir!”

— “Yok canım... Ben kendi kendimi idare edemiyorum bir de onlarla mı uğraşacağım!..”

— “O hâlde güle güle... Ne tarafa gitmek niyetindesiniz?”

Pardaillan gülümsedi:

— “Sahi yahu... Ben ne tarafa gidiyorum?”

Şapkasını başından çıkarıp havaya kaldırdı, sonra:

— “Rüzgâr gülünü bilirsiniz” Dedi. “Rüzgârın şapkamın ucundaki tüyü ne tarafa doğru yatırdığını söyler misiniz lûtfen?”

Crillon büyük bir şaşkınlık içinde gözlerini açtı. Pardaillan:

— “Kuzum, söylesenize” Dedi.

— “Peki öyleyse!.. Durun bakayım... Şu tarafta Paris var... Bu tarafta Orléans.. Aaa, şapkanızın tüyü İtalya’ya doğru eğiliyor Mösyö Pardaillan!”

Pardaillan tuhaf bir gülümsemeyle cevap verdi:

— “İtalya mı?.. Niye olmasın?.. O hâlde İtalya’ya gidiyorum!”

Ve şapkasını giyip Crillon’un elini sıktıktan sonra atına atladı, bir ıslık tutturarak yola koyuldu.

PARDAILLAN'IN YOL PARASI

Pardaillan, Amboise'den dönen Üçüncü Henri yaklaşırken Blois'den ayrılmıştı. İçinde hiçbir sıkıntı olmadan huzur içinde yol alıyordu.

Onaltı yıldan beri üzerine çöken iki ağırlıktan kurtulmuştu: Guise Dükü'nü nizamî bir mücadeleyle öldürmüştü. Maurevert de, Marchenoir ormanında öbür dünyayı boylamıştı.

Yeniden doğmuş gibiydi. Tamamen hür olarak seyahat etmenin tadını çıkarıyor, ciğerlerini kırların temiz havasıyla dolduruyordu. Hürdü!.. Kimseye bağlı değildi!.. Dilediği gibi hareket etmekte serbestti!

Zaman zaman atını hızlandırarak, Loire'nin sağ kıyısından Blois'den, Beaugency, Meung ve Orléans'a giden yolu takip ediyordu. Orléans'a varınca doğru Angoulême Dükü'nün konağına yollandı. Dost evine yaklaşırken yüreği heyecanla çarpmaya başlamıştı. Çok bağlı olduğu küçük dükü, ölümden kurtardığı Violetta'yı, şair ruhlu küçük Marie Touchet'i tekrar görecekti. O kız, içindeki gençlik hâtıralarını canlandırıyor.

Burası, beyaz taşlar ve kırmızı tuğlalarla yapılmış bir konaktı. Zarif biçimli balkonları dövme demirden yapılmıştı.

Pardaillan, avluya girince atından indi; iri yarı bir İsviçre'linin yaptığı bir işaret üzerine, iki seyis koşup atını alarak ahıra götürdü. Yalnız kalınca, İsviçre'li, ziyaretçiye adını sordu.

Şövalye, cevap vermeden etrafına bakındı. O sırada ilerideki kapılardan biri açıldı ve son derece şatafatlı bir uşak elbisesi içinde bir adam azmanı dışarıya çıktı. Gerçekten bir adam azmanıydı bu. Kolları bacak kalınlığındaydı, bacakları ise birer sütun gibiydi. Bu tip, Pardaillan'ı görünce ağır ağır yaklaştı, mümkün olan her türlü kibarca hareketlerde bulunarak Şövalye'yi selâmladı ve:

— “Aman Allah'ım,” Dedi. “Bu Şövalye Pardaillan'ın ta kendisi!..”

Pardaillan bu adamı tanımamıştı. Acayip adam devam etti:

— “Şövalye'nin beni tanımamaları mümkün mü acaba? Biz ki birlikte savaştık; omuz omuza, sırt sırta!.. Saint-Roche manastırında... Montmartre'de... Devinière hanında düşmanları kaçırmıştık.”

Pardaillan gülerek:

— “Anladım,” Dedi. “Şimdi sizi sesinizden tanıdım Mösyö Croasse. Ama o zaman zayıftınız... Daha kaç ay oldu? Ama şimdi?”

— “Öyle!.. Kabahat benim değil!.. Ev, iyi ev Allah'a şükür. Sonra ne kılıç korkusu var, ne taş, ne yanar yağlar... Aksine bol bol geyik eti, yağlı yağlı domuz etleri...”

Pardaillan, adamı büyük bir zevkle dinliyordu. Belki daha uzun zaman da dinleyecekti, ama ikinci bir dev, ama bu defa zayıf bir dev görünmüştü, Bu, Picouic idi. Karşısına gelip, eğilerek:

— “Şövalye hazretleri,” Dedi, “Lûtfen bu aptalın sözlerine bakmayın. Yaşadığı hayat onu aptal etmiş!..”

Ve Picouic hemen önüne düşüp, Pardaillan'a yolu gösterdi. Croasse'ye de İsviçre'linin emirlerini yerine getirmekten başka yapacak şey kalmadı.

Pardaillan, Picouic'i takip ederek önce büyük bir şeref salonundan geçti. Bu salonda Kral Dokuzuncu Charles'in tam boy bir tablosu vardı. Sonra çok güzel cilâlanmış meşeden yapılma bir merdiveni çıktı ve küçük bir odaya girdi. İçerde hoş bir parfüm kokusu vardı.

Odada gençten bir adam vardı. Bir masaya oturmuş, sırtı kapıya dönük yazı yazıyordu. Patırdıyı duyunca, birden ayağa kalktı; yüzü sararmış bir hâlde Şövalye'ye baktı. Bir an hareketsiz kaldı sonra koşup Pardaillan'ın kollarına atıldı. Pardaillan da gözle görülebilen bu sevinç, bu dostluk karşısında heyecanlanmıştı. Candan kucaklaştılar.

Charles d'Angoulême:

— “Nihayet tekrar buluştuk!” Dedi. “Aziz dostum... Sevgili ağabeyim... Demek nihayet kendi eseriniz olan bu saadeti seyretmeye geldiniz!..”

Pardaillan gülümseyerek cevap verdi:

— “Şey!. Yâni... Orléans'dan geçiyordum da... Ne bileyim bir çölden gelip başka bir çöle gidiyordum diyelim... Sadece bir vahada durmak istedim...”

Genç düğ, zaten gereken şahsa seslenmişti. Çok geçmeden Violetta'nın, heyecandan kıpkırmızı olmuş bir hâlde içeri girdiğini gördüler. Violetta, Pardaillan'a doğru yürüdü. Alnını uzatarak:

— “Siz, burada olduktan sonra,” dedi. “Kocamın ve benim saadetimizin eksik bir tarafı kalmıyor demektir!”

Pardaillan'a gelince, aslında o, hiç de hesaba katmadığı ve istemediği kadar heyecanlanmıştı. Candan gelen bir sevgiyle genç kadını yanaklarından öptü. Aynı anda Charles'in annesi Marie Touchet de göründü.

Pardaillan büyük bir nezaketle eğilirken o, hızla

yaklaştı. Kollarından tuttu ve gözyaşları içinde kucaklayarak:

— “Çok mutluyum yavrum,” Dedi. “Her akşam ettiğim dualarda Allah’a, içimden söylediğim *«Allah’ım, eski şövalyeliğin son temsilcisini sen koru!»* sözlerini şimdi yüksek sesle söyleyebileceğim!”

Sonra, Dokuzuncu Charles’in, salondakinden küçük bir portresine dönerek ilâve etti:

— “Ne yazık ki, oğlunun kurtarıcısına teşekkür etmek için o burada değil. Ama ben, onun yerine de teşekkür ediyorum Şövalye!”

Pardaillan, bu şâhane ânın yarattığı heyecanı dağıtmaya çalışarak:

— “Madam,” Dedi. “Sizin gözlerinizde gördüğüm saadet ışığı, dudaklarınızdaki sâkin tebessüm benim en büyük mükâfatımdır.”

İlk heyecan geçtikten sonra, oturdular.

Pardaillan, Montmartre’deki karşılaşmalarından sonra olup bitenleri anlatmak zorunda kaldı. Olayları öylesine basitleştirerek anlatıyordu ki, dinleyenler hayran kalıyordu. Sırayla Guise Dükü’nün, Mauververt’in ölümünü ve en sonunda Catherine de Médicis’in ölümünü anlattı. Ama Fausta’dan hiç bahsetmedi.

Akşam yemeği, Orléans’ın ileri gelenlerinin dâvet edildiği şâhane bir ziyafet oldu. Pardaillan’ı sofrada, istememesine rağmen en başa oturtular.

O gece, Pardaillan için unutulmaz bir gece oldu. Ama Charles d’Angoulême, ertesi sabah şerefine bir av partisi tertiplediklerini haber vermek için Şövalye’nin odasına girdiği zaman, Pardaillan hemen gideceğini söyledi. Genç dük bunu duyunca sarardı:

— “Gitmek mi?” Dedi. “Herhalde birkaç saatliğine bir yere gideceksiniz... Çünkü burada kalıyor-

sunuz değil mi? Burada yerleşeceksiniz... Artık birbirimizden ayrılmayacağız.”

— “Belki bir gün gelir, daha uzun bir süre misafiriniz olurum. Ama şimdi, vedâlaşmamız gerekiyor!..”

Ne Marie Touchet’in ricaları, ne Violetta’nın göz yaşları Şövalye’yi kararından vazgeçirebildi. Bu yakın ilgi Pardaillan’ı çok heyecanlandırmıştı. Ellerini sıkarken:

— “O hâlde aziz dostlarım,” Dedi, “eğer kendimi bedbaht hissedersen, ihtiyarlık günlerimi geçirmek üzere buraya geleceğime söz veriyorum!”

Ve yola koyuldu.

Uzaklaşırken: «*Artık gerçek sadetin ne olduğunu gördüğümü söyleyerek övünebilirim,*» diye düşünüyordu.

Öğleyin, atını dinlendirmek ve yemek için bir hana indi. O sırada para kesesini karıştırınca topu topu yedi eküsünün kalmış olduğunu gördü. Acı acı gülümsedi. Kendi kendisine: “Hay Allah,” Dedi, “Bu kadar parayla Floransa’ya gideceğim... Sonra da geri döneceğim!..”

Sonra atının eyerinden sarkan bir deri kese gözüne çarptı. Yokladı. İçinde büyükçe bir kutu vardı. Kutuda ise beş tane para rulosu, bir minyatür ve bir mektup vardı. Pardaillan ruloları açınca herbirinde iki yüz’er altın ekü bulunduğunu gördü. Minyatüre baktı. Bu Marie Touchet’nin Barrés sokağında oturduğu sıralarda yapılmış bir resmiydi. Portre, üzerinde oniki elmas bulunan altın bir çerçeve içine yerleştirilmişti. Dokuzuncu Charles’in bir hediyesiydi bu. Pardaillan mektubu açtı ve şu satırları okudu:

«Uzun bir yolculuğa çıkıyorsunuz yavrum, kal-
bim, bana sizin yol masraflarınızı düşünmeye hak-
kım olduğunu söyledi. Aynı şartlarda bir başka oğ-
lumun, kardeşiniz Charles'in de yol masraflarını
ben üzerime almıştım. Portreye gelince, bana 1572
yılında verilmişti. Siz belki unuttunuz ama, o hâti-
ra benim için ebedîdir. Beni sevdiğim kimseye bağ-
layan hâtıraların bence en değerli olanıdır. Onu si-
ze veriyorum. Zira, zaten kalben, çocuklarımdan bü-
yüğü olan size tahsis edilmişti. Elveda sevgili yav-
rum. Sizi ölmeden önce bir daha görmek benim
için saadetlerin en büyüğü olacaktır. Bunu unutma-
yın!.. Siz bizi nasıl korudunuzsa, Allah da sizi öy-
le korusun.»

Pardaillan, mektup elinde olduğu hâlde ahırın
bir köşesinde bir saat kadar kıpırdanmadan kaldı.
Derin hayaller içindeydi. Hancının yamağı yemeği-
nin hazır olduğunu söylemeye geldiği zaman, onu
başı eğik, oturur durumda buldu. Ağlıyordu...

PALAIS RİANT

Pardaillan, Nisan sonunda Floransa'ya vardı. Bu da onun öğrenci yolunu yâni en uzun fakat en eğlenceli yolu tercih ettiğini gösteriyordu. Seyahat onun için daha ziyade bir sevinç vesilesiydi. Bir yerden bir yere gitmek işi ise ikinci derecede önemliydi.

Floransa'ya varışının ertesi günü, Fausta'nın kendisine bahsettiği saraya gitti. Sarayın kapısında İsviçre'liye benzeyen biri kendisine, meşhur Pardailan olup olmadığını sordu. Süvari de kendisinin Pardaillan olmak şerefine nail olduğunu, ancak meşhur olup olmadığını bilmediğini söyledi. Bunun üzerine saray nöbetçisi bir şey söylemeden ilerideki bir dolaba gitti; bir çekmeceyi açtı ve içinden mühürlü bir mektup çıkarıp ona verdi. Şövalye zarfı açtı.

Mektupta sadece şu kelimeler vardı:

«*Roma, Palais Raint, Fausta.*»

Demek Fausta kendisini Roma'da bekliyordu.

Ertesi gün, Mayıs güneşinin ilk ışıklarıyla aydınlanan çiçeklerin kokulandığı yol boyunca ilerlerken:

«*Ne halt ettim de İtalya'ya geldim,*» Diye düşünüyordu. «*Her neyse... Şu anda bile dizginlerimi Orléans yoluna çevirmeme kim engel olabilir? Orada keyfim yerinde olur. Kışın ayaklarımı ateşe uztıp keyif çatarım, sonbaharda geyik avlar, yazın da büyük ıhlamur ağaçlarının gölgesinde hâtıralarımı yazarım.*»

Hâtıralarını yazmak fikri aklına gelince, güldü. Ama yine de yazması lâzımdı. Merak edip de sayfaları karıştıracak okuyucuları için olduğu kadar; içinde değerli sayfalar bulacak olan bu hikâyenin yazarı için de lâzımdı.

Pardaillan, 1589 yılının 14 Mayısında, akşama doğru Roma'ya vardı. Franc-Parisien hanında bir oda tuttu. Hanın Fransızca yazılmış bir isme sahip olması ona bir uğur işareti gibi gelmişti. Han sahibi de birbuçuk Fransız'dı, yâni Monmartre'li bir Paris'liydi. Onbeş yıldan beri buraya yerleşmişti. Roma'lılara Fransız mutfağı, Fransız'lara Roma mutfağının yemeklerini yedirerek yavaş yavaş bir servet yapma yoluna da girmiş bulunuyordu. Hancının görüşüne göre bu şekilde hareket, günün birinde mutlaka Roma ve Paris halkı arasında bir ittifaka yol açacaktı.

Şövalye, sabahın sekizine kadar deliksiz bir uyku uyudu. Büyük bir itinayla giyindi. Öğle yemeğinden sonra, hancıya Fausta'nın kendisine randevu verilmiş olan Palais Riant'ın yerini sordu. Hancı ona takip edeceği yolu gösterdi. Sonra:

— “Zamanında herhalde çok güzel bir esermiş,” Diye ilâve etti. “Ama şimdi harabe hâlinde. Lucrèce Borgia zamanından beri kimse oturmuyor.”

Pardaillan hancıya aldırmadan yola koyuldu. Tiber nehrine paralel olarak ilerleyince, çok geçmeden Palais Riant'a vardı. Burası Lucrèce Borgia'nın bir kaprisi gibi, parlak kırmızı fakat kasvetliydi. Heykel ve kabartmalarla süslüydü. Bunlar saraya bir ihtişam havası veriyordu. Ama her taraf toz içindeydi ve pencereler kapalı, kapı duvarla çevriliydi; dış avlu harap olmuştu.

Pardaillan: “Bana öyle geliyor ki,” Diye mırıldandı. “Burası Cité sarayının bir benzeri... İnşal-

lulu oradaki kadar bol işkence salonu, işkence âletleri yoktur...”

Kapı duvarla örülü olduğu için, Pardaillan olduğu yerde şaşkınlık içinde kalakalmıştı. O sırada yanında beliren bir adam omuzuna dokunarak hafif bir sesle:

— “Beni takip ediniz!” Dedi.

Pardaillan, fazla düşünmeden yürümeye başlar-ken:

«*Beni bekledikleri anlaşılıyor,*» Diye düşündü. Ama bir yandan da hançerini yoklamayı ihmal etmedi.

Adam, Palais Riant’ı sağ tarafı boyunca sınırlayan dar bir geçide girdi. Geçidin ortalarına doğru alçak bir kapıdan kayboldu. Pardaillan hemen onu takip etti. Biri önden, diğeri arkadan, hiç konuşmadan yürüyerek uzunca bir koridor boyunca ilerleyip son derece büyük bir salona girdiler. Burası herhalde, sarayın zemin katının ön cephesini boydan boya kaplamaktaydı. Salon, bir mermerler çölü gibiydi. Her tarafı baştan başa mermer heykellerle doluydu. Ancak, herhalde halkın hışmına uğramış olmalıydılar ki, hepsi de hasara uğramıştı: kiminin başı, kiminin kolu, kiminin ayağı kırıktı. Şamdanlar eğilip bükülmüş, kornişler kırılmış, sütunlar yıkılmış, duvarlar bu salonda geçen bütün olaylara tanıklık edercesine kararmıştı.

Bu salonda durmadılar. Pardaillan, yine adamın peşinden ilerleyerek sarayın, muhteşem, fakat göze kaba görünen bir debdebeyle parlayan bir kısmına girdi. Durdu ve bir anda, kendisine yol gösteren adamın kaybolduğunu farketti. Raphaël Urbain’in bir tablosuna gözlerini dikip beklemeye başladı. Tablo, kara gözlü, gülümseyen şâhane güzellikte bir

kadını temsil ediyordu: Bu, Lucrece Borgia'nın portresiydi. Fausta'nın büyük annesi...

Pardaillan, Papa'nın kızı önünde hayâle daldığı sırada, arkasında hafif bir gürültü duydu ve döndü. Bir kapıyı örten kadife örtülerin arasında bir kadın kendisine bakıyordu. Tıpkı tablodaki kadına benziyordu bu. Aynı meş'um güzellik, aynı esrarlı gözler...

Fausta hafifçe başını eğip Pardaillan'ı selâmladı. Herhangi bir hoş geldin sözü söylemeden ona doğru ilerlemeye başlayarak:

— “Büyük anneme mi bakıyordunuz?” Dedi. “O, benim kullandığımdan başka fakat daha emin yollar kullanarak birkaç yıl içinde benim rüyamı gerçekleştirmeyi başardı. Kim bilir nasıl çıldırtıcı bir hayat yaşadı. Eğer ben de iktidarda olsam ve erkekler arasında gerçekten erkek olan bir kahramanın kılıcının himayesinde bulunsam, o zaman burada saklanan bir sürgün gibi değil, korku veren bir hükümdar gibi yaşardım!”

Fausta bir koltuğa oturdu, Pardaillan'a da oturmasını işaret etti. Şövalye:

— “Madam,” Dedi, “Bana öyle geliyor ki, Alp-ler'in ötesinde başınıza gelen korkunç şeyler, içini-zi kemiren ve günün birinde sizi ölüme sürükleyecek olan ihtirası silip süpürmüştür. Hüküm sürmek ve başkalarını bedbaht etmek için böylesine büyük bir ihtiras niçin? Belki biraz vaaz gibi olacak ama bütün bana söylediklerinizden aklımda kalan şu ki, buradasınız, saklanıyorsunuz ve sürgünsünüz. Ben ise Sixte ile barıştığınızı tahmin ediyordum.”

Fausta, ümitsiz bir ifadeyle başını eğdi:

— “Sixte'yle benim aramda, öldüresiye bir düello var. Bir ara herşeyin bittiğini sanmıştım. Ama

İtalya'ya ayak basınca anladım ki, ben yine Luc-
rece'nin torunuyum ve bunu asla unutamam! Evet,
yenilmesine yenildim! Yenildim, çünkü yolumun
üstüne siz çıktınız! Ama, eğer bana karşı olmasay-
dınız... Eğer benimle beraber olsaydınız!.. Mücade-
leye yeniden başladım!.. Ve... Ve bu defa kazanır-
dım!”

Fausta bir an durdu. Bu sözlerinin tasdik edil-
mesini bekliyordu sanki. Ama Pardaillan buz gibi
hâlini muhafaza etti. Bunun üzerine:

— “Sixte'ye gelince,” diye devam etti, “haydi di-
yelim ki ben onunla olan mücadelemi bıraktım.
Bu, bir şeye yarar mı sanıyorsunuz. O, intikamın-
dan asla vazgeçmeyecektir. Sizi niçin Floransa'da
beklemediğimi kendi kendinize sormadınız mı?”

— “Hiçbir şey sormadım Madam! Beni Roma'da
bekliyordunuz, Roma'ya geldim!.. Dünyanın öbür
ucuna da giderdim!”

Eğer Fausta, Pardaillan'ı iyi tanımış olsaydı bu
basit sözlerin onun soğukluğunun ifadesi olduğunu
anlardı. Ama o, aksine, sevinçten titreyerek ateşli
bir sesle:

— “Eğer söyledikleriniz doğruysa, yine de ümit
edebilirim.” Diye atıldı. “İkimiz birlikte büyük iş-
ler başarabiliriz. Ancak, önce şunu bilin ki, Floran-
sa'dan ayrılıp da buraya geldimse bu kendi isteğim-
le olmadı. Sixte'nin adamları zorladılar beni!”

— “Ve siz, orayı bırakıp Roma'ya sığındınız.”

— “Evet! Beni her yerde arayabilirler ama, bu
şatonun karanlıklarında aramazlar. Sixte benim ne-
rede olduğumu bulabilmek için daima uzakları dü-
şünecektir. Burnunun dibinde olduğum aklına bile
gelmez!”

Gülmekten kendini alamayan Pardaillan:

— “İyi bir fikir!” Dedi.

Ama, içinde ifade edilmesi güç bir huzursuzluk vardı. Aslında son derece güzel olan bu kadının, dişilik tarafı çok azdı. Yenilmişti! Şimdi korkunç intikamlar peşindeydi. Ve bu kadın Blois köprüsünde bir ara onu heyecanlandırmıştı. Halbuki şimdi Fausta’ya karşı bir uzaklaşma duygusu vardı içinde. Fausta yumuşak bir sesle:

— “Şövalye,” Dedi. “Dük de Guise’yi öldürdüğünüzü, sizin hemen her güçlüğü yenen bir kudrete sahip olduğunuzu gördüğüm sırada artık hayatımın bittiğini sanıyordum. Blois köprüsünde kendimi ölüme terketmek istedim. Siz beni kurtardınız. O anda, aramızda ciddî bir olay geçti... Ve ben bu olay üzerine geleceğimi yeniden plânladım Şövalye! Hayır hiçbir şey söylemeyin!.. Susun!.. Ben sözümü bitirdiğim zaman, «Evet» veya «hayır» diye cevap verirsiniz.”

Fausta bir an susup zihnini toparladı. Alev alev yanan gözlerini Şövalye’ye dikerek:

— “Meselâ,” Dedi, “Benim İtalya’nın hemen hemen her tarafında kudretli dostlarım vardır. Ama onların hepsi de, Sixte’nin başarısı üzerine dağılmış, korkmuş, sinmiştir. Eğer ben burada bir tek zafer kazanırsam, onların hepsi birleşik muhteşem bir ordu hâline gelecektir. Sadece Roma’da, bu ordunun çekirdeğini teşkil etmeye hazır durumda iki bin silâhlı adamım var; sonra benim doğrudan doğruya Sainte-Ange şatosunda bile casuslarım var. Sixte ölsün, yahut onu ele geçirip burada hapsederek ondan kurtulayım, o zaman herşeyin mutlak hâkimi olurum. Şövalye, Sixte’yi doğrudan doğruya Vatikan’da ele geçirip, onu harp esiri yapıp buraya getirme işinde yalnız size güveniyorum. Bu işe girişmek için emrinizde dilediğiniz kadar adam ve

para olacaktır. Bunu mümkün görüyor musunuz?”

— “Herşey mümkündür Madam!”

Fausta’nın gözlerinde bir şimşek parıltısı belirdi:

— “Pekâlâ,” Dedi. “Bir defa Sixte ele geçtikten sonra, ben ikibin taraftarımın yardımıyla Roma’yı ve Vatikan’ı ele geçiririm! O zaman, size bahsettiğim dostlar birleşir ve bana kendi kontenjanlarına düşeni gönderirler. Bir aya kalmaz, Roma ovalarında öyle bir ordu toplarız ki... Bu orduyu otuz bin piyade, onbeş bin süvari ve kırk top olarak tasavvur ediyorum. Ve ben, Şövalye, bu orduyla Fransa’ya girip intikamımı rahatça alırım. Ama bir başkomutan lâzım... Bu komutanı da buldum: Siz!.. Buna ne dersiniz?”

Pardaillan bu defa da:

— “Herşeyin mümkün olacağını söyledim Madam,” Diye cevap verdi. Ancak, sesinde öyle bir soğukluk vardı ki Fausta, korkunç bir tereddüdün, içini kavradığını hissetti. Bir an hiç konuşmadan, dalgın durdu, sonra ağır bir sesle:

— “Bütün bunlar bir tek hissin üzerine kurulmuştur...” Dedi.

Pardaillan: “*Tamam,*” Diye düşündü. «*Asıl varmak istediği sonuca geliyoruz.*»

Fausta ayağa kalktı. Hafifçe titriyordu; rengi kaçmıştı. Nihayet ânî bir kararla:

— “Şövalye,” Dedi. “Herşey bana vereceğiniz cevaba bağlı! Cevabınızı da hemen istemiyorum! Üç gün mühlet veriyorum! Üç gün sonra gelin! Eğer cevabınız «*evet*» olursa, bu sizin ve benim zaferimiz olacaktır. Eğer «*hayır*» derseniz, o zaman siz Fransa’nın yolunu tutarsınız ve ebediyen birbirimizden ayrılmış oluruz. Oh!.. Susun şimdi!.. Üç gün!.. Bırakın daha üç gün hayal kurayım!”

Birden kendisini koyuvermiş gibiydi. Durdu. Kendini toparladı. Soğuk bir sesle ilâve etti:

— “Son hazırlıklarımı yapmak için bu üç güne ihtiyacım var! Sizin de bu işe girişmek için düşünmeye ihtiyacınız var!.. Üçüncü günün akşamı Şövalye!.. Şimdilik Allahaismarladık!..”

Fausta bunları söyledikten sonra bir örtünün ardında kayboldu. Aynı anda Myrthis içeri girerek, ona, kendisini takip etmesini işaret etti. Pardaillan, duyduklarından şaşırmış hâlde onun peşinden yürüdü. Birkaç dakika sonra tekrar dışarı çıkmış ve Franc-Parisien hanının yolunu tutmuştu.

Odasına kapandığı zaman:

— “Ne halt etmeye geldim buraya?” Diye mırıldandı. “Dişi kaplan yine kaplanlığını muhafaza ediyor. Bunu tahmin etmeliydim! Üç gün! Bu süreden yararlanarak kaçmanın yolunu bulmalıyım... Hıh!.. Sanki kaçabilirmişim gibi...”

Aynı dakikalarda Fausta da kendisini yatağa atmış, başını yastıkların arasına gömmüştü. Sarfettiği gayret yüzünden hissettiği yorgunluğu yenmeye çalışıyordu:

— “Hiç, hiç hiç!..” Diye homurdandı. Ne bir titreme, ne bir kalp çarpıntısı... Oh!.. Evet!.. Düşünsün!.. Çünkü şimdi bahis konusu olan kendi hayatı! Düşünsün ve ayağını denk alsın. Zira bu defa, ben onu elimde tutuyorum!”

Bu üç gün içinde Palais Riant'ta neler olup bitti? Ne gibi hazırlıklar yapıldı? Fausta ne gibi emirler verdi? Üçüncü gün geldiği zaman, sabahtan akşama kadar zemin katta tuhaf gidip gelmeler oldu. Akşam olduğu zaman, saraya kapanmış bulunan kadınlı erkekli yirmi hizmetçi, sanki vebadan kaçıyor gibi alelâcele uzaklaştılar. Palais Riant'ta

Fausta ve nedimesi Myrthis'ten başka kimse kalmadı.

Hava iyice karardıktan sonra Pardaillan, söz verdiği şekilde geçidin küçük kapısına geldi, Myrthis tarafından içeri alındı. Yalnız bu defa onu gizli bir merdivenden çıkararak ikinci kata aldılar.

PALAIS - RİANT'IN SONU

Pardaillan, Fausta'nın huzuruna çıktığı zaman: — “Madam,” Dedi, “daha önce muhtelif vesilelerle olduğu gibi, bu defa da sizinle son derece açık konuşacağım. Önce bana gösterdiğiniz teveccüh için size teşekkür ederim. Yarın sabah, Fransa'ya hareket ediyorum! Şimdi ilâve edeceğim bir şey var: Bu üç gün içinde kendi kendimle başbaşa kaldım, bana yaptığınız tekliflerle ilgili olarak kendime çeşitli sorular sordum ve daima kendime «hayır» diye cevap verdim. Size geldim, çünkü ilk defa Blois köprüsünden sonra sizi şâhane bir şekilde gördüğüm Loire balıkçılarının orada, sizin içinizde bir değişiklik olduğunu ve benim hiçbir zaman anlayamadığım karanlık ruhunuza nihayet bir ışık demeti düştüğünü sanmıştım. Yanılmışım! Yanlış düşünmüşüm! Sizin ruhunuza bir etki yapabildiğimi düşünmekle de hatâ etmişim; sizi kardeşçe duygularla iyiliğe götürerek kendinize ve başkalarına yapacağınız kötülükleri önleyebileceğimi sanmakta da yanılmışım! Hayır, Papa Sixte'yi kaçırmak için Saint-Ange şatosuna gitmeyeceğim! Hayır, Roma'yı iktidarınız altında tutasınız diye ikibin adaminize da komuta etmeyeceğim! Ve yine hayır, kurmayı düşündüğünüz ordunun başkomutanı da olmayacağım! Sebebine gelince, Madam; çünkü ben öldürmek, talan etmek, yakıp yıkmak, geçtikleri yerleri bir meteor gibi mahvetmek için elli-altmış bin kişinin başına geçen adamlardan nefret ederim. korkarım! Bütün bu gibi şeyleri haklı çıkarmak için si-

zin yaptığınız gibi politik sebepler ileri sürmek de zayıf kalır. Evet benim düşünce şeklim işte budur. Ama daha başkaları da var. Şimdi de işi başka türlü düşünelim, genelden basite doğru geleyim! Haya-tıma da, hürriyetime de bir kastı olmayan bir ihtiyara karşı tuzak kurmak benim yapacağım şey değildir! Onun sizinle olan mücadelesi beni ilgilendirmez! De Guise'den intikam almak istediğim zaman, Madam, onu gözetledim, yolunu bekledim, sonra da: «*Koru kendini*» dedim. Guise de, Maurevert gibi kılıç tutmasını biliyordu. Ama Sixte! Ne için, ne hakla, bana yaptığı ne gibi bir kötülüğün karşılığı olarak onun kötülüğünü isteyeyim? İlâve edecek iki şey daha var: Eğer dostça ayrılırsak, mutlu olarak döneceğim. Bu bir. Bir de, benim bu açık kalpliliğim sizi bana karşı kinlendirse bile ben size karşı bir düşmanlık duymayacağım. Guise'nin peşime sürülen adamları da, başka şeyler de bana sadece Blois köprüsünü hatırlatmaktan başka bir şeye yaramayacak.”

Pardaillan sustu. Nefes aldı. Alnı ter içinde kalmıştı.

Fausta, Pardaillan'ı gözleri kapalı olarak dinlemişti. Bütün bu süre içinde sanki bir saray adamının ya da bir şairin dalkavukluklarını dinliyormuş gibi, kılını bile kıpırdatmadan o mermerden heykel hâlini muhafaza etmişti. Yalnız, Pardaillan konuşmayı bitirdiği zaman gözlerini açtı ve keyifsiz bir ifadeyle yanında duran bir çingırağı çaldı. Aynı anda Myrthis içeri girdi. Fausta ona dönerek:

— “Emrimi yerine getir,” Dedi.

Pardaillan Myrthis'in sarardığını, bir şey söylemek ister gibi ağzını açmaya gayret ettiğini gördü. Ama Fausta'nın şimşek gibi bir bakışı onu susturmaya yetti. Myrthis tuhaf bir ifadeyle Şövalye'ye baktı ve salonu terketti.

Pardaïllan kılıcını, hançerini yokladı ve her türlü olaya hazır durumda beklemeye başladı. Bir anda, aklına şimşek gibi bir düşünce gelmişti. Fausta, adamlarına onu öldürme emrini vermiş olmalıydı. Hiç şüphesiz şimdi on-onbeş silâhlı içeri dolacaktı.

Pardaïllan kulakları kirişte, en uzaklardan gelecek sesleri duymaya çalışıyordu. Fausta'ya, sakın fakat korkutucu bir sesle:

— “Madam,” Dedi. “Hizmetkârınızın yerine getireceği bu emrin ne olduğunu öğrenebilir miyim?”

Fausta bu anda artık onu dinlemiyordu. Yüzünü Şövalye'ye döndü ve Pardaïllan, onu âdeta tanıyamadı.

Bir kadının kalbinde her türlü kontrolden kurtulan ihtiraslar ancak böylesine güzel, böylesine çıldırtıcı, böylesine müthiş olabilirdi. İhtirastan kurumuş pembe dudaklarındaki tebessüm, insanüstü bir aşkın titreyişlerini taşıyor gibiydi. Bakışları alev alevdi. Bu el değmemiş bâkire, bu herkesi küçümseyen, herkese yukarıdan bakan bâkire, sanki bir anda, her türlü saflığını kaybedivermiş gibiydi... Küçük bir hareketiyle bembeyaz yün elbisesi vücudundan sıyrılıp yere düştü. Fausta, efsanevî güzelliğiyle çırılçıplaktı şimdi.

Pardaïllan büyülenmiş gibiydi.

O zaman Fausta konuştu... Sesinde tuhaf bir tatlılık vardı...

— “Seni seviyorum,” Dedi, “Seni seviyorum ve sen beni istemiyorsun... Seni sevdim... Sen beni ittin! Ama ben, el değmemiş bir genç kız olan ben, seni seviyorum!.. Seni seviyor ve kendimi sana veriyorum!.. Al beni!.. Seninim!.. Tamamen seninim!.. Ve bir saatliğine sen de benim olacaksın!”

Kollarını boynuna dolayıp onu kucakladı...

Pardaillan, kendisini ilâhî bir zehir gibi içine işleyen bu ihtirasın ateşine kaptırmıştı:

— “Fausta!..” Diye inledi.

Fausta dudaklarını, onun dudaklarına yapıştırdı...

Şövalye, bir ara, korkunç bir tehlikeye doğru koştuğunu hisseder gibi oldu... Ama Fausta onu vahşî bir ihtiras ve ateşle sıkıyor, sıkıyordu. O zaman Şövalye'nin nefes alışları değişti. Başı dönmeye başladı. Herşeyi, herkesi unuttu. Aş çiçeği, bilinmeyen bir güneşin ışıklarından aldığı canlılıkla, bir dakika içinde açmış, büyümüş korkunç bir şekilde gelişmişti. Aşk, onu, vücudundan, düşüncesinden, kalbinden, herşeyinden koparıp almıştı.

Genç kız:

— “Sana yenildim,” Dedi. “Beni yendin! Ama bu yenilmede hile asıl zafer bende bulunuyor!.. Dinle beni!.. Sana mâlik olmak için ne yaptım biliyor musun?”

Şövalye:

— “Ne önemi var?” Diye mırıldandı. “Şu anda gözlerimin önünde beliren bu rüya, başka bütün rüyaları silmeye yetti!”

— “Hayır!.. Bilmen lâzım!.. Senin ölmeni istedim!.. El değmemiş bâkirenin bir erkeğe sunduğu ilk aşk öpücüğü sırasında ölmeni istedim!.. Dün!.. Oh!.. Dinle beni!.. Dün bu sarayın salonlarına çal çırpı yığıldı... Myrthis şimdi onları ateşledi, anlıyor musun?.. Ve şu anda, bu saray yanıyor... Myrthis çıktı ve kapıları kapadı... Düşünebiliyor musun? Şimdi ikimiz yalnızız. Korkunç bir fırının üstündeyiz... Alev alev yanan bir aşk yangınının üstünde bulunuyoruz... Aşk alevlerinin arasında yalnızız! Pardaillan, Pardaillan, beni seviyor musun?”

Pardaillan:

— “Seviyorum!” Diye inledi. “Ölüm!.. Ateş!.. Ol-sun! Bu şekilde ölmek, ölmek değil, en tatlı bir rü-yadan, bilinmeyen rüyalar âlemine geçmek demek-tir!”

Dudakları birleşti. Zaman akıp geçti... Belki bir saat... Pardaillan bunu tahmin edemiyordu.

Bu hayal âleminden kurtulup kendine geldiği za-man, şöyle bir etrafına baktı... Odanın dumanlan-dığını ve kapı aralıklarından içeriye koyu koyu du-manların dolduğunu gördü. Fausta'ya doğru:

— “Senin kollarında ölmek... Aşkın ateşinde öl-mek,” Diye mırıldandı. “Bu, benim işkenceler içi-ndeki hayatıma güzel bir son olur!”

Ve... Tuhaf bir sesle gülerek Fausta'nın bulun-ması gereken tarafa döndü... Ama onun gülüşüne çingiraklı bir kahkaha karşılık verdi. O zaman ni-hayet aklı başına geldi ve aklının başına gelmesiyle beraber de içini bir korku kapladı.

Pardaillan bir hamlede doğrulup kalktı. Yangının çatırtılarını, kalasların düşmesini, alevlerin homur-tusunu, kısacası sarayın harıl harıl yandığını duy-u-yordu.

Korkunç gerçek bütün açıklığıyla karşısındaydı şimdi. Fausta'yla birlikte Palais Riant'a kapanmış bulunuyordu. Ve saray yanıyordu!.. Onunla yap-a-yalnızdı burada ve her ikisi de ölecekti!

Bu dehşet ânında bile, içini bir merhamet duy-gusu kapladı. Ona karşı merhamet duydu ve ses-lendi:

— “Fausta!.. Fausta!..”

Onu kurtarmak!.. Onun ölümünü isteyen, onu ölüme atan, ama kendisini ona veren Fausta'yı kur-tarmak istedi!..

Sesine aynı korkunç gülüş cevap verdi. Sonra,

Pardaillan bir anda, onu gördü... Taa karşıda, kızıla çalan kara dumanların teşkil ettiği bir fonun önünde gördü. Esrarengiz bir yaratık gibiydi... Bir esrar âleminde kayboluyor gibiydi sanki... Bir hayal gibi yavaş yavaş uzaklaşıyor, kayboluyordu... Gözlerini ancak seçebildi... İki kara elmas gibi, iki uğursuz elmas gibi parlayan gözlerini... Pardaillan, yarı körleşmiş bir hâlde sendeleyerek yürümeye çalıştı ve seslendi:

— “Gel!.. Kaçalım!.. Seni kurtaracağım!.. Yaşayacaksın!”

Ve... Duman bulutları arasından, Fausta'nın sesi duyuldu. Sâkin... Fakat hâkim bir edası vardı. Buz gibiydi bu ses. Tatlı, fakat sert, bir hükümdar sesi:

— “Ben yaşayacağım!.. Evet, Pardaillan!.. Ama sen ölüyorsun! Biraz önce son bir defa daha galip geldim ve intikamımı alıyorum. Çelik kılıçlar sana bir şey yapamadı. Ama benim aşk öpücüğüm seni öldürüyor! Elveda Pardaillan!..”

Fausta, konuştuğuça uzaklaşıyor gibiydi, sanki dumanla karışıyor, sisler arasında eriyor gibiydi... Aynı şekilde sesi de zayıflıyordu. Son kelimeyi söylediği zaman da tamamen kayboldu.

O zaman Pardaillan yalnız kendisinin alevler arasında yanarak öleceğini anladı!.. Ölmek!.. Evet, gerçektir bu. Dumandan boğulacak hâl gelmişti. Bu salona girdiği kapının aralıklarından alevler hücum ediyordu içeri. Ve bütün çıkış yolları da kapanmıştı. Fausta'nın çıkıp gittiği taraf ise demir kapıyla kapalıydı. Bu salona girdiği kapıya atıldı. Açmaya çalışacağı sırada kapı alevler içinde çöktü, gerilemek zorunda kaldı.

Karşısında korkunç bir ocak vardı... Merdiven bütününle bir alev seli hâline gelmişti.

Bu anda, yâni Fausta'nın kaybolmasından yirmi saniye kadar sonra, Pardaillan'ın bu alev cehenneminde yanacağını sandığı anda, bütün gürültüleri bastıran dehşet verici bir gürültü koptu... Ve merdiven, yangının tüyler ürpertici bütün gürültülerini bastıran bir sesle çöktü!..

Pardaillan olduğu yerde sendelemeye başlamıştı. Baş dönüyor, ölümün dehşetini bütün canlılığıyla hissediyordu. Birden daha rahat nefes aldığını hissetti. Sanki şiddetli bir rüzgâr dumanı dağıtmış gibiydi... Ve evet!.. Yıkılan merdivenin meydana getirdiği cehennem uçurumunun öbür tarafında, karmış duvardaki pencerenin, merdivenle birlikte patlayıp yok olduğunu gördü. Esinti oradan gelmişti. Eğilip aradaki mesafeyi hesapladı.

Bu an, onun için ifade edilemeyecek derecede büyük bir dehşetle doluydu.

Pardaillan, kılıcını çıkardı, demir kapıya kadar geriledikten sonra var hızıyla ileri doğru atıldı... O, ileri atıldığı anda, alev hortumları döne döne yükselmeye devam ediyordu.

Bir an sonra, pencerenin iç tarafına asılmış duruyordu. Atlamıştı!.. Nasıl olmuştu bu? Hangi çılgın korku ona bu kuvveti vermiş ve mesafeyi nasıl olmuş da böylesine mükemmel bir şekilde hesaplamıştı.

Pencerenin üstündeydi.

Dışarıda... Taa uzaklarda, ayaklarının dibinde Roma'nın muhteşem, esrarengiz panoraması uzanıyordu. Tapınakların çan kuleleri, kubbeleri, sütunları, bu alevli geceyi gölgeliyor gibiydi... İçerisi ise gerçekten bir fırın gibiydi. Kırmızı ve siyah dumanlar her yandan döne döne yükseliyor, tüyler ürpertici çatırtılar insanın kanını donduruyordu... Ve Palais Riant artık yıkılıyor, yok oluyordu!..

Pardaillan, pencere hizasından ve dışarıdan bütün binayı dolaşan geniş kornişe çıktı. Temiz havayı ciğerlerine doldurdu.

Ateş gibi yanan duvara sırtını dayamıştı. Yüzü boşluğa dönüktü. Bu durumda yan tarafa doğru ağır ağır ilerlemeye başladı... Uzaklaştıkça, yangının merkezinden de ayrıldığını farkettti... Gittikçe soğukkanlılığını kazanmaya başladı. Önündeki boşluğa bakmıyordu. Hiçbir şeye bakmıyordu. Birden, binanın köşesine geldiğini farkettti. Burada korniş de bir dönüş yapıyordu... Aşağıya baktığı zaman Tiber nehrini gördü ve:

— “Kurtuldum,” Diye söylendi.

Evet, kurtulmuştu!.. Alevler, henüz sarayın bu kısmına gelmemişti. Pardaillan karşısına çıkan ilk pencerenin camını bir tekmede kırdıktan sonra içeri girdi. Merdivenlerden üçer beşer atlayarak aşağıya indi. Kendisini büyük bir salonda buldu. Bu salonun kapılarından biri doğrudan doğruya nehre açılıyordu.

Pardaillan hiç düşünmeden kendisini suya atarak yüzmeye başladı. On dakika sonra karşı tarafta karaya çıkmıştı. Onbeş dakika daha sonra Franc-Parisien'deydi. Herkes, yangını seyretmeye çıktığından, Pardaillan kimseye görünmeden odasına çıkabildi...

Yatağa girdi ve aynı anda derin bir uykuya daldı.

Ertesi sabah hancı gelip onu uyandırdı. Hemen iyi bir kılıç, bir şapka, bir ceket ısmarladı, sonra da hesabı getirmesini söyledi. Çok geçmeden hancı ısmarlanan şeylerin birçok çeşidini birden toplayıp getirmişti. Pardaillan bunların arasından beğendiği-

ni seçti, bir yandan da hancıya, geceleyin bir grup haydutla mücadele etmek zorunda kaldığını ve bu yüzden şapka ve kılıcını kaybettiğini, ceketinin de giyilmez hâle geldiğini söylüyordu. Hancı:

— “Mösyö yangını görmediler mi?” Diye sordu.

Pardaillan:

— “Hayır,” Diye cevap verdi. “Buyurun borcum olan parayı. Ayrıca şu altını da alın ve bana yangının nasıl olduğunu anlatın. Çünkü siz bu gibi şeyleri çok güzel anlatırsınız.”

Hancı büyük bir heves ve heyecanla yangını anlattı. Pardaillan da büyük bir dikkatle dinledi. Hancı sonunda:

— “Fakat beyim,” Dedi, “Lucrèce Borgia’dan bu yana, herkesin boş olduğunu sandığı bu sarayda meğer oturanlar varmış... Üstelik bu oturan da bir kadınmış... Evet bir kadın efendim, hem de hakkında birçok dedikodu olan bir kadın... Bir çeşit âsiymiş... Muhterem Papa’ya isyan eden bir âsi!..”

— “İyi ama, neden hep «mış» diye söylüyorsunuz?”

— “Çünkü efendim kadının kendisi de alevler arasında can vermiş... Herkes öyle söylüyor!..”

Hancı bu sözleri söyleyince Pardaillan hemen öte yana döndü. Halbuki hancı anlatmasına devam ediyordu.

Şövalye bir anda sapsarı olduğunu hissetmişti. Demek Fausta ölmüştü!.. Kendi eliyle yaktığı o dehşet verici ateşin içinde can vermişti!.. Başını önüne eğerek mırıldandı:

— “Fausta öldü!.. Geçmiş öldü!.. Şimdi geleceğe bakmaya çalışalım!”

Hayır! Fausta ölmemişti! Pardaillan, Roma’dan uzaklaşırken, o, nedimesi Myrthis’le birlikte Saint-

Ange şatosunun bir odasına kapatılmış bulunuyordu. Myrthis, zemin kata yığılan çalı çırpıyı tutuşturduktan sonra, aldığı emre uyarak bütün kapıları kapamış, binanın sol tarafındaki alçak bir kapının önünde hanımını beklemeye başlamıştı. Burası yangının oldukça geç ulaşabileceği bir yerdi. Yangın iyiden iyiye alevlenip büyümüş, Myrthis artık hanımından ümidi kesmeye başlayacağı sırada, kapının açıldığını görmüştü. Fausta kurtulmuştu...

Aynı anda o civarda bekleyen bazı kimseler hemen meydana çıkmış, her iki kadının etrafını çevirmişlerdi. Bunlardan biri elini Fausta'nın omuzuna koymuş ve alçak bir sesle:

— “Siz, Prenses Fausta’sınız,” demişti. “Sekiz gündən beri sarayı göz altında tutuyorduk. Sizi Papa adına tevkif ediyorum, Madam!.. Eğer muhterem pederle küçük bir uzlaşma şansınızın kalmasını isterseniz, lûtfen bir hâdiseye meydan vermeden bizi takip edin!”

Fausta, gittikçe hızlanan yangının kıızıla boyadığı gökyüzüne doğru başını kaldırmış... Ve aynı anda, sürüklenip götürülmüştü...

ALLAH LÂYIĞINIZI VERSİN!

Pardaillan, Roma'dan uzaklaştıkça kendisine has umursamazlığını tekrar kazanıyordu. Fransa'ya girdiği zaman Palais Riant'ın hayali onun için uzak bir rüya hâline gelmişti. Öte yandan, yol boyunca aldığı acayip haberler, düşüncelerine yeni bir yön vermesi gerektiğini gösteriyordu.

İhtiyar Bourbon kardinalinin, kendisini Onuncu Charles adı altında Fransa kralı ilân ettiğini, Mayenne'in Paris'i elinde bulundurduğunu, Üçüncü Henri'nin büyük bir üzüntü içinde olduğunu, Navarre Kralının, kuvvetli bir orduyla Saumur önlerinde savaştığını, Le Mans, Angers, Rouen, Evreux, Lisieux, Saint-Lo, Alençon ve diğer şehirlerin meşrû Krala karşı isyan hâlinde olduklarını öğrenmişti. Kısacası Krallık kan ve ateş içindeydi; büyük ve kesin savaş başlıyordu ve bunun sonunda Krallığın kimin eline geçeceği anlaşılacaktı.

Pardaillan, 20 Haziran'a doğru Blois'e gelmişti. Orada, Kralın mevcudu çok eksik bir orduyla Tours ve Amboise arasında konakladığını öğrendi. Ertesi gün Loire boyunca inmeye başladı ve Amboise'nin ötesinde keşfe çıkmış kuvvetli bir kraliyet birliğine rastladı. Bu birliğin başındaki komutanın Crillon olduğunu görünce atını hızla o tarafa sürdü. Kahraman Crillon onu görünce bir sevinç çılgılığı atmaktan kendisini alamadı. Birliğini, subaylarından birine emanet ettikten sonra, Pardaillan'a, birlikte Kraliyet karargâhına gitmeyi teklif etti. Par-

daillan bu teklifi hemen kabul etti. Yola koyuldukları sırada, şövalye:

— “Bana öyle geliyor ki komutan, hayatınızdan pek memnun değilsiniz?” Dedi.

— “Yok canım, kim söyledi onu? Aksine çok memnunum! Savaşa başladık! Artık birbirimizi yiyeceğiz tabii.”

— “O hâlde, aşırı mutluluktan memnun değil gibi görünüyorsunuz!”

— “Yok be yahu!”

— “O hâlde âşıksınız!”

Crillon kasketinin siperini kaldırdı ve dikişlerindeki yüzünü göstererek güldü:

— “Bu suratla mı şövalye? Hakkınız var! Hayatımdan memnun değilim, hattâ ıstırap çekiyorum; çünkü benim zavallı Valois’imin işleri kötüye gidiyor... Ah şövalye, eğer isteseydiniz...”

— “Neyi isteseydim?”

— “Vallahi, herkesin terkettiği Valois’in kahraman insanlara ihtiyacı var. Eğer kralın hizmetine girmek isterseniz.”

— “Bu iltifatınıza çok teşekkür ederim... Ama hür kalmayı tercih ederim!”

— “Son sözünüz bu mu?”

Pardaillan başını eğdi. Crillon bir süre büyük bir üzüntü içinde sustu. O zaman şövalye:

— “Yalnız,” dedi, “mademki bütün krallık Valois’e karşı ayaklanmış durumdadır ve mademki o da zayıf imkânlarıyla Mayenne’ye kafa tutacak durumda değildir, o hâlde ben onun yerinde olsam yeni ittifaklar arardım. Henri de Béarn’ın sağlam bir ordusu vardır...”

— “Hey Allah’ım!.. Valois bunu pekâlâ bi-

liyor!.. Biliyor ama, «*imdat*» diye de bağırmak istemiyor. Öte yandan korkuyor da... Eğer Henri de Béarn reddederse, onun için büyük bir utanç olur!.. Hattâ bir ara bizzat ben gidip Henri de Béarn ile görüşmeyi düşündüm... Ama ya reddederse... Bu red, Kralın teklifini reddetmek anlamına gelir. Çünkü ben Krala bağlıyım!”

— “Eğer isterseniz bu işi ben yaparım. Siz Rugieri’nin misafirperverlik göstermesini sağlayarak bana büyük bir yardımda bulundunuz. Şimdi sıra bende.”

— “Yok canım, aslında sizin borçlu olduğunuzdan çok daha fazla şeyler borçluyum ben size... Ama eğer buna razıysanız...”

Pardaillan ciddî bir sesle:

— “Elbette bu işi yaparım,” dedi. “Teklif doğrudan doğruya Henri de Béarn’dan Valois’e gelecektir.”

— “Aman Allah’ım!.. Eğer bunu başarabilirseniz!.. Kral kurtulmuş olur o zaman!!!.”

Pardaillan bu heyecanlı sözlere, tuhaf bir gülümsemeyle cevap verdi:

— “Öyle mi sanıyorsunuz? Ben gitmesine gideceğim! Ama yine de bir şartım var: Siz bundan krala bahsetmeyeceksiniz! Ben her iki hükümdarı karşı karşıya getirmek işini üzerime alıyorum. Hepsi bu!”

Pardaillan, aynı gün Henri de Béarn’ın karargâhına ulaştı. Navarre Kralı, Saumur’a giremediği için olayları daha iyi tâkip edebilmek amacıyla Tours istikametine dönmüştü.

Karargâha yaklaştığı sırada üstleri başları toz, toprak içinde iki subayın, atlarının üstünde, ağır ağır karargâha dönmekte olduklarını gördü. Herhalde bir düşman müfrezesiyle çatışmış olacaktı.

Belluessa bunlardan birinin yüzünün değişik bir ifadesi vardı. Arkadaşı gibi zırhlı değildi; ceketinin dirsekleri delinmiş, omuzları da aşınmıştı. Belli ki, üzerine zırh giyinmekten olmuştu bu. Kuru yaprak rengi kadifeden pantolon giymişti. O da aynı şekilde yıpranmıştı. Ancak bu görünüşün dışında, iki ayrı özellik vardı ki, ilk bakışta insanın dikkatini çekiyordu. Bu, şövalyenin omuzlarında al kumaştan bir manto, başında da beyaz sorguçlu gri bir şapka vardı.

Diğer süvari ise zırh giyinmişti, başlığında da sorguç yoktu.

Pardaillan, Navarre Kralının karargâhına nasıl girebileceğini sormak üzere bu iki subaya yaklaştı. Ama onlar şövalyeye aldırış bile etmeden yollarına devam ediyor, bu arada heyecanlı heyecanlı konuşuyorlardı. Telâffuzları ise tanı bir Gaskon telâffuzuydu.

Bunun üzerine Pardaillan atıyla onların önünü kesip şapkasını çıkararak:

— “Karargâha girmek istiyordum beyler,” dedi.

O zaman sorguçlu süvari Pardaillan’a döndü. Şövalye kendisine dönen biniciyi tanımakta gecikmemişti: «*Navarre Kralı*,» diye düşündü.

Geleceğin Dördüncü Henri’si büyük bir dikkatle onu süzerek:

— “Karargâhta ne yapacaksınız?” Diye sordu.

— “Navarre Kralı hazretlerini görmek istiyorum!”

— “Kral hazretlerinden ne istiyorsunuz?”

— “Yalnız kendisini ilgilendirecek bir teklifte bulunacağım!”

— “Kimin tarafından?”

— “Kendi tarafımdan efendim!”

Navarre Kralı birden ciddileşti. Şövalyeyi tepeden tırnağa süzdü. Herhalde görünüşü, üzerinde olumlu bir etki yapmış olmalıydı ki:

— “Gelin bizimle,” dedi. “Sizi Krala takdim edeyim!”

— “Şövalye Pardaillan size minnettardır efendim!”

Henri de Béarn başıyla bir işaret yaptı ve yola koyuldu. Pardaillan onu tâkip etti. On dakika sonra, Kral büyük bir çadırın önünde durdu, atından indi ve şövalyeyi içeri dâvet etti. Yalnız kaldıkları zaman kral:

— “Mösyö,” dedi, “bir Kralla bu şekilde konuşamazsınız. Ama eğer yapacağınız teklifi bana söylerseniz, ben teklifinizi kendilerine iletirim!”

Pardaillan kendisine has nezaketiyle bir reverans yaptıktan sonra:

— “Sir,” diye cevap verdi, “Şimdi yalnız olduğumuzu görüyorum. İnsanları da çok iyi tanırım. Bu bakımdan Sir, size hürmetlerimi takdim etmemeye izin verin!..”

— “Demek beni tanıdınız!?”

— “Evet efendim!.. Savaşta kahramanların yerini belli eden bu beyaz sorguçtan tanıdım!”

Kral gülümsedi ve sorguçlu şapkasını çıkarıp yarı kırık bir iskemlenin üstüne koydu.

— “Peki sorgucumu çıkardım şimdi nasıl tanır-sınız beni?”

— “Yine tanırım efendim, elbisenizin fakirliğinden ve gözlerinizde okuduğum fikirlerinizin zenginliğinden tanırım!”

Kral:

— “Hay Allah lâygınızı versin,” dedi, “çok hoşuma gittiniz Mösyö de Pardaillan.”

— “Sir, hemen hemen onaltı sene oluyor... 1572’de anneniz olan Madam d’Albret de beni buna benzer bir iltifatla şereflendirmişti.”

Kral birden dikleşti. Çok heyecanlanmıştı. Kendi kendine konuşur gibi:

— “Annem!.. 1572... Pardaillan... Durun, durun... Siz yoksa siz, bir isyan gününde Madam d’Albret’i kurtaran Pardaillan mısınız?”

Pardaillan gülümseyerek cevap verdi:

— “Sizin de beni tanıdığınızı görüyorum Sir.”

Navarre Kralı büyük bir samimiyetle:

— “Hay yaşayın!” dedi.

Sonra elini uzattı. Bir yandan el sıkışırken bir yandan da: “Hey Agrippa, Aubigne!” Diye sesleniyordu.

Pardaillan’ın rastladığı sırada kralla beraber olan subay içeri girdi.

Kral:

— “Agrippa,” dedi, “lûtfen bana iyi cins bir şişe Saumur şarabı gönder. Benim ve annemin dostu olan bu beyle kadeh tokuşturmak istiyorum!”

Subay, biraz şaşkın, Pardaillan’a bir göz attıktan sonra dışarı çıktı. Çok geçmeden bir asker elinde bir şişe şarap ve iki bardakla girdi. Getirdiklerini masaya bırakarak çekildi. Kral, şişeyi açıp bardakları doldururken:

— “Ne düşünüyorsunuz Mösyö?” Diye sordu.

Pardaillan mânalı bir tebessümle cevap verdi:

— “Bu sizin tarafların yâni Nerac’ın şaraplarını, bir de Saumur’unkini düşünüyorum. Sizin tarafların şarabı sarı renkli olur ve daha ağırdır; zihni bulandırır. Halbuki bu şarap nefis bir şey. Gerçek bir Fransız şarabı!..”

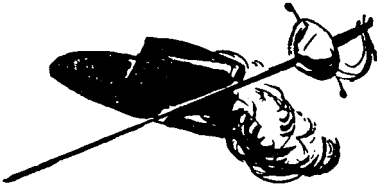
— “Öyle... Fransız şarabı! Hiçbir zaman benim olmayacak bir şarap!”

— “Sizin olup olmaması, doğrudan doğruya istemenize bağlı efendim!”

— “Nasıl? Evet çok cesur ve ataksınız bilirim!.. Bir Kralı şaşırtmakla iftihar edebilirsiniz dostum. Ama açık konuşun! Ne kadar açık konuşursanız konuşun, şuna inanabilirsiniz ki Jeanne d’Albret’in ruhu sizi koruyacaktır. Nedir bu teklif? Söyleyin!”

Pardaillan dikleşti ve çok ciddî bir sesle:

— “Size Fransa tâcını ve Nerac’inkilerden çok üstün olan Saumur’un bağlarını topraklarınıza bağlamak hakkını getiriyorum!”

İKİ HANEDAN BİR ARADA

Kral, Pardaillan'ın bu sözleriyle uğradığı şaşkınlıktan kurtulduğu zaman:

— “Bu sözlerinizi açıklayın.” Dedi.

— “Efendim açıklaması çok kolay. Ordunuz, hem sayı, hem de ruhunda taşıdığı heyecan bakımından oldukça kuvvetlidir. Bu kahraman askerler ve subaylar, sizin şapkanızda taşıdığınız beyaz sorgucun peşinden tereddütsüz koşar ve seve seve ölüme atılırlar. Peki sonunda elinizde hiç asker kalmazsa ve eğer Fransa'yı son köylüsüne kadar tahrip ederseniz, o zaman kimin kralı olabilirsiniz?”

— “Niçin? Ama niçin böyle söylüyorsunuz?”

— “Çünkü içinizde en tehlikelisi, en şifa bulmayı tutuşuyor: Din ihtirası!”

Kral, içini çekerek başını eğdi. Pardaillan:

— “Majestelerinin beni anladığını sanıyorum.” Dedi.

— “Gerçeği hedef tutan her türlü politika gibi, bu da bir politikanın eseri. Ben hiçbir zaman Fransa Kralı olamayacağım!”

— “Hayır efendim! Olacaksınız! Ama iki şart var! Birincisi: Henri de Valois, Fransa'da bir sistemi temsil ediyor. Kralı öldürmek mümkündür. Ama prensip yaşar. Hattâ tahtından indirseniz bile!.. Fransa Kralının sözü, derebeyleri ve krallığın her tarafına yayılmış olan bir kısım burjuvalar için yine de bir kanun kuvveti taşıyacaktır. Ama eğer Üçüncü Henri, sizin kendisinin yerine geçmeye lâ-

yık olduğunuzu söylerse, sizi Kral olarak gösterirse, o zaman Fransa'nın yarısı sizin olur.

Navarre Kralı heyecanla ayağa kalktı ve dolaşmaya başladı:

— “Mösyö,” dedi, “siz bana daha önce bin defa kendi kendime söylediğim şeyleri çok berrak ve açık bir şekilde izah ettiniz. İyi ama, Valois'in beni kral olarak göstermesi için ne yapmam lâzım?”

— “Onun şu andaki müşkül durumundan yararlanarak yardım teklifinde bulunmanız lâzım. Gidip bulun onu: *«Kardeşim, büyük sıkıntı içindesiniz, sizin yardımınıza geldim. Askeriniz kalmamış. Size kendi askerlerimi getirdim,»* deyin.”

— “Peki Fransa Kralı'nın böyle bir teklifi kabul edeceğini mi sanıyorsunuz? Açık olun Mösyö, sizi Üçüncü Henri gönderdi öyle değil mi?”

— “Hayır! Ben kendiliğimden geldim efendim! Bu da yetmez mi? Ama size şunu söyleyebilirim ki, Fransa kralı sizi kabul edecek ve duyacağı büyük sevinç içinde sizi kendisine halef olarak gösterecektir...Ve Üçüncü Henri çok hasta efendim!”

— “Ah!.. Bir emin olsam...”

— “Ben, Üçüncü Henri'nin yanına kadar sizinle beraber girmeyi kabul ediyorum. Eğer teklifiniz reddedilirse bana her türlü cezanın verilmesine razıyım!”

— “Öyle olsun!.. Diyelim ki yaptık bu işi. Ben Fransa kralıyla ittifak yaptım. O da beni yerine geçecek kimse olarak gösterdi. Sonra da öldü. Sizin de söylediğiniz gibi Fransa'nın yarısı benim olur. Ya öbür yarısı? Ben hayatımı iç savaşlarla mı geçirmek zorunda kalacağım?..”

— “Fransa'nın yarısı sizin olduğu zaman iç harp bitecektir! Ve siz istediğiniz takdirde, bu ikinci yarı da sizi kral olarak kabul edecektir!”

“Nasıl? Nasıl olur bu?”

“Efendim, siz kendinizi Fransa Kralı ilân ettiğiniz zaman, Fransa’nın yarısını elinize geçirdiğiniz zaman, iç savaşın artık size bir menfaat temin etmediğini gördüğünüz zaman... O zaman katolik olacaksınız efendim.”

Henri de Béarn, içinden geldiğinden çok, gösteriş edâsı içinde ve yüksek sesle:

— “Asla!” diye bağırdı. “Ecdadımın mezhebini bırakacak mıyım?”

— “Çocuklarınıza bir tâç bırakmak için, evet!”

— “Bütün Paris’lilerin önünde?!”

— “Olsun efendim!.. Paris, dinî bir törene değer!”

Henri de Béarn kahkahayla gülüp bir küfür savurarak:

— “Susun, bundan bahsetmeyelim!” Dedi. “Şimdi Henri’ye yapabileceğim yardımdan bahsedelim!”

Pardaillan: «Yaşasın, bu iş oldu,» diye düşündü. “Mezhebini değiştirecek. Halbuki bu Kralın ahır uşağı bile, babalarının mezhebini bırakmaktansa parça parça doğranmayı tercih eder...”

Navarre Kralı sözüne devamla:

— “Mösyö,” dedi, “birkaç günlüğüne benim misafirimsiniz. Mösyö d’Aubigné’yi Fransa kralının karargâhına göndereceğim.”

Pardaillan: «Âlâ,» diye düşündü, «Beni rehîn olarak alıkoyuyor. Hoş dilediğim zaman buradan ayrılabilirim, ama komedinin sonunu görmek için kalacağım.» Sonra yüksek sesle:

— “Majestelerinin, diğer majesteyle anlaşması gerçekleşinceye kadar misafiriniz olmayı kabul ediyorum efendim.” Dedi.

Bir saat sonra Agrippa d'Aubigné. Üçüncü Henri'nin karargâhına gitmek üzere yola çıkmıştı. Navarre kralının tekliflerini götürüyordu. Ertesi akşam dönüş yolunu tutmuştu bile ve Valois'in cevabını getiriyordu. Fransa kralı, Navarre kralına Plessy-les-Tours şatosunda randevu vermişti.

Haber çabucak ordugâha yayıldı. Navarre kralı hemen tertibatını almaya başladı. Yirmi subay ve yüz silâhlı askerle birlikte hareket edeceğini, ordunun arkadan ağır ağır gelmesi gerektiğini bildirdi. Ertesi sabah, ordu yavaş yavaş toplanırken o, yanındaki küçük birlikle yola koyulmuştu bile. Pardaillan kralın subaylarıyla beraber at sürüyordu. Kral arasında onu yanına çağırıp bazı bilgiler alıyordu.

Plessy-les-Tours şatosuna varıldığı zaman, Üçüncü Henri'nin bütün ordusunun orada karargâh kurmuş olduğunu gördüler. Üçüncü Henri bahçede Henri de Béarn'ı bekliyordu. Beyaz satenden şâhane bir elbise giymişti. Boynunda kurucusu olduğu tarikatın büyük kolyesi asılıydı. Bir eliyle baştan başa elmaslarla süslü kılıcını tutuyordu. Sırtında, kiraz rengi ipekten kısa bir manto vardı. Arkasında onbeş-yirmi saf hâlinde saray adamları, subayları, merasim kıyafetlerini giymiş oldukları hâlde yer almışlardı. Böylece kralın etrafında muhteşem bir görünüş meydana getiriyorlardı.

Bu şatafatlı elbiselerle süslü kitlenin arkasında, sağda ve solda şâhane saray elbiselerinin içinde özel birlik vardı. Bunların hepsi bir karenin üç kenarını meydana getiriyorlardı. Açık olan arka kenar hizasında ise, saflar hâlinde üç alay, savaş kıyafetiyle yer almıştı. Bütün bunların önünde Üçüncü Henri tek başına duruyordu.

Navarre Kralı, beraberinde, üstü başı tozlanmış üç subayı olduğu hâlde ilerledi. Sonra onlara da dur-

malarını emretti ve kendisi tek başına ilerlemeye devam etti.

Orada bulunan binlerce kişiden bir tek ses çıkmıyordu. Herkes ne olacak diye merakla bekliyordu. Navarre Kralı, Üçüncü Henri'ye üç adım yaklaşıncaya durdu. Sırtında eskimiş ceket, başında bir madalya ile süslü gri şapkası, ayaklarında çizmeleri vardı.

Navarre Kralı durdu sonra kollarını açtı. Üçüncü Henri, büyük bir heyecan içinde önündeki üç adımı hızla aşip kendisini onun kollarına attı bir yandan da:

— “Kardeşim!.. Ah Kardeşim!!.. Çok betbah-tım!” Diyordu.

Bu sahneyi görenler arasında bir dalgalanma oldu. Sanki rüzgârda sallanan bir ağacın yapraklarının çıkardığı sese benzeyen bir ses duyuldu, sonra hep bir ağızdan aynı haykırış yükseldi:

— “Yaşasın Kral!”

Ve Üçüncü Henri, çoktandır duymadığı bu haykırış üzerine hıçkırarak ağlamaya başladı.

Navarre Kralı neşeli bir şekilde:

— “Hay Allah, metin olun kardeşim,” dedi. “Askerlerimin yardımıyla sizi Paris'e, hattâ Louvre'ye kadar götüreceğime söz veriyorum.”

Antlaşma yapılmış demekti. Bu antlaşma Navarre Kralını tahta çıkaracak ve Bourbon hanedanını tekrar başa geçirecekti.

Üç gün sonra, birleşen iki ordu Mayenne kuvvetlerini Tours'a iterek, Paris üzerine yürümeye başlamıştı. Karargâhlarını önce Saint-Cloud'da, sonra Vaugirard'da kurdular. Bu şimşek gibi zaferlerden dehşete düşen Paris teslim olmak üzereydi.

JACQUES CLÉMENT

Pardaillan, bağımsız bir seyirci gibi, iki müttefik kuvvetin yürüyüşünü Saint-Cloud'a kadar tâkip etmişti. Bir yandan onları seyrediyor, bir yandan da kendi eseri olan ittifakın sonuçlarını ilgiyle tâkip ediyordu.

Ama sonradan, Navarre Kralıyla Üçüncü Henri onu boş yere aradılar.

Navarre Kralı, du Bartas vasıtasıyla ona kendi danışma meclisinde yer almasını teklif etmişti. Ve bu teklifi en büyük nezaket ve diplomasi kaidelerine riayet ederek yapmıştı.

Ama Pardaillan buna gülmüş ve kendi işlerini bile halletmekten âciz kaldığını söylemişti. Üçüncü Henri de, Crillon vasıtasıyla ona bir mareşallik âsası göndererek ordularında mareşal olmasını teklif etmişti. Pardaillan kılıcının kendisine yettiğini söyleyerek bu teklifi de reddetmişti.

2 Ağustosta Crillon ve Bartas'la birlikte öğle yemeğini yedikten sonra onlarla vedâlaştı ve uzak bir ülkeye gideceğini söyleyerek yola koyuldu. Her iki subay da kalması için çok ısrar ettiler ama, kararının kesin olduğunu anlayınca onu kucaklayıp selâmetlediler. Pardaillan atına binip Saint-Cloud köprüsünü geçti ve Paris'e yöneldi. Şehre girip giremeyeceğini de bilmiyordu. Sonra kesin bir karar da vermemişti. Paris'e girebildiği takdirde iki-üç gün Devinière hanında dinlenmeyi düşünüyordu. Marie Touchet sâyesinde zenginleşmişti artık.

Boylece, atının üstünde ağır ağır giderken bazan olaylarla dolu olan geçmişini, bazan da önünde bomboş duran geleceğini düşünüyordu.

Güneş ufka yaklaşmak üzereydi. O sırada atı birden ürküp şâha kalktı. Pardaillan şöyle bir bakınca hayvanı ürküten sebebi görmekte gecikmedi. Tam önünde bir adam vardı ve kendisine gülümsüyordu. Adam bir Jacobin elbisesi giyinmişti. Pardaillan, Jacques Clément'i hemen tanıdı ve bir ürperme hissetti. Jacques Clément onu şaşırtacak kadar neşeli ve berrak bir sesle:

— “Nereye böyle aziz dostum?” diye sordu.

Pardaillan: “*Allah, Allah, demek vazgeçti*” diye düşündü. Sonra yüksek sesle:

— “Paris’e gidiyorum,” dedi. “Sizi şimdiye kadar böylesine güleryüzlü görmemiştim. Artık mes’ut musunuz?”

— “Her türlü tahminlerin üstünde mes’udum dostum, aziz dostum...”

Şövalye şaşkın:

— “Yaa?” dedi. Sonra sormaktan kendini alamadı. “Nereden geliyorsunuz böyle?”

— “Aşktan!..”

— “Hay Allah!.. Peki nereye gidiyorsunuz?”

— “Ölüme!..”

Pardaillan buz gibi donup kaldığını hissetti. Rahibe daha dikkatle baktı. Sanki parlayan gözlerinde bir uçurum vardı. Yüzünün renginin ardında, hayatının en büyük fedakârlığını yapan bir insanın sarılığı gizli gibiydi.

Jacques Clément, şeytanca bir gülüşle göz kırparak:

— “İyi ama,” dedi. “Paris’e nasıl gireceksiniz?”

Haydi haydi izin verin de size küçük bir hizmette bulunayım. Alın bu madalyonu. Bu sâye de sadece Paris'e girmekle kalmaz, şehirde de dilediğiniz yere gidebilirsiniz."

Pardaillan madalyonu aldı. Elini rahibin omuzuna koydu:

— "Beni dinleyin!" Dedi.

Jacques Clément'in gözlerindeki parıltı bir anda söndü. Bir an önce gülen gözler donuk bir hâl aldı ve sert bir sesle:

— "Susun!" Dedi. "Dünyada hiçbir şey, ama hiçbir şey beni gitmek istediğim yere varmaktan alıkoymaz anladınız mı?"

Pardaillan rahibi tekrar süzdü. Adamın yüzünde öylesine büyük bir kararlılık ifadesi var dı ki, ne yapsa onu gitmekten vazgeçiremeyeceğini anladı. Bunun üzerine onunla vedâlaşıp atına bindi. Paris'e doğru yola koyuldu. Rahibin verdiği madalyon sâyesinde şehre kolayca girdi.

Şunu bilmek gerekir ki, Paris parlamentosu, Dük de Guise'nin ölümünden bir ay kadar sonra, toptan tevkif edilmişti.

Bu olayı tâkip eden aylar içinde zavallı parlamento üyeleri Kral tarafından kurtarılma ümitlerinin kalmadığını görünce hiç olmazsa onunla temasa geçmek çârelerini araştırmaya başladılar. Ama sıkı bir şekilde göz hapsinde tutuluyorlardı. Nihayet Temmuzun sonunda hasta bir üye, günah çıkarmak için bir rahip ister. Bu parlamento üyesi, yaptığı ustaca soruşturmalarla bu rahibin bir Capucin olduğunu anlar. Sonunda rahip de koyu bir Kralcı olduğunu belirtir. Parlamento üyesi bunun üzerine hastalığının yapmacık olduğunu, krala birkaç mektup göndermek istediklerini söyler.

Capucin rahibi bunu memnurlukla kabul eder ve mektupları rahip elbisesinin altına gizleyerek kaçı-
rır; götürüp bunları Mayenne'ye iletir. O sırada Montpensier Düşesi'nin de hazır bulunduğu bir mec-
lis toplanmış bulunmaktadır. Bu olay 31 Temmuz-
da olur. Mayenne Dükü mektupları yüksek sesle
okur ve bunları yakmak gerektiğini söyler.

Montpensier Düşesi ise:

— “Bunları Valois'e göndermek gerek!” Diye ba-
ğırır. “Beyler, size kurtulduğumuzu bildirebilirim.
Üç gün içinde Paris kuşatması kalkacaktır. Ve yarın
Hérode'nin ruhu için şeytana dua edebiliriz!”

Aynı akşam Jacques Clément mektupları alır.
Marie de Montpensier o geceyi ve ertesi günün bir
kısımını onunla beraber geçirir. Hiç şüphesiz bu sa-
atleri bir cinayeti plânlayarak değerlendirmekten
geri kalmaz, sonunda genç rahip durumu kavrar ve
yola koyulur.

Tabii anlamışsınızdır. Jacques Clément'in götür-
düğü mektuplar Bastille'de hapsedilmiş bulunan par-
lamento üyelerinin gönderdikleri mektuplardır. Ama
aynı zamanda bir de hançer vardır. Bu hançeri, Ja-
cobin'lerin kilisesindeki gece yarısı darbesinden son-
ra bir melek ayaklarının dibine atıvermiştir.

Jacques Clément, Saint-Cloud'a varınca ilk iş ola-
rak kralın nerede olduğunu öğrendi. Kral, Henri de
Béarn'ın karargâhını kurmuş olduğu Meudon'dadır.
Rahip, Henri de Valois'in oturduğu evi öğrenir.
Evin girişini elli kişi korumaktadır.

Jacques Clément, bu kapının yakınlarındaki bir
yere sinip etrafı gözlemeye başladı. Böylece saat on-
bire kadar bekledi. O saatte meşaleli birkaç atlının
geldiğini gördü. Bunların ardında da maiyet birliği-
ne ait süvarilerin arasında Üçüncü Henri'nin bulun-

duğunu gördü. Evin önüne varınca, maiyet kıtası hemen bir yarım daire şeklini alıp durdu. Kral da onların arasından geçerek eve girdi.

Râhip o gece civardaki bir samanlıkta yattı.

Ertesi sabah şafakla beraber, karargâhın kalk bo-
ruları çalarken o da uyandı. Soğuktan titremekte,
dişleri birbirine vurmaktaydı. O zaman geceyi ge-
çirdiği samanlığın bitişiğinde bir han olduğunu far-
ketti. Hemen oraya gitti. Sabahın erken saatinde ocak
daha yeni yanmaktaydı. Bir şişe şarap isteyip yarısını
içti, sonra çıkıp Saint-Cloud sokaklarında dolaşma-
ya başladı.

Saat dokuza doğru Kralın oturduğu evin kapısına
gitti. Kapıda devamlı bir hareket vardı. Bir sürü su-
bay gidip geliyordu. Jacques Clément orada bir saat
kadar bekleyerek bu gelip gidenleri inceledi. Sonra
kendisi de kapıya yaklaştı.

İlk rastladığı nöbetçi, mızrağını kaldırarak:

— “Uzaklaş buradan!” Diye bağırdı.

Jacques Clément de:

— “Kralı görmek istiyorum,” diye bağırarak ce-
vap verdi.

O sırada evin içinde bir odadan bir odaya geç-
mekte olan, Üçüncü Henri antreden geçmekteydi.
Konuşulanları duyunca bir subaya:

— “Ne istiyor bu adam?” Diye sordu.

— “Öğreneyim efendim!”

Subay hemen dışarı çıkıp:

— “Ne istiyorsunuz muhterem peder?” Diye sor-
du.

Jacques Clément sert bir sesle:

— “Kralla görüşmek istiyorum.” Diye cevap ver-
di.

“Ama Kral hazretleriyle bu şekilde görüşülmez.”

— “Hayatımı tehlikeye atarak Paris’ten geldim. Krala çok önemli mektuplar getirdim!”

— “Paris’ten mektup mu? O zaman başka... Verin bana muhterem peder!”

Jacques Clément yedi-sekiz tane mektup çıkardı; bunlardan birini seçip subaya vererek:

— “Kral bunu okusun,” dedi. “Eğer ilgi çekici bulursa beni çağırırsın. Ama yemin ederim ki diğerlerini başkasıyla göndermem, kendim veririm.”

Subay, iyi bir mükâfat imkânını kaçırmak istemediğinden başını evet anlamında sallayarak mektubu Üçüncü Henri’ye götürdü. Jacques Clément birkaç dakika, muhafıların gözü önünde kapıda bekledi. Sonra subay geldi ve onu çağırdı.

Jacques Clément’i bir salona aldılar. Üçüncü Henri bir koltukta oturmaktaydı. Etrafında ise en yakın subaylarından sekiz-onu vardı. Kral, rahibe şöyle bir baktıktan sonra pek de sıcak olmayan bir sesle:

— “Yanınızda başka mektuplar da varmış” dedi.

Jacques Clément oradakileri titretecek derecede, kırgın, soğuk ve hafif bir sesle:

— “Efendim,” dedi. “Size söyleceklerimin yanında mektuplar pek önemsiz kalır!”

— “Söyleyin o hâlde... Paris’ten geliyorsunuz öyle mi? Bastille’ye girdiniz mi?”

— “Efendim ben ancak sizinle yalnız kalınca konuşabilirim. Çünkü bu bir ölüm-kalım meselesidir!”

Üçüncü Henri bir işaret yaptı. «Dışarı çıkın» anlamındaki bu işaret karşısında subaylar tereddüt ettiler. Ama Kral hiçbir şey söylemeden işaretini tekrar edince çıkmak zorunda kaldılar.

Jacques Clément onları gözleriyle tâkip etti. Hepsi çıkınca kapı kapandı.

Jacques Clément o zaman krala bir paket uzatarak:

— “İşte mektuplar efendim!” Dedi.

Kral ilk mektubun zarfını açıp okumaya başladı. Bir yandan da:

— “Güzel!.. Çok güzel!.. Hârikulâde bir şey!.. Peki ya siz muhterem peder!.. Siz ne diyeceksiniz? Ben size...”

Aynı anda Kralın ağzından korkunç bir feryat yükseldi. Sözü yarıda kaldı. Rahibin elinde bir hançer vardı ve yüzünün hatları kasılmış durumda homurdanarak ona doğru yaklaşılmaktaydı:

— “Hérode!.. Allah adına sana şunu diyeceğini ki, son saatin geldi!” Diye söylendi.

Acı bir feryat koparan Üçüncü Henri, birden karnının içine soğuk bir şeyin girdiğini hissetti. Doğrulmak istedi ama yapamadı. Karnında, sapına kadar gömülü bir hançer olduğunu ve oluk gibi kan kaybetmekte olduğunu gördü. Rahip bir tek hareket yapmış ve kollarını kavuşturarak gerilemişti.

Bütün bunlar, mektupları vermesinden itibaren ancak otuz saniye içinde olmuştu. Kralın feryadını duyan subaylar odaya daldılar. Muhafızlar rahibi yakalarken Crillon:

— “Ne oldu Kral hazretleri?!. Bu adam size hakaret mi etti?” diye sordu.

O zaman hepsi de ilk bakışta göremedikleri şeyi farkettiler. Kralın karnında, sapına kadar saplanmış bir hançer vardı. Kral bitkin bir sesle mırıldanıyordu:

— “Hain rahip!.. Beni öldürdü!..”

Jacques Clément, bir nöbetçinin kafasına vurduğu bir dipçik darbesiyle yere yıkılmıştı bile. Bir başkası tabancasının namlusunu kulağının dibine dayayıp

atış etti. Diğer nöbetçiler süngü darbeleriyle vücudunu delik deşik ettiler.

Bir dakika geçmeden rahibin bütün vücudu iğrenç bir yara hâlini almış; fakat yine de solukları kesilmemişti. Sürükleyerek dışarı çıkarıldı ve orada bekleyen hırslı kalabalığa teslim edildi.

Jacques Clément'in kızgın halk tarafından paramparça edilmesi uzun sürmedi.

Bu arada her yana dağılan haberciler at koşturmaktaydılar. Bir saat geçmeden Navarre Kralı atını çatlatırcasına sürerek olay yerine geldi. Bir hamlede atından atlayıp, Üçüncü Henri'nin odasına koştu. Üçüncü Henri yarı baygın bir vaziyette yatağına uzatılmıştı. İki cerrah yarasını sarmaktaydı...

Bütün karargâha bir matem havası çökmüştü.

Akşama doğru Üçüncü Henri kendisine gelebildi. Etrafındakilere, büyük bir cesaretle bunun önemli bir şey olmadığını, bünyesinin sağlamlığı sâyesinde bunu da atlatacağını söyledi. Sonra kendisini Navarre Kralıyla yalnız bırakmalarını ve kâğıt kalem getirmelerini emretti.

Üçüncü Henri, metin bir sesle:

— “Sir!..” Diye başlayarak bir şeyler söylemek istedi. Ama Navarre Kralı ağlayarak:

— “Kardeşim!” Diye sözünü kesip istirahat etmesini tavsiye etti.

Üçüncü Henri, artık son dakikalarını yaşadığını bildiğinden Navarre Kralının sözlerine aldırmayıp:

— “Beni dinleyin, Sir!” Dedi. “Ben ölüyorum!.. Belki bir saatlik bir ömrüm kaldı. Bu da benim yerime sizin Fransa tahtına çıkmanızı sağlayacak vesikayı hazırlamaya yeter!..”

Sonra kalemi eline aldı ve gülümseyerek ilâve etti:

— “Kral ölüyor!.. Yaşasın Kral!..”

HUGUETTE'NİN SAADETİ

Daha önce belirttiğimiz gibi Pardaillan, Jacques Clément'in verdiği madalyon sâyesinde Paris'e rahatça girebilmişti ve yine onun dediği gibi şehirde rahaça geziyordu. Şehirde dolaşırken vaktiyle Catho tarafından işletildiği sırada sık sık gittiği Konuşan İki Ölü meyhanesine uğradı. Burası kötü şöhretli, aşağı tabakadan insanların gidip geldiği bir meyhaneydi. Müşterilerinin çoğunu sabıkalılar, katiller teşkil ederdi.

Pardaillan burada iki gün, gülüp eğlenerek vakit geçirdi. Bu arada gelecekte ne yapacağını da düşündü.

Aslında yapılacak iki şey vardı, ama biri de, öbürü de onu tatmin etmiyordu: Birincisi Orléans'a gitmek ve Charles d'Angoulême ve annesi tarafından yapılan dâveti kabul etmektir. İkincisi de Huguette'ye verdiği sözdü. Zaten kendisi de Devinière'ye gidip dinlenmek istiyordu. Birinci hal çâresini ilk anda aklından çıkardı. İkinciye ise henüz karar veremiyordu.

Üçüncü günün sabahı yaya olarak yola çıktı ve Devinière'ye gitti. Paris çalkantı içindeydi. Sokaklardaki insanların büyük bir neşe içinde olduğu görülüyor, Paris'liler sokaklarda dansediyordu. Bir çoğu da Madam Nemours ve kızı Montpensier Düşesi tarafından dağıtılan yeşil eşarpları taşıyordu. Yeşil, ümit rengiydi... Bu eşarplar, bu danslar, bu neşe, bu şamata, bu sarhoşluk... Paris, Valois hânedanının matemini böyle tutuyordu işte. Daha sokakta iki

adını atar atmaz işin olup bittiğini anlamıştı. Her tarafta, üzerinde Jacques Clément'in resmi bulunan levhalar satılıyor ve ondan: «Şehit, halkın kurtarıcısı,» diye bahsediliyordu.

Pardaillan: «Zavallı!..» Diye düşündü. «İşte topal kadının birkaç öpücüğünü pahalı ödeyen biri!.. Hay Allah!.. Devinière'ye de ne olmuş?..»

Rue Saint-Denis'de, ünlü hanın bulunduğu yere gelmişti. Ama mutfak kapısı duvarla örülüydü. Asıl kapının dışındaki sahanlıktaki camlı kapının yerinde çivilerle kakmalı güzel bir meşe kapı vardı. Bu sahanlığın kendisi de çok daha değişmiş güzelliymişti. Bina baştan başa yeni boyanmış, pencereler yenilenmişti. Pardaillan bu değişikliğin karşısında on dakika kadar olduğu yerde üzgün, kaldı: «Demek ki Devinière artık yok,» diye düşündü. «Dünyanın hâli böyle işte!..»

Büyük bir üzüntü içinde yavaş yavaş, geri dönmek üzereydi ki, güzel, meşe kapının bir kenarında mermer bir plâka gördü. Yaklaşıp okudu:

«PARDAILLAN'IN EVİ»

Büyük bir şaşkınlık içinde: «Pardaillan'ın evi,» diye tekrar etti. «Allah Allah... Paris'te evim varmış da benim haberim olmamış!»

Hemen kapıyı çaldı. Çok geçmeden bir hizmetçi kadın kapıyı açtı, bir an onu süzdü sonra içeri girmesini rica etti.

Pardaillan, büyük salona girdiği zaman yeni bir sürprizle karşılaştı. Dışarıdan hana benzeyen tarafı kalmamıştı ama, içeriden aslında her zamankinden daha mükemmel bir şekilde hana benziyordu. Büyük salonda bir değişiklik yoktu. Masalar, yine zamanla kararmış meşe masalardı, iskemleler yine arkalıkla-

rı oymalı iskemlelerdi; asılı duran bakırlar da yine aynı bakırlardı. Karşı tarafta görünen yine aynı mutfaktı ve yine ocağında ateş yanıyordu. Ya Pipeau?.. Artık ihtiyarlamış olan Pardaillon'ın köpeği Pipeau gelmiş; ayaklarının dibinde yaltaklanıyor; sevinçli sesler çıkarıyordu... Sonra iyi ev sahibesi, Huguette göründü. Kolları her zamanki gibi çıplaktı. Gözlerine inanamamış gibi bir süre durdu. Sonra:

— “Aaa, siz misiniz şövalye?”

Dedi. Sonra içeriye seslendi. “Margot çabuk koş bir omlet yap!.. Acıkmıştır şimdi... Sen de Gillette, mahzene koş, bir şişe şarap getir, mösyö susamıştır!..”

Sonra ellerini uzatarak Pardaillon'a doğru yürüdü, kucaklayıp iki yanağından öptü.

O zaman şövalye:

— “Bak aziz dostum,” dedi. “Acıkmadım. Onun için omletinizi yemem! Susamadım, onun için şarabınızı içmem!.. Ama yine de hem aç, hem susuz sayılırım. Yâni haberlere karşı... O hâlde bana...”

Huguette gülerek cevap verdi:

— “Pekâlâ, bütün istediklerinizi anlatacağım!”

Sonra kıpkırmızı oldu... Sonra sarardı. Gülümsemesi, yerini üzüntülü bir yüz ifadesine terketti. Sonra titrek bir sesle sordu:

— “Öğrenmek istedikleriniz nedir?”

— “Demek Devinière'yi kapadınız?”

— “Elbette efendim!.. Ben namuslu yoldan bir yardım kazandım... Ve düşündüm... Bu fikir bana bir gece vakti geldi... Şurada ocağın yanına oturmuş Pipeau'ya bakıyordum... Artık her önüne gelene kapısını açan bir han sahibi olmayı istemiyordum. Evet, Devinière bütün dünya için mevcut ol-

maynabilirdi... Ama yine de onun, benim için ve bana bir gün burada dinlenmeyi vaadedeceğini söyleyen kimse için mevcut olmasını istedim.”

Sonra başını kaldırdı, yaşlarla ıslanmış güzel gözlerini Pardaillan’a çevirerek:

— “Mösyö,” dedi, “Devinière artık Saint-Denis’deki bir han değil. Ama yalnız size mahsus olan bir han... Pardaillan’ın evidir!..”

Daha ne istersiniz okuyucu? Bu sadakat, bu sebatkârlık, bu güzel saflık, bu ince nezaket, hanı kapatıp tamamen kendisine mahsus özel bir han hâline getirmek fikri... Sonra güzel bir ev sahibesi... ayaklarının dibinde türlü maskaralıklar yapan Pipeau... Sonra kendisine gençliğinin bütün şiirini canlandıran bu köşe... Kısacası okuyucum, Pardaillan kollarını açtı ve uguette, heyecandan titreyerek kendilerini açtı ve Huguette, heyecandan titreyerek kendisini onun kollarına attı ve uzun uzun ağladı.

Bir ay sonra iyi ev sahibesi Huguette ile şövalye Pardaillan’ın evlenme töreni oldu. Huguette, böyle bir kocaya sâhip olduğu için mutlu, gururlu, heyecanlıydı. Pardaillan’a gelince o da her hareketiyle Huguette’den daha mutlu olduğunu belli ediyordu. Kılıcını odasına asmıştı.

Yalnız başına olduğu zamanlar bazan ona bakıp içini çekiyor ve kendi kendisine bu sâkin hayatın yavaş yavaş, içini sıkmaya başladığını itiraf ediyordu.

Aynı yılın Aralık ayında Pipeau hazımsızlıktan öldü. Arada bir yaptığı gibi, yine bir yerden hindi

çalıp getirmiş ve hepsini yemişti. Yaşlı hâlindeki bu oburluğun cezasını hayatıyla ödedi.

Zavallı Huguette ise, kavuştuğu bu büyük saadetin tadını uzun süre çıkaramadı. Pipcau'nun ölümünden kısa bir süre sonra soğuk algınlığından rahatsızlandı. Hastalığı günden güne kötüye gitti. Pardaillan hastalığı boyunca baş ucundan ayrılmadı. Ona bir koca gibi yahut bir kardeş gibi değil, candan seven bir âşık gibi baktı.

Ama Huguette'nin ölümünden önceki günler saadet içinde geçti. Herşeye rağmen o âna kadar şövalyenin aşkından şüphe etmişti. Hastalandığı zaman onun son derece üzgün olması, kendisine öylesine iyi bakması, daima yanında bulunması, onu teselli etmeye çalışması, Pardaillan'ın aşkına tanı anlamıyla güvenmesini ve mutlu yaşayacağına inancını sağlamıştı. Bazan:

— “Ah dostum,” derdi, “böyle bir saadet içinde ölmeye çoktan razıyım...”

Ve sonunda öldü... Gülerek, yüzünde saadet ve aşk ifadesi olduğu hâlde öldü. Sevgili dostu, son anda dudaklarından öperken son nefesini verdi.

Şövalye, birçok defa kendisine gülümsemiş olan bu güzel gözleri kendi elleriyle kapattı... Ardından günlerce ve günlerce ağladı. Huguette'nin ölümünden bir ay sonra da iyi ev sahibesinin bıraktığı vasiyetnameyi açtı:

«Menkul ve gayrimenkul bütün mallarımı sevgili kocam, şövalye Pardaillan'a bırakıyorum.»

Vasiyetname bu cümleyle başlıyordu. Yapılan hesaplara göre, Huguette'nin menkul ve gayrimenkul bütün mallarının tutarı ikiyüzyirmi bin frangı buluyordu.

Pardaillan daha sonra hanı baştan başa dolaştı.

Hatıra olarak birkaç eşya ve Huguette'nin bir portresini aldı. Bu portreyi altın bir madalyon içine yerleştirtti. Daha sonra elindeki vasiyetnameyi gösterecek gerekli muameleyi yaptırıp kendisine kalan bütün malların Saint-Denis mahallesinin fakir çocuklarına bağışladı.

Böylece Devinière hanı ihtiyarlar ve düşkünler için bir bakımevi oldu. Ayrıca Pardaillan büyük salonun ve mutfağın aynen muhafaza edilmesini de şart koşmuştu. Şartları arasında bir de her gün, yersiz yurtsuz fakirlere parasız çorba dağıtılması da vardı.

Şövalye Pardaillan işleri böylece düzenledikten sonra bir Şubat akşamına doğru atına binip Paris'ten ayrıldı. Hafif, fakat soğuk bir rüzgâr yüzünü iğneliyordu. Rahvan yürüyüşle atını sürüyor, hayvanın adımları buz tutmuş toprak üstünde yankılanıyordu.

Nereye gidiyordu?

Bunu bilmiyordu... Sadece gidiyordu...

Arada bir, bütün geçmişini, hâlini ve bütün geleceğini ifade eden bu bir tek kelimeyi, üzüntüyle değil, aksine bir çeşit neşe ve gururla tekrarlıyordu:

«YALNIZ!..»

Güneş battı. Akşam oldu. Manzara melankolik ve sisliydi... Önünde uçsuz bucaksız yollar vardı... Pardaillan uzak ufuklara doğru atını sürdü. Silueti yavaş yavaş karanlıklar içinde kayboldu...

PARDAILLAN'IN OĞLU

Aynı Şubat ayında Roma'da, bahsetmeden geçemiyeceğimiz bir başka olay geçiyordu. Saint-Ange şatosunun fakirce döşenmiş bir odasında, dar bir yatakta yatan bir kadın vardı. Gözleri bir noktada dalgın duruyordu. Başı bir heykel güzelliğindeydi; siyah saçları mermer gibi beyaz ve pürüzsüz omuzlarına doğru dalgalanarak iniyordu. Bir zamanlar insanlığa hâkim olma sevdasına kapıldığı hâlde, şimdi yenilip bitkin hâle gelmiş bu kadının kudret ve büyüklük dolu gözleri, iki uğursuz elnas gibi pırıldayan gözleri, şimdi, son derece ciddî bir ifadeyle yanında, yumrukları sıkılı olarak yatan minicik bir bebeğe dalmıştı. Bir hizmetçi de yatağa eğilmiş ona bakıyordu.

Bu oda bir hapishaneydi. Hizmetçi Myrthis'ti. Yatan kadın da Fausta'ydı. Yanındaki bebek ise, Fausta'nın ve Pardaillan'ın oğluydu.

Fausta, Papa Sixte'nin adamları tarafından Palais Raint'ın yandığı gece tevkif edilmiş ve Saint-Ange şatosuna kapatılmıştı. Orada kendisine yaptıkları en büyük iyilik Myrthis'i yanında alıkoyma izni vermeleri olmuştu.

Papa Sixte, Fausta yakalanınca, bu âsî kadını muhakeme etmek üzere hemen bir mahkeme heyeti kurdu. Bu fevkalâde mahkeme heyetine iki yüzden

İnzla sual soruldu. Heyet üyeleri bu suallerin hepsine de Fausta'nın suçlu olduğunu söyleyerek cevap verdiler. Bunun üzerine 1589 yılının Ağustosunda Fausta'nın kafasının kesilerek idâm edilmesine, sonra da cesedinin yakılarak küllerinin savrulmasına karar verildi. Hüküm 15 Ağustosta Fausta'ya bildirildi. Genç kadın en ufak bir sarsıntı geçirmeden dinledi. İnfaz ertesi sabah yapılacaktı.

Hükmü bildiren hâkimler çekildiği zaman Myrthis, hıçkırıklar içinde hanımının dizleri dibine çöktü:

— “Ne korkunç bir şey bu...” Dedi. “Bu olabilir mi?”

Fausta gülümsedi. Nedimesini kaldırdı. Sonra göğsünden bir madalyon çıkararak açtı. İçindekini Myrthis'e gösterdi.

— “Merak etme,” dedi. “Beni idâm edemiyecekler. Ancak benim cesedimi bulacaklar. Şu taneleri görüyor musun? Bir tanesi insanı günlerce uyutmaya yeter. İki tanesi uyutur ve insan bir daha o uykudan uyanamaz. Üçü birden alınırsa, insan yıldırımla çarpılmış gibi bir anda ve ıstırap çekmeden can verir!”

Myrthis:

— “Hanımım,” dedi. “Siz öldükten sonra hayat benim için ölümden beter olur! Bakın altı tane zehir var. Üçünü siz alın, üçünü de ben sâdık hizmetkârınıza verin!”

— “Pekâlâ!.. O hâlde sen de benim gibi ölüme hazırlan!”

Fausta iki bardak istedi. Herbirine üçer zehir hâpı koydu. Myrthis bardaklara su koymaya hazırlandığı bir sırada Fausta'nın rengi birdenbire sararıp soldu. Varlığını, en derin noktalarına kadar kavra-

yan bir ürperti benliğini sarıyordu. Bir ara ellerini karnına götürdü. Sonra bembeyaz olmuş dudaklarından bir feryat koptu. Bu haykırıŖta derin bir keder, bir dehŖet, bir ŖaŖkınlık, bir korku vardı.

— “Dur!..” Diyordu. “Dur!.. Benim ölmeye hakkım yok!”

Altı zehir tanesi tekrar madalyonun içine kondu ve Fausta madalyonu tekrar göğsüne sakladı.

Fausta bütün gece uyumadı. Kendi kendisini dinliyor, kendi kendisine sualler soruyordu. Ve arada bir hafifçe karnını okşuyordu. Yüzünde zaman zaman sonsuz bir ŖaŖkınlık, zaman zaman ümitsizlik, zaman zaman da bir saadet ifadesi belirliyordu.

Sabahleyin, odaya birtakım ayak sesleri yaklaŖtı. Mrythis, Fausta’nın nesi olduğuna bilmiyordu. Ayak seslerini duyunca ağlamaya baŖladı. Çünkü hanımını idam etmeye götüreceklerdi. Gerçekten gelenler hâkimler, cellâtlar ve nöbetçilerdi. Hâkimlerden biri beraberinde getirdiğİ bir parŖömeni açarak hükmü yeni baŖtan okudu. Sonra cellât, yakalayıp götürmek üzere Fausta’ya doğru ilerledi. Ama Fausta bir hareketle kendisini kurtardı. Buz gibi soğuk, fakat ciddİ ve her zamanki gibi mağrurdu:

— “Cellât!” Diye bağırdı. “Henüz görevini yerine getirme zamanı gelmedi! Hâkimler! Beni öldüremezsiniz! Çünkü ölüme mahkûm olan bir kiŖidir, iki kiŖi değıl. Bir idâm hükmüyle iki canı birden alamazsınız! Çünkü ben artık bâkire değılim, çünkü ben anne olacağım!”

Hâkimler eğilerek çekildiler. Gerçekten bu, bütün Avrupa ülkelerinde her çeŖit kanunun üstünde kutsal bir kanundu. Hâmile bir kadın idam edilemezdi. Papa Sixte-Quint, aynı mahkemeden bu olay dolayısıyla âsİ kadının affedilmemesi, ama cezasının

gerektilmesi için karar aldı. Bu yeni karar Eylül sonuna doğru Fausta'ya bildirildi. Fausta bunu gülümseyerek karşıladı.

Çocuk doğalı üç gün olmuştu. Bu küçük varlıktaki herşey tuhaf bir kuvveti, tuhaf bir yaşama aşkını gösteriyordu. Yumruklarını sıkıyor, vücudunu kasıyordu. Ağlaması, üç aylık bir çocuk ağlaması gibiydi. İçecek bir şey istedi mi, hemen isteğini yerine getirmek gerekiyordu. Myrthis hayrandı ona... Bebeğe bayılıyordu... Onu hapisane bekçisinin getirdiği sütle besliyordu.

Ama Fausta!.. O, hiçbir şey söylemiyordu. Myrthis, bu yeni doğmuş bebeğin karnının doyduğuna kanaat getirdiği zaman onu annesinin yanına koyuyordu. Fausta da bebeğin sapasağlam, sıhhatli bir uykuyla derin derin uyuyuşunu saatlerce seyrediyordu.

Fausta gülmüyordu. Tek kelime söylemiyordu. Bu üç gün içinde hiç uyumadı. Sadece, tuhaf bir bakışla oğlunu seyretti durdu. Bir tek defa bile öpmeyi onu... Halbuki annelerin hepsi bu işi şimdiye kadar birçok defa yapardı.

Üçüncü günün akşamı, bir süre önceki aynı meş'um tören, aynı odada tekrarlandı. Hâkimler cellâtle birlikte geldiler. Fausta'ya artık ertesi sabah, şafakla birlikte idam edilecek kadar kuvvetli olduğunu söylediler. Bebeğin, ona bakmak isteyen birine verilebileceğini de bildirdikten sonra çekildiler.

Gece... O gece sabaha kadar, idâm mahkûmu kadın gözlerini çocuğundan ayırmadı. Sanki içindeki

bir iradeyi, içindeki bir arzuyu bu bakışlarla ona geçirmek istiyor gibiydi.

Sabahın altısında uzakta bir saat çaldı. O zaman Fausta; Myrthis'e, bir bardağa altı zehir tanesini koyup kendisine getirmesini söyledi. Myrthis gözyaşları içinde bu emri yerine getirdi... Kendisi artık ölümünü düşünmüyordu; çünkü bebeğe bakması gerektiğini anlamıştı.

Fausta, sanki yine hüküm süren bir kimseymiş gibi son derece sâkin bir sesle:

— “Ona sen bakacaksın,” dedi. “Sen bakacak, sen yetiştireceksin. Paris’te büyümesini, orada yaşamasını istiyorum. Büyüdüğü zaman, ona babasının hikâyesini ve benim hikâyemi anlattırın!”

Myrthis hıçkırıklar içinde:

— “Söz veriyorum” diye kekeledi.

Fausta bir baş hareketiyle herşeyin normal olduğunu belirtti, elinin hemen erişebileceği bir yerde, bir sehpanın üzerinde duran zehir bardağına bir göz attı. Sonra ilk defa olarak bebeği kollarına aldı.

Çocuk uyandı... Gözlerini kırıştırdı. Sanki ona bakıyor gibiydi. Fausta, konuştu:

— “Fausta’nın oğlu!.. Pardaillan’ın oğlu!.. Ne olacaksın? Günün birinde babanın karşısına dikilecek misin?.. Annenin intikamını alacak mısın? Fausta’nın ve Pardaillan’ın oğlu! Kalbin üçlü bir zırhla kaplanmış gibi olacak mı? Şu anda hiçbir şeyin etkileyemeyeceği ruhun; merhamet, aşk, his zayıflığı, kölelik nedir bilmesin... Hayattan, etrafındaki herşeyi yakan bir meteor gibi geçmeni dilerim, Elvedâ Pardaillan’ın oğlu!”

Aynı anda zehir bardağını aldığı gibi bir yudumda içindekini içti, sonra ölümün korkunç etkisi altında bardağı fırlatıp attı. Ve nihayet, son bir gay-

rette, şifa bulmaz bir ısırış gibi, vedâ bûsesini çocuğun alnına kondurdu.

Ardından, başı yastığa düştü!.. Ölmüştü!..

Bu çocuk, gelecekte ne olacaktı acaba? Hayat ve kuvvet dolu iki varlığın dölüydü. Bunlardan her ikisi de diğeri kadar muhteşemdi. Biri şövalyelik, cömertlik bakımından, öbürü de ihtiras ve gurur bakımından. Evet... Birbirine hiç benzemeyen bu iki insandan meydana gelen bu çocuk ne olacaktı? Bu çocuk ki, ölümün eşiğindeki Fausta'nın korkunç bedduasını buluyor, belki Fausta'nın ruhuna hâkim olan sayısız kötü kuvvetlerin mirasçısı oluyor; ama belki de göğsünde Pardaillan'ın yüksek karakterli kalbi çarpıyordu!

DÖRDÜNCÜ CİLDİN SONU

MICHEL ZEVACO

pardayanlar serisi:5

FAUSTA'NIN ENTRİKALARI

baskan yayınları

FAUSTA'NIN ENTRIKALARI

(Pardaïllan et Fausta)

Dünyanın en ünlü tarih, aşk,
macera ve kahramanlık romanı

BASKAN YAYINLARI

MİCHEL ZEVAÇO

Çeviren :

CEMİL CAHİT CEM

SELCOEPUB

Güzel Sanatlar Matbaası A.Ş.
tesislerinde dizilmiş ve basılmıştır.
İktibas Hakkı Mahfuzdur.
İSTANBUL — 1972

Birinci Bölüm

FAUSTA'NIN ÖLÜMÜ

1 590 yılının 21 Şubat sabahı, şafak sökerken, papaların şehri Roma'nın, Papa Sixte - Quint'in Roma'sının göğünde matem çanları çalınmaktaydı. Aynı anda, henüz karanlık olan sokaklarda beliren telâş ve duyulan gürültüler de, halkın bir yere koştuğunu gösteriyordu. Bu toplanma yeri, Del Popolo Meydanı'ydı. Orada bir idam sehпасı kurulmuştu. Birazdan, cellâdın elinde parıldayan satır, bir mahkûmun boynuna bütün şiddetiyle inecekti. Baş, yere düşecek ve cellât bu kellei saçlarından yakalayıp havaya kaldırarak Roma halkına gösterecekti. İdam fermanında öyle yazıyordu. Ve bu baş, bir kadının, henüz genç ve güzel bir kadının; adı yüzyıllarda dillere destan olmuş ve idam sehпасının çevresinde toplanan halk tarafından, âdeta bir nevi hayranlıkla mırıldanılan bir kadının kellesi olacaktı. Ağızdan ağıza şu fısıltı dolaşıyordu:

— «Fausta! Fausta! Fausta idam edilecek!..»

Prenses Fausta, Pardaillan'ı da peşinden sürükleyip getirdiği bu Roma şehrinin ünlü Saint - Ange Şatosu'nda on aydan beri mahpustu... Fausta, ömründe yalnız Pardaillan'ı sevmiş, kalbini ona kaptırmıştı. Aşkının karşılığını göremeyince de, sevdiğini öldürmek istemişti. Şimdi de hiç şüphesiz onu ölmüş biliyordu. Bu müthiş kadın, bir vakitlerin ünlü kadın papa'sı Jeanne'nin yaptığını yapmak istemiş fakat başarıya ulaşamamıştı. Şimdi de idam hükmünü giymiş, ölümü bekliyordu. Olayın yürekler parçalayan bir yanı da şuydu ki bu idam cezası, aylarca önce yerine getirilecekken, Fausta'nın ana olmak üzere bulunduğunun ortaya çıkması yüzünden bugüne ertelenmişti. Fakat artık, çocuk dünyaya gelmişti ve Fausta'yı yeryüzünde hiçbir kuvvet ölümünden kurtaramazdı.

Birazdan, Papa Sixte - Quint'e kafa tutmasının cezasını ödeyecekti: Evet, Fausta bu sabah ölecekti!

Yine aynı sabah, Vatikan'ın şâhane bir şekilde döşenmiş salonlarından birinde, iki adam karşı karşıya geçmişler, ayakta taş kesilmişçesine duruyor ve birbirlerinin yüzlerine kin ve nefret dolu gözlerle bakıyorlardı. İkiisi de orta yaşlı, yakışıklı adamlardı. İkiisi de kilise adamı olduğu hâlde, devrin büyük asîlzâdelerinin taşıdıkları gösterişli elbiseleri kendilerine yakıştıracak giymişlerdi. Bunlar hiç şüphesiz, Roma'nın sayılı soylularındandı. Her ikisini de, aynı aşk birbirine düşman ettiği için her ikisinin de yüreklerinde aynı kin ateşi yanıyordu.

Bunlardan birinin adı Alexandre Peretti idi. Peretti, Kutlu Papa Sixte - Quint hazretlerinin soyadıydı. O hâlde Alexandre Peretti'yle Sixte - Quint arasında bir akrabalık olması lâzımdı. Vardı da... Bu adam, Papa'nın yeğeniydi ve kendisine Montalte Kar-

dinali unvanı verilmişti. Ona, Sixte - Quint'ten sonra papalık tacını giyecek adam gözüyle bakılıyordu ve Sixte - Quint de yeğenini özel danışmanı olarak kullanıyordu. Ötekinin adı Hercule Sfondrato idi ve kendisi, papalık başyargıcı olduğu için Sixte - Quint'in plânlarını uygulamakta önemli rol oynuyordu.

Hercule Sfondrato, korkunç bakışlarını hasmından ayırmaksızın:

— «Dinle Montalte, dinle.» Dedi. «İşte ölüm çanları çalıyor!.. Onu artık hiçbir güç, hiçbir kimse kurtaramaz!..»

Sixte - Quint'in yeğeni, hırıltılı bir sesle cevap verdi:

— «Hayır, şimdi Papa'nın ayaklarına kapanacak ve ne yapıp edip ondan, Fausta'nın affını koparacağım!»

— «Papa'dan Fausta'nın affını mı koparacaksın? Papa'nın gücü yetse, onu affedeceğine, kendi elleriyle öldürür. Bunu sen de bilirsin Montalte! Sen de bilirsin ki Fausta'yı yalnız ben kurtarabilirim. Dün, idam hükmü kendisine okundu, şimdi de idam sehpası kuruldu. Eğer bana, Fausta'dan vazgeçeceğine dair İsa üstüne yemin etmezsen bir saate kadar Fausta'nın vücudunda can kalmayacaktır.»

Montalte kekeleydi:

— «Yemin ederim!»

Fakat acıdan, öfkeden ve endişeden kendini kaybetmiş bir hâlde durakladı. Sfondrato homurdanarak sordu:

— «Nasıl yemin ediyorsun? Et de görelim bakalım!»

Şimdi birbirlerine dokunabilecek kadar yaklaşmışlardı. Bir süre hiçbir şey söylemeksizin, tehdit dolu gözlerle bakışarak elleriyle hançerlerinin kabzalarını sıktılar. Sfondrato:

— «Haydi! Yemin et! Ne duruyorsun?» Dedi.

Montalte haykırdı:

— «Benden, kendisine olan sevgim kadar büyük bir nefretle nefret etse bile Fausta'yı sevmekten vazgeçmektense, yüreğimi kendi ellerimle söküp atacağıma yemin ederim! Yemin ederim ki bu tende bu can kaldıkça Fausta'ya ne cellât, ne başyargıç, ne papa, ne de başka bir kimse el süremeyecektir. Gerekirse tek başıma onu bütün Roma'ya karşı koruyacağıma yemin ederim. Ve şimdi, başyargıç efendi, mademki onun hakkındaki idam hükmünü sen verdin, öyleyse ilkönce sen geber!»

Papa Sixte - Quint'in yeğeni Kardinal Montalte, bir şimşek hızıyla hançerini kaldırarak Hercule Sfondrato'nun omuzuna indirdi. Sonra bir küfür veya belki de bir duâ mırıldanıp dışarıya fırladı.

Hercule Sfondrato, yediği müthiş darbenin etkisi altında diz çökmüştü. Fakat hemen aynı anda kalktı, çabucak ceketini çıkardı ve Montalte'nin hançerinin, giymiş olduğu zırhı delip delmediğine baktıktan sonra korkunç bir gülümseyişle mırıldandı:

«Milano'da yapılan bu çelik gömlekler, sahiden de mükemmel şeylermiş! Fakat bu hançeri, yüreğime işlemiş sayıyorum, Montalte! Yemin ederim ki sıra bana geldiği vakit hançerim, senin yüreğinin yolunu, şaşmadan bulacaktır...»

Montalte, uzun koridorlardan, geniş salonlardan, büyük avlulardan geçerek Vatikan'ı Saint - Ange Şatosu'na bağlayan kapalı geçide girdi ve Fausta'nın ölümünü beklediği zindana ulaştı. Sonra iki mızraklının önünde beklediği kapıya yaklaştı. İki asker, mızraklarını çatıp yolu kapatacak gibi bir hareket yapacak olduysa da ya Papa Sixte - Quint'in yeğeninin Vatikan'da sözünün geçtiğinden ya da Kar-

dinal'ın yüzünün o anda pek korkunç oluşundan geriledi. Montalte, zindanın içini gözetlemeye yarayan küçük pencereyi açtı.

O zaman içeride gördüğü şey, şu hüznü, korkunç ve içler acısı manzara oldu:

Daracık bir sedirin üstüne, genç ve son derece güzel kadın uzanmıştı. Bu, anne Fausta'ydı. İki eliyle çocuğu tatlı fakat kuvvetli bir hareketle havaya kaldırmış, iki ve anlamlı gözleriyle yavrusuna bakıyordu. Yatağın ayak ucunda bir hizmetçi duruyordu. Fausta, bir aralık hizmetçisine dönerek gayet sâkin bir sesle:

— «Myrthis,» dedi, «çocuğu alır, Roma'dan, İtalya'dan uzaklara götürürsün! Korkma, Saint - Ange Şatosu'ndan çıkmama kimse engel olmaz. Çocuğa kimse bir şey yapmaz. Benim ölümümle birlikte, Sixte - Quint'in intikam hisleri de sona erecektir.»

Myrthis, coşkunu bir hareketle:

— «Korkmam!» Dedi. «Siz öldükten sonra ben yaşamak, çocuğunuz için yaşamak zorundayım.»

Fausta, bu sözlerden memnun olduğunu belirttiikten sonra bir an çocuğuna bakarak söylendi:

— «Fausta'nın ve Pardaillan'ın oğlu! Sen ne olacaksın? Anan ölürken sana bir gurur ve kudret öpücüğü vererek kendi ruhunu da bu öpücükle sana ileteceğine inanıyor! Fausta'nın ve Pardaillan'ın oğlu, nasıl bir insan olacaksın?..»

Bu sözler bitince, Myrthis, çocuğu, Fausta'nın ve Pardaillan'ın oğlunu Roma'dan İtalya'dan uzaklara götürmek için kucağına aldı ve hayata yeni adımını atan bu yavrudan annesinin ölümüne gidişini saklamak istemiş gibi arkasını döndü.

Fausta, hüznü dolu bir soğukkanlılıkla boynuna

asılı altın bir madalyonu açarak içindeki zehir haplarını, önceden hazırlanmış su dolu bir kupaya boşalttı.

Sonra kupayı bir dikişte içti ve döşeğe sırtüstü düştü. Artık herşey bitmiş, Fausta ölmüştü!..

ENGİZİSYON BAŞYARGICI

Kapının öbür yanında, bir dehşet haykırışı yükseldi. Montalte, şaşkınlığından kendini tutamamış, bağırmıştı. Kardinal, Fausta'nın böylece, hiç umulmadık bir şekilde elinden gidişiyle beyninden vurulmuşa dönmüş, bağırıp çağırmaya başlamıştı:

— «Öldü!.. Nasıl oldu bu?.. Öldü işte!.. Ah, ben ne aptalım!.. Fausta'nın, cellâda teslim olmamak için canına kıyacağı, nasıl oldu da aklıma gelmedi!..»

Sonra olanca gücüyle kapıyı yumruklamaya koyuldu:

— «Çabuk olun!.. Çabuk olun!.. İmdat!.. Belki henüz kurtarılabilecek durumdadır! Belki ölmemiştir!..»

Bu bağırıp çağırımlarından hiçbir sonuç alamayacağıını anlayınca mızraklı nöbetçilere döndü:

— «Açsanıza!» Diye haykırdı. «Ne duruyorsunuz, açsanıza!.. Kadın ölüyor diyorum size!.. Onu kurtarmak lâzım!..»

Nöbetçilerden biri soğuk bir sesle cevap verdi:

— «Bu kapıyı ancak Monsenyör Başyargıç açabilir!»

— «Kim?.. Hercule Sfondrato mu?.. Ah!.. Allah beni kahretsin!»

Montalte bunları söyledikten sonra diz çöktü, başını iki eli arasına alarak hıçkırmaya koyuldu... Tam o sırada başının üstünde sâkin bir ses, şu sözleri söyledi:

— «Ben de bu kapıyı açmak hakkına sahibim...
Ve işte açıyorum...»

Montalte bir sıçrayışta ayağa fırladı. Bir saniye, bu sözü söyleyen adama dehşet ve saygıyla baktıktan sonra mırıldandı.

— «İspanya Engizisyon Başyargıcı!»

Bu adam, İspanya gizli din mahkemesinin başkanı İnigio de Espinosa'ydı. Kendisi Kardinaldi ve yakın akrabası olan ünlü Diego de Espinosa'nın yerine Başyargıç seçilmişti. Şu anda, elli yaşlarında kadar vardı. Uzun boylu, güçlü kuvvetli, tatlı yüzlü, daha doğrusu yüzünün ne anlam ifade ettiği pek zor anlaşılan bir adamdı. Bir aydan beri Roma'daydı ve buraya Papa Sixte - Quint'den başka kimsenin, içyüzünü bilmediği bir görevle gelmişti. Papa'yla birçok kere başbaşa verip konuşmuştu. Bu konuşmalar da kimse bulunmamıştı ama, diplomatik tartışmalar da eşine seyrek rastlanır bir usta olan Papa Sixte - Quint'in, Espinosa ile yaptığı her görüşmeden biraz daha çökmüş ve yorgun çıktığını herkes farketmişti. Engizisyon Başyargıcı'nın ertesi gün, İspanya'ya doğru yola çıkacağı da biliniyordu.

İki nöbetçi, Espinosa'nın bir işareti üzerine geriye çekildi ve koridorun dibinde beklemeye koyuldu. Başyargıç, bir kelime söylemeden kapıyı açarak içeriye girdi. Montalte de yüreği çılgın bir sevinçle çarparak ve içinde anlamsız ve sebepsiz bir ümitle, Espinosa'nın arkasından seğırtti. Mucize bekleyen bir insanın telâş ve heyecanı içinde Fausta'nın cesedinin yattığı sedire koştu. Fakat birden, olduğu yerde mihlanmış gibi kalakaldı... Yuvalarından fırlayacakmış gibi büyüyen gözleri, hizmetçinin kucığındaki minimini yavruya takıldı. Bu çocuğu görmek, bu güçlü kuvvetli adamın içindeki bütün insanca

hisleri silip süpüren bir kin kasırgası yaratmaya yetmişti. Demek, Pardaillan'ın çocuğu buydu?..”

Küçük çocuğa gelince, bir düşmanla karşılaştığını sezmişçesine, hafif bir ıglık atarak, bundan böyle kendisine annelik edecek olan kadının kucağına büzülmüştü. Myrthis de, karşısındaki yabancının mosmor yüzüne bakarak, çocuğu gerçek bir ana şefkatiyle göğsüne bastırıp korumaya hazırlanmıştı.

Durumu olduğu gibi anlatan bu sahnenin hiçbir noktası Engizisyon Başyargıcı'nın zeki gözlerinden kaçmadı. Adam sâkin tatlı bir tavırla Myrthis'e kapıyı göstererek:

— «Serbestsin, kadın!..» Dedi. «Sana verilmiş olan analık ödevini yap! Haydi, şimdi git... Tauri ikinizi de korusun!»

Sonra koridorun dibinde bekleyen nöbetçilere emir verdi:

— «Sixte'nin affettiklerine yol verin, geçsinler!..»

Myrthis, hiçbir söz söylemeden, Pardaillan'ın oğlunu göğsünde sıkarak kapının eşiğini geçmiş, gözden kaybolmuştu. Espinosa, kapıyı kapadıktan sonra sâkin bir tavırla gelip Fausta'nın baş ucunda durdu.

Myrthis, çocuğu alıp gittikten sonra Kardinal Montalte de, Fausta'nın beyaz yastığın üzerinde daha da koyu görünen saçlarının çevrelediği soluk ve harikulâde güzel yüzüne baktı. Prenses'i bir an seyrettikten sonra birdenbire diz çöktü ve Fausta'nın, soğumaya yüz tutmuş ellerini çılgınca öpücükler kondurarak hıçkırmaya başladı:

— «Fausta! Fausta! Doğru mu?.. Sen gerçekten öldün mü?..»

Sonra kanlı gözleriyle çevresine bakarak, ansızın elini hançerine attı ve haykırdı:

— «Onu öldürenleri mahvedeceğim!»

Fakat tam bu sırada, Engizisyon Başyargı'cıyla yüz yüze gelince, ayılır gibi oldu. Bunun üzerine zaman zaman coşan ve zaman zaman yalvaran bir sesle, Espinosa'ya:

— «Monsenyör! Monsenyör!» Dedi. «Beni neden buraya getirdiniz? Niçin? Bilmem, acaba aklımı mı kaybediyorum? Bilemiyorum, ama içimden bir ses, sizin burada bir mucize yaratacağınızı söylüyor... Bu kadını tekrar dirilteceksiniz, değil mi?.. Allahaşkına söyleyin Monsenyör! Söyleyin, yoksa ben de onun yanına gideceğim!..»

Montalte böyle diyerek, hançerini kendi göğsüne saplamak üzere havaya kaldırdı. O zaman Espinosa, sâkin sesiyle:

— «Mösyö!» Dedi, «Prenses Fausta, gözlerinizin önünde içtiği zehiri, ünlü eczacı Magni'den almıştı. Magni benim adamımdır. Verdiği zehirin bir tek panzehiri vardır ki o da şimdi bendedir. Bakın işte!..»

Espinosa bu sözleri söyleyerek kesesini yokladı ve içinden küçük bir şişe çıkardı. Bunu gören Montalte'nin ağzından çılgınca bir sevinç çığlığı çıktı, Kardinal, ellerini tutarak yalvardı:

— «Ah Monsenyör! Onu kurtarın! Onu kurtarın da isterseniz benim canımı alın! Hayatım size feda olsun!»

— «Beni dinleyin, Kardinal. Hayatınızın değeri bence büyüktür... Sizden isteyeceğim şey, çok daha önemsizdir!..»

Bu sözler gayet sâkin ve tatlı bir tavırla söylenmişti. Montalte, Engizisyon Başyargıcı'nın kendisine müthiş bir pazarlık teklif edeceğini ve Fausta'nın, hayatının buna bağlı olduğunu anlıyordu. Fakat, Kardinal Espinosa'nın gözlerinin içine bakmaktan yılmadı ve şöyle cevap verdi:

— «Ne isterseniz veririm, Monsenyör! İsteyiniz!»

Espinosa, Kardinale dokunacak kadar yaklaştı ve gözleriyle ona hâkim olmak istercesine bakarak:

— «Dikkat edin, Kardinal!.. Çok dikkat edin!» Dedi. «Bu kadını, hayatı sizce herşeyden değerli olduğu için kurtarıyorum. Fakat bunun karşılığı olarak siz de... Siz de bana kayıtsız şartsız bağlı olacaksınız! Bunu unutmayınız!»

Montalte, kararının kesin olduğunu bildirmek ister gibi başını salladı ve boğuk bir sesle:

— «Unutmayacağım, Monsenyör!.. Onu kurtarın, sizin kulunuz olayım!» Diye inledi. Ve alnında biriken inci taneleri gibi terleri silerek:

— «Ama, Allahaşkına çabuk olunuz!» Diye yalvardı.

Espinosa ciddî bir sesle:

— «Verdiğiniz söze inanıyorum!» Dedi. Ve kasatı duran Fausta'yı göstererek sözlerine ekledi:

— «Bana yardım edin!..»

Montalte, tatlı hareketlerle okşadığı Fausta'nın başını titreyen elleriyle tuttu. İçi ümitle kabarak bu güzel başı yavaşça kaldırdı. O sırada Espinosa da, elindeki küçük şişeyi, kadının ağzına boşaltıverdi. Sonra:

— «Şimdi biraz bekleyelim!» Dedi.

*

Birkaç saniye sonra Fausta'nın yanaklarında hafif bir kızartı belirmişti. Montalte, kadının üzerine eğilmiş, panzehirin insanı kahrından öldürecek kadar yavaş bulduğu etkisini sözle anlatılmaz bir cüdişe içinde izliyordu. Nihayet, Fausta'nın aralık dudaklarında hafif bir kıpırtı belirdi ve Montalte de

Fausta'nın canlanmasına yardım etmek istercesine derin bir nefes aldı. Sonra elini, Fausta'nın göğsüne koyunca, sevinçten gözleri ışıldayarak doğruldu: Kalp atıyordu! Gerçi kalbin vuruşları henüz pek zayıftı. Ama hiç değilse atıyordu ya!.. Kardinal, sevincinden çıldıracak gibi:

— «Yaşıyor! Yaşıyor!» Diye haykırdı.

Bu haykırış üzerine Fausta gözlerini açtı ve bakışlarını, kendisine eğilen Montalte'ye dikti. Hemen aynı anda, gözlerini tekrar kapadı. Derin derin nefes aldı ve yarı baygın, uykuya daldı. O zaman bütün bu olanları, ne düşündüğünü belli etmeden seyretilmiş olan Espinosa:

— «İki saate kalmaz, Prenses Fausta, tamamen kendine gelir!» Dedi.

Artık mucizenin başarılımış olduğundan emin bulunan Montalte, Espinosa'nın önünde derin bir saygıyla eğilerek:

— «Emirlerinizi bekliyorum, Monsenyör!» Dedi.

Engizisyon Başyargıcı cevap olarak:

— «Kardinal Montalte!..» Dedi. «Ben İspanya'dan buraya, Fransa Kralı Üçüncü Henri'nin imzasını ve mühürünü taşıyan bir belgeyi elde etmek için geldim. Bu belge, Kutlu Papa hazretlerinin odasındaki küçük dolapta saklıdır... Papa olmadığı zaman onun odasına kimse giremez, ama, kimse!.. Yalnız siz girebilirsiniz, Montalte... İşte bize, bu belge lâzım...»

Espinosa, bu sözleri söyledikten sonra Montalte'nin yüzüne dik dik baktı. Kardinal soğukkanlılıkla:

— «Peki, onu derhal alır, getiririm!» Dedi.

Ve hemen sert, hızlı adımlarla çıktı. Espinosa yalnız kalınca bir an derin düşüncelere daldı. Sonra

Fausta'ya yaklaştı. Kadını uyandırmak için hafifçe omuzuna dokundu ve dedi ki:

— «Madam, beni dinleyip anlayacak kadar kendinize geldiniz mi?»

Fausta, gözlerini açarak soran gözlerle Engizisyon Başyargıcı'nın yüzüne baktı. Adam, her zamanki sâkin haliyle tekrar söze koyuldu:

— «Yola çıkmadan önce, size yavrunuz hakkında teminat vermek isterim, madam... Çocuğunuz yaşıyor! Myrthis şu anda, kendisine teslim etmiş olduğunuz kıymetli emanetle birlikte Roma'dan çıkmış bulunuyor... Fakat Sixte - Quint'in bu çocuğın hayatına dokunmamasının sebebini, size vermiş olduğı sözde aramayınız... Çocuk yaşıyorsa bu, Sixte'nin, sizin bir yere, on milyonluk bir serveti sakladığınızı bilmesinden ileri gelmektedir. Siz bu milyonları evlâdınıza bırakmış bulunuyorsunuz... Myrthis, sağ, salim Roma'dan çıkabildiyse bunun nedeni, Sixte'nin, onun dosdoğru, milyonların saklı bulunduğı yere gideceğini ummasıdır...»

Espinosa bir an sustu ve sözlerinin Fausta'da yaptığı etkiyi gözden geçirdi: Fausta iri siyah gözleriyle hâlâ ona bakıyordu. Fakat yüzünde, en ufak bir heyecan belirtisi görmeye imkân yoktu. Başyargıç, kadının ne düşündüğünü anlamak için tekrar sordu:

— «Duydunuz mu? Anladınız mı?»

Fausta bir işaret yaparak duyduğunu belirtti. Espinosa, bir kere daha bu sessiz cevapla yetinmek zorunda kaldı:

— «Zaten size söyleyeceğim de bu kadardı, madam...»

Sonra ciddî bir tavırla eğildi ve telâşsız adımlarla kapıya yöneldi. Fakat eşiğı geçmeden önce bir daha geriye döndü ve:

— «Son bir sözüm daha var, madam,» dedi.
«Mösyö de Pardaillan, Palais - Riant yangınından
kurtuldu... Pardaillan yaşıyor, madam!.. Beni işi-
tiyor musunuz? Pardaillan yaşıyor!»

Espinosa bunları söyledikten sonra rahat ve sâkin
çıktı gitti.

SIXTE - QUINT'IN İHTİYARLIĞI

Büyük bir çalışma masası, iki koltuk, küçük bir dolap, birkaç arkalıksız iskemle, dar bir yatak, bir duâ iskemlesi ve bu iskemlenin üstünde de ünlü ressam ve heykeltıraş Benvenuto Cellini imzasını taşıyan, som altından yontulmuş harikulâde bir İsa heykeli, bu hücrenin başlıca eşyasını meydana getirmekteydi. Geniş bir ocakta, parlak bir ateş çıtırdıyordu; yere kalın bir halı serilmişti; ağır perdeler de sımsıkı kapanmıştı. İşte, Kutlu Papa Sixte - Quint hazretlerinin odası böyle döşenmişti.

Sixte - Quint'in kendisine gelince zaman ve yorucu çalışmalar, uğraşıp didinmeler onu öyle yıpratmıştı ki o eski dinç ve canlı hâli kalmamıştı. Fakat kalın kaşlarının gölgelediği zekî gözlerinde, zaman zaman beliren şimşek gibi bir parıltı, bu yaman adamın bitmez tükenmez azmini ve iradesini açığa vuruyordu. Sixte - Quint, çalışma masasının başına oturmuş, sırtını ocağa vermişti. Ellerini şakaklarına dayamış, düşünüyordu:

«Fausta zehiri içmiştir. Bu iş de böylece bitti: Fausta öldü! Hizmetçisi Myrthis de şu anda Fausta'nın çocuğunu... Pardaïllan'ın oğlunu, herhâlde Saint - Ange Şatosu'ndan çıkarıp götürmüştür...»

Papa, ayağa kalkıp birkaç adım attı. Sonra yine gelip koltuğunu ateşe çevirerek oturdu ve zayıf ellerini ocakta ısıtırken düşünmeye devam etti:

«Artık, ömrümün geri kalan birkaç gününü rahat geçireceğim... Şu ele avuca sığmaz kadını da nihayet ortadan kaldırdım... Fakat ölmeden önce İspanya

Kralı Philippe'ye de bir darbe indirmem gerek!.. Şaşılabacak şey... Ona, onun gibi bir katolik krala vurmak ha!.. Elbette vururum. Mademki önce o bana vurmaya kalktı... Sixte'ye düşmanlık edenlerin hiçbiri cezasız kalmamıştır... Fakat onu nasıl yere sermeli?.. Nasıl?..»

Papa, elini küçük dolaba uzatarak oradan bir kâğıt çıkardı ve yavaş yavaş gezdirdi. Sonra kendi kendine mırıldandı:

«Bu belgeyi Üçüncü Henri'den koparıırken fena mı, yoksa iyi mi ettim? Herhâlde iyi etmedim... Hele bu kadar zaman saklamakla ölçüsüz davrandığımı kesin... Şimdi Philippe, bende böyle bir belgenin bulunduğunu öğrendi ve Engizisyon Başyargıncı da gelip beni ölümle tehdit etti!. Beni ölümle tehdit, ha?..»

Sixte - Quint omuz silkerek kendi kendine konuşmaya devam etti:

«Ölüm bir şey değil! Fakat amaçlarımı gerçekleştirmeden, Philippe'yi İtalya'dan kovmadan ölmek istemem! İtalya'nın güneyi ile kuzeyi birleşmelidir. Bütün İtalya, Papalığın egemenliği altına girmeli ve Papa, dünyaya hâkim olmalıdır... Şimdi ne yapalım? Bu kâğıdı Philippe'ye mi göndereyim?.. Evet, ama onu öyle biriyle göndermeli ki Philippe'ye hiç ulaşmasın... Yoksa kâğıdı yakıp yok mu edeyim?.. Elbette... Böylece Philippe'ye müthiş bir darbe indirmiş olurum... Zaten Espinosa'ya da kâğıdın yakılacağına dair söz vermemiş miydim? Evet... Şimdi bu kâğıt yanıp kül olmalı!..»

Papa uzandı ve üzerinde kocaman bir mühür, Fransa Kralı Üçüncü Henri'nin mühürü bulunan kâğıdı ateşe yaklaştırdı. Alevler, kâğıdın kenarlarını yalamaya başlamıştı bile... Bir saniye daha geçseydi

İspanya Kralı Philippe'nin emelleri mahvolup gidecekti.

Fakat Sixte, birdenbire kâğıdı alevlerden uzaklaştırarak söylendi:

«Acaba yaptığım iş doğru mu?..»

*

Tam bu sırada yabancı bir el, sert bir hareketle kâğıdı yakaladı. Sixte - Quint fena hâlde şaşırıp kızarak dönünce yeğeni Kardinal de Montalte'yle karşılaştı. İki adam göz göze geldiler. Sixte - Quint:

— «Sen misin? Sen ha?..» Diye bağırdı. «Nasıl cesaret ediyor da buraya kadar geliyor ve böyle hareketlere kalkışıyorsun? Şimdi...»

Papa, böyle diyerek masanın üstünde duran uşak çağırmaya mahsus tunç tokmağa uzandıysa da Montalte bir sıçrayışta masa ile Papa'nın arasına geçerek haykırdı:

— «Canınızı seviyorsanız, ne kimseyi çağırın, hatâ ne de yerinizden kıpırdayın, kutlu peder!»

İhtiyar Papa öfkeden titreyen bir sesle:

— «Ne?..» Dedi. «Tanrının vekiline de el kaldırmaya cesaret edecek misin?»

— «Eğer sizden istemeye geldiğim şeyi vermezseniz, yapmayacağım yoktur!»

— «Neymiş bakalım istediğin?»

— «Şey...»

— «Haydi çekinme! Zaten gideceğin kadar ileri gittin!..»

— «Ben, şey... Fausta'nın affedilmesini istiyorum!..»

Papa, hayretle yerinden sıçradı. Sonra Fausta'nın çoktan ölmüş olduğu aklına gelince gülümsedi:

—«Fausta'nın affını istiyorsun demek?..»

Montalte heyecan içinde ve alttan alarak:

— «Evet kutlu peder!» Dedi.

— «Fausta'nın affı ha?.. Peki, istediğin bu olsun!»

Papa, masanın üstüne istif edilmiş boş kâğıtlardan birini önüne çekerek Fausta için bir af belgesi yazdıktan sonra altına mühürünü ve imzasını bastı. Sixte, bu yazıyı yazarken Montalte de Papa'nın elinden çekip aldığı belgeyi gözden geçirmişti. Nihayet Sixte:

— «İşte af belgesi!» Dedi. «Bundan böyle Fausta tamamen serbest... Mademki artık istediğin oldu. Bana şu elindeki kâğıdı ver de defol!.. Hem de çabuk... Seni affediyorum, sevgili kızkardeşimin hayırsız oğlu!»

— «Kutlu peder, size elimdeki kâğıdı vermeden önce bir şey söyleyeyim... Eğer bu af belgesini, Fausta'nın öldüğünü sanarak veriyorsanız, yanılıyorsunuz... Fausta ölmedi!..»

— «Yaşıyor ha?..»

— «Evet, yaşıyor!.. Çünkü zehirin etkisini gidecek panzehiri, ona kendi elimle verdim.»

Sixte - Quint, bir an dalgın kaldı. Sonra:

— «Peki, öyle olsun!» Dedi. «Fausta yaşamış, yaşamamış umurumda değil... Artık bana karşı gelemmez... Çocuğunun doğmasıyla beraber gücü de sıfıra inmiş bulunuyor. Fakat sana ne oluyor? Sen ondan ne ümit ediyorsun? Sakın, Fausta tarafından sevilleceğini filân düşünüp aptalca hayâller kurmuş olmayasın! İlay Allahın zır delisi! Fausta'nın yüreğini yumuşatmak, mermeri yumuşatmaktan çok daha zordur.»

Sonra ağır ağır sözlerine ekledi:

— «Yeryüzünde iki tane Pardaillan yoktur!..»

Montalte gözlerini kapadı ve sarardı. Şimdiye kadar birçok kere aklına Fausta'nın yüreğini çalmış olan bu Pardaillan gelmişti. Onu her düşünüşünde yüreği, öldürücü bir kinle kabarmıştı. İşte şimdi de yine kafasına ölüm ve intikam düşünceleri doluyordu. Boğuk bir sesle:

— «Fausta'dan hiçbir şey ümit ettiğim, hiçbir şey istediğim yok,» dedi. «Ben yalnız onu kurtarmak istiyorum... Bu kâğıda gelince onu da Fausta'ya vereceğim ve o da kendi eliyle götürüp asıl sahibine, İspanya Kralı Philippe'ye verecek... Bu iş, daha emin olsun diye ben de Prenses Fausta ile birlikte gideceğim.»

Sixte - Quint bu sözlere fena hâlde içerledi. Tehdit karşısında boyun eğmek zorunda kaldığını düşündükçe delirecek gibi oluyordu. Tam, Montalte'nin tehdidine rağmen imdat isteyecekti ki birdenbire bu kâğıdın biraz önce kül olup yanacakken kendisi tarafından ateşten çekildiğini hatırladı. Az önce kararsızdı ve Philippe'ye darbe indirmek için bir çare arıyordu. Halbuki şimdi Montalte, hiç farkında olmadan bu çareyi göstermiş değil miydi?.. Öyle ya... Kâğıdı götürecek kimsenin ne önemi vardı?.. Ha Fausta olmuş, ha başkası... Asıl mesele, belgenin yerine varamamasında değil miydi? Hemen kararını verdikten sonra söze koyuldu:

— «Aslına bakarsan, haksız da değilsin hani... Haydi işte, seni de, onu da affettim. Git artık!»

Bir çeyrek saat sonra Montalte, Espinosa'nın yanına vardı ve kendisine müjdeyi verdi:

— «Monsenyör! Belgeyi aldım!..»

Engizisyon Başyargıcı'nın soğuk bakışlı gözlerinde bir ışık parladı ve söndü. Sonra sâkin bir sesle:

— «Verin, mösyö!» Dedi.

— «Monsenyör!.. İzin verirsiniz bu kâğıdı, Majeste İspanya Kralı Philippe'ye, Prenses Fausta götürsün. Sizce asıl mesele, bu belgenin oraya varması değil mi?»

Espinosa hafifçe kaşlarını çattı:

— «Neden Prenses Fausta götürecekmış?» Diye sordu.

— «Böylece kendisini her türlü yeni tehlikeden korumak istiyorum.»

Montalte bu sözleri söyleyerek Başyargıç'ın gözlerine dimdik baktı. Espinosa bir an düşündü:

— «Peki Kardinal... Bence önemli olan nokta, bu belgenin bir an önce Kralın eline geçmesidir.» Dedi.

— «Prenses yolculuğa çıkabilecek kadar kendine gelince hareket edecek. Ben de kendisiyle birlikte yolculuk etmek şerefine erişeceğim için belgenin yerine ulaşacağını size kesinlikle söyleyebilirim.»

Espinosa:

— «Öyleyse Prenses de tam anlamıyla güvenlik altında olacak demektir.» Dedi.

Montalte, soğuk bir tavırla cevap verdi:

— «Ben de öyle umuyorum, Monsenyör...»

FAUSTA'NIN UYANIŞI

Fausta kendine geldiği vakit çok şaşırmişti. İlk düşündüğü şey, kendi kendisini öldürmek suretiyle cellâdın satırından kurtulmasına, Sixte - Quint'in fırsat vermediği oldu. Fakat canlandığını görerek haykıran Montalte'nin sesinde öyle derin bir sevinç izi vardı ki kendisini bu kadar seven adamın kim olduğunu öğrenmek isteyerek gözlerini açtı ve Papa'nın yeğenini hemen tanıdı. Gözlerini tekrar kapayarak düşündü:

«Demek ki bu adam, Sixte'den benim affımı kopardı. Fakat eserim mahvolduktan ve Pardaillan öldükten sonra hayatın bence ne değeri var? Ben şimdi neyim? Bir hiç... Mademki hiçim, o hâlde hiçliğe dönmeliyim... Gece bastırmadan tekrar intihar edeceğim!»

Bu kararı verdikten sonra odada konuşulanları dinleyince büsbütün yanıldığını anladı. Sixte - Quint onu gerçekten affetmişti... Hayır, kendisini Sixte'nin ve ölümün elinden kurtarmak mucizesini, kimbilir neler pahasına, Montalte başarmıştı... Fausta, kendisine bu kadar büyük bir aşkla bağlı olan adamdan çok yararlanabileceğini düşündü. Fakat bütün bunlar artık neye yaradı?.. Ölmek istiyordu. Onun için başka çıkar yol yoktu...

Fausta, herşeye rağmen yanıbaşında söylenen sözleri dinlemekten kendini alamadı. Sözü edilen o belge neydi? Bu belgeyle kendi arasında ne gibi bir ilişki vardı?

Birden, omuzuna bir elin dokunduğunu hissetti.

Birisi, kulağının dibinde bir şeyler söylüyordu. Gözlerini açtı ve Espinosa'yı gördü. Sonra da söylenenleri dinlemeye koyuldu: Engizisyon Başyargıcı, Fausta'nın oğlundan sözediyordu... Fausta da kendine gelir gelmez, oğlunu düşünüyordu. Demek o yaşıyordu, serbestti!.. Asıl mesele buydu. Anasına gelince bir zındana kapanıp kalmaktansa ölmesi daha iyi değil miydi?

İçinde şu önsezi bir şimşek gibi çıktı:

«*Pardaillan yaşıyor!*»

Bu iki kelimelik cümle, hâfızasında, başdöndürücü bir geçmişin acı, tatlı bütün hâtıralarını uyandırıyordu. O geçmişte ne tehlikeli mücadeleler, ne doyulmaz zevkler vardı ve şimdi bunların hepsi, ne kadar uzaklaşmış görünüyordu. Halbuki geçmiş, ne kadar da yakındı. Öyle ya. Pardaillan'ı Palais - Riant yangınında yakmak istediğinden bu yana ne kadar zaman geçmişti? Pardaillan'ı... O kadar büyük bir kinle nefret ettiği... Ve o kadar büyük bir aşkla sevdiği Pardaillan'ı!..

Bu ne müthiş bir geçmişti!..

Kendisi zengindi, pekçok insana sözü geçiyordu, kudretli ve kuvvetliydi. Fakat giriştiği işlerin çoğunda yenik düşmüş, kırılmış, ezilmişti. Halbuki Pardaillan, otsuz, ocaksız bir asîlzâdeydi. Müthiş entrikalara, dehâsının ve yüreğinin kuvveti sayesinde karşı koymuş, giriştiği her savaşı kazanmıştı. Fausta için işin asıl dayanılmaz tarafı şuydu ki Pardaillan, Prens'in, o eşsiz güzellikteki mağrur bâkirenin aşkını reddetmişti!..

Pardaillan yaşıyordu ha?.. O hâlde Fausta'nın ölmesi, düşmanından kaçması demek olmayacak mıydı? Halbuki o hiçbir düşmanından kaçmamıştı! Hayır, artık ölmek istemiyordu. Şimdilik ara verilmiş

olan korkunç düelloya tekrar başlamak için yaşayacak ve sonunda, bu dev mücadeleden zaferle çıkacaktı.

Tam bu sırada Montalte ona yaklaştı. Fausta, üzerine eğilmiş olan adamı, gözlerini hafifçe aralayıp gözledikten ve aralarındaki uçurumu sanki ölçtükten sonra birdenbire yerinde doğruldu. Bu kadın, insanca zayıflıkların ne demek olduğunu bilmiyor, ölüm yolculuğunun yorgunluğuna bile meydan okuyordu. Evet, birdenbire doğruldu. Hükmeder bir tavırla:

— «Bir şey mi söyleyeceksiniz Kardinal? Sizi dinliyorum!» Dedi.

Aynı anda da siyah gözleri, ciddî ve fakat tatlı bakışlarla Montalte'nin yüzüne dikildi. Montalte'ye gelince belki de kafasında bu kadına hâkim olmayı kurmuş olan bu adam, daha ilk karşılaşmada hemen yenik düşmüş ve sessiz bir tapınma duygusu içinde başını önüne eğmişti. Fausta, adamın kendisine bütün ruhu ve vücuduyla teslim olduğunu anlayınca gülümsedi ve sözle anlatılamaz bir tatlılıkla:

— «Söyleyiniz Kardinal!» Dedi.

O zaman Montalte, titrek ve hafif bir sesle Fausta'ya, serbest olduğunu bildirdi... Fausta ne hayrete düştü, ne de heyecanlandı:

— «Beni Sixte - Quint mi affediyor?» Diye sordu.

Montalte başını salladı:

—«Papa affetmedi, madam... Papa kendisinin-
kinden daha kuvvetli bir iradeye boyun eğdi.»

— «Yâni sizin iradenize, öyle değil mi?»

Montalte, «*evet*» anlamına başını eğdi. Fausta:

— «O halde,» dedi. «Beşinci Sixte, çok geçmeden, imzaladığı böyle bir af belgesinden cayacaktır.»

— «Hayır, madam!.. Çünkü ben aynı zamanda kutlu pederden, sizi koruyacak olan bir belgeyi de kopardım!»

— «Nerede bu belge?»

— «İşte, madam!»

Fausta, kâğıdı aldı ve okudu:

«Ben, Tanrı'nın izniyle Fransa Kralı olan Henri; Tanrı bana günahlarımın cezası olarak kendisine taccımı bırakabileceğim bir evlât vermediği ve Navarre Kralı Henri de dinsizlikte ayak direyen bir günahkâr olduğundan kendisini Fransa tahtına lâayık görmediğim için Tanrı'nın yeryüzünde vekili olan çok kutlu babamız Papa hazretlerinden aldığım ilhâmla krallığımda, Roma halkının mezhebi olan Katolikliği korumak amacıyla bütün iyi ve namuslu kullarıma şunu bildiririm: Sevgili ölü kız kardeşim Elisabeth de France'nin kocası, İspanya Kralı majeste İkinci Philippe'yi, Fransa tahtına benden sonra geçmeye lâayık tek aday olarak seçiyorum. Kutlu anamız, kilisemize sâdık ve onun evlâdı olan bütün kullarım, İkinci Philippe'yi benim vârisim ve yerime geçecek tek Kral olarak tanımalıdırlar.»

Montalte, Fausta'nın kâğıtta yazılanları sonuna kadar okuduğunu görünce:

— «Madam,» dedi, «Fransa'da kralın sözü kanundan üstün olduğu için bu bildiri, Fransa'nın üçte ikisini Philippe'nin avucuna atıyor demektir. Durum böyle olunca katoliklerin yüzüstü bıraktıkları Henri de Béarn'ın bütün ümitleri suya düşmüştür. Ordusundaki katolikler de ondan ayrılacakları için yanında bir avuç Huguenot askeri kalacak ve bu askerlerle çabucak kendi Navarre Krallığına çekilmeyi canına minnet bilecektir, ama bakalım Philippe, o krallığı da ona bırakacak mı? Bu belgeyi Philippe'ye götürecektir olan kimse, ona Fransa tahtını da götü-

recek demektir. Eğer söz konusu belgeyi götürecek olan kimse, sizin gibi eşsiz zekâ sahibi biri de olursa İspanya Kralı ile pazarlığa girişecek ve ondan kendisine büyük bir pay koparmayı bilecektir. İtalya'da gücünüz kalmadı, burada hayatınız bile tehlikede... Fakat Philippe'ye dayanarak öyle bir güç kazanabilirsiniz ki bu, sizi eski durumunuza bile getirebilir. İşte, ben şimdi bu belgeyi size veriyor ve sizden bunu Philippe'ye götürmeyi kabul etmenizi rica ediyorum.»

Fausta hemen kararını verdi: Oğlu, Myrthis'e emanet edilmişti ve Sixte-Quint'in erişemeyeceği bir yerdeydi. Nasıl olsa çocuğuna sonra yine kavuşabilirdi. Pardaillan'a gelince eninde sonunda onu da bulması mümkündü.

Geriye Montalte meselesi kalıyordu. Bu adam için de hemen şimdi bir karar vermesi lâzımdı. Ve kararını verdi; içinden:

«Bu da benim kölem olacak» dedi.

Sonra Montalte'ye dönerek yüksek sesle:

— «İnsanın soyadı Peretti olursa çıkarcılık, ilğine işlemiş demektir,» dedi. «Peki, 'Sixte'yi neden beni affetmeye zorladınız? Ölümüne neden engel oldunuz? Bana niçin bu yeni ve parlak gelecekte söz ediyorsunuz?»

Montalte kekeleydi:

— «Madam!..»

— «Ben size söyleyeyim: Beni seviyorsunuz da ondan, Kardinal...»

Montalte, diz çökmüş, yalvarırcasına ellerini uzatmıştı. Heyecan ve coşkunluktan kendini kaybetmiş gibiydi. Fausta hükmeden bir tavırla:

— «Susunuz Kardinal,» dedi. «Susunuz ve sakın, tamir edemeyeceğiniz sözler söylemeyiniz! Beni sevi-

yorsunuz, değil mi? Güzel! Ben de sizin beni sevdiğinizi biliyorum işte... Fakat sizden özür dilerim, Kardinal, ben sizi hiçbir zaman sevemeyeceğim!»

— «Neden? Niçin...»

Fausta, dalgın dalgın cevap verdi:

— «Çünkü... Çünkü ben zaten birini seviyorum, Kardinal Montalte! Fausta'nın kalbinde iki aşk yaşayamaz!..»

Montalte, ağzından köpükler saçarak:

— «Birini mi seviyorsunuz?.. Diye haykırdı. «Birini seviyorsunuz ha? Hem de bunu bana söylemekten çekinmiyorsunuz!.. Bana!..»

Fausta, Kardinal'in gözlerine dik dik baktı ve sâkin bir edâ ile:

— «Evet!» Dedi.

— «Birini seviyorsunuz öyle mi?.. Kimi?.. Pardaillan'ı mı?..»

Ve Montalte çılgın bir hareketle hançerini çekti. Fausta, yatağında kımıldamadan, sâkin gözlerle ona bakıyordu. En sonunda Montalte'yi buz gibi donduran bir sesle:

— «Doğru söylediniz,» dedi. «Ben Pardaillan'ı seviyorum... Fakat o hançeri elinizden bırakın ve bana inanın! Eğer bir gün birisi Pardaillan'ı öldürecekse bu, herhalde siz olmayacaksınız!»

Tüyleri diken diken olan Montalte:

— «Kim öldürecek? Kim öyleyse?» Diye atıldı.

— «Ben!..»

Montalte haykırdı:

— «Siz mi? Neden?..»

Fausta soğuk bir sesle cevap verdi:

— «Çünkü onu seviyorum!.. »

SIXTE - QUINT'İN SON DÜŞÜNCESİ

Sixte-Quint, yeğeninin gidişinden sonra masasının başında uzun zaman düşünceli bir halde kalakaldı.

Ancak içeriye sekreteri girip de Kont Hercule Sfondrato'nun kendisiyle görüşmek istediğini alçak sesle haber verdiği vakit dalgınlığından sıyrıldı.

Sfondrato'nun adını işiten Papa, zihnindeki bulanık düşünceler arasında bir parıltı görür gibi oldu ve içinden:

«*Hah!.. Şimdi aradığım adamı buldum!*» Diye söylendi.

Sonra yüksek sesle emir verdi:

— «Kont Sfondrato'yu yanıma getirin!»

Biraz sonra yüzü heyecandan sapsarı bir halde, Başyargıç Sfondrato içeriye girdi ve masanın başındaki Papa'nın karşısına, oldukça sert bir tavırla dikildi. Sixte-Quint, onun yüzüne dikkatle baktı:

— «Eee, Kont... Bana neler söyleyeceksiniz bakalım?»

Sfondrato cevap yerine ceketinin düğmelerini çözdükten sonra zırhlı yeleğini açtı ve Montalte'nin hançerinin göğsünde açtığı yarayı gösterdi. Papa, yarayı, anlayışlı bir tavırla gözden geçirdikten sonra boğuk bir sesle:

— «Vay canına! Amma vurmuş ha!» Dedi. «Yâni, zırhlı yelek olmasaymış, işin tamammış!..»

Sfondrato soğuk bir gülümsemeyle:

— «Doğru buyurdunuz, kutlu peder!» Dedi.

Sonra hemen tekrar yeleğini ilikleyip kendini toparladı ve umursamaz bir tavırla omuz silkti, dişlerini sıkarak kararlı bir sesle:

— «Yara mesele değil!» Dedi. «Bu işi yapamı affedebilirdim. Fakat onun asıl affedemeyeceğim suçu, ikimizin de aynı kadını sevmemiz! Bu yüzden kendisini öldürmeye yeminliyim!»

Papa, sâkin bir tavırla:

— «Güzel.. Bütün bunları bana ne diye anlatıyorsunuz?» Dedi.

— «Çünkü kutlu peder, bu olay sizi yakından ilgilendiriyor. Zira sevdiğim kadın Fausta ve nefret ettiğim adamsa Montalte!..»

Sixte-Quint Kont'a bir an baktı. Sonra boğuk bir sesle:

— «Bana verdiğiniz haberin önemini anlıyorum!..» Dedi.

Papa, masasının üstündeki kâğıtlardan birini önüne çekmiş sâkin bir tavırla yazmaya koyulmuştu. Sfondrato, hareketsiz duruyor ve düşünüyordu:

«Galiba beni zindana attıracak! Ama kalıbımı basarım ki Başyargıca el sürecek adamın sonu kötü olur!»

Papa, kâğıdı doldurmuştu:

— «İşte, bu kâğıt sizin hançer yaranızı geçirir!» Dedi. «Benden, Ponte-Maggiore ve Morciano Dükaliği'ni ister durursunuz. İşte size, bu isteğinizi veren belge...»

Sfondrato hayret içinde kalmıştı. Âdetâ irade dışı bir hareketle kâğıdı aldı ve mırıldandı:

— «Acaba Papa hazretleri söylediklerimi duydular mı? Öldürmek istediğim adam Montalte'dir... Sizin yeğeniniz Montalte... Kutlu Kardinaller toplan-

tısında yerinize geçmeye aday gösterdiğiniz Montalte!...»

Papa ayağa kalktı. Bükük belini doğrulttu. Yüzünde derin bir ümit ifadesi vardı:

— «Montalte'yi vurmanız sizin bileceğiniz bir iş... Fakat bana kalırsa onu öldürmeyin de gönlünden yaralayın!.. Elinden o kadını alarak onu aşkından deliye döndürün!... Bence böylesi, sersem bir hançer darbesinden daha ağır cezadır!..»

Sfondrato soluk soluğa söylendi:

— «Allah Allah! Yeğeniniz size nasıl bir suç işledi ki dayısı olan siz, onun hakkında böyle konuşuyorsunuz?..»

Papa korkunç bir soğukkanlılıkla:

— «Montalte artık benim yeğenim değil, en büyük düşmanımdır!» Dedi. «Çünkü Montalte kilisemizin düşmanıdır... Montalte bana isyan etti... Benim elimden, Papalığın gücünü sıfıra indirecek silâhı kopardı, aldı... Bu silâh da şimdi Fausta'nın elinde... Evet, benim affettiğim Fausta... Ve şimdi hür olan Fausta, silâhı alıp o alçak İspanyol'a götürecekt!..»

Sfondrato bitkin bir halde:

— «Fausta af mı edildi?» Diye söylendi.

— «Evet, Fausta, şimdi hür. Hiç şüphesiz birkaç saat sonra Roma'dan çıkacak ve yanında Montalte olduğu halde Madrit'teki El Escorial Sarayı'na giderek Fransa Krallığı'nın Philippe'ye bağışlandığını bildiren belgeyi, kendisine teslim edecektir. İşte Engizisyon Başyargıcı'nın elinde sâdık bir âlet olan Montalte, bana bu hainliği yaptı.»

Sfondrato dişlerini gıcırdattı:

— «Fausta hür, ha?.. Fausta'nın yanında Mon-

ıalte var ha?... Lânet olsun! Ben sağ kaldıkça buna razı olamam!»

Ve Papa'nın kendisine bir dükalığı bağışlayan emirnamesini sert bir hareketle masanın üstüne bırakarak:

— «Buyurun, kutlu peder,» dedi. «Bu emirnameyi ve benim başyargıçlık görevimi benden alın. Bunların yerine bana emniyet müdürlüğü görevini verin. Bir saate kadar size tehlikeli belgeyi sağlarım. İdam sehpası hazır. Cellât bekliyor. Belki bu iş beni acıdan öldürür, fakat o kadın cellâda verilmeli ve idam edilmelidir. Montalte'yi de yakalar, isyan suçundan yargılatırım. Engizisyon Başyargıcı'na gelince bir hançer derbesiyle sizi ondan da kurtarıveririm, olur biter. Bana bir kelime söyleyin, bir emir verin, yeter, kutlu peder!..»

Papa boğuk bir sesle:

— «Mükemmel!» Dedi. «Bu emri vereyim de, üçgün içinde beni de öldürsünler, değil mi?»

Ve Sfondrato, kendisine şaşkın bakıp gerilerken Sixte-Quint sözüne devam etti:

— «Montalte, Fausta ve Engizisyon Başyargıcı, avucumun içinde bana ağırlık mı veriyorlar sanıyorsunuz? Hadi canım!.. Avucumu kapatmakla üçünü de ezebilirim. Fakat Engizisyon Başyargıcı'nın üstünde Engizisyon Mahkemesi var... Ben de onun elindeyim... Eğer o belgeyi tekrar elime geçirmeye kalkışırsam, Engizisyon Mahkemesi beni öldürtür... Oysa ölmeye de henüz hiç niyetim yok. Papalığın kesin zaferini güvenlik altına almam için daha iki-üç yıl yaşamam gerek. Şimdi Montalte, Fausta ve Espinosa'nın, neden Papalığın yönetimi altındaki topraklardan sağ çıkmaları gerektiğini anlıyor musunuz?..»

Yeni Ponte-Maggiore Dükü, Sixte-Quint'in bu

sözlerini heyecanlı bir dikkatle dinlemişti. Papa konuşmasını bitirince Sfondrato:

— «Pekâlâ kutlu peder!» Dedi. «Dediğiniz gibi olsun. Fakat yönetiminiz altındaki topraklardan çıkar çıkmaz onlara ulaşacağım. Size yemin ederim ki benim onlara ulaşmamla beraber yolculukları da sona ermiş olacaktır.»

— «Öyle ama, sizin, benim adamım olduğunuzu biliyorlar... Hem sonra kendinize biraz fazla güvenmiyor musunuz, Dük?...»

Dük homurdandı:

— «Bir değil, yüz Montalte bana vız gelir...»

— «Ya Engizisyon Başyargıcı?»

— «Bir emir verin, onun da işini bitirivereyim...»

— «Ya Fausta?»

Dük de Ponte-Maggiore, rengi uçarak ismi tekrarladı:

— «Fausta?!..»

— «Elbette Fausta ya, sersem!.. Fausta seni öldürür...»

Dük itiraz edecekmiş bir hareket yapacak oldu, fakat Papa fırsat vermedi:

— «Hayır, hayır!.. Ben dünyada Fausta'ya kafa tutacak, kendimden başka bir tek adam gördüm. Hem ona kafa tutacak, hem de onu yenecek bir tek adam... O da Şövalye de Pardaillan'dı!..»

Dük titredi, önce sarardı, sonra kızardı. Fakat heyecanını yenerek boğuk bir sesle sordu:

— «Ve siz, bu adamın, benim üstesinden gelemeyeceğim bir işi başaracağını umuyorsunuz, öyle mi kutlu peder?»

— «Ben onun ne akla, hayale sığmaz, belâlı işler başardığını gördüm. Ah, eğer Pardaillan bu işi yap-

mak isteseydi... Eğer kafasında yeter derecede zekâsı ve yüreğinde epeyce kini olan bir adam gidip Pardaillan'ı bulsa ve onu bu işe ikna edebilseydi, ne güzel olurdu. Çünkü bence Fausta ve Montalte'yi yollarından alıkoymak için başka çare yoktur.»

— «Pekâlâ... O halde bu zekâ ve kinin hende olduğunu size göstereceğim. Kendimi çiğneyip ona gideceğim ve mademki dünyada bir ısırışta onları yok edebilecek bir köpek varmış, onu bulacağım... Onu size getireceğim... Siz de kendisini onlara saldırtın...»

Dük de Ponte-Maggiore kendi kendine şöyle söylendi:

«Ondan sonra o köpeğin çenesini kırmak, benim boynumun borcu olsun!»

Papa söylendi:

— «Saldırtayım mı? O da ne demek? Şurasını kafanıza iyice yerleştirin, Dük!.. Pardaillan öyle, her istenilenin üstüne saldırtılacak adam değildir. Canı istemezse, iş hoşuna gitmezse, şuradan şuraya adımını atmaz. Fakat bir kere de saldırmaya karar verdi mi, düşmanı hâpı yuttu demektir.»

Papa korkunç bir gülüşle:

— «Pardaillan'ı saldırtayım, ha?» Diye gülerek tekrar etti:

Sonra işaret parmağını göğse kaldırarak sâkin bir sesle:

— «Yıldırıma hükmetmek yalnız Tanrı'nın elindedir, Dük!» Dedi.

— «Kutlu peder, bu adam, bu kadar yaman mı?»

Papa, ağır ağır konuştu:

— «Dük... Pardaillan, Sixte-Quinte'yi kendine hayran bırakan belki de tek adamdır. Mademki ken-

dinize güveniyorsunuz gidip de Pardaillan'ı bu işe razı edin bakalım...»

— «Kendisi nerede bulunur?»

— «Navarre Kralı'nın ordugâhında... Ata biner ve Henri'nin ordugâhına gidersiniz. Kendisine, Fausta'nın Philippe'ye götürmekte olduğu belgenin önemini anlatırsınız. Belgeyi zorla elimizden aldıklarını söylersiniz. Resmî göreviniz, bu kadarla biter... Bundan ötesi, yâni Pardaillan'ı bulmak, özel görevinize girer. Onu bulunca kendisine sadece şu sözleri söyleyin: Fausta sağ olup Philippe'ye bir belge götürmektedir ve belge İspanya Kralı'na, Fransa tahtını sağlayacaktır.»

— «Kendisine söyleyeceklerim sadece bu kadar mı, kutlu peder?»

— «Bu kadar... Ve bu kadarı da yeter de artar sanırım.»

— «Ne zaman gideyim?»

— «Hemen şimdi...»

ŞÖVALYE DE PARDAILLAN

Ponte-Maggiore Dükü Hercule Sfondrato, Roma'dan çıkarak Fransa yolunu tutmuştu. Yüreğinde karmakarışık hisler boğuşuyor; hiddetkin ve aşk duyguları birbirine karışıyordu. Yolda ilerledikçe Montalte'den intikam almak dileği daha kesinleşiyor ve günler kendisine yıl kadar uzun geliyordu. Nihayet Fransa'ya ulaştı. Bütün ülkeyi boydan boya ve birkaç at çatlattıktan sonra halsizlikten bitkin bir durumda Paris yakınlarına vardı.

Şehre birkaç fersah kala, yolda bir asîlzâdeye rastlayınca kendisine yaklaştı ve Navarre Kralı'nın şu anda nerelerde bulunduğunu sordu. Atlı yabancı:

— «Mösyö,» diye cevap verdi. «Majeste Kral şu sırada Paris yakınındaki Montmartre tepesinde ve Madam Claudine de Beauvilliers yönetiminde bulunan Bénédictines Manastırı'nda kalıyor. Denildiğine göre bu dilber madam, gündüzlerini dua etmek ve gecelerini de dinsiz krala din dersi vermekle geçiriyormuş!»

Dük de Ponte-Maggiore, bu kadar serbest, saygısızca ve alaylı alaylı konuşan adama dikkatle baktı. Adam, ince yüzlü düzgün yapılı, kırk yaşlarında biriydi. Kalender görünüşüne uyan giyimi dikkati çekecek kadar sâdeydi. Yabancı, Dük'e sordu:

— «Arzu ederseniz sizi krala götüreyim. Zaten bana da bu gece için randevu vermişti.»

Dük de Ponte-Maggiore, bu cüretkâr yabancıya küçümseyen gözlerle baktı. Adam gülümseyerek sözüne devam etti:

— «Bana şaşıyorsunuz, ama asıl Kral'ı harap elbiseleri içinde görünce daha da şaşacaksınız. Zavallı Kral belki de sizin bu pırıl pırıl, cicili bicili elbiselerinizi ve altından mahmuzlarınızı Cenova kadifesinden yapılmış mantonuzu görünce utancından yerin dibine girecektir. Bu ne süs, aman efendim bu ne süs!»

Dük sinirli sinirli:

— «Yeter!» Diye gürlledi. «Fazla ileri gitmeyin, yoksa bu altınlar, gümüşler arasında şu kında bir de çelik taşıdığımı anlarsınız!»

— «Sahi mi Mösyö? O hâlde fazla ileri gitmeye yim de sizin gibi kibar ve tâ İtalya'nın göbeğinden gelmiş bir asîlzâdeyi kızdırmayayım.»

Dük de Ponte-Maggiore öfkeyle sordu:

— «İtalya'dan geldiğimi nereden anladınız?»

— «İtalya'dan geldiğinizi saklamak niyetindeysemiz, İtalyan şivenizi, dağların öte yanında bırakmanız gerekirdi.»

Meçhul asîlzâde bu sözleri söyleyerek kibar bir selâm verdi ve uzaklaştı. Dük de Ponte-Maggiore hemen elini hançerine attıysa da karşısındakinin iri tabancasını görerek sâkinleşti. Kendi kendine:

«Önce şuraya yapmaya geldiğim işi başarayım,» diye söylendi. «Önce Kralı ve Pardaillan'ı bir bulayım... Eğer bu küstah herif yine yoluma çıkarsa, haddini bildiririm.»

Sonra yabancıya seslendi:

— «Hey, mösyö! Kızmayın rica ederim. Kızmayın. Deminki teklifinizi kabul ediyorum!»

Yabancı bir selâm daha çakarak:

— «O hâlde düşün peşime...» Dedi.

İki atlı, hayvanlarını tırısı kaldırdılar ve akşam

güneş batarken Chaillot sırtlarına ulaştılar. Fransız asîlzâdesi orada atını durdurdu. Eliyle aşağıları göstererek:

— «İşte, Paris...» Dedi.

Altlarında sayısız binaları ve bunlar arasında yükselen bir sürü kilise ve kulesiyle engin bir şehir hâlinde Paris uzanıyordu. Şehrin çevresinde gittikçe sıkışık bir hâlde kral askerlerinin çadırları görünüyordu. Dük de Ponte-Maggiore, kuşatılmış Paris'i seyrederken, yol arkadaşı dalgınlaşmıştı. Hâfızasına hâtıralar üşüşmüş olmalıydı. Şu anda bulunduğu yer, ona hayatının kahramanlık dolu, bir serüvenini hatırlatıyor olmalıydı ki dudaklarında tatlı bir gülümseme gezindi.

Dük de Ponte-Maggiore:

— «Eee Mösyö! Sizi bekliyorum.» Dedi.

Meçhul adam irkildi. Hayâl dünyasından sıyrılarak mırıldandı:

— «Yolumuza devam edelim.»

Ve Montmartre yönünden Paris'e doğru indiler. Paris surlarının dışında, şehri kuşatan ordunun askerleri kaynaşıyordu. Surlar üzerinde kaygusuz piyade askerleri geziniyordu. Bunların arasında yakayı, paçayı sıvamış bir sürü rahip görünüyordu ve hepsi de eski tüfekler ve mızraklarla silâhlanmıştı. Bellelerinde şarap mataraları asılıydı. Göğüslerinde birkaç haç vardı. Bu acayip asker ve rahip sürüsü gidiyor, geliyor, surun içine veya dışına eğiliyor, şehri savunmak için sözde tetikte ve hazır görünüyordu. Surların iç tarafında, üstü başı paramparça bir halk kalabalığı inleyerek sürünüyor, acı acı feryat ediyordu:

— «Açız! Ekmek istiyoruz, ekmek!..»

Dük de Ponte-Maggiore alaylı alaylı güldü:

— «Paris'lilere bir ziyafet çekilse, reddetmeyecekler, hani...»

Yabancı:

— «Doğru,» dedi. «Zavallılar, aç!..»

— «Yoksa onlara acıyor musunuz?»

Yabancı birden sertleşti:

— «Mösyö, ben açlara ve açıktakilere daima acırım... Çünkü kendim de, şu dünyayı gezer dururken çok kere aç ve açıkta kalmışımdır.»

Dük de Ponte-Maggiore küçümseyen bir tavır takındı:

— «Böyle bir şey benim hiç başıma gelmedi.» Dedi.

Yabancı, onu garip bir bakışla baştan aşağı süzdü ve esrarlı bir gülümseyişle:

— «Belli!» Dedi.

Bu cevap, çok basit olmakla birlikte bir hakaret etkisi yaptı ve Dük sapsarı kesildi. Bu defa hiç şüphesiz çok sert bir cevap verecekti. Fakat buna vakit kalmadan surların tepesinden bağırımlar yükseldi:

— «Kral geliyor! Kral geliyor! Yaşasın Kral!..»

Apansızın, çılgınca bağıran bir kalabalık surlara üşüştü. Silâhlı askerleri ve papazları iteleye kakalaya surlara tırmandı ve bağırmaya koyuldu:

— «Majeste, majeste! Ekmek istiyoruz!»

Dördüncü Henri:

— «Geldim dostlarım, geldim!» Dedi. «Hay Tanrı iyiliğinizi versin! Bana niçin şehrin kapılarını açmıyorsunuz canım?»

Yabancı atlı ile Dük de Ponte-Maggiore, tarihin ibret ve heyecan verici sahnelerinden birini bu anda gördüler. Dördüncü Henri atından inmiş, yanındaki iki-üçyüz atlı da hemen onun gibi yapmıştı ki birdenbire ekmek yüklü, kalabalık bir katır kafilesinin ortaya doğru ilerlediği görüldü. İlk olarak Dördün-

cü Henri bu ekmeklerden birini aldı. Upuzun bir sı-
rığın ucuna ilıştırerek surlara doğru uzattı. Ekmek,
göz açıp kapayıncaya kadar paylaşıldı ve midelere in-
dirildi. Dük de Ponte-Maggiore hayret içinde:

— «Bu adam ne yapıyor?» Diye haykırdı:

— «Görüyorsunuz ya, Mösyö!.. Majeste, Paris'li-
lere ziyafet çekiyor!..»

Bu sırada, beraberindeki atlılar da Kral'ın yaptı-
ğını yapıyorlardı. Her yandan, çeşitli araçlarla ek-
mekler, surların tepesindeki kuşatılmış kalabalığa
uzatılıyordu. Sevinç çığlıkları, hayır dua sesleri bir-
birine karışıyordu. Nihayet bir alkış tufanı koptu:

— «Yaşasın Kral!.. Yaşasın Kral!..»

Ekmeklerin hepsi dağıtıldıktan sonra Kral:

— «Yiyecek dostlarım, yiyecek!» Dedi. «Yarın size
yine ekmek getireceğim!..»

Yabancı atlı bağırdı:

— «Bravo Majeste!..»

Dük de Ponte-Maggiore:

— «Dalkavuk!» Diye mırıldandı.

Dördüncü Henri de bu kadar gür bir sesle fikrini
anlatan adama doğru döndü ve tatlı bir gülümseyiş-
le:

— «Hah!..» Dedi. «En sonunda Mösyö de Parda-
illan da geldi işte!..»

Dük de Ponte-Maggiore:

— «Ne?.. Pardaillan mı?..» Diye homurdandı.

Dördüncü Henri sözüne devam etti:

— «Mösyö de Pardaillan! Sizi gördüğüme pek se-
vindim. Size gönderdiğim habere bu kadar çabuk ce-
vap vermiş olmanız, artık sizin de bizden olacağınız
hakkındaki ümidimi artırıyor...»

— «Majesteniz, daima emirlerine hazır olduğumu bilirler...»

Dördüncü Henri, kurnaz bakışlarını bir an Şövalye'nin güler yüzüne dikti, sonra:

— «Atlara!» Diye bağırdı. «Montmartre'ye dönüyoruz... Mösyö de Pardaillan, siz lütfen yanımda bulunun!»

Yola koyulacakları sırada Pardaillan, Ponte-Maggiore'ye döndü:

— «Bana isminizi söylemek zahmetinde bulunursanız, Montmartre'ye varınca söz verdiğim gibi sizi Majeste'ye tanıştırayım!»

— «Lütfen beni kendisine Ponte-Maggiore ve Morciano Dükü; Kutlu Papa Sixte-Quint hazretlerinin Majeste Dördüncü Henri ve Şövalye de Pardaillan yanında elçisi Hercule Sfondrato, diye takdim ediniz...»

Pardaillan hafifçe irkildi ve fakat yine alaycı tavrını takınarak:

— «Vay canına! Bu kadar büyük bir şerefe lâyık olmadığımı sanırdım!» Dedi.

Yola koyulmuşlardı. Dördüncü Henri elini sallaya sallaya surlardakilere vedâ ederken söyleniyordu:

— «Ne yazık!.. Neden bu iyi insanlar bana şehrin kapılarını açmıyorlar?..»

Şövalye cevap verdi:

— «Majeste, siz isterseniz o kapılar kendiliğinden açılır...»

— «Nasıl olurmuş bu iş?..»

— «Ben size bir kere daha söylemiştim ki Majeste!.. Paris, protestanlığı bırakıp katolik olmaya değer!»

Dördüncü Henri ince bir gülümsemeyle:

— «O daha sonraki iş...» Dedi. «Onu ileride düşüneceğiz!..»

— «Öyle ama, eninde sonunda iş oraya varacak değil mi?»

Kral cevap vermedi. Yola devam ettiler ve nihayet Montmartre Manastırı'nın kapısından içeri girdikleri vakit Pardaillan, atından inen Kral'a, Papa'nın elçisini şöyle tanıttı:

— «Majeste, size Ponte-Maggiore ve Morciano Dükü, Kutlu Papa Sixte-Quint hazretlerinin Majeste Dördüncü Henri ve Şövalye de Pardaillan yanında elçisi, Mösyö Hercule Sfondrato'yu takdim ederim.»

Kral yanındakilere döndü:

— «Peşimden gelin! Siz de Mösyö de Pardaillan, Dük'ün söyleyeceklerini dinledikten sonra beni görmeyi unutmayın!..»

Şövalye, saygıyla eğilirken Dördüncü Henri de birtakım torbalar taşıyan adamlara dönmüştü. Bu torbalardan birinden bir şıkırtı duyunca kulak kabarttı. Torbaların taşınmasına bakan birine dönerek keyifli keyifli seslendi:

— «Hey Sancy! Yoksa o harikulâde elmasını satacak birini buldun da boş hazinemi doldurmak için bana para mı getirdin?»

— «Efendimiz, elması satın alacak kimseyi bulmadım ama, ona dayanarak birkaç bin altın veren birini buldum...»

— «Yaşa Sancy!..»

Ve biraz heyecanla ilâve etti:

— «Doğrusu bu borçlarımı sana nasıl ödeyeceğimi ben de bilemiyorum... Ama, Tanrı iyiliğini versin! Para dediğin, sen, ben gibi asîlzâdeler için nedir ki?..»

Sonra, hayret içinde bakmakta olan Dük de Ponte-Maggiore'ye dönerek:

— «Gelin de derdinizi anlatın bakalım!» Dedi.

Kral ve Dük de Ponte-Maggiore, krallık sekreterleri Rusé de Beaulieu ile Forget de Frense'nin çalıştıkları odaya girince. Dük anlatmaya başladı:

— «Kutlu Papa hazretleri beni, Majestenizi son derece ilgilendirecek bir belgenin kopyasını, zatiâlinize takdim etmekle görevlendirdiler.»

Dördüncü Henri, Üçüncü Henri'nin, Fransa tahratını İspanya Kralı Philippe'ye bağışladığını bildirir belgesini dikkatle okudu. Bitirince sâkin bir tavırla:

— «Bunun aslı nerede, Mösyö?» Diye sordu.

— «Aslının, Prenses Fausta'da olduğunu size söylemeye yetkiliyim, Majeste!.. Prenses şu sırada yanında Kardinal Montalte olduğu hâlde bu belgeyi İspanya Kralı'na götürmek üzere İspanya yolculuğuna çıkmış bulunuyor.»

— «Sonra Mösyö?..»

— «Sonrası bu kadar Majeste!.. Papa hazretleri bunu size haber vererek dostluklarını göstermek istediler. Papa hazretleri sizin yüksek zekânıza güvenmekte ve gerekli tedbirleri alacağınızdan şüphe etmemektedirler...»

Dördüncü Henri, bir an düşünceye daldı. Sonra sordu:

— «Kardinal Montalte, Papa'nın yeğeni değil midir?»

— «Evet... Fakat kendisi şimdi Papa'ya isyan etmiş bulunuyor!..»

— «Yaa!.. Rusé! Mösyöyü, Şövalye de Pardaillan'ın yanına götürün! Birlikte konuşacakları var... Konuşmaları bitince Şövalye'yi bana getirin!.. Buyu-

run, elçi hazretleri! Gitmeden önce sizi tekrar görmek isterim!..»

Birkaç saniye sonra Dük de Ponte-Maggiore ile merakını, alay maskesi altında zorlukla saklayan Pardaillan başbaşaydılar.

Pardaillan alayı bırakmadan sordu:

— «Buyurun Mösyö le Dük!.. Acaba Papa hazretlerinin benim gibi otsuz, ocaksız bir şövalyeye sizin gibi ünlü bir elçi göndermekteki amacı nedir?..»

— «Mösyö, Kutlu Papa hazretleri, bana Prenses Fausta'nın sağ olduğunu size söylememi emretti. Sağ ve hür olduğunu...»

Pardaillan belirsiz bir ürperti geçirdikten sonra hemen sordu:

— «Yok canım!.. Madam Fausta sağ, ha?.. Peki ama bunda beni ilgilendirecek ne var?..»

Dük de Ponte-Maggiore şaşkın şaşkın:

— «Efendim?.. Bir şey mi söylediniz?» Diye sordu.

— «Dedim ki Madam Fausta yaşıyorsa bana ne?..»

Şövalye bunu o kadar tabii bir tavırla söylemişti ki Dük:

«*Bu adamın prensesi sevdiği filân yok!.. Öyleyse işler tamamen değişiyor demektir!..*» Diye düşünmek zorunda kaldı.

Pardaillan bir daha sordu:

— «Prenses Fausta şimdi nerededir?»

— «İspanya'ya gitmek üzere yolda...»

Pardaillan düşündü: «*İspanya yolunda ha?.. Engizisyon memleketine gidiyor demek... Ne olacak Fausta gibi bir kadının kanlı dehası, elbette eninde sonunda bu zulüm mahkemesiyle işbirliği etmenin yolunu arayacaktı...*»

Dük, sözlerine ekledi:

— «Prenses, İspanya'nın katolik kralı Philippe hazretlerine, Fransa tahtının kendisine verildiğini bildiren bir belge götürmektedir!»

— «Fransa tahtını mı? Tuh, Allah kahretsin!.. Koca bir memleketi bir çırpıda veriveren bu belge nasıl şeymiş bakalım?..»

— «Ölen Kral Üçüncü Henri'nin, kendi yerine İkinci Philippe'nin geçeceğini bildiren bir belgesi!..»

Pardaillan, bir an düşünceye daldı. Sonra alaycı ve zekî yüzünü Dük'e çevirerek:

— «Demek, bana söyleyeceklerinizin hepsi bu kadardı, öyle mi Mösyö?..» Dedi. «O hâlde Kutlu Papa hazretlerine saygılarımı bildiriniz. Size de ayrıca bu değersiz şövalye uğruna bu kadar yorulduğunuz için teşekkür ederim. Artık lütfedip bana izin verin de kralı daha fazla bekletmeyeyim...»

Dördüncü Henri, Dük de Ponte-Maggiore'nin verdiği haberi, kılı bile kıpırdamadan dinlemişti, ama yediği sillenin korkunçluğunu ve sonuçlarının da çok kötü olabileceğini hemen sezmişti. Onun için derhal en yakın ve sâdık adamlarını yanına çağırtmıştı. Şövalye, Kral'ın yanına girdiği vakit, acele koşup gelmiş olan Rosny, Du Bartas, Sancy, Agrippa d'Aubigne'yi de orada buldu.

Pardaillan yerine oturunca Kral, kısaca Dük de Ponte-Maggiore'nin söylediklerini anlattı ve Papa'nın gönderdiği belgenin kopyasını okudu. İşî öncesinden bilen Pardaillan'ın kılı bile kıpırdamamıştı. Fakat dört adam dehşet içinde kalarak bir ağızdan haykırdı:

— «Bu belgeyi yok etmek lâzım!»

Yalnız, Pardaillan bir şey söylememişti. Gözlerini Şövalye'den hiç ayırmayan Kral sordu:

— «Siz ne dersiniz Şövalye?»

Pardaillan soğuk bir tavırla:

— «Ben de bu mösyölerin dediğini derim!» Dedi. «O belgeyi ele geçirmek lâzım, yoksa bütün ümitleriniz suya düşer!..»

Kral, Şövalye'yi kışkırtmak istercesine gözlerinin içine baktı:

— «Bu işi başaracak güçte, cesaretle ve zekâda kim var?..»

Dört adam, sanki önceden anlaşmışlar gibi Pardaillan'a dönmüştü. Kimi savaş meydanında, kimi de politikada ün yapmış bu dört adamın kendisine karşı bu kadar hayranlık ve güven beslemesi karşısında şaşırان Şövalye bir an heyecanlandı. Fakat hemen yine kendini topladı ve sâkin bir tavırla:

— «İzin verirsiniz bu işi üzerime alıyorum!» Dedi.

Henri de Béarn sevinçle:

— «Kabul ediyor musunuz Şövalye?» Diye bağırdı. «Fransa kralı olursam, tacımı size borçlu olduğumu unutmayacağım!..»

Pardaillan alçak gönüllü bir gülümseyişle:

— «Hayır, Majeste!» Dedi. «Bana bir şey borçlanmayacaksınız. Bu işin içinde eski bir ahababım olan Madam Fausta var. Ona iki çift söz söylemeyi pek isterdim. Bu belgenin katolik kralın eline geçmemesine çalışacağım. Bu konuda başvuracağım çarelere gelince...»

Kral, hemen Şövalye'nin sözünü kesti:

— «Orası sizin bileceğiniz şey... Ben size tam yetki veriyorum!»

Pardaillan memnunlukla gülümsedi. Kral bir an düşündükten sonra:

— «Bu çok zor, fakat kesinlikle gizli başarılması

gereken ödevi kolaylaştırmak için size asıl görevinizi maskeleyecek başka bir resmî iş vereceğim: İspanya Kralı Philippe'ye gidecek ve kendisine Paris'teki askerlerini dışarı çıkarmasını istediğimi söyleyeceksiniz!» Dedi.

Sonra sekreterlerine döndü:

— «Hemen, Şövalye de Pardaillan için gerekli olağanüstü elçilik belgelerini hazırlayın!»

Şövalye düşünüyordu: «Kim derdi ki ben bir gün ünlü bir diplomat olacağım?.. Acaba babam şimdi mezarından çıksa da beni olağanüstü elçi kılığında görse ne yapardı?»

— «Yanınıza ne kadar adam vereyim?..»

Şövalye sâf bir şaşkınlık içinde:

— «Ne adamı?» Dedi. «Ben adamı ne yapayım Majeste?»

Kral da şaşırmıştı:

— Ne adamı mı?.. Yoksa bu işi yalnız başınıza başarmaya mı niyetliydiniz?.. Tek başınıza İspanya Kralı ve Engizisyon'la başedebilir misiniz?»

Pardaillan gayet tabii ve sâkin bir tavırla:

— «Vallahi benim hiçbir iddiam yok Majeste!» Dedi. «Fakat bu işi başaracaksam, ancak tek başıma başarabilirim. Onun için yalnız gideceğim Majeste!..»

Şövalye, parıldayan gözlerle krala bakıyordu. Kral şaşkın şaşkın:

— «Tanrı iyiliğinizi versin!» Dedi.

Pardaillan, kararının kesin olduğunu anlatmak istercesine eğildi. Dördüncü Henri, saklamaya çalışmadığı bir hayranlık içinde onu süzdü, sonra ötekilere döndü ve kollarını havaya kaldırarak:

— «Mademki öyle istiyor, öyle olsun! Zaten bu adamdan herşey, daha doğrusu en olmayacak şeyler beklenir!» Dedi.

Sonra tekrar Pardaillan'a dönerek:

— «Ne zaman gitmek niyetindesiniz?» Diye sordu.

— «Hemen şimdi, Majeste!»

— «İşte, adam dediğin böyle olur... Ver elini azizim!»

Şövalye, Kral'ın elini heyecanla sıktı ve odadan çıktı. Kral'ın, kulağına bir şeyler fısıldadığı Sancy de, Şövalye'nin arkasından seğırtti. Atına binen Pardaillan'a, elçilik belgeleriyle birlikte şişkin bir para torbasını uzattı:

— «Mösyö de Pardaillan! Kral hazretleri size bin altın vermemi emretti...»

Pardaillan torbayı kavradı:

— «Bin altın mı? Bana baksanıza ahbap! Kral zenginledi mi? Bin altın çok para!.. Pekçok...»

Bir yandan da torbayı sağlam bir heybeye yerleştiriyordu. Bu iş bitince Sancy'ye söylendi:

— «Azizim, siz Kral'a söyleyin de bundan sonra altınlarını daha hesaplı kullansın... Yoksa böyle giderse siz, uçkurunuza varıncaya kadar neyiniz varsa hepsini rehine koyacaksınız!»

Pardaillan, Sancy'nin elini sıktı ve adamcağızı şaşkın bir hâlde bırakıp atını sürdü.

Yedinci Bölüm

BUSSI — LECLERC

Kral Dördüncü Henri, Şövalye de Pardaillan'ı beklerken manastır Başrahıbesi Claudine de Beauvilliers de sessiz adımlarla Kral'ın oturduğu odanın yanındaki bir odaya geçmiş ve iki oda arasındaki duvarda, halılar altında saklı küçük bir pencereyi açtıktan sonra içeride konuşulanları dinlemeye koyulmuştu.

Pardaillan, Kral'ın odasından çıkınca, Claudine de, hemen küçük pencereyi kapatıp yerinden ayrıldı ve doğruca yalnız kalan Kral'ın yanına girdi. Dördüncü Henri, her zaman neşeli olan güzel kadının yüzünün asık olduğunu görünce seslendi:

— «Ooo... Sevgilim... Güzelliğinizi karartan ve güzel gözlerinizin parlaklığını örten bu bulutun sebebi ne?..»

— «Ne yapalım, Majeste?.. Zamanlar çok değişti. Dertler, zayıf omuzlarımıza ağır gelmeye başladı!»

Claudine, her zamanki gibi yine paraca sıkıntısı olduğundan söz etti. Uzun uzun dert yandıktan sonra

yüzbin franga ihtiyacı olduğunu bildirdi. Ancak bu parayla şimdi Kral'a konaklık eden manastırı kurtarabilecekti. Fakat bu sözler, Kral'ın keyfini kaçırdı. Dördüncü Henri:

— «İyi ama, cicim, bu parayı nereden bulayım?» Diye söylendi. «Paris'liler kapılarını bana açmış olsalardı, Fransa Kralı olsaydım, o zaman iş değişirdi...»

Claudine, bu sözlerden biraz sabretmesi gerektiği anlamını çıkardı:

— «Beklemem gerekiyorsa beklerim...» Dedi. «Fakat hiç değilse beni bundan daha önemli bir manastırın başına getirseydiniz... Meselâ Fontevrault Manastırı'nın...»

— «Aman, ciğerim! Böyle şey olur mu?.. Fontevrault Manastırı'nı idare edecek kimsenin Kral soyundan gelmesi şarttır; hiç değilse çok asil bir aileden olmalıdır.»

Claudine de Beauvilliers ne kadar uğraşırsa da Kral'dan hiçbir şey koparamayacağını anladı. Henri yanından çıkarak koridora yürüdüğü vakit, içinden:

«Mademki Henri beni atlatıp duruyor... Öyleyse ben de tekrar Fausta'ya dönerim...» Dedi. *«O hiç olmazsa kendisine yapılan hizmetleri bol bol mükâfatlandırmasını bilirdi... Yüzbin frank! Sadece yüzbin frank istedim de onu bile vermedi. Görür o!.. Bu iş ona ne kadar pahalıya patlayacak!»*

Odasına girerek epey bir zaman düşündü. Sonra manastırdaki rahibelerden Mariange'yi çağırdı ve kendisini sıkı sıkı uyardı:

— «Hemen gidin Mariange ve bu işi çabuk halledin!..»

*

Aradan bir saat bile geçmemişti ki Mariange,

manastır müdiresinin odasına, pelerinine sıkı sıkı sarınmış, şapkasını yüzüne doğru eğmiş bir adam getirdi. Mariange, odadan çıkıp da kapıyı kapayınca Claudine söze başladı:

— «Mösyö Bussi-Leclerc, buyurun, oturun... Burada sizi kimse görmez. Merak etmeyin!»

Bussi-Leclerc eğildi ve çabuk çabuk konuşarak:

— «Madam!» Dedi. «Kanun kaçağı Bussi-Leclerc'i buraya getirmeye bir isim yetti!»

— «Pardaillan ismi mi?..»

— «Evet, Madam! Bu adamı yakalamak için gerekirse Dördüncü Henri ile Dük de Mayenne'nin ordularına karşı bile savaşıp, kendimi bile bile ölüme atarım! İntikamım sözkonusu olunca gözlerim dünyayı görmez!»

Claudine bir an sustu. Sonra:

— «Mükemmel!» Dedi. «Zaten ben de bunu bildiğim için size haber gönderdim. Mösyö de Pardailan, sevdiğim birinin yapacağı işleri baltalamak için buradan hareket etti. O sevdiğim kişinin, peşinden giden tehlikeden haberi olması lâzım... Şimdi size soruyorum. Öcünüzü almak ve aynı zamanda yüksek bir mevki sahibi olmak ister misiniz?.. Bir taşla iki kuş vurup hem nefret ettiğiniz adamı temizlemek, hem de güçlü birinin hizmetine girmek dileğinde misiniz?..»

— «Bu güçlü kişi kimmiş?»

— «Fausta!..»

— «Fausta mı? Fausta ölmedi mi?..»

— «Hayır! Tanrıya şükürler olsun, sapasağlam!..»

— «Peki ama, Madam... Affedersiniz... Fausta'ya neden bu tehlikeyi haber vermek istiyorsunuz?»

— «Size yalan söyleyecek değilim. Fausta, kendisine yaptığım hizmetlerimi bol bol mükâfatlandırır.

Şimdi yine paraca sıkıntıdayım da ondan... Eğer siz gider, kendisine bu tehlikeyi haber verirsiniz ve o da başarıya ulaşırsa benim de mükâfatım o derece büyük olur...»

Bussi-Leclerc homurdandı:

— «Güzel! Tam kafama uygun bir sebep... Şimdi söyler misiniz, Fausta'nın yapmak istediği şey nedir?»

— «Fransa Krallığı tacım, İspanya Kralı İkinci Philippe'ye vermek«»

Bussi-Leclerc dehşet içinde yerinden sıçradı:

— «Ve siz de bu konuda ona yardım etmek istiyorsunuz ha?.. Siz ki...»

Claudine, adamın kendisine, Dördüncü Henri'nin metresi olduğunu hatırlatmak istediğini anlamıştı. Hiç bozuntuya vermedi:

— «Ne yapayım?» Dedi. «Henri'yi yokladım, baktım ki kendisi Fransa Kralı olursa, bundan ne manastırımın, ne de benim hiçbir çıkarım olmayacak!.. O hâlde kral olmaması daha uygun değil mi?..»

— «Peki, Madam! İşte bu sebebe de aklım yattı. Teklifinizi kabul ediyorum. Şimdi bana meselenin içyüzünü anlatın...»

— «İki kelimeyle söyleyeyim: Ortada, ölen Kral Üçüncü Henri'nin bir bildirisi var. Bu bildiride, kendisinden sonra Fransa tahtına İkinci Philippe'nin geçeceğini ilân ediyor. Bildiri, şimdi Prenses Fausta'nın elinde. Fausta, onu İspanya Kralı'na götürmek için yola çıkmış bulunuyor. Pardaillan da, Dördüncü Henri adına belgeyi ele geçirmek için yola koyuldu. Siz Fausta'ya bunu haber verecek, gerekirse kendisini koruyacaksınız. Hattâ bu iş için yanınıza birkaç silâhlı yardımcı alsanız hiç fena olmaz...»

Bussi gülümseyerek:

— «Şimdi ben de bunu düşünüyordum, Madam!» Dedi. «Kendime birkaç arkadaş bulmam lâzım. Peki, Prensese'e sizin ağzınızdan ne söyleyeyim?»

— «Sizi benim göndermiş olduğumu ve daima kendisinin en sâdık kulu bulunduğumu söyleyin, yeter.»

— «Hepsi bu kadar mı, Madam? Şu hâlde artık izninizi dileyeceğim...»

*

Bussi-Leclerc, sabah olurken Orléans yolunda at sürüyor ve kendi kendine söyleniyordu:

«Öyle ya... Bu meselede benim ne kaybım var? Hiçbir kaybım yok. O alçak herifin Dük de Guise'yi öldürdüğünden beri benim de yıldızım söndü. Bastille müdürlüğünde pek az kalabildim. Meğer Dük de Mayenne de düşmanımmış! Herif beni hemen sepetledi. Navarre Kralı'na yanaşmama imkân yok. Balsa beni çığ çığ yiyecek! Sözün kısası, beni nerede bulsalar ölüme gönderecekler... Haftalardır kanun kaçağı gibi saklanıp durdum. Allahtan, biriktirdiğim biraz param var. Yoksa halim yamandı...»

Bir an susup düşündü. Sonra yine kendi kendine söylendi:

«Dünya ne garip! Bir zamanlar, ne önemli bir adamdım! İspanya Kralı'nın bakanlarıyla senli benli mektuplaşıyordum. Philippe'nin Fransa tahtına oturmasına benden başka yardım eden yoktu... Öyle, öyle... Şimdi de Fausta'nın hizmetine neden gireyim? Kendi hesabıma uğraşır, Philippe'nin gözüne girmeye çalışırım daha iyi. Bütün ümitlerim mahvolmuştu... Yabancı ülkelere kaçacak, paramla oralarda sikkeli bir adam gibi yaşayacaktım... Allah şu manastır

Başrahibesinden razı olsun! Son anda imdadıma yetişti de herşeyi düzeltti. Haydi bakalım Bussi! Bir taşla iki kuş vuracaksın! Hem para-pul, hem de mevki sahibi olacaksın! Şimdi ilk iş olarak kendimize yardımcı arayalım!..»

ÜÇ ESKİ AHBAP

Issız han, bozuk yolun yanındaydı. Kırın ortasında kaybolmuş gibi duran bu yapının manzarası hiç de iç açıcı değildi ve yolcular, önünden geçenlerken daha da hızlanırlardı.

Binanın önünde üç arkadaş durmuştu. Üçü de gençti. En büyükleri yirmibeşinde ancak vardı. Fakat üstleri, başları öyle kötü bir hâldeydi ki göreni ürkütmemelerine imkân yoktu... Böyle olmasına rağmen, tavır ve hallerinden, bayağı insanlar olmadıkları seziliyordu.

Üçü de hanın önünde durmuşlar, içeri girip girmemeye karar vermek için tartışıyorlardı. En gençleri:

— «Burası tam bir batakhane!...» Dedi.

Öteki ikisi omuz silkti. Büyük olanı:

— «Şu Montsery de herşeye bir bahane bulur!» Dedi.

Üçüncüsü de söze karıştı:

— «Azizim, yorgunluktan bittik! Midelerimiz bomboş! Günlerdir parasızlıktan yarı aç geziyoruz. Girelim, bir şey bulamazsak bile hiç değilse dinleniriz...»

Kapının sallanıp gıcırdayan üç basamağını aşır bomboş geniş bir salona girdiler. Sainte-Maline, ortalıktaki eşyayı sayarak:

— «Dört masa ile oniki arkalıksız iskemle...» Dedi. «Herhâlde döşeli görünsün diye buraya koymuşlar...»

Chalabre de bağırdı:

— «Masaların da ayakta duracak halleri kalmamış!»

Montsery yandaki geniş ocağı gösterdi:

— «Heey!.. Ateşi canlandıralım! Yakın ateşi!..»

Hep birlikte ocağın yanında buldukları talaşları sönmek üzere bulunan ateşin üstüne yığdılar. Biraz üfleyince ateş canlandı. Montsery:

— «Hah şöyle! Biraz keyfimiz yerine gelsin!» Dedi.

Sonra kılıcının kabzasıyla masaya vurarak bağırdı:

— «Heey!.. Kimse yok mu burada be?..»

Hancı, ağır ağır gözüktü. İriyarı bir adamdı. İlgisiz bakışlarla ve hiç önemsemeden üç adama baktıktan sonra homurdandı:

— «Ne istiyorsunuz?..»

— «İçecek ve yiyecek istiyoruz!»

Hancı, kocaman, kıllı elini uzatarak:

— «Parayı peşin alırım!» Dedi.

Montsery bu harekete içerledi:

— «Ayı oğlu ayı!..» Diye kükredi.

Ve aynı anda yumruğunu sıkarak, çam yarması gibi adamın suratına indirdi. Herif yere yıkıldı. Fakat adamın düşmesiyle kalkması bir oldu. Artık derisini almış, yola girmişti:

— «Peki, Monşenyör!» Diye mırıldanarak dışarı çıktı. Biraz sonra masanın üstüne üç büyük kupa şarap, bir ekmek ve biraz yiyecek getirdi ve:

— «Başka bir şeyim yok!» Dedi.

Üç arkadaş, yoksul sofraya acı acı baktı. Sainte-Maline:

— «Bakalım, daha iyi günler göreceğ miyiz?» Dedi.

Sonra pelerinlerini çıkarıp katladılar. Herbirinin

belinde, kılıçtan başka bir hançer ve bir de tabanca vardı. Sofranın başına geçtiler. Boş mideleri için pek az olan bu yemeğe kurtlar gibi saldırdılar. Sainte-Maline:

— «Ah!» Dedi. «Louvre Sarayı'nda yaşayıp keyif çattığımız ve her saygıdeğer hristiyan gibi günde dört öğün yemek yediğimiz günler nerede?..»

Chalabre cevap verdi:

— «O zaman, parlak devrimizdi. Majeste Kral'ın asîlzâdeleri, gözdeleliydik...»

— «İşimiz de ne güzeldi!.. Hep Kral'ın yanındaydık ve sadece ondan emir alırdık!..»

— «Elimiz, kolumuz hamlaşmasın diye arada bir hançer savurur ya da bir kılıç sallar ve majesteyi bir dertten kurtarırdık...»

— «Dük de Guise sağ olmalıydı da nasıl hançer savurduğumuzu, kılıç salladığımızı söylemeliydi!..»

— «Sen ne diyorsun?.. Guise'yi geberttiğimiz gün Krallığı kurtarmıştık! Bir günde istikbâlimizi temin etmiştik!..»

Sainte-Maline hayal görür gibi:

— «Lânet olsun o papaz Jacques Clément'e!» Dedi. «Herif bir hançerde hem Kral'ı öldürdü, hem de bütün emellerimizi yıktı...»

Montsery de bağırdı:

— «O papazın leşini şeytanlar kazıklasın!.. Herifin yaptığı iş bize pek zararlı oldu. Kral ölünce, bizi de adamdan saymamaya başladılar. Herkes, nasıl bizden yüz çevirdi!..»

Sainte-Maline:

— «Ne Kutlu Birlik'çiler, ne Kralcı'lar, ne de Navarre Kralı'nın adamları yüzümüze baktı...»

Chalabre:

— «Biz de herkese kafa tuttuk! Az adam mı temizledik?» Dedi.

— «Öyle ama, gel de bugün halimize bak!..»
Montsery:

— «Lânet olsun!» Dedi. «Şu Allahın belâsı han-
cının, bize ekmek yerine sunduğu kara hamuru çiğ-
nedikçe ve şu yemek adı verilen bulaşık suyunu ka-
şıkladıkça düşünüyorum da ömrümde böyle şeyler
yediğim hatırıma bile gelmiyor... Vallahi Mösyö
Bussi-Leclerc'in bizi Bastille'ye kapattığı günleri bile
arıyorum! Hiç olmazsa orada efendice karnımızı do-
yuruyorlardı. Hatırlar mısınız, Pardaillan bizi oradan
nasıl kurtarmıştı?..»

Sainte-Maline:

— «Bırak Allahını seversen!» Dedi. «Bir daha o
günleri bile göreceğimiz şüpheli... Bari şansımız ol-
sa da bir yolcuya rastlasak, iyilikle veya zorla biraz
parasını alsak!..»

Tam bu sırada, uzaktan dörtlü gelen bir atlının
sesi duyulmuştu. Üç arkadaş birbirine baktı. Sonra
Sainte-Maline hemen pelerinini kaparak sarındı ve
kılıcıyla hançerini çekip arkadaşlarına:

— «Haydi!» Dedi.

Chalabre de arkadaşları gibi yaptı. Yalnız Mont-
sery bir an duraksadı, fakat sonra o da ötekilere ka-
tılmakta gecikmedi ve hep birlikte dışarıya fırlayıp
kavakların gölgesinde durdular. Yolcu, gittikçe yak-
laşıyordu. Üç arkadaş, talihin karşılarına çıkardığı
bu fırsatı kaçırmamaya karar vermişti. Adam birkaç
adım yaklaşınca, Sainte-Maline şapkasını eline alarak
ileriye atıldı ve kibar bir selâmla:

— «Lütfen durun, Mösyö!..» Dedi.

Yolcu hemen durdu. Üç arkadaş, adamın tanıdık-

ları biri olup olmadığını anlamaya çalıştıysa da başaramadı.

Sainte-Maline:

— «Mösyö!» Diye söze başladı. «Kılığınızdan, kıyafetinizden, zengin bir insan olduğunuz anlaşılıyor... Ben ve arkadaşlarım da asıl insanlarız ve saygı nedir, biliriz...»

Bir an susup sözlerinin etkisini ölçmeye çalıştıktan sonra yeniden eğilerek devam etti:

— «Şüphesiz, yolların Kutlu Birlik'çi, Kralcı, İspanyol, Alman, İngiliz veya İsviçre çeteleriyle dolu olduğunu bilmezsiniz... Bu herifler, önlerine kim çıkarsa çıksın kötü davranıyorlar. Bu, ipten, kazıktan kurtulmuşlar arasında, böyle temiz bir kıyafetle, tek başınıza yolculuk yapmanız, gerçekten çılgınlık olur, Mösyö...»

Sainte-Maline yine sustu. Ne söyleyeceğini çabucak düşündükten sonra:

— «İnanınız ki bu heriflerden kötülük görmemnin başlıca çâresi, bizim gibi alçakgönüllü bir kılıkla yolculuk yapmaktır! Yoksa insanı döverler, öldürürler Mösyö! Bu bakımdan sırf bir iyilik olsun diye, şişkin kesenizi pelerinlerimizin altına saklamak istiyor ve keseyi bize vermenizi rica ediyoruz!..»

Chalabre, pelerininin altına sakladığı tabancayı meydana çıkararak gayet zarif bir gülümsemeyle:

— «Şundan emin olabilirsiniz ki keseyi en iyi şekilde saklayacağız, Mösyö!..»

Sainte-Maline tekrar söze karıştı:

— «Sonra da... İleride bu keseyi size geri vermeyi boynumuzun borcu bileceğiz efendim!..»

Montsery kılıcını havada çevirerek haykırdı:

— «Şeytan çarpsın hepinizi!.. Bir araba lâkırdıya ne lüzum var be?..»

Yolcu, sanki korkmuş gibi yere birkaç altın bırakıverdi. Üç arkadaş, bu altınları saydı, ama toplamaya davranmadı.

Sainte-Maline:

— «Arkadaşımız çok gençtir... Taşkınlığını af buyurun!» Dedi. «Yoksa fena çocuk değildir! Fakat şu yere bıraktığınız beş altın beni utandırıyor. Sizin gibi bir kibarın bu kadar az parası mı olur? Yoksa bize güveniniz mi az?»

Chalabre hemen tabancayı kaldırdı:

— «Yoo!.. Bakın hakarete hiç gelemem, Mösyö!» Dedi.

Yolcu daha beter korkmuş gibi yere birkaç altın daha bırakıverdi. Fakat bunları da kimse almadı ve Sainte-Maline arkadaşlarına:

— «Hele hele!..» Diye söylendi. «Bu kibar mösyönün kimseye hakaret etmek istediği yok canım.»

Sonra yolcuya döndü:

— «Arkadaşlarım iyi çocuklardır, ama şu yere bıraktığınız altınlara kesenizdeki bütün altınları da katarsanız daha da iyi olurlar! Ayrıca pelerininizi de isteriz...»

Sainte-Maline bu son sözleri tehdit eder bir tavırla söylemişti. Fakat yolcu birdenbire pelerininini açıp yüzünü gösterdi ve:

— «Artık bu kadar komedi yeter Mösyö de Sainte-Maline!..» Diye bağırdı. «Nasılsınız Mösyö de Chalabre?.. Siz ne âlemdesiniz, Mösyö de Montsery?..»

Üç ahbap hep bir ağızdan:

— «Bussi-Leclerc!» Diye haykırıştı.

Bussi, vahşi ve alaycı bir edayla gülümsedi:

— «Ta kendisi! Demek ki zavallı Valois'in ölümünden sonra yol kesmeye başladınız ha?..»

Sainte-Maline:

— «Ah!.. Çok teessüf ederim Mösyö!» Dedi. «Biz savaşıyoruz! Siz bir taraftansınız, biz de bir taraftan... Sizi esir aldık. Kurtulmak için fidye veriyorsunuz... Bunda bir acayıplık var mı?..»

Chalabre küçümser bir edayla:

— «Zaten bu Leclerc hep böyle saçma sapan lâflar eder.» Dedi.

Montsery de hançerini kılıcına sürtüp bileyerek:

— «Bu bayla görülecek bir hesabımız yok muydu? Şimdi tam sırasıdır,» dedi.

Bussi alaylı, fakat kesin bir tavırla cevap verdi:

— «Hele hele... O kadar çabuk parlamayın. Hem zaten bilirsiniz ki Bussi üçünüzü birden haklayabilecek adamdır... Şimdi bunları bırakalım da doğru dürüst işten konuşalım... Para istemiyor musunuz? Âlâ, ben de size, kesemde bulacağınız birkaç yüz altının bin mislini kazandırabilirim. Hem sonra kesemi elimden almanıza ben izin verecek miyim bakalım? Halbuki, size iş için vaadettiğim parayı seve seve vereceğim...»

Üç adam afallayarak birbirine baktı. Sonra hep birlikte, hâlâ gülümseyen Bussi'ye döndü. Nihayet Sainte-Maline hançerini kınına koydu:

— «Desenize işin içinde iş varmış,» Dedi. «Öyleyse ne duruyoruz? Hemen konuşalım, mösyö...»

Bussi-Leclerc, derhal söze başladı:

— «Şimdi size verdiğim şu paralara yüz altın daha ekleyeceğim. Yarın Orléans'da «*Cesur Horoz*» hakkında kılığınızı, kıyafetinizi asîlzâdelere yaraşır bir şekilde düzeltmiş olarak bulunun. Orada sizden ne hizmet beklediğimi anlatırım. Yalnız şimdiden söyleyeyim ki girişeceğiniz mücadelede kan akıtmak, hattâ kelleyi kaybetmek ihtimali de vardır.»

— «Ya biz bu yüz altını aldıktan sonra vereceğiniz işi kabul etmezsek?..»

— «Etmezseniz, bu altınlar sizin olur. Fakat başka da para alamazsınız!»

Bussi-Leclerc böyle diyerek yüz altını uzattı:

— «Bu altınlar, kazanacağınız paralar yanında hiç kalır... Haydi, şimdi Allahısmarladık. Yarın sizleri Orléans'da «*Cesur Horoz*» hanında beklerim.»

Üç ahbap bir ağızdan:

— «Pekâlâ mösyö, yarın oradayız.» Dedi.

Bussi-Leclerc gözden kayboluncaya kadar üç arkadaş hareketsiz ve sessiz kalakaldı. Fakat Bussi, bir yol dönemecini dönünce, Sainte-Maline eğilip yerdeki altınları da topladı. Doğrulurken:

— «Şu Bussi-Leclerc meğer Bastille'nin dışında da tanınmaya değer bir adammış,» dedi. «Şimdi elimizde yüzotuzbeş altın var. Adam başına kırkbeş altın düşer. Gördünüz mü? Yine zengin olduk işte...»

Chalabre:

— «Olur şey değil,» dedi. «Bussi-Leclerc'le bu kadar zaman düşman olduktan sonra silâh arkadaşlığı edeceğimizi kim söylese inanmazdım. Anlaşılan onunla omuz omuza dövüşeceğiz.»

Sainte-Maline de ilâve etti.

— «Olmaz olmaz dememeli... Olmaz, olmaz.»

*

Ertesi gün Orléans'da «*Cesur Horoz*» hanının avlusunda üç atlı atlarından iniyordu. İçlerinden en genci:

— «Heey! Bu şeytan misafirhanesinde kimse yok mu be?» Diye bağırdı.

Sesi duyan ahır uşakları koştular. Hancı da mey-

dana çıkmıştı. Adamlarına gerekli emirleri verirken üç müşteriye ağırlamayı da ihmal etmiyor; hayvanlarına bol bol yulaf yedirileceğini, servis konusunda da hiç merak etmemeleri gerektiğini söylüyordu. Üç delikanlı hana girdi. Birbiriyle şakalaşmaya koyuldu:

— «Vallahi, Mösyö de Sainte-Maline, bu kiraz rengi ceket size pek yakışmış!..»

— «Hele sizin şu harikulâde çizmeleriniz, bacaklarınızın zarafetine zarafet katıyor, Mösyö de Chalabre!..»

— «Ah Mösyö de Montsery, sizin şu gri renkli kostüm pek göz alıcı!.. Ne şık bir asîlzâdesiniz, bilseniz!..»

Lokanta salonuna girdikleri vakit hancı kendilerine yer gösterdi:

— «Efendilerimiz buraya buyursunlar, kendilerine mükemmel bir sofrâ hazırlatacağım!»

Chalabre, hancıya:

— «Efendileriniz hem aç, hem de gırtlakları yarıncasına susuzdur, azizim.» Dedi.

Hancı, hizmetçi kızlara seslendi:

— «Madelon, Jeanneton, Margoton! Çabuk olun, çapkınlar! Bir yandan sofrayı kurun, bir yandan da efendilerimize şu nefis Vouvray şarabından üç şişe getirin bakayım.»

Üç ahbap kendi aralarında şakalaşmaya ve hizmetçi kızlara takılmaya koyuldu:

— «Duyuyor musun Montsery? Efendilerimiz şuraya, monsienörler buraya... Peşin para isteyen de yok...»

— «Hah şöyle! İnsan, lâıyk olduğı saygıyı görünce, bayağı keyifleniyor, canım...»

— «İş senin bildiğın gibi değil! Bu saygı, cebi-

mizde şakırdayan paralara gösteriliyor, bayım. Söyle bakayım, şeker kızım, senin adın ne?»

— «Margoton, asîlzâdem...»

— «Ah benim cici Margoton'um! Bana güzel bir omlet hazırlat bakayım...»

— «Bana da şurada gördüğüm kızarmış tavuklardan bir tane...»

— «Ben de şöyle bir keklik veya sülün kızartması isterim. Ama üç şişe de Beaugency şarabı da beraber olsun!»

— «Üç şişe daha Vouvray şarabı getir. Hiç de fena değilmiş.»

— «Üç şişe de Beaujolais şarabı isteriz.»

— «Üç küçük şişe Saumur şampanyası da getir ki içerken köpüklerine bakalım da, kendimizi dalgalı bir denizde sanalım!»

Yemek geldiği zaman, üç arkadaşın sofraya saldırışı görülecek şeydi!

Yemeklerini, aylardan beri çektikleri açlığın acısını çıkarmak istermişcesine, kısa bir zamanda yediler. Şarapları bol bol içtiler ve bu arada hizmetçi kızlara göz kırpmayı ve çimdik atmayı da unutmadılar. Nihayet köpüklü Saumur şaraplarını da mideye indirdiler. Hepsinin keyfi yerine gelmişti. Chalabre:

— «Şimdi şu Bussi-Leclerc gelsin de, derdi neymiş, anlatsın bakalım.» Dedi.

Bu arada Sainte-Maline'nin sesi yükseldi:

— «Bak! Bussi-Leclerc geldi işte!..»

Leclerc masaya doğru ilerledi:

— «Günaydın, mösyöler! Bakıyorum, tam zamanında gelmişsiniz,» dedi. «Bu iyi bir işaret. Hele size alıcı gözle bir bakayım... Oh! Oh!.. Mükemmel! Siz de itiraf edersiniz ki şu kılık kıyafet, size dünkü pa-

çavralardan daha iyi yaraşmış. Ama, yemeğinize devam edin. Ben sadece köpüklü şaraptan iki yudum alırım.»

Bussi-Leclerc, şampanya bardağını eline alınca üç arkadaş, bir ağızdan sordu:

— «Şimdi, Mösyö de Bussi-Leclerc, bize ne gibi bir görev vermek istediğinizi öğrenelim bakalım.»

— «Mösyöler! Hiç, Prenses Fausta isimli bir kimseden söz edildiğini duydunuz mu?»

Sainte-Maline hayret içinde:

— «Fausta mı? Hani şu Dük de Guise'yi titrettiği söylenen kadın mı?»

— «Evet, o Fausta, Mösyöler! Hani Kutlu Birliği kuran, kendisine «*Kadın Papa*» dedikleri Fausta... Canım, zaten iki Fausta yok ki... İşte ben sizi onun hizmetine sokmak istiyorum, Mösyöler. Kabul ediyor musunuz?..»

Montsery:

— «Hem de memnunlukla, bayım!» Dedi. «Daha önce bir erkeğin hizmetindeydik, varalım şimdi de bir kadının hizmetine girelim.»

Chalabre:

— «Ama, bu hizmette işimiz ne olacak?» Diye sordu.

Bussi-Leclerc cevap verdi:

— «Henri de Valois'in yanında ne iş yapmışsanız yine onu yapacaksınız... Evvelce Kral'ı korumuyordunuz? Şimdi de Fausta'yı koruyacaksınız. Evvelce Kral'ın emriyle adam öldürürdünüz, şimdi Fausta'nın emriyle öldüreceksiniz. Evvelce Kral'ın emir kuluydunuz, şimdi de Fausta'nın emir kulu olacaksınız.»

Sante - Maline atıldı:

— «Bu iş bizim için biçilmiş kaftan, Mösyö de

Bussi-Leclerc... Yalnız, Prenses Fausta'nın bu kadar korkulacak düşmanları mı var ki bizim gibi üç tane muhafıza ihtiyaç duyuyorsunuz?»

Montsery de

— «Ben size, kan gövdeyi götürecek demedim mi?» Diye söze karıştı!

Chalabre:

— «Peki ama, düşmanımız kim, canım? Biz de onu öğrenelim...» Dedi.

Bussi-Leclerc birdenbire ciddileşerek:

— «Prenses'in bir tek düşmanı vardır,» Dedi.

Sainte - Maline:

— «Bir tek mi? Ona karşı üçümüzü birden mi görevlendiriyorsunuz? Alay mı ediyorsunuz Allahaşkına canım?» Dedi.

Bussi-Leclerc:

— «Prenses, siz üçünüz, ben ve daha başkaları da olsa hepimiz, bu düşmana karşı koymak için zorluk çekeceğiz... Üstelik, hepimiz gücümüzü birleştirdiğimiz hâlde bu işi başarabileceğimizi de ummuyorum.»

Üç arkadaş, merak içinde birbirine baktı. Sainte-Maline:

— «Kimmiş bu düşman yahu?.. Şeytanın ta kendisi mi?...» Diye sordu.

Bussi-Leclerc, dalgın dalgın cevap verdi:

— «Bu, Bastille'de mahpusken kendi yerine aynı zindana, Bastille komutanını tıkan, sonra da bütün Bastille kalesini eline geçirerek mahpusları serbest bırakan adamdır. Canım, kendisini siz de tanır-sınız. Çünkü o zaman Bastille komutanı bendim, ama siz de mahpuslar arasındaydınız.»

Üç arkadaş bir ağızdan:

— «Pardaillan ha!..» Diye söylenerek ayağa fırladı. Ve sanki düşmanları karşılarındaymış gibi, gevsettikleri kemerlerini sıktı...

Bussi-Leclerc:

— «Görüyorum ki işin şaka götürür tarafı olmadığı anladınız,» dedi.

Sainte-Maline:

— «Demek biz, Pardaillan'la boğuşacak, onu öldüreceğiz ha?..» Diye sordu.

— «Evet, öyle... Şimdi hâlâ dört kişinin fazla olduğu düşüncesinde misiniz?»

Montsery:

— «İyi ama, bir canımızı bile ona borçluyuz, canım...» Diyecek oldu.

Chalabre, arkadaşının sözünü kesti:

— «Kim demiş? Borcumuzu ödedik ya...»

— «Sahi ödedik.»

Sözü tekrar Bussi-Leclerc aldı:

— «Şimdi kararınızı verin baylar! Fausta'dan tarafa mısınız? Pardaillan'a karşı koyacak mısınız?»

Üç arkadaş bir ağızdan:

— «Elbette! Fausta ile birlikiz... Pardaillan'a karşı koyacağız!» Dedi.

Bussi-Leclerc kadehini kaldırarak:

— «Bu sözünüzü unutmayın baylar. Şimdi Fausta'nın ve muhafızlarının şerefine, elde edeceğiniz başarının şerefine içelim...» Dedi.

Abbap çavuşlar kadehleri yuvarladıktan sonra Bussi:

— «Haydi bakalım yola!» Dedi.

Sainte-Maline sordu:

— «Nereye gidiyoruz?»

— «İspanya'ya!»

PARDAILLAN'LA KARŞI KARŞIYA

Bussi-Leclerc, Montsery Sainte-Maline ve Chalabre Fransa'yı baştan başa geçtiler. Pirene dağlarını olaysız aşarak Katalonya'ya girdiler. Burada Fausta'nın kendisine değilse bile, izine rastlayacaklarını umuyorlardı. Böylece Lerida şehrine ulaştılar ve orada biraz dinlenmek, bir parça da etrafa Fausta'yı sorup soruşturmak istediler. Bussi, en yakındaki bir hanın sahibinden bu konuda bilgi istedi ve hancı şu cevabı verdi:

— «Monsenyörün bahsettikleri ünlü Prenses, bize şehrimizde dinlenmek şerefini verdiler. Kendileri bundan bir saat kadar önce Saragossa şehrine doğru hareket ettiler. Oradan da Madrid'e gidecekler. Çünkü efendimiz Kral Philippe hazretleri, Kastilya'nın eski başkenti Toledo şehrini artık terkettiler ve Madrid'de oturuyorlar.»

Bussi'nin hancıya, Fausta'nın neyle yolculuk yaptığı sorusuna, hancı:

— «Prenses arabayla yolculuk yapıyorlar. Kendilerine kolayca yetişirsiniz,» cevabını verdi.

Bussi-Leclerc ve yanındakiler bu değerli haberleri alınca atlarından inerek hancıya aç olduklarını söylediler. Hancı yemeklerinin bolluğundan ve nefisliğinden söz edip duruyordu. Fakat sofra hazırlandığı zaman, üç arkadaşın yüzleri buruştu. Masanın üstünde bir ekmek, bir testi şarap, haşlanmış bir sığır budu, üç baş soğan ve yine haşlanmış koca bir tabak nohuttan başka bir şey yoktu. Montsery:

— «Tuu Allah kahretsin! Bol ve nefis yemek dedikleri bu muymuş?» Diye söylendi.

Fakat Bussi-Leclerc:

— «Hiç sızıldanmayın,» dedi. «Kendinizi buna alıştırmamız lâzım... Bundan sonra İspanya'nın her tarafında yemek nâmına bulacağınız şey bunlardan ibarettir. Yalnız, İspanyol'ların reçellerini pek beğeneceksiniz.»

Bir saat sonra dört arkadaş, tekrar atlarına atlamış Fausta'nın peşine düşmüştü. Bu takip uzun sürmedi. Az bir zaman sonra katırların koşulu olduğu bir arabanın yeknesak bir hızla ilerlediğini gördüler. Kıyıları, güneşin sıcak ışıkları altında kavrulmuş fundalarla çevrili taşlıklı bir yol, bir dağın yamacında kıvrılarak gidiyor, küçük bir yaylayı aşıyor, sonra göz alabildiğine uzanan çıplak bir bozkırın içinde devam ediyordu.

Fausta ve muhafızları bir an için küçük yaylada durakladılar. Peşlerinde, kendilerine ulaşmaya çablayan birkaç atlı vardı. Fausta en önde gelenin Bussi-Leclerc olduğunu hemen tanıdı:

«*Bussi-Leclerc'in İspanya'da ne işi var?*» Diye düşündü.

Hemen bir işaret verdi ve arabanın yanında at üstünde giden Montalte, Prenses'in söyleyeceğini dinlemek için eğildi:

— «Kardinal, bu gelenlerin yaklaşmasına engel olmayın! Bana bir diyecekleri var sanırım.»

Montalte kendisini selâmladı ve muhafızların başına geçerek gerekli emirleri verdi.

Fausta'ya gelince arabanın içinde, dayanılmaz çekiciliği ve güzelliğiyle yastıklara yaslanmış, duruyordu. Gözlerini tâ ileride, bozkırın bir ucunda beliren başka bir atlıya dikmişti.

Bussi ile üç adamı, şapkaları ellerinde, arabanın yanına ulaştılar ve Fausta'nın kendilerine bir şeyler söylemesini beklediler...

Kadın, bir an daha uzaktan gelen ve gittikçe büyüyen karaltıya baktıktan sonra:

— «Bana mı yetişmek istiyordunuz, Mösyö de Bussi-Leclerc?» Diye sordu.

Bussi daha da yaklaştı. Fausta, hiçbir şaşkınlık belirtisi göstermeden, ona uzun uzun baktı, sonra:

— «Söyleyin bakalım, ne söyleyeceksiniz?» Dedi.

— «Beni size Bénédictines Manastırı Başrahibesi gönderdi.»

— «Vaay! Claudine de Beauvilliers, Fausta'yı unutmamış mı?»

— «Prenses Fausta'yı bir kere görmüş olan bir kimse, bir daha kendilerini unutamaz.»

Bussi, çok kibar bulduğu sözlerinin etkisini görmek için durdu. Fausta umursamaz bir edâ ile:

— «Peki, Başrahibe ne istiyormuş bakalım?» Dedi.

— «Size, sizin İspanya Kralı Philippe'nin yanına ne maksatla gittiğinizi, Navarre Kralı Majeste Henri'nin, harfi harfine bildiğini haber vermek istiyor. Navarre Kralı, yıllardan beri Fransa tahtına oturmak emelindedir ve bunun yollarını hazırlamakla uğraşmaktadır, madam! Bugün artık emellerinin gerçekleşmekte olduğunu görmek üzere bulunuyor. Tam bu sırada siz işe karışıyor ve kendisine, çok tehlikeli olabilecek bir rakip çıkarıyorsunuz. Dikkat ediniz madam, Navarre Kralı sizi engellemek için hiçbir şeyden kaçınmayacaktır. Dikkat ediniz! Peşinize düştüler...»

Fausta düşünceli düşünceli:

— «Bunları bana anlatmanızı Claudine de Beau-

villiers mi istedi?» Dedi. «Halbuki ben, Kral Henri'nin Montmartre Manastırı'nda oturmakta olduğunu duydum. Claudine gençtir, güzeldir. Kral'la aralarının pek iyi olduğunu öğrendim.»

Bussi hafifçe gülümsedi:

— «Anlıyorum, madam... Fakat işte görüyorsunuz ki Madam Claudine sizinle Henri arasında bir seçim yapmak gerektiği vakit sizi seçmekte tereddüt etmedi.»

Fausta ciddileşti:

— «Peki, bana söyleyecekleriniz bu kadar mı?»

— «Affedersiniz, Madam... Madam de Beauvilliers, bana sizin maiyetinize muhafız olarak birkaç sâdik ve cesur adam bulmamı da özellikle tembih etmişti.»

Fausta, insanı şaşırtan bir soğukkanlılıkla:

— «Onların bana ne faydası olacak?» Dedi.

— «Sizi muhtemel bir saldırıya karşı koruyacaklar, Madam!»

— «Ben burada, İspanya'da kimseden korkmam. Çünkü Kral'ın ve Engizisyon Başyargıcı'nın himayesi altındayım.»

— «Ben Kral Philippe'den ve İspanyol'lardan bahsetmiyorum, Madam... Kral Henri'nin göndereceği kimseler Fransız'dır. Bussi-Leclerc, bir kılıç darbesini ne kadar umursarsa onlar da Engizisyon Başyargıcı'nı o kadar umursarlar.»

Fausta'nın, Bussi-Leclerc'le konuşurken bir an bile gözden kaybetmediği, bozkırın öte ucundan gelen atlı, dağın eteğine ulaşmış ve yolun dönemecinde kaybolmuştu. Fausta nihayet:

— «Galiba hakkınız var,» dedi. «Getirdiğiniz yardımcılar da, kendileriyle yapmış olduğunuz an-

laşmayı da kabul ediyorum. Bu asîlzâdeler kimlermiş bakalım?..»

— «Kral'ın en gözüpek muhafızlarından üçü: Mösyö de Sainte-Maline, Mösyö de Chalabre ve Mösyö de Montsery...»

Fausta bu üç adı biliyor muydu? Dük de Guise'nin feci ölümünde bu üç kişinin oynadığı rolden haberi var mıydı? Belki de vardı. Herhalde Dük'ün, dürüstçe yapılmış bir düelloda öldüğünü ve bu öldürücü darbeyi ona hem sevdiği, hem de nefret ettiği adamın vurduğunu biliyordu. Şimdi de kendisini derin bir saygıyla selâmlayan üç gence tatlı bir gülümsemeyle karşılık verdi ve:

— «Size, Prenses Fausta'nın hizmetinde çalışırken ölen Kral Majeste Üçüncü Henri'nin yanındaki görevinizi aratmamaya gayret edeceğim, Mösyöler,» dedi.

Sonra Bussi-Leclerc'e sordu:

— «Siz, Mösyö? Siz de Prenses Fausta'nın hizmetine giriyor musunuz?»

Bu soruda hafif bir alay havası vardı, fakat Bussi bunu sezmedi:

— «Şimdilik beni bu şerefli görevden af buyurunuz, madam,» dedi. «Bir süre hür kalmak istiyorum. Fakat Kral Philippe'nin sarayında işim olduğu için oraya kadar sizinle birlikte gideceğim... O zamana kadar Bussi-Leclerc'in kılıcı emrinizdedir, Madam...»

Tam bu sırada tek başına gelen atlı, yamaçta görünmüş ve yavaş yavaş yaklaşımaya başlamıştı.

Fausta:

— «Teşekkür ederim, Mösyö Bussi,» dedi. «Fakat sizi dinledikten sonra Kral Henri'nin peşime bir sürü haydudu salıverdiğine inanasım geliyor!»

— «Madam, eğer bu kadarla kalsaydı, şu asîlzâde (Montalte'yi gösterdi) ve adamları sizi korumaya yeterlerdi!»

— «Yoksa Navarre Kralı peşime bir ordu mu saldı?»

— «Ah, Madam! Keşke peşinize bir ordu salsaydı!.. Halbuki gönderdiği adam, korkunç dehasıyla on ordunun yapamadığı işi yapar. Bu âdeta insan değil, yıldırımdır, Madam!.. Pardaillan'dır!..»

Fausta soğuk bir tavırla:

— «İşte geliyor!» Dedi.

Bussi-Leclerc'in tüyleri diken diken olmuştu:

— «Kim?» Diye bağırdı.

Fausta:

— «Adını söylediğiniz adam!» Dedi ve parmağıyla, kendilerine doğru gelen atlıyı gösterdi.

Bussi haykırdı:

— «Pardaillan!»

Montalte de:

— «Nihayet şu Pardaillan'la karşılaştık,» dedi.

Üç muhafız, bir ağızdan tekrarladı:

— «Şövalye de Pardaillan!»

Beş kişiydiler. Beşi de gözüpek insandı. Birçok dövüşte ve düelloda üstün cesaretlerini ortaya koymuştu. Üstelik çevrelerinde silâhlı bir muhafız sü-rüsü de vardı ve bir kısmı İtalya'dan, bir kısmı da Fransa'dan, buraya Pardaillan'la savaşmaya gelmişlerdi. Şimdi birdenbire Pardaillan'ı karşılarında buluyorlardı. Birbirlerinin yüzüne bakınca, renklerinin açmış olduğunu gördüler. Her biri iliklerine kadar işleyen aynı duyguyu hissetti: Bu, korku duygusuydu!..

Pardaillan ise tek başına, dudaklarında alaycı bir

gölümsemeyle atının üstünde dimdik durarak, rahat rahat geldi ve Fausta'ya iki adım kadar yaklaştı. Bunun üzerine beş adamın beşi birden kılıçlarını çekerek saldırmaya hazırlandı.

Fausta onlara:

— «Geriye çekilin!» Diye bağırdı.

Sesi o kadar sert ve kesindi ki beş adam, dehşet içinde, oldukları yerde mihlanmış gibi kalıverdi. Sonra yeni bir emirle adım adım geriledi ve Fausta'yla Şövalye'nin konuştuklarını duyamayacak kadar uzaklaştı.

O zaman Pardaillan, kendisine has kibar tavrıyla eğildi ve yüzünde zekî bir gülümsemeyle:

— «Madam,» dedi. «Sizin Palais-Riant yangınından sağ salim kurtulmuş olduğunuzu sevinçle görüyorum!»

Fausta, anlamlı ve güzel gözlerini Şövalye'ye dikerek cevap verdi:

— «Bakıyorum ki siz de oradan yakayı sıyırmışsınız!»

— «Öyle, Madam... Bu korkunç yangına hangi hain ya da beceriksiz elin sebep olduğunu biliyor musunuz?»

Fausta, gayet tabîi bir sesle:

— «Siz bilmiyor muydunuz?» Diye sordu.

Pardaillan:

— «Ben mi?» Dedi. «Nereden bileyim, madam?»

— «Öyleyse sizin bilmediğiniz şeyi ben nereden bileyim Mösyö?...»

— «Ayrıca ben o meşhur çelik ağı da hâlâ unutamıyorum, Madam. Hani şu Seine nehrinin içindeki müthiş ağı hatırlıyorsunuz, değil mi? Benim için

kurmuştunuz, ben de içinde mükemmel bir gece geçirmiştım!..»

Fausta hafifçe gözlerini kırptırdı. Bu, Şövalye'nin gözünden kaçmadı:

— «Görüyorum ki hatırlıyorsunuz,» dedi. «Düşünüyorum da bana karşı ateşi, suyu, demiri, çeliği, harekete geçirdiniz. Halbuki bunların hepsi de sizi yarı yolda bıraktı. Acaba diyorum, bana karşı kullanacağınız ne kaldı?»

Fausta onu gizli bir hayranlıkla süzerken, Şövalye bir an daldı. Sonra yine umursamaz ve alaycı tavrını takındı:

— «Benim için kazadan, belâdan yakayı sıyırmak bir alışkanlık haline geldi,» dedi. «Fakat sizin o müt-hiş yangında öldüğünüzü bana söyledikleri zaman, inanır mısınız, çok kederlendim!»

Bu sözleri işiten Fausta'nın gözleri ümitle parladı. Şövalye sözüne devam etti:

— «Kendi kendime: *'Keşke budalacasına kendimi kurtarmaya bakacağıma, onu kurtarsaydım?'* Dedim ve bu düşünce içimi sızlattı.»

Fausta, duygulu bir tatlılığın buğulandığı güzel siyah gözlerini Pardaïllan'a dikmişti. Nefes nefeseydi, çünkü Pardaïllan'ın kendi kendine konuşuyormuş gibi söylediği bu sözler, heyecanla çırpınan kalbinde yeni bir ümit ışığının uyanmasına sebep olmuştu.

Fakat Şövalye birdenbire gülmeye başladı ve:

— «Sizin gibi bir kadının, ateşten kurtulmak için önceden tedbir alacağını unutmuştum,» dedi. «Tebrik ederim.»

Fausta, yüzüne bir kamçı gibi çarpan bu sözlerle yüreğinin burkulduğunu hissetti. Bakışları soğuklaştı. Yüzü hissiz bir ifade alarak sordu:

— «Siz bana bunu söylemek için mi geldiniz?»

— «Yoo, hayır... Fakat sizi bu saçmasapan konuşmayla güneşin altında alıkoyduğum için affınızı dilerim.

Fausta ağır ağır konuşarak:

— «Nasıl oluyor da sizinle İspanya'nın parıltılı göğü altında karşılaşıyoruz?» Diye sordu.

Pardaillan önemsemez bir tavırla:

— «Ben sizi arıyordum,» dedi.

Fausta tekrar irkilmekten kendini alamadı. Bakışları yumuşadı:

— «Eh, şimdi beni buldunuz işte,» dedi. «Söyleyin bakalım, bana ne söyleyeceksiniz?»

Pardaillan'ın yüzü birdenbire sertleşti:

— «Madam,» dedi. «Majeste Kral Henri, beni sizin elinizde bulunan ve Kral Philippe'ye götürmekte olduğunuz bir belgeyi almakla görevlendirdi. Sizden bu belgeyi bana vermenizi rica ediyorum.»

Pardaillan bunları söylerken, Fausta da dalgın dalgın düşünüyordu. Fakat Şövalye sözünü bitirince, bakışları birdenbire keskinleşti ve sanki iradesini Pardaillan'a zorla kabul ettirmek istermiş gibi gözlerinin içine bakarak:

— «Şövalye,» dedi, «bundan bir süre önce size İtalya'da bir Krallık teklif ettim. Bir ihtiyarla dövüşmeyeceğinizi söyleyerek reddettiniz. Gerçi bu ihtiyar Sixte-Quint gibi bir adamdı ama, sizin düşüncelerinizi bildiğim için reddedişinize yine hayret etmedim. O zaman kurmuş olduğum ve siz reddettiğiniz için yıkılan plânları bugün biraz değiştirerek tekrar ele alabilirim. Şimdi artık bir ihtiyarla dövüşmek söz konusu değil... Şimdi bir Kralla, hem de dünyanın en kuvvetli Kralıyla işbirliği yapmak söz konusu...»

Fausta susunca, Pardaillan hiçbir şey duymamış gibi tekrarladı:

— «Bu belgeyi bana verecek misiniz, Madam?»

Fausta bir kere daha yüreğinin burkulduğunu hissetti. Fakat Şövalye o kadar sakin ve kendinden emindi ki kadın sözüne devam etmeyi uygun buldu:

— «Beni dinleyin, Şövalye! Bu kâğıdı Philippe'ye vermemize karşılık, Philippe'nin Fransa'ya göndereceği orduların Başkomutanlığını da siz alacaksınız. Bu ordular, sizin komutanız altında yenilmez bir kuvvet olur. Fransa'ya girer, Kral Henri'yi tutuklarsınız. Kendisini dinsizlik suçuyla yargılar, idam ettiririz. O zaman siz Fransa'da Kral vekili, bir zaman sonra da fethettiğiniz ülkenin Kralı olursunuz. İşte plânım bu... Evet, deyiniz şimdi Navarre Kralı için istediğiniz bu kâğıdı size, Şövalye de Pardaillan'ın Krallığı için vereyim!»

Pardaillan buz gibi soğuk tavırla tekrarladı:

— «Madam, Majeste Navarre Kralı'na götürmeye söz verdiğim bu belgeyi bana verecek misiniz?»

Fausta, Şövalye'ye dik dik baktı. Sonra yastıklara yaslanarak:

— «Mademki kabul etmiyorsunuz, şu hâlde belgeyi kendim götürüp Philippe'ye vereceğim,» dedi.

Pardaillan eğildi:

— «Siz bilirsiniz, Madam...»

Fausta sordu:

— «Peki, şimdi ne yapacaksınız?»

— «Ben mi, Madam? Siz Madrid'e gittiğinize göre ben de oraya geleceğim. Onun için size, Allahaisınarladık değil, tekrar görüşelim, diyorum.»

Fausta heyecanlı bir sesle:

— «Tekrar görüşelim, Şövalye!» Dedi.

Pardaillan, Fausta'yı büyük bir nezaketle selâmladı ve yoluna devam etti. Yolun ilk dönemecinde gözden kaybolur kaybolmaz, Bussi-Leclerc, Chalabre, Montsery, Sainte-Maline ve Montalte lânetler okuyarak arabaya yaklaştılar. Montalte:

— «Niçin bu hayduda saldırmamıza izin vermediniz, Madam?» Diye homurdandı.

Bussi de dişlerini gıcırdattı:

— «Öyle ya, niçin?»

Fausta bir an hepsini küçümseyen bir gülümseyişle süzdü:

— «Niçin mi? Hepiniz korkunuzdan tir tir titriyordunuz da onun için!..» Diye cevap verdi.

Montalte:

— «Madam, daha vakit kaybolmuş değil. Bir emir verin, şu herifi temizleyelim!» Dedi.

Fausta:

— «Öyle mi? Haydi öyleyse, hodri meydan!» Diyerek parmağıyla ileride, yolda tekrar beliren Pardaillan'ı gösterdi. Fausta'nın kendilerine hakaret edercesine bakmasından ve söylediği sözlerden olduğu kadar, Pardaillan'ın, kendilerini hiçe sayarcasına gelip gidişinden deliye dönen bu beş adam, birbirini iteleyip kakalayarak küfrederek Şövalye'nin arkasından koştu. Bu sırada Fausta da, yüzünde tuhaf bir gülümsemeyle arabada dinleniyor, hoş bir manzara seyretmeye hazırlanıyordu.

Yol, dağ boyunca ilerliyordu. Bir yanında derin ve uçurumlu bir yamaç, öte yanında da sarp, kayalıklı ve dik bir sırt vardı. Bazan bu yol genişliyor, bazan da ancak bir tek atlının geçmesine imkân verecek kadar daralıyordu. Aslında burası yol da değildi. Hayvanlar geçe geçe bir patika meydana getirmişler, insanlar da sonradan bu patikayı izleyerek

gide-gele genişletmişlerdi. Fausta'nın beş muhafızı önce karmakarışık bir hâlde ileri atılmıştı, ama sonra yolun darlığı yüzünden tek sıra olmak zorunda kalmıştı. Tesadüfen Bussi-Leclerc en öne geçmişti. Arkasından Sainte-Maline gidiyor, onu da sırasıyla Chalabre, Montsery ve Montalte izliyorlardı.

Pardaillan yolun ufacık bir meydan şeklinde genişlediği bir yere varmıştı ki arkasından dörtnala gelen atlıları görünce kendi kendine:

«Ooo!» Dedi. «*Şu bizim eski ahbab Bussi-Leclerc'e bakın, amma da at koşturuyor ha!.. Onun da arkasından, Bastille'den kurtardığım üç muhafız eri geliyor. Öteki adamı hiç tanımıyorum. Canım, Fausta neden demin bu adamların bana saldırmalarına izin vermedi? Hiç olmazsa orası daha genişti, çarpışmaya daha elverişliydi...*»

Pardaillan hemen bulunduğu yeri kontrol etti ve hayvanını ters yöne çevirdikten sonra, soluna dik sırtı ve sağına da, baş döndürücü uçuşunu alarak kılıcını çekip bekledi. Bussi-Leclerc kendisine birkaç adım kalıncaya kadar yaklaşıncaya:

— «Hayrola, Mösyö Bussi-Leclerc?» Dedi. «Böyle nereye koşuyorsunuz? Yoksa bir zamanlar size vermeyi vaadettiğim kılıç dersini almaya mı geliyorsunuz?»

Leclerc kılıcını çekip hücumla hazırlanarak:

— «Sefil herif!» Dedi. «Övünür durursun, hele dur, ben sana hakettiğin dersi vereyim de gör!..»

Pardaillan kendini koruyarak:

— «Aman! Zaten ben de bunu bekliyordum,» dedi.

Arkadaki üç muhafız:

— «Gebert! Öldür onu!» Diye bağırdı.

Pardaillan:

— «Fazla şamataya lüzum yok, baylar!» Dedi. «Eğer beni öldürmek niyetindeyseniz, bu acemiği öne sürmemelisiniz.»

— «Ne?.. Ben mi?.. Ben Bussi-Leclerc mi acemi-yim?»

— «Üstelik kötü bir acemisin. Daha kılıç tutma-sını bile bilmiyorsun. Nah! Bak, işte!.. Hop!»

Bussi'nin kılıcı elinden fırlamış, uçuşuma uç-muştu.

Hafifçe saçını, başını yolarak:

— «Ah şeytan!» Diye yırtındı.

Arkasından Sainte-Maline bağıırıyordu:

— «Yol verin! Yol verin bana!»

Bussi aptallaşmış, yerinden kımıldayamıyor, öte-kilere yolu kapatıyordu. O, etrafına anlamsız gözler-le bakınırken, birdenbire atından inerek ileri fırla-yan Montalte, kendi kılıcını Bussi'ye uzattı. Bussi kılıcı bir sevinç nârası atarak kaptı ve yeniden sal-dırdı.

Pardaillan:

— «Yine mi?» Dedi. «Azizim, sizin de gözünüzü doyurmaya imkân yok!»

Şövalye sözünü henüz bitirmişti ki Bussi'nin kılıcı havada bir yarım çember çizdikten sonra uçu-ru-mun dibine, öteki kılıcın yanına uçtu. Pardaillan:

— «Tamam mı?» Dedi. «Şimdi memnun oldu-nuz mu? Eğer yanılmıyorsam, bununla beşinci defa oluyor ki kılıcınızı elinizden alıyorum. Benim kar-şımda sizin hiç şansınız yok, azizim...»

Bussi yumruklarını havaya kaldırdı. Ağzında bir küfür geveleyerek, utanç ve hiddetinden kendini kaybetmiş bir hâlde yere yuvarlanacak gibi oldu, fa-kat Pardaillan kendisini bileğinden yakalayarak tut-tu. Beri yanda Sainte-Maline, ön safa geçip Bussi'.

nin yerini almaya hazırlanıyordu. Fakat Montalte nefes nefese karşısına dikildi:

— «Allahaşkına durunuz Mösyö!» Dedi.

— «Neden efendim? Siz delirdiniz mi?»

— «Size durun, diyorum! Bu herif şeytanın ta kendisi!.. Eğer dövüşmeye kalkarsak hepimizi teker teker haklayacak! Bussi'yi alıp Prens'in yanına dönün. Haydi Mösyü! Size Prens adına emir veriyorum!»

Pardaillan, Bussi'nin elini bıraktıktan sonra muhafızlara döndü:

— «Sıra kimde baylar?»

Sainte-Maline, Chalabre ve Montsery, bir Şövalye'ye, bir Montalte'ye ters ters bakıp homurdanarak atlarından indiler. Bussi'yi tutup kendisine getirmeye çalıştılar. Bu sırada Montalte, Pardaillan'ın karşısına dikilmişti. Şövalye'ye:

— «Mösyö,» dedi. «Sizden bunun hesabını soracağım!»

— «Yaa, öyle mi? İyi ama, ben sizi tanımıyorum. Siz kimsiniz bakayım?»

— «Ben Kardinal Montalte'yim!»

— «Ha, şu bizim tatlı Mösyö Peretti'nin yeğenisiniz, demek? Dayınız nasıl, iyi mi?»

Pardaillan en tatlı gülüşüyle gülüyordu. Montalte tekrarladı:

— «Sizden bunun hesabını soracağım!»

Şövalye soğuk bir tavır takındı:

— «Anladık bayım. Demin de söylediniz ya...»

— «Ve sizi öldüreceğim!»

— «Yaa!.. Bakın şimdi iş değişti. Ee, beni nasıl öldüreceksiniz, söyler misiniz?»

Montalte dişlerini gıcırdattı:

— «Ben size bunu haber verdim. Nasıl olsa birbirimizi tekrar bulacağız!..»

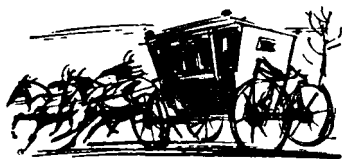
— «Bu hesabı isterseniz hemen şimdi görelim... Olmaz mı? Tabîî, yine siz bilirsiniz...»

Bu sırada Bussi-Leclerc kendine gelmişti. Yenilgisine hüngür hüngür ağlıyordu. Arkadaşlarının verdiği teselli kâr etmiyordu. Arkalarından da düşünceli bir tavırla Montalte geliyordu. Pardaillan bağırdı:

— «Tekrar görüşelim Mösyöler!..»

Ve omuz silkerek, Dokuzuncu Charles zamanından kalma bir av şarkısını mırıldana mırıldana yoluna devam etti. Fakat henüz elli metre ilerlememişti ki bir silâh patladı ve kurşun kulağının dibinden geçerek birkaç adım ötesine gelip saplandı.

Hemen başını kaldırdı, yukarıya baktı. Tepesindeki bir kayalığın üstünde Montalte tek başına duruyordu ve elinde hâlâ namlusundan duman tüten tabancası vardı. Kardinal isabet ettiremediğini görünce, yumruğuyla bir tehdit işareti savurdu ve atına atlayarak, arkadaşlarının peşine düştü.

DON KİŞOT

Şövalye bir yandan yoluna devam ederken bir yandan da düşünüyordu:

«*Vay canına! Biraz daha iyi nişan alsaymış, ortada ne elçi hazretleri, ne de elçilik görevi kalacaktı!*»

Kaşlarını çatarak düşünmeye devam etti:

«*Bussi-Leclerc'le ötekiler, benimle asîlzâde usulüne, kılıç kılıca çarpışmak istediler. Fakat bu herif, kilise adamı... Beni sinsice arkamdan vurmak istedi. Benden nefret ediyor! Acaba neden? Kendisini tanımıyorum bile... Fakat herhâlde bu herifi gözden kaçırmamak gerek...*»

Sonra omuz silkti:

«*Benim adam olacağım yok,*» diye düşündü. «*Babam sağ olsaydı, kimbilir bana neler söylerdi... Hah... Artık şu dağlık yerden kurtulduk. Şimdi etrafım kır... Hiç olmazsa geleni, gideni görürüm...*»

Tekrar eski düşüncelerine dönerek söylendi:

«*Rahat bana battı. Geçmişle her türlü ilgimi kesmiştim. Ne şükran borcum, ne de intikam alacağım kalmıştı. Artık bir köşede sâkin oturabilir, olaylara seyirci kalabilirdim. Benim neyime lâzımdı, Kral Henri ile Kral Philippe'nin dalavereleri?.. Bana ne Madam Fausta ile Papa'nın entrikalarından?..*»

Başını çevirince Fausta ile adamlarının sağdan inmekte olduklarını gördü. Başını eğerek mırıldandı:

— «*Yine rahat edemedim, başımı belâlı işlere soktum. Herkes beni öldürmek istiyor diye niçin şa-*

şıyorum. Asıl yaşamamı isteselerdi, o zaman şaşmam gerekirdi. Bakalım bu gidişle daha ne belâlara çatacağız...»

Başını tekrar çevirip baktı ve sonra yine kendi kendine:

«Kaderde ne yazılıysa o olur,» dedi. «Şimdiye kadar ölüm tehlikesiyle az mı karşılaştım. Yine dimdik ayaktayım ya, ona bakmalı...»

Pardaillan'ın, Madrid'e kadar yolculuğu olaysız geçti ve bu süre Fausta ile adamlarını bir daha görmedi. Mançanarès Irmağı kıyısındaki bir tepede, bugünkü Kral sarayının bulunduğu yerde o zamanlar Alcazar Sarayı vardı. Pardaillan doğruca oraya gittiyse de, yanına yaklaştığı ilk subay kendisine:

— «Majeste, birkaç gün önce Madrid'den ayrıldı,» dedi.

— «Nereye gitti?»

— «Sevilla'ya gidiyor. Oraya orduyla girecek ve dinsizleri, yahudileri, müslümanları ve çingeneleri doğru yola sokacak.»

Pardaillan alay ettiğini sezdirmeden:

— «Bravo!» Dedi. «Öyle kudretli bir Krala da böyle işler yaraşır zaten...»

Subay bu sözleri gerçekten övgü için söylenmiş sandı:

— «Kral, dinsizliği ortadan kaldırmaya yemin etti...» Dedi. «Yahudi'lerin ve Arap'ların ya hıristiyan olmaları ya da ölümü göze almaları lâzım...»

— «Demek yola gelmeyenleri ateş üstünde kızartacaklar ha?.. Yaşasın! Böyle mükemmel bir manzarayı kaçırmak istemediğim için ben de hemen Sevilla'ya gideceğim... İzninizle bayım...»

Ve tekrar yola koyularak Cordoba'yı geçti. Zeytin ve portakal ormanları arasından aştı. Guadalqui-

vir Nehri boyunca, ilerledi ve Sevilla'dan birkaç fersah önceki Carmona şehrine ulaştı. Fakat Kral'ın ordusunun burada çadır kurmakta olduğunu görünce hayret etti ve ordunun neden burada durduğunu sordu. Kendisine şu cevabı verdiler:

— «Bugün salı da ondan... Salı günü uğursuz olduğundan, o gün başlanan işler sallanır, kalır...»

— «Allah Allah! Sizin Kral böyle şeylere inanır mı?»

— «Hayır efendim, ne münasebet!.. Tam tersine, Kral'ımız böyle şeylere hiç inanmaz. Onun için kendisi Sevilla'ya gitti; geceyi orada geçirecek.»

— «Bravo! Cesur adammış!.. Ben de o gözüpek Kral gibi yapayım da geceyi Sevilla'da geçireyim.»

Tekrar yola koyuldu. Biraz ilerledikten sonra, etrafı zeytin ağaçları, meşeler ve hurmalarla çevrili tozlu bir yolda Kral'ın arabasını ve maiyetini gördü. Aynı yoldan gitmeyi sakıncalı bularak, ormana sarmaya karar verdi. Fakat sonradan, eline fırsat geçmişken, Kral'ın yüzünü yakından görmeyi düşündü. Yaklaştı ve baktı:

Kral, siyah ipekten ve kadifeden, gösterişli bir elbise giymiş, süslü arabasının ipek yastıklarına dayanmıştı. Saçları dökülmüştü. Yanakları çukur, ak sakalı kısa, bakışları soğuk ve durgundu. Sinsi, soğuk ve karamsar görünüşüyle bir hayaleti andırıyordu.

İşte, Pardaillan, o sıralarda altmış yaşında bulunan Kral İkinci Philippe'yi böyle görmüştü. Atını sürüp uzaklaşırken kendi kendine:

«Hay Allah kahretsin,» dedi. «Fausta'nın, Fransa talıtına oturtmak istediği adam bu soğuk suratlı herif mi? Keyifli ve neşeli Fransız'lara yazık olur. Bu zalimin yüzünü gören Fransız kızlarının güzel dudaklarında gülümsemeleri donakalır...»

Endülüs'ün başkenti olan Sevilla, o zamanlar kalın bir surla çevriliydi. Bu surun onbeş kapısı vardı. Pardaillan, kuzeyde bulunan Macarena kapısından girdi. Kendisine bir han tavsiye etmesi için, yolda gördüğü sevimli bir atlıya yaklaştı. O çevrede iyi bir han bulunup bulunmadığını sordu. Adam, Pardailan'dan yaşlıydı. Şövalye'nin bu sorusuna cevap verecek yerde, dalgın dalgın ve uzun uzun yüzüne baktı. Gerçi Şövalye böyle uzun bakışlardan sinirlenirdi ama, adam o kadar tatlı tavırlıydı ve kendisine öyle dostça bakışlarla bakıyordu ki Pardaillan ister istemez gülümseyerek tekrarladı:

— «Mösyö, sizden bana bir han tavsiye etmenizi istemiştım...»

Yabancı dalgınlığından sıyrılıp sıçradı:

— «Han mı? Ooo, affedersiniz... Öyle ya, han sormuşunuz, değil mi? Hem de bu yakınlarda olsun istiyorsunuz. Durun bakayım... Hah... En iyisi Kule Hanı'dır. Siz yabancısınız. Fransız'sınız, değil mi? Nasıl anladım? Müsaade ederseniz sizi Kule Han'ına kadar kendim götürüyüm... Hancı ahababımdır. Böylece sizinle birlikte gitmek şerefine kavuşmuş olurum.»

— «Rica ederim bayım! O şeref bana ait... Buyurun, gidelim.»

Şövalye bir yandan da karşısındakini süzüyordu. Adam kırk yaşlarında kadar vardı. Uzun boylu ve zayıftı. Düşünceli ve zeki adamlara vergi, geniş bir alnı vardı. Sık dalgalı saçlarını arkaya doğru taramıştı. Şakaklarına hafif kır düşmüştü. Bakışları canlı ve keskindi. Kâh kurnaz kurnaz gülümsüyor, kâh baktığını görmüyormuş gibi dalgın bir hâl alıyordu. Burnu uzun ve kemerli, elmacık kemikleri çıkık, avurtları çukurdu. İnce bir kumral bıyığı ve ufak bir sivri sakalı vardı. Şövalye, bu adamın elbi-

selerinin eski fakat gayet temiz olduğunu, sol kolunu zorlukla kımıldattığını ve belinde de ağır bir kılıç taşıdığını gördü.

Yanyana yola koyuldular ve adam, yol boyunca bir yabancıyı ilgilendirecek ne varsa hepsini, büyük bir bilgi sahibi olduğunu gösteren bir ifadeyle anlattı. San Francisco Meydanı'ndan geçerlerken, ortada büyük bir mihrap gören Pardaillan:

— «Bu ne işe yarıyor acaba?» Diye sordu.

— «Monsenyör, Engizisyon, kutsal dinimize girmemekte ayak direyen sefilleri bu mihrapta yakarak ruhlarını kurtarmaya uğraşıyor!»

Pardaillan, devrin normal düşünceleri olan bu sözlerin alaylı bir edâ ile söylendiğini hemen sezmişti. Dedi ki:

— «Bu güzel gök altında insanlar, insanca yaşasalar ve yabanî hayvanlar gibi birbirlerini yemeseler ne iyi olurdu!..»

Adam bu sözleri dikkatle dinledi ve gözlerinden sevinç ışıkları saçarak, Pardaillan'ın anlayamadığı bir şeyler söyledi. Nehrin kıyısına vardıkları zaman adam, eliyle hanı ve yanındaki büyük kuleyi gösterdi:

— «İşte Kule Hanı ve kulenin kendisi...»

— «Ne kulesiymiş bu?»

— «Altın Kulesi derler. Kral hazretleri buraya kendisine Afrika'dan gelen hazineleri saklar.»

Şövalye şaka yollu:

— «Benim de şöyle ufacak bir hazinem olsaydı!..» Dedi.

Adam güldü:

— «Bana daha azı da yeterdi. Kıyafetime baksanıza!..»

Şövalye ciddileşti:

— «Mösyö, kıyafet ve para bence önemli değildir. Sizde öyle zenginlikler var ki kralınız, dünyanın bütün hazinelerini verse onlara sahip olamaz.»

Yabancı, şakacı bir tavırla:

— «Yok canım!» Dedi. «Neymiş bu benim zenginliklerim bakayım?»

— «Şu ve şu!..»

Pardaillan parmağıyla yabancının kalbini ve başını gösteriyordu. Adamın bu övgü karşısında yapmacık bir alçakgönüllülük göstermeyişi, olgunluğunu ispat ettiği için Şövalye'nin daha da hoşuna gitti. Adam kendi kendine şöyle mırıldandı:

«*Harikulâde! Tıpkı Don Kişot gibi...*»

Sonra durarak şapkasını çıkardı ve kendisini takdim etti:

— «Monsenyör! Benim adım Miguel de Cervantes'tir. Kastilya asîlzâdelerindenim... Eğer beni dostluğunuza lâyık görürseniz bundan çok büyük şeref duyacağım!»

— «Benim de adım Şövalye de Pardaillan... Fransız'ım. Daha ilk bakışta sizinle çok iyi anlaşacağımızı anladım. Bu dostluktan şeref duyan asıl benim.»

Bu sırada hana varmışlardı. Pardaillan atından inmeden önce:

— «Mösyö de Cervantes!» Dedi. «Bir masa başında, şarap kadehlêrimizi tokuşturarak sohbet etsek nasıl olur? İnsan, yüreğini açıp tatlı tatlı konuşmak fırsatını o kadar seyrek buluyor ki...»

— «Çok doğru söylüyorsunuz. Ben de aynı şeyi düşünüyordum. Çağımız o kadar bozuk ve ahlâksız bir çağ ki namuslu ve açık yürekli adamlar suçlu sayılıyorlar.»

Birlikte hana girmişlerdi. Kendilerine ahluda bir sofraya kurulmasını tembih ederek oraya çıktılar. Ak-

şam olmuştu; hava kararmış, avludaki lâmbalar yakılmıştı. Cervantes:

— «Görüyor musunuz, Şövalye?» Dedi. «Burasının bir saray avlusundan ne eksigi var? Bakın ortada bir havuz, etrafında da güzelim çiçekler!.. Daha ne istenir?»

Sofrayı, otelcinin onbeş yaşındaki güzel kızı hazırlıyordu. İki arkadaş bir yandan iştahla yemeklerini yerlerken bir yandan da Cervantes, hayat hikâyesini anlattı:

— «Yoksul bir ailenin çocuğuyum. Madrid Üniversitesi'nde okudum. Geçimimi sağlayabilmek için bir aralık Roma'ya gittim ve Kardinal Acqua Viva'nın mabeyincisi oldum. Sonra Haçlılar donanmasının Türk'lere karşı açtığı İncbahtı Deniz Savaşı'na katıldım ve sakatlandım. İspanya'ya dönerken korsanların eline düştüm ve beş yıl Cezayir'de esir kaldım. Şimdi yazarlık yapıyorum. «Don Kişot» adlı bir romana çalışmaktayım.»

Şövalye de Pardaillan:

— «İnşallah bir şaheser yazarsınız da, sizin ününüz de vaktiyle tanışmış olduğum Mösyö de Ronsard'ın ününden daha büyük olur...» Dedi.

— «Biliyor musunuz Şövalye? Şimdiye kadar şüphe içindeydim. Yazamayacağımdan endişe ediyordum... Fakat romanıma kahraman yapmak istediğim adamın canlı örneğini bulduktan sonra artık biliyorum ki bir şaheser yazamasam bile önemli bir eser yazacağım.»

Bir yandan da garip bir gülüşle Pardaillan'ın yüzüne bakıyordu. Şövalye, bu sözlerle kendisinin kastedildiğini anlamadı ve:

— «Oh oh! Çok güzel!» Dedi.

Önce oldukça kalabalık olan avlu, yavaş yavaş bo-

şalmıştı. Bir köşede ateşli ateşli konuşan bir grup kalmıştı. Ortada dolaşan bir hizmetçi kızla, hancının kızından başka kimseler yoktu. Cervantes, etrafını gözden geçirdikten sonra sesini kıstı ve sordu:

— «Siz bana buraya bir görevle geldiğinizden söz ettiniz. Sorumu bağışlayın. Çünkü sadece, size yararım dokunsun diye soruyorum.»

— «Biliyorum Mösyö... Sorun bakalım.»

— «Bu göreviniz gereği, Kral'la görüşecek misiniz?»

Pardaillan adamın gözlerinin içine baktı:

— «Sade görüşmek değil, galiba dövüşeceğiz de...»

Cervantes, bir an durakladı. Sonra:

— «O hâlde çok dikkat edin Şövalye!» Dedi. «Eğer buraya Kral'ın hoşuna gitmeyecek işler yapmak için geldiyseniz, gözlerinizden taşan şu açık yürekliliği bırakın. Duygularınızı saklayın. Yüzünüze, anlaşıl-maz bir anlam verin. Çünkü siz, burada hep sahte yüzlerle karşılaşacaksınız. Sözlerinizi, hareketlerinizi ve düşüncelerinizi kollayın... Çünkü burada çocuk-lar, hattâ havada uçan kuşlar bile sizi ele verir ve Engizisyon Mahkemesi'ne teslim ederler. Eğer buraya düşman olarak geldiyseniz, ne gücünüze, ne cesaretinize, ne de zekânıza güvenin... Çekin, Şövalye çekin! Ve önünüzden çok sağınıza, solunuza ve özellikle arkanıza bakın... Çünkü sizi arkadan vur-mak isteyenlerdir!»

— «Yok canım! Beni bayağı ürkütüyorsunuz azizim. Bak bana bakayım güzel kızım. Adın ne senin?»

— «Juana efendim.»

— «Aferin, benim dilber Juana'm! Bana biraz portakal jölesi getir. Hem de babana söyle bakayım,

bir-iki şişe daha o benim pek beğendiğim Saumur şaraplarından bulabilir mi?»

İki dakika sonra Juana, portakal jölesiyle şarap şişelerini masaya koydu ve sessiz sadasız gitti. Pardaillan, jöleyi çöreğinin üstüne sürerek:

— «Ha, ne diyordunuz Mösyö Cervantes?» Dedi.

Cervantes, hayret içinde Şövalye'ye baktı. Sonra başını eğdi. Avluda kimse kalmadığını görerek sordu:

— «Kral Philippe nasıl bir adamdır bilir misiniz?»

— «Vallahi, kendisini az önce gördüm. Üstümde hiç de öyle hoş bir etki bırakmadı.»

— «Şövalye, Kral, kendisinden söz izini almadan konuşmaya başladığı için bakanlarından birinin kafasını kestirmiş bir adamdır. Masasının üstündeki kâğıtları hangi şekilde bıraktığını aklında tutar ve kimse dokunmuş mu, dokunmamış mı, anlar. Dokunulmuşsa, çevresindekilerin vay hâline!.. Vaktiyle sevdiği ve sonradan bıraktığı kadını zalimce zindanlarda çürüten bir alçaktır. Buraya zararsız bilginleri, kendi hâlindeki esnafı, kendisinininkinden başka bir Tanrı'ya tapıyorlar diye öldürmeye geldi. Asıl maksadı, onların mallarını ellerinden almak ve hepsini soyup soğana çevirmek... Onun geçtiği her yer bir yangın yerine, bir harabeye döner. Bütün bunlardan başka bu adam, sadece kıskançlık yüzünden öz oğlu, Don Carlos'u işkenceler içinde öldürtmüştür. İşte sizin savaşıcağınız İspanya Kra'lı böyle bir adamdır, Şövalye...»

Pardaillan soğukkanlılıkla cevap verdi:

— «Oldukça uzun olan ömrümde birçok azgın canavarla boğuştum. Fakat şimdi bana anlatmış olduğunuz gibi bir canavara henüz rastlamamıştım. Koleksiyonumda bir o eksikti.. Bütün bu söyledikleri-

nizi dinleyince, kendisini bir an önce görmeye can atıyorum. Hattâ bu uğurda, mahvolsam bile yine yolumdan dönmeyeceğim.

Cervantes, kendi kendine mırıldandı:

«Ah, işte *Don Kişot* da böyle konuşacak!»

— «Bir şey mi söylediniz?»

— «Yook, hayır! Kendi kendime söylendim de... Fakat Şövalye, siz yalnız Kral'la çarpışacak değilsiniz... Ondan daha büyük bir canavar daha var...»

— «Sahi mi söylüyorsunuz, aziz dostum! Daha canavarı da mı var? Öyleyse biraz kuvvetlenelim yahu! Yapışın kadehinize bakalım! Sıhhatinize, Mösyö de Cervantes!..»

— «Sıhhatinize Mösyö de Pardaillan!»

Şövalye, boşalttığı bardağı masaya koydu:

— «Hah şöyle!» Dedi. «Eee, şimdi söyleyin bakalım, anlattığınız canavardan daha canavar olan kimmiş?»

Cervantes bir solukta!

— «Engizisyon!» Dedi.

Pardaillan güldü:

— «Yok canım! Sizin gibi gözüpek bir asîlzâde de kılkuyruk papazlardan bu kadar ürker mi?..»

— «Siz ne diyorsunuz, Şövalye?.. Bu papazlar, Kral'ı, hattâ Papa'yı bile titretiyorlar!»

— «Canım zaten sizin Kral'ınız kim? Kafasına taç giymiş sahte bir papaz değil mi? Papazların birbirlerine kazık atmasına aklım erer, ama bizim gibilere değil. Ben erkek papayı da, kadın papayı da -herhâlde bir kadın papa bulunduğundan haberiniz yoktur- avucumun içine almıştım. Avucumu kapamaya tenezzül etseydim, ikisi de ezilirdi.»

Cervantes sevinçle el çırpıtı:

— «Harikulâde!.. Tıpkı Don Kişot gibi konuşuyorsunuz!..»

— «Sizin bu Don Kişot dediğiniz kahramanı tanımıyorum ama, eğer benim gibi konuşuyorsa akılsız değilmiş hani... Ya da belki delidir. İster akıllı, ister deli olsun... Don Kişot burada olsaydı, şimdi size: «*Şu nefis kırmızı şaraptan için de kara düşünceleriniz dağılsın, Mösyö de Cervantes!*» Diyecekti.»

Cervantes, endişeli bir sesle:

— «Alay etmeyin, Şövalye!» Dedi. «Demek ki siz Engizisyon Mahkemesi'nin ne olduğunu bilmiyorsunuz. Bu korkunç cellâtlar kurulundan her kötülük umulur. Tabiatın bu kadar bol nimete boğduğu bu güzel memleketin şimdi bir dehşet ve baskı rejimi altında yaşadığını bilmiyor musunuz? Burada korkudan çıldıranlar ve hiçbir suçu olmadığı hâlde gidip kendilerini suçlu diye göstererek cayır cayır yakılanlar var. Tanrı size Casa Santa yâni «Kutsal Ev» denilen o pis ve mendebur zindanları göstermesin!.. Orada yakılacak diri insan kalmadığı vakit ölüler mezarlarından çıkarılıp yakılıyor, Şövalye! Siz bunlara karşı savaşacaksınız, ha! Vallahi sizi paramparça ederler... Tıpkı benim şu kadehi paramparça ettiğim gibi...»

Cervantes böyle diyerek bir vuruşta önündeki kadehi kırınca Pardaillan:

— «Juana, kızım!» Diye seslendi. «Mösyö De Cervantes'e bir kadeh daha getir!»

Juana yeni bir kupa getirip uzaklaştıktan sonra Pardaillan, Cervantes'e baktı ve heyecanlı bir sesle:

— «Aziz dostum!» Dedi. «Benim gibi gurbette dolaşan bir yabancıya göstermiş olduğunuz ilgiden dolayı size minnettarım. Beni daha iyi tanıdığımız vakit benim şimdiye kadar çoktan öbür dünyayı boy-

lamam lâzım geldiğini anlayacaksınız. Sayısını bilmiyorum ama, ömrümde birçok defa ölümden döndüm. Nasıl oldu, neden oldu bilmem, bir de baktım ki beni ölüme göndermek isteyenler hep darmadağın oldular... Demek istiyorum ki sizin bu söyledikleriniz beni yolumdan çevirmek şöyle dursun, daha da hızlandırır.»

Cervantes hayran hayran baktı:

— «Ah, ne eşsiz bir Don Kişot örneği!» Dedi.

Pardaillan:

— «Ama,» dedi, «bana söylediklerinize karşılık ben de size bir şey de söylemek isterim. Belki sizin bilmediğiniz, ama benim kesinlikle bildiğim bir şey... Siz biliyor musunuz ki bu çifte belâ, yani Kral Philippe ve Engizisyon Mahkemesi benim yurdumu da tehdit ediyor? Halbuki Fransa'nın bu iki belâ tarafından mahvedilmesine imkân yoktur!»

— «Neden?..»

Pardaillan soğuk bir tavırla:

— «Çünkü ben istemiyorum!» Diye kesti, attı... «Bu dâvada hayatımı kaybetmenin söz konusu olduğunu bilmiyor değilim... Fakat milyonların hayatının kurtarılması uğrunda benimkinin feda olması bir önem taşımaz!»

Cervantes:

— «İşte, tam Don Kişot'a yakışır düşünceler!..» Dedi.

Pardaillan bir an, kadeh arkadaşına alaycı bir şefkatle baktı. Onu hayallere dalmış görünce söylendi:

— «Eğer, şu ikide bir adını andığınız Don Kişot'unuz da böyle düşünüyorsa muhakkak delidir, azizim!»

Cervantes dalgın dalgın:

— «Öyle ya! Neden olmasın!» Dedi. «Aklıma

mükemmel bir şey getirdiniz. Şunu bir düşüneyim bakalım...»

Sonra birdenbire ayağa kalktı:

— «Deli veya akıllı,» dedi. «İster misiniz Şövalye, Don Kişot'un şerefine içelim!»

Pardaillan adamın yüzüne baktı. Sonra:

«*Bu şairlerin hepsi, kafadan sakat oluyor galiba!*»
Diye düşündü. Sonra yüksek sesle:

— «Haydi içelim azizim!» Dedi.

DON CESAR VE GIRALDA

Cervantes'le Pardaillan bardaklarındaki şarabı bir dikişte bitirdikten sonra el sıkıştılar ve böylece dostluklarını mühürlediler. Onlar, dalgın dalgın konuşurlarken avlunun yeniden müşterilerle dolduğunu görmemişlerdi. Bir sürü kötü kılıklı, karanlık yüzlü adam, bağıra çağıra masalara yumruk vura vura konuşuyordu.

— «Allah kahretsin! Ne zamandır şöyle keyfimizce bir eğlenemez olduk. Sevilla, mezarlığa döndü...»

— «Öyle ya... Ne adam kızartmak, ne boğa dövüşü, ne de başka bir eğlence kaldı...»

— «Sevgili boğa güreşçimiz Don Cesar, yine can sıkıntısından dağdaki evine çekildi.»

— «Giralda da görünmez oldu.»

— «Ama merak etmeyin. Artık Kralımız geldi. Yakında, yine Yahudi ve Arap avına çıkacağız!»

— «Bu av sırasında ceplerimizin dolacağı da cabala!...»

Pardaillan konuşulanları dinledikten sonra:

— «Heriflere gün doğmuş!» Dedi. «Fakat bu bahsettikleri Don Cesar kimdir?»

Cervantes, yüzünde bir hüzün ifadesiyle:

— «Don Cesar, ünlü bir boğa güreşçisidir,» dedi. «Soyadı yoktur. Çünkü ne anasını, ne de babasını tanıyabilmiştir. Endülüs'lüler kendisini çok severler. Onun, kendine göre bir güreş stili vardır. Başka boğa güreşçileri gibi sahaya zırhlara bürünüp çıkmaz... Üstelik boğayı da öldürmez. İpekten elbiseler giyer

ve elinde ince bir kılıç olduğu hâlde sahaya çıkar. Sol eline kırmızı şalını alır ve boğanın iki boynuzu arasına takılmış kurdeleleri hafif kılıcıyla koparıp hayvana bir zarar vermeden, fakat kendi canını tehlikeye atarak aldıktan sonra götürür, seyirciler arasındaki en güzel kadının ayakları dibine bırakır. Yiğit bir delikanlıdır; görseniz kendisini siz de seveceksiniz.»

Pardaillan tekrar Kral'dan söz açarak:

— «Demek Kral'ın pek acele paraya ihtiyacı var ki yine talana çıkıyor,» dedi.

Cervantes başını salladı:

— «Hem para meselesi, hem dinsizliği kaldırmak perdesi altında, kitle hâlinde insan öldürmek meselesi... Fakat bence asıl sebepler bunlar değil... Bana kalırsa yalnızca onun ve Engizisyon Başyargıcı'nın bildiği bir amaç uğrunda bu dolaplar dönüyor. Bu amacı sezinliyor gibiyim!..»

Pardaillan:

— «Yoksa İspanya'yı tehdit eden başka bir devlet mi var? Ya da Kral'a karşı büyük bir ayaklanma mı hazırlanmış?..» Diye sordu.

Cervantes:

— «Boşuna uğraşmayın Şövalye!» Diye söylendi. «İmkânı yok, bulamazsınız. Bir sürü suçsuzun kanını akıtacak olan bu saldırı, aslında bir tek adama karşıdır!.. Hem de kime biliyor musunuz?..»

— «Herhâlde bu korkunç bir âsî, gözü kanlı bir haydut olacak!..»

— «Hayır Mösyö, hayır!.. Yirmiiki yaşlarında, kimsesiz, otsuz, ocaksız bir delikanlıya karşı... Gerçi seçtiği tehlikeli meslekte iyi para kazanıyor ama, kazandıklarını fakirlere dağıtıyor... Kendisi ne bir teh-

likeli âsî, ne de bir korkunç haydut. Sadece iyi bir boğa güreşçisi...»

— «Yaa!.. Yoksa bu, sizin demin sözünü ettiğiniz delikanlı mı?..»

— «Ta kendisi, Şövalye!..»

— «Meğer, onu tanırsam, çok seveceğimi boşuna söylemediniz... Peki, bu genç aslında tanınmış bir aileden mi?..»

Cervantes çevresine kuşkulu gözlerle baktı ve fı-sıldadı:

— «Don Cesar, bundan yirmiiki yıl önce öldürülen Don Carlos'un oğludur!..»

— «Yâni Kral Philippe'nin torunu!.. Demek ki İspanya tacının vârisi... Tahtta, şimdiki veliaht Don Philippe'den daha çok hakkı olan adam!..»

Cervantes ses çıkarmadan, başıyla doğruladı. Par-daillan:

— «Kudretli Kral büyük baba, yoksul ve kimse-siz torununa karşı ordular çıkarıyor! Bu işin altında önemli bazı aile sırları saklı olmalı!..» Dedi.

— «Eğer Prens - aramızda ona bu ismi verebi-liriz - bilseydi ve isteseydi, kendisini taparcasına se-ven Endülüs'lüler, yarın ayaklanırlardı ve İspanya bir anda ikiye bölünür, iki taraf birbirini yerdı... Philippe'nin buralara kadar gelmesinin iki nedeni var: Bir taşla iki kuş vurup hem birkaç bin dinsizi yok etmek, hem de bu kargaşalık arasında bir pun-dunu bulup Prens'i temizlemek...»

— «Peki, ya haberi olsaydı?..»
mu?..»

— «Yalnız bundan değil, kendisinin kimin çocu-ğu olduğundan da haberi yok...»

— «Peki, ya haberi olsaydı?..»

— «Olsaydı da durum, kendisi için pek değişmezdi. Zira sanatkâr ruhlu bir insandır; ne tahta, ne taca metelik verir... Üstelik Giralda'ya da delice âşıktır!..»

— «Vay canına! Bu sizin Prens, benim pek hoşuma gitti. Peki mademki Giralda'ya bu kadar vur-gun, onunla evlense ya!»

— «Onun da bütün istediği bu, zaten... Fakat Giralda her nedense bir türlü İspanya'dan ayrılmak istemiyor!..»

— «Canım burada İspanya'da evlenseler ya!..»

— «Hiç evlenebilirler mi? Engizisyon Mahkemesi adamı ne yapar sonra?..»

— «Lânet olsun! Engizisyon'un bununla ne ilgisi var canım?..»

Cervantes, hayret içinde Pardaillan'a baktı:

— «Şu yüzden ilgisi var: Giralda çingenedir; dinsizdir. Engizisyon Mahkemesi isterse onu yarın yakalatıp ateşe attırabilir... Bunu çoktan yapacaktı ya... Sevilla halkı, Prens'i sevdiği için ayaklanır filân diye çekindi...»

— «Canım, anladık, ama Prens de çingene değil ya!..»

— «Kim bu dinsizle evlenirse, o da dinsiz gibi işlem görür; ateşte yakılır! Kim dinsizlerle hoş geçinirse ve onları Engizisyon Mahkemesi'ne vermezse ister asîlzâde, ister halktan biri olsun, derhal ateşe atılır!..»

— «Allah kahretsin be!.. Hangi taşı kaldırsam, altından bu Engizisyon çıkıyor... Sizin bu Engizisyon'unuz, burayı yaşanmaz bir hâle getirmiş valla-hi!.. Fakat artık kafam kızmaya başladı... Bu Engizisyon'unuzun altından girip üstünden çıkacağım! Hem size bir şey daha söyleyeyim: Birazcık şu

sizin Prens'inizin de işlerine burnumu sokacağım... Çünkü bu delikanlının tek başına işin içinden çıkamayacağını anlıyorum...»

Cervantes, sevinç içinde:

— «Bravo!.. Bravo!.. Don Kişot dövüşe başlayacak!..» Diye söylendi.

— «Hay sizin Don Kişot'unuzun Tanrı iyiliğini versin! Siz şimdi bana şu Don Carlos hikâyesini anlatır mısınız?..»

Cervantes'in çehresi hüzünden kararır gibi oldu:

— «Çok acıklı ve karanlık bir hikâyedir!» Dedi.

— «Ben de öyle hissediyorum... Varsın olsun!.. Daha şarabımız ve vaktimiz var!..»

Cervantes, çevresine tekrar kuşkulu gözlerle bakınarak sesini alçalttı:

— «Önce şurasını söyleyeyim ki bu Don Carlos hikâyesine karışanların hepsi ölmüş, öldürülmüştür. Bu hikâyeye ilgili en ufak bilgisi olanlar veya olduğundan şüphe edilenler sessiz sadasız ortalıktan kaybolmuşlardır...»

Pardaillan:

— «Güzel!.. Biz de ucuz ucuz ölmek istemediğimize göre, bu meseleyi hiç bilmiyormuşuz gibi davranırız!» Dedi.

*

Bu sırada avluya genç bir çift girmişti. Pardailan'la Cervantes, gelenleri görmemişlerdi. Adam şapkasını yüzüne indirmişti. Kadın da bir mantoya sarınmış ve kukuletesini yüzüne çekerek iyice örtünmüştü. Birbirlerinin elinden tutmuş, sessizce geçerek, avlunun dibindeki çardaklardan birinin altına oturmuşlardı. Bunlar, şüphesiz bir çift sevgiliydi ve

meraklı gözlerden uzakta, başbaşa kalmak istiyorlardı.

Bu çift henüz yerine oturmuştu ki arkalarından bir adam daha belirmiş ve kimsenin ilgisini çekmemeye çalışarak iki hurma fidanı arasına sinmişti. Sevgililerden birkaç adım ötede, pusu kurmuş gibi bekliyordu.

Fakat adamın bu sinsice hareketi, daima tetikte bulunan Pardailan'ın gözünden kaçmamıştı.

«*Vay!*» Diye düşündü. «*Kâfire bak!.. Tilki gibi sindi. Ne yapmak istiyor acaba? Ha... Şuradaki sevgilileri gözetliyor olacak!.. Galiba herif, ötekinin rakibi!*»

Sonra Cervantes'e döndü:

— «Sizi dinliyorum!» Dedi.

— «Şövalye, herhâlde Cateau-Cambrésis Anlaşması'nda, İspanya Kralı Philippe'nin o zaman onbeş yaşında bulunan oğlu, Veliaht Don Carlos'la Fransa Kralı İkinci Henri'nin büyük kızı ondört yaşındaki Prenses Elisabeth'in evleneceklerine dair bir madde bulunduğunu elbette bilirsiniz...»

— «Evet... Kral Philippe'nin, oğlu için seçtiği kızla sonradan kendisinin evlendiğini de bilirim!..»

Cervantes sözüne devam etti:

— «Don Carlos, güzel nişanlısını çılgınca seviyordu. Bu aşk, öyle temiz, öyle büyük bir aşktı ki böylesi ancak pek gençlerle ihtiyarlarda olabilirdi. Prens, yakışıklı ve zeki bir delikanlıydı. Kız da onu sevdi. Fakat kısa bir zaman önce Kral, karısı Marie Tudor ölünce bu sıralarda bir şanssızlık eseri olarak oğlunun nişanlısını gördü. Adam onu görür görmez, yıldırımla vurulmuşa döndü. Oğluna seçtiği kızı kendine istedi. Kızcağız da henüz çocuktuk. Üstelik annesi de Catherine de Médicis'ti. Prenses,

sevgisini içine gömdü ve fazla bir zorluk çıkarmadan Kral'la evlenmeye razı oldu... Fakat Prens... Prens bunu bir türlü hazmedemedi. Yalvardı, yakardı ağladı... Herhangi bir merhametsiz rakibin yüreğini yumuşatacak kadar uğraştı. Nihayet babasını yumuşatamayacağını anlayınca, Prens'in de kendisini sevdiğini söyledi... O zamana kadar bir dediği iki olmamış olan mağrur Kral, oğlunun aşta kendisine tercih edilmesine içerledi. Yüreğinde korkunç bir kıskançlık ve oğluna karşı sonsuz bir kin uyan-
dı. İki rakip arasında yalnız Aranjes bahçelerindeki ulu ağaçların şahit olduğu dehşetli sahneler geçti... Nihayet Elisabeth, Isabelle adıyla Kraliçe oldu ve baba-oğul da birbirinin kanına susamış iki rakip, iki can düşmanı kesildi...»

Cervantes, Pardaillan'ın doldurduğu kadehini bir dikişte bitirdikten sonra sözüne devam etti:

— «Ondan sonra Veliaht Don Carlos, saraydan ve hükümetten uzaklaştırıldı. Böyle olması daha iyiydi. Çünkü ne zaman baba-oğul karşı karşıya gelseler, birbirlerine kanlı bakışlarla bakıyorlar ve neredeyse hançerlerini çekip birbirlerinin üstüne atılacakmış gibi tavır takınıyorlardı. Bu durum, aylarca, yıllarca sürdü ve bir gün Veliaht'ın tutuklandığı, yargılandığı ve ölüme mahkûm edildiği haberi yayılınca kadar devam etti.»

— «Gerçekten Prens yargılandı mı?..»

— «Evet, babanın alçakça intikamına âlet olarak oğlunu mahkûm edecek üç vicdansız çıktı: Engizisyon Başyargı-cı Kardinal Espinosa, Eboli Prensi Ruy Gomez de Sylva ve yargıç Birviesca!..»

— «Yargılamaya gerekçe olarak ne gösterildi?..»

— «Devletin düşmanlarıyla işbirliği etmek ve Flandres'de isyan hazırlamak!.. Açıkça ilân edilen sebepler bunlardı. Fakat aslında sebep, büsbütün

başkaydı. Gerçi hem Veliaht'ın, hem de Kraliçe'nin peşine bir sürü casus takılmıştı ve en ufak hareketleri bile gözden kaçırılmıyordu ama, babanın korkunç aşkı yüzünden ayrılmış olan iki sevgili, yine ne yapıp ediyor, birbirlerini buluyorlardı... Nerede nasıl buluşuyorlardı? Orasını bilen yok... Kraliçe, Don Carlos'a âşık olmakla kalmamış, üstelik ondan gebe de kalmıştı. Onları birisi mi ele vermişti? Bu da bilinmiyor... Bir gün Kraliçe, Kral'ın dehşetli bir kıskançlık krizi geçirdiğini ve kendisini bir manastıra kapatmaya karar verdiğini, sevgilisine bildirdi. Bu kararda, doğuracağı çocuğun hayatına bir kasıt da seziyordu. Don Carlos, derhal doğacak çocuğunu kurtarmak için tertibat aldı ve Kral'ın adamları, doğan çocuğu almaya geldikleri vakit çocuğun ortalıktan kaybolmuş olduğunu gördüler... Ertesi gün de Veliaht tutuklandı.»

Pardaillan acındı:

— «Zavallı delikanlı!.. Keşke o da babamın öğüdüne uysaymış da kadınların yüzlerine bile bakmasaymış!..»

— «Don Carlos'un yargılanması bir komedi oldu ve asıl faciayı örtmeye yaradı. Bu facia, aklın alamayacağı kadar iğrenç ve yüz kızartıcıdır. Gururundan yaralanan Kral, ne yaptı bilir misiniz? Gerçekten karısı tarafından aldatılmış olup olmadığını öğrenmek için oğluna işkence ettirdi!..»

— «Yok canım?.. Sahi mi söylüyorsunuz? Oğluna işkence ha?..»

— «Evet, bir babanın oğluna işkence ettirmesi gibi çirkin ve inanılmaz iş yapıldı. Bir düşünün Şövalye: Veliaht'ı karanlık ve feryatlarının dışarıdan duyulamayacağı kadar kalın duvarlı bir zindana tıktılar. Cellât onun gözleri önünde işkence âletlerini kızdırdı. Bir yandan zavallı delikanlının etlerini kız-

gın kerpetenlerle koparırlarken, o alçak baba da oğlunun üstüne eğilip «*İtiraf et! Söyle! Sefil!..*» Diye haykırıp durdu. Veliaht can çekişiyordu. Bu acı arasında bile korkunç bir gayretle dişlerini sıkıp kendi dilini koparttı ve o kanlı et parçalarını babasının yüzüne tükürerek: «*Söylemeyeceğim!*» Demek istedi. O zaman taş yürekli baba, oğlunun bu korkunç azminden mi, yoksa yaptığı hainlikten mi utandı bilinemez... İşkenceyi durdurduktan sonra, oğlunun suratına fırlattığı kanlı tükürüğü sildi... İşte o zindanda bu feci olay geçti, Şövalye...»

Pardaillan tiksinişmiş gibi:

— «Müthiş şey!» Dedi. «Peki ama siz bütün bunları nereden biliyorsunuz?..»

Cervantes duymamış gibi sözüne devam etti :

— «Sonra da Kral'ın, oğlunu affettiğini ve cezasını müebbet kürek cezasına çevirdiğini söylediler... Halbuki birkaç gün sonra Veliaht'ın öldüğü duyuldu. Prens'in pek düzensiz bir hayat sürdüğü için anınsızın verem olarak öldüğü yalanı yayıldı.»

— «Kraliçe'ye bir şey yapmadılar mı?»

— «İspanya'da Kraliçe'ye dokunulamaz! Fakat Don Carlos'un ölümünden iki ay sonra o da, yirmiiki yaşında hayata gözlerini yumdu.»

— «Evet! İki ölüm olayının böyle üstüste gelişinin içinde bir kasıt olduğu sonucunu doğruluyor. Ne diyecektim?.. Siz şair ruhlu bir adamsınız... Size bir şey söyleyeyim... Şu gözlerini birbirine dikmiş, susarak bakışan âşıkları görüyor musunuz? Bazan susuşun, konuşmadan daha fazla şey anlattığını söylerler, ne kadar doğru, değil mi?..»

Pardaillan bunları söylerken, gözleriyle az önce harıl harıl konuşurken birdenbire seslerini kesmiş olan sevgilileri işaret ediyordu. Cervantes:

— «Sahi, neden öyle birdenbire sustular?» Diye sordu.

— «Yavaş! Burada birtakım şeyler dönüyor!.. Bunun bir tuzak olmasından korkuyorum!»

Cervantes, Şövalye'nin dikkatle dinlediği hikâyeyi anlatırken iki hurma fidanı arasına sinerek sevgilileri gözetlemiş olan adam da, yavaşça gürültücü kalabalığın bulunduğu masaya seğırtmişti... Orada bulunanlara, avucunun içinde duran bir şeyi göstererek bir şeyler söyleyince masa başındakiler hemen korku ile karışık bir saygıyla toparlandılar. O zaman adam, emredercesine birtakım sözler söyledi ve çevresindekiler, itaat ettiklerini belirtir bir tarzda başlarını salladılar... Yalnız, aralarından ikisi, karşılık verecek gibi davrandıysa da bu hareketleri, adamın hükmeder bir tavırla elini göğse kaldırması ve tehditkâr bir eda ile birkaç söz söylemesi sonucu yarım kaldı.

Adam, emri altındaki bu kalabalıkla artık ilgilenmeyerek yol üstünde gidip gelen hizmetçi kızı yakaladı. Hizmetçi de, hemen ötekiler gibi dehşet içinde eğildi ve çabucak gidip az sonra gelerek masanın üstüne bir kangal ip bıraktı. Bırakmasıyla beraber korkusundan uçarcasına kaçıp kaybolması bir oldu.

Adam, kapının yanına oturdu, beklemeye başladı.

Az önce neşeli, hattâ taşkın haykırışların çınladığı avlunun üstüne, yakında kopacak fırtınayı haber veren ürkütücü bir sessizlik çökmüştü.

Bu sırada hiçbir şeyin farkında olmayan âşık çift de geldiği kadar sessizce gitmeye hazırlanıyordu. Sevgililerin kapıya ulaşmalarına iki adım kalmıştı ki adam, birdenbire karşılarına dikildi ve elini uzatarak sözde üzgün bir sesle:

— «Kızım!..» Dedi. «Seni Kutsal Mahkeme adına tutukluyorum!..»

Kızın yanındaki delikanlı, karşısında silâhsız bir kimse bulunca kılıcına davranmaya lüzum görmeyerek, sevgilisini yavaşça yana çektikten sonra adama bir yumruk savurdu. Fakat aynı anda kalabalık, delikanlının çevresini demirden bir çember gibi sarıverdi. Havaya kalkış yumruğunu, sımsıkı yakalayıp bileğini büktükten sonra belindeki kılıcı çekip aldılar. Birkaç saniye içinde kendisini kısıkıvrak bağladılar. Zavallı delikanlı, kalabalık karşısında güçsüz kalmanın verdiği hınçla üstüne çullananları sarsmaya çalışıyor ve ağzından köpükler saçarak bağırıyordu:

— «Ah, alçaklar!.. Ah, kalleşler!..»

Masa başında biraz önce içip konuşan kalabalık yüzlerinden de belli olduğu gibi istemeye istemeye Engizisyon Mahkemesi görevlisinin sâdık köpekleri hâline gelmiş ve delikanlıya saldırmışlardı. Bu işi istemeyerek yaptığını içlerinden biri şöyle açıkladı:

— «Ne yapalım kardeş?.. Bu işi keyfimiz istediği için yapmıyoruz, ama cesaretin varsa gel de itaat etme!.. Baksana, adam kutsal mahkemeden söz ediyor! Dinlemeyelim de gidip zindanda mı çürüyelim?.. Sen de sesini çıkarmasan iyi edersin!..»

Bu sırada genç âşığın bağlanması tamamlanmış, kendisi yere yatırılmıştı. Adamlardan dördü üstüne çullanmış, debelenmesine zorlukla engel olabiliyordu. Fakat adamlar işleri bittiği için nihayet azmine ve gücüne hayran kaldıkları kurbanlarının yüzüne bakmayı akıl ettiler... O vakit hepsinin hayretle açılan ağzından şu sözler fırladı:

— «A! Don Cesar!..»

Ve sonra da genç kıza dönerek:

— «Giralda!» Dediler.

Çünkü genç kız da sevgilisine yardım etmek için çırpınmış ve o sırada kukuletesi açılarak eşsiz güzelliği meydana çıkmıştı.

Bütün bunlar, anlatılamayacak kadar kısa zamanda olup bitmiş ve Engizisyon görevlisi, iki kurbanının tutuklanmasını karanlık bakışlarla sessiz, sadasız izlemişti. Don Cesar'ın bağlandığını ve kımıldayamaz duruma geldiğini görünce vahşi bir sevinçle pençesini Giralda'ya doğru uzatıp genç kızın bileğinden yakaladı:

— «Nihayet elime geçtin!..» Dedi.

Genç kız, bileğini yakalayan elin temasından tiksinerek irkilmişti; kendisini kurtarmaya çabalıyor ve suya düşüp de tutunacak bir şey arayan insanın ümitsizliği içinde çırpınıyordu. Fakat Engizisyon görevlisi, onun bütün debelenmelerine kolaylıkla karşı koyuyor ve kendisini tek eliyle zaptedebildiğine göre epeyce kuvvetli bir adam olduğunu belli ediyordu. Nihayet işi daha fazla uzatmamak isteyerek:

— «Haydi!» Dedi. «Haydi gel bakalım!..»

Ve genç kız şiddetle çekeleyerek sert adımlarla kapıya yöneldi. Fakat eşiğe varınca durmak zorunda kaldı...

Pardaillan umursamaz bir tavırla kapıya dayanmış, kollarını göğsünde kavuşturmuş, onu seyrediyordu. Engizisyon görevlisi, bir an yolunu kapamak isteyen bu yabancıya baktı. Fakat Şövalye bu bakış altında duruşunu hiç bozmadı. Yüzünde o kadar yumuşak bir gülümseme vardı ki kendisinin kötü bir niyeti olduğunu anlamaya imkân yoktu. Hem zaten Kutsal Mahkeme'nin memurlarından birinin yolunu kesecek kadar cesur bir adam bulunabileceği kimin aklına gelirdi ki?.. Nitekim, insanlar üzerindeki nü-

fuzuna güvenen Engizisyon görevlisi, söz söylemeye bile tenezzül etmeyerek Şövalye'yi bir kenara itmeye yeltendi. Fakat adam, yerinden kıpırdamıyordu. Engizisyon görevlisi nihayet dayanamadı, ters ters:

— «Haydi Mösyö! Çekilin yolumdan!..» Dedi. «Çıkmak istediğimi görmüyor musunuz?..»

— «Haa!.. Çıkmak istiyordunuz demek?.. Neden daha önce söylemediniz, canım? Buyurun, çıkın işte!..»

Pardaillan böyle söylemekle birlikte bir türlü yerinden kımıldamıyordu. Engizisyon görevlisi kaşlarını çattı. Karşısındakinin güleryüzlü sâkinliğinden tasalanmaya başlamıştı. Fakat kendine hâkim oldu ve boğuk bir sesle:

— «Mösyö!» Dedi. «Ben Kutsal Mahkeme'nin emrini yerine getiriyorum... Kutsal Mahkeme'nin emirlerine uymamak ve görevli bir Engizisyon memuruna saygısızlıkta bulunmak da ölüm cezasına çarpılmaya yeter!..»

— «Yaa!.. Öyle mi?.. Bakın bunu bilmiyordum. Kutsal Mahkeme mi dediniz?.. Ona karşı saygısızlık etmek aklımdan bile geçmez... Ayrıca Kutsal Mahkeme'nin, sizin gibi bir memuruna lâayık olduğu şekilde davranmak isterim!»

Pardaillan hâlâ yerinden kımıldamıyordu. Engizisyon görevlisi, Şövalye'nin ağzından çıkan bu sözlerdeki hakaret havasını sezerek sapsarı kesildi. Öfke-den titreyen bir sesle:

— «Canım, ne istiyorsunuz siz?..» Dedi.

Pardaillan, tatlı tatlı cevap verdi:

— «Söyleyeyim, iki gözüm söyleyeyim!.. Kötü davrandığınız şu genç kızı rahat bırakmanızı istiyorum... Kalleşçe yakalattığınız şu delikanlıyı da sa-

hvermenizi diliyorum. Ondan sonra serbestçe çıkabilirsiniz...»

Memur, bu acayip adama canavarca bakışlarla baktı ve homurdandı:

— «Dikkat edin, kellenizle oynuyorsunuz, Mösyö!.. Yoksa Kutsal Mahkeme'nin emirlerini dinlememeyi mi göze alıyorsunuz?..»

Pardaillan soğuk bir tavırla:

— «Yoksa siz de benim isteğimi yerine getirmeye mi cesaret ediyorsunuz?..» Diye sordu.

Sonra Engizisyon memurunun ne yapacağını şaşırmış bir hâlde durakladığını görünce:

— «Sabrım tükenmeye başlıyor, dostum! Biraz çabuk olun. Sonra karışmam haa!» Dedi.

Bu inanılmaz sahnenin seyircileri, korkunç bir sessizlik içinde kalakalmışlardı. Pardaillan'ın, sınırları içinde bulunduğu memleketin en yüksek makamına karşı gelmeye kalkması ya delilik ya da akıl almaz bir cesaret eseri idi. Böyle bir hareket, onu görenlerde ancak merhamet ve hayranlık duygusu uandırabilirdi... Herkes korku içindeydi. Pardaillan ise sanki hal, hatır soruyormuş gibi sâkin kalmıştı. Yalnız bu arada tekrar gerçekte hayâlin sınırını şaşıran bir adamın sesi duyuldu:

— «Yaşa, Don Kişot!..»

Bu, Cervantes'in sesiydi. Adam, yazacağı romanın yüzyıllar boyunca unutulmayacak kahramanını alkışlıyordu.

Engizisyon görevlisi, şaşkınlığından sıyrılmış olmalı ki öfkesinden titreyerek biraz önce Don Cesar'ı yakalattığı adamlara döndü; eliyle Pardaillan'ı gösterip:

— «Tutun şu dinsizi!..» Diye gürledi.

Adamlar, altı kişiydi. Dördü, yerde yatan Don

Cesar'la uğraşıyordu. Boşta olan diğer ikisi, tereddüt içinde bakıştı. Memur bu tereddüdü görünce tehdit etti:

— «İtaat edin!.. Yoksa canınıza okurum!..»

Adamlar, Pardaillan'a doğru yürüdüler. Fakat Şövalye'nin yüzünde, hiç de iyi şeyler okumamış olacaktı ki birdenbire ellerini bellerine götürdüler. Fakat kılıçlarını çekmeye vakit bulamadılar. Pardaillan yıldırım hızıyla ileri atıldı ve iki yumruğunu birden savurdu. İki adam, iki külçe gibi yere yığıldı. O zaman Şövalye, Engizisyon görevlisinin burnunun dibine kadar yaklaştı ve buz gibi bakışlarını onun gözlerine dikerek:

— «Bu delikanlıyı bırak, diyorum!..» Dedi.

Engizisyon memuru, kin dolu gözlerle baktı, dişlerini gıcırdattı ve:

— «Önemli bir din görevlisine çok kötü davranıyorsunuz, Mösyö!.. Bu saygısızlığınızı çok pahalı ödeyeceksiniz!..» Dedi.

— «Sen, din görevlisi filân değil, sulu, bayağı herifin birisin! Bir asîlzâdeyi tehdide cesaret ha!.. Haydi, bırak şu genç kızı, yoksa sonun fena olacak!..»

Engizisyon görevlisi:

— «Cesaretiniz varsa bana el kaldırım, göreyim!..» Dedi.

Pardaillan :

— «Sana dokunmak bana tiksinti veriyor, ama ne yapayım ki buna mecbur oluyorum...» Dedikten sonra bir anda eğilip herifi kemerinden yakalayarak bir tüy hafifliğiyle kaldırdı, kapının kanadını ayağıyla açtıktan sonra adamı sokağa fırlatırken:

— «Kulaklarının kopmasını istemiyorsan, ben içeride bulunduğum sürece buraya döneyim deme!» Dedi.

Artık o herifle uğraşmaya lüzum görmeyerek geriye döndü ve şaşkınlıklarından küçük dillerini yutmuşçasına birbirlerine bakan dört adama sert bir sesle:

— «Çözün bu Mösyöyü!..» Emrini verdi.

Adamlar acele acele ipleri kesmeye koyuldular... Bir yandan da:

— «Bizi affedin, Don Cesar! Kutsal Mahkeme'ye karşı koysaydık sizi öldüreceklerdi; biz de sevgili boğa güreşçimizi kaybedecektik!» Diyorlardı.

Don Cesar çözülünce Pardaillan dört adama kapıyı gösterdi:

— «Çıkın dışarı!..» Diye gürledi.

Birisi:

— «Bizimle böyle konuşulmaz!.. Bizler Şövalyemiz!..» Diyecek oldu.

Pardaillan sâkin bir sesle:

— «Şövalye olup olmadığınızı bilmem!» Dedi. «Fakat köpekçesine bir iş gördüğünüzü gözlerimle gördüm... Size köpeklere lâyük muamele yapmamı istemiyorsanız çıkın buradan!..»

Bir yandan da parmağıyla çizmesinin burnunu gösteriyor, hepsini tekmeyle kovacağını anlatıyordu.

Dört adam, utanç içinde homurdana homurdana ve gözlerinden kin ışıkları saçarak kapıya yöneldi. Pardaillan arkalarından:

— «Durun!.. Şu mendeburları da kaldırın bakalım!..» Diyerek birer yumrukta yere serdiği iki adamı gösterdi. Dört Şövalye ses çıkarmadan geri döndü. Eğilip baygın arkadaşlarını karga tulumba etti. Adamların meyhaneden çıkışları, hiç de girişleri kadar parlak ve gürültülü olmadı.

Ortalıkta Pardaillan, Don Cesar, Girakda ve Ger

vantes'ten başka kimse kalmayınca, han sahibiyle kızı da sindikleri yerlerden çıkmışlar, hayran hayran Şövalye'yi seyrediyorlardı.

Pardaillan sâkin sâkin:

— «Oooh!» Dedi. «Hava temizlendi... İnsan, daha rahat nefes alıyor!..»

Cervantes hayranlıktan sarhoş bir hâlde:

— «Hârika, eşsiz Don Kişot!» Dedi.

Şövalye, arasına takındığı alaycı tavrıyla ona döndü:

— «Artık şu bir saatten beri adıyla kafamı şişirdiğiniz Don Kişot'un kim olduğunu bana söyleyin, azizim!»

Cervantes, acı ve şaşkın bir gülümsemeyle:

— «A!.. Don Kişot'u tanımıyor!..» Dedi.

Sonra hancının kızı Juana'ya döndü:

— «Güzel kızım! Bir aynan var mı?»

Genç kız eliyle koynunu araştırdı ve küçük bir ayna çıkararak uzattı. Cervantes, aynayı aldı. Şövalye'ye sundu ve:

— «Şu aynaya bakın, Şövalye!..» Dedi. «Orada bir saattir adıyla kafanızı şişirdiğim Don Kişot'u göreceksiniz!..»

Pardaillan, bir aynaya, bir Cervantes'e bakarak söylendi:

— «Zaten ben de bundan şüphelenmeye başlamıştım ya... Fakat ne olursa olsun azizim, bu sizin Don Kişot, çılgının biri!..»

Cervantes sordu:

— «Neden?..»

— «Çünkü, akli başında bir adam, burada bu Don Kişot delisinin yediği haltları yemezdi...»

Don Cesar ile Giralda, bu arada Pardaillan'a yaklaşmışlardı. Don Cesar:

— «Eğer bir gün, ömrümde rastladığınızı Şövalye'lerin en kahramanı olan sizin uğrunuzda ölürseniz, ne mutlu bana!..» Dedi.

Giralda bir şey söylemedi. Şövalye genç kızın elini aldı ve dudaklarına götürerek öptü.

Pardaillan, kendisine hayran olunmasından, şükran duyulmasından çok sıkılırdı. O kadar şaşırdı ki bir düzine kılıçlı Şövalye karşısında bu derece şaşkınlık duymazdı.

Bir saniye kadar, kendisine hayran gözlerle bakan bu genç ve güzel çifti seyretti ve heyecanlı anlarında takındığı sıkılgan tavrıyla:

— «Ammay yaptınız haa, Mösyö!..» Dedi. «Sizin ölümden bahsetmeniz doğru mu? Bu dilber kız için yaşamanız lâzım... Aşk için yaşamanız lâzım... Gençlik, güzellik ve yüce duygular bir araya gelince aşk daima muzaffer olur... Hele şimdilik, şu masaya oturun da memleketimin şaraplarını içerek sizi,  vre-nizde dolaşan tehlikelerden nasıl kurtaracağımızı düşünelim.»

Onikinci Bölüm

KRAL HENRİ'NİN ELÇİSİ

Sevilla şehrinin Alkazar Sarayı'nda, elçiler salonuna bitişik odalardan birindeyiz... Geniş, Arap tarzında yapılmış bir oda... Gözünüze ilişkinler: Birkaç koltuk, bir-iki arkalıksız iskemle, geniş bir çalışma masası ve bu masanın üstünde bir sürü kâğıt...

Küçük pencereler, dünyaca ünlü bahçeye bakıyor...

Kral İkinci Philippe, bu pencerelerden birinin önüne oturmuş, soğuk bakışlarıyla dışarının göz kamaştırıcı manzarasını seyretmektedir.

Kral'ın yanında Engizisyon Başyargıcı ayakta duruyor.

Daha ötede bir pencere pervazına dayanmış, kolla-

rını kavuşturmuş, dev cüsseli bir adamı heykel gibi duruyor. Adamın kemerli, iri bir burnu, korkunç ve anlamsız gözleri, kaşlarına kadar uzanan saçları, daracık bir alnı var. Bütün bunlara ek olarak, kıpkızıl gür sakalı, şakaklarına kadar bütün yüzünü örtmüş...

Bu devin adı Don Iago de Almaran'dır. Sarayda kendisine, Barba Roja «Kızıl Sakal» derler. Barba Roja, İkinci Philippe'nin en sâdık muhafızıdır.

Kral'ın olduğu her yerde, Kızıl Sakal hazır bulunur.

Bayramlarda, dinî törenlerde idamlarda, önemli konuşmalarda Barba Roja, Kral'ın yanında hareketsiz, dilsiz ve efendisinin bir bakışından ne demek istediğini anlayıp, emrini derhal yerine getirmek üzere tetikte bekleyen bir köpek dikkatiyle durur. Son derece anlayışsız ve kaba görünüşüne rağmen, gerektiği yerde inanılmaz bir zekâ örneği kesilir.

Kızıl Sakal, yalnız Kral'a olan yakınlığından değil, müthiş kuvvetinden ötürü de herkesi korkuturdu. Aslında Kastilya'nın en kibar ve eski ailelerinden birine mensup olduğu hâlde insanların arasına karışmaz ve ancak Kral'ın bir emrini yerine getirmek için ortalıkta görünürdü. O zaman bile, meramını elinden geldiği kadar az sözle anlatırdı.

Bugün Kral yine siyah ipek ve kadifeden, ciddî ve gösterişli elbisesi içinde gayet soğuk bir tavırla Espinosa'nın verdiği bilgiyi dinliyordu. Engizisyon Başyargıcı diyordu ki:

— «Prenses Fausta, kadın Papa Jeanne'nin yaptığını yapmak isteyen kadındır. Kendisi, Papa Sixte-Quint'i bile tir tir titretmişti ve az kalsın onu, papalık tahtından indiriyordu. Çok zeki ve bilgilidir. Kendisine yumuşak davranmalıyız... Kendisinden yararlanabiliriz.»

— «Peki, şu Şövalye de Pardaillan kim?»

— «Duyduğuma göre, ele geçirilip kendisinden istifade edilmesi gereken, bu mümkün olmazsa muhakkak tepelenmesi icap eden müthiş bir adam!.. Fakat kendisini iş başında görmeden, hakkında bir hüküm vermemeli... Böyle şöhretlerin çoğu kof çıkıyor. Fakat kendisi lehinde hükümler verdirecek deliller de yok değil. Aslen Kont De Margency olduğu hâlde bu unvanı tenezzül edip kullanmıyor. Belki karakter sahibi bir adam, belki de kontluk unvanını kendisine lâıyk görmüyor. Öte yandan, Sevilla'ya geldiği gün memurlarımdan birine çatmış. Adamı tuttuğu gibi yaka paça sokağa fırlatıvermiş... Herhâlde gözüpek biri olacak...»

Kral endişeli bir tavırla:

— «Ne?..» Dedi. «Engizisyon memurlarından birine el mi kaldırmış?..»

Espinosa, tasdik anlamında eğildi. O zaman Philippe, kesin bir dille:

— «O hâlde elçi olmasına rağmen kendisini muhakkak cezalandırmak lâzım!» Dedi.

— «Fakat daha önce bu Mösyö de Pardaillan'ın ne istediğini ve neler yapabileceğini bir görsek, Majeste...»

Kral sert bir sesle:

— «Peki ama; bir devlet memuruna yapılan hakareti cezasız bırakamayız... Onu başkalarına örnek olacak bir şekilde cezalandırmalıyız!» Dedi.

— «Bene bu mesele üstünde durmamızın anlamı yok, Majeste. Çünkü o memur da bizden izin almamış ve kendi başına buyruk hareket etmiş... Bu da disipline aykırı bir davranıştır. Ve şiddetli bir cezayı gerektirir. Memurlarımız, kendilerinin birer hiç olduklarını ve başlarının emri olmadan hiçbir şey

yapamayacaklarını bilmelidirler. Pardaillan'a gelince, gerektiğinde, bir yolunu bulup onun da işini bitirmek her zaman için mümkündür...»

Kral ilgisizce:

— «Peki,» dedi.

Sonra yerinden kalktı. Kurumlu bir edâ ile ve ağır adımlarla yazı masasının başına geçti. Sert bir sesle:

— «Prenses Fausta'yı getiriniz!» Dedi.

Sonra her zamanki alışkanlığıyla bacak bacak üstüne attı, dirseğini koltuğa ve başını yumruğuna dayadı. Espinosa, derin bir saygıyla eğildi ve gidip uşaklara Kral'ın emirlerini bildirdikten sonra geri döndü; Kızıl Sakal'ın yanında bir yere sindi.

Aynı anda Fausta da salona girdi.

Yavaş yavaş ve bütün başları eğdiren, hükmeder tavırla yürüyordu. Siyah elmaslar gibi parlayan gözlerini kendisine dik dik bakan Philippe'nin gözlerine dikmişti. Bu iki gurur sembolü insan arasında, daha ilk bakışta amansız bir mücadele olacağı belliydi. Fakat Kral'ın bakışlarında, rakibini ilk hamlede yere sermek isteyen bir insanın kin dolu kararlılığı okunduğu hâlde Fausta'nın bakışları hem sözle anlatılmaz bir tatlılık, hem de karşısındakinin bütün silâhlarını elinden almak isteyen bir sertlik taşıyordu.

İkisi de insanlara hükmetmeye alışmış bu iki insanın amansız mücadelesinin sessiz seyircisi olan Espinosa, yüzünün hiçbir sevinç eseri göstermemesine rağmen, Fausta'nın ilk çarpışmayı kazandığını derhal anladı.

Kral, yavaş yavaş ve istemeye istemeye bakışlarını çevirdi. Yüzü hafifçe kızarmıştı.

O zaman Fausta en ince saray reveranslarından birini yaptı.

Fakat tavırlarındaki eşsiz âhenk, başını tutuşundaki zarafet ve bakışlarındaki yakıcılıkla karşısındaki âdeta eziyordu. Bunu gören Espinosa kendi kendine mırıldandı:

«*Ne mükemmel rol yapıyor!..*»

Kral, bu eşsiz kadının dayanılmaz zarıflığı ve güzelliği karşısında gururunun kırıldığını hissetti. Hemen ayağa kalktı. Başından şapkasını çıkararak mağrur İspanyol zarafetiyle bir selâm verdikten sonra, Fausta'nın reveransı bitmeden kendisini elinden tutup kaldırdı, bir koltuğa götürdü. Ağır ağır:

— «Buyurun, oturun Madam!» Dedi.

En ince nezaket gösterileri karşısında bile mermer bir heykel gibi durmaya alışmış olan bu mağrur Kral'ın yaptığı bu hareket o kadar umulmadık bir şeydi ki Espinosa büyük bir şaşkınlık içinde Fausta'nın zaferine inanmak zorunda kaldı. Fausta'ya gelince, Kral'ın gösterdiği bu davranışı gayet tabii bulmuş, ninesinden aldığı dehâ ve güzelliğin karşılığı kabul etmişti.

Kral Philippe nasıl bir adamdı?..

Dinî inanç sahibi bir adamdı. Çocukluğundan beri, beyni din konusunda, papazlar tarafından sabırla işlenmişti. Dinî inanç, onun için teneffüs ettiği hava kadar gerekiyordu. Bütün dünyanın, onun bu inancına, yâni kendisine boyun eğmek zorunda olduğuna da kesinlikle inanıyordu. Tarih, ondan ters, körü körüne dine bağlı, kendini beğenmiş ve katı yürekli bir hükümdar diye söz ediyor. Biz ise onun inanç sahibi bir insan olduğunu söylüyoruz ki bu, çok şeyi anlatmaya yeter.

Philippe, inancın her insana lâzım olduğuna ina-

nıyordu. İnanan insan, mutlu bir ömür sürer ve huzur içinde ölüme kavuşurdu. İnanca saldırmak insanların mutluluğuna saldırmak, onların ümitsizlik içinde ölmelerine sebep olmak demektir... Onun için dinsizler, zehirli mahlûklardı ve yok edilmeliydiler. Bu yüzden, Philippe binlerce insanı öldürttü ve en akıl almaz işkenceleri icat etti... Bir canavar mıydı? Hayır!.. Vücutlara işkence ederek ruhları kurtardığına inanan bir insandı, o kadar!.. İçindeki merhamet duygusunu ezmek istediği zaman kendi kendine:

«Kral herşeyin üstündedir!» Diyordu. «Bir Kral Tanrı'nın yeryüzündeki vekilidir ve Tanrı'nın kullarını inanç içinde tutabilmek için gerektiğinde merhametsiz davranmak zorundadır.»

Tanrının vekili olduğuna inandığı için mağrurdur.

«Ben İspanya Kral'ı, Portekiz Kral'ı, Hollanda Hükümdarı, Almanya İmparatoru'nun oğlu, bir İngiltere prensesinin kocasıyım. Yâni dünyanın en güçlü Kralıyım; ben Tanrı'nın bütün dünyayı yönetmeye memur ettiği insanım!» Diyordu.

Ve bu yüzden, bütün dünyayı bir tek yönetim altında toplayabileceğine inanıyordu. Dinî inancı, siyasî bir inanç hâline gelmiş, Avrupa'nın bütün devletlerinin işine burnunu sokmaya başlamıştı... Böylece Fransa'nın işlerine de karışmıştı ve bu memleketin kendi ülkesine katılmasının mantıkî bir şey olduğunu, çünkü idaresi altındaki diğer memleketlerle arasında bir engel olarak kaldığını düşünüyordu.

İşte Fausta'nın daha ilk karşılaşmada altettiği adam, böyle biriydi.

Kral, Fausta'yı oturtuktan sonra kendisi de oturdu ve nazik görünmeye çalışarak:

— «Sizi dinliyorum, Madam!..» Dedi.

O zaman Fausta, ruha işleyen âhenkli sesiyle:

— «Size, Üçüncü Henri'nin, kendisinden sonra sizi biricik vâris olarak tayin ettiğine ve size Fransa tahtını bağışladığına dair bildirisini getirdim!» Dedi.

— «Şu bildiriye bir görelim bakalım!..»

Fausta, en anlaşılmaz yüzlerden, en kapalı ruhları okumaya alışkın gözleriyle Kral'a baktı ve:

— «Bu belgeyi size sunmadan önce bazı bilgiler vermeyi ve kendimi tanıtmayı gerekli buluyorum, efendim!» Dedi. «Majestenez, Prens Fausta'nın kim olduğunu, şimdiye kadar neler yaptığını ve şimdiden sonra neler yapabileceğini bilmek isterler, sanırım!..»

Espinosa kendi kendine:

«*Bunun böyle olacağı belliydi!*» Diye mırıldandı:

Kral ise:

— «Sizi dinliyorum!» Demekle yetindi. Sözü tekrar Fausta aldı:

— «Ben yirmiüç kilise prensinin gizli bir toplantıda papalık unvanını taşımaya lâayık gördükleri kadını. Ben kutsal dinimizi yükseltecek, onu güzellikle veya zorla bütün dünyaya kabul ettirecek kimseyim!.. Ben kadın papayım!..»

Philippe, birkaç saniye kadar onu süzdü. Kendisine, katolik Kral'a karşı böyle bir çıkışta bulunması, bu kadının eşi kolay kolay bulunmayacak kadar cesur bir kimse olduğunu gösteriyordu. Zira bu sözlerin cezası, pek büyük olabilirdi... Bu yüzden, Kral karşısındakini içinden takdir etti. Fakat oldukça sert bir sesle:

— «Yanıyorsunuz Madam!.. Siz... Siz, Papa'nın bir üfürüşte, göz diktiğiniz papalık mihrabının merdivenlerinden yuvarladığı ve nihayet ölüme mahkûm ettiği kimsesiniz!..» Dedi.

Fausta hiç sarsılmadan:

— «Olabilir,» dedi. «Ben yolundan, ihanet yüzünden biraz alıkonmuş bir kimseyim! Fakat ben aynı zamanda ne ihanetin, ne Papa'nın, hattâ ne de ölüm mahkûmiyetinin yıkamadığı kimseyim!.. Çünkü Tanrı beni, dinin iyiliği ve zaferi için seçti!..»

Bu sözler, o kadar derin bir inançla söylenmişti ki kendisi de inanan bir adam olan Kral üzerinde ezici bir etki yapmaması düşünülemezdi. Nitekim Philippe, karşısındakine korkuyla karışık bir saygı duymaya başlamıştı. Espinosa ise şöyle düşünüyordu:

«Ne kudretli kadın!.. Ne mükemmel bir Engizisyon yargıcı olurdu!..»

Fausta sözüne devam etti:

— «Papalık tahtını kadınlara yasaklayan bir kanun var mıdır?.. Hayır!.. Din adamlarının bütün araştırmaları böyle bir kural bulunmadığını göstermiştir... Üstelik ortada kadın Papa Jeanne gibi bir örnek de var... Kadınlardan Başrahip, Kardinal yok mu?.. Pekâlâ var... Yoksa siz de üç katlı papalık tacının bir kadın başına yakışmayacağını mı düşünüyorsunuz?..»

Fausta, bu eşsiz bir inanç ve cesaret gösterisi içinde büsbütün güzelleşmişti. Philippe ağır ağır:

— «Madam!» Dedi. «İtiraf ederim ki Kraliçelik tacını yüceltecek güzellikte bir yüzünüz var... Fakat papalık tacı!.. Beni affediniz Madam... Bu kadar güzel dudaklar, böyle ciddi şeyler konuşmamalıdır!»

Fausta'nın yüzü birdenbire asıldı. Darbe ağırdı. Ne zaman ciddi amaçlarından söz etse her seferinde kendisine güzel bir kadın olduğunu hatırlatıyorlardı. Darbe ağırdı, ama Fausta böyle darbelerden yılacak insan değildi. Başını gururla dikerek:

— «Nasıl siz, milletlerin idaresi için seçilmiş bir Kralsanız, ben de ruhların idaresi için seçilmiş bir Papayım,» dedi. «Sizin gibi güçlü bir zekâ, hristiyanlığın başıyla elele verirse bütün dünyayı avucuna alabilir... Siz, Papa'ya İtalya'yı verin... O da size bütün hristiyanlık dünyasını versin!.. Siz dünyanın hâkimi olun!.. Ben de Papa olayım!»

Philippe, dikkatle ve hiçbir şey söylemeden dinlemişti. Fausta susunca:

— «İtalya benim değil ki...» Dedi. «İtalya'yı zaptetmem lâzım!»

Fausta gülümsedi:

— «Ben sanıldığı kadar güçsüz değilim... Benim her yerde taraftarım var... Param da var... Ben sizden İtalya'nın zaptedilmesi için yardım istemiyorum... Papa ile savaşım da tarafsız kalmanızı istiyorum, o kadar... Geri yanını ben yapar, İtalya'yı da birleştirebilirim!..»

Kral bir an düşünceli kaldıktan sonra hülyalı bir tavırla mırıldandı:

— «Böyle bir iş için milyonlar gerekir... Benim hazinemse bomboş!..»

Fausta'nın gözleri parıldayarak ve önemsiz bir tavırla:

— «Majesteleri bir kelime söylesinler, bu hazineye bir hafta içinde on milyon, hattâ daha fazlasını doldurayım!» Dedi.

Philippe, Fausta'ya bir an baktı, sonra:

— «Benden ne istediğinizi anlıyorum ve bu istediğiniz şey elimde olmadığı için size veremeyeceğimi biliyorum ama... Bunun karşılığında bana ne vereceğinizi kavrayamadım!..» Dedi.

— «Size Fransa tacını getiriyorum; buna karşılık Milano'nun bana bırakılmasını istiyorum...»

— «Öyle ama, Madam. Fransa tahtını istediğim takdirde zaptetmem gerekecek... O zaman da onu bana siz değil, benim ordularım vermiş olacak...»

Fausta atıldı:

— «Majesteleri, Üçüncü Henri'nin bildirisini unutuyorlar!..»

Kral, çevresini araştırır gibi yaparak:

— «Kral Üçüncü Henri'nin bildirisi mi?» Dedi.
«Anlayamadım!..»

— «Bu bildiri, sizin, Fransa'nın en aşağı üçte ikisi tarafından Kral tanınmanızı teminat altına alıyor.»

— «Öyle olursa bir diyeceğim yok. O zaman bu bildiri bir değer taşır. Fakat yine de bu belgeyi bir kere görmem lâzım... Fakat bana hâlâ bildiriyi vermediniz, madam!..»

Kral bu sözleri önemsemez bir tavırla söylemeye çalışmıştı, ama bu arada Fausta'ya garip bir dikkatle bakmıştı...

Fausta, bu bakış karşısında irkilmedi ve sâkin sâkin:

— «Majesteleri, bu değerde bir belgeyi üstümde taşıyacak kadar tedbirsiz bir insan olmadığımı elbette tahmin ederler,» dedi.

Philippe, gayet ciddi:

— «Elbette madam,» dedi. «Böyle bir belgeyi üstünüzde taşıyacak kadar ihtiyatsız olmadığınız muhakkak...»

Fausta bir fırtınanın kopacağını hissetmekle beraber cesaretini kaybetmedi ve soğukkanlılıkla gülümseyerek:

— «Majesteleri, yapmış olduğum teklif hakkındaki kararlarını bana bildirdikten sonra bu belgeyi kendilerine vereceğim,» dedi.

— «Belgeyi görmeden bir karar veremem, madam!..»

— «Hiç değilse kararınızın ne yönde olacağına dair bir işaret elde edebilirim, sanırım.»

— «Vallahi, bilmem ki madam... Bir kadının Papa olması konusunda bütün söyledikleriniz güzel, hoş şeyler ama, eğer siz yaşlı bir kadın olsaydınız buna aklım ererdi. Oysa sizin bu eşsiz güzelliğiniz karşısında erkekler boğaz boğaza gelecektir. Siz onlara din saygısı değil, aşk ihtirası aşılayacaksınız ve erkekler bakışınızı kıskanarak birbirlerini yiyecekler... Siz papalık tacını istiyorsunuz ama, Tanrı size öyle bir güzellik ve çekicilik tacı sunmuş ki bunun karşısında benim tacım bile eğilmek zorunda kalıyor!..»

Kral, başlangıçta soğuk bir eda ile konuşmaya başlamış, gittikçe hararetleterek sözlerini bir aşk ilânı şeklinde bitirmişti. Fausta gülümsüyordu, fakat içinde korkunç bir öfke kaynıyordu. Demek şimdiye kadar bütün konuşmalar boşuna olmuş, Kral, onun güzel bir kadın olduğunu ve aşktan başka bir şey aşılamadığını yüzüne vuruvermişti... Yaa!.. Demek her yerde böyle kendisine âşık olunacak, her yerde güzelliğinden, câzibesinden mi bahsedilecekti? Nereye gitiyse âşıklarla karşılaşmış; buna karşılık sevdiği tek adam: Pardaillan, kendisine hiç yüz vermemişti.

Fausta bütün bunları düşünürken duygularını hiç belli etmedi ve âhenkli sesiyle:

— «Şu hâlde Majestelerinin kararını bekleyeceğim,» dedi.

Philippe de umursamaz bir tavırla cevap verdi:

— «Evet, ancak o bildiriği gördükten sonra kararımı vereceğim...»

Fausta, şimdilik başka hiçbir şey koparamayacağını anlamıştı. Düşündü:

«Bu meseleden ileride tekrar sözederiz. Mademki bu Kral da beni sâdece güzel bir kadın olarak görüyor, o hâlde ben de kendisini avucuma alıp amaçlarıma erişmek için kadınlık silâhlarımı kullanırım!..»

*

O böyle düşünürken Espinosa, dışarıya kadar gidip bazı emirler vermiş, sonra tekrar geri dönmüştü. Şimdi Kral'ın çok yakınında bulunuyordu. Philippe kendisine bir işaret yaptı ve sordu:

— «Başyargıç! Bugünlerde dinî bayramımız için güzel bir eğlence hazırladınız mı?»

— «San Francisco Meydanı'ndaki mihrapta yarın dinsizler yakılacaktır, Majeste...»

Philippe, Fausta'ya döndü:

— «Bu kutlu törene şeref vermek isterseniz, memnun olurum Madam...»

Fausta ciddiyetle:

— «Başüstüne Majeste,» dedi. «Böyle önemli bir gösteriyi kaçırmak istemem. Mademki Kral hazretleri beni dâvet etmek tenezzülünde bulunuyorlar...»

Kral bu cevaptan hoşnut olduğunu, başını eğerek anlattıktan sonra Engizisyon Başyargıcı'na:

— «Boğa güreşi ne oldu?» Diye sordu.

— «Öbür gün... Yani pazartesi günü yapılacak efendimiz. Bütün tedbirler alındı.»

Espinosa'nın bu son cümleye verdiği önem, Fausta'nın gözünden kaçmadı. Kral yine sordu:

— «Ya Don Cesar? O gelmiyor mu?..»

— «Kendisine Majestenizin dileği bildirildi, efendimiz... Don Cesar boğa güreşine katılacak!»

Philippe, şaşkınca bir tavır takınarak Fausta'ya döndü:

— «Siz Don Ccsar'ı tanımazsınız, değil mi Madam? Kendisi İspanya'nın bir numaralı boğa güreşçisidir. Bütün Endülüis halkı, onu çok sever... Size kendi tribünümde bir yer hazırlatayım. Muhakkak gelin, Madam. Çok ilgi çekici bir gösteri seyredeceksiniz...»

Kral'ın kendisini bu kadar ısrarla dâvet etmesi Fausta'nın biraz garibine gitti. Philippe, başarabileceği ölçüde nâzikçe bir hareket yaparak artık konuşmanın bittiğini anlatmıştı. Fausta kalktı:

— «Dâvetinizi sevinçle kabul ediyorum, Majeste,» dedi.

Tam bu sırada bir kapı açıldı ve hizmetçilerden biri, haber verdi:

— «Mösyö le Şövalye de Pardaillan! Navarre Kralı Majeste Henri'nin elçisi...»

Fausta olduğu yerde mihlanıp kalmıştı. Kral da bu sırada ülkesinin en ileri gelenlerini bile ürküten bakışlarını kendisine dikmişti. Başyargıç, yerinde soğukkanlılıkla olup bitenleri seyrediyordu. Şövalye ise kapıdan başı dimdik girdi, kendinden emin adımlarla ilerledi. Ve Kral'ın dört adım önünde durarak kibar bir tavırla eğildi.

Fakat Şövalye, salonu bir baştan bir başa geçerken Philippe, yine her zaman yaptığı gibi gözlerini ona dikmiş, iradesiyle onu alt etmeye çalışmıştı. Pardailan hiç oralı olmadı ve alaycı dudakları, kaçamak bir gülümsemeyle gerildi. Bu arada Barba Roja'yı ve daha yakınında bulunan Başyargıç'ı farkettiler. Espinosa'nın sâkin ve güleç yüzünü görünce kendi kendine: «*Hah,*» dedi. «*İşte benim asıl rakibim bu... İşte bu, tehlikeli bir adam...*»

Espinosa, Pardaillan'ın, Fausta'ya mı, Krala mı, yoksa kendisine mi eğildiğini anlayamadı. Fakat daha ilk bakışta, karşısındakinin çetin ceviz olduğunu farkederek kendi kendine:

«*Yaman adam dediğin böyle olur...*» Diye mırıldandı. Sonra bir Kral'a, bir Fausta'ya baktı ve düşündü: «*Allahtan ki ben buradayım.*»

Pardaillan'a gelince kendisi salona girdiği sırada başı açık bulunan Kral'ın, hemen şapkasını giydiğini ve dik dik baktığını görünce içerledi ve içinden:

«*Yaa, demek beni gözlerinle sindirmek istiyorsun! Şapkanı Fausta'ya çıkarıyor, ben girince tekrar giyiyorsun haa!.. Sen, Fransa Kralı'nın elçisini böyle mi karşılırsın? Ben sana gösteririm!..*» Diye söylendi.

Ve sanki karşısında bir Kral yokmuş gibi, doğruca Fausta'ya yönelerek sâf bir gülümsemeyle:

— «*Ne o? Gidiyor musunuz, Madam? Hele biraz daha durun, canım... Madem tesadüf üçümüzü karşılaştırdı... Hemen şuracıkta ufak tefek işlerimizi hallediveririz...*» Dedi.

Sâde bir tavırla söylenmiş olan bu sözler, orada bulunanlar üzerinde bir şimşek etkisi yaptı. Fausta duraladı ve sanki kendisini hiç tanıımıyormuş gibi Pardaillan'a; sonra da bu saygısızlığa karşı ne yapacağını anlamak istediği Kral'a baktı. Kral sapsarı kesilmiş ve gözlerini Espinosa'ya dikmiş:

«*Bu ne biçim adam böyle?*» Diye sorar gibiydi.

Kızıl Sakal doğrularak elini kılıcının kabzasına götürdü ve bir işaretini beklemek üzere Kral'a baktı. Espinosa ise omuz silkerek Kral'a gözleriyle:

«*Size önceden de söyledim... Bırakın, zamanı gelince hepsini hallederiz,*» demek istedi.

Ve Kral, Engizisyon Başyargıcı'nın bakışlarıyla verdiği öğüde mi uydu, yoksa bir eşine rastla-

madığı bu garip insanın parlak cesaretine mi hayran kaldı, bilinemez. Sesini çıkarmadı ve kendi kendine mırıldandı:

«Bakalım terbiyesizliğini nereye kadar götürecekt?»

Fausta, Kral'ın kendisine artık gitmesi lâzım geldiğini üstü kapalı bir şekilde anlattığını unutmuştu. Hattâ belki Kral'ı bile unutmuştu... Pardaillan'a küçümseyici bir tavırla bakmakla beraber içinden de sonsuz bir hayranlık duyuyordu. Espinosa ise şu düşüncede karar kılmıştı:

«Ne pahasına olursa olsun bu adam, bizim adamımız olmalıdır.»

Kızıl Sakal ise Kral'ın hâlâ kendisine bir işaret vermemiş olmasına şaşıyordu.

Yalnız Pardaillan, yaptığı hareketin kopardığı fırtınadan habersizmiş gibi gülümsüyordu. Nitekim yine aynı anda serbest tavırla Kral'a döndü ve:

— «Nezakete aykırı bir davranış yaptığım için affınızı dilerim, Majeste,» dedi. «Fakat, Fransa Kralı, bu gibi meselelerde bizi hoşgörüyüyle karşılar.»

Durum, Kral'ı gülünç mevkie düşürecek dereceye varmıştı. Ya bu terbiyesizliği cezalandırması ya da şânına yaraşır bir afla böyle ufak tefek meseleleri önemsemediğini belirtmesi lâzımdı. Sabretmeye karar verdiği için:

— «Fransa Kralı'nın huzurundaymış gibi davranınız Mösyö,» dedi.

Fakat sesi öfkeden titriyordu. Karşısında başkası olsaydı, korkusundan ayakta duramazdı. Fakat Pardaillan böyle daha nice tehlikeden sıyrılmış adamdı. Şimdi çok keyifliydi. Bu, kendini bilmez Kral'a ilk dersini vermiş olduğuna pek seviniyordu. Bir daha eğildi ve gözünün ucuyla çevresine alaylı alaylı bakarken:

— «Majestenize, bana gösterdikleri lütuftan ötürü teşekkür ederim,» dedi. «Bendeniz, Prenses Fausta'da bulunan ve sizi de yakından ilgilendirdiğini umduğum bir belgeyi görmek üzere İspanya'ya geldim.»

Sonra birden, ciddi, hattâ soğuk bir tavır takınarak sözlerine ekledi:

— «Ve sanıyorum ki Majesteniz bu belgeyi Prenses Fausta'dan istediniz, fakat kendisi size belgenin yanında bulunmadığını, güvenilir bir yere koymuş olduğunu söyledi. Oysa bu, gerçek değildir. Söz konusu belge, işte şuradadır...»

Pardaillan böyle diyerek parmağıyla Fausta'nın göğsünü gösterdi. Sözleri o kadar kesin ve aynı zamanda o derece şaşırtıcıydı ki oradakilerin hepsi yeniden derin bir sessizliğe gömüldü. Espinosa kendi kendine, şu takdir cümlesini mırıldandı:

«Müthiş bir adam!»

Fausta'ya gelince, silleyi göğsüne yemişti ama, irkilmedi. İçinden: «*Ah şeytan!*» Diye söylenirken başını daha da dikti. Ve gözleriyle Şövalye'ye sert sert baktı.

Kral'a gelince, bu acayip elçi, o kadar garibine gitmişti ki onun yaptığı nezaketsizlikleri de, terbiyesizlikleri de unutmuştu. Pardaillan sözüne devam etti:

— «Haydi, madam, şu ünlü bildiriği koynunuzdan çıkarın da hep birlikte inceleyelim. Çünkü bu belge, İspanya Kralı'nı ilgilendirdiği kadar Fransa Kralı'nı da ilgilendiriyor. Ve şimdi Fransa Kralı'nı burada bendeniz temsil ediyorum!»

Pardaillan bu sözleri söylerken sertleşmişti. Bakışında öyle bir canlılık, öyle bir parıltı ve hareketlerinde öyle bir kendine güven ifadesi vardı ki İspanya Kralı bile Şövalye'ye hayran kalmaktan kendini

alamadı. Fausta ise böyle durumlarda şaşırarak kaddın değildi:

«*Mademki bu adam açıksözlülüğüyle en kaşarlanmış diplomatları bile altediyor, o hâlde ben de kendisine aynı silâhla karşılık vereyim!*» Diye düşündü.

Ve elini koynuna götürerek gerçekten orada bulunan belgeyi çekip çıkarmak istedi. Fakat İspanya Kralı, bu meseleyi Fransa Kralı'nın elçisiyle konuşmak istemiyor olmalıydı ki Fausta'yı durdurdu. Emreden bir sesle:

— «Ben, Prenses Fausta'ya gitmesi için izin vermiştim,» dedi.

Fausta hareketini yarım bıraktı. Kral'ın önünde eğildi. Pardaillan'ın gözlerine baktı. Sâkin bir sesle:

— «Tekrar görüşürüz, Şövalye,» dedi.

Pardaillan da ciddiyetle:

— «Bundan hiç şüphem yok, madam,» cevabını verdi.

Fausta geldiği gibi haşmetle çekilip giderken Başyargıç Espinosa, kendisini kapıya kadar uğurladı. Sonra Pardaillan'la Kral'ın konuşmasında hazır bulunmak üzere tekrar geriye döndü. Espinosa, yerini alınca, Kral, Şövalye'ye:

— «Mösyö, bize elçi olarak görevinizi anlatır mısınız?» Sorusunu sordu.

Pardaillan, Kral'a bakınca kurnazlıkla bu adamı kolay kolay altememeyeceğini, ancak cesaret gösterileriyle hakkından geleceğini anladı. Gayet sâkin, ölçülü bir dille ve karşısında bir Kral değil de, sıradan biri varmış gibi konuşmaya başladı:

— «Majeste Fransa Kralı, sizin Paris'te ve Krallığının başka yerlerinde bulundurduğunuz askerleri geri çekmenizi diliyor. Majestemiz ve milletiniz hak-

kında iyi niyetlere sahip bulunan Fransa Kralı, bu birlikleri Krallığında bulundurmanızın pek de dostluğa uymayacak bir tutum olduğu inancındadır... Kral'ımın düşüncesine göre sizin, Fransa'nın iç işleriyle ilgili olmamanız gerekir.»

Philippe'nin soğuk bakışlarında hemen yanıp sönen bir ışık belirdi:

— «Majeste Navarre Kralı'nın dilekleri bu kadar mı?» Diye sordu.

Pardaillan da soğuk bir sesle:

— «Şimdilik bu kadar...» Cevabını verdi.

Kral bir an düşündükten sonra:

— «Bana ilettiğiniz bu istek, Majeste Navarre Kralı, gerçekten Fransa Kralı olmuş olsaydı, yerinde ve haklı sayılabilirdi. Oysa durum böyle değildir.» Dedi.

Pardaillan kesin bir dille üsteledi:

— «Bu, burada konuşulacak mesele değildir. Çünkü söz konusu olan şey, sizin Navarre Kralı'nı Fransa Kralı olarak tanıyıp tanımadığınız değil, Fransa'da hiçbir işi olmayan askerî birliklerinizin geri çekilmesidir.»

Kral, aşağılayıcı bir gülümseyişle:

— «Kendi başkentini bile hücumla almak elinden gelmeyen Navarre Kralı, bana karşı ne yapabilir ki?» Dedi.

Pardaillan:

— «Doğrusu ya, Kral Henri, sizi bu meselede karşısına almak istemiyor, majeste...» Dedi ve sonra alaylı bir dille sözlerine ekledi:

— «Ne yaparsınız, Majeste?.. Kral Henri, tebaasını zorla ele geçirmekten iğreniyor. İstiyor ki halk kendisini severek kabul etsin. Yoksa Paris'e saldır-

maktan kolay ne var?.. Kral Henri'nin düşünceleri cahil tabakanın kavrayamayacağı şeylerdir, fakat sizin gibi aydın bir Kral, böyle düşünceleri elbette takdirle karşılar.»

Kral dudaklarını ısırды. Çok kızmıştı. Fakat bunu belli etmek istemedi. Kendini tuttu ve dalgın bir tavırla söylendi:

— «Navarre Kral'ı Majeste Henri'nin isteğini sırası gelince gözden geçiririz...»

Fakat Kral'ın karşısında kaçamakla atlatılmayacak bir rakip vardı. Pardaillan directti:

— «Majeste, Fransa Kralı'nın haklı, yerinde ve nâzik isteklerini reddediyorlar sanırım.»

Kral ters bir tavırla:

— «Reddersem ne olur?» Dedi.

Pardaillan soğukkanlılıkla cevap verdi:

— «Majestенizin ata sözlerinden hoşlandığını söylerler... Bizde, sizi bir hayli düşündürmesi gereken bir atalar sözü vardır: *'Her horoz kendi çöplüğünde öter!'* Derler.»

Kral, başını geriye atarak homurdandı:

— «Ne demek istiyorsunuz?..»

— «Şunu demek istiyorum ki Majeste; eğer birlikleriniz hak ettikleri köteği yer ve Fransa'dan kovulurlarsa bunun sorumlusu sizden başkası olamaz.»

Philippe hiddetten mosmor kesilmiş bir hâlde:

— «Hay Allah kahretsin!» Diye haykırdı. «Siz İspanya Kralı'nı tehdit mi ediyorsunuz?»

Pardaillan hiç istifini bozmadı:

— «Ben, İspanya Kralı'nı tehdit etmiyorum, uyarıyorum.» Dedi.

O zamana kadar kendini zorlukla tutmuş olan Kral artık içinden kabarıp taşan öfkeyi yenemeyerek Kı-

zıl Sakal'dan yana döndü. Bu insan azmanını bir an bile gözden kaybetmeyen Pardailan da kılıcının kabzasına el attı. Fakat tam bu sırada Espinosa araya girdi ve tatlı bir sesle Şövalye'ye:

— «Kendi memurlarından kesin bir sadakat ve çalışkanlık isteyen Kralımız, sizin Kralınıza gösterdiğiniz bu içten ve derin bağlılığı, ancak takdirle karşılar,» dedi. «Majeste, sizin bu değerli niteliklerinizi beğenmekte ve ilk fırsatta efendinize sizi övmeyi düşünmektedir.»

Pardailan, hemen bu kurnaz düşmana dönerek sâkin bir tavırla sordu:

— «Siz hangi efendimden söz ediyorsunuz, Mösyö?»

Başyargıç çok pişkin bir adam olmasına rağmen hiç beklemediği bu soru karşısında adamakıllı şaşaladı ve:

— «Tabii Navarre Kralı'ndan sözediyorum,» diye kekeledi.

— «Yâni Fransa Kralı demek istiyorsunuz?..»

Espinosa, Şövalye'nin diretişi karşısında boyun eğdi:

— «Peki, Fransa Kralı olsun... Sizin efendiniz değil mi?..»

— «Ben, Fransa Kralı'nın elçisiyim, ama bu, onun benim efendim olması demek değildir.»

Espinosa ile Philippe, birbirlerine şaşkın şaşkın baktılar. İkisi de gözleriyle:

«*Acaba bu adam deli mi?*» Demek istediler.

Onların yüzlerinden bu düşünceleri okuyan Pardailan alaycı bir gülüşle güldü. Bununla birlikte bir yandan da bütün zekâsı ve dikkatiyle uyanık duruyor ve durumun her an kötü bir yön alabileceğini daima hesaba katıyordu.

Espinosa kendini toplayarak tatlı bir sesle sordu:

— «Kral efendiniz değil de, neyiniz ya?..»

Pardaillan gayet tabî bir tavırla:

— «Kendisi sâdece sevdiğim bir dostumdur,» dedi.

Söylenen bu söz pek şaşırtıcıydı. Hele bu sözün, mutlakıyet idaresine kesinlikle inanmış Philippe ve Espinosa gibi kimseler karşısında söylenmiş olması etkisini bir kat daha artırıyordu. Lâkin, bütün bu hale rağmen Espinosa, Şövalye'nin dediğini kabul etti ve eğilerek:

— «Anladığıma göre sizin kendinizden başka efendiniz yok,» dedi. «Fakat hence sizin dostluğunuz bir Krala şeref verecek kadar değerlidir.»

Pardaillan'ın verdiği cevap şu oldu:

— «Takdir ve hayranlık duygularınızı kolayca harcayan bir kimse olmadığınızı yüzünüzden okudüğüm için bu sözlerinizi teşekkürle karşılıyorum.»

Espinosa bir an Şövalye'ye baktı. Sonra sözüne devamla:

— «Konumuza gelelim,» dedi. «Kral hazretleri kendisine açıklamış olduğunuz istekleri reddetmiş değildir. Ancak, bu kadar önemli bir konuda, iyice düşünülmeden bir karar verilemeyeceğini de elbette takdir edersiniz.»

Espinosa, kopaçak fırtınayı, şimdilik böylece öndedikten sonra bir kenara çekildi. Philippe de, Engizisyon Başyargıcı'nın gösterdiği yönde konuşmanın daha yararlı olacağını düşünerek sözlerine ekledi:

— «Elbette bizim de birtakım görüşlerimiz var.»

Pardaillan:

— «Tamam!» Dedi. «Zaten yapmamız gereken şey de sizin görüşlerinizi tartışmaktır. Siz, Fransa tahtını ele geçirmeyi kuruyor ve bunun için de Eli-

sabeth de France'yle olan evliliğinizden yararlanmak istiyorsunuz. Oysa Fransa ve Fransa Parlamentosu, sizin taht üzerinde hak iddia etmenize hiçbir zaman kulak asmayacaktır!»

— «Siz nereden biliyorsunuz, Mösyö?..»

Pardaillan umursamaz bir tavırla omuz silkti ve:

— «Nasıl bilmem, Majeste,» dedi. «Yıllardan beri ajanlarınız bu gayeye ulaşmanız uğrunda avuçlar dolusu altın dağıtıyorlar. Başarıya ulaşabildiler mi? Her seferinde Parlamento'nun direnciyle karşılaştılar. Bu direnci asla kıramayacaksınız!»

— «İddiamızı kuvvetlendirecek başka haklarımız olmadığını ne biliyorsunuz?»

— «Madam Fausta'daki belgeyi mi kastediyorsunuz?.. Ondan da bahsedelim... Ve diyelim ki o belgeyi ele geçirerek açıkladınız... Bunu yaptığınız anda Paris'in ve bütün Fransa'nın, Navarre Kralı Henri'yi Kral olarak tanıyacağından şüphe etmeyiniz!»

Kral şaşkınlık içinde:

— «O nasıl olur?» Dedi.

Pardaillan soğuk bir tavırla cevap verdi:

— «Majeste, görüyorum ki casuslarınız, Fransa halkının psikolojik durumunu size yanlış anlatmışlar... Fransa, bir avuç gözü doymaz kimse tarafından soyulup soğana çevrilmekten bezmiştir... Fransa açlıktan kurtulmak, rahat etmek barışa ve huzura kavuşmak istiyor... Bunun için Henri de Navarre'yi, protestan olduğu hâlde bile Krallığa kabule hazırdır. Hele Henri, katolikliği kabul ederse Fransa, onu Kral yapmakta bir an bile tereddüt etmeyecektir. Kral Henri henüz kararını vermiş değil, ama siz bu belgeyi açıklar açıklamaz, o da katolik olacak, Paris kendisine kapılarını açacak ve yeni Kralını alkışlayacaktır!»

— «Demek ki sizce bizim amaçlarımızın gerçekleşmesine imkân yok?..»

Pardaillan sâkin bir tavırla:

— «Bence siz, hiçbir zaman Fransa Kral'ı olamazsınız,» dedi. Philippe Yavaşça sordu:

— «Neden?..»

Pardaillan, gözlerini Kral'a dikti ve sarsılmaz bir metanetle:

— «Majeste,» dedi. «Fransa, bir ışıık ve neşe ülkesidir. Orada yaşayabilmek için açikkalplilik, namusluluk, cesaret, yiğitlik ve bütün Şövalyece nitelikler, teneffüs edilen hava kadar lüzumludur. Fransa, hayat dolu; güzel ve asîl herşeye, yâni aşk uyandıran, hayatı sevdiren herşeye bağrını açan bir ülkedir. Böyle bir memleketi idare edecek Kralın da bu erdemlere sahip, yakışıklı, nazık, cesur ve yürekli bir adam olması gerekir.»

Philippe samimî bir tavırla sordu:

— «Peki, ben bu Kral olamaz mıyım?»

Pardaillan hayret içinde:

— «Siz mi, Majeste?» Diye sordu. «Ayak bastığınız yerde ocaklar sönüyor ve yüzlerce insan yanıyor, nereye gitseniz, düşüncelere bile hükmetmek iddiasında bulunan ve insanları korkunç bir baskı altında inleten Engizisyon'unuzu da beraber götürüyorsunuz. Aynada kendinize dikkatlice bakınız Majeste... Bu asık yüzünüz, en iyimser insanların bile neşesini kaçıırır. Fransız'lar, sizin Hollanda'yı ne biçim idare ettiğinizi biliyorlar... Siz, bizim neşe ve ışıık ülkemize, karanlık ve ölümden başka bir şey getiremezsiniz... Hayır, hayır Majeste... Sizin Krallığınıza belki İspanya katlanır ama, Fransa hiçbir zaman boyun eğmez.»

Philippe dişleri arasından söylendi:

— «Çok açık yüreklilikle fakat sert konuşuyorsunuz, Mösyö...»

Pardaïllan'ın yüzünde yine aynı samimî şaşkınlık ifadesi belirdi:

— «Niçin?.. Ben, Fransa Kralı'yla da sizinle olduğu gibi açık yüreklilikle konuşurum... O, bunu hiç garipsemez... Hattâ takdir eder... Fakat sizinle anlaşmamız zor; çünkü aynı dili konuşmuyoruz. Fransa'da da böyle olacak... Ne siz halkı anlayabileceksiniz, ne de halk sizi anlayabilecek... İyisi mi, olduğunuz yerde kalın Majeste...»

Philippe, soğuk bir gülümsemeyle:

— «Emin olunuz ki bu sözleriniz üzerinde düşüneceğim,» dedi. «Şimdilik size, lâıyk olduğunuz muameleyi yapmak isterim... Yarın yapılacak dinî törende, dinsizlerin yakılışını seyretmek istemez misiniz?..»

— «Gelemeyeceğim için özür dilerim Majeste... Biraz duygulu, sinirli olduğum için bu çeşit şeylerden iğrenirim.»

Philippe, kendisinden beklenilmeyecek bir nezaketle:

— «Vah vah, pek yazık!» Dedi. «Maksadım sizi eğlendirmektir. Biz vahşi İspanyol'ları hoşlandıran bu gibi gösteriler, Fransız'ların duygulu yüreklerini incitebilir. Acaba boğa güreşleri için de aynı tiksintiği duyar mısınız?»

— «Yoo, Majeste... Bakın, boğa güreşi hoşuma gider. Bana Endülüs'te çok ünlü bir boğa güreşçisinin bulunduğundan bahsetmişlerdi.»

Pardaïllan bu son cümleyi, Kral'a dikkatle bakarak söylemişti. Kral sâkin:

— «Don Cesar mı?» Dedi. «İşte, öbür günkü güreşe gelerseniz, kendisini görürsünüz. Öyle mütlak

bir şey seyredeceksiniz ki eminim, hayran olacaksınız.»

Kral bu sözleri Pardaillan'ın da farketdiği bir tuhaflıkla söylemişti. Şövalye umursamadan cevap verdi:

— «Majestenize bana bahsettikleri şereften ötürü teşekkür ederim. Bu boğa güreşini kaçırmayacağım!..»

— «O hâlde güle güle, Mösyö... Navarre Kralı'nın istekleri konusunda vereceğim cevabı size bildiririm... Pazartesi günkü boğa güreşini unutmayın... Çok garip bir şey seyredeceksiniz, çok garip!..»

Pardaillan, selâm vermek üzere eğilirken düşündü:

«Vay canına!.. Acaba herif benim için bir tuzak mı hazırladı?.. Ne olursa olsun! Pardaillan bu zalimden çekindi dedirtmeyeceğim!..»

Ve doğrularak parıldayan gözlerle Kral'a baktı:

— «Unutmam Majeste!..» Dedi.

İçinden de: *«Sen de benim sana verdiğim dersleri kolay kolay unutmazsın ya!..»* Dedi. Sonra sert adımlarla dış salona yöneldi. Hemen arkasından, İkinci Philippe'nin yaptığı bir işaret üzerine Barba Roja da yürümeye koyulmuştu. Kızıl Sakal, efendisinin yanından geçerken bir an durdu. Kral mırıldandı:

— «Şuna adamakıllı bir ders ver!.. Herkesin önünde onu gülünç bir duruma sok!.. Fakat sakın öldüreyim deme!..»

Çam yarması gibi adam, Pardaillan'ın arkasından seğırtirken kendi kendine homurdandı:

«Şu Kral'ın düşündüğüne bak! Herifi gırtlaktan yakalayıp tavuk gibi boğuvermek veya bir - iki hançer ya da kılıç darbesiyle temizlemek varken ona ders verecekmişim!.. Haydi ders vermek neyse... Onu

anladım... Fakat gülünç etmek nasıl olur?.. Ne yapayım da herif gülünç olsun?..»

Kızıl Sakal çıkınca Kral ayağa kalkıp kalın kapının arkasına gitti ve kanadı yavaşça aralayarak dışarıda olup bitecekleri gözetlemeye koyuldu.

Pardaillan, birinin kendisini gölge gibi adım adım izlediğini farketmemiş görünüyordu... Şimdi bulunduğu yer, çıplak denecek kadar eşyasız, uzun bir salondur. Duvar diplerine sıralar yerleştirilmişti ve mabeyinciler, asîlzâdeler, muhafız subayları, hademeler, salonu doldurmuştu. Bu kalabalığın bir kısmı sıralara oturmuş, bir kısmı pencere önlerinde ayakta duruyor, birtakımı da gruplar hâlinde konuşuyordu. Salona açılan kapıların bazısının önünde muhafızlar, bazısının önünde de hademeler bekliyordu. Ara sıra salondan papaz kılıklı biri geçince oradakilerin hepsi eğiliyordu. Çünkü Kral, herkesten, din adamlarına saygı göstermesini isterdi.

Pardaillan salondan geçerken bir pencerenin önünde, Fausta'nın emrinde çalışan üç muhafızı gördü. Kendi kendine:

«Ooo Maşallah!..» Diye mırıldandı. *«Bizim üç ah-bap çavuşlar da burada... Herhâlde Madam Fausta'yı bekliyorlar... Ama ortalıkta Bussi ile şu bizim Mösyö Peretti'nin yeğenini göremiyorum!..»*

Yoluna devam etti ve herkesin mırıltı hâlinde konuştuğu salonu birkaç defa dolaştı.

Birdenbire kulağının alıştığı mırıltıların kesildiğini ve ortalıkta çıt çıkmadığını farketti. Bu yetmiyormuş gibi salondakilerin hepsi dehşetten donakalmıştı. Pardaillan bir sürü heykel arasında geziniyor gibiydi. Şövalye bu işten hiçbir şey anlayamadıysa da mesele çok basitti: Başlangıçta, Pardaillan'ı adım adım takip eden Kızıl Sakal'ı kalabalıkta kimse far-

kedememiş, fakat herif Şövalye'nin peşinde salonu birkaç defa dolaşınca herkes meseleyi anlamıştı. O zaman kulaktan kulağa bir fısıltı dolaşmıştı. Ne olacağını kimse bilemiyordu ama, Kızıl Sakal'ın Şövalye'yi Kral'ın emri üzerine izlediğini ve bu işin sonunun hayır göstermediğini herkes sezmişti.

Şimdi salondakiler, duvarlara doğru çekilmiş, gözlerini Pardaillan'a dikmişlerdi. Şövalye bu durumu farketmekle beraber aldırmadı ve kapılardan birine doğru sâkin sâkin yürüdü.

Kapının önünde bir subay dimdik duruyordu. Şövalye'nin arkasında yürüyen Barba Roja'nın verdiği bir işaret üzerine subay, yolu kılıcıyla kapadı ve:

— «Monsenyör, buradan geçmek yasaktır!..» Dedi.

Pardaillan:

— «Yaa!..» Dedi. «Şu hâlde bana nereden çıkılabileceğini lütfen gösterir misiniz?..»

Subay bütün kapıları göstererek anlaşılmasın bir işaret yaptı. Şövalye bir şey söylemeyerek başka bir kapıya yöneldiyse de burada da subaylardan biri yolunu kesti ve kendisine geçemeyeceğini bildirdi. Pardaillan hafifçe kaşlarını çattı. Şöyle omuzunun üstünden arkasına doğru göz ucuyla bir baktı. Kızıl Sakal, bu bakışı farketmedi bile. Pardaillan'ı nasıl gülünç edeceği düşüncesine o kadar dalmıştı ki bir şey görmesine imkân yoktu. Şövalye'ye gelince:

«Acaba bu herifler beni alaya mı aldılar?» Diye düşündü. «Öyle bir şey varsa birazdan hepsinin gülümsemesi dudağında donar kalır!.. O zaman da gülme sırası bana gelir...»

Bu sırada Pardaillan, Fausta'nın üç muhafızının yanından geçiyordu. Montsery, Chalabre ve Sainte-Maline, Şövalye'ye yaklaştılar. Sainte-Maline kısık bir sesle:

— «Mösyö de Pardaillan,» dedi, «sizin can düşmanınızdır... Fakat anladığımıza göre burada size kalış bir oyun oynamak istiyorlar...»

Şövalye umursamaksızın:

— «Yaa!..» Dedi.

— «Evet, Mösyö de Pardaillan! Fakat biz, bir yurttaşımızın gülünç edilmesine göz yumamayız...»

Montsery de ilâve etti:

— «Hele bu yurttaşımız sizin gibi yiğit bir adam olursa...»

Sainte-Maline:

— «Bize ihtiyacınız olursa, sizin yanınızda şu yabaniere hadlerini bildirmekten şeref duyacağız!» Dedi.

Pardaillan bu sözlerden hoşlanmıştı:

— «Mösyöler,» diye cevap verdi, «bu hareketinizi takdirle karşılarım. Bana yapmak istediğiniz yardımı alacak hanenize kaydediyorum ve unutmayaacağım. Fakat bir yurttaşınızın gülünç edileceği düşüncesi sizi üzmesin... Burada biraz sonra biri pek gülünç duruma düşecek ama, size söz veririm ki bu kişi ben olmayacağım...»

Sainte-Maline yardım konusunda fazla ısrar etmedi:

— «Nasıl arzu ederseniz...» Dedi.

Chalabre de ilâve etti:

— «Herhâlde emrinize hazır olduğumuzu ve ilk fırsatta yardımınıza koşacağımızı bilmenizi isteriz!...»

Birbirlerini gayet nazik bir şekilde selâmlayıp ayrıldılar... Şövalye, birdenbire birisinin, arkadan ayağına bastığını hissetti ve kısık kahkahalar duydu. Hızla döndü. Kızıl Sakal'ın adamakıllı şaşırarak fal taşı gibi açılmış gözleriyle kendisine baktığını gördü.

Çam yarması, farkına varmadan, Şövalye'nin ayağına basmıştı. Fakat bu tesadüf, adamın kocaman kafasında bir zekâ ışığının parlamasına sebep olmuştu. Kızıl Sakal eliyle alnına vurup homurdandı:

— «Hay Allah kahretsin, nihayet buldum!.. Şimdi iyi güleceğiz işte!..»

Pardaillan soğuk ve alaycı gülümsemesiyle ona bir baktı. Barba Roja, kendinden emin bir adam tavrı takınarak, bu bakıştan çekinmediğini belirtti. Şövalye gayet nazik bir dille:

— «Affedersiniz!» Dedi. «Canınızı acıtmadım ya?..»

Ve kalabalığın gülüşleri arasında gezinmesine devam etti. Bu sırada Kral'ın odasına açılan kapının önünden geçiyordu. Kanadın aralık olduğunu ve Kral'ın kendisini gözetlediğini sezince, gözlerinde müthiş bir ışık yandı.

Bu arada, Barba Roja, birkaç defa daha arkadan Pardaillan'ın ayağına basmıştı. Şövalye döndü ve yine aynı nazik gülümsemesiyle:

— «Ah ben de ne beceriksizim!» Dedi. «Boyuna ayağınıza basıyorum galiba...»

Yeniden gezinmeye devam edecekti ama, bu sefer Kızıl Sakal'ın yumruğu omuzuna indi. Hem öyle bir ağırlıkla indi ki Şövalye hafifçe sendeledi. Eğer Barba Roja Pardaillan'ı daha önceden tanımış olsaydı bu kadar az mukavemetle karşılaşmasına şaşması gerekirdi. Oysa Şövalye'yi tanımıyordu ve onun sendelediğini görünce, kendi korkunç kuvvetine güveni bir kat daha arttı. Kendi ayarında bir rakip bulamamış olmanın verdiği küçümseme duygusuyla Pardaillan'ı hemen yine bırakınca, Şövalye tekrar sendeledi. Bu durum salondakilerin gülmelerine sebep olduktan başka İkinci Philippe'nin sâdık köpeğinin de pek ho-

şuna gitti. Bu arada etraftan birkaç alkış yükseldi. Saraylılar, Kızıl Sakal'ın Kral'dan emir almadan hiçbir şey yapamayacağını bilirlerdi. Şimdi onu alkışlamak demek, Kral'a yaranmak demek değil miydi? Böyle bir fırsatı kim kaçırdı?..»

Pardaillan sanki incinmiş gibi omuzunu oğuşturdu ve Kızıl Sakal'a hayranlıkla bakarak:

— «Tebrik ederim, Mösyö!» Dedi. «Müthiş bir yumruğunuz var!»

Bu tavır ve sözler, etraftakileri daha beter güldürdü. Derken Kızıl Sakal, elinde abanoz ağacından bir asa ile dolaşan hademelerden birini çağırdı ve adama asayı yerden kırk santim kadar yüksekte, yatay olarak tutması emrini verdi.

Hademe, emri yerine getirmek için eğilirken Barba Roja da bütün bu hazırlıkları ilgiyle takip eden Pardaillan'a dönerek sert bir tavırla:

— «Mösyö!» Dedi. «Ben sizin bu asanın üstünden atlayacağınıza dair bahse girdim!»

Pardaillan, şaşkın bir tavırla bıyığını burarak sâf bir edâ ile sordu:

— «Bu asanın üstünden mi?.. Sahi mi?..»

— «Bu kadarcık bir iş için bana bahsi kaybettirmezsiniz herhâlde, değil mi?..»

Pardaillan daha şaşkın:

— «Öyle ya!.. Bu kadarcık bir iş!..» Dedi.

Barba Roja, Şövalye'ye doğru bir adım attı. Hadenenin vahşi bir sevinç gülümsemesiyle tuttuğu asayı gösterdi ve tehdit eden bir edâ ile:

— «Atlayınız Mösyö!..» Dedi.

Şövalye'nin görünüşü o kadar acıklıydı ki kalabalıktan bağırmalar duyuldu:

— «Atlayacak!»

— «Hayır atlamayacak!..»

— «Bir meteliğe karşı yüz düka altınına bahse girerim ki atlayacak!..»

— «Giriyorum!..»

— «Atlamayacak!.. Atlamak istese bile korkudan bacakları tutmayacak!..»

Kızıl Sakal tekrarlıyordu:

— «Atlayın, Mösyö!»

Pardaillan gayet ürkek bir tavır takınarak sordu:

— «Ya atlamazsam?»

Barba Roja, kılıcını eline alarak soğuk bir tavırla:

— «Sizi bununla şişleyiveririm!» Dedi.

O zaman Pardaillan, yüzünde büyük bir sevinç gülümsemesiyle mırıldandı:

— «Hah, şöyle!..»

Ve aynı anda o da kılıcını çekti.

Sarayın bekleme salonunda bir düello!.. Bu, duyulmadık, görülmedik, akla gelmedik bir olaydı ve böyle bir olayı ancak Barba Roja yaratabilirdi.

Bu müthiş dev, yalnız kuvvetiyle değil, İspanya'nın en usta kılıç kullananlarından biri olarak da ün salmıştı. Etraftakiler hemen geniş bir çember hâlinde açıldılar. Beri yanda, kapısının aralığından bakan İkinci Philippe de sevincinden yerinde duramıyordu. Nasıl sevinmesindi?.. Pardaillan korkak rolünü o kadar mükemmel oynamıştı ki salondaki kalabalık da, Kral da, artık Kızıl Sakal'ın şu terbiyesiz Fransız'a iyi bir ders vereceğinden zerre kadar şüphe etmiyorlardı.

Asayı tutan hademe de bir kenara çekilmek istemişti. Fakat zaferinden emin olan Kızıl Sakal:

— «Kıpırdama! Mösyö şimdi atlayacak!..» Diye bağırdı.

Aynı anda, iki düşman göz göze geldi.

Ve düello çok kısa bir süre, âdeta şimşek hızıyla olup bitti. İki kılıç, henüz iki defa çatışmıştı ki Barba Roja'nın kılıcı birdenbire elinden fırlayıp havaya uçtu ve dehşetten donup kalmış kalabalığın ortasındaki boşluğa düştü. Pardaillan gayet soğuk bir tavırla:

— «Kılıcınızı elinize alın, Mösyö!» Dedi.

Kızıl Sakal, yerdeki kılıcına doğru koştu. Bu işin kötü bir tesadüf neticesi başına geldiğinden emindi. Böyle bir şeyin bir daha tekrarlanmasına imkân mı vardı?..

İki kılıç tekrar çatıştı ve ikinci bir defa çam yarmasının elinden fırlayıp havada uçarak mermer zeminin üstüne düşerek iki parça oldu!..

Barba Roja, hançeri elinde Şövalye'ye saldırarak:

— «Şeytan canını alsın!» Diye uludu...

Pardaillan kılıcını yıldırım hızıyla sağ elinden sol eline geçirdi. Boş kalan eliyle, Barba Roja'nın havaya kalkan elini bileğinden kısıkrak yakaladı. Kendini hiç zorlamadan ve dudaklarından korkunç gülümsemesini eksik etmeden sıktı... Sıktı... Kızıl Sakal, kurtulmak için bütün gücünü harcadı. Fakat müthiş kısaaktan kurtulamadı ve ortalığa çöken ölüm sessizliği içinde can acısıyla inledi. Cansızlaşan parmakları açılıverdi. Hançer elinden fırladı ve mermer zemine dikine düşerek kırıldı.

O zaman Pardaillan, sol eliyle kılıcını kınına sokarken sağ eliyle de çam yarmasının kolunu arkaya bükte. Bu müthiş kuvvet altında, kemiklerinin çatırdadığını hisseden Kızıl Sakal, belini bükme zorunda kaldı. Şövalye, herifi ileriye doğru itti. Şaş-

kınlığından âdeta dili tutulan hademe, yerde oturmuş iki eliyle asayı tutuyordu. Şövalye, Kızıl Sakal'a asayı gösterdi:

— «Atla!..» Dedi.

Barba Roja son bir gayretle debelenmeye kalkıştıysa da Şövalye gürlledi:

— «Atla!.. Yoksa kemiklerini kırarım!..»

Ve bu sözü Kızıl Sakal'ın korkunç iniltisi takip edince bu sahnenin seyircileri, tehdidin boşuna olmadığını anladılar.

Pardaillan'ın demirden kıskaç gibi sıkkan elinin tazyiki altında kolunun kırılacağını anlayan Barba Roja, can acısından ve utançtan kırışıp mosmor kesilmiş bir yüzle belli belirsiz bir şeyler mırıldanarak atladı...

Pardaillan, herifi amansızca geri döndürdü ve bu defa da ters yönde atlattı.

Şimdi yüzlerini tam Kral'ın oda kapısına çevirmiş bulunuyorlardı.

Barba Roja, nefes nefese hırıldayıp inliyordu. Yüzü ter içinde kalmıştı; gözleri yuvalarından uğramış gibiydi. Hâlimden son derece bitkin olduğu belliydi.

Şövalye, o zaman herifin kolunu bıraktı. Fakat bu defa da sakalından tutarak, arkasına bakmadan, bir kelime bile söylemeden, bir hayvan sürükler gibi yarı baygın insan azmanını Kral'ın odasına doğru sürükledi.

İkinci Philippe, Şövalye'nin geldiğini görünce kapının arkasından çekilebilecek kadar fırsat bulmuştu. Yoksa, Şövalye'nin bir tekmede ardına kadar açtığı kanat, suratını darmadağın edecekti.

Pardaillan, kapıyı ardına kadar açık bırakarak Kral'ın odasına bir adım attı. Baygın Kızıl Sakal'ı

bir itişte Kral'ın ayaklarının dibine fırlatıp attıktan sonra etrafı cınlatan bir sesle:

— «Majeste!» Diye bağırdı. «Bu terbiyesiz hayvanı size getiriyorum. Bir daha sefere yanında terbiyecisi olmadan başıboş salıvermeyin! Bir kere daha bana böyle soğuk şakalar yapmaya kalkarsa sakalının kıllarını teker teker yolarım!..»

Ve şaşkınlıktan donakalmış kalabalığa şimşekler çakan gözlerle bakarak çıktı, gitti.

O zaman Espinosa, hayretinden âdeta taş kesilen Philippe'nin kulağına şunları fısıldadı:

— «Ben size dememiş miydim, Majeste?.. Şimdi beni davranışlarımda serbest bırakacaksınız, değil mi?..»

— «Hakkınız varmış, Başyargıç... İsteddiğiniz gibi yapın!»

Kral, bu sözleri hiddetten titreyen bir sesle söylemişti. Sonra hayret ve dehşetle yerde yatan Kızıl Sakal'a baktı:

— «Ne yaman adammış şu Pardaillan!» Dedi. «Zavallı Barba Roja'yı pestile çevirdi!..»

Salondaki asîlzâdeler ve subaylar, kendilerine geldikleri ve Kral'a bu kadar ağır hakaret eden adamı kovalama kararını verdikleri vakit iş işten geçmiş, Pardaillan ortadan kaybolmuştu.

BELGE

Espinosa, Fausta'yı Kral'ın huzurundan çıkarırken:

— «Madam!» Demişti, «mümkünse beni birazcık odamda bekleyiverin... Kral'la başlamış olduğunuz konuşmaya, bıraktığınız yerden benimle devam edersiniz... Belki de anlarız...»

Fausta, Engizisyon Başyargıcı'na dikkatle baktı:

— «Yanımda bir kimse bulundurabilirim değil mi?..» Diye sordu.

Espinosa hemen cevap verdi:

— «Şurada sizi bekleyen Kardinal Montalte'nin bulunması yeter sanırım... Muhafızlarınıza gelince onların önünde böyle önemli bir konuşmayı yapamayız, sanırım!..»

— «Haklısınız, Başyargıç, Montalte'nin hazır bulunması yeter...»

— «Şu hâlde birazdan geliyorum!..»

Espinosa bu sözleri söyledikten sonra orada bekleyen, Domenico tarikatından bir rahibe bir işaret yaptı. Rahip Fausta'ya yaklaştı:

— «Sayın Prenses, rehberliğimi kabul etmeye te-nezzül buyururlarsa kendilerine yol göstereyim!» Dedi.

Fausta, salonda bekleyen üç muhafıza kendisini bir müddet daha orada beklemelerini tembih etti. Sonra kalabalık arasında yol açan rahibin peşinden Montalte ile birlikte yürüdü. Fakat Kardinal henüz bir-iki adım atmıştı ki omuzuna bir el dokundu. Montalte döndü ve boğuk bir sesle:

— «Sen misin, Hercule Sfondrato?.. Ne istiyorsun?..» Diye sordu.

Sfondrato :

— «Benim, Montalte!.. Beklemiyordun değil mi?..» Dedi.

Montalte hançerinin kabzasını sıktı. Fakat Sfondrato:

— «O oyuncağı bırak!..» Dedi. «Seninle konuşmak istiyorum. Birbirimize söyleyecek bir sürü ilgi çekici lâflarımız var...»

Montalte sinirli sinirli ve aceleyle:

— «Şimdi böyle şeylerle uğraşacak vaktim yok!.. Daha önemli işlerim var!» Dedi.

Ve Sfondrato'yu orada bırakarak Fausta'nın peşinden seğırtmek istedi. Fakat Ponte-Maggiore kendisini omuzundan sımsıkı yakalamıştı; öfkeden bembeyaz olmuş yüzüyle:

— «Şimdi benimle geleceksin Montalte!» Diyordu. «Gelmemeye kalkarsan vallahi seni şu kalabalığın önünde tokatlarım!»

Elini kaldırmıştı. Neredeyse vuracaktı. Mosmor kesilen Kardinal:

— «Peki!» Dedi. «Geliyorum. Fakat kendini kol-la!..»

Ve Dük'ün yanında yürüdü.

Böylece Fausta'yı da belki kendisine en fazla ihtiyacı olduğu bir anda yalnız bıraktı. Fausta, rahibin peşinden yürümüş, bir kapıdan koridora çıkmış, elli adım kadar sonra ikinci bir kapıdan geçerlerken, birdenbire Kardinal'in birlikte gelmediğini farkederek rahibe sormuştu:

— «Kardinal Montalte nerede?..»

Rahip gayet sâkin cevap verdi:

— «Biz koridora girerken kendisine bir asîlzâde yaklaştı. Herhâlde önemli bir şey söyleyecekti!.. Çünkü bizi bırakıp, onunla beraber gitti...»

— «Yaa?!..»

Fausta, o sırada girdiği büyükçe bir odayı gözden geçirdi. Burası, birkaç koltuk ve bir masa ile döşenmişti. İki duvardaki büyük raflar baştan başa kitapla doluydu. Giriş kapısının tam karşısında ufak bir kapı daha görünüyordu. Prens, hiç çekinmeden yürüdü ve kapıyı açıp baktı. Küçük bir oda gördü. Renkli camlı ufak bir pencereden giren loş ışığın aydınlattığı bir oda... Sonra yine gerisin geri döndü. Büyük odaya geldi. Pencerenin önüne gitti. Bu pencere, sarayın iç avlusuna açılıyordu. Fausta'nın içinin rahat olmadığını rahip de sezmişti:

— «Emrederseniz, gidip Kardinal'i arayayım!» Dedi.

— «Fena olmaz! Size zahmet olacak ama...»

Rahip, saygılı bir tavırla eğilerek çıktı ve kapıyı açık bıraktı. Tâ ilerideki koridorun kapısı da açıktı ve bu kapının önünden gelip geçenler görünüyordu. Fausta bunları görünce biraz rahatladı ve koltuklardan birine oturup beklemeye koyuldu. Böylece birkaç dakika geçti. Sonra rahip, tekrar koridorun başında göründü ve nihayet odaya girerek kapıyı kapadı.

— «Kardinal hazretlerini her yerde aradım, bulamadım!» Dedi. «Galiba o asîlzâde ile birlikte saraydan çıkmışlar!..»

Fausta birdenbire ayağa kalktı:

— «Şu hâlde ben gideyim!..» Dedi.

— «Peki, Monsenyör Başyargıç'a ne diyeyim, efendim?..»

— «Burada kendimi emniyette görmediğim için

gittiğimi ve konuşmamızı başka bir zamana bıraktığımı söylersiniz...»

Ve emreder bir sesle sözlerine ekledi:

— «Beni götürün, rahip efendi!..»

Rahip, kapının önünden ayrılmıyordu. Derin bir saygıyla eğilerek:

— «Acaba sayın Prenses hazretlerinden bir lütuf rica edebilir miyim?..» Dedi.

Fausta hayretle sordu:

— «Siz mi? Ne isteyeceksiniz bakayım?..»

— «Çok önemli bir şey değil, Madam!.. Koynunuzda taşıdığınız kâğıda bir göz atacağım, o kadar...»

Fausta sapsarı kesildi: «Yakalandım!» Diye düşündü. Sonra birden sordu:

— «Ya razı olmazsam!»

— «O zaman, kâğıdı kendi elimle almak zorunda kalırım!»

Fausta birdenbire elini koynuna götürdü. Üstüne doğru yürüyen rahiple arasında iki adım kaldığı vakit elini şiddetle havaya kaldırdı. Bu elde küçük bir hançer pırıldamıştı ve kadın hırçın bir sesle söyleniyordu:

— «Bir adım daha atarsan mahvolursun!.. Hançerimin ucu, ânında öldüren korkunç bir zehire bulanmıştır! Çabuk kapıyı aç!..»

Rahip olduğu yerde kalakalmıştı. Fakat dudaklarında belli belirsiz bir gülümseme geziniyordu. Fausta bu gülümsemeyi farkederek çevresine bakındı ve etrafta kendilerinden başka kimse olmadığını görünce ileriye bir adım attı:

— «Çekil yolumdan diyorum! Yoksa şimdi hançeri saplarım!..»

— «Benim gibi zararsız bir kilise hizmetkârının canına kıymaya gönlünüz nasıl razı olacak, madam?..»

— «Kapıyı aç diyorum!..»

— «Açıyorum, madam, açıyorum!..»

Rahip böyle diyerek bir yandan da, yapmacık bir beceriksizlikle, bir türlü kapının mandalını çeviremez görünüyordu. Fausta:

— «Alçak! Hâlâ ne bekliyorsun?..»

Diyerek şimşek hızıyla elini kaldırdı. Fakat aynı anda arkasından iki kuvvetli el, hançeri tutan bileğini yakaladı. Fausta, direnmenin boşuna olduğunu anlayarak geriye döndü ve dev yapılı iki rahip tarafından tutulduğunu gördü.

Gözleriyle odayı araştırdı. Hiçbir değişiklik yoktu. Küçük odaya açılan kapı, yine kapalıydı. O hâlde bu iki adam nereden girmişlerdi?.. Demek ki buranın gizli bir kapısı daha vardı!.. Fakat artık bu nokta önemli değildi. Her ne pahasına olursa olsun, buradan yakayı sıyırmak lâzımdı... Buna karar verince, hançeri yere bırakıverdi. Hançer düşer düşmez, rahipler onu kaşla göz arasında kaybediverdiler. Sonra Fausta'yı bırakıp geriye çekildiler ve ellerini, cüppelerinin geniş yenlerinin içinde kavuşturarak, dualar mırıldanmış gibi bir tavırla durdular. Rahip Hercule Sföndrato tekrar saygıyla eğilerek:

— «Prenses hazretleri kendilerine karşı zor kullandığım için beni af buyursunlar!» Dedi. «Benim aslında bir hiç olduğumu ve sadece üstlerimin verdiği emirlere harfi harfine itaat ettiğimi elbette takdir edeceklerdir.»

Fausta ne kızdı, ne de ümitsizliğe kapıldı. Alay ve hakaret dolu bir edâ ile başını salladı. «*Rahip doğru söylüyor...*» Diye düşündü. «*Bunlarla konuşmakta*

ne fayda var? Efendileriyle konuşmak lâzım... Fakat bu efendi kim olabilir? Herhâlde Kral olamaz... Kral isteseydi, beni kısa yoldan tevkîf ettiriverirdi... Hayır... Bu darbeyi vuran Espinosa'dır... Onunla konuşmam lâzım...»

Sonra rahibe dönerek soğukkanlılıkla sordu:

— «Benden ne istiyorsunuz?»

Rahip:

— «Demin arzetmiştim, Madam... Belgeyi istiyorum...» Cevabını vererek eliyle Fausta'nın koynunu gösterdi.

Fausta:

— «Bunu zorla da olsa ele geçirmek emrini aldınız, değil mi?..» Diye sordu. Rahibin cevabı şu oldu:

— «Prenses hazretleri beni böyle bir saygısızlığa başvurmak zorunda bırakmayacağınızı umarım...»

Fausta sinirli bir hareketle kâğıdı koynundan çıkardı ve rahibe uzatmadan söylendi:

— «Size kâğıdı vermeden şu soruma cevap verin! Sonra beni ne yapacaksınız?..»

— «Sonra tamamen serbest olacaksınız, Madam!..»

Fausta rahibin gözlerinin içine baktı:

— «İsa adına yemin eder misiniz?..»

Arkasından tiz bir ses:

— «Yemine ne lüzum var?» Dedi. «Ben size söz veriyorum... Yetmez mi?..»

Fausta birden geriye döndü ve gizli bir kapıdan sessizce içeriye girmiş olan Espinosa ile karşılaştı. O zaman Fausta, odayı çınlatan bir sesle ve tepeden bakışla:

— «Sizin sözünüze inanılır mı Kardinal?..» Dedi. «Bir köle gibi hareket ediyorsunuz?..»

Espinosa korkunç bir soğukkanlılıkla cevap verdi:

— «Neden şikâyet ediyorsunuz madam?.. Ben, sizin bize karşı kullandığınız usulü, size uygulamaktan başka bir şey yapmadım... Montalte bu belgeyi benim iznimle size emanet etmişti... Onu bize geri vermeniz lâzımdı. Halbuki siz, bize ait olanı yine bize satmaya kalktınız ve bu tasarınızda muvaffak olmayınca da vermediniz... Belki de başkalarına satabileceğinizi düşündünüz... Sizin usulünüz daha mı asîlce Madam?..»

Fausta, karşısındakini küçümseyen bir edâ ile:

— «Dedim ya!» Dedi. «Sizde bir köle ruhu var... Bir kadına karşı zor kullanıyor, sonra da kendisine hakaret ediyorsunuz!..»

Espinosa omuz silkti ve gittikçe sertleşen bir sesle:

— «Bunlar lâf, Madam!» dedi. «Şunu iyice bilin ki Kutlu Engizisyon'un yapmak istediklerine engel olmaya kalkışanlar mahvolur. Kadın, erkek, kim olursa olsun, merhametsizce başı ezilir... Haydi madam, bize ait olan şu belgeyi veriniz ve yaptığınız bu saçma hareketi şiddetle cezalandırmadığından dolayı da sizi himayesine almış olan Kral'a teşekkür ediniz!..»

Fausta:

— «Kabul!» Dedi. «Fakat yemin ederim ki bana yaptığınız hakaretleri pahalı ödeyeceksiniz!..»

Espinosa belgeyi alarak:

— «Bunlar boş tehditler Madam!..» Dedi. «Ben devletin iyiliğine çalışıyorum ve Kral, yaptığımı ancak takdir eder... Bu belge için de Mösyö de Pardailan'a çok teşekkür etmemiz lâzım... O olmasaydı bel-

geyi şimdi ele geçiremeyecektik... Kendisini ilk görüşümde teşekkürlerimi söyleyeceğim...»

Tam bu sırada alaycı bir sesle:

— «Öyleyse hemen söyleyin!..»

Fausta ile Espinosa, aynı anda kapıya döndüler ve Pardaillan'ı kanada dayanmış alaycı bir gülümseyişle kendilerini seyreder bir durumda gördüler. Bu işe ne Fausta, ne de Espinosa şaştı. Yalnız, kadının gözlerinde hemen yanıp sönen bir ışık belirdi. Espinosa ise hafifçe kaşlarını çattı... Hepsi bu kadar... Hercule Sfondrato ile diğer iki iri rahip bakıştılsa da efendilerinden emir almadan hiçbir harekete kalkışmaya alışık olmadıkları için yerlerinden kıpırdamadılar... Yalnız iki dev rahip, her ihtimale karşı hazır bir tavır takındı. Nihayet Espinosa tabî bir tavırla sordu:

— «Ooo, hoş geldiniz Mösyö de Pardaillan... Nasıl oldu da buraya girebildiniz?»

Pardaillan en tatlı gülümsemesiyle:

— «Kapıdan girdim, Mösyö, kapıdan!..» Dedi. «Allahtan, kapıyı kilitlemeyi unutmuşsunuz da onu kırmak zahmetine katlanmama lüzum kalmadı...»

— «Kapıyı mı kıracaktınız?.. Allah Allah... O da neden?..»

— «Şimdi size hem onu, hem de Madamla yaptığınız şu konuşmaya nasıl olup da karışmak zorunda kaldığımı anlatacağım! Sanırım bu iki noktayı merak ediyorsunuz değil mi?..»

Espinosa:

— «Sizi dinliyorum Mösyö!» Dedi.

Tam bu sırada iki rahip ya tesadüfen ya da Başyargıç'ın gizli bir emriyle biraz kımıldadıkları için Pardaillan, Espinosa'ya:

— «Mösyö!» Diye söylendi. «Bu iki sayın papaza

rahat durmalarını emredin! Çevremde lüzumsuz hareket olmasından hiç hoşlanmam!..»

Espinosa bir işaret yaptı; iki rahip put kesildi. Pardaillan rahiplere:

— «Hah şöyle!» Dedi. «Sakın bir daha kımıldanayım demeyin, yoksa ben de kımıldanmaya başlarsam, pek kıymetli vücutlarınızın zararına olur.»

Sonra Fausta ile Espinosa'ya döndü:

— «Tâ başından anlatayım... Hani şu dev yapılı Kızıl Sakal'ın benimle eğlenmeye kalkışması ve benim de kendisine haddini bildirmemden sonra sarayda kendimi kaybettim... Kapılarınız da hep birbirine benziyor. Koridorlarda salına salına gezerken, bir aralık bu kapının önüne gelmişim... Madamın sesini hemen tanıdım. Kulaklarım pek hassastır. Tabii, çok ilgi değer konuşmanızı dinlememezlik edemezdim.» Dedi ve Fausta'nın önünde saygıyla eğildikten sonra konuşmasına devam etti:

— «Madam, eğer sizi tuzığa düşürmek ve elinizden, bu kadar değer verdiğiniz belgeyi almak için benim sözlerimden istifade edeceklerini bilseydim, dilimi koparır, yine bir şey söylemezdim. Şövalye de Pardaillan'ın müzevir olduğunu kimse söyleyememelidir. İşte bu yüzden konuşmanıza karışmak zorunda kaldım. Bunun için gerekseydi kapıyı kırmaktan da çekinmezdim.»

Pardaillan, sağ eli şakağında, sol eli kılıcının kabzasında, gülümseyen yüzle konuşurken, Espinosa da şöyle düşünüyordu: «*Bu adam, tabiatın pek seyrek yarattığı insanlardan biri... Bizimle elbirliği ederse kimse bizi altedemez. Fakat kendisini zorla, baskıyla elde etmeye imkân yok.*» «*Bu adamı kendi silâhıyla vurmali. Yâni ona, kendisinden daha Şövalyeye davranmalı. Bu çâre de işe yaramazsa, vücudunu ortadan kaldırmalı...*»

Fausta, Pardaillan'ın sözlerini kendine mahsus haşmet dolu bir edâ ile dinledikten sonra tatlı bakışlarını, Şövalye'ye dikerek âhenkli sesiyle:

— «Söyledikleriniz ve yaptıklarınız size yaraşan şeyler, Şövalye!» Dedi.

Espinosa da:

— «Şövalye'nin, düşündüklerini, yüksek ruhlu insanlar anlamamazlık edemezler!» Diye ekledi.

Pardaillan Espinosa'ya dönerek:

— «Bu sözlerinizin içimi ne kadar rahatlattığını tahmin edemezsiniz, Mösyö!..» Dedi. «Böylece sizden dileyeceğim iki şeyi benden esirgemeyeceğiniz hakkındaki ümidim de kuvvetlenmiş oluyor...»

— «Söyleyiniz, Mösyö de Pardaillan! Bunlar yerine getirilmesi imkânsız şeyler bile olsa, elimden geleni yapacağımdan emin olunuz...»

Şövalye saygıyla eğildi:

— «Bin defa teşekkür ederim Mösyö!» Dedi. «Sizden isteyeceğim şeylerden birincisi bu hanımdan aldığınız belgeyi hemen kendisine geri vermenizdir. Bu sayede beni, yüreğimi ezen bir büyük yükten kurtarmış olacaksınız. İkincisine gelince o da, Madam Fausta'ya, saraydan rahatsız edilmeden çıkacağına dair teminat vermenizdir.»

Fausta, bu sözleri gülümseyerek dinliyordu. Espinosa'nın bu isteklere razı olamayacağından emindi. Fakat Engizisyon Başyargıcı, oradakileri şaşırtan bir tavırla:

— «Hepsi bu kadar mı, Mösyö?» Diye sordu.

— «Evet, bu kadar Mösyö!»

— «Mösyö de Pardaillan, sizi üzmeyi katiyen istemem. Size olan hayranlığımı ispat etmek için belgeyi derhal geri veriyorum! Buyurun!»

Şövalye ise isteğinin reddedileceğini ve Espinosa'nın gırtlığına basmadan kendisinden bir şey alamayacağını tahmin ediyor olmalıydı ki bu davranış karşısında şaşırıp kaldı:

«Bu eski kurt, nasıl oldu da böyle birden kuzulaşıverdi? Bu işin altında bir şeyler var ama, dur bakalım, şimdi anlarız!» diye düşündü. Yüksek sesle Engizisyon Başyargıcı'na teşekkür ettikten sonra Fausta'ya döndü ve kadının yüzüne bakmadan:

— «Buyurun madam, ihtiyatsızlığım yüzünden neredeyse kaybedecek olduğunuz belge!» Dedi.

Fausta da hayret etmişti:

— «Bu belgeyi neden bana veriyorsunuz da, kendiniz alıkoymuyorsunuz?» Dedi. «Fransa'dan İspanya'ya bu kâğıdı elde etmek için gelmediniz mi? Böyle bir fırsatı bir daha nereden ele geçireceksiniz?..»

Pardaillan sinirlenmiş, kaşlarını çatmıştı:

— «Madam,» dedi, «ben bu belgeyi sizin için istedim... Benim, içinden pazarlıklı biri olduğumu imâ ederek bana hakaret etmeyin!.. O güzel aklınızı da kendinize saklayın!»

— «Size hakaret etmeyi aklımdan bile geçirmedim. Fakat Kral Henri'ye verdiğiniz sözü bu gidişle nasıl yerine getireceğinizi de doğrusu merak ediyorum.»

— «Size daha önce de söylemiştim, Madam... Bu kâğıt parçasını siz bana gönül rızasıyla verinceye kadar bekleyeceğim!»

Fausta cevap vermeden kâğıdı aldı ve düşünceli bir hâlde durdu. Şövalye, Espinosa'ya:

— «Size minnettarım Mösyö!» Dedi. «Emin olunuz ki bu minnettarlığım sözde kalmayacaktır.»

Espinosa:

— «Biliyorum Mösyö!» Dedi. «Zaten arzularınızı

yerine getirdikten sonra benim de sizden bir ricam var...»

Pardaillan düşündü: «*Hah şöyle!.. Çıkar baklayı ağzından bakalım! Senin öyle bedavadan dostluk göstermeyeceğini zaten biliyordum!*»

Ve yüksek sesle:

— «Emredin Mösyö... Elimden gelebilecek bir şeye sizi asla kırmam.» Dedi.

Espinosa biraz düşündükten sonra söze koyuldu:

— «Önce sizi şuna inandırmak isterim ki ben, isteğinizi, sizden korktuğum için yerine getirmiş değilim!»

Pardaillan:

— «Sizin gibi bir şahsiyetin, herhangi bir şeyden korkacağına ben de ihtimal vermem!» Dedi.

Espinosa ısrar etti:

— «Fakat sizi, bu dediğime gerçekten inandırmam lâzım!...»

— «Nasıl istiyorsanız öyle yapın, Mösyö!»

Espinosa, yerinden kımıldamadan, ayağıyla bir yaya basınca, bir duvarı kaplayan bütün kitaplık olduğu yerde döndü ve arkasında, ateş etmek için emir bekleyen tüfeklilerle dolu, büyük bir salon belirdi. Başyargıç kısaca:

— «Yirmi tüfekli er ve bir subay!» Dedi.

Pardaillan: «*Vay canına! Ben de kurdun kuzulaştığını sanacak kadar safmışım!*» Diye düşündü ve kendi saflığına gülümsedi. Espinosa ise Şövalye'nin gülümseyişini, yirmi tüfekliyi az bulduğuna vererek:

— «Azdır, biliyorum ama dahası var!» Dedi.

Başyargıç bir işaret yapınca, yirmi tüfekli kenara çekildi. Subay, salonun nihayetindeki bir kapıyı açtı ve kapının arkasındaki koridorun tıklım tıklım in-

sanla dolu olduğu görüldü... Espinosa yine Pardail-
lan'a dönerek:

— «Yüz kişi!» Dedi.

Sonra sâkin bir tavırla adamlarına:

— «Madam Fausta'nın maiyetini getirin!..» Diye
seslendi.

Fausta sâkin bir edâ ile olup bitenleri seyrediyor-
du. Pardaillan'a gelince, kendisine karşı bu kadar
adamın seferber edilmesi gururunu okşuyordu. Ama
bir yandan da bu arı kovanından nasıl sağ, salım çı-
kacağını kara kara düşünüyordu. Bir anda bu kara
düşüncelerden sıyrılarak: «*Haydi canım, biz bunun
gibi daha ne tehlikeli durumlar atlattık...*» Diye dü-
şündü ve alaylı alaylı gülümsedi. Espinosa bu gü-
lümseyişi de yanlış anlamış olacak ki gösterdiği ma-
rifetlerin yetmediğine hükmetti ve:

— «Arkanızdaki kapıyı lütfen açar mısınız?» De-
di.

Pardaillan kapıyı açınca, ardında demir bir perde
bulunduğunu ve yolun kesilmiş olduğunu gördü. İst-
er istemez, pencereye doğru baktı. Fakat aynı anda
odanın sessizliğini bozan garip bir gıcırta işitildi ve
ortalık bir alacakaranlığa büründü. Espinosa'nın bir
işareti üzerine papazlardan biri pencereyi açınca
onun arkasına da demir bir perde inmişti.

Tam bu sırada, yirmi tüfeklinin bulunduğu salona
Sainte-Maline, Chalabre ve Montsery girmişlerdi.
Espinosa, Fausta'ya döndü:

— «Maiyetiniz geldi, Madam! Serbestsiniz!» De-
di.

Ve Fausta'yı koridora kadar uğurlamak için onun-
la birlikte tüfeklerin arasından geçti. Fausta, alçak
sesle:

— «Şövalye'nin artık buradan sağ çıkmayacağını sanırım!» Dedi.

Başyargıç son derece sert bir tavırla:

— «İyi ama, o kendisini sizin yüzünüzden bu kötü duruma soktu!» Dedi.

Fausta, küçümseyen bir edâ ile:

— «Ne önemi var?» Dedi. «Yoksa siz de bu gibi durumlarda duygulanacak kadar zayıf ruhlu musunuz?..»

Espinosa Fausta'ya dikkatle baktı:

— «Ben, onu seviyorsunuz sanıyordum!» Diye söylendi.

Ürpermek sırası Fausta'ya gelmişti. Fakat kendini çabuk toparladı ve çabuk çabuk:

— «Zaten onun ölmesini de bunun için istiyorum ya!» Dedi.

Espinosa, bir an hiçbir şey söylemeden ona baktı. Sonra nezaketle eğildi ve adamlarına:

— «Prenses Fausta'yı lâıyk olduğu saygıyla götürünüz!» Emrini verdi.

Sonra tekrar kendisini sâkin sâkin bekleyen Par-dailan'a dönerek, sözüne bıraktığı yerden devam etti:

— «Görüyorsunuz ki içinde bulunduğunuz odadan kurtulmanıza imkân yoktur. Burası vaktiyle Araplar tarafından, harikulâde bir tarzda, gizli kapılarla donatılmıştır. Bu odaya girdiğiniz andan itibaren kısıklırak elime düşmüş bulunuyordunuz. Şu üstüne bastığınız döşeme bile hareketlidir ve ben istersem bir anda bastığınız yer kayar, uçuıruma yuvarlanırsınız. Bütün bunların her türlü kurtuluş imkânını ortadan kaldırdığını kabul edersiniz sanırım!»

— «Tuzak kurmakta pek usta olduğunuzu kabul ediyorum!»

Espinosa hafifçe güldü:

— «Görüyorsunuz ya Mösyö de Pardaillan,» diye sözüne devam etti. «Dileklerinizi sadece size olan saygımdan dolayı kabul ettim. Buraya toplamış olduğum bir sürü silâhlı da cesaret ve kuvvetinize ne kadar hayran kaldığımı göstermeye yeter, sanırım. Artık benimle konuşmaya razı olursunuz, değil mi?»

Pardaillan alaycı tavrını bırakmadan:

— «Azizim!» Dedi. «Siz burada bana; elim, ayağım bağlı bir hâlde elinizde bulunduğumu ispat ertiniz. Şimdi de sizinle konuşmaya razı oluyor muyum diye soruyorsunuz... Doğrusu pek hoş... Reddedersen, şuradaki askerler beni bin parça edecek ya da canınızın istediği bir anda beni uçuruma yuvarlayacaksınız. Şimdi ben de sizin teklifinizi kabul edersem korktu da ondan razı oldu demez misiniz?»

Espinosa adamlarına döndü:

— «Çekilin, artık size ihtiyacım, yok!» Dedi.

Askerler, sessizce ve tam bir düzenle bütün kapıları açık bırakarak çekildiler. Espinosa'nın bir işaretiyle, Hercule Sfondrato ve öteki iki rahip de çıktı... Aynı anda kapıyı ve pencereyi örten demir perdeler de kalktı. Yalnız, kitaplık tekrar yerine gelmedi ve salon, görünürde kaldı. Pardaillan bu durumu gördükten sonra: «*Galiba yakayı sıyracağım!*» Diye düşündü. Espinosa ise tekrar söze başladı:

— «Sizi korkutmak istemedim. Mösyö de Pardaillan. Sizinle konuşmaya başlamadan önce, size benim de kuvvetli olduğumu ve sizden yılmadığımı anlatmak istedim... Şimdi benimle anlaşmak ister misiniz?..»

— «Neden anlaşmayalım, Mösyö?..»

— «Düşmanınız değilim, Şövalye... Eğer umduğum gibi anlaşırsak yakında sizinle yakın dost da

olacağız... Bunu, şimdiki konuşmamız belli edecek. Fakat ister anlaşalım, ister anlaşmayalım, saraydan serbestçe çıkacağınıza dair size söz veriyorum. Ama ondan ötesine karışmam... Gelecek hakkında kararı siz vereceksiniz. Sözümden şüphe etmezsiniz umarım.»

Pardaillan nezaketle:

— «Sözünüzden şüphe edilemeyecek bir asîlzâde olduğunuzu görüyorum, Mösyö!» Dedi. «Ve eğer şimdiye kadar size, kendimi emniyette sandığım için dokunacak sözler söylemişsem, affınızı dilerim.»

İçinden de şöyle söylendi: «*Şimdi Kızıl Sakal'la yaptığım boğuşmadan daha müthiş bir mücadele başlıyor! Dikkat et Pardaillan! Malûm ya çene yarıştırmak, senin en zayıf tarafındır.*»

Espinosa:

— «İzin verirsiniz, herşeyi eski düzenine sokayım,» dedi. «Konuşacaklarımızı yabancı kulakların duymaması lâzım...»

Espinosa'nın, ayağı altındaki yaya basmasıyla kitaplık tekrar yerine gelerek bitişik salon görünmez oldu ve kapı kapandı. Bu suretle odada herşey, eski durumunu alınca Espinosa:

— «Buyurun, oturun da iki candan dost gibi değilse bile, birbirine saygı besleyen ve düşman olmak istemeyen iki rakip gibi konuşalım!» Dedi.

Pardaillan bir koltuğa yerleşti:

— «Sizi dinliyorum Mösyö...» Dedi.

İKİ DİPLOMAT

Engizisyon Başyargıcı birden sordu:

— «Nasıl oluyor da sizin gibi değerli bir adam Şövalye unvanından başka bir şeye sahip bulunmuyor ve otsuz, ocaksız fakir bir asîlzâde hâlinde kalıyor?»

Pardaillan omuz silkti:

— «Bana, Margency Kontluğunu, bu kontluğun topraklarını ve gelirini de vermişlerdi... Reddettim... Bir melek; güzellik, şefkat, sadakat ve ruh yüceliği bakımından bir benzeri daha olmayan bir melek, bana bütün servetini, hem de ikiyüzyirmibin altın değerindeki büyük servetini bırakmıştı. Bunun bir meteliğini bile almadan, hepsini fakirlere dağıttım.»

— «Peki, nasıl oluyor da sizin gibi eşsiz bir savaş adamı, alçakgönüllü bir serüvenci olarak kalıyor?»

— «Kral Üçüncü Henri beni başkomutanlığa getirmek istedi... Reddettim»

— «Sizin gibi yaman bir diplomat, niçin böyle önemsiz bir görev almış bulunuyor?»

— «Navarre Kralı Henri, beni başbakan yapmak istedi... Kabul etmedim!»

Espinosa bir an daldı. İçinden: «*Verdiği her cevap balyoz darbesi gibi... Şimdi ben de onun diliyle konuşayım!*» Diye düşündü ve yüksek sesle:

— «Çok iyi etmişsiniz!» Dedi. «Kıymetinizden uşağı olan unvan ve görevleri kabul etmemekle çok iyi yapmışsınız...»

Pardaillan şaşkın gözlerle baktı:

— «Yanılıyorsunuz Mösyö! Bana verilmek istenen unvan ve görevler, benim gibi fakir bir serüvencinin hayal bile edemeyeceği unvan ve görevlerdi.»

Pardaillan, alçakgönüllülük gösterisi yapmıyordu. Düşündüğü gibi söylüyordu. Kendisine verilmek istenen unvan ve görevlere lâıyk olmadığı kanısındaydı. Fakat Espinosa, Pardaillan gibi güçlü ve zeki bir diplomatın bu kadar alçakgönüllü bir karaktere sahip olduğunu bilemezdi. Çekinden ve hesaplı bir tavırla tekrar söze başladı:

— «Size Grandük unvanıyla birlikte, tam yetkili kral vekilliğini teklif ediyorum... Yılda yirmibin düka altını maaş alacak ve İspanya'nın en büyük Şövalye nişanıyla taltif edileceksiniz... Bu şartlar sizce yeterli mi?»

Pardaillan:

— «Bu, sizin benden isteyeceğiniz işe göre değişir...» Dedi.

Espinosa:

— «Sizden istenilen tek şey, kılıcınızı kutsal bir amacın hizmetine vermenizdir.» Dedi.

Şövalye gayet sakın bir tavırla:

— «Mösyö,» dedi. «Dünyada asıl ve haklı bir amacın hizmetinde kılıcını kullanmayacak bir Şövalye tasavvur edemem. Böyle bir iş için benim sadece şeref ve insanlık duygularıma hitap etmeniz yeter. Unvanları, maaşları ve nişanları başkalarına saklayın... Şövalye de Pardaillan'ın kılıcı kırılabilir, ama satın alınamaz!»

Espinosa hayretle haykırdı:

— «Nee?.. Yaptığım teklifi red mi ediyorsunuz?»

Şövalye soğuk bir tavırla:

— «Elbette reddediyorum!» Dedi. «Fakat kutsal bir gayenin hizmetine girmeyi kabul ediyorum.»

— «Peki, ama hizmetinizin mükâfatını görmek de hakkınızdır.»

Pardaillan alaycı tavrıyla:

— «O konuda kendinizi üzmeyin!» Dedi. «Siz bana şu asıl ve haklı amacın ne olduğunu anlatın!»

Espinosa, Şövalye'ye hayranlık dolu gözlerle baktıktan sonra:

— «Mösyö!» Dedi. «Siz o kadar alçakgönüllü ve açıkyürekli bir adamsınız ki dolambaçlı yollara sapmadan, dosdoğru konuya giriyorum... Kral'la konuşurken dikkat ettim. Anladığıma göre Majestenin size en sevimsiz gelen tarafı, dinsizlere işkence yaptırması ve binlerce insanı öldürtmesidir. Bu durum sizi, kendi deyişinizle iğrendiriyor. Öyle değil mi?..»

Şövalye başını sallayarak:

— «Hem o, hem de daha başka şeyler!» Dedi.

— «Ne var ki siz, meseleyi sadece dıştan görüyorsunuz. Olayların dış görünüşündeki acılık, size onların içindeki yüce ve kutsal amaçları göstermiyor. Sizin gibi yüksek zekâ sahibi bir insan bile onları anlayamıyor. Şimdi size bu amaçları anlatırsam...»

Pardaillan, sözde merakla atıldı:

— «Anlatın, Mösyö... İkna edilmeye bayılırım... Fakat zavallı insanları odun yığınları üstünde kıztartmanın da yüce ve kutsal bir amaçla yapıldığına beni biraz zor inandıracaksınız... Oysa o zavallılar Tanrı'nın kendilerine sunduğu hayatı, kimseye zarar vermeden yaşamaktan başka bir şey mi istiyorlar?»

— «Bakın, açıklayayım da görün...»

Pardaillan alaycı bir edâ ile:

— «Aman, çabuk olun!» Dedi. «Din baskısını, insanlara rahat soluk aldırmamayı bakalım bana nasıl haklı göstereceksiniz?»

— «Din baskısı ve insanlara rahat soluk aldır-
mamak, ha? Bunlar söylenmesi kolay laflar!.. Ben
sizi daha ilk görüşümde, pek o kadar dindar bir
kimse olmadığınızı anladım... Ben de sizin gibiyim,
Mösyö! Bakın size ne kadar güvenim var ki apaçık
konuşuyorum... Yoksa benim gibi bir Engizisyon
Başyargıcı'nın dini pek önemsemediğini söylediği
duyulsaydı...»

— «Merak etmeyin Mösyö! Ben, söylediğinizi
unuttum bile...»

— «Biliyorum Mösyö, biliyorum... Yalnız size
şunu anlatmak için söyledim ki dinin olmadığı yer-
de, tabiidir ki din taassubu da olmaz... Bizim yaptı-
ğımız, üzerinde uzun uzadıya düşünülmüş bir dinî
sistemi uygulamaktan ibarettir.»

— «Canım, ister taassup, ister dinî sistem olsun.
Siz sonuca bakın. Neticede bir sürü suçsuz ve zavallı
insanın canına kıyılıyor ya!..»

— «Nasıl oluyor da işi bu kadar basit görüyorsu-
nuz?.. Koskoca bir ırkın kurtuluşu uğrunda üç-beş
kişinin feda edilmesinin ne önemi olabilir? Size bir-
takım idamlar şeklinde görünen şey, aslında büyük
bir ameliyattır. Biz vücudu kurtarmak için, gangren
olmuş organları kesip atıyoruz. Size cellât görünen,
aslında operatördür. Bir operatör de yaralının yara-
sını keser, biçer ve hayatını kurtarır. Ameliyatla bir
organ feda edilir, ama vücut kurtulur. Bugün cellât-
lık dediğiniz şey, yarın kurtarıcılık olur. İşte biz,
operatörlere benzeriz Mösyö... İşimiz soğuk ve kan-
lı görünür ama, aslında insanî ve kutsaldır. Bugün
bizden şikâyet ediyor, bize küfrediyor, lânet oku-
yorlar. Fakat yarın işimizi bitirip insanlığı kurtardı-
ğımız vakit alkışlanacağız. Alkışlanmasak bile öde-
vimizi başarmamızdan duyacağımız kıvanç bize ye-
ter!»

Şövalye, Espinosa'nın sözlerini büyük bir dikkatle dinlemişti. Nihayet:

— «Garip şey!» Dedi. «Gerçi sizin samimî konuştuğunuzdan şüphe etmiyorum. Fakat biraz önce dine pek o kadar bağlı olmadığınızı söylemiştiniz... O hâlde, ilgi duymadığınız bir hastalık üstünde nasıl ameliyat yapabilirsiniz? Acaba hasta sandığınız vücut, sahiden hasta mı? İnanmamış bir doktor, yanılabilir. Belki de sağlam bir vücuda, hastadır diye neşteri vuruyor ve inanmadığınız bir ilâcı veriyorsunuz... Böyle bir tedaviden ne sonuç beklediğinizi anlamıyorum doğrusu...»

Espinosa atıldı:

— «Ben de sizin gibi dinlerin dar ve katı çerçevesine sığamadım. Ben de insanların nasıl mutlu olabileceklerini çeşitli yollardan araştırdım!» Dedi. «Evet, yüksek zekâlar mutluluğun yolunu kendi kendilerine bulabilirler. Fakat halk söz konusu olunca durum değişir. Halkı saadet yoluna yöneltmek, ona manevî huzur vermek lâzımdır. Bu iş yapılırken halk sızıldanır, şikâyet eder, ama sonunda mutlu olur ve kendisine bu iyiliği yapmış olanları şükranla anar...»

— «Allah Allah! Canım bu işi yaparken insanlığın mutluluğuna hizmet ettiğiniz nereden belli?..»

Espinosa inanç dolu bir sesle:

— «Ben bu işler üzerinde çok düşündüm ve çok araştırdım,» dedi. «Sonuç olarak bilimin, insanlığın en büyük düşmanı olduğu ve insan ruhunun rahatını kaçırdığı düşüncesine vardım. Çünkü bilim, herşeyden şüphe eder, herşeyin içyüzünü araştırır. Halbuki insanın mutluluğu, ruhunun huzuru, bir şeye inanarak ona bel bağlamasıyla mümkündür. İşte bunun içindir ki nerede bir bilim özgürlüğü görürsem, şiddetle eziyorum. Kaybettiğim inanç yüzün-

den ne kadar mutsuz olduğumu gördüğüm için başkalarını kurtarmaya, benim durumuma düşmemelelerini sağlamaya çalışıyorum.»

— «Bunun için de bütün bir ömür boyunca zavalıların baskı altında tutuyorsunuz. Neden?.. Ancak bir nefes ânı kadar sürecektir bir mutluluk sağlamak için öyle mi? Böyle şey olur mu? Bana kalırsa ben, bütün ömrümce hürriyet içinde yaşamayı ve buna karşılık bir saniyelik ölüm ânımı ıstırap içinde geçirmeyi tercih ederim. Eminim ki bütün insanlar da bunu tercih ederler. Hele bir kere onlara sorun bakalım, ne diyecekler?»

Espinosa:

— «Halk, çocuk gibidir,» dedi. «Çocuklara bir şey sorulmaz. Çocuklar terbiye edilir, o kadar!»

— «Çocuk mu, dediniz Mösyö? Çocuk, ha?.. Fakat bu zararsız çocukların hayatına, sizin gibi çocuk olmayan azgın deliler ne hakla burnunu sokuyor? Bırakın, onlar da Tanrı'nın kendilerine bağışladığı hayatı, bildikleri gibi yaşasınlar! İlle sizin istediğiniz gibi yaşayacaklar diye zavallılara işkence etmek neden?»

Espinosa, bu sözlerdeki hakarete rağmen sakin bir tavırla:

— «Demek sizce insanlar, tamamen hür bir ömür sürmeliler, öyle mi?» Dedi.

Pardaillan soğuk bir tavırla:

— «Mösyö, dedi. «Ben öyle sanıyorum ki siz, insanlara yardım etmek maskesi altında kendi mutluluğunuzu aramakla meşgulsünüz. Fakat inanın bana... Çok gezmiş ve çok görmüş bir adam olarak söylüyorum ki mutluluğu insanlara hükmetmekte bulamazsınız! Bizler, sizlerden çok daha kalabalık olan, biz hürriyeti seven insanlar, birkaç gözü dön

müş kral, düğ ya da rahip için hayat ve saadetimizi feda etmek istemiyoruz. Onun için size tavsiyem: Başkalarıyla uğraşmayınız! Hayatı olduğu gibi sevip tadınız. Güneşi, yıldızları, yazı, kışı, tabiatı seviniz. Fakat şu göğün altında yaşayan herkesin bu güzelliklerden bir pay alması gerektiğini biliniz ve herkese hakkını bırakınız. Saadeti bunda bulacaksınız. Siz İspanyol'sunuz, değil mi? İspanyol kalınız... Bizi de kendi hâlimize bırakınız. Bizim memlekete gelip korkunç düşüncelerinizi bizde de uygulamaya kalkışmayınız!.. Bu, hem bizim için, hem de sizin için daha iyi olur.»

Espinosa hiçbir kırgınlık belirtisi göstermeden:

— «Sizi inandıramadım...» Dedi. «Fakat sanırım ki haklı bir amaca hizmet etmekten kaçınmazsınız.»

— «O amaç neymiş?»

— «Meselâ gözlerinizin önünde suçsuz birinin öldürülmesine razı olabilir misiniz? Böyle kurbana yardım etmez misiniz?»

— «Elbette ederim!»

— «Şu hâlde bir cinayete engel olmamıza yardım ediniz!»

Şövalye:

—«Kimmiş öldürülecek olan?» Dedi.

— «Kral İkinci Philippe...»

— «Hoppala! Bana öyle geliyor ki Kral hazretleri pekâlâ kendilerini koruyabilecek bir durumdadır.»

— «Durum normal olsaydı, evet... Fakat bu durumda Kral, eli, ayağı bağlı bir hâlde bulunuyor.»

— «Pek anlayamadım...»

— «Endülüs halkının çok sevdiği, gözü dönmüş bir adam var. Bu adam Kralı öldürmeye yemin et-

miştir. Kral'a suikast plânını da çok ustaca hazırlamıştır. Fakat kendisine hiçbir şey yapamıyoruz. Çünkü Endülüs'lülerin ayaklanmasından korkuyoruz... Kral, sizin sandığınız gibi eli kanlı bir adam olsaydı, bu adamı da, onun uğrunda isyan edecekleri de öldürtürdü. Fakat haydudun aldattığı bir sürü suçsuzun kanına girmemek için hiçbir şey yapmıyor ve işi Tanrı'ya bırakıyor. Şimdi öyle bir çâre bulmak lâzım ki hem bu haydut ölsün, hem de halk ayaklanmasın. İşte bu çâre ancak sizin bu cinayete engel olmayı kabul etmenizle gerçekleşecek...»

Pardaillan, Başyargıç'ın yüzüne şüpheli gözlerle bakarak:

— «Doğrusu, Kral'ınız bana hiç sevimli görünmedi ama,» dedi, «Eğer elimden gelirse, böyle bir cinayete engel olurum...»

Espinosa çabuk çabuk:

— «O hâlde Kral kurtulur ve sizin için de parlak bir istikbal doğar...» Dedi.

— «Siz benim istikbalimi bırakın. O sağlamdır. Yalnız şu sizin kutsal mahkemenizin bile elindeki büyük kudrete rağmen başaramadığı işi ben nasıl yapacağım, bana onu anlatın?»

— «Canım, Kral'ı öldürmeyi tasarlayan adama meselâ bir kazada ölmüş süsü verilir...»

— «Ben arkadan adam öldüremem Mösyö!..»

— «Canım, başka yollar da var: Meselâ bu adamla bir kavgaya tutuşur ve dürüst bir düelloda, kendisini temizleyiverirsiniz... Halk da buna bir şey diyemez. Don Cesar bir yabancıyla kavga ettiği ve düelloda öldüğü duyulunca, tabii, akan sular durur...»

Pardaillan: «İşte domuzun maksadı nihayet belli oldu!» Diye düşündü ve sordu:

— «Kim dediniz? Don Cesar mı?..»

Espinosa tekrar endişelenmeye başladı:

— «Evet,» dedi. «Bir diyeceğiniz mi var?»

Pardaillan soğuk bir tavır takınmıştı:

— «Mösyö,» dedi. «Kral'ın hayatına kastedildiğine dair anlattıklarınız, tamamen uydurma bir hikâyeye. Bana mükemmel bir cinayet işlememi teklif ediyorsunuz ama, ben böyle işlere girmem!»

Espinosa sâkin bir sesle:

— «Neden?» Dedi.

— «Çünkü cinayet, aşağılık bir iştir. Bana böyle bir iş teklifine kalkışmak ise beni hiç tanımamaktır. Üstelik size haber vereyim ki Don Cesar dostumdur. Hem size tavsiye ederim, bu delikanlıya bir komplo hazırlamaya kalkışmayın.» Dedi ve ayağa kalktı. Espinosa da yüzünde soluk bir tebessüm olduğu hâlde ayağa kalkmıştı:

— «Üzülerek görüyorum ki biz anlaşmak için yaratılmamışız!» Dedi.

Pardaillan:

— «Bunu, ben daha ilk karşılaşmamızda farketmiş, hattâ Kral'ınıza da söylemiştim, sanırım...»

Espinosa kırılgan bir eda ile söylendi:

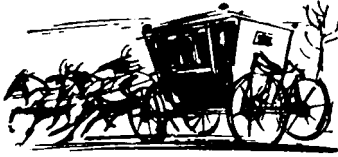
— «Mösyö, size söz verdiğim için bu saraydan sağ, salim çıkacaksınız. Fakat sizi sonra tekrar ele geçireceğimden emin olduğumu bilmelisiniz. O zaman size bu kadar nâzik davranmayacağım, Mösyö... Çünkü siz, benim uzun zamandır, sabırla kurup hazırladığım plânlara engel oluyorsunuz. Şimdi gidin ve benden sakının, Mösyö...»

Pardaillan, Başyargıç'ın gözlerinin içine baktı ve kendine güvenen bir adamın sâkin tavrıyla:

— «Siz de benden sakının, Mösyö!» Dedi. «Çünkü ben de sizin uzun zamandır sabırla kurup hazır-

ladığınız plânları yıkacağıma dair kendime söz verdim ve ben sözümü daima tutarım.»

Pardaillan bunları söyledikten sonra sert adımlarla odadan çıkarken, Espinosa, kurnazca gülen gözleriyle onu takip etti.

FAUSTA'NIN PLÂNI

Ponte - Maggiore, Montalte'yi Alkazar Sarayı'ndan dışarı sürüklemişti. Bir kelime bile söylemeden kendisini Gualdalquivir kıyılarına, Altın Kule'nin yakınlarındaki ıssız yerlere götürdü. Dalgın ve dualar mırıldanır görünen bir rahip ikisini de gözden kaybetmeden, peşlerinden geliyordu. Nihayet, kıyıya vardıkları zaman, Ponte-Maggiore çevresine bakındı ve ortalıkta kimse olmadığını görünce Montalte'nin karşısına dikilerek soluk soluğa söylendi:

— «Dinle, Montalte! Roma'da olduğu gibi, sana şimdi burada da soruyorum: Fausta'dan vazgeçecek misin?»

Montalte, azimli bir sesle:

— «Asla!» Dedi.

Ponte - Maggiore, yüzünü buruşturdu, eliyle hançerinin kabzasını sıktı. Fakat insanüstü bir gayret sarfederek kendini tuttu ve âdeta yalvaran bir sesle devam etti:

— «Mademki vazgeçemiyorsun, hiç değilse bir süre ondan uzak dur. Dinle beni... Biz, iki arkadaşık, Montalte... Neden tekrar arkadaş olmayalım? İstersen birlikte yola çıkar, İtalya'ya döneriz... Papa Sixte-Quint'in hasta olduğunu duymadın mı? Dayın artık çok yaşlandı ve çöktü. Her an ölebilir. Ve sen de, ben de böyle bir olay sırasında Roma'da bulunmayı isteriz... Çünkü sen, Papa'nın yerine geçmeye namzetsin. Ben ise amcam Kardinal de Crémone'nin yerine geçmek istiyorum.»

Sixte-Quint'in hastalığını duyunca Montalte se-

vinçle ürperdi. Papalık, onun en büyük hülyasıydı. Halbuki şimdi birdenbire aşkıyla bu hülyası arasında bir seçim yapmak zorunda kalıyordu. Ya Fausta'dan uzaklaşıp Roma'ya koşacak ya da papalık hülyasından vazgeçip Fausta'nın yanında kalacaktı... Te-reddüt bile etmedi. Sinirli bir kesinlikle başını salladı:

— «Yalan söylüyorsun, Sfondrato!» Dedi. «Papalığa kimin geçeceği senin umurunda değil, ama maksadın beni Fausta'dan uzaklaştırmak!...»

Ponte-Maggiore nihayet dayanamadı:

— «Yalan değil,» dedi. «Kendimin ondan uzakta yaşadığımı, fakat senin, onun yanında olduğunu, onunla konuştuğunu, ona hizmet ettiğini, onu sevdiğini... Ve belki de bir gün kendini ona sevdireceğini düşündükçe kendime hâkim olamıyorum, gözlerim kararıyor, dünyayı kıpkızıl görüyorum ve seni öldürmek istiyorum... Onu bırak ve benimle beraber gel... O zaman ben de onu bir daha görmem, fakat hiç değilse sen de görmezsin... Hiç değilse beni işkence içinde kıvrandıran bu amansız kıskançlıktan kurtulmuş olurum!»

Montalte öfkeyle omuz silkti ve boğuk bir sesle:

— «Budala!» Dedi. «Onun yanında bulunmak, benim için nefes almak kadar zorunlu bir şey... Onu bırakmamı isteyeceğine, canımı iste!...»

O zaman Ponte-Maggiore, birden kılıcını çekip saldırarak:

— «Öyleyse geber!» Diye haykırdı.

Montalte çevik bir sıçrayışla, saldırıyı savuşturdu. Şimşek hızıyla kılıcını çekti ve iki silâh şiddetle çatıştı...

İkisi de aynı kuvvetteydi, ikisinin de yüreğini aynı öldürücü kin kavuruyordu ve ikisi de birbirini ke-

sin olarak öldürmek kararını vermişti. Birkaç saniye, yakıcı güneşin altında, korkunç bir çarpışma oldu. Saldırı ve savunmalar birbirini izledi. Küfürler lânetler ve hakaretler birbirine karıştı. Fakat ikisi de uzun bir süre gözle görülür zafer elde edemedi...

Nihayet Ponte-Maggiore, ustalıkla başardığı bir-iki aldatma hamlesinden sonra, kılıcını rakibinin omuzuna indirdi. O, korkunç bir zafer sevinci içinde nârayı basarken, bu arada bütün gücünü toplayan Montalte, kılıcını hasmının gövdesine saplayıverdi. İkisi de ayakta dengelerini koruyabilmek için bir süre boşuna uğraştıktan sonra yere yıkıldı.

O zaman, saklandığı köşeden fırlayan takipçi, iki yaralıya koştu. Bir an ikisine de baktıktan sonra süratle Altın Kule'sine yönelerek kapıdan içeriye girdi. Birkaç saniye sonra, beraberinde sedye taşıyan başka rahipler bulunduğu hâlde çıkageldi. Kafile, haygın durumdaki iki yaralıyı da sedyelere koyduktan sonra tekrar Altın Kule'sine döndü.

*

Yarası daha hafif olan Montalte, ilk önce kendine geldi. Bilmediği bir odada, cibinlikleri sımsıkı örtülü bir yatakta bulunduğunu gördü. Yatağın başucunda küçük masanın üstünde sargı bezleri ve ilâçlar duruyordu. Masanın öbür yanında yine cibinliği sımsıkı örtülü bir karyola vardı. İki yatak arasında bir rahip gidiyor, geliyor, elindeki bir kaba, bir takım sıvılar, tozlar koyarak hazırladığı esraren-giz bir ilâcı karıştırıyordu. Nihayet esmer renkli bir merhem meydana getirdi ve yüzünde bir memnunluk gülümsemesiyle yatağa yaklaşarak cibinliği açtıktan sonra, tatlı ve saygılı bir sesle:

— «Kardinal hazretleri, kendilerini nasıl hissediyorlar?» Diye sordu.

Montalte zayıf bir sesle:

— «İyiyim!» Dedi.

Rahip, hastasının iyileşmekte olduğunu gören bir doktorun memnunluğuyla gülümseyerek:

— «Kardinal hazretleri, birkaç güne kadar ayağa kalkarlar!» Dedi. «Yalnız, ihtiyatsızlık etmemeleri şarttır...»

Montalte, bir şey sormak isteğiyle kıvranıyordu. Ponte-Maggiore'yi öldürdüğünü umuyor, fakat sormaya cesaret edemiyordu. Tam bu sırada bir inilti işitildi. Rahip aceleyle ikinci yatağa seğirterek ci-binliği açtı. Montalte düşündü:

«Bu muhakkak Hercule Sfondrato'dur. Demek kendisini öldüremedim!»

Ve solgun yüzünde kin ve öfke izleri belirdi. Öte yandan Ponte-Maggiore de, Montalte'yi görmüş ve onun da yüzü nefret ve hiddetle kıışmıştı.

Rahip hekim, alışık elleriyle yarayı merhemle-yip sardı ve hastanın başını usulca kaldırıp kendisi-ne bir ilâc içirdi. Ponte-Maggiore'nin yüzünde he-men rahatlık izleri belirmişti. Rahip, hastasının ba-şını yavaşça yastığa bırakarak mırıldandı:

— «Mösyö le Dük... Hiç kımıldamayınız... En ufak bir hareket çok kötü sonuçlar verebilir...»

Montalte bu sözleri duyunca, içinden: *«Dük mü?.. Sakın bu dalavereci, yıllardır göz koyduğu unvanı nihayet dayımdan koparmış olmasın?»* Diye söylendi.

Rahibin sürdüğü merhem ve içirdiği ilâc sayesinde iki yaralı, tamamen kendine gelmiş, birbirine kin ve tehdit dolu gözlerle bakıyordu. Rahip onların bu halini görünce:

«Allah lâyıklarını versin!.. Onları bir dakika yalnız bıraksam, birbirlerinin üstüne atılacaklar ve bu

nim bütün uğraşmalarım boşa gidecek!» Diye düşündü.

Hızla yandaki odaya yöneldi. Orada bir başka rahip oturuyordu. Hekim rahip, ona birkaç kelime fısıldadı ve hemen geriye dönüp iki hastanın yanına geldi.

Az sonra odaya biri girdi. Hekim rahip, bu geleni görünce saygıyla eğildi. Montalte ile Ponte-Maggiore de ziyaretçiyi tanıdılar ve dehşet içinde:

— «Başyargıç!» Diye mırıldandılar.

Espinosa, hekime soran gözlerle bakınca rahip, kendisine işlerin yolunda gittiğini anlatır bir işaret yaptı ve alçak sesle:

— «Kurtuldular, Monsenyör!» Dedi. «Fakat her dakika birbirlerinin üstüne atılacaklar diye ödüm kopuyor!..»

Başyargıç, ikisine dik dik baktıktan sonra rahibi odadan çıkardı. Bir iskemle alıp iki yatağın arasına oturdu. Her iki yaralıya da dikkatlice baktı ve sâkin bir tavırla:

— «Çocuk musunuz, yoksa büyük adamlar mısınız, Allah aşkına?..» Dedi. «Aklı başında insanlar mısınız, yoksa delirdiniz mi? Siz, Montalte ve siz, Dük de Ponte - Maggiore, nasıl oluyor da hislerinize gem vuramıyorsunuz?»

İki yaralının girtlağından boğuk bir itiraz homurtusu yükselince, Espinosa, daha sert bir sesle sözüne devam etti:

— «Şaşırdınız mı siz? Görmüyor musunuz? Anlamıyor musunuz? Siz birbirinizi yerken, bu hırgürden kimin yararlanacağını farkında değil misiniz? Meydanı Pardaillan'a, hem de sevilen Pardaillan'a bırakacaksınız değil mi? Siz birbirinizle uğraşırken, Pardaillan da bu fırsattan yararlanarak Fausta'yı

alıp gidecek... Sonra da herkes sizinle pek haklı olarak alay edecek...»

Ponte Maggiore:

— «Yeter, yeter Monsenyör!» Diye homurdandı.

Montalte ise kanlı gözlerini fırıl fırıl çevirerek yumruklarını sıktı. Başyargıç, daha sert bir sesle devam etti:

— «Zincirden boşanmış canavarlar gibi birbirinize saldıracağınıza, kuvvetinizi ve kininizi birleştirsenize... Kaldı ki birlik olsanız bile, karşınızdaki rakibin hakkından zor gelirsiniz. Kendisini pes ettirmeye kadar aman vermeyip hırpalayın. Birlikte vuracağınız sillelerle onu yerinden kımıldayamaz duruma getirin. Bir kere onun işini bitirin de ondan sonra uyuşamazsanız, yine birbirinizi yemeye vakit bulabilirsiniz.»

Ponte-Maggiore ile Montalte, tereddüt içinde birbirlerine baktılar... İkisi de bu mantıklı çözüm yolunu akıl etmiş değildi. Nitekim Montalte mırıldandı:

— «Bu söylediğiniz hiç de yanlış değil, Monsenyör...»

— «Nasıl?.. Şimdi Pardaillan'ın, çekinmeniz gereken gerçek düşmanınız olduğunu aklınız kesti mi?»

İki yaralı bir ağızdan:

— «Evet!» Dedi.

— «Onu yavaş bir ölümle, acılar içinde geberirken görmeyi gerçekten istiyor musunuz? Öyleyse tekrar dost olun ve birleşin. Pardaillan'ı ortadan kaldırmaya yemin edin. Hem de İsa üzerine yemin edin.»

İki rakip yine bir ağızdan:

— «İsa üzerine yemin ediyoruz ki Pardaillan'ın ölümü bizim elimizden olacak!..» Dedi.

Espinosa ciddiyetle:

— «Güzel!» Dedi. «Yemininize şahidim... Pardaillan'ın peşini bırakmayacaksınız. Düşmanınızı yok ettikten sonra birbirinizi yemekte hürsünüz...»

Başyargıç bunları söyledikten sonra ayağa kalktı ve Montalte'ye:

— «Kardinal, sizin yaranız daha hafif, Ponte-Maggiore'nin iyileşmesine yardım ediniz. Bir an önce ayağa kalkmanız lâzım... Çünkü sizler, kendi hatânız yüzünden buraya mihlanmış kalmışken Pardaillan, vaktini boş geçirmiyor.» Diyerek sert ve ağır adımlarla odadan çıktı.

*

Fausta, yanında üç muhafızı, yâni Sainte-Maline, Montsery ve Chalabre olduğu hâlde Alkazar Sarayı'ndan, kendi seviyesindeki kimselere gösterilen itibar ve saygıyla uğurlanarak rahatça çıkıp gitmişti.

Fausta, gayet gösterişli bir hayat sürmeyi severdi. Bunu gerçekleştirmek için de, etrafına avuç dolusu altın saçardı. Fakat bu harikulâde kadın, böyle bir hayatı, keyfi için değil, insanları gösterişiyle ezmek için seviyor ve bunu, başarı sağlayacak bir silâh olarak kullanıyordu. Nitekim Sevilla'ya gelir gelmez, büyük bir konak kiralamış ve içini en pahalı mobilyalar, en ağır halılarla döşetmiş, çağın en ünlü ressamlarının tablolarıyla süslemişti. Saraydan çıkınca arabasını, doğru bu konağa sürdürdü. Dairesine girince İkinci Philippe'nin huzurunda giydiği saray elbisesini çıkararak basit bir beyaz elbise giydi. Derhal tek başına, yatak odasına çekildi. Orada Üçüncü Henri'nin belgesini koynundan çıkarıp kü-

çük bir kutuya sakladı. Sonra bu kutuyu da birkaç kilitli, kalın bir demir sandığın bir gözüne yerleştirdi. Kendi kendine:

«*Bu sandık kırılmadıkça kâğıdı ele geçirmeye imkân yoktur,*» dedi.

Sonra bir koltuğa oturup, düşündü: «*Bu sefer de Philippe'nin yanında Pardaillan'a rastladım. İşler yine az kalsın altüst oluyordu. Neredeyse Başyargıç'ın avucuna düşecektim. Beni onun elinden kurtaran da yine Pardaillan oldu. Neden geldi, niçin kurtardı? Acaba beni seviyor da ondan mı? Bu adamın yaptıklarını ben de anlamamaya başladım.*»

Fakat hiç şüphesi yoktu ki Pardaillan'ın yaptığı bu işi Espinosa, Şövalye'ye çok pahalıya ödetecekti. Espinosa daha ziyade dolambaçlı yollardan amacına ulaşmak isteyen bir adam gibi görünüyordu. Oysa Fausta, her işi en kestirme yoldan halletmeyi severdi. Ah, neden Tanrı onu kadın yaratmış ve neden yüreğine bu aşkı vermişti? Pardaillan'ı sevmesi, bu gidişle belki kendi hayatına bile mal olacaktı. O hâlde Pardaillan'ın ölmesi, hem de kısa zamanda ölmesi gerekmez miydi? Bu meseleyi bir an önce halletmesi gerekiyordu. Öte yandan, Kral Philippe'nin üzerinde de kuvvetli bir etki bıraktığından şüphesi yoktu. Özellikle Kral'ın kendisine açıkça aşk ilân edişi, Fausta'ya yeni bir imkân veriyordu. Nihayet aşk da böylesine zeki bir kadının elinde korkunç bir silâh olamaz mıydı?

Fausta kendi kendine söylendi:

«*Fakat içimden bir ses diyor ki Pardaillan, Philippe'yle bir daha görüşürse, Kral'ın bana olan sevgisi, doğduğu kadar hızla ölecektir. Bunun nasıl olacağı, neden olacağı hakkında kesin bir fikrim yok. Fakat olacağı muhakkak. O hâlde Pardaillan'ın mutlaka ölmesi gerek...*»

Birdenbire aklına başka bir şey geldi. Acaba Myrthis neredeydi? Fransa'nın hangi köşesinde bulunuyordu? Oğlunu, Pardaillan'ın oğlunu nereye götürmüştü? Yavrusunu bir daha ne zaman görecekti? Babasının bilmediği, anasından uzak kalmış olan bu çocuk ne olacaktı?

Uzun zaman böylece oturup düşünerek planını kurduktan sonra odasından çıkarak, gayet zengin döşenmiş olan salona girdi. Burada vekilharcı bekliyordu. Fausta:

— «Kardinal Montalte burada mı?» Diye sordu.

— «Kardinal hazretleri henüz gelmediler, madam...»

Fausta kaşlarını çattı. Kardinal nerelerde kalmıştı? Yoksa Fausta'ya ihanet mi ediyordu? Ya da Engizisyon'un kurduğu bir tuzığa mı düştü? Bunları er-geç öğrenecekti. Yüksek sesle sordu:

— «Mösyö de Sainte - Maline, Mösyö de Chalabre; Mösyö de Montsery neredeler?..»

— «Kendileri, Mösyö de Bussi-Leclerc'le birlikte emirlerinizi bekliyorlar efendim!..»

Fausta biraz düşündükten sonra emir verdi:

— «Hepsi gelsin!»

Vekilharç çıkınca, Fausta, taht benzeri bir koltuğa, en zarif ve hükmeden tavırla kuruldu. Birkaç saniye sonra üç 'asîlzâde, karşısında eğilirken Bussi de hiçbir kadının karşı koyamayacağından emin olduğu kibar bir çapkın edâsıyla:

— «Madam,» dedi, «parlak güzelliğinizin ayakları dibine, en hararetli hayranınızın sadakat duygularını sererim!..»

Bunu söyledikten sonra başını ve bıyıklarını burarak sözlerinin etkisini bekledi. Fakat Fausta, aşağılayıcı bir gülümseme ve çok soğuk bir edâ ile:

— «Hoş geldiniz, Mösyö!» Deyince, Leclerc iyice bozuldu. Daha sonra Fausta, artık onunla meşgul olmaya hiç lüzum görmeyerek, tatlı bir sesle söylendi:

— «Buyurun oturun! Sizinle konuşacaklarım var...»

Asîlzâdeler saygıyla eğildiler ve Prenses'le aralarında bulunan masanın çevresindeki koltuklara oturdular. Fausta, Bussi - Leclerc'den çok, üç muhafızına dönerek:

— «Efendiler!» Diye söze başladı. «Taa Fransa'nın göbeğinden kalktınız, bana bağlılığınızı göstermeye ve kılıçlarınızı hizmetime vermeye geldiniz. Şu sırada yardımınıza ihtiyacım olacak...»

Sainte - Maline:

— «Madam, emrinizi bekliyoruz!» Dedi.

Fausta başıyla teşekkür etti:

— «Herşeyden önce sizinle yaptığımız anlaşmanın şartlarını açıklığa kavuşturmak istiyorum.»

Sainte - Maline:

— «Daha önce tespit ettiğiniz şartlarınızdan memnunuz, madam,» dedi.

Fausta gülümseyerek sordu:

— «Kral Henri de Valois'in yanında çalışırken ne alıyordunuz?»

— «Majeste bize yılda ikibin frank verirdi.»

— «Tabii, oturduğunuz binanın kira bedeli ile yiyecek masraflarınız bu paranın dışındaydı değil mi?»

— «Evet... Arada bir mükâfat da alırdık...»

Fausta sadece:

— «Doğrusu, az veriyormuş,» dedi.

— «Mösyö de Bussi-Leclerc, sizin adınıza, bize bunun iki mislini teklif etti.»

Fausta bir çingırağı çalarken, soğuk bir sesle:

— «Mösyö de Bussi - Leclerc yanılmış!» Dedi.

Çıngırak sesi üzerine Fausta'nın vekilharcı, elinde üç büyük torba olduğu hâlde içeriye girmişti. Hiçbir şey söylemeden odadakileri selâmladı ve üç torbayı, masanın üstüne bıraktıktan sonra çekip gitti. Silâhşorlar göz ucuyla torbalardaki parayı tarttılar. Adamların gözlerinin sevinçle parıldadığını gören Fausta dedi ki:

— «Efendiler, bu torbaların her birinde üçbiner frank var... Bu paralar, size her yıl vereceğim maaşın dörtte biridir. Bundan başka, konut, yemek ve giyim masraflarınız da bana aittir. Mükâfat ve benzeri ödemeler, bu hesabın dışındadır...»

Üç adam taşkın bir sevinçle bakıştı. Sainte - Maline:

— «Pekçok, madam... Pekçok...» Diye kekeledi. Fausta gülümseyerek:

— «Öyle ama, efendiler, vaktiyle siz bir Kral'ın emrindeydiniz. Halbuki şimdi basit bir prensesin hizmetine girmiş bulunuyorsunuz. Aradaki şeref farkının hiç değilse ücretle karşılanması gerekmez mi? Dolayısıyla bu torbaları, hiç düşünmeden alın...»

En gençleri olan Montsery:

— «Emin olabilirsiniz ki madam, biz bir Kral'ın emrinde çalışmakla sizin hizmetinizde çalışmak arasında hiçbir fark gözetmeyiz,» dedi.

Sainte - Maline, üç torbadan birini akıl almaz bir el çabukluğuyla cebine indirdi ve:

— «Hattâ mükâfat vermeseniz bile...» Diyerek arkadaşının sözünü tamamladı.

Chalabre de ikinci torbayı büyük bir çeviklikle kavradı ve hiçbir şey söylemedi. Montsery bunu görünce, üçüncü torbanın başına bir felâket gelmesi ihtimalinden korkup, payını cebine atarken:

— «Bu parayı, emrinize itaat etmiş olmak için alıyorum,» dedi.

Fausta tekrar söze koyuldu ve:

— «Önemli bir iş için yola çıkacaksınız!» Dedi. «Bu işin sonunda size aynı miktar para verilecektir.»

Üç adam, hazır olduklarını bildirir bir hareketle ayağa fırladı.

O zaman Fausta çok önemli bir sır veriyormuş gibi:

— «Pardaillan'la görülecek bir hesabımız var, efendiler!» Dedi.

Bussi, içinden söylendi: *Aklıma gelmişti zaten. Bu büyük para, ancak bu kadar tehlikeli bir iş için verilir.»*

Üç silâhşorun da neşesi birdenbire kaçmış, keyifli yüzleri asılmıştı. Dudaklarındaki gülümsemenin yerini bir titreme almıştı. Düşman, sanki bir köşeden üstlerine saldıracakmış gibi ürkek ürkek bakışıyorlardı.

Fausta sordu:

— «Nasıl? Verilen ücreti hâlâ çok buluyor musunuz?»

Sainte - Maline başını eğerek:

— «İşin içinde Pardaillan olunca, doğrusu fazla değil!» Dedi. «Fakat biliyor musunuz ki madam, bu işin sonunda cebimizde şıkırdayan paraları hiç harcayamamak ve onlara el sürmeden öbür dünyayı boylamak da var...»

Fausta soğuk bir sesle söylendi:

— «Şu hâlde kararınızı verin! Ya evet, ya hayır!...»

Sainte - Maline sesini alçalttı:

— «Yoksa Pardaillan'ı...»

Ve bu sözünü bir hareketle tamamladı. Fausta ise gayet ağır ve sâkin bir dille:

— «Evet! Pardaillan'ı öldürmeniz lâzım!..» Dedi.

Adamlar bir süre tereddütle bakıştılar, sonra birden yine eski umursamaz tavırlarını takındılar. Sainte - Maline:

— «Pardaillan'ın nesinden korkacağız? Nihayet o da bizim gibi bir insan!..» Dedi.

Chalabre de hançeriyle oynayarak söylendi:

— «Eninde sonunda hepimiz ölecek değil miyiz?»

Montsery de:

— «Zaten dura dura paslandık,» dedi.

Fausta memnunlukla gülümsedi. Sonra Bussi - Leclerc'e döndü:

— «Acaba Mösyö de Bussi - Leclerc, kendisini Prens Fausta'nın hizmetine giremeyecek kadar büyük bir adam olarak mı görüyor?»

Bussi atıldı:

— «Madam, emin olabilirsiniz ki hizmetinize girmek benim için bir şereftir!»

— «Pardaillan'a karşı girişilecek bir savaşta sizin gibi bir kılıç ustasının yardımından vazgeçilemez. Şartlarınızı kendiniz tespit ediniz.»

Bussi - Leclerc, birden ayağa fırladı. Hançerini çekerek vahşi bir kinle bağırdı:

— «Madam! Şu gördüğünüz hançeri Pardaillan'ın yüreğine saplamak için, değil servetimi son meteliğine kadar harcamak, kanımı da son damlasına kadar akıtırım. Size yardım edeceğime söz veriyorum. Bu dâvada benim için para söz konusu olamaz. Çünkü ben, öcümü alacağım. Ve bu öc alma işinde Pardaillan'la benim arama siz bile girmeye kalkmış olsaydınız, derhal size düşman olurum...»

Fausta başıyla, Bussi - Leclerc'in konuşmasını beğendiğini anlatır bir hareket yaptı.

Bussi:

— «Bana yapmış olduğunuz değerli teklifleri ileride düşünürüm, madam!» Dedi. «Fakat şimdi, böyle bir teşebbüste hürriyetim elimde olursa daha iyi...»

— «Siz bilirsiniz... Teklifimden hiçbir zaman cayacak değilim, Mösyö...»

Bussi eğildi ve kesin bir dille:

— «Şimdilik, madam, bu mücadelede önderliği almama izin veriniz,» dedi, «siz de efendiler, bu istegimden ötürü bana darılmayınız. Çünkü siz, madamın hesabına çalışıyorsunuz ama, ben kendi hesabıma, kendi kinim ve intikamım hesabına çalışıyorum. Böyle işlerde Bussi-Leclerc, kendinden başka kimseye bel bağlayamaz!»

Fausta emir verdi:

— «Bu efendiler, vereceğiniz emirlere göre hareket edeceklerdir.»

Üç silâhşor, sessizce eğildi. Fausta, Bussi - Leclerc'e sordu:

— «Hazırlanmış bir plânınız var mı?»

— «Henüz kesin bir plânım yok, madam...»

— «Ama, Pardaillan'ın ölmesi, hem de çok çabuk ölmesi lâzım...»

Bussi dişlerini gıcırdattı:

— «Ölecektir!»

Fausta üç muhafızına bakınca onlardan da aynı cevabı aldı:

— «Ölecektir!»

— «Şu hâlde sizi hareketinizde serbest bırakıyorum. Fakat pazartesi gününe kadar Pardaillan'ın işini bitiremediğiniz takdirde, o gün hepiniz, boğa

güreşinde beni bulunuz. Orada size ben yeniden talimat veririm ve bu sefer, Pardaillan kurtulamaz!»

Bussi:

— «Başüstüne, madam! İşi başaramazsak o gün, orada oluruz!» Dedi.

Fausta eliyle emredercesine bir işaret yaparak:

— «Şu hâlde güle güle efendiler!» Dedi.

Silâhşorlar, kendilerine yatak odası olarak ayrılan geniş salona girdikleri vakit ilk iş olarak paratörlerini boşaltıp, paralarını istif ederek tatlı tatlı saydılar. Monstery:

— «Üç bin frank!» Dedi. «Bir anda zengin olup çıktık be!..»

Chalabre, kendi parasını sandığına yerleştirirken söylendi:

— «Fausta'nın hizmetinde çalışmak hiç de fena değilmiş!..»

Sainte - Maline:

— «Daha ikramiyeyi de almadık...» Diye ekledi.

Montsery düşünceli düşünceli başını salladıktan sonra yavaş sesle:

— «İyi ama, şu Pardaillan benim çok hoşuma giderdi!» Dedi.

Chalabre:

— «Kızıl Sakal'ı ne hâlde soktu, gördün ya? Vallahi Fransız oluşumla iftihar ettim. Herifin pestilini çıkardı.»

Sainte - Maline sinirli sinirli, arkadaşlarının konuşmasını kesti:

— «Ne yapalım yâni? Onun yüzünden bu mükemmel işimizi mi bırakalım! Mademki onun gebermesi bizi zengin edecek... Varsın gebersin!..»

YAŞAYAN ÖLÜLER MAHZENİ

Pardaillan, Espinosa'nın yanından ayrılıp da koridora çıkınca derin bir soluk aldı ve kendi kendine:

«Oooh! Dünya varmış!..» Diye söylendi. «Nihayet şu her yanı makineli, gizli kapaklı, dalavereli odadan kurtuldum! Hiç olmazsa burada insan, bastığı yerden şüphelenmiyor...»

Fakat bu iç rahatlığı kısa sürdü. Koridoru şöyle bir gözden geçirince endişeleri tekrar kabardı:

— «Burasının da tuzak dolu bir yer olmadığı ne belli,» diye düşündü. «Acaba hangi taraftan gitmeli, sağdan mı, yoksa soldan mı?» Geri dönüp ne tarafa yöneleceğini Espinosa'ya sorsam mı?»

Başyargıç'ın kapısını açmaya davrandıysa da, hemen caydı; içinden:

«Haydi, haydi! Neme lâzım!» Dedi. «Bile bile kendimi tekrar canavar kapanına atacak değilim ya... Hem canım, herif, geldiğim gibi elimi kolumu sallaya sallaya çıkabileceğimi söylemedi mi? Bu konuda bana söz verdi. Peki, ama neden öyle tuhaf tuhaf gülümsüyordu? En iyisi şu papazın sözlerine pek inanmamalı da, buradan çıkmanın çâresini aramalıyım. Ben sağdan gelmemiş miydim? Şimdi sola giderim, olur biter«»

Ve kulakları kirişte, eli her an çekmeye hazır olduğu kılıcının kabzasında, hızlı adımlarla yola koyuldu. Yürüdüğü koridor, çok genişti. Sağdan, soldan daha bir sürü yol ayrılan bir ana yol gibiydi. Koridorun pek seyrek olan, renkli camlı pencerele-

rinden bulanık bir ışık sızıyordu. Bu bakımdan koridorun büyük bir bölümü loş, hattâ karanlıktı. Elli adımlık bir mesafeden sonra koridor, birdenbire sola kıvrılıyordu. Pardaillan bu mesafenin büyük bir kısmını aşmış, dönemece yaklaşıyordu ki köşenin öbür tarafından gelmekte olan bir kalabalığın ayak seslerini duydu. Sesler gittikçe yaklaşıyordu. Aksi gibi tam köşede bir pencere vardı ve orası aydınlıkça olduğu için gelenlere görünmeden geçmek mümkün değildi.

Pardaillan durdu. Aynı anda kısa ve sert bir emir duyuldu:

— «Kıt'a, dur!»

Birkaç saniyelik bir sessizliği, yere konulan silâhların gürültüsü, gidiş - gelişler ve yüksek sesle konuşmalar izledi. Asker kıt'ası, koridorun o kısmına mevzilenmiş olacaktı. Pardaillan: «*Hay Allah kahretsin! Oraya yerleştiler!*» Diye düşündü. Bir an, geriye dönme ya da yoluna devam etme düşüncesi arasında bocaladı. Sonra önemli durumlarda yaptığı gibi sâkin sâkin gülümseyerek:

«*İspanya Engizisyon Başyargıcı'nın verdiği sözde durup duramayacağını şimdi anlayacağız!*» Diye düşündü ve hiç acele etmeden ileriye doğru yola koyuldu... Birkaç adım atar atmaz da asker kıt'asıyla karşılaştı. Fakat askerler, Şövalye'yi görmemiş gibi davrandılar. Kendi aralarında konuşup şakalaşmaya koyuldular.

Pardaillan, sola kıvrılacağı sırada kıt'aya katılmak üzere yaklaşan ikinci bir asker kafilesine çattı. Şövalye, kendisine yol vermek için kenarlara çekilen askerlerin ortasından rahatça geçti ve hayretle: «*Bana karşı düşmanca bir niyetleri yok!*» Diye düşündü. Bununla birlikte ilerlediği koridor boyunca tekrar onbeş kişilik bir asker topluluğuna rastladığı

zaman, her ihtimale karşı tetikte olmayı da ihmâl etmedi. Gayet sâkin görünüyordu. Arkasından geçtiği askerler, ne bir kelime söylüyor, ne de kendisine bakıyorlardı. Şimdi önünde, yere çömelmiş bir tek asker kalmıştı ve o da ayakkabılarıyla meşgul görünüyordu.

Pardaillan'ın içine tekrar güven gelmeye başlamıştı: «*Ben de artık o kadar işkilli oldum ki şüphelenmediğim kimse kalmıyor! Şu Espinosa'nın da boş yere günahına girdim galiba!*» Diye düşündü. «*Acaba kötü bir insan olmaya mı başladım?*»

Bu sırada tam, yere çömelmiş askerin önünden geçiyordu. Birden, askerin mırıldandığını duydu:

— «Kendinizi koruyun, Monsenyör! Devriyelerden sakının! Bütün saray asker kordonu altına alındı. Sizi yakalamak istiyorlar... Sakın geriye dönmeyin, yol kesilmiştir!..»

Pardaillan kendisine seslenen kimsenin yüzünü görmek için geriye dönmüştü ki askerin koşa koşa arkadaşlarına katıldığını gördü. Şövalye'nin tüyleri diken diken olmuş, bıyıklarının uçları kabarmıştı: «*Vay babam vay!.. Yine acele hüküm verdim. Acaba bana tehlikede olduğumu bildiren bu adam kim?.. Bak bak, yolu kapattılar işte!.. Arka arkaya beş sıra halinde tüfekliler dizildi. Olur iş değil... Tuzak kurmakta usta olan Madam Fausta bile bizim Başyargıç Hazretlerinin yanında çırak kalır!.. Hele biz şimdi şunlardan uzaklaşalım... Akıllarına bir eser de tüfeklerini ateşlerlerse elçi efendi hapı yuttu demektir!*» Diye düşündü.

Adımlarını açarak hızlı hızlı uzaklaşırken kendi kendine mırıldandı:

— «*Demek devriyelerden sakınacağız, öyle mi? Bunu söylemek kolay ama, gel de yap bakalım? Bari şuraları daha önce gezmiş, görmüş olsaydım! Hele şu*

inden yakamı bir kurtarayım... Bir daha bu Espinosa'nın sözüne inanırsam, bana da Şövalye de Pardaillan demesinler!..»

Birden, karşı taraftan yeni bir asker kıta'sının yaklaşmakta olduğunu gördü. Aynı anda bir devriye kolu, yan koridorların birinden çıkarak, Şövalye'ye doğru yürümeye koyuldu. Pardaillan:

— «*Tamam!*» Diye söylendi. «*Şimdi iki ateş arasında kaldık!*»

Aceleyle sağına, soluna bakındı. Duvarda bir kapı girintisi farkedince, bir sıçrayışta kapağı oraya atarak sindi. Karanlıkta, kapıya iyice yaslandı ve eliyle nasıl bir yer olduğunu yoklamaya çalışırken, birdenbire kapının kapalı olmadığını gördü. Kanadı biraz daha itti ve içeriye bir göz attı: Kimse yoktu. Hemen içeriye kaydı, kanadı çabuçak kapadı, soluğunu tutarak, kulağı kirişte beklemeye başladı.

Devriye geçti.

Pardaillan rahat bir soluk, aldı. Ayak seslerinin uzaklaştığını duyduğu için artık oradan çıkmakta bir tehlike yoktu. Kanada elini uzattı... Fakat o ne?.. Kapı açılmıyordu. Uğraştı, çabaladı. Nâfile!.. Demincek şöyle itivermekle açtığı kapı, sımsıkı kilitlenmişti! Şövalye kendi kendine:

— «*İşte şimdi işler sarpa sardı!*» Diye mırıldandı.

Ve daha fazla vakit kaybetmeden, bulunduğu yeri gözden geçirmeye koyuldu. Burası mahzen gibi bir yerdi. İçerisi gayet karanlıktı ama, Espinosa'nın odasından çıktığından beri hep ışıksız yerlerde yol alan Pardaillan, artık karanlığa iyice alışmıştı. Tam kapının karşısında dönemeçli bir merdiven görünüyordu.

— «*Güzel!..*» Diye düşündü. «*Mademki başka bir çıkış yolu yok, biz de merdivene çıkalım!..*»

Ve dar merdivenlerden ihtiyatla çıkmaya başladı.

Korkuluğu olmayan bu merdiven, döne döne yükseliyor ve bir sahanlıkla nihayetleniyordu. Bu sahanlıkta; biri karşıda, biri sağda, üçüncüsü de solda olmak üzere üç kapı vardı. Pardaillan bu üç kapı karşısında bir an duraklayıp söylendi:

— «*Eğer bu kapılar da kapalıysa fare gibi kapana kısıldım demektir!..*»

Aşağıda olduğu gibi buradaki loşluk ve ölüm sessizliği de gittikçe sinirlerine dokunmaya başlamıştı. İçinde garip hisler beliriyor, ara sıra tüyleri ürperiyordu. Ne olduğunu pek anlayamadığı bir tuzığa düşürüldüğüne inanmaya başlamıştı. Devriyelerden kaçınmasını söyleyen adamın sözlerine uyduğuna pişman olmuştu. Bir şeyler yapmalıydı. Karşısındaki kapılardan birine yönelecekti ki birdenbire solunda, hafif bir mırıltı duyar gibi oldu. Hemen soldaki kapıya yaklaştı. Kulağını dayadı ve gayet açık olarak bir konuşma duydu:

— «Ne yapıyor?..»

Pardaillan bu sesi tanıyarak: «*Espinosa!..*» Diye düşündü. «*Bakalım bana ne tuzaklar hazırlıyor?..*» Ve kulak kesildi. Şimdi, tanımadığı bir başka ses Espinosa'ya cevap veriyordu:

— «Koridorda yolunu kaybetti, gezinip duruyor!»

Pardaillan: «*Benden bahsediyorlar...*» Diye düşündü. İçinden:

— «*Şu belâdan bir kurtulursam, bana oynadığın bu oyunu sana pahalı ödeteceğim Başyargıç Hazretleri!..*» Diye söylendi.

Kapının öbür yanında Espinosa, hükmeden sesiyle tekrar sordu:

— «Askerler ne oldu?»

Yanındaki cevap verdi:

— «Tüfekli beşyüz kişi sarayın bu kısmını kontrol altına aldı. Bütün kapılara ellişer kişilik devriyeler yerleştirildi. Yirmişer, kırkar kişilik devriyeler bütün koridorları ve odaları araştırıyor... Eğer adam, bu devriyelerden birine çatarsa yirmi-otuz tüfeğin yayılım ateşiyle delik deşik olur... Artık Pardaillan kapana düştü demektir, Monsenyör... Avucunuza girdi. Avucunuzu sıkarsanız eziliverecek!..»

Pardaillan içinden:

«*Ah elime bir geçersen, adam ezmek nasıl olurmuş sana göstereyim!*» Diye söylendi.

Şimdi kafasında mükemmel bir plân doğmuştu. Kapıyı açıp içeriye girecek, Espinosa'yı yakalayacak, kılıcını herifin gırtlığına dayadıktan sonra:

— «Beni hemen bu inden çıkaracaksın! Yoksa Pardaillan ölmeden önce senin canın cehenneme gidecek!» Diyecekti. Ama bunu yapabilmesi için kapının kilitli olmaması lâzımdı. Yavaşça kapıyı açmaya çalıştı. Kilitli olduğunu görünce durdu. Şimdi bütün gücüyle yüklenip kapıyı kırmaya kalksa Başyargıç da onu budalacasına orada bekleyecek değildi ya... Kaçıp gidecekti!..

Pardaillan bunları düşünürken Espinosa'nın sesini tekrar duyunca nefesini kesti dinlemeye koyuldu. Espinosa:

— «Kendisini işkence odasına doğru sürün ve oraya girmeye zorlayın!..» Diyordu.

Pardaillan'ın tüyleri diken diken olarak: «*İşkence!..*» Diye mırıldandı. Yabancı ses:

— «Kolay, Monsenyör!» Diyordu. «Gayet kolay! Herif zaten önünde boş bıraktığımız yollardan gitmek zorunda... Farkına bile varmadan, sanki elinden tutup götürüyormuşuz gibi oraya gidecek ve kuzu kuzu teslim olacak!..»

Pardaillan:

«İşkence odasına, ha?» Diye düşündü. «Bak şu sin-
si papazın yediği halta! Daha beni yakalamadılar
bile...»

Ve kendini toplayarak kapıya şöyle bir yüklendi
ve aynı anda sevincinden bağırmamak için kendisini
zor tuttu... Kapalı sandığı kapı açıldı... Kanadı iti-
verdi ve içeri daldı.

Hayret! Kimsecikler yoktu!..

Pardaillan çevresine bir göz atınca kendi girdiği
kapıdan başka kapı olmadığını gördü. Pencere de
yoktu. Burası çıplak, soğuk ve karanlık bir odaydı.
Ve bu çıplaklıktan, soğukluktan ve karanlıktan, söz-
le anlatılmaz bir tehdit geliyor gibiydi... Pardaillan:

«Bu da üstüme kapanırsa hapi yuttum!» Diye
kendi kendine söylendi.

Bu ihtimalin verdiği endişeyle bir sıçrayışta dı-
şarıya fırladı ve o çıkar çıkmaz, kapı da gizli bir me-
kanizma ile kendi kendine kapanıverdi... Şövalye al-
nında beliren soğuk terleri silerek:

«Tam zamanında çıkmışım!..» Diye düşündü.

Kapanmış olup olmadığını anlamak için kapıya
tekrar yüklendi. Kapalıydı ve zorlamakla kolay kolay
kırılacağı benzemiyordu. Bunun üzerine tekrar çev-
resine bakınca şaşkınlıktan donakaldı. Burası, az
önce dönen merdivenden çıktığı sahanlık değildi.
Merdiven ortadan kaybolmuştu. Demin burada üç
kapı varken şimdi sadece yüklendiği kapı ve mer-
divenin karşısına rastlayan kapı kalmıştı.

Pardaillan'ın sağlam kafası yavaş yavaş bulanma-
ya başlıyordu. Kendini zorlamasına rağmen soğuk-
kanlılığını yavaş yavaş kaybediyordu. Üstelik saatler-
dir ağzına bir lokma koymamıştı, kimbilir ne ka-
dar zamandır koridorlarda koşup durmuştu. Orta-
da bir ölüm tehlikesi varsa şüphesiz, Pardaillan'ı

korkutan bu tehlike değildi. Fakat tehlikenin nereden, ne zaman geleceğini ve ne biçim bir tehlike olduğunu bilememek!.. İşte, Şövalye'yi endişeyle kıvrandıran düşünce buydu. Çevresinde ne varsa esraren-giz ve korkunçtu... Şimdi ayağını bastığı ve birazdan adımını atacağı yerin bile çöküp çökmeyeceğinden emin değildi. Birdenbire tavan başına inip onu ezemez miydi?.. Silleyi ne zaman, nereden, ne şekilde vuracaklardı? Bilmiyordu ve bu durum, başını döndürüyor, kendisini sınırsız bir endişe içinde bırakıyordu...

Kendi kendine mırıldandı:

«Demek benim kendilerini dinlediğimi de biliyorlar... Beni işkence odasına sürmek istiyorlar... Az önce şurada konuşan edepsiz, benden herif diye bahsediyordu. Herif ha?.. Şunu bir elime geçirirsem, ona herifin kim olduğunu gösteririm...!..»

Bir an karar vermek için durup düşündü:

«İşkence odası ha?.. Peki.. Oraya gidip bakalım da, bizi bekleyen neymiş görelim?..»

Ve açık olduğundan emin bulunduğu öteki kapıya yönelerek kanadı itti:

«Tabii, açık!» Diye düşündü. *«Mademki buradan geçmemi istiyorlar...»*

Eşiği aşınca tekrar bir koridorla karşılaştı. Burada da aynı loşluk, aynı sessizlik, aynı soğuk ve esraren-giz hava vardı. Fakat Pardaillan, herşeye rağmen kendine hâkim olmaya çalıştı. Şimdiye kadar, az mı tehlike atlatmıştı?.. Kılıcı elinde, sert ve hızlı adımlarla yürüyordu. Soğukkanlılığını kaybetmemek için kendini o kadar zorluyordu ki alnında iri ter taneleri belirmişti. Bir yandan yürüyor, bir yandan da kendi kendine söyleniyordu:

«Herhâlde bu benim son maceram... Bu sefer, beni bu baş belâsı yerden hiçbir imkân kurtaramaz!..»

Böylece epey bir zaman karmakarışık ve içinden çıkılmaz koridorlarda, belki de aynı yerden birkaç defa geçerek dolaştı, durdu. Birden, nereden çıktıklarını anlayamadığı bir asker topluluğunun sessiz adımlarla karşıdan gelmekte olduğunu farkettiler. Gelenleri karanlıkta güçlkle seçebiliyordu.

«*En aşağı otuz kişi var!*» Diye düşündü. «*Herhâlde beni ellerine geçirir geçirmez delik deşik edecekler...*»

Ve sert bir hareketle kemerini sıktı. Hançerinin yerinde olup olmadığını yokladı. Bir anda eski soğukkanlılığını elde ederek kendisi gibi etten ve kemikten olan düşmanlarını karşılamaya hazırlandı. İçinden:

— «*Artık bu işi bitirmek lâzım!*» Dedi. «*En iyisi bir yarma hareketine girişmek...*»

Kararını vermişti: Gelenlere açıkça hücum edecekti. Fakat arka taraftan da kalabalık bir asker kafilesinin gelmekte olduğunu farkedince olduğu yerde duruverdi. Bir kere daha iki ateş arasında kalıyordu. Düşündü:

— «*Bu durumda saldırmak, intihar demektir... Kendimi enayicesine öldürtecek değilim ya!.. Buradan sağ çıkmam lâzım... Marifet ona derim... Ama Tanrı şahidim olsun, şu Espinosa ile öyle bir hesaplaşacağım ki!..*»

Dudaklarında alaylı bir gülümsemeyle açık olduğundan emin bulunduğu kapıyı itti. Kapının ardına saklanacak, devriyeler geçince tekrar çıkmayı deneyecekti. Fakat kapı kendi kendine kapanacak olursa içeride kalabilirdi. Demin de öyle olmamış mıydı?.. İçeriye girdi. Kapıyı itti. Fakat hayret!.. Kapı kapanmadı!.. Pardaillan:

— «*Bu garip işte!*» Diye söylendi. «*Neden kapanmadı acaba?..*»

O sırada Pardaillan'ın kulağına bir ses çalındı:
— «Yakaladık sayılır! Oraya girdi!»

Aynı anda telâşlı telâşlı koşuşan bir kalabalığın ayak sesleri işitildi. Pardaillan içinden:

— «Haa!.. Demek bu seferki hesapta döğüş de var!» Dedi. «Nereye gideceğimi bilmeden boyuna sağa, sola yürümektense döğüşürüm daha iyi!..»

Bir yandan kendi kendine konuşurken, bir yandan da bulunduğu yeri gözden geçiriyordu.

— «Yine bir mahzen!» Diye düşündü. «Ya da hep aynı mahzen de, boyuna şekil değiştiriyor...»

Bu mahzende, kapının tam karşısına konulmuş koskoca bir sandıktan başka bir şey yoktu. Pardailan, bir saniye bile kaybetmeden, sandığı sürükledi, getirip kapının arkasına, dikine dayadı. Bu işi tam zamanında yapmıştı. Çünkü demin duyduğu sesin sahibi, şimdi kapıya vuruyor ve:

— «Gözümle gördüm! Buraya girdi!» Diyordu.

Sert bir ses, emir verdi:

— «Yakaladık! Kapıyı kırın!..»

Sandığın önünde duran Pardaillan alay etti:

— «Daha yakalamadınız!..»

Bir yandan kapı, darbeler altında sarsılırken, öte yandan da bağırımlar, küfürler birbirini kovalıyordu. Şövalye, bu karanlık mahzende elli-altmış kişiye karşı koyamayacağını anlıyordu. Tek ümidi, sandık devrildikten sonra askerlerden birkaçını temizleyebilmekteydi. Bir taraftan da kaçabilecek bir yer arıyordu.

Etrafına bakınıp dururken, gözü, sandığın daha önce durmakta olduğu yere ilişti. Bir sıçrayışta sandığın gözden sakladığı ve bu yüzden daha önce farkedemediği deliğe fırladı. Eğilip baktı: Yerin dibini

ne inen küçük bir merdiven vardı!.. Şövalye hemen kararını verdi:

— «*Mademki buradan geçmemi istiyorlar, geçeyim bari!..*»

Ve küçük merdivenden ağır ağır inmeye koyuldu. Tam altmış basamak saymıştı. Merdiven bitince o kadar dar ve alçak bir dehlize varmıştı ki başını tavana çarpmamak için eğilmek zorunda kaldı. Eliyle sağını, solunu yoklaya yoklaya yürüyor ve hiçbir gürültü duymayışına hayret ediyordu ki birdenbire arkasında hızla inen bir demir parmaklığın gıcirtısına benzer bir ses işitti... Döndü. Ellerini uzatınca geldiği yolun bir demir parmaklıkla kapandığını anladı.

— «*Demek beni takip etmek istemiyorlar... Ama geri dönmemi de istemiyorlar...*» Diye düşündü.

Sonra gittikçe artan bir can sıkıntısıyla söylendi:

— «*Yürüdükçe durumum da kötüleşiyor!*»

Yalan değildi. Yukarıdaki kovalanışı, şimdiki durumuna göre çok daha iyiydi. Yukarıda, dimdik ve rahat, dilediği gibi gezinip durmuştu. Üstelik nisbcten temiz bir hava teneffüs etmiş ve azıcık da olsa çevresini görebilmişti.

Halbuki burada herşey değişmişti!..

Bastığı yer, temiz taşlık değil, vıcık vıcık çamurlu, pis bir topraktı. Adım başında bir su birikintisine rastlıyor, dizlerine kadar batıyordu. Zifiri karanlıkta hiçbir şey göremedikten başka, iki büklüm yürümek zorunda kalmıştı. Ayaklarının arasından kaçışan fareler, bazan şaşırıp vücuduna tırmanıyorlardı. Hava pislik ve küf kokuyordu. Tepesinden kirli sular damlıyordu. Etraf o kadar soğuktu ki Pardaillan, iliklerine kadar üşüdüğünü hissediyordu.

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, açlıktan ve saatlerdir yürümekten bitkin hâle gelmişti. Böyle olma-

sına rağmen durmak istemiyordu. Burada durup dehşetten titremektense, nereye varacak olursa olsun, yürümeliydi... Şimdi artık içindeki endişe, korkunç bir öfkeye dönmüştü. Sözünde durmayıp kendisine bu kadar sıkıntı çektiren Espinosa'ya diş biliyordu. Başına bu işleri getirmiş olan Fausta'ya lânetler okuyordu. Ve nihayet askerlere saldırıp kendine bir yol açmaya çalışmadığı için kendi kendine kıızıyordu.

Bir yandan, karanlığın elverdiği kadar hızla yürüyor, bir yandan da:

— «Ömrümde bir defa akli başında, ihtiyatlı bir adam gibi davranayım dedim, şu başıma açtığım işe bak!..» Diye homurdanıyordu. «Ne demeye o kadar uzun boylu hesap-kitap yaptım, bilmem ki... Şimdiye kadar hayatımda en tehlikeli durumlardan hep çılgınca teşebbüslerle sıyrıldım mı?.. Birkaç tüfekliden korkacak ne vardı?.. İşte, yağmurdan kaçtık, doluya tutulduk!.. Şimdi artık istesem de, istemesem de Espinosa'nın dilediği yere gitmek zorundayım...»

Bu karamsar düşüncelerin üşüştüğü beyninde, birdenbire bir ümit ışığı parladı:

— «Hain Espinosa! Beni eline geçirmek için bütün tuzakları inceden inceye hesap etti ama, silâhlarımı almayı akıl edemedi... Beni işkence odasına sokabilir, fakat canlı olarak cellâtlarına teslim edemez!..»

Bu sırada ayağı bir yere takılarak sendeledi. Eğildi, eliyle yoklayınca, bir merdivenin ilk basamağına varmış olduğunu anladı. Durup düşünmeye devam etti:

— «Çıksam mı, çılcımsam mı?.. Acaba şu basamağa oturup ölümü beklemem en doğru hareket ol-

maz mı?.. Ama, açlıktan ölmek hiç de hoş bir şey değil!..»

Bütün vücudu böyle bir ihtimal endişesiyle ürperdi. Sonra silkinerek kendi kendine:

— *«Hayır!»* Dedi. *«Vücudumda bir nefeslik can kaldıkça kılıcımı kullanabilirim... Şu hâlde kendimi koruyacağım... Niçin merdivenden çıkmayacağımı? Bakalım şu işkence odasında neler var mış?..»*

Merdivenden çıkmaya başladı.

Merdiven, kapı ödevini gören bir büyük gedikle son buluyor ve bu gedikten, kubbesindeki ufak bir pencerenin loş ışıkla aydınlatığı bir odaya giriyordu. Kokuşmuş bir mezarlık havasından çıkan Şövalye, bu odadaki rutubetli havayı nimet bilerek, derin derin soluk aldı. Biraz rahatladı ve bu rahatlıkla beraber kendine güveni, cesareti de yerine geldi. Ayaklarını şiddetle taşlara vurarak dehlizden alıp getirdiği çamurları silkti ve bir insan sesi duymak ümidiyle bağırdı:

— *«Hah şöyle be! Hiç olmazsa burada insan, nefes alıp etrafını görüyor. O mendebur hayvanlar da yok... Biraz hava, biraz ışık beni nasıl kendime getirdi!..»*

Bir yandan da ortalığı gözden geçirdi. Fakat etrafta gördüğü şeyler keyfini kaçırdı:

— *«Ooo! Desene biz nihayet şu ünlü işkence odasına geldik... Öyleyse yolumuzun sonuna ulaştık demektir... Mösyö Espinosa beni buraya getirmek istemiyor muydu? Geldim işte...»* Diye düşündü.

Bulunduğu yere soğuk ve alaycı bir gülümsemeyle baktı. Burası oldukça geniş bir odaydı. Duvarlar, insan boyunca beyaz mermer levhalarla kaplanmıştı. Zemini de aynı mermerdendi. Ayrıca yerde, çeşitli yönlerle giden bir sürü oluk vardı. Bu oluklar, her-

hâlde cellâdın işkence ettiği kimselerin kanlarının akmasına yarıyordu.

Duvardaki halkalara çeşit çeşit işkence âletleri asılmıştı. Devir, bu gibi icatların en bol olduğu zamana rastladığı için, Pardaillan, çeşit çeşit satırları, balta ve bıçakları, kıskaçları, kangal kangal ipleri, yâni bir insana, can acısı çektirmek için düşünülüp yapılmış bütün bu âletleri dehşetle karışık bir ilgiyle seyretti.

Odanın kapısı merdivene açılan gediğin tam karşısına rastlıyordu. Üç basamakla çıkılan bu kapının üstünde koskoca bir sürgü ve bir kilit vardı. Pardaillan bu kapıya daha önce rastlamış olsaydı, açık bulacağını bildiğinden, hiç düşünmeksizin kanadı iterdi. Fakat şimdi bu kapının açık olması ihtimali yoktu. Çünkü yolculuk burada bitecek, ölüm Şövalye'yi burada bulacaktı. Bu ölüm nasıl olacaktı? Nereden gelecekti? Pardaillan, bunlar hakkında hiçbir tahmin yürütemiyordu. Fakat Espinosa, kendi ağzıyla söylememiş miydi?.. Eninde sonunda buraya varacaktı. Onun için Şövalye, bu kapının sımsıkı kapalı olduğundan, onu kendisi kapatmış gibi emindi.

Onun için kapıya yanaşmadı bile... İşkence âletleri arasından, kendisine çivilerle donatılmış bir gürz, bir de keskin ve kısa bıçak seçti. Sonra, orada bulunduğu arkalıksız bir iskemleyi aldı. Bir köşeye çekildi ve oturup sırtını duvara verdi. Kendi kendine:

— «Şimdi tehlike gelirse, karşıdan gelir,» dedi. «Ama arkamdaki duvar yarılıp da oradan saldırıya uğrarsam, huna bir diyeceğim yok... Vaktim olduğu kadar birazcık dinleneyim bâri...»

Dinlenmeye gerçekten çok ihtiyacı vardı. O kadar yorulmuştu ki... Orada belki de saatlerce oturdu kaldı. Kendisine karşıdan saldıracakları düşüncesiyle yerinden bile kımıldamıyor, her ihtimale karşı ha-

zır bekliyordu. Sonra açlık ve susuzluğunun çökertici etkisiyle olacak, bir ara kendisine burada böylece ölmeye bırakabileceklerini düşünmeye başladı. Ve Şövalye bu düşünceyle isyan ederek yerinden fırladı; kendi kendine:

— «*Canım,*» diye söylendi, «*böyle pısırikça oturulur da ölüm beklenir mi? Kim demiş şu kapı kapalıdır diye?..*»

Hemen kapıya atılıp sürgüyü çekti. Fakat kilit açılmadı. Dikkatle bakınca, asma kilit halkalarının kapıya ikişer vidayla tutturulmuş olduğunu gördü. Sevinçten yüreği hop etti. Hemen işkence âletlerine koştu. Aralarından ince uçlu bir bıçak seçti ve bu bıçağı tornavida gibi kullanarak vidaları sökmeye başladı. Bir yandan da:

— «*Yazıklar olsun bana!*» Diye söyleniyordu. «*Neye daha önce gelip de şu kapıya bakmadım? Bunu yapsaydım, şimdiye kadar çoktan kurtulmuş olacaktım.*»

Bir yandan vidaları sökerken bir yandan da gülümseyerek:

— «*Buraya getirilenlerin hepsinin eli, ayağı bağlı olduğu için daha fazla tedbire lüzum görmemişler. Mösyö Espinosa, bu hesabında da yanıldı. Benim elimin, kolumun bağlı olmadığını unuttu...*» Diye söyleniyordu.

Vidalar kısa zamanda söküldü. Pardaillan tam kanadı kendine doğru çekeceği vakit, kan ter içinde durdu:

— «*İnşallah dıştan da asma kilitle kilitlenmiş değildir!..*» Diye düşündü.

Kapıyı çekince kolayca açılıverdi Pardaillan, çılgınca bir sevinçle dışarıya fırladı.

Artık, kurtulduğundan şüphesi yoktu. Çünkü iş-

kence odasının, karanlıklar içindeki o korkunç yolculuğun son durağı olduğunu kendi kulağıyla duymuştu. Herhâlde Espinosa, Şövalye'yi orada açlıktan ve susuzluktan öldürmeyi tasarlamış olacaktı. Oysa Pardaillan, oradan da yakayı sıyırmıştı. Bundan daha açık ve kesin kurtuluş mu olurdu?..

Şövalye dışarıya çıkınca ufak bir sofada bulunduğunu gördü. Tepedeki geniş pencereden içeriye temiz hava giriyordu. Başını kaldırıp da mavi göğü görünce:

«Ooo!» Dedi. «*Neredeyse bir daha gökyüzünü görmekten ümidimi kesecektim!*»

Karşısında aralık bir kapı vardı. Bu kapıdan içeri girdi. Fakat girmesiyle dehşet içinde duraklaması bir oldu. Burası bir tabutluktu! Sağda, solda üçlü raflar vardı. Sağdaki rafların üçünde de, kurşundan üç tabut duruyordu. Soldaki rafların en alttakinde bir tabut vardı, üstteki raflarsa boştu. Pardaillan başını kaldırıncı, boş rafların üstünde camsız bir pencere gördü. Raflardan merdiven gibi yararlanarak çıktı. Pencereden dışarıya baktı. Burası sarayın bahçesiydi. Karşıda bir duvar ve duvarda, renkli camlarla süslü iki pencere gördü. Orası da herhâlde sarayın kilisesi olacaktı. Pencerenin yerden hiç de yüksek olmadığını görünce, çocuk gibi sevindi. Hemen atlamaya hazırlandı. Fakat tam bu sırada birdenbire ortalık kapkara kesildi ve bir şey, kendisini duvara doğru bastırdı.

Pardaillan neye uğradığını anlayamadan, gayet dar bir şeyin içinde mahpus kalıverdiğini sezdi. Elle-riyle yoklayınca:

«*Tabut!*» Diye düşündü. «*Beni diri diri tabuta koydular. Demek daha Espinosa'nın bana göstereceği sürprizler varmış... Ben de budala gibi şu tuzağa düştüm ya!..*»

Bu sırada Pardaillan'ı içine hapsedtikleri tabut, yavaşça döndükten sonra durmuştu. Aynı anda da Şövalye'nin gözleri önünde bir ışık belirmişti. Pardaillan, soğukkanlılığını toplayarak bu ışığın nereden geldiğini anlamaya çalıştı. İçinde bulunduğu tabutun kapağına, tam yüzü hizasında küçük bir delik açılmış olduğunu gördü.

«Demek Mösyö Espinosa, benim etrafı görmemi ve konuşulanları duymamı istiyor,» diye düşündü.

Delikten bakınca, bir kilisede bulunduğunu gördü. Kilise boştu. Koronun bulunduğu yer ışıklandırılmıştı ve kilisenin tam ortasına, çevresinde sekiz mum yanan bir katafalk yerleştirilmişti. Şövalye, kendisinin bu katafalkın üstüne konulacağını anladı. Nitekim iriyarı dört rahip, Şövalye'nin tabutuna yaklaştı. Pardaillan, rahiplerin şöyle konuştuklarını işitti:

— «Ölüm töreni mi yapılacak?»

— «Evet, kardeşim...»

— «Kimin için?..»

— «Bu tabuttaki için...»

— «Hani şu işkence odasından geçen adam mı?»

— «Evet. Biliyorsunuz ki işkence odası, mahkûmu, yaşayan ölüler mahzenine çekmek için bir tuzaktır.»

Bu sırada matem çanı çalmaya başlamıştı. Saray kilisesinin kapısının iki kanadı da açıldı ve ellerinde mumlar olduğu hâlde, beyaz kukuleteli bir rahip alayı göründü. Beyaz kukuleteli rahiplerin arkasında da siyah kukuleteli bir sıra rahip toplandı. Sonra kıpkızıl elbiseler giymiş cellât geldi ve katafalkın başında durdu. Onun arkasından da renk renk kukuleteli bir sürü rahip daha sükün etti. Sonra töreni yönetecek olan rahip, yardımcıları ve çocuk korusu ile birlikte geldi. Derken kilisenin orgu, ortalığı inleyen bir sesle çalmaya başladı.

Bu sırada rahipler, hep bir ağızdan «*Profundis*» duasını okumaya koyuldular.

Ölüm töreni başlamıştı.

Pardaillan, tabutun içinde ölüm duasını dinliyor, kendi ölüm törenini şaşkınlık ve dehşet içinde seyrediyordu. Nihayet dayanamadı, bütün gücüyle bağırıp çağırmaya, tabutunu tekmelemeye başladı. Fakat orgun sesi onun gürültüsünü bastırmak istercesine daha da şiddetlendi ve rahipler dualarını daha gür sesle okumaya koyuldular. Böylece bu sinir bozucu tören epey bir zaman sürdükten sonra, kilisedeki kalabalık tekrar dağıldı. Bütün gürültü kesildi. Ortalık tekrar ölüm sessizliğine gömüldü.

Katafalkın başında dört rahipten başka kimse kalmamıştı.

Rahiplerin kalışı, herşeyin bitmediğini gösteriyordu. Nitekim, bu dört rahibin şu konuşmasını duyan Pardaillan'ın sırtından soğuk terler boşandı, tüyleri diken diken oldu:

— «Mezar kazıldı mı?»

— «Bir saattir hazır...»

— «Öyleyse çabucak götürüp gömelim. Yoksa akşam yemeğini kaçıırız.»

Şövalye tabutunun kaldırıldığını ve kendisini taşıdıklarını hissetti. Bütün gücünü toplayıp ağzını tabutun deliğine yapıştırarak haykırdı:

— «Ben ölmedim, yaşıyorum, alçak kerata! Beni diri diri gömecek değilsiniz ya!..»

Fakat dört korkunç rahip, bu sözleri duymazlıktan geldi. Hiç aldırmadan yoluna devam etti.

Eğer şövalye hançerini çekebilseydi, diri diri gömülmek gibi bir felâkete uğramamak için hiç şüphesiz kendi yüreğine saplardı. Fakat tabut o kadar dar-

dı ki değil hançerini çekmesine, elini kımıldatmasına bile imkân vermiyordu.

Az sonra yüzüne serin bir hava çarptı. Tepesinde birtakım ağaçlar gördü ve buranın mezarlık olabileceğini tahmin etti:

Kilisedeki ölüm töreni ona ne kadar uzun geldiyse mezarlığa yolculuk da o kadar kısa görünmüştü. Şimdi bir mucize olur da kurtulursa kurtulurdu. Yoksa bir daha dünyayı görmesine imkân kalmayacaktı.

Tabutu taşıyan rahipler, birdenbire durdular.

Pardaillan, tabutunun yumuşak toprağın üstüne, oldukça sert bir tarzda bırakıldığını hissetti. Rahiplerden biri:

— «Huzur içinde uyusun!» Dedi.

Öteki rahipler bir ağızdan:

— «Âmin!» Dediler.

Ve toprak, Pardaillan'ı iliklerine kadar titreten bir gürültüyle tabutun üstüne düşmeye başladı.

O zaman Pardaillan, artık bütün ümidini yitiriverdi...

«*Bu sefer gerçekten kurtuluş yok!*» Diye mırıldandı.

Fakat bu ümitsizlik uzun sürmedi. Hemen kendini toparladı ve avazı çıktığı kadar bağırarak, dirsekleri ve ayaklarıyla tabutu dövmeye, kapağını zorlamaya koyuldu.

Böylece ne kadar zaman geçti? Dakikalar mı, saatler mi?.. Farkedemedi.

Belki de yüzüncü defa zorlanarak tabutun kapağını kaldırmaya uğraşıyordu ki birdenbire kapak kendiliğinden açılıvermişçesine fırlayıverdi!..»

Pardaillan:

«*Hay Allah belâlarını versin! Şeytan canlarını alsın!*» Diye homurdandı.

Yüzünün rengi kaçmış, hiddet ve dehşetten gözleri büyümüştü. Derin bir nefes aldıktan sonra eliyle alnındaki iri ter tanelerini sildi. Tabutun içinde diz çökmüştü. Etrafına, yuvalarından âdeta fırlamış, hiçbir şey görmeyen gözlerle bakıyor, kaçmayı aklına bile getirmiyordu. Tahmin ettiği gibi bir mezarlıkta değil, güzel bir bahçede bulunduğunu farkedemedi. Hattâ kazılmış olan mezarının hiç te derin olmadığını ve tabutun üstüne atılmış bulunan toprakların da yanlara dökülmüş olduğunu da göremedi. Bildiği ve farketmediği tek şey vardı:

Ölmemişti, hürdü, önünde boş bir alan çevresinde teneffüs edilecek hava vardı ve şimdi içinde öyle bir intikam ateşi yanıyordu ki kendisine bu sinir bozucu işkenceleri çektirmiş olan Espinosa'yı yakalarsa çiğ çiğ yiyecekti...

Ve artık, değil mi ki elinde kılıcı vardı, karşısına ordular çıksa korkmazdı...

Taze hava, ateşler içinde yanan başını serinletmiş, onu kendine getirmişti. Hemen tabuttan çıktı. Karşısında bulunan ufak bir kapıya yöneldi ve elindeki kılıcı havada öyle müthiş bir hareketle vınlattı ki kapı bu hareketi bekliyormuş gibi kendi kendine açılıverdi. Pardaillan kapıdan geçince, kendini askerle dolu bir avluda buldu.

Karşılaştığı bir subay, onu görünce hayretle haykırdı:

— «Nereden geliyorsunuz, Mösyö de Pardaillan?»

Şövalye bu soruyu duymazlıktan geldi; soğuk ve kararlı bir tavırla:

— «Nereden çıkılır?» Dedi.

Sonra cevap bile beklemeden sağa döndü, hızla ilerlemeye koyuldu. Subay, şaşkın bir hâlde arkasından bağırdı:

— «Mösyö de Pardaillan! Mösyö de Pardaillan! Yanlış yoldan gidiyorsunuz. Oradan değil, buradan çıkılır.»

Şövalye geri döndü. Subay, Şövalye'nin gittiği yönün tam tersini gösteriyordu. Pardaillan, subayın yanına kadar geldi:

— «Ne dediniz?» Dedi. «Beni tevkif mi edeceksiniz?»

Bakışları öyle müthişti ki subay daha da şaşırdı:

— «Rica ederim, sizi tevkif etmek ne demek? Şaka ediyorsunuz, sanırım. Ben, Navarre Kralı'nın Elçisi Mösyö de Pardaillan'a yardımda bulunmak ve saygı göstermek emrini aldım.» Dedi.

Şövalye, bir rüyadan uyanır gibiydi. Birden tatlılaştı:

— «Yaa?.. Affedersiniz! Biraz başım sersem de... Şu koridorlarda...»

Subay gülümseyerek:

— «Zaten farkettim,» dedi. «İsterseniz Majeste'nin doktorunu çağırtaım.»

Pardaillan:

— «Yok, yok... Teşekkür ederim. Artık geçti.» Dedi.

Ve kendi kendine mırıldandı:

«Eğer şu başıma gelenden bir şey anladıysam, ben de Şövalye de Pardaillan değilim!»

Tam bu sırada pek iyi tanıdığı bir ses, sâkin bir edâ ile:

— «Ben sizin buradan geldiğiniz gibi çıkıp gideceğinize söz vermemiş miydim?..»

Pardaillan kendi kendine homurdandı:

— «Bu, Espinosa'nın sesi! Hangi cehennemden çıktı acaba?»

Gerçekten de Başyargıç, yerden bitmiş gibi meydana çıkıvermişti. Pardaillan, Espinosa'nın burnunun dibine kadar yaklaştı ve gözlerinin içine, alev saçan gözleriyle bakarak:

— «Sizinle görülecek ufak bir hesabım var,» dedi. «Tam zamanında geldiniz!»

Espinosa'nın kılı bile kıpırdamadı. Hiç istifini bozmadan:

— «Eğer size verdiğim sözden şüphelenmek suretiyle bana hakaret etmemiş olsaydınız, bütün bunlar başınıza gelmezdi, Mösyö,» dedi. «Size bir ders vermek istedim. Aynı zamanda sizi uyarmak da istedim. Nasıl bu sarayda her an avucumdaysanız, şu koca Sevilla şehrinde de her an avucumda olacaksınız... Bunu böyle biliniz!»

Ve sesine dostça bir tatlılık vererek:

— «Bana inanınız, Mösyö de Pardaillan,» dedi. «Siz, şu parlak gün ışığı altında, göz göre göre dövüş için yaratılmış bir Şövalyesiniz. Fakat gölge ve karanlıklar içindeki sinsi mücadeleden anlamazsınız. Memleketinize, Fransa'ya dönün, Mösyö de Pardaillan!.. Burada harcanırsınız. Ve ben, böyle bir şey olursa cidden üzülürüm. Çünkü yiğit bir adamsınız...»

Pardaillan, Espinosa'nın ağzının payını vermeye hazırlanıyordu ki Başyargıç birdenbire ortadan kayboluverdi. Adam, nasıl yerden bitercesine karşısına çıkmışsa sanki yine yer yarılmış, toprağa gömülmüştü...

Onyedinci Bölüm

BUSSI — LECLERC AĞLIYOR!..

Pardaillan, saraya sabahın saat dokuzunda gelmişti. Oradan çıktığı zaman ise gece bastırmıştı. Şövalye, o karanlık dehlizlerde sekiz-dokuz saat dolaşmış olduğunu hesapladı. Bu sekiz-dokuz saatin bir bölümü de tabutun içinde geçmişti.

Saraydan hızlı ve büyük adımlarla uzaklaşırken kendi kendine:

«Şu işkenceyi Mösyö Espinosa'ya çektermiş olsalardı, acaba ne duruma gelirdi?..» Diye söyleniyordu. «Geçen yıl dilber Fausta'nın beni içine düşürdüğü ağ, şu tabut işkencesinin yanında bayağı keyifli bir şeydi. Vay canına! Ne müthiş keşif be!.. Nasıl oldu da delirmedim?.. Meğer insanlar, hemcinsleri için ne

işkenceler tasarlarlarmış... İnsanların vahşi bir kurt sürüsünden farkı yok!..»

Pardaillan'ın, en sağlam kafaların bile dengesini bozabilecek böyle müthiş bir işkenceden sonra hâlâ düşünce berraklığını koruyabilmesi gerçekten şaşılacak şeydi... Fakat ne de olsa bu çeşit şeyler mânevî ve maddî hiçbir zarar görmeden dayanılmaz. Pardaillan, düşünce berraklığını kaybetmemişti ama, adamakıllı yorulmuştu. Yüzünün rengi uçmuştu. Gözlerinden yorgunluk akıyor ve yürürken de iki yana sallanıyordu. Gittikçe ıssızlaşan ve kararan sokaklarda hızla ilerlerken, kendi kendine mırıldanıyordu:

«Beni bu kadar zayıf düşüren, açlığım oldu. Şimdi Kule Hanı'na gidip Manuel Usta'nın kilerinde ne varsa hepsini mideye indireceğim!..»

Bir yandan da, bir sürü yemek adını art arda sıralıyordu.

Eğer Pardaillan bu kadar yorgun ve aç olmasaydı, saraydan çıktığından beri dört karaltının bir an bile peşinden ayrılmadığını sezerdi. Dört adam, geriden geliyor ve kendisini gözden kaybetmemeye gayret ediyordu. Halbuki Şövalye şu anda yiyecek ve içecekten başka bir şey düşünmüyordu. Yol uzadıkça kafasında hazırladığı yemek listesi de uzayıp gidiyordu.

Şövalye'nin farkedemediği bu dört kişinin kimler olduklarını öğrenebilmek için birkaç saat geriye, Fausta'nın, Şövalye'yi öldürmeleri için muhafızlarına emir verdiği ve Bussi-Leclerc'in de bu işte komutayı üstüne aldığı zamana dönmeliyiz...

Bussi-Leclerc, silâh kullanmakta usta olarak tanınan, yaman bir silâhşordu. Şimdiye kadar yirmiden fazla düello yapmış ve her birinde rakiplerini yaramış ya da öldürmüştü. Bundan başka, birçok ya-

rışmada altettiği kılıç ustaları da kendisinin bu alandaki üstünlüğünü kabul etmişler ve böylece Bussi'nin kılıç kullanmaktaki şöhreti sarsılmayacak bir şekilde yerleşmişti. Bussi için yenilmez bir usta olmak, bir gurur ve şeref meselesiydi. Hayatta en çok buna önem verirdi. Bu ünü lekelemeden korumak uğrunda, değil bütün servetini, aynı zamanda nevkini, hattâ hayatını bile fedâya hazırdı.

Oysa bu kadar kıymet verdiği bu şöhret; Pardailan, şahitler önünde kılıcını elinden fırlattığı günden beri pek sarsılmıştı. Bussi - Leclerc gibi bir silâhşoron elindeki kılıcı havaya fırlatmak!.. O yenilmez ustayla alay etmek!.. Bu, gerçi Pardaillan'dan başkasının harcı değildi. Ama, ne olursa olsun, yenilgi yenilgiydi... Ve Bussi - Leclerc bu yenilginin üstüne utancından günlerce ağlamıştı.

İşin asıl acıklı tarafı, Bussi - Leclerc, Pardaillan'ın kendisine uyguladığı oyunu günlerce kendi kendine denedikten ve bir daha bu suretle mağlûp edilemeyeceğine aklı kestikten sonra Şövalye ile birkaç kere daha karşılaşmış ve her seferinde yenilmişti. Son yenilgisi İspanya'da, Fausta'yla karşılaşmasından birkaç dakika sonra olmuştu... O zaman da Pardaillan'a gözünü kırpmadan saldırmış, fakat yenilgiden kurtulamamıştı. Bu, onun dördüncü mağlûbiyetiydi. Bu mağlûbiyet hepsinden daha ağır olmuş ve Bussi - Leclerc'in içinde artık, Şövalye'yi yenemeyeceği inancının doğmasına yol açmıştı. Pardaillan, değil yenilmek, kendisine kılıcının ucunu bile dokundurtmuyordu. Üstelik Şövalye, her çarpışmada Bussi'yi öldürmeden, öyle zararsız bir hâle getiriyordu ki bu da ayrıca onun içini kemiren bir kurt oluyordu. Bussi, Pardaillan'ı yenemeyeceğini anlayınca hiç değilse Şövalye'nin, kendisine öldürücü bir darbe vurmasını istiyordu. Bussi için yenilip şerefsizce yaşamaktansa gebermek daha iyiydi.

Bussi - Leclerc: «*Mademki Pardaillan, benim ünümü lekeledi, şu hâlde ya onun eliyle ölürüm ya da ben onu gebertirim!..*» Diye düşünüyordu.

Böyle düşünürken de dişlerini gıcırdatarak, odasında bir aşağı, bir yukarı dolaşıyordu. İyi ama, Pardaillan'ı nasıl öldürecek? Bussi, üzüntülü bir öfke içinde kendi kendine:

«*Onunla ne zaman karşılaşsam, her seferinde Allah'ın belâsı kılıcım, elimden kurtulup havalarda uçmaya başlıyor,*» diyordu. «*Sanki mel'una kanat takıyorlar... Anlamıyorum ki... Herhâlde bu işe şeytanlar karışıyor!..*»

Bu düşünce onu biraz ferahlattı. Kendi kendine, daima yenilişini haklı gösterecek bir sebep bulduğuna sevindi. Ama, ne olursa olsun, Pardaillan'ın hakkından gelmesi gerektiği düşüncesindeydi. İcap ederse, bu iş için en sinsi ve kallesçe yollara başvurmaktan kaçınmamalıydı. Aslında Bussi - Leclerc kanun tanımaz bir insandı ama, sinsi bir surette, arkadan adam öldüren kaatillerden değildi. Herşeyden önce bir silâhşordu ve bir silâhşor, arkadan adam vurmazdı. Bussi düşünüyor, taşınıyor, hiddetle masalara yumruk savuruyor, fakat bir çıkar yol da göremiyordu. Mademki Pardaillan'ı karşısına geçip de kılıçla yere sermek imkânsızdı, şu hâlde arkadan vurup öldürmekten başka çâre yoktu. Bu düşünceyi ne kadar aklından kovmaya uğraşsa, başaramıyordu. Nihayet:

«*Ne yapalım?*» Diye söylendi. «*Mademki başka çâre yok, şu hâlde onu kallesçe öldürmem lâzım...*»

Ve kendi kendine lânet okuya okuya kılıcını, hançerini beline soktu. Pelerinine sarılıp yola çıkarak gidip üç muhafızı buldu. Hep birlikte Alkazar Sarayı'na vardıkları zaman akşamın saat yedisi olmuştu. Bussi, Şövalye'nin hâlâ sarayda olup olmadığını saray kapısında duran bir subaya sordu. Subay:

— «Majeste Navarre Kralı'nın elçisi henüz saraydan çıkmadı sanıyorum,» dedi.

Bussi sevinçle titreyerek kendi kendine:

«Acaba işini benden önce bitirdiler mi?.. Yoksa bu mel'un Pardaillan'ı sarayın bir köşesine sıkıştırıp temizlediler mi? Böyle bir şey olduysa benim de cina-yet işlememe lüzum kalmaz,» diye söylendi.

Leclerc üç arkadaşıyla birlikte sarayın önündeki meydanın bir köşesine sindi. Fazla beklemediler. Saat sekiz olmamıştı ki Bussi - Leclerc, Pardaillan'ın sapa-sağlam saraydan çıkıp, meydanı baştan başa geçtiğini gördü. Hattâ Şövalye'nin hafiften sallanarak yürüdüğünü farkedince elinde olmadan söylendi:

«Şeytan canını alsın! Bu Espinosa softası, herifi serbest bırakmakla kalmamış, üstelik ona mükemmel bir içki ziyafeti çekmiş!.. Baksana, Pardaillan, adamakıllı sallanıyor!..»

Şövalye kendilerinden bir hayli uzaklaşınca kadar beklediler. Sonra duvarlara sürüne sürüne, görünmemeye dikkat ederek Pardaillan'ın peşine düştüler. Bu yolculuk boyunca birçok defa Şövalye'ye arkadan saldırabilir ve onu yere serebilirlerdi. Fakat Bussi - Leclerc, kendisiyle mücadele hâlinde olduğundan, bir türlü karar veremiyordu. İçinden, böyle bir işe giriştiği için kendi kendine lânetler okuyor, küfürler ediyordu.

Beri yanda Şövalye, arkasından gelen tehlikenin farkına varamamış, tenhaliğı ve ıssızlığı bakımından bir cinayet için ideal yer olan rıhtıma yönelmişti. Sanki peşinden gelen kaatillerin işlerini kolaylaştırmak istiyordu. Halbuki şehre yeni gelmiş olan Pardaillan, Cervantes'in kendisine gösterdiği yoldan başka yol bilmiyor, hana daha kestirmeden gitmeye de uğraşmıyordu. Zaten açlıktan midesi buruluyor, bir

an önce sofraya oturmaktan başka bir şey düşünmüyordu.

Pardaillan böylece ıssız rıhtımlarda dalgın dalgın ilerlerken, birdenbire bir gölge belirerek yanına sokuldu ve inilleyen bir sesle:

— «Çarımha gerilen İsa aşkına merhamet!» Dedi.

Pardaillan'dan başka kim olsa, böyle bir durumda aldırınmayıp yoluna devam ederdi. Fakat Pardaillan, rastladığı her dilenciye yardımda bulunarak onun acısını biraz olsun hafifletmeyi âdet edinmişti. Bir yandan ceplerinde para ararken bir yandan da herifi gözden geçirdi. Beli bükük duran bu dilenci, sağlam yapılı görünüyordu. Üstü başı paramparçaydı. Çenesini gür bir sakal örtüyordu. Şövalye, bu adamın ürkek bakışlı gözlerini bir kere daha bir yerde gördüğünü hatırladı. Fakat onu bir türlü tanıyamadı. Herife bir altın uzattı. Dilenci hayretler içinde yerlere kadar eğilip dua ederken, Şövalye de tekrar yola koyuldu.

Pardaillan bir ara arkasına dönüp bakınca herifin dimdik yürüyerek yaklaşmakta olduğunu hayretle gördü. Adamın biraz önce yalvaran yüzü, şimdi müthiş bir hâl almıştı. Gözlerinde vahşi bir parıltı, dudaklarında da avını kollayan bir canavarın zalim gülümsemesi belirmişti. Havaya kaldırdığı elinde, karanlığa rağmen parıldayan bir hançer vardı!..

Arkadan gelen dört kaatil adayı, dilencinin bu hareketini gördü. Karanlığa sinerek, gözleri önünde işlenecek cinayetin sessiz şahitleri hâlinde beklemeye koyuldu. Bussi - Leclerc sevincinden deli gibi:

— «Eğer şu dilenci bizi Pardaillan'dan kurtarırsa zengin oldu demektir,» dedi.

Aynı anda Şövalye de şöyle düşünüyordu:

«Acaba ben bu gözleri nerede gördüm? Bu sesi de bir yerde duydum gibi geliyor bana...»

Ve birden geriye dönüp baktı.

Dilenci yerlere kadar eğildi ve titrek bir sesle:

— «Çok teşekkür ederim efendim! Çok teşekkür ederim!..» Dedi.

Pardaillan bu sahneden hiçbir şey anlamamıştı. Omuz silkerek mırıldandı:

«Burada da bütün dilenciler birbirine benziyor!»

Geride Bussi - Leclerc, müthiş bir küfürle homurdandı:

— «Lânet olsun! Vazgeçti...»

Ve üç arkadaşıyla birlikte, işini yarım bırakan bu dilenci bozuntusuna bir ders vermeyi kararlaştırdı... Fakat dilenci, kaşla göz arasında kaybolmuştu. Bu sırada Pardaillan, Altın Kulesi'ni geçmiş ve Kule Hanı'nın bulunduğu dar sokağa girmişti. Uzaktan hanın kapısını ve içeriden vuran ışığı gören Bussi - Leclerc, öfkeden neredeyse kuduracak bir hâlde:

— «Bu işi bitirmek lâzım,» dedi.

Şövalye hiçbir şeyin farkında olmadan yürüyor, arkasından da hançeri elinde bulunan Bussi, bir canavarın sessiz ve çevik adımlarıyla ilerliyordu. Nefret ettiği adamla kendisi arasında sadece birkaç adım vardı. Hançerini kaldırdı ve bir kaplan çevikliğiyle Şövalye'nin üstüne atılarak:

— «Seni nihayet yakaladım!» Diye haykırdı.

Tam bu sırada bir delikanlının olduğu anlaşılan bir ses duyuldu:

— «Dikkat, Mösyö de Pardaillan! Kendinizi koruyun!»

Aynı anda Bussi - Leclerc, müthiş bir sille yiyecek sendeledi. Pardaillan da birdenbire kenara sıçradı ve hançer, sırtının tam ortasına rastlayacağına, sadece kolunu sıyırdı. Bu sırada genç bir adam, Par-

daillan'ın yanında yer alarak, kılıcıyla onu korumaya başlamıştı. Pardaillan, bu gözüpek delikanlıyı hemen tanıdı. Yarı müşfik, yarı alaycı bir gülümseyişle kılıcını çekerken söylendi:

— «Don Cesar!..»

Ünlü boğa güreşçisi, apansız yetişmiş ve Şövalye'yi Bussi'nin hançerinden kurtarmıştı. Endişe dolu bir sesle sordu:

— «Yaralandınız mı?»

Pardaillan, neşeli bir tavırla:

— «Yok canım, merak etmeyin,» dedi.

Don Cesar:

— «Tanrı'ya şükürler olsun!» Diye söylendi ve keyifli keyifli güldü. Bu sırada, epey arkada kalmış olan Montsery, Chalabre ve Sainte - Maline de kılıçlarını çekmiş, koşmuşlardı. Bussi - Leclerc, boşa giden hamlesinin hızıyla kaldırımaların üstüne yuvarlandıktan sonra ağız dolusu küfür ederek kılıcına yapışmıştı.

Dördü birden Şövalye'ye saldırdı.

Pardaillan, her tehlike ânında olduğu gibi sükûnetini ve soğukkanlılığını tekrar elde etmişti. Bir bakışta kimlerin hücumuna uğradığını anlayarak Don Cesar'a:

— «Sırtımızı şu eve verelim. Bu yiğitler o zaman bize arkadan saldıramaz,» dedi.

Bu manevra, hiç gecikmeden, tam bir başarıyla uygulandı ve Bussi ile adamları, hücumla geçtikleri vakit, Pardaillan'la Don Cesar'ı karşılarında buldular. Durum değişmiş, kızgınlığından, ağzından köpükler saçan Bussi ile üç adamının aleyhine dönmüştü. Don Cesar'ın apansız işe karışması, Leclerc'in plânını altüst etmişti... Artık Pardaillan'a dokunmaya imkân yoktu. Bussi, ikiye karşı dört kişi

oldukları hâlde karşılarındaki kuvvetle başa çıkamayacaklarını biliyordu. Fausta'nın muhafızları, Pardaillan'ın, kendilerini tepeleyeceğinin farkındaydılar. Şövalye'yi yere sermek için arkadan vurmaktan başka çare olmadığını görüyorlardı. Üstelik şimdi Pardaillan yalnız da değildi. Yabancı biri de onun yardımına koşmuştu. İşin kötüsü, bu Allahın belâsı yabancı, kılıcını müthiş bir ustalıkla kullanıyordu. Buna talihsizlik denmez de ne denirdi? Öyle ya, şimdi Pardaillan, hazırladıkları tuzaktan kurtulmakla kalmıyor, şimdi kelleyi kurtarmak kaygısına kendileri düşüyordu. Bu sefer Şövalye'nin onlara aman vermeyeceği kesindi. Avlarını yakaladıklarını sanırken kendileri avlanmışlardı...

Bu karamsarca düşünceler, dört arkadaşın kafasından şimşek hızıyla gelip geçti. Ne de olsa cesur adamlardı ve üstelik bu, onlar için bir onur meselesiydi. Dövüşü bırakıp kaçmayı akıllarına bile getir-mediler. Ya bu işten şerefle yakayı sıyırmak ya da erkekçe ölmek için hızla saldırdılar.

Bu sırada Pardaillan'ın alaycı sesi yükseldi:

— «Merhaba baylar! Beni öldürmek istiyordunuz galiba!...»

Sainte - Maline Şövalye'ye âni bir hücum yaparak:

— «Bu sabah, sizi ne kadar zevkle öldüreceğimizi zâtîâlinize haber vermiştik sanırım, Mösyö,» diye haykırdı.

Pardaillan bu hücumu kolaylıkla savuşturarak:

— «Doğru Mösyö... Hatırladım,» dedi. «Ben de bu kibarca davranışınızdan ötürü sizlere el sürmeye kıyamıyorum.»

Don Cesar'ı şaşırtan; Bussi'yi de utanç ve hiddetinden kudurtan bir durum vardı: Pardaillan, karşılarındakilere hiçbir darbe vurmuyordu. Sanki her

yerde gözü vardı. Zekâ sahibi bir canlıymış gibi hareket eden kılıcı her yere yetişiyordu. Fakat sadece hücum savuşturuyor, buna karşılık hiçbir hücum yapmıyordu. Don Cesar'ın da belâlı bir düelloocu olduğunu görerek şakacı bir tavırla:

— «İki gözüm, siz de benim gibi yapın. Bu yiğit asîlzâdeleri korumamız lâzım,» dedi.

İşin keyifli tarafını anlayan Don Cesar da onun gibi yapıyor, yalnız kendini koruyordu ama, ona da pek fırsat bulamıyordu. Çünkü Şövalye'nin kılıcı onu da korumaya yetişiyordu... Pardaillan, Bussi'ye de hiçbir şey söylemiyor, âdeta kendisini görmemiş gibi davranıyordu.

Hanın avlu kapısının yakınındaydılar. Gürültü üzerine kapı açılmış, Cervantes eşikte belirmişti. Durumu görünce. hemen kılıcını çekip iki ahababın yanına dövüşmek istediye de Şövalye:

— «Zahmete değmez, dostum. Bu baylar şimdi yorulacaklardır,» dedi.

Ve artık Pardaillan'ı tanımaya başlamış olan Cervantes, yerinden kıpırdamadı. Yalnız kılıcını kınına sokmadı ve her ihtimale karşı hazır durumda, olup bitenleri seyretmeye başladı. Parlak bir ay ışığı ve yıldızlarla dolu bir gök altında Cervantes'in arkasından dışarıya çıkan hancı Manuel ve müşteriler de bu dövüşü seyre koyulmuşlardı. İki kişiye, daha doğrusu tek kişiye dört rakibin birden saldırması, herkesi dehşet içinde bırakmıştı. Bu dört adam, sağa, sola sıçırıyor, bağırıyor, küfrediyor, lânet okuyor, kılıç oynatıyordu... Fakat bir tek adam hiç sesini çıkarmıyor ve bütün saldırıları savuşturduktan başka, düşmanlarını yaralamaktan geri kalmıyordu...

Şövalye bir aralık:

— «Mösyöler,» dedi, «yorulduğunuz vakit bana

haber verin de bırakalım. Siz de pek iyi bilirsiniz ki ben şimdi istersem, teker teker hepinizin kılıçlarını ellerinizden alır, bu işi bitiririm. Fakat, sizin gibi asıl silâhşorları bu derece utandırmaya gönlüm razı olmuyor.»

Başlangıçta Fausta'nın muhafızları, Pardaillan'ın eninde sonunda kızacağını ve kendisine yöneltilecek saldırılara karşı amansız darbeler indireceğini ummuşlardı. Fakat bu hesapta yanlış olduklarını ve Şövalye'nin kendilerini âdeta koruduğunu görünce ilk an daki dövüş hevesleri yavaş yavaş söndü. Nitekim biraz sonra içlerinde en genci ve en çabuk karar veren olan Montsery kılıcını indirerek:

— «Bu şartlar altında bu dövüşü devam edilemez,» dedi ve arkadaşlarının davranışını beklemeden kılıcını kınına soktu. Chalabre'yle Sainte - Maline de sanki bu işareti bekliyorlarmış gibi Montsery'yi taklit edip kibarca birer selâm vererek eğildiler. Sainte - Maline:

— «Bu şekilde çarpışmaktan utanırsınız,» dedi.

Chalabre de:

— «Neticesiz dövüşmekten ne çıkar?..» Diye söylendi.

Pardaillan böyle bir hareket bekliyor olmalıydı ki hemen:

— «Pekâlâ mösyöler,» dedi ve ancak bundan sonradır ki Bussi - Leclerc'i yeni farkediyormuş gibi bir tavır takındı. Don Cesar'ı olduğu yerde bırakarak dosdoğru eski Bastille komutanının üstüne yürüdü. Şövalye müthiş bir soğukkanlılıkla Bussi'nin darbelerini savuşturup ilerlerken beriki de durmadan gileyordu. Bir aralık Pardaillan'ın gözlerinde, kendisi hakkında verilmiş kararı okuyunca büyük bir paniğe kapılarak:

«Eyvah! Yine kılıcımı elimden alacak!» Diye düşündü.

Ve bu, ona, kaçınılmaz bir son gibi göründü. Bu sondan, kendisini dünyada hiçbir kuvvetin kurtarmayacağını o kadar kesinlikle anladı ki kafası allak bullak oldu. Tuzağa düşmüş bir hayvan gibi çevresine bakındı. Birdenbirc kılıcının ucunu yere eğerek müthiş bir endişe içinde inledi:

— «Onu yapma! Sakın onu yapma! Ne yaparsan yap da, kılıcımı elimden fırlatma!..»

O zaman, Bussi'yi hiç sevmeyen, fakat cesaretini daima takdir eden Chalabre, Montsery ve Sainte-Maline, adamın, kılıcını kendi eliyle havaya fırlatarak silâhsızlandığını ve başını önüne eğip Pardailan'a doğru koşarak:

— «Öldür beni! Öldürsene beni!» Diye ümitsiz bir sesle haykırdığına şahit oldular.

Eğer Şövalye, çabucak kılıcını geri çekmemiş olsaydı, Bussi öbür dünyayı boylayacaktı. Fakat Leclerc, Pardaillan'ın kendisini öldürmeye tenezzül etmediğini görünce bir çılgın gibi saçını başını yolarak:

— «Ah, şeytan!» Diye inledi. «Beni öldürmek de istemiyorsun!»

Pardaillan ona iyice yaklaştı ve son derece sâkin bir sesle:

— «Sizi, hakkım olduğu hâlde öldürmeyeceğim Leclerc!» Dedi. Siz, her karşılaşmamızda beni öldürmek istediniz. Buna karşılık ben size, sizin bana beslediğiniz kını beslemedim... Her çarpışmamızda hücumlarınızı savuşturdum ve silâhınızı elinizden aldım. Buna tahammül edemediniz. Bir zamanlar bana gardiyanlık yaptınız ve hiç de nâzikçe davranmadınız!.. Daha sonra casus oldunuz ve başıma para

koyulduğunu bildiğiniz için beni yakalatmak istediniz. Bugünse haysiyet merdiveninden birkaç basamak daha aşağı indiniz ve beni kancıkça arkadan vurup öldürmeye kalkıştınız. Görüyorsunuz ya sizi öldürmeye ne kadar hakkım var, Leclerc!»

Bussi yarı çılgın bir hâlde:

— «Öldür beni!» Diye bağırdı.

Pardaillan başını sallayarak aynı sâkin edâ ile devam etti:

— «İsteğinizin mânasını anlıyorum... Fakat size bu kadar az bir ceza vermem doğru değil. Sonra ben, sizin gibi bir kaatil de değilim... Fakat size hiçbir zararı dokunmamış, sizinle sadece kılıç alıştırması yapmış bir adama karşı beslediğiniz bu haksız kinden ötürü, size ufak bir ceza vermek zorundayım. Benim intikamım da şöyle olacak, Leclerc: Sizi affediyorum! Fakat şurasını da bilin... Eğer siz, kılıcımı karşısına çıkarmak cesaretini göstermiş, benimle erkeğe dövüşmüş olsaydınız, bu sefer silâhınızı elinizden almayacak ve az önceki dileğinizi yerine getirerek sizi öldürecektim... Ne yapayım ki silâhınızı kendiniz attınız ve kendinizi bu derekeye düşürdünüz, Leclerc! Mademki bu aşağılık durumu siz seçtiniz, öyleyse seçtiğiniz yerde kalın!..»

Bussi, bu hakaretleri duymamak için elleriyle kulaklarını tıkamış, boğuk boğuk inliyordu. Şövalye:

— «Haydi gidin, Leclerc! Size acıdım ve canınızı bağışladım!..»

Pardaillan belki daha konuşacaktı. Fakat artık dinlemeye tahammül kalmayan Bussi, yumruklarıyla başını döve döve ve acılı bir köpek gibi uluya uluya kaçtı.

Leclerc gözden kaybolunca Pardaillan, heyecandan renkleri uçan üç muhafıza döndü, kendilerini selâmlayarak:

— «Mösyöler!» Dedi. «Bu sabah beni kötü bir durumda sandığınızı için bana yardım elinizi uzattınız. Ben de buna karşılık size bu akşam düşmanca davranmadım ve sizi öldürmedim.»

Sonra kaşlarını çatarak sert bir sesle:

— «Fakat...» Diye devam etti, «artık kendimi size borçlu hissetmiyorum! Benimle çatışmaktan kaçının, efendiler! Bir dahaki sefer hiç gözünüzün yaşına bakmayıp sizi öldürürüm ve böyle bir şey yaptığım için de üzülürüm! Bunu böylece bilin!»

Bu inanılmaz sahnenin şahitleri, kendisine apansız saldıran üç adamı bu seferlik bağışladığını söyleyen Şövalye'ye hayretle bakıyorlardı. Onları daha çok şaşırtan şey, bu sapasağlam üç adamın, bu sözleri hiçbir itirazsız kabul etmeleri ve başlarını eğerek Şövalye'yi selâmlamaları oldu...

Sainte - Maline:

— «Bize gayet kibarca davrandığınızı için size minnettarız!» Dedi.

Chalabre de:

— «Bize gerçekten insanca davrandınız Mösyö!» Dedi. «Bize borçlu olduğunuzu söylediniz; oysa borcunuz yoktu...»

Montsery de gülerek bembeyaz dişlerini gösterdi ve ilâve etti:

— «Ancak, bir daha karşılaşmamak meselesine gelince, bu konuda isteğinizi yerine getiremeyeceğimizden korkarım! Zira İspanya'ya sizi görmek amacıyla gelmiş bulunuyoruz...»

Saint-Maline arkadaşının sözlerine şunları da kattı:

— «Emin olunuz ki kendimizi size öldürterek sizi üzmeyeceğiz!..»

Montsery de:

— «Mösyö de Pardaillan, canımızı almakla üzüleceğini söylüyor. Ama, müsterih olsun, biz de canımızı kaybetmek niyetinde değiliz!..»

Sonra üç muhafız, hep bir ağızdan:

— «Allaha ısmarladık, Mösyö de Pardaillan!»
«Meydanı size bırakıyoruz!..» Diyerek, Şövalye'yi selâmladı.

Pardaillan gayet ciddi:

— «Hoşça kalın!» Dedi.

Chalabre, Sainte-Maline ve Montsery kolkola girerek şakalaşa şakalaşa uzaklaştılar. Pardaillan onları gözleriyle izlerken, son olarak Montsery'nin şu sözlerini duydu:

— «Hey babam hey! Şu kahramanlar kahramanı, yiğitler yiğidi Leclerc'in acıklı hâlini gördünüz mü?..»

Şövalye hüzünlü bir tavırla içini çekti, sonra omuz silkerek Don Cesar'ın koluna girdi ve kendisini hana doğru sürüklerken:

— «Haydi gidip karnımızı doyuralım!» Dedi. «Sizin de karnınız aç galiba...»

DON CRISTOBAL CENTURION

Pardaillan, hana girince içerisini allak bullak buldu. Hancı Manuel, kızı Juana ve hizmetçiler dışarıdaki gürültüleri duyup fırlamış, olup biteni görmeye koşmuşlardı.

Şövalye, ciddi ve ağır tavırla handaki hizmetçileri kendi hizmetinde koşturmaya alışmış bir adamdı. Fakat bu akşam, başta hancı olmak üzere, hepsinin kendisine canla başla hizmet edebilmek için nasıl çırpındıklarını görünce, gülümsemekten kendini alamadı. Manuel'e:

— «Aman azizim, size çok aç bir adam getirdim... Ne hazırlarsanız hazırlayın, yalnız Allah aşkına elinizi çabuk tutun!» Dedi.

Göz açıp kapayıncaya kadar, avlunun en kuytu yerinde sofra kurulmuştu. Büyük bir masanın üstüne, bir sürü meze dizilmişti: Yeşil zeytin, kızartmalar, değişik turşular, sucuklar, soğuk domuz söğüşleri... Sözü'n kisası, iştah açıcı bir sürü yiyecek... Bunların yanında da birkaç şişe şarap vardı. Sofranın görünüşü, boğazına düşkün bir adamı keyfinden coşturacak hâldeydi.

Bu sırada hancı da mutfığa koşmuş, omletlerin pişirilmesine, tavukların, kuzu butlarının kızartılmasına nezaret ediyordu.

Han personeli harıl harıl servis yaparken Pardailan da, üç bardağa şarap doldurdu ve Cervantes'le Don Cesar'ı içmeye dâvet etti. Kendi şarabını bir dikeyte bitirdikten sonra tekrar bardağını doldurdu.

Onu da bir solukta içti ve boşalan bardağını masaya bırakarak:

— «Oh!» Dedi. «Bu İspanya şarabı da insanın içini ısıtıyor vallahi! Böyle bir içkiye o kadar ihtiyacım vardı ki!..»

Kendisini göz ucuyla incelemekte olan Cervantes:

— «Sahi!» Dedi. «Yüzünüz, ölü yüzü gibi sararmış... Çok heyecanlı görünüyorsunuz. Bu heyecanın, deminki dövüşten ileri geldiğini hiç sanmıyorum. İşin içinde başka bir iş olacak...»

Pardaillan bir an Cervantes'e baktı. Sonra Don Ccsar'a döndü:

— «Tebrik ederim!» Dedi. «Borç ödemekte gecikmeyi hiç sevmiyorsunuz...»

Delikanlı sevincinden kızardı. Bu sözlerden çok, Şövalye'nin söyleyişindeki içtenliğe sevinmişti. Tam bir açık yüreklilikle:

— «Şansım varmış ki tam zamanında yetişip haber verebildim, Şövalye! Fakat size borcumu ödemek şöyle dursun, daha da borçlandım!..» Dedi.

— «O da ne demek?..»

— «Elbette, Şövalye... Az önceki kılıç dövüşünde beni, uğradığım tehlikeli hücumlara karşı korumadınız mı? Siz olmasaydınız işim bitikti!»

Pardaillan şaştı:

— «Yaa!.. Demek bunun farkına vardınız?»

— «Varmaz olur muyum, Mösyö?»

— «Bravo! Bu sizin, dövüş sırasında soğukkanlılığınızı hiç kaybetmediğinizi gösterir. Tekrar tebrik ederim. Soğukkanlılığınızın ileride çok faydasını göreceksiniz...»

Şövalye böyle diyerek birdenbire konuyu değiştirmek gerçeğini hissetti:

— «Her neyse! Biz hele şimdi şu nefis yemeklere bir saldıralım! Görünüşlerine bakılırsa parmaklarımızı bile yiyeceğiz. Bir taraftan karnımızı doyurur, bir taraftan konuşuruz.»

Ve üçü birden, önlerine yığılmış yiyeceklere aç kurtlar gibi saldırdı...

*

Pardaillan'ı, heyecan, dehşet ve yorgunlukla dolu bir günün acısını, mükemmel bir sofranın başında çıkarırken bırakalım ve hem yaptığı hareketler, hem de kılığı, kıyafeti bakımından bir an dikkatimizi çekmiş olan bir adama dönelim. Sözünü edeceğimiz adam, kendisine bir altın sadaka vermiş olduğu hâlde Şövalye de Pardaillan'ı arkasından bıçakla vurmaya yeltenen ve sonra da Bussi-Leclerc tarafından aranınca ortadan kaybolan esrarengiz dilencidir.

Ancak doğrusunu söylemek gerekirse bu dilenci, kendisini birilerinin gözetlediğinin farkında değildi. Pardaillan'ı vurmadığını görünce hemen, rıhtıma açılan dar sokaklardan birine sapıvermişti. Ondan sonra artık hiç durmamış, son hızla Alkazar Sarayı'na doğru koşmuştu.

Dilencinin girdiği yer, bir yatak odasıydı. Burası, İkinci Philippe'nin sâdık köpeği, Kızıl Sakal adıyla anılan Don İnigo de Almaran'ın yatak odasıydı. Dilenci odaya girdiği sırada Barba Roja, sağ kolu sargılar içinde, kızgın kızgın; bir aşağı, bir yukarı gezinmekte ve az kulsın kolunu kıracak olan o Pardaillan mel'ununu, ağız dolusu küfürler etmekteydi.

Barba Roja, kapının açılması üzerine dönüp baktı. Karşısında pis kılıklı bir dilenci görünce kaşları çatıldı. Bu mendebur herifi kovmak üzereydi ki

beriki birdenbire gür, takma siyah sakalını ve başındaki pis kasketi çıkardı. O zaman Barba Roja:

— «Cristobal!» Diye hayretle seslendi. «Sen miydin? Nerelerde kaldın?..»

Eğer bu sırada Pardaillan burada olsaydı. Kızıl Sakal'ın Cristobal diye hitap ettiği adamın, Kule Hanı'na ilk geldiği günün akşamı, hanın avlusundan kovduğu Engizisyon görevlisi olduğunu hemen hatırlardı. Fakat bizim, Cristobal'i okuyucularımıza daha ayrıntılı bir şekilde tanıtmamızın sırası gelmiş bulunuyor.

Don Cristobal Centurion, o sıralarda İspanya'da sayısı pekçok olmayan, tahsilli kimselerden biriydi. Gençti, güçlü kuvvetliydi, zekiydi. Okulda da iyi yetişmişti. Diplomasını eline alınca ne yapıp yapıp yüksek bir mevki elde etmeye karar vermişti. Hayatta karar vermek kolaydı ama, başarıya ulaşmak zordu. Hele insan, Cristobal gibi anasız, babasız büyümüş ve ihtiyar bir amcanın yardımıyla öğrenimini yapmış biri olursa...

Cristobal, okuldan çıkıp da karnını doyurmak zorunda kalınca hayatın çetinliğini adamakıllı anladı. Fakat buna da çabuk bir çâre buldu. Bir köy papazı olan ihtiyar amcasının ömrü boyunca biriktirebildiği paracıklarını aşırmayı tasarladı ve bir hayli araştırdıktan sonra bu paracıkları, saklı bulundukları yerden alıp cebine attı...

Bütün Kastilya'lılar gibi o da, çok asîl bir aileden geldiğini iddia ederdi. Fakat birisi çıkıp da kendisinden, soyunu sopunu gösterir bir belge istemeye kalksaydı, foyasının meydana çıkacağından şüphe edilmezdi.

Cristobal, amcasının parasını cebine indirdikten ve kendisine de Centurion adını taktıktan sonra hayat yolunda koruyacak, zengin ve sözü geçen bir

adam aramaya çıktı. O sıralarda İkinci Philippe'nin Estepa Dükalığı'na tâyin ettiği bir Don Centurion vardı. Bizim Don Cristobal Centurion, bu zengin asîl-zâde ile kendisi arasında, hayalî bir akrabalık kurdu. Hemen Dük'ün huzuruna çıkarak kendisini himayesine almasını rica etti. Ne yazık ki Estepa Dük'ü hayatta çok rastlanan bencillerden biriydi. Cristobal'in yardımına koşmak şöyle dursun, akrabalık iddialarını da kabul etmedi. Üstelik, bu iddiada daha fazla ısrar ederse fakir bir Centurion'un, zengin bir Centurion'la akraba olamayacağını, kendisine yüz sopa vurdurmak suretiyle kolaylıkla ispat edebileceğini de anlattı. Hattâ eğer bu sopa faslı da gerçeği ispata yetmezse. sözünü geçiren bir kimse olduğu için Cristobal'e gün görmez zindanlardan birinde yer bulabileceğini de sözlerine ekledi.

Centurion, dayak ve zindan tehdidini duyunca boynunu bükmekten ve akrabalık meselesinde yanıldığını itiraf etmekten başka şey yapamadı.

Böylece bir süre daha süründü. Sonunda açlık belâsı gelip çattı ve Cristobal, başka çare kalmadığını görerek askerliğe yazıldı, kılıç kullanmasını öğrendi. Sonra yol kesip adam soymaya başladı. Bu arada da hançer kullanmanın ustası oldu. Derken işi daha da ileriye götürerek o çağda bulunan her türlü silâhı kullanmayı öğrendi... Sonra bu bilgisini, o silâhları kullanmayı bilmeyen veya bildiği hâlde kullanmaya niyeti olmayanlara tatbik ederek onlardan aldığı haraçla geçinmeye başladı. Öte yandan yüksek bir ücret karşılığında kiralık kaatillik de yapıyordu.

Bir yandan da okuyordu. Kaabiliyetli bir genç olduğundan felsefe, din ve diğer bazı alanlarda gerçek bir bilgin olup çıkmıştı. Arada bir değişiklik olsun ve geliri biraz artsın diye, ders veriyor, dilekçe

hazırlıyor ya da bir papazın vaazını yazıyor, sözün kısası, daha birçok iş başarıyordu...

Bütün bunlardan da anlaşılacağı gibi Cristobal, malın gözü bir adamdı ama, doğrusunu söylemek gerekirse o zamanlar İspanya'da böyle yarı asker, yarı haydut ve yarı bilgin serüvenciler az değildi.

Derken günlerden bir gün, Cristobal, zihninde anılarını karıştırırken dayısının kızlarından birinin Don Inigo de Almaran'ın yeğenlerinden biriyle evlenmiş olduğunu hatırlayıverdi!.. Centurion, sevincinden aklını kaçırarak gibi oldu. Zira Don Almaran büyük katolik Kral'ın en sâdık adamıydı...

Don Centurion, kendi kendine bu seferki akrabalığın su götürmez, inkâr kabul etmez cinsten olduğuna hükmetti. Sonra da kendisinin başkaları için yaptığı işleri, büyük akrabası Almaran'ın, Kral hesabına yaptığını düşünerek aralarında meslekleri bakımından da bir benzerlik gördü ve bu sefer eli boş dönmeyeceği kanısına vardı.

Bu defa talihi de yardım etmiş olmalı ki Don İnigo Almaran'ın karşısına çıkınca Kızıl Sakal, böyle okumuş, yazmış bir hayduttan çok yararlanabileceğini ve kendisine bundan daha iyi bir yardımcı bulamayacağını düşündü. Cristobal'in, ayrıca en yaman bir hukukçuyu mat edecek kadar çenebaz, en yetkili din âlimini okutacak kadar bilgili ve nihayet icabında en amansız hayduda bile ders verecek kadar usta bir silâhşor oluşunun bu seferki iyi karşılığında önemli bir payı bulunduğundan şüphe edilemezdi. Nitekim, akrabalığı münakaşasız kabul edildi ve kendisine derhal Engizisyon'da, aylığı az da olsa Cristobal'i fazlasıyla memnun eden bir iş verildi.

Cristobal'i okuyucularımıza tanıttığımız şu sırada kendisi, görevinde hayli yükselmiş ve üstleri ta-

rafından sevilmiş bir durumdaydı ve memur mu kal-
sın, yoksa papazlar sınıfına mı girsin, onu düşünmek-
le meşguldü. Memurlukta yükselmesi mümkündü,
fakat rakibi çoktu. Papazlıkta ise hayalini uzaktan
uzağa kurduğu Engizisyon Başyargıçlığı dışında her
türlü mevkie yükselmesi imkânı vardı. Nitekim,
kendisi de papazlığa daha eğilimli görünüyor ve bu
iş için kendisinde, başka işlere göre daha fazla kaabi-
liyet buluyordu.

Durum böyle iken Cristobal'ın, Kızıl Sakal'a kö-
rü körüne sâdık olduğu da pek iddia edilemezdi.

Zira, kendisi bir insanın yüreğinde yer edip onun
sorumsuzca ve vicdansızca davranmasını önleyen şük-
ran duygusundan yoksundu. Fakat kendi kanatları-
yla uçacak kadar kuvvetlenmediği sürece, Kızıl Sa-
kal'ın kanadı altında yaşaması gerektiğini akıl et-
meyecek kadar da budala değildi. Bu bakımdan, ak-
rabasına sâdıktı. Çünkü ona sâdık kalmakla kendi
çıkarına hizmet etmiş oluyordu. Yoksa, kendisiyle
daha kudretli birisi ilgilense, Cristobal, Barba Roja'-
yı tereddüt etmeden bırakıverirdi. Oysa şimdilik
böyle biri yoktu ve o da koruyucusuna sadakatle hiz-
met ediyordu.

İşte, İkinci Philippe'nin dev muhafızı, kolunun
acısından Şövalye'ye lânet okuya okuya odasında ge-
zinirken, yanına giren adam, bu karakterde bir kişi-
ydi. Kızıl Sakal, kendisini görünce merakla sordu:

— «Ece, ne oldu?»

Centurion, umursamaz bir tavırla omuz silkti ve
öfkeli bir edâ ile:

— «Ne olacak?» Dedi. «Başyargıç hazretleri, an-
layamadığım sebeplerden ötürü herifi serbest bı-
raktı!»

— «Allah belâsını versin! Yüce gönüllülük nu-
marası yapan o mendebur papazın şeytan canını al-

sın!.. Mahvoldum! Eğer o herif yaşarsa şerefim iki paralık olacak. Üstelik Kral'ın bana olan güvenini de kaybedeceğim ve bir manastıra çekilip orada rezil bir hâlde pinekleyip ölümü beklemekten başka çârem kalmayacak... Herifi temizlemem lâzım, anlıyor musun, Cristobal? Herifi temizlemem lâzım! Yoksa Kral; beni, dişleri dökülmüş, uyuz bir köpeği kovar gibi kovar!..»

Bu sözler, sâdık Centurion'un yüreğini hoplattı. İkinci Philippe'nin köpeği gözden düşerse kendisi de hapı yuttu demekti. Kurduğu bütün hayâller yıkılacaktı. Ne yapıp yapacak, bu korkunç sonucu önlemek ve Kızıl Sakal'la birlikte kendi geleceğini de kurtarmak zorundaydı. Onun için gayet sâkin, şu cevabı verdi:

— «Anlıyorum ama, bana meseleyi biraz gözünüzde büyültüyorsunuz gibi geliyor, aziz yeğenim! Majeste, sizin karşınıza, sizden yaman birinin çıkmış olmasını sizin hesabınıza bir suç sayamaz. Üstelik bu konuda yine sizin için bir şans var...»

— «Neymiş o şans?..»

— «Meselâ, bu adam, sizin yerinize göz dikmiş bir İspanyol olsaydı hâliniz ne olacaktı? Asıl o zaman mahvolmuştunuz işte... Oysa şimdi karşınıza çıkmanın Fransız olması gibi bir şansınız var. Çünkü hiç değilse bu adam, sizin yerinizi almak istemiyor. Siz, şimdi hem Kral'ın, hem de İspanyol'ların gözünde yine İspanya'nın en kuvvetli adamı olarak kalıyorsunuz. Kral sizi feda edemez. Zira yerinizi dolduracak kimse yok ki... Üzülmeyin, hayatta zaman zaman böyle talihsizlikler olur.»

Bu sözleri dikkatle dinleyen Barba Roja:

— «Bilmem ama, galiba doğru söylüyorsun,» dedi. «Fakat ne olursa olsun, öcümü almalıyım!»

Gözlerinde bir ışıık parlayan Centurion:

— «Bu meselede sizinle beraberim...» Dedi. «Zaten o herife benim de hıncım var.»

— «Ne o, sana da mı bir şey yaptı? Kendisini gördün mü? Nerede? Ne yapıyor?»

— «Herhâlde, şimdi kaldığı hana gitmiş, karnını doyuruyordur... Kendisini gördüm... Konuştuk... Hattâ bana sadaka bile verdi. Çok da zengin galiba... Düşün: Bir altın verdi!»

Barba Roja homurdandı:

— «Demek gördün? Konuştun ha? Gör, konuş, sonra da...»

Centurion acı bir gülümsemeyle:

— «Anlıyorum, anlıyorum ama, elimden, benim isteğimle kurtulduğunu sanmayın,» dedi. «Herifin şansı var. Tam hançerimi iki küreğinin arasına indiriyordum ki birdenbire arkasına döndü. Ne kadar kuvvetli olduğunu, siz de, ben de gördük. Artık ondan sonra durur muyum? Tabana kuvvet kaçtım, tabî...»

Ve vahşi bir sevinçle sözlerine ilâve etti:

— «Ama, hiç merak etmeyin, elinizde... Hanı kuşatıp yerle bir etmek pahasına da olsa onu, ölü veya diri elime geçiririm...»

Kızıl Sakal, sevinerek güldü:

— «Mükemmel! Mel'unu domuz yavrusu gibi kızartmalı! Yanına istediğin kadar adam al, hemen git... Ah, şu alçağı bir ele geçirsek!.. Kolum iyi olsaydı, ben de seninle gelirdim. Hattâ bu işi kimseye bırakmazdım. O zaman intikamım daha iyi alınmış olurdu.»

— «Canım, işi ben de eksiksiz yaparım... Bundan emin olun. Sizin ona karşı beslediğiniz kin, benim-

kinin yanında hiç kalır. Herifin yüreğini söküp çiğ çiğ yesem yine de hıncım geçmeyecek!»

— «Yoksa seni de adamakıllı benzetti mi?»

Centurion başını eğdi ve tereddütle:

— «Ben onun bana yaptığını misliyle kendisine iade edeceğim...» Dedi. «Ama, acaba düşünüp taşınmadan, hemen harekete geçmek doğru mu?»

Kızıl Sakal, sert bir tavırla:

— «O da ne demek? Ben sana emir veriyorum ya! ..» Dedi.

Centurion anlamlı bir gülümseyişle:

— «Bu meseleyi konuşmamız lâzım, yeğenim!» Dedi. «Siz bana, aşkından yanıp tutuştüğunuz dilber Giralda'yı da tutup getirmemi emretmişsiniz. Size o zaman da itaat ettim. Ancak, kızı getiremedimse kabahat bende değil... Orada Kutlu Mahkeme'nin emirlerine karşı koyacak bir adam bulunacağını kim akıl ederdi? Hiç lâf dinlemeyen, kimseye boyun eğmeyen o Allah'ın belâsı Pardaillan yüzünden hem kızı tutamadım, hem de üstlerimden emir almaksızın hareket ettiğim için ceza da yedim. Halbuki siz bana bu hususta emir vermişsiniz, yeğenim. Siz de beni korumadınız. Ben de herhâlde sizin böyle yapmanızın bir nedeni vardır, diyerek sesimi çıkarmadım ve sizden emir aldığımı açıklamadım.»

Barba Roja, canı sıkkın bir hâlde:

— «Sahi, o öyle oldu!» Dedi. «Fakat benim bu işe karışmamamın önemli sebepleri vardı. Yalnız, bu sadakatini unutacağımı sanma... Benim yüzümden cezaya çarpıldığın için önce şunu al!..»

Kızıl Sakal bir kese uzatmıştı. Kesenin şişkinliği hoşuna gitmiş olacak ki Centurion, bunu gülümseyerek aldı ve hemen yırtık pırtık dilenci elbisesinin bir cebine atıverdi. Sonra:

— «Size güvensizlik duyduğumu sanmayın, yeğenim! Böyle bir şey aklımın ucundan bile geçmez.»

Kızıl Sakal, koltukları kabarak:

— «Biliyorum canım, biliyorum!» Dedi. «Yalnız, şimdi ne yapacaksın, bana onu söyle!..»

— «Diyeceğim şu ki Giralda mesclesinde başıma gelenin bu meselede de gelmeyeceğini kim temin edebilir? Başarıya ulaştığım ya da ulaşamadığım takdirde Mösyö Espinosa'nın yine kızmayacağını kim bilebilir? Eğer yaptığım iş, onun düşüncelerine uymazsa hapı yuttum demektir. Bu sefer kesinlikle zindanı boylarım. İnsan bir kere zindana girdi mi, bir daha oradan ne vakit çıkacağını Tanrı bilir. Öyle değil mi, yeğenim?»

Kızıl Sakal sabırsızlandı:

— «Canım, ne demek istiyorsun?»

Centurion, soğuk bir tavırla cevap verdi:

— «Sizin el yazınızla yazılmış bir emir isterim... Bu suretle yapacağım iş Engizisyon Başyargıcı'nın hoşuna gitmeyecek olursa başım belâya girmez.»

— «Haa! İstedğin bu muydu? Neden daha önce söylemedin?..»

Barba Roja bu sözleri söyleyerek yazı masasına yöneldi. Fakat tam çekmeceyi çekeceği sırada sağ kolunun işe yaramadığını hatırladı:

— «Kolumun hâline baksana, yazı yazmaya imkân var mı?» Dedi.

Centurion, yeni farkına varmış gibi:

— «Tuu, Allah kahretsin!» Dedi. «Ben kolunun sakat olduğunu unutmuştum. Ama, doğrusu, yazılı bir emir olmazsa bu tehlikeli işe girişemem.»

Kızıl Sakal, şaşaladı:

— «Vay canına! Şimdi ne yapsak?..»

Centurion bir an düşündükten sonra:

— «Acaba Kral'a böyle bir emir imzalatamaz mısınız?» Diye sordu.

— «Amma yaptın ha? Kral'a gideceğim ve diyeceğim ki: *'Majeste, şu Pardaillan'ı öldürmem için bana bir emir imzalar mısınız?'* Böyle bir şeyi, Kral'a nasıl söylerim?..»

Centurion, çok düşünceli olduğu zamanlarda yaptığı gibi kulağının memesini çimdikleyerek:

— «Doğru,» dedi.

Sonra birden Kızıl Sakal'a, sinsi bir bakışla baktı:

— «Aklıma bir çâre geldi!..» Dedi.

— «Neymiş o çâre bakalım?»

Beriki, gözlerini Kızıl Sakal'dan hiç kaçırmaksızın ve önemsiz bir şeyden bahsediyormuş gibi görünmeye çalışarak:

— «Bana, sizde bulunan altı imzalı boş yetki belgelerinden bir tane verseniz!..» Dedi.

Barba Roja şaşkınlıktan kekeleyerek:

— «Sen ne diyorsun, Centurion? Benimkilerde Kral'ın ve Başyargıç'ın imzaları var!..»

— «Biliyorum. Ben de onun için istiyorum ya!..»

— «Öyle ama, bu boş yetki belgeleri uygun bir şekilde doldurulursa, bunu taşıyan kimse İspanya'nın her yerinde hem sivil idarelere, hem de din kurumlarına her istediğini yaptırabilir ve bundan da sorumlu tutulamaz!..»

Centurion'un gözlerinde bir ışık yanıp söndü. Soğuk bir tavırla:

— «Yeğenim, vakit geçiyor!» Dedi. «Biz böyle burada gevezelik edip durursak, kuş da uçup gider.»

Kızıl Sakal tereddüt ediyordu:

— «Boş bir yetki belgesi ha?..»

Bir yandan da, bu belgeyi alıp bir hainlik yaparmı, diye Cristobal'ın yüzünden düşüncelerini okumaya çalışıyordu. Öteki, Kızıl Sakal'ın tereddüt ettiğini görünce:

— «Belki de karar verememekte haklısınız!» Dedi. «Benim hiç acelem yok!.. Kolunuz iyileşinceye kadar beklerim. Gerçi böyle bir fırsat bir daha ele geçmez, Pardaillan da uçar gider. Ama, ben sabırlıyım. Öcümü alıncaya kadar beklemekten yılmam. Siz de bu kadar ufak bir mesele için Kral'ın gözünden düşecek değilsiniz ya... Elbette yine gözüne girmenin çâresini bulursunuz.»

Barba Roja birden kararını verdi:

— «Bu belgeyi başka bir amaçla kullanmayacağına yemin eder misin?»

— «Amma yaptınız haa? Benim gibi bir insan böyle bir belgeden ne gibi bir çıkar elde edebilir ki? Hazineye verilen bir ödeme emri olsaydı, anlardım, Ama, bunu ne yapayım?»

Barba Roja, masasının kilitli çekmecelerinden birini açtı. Orada bulunan ve Kral'ın ve Başyargıç'ın gizli emirlerinin yerine getirilmesinde kullandığı boş, fakat imzalı kâğıtlardan birini alıp Centurion'a uzatarak:

— «İşi bitince hemen geri getir!»

Centurion belgeyi önemsemez bir tavırla aldı. Ama, Kızıl Sakal, adamın gözlerinde yanmış olan zafer ışığını görseydi, hiç şüphesiz yaptığından hemen vazgeçerdi. Ancak koca devin bir şey görececek hâli yoktu... Pardaillan'dan öç alacak ve aynı zamanda kırılmış olan itibarını tamir edecekti. Centurion kâğıdı koynuna yerleştirerek kapıya yöneldi:

— «Allaha ısmarladık, yeğenim!» Dedi. «Kaybe-

decek vaktim yok. Hemen gidip elbisemi değiştireceğim.»

Kapıyı açmış, dışarıya çıkmak üzereydi ki Kızıl Sakal, kalıbına hiç de yakışmayan bir utangaçlıkla mırıldandı:

— «Cristobal!...»

Centurion kapıyı tutup bekledi. Fakat Barba Roja'nın bir türlü konuşmaya karar veremediğini görünce yılışık ve alaycı bir sesle:

— «Vaktimiz kıymetli... Herif kaçabilir! Çıkartın dilinizin altındaki baklayı canım!» Dedi.

Dev, kıpkırmızı kesildi:

— «Şeyi soracaktım! Şeyi!.. Şu genç kızı, canım...»

— «Giralda'yı mı? Ha!.. Desenize, içinizdeki kurt buymuş!..»

Barba Roja, alayın farkına varmamış gibi devam etti:

— «Fırsat düşerse, bir taşla iki kuş vuramaz mı? Diyorum ki yâni... Hem Pardaillan'ı, hem kızı yakalayamaz mısın?»

Centurio kurnaz bir gülüşle:

— «Olmayacak şey değil!» Dedi. «Fakat, bakalım kız da handa mı? Eğer değilse, iki karpuzu bir koltuğa sığdıramam...»

Kızıl Sakal ısrar etti:

— «Eğer handaysa canım...»

— «Handaysa, elimden geleni yaparım. Belki bu sefer şansım yardım eder...»

Yüzü gülen dev:

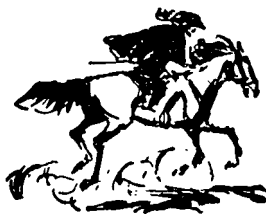
«Ne eşi bulunmaz bir akrabasın, Cristobal!...» Diye söylendi.

Ve vahşi bir şehvet edâsıyla sözlerine ekledi:

— «Eğer işi başarır ve bu kızı da bana getirebilirsen, benden ne dilersen dile...»

Centurion içinden: «*Bu sözü unutmam!*» Diye söylenirken yüksek sesle:

— «Merak etmeyin! Hem aşkınıza, hem de intikamınıza hizmet etmeye çalışacağım!..» Dedi ve hemen kayıplara karıştı.

DON CESAR'IN ANLATTIKLARI

Centurion, saraydan aceleyle çıktı. Bir yandan da parça parça dilenci elbisesinin altındaki Kral'ın ve Engizisyon Başyargıcı'nın imzaları bulunan tam yetki belgesini okşuyor ve Barba Roja'dan bir punduna getirip bu önemli kâğıdı kopardığına çok seviniyordu. Böyle bir kâğıdı ele geçirmek imkânsız denecek kadar zor bir işti. Fakat, Cristobal, en sonunda dilediğine kavuşmuştu. Kendi kendine:

«Artık kuvvetliyim!» Diyordu. «Artık kuvvetliyim ve neler yapabileceğimi herkese göstereceğim!»

Bu düşüncelerle sarayın önündeki meydandan geçerken, bir yandan da ortalığı gözlemekten geri kalmıyordu. Birden, yanibaşında birisi belirdi. Centurion durdu ve alçak sesle sordu:

— «Eee, adam ne oldu?»

— «Tam hanın kapısında kendisine dört kişi saldırdı. Fakat herif hepsini kaçırttı.»

— «Tek başına mı?»

— «Kendisine yardım eden de oldu.»

— «Kim?...»

— «Don Cesar...»

— Peki, şimdi ne yapıyor?»

— «Don Cesar ve Cervantes adındaki uzun boylu biriyle sofraya oturdu. Herhâlde bir saat kadar orada kalırlar...»

«Peki, sen yine gözetleme yerine git! Yeni bir şey olursa gelir, beni Servili Ev'de bulursun!»

Gözcü hemen tekrar kayboldu ve Centurion da

hızlı adımlarla Guadalquivir Nehri'nin rıhtımlarına doğru yürüdü. Nehre yüz metre kadar kala, palmiyeler, portakal ağaçları, limon ağaçları ve hoş kokulu çiçeklerle dolu güzel bir bahçenin ortasında ıssız bir köşk yükseliyordu. Bu bahçe, oldukça yüksek bir duvarla çevrilmiş ve duvarın hemen iç tarafına da iki sıra servi dikilmişti. Boyları oldukça yüksek olan bu ağaçlar, koyu yapraklı, sık dallarıyla köşkü ve bahçeyi dışarıdan kolay kolay görünmez bir hâle getirmişlerdi.

Centurion, bahçe duvarındaki küçük bir kapıya yöneldi. Özel bir tarzda vurunca kapı hemen açıldı. Cristobal, yolunu bilen bir adamın kararlı adımlarıyla bahçeyi geçti ve açık olan cümle kapısının önündeki mermer merdivenlerden çıktıktan sonra, kendini geniş bir koridorda buldu.

Bu koridorda koyu renk elbiseler giyinmiş dört hademe bekliyordu. Adamlar, Centurion'u görür görmez, bir tek kelime bile söylemeden, ağır bir perdeyi kaldırarak, ziyaretçiyi, göz kamaştırıcı bir zenginlikte döşenmiş, büyük bir odaya soktular...

Centurion, bu odaya herhâlde ilk defa girmiyordu... Çünkü çevresine ilgisiz gözlerle baktıktan sonra odanın ortasında durdu. Tatlı şeyler düşünüyor olmalıydı. Çünkü dudaklarında pek mutlu bir gülümsemeye geziniyordu.

Birden, esrarengiz bir elin açtığı süslü bir kapıda, beyazlar giyinmiş son derece güzel bir kadın belirdi ve yavaş, ölçülü adımlarla ilerledi.

Bu, Fausta'ydı.

Centurion, secede edercesine eğilip kadını selâmladıktan sonra konuşmasına izin verilmesini bekledi.

Fausta, adamın üstündeki yırtık pırtık elbiseyi görmezlikten gelerek âhenkli bir sesle:

— «Buyurun, üstat!» Dedi.

Centurion hâlâ eğilmiş durumda cevap verdi:

— «Madam, boş yetki belgesini getirdim!»

Fausta, en ufak bir heyecan göstermedi:

— «Verin, bakayım!»

Centurion, Kızıl Sakal'dan aldığı kâğıdı uzattı. Fausta kâğıda göz gezdirdikten sonra uzun bir zaman düşünceye daldı. Sonra belgeyi katlayıp koynuna soktu. Aynı ölçülü ve ağır adımlarla gidip bir masanın başına oturdu. Bir kâğıda, güzel yazısıyla bir şeyler yazdıktan sonra bunu Centurion'a uzattı:

— «Yolunuz düşünce, şehirdeki konağıma uğrayın. Vekilharcım, bu kâğıdı görünce size yirmibin frank verecektir.»

Centurion, titreyen elleriyle kâğıdı yakaladı, okudu ve heyecan dolu, boğuk bir sesle:

— «Madam, bir yanlışlık yaptınız sanırım!» Dedi.

Fausta sâkin bir sesle:

— «Neden?» Dedi. «Yirmibin diye konuşmamış mıydık?..»

— «Evet, madam! Fakat kâğıtta otuzbin yazıyor!..»

— «Emrimi yerine getirmekte gösterdiğiniz beceriklilikten ve çabukluktan dolayı size onbin frank da ben kendiliğimden veriyorum!»

Centurion, bir daha kalkamayacakmış gibi iki büklüm hâlde ve yüreğinden kopan bir sesle:

— «Madam,» dedi, «yüce gönlünüze hayranım!..»

Fausta, dudaklarını aşağılayıcı bir gülümseyişle büzdü ve sert bir sesle:

— «Haydi gidin, üstat!» Dedi.

Centurion kımıldamayınca, Fausta, sabırsız bir sesle:

— «Söyleyeceğiniz başka bir şey mi var? Söylesenize!..» Dedi.

Centurion, çok belirli bir sevinçle:

— «Madam,» dedi, «Pardaillan'ı yakalamış olduğumu size bildirmekle şeref duyarım!»

Fausta bu sözleri duyunca masa başında donakaldı. Bir süre sonra yavaş yavaş kalktı ve gözlerini, iki büküm duran Centurion'a dikerek, sanki duyduğuna inanmamış gibi:

— «Ne dediniz?» Dedi. «Pardaillan'ı mı yakaladınız? Siz mi?..»

Bu sözlerde bir güvensizlik ve hakaret edâsı vardı. Centurion son derece alçak gönüllü bir tavırla:

— «Evet, madam, ben! Dedi.

Fausta, adama iki adım daha yaklaştı. Gözlerini onun gözlerine dikerek:

— «Anlatın bakalım!» Dedi.

Cristobal, bir - iki defa yutkunduktan sonra anlatmaya koyuldu:

— «Madam, Mösyö de Pardaillan şu dakikada handa yemek yiyor.»

Adamlarım hanın bütün kapılarını tuttular. Buradan çıkınca, son derece güvendiğim oniki kişiyi yanıma alacağım, hanı basacağım ve herifi yakalayacağım.

— «Herifi mi? O da kim?»

Fausta bu kelimeye sinirlenmiş görünüyordu, ama gerçekte Centurion'un, Pardaillan'ı yakaladığını iddia edişine kızmıştı. Cristobal, Fausta'nın birdenbire bu kadar öfkelenmesine şaşıtı:

— «Kim olacak? Pardaillan!» Dedi.

Fausta adamı tekrar tersledi:

— «Öyleyse, ondan söz ederken herif demeyiniz. Mösyö le Şövalye de Pardaillan deyiniz.»

Centurion ne söyleyeceğini şaşırmış bir hâlde:

— «Yaa!» Dedi. «Peki madam, öyle olsun! Mösyö le Şövalye de Pardaillan'ı tutup buraya size getireceğim!.. Eğer kendisini buraya getirmeyip öldürmemizi isterseniz, hemen temizleyiveririz!»

Ve kin dolu bir edâ ile sözlerine ekledi:

— «Onun hemen icabına bakmak daha doğru olur ya!..»

Fausta: «*Ben de şu aşağılık haydudun Pardaillan'ı yakaladığına neredeyse inanacaktım!..*» Diye düşündü ve sert bir sesle:

— «Demek siz buna, Pardaillan'ı yakalamak diyorsunuz ha?» Dedi. «O, sizi de, oniki adamınızı da öldürür!»

Centurion kırılgan bir tavırla:

— «Öyle mi sanıyorsunuz madam?» Dedi.

Fausta gayet soğuk bir sesle cevap verdi:

— «Sanmıyorum, eminim!»

— «Ben de yanıma oniki yerine, yirmi kişi, otuz kişi alırım!..»

— «Yine de en azından bir temiz dayak yersiniz. Siz Pardaillan'ı tanımıyorsunuz galiba?!..»

Centurion itiraz edecek oldu, fakat Fausta emreden bir işaretle adamı susturdu. Yazı masasına döndü. Birkaç satır daha karalayıp yazısını bitirince:

— «İşte bu kâğıt da yirmibin franklık bir başka ödeme emridir,» dedi. «İsterseniz, bu para da sizin olur.»

Centurion, aklı iyice karışmış bir hâlde:

— «Benim mi olur?» Diye sordu. «Karşılığında ne yapacağım?..»

Fausta:

— «Orasını size şimdi anlatacağım...» Dedikten sonra sâkin bir sesle, sözlerini kaçırmamak için kulak kesilmiş dinleyen Centurion'a direktiflerini verdi. Konuşmasını bitirince, makbuzu katlayıp cebine koydu ve:

— «Başarırsanız bu para da sizin!» Dedi.

Centurion heyecan dolu bir gülümseyişle:

— «Benim oldu bile!» Diye söylendi.

— «Öyleyse gidin! Hiç vakit kaybetmeye gelmez.»

Fausta, Centurion'un yine şaşkın ve kararsız beklediğini görünce:

— «Yine bir şey mi var?» Diye sordu.

Cristobal çabuk çabuk konuştu:

— «Bana, küçük çingene kızının, Don Almaran'a teslim edilmeyeceğini vaadetmişsiniz, madam!»

Fausta, dikkatle yüzüne baktı:

— «Eee?..»

— «Bu sözünüzün hâlâ geçerli olup olmadığını anlamak istiyorum. Ben fakir bir adamım, madam... Bana lûtf buyurmuş olduğunuz ellibin frank benim için koca bir servettir. Fakat Giralda'nın o Kızıl Sakal mendeburuna teslim edilmemesi uğrunda bu serveti fedaya hazırım!»

Centurion, bu sözleri, büyük bir heyecanla söylemişti. Fausta:

— «Demek kızı çok seviyorsun, öyle mi?» Dedi.

Centurion, bir şey söylemedi. Fakat ellerini yalvarırcasına birbirine kavuşturdu. Fausta:

— «Hiç merak etme!» Dedi. «Bu kız, hiçbir vakit benim tarafımdan akrabana verilmeyecektir. Haydi, şimdi git!»

Centurion yerlere kadar eğildi ve sevinçten sarhoş bir hâlde dışarıya fırladı.

*

Fausta, uzun bir zaman düşünceli kaldı ve her an yoluna çıkan Pardaillan adlı engelin nihayet ortadan kaldırılması için hazırladığı tuzakın ayrıntılarını bir defa daha zihninden geçirdi. Herşeyi eksiksiz olarak tasarladıktan sonra odadan çıktı. Koridorda bir kapının önünde durarak, küçük pencereyi açıp içeriye baktı: Geniş bir koltuğun üstünde, bir genç kız, başı hafifçe omuzuna düşmüş bir hâlde uyukluyordu. Bu hâliyle kızın, seyrine doyulmaz bir görünüşü vardı. Bu genç kız Giralda idi. Fausta kendi kendine mırıldandı:

«Uyuyor! Birazdan yine bakarım!»

Yavaşça pencereyi kapadı. Koridorun ucuna kadar yürüyerek en sonda, sağda bulunan kapıyı açtı. Burası, evin birinci katında küçük bir odaydı. Bir tek pencereden ışık alıyor ve bu pencere de hayli eskimiş tahta kepenklerle kapatılmış bulunuyordu.

Fausta, odaya girince bir çingırağı çalıp bir uşak çağırdı. Uşak, odadaki mobilyaları, pencere tarafından alıp iç tarafa taşımaya koyuldu. İşini bitirdiği zaman pencere tarafında küçük bir masa, bir sandık, ortada da geniş ve üstü ipek yastıklarla dolu bir sedir kalmış, diğer eşya, odanın pencere karşısına düşen yarısına yığılmıştı. Sedir de pencerenin karşısına konmuştu.

Odada herşey, Fausta'nın dilediği gibi düzenlendikten sonra Fausta; önünde, elinde bir şamdanla yolu aydınlatan uşağı olduğu hâlde çıktı. Fausta bir kapıyı işaret edince uşak bunu açtı. Önlerinde bodrum katına inen taş merdiven vardı. Birlikte bu mer-

divenden indiler ve bir dehlizi geçtikten sonra niha-
yet demir bir kapının önünde durdular. Uşak kapıyı
açtı ve şamdanı eşiğe koyup bir kenara çekildi. Fa-
usta ise içeriye girdi. Burası basık tavanlı ve demir
kapısından başka hiçbir giriş-çıkış yeri bulunmayan
bir mahzendi. Mahzenin duvarları da zemini gibi ge-
niş mermer bloklarıyla döşenmişti.

Fausta, şamdanın ışığında, hiç de korkunç görü-
nüşi olmayan bu mahzeni gözden geçirdi. Şamdanda
yanan mumlardan birini çıkarıp eline aldı ve yuka-
rıya kaldırarak tavanı da iyice kontrol etti. Bu kon-
trolde memnun kalmış olacak ki hiç sesini çıkarma-
dan mumu tekrar şamdana taktı. Yeniden mahzenin
ortasına geldi. Koynundan küçük bir kutu çıkardı ve
bu kutudan ufak bir hap aldı. Hapı, elinde evirip çe-
virirken:

*«Bunu bana Magni satmıştı. Magni, Espinosa'nın
adamıdır. Bana zehir diye verdiği şey de uyku ilâcın-
dan başka bir şey değilmiş. Sakın bu hap da öyle hi-
leli olmasın? Olursa olsun, ne yapalım? Bu sefer bü-
tün tedbirlerimi aldım. Hiçbir şeyi tesadüfe bırakma-
dım. Doğrusu onu çabucak, hiçbir acı çekirtmeden
öldürmek isterdim, ama ne yapayım? Hapı tecrübe
etmeye vakit kalmadı ki!..»* Diye düşündü.

Sonra gidip hapı mum alevinde tutuşturmaya ko-
yuldu. Çabuk yanması için de hafif üfledi ve niha-
yet iyice tutuşup yanmaya başlayan hapı, mahzenin
ortasına, döşemeye bıraktı. Hap, mavimtrak, kokulu
bir ince duman çıkararak yandı ve sonunda tamamen
kül oldu.

Fausta o zaman mahzenden çıktı. Uşak kapıyı ka-
patıp anahtarı iki defa çevirerek kilitledi. Fausta
uşağına:

— «Git bu anahtarı nehre at!» Dedi. «Yarın sa-

bah da erkenden buraya duvarcılarını getirir ve bu kapının önüne kalın bir duvar ördürürsün!..»

Uşak saygıyla eğildi.

Fausta, merdivenden yukarıya çıkarken kendi kendine mırıldanıyordu:

«Bir kere gelsin de, bak bir daha kurtulabilir mi? Artık onu ben bile kurtarmak istesem, kurtaramam!»

Uşak, anahtarı, yakındaki Guadalquivir Nehri'ne atmaya giderken Fausta da Giralda'nın yattığı odaya yönelmişti.

«Şimdi, küçük çingeneyi de yola getirelim!» Diye düşünüyordu.

*

Bir yanda Fausta, tasarladığı tuzağı düzenler ve Centurion da bu tuzağı uygulamaya uğraşırken, öte yanda Pardaillan da sofrası başında arkadaşlarıyla sohbet ediyordu.

Ancak, doğrusunu söylemek gerekirse, yemeğin ilk dakikaları tam bir sessizlik içinde geçmişti. Zira Şövalye, herşeyden önce, açlıktan zil çalan karnını doyurmaya ve kaybettiği kuvvetini yeniden kazanmaya girişmiş, bu işi de gereği gibi yapmıştı. Açlığını giderince Don Cesar'a sordu:

— «Siz nasıl oldu da tam zamanında o sokakta bulundunuz?..»

Don Cesar:

— «Gayet basit...» Diye cevap verdi. «Mösyö de Cervantes'le ben, sizin Kral'la yapacağınız konuşmadan kötü bir sonuç çıkmasından korkuyorduk. Öğleyin buraya geldik, fakat sizi bulamadık. O zaman daha beter meraklandık. Biraz daha bekledik. Yine gel-

mediğınızı görünce, Alkazar Sarayı'na gittik. Size rastlayamasak bile, hiç olmazsa hakkınızda haber alır da merakımızı gideririz, diyorduk.»

Pardaillan dikkatle delikanlının yüzüne bakarak sordu:

— «Yaa? Beni merak ettiniz demek. Öyle mi? Ya geri gelmeseydim, ne yapacaktınız?»

Don Cesar sâf bir edâ ile:

— «Vallahi orasını bilemiyorum, Mösyö...» Dedi. «Herhâlde elimiz, kolumuz bağlı duracak değildik. Saraya girmenin çâresini arayacaktık.»

Cervantes de gerine gerine:

— «Ne yapıp yapar, girerdik!» Dedi.

Gözleri neşeli bir kurnazlıkla parıldayan Pardailan:

— «Sonra?..» Diye sordu.

— «Sonra bize sizin ne olduğunuzu söylerlerdi. Sizi tutuklamışlarsa, kurtarmanın çâresine bakardık. En son çâre olarak sarayı kundaklardık, değil mi Mösyö de Cervantes?..»

Cervantes ciddiyetle başını eğdi.

Pardaillan, kupasındaki şarabı bir dikişte bitirdikten sonra hoşuna giden anlarda olduğu gibi sâf bir tavır takınarak:

— «Aman dostlar, beni de içeride çıra gibi tutuştururdunuz!..» Diye takıldı.

Don Cesar, bu korkunç ihtimalle irkildi:

— «Sahi be! Bak burasını hiç düşünmemiştim!..»

Pardaillan sözlerine ekledi:

— «Hem sonra gelip beni sarayda aramak, deliliğin son perdesi olmaz mı?..»

Don Cesar kızdı:

— «Ya ne yapacaktık yâni? Sizi, öyle kendi hâlinize mi bırakacaktık?..»

Pardaillan cevap olarak:

— «Onu demek istemiyorum, ama gelip beni sarayda aramanız da hiç akıl kârı olmazdı,» dedi.

Sonra Cervantes'e döndü:

— «Azizim! Bana iyice baksanıza... Ben ölü müyüm, yoksa diri mi?»

Cervantes'le Don Cesar birbirlerine şaşkın şaşkın baktılar. Yazar:

— «Bu da ne biçim soru?» Diye söylendi.

Pardaillan gülümseyerek ısrar etti:

— «Hele siz soruma bir cevap verin de...»

— «Allah Allah! Canım, dipdiri bir adamsınız işte!.. Baksanıza, şu koskoca hindi kızartmasında hayır mı bıraktınız?»

Pardaillan, soğuk bir tavırla:

— «İşte, sizi şaşırtan da bu ya!» Dedi. «Ben öldüm... Daha doğrusu yaşayan bir ölüyüm. Çünkü usulünce gömülen her ölü gibi tabuta yerleştirildim ve yapılan bir törenle gömüldüm. Ne o Juana, ne oldunuz, kızım?..»

Pardaillan bu soruyu, genç kızın şarap dolu bir şişeyi taşlara düşürüp param parça etmesi üzerine sormuştu. Juana, Pardaillan'ın ölüp de dirilmiş olduğunu duyunca şişeyi elinden bırakıvermişti. Kızcağız, beceriksizliğinden dolayı utanıp kıpkırmızı kesilerek:

— «Aman Mösyö le Şövalye, bu dediğiniz doğru mu?» Diye sordu.

— «Hangi dediğim?..»

— «Diri diri gömüldüğünüz...»

— «Senin şu şişeyi kırdığın ne kadar doğruysa benim de diri diri gömüldüğüm o kadar doğru, gü-

zel kızım! Haydi, bir daha da bize güç ve kuvvet veren bu nefis şarapla taşlıkları yıkamaktan vazgeç...»

Şövalye'nin alaylı bakışları karşısında gittikçe kızaran Juana:

— «Aman ne müthiş şey!» Diye söylendi.

Cervantes'le Don Cesar'ın da tüyleri diken diken olmuştu. Cervantes mırıldandı:

— «Korkunç!»

Don Cesar sordu:

— «Demek oradan da paçayı kurtardınız?»

— «Karşınızda olduğuma göre kurtarmışım anlaşılan...» Diye cevap verdi.

Cervantes :

— «Demek renksizliğiniz bundan ötürü?» Dedi.

— «Eee.. Ne diyorsunuz azizim? Ölüm bu, kolay mı?...»

Juana, bu korkunç hikâyeyi dinlemeden kaçmanın daha doğru olacağına hükmedip mutfağa koşarken Pardaillan:

— «Niçin üzülüyorsunuz, a dostlarım?» Diye sordu. «Ben öldüm ama, diriyim işte... Yaşayan ölüyüm!»

Cervantes'in merakı iyice artmıştı:

— «Canım, şunu anlatsanıza, Şövalye...» Diye üsteledi.

Şövalye:

— «Anlatılacak uzun boylu bir şey yok,» dedi. «Beni, yaşayan ölüler mahzeninden geçirdikten sonra, tabuta koyup gömdüler. Hepsi bu kadar... Siz yaşayan ölüler mahzenini bilmezsiniz, Mösyö Espinosa'nın icadıdır. Tanrı, o Mösyö Espinosa'nın canını erken almasın da, kendisine bir çift söz söyleyebileyim. Hem canım, bunlar öteki dünyayı ilgilendiren

hikâyeler... Biz şimdi bu dünyadan bahsedelim. Eee, nasıl oldu da tam zamanında Bussi'nin bana hançer saplayacağını haber verebildiniz, Don Cesar?»

Cervantes mırıldandı:

— «Ne adam yahu! Başından geçenleri bile ağzından öğrenmek mümkün değil...»

Don Cesar da saf bir tavırla:

— «Anlattım ya,» dedi. «Sizi merak ettik. Mösyö Cervantes, sizi Engizisyon Başyargıcı'nın elinden kurtarmanın çârelerini ararken ben de avlunun kapısında bekliyordum. Adamın size arkadan saldırdığını görünce seslendim.»

Pardaillan, önündeki kuzu budundan bir parça kopardıktan sonra sordu:

— «Etrafımızda bir eksiklik var, diye düşünüyordum. Şimdi farkettilim. Sizin dilber nişanlınız Giralda görünürlerde yok.»

Don Cesar sâkin bir tavırla:

— «Giralda dünden beri ortalarda yok, Mösyö...» Cevabını verdi.

Pardaillan, dudaklarına götürmek üzere eline aldığı şarap bardağını hızla masaya bırakarak, delikanlının gülümseyen yüzüne baktı:

— «Hiç merak etmiyor görünüyorsunuz,» dedi. «Sizin kadar soğukkanlı âşığa da rastlamadım doğrusu...»

Don Cesar sözüne devam etti:

— «Hayır, bu, zannettiğiniz gibi bir kayboluş değil... Giralda'nın İspanya'dan bir türlü çıkmak istemediğini biliyorsunuz, değil mi?»

Pardaillan:

— «Doğrusu hiç iyi yapmıyor azizim,» dedi. «Ben-
ce siz, onu bu memleketten mümkün olduğu kadar

abuk g t rmelisiniz. İnanın bana, bu ülkenin havası ne size, ne de ona yarar...»

Cervantes hemen söze karıştı:

— «Ben de bunu Giralda'ya anlatayım diye kendimi yiyip bitiriyorum, Şövalye. Ama, ne yapayım ki gençlere meram anlatmak, deveye hendek atlatmaktan zor...»

Don Cesar:

— «Yok,» diye söylendi, «burada söz konusu olan bir genç kız inadı değil... Yanlışınız var. Giralda da benim gibi anasız ve babasız büyümüştür. Bir süre önce ana-babasının hayatta olduklarını duymuş... İşte bu yüzden buralardan ayrılmayıp onları bulmaya alışıyor.»

Ve acılı bir tavırla ilâve etti:

— «Bizim gibi ana-baba şefkatinden yoksun büyüyenler için aile yuvası herşeyden daha önemlidir. Ana-babaları, böylelerin başlarından atıp kaçmış bile olsalar, onlar yine ana-babalarından vazgeçemezler. Bu yüzden yürekleri yana yana da olsa, yine ana-babalarını aramaktan geri kalmazlar. Giralda da yuvasını arıyor. Bir yandan ben de anamı ve babamı ararken nasıl olur da Giralda'ya engel olmaya kalkarım? Keşke ben de onun kadar bir ipucu bulabilseydim. Oysa soyadımı bile bilmiyorum!»

Pardaıllan hem  z lm ş, hem de ilgilenmişti:

— «Peki, o hâlde nişanlığınıza bu araştırmalarında neden yardım etmiyorsunuz?» Diye sordu.

Don Ccsar:

— «Giralda biraz vahşidir,» dedi. «Siz de biliyorsunuz ya... Kendisi ingene ya da ingeneler elinde büyütülmüş... Kendine göre düşünceleri ve davranışları var. Söylemek istemediği şeyi, taş çatlasa söylemez. Bana bile söylemedikleri var. Anladığıma g -

re, araştırmalarının ancak kendisi tarafından yapıldığı takdirde bir sonuç vereceğine inanıyor... İşte bu yüzden ki ortadan kayboluşuna fazla meraklanmıyorum. Şimdiye kadar kaç kere böyle ortadan kayboldu. İz peşinde olduğunu biliyorum. Şimdi ona engel olmak yersiz. Bir de bakarsınız, yarın çıkagelir. Hiçbir şey bulamamış, yeniden hayâl kırıklığına uğramışsa, o zaman oturur, onu avutmaya uğraşırım.»

Pardaillan birdenbire Espinosa'nın, kendisine Don Cesar'ı öldürmeyi teklif etmiş olduğunu hatırladı ve genç kızın kayboluşunun, Don Carlos'un oğlunu ele geçirmek için düzenlenmiş bir tuzak olmasından kuşkulandı:

— «Acaba,» dedi, «bu sefer de Giralda'nın kendi isteğiyle ortadan kaybolup iz araştırdığı doğru mu? Başına bir iş gelmediğinden emin misiniz?»

— «Kendisi bana, bir-iki gün ortadan kaybolacağını söylemişti...»

Don Cesar böyle demiş, fakat birdenbire kendisi de endişelenmişti. Pardaillan'a:

— «Yoksa, başka bir şey mi biliyorsunuz?» Diye sordu.

Şövalye:

— «Bildiğim bir şey yok,» dedi. «Mademki nişanlısınız, ortadan kaybolacağını kendisi haber vermiş. Mesele yok... Fakat yarın sabah da görünmezse, gelin, bana haber verin. Birlikte aramaya çıkarız.»

Don Cesar:

— «Beni korkutuyorsunuz, Mösyö...» Diye kekeledi.

Pardaillan, her zamanki soğukkanlılığıyla:

— «Fazla heyecanlanmayın,» dedi, «yarına kadar bekleyelim...»

Sonra birden konuyu değiştirdi:

— «Sizin de boğa güreşine katılacağınız doğru mu?»

Gözlerinde bir ışıık yanıp sönen Don Cesar:

— «Evet,» cevabını verdi.

Pardaillan tekrar sordu:

— «Peki, bu güreşe katılmasanız olmaz mı?»

Don Cesar kesin bir dille:

— «Olmaz, Mösyö,» dedi. Ve sözündeki sertliği bağışlatmak isteyen bir edâ ile ekledi:

— «Kral bana, bu güreşte bulunmamı emretti. Birkaç defa da haber göndererek, dâvetini unutmamı hatırlattı. Onun için bu güreşte bulunmak zorundayım...»

Pardaillan:

— «Kral'ın bu çeşit emirler vermesi âdeti midir?» Diye sordu.

Don Cesar göğsünü gererek:

— «Hayır Mösyö...» Dedi. «İşte bu sebeptedir ki Kral'ın yaptığı teklif bana özel bir şeref veriyor.»

Pardaillan bir süre delikanlıya baktı. Sonra düşünceli görünen Cervantes'i süzdü. Ve nihayet masanın üstüne doğru eğilerek alçak sesle:

— «Bakıyorum, Kral'dan bahsederken pek heyecanlanıyorsunuz,» dedi. «Majeste Philippe'yi sevimsiz bulmadığınıza yemin edebilir misiniz?»

Don Cesar kesin bir dille:

— «Hayır,» dedi. «Buna yemin edemem. O adamdan tiksiniyorum! Onu elimle öldüreceğime and içtim. Siz de benim, andımı tutacağımı göreceksiniz.»

Bunları öyle ateşli ve kesin bir tarzda söylemişti ki andını yerine getireceğinden kimse şüphe edemezdi. Cervantes elini göğse kaldırdı:

«Hey gidi mukadderat! Büyük baba ile torun, bir-

birlerine diş biliyorlar,» diye kendi kendine mırıldandı.

Pardaillan düşündü:

«Vay canına! İşler büsbütün sarpa sarıyor!»

Sonra yüksek sesle ilâve etti:

— «Bir de bunu bana, henüz bir-iki gündür tanıdığınız adama söylüyorsunuz, öyle mi? Bana gösterdiğiniz güvene teşekkür ederim ama, böyle herkese itimat ederseniz, hapı yuttunuz demektir.»

— «Ben düşüncelerimi ve kararlarımı herkese anlatan bir adam değilim. Daha küçüklüğümden beri böyle terbiye gördüm. Çocukların dünyayı umursamadan başıboş koşup oynadıkları bir yaşta ben, kim olduğumu, adım, sanımı gizleyerek çiftliklerde, dağlarda saklanmak zorunda kaldım. Yanımda arkadaş ve yol gösterici olarak bir çiftçiden başka kimse yoktu. Onu babam sanıyordum. Dünyada tanıdığım en asık yüzlü ve şüpheci adamdı. Ağzımı sıkı tutmayı ondan öğrendim. Sırlarımı kimseye, hattâ eski dostumuz Mösyö Cervantes'e bile söylemediğim hâlde iki gündür tanıdığım size söylüyorum işte...»

Pardaillan anlamazlıktan gelerek:

— «Allah Allah... Neden bana söylüyorsunuz?»
Diye sordu.

Don Cesar, gençlere vergi bir umursamazlıkla:

— «Ne bileyim,» dedi. «Acaba alnınızdaki namusluluk parıltısı mı bana bunları söyletiyor? Yoksa o kadar alaycı olan gözlerinizde okunan iyilik mi? Yürekliliğiniz ve cesaretiniz mi bana güven veriyor? İçimde; sizi yıllardır tanıyormuşum gibi bir duygu var. Kendimi size bağılı hissediyorum. Yüreğimde, size karşı, şimdiye kadar hiç kimseye duymamış olduğum ve zannımca ancak bir ağabeye duyulabilecek bir güven ve saygıyı duyuyorum. Affedersiniz,

belki de kafanızı şişiriyorum, ama... Ne yapayım? Ömrümde ilk defa böyle açık konuşmak fırsatını buldum!..»

Pardaillan duygulanarak içinden:

«*Zavallı Prens!*» Diye mırıldandı.

Cervantes ise hüzünlü bir sesle, ağır ağır şöyle konuştu:

— «Don Cesar, sizin gibi iyi yürekli, namuslu kimselere, kendilerine insan denilen iki ayaklı vahşiler sürüsü arasında av gözüyle bakılır. O insan sürüsü sizleri, aralıksız kovalayıp paralamak ister... Onun için insanların vahşiliğinin kurbanı olan sizin gibi kimseleri birbirine yaklaştıran esrarengiz bir duygunun bulunması, Tanrı'nın bir hikmetidir. Bakınız, size Mösyö de Pardaillan'ı senelerdir tanıyor-muşsunuz gibi geliyor. Çünkü onun da sizin gibi insan vahşetinin kurbanı olduğunu farkettiler. Sizi ez-meye çalışan vahşiliğe yalnız başınıza karşı koyama-yacağınızı sezdiğiniz için, Şövalye'nin kişiliğinde kuvvetli bir yardımcı aradınız ve buldunuz...»

Pardaillan hayranlığını belirten bir edâ ile:

— «Ey büyük şair!» Dedi. «Bu söylediklerinizin hepsi çok doğru... Yalnız bu sözlere, sizin de canavarlar tarafından kovalanan şerefli kurbanlardan olduğunuzu eklemeniz gerekirdi. Topluluğumuz o kadar kalabalık değil... Durup dururken ondan bir kişi eksiltmeyiniz. Size gelince, Don Cesar, size de şunu söyleyeyim ki ben de insanlardan sakınmasını öğrendim, ama, daima kendi içine kapanıp kalmanın dayanılmaz bir şey olduğunu da bilmez değilim. Onun için size tavsiyem: Derdinizi söyleyin, çocuğum, yü-reğinizi boşaltın... Hafiflersiniz. Üstelik, derdinizi öğrenirsek, belki size yardım da edebiliriz. Şimdi bana anlatın... Ananız ve babanızla ilgili olarak ne biliyorsunuz?»

Don Cesar biraz düşündükten sonra şu cevabı verdi:

— «Hiçbir şey bilmiyorum. Daha doğrusu pekaz şey biliyorum. İkisi de ölmüş... İkisi de çok seçkin ailedenmiş...» Dedi.

Cervantes dedi ki:

— «Eğer böyleyse ki böyle olması çok mümkündür, aileniz için bu kadar fazla üzülmemeniz gerekir. Görüyorsunuz, yalnızlık ve kimsesizlik, sizin gibi Şövalye gibi karakterler yaratıyor. Zengin, ünlü, sözü geçen bir ailenin arasında büyümüş olsaydınız, belki de az önce bahsettiğimiz yabanî hayvanlar sürüsünden olacaktınız... Şimdi özlemini çektiğiniz bu aileye belki de bir toprak, bir unvan yüzünden düşman kesilecektiniz. Belki de bugün talihsizlik sandığınız şey aslında bir saadettir.»

Don Cesar düşünceli düşünceli:

— «Belki de öyledir, Mösyö...» Dedi. «Bu söylediklerinizi ben de, birçok kere kendi kendime tekrarladım durdum. Fakat ne acılarım, ne de hasretim hafifledi.»

Pardaillan sordu:

— «Ana ve babanızın ölümünü nasıl öğrendiniz? Nasıl ölmüşler? Bu konuda isteyerek veya istemeyerek size yalan söylenmemiş olduğundan emin misiniz?»

Delikanlı üzgün üzgün başını sallayarak cevap verdi:

— «Bunların hepsini, beni yetiştirmiş olan çiftçiden öğrendim. Yalan söylemediğine eminim. Zaten, neden yalan söyleyecekti ki?.. Ailemin bütün hikâyesini, en ufak ayrıntılarına kadar biliyordu. Bu arada bana bazı şeyleri, meselâ ailemin soyadını söylemedi ama, bunun nedenini her zaman şöyle anlatırdı:

«Bir gün sizin yaşadığınız meydana çıkacak olursa sizin aileniz hakkında hiçbir şey bilmediğinizi gördükleri sürece, belki canınıza kıymazlar... Fakat soyadınızı bildiğinizden kuşkulanırlarsa, mahvoldunuz demektir!..»

Şövalye sordu:

— «Peki, bu adam, doğumunuzla ilgili sırların ortaya çıkmasının sizin ölümünüze sebep olacağını bildiği hâlde, neden bazı şeyleri anlatmayı sakıncalı görmedi?»

Don Cesar sert bir edâ ile:

— «Çünkü,» dedi, «onun düşüncesine göre bir oğulun en birinci ödevi, ana-babasının ölümünün öcünü almaktır... Bu yüzden bana, ana ve babamın, doğumumdan az sonra Kral İkinci Philippe'nin emriyle öldürüldüklerini bildirdi. Şimdi bu Kral'ı neden öldürmem gerektiğini anlıyor musunuz?»

Pardaillan, delikanlıyı bu tehlikeli cinayet düşüncesinden caydırma çârelerini araştırarak:

— «Ama, dikkat edin,» dedi. «Kral'ın bunda suçu olduğundan emin misiniz? Ana ve babanızın öcünü alayım derken haksız bir cinayet işlemeyesiniz!..»

Don Cesar bir an Pardaillan'ın yüzüne, içinden geçenleri anlamak istercesine baktı. Fakat Şövalye' nin yüzünden yine hiçbir şey anlamak mümkün değildi. Don Cesar bir sonuç elde edemeyince, öfke ve heyecandan titreye titreye sözüne devam etti:

— «Sizin gibi bir adamın benden canavarca bir davranış beklemesine dayanamıyorum! Ben size bütün bildiklerimi anlatayım da, sonra siz, öcümü almakta haklı mıyım, değil miyim, hükmünüzü verin.»

Delikanlı bir an sustu. Sonra bir solukta anlattı:

— «Babam, Kral'ın emriyle tevkif edilmiş, zindana atılmış. Orada işkenceye maruz bırakılmış ve

sonra da Kral'ın keyfî emriyle yargılanmaksızın öldürülmüş... Annem kaçırılarak bir manastıra tıkmış ve kaçırılışından birkaç ay sonra orada zehirlenmiş... O zaman annemle babam, aşağı yukarı bugün benim bulunduğum yaşta bulunuyorlarmış... Ben bile henüz beşikte bir çocukken hayatımı, beni kaçırıp saklamış olan bir uşağın sadakatine borçluyum... Çünkü ailemin cellâdının aman vermez kını, beni de kovalıyormuş... Ailem zenginmiş... Kral, onların kanına girdiği yetişmiyormuş gibi neleri var, neleri yoksa hepsinin üstüne oturmuş...»

Don Carlos'un oğlu, soğuk terler beliren alnını eliyle kurulamak için durdu ve Pardaillan'la Cervantes, hayret içinde bakışlırlarken beriki sert, kesin bir sesle konuşmasına devam etti:

— «Babamın suçu neydi? Kral'ın siyasetine resmen karşı mı koyuyordu? Ortalıkta kargaşalık ve isyan mı çıkarıyordu? Yoksa Kral'ın canına kastetmiş bir cânî miydi? Böyle müthiş bir cezaya çarptırılması için bu çeşit akla uygun sebepler aramak lâzım değil mi?.. Oysa babam bu suçların hiçbirini işlemiş değildi. Babamın taparcasına sevdiği ve bu sevgisine fazlasıyla karşılık veren bir karısı vardı: Annem... Kral, babam gibi sâdık bir tebaasının karısına göz dikti. Zaten sarayındaki dalkavukların, gözüne girmek için en aşağılık hareketleri yapmalarına alışmıştı. Bu sefer de öyle olacak sandı. Babamın da ötekiler gibi davranacağını düşünerek karısından hoşlandığını kendisine bildirdi. Kral, babamın karısını kendi eliyle koynuna vermekten şeref duyacağını umdu. Oysa öyle bir direnmeyle karşılaştı ki ne rica, ne de tehdit para etti... O zaman bu namus hırsızı, bu taçlı haydut, kıskançlığından kudurarak mutlu rakibini tevkif ettirdi, intikam hırsıyla kendisine işkence ettirdi ve nihayet kocası ortadan kalkınca ka-

dının kendisine teslim olacağını sanarak öldürttü. Fakat bu iğrenç hesabında da yanıldığını anlamakta gecikmedi. Kadın, alçakça öldürülen kocasının hâtırasına derin bir saygıyla bağlıydı. Kralın iğrenç tekliflerinin hepsini reddetti. O zaman canavarın ihtirası, korkunç bir kine döndü. Annemi elde edemeyince zehirletti. Yine de hıncını alamadı. Demin söylediğim gibi, eğer uşağımız tarafından kaçırılmış olsaydım, ben de öldürülecektim...»

Don Cesar sustu ve uzun bir zaman dalgın dalgın kaldı. Öte yandan, acıyan gözlerle kendisine bakan Pardaillan düşünüyordu:

«Zavallı çocuk! Fakat acaba o sâdık uşak, bazı noktalarında gerçeğe çok yaklaşan bu uydurma hikâyeyi onun kafasına sokmakla ne elde etmek istedi?»

Don Cesar, zarif ve mağrur başını kaldırarak sor-du:

— «Nasıl, hâlâ anamın, babamın öcünü almamın haksız bir cinayet olacağı inancında mısınız?»

Yirminci Bölüm

SERVİLİ KÖŞK

Pardaillan, bu çapraşık konuyu nasıl değiştireceğini düşünüyordu ki ansızın çıkagelen biri, kendisine bu zorlu işte yardım etti.

Bu gelen, ufacık bir adamdı. Oniki yaşlarında ancak görünüyordu. Asma dalı kadar sıska, köstebek kadar karaydı. Açık göz bir görünüşü, acayip bir tarzda fıldır fıldır dönen gözleri vardı. Boyu, ancak ufacık yumruklarını dayadığı masa kadar olduğu hâlde, Don Cesar'ın karşısına dikilmiş, mağrur bir tavırla bekliyordu. Don Cesar sordu:

- «Eee, El Chico (küçük) ne var, ne yok bakalım?»

Küçük Adam, âdeta ters bir edâ ile:

«Giralda'yla ilgili bir haberim var,» dedi.

Don Cesar aceleyle sordu:

— «Ne o? Sakın başına bir şey gelmiş olmasın?»

Cüce:

— «Giralda'yı kaçırdılar!»

Üç adam, bir ağızdan:

— «Kaçırdılar mı?» Diye sordu:

Aynı anda üçü birden ayağa fırladı ve Don Cesar, bu apansız gelen haberle şaşkın şaşkın çevresine bakınırken, Pardaillan masayı itip:

— «Haydi! Heyecanlanmayalım da, işin esasını öğrenmeye çalışalım,» dedi.

Ve hâlâ kurumundan kazık gibi durup bekleyen El Chico'ya döndü:

— «Giralda'yı kaçırdılar mı diyorsun, küçük?»

— «Evet, Monsenyör...»

— «Ne zaman?..»

— «İki saat kadar oldu.»

— «Nerede?..»

— «La Puerta de las Atarazanes kapısında...»

— «Sen nereden biliyorsun?»

— «Gözümle gördüm, canım!»

— «Gördüğünü bir anlat bakalım.»

— «Anlatayım, Monsenyör... Surun dışında kalmış, gccikmişim ve kapı kapanmadan şehre gireyim diye acele ediyordum. Biraz önümde, şehre doğru acele acele giden bir karaltı da vardı. Baktım, bu karaltı Giralda'ydı.»

— «Emin misin?»

— «Şuna da bakın! Gözlerimden şüphem yok doğrusu... Hem ben görmemiş olsaydım bile, Giralda'dan başka Don Cesar'ı imdâdına çağırarak kim olabilir ki?»

Don Cesar atıldı:

— «Beni mi imdâdına çağırırdı?»

— «Herifler üstüne atıldığı zaman: '*Cesar! Cesar! İmdat!*' Diye bağırdı. Sonra adamlar, Giralda'nın başına bir pelerin attılar, kaldırıp götürdüler.»

Pardaillan tekrar sordu:

— «Peki, bu adamlar kimlerdi, biliyor musun küçük?»

El Chico gülümsedi ve en sabırlı bir insanı bile çatlatacak bir sükûnetle:

— «Don Centurion ve adamlarıydı!» Dedi.

Cesar haykırdı:

— «Centurion mu? Eğer bu mel'un casus benim elimle ölmezse bana da Don Cesar demesinler!..»

Pardaillan, gözlerini küçük adamdan ayırmaksızın sordu:

— «Bu Centurion da kim?»

Don Cesar:

— «Geçen gün buradan kapı dışarı ettiğiniz Engizisyon görevlisi,» dedi.

Cervantes mırıldandı:

— «Bu adamın kimin hesabına çalıştığını herkes bilir...»

Pardaillan sordu:

— «Kimin hesabına çalışıyor?»

— «Kızıl Sakal dedikleri Don Almaran'ın hesabına...»

— «Kızıl Sakal mı? Hani şu, Kral'ın yanından hiç ayrılmayan iriyarı herif mi?»

— «Ta kendisi... Yoksa onu tanıyor musunuz, Şövalye?»

Pardaillan hefifçe gülümseyerek:

— «Biraz tanırım,» dedi.

İçinden de şöyle düşünüyordu: *Eğer bu işte de Espinosa'nın parmağı yoksa bana da Şövalye de Par-daillan demesinler! Allah'tan ki buradayım ve şu Prens'i koruyabilirim!»*

Bu sırada Don Cesar, Cüce'yi sorguya çekmeye devam ediyordu:

— «Peki, El Chico, sen onların Giralda'yı kaçırdıklarını görünce ne yaptın?»

— «Uzaktan peşlerine düştüm. Herkes bilir ki ben Don Cesar'ı canım gibi severim... Onun için yapmayacağım fedakârlık yoktur.»

— «Öyleyse Giralda'yı nereye götürdüklerini de biliyorsun?»

— «Lâf! Bilmesem gelir miydim?»

— «Yaşa, El Chico! Hemen beni oraya götür!»

Don Cesar böyle diyerek kapıya yöneldi. Fakat Par-daillan birdenbire yolunu keserek:

— «Hele dur bakalım,» dedi. «Daha vaktimiz var. Acele işe şeytan karışır.»

Don Cesar'ın acelesinden ter ter tepindiğini görünce ilâve etti:

— «Siz bana güvenin, oğlum! Pişman olmazsınız...»

Don Cesar:

— «Şövalye, size güvenim sonsuzdur,» dedi. «Fakat durumumu görmüyor musunuz?»

— «Biraz sabırlı ol, kardeşim! Eğer şu küçük adamın bütün dedikleri doğruysa işi bana bırakın. Fakat bu meselede gözümü kapayıp kendimizi tuzığa atmaya ne lüzum var? Önce bir plân yapalım!...»

Don Cesar sevinçle sordu:

— «Ne?.. Siz de benimle beraber gelmeye razı mısınız?»

Pardaillan omuz silkti ve Cervantes'e döndü:

— «Bu âşıkların kafalarında bir dirhem akıl kalmıyor vallahi!» Dedi.

Cervantes, söyleneni başıyla tasdik ederken Şövalye de Cüce'ye döndü:

— E, anlat bakalım Küçük Adam... Birtakım heriflerin Giralda'yı kaçırdıklarını gördün. Onu götürdükleri yere kadar izledin... Sonra da Don Cesar'a haber vermeye geldin, öyle mi?»

— «Evet, Monsenyör...»

— «Güzel... Yalnız, Don Cesar'ın burada olduğunu nereden biliyordun bakalım?»

El Chico bir an duraksadı ve bu durum Şövalye'nin keskin gözünden kaçmadı. Küçük Adam:

— «Haa,» dedi. «Don Cesar'ın evine gittim. Kendisinin Kule Hanı'nda olduğunu söylediler. Ben de buraya geldim.»

Ve sanki Pardaillan'ın zihninden geçenleri okuyormuş gibi ilâve etti:

— «Eğer Don Cesar'ı merak ediyorsanız, siz de birlikte gelin... (Cervantes'e döndü) siz de gelin. Burada kaç arkadaşsanız, hepiniz gelin. Hem zaten Don Centurion, Giralda'yı ele geçirdikten sonra kolay kolay bırakır mı? Tabîî orada dövüş gırla gidecek... Benim dövüşle başım hoş değildir. Ben size evi gösteririm. Ondan sonrasına karışmam. Ben çok küçüğüm. Değil mi ama?...»

El Chico herhâlde yalan söylemiyordu. Pardaillan da öyle düşündü ve kendi kendine: *Eğer bu bir tuzak olsaydı, Don Cesar'ın, yanına bir sürü insan alıp gelmesini herhâlde istemezdi,* diye mırıldandı. Sonra Cüce'ye dönerek:

— «Giralda'yı kaçırانلار kalabalık mı?» Diye sordu.

— «Giralda'yı kaçırانلار dört kişiydi... Aralarında Don Centurion da vardı... Hepsi aynı yere girdi. Hiçbiri çıkmadı. Herhâlde orada başkaları da vardır. Fakat orasını kesinlikle bilemiyorum tabî. Kalıp da arama yapacak değildim ya... Boyum ne, boşum ne!...»

Pardaillan birden kararını verdi:

— «Gidelim!»

El Chico hemen kapıya yöneldi. Pardaillan'ın bir işareti üzerine, Cervantes, Don Cesar'ın soluna geçti, Şövalye de sağında yer aldı. Eğer bir tuzak varsa, bu tuzakın Don Cesar için hazırlanmış olduğundan hiç şüphe yoktu. Kendisi için bir tuzak kurulabileceği düşüncesi, bir kere bile Şövalye'nin aklına gelmedi. Bunu Cervantes de düşünmedi. Durum böyle olunca iki adamın düşüncesi, tehdit altında olan Don Carlos'un oğlunu korumak gerektiği noktasında birleşiyordu.

Don Cesar'a gelince meselenin enini, boyunu hesapladığı yoktu. Giralda tehlikedeydi ve o da sevgilisinin imdâdına koşuyordu. O kadar... Ötesi onu ilgilendirmiyordu.

İki saat sonra, gayet berrak olan gök, tamamen kararmış ve ay, bulutların arkasına gizlenmişti. Hanın avlu kapısından sokağa çıkınca, kendilerini zifirî karanlığın ortasında buluverdiler.

Don Cesar sordu:

— «Bizi nereye götürüyorsun, El Chico?»

— «Servili Köşk'e...»

— «Haa... Bilirim. Düş önümüze öyleyse...»

El Chico, hiçbir şey söylemeden, küçük kafilenin önüne geçti ve hızlı adımlarla yürümeye koyuldu.

Pardaillan'a gelince kolundan dostça tuttuğu Don Cesar'ın yanında yürürken gözü tetikte ve kulağı kırıyordu. Bir ara genç Prens'e sordu:

— «Bu çocuğa güveniniz var mı?»

— «Hangi çocuğa, Şövalye? El Chico'ya mı?»

— «Kime olacak, ona tabii...»

— «Öyleyse El Chico'nun çocuk olmadığını bilmeniz lâzım... Yaşı, yirmiye aşkındır sanırım. Boyu ufaktır ama, vücut yapısı kusursuz ve sağlamdır. Cüce ama, yakışıklı bir cüce... Tam bir erkektir, haa!.. Sakın kendisine çocuk muamelesi yapmayın. Bu konuda pek hassastır, hiç şaka götürmez...»

— «Demek koskoca bir adam, haa?.. Ben ne bileyim? Çocuk sandım. Çocuk olsa daha iyiydi ya...»

— «Neden?...»

— «Hiç... Öyle düşündüm işte... Adam veya çocuk, her neyse... Yalnız nenin nesidir, kendisini nereden tanıyorsunuz?»

— «Doğrusunu ararsanız bu Cüce'nin kimin nesi olduğunu ben de bilmiyorum. Kimse de bilmez sanırım. Boyunun ufaklığı yüzünden kendisine El Chico derler. Boy yüzünden bir zanaat öğrenememiş. Şehrin sokaklarında başıboş, gezer durur. Herkes kendisine sadaka verir. Ben de rastladığım vakit kendisine birkaç kuruş veririm. Sevincinden deli olur. Bir defa zavallıyı, kendisine işkence ederlerken görmüş, kurtarmıştım. O zamandan beri beni pek sever. Acaba sâdik mıdır? Kesinlikle bilmem ama, herhâlde sâdiktır.»

Pardaillan:

— «Hele şimdi gidelim de anlarız,» dedi.

Yolun geri yanını, sessiz sadasız yürüdüler. Pardaillan, hep tetikte duruyor ve hâlâ kimsenin saldır-

mayışına hayret ediyordu. Nihayet Cüce, Servili Köşk'ün bahçe kapısı önünde durup söylendi:

— «Geldik.»

Pardaillan düşündü: «*Galiba boşu boşuna küçüğün günahını alıp kendisinden şüphelendik... Ben de şu son zamanlarda amma işkilli adam oldum haa!*»

Kapının yanında, atlıların yolunu kesmeye yarayan bir engel yapılmıştı. El Chico, bu engeli üç adama gösterip gözleriyle duvarı işaret etti ve mırıldandı:

— «Duvarı aşmak çocuk oynacağı gibi bir iş...»

Pardaillan da göz kararıyla yüksekliği ölçüp güldü. Gerçekten bu duvarı aşmak işten değildi. El Chico tekrar söze koyuldu.

— «Bahçenin yollarından gitmeyin. Çünkü yollardaki çakıllı kum, ayakların altında gıcırtı yapıyor. Çimenlerin üstünden yürüyün. Biraz dikkatli davranırsanız, hiç kavgaya, dövüşe lüzum kalmadan işi başarabilirsiniz. Böylesi daha iyi olur. Çünkü kalabalık değilsiniz. Evdekiler herhâlde uyuyorlardır. Fakat Giralda'nın uyuduğunu sanmıyorum. Ben sizi burada bekleyeceğim. Bir tehlike olursa şöyle ıslık çalar, haber veririm...»

Cüce, baykuş sesini mükemmel bir şekilde taklit ederek öttü.

Pardaillan, belki hâlâ şüphelendiği için sordu:

— «Sen neden bizimle gelmiyorsun?»

El Chico korkmuş gibi irkildi. Çabuk çabuk:

— «Hayır,» dedi, «ben içeri girmem. Siz dövüşürseniz, ben ne olacağım? İşte sizi getirdim. Geri yanı size ait...»

Duvarın öbür yanına geçmek için sabırsızlanan Don Cesar, kesesini Cüce'ye uzatarak:

— «Al bunu, El Chico,» dedi. «Bilmiyorum, bu kadarı azdır... Ama bundan sonra sana yardım edeceğim.»

El Chico biraz duraksadıktan sonra keseyi kaparak:

— «Ben daha önce paramı almıştım, ama, ne yapayım ki iyi yaşamak için bol para lâzım...» Dedi.

Küçük adamın bu sözünde bir gariplik sezen Pardaillan sordu:

— «Neden, ben daha önce paramı almıştım diyorsun, bakayım?»

— «Öyle söyledim. Çünkü Don Cesar beni birçok defa memnun etmiştir...»

Üç adam, küçük kılavuzu dışarıda bırakarak, engele basıp duvarın üstüne tırmandı ve sessizce öbür tarafa geçiverdi. Don Cesar, hemen eve doğru koşmaya kalkıştıysa da, Pardaillan kendisini tuttu ve:

— «Aceleye lüzum yok,» dedi. «Çünkü hızlı iş görmeye kalkıp başımızı derde sokmayalım. Şimdi gayet ihtiyatlı, özellikle sessiz hareket etmemiz lâzım... Ben, en önde gideceğim. Siz, Don Cesar, peşimde olacaksınız. Siz de Mösyö de Cervantes, siz de en arkadan geleceksiniz... Yürürken birbirimizi kaybetmeyelim.»

Pardaillan büyük bir ihtiyatla ve yollardan kaçınıp daha çok çimenler üstünde yürüyerek tam karşısında bulunan eve yöneldi. Binanın kapı ve pencereleri kapalıydı. Hiçbir yerinden ışık sızılmıyordu. Evin bu cephesinde hiçbir hayat eseri yok gibiydi. Pardaillan ilerleyerek evin yan tarafına baktı. Orası da karanlık ve sessizdi. Nihayet evin arka cephesine ulaştı. Burada birinci katın odalarından bir ışık demeti sızıyordu. Şövalye bunu görünce durdu. Şim-

diye kadar işler yolunda gitmişti. Fakat şimdi şu pencereye tırmanmak ve odada ne olduğunu gözetlemek lâzımdı. Pardaillan pencereyi iki arkadaşına gösterdi ve hiçbir şey söylemeden, ihtiyatı elden bırakmaksızın eve doğru yürüdü. Yürüdüğü yer çimenlikti. Yumuşak çimenler ayak seslerini âdeta emiyordu. Üstelik, sık olan ağaçların gövdeleri arasına saklanmak fırsatını da buluyorlardı.

Pardaillan, pencereden birkaç adım ötede bulunan bir fundalığı dolandı. Don Cesar'la Cervantes de hiçbir olağanüstü durumla karşılaşmaksızın peşinden gittiler. O fundalık da geçildikten sonra, tâ eve kadar uzanan ve pencerenin altına varan gür bir çimenlikten başka bir şey yoktu.

Fakat en arkadan gelen Cervantes'in fundalığın yanından geçmesinden sonra birdenbire, sessiz bir takım gölgeler belirdi. En ufak bir çıtırtı bile çıkarmadan yaklaştılar ve kımıldanmasına meydan vermeden Cervantes'e arkadan uzanan iki el yazarın gırtlığına sarıldı. Başına hemen bir pelerin geçirildi ve Cervantes neye uğradığını anlayamadan kargatulumba fundalığın içine götürüldü.

Bu işler yıldırım hızıyla yapılmıştı. En ufak bir gürültü de çıkmadığı için ne Don Cesar, ne de daha uzakta bulunan Pardaillan bir şeyin farkına varabilmişlerdi.

Fundalığın ortasında, Cervantes'in başındaki pelerini çıkardılar. Saldırganlardan biri bu pelerini sırtına attı ve yakalanan adamın yürüyüşünü taklit ederek, hemen Şövalyc ile Don Cesar'ın yanına ulaştı. Bu arada fundalıktan kısık bir sesle şu emir verildi:

— «Canını yakmadan kendisini bahçeden dışarı çıkarın!»

Neredeyse baygın bir hâlde olan Cervantes, bah-

çeye girmek için harcadığı zamandan çok daha kısa bir süre içinde dışarıya çıkarıldı.

Cervantes, böyle el çabukluğuyla ortadan kaybedilirken Pardaillan'la Don Cesar da ışıklı pencerenin altına varmışlardı. Oda, birinci kattaydı ve bu kat, uzun boylu bir adamın bile kolayca yetişip içeriye bir göz atamayacağı kadar yüksekti. Fakat pencerenin sağında ve solunda büyük sandıklar içine dikilmiş iki fidan vardı. Koca bir gün Espinosa'nın kurduğu ağ içinde çırpınıp bocalamış olan Şövalye; Engizisyon Başyargıcı'nın ne derece ihtiyatlı bir adam olduğunu bildiğinden, hayret içinde durakladı. Evin ışıklı tek penceresinin altında, böyle iki sandık bulunması garibine gitmişti. Kendi kendine:

«Pencereye tırmanmamızı kolaylaştırmak için bunların buraya konulduğuna yemin etsem, başım ağrımaz,» dedi.

Bir bakışta kepenkleri gözden geçirdi ve düşündü: *«Bu kepenkler, bir çekişte kopuverecek. Evin bütün pencerelerinin kepenkleri kapalı değil de, bir tek ışıklı pencereninkiler kapalı... Bu işin içinde bir iş var ama, haydi hayırlısı!..»*

Pardaillan ortalığı kollar ve düşünürken sabırsız Don Cesar da harekete geçti. Hiç düşünmeye lüzum görmeden, fidan sandıklarından birini pencerenin altına çekti, içinde dikili fidanı zedelediğine aldırmadan üstüne çıktı ve gözünü kepengin aralığına dayayıp baktı. Bakar bakmaz da her türlü ihtiyatı unutup yüksek sesle:

— «Burada!» Diye haykırdı.

Pardaillan bu haykırışı duyunca telâşla çevresine bakındı. Bu sırada Cervantes'in pelerinine sarınmış olan yabancı, yazarın da göstermekte kusur etmeyeceği bir ihtiyatla eve yaklaşıyordu. Şövalye, karan-

lıkta, bu adamı Cervantes sandı ve şüpheli hiçbir şey görmeyerek bir sıçrayışta Don Cesar'ın yanına çıkarak her türlü ihtiyatı unutup içeriye baktı.

Bir genç kız, pencerenin tam karşısında bulunan sedire uzanmış, derin bir uykuya dalmış görünüyordu. Bu kız, Giralda'ydı. Bundan hiç şüphe edilemezdi.

Don Cesar'la Pardaillan, birbirlerine bakıp anlaşırlar.

Bastıkları sandığın üstünde yükselerek kepenge yapıştılar ve var güçleriyle çektiler. Kepenk açıldı ve hiç gürültü de yapmadı. Zaten önemli olan da buydu.... Bu ilk engeli başarıyla aştıktan sonra pencerenin pervazına çıkıp pencereyi kepenkler gibi gürültüsüzce açmanın çârelerini aramaya koyuldular.

Tam bu sırada odanın kapısı açıldı. İçeriye bir adam girdi ve Giralda'ya yaklaşarak, ihtiras dolu gözlerle genç kızı bir an süzdü. Bu durum, Don Cesar'ın bembeyaz kesilmesine sebep oldu. Odadaki adam, hemen eğildi, kendisini cansızmışçasına onun kollarına bırakan genç kızı, bir tüy hafifliğiyle kaldırdı ve kapıya yöneldi.

Don Cesar, pencereye bir omuz vurarak:

— «Çabuk olalım,» dedi, «Giralda'yı götürüyor!»

Pardaillan kılıcını çekip pencere kanatlarının aralığına sokarak bütün kuvvetiyle asılınca, pencere büyük bir gürültüyle açılıverdi. Şövalye, bu gürültüye aldırınmadan, yalın kılıç odanın içine atladı. Aynı anda müthiş bir haykırış duyuldu.

Don Cesar da pencerenin açılmak üzere olduğunu hissettiği vakit toparlanmış, içeriye sıçramaya hazırlanmıştı. Fakat aynı anda bacaklarından çekildiğini hissetmiş ve haykırmıştı.

Don Cesar hemen yere indirilmiş, göz açıp kapa-

yıncaya kadar kısı kıvrak bağlanmış ve Cervantes gibi bahçeden dışarıya çıkarılmıştı.

Evin içine girebilen tek kişi, Pardaillan olmuştu.

Fakat onun da ayakları odanın döşemesine basar basmaz, döşeme çökmüş ve Şövalye karanlık bir çukura yuvarlanmıştı.

Pardaillan kollarını uzatarak bir yere takılmak, tutunmak istemişti. Fakat bu hareket sırasında kılıcı da bir yere çarparak elinden fırlamış ve kendisi de bir külçe gibi boşluğa düşmüştü.

Allah'tan ki düştüğü yer çok derin değildi. Bir yere bir şey olmadı. Fakat tam bir karanlık içinde kaldı ve çevresini göremeyince kendi kendine:

«Oof!» Dedi. «Böyle karşılamayı hiç beklemediyordum!»

Sonra daima böyle zamanlarda yaptığı gibi yine işi alaya dökerek düşündü:

«Burası da sayın Espinosa'nın o esrarengiz salonlarına benziyor. Ama, artık işin tadını kaçırdılar... Bir gün içinde şu benim başıma gelenler, pişmiş tavuğun başına gelmemiştir. Bu kadarı da fazla... Eğer her günüm böyle geçecekse vay hâlime!.. Doğrusu, bu sefer oyunu iyi oynadılar. Tabii, benim humbullığım da artık aşırı bir dereceye vardı ya... Başıma gelenleri hakettim. Bir dahaki sefere gözümü dört açmam lâzım. Lâzım, ama bu tuzaktan postu kurtarabilirsem... Tuzak da ne tuzak hani!.. Tilki yavrusu bile bunu anlardı...»

Pardaillan böyle kendi aleyhinde bir hayli atıp tuttu. Zaten ne zaman başına bir iş gelse her seferinde, zannımızca haklı olmayarak, kendisini suçlu bulmak âdeti vardı. Atıp tutması bitince ayağa kalktı, üstünü başını yokladı:

«Âlâ» Diye söylendi, «kırık, çıkık yok. Kafamda bir akıl eksikliği var ama, öbür yanlarım sağlam. Kılıcım, yukarıki odada kalmış olacak. Neyse ki hançerim yanımda... Gerçi hançer kılıcın yerini tutmaz ama, idare etmeye çalışırız, ne yapalım?..»

Elini beline götürüp hançerinin yerinde olup olmadığını araştırdı. Kının yerinde takılı olduğunu fakat hançerinin yerinde bulunmadığını farkedince adamakıllı kendi kendine söylendi:

«Oo, oo, maşallah!... İşler gittikçe parlaklaşıyor... Eğer babam sağ olsaydı, benim bu hâlime bakar: 'Maşallah Şövalye, şimdi artık silâhlarını da elinden kaptırmaya başladın. Bravo sana!' Derdi. Lânet olsun! İlerleyeceğime, gittikçe gerileyorum.»

Bir yandan böyle kendi kendine homurdanırken bir yandan da yeni zindanını el yordamıyla yoklayıp dolaştı. Bu iş, uzun sürmedi. Şövalye, dilini şaplatarak:

«Amma da iş haa!..» Diye düşündü. «Eşyadan geçtik, odada bir ot yığını bile yok. Geceyi bu soğuk taşlar üstünde mi geçireceğiz?.. Ne yapalım, uyuruz. Hele şu tavanın basıklığına bak... Burası da, bu sabah Kardinal Espinosa hazretlerinin bendenizi hapsettiği tabutun biraz daha iricesi... Eee, bu da nesi?»

Yürürken ayağı bir şeye çarpmış, eğilip yoklayınca bunun katlanmış bir kâğıt olduğunu görmüştü: kendi kendine:

«Kâğıt,» dedi, «Allah kahretsin... Zifirî karanlıkta bir şey görmek mümkün değil ki... Acaba bana mı yazılmış? Zannetmem, bana yazılmış olsaydı, okuyabilmem için biraz da ışık lûtuף buyurulurdu. O hâlde bunu birisi burada düşürmüş olacak. Eninde sonunda anlayacağız. şimdilik elimden başka bir şey gelmez.»

Şövalye kâğıdı koynuna yerleştirdikten sonra tekrar kendi kendine konuşmaya devam etti:

«Acaba bu seferki oyunu bana kim oynadı? Espinosa mı? Yoksa Fausta mı? Kim olursa olsun, biz yakalandık ya ona bakalım. Herhâlde buraya beni tıkanlar, bunu bana iyilik olsun diye yapmadılar... Acaba bundan sonra ne yapacaklar? Çünkü burası, rastgele zindanlara pek benzemiyor.»

Sonra durup ortalığı kokladı:

«Bu koku da ne demek oluyor?» Diye düşündü. «Burası dilber bir kadının yatak odası değil ya... Anladım, anladım... Bu işte yine Fausta'nın parmağı olacak. Fausta'dan başka hangi kadın böyle bir mezara iner? Bana bir şeyler olmaya başladı. Uykum geliyor, nefesim daralıyor, başım ağırlaşıyor, vücudum uyuşuyor... Fausta ha? Öyle ya... Buradan yine o mel'un Fausta geçmiş olacak...»

Ve durumuna hiç uymayan alaycı bir gülüşle düşünmeye devam etti:

«Bu kadın beni şimdiye kadar birkaç çeşit ölümle öldürmeyi denedi, başaramadı. Bakalım bu sefer nasıl bir ölüm icat edecek? Doğrusu merak ediyorum.»

Sanki bu soruya cevap verilecekmiş gibi birdenbire odanın tavanında küçük bir pencere açıldı. Buradan belli belirsiz bir ışık sızdı ve Pardaillan'ın derhal tanıdığı bir ses, söylendi:

— «Pardaillan, öleceksin!»

Pardaillan:

«Tamam!» Diye düşündü. «Değil mi ki bir kere dilber Fausta'nın sesini duyduk... Artık ölümden başka bir şey konuşamayız. Bakalım bu sefer ne hazırlamış?..»

Görünmeyen Fausta devam ediyordu:

— «Pardaillan, seni kılıçla öldürmek istedim, kılıçtan kurtuldun. Seni boğarak öldürmek istedim, sudan kurtuldun. Seni yakıp öldürmek istedim, ateşten de kurtuldun. Sonra da bana: '*Bundan sonra da bana karşı kullanacak silâhın kaldı mı, beni neyle öldüreceksin?*'» Diye sordun. İşte şimdi cevap veriyorum: Seni teneffüs ettiğin zehirli havayla öldüreceğim, Pardaillan... İki saate kalmadan, bir ceset haline geleceksin!»

Pardaillan şu karşılıktaki bulundu:

— «Ben de kendime sorup duruyordum, madam. Buradaki koku, dikkatimi çekmişti de... Hemen aklıma siz geldiniz. İnanmazsınız ama, vallahi öyle... Sizi düşündüm..»

Fausta:

— «İnanırım,» dedi. «Ne düşündün bakalım, Pardaillan?»

Pardaillan soğuk bir sesle cevap verdi:

— «Ne mi düşündüm? Dünyada sizden başka hiçbir kadının bu çukura inmeyeceğini düşündüm. Fausta bu çukura indiyse muhakkak ölümü de beraberinde getirip burasını mezara çevirmek için inmiştir diye düşündüm.»

Fausta:

— «Doğru düşünmüşsün, Pardaillan! Öleceksin. Hem de benim zehirlediğim havayı teneffüs ederek öleceksin!» Dedi.

Birbirini görmeyen bu iki insanın konuşması, gerçekten şaşırtıcıydı.

Pardaillan sözüne devam ederek:

— «Bana da öyle geliyor ki ciğerlerim sağlamdır ve sizin zehirlediğiniz hava da beni öldürmeyecektir,» dedi. «Hem artık beni öldürmek düşüncesini

kafanızdan çıkarmadığınız için size kızmaya başlıyorum, madam... Beni neden öldürmek istiyorsunuz, bilmiyorum ki...»

Fausta üzüntülü bir sesle cevap verdi:

— «Seni seviyorum da, ondan Pardaillan!»

— «Beni seviyor musunuz? Sevseydiniz, yaşamama çalışmanız gerekirdi. Şimdiye kadar seven insanların, sevdiklerinin hayatlarına, kendi canlarından fazla değer verdiklerini gördüm. Oysa siz... Ama, ne olursa olsun, bu zehirli tuzağınızdan da yakamı kurtaracağım, madam!»

Fausta kendinden emin bir sesle:

— «Olabilir, Pardaillan... Zehirden de kurtulursun ama, ölümden kurtulamazsın.» Dedi.

— «Sizce bir sakıncası yoksa bunu bana anlatırmısınız?»

— «Zehir tesir etmese de burada açlıktan ve susuzluktan öleceksin!..»

— «Ooo,! Bu, çok kötü bir şey, madam... Sâflığımı ayıplamayın ama, ben sizden böyle canavarlık beklemezdim. Meğer yanılmışım!..»

— «Biliyorum, Pardaillan... Açlık ve susuzluktan yavaş yavaş ve çok acı çekilerek ölünür. Buna meydan vermemek için buranın havasını zehirlemiştim. Dua et ki zehir sana tesir etsin, açlığın, susuzluğun işkencesinden kurtul...»

Pardaillan alay etti:

— «Mükemmel! Kurtulmayayım diye iki türlü ölüm tedbirini birden aldınız demek?»

— «Elbette ya... Her türlü tedbiri aldım. Bak, mezarını demir bir kapı kapıyor.»

— «Göremedim madam. Baykuş gözü olmalı ki bu zifirî karanlıkta görebilsin... Fakat elimle yokladım.»

— «O kapının anahtarı nehre atıldı. Bundan başka kapının önüne kalın bir duvar örülecek. Seni düşüren tavanı hareket ettiren düzen de bozulacak. Ayrıca yukarıdaki odanın kapı ve pencereleri duvarla örülecek. O zaman bu dünya ile ilişkin kalmayacak. Kimse senin burada olduğunu bilmeyecek. Bağırırsan da kimse sesini duymayacak... Kimse yanına giremeyecek. Ben bile giremeyeceğim. Şimdi anlıyor musun, Pardaillan, şimdi anlıyor musun ki ölüme mahkûmsun ve dünyada hiçbir şey seni bu ölümden kurtaramaz?»

— «Önüme ne kadar engel yığarsanız yığın... Ben, zehirden de, açlık ve susuzluktan da kurtulup buradan sağ ve salim çıkacağım. Bütün bu yaptıklarınız, bana olan sevginizin delili, öyle mi? Beni sevdiğiniz için beni, yaşayanlardan ayırıp öteki dünyaya göndermek istiyorsunuz, değil mi?»

— «Evet, Pardaillan, seni sevdiğim için ölmen lâzım!»

Fausta bu sözleri acılı ve boğuk bir sesle söylemişti. Pardaillan alaylı konuşmasına devam etti:

— «Diyorum ya işte... Eğer bu sevgi gösterisinden bir şey anlıyorsam, ben de Pardaillan olmayayım! Bu yeni sevgi gösterisinden elde edeceğiniz tek kazanç, aramızdaki hesap listesinin biraz daha kabarması olacaktır. O hesabı da bir gün göreceğiz. Yemin ederim ki göreceğiz madam!»

Bu sözler öyle kesin bir edâ ile söylenmişti ki Şövalye'nin geleceğe ait korkunç niyetleri bulunduğu hakkında en ufak bir şüpheyi yer bırakmıyordu.

Dâhi bir komedi artisti kadar hislerini saklamasını bilen Fausta, aynı zamanda son derece inanmış bir kadındı. İdealini gerçekleştirmek ümidi yavaş yavaş kaybolmuştu ama, Borgia soyundan kadınlara

vergi olan gururu kalmıştı. Bir zamanlar insan havsalasının alacağı en yüksek tepelere tırmanmış, sonra birdenbire düşmüş ve kendine geldiği vakit ezik, perişan ve bitkin olduğunu hissetmiş; artık Tanrı'nın kendisini görevlendirmiş olduğuna inanmamaya başlamıştı.

Bütün bu durumlara sebep olan bir kişi vardı: Pardaillan!

Fausta giderek kendini yanlış bir inanca kaptırmış ve bu inanç ona hâkim olmaya başlamıştı: Eğer Pardaillan'ı öldürürse işler düzelecekti. Fakat ne yazık ki Pardaillan, Fausta'nın bu konudaki bütün çabalarını boşa çıkarmıştı. Tam yok olduğunu sandığı bir sırada Pardaillan birdenbire yine ortaya çıkıvermişti. Ve ne zaman yeniden meydana çıktıysa her seferinde Fausta'nın uzun uzun çalışıp kurduğu plânları alt üst etmişti. Fausta, Pardaillan'dan korkmaya başlamıştı. Bu, yenilmez bir adamdı. Âdetâ ölümsüz bir yaratıktı. Pardaillan, kaderin, Fausta'nın karşısına çıkardığı, amansız bir şeytandı. Fausta, bu şeytanla boğuşacak, boşuna uğraşacak ve Pardaillan her mücadeleden galip çıkacak, kurtulacak ve nihayet bir gün Fausta'yı öldürecekti...

Fausta mücadeleye devam ediyordu ama, artık kendi gücüne güveni kalmamış, içine şüphe girmişti. Hangi çâreye başvurursa vursun, Pardaillan'ın, elinden kurtulacağını biliyordu.

İçinde bu düşünceler çarpıştığı sırada Pardaillan'ın da onun içini okumuşçasına söylediği sözlerin Fausta üzerinde nasıl bir etki uyandıracağını tahmin etmek zor değildir.

Pardaillan, şimdi de açlıktan veya zehirlenerek ölmekten kurtulacaktı!

Şövalye bunu övünmek için söylemiyordu. Onun

da, Fausta'nın inançlarının tamamen zıddı birtakım inançları vardı. Öyle ki Fausta hangi çâreye başvurursa vursun, Pardaillan'ı yere seremeyecekti. Çünkü şimdiye kadar bu kadının kurduğu bütün tuzaklardan mucizevî başarılarla kurtulmuştu, onun için Şövalye'nin de içinde şu inanç yer etmişti: Fausta ile mücadelesi ne kadar uzun ve ne kadar çetin olursa olsun, sonunda kendisi bu müthiş ve zalim düşmanını yere serecekti!

Şimdi de Fausta'nın, onu düşürdüğü durum ne kadar kötü olursa olsun, Pardaillan'ın, buradan kurtulacağına olan inancı sonsuzdu. Ve Şövalye bu mezardan da kurtulacağını söylediği vakit Fausta'nın tüyleri ürpermişti. İçindeki şüphe gittikçe kuvvetleniyordu. Acaba Pardaillan'ın buradan kurtulamaması için her türlü tedbiri almış mıydı? Acaba, Pardaillan'ın kaçmasına yarayacak bir yol bırakmış mıydı?... Bu yüzden, Şövalye'ye titreyerek sordu:

— «Demek sen bu sefer de kurtulacağına inanıyorsun, öyle mi Pardaillan?»

Pardaillan:

— «Elbette!» Dedi.

Fausta soluk soluğa sordu:

— «Ama, bu nasıl olur?..»

Şövalye, Fausta'nın kanını donduran bir sesle söylendi:

— «Çünkü daha önce de söylediğim gibi, sizinle görülecek bir hesabım var! Çünkü artık sizin bir insan değil, bir canavar olduğunuzu anladım ve bundan böyle size acımanın bir cinayet olacağına inandım... Çünkü artık sabrımı tükettiniz ve başınızı bir yılanın kafasını ezer gibi ezmeye karar verdim... Çünkü alnımda, Pardaillan'ın Fausta'yı alt ederek zararsız bir hâle getireceği yazılı!.. Beni öldüreme-

yeceğinizi ve buradan da dipdiri çıkacağımı siz de biliyorsunuz!.. Artık bir kadın değil, cehennemden çıkma bir şeytan olduğunuzu anladığım için size açık söylüyorum. Madam: Kendinizi koruyun! Zira Pardaillan'ın pençesi bir gün omuzunuza inecektir! O gün artık herşey bitmiş olacak, Fausta bütün cinayetlerinin hesabını verecek, dünya da bu belâdan kurtulacaktır!..»

Fausta, Şövalye'nin söylediklerini büyük bir dikkatle ve titreyerek dinlemişti. Beynini kemiren şüphe, onda da kuvvetli bir inanç hâline dönmeye başlamıştı. İçinden:

«Evet!» Diyordu. «Dediği gibi kurtulacak! Bu, alnımın değişmeyecek yazısı... Fausta, Pardaillan'a dokunamayacak! Çünkü Pardaillan'ın onu öldürmesi lâzım!»

Fakat Şövalye iyice kızıp da bir gün pençesinin omuzuna ineceğini ve cinayetlerinin hesabını soracağını söyleyip tehdide başladığı vakit bu korkunç kadının iradesi, bütün düşüncelerine hâkim oldu... Şövalye'nin başkalarını korkudan tir tir titretecek olan tehditleri karşısında Fausta'yı, ürkütmek şöyle dursun, tam tersine kamçıladi. Hemen soğukkanlılığını ve berrak düşünme kaabiliyetini tekrar elde etti. Sâkin bir sesle:

— «Merak etme, Şövalye!» Dedi. «Kendimi iyi koruyacağım ve pençenin omuzuma inmemesi için elimden geleni yapacağım!»

Pardaillan:

— «Görürüz!» Dedi. «Size benden ne kadar sıkınmanızı tavsiye etsem yine azdır... Hem artık beni affediniz, Madam... Bana bol bol hediye ettiğiniz rehirden midir, nedir, üstüme bir ağırlık çöktü. Uyku geldi... Artık bu konuşmayı bırakalım. Ben de

şu taşlara uzanıp mükemmel bir uyku çekeyim! Ge-
ceniz hayırlı olsun!»

Fausta'nın yaktığı hapın havaya karışan duman-
larını bol bol ciğerlerine çekmiş olan Pardaillan, ya-
vaş yavaş, başının ağırlaştığını ve kuvvetten düştü-
ğünü hissederek pelerinine sarınıp soğuk taşlara
uzandı.

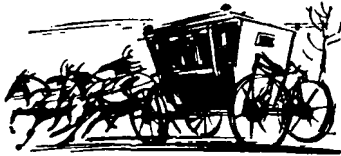
Fausta yavaşça:

— «Allaha ısmarladık Pardaillan!» Dedi.

Şövalye yarı uyur haldeyken bile, Fausta'yla son
bir defa daha alay etmekten kendini alamadı:

— «Ne Allaha ısmarladığı, canım? Allaha ısmar-
ladık değil, tekrar görüşelim, deyiniz! Daha konu-
şacağımız çok şey var...»

Son kelimeler dudaklarında dondu ve hareketsiz
bir hâlde kalakaldı. Bir ceset gibi katılaşmıştı. Uyu-
yor muydu, yoksa ölmüş müydü?..

FAUSTA VE CENTURION

Fausta, dikkatle dinlediği hâlde yüreğinin iki misli hızlanan çarpıntısından başka hiçbir ses duyamadı. Biraz daha bekledi... Sonra Pardailan'a seslendi, bir şeyler söyledi. Fakat hiçbir cevap alamadı.

Bunun üzerine doğruldu ve yavaşça odadan çıkarken aldığı tedbirlere güveni artmış olacak ki kapıyı kapamaya da lüzum görmedi. Doğruca kendisini vaktiyle Centurion'la konuşurken gördüğümüz odaya yöneldi. Orada koltuğuna oturdu ve hareketsiz, uzun zaman düşündü. Kafasında, cevabını kesinlikle veremediği bir soru vardı:

«Bagni beni yine aldattı mı? Pardaillan'ın tenefüs ettiği, uyku ilâcı mı, yoksa zehir mi?»

Bu soru kafasında tabii olarak ikinci bir soruyu doğuruyordu:

«Şövalye öldü mü, yoksa uyuyor mu?..»

Fausta soluk soluğaydı. Yaptığı işten âdeta bir can acısı duyuyordu. Buna rağmen muhakemesi berraklığını kaybetmemişti; kendi kendine:

«Ölürse iyi olur,» diyordu. *«Bu aşktan kurtulum ve ruhum, eskisi gibi huzura kavuşur... Ondan sonra kutsal görevime büyük bir şevkle yeniden başlayabilirim ve başarıya ulaşırım. Eğer Pardaillan ölmüşse yolumdaki tek engeli de kendi irademle yok etmiş sayılırım... Fakat ölmemiş de sadece uyuyor. Herşeye yeniden başlamam gerekecek!.. Pardaillan'a yapılan hiçbir suikastten emin olunamıyor ki... İlâri yanına girebilseydim... Hiç değilse o uyurken*

kalbine bir hançer saplar, işini bitirirdim... Nereden aklıma geldi de kapının anahtarını suya attırdım?.. Tedbirlerim, benim aleyhime döndü... Yaptığım işten emindim. Fakat bu adamın kendine güveni o kadar sonsuz ki benim kendime olan güvenimi sarstı... Şimdi günlerce onun mezarının başında, korku ve endişe içinde sonucu beklemem lâzım gelecek... Öldüğüne emin olmadan buradan ayrılamayacağım ve bu bekleyiş, benim için dayanılmaz bir işkence olacak...»

Uzun zaman oturduğu yerde kaldı. Düşündü ve yeni plânlar tasarladı. Nihayet bir karara varmış olacak ki masanın üstündeki çingırağı çaldı. Daha çingırak sesi bitmeden, odaya bir adam girerek yerlere kadar eğildi...

Bu adam, Pardaillan'ın handan kovduğu Engizisyon memuru, Kızıl Sakal'ın sahte yeğeni ve sağ kolu Don Centurion'du.

Fausta, onu görünce tepeden bakan bir tavırla:

— «Centurion görüyorum ki hakkınızda bana çok şeyler anlatmışlar!» Dedi. «Kudretli ve hünerli âmirlerin rehberliğinde siz, mükemmel bir yardımcı olabileceksiniz... Sizi denemek için vermiş olduğum bazı görevleri çok iyi başardınız... Emirlerimi, zeki ve harfi harfine yerine getirdiniz... Bu bakımdan sizi tamamen hizmetime almaya karar verdim.»

Centurion sevincinden çıldırmış gibi:

— «Madam, size sadakat ve başarıyla hizmet edebilmem için elimden geleni yapacağım!» Diye söylendi. Konuşmaya devam edecek olursa da Fausta birden sözünü kesti:

— «Boş lâflara lüzum yok! Prenses Fausta, emrinde çalışanlara krallar gibi yüksek ücret verir... Buna karşılık tam bir sadakat ve başarı ister... Sizin

gibi kafası işleyen bir hukukçu, insanların çıkarlarında, sadakatlerinin ne büyük rolü olduğunu bilir... Sizin de çıkarınız, bana sâdık olmanızda ve akıllıca iş görmenizdedir. Size güvenme konusuna gelince ondan daha sonra da bahsedebiliriz... Ancak şimdilik asıl önemli olan nokta, sizin benim gibi bir efendi bulamayacağınızı kafanıza iyice yerleştirmiş olmanızdır...»

Centurion bir köle tavrı takınarak:

— «Doğrudur, Madam!» Dedi. «Ben de, sizin gibi kudretli bir prensesin hizmetine girmeyi, bu yüzden, kendim için büyük bir mutluluk ve şeref sayıyorum!..»

Fausta, tasdik anlamında başını ağır ağır salladıktan sonra devam etti:

— «Üstad Centurion! Siz yoksul, gölgede bırakılmış ve sizi hizmetinde kullananlar tarafından küçük görülen birisiniz! Gerçi tahsilli, zeki ve gözüpek bir insansınız... Fakat mânevî üstünlüğünüze rağmen hep, aşağılık işlerde kullanılmış; çâni, casus ve papaz karışımı bir kişi olarak kaldınız. Bundan böyle de kalacaktınız. Birçok işde kullanılacak, fakat bugünkünden daha yüksek bir mevkie erişmenize imkân olmayacaktı... Çünkü sizi kullananlar, gölgede kalmanızı, tanınmamanızı tercih edeceklerdi...»

Fausta'nın merhametsizce açıkladığı bu gerçeklerin, kendisinde ne gibi bir etki uyandırdığını yüzünden anlamak mümkün olmayan Centurion:

— «Bana söylediğiniz bu sözler acıdır ama, ne yazık ki gerçeğin ta kendisidir, Madam!» Dedi.

Fausta, kendisine merakla baktı ve gülümseyerek tekrar söze koyuldu:

— «Başarınız ne olursa olsun, mevkiiniz değişmeyecekti... Gerçi bir «don» unvanı almışsınız ama bu-

nun ne kadar sahte olduğunu siz herkesten daha iyi bilirsiniz... Oysa, kilise dışında büyük mevkilere geçebilmek için asıl soydan gelmek lâzımdır!»

— «Yazık ki öyledir, Madam!»

— «Yolunuzdaki bu büyük engellere rağmen emelleriniz de pek büyük...»

Fausta, merak içinde bulunan Centurion'u bir an daha süzdü. Sonra birdenbire:

— «Fakat ben bu emellerinizi gerçek hâline getirebilirim!» Dedi. «Hattâ size hayâl ettiğiniz mevkilerin daha yükseğini de temin edebilirim ve bunu yalnız ben yapabilirim... Çünkü tanıdığınız kudretli kimseler içinde sizi yükseltmeyi düşünen bir tek ben varım!»

Centurion diz çöktü:

— «Madam!» Diye kekeledi. «Eğer bu dediğinizi yaparsanız, kulunuz, köleniz olurum!»

Fausta kesinlikle:

— «Yaparım!» Dedi. «Size, gerçekliğini kimsenin tartışamayacağı bir asâlet veririm. Hattâ bugün kendi asâletlerine ve mevkilerine güvenerek seni küçük görenlerin de üstüne yükseltirim! Kavuşacağın servete gelince, şimdiye kadar sana vermiş olduğum para şimdiden sonra vereceğimin yanında bir hiç kalacaktır. Bir şartla: Az önce de söylediğin gibi kölem olacaksın!..»

Centurion soluk soluğa:

— «Emredin!» Dedi. «Hiçbir köle size benim kadar sâdık olmayacaktır!»

Fausta, bir koltuğa rahatça yerleşmişti. Beyaz ipek terlikler içindeki ayaklarını üst üste atarak üzerinde ipek yastık bulunan alçacık bir iskemleye uzatmıştı. Centurion ise birkaç adım ötede diz çökmüş, bir tarıhanın karşısında duruyormuş gibi bir tavır takın-

mıştı. En sâdık bir köleden daha sâdık olacağını söylerken dizleri üstünde yürüyerek Fausta'ya yaklaştı ve dudaklarını Fausta'nın terliklerinin ucuna değdirdi.

Bu harekette şüphesiz Fausta'ya karşı dinî denilebilecek bir saygı gösterisi vardı. Zaten Fausta, papalığını ilân ettiği sıralarda böyle saygı gösterilerine alışmıştı. Fakat Centurion'un, yerde bir köpek gibi sürünmesi cidden aşağılık ve çirkin bir davranıştı. Böyle olmasına rağmen zihninde Centurion için özel bir plân tasarlayan Fausta, adamın bu hareketlerinden duyduğu tiksintiyi hiç belli etmedi. Tam tersine eğildi ve beyaz elini, secdeye varmış haydudun başına koydu. Centurion'u bu aşağılık durumda kalmaya zorlarken bir yandan da bir okşayış kadar tatlı sesiyle:

— «Bana gösterdiğin bu saygıyı kabul ediyorum! Sâdık bir köle ol da, ben de sana iyi bir efendi olayım!» Dedi ve ayağını çekti. Centurion başını kaldırdı, fakat diz çökmüş bir hâlde kaldı. Fausta ise birden değişen bir sesle:

— «Kalk ayağa!» Dedi.

Sonra çok sert bir edâ ile ilâve etti:

— «Benim önümde kendinizi aşağı hissetmeniz lâzım. Fakat başınızı kaldırıp büyüklere dimdik bakabilmeyi de öğrenmelisiniz... Çünkü yakında siz de onlar ayarında bir insan olacaksınız!..»

Centurion sevinç ve gururdan sarhoş bir hâlde kalktı. Haydut kendini kaybedecek kadar coşmuştu! Demek artık hâyalini kurduğu büyük efendiyi bulmuş, bütün emellerini gerçekleştirme imkânı doğmuştu. O da şimdiden sonra saygı ve ilgi görmesi gereken bir adam olacaktı. İnsan, kendisini hiçlikten kurtarıp büyük ve kudretli bir kişi hâline getiren efendisine sâdık olmaz da ne yapardı?..»

Fausta da, adamın kafasından geçenleri anlamışçasına sâkin ve fakat tehdit kokan bir sesle söylendi:

— «Evet, senin çıkarın sâdık olmanı gerektirir!.. Kaldı ki elimde, sizi her an idâma mahkûm ettirebilecek kadar çok delil de var...»

Centurion, gayet ciddî olduğunu anladığı bu tehdit karşısında sararırken, Fausta ilâve etti:

— «Centurion, bana kimse ihanet edemez! Bunu hiç aklınızdan çıkarmayınız!..»

Centurion, Fausta'nın yüzüne baktı ve alçak, fakat heyecanlı bir sesle:

— «Madam,» dedi, «sadakatimden şüphe etmekte haklısınız. Çünkü sizin için başkalarına ihanet ettim. Fakat bütün ruhum ve vücudumla size ait olduğumu belirtirken, tamamen doğruyu söylediğime yemin ederim... Ayrıca menfaatim de böyle davranmamı gerektiriyor. Dünyada sizin, benim için yapmaya karar verdiğiniz iyiliği kimsenin yapamayacağını pek iyi bilirim... Prenses Fausta'ya ihanet etmekten se, Tanrı'ya ihanet ederim, Madam!.. Çünkü Prenses Fausta'yı aldatmak, kendimi aldatmak demektir. Halbuki kendime hiçbir düşmanlığım yok!»

Fausta ağır ağır:

— «İyi!» Dedi. «Anladığım dilden konuşuyorsunuz!.. Şimdi işlerinizden bahsedelim... İşte size Mös-yö de Pardaillan'ı yakaladığınız takdirde vereceğimi vaadettiğim yirmibin franklık ödeme emri... Bu da yardımcılarınıza dağıtılmak üzere onbin franklık bir ödeme emri...»

Centurion, iki kâğıdı titreyerek aldı ve çabucak koynuna sokarken içinden: «*Nee? O haydutlara onbin frank mı? Yoo, Madam Fausta... Bu kadarı fazla... Bin frank onları sevinçten deli eder, dokuzbini de bana kâr kalır!*» Dedi.

Ne yazık ki Centurion, Fausta'yı henüz iyi tanıımıyordu. Fausta, ruhunu gözlerinden okuduğu Centurion'a, şimdiki efendisinin aldatılamayacak bir insan olduğunu ve bu efendiyle dürüst iş görmek gerekeceğini anlatmaya karar verdi:

— «Bu çeşit huylarınızdan da vazgeçmeniz gerekecek! Benim size verdiğim hisse yeter... Ötekilere lâıyk gördüğümü de onlara eksiksiz vermeniz lâzımdır. Prenses Fausta, ancak her bakımdan güvenilir insanların hizmetlerinden hoşlanır. Eğer hizmetimde kalmak istiyorsanız, son derece namuslu olacaksınız... Benim gözümden kaçırabileceğiniz hiçbir şey yoktur. Sizin, bu parayı hakedenlere dağıtmanızdan bir saat sonra ben herbirine ne miktar para verildiğini öğrenebilirim. İçinden bir frank aldığınız ortaya çıkarsa, sizi mahvederim!»

Centurion utancından şaşırıp bozarak eğildi:

— «Görüyorum ki gerçekten Tanrı'nın gönderdiği bir meleksiniz!.. Çünkü insanların zihinlerinden geçenleri de okuyorsunuz!.. Bundan böyle, bu çeşit şeyler düşünmeyeceğime yemin ederim, Madam!..»

Fausta soğuk bir tavırla:

— «İyi yaparsınız!» Dedi. «Şimdi bana Cüce'yi getirin bakayım!»

Centurion çıktı ve biraz sonra, yanında El Chico olduğu hâlde geri döndü.

Doğrusu, Küçük Adam'ın, huzuruna çıktığı bu ünlü kadının, güzelliği ve azameti karşısında hissettiği şaşkınlığı ve hayranlığı anlatabilmek güç olacaktır. Bununla birlikte Cüce, ilk anda bu hâlini hiç sezdirmeyen bir tavır takındı... Fausta'nın karşısında da o her zamanki kendini beğenmiş bir edâ ile durdu. Onun bu görünüşünde garip de olsa bir zarafet bulunduğu şüphesizdi. Küçük adamdı, ama mütenasip yapılıydı...

Fausta, bir an Cüce'yi gözden geçirdi. Sonra sesini yumuşatarak:

— «Fransız'la arkadaşlarını buraya siz mi getiriniz?» Diye sordu.

Okuyucularımızın da farketmiş oldukları gibi, El Chico, pek geveze biri değildi. Üstelik, nezaket denilen şeyi de ya bilmez veya önemsemezdi. Fausta'nın sorusuna evet anlamında başını eğerek cevap verdi.

Fausta, karşısında bulunan kimseye, ondan en iyi şekilde yararlanabileceği tarzda muamele ederdi. Centurion'la konuşurken sert, korku ve saygı uyandıran, âdeta erkekçe bir tavır takınıyordu. Cüce'yle konuşurken ise, sertliği bıraktı. Daha samimî, daha tatlı ve okşayıcı bir tavır takınarak gülümsedi ve tekrar sordu:

— «Don Cesar, size iyilik etmemiş miydi?.. Kendisine sevgi değilse bile, herhâlde şükran duymanız gerekirdi. Buna rağmen onu buradaki tuzığa çekmeye razı oldunuz. Neden?»

El Chico, kurnaz kurnaz gülümsedi.

— «Ben asıl tuzığın Fransız için kurulduğunu sanıyordum, madam! Benim de gözüm, kulağım var. Görüyor ve işitiyorum. Küçüğüm ama, aptal değilim ya...»

— «Demek ki iki hemşehrini hiçbir tehlikenin tehdit etmediğini anladınız... Peki, Don Cesar'ın hayatı tehlikede olsaydı, yine bu işi yapar mıydınız? Açık cevap verin!»

Küçük Adam, cevap vermeden önce bir an duruladı. Yüzünde bir acı ifadesi belirdi. Gözlerini kapadı ve küçük yumruklarını sıktı. Belli ki içinde şiddetli bir mücadele oluyor ve Fausta da onun bu

hâlini merakla izliyordu. Sonunda Cüce içini çekti ve:

— «Hayır, yapmazdım,» diye cevap verdi.

Fausta:

— «Ama, o zaman da size benim adıma vaadettikleri ikibin frangı kaybederdiniz,» dedi.

El Chico, içindeki mücadele sırasında bunun da kararını vermiş olacaktı. Kesin bir dille:

— «Sağlık olsun!» Dedi.

Fausta gülümsedi:

— «Görüyorum ki şükran borcunuzu unutmuyorsunuz... Peki, Fransız'ı neden ele verdiniz?»

Küçük Adam çabuk çabuk:

— «Onu tanımıyorum,» dedi. «Kendisi Don Cesar gibi ahababım değildi ki...»

Fausta, bu sözlerde bir gariplik sezdi:

— «Sizin ahababınız değil ama, uğrunda ikibin frangı feda edecek kadar sevdiğiniz Don Cesar'ın ahababı... Bazan bir insanın ahababına verilen zarar, o insana, kendisine verilen zarardan daha ağır gelir, bunu bilir misiniz?»

Fausta bu soruyu, sanki önemli değilmiş de, dikkate değmezmiş gibi soruyordu ama, gözünü bir saniye bile Cüce'den ayırmıyor ve El Chico'yu, ruhunu okumak istercesine süzüyordu. Cüce, birden irkildi ve birisine zarar vermekle, onu sevenleri de zarara sokabileceği düşüncesine şaşmış göründü. Fakat böyle bir söz üzerinde fazla durup düşünmek, El Chico'nun harcı değildi. Omuz silkerek, Fausta'nın anlayamadığı bir-iki söz mırıldandı. Fausta'ya gelince, Cüce'nin ağzından başka lâf alamayacağını anlayınca, El Chico'ya biraz beklemesini işaret ederek, alçak sesle Centurion'a bir emir verdi ve

Centurion hemen odadan çıktı. Fausta tekrar Cüce'ye döndü:

— «Şimdi size vaadedilen parayı getirecekler,» dedi. «Sizin için epey yüklü bir para...»

Cüce'nin gözleri parladı, yüzü güldü, fakat hiç sesi çıkmadı. Bu sırada Centurion tekrar odaya girmiş, Fausta'nın önüne iri bir kese koymuştu. El Chico'nun gözleri, artık bu keseden ayrılmaz olmuştu. Fausta yavaşça:

— «Bu kesede, ikibin değil, beşbin frank var,» dedi. «Alın, sizin olsun...»

El Chico bu kadar parayı bir arada görmemişti. Gözleri faltaşı gibi açıldı. Sevinci ve şaşkınlığı o kadar büyük oldu ki yerinde mihlanmış gibi kalakaldı ve kekeleydi:

— «Beşbin frank haa?»

Gülümseyen Fausta:

— «Evet,» dedi.

— «Hepsi benim mi?»

— «Evet, hepsi sizin. Alın»

Fausta bu sözleri söylerken keseyi, küçük adama doğru itmişti. El Chico birden atılarak keseyi iki eliyle yakaladı ve bütün gücüyle göğsüne bastırdı. Tekrar elinden almalarından korkuyormuş gibi bir tavır takınmıştı. Gözlerine ve kulaklarına inanmıyor:

— «Beşbin frank!.. Beşbin frank!..» Diye tekrarlayıp duruyordu. Fausta, Cüce'nin hâlinden hoşlanmış gibiydi:

— «Yaa,» dedi, «beşbin frank... Hepsi de bu kesede... İsterseniz sayın.»

El Chico, kendisiyle alay edilip edilmediğini anlamak istercesine elini hızla kesenin bağına attı. Fa-

kat onu çözemedi. Gözlerini Fausta'ya dikti ve onu o kadar tatlı bir şekilde gülümserken gördü ki içine güven geldi. Başını sallayarak bu kadar iyi kalpli ve cömert bir kadına güvensizlik gösterip kesedekileri sayamayacağını anlatmak istedi ve birdenbire gülmeye başladı. Fakat bu gülüşte garip bir hâl vardı. Gülmekle hıçkırık arasında bir şeydi bu... Aynı zamanda Cüce'nin gözlerinden de yaşlar boşanıyordu. El Chico dalgın ve âdeta sayıklar gibi söyleniyordu:

— «Artık ben zenginim! Kral kadar zenginim!»

Fausta, bu garip sevinç gösterisine şaşırsa da bir şey hissettirmedi. Ciddî kaldı. Hattâ, son derece tabii, müşfik bir tavır takındı. Ve bu hâliyle Cüce'yi daha ziyade kendine çekti. Sonra en tatlı sesiyle söylendi:

— «Evet, artık zenginsiniz! Artık, sevdiğinizle evlenebilirsiniz!..»

Bu sözleri işiten El Chico tir tir titredi. Kızardı. sarardı ve dehşetle bakan gözlerini Fausta'ya dikti. Lâf olsun diye bu sözleri söylemiş olan, önemsemediği bu Küçük Adam'a azıcık takılmayı düşünmüş bulunan Fausta, Cüce'nin bu şiddetli heyecanını derhal keşfetti. El Chico, ıstırap dolu bir yüzle hayır, gibilerden başını sallarken Fausta:

— «Neden olmasın?» Dedi. «Mükemmel bir erkeksiniz. Yaşınız da elverişli... Şimdi zengin de oldunuz. Neden evlenmek, bir yuva kurmak istemeyesiniz? Boyunuz biraz ufak ama, sakat değilsiniz ya... Vücut yapınız kusursuz... Hattâ yakışıklı bir adamsınız. Hayır demeyin. Görüyorum ki seviyorsunuz. O hâlde neden sevilmeyecekmişsiniz? Bana inanın... Siz de herkes gibi mutlu olabilirsiniz!»

El Chico, kendisiyle gayet tatlı konuşan ve sözlerinde hiçbir kırıcı taraf bulunmayan Prenses'in ümit verici sözlerini sonsuz bir ilgiyle dinliyordu. Fakat

Fausta'nın bahsettiği mutluluk ona imkânsız gelmiş olacak ki acı çeken bir adam tavrıyla başını salladı. Fausta da ısrar etmedi; tatlı bir sesle:

— «Haydi gidin,» dedi. «Eğer bir gün sevdiğinizle veya onun ailesiyle konuşmak için bir yardımcıya ihtiyacınız olursa beni unutmayın. Belki sizin de işinizi yoluna koyarım. Bu, hatıranızdan çıkmasın. Haydi, şimdi güle güle gidin!..»

Çok heyecanlanan El Chico, bir teşekkür cümlesi bile bulamadı. Bu büyük Prenses'in önünde eğilmeyi bile unutarak sarhoş gibi sallana sallana kapıya yöneldi. Tam eşiği aşacaktı ki birden geri döndü. Fausta'ya doğru koştu, elini yakaladı ve ateşli ateşli öptü. Sonra geldiği gibi hızla koşarak çıktı gitti.

Fausta hiç kımıldamamış, hiçbir şey söylememişti. Nasıl Centurion'un acayıplığe varan saygı gösterisini tabii bir şekilde karşıladıysa Cüce'nin gösterdiği şükran hareketini de takdirle karşılar görünmüştü. El Chico, odadan çıktığı vakit Fausta şöyle düşünüyordu:

«Artık bu Cüce benim için kafasını verir. Acaba sevdiği kadın kim? Acaba Pardaillan'dan bahsederken sesinde ve edâsında neden kindar bir hava belirir gibi oluyor? Bunu bilsem fena olmazdı. Kimbilir, bu Cüce, belki de görüldüğünden fazla işime yarar.»

Sonra birden ayağa kalktı, gidip bir pencereyi açtı. Hareketsiz ve sessiz bekleyen Centurion'a dönerek:

— «Kararlaştırdığımız şeyi yapın,» dedi. «Sonra da gelip beni kabul odamda bulun.»

Sonra hiçbir cevap beklemeye lüzum görmeden, dediklerinin yapılacağından emin bir tavırla odadan çıktı, koridora yöneldi. Daha önce de durduğu

nu gördüğümüz kapının önünde durdu. Kapının küçük penceresini açıp baktı. Giralda, geniş bir sedirin üstünde, kendisine verilen uyku ilâcının etkisi altında derin bir uykuya dalmıştı. Fausta:

«*On dakikaya varmaz uyanır,*» diye düşündü.

Pencereyi kapadı. Yoluna devam etti. Sonra Centurion'a bahsetmiş olduğu kabul odasına giderek kapıyı ardına kadar açık bıraktı.

Bu oda, oldukça ufaktı ve mobilyaca da zengin değildi. Fausta, bir koltuğa oturarak birkaç dakika bekledi. Az sonra Centurion kapıda belirdi. İçeriye girmeden:

— «Tamam, madam,» dedi. «Mümkün olduğu kadar çabuk davransak iyi olur. Evi arayacaklarını tahmin ediyorum.»

Fausta daha vakit olduğunu anlatan bir hareket yaparak düşünmeye devam etti ve Centurion da yerinden kımıldamadan bekledi. Acaba ne düşünüyor-du? Kafasında yine ne plânlar hazırlıyordu? Böylece, hareketsiz duran Centurion'a çok uzun görünen, birkaç dakika geçti. Nihayet, Fausta ayağa kalktı ve Centurion'a odaya girmesini işaret etti. Adam, odanın içine doğru bir-iki adım daha atarak:

— «Madam, artık gitmek zamanı geldi,» diye tekrarladı.

Fausta sâkin bir sesle:

— «Kapının kanadını itiverin, fakat kapatmayın,» dedi.

Centurion meraklanmıştı. Hiçbir şey söylemeden itaat etti. Kanadı iterek geriye döndüğü vakit duvarda, ardına kadar açık olan kapı kanadının gözden sakladığı büyük bir delik gördü:

— «Gizli bir kapı,» diye mırıldandı. «Ha, şimdi anladım.»

Fausta:

— «Şu şamdanı da alın,» dedi.

Centurion şamdanı alarak duvardaki deliğe doğru kaldırıp baktı. Aşağıya dar bir merdiven iniyordu. Centurion önden yürüyerek basamakları aydınlatırken Fausta da arkasından ilerledi ve deliğe girdikten sonra deliğin kapağını kapatıverdi. Centurion göz ucuyla o kadar gözetlediği hâlde kapının nasıl kapandığını göremedi.

Böylece yirmi basamak kadar indikten sonra iki insanın yan yana, rahat rahat gidebileceği genişlikte ve uzun boylu bir insanın bile başını eğmeden yürüyeceği yükseklikte bir yeraltı dehlizine ulaştılar. Bu dehlizin zemini gayet ince kum döşeliydi. Bu zeminde hem kolay yürünüyor, hem de ayak sesleri duyulmuyordu.

Epeyce uzun bir yol gittikten sonra Centurion, yürüdükleri yolu dikine kesen bir başka dehliz gördü. Bu dehlizin ağzında durup sordu:

— «Sağa mı, yoksa sola mı döneceğiz, madam?»

Fausta:

— «Olduğunuz yerde kalın,» cevabını verdi.

Sonra kendisi duvara yaklaştı. Hiçbir tereddüt göstermeden, bir taşı kaldırdı. Bu taş, aslında tahattan bir kapaktı ve mükemmel bir surette boyanarak taş görünüşüne sokulmuştu. Fausta bu kapağı kaldırıncı arkasında beliren deliğe elini soktu. Delikte bulunan gizli bir yayı oynatır oynatmaz, bir şıkırtı işitildi ve duvarda ufak bir kapı açılıverdi. Fausta, eliyle bu boşluğu işaret ederek Centurion'a:

— «Geçin!» Dedi.

Centurion, şamdan elinde, peşinde Fausta olduğu hâlde geçti.

Kendilerini, insan eliyle yapılmış oldukça geniş

bir mağarada buldular. Bu mağaranın zemini de, geçtikleri dehlizlerde olduğu gibi ince kum döşeliydi ve epeyce yüksek olan tavanından birkaç lâmba sarkıyordu. Alçak bir setin üstüne üç koltuk yerleştirilmişti ve bu koltukların önünde büyük bir masa duruyordu. Setin karşısına gelen alana meşeden yapılmış küçük sıralar konulmuştu.

Bu şekilde düzenlenmiş olan mağara, içinde elli kadar insanın rahatça oturabileceği bir toplantı salonuna benziyordu.

Centurion bu gizli toplantı salonunu biliyor muydu? Bu yeraltı salonunun neye yaradığından ve burada neler konuşulup hazırlandığından haberli miydi?

Bu iki soruya da evet, denilebilirdi. Çünkü mağaraya yaklaşırken Centurion'un hâlinde bir gariplik belirmişti. Tanıdığı belli olan bu salonu görür görmez, endişesi müthiş bir korkuya dönmüş, yüzünün rengi uçmuş ve şamdanı tutan eli titremeye başlamıştı. Gözlerini açmış, çevresine ürkek ürkek bakıyordu. Fausta, ondaki bütün bu değişikliği farketmemiş görünerek sükûnetle:

— «Mum yeterince ışık vermiyor. Lâmbaları yakın,» dedi.

Centurion, Fausta'dan uzaklaşarak şaşkınlığını belli etmeyeceğine sevindi. Hemen elindeki şamdanı masanın üstüne bıraktı ve alnında biriken korku terlerini sildikten sonra lâmbaları yaktı.

Etraf aydınlanınca Fausta, adamına, peşinden gelmesini işaret ederek mağaradan çıktı. Buraya gelirken geçmiş oldukları gizli kapıya kadar gitti ve:

— «Bakın,» dedi.

Eğilip bakınca Centurion'un tüyleri diken diken oldu. Acaba pek müthiş bir şey mi görüyordu?.. Ha-

yır! Gördüğü çok basit bir şeydi. Gizli kapının üstüne bir delik açılmıştı. Bu delikten bakılınca mağaranın her tarafı mükemmel bir surette görülebiliyordu. Özellikle set ve setin üstündeki koltuklar, bu deliğin tam karşısına rastlıyorlardı. Centurion'un bütün gördüğü bundan ibaretti. Fakat doğrulduğu zaman ayakları âdeta tutmaz olmuştu. Sallanıyordu ve neredeyse bayılacaktı.

Fausta hâlâ sâkindi ve Centurion'un çılgınlık belirtileri gösterecek kadar değişik hâlini farketmemiş gibi davranıyordu. İyice aptallaşan Centurion peşinde olduğu hâlde tekrar mağaraya geldi. Adam, aşırı bir korku içinde, o kadar etrafını göremez bir duruma gelmişti ki Fausta'nın ikinci bir yaya dokunarak gizli kapıyı kapattığını da farkedemedi.

Ancak o zaman Fausta dedi ki:

— «Bu delikten bakılınca yalnız bir şeyler görülmekle kalınmaz. Sizin de tahmin edebileceğiniz gibi mağarada konuşulanlar, kelimesi kelimesine duyulur. Ben bu gizli kapıda, kendim görünmeden, mağarada yapılan son iki toplantıyı seyrettim ve dinledim. Herşeyi bildiğimi söylememe bilmem gerek var mı?»

Centurion yere kapanıp yüzünü kumlara sürerek:

— «Merhamet, madam!» Diye iniledi.

Fausta, ayakları dibinde sürünen bu insan müsveddesine aşağılayıcı bir gözle bakarak kendisini ayağının ucuyla dürttü:

— «Ayağa kalkın! Sizi Engizisyon'a teslim etmek için mi hizmetime aldım sanıyorsunuz?»

Centurion bir sıçrayışta ayağa kalktı. Az önce korkusundan kendini kaybetmiş bir hâldeyken şimdi de neredeyse sevincinden çıldıracaktı.

— «Beni ele vermeyecek misiniz, madam?» Diye kekeledi.

Fausta, omuzlarını kaldırdı. Soğuk bir tavırla:

— «Korkudan aklınızı kaçıırıyorsunuz galiba!» Dedi.

Ve tehdit eder bir tavırla ilâve etti:

— «Dikkatli olun! Ben alçakları yanımda çalıştırmam!»

Centurion, derin bir göğüs geçirerek ferahladık-tan sonra:

— «Ben alçak değilim, madam!.. Bunu siz de biliyorsunuz.» Dedi. «Ama, ne yapayım, beni ele vereceğinizden korktum!»

Ve bir korku titreyişiyle sözlerine ilâve etti:

— «Ben de Engizisyon görevlisiyim; Engizisyon'a ihanet edenlere ne müthiş işkenceler yapıldığını bilirim. Sizi temin ederim ki bu işkenceleri düşünen bir insan titrerse alçak değildir. Beni bekleyen ceza o kadar müthiş ki madam, ele vereceğinizden emin olsaydım, o işkencelere katlanmamak için şurada, gözlerinizin önünde kendimi hançerlerdim!»

Fausta, adama baktı; Centurion tekrar soğukkanlılığını elde etmiş, kendine gelmişti ve inandırıcı bir samimiyetle konuşuyordu. Fausta yumuşak bir sesle:

— «Olabilir,» dedi. «İşkence korkusundan titremeni yerinde buluyorum. Bilmek istediğim şeyleri benden saklamış olmanı da bağışlıyorum. Fakat bu artık son olsun... Prenses Fausta'nın hizmetini, kralının, hattâ Engizisyon'un hizmetinden de üstün tutmalısın. İçine karışacağın olayların önemini sen değerlendiremezsin... Her gördüğün, her işittiğin, her yaptığın, her dediğin, hattâ her düşündüğün şey konusunda bana rapor vermelisin. Senin vereceğin bu

raporlardan nasıl yararlanılacağını tâyin etmek, benim işimdir. Sen benim malımsın. Seni kullananları benim hesabıma aldatacaksın. Fakat beni aldatmaya çalışırsan, mahvolursun!.. Anlıyor musun?»

Centurion:

— «Anlıyorum, madam,» dedi. «Anlıyorum ve yemin ederim ki size sâdık kalacağım. Sonra itiraf ederim ki sizinle boy ölçüşecek kuvvette olmadığımı da anladım.»

Fausta söylendi:

— «Hah şöyle... Şimdi bana söyle bakalım, toplantı saat kaçta yapılacak?»

— «İki saat kadar sonra madam.»

Sete yönelip koltuklardan birine oturan Fausta:

— «Öyleyse daha vaktimiz var,» dedi.

Centurion, Fausta'nın peşinden gitti ve onun karşısında setin dibinde durdu. Fausta, adamın gözlerinin içine bakarak:

— «Herşeyden önce...» Diye söylendi. «Burada toplanan adamlar, İspanya'nın bir yerinde Don Carlos'un bir oğlu olduğunu biliyorlar. Onu başlarına geçirmek istiyorlar. Çok araştırdıkları hâlde, bu zavallı Prens'in hangi ad altında gizlendiğini bulamamışlar. Oysa ben yemin edebilirim ki sen bu adı da biliyorsun!»

Centurion artık bütün bütüne Fausta'nın etkisi altına girmiş bir hâlde:

— «Biliyorum, madam,» dedi.

Beriki sâkin bir sesle; sordu:

— «Bu adı söyle bakayım.»

— «Bütün Endülüs'ün ünlü bir boğa güreşçisi olarak tanıdığı Don Cesar...»

Hiç şüphesiz, Fausta bu adı duyacağını asla ummuyordu. Hiç şüphe yok ki bu ad, kafasında evirip çevirip hazırladığı plânları allak bullak ediyordu. Yine hiç şüphesiz ki Fausta için Centurion'un değeri bir köpeğinkinden bile daha aşağıya düşmüştü. Çünkü bu adı duyar duymaz, ansızın öfkelenerek bağırdı:

— «Don Cesar mı dedin? Giralda'nın sevgilisi mi?»

Centurion, Fausta'nın sinirlenmesine şaşarak:

— «Evet, o,» dedi.

Fausta, öfkeden sapsarı kesilerek Centurion'un karşısına dikildi ve homurdandı:

— «Alçak herif!.. Bunu bana, iki sevgiliyi de serbest bıraktıktan, çingene kızını da ıssız köşkte başkalarının gelip almasına terkettikten sonra mı söylüyorsun? Seni gebertmek lâzım!..»

Fausta setin üstünde ayağa kalkmış, bir elini masaya dayamış, ötekini de tehdit eder bir tavırla Centurion'a doğru uzatmıştı. Her zaman kendine hâkim olmasını bilen bu kadının hiddeti o kadar korkunçtu ve bakışlarından öyle şimşekler fışkırıyordu ki Centurion bir yandan ne biçim bir kabahat işlediğini, bir yandan da Fausta'nın şimdi kendisini hançerleyip hançerlemeyeceğini veya cellâda verip vermeyeceğini düşündükten sonra:

— «Madam,» diye kekeledi, «bilmiyordum ki!.. Bana sormadınız ki!..»

Fakat Fausta kendini çabucak toparlayıp sâkinleşti. Yüzü tekrar soğukkanlı ifadesini kazandı. Dirseğini masaya dayayıp koltuğa oturdu ve çenesini avucuna aldı. Sonra dalgın dalgın, Centurion'un orada olduğunu unutmuş gibi uzun zaman düşündü.

Centurion'a gelince nefes bile almaktan çekinerek sessiz sadasız kalakaldı.

En sonunda Fausta başını kaldırdı ve gayet soğukkanlı:

— «Doğru, bilemezsiniz!» Dedi. «Şimdi bana hepsini anlatın bakayım.»

CÜCE İŞ BAŞINDA

Şimdi hikâyemizde gittikçe önemli bir rol almıya başlayan esrareniz bir kahramanımıza dönmek zorundayız. Bu esrareniz adam, El Chico'dan başkası değildir. Bir hikâyenin önemli kişileri muhakkak iriyarı kimseler olamaz ya... Bazan böyle ufak tefek insanlar da hikâyelerde önemli roller alırlar... Hem zaten bizim El Chico ufacak tefeciktir ama, Fausta'nın da dediği gibi yakışıklı bir adamdır. Ancak, çocukluğunda iyi bir terbiye görmediği için nâzik yetişmemiştir. Ne yapsın zavallı?.. Anasız, babasız, kimbilir nerelerde büyümüştür? Geçimini merhametli kimselerin yardımına borçludur. Arada bir boş midesini doldurabilmek için şüpheli işlere girişiyorsa da, kendine has, asâletli ve mağrur bir tipi vardır.

Şimdi hikâyemize dönelim:

El Chico, Fausta'nın yanından koşa koşa çıkmıştı. Sevincinden veya üzüntüsünden çılgına dönmüştü. Çünkü o anda seviniyor muydu, yoksa dehşetli bir acı mı çekiyordu, kesinlikle söylenemez. Herhâlde içinde kâh sevinç, kâh acı ağır basıyor ve Küçük Adam, bunların her ikisini de art arda tadıyordu.

Böylece koşa koşa bahçeye, nehre yöneldi. Bu tarafları adım adım bildiği belliydi. Karmakarışık yollarda, gecenin karanlığını daha da artıran ağaçların gölgeleri altında, şaşmadan ilerlediği görülmüyordu. Nihayet o taraftaki bahçe duvarının içinde bulunan servilere sıra gelince hayret edilecek bir u-

talıkla bunlardan birine tırmandı ve ufacık boyunun verdiği imkânlarla ağacın koyu renkli sık dalları arasında kayboldu. Herhâlde burada, yalnız kendisinin ve ağaçtaki kuşların bildiği bir gizli delik olacaktı. Zira Fausta'dan aldığı keseyi oraya bıraktıktan sonra aşağıya kayıverdi.

Bu iş bitince, acelesiz ve düşünceli bir tavırla yürüdü. Sıra servilerden ayrılıp duvarın tâ dibinde bitivermiş genç bir servi ağacına kadar ilerledi. Bu ağaç, duvarın yanına yerleşmiş, duvarı aşmaya yarar bir merdiven gibiydi. El Chico, hemen ağaca tırmandı ve duvarın tepesi hizasına ulaşınca, zayıf ağacı şöyle bir salladıktan sonra duvarın üstüne fırlayıverdi. Hemen kendini bahçenin dışına sarkıttı ve yavaşça atladı.

Duvardan uzaklaşarak, kızgın İspanya güneşi altında epeyce boy attıktan sonra çabucak kuruyuvermiş iri otların arasına girdi, yere oturdu ve otların içinde tamamen göze görünmez oldu.

Orada uzun zaman bağdaş kurup oturarak, hareketsiz ve düşünceli kaldı. Belki, yalnız kendisinin bildiği şeyleri düşünüyor, belki de Servili Köşk'tekilerden aldığı direktiflere uyarak böyle otların arasında saklanıyordu.

Uzakta bir kilisenin çanı gecenin onikisini çalınca, birden kendine geldi.

Aşağı yukarı aynı saatte, Fausta da, peşinde Centurion olduğu hâlde esrarengiz servili evin yeraltı dehlizine iniyordu.

El Chico ayağa kalktı. Gerindi ve kendi kendine:
«*Vakit geldi. Artık gideyim,*» dedi.

Yavaş adımlarla, kendisini saklamaya hiç lüzum görmeden, bahçe duvarı boyunca köşkün çevresini dolanmaya koyuldu. Hattâ etrafta birilerinin dikka-

tini çekmek istiyormuş gibi, lüzumundan fazla gürültü yapmaya başladı.

Birden, boğuk birtakım sesler işitir gibi oldu ve duvarın hemen dibine yatırılmış iki karaltının ümitsiz bir surette inildeverek, debelenip durduklarını gördü.

*

Gecenin karanlığında acayip hareketler yapan ve sesler çıkaran bu iki yaratık, El Chico'yu korkutmadı. Üstelik yüzünde zaman zaman beliren kurnazca bir gülümseme, bir kere daha belirdi. Adımlarını hızlandırarak bu iki karaltıya yanaştı. O zaman kendini, pelerinlerine sımsıkı sarılmış ve baştan ayağa bağlanmış iki insan vücudu karşısında buldu.

Hiç vakit kaybetmeden, bu iki kişiden ilkinin üstüne eğildi. Hızla bağlarını kesti ve kendisini saran, havasız bırakan pelerinden kurtardı. Adamın yüzü meydana çıkınca, El Chico:

— «Allah Allah! Don Cesar!» Diye hayretle mırıldandı.

Cüce'nin yüzünde o kadar belirli bir şaşkınlık ifadesi vardı ki dünyanın en işkilli adamı bile, bu şaşkınlığın samimî olduğuna inanırdı. Don Cesar, Cüce'ye:

— «Durma, çabuk bana yardım et,» dedi.

Bağlarından kurtulan Prens, hiç beklemeden, kader arkadaşının üstüne koşarak Cüce'nin yardımıyla onu da çabucak çözüp, başını saran pelerinden kurtardı.

Cüce, gittikçe artan bir şaşkınlıkla:

— «Mösyö Cervantes!» Dedi.

Bu adam, gerçekten Cervantes'di. Yazar, zorlukla oturdu ve kısık bir sesle:

— «Allah kahretsin! Az kalsın boğuluyordum! Teşekkür ederim Don Cesar,» dedi.

Don Cesar bağırdı:

— «Gelin! Kaybedecek vaktimiz yok. Belki de çok geciktik bile...»

Bunu söylemesi kolaydı ama, yapması güçtü. Bahçede, Yazar'a saldıran adamlar, kendini fena hâlde hırpalamışlardı ve Don Cesar, ister istemez, Cervantes'in kendisini toparlamasına vakit bırakmak gerektiğini anladı. Zaten Cervantes de bunu apaçık söylüyor ve:

— «Bir dakika,» diyordu. «Allah aşkına bir nefes alayım azizim. Boğulmama az kalmıştı.»

Don Cesar arkadaşını bu durumda bırakamazdı. Gerçi, geçen her saniyenin kurtuluş şanslarını azaltması söz konusuydu ama, yapılacak başka şey yoktu... Prens, elinden gelse hemen koşacak, Pardaillan'ın Giralda'yı kurtarmasına yardım edecekti. Bu arada kaybolacak vakti elinden geldiğince kısaltmak için yapılması gereken tek şeyi yaptı ve El Chico ile birlikte Cervantes'e solunum yaptırarak yaşlı Yazar'ı kendine getirmeye çalıştı.

Beri yanda Cervantes de bitkin olmasına rağmen soğukkanlılığını kaybetmemişti. Cüce'yi tanıır tanımaz kaşlarını çatarak sormuştu:

— «Senin burada ne işin var? Sen kapı tarafını bekleyecek ve birisi gelirse işaret verecek değil miydin?»

Küçük Adam hiç duraksamadan cevap verdi:

— «Sizin gelmediğinizi görünce meraklandım. Acaba ne oldu diye şöyle bir bakayım, dedim. Bütün evin çevresini dolaştım. İyi ki böyle yapmışım. Gelmemiş olsaydım, işiniz bitikti.»

Küçük Adam bunları söylerken gözünün ucuyla da yerdeki kesik ipleri ve pelerinleri gösteriyordu.

Bu El Chico, mükemmel rol yapan biri olmalıydı. Çünkü kendisini hiç gözden kaybetmeyen Cervantes bile Cüce'nin hâlinde şüphe uyandıracak bir taraf bulamadı. Bütün söyledikleri gayet tabii idi.

Serüvenci Yazar, yarı baygın bir hâlde içini çekti:

— «Yalan değil, sen olmasaydın, bu mendebur pelerinin içinde havasızlıktan geberip gidecektim. Buradan kurtulup kurtulamayacağımızı da Allah bilir hani...» Dedi.

Nihayet ayağa kalktı ve birkaç adım attı. Gücünün yerine geldiğini hissetmiş olacak ki:

— «Haydi gidelim,» dedi. «Ben de sizinle gelebilecek kadar kendimi toparladım, Don Cesar...»

Sabırsızlıktan yerinde duramayan Don Cesar:

— «Gidelim!» Diye haykırdı.

Ve hemen yola koyulup hızla ilerlerken bir yandan da Pardaillan'la birlikte Giralda'yı götüren adamın üstüne saldıracakları sırada başına gelenleri anlattı.

Cervantes:

— «Demek ki Şövalye yalnız başına harekete geçmek zorunda kaldı, öyle mi?» Dedi. «Eğer Giralda'yı kaçıranlar kalabalık değillerse Pardaillan muhakkak onların hakkından gelmiş, kızcağızı kurtarmıştır. Kalabalıklarsa bir şey söyleyemem!»

Don Cesar içini çekerek:

— «Herhâlde kalabalıktılar...» Dedi.

Konuşa konuşa, küçük bahçe kapısına ulaşmışlardı. Don Cesar bir hamlede duvarın üstüne tırmandı. Cervantes de onun peşinden geliyordu ama, gözleri birdenbire kendileriyle birlikte gelmiş, şimdi de duvara tırmanışlarını seyretmeye koyulmuş olan Cü-

ce'ye takıldı. Tekrar yere atladı. El Chico'yu kucağına aldı, Don Cesar'a doğru uzattı... Don Cesar da Cüce'yi duvarın öbür tarafına sarkıttı... El Chico'dan sonra Cervantes de, Don Cesar'ın elini tutarak duvarın üstüne tırmanırken:

— «Bu Cüce'yi yanımızdan ayırmayalım. Bizimle beraber olursa endişem kalmayacak,» diye mırıldandı.

Cüce de kendisini bahçeye almalarına hiç ses çıkarmamıştı. Cervantes, Küçük Adam'ın, duvarın dibinde uslu uslu kendilerini beklediğini, kaçmaya yeltenmediğini gördü.

Don Cesar'la Cervantes, duvardan bahçeye birlikte atladılar ve peşlerinde Cüce olduğu hâlde köşke doğru seğirttiler. El Chico bu sefer onlara katılmak suretiyle iyi niyetini ispat etmiş ve Cervantes'in kafasındaki bütün şüpheleri silmiş bulunuyordu.

Üstelik şimdi fazla ihtiyatla hareket edecek durumda değildiler. Gerçi ihtiyatlı olmak hiç şüphesiz faydalıydı ama, ikisi de vakit kaybetmek istemiyordu. Şimdiye kadar fazla ihtiyatlı davranmak yüzünden az mı vakit kaybetmişlerdi?

Kılıçlarını ellerine almış, gözleri tetikte bir yöne doğru koşuyorlardı.

Gerçekte bu yön Cüce tarafından seçilmişti. Don Cesar'la Cervantes de belki farkına varmadan Cüce'nin peşinden koşmuşlardı.

Birkaç saniyede Servili Köşk'ün kapısına ulaştılar. Bir an tereddütle duraladılar. Don Cesar elini kapının tokmağına götürdü. Fakat kapının birdenbire açıldığını görünce hayret içinde kaldı. Çekinmeden içeri girdiler.

Köşkün bu giriş bölümünü, yaldızlı tavana asılı gümüş bir lâmba ışıklandırıyordu. Cervantes buradaki süs ve ihtişamı görünce:

«Vay canına!» Dedi. «Burası en azından bir prenses köşkü olmalı.»

Don Cesar, köşkün zenginliğine dikkat bile etmedi.

Hep birlikte Fausta'nın az önce Cüce'ye beşbin frank verdiği odaya girdiler.

Köşkün giriş bölümü gibi bu oda da aydınlıktı. Yalnız burada lâmba yerine ağır bir gümüş şamdanda, pembe bir mum yanıyor, etrafa tatlı bir koku, soluk bir ışık saçıyordu.

Cervantes'in aklından şunlar geçti:

«Hiç şüphesiz ünlü bir asîlzâdeye, hattâ belki de Kral'a ait bir köşkteyiz. Şimdi hademe kılıklı bir sürü herif üstümüze çullanacaktır.»

Cervantes, gerek giriş bölümünün, gerek bu odanın aydınlatılmış olmasına bakarak köşte birilerinin bulunduğunu düşünüyordu. Bu saray yavrusunda insan olduğundan hiç şüphesi yoktu. Böyle ihtişamlı bir yerde oturan insanın da hademeleri, uşakları, silâhlı muhafızları olmasın, mümkün müydü? Burada oturan kimse veya adamları henüz yatmamışlardı. Yatmış olsalar, ışıkları söndürmeleri gerekirdi. Köşk sahibinin ya da adamlarından birisinin çıkagelmesi bir saniye işiydi. Ondan sonra da eve gizlice giren bu dâvetsiz misafirlere parlak bir karşılama töreni yapılacağı kesindi. Öte yandan, köşkün bu göz kamaştırıcı görünüşüne bakınca sahibinin, ünlü ve zengin bir kimse olduğu belliydi. Hattâ bu sahip, Kral bile olabilirdi. Eğer öyleyse eğer gerçekten buranın sahibi Kral'sa o zaman hapyutmuşlardı. Çünkü gerisin geriye dönüp kaçabilseler bile Kral'ın intikam ordusu da peşlerinden gelecekti. Hiç şüphesiz er-geç yakalanacak ve cellâda teslim edileceklerdi.

Cervantes bir yandan bu pek akla yakın, fakat

cesaret kırıcı şeyleri düşünürken bir yandan da Don Carlos'un oğlunun peşini bırakmıyordu. İkisi de, içinde bulundukları tehlikeyi biliyordu ama, ikisinin de aklından, bu işten caymak geçmiyordu.

Giralda'nın kurtarılması, Don Cesar için başarılması epey zor bir iş hâline gelmiş, âdeta imkânsızlaşmıştı. Bu yüzden ikinci plânda bir mesele durumunu almıştı. Halbuki şimdi genç kızı kaçıranın adamlarıyla boğuşmakta olduğunu sandığı Pardailan, kendini bu tehlikeye, sadece onun hatırı için atmış bulunuyordu. Onun için Don Cesar'ın kafasında şu an hâkim olan tek düşünce, Şövalye'nin imdadına koşmak, eğer vakit kaldıysa ona yardım etmektir... Bu bakımdan, kendisi için hayatını tehlikeye atmış olan adamı, orada yapayanlız bırakarak çekilmek bir an bile hatırından geçemezdi.

Cervantes için mesele daha basitti. Dostlarıyla birlikte bu işe bir kere burnunu sokmuştur. Bu yolda postu elden giderecek bile olsa sonuna kadar yürümeye karar vermişti.

İkisi de ihtiyatla fakat kesin karar vermiş insanların tavrıyla harekete geçti.

*

Odadan koridora çıktılar. Daha önce Fausta'yı izlerken de gördüğümüz gibi bu koridor da oldukça büyüktü ve düzenli aralıklarla tavana asılmış lâmbalarla aydınlanıyordu.

Her yer sessiz, her taraf ıssızdı. Bu esrarengiz köşkün boş olup olmadığını anlamak gerçekten çok zordu.

Önden yürüyen Don Cesar, önüne ilk gelen kapıyı hızla açtı ve sevinç içinde:

— «Giralda!» Diye bağırarak peşinde Cervantes ve Cüce olduğu hâlde odanın içine atıldı.

Giralda'ya bir uyku ilâcı içirmişlerdi ve kızcağız, derin bir uykuya dalmıştı. Fakat Don Cesar bunu bilmiyordu ve genç kızın hiçbir cevap vermeyişinden fena hâlde endişelenerek kucaklayıp kaldırmıştı. Merak ve heyecanla:

— «Giralda!» Diye söyleniyordu. «Uyansana! Bana cevap versene!..»

Yine bir cevap alamadığını görünce genç kızı tekrar sedire bıraktı, ellerinden tuttu. Giralda'nın vücudunun cansızmışçasına seriliverdiğini görünce yüzünün rengi uçtu. Hıçkırarak:

— «Ölmüş!» Dedi. «Öldürmüşler!»

Fakat Cervantes:

— «Yok canım!» Diye haykırdı. «Kim söylemiş, ölmüş diye?.. Sadece uyumuş. Baksanıza, göğsü nasıl inip kalkıyor?»

Don Cesar bir saniyede düştüğü en müthiş ümitsizlikten sıyrılarak çılgınca sevinç içinde:

— «Sahi! Sahi! Yaşıyor!» Diye haykırdı.

Tam bu sırada Giralda da derin bir iç çekmiş ve kımıldamıştı. Bunu izleyen saniyeler içinde gözlerini ağır ağır açtı. Don Cesar'ı yanibaşında gördüğüne hiç şaşmadı ve gülümsedi.

Sonra yavaşça:

— «Sevgilim!» Dedi.

Sesi, kuşların cıvıltısına benziyordu.

Don Cesar:

— «Hayatım!» Diye cevap verdi.

Sesinde sonsuz bir şefkatin izleri seziliyordu.

Birbirlerine başka bir şey söylemediler. Bu kadarı ikisine de yetmişti.

Birbirlerinin ellerinden tuttular ve çevrelerinde başka insanların bulunduğunu tamamen unutarak gülümseyen gözlerle sessiz sadasız bakarak gözleriyle konuştular. Bu, dünyanın en tatlı, en duygulandırıcı manzaralarından biriydi.

Özellikle Giralda, ipek ve kadife karışımı, rengârenk dantelli, sırmalı kostümü; alnına gelişi güzel dökülen gür saçları, kulağının üstüne iliştirdiği bir nar çiçeği, berrak iri gözleri, göz kamaştıran cildi, sâfiyetle gülümseyen ağzı, inci gibi dişleri, hem neşeli, hem de hüznü tavrıyla tapınılacak kadar güzeldi...

Eğer Cervantes orada olmasaydı, hiç şüphesiz satlerce birbirlerinin gözlerine bakacak ve âşıkların sessiz diliyle konuşacaklardı. Fakat o, âşık değildi; sanatçıydı... Karşısındaki eşsiz çifti bir sanatçı gözüyle bir an hayran hayran seyrettikten sonra gerçeğe dönmekte gecikmedi. Birbirlerinin gözlerine dalmış, gitmiş olan iki genci rahatsız etmeyi göze alarak haykırdı:

— «Ya Mösyö de Pardaillan ne olacak? Yoksa onu unutup gidecek miyiz?...»

Prens, arkadaşının gür sesiyle bir anda âdeta gökyüzünden yere iniverdi ve sevgilisinin bakışlarının, kendisine bir an için bile olsun Şövalye'yi unutturmuş olduğunu hatırlayarak utandı... Heyecanla:

— «Mösyö de Pardaillan nerede?» Dedi.

Bu soruyu Giralda'ya sormuştu. Genç kız, gözleri hayretten büyüyerek:

— «Mösyö de Pardaillan mı?» Dedi. «Ben onu hiç görmedim!..»

Don Cesar merakla:

— «Nasıl görmediniz?» Dedi. «Sizi o kurtarmadı mı?»

Şaşkınlığı daha da artan Giralda:

— «Fakat, sevgilim, benim kurtarılmama lüzum yoktu ki... Ben zaten serbesttim,» diye söylendi.

Bu sefer şaşalamak sırası Cervantes'le Don Cesar'a gelmişti:

— «Serbest miydiniz? Peki. Öyleyse nasıl oldu da ben sizi burada uyur bir hâlde buldum.»

— «Sizi bekliyordum.»

— «Geleceğimi biliyor muydunuz?»

— «Elbette!»

Giralda, Don Cesar ve Cervantes, gittikçe artan bir şaşkınlık içindeydiler. Üçünün de bu durumdan bir şey anlamadığı besbelliydi. Don Cesar'ın soruları Giralda'ya bilmece gibi geliyor; genç kızın verdiği cevaplar da durumu büsbütün karıştırmaktan başka hiçbir işe yaramıyordu. Üçü de ayakta ve birbirlerine şaşkın gözlerle bakıp duruyordu.

Yalnız bütün olan bitenleri seyretmekten başka bir şey yapmayan Cüce'nin hiç sesi çıkmıyor ve o, hiç de şaşırılmış görünmüyordu. Zaten etrafında olup bitenlerle de hiç ilgisi yok gibiydi ve yalnız kendinin bildiği bir şeyleri düşünüp duruyordu.

Don Cesar nihayet dayanamadı:

— «E, gel de buna şaşma!.. Size benim buraya geleceğimi kim söyledi bakayım?»

— «Prenses söyledi!»

— «Hangi Prenses?..»

Giralda sâflıkla:

— «Vallahi hangi prenses olduğunu bilmiyorum, Adını söylemedi,» dedi. «Bildiğim bir şey varsa güzel olduğu kadar da iyi bir kadındı. Sizin buraya gelmenizde hiçbir tehlike kalmadığı vakit beni bulmanız için size haber göndereceğine dair söz vermiş-

ti. Bakın işte sözünü tuttu. Geldiniz... Benim bütün bildiğim bu.»

Don Cesar, düşünceli bir tavırla:

— «Acayip bir iş,» dedi.

Cervantes de söylendi:

— «Hakkınız var; anlaşılmaz bir iş... Fakat Don Cesar, biz burada kalıp da bilmece çözmeye uğraşacağımıza, hiç vakit geçirmeden Şövalye'yi aramaya koyulsak daha iyi olacak sanırım. Bir yandan köşkü ararken bir yandan da Giralda'ya soracaklarımızı pekâlâ sorabiliriz.»

— «Doğru söylüyorsunuz, azizim... Burada, değerli vakitlerimizi kaybedip duruyoruz. Fakat Giralda'yı da peşimizde sürüklemek, bana kalırsa hiç doğru değil... Hele dövüş de olursa... Öte yandan kendisini burada bırakmak da pek akıllıca olmayacak. Biz evi ararken ne olacağını Tanrı bilir...»

Giralda gayet tabî bir tavırla:

— «Peki ama, sevgilim, köşkü neden arayacaksınız?» Dedi. «Burada kimse kalmadı ki...»

— «Canım, kimse kalmadığını nereden biliyorsunuz, Giralda?..»

— «Prenses söyledi. Bütün kapılar açık değil miydi? Odaları aydınlık bulmadınız mı?»

Cervantes:

— «Doğru, vâllahi,» dedi.

Don Cesar alçak sesle sordu:

— «Peki, bu Prenses hazretleri şimdi nerede olabilir?»

— «Yanında adamları olduğu hâlde şehirdeki sarayına döndü. Yâni bana, döneceğini söyledi.»

Don Cesar gözleriyle Cervantes'e «Ne yapacağız?» diye sordu. Yazar:

— «Biz, köşkü aramadan gitmeyelim,» dedi.

Don Cesar, bu sefer de kurnaz bir tavırla genç kıza baktı. Giralda kendinden emin bir edâ ile:

— «Size yemin ederim ki ben de hiç korkusuz sizinle birlikte gelebilirim,» dedi. «Köşkte kimse kalmadı. Prenses bunu bana kesinlikle söyledi. Ben o kadının yalan söylemediğinden de eminim...»

Don Cesar birden kararını verdi:

— «Gidelim!»

El Chico hiçbir şey söylemeden, küçük bir masanın üstünde duran bir şamdanı aldı ve kafilenin yolunu aydınlatmaya koyuldu. Köşkü aramaya önce ihtiyatla başladılarsa da, sonradan buranın boş olduğunu, içinde kimsecikler bulunmadığını anlayınca ihtiyatı elden bıraktılar ve serbestçe gezmeye devam ettiler. Mahzenlerden tavan aralarına kadar her tarafta bütün kapıları açık buldular. Her yere girdiler ve her yeri araştırdılar.

Hiçbir yerde Pardaillan'ın izine rastlayamadılar.

Şövalye, penceresinden girdiği odada, ilk anda tek başına kalmış olduğu için Don Cesar da pek haklı olarak dönüp dolaşıp tekrar bu odaya giriyor ve Pardaillan'ın ortadan kayboluşunun sırrını burada bulacağına inanıyordu. Nitekim, bir defa daha bu odaya girdiler ve Fausta'nın bir tarafa yığdirdığı mobilyaların yerlerini değiştirip her tarafı karış karış arayıp gözden geçirilmedik bir karış yer bırakmadılar.

Fakat hiçbir ipucu elde edemediler.

Oysa hiç akıllarından geçmediği hâlde bu kadar ısrarla aradıkları adam, ayaklarının altında, belki de sonsuz uykusuna dalmış bulunuyordu.

Cüce, son derece ilgisiz ve umursamaz bir tavırla onların peşinden geliyordu. İstemiş olsaydı, şimdiye

kadar çoktan, oradan ayrılabilirdi. Önce kendisinden şüphelenmiş olan Cervantes de artık onu gözetlemiyor, Giralda ile Don Cesar ise El Chico'nun varlığını büsbütün unutmuş görünüyorlardı. Fakat küçük adam gitmiyor, inatla orada kalıyordu. İlgisiz görünüşüne rağmen kendisini burada tutan önemli bir sebep olduğu belliydi. Özellikle Pardaillan'ın adı geçtiği vakit El Chico'nun gözlerinde bir ışıık yanıp sönüyor ve dudaklarında hain bir tebessüm belirdiyordu. O anda kendisini gören birisi olsa Şövalye'nin başına gelen felâketten memnun olduğuna yemin edebilirdi.

Köşkü epey bir zaman arayıp da hiçbir netice elde edemeyince canları sıkılan Cervantes'le Don Cesar, nihayet Giralda'yı evine götürmeyi kararlaştırdılar. Oradan da herkes kendi evine gidecek ve ertesi gün, hiç şüphesiz bu zengin sayfiye köşküne dönecek olan Prenses'e gelip Pardaillan'ı soracaklardı.

Bu kararı verince bahçeye çıkıp Giralda'nın açık bulunduğunu söylediği bahçe kapısına yöneldiler. Gerçekten de bahçe kapısı da kilitlenmemiş, sürgüleri sürülmemiş bir durumdaydı.

Cervantes:

— «Duvara da boşu boşuna tırmanıp yorulmuşuz, kapıyı itseymişiz, giriverecekmişiz!» Dedi.

Don Cesar da:

— «Bilmiyorduk, ne yapalım?» Diye ilâve etti.

— «Doğru! Fakat köşkün içindeki zenginliği düşündükçe kapıların, bacaların açık oluşuna bir kat daha şaşıyorum. Buraya nasıl oluyor da hırsızlar, serseriler dadanmıyorlar? Bu evin sahibi olan Prenses ya Karun kadar zengin ya da pek savruk bir insan!...»

Zavallı Cervantes, bu düşüncenin etkisiyle Fausta'nın malını, mülkünü korumaya gayret ediyor, bah-

çe kapısını elinden geldiği kadar sıkıca kapamaya uğraşıyordu...

İki arkadaşı, Giralda'yı aralarına aldı. Cüce de önlerinde olduğu hâlde hep beraber yola koyuldular. Böylece epey bir zaman yürümüşlerdi ki El Chico birdenbire durdu. Ellerini beline dayadı ve Giralda ile iki erkeğin karşısına dikilerek, her zamanki gibi, az kelimeyle meramını anlattı:

— «Fransız'ı mı merak ediyorsunuz?» Dedi. «O çoktan hana dönmüştür bile... Kaybolacak değil ya!»

Don Cesar'la Cervantes bakiştılar. Yazar:

— «Sahi!» Dedi. «Olmayacak şey değil hani?»

Don Cesar, şüpheli bir tavırla başını salladı:

— «Sanmıyorum! Fakat bir kere de Kule Hanı'na uğrayalım bakalım,» diye ilâve etti.

Cüce'nin gözlerinde bir sevinç ışığı belirdi. Başka hiçbir söz söylemeden yön değiştirerek, Kule Hanı'nın yolunu tuttu.

Bu sırada Don Cesar da, Giralda'nın yanında üzgün bir tavırla yürüyordu. Genç kız, nihayet bunun farkına vararak sordu:

— «Neyiniz var Cesar? Mösyö de Pardaillan'ın ortadan kaybolması mı size bu kadar dokundu? Bana kalırsa, Şövalye, en kötü durumlardan bile yaka-sını kolayca sıyrabilecek bir adamdır. En cesur insanların bile mahvolacakları yerden o sapasağlam kurtulur. Öyle kuvvetli, öyle iyi kalpli, öyle cesur bir adam neler yapmaz ki!...»

Bu sözler saf bir hayranlık ve güvenle söylenmişti. Fakat Pardaillan'dan başkası için söylenmiş olsaydı, delikanlının kıskançlığını uyandırmamasına imkân yoktu.

Ancak Don Cesar'ın kafasını kurcalayan düşünceler daha başkaydı. Çünkü yumuşak bir sesle:

— «Hayır, Giralda!» Dedi. «Ben Mösyö de Pardaillan'ı arıyorum ve ne olduğunu anlayıncaya kadar da arayacağım... Çünkü beni, buna zorlayan yalnız kendisini bir ağabey gibi sevmem değil, onu arayıp bulmak, benim için bir şeref borcu... Yoksa onun en kötü tuzaklardan bile tek başına kurtulacağını, ben de bilirim!»

İki sevgilinin konuşmalarının bir kelimesini bile kaçırmayan Cervantes:

— «Ondan ben de eminim!» Diye söylendi. «Pardaillan, kendisinden yardım isteyen herkese, karşılıksız yardıma koşan, eşine zor rastlanır insanlardan biridir. Pardaillan gibi kişiler bazan kendileri de güç bir duruma düşerler de onların yardımına koşarsanız, işlerini çoktan halletmiş olduklarını görürsünüz. İnsan, onları kurtarmakta daima geç kalır. Bu çeşit adamların alınına, herkese yardım etmeleri ve fakat buna karşılık, başkalarından ufak da olsa bir yardım görmemeleri yazılmıştır bir kere...»

Bu üç temiz yürekli insanın, henüz birkaç gündür tanıdıkları Pardaillan'a karşı besledikleri inanç ve güveni gösteren bu sözler, gerçekten duygulandırıcıydı. Fakat Giralda, Cervantes'in sözlerini hararetle tasdik eden Don Cesar'ın tekrar üzgün ve düşünceli hâline döndüğünü görünce sordu:

— «Benim tatlı sevgilim! Sizi böyle kederlendiren şey nedir?»

Don Cesar, sevgilisinin sorusuna şu soruyla karşılıkta bulundu:

— «Giralda! El Chico'nun bize anlattığı o kaçırma masalı nedir?»

Giralda, delikanlının ne demek istediğini anlamaya çalışarak:

— «Yalan değil ki! Beni kaçırdılar!» Dedi.

— «Kaçırdılar mı?»

— «Evet, Cesar!»

— «Centurion mu kaçırdı?»

— «Evet, Centurion kaçırdı!»

— «Fakat Centurion, bu çeşit işleri kendi hesabına yapmaz ki...»

— «Doğru söylüyorsunuz, Cesar! Centurion, Don Almaran'ın sağ koludur.»

Fakat genç kız, bu ad ağzından çıktığı anda kendisini kolundan tutan sevgilisinin titrediğini hissetti. Dudaklarında kurnaz bir gülümseyiş belirirken kızardı. Delikanlının zihninden neler geçtiğini anlamıştı.

Don Cesar onu kıskanmıştı!

Cervantes de meseleyi anlamış olacak ki kendi kendine mırıldandı:

«Aşk dediğin de nedir? Kıskançlıkla çılgınlık!..»

Bu sırada Don Cesar da titrek bir sesle söze koyuldu:

— «Nasıl oluyor da, sizi iğrendirdiğini söylediğiniz o canavarın elinde olduğunuzu bildiğiniz hâlde ve kaçmanız da mümkünken, hiçbir suretle kendinizi kurtarmaya çalışmıyorsunuz!»

Giralda, bir ilâç yüzünden, Don Cesar'ın bile kendisini ölmüş sanacak derecede derin bir uykuya dalmış olduğunu, bu yüzden kaçamadığını pekâlâ söyleyebilirdi. Fakat bunları söylemedi ve sadece gülümseyerek:

— «Fakat bu sefer Centurion, eski efendisi hesabına çalışmıyordu!» Demekle yetindi.

Don Cesar daha beter endişelenerek sordu:

— «Yaa?!.. Kimin hesabına çalışıyordu öyleyse?»

Giralda güldü:

— «Prenses hesabına!..»

— «Prenses hesabına mı? Anlayamadım doğrusu...»

Giralda, birdenbire ciddileşti:

— «Şimdi anlarsınız. Beni dinleyin Cesar! Anemle babamın izlerini aramaya gittiğimi biliyorsunuz, değil mi?»

Don Cesar, kıskançlığını filân unutup, genç kızı teselliye çalışarak:

— «Biliyorum!» Dedi. «Yine hayâl kırıklığına uğradınız, değil mi?»

Giralda, mahzun:

— «Hayır, Cesar, bu sefer meselenin içyüzünü öğrendim!» Dedi.

— «Demek artık ailenizi tanıyor, ananızın ve babanızın kimler olduklarını biliyorsunuz?»

Genç kız hıçkırığa hıçkırığa:

— «Evet, annemin ve babamın ölmüş olduklarını biliyorum,» dedi.

Don Cesar, genç kızı kollarıyla sararak:

— «Bunun böyle olduğu ne yazık ki belliydi,» dedi. «Bâri babanız ve anneniz, umduğunuz gibi soylu ve zengin kimseler miymiş?»

Giralda üzgün bir tavırla:

— «Hayır, Cesar!» Dedi. «Babam ve annem halktan insanlarmış. Fakir, çok fakir kimselermiş ve beni de bakamadıkları için bırakmak zorunda kalmışlar. Evet, Cesar... Nişanlısınız, orta halli bir ailenin bile kızı değil. Sadece basit bir halk kızı.»

Don Cesar, Giralda'yı, kollarında daha çok sıktı. Derin bir şefkatle:

— «Zavallı Giralda!» Dedi. «Böyle olduğunuz için

sizi daha çok seveceğim. Nasıl siz, benim herşeyimseniz, ben de sizin herşeyiniz olacağım!»

Giralda güzel başını kaldırdı, kendisine bu kadar şefkatli sözler söyleyen ve aşkından kendi aşkı kadar emin olduğu adama, yaşlı gözlerle gülümsedi.

Don Cesar devam etti:

— «Bu sefer öğrendiklerinizden emin misiniz, Giralda?» «Şimdiye kadar çok aldatıldınız da...»

— «Bu sefer şüphem kalmadı. Elime deliller geçti.»

Genç kız bir an hayâle daldı. Sonra göz yaşlarını sildi ve kaderine boyun eğmiş bir insan edâsıyla gülümseyerek:

— «Bu işten tek kazancım, bir hıristiyan evlâdı olarak doğduğumu ve vaftiz edildiğimi öğrenmem oldu!» Dedi. «Ondan sonra da çingene hâline gelmişim... İşte, bütün kazancım bu. O kadar önemli değil, değil mi?»

Giralda, kiliseye uğramayan hıristiyanlardan olduğu için vaftizden böyle önemsemeyerek bahsediyordu. Don Cesar ise koyu bir hıristiyan olarak yetiştirilmişti. Gerçi büyüyüp okuduktan ve dünyanın kaç bucak olduğunu öğrendikten sonra eski sofuluğundan pek eser kalmamıştı; ama ne de olsa devrinin çok önemseddiği din işlerine karşı ilgisiz değildi. Onun için ciddi bir tavırla:

— «Böyle söylemeyin, Giralda!» Dedi. «Bu, büyük bir kazançtır. Hiç değilse bu sâyede dinsiz doğmakla suçlanmaktan kurtulacaksınız. Artık içinizde işkence korkusu kalmayacak... Haa, ne demişsiniz, sizi kaçırtanın o Prenses olduğunu söylemişsiniz, değil mi?»

— «Hayır, iş tamamen böyle olmadı... Kendimi Centurion'la adamlarının elinde görünce müthiş bir ümitsizliğe kapılmıştım. Beni, o korkunç Barba Ro-

ja'ya teslim edecek sanıyordum. O zamana kadar hiç görmediğim bir kibar kadının karşısına çıkarıldığımı görünce hayretimin ve sevincimin ne kadar büyük olduğunu takdir edersiniz. Prenses tatlı sözlerle beni yatıştırdı. Hiçbir tehlike içinde bulunmadığımı söyledi. Hattâ, istersem, hemen gitmekte serbest olduğumu da ilâve etti.»

— «Ve siz yine kaldınız! Niçin? Neden? Bu Prenses, sizi neden kaçırtmış? Sizin onunla ne işiniz var? Yoksa sizi tanıyor muydu? Tanıyorsa nereden, nasıl tanıyordu?»

Don Cesar, bu soruları gittikçe artan bir sinirlilik içinde yağdırmıştı. Sevgilisinin kıskançça düşüncelerini sezen ve canı sıkılan Giralda sonsuz bir tatlılıkla:

— «Bu ne çok soru, sevgilim?» Dedi. «Evet, Prenses beni tanıyormuş... Nereden mi, nasıl mı tanıyormuş? Bunda şaşılacak ne var? Kimin nesi olduğu bilinmeyen ve dansettiği zaman fırıldak gibi döndüğü için kendisine Giralda adı takılmış bulunan kızı bütün Sevilla şehri tanımıyor mu?»

Don Cesar, afallayarak:

— «Sahi!» Dedi.

— «Sahi, ya. Hem Prenses beni kaçırtmadı ki... Beni kaçırانların ellerinden kurtardı. Biliyorsunuz ki Centurion ne zamandır beni eline geçirmek için fırsat kolluyordu. Daha geçenlerde Mösyö de Parda-illan işe karışmasaydı, beni tevkif ettirecekti. Nasıl ve neden olduğunu bilmiyorum ama, anladığıma göre Centurion bu Prenses'e de hizmet ediyor. Hattâ Prenses'e bağlılığı, Kızıl Sakal'a bağlılığından çok fazla... Herhâlde Centurion, beni kaçırmak için emir aldığını Prenses'e söylemiş, o da eğer kaçırabilirse doğruca kendisine getirmesini emretmiş olacak...

Centurion hiç istemediği hâlde bu emri yerine getirmek zorunda kaldı.»

— «Canım, niçin bu hiç tanımadığınız Prenses, sizinle bu kadar ilgileniyor?»

— «Prenses beni daha önce görmüş... Söylediğine göre dansedişime hayran kalıp benim kim olduğumu sormuş... Bütün bunlardan benim hiç haberim yoktu. Zengin ve kudretli bir kadın olduğu için benim yıllardır arayıp bulamadığımı, o birkaç gün içinde meydana çıkarıvermiş. Benimle ilgilenmiş ve beni tanımak istediği için ilk fırsattan yararlanmış... Ben de bunu büyük bir sevinçle kabul ettim, çünkü beni büyük bir tehlikeden kurtarıyordu...»

Don Cesar başını eğerek:

— «Demek ki ben de şimdi ona borçlu bulunuyorum...» Dedi.

Giralda ciddiyetle:

— «Evet, öyle, Cesar!» Dedi. «Şimdi oradan ayrılmak elimdeyken neden gitmediğimi de söyleyeyim. Prenses bana, çok iyi tanıdığımı söylediği birinin, beni kırksekiz saat içinde görmemesi lâzım geldiğini, aksi hâlde onun, ölüm tehlikesi karşısında kalacağını söyledi. Ben de o kimseyi, kendi canımdan fazla seviyordum ve onu böyle bir tehlikeye atmak tansa diri diri mezara girmeye razıydım... Onun için kalmayı kabul ettim... Sonra Prenses, her türlü tehlike geçince o kimseye haber göndereceğini ve onun da gelip beni alacağını söylemişti.»

Giralda kurnaz ve çapkın bir gülümsemeyle ilâve etti:

— «Bu kimsenin adını da söyleyeyim mi, Cesar?»

Don Cesar az önce ne kadar endişelendiyse de şimdi de o kadar keyiflenmişti. Sevgilisini iltifatlara boğarak mahcupluğundan kıpkırmızı bir hâle getirdi.

Fakat kıskançlığı, Giralda'nın açık sözleriyle yatıştıktan, heyecanı geçtikten sonra zihnini kurcalayan şu soruyu sormakta gecikmedi:

— «Bu Prenses, beni de mi tanıyor? Benim gibi zavallı bir adamın nesiyle ilgilenmiş? Hem beni tehdit eden o tehlike neymiş? Bunların hepsi çok garip şeyler, biliyor musunuz Giralda?»

— «Sizin zannettiğiniz kadar değil... Ben size Prenses'in güzel olduğu kadar iyi kalpli olduğunu söylemedim mi? Size olan ilgisini, onun iyi yüreğinde aramak gerekir. Sizi de, ailenizi de tanıyor!»

— «Beni mi tanıyor? Babamın adını, sanını da biliyor mu?»

Giralda, ciddi bir tavırla:

— «Evet, Cesar!» Dedi.

— «Peki, babamın adını size söyledi mi?»

— «Hayır! Sizden başka kimseye söylemeyecekmiş!»

Don Cesar ümit ve heyecanla titreyerek:

— «Demek bana doğumumdaki esrarı söyleyecek ha»? Diye sordu.

— «Evet sevgilim! Kendisine ne zaman sorarsanız söyleyecek...»

Don Cesar heyecan içinde haykırdı:

— «Ah! Bir an önce sabah olsa da gidip şu Prenses'i görsem ve herşeyi öğrensem! Aman ya Rabbi, nihayet kim olduğumu, ailemin kimler olduğunu öğreneceğim demek!»

İki sevgili etrafındakilere aldırmadan birbirleriyle konuşup dururken Cervantes de kendi kendine söyleniyordu:

«Bu kadar insanı tanıyan, bu kadar çok sır bilen bu Prenses de kimmiş? Bu zavallı Prens'in kim olduğu onu neden bu kadar ilgilendiriyor acaba? Yok-

sa bu delikanlıya böyle bir şey öğretmenin onu ölüme sürüklemek demek olduğunun farkında değil mi? Şu kadının, bu sırrı söylemesinin önüne nasıl geçsem?»

Bu sırada Kule Hanı'na da ulaşmışlardı. Saat sabahın birbuçuğu vardı. Bu bakımdan han, karanlık ve ıssızdı. Handa bulunan herkesin derin bir uykuya dalmış olduğu besbelliydi.

Karanlık bir hüzne boğulmuş gibi görünen El Chico, han avlusunun kapısına, yalnız pek yakın müşterilerin bildikleri özel bir işaretle vurdu. Biraz bekleyeceklerini sanıyordu ama, sandığı gibi olmadı ve sanki kendilerini bekliyormuş gibi hancı Manuel'in güzel kızı küçük Juana hemen yarı meraklı, yarı endişeli bir yüzle kapıda beliriverdi.

El Chico, genç kızı görünce heyecanla titredi. Ancak, hemen toparlanarak hislerini harikulâde bir ustalıkla saklamayı becerdi. Heyecanını belirten başka bir hareket yapmadı.

Başını kaldırdı ve küçük kıza kırk yıllık bir dost gibi samimî bir tebessümle gülümsedi. Öyle ya... Juana ile El Chico, çocukluk arkadaşlarıydılar. Fakat keskin bir göz, Cüce'nin doğuştan gelme gururuna, ahbapça gülümsemesine, müşfik tavırlarına rağmen üstün insanlar karşısında bir eziklik duyduğunu sezmekte güçlük çekmezdi. Juana'ya gelince El Chico ile gayet ahbapça ve samimî konuşmasına rağmen Cüce'ye karşı davranışından biraz tepeden bakan bir hava seziliyordu. Yabancı biri olsa babasının işleri iyi giden ve hâli vakti yerinde bir ailenin kızı olan dilber Endülüs'lü Juana'nın bu dilenciye karşı bir koruyucu gibi davrandığını sanırdı. Daha fazla dikkat edilince de bu tavırlarda gerçek bir sevgi, ablaca bir duygu göze çarpardı.

Gerçekten de Juana, El Chico'yla konuşurken kü-

çük kızların bebekleriyle oynadıkları zaman takındıkları gibi yüksekten bakan, sert bir tavır takınıyordu. Cüce, onun için canlı bir oyuncak gibiydi. Cüce'ye karşı hem anne, hem de zâlim rolünü oynamıştı. Çocuk, oyuncağından bıktığı zaman fırlatıp bir köşeye atar ve kırılıp kırılmadığına bakmaz bile... Fakat tekrar oyuncağını özleyip de eline aldığı vakit bir tarafını kırmış olduğunu görürse hüngür hüngür ağlar, bebeğinin çektiği acıyı dindirmek, onu avutmak için onu kucağında sallar, okşar, sever...

İşte, Juana'nın Cüce'ye karşı takındığı tavır da aşağı yukarı böyleydi...

İşin asıl garip tarafı, son derecede duygulu olması gereken Cüce'nin de kendisine yapılan bu davranışı bir oyuncak bebek hissizliğiyle değil de, gizli ve fakat gerçek bir zevkle kabul etmesiydi. Hattâ bu hâli, gayet tabii buluyordu. Juana'dan gelen hiçbir davranış onu kırmıyor, kızdırmıyor, incitmiyordu. Juana onun gözünde herkesten başkaydı. Onun, El Chico üzerindeki etkisi sonsuzdu. Juana'nın azarlamaları, şımarık ve haşarı bir çocuğa yaraşır hâlleri ve hele zâlimce davranışları Cüce'ye tatlı geliyor; hiç değilse genç kızın ilgisiz ve kayıtsız davranması kadar acı vermiyordu. Juana, kelimenin tam anlamıyla onun hanımıydı. El Chico da iyi ya da kötü her türlü muameleye zevkle tahammül eden bir köle!..

Acaba bu durum çocukluktan kalma bir alışkanlığın eseri miydi? Belki!..

Gerçek olan şuydu ki Cüce'nin Juana'ya karşı beslediği hayranlık, tapınma derecesine varmıştı!

Juana, onaltı yaşında, harikulâde güzel bir Endülüs'lü kızdı. Ufak tefek, zarif ve ince yapıydı. Kesin ve neşeli hareketlerinde çapkınca bir zarafet ve doğuştan gelme bir incelik sezilirdi. Endülüs kadınlarının sıcak ten rengi, onda da vardı. Zaman zaman

hülyalı, zaman zaman ateşli bakan iri, siyah gözleri kızıl renkli dudaklarının çerçevelediği ufacık ağzıyla çok çekici bir kızdı. Özenle baktığı ince beyaz elleri, birçok kibar kadını kıskandıracak güzellik-teydi. Asıl bir terbiye görmüş hâli vardı. Giyinişi son derece temiz ve hiç şüphesiz, kendi seviyesinin üstün-deydi. Şıklığa pek düşküncü ve kızını pek seven Manuel Usta da onun giyim konusundaki isteklerine set çekmek şöyle dursun, kazancının da yerinde olmasına dayanarak hiçbir arzusunu kırmaz, her dediğini yerine getirirdi.

Juana, daima bir Prenses gibi gösterişli elbiseler giyer ve sırtındakileri kendine yakıştırdıktan başka, gerçek bir zarafetle taşırdı. Bu kıyafetler, kendi seviyesinde kızlarda olduğu gibi basit kumaşlardan değil, kadifeden, ipekten yapılırdı. Bu elbiseler onun ince vücuduna harikulâde oturur, güzelliğine apayrı bir güzellik katardı.

Juana, babasının uşaklarının görevlerini yapmalarına bakarken de zarif bir kıyafet taşımayı ihmal etmezdi. Kendisinin de, bu hizmete katılması, bir aşağı yukarı koşması ve hünerli elleriyle sofrayı hazırlaması için müşterinin ya şu Fransız asîlzâdesi gibi seçkin bir adam ya da Mösyö de Cervantes gibi eski bir dost olması lâzımdı. Ancak böyle bir iş yaparken bile hizmetine koştuklarına büyük bir şeref bahşettiğine inanırdı ve bunda da herhâlde haksız değildi.

Durum böyle olunca herhangi bir hizmetçi yerine Juana'nın geç vakitlere kadar kapı beklemesine, Cervantes'in şaşmasını hiç de garipsememek gerekir... Juana, gecenin geç vaktinde gelen ziyaretçileri içeri almak için bir kenara çekildi ve endişeli, şaşkın görüldüğü hâlde El Chico'nun gülümseyişine, hem mağrur, hem de ahabapça bir edâ ile karşılıklıta bulunmayı ihmal etmedi... Bu da, genç kızı görür görmez rengi uçan Küçük Adam'ın yüzüne birazcık

kan gelmesine yetti. Bu tebessüm, Cüce'yi o kadar memnun etmişti ki El Chico, bu nedenle bu taşkın sevincini saklamayı pek başaramadı. Ama zaten bütünü başka dertleri olan arkadaşlarının da bu durumunu farketmelerine imkân yoktu.

Kafilenin en arkasında gelen Cervantes, avluya girdiği zaman Juana bir an kapıyı kapayıp kapamamakta kararsız davrandı ve bu arada kapıyı kapamadan önce başını çıkarıp dışarıya baktı. Engizisyon hükûmeti, şehri ışıklandırmaya lüzum görmediği için yalnızca pırıl pırıl gökteki ayın ve milyonlarca yıldızın aydınlattığı sokağı gözleriyle araştırdı.

Küçük Juana, garip bir heyecan içindeydi. Sanki birisini bekliyor ve onun gelmeyeişine üzüлp meraklanıyordu. Sokakta kimse olmadığını ve artık kimse-
nin gelmeyeceğini anlayınca, üzgün bir tavırla içini çekti. Sonra kapıyı kapayıp sürgüledi. Ziyaretçilerin hepsini, her tarafı sımsıkı kapalı olduğu için içinden dışarıya ışık sızdırmayan ve ışık yasağı dolayısıyla tehlikeli olmayan mutfağa soktu.

Gecenin bu saatinde gezip tozarak namuslu hristiyanların uyku uyumalarına bile meydan vermeyen gece ziyaretçilerine atıp tutan ve lânetler okuyan bir hizmetçi kadın, âdeta ayakta uyuyarak biraz yiyecek, içecek hazırlarken Juana da sözde onu kontrol ediyordu. Fakat o kadar dalgın ve üzüntülüydü ki baktığı hâlde bir şey görmüyordu. Yüzü sapsarıydı. Her zaman neşe taşan güzel gözlerinde yaşlar birikmiş de sanki boşanmak için fırsat bekliyorlardı. Dudaklarını yakan soruyu kimseye sormadı ve kimse de onun bu heyecanlı ve üzüntülü hâlini farkedemedi.

Yalnız, hizmetçi kadın, bir yandan gece ziyaretçilerine ters ters bakarken, bir yandan da küçük hanımının böyle sabahlara kadar uykusuz kalıp gözlerini

berbat etmesine atıp tutuyor... Sâdık ve uykusuzluğa alışık hizmetçiler varken beyaz elli minik hanımlara rahat etmekten başka bir iş düşmeyeceğini söyleyip duruyordu.

Bundan başka, Juana'yı bir an bile gözden kaybetmeyen El Chico da bir şeyler seziyor ve hanımının dudaklarında kaybolan gülümsemeyi yerine getirmek için her türlü şaklabanlığı yapmaya hazır bir köpek sadakatiyle bakıyordu.

Oysa, doğrusu aranırsa, küçük Juana, ne hizmetçinin farkındaydı, ne El Chico'nun, ne de başka kimse... Korkulu bir rüya görüyor gibiydi ve birdenbire Don Cesar'ın bir sorusu onu bu rüyadan uyardı:

— «Mösyö de Pardaillan geldi mi?»

Küçük Juana şiddetle titredi ve boğuk bir sesle kekeleyebildi:

— «Hayır, Don Cesar!..»

Don Cesar bitkin bir tavırla Cervantes'e bakarak:

— «Ben zaten biliyordum!» Dedi.

Küçük Juana, benzi balmumu gibi sarararak sor-du:

— «Mösyö de Pardaillan sizinle değil miydi? İnşallah başına bir kaza gelmemiştir!..»

Cervantes dalgın bir tavırla:

— «Biz de öyle olmasını temenni ederdik kızım ama, hiçbir şey bildiğimiz yok...» Dedi. «Bakalım, herhâlde yarın herşeyi öğreneceğiz...»

Juana, yerinde sallandı, eğer hemen tutunacağı bir masa bulmasaydı, belki de yere düşerdi. Fakat bu âni rahatsızlığını sadece hizmetçi farkederek fısıldadı:

— «Yorgunluktan yerlere yuvarlanacaksınız, küçük hanım! Bu gece kendinize eza etmeye yeminlisiniz de onun için mi yatmıyorsunuz?»

El Chico da işin farkındaydı. Hiçbir şey söylemeden genç kıza yaklaştı ve kendisine yaslanmasını istemiş gibi durdu.

Cervantes, olanları sezmeden:

— «Evlâdım, bize yatacak yer hazırlattırır!» dedi. «Geceyi burada geçirelim de yarın sabah tekrar araştırmalarımıza başlarız...»

Yazar bu teklifi, Don Cesar'a yapmıştı.

Don Cesar başıyla razı olduğunu belirtir bir işaret yaptı.

Juana, bu kadar insanın gözünden kurtulduğuna memnunmuş gibi seğirtti. Hizmetçi de artık gidip yaması için mırıldanarak onun peşinden koştu ama, genç kız, bu söyleneni işitmedi bile...

Cervantes, El Chico'ya dostça bir hareket yaparak kendisi için hazırlanan odaya yöneldi. Don Cesar ise Cüce'ye uzun uzun teşekkür ettikten ve bundan böyle herhangi bir zorlukla karşılaşırса hemen kendisine gelmesini tekrar tekrar tembihledikten sonra çekildi. Küçük Adam, kendisine söylenen bu sözleri, her zamanki mağrur ve kayıtsız hâliyle dinledi; ama gözlerindeki parlaklık, bu dostluk gösterisinden pek memnun kaldığını belirtiyordu...

EL CHICO VE JUANA

El Chico, hanın mutfağında yalnız kalınca sönmek üzere olan ateşin yanında bulunan bir arkalıksız iskemleye oturmuştu. Üzgün ve heyecanlıydı. Çünkü Juana'nın da üzgün ve heyecanlı olduğunu gözleriyle görmüştü.

Başı ellerinde, henüz pek kısa olan mazisini düşünmeye koyuldu. Maziyi, buna katılan şimdiki zamanı, onun ardından gelecek olan istikbali... Bunların hepsi de, El Chico için bir tek kelimeyle özetlenebilirdi: Juana!

Hâtıralarında ne kadar gerilere giderse gitsin, kendisini daima bir oyuncak gibi Juana'nın avuçları içinde görüyordu. Cüce'nin kimsesi yoktu ve ara sıra birisi onunla ilgilenirse, bu da sâdece kendisine ufak tertip bir dayak atması için olurdu. Böyle ilgi yerinde kalsın! Oysa afacanlığına rağmen Juana'nın yüreği iyiydi. Farkına varmadan ve bilmeden Cüce'nin bu kimsesizliği, genç kızın yüreğine işlemişti. Ve daha çok küçükken her küçük kızın kalbinde gelişen analık duygusuyla Cüce'ye iyi bakılması ve iyi muamele edilmesi için göz kulak olmuştu. Böyle böyle küçük anne rolünü oynamaya alışmıştı. Babası da Juana'nın her dediğini yaptığı için genç kız zekâsının da yardımıyla karşısındakilere söz geçirmenin yolunu bulmakta da zorluk çekmemişti. İşte El Chico'ya karşı takındığı koruyucu tavırları da bu alışkanlıktan kalmaydı.

Cüce de yavaş yavaş onun sözünü dinlemeyi tabii bulmuş ve evde herkes ona boyun eğdiği için o da herkese uymuştu. Aslında El Chico'nun kafasında

büsbütün başka ahlâk düşünceleri vardı. Onun, öyle boyun büküp küçük düşmeyi aklına getirdiği yoktu. Bir gün bu ahlâk düşüncelerinin aykırılığı yüzünden, bir meydanda cayır cayır yakılacağını da düşünmüyor değildi... Lâkin Juana karşısında bütün düşünceleri iflâs ediyor, boynu bükülüyordu. Bunu bir huy hâline getirmişti. Öyle bir huydu ki canı çıkmadıkça çıkmayacaktı!.. Bu yüzden, Juana'nın bir isteğinin münakaşa edilmesini bile akli kabul etmiyordu. Bu ele avuca sığmaz çocuk, ne efendi, ne âmir tanıdığı hâlde Juana'nın hâkimiyetini öyle kolaylıkla kabul etmiş ve ondan başka efendi tanımamaya, öyle alışmıştı ki yaşlanıp büyüdükten sonra da genç kıza «Küçük Hanım» diye hitap etmekten vazgeçememiş ve Juana'yı pek memnun eden bu sözü söylemekten âdeta zevk duyar olmuştu. Fakat zamanla çocuklar büyümüşlerdi. Juana, dilber bir genç kız olmuştu. El Chico da delikanlı olmuştu ama boy bos bakımından yine çocuk kalmıştı.

Önce Juana, kendisinin gittikçe büyüdüğüne, ondan dört yaş daha büyük olan arkadaşından da boy-lu boslu olduğuna hayret etmişti. Fakat aynı zamanda bundan hoşlanmıştı da. Demek ki bebeği, hep bebek olarak kalacaktı. Aman, bu ne hoş şeydi!.. Ve bu hoş şey, yüreğinde, Cüce'ye karşı duyduğu merhame-ti gittikçe silmiş, onun yerine bencilliği kuvvetlendirmişti. Öte yandan El Chico da, çevresinde herşey büyüdüğü, boy attığı hâlde kendisinin ufacık kalışına pek içlenip üzülmekteydi. Bunun üzerine Juana, bu Küçük Adam'ı yanından hiç ayırmamaya karar vermişti. Yoksa zavallının hâli ne olurdu?

El Chico'ya gelince hudutsuz itaati; sonradan kendi kendine bu işe karışan başka bir hissin; aşk duygusunun etkisiyle daha da artmıştı. Fakat bu aşk, temiz bir aşktı. Yalnız fedakârlık etmekten ibaret bir aşk... Zaten başka türlü de olamazdı. Juana onun

için yıllarca bir küçük tanrıça olmuş ve Cüce ona daima tapınmıştı. Dünyada Juana'dan daha güzel, daha zarif, daha iyi bir kız mı vardı? Bütün düşünceleri bir tek gayede toplanıyordu: Her ne pahasına olursa olsun, Juana'nın hoşuna gitmek! Juana, yanında olduğu vakit onun ne iradesi, ne akli, ne hissi kalyordu. İkisi için de karar veren, düşünen ve hissedenden Juana idi. El Chico, âdeta Juana aracılığıyla yaşıyor ve onun kararlaştırdığı şeyleri körü körüne yapmaktan başka bir şey bilmiyordu.

Bu aşkın, şehvetle hiçbir ilgisi yoktu. Cüce kendi kendine erkek olduğunu ne kadar söylese de kendisi de biliyordu ki diğer erkekler gibi bir erkek değildi. Gerçek bir kadınla kendisi gibi ufacık, yarım yamalak bir erkeğin evlenebileceğini hayâl bile etmemişti. Hiç böyle şey olur muydu?.. Hattâ kendisinin bir erkek olduğunu hatırlaması bile ancak Fausta'nın söylediği sözler sayesinde olmuştu... Ama o kibar kadının kendisiyle alay etmediği nereden belliydi? Herhâlde El Chico'nun ne yapacağını görüp biraz gülmek istemiş olacaktı... Sanki El Chico bunu anlamamış mıydı? Küçüktü ama, aptal değildi!..

*

Juana onüç yaşına geldiği zaman yetişkin hanımlar gibi giyinmeye ve artık hanın lokantasında görünmeye başlamıştı. Fakat bundan amacı, iş yapmak değildi! Hayır! Bu, daha çok yıllar önce ölen annesinin yerine geçirilen tombul hizmetçi Barbara, onun boşluğunu doldurmak içindi. Ama bir ananın yeri ne kadar doldurulabilir ki?..

Ne olursa olsun, Juana'nın evin hanımı olduğu o zaman hissedilmiş ve ondan sonra da artık kimse onun sözünden dışarı çıkamaz olmuştu. Üstelik genç kız, kısa zamanda epey zor bir iş olan müşteri idu-

resini de öğrenmiş, kimine ciddî davranarak kimine gülümseyerek herkesi memnun etmenin sırrına ermiş ve kısa zamanda, iyi hanları pek de az olmayan Sevilla'da, Kule Hanı'nı ünlü bir yer hâline getirmişti.

Juana ile El Chico arasındaki bu temiz ilişki sürüp giderken Manuel Usta bu işe burnunu sokmuş ve biricik kızı Juana, iş başında kendini harap ederken El Chico tembelinin boyunun ufaklığını bahane ederek sabahtan akşama kadar ekmek elden su gölden, yan gelip yatmasının görülmemiş bir rezalet olduğunu ileri sürmüştü. Adam ayrıca insanın kimsesiz ve fakir olduğu zaman hayatını kazanmak için çalışması gerektiğini de ilâve etmişti. El Chico, dehşet içinde hayatını kazanmak için ne iş görebileceğini kendi kendine sormuştu. Şimdiye kadar ona hayatını kazanması için bir şey öğretmemişti ki!.. Zavallı Cüce, yuvadan yeni düşmüş bir kuş yavrusu kadar da çâresizdi.

Cüceye gösterilen iş, onun gücünün üstündeydi. Böyle olmasına rağmen belki de elinden geleni yaparak onu başarmaya çalışabilirdi... Fakat hiç olmazsa duygularına saygı gösterilseydi... Ne gezer? Cüce'nin duyguları kimin umurundaydı?.. Daha işe başlar başlamaz, herkesin şamar oğlanı hâline gelivermişti. Patrondan en aşağılık ahır uşağına kadar herkes, kendini ona emir vermeye yetkili görüyor ve bu emirler, iyi başarılmadıkları zaman kötek de eksikliğini hiç hissettirmiyordu.

İşin en korkunç tarafı, çalışmasının, Cüce'yi bütün gün Juana'dan uzaklaştırması oldu. Bu durum, El Chico için başlı başına bir işkenceydi. Bu da yetişmiyormuş gibi han uşakları ve müşteriler her fırsatta zavallıyı insafsızca alaya alıyor ya da paylıyorlardı.

El Chico ömründe hiçbir vakit bu kadar acı çekmemişti.

Fakat bu hâle uzun zaman dayanamazdı. Nitekim birkaç günlük târif edilmeyen işkenceden sonra El Chico, önlüğü de, süpürgeyi de, patronu da bıraktığı gibi savuştu, gitti.

Cüce bundan sonra ömrünü nasıl geçirdi? Hiç şüphesiz anaforculukla... Baştan aşağı bağlar ve bahçelerle bezenmiş Endülüs bu iş için çok elverişliydi. Ancak, mevsim ve hava şartları bu çapulculuğa uygun olmadığı zamanlar El Chico bir kilise saçağı altına sığınıyor, avuç açıyordu. Açlıktan ölmeyecek kadar karnını doyurabiliyor, kovuklarda barınıyor, paçavralar içinde geziyordu ama, hürdü. Güneşin altında, kuru otlara uzanıp uyurken hürdü ve yıldızların altında hayâl kurarken hürdü. Sözün kısası hâinden memnundu. Her zamankinden daha açık alında geziyordu ve birisi kendisine, hoşlanmadığı bir söz söylediği vakit onu tersleyişi görülmeye değerdi.

El Chico'nun kaçıışı üzerine Manuel Usta, acı şikâyetlere, kanlı tehditlere ve korkunç tahminlere girişti. El Chico sefil bir nankördü. Tembelki; dine ve kanuna saygısız bir mahlûktu, kalpsizdi, bencildi... Hiçbir insanca duyguya sahip değildi ve eninde sonunda bir meydanda, bir odun yığını üstünde cayır cayır yanacağı kesindi.

Halbuki El Chico, hiç de Manuel Usta'nın iddia ettiği gibi kalpsiz ve nankör değildi. Yalnız, iyi yürekliliğini ve değerbilirliğini pek haklı olarak kendisine karşı şefkat ve yakınlık göstermiş olan tek insana: Juana'ya saklıyordu.

Her gün bir çaresini bulup hana giriyor, bir köşeye sıkışıyor, ufacık boyu yüzünden kimseye görünmeden, gözünü, gönlünü kendisi için herşey demek olan Juana ile dolduruyordu. Her zamanki gibi çe-

vik ve canlı, her zaman olduğu üzere kraliçeler gibi giyinmiş Juana'nın gidişini, gelişini, servisi kontrol edişini ve doğuştan gelme ev hanımlığıyla hatâları düzeltişini zevkle seyrediyordu. Gözü, gönlü doyduğu vakit memnun gidiyor, ertesi gün tekrar geliyordu. Bazan Juana, kendi yakınından geçerse elini uzatıp genç kızın eteğini tutuyor ve dudaklarına götürüp öpüyordu.

Bir gün yine böyle bir hareket yapacağı anda elinin uzanacağı yeri yanlış hesaplamış ve eteklik yerine kızcağızın ayak bileğine dokunmuştu. Bu dokunuş, onu pek şaşırtmıştı. Hele Juana da bu işi, müşterilerden birinin kaba şakası sanıp da hiddetinden rengi uçmuş bir hâlde avazı çıktığı kadar bağırınca Manuel Usta ile uşakları koştular. Chico, beceriksizliği yüzünden başına gelecek felâketi hemen sezmişti. Han allak bullak olacak ve dehşet içinde Chico'yu da, herkesin gözü önünde bir temiz dövdükten sonra kapı dışarı edeceklerdi. Cüce perişan hâliyle saklandığı yerden çıkmış, ellerini kavuşturup diz çökerek Juana'ya yalvarmıştı:

— «Benim, Juana, korkma!»

El Chico acınacak bir durumda ve üstü başı, maşa ile tutulamayacak kadar pis olduğu hâlde, Juana kendisini hemen tanımıştı. Korkmamıştı. Tersine çok memnun görünmüş ve niçin bağıırıp çağırıldığını soran babasına:

— «Bir şeyim yok...» Demişti. «Şu masaya çarpınca canım yandı da onun için bağıırdım!»

Manuel Usta, şüpheli bir şey de görmediği için, verilen izahatla yetinip çekilmiş, hizmetçiler de işlerinin güçlerinin başlarına dönmüşlerdi. Juana da Chico'ya, hemen anlayıp itaat ettiği belirsiz bir işaret yapmıştı. Chico, elbette itaat edecekti. Ona itaat etmekten başka elinden ne gelirdi ki?

Juana, Chico'yu, kimsenin farkedemeyeceği تنها bir köşeye götürmüş, hemen gazaba gelerek atıp tutmaya koyulmuştu:

— «Orada ne işin vardı? Haylaz! Tembel!.. Selâmsız sabahsız bırakıp kaçtığın yere ne yüzle dönüyorsun? Nankör! Kalpsiz!..»

— «Seni özledim de Juana!..»

— «Yaa?! Beni günlerce haftalarca unuttuktan sonra birdenbire özleyeceğin mi tuttu?»

El Chico kederli bir tavırla söylendi:

— «Ben seni unutmadım Juana!.. Zaten unutamazdım ki... Ben, her gün buraya geldim»

— «Her gün mü geldin? Beni mi aldatacaksın? Her gün geldin de ne diye hiç gözüme görünmedin?»

— «Beni kovarlar diye korkuyordum!»

O zaman Juana ona şaşkın bir merhametle baktı ve omuz silkerek:

— «Hani kovulmayı da hak etmedin değil» Dedi. «Ama, seni benim kovamayacağımı da bilmen lâzımdı.»

— «Sen!.. Sen elbette kovmazdın Juana... Ama, baban?.. Ötekiler?..»

Bu sözü Juana da haklı bulmuştu. Hemen bir cevap veremedi. Chico'nun doğru söylediğinden emindi. Zaten söylemeye hiç yanaşmıyordu ama, Juana da onu gayet iyi saklandığı köşelerde, birçok kere farketmişti.

Juana şaşkınlığını saklamak için Cüce'yi tekrar paylamaya koyuldu:

—«Bu kılığın, kıyafetin nedir? Serserilere dönmüşsün!.. Bu hâlinle karşıma çıkmaya utanmıyor musun? Hiç olmazsa biraz temizlenemez miydin?..»

Chico utanarak boynunu büktü. Kirpiklerinde bir damla yaş belirdi. Bu azar, içine işlemişti. Eğer

şu ters tesadüf olmasaydı bu hâliyle Juana'ya görünür müydü? Juana, Chico'yu üzdüğünü anladı. Ona dikkatle bakarak yumuşak ve tatlı bir edâ ile:

— «Yoksa bazan penceremde bulduğum çiçekleri de sen mi getiriyordun?» Dedi.

Beriki kızardı ve başıyla evet işareti yaptı. Juana, ona daha dikkatle baktı:

— «Neden bana çiçek getiriyordun?»

Chico, gayet tabîî ve samimî edâ ile cevap verdi:

— «Beni nankör zannetmeni istemiyordum. Ötekilerin ne dediği umurumda değil; fakat senin söylemeni istemem... Çiçek getirirsem, benim getirdiğimi anlayacağını ve beni affedeceğini düşündüm.»

Juana, Cüce'ye bir süre hiçbir şey söylemeden baktı. Sonra anlamlı bir gülümseyişle:

— «Maşallah!» Dedi. «Pencereme kadar nasıl tırmandın bakayım?.. Ah, haylaz ah! Hiç düşünmedin mi ki düşersen bir yerin kırılır ya da ölür gidersin de sonra ben, ömrüm oldukça azap çekerim?..»

Chico, gönlünde bir güneşin doğduğunu hissetti. Juana kızgın değildi. Juana bâlâ kendisini sevmese ona bir şey olacak diye içi titrer miydi?..

Cüce, yürekten gülümseyerek:

— «Korkma, bana hiçbir şey olmaz!..» Dedi. «Ben küçüğüm ama, becerikliyim!»

Bu sefer Juana bütün samimiyetiyle gülerek cevap verdi:

— «Doğru! Maymun gibi becerikli olduğunu bilirim!.. Fakat bir daha öyle şey yapayım deme... Çiçekleri doğruca bana versene... O zaman daha hoşuma gider!..»

El Chico ümittten titreyerek:

— «Gelip seni bir daha görmemi istiyor musun?..» Diye sordu.

Genç kız, dudaklarını anlamlı bir şekilde büzer-
rek:

— «Artık buraya döndükten sonra kalkıp geri
dönecek değilsin ya?..» Dedi.

— «Ya baban? Manuel Usta bana ne der?»

Juana, babasının ne diyeceğini umursamadığını
belirten bir işaret yaptıktan sonra kesin bir dille:

— «Kendini köşe bucağa saklamadan beni gör-
mek istiyor musun, yoksa istemiyor musun?» Dedi.

Chico, coşkun bir sevinç içinde ellerini kavuştur-
du. O zaman Juana şımarık bir gülümseyişle:

— «Öyleyse geri yanına aldırma!» Dedi. «Bizim-
le bir sofrada yemek yersin... Burada yatarsın...
Ben seni tertemiz giydiririm. Çalışmaya gelince ca-
nının istediğini ve gücünün yettiğini yaparsın, o ka-
dar... Haydi gel!»

Chico başını salladı ve yerinden kımıldamadı.

Genç kız sapsarı kesildi. Cüce'ye acı bir serzeniş-
le baktı ve boğazında düğümlenen hıçkırığın boğuk-
laştırdığı bir sesle:

— «Yaa!.. İstemiyorsun demek?» Dedi.

Hemen arkasından da emreden, kesin tavrıyla ilâ-
ve etti:

— «Yoksa artık senin küçük hanımın değil mi-
yim? Artık sözümü dinlemeyecek misin?»

Cüce son derece tatlı fakat inatçı bir tavırla dedi
ki:

— «Sen benim şimdi de herşeyimin, ileride de
öyle olacaksın. Seni görmek için ateşin içinden bile
geçerim... Fakat artık senin, beni doyurmanı, bana
yatacak yer vermeni, beni giydirmeni istemiyorum!»

Juana istemediği hâlde Cüce'nin üstündeki paçav-
ralara bakınca Chico utanarak boynunu eğdi. Ju-
ana incecik parmaklarıyla onu çenesinden tuttu, bu

şını yukarıya kaldırmaya zorladı ve şefkat dolu, tatlı bakışlarını onun gözlerine dikti. O zaman Cüce'nin zihninden geçenleri anlayıverdi. Kadınca bir incelikle, fazla ısrar etmenin gerekmeceğini düşündü. Bir an sustuktan sonra:

— «Peki!» Dedi. İstediğin zaman yine gel... Bil-
diğin, istediğin gibi davran... Yalnız şurasını unut-
ma: Bir şeye ihtiyacın olur da bana haber vermezsen,
beni çok üzmüş olursun. Senin candan ve sâdık bir
dostun olduğumu aklımdan çıkarmamalısın. Bana
bunun için söz veriyor musun?..»

Juana, bu soruyu gayet tatlı bir edâ ile ve içten
gelen bir heyecanla sormuştu. Bunun üzerine genç
kızın kraliçelik tasladığı, Chico'nun da sâdık bir kö-
le gibi davrandığı sıralarda olduğu gibi Cüce diz
çöktü ve dudaklarını Juana'nın minimini ayakkabı-
larının ucuna değdirdi.

Bu hareketin ne anlam taşıdığı ortadaydı. Herhâl-
de farkında olmadan yapılmıştı, fakat açık bir suret-
te belliydi ki Chico bu mahçup ve zelif öpücüğe,
bütün aşkını; kölelik, sadâkat ve feragattan ibaret bü-
tün aşkını koymuştu. Bu hareket, Cüce'nin aslında
mağrur bir insan olması bakımından da anlamlıydı.
Juana, bütün masumluluğuna rağmen bu hareketi
mânasını yanlış anlamadı ve güzel yüzü bir neşe ve
gurur ışıyla aydınlandı. Bu hareketi gayet tabîi
miş gibi hiçbir, sahte utanma veya tevazu belirtisi
göstermeden, güzellik ve iyi kalpliliğinin bir karşı-
lığı olarak kabul etti. Bu kabulde, ayakları dibinde
diz çökmüş varlığa hükmetmenin gururu da vardı.
Fakat herşeyini kendisine terkeden bu insan karşı-
sındaki düşüncesi ne olursa olsun, ona bakan gözle-
rindeki şefkatin derinliği gözden kaçacak gibi değil-
di.

Bu sırada Chico da doğruluyor ve yürekten bir he-
yecanla:

— «Sen, hep benim küçük hanımım olarak kalacaksın!..» Diyordu.

Juana sevinçle ellerini çırpı ve gurur dolu bir sesle haykırdı:

— «Zaten böyle olacağını biliyordum...»

Sonra hemen Chico'yu elinden tuttu. Çapkın bir tavırla sürükledi:

— «Gel! Gel de babamı gör!»

Beriki yine tatlı fakat inatçı tavrıyla:

— «Hayır!» Dedi.

Juana ayağını yere vurdu. Yarı dalgın, yarı kızgın bir edâile:

— «Yine ne var?» Diye sordu.

Chico üstündeki paçavralara baktı:

— «Babanın beni bu kılıkta görmesini istemem, Yarın yine geleceğim, o zaman seni utandırmayacağımdan emin olabilirsin!» Dedi.

*

Cüce, ne yapıp etti? Nasıl becerdi?.. Bilinemez... Fakat ertesi gün yeni olmamakla beraber öyle temiz, kendisine o kadar yakışmış, minimini vücuduna o derece iyi oturmuş bir elbise giymişti ki şaşmamak elde değildi.

Ve Chico, o gün, tam anlamıyla bir zafer kazandı.

İlkönce Juana'nın gözlerinde, kendisinin bu kadar temiz ve iyi giyinmiş olmasından doğan neşenin parıltısını gördü. Sonra Manuel Usta ile uşaklarının yüzlerinde kendisinin tam bir asîlzâde gibi giyinmiş olmasının verdiği şaşkınlığı okudu.

O günden sonra El Chico yalnız küçük hanımını görmeye gideceği zamanlar temiz ve iyi giyin-

meyi hiç ihmal etmedi. Biricik elbisesini, Juana'yı ziyaret edeceği zaman giyiyor, sonra da katlayıp kendisinden başka kimsenin bilmediği gizli bir köşeye yerleştiriyordu. Hana gittiği zaman paçavralara bürünmekten sıkılıyordu. Yeni elbiseleri de gerçi orada burada gezmekten eskiyordu ama, Juana'nın verdiği dersi unutmuyor, tertemiz giyinmeye çok dikkat ediyordu.

Juana kollarını babasının boynuna dolar dolamaz, Chico'yu affettirmişti. Zaten Manuel de aslında fena bir adam olmadığı için kendi deyişiyle nankörün dönüşünü efendice karşılamıştı. Bununla birlikte Küçük Adam'ın eskisi gibi handa kalmak istemediğini duyunca yine birazcık söylenmekten kendini alamadı.

Juana'nın doğum günlerinde veya başka bayramlarda Chico ne yapıp ediyor, küçük hanımına ufak tefek bazı hediyeler getiriyordu. Bunlar genellikle tuvalet ve süs eşyasıydı. Juana'nın da en büyük merakı süslenmek olduğu için küçük hanım bu hediyeleri büyük bir sevinç içinde kabulleniyordu. Böyle günler Chico, Manuel Usta'nın dâvetini kabul ederek aile sofrasında, küçük hanımının yanı başında onun kadar mutlu oturuyordu.

Juana yukarıda misafirleriyle uğraşırken, El Chico da sönmek üzere bulunan ateşin yanındaki iskemlesinde oturup bunları acı acı hatırladı...

Bu Küçük Adam'ın karakteri mi çok kuvvetliydi; yoksa boyunun bosunun ufaklığından duyduğu utangaçlıkla duygularını açıklamaya sıkılıyordu ya da gönlüne bu sevgiyi sokarken daha başlangıçtan mı en büyük fedakârlıklara katlanmaya kendini hazırlamıştı, neden, şimdiye kadar ağzından en küçük bir aşk itirafı bile çıkmamıştı. Kendince içindeki duyguları kıskanç bir dikkatle saklamayı başarmış-

tı. Oysa gerçekte Juana, aşk işlerinde ne kadar tecrübesiz olursa olsun, Chico'nun kendisinden saklamaya uğraştığı duyguları, zekâsı ve inceliği sayesinde sezmişti. Zaten, Cüce'nin tamamen genç kızın minik avuçlarında olduğunu anlamak için uzun boylu bir kehanete ihtiyaç yoktu. Fakat Juana da Chico'yu seviyor muydu?.. Bunun cevabını gelecekteki olaylar verecektir. Şimdilik söylenebilecek tek şey, Juana'nın, Chico'yu kendisine, yalnız kendisine ait bir varlık olarak görmeye alışık bulunduğudur. Cüce köleleştikçe Juana da farkına varmadan gitgide bencil olmuştu. Genç kız, kendi üstünlüğünden emindi, bu husus kafasına iyice yerleşmişti. Duygularında hür, Chico'yu evirip çevirmekte hür, okşamakta veya terslemekte hürdü. Fakat Chico adına böyle bir hürriyeti kabul edemezdi. Chico'nun, kendisinden başka kimseye sevgi göstermesine asla tahammülü yoktu. Bu konuda adamakıllı bencil bir tutumla hareket ediyordu ve değil Chico'nun sadakatsizliğine, hattâ geçici bir zaman için başka bir şeyi tercih etmesine bile göz yumamazdı. Cüce'nin, kendisini her zamankinden daha fazla sevdiğinden emin olsaydı, buna sevinirdi. Acaba bu ilişki Juana için sadece bir gönül eğlencesinden mi ibaretti?.. Cevabı verilmeyecek bir soru da budur... Kesin olan nokta şuydu ki Juana, Cüce üzerindeki hâkimiyetinin tam oluşundan çok memnundu ve bu hâkimiyeti birazcık sarsılacak olsa acısı büyük olurdu.

Fakat Cüce'nin bütün bunlardan haberi yoktu. Cüce, kendi içine kapanmış bir insandı. Ama Juana da ondan aşağı kalmıyordu. İşte, Fausta'nın birdenbire ortaya atıverdiği bir söz, tam bu sıralara rastlamış ve Cüce'nin zihnini allak bullak etmeye sebep olmuştu.

El Chico'nun kafasında şimdi hiç dinmeyen bir sürü soru akını vardı.

Artık zengindi. Acaba o da, öteki erkekler gibi evlenebilir miydi? Böyle bir şeye niyet etse bile bu niyetini Juana'ya açabilecek miydi? Açarsa genç kız nasıl karşılayacaktı? Yoksa o temiz, feragat dolu aşkını herkes öğrenince kahkahalarla gülecek, kendisini alaya mı alacaktı?.. Hem bakalım Juana buna ne diyecekti? Juana onu seviyor muydu?... Bu soruya kendi kendine: «*Hayır!*» Cevabını veriyordu. Juana onu bir oyuncağı veya hasta ve zayıf bir erkek kardeşi sever gibi seviyordu. Bundan başka türlü olamazdı.

Juana başka birine âşıktı ve Chico bu rakibi çok iyi tanıyordu...

Tombul Barbara'nın ters ve azarlayıcı sesi, Cüce'yi birdenbire hülyalarından uyandırdı:

— «Allah Allah!.. Uykusuzluktan ölmek niyetinde misiniz? Bu ne iştir Allah aşkına canım?..»

Juana'nın sesi cevap verdi:

— «İş miş yok, Barbara... Aşağıda biraz daha uğraşmam lâzım... Bitirmeden yatamam.»

Barbara pürüzlü sesiyle:

— «Yook küçük hanım! Bu saatten sonra benden artık yardım beklemeyin!» Dedi.

Juana:

— «Zaten sana ihtiyacım yok. Sen git, yat... Birazdan ben de yatacağım.» Diye karşılık verdi.

Ve Barbara'nın yine ısrar ettiğini görünce kızarak:

— «Haydi git!» Dedi. «Sana o kadar söylüyorum!»

Chico birtakım homurdanmalar, takunya sesleri ve nihayet güm diye kapanan bir kapı gürültüsü duydu. Sonra ses sada kesildi. Bu sessizlik bir dakika kadar sürünce Chico, Juana'nın, Barbara'nın ya-

tıp yatmadığını anlamak istediğine hükmetti. Niha-
yet, merdivenlerde, hanımının ufacık ayakkabıları-
nın gürültüsünü duydu ve hemen ayağa kalktı.

Genç kız mutfağa girince Barbara'nın oraya ken-
disi için getirmiş olduğu bir sandalyeye çöktü. Dir-
seklerini masaya dayadı. Başını elleri arasına aldı
ve öylece hiçbir şey söylemeden, hiçbir hareket yap-
madan, dalgın gözlerle kalakaldı.

Chico, sessizce mutfağın gıcır gıcır, temiz taşları-
na oturdu. Soğuk almalarını önlemek istiyormuş gi-
bi, Juana'nın küçük ayaklarını ellerine alarak okşa-
ya okşaya dizlerine koydu. Fakat Juana dalgınlığın-
dan olacak, Chico'nun yaptığını farketmedi. Her öy-
le sessiz, hareketsiz, gözleri dalgın duruyor ve zaman
zaman vücudu baştan aşağıya titriyordu. Chico, sâ-
dık gözleriyle ona bakıyor ve titrediğini hissettiği va-
kit ayaklarını, avuçları içinde sıkıyordu.

Böylece uzun zaman sessiz kaldılar. Juana belki
onun orada olduğunu unuttu. O da genç kızı acı dü-
şüncelerinden nasıl ayıracağını şaşırmış bir hâlde
ses çıkarmadan kaldı. Sonra, acıyan bir sesle:

— «Hasta mısın, küçük hanımım?» Diye sordu.

Juana cevap vermedi. Fakat Chico'nun şefkati,
genç kızın iradesini ansızın yumuşatmış olacak ki
Juana hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

Chico yeniden Juana'nın ayaklarını okşayarak söy-
lendi:

— «Zavallı Juana!..»

Doğrusu Chico'nun kendisinde, Juana'ya acıya-
cak kuvveti bulmuş olması, şaşılacak şeydi... Küçük
Juana'nın neden ağladığını bilmiyor değildi ki..
Genç kızın gözlerinden dökülen yaşlar, erimiş kur-
şun kızgınlığıyla onun yüreğine akıyordu. İçinde
bir korku belirmişti. Şimdi tamir kabul etmez bir

şey olacaktı... Juana neden ağladığını söyleyecek ve Chico'nun yüreğini parça parça edecekti... Bu durumda asıl acınması gereken kendisi değil miydi?.. Fakat o, feragati sonuna kadar götürerek kendini unuttu. Birazdan duyacağı müthiş itirafı önlemeyi tercih etti ve gözleri yaşarırken dudaklarında sabırlı bir tebessümle sordu:

— «O kadar çok mu seviyorsun?»

— «Kimi?»

El Chico, bunun kim olduğunu söylemeye lüzum görmüyordu. Juana, kim olduğunu anlamaz mıydı?.. Nitekim anladı da... Hem anladı, hem de onun bu aşkı bilişine hayret etmedi. Fakat bu beklenmedik soru kendisini bir hayli şaşırttı... Bu soruyu kendi kendisine hiç sormamıştı. Yüzünü kapayan ellerini açtı. Yaşlı gözlerle baktı ve dokunaklı bir saflıkla:

— «Bilmiyorum ki!..» Dedi.

Chico bir ümit ânı yaşadı. Mademki kendisi de bilmiyordu. O hâlde hatayı tamir etme imkânı henüz kaybolmamış demekti. Öyleyse zamanla genç kızın yüreğindeki bu yarayı, belki de iyi edebilecekti...

Ne yazık ki bu ümit de kısa sürdü. Hemen arkasından dolambaçlı ve zâlimce bir itiraf başlayıverdi:

— «Seviyor muyum, bilmiyorum! Bildiğim bir şey varsa onu, o cesur ve kuvvetli adamı bu kadar hırsıyla takip edenlerden ve öldürebilmek için bir tuzağa düşürmüş olanlardan nefret ediyorum... O mel'un kaatillerden!..»

Ve bu sözleri hiddetle tekrarlarlarken de tepiniyor, tepindiği yerin Chico'nun dizleri olduğunu ya farketmiyor ya da farkediyorsa bile Chico'ya kendi malı, kendi kölesi gözüyle baktığından olacak, umursamıyordu. Cüce sesini çıkarmadı. Juana'nın topuk darbeleri onu hiç rahatsız etmemişti. Juana şu anda onu yere yıkıp ezebilirdi. Chico bunun farkına bile

varamayacak hâldeydi. Bembeyaz kesilmişti. Kafasında bir tek düşünce o kadar şiddetle hâkimdi ki can acısını hissetmiyordu:

«Onu tuzağa düşürmüş olanlardan nefret ediyor, onlara lânet okuyor... Onu tuzağa düşürenlerden biri de ben değil miyim?.. Öyleyse benden de nefret edecek, bana da lânet okuyacak! Eğer bilseydi, yüzüme tükürürcesine: ‘Kaatil’ Diye haykırırdı... Beni hemen yanından kovardı... O zaman herşey bitmiş olurdu ve benim için de ölmekten başka çâre kalmazdı...»

Juana, son sözü kafasında bir yankı uyandırmış gibi tekrarladı:

— «Seviyor muyum bilmiyorum! Fakat onu bir daha görmezsem ölürüm!»

El Chico, genç kızın ağlamasına, hele bir çocuk gibi sızlanarak onu görmezse öleceğini söylemesine dayanamadı. Kendini büsbütün unutarak Juana’nın minimini papuçlarını öpe öpe ağlamaya koyuldu. Bir yandan hıçkırırken bir yandan da söyleniyordu:

— «İstemem! Senin ölmeni istemem!...»

Birden aklına bir şey geldi. Ayağa fırladı ve şefkatli sesle:

— «Dinle, küçük hanımım!» Dedi. «Haydi sen git, yat, rahat rahat uyu! Ben yarın gider, onu arar, sana getiririm!...»

Bir erkeği seven bir kadın, kendisini seven bir başka erkeğe kesinlikle yüz vermez. Ona karşı daima zâlimdir. Mutsuz âşık ne yapsa ve ne söylese sevdiği kadında şüphe uyandırmaktan ileri gidemez... Nitekim, Juana da birden ayağa fırladı. Gözlerinden ateşler saçarak Chico’nun yakasına yapıştı ve Cüce’nin şimdiye kadar hiç görmediği sert bir tavırla:

— «Senin bildiğin bir şeyler var!» Diye bağırıldı «Zaten gelip onu buradan alıp götürən de sen değil

misin? O, Don Cesar'ın peşinden gitsin diye az mı uğraştın?.. Ona ne yaptılar? Söyle bana alçak, söyle-sene, ne yaptılar?..»

Böyle diyerek Chico'yu sarsıyordu. Cüce kendini kurtarmaya çalışmadan inledi:

— «Canımı acıtıyorsun!»

Juana utandı, Chico'yu bıraktı. Cüce yavaşça:

— «Hiçbir şey bilmiyorum Juana!» Dedi. «Sana yemin ederim. Hiçbir şey bilmiyorum... Ben onu buradan almak bahanesiyle seni görmeye gelmiş-tim... Seni sevdiğim için gelmiştim, Juana!»

Juana:

— «Doğru!» Dedi. «Nereden bileceksin?.. Sen hiç onu öldürenlere yardım eder misin? Sen beni sever-sin... Ben deli gibi oldum, Chico!.. Affet beni!»

Ve bir kraliçe edâsıyla Chico'ya barışmak için eli-ni uzattı. O da sâdık bir köpek gibi biraz önce canını yakmış olan bu beyaz eli aldı ve saygıyla öptü.

Fakat deminki sözleriyle Juana'nın içinde bir ümit uyandırmıştı. Şimdi genç kız sabırsızlıktan tit-riyor:

— «Ne yapacaksın? Onu nasıl bulacaksın?» Di-yordu.

— «Bilmiyorum. Fakat dünyada onu kurtarabi-lecek biri varsa o da benim... Evet, hanımım, ben her delikten geçerim, kimse bana önem vermez ve kimse benden şüphelenmez... Hiçbir şey bilmiyo-rum, bana hiçbir şey sorma. Yalnız yarına kadar bekle.»

Juana birdenbire Chico'yu kucaklayıp göğsüne bastırdı:

— «Ah benim şeker Chico'm! Benim cici Chi-co'm!» Diye inledi. «Eğer onu bana sağ salım geti-rirsen seni ne kadar çok seveceğim bilsen!»

Cüce yavaşca vücudunu saran kollardan sıyrıldı.

Chico, ister Juana'nın elinin ucunu, ister eteğini, ister papucunun burnunu öpsün, genç kız hiç sesini çıkarmaz ve kölesinin tapınmalarından hoşnut kalan bir kraliçe tavrı takınırdı. Memnun olduğu vakit Cüce'nin yanaklarını okşar veya hafifçe kulağını çekerdi. Hattâ bazan işi, alnına bir öpücük kondurmaya kadar götürürdü. Fakat hepsi bu kadarla kalırdı. Hiçbir vakit şimdi yaptığı gibi onu kucaklamış, göğsüne bastırmış değildi.

Chico bu kucaklayışın kendisine değil, başkasına ait olduğunu hemen hissetti. Yüreği acıyla burkuldu. Sonra içten bir tavırla:

— «Elimden ne gelirse yapacağım!» Dedi. «Sen ümidini kaybetme! Şimdi gidip yatacağına söz veriyor musun?..»

Genç kız üzgün bir tavırla:

— «Uyuyamam ki!..» Dedi. «Gözüme uyku girmez... Hayatımın tadı kaçtı!..»

— «Halbuki yatıp dinlenmen lâzım! Yarın onu getirdiğim zaman seni uykusuzluktan çökmüş, çirkin bir hâlde görürse doğru olur mu?»

Zavallı Küçük Adam bu sözleri söylerken kendini gülümsemeye zorluyordu.

Juana, en sonunda şu sözleri söylemek zâlimliği ni de gösterdi:

— «Sahi... Gidip dinleneyim... Beni çirkin görmesini istemem!»

— «Peki, o tekrar buraya dönerse ne yapacaksın Juana? Ne umuyorsun?..»

Genç kız tir tir titredi ve sapsarı kesildi. Öyle ya... Ne umuyordu? Küçük Juana şimdiye kadar bu soruyu kendi kendine hiç sormamıştı. Son derece yakışıklı, cesur ve iyi kalpli Fransız asîlzâdesini gör-

müş ve birden yüreği çarpıntılar içinde kalmıştı. Juana bu çarpıntıların getireceği tehlikeyi düşünmeyerek kalbinin heyecanına set çekmemişti. Fakat şimdi El Chico'nun açık sorusu karşısında bu heyecanına set çekmeyişinin ne müthiş bir neticeye ulaştığını görüyordu. Birden yüreği ümitsizlikle burkuldu. Bir hancı kızıyla böyle bir Fransız asîlzâdesi arasında herhangi bir bağ kurulmasına imkân var mıydı?.. Böyle bir ihtimali düşünmek bile delilik değil miydi?..

O hâlde ne umabilirdi?..

Acaba Fransız, kendisine hiç dikkat etmiş miydi?.. O, önemli ve ciddi birçok iş halletmeye gelmiş bir adamdı. Belki Juana'nın farkına bile varmamıştı. Arada bir genç kıza söylediği bir-iki nezaket cümlesine dayanıp da hayâl kurmak, çılgınlık değil de neydi?..

Birdenbire yüreğindeki aşkın, karşılıksız kalacağını anladı... Tıpkı Chico'nun kendisine beslediği aşk gibi!..

Kalbindeki derin ümitsizlik, ona kendisinin Pardaïllan karşısında duyduğu acının birkaç mislini duyan Chico'nun durumunu hatırlattı. Vah zavallı Chico vah!.. Bilmeden, zavallıya karşı ne de zâlim davranmıştı? Dışını tırnağına takıp bütün iradesini topladı ve iyi yüreklilik ifade eden bir hareketle gülümsedi. Yarı alâylı bir tavırla:

— «Onu sağ salim getirmenden başka bir isteğim yok!» Dedi. «Sanki ben de bu aşkta benim için hiçbir ümit olmadığını bilmiyor muyum?.. Mösyö de Pardaïllan bir gün vatanına dönecek, ben de kendi kendimi teselli edecek ve aşkımı yavaş yavaş unutup gideceğim...»

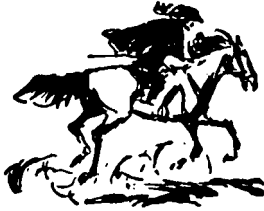
Böylece demin yaptığı hatâyı biraz olsun tamir ettikten sonra daha ileri gidip fazlasını da yapmak

istedi ve içinde Chico'ya karşı uyanan merhametin büyüklüğünü gösteren bir tavırla hiç de içten olmayan şu sözleri söyledi:

— «Bana yine sen kalıyorsun Chico'cuğum!.. Ben, senden başka kimi severim?.. Sevgime senden başka lâıık olan var mı?..»

Juana'nın yalan söyleyerek Chico'ya verdiği bu ümit, Cüce'yi sevince boğmaya yetti. Genç kız bu kadarla da kalmayıp Cüce'yi daha beter çıldırtmayı da ihmal etmedi. Dudaklarını onun alnına dokundurdu:

— «Haydi, git Chico, elinden geleni yapmaya çalış!» Dedi. «Ben de bu arada biraz uyuyup dinleneyim bâri...»

CÜCE'NİN SERÜVENLERİ

Cüce derin derin düşüncelere dalmış bir hâlde yola koyulmuştu. Hiçbir şeyden çekinmeden, hiç kimseden korkmadan ilerliyordu. Kimden korkacaktı?.. Sevilla'da ne kadar dilenci, serseri, ipten kazıktan kurtulmuş adam varsa - ki bunların pek bol olduğuna Tanrı şahittir - hepsi Chico'yu tanırdı. Aslında kötü insanlar olmayan bu zavallılar, ortak düşmanlarından kaçmak ya da onları soyup soğana çevirmekle o kadar meşguldüler ki Cüce'yle uğraşacak vakitleri yoktu. Bu bakımdan Küçük Adam'ın bir tek korkusu, bir gece devriyesine rastlamak olabilirdi. Ancak gözü keskin, kulağı delik ve bir maymun kadar da çevik olan Chico'nun bir devriye görür görmez ufacık vücuduyla kolayca saklanması zor değildi.

Hiçbir korkusu yoktu ama, kafası allak bullaktı.

Pardaillan ölürse yaşayamayacağını söyleyen Juana'nın sözlerini duyunca yüreği sızlayan Chico, işin nereye varacağını hesaplayamayarak Şövalye'yi arayıp bulacağını, dipdiri getireceğini vaadetmişti. Ve bu suretle Şövalye'nin diri olduğundan emin bulunduğunu da anlatmış oluyordu. Halbuki El Chico'nun kendisine rakip saydığı adamın öldürülmüş olması için pek çok sebep vardı. Bu yüzden, bir yandan yürürken bir yandan da kendi kendine söylenip duruyordu:

«Onu bulup getireceğime söz verdim de iyi haltettim. Şimdi ne yapacağım? Eminim ki şu saatte Fransız'ın cesedi Guadalquivir nehrinin dibinde sürükle-

*nip duruyordur... Oh olsun! İyi ki öldü! Neden bu-
raya geldi de Juana'nın kalbini çaldı?.. Niçin benim
biricik aşkımı elimden aldı?..»*

El Chico hiç farkına varmadan genç kızın tavır-
larını da kapmıştı. Juana, Chico'nun yanında çok
boy lu olmasına rağmen aslında ufak tefek yapılıydı.
Böyle oluşuna çok üzülür ve kendisini daha boy lu
gösterecek uzun ökçeli iskarpinler giydiği yetmiyor-
muş gibi bir de başını dimdik tutup boyunu biraz da-
ha yükseltmeye çalışırdı. Doğrusunu söylemek gere-
kirse bu hâli ona yakışırdı da... İşte Chico da far-
kında olmadan başını onun gibi dik, göğsünü kaba-
rık tutuyor ve bu hâliyle son derece mağrur bir gö-
rünü ş kazanıyordu.

Cüce, rakibine karşı kızgınlığını yukarıdaki söz-
lerle belirttikten sonra kendi kendine konuşmaya de-
vam etti: *«Ben de budala değilim ya... Centurion'un
adamlarının Pardaillan'ı götürdüğünü, evde ona bir
tuzak hazırladıklarını pekâlâ farkettim. Don Cesar'ın
evi araştırdığı hâlde bir şey bulamamasının sebebi ol-
sa olsa Fransız'ın cesedini nehre atmış olmalarıdır.
Bu, iki kere ikinin dört ettiği gibi belli... Prenses
her türlü tedbiri almamış olsa evinin, baştan aşağıya
araştırılmasına izin mi verirdi? Yalnız...»*

Bir an durup düşündü. Yüzünde kurnaz bir gü-
lümseyiş belirdi: *«Yalnız, Fransız'ın evin gizli hücre-
lerinden birine kapatılmış olması ihtimali de var...»*
Diye söylendi. *«Bu evde de gizli hücre az değildir
hani... Hepsini bilseydim iyiydi ama, bilmiyorum
ki... Fakat onu, neden hücreye kapatmış olsunlar?
Kapattıktan sonra ne yapacaklar? Belki de bugün-
lerde kendisini tekrar salıverirler.»*

Bu düşüncesi az sonra ona da saçma göründü:

«Hayır,» diye devam etti. *«Prenses onu o kadar
uğraşıp evine çeksin de, sonra yine bıraksın, bu ol-*

maz. Ya ben Juana ağlarken aklıma geldiği gibi gidip Prenses'e: 'Fransız'ı ne yaptınız?' Diye sorsaydım, beni ne yaparlardı? Beni de herhâlde Fransız'ın yanına yollarlardı. Budalalığın lüzumu yok... Hiç Prenses'e böyle şey sorulur mu? Ne giderim, ne de sorarım. Bu kadar da enayi değilim...» Bir an durdu, sonra yine düşüncesine devam etti: «Halbuki Juana'ya da vaadettim. Ne yapayım bilmem ki?.. Aca ba gidip. bildiğim gizli hücreleri bir gözden mi geçireyim? Ya bir de Fransız'ı orada dipdiri bulmak bahtsızlığına uğrarsam ne olacak? Onu elinden tutup küçük hanıma götürmek lâzım gelecek... Bunu ben yapacağım ha?»

Cüce'nin yüzünde derin bir ıstırap ifadesi belirdi. Tekrar düşünmeye koyuldu:

«Benim yerimde doğru dürüst bir adam olsa bu cesareti gösteremezdi. Halbuki benim göstermem lâzım... Neden?.. Çünkü Cüce'yim, çünkü kuvvetsizim... Duygularımı içime gömmem, yüreğimi söküp küçük hanımımın ayaklarının dibine atmam lâzım, öyle mi? Bu ne haksızlık, bu ne adaletsizlik? Ben de insan değil miyim?»

Fakat bu düşünceler, kendisini de kandırmıyor olacaktı ki daha kuvvetli deliller bulmaya çalıştı:

«Hem benim artık param da var... Zenginim. Boyum ufak ama, sakat değilim. Bir eksikliğim de yok. Yakışıklı bir erkekmişim... Öyle söylediler. Bir kadının beni beğenmemesi için sebep yok ki... Juana benim yanımda boylu görünüyor ama, kendisinin ufak tefek olduğunu söylüyorlar. Ah, eğer benim olsaydı, onu, dünyanın en mutlu kadını yapardım. Ama, ben cüceyim diye ne o, ne de başka kimse beni istiyor... Niçin? Çünkü bir cüceyle evlenen bir kadınla bütün dünya alay edermiş... Öyleyse ben, bütün ömrümce sevilme nedir, bilmemeye mah-

kûmum. Yuva kurmamaya mahkûmum... Olsun, buna da razıyım. Yeter ki küçük hanımım, yine eskisi gibi benim hanımım olarak kalsın, herşeye razıyım. Ama kalkıp da benden, sevdiği adamı elinden tutup kendisine getirmemi istemesin... Bu kadarı fazla doğrusu... Bu kadarını yapamam!..»

Küçücük yumruklarıyla gözlerini kapatarak küçük hanımcığını başka bir âşığın kollarında görmekten korkmuş gibi bir hareket yaptı. Sonra yine düşüncesine devam etti:

«Bu Prenses, çok şey biliyor. ‘İnsanları duygu taraflarından vurursan, daha beter yaralarsın,’ dedi. Juana bana, o Allah’ın belâsı Fransız gelmezse öleceğini söylemişti, değil mi? Fransız’ı ben ölüme götürdüm. Eğer Juana, dediği gibi kederinden ölürse o zaman ben, iki taraflı kaatil olacağım... Yalnız öyle olmakla da kalmayacağım, Juana’nın ölümü, beni de öldürecek. Halbuki Fransız’ı tutup ona getirirsem, bu sefer o yaşayacak, fakat ben yine kederimden ve kıskançlığımdan öleceğim. Her iki şekilde de sonum kötü... Oysa hiçbir suçum da yok...»

Sonra birdenbire kararını verdi ve kendi kendine mırıldandı:

«Hayır, onu kurtaramam. Kurtarmak ne kelime?.. Fırsatını bulsam, onu kendi elimle öldürürüm. Nasıl olsa ölecek değil miyim?.. Juana’yı kendi ellerimle âşığına teslim etmektense öleyim, daha iyi... Kurtaracağım ha?.. Deli miyim ben? Hem zaten Juana da da söylemedi mi? Elbette bir gün gelip onu unutacak, eskisi gibi yine beni sevecek... Zaten ben de başka bir şey istemiyorum ki...»

El Chico bu kesin kararı verdikten sonra hızlanarak Servili Köşk’e ulaştı. Dosdoğru kapıya gitti ve yavaşça açmaya çalıştı. Kapı açılmayınca gülünse di:

«Haa... Prenses köşke gelmiş... Öyleyse bütün kapılar kapanmıştır. İçeride adam vardır. Şimdi çok ihtiyatlı olmalı... Doğrusu nehrin dibindeki Fransız'ın yanını boylamaya hiç niyetim yok...» Diye düşündü.

Bahçe duvarının etrafını dolaştı. Bir yere gelince eğildi, bir şeyler araştırdı. Kalktığı zaman elinde inceliğine rağmen gayet sağlam, ucu kancalı bir ip tutuyordu. Hemen duvara yakın olan sevri ağacına yanaştı. İpi başının üstünde savurup fırlatınca kanca ağaca takıldı. Cüce ipi birkaç kere yokladı. Kanca dallardan birine iyice yerleşmişti. El Chico bunu anlayınca bir kedi çevikliğiyle ipe tırmandı ve kısa zamanda ağacın üst dallarına ulaştı. İpi beline sardıktan sonra ağaçtan aşağıya, bahçenin içine kayıverdi.

İhtiyatlı adımlarla hazinesini sakladığı servi ağacının bulunduğu yere yöneldi. Bu ağaçtan da Fausta'nın verdiği para torbasını ve ona bağladığı, Don Cesar'ın hediyesi olan keseyi alıp güzelce koynuna yerleştirdi. Böylece birkaç dakikada işini mükemmel bir şekilde başarıp köşkün bahçesinden dışarıya çıktı.

İpi tekrar aldığı yere bıraktı. Sonra kimsenin kendisini gözetlemediğinden emin olarak doğruca nehir tarafına gitti.

Nehrin kıyısı sağlam ve dimdik bir rıhtımla örülmüştü. Aşağıda Guadalquivir'in suları ağır ağır akıyordu. Suyun seviyesinden oldukça yukarıda, toprak seviyesine yakın bir yerde, lâğım ağzı gibi karanlık bir delik vardı. Bu delik, kalın demirden ve gayet sık bir parmaklıkla kapatılmıştı. El Chico rıhtımın kenarından aşağıya doğru sarktı ve sık sık bu işi yapmış olan bir insan ustalığıyla hemen demir parmaklığa tutundu... Çok önceden testereyle kesilmiş olduğu muhakkak olan bu parmaklıklardan birini tutup kolayca yerinden çıkardı. O zaman parmaklıkta

dört köşe bir boşluk açılmış oldu. Ne kadar zayıf ve ufak tefek olursa olsun, bir adam bu boşluktan geçemezdi ama, Chico kolaylıkla deliğin içine süzülüyordu... Hemen arkasından da çıkardığı parmaklık demirini tekrar yerine koymak ihtiyatlılığını gösterdi.

Şimdi içinde bulunduğu yer, rahatça ayakta durabilmesine imkân veren, fakat yine de epey basık ve toprağı ince kumla döşeli bir dehlizdi. Köşkün ilk sahibi tarafından yaptırılan bu dehliz, bina ile nehir arasında gizli bir geçitti. Geçit yer yer duvarlarla kesilmişti. Bu duvarlar dehlize girecek olan yabancıları durdurmaya yarıyordu. Buna karşılık duvarlarda bulunan ve gizli birer manivelayla hareket eden yaylar sâyesinde açılan saklı kapılar, dehlizin sahibine kolayca yol veriyordu.

İlk sahibinin ölümüyle birlikte bu dehliz de sır olmuştu. Çünkü Fausta da bu dehlizi bilmiyordu. Bilmiş olsaydı, buradan bir yabancıнын girmesi ihtimaline karşı tedbir almaz olur muydu?..

El Chico, dehlizin girdisini çıktısını ve duvarlardaki gizli kapıları açan manivelaları kullanmayı mükemmel bir surette biliyor olmalıydı. Çünkü tereddütsüz ilerliyordu. Acaba bu sırları nasıl öğrenmişti? Hiç şüphesiz bunda tesadüfün rolü olmuştu... Zayıf, korunmaya muhtaç bir yaratık olduğu için dehlize ilk girdiği gün, burasının kendisi için mükemmel bir barınma yeri olabileceğini anlamıştı. Hem buradan kimsenin şüphelenmesine de imkân yoktu. Gözünü bile kırpmadan hemen buraya yerleşmişti. Fakat zeki, meraklı bir insan olduğundan, burasının başlangıçta sandığı gibi kısa ve tıkanmış bir lâğımı deliğine benzemediğini de çabucak anlamakta gecikmemişti. Bu şüphe aklına düşünce ardı arası gelmeyen aramalara koyulmuş, haftalar, hattâ aylarca dehlizde yoklamadık bir karış yer bırakmamıştı. Herhâlde kendisine talih de yardım etmiş olacaktı ki za

manla gizli kapıların ve bu kapıları açan saklı manivelaların çoğunu keşfetmişti. Böylece artık tamamen kendine ait olan bu yeraltı imparatorluğunu, uğraşa uğraşa kimseye farketirmeden bir hayli genişletmişti.

El Chico dehlizde yürürken art arda dikilen birçok duvarı yatırmış veya yana kaydırmış, şöyle bir dokunuşla koca demir kapıları açmış ve nihayet gayet dar ve dik taş bir merdivenin ayağına ulaşmıştı. Zifirî karanlıkta yürüdüğü hâlde en ufak bir tereddüt göstermiyor ve sanki bol ışık altında yol alıyor-muşçasına rahat ilerliyordu. Merdivenin on basamağını çabucak tırmandıktan sonra başı tavana değince durdu. Basamaklara doğru eğilip eliyle bir şey aradı. Hemen aynı anda hafif bir şıkırtı işitildi ve tam başının üstüne rastlayan mermer taş, sessiz sadasız yerinden kalkarak dikildi. Fakat Cüce, son iki basamağı da tırmanmadan önce başka bir köşede de bir şeyler aradı. İkinci bir şıkırtı duyulduktan sonra son basamakları tırmanıp bir mahzene girdi. O zaman yalnız yaşayan insanların âdet edindikleri gibi kendi kendine yüksek sesle söylendi:

«İşte, artık evime geldim!»

Ve havaya kalkan taşın tekrar kendi kendine kapanacağından emin olduğu için arkasına bakmaya bile lüzum görmeden öne doğru iki adım atıp mahzenin duvarlarından birine doğru eğildi. Mermer levhalardan birine eliyle dokundu. Daha önce merdivendeyken oynattığı yayla hareket eden bu levha, üzerine yapışık bulunduğu duvarla birlikte sallandı. Bu sallanıştan sonra öyle basık bir kovuk meydana geldi ki Cüce bile buradan girmek için eğilmek zorunda kaldı. Bir mum yaktı ve bunun titrek aleviyle içine girdiği kovuğu aydınlattı.

Burası, kalın duvarın içine oyulmuş küçük bir hücreydi. Ancak bir metre eni ve iki metre boyu vardı.

Yüksekliği ise orta boylu bir adamın bile rahatça ayakta durabilmesine imkân verecek kadardı.

Bu hücrede dört ayak üstüne oturtulmuş bir sandık vardı. Sandığın içine kuru ot doldurulmuş ve bu otun üstüne iki küçük şilte ve yorganlar örtülmüştü. Bunların üstünde de beyaz çarşaflar vardı. Bütün bunlar sandığa mükemmel bir yatak görünüşü veriyordu. Başka bir sandık da büfe haline getirilmişti. Büyük kilitli, sağlam bir çekmece, küçük bir masa, iki ufak iskemle ve hepsi tertemiz birkaç parça ev eşyası daha vardı. Burası, her hâliyle bir bebek evine benziyordu...

Burası El Chico'nun sarayıydı.

Bu hücreye hava ufak bir mazgaldan giriyor ve Chico, bu mazgalı kendi eliyle yaptığı bir kepenkle örtmüş bulunuyordu.

Cüce mumu yakınca dışarıya ışık sızmasın diye kepengi örttü. Çünkü mazgal, evin altında bulunan mahzenlere açılıyordu ve Prenses'in adamlarının o mahzene inmeleri de pekâlâ mümkündü. O tarafta ne de olsa bir tehlike vardı ama, beri yanda yâni mermerli mahzende hiçbir tehlike söz konusu olamazdı. Onun için Chico, hücresinin kapısındaki mermer levhayı kapatmaya lüzum görmedi.

Altın dolu kesesini masanın üstüne koydu. İskemlelerden birine oturdu ve dirseklerini masaya, başını da ellerine dayayarak düşüncelere daldı.

*

Fausta'nın aklına gelen, başına da gelmişti. Zehir, Pardaillan'ı öldürmemişti. Birkaç saat ölü gibi derin bir uykuya daldıktan sonra yavaş yavaş uyanmıştı.

Pardaillan yattığı yerden hemen doğruldu ve içinde bulunduğu acayip yeri, şaşkın gözlerle seyretti.

Buranın havasını doldurmuş olan uyutucu dumanların etkisiyle kafası ağırlaşmış, hâfızası dağılmış ve zekâsı âdeta felce uğramıştı... Yavaş yavaş ilâcın bu uyuşturucu etkisinden sıyrıldı, dimağı berraklaştı, şuuru yerine geldi ve nihayet kendisini o kadar güçlü duruma getiren o eşsiz soğukkanlılığıyla kendine olan güvenini tekrar elde etti.

Hayatta oluşuna şaşmadı. Zaten böyle olacağını biliyordu.

Pardaillan; kendisini de, karşısındakini de aldatanlardan değildi. Her sözü, özü gibi doğruydı ve söylediğini inanarak söylerdi. Fausta'ya zehirden kurtulup canlı canlı gömüldüğü bu mezardan çıkacağını söylediği vakit söylediği söze tamamen inanmış bulunuyordu.

Bu inanç gücünü nereden alıyordu? Kendisine sorulsaydı, buna kolay kolay cevap bulamazdı. Fakat bu inanca sahip olduğu ve onu nasıl elde ettiğini araştırmaya lüzum görmediği de bir gerçektir!

Onun yerinde başka kim olsaydı, Fausta'ya o sözleri söylemezdi. Fakat Pardaillan, sadece düşündüklerine inanan bir adam değil, aynı zamanda düşüncelerinde çapraşıklık olmayan, açık yürekliliği ve dobra dobralığı ile insanı şaşırtan bir insandı. Bu açık yürekliliği ve sözünü sakınmamak huyu, başkalarına bir çeşit diplomatlık veya hilekârlık gibi görünüyorsa Pardaillan'ın bunda ne suçu vardı? Bunun böyle sanılmasının tek sebebi, bazı ikiyüzlü insanlarca açık yürekliliğin ve sözünü sakınmamazlığın, anlaşılması ve içinden çıkılması zor bir iş oluşuydu, başka bir şey değil...

Pardaillan, - neden olduğunu kendisi de bilmiyordu ama - Fausta'nın, kendisine hazırladığı korkunç işkenceden kurtulacağından emindi. Bu yüzden, Fausta'nın ihtiyatı daha da artırabileceğini hesaba katmamış, düşündüğünü olduğu gibi söylemişti.

Bu bakımdan, uyanıp kendini toparladığı vakit zehirden yakayı kurtarmış olduğunu görünce hiç hayret etmedi. Hattâ alaya bile başladı:

«Şu sayın Madam Fausta'nın da benimle uğraşırken hiç şansı tutmuyor, vesselâm! Zaten kendisine de söyledim ya... Verdiğimiz sözün birinci kısmını tuttuk ve zehirden kurtulduk... Şimdi sıra ikinci kısma geldi. Yâni Madam Fausta'nın bu kadar uğraşıp didinerek bizi soktuğu şu mezardan açlık ve susuzluktan bitkin bir hâle gelmeden kurtulmak faslı kaldı.»

Şövalye buradan çıkmayı başarılması gayet basit bir iş olarak görüyordu. Halbuki başarılmaya kalkınca bu işin âdeta imkânsız olduğu anlaşılacaktı. Burasını akıl bile etmeden mırıldandı:

«Vay canına! Bu sabahtan beri de tahilim, Espinosa'nın hârika makineler dediği acayip şeylerin bol olduğu yerlere girip çıkmaktan açıldı. Eğer bu mezar da birazcık makineli değilse şaşarım. Zaten bizim Fausta'yı da tanırım. Beni elinde tutup tutmadığını kontrol edebilmek için muhakkak bir özel kapıdan girip çıkıyordur. Şu kapıyı hele bir arayalım...

Ve sabırla, zifirî karanlıkta, mümkün olduğu kadar dikkatle araştırmaya başladı. Halbuki sabahtan beri, birazcık oturup dinlenmiş de değildi. Öte yandan, uyku ilâcı da gücünü epeyce yitirmiş olacaktı ki biraz sonra vücudunda bir kesiklik hissetti:

«Fena,» dedi. «Bu araştırma, benim umduğumdan daha uzun ve daha yorucu olacağı benziyor... Anlaşılan, Madam Fausta'nın zehiri, bacaklarıma bu kesikliği verdi.» Oturduğu yerde, karanlıklar içinde, mahzenin şeklini de düşünüyor, bu şekle göre, gizli bir kapının nerede olabileceğini tahmine çalışıyordu. Böylece epey bir zaman dinlendikten sonra, artık gücünün yerine geldiğine hükmetti ve tekrar işe girişmeye niyetlendi.

Fakat ayağa kalkacağı yerde, birdenbire yere yatıp boylu boyunca uzandı ve kulağını mermer zemine dayadı. Hemen tekrar doğruldu, yerden kalkmadan, ellerine dayanarak durdu; dudaklarında alaycı bir gülümsemeyle mırıldandı:

«Hay Allah razı olsun! Ya ben adamakıllı yanıliyorum ya da uzun boylu araştırmama lüzum kalmayacak... Fakat bir ihtimal daha var... Sakın Madam Fausta, işimi bitirmek için birilerini gönderiyor olmasın?..»

Durdu, alnında dehşet terleri belirmişti.

«Eğer kalabalıksalar- ki bu pek muhtemeldir- acaba onlarla baş edebilecek kadar kuvvetim olacak mı?» Diye düşündü.

Bağdaş kurup uzunca bir süre oturduktan sonra kuvvetinin yerine geldiğini hissederek kendi kendine:

«Güzel,» dedi, *«kalabalık değilseler, haklarından gelirim.»*

Sonra duvara doğru çekilerek, kulağı kirişte, gözü tetikte, harekete hazır, beklemeye başladı.

Birden önünde, yerdeki mermer levhalardan birinin hafifçe kımıldadığını gördü. Çabucak yaklaştı. Diz çöktü ve saldırmaya hazır bir hâlde durdu.

Mermer levha ağır ağır esrarengiz bir elle itiliyor-muşçasına dikiliyor ve dikildikçe diz çökmüş Pardaillan'ı gözden saklıyordu. Şövalye yerinden bile kıpırdamadan ellerini hafifçe ileriye uzattı ve delikte belirecek düşmanının gırtlığını sıkmaya hazır bir durum aldı.

Fakat çok geçmeden bu hareketinin boşuna olduğunu gördü.

Çünkü delikte, beklediği silâhlı adamlar yerine ufacak bir insan belirmiş ve Pardaillan bu küçük adamı derhal tanıyarak hayret içinde söylendi:

«A! Bu bizim küçük Cüce değil mi? Yalnız mı geliyor acaba? Ne işi var burada?..»

Cüce ise, sanki Pardaillan'ın bu sorusuna cevap veriyormuş gibi kendi kendine bağırdı:

«İşte, artık evime geldim!»

Pardaillan düşündü: «Evine mi gelmiş? Bu mezar da mı yatıp kalkıyor?»

Bu sırada mermer levha da kapanmıştı. Fakat Şövalye'nin mermere filân baktığı yoktu. Şimdi sadece El Chico'yu seyrediyor ve:

«Acaba burada ne işi var?» Diye düşünüyordu.

El Chico geriye dönüp bakmaya bile lüzum görmemekle büyük bir hatâ işlemişti. Hiçbir şeyin farkında olmadan, hücresinin kapısını açıyor ve mumunu yakıyordu. Pardaillan içinden söylendi:

— «Vay, vay! Demek ki evim dediği yer burasıymış... Kendime kalsa, vallahi bu gizli kapıları katiyen bulamazdım. Fakat bu küçük insan müsveddesinde de bir hayli iş varmış... Şunu bir yakından görmek hiç de fena olmayacak.»

El Chico ikinci bir ihtiyatsızlık daha yapmış, hücresinin kapısını açık bırakmıştı. Pardaillan yavaş yavaş ve sinsi sinsi ilerleyerek, hücrenin deliğine yaklaştı, içeriye bir göz attı... O zaman Cüce'nin esraren-giz evini rahat bir hâle getirmek için gösterdiği zekâyâ ve çabaya hayran olmaktan kendini alamadı. İçinde bir acıma duygusu uyandı ve:

«Zavallı küçük,» diye söylendi. «Burada nasıl yaşıyabiliyor? Zayıf ve yalnız olması yüzünden bir insanın böyle havasız, ışıksız bir yerde yaşamak zorunda olması ve kendini ezmeye çalışan insanlardan korunmaya çalışması ne acı!..»

Pardaillan, kendisinin bu mahzene hapsedilmesin-

de Cüce'nin parmağı olduğu hakkındaki bütün şüphelerini de unutuvermişti.

Cüce, masanın başına oturmuş, sırtını kapıya dönmüştü. Pardaillan kendisini rahat rahat seyrediyordu. Zaten Chico'nun orada kendisini gözetleyen birinin bulunduğunu akıl etmesine imkân mı vardı?

Uzun bir zaman böylece düşünceli kalan Cüce, nihayet elini uzatıp altın torbasını açtı ve içindekileri masanın üstüne boşalttı. Pardaillan altın şıkırtısını duyunca mırıldandı:

«*Vay canına! Bu küçük dilenci, Karun gibi zenginmiş!.. Acaba bu paraları nereden buldu?*»

Chico, onun bu sorusuna cevap veriyormuş gibi:

«*Tam beşbin frank! Prenses yalan söylememiş,*» dedi.

Pardaillan, kendi kendine:

«*Maşallah, maşallah!*» Dedi. «*Hem zengin olmuş, hem de Prenses'le ahbaplık ediyor. Şimdi bir de kendisinin kötü bir cadının büyüyle cüceleşmiş bir şehzade olduğunu söylerse masal tamam olacak!*»

Fakat birdenbire aklına gelen bir düşünceyle gözlerinde müthiş bir hiddet ışıltısı yandı:

«*Ah, aptal,*» Diye kendi kendine söylendi. «*Onun Prenses dediği herhâlde Fausta'dır. Bu paralar da benim canımın bedeli olacak. Bu alçak Cüce paralara konmak için beni körü körüne sürüklendiğim bu tuzığa düşürdü. Şimdi şunu bir elime alıp da lâayık olduğu dersi versem mi?*»

Bir yandan da Cüce, paralarını tekrar toplayıp torbasına yerleştiriyor ve torbanın ağzını sıkı sıkı bağlıyordu. Sonra çekmeceye kadar uzanıp açtı, içinden bir avuç gümüş para çıkarıp masanın üstüne koydu. Sonra da Don Cesar'ın kendisine hediye ettiği para kesesini boşaltıp yüksek sesle saydı:

«Beşbin yüz frank...» Dedi.

Masanın önünde ayakta duruyor ve Pardaillan, kendisini yandan seyrediyordu. Şövalye içinden söylendi:

«Neden bu kadar kederli duruyor? Beşbin frank az para mı? Sakın aç gözlünün biri olmasın?..»

Chico ise birdenbire ve yine yüksek sesle söylendi:

«Zengin oldum, zengin!..»

Ve yarı öfke, yarı üzüntüyle ilâve etti:

«Bu zenginlik neye yarar? Juana beni hiç istemeyecek. Fransız'ı seviyor!»

Pardaillan az kalsın kendini tutamayıp bağıracaktı. İçinden söylendi:

«Vay, vay! İşin içinde iş varmış... Şimdi meseleyi daha iyi anlamaya başlıyorum. Herif âşık... Hem de yüz bulmayan cinsinden... Zavallı yavrucak!..»

Chico yüksek sesle devam etti:

«Ama artık Fransız öldü!»

Şövalye içinden cevap verdi:

«Ben mi öldüm? Hay keşke ölseydim be!.. Artık her rastladığım insanın benim ölmemi istemesinden bıktım, usandım vallahi...»

Cüce kendi kendine sordu:

«Bütün bu paraları ne yapayım? Nasıl olsa Juana benim olmayacak. Hiç değilse bu paraların hepsiyle ona hediyeler alayım. Epeyce param var. Mücevherler, çeşit çeşit elbiseler, atkılar, iskarpinler. Bir sürü şey alabilirim. Juana'm kimbilir hediyelerime ne çok sevinecek!..»

Pardaillan düşündü: «Şu aşkın girmediği yer var mı?»

Bu sırada Cüce, sevinci birdenbire kaybolurak

«Hayır,» dedi, «bana mutluluk nasip olmayacak. Juana benim bu kadar parayı nereden bulduğumu merak edecek... Hattâ belki de anlayacak. Beni kovacak, hediyelerimi kafama fırlatacak ve bana kaatil diyecek... Hayır, hayır, bu altınların hepsi uğursuz. Çünkü bunlarla birinin hayatı satıldı. Bunları kullanamam. Boşuna cinayet işlemiş olacağım...»

Bir vuruşta altın torbasını masanın üstünden yere yuvarladı. Pardaillan kendi kendine:

«Hele, hele!» Dedi. «Bu küçük adam hoşuma gitmeye başlıyor...»

Chico minimini hücresinde sinirli sinirli geziniyordu. Kapının tam önünde durdu. Kaşları çatık, kendi kendine mırıldandı:

«Kaatil! Juana söyledi, ben kaatilim! Fransız'ı öldürenlere yordakçılık ettim. Hattâ benim suçum onlarınkinden de büyük... Ben olmasam, o ölmeyecekti. Burasını düşünmedim. Kıskançlık beni deli etmişti. Küçük hanımım bana kaatil dedikten sonra bu işin kötülüğünü daha iyi anlıyorum. Kendi kendimden iğrenesim geliyor.»

Pardaillan, Cüce'nin kendi kendisiyle mücadelesini merakla seyrediyordu. Chico birdenbire:

«Ama Fransız belki de daha ölmemiştir!» Dedi.

Pardaillan içinden alay etti:

«Hah! Sen bunu daha başından düşünmeliydin!»

Cüce kendi kendine konuşmaya devam etti:

«Belki daha onu kurtarmak imkânı vardır... Zaten Juana'ya da bunun için söz vermedim mi?»

Pardaillan içinden:

«Bu Juana'nın da benimle bu kadar ilgilendiğini hiç bilmiyordum,» diye söylendi.

El Chico yüksek sesle:

«Eğer Fransız ölürse, Juana da ölür, ben de ölürüm!» Dedi.

Pardaillan içinden karşılık verdi:

«Yok, yahu! Bu ne kadar ölü böyle?..»

«Eğer Fransız yaşıyorsa ve ben onu kurtarırsam...»

«Haa, o zaman ne olacak bakayım?»

«Juana mesut olur. Fransız da onu sever.»

Pardaillan, içinden cevap verdi:

«Haydi oradan! Sevmem vallahi... Budala sen de...»

Cüce, Pardaillan'ın içinden verdiği cevabı işitmiş gibi:

«Juana'yı sevmemek olur mu?» Dedi. «O kadar güzel ki!..»

«Hay Allah, bu âşıkların kökünü kurutsun... Hepsi de aynı... Herkesin, sevgililerine göz diktiğini sanırlar...»

«Eğer Fransız onu severse, ben ölürüm!»

Pardaillan kendi kendine mırıldandı:

«Şimdi ağzını yırtacağım! Bak, herifin hiç yaşamaktan bahsettiği var mı?»

«Ama severse sevsin... Nasıl olsa onun gözünde benim hiçbir önemim yok. Hiç değilse, yaptığım kötülüğü tamir etmiş olurum... Hiç değilse kimse bana kaatil diyemez... Küçük hanımım mutlu olur, ben de vicdan rahatlığı içinde giderim. Beni hep iyilikle hatırlarlar.»

Pardaillan, içinden takdirle:

«Mükemmel! İşte âşıklara yaraşır bir düşünüş...»

«Tamam! Öyle yapmalıyım. Evin bütün gizli kapaklı yerlerini araştırıp Fransız'ı bulmalıyım.»

Pardaillan bıyık altından gülerек:

«Öyleyse pek uzağa gitmiyeceksin, hazret,» diye kendi kendine mırıldandı.

Ve hemen bir kenara çekildi. Cüce hâlâ söyleniyordu:

«Eğer onu bulamazsam, yarın Prenses'in huzuruna çıkar, Fransız'ı geri vermesini isterim. Ama beni de onun yanına gönderirmiş... Gönderirse göndersin. Hiç olmazsa Juana gerçeği öğrenemez. Fransız'ı ararken beni de öldürdüklerini anlar ve arkamdan ağlar ya... Hiç durmamalıyım.»

El Chico böyle diyerek birdenbire odasından çıkınca, mermer zeminde kapkara bir hayâlet halinde yatan Pardaillan'ı görüp titredi:

«Fransız!...»

Bembeyaz kesildi ve yere yuvarlanacak gibi oldu. Fransız'ı bu kadar çabuk bulacağını, hele burada bulacağını hiç ummuyor olmalıydı. Merak ve endişeyle düşündü:

«Nasıl oldu da onu içeriye girerken görmedim? Herhâlde mermer kapağın arkasında kalmış olacak. Ben de geri dönüp bakmadım. Aman ya Rabbi! Yüksek sesle bir sürü şey de söyledim. Ya dediklerimi duyduysa!...»

Derin bir uykuya dalmış görüldüğü hâlde göz ucuyla kendisini gözetleyen Pardaillan'a yaklaştı:

«Acaba ölmüş mü?» Diye kendi kendine mırıldandı.

Bu düşünce, tüylerini ürpertti. Acaba sevinçten mi, yoksa kederden mi, kendisi de söyleyemezdi. Zavallı Cüce artık hiçbir şey bilmiyordu. Yalnız kafası boşalmakla kalmamıştı, aynı zamanda yüreği de sızıyordu. İyilikle kötülük arasında için için yaptığı mücadele uzun ve amansız olmuştu. Artık iyilik kesin bir zafer kazanmıştı. Çünkü rakibini kurtarmak istiyordu. Onun bir tek düşüncesi vardı: Juana ondan nefret etmesin ve ona bir kaatile yapılacak muameleyi yapmasın. Bu uğurda hayatını fedâ etmesi gere-

kiyorsa bunu pek tabiî bulurdu. Bütün tasası bundan ibaretti ve geri yanını düşünmüyordu.

Pardaillan'a biraz daha yaklaşıncı Şövalye'nin nefes aldığını farketti:

«Uyuyor,» diye düşündü.

Yüreğini ezen kıskançlığa rağmen rakibini takdir etmekten de kendini alamadı:

«Ne cesur adam! Mışıl mışıl uyuyor! Oysa kendisini uyurken öldürebileceklerini de hiç şüphesiz bilmektedir. Evet çok cesur... Belki Juana da kendisini bundan ötürü seviyor ya...» «Ben de onun kadar kuvvetli olsaydım, ben de cesur olurum.»

El Chico, cesaretine hayranlık duyduğu adamın uyur gibi görünüp onu gözetlerken, hiç aklına getirmediği başka türlü bir cesaret yüzünden kendisine hayran kaldığının farkında bile değildi.

EL CHICO BİR DOST KEŞFEDİYOR

Cüce, Şövalye'ye eğilip omuzuna dokundu. Par-
daillan apansız uyandırılan bir insan gibi sıçra-
dı. Bunu o kadar tabii hareketle yaptı ki Chi-
co hiç şüphelenmedi. Şövalye olduğu yere oturdu ve
bu hâliyle bile Cüce'yi yarım kafa boyu kadar geçti.
Sonra şaşmış gibi:

— «El Chico!» Diye mırıldandı.

Ve acıyan bir insan tavrıyla sözlerine ekledi:

— «Vah zavallı!» «Seni de mi buraya hapsetti-
ler? Biliyor musun, bize ne işkence edecekler?»

Chico kesin bir edâ ile:

— «Ben mahpus değilim,» dedi.

— «Nee?.. Mahpus değil misin? Öyleyse burada
ne işin var? Bizi bekleyen ölümden haberin yok
mu?»

Chico çabuk çabuk:

— «Ben sizi arayıp bulmaya ve kurtarmaya gel-
dim!» Dedi.

— «Beni kurtarmaya mı geldin? Demek buradan
nasıl çıkılacağını biliyorsun, öyle mi?»

— «Bilmez olur muyum? Bakın, işte!..»

Bu sözü söylerken demir kapıya yaklaşmış ve ka-
pının üstündeki iri perçin çivilerinden birine basmış-
tı. Aynı anda yerdeki mermer kapak yavaş yavaş ha-
vaya kalkıp dikildi. Şövalye yerinden kımıldanma-
dan bunları seyrediyor ve: «*Bunu bulmak için kim-
bilir ne kadar uğraşacaktım?*» Diye düşünüyordu.
Chico:

— «Gördünüz mü, ne basit?» Dedi.

— «Evet, pek basitmiş... Demek ben uyurken sen buradan geldin, öyle mi? Şimdi de yine buradan mı gideceğiz?»

El Chico başını evet anlamına sallayınca, Pardail-
lan:

— «Geldiğini hiç duymadım,» dedi.

Sonra ilâve etti:

— «Bakıyorum, canın konuşmak bile istemi-
yor!..»

Bir yandan da Cüce'nin kendini yalnız sandığı sı-
rada harıl harıl konuşuşunu düşünüyordu. Cüce:

— «Hemen gidersek iyi olur, Monsenyör,» dedi.

Pardaillan sabırlı bir edâ ile:

— «Daha çok vaktimiz var,» dedi. «Sen buraya beni kurtarmaya geldiğini söyledin. Demek benim burada mahpus olduğumu biliyordun?»

Bu soru, Cüce'yi şaşırttı. Hiçbir cevap vermedi.
Şövalye ısrar etti:

— «Kendin böyle söylemedin mi, canım?»

— «Evet, söyledim. Sizi kurtarmaya geldim ama,
burada olduğunuzu bilmiyordum.»

— «Öyleyse neden buraya geldin?»

Cüce güç bir durumda kalmıştı. Bir an sustu. Son-
ra okun yaydan fırladığını anlayarak:

— «Burası benim evim!» Dedi.

Pardaillan hayret içinde:

— «Burası mı?» Diye sordu. «Şaka mı ediyor-
sun? Bu mezarda oturulur mu?..»

Cüce, Şövalye'ye dikkatle baktı. El Chico budala
değildi. Şövalye'den nefret ediyordu ama, bu kin onu
kör etmiyordu. Mantığı sâyesinde iyi ile kötüyü ko-
layca ayırdedebiliyordu. Şövalye'yi kıskanmasına ve

ondan hoşlanmamasına rağmen, bu açık kalpli ve namuslu insanın içini okuyor ve böyle bir adamın kendisine ihanet etmeyecek kadar mert olduğunu seziyordu. Bir an tereddüt ettikten sonra:

— «Gerçeği söylüyorum. Ben burada otururum,» dedi.

Hücresinin kapağını açtı. Mumu yaktı ve bir şeyler düşündüğü muhakkak olan Pardaillan da onun peşinden bu hücreye girerken:

— «Hah,» dedi, «şöyle biraz göz gözü görsün, canım!..»

Cüce, saf bir gururla şamdanı yukarı kaldırıyor ve Şövalye'nin her tarafı iyice görmesine yardım ediyordu. Hattâ Pardaillan'ın taşlara saçılmış altınları görmesine de aldırmadı. Pardaillan altınlara bakıp gülümsedi ve:

— «Mükemmel, vallahi,» dedi. «Ama ne de olsa havasız, güneşsiz, mezar gibi bir yer... Burada nasıl yaşıyorsun?»

— «Ben, ufak, güçsüz kuvvetsiz bir yaratığım. İnsanlar bana her zaman iyi muamele etmiyor, rahat vermiyorlar... Halbuki buraya benden başka kimse gelmez.»

— «Ne demek, kimse gelmez? Yukarıdakiler de gelmez mi?..»

— «Burayı bilmezler. Bu evde daha birçok gizli yer vardır ki benden başka kimse bilmez.»

Pardaillan ayakta duran Cüce ile aynı boya gelmek için yere oturdu. Chico, Şövalye'nin bu hareketine sevindi. Bu güçlü kuvvetli, yakışıklı adamın boyu bosuyla kendisini ezmek için soğuk taşlara oturmaya razı olduğunu anlamıştı. Yüreğinde bu adama karşı beslediği kinin sönüşüne şaşıyor ve hattâ bu kin yerine rakibine bir sevgi hissetmeye başla-

dığı için kendi kendine kızılıyordu. Belki de hislerini saklamak için:

— «Artık gidersek iyi olur, monsenyör,» dedi.

— «Canım, ne acelemiz var? Mademki burayı kimse bilmiyor. Oturup rahat rahat konuşuruz.»

— «Evet ama, benim her zaman girdiğim yerden siz geçemezsiniz...»

— «Neden?»

— «Çok büyüsünüz de ondan!..»

— «Yaa! Peki, benim geçebileceğim başka bir yol biliyor musun?..»

— «Biliyorum ama, o yolda başkalarına rastlamamız ihtimali var.»

— «Allah Allah! Mahzenlerde insanlar mı oturur?»

— «Hayır... Fakat arasıra birileri gelip orada toplanırlar. Bugün de toplantı günü...»

Cüce gerektiği kadar konuşuyor, fazladan tek kelime söylemiyordu. Özellikle Pardaillan'ın boyuna gözlerine bakmasından pek sıkılıyordu.

Şövalye merakla sordu:

— «Toplanıyorlar mı? Kimmiş bu toplananlar?»

— «Bilmiyorum monsenyör...»

Pardaillan, Cüce'nin kesin bir tarzda cevap vermesi üzerine, şimdilik daha fazla bir şey öğrenemeyeceğini anladı. Hafifçe gülümsedi ve söylendi:

— «Maşallah, ağzın pek sıkı...»

Sonra da o herkesi aldatan sâf tavrıyla:

— «Biliyor musun? Beni burada ölüme mahkûm etmişlerdi,» dedi. «Hem de açlıktan ve susuzluktan ölecektim.»

Cüce sendeledi. Yüzünün rengi uçtu. Titreyerek

— «Açlıktan ve susuzluktan ölmek mi?» Dedi.
«Ne korkunç şey!..»

— «Korkunç şey, ya!.. Ahbaplarımdan bir Prenses var. Bana bunu lâıyk gördü işte... İyi ki onu tanımıyorsun...»

Pardaıllan bu sözleri söylerken gülümsüyordu ama, Cüce kıpkırmızı kesilmiş ve gözlerini başka tarafa çevirmişti. Yabancıнын, kendisine, yapmak istediğı şeyin kötülüğünü anlatmak istediğini sezinliyordu. «*Demek Prenses'in bana verdiği beşbin frank bunun içinmiş... Demek o kadar iyi görünen o Prenses, canavarın biriymiş!..*» Diye düşündü.

Zavallı El Chico, artık kendini tanıyamaz olmuştu. Zihni allak bullaktı. Ne Pardaıllan hakkında, ne de kendisi hakkında ne düşüneceğini bilebiliyordu. Fakat Pardaıllan'dan çekiniyordu. Aynı zamanda bu adama tuhaf bir saygı duyuyordu. Şövalye'nin hafifçe gülümseyerek gayet sâde şeylerden bahsedermiş gibi konuşması ve her sözünün insana ok gibi işleyişi... Bunlar Cüce'yi hayran eden şeylerdi. Hele Pardaıllan'ın gözlerinin bakışı... İyi yürekli iki insanı, birbirine sevdirten ve birbirine yaklaştıran gizli kuvvetler vardı. Pardaıllan da birdenbire Cüce'ye karşı bir sempati duymuş, onun iyilikle kötülük arasındaki mücadelesini anlamış, kendisini iyi yola sokmaya karar vermişti. Şövalye için Cüce, eğitilmemiş bir tay gibiydi. Onu, iyi bir eğitimle kırbaç kullanmadan istediğı yola sokacaktı.

Chico'nun hâlâ sustuğunu görünce, konuşmasına devam etti.

— «Beni ne müthiş bir işkenceden kurtardığını biliyor musun? Ben zengin değilim Chico, fakat neyim varsa bugünden sonra senin olsun... Benim küçük kardeşim ol... Artık bir köstebek gibi toprak altlarına sinme... Bundan sonra Şövalye de Parda-

illan seni koruyacaktır. Hem onun sevdiği kimsele-
re saygı beslemek lâzımdır. Ver elini Chico!..»

Şövalye bu sözü söylerken, dost bir tavırla ve kurnazca gülümseyerek elini uzatmıştı. Fakat Chico tereddüt etti. Acaba Şövalye'nin kurnazca gülümseyişini mi farketmişti? Hattâ geriye çekildi ve elini arkasına sakladı. Pardaillan:

— «Hayrola Chico?» Dedi. «Yoksa kendini, benim elimi sıkamayacak kadar büyük bir asîlzâde mi sanıyorsun? Al şu eli, onu pek az insana uzatmışındır, emin ol...»

Cüce:

— «Hayır, böyle bir düşüncem yok,» diye kekeledi.

Fakat elini yine vermedi. Şövalye, o kurnaz tebesümüyle:

— «Yoksa kendini, benim elimi sıkmaya lââyık görmüyor musun?» Diye sordu.

Chico, Pardaillan'a tâ karşıdan baktı:

— «Öyle olursa ne olur?»

— «Demek elimi sıkmaya lââyık değilsin, ha? Demek sandığım gibi iyi bir delikanlı değilmişsin, ha?.. Suçun neymiş bakalım?»

O âna kadar kendini tutmuş olan Cüce, sonunda dayanamayarak patladı:

— «Sizin arkadaşlığınızı istemiyorum! Beni kormanızı da, elinizi sıkmayı da istemiyorum. Sizden hiçbir şey istemiyorum. Sizi buraya ben getirdim ve öldürüleceğinizi de biliyordum. Biliyordum, duyuyor musunuz?.. Bu iş için bana beşbin frank vermişlerdi. Bakın, işte!..»

Böyle diyerek yerde yatan keseyi bir tekmede Pardaillan'dan tarafa fırlattı. Yerlere birkaç altın daha saçıldı. Pardaillan güldü:

— «Yaa, bunu yaptın demek, ha?»

Cüce mağrur bir edâ ile bakmakta devam ederek:

— «Evet, yaptım!» Dedi. «Yaptım diyorum, si-ze!»

Pardaillan soğuk bir sesle:

— «Öyleyse son saatin çaldı!..» Dedi.

Ve ayağa kalkmadan, elini bütün ağırlığıyla Cüce'nin omuzuna indirince zavallının beli bükülüverdi. Chico, bir Şövalye'nin sert gözlerine, bir kurnaz tebessümüne, bir de yüzünde okuduğu merhamet ifadesine bakıyordu. Fakat bu bakışında aman dilemeyen mağrur bir edâ vardı. Acaba ne umuyor, ne istiyordu? Şövalye'nin kendisini öldürmesini mi? Belki... Çünkü bu suretle kendisi ölecek, fakat Şövalye de gizli kapılarını bilmediği bu mahzenlerden dışarıya çıkamayarak muhakkak bir ölüme mahkûm olacaktı. Evet, El Chico ölecek, Juana'yı kaybedecekti ama, sevgilisini Pardaillan da elde edemeyecekti... Çünkü neticede Şövalye'nin hayatı onun elindeydi. Bu düşünceyle ferahlayan El Chico gözlerini Şövalye'ninkilerden ayırmadan meydan okurcasına sordu.

— «Beni öldürürseniz buradan nasıl çıkacaksınız?»

— «Sahi be... Bak burası tamamen aklımdan çıkmıştı. Ama sen dur, eninde sonunda yine elimdesin. Varsın biraz geç olsun, ne çıkar?..»

Pardaillan Cüce'yi bıraktı. Fakat dudaklarında Chico'yu deli eden tebessüm yine belirdi. Chico bunu görünce, karşısındakini kızdırıp kendini öldürtmediğine pişman oldu. Ters ters:

— «Haydi gidelim,» dedi. «Sizi kurtarayım da sonra beni hemencecik öldürüverin.» Ve alçak sesle ilâve etti:

«İliç olmazsa kurtulurum!»

Fakat Pardaillan bunu da duymuştu:

— «Ölmeyi bu kadar istiyor musun?» Diye sordu.

Chico, Şövalye'ye ters ters baktı. Bu adam da niçin herşeye burnunu sokuyordu böyle?.. Ne çâre, ki onu kızdırmak fırsatını elden kaçırmıştı artık... Soğuk bir tavırla Şövalye'ye:

— «Haydi gidelim, yoksa gecikeceğiz,» dedi.

— «Hele bir dakika dur. Ben meraklı bir adamım. Beni niçin ölüme götürdüğünü merak ediyorum.»

Pardaillan'ın acayip gülümsemesi daha da belirginleşmişti. Sesinde de alay edâsı seziliyordu. Cüce gözlerinde şimşekler çakarak haykırdı:

— «Çünkü sizden nefret ediyorum! Nefret ediyorum!»

Hem bağıırıyor, hem de ter ter tepiniyordu. Pardaillan alaylı alaylı güldü:

— «Allah Allah, benden bu kadar çok nefret ediyorsun demek, ha?» Diye sordu.

Küçük Adam kendini kaybetmiş bir hâlde:

— «Sizden o kadar nefret ediyorum ki eğer kurtacağımı vaadetmemiş olsaydım, elimle öldürürdüm!..»

Pardaillan:

— «Beni öldürür müydün?» Dedi. «Atma canım! Neyle öldürürdün bakalım?..»

Cüce yatağına koştu. Örtülerin arasından bir hançer çekip çıkardı:

— «Bununla!» Dedi.

Pardaillan:

— «Vay canına! Yahu bu benim hançer!» Dedi
El Chico saygısızca bir sertlikle:

— «Evet!» Dedi. «Siz duvara tırmanırken çaldım...»

Cüce, bunu söyledikten sonra keyiflenmiş gibiydi. Pardaillan, istifini bozmadı:

— «Haydi! Mademki silâhın var; beni de öldürmek istiyorsun... Öldür bakalım!..» Dedi.

Bu sefer Cüce'nin yüzüne alay etmeden, ciddî bir merakla bakıyordu. Cüce, hiddetten delirmişçesine kolunu kaldırdı. Pardaillan'ın kılı bile oynamadı. Chico'nun eli tekrar aşağıya indi. Hançer yere düşerken, Cüce:

— «İstemiyorum! İstemiyorum!» Diye hıçkırdı.

— «Niçin?»

— «Söz verdim de ondan...»

— «Sen bunu demin de söyledin. Kime söz verdin bakayım, oğlum?»

Şövalye'nin bu sözleri ne kadar şefkatli bir tatlılıkla söylediği tarif edilemez. Sesi o kadar sıcak ve okşayıcıydı, gözleri öylesine sevgi ve ilgiyle doluydu ki Chico'nun bunların etkisi altında kalmaması mümkün değildi. Hırs ve kıskançlık baskısından kurtulan zavallının yüreği ferahladı ve gözlerinden sıcak yaşlar fışkırdı. Büzülmüş dudaklarından da bir inilti hâlinde:

— «Ah, ben çok mutsuzum!» Sözleri döküldü.

O zaman Pardaillan: «Güzel! Ağlamaya başladı. Artık kurtuldu demektir. Kendisiyle anlaşıyoruz!» Diye düşündü.

Elini uzattı. Cüce'yi yavaşça kendine çekti ve göz yaşlarıyla ıslanan yüzünü göğsüne dayayarak, zavalı Chico'ya teselli edici sözler söyledi...

Ve o zamana kadar hiçbir arkadaşa sahip olmamış, hiç şefkat görmemiş olan Cüce, kendini ilk defa duyduğu tatlı bir heyecana kaptırırken, içinde bu adama

karşı sonsuz bir sevgi hissetti. Çünkü Şövalye'nin Chico ile bütün bu uğraşması, sadece merhametinden, yolunu şaşırmış bir insanı doğru yola getirmek istemesinden ileri geliyordu. Ancak El Chico da bir erkekti. Böyle çocuk gibi ağlamayı kendine yakıştırmıyordu. Yavaşça kendini Pardaillan'dan sıyırdı ve Şövalye'ye baktı. Artık gözlerinde ne isyan, ne de hidet ifadesi vardı. Şövalye'nin merhametine yol açmış olan o acı ümitsizlik de yoktu. Bu gözlerde sadece şaşkınlık okunuyordu. Kendi kendini değişmiş bulmanın, tanıyamamanın verdiği bir şaşkınlık!..

Şimdi Şövalye'yi kin dolu gözlerle değil, sâf bir hayranlıkla süzüyor ve düşünüyordu:

«Yakışıklı, kuvvetli, cesur bir adam. Hâlinden, şimdiye kadar kimsede görmediğim bir güç taşıyor. Kral'dan bile daha büyük ve asîl bir hâli var. İyi kalpli... Resimlerini kiliselerde gördüğüm azizler kadar iyi kalpli... Böyle bir adam sevilmez mi?»

Ve Pardaillan kendisine sâf bir tebessümle güldüğü için, o da farkında olmadan, bir arkadaşına gülümsermiş gibi güldü. O zaman Pardaillan, keyifle söylendi:

— «Hah şöyle! Artık anlaştık değil mi? Benim, sandığın kadar kötü bir adam olmadığımı anladın değil mi? Haydi şimdi elini ver de dost olalım...»

Yeniden elini Chico'ya uzattı. Cüce utana sıkıla başını eğerek:

— «Bu dediklerimden ve yaptıklarımın sonra da yine beni affediyor musunuz?» Diye mırıldandı.

Pardaillan, ciddi bir tavırla ısrar etti:

— «Ver elini diyorum! Sen iyi bir çocuksun, l'El Chico... Beni daha iyi tanıdığın zaman, bu sözün, pek az kimseye söylediğimi göreceksin!»

Cüce, eli Pardaillan'ın iri avucunda kaybolur ken:

— «Ne iyisiniz!» Dedi.

Pardaillan söylendi:

— «Bunun iyilikle ya da kötülükle bir ilgisi yok! Ben seni senden daha iyi tanıyorum, o kadar... Haa, şimdi gelelim meselemize... Ben herşeyi biliyorum. Bir kere burasını unutma! Şimdi beni neden öldürtmek istediğini söyle bakayım... Kıskanıyordun, değil mi?»

Cüce, başıyla evet işareti yaptı.

— «Peki... Söyle bakalım, benden kıskandığının adı ne? Sen söylemezsen, ben nasıl olsa öğreneceğim.»

Cüce bir an tereddüt ettiyse de kaçamak cevap vermenin imkânı kalmadığını görerek:

— «Juana!» Dedi.

— «Ay, hancı Manuel Usta'nın kızı mı? Onu çoktan beri seviyor musun?»

— «Evet.»

— «Peki, sevdiğini kendisine söyledin mi?»

Cüce, dehşet içinde bağırdı:

— «Asla!»

Pardaillan keyiflendi:

— «Be birader, sevgini söylemezsen o bunu nereden bilsin?»

— «Söylemeye cesaretim yok!»

— «Bir gün cesaretin yerine gelir, söylersin! Şimdi demek sen, benim onu sevdiğimi sandın, öyle mi?»

— «Hayır! İş pek öyle değil...»

— «Ya nasıl?..»

— «Juana sizi seviyor!»

— «Sen budalanın birisin, El Chico!»

Cüce, Juana'nın içine düşeceği kederi düşünerek üzgün bir tavırla cevap verdi:

— «Doğru söylüyorsunuz. Sizin gibi büyük bir asîlzâde, bir hancı kızıyla sevişebilir mi?»

— «Ay, sen böyle şeylere inanır mısın?»

— «Tabîî inanırım!»

— «Öyleyse yanılıyorsun azizim. Benim gibi büyük bir asîlzâde vaktiyle bir hancı kadınla evlenmişti.»

— «Yalan söylüyorsunuz, Monsenyör!»

Pardaillan derin bir heyecanla:

— «Hayır, gerçeğin ta kendisini söylüyorum.»

Ve kendi kendine konuşuyormuş gibi ilâve etti:

— «Kendisi Madam de Pardaillan olmadan önce Paris'te Devinière adlı bir hanı işleten, melek gibi bir kadındı. Onun hanında yenen yemek dünyanın hiçbir yerinde yenmezdi. Sizin bu Sevilla'da da güzel lokantalar var ama, nerede o canını sevdiğim Fransız yemekleri?.. Neyse, diyeceğim şu ki ben, hancı dilber Huguette'yle evlenmiştim ama, ölüm onu elimden aldı!..»

Chico hayranlık içinde:

— «Allah Allah! Böyle şey de olur mu?» Diye bağırdı. «Siz ne biçim adamsınız?»

Pardaillan yarı ciddi, yarı şaka:

— «Büyük bir asîlzâdeyim, demin söylemedin mi?» Dedi.

— «O hâlde, demek ki şimdi de...»

— «Eee, şimdi de?..»

— «Juana'yla evlenirsiniz!..»

— «Hayır! Vallahi hayır!.. Çünkü ben kendisini sevmedim ve sevecek de değilim... Bana, öyle acayip acayip bakıp durma... Küçük Juana sana bir güzel-lik kraliçesi gibi görünüyor diye herkese de öyle mi görünüyor sanıyorsun? Evet, Juana tatlı bir kızdır ama, benim onu sevmeme imkân yok!»

Ve elemli bir tavırla sözlerine ekledi:

— «Benim kalbim çoktan soğudu... Çoktaan, küçüğüm!..»

El Chico içini çekti:

— «Zavallı Juana!..»

Pardaillan öfkelen-di:

— «Şuna bak!.. Juana'sı benim olmasın diye, az önce beni hançerleyecekti. Şimdi de Juana'sını sevmeyeceğimi söyledim diye mezbahadaki danalar gibi böğürüyor... Hay boyun devrilsin... Ne istediğini bilmiyorsun sen be!..»

Cüce kızardı, fakat cevap vermedi.

Pardaillan, yine ısrarla sordu:

— «Nedir? Zavallı Juana demekle ne demek istiyorsun?»

— «Juana sizi seviyor!..»

— «Demin de söyledin. Ben de sana diyorum ki onun beni sevdiği filân yok... Anlıyor musun, kaz kafalı? Ne o beni seviyor, ne de ben onu seviyorum.»

Cüce yerinden sıçradı. Yüzünde öyle şaşkınlık izleri belirmişti ki Pardaillan kahkahalarla gülmek zorunda kaldı. Kurnaz bir edâ ile:

— «Senin bu hayretini anlıyorum ama,» dedi, «işte sana bir daha söylüyorum: Juana beni sevmiyor!»

— «Öyle, ama...»

— «Öyle aması ne?.. Juana, ben öldüğüm takdirde yaşayamayacağını söyledi, değil mi? Buna rağmen şunu bil ki o beni sevmiyor.»

— «Ayy! Bunu nereden biliyorsunuz?»

— «Ben böyle işleri bilirim!»

Cüce, sevinip sevinmemekte kararsız:

— «Sahi mi?» Dedi.

Pardaillan omuz silkti:

— «Oğlum, bana güvenin var mı?»

Chico toparlanarak:

— «Elbette!» Dedi.

— «Öyleyse sen o işi bana bırak, Juana'nı da yine eskisi gibi sev... Üst yanını ben üzerime alıyorum!»

Cüce iki elini kavuşturdu.

— «Siz peygamber misiniz? Nereden karşıma çıktınız?» Dedi. «Size ne fenalıklar yaptığımı düşünüyorum da, özür dilemeye bile dilim varmıyor...»

— «Haydi, haydi, saçmalama! Artık konuşacağımızı konuştuk... Hemen yola çıkalım!»

Cüce, yere eğilip hançeri alarak Pardaillan'a uzattı:

— «Dikkatli olalım! Şimdi yolumuzda insanlara rastlamamız ihtimali var!» Dedi. «Yazık ki kılıcınız yanınızda değil...»

Pardaillan sâkin bir tavırla hançerini belindeki kınına yerleştirerek:

— «Aldırma... İş bu bununla da halletmeye çalışırız!» Diye söylendi.

Chico, Şövalye'yi hazır görünce:

— «Haydi gidelim!» Dedi.

— «O kadar acele etme, arslanım... Bu altınlar ne olacak? Bunları böyle bırakacak mısın?»

— «Ya ne yapayım?...»

Cüce bu soruyu öyle bir tavırla sormuştu ki Şövalye gülümsedi. Çünkü bundan böyle Şövalye'nin emriyle hareket edeceğini her hâliyle belli ediyordu. Pardaillan:

— «Ne mi yapacaksın?» Dedi. «Toplayacak, güzelce torbasına doldurup, şu sağlam çekmeceye koyacaksın. Evlenmek için paraya ihtiyacın olmayacak mı?»

Cüce bir sarardı, bir kızardı, renkten renge girdi:

— «Demek siz öyle umuyorsunuz?»

— «E... Yaşayan görür.»

Cüce başını eğdi, yerlere saçılmış altınlara bakarak, anlamlı anlamlı başını sallayarak:

— «Bu altınlar...» Diye mırıldandı.

Pardaillan güldü:

— «Yine ne düşündüğünü anlıyorum. Bu altınları sana neden verdiler?»

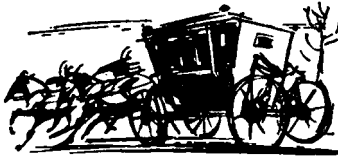
— «Sizi Servili Köşk'e götürüyüm diye...»

— «Sen de beni oraya götürdün işte...»

El Chico, ezile büzüle söylendi:

— «Yazık ki bu hainliği yaptım!»

— «Haydi, zırvalama! Mademki görevini yaptın, bu altınlar senindir.»

Yirmialtıncı Bölüm

İSYANCILAR

E l Chico o kadar mağrurdu ki bu gururu yüzünden herkesle kavga eder, hiçbir iradeye boyun eğmezdi. Fakat oldum olası bir tek kişinin Juana'nın hâkimiyetine alışmış, onun sözlerini, bir Tanrıça'nın emirleri gibi dinlemeyi bir huy hâline getirmişti. Fakat şimdi birdenbire, hayatında, kendisine hükmedecek ve söz geçirecek ikinci bir insanla karşılaşmış bulunuyordu. Bu insan, Şövalye de Pardailan'dı.

Şimdi Cüce'ye öyle geliyordu ki Şövalye de ezel-den beri kendisine emir vermeye yetkilidir. El Chico, Pardaillan'a da Juana'ya olduğu gibi boyun eğmek zorundadır.

Oysa Şövalye'nin etkisi altında kalmamak için az mı mücadele etmişti.

Şu hâlde nasıl oluyordu da birdenbire ve âdeta zevkle Pardaillan'ın hâkimiyetini benimsiyordu? Onun sözlerini memnunlukla yerine getirmeyi kabul ediyordu?..

Bunun tek ve biricik sebebi, hiç şüphesiz, Cüce'de, kendisine şimdiye kadar başarılmaz, elde edilmez gibi görünen bir mutluluğu Pardaillan'ın sağlayacağı düşüncesinin kesinlikle yerleşmiş olmasıydı. Juana onun Tanrıça'sıydı ama, Pardaillan da kendisini ona kavuşturacak olan bir peygamberdi.

Şövalye'nin her sözü, Cüce için bir Tanrı emriydi. Nitekim, Pardaillan kendisine altınları toplamasını söyleyince bu emri hemen yerine getirdi. Sonra Pardaillan:

— «Gidelim! Artık vakit geldi!» Dedi.

Cüce, mumu söndürdü. Hücresinin kapısını kapatan yaya bastı ve peşinde Pardaillan olduğu hâlde merdivene yöneldi. Chico geldiği yoldan gitmiyordu. Çünkü Pardaillan gerekirse eğilerek, nehre açılan deliğe kadar ulaşabilirdi. Fakat bu deliği kapatan demir parmaklıktaki aralıktan geçemezdi. Bu aralığı genişletmek için de bir sürü âlet kullanmak, saatlerce uğraşmak lâzımdı.

Zaten Fausta'nın kendisini soktuğu bu belâlı yerden hangi yolla çıkılacağını Pardaillan'ın da umursadığı yoktu. Onun için önemli olan buradan çıkmaktı.

Beri yandan Pardaillan, gözleri karanlığa alıştığı için, görememekten şikâyetçi de değildi. Yer altındaki karmakarışık dehlizlerde Cüce'nin peşine takılmış, her zamanki kayıtsız hâliyle gidiyor ve rehberinin verdiği bilgiyi dikkatle dinliyordu. Chico'nun anlattıkları, özellikle yol üstünde rastladıkları gizli kapıları açıp kapayan mekanizmalarla ilgiliydi.

Şimdi kum döşeli, birbirlerine çarpmadan yanya-

na yürüyebilecekleri kadar geniş bir koridorda ilerliyorlardı. Bu koridor, kendisini dikey olarak kesen başka bir koridorla son buluyordu.

Pardaillan birdenbire gözlerinin kamaştığını hissetti. Kendilerinden birkaç adım ötedeki duvardan bir ışık sızmaktaydı. Alçak sesle:

— «Çıkılacak yere yaklaşıyor muyuz?» Diye sordu.

El Chico da yavaşça:

— «Daha vakit var, Monsenyör!» Dedi.

Duvara yaklaşmışlardı. Pardaillan hemen hançerini eline alarak mırıldandı:

— «Hazır ol, küçük! Galiba dövüş olacak!..»

Cüce cevap vermedi. Herhâlde bu ışığın nereden geldiğini biliyordu. Yavaş yavaş, solunda bulunan Pardaillan'ı yan duvara doğru itmeye başladı. Böylece Şövalye'yi ışığın görüş alanından dışarı çıkarmak istiyordu. Ne çâre ki bu ışık, bir kere Pardaillan'ın gözüne çarpmış ve artık taş çatlasa Şövalye'nin bununla ilgilenmesine engel olunamazdı. Nitekim, Pardaillan duvara daha da yaklaştı ve önceden sandığı gibi karşıdan gelen bir kalabalıkla karşılaşmadığını hemen anladı. Bu ışık, duvarın öte yanından gelerek, duvardaki bir delikten buraya sızıyordu. Duvarda da kimsenin geçebileceği bir yer olmadığına göre öbür taraftan herhangi bir tehlikenin gelmesi imkânsızdı.

Bu sırada Chico da hiçbir şeyin farkına varmamış gibi sola yönelip yola devam etmek istedi. Pardaillan:

— «Hele bir dakika dur!» Diye mırıldandı. «Sen belki meraklı değilsin, fakat ben çok meraklıyım... Şu duvarın arkasında neler olup bittiğini bir göreyim, bakayım...»

Pardaillan, ışık gelen deliğe gözünü dayayıp baktı

ve bakmasıyla birlikte ilgi çekici bir keşif yapmış bir insan gibi hafif bir ıslık çalarak doğrulması bir oldu.

El Chico yırtınırcasına:

— «Geliniz, gidelim Monsenyör!» Dedi. «Birazdan siz de göreceksiniz, çok gecikmiş olacağız!..»

Şövalye, kesin bir işaretle Cüce'yi susturduktan sonra tekrar deliğe yanaşıp seyretmeye koyuldu. Chico da artık arkadaşını buradan kolay kolay ayıramayacağını anlamış, kenara, çekilip duvara yaslanmış ve kollarını kavuşturarak, Şövalye'nin keyfinin gelmesini beklemeye başlamıştı.

Acaba Pardaillan, ne seyrediyordu?..

Okuyucularımız, Fausta'nın Centurion'la birlikte Servili Köşk'ün mahzenlerine indiğini hatırlayacaklardır. Fausta duvardan bir taş çıkarmış ve Centurion'a bu delikten bakmasını emretmişti. Böylelikle Centurion'a, kendisinin kimseye görünmeden bu delikten öbür taraftaki mağarada olup bitenleri gözetleyebildiğini anlatmak istemişti. Fausta toplantı salonu gibi döşenmiş olan mağaraya girerken bu deliği kapamaya önem vermemiş, tesadüf ise Pardaillan'ı, öbür taraftaki mağarayı aydınlatan ışıkları dehlize sızdıran bu deliğin önüne getirmişti.

Şövalye, mağaradaki sıralarda hiç tanımadığı yirmi kadar adamın oturduğunu görmüştü. Set üstündeki üç koltukta oturan ve gece yarısı yapılan bu esrarengiz toplantıyı yönetmekte olan üç adam da tanıdığı kimseler değildi.

Pardaillan ilk defa deliğe gözünü dayadığı sırada setin üstündeki üç koltuktan ortadakinde oturan başkan kalkmış ve kulağı kirişte olan Pardaillan'ın çok iyi işittiği bir sesle şunları söylemişti:

— «Kardeşlerim ve dostlarım... Size yeni bir arkadaşımızı tanıtmakla şeref duyarım... Kendinize başkan seçmiş olduğunuz ben, görevimi bu yeni ar-

kadaşa devrettiğimi ve bizi, asıl şefimiz gelinceye kadar yönetebilecek tek insanın kendisi olduğunu bildiririm.»

Bu sözler, oradakiler üzerinde merak uyandırmıştı, fakat kendilerine tanıtılan yeni başkanın bir kadın olduğunu görünce mırıltılar oldu. Pardaillan, bu kadını derhal tanımış ve tanır tanımaz da ıslık çalarak doğrulmuştu.

Bu kadın Fausta'ydı!..

Fausta, her zamanki göz kamaştırıcı tavrıyla ağır ağır sete çıktı ve siyah elmaslar gibi ışıldayan gözlerini karşısındakilere dikerek ayakta durdu. O zaman Fausta'nın buraya ne yapmaya geldiğini hiç şüphesiz önceden bilen setteki diğer üç adam birden ayağa kalktı. Hemen masa itildi. Setin hemen kenarına bir koltuk getirildi. Fausta bir kraliçe ihtişamı içinde koltuğa oturur oturmaz, öteki üç adam, kraliçeye hizmet eden üç mabeyinci tavrıyla gelip arkasında dimdik ayakta durdu. Bu üç adam herhâlde saygı ve güven kazanmış, gözde kimseler olacaktı. Çünkü Fausta'ya gösterdikleri bu itibar, salondakileri etki altında bırakmakta gecikmedi. Herkes ayağa kalktı ve yeni başkanlarını can kulağıyla dinlemeye hazırlandı.

Fausta daha söze başlamadan başarı kazanmıştı.

Pardaillan da bunu farketti ve kendi kendine mırıldandı:

«Eşsiz sihirbazdır vesselâm!..»

Hemen arkasından da:

«Acaba buradakilere ne teklif edecek? Bunlar kim? Hele dinleyelim de göreceğiz bakalım...» Diye düşündü.

Fausta, her zaman olduğu gibi kendine hâkimdi. Düşündüklerinden hiçbir şey sezdirmemişti. Kendisine gösterilen saygıyı da yüksek asâlet ve ihtişamına

yaraşan, tabii bir şey olarak kabullenmişti. Bir an karşısında eğik duran başları gözden geçirdikten sonra hafifçe geriye döndü ve kendisini takdim etmiş olan adama bir işaret yaptı. Adam, Fausta'nın arkasındaki yerini bıraktı ve ileriye birkaç adım atarak durduktan sonra şunları söyledi:

— «Efendiler!.. İşte Prenses Fausta... Güneş ve aşk ülkesi, Kutsal İtalya'nın büyük prenseslerinden Fausta... Kendisi son derece zengindir. Bizim bütün plânlarımızı bilmektedir ve hepinizi tanımaktadır.»

Bu sözler, toplantı salonunda mırıltılara yol açtı. Az önce kendilerini büyük bir güven içinde hisseden bu adamlar birbirlerine şüpheli gözlerle baktılar. Fausta zihinlerden geçeni hemen anladı. Elini, ortalığı yatıştırmak ister gibi uzattı ve söze başladı:

— «Merak etmeyiniz efendiler, aranızda hain yoktur. Plânlarınızı bana kimse haber vermedi. Ben tahmin ettim ve sezdim... Böyle kanlı bir baskı ve işkence rejimi altında inleyen bu güzel yurdunuzda, yürekli insanların elele vererek bir mücadeleye girişeceklerini ve bu boyunduruğu kırmaya çalışacaklarını kestirmek için kâhin olmaya lüzum yoktu. Bir ke-re bunu tahmin ettikten sonra geri tarafını öğrenmek benim için bir günlük meseleydi. Teker teker sizin adlarınızı nasıl öğrendiğime gelince, onu da birkaç defa sizlere görünmeden toplantılarınızı izleyerek öğrendim!»

Bu dürüst ifade ve kendinden emin konuşma tarzı, toplantıdaki kuşkulu havayı çabucak gidermişti. Fakat bir kadının sadece mantık yoluyla böyle bir toplantının yapılacağını kestirmesi, bir fırsatını bulup gizlice toplantıları izlemesi herşeye rağmen bu adamları hayrete ve endişeye düşürmüştü. Üstelik Fausta'nın bu meseleden önemsemez bir tavırla bahsedışı de adamlar üzerinde büyük bir etki yapmıştı. Fausta

bütün bunları çabucak sezdiyse de yine hiçbir şey belli etmeyerek, kendisini takdim eden adama döndü:

— «Devam ediniz, Dük!» Dedi.

Kendisine Dük dediği adam derin bir saygıyla eğilip doğrulduktan sonra tekrar söze koyuldu:

— «Evet, efendiler!.. Prenses Fausta'nın dediği gibi aramızda hain yoktur ve olmayacaktır. Fakat Prenses hazretlerinin gayet alçakgönüllü bir dille söz ettikleri başarılarının, değme adamın harcı olmadığını da huzurunuzda açıkça belirtmek isterim...»

Bu sözü tasdik eden mırıltılar duyuldu. Dük devam etti:

— «Prenses hazretleri iktidarını, servetini, yüksek zekâsını, eşsiz cesaretini ve büyük ideallerini bizim kutsal dâvamızın hizmetine vermektedir!..»

Bu sözler mırıltılarla değil, alkışlarla karşılandı. Dük daha gür bir sesle dedi ki:

— «Bütün bunlar bizim için yabana atılacak destekler değildir. Fakat Prenses'in bize sağlayacağı bazı şeyler yanında yine de bir hiçtir... Bizim aylardır aradığımız başkanı, Don Carlos'un oğlunu, Prenses tanımaktadır ve onu bize getirecektir!..»

Adam, sözünün burasında kopan alkış tufanı ve takdir gösterisi yüzünden durmak zorunda kaldı. Nihayet Dük bir işaret yaparak ortalığı yatıştırdı ve yeniden söze koyuldu:

— «Prenses, Don Carlos'un oğlunu bize getirmekle kalmayacak, en yakın zamanda onun meşru zevcesi olacaktır. Bütün varını yoğunu onun hizmetine koyacak ve kendisini bizim istediğimiz gibi sâdece Endülüs kralı değil, yardımınızla bütün İspanyol'ların kralı mevkiine yükselecektir. Bu bakımdan zaten Kraliçemiz olan Prenses'in bizim başkanımız olmaya lâayık tek insan olduğunu söylerken, hatâ etmedim.

Bütün unvanları, Kutlu Mahkeme dedikleri o alçak kurul tarafından alınmış bulunan ben: Castrana Dük'ü Mayalda Kontu, Algavar Markisi ve büyük İspanya'nın daha birçok yerinin efendisi Ruy Gomès, şu anda Prenses hazretlerine bağlılığımı bildiririm. Yaşasın Kraliçemiz!..»

Castrana Dükü böyle dedikten sonra bir dizini yere koyarak, İspanya sarayının muhafazakâr ve mutaassıp nezaket kaidelerince kraliçeye elle dokunmak idâm cezasını gerektireceğinden, alnını setin tahtalarına değdirmekle yetindi.

Her yandan aynı haykırış yükseldi:

— «Yaşasın Kraliçemiz!..»

Fausta her zaman olduğu gibi ne düşündüğünü, ne hissettiğini belli etmeyen bir tavırla kendisine yapılan bu saygı gösterisine, hafif bir baş selâmıyla karşılıkta bulundu. Herhâlde bu çeşit gösterilere kanıksamıştı. Zira vaktiyle kendini papalık tahtına çok yakın zannettiği sıralarda ona bundan çok daha aşırı saygı gösterilmiş, önünde bir tanrıçaymış gibi secdeye varılmıştı. Fakat bu alkışlara da gülümsemek lûtfunda bulundu. Topluluklara kendini sevdirmekte ve saydırmakta çok tecrübeli olduğu için bir tek hareketle buradakilerin hepsini kendine esir etmeye karar vererek ayağa kalktı ve:

— «En sâdık tebaalarımızdan birinin alnını yere sürmesine Tanrı razı olamaz!..» Dedi. Ve Dük'e elini uzatıp öptürdükten sonra yerine oturarak ağır ağır söylendi:

— «Müstakbel zevcim tahta çıktıktan sonra İspanya Sarayı'nın eskimiş ve soysuzlaşmış düzenini yenileştirmek, günümüze uydurmak kararındayım. Kraliçe olduğumu unutmamak kaydıyla, tebaalarım la aramda daha yakın ilişkiler kurmakta hiçbir sakınca görmüyorum!..»

Ve karşısında sözlerini can kulağıyla dinleyen kalabalığı göstererek sözlerine ekledi:

— «Buradakiler, birinci safta yer alan tebaalarımızdır... Bizim en yakın adamlarımız onlar olacaklardır...»

Bir anda bütün mağara, alkışlar ve sevinç haykırışlarıyla inledi. Kalabalık, sete doğru atıldı ve kimisi Fausta'nın eteğini öptü, kimisi ayaklarına yüz sürdü. Daha bahtiyarları da parmağının ucunu öpmek şerefine kavuştu. Bu, gerçekten görülmedik bir sahneydi. İspanyol asîlzâdelerinden meydana gelen bu kalabalık, bir lâhza içinde coşkunluktan kudurmuş bir sürüye döndü. Fausta bütün bunları, küçümseyici olduğu pek sezilmeyen fakat anlamlı bir gülümseyişle seyretti. Olan bitenlerden ve söylenenlerden bir tekini kaçırmayan Pardaïllan bile, Fausta'nın bu başarısını ve kendisini büyük bir kraliçe edâsıyla alkış tufanına ve el etek öpüşlere terkedişini hayranlıkla seyretti.

«*Ne eşi bulunmaz bir oyuncu!..*» Diye kendi kendine söylenirken bir yandan da mağarada toplanmış olanlara acıdı:

«*Zavallılar!.. Bu şeytan ve sihirbaz kadın kimbilir sizleri ne korkunç bir serüvenin içine atacak!..*»

Düşünüyordu: Cervantes'in dediği gibi Don Cesar, Don Carlos'un oğluydu. Bir başka husus da Espinosa'nın, Pardaïllan'dan Don Cesar'ı öldürmesini istemesiydi. Şu hâlde Don Cesar'ın, burada toplananlar tarafından tahta çıkarılmak istenen adam olduğundan şüphe edilemezdi. Fakat Don Cesar, Şövalye'nin şimdiye kadar gördüğü çingenelerin - şimdi bir düşes olan Violetta bir yana - en güzeli ve çekicisi Giralda'ya âşıktı. Fausta'yı tanımazdı bile... Don Cesar, Giralda'yı almaya karar verdiğine göre, Fausta nasıl olup da onunla evlenebilecekti? Don Cesar,

iki kadınla birden evlenmek zorunda mı bırakılacaktı? Kutlu Mahkeme, insanı bu yüzden cayır cayır yanmaya mahkûm etmez miydi?.. Yoksa Fausta, Don Cesar yerine bir başka kral icat edip de onu mu tahta çıkartacaktı?..

Şövalye'nin daha fazla düşünmesine vakit kalmadı. Mağara birdenbire sessizliğe gömüldü ve az sonra tekrar Dük'ün sesi duyuldu:

— «Efendiler, Kraliçemiz bize tekrar hitap etmek tenezzülünde bulunacaklar!..»

Gözünü tekrar deliğe uydurmuş olan Şövalye, Dükün saygıyla eğildiğini, Fausta'nın koltuğunun tekrar yerine çekildiğini gördü. Fausta, topluluğu bir süre güzel siyah gözleriyle süzdükten sonra söze başladı:

— «Sizler İspanya'nın kalbur üstü tabakasını teşkil ediyorsunuz... Asıl cesur, zekî, bilgili insanlar olduğunuz inkâr kabul etmez bir gerçektir. İster katolik, ister başka mezhepten olunuz, hepiniz saygı değer kişilersiniz... Özellikle serbest fikirli ve hoşgörü sahibi oluşunuz, namuslu bir yönetimde sizin hesabınıza bir meziyet sayılmak gerekir... Halbuki bu zulüm idaresi altında bütün bu meziyetleriniz bir suç kabul ediliyor. Engizisyon sizi kanun dışı, serveti ve unvanları ellerinden alınmış insanlar hâline getirdi. Her an ateşe atılıp yakılmak tehdidi içinde yaşıyor, cellâdın omuzunuza yapışacağı günü endişe içinde bekliyorsunuz!..»

Fausta bir an sustu. Karşısındakiler bu sözleri çok doğru bulduklarını, başlarını sallayarak belirttiler. Fausta:

— «Birlikten kuvvet doğacağını düşündünüz, sizi ezen bu zulüm idaresine karşı, birleşmeye karar verdiniz ve birleştiniz!» Diye sözüne devam etti. «Bu zulüm idaresine isyanda elebaşı olmayı kabullendi-

niz... Herbiriniz, bir işaretinize bakan birkaç yüz savaşıncının komutanısınız... Amacınız, Endülüs'te bir isyan çıkararak, bu eyaleti İspanya'dan ayırmak ve bağımsız bir devlet haline getirmektir. Bu devlette herkes, başkalarının hakkına ve inancına saygı göstermek şartıyla hür olacaktı ve bu devlette Engizisyon adlı canavarın izi bile bulunmayacaktı...»

Toplantıdakiler:

— «Evet!» Diye bağırıştılar. «O kanlı alçak kurulun kökünü kurutacağız!..»

Fausta devam etti:

— «Sizce bilginin, serbestçe herkesin ortak malı olabileceği bir devlet, idealdi. Yoksa şimdi olduğu gibi bilgiyi sadece birkaç papazın tekelinde bırakıp bütün milleti cehalet içinde tutacak bir rejim değil... Ve sizce memuriyetler en bilgili ve yetenekli kimse-
lere verilmeliydi...»

Bir ses bağırdı:

— «Şeref, cesaret, bilgi ve sanat, asaletten üstündür!..»

Fausta soğuk bir tavırla:

— «Hep aynı fikirdeyiz!» Dedi. «Siz bir gün Don Carlos'un bir oğlu olduğunu haber aldınız. Şimdi İspanya'yı zulmünün çelik pençesinde tutan adamın torunu demek olan bu genci, kuracağınız devletin başına getirmek istiyordunuz ve umuyordunuz ki Kral Philippe, torunu uğruna, İspanya Devleti'nden bir parçanın kopmasına razı olacaktır... Düşündük-
leriniz ve yapmak istedikleriniz bunlardı, değil mi?...»

Dinleyiciler, başlarını evet anlamında eğdiler.. Fausta ise kesin bir tavırla söylendi:

— «Yanıldınız, efendiler!.. Adamakıllı yanıldınız!»

Kalabalık arasından mırıltılar ve itiraz sesleri yükseldi. Gürültü içinde birkaç kişi:

— «Neden? Niçin yanıldık?..» Diye sordu.

Fausta kılı bile kıpırdamadan ve gürültüyü bastırmak için en ufak bir hareket yapmadan bekledi. Sesler kesilince:

— «Philippe'nin gururu hiçbir zaman böyle bir parçalanmaya razı olmayacaktır!»

Birisi söylendi:

— «Ondan razı olmasını isteyecek değiliz! Zamanı gelince ona dediğimizi yaptıracak kuvvette olacağız!..»

Fausta aynı kesin tavrıyla:

— «Bu takdirde hürriyetiniz uzun sürmeyecek!» Dedi. «Doğrusu, tehlikeli hülyalar içinde yüzüyorsunuz... Galip gelseniz bile sizi teker teker temizleyecekler... Kralnızın karakterini iyi tanımıyorsunuz... O, yenilgiyi asla hazmetmez... Yenik düşünce razı olmuş görünecektir ama, el altından ve sinsi sinsi öç almaya hazırlanacaktır... Zaferiniz çok kısa süreli olacak. Oysa Kral, elinde sizi yere sermek için pek çok kuvvet bulacak... Endülüs'e yürüyecek ve her yeri kana ve ateşe boğacak... İspanya'nın onda biri kadar olan bu toprakta, her tarafınızdan kuşatılmış bir durumda, sizden on defa daha kuvvetli düşmana ne kadar zaman karşı koyabileceksiniz?.. Deniz yolundan bile size yardım gelmesine imkân kalmayacak... Çünkü Philippe'nin donanması sahillerinizi abluka altına alacak... Kaçmak isterseniz yolunuzu top ateşiyle kesecek... Bu bakımdan başarınız geçici olacak ve devletiniz doğmadan ölecek...»

Pardaillan delikten bakarken düşündü: «*Şu kadının daima ve her yerde galip çıkıyor... Bak, birkaç kelime ile heriflerin hayâllerini nasıl yerle bir etti?.. Şimdi hepsi apışıp kaldı işte!*» Alaylı alaylı gülümsedi: «*Şu Fausta'yı önce papa kılığında gördüm. Sonra Kutlu Birlik'in başkanı olarak dinsizleri amansız-*

ca kovalarken seyrettim. Şimdi de inanç hürriyetinden, Engizisyon'a olan nefretinden bahsettiğini duyuyorum... Şu mevki hırsı ne tuhaf şey!.. Bir insanı, sevdiği şeyi mahvetmeye ve mahvettiği şeyi sevmeye ne kolay sürüklüyor!..»

Şövalye'nin teşhisi yanlış değildi. Fausta'nın kuvvetli delilleri, salondakileri epey şaşkın bir duruma getirmişti. Doğrusunu söylemek gerekirse toplantıdakilerin bir kısmı, giriştikleri işin tâ başında, şüphelere düşmemiş değildi. Fakat çoğunluğun heyecanı zamanla onları da kavramış, kafalarındaki tereddütleri silip süpürmüştü. Bir kısmı da zamanı gelince herşeyin bir çâresi bulunacağını hesaplamış, âdeta kötü ihtimallere göz kapayıp, yalnız parlak hayâller kurarak bu mücadeleye katılmışlardı. Fakat şimdi birdenbire birisi çıkıp da kendilerine kötü ihtimalleri kuvvetli delillerle anlatınca hepsi de büyük bir şaşkınlık içinde tatlı hülyalardan uyanmıştı.

İçlerinden biri, hepsinin düşüncesini tereddüt dolu bir sesle bağırdı:

— «Yâni bu işten cayalım mı?..»

Fausta şiddetle atıldı:

— «Kim demiş?.. Ne münasebet?.. Caymak değil, imkân ufuklarını daha genişletmek, daha uzaklara bakmak, amaçları daha da büyültmek, çoğaltmak lâzım... Ya bu iş tastamam yapılır ya da hiç yapılmaz!..»

Bu sözler gayet kesin bir tavırla, gür ve sert bir sesle söylenmişti. Fausta devam etti:

— «İsyan, yalnızca Endülüs'te kalmayacaktır. Bütün İspanya ayaklanacaktır! Ne Kral'la ne de onun hükümetiyle anlaşmaya imkân yoktur. Onların ellerinde ufacık bir iktidar bıraktığınız anda bile tehlikeyesiniz demektir. Yarım tedbirlerle iş başarılmaz... Mahvolmak istemiyorsanız herşeyi devireceksiniz!..»

Fausta sözlerinin etkisini ölçmek için durdu ve sonucu beğenmiş olacak ki gülümseyerek sözlerine ekledi:

— «Zaman hiçbir vakit bundan daha uygun olmamıştır. Baskı isyan doğurur. Açlık kurdu ininden çıkarır. Bunlar değişmez gerçeklerdir. Hangi memleket bu kadar baskı ve sefalet görmüştür? Cesurlar bağıra bağıra ve çekingen halk da alçak sesle bir isyanın yakın olduğunu söylemiyor mu? Halkın başına cesur ve enerjik birkaç şef geçerse milletin öfkesi, önüne gelen herşeyi silip süpürecektir. Zâlim Kral ve onu tutanlar fırtınaya yakalanmış birer saman çöpü gibi savrulacaklardır... Halk saftır ve amansızdır... Onu birkaç sözle inandırdınız mı o zaman kendilerine zulüm yapmış olanlar üzerine nasıl saldırdığını görürsünüz... Fakat buna bile lüzum yok... Yapılacak şey bir tek adamı devirmektir. Kral'ı devirirsek onu tutanların hepsi yıkılacaktır... Birkaç gözüpek insan, kötülüğün başı olan adamı ele geçirsin... Bütün İspanya ferahlayacak ve gözüpek kişileri alkışlayacaktır.»

İsyancılar bu açık sözleri duyunca tepeden tırnağa titrediler. Başaracakları işi hiçbir vakit bu gözle görmemişlerdi... Ve işin garibi, bunları kendilerine tekelif eden de bir kadındı. Öyle bir kadın ki Kral'ı devirmelerini salık veriyordu. Hem de dünyanın en kudretli kralını!..

Fakat bu kadının sözleri o kadar inandırıcıydı ki daha şimdiden birçoğu mâceraya atılmaya karar vermişti bile. Hemen hepsi, başlarında böyle bir kadın bulundukça en çılgın maceranın bile başarıyla biteceğinden emindi.

Önce bu kadının güzelliğinin etkisi altında kalmışlardı. Şimdi ise erkekçe cesareti, harikulâde zekâsı ve uzağı görüş kaabiliyeti, hepsini hayran bırakmış,

hepsine saygı aşılarmıştı. Macera ne kadar müthiş görünürse görünsün, çekiciydi. İçlerinden atak görünümlü birisi sordu:

— «Kral'ı yakalayınca ne yapacağız?»

Fausta güldü. Mademki kendisiyle tartışmaya yanaşıyorlardı, o hâlde partiyi kazanacaktı.

— «Kral, namılı babası İmparator Charles gibi manastıra çekilmeyi tercih edecektir!» Dedi.

— «Ama manastırdan çıkılabilir!..»

— «Bir taş lâhit içine kapatılırsa mesele kalmaz. Ölüler mezarlarından çıkamaz!»

Sözleri açıktı. Yalnız bir kişi çekingen bir edâ ile:

— «Şu hâlde cinayet işleyeceğiz!» Dedi.

Fausta, şimşek saçan gözlerle bakındı:

— «Bu sözü kim söyledi?..»

Kimseden ses çıkmadığını görünce büyük bir öfkeyle devam etti:

— «Şurada konuşan ben, sözlerimi dinleyen sizler ve bizi takip edecek olan kimseler, ne yapıyoruz? Hepimiz kelimemizi bir tek kişinin, Kral'ın kellesine karşılık tehlikeye atmıyor muyuz? Bu mücadelede iki tarafın denk olduğu ya da bizim daha kuvvetli olduğumuz söylenebilir mi?.. Kaybedersek kellelerimiz gidecek! Kazanırsak, kaybedenin bunu canıyla ödemesi kadar âdil ve meşru ne olabilir?.. Korkan varsa bu dâvadan çekilsin!..»

Bu sözler istenilen etkiyi yapmıştı. Hepsi Fausta'ya inanmış görünüyordu. Fausta şöyle devam etti:

— «Evet! Şimdi de cinayetten bahsedelim... Kral Philippe'nin kendisi az mı cinayet işliyor?.. Bundan sonra da işlemeyecek mi?.. Elimde kesin deliller var... Öbür günkü boğa güreşinde Philippe, tuzığa düşüreceği torununu alçakça katlettirecektir. Görüyorsunuz ya, cinayet asıl ondan geliyor... Şimdi siz-

lere sorarım: Kendinize kral seçtiğiniz delikanlının böyle alçakça öldürülmesine göz mü yumacaksınız? ..»

Bu sözler mağarada gürültülerin, lânet feryatlarının yükselmesine sebep oldu. Fausta elini uzatıp ortalığı yatıştırdıktan sonra:

— «Görüyorsunuz ki bize vurmamaları için bizim vurmamız gerekiyor,» dedi. «Kendimizi koruyacağız. Bundan daha haklı, meşru bir hareket de olamaz sanırım.»

Bu sırada Castrana Dük'ü atıldı:

— «Artık merhamet ve ürkeklik yeter! Yoksa yün eğirmekten başka bir işe yaramaz kadınlardan bir farkımız kalmaz!.. Kadın derken yaptığım hatâyı şimdi farkediyorum. Bakınız, sayın başkanımız da bir kadındır, fakat iradesini bizimkilerden çok daha kuvvetli olduğunu kabul etmemeye imkân var mı? Bir kadının kendilerinden önce böyle bir mücadeleye atılmasına razı olanları ayıplarım. Olaylar hızlandı, efendiler. Şimdi tartışmanın ve tereddüdün sırası değil... Hareket saati çaldı... Miskin miskin duracak mıyız?»

Kalabalıktan sesler yükseldi:

— «Hayır, hayır, hazırız! Kahrolsun zâlim!.. Yaşasın yeniden kurulacak İspanya! Kahrolsun Engizisyon! Önce Kral'ımızı kurtaralım! Onun uğrunda ölmeye razıyız!»

Birbirine karışan bu bağırımlar, kulakları sağır edecek bir hâle geldi. Fausta, artık karşısındakileri her harekete hazırlamış olduğunu ve bir işaretiyle hepsini istediği yere saldırtabileceğini anladı. Bir el işaretiyle gürültüyü kestikten sonra:

— «Bu söylediklerinizi unutmayacağım,» dedi. «Şimdi yapacağımız işleri sıralayalım. Önce, başkanımızın katledilmesini önlemek söz konusu. Eğer

onun tahta çıkmasını istiyorsak, yaşaması için herşeyi göze almalıyız. Başkanımız yaşayacaktır! Tek kalsak bile bu uğurda mücadeleden dönmeyeceğiz. Onu nasıl kurtaracağımızı birazdan konuşuruz. İkinci meselemiz Philippe'yi yok etmektir. Bu, benim hazırladığım ve zamanı gelince size de açıklayacağım bir plânla başarılacak. Bu plânın uygulanması için fazla adama da ihtiyaç yok. Eğer umduğum gibi yürek sahibi ve enerjik insanlarsanız, Kral'ın ele geçirilmesine, aranızdan on kişi bile yetecektir. Kral bir kere yakalandı mı, ondan sonrası bana ait...»

Toplantıda bulunanların çoğu Kral'ı yakalama işine adanmışlığı koydu. Fausta hepsine zarif bir tebessümle teşekkür ettikten sonra:

— «Bu iki mesele halledilince geriye, seçtiğimiz başkan tahta çıkarmak kalıyor,» dedi. «Aramızda bir anlaşmazlık olmamasını istediğim için burada hepinizin ortaklaşa koyacağınız şartları kabul edeceğime yemin ederim. Dileklerinizi yazılı olarak hazırlayıp bana veriniz efendiler. Bu, sizin hakkınızdır. Fakat bundan başka kendi şahıslarınızla ilgili isteklerinizi belirtmek de hakkınızdır. Kendiniz ve dostlarınız için isteyeceğiniz her makul şey, belirli bir ölçü içinde kabul edilecektir.»

Fausta, belli belirsiz bir vaatle karşısındakileri hayâl dünyasına daldırdıktan sonra devam etti:

— «Önce kendimize başkan olarak seçtiğimiz kimseyi kurtaracağız. Bundan hiç şüphem yok. Sonra da yine yardımınızla Kral Philippe'yi de yakalayacağız. Kendisini ortadan yok etmeyi de bana bırakın. Fakat ortada önemli bir mesele kalıyor. Boş kalan tahta kim çıkacaktır? Böyle işler daima hak yoluyla halledilmeli değil mi? Elbette kimin hakkı ise tacı o giyecek. Fakat sizce hak kimindir?»

Birçok kişi bir ağzdan:

— «Veliaht Philippe'nin!..» Diye haykırdı.

— «Hayır, efendiler! İşte bunda yanılıyorsunuz!.. Tahta çıkmak hakkı, Kral'ın büyük oğlundur. Fakat daha şimdiden papazlar elinde bir oyuncak haline gelen veliaht Philippe, Kral'ın büyük oğlu değildir.

Asıl büyük oğul, sizin kendinize başkan olarak seçtiğiniz kimsedir ve o, Onuncu Charles adıyla tahta çıkacaktır. Kendisi İspanya Kralı, Portekiz Kralı, Hollanda Kralı, Hindistan İmparatoru olacaktır!»

Bir ses:

— «Fakat o, Kraliçe İsabelle ile Don Carlos'un çocuğudur.» Dedi.

Fausta haykırdı:

— «Kim demiş? Kral Philippe'nin vaktiyle sâdık karım diye hitap ettiği İsabelle'nin kocasına ihanet ettiğini ortaya koyan bir belge mi var? Hayır... Seçmiş olduğunuz kimse, Don Carlos'un değil, bizzat Philippe'nin, Kraliçe İsabelle'den doğma oğludur ve veliaht Philippe'nin ağabeysidir. Elimde bunu ispat edecek belgeler var... Sizler de bugünden itibaren balk arasında bu gerçeği yayacaksınız. İsabelle'nin doğurduğu, kaybolan veya çalınan çocuğun Philippe'nin oğlu olduğunu herkese anlatacaksınız...»

Birisi itiraz etti:

— « Ama, Kral, babalığını inkâr edecektir!»

Fausta hemen cevap verdi:

— «Geç kalmış olacaktır! Halk, Kral'ın karısının kendisine ihanet ettiğini ıddia etmesi için neden yirmi yıl beklemiş olduğunu düşünecek ve bu gecikmeyi anlamayacaktır. Kral, bunca zaman huylarını ve meziyetlerini övdüğü Kraliçe İsabelle'yi birdenbire lkelemek isteyişinde özel bir amaç bulunduğunu nasıl gizleyebilir?»

İtiraz sahibi:

— «Kral dayatacaktır!» Dedi.

Fausta:

— «Meydan bırakmayacağız,» dedi. «Ayrıca on bilgin ve kıymetli hukukçumuz da evlilik içinde doğan bu çocuğun, babasının, koca olduğunu delilleriyle ispat edecektir.»

Pardaillan deliğinin başında söylendi:

«Vallahi müthiş kadın be! Varacağı erkeği bir anda kral yaptıktan sonra, şüphesiz kendisi de İspanya Kraliçesi olup çıkacak...»

Fausta sözüne devam ediyordu:

— «Bu bakımdan biz, bundan böyle Don Carlos ile Kraliçe İsabelle'nin seviştiklerine ve bir çocukları olduğuna dair çıkan bütün söylentileri çürütmeye çalışacağız. O çocuk, büyük oğul olduğu için, babasından boşalacak tahta çıkacaktır...»

Doğrusunu söylemek gerekirse, Fausta'nın dinleyicilerinden hiç kimse sonunda bu sözlere itiraz etmedi ve müstakbel İspanya Kraliçe'sinin plânı, hepsi tarafından oybirliğiyle kabul olundu. Üstelik hepsi de halk arasında Fausta'nın dediği şekilde haber yaymayı üzerine aldı. Ayrıca Kral'ın ve gerekli görüldüğü takdirde veliahtın ortadan kaldırılmasına karar verildi. Eğer buna rağmen halk yine, tahta çıkacak olan genç kralı şüpheyile karşılayacak olursa, bu çocuğu beşiğinden çalmış olan haydutlar sözde yakalanacak ve yargılanacaktı. Öte yandan Kral'ın da uzun zamandır kaybettiği evlâdının bulunmasının verdiği heyecandan yatağa düştüğü açıklanacak ve yataktan kurtulmamasının çâresine bakılacaktı.

Bütün bu meseleler kararlaştırıldıktan sonra, Fausta:

— «Tahta çıkaracağımız kişi uğrunda bu kadar

yorgunluğa ve fedakârlığa katlanmamız, bizi başarı kazanmaya zorlayacak bir sigortadır. Fakat herşeyden önce kendisinin bu cinayete kurban gitmesine engel olmamız lâzımdır. Size söyledim. Cinayetin yarın yâni pazartesi günü işleneceğini belirten deliller çok... Bugün ise pazar. Onlar herşeyi önceden tasarlayıp hazırladılar. Kral, Sevilla'ya özellikle bu iş için geldi. Şimdi demek oluyor ki hepiniz o boğa güreşinde bulunmalı ve başkanlığa, krallığa seçtiğiniz adamı kurtarmak için göğüslerinizden bir kale vücuda getirmeye hazır olmalısınız. İçinizden: '*O da mı orada bulunacak?*' Diyorsunuz. Evet, hepinizin asıl adını bilmeden sevdiği ve değer verdiği adam da orada olacaktır. Gerektiğinde gözünüzü kırpmadan tereddütsüz canınızı tehlikeye atmalı, fakat onu kurtarmalısınız. Boğa güreşine, en emin ve fedakâr adamlarınızı da beraberinizde getiriniz. Sizi dâvet ettiğim yerde gerçek bir savaş olacaktır. Onun için Prens'in çevresinde seçkin bir muhafız kitlesi bulunmalıdır. Ayrıca San Francisco meydanında, meydana çıkan sokaklarda, tribünlerde ve hattâ güreş meydanında dövüşe hazır birçok adamımız olmalıdır. Kesin emirler orada, savaş meydanı diyebileceğim yerde verilecektir. Hem Prens'in hayatı, hem de dâvamızın geleceği, bu emirlerin çabuk ve anlayışla uygulanmasına sıkı sıkıya bağlıdır...»

Bu sözler, oradakiler üzerinde epey şaşkınlık yarattı. Basit bir kavga sandıkları şeyin tam teşkilâtlı bir savaş olduğunu anladılar. Doğrusu Fausta'nın anlattıkları hiç de keyif verici değildi. Fakat hepsi, tehlikeyi göze almadan başarıya erişemeyeceklerini biliyordu. Öte yandan buradakilerin hepsi de mevki hırsı olan ve bu uğurda kellelerini koltuklarına alabilen, cesur insanlardı. Adamların ilk şaşkınlık ânı geçince savaşçı damarları kabardı. Kılıçları, kendi kendilerine hareket ediyormuşçasına kınlarından fır-

ladı. Düşman hemen karşılarındaymış gibi hep bir ağızdan haykırdılar:

— «Savaşalım! Savaşalım!»

Fausta, bunları kendi hâllerine bıraksa amaçlarını unutup körü körüne dört bir tarafa saldıracaklarını tahmin etti. Sert bir sesle onları yatıştırmayı doğru buldu:

— «Amaç savaşmak değil, Prens'in hayatını korumaktır. Anlıyor musunuz?»

Ve kesin bir edâ ile ilâve etti:

— «Onu kurtarmak, her ne pahasına olursa olsun kurtarmak için sonuna kadar çalışacağınıza yemin ediniz.»

Toplantıdakiler coşmuşlardı. Hep bir ağızdan:

— «Yemin ederiz!» Diyerek kılıçlarını havaya kaldırdılar.

Fausta:

— «Peki,» dedi, «şu hâlde yarın boğa güreşinde buluşuruz...»

Fausta bu adamların cesaret ve sadakatlerinden şüphe etmiyordu. Hepsi de bu dâva uğrunda gerekirse ölüme seve seve gideceklerdi. Fakat bu müthiş kadın, ihtiyatı elden bırakmanın doğru olmadığını da biliyordu. Sonra yine biliyordu ki bu sadakat ne kadar büyük olursa olsun, birazcık altınla desteklenirse elde edilecek sonuç daha da iyi olurdu. Fausta, topluluğun içinde kararsız ve endişeli kimseler bulunduğunu tahmin ederek onları da avucunun içine almak için kayıtsız bir tavırla söylendi:

— «Böyle bir teşebbüste altın, küçümsenmeyecek bir yardımcıdır. Adamlarınız arasında keseleri biraz daha altınla dolunca, sadakat ve cesareti artacak olanlar vardır... Avuç avuç altın dağıtınız... Cömert davranmaktan kaçınmayınız. Biraz önce size söyledim

di: Biz, hudutsuz derecede zenginiz. Her biriniz Castrana Dükü'ne muhtaç olduğu parayı bildirsin. Para gerektikçe size teslim edilecektir. Şimdi gidiniz efendiler. Tanrı hepinizi korusun!»

Fausta karşısındakilere, kendi para ihtiyaçlarından direkt olarak bahsetmemiş, dolaylı bir yoldan gidecek, adamlarının para ihtiyaçlarını ileri sürmüştü. Çünkü Fausta, onların adamları için alacakları paradan, kendi paylarını ayıracıklarını biliyordu. Prenses açık konuşmamakla, karşısındakilerin onurlarını düşünmüştü. Sözlerinin ne derece memnunluk uyandırdığını yüzlerden okumamak mümkün değildi.

Fausta konuşmasını bitirdikten sonra bir kraliçe edâsıyla, hepsine gitme izni verdiğini belirtir bir işaret yaptı. Fakat aynı zamanda Castrana Dükü'ne de bir işaret yaparak herkesin çıkacağı kapıya gitmesini bildirdi. Gitme izni alanların hepsi, Fausta'yı coşkunca alkışlar ve saygı gösterileriyle selâmladı.

Kapının ağzında bekleyen Castrana Dük'ü, her birinin söylediği rakamı, bir taş tahtaya yazıyordu; kimine iltifat ediyor, kimine bir tavsiyede bulunuyor; davranışlarıyla hepsinin saygısını ve güvenini kazanıyordu. Kurulacak olan yeni rejimde onun önemli bir yeri olacağından kimsenin şüphesi yoktu.

Bu arada Fausta da yerinden kımıldamadan, hayran hayran, kendisine esir ettiği bu adamların gidişini seyrediyordu.

Pardaillan onu bir an bile gözden kaçırmıyordu. Herhâlde, kimsenin bir şey anlayamayacağı yüzüne bakarak, Fausta'nın kafasından geçenleri okuyor olacaktı ki kendi kendine mırıldandı:

«Bana kalırsa oyun daha bitmedi. İkinci bir perde açılmazsa, pek şaşarım... Hele bekleyelim.»

Sonra Chico'ya döndü.

Cüce yerinden bile kıpırdamadan, sabırla beklemişti. Duvarın öte yanında olan bitenleri merak ettiği yoktu. Hattâ arkadaşının bu palavraları neden bu kadar ilgiyle dinlediğine de hayret etmiyor değildi. Ona kalsaydı ve şu Fransız asîlzâdesinin yerinde olsaydı, bu belâlı yerden bir an önce ayrılırdı. Fakat bu konuda en ufak bir şey söylemeye bile niyeti yoktu. Mademki Fransız kalıyordu, demek ki kalmayı doğru bulmuştu. O hâlde o da sabredecekti. Nitekim uslu uslu beklemiş ve Pardaillan konuşulanları dinlerken kendisi de aşk hayâllerine dalmıştı. Hem o kadar dalmıştı ki Şövalye, Cüce'ye dönünce onu hayâllerinden ayırmak için sarsmak zorunda kaldı.

İsyancıların sonuncusu da gidinceye kadar, Pardaillan, Chico ile oldukça ateşli bir konuşmaya daldı. Şüphesiz Cüce'den olmayacak bir şey istemişti ki Chico ateşli ateşli tartışmaya koyulmuş ve Şövalye'yi caydırmaya uğraşmıştı. Ve yine hiç şüphesiz Pardaillan, Cüce'den istediğini koparmış olacaktı ki yeniden gözünü deliğe uydurup kurnaz kurnaz gülümseyerek içerisini seyretmeye başlamıştı.

Şimdi Fausta yalnız kalmıştı. İsyancıların sonuncusu da çekilip gitmişti. Fakat Fausta koltuğunda hâlâ bir kraliçe edâsıyla hareketsiz oturuyordu. Bir şeyler bekliyor gibiydi. Birdenbire, Pardaillan'ın nereden çıktığını anlayamadığı bir karaltı, setin arkasından belirerek sessizce Fausta'nın karşısına dikildi. Sonra bunu diğerleri izledi ve böylece altı kişi Fausta'nın önünde sıralandı.

Pardaillan bunlar arasında Castrana Dükü'nü ve hanın avlusundan kapı dışarı ettiği Engizisyon memuru Cristobal Centurion'u tanıdı. Şimdi artık Cen-

turion'un adını öğrenmişti. Gülümseyerek, kendi kendine:

«*Hah şöyle!*» Dedi. «*Ben dememiş miydim? Daha oyun bitmedi.*»

Fausta etkili ve ciddî sesiyle:

— «Efendiler,» diye söze başladı. «Castrana Dükü'ne bana içinizden en enerjik ve cesur dört kişi tavsiye etmesini söyledim. Hepinizi tanıyor. Sizleri seçtiğine göre demek ki hepinizi bu şerefe lâayık gördü. Benim de onun seçtiği kimseleri kabul etmekten başka yapacağım bir şey yok...»

İşaret ettiği dört adam saygıyla eğilip bekledi. Fausta, Centurion'u göstererek:

— «Bunu da ben kendim seçtim,» dedi. «Onu tanıyorum, kendisi ruhuyla vücuduyla benim emrimdedir.»

Centurion secdeye varır gibi bir hareket yaparak saygı gösterisinde bulundu. Fausta devam etti:

— «Siz buradakiler, giden şeflerin şefleri olacaksınız. Doğrudan doğruya şahsıma bağılı olan Centurion'dan başka hepiniz Dük de Castrana'dan emir alacaksınız.»

Dük derin bir saygıyla eğildi. Fausta sözlerine ekledi:

— «Siz benim danışmanlarımsınız ve bütün diğer şeflere ve onların adamlarına emir vermek yetkisine sahipsiniz... Bundan böyle sizler de bizim sarayımızdan sayılacaksınız. Her türlü ihtiyacınız tarafımızdan temin olunacaktır. Bu ikinci dereceden meseleleri sonra hallederiz. Şimdilik size şunları söylemek istiyorum: İlk göreviniz Prens'i ölümden kurtarmaktır. Adamlarınız bu hususu iyice bilmelidir. Ve ben şimdi size büyük sırrı bildiriyorum: Kurtaracağımız ve ileride kral olup başımıza geçecek

Prens, hepinizin sevdiği bir insan olan Don Cesar'dır!»

Beş adam, bir ağızdan:

— «Yâni boğa güreşçisi mi?» Diye haykırdı.

— «Ta kendisi... Onu tanıyorsunuz. Kendisine vereceğimiz mevkîe lâîk bir insan mıdır dersiniz?»

Castrana Dükü ağırbaşlılığından beklenmeyecek bir coşkunlukla cevap verdi:

— «Elbette!.. Tanrıya bin şükürler olsun ki Don-Carlos'un oğlu onun gibi bir adammış. Ondan daha yürekli, daha serbest fikirli bir kralı zaten bulamazdık!»

Sözü tekrar Fausta aldı:

— «Pekâlâ Dük! Bu sözleriniz içime güven verdi. Doğrusu ben Prens'i pek az tanırım. Acaba fikirlerimi anlayacak kadar zeki, amaçlarımı benimseyecek kadar geniş fikirli midir diye merak ediyordum. Yâni kolayca anlaşılabilecek miyiz diye düşünüyordum. Yoksa cesaretinden şüphem yoktu...»

Dük'le öteki beş adam biraz kafaları işleseydi, Fausta'nın bu kadar az tanıdığı biriyle evlenmekten nasıl bahsedebildiğine şaşarlardı. Şaşmadılar. Herhâlde Fausta'nın böyle konuşmak için kendince bazı sebepler olması gerektiğini düşündüler. Sadece Dük şu sözleri söyledi.

— «Bildiğimize göre, Don Cesar'ın düşünceleri bizimkilere pek yakındır. Bizi hayrette bırakan şey onun hâlâ bize katılmamış oluşudur. Prens'le konuşur konuşmaz, bu konuda da hiçbir endişemiz kalmayacağından eminim. Muhakkak anlayacaksınız.»

Fausta:

— «Temenni edelim ki öyle olsun,» dedi. «Yalnız, Dük ne siz ve ne de arkadaşlarınız unutmayınız ki artık Don Carlos'un oğlu yoktur. Prens, Kral'ın

meşru çocuğudur. Bu gerçeği etrafa yayabilmek için bunu önce kendiniz kabul etmiş ve kafanıza yerleştirmiş olmalısınız. İnanmayanları, şüphelileri inandırabilmek için bir insanın önce kendisinin inanması gerekir.»

Dük:

— «Merak buyurmayınız, Prensес hazretleri... Emrettiğiniz gibi olacağız,» dedi.

Fausta devam etti:

— «Bundan başka, benimle iş göreceк kimselerin gayet atak ve cesur kişiler olmaları fakat bununla birlikte benim yanımda bir emir kulu gibi çalışmaları lâzımdır.»

Centurion bu sözleri bir heykel sessizliğiyle dinledi. Fausta'nın ne müthiş bir iradesi olduğunu biliyordu. Fakat ötekiler, bu tepeden inme konuşmayı hazmedememiş gibi bakıştılar. Herhâlde bu kadarını beklemiyorlardı.

Fausta adamların akıllarından geçenleri hemen sezerek:

— «Dediğimi yapmak zordur. Özellikle siz kırat-ta insanlar için... Fakat bunun böyle olması lâzımdır. Ben düşünen dimağ olarak kalmalıyım, sizler de dimağdan aldıkları emirleri yerine getiren uzuvlar olmalısınız. Buna rağmen oynayacağınız rol yine size büyük şeref ve mevkiler sağlayacaktır. Eğer şartlarımı kabul ederseniz, sizleri bekleyen gelecek, hayâlini kurduğunuz gelecekten çok daha parlak olacaktır. Ben sizler için sert ve her dediğinin yapılmasını isteyen bir efendi olacağım. Fakat aynı zamanda âdil ve cömert bir efendi olduğumu da göreceksiniz...»

Bundan daha açık ve kesin konuşulamazdı. Karşılarındaki kadın, her hâliyle insanütü bir yaratık olduğunu gösteriyordu. Şu zarif beyaz, güzel kokulu

el, gerektiğinde demirden bir pençe olacağını hissettiriyordu.

Fakat buna karşılık vaadedilen gelecek de o kadar parlaktı ki!»

Bu kadının verdiği sözü fazlasıyla tutacağından şüphe edilemezdi. Kendisiyle mücadeleye kalkışmaya gelince arkasında bir erkek dehâsı barınan şu berrak alnı keskin fakat aynı zamanda son derece tatlı bakışlı şu güzel gözleri görmek, böyle bir işe kalkışmanın boşuna olacağını anlatmaya yeterdi. Bu kadına karşı gösterilecek her türlü direniş, kesin olarak başarısızlıkla sonuçlanacaktı.

Dük ve arkadaşları da Centurion gibi ve bu fevkalâde kadını tanıyan herkes gibi boyun eğmekten başka çare göremediler. Dük, beşinin düşüncelerini dile getirdi:

— «Kabul ediyoruz, madam... Sizin sâdık köleleriniziz.»

Fausta da ciddî bir sesle

— «Ben de bu sözlerinizi senet kabul ediyorum,» dedi. «Emin olunuz, o kadar yükseleceksiniz ki başlarınız dönecek. Ancak adamlarınızı da sıkı bir disiplin altında tutmanızı ve kayıtsız, şartsız itaate zorlamanızı isterim. Şimdilik önemli olan da budur.»

Fausta biraz durduktan sonra konuşmasına devam etti:

— «Büyük ideallerimiz var... Charlemagne İmparatorluğu'nu yeniden canlandırmak imkânsız değildir. Bu ulu işi başaracağımıza güvenim var... Seçtiğimiz Kral sizin yardımınızla dünyaya hâkim olacaktır. Görüyorsunuz ya... Bu muazzam eseri vücudamda getirmek için bana yardım edenler ne kadar büyük bir amacın hizmetinde bulunuyorlar...»

Adamlar Fausta'yı hayranlıkla dinliyor ve kendilerini tatlı bir rüyada sanıyorlardı. Ancak gerçeğin

birdenbire onları bu tatlı rüyadan uyandıracağından korkmuyor da değillerdi. Fausta sözüne devam ederek:

— «Fakat bütün bu idaelerin gerçekleşmesi, ölüm tehlikesi içinde bulunan bir insanın yaşamasına bağlıdır. Yarın o insanı öldürmeye uğraşacaklar. Söylemeye lüzum var mı? Bu adam ölürse rüyalarımız da bitti demektir.» Dedi.

Castrana Dükü atıldı:

— «Prens'in kılına bile dokunulmayacaktır. Bu uğurda hepimiz, ölmek pahasına da olsa onu kurtaracağız. Size söz veriyoruz.»

— «Böyle olmasını temenni ederim efendiler. Don Centurion yarın size kesin emirlerimi bildirecektir. Şimdi gidebilirsiniz...»

Dük'le dört arkadaşı, kendilerine parlak bir gelecek vaadeden kadının önünde diz çöküp kendisini selâmladılar ve pelerinlerine sarınarak çıkmaya hazırlandılar.

O zaman Pardaillan da doğruldu ve Chico'ya bir işaret yaptı. Cüce hemen yürümeye koyuldu ve Pardaillan da görünüşe göre, artık bitmiş olan toplantı yerini bırakıp Servili Köşk'ten ayrılmaya hazırlandı. Fakat eğer Şövalye bu kadar acele yola koyulmamış olsaydı, Centurion'la Fausta arasında geçen şu kısa, fakat ilgi çekici konuşmaya da şahit olurdu.

Fausta, düşünceli bir hâlde yerinde kalmıştı. Dük'le dört arkadaşının çekildiğini görünce setten inerek Centurion'a yöneldi ve kesin bir sesle:

— «Bu çingene kızı Giralda, plânlarımıza engel olabilir,» dedi. «Canımı sıkıyor. Yarınki kargaşalıkta onun da ortadan kaybolması lâzım...»

Bir an düşünür gibi yaptı ve Centurion'u göz ucuyla süzdükten sonra:

— «Akrabanız Kızıl Sakal'a haber verin,» dedi.
«Zannımca yalnız o beni bu kızıdan kurtarabilir.»

Centurion boğuk bir sesle:

— «Nasıl, madam?» Dedi. «Yoksa şey mi yapmak istiyorsunuz?.. Yâni şey...»

Fausta belirsiz bir gülümsemeyle:

— «Evet,» Dedi.

O zaman haydut papaz acılı bir edâ ile:

— «Halbuki bana söz vermiştiniz, madam!..»

Fausta aşağılayıcı bir tavırla Centurion'a baktı ve:

— «Ne zaman komedi oynamak illetinden vazgeçeceksiniz?» Diye sordu. «Beni kandıramayacağınızı size iyice anlatmak için ne yapayım?»

Centurion afallayarak kekeledi:

— «Anlamıyorum madam, anlamıyorum!»

— «Şimdi anlarsınız... Bana ne demiştiniz?.. Bu küçük çingeneye âşık olduğunuzu söylememiş miydiniz?»

— «Ne yazık ki öyle...»

— «O kadar âşıksınız ki kendisiyle evlenmeye bile karar vermişsiniz. Peki öyleyse, evlenin bakalım...»

Centurion neşe içinde:

— «Ah madam, size hem servetimi, hem de saadetimi borçlu olacağım,» dedi.

Fausta tekrarladı:

— «Evlenin! Yalnız sizin gibi kalbi feragat ve fedakârlık hissiyle dolu bir âşığın gözünden kaçan küçük bir nokta var...»

Centurion endişeyle sordu:

— «Neymiş o, madam?..»

Fausta buz gibi soğuk bir tavırla devam etti:

— «Kuracağımız yeni teşkilâtta siz de çok önem-

li bir kimse olacaksınız. Sizin gibi bir insanın, âdi bir çingene ile evlenmiş olmasına belki herkes hayret edecektir!»

— «Giralda'ya olan aşkım beni affettirir madam. Kimse, karım hakkında kötü bir şey söyleyemez. Giralda çingenedir ama, Endülüs'ün en namuslu kızı olarak tanınmıştır. Önemli nokta da bu değil mi?.. Bir çingeneyle evlenmiş olduğumu yüzüme vurmak isteyenlere vereceğim cevabı ben bilirim.»

Fausta kurnaz bir gülümseyişle:

— «Özellikle asâletinizi ve mevkiinizi unutarak basit bir halk kızıyla evlenmiş olmanıza şaşacaklardır. Çünkü artık Giralda'nın ana ve babasının kimler olduğu biliniyor... Kendisi pek düşük bir ailedenmiş... Yeni haber aldım.»

Centurion, bu sert ve korkunç silleyi yiyince sarsıldı. Giralda için beslediğini söylediği aşk bir komediden başka bir şey değildi. O, çingene kızının gayet namuslu bir ailenin evlâdı olduğuna inanmıştı. Hemen buna göre bir plân tasarlamıştı: Fausta'nın iktidarına dayanarak Barba Roja'yı ortadan kaldıracak, Giralda'nın gerçek âşığı Don Cesar ise tacı tahtı görünce, çingeneyi şüphesiz kendiliğinden bırakacaktı. O zaman zaten zengin olmuş olan Centurion da bu adsız, sansız kızı almaya tenezzül edecekti. Nikâh bir kere kıyıldı mı, ondan sonra Centurion sözde bir tesadüf neticesi karısının çok soylu bir aileden olduğunu meydana çıkaracaktı. Sonradan, Kral'ın eski sevgilisine karşı ilgisi yeniden uyanırsa o zaman Centurion böyle bir ilgiden ne gibi çıkarlar elde edebileceğini daha şimdiden kesin olarak biliyordu. Ortada Ruy Gomez de Sylva gibi bir örnek vardı. Adam, karısının Kral Philippe'yle apaçık sevişmesine ve düşüp kalkmasına göz yummak surtiyle, prens ve devlet müşaviri olup çıkmıştı. Centurion da öyle na-

mus, haysiyet gibi şeylere önem verir cinsten bir adam olmadığı için, bu işten yararlanmayı aklına koymuştu...

İşte Centurion'un plânı buydu. Tam işlerin yolunda yürüdüğüne iyice inandığı bir sırada, yanılmış olduğunu ve Giralda'nın böyle asıl bir aileden değil, basit bir halk kızı olduğunu öğreniyordu. Bu darbe ona ağır gelmişti.

Artık bu kadının kendisiyle ilgili herşeyi sezdiğine ve bildiğine inanıyordu. Fakat bu seferki oyununu acaba nasıl karşılayacaktı? Centurion'u başından bir paçavra gibi fırlatıp atacak ve defedecek miydi?

Fausta, Centurion'un şaşkınlığını görünce:

— «Ne?» Dedi. «Yoksa siz bunu bilmiyor muydunuz?.. Yoksa asılsız söylentilere inanmak gafletine mi düştünüz? Öyleyse cidden ayıp!..»

Centurion'un hiç şüphesi kalmamıştı... Fausta herşeyi apaçık görüyordu. Kandırmak istediği kadın, yine düşüncelerini anlamış, kendisini yere sermişti. Utangaç ve şaşkın:

— «Beni affediniz madam,» dedi.

Fausta bir an onu süzdü, sonra önemsemez bir tavırla omuz silkti:

— «Beni atlatmaya kalkışmanın boşuna olduğunu nihayet aklınız kesti mi?» Dedi.

Centurion bu soruya ne cevap vereceğini araştırdı ve maskeyi atmaktan başka çare bulamayarak:

— «Barba Roja'ya ne söyleyeyim madam?» Dedi.

Fausta hiç umursamayan bir tavırla:

— «Benim tarafımdan hiçbir şey söylemenize lüzum yok, ne söyleyecekseniz, kendi hesabınıza söyleyin,» dedi. «Ona çingenenin ve âşığının da boğa gü-

reşinde bulunacaklarını söyleyin. Kızıl Sakal'ın bu gürleşte neler olacağını bilmemesi mümkün değildir. Herhâlde herşeyi bilmektedir. Mösyö Espinosa'nın, Kral'ın rızasıyla hazırladığı bu işin gürültüsüz geçmeyeceğini o da bilir. Kargaşalıktan yararlanarak sevgilisini ele geçirsin. Size gelince, düşmanlarımın ne plânlar kurmakta olduklarını mutlaka öğrenmeniz gerektiğini ve onlarda kendiniz hakkında en ufak bir şüphe uyandırmamanız lâzım geldiğini hiç aklınızdan çıkarmayınız. Dolayısıyla kendinizi Barba Roja'nın yordakçısı gibi gösterecek ve yarın, sevgilisini kaçırmak işinde Kızıl Sakal'a canla başla yardım edeceksiniz. Üst tarafını kendiniz yoluna koyun. Benim için önemli olan nokta, kendim uğraşmak zorunda kalmadan Giralda'nın, Don Cesar için ebediyen kaybolmasıdır. Anlıyor musunuz?»

Centurion bu kadar ucuza kurtulduğuna memnun, söylendi:

— «Anlıyorum, madam... Emirlerinizi yerine getireceğim.»

Fausta gayet soğuk bir edâ ile:

— «Bu işi başarıyla bitirmek için her türlü tedbiri alınız. İhmalinizi görmeyeyim. Zaten suçlarınız hayli kabarık, Centurion,» dedi.

Adamın tüyleri ürperdi. Tehdidin mânasını anlamıştı... Bundan sonraki durumu, bu işte göstereceği başarıya bağlıydı. O hâlde ne pahasına olursa olsun işi başaracaktı. Bu kararını şöyle anlattı:

— «Çingene kızı gerekirse kendi elimle hançerlenecek, fakat ortadan kaybolacaktır. Buna söz veririm, madam...»

Bu sözü söylerken Fausta'nın yüzüne bakıyor, cinayete kadar izin verip vermediğini anlamak istiyordu. Fakat Fausta bir heykel kayıtsızlığı içinde kaldı. Onun için maksat, Giralda'nın ortadan yok olmasıy-

dı. Ölmesi ya da kaybolması kendisini ilgilendirmezdi. Centurion bunu sezdi. Fausta ise, artık bu meseleye dokunmamak istediğini anlatır bir tavırla:

— «Gidelim,» dedi.

Centurion, setin altında sakladığı şamdanı aldı ve mumu yaktı.

Bu mağarada göze görünen bir tek kapı vardı. İs-yancılar buradan çıkıp yeraltı dehlizine ulaşmışlardı. Dehliz de Servili Köşk'ün bahçe duvarlarının dışında nihayetleniyordu. Fakat Castrana Dükü ile dört arkadaşı geri döndükten sonra, görünmeyen bir delikten çıkıp gitmişlerdi. Zaten Fausta da yine göze görünmeyen bir üçüncü kapıdan girmiş değil miydi?

Centurion elinde şamdan, sordu:

— «Hangi yoldan gideceksiniz, madam?»

— «Dük'ün gittiği yoldan...»

Fausta'nın verdiği cevap üzerine Centurion, setin etrafını dolaştı ve duvara doğru giderek orada bulunan gizli, küçük bir kapıyı açtı. Sonra geriye dönmeye lüzum görmeden, Fausta tarafından takip edildiğinden emin, bu kapının açıldığı dar dehlize girdi ve Fausta'nın da kendisine ulaşmasını bekledi.

Fausta da o kapıya yönelmişti. Seti dolaşmış, tam kapıdan giriyordu ki olduğu yerde mıhlanmış gibi kalıverdi.

Çok iyi tanıdığı, alaycı bir ses mağarayı çınlatıyordu:

— «Charlemagne İmparatorluğu'nun ikinci kurucusu sayın Prenses, değerli vakitlerinin birkaç dakikasını şu basit ve serseri serüvenciye lütfederler mi?»

Fausta birden durmuştu. Fakat hemen geriye dönmedi. Gözlerinde korkunç bir ışık belirdi ve karma-

karışık kafasında şu düşünceler bir şimşek gibi çaktı:

*«Pardaillan! Mel'un Pardaillan! Yine ölümden kurtulmuş... Diri diri gömdüğümü sandığım mezar-
dan çıkmış. Hep böyle oluyor... Ne zaman kendisini
öldürdüğümü sandıysam, eskisinden daha canlı ve
daha alaycı olarak karşıma dikiliyor. Şimdi de beni
Charlemagne İmparatorluğu'nun ikinci kurucusu
diye alaylı alaylı selâmladığına göre, yeni plânları-
mı çoktan öğrenmiş olacak... Aksi gibi de yalnızım.
Benimle istediği gibi eğlenecek. Üstüne saldırtaca-
ğım bir adamım bile yok. Halbuki burada ne kolay
öldürülürdü.»*

Fausta o kadar üzüldü ki sanki her dakika yoluna bu aşılmaz engeli dikmekten âdeta hoşlanan Tanrı'ya çıkışacakmış gibi şimşek saçan gözlerini göğe dikti. Fakat başını indirdiği vakit küçük kapının ardındaki karanlık dehlizde kendisine bakan ve sanki:

— «Onu biraz oyalayın, takviye getirmeye gidiyorum. Bu sefer elimizdedir,» demek isteyen Centurion'u gördü. Birkaç defa göz kırparak, anladığını belirtti. Ondan sonra da Pardaillan'dan tarafa döndü.

Fausta ona doğru birkaç adım attı ve misafirini şeref mevkiine götüren bir kibar hanım tavrı takındı. Şövalye, kadının üstüne doğru geldiğini görünce geriledi ve seti dolanarak Fausta'nın kendisini oturtmak istediği sıraya oturdu.

Fakat kadının hâlindeki bu sâkinlik, Şövalye'ye karşı takındığı bu kibar, gülümser tavır aslında sahte bir davranıştan başka bir şey değildi. Fausta böyle yaparak Şövalye'yi mağaranın geçitsiz sandığı bir köşesine sıkıştırmıştı.

Set, mağaranın ortasında bulunuyordu. Setin ardında, Centurion'un çıktığı gizli kapı vardı. Setin

önünde bir boşluk yer alıyor ve boşluktan sonra meşe sıralar geliyordu. Dipteki duvarda da Pardaillan'ın toplantıyı gözetlediği delik ve biraz ötede gizli bir kapı bulunuyordu. Fakat Fausta, Şövalye'nin bu gizli kapıdan geldiğini, hattâ böyle bir gizli kapı bulunduğunu bilmiyordu.

Centurion adamlarını getirip Pardaillan'a karşı saldırıya geçince, Şövalye için hiçbir kaçış yeri olmayacak ve kendisini sadece belindeki hançerle - Faus'ta hançeri hemen görmüştü - korumak zorunda kalacaktı. Buradan kaçabilmesi için setin önünde ve arkasındaki kapılara doğru koşmak, sıraların üstünden aşmak ve kendine saldıracak olanların arasından geçmek zorundaydı.

Oysa Şövalye'nin bu kadar zorluğu yenmesi mümkün değildi. Pardaillan'ın birazdan düşmanla dolaacak bu mağarayı baştan başa geçip kapılara ulaşmasına imkân yoktu. Şövalye bunu başarıp mağarayı baştan başa geçse bile, kapıları nasıl açacaktı?..

Pardaillan bu sefer gerçekten yakayı ele vermişti.

Kısacık hançeriyle uzun kılıçlara karşı bir şey yapamayacağına göre işi bitikti.

Aslı aranırsa Pardaillan'ın da bütün bunları sezmemiş olduğu düşünülemezdi. Ama Fausta onun huyunu çok iyi bilirdi. Şövalye durum ne olursa olsun attığı adımı geri alacak adam değildi. Zaten kendi isteğiyle buraya girdiğine göre hudutsuz tehlikeleri hesaba katmış olmalıydı.

Şövalye en gerideki sıraya oturunca, Fausta da tam karşısında yer aldı. Gülümseyerek birbirlerine baktılar.

Onları bu hâlde görenler, birbirleriyle tekrar karşılaştıklarına sevinen iki dost sanabilirlerdi.

Fakat Pardaillan'ın gülümseyişinde, Fausta'dan başka kimsenin sezemeyeceği bir alay vardı. Zeki ka-

dın bu gülümseyiştten kuşkulananarak etrafına bakındı fakat ne bir şey gördü, ne de bir şey anlayabilirdi. Fausta içgüdüsünün yardımıyla da bir şey sezemeyince içine güven gelmiş bir hâlde durdu. Gayet sâkin, tatlı ve âhenkli bir sesle dudaklarında zekice bir gülümseme olduğu hâlde sanki karşısındakine hatır soruyormuş gibi:

— «Demek zindanınızın havasını dolduran zehirli dumanlardan kurtuldunuz?» Dedi.

Bu soruyu sanki bu işte hiç parmağı yokmuş gibi soruyordu. Pardaillan, kadının bakışlarına nazik, fakat sert bakışlarla karşılık verdi ve âdeta şaşırmış gibi:

— «Size böyle olacağını söylememiş miydim?» Dedi.

Fausta başını eğdi ve hülyalı bir tavrıla:

— «Doğru,» dedi, «siz daha iyi tahmin etmişsiniz.»

Uzun bir zaman Şövalye'ye baktı kaldı. Sonra devam etti:

— «O zehir, uyku ilâcından başka bir şey değilmiş. Zaten şüphelenmiştim ya... Benim asıl şaşıtığım o değil de, sizi diri diri gömdüğüm ve üstünüze duvar ördürttüğüm o mezardan çıkmanız... Bu işi nasıl yaptınız ?..»

— «O kadar merak mı ediyorsunuz?»

— «Sizinle ilgili herşey beni de ilgilendirir. Emin olunuz.»

Fausta bu sözlerinde samimiydi. Şövalye'ye bakan iri siyah gözlerinde ne öfke, ne de kırgınlık vardı. Şövalye'yi sağ salim gördüğüne âdeta memnundu.

Şövalye zarif bir tarzda eğilip teşekkür etti:

— «Beni şımartıyorsunuz... Şimdi sizden bir sürü şey istemek yüzüzlüğünde bulunacağım. Bana

gösterdiğiniz ilgiye gerçekten minnettarım... Ancak sözü fazla uzatıp başınızı şişirmek de istemem...»

Sesinde alay edâsı yoktu ve Fausta'ya hayretle bakıyordu. Bu kadını tanıdığını sanıyordu ama, onunla her karşılaşmasında yeni bir tarafını keşfediyordu. Fausta o kadar samimî konuşuyordu ki Şövalye, söz konusu şeyin kendi hayatı olduğunu bile unutmuştu. Yalnız bunu unutmakla kalmamış, hayatına son vermek isteyen kimsenin Fausta olduğu bile aklında kalmamıştı.

Birdenbire en korkunç şeyleri en sâkin tavırlarla ve en tatlı gülümsemelerle söyleyen bu iki insan, cileleşen bir çift âşığa o kadar benziyordu ki!..

Fausta cevap verdi:

— «Sizce önemli olmayan şeyler, başkaları için gayet önemli olabilir. Herkes sizin meziyetlerinize, sizin alçak gönüllülüğünüze sahip olamaz.»

— «Rica ederim, madam, tevazu göstermeyiniz. Demek zindandan nasıl kurtulduğunu muhakkak öğrenmek istiyorsunuz?»

Fausta başıyla evet anlamına gelen bir işaret yaptı. Pardaillan:

— «Pekâlâ, söyleyeyim, dedi. «Bilirsiniz ki zindanın tavanının bir kısmı makinelidir ve inip kalkar...»

— «Bilirim.»

— «Bilmediğiniz taraf şu: Zindanın içinde tavanı indirip kaldıran gizli bir yay var.»

— «Yaa!?!.. Bunu bilmiyordum!»

— «İşte ben bu yayı kullanarak çıktım. Şansın da yardımıyla gizli yayı buldum. Kımıldatınca tavan indi. Üstüne tırmandım. Yukarıya ulaştım. Görüyorsunuz, ne kadar basit bir iş!..»

— «Gerçekten de öyle...»

— «Kaçmama yarayan yayın nerede saklı olduğunu da öğrenmek istiyor musunuz?»

— «Eğer sizce bir sakıncası yoksa...»

— «Hiçbir sakıncası yok... Bu yay, zindanın demir kapısının tam karşısında, duvarı kaplayan mermer levhaların en üsttekindedir. O levhada bir yarık göreceksiniz. Yarıktaki yaya bastınız mı, tavan harekete geçer. O yayı da hemen söktürün ki bir daha o zindana düşersem kurtulamayayım!»

— «Hiç merak etmeyin, öyle yapacağım.»

Pardaillan gülümseyerek sustu. Fausta:

— «Nasıl kurtulduğunuzu anladım,» dedi. «Fakat sizi buraya getiren dehlizlere nasıl girdiniz?»

— «Hep şansımın yardımıyla madam, hep şansımın yardımıyla... Evin bütün kapıları açıldı. Gezinirken kendimi mahzenlerde buldum. Bilirsiniz, dikkatli davranmayı severim.»

— «Biliyorum, derin bir gözlem kaabiliyetiniz vardır.»

Pardaillan, teşekkür yerine eğildikten sonra devam etti:

— «Sizin oturduğunuz bir evin gizli bir çıkış kapısı olması gerekçesini düşündüm. Böyle bir kapıyı da buldum. Derken bir duvarın önüne geldim, baktım ki bir delikten ışık sızıyor. Daha ötesini anlatmaya bilmem lüzum var mı?»

— «Lüzum yok, anladım.»

Şövalye:

— «Benim anlamadığım bir şey varsa o da, sizin gibi bir Prenses'in, evini boş, bütün kapılarını açık bırakması...» Dedi.

Ve anlamlı bir gülümseyişle ilâve etti:

— «O ihtiyatsızlığınız, bakın, nelere sebep oldu? Siz beni artık yakamı sıyıramayacağımı sandığınız bir

mezara gömmüşken ben oradan kurtuldum ve sanki kaçmamı kolaylaştırmak için açık bırakılan kapılardan elimi, kolumu sallaya sallaya çıktım. Evi boş bulacağıma, tepeden tırnağa silâhlı adamlarla dolu bir salona düşseydim durumum nice olurdu? Hele bu silâhsız hâlimle ne yapardım? Bakın, şimdi hürüm işte...»

Pardaillan, tepeden tırnağa silâhlı adamlarla dolu bir salonda, silâhsız ne yapacağını sorarken Fausta, kaşlarını çattı. Bu sözlerde belli belirsiz bir alay sezer gibi olmuştu. Pardaillan şimdi hür olduğundan bahsederken kadının dudaklarında şeytanca bir gülümseme gezindi. Fakat Pardaillan onun hiçbir hâlini gözden kaçırmıyordu:

— «Anlıyorum, madam,» diye söylendi. «Henüz evinizden çıkmadığımı düşünüyorsunuz, ama işi buraya kadar başardıktan sonra evvel Allah arkasını da getiririm. Onun için tekrar ediyorum: Bakın, şimdi hürüm işte!..»

Bu iki müthiş rakip arasındaki konuşma gitgide bir düello havasına bürünüyordu. Şimdiye kadar birbirlerinin gücünü yoklamaktan ileri gitmemişlerdi. Şimdi hücumu geçiyorlardı ve her zaman olduğu gibi ilk darbe Pardaillan'dan geliyordu.

Fausta bu son cümledeki tehdide hiç önem vermeden, ihtiyatsızlığı konusunda Şövalye'nin söylediği sözleri cevaplandırmakla yetindi:

— «Kapıları açık bırakmam için sebep vardı. Fakat sizin bundan istifade etmiş olmanız bir şanssızlıktır... Ama tabii, tamiri imkânsız bir şanssızlık değildir. İspanyol asîlzâdeleriyle yaptığım toplantıyı gözetlemenize yarayan deliği açık bırakışıma gelince bunda beni ne kadar tedbirsiz bulsanız haklısınız. Onu kapamalıydım. Kendime çok güvenmekle hatâ ettim. Bu bana bir ders olacaktır. Bu dersten yararlanacağımı da göreceksiniz.»

Fausta önemli bir şey söylemiyormuş, basit bir hatâsını itiraf ediyormuş gibi konuşuyordu. Fakat bu sözü söyler söylemez, arkasından, kendisi için daha önemli bir noktaya döndü ve Pardaillan'a da ihtiyatsızlığını göstermek istedi:

— «Acaba siz buraya girmekle ihtiyatsızlık etmediğinizi mi sanıyorsunuz? Bir de benim ihtiyatsızlığımdan ve tamir kabul etmez hatâlarımdan bahsediyorsunuz... Halbuki sizin için de evden çıkıp gitmek o kadar basit mi ki?..»

Pardaillan en saf edâsıyla:

— «Ama ben size, sizinle muhakkak görüşmek zorunda bulunduğumu söylemiştim, madam!» Dedi.

— «Mucize kabilinden ölümden kurtulduktan sonra kendinizi tekrar tehlikeye atmanız için her hâlde bana söyleyeceğiniz şeyler pek mühim olmalı...»

— «Allah Allah! Kendimi tekrar tehlikeye attığımı ve sizinle başbaşa konuşmaktan korkmam gerektiğini de nereden çıkardınız?»

Fausta, Şövalye'ye bir an baktı. Acaba ciddi mi konuşuyordu? Bir insanın bu kadar kör olmasına imkân var mıydı? Yoksa kendi gücüne olan güveni ona her türlü tehlikeyi küçümsetiyor muydu?

Fakat Pardaillan yine o tatlı ve saf tavrını takınmıştı. Fausta, Şövalye'nin yüzünden hiçbir şey anlayamadı. Bir an tereddüt etti. Sonra birdenbire kararını vererek:

— «Yoksa buraya girdiğiniz gibi elinizi, kolunuzu sallaya sallaya buradan çıkmanıza izin vereceğimi mi sanıyorsunuz?» Dedi.

Pardaillan güldü. Fausta ise sinirli sinirli söylemeye devam etti:

— «Şimdi ben de size bir gerçekten söz edeyim: Anlıyorum, siz diyorsunuz ki ben yolunuzu kesemem.

Hakkınız yok değil... Fakat bir an sonra hücumu uğrayacaksınız. Her tarafı muhafazalı bu salonda düşmanlarınızın ortasında yapayalnız ve silâhsız kalacaksınız...»

Fausta, henüz onunla başbaşa ve yalnızken bunu neden söylüyordu? Yoksa Şövalye'nin gizli kapıyı açacak yayı bulamayacağını mı sanıyordu? Ya da ona tehlikeyi haber vererek onun gururuyla oynamak ve inat yüzünden burada kalmasını mı temin etmek istiyordu?

Bu sözleri neden söylediği, Fausta'nın kendisine de sorulsa, cevap veremeyecekti. Fakat Pardaillan umursamaz bir tavırla karşılıklıta bulundu:

— «Şu aşâğılık Engizisyon hafiyesinin dörtlü imdada çağırmaya gittiği haydutlardan bahsediyorsunuz, değil mi?..»

— «Onu da mı biliyordunuz?»

— «Şüphemiz mi var? Beni salonun bu köşesine sürüp burada alıkoymak için gösterdiğiniz büyük hünerin de farkındayım.»

Fausta bu adama bir kere daha hayran hayran bakmaktan kendini alamadı. Fakat bu hayranlıkla beraber içindeki endişe de büyüdü. Pardaillan'ın, ne kadar gücüne güvenen biri olursa olsun, yakasını kurtarmak için tedbir almadan kendini körü körüne tehlikeye atacak kırıta bir adam olmadığından emindi.

Tekrar merak ve heyecanla etrafına bakındı ve hiçbir şey sezmedi. Yeniden Şövalye'nin yüzüne baktı ve bu yüzü kendinden o kadar emin, o kadar sâkin buldu ki bütün şüpheleri sildi. İçinden:

«Cesareti, budalalık derecesine vardırıyor!» Dedi.

Sonra da yüksek sesle ilâve etti:

— «Size yirmi kişi birden saldıracak. Bunu bildiğiniz hâlde burada kaldınız, öyle mi? Benim sizi o kö-

şeye sıkıştırmama da ses çıkarmadınız. Yoksa buradan çıkmak için üstünüze çullanacak yirmi kişiyi birden yere serip cesetlerine basa basa geçebileceğinizi mi sanıyorsunuz?..»

Pardaillan:

— Cesetlerine basa basa gitmek biraz ayıp olur... Ben öyle şey yapamam. Fakat buradan, yarasız, beresiz demiyeyim de, şöyle önemsiz, bir-iki ufak yara ile çıkıp gideceğimi biliyorum!» Cevabını verdi.

Tam bir kendine güvenle söylenen bu sözler üzerine Fausta, sinirlendiğini, içine kuşku girdiğini hissetti. Pardaillan'ı zindana attıktan sonra kendisine seslendiği vakit de Şövalye aynı kendine güvenen edâ ile cevap vermişti ve işte, zindandan çıkmıştı. Şimdi, aceleyle kurulmuş bu tuzaktan da kurtulmayacağını kim iddia edebilirdi? Kendi kendine cesaret vermeye, artık Pardaillan'ın kurtulamayacağına kendini inandırmaya çalışıyor, fakat içinden bir ses:

«*Hayır kurtulacak! Yine ve daima kurtulacak!*» Diye diretiyordu.

Fausta, daha önce Pardaillan'ı diri diri mezara soktuğunu zannettiği zamanda olduğu gibi tekrar sordu:

— «Neye dayanarak buradan sağ salım çıkacağınızı söylüyorsunuz?»

Pardaillan soğukkanlılıkla cevap verdi:

— «Size evvelce de söyledim, benim son saatim daha gelmedi. Alnımda, sizi öldüreceğim yazılı!..»

— «Öyleyse neden beni hemen şuracıkta öldürmüyorsunuz?..»

Fausta bu soruyu cesaretle ve sanki Pardaillan'dan korkmuyormuş gibi bir tavırla söylemişti. Şövalye gayet tabii bir edâ ile:

— «Henüz sizin de son saatiniz gelmedi!» Dedi.

— «Demek kanaatinizce ben, size karşı girişeceğim her mücadeleden elim boş çıkacağım, öyle mi?»

Pardaillan aynı tabiilikle:

— «Evet, öyle olacak!» Dedi. «Beni yok etmek için kullanmış olduğunuz araçlara bir göz atalım: Kılıç, su, yangın, zehir, açlık ve susuzluk... Bütün bunlara rağmen sapasağlam karşınızdayım işte... Size bir şey söyleyeyim mi?.. Beni öldürmek için uğraşmakla hatâ ediyorsunuz. Bundan vazgeçin... Vazgeçmeniz lâzım ama, bunu yapmak size zor geliyor, değil mi?.. Ne pahasına olursa olsun beni bundan daha iyi olduğu söylenen öteki dünyaya göndermek kararındasınız, değil mi?.. Öyle! Öyle ama, bunu başaramayacaksınız!.. Size hayret ediyorum. Bir insandan kurtulmak için tek çâre onu öldürmek midir? Aramalı, daha iyisini bulmalı... Bir insanı, yaşadığı hâlde başkalarının canını sıkamayacak bir duruma getirmek için çâre mi yok?..»

Şövalye alay ediyordu.

Fakat Fausta, içinde bulunduğu ruh durumu sebebiyle Şövalye'nin bu kadar korkunç bir konuda bile alaya baş vurabileceğini kavrayacak hâlde değildi. Pardaillan'ın gücünün sırrını açıklayacağını; kendisini mahvedecek çâreyi şimdi göstereceğini sandı. Saf bir edâ ile sordu:

— «Meselâ hangi çâreler var?..»

Pardaillan belli belirsiz gülümseyerek:

— «Ben ne bileyim?..» Dedi ve parmağını alnına koyarak sözlerine ekledi:

— «Benim gücüm burada... Beni buradan vurmazsınız!»

Fausta ona uzun zaman baktı. Şövalye gayet samimî ve ciddî görünüyordu.

Pardaillan eğer bu kadının dimağına soktuğu yeni düşüncenin tohumunu bilseydi, şüphesiz titrerdi. Fa-

usta uzun bir zaman dalgın kaldı. Pardaillan'ın söylediklerinden bir anlam çıkarmaya çalışıyor ve onu zararsız bir hâle getirmenin çârelerini araştırıyordu... Bir anda zihninde bu bilmecenin çözümünü buldu. İçinden: *«Aklından!.. Evet onu, aklından vurmalyım! Onu deli etmeliyim! Hem bu çâreyi de bana kendisi gösteriyor!.. Budala! Kendi gösterdiği çârenin en uygun çâre olacağından şüphem yok!.. Haklı... Hem de yerden göğe kadar haklı... Bu, ölümden bin kat daha iyidir... Nasıl oldu da şimdiye kadar bunu akıl etmedim?..»*

Sonra Pardaillan'a dönerek yüksek sesle:

— «Hakkınız var!» Dedi. «Eğer buradan da sağ çıkarsanız, artık sizi öldürmeye çalışmayacağım!.. Başka çâreler deneyeceğim!..»

Pardaillan ürperdi. Sonsuz seziş kaabiliyetiyle Fausta'nın yine pek müthiş bir tuzak tasarladığını anladı. Kendi kendine söylendi:

«Hay dilim kopsun! Şimdi alayın sırası mıydı? Bu dişi kaplanı yeni bir iz üstüne salmakta ne mâna vardı? Allah bilir şimdi benim için neler tasarlıyor?..»

Fakat Pardaillan uzun zaman bu korkulu düşüncelerin etkisi altında kalacak adam değildi. Silkindi ve alaycı sesiyle:

— «Aman, merhamet buyurun!» Dedi.

Şövalye ona o kadar sâkin, o kadar hâkim görün-
dü ki Fausta, elinde olmaksızın hayranlık duydu. Pardaillan hakkında kesin bir karar vermeden önce bir defa daha bu müthiş adamı kazanmayı deneyerek:

— «Buradaki İspanyol asîlzâdelerine neler söylediğimi duydunuz!» Dedi. «Üstelik onlara, düşüncelerimin hepsini de açmış değilim. Siz benimle Charlemagne İmparatorluğu'nun yeniden kurucusu diye alay ettiniz! Ben eğer siz kırıta bir adama dayansay-

dım, Charlemagne İmparatorluğu, kuracağım imparatorluk yanında bir hiç kalırdı. Bu parlak gelecek sizi ilgilendirmiyor mu? İkimiz bir araya gelsek neler yapmayız? Bütün dünyayı kendimize boyun eğdiririz. Bana bir kelime söyleyin. Bir tek kelime... Ve o İspanyol Prensi yok olsun... O zaman siz, Allah'tan başka efendi tanımayan benim tek efendim olursunuz ve birlikte dünyayı fethederiz! Söyleyin şu bir tek kelimeyi!..»

Pardaillan buz gibi soğuk bir edâ ile cevap verdi:

— «Ben, bu haris emeller ve hülyalar hakkındaki fikrimi söyleyeli çok oldu... Beni affediniz Madam! Suç bende değil. Biz anlaşılamayız...»

Fausta, Şövalye'nin verdiği kararın değişmeyeceğini anlayarak daha fazla ısrar etmedi. Pardaillan sözüne devam etti:

— «Fakat şu söyledikleriniz, buraya niçin gelmiş olduğumu aklıma getirdi. Size söyleyeceklerim vardı... Az kaldı unutuyordum, görüyor musunuz?..»

Fausta soğuk bir tavırla:

— «Sizi dinliyorum!» Dedi.

Pardaillan gözlerini Fausta'nın gözlerine dikerek konuşmaya başladı:

— «Kral Philippe'yi de, Fransa Kralı Henri de Valois'i öldürttüğünüz gibi katlettirmeyi mi aklınıza koydunuz? Bu benim işim değil. İkinizin arasındaki bir iştir, ne yaparsanız yapın. Philippe'yi de ben savunacak değilim ya... Hem zaten o kendini pekâlâ korumasını bilir... Şahsınızla ilgili bazı amaçları gerçekleştirmek uğrunda bu memleketi kana ve ateşe boğmak mı istiyorsunuz? Burada da, Fransa'da olduğu gibi bir iç savaş çıkartıp kardeşi kardeşe vurdurmak mı istiyorsunuz? Bütün bunlar, Philippe'yi, sizi ve bu memleket halkını ilgilendiren şeylerdir. Ben bunlara karışamam... Hattâ amacınızı gerçekleştir-

mek için kullandığınız araçlar, temiz şeyler olsaydı, sizi kınamazdım da... Üstelik yaptıklarınız işime de gelirdi. Çünkü burada kargaşalık çıkınca Philippe'nin başına bir sürü dert açılmış olur, bu arada kendisi Fransa'yla uğraşmaya da vakit bulamazdı ve zavallı yurdum da iyi yürekli ve zeki bir kral olan Henri de Navarre'nin yönetimi altında, sizin açtığınız yaraları sarmaya çalışırdı: Sözün kısası, bu iki meselede tuttuğunuz yolu beğenmiyorsam da bir engel olarak yolunuza çıkacak değilim, Madam!»

Fausta belirli bir memnunlukla:

— «Bu da benim için az şey değildir, Şövalye!» Dedi. «Bence çok değerli olan bu tarafsızlığınıza karşılık istediğiniz bir şey varsa hemen söyleyin!..»

Pardaillan hafifçe gülümsedi ve devam etti:

— «Burada ne yaparsanız yapın umurumda değil. Fakat gözlerinizi yurduma dikmeyin! Size söyledim: Fransa'nın barışa ve huzura ihtiyacı var... Oraya da kin ve fesat tohumlarını serpmeye kalkarsanız, beni karşınızda bulursunuz! Sizi küçümsemek, kendimi de övmek istemem ama, benim nasıl bir adam olduğumu da bilirsiniz sanırım!..»

Fausta ağır ağır:

— «Bilirim!» Dedi. «Bana söyleyecekleriniz bunlar mıydı?»

— «Ne münasebet? Dahası var... Size şunu da söylemeliyim ki burada giriştiğiniz yeni iş, başarıyla sonuçlanmayacaktır! Fransa'daki teşebbüslerinizden aldığınız dersi burada da alacak, yenileceksiniz!»

— «Niçin?»

— «Zira bütün teşebbüsleriniz şiddete, ihanet ve cinayete dayanıyor, diyebilirim. Oysa bunu demiyor ve sadece şunu söylüyorum: Bütün emelleriniz namuslu bir adamın, Don Cesar'ın iradesine bağlı. Oysa bu adam sizin kendisine yapacağınız teklifleri ka-

bul etmeyecektir. Üstelik Don Cesar, sevdiğim ve takdir ettiğim bir adamdır ve eğer beni yine yolunuza bir engel olarak dikilmiş görmek istemezseniz, ona el sürmekten vazgeçin! İşte bu kadar... Artık size söyleyeceklerimi söyledim. Şimdi çağırın kaatillerinizi de gelip beni öldürsünler bakalım!..»

Pardaillan bu sözleri söyleyince ayağa kalktı ve şimşekler çakarak Fausta'nın karşısına dikildi, durdu.

Aynı anda kaatiller Pardaillan'ın dâvetini bekliyorlarmış gibi lânet okuyup ölüm nâraları atarak mağaraya doldular.

Fausta da ayağa kalkmıştı. Bir tek kelime bile söylemedi. Yavaş yavaş döndü. Kurumlu bir tavırla uzaklaştı. Dövüşü seyretmek üzere mağaranın karşıki duvarına kadar gitti.

Eğer Pardaillan istemiş olsaydı, elini uzatıp Fausta'yı omuzundan yakalar ve kavga da daha başlamadan biterdi. Çünkü o zaman salona dolanlar, hanımlarının, merhametsizce öldürecekleri adamın elinde olduğunu görerek en ufak bir hareket bile yapmaya cesaret edemezlerdi.

Fakat Pardaillan bu gibi yollara başvuracak adanı değildi. Fausta'nın uzaklaşmasını yerinden kımlıdanmadan seyretti.

Centurion işi sağlam tutmuştu. Yokluğu biraz uzun sürmüştü ama, Fausta'nın bu arada Pardaillan'ı elinden kaçırmayacağından emindi. Beraberinde onbeş kadar haydut getirmişti. Bunlar, onun Barba Roja'ya hizmet ederken de kullandığı adamlardı. Bu adamlar bir işe giriştikleri zaman o yüzden ceza görmeyeceklerini bilirler, ayrıca bol bir bahşış alacaklarından emin bulundukları için iki misli gayretle savaşırlardı.

Fakat Centurion onlarla da yetinmemiş, ayrıca

Fausta'nın özel muhafızları Sainte-Maline Montsery ve Chalabre'yi de beraberinde getirmişti. Üçü de başlangıçta Centurion'un emrine kulak asmamış, fakat dâvetin Prenseler'den geldiğini duyunca herifin peşine takılmakta kusur etmemişlerdi.

Muhafızlar ötekilere katılmadıkları için saldırganlar iki kafiye hâlindeydi. Hepsi bir arada yirmi kişi ediyor, yâni Fausta'nın haber verdiği sayıyı buluyordu. Herbiri hançerden başka uzun birer kılıç da taşıyordu.

Saldırganların ölüm nâraları atarak içeriye hücum ettiklerini söylemiştik. Fausta, Pardaillan'ı mağaranın bu köşesine sıkıştırmakla isabetli hareket etmişti. Çünkü buradan sıyrılabilmek için bir sürü tahta sıranın üstünden atlamak ve saldırganlar arasından geçmek zorundaydı. Fakat aynı engel haydutlar için de vardı. Onlar da Şövalye'ye ulaşabilmek için aynı sıraların üstünden aşmak zorundaydılar. Bu yüzden hareket imkânları oldukça daralıyordu.

Pardaillan böyle zamanlarda yüzünden hiç eksik etmediği alaycı gülümsemesiyle heriflerin yaklaşmasını seyrediyordu.

Tek silâhı olan hançerini çekmeye bile lüzum görmemişti... Sadece son sıranın arkasına geçmişti. Dizini bu sıraya dayamış, kollarını kavuşturmuş, dudaklarında o garip tebessüm, gözlerinde şimşek gibi bir parıltı olduğu hâlde saldırganların biraz daha yaklaşmalarını bekliyordu.

Ne düşünüyordu? Üstüne saldıranlara nasıl karşılıkta bulunacaktı? Fausta kendi kendine bunu sorup duruyor ve Şövalye'nin soğukkanlı ve kendinden emin hâlini gördükçe içindeki şüphe büsbütün kabarıyordu:

«Hepsini yere serecek, hepsini! Muhakak, hepsini

temizleyecek ve buradan burnu bile kanamadan çıkacak!..» Diye düşünüyordu.

Bu sırada Şövalye, üç muhafızı görmüş ve kendilerine alaylı alaylı:

— «Merhaba, efendiler!» Diye seslenmişti.

Üçü birden nezaketle:

— «Merhaba, Mösyö de Pardaillan!» Dedi.

— «Bugün ikinci defadır ki bana hücum ediyorsunuz. Madam Fausta'nın verdiği paraya hak kazanmaya çalıştığınızı, görüyorum. Sizi bu kadar yorup rahatsız ettiğime de pek üzülüyorum doğrusu...»

— «Hiç üzülmeyin, mösyö... İşin ucunda siz var-sınız ya...»

Bu cevabı Sainte-Maline vermişti. Chalabre ilâve etti:

— «Bu sefer daha şanslı çıkacağımızı umuyoruz!»

Pardaillan sâkin:

— «İnanırım,» dedi. «Baksanıza, üstelik silâhım da yok!..»

Montsery:

— «Sahi, bakın, Mösyö de Pardaillan'ın silâhı yok!» Diyerek arkadaşlarını dürttü.

İki arkadaşı da hayretle söylendi:

— «Sâhi, be!»

Montsery alçak sesle:

— «Kendisini savunamayacak. Bu durumda ona saldıramayız,» dedi.

Chalabre:

— «Çok doğru...» Diye arkadaşını tasdik etti:

Sainte-Maline de göz ucuyla Centurion'un adamlarını işaret ederek:

— «Zaten kalabalıklar!..» Dedi. «Bu işi biz olmadan da başarabilirler.»

Sainte-Maline, Pardaillan'a seslendi:

— «Mademki silâhınız yok, kavgadan çekiliyoruz Mösyö. Biz kiralık kaatil değiliz!»

Pardaillan gülümsedi ve kılıçlarını kınlarına koymakta olan muhafızlara:

— «Öyleyse bir köşede durup seyredin,» dedi.

Bu sırada saldırganların en azgınlarından yedi-sekiz kişi ilerlemiş ve Pardaillan'la aralarında iki sıra kalacak kadar yaklaşmıştı.

Pardaillan yavaş ve ölçülü hareketlerle eğildi. Biraz önce üstüne dizini dayadığı sırayı kavradı. Bu, en azından birbuçuk metre boyunda, som meşeden ve şüphesiz gayet ağır bir sıraydı. Fakat Şövalye sırayı hiçbir zorluk çekmeden kaldırdı ve ilk saldırganlar safının yeteri kadar yaklaştığını aklı kesince bütün gücüyle savurdu.

Saldırganlardan biri gık bile diyemeden yere yıkıldı. Üçü can acısından haykırarak kaçıştı. Ötekiler de şaşkın ve korkmuş bir hâlde duraladılar...

Pardaillan hafifçe güldü ve biraz soluk aldı.

Ancak, hâydut çetesinden arkada kalanlar ilk şaşkınlıklarından sıyrılarak tekrar saldırıya geçmişlerdi. Ötekileri de ilerlemeye mecbur ediyorlardı. Pardaillan dikkatli, hesaplı bir hareketle başka bir sırayı yakalayıp yıldırım hızıyla fırlattı. Üç kişi daha ağır yaralanarak yere serildi.

Bir tek adamın yirmi kişiye karşı koyuşunu hayranlık içinde seyreden üç muhafız hesaba katılmazsa saldırganlardan ayakta onüç kişi kalmıştı.

Centurion'un adamları durdular. Hattâ içlerinden bazıları ölüm saçan müthiş meşe sıralardan uzaklaşmayı tercih ettiler.

Pardaillan bir an dinlenip nefes aldıktan sonra düşmanlarının sıkışık bir hâlde durmalarından ya-

ırlanmayı da ihmal etmeyerek, kendisinden başka kimsenin bu kadar kolaylıkla kullanamayacağı müthiş silâhı tekrar havalandırdı. Salladı, salladı ve fırlattığı gibi kalabalığın ortasına kondurdu.

Haydut sürüsü, darmadağın oldu. Centurion'un adamları, karmakarışık bir hâlde kaçıştılar ve ancak setin üstündeki boşlukta durabildiler.

Bu müthiş dövüşten önemsiz bir-iki ezik ve sıyrıklı kurtulmuş olan Centurion'la beraber ayakta kala kala altı kişi kalmıştı.

İçlerinden beşi ölü ya da ayağa kalkamayacak kadar ağır yaralı, yerlere serilmişti. Diğerleri de nisbeten hafif yaralarla kurtulmuşlar, fakat korkudan kavgaya devam edemez olmuşlardı.

Pardaillan terler akan alnını eliyle sildi ve gülümseyerek seslendi:

— «Haydi yiğitlerim! Ne bekliyorsunuz ya?.. Saldırsanıza!.. Bakın şuracıkta yapayalnızım. Üstelik elimde silâh namına bir şey de yok...»

Fakat o bu sözleri söylerken ayağını kendine en yakın sıraya dayamıştı. Ayakta kalan haydutlar, Centurion'un bağırmalarına rağmen yerlerinden bile kımıldamadılar...

O zaman Pardaillan tüyleri diken diken eden bir kahkaha attı. Önünde, yerde bir sürü kılıç yattığını görerek bunlardan en sağlam ve uzununu çekip aldı. Tepesinde bir kere savurup ısıklar çaldırdıktan sonra alaycı tavrıyla bağırды:

— «Yıkılın karşımdan kepaze herifler! Şövalye de Pardaillan sizi affediyor!»

Ve artık bu önemsiz sürüyle uğraşmaya lüzum görmeyerek Fausta'ya dönüp seslendi:

— «Tekrar görüşürüz. Prenseler hazretleri...»

Sâkin bir tavırla yarım çark edip döndü. Elinin

adımlarla ve arkasından kimsenin kendisine dokunamayacağını gayet iyi bilen bir adamın güvenli hâliyle salonun dibindeki duvara, az önce Fausta'nın orada hiçbir kapı bulunmadığından emin olduğu için kendisini sıkıştırdığı yere kadar yürüdü.

Elindeki kılıcın kabzasıyla duvara üç defa vurdu.

Duvar kendi kendine açıldı...

Şövalye çıkmadan önce dönüp geriye baktı. Şaşkınlıktan sıyrılmış olan Centurion'la adamları, artık Şövalye'nin elinde silâh olduğunu görerek saldıraktan çekinmeyen üç muhafız, koşarak geliyorlardı.

Pardaillan'ın kahkahası her zamankinden daha alaylı bir sesle çınladı:

— «Çok geç kaldınız, kuzularım! Çok geç kaldınız!..»

Ve acele etmeksizin yürüyerek çıkıp gitti.

*

Uluyup bağırışan haydutlar, Pardaillan'ın çıktığı yere vardıkları zaman kendi kendine kapanan duvarla karşılaştılar. Kızgınlıktan kudurmuş ve bitkin bir hâlde duvarı tekmelediler. Centurion'un adamlarından üçü, Şövalye'nin hiç zorlanmadan havaya savurduğu sıralardan birini güçlükle kaldırıp koçbaşı şeklinde kullanarak duvara vurmaya koyuldu... Fakat bu çabaların hepsi boşa gitti ve duvar yerli yerinde kaldı.

Centurion ve adamları bitkin ve mahçup tavırlarla Fausta'nın çevresinde sıralandılar. Özellikle Centurion çok endişeliydi. Şahsen kahramanca saldırmış, hiçbir tedbiri ihmal etmemiş olmasına rağmen Fausta'nın bu yeni bozgunu nasıl karşılayacağını bilemiyor, müthiş bir cezaya çarptırılmaktan korkuyordu.

Sainte-Maline, Chalabre ve Montsery de geleceklerinden pek emin değillerdi. Yaptıkları hareket, tam şövalyelere yaraşır bir davranıştı ve bundan memnundular. Fakat Fausta da onlara, Pardaillan'a nezaket ve kibarlık göstermeleri için değil, onu öldürmeleri için para veriyordu. Bu yüzden üçü de teftiş veriyorlarmış gibi dimdik, Prens'in bağırıp çağırmasını bekliyordu.

Fakat Fausta hepsini hayrette bıraktı ve hiç kimseyi azarlamadı. Zaten Pardaillan'ın bu dövüşten de galip çıkacağını biliyordu. Adamlarının bozguna uğramasına ne şaşmış, ne de kızmıştı.

Sadece şunları söyledi:

— «Şu adamları kaldırın. Kendilerine hemen gerekli tedavi yapılsın... Her birine bahşiş olarak yüzer frank dağıtılsın... Ellerinden geleni yaptılar. Diyeceğim hiçbir şey yoktur.»

Bu sözler neşeli mırıltılarla karşılandı. Göz açıp kapayınca kadar yaralılar ve ölüler kaldırıldı. Mağarada Centurion'la üç muhafız kaldı. Fausta onlara:

— «Efendiler, heni lütfen koridorda bekleyiniz,» dedi.

Dört adam Fausta'yı yalnız bırakarak sessizce çıktı.

Fausta uzun zaman oturduğu bir sıranın üstünde dalgın kaldı. Aklında bir tek şey vardı ve kendi kendine boyuna mırıldanıyordu:

«Onu delirtmeli!.. Evet, delirtmeli!..»

Üç muhafız, kendisini beklerken Fausta da peşinde Centurion olduğu hâlde dairesine çıkıp odasına girdi. Orada Centurion'a uzun, ayrıntılı emirler verdi.

Centurion bu emirleri aldıktan sonra Servili Köşk'ten çıktı, hızlı adımlarla Sevilla şehrine girdi.

Fausta odasında bekledi. Fakat bu bekleyiş uzun sürmedi. Çünkü Centurion'un gidişinden beri henüz yarım saat geçmemişti ki Fausta'nın arabası da koşulup köşkün mermer merdivenli kapısına getirilmiş ve köşkün içinde uşaklar, sağa sola koşuşmaya başlamışlardı.

Artık sabah olmuştu. Fausta arabasına bindi. Araba, Prenses'in emir vermesine lüzum kalmadan hareket etti. Arabanın çevresinde Fausta'nın her zamanki muhafızları; Montsery, Chalabre ve Sainte-Maline, atlarına binmiş gidiyorlardı. Arkadan da tepeden tırnağa silâhlı, kalabalık bir süvari müfrezesi geliyordu.

Araba Alkazar Sarayı'na girerek Engizisyon Başyargıcı'nın dairesi önünde durdu.

Birkaç saniye sonra Fausta, Espinosa'nın yanına girmiş bulunuyordu. Prenses'in Başyargıç'la yaptığı konuşma çok uzun sürdü. Bu iki önemli insan şüphesiz anlaşmış ve Fausta, herhâlde istediğini elde etmiş olacaktı ki Espinosa'nın yanından çıktığı ve arabasına kadar onun tarafından götürüldüğü sırada dudaklarında bir zafer gülümsemesi geziniyor, iri siyah gözlerinde bir sevinç ışığı parlıyordu.

Prenses'i tanıyanlar pek iyi bilirlerdi ki güzel yüzünü süsleyen bu sevinç gülümsemesi, Engizisyon Başyargıcı'nın kendisini arabasına kadar götürmek suretiyle bahşetmiş olduğu şereften ileri gelmezdi. Çünkü Fausta en büyük insanların bile kendisine saygı göstermelerine alışmıştı.

BEŞİNCİ CİLDİN SONU

MICHEL ZEVACO

pardayanlar serisi:6

PARDAYAN'IN ZAFERİ

baskan yayınları

PARDAYAN'IN ZAFERİ

(Les amours du Chico)

**Dünyanın en ünlü tarih, aşk,
macera ve kahramanlık romanı**

BASKAN YAYINLARI

MİCHEL ZEVAÇO

Çeviren :

CEMİL CAHİT CEM

Güzel Sanatlar Matbaası A. Ş.
tesislerinde dizilmiş ve basılmıştır.
İktibas Hakkı Mahfuzdur.
İSTANBUL — 1972

Birinci Bölüm

JUANA'NIN CİLVELERİ

Isyancılar yeraltı salonundaki toplantıdan teker teker çıkarlarken Pardaillan'ın Chico'yla ateşli bir tartışmaya giriştiğini söylemiştik. Şövalye, Küçük Adam'a mağaranın oradakiler tarafından bilinmeyen ve kendisinin rahat rahat girip çıkabildiği gizli bir kapısı olup olmadığını sormuştu. Cüce önce bu soruya cevap vermek istememişti. Aklınca, elinde silâh olarak bir hançerden başka bir şey bulunmayan Pardaillan'ın mağaraya girmesi, kendisini öldürmesiyle aynı şeydi. Fransız asîlzâdesinin mucize kabilinden ölümden kurtulduktan sonra kendini güle eğlene yemi bir tehlikeye atışına aklı ermiyordu.

Şövalye'ye karşı gittikçe artan sevgisi yüzünden

onun böyle tehlikeli bir oyuna kalkışmasına gönlü razı olmuyordu.

Fakat Pardaillan ısrar etmişti. Şövalye'nin öyle bir inandırma gücü vardı ki bu güce dayanamayan Chico nihayet onu almış, bir dehlize götürmüş, orada bulunan ve kendisinden başka kimsenin bilmediği gizli bir kapıyı göstermişti.

Cüce'nin yanılmadığını da gördük. Pardaillan'ın geçtiği kapıyı ne Fausta, ne de isyancılar biliyordu.

Pardaillan mağaradayken, Chico bir eli gizli kapıyı açan yayın üstünde, azap içinde bekliyordu. Duvarın öte yanında neler olup bittiğini bilemiyordu. Aca- ba kavga mı vardı? Doğru dürüst bir şey duyamıyor ve duvara dayanmış, her dakika, kapının açılmasını haber verecek işareti bekliyordu. Artık Şövalye, Cüce'nin en yakın dostlarından biri olmuştu. Pardaillan temiz ruhu, akıllıca sözleri ve ağabeyce tavrıyla Chico'nun Juana'dan başka kimseye açmadığı kalbinin kapısını aralamayı bilmişti.

Pardaillan kapının açılmasını işaret eden üç darbeyi vurunca, Chico yayı hemen hareket ettirdi ve Şövalye'yi öyle candan bir sevinçle karşıladı ki bu hâl Pardaillan'ın pek hoşuna gitti. Chico biraz kendine gelince:

— «Vallahi buradan sağ çıkmayacaksın sandım,» dedi.

Pardaillan gülümseyerek cevap verdi:

— «Postum sağlamdır. Silleler bana öyle kolay kolay tesir etmez...»

Chico, Fransız'ın aklına yeniden bir şey eser de daha belâlı bir işe karışır korkusuyla acele etti:

— «Artık gidiyoruz sanırım!»

Pardaillan da:

— «Eh, artık gidelim. Böyle yerler baykuşların,

yarasaların hoşuna gider ama senin, benim gibi namuslu insanlara göre değil. Gidelim...» Deyince, Cüce pek memnun oldu.

*

Pardaillan, küçük arkadaşı Chico ile Kule Hanı'na vardığı zaman güneş gökte ıslıl ıslıl yanıyordu.

Hanın bütün uşakları harıl harıl ortalığı süpürüyor, siliyor, temizliyorlardı. Gün pazardı ve müşteri kalabalık olacaktı.

Mutfağın ocağında bir ateş yanıyor ve Juana'nın dadısı Barbara, her zamanki alışkanlığıyla yine homur homur homurdanıp, dır dır ediyor ve sözlerine kulak asmayan, bütün geceyi uykusuz geçirdikten sonra sabahleyin erkenden yatağından fırlayıp, hizmetçilerin işlerini güçlerini karıştırmaktan başka bir şey yapmayan küçük hanımına veriştirip duruyordu.

Yalan da değildi. Juana bütün gece gözünü kırpmamış, sabahleyin erkenden yatağından fırlamıştı, yüzünün rengi uçmuş, gözlerinin çevresinde siyah halkalar belirmişti. Bunlar ya yorgunluktan ya da sabaha kadar ağlamaktan olacaktı. Fakat ne kadar yorgun ve üzgün olursa olsun, Juana şıklığı da bir yana bırakmamış, kendisine en güzel giden saç tuvaletini yapmış, en cici elbiselerini ve ayakkabılarını giymişti. Ortalıkta koşup duruyor, iş yapar görünüyordu ama, aklı başka yerdeydi. Hizmetçilerin nasıl iş gördüklerine baktığı bile yoktu. Gözü ve kulağı kapıda, birinin gelmesini bekliyordu.

Nitekim, Pardaillan'ın yanında Chico olduğu hâlde girdiğini hemen gördü. Aynı anda narçiçeği kırmızılığındaki dudaklarına bir gülümseme yayıldı, renksiz yanakları pembeleşti ve bulanık gözleri parıladı. İkisini de mükemmel surette gördüğü hâlde

tam bu sırada bir beceriksizlik yapan hizmetçilerden birini, kendisinden hiç beklenmeyecek bir tarzda payladı. Nitekim Fransız asîlzâdesinin bu paylamanın bitmesini yeterince beklediğini hesap edince, sanki geldiğini daha yeni farkediyormuş gibi davranarak, yapmacık bir edâ ile:

— «A, Mösyö Şövalye, siz misiniz?» Dedi. «Bilseniz, Don Cesar'la Don Cervantes sizi ne çok merak ettiler!..»

Pardaillan:

— «İyi,» dedi, «ben şimdi onları meraktan kurtarırım.»

Fakat işin tuhaf tarafı, birkaç saat önce Şövalye'yi kurtarması için Chico'yu zorlamış, Cüce'ye şükran ve sadâkat vaatlerinde bulunmuş olan Juana, ona hiçbir şey söylemeyince, Küçük Adam'ın muzaffer hâli kayboldu, neşesi sönüverdi. Juana, Chico'yu hiç görmemiş gibi davrandı. Daha doğrusu gördü, hattâ ona şöyle bir baktı da... Ama bu bakışta tatlılık şöyle dursun, ihanete uğramış bir insanın öfkesi vardı.

Juana'dan, hakettiği teşekkürü bekleyen zavallı Chico bu hâli görünce beyninden vurulmuşa döndü ve acıyla düşündü:

«Yine ne yaptım? Yine bir şey mi oldu?»

Juana ise artık Cüce ile meşgul olmaksızın Şövalye'ye sordu:

— «Mösyö, hemen odanıza çıkıp istirahat mi edeceksiniz, yoksa önceden bir şey yiyip içmek istiyor musunuz?»

Pardaillan:

— «Juana, güzelim, önce biraz karnımı doyuracağım...» Dedi. «Bana azıcık bir şeyler hazırlayın. Biraz çörekle iki şişe Fransız şarabı olursa yeter.»

Juana:

— «Size kendim hizmet edeceğim, mösyö,» dedi.

— «Ooo, böyle bir hizmet beni pek memnun eder, dilber kızım. Bir ara da eğer uyumuyorlarsa, Don Cesar'la Cervantes'e benim geldiğimi haber verir misiniz?»

— «Derhal Mösyö...»

Yüzü mutluluk sevinciyle parıldayan kıvrak ve zarif Juana, bir hizmetçiye sofrayı kurmasını söyledikten sonra, Şövalye'nin ansızın döndüğünü, dostlarına haber vermeye koştu. Genç kız ortadan kaybolunca, Şövalye, Chico'ya döndü ve Küçük Adam'ın yüzündeki hüznü ifadeyi görünce şakrak bir kahkaha attı. Cüce bu sefer de ona acılı bir sitemle baktığı için, Pardaillan:

— «Bu işe aklın ermiyor, değil mi?» Dedi. «Çünkü kadınları tanımıyorsun!..»

Cüce, daha şaşkın:

— «Ne bileyim?..» Dedi. «Acaba kendisine bir şey mi yaptım?»

Pardaillan omuz silkti:

— «Yaptın, herhâlde... Beni kurtardın ya...»

— «Canım, sizi kurtarmam için o bana yalvarıp durdu.»

— «Elbette yalvarır.»

Pardaillan, Cüce'nin gözlerinin faltaşı gibi açıldığını görünce yine kahkahayı bastı:

— «Hiç anlamaya uğraşma. Seni sevdiğini bil, yeter...»

Chico inanmadı:

— «Yok canım... Bana bir kelime bile söylemedi. Öyle kızgın kızgın baktı ki...»

— «Zaten ben de onun için seni seviyor, diyorum ya...»

Cüce, başını üzüntüyle sallayarak inanmadığını belirtti. Pardaillan acıdı:

— «Dinle ve anlamaya çalış,» dedi. «Juana, beni sağ gördüğüne sevindi.»

— «Eh, elbette... Çünkü sizi seviyor!»

— «Ama, sana fena hâlde kızdı.»

— «Evet, ama niçin? Ben onun istediğini yerine getirmekten başka bir şey yapmadım ki!..»

— «İyi ya işte... Juana benim ölmemiş olduğuma sevindi... Fakat beni kurtaranın sen olmana fena hâlde içerledi.»

— «Neden?»

— «Nedeni var mı? Ben senin aşkta rakibinim. Seven kadın, kendisinin kıskanılmasını ister. Eğer kıskansaydın, beni kurtarmazdın. Kendi kendine bunu düşünüyor, senin onu artık sevmediğini sanıyor ve kızıyor...»

— «Canım, sizi kurtarmasaydım, bu sefer yine içerleyecekti. O zaman da yüzüme karşı, kaatil diye bağıracaktı.»

— «Tabii, bağırırdı...»

— «E, şimdi ne olacak?»

— «Dünyayı sen değiştirecek değilsin ya... Varsın işler şimdiye kadar yürüdüğü gibi yürüsün. Sen merak etme... Juana seni seviyor veya sevecektir. Allah Allah... Niçin öyle kafanı dikip duruyorsun? Bana güvenin var mı, yok mu?..»

— «Var... Olmaz olur mu?»

— «Öyleyse bırak beni de işi istediğim gibi yoluna koyayım. Öyle ters ters bakma... Senin işlerin tıkrırında gidiyor, nene lâzım...»

Bu sözler El Chico'yu pek o kadar tatmin etmedi. Ama Cüce'nin Şövalye'ye güveni vardı ve mademki o işlerin yolunda gittiğini söylüyordu, herhâlde öyle olacaktı. Fakat Juana'nın bir gülümsemesi, onu Şövalye'nin bir araba dolusu lâkırdısından daha fazla

memnun ederdi. Fakat Şövalye'yi kırmamak için, kederini içine gömdü ve neşeli değilse bile ilgisiz bir tavır takındı...

Bu sırada Juana da merdivenden inip sesleniyordu:

— «Arkadaşlarınız giyiniyorlar efendim. Birazdan aşağıya inecekler. Sofranız da kurulmuş... Omlet pişinceye kadar şu börekten biraz yiyin de...»

Pardaillan sofraya yaklaştı ve büyük bir öfkeyle kapılmışçasına bağırdı:

— «Neee?.. Bir kişilik mi sofra kurdunuz? Yoksa kahraman bir dâvetlim olduğunun farkına mı varmadınız?!..»

Juana gözleriyle Fransız asîlzâdesinin bahsettiği bu kahramanı ararken Pardaillan ilâve etti:

— «Çabuk, bu kahramana da çatal kaşık getirin. Kendisi en yakın dostlarımdandır.»

Doğrusunu söylemek gerekirse, Juana, Şövalye'nin bahsettiği kahramanı araştırırken, Chico da hayret içinde Pardaillan'ın dostum dediği bu adamın kim olduğunu kendi kendine sorup duruyordu. Fakat genç kız, yapılan hatâyı hemen düzeltti ve bir yandan da kadınlara vergi bir merakla bekledi. Pardaillan, sofraya yaklaşmış olan Cüce'ye de arkalıksız bir iskenile göstererek kendisini yemeğe buyur etmişti. Juana, Şövalye'nin El Chico'ya gösterdiği bu itibara o kadar şaşı ki gözlerine de, kulaklarına da inanmadı. Pardaillan keyifli keyifli:

— «Gel Chico, gel,» dedi. «Otur karşıma da birlikte karnımızı doyuralım, dostum... Şu yemeği hak ettin ya...»

Chico, Pardaillan'ın, şimdiye kadar saygı göstermek zorunda kaldığı insanlardan çok daha yüksek, daha asîl bir adam olduğunu anlamaya başlıyordu. Gerçi kendisine insanlık hakkında pek fazla bir şey

anlatılmış veya öğretilmiş değildi. Ama, o etrafında konuşulanları, olan bitenleri görüp hisse kaparak bir şeyler kavramasını bilmişti. Artık ona, Pardaillan'ın her dileği, derhal yerine getirilmesi gereken bir emir gibi geliyordu. Zaten Pardaillan'ı böyle yarı-tanrı gibi görmeseydi, her emre karşı gelen gururu, ona karşı gelmez miydi?..

Pardaillan kendisine: «*Otur karşıma...*» Der demez, Chico tam bir rahatlıkla sofraya çökmüş ve beklenmedik ziyafetten, gerektiği gibi yararlanmaya koyulmuştu. Öte yandan, Şövalye de Cüce'yi bir misafir ağırlar gibi ağırlamaktan hoşlanır görünüyordu.

Tam bu sırada Cervantes'le Don Cesar da aşağıya inmişler ve hemen sofraya çökerek, Pardaillan ve Chico ile kadeh tokuşturmaya başlamışlardı. Cervantes ve Don Cesar, Şövalye'nin Chico ile ahbaplığını pek ilerletmiş olduğunu sezmelerine rağmen, bunu hiç belli etmediler. Mademki Şövalye, Chico'ya bir ahbabı gibi davranıyordu, herhâlde bunun bir sebebi olacaktı. Onlar da Pardaillan'ı taklit ettiler. Ve Juana da ebedî bebeği Chico'nun ayakkabısının ucunu öptürmekle kendisine bir şeref bahsettiğini sandığı kölesinin gittikçe yükselişini ve kendisinin saygı beslediği kimseler tarafından takdir edilmesini büyük bir hayranlıkla seyretti... Juana hiçbir şey söylemiyordu ama, Şövalye genç kızın kendisine açıkça sormadığı soruları teker teker onun yüzünden okuyordu. Nihayet genç kızın sorularına dolambaçlı bir cevap vermeyi düşünerek Cervantes'le Don Cesar'a, kurtuluşunun hikâyesini anlatmaya koyuldu:

— «Hele bir düşünün,» dedi. «Bir an geldi ki şu küçük şeytan beni hançerlemeye bile kalktı. Öyle ki, hâlâ nasıl olup da sağ kaldığıma kendim de şaşıyorum!»

Cervantes hayret etti:

— «Sahi mi? Bu küçük, bu kadar cesur mu?..»

Pardaillan ciddi bir tavırla:

— «Sandığınızdan fazla...» Dedi. «Bu Küçük Adam'ın göğsünde korkusuz ve iyi bir yürek çarpıyor. Güçlü kuvvetli, anlı sanlı nice koca herifler bilir ki, bu küçük kahramanın gösterdiği cesaret ve ruh yüceliğinin yarısını bile gösteremezler... Bilmeyerek gösterilen cesaret, hence daha değerlidir. Bu çocuğun neler başardığını bir gün sırası gelince size anlatırım... Şimdilik size şu kadarını söyleyeyim ki kendisini hem beğeniyor, hem de seviyorum ve sizlerin de ona benim hatırım için değil, hakettiği için dost gözüyle bakmanızı rica ederim.»

Cervantes:

— «Şövalye,» dedi, «mademki siz onu dostluğunuza lâayık görüyorsunuz, biz de aynı şeyi yapmakla şeref duyarız.»

Chico ne yapacağını şaşırmıştı. Çok seviniyordu ama, her birine erişilmez birer kahraman gözüyle baktığı bu adamlar tarafından övölmek, onu pek utandırıyordu. Fakat bir yandan da bu övgülerin genç kız üzerinde ne gibi bir etki bıraktığını anlamak için yan yan Juana'dan tarafa bakmayı ihmal etmiyordu. Bakmakta da yerden göğe kadar haklıydı hani. Çünkü Juana artık kendisini büsbütün başka gözlerle süzüyor ve ona tatlı tatlı gülümsüyordu. Cüce'nin yüreğı gittikçe ferahlıyordu. Utanmasa, Şövalye'nin elini yakalayıp şap diye öpecekti. Çünkü Şövalye'nin bütün bunları Juana'nın kızgınlığını gidermek için yaptığını anlamayacak kadar sâf değildi. Nitekim Şövalye'nin tutumunun verdiği sonuç meydandaydı.

Pardaillan, kızcağıza böylece dolambaçlı yoldan bir ders verdikten sonra bu sefer de ona yöneldi ve yarı alaylı, yarı ciddî söylendi:

— «Demek ki benim dilber Juana'm, siz bu kim-sesiz çocukluk arkadaşınıza bakıp yardım ettiniz, öyle mi? Ona, beni kurtarmış olan bu delikanlıya gösterdiğiniz ilgi dolayısıyla size de minnettarım. Bu minnettarlığımı da unutacak değilim. Ama size de şunu söyleyeyim ki, Chico'nun seveceği kadın, ölünceye kadar onun aşkına güvenebilir. Bir erkek göğsünde, bu kadar sâdık ve cesur bir yüreğin çarptığı seyrek görülmüştür!..»

Juana cevap vermedi. fakat dudaklarını şöyle hafifçe bükerek:

«*Bana yeni bir şey öğretmiyorsunuz,*» demek istedi.

Pardaillan nerelerde olduğu ve başından neler geçtiği hakkında uzun boylu bilgi vermedi. Zaten âdeti böyleydi.

Don Cesar hakkında verilmiş olan kararlar üzerine bir şey söylemekten çekindi ve sadece Chico'nun kahramanlığını biraz da şişirerek anlattı. Bunu severek yapıyordu. Çünkü yaradılışı gereği, kendisine yapılan en ufak bir iyiliği gözünde fazlasıyla büyültüyordu.

Şövalye anlattıklarını bitirince çok yorgun olduğunu ileri sürdü. Çabucak sofradan kalktı ve odasında kendisini bekleyen bembeyaz örtülü, yumuşak yatağa koştı. O gidince Cervantes de odasına çekildi. Don Cesar birinci kata, Giralda'nın yanına çıktı ve Chico yapayalnız kaldı.

*

Kurnaz Juana, Cüce'ye hiçbir şey söylemedi. Avluda bir süre bir aşağı bir yukarı dolaştıktan ve Chico'nun gözlerini kendisinden hiç ayırmadığına emin olduktan sonra, kendisi için hazırlanmış ufak bir

odaya yöneldi. Küçük çapkın odasına girerken bir yandan da göz ucuyla Chico'nun peşisıra gelip gelmediğine bakıyordu. Cüce'nin yerinden kımıldamadığını görünce, dudağını büzüp sanki: «*Budala gelmiyor!*» Demek istedi. Ve gelmesini istediği için, başını çevirip zavallı Cüce'yi yeni bir tebessümle büyüledi. O zaman Chico, yerinden kalkmaya ve hiçbir şey olmamış gibi, küçük odaya girmeye kendinde cesaret buldu. Kalbi göğsünden fırlayacakmış gibi çarpıyor ve kendi kendine Juana'nın onu nasıl karşılayacağını titreyerek soruyordu.

Juana büyük, geniş bir meşe koltuğa oturmuştu. Yere değmeyen ayaklarını da ufak bir iskemleye dayamıştı. Odadaki bütün eşya tertemiz, pırıl pırıldı. Chico, odada biraz gezindikten sonra, sessiz ve şaşkın bir tavırla Juana'nın karşısında durdu.. Bu hâliyle, süt dökmüş bir kediye benziyordu. Juana onun söze başlamayacağını kestirince, kızgın mı, yoksa sevinçli mi olduğu belli olmayan bir edâ ile söylendi:

— «Demek sen cesur bir insanmışsın, öyle mi Chico?»

Beriki sâf bir tavırla cevap verdi:

— «Bilmem. Öyle diyorlar...»

Juana sinirlenmeye başlamıştı:

— «Nasıl bilmezsin? Şövalye de Pardailan söylemedi mi? O da bilmeyecek değil ya?..»

Chico boynunu büktü ve bir suç itirafında bulunmuş gibi:

— «Herhâlde öyledir. Ben bilmiyorum,» dedi.

Juana'nın küçük topukları iskemlede sinirli sinirli trampet çalınca, Chico'da şafak attı. Genç kızın öfkелendiğini hep bu işareten anlardı. Korku, zavalılığı daha beter şaşırtmıştı. Juana birdenbire sordu:

— «Mösyö de Pardaillan'ın dediği doğru mu? Sen sevdiğin kadını ölünceye kadar sevecek misin?»

Küçük kızın sorduğu bu soru garip görünmemelidir. Juana, aşk konusunda çok cahildi. Zaten aşkı bilseydi, bu kadar açık bir soru sorar mıydı? Öbür yandan Chico'yu kölesi, kendi malı saydığı için başkalarıyla konuşmaya cesaret edemeyeceği bir sürü şeyi onunla konuşabilirdi.

Chico, bu soru karşısında kıpkırmızı kesildi ve kekeledi:

— «Bilmem!»

Juana ayağını hiddetle iskemleye vurdu:

— «Bilmem!.. Bilmem!.. Sen hiçbir şey bilmez misin? Amma can sıkıcı şeysin haa! Herhâlde kendisine böyle şeylerden bahsetmişsin ki o da söylüyor.»

Chico telâşla atıldı:

— «Vallahi onunla böyle şeyler konuşmadık!»

— «Öyleyse senin seveceğin kadına ölünceye kadar sâdık kalacağını nereden biliyor?»

Ve birden yumuşayarak ilâve etti:

— «Sahi, birini seviyor musun Chico? Kim bu sevdiğin? Benim tanıdığım biri mi? Canım, söylese ne! Ne diye kafamı kızdırıyorsun şimdi benim?..»

Chico gözleriyle: «*Sevdiğim sensin!*» Diye haykırıyor, Juana da bunu görüyordu ama, bir de ağzıyla söylesin istiyordu. Fakat Chico'da o cesaret yoktu. Nihayet şu kadarını kekeleyebildi:

— «Ben senden başka kimseyi sevmem. Bilirsin...»

Bu da lâf mıydı yâni? Bunu Juana bilmeyecekti de kim bilecekti? Fakat onun istediği, bu kadar basit bir itiraf değildi ki... Bir an için Chico'nun cesur bir insan olduğuna nasıl da inanmıştı? Bu cesaret: «*Se ni seviyorum!*» Demeye bile yetmiyordu... Zavallı

Juana bu iki kelimenin en gözüpek babayığitleri bile titretip durdurduğunun farkında değildi. Kaldı ki yıllardır hâkim olduğu bir insanın bir anda ona hâkim olması kolay iş miydi? Bu ancak zamanla ve sabırla gerçekleşebilirdi. Halbuki Juana'da ne o sabır vardı, ne de bunları düşünecek olgunluk... Chico her zaman sâdık bir köle değil miydi? Kendisini tekmeleyen ayağı bile öpüp okşayan bir küçük köle!.. Juana, Chico'ya yine her istediğini yaptırabileceğini sanıyordu. Kızgın kızgın ayağını sallayıp dururken birdenbire aklına bu geldi... Yine Chico'yu aşağılık bir duruma düşürmek, ona küçücük ayakkabılarını öptürmek istedi... Öyle ya, mademki Chico kölelikten ileri gidemiyordu, bâri köleliğini gösterebilir!..

Kötü bir bakış ve sert bir sesle:

— «Bir şey söylemedin, bir şey bilmiyorsun, bir şey yapmadın... Öyleyse, buraya ne diye geldin? Ne istiyorsun?» Diye haykırdı.

Chico renksiz bir yüzle fakat kendinden beklenmeyecek bir kesinlikle:

— «Memnun musun, değil misin diye sormaya geldim!» Dedi...

— «Neden memnun olacaktım?...»

— «Neden mi? Fransız'ı tekrar bulduğundan... Onu sana getirdiğimden ötürü memnun musun?»

— «Allah Allah! Benim Fransız'la işim ne?.. Sen aklını mı oynatıyorsun?»

Chico fena hâlde şaşaladı. Ne yapacağını, ne diyeceğini büsbütün karıştırarak:

— «Bunu bana sen söylememiş miydin?» Diye sordu.

— «Ne söylemiştim?»

— «Fransız'ı kurtar; getir, dememiş miydin?»

— «Ben mi? Aman ya Rabbi! Allah kuru iftira-dan saklasın... Sen rüya mı görüyorsun?»

şısında ağlamış, sonra da derdini Chico'ya açmıştı. Fakat Chico'nun hiç farkına varmadan sormuş olduğu şu soru Juana'yı rüyadan uyandırırvermişti: «*Ne umuyorsun?*»

Bu soru, Chico gittikten sonra da onu düşündürmüş, en sonunda gerçek, Juana'nın kafasına dank etmişti. Kendisi basit bir hancı kızıydı. Gerçi oldukça zengindi ama, soylu değildi. O devirde bir asîlzâde, ancak asîl bir kadınla evlenebilirdi. Hele Pardaillan gibi bir kral elçisi, bir hancı kızını ne yapsındı? Böyle bir adamı sevmekten ne umabilirdi? Hiç... Pardaillan onu karılığa kabul etmezdi... Evlilik dışı bir ilişkiye de mağrur Juana razı olmazdı...

Bu düşünceler yüzünden Juana'nın Pardaillan'a hissettiği aşk bir hayli soğudu. Fakat Pardaillan'ın kaybettiklerini, Juana bile farketmeden, Chico kazanıyordu. Genç kız, Şövalye'ye olan garip tutkunluğu ile Chico'ya karşı beslediği derin sevgi arasında bocalarken, Pardaillan birdenbire geri gelivermişti. Juana, Pardaillan'ın gelişine sevinmişti. Fakat o kadar... Ama Chico'ya fena hâlde kızmıştı. Bu kızgınlık, Chico'nun Juana uğrunda herşeyi fedâ etmesinden ileri geliyordu. Genç kızın damarlarında ateşli Endülüs kanı dolaşıyordu. Chico'nun yerinde kendisi olsa hiçbir şey fedâ etmez, dişini tırnağına takarak aşkını savunurdu. Onun için Chico'yu bir türlü anlayamıyordu... Bu yüzden Chico'ya çok soğuk davranmıştı...

Ancak sonradan Pardaillan, Chico'nun kahramanlıklarını anlatmaya başlayınca, Chico'nun değeri Juana'nın gözünde birdenbire yeniden artmıştı. Neden saçma hayâllere kapılıp Şövalye'ye âşık oluyordu? Gerçekte mutluluk ayağının dibindeydi... Onun içindir ki Chico'yu bu küçük odaya çekip getirmiş, kendisinden aşkını itiraf etmesini istemişti. Şimdi

Chico'yu, bütün hırçınlığıyla küçük düşürmek, ezmek istiyordu. Onun için de Şövalye'yi kurtarmasını istediğini inkâr ederek Chico'yu kışkırtma yoluna gitmişti. Ne gezer?.. Chico yine boyun bükmüş, Juana'ya:

— «Ben yalnız senin dileğini yerine getirmek istedim! Bunu yerine getirmenin bana ne acılara malolduğunu bir Tanrı, bir de ben bilirim. Şimdi yine neden kızılıyorsun?..» Dedi.

Chico'nun sözde isyan ederek söylediği sözler, bunlardan ibaret kalınca, Juana'nın öfkesi daha beter alevlendi. Ancak, bütün gücüyle bu öfkesini yenerek, Chico'yu kadınlık silâhlarıyla yola getirmeye karar verdi. Tatlı bir sesle:

— «Ben sana kızmadım ki!» Dedi.

— «Sahi mi?»

— «Kızdığım neremden belli?»

Ve Chico'yu çığına çeviren bir bakışla gülümsedi.

Sonra da pembe ipek çoraplar içindeki zarif bacaklarını, ayaklarının dibinde oturan Chico'nun yüzüne doğru sallamaya koyuldu. Chico bunun mânasını bir türlü anlamıyordu. Juana işi azıttı ve ayağını sallarken, tabanını Chico'nun ağzına yapıştırıverdi. Bu darbe oldukça sert ve can yakıcıydı. Fakat taban, Chico'nun dudakları üstünde bir an durunca Cüce nihayet işin farkına varır gibi oldu. Küçücük ayağı elleriyle tuttu, her yerinden öpmeye başladı. Fakat bu sırada Juana yavaş yavaş ayağını çektiği için Chico'nun da boynu uzadıkça uzadı ve nihayet genç kızın ayaklarını dayadığı küçük iskemleye kadar vardı. O zaman Juana, bir ayağını, Chico'nun başının üstüne koydu ve sanki: «*İşte senin yerin burası, ayaklarının altıdır!*» Demek istedi.

Chico uzun zaman bu durumda kaldı. Hayatının

sonuna kadar da kalmak isterdi. Fakat Juana niha-
yet içinden gelen zalimce davranma isteğini tatmin
etmişti. Ayaklarını, Chico'yu üzmemeye gayret ede-
rek, yavaş yavaş çekti. Chico sonsuz bir mutluluk
içinde başını kaldırmış, ona bakıyordu. Birden Jua-
na'nın içinde bir merhamet hissi mi uyanmıştı? Yok-
sa kız yaptığına pişman mı olmuştu? Ya da bu zaval-
lının güçsüzlüğünden yararlandığı için mi utanmış-
tı, bilinmez...

— «Gördün ya! Hiç kızgın değilim, işte,» diye
tekrarladı.

Bu sözü tatlı bir tebessümle söylediği için Chico'ya
biraz cesaret gelmiş olacak ki, Cüce, Juana'nın aya-
ğını bir kere daha öptükten sonra başını kaldırdı ve:

— «Sen çok iyisin! Meryem Ana kadar iyisin!..»
Diye söylendi.

Juana kıpkırmızı kesildi. İyi olmadığını, kötü ve
zalim bir insan olduğunu biliyordu. Chico, kendisine
teşekkür edeceğine, onu tutup bir temiz dövmeliydi.
O, bu sopayı haketmişti. Juana kızardı. Chico'yu bir
kere daha harekete getirmek istedi:

— «Fransız'ı hançerlemek istemişsin, öyle mi?»
Diye sordu.

Chico bu soruyu acı bir sitem sanarak kızardı ve
boynunu bükerek başıyla tasdik etti. Juana hemen
atıldı:

— «Onu niçin öldürmek istedin?»

Juana, Chico'nun:

«Çünkü seni seviyorum ve onu kıskanıyorum!»
Demesini bekliyordu.

Ne gezer?.. Chico bu fırsatı da kaçırdı ve kekele-
yerek:

— «Bilmem...» Dedi.

Artık herşey bitmişti. Juana, Chico'dan ne bir cevap bekliyor, ne de bir şey umuyordu? Bu defa öfkelerini yenemeyerek haykırdı:

— «Yine mi bilmem? Yine mi bilmem? Artık sıktın... Haydi, defol! Çabuk, defol!»

Bu paylama Chico'yu aptala çevirdi. Allah Allah! Yine ne yapmıştı da Juana'yı kızdırmıştı?..

Cüce yerinden kıpırdamadığı için Juana daha beter kızdı. Küçücük yumruğunu kaldırarak:

— «Git, defol!» Diye bağırdı.

Öteki boynunu büktü ve süklüm püklüm çekip gitti.

Böyle yapmasaydı da, ansızın geri dönüp Juana'nın yüzüne baksaydı, güzel gözlerinden fışkıran yaşların yanaklarına aktığını görecekti. Fakat Chico'da geri dönecek yürek yoktu. Yine ortadan kaybolacak, fırtınanın dinmesini, sevdiği tarafından affedilmesini bekleyecek ve bir gün tekrar boynunu büküp gelecekti.

Hem zaten o kadar tecrübesizdi ve kendisi gibi ufacık bir erkeğin sevilemeyeceğine öylesine inanmıştı ki Juana'nın göz yaşlarını görseydi, bunların uğruna aktığını sanabilirdi.

FAUSTA VE DON CESAR

Pardaillan olaylarla dolu bir gün ve hareketli bir geceden sonra hakettiği rahat uykuyu uyurken, Don Cesar da nişanlısı dilber Giralda'mn yanına çıkmıştı. Don Cesar'ın akli fikri güzel sevgilisinin o esrarengiz Prenses'le neler konuştuğu ve ana-babası hakkında neler öğrendiğindeydi. Gerçi Giralda ne biliyorsa hepsini anlatmıştı fakat bunu yeterli bulmayan genç âşık, Prenses'le konuşmak için sabahı iple çekiyordu.

Saat dokuza doğru, artık dayanamayarak, kılıcını beline taktı ve Giralda'yı Pardaillan'a emanet bırakmak üzere odadan çıktı. Elini kapının tokmağına uzattı. Sonra birdenbire cayarak mırıldandı:

«Hayır! Şimdi kendisini uyandırırsam yazık olur. Hem zaten sorsam da ne cevap verecek? Bırakayım da uyusun zavallı... Bir şey söylemedi ama, yorucu bir gece geçirmiş olacak...»

Yoluna devam ederek, korkulukları oymalı meşeden yapılma merdivenden aşağı indi ve gıcır gıcır silinip temizlenmiş olan salonu geçip mutfağa girdi. Mutfakla salon arasında, bugünkü modern otellerin resepsiyon bürolarına benzeyen camlı bir bölmeyle ayrılmış ufak bir yer vardı ve Juana'nın odası burasıydı. Camlı bölmeler, aynı zamanda pancurlu olduğu için, Manuel Usta'nın kızı, buradan kimseye görünmeden hem salonu, hem de mutfağı kontrol edebilirdi. Don Cesar bu odaya girdi ve genç kızın önünde eğilip, saygılı bir selâm vererek:

— «Hanımefendi!» Dedi. «Sizden, yokluğum sı-

rasında nişanlıma göz kulak olmanızı rica edeceğim. Mümkünse, Giralda'nın burada olduğunu kimseye belli etmeyecek şekilde hareket eder misiniz?»

«*Hanımfendi!*» Ancak asıl zengin kadınlara verilen bu unvan, bir prenses gibi giyinmiş olan kurumlu Juana'yı pek memnun etmişti. Kâfir kız, kendisini saydırmasını bilirdi. Pardaillan gibi kendisine sadece «*Juana*» diyenler pek azdı. Onunla senli benli konuşan, bir tek Cervantes vardı. Hizmetçiler ve müşteriler, kendisine ancak, «*küçük hanım*» veya «*bayan*» diye hitap edebilirlerdi. Juana en zarif gülümsemesiyle cevap verdi:

— «Don Cesar, hiç merak etmeyiniz!.. Hemen şimdi gidip nişanlınızı buraya getireceğim ve siz dönüşüne kadar da benim iznim olmadan kendisini kimse göremeyecek...»

— «Çok teşekkür ederim, hanımfendi! Zaten sizden bunu beklerdim. Şövalye de Pardaillan da kalktığı vakit benim çok acele bir iş için gittiğimi ve bir-iki saate kadar döneceğimi lütfen kendisine söyleyiverin...»

— «Başüstüne!..»

Don Cesar endişesini gidermiş bir hâlde, genç kızı tekrar selâmlayarak ayrıldı. Sokağa çıkınca hemen Servili Köşk'e doğru yollandı. Prenses'i orada bulacağını umuyordu. Orada olmasa bile uşaklar kendisine Prenses'i nerede görebileceğini söylerlerdi.

*

Bu pazar sabahı da, her pazar olduğu gibi birkaç dinsiz yakılacaktı. Kral hazretleri de Sevilla şehrini şerefleştirmiş oldukları için, Engizisyon bu korkunç törene her zamankinden daha çok önem vermiş ve günlük kurban sayısını o gün için birden yediye

çıkarmıştı. Don Cesar da her adımda, pazar elbiselerini giymiş, süslenip püslenmiş, San-Francisco Meydanı'na giden insanlarla karşılaşılıyordu. Bu meydan, Sevilla'daki bütün büyük şenliklerin yapıldığı yerdı. Gerçi insanların yakılması gibi feci bir olaya şenlik demek garip olur ama, o zamanlar İspanya'da halkın başlıca eğlencesini dinsizlerin kızartılışını seyretmek teşkil ediyordu. Üstelik halk, bu korkunç manzarayı seyretmekle kendi ruhunun temizleneceğine de inandırılmıştı. Gerçi o çağda İspanya'da insan yakılması dışında boğa güreşi gibi bir eğlence daha vardı. Fakat bu güreşler oldukça seyrek yapılırdı. Üstelik bu güreşler bugünkü gibi, herkesin parayla girebileceği bir eğlence değildi. O zamanlar İspanya'da boğa güreşleri, yalnız asilzâdelere ve yüksek tabakaya mahsus, vahşî bir gösteriydi. Meydana inip boğa ile güreşebilmek için mutlaka asilzâde olmak lâzımdı. Hatta Kral İkinci Philippe'nin babası İmparator Charles-Quint bile boğa ile güreşmişti. Fakat asil eğlence de halka da ufacık bir yer ayrıldığı olurdu. Ancak, asıl geniş yer, yüksek tabakadan olanlara verilirdi.

Halbuki, dinsizlerin yakılmasında ve idamlarda durum böyle değildi. Bu çeşit eğlenceler, özellikle halkın gözünü korkutmak ve onu papazların ve devletin istediği duruma getirmek için tertip olunurdu. Bu yüzden asıl büyük yer, halka ayrılır ve halk da bundan apayrı bir gurur duyardı.

Meydana girip de iyi bir yer kapmak için acele eden ve törende bulunan çeşitli tarikatlardan papazların yanındaki mütevazı rolünü oynamaya koşan bu halk arasından birçoğu Don Cesar'ı tanıyor ve birbirine göstererek, hayran hayran:

— «Boğa güreşçisi Don Cesar! Boğa güreşçisi Don Cesar!» Diye mırıldanıyordu.

Bazıları kendisine saygılı bir selâm veriyor, o da

selâmları nâzik bir tebessümle karşılıyor, hızlı hızlı yoluna devam ediyordu. Nihayet Servili Köşk'ün bahçesini geçti ve mermer merdivenlerden çıkarak cümle kapısından girdi. Geceleyin Giralda'yı ve Par-daillan'ı ararken hiç dikkat etmemişti. Antrenin ihtişamını gözlerini kamaştırdı. Fakat bu hayranlığını belli etmedi. Çünkü baştan aşağı yaldızlı elbiseler içindeki dört uşak, kendisine hem saygılı, hem de aşağılayıcı bir edâ ile bakıyordu. Fakat Don Cesar bu heriflerin çalımına aldırmadı ve çok kesin bir tavırla bunlardan birine, gidip hanımına haber vermesini ve Kastilya asîlzâdelerinden Don Cesar'ı kabule hazır olup olmadığını sormasını bildirdi. Uşaklardan biri hiç tereddüt etmeden saygıyla cevap verdi:

— «Monsenyör, hanımımız Prenses Fausta hazretleri şu sırada sayfiye evlerinde değiller. Bu bakımdan Don Cesar'ı kabul edemezler.»

Don Cesar içinden: «*Haa!. Demek ki adı Faustay'mış...*» Dedi. Ve yüksek sesle:

— «Prenses Fausta'yı çok acele ve önemli bir iş için görmem lâzım... Kendisini nerede bulabileceğimi söyleyebilir misiniz?»

Uşak bir saniye düşündükten sonra:

— «Eğer Don Cesar, tenezzül buyururlarsa, kendilerini başkâhya ile görüştüreyim...» Dedi.

Don Cesar uşağın peşine düşüp, akıl almaz bir ihtisamla döşenmiş salonlardan geçerken: «*Vay! Vay! Demek bunun için akşam Don Cervantes, Servili Köşk'ten ikide bir hayranlıkla bahsedip duruyordu. Bu kadar değerli bir binayı bekçisiz ve kapısı, bacası açık bırakması için insanın Karun kadar zengin olması lâzım... Giralda'ya sorarsan, kapıları, ben nişanlımı bulabileyim diye açık bırakmış, ama işin aslı bakalım öyle mi?*» Diye düşünüyordu.

Böylece birinci kata çıkarak, oldukça sâde döşen-

miş bir odaya girdiler. Burası başkâhyanın odasıydı ve uşak, ziyaretçinin ne istediğini bildirdikten sonra çekildi. Kâhya gayet ihtiyar, yüzü kırış kırış, sırtı kambur, görünüşüne göre son derece yumuşak başlı terbiyeli bir adamdı.

— «Sizi buraya getiren uşak, isminizin Don Cesar olduğunu söyledi,» dedi. «Halbuki bu, sadece sizin küçük adınız olacak... Beni affediniz mösyö, sizi namı hanımım Prenses'in yanına çıkarmadan önce hiç değilse soyadınızı da öğrenmem gerekir. Bu arzumu anlayışla karşılırsınız umarım.»

Delikanlı, soğuk bir tavırla cevap verdi:

— «Adım sâdece Don Cesar'dır.»

Kâhya bu adı işitince iki büklüm oldu ve gayet mahcup bir edâ ile mırıldandı:

— «Özür dilerim, Don Cesar hazretleri, anlayamamıştım... Beceriksizliğimin verdiği ümitsizlik içindeyim. Zâtıâlinizin beni affedeceğinizi umarım. Prenses hazretlerini korumak ve ziyaretçilerini sıkı bir göz hapsine almak zorundayım. Eğer monsenyör benimle birlikte gelmek tenezzülünde bulunurlarsa, kendilerini sabırsızlıkla beklemekte olduğunu söyleyebileceğim Prenses'in yanına götürebilirim.

Don Cesar bu aşırı saygı ve birbiri ardısıra yağın iltifatlı sözler karşısında şaşkına dönerek:

— «Galiba yanıyorsunuz!» Dedi. «Ben sâdece Don Cesar'ım ve sizin böyle bol bol sarfettiğiniz monsenyör unvanına lâayık değilim...»

Fakat ihtiyar kâhya başını salladı ve ellerini oğuşturarak:

— «Katiyen!» Dedi. «Daha yükseğini alıncaya kadar bu unvan hakkınızdır.»

Don Cesar sarardı ve heyecandan, boğuk bir sesle:

— «Daha yükseğini alıncaya kadar mı? Ne demek istediğinizi anlayamadım!»

— «Söylediklerim gayet açık, monsenyör hazretleri! Prenses, size meseleyi ayrıca izah edecektir... Lütfen geliniz, hemen kendisine gidelim... Prenses hazretleri, sizi görünce pek memnun olacaktır»

Don Cesar kapıya yönelerek:

— «Pekâlâ, gidelim!» Dedi.

Kâhya pelerinini ve şapkasını alıp peşinden seğirterek:

— «Geliyorum efendim! Geliyorum efendim!» Diye koştu.

Dışarı çıkınca, kâhya öne geçti ve hızlı adımlarla yürüyerek Don Cesar'ı adamakıllı kalabalıklaşmış olan San Francisco Meydanı'na götürdü. Her taraf iğne atılsa yere düşmeyecek kadar kalabalıktı. Meydanı çeviren evlerin balkonlarıyla pencereleri de salkım salkım insanla doluydu. Ancak, evlerin balkonlarında ve pencerelerinde yer alanlar daha çok yüksek tabakadan, şık giyimli kimselerdi. Zengin olsun, yoksul olsun; asil olsun halktan olsun, seyircilerin hepsi de aynı vahşi sabırsızlıkla bekliyordu.

Meydanın göbeğinde hükümlülerin yakılacağı muazzam bir odun yığını yükseliyordu. Bunun etrafında da kukuleteleri inik üç sıra rahip, ellerinde meşaleleri, korkunç tavırlarıyla bekliyorlardı. Kurbanlar gelir gelmez, hemen meşalelerle odunları ateşe vereceklerdi. Şimdi ellerindeki meşalelerden kıvılcık alevlerle birlikte boğucu dumanlar yükseliyor ve havayı teneffüs edilmez bir hâle getiriyordu... Fakat kimse bu dumanlardan rahatsız olmuş görünmüyor, herkes bunu şenliğin başlangıcı sayıyordu. Birazdan bu dumanlara ödağacı kokuları da karışacak, koca koca alevler yükselecek, bütün oradakilerin ruhlarını temizleyecekti.

Tam odun yığınının karşısında bir mihrap yükseliyordu. Normal zamanlarda bu mihrabın önünde demirden bir haç ve çarmıha gerilmiş bir İsa heykeli bulunurdu. Bugün ise mihrap, bunlara ek olarak kıymetli dantelâlar, bembeyaz örtülerle süslenmişti ve bütün hazırlıklar yapılacak törenin önemini her görene anlatıyordu.

Yakındaki San Francisco Manastırı'nın kulesinden, etrafa o uğursuz, o korkunç çan sesleri yayılıyordu. Bu sesler, bayramın başladığını; yâni mahkûmların, yargıçların, çeşitli tarikatlardan papazların, saray erkânının, Kral'ın; sözün kısası korkunç alayı teşkil edenlerin hepsinin kiliseden çıktıklarını, şehrin bellibaşlı sokaklarından geçtikten sonra meydana varacaklarını ve orada, odun yığınının üstüne çıkarılacak mahkûmların, yapılacak duâları dinledikten sonra cellât rahiplerin odun yığınının ateşe vereceklerini bildiriyordu. Bu matem çanları tören boyunca, yâni ateş zavallı mahkûmların vücutlarını yakıp kül edinceye kadar çalacaktı...

Şimdilik bu meraklı kalabalıktan, keyifli çığlıklar, dinsizlere edilen lânet ve bedduâlar, vahşi hayvan ulumalarına benzer sesler, sinirli kahkahalar yükseliyordu.

Seyircilerin vahşetle buruşmuş yüzlerinde kin, hiddet, sabırsızlık ve hayvanca bir neşe okunuyor; hiçbir merhamet izi görülüyordu.

Merhamet duygusuna kapılanlar hislerini büyük bir dikkatle gizlemeye çalışıyorlardı. Mahkûmlara acımak veya bu törene katılmamak, Engizisyon'a karşı çıkmak demekti. Böyleleri kısa zamanda cezalarını bulmakta gecikmiyorlardı. Engizisyon'un «*Kutlu Ev*» denilen zindanına tıkılıyor ve orada kutsal Engizisyon'un emirlerine boyun eğmemenin ne demek olduğunu öğrenmeye başlıyorlardı.

Don Cesar görünüşünden umulmayacak bir kuvvetle halkı itip kendine yol açan kâhyanın ardından yürüdü. Birlikte meydana bakan yapıların en büyüklerinden birinin kapısından içeri girdiler. Bütün diğer evlerin pencere ve balkonları insanla dolu olduğu hâlde bu evinkiler kapalı ve boştu. Don Cesar, kâhyanın rehberliğiyle Servili Köşk'tekilerden daha zengin döşenmiş bir sürü salon ve odadan geçerek, boş bir odaya girdi. Kâhya, kendisinden bir lâhza orada beklemesini rica etti ve hanımına haber vermeye koştu. Don Cesar ayakta bekledi.

Kâhya odadan koridora çıkınca birdenbire dimdik kesiliverdi. Hızla birinci kata çıktı ve balkonu meydana bakan bir salona girdi.

Fausta, üstünde gayet sâde, beyaz bir elbise olduğu hâlde geniş bir koltuğa oturmuş ve ayaklarını kırmızı ipek bir yastığa dayamış, bekliyordu. Birdenbire belinin büküklüğü kaybolan acayip kâhya, Prenses'in karşısında saygıyla eğilip bekledi. Fausta sordu:

— «Ne var, Centurion?»

Bu adam gerçekten de Centurion'du. Kendini tanıtmamak için yüzünü makyajla kırış kırış bir hâlde getirmiş ve sırtını da kamburlaştırınca, kimsenin tanıyamayacağı bir insan olup çıkmıştı. Centurion, Fausta'ya cevap olarak:

— «Geldi, madam!» Dedi.

Fausta memnun olduysa bile, hiç belli etmedi ve ilgisiz bir tavırla sordu:

— «Buraya getirdiniz mi?»

— «Aşağıda bekliyor, efendim!»

Fausta bir an düşündü, sonra sordu:

— «Sizi tanımadı mı?»

Centurion tebessüm etmek istediye de beceremeyip yüzünü buruşturarak:

— «Eğer tanısaydı onu buraya kadar getiremezdim!»

Fausta hafifçe güldü:

— «Doğru... Sizi sevdiği pek söylenemez...»

Centurion yine o surat ekşitmesine benzeyen tebessümüyle:

— «Sevmek ne demek, madam?» Dedi. «Beni bir kaşık suda boğmak istediğini söylerseniz aklım erer. Bu iş beni bir hayli endişelendiriyor, madam. Çünkü tasarılarınız bir gün gerçekleşir ve o da herşeye rağmen benden nefret ederse, bana vaat buyurmuş olduğunuz mevkîe vedâ etmem lâzım gelecek...»

Fausta yine gülümsedi:

— «Merak etmeyin Centurion,» dedi. «Siz, sadâkatle hizmet etmeye bakın. Zamanı gelince sizi onunla barıştırmım. Kral olunca, adsız ve meteliksiz bir âşığa yapılmış olan kötülükleri unutacağına ben kefilim.»

Centurion adamakıllı sevinmişti:

— «Yüreğime su serpildi, madam!» Diye kekeledi.

Fausta:

— «Şimdi getirin onu bir görelim bakalım! O gidine tekrar bana gelin...» Dedi.

Centurion saygıyla eğilip çıktı. Birkaç saniye sonra da Don Cesar'ı Fausta'nın yanına soktu ve sessizce çekilip gitti.

*

Fausta'yı görünce Don Cesar'ın gözleri âdeta kamaştı. Hayranlık içinde bakan bu gözler, hiçbir vakit bu kadar çekici güzellikte bir kadın görmemişti.

Genç vücuduna pek yakışan bir zarafetle Fausta'yı eğilip selâmlarken şaşkınlığını belli etmemeye çalışıyordu. Fakat Fausta delikanlıda uyandırdığı izlenimi sezmişti. Hafifçe güldü. Zaten bu izlenimi uyandırmak istiyor, buna çalışıyordu. İstedikinden fazlasını elde ettiğine memnundu. Alışık bir gözle, ne fazla mağrur, ne de fazla alçakgönüllü; son derece tabii hâlde duran genç Prens'i süzüyordu. Yakışıklı delikanlının bu erkeklik taşan duruşu, ağırbaşlı zarıflığı, biraz mahzun gülümsemesi, berrak bakışları, yüzünden okunan dostluk havası, zekâsını belirten geniş alnı ve biçimli vücut yapısı, Fausta'nın ilk anda gözüne çarpan şeyler oldu. Kendisinin delikanlıda uyandırdığı etki kadar, Don Cesar'ın onda bıraktığı izlenim de olumlu oldu.

Fausta'nın gülümsemesi daha belirginleşmişti. Memnun bir tavırla kendi kendine, bu sergüzeştçi delikanlıdan gayet asîl ve mağrur, görünüşüyle halk üzerinde iyi bir etki uyandıracak bir kral yapabileceğini düşündü. Bu kral, Fausta'yla birlikte görüldüğü zaman, onun güzelliği ve ihtişamı yanında sönük kalmayacaktı. Tam tersine, delikanlının zarafeti ve tabii asâleti, Fausta'nın ihtişamını ve güzelliğini daha da artıracak ve bu iki genç insan, örnek bir çift teşkil edeceklerdi.

Don Cesar alelacele girdiği bu sınavı büyük bir rahatlık ve başarıyla vermişti. Fausta'nın hem kadın tarafı, hem de sanatkâr yanı, bu sonuçtan memnun kalmıştı. Gerçi Fausta bu gibi ayrıntılara önem veren bir insan değildi; onun gözünde adamın değil, o adamın getireceği tacın ağırlığı altında bükülmeyecek, asîl, güzel ve mağrur bir başa oturacağını görmekle memnun kalmıştı. Üstelik böyle yakışıklı ve genç bir erkekten bir kral yaratmayı istekle yapacağı için işi de kolaylaşmış oluyordu.

Fausta'nın bütün plânu Don Cesar'ın vereceği karara bağılıydı. Bu kararda kendisinin delikanlı üstünde bırakacağı etkinin payı büyük olacaktı. Don Cesar, Giralda'dan caymaz, teklifleri kaçamaklı karşılarsa, planlar çıkmaza girmiş olacaktı. Başaracağı işin zor olduğunu biliyor, fakat yılgınlık duymuyordu. Hattâ onun gibi mücadeleci bir insan için ne kadar zorluk çıkarsa işin çekiciliği de o kadar artardı.

Bir kilit taşı durumunda olan Giralda için de zaten karar verilmişti. Gayet basit bir karar: Giralda yok olacaktı! Don Cesar'ın aşkı ne kadar kuvvetli olursa olsun imkânsızlığa dayanamaz, sevdiği kadının ölümünden sonra da yıllarca devam edemezdi. Don Cesar zaten gençti, çabuk unutturdu. Unutması için de kuvvetli sebepler yok değildi. Fausta ona, koskoca bir krallık sunacaktı. Böyle parlak bir imkân karşısında kimde dayanacak güç kalırdı?

Fausta, bu kadar kuvvetli ve göz kamaştırıcı bir teklif karşısında dayanabilecek bir tek kişi tanımıştı: Pardaillan...

Ama Pardaillan da iki tane değildi!

Evet, bu delikanlının fikrinin çelinmesi belki zordu, fakat imkânsız değildi. Nitekim, Fausta ince zekâsının bütün gücünü ve güzelliğinin bütün silâhlarını kullanarak, okşayıcı ve âhenkli sesiyle sordu:

— «Don Cesar siz misiniz, mösyö?»

Don Cesar gayet tabii bir tavırla:

— «Benim, madam.» Cevabını verdi.

— «Soyadınızı bilmiyorsunuz. Aileniz hakkında hiçbir bilginiz yok. Bundan yirmiiki yıl kadar önce Madrid'de doğduğunuzu sanıyorsunuz. Öyle değil mi?»

— «Öyle, madam.»

— «Bu önemsiz ayrıntılar üstünde durmamı hoş

görünüz, mösyö... Sonuçları çok acı olabilecek yanlışlıktan kaçınmak istiyorum! Lütfen oturunuz!»

Fausta böyle diyerek eliyle koltuğunun tam karşısında bulunan koltuğu gösterdi. Don Cesar otururken Fausta, delikanlının hareketlerindeki serbestlik ve asâlete hayran kaldı. İçinden, bu adamın damarlarında mutlaka bir kral kanı aktığını düşünüyordu ki dışarıda, meydanda bir gürültüdür koptu. Alay meydana yaklaşıyor olacaktı. Halk:

— «Kahrolsun!.. Gebersin dinsizler!..» Diye bağıırıyordu. Arkasından:

— «Kral geliyor! Kral geliyor!..» Haykırıışları da işitildi.

Bu bağırıp çağırmalar arasında, kalabalık papaz sürüsünün hep bir ağızdan tutturduğu, gitgide yaklaşan ilâhi sesleri duyuluyordu. Ve nihayet bunların hepsini, manastırın matem çanları bastırmaktaydı. Bütün bu gürültüler birbirine karışarak, bir uğultu hâlinde odayı dolduruyordu. Fausta, bu gürültüleri umursamıyordu bile... Nihayet Don Cesar, canını sıkkan bu sesleri Fausta'nın umursamaması karşısında hissetmekte olduğu garip şaşkınlığı da yenerek yavaşça seslendi:

— «Benim değer verdiğim bir kimseye gösterdiğiniz ilgiden ötürü size içten teşekkürlerimi sunarım, madam!»

Giralda'nın sevgilisi bu sözü samimiyetle söylemişti ve şimdi de çok heyecanlıydı. Fakat ömründe hiç kimse, üzerinde Fausta kadar kuvvetli bir etki bırakmamıştı. Fausta da bunu seziyor ve gittikçe daha çok memnun oluyordu. Don Cesar'ın biraz ilgi duyduğu o küçük çingenenin lâfı mı olurdu? Fausta zaferi artık avucunun içinde gibi görüyordu. Fakat Don Cesar'ın Giralda'dan bahsetmesi ne de olsa

canını sıkırmıştı. Verdiği cevap da bu yüzden biraz soğuk oldu:

— «Ben sadece, sizi tanımadığım hâlde sizinle ilgilendim. Yaptığım yardımı da sadece sizin için yaptım... Bu bakımdan benim için yok olan bir üçüncü kişi adına bana teşekkür borçlu değilsiniz.»

Bu sefer de Don Cesar Fausta'nın, sevgilisinden bu kadar küçümsemeyele bahsetmesine üzüldü. Üstelik hayret de ediyordu. Giralda'nın Prenses'ten o kadar heyecanla söz etmesine karşılık, Fausta'nın gösterdiği bu soğukluk ne demektir? Bunda aklının ermediği bir iş olacaktı. Don Cesar, Fausta'nın, sevgilisine hücum eder bir tavır aldığını görür görmez soğukkanlılığını tekrar ele aldı ve daha kesin bir sesle söylendi:

— «Oysa sizin için mevcut olmayan o üçüncü kişi, kendisine gayet iyi davrandığınızı söylemişti, madam...»

Fausta tatlı bir edâ ile gülümseyerek:

— «Eğer kendisine gerçekten iyi davranılmışsa, bunun sâdece sizin için yapıldığını tekrarlamak isterim,» dedi.

Don Cesar nâzik bir gülümsemeyele sordu:

— «Niçin madam?.. Halbuki siz beni tanımıyorsunuz? Benim belirsiz kişiliğime, sizin gibi kudretli, zengin ve eşsiz güzellikte bir Prenses'in ilgisini çektiren sebebin ne olduğunu sorabilir miyim, madam?...»

Fausta, Prens'e okşayan bir tatlılıkla baktı:

— «Sizin şövalyelere has yiğit karakteriniz, bu ilginin nedenini kolayca, anlayacaktır, sanırım. Eğer siz, kimseye zararı dokunmamış bir kimsenin alçakça öldürüleceğini, falan gün, falan saatte ve falan şekilde kendisine suikast yapılacağını öğrenseydiniz ne yapardınız, mösyö?»

Don Cesar heyecanla:

— «Bu sorulur mu madam?» Dedi. «Hemen o kimseye tetikte bulunmasını haber verir; gerekirse onun yardımına koşardım...»

O söyledikçe Fausta da başıyla hafif hafif tasdik ediyordu. Don Cesar sözünü bitirince, Fausta:

— «İşte mösyö, sizi tanımadığım hâlde sizinle ilgilenmemin sırrı buradadır,» dedi. «Sizi öldürmek istediklerini öğrendim. Demin sözünü ettiğiniz genç kız da bilmeden bu cinayete âlet olacağı için sizin ona yaklaşmamanızı sağladım. Tehlikenin geçtiğine inanınca da tekrar onu bulmanıza yardım ettim. Bütün bunları sâdece insanlık kaygısıyla yaptım ve sanırım ki temiz yürekli herkes de böyle yapardı. Sizi tanımak aklımdan bile geçmiyordu. İstemiş olsaydım, bu gece sizi evimde beklerdim. O zaman bilmediğiniz birçok şey vardı. Sonradan öyle bazı şeyler öğrendim ki o zaman sizi tanımayı şiddetle istedim. Sizden teşekkür bekliyor değilim. Beni kendinize sâdik bir dost ve yardımcı biliniz. Gerçi ben bir kadının ama, yardımım reddedilemeyecek kadar önemlidir.»

Bu uzun ve heyecanlı söylev, Don Cesar'da Fausta'nın umduğu etkiyi yapmıştı. Delikanlı büyük bir heyecan içinde eğilerek, samimiyetle:

— «Size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum, madam,» dedi.

Sonra kayıtsız ve biraz da alaylı bir tavırla sözlerine ekledi:

— «Bilmem ama, biraz da boşuna endişelenmiyor musunuz? Böyle müthiş bir tehdit altında olabileceğimi pek aklım kesmiyor da...»

Fausta gayet ciddi bir tavır ve Don Cesar'ı ürperten bir sesle söylendi:

— «Sizi tehdit eden tehlike tahmin edebileceğinizden daha korkunçtur. Bakın, size günleriniz sayılıdır bile demiyorum. Birkaç saatlik ömrünüz kaldığını bilmelisiniz... Hele bu inanmazlık ve umursamazlıkta devam ederseniz...»

Don Cesar bütün cesaretine rağmen hafifçe sarardı:

— «Demek tehlike bu kadar yakın ve müthiş?..»

Fausta yine o ciddi tavrını bırakmadı:

— «Bir şeye yanıyorum: Sizi tekrar o kıza yaklaştırmış olduğuma... Eğer şimdi öğrendiklerimi daha önce bilseydim, sizi kendi elimle o kıza yaklaştırmazdım!»

Don Cesar'ın yüreğinde bir şüphe belirdi. Birdenbire kendini toparlayıp belli belirsiz bir alayla:

— «Neden acaba, madam?» Diye sordu.

Fausta büyük bir kendine güvenle:

— «Çünkü... Çünkü bu kız, sizin ölümünüze sebep olacak!» Dedi.

Don Cesar ona bir an baktı ve Fausta bu bakış karşısında irkilmedi. Hattâ tam tersine Don Cesar'ın bakışlarında berrak bir dürüstlük ve açık yüreklilikten başka, kendisine karşı bir sempati sezer gibi oldu. Don Cesar böylece bakarken, içinde bir şüphenin uyandığı belli oluyordu. Delikanlı şimdi yine soğukkanlılığını kaybetmiş, yine belirsiz bir şaşkınlığa düşmüş ve Fausta'nın hâkimiyeti altına girmişti. Birden sordu:

— «Pekâlâ, ama madam, beni öldürmek isteyen bu düşmanı tanıyor musunuz?»

— «Tanıyorum!»

— «Kim?»

— «Adını söyleyeceğim. Evet, peşinizi alçakça takip eden bu düşmana karşı kendinizi koruyabilme-

niz için, onun kim olduğunu hemen söyleyeceğim!
Bu düşman...»

Fausta, tereddüt edermiş gibilerden bir an durdu.
Don Cesar, merak ve endişe içinde bekledi ve sordu:

— «Evet, bu düşman?..»

Fausta'nın dudaklarından şu kelime döküldü:

— «Babanızdır!»

Yüzünde acıyan bir ifade olmasına rağmen, delikanlıya, yaptığı ameliyatı seyreden bir operatörün soğukkanlı bakışlarıyla bakıyordu. Bu sözün etkisi umduğundan da büyük olmuştu. Don Cesar birdenbire ayağa kalktı, rengi uçmuş, perişan bir hâlde ve insan sesine benzemeyen bir sesle sordu:

— «Nee?» Babam mı dediniz?»

Delikanlı, Fausta'ya merhamet dilenen gözlerle bakıyordu. Boğazında gizli hıçkırıklar düğümlenir gibiydi.

— Babam ha?» Diye söylendi. «Halbuki bana demişlerdi ki..»

Fausta atıldı:

— «Ne demişlerdi?»

Bakışları tatlıydı ama, delikanlının yüreğinden geçenleri okumak istercesine, deliciydi. Don Cesar gerçeği biliyor muydu, bilmiyor muydu? Herhalde biliyordu. Çünkü bitkin bir hâlde sözünü tamamladı:

— «Bana onun yirmi yıldan fazla bir zaman önce öldüğünü söylemişlerdi!»

Kadın, artan bir heyecanla:

— «Babanız yaşıyor!» Dedi.

Don Cesar ekledi:

— «Cellât elinde öldü, demişlerdi!»

Fausta omuz silkti:

— «Uydurulmuş bir hikâye bu... Elbette öyle di-

yeceklerdi. Çünkü işin doğruluğundan şüphe etmemeniz isteniyordu.»

Zavallı Don Cesar bir duraladı. Sonra birdenbire elini alnına vurdu:

— «Doğru,» diye söylendi. «Ben de amma safmı-şım. Neden şimdiye kadar bu aklıma gelmedi? Öyle ya, beni her türlü gerçekten uzaklaştırmak istediler!»

Sonra birden toparlandı ve ölüm tehlikesini falan unuttu. Âdeta sevinçle:

— «Demek öyle?..» Dedi. «Demek babam yaşıyor? Babam!..»

«*Babam*» kelimesini gayet tatlı bir edâ ve büyük bir hazla tekrarlıyordu. Fausta'nın yerinde başka kim olsa onun bu hâline acır, bu işkenceyi uzatmaktan vazgeçerdi. Fakat Fausta'nın gözleri ulaşacağı gayeden başka bir şey görmüyordu. Oraya varmak için kullanılması gereken çârelerin hepsi kullanılmıyordu. Tatlı bakışları altında, soğuk duygularını gizleyerek devam etti:

— «Babanız sağ... Maalesef sağ... Size kudurmuşçasına kin besleyen, kanınıza susayan da odur. Eğer kendinizi korumazsanız, sizi öldüreceğini biliniz.»

Bu sözler delikanlıya unuttuğu gerçekleri tekrar hatırlattı. Fakat babasının kendisini öldürtmek iste-yişini bir türlü aklı almıyor, tabiata aykırı buluyordu. Bu canavarlığı affettirecek bir mazeret arıyordu. Birdenbire gülmeye başladı:

— «Şimdi anladım! Beni epey korkuttunuz, madam...» Dedi. Bir baba, nasıl olur da öz evlâdını öldürmek isteyebilir? Böyle şey olmaz, madam... Fakat mademki siz babam için sağ diyorsunuz, herhâlde kendisi benim kim olduğumu bilmiyor olacak. Bana babamın adını söyleyin, onunla görüşeyim.»

Fausta yavaş yavaş ve her kelimeyi delikanlının kafasına perçinlemek istercesine söyledi:

— «Babanız, sizin kim olduğunuzu biliyor ve onun için sizi ortadan kaldırmak istiyor!»

Don Cesar bir-iki adım geriledi, ellerini göğsünün üstünde kavuşturarak:

— «İmkânsız bu!» Diye kekeledi.

Fausta sert bir sesle:

— «Ne yazık ki gerçeğin ta kendisi!» Dedi.

Don Cesar acılı bir sesle haykırdı:

— «Keşke yaşamaz olsaydım! Herhâlde babam beni, yüzkarası bir piç olduğum için öldürmek istiyor! Demek kahrolası annem...»

Fausta, heyecanla atıldı.

— «Susun! Annenize iftira etmeyin! O zavallı suçsuz ve lekesiz bir kadın olarak öldü. Annenizin cellâdı olan ve onu işkenceler içinde mahveden kimse ise, sizi yıllarca önce ölmüş sanan ve neden sonra yaşadığınızı öğrenince, amansız kiniyle peşinizi kovalayan adamdır! Ananızın kaatili, sizi de öldürmek isteyen babanızdır!»

Don Cesar rüyada gibi söylendi:

— «Ne müthiş şey! Demek ben piç değilim? Demek...»

Fausta delikanlının sözünü kesti:

— «Siz meşru bir evlâtsınız. Vakti gelince ben size bunun delillerini sunacağım!»

Ve tekrar sükûnetle koltuğuna yerleşti. Delikanlı, utanç ve acıdan soluk soluğa:

— «O hâlde benim babam insan değil, kana susamış bir canavar!» Dedi.

Fausta soğuk bir tavırla:

— «Dediğiniz doğrudur,» diye tasdik etti.

Don Cesar gözlerinde yaşlarla:

— «Ya annem? Ya zavallı annem?...» Diye sordu.

— «Anneniz melek gibi bir kadındı.»

Don Cesar sonsuz bir acıyla söylendi:

— «Zavallı anneciğim!»

Fausta taşı gediğine koydu:

— «Ölülerin arkasından ağlamadan önce, onların intikamı alınmalıdır!»

Don Cesar gözlerinden şimşekler çakarak dikildi:

— «Evet,» dedi, «İntikam! Annemin intikamını almalıyım!»

Fakat hemen arkasından da koltuğuna yığılarak başını avuçları arasına aldı :

— «Halbuki intikam almam gereken kimse de babam. Annemin öcünü almak için babamı mı öldüreceğim? Buna imkân yok...»

Fausta, delikanlının göremediği zalim bir tebesümle güldü... Sabırlıydı, beklemesini bilirdi. Zaten asıl kuvveti de buradan gelmiyor muydu? Şimdi ısrara ne lüzum vardı? Bir kere kin ve intikam tohumunu saçmıştı; artık bu tohumun yeşermesini beklemekten başka yapacağı iş yoktu. En tatlı ve âhenkli sesiyle:

— «Annenizin intikamını almadan önce kendinizi korumanız lâzım,» dedi. «Ölüm tehdidi altında bulunduğunuzu unutmayınız. Hayatınız pamuk ipliğine bağlı...»

Don Cesar birdenbire, kendisiyle bu kadar ilgilenen bu prensesin kâhyasının bol bol sarfettiği «*Mon-senyör*» hitabını hatırladı ve:

— «Demek babam bu kadar kudretli bir adam, öyle mi?» Diye sordu.

Fausta:

— «Ondan daha kudretlisi yok,» cevabını verdi.

Don Cesar, karmakırıışık düşünceleri arasında bu

sözlere dikkat edemedi. Gözlerini Fausta'nın yüzüne dikti ve söylendi:

— «Madam, bana müthiş sırlar açtınız. Böyle hareket etmenizin sebebini bilemiyorum.»

— «Size bunu daha önce de söyledim, mösyö. Ben sadece insanî duygularla hareket ediyorum. Sizi gördüğümünden beri şahsınıza karşı bir sempati beslediğimi neden saklayayım? İnanın ki başka hiçbir alt hesaba dayanmayan bu sempati yüzünden sizinle ilgileniyorum.»

Don Cesar:

— «Düşüncelerinizin samimiliğinden hiç şüphe etmem, madam,» dedi. «Fakat bana anlattıklarınız o derece garip, o derece şaşırtıcı ki, beni bağışlayın, elle tutulur, gözle görülür deliller olmadıkça inanılabilecek cinsten değil...»

Fausta hemen atıldı:

— «Sizi anlıyor ve size hak veriyorum, mösyö,» dedi. «Ben kesinlikle ispat edemeyeceğim hiçbir iddiada bulunmam...»

— «Elinizde deliller var, öyle mi?»

— «Evet.»

— «Babamın adını da söyleyecek misiniz?»

— «Evet.»

— «Ne zaman, madam?»

— «Henüz bilemem. Belki biraz sonra, belki de birkaç gün içinde...»

— «Pekâlâ, madam. Bu sözünüzü unutmayacağım. Ne olursa olsun size teşekkür borçluyum ve hayatım sizindir.»

Fausta zarif bir gülümseyişle:

— «Önce bu hayatı korumak gerekecek,» dedi.

— «Buna gayret edeceğim. Ve inanınız ki, düş-

man ne kadar kuvvetli olursa olsun, beni kolayca ortadan kaldıramayacaktır.»

Düşman dediği, babasıydı. Fausta cevap verdi:

— «Ben de öyle sanırım.»

Don Cesar devam etti:

— «Fakat kendimi koruyabilmem için, birçok şeyi bilmem veya anlamam lâzım gelir. Size birkaç şey sormama izin verir misiniz?»

— «Sorunuz, mösyö... Elimdeyse hepsine cevap veririm.»

— «Pekâlâ, madam... Demin bahsettiğiniz genç kız, yâni Giralda, nasıl ve ne şekilde benim ölümüne sebep olacak?»

Bu sırada meydandan gelen bağırıp çağırmlar, gürültü daha da arttı. Şüphesiz, alay, işkence meydanına ulaşmış ve halk duygularını daha coşkunca belirtmeye başlamıştı.

Fausta, Don Cesar'ın sorusuna cevap vermeden yerinden kalkarak zarif adımlarla balkona yaklaştı. Meydana bir göz atınca yanılmamış olduğunu anladı. Sonra kendisine sâkin sâkin bakan Don Cesar'a:

— «Yaklaşın mösyö, gelin de bakın,» dedi.

Don Cesar hayret etti. Başını sallayarak görmek istemediğini belirtirken:

— «Beni af buyurun madam,» dedi. «Ben böyle şeyleri seyretmekten nefret ederim. İçimde isyan duyguları kabarıyor!»

Fausta soğukkanlı bir tavırla:

— «Sanıyor musunuz ki ben de aynı şeyi hissetmiyorum mösyö?» Diye sordu. «Zannediyor musunuz ki benim de yüreğim, böyle manzaraları seyrettiğim zaman nefret duygularıyla kabarmıyor? Ama yine de size yaklaşmanızı söylüyorum!»

Don Cesar, Fausta'nın kendisini balkona çağırmasının önemli bir sebebi bulunduğunu sezerek, meydana seyretmekten hoşlanmamasına rağmen kalkıp onun yanına ulaştı...

*

Tören alayı yavaş yavaş meydanı dolanıyordu.

Başta, arkebüz adı verilen çakmaklı tüfeklerini dizlerinin üstüne koymuş, atlı bir müfreze vardı. Atlıların ardından yaya olarak başka bir silâhlı müfreze gidiyordu. Bu iki müfreze, halkı dağıtıp alaya yol açmak görevi verilmişti.

Bunların arkasından kalabalık bir keşiş alayı geliyordu. Bunlar siyah cübbelerinin üstündeki kara kukuletelerini yüzlerine indirmişlerdi ve ellerinde birer mum tutuyorlardı. En başlarında yine kukuletesi inik, iriyarı bir çilekeş rahip iri bir demir haçı zorlukla taşıyordu. Bu haçın üzerine insan büyüklüğünde bir İsâ tasviri vardı. Bu, yedi mahkûmun uğrunda kurban edilecekleri İsâ'yı temsil ediyordu. İnsanları sevmeyi ve kusurları bağışlamayı telkin etmiş olan İsâ'yı!..

Keşişler yanık «*De Profundis*» ilâhisini okuyorlardı.

Keşişlerin hemen ardından, atlı ve yaya olarak Engizisyon muhafızları geliyor, onların peşinden de başlarında Engizisyon Başyargıcı olduğu hâlde Engizisyon Mahkemesi üyeleri yürüyordu. Bunları, dört kişinin taşıdığı, parlak kırmızı kumaştan bir gölgeliğin altında yürüyen ve elinde bir İncil taşıyan, tören esvaplarını giymiş beş kardinal takip ediyor, onların arkasından da ellerinde birer mumla yedi mahkûm geliyordu... Mahkûmların ayakları çıplak, başları açıktı ne sırtlarında birer entariden başka bir şey yoktu.

Mahkûmların arkalarında siyah, kırmızı, yeşil sarı renklerde elbiseler giyinmiş rahipler göze çarpıyordu. Hepsinin yüzleri kukuletelerle örtülüydü. Kardinal, rahip, çilekeş ve diğer rütbelerden din adamlarının meydana getirdiği bu kalabalık, en parlak tören kıyafetleri içinde gürül gürül ilâhi okuyorlardı.

Bütün bu kalabalığın arkasında, muhteşem elbise içinde korkunç görünüşüyle adımlarını sürüye sürüye, yalnız başına Kral İkinci Philippe geliyordu. Sağında, bir adım gerisinde, tahtın vârisi Veliaht Philippe yürüyordu. Ondan sonra da en şık elbiselerini giymiş saray mensupları, asîlzâdeler, yüksek memurlar ve nihayet bir sürü rahip geliyordu.

İşte Don Cesar'ın bir bakışta gördükleri bunlardı.

Alay, meydandaki mihrabın önünde durdu. Yargıçlardan biri mahkûmlara ölüm hükmünü okudu. Bir rahip, mahkûmlara yaklaşıp parmağıyla her birinin göğsünü dürttü ve böylece kendilerini aforoz etmiş oldu.

Bütün bunlar, coşan halkın bağırıp çağırmaları arasında yapılmıştı.

Bundan sonra, Kardinal mihraba çıktı. Aynı anda mahkûmlar da odun yığınının üstündeki ızgaraya çıkarılıp, demir direklere bağlandılar ve tören başladı.

Kardinal, İncil'den okuduğu parçanın son cümlelerini bitirirken, odun yığınının kıvrıla kıvrıla dumanlar yükselmeye ve aynı zamanda halkın fer-yatları da yeri göğü çınlatmaya başladı:

— «Kahrolsun dinsizler! Kahrolsun dinsizler!»

Derken, odun yığınının tepesinden, bağırarak, hak ve adalet isteyen bir gencin sesi yükseldi. Bu, yirmi-beş yaşlarında, yakışıklı, asîl, zengin bir delikanlıy-

dı. Sarayda önemli bir mevki sahibiydi. Don Cesar onu hemen tanımakta gecikmedi. Zavallı mahkûm bağıırıyordu:

— «Ben dinsiz değilim! Tanrı'ya inanıyorum! kanımın vebali, beni haksız yere mahkûm edenlerin boynuna olsun! Tanrının adâletine sığınıyorum...»

Daha fazlasını duymak mümkün olamadı. Binlerce rahip, bir ağızdan «*Misserere*» ilâhisine başlayıp zavallının sesini boğdular. Aynı anda alevler yükseldi ve kendilerine bir av gibi sunulan yalınayak mahkûmların tadına bakmak istemiş gibi tabanlarını yalamaya başladı. Sonra bu alevler daha çok yükselerek mahkûmların vücutlarını sardı ve nihayet yuttu...

Don Cesar elleriyle gözlerini kapatarak:

«*Müthiş! Müthiş!*» Diye mırıldandı. «*Acaba bu soylu ve zengin genç, nasıl bir suç işlemiş?*»

Kendi kendine konuşuyordu. Fakat bir sesin, tamamen unuttuğu Fausta'nın sesinin, kulağına:

— «Senin işlemek istediğin suçu işledi. Sen de eğer bana inanmazsan, onun gibi mahkûm edilecek ve yakılacaksın!..» Diye fısıldadığını duyunca yerinden sıçradı ve aceleyle:

— «Neymiş o suç?..»

— «Bir dinsizi sevdi ve onunla evlendi!»

— «Haa, anladım... Giralda'yı, çingene kızını kastediyorsunuz ama, o katoliktir.»

Fausta sert bir tavırla:

— «Çingene ya...» Dedi. «Mademki çingenedir, şu hâlde dinsizdir... Ya da kendisini herkes öyle biliyor. Bu da yeter.»

Don Cesar diretti:

— «Fakat kendisi vaftiz edilmiş...»

Fausta:

— «Vaftiz edildiğini ispat etsin bakalım! İspat edemez; etse bile bugüne kadar bir dinsiz hayatı sürmedi mi? Bu da yeter... Sen benim sözümü dinle... Alınyazını onunkiyle birleştirirsen, sen de bu felâkete uğrarsın!» Diyerek eliyle yanan odun yığınının gösterdi. Don Cesar dayanamadı:

— «Bu kadar insafsızca kanunlar koyan alçak kim?»

— «Baban!»

— «Babam mı? Yine mi o?... Allah Allah, kimmiş bu kaderin bana baba olarak verdiği kana susamış canavar?»

O, bu sözleri söylerken, meydana bakan büyük binalardan birinin balkonunda büyük bir hareket baş göstermişti. O balkon da, Fausta'nınki gibi, şimdiye kadar bomboşken, birdenbire camlı büyük kapılar açılmış ve asîlzâdeler, kibar kadınlar, rahipler ve keşişlerle dolmuştu. Bu balkona tek bir koltuk çıkarıldı ve etrafında bulunan herkesin önünde eğildiği birisi bu koltuğa otururken, kalabalık da arkasında, ayakta yer aldı. Koltukta oturan adam, çenesini eline dayayıp dalgın ve soğuk bakışlarını yanan odun yığınının ve bağırışan halkın üstünde gezdirdi...

Fausta, Don Cesar'ın bu isyan dolu sorusu üzerine delikanlının burnunun dibine kadar sokularak:

— «Babanın kim olduğunu mu öğrenmek istiyorsun?» Dedi.

Bu soruyu sorarken, birdenbire öyle sert bir tavır takınmıştı ki, Don Cesar kendisine müthiş bir sırrın açıklanacağını derhal sezdi:

— «Bana yeni bir şey mi öğreteceksiniz?»

Fausta, daha da eğildi, delikanlının bileğini yakaladı:

— «Babanın kim olduğunu bilmek mi istiyorsun?»

Pekâlâ öyleyse... Bak, işte baban!» Diyerek işaret parmağıyla karşıki balkonda, koltukta oturmakta ve duygusuz bakışlarla, cayır cayır yanan yedi mahkûmu seyretmekte olan adamı gösterdi.

Don Cesar, iki adım geriledi. Gözleri büyümüş, tüyleri diken diken olmuştu. Hançerinin kabzasını sıktı ve korkudan çok acı ifade eden bir sesle mırıldandı:

— «Kral, ha?..»

Üçüncü Bölüm

KRAL'IN OĞLU

Fausta uzun bir süre, acıdan bitkin bir hâle gelen delikanlıyı memnunlukla seyretti. Memnun olmaya hakkı vardı. Zira konuşmasının bu kısmını şeytanca bir ustalıkla yürütmüştü...

İspanya hakkında birçok şey biliyordu ve bütün tebaası üzerinde dehşet saçan Kral Philippe'nin bir kısım asîlzâdelerin de düşmanlığını kazandığını sezmişti. Aslında birbirinin rakibi olan bu asîlzâdeler, zalim Kral'a ait duygularında birliktiler. İkide bir mâsum insancıkları kurban etmek şeklinde kendini gösteren dinî taassubu, Kral'ı gerek bazı asîllerin, gerek bir kısım halkın gözünde, mutlaka yok edilmesi gereken bir canavar haline getirmişti. Kral'a karşı

olanların arasına, bugünkü rejimi devirip, iyi bir mevki kapmak düşüncesinde olan entrikacılar da karışmıştı. İyi planlanmış bir mücadeleyle işlerin Fausta'nın istediği şekilde yürüyebileceği kesindi.

Fausta bütün bunları biliyordu ve bunlardan başka Don Cesar'ın da Kral'ı her görüşünde bir canavarla karşılaşmışçasına irkildiğini farkediyordu. Üstelik Don Cesar'ın, Kral'a olan nefretine, şahsî kinini de karıştırarak bu taçlı canavardan duyduğu tiksintiyi iki misline çıkarmıştı. Don Cesar'ın, Kral Philippe'ye olan nefreti, eski bir geçmişe dayanıyordu. Fausta, bunları da biliyordu. Eğer Don Cesar şimdiye kadar Kral'ı düşürmek isteyenlere katılmadıysa, bunun sebebini delikanlının çekingenliğinde aramak lâzımdı. Hayır, buna sebep, sadece Don Cesar'ın beslediği kinin intikamını kendi eliyle almak isteyişiydi. Zaten dürüst tabiatı da gizli kapaklı işler görmesine elverişli değildi. Bu intikam kendi ölümü pahasına da olsa, er - geç alınacaktı.

İşte Fausta, karşısına dikilip de ona Kral'ı gösterdiği ve «*İşte baban!*» Dediği zaman, Don Cesar, böyle bir ruh hâli içinde bulunuyordu. Bu bakımdan Fausta'nın vurduğu darbenin tam yerine isabet ettiğini anlamak güç olmasa gerektir.

Dahası vardı: Don Cesar, çocukluğundan beri aldatılmış, kendisine gerçekten çok yanlış hikâyeler anlatılmış ve nihayet zavallı delikanlının için için babasına taparcasına bağlanmasına sebep olunmuştu. Hiç tanımadığı babasını, asîl, zarif ve kahraman bir yarı-Tanrı şeklinde hayâl etmişti. Kendisini bildi bileli içinde yaşattığı bu tatlı hayâl, Fausta'nın bir üfürüşüyle yıkılıvermişti. Gönlünde yaşattığı yarı-Tanrı, birdenbire kanlı bir canavar hâline gelmişti. Fausta'nın sadece: «*İşte baban!*» Demesiyle en tatlı gençlik hülyaları, bir anda ve feci şekilde sönüp gitmişti.

Bu öyle müthiş bir şeydi, ona öyle korkunç geliyordu ki, gözlerine ve kulaklarına inanamıyordu. Kendi kendine:

«Galiba yanlış duydum. Delirmedim ya?.. Kral, nasıl benim babam olur? Olmaz, imkânı yok. Mademki kendisinden hâlâ nefret ediyorum, imkânı yok olamaz... Hem benim babam çoktan öldü...» Diye söyleniyordu.

Ne çare ki Fausta pek kesin konuşmuştu. Şüphe edilecek gibi değildi. Evet. Kral, babasıydı, bu kesindi. O hâlde şimdi ne yapacaktı? Babasının kötü bir insan olmasına imkân var mıydı? Bunu reddediyor ve kendi kendini, Kral'ın şimdiye kadarki hareketlerini yanlış anladığına inanmaya zorluyor, İkinci Philippe'nin yaptıkları için haklı gerçekler arıyordu.

Ancak bu çabaları da sonuç vermedi. İkinci Philippe'nin canavarlığını haklı gösterecek hiçbir şey bulamadı. Boşa giden bu çabaları ve hâlâ Kral'a karşı duyduğu nefreti yenememiş olması, kendi kendisine öfkelenmesiyle neticelendi. İçinde isyan kabarıyordu. Oysa bu Kral, bu müthiş ve kanlı mahlûk, onun babasıydı işte... Bir oğulun babasından nefret etmesine imkân var mıydı? Asıl, babasına kin besleyen evlâdın, bozuk tabiatlı bir yaratık, bir canavar olması gerekmez miydi?...

Bu düşünceleri onu annesini hatırlamaya yöneltti. Annesini sık sık hatırlamıştı ama, bu hatırlamalar hiçbir vakit onun üzerinde babasına karşı duyduğu hayranlık derecesinde bir etki yaratmamıştı. Bunun sebebini bilemiyordu. Fakat şimdi birdenbire babası gönlündeki tahtından iniyor ve onun yerini annesi alıyordu. Ve şimdi anladığını sanıyordu:

«Evet, babamdan nefret ediyorum, çünkü annemi işkenceyle öldürmüş! Herhâlde bu doğru olacak...»

Diye düşünüyordu. Bu düşünce, kendisine bir rahatlık verdi. Mazlum bir ana uğrunda, gerekirse zalim bir babadan bile öç alınabilirdi. Babasına kin beslemekte neden haksız olacaktı?...

Don Cesar'ın vardığı bu sonuç Fausta'nın gerçek zaferi oldu. Artık içindeki duyguların çarpışmasıyla allak bullak olan Don Cesar, bir insan harabesinden başka bir şey değildi ve Fausta şimdi onu evirip çevirecek, hâle yola koyacaktı.

Başaracağı işin büyük ve zor kısmı hallolmuştu. Artık, Kral'ın oğlu, Don Cesar elinin altındaydı ve onu avucuna alması için elini uzatması yetecekti. Ondan sonra da kraliçe, hattâ imparatoriçe olacaktı. Fausta bu amaca ulaşabilmek için önce onu Philippe'nin oğlu olduğuna inandırarak, Kral'ın üstüne saldırtmak lâzımdı. Delikanlının kafasına kendisini savunmak amacıyla babasını öldürmesi gerektiği düşüncesini iyice yerleştirmeliydi.

Genç Prens'in hâlâ Kral'a dik dik baktığını ve bir kelime bile konuşmadığını gören Fausta, delikanlıya azap verdiği belli olan bu manzarayı daha fazla göstermemek için yavaşça perdeleri çekti. Don Cesar, Kral'ın birdenbire gözünden kaybolduğunu farkedince, derin bir soluk alarak ferahladı. Burada ne yaptığına şaşıyormuş gibi, hayretle çevresine bakındı. Nihayet gözleri, kendisine sessiz sadâsız bakan Fausta'ya ilişince, durumu tamamen kavradı. Fausta ise, delikanlının kendine geldiğini ve tekrar konuşmaya devam edebileceklerini görünce, yapmacık bir heyecanla titreyen sesiyle söylendi:

— «Gerçeği size bu kadar açıkça anlattığım için beni affediniz, monsenyör... Olaylar irademden daha baskın çıktı ve beni de sürükledi.»

Don Cesar ensesinden topuklarına kadar bütün vücudunu saran bir ürperti geçirdi. Bu «*Monsenyör*»

unvanı, Fausta'nın ağzından pek anlamlı bir edâ ile çıkmıştı. Üstelik bu unvan ona, şimdiye kadar duyduğu ve gördüğü şeyler ne kadar korkunç ve acı olursa olsun bir rüya değil, gerçeğin ta kendisi olduğunu da hatırlatıyordu. Bu unvanı duyunca, içinde sözle anlatılmaz bir acı uyandı ve başını sallayıp söylendi:

— «Monsenyör, ha?»

Fausta gayet ciddî bir tavırla:

— «Daha iyisini alıncaya kadar bu unvanı kullanmak hakkınızdır,» dedi.

Don Cesar, bir kere daha müthiş bir sille yemişti. Bu «*daha iyisini alıncaya kadar...*» Ne demek oluyordu? Prenses'in kâhyası da hemen hemen aynı sözleri söylemiş değil miydi? Kendisinden bir şey bekleniyor, bir şey isteniyordu ama, ne olduğunu pek kavrayamamıştı. Fausta kendisine bir yer göstererek:

— «Lütfen oturunuz,» derken, birdenbire kendisinden ne istenildiğini hemen öğrenmek kararını verdi ve bunu ilk fırsatta sormaya hazırlanarak, görünüşte sâkin bir tavırla:

— «Demek siz benim, Kral Philippe'nin meşru oğlu olduğumu iddia ediyorsunuz, madam?»

Fausta, Don Cesar'ın kaçamaklı bir yol tutmaya karar verdiğini ve fırsatını bulursa elinden kaçacağını hemen sezdi. Don Cesar'a ruhunu okumak istercesine baktı ve bu kadar darbe yedikten sonra hâlâ sâkin görünebilen delikanlının soğukkanlılığına hayran olmaktan da kendini alamadı. Düşünüyordu:

«*Bu genç, başkalarına pek benzemiyor. Kral çocuklarına yaraşır bir gururu var. Onun yerinde başka kim olsa, Kral oğlu olduğunun iddia edilmesinden memnun kalırdı. Yalan da, doğru da olsa böyle*

bir iddia, herkese tatlı gelirdi. Halbuki o, buz gibi kalabiliyor. Gözleri kamaşmadı. Tartışmaya girişiyor ve eğer yanılmıyorsam, içinden, iddiamın yanlış çıkmasına duâ da ediyor...»

Bu görüşmenin başından beri ilk defa olarak Fausta'nın içine sinsi bir kuruntu düştü. Derin bir ümitsizlik içinde kendi kendisine sordu:

«Acaba hiç mi haris değil? Pardaillan gibi dikka-falı bir adamla karşılaşmak felâketine uğradıktan sonra bu sefer de ne servet, ne asâlet, ne iktidar ve hattâ ne de tâca metelik vermeyen bir çığına mı çat-tım?»

Gözlerini gizlice göğe kaldırarak, Tanrı'dan, bu seferki işinde başarı diledi. Zaten Fausta, bu çeşit ufak tefek engellerden yılıp da verdiği karardan cayarak, yolundan dönecek kadın değildi. Bütün bu kuruntular, kafasından bir şimşek hızıyla geçti ve endişeleri dağıldı. Sonra da Don Cesar'ın sorusuna:

— «Elimde bulunan, çürütülmesi imkânsız deliller ve sözlerine inanılır şahitler, sizin, İkinci Philippe'nin oğlu olduğunuzu ortaya koyuyor. Ben de bunlara dayanarak size bu gerçeği bildiriyorum. Emin olunuz, bir gün bu delilleri gözlerinizin önüne sereceğim... O zaman siz de benim asılsız bir iddiada bulunmadığımı anlayacaksınız...»

Don Cesar sâkin sâkin söylendi:

— «Hatırınıza böyle bir şey gelmesin, madam... Ne sözlerinizden, ne de tasarılarınızdan kuşkulanyorum.»

Ve acı bir gülümseyişle ilâve etti:

— «Ben, kral oğullarına, müstakbel krallara yarışır bir terbiye almadım. Velihtım - mademki siz öyle söylüyorsunuz - ama taht basamaklarını aşacak bir seviyeye gelmedim; boğa çiftliklerinde, kardeşle-

rim prenslere keyif veren yabanî boğalar yetiştirmekle vakit geçirdim. Bu benim mesleğimdir, madam... Evet ben bir boğa bakıcısıyım... Eğer yabanî hayvanlarla uğraşanların kaba diliyle konuşuyor ve sizin gibi devlet idare eden bir prensesin alışık olduğu seçkin saray ifadesini kullanamıyorsam, beni hoş görünüz...»

Fausta ciddî bir tavırla başını eğdi. Don Cesar tekrar söze koyuldu:

— «Madam, bana lütfen annemin adını söyler misiniz?»

Fausta hayret etmiş gibi kaşlarını kaldırıp ve inan-dırıcı bir edâ ile:

— «Size meşru bir prenssiniz, diyorum,,» dedi. «Anneniz, Elisabeth de France idi. Kral Philippe'nin meşru zevcesi, İspanya Kraliçe'siydi...»

Don Cesar, elini soğuk terler beliren alnında gezdirdi. Titreyen bir sesle:

— «İyi ama, madam, mademki ben meşru bir çocuktum, neden böyle terkedildim?» Dedi. «Bunu söyler misiniz? Neden terkedildim ve neden babam, oğlunu canavarca bir hırsla takip edip duruyor? Neden meşru karısını ölüme sürükleyecek kadar ona kin besledi? Siz öyle demediniz mi? Annemin, kocasının çektiği işkenceden öldüğünü söylemediniz mi?»

— «Söyledim ve bunu ispat da ederim!»

— «Acaba annem, büyük bir suç mu işlemişti?»

Don Cesar bu soruyu sorarken titriyordu. Bakışlarıyla, Fausta'ya bu soruya hayır cevabını vermesi için yalvarıyor gibiydi ve nitekim o da Don Cesar'ın özlediği cevabı fazla geciktirmeden, kesin bir tavırla:

— «Daha önce söylediğimi şimdi de tekrarlayacağım: Daima ispat edebileceğim bir gerçek şu ki, anneniz şerefli, melek gibi bir kadındı,» dedi.

Fausta bu iddiada, şüphesiz fazla ileri gidiyordu. Catherine de Médicis'in kızı Elisabeth de Valois, müthiş anası tarafından kraliçeliğe yetiştirilmişti. Kendisinde her türlü meziyet bulunabilirdi ama, meleklikten bir hayli uzak olduğu da su götürmezdi. Ancak Fausta şimdi bu kadının oğluyla konuşuyordu ve Don Cesar'a hiç tanımadığı annesi hakkında ne kadar mübalâğalı şeyler anlatsa, delikanlının bunların hepsine can ve gönülden inanacağından şüphe etmiyordu. Fausta, bu oğulun annesine karşı besleyebileceği sevgiyi mümkün olabildiği kadar artırmak zorundaydı. Çünkü onun gönlünde anasına duyduğu sevgi ne kadar büyük olursa, annesinin bir melek olduğu inancı kafasında ne kadar kökleşirse, bu anaya eziyet çektirmiş olan kocaya, babasına karşı olan kini de o ölçüde artardı... Bu kinin büyüye büyüye, arta arta öyle bir hâle gelmesi lâzımdı ki Don Cesar, annesine cefa etmiş olan adamın kendi babası olduğunu unutsun ve işi onun kanına susamaya kadar vardırınsın...

Fausta, bu yüzden, Kraliçe Elisabeth'i meleklik mertebesine yükseltmekten çekinmemişti. Nitekim Don Cesar da onun sözlerini artan bir sevinçle karşıladı. Derin derin içini çekerek ferahladı ve:

— «Mademki annem lekesizdi, o hâlde neden kendisine babam bu kadar eza ve cefa etti? Neden?... Yoksa Kral, birçoğunun söylediği gibi, gerçekten kana susamış bir canavar mı?»

Bu soruyu sorarken, kendisinin de Kral'a hep bu gözle bakmış olduğunu unutmuştu. Şimdi artık Kral'ın kendi babası olduğunu biliyor ve hiç olmazsa onu kendi gözlerinde temize çıkarmaya çalışıyordu. Pek ümidi yoktu ama, Fausta'nın da Kral'ı haklı gösterecek sözler söylemesini bekliyor ve istiyordu.

Oysa Fausta'nın izlediği plânda böyle bir şeyin yeri olamazdı. Nitekim şiddetle cevap verdi:

— «Maalesef, Kral'ın hiç kimseye sevgi ve şefkat beslediği görülmemiştir. Kral gururun, bencilliğin, katı yürekliliğin ve zalimliğin canlı heykelidir. Ona karşı koyan, onun hoşuna gitmeyen herkes mahvoldur. Ancak, Kraliçe meselesinde özürlü görülecek bir tarafı da yok değildi.»

Don Cesar atıldı:

— «Yaa?.. Yoksa annem bilmeden bir hafiflik, bir saçmalık mı yaptı?»

Fausta başını sallayarak hayıflandı:

— «Hayır. Kraliçe en ufak bir suç bile işlemedi. Özürlü görülecek bir taraf derken, bir krala hiç yakışmayan, fakat her erkeğin tanıdığı kemirici bir duygudan: Kıskançlıktan söz etmek istedim...»

— «Kıskandı, ha? Sebepsiz mi kıskandı?»

Fausta kesinlikle:

— «Sebepsiz,» dedi. «İşin kötüsü, sevmediği hâlde kıskandı!»

— «İnsan sevmediğini kıskanabilir mi?»

Fausta gülümsedi:

— «Kral öteki insanlara benzemez.»

Don Cesar hayretle sordu:

— «Peki ama, aşksız bir kıskançlık, insanı cinayet işlemeye kadar götürür mü? Sizin kıskançlık dediğiniz şeye, başkaları pek yerinde olarak vahşilik demezler mi?»

Fausta, bu konudaki düşüncesini belli etmeyen bir tebessümle güldü. Kısa bir an sustuktan sonra:

— «Bu, çok esrarengiz ve acıklı bir hikâyedir ama size anlatmam lâzım,» diye devam etti. «Herhâlde siz de bu hikâyeyi belirsiz bir tarzda dinlemiş ola-

caksınız. Kimse işin içyüzünü bilmiyor, bilmiş olsaydı bile, söylemeye cesaret edemezdi. Bu hikâyede söz konusu olan kimse, Kral'ın büyük oğlu, ağabeyiniz, eğer genç yaşında ölmeseydi sizin yerinize veliaht olacak olan kimseydi...»

Don Cesar:

— «Veliaht Carlos mu?» Diye hayretle sordu.

Fausta:

— «Ta kendisi!» Dedi. «Dinleyin...»

Ve bundan sonra Don Cesar'a, asıl babasının müthiş hikâyesini, kendi isteğine göre değiştirerek, anlatmaya koyuldu ve gerçekleri yalan dolanla öyle güzel örtbas etti ki meselenin farkına varabilmek için işin aslını çok iyi bilmek lâzımdı. Üstelik Fausta anlatışına birtakım ince ayrıntılar da katarak hikâyesini karşısındakine en ufak bir şüphe uyandırmayacak hâle getirmeyi de ustaca başaramıştı. Bu hikâyenin özellikle Don Cesar'ın çocukluğuyla ilgili kısımları, delikanlının hâtırasında bir sis bulutuyla örtülü olaylara da uygundu ve bu, onun bu hikâyeye inancını bir kat daha artırdı...

Bu hikâyeyle Kral'ın korkunç rolü daha iğrenç bir şekilde beliriyor, Kraliçe'nin mazlumluluğu ise daha acıklı bir tarzda yüze çıkıyordu. Fausta sözlerini bitirdiği zaman Don Cesar meşru bir kral oğlu olarak doğduğuna, annesinin suçsuzluğuna ve zavallı kadının çok acı çektiğine tamamen inanmıştı.. Aynı zamanda, karısını yavaş yavaş öldürdükten sonra, şimdi de büyümüş, bir delikanlı olmuş olan kendi oğlunun canına da göz diken insafsız cellâda karşı, içinde amansız bir kinin kabarmaya başladığını hissediyordu. Yüreğinde dayanılmaz bir intikam arzusu vardı. Kendi canına karşı hazırlanan bu suikaste isyan ediyordu. Onun ne suçu vardı? Her canlı gibi o da yaşamak hakkına sahip değil miydi? Her yaşayan ve ne-

fes alan yaratık gibi o da bu hayattan payını neden almasındı? Mademki kendi canını babasına karşı korumak gibi garip bir duruma düşmüştü, öyleyse kendini koruyacaktı, hem de bütün gücüyle koruyacaktı. Bu işte bir suç varsa o da ilk saldıranın olurdu.

Bu sonuç tam Fausta'nın istediği sonuç değildi. Fakat ne olursa olsun, bir an elinden kaçıracağını sandığı bu delikanlının kafasına bu kadarını sokabilmesi bile bir başarıydı. Fausta, bir az sabırla onu istediği yola getirirdi. Zaten çok kere, savunmadan saldırıya geçmek için pek az şey gerekli değil midir? Ufak bir kışkırtma, küçük bir sebep, hattâ bir hiddet kırıntısı bile, o âna kadar kendisini korumakta olan kimseyi saldırıya geçirmeye yetmez mi? Fausta nasıl olsa böyle bir sebep bulacak, ne yapıp yapıp delikanlıya gereken cesareti aşılacak ve eline gerekli silâhları verecekti.

Hikâyesini bitirdiği ve karşısındakini istediği gibi öfkelenirdiğini gördüğü zaman, âdeti olduğu gibi dosdoğru hücumla kalktı:

— «Bana, sizi tanımadığım hâlde neden şahsınızla bu kadar ilgilendiğimi sormuşunuz, monsienör!» Dedi. «Ben de size, kolayca anlaşılır, insanca bir duyguya kapılarak böyle yaptığımı söylemişim. Ayrıca, sizi gördüğümde bu yana bu insanca duygunun git-tikçe artan bir sevgiye çevrildiğini de ilâve etmişim. Benim sevgim sözde kalamaz, Prens... Size dostluğumu sundum, şimdi de sevgimi sunuyorum!..»

— «Madam, size şükranımı anlatacak kelime bulamıyorum!»

Fausta çekici bir tatlılık, büyüleyici bir bakış ve sarhoş edici bir tebessümle:

— «Bu dostluğu ve sevgiyi kabul veya reddetmeden önce biraz düşününüz Prens..»

Don Cesar, Fausta'nın sözünü kesti:

— «Nasıl olur, madam? Sizin bu kadar âlicenapça sunduğunuz değerli dostluğunuzu nasıl reddedebilirim?»

Kadın, tatlı bir hüznü dolu gülümseyişle başını salladı:

— «Acele davranışlardan kaçınmalıyız, Prens... Her ölümlünün hakkı olan şey, biz, Tanrı tarafından halkları yönetmeye memur edilmiş prensler ve prenseslerin hakkı olmayabilir...»

Ve başı dönen delikanlıyı coşturan bir heyecanla ilâve etti:

— «Eğer bizler de yüreğimizin sesine kulak vermek hakkına sahip olsaydık, ben de hiç vakit kaybetmeden bu sese uyardım ve o zaman sizi dünyanın en kudretli krallarından biri yapmaya çalışırdım. Çünkü sizde bu işi başarmak için gerekli bütün yeteneklerin var olduğunu görüyorum.»

Don Cesar, bu övgü dolu sözlerden fevkalâde heyecanlanmıştı:

— «Kendimi size teslim ediyorum, madam!» Diye haykırdı. «Beni istediğiniz gibi idare edin, dilediğinizi yaptırın, emredin...»

Fausta'nın gözünde sinsi bir parıltı yanıp söndü. Bu teklifi kabul ettiğini ve kendisine güvenebileceğini belirtir bir hareket yaptıktan sonra gayet sâkin ve tatlı bir edâ ile:

— «Evet veya hayır, demeden önce durumlarımızı gözönüne koymalıyım,» dedi. «Size kim olduğumu, neler yapabileceğimi ve sunduğum dostluğun değerini açıkça anlatmak isterim. Ayrıca, size de ne olduğunuzu, neler yapabileceğinizi ve hangi yolu tutmanız gerektiğini hatırlatmam lâzımdır.»

Don Cesar nezaketle cevap verdi:

— «Sizi dinliyorum, madam. Fakat diyecekleriniz ne olursa olsun, bana sunduğunuz dostluğu şimdiden

kabul ettiğimi bildiririm. Zaten başka türlü yapma-
ma artık imkân olmadığını da hissediyorum, madam...
Ve bana öyle geliyor ki bundan böyle ışıklı varlığı-
nızla hayatımı aydınlatmazsanız, ömrüm kararacak-
tır.»

Bu sözler, o çağın aşırı nezaketi ve İspanyol kanını taşıyanların coşkun heyecanıyla söylenmişti. Fausta bu sözlerdeki samimiliği görerek çok memnun kaldı. Don Cesar, ne kadar ateşlenirse, Fausta'nın işi de o ölçüde kolaylaşırdı. Bunu düşünerek sözüne devam etti:

— «Siz fakirsiniz, adsız, sansız, yapayalnız, büyük bir işe girişemeyecek bir kimsesiniz ve halk tarafından çok sevilmenize rağmen doğumunuz üzerindeki karanlık durum yüzünden, asâlete her ülkeden daha çok önem veren İspanya'da hiçbir iş yapamazsınız. Eğer cesurca bir kuvvet gösterisine kalkışsaydınız, peşinizden gelen olmazdı. Deha sahibi olmanıza rağmen gölgede ve tanınmadan kalmaya mahkûmsunuz. Doğumunuzu çevreleyen meçhuller, sizin önemli mevkilere yükselmenize engeldir. Bu dediklerim doğru değil mi?»

— «Çok doğru, madam, zaten ben de ne zafer, ne de şeref istiyorum... Gölgede kalışım bana ağır gelmiyor, fakirliğim de öyle... Sonra, herhâlde siz de bilirsiniz ki boğa güreşi meraklılarının bana sundukları hediyeleri ve paraları kabul etseydim, ben de pekâlâ zengin olabilirdim...»

Fausta, ciddiyetle:

— «Biliyorum,» dedi. «İspanya'da cesaretiniz sâyesinde âdeta bir masal kahramanı hâline gelmişsiniz. Bir kimsenin gözüpekliğini anlatmak için: «*Don Cesar kadar cesur!*» Diyorlar... Fakat artık Kral kanından geldiğinizi öğrendikten sonra gölgede kala-

mazsınız ve sürmekte olduğunuz hayata devam edemezsiniz.»

Don Cesar sâflıkla sordu:

— «Niçin, madam? Niçin devam edemeyeyim? Bu hayatın da kendine göre tadı var. Hayatımı neden değiştirmem gerektiğini anlayamıyorum doğrusu... Şimdiki sözleriniz de pekâlâ anlatıyor ki ben hiçbir zaman bir kral oğlu olamam. Niçin olduğum gibi kalmayayım?»

Fausta'nın kaşları belirsiz bir surette çatıldı. Bu sözlerde plânlarına ters düşen bir ihtiras yokluğu sezmişti. Fakat hiçbir şey belli etmeden fikirlerini apaçık anlatmaya devam etti:

— «Gölgede, fakir, meçhul yaşamak istemenize rağmen, buna da izin verilmediğini unutuyorsunuz zannederim! Yarın güreş meydanına çıktığınız zaman alçakça bir suikaste uğrayacağınızı ve eğer ben de sizi yalnız bırakırsam, hiçbir şeyin canınızı kurtarmayacağını unutuyorsunuz!..»

Don Cesar gülümseyerek bu tehlikeyi küçümsediğini gösterdi.

Fausta:

— «Anlıyorum!» Dedi. «Kendinizi, mezbahadaki bir koyun gibi boğazlatmayacağınızı söylemek istiyorsunuz!»

— «Elbette onu demek istiyorum, madam!»

Fausta acınarak omuz silkti ve soğuk bir edâ ile devam etti:

— «Ve yine unutuyorsunuz ki sizi öldürmek isteyen adam bir kraldır... Yoksa onun bu işte yarım yamalak tedbirlerle yetineceğini ve üstünüze sadece üç-beş haydudu saldırtacağını mı sanıyorsunuz?.. Yine güldüğünüzü görüyor ve aklınızdan geçenleri anlıyorum. Sizin için çarpışmaktan çekinmeyecek bir-

kaç cesur can yoldaşı bulabileceğinizi düşünüyorsunuz. Görüyorum ki size herşeyi söylemem gerekiyor; şunu iyice biliniz ki yarın sizi yakalamak için bir ordu harekete geçirilecektir. Yarın binlerce silâhlı asker şehri kontrol altında tutacaktır. Bir olay yüzünden kargaşalık doğacağı umuluyor... Bu kargaşalıkta ilk silleyi siz yiyeceksiniz ve kimvurduya gideceksiniz... Size, kaçınılması imkânsız bir ölüme mahkûm edildiğinizi söylüyorum, anlamıyor musunuz?.. Bu kargaşalıktan da kurtulmuş bile olsanız, Kral işe yeniden başlayacaktır... Yine kurtulursanız, o zaman açıkça yakalanacak, muhakeme edilecek, hüküm giyecek ve idâm edileceksiniz.»

Gittikçe artan bir şiddetle söylenen bu sözler, Don Cesar'ın üstünde büyük bir etki uyandırdı. Fakat delikanlı yine de teslim bayrağını hemen çekmedi:

— «Beni hangi cinayetle suçlayacaklar ki?..» Dedi.

Fausta kolunu pencereye doğru uzattı, perdelerin gözden sakladığı idâm yerini işaret ederek:

— «Şurada, mâsum olduğunu haykırdığını duyduğunuz zavallıyı suçladıkları cinayetle!» Dedi.

Fausta ikinci defadır ki dolambaçlı bir yoldan Giralda'yı kastediyordu. Hem bu seferkinde açık bir tehdit de saklıydı. Don Cesar bunu hemen kavradı ve yüzünün rengi uçu. Endişeyle:

— «Yaa!» Dedi. «Demek bu kadar önemli bir suç, ha?»

Fausta, soğuk bir tavırla cevap verdi:

— «Söyledim... Sizi hiçbir şey kurtaramaz.»

Don Cesar bütün cesaretine rağmen sinsi bir korkunun yüreğine girdiğini hissediyordu. Zaten Fausta'nın istediği de bu değil miydi?

Delikanlı kısa bir tereddüt geçirdi. Sonra:

— «Pekâlâ!» Dedi. «Ben de kaçarım!.. İspanya'dan giderim!..»

Fausta gülümsedi:

— «Şu şebrin kapılarından çıkmayı bir deneyin görün bakalım!»

— «Benim de dostlarım var. Gözüpek birkaç kişi bulurum. Zorla şebrin kapılarından geçerim!..»

Fausta:

— «Öyleyse koca bir ordu toplamanız gerekecek,» dedi. «Çünkü bir, battâ gerekirse birkaç ordu ile karşılaşacaksınız...»

Don Cesar bir an baktı. Şaka etmediğini ve Kral'ın, kendisini yok etmek için ber çareye başvuracağına gerçekten inandığını anladı. O zaman kendisi de bayatının pamuk ipliğine bağlı olduğunu düşündü. Öte yandan, mücadelenin imkânsız olduğunu da görüyordu. İçinde bir isyan duygusu kabardı. Ölmek istemiyordu. Hele böyle, bayatın zevkini tatmadan, budalacasına öldürülerek, öbür dünyaya göçmek, aklının almayacağı bir şeydi. Aynı zamanda içinden bir ses, konuştuğu bu kadının, kendisini tebdit eden Kral'la mücadeleye, battâ onu yenmeye yetecek güce sahip olduğunu söylüyordu...

Dalgın dalgın sordu:

— «Öyleyse ne yapayım?»

Fausta bu soruyu bekliyordu. Don Cesar'ın bu soruyu sorması için uğraşmış durmuştu. Acelesiz ve sâkin bir tavırla:

— «Size cevap vermeden önce bir soru sormama izin veriniz: Yaşamak istiyor musunuz?» Dedi.

— «Yaşamak istiyor muyum?.. Böyle şey de sorulur mu, madam? Ben yirmi yaşındayım. Bu yaşta bayat, yaşanmaya degecek kadar tatlıdır.»

— «Kendinizi korumak kararında mısınız?»

— «Ondan hiç şüphe etmeyin, madam.»

— «Ama, kendinizi nasıl koruyacağınızı bilmem lâzım...»

— «Her çareye başvurarak, madam.»

— «Eğer böyleyse ve sözümü dinlerseniz, belki sizi kurtarabiliriz...»

— «Olur şey değil, madam... Eğer iş bana kaldıysa ihtiyarlıktan öleceğim demektir... Hele siz de söyleyeceğinizi söyleyin bakalım...»

— «O hâlde şimdi size cevap verebilirim: Kendinizi ancak, sizi öldürmek isteyen düşmanınızdan daha önce davranıp onu vurmak suretiyle kurtulabilirsiniz...»

Bu sözler, büyük bir soğukkanlılıkla söylenmişti. Fausta'nın sanki dünyanın en basit işinden söz ediyormuş gibi bir hâli vardı. Zeki kadın, sözlerinin uyandırdığı etkiyi seziyor ve delikanlıya dikkatli gözlerle bakıyordu.

Don Cesar bu beklemediği teklif karşısında birdenbire irkilmiş, rengi uçmuştu. Titreyerek söyledi:

— «Nee?.. Kral'ı mı öldüreceğim? Babamı mı öldüreceğim? Böyle bir şeyi nasıl aklınıza getirebiliyorsunuz, madam?»

Fausta siyah gözlerini ona dikti. Delikanlının henüz istediği kıvama gelmemiş olduğunu gördü. Ama yine de ısrar etti ve sesinde hafif bir küçümseme edâsı bulunduğu hâlde:

— «Ben sizin güvenilir bir adam olduğunuzu sanmıştım,» dedi. «Yanılmışım. Artık bundan bahsetmeyelim... Ben kadın olduğum hâlde, annemin ölümünün öcünü almadan rahat yüzü görmezdim doğrusu...»

Don Cesar dalgın bir tavırla:

— «Annem mi dediniz?» Dedi.

Beriki insafsızca devam etti:

— «Evet, anneniz! Kendisini vurmayacağınızı söylediğiniz adamın katlettiği anneniz!»

Don Cesar hiddetle yumruklarını sıkarak:

— «Annem ha?...» Dedi. «Ama ne yapayım? Babamı öldürmek elimden gelmez. O beni öldürsün, daha iyi...»

Fausta daha fazla ısrar etmekle delikanlının yüreğinde kazandığı yeri de kaybetmek tehlikesi bulunduğu sezdi. Eşsiz bir zekâ manevrasıyle taktik değiştirerek omuz silkti ve çabuk çabuk:

— «Canım, size öldürmekten bahseden var mı?» Diye sordu.

Don Cesar, Prenses'in müthiş teklifi üzerine her türlü nezaket kuralını unutmuş, geniş salonda sinirli adımlarla aşağı yukarı gidip gelmeye başlamıştı. Bu suikast, ona o kadar canavarca geliyordu ki, yerinde duramaz olmuştu. Bu son söz üzerine birdenbire durdu, Fausta'nın yüzüne baktı ve:

— «Peki ama, siz şimdi demediniz miydi ki...» Diyecek olduysa da Fausta hemen sözünü kesti:

— «Ben vurmaktan sözettim; öldürmekten bahsetmedim ve bahsetmek de istemem!..»

Don Cesar rahat bir nefes aldı. Asılan yüzü sâkinleşti ve şaşkınlığını saklamak için özür diledi:

— «Sinirliliğimi af buyurunuz, madam...»

Fausta ciddiyle:

— «Rica ederim,» dedi.

— «Lütfen izah ediniz, madam...»

— «Meseleyi açıkça anlatayım. Kral'ın en korktuğu şey, sizin onun meşru oğlu ve tahtının vârisi olduğunuz herkes tarafından öğrenilmesidir...»

— «Bu akla yakın bir şey; bunu anlarım. Herhâl-

de bana karşı beslediği anlaşılmaz kinin bir sonucu olmalı...»

Fausta, bir baş hareketiyle tasdik ederek devam etti:

— «Bu işi de normal yollardan giderek hâlledebilirdi. Hattâ belki sizi böylece daha emniyetle ortadan kaldırıp sonuca gidebilirdi. Fakat bir muhakeme ne kadar gizli olursa olsun ve yargıçlar kurulu ne kadar itaatli kimselerden seçilirse seçilsin, dışarıya sır sızmayacağını kim temin edebilir?.. Kral da bundan korktuğu için daha dolambaçlı yollara sapmaya ve ölümünüzün şüphe uyandırmamasını sağlamak amacıyla bir sürü mâsumun canına kıymaya karar verdi...»

— «İyi ama, siz şimdi benim önce tevkif, sonra da mahkûm edileceğimi söylemiyor muydunuz?»

— «Orası öyle... Fakat Kral, ancak sizi başka yoldan ele geçiremeyeceğini anladıktan sonra bu çareye başvuracaktır...»

Don Cesar, acı acı söylendi:

— «O kadar yorulmasına lüzum kalmayacak... Benim gibi âciz bir insan ona nasıl karşı koyar? Dünyanın en kudretli kralına ne yapabilir?»

— «Ben öyle düşünmüyorum. Siz, zannettiğinizden çok daha büyük bir güce sahipsiniz. Meselâ Kral'ı doğumunuzun sırrını açıklamak tehdidiyle sindirebilirsiniz.»

— «Bu nasıl olur, madam? Affediniz, ben bu karmakarışık şeyleri pek anlamıyorum... Sonra... Size nasıl söyleyeyim?.. Kendi öz babama, onun yüz karasını meydana çıkarmakla tehdit etmek benim için acı olduğu kadar çirkindir de... Bunu düşündükçe kafam allak bullak oluyor... Dimağı bu karışık entrikalar arasında bocalamayan sizin gibi dâhi bir prensesin beni aydınlatmasını çok isterim.»

— «Düşüncelerinizi anlıyor ve haklı buluyorum. Fakat bu düşüncelerde fazla ileri gitmemelisiniz. Yüreğinizin kanadığını hissediyorum. Fakat sizin için ne kadar acı ve benim için de ne kadar esef verici olursa olsun bu mesele üzerinde durmak zorundayım. Kurtuluşunuz buna bağlıdır. Bu bakımdan, size derim ki: Kral'ı babanız olarak görmekten vazgeçiniz. Sizin için baba yok, düşman var. Siz yalnız düşmanı görün ve onunla mücadeleyi düşünün... Bu size müthiş ve olağanüstü bir iş görünecek; fakat kendinizi bu meselede hiçbir suçunuz bulunmadığına, fenalığın ondan geldiğine ve nihayet sizin kutsal bir hakkı; Dünyaya gelirken kendisine bunu isteyip istemediği sorulmamış olan her canlının sahip bulunduğu yaşamak hakkını korumakta olduğunuza inan-
dırın...»

Don Cesar bir an düşünceli kaldı. Sonra başını kaldırarak acıyla:

— «Bu söylediklerinizin doğru olduğunu hissediyorum,» dedi, «fakat onları benimsemek zoruma geliyor.»

Fausta yine ciddileşti:

— «Ne demek istiyorsunuz? Yâni kendinizi korumaktan cayıyor ve kafanızın daha kolay kesilmesi için cellâda boynunuzu uzatmaya razı mı oluyorsunuz?»

Don Cesar uzun bir zaman düşünceye daldı. Fausta bu süre boyunca onu saklayamadığı bir heyecanla gözden geçirdi. Nihayet kararını veren delikanlı, boğuk bir sesle:

— «Yüz kerc haklısınız, madam!» Dedi. «Benim de herkes gibi yaşamaya hakkım var. Bu bakımdan ne olursa olsun kendimi savunacağım! Çünkü sizin de dediğiniz gibi, bu meselede babama saldırmam değil, kendimi korumam söz konusudur... Şimdi lüt-

fen bana Kral'ın o korkusundan nasıl yararlanacağını anlatır mısınız?»

Fausta, delikanlının nihayet bir karar verdiğini kestirerek, hemen söze başladı:

— «Siz ondan önce davranın! Kral, kötü bir tesadüfün doğumunuzdaki sırrı halka öğretmesinden korkuyor... Kimin oğlu olduğunuzu siz, yüksek sesle haykırın... Ben bu doğumun çürütülemeyecek delillerini size vereceğim. Bu delilleri, herkesin gözü önüne serin. Kimse dediklerinizden şüphe edemesin. Birkaç gün içinde bütün krallık, tâcın meşru vârisi olduğunuzu öğreniversin. Kralın annenize ve size yaptığı çirkin şeyleri herkes duysun. Eğer en büyüğünden en küçüğüne kadar herkes bunları duyar ve bunlara inanmış olursa, cellâdınıza karşı öyle bir isyan sesi yükselecektir ki, Kral, tahtının üstünde tir tir titreyecektir! İşte ona en sert darbeyi böyle indirmiş olursunuz... Bakın, hiç cinayet lâfı ediyor muyum? Benim size böyle bir şeyi salık verebileceğimi düşündüğünüzden ötürü size kızgın değilim... Çünkü buna içinde bulunduğunuz ruh hâlinin sebep olduğunu biliyorum. Benim size tavsiye ettiklerim haklı ve meşru şeylerdir. Akıllı başında hiçbir insan bunlara hayır diyemez!»

— «Doğru söylüyorsunuz, madam... Dediğiniz gibi yapacağım. Fakat izninizle söyleyeyim ki sizin bana cinayet tavsiye ettiğinizi zannettiğimi söylerken, yanıyorsunuz madam... Sizin kadar berrak ve temiz bir alnın arkasında ancak asıl ve sâf düşüncelere yer olduğunu anlamamak için insan kör olmalıdır, madam...»

Fausta gülümsemek tenezzülünde bulundu. Don Cesar sordu:

— «Demek doğumumun sırrını kendim açıklarsam Kral'ın elinden kurtulurum, öyle mi madam?»

l'austa kesin bir edâ ile cevap verdi:

— «Şüphesiz. O zaman Kral sizi öldürtmeye cesaret edemeyecektir. Gerçeği herkes bildiği için, sizi öldürttüğü takdirde, bunu yapanın kendisi olduğunu da herkes hemen anlayacaktır. Ne kadar kudretli ve mağrur olursa olsun, bir Kral, bütün bir milletin duygularını gözönünde bulundurmaksızın hareket edemez. O zaman sizi yargılatmak zorunda kalacaktır. Siz de mahkûmde bütün cesaretinizle ve herkesin gözü önünde hakkınızın tanınmasını isteyeceksiniz. Ve hiç şüpheniz olmasın, ortaya çıkaracağınız deliller, Kral'a boyun eğdirecektir! Hakkınız olan tâcın vârisi ilân edileceksiniz... Ondan sonra da annenizin kaatilini Tanrı'nın kendi ünlü mahkemesine çağırmasını bekleyecek ve arkasından tahta siz çıkacaksınız.»

Don Cesar zihni karışmış bir hâlde:

— «Rüya mı görüyorum?» Dedi. «Bu nasıl olur?»

— «Rüya değil, bu gerçekten böyle olacaktır.. Hem de sizin zannettiğinizden çok daha çabuk olacaktır. Kral ihtiyar, yıpranmış ve hastadır; günleri sayılıdır. Az zaman sonra hiçbir zora lüzum kalmadan yerini, kendiliğinden size bırakacaktır.»

Don Cesar bütün iyi yürekliliğiyle:

— «Belki size garip görünecek ama, beni uzun zaman bekletmesini temenni ederim, madam!» Dedi.

Fausta hafifçe gülümsedi. En sonunda şu delikanlıyı yola getirmişti... Şimdi ona Giralda'yı da bırak-tırmak lâzım geliyordu. Fausta, nedenini ve niçinini pek bilemiyordu ama, işin zor tarafının asıl burada olduğunu hissediyordu. Fakat şimdiye kadar az mı çapraşık entrikanın altından kalkmıştı?. Bu delikanlıyı bir tahta çıkmayı tabîî bulacak hâle getirmek az iş miydi? Geri yanını, yâni İkinci Philippe'nin

çabucak ölmesini, kendisi halledecekti. Ondan sonra da Don Cesar istesin istemesin, bir kere çarka kapıldığı için, nasıl olsa sonuna kadar gidecekti... Küçük çingene kızına gelince, eğer Prens bu konuda inatçılığa kalkıyorsa, Fausta kızı da bir kalemde ortadan kaldırıverecekti vesselâm...

Don Cesar'ın, Kral'ın uzun yaşamasıyla ilgili dileğine, elini göğe kaldırarak:

— «Alinyazımız Tanrı'nın elindedir!» Sözleriyle cevap verdi.

Parlak bir hülyaya dalmış görünen Don Cesar ise söyleniyordu:

— «Demek ki size bir taç borçlanacağım! Peki, size borcumu nasıl ödeyeceğim?»

Fausta kayıtsız bir tavırla:

— «Biraz sonra ondan da bahsedeceğiz,» dedi, «şimdilik bu teşebbüsün bütün muhtemel sonuçlarını gözden geçirmek lâzım... İşin kolay başarılamayacağını siz de takdir edersiniz sanırım...»

Don Cesar gülümseyerek:

— «Ondan hiç şüphem yok!» Dedi.

Fausta devam etti:

— «Size dostluk ve yardım teklif ettim... Bunları kabul etmenizden önce, gözlerinizi kamaştıran bu rüyayı gerçekleştirmek için neler yapabileceğimi de söyleyeyim...»

— «Madam, rica ederim!»

— «Biliyorum... Bunları bilmeden de kabule hazırsınız, fakat bilmeniz lâzım, onun için dinleyin...»

Don Cesar saygıyla eğilerek koltuğa oturdu:

— «Sizi dinliyorum, madam...» Dedi.

— «Size demin de söylediğim gibi, yarın koca bir ordu, şehri kontrol altında tutacaktır. Kral'a Başyar-

gıç Espinosa tarafından teklif edilen plâna göre şehirde isyan ve karışıklık çıkması lâzım... Bu kör dövüşünde siz de öldürüleceksiniz ve olay, basit bir kaza sanılacak... Anlıyorsunuz, değil mi? Oysa siz öldürülemeyeceksiniz. Ben ihtiyat tedbirlerimi aldım. Kral'ın ordusuna karşı masrafını kendim vererek topladığım kendi ordumu çıkarıyorum...»

Don Cesar hayret içinde:

— «Bunu da yaptınız mı?» Dedi.

— «Evet, yaptım!»

— «Peki ama niçin?»

Fausta soğuk bir tavırla:

— «Şimdi size söyleyeceğim,» dedi. «Sâdece sizin kıymetli varlığınızı korumakla görevli olan, asîlzâde ve askerlerden kurulu bu orduma sizi seven ve takdir eden halk da katılacaktır. Halkın coşkunuğunu artırmak için tarafımdan avuç avuç altın dağıtıldı... Don Cesar'ın tehdit altında olduğu söylentisi dörtbir tarafa hemen yayılacak. Ve her taraftan, koruyucular türeyecek... Fakat hepsi bu kadar da değil.. Aynı zamanda Don Cesar'ın velihat Carlos olduğu - çünkü siz, bu ad altında tahta oturacaksınız - da kulaktan kulağa fısıldanacak ve herkes, sizin çocukken kaybolduğunuzu, insafsız babanızın, sizi adım adım takip ettiğini de öğrenecek. Herkes veliaht Carlos'u alkışlayacak.... Kral bu alkışları duyacak, bir yandan bunlara kızarken, öte yandan askerlerinin yenilgisine içerleyecek. Siz kavgadan sağ salim çıkacaksınız. Ben böyle kararlaştırdım, buna göre tedbir aldım. Sonuç başka türlü olmayacaktır. Bu meseleyi artık konuşmaya bile değmez..»

Don Cesar samimiyetle:

— «Size hayran oluyorum, madam,» dedi.

Fausta bu sözleri duymamış gibi devam etti:

— «Kurtulacağınız kesin. Sizi alkışlayan bir or-

dunun ortasında, Kral'ın sizi yakalatmaya çalışmasını pek isterim. Yarın yine boğa güreşçisi Don Cesar'sınız, fakat öbür gün veliaht Carlos olacaksınız. Bütün şehir ayaklarınıza kapanacak. Emrinizde bulunan yirmibin silâhlı adam, Kral'ın askerlerini yerlerinden kıpırdayamaz bir hâle getirecek... Bütün Endülüs, sizden tarafa olup ayaklanacak. Her yana haberci gönderdim, her tarafa milyonlar saçtım. Eğer arzu ederseniz, hafta bitmeden Kral yakalanır, tahtından indirilir, bir manastıra kapatılır ve onun yerine tahta siz çıkarsınız...»

Don Cesar bir itirazda bulunmaya kalkışırken Fausta hemen ilâve etti:

— «Fakat siz âlicenap bir insansınız. Gücünüzü kötüye kullanmazsınız. Gidip Kral'la buluşacak ve onunla eşit şartlar altında konuşacaksınız. İkinci Philippe, başarılacak hareketin âniliği karşısında sizi hemen veliaht tanımayı canına minnet bilecektir. Siz de babasına karşı itaatli ve saygılı bir evlât olacak ve ona tahtını ve canını bağışlayacaksınız. Sıra'nın size gelmesini bekleyeceksiniz ve bu sıra da gelmekte gecikmeyecek!...»

Don Cesar kekeledi:

— «Rüya görüyorum galiba!»

— «Evet nihayet sıranız gelecek. Birdenbire İspanya'nın, Portekiz'in Kral'ı, Hollanda'nın hükümdarı olacaksınız... Ben de size İtalya'daki devletlerimi vereceğim, böylece İtalya'nın da yarısı sizin olacak...»

— «Yaa!...»

— «Ondan sonra Fransa'ya döneceksiniz... Babanızın rüyası da o... Pireneler'den geçerek Fransa'yı istilâ edeceksiniz... Aynı zamanda ordularınız Flandr'a inecek... Çabuk ve iyi idare edilecek bir savaş. hiçbir zaman bir Huguenot kralını benimsemecek olan Fransa'yı tamamen elinize verecek... Son-

ra kuzeye ve doğuya yönelecek ve Fransa'yı istilâ ettiğiniz gibi, Almanya'yı da ele geçirecek ve böylece Charlemange İmparatorluğu'ndan daha büyük bir İmparatorluk kurmuş olacaksınız. İşte, size uzattığım elin yardımıyla yapabilecekleriniz bunlardır. Kabul ediyor musunuz?»

Fausta, engin hülyalarını anlatırken, coştukça coşmuştu. Çakmak çakmak gözleri, ateşli tavırları Don Cesar'ı da kendinden geçirdi. Rüyada mı olduğunu, yoksa uyanık mı olduğunu farkedemeyen Prens haykırdı:

— «Kabul etmemek için deli olmak gerekmez mi?.. Fakat siz, madam, bu iş için cömertçe milyonlar harcayan, İtalya'daki devletlerinizi bana vermekten bahseden, bana eşsiz imkânlar hazırlayan siz benden ne istiyorsunuz? Sizin bundan alacağınız pay ne olacak?»

Fausta bir an sustu. Sonra gözlerini Don Cesar'ın gözlerine dikti ve nihayet yavaşça, her hece üstünde ayrı ayrı durarak söylendi:

— «Ben de sizin şerefınızı, servetinizi ve kudretinizi paylaşacağım!»

Delikanlı tereddüt bile etmeden, şevk ve heyecan içinde bağırdı:

— «Doğrusu, fazla bir şey değil!»

Fausta tekrar gözlerini onun gözlerine dikti:

— «Yalnız bu paylaşmayı nasıl yapacağınızı da konuşmalıyız»

Don Cesar, Fausta'yı da şaşırtan bir umursamazlık işareti yaptı. Fakat kadın:

— «Hayır,» diye ısrar etti. «Onu da bilmeniz lâzım...»

Delikanlı gayet kibar bir tavırla cevap verdi:

— «Sizce uygun olan, bence de uygundur.»

Fausta:

— «Bu paylaşma en tabîi ve basit bir şekilde olacak!» Dedi.

Sonra bir süre sustu ve apansız:

— «Ben sizin zevceniz olacağım!» Diye ilâve etti.

Don Cesar yerinden sıçradı. Herşeyi umardı ama, bu kadar garip bir şekilde dile getirilmiş böyle bir istekle karşılaşacağını hiç aklına getirmemişti. Prens yıldırımla vurulmuşa döndü. Çok yüksekte düşüyordu. Parlak rüya birdenbire bitmiş, acı gerçeğe karşı karşıya kalıvermişti. Fausta ile konuşurken benliğini kaplayan olağanüstü coşkunluğundan eser kalmamıştı. Fausta'ya ürkek bir tavırla bakıyor, onu âdeta tanıımıyordu. Sanki karşısında deminki kadın yoktu. Heyecanlandığı sırada, bu eşsiz güzellikteki kadın içinde tuhaf bir arzu uyandırmıştı. Şimdi onu birdenbire değişmiş görüyordu. Fausta yine güzeldi, fakat şimdi artık içinde hiçbir arzu uyandırmıyor, bu dehşet ve uğursuzluk âbidesi kadın karşısında âdeta tiksinti duyuyordu. Doğrusu aranırsa, Fausta'dan çekiniyordu.

Büyük bir şaşkınlık içinde kekeleyerek:

— «Benimle evlenecek misiniz? Siz mi madam? Siz mi?..» Diyebildi.

Fausta gayet kritik bir an yaşadığını sezdi. Ayağa kalktı; o karşı konulmaz, hükmedici tavrını takındı ve bakışlarını yumuşatarak:

— «Bana bakınız!» Dedi. «Yeteri kadar genç ve güzel değil miyim? Sizin gibi kudretli imparatora lâ-yık bir imparatoriçe olamaz mıyım?»

Yavaş yavaş zihnini toplayan Don Cesar:

— «Görüyorum,» dedi, «Görüyorum ki siz, ömrünüzün en taze çağındasınız. Güzelliğinize gelince, samimiyetle inanıyorum ki hiçbir güzellik, sizinkiyle

boy ölçüşemez. Siz daha şimdiden, kraliçe güzelliğinin eşsiz örneğisiniz. En ünlü kraliçeler bile sizin yanınızda ancak cariyelik edebilirler. Fakaaat...»

Fausta, gayet soğuk bir tavırla:

— «Fakat...» Diye tekrar etti. «Düşüncelerinizi açıkça söyleyiniz!»

Don Cesar biraz tereddütten sonra:

— «Peki. Düşüncelerimi açıkça söyleyeceğim,» dedi. «Siz, diğer kadınlar gibi değilsiniz madam. Sizin gibi asîl ve mağrur bir insan karşısında gayet açık yürekle konuşmak gerekir. Size bütün samimiyetimle söyleyeceğim ki, kendimi, bana bahşetmek istediğiniz büyük şerefe lâayık göremiyorum. Siz, kraliçeliğe fazlasıyla lâayıksınız, ama ben krallığa yeteri kadar lâayık değilim...»

Fausta, küçümseyici bir tavırla gülümsedi:

— «Size göre ben kraliçeliğe lâayığım, siz ise krallığa lâayık değilsiniz. Ama artık eski benliğinizden çıkmanızın ve bu andan itibaren, Kral'dan sonra Kral'lığın birinci şahsiyeti olduğunuzu, iyice kafanıza yerleştirmenizin zamanı gelmiştir. Hattâ belki de yarın Kral olacaksınız. Dünya sahnesi üstünde önemli bir rol oynayacaksınız. Artık kendinize ait değilsiniz. Basit bir asîlzâde olduğunuz sıralarda size gayet tabii gelecek olan düşünce ve duygular yeni durumunuza uymaz. Kendinizi bir kral olarak görmeye ve olaylara bir kral gözüyle bakmaya alışınız. Yoksa aramızda bir aşkın söz konusu olabileceğini düşünmek hatâsına mı kapıldınız? Buna ihtimal vermek bile istemem. Ben şimdiye kadar olduğu gibi, kadından önce kraliçeyim. Bunun gibi sizin de erkek yanınız, kral tarafınız önünde silinmelidir.»

Don Cesar pek inanmamış bir adam hâliyle başını eğdi:

— «Bu duygular, sizin gibi hükümdar doğmuş ve hükmederek yaşamış biri için tabiidir, madam. Fakat ben sâde bir insanım. Yüreğim konuşmaya başladığı vakit onun sesine kulak veririm!» Dedi.

Fausta cesaretle atıldı:

— «Ve yüreğinizde bir aşk yaşıyor!»

Delikanlı Fausta'ya dosdoğru baktı. Hiçbir meydan okuyuş tavrı göstermeden, kesin bir tarzda:

— «Evet, madam!» Dedi.

— «Bunu biliyorum, mösyö! Ve bu beni yolumdan alıkoymadı ve size elimi uzattım. Bu eli geri almıyorum!»

— «Beni tanımıyorsunuz da ondan, madam... Kalbimi bir kere verdikten sonra bir daha geri alamam!..»

Fausta küçümseyen bir edâ ile omuz silkti:

— «Kral, boğa güreşçiliğini de, aşk serüvenlerini de unutacaktır. Başka türlü olamaz!»

Ve Don Cesar'ın itiraza kalkıştığını görünce hemen sözünü keserek ilâve etti:

— «Hiçbir şey söylemeyin. Tamir edilmez bir hareket yaparsınız. Düşünürseniz, daha iyi anlayacaksınız. Bana cevabınızı... Ne günü diyeyim?.. Öbür gün verirsiniz... Yarın meydana gelecek olaylar, size teklif ettiğim anlaşmanın değerini en etkili sözlerden daha iyi anlatacaktır... Söz konusu olaylar, size yaptığım teklifleri reddetmek hatâsını işlediğiniz takdirde ne gibi tehlikelerle karşılaşacağınızı da gösterecektir. Ve yine gözlerinizle göreceksiniz ki, size uzattığım elimi çektiğim anda bu tehlikeler sizi kesinlikle mahvedecektir...»

Ve delikanlıya bir tek kelime bile söylemek fırsatını bırakmadan daha tatlı bir edâ ile:

— «Gidin ve öbür gün tekrar geliniz, Prens!»

Dedi. «Şimdi hiçbir şey söylemeyiniz, dedim. Dönüşünüzü güvenle bekliyorum. Eminim ki cevabınız, arzularıma uyacaktır. Gidiniz!..»

Ve hükmeden, fakat tatlı bir hareketle, Don Cesar'a söyleyeceğini söylemek imkânını vermedi.

*

Don Cesar gidince Fausta uzun zaman düşünceli kaldı. Prens'in zihninden geçenleri mükemmel bir surette kavramıştı. Eğer Don Cesar'a söz söylemek fırsatını vermiş olsaydı, delikanlı bağıra bağıra küçük çingene kızına olan aşkını anlatacak; Fausta'nın sunduğu taçla aşkı arasında bir seçim yapmak zorunda kalacak, hiç şüphesiz aşkına ihanet etmemek için tacı reddedecekti. Fausta bunu hissetmiş ve onun için: «*Tamir edilmez bir hatâ yaparsınız!*» Demişti. Herşeye rağmen Fausta endişe içindeydi. Don Cesar'la konuşması, arzu ettiği neticeyi vermemişti. Prens, elinden gidiyordu. Fakat yine de herşey kaybolmuş değildi. Giralda tek engel teşkil ediyordu. Bu engeli ortadan kaldırdınca iş tamamı. Giralda ölünce ya da kaçırılıp namusu iki paralık edilince - Prens hiç şüphe etmiyordu ki - Don Cesar süklüm püklüm kendisine dönecekti.

Elini uzatıp bir çingırağı çaldı.

Centurion makyajını silmiş, eski kılığına dönmüş bir hâlde, gülümseyerek içeri girdi. Fausta adamıyla uzun uzun konuştu ve kendisine Giralda hakkınca talimat verdi. Bu konuşmadan sonra adam, aldığı emirleri hemen uygulamak için olacak, çekilip gitti ve Fausta tekrar yalnız kaldı.

Fevkalâde döşeli bir çalışma odasına kadar gidecek gizli bir çekmecedan çıkardığı bir kâğıdı koy-

nuna sokmadan önce uzun uzun gözden geçirdi ve nibayet kendi kendine mırıldandı:

«Artık bu kâğıdı saklamama lüzum yok. En iyisi onu götürüp Espinosa'ya vereyim. Böylece bir taşla iki kuş vurmuş olurum. Önce Başyargıç'la ve Kral'la barışıp onların dostluğunu kazanırım. Eğer giriştiğimiz işten şüphelenmişlerse şüphelerini gideririm. Böylece durumu garantiye alırım. Hem zaten Philippe'nin bu kâğıda dayanarak yapacağı şey, kendinden sonra tahta geçecek olanın çıkarına uygun düşmez mi? Kral, farkında bile olmadan, müstakbel kocamın iyiliğine çalışmış olacak. Bu da benim iyiliğime çalışmış olması demek değil midir?»

Bir an düşündükten sonra kendi kendine konuşmasına devam etti:

«Ya Pardaillan?.. O, bu kâğıdı Espinosa'ya verdiğimi duyarsa acaba ne diyecek? İş allak bullak olacak. Böylece Kral Henri de Navarre'ye verdiği sözü de tutamayacak. Kimbilir, Espinosa, Pardaillan'a vuracağı silleyi isabet ettiremezse, belki bir taşla üç kuş vurmuş olurum. Pardaillan'ın kendine göre düşünceleri vardır. Bu işi başaramadığı için şerefine leke sürüldüğünü sanıp kendini de öldürebilir!»

Mütbiş bir tebessümle söylendi.

«Pardaillan gibi bir adam, kendini lekelenmiş görür de bu lekeyi düşmanının kanıyla yıkamazsa, herhâlde kendini öldürür! Bakalım, göreceğiz!»

Bir süre bayâllere daldı. Pardaillan'dan sonra birdenbire oğlunu da batırlayıp düşündü:

«Acaba Myrthis nerede? Oğlum, Pardaillan'ın oğlu nerede? Artık bu çocuğu da arayıp bulmanın sırası geldi!..»

Bir an durdu. Sonra:

— «Evet, evet! Bu! işlerin bitmesi uzun sürmeye-

cek,» diye düşündü «Muvaffak olsam da, olmasam da olaylar hızla gelişecektir. Ondan sonra oğlumu aramaya vakit bulurum...»

Kararını verdikten sonra tekrar çingırağı çaldı ve gelen hizmetçiye emirler verdi.

Kısa bir süre sonra Fausta'nın arabası saraya giriyor ve Engizisyon Başyargıcı'nın dairesi önünde duruyordu.

Fausta, Espinosa ile uzun uzun görüştü ve teklif ettiği bazı şartlara karşılık birdenbire, ölü Fransa Kralı Henri de Valois'in, Fransa Krallığı'nı İspanya Kralı İkinci Philippe'ye bıraktığını bildirir vasiyetnamesini Başyargıç'a verdi.

DON CESAR İLE PARDAILLAN KONUŞUYOR!

Don Cesar, Fausta'dan ayrıldıktan sonra acele acele, nişanlısı gözüyle baktığı genç kızı, küçük Juana'ya emanet ettiği Kule Hanı'na yollandı.

Hâlâ halkla dolu, dar ve dolambaçlı sokaklardan yürürken kendi kendine atıp tutuyordu. Fausta'nın güzelliği karşısında geçirdiği kısa coşkunluk ânı, sevgilisine karşı büyük bir ihanetti. Gelip geçenlerin çarpmasına aldırmaksızın hayli hızlı adımlarla yol alıyordu. İçinde ansızın bir endişe belirmişti. Ona, sanki Giralda'yı bir tehlike tehdit ediyormuş gibi geliyor ve hana varınca kötü bir haber alacağını sanıyordu. İşin garibi, Fausta'nın müthiş çekiciliğinin etkisinden kurtulduktan sonra, doğumu üstüne dinlediği bütün şeyler, kendisine, kimbilir hangi entrikaya karışması için uydurulmuş masallar gibi geliyordu. Fausta'nın teklifleri, plânları, birdenbire ortaya attığı evlenme şartı, o tâç ve taht, büyük istilâ hülyaları, şimdi ona birdenbire yalan ve imkânsız görünüyor ve bir an bunlara inanmış olmasından ötürü kendi kendisiyle, alay ediyordu. Hem yürüyor, hem de söyleniyordu:

«Bütün bunların gerçeğe benzer tarafı var mı? Hiçbiri benim bildiklerime uymuyor. Kendimle budala gibi alay ettirdim, durdum. Hani şu eşsiz güzellikteki Prenses de insanın aklını çelmiyor değil. Ben Kral oğluymuşum! Şu deliliğe, akıl almaz saçmalığa bakın! Beni büyütüp yetiştirmiş olan adamın şimdiye kadar hiçbir yalanını yakalamadım ki!.. O bana babamın Kral emriyle öldürüldüğünü, hattâ Kral'ın bu ölümünden emin olmak için, idâm edilirken gidip başında

durduğunu söylemedi mi?.. Kral, nasıl benim babam olur? Kral'ın benim babam olduğunu farzetsem bile, nasıl oldu da şu şeytan Prenses beni büyüledi ve ben de ona uyup babama isyan etmeyi tasarladım? Bu kadar alçalacağıma ölsem daha iyi. Babam ne olursa olsun ve ne yaparsa yapsın benim babamdır. Onun hareketlerini muhakeme etmek benim hakkım değildir. Eğer bu Fausta şeytanına ortaklık edersem, bana lânet olsun!..»

Kendisiyle acı acı alay ederek:

— «Benim gibi bir boğa çobanı nerede, Krallık nerede?» Dedi. «Zaten bir an için de olsa kafamın böyle çılgınca bir düşünceye saplanmasına, anneme acıyışım sebep olmadı mı? Yoksa hürriyetimi, dostlarımı, aşkı ve benim için kutsal olan herşeyi fedâ edip de bu müthiş Prenses'e uysaydım, onun elinde bir oyuncak, onun emellerine hizmet için binlerce insanın kanına girecektim. Fausta'yı da, tâcî da, krallığı da şeytan alsın! Ben boğa güreşçisiyim ve boğa güreşçisi olarak kalacağım. Yaşasın, güzel ve tatlı sevgilim Giralda'nın aşkı!.. Onun; tâcî, tahtı umursadığı yok ve benden de aşktan başka bir şey istemiyor. Eğer Kral'ın bana kin beslediği ve beni yok etmek istediği doğruysa, İspanya'dan giderim. Sağ olsun Mösyö de Pardaïllan!.. Ona, beni alıp o güzel Fransız ülkesine götürmesini söylerim... Orada hayatımı namusumla kazanırım... Evet, evet, eğer Şövalye kabul ederse onunla giderim, vesselâm!»

Kendi kendine konuşa konuşa, yolu nasıl yürüdüğünü farketmeden hana vardı ve yüreğini kemiren endişe içinde küçük Juana'nın özel odasına yöneldi. Fakat oraya girer girmez, içindeki endişe uçuverdi. Giralda orada rahat rahat oturuyor ve Juana ile gü-lüp şakalaşıyordu. İkisi de hemen hemen aynı yaşta, aynı güzellikte, aynı canlılık ve sevimlilikte olan

bu genç kızlar çabucak senli benli oluvermişlerdi. Pardaillan'a gelince, yine bir şişe güzel Fransız şarabının başına geçmiş, alaylı gülümsemesiyle, birdenbire pek cana yakın bulduğu genç Prens'in nişanlısına göz kulak oluyordu. Yaman ve yenilmez Pardaillan'ın, iki genç kızın yanında oturup onların havadan sudan konuşmalarına kulak veriş ve hattâ arada bir lâfa katılışı da Şövalye'nin düşmanlarının ağızlarını hayretten bir karış açık bırakacak manzarlardan biriydi.

*

Şövalye bir hayli uyuduktan sonra gözlerini açtığı vakit, Juana ihtiyar Barbara aracılığıyla Şövalye'ye Don Cesar'ın nişanlısına göz kulak olması hakkında ricasını bildirmişti. Pardaillan, hiçbir şey söylemeden kılıcını kuşanmıştı. Bu kılıç, o gece Fausta'nın yeraltı mağarasında temizlediği adamlardan birinindi ve Şövalye bunu yerden almıştı. Bundan sonra Şövalye hiç vakit geçirmeden Juana'nın arzusunu yerine getirmek üzere aşağı kata inmişti ve odanın öyle bir yerine oturmuştu ki biri buraya girmeye kalkışacak olursa, yolu Şövalye tarafından kesilmiş olacaktı. Genç kızlar onun böyle sâkin ve kendinden emin hâlini görünce, Kral'ın bir alay askeri tarafından korunuyormuşçasına ferahlamışlardı.

Küçük Juana tertipli bir ev hanımı olduğu için misafirini memnun etmek istemiş ve daha Şövalye ağzını açmadan bir hizmetçiye bir şeyler fısıldayarak Pardaillan'ın önüne bir tabak çörek, bir şişe köpüklü Vouvray şarabı ve bir de kadeh koydurmuştu. Çünkü Şövalye'nin bu şarabı pek sevdiğini biliyordu.

Pardaillan bu ikramdan pek memnun kaldıysa da bir şey söylemedi ve dilber ev sahibesine bir gülümseyle teşekkürünü anlattı. Fakat Şövalye'nin bu tebes-

sümü o kadar içten ve gözlerinde pırıldayan neşe o kadar yürektendi ki Juana kendisine en seçkin sözlerle teşekkür edilmişçesine memnun oldu.

Pardaillan'ın ilk sözü şu oldu:

— «Hani benim ahababım Chico nerede? Görünmüyor ya?.. Bir yere mi gitti?»

Juana, inanmamış bir tavırla kurnaz kurnaz gülümseyerek:

— «Mösyö le Şövalye, siz bu Chico ipsizini sahidenden bu kadar seviyor musunuz?»

Pardaillan ciddileşti ve:

— «Benim şeker evlâdım,» dedi, «ben şaka edilmeyecek işlerde şakaya yer vermem. Chico sizin dediğiniz gibi ipsizin biri olabilir. Orası benim umurumda değil... Ben hükümlerimi, Tanrı'ya şükür, tanıdıklarımın toplum içindeki durumlarına göre vermem; bazan paraya boğulmuş, ünlü bir kimse gözüme pek sefil görüldüğü hâlde, bunun tersine ipsizin biri de asıl ve saygı değer görünür. Eğer Chico'ya arkadaşım diyorsam, bilin ki o gerçekten arkadaşımdır. Ve size, arkadaş seçmekte epey titiz davrandığımı söylersem, Chico'nun bu dostluğu hakettiğini daha iyi kavrarsınız sanırım...»

Juana sıkılarak sordu:

— «İyi ama, o sizin gibi bir insanın kendisinden böyle bahsetmesi için ne yaptı ki?..»

Pardaillan kadehini ağır ağır dudaklarına götürüp şarabından bir yudum aldıktan sonra gülerek:

— «Size daha önce de söyledim: Cesur bir genç,» dedi. «Eğer daha fazlasını öğrenmek isterseniz, bir gün size, onun benim sevgimi kazanmak için neler yaptığını da anlatırım. Şimdilik onun gerçekten benim arkadaşım olduğuna inanın ve lütfen soruma cevap verin: Kendisini neden burada göremiyorum?»

Onu sizin de arkadaşınız sanıyordum, benim dilber Juana'm!»

Juana, Şövalye'nin bu son sözleri söyleyişinde bir alay sezer gibi oldu. Fakat şu Fransız asîlzâdesinin konuşmasından açık bir anlam çıkarmak kolay iş değildi. Zaman zaman öyle tuhaf bir konuşma tarzı ve cesaret kıran öyle bir gülümseyişi vardı ki insan onun karşısında elini, ayağını koyacağı yeri bile şaşırıyordu. Juana da şüphesinde ısrar edemedi ve dudak bükerek:

— «Canımı sıktı, ben de kovdum!» Dedi.

— «Vay vay! Nasıl bir suç işledi acaba?»

— «Hiçbir suç işlemedi. Yalnız... Nasıl diyeyim?.. Budalanın biri işte!»

— «Chico mu? O mu budala? İşte beni buna inandıramazsınız. Bu çocuk çok zeki, duygulu ve üstelik de size bağlı. Bu gidişinin kesin bir gidiş olmadığını ve kendisini tekrar burada göreceğimi umarım.»

Juana gülerek:

— «Hiç merak etmeyin,» dedi, «dâvet edilmeden de gelir. Ben Chico'ya kapıdan girmeyi yasaklasam o, bacadan girer. Ben bu kadar yüz­süz insan görmedim!»

Pardaillan, genç kızın bu sözlerine bir kahkaha atarak cevap verdi:

— «Belki de size öyle geliyor. Fakat Chico'nun size karşı boynu bükük olduğunu görüp herkese öyle davranacağını sanıyorsanız, yanı­lıyorsunuz. O, öyle hakarete filân tahammül edecek soydan bir adam değil...»

— «Evet, kafası pek çabuk kızar, bu huyu çok kötüdür...»

— «Ben onu öyle bulmuyorum.»

Juana şaşmış göründü. Mösyö de Pardaillan'ın,

kendisine bahası Manuel Usta tarafından aşılacak istenen ahlâk görüşlerine uymayan birçok görüşü vardı. Fakat onu asıl şaşırtan nokta, kendisinin de için için olayları bu Fransız gibi görmesi ve onun gibi düşünmek isteğiyle yanıp tutuşmasıydı.

Pardaillan, genç kızın sustuğunu görünce devam etti:

— «Doğrusu şimdi Chico'yu pek özledim. Suçu ne olursa olsun, dilber ev sahibemden onun affını rica ederim!»

Juana'nın, Pardaillan'dan gelen bir isteği reddetmesine imkân yoktu. Şövalye'nin dileğini derhal yerine getirdi. Hattâ bu kadarla da kalmayıp Chico'yu aramaya koştusa da kendisini bulamayarak geri döndü. Pardaillan, Cüce'nin esrarengiz inine sinmiş olduğunu anlayıp daha fazla ısrar etmedi. Tekrar iki kızın cıvılcıvılcı konuşmalarını dinlemeye koyuldu. Fakat artık canı sıkılmaya başlamıştı ki Don Cesar çıkagelip kendisini sıkıntıdan kurtardı.

*

Giralda, Don Cesar'ın doğumu hakkında pekçok sırrı bildiğini söylediği Prenses'e gitmiş olacağını tahmin ediyordu. Fakat sevgilisinin kendisine hiçbir şey söylemeden gitmeyeceğini bildiği için, genç kız da bu şüphesini kendisine saklamayı doğru buldu. Bu iş kolay da oldu. Zira Pardaillan, Don Cesar'ın neden yok olduğuna dair en ufak bir soru sormadı. Pardaillan, Don Cesar'ın nişanlısını bir tehlike içinde olduğu hâlde gidişine önemli bir sebep bulunması gerektiğini düşünüyordu. Bu meselede iki ihtimal vardı: Ya Giralda, Don Cesar'ın nereye gittiğini biliyordu ve Şövalye kendisine bir şey soracak olursa, kızcağızı yalan söylemek zorunda bırakmış olacaktı.

Ya da Giralda hiçbir şey bilmiyordu; o takdirde kendisine soru sormak, zavallıyı boşu boşuna meraklandırmak demek olacaktı. Zaten Don Cesar kendisinden nişanlısına göz kulak olmasını istememiş miydi? O da bunu yapıyordu işte. Fakat bir yandan da endişeyle delikanlının nereye gittiğini kendi kendine sormuyor değildi. Ama, sadece kendi kendine soruyordu, o kadar. Bu endişeden yanındakilere bir şey hissettirdiği yoktu. Pardaillan'ın fikrince bir insana dostluk göstermenin en doğru şekli, kendisini sonu gelmez sorularla üzmemektir. Eğer Don Cesar'ın canı ister de başından geçenleri Pardaillan'a anlatırsa, Şövalye'nin bunları can kulağıyla dinleyeceği kesindi.

Ne olursa olsun, Don Cesar'ın gelişi, kendisini iki bakımdan memnun etti. Önce delikanlının sapasağlam döndüğüne sevindi. Sonra da bu geliş kendisini epeyce canını sıkan şu nöbetçilikten kurtardı. Pardaillan, delikanlıyı sevdiği insanlara gösterdiği güler yüzüyle karşıladı.

Beri yandan Don Cesar ise, arkadaşına dert yanmak isteğiyle yanıp tutuşuyordu. Bu istek, hangi yolu seçeceğini bilememesinden veya Fausta'nın tekliflerini kabul etmediğine pişman olmasından gelmiyordu. Hayır... Asıl mesele, başına gelen olağanüstü macerada karanlık noktalar kalmış olmasında ve Şövalye'nin parlak zekâsının bu karanlıklara ışık serpeceğinden emin bulunmasındaydı.

Arkadaşına herşeyi anlatmaya karar verdiği için, Juana'ya teşekkür ettikten ve bu iyiliğini unutmayaacağını birkaç kere ardı ardına söyledikten sonra, konuşacağı şeyleri kimsenin duymamasını isteyerek Pardaillan'ı küçük bir hücreye sürükledi. Buradan hem Giralda ile Juana'yı görebiliyor, hem de rahatsız edilmeden konuşabiliyordu. Giralda'yı hiç gözünden kırmamak istemiyordu. Çünkü içinden, nişanlısının bir

tehlike tehdidinde bulunduğuna dair kuvvetli bir önsezi vardı. Bu tehlike neydi, nereden gelecekti? Bilemiyordu. Fakat boyuna tetikte duruyordu.

Yalnız kaldıkları zaman Don Cesar söze başladı:

— «Dün gece girdiğimiz, nişanlımı bulduğum köşkün yabancı bir prensese ait olduğunu herhâlde biliyorsunuz, değil mi?»

Pardaillan meseleyi derhal anladı. Fakat hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi şaşkın bir yüzle:

— «Yok canım! Bak, bunu bilmiyordum işte...» Dedi.

— «Bu prenses, benim doğumumla ilgili sırrı bildiğini iddia ediyormuş, ben de gidip bir anlayayım dedim.»

Pardaillan birdenbire elindeki bardağı masaya bırakarak, kendisini tutamayıp haykırdı:

— «Vayy! Fausta'yı gördünüz mü?»

— «Şimdi onun yanından geliyorum!»

Pardaillan söylendi:

— «Vay canına! Ben de bundan korkuyordum işte...»

Don Cesar merakla sordu:

— «Bu Prenses'i tanıyorsunuz demek?»

Pardaillan kısaca:

— «Eh, şöyle böyle...» Dedi. Don Cesar'ın merakı daha da artmıştı:

— «Sizce nasıl bir kadın, kuzum?...»

Pardaillan:

— «Gençtir, harikulâde güzeldir...» Dedi. Sonra gözlerini delikanlının gözlerine dikerek sordu:

— «Güzel olduğunu siz de farkettiler, tabii?...»

Don Cesar yavaşça başını eğdi:

— «Genç ve benzersiz derecede güzel!.. Gözlerimle

gördüm. Yalnız, ne biçim bir kadın olduğunu öğrenmek istiyorum?»

— «Ne biçim mi? Duyduğuma göre, sınırsız derecede zengin ve zenginliği ölçüsünde de eli açılmış... Arkadaşlarımdan biri görmüş de anlattıydı. Fakir bir balıkçı kulübesinde bir saat kadar misafir kaldıktan sonra bu balıkçılara teşekkür yerine elmaslı bir kemer hediye etmiş... Kemer en aşağı yüzhin frank edermiş...»

Don Cesar hayret içinde:

— «Yüzhin frank ha?» Diye haykırdı.

— «Evet, böyle cömertlikleri varmış... Gayet nüfuzlu olduğunu da söylüyorlar. O arkadaşım kendisini iyi tanır. Yine arkadaşım bahsetmişti: Hani Fransa tahtına çıkmak üzereyken sefil bir şekilde ölen Dük de Guise vardı ya? Fausta, ona bile emir verirmiş... Yine acıklı bir şekilde ölen zavallı Fransa Kralı Henri de Valois'i de tahtından o indirmiş... Günümüzün en müthiş entrikacısı Papa Sixte-Quint'i tır tır titretiyormuş... Burada bile, sakın gücenmeyin, sizin o pek ürkütücü suratlı kralınız İkinci Philippe'yi ve ondan daha az belâlı olmayan Espinosa şeytanını, parmaklarında oynatacağından korkulur hani...»

Don Cesar, heyecanlı bir dikkatle dinliyordu. Şövalye'nin bu prenses hakkında pek çok şey bildiği hâlde yarısını bile söylemediğini belli belirsiz hissetmiyor değildi. Pardaillan'ın ağzından naklen bir şeyler anlattığı o arkadaşının, Şövalye'nin ta kendisi olmasından şüpheleniyordu. Ve Pardaillan'ın gayet ciddî bir tavırla söylediklerini dinledikçe tüyleri ürperiyordu. Daha çok şey öğrenmek isterdi ama, zeki bir adam olduğu için, az zamandır tanıdığı Şövalye'nin ancak söylemek istediği kadar konuşan biri olduğunu sezmişti. Pardaillan'a soru sormak boşunay-

dı. Taş çatlasa, söylemek istediğinden fazlasını söylemezdi. Nihayet, Don Cesar:

— «Ne demek istediğimi anlatamadım, Şövalye,» dedi. «Sözüne inanılır bir kadın mıdır, demek istiyorum!»

— «Haa, o mu? Neden bunu baştan söylemediniz, canım? Demek Fausta'ya inanıp inanmamanız söz konusu... Efendim, ona inanmak bir sürü şarta bağlıdır. Eğer size, sizi, mükemmel hazırlanmış bir tuzığa düşürüp hançerleteceğini vaadederse - bazan böyle dobra dobra konuşacağı tutar da ondan söylüyorum, - bilin ki sözünde durur. Eğer size yardım edeceğine ve destek olacağına söz verirse, o zaman ihtiyatlı davranmalı ve kendi kendinize, bu yardım ve desteğin ona ne dereceye kadar faydası dokunacağını sormalısınız. Hiç değilse, kendisine faydanız dokunmamaya başladığı andan itibaren, yardımı filân hesaba katmaksızın, onunla ilişkinizi kesmelisiniz. Eğer sizi sevmeye kalkarsa, hapı yuttunuz demektir, gözünüzü dört açmalısınız!.. Hiçbir zaman ölüme o kadar yaklaşmadığınızı bilip ona göre hareket etmelisiniz. Hele eğer size kin besliyorsa, tası tarağı toplayıp kaçmaktan başka çâreniz yoktur. Kendisine bir faydanız dokunursa, size karşı teşekkür borçlu olduğunu ummayın. Bana yine o arkadaşım anlatmıştı: Fausta'nın hayatını kurtardıktan sonra, kendisini emin bir yere götürdüğü sırada, o da arkadaşım için bir tuzak hazırlamakla meşgulmüş ve zavallı dostum güç belâ postu kurtarmış! Bütün bunlardan sonra Fausta'nın sözüne inanıp inanmamak, sizin bileceğiniz iştir.»

— «Bana olağanüstü birtakım sırlar anlattı da, sözlerine ne dereceye kadar kulak asmam gerektiğini öğrenmek istiyordum.»

— «Fausta hiçbir vakit olağanüstü olmayan şey-

ler yapmaz ve söylemez. Hiç yalan söylediği de yoktur. Ancak, olayları sadece kendi açısından görür. Eğer bu görüş tarzı gerçekte bağdaşmazsa onun ne suçu var?»

Don Cesar doğrudan doğruya soru sormakla Şövalye'nin ağızındaki baklayı çıkartamayacağını anlamıştı. Fausta ile konuşmasının çeşitli kısımlarını harfi harfine anlatmanın daha iyi olacağını kestirdi ve:

— «Madam Fausta bana akıl almaz, inanılmaz bir şey söyledi,» dedi. «Sıkı durun Şövalye, siz de hayret edeceksiniz! İddia ettiğine göre ben Kral'ın oğlumuşum!»

Pardaillan hiç hayret etmedi. Beri yanda olağanüstü bir şey anlattığını sanan Don Cesar ise Şövalye'nin bu sâkin tavrı karşısında neredeyse küçük dilini yutacaktı.

— «Neden olmasın, Don Cesar? Ben de sizin büyük bir soydan geldiğinizi düşünüp dururdum. Sizde kan asâleti olduğu belli. Mütevazı durumunuza rağmen, asıl bir insan olduğunuz yüzünüzden okunuyor.»

— «Belki öyledir, Şövalye. Fakat herhangi bir asîlzâde olmakla, bir tahtın vârisi, hele İspanya tahtının vârisi olmak arasında dağlar kadar fark var.»

— «Haklısınız ama, bu iş bana yine de imkânsız görünmüyor. Bana kalsa, itiraf ederim ki bugün İspanya'ya hükmeden ihtiyar canavarın yanında siz çok daha asîl bir kral izlenimini uyandırırdınız.»

Don Cesar, Pardaillan'ın yüzüne soran gözlerle bakarak:

— «Yoksa bu saçma sapan şeylere siz de inanıyor musunuz?» Dedi.

Pardaillan her zamankinden daha delici olan bakışlarını karşısındakinin şaşkın gözlerine dikerek ikinci bir defa:

— «Neden olmasın?» Dedi. «Saçma sapan dediğiniz bu şeylere siz inanmadınız mı?»

Don Cesar sâf bir tavırla cevap verdi:

— «İnandım. İtiraf ederim ki bir an budalaca bir gurura kapıldım ve kendimi Kral'ın oğlu sandım. Fakat sonradan düşündüm ve şimdi...»

Gözlerinde ışık yanan Pardaillan:

— «Şimdi ne?» Diye sordu.

— «Şimdi bunun ne büyük budalalık olduğunu anlıyorum!»

Pardaillan ısrarla:

— «Bu işte bir budalalık görmediğimi tekrarlarım!»

— «Belki de iddia, dediğiniz gibi doğrudur. Fakat bu iddianın dışında bazı gariplikler oldu.»

— «Hele şunu bir anlatın bakayım.»

— «Sorarım size: Kral'ın ve mâsum bir Kraliçe'nin meşru oğlu olsaydım babam benden nefret eder, beni öldürmeye kalkışır mıydı? Meşru evlât babadan kaçırılıp da adsız, sansız, gizli gizli büyütülür mü?»

— «Böyle bir şey insana garip görünebilir. Fakat Kral Philippe'nin haris ve vahşi karakterini hatırladıkça insana bir roman gibi gelen bu şeyin pekâlâ olabileceğine de aklım yatmıyor değil!»

Don Cesar sert bir tavırla başını hayır anlamında salladı ve kesin bir dille:

— «Ben bu işi sizin gözlerinizle görmüyorum!» Dedi. «Benim yetişme şartlarım, tamamen gayrimeşru bir evlâdın yetişme şartlarıdır. Çünkü bir meşru evlâdın babasından gizlenip kaçırılarak büyütülmesini ne akıl, ne de mantık kabul eder. Bu bakımdan benim, tahtın meşru vârisi olduğumu kabul etmek saçma olur.»

Don Cesar bu sözleri inanmış bir tavırla söyledikten sonra bir an dalgın kaldı. Pardaillan arkadaşının doğuşundaki sırrı bildiği için ona dikkatle bakıyor ve: «*Mükemmel bir mantık!*» Diye düşünüyordu.

Prens başını kaldırarak derin bir hüznle:

— «Prenses Fausta'nın anlattıklarını reddetme; doğrudan doğruya duygularımla ilgili sebepler de var. Bana babamın, Kral'ın emriyle işkence edilerek öldürüldüğünü söylediklerini biliyorsunuz. Size babamın kaatilinden ne kadar nefret ettiğimi söyledim. Şimdi eğer kaatilin babam olduğunu bilirim, ondan nasıl nefret ederim? Kinim yüreğimde erimez mi? Böyle olması gerekmez mi? Halbuki ben hâlâ Kral'dan nefret ediyorum. Demek ki o benim babam değil. Babam olmasına imkân yok!»

İnanmaz görünen Pardaillan:

— «Hele biraz sabredin bakalım, o kinden eser kalacak mı?» Dedi.

İçinden de şöyle söyleniyordu: «*Gel de kanın kudretini inkâr et. Bu çocukta iş var. Bana, karakteri çok sağlam gibi geliyor, ama ne de olsa bir tâcın parlaklığı en sağlam karakterli insanları bile zıvanadan çıkarabilir.*»

Don Cesar tekrar sözüne devam etti:

— «Diyelim ki ben Kral'ın oğluyum, diyelim ki Prenses Fausta, elinde bulunduğunu söylediği delilleri bana gösterdi ve beni Kral'ın oğlu olduğuma inandırdı. Size bir şey söyleyeyim mi? O zaman da Kral'ı baba olarak tanımayacağım, kinimi içime gömmeye çalışacağım. İspanya'dan kaçacağım ve yine şimdiki gibi adsız, sansız biri olarak kalacağım!»

Gözlerinde yeniden ışıklar yanan Pardaillan:

— «Yok canım? O da neden?» Diye sordu.

— «Peki Şövalye, eğer Kral babam bana elini

uzatsa, beni tanısa, geçmişteki hatâlarını tamire kalkışsa, o zaman bana sunulan yeni durumu kabul etmemeli miyim?»

Pardaillan ciddiyetle:

— «Eğer babanız size elini uzatırsa, ödeviniz o eli öpmek ve geçmişteki kötülükleri unutmaktır,» dedi.

Don Cesar sevinçle:

— «Değil mi ama?» Diye söylendi. «Ben de böyle düşünüyorum. Oysa bana teklif edilen bu değil!»

— «Allah Allah! Neymiş size teklif edilen?»

— «Bana halkı ayaklandırmak için milyonlar ve sadâkatlerinden çok hırslarının etkisiyle hareket ettiklerinden şüphe olmayan, tanımadığım kimselerin yardımları teklif ediliyor. Bu milyonlara ve yardımlara karşılık benden babama kazan kaldırmam isteniyor. Oğul olarak ilk yapacağım iş babama isyan etmek olacak. İlk başarım da belki bir cinayetle sonuçlanacak! Bir ordunun başına geçip babamla karşılaşacak ve elimde silâhım olduğu hâlde ona ilk sözümü söyleyeceğim. Kendisini dize getirdiğim zaman da benim tahtın vârisi olduğumu resmen tanımasını isteyeceğim... İşte bana teklif edilen budur, Şövalye.»

— «Siz bu teklifi kabul ettiniz mi?»

— «Şövalye! Siz dünyada en çok saygı beslediğim insansınız... Sevdığım ve değer verdiğim bir ağabey durumundasınız. Sizden saklı bir şeyim olmasını istemem. İşte, beni tanıyın da ne fena insan olduğumu öğrenin. Ben bu teklifleri kabul edip etmemeyi düşünecek kadar alçaldım!»

Pardaillan, acı tebessümüyle:

— «Ee, taç güzel şeydir!» Dedi.

Don Cesar devam etti.

— «Alay etmekte haklısınız! Fakat bütün bunlar

bana o şekilde anlatıldı ki Tanrı kusurumu affetsin, neredeyse aklımı kaybediyordum. Âdeta sarhoş olmuştum. Evet, bir an gururdan ve mevki hırsından sarhoş olmuştum. Az kalsın kabul ediyordum. Allah-tan ki tam bu sırada Prenses bana son bir teklif yaptı. Daha doğrusu bir şart daha koştı...»

İşi anlamaya başlayan Pardaillan:

— «Neymiş o şart bakayım?» Diye sordu.

— «Prenses servetimi, şan ve şerefimi ve zaferlerimi - bunların hepsini o sağlayacakmış - kendisiyle evlenmek suretiyle paylaşmamı teklif etti.»

Pardaillan alaya devam etti:

— «Tuhaf iş vallahi! Size sonsuz bir servet, bir taht, şan ve şeref, büyük zaferler, kimbilir belki de yeniden kurulmuş bir Charlemagne İmparatorluğu hediye edildikten başka dünyanın en güzel kadının aşkı sunuluyor da yine hayatınızdan şikâyet ediyorsunuz... Bu kadar çekici teklifleri reddedecek kadar çıldırmamışsınızdır inşallah...»

— «Alayı bırakın. Şövalye! İşte beni bu son teklif kurtardı. Basit bir boğa güreşçisi olan beni bütün kalbiyle seven Giralda'mı düşündüm. Onun, dolaşısıyla da olsa, tehdit altında bulunduğunu anladım. Alçaklığıma ilk kurban gidecek kimsenin o olduğunu ve gözlerimi kamaştırdıkları o tahta çıkmak için önce zavallı sevgilimin ölüsünü çiğnemem gerektiğini sezdim. Ve kendimden öyle utandım ki!..»

Pardaillan içinden: «Ah şu aşk! Bundan sonra da aşkın gücünü inkâr etsinler bakayım!» Diye söylen-dikten sonra yine o alaylı tavrıyla:

— «Yok canım. Yoksa teklifi reddetmek deliliğinde mi bulundunuz?» Diye sordu.

— «Reddetmeme vakit kalmadı!»

Pardaillan delikanlıyı büsbütün alaya aldı:

— «Öyleyse henüz fırsat kaybolmuş değil.»

— «Prenses bana söz söyletmedi. Cevabı öbür gün vermemi istedi.»

— «Bu mühlete ne lüzum varmış?»

— «İddia ettiğine göre yarın, vereceğim kararı etkileyecek birtakım olaylar meydana gelecekmiş.»

— «Nasıl olaylarmış bunlar?»

— «Bu konuda en ufak bir şey söylemekten çekindi!»

Don Cesar, kendisi için tasarlanan suikastle ilgili olarak bir şey anlatmıyordu. Acaba Fausta'nın bu mesele hakkında söylediklerine mi inanmıyordu? Oysa herşey Fausta'nın söylediklerinin doğru olduğunu göstermekteydi. Yalnız, Fausta bir orduyu hazırlattığından, halkın isyan edeceğinden, kargaşalık çıkacağından bahsetmişti ki Don Cesar, Prenses'in bu konularda mübalağa ettiği inancındaydı. Eğer Fausta'yı iyi tanımış olsaydı belki de bu hatâyı yapmaz ve herşeyi Pardaillan'a anlatırdı. Halbuki Don Cesar basit bir suikast tehdidi altında olduğunu sanıyor ve bu kadarcık bir şey için Şövalye'den yardım istemek onuruna dokunuyordu. Bu yanlış onur anlayışı yüzünden daha sonra kendisine az kızmadı ama, ne yazık ki bir kere olan olmuştu...

Öte yandan Pardaillan da delikanlının söyledikleri arasından kendince gerçeğe uygun olan tarafları ayırt etmekle meşguldü. Bu işte zorluk da çekmedi. Çünkü Fausta'nın isyancılarla konuşmasını izlerken, Prens'in hayatının tehlikede olduğunu da duymuştu. Bu yüzden, şöyle düşündü: *«Gerçekten cesur çocuk! Kendine hücum edileceğini biliyor da bana tek kelime fışlamıyor. Bu da yardımlarına kimse çağırmayan ve kendilerine güvenen cesurlardan... Allaha ki ben işi biliyorum ve orada olacağım...»* Ve yüksek sesle ilâve etti:

— «Dedim ya işte... Daha fırsat kaçmış değil. Öbür gün Prenses'e gider, evlenme teklifini kabul ettiğinizi söylersiniz.»

Don Cesar hırçınlaştı:

— «Ne öbür gün, ne de başka bir zaman... İnşallah bir daha onun yüzünü görmem! İnancım kesin: Ben Kral'ın oğlu değilim ve beni zorbalıkla çıkarmak istedikleri tahtta hiçbir hakkım yok. Kaldı ki Kral'ın oğlu olsam ve bu tahtta hakkım bulunsa bile, boğa güreşçisiyim, boğa güreşçisi olarak kalacağım! Benim Kral'ın oğlu olduğumu kabul etmem için Kral'ın da beni kendi isteğiyle tanıması gerekir. Bu konuda başka bir düşüncem yok. Madam Fausta ile evlenmeye gelince; ben sevmediğim ve beni sevmeyen bir kadınla evlenemem. Zaten kendisi de aramızda bir aşkın söz konusu olamayacağını söylemişti. Kaldı ki Giralda'm beni seviyor; onun aşkı bana yeter.»

Pardaillan'ın gözleri sevinçle ışıldıyordu. Artık delikanlının kararını verdiğine aklı yatmıştı. Bununla birlikte onu son bir defa daha denemekten kendini alamadı:

— «Hele hele... Bana kalırsa siz bir kere bu işi söyle iyice bir düşünün! Taç dediğin az şey değildir. Ömrümde devlet iktidarını reddedecek kadar gözü ve gönlü tok bir insan görmedim.»

Don Cesar güldü:

— «Daha iyi ya... İşte ben, sizin hiç görmediğiniz o insan olacağım. Size yemin ediyorum ki Şövalye, kararımı verdim ve bu iş böyle olacaktır: Ben yine boğa güreşçisi kalacak ve Giralda'nın mutlu kocası olacağım. Bu konuda hiç nefes tüketmeyin, beni kararımdan caydıramazsınız. Bana izin verin de sizden bir ricada bulunayım.»

Şövalye heyecan içinde:

— «Benden ne isterseniz isteyin! Sizi reddetmeyeceğimi bilirsiniz,» dedi.

Don Cesar gülümseyerek:

— «Teşekkür ederim. Zaten ben de öyle umuyordum,» dedi. «Ricam şu: Anladığıma göre bu memleketin havası bana ve Giralda'ya yaramayacak...»

Pardaillan ciddileşti:

— «Ben de aynı fikirdeyim,» dedi.

— «Sizden ricam, bizi de o güzel vatanınız Fransa'ya götürmeniz... Tabii, bu iş sizi sıkmayacaksa...»

— «Allah Allah! Rica dediğiniz bu mu? Hay Allah lâyiğınızı versin! Yahu, asıl siz benim gibi eski bir serüvenciye katılmakla bana şeref vermiş olacaksınız.»

— «O hâlde kararlaştırdık demektir. Buradaki işlerimizi bitirir bitirmez ben de sizinle geliyorum. Öyle sanıyorum ki memleketinizde şeref yolundan ayrılmadan, kendime bir mevki edinebilirim.»

— «Siz hiç merak etmeyin, büyük ve güzel bir mevkiiniz olacak... Bundan eminim.»

Don Cesar zaptetmeye çalıştığı bir heyecanla:

— «Başka bir ricam daha var,» dedi. «Eğer başıma bir felâket gelirse...»

Pardaillan'ın tüyleri diken diken oldu:

— «Ne felâketi?..»

— «Ee... Herşeyi düşünmek lâzım. Başıma bir felâket gelirse, Giralda'm size emanettir. Onu sevin ve koruyun. Onu buralarda bırakmayın. Öldürürler... Bana bunu vaadeder misiniz?»

Pardaillan alçakgönüllü bir edâ ile:

— «Vaadederim!» Dedi. «Nişanlınız benim kız kardeşimdir. Ona saygıda kusur edenin vay hâline!»

— «İçime güven geldi, Şövalye! Sözüünüzün ne değerinde olduğunu biliyorum.»

Pardaillan dayanamayarak patladı:

— «Artık zamanı geldiği için size söyleyeceğimi söyleyeyim: Fausta'nın tekliflerini reddetmekle çok iyi yaptınız. Eğer krallık tâcını reddettiğiniz için pişmanlık duyduysanız, şurasını size özellikle belirtmek isterim ki, ben nasıl Kral Philippe'nin oğlu değilsem, siz de değilsiniz.»

Don Cesar muzaffer bir edâ ile sordu:

— «Ben zaten biliyordum. Fakat siz nereden biliyorsunuz? Bu kadar emin konuşmanıza sebep ne?»

— «Ben, pek çok şey biliyorum. Bunların hepsini size bir gün anlatacağım. Söz veririm ki anlatacağım. Şimdilik şu kadarını bilin: Siz, Kral'ın oğlu değilsiniz ve size teklif ettikleri o tahtta hiçbir hakkınız yoktur.»

Ve Don Cesar'ı etkileyen bir ciddiyetle sözlerine ekledi:

— «Fakat Kral Philippe'den nefret etmeye de hakkınız yok. Bana anlattığınız birtakım intikam plânlarından caymalısınız. Yoksa cinayet işlemiş olursunuz, anlıyor musunuz, cinayet?!..»

Don Cesar heyecan içinde:

— «Şövalye,» dedi, «bu sözleri bana sizden başka kim söylemiş olsaydı, kendisinden delil isterdim. Ama siz mademki bu plânların cânice olduğunu söylüyorsunuz, şu andan tezi yok, bunların hepsinden cayıyorum.»

Şövalye kendisine gösterilen bu saygı ve güvenden duyduğu memnunlukla:

— «Böyle hareket ettiğinizden dolayı bir gün kendi kendinizi tebrik edeceksiniz. Bana kalırsa, yaptığımız işler iyi veya kötü oluşlarına göre iyi veya kötü sonuç verirler. İyilik mutlulukla ve kötülük de bedbahtlıkla atbaşı beraber gider. Onun için, bu tecrü-

belere dayanarak insanlar doğru yoldan çıkmazlarsa daha mutlu olurlar, demek, kehanette bulunmak değildir. Sizin hayatınızda da herşeyin arzu ettiğiniz gibi neticelendiğini göreceksiniz... Neşe ve sağlık ülkesi Fransa'ya geleceksiniz, orada dilber Giralda'nızla evleneceksiniz, mutlu yaşayacaksınız ve... Birçok da çocuğunuz olacak!..»

Şövalye sözlerini bitirince şen bir kakhaha attı. Bu neşe Don Cesar'a da bulaşmıştı. O da gülerek:

— «İnanırım,» dedi. «Size herşeyden önce, sözünüze güvenilir bir insan olduğunuz için inanırım; sonra da başka bir sebepten ötürü yine inanırım.»

— «Neymiş o başka sebep? Sorması ayıp değilse biz de öğrenelim.»

— «Neden ayıp olsun? Dediğinize inanırım, çünkü öyle hissediyor ve seziyorum ki siz arkadaşlarınızı za uğurlu geliyorsunuz!»

Pardaillan delikanlıya düşünceli düşünceli baktı. Sonra:

— «Çok garip!» Dedi. «İki yıl kadar oluyor ama, şuraya iyi yerleştiği için - parmağıyla alnını gösteriyordu - unutmadım. Saizuma dedikleri bir çingene karısı vardı. Aslında çok asil bir ailenin kızıydı, fakat aklını kaybetmiş, kendisinin kim olduğunu unutmuştu. Zavallının başına gelmedik felâket kalmamıştı. Diyeceğim şu ki o Saizuma da buna benzer bir şey söylemişti ama, kendime gelince hep felâket ve uğursuzluk getirdiğimi de sözlerine ilâve etmişti.»

Şövalye yeniden hüznü düşüncelere daldı. Herhâlde, yakın ve acıklı bir mâzinin hâtıralarını anıyordu. Don Cesar, Şövalye'ye acı şeyler hatırlatmış olduğuna üzülerek, kendisini oyalamaya çalıştı:

— «Madam Fausta ile konuşmamız, pek eğlenceli oldu...»

Pardaillan irkilerek dalgınlığından sıyrıldı:

— «Yaa! Ne gibi? Anlatın bakalım.»

— «Bilseniz, Şövalye... Karşıma Prenses'in kâhyası çıktı. Bana boyuna: «*Monsenyör hazretleri*» Diye hitap edip durdu. Kendimi tutmasaydım herifin olur olmaz yerde sarfettiği bu hitaba gülmekten kırılacaktım. Bu yetmiyormuş gibi Madam Fausta da aynı lâkırdıyı diline pelesenk etmez mi? Neredeyse büyük bir insan olduğuma beni de inandıracaklardı!»

— «Öyledir. Kâfir kadın bu işlerde pek ustadır. Fakat size verilen bu unvana o kadar gülmeyin. Doğuştan bu unvana hakkınız var.»

— «Aman! Yoksa siz de mi bana monsenyör demeye başlayacaksınız Şövalye?»

Şövalye ciddiyetle:

— «Demem gerekirdi. Bunu yapmamamın tek sebebi, amansız düşmanların dikkatini üstünüze çekmek istemeyişimdir.»

— «Yoksa siz de hayatımın tehlikede olduğuna inanıyor musunuz?»

— «Ben sizin ancak şu İspanya toprağını terkedip gittikten sonra emniyette olacağınıza inanıyorum. Onun için bana, benimle beraber Fransa'ya gelmeyi teklif edişinize pek sevindim.»

Don Cesar, Şövalye'nin yüzüne baktı. Sonra heyecanla:

— «Düşmanlarım esrarlı doğumumdan ötürü benim ölümümü istiyorlar. Demek siz de bu sırrı biliyorsunuz, Şövalye? Hayret ediyorum, nasıl oldu da benim yıllardır sabırla araştırmama rağmen öğrenemediğim gerçekleri siz bir yabancı olduğunuz hâlde kısa bir zamanda öğreniverdiniz? Bu sırlar sâde benim için mi sır oluyor, başkaları için sır değil mi?

Nereye gitsem, bunları bilen fakat bana söylememek için ağız birliği eden kimselere çatıyorum!»

Pardaillan da heyecanlanmıştı. Yavaşça:

— «Tam tersine. Bu sırrı çok az kimse biliyor.»

Dedi. «Ben de gerçeği bir tesadüf sonucu öğrendim.»

— «Onu bana söylemeyecek misiniz?»

Pardaillan bir an tereddüt ettikten sonra:

— «Sizi bu şüphe içinde bırakmak zulüm olur,»

dedi. «Size herşeyi söyleyeceğim.»

Don Cesar aceleyle sordu:

— «Ne vakit?»

— «Fransa'ya gittiğimiz zaman...»

Delikanlı başını eğdi:

— «Bu vaadinizi hiç unutmayacağım!»

Ve ilâve etti:

— «Biliyor musunuz, Prenses Fausta ne iddia ediyor?»

Şövalye'nin çekingen sessizliği karşısında Don Cesar sözüne devam etti:

— «Dediğine göre beni öldürmek dileğiyle yanıp tutuşan tek düşman, Kral'mış... Halbuki siz de Kral'ı öldürmemin bir cinayet olacağını söylediniz!»

Pardaillan:

— «Söyledim ve hâlâ da o düşüncedeyim.» Dedi. Sonra ilgisiz bir tavırla sordu:

— «Yarınki boğa güreşlerine katılacak mısınız?»

— «Tabii!..»

— «Kesin kararınızı verdiniz mi?»

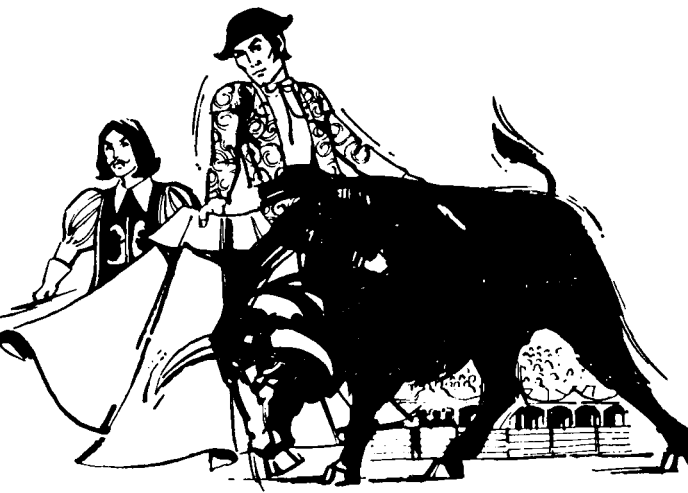
— «Başka çârem yok ki.. Kral, bu güreşlere katılmamı emretti. Kral'ın emrini yerine getirmemek olmaz. Sonra bu güreşlere katılmam için başka bir sebep de var. Biliyorsunuz, zengin değilim. Bunu baş-

kaları da bilirler. Ben boğayla g re meye  ıktı ım vakit, meydana para ya dırmak âdet olmuştur. Ben bu para ile ya arım. Gerçi seyircilerin para armağan ettikleri tek g re  i benim, ama, bunda utanılacak bir şey görmüyorum,»

— «Güzel.  u hâlde ben de yarın gidip, bo a g re inin ne olduğunu yakından bir göreyim.»

 ki ahbap günün arta kalan kısmını da konuşarak geçirdi ve handan çıkmadı. Ak am olunca ikisi de ertesı gün güçlerinin yerinde olması gerekece ini düşünerek erkenden yattı.

Beşinci Bölüm

BOĞA GÜREŞİ ALANINDA

A nlatmaya çalıştığımız bu olayların geçtiği çağda boğa güreşi çok tutulan bir spordu. En büyük soyludan en küçük asîlzâdeye kadar herkes alana çıkıp boğa ile güreşmeyi bir şeref bilirdi. Ancak, bu spor yalnız asîl sınıfa mahsustu. Halk, boğa güreşine ancak seyirci olarak katılırdı. O çağda boğa güreşleri bugünkü hâlinde değildi. Boğa ile güreşen kimsenin yanında, günümüzde olduğu kadar yardımcı bulunmazdı. Bugünkü şekliyle boğa güreşleri, Ondokuzuncu Yüzyıl başında ortaya çıkmıştır.

Hikâyemizin geçtiği çağda boğayla güreşecek asîlzâde, alana atla girerdi. Sırtında zırhı, elinde mızrağı olurdu. Dövüşün tek amacı da boğayı öldürmektir.

Bu asîlzâdeye, zenginliği ölçüsünde birtakım uşaklar, seyisler de yardım eder ve tehlikeli anlarda boğanın dikkatini efendilerinin üzerinden çekmeye gayret ederlerdi.

Bazan boğanın iki boynuzu arasında bir çiçek demeti veya kurdelâlar yerleştirilir ve boğa güreşçisi bunları almaya uğraşır. Ancak, bu işe girişen güreşçi pek azdı. Zira hayvanı öldürmeden bunu başarmak, son derecede tehlikeliydi. Çiçek demetini veya kurdelâları alan güreşçi bunları götürür ya sevgilisine ya da nişanlısına hediye ederdi. Ancak bu, her boğa güreşçisinin kolay kolay göze alamayacağı, tehlikeli bir işti.

*

Pazarı pazartesiye bağlayan gece, San-Francisco Meydanı'na kalabalık işçi grupları dolmuş ve alanı boğa güreşine elverişli bir duruma getirmeye başlamışlardı. O zamanlar bugünkü gibi tam teşkilâtlı boğa güreşi sahaları olmadığı için, bu pek tabîi idi ve her zaman böyle yapıldı. Alan, boğanın gireceği kısım, Kral tarafından dâvet edilen asîller için hazırlanan tribünler, kaşla göz arasında düzenleniverdi. İşte San Francisco Meydanı da birtakım fıçı, sandık, sıra ve arabaların üstüne yerleştirilen tahtalarla, gösteri için çabucak hazırlandı.

Gösteri, Kral'ın emriyle düzenlenmişti. Dolayısıyla ancak Kral'ın dâvetiyle izlenebilirdi. Dâvetliler için özel tribünler yapılmış olduğunu daha önce söylemiştik. Bu tribünlerden başka, meydanı çevreleyen evlerin balkon ve pencereleri de asîllere ayrılmıştı. Kral da gösteriyi, sarayının balkonundan seyredecekti. Bu büyük balkon, çiçek ve halılarla süslenerek geniş bir tribün haline getirilmişti. Sarayın ileri gelenleri de Kral'ın arkasında yer alacaklardı.

Halk, askerlerle çevrilerek muhafaza altına alınmış alanın çevresine birikmekteydi.

Boğa güreşine katılacak olan asîlzâde, genellikle meydanın bir tarafına süslü bir çadır kurardı. Burada uşakların yardımıyla hazırlanır, silâhlarını kuşanırdı. Eğer güreşten sağ salım çıktıysa dinlenmek için buraya çekilir, yaralandıysa, yine çadırına sedye ile taşınırdı. Burası âdetta onun locasıydı. Çadırın yanında atı ve kalabalık oldukları takdirde uşakları için bir alan ayırılırdı. Bu çadırlar konforlu sayılmazdı.

*

Don Cesar da bu geleneğe uyup erkenden meydana gitmiş ve çadırının kurulmasına gözkulak olmuştu. Onun çadırı çok gösterişsizdi. Kendisinin yoksul olduğunu daha önce de söylemiştik.

Bütün boğa güreşçileri zırhlar içinde ve tepeden tırnağa silâhlanarak, at üstünde alana çıkarlardı. Oysa Don Cesar, güreşe yaya katılırdı. Sırtına ağır bir zırh giymeye de tenezzül etmez, fakat biçimli vücuduna çok yakışan bir tören elbisesiyle alana girerdi.

Silâh olarak da yanında boğayı şaşırtmaya yarayan bir küçük pelerinle dövme çelikten, kısa, son derecede sağlam ve kolayca eğilip bükülebilen bir küçük kılıçtan başka bir şey bulunmazdı. Bu kılıcına da ancak tehlike zamanında başvururdu. Bugüne kadar kılıcını sâdece boğanın boynuzları arasındaki kurdelâları çekip almak için kullanmıştı. Aslında bu hareket, boğayı yere sermekten çok daha büyük bir başarıydı... Don Cesar bazan bununla da yetinmez, işi, bu kurdelâları eliyle almaya kadar vardırmıştı. Boğayı kızdırır, kudurtur fakat asla öldürmezdi.

Yardımcıları topu topu iki kişiden ibaretti, fakat

Don Cesar, bunların yardımından da pek seyrek yararlanırdı. Boğanın hileleri, kurnazlıkları karşısında hiç boş bulunmaz, âdeta bunları önceden sezerdi. Tehlikeli bir durum olunca, iki arkadaşı, boğanın dikkatini başka yere çekmeye çalışırdı. Başka yardımcıların yaptıkları gibi, sinsi bir darbeyle hayvanı öldürmeye kalkışmaları, Don Cesar tarafından kesin olarak yasak edilmişti.

Don Cesar, kendisine ayrılmış olan yere gelince, çadırını kurdurtmakta olduğu alanın pek yakınında, Kral'ın gözdesi Don Iago de Almaran'ın çadırının kurulmuş olduğunu gördü ve canı sıkıldı. Don Cesar, Kızıl Sakal'ın Giralda'ya hayvanca bir sevgi beslediğini ve onu birçok kere kaçtırmaya kalkıştığını biliyordu. Ayrıca Centurion'un da Kral tarafından çok şımartılan ve herşeyi yapabileceğini sanan bu iki ayaklı hayvan hesabına çalıştığından da haberi vardı. Durum böyle olunca, bu komşuluktan hoşlanmaması, anlaşılmasa da bir şey değildi.

Gösteri nizamları, bütün boğa güreşçilerini sıkı bir disiplin altına alırdı ve hepsi de bu nizamlara, gösterinin devamınca bir asker gibi boyun eğmek zorunda bulunurlardı. Bu bakımdan, birbirleriyle kavga etmeleri imkânsız bir hâl alıyordu. Yoksa, Don Cesar'ın hemen Kızıl Sakal'ı kışkırtıp düelloya dâvet etmesi işten bile değildi... Ne çâre ki güreş nizamına boyun eğmek ve bu sevimsiz komşuluğu sineye çekmek gerekiyordu.

San Francisco Meydanı'na gitmeden önce Don Cesar'la Giralda epey tartışmışlardı. Prens, içindeki kuruntunun etkisiyle nişanlısına, Kule Hanı'ndan kesinlikle ayrılmamasını tembih etmiş, boğa güreşine gitmemesi için yalvarmıştı. Fakat Giralda bu isteğe inatla karşı çıkmıştı. Don Cesar'ın girişeceği işin tehlikelerini bilmiyor değildi. Onu bu işten cay-

dırması imkânsızdı. Fakat sevgilisinin belki de hayatını terkedeceği meydanda hazır bulunmaktan da onu kimse alıkoyamazdı. Don Cesar bu durum karşısında, genç kızın da gösteriyi izlemesine izin vermek zorunda kaldı. Giralda bu izni alınca süslendi, püslendi ve Don Cesar'la birlikte gidip kalabalığın arasına karıştı. Don Cesar ile beraber gelmiş olması da epey işine yaradı. Çabucak ön sıralara kadar sokulmaya ve nişanlısının boğa ile mücadelesini mükemmel bir surette seyredebileceği bir yer bulmaya muvaffak oldu. Gerçi gösterinin başlamasına daha epey zaman vardı ve çok bekleyecekti. Ancak burası önemli değildi. Bu kadar iyi bir yer bulabildikten sonra beklemek onun canına minnetti.

Gerçi üstü tentelerle örtülü tribünlerde oturmak isterdi ama, orada yer alabilmek için Kral tarafından dâvet edilmek ve bunun için de asıl bir aileden olmak lâzımdı. Halbuki Giralda basit bir çingeneydi. Bunu pekâlâ biliyor, hiçbir acı ve hırs duymadan kendi mukadderatına boyun eğmiş bulunuyordu. Kaldı ki büsbütün şanssız da sayılmazdı. Endülüs'te o da Don Cesar kadar ünlüydü. Prens'in arkasından yürüyüp de açılan yoldan ön sıraya ilerlerken, seyirciler onu da tanımışlar ve İspanyol'lara vergi çapkınlıkla birbirlerine dirsek atıp göz kırparak kendisine yol vermişlerdi. Kadınlar arasında, bu sonradan gelenin öne geçmesine engel olmak isteyenler çıktıysa da erkekler onları:

— «Susun!. Görmüyor musunuz, Giralda bu?..»

Diye susturmuşlardı. Genç kız işte böylece en ön sıraya gelmişti. Fakat, işin garip tarafı şuydu ki, kadınlı erkekli bu büyük kalabalık arasında, Giralda'nın bulunduğu yerde hiç kadın yoktu ve kızcağız, tamamen erkeklerle çevrili bir hâlde kalıvermişti. Ama bu adamların hepsinin de Giralda'ya gayet kibar ve saygılı davrandıklarını söylememiz gerekir. Hattâ,

meydanın bu kısmında nöbet bekleyen iki muhafız eri, zindana tıklımayı bile göze alarak, Giralda'nın güreş alanının içine geçmesine göz yumdu. Böylece genç kız, kendisini her yandan sıkıştırıp rahatsız edecek olan kalabalıktan kurtulmuş oldu. Bu arada bir arkalıksız iskemle, elden ele aktarılarak kendisine ikram edildi ve kızcağız, halkın dışında bir yere oturup beklemeye koyuldu.

Giralda biri sağında, biri de solunda dimdik bekleyen iki askerin ortasında, ardında kalabalık bir erkek sürüsü olduğu hâlde duruyor ve emsalsiz güzelliğiyle, parlak güneşin altında göz kamaştırıyordu. Genç kız, kendisine buraya kadar saygıyla yol vermiş olan erkeklerin yüzlerine bakmış olsaydı, hiç şüphesiz içini bir kuruntu kaplamakta gecikmezdi. Bütün bu adamların gittikçe bastıran sıcak altında bile sıkı sıkı pelerinlerine sarınmış olmaları, muhakkak ki şüphesini uyandırırdu. Hele bu pelerinlerin altında uzun kılıçların saklandığını ve adamların herbirinin belinde, boy boy hançerler bulunduğunu da bilmiş olsaydı, herhâlde yerinde rahat oturamazdı. Ve Giralda, bu adamların arada bir, birbirlerine ve yanında bekleyen iki askere verdiği işaretleri görseydi, korkudan kendini tutamayıp haykırırdı. Çünkü etrafındakilerin hepsi ona, biraz sonra ele geçirecekleri bir ava bakarmış gibi bakıyorlardı.

Fakat Giralda, bu kadar iyi bir yer bulmuş olmanın verdiği sevinçle hiçbir şeyin farkına varamadı. Don Cesar olsaydı, hiç şüphesiz hemen olan biteni sezer ve Giralda'yı oradan kaçırmanın çaresine bakardı ama, ne yazık ki o da çadırında güreş hazırlıklarıyla meşguldü.

*

Şövalye de Pardaillan, handan saat ikiye doğru çıkmıştı. Boğa güreşleri saat üçte başlayacağına gö-

re, önündeki bir çeyrek saatlik yolu aşmak için tam bir saat vakti vardı.

Şövalye'nin arkasından, kendisine hiç dikkat etmez görünen ve elindeki iri taneli tesbihini çekip duran, dalgın tavırlı bir papaz yürüyordu. Bu papaz, zaman zaman ve özellikle yol kavşaklarında bir dilenciye, bir askere veya bir papaza hafif bir işaret çakıyor ve bu işareti alan adam kendisine başka bir işaretle cevap verdikten sonra meçhul bir yöne doğru bızla yola koyularak hemen gözden kayboluyordu. Pardaillan başı dimdik, acelesiz yürüyordu. Bol bol vakti vardı. Zaten kendisini doğrudan doğruya Kral dâvet etmiş değil miydi? Ona, Fransa Kralı'nın elçisine yaraşır bir yer bulunmazsa, doğrusu pek şaşardı.

Evvelki gün Kral'ın kabul salonunda Kızıl Sakal'ı fena hâlde hırpalayan, bunun peşinden Kral'a bir hayli kafa tutan ve nihayet o acayip mahzen gezintisini yapan Pardaillan'ın ortalıkta görünmemesi gerekeceği düşünülebilirdi. Halbuki Şövalye kendisine karşı beslenen kini bildiği hâlde, bundan korkmayı aklına bile getirmediydi.

Kendisini açlık ve susuzluktan öldürmeyi tasarladıktan sonra plânının suya düşmesine fena hâlde içermiş olması gereken Prenses Fausta'yı da umursamadı. Oysa Fausta bu çeşit yenilgileri kolayca hazmedecek biri değildi ve hiç şüphesiz şimdi müthişin müthişi bir plân hazırlamakla meşguldü. Fakat Şövalye bunu da hesaba katmadı...

Şövalye ne Kızıl Sakal'ı, ne onun yordakçısı Centurion'u; ne Bussi-Leclerc, Chalabre, Montsery ve Sainte-Maline'yi, ne Mösyö Peretti'nin, yeğeni Kardinal Montalte'yi ve hattâ ne de İspanya'nın o müthiş Engizisyon'unu düşündü...

Hele Paris'te epey hırpalamış olduğu Dük de

Ponte Maggiore'yi hiç aklına getirmedi. Çünkü onun Sevilla'ya geldiğini ve Montalte ile düello ettikten sonra ikisinin de barışarak aralarındaki dövüşü unutup, kinlerini Pardaillan aleyhinde birleştirdiklerini ve şimdi de ikisinin yatakta alıkoyan yaralarına lânet okumakla vakit geçirdikleri bilmiyordu.

Şimdi Pardaillan'ın aklını kurcalayan bir tek şey vardı: Kendisine karşı ağabeyce bir sevgi beslediği Don Carlos'un oğlunun, hiç şüphesiz Şövalye'nin yardımına ihtiyacı olacaktı. Onun için o da şimdi, her zamanki soğukkanlılığıyla arkadaşının imdâdına koşuyor ve bu mertliğinin kendi başına da işler açabileceğini aklına bile getirmiyordu.

Vakti olduğu için acelesiz yürüyordu. Fakat kızgın güneşin altında âheste beste ilerlerken kulağı kırışte ve eli de kılıcının kabzasındaydı. Zaman zaman kayıtsız bir tavırla arkasına dönüyordu. Peşinden gelen papaz mırıldanmakta olduğu dualara o kadar dalmış görünüyordu ki, bu durum Şövalye'yi bile aldatmıştı ve adamın, kendisini yakından kollayan bir casus olabileceği hiç aklına gelmedi. Ama bunu söylemekte de acele etmemeliyiz. Zira Pardaillan'ın çok kere farkına vardığı şeyleri görmezlikten gelerek, istifini bozmadığına da şahit olmuşuzdur. Her neyse... Kesin olan nokta şurasıdır ki, Pardaillan handan sokağa çıktıktan beş dakika sonra, iz koklayan bir av köpeği gibi ortalığı koklamaya başlamıştı. Kendi kendine:

«Vay! Vay!» Diyordu. «Ortalık dövüş kokuyor!»

Hemen aynı anda, peşindeki papazı da büsbütün umursamaz oldu. Evvelki gece yeraltı mahzenindeki toplantıda Fausta'nın almış olduğu kararları hatırladı. Birdenbire ciddileşerek:

«Halbuki ben işin kolayca halledileceğini sanıyordum!» Diye düşündü. «Meğerse mesele benim sandığımdan daha ciddi ve önemliymiş!»

Alışkanlıkla eli kemerine gitti. Kılıcının kınına iyice yerleşmiş olup olmadığına baktı. Fakat hemen aynı anda da sokağın tam ortasında durarak söylendi:

«*Bu da nesi?..*»

Kılıcını kastediyordu.

Okuyucularımızın, Şövalye'nin, döşemesi hareketli odaya girdiği sırada kılıcını kaybettiğini hatırlayacaklardır. Fausta, Centurion'un çağırdığı adamları mahzende Şövalye'ye saldırtırken, Pardaillan, ölenlerden birinin kılıcını yerden alıp gitmişti. Şövalye gibi bir adam kılıcını beline taktığı zaman, hayatını bu kılıcın sağlamlığına ve keskinliğine emanet ediyor demektir. Zira rakibi kendisini insafsızca öldürebilirdi. Herkesten daha fazla tehdit altında bulunan Pardaillan, silâhlarına pek önem verirdi... Hana döner dönmez aldığı kılıcı denemeyi başka zamana bırakarak bir tarafa koymuş, kendi kılıç koleksiyonu arasından, kaybettiğinin yerine bir başkasını seçmişti.

Halbuki ancak şimdi farkına varıyordu ki, belindeki kılıç, bir tarafa koyduğundan emin olduğu o yabancı kılıçtı!..

«*Bu tuhaf, işte!*» Diye düşündü. «*Ben bunu kendi elimle bir çiviye asmıştım. Bu kadar dalgın olabilir miyim?*»

Çevresine hiç önem vermeden kılıcını kınından çıkardı. Sağa sola büktü, her yanını evirip çevirip baktı ve kabzasından tutarak havada birkaç kere salladıktan sonra:

— «*Vay canına!*» Diye söylendi. «*Sanki bu, Fausta'nın mahzeninden aldığım kılıç değil. Daha hafif bir şey!..*»

Bir an düşünüp hatırlamaya çalıştı; içinden:

«Hayır, bu işin içinden çıkamadım. Odama da kimse gelmedi ki...» «Olur şey değil!» Dedi.

Bir an hana dönüp silâhını değiştirmeyi düşündü. Kendinden utanmış gibi bundan da caydı. Kılıcı yeni baştan gözden geçirdi. Sağlamdı; istediği gibi eğilip bükülüyor, dayanıklı görünüyor ve elinde de iyi duruyordu. Üstelik, Şövalye'nin tercih ettiği gibi uzundu da... İyice gözden geçirdiği kılıçta hatâlı ve şüpheli bir taraf göremedi. Tekrar kınına soktu ve kayıtsız bir tavırla omuz silkerek yola koyulurken söylendi:

«Bu herifler, yok Engizisyon'du, yok casustu, yok kaatildi derken beni de ödleğin biri yapıp çıkacaklar vallahi!.. Bu kılıcın nesi var? Pekâlâ kılıç işte... Varsın yanımda kalsın! Şimdi boşu boşuna hana kadar dönüp vakit kaybetmenin âlemi yok... Çevremde de pek acayip dalavereler dönüyor!»

Gerçekten de çevresinde herhangi bir yabancıya pek tabîî görünebilecek, fakat Pardaillan gibi bir adamın gözünden kaçmayacak şeyler oluyordu. Bu sırada hemen hemen bütün şehir halkı, San Francisco Meydanı'na toplanmıştı ve boğa güreşlerinin başlamasına da pek az bir vakit vardı. Yollar ıssızlaşmıştı. Dükkânların kapanmış olmaları da Şövalye'nin dikkatini çekti. Evlerin kapıları ve pencereleri sürgülenmiş ve kilitlenmişti. Şehir boşalmış gibiydi. Ancak, San Francisco Meydanı ne kadar geniş olursa olsun, şehrin bütün halkını alabileceğine ihtimal verilemezdi. Üstelik zaten şehir de o zamanlar şimdikinden çok daha kalabalıktı. Bu bakımdan meydanda yer bulamayan halkın evlerine çekilip kapandığını kabul etmek lâzım geliyordu. Peki ama bunun sebebi neydi? Şehri tehdit eden ne gibi bir tehlike vardı? Hangi esrarengiz parola, kapıları ve pencereleri sımsıkı kapatmış ve şehrin bir kısım halkını, evlerine

girmeye zorlamıştı? İşte Pardaillan kendi kendine bunu soruyordu...

Şövalye meydana yaklaştığı sırada, meydana çıkan bütün sokakların silâhlı adamlar tarafından tutulmuş olduğunu birdenbire farkettiler. Müfrezeler yollara yerleşiyor, askerler bazı evlere giriyor, çıkıyorlardı. Sokakların meydanla birleştikleri yerlerde de atlı askerler birkaç sıra halinde dizilmişlerdi.

Bu askerler, boğa güreşini seyretmeye gidenleri ve yer bulamayıp da geri dönen bazı kimseleri, meydana girip çıkmakta serbest bırakıyorlardı.

O hâlde burada niçin nöbet bekliyorlardı ve herkesi serbest bıraktıklarına göre, engel olacakları neydi?

Pardaillan bu işin içyüzünü öğrenmeye karar verdi. Vakit vardı. Bol bol dolaşabilirdi. Onun için, meydanla sona eren bütün sokaklara, teker teker girip çıktı. Her tarafta aynı tedbirlerin alınmış olduklarını gördü. Her sokakta askerler, üçer-beşer evlere giriyor ve orada saklanıyorlardı. Sonra başka birtakım askerler de sokağın ortasını tutuyorlardı. Sokakların başlarında atlılar bekliyordu. Bunlar yetmiyormuş gibi, bazı yerlere toplar da yerleştirilmişti.

Böylece meydan sıkı bir asker kordonu altına alınmış bulunuyordu ve askerlere görevlerini yapmaları için emir verildiği vakit, ne kimse meydana girebilecek, ne de oradan çıkmaya imkân bulacaktı.

Fakat hepsi bu kadar da değildi. Dikkate değer daha başka şeyler de oluyordu. Şövalye gibi bir savaş adamının gözünden böyle durumlar kaçır mıydı? Nitekim Pardaillan gayet sessizce, fakat o ölçüde düzenle başarılmış bir manevranın farkına varmıştı... Sokaklar, bir yandan Kral askerleri tarafından tutulurken, bir yandan da tam onların karşısına, kimse'nin engel olmadığı başka kuvvetler yerleştiriliyordu.

GörünüŖe göre bunlar, boğa güreŖini köŖeden bucaktan seyretmek isteyen kendi hâlinde sivil halktan başkaları değildi. Fakat Pardaillan'ın keskin gözü, bu sâkin tavrılı seyircilerin tecrübeli dövüŖçüler olduklarını çabucak seçmişti.

Durumu bu Ŗekilde teŖhis edince, iŖi de tamamen anladı. Önce Kral askerlerinin manevrasını seyretmiŖ, sonra da Fausta tarafından para ile tutulmuŖ isyancıların sinsî hareketlerini görmüŖtü. Boğa güreŖlerine geç kalıp da ne olursa olsun bir yer bulmak istermiŖ gibi davranan bu sivil kalabalığın görevi, herŖeye rağmen Fausta'nın tahta çıkarmak istediğı Don Cesar'ı kurtarmak ve isyan hareketine öneyak olmaktı. Aralarında bir tek kadın yoktu. Bunlar kral askerlerinin tuttukları yolları kesiyor ve sözde uzaktan olsun güreŖi görebilmek için fıçı, sandık, sıra, eski araba namına ne bulurlarsa karmakarışık yığıp yolu kapatıyor ve bu yığınların üstüne çıkararak, kendilerine seyirci süsü veriyorlardı.

Pardaillan, Kutlu Birliğin Paris'e hâkim olduğı çağları, halkın silâhlanıp sokaklara fırlayışını, Guise'yi alkışlayıp Valois'i kaçırtışını görmüş bir adamdı. Kendi kendine:

«İki ihtimal var,» diyordu. *«Ya Espinosa, bu karşı manevrayı farkettiğı hâlde farkına varmamış gibi görünerek Fausta ile isyancılarını müthiş bir tuzağı düşürecek ya da kendi askerleri bu engeller ve silâhlı adamlar arasında pek feci bir duruma gelecekler... Burada hazırlanan manevrayı Kral'cılardan kimse- nin anlamaması, doğrusu inanılır Ŗey değil. Ne olursa olsun, harekâtın bu kadar geniş tutulacağını akıl etmemiştim. Ne haltettim de bu işe burnumu sokup başıma belâ açmaya geldim, bilmem ki?..»*

Durumu böyle apaçık gördükten sonra Pardaillan'dan başka kim olsa, gerisin geri dönerdi. Çünkü

onun Kral'la kulları arasındaki bu dövüşle hiçbir ilgisi yoktu. Fakat Pardaillan'ın kendine göre bir mantığı vardı. İçinden epey lânet okuduktan sonra şeref kapısından alana girerken, orada bekleyenlere Fransa Kralı'nın elçisi ve Philippe'nin dâvetlisi olduğunu söyleyerek kendisine ayrılması olan yere yöneldi.

Tam bu sırada Kral da tribün hâline getirilmiş olan balkonda belirmişti. Engizisyon Başyargıcı Espinosa, Kral'ın koltuğunun arkasında duruyordu. Diğer asîlzâdeler de balkonda rütbelerine göre yer almışlardı.

Espinosa'nın yanında, Kral'la Başyargıç'tan başka kimsenin tanımadığı pek genç bir maiyet asîlzâdesi yer almıştı. Espinosa bu asîlzâdeye gülümsemiş, Kral ise aslında arkada durması gereken bu gencin, yanında yer almasına göz yummuştu. Hattâ Başyargıç'ın soluna, üstü yumuşak ipekli yastıklarla örtülü bir sıra konmuş ve bu genç asîlzâde gayet tabî bir tavırla bu sıraya yerleşmişti. Böylece Kral başını sağa sola çevirdikçe Espinosa ile ya da bu genç asîlzâdeyle görüşebilecekti. Bu durum, diğer asîlzâdelere, ihmal edildikleri hissini vermiş ve adamlar bu türedi asîlzâdeyi kıskanmaya başlamışlardı.

Bu esrarengiz asîlzâde, erkek kılığına girmiş Fausta'dan başkası değildi!

Fausta o sabah Espinosa'ya İspanya Kral'ı Philippe'yi Fransız tahtının vârisi yapan belgeyi vermişti. Fausta'nın bu umulmadık hareketi hem Kral'ın gözüne girmesine, hem de Başyargıç'la barışmasına sebep olmuştu. Bununla birlikte kurnaz kadın, ölü Kral Üçüncü Henri'nin vasiyetnâmesini pek de karışlıksız ve şartsız sunmuş değildi.

Bu şartlardan biri, Fausta'nın boğa güreşlerini Kral'ın locasından seyretmesini, dolayısıyla Kral ve

Başyargıç'la istediği gibi yakından konuşabilmesini sağlıyordu. Bu şarta bağlı ikinci bir şart da, gösteri sırasında Fausta kendisine gelecek her haberciyle, Kral'ın yanında görüşebilmesine izin verilmesiydi...

Espinosa, Fausta'nın bu şartları sâdece gururunu tatmin etmek için ortaya atmadığını sezecek kadar zekiydi. Prenses'in böyle izinler koparması için ciddî birtakım sebepler olmalıydı. Onun için kadının arzularına hemen boyun eğdi. Bu mesele Kral'a açılınca, o da Fausta'nın Pardaillan'a karşı kendi safında kuvvetli bir yardımcı olacağını hesaba katarak şartları hemen kabul etti.

İspanya Kralı, otsuz ocaksız, adsız sansız, basit bir asîlzâde olan Pardaillan'ın kendisine karşı takındığı saygısız tavrı bir türlü hazmedememişti. Espinosa tarafından ileri sürülen sakıncaları gözönünde tutarak, intikamını almayı biraz geciktirmesine sebep de bu intikamını daha müthiş ve daha kesin bir surette almak istemesiydi.

Kral balkonda görünür görünmez, sahadaki tribünlerde ve meydan civarındaki evlerin balkonlarında oturan asîlzâdeler tarafından coşkunca alkışlandı. Halkın arasından da bu alkışlara katılanlar oldu. Fakat onların hiç de içten alkışlamadığı belliydi.

Kral bu alkışlara ve saygı gösterilerine eliyle teşekkür edince ortalığa kesin bir sessizlik çöktü. Bu sessizlik, Kral'a olan saygıdan çok Majeste'nin gürüşün başlamasına işaret vermesi içindi.

İşte Pardaillan, tam bu sessizliğin hüküm sürdüğü sırada tribünün basamaklarında belirdi ve kendisine ayrılmış olan yere doğru ilerlemeye başladı. Espinosa, Fausta'nın tavsiyelerine uymuş ve gözüpek Şövalye'nin herşeye rağmen gösteriye geleceğini hesaba katarak kendisine yer ayırtmıştı. Üstelik Majeste Navarre Kralı'nın elçisine şerefli bir yer hazırlat-

mişti. Şövalye şimdi, tribünün ortasında, ayakta ve boyuyla posuyla bütün orada oturanlara tepeden bakar bir durumda, kendisine yol açıp yerine gitmeye uğraşıyordu. Fakat mevkilerinin verdiği kibirle hindiler gibi kabarmış ve üstelik tam yarış başlayacağı sırada rahatsız edildiklerine fena hâldc sinirlenmiş bir sürü mağrur kadın ve asîlzâde arasından geçip yerine ulaşması hiç de kolay olmadı. Hele cesareti delilik mertebcsinc vardırmaya karar vermiş olan Şövalye'nin kadınlar önünde saygıyla eğilmesine mukabil, erkeklerle karşılaşınca başını dikerek alaylı alaylı bakması durumu daha nâzik bir hâle getirdi. Pardaillan'ın yol vermek istemeyenleri itip kakışı, geçtiği yerde homurdanmalara yol açıyordu.

Kısacası bu durum o kadar gürültüye sebep oldu ki, bütün asîlzâdelerin ve alandaki binlerce insanın dikkati, bir kale fethedecekmişçesine kendine yol açan, etrafındaki homurdanmalara, itirazlara kulak asmayan Şövalye'ye çevirildi. Kral Philippe'nin gözünde kötü bir ışık yandı ve bu rezalete sebep olana ne yapılmak gerekeceğini sorarcasına Espinosa'ya baktı. Başyargıç, Kral'a:

«*Bırakalım! Elbet sıra bize de gelecek!*» Demek isteyen bir gülümseyişle cevap verdi.

Philippe, Espinosa'nın teklifini kabul ettiğini bir baş işaretiyle anlatarak, nihayet yerine ulaşmış olan Pardaillan'a sırtını dönüp oturdu.

Pardaillan'ın bilmediği bir şey vardı. Zaten Şövalye'nin kendisiyle ilgili herşeyi son anda öğrenmek alnında yazılıydı. Bunun gibi Kızıl Sakal'a verdiği dersin de yalnız saraylılar değil, bütün şehir halkı arasında yayılmış olduğunu, herkesin bundan bahsettiğini, İspanya'nın en namlı kılıç ustasını yenmesini hayranlıkla karşılamakla beraber, millî duygularına gem vuramayıp Şövalye'nin esaslı bir ceza gör-

mesini yürekte dilediğini bilemiyordu. Pardaillan'ın adı ağızlardan düşmüyordu. O, Kızıl Sakal'ı yenmekle hemen hemen bütün asîlzâdelerin düşmanlığını kazanmıştı. Mademki Kral bu yabancının küstahlığını cezalandırmıyordu, o hâlde kendisinden mü-kemmel bir öç alınmalıydı. Ayı gibi inine çekilip kimseyle ahbaplık etmeyerek yaşıyan Kızıl Sakal, ömründe hiçbir vakit, bu kadar kalabalık dost sahibi olmamıştı.

Şövalye yerine ulaşmak için kendisine yol açmaya çalışırken, çarptığı adamlar birbirlerine bu saygısızın kim olduğunu soruyorlardı. Saraydaki olayı görmüş olanlar da Şövalye'nin adını söyleyince, Pardaillan ismi yine ağızdan ağıza dolaşmaya başlamıştı.

Şövalye yerine varınca, şöyle bir etrafına bakındı ve hayret içinde kaldı. Kendisine bakan bütün gözlerde tehdit ve kin okunuyordu. Eğer yer ve zaman engel olmasaydı, yirmi-otuz kişi birden Şövalye'ye meydan okuyacak ve kendisini düelloya davet edecekti.

Ama Şövalye de öyle kuru gürültüye pabuç bırakacak takımından değildi. Bu kin dolu bakışlardan ürküp yerine oturmak şöyle dursun, tam tersine ayakta kalarak aşağılayıcı ve kışkırtıcı gözlerle etrafını süzdü ve alaylı alaylı gülümsedi.

Tam bu sırada borular çalmaya başladı. Bu, binlerce seyircinin sabırsızlıkla beklediği işaretti. Fakat boruların şu anda çalması Kral'ın yanlış anlaşılan bir işareti yüzünden olmuştu. Yine bunun gibi, tam Pardaillan oturacağı sırada çalınan bu borular herke-se Fransa Kralı'nın elçisinin selâmlandığı izlenimini vermişti. Kral da hemen bu durumun farkına vararak kızgınlığından sapsarı kesildi ve hızla Espinosa'ya dönüp kısa bir emir verince, Kral'ın işaretini yanlış anlayıp boruların çalınmasına sebep olan subay derhal yakalanıp zincire vuruldu.

Pardaillan'ın meydan okuduğu kimseler de boru seslerinin Şövalye'yi selâmladıklarını sanarak şiddetli itirazlarda bulundular.

Şövalye de boru seslerinin kendisine ait olduğunu sandı ve içinden:

«*Vay canına! Selâmlanıyoruz ha?.. Ah babacığım, sağ olup da oğluna yapılan tezahüratı görseydin!*»
Diye söylendi.

Fakat Pardaillan'ın işin farkına varıp esasını anlamadığını söylersek yanılırız. Şövalye kendisine bu kadar kin beslenen memlekette bu şekilde karşılanmayı umaçak kadar sâf bir adam değildi. Fakat durumun herkes tarafından böyle anlaşıldığını hemen kestirmiş ve hiç bozuntuya vermemişti. Bu yanlışlığı kendisine karşı saygı gösteriliyormuş gibi kabullenmeyi uygun buldu ve hoşuna gitmeyen bir adama başında taç bile olsa, saygı göstermeyi aklından bile geçirmediği için, Kral'la bir kere daha alay etmeyi yer ve zaman bakımından pek elverişli bularak kendi kendine söylendi:

«*Yaşasın! Bu nezaket gösterisine başka bir nezaket gösterisiyle karşılıkta bulunmak yakışık alır doğrusu!*»

En sâf gülümsemesiyle ve çok iyi eğlenen bir adamın yürekten gelen sevinciyle Kral'ın balkonuna gösterişli bir saygı selâmı gönderdi...

Tesadüfe bakın ki tam bu sırada boruları yanlış zamanda çaldırtan subayın tutuklanması emrini veren Kral da Espinosa'ya dönmüştü. Pardaillan'ın neli gülümsemesiyle alaycı selâmı Kral'ın yüzüne bir samar gibi iniverdi. Fakat içindekini dışarı vurmaya alışmış iki yüzlü bir adam olduğundan, hiddetten dudaklarını ısırırken Başyargıç'ın plânını bozmamak için Pardaillan'a gayet nâzik bir tebessümle karşılık vermeyi uygun buldu.

Bu, Pardaillan'ın umduğundan da fazlaydı. Etrafına memnun bakışlar saçarak yerine oturdu. Fakat sanki oradan bir sihirbaz geçmiş de bütün yüzlerdeki kin ifadesini sempatiye ve samimiyete çevirmiş gibi, çevresindeki çehrelerde tatlı tebessümlerden başka bir şey görmedi. Şövalye'nin dudaları küçümseyici bir gülümsemeyle büzüldü. Kral'ın kendisine gülmesi, etrafındakilerin duyduğu kini dostluğa çevirmeye yetmişti.

Bu sırada boruların yanlış çalmış olmasına rağmen gösteriler de başladı. İlk boğa sahaya salıverilmişti.

Bütün bu tesadüfler ve yanlışlıklar bir araya toplanınca, şöyle bir sonuç doğmuştu: Kral sanki yarışın başlaması için Pardaillan'ın gelmesini beklemişti. O gelince borular çalmış, Kral tarafından selâmlanmış ve yerine oturur oturmaz da ilk boğa alana salıverildiği için Pardaillan törenin şeref misafiriymiş gibi yerine kuruluvermişti... Tıpkı, Giralda'nın da halkın en ön safında, iki nöbetçi arasına bir kraliçe ihtişamıyla oturması gibi...

FAUSTA'NIN PLÂNI

Don Cesar'ın çadırını Barba Roja'nınkinin yanında kurmak gibi can sıkıcı bir durumla karşı karşıya kaldığını söylemiştik. Delikanlı, aklına bile getirmezdii ama, bu işte de Fausta'nın parmağı vardı. Mesele şuydu:

Kral'la Başyargıç, Don Cesar'la Pardaillan'ı tutuklamayı kararlaştırmışlardı. Kral yirmi yıldan beridir torununu korkunç kiniyle takip edip duruyordu. Yirmi yıldır sönmek bilmeyen bu kine, kendisine hakaret ederek gururunu kırmış olan adama karşı duyduğu nefret de eklenmişti. Hattâ şimdi Kral'ın da, Espinosa'nın da başlıca hedefleri Pardaillan'dı. İkisi de Don Cesar'ı şimdilik bir yana bırakmayı ve ilk plânda Şövalye'yi yere sermeyi tasarlıyordu. Kral kininin ve nefretinin esiriydi ama, Espinosa sağlam mantığına dayanarak hareket ettiği için daha müthişti. Onda ne kin, ne nefret vardı. Başyargıç bir hesap adamıydı. Fakat Pardaillan'dan çekiniyordu. Espinosa gibi soğukkanlı ve ölçülü bir adamın çekingenliği Kral'ın nefretinden de, kininden de müthişti. Espinosa ölçüsünde görgülü ve tecrübeli bir insan, hissî bir olay karşısında tereddüde düşebiliyordu. Lâkin mantikî bir durum karşısında yolundan şaşmasına imkân yoktu. Bir kimseden çekinmeye başladığı andan itibaren bu kimse kim olursa olsun, kaçınılmaz bir surette ölüme mahkûm edilmiş ve her çâreye başvurulup ortadan kaldırılacak demekti.

Pardaillan'ın, Kral'ın torunu meselesine de burnunu soktuğunu gören Espinosa, onun bu konuda

görüldüğünden çok daha fazla şey bildiğini hissetmişti. Üstelik Şövalye'nin kendine has bir vicdanın sesine uyarak, bu adsız sansız Prens'in koruyuculuğunu yapmaya başladığını hemen sezmişti. Fakat Espinosa, Pardaillan'ı, gözü daima yükseklerde olan bir insan sanmak hatâsına kapılıyordu. Pardaillan'ın devrindeki insanların karakterlerine asla uymayan şövalyelik ruhunu hiç anlamamıştı.

Halbuki bu konuda Pardaillan'ın düşüncesi gayet basitti. Don Cesar'ın yalnız ve güçsüz olmasına karşılık, düşmanlarının ne kadar kalabalık ve kuvvetli olduklarını görüyor ve nasıl iriyarı bir adamın kudretsiz ve zayıf bir mahlûku hırpalamasına insanın gönlü razı olmazsa, Şövalye'nin de gönlü, Prens'in bu müthiş düşmanlar tarafından ezilmesine razı olamıyordu. Kendini savunan Prens'in hareketi ne kadar tabiiyse, onun yardımına koşan Şövalye'nin jesti de tabiiydi. Üstelik bu harekette âlicenaplık da vardı. Çünkü bu meşru müdafaa, saldırana karşı hiçbir kıskırtma hareketi yapılmadan mecbur kalınmış bir şeydi.

Espinosa bütün bunları hesaba katmadı.

Eğer düşmanının karakterini daha iyi tanımış olsaydı, Şövalye'nin mizacına uymayan bir işe girişmeyeceğini pekâlâ bilirdi. Don Cesar, doğumundaki esrarın Fausta tarafından açıklanmış şekline kulak asıp da taht üstünde hak iddiasına kalkışsaydı, Pardaillan hiç şüphesiz kendisine yardım etmezdi. Bu hesapça Espinosa kesinlikle aslı olmayan bir şüpheye dayanarak Şövalye hakkında hüküm verirken hak-sızlık ediyordu. Ancak Başyargıç'ı, Şövalye'nin duyup düşündüklerini anlamamakta haklı görmek de lâzımdır. Espinosa şövalye olmadığı için şövalyelik ruhunu bilemezdi. Buna rağmen asıl bir adam olduğundan, Pardaillan'ı basit bir insan gibi yakalatıp zindana attırmak kararını da verememiş, hele Şövalye'nin

cesaretine duyduğu hayranlık buna büsbütün engel olmuştu.

Bununla birlikte Espinosa ile efendisi Kral'ın, Pardaillan'la Don Cesar'ı yakalatıp ortadan kaldırmak konusunda anlaştıkları kesindi. Ancak Pardaillan'ın yakalanışının ne şekilde gerçekleştirileceği meselesinde aynı düşüncede değildiler. Kral, kendisine saygısızlık göstermiş olan adamın hemen yakalanmasına taraftardı. Aklınca bu iş için de bir subayla birkaç asker yeterdi. Yakalanınca, muhakeme edilecek, hüküm giyecekti. Böylece herşey bitmiş olacaktı.

Halbuki Espinosa meseleyi başka türlü görüyordu. Herşeyden önce böyle bir adamın, Kral'ın sandığı kadar basit ve kolay yakalanamayacağı inancındaydı. Sonra Fausta'nın etkisi altında kaldığından ve Şövalye'nin olağanüstü bir yaratık olduğunu, kolayca yok edilemeyeceğini düşündüğünden midir nedir, bu tevkifin arkasından sökün edebilecek olaylardan endişe ediyordu. Nihayet Espinosa, Engizisyon Başyargıcı'ydı. Kral'ına karşı saygıda kusur etmiş olan adamın cezası onca basit bir şekilde ölmekten ibaret olamazdı. Böyle bir ölüm, kurtuluş demektir. O hâlde bu suçu işlemiş olana işkence edilmeliydi. Hatta Başyargıç, bu suçun büyüklüğü yanında işkenceyi bile yeterli görmüyordu. Birkaç dakikalık işkence neydi ki?.. Güçlü kuvvetli, üstelik az rastlanır derecede sağlam bir iradeye sahip Şövalye gibi bir adam için bu işkence de hiçti. Bu adama müthiş bir ceza vermek lâzımdı. Öyle bir ceza bulmalıydı ki Şövalye'nin can çekişmesi günlerce sürmeli, dayanılmaz acılar içinde kıvranmalıydı.

*

İşte bu sırada Fausta çıkagelmiş, Başyargıç'a plânını fısıldayınca Espinosa da bunu hemen kabul et-

mişti. Şimdi de bu plânı uygulamak için hep birlikte boğa güreşi alanında toplanmış bulunuyorlardı. Aynı meydanda tepeleyecekleri adam için özel bir yer de hazırlamışlardı. Çünkü Espinosa düşüncesini Kral'a da kabul ettirmiş ve hattâ Kral'ı kendisini bütün maiyetinin önünde küçük düşürmüş olan adama tatlı tatlı tebessüm ettirecek kadar etkisi altına almıştı.

Fausta'nın tasarladığı cezanın ne olduğunu da ileride göreceğiz.

Şimdilik Pardaillan ve Don Cesar'ın tevkifi için her türlü tedbir alınmıştı. Hattâ bildiği birçok şeyi bilmiyor görünen Espinosa, Fausta'ya karşı da Prenses'i bir hayli düşündürecek tedbirler almakta belki de kusur etmemişti. Bu müthiş din adamından her şey umulurdu...

Çünkü Fausta, Kral'la ve Espinosa ile yalnız Pardaillan meselesinde anlaşmıştı. Başyargıç'ın uygulamaya giriştiği plânın büyük bir kısmı onun eseriydi. Fakat anlaşmaları bu kadarla kalıyordu. Fausta Pardaillan'ı kendi eliyle yere seremeyeceğini anladığı için Kral'a teslim etmeye razıydı ama, kendi haris emelleri için son derecede lüzumlu olan Don Cesar'ı fedâ edemezdi. Bu konuda birdenbire ortaklarına rakip kesiliverdi. Fausta'nın tasarısını başarıya ulaştırabilmek için ne kesin tedbirler almış olduğunu da daha önce görmüştük...

Prens'i kurtarmak ve tahta çıkarmak... Don Cesar, kendisine koca olmayı kabul ettiği takdirde bu, mükemmel bir şeydi. Bu sâyede onu elinin içine alacak ve istediği gibi kullanacaktı. Fakat Prens, bu şartı kabul etmezse, bütün o emeklerle birlikte plânlar suya düşüyordu... Halbuki Prens, bu evlenme teklifini Fausta'nın zannettiği gibi hiç de benimsememiş, tam tersine bu konuda gayet çekingen ve isteksiz davranmıştı.

Fausta'ya göre bu çekingenliğin bir tek sebebi var-

dı: Prens'in çingene kızına olan sevgisi... Fausta'nın görüşüne göre biricik engel buydu.

İşte Fausta da, tıpkı Espinosa'nın Pardaillan'ın karakterini değerlendirirken yanıldığı gibi, Prens'in düşüncelerini kavramaya çalışırken hatâ ediyordu. Bunun sonucu olarak bir yanlış temele dayanıp kurduğu plân da tıpkı Espinosa'nın plânı gibi gerçekleşse bile faydasız hâle geliyordu.

Fausta'nın düşüncesine göre Giralda, yolundaki tek engeldi ve kendisinin yok edilmesi lâzımdı. Fausta plânının bu kısmını uygularken Barba Roja'dan yararlanmayı aklına koymuştu. Çünkü bu insan zamanının Giralda için yanıp tutuştuğunu biliyordu. Fausta pek usta bir tiyatro rejisörü gibi hazırladığı eserde herkese en uygun rolü de vermeyi düşünmüştü. Fakat başarının tam olması için herkesin sadece kendi rolünün çerçevesi içinde kalması, bu sınırı aşmaması gerekti. Kullandığı her insan hakkında eksiksiz bilgi topladığı için, Kızıl Sakal'ın da hislerini zaptedemeyecek kıratla biri olduğunu öğrenmişti. Barba Roja'nın, Giralda'ya karşı duyduğu aşk da gerçek bir sevgiden çok uzak, genç kıza sahip olmayı hedef tutan şiddetli bir şevhet hırsıydı.

Beri yandan Barba Roja, kendisini rezil kepaze etmiş olan Pardaillan'a karşı öyle bir kin besliyordu ki, Kral'ın hissettiği nefret onunkinin yanında hiç kalırdı. Eğer Şövalye'nin tevkifi sırasında tesadüfen Kızıl Sakal da orada bulunur ve bu olayı görürse, hiç şüphesiz o anda Giralda'ya olan aşkını unutup müthiş düşmanınin üstüne saldırıverirdi. Halbuki Kızıl Sakal'ın görevi gayet açıktı: Giralda'yı kaçırarak ve Fausta'yı bu genç kızdan kurtaracaktı. Rolünün yalnız bundan ibaret olması ve burnunu başka işlere sokmaması lâzımdı.

Fakat Kral'ın iki ayaklı çoban köpeğinin kendisine verilen bu rolden asla haberi olmadığını ve Fausta'

nın onunla herhangi bir ilişki kurmaktan kaçınmış olduğunu gözden uzak bulundurmamalıyız. Öte yandan Prens'in de sevgilisi kaçırıldıktan sonra bu işi Fausta'nın düzenlemiş olduğundan asla şüphe etmemesi gerekiyordu. Hiç değilse bu gerçeğin Fausta ile evleninceye kadar kendisinden saklanması şarttı. Bir kere evlendikten sonra öğrenmesi önemli değildi.

Fausta tereddüt bile etmedi. Barba Roja'nın zekâsı, kuvvetinden çok aşağıydı. Fausta'dan direktif alan Centurion, bu insan azmanını, Pardaillan'ın çingene kızını sevdiğine çabucak inandırdı. Ve Centurion, anlattığı yalanları Kızıl Sakal'la başbaşa bulunduğu zamanlarda takındığı senli benli tavrıyla şöyle bitirdi:

— «Yakışıklı adamsınız, yeğenim. Genç kızın kulağına tatlı masallar fısıldayıverirsiniz... Ondan bıktıktan sonra da kendisini gerisin geriye Pardaillan'a yollamakta kusur etmezsiniz, olur biter... Gerçi kız giderken, geldiği hâlde bulunmayacak ama, bu kadarına da şükretsın... Emin olun ki böyle bir intikam, sizin tasarladığınız saçma hançer darbesinden çok daha etkili olur... Düşünün bir kere, Şövalye tapınırcasına sevdiği kızı, mahvolmuş, lekelenmiş bir hâlde görünce ne kadar acı çekecek!..»

Ve Barba Roja bu tuzağa gözü kapalı girerek haykırmişti:

— «Hay Allah senden razı olsun! Ne mükemmel bir fikir buldun be! Demek şu Allahın belâsı Fransız, çingene kızına abayı yakmış ha!.. Eğer ben de onun burnuna güle güle, kızı elinden almazsam, bana da Kızıl Sakal demesinler. Bıkınca da, dediğin gibi, gerisin geriye gönderirim ama, leşini gönderirim!..»

*

Fausta, Barba Roja'yı bu tuzağa soktukten sonra, aldığı tedbirden daha emin olmak için, Kızıl Sakal'-

ın boğa güreşlerine katılmasını sağlamıştı. Kral önce razı olmamıştı. Çünkü sâdık köpeğinin Pardaillan'a kolayca yenilmesini hiç hazmedememişti. Fakat Espinosa, Kral'a, Kızıl Sakal'ın boğa güreşine katılmasının uygun olacağını söylemişti. Bu suretle Pardaillan'ın aslında Barba Roja'yı hırpalamadığı, çünkü Kızıl Sakal'ın kırksekiz saat sonra pekâlâ yarışmaya katılabildiği ispat edilecek ve Şövalye'nin halk arasında yayılan ününe bir darbe vurulacaktı. Kral bu teklife kanmış ve böylece Don Cesar, çadırını Don Almaran'ınکه komşu kurmak talihsizliğine uğramıştı.

Barba Roja'ya gelince, gösteriye katılması emrine pek sevinmişti. Gerçi kolu hâlâ ağrıyordu ama, karşılaşacağı boğayı bir hamlede yere serip geberteceğinden emindi. Kral'ın da gözünden düştüğü bir sırada, kendisine boğa dövüşüne katılma izninin verilmesi gerçekten büyük lütuftu. O, bu lütfâ lâayık olduğunu göstermek istiyordu. Zira Kral tarafından alanda boğa güreşine dâvet edilmek İspanya asîlzâdeleri arasında büyük bir şeref sayılırdı.

Fausta bu son ihtiyat tedbirlerini de aldıktan sonra artık iyice ferahlamıştı. Barba Roja, boğasıyla dövüşükten sonra Giralda işini ele alacaktı. Pardaillan'la karşılaşmasına da imkân kalmayacaktı. Fakat Fausta, her ihtimali gözönünde tutmuştu; şöyle ki eğer Don Almaran, boğa güreşinde yaralanır da Giralda'yı kaçıramazsa, Centurion'la adamları bu kaçırma işini halledeceklerdi. Esas mesele Giralda'nın ortadan kaybolmasıydı. Kızıl Sakal nasıl olsa sonradan iyileşir ve onu bulurdu.

Bütün bunlardan sonra durumu, topluca bir gözden geçirebiliriz:

Bir yanda bir genç kız görüyoruz, bu Giralda'dır. Kendisini tehdit eden müthiş tehlikeden habersizdir.

Seyircilerin en ön safında bir yer bulup sevgilisinin kahramanca dövüşünü seyredebileceği için son derece memnundur...

Öte yanda, Don Cesar'ı karşımızda buluyoruz... Delikanlı gerçi, sevgilisinin tehdit altında bulunduğundan habersizdir ama, içinden bir his, onun bir tehlike karşısında bulunduğunu haber vermiştir. Fakat Prens, bu tehlikenin Fausta'nın gözünde büyülttüğü derecede olmadığına inanmaktadır. Eğer Kral gerçekten kendisine düşman olsaydı onu hemen tevkif ettirmez miydi? Bu kadar dolambaçlı yollardan gitmesine ne lüzum vardı?.. Hayır, Don Cesar asıl bir aileden gelme olduğuna inanıyor ama, Kral oğlu olduğu hikâyesini akla yakın bulmuyor... Birisi kendisine kin besliyor. Bunun farkında... Ama kim? Bu durumda başına gelecek en kötü şey birkaç haydudun hücumuna uğraması.. Fakat bu çeşit bir hücumu karşı koymak, Don Cesar gibi bir delikanlı için mesele bile değildir.

Don Cesar, Pardaillan'ın görmüş olduğu askerleri görmüş olsaydı, şüphesiz bu kadar kayıtsız kalmazdı. Ama ne çâre ki görmemişti.

Nihayet Pardaillan'ı görüyoruz...

Pardaillan'ın ne taraftarı, ne dostu, ne de askeri var... Yapayalnızdır... Centurion'la Fausta'nın yeraltı mahzeninde yaptığı toplantıyı kaçırdığından, Giralda'nın tehlike içinde bulunduğunu bilmemektedir. Buna karşılık, Don Cesar'ın büyük bir tehdit karşısında bulunduğundan emindir. Fakat Pardaillan'ın kendisi buradadır ya... O sağ oldukça Don Cesar'a kim el sürebilir?..

Yalnız işin inanılmayacak kadar garip tarafı, hiç şüphesiz bütün bu müthiş hazırlıkların aynı zamanda kendisi için yapılmış olabileceğini Pardaillan'ın hiç aklına getirmemesiydi. O, her hazırlığı Don Ce-

sar'a karşı sanıyor ve kendisine karşı bu çeşit suikastler düzenlenebileceğini hiç aklı kesmiyordu. Çünkü kendisini bu kadar uğraşılmaya değer bir insan olarak görmüyordu.

Bazan bir fırsat çıkıp da büyük bir başarı kazandığı ve bu başarıya şahit olanların yüzlerinde takdir, hayranlık ve korku ifadelerini gördüğü vakit gerçekten aptallaşır gibi oluyor, etrafına utana, sıkıla, şaşkın şaşkın bakarak, sanki: «*Bunda hayret edilecek ne var?*» Demek istiyordu. Oysa asıl hayret edilecek şey kendisinin bütün o olağanüstü başarıları gayet tabii ve sıradan bulmasıydı.

Şimdi de doğrudan doğruya tehdit altında bulunduğunu bilmediği için, kendisini burada, hiddetinden kuduran kalabalık bir asîlzâde sürüsü arasında gayet emniyette hissediyordu. Yalnız, hazırlanan bu belâlı işlerin neden bu kadar yakınına sokulduğuna kızıyor ve kendi kendine söyleniyordu:

«*Anlaşılan bana rahat batıyor! Şu kargaşalığa bak... Sakın bu Mösyö Espinosa ile Madam Fausta kargaşalığı fırsat bilip işlerini yakan arzuyu yerine getirmeye, beni de öbür dünyaya yollamaya niyetlenmesinler?.. Benim gibisine de böylesi yakışır zaten. Kazık kadar oldum hâlâ akıllanmadım. Zavallı babacığım her zaman: 'Mantık, insana, üstüne vazife olmayan işlere karışmamasını emreder...' Demez miydi? Ah, bu benim yerin dibine batası huyum yok mu? Yine benimle ilgili olmayan şeylere burnumu soktum işte... Eğer bir daha böyle bir şey yaparsam kahrolayım... Fakat bu yeminimi yerine getirebilmem için bir kere buradan postu sağlam kurtarmam lâzım...»*

Şövalye kendi kendine bu kadar atıp tutmasına rağmen, yine yerinde kaldı. Çevresindeki kin dolu gözleri gördükçe daha beter kasılmayı ve bütün bu

kalabalığı kışkırtıcı bir tavır takınmayı ihmal etmedi.

İki taraf birbirine denk güçte değildi. Şövalye yanlış düşünmüyordu. Bu sefer durum gerçekten tehlikeliydi ve Pardaillan'ın da bu fırtınaya kapılıp sürüklenmesi mümkündü.

BOĞA GÜREŞİ

Pardaillan, Espinosa tarafından kendine tribünlerde ayrılmış olan ön saftaki yerine otururken borular ötmüştü. Bu halkın sabırsızlıkla beklediği, Kral'ın, oyunların başlamasına izin verdiğini gösteren işaretti.

Barba Roja'nın ilk boğa ile karşılaşması kararlaştırılmıştı. İkinci güreşi, kendisiyle meşgul olamayacağımız, sıradan bir asîlzâde, üçüncüyü de Don Cesar yapacaktı.

Barba Roja, kendisi gibi zırhlar içinde bir ata binmiş olarak çevresinde on kadar yardımcısı bulunduğu hâlde alana girdi. Bu sırada alanda, hiçbir işleri olmadığı hâlde, sâdece tribünlerdeki şık ve kibar kadınlara kendilerini göstermek için ortaya çıkıp gezinen bir sürü asîlzâde vardı. Bütün bu kalabalık, dönüp dolaşıyor, fısıldaşıp yüksek sesle gülüşüyor, bir an için dikkatleri, özellikle Kral'ın dikkatini kendi üstüne çekmeye uğraşıyordu. Fakat Philippe her zaman olduğu gibi soğuk bir heykelden farksızdı.

Birçok kimse Kızıl Sakal'ın gözüne girmek için kendisini tebrik ediyordu, devin bunlara aldıracağı yoktu. Gözlerini boğanın alana çıkacağı küçük kapıya dikmiş, bekliyordu.

Alanda bir asîlzâde kalabalığından başka, saha düzenini korumak ve güreşleri yönetmek, yaralıları kaldırmakla görevli birtakım insanlar da bulunuyordu. Bu görevliler, ortalığı dolduran züppe kibarlar yüzünden işlerinden kalıyor, yapacaklarını yapamaz oluyorlardı.

Borular çalınca alanda bulunan züppe asîller bir telâşla, kaçışmaya başladı. Seyirci kalabalığı bu hâle kahkahalarla gülerken, asık suratlı Kral da belli belirsiz gülümsemek tenezzülünde bulundu.

Herkes, boruların ötemsikle beraber boğanın da alana salıverileceğini biliyordu. Onun için alandakilerden hiçbiri, yabanî hayvanla karşılaşmayı göze alamazdı. Az önce sahada salına salına gezen asîl züppeler, birdenbire boğanın gireceği kapıya sırtlarını çevirerek, çalımlarının bozulduğuna aldırmadan, tabanları yağladılar ve bir hamlede parmaklıklardan aşır, soluğu sahanın dışında alıverdiler. Halk da bir yandan yuha çekiyor, bağırıyor, bu sahte kahramanları alaya alıyordu.

Bu sahne, fâciadan önceki komediydi.

Kaçanlar henüz seti aşıyor ve Kızıl Sakal'ın adamları, efendilerinin atının ardında toplanıyorlardı ki, boğa da birdenbire alana giriverdi.

Çok güzel bir hayvandı. Siyah üstüne beyaz benekli bol ve parlak tüylü bir postu vardı. Bacakları kısa ve kuvvetliydi. Boynu kalın, kafası kocaman, siyah gözleri pırıl pırıldı. Uzun boynuzları vardı ve her haliyle asîl bir boğa görünüşüne sahipti. Hayvan birkaç saattir karanlıkta kaldığı ahırından birdenbire aydınlığa çıkınca, önce şöyle bir duraladı. Sanki parlak güneş ışığı altında gözleri kamaşmıştı. Sahaya gayet gösterişli bir tarzda girişini seyirciler alkışlarla karşıladı ama, hayvan hem bu hâle şaşmış, hem de kızmış göründü.

Fakat bu hal kısa sürdü ve hayvan kendine gelecek, boynuzları arasına kurdelâlar bağlanmış başını salladı. Kızıl Sakal, bu kurdelâları alırsa veya hayvanı öldürürse, galip gelmiş olacaktı. Fakat galip gelmesi için boğayı kendi eliyle öldürmesine de lüzum yoktu. Bu işi adamlarından biri de yapsa olur-

du. Boğa, kafasına takılan kurdelâları silkip atmak istermiş gibi birkaç kere daha başını salladı. Sonra alanı bir baştan bir haşa gözden geçirdi ve uzakta, hücumunu bekleyen atlıyı hemen gördü.

Bu zırhtan heykeli görür görmez de hemen çılgın bir hızla ona doğru koşmaya haşladı.

Zırhlar içindeki adam da onu bekliyordu. Boğanın koşmaya haşladığını görür görmez o da atını sürmüştü. Boğa ile adam, birbirlerine doğru böyle saldırıya geçtikleri sırada, seyirciler arasında ses sada kalmamıştı.

İki zıt kuvvetin: Boğa ile Barba Roja'nın çarpışması korkunç oldu. Atlının mızrağı şiddetle hayvanın ensesine girdi!..

Barba Roja, kuvvetli adalelerini gererek boğayı sağına çevirmeye çabaladı ve aynı anda atını sola almak istedi. Fakat boğa, can acısının da arttığı bir kuvvetle direniyor ve hu direniş karşısında Kızıl Sakal'ın hayvanı da şaha kalkmış, ön ayaklariyle havayı çifteleyip duruyordu. Bir an, atın yere devrilerek binicisini de altında ezmesine kıl payı kaldı. Fakat hu sırada Kızıl Sakal'ın adamları, boğanın arkasına geçmiş, mızraklara takılı bıçaklarla hayvanın arka ayaklarının adalelerini kesip direncini kırmaya uğraşıyorlardı.

Birdenbire nasıl bir manevra sonucu olduğu anlaşılamadan at, boğanın direncinden kurtularak dört ayağı üstüne basıverdi ve tahtaperdeye doğru dört-nala koşarken, boğa da ters yönde koşmaya haşladı. Kızıl Sakal'ın adamları boğanın serbest kaldığını görünce çilyavrusu gibi dağıldılar.

Boğa, karşısında kimse kalmadığını görünce durdu, geri döndü. Kızgın kızgın kuyruğunu sallayıp çevresini araştırdı. Yarası ağır değildi ve canını acıtıp onu azdırmaktan başka bir işe yaramamıştı. Çok

kızmış olmalıydı. Her hâlimden bu anlaşıyor ve canını yakmış olana bunu pahaliya ödetmek istediği belli oluyordu. Fakat şimdi biraz daha ihtiyatla hareket ediyordu. Durduğu yerde, etrafına kötü kötü bakarak bekliyordu. Mağrur duruşunda ve etrafını araştırışında, boynuzlariyle karnını deştğini sandığı düşmanının birdenbire yok oluşuna fena hâlde şaşırmış bir edâ vardı. Aynı zamanda mızrakla yaralanan boynunun acıdığı seziliyordu.

Hayvanın yeni durumu, ihtiyatlılığı ve gittikçe artan hiddeti, ikinci çarpışmanın, birincisinden daha müthiş olacağını belli ediyordu.

Barba Roja, atını tahtaperdeye kadar sürdükten sonra durdurdu, geri çevirip düşmanına döndü. Boğanın düşünceli bir tarzda durduğunu ve saldırmaya pek de niyetli olmadığını görünce, hayvanını ağır ağır yürüterek, sanki anlarmış gibi boğaya bağırıp çağırmaya, onu kıskırtmaya başladı. Avazı çıktığı kadar:

— «Boğa!» Diye bağırıyordu. «Haydi!.. Alçak! Korkak! Miskin hayvan! Gelsene!..»

Boğa da iri kafasını sallıyor ve sanki:

«*Hayır, beni bir kere aldattın. Papaz, her zaman pilâv yemez...*» Demek istiyordu ama, yavaş yavaş yaklaşan adamın da en ufak hareketini bile gözden kaçırmıyordu. Kızıl Sakal da boğaya yaklaştıkça atının yürüyüşünü yavaşlatıyor, fakat buna karşılık bağırıp çağırmalarını artırıyordu. Bu bağırıp çağırmalar da o çağın âdetlerindendi. Dövüşlerde iki düşman yalnız birbirlerine darbe vurmakla kalmaz, aynı zamanda en ağır sözlerle hakaret etmekten zevk duyardı. Herkesin kendine mahsus yakası açılmadık küfürleri olduğu için, bugünün külhanbeylerinin ağız bozukluğu, o zamanki kibarların küfürbazlığı yanında gerçekten solda sıfır kalır.

Elbette ki boğa bu küfürlere cevap verebilecek imkâna sahip değildi. Fakat kendilerini gittikçe oyunun heyecanına kaptıran seyirciler, onun hesabına Kızıl Sakal'a cevap yetiştiriyorlardı. Aralarında Kızıl Sakal'dan yana olanlar da yok değildi. Bunlar:

«Korkak boğa! Git, Kızıl Sakal! Git de şunun kulaklarını çek... Köpeklere ver de yesinler!» Diye bağırişıyorlardı.

Hayvandan tarafa çıkanlar da şöyle cevap veriyorlardı:

— «Yüreğin varsa gel... Geleceğin varsa göreceğin de var! Karnını paralasın gör! Yanına bile yanasamazsın vallahi!»

Daha başkaları da Kızıl Sakal'a yardıma kalkışıyor:

— «Kendini kolla, Kızıl Sakal! Boğa sana kötü bir oyun oynayacak. Pek sinsi bir şeye benziyor... Gözünü aç!» Diye haykırıyorlardı.

Ve Barba Roja boyuna ilerlerken, bir yandan da sıtma görmemiş sesiyle halkın gürültüsünü bastırmaya çabılıyor, fakat tehlikeli düşmanını bir an bile gözden kaybetmeyerek, hızını gittikçe yavaşlatıyordu.

Boğa, adamın kendisine kolayca erişeceği bir mesafeye geldiğini görünce birdenbire başını eğdi. Pek kısa bir süre öyle durdu ve sonra bacaklarının çelik gibi sağlam adalelerinin bütün gücüyle hız alarak, müthiş bir sıçrayışla, kendisiyle alay eden düşmanına saldırdı.

Fakat herkesin beklediği çarpışma olmadı.

Boğa, adama isabet ettirememiş, başı eğik bir hâlde, şaşkın şaşkın koşarak geçip gitmişti. Bu sefer hayvana mızrak saplamaya tenezzül etmemiş olan Barba Roja da atını dörtnala ters yöne sürmüştü.

Barba Roja, düşmanını bir lâhza olsun gözden kaybetmediği için, boğanın üzerine atıldığını görür görmez atını sola çevirmişti. Bu manevra cesaret isterdi. Başarmak için yalnız iyi bir binici olmak, soğukkanlılığa sahip bulunmak yetmez, aynı zamanda altındaki attan da emin bulunmak gerekirdi. Manevra gayet ince bir ustalıkla yapıldığı için başarılı oldu ve alkışlarla karşılandı.

Boğa, düşmanını öldürmek için saldırdıysa bile, Kızıl Sakal herhâlde bu niyetle hücum etmemiş, sadece kurdelâları almayı düşünmüştü. Ya gerçek bir hünerle ya da bir şans sonucu bunu da başarmış ve mızrağının ucunda kurdelâları savura savura, boğadan dörtlüğe uzaklaşmıştı. Bu hesapça Kızıl Sakal, daha şimdiden yarışmanın galibiydi.

Nitekim, bu eşsiz ustalık karşısında büyülenen seyirciler de galibi alkışlar ve büyük takdir gösterileriyle kutlamakta gecikmediler. Bütün bu alkışlar ve gösteriler çok haklı ve yerindeydi. Çünkü büyük bir cesaret ve ustalık isteyen bir manevra, tam anlamıyla muvaffak olmuştu...

Fakat Barba Roja'ya bu zafer yetmiyordu. Şövalye de Pardaillan'ın kendisine verdiği dersi unutturmak, ona yenilgisini bağışlatmak ve Kral'ın yanında kaybolan itibarını tekrar kazanmak kararındaydı. Bu uğurda önce büyük cesaret isteyen bu manevrayı denemiş ve büyük bir başarı elde etmişti. O kadar ki, Kral bile kendisini yüksek sesle takdir ederek memnurluğunu göstermişti.

Kurdelâları aldıktan ve beğendiği bir asil kadına takdim ettikten sonra çekip gidebilirdi. Bu, onun hakkıydı ve hiç kimse bunda itiraz edilecek bir taraf bulamazdı. Fakat başarısıyla sarhoş olan ve Kral'ın yüksek takdiri karşısında büsbütün gururlanan Kızıl Sakal, daha üstün bir başarı göstermek istedi. Bo-

ğayla karşılaşmasında zayıf kolunun ağrıdığını hissettiği hâlde, işi daha ileriye götürmek, boğayı öldürmeden sahadan çekilmemek kararını verdi.

Bu, delice bir cesarettten başka bir şey değildi. Ve şimdiye kadar yaptıkları, bundan sonra yapacağını yanında bir çocuk oynucağı kalırdı. Yeniden güreşe devam etmek istediğini gören bütün seyirciler de böyle düşündüler.

Fausta kaşlarını çattı ve endişeli gözlerle Giralda'dan tarafa bakarak mırıldandı:

«Bu Kızıl Sakal budalası yine çingeneyi unuttu ve kendisine ihtiyacım olduğu bir sırada, Kral'ın önünde cesaret gösterisine kalkıştı. Allahtan ki tedbirimi almış bulundum.»

Durum tehlikeliydi. Çünkü boğa içgüdüleriyle saldırmaya başlamıştı. Daha ilk karşılaşmada yanıldığını ve aldatıldığını anlamış, hücumlarında, inanılmayacak kadar ihtiyatlı, kurnaz ve ölçülü davranmaya başlamıştı. Adamın başarılı saldırısı ve boğanın yediği darbeler kendisine bir ders oluyordu. Bir daha aynı hatâyı tekrarlamayacağı kesin görünüyordu. Eğer atlı, yeni bir hile bulamayıp eskileri tekrarlamaya kalkarsa, söktüremeyeceğinden kimsenin şüphesi yoktu. Üstelik hayvan, gücünden ve cesaretinden bir şey kaybetmiş de değildi. Gittikçe artan öfkesi müthiş bir hâl alıyor, o zamana kadar sahip olmadığı hileleri belliyor ve düşmanı olan adam, farkına varmadan boğayı dövüşe alıştırıyordu.

İlk çatışma tahta parmaklığın yakınında, Parda-illan'ın epey yakınında olmuştu. Boğa burada ilk yenilgiyi tatmış, ilk mızrak darbesini orada yemişti. Gidip gelip parmaklığa yanaşiyor ve düşmanıyle orada yeniden karşılaşmak istiyordu.

Barba Roja'nın adamları, efendilerine, elinde hayvanın boynuzlarından aldığı kurdelâlar bulunduğu

hâlde bir süre tribünlerin önünde gezebilmek imkânını verebilmek için, hayvanın dikkatini Kızıl Sakal'dan başka tarafa çevirmeye uğraşıyorlardı. Fakat boğa asıl düşmanının şurada, dört ayak üstünde gezinen çelik külçesi olduğunu anlamış gibiydi. Canını yakan darbeyi ondan yemişti. Şimdi intikam almak istediği oydu. Fakat artık ihtiyatlılığı artırmıştı; kendine seçtiği yerden ayrılmıyordu. Kızıl Sakal'ın adamlarının bağırıp çağırmalarına, kışkırtmalarına hiç kulak astığı yoktu. Bazan öfkeleniyor, kendisini pek yakından kızdıranlara doğru birkaç adım atıyor, fakat fazla ileri gitmiyordu. Hemen yine ilk durduğu yere dönüyor, sanki bu hâliyle: «*Benim seçtiğim savaş alanı burası!*» Demek istiyordu. Orada ya ölecek ya da öldürecekti.

Barba Roja mızrağının ucundaki kurdelâlarla yeteri kadar gösteriş yaptıktan sonra eyerin üstünde yükseldi ve boğanın bir türlü yerinden kıpırdanmadığını görünce, atını ondan tarafa dörtlâle sürdü. Boğa, daha önce de yaptığı gibi hasmının yeteri kadar yaklaşmasını bekledikten sonra aradaki uzaklığı gözüne kestirince birdenbire sıçrayıp saldırdı. Şimdi dövüşün burasına özellikle dikkat ediniz:

Adam, tam boğayla karşılaştığı vakit, birdenbire atını sola kırarak mızrağını sağa doğru uzattı. Kızıl Sakal, bu manevrayı şimdiye kadar iki defa yapmış ve boğa da her iki defasında da tuzağa düşerek adamın serbest bıraktığı yoldan geçmişti. Bu bakımdan hayvan da bu manevrayı mükemmel öğrenmişti. Zira arka arkaya deneme ona yetmişti. Şimdi yine aynı tuzağa düşmesine imkân yoktu. Onun için, boğa da daha önce yaptığı gibi dosdoğru athya saldırdı. Ancak atlı ile karşılaşınca düşmanı nasıl sola kırdıysa o da birdenbire sağa kaçıverdi.

Boğanın bu umulmadık manevrasının sonucu pek müthiş oldu!..

At, boğanın boynuzlarını göğüslemek zorunda kaldı. Boynuzlar, karnına girdi, boğanın başı, atı müt-hiş bir şiddetle havaya kaldırdı ve korkunç bir kuvvetle fırlattı.

Kızıl Sakal'a gelince; atına hız verebilmek için, hayvanın üstüne abanmış bir hâldeyken, hayvanının birden durması üzerine ayakları üzengilerden çıktı ve adam, o koskoca gövdesiyle atın, hattâ boğanın üstünden uçarak, epey ileride düşüp boylu boyunca yere serildi kaldı. Boğa da darbenin şiddetinden, sahanın kumları üstüne yığılmış, hareketsiz, âdeta bir ölü gibi yatıyordu.

Bu arada, olayı sonsuz bir merak içinde, âdeta soluk almadan izleyen seyirciler, ellerinde olmaksızın haykırmışlardı.

Boğanın kendini toparlaması ve yanıbaşında yatan atı boynuzlarıyla delik deşik etmeye başlaması uzun sürmedi. Durum tehlikeliydi. Kızıl Sakal'ın adamlarından bir kısmı, efendilerinin imdadına koşarken, bir kısmı da boğanın dikkatini başka yere çevirmeye uğraşıyordu. Fakat boğa yerlere saçılan kanı görünce âdeta kudurdu. Atın üstündeki zırha rağmen tam alttan saldırarak karnında geniş bir yara açtı ve hayvanı parça parça etmeye koyuldu.

Beri yanda, Kızıl Sakal'ınki gibi koskocaman bir gövdeyi yerden kaldırmak zaten mesele iken, bir de üstündeki zırhla bu adamın ağırlığı iki misline çıkınca ne kadar zor bir durum meydana geldiğini kavramak güç olmasa gerektir. Eğer kendisi de birazcık olsun adamlarına yardım edebilseydi, belki bu işin de üstesinden gelinirdi. Fakat zavallı Kızıl Sakal, zırhının içinde yere düştüğü vakit kendini kaybetmişti. Bu bakımdan kendisini ayağa kaldırmak imkânsız hâle gelmişti. Dört adam hemen Barba Roja'yı tutarak yerde sürüye sürüye dışarı çıkarmaya

çalıştılsa da boğanın aklına koyduğunu yapmaya karar verişî yüzünden bunu da başaramadılar.

Hayvan, özellikle zırhlı atın üstünde kendisine mızrak saplayan zırhlı adama kin bağlamıştı. Bu kinini de şöylece ispat etti:

Atı yere serdikten ve öldürdükten sonra, kendisine kurulan tuzaklara, yapılan kışkırtmalara hiç al-dırmadan öyle müthiş bir hızla Barba Roja'dan tarafa koştu ki, anlatılamaz. Kızıl Sakal'ın adamları boğayı yolundan çevirmek için her çâreye başvuruyorlardı. Boğa zaman zaman onlara saldırmak için de duruyor, sağa sola hücum ediyor, fakat eninde sonunda asıl düşmanına giden yoldan döneceğe hiç benzemiyordu.

Kızıl Sakal'ı tahta parmaklığın dışına çıkarmaya uğraşan adamlar, arkadaşlarının boğayı şaşırtmak uğrunda çalışmalarının bir sonuç vermediğini görünce, gittikçe kendilerine yaklaşan tehlike karşısında efendilerini kurtarmanın da imkânsızlaşacağını anlayıp Barba Roja'yı kumların üstüne bıraktıkları gibi tabana kuvvet parmaklığa koştular, üstünden aşip canlarını kurtarmaktan başka bir şey düşünmediler.

Seyircilerin heyecanla daralan göğüslerinden, dehşet feryatları yükseldi... Boğanın atı parça parça edişî zaten en katı yüreklipleri bile perişan etmişti. Kibar hanımlardan birçoğu bayılmış, kalabalıktan büyük bir kısmı korku çığlıkları atmaya başlamıştı.

Alan bir sürü cesur adamla dolmuştu. Hepsi de yardım etmek amacıyla koşmuş kimselerdi. Fakat karmakarışık bir hâlde harekete geçmişlerdi. Ne yapacaklarını bilmiyorlardı ve bu hâllerleriyle boğayı yolundan alıkoymak veya sâkinleştirmek şöyle dursun, tam tersine daha beter kudurtuyorlardı.

Bir mucize olmazsa Barba Roja'nın işi bitikti. Artık bundan kimsenin şüphesi yoktu.

Kral bile balkonunda Espinosa'ya doğru dönerek soğuk bir edâ ile:

— «Galiba bana yeni bir özel muhafız bulmanız gerekecek,» dedi.

Majeste'nin, uzun yıllar her türlü tehlikeye göğüs gererek koruyuculuğunu yapmış sâdık bir kulu için söyleyebildiği sözler, bundan ibaret kaldı. Espinosa da soğuk bir tavırla eğilerek Kral'la aynı fikirde olduğunu belirtti.

Bu sırada boğa da, hâlâ kumların üstünde boylu boyunca uzanmış yatmakta olan Kızıl Sakal'ın önüne kadar gelmişti. Şimdi adamın kurtulması için tek çâre vardı: Boğanın saldırıdan vazgeçmesi!.. Eğer hayvan, sadece iki boynuz vuruşuyla hırsını yenerse, Barba Roja'nın buradan sağ kurtulması mümkündü. Gerçi o zaman da bir hayli hırpalanırdı ama hiç değilse aldığı yaralardan ölmezdi. Fakat eğer hayvan ata saldırdığı şiddetle ona da saldırırsa Kızıl Sakal'ın hesabı tamamdı. Zira böyle güçlü kuvvetli bir boğanın üstüste yapacağı boynuz hücumlarına dayanabilecek bir zırh mevcut değildi. Bu durumda hayvan, kurbanını at gibi parça parça etmeden, kanlı bir et ve kemik yığını hâline getirmeden bırakmazdı.

Artık azgın boğa ile kurbanı arasında aşağı yukarı bir metrelik mesafe kalmıştı.

Daha şimdiden seyircilerden birçoğu, müthiş ve feci manzarayı görmemek için gözlerini kapamıştı. Koca alan, dehşet feryatlarıyla inliyordu.

Tam bu sırada beklenmedik, mucizeye benzer bir olay meydana geldi.

Tribünlerde, pencerelerde ve balkonlarda bulunan seyirciler, alanda neler olduğunu daha iyi görebilmek için dikildiler ve yanlarındakileri rahatsız etme-

lerine aldırmadan birbirlerini ezercesine ayaklandılar... Pencereleden, balkonlardan kopan coşkun bir alkış tufanı, gösteriyi ayakta seyreden halkı da sarak, yakın sokaklara kadar yayıldı. Etraf:

— «Yaşasın! Yaşasın cesur asîlzâde!...» Sesleriyle inliyordu.

Kral'ın balkonunda bulunanları bile bir anda bir merak ve ümit ürpertisi sardı ve oradakiler sarayın sıkı nezaket ve terbiye kurallarını unutarak, balkonun parmaklığına yanaşıp, olanı biteni daha iyi görebilmek için birbirlerini iteleyip kakalamaya başladılar... Kral bile her zamanki ağırbaşlı hâlini bırakıp elleriyle balkonun korkuluğuna tutunarak, aşağıya doğru sarktı ve hiçbir zaman yapmadığı bir hafiflikle alanda olanları görmeye çalıştı. Bu arada Engizisyon Başyargıcı Espinosa da her zamanki ciddî tavrını terkederek Kral'a uyup balkondan aşağı eğildi.

Herkesi kaplayan bu merak fırtınası içinde yalnız Fausta sâkin, soğukkanlı kaldı ve heyecan namına, titreyen dudaklarında beliren esrarlı bir tebessümden başka bir davranış göstermedi.

Halk görmek istiyordu. Tribünlerde ve pencerelerdeki asîlzâdeler görmek istiyordu. Kral ve Başyargıç görmek istiyordu. Herkes, herkes görmek istiyordu...

Fakat, neyi görmek istiyorlardı?.. Ne oluyordu?..

Seyirciler tribününden alana bir adam fırlamıştı. Zırhsız, atsız bir adam... Ve bu adamın elinde uzun bir hançerden başka silâh namına bir şey yoktu. Böyle olmasına rağmen eşsiz bir cesaret ve akıl almaz bir soğukkanlılıkla koşup azgın boğa ile Kızıl Sakal'ın arasına dikilivermişti.

Birdenbire alkış tufanı ve haykırışlar dinmiş, herkes nefes almaktan çekinircesine dikkat kesilmiş ortalığa âdeta bir ölüm sessizliği çökmüştü.

Kral, Kardinal Espinosa'ya dönerek, soğuk bir gülümsemeyle fısıldadı:

— «Mösyö de Pardaillan!..»

Bu adı söyleyişinde hem hayret, hem de sevinç vardı ve bunun sebebini de şu sözlerle anlattı:

— «Allah! Allah! Bu adam deli mi canım? Ne olursa olsun, intikamımın bu kadar mükemmel bir surette alınacağını hiç aklıma getirmemiştim. Öyle sanıyorum ki Kardinal, parmağımızı bile kıpırdatmadan yakamızı şu cesaret budalasından kurtaracağız. Böylesi daha iyi... Hiç olmazsa aziz yeğenim Navarre Kral'ı elçisine karşı saygısızlıkta bulunduğu muzu da iddia edemez...»

Espinosa da her zamanki soğukkanlılığıyla şu cevabı verdi:

— «Sizinle tamamen aynı fikirdeyim, Majeste...»

Fakat bu sırada, Fausta kendinden emin bir tavırla söze karıştı:

— «Majeste Hazretleri ve siz sayın Kardinal, Şövalye de Pardaillan'ın bu boğanın hakkından gelebileceğini mi sanıyorsunuz?..»

Kral hain hain güldü:

— « Ne sanıyorsunuz ya madam? Artık Şövalye'nin postuna bir metelik vermem! »

Fausta düşünceli bir tavırla başını salladı ve önemli bir kehanette bulunan kimselerin edâsıyla hem Kral'ı, hem de Espinosa'yı hayretler içinde bırakarak:

— «Ben de öyle sanıyorum ki, Şövalye de Pardaillan, şu hayvanı çabucak temizleyiverecektir,» dedi.

Kral aceleyle sordu:

— «Bu inancınız nereden geliyor, madam?»

— «Size daha önce de söylemiştim, Majeste... Şövalye de Pardaillan, taçlı, tahtlı olanlar da dahil,

bildiğimiz bütün ölümlü kişilerin üstünde bir yarattı. Azrail bile ondan çekinir! Hayır Majeste, Mösyö de Pardaillan bu karşılaşmada ölmeyecektir ve kendisini yok etmek için size teklif etmiş olduğum çâreden başka yol yoktur!»

Kral, Espinosa'ya baktı ve hiç cevap vermedi. Az önceki keyifli hâinden eser kalmamıştı. Oldukça endişeli görünüyordu. Başyargıç'a gelince, Kral'dan daha soğukkanlı bir adam olmasına rağmen Fausta'nın bu kadar inanmış bir tavırla söylediği sözlerin etkisi altında ne söyleyeceğini şaşırılmış gibiydi. Nihayet Kral'ın kulağına:

— «Şimdi göreceğiz,» diye fısıldadı. Bu fısıltıyı duyan Fausta:

— «Görecek ve bana hak vereceksiniz!..» Demekle yetindi.

Bu sırada boğa, üstüne doğru koştuğu şeyle kendisi arasında ansızın birinin beliriverdiğini görünce şaşırılmış gibi duralamıştı. Kral'ın locasında konuşulanlar da hayvanın bu şaşkınlık ânında söylenmişti.

Hayvan, çok kısa süren bu şaşkınlığından sonra yine başını eğdi ve derhal toparlanarak yıldırım hızıyla saldırdı.

Pardaillan bu saldırıyı her zamanki soğukkanlı haliyle bekliyordu. Bacaklarını açmış, yere âdeta mihlanmış, hançerini kaldırarak gözünü hayvana dikmişti. Boğa ise hedefini tespit ettikten sonra başını eğip hançerin ucuna doğru koştu... Pardaillan'ın kılı bile kıpırdamamıştı... Hançer, boğanın ense sine âdeta kendi kendine saplandı. Hayvan olduğu yerde kalakaldı...

Bu inanılmaz sahnenin seyircileri dehşet içinde ve ne olduğunu anlamadan bakındılar.

Ne oluyordu? Boğa yaralanmamış mıydı? Neden böyle heykel gibi hareketsizdi?..

Hele o, hiç kımıldamadan duran Fransız'a ne olmuştu? O ne yapıyordu? Neden hançerini yeniden saplamıyordu?.. Yoksa boğanın kendini toparlayıp yeniden saldırmasını ve kendisini paramparça etmesini mi bekliyordu?

Seyirciler birbirlerine sorup duruyorlardı. Fakat kimse bir cevap bulamıyor, kimse bir şey anlamıyor, bir şey farketmiyordu. Ortalığa müthiş bir sessizlik çökmüştü. Kral da dahil olmak üzere, bütün seyirciler nefes almadan, merak içinde bekliyorlardı.

Doğrusunu söylemek gerekirse Şövalye de seyircilerden pek fazla bir şey anlıyor veya biliyor değildi.

O da hançerin kabzasına kadar boğanın ensesine saplandığını görmüştü. Boğanın hiçbir hareketini gözünden kaçırmamak için dikkat kesilmişti. Hayvan hafif hafif titriyordu. Acaba aldığı yara gerçekten öldürücü müydü?

Pardaillan da kendi kendine bunu sorup duruyordu. Fakat o öyle uzun zaman kararsız bir hâlde bekleyecek adam değildi. Ne olursa olsun, işin içyüzünü öğrenmeyi aklına koydu. Bir hamlede, kandan kıpkızıl bir hâle gelen hançeri çekti ve hayvanın ânî saldırısına hedef olmamak için kenara çekildi.

Boğa birdenbire beyninden vurulmuşçasına yere yıkıldı.

Halkta bir ferahlık belirdi. Gerilen sinirler gevşedi. Herkes derin bir soluk aldı. Sinir gerginliğinin bu tepkisi o kadar kuvvetli oldu ki, kadınlardan birçoğu hıçkırarak ağlamaya başladı. Bir kısmı da sinirli sinirli gülmeye koyuldu. Fakat ne ağlayanlar, ne de gülenler, neden böyle yaptıklarını bilemiyor, buna rağmen kendilerini tutamıyorlardı.

Olayın ilk etkisi geçince, halkın şaşkınlığı, coşkunca bir neşeye döndü. Seyirciler, Pardaillan'ı çılgınca alkışlamaya başladılar. Eğer Kral orada olma-

saydı, halk nöbetçilere aldırmaksızın alana fırlayıp canavarı yere yıkan Şövalye de Pardaillan'ı omuzlarında taşıyacaktı.

Şövalye'ye gelince elinde kanlı hançeri olduğu hâlde usta bir vuruşla bir anda öldürdüğü boğaya üzgün gözlerle bakıyordu. Şu anda Kral'ı da, biraz önce kendisine nefretle bakmış olan asîlzâdeleri de unutmuştu. Aklında ne Fausta kalmıştı, ne ona bağlı üç silâhşor, ne de kendisini soluk bir yüzle ve elinden gelse çiğ çiğ yiyecekmiş gibi seyreden Bussi-Leclerc... Espinosa'yı da, silâhlı adamlarını da, casuslarını da artık düşünmüyordu. Don Cesar ve onu tehdit eden tehlikeler aklından çıkmıştı. Herşeyi unutmuştu ve şimdi yalnız öldürdüğü şu hayvancağızı düşünüyordu.

Can çekişen boğaya, bir zaman böyle baktıktan sonra, tarif edilmez bir kederle mırıldandı:

«Zavallı hayvan!»

Şu anda yüreğinin bütün saflığıyla biraz acemilik etse kendisini amansızca paralayacak olan boğaya acıyor ve ondan başka bir şeyi gözü görmüyordu. Şu, bir hayvan değil miydi? Basit, zavallı bir hayvan... O bile, kendilerini yüksekte gören insanlar gibi hileye ve kurnazlığa sapmadan, kendisine düpedüz ve dobra saldırmıştı. Bunları düşünürken gözleri ister istemez elindeki kanlı hançere indi. Birdenbire hançeri derin bir tiksinti ile fırlatıp attı. Bakışları tekrar, hareketsizleşen boğaya takıldı ve yine her zamanki kayıtsızlığıyla söylendi:

«Aslına bakarsan, kendisine fırsat bıraksaydım beni de mükemmelen boynuzlayacaktı. Demek oluyor ki ben boğayı kendimi korumak için öldürdüm...»

Sonra gözlerini Kızıl Sakal'ı alanın dışına taşıyan uşaklara ve bir yandan da boğanın leşini sürükleye

sürükleye çekip götüren adamlara çevirdi. Düşünce-
li bir tavırla kendi kendine:

«Bana, bu ikisinden hangisinin daha yırtıcı, daha vahşi, daha sinsi olduğunu sorsalar ne cevap verirdim?.. Acaba Kızıl Sakal mı, yoksa acımadan kurban ettiğim şu hayvan mı?» Diye söylendi. «Acaba yaptığım iş kötü sonuçlara varmayacak ve şu mendebur herifi kurtardığımdan dolayı hiç pişmanlık duyamayacak mıyım?..»

Kafasına üşüşen düşünceleri kovmak istiyormuş gibi başını salladı. Sonra kendi kendine mırıldandı:

«Gittikçe kötü bir adam oluyorum, vesselâm... Haydi be! Bir insan hayatı elbette bir hayvanınkinden değerlidir. Hem de öyle bir hayvan ki, ben öldürmeseydim de zaten ölüme mahkûm edilmiş bulunuyordu...»

Canının sıkıntısını gidermek için her zaman olduğu gibi yine kendi kendine atıp tutmaya başladı:

«Eğer merhum babamın üstüme vazife olmayan işlere burnumu sokmamam konusundaki öğütlerini tutsaydım bütün bunlar başıma gelmezdi. Eğer boğa Kızıl Sakal'ı gebertseydi, haklı olurdu. Bu belâyı boğa aramadı ya... Kızıl Sakal'ın kendisi aradı. Bu işle benim ne ilgim vardı ve şu mendebur yerde ne arıyorum? Neden buradaki babayiğit asîlzâdelerden hiçbiri kılını kıpırdatmadı? Halbuki tehlikede olan da kendi vatandaşlarından, dostlarından biriydi. Burada sahaya atlayıp kahramanlık gösterecek bir ben mi kaldım? Benden daha enayisi yok muydu? Ömrüm boyunca hep saçma sapan ve budalaca işlerde mi kendimi göstereceğim? Kendi kendime bu kadar söz veriyorum da yine içimdeki bilmem hangi şeytan ne yapıp ediyor, beni dünyanın en saçma, en lüzumsuz işlerine sokuyor. Kendimden bezmeye başladım vallahi! Artık hiç değilse babamın hâtırasına saygı

gösterip akıllı uslu oturmam gerekmez mi? Lânet olsun, bu gidişle sonum pek kötü olacak!»

Pardaillan'ın bu düşüncelerinde samimî olduğu muhakkaktı. Zaman zaman kendine böyle atıp tuttuğu hâlde sık sık hiç istemediği işler yaptığını bilmiyor muyuz?

Bu başarıdan sonra kalabalık arasından birçok kimse kendisini kutlamak için ona doğru koştu. Fakat Şövalye onlardan göz göre göre kaçtı. Hem öyle bir kaçtı ki, herkes bu gözüpek Fransız asîlzâdesinin aklıyla zoru olduğunu sandı.

Fakat Pardaillan ne kendisi hakkında düşünülenleri, ne de söylenenleri umursuyordu. Artık tebriklere muhatap olmamak için tribündeki yerine gitmeye karar verdi. Dosdoğru Don Cesar'ın çadırına yönelip delikanlıyı bulması en çıkar yoldu. Çünkü tebriklerden kaçayım diye buradan uzaklaşırsa, en kritik zamanda genç Prens'i yalnız başına bırakmış olacaktı. Pardaillan bunu çabucak düşündü ve kalabalıktan uzaklaşmakla beraber Don Cesar'dan ayrılmamanın çâresini onun çadırına gitmekte buldu.

Kral'ın locasında bulunanlar da bütün halk gibi Şövalye'nin boğa ile mücadelesini heyecanla seyretmişlerdi. Fakat herkes tarafından Fransız asîlzâdesinin galip gelmesi temenni edildiği hâlde Kral'ın locasında ölümü beklenmişti. Özellikle Fausta, İkinci Philippe ve Espinosa bunu şiddetle arzu etmişlerdi. Kral'la Başyargıç boğa güreşine göre silâhlanmamış olan Şövalye'nin alandan sağ çıkamayacağından emindiler. Fausta ise Pardaillan'ın hayvanı öldüreceğinden şüphe etmiyordu. Nitekim boğa yere yıkıldığı zaman Fausta gururla söylendi:

— «Bendeniz söylememiş miydim?»

Kral hayranlığını gizleyemeyerek:

— «İnanılmaz şey!» Dedi.

Espinosa da her zamanki sâkin tavrıyla:

— «Haklısınız, madam!» Diye söze karıştı. «Bu adam yenilmez soyundan... Anlaşıldı ki biz sizin bize gösterdiğiniz çâreye başvurmadan onu ortadan kaldıramayacağız. Başka yolu yok... Ben de zaten bu yolu takip etmeye karar verdim.»

Fausta ağır ağır:

— «Gayet iyi yaparsınız, Kardinal!» Dedi.

Kral, kinci olduğu kadar tedbirli bir adamdı:

— «Bu olaydan sonra plânlarımızı uygulamayı başka bir zamana bıraksak daha iyi olur sanırım,» dedi.

Bu sözler özellikle Espinosa'ya söylenmişti. Başyargıç, Kral'ın gözlerinin içine baktı, son derece soğuk ve kesin bir tavırla:

— «Öyle, majeste!» Diye söylendi.

Kral, Başyargıç'ın yüzüne baktı, sonra kayıtsızlıkla başını çevirdi.

İşte Kral'ın aslında basit görünen bu hareketi Par-daillan'ın idâm hükmü demektir.

CHICO PARDAİLLAN'A ULAŞIYOR

Kızıl Sakal'inkini tâkip eden boğa güreşinin hikâyemizle hiçbir ilişiği olmadığı için, ondan söz etmeye lüzum görmüyor ve tekrar Şövalye de Pardaillan'a dönüyoruz...

Şövalye alkışlardan ve tebriklerden kurtulmak için, kaçarcasına sahadan çıktıktan sonra, alanın etrafındaki kulvara girmişti. O vakitlerde, şimdi olduğu gibi, boğa güreşi alanının etrafında bir kulvar bulunurdu. Bu kulvar, yarışmaya katılan asîlzâdelerin yardımcıları, alanın temizliğine ve intizamına bakan hademelerle doluydu. Fakat kulvarda yalnız bu hademeler ve işçiler de olsaydı yine rahat gezmek imkânı bulunabilecekti. Halbuki burasını ayrıca, hademelerden daha kalabalık ve kendini göstermek merakında olan bir asîlzâde sürüsü de doldurmuştu. Bunların burada hiçbir işleri yoktu ve ortalığı karıştırıp yolları kapatmaktan başka bir şey de yapmıyorlardı.

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, ayrıca Fransız asîlzâdesinin coşturduğu bir kalabalık da kulvara dolmuş, olayı mümkün merteye yakından görmeye uğraştıktan sonra orada kalmıştı. Böylece kulvar öylesine bir dolmuştu ki iğne atılsa yere düşmeyecek hâldeydi. Şövalye kulvara geçince, yarışmanın bu hiç hesapta olmayan galibini alkışlayan halk kendisine saygıyla yol verdi... Pardaillan da az sonra aradığı adamla karşı karşıya gelmek imkânını buldu.

Don Cesar yarı giyinik bir hâldeydi. Bir elinde pelerinini, ötekinde kılıcını tutuyor ve çok heyecanlı görünüyordu. Soluk soluğaydı. Don Cesar, çadırın-

da güreş hazırlıklarıyla meşguldü ve Kızıl Sakal'ın başına gelen felâketi çok geç öğrenmişti. Her ne kadar bu adam, kendisinin can dşmanıysa da, delikanlı olayı haber alır almaz rakibinin imdâdına koşmak için bir saniye bile tereddüt etmemiş, giyimini yarım bırakarak kılıcıyla pelerinini kaptığı gibi kulvara fırlamıştı. Kısa bir zamanda alana varacağını ve düşmanını kurtarmak için tam vaktinde yetişeceğini umuyordu. Ne yazık ki, kulvarın tıklım tıklım insanla dolu olduğunu hesaplamamıştı. Bu kalabalığı yarıp geçmek, imkânsız denecek kadar zordu. Delikanlı sabırsızlıktan içini yediği hâlde çok yavaş ilerleyebildi. Yolun yarısına vardığı zaman da Fransız asîlzâdesinin şimşek hızıyla olaya karıştığını öğrendi.

Bu adamın ismini kimse bilmiyordu. Fakat Don Cesar onun kim olabileceğini tahmin etmekte gecikmedi. Böyle bir cesaret ve yüreklilik gösterisi ancak Pardaïllan'dan beklenebilirdi. Delikanlı, düşmanının imdâdına koşmak için bir an bile tereddüt etmemişken, şimdi en çok sevdiği dostunun mu yardımına koşmayacaktı? Don Cesar, şövalye'nin müthiş bir tehlike karşısında bulunduğunu tahmin ediyordu.

Bir şeyler görmek istediği hâlde göremeyen halk kadar saygısız bir kitle tasavvur edilemez. Nitekim, Don Cesar da kendisinin kim olduğunu bağıra çağıra ilân ettiği, yolunun stndekileri iteleyip kakaladığı hâlde kimseyi yerinden kımıldatamadı. Bir ağızdan:

— «Ah! Don Cesar! Yol verin! Don Cesar geçecek!..» Diyorlardı ama kimse bir karış kenara ekilmiyordu. Zavallı delikanlı kızgınlığından köpürerek yerinde saymak zorunda kaldı ve Pardaïllan'ın başarısını da ancak yüksek sesle anlatanlardan dinleyebildi. Fakat bu anlatılanlar da yarım yamalaktı. O kadar ki boğa ölüp de halk şövalye'yi çılgınca alkışladığı vakit bile Prens'in içindeki endişe silinmedi.

Zira, seyircilerin insan olsun, boğa olsun, daima galibi alkışladıklarını bilirdi.

Allahtan ki halkın çenesi gevşekti ve olanı biteni harıl harıl yetiştirmekten geri kalmıyordu. Don Cesar anlatılanlara kulak kabarttı...

— «Gördün mü yahu? Boğa nasıl un çuvalı gibi yere yıkıldı? Herif bir vuruşta, bir tek vuruşta işini halletti!.. Hem de neyle? Ufak bir hançerle... Müt-hiş adam vallahi! Yaman adam! Yazık ki İspanyol değil. İşin tuhafı, geçen gün Kızıl Sakal'ı da fena hâlde hırpalayan yine bu adammış. Barba Roja'nın da bugünlerde hiç şansı yok galiba...»

Bu sözleri dinleyenler, hayret içinde soruyorlardı:

— «Ne?.. Geçen gün Kızıl Sakal'a dersini veren silâhşor bu muymuş? Olur şey değil. Şimdi de onun imdâdına koşuyor ha?.. Ne asıl, ne eşsiz adammış yahu! Öyleyse Kralı'mıza da adamakıllı çatan adam bu olacak... Denildiğine göre Monsenyör Espinosa'nın bu adam yüzünden geceleri uykusu kaçıyormuş. İnandırıcı gibi değil. Koskoca Engizisyon Başyargıç'ını bile bu kadar ürkütsün!..»

Ve bunun gibi daha birçok şey söyleniyordu. O kadar ki, Don Cesar, Şövalye'nin başarıları hakkında kendisinden hiç dinlemediği bir sürü şeyi burada kısa zamanda öğrenmekte gecikmedi. Tam bu sırada da yolunu kapatan halkın kenara çekildiğini ve dövüşün galibine yol verdiğini gördü. Hemen aynı anda Pardaillan'la karşılaştı. Şövalye:

— «Hah! Ben de seni arıyordum dostum!» Diye söze başladı. «Böyle yarı çıplak nereye koşuyorsunuz bakayım?..»

Don Cesar, Pardaillan'ı yarasız beresiz görmenin verdiği büyük sevinçle halkı göstererek bağırdı:

— «Alana koşuyordum ama bu kalabalığın ortasında sıkıştım kaldım. Kendimi kurtaramadım.»

Pardaillan, çevrelerindeki kalabalığa baktıktan sonra mânâlı bir ıslık çalarak:

— «Yalan değil! İnsan bu kalabalıkta parmağını bile kımıldatamaz...» Dedi.

Sonra geri döndü ve arkasında yolun boşalmış olduğunu görünce:

— «İşte yol açıldı, artık geçebilirsiniz,» diye ekledi.

Don Cesar şaşalayıp sordu:

— «Şimdi geçip de ne yapayım?»

— «Alana gideceğinizi söylemiyor muydunuz? Yol açıldı işte...»

Don Cesar hâlâ şaşkındı:

— «Ben oraya sizin için gidiyordum!»

Pardaillan bıyıklarını ısırarak Don Cesar'ın yarım yamalak giyimine, elinde tuttuğu kılıcına ve yüzündeki heyecan izlerine baktı. Sonra işi anlamış gibi gülümsedi ve delikanlının koluna girerek söylendi:

— «Mademki beni arıyordunuz, o hâlde daha ileri gitmenize lüzum kalmadı. Gelin de sizin çadırda iki çift lâf edelim, azizim.» Kaşlarını çatarak etrafına baktı. «Burası meraklı insanla o kadar dolu ki her sözümüze kulak verilmesi fena hâlde sinirime dokunacak.»

Bu sözleri yüksek sesle ve kendine has bir soğuk tavırla söylediği için yanlarına yığılan kalabalık birdenbire açılıp dağılmıştı.

Birlikte çadıra ulaştıkları vakit hâlâ heyecanlı olan Don Cesar:

— «Ah, Şövalye!» Dedi. «Ne büyük bir ihtiyatsızlık yaptınız!.. Ömrümün en müthiş dakikalarını siz alanda iken geçirdim!»

Şövalye, en sâf tavrını takınarak sordu:

— «Ben mi? Ne yaptım, Allahaşkına?»

— «Ne mi yaptınız? Canım, kendinizi müthiş boğanın karşısına öyle bir atış attınız ki ne yapacağımızı şaşırdık... Siz boğadan ne anlarsınız?.. Boğa ile nasıl dövüşüleceğini, onun hakkından nasıl gelineceğini ne bilirsiniz?.. Bir boğanın korkunç kuvvetinden bile haberiniz yoktur. Böyle olduğu hâlde kendinizi elinizde silâh namına ufacık bir hançer bulunduğu hâlde canavarın yoluna fırlatıveriyorsunuz! Acaba şimdi sağ bulunmanızın sâdece bir mucize eseri olduğunun farkında mısınız? Alandan canınızı kurtarmanız bizce imkânsız gibi bir şeydi, azizim...»

Pardaillan, hiçbir fevkalâdelik olmamış gibi:

— «Bir şeyi unuttunuz, dostum!..» Dedi. «Beni, işte o unuttuğunuz şey kurtardı ve o sayede düşmanımın canını alabildim. O şeyi de size borçluyum.»

Don Cesar, Şövalye'nin ciddî mi konuştuğunu, yoksa kendisiyle alay mı etmekte olduğunu anlayamadan:

— «Bana mı borçlusunuz?» Diye bağırdı. «Neyi borçlusunuz bakayım?»

Pardaillan o kadar ciddî konuşuyordu ki alay etmediği belliydi. Sözüne devam ederek:

— «Tabiî size borçluyum ya!» Dedi. «Sizinle konuşa konuşa boğanın ne olduğunu, gücünü, kuvvetini, kurnazlıklarını, nasıl şaşırtılacağını ve nihayet vücudunun nazik yerlerini öyle iyi öğrendim ki benim için boğa ile dövüşmek artık bir hüner olmaktan çıktı. Herkesin lüzumsuz yere şaştığı bu olayda hisseme birazcık soğukkanlılıktan başka bir şey düşmüyor, azizim... Aslına bakarsanız, işin bütün şerefi size aittir.»

Don Cesar, Şövalye'nin bu garip olduğu kadar da yenilmez mantığı karşısında söyleyeceğini büsbütün şaşırp kollarını havaya kaldırarak bağırdı:

— «Olayları kendi görüşünüze göre bir anlatışınız var ki vallahi pes!..»

Bu sözler Pardaillan'ı kahkahadan kırıp geçirdi. Don Cesar da bu kahkahalara katılmaktan kendini alamadı. Şövalye:

— «Yok,» dedi. «Ben olayları olduğu gibi göstermeyi severim. Meşhur sözdür: Cesar'ın hakkını Cesar'a vermeli. Mademki siz Don Cesar'sınız, sizin hakkınızı size vermem lâzım...»

Don Cesar, Şövalye'nin pek acemice yaptığı kelime oyununa daha beter güldü. Nihayet gülmesi geçince:

— «Çok doğru söylediniz,» dedi. «Ben de sizin dediğiniz o meşhur söze uyarak bütün şeref ve zafetin tamamen size ait olduğunu söyleyeceğim. İyi diyorsunuz ya işte... Asıl hüner o sizin söz konusu ettiğiniz soğukkanlılığı gösterebilmektedir. Size boğalar hakkında verdiğim o kısa ve basit bilgiyi bu kadar yerli yerinde uygulamak meseledir. Çocukluğumdan beri boğalar arasında büyümüş olmama rağmen ben bile sizin yaptığınız işi yapmaya kolay kolay cesaret edemezdim, Şövalye.»

— «Yok, canım... Cesaret etseydiniz siz de muvaffak olurdunuz. Neyse, şimdilik bu gevezelikleri bırakalım da daha ciddi şeylerden sözedelim. Ben öyle sanıyorum ki boğaya indirdiğim hançerden ötürü bana bir hayli iğlerlediniz.»

— «Allah Allah! Neden iğereleyecekmişim?»

— «Öyle ya. Ben o işi yapmasaydım Kızıl Sakal hazretleri şimdi çoktan öbür dünyayı boylamış olacaktı.»

— «Anlayamadım!»

— «Canım, siz bana bu herife çok kızdığınızı söylememiş miydiniz? Hattâ onu elinizle öldüreceğinize de yemin etmiştiniz.»

Pardaillan bu sözleri söylerken genç arkadaşını da bir ân olsun gözden kaçırmıyordu.

Don Cesar cevap olarak:

— «Hatırlıyorum. Size böyle söylemiştim.» Dedi. «Hâlâ da bunun böyle olmasını arzu etmekteyim.»

Şövalye soğuk bir edâyla sözünü tamamladı:

— «O hâlde, hiç şüphesiz bana adamakıllı kızmışsınızdır.»

Fakat Don Cesar hayır anlamında yavaşça başını salladı:

— «Bana yarı giyinik bir hâlde yolda rastladığınız vakit ben de hayatı tehlikede olan bu insanı kurtarmaya gidiyordum. Size yemin ederim ki Şövalye, eğer siz olmasaydınız aynı işe ben de kalkışacak ve bunu yaparken bir düşmanımı kurtarmaya giriştiğimi de bir an bile hatırıma getirmeyecektim.»

Şövalye'nin gözlerinde bir ışıık parıldadı:

— «Demek bir düşmanınızı kurtarmak için bu kadar mertçe hareket etmekten kaçınmazdınız öyle mi?»

Don Cesar kesin bir cevap verdi:

— «Hiç şüphesiz.»

Pardaillan tekrar hem hayret, hem de takdir ifade eden bir ışıık çaldı. Don Cesar, Şövalye'nin sustuğunu görünce devam etti:

— «Don Almaran'dan nefret ederim. Sebebini de biliyorsunuz. Bir kere kendisiyle yalın kılıç karşılırsak mahvoldu demektir. Kendisini öldürmeye can atıyorum ama, sadece mertçe ve eşit silâhlarla dövüşerek... Yoksa cinayet işleyerek değil. Cinayet ben-
ce tarif edilemeyecek kadar aşağılık ve alçakça bir şeydir Şövalye. Düşmanımın başına bir tehlike gelecek olursa önce onu tehlikeden kurtarırım ama, son-

ra da kılıcımı çeker ve ‘*Haydi bakalım ahbab, şimdi erkekçe çarpışalım!*’ Derim.»

Delikanlı bu sözleri büyük bir heyecanla söylemişti. Şövalye sessiz sadasız ona bakıyor ve hafifçe gülümsüyordu. Don Cesar bu gülümseyişi farkederek bir kahkaha attı:

— «Pek heyecanlandım, değil mi? Özür dilerim, âdeta size ders veriyormuş gibi bir tavır takındım. Bir an için olsun sizin de aynı şekilde düşündüğünüzü unuttuğumdan ötürü beni hağışlayın, Şövalye... Öyle ya! Kızıl Sakal nihayet sizin düşmanınız değil miydi? Halbuki siz de onun için kendi canınızı tehlikeye atmaktan bir an bile çekinmediniz.»

Pardaillan bu sözlere cevap vermeden konuyu değiştirdi:

— «Biliyor musunuz, aklıma ne geldi?»

Don Cesar hayret içinde:

— «Ne geldi?» Dedi.

— «Dostumuz Cervantes’in burada bulunmamasına şükretmelisiniz!»

Don Cesar, bu konu değiştirme karşısında iyice şaşırarak:

— «O neden?» Diye sordu.

Pardaillan son derece sâkin cevap verdi:

— «Çünkü benim her dakika kafamı şişirdiği gibi son sözlerinizi fırsat bilip size de Don Kişot deyip çıkacaktı...»

Ve delikanlının cevap vermeden şaşkın şaşkın bakakaldığını görünce sordu:

— «İyi ama, siz benim Kızıl Sakal’dan nefret ettiğime nereden hükmediyorsunuz?»

— «Biraz önce alana çıkmak için uğraşırken etrafımdakiler söylüyorlardı...»

Pardaillan filozofça bir edâ ile söylendi:

— «İşte insanlar hep böyledir. Gerçeği daima böyle tersyüz ederler. Halbuki benim ondan nefret etmem için hiçbir sebep yok ama, onun benden nefret etmesi için bir yığın sebep var.»

Don Cesar, aceleyle sordu:

— «Neden? Kendisine ne yaptınız ki sizden nefret etsin?..»

— «Ben mi? Ben hiçbir şey yapmadım. Bu Kızıl Sakal dedikleri adam pek dangalak bir şey... Benimle eğlenmeye kalkıştı. Benim de iyi tarafıma geldi. Onun şakasına, ben de kendi tarzımca bir şakayla karşılık verdim. Kızmasın mı! Aptal herif! Şakayı isteyen de kendisi, kızan da... Yoksa benim ona ne yapacağım var ki?..»

Don Cesar içinden:

«Ne garip adam. Şuna söylemek istemediğini söyletecek insanı görmek isterdim!» Diye söylendi.

*

Tam bu sırada çadırın kapı ödevini gören perdesini bir el kaldırdı ve içeriye salına salına birisi girdi. Pardaillan bu geleni görünce keyifle bağırdı:

— «Ooo!.. Hoş geldin, Chico! Ne harikulâde olmuşsun be! Pek yakışıklısın! Pek şıksın! Ne güzel elbise bu böyle! Şu kadife cekete, ipekli gömleğe, şu çizmelere, dantelâlara, şu zarif pelerine bakın, Don Cesar!.. Meğer ne zevk sahibiymiş bizim ahbap! Bu giyim seni pek açmış Chico! Hançerin de var! Aman Chicos sen bugün pek değişmişsin! Acaba gerçekten sen misin diye sorasım geliyor...»

Pardaillan doğruyu söylüyordu. Cüce göz kamaştıracak bir hâldeydi. Kendisinin tuvalete ve giyimce o kadar önem verdiği pek görülmezdi. Zaten ömrü

kırlarda geçiyordu. Bundan başka dinlenmeye çıktığı yerlerde de merhamet uyandıracak bir kıyafette bulunması gerekirdi. Chico'nun dilenci, her dilenci gibi bir dilenci olduğunu unutmamalıyız. Ancak, o çağlarda dilencilik de diğer meslekler gibi normal bir meslek sayılırdı. Hattâ dilenciler birliği, en kudretli birliklerden biriydi ve öyle her isteyen bu birliğe uluorta giremezdi. Bu bakımdan Chico'nun günlük elbiseleri lime lime idi. Gerçi küçük Juana'nın azarlamasından sonra temizliğe pek dikkat eder olmuştu ama, dilenci elbiseleri ne kadar temiz olursa olsun yine de pek eskiydi. Cüce ancak Juana'yı görmeye gittiği zamanlar doğru dürüst giyinirdi. Fakat bugün giydiği pırıl pırıl elbise yanında o giyimi de eski püskü kalırdı.

Bu konuşma sırasında bir yandan da giyimini tamamlayan Don Cesar, Şövalye'nin şaşkınlığını gidermeye çalıştı:

— «Mesele şu, Şövalye... Aslında benim kendisine çok şey borçlu olduğum bu Chico kendisinin bana şükran borcu olduğunu aklına koymuş... Benim boğa güreşinde yardımcım olarak alana çıkmak için benden izin istedi. Aynen benim giydiğim elbiselerin renginden olan kendi elbiselerinin masrafını da kendisi verdi. Doğrusu bu kadar parayı nereden bulduğunu bilmiyorum. Fakat bu isteğini kıramadım... Tabii birazdan alana çıktığım zaman yardımcımın da tıpkı kendim gibi giyinmiş olduğunu görecekler...»

Hâlâ hayret içinde Cüce'ye bakan Şövalye:

— «Vay canına!» Dedi. «Pek parlak bir çift teşkil edeceğinizden hiç şüphem yok, Don Cesar...»

Chico bu kadar övülmekten hoşlanıyor, hoşlandığını da belli ediyordu:

— «Asil efendime hizmet edeyim dedim. Bunu başarabilirsem ne mutlu bana!» Dedi.

Pardaillan:

— «Başarmışsın bile...» Dedi. «Fakat neden Don Cesar'dan bahsederken asîl efendim diyorsun? O, asîl olup olmadığını kendisi bile bilmiyor ki...»

Cüce kesin bir edâ ile:

— «Asîldir o!» Dedi.

— «Mümkün. Hattâ muhakkak. Fakat asâletini belirtecek belgeleri göstermekte bir hayli sıkıntı çekecektir sanırım.»

Pardaillan, o çağ için çok önemli bir mesele olan bu konu üzerine Cüce'nin dikkatini çekip onu kışkırtmak isterken gizli bir amaçla hareket ediyor olmalıydı. Nitekim bu sözler Chico'nun isyanına sebep oldu ve Cüce öfkeyle söylendi:

— «Lâf! Onun belgeleri var.»

Bu sefer şaşalamak sırası Pardaillan'a gelmişti:

— «Yok canım! Burasını bilmiyordum!»

Chico önemsemeyen bir tavırla omuz silkti ve söylendi:

— «Siz yabancı olduğunuz için bilmezsiniz. Don Cesar boğa yetiştiricisidir. İspanya'da bu mesleği yapanların hepsi asîlzâde olurlar.»

— «Sahi mi? Söyledikleri doğru mu, Don Cesar?»

— «Tabî... Bilmiyor muydunuz?»

— «Vallahi bilmiyordum!»

— «Kral'ımızın da beni huzurunda boğa güreşi yapmaya çağırmasını asâletime borçluyum.»

— «Allah Allah! Halbuki ben sizi fakir sanırdım.»

Don Cesar güldü:

— «Fakir olmasına fakirim! Benim boğa çiftliğim beni yetiştiren o adamdan bana kaldı. Zannımca bu

çiftliği kendisine annemle babam vermişler. Fakat bu çiftlikten hiçbir kazanç sağladığım yok.»

— «Öyle ama, yine de çiftlik çiftliktir.»

Don Cesar bir aralık dışarıya çıkıp adamlarına talimat vermeye gitmişti. Pardaillan, Chico ile yalnız kalınca:

— «Bana bak!» Dedi. «Bugün birdenbire Don Cesar'ın yanına boğa güreşine çıkmak nereden aklına esti?»

Chico, Pardaillan'a dik dik baktı:

— «Sebebini siz benden daha iyi bilirsiniz!»

— «Ben mi bilirmişim? Onu da nereden çıkar-
dın? Bir şey biliyorsam Arap olayım.»

Chico çadırın kapısından yana kaçamak bir göz atarak sesini alçattı:

— «Halbuki yeraltı toplantısında konuşulanları, siz de benim kadar duymuştunuz!»

— «Canım, onların bu işle ne ilgisi var?»

— «Ne ilgisi var ne demek? Don Cesar'ın hiç peşini bırakmadığınıza göre, tehlikede olduğunu pekâlâ biliyorsunuz.»

Şövalye, Cüce'nin bu kadar basit bir şekilde ifade ettiği sadâkatten heyecan duyarak:

— «Ne?» Dedi. «Sen bunun için mi onunla birlikte güreş alanına çıkmak istedin? Onu korumak için mi beline böyle koskoca bir hançer taktın?»

Ve Küçük Adam'a, şefkat dolu bir hayranlıkla baktı. Cüce bu bakışın mânâsını yanlış anlayıp üzgün bir tavırla başını eğdi ve:

— «Anlıyorum,» dedi, «eğer dövüş olursa, ufacık boyum ve azıcık gücümle pek faydam dokunmayacağımı söylemek istiyorsunuz. Ama, hiç belli olmaz. Bazen öldürmek üzere kalkan bir el bile, küçük bir siv-

risineğin ısırmasıyla duraklayabilir. Ben böyle bir sivrisinek kadar da mı olamam?..»

Pardaillan ciddileşti:

— «Böyle bir şey aklıma bile gelmedi. Senin eşsiz sadakatini küçümsemek aklımın ucundan bile geçmez. Fakat evlâdım, bu dövüş pek müthiş ve kargaşalık korkunç olacak!»

— «Biliyorum. Hiç önemli değil.»

— «Ama, bu işte post da elden gidebilir!»

— «Postum o kadar değersiz ki bundan söz etmeye bile değmez. Hem sonra hayata metelik verdiğim de yok.»

Cüce, bu son sözü acı bir tavırla söylemişti. Pardaillan:

— «Senin boyun ufak ama, yüreğin pek büyük, Chico,» dedi.

— «Sahi mi? Mademki siz böyle söylüyorsunuz, herhâlde bu söyledığınıza de inanıyorsunuzdur. O hâlde ben de size inanıyorum. Zaten sizi tanıdığımдан beri kafamda kendimin bile güç anlayabileceğim bir takım düşünceler belirmeye başladı. Vaktiyle birisi bana bir gün gelip de böyle şeyler düşüneceğimi söyleseydi inanmazdım. Kim olduğunuzu, ne yapmak istediğinizi, nereye gittiğinizi ve gerçek değerinizi bilmiyorum ama sizi gördüğümünden beri çok değiştim. Bir söz söyleyince kafamı allak bullak ediyorsunuz. Beni bir kere övesiniz diye kendimi ateşe bile atabilirim! Yâni demek isteyeceğim, kendimi Don Cesar'ın yanında tehlikeye atmaya karar verirken bunda gerçi ona karşı beslediğim sevginin etkisi oldu. Fakat bu kararı vermemde sizin etkiniz daha büyük oldu. Hakkımda düşünebileceğiniz bazı kötü şeyleri silmek istiyordum. Bana tekrar: '*Chico, sende yürek var!*' dediğinizi duymak istiyordum. Halbuki birçok kimse benim hakkımda, sizin gibi düşünmüyor. Hattâ bazı-

ları bende yürek olduğundan bile şüphe ediyorlar. Ne bileyim işte; ben zaten derdimi anlatamam. Konuşmayı bilmem. Bilmem ama, sizin beni anladığınızdan da eminim. Siz başkaları gibi değilsiniz.»

Pardaillan, Küçük Adam'ın ateşli sözlerinden heyecanlanmıştı:

— «Zavallı çocuk!» Diye mırıldandıktan sonra yüksek sesle ve tatlılıkla:

— «Hakkın var, Chico!» Dedi. «Dediklerini çok iyi anlıyor ve söyleyemediklerini de seziyorum!»

Sonra birden tavrını değiştirerek sordu:

— «Dün nerelerdeydin, Allahaşkına? Seni aramadık yer bırakmadılar.»

— «Kim aradı? Siz mi?»

— «Ben mi? Ben neden arayacakmışım?.. Hani bir dilber hancı kız var ya, o aradı işte!»

Kıpkırmızı kesilen Chico:

— «Juana mı?» Diye sordu.

— «Ta kendisi.»

Cüce hafifçe başını eğdi ve şüpheli bir tavır takınınca, Şövalye:

— «İnanmıyor musun? Benim sözümünden mi şüphe ediyorsun?» Dedi.

— «Hayır. Öyle değil ama, bilmem ki...»

— «Neyi bilmezsin ki?»

— «Bir gün önce beni kapıdışarı edip kovmuştu da. Onun için, inanmam zor olacak.»

— «Ertesi gün Juana'nın seni aratışına inanman mı zor olacak? İşte bu lâf, senin budalalığını ortaya koymaya yeter, Chico... Sen kadınları hiç bilmiyorsun.»

Cüce sevinç içinde:

— «Demek şaka etmiyorsun? Juana beni gerçekten arattı, öyle mi?» Diye sordu.

— «Sana bunu anlatayım diye nefes tüketip duruyorum işte.»

— «Eh, peki...»

— «Pekisi şu: Güreşten sonra git kendisini gör. Bak seni ne güzel karşılayacak. Karşılamazsa bana gel... Ama, hele dur bakalım, önce şu belâdan yakını kurtar da...»

Cüce'nin yüzü sevinçten ışıldıyordu:

— «Kurtaracağım,» diye haykırdı.

Şövalye uluorta söylendi:

— «Hattâ belki de şimdiden çekip gitmek isteyeceksindir.»

— «Ne?.. Don Cesar'ı burada yalnız bırakıp da mı gideceğim? Öyle şey olur mu? Ne olursa olsun, anca beraber kanca beraberiz...»

Pardaillan, memnun bir tavırla Cüce'nin gözlerine baktı:

— «Demek kalıyorsun?» Dedi. «Peki, kal ama, budalalık edeyim deme. Şimdi boşuboşuna ölmenin sırası değil.»

— «Kim demiş boşuboşuna öleceğim diye?»

— «Hah şöyle. Yola gel. Hele şimdi sus! Don Cesar geliyor...»

Bu sırada çadırın kapısında beliren Don Cesar perdeyi kaldırdı ve içeri girmeden:

— «İsterseniz çıkalım, Şövalye. Vakit yaklaştı,» dedi.

Pardaillan:

— «Evet, çıkalım, Don Cesar.» Diye karşılıklıta bulundu.

FIRTINA KOPUYOR!..

Don Cesar güreş alanına doğru giderken Kral'ın locasında meydana gelen bir olayı da burada anlatmadan geçemeyeceğiz.

Fausta, Kral'dan kendi adını verecek herkesin hiç bekletilmeden hemen Kral locasına alınıp karşısına çıkarılması iznini almıştı. Tam Don Cesar, Pardailan ve iki adamla Chico'dan ibaret maiyetiyle alana yollanacağı sırada, toz toprak içinde bir haberci, Kral locasının kapısında belirerek Prenses Fausta'yı görmek istediğini haber vermişti.

Hemen locaya kabul olunan bu adam, Fausta'ya söz söylemeden önce, kendisini dik dik süzen Kral'a bakmıştı. Fausta bu bakışın anlamını kavrayıp:

— «Söyleyeceklerinizi söyleyin Kont, Kral hazretleri izin veriyorlar,» dedi.

Haberci, Kral'ın önünde saygıyla eğildi ve:

— «Madam, dörtmala Roma'dan geliyorum!» Dedi.

İkinci Philippe ve Espinosa kulak kesildiler. Fausta önemsemez bir tavırla sordu:

— «Ne haber getiriyorsunuz?»

Fausta'nın Kont diye hitap ettiği haberci soğukkanlılıkla:

— «Papa Sixte-Quint öldü, madam!» Dedi.

Adamın damdan düşer gibi söylediği bu haber, oradakilerin üzerinde bir şimşek etkisi yaptı. Kendine hâkim olmaya çalışan Fausta bile titredi. Herhâlde böyle bir haber beklemiyordu. Kral ise yerinden sıçramış ve sormuştu:

— «Ne dediniz mösyö?»

Kont tekrar eğilerek konuştu:

— «Kutlu Papa Sixte-Quint hazretlerinin ölmüş olduklarını bildiririm, Majeste!»

Espinosa ise hiddetle homurdandı:

— «Ve benim hâlâ bundan haberim olmasın!..»

Kral, Başyargıç'ın bu sözünü, Roma'dan haber getirecek İspanyol ulağı için hiç de iyiye yorumlanamayacak bir baş işaretiyle tasdik etmiş ve aynı zamanda Espinosa'ya müthiş bir bakışla bakmıştı. Fausta hafifçe gülümsedi. Kral ise soğuk bir tavırla:

— «Tebrik ederim, madam. Sizin gizli haber alma örgütünüz benimkinden daha iyi işliyor,» dedi.

Fausta da her zamanki küstahlığıyla cevap verdi:

— «Çünkü benim gizli örgütümde papazlar çalışmıyor!..»

Philippe homurdandı:

— «Yâni?..»

— «Diyeceğim şu ki, kilise adamları birçok plânın hazırlanmasında ve entrika çevirmekte üstün başarı gösterebilirler. Ancak onlardan, böyle çileli bir yolculuğun gerektirdiği vücut dayanıklılığı ve iyi binicilik beklenemez. Böyle durumlarda câhil fakat iyi bir seyise, en bilgili rahiple değişilmez.»

Kral yumuşadı:

— «Doğru söylüyorsunuz.»

Fausta da Kral'ın onurunda açılan yarayı sarmak için:

— «Majesteniz, Roma'daki adamının elinden gelen bütün gayreti göstermiş olduğunu ve en geç bir münte kadar buraya varacağını göreceklerdin.»

Kral, Fausta'ya cevap vermeden, Roma'dan gelen kont'a döndü:

— «Acaba papalığa aday gösterilen isimler hakkında bir bilginiz var mı, mösyö?»

Kral, Sixte-Quint'in nasıl ve ne şekilde öldüğünü sormuyordu. Sixte-Quint onun can düşmanıydı. Philippe için asıl önemli olan nokta bu müthiş entrikacıdan yakayı kurtarmış olmasıydı. İkinci önemli nokta da yerine kimin geleceği idi.

Yeni Papa ölen gibi, İspanyol politikasının düşmanı mı, yoksa dostu mu olacaktı? İşte asıl önemli nokta buydu...

Fausta'nın habercisi, yorgunluktan bitmiş bir hâldeydi; ayakta zorla duruyordu. Kral'ın sorusuna:

— «Crémone Kardinali Nicolas Sfondrato'dan söz ediliyor,» cevabını verdi.

Kral, memnun olduğunu belirtti:

— «Bu iyi.»

— «Santi-Quatro Kardinali Jean Fachinette'den de bahsediliyor.»

Kral mânâlı mânâlı dudak büktü.

— «Ayrıca, Saint-Marcel Castagna Kardinali'nin de adı çok geçiyor...»

Kral dudaklarını daha da büzdü. Haberci Kont devam etti:

— «Ancak yeni Papa'nın seçilişinde eski papanın yeğeni Kardinal Montalte'nin büyük rolü olacak. Büyük Kardinaller Meclisi'nin Kardinal Montalte'nin göstereceği adayı papalığa getireceği umuluyor.»

Kral, bir baş işaretiyle haberciye teşekkür ederek, hayâl görür gibi:

— «Yok canım!» Dedi.

Fausta da tatlı bir sesle söze karıştı:

— «Haydi gidin de dinlenin Kont!» Dedi. «Çok yorgun olduğunuz görülüyor.»

Kont, Prenses'in bu teklifini bir daha tekrar ettirmeyecek kadar memnuniyetle kabul etti. Haberci çekilip gittiği zaman Kral, Fausta'ya sordu:

— «Gelecek papa seçiminde önemli bir rol oynayacağı anlaşılan bu Kardinal Montalte dostlarınızdan değil midir, madam?»

Fausta esrarlı bir tebessümle:

— «Öyledir,» dedi.

— «Zannederim şu Crémone Kardinali'nin yeğeni ve Ponte-Maggiore Dükü olan Sfondrato da ahbablarınızdandır.»

Gülümsemesindeki esrar gittikçe daha göze görünür bir hâl alan Fausta:

— «Evet, Majeste. Ponte-Maggiore Dükü de ahbablarım arasındadır,» dedi.

— «Sizin peşinizden İspanya'ya, buralara kadar da gelmişlerdi sanırım.»

— «Ben de öyle zannederim, Majeste.»

Kral bundan başka bir şey söylememişti ama, soğuk bakışları bir an Espinosa'nın gözlerinde durmuş, Başyargıç da bu bakışlara pek anlaşılmaz bir bakışla karşılık vermişti. Fausta, Kral'ın bakışıyla Başyargıç'ın buna verdiği cevabı derhal sezdi ve içinden:

«Espinosa beni iki adamdan kurtaracak. Bilmeden ve istemeden işime yarayacak. Çünkü bu iki kara sevdalı artık fena hâlde canımı sıkmaya başladı.» Diye söylendi.

Ve artık ölmüş olan Sixte-Quint'i de hatırlayarak: *«İhtiyar cambaz nihayet öldü ha?»* Diye düşündü. *«Acaba İtalya'ya mı dönsem? Vaktiyle girişmiş olduğum o büyük işe yeniden başlasam nasıl olur? Sixte-Quint de öldükten sonra karşıma dikilecek güçte kim kalıyor?»*

Gözleri derin derin düşünüyor görünen Kral'a takıldı ve içinden söylenmeye devam etti:

«Hayır! Artık papalık hülyam tamamen söndü. Ama burada giriştiğim iş de önemi bakımından ötekinden aşağı değil. Hem kimbilir, belki de bu yoldan daha emniyetle papalık tahtına ulaşabilirim. Herşeyi düşünmek lâzım. Belki de eski emellerimden vazgeçmiş görünürsem beni daha rahat bırakırlar. Hat-tâ belki ihtiyar cambazın el koymuş olduğu servetimi ve ülkelerimi de yine bana geri verirler. Buradaki işimde başarılı olamasam bile o zaman yine hiç değilse İtalya'ya çekilir, tahtta hüküm sürerim. Hem sonra oğlum, Pardaillan'ın oğlu da var... Müthiş düşmanım öldükten sonra evlâdımı da rahat rahat arayabileceğim demektir. Böylece, sakladığım ve sırrını Myrthis'in bildiği hazine de kurtulmuş oldu... Hiç değilse, oğlum zengin bir insan olarak yaşayacak!..»

Ve kendi kendine şaşmış gibi içinden söylenmeye devam etti:

«Evlâdımı görmek arzusu da neden yine içimde uyandı bilmem ki? Ne olursa olsun, isterse Espinosa, Montalte'yi tekrar Roma'ya göndersin ve İspanya'ya dost bir papa seçilmesine uğraşsın. Ben burada kalacağım. Burada, daha emin adımlarla amacıma ulaşacağım muhakkak...»

Fausta bu kararı verdiği sırada Espinosa da kendisine soruyordu:

— «Siz, madam?.. Şimdi siz ne yapacaksınız?»

Espinosa ne kadar yüksek mevkide bir din görevlisi olursa olsun, kendisine bu kadar serbest bir küstahlıkla ne yapacağını soruşu, Fausta'yı sinirlendirdi. Kral'ın karşısında saygısızlık etmemeyi aklına koyup gayet tepeden bakan bir tavırla sordu:

— «Hangi konuda?»

Espinosa bu kadarcık şeye aldıracak soyundan de-
ğildi. Hiç istifini bozmadan devam etti:

— «Sixte-Quint'in yerine kimin geleceği konu-
sunda, madam...»

Fausta ilgisiz bir edâ ile söylendi:

— «Kimin papa olacağı benim ne umurumda?»

Espinosa parıldayan gözlerini Fausta'ya dikti ve
ağır ağır, tehdit dolu bir sesle:

— «Vaktiyle sizi ölüme bile mahkûm ettiren bazı
teşebbüslere girişmemiş miydiniz? Sizi altetmiş olan
ve demin ölümü haber verilen kimsenin elinde ay-
larca mahpus kalmadınız mı? Bir zaman için vaz-
geçmiş olduğunuz emellerinizin gerçekleşmesi için
en uygun zaman şimdi değil midir?»

— «Söylediklerinizi anlıyorum, Kardinal. Fakat
müsterih olunuz, artık o düşüncelere kafamda yer
yok. Onlardan kendi isteğimle vazgeçtim. Sixte'nin
yerine geçen kim olursa olsun, beni yoluna dikilmiş
görmeyecektir.»

— «Demek madam, bu ölüm, anlaşmamızı de-
ğiştirmiyor ve siz İtalya'ya, Roma'ya gitmek fikrinde
değilsiniz?..»

Fausta:

— «Hayır, Kardinal. Burada kalacağım.» Dedi
ve boğa güreşini bütün dikkatiyle seyrediyormuş gi-
bi görüldüğü hâlde konuşulandan hiçbir şey ka-
çırmayan Kral'a doğru dönerek sözlerine şunları da
ekledi:

— «Kral beni İspanya'dan uzaklaştırırsa o başka
tabii...»

İkinci Philippe kadına hayretle baktı. Fakat Es-
pinosa, Kral'a konuşma fırsatı vermeyerek onun ye-
rine konuştu:

— «Kral'ın sizi İspanya'dan uzaklaştırması söz konusu olamaz, madam. Siz onun en gözde misafirisiniz. Majestemiz sizi mümkün olabildiği kadar uzun zaman misafir edecektir.»

Espinosa bu sözlerini insanın sinirine dokunan her zamanki sükûnetiyle ve Kral'a mânâlı bir gözle bakarak söylemişti. Başyargıç bu sözleri söyledikten sonra hemen Kral'ın locasından çekilip gitmişti. Görünüşte en kibar bir asîlzâde edâsıyla söylenmiş olan bu sözlerdeki ince alay ve tehdidi sezebilmek için Fausta kadar zeki olmak gerekti. Müthiş kadın, önünde eğilen insanları yararak kendine yol açan Espinosa'yı arkasından gözle takip ederken, dudaklarında hafif bir gülümseme belirdi. İçinden söylendi:

«Git! Git de, istediğin papa seçilinceye kadar benim Sevilla'da gözaltında tutulmam için emir ver!.. Benim işime yarayan şeyler yaptığının farkında bile değilsin. Tıpkı beni Montalte ile Sfondrato'dan kurtardığını da farketmediğin gibi...»

Beri yandan, Espinosa'nın bakışıyle dikkati çekilmiş olan Kral da:

— «Yok canım!.. Bizi hemen bırakıp gitmek mi istiyorsunuz yoksa, madam?» Diye sordu.

Fausta:

— «Tam tersine, Majeste. İspanya sarayında mümkün olduğu kadar fazla misafir kalmak konusundaki dileğimi belirtiyordum. Yalnız, Majestenizin beni uzaklaştırmak istememeleri şartıyla,» diye ilâve etti.

— «Sizi uzaklaştırmak mı, madam? Aman ya Rabbi! Böyle bir şeyi nasıl düşünebiliyorsunuz? Kardinal, size gayet doğru söylüyordu: Siz, sarayımızın en seçkin konukusunuz! Sizi mümkün olduğu kadar fazla yanımızda alıkoymak isteriz. Hattâ diyebi-

lirim ki isteseniz de, istemeseniz de bizim âdeta mahpusumuzsunuz, madam... Ama yine de bu mahpusluğun size sıkıntı vermemesi için elimizden geleni yapacağımızdan da emin olunuz!..»

Fausta ciddî:

— «Majeste, iltifat ediyorlar.» Dedi.

İçinden de şöyle diyordu:

«Öyle olsun sayın Kral'ım. Plânım yolunda giderse, yarın da sen benim mahpusum olursun!»

*

Bu işler olurken, ikinci boğa güreşi de olaysız bitmiş ve uşaklar, alanı temizlemeye başlamışlardı. Şimdi üçüncü güreşe, Don Cesar'ın güreşine başlanmadan önce kısa bir ara verilmişti. Don Cesar'ın güreşi programda yer alan en parlak gösteri olacaktı. Bu yarışmayı herkes sabırsızlıkla ve birçoğu da değişik sebeplerden ötürü endişeyle bekliyordu. Halk arasında iki çeşit seyirci vardı: Bunlardan bir kısmı bu güreşi son derece heyecanlı bir gösteri sayanlardı. Bunlar daha kalabalıktı ve gerçek seyircileri teşkil ediyorlardı. Hepsi de cesaretiyle kendilerini hayrette bırakan delikanlının samimî hayranlarıydı. İkinci kısım seyirciler de ya Castrana Dükü'nün gizli derneğine üye olmaları ya da Fausta'nın altınlarıyla satın alınmış bulunmaları sebebiyle bir şeyler bekleyenlerdi ve kendilerini basit seyirciler sırasından çıkarıp fâcianın aktörleri durumuna sokacak olan işareti bekliyorlardı. Bunlar harekete geçtikleri zaman hiçbir şey bilmedikleri hâlde, sırf Don Cesar'ı sevdikleri ve kahramanlarına dokunulmamasını istedikleri için mücadeleye girecek olan asıl seyircileri de peşlerinden sürükleyeceklerdi.

Asîlzâdeler arasında Kral'ın güvenini kazanmış

birkaç kişi, ancak Kral'ın bilinmesini lüzumlu gördüğü kadar şey biliyordu. Geri kalanlar da Don Cesar'ın tevkif edileceğini biliyor ve bunun halkın ayaklanmasına sebep olmasından çekiniyorlardı. Fakat bildikleri çok olsun, az olsun, bütün bu asîlzâdeler, Kral'a ölesiye sâdık kimselerdi. Çünkü Başyargıç sâdece Kral'a sâdık olanları dâvet etmişti. Zaten Don Cesar alanın etrafındaki kulvarda Kızıl Sakal'ın imdâdına koşmaya kalkıştığı vakit kendisine yol verilmemiş olması, kulvarı dolduran asîlzâdelerin hepsinin, onun tevkif edileceğini bilmelerinden ileri geliyordu. Mahkûm adama kimse yardım etmek istememişti.

Beri yandan bu asîlzâdeler ve halk kitlesinden başka, Espinosa'nın topladığı, alanı ve civar sokakları dolduran askerler de vardı ki bunlar bütün askerler gibi kendilerine verilmiş olan emirlere itaat ediyorlardı ve fazlasını bilmek merakında da değildiler. Fakat uzun zaman beklemekten bezmeye başlamışlardı ve bu güreşin sâdece programın son gösterisi olduğunu ve işlerinin onunla biteceğini bildikleri için, onlar da güreşi sabırsızlıkla beklemeye koyulmuşlardı.

Bütün bunlar, uşakların alanı temizlemesi sırasında halk kitlesini neden korkunç bir sessizliğin kapladığını ve niçin bu hâlin fırtınadan önceki ağır durgunluğa benzediğini anlatmaya yeter.

İkinci Philippe hisli bir adam değildi. Merhamet ve hoşgörü gibi nitelikler ona yabancıydı. Zaten bütün o korkunç kudreti de bu hissizliğine ve kendisine inanmış olmasına dayanıyordu.

Az önce neşesinden yerinde duramayan halkın birdenbire sessizleşmesi Kral'ı da etkisi altına almıştı. İkinci Philippe soğuk bakışlarını balkonlardaki gösterişli kalabalığın üstünde gezdirdi. Orada oturanla-

rın hepsi rahat durumlarını onun sayesinde elde etmişti. Kral'ın onlardan korkusu yoktu. Fakat bakışları tribünlere erişince birdenbire kafasında bir soru doğdu:

«Acaba biraz sonra bunlardan kaçısı sağ kalacak?..»

Bakışları bir süre tribünlere takıldı kaldı. Sonra daha uzağa, halk kalabalığına baktı. Orada iğne atılsa yere düşmezdi; insanlar, birbirini çiğner hâldeydiler. Birazdan kargaşalık başlayınca bu zavallı sürünün baştan aşağı kurban olacağından hiç şüphesi yoktu. Merhamet nedir bilmeyen Kral'ın içi titredi ve birdenbire kafasında daha korkunç bir soru belirdi:

«Bu kadar insanı ölüme sürüklemek doğru mudur? Buna hakkım var mı?..»

İkinci Philippe soğuk bakışlarını halk kalabalığından uzun süre ayırmadı. Sonra yavaş yavaş, ileride boğa güreşçilerinin çadır kurmuş oldukları saba-yaya baktı ve düşündü:

«Bu cinayetlere ne lüzum var? Şu delikanlıdan niçin korkuyorum? Sanki bir bildiği mi var? Bilse bile elinden ne gelir? Hiç! Bıraksam, yaşasa, daha iyi değil mi? Bütün işlerimin mükemmel bir şekilde yürüdüğü şu sırada ondan ne diye korkayım? Geriye bir Şövalye de Pardaillan meselesi kalıyor... Onu nasıl olsa kafamda mahkûm ettim. Bugün değilse yarın yakalatıp ezebilirim. Evet, evet. Bu cinayetlerden vazgeçmek lâzım.»

Bu sırada bir ses kulağına fısıldadı:

— «Son emirlerimi de verdim Majeste! Artık kurtulamaz... Birazdan ikisi de elimize geçecek!»

Kral, titreyerek başını çevirdi. Arkasında upuzun boyu ve kan rengi Kardinal elbisesiyle Espinosa duruyordu. Az önce kesin kararını vermiş olan Kral, Başyargıç'ı görünce birdenbire kararsızlaşmış ve:

— «Aldığımız haberlerden sonra bu işi ertelemenin doğru olacağı düşüncesinde misiniz, Kardinal?» Diye sordu. «Doğrusunu düşünürsek, Fransa'ya veya başka bir yere kovsak ve bir daha toprağımıza ayak basarsa öldürüleceğini bildirsek yetmez mi?»

Espinosa böyle bir karar değişikliğini hiç beklemiyor olmalıydı. Fakat hiç renk vermedi ve ne hayret, ne de memnuniyetsizlik belirtisi gösterdi. Herhâlde efendisiyle sinsi bir tarzda mücadelele ve kendi fikirlerini onunkilermiş gibi Kral'a kabul ettirmeye alıştı. Sanki iradesini ona da aşlamak istiyormuş gibi siyah gözlerini Kral'ın soğuk bakışlı gözlerine dikti ve söylendi:

— «İş sadece bu delikanlıya kalsaydı, kendisinden kolayca kurtulabilirdik, Majeste! Fakat beri yanda o Pardaillan da var...»

Bu sözlerle kulak kabartan Fausta'nın da içi titreyivermişti. Aman ya Rabbi!.. Sakın Kral, birdenbire affetmeye filan kalkışmasındı?.. Hele o Pardaillan'ı affetmek!.. O da Espinosa'ya yardım etmek istercesine gözlerini Kral'a dikmişti. Fakat Philippe zaten Pardaillan'ı affetmek niyetinde değildi. Hemen cevap verdi:

— «Pardaillan meselesini size bırakıyorum. Ama onun da idamını geciktirebiliriz!..»

Espinosa şiddetle cevap verdi:

— «Mösyö de Pardaillan, küstahlığının gerektirdiği cezayı lüzumundan fazla bekledi bile. Bu ceza fazla gecikmemeli. Bu mesele Majeste'nin kişiliğiyle ilgilidir. Ben sağ oldukça kimse ölüm cezasını göze almadan Majestemin şahsına el ve dil uzatamayacaktır!»

Kral boyun eğdi. Fakat hâlâ, tamamiyle razı olmuş görünmüyordu. Espinosa, yüreğinden geçenleri okumak isteyen gözlerle Fausta'ya baktıktan sonra:

— «Hepsi bu kadar da değil Majeste!» Dedi.
«Madam Fausta da benim meseleyi büyültmediğime şahittir.»

Fausta şaşaladı:

— «Ben mi? Benim şahitliğimin size ne bakımdan faydası dokunabilir ki?..»

Espinosa her kelimesinin üstüne basa basa konuştu:

— «Şimdi anlayacaksınız, Madam. Bazı hainler, bazı delileri bir araya getirerek Majestemize karşı ayaklanmayı, hattâ bütün halkı isyan ettirmeyi ve tahta bu delikanlıyı oturtmayı tasarlıyor ve buna hazırlanıyorlar. Halbuki Majeste, birdenbire bu delikanlıya merhamet hisleri beslemeye başlıyor!»

Kral yüksek sesle:

— «Siz neler söylüyorsunuz Kardinal? Kellenizle oynadığınızın farkında mısınız?..» Diye bağırdı.

Espinosa soğuk bir tavırla:

— «Biliyorum Majeste!» Dedi.

Philippe homurdandı:

— «Ne diyorsunuz bakayım?.. Tekrarlayın şunu!»

Espinosa da homurtudan farksız bir sesle:

— «Diyorum ki İspanya tahtına, hattâ belki de Kral'ın canına karşı bir suikast hazırlandı. Diyorum ki bu suikast olayı burada, belki de birazdan patlak verecek... Diyorum ki bu hainlik, müthiş bir örnek olacak ve uzun zaman unutulmayacak bir ceza ister... Diyorum ki hareketi bastırmak için her türlü tedbirim alınmıştır... Ve bu dediklerim için de burada hazır bulunan Prenses Fausta'yı şahit gösteriyorum!..»

Fausta, son derece kendine hakim bir insan olmasına rağmen, denize düşüp de tutunacak bir şey ara-

yan kimsenin bakışlarıyla etrafına bakınmaktan kendini alamadı. İçinde, düşünceler birbirini kovalıyordu:

«Espinosa herşeyi biliyor. Acaba nasıl öğrendi?.. Kimden öğrendi?.. Kimden öğrenirse öğrensın! Demek suikastçiler arasında biraz altın veya bir unvan uğruna hepimizi ele veren bir gammad var... Herhâlde tutuklanacağım!.. Mahvoldum! Budalacasına bu papazın kurduğu tuzığa düştüm. Beni de buraya kolayca getirtip kısıkvrak yakaladı... Hiç olmazsa üç muhafızımı getirseydim! Dövüşmeden ölmezdim!..»

Bu düşünceler yıldırım hızıyla kafasından geçerken Fausta'nın yüzü değişmemişti. Bu yüzde, az önceki hayret tebessümü olduğu gibi kalmıştı. Fausta kazanılmış oyun karşısında olduğu kadar, kaybedilmişinde de soğukkanlılığını korumasını bildirdi... Şüphe içinde titreyen Kral, ona doğru eğilip:

— «Duydunuz mu, Madam? Söyleyin!.. Anlatın bakalım!..»

Diye sinirli sinirli sorduğu zaman, mağrur başını kaldırdı ve Espinosa'nın gözlerinin içine bakarak:

— «Sayın Kardinal'in söyledikleri gerçeğin ta kendisidir...» Dedi.

Kral sert bir sesle sordu:

— «Peki, nasıl oluyor da bunu bildiğiniz hâlde bana haber vermiyorsunuz?..»

Fausta cesareti kendisi için tehlikeli olabilecek bir dereceye kadar vardırmaq üzereydi. Şimdiye kadar bu cesaretini birçok vesileyle ispat etmiş olan bu yaman kadının eli belindeki küçük hançerin kabzasıyla oynuyor ve kartal bakışlı gözleri, Kral'ın balkonuyla yer arasındaki mesafeyi ölçüyor ve ağzı son ve en küstahça sözlerini söylemek için açılıyordu ki birdenbire Espinosa'nın soğuk sesi duyuldu:

— «Bendeniz, Prenses'in şahitliğine, sözlerimin kendisi tarafından tasdik edileceğini bildiğim için başvurdum. Fakat kendisinin böyle çılgınca ve daha başından başarısızlığa mahkûm bir teşebbüse geçtiğinden şüphe ettiğimi söylemek istemedim. Prenses, Majeste'ye bir şey söylemediyse, bunu kimseye iftira etmiş olmamak için yaptı. Üstelik benim herşeyi bildiğimin ve her ihtimale karşı tedbir aldığımın da şüphesiz farkındaydı.»

Fausta, kendisini mahvedecek olan sözleri söylemedi. Sıçramak için gerilen bacakları gevşedi. Eli hançerin kabzasından ayrıldı ve Başyargıç'ın sözlerini başıyla doğrularken düşündü:

«Espinosa beni neden kurtarıyor? Bir şey bilmiyor da sâdece benim gözümü korkutmak mı istiyor? Yoksa kendi gücüne olan güveni yüzünden bana önem mi vermiyor? Kimbilir... Fakat bunu bilmem lâzım. Öğreneceğim! Evet, muhakkak öğreneceğim!..»

Kral da Başyargıç'ın sözleriyle sâkinleşerek Fausta'dan özür diledi:

— «Sinirlenişimden ötürü beni bağışlayınız, madam! Başyargıç'ın söyledikleri o kadar inanılmaz, akıl almaz şeylerdi ki herkesten ve herşeyden şüphe etmekte haklıydım...»

Fausta, Kral'ın özür dileyişini, önemsemediğini açığa vuran bir baş işaretiyle kabullendikten sonra alanı seyreder göründü. Espinosa ise, Kral'dan istediğini henüz koparamadığı için, yine esrarlı bir sesle İkinci Philippe'ye döndü:

— «Majeste, size gerçeği haber verdikten sonra canınıza kasteden bu hainleri affetmek lütfunda bulunduğunuz için hemen şimdi gidip daha önce verdiğim emirleri arzuunuza göre değiştireceğim! Böylece

meydanı onlara boş bırakacak ve istedikleri hainliği rahat rahat yapmalarına fırsat vermiş olacağım!..»

Espinosa bu sözlere cevap bile beklemeden sert adımlarla balkondan dışarıya doğruldu. Fakat Kral arkasından seslendi:

— «Durunuz Kardinal!..»

Espinosa zaten bu emri bekliyordu ve efendisinin kendisini durduracağından emindi. Acelesiz, memnuniyetini açığa vurmayan, usta bir hareketle geri döndü ve gelip tekrar Kral'ın koltuğunun arkasında yerini aldı. O zaman Kral, balkondakilerin hepsinin duyacağı epey yüksek sesle:

— «Kardinal!» Dedi. «Siz benim en sâdık tebaamdan birisiniz ve bugün bize yapmış olduğunuz hizmeti unutmayacağım!..»

Espinosa, Kral'dan istediğini koparmış ve hattâ Kral'ı kendisinden üstü kapalı bir surette özür dilemek zorunda bırakmış olmanın verdiği hazla eğildi.

Kral sözlerine şunları ekledi:

— «Şu Don Cesar'ın güreşini de başlatın bakalım. Endülüs'te kazandığı ünü hak edip etmediğini pek merak ediyorum doğrusu...»

CHICO'NUN ZAFERİ

Don Cesar alanın çevresindeki kulvarda, bir elinde pelerini, diğerinde kılıcı olduğu hâlde bekliyordu. Pelerini kırmızı ipekten olup gayet ufaktı. Kılıcına gelince o zamana kadar hiç kullanmadığı bu silâh da çağının bilhassa demirciliği pek ileride olan Toledo şehrinin en usta demircilerinden birinin yapısı, küçük fakat dayanıklı ve esnekti...

Don Cesar, Pardaillan'la konuşmaktaydı. Yanında ayrıca iki yardımcısıyla Chico duruyordu. Alanın giriş kapısının yakınındaydılar. Şövalye gösteriyi buradan seyretmeye karar vermişti. Çünkü gözüne kestirdiğine göre, bir olay çıkarsa buradan alana girmek ve işe karışmak çok kolaydı. Alanın giriş kapısının çevresi hiç şüphesiz o günkü olaylar için getirilmiş kalabalık bir insan kitlesiyle çevriliydi. Pardaillan da, Don Cesar da orada bulunan bu kalabalığa dikkat etmediler.

Güreşe başlama zamanı gelince Don Cesar, Şövalye'nin elini sıkarak alana koştu ve boğanın çıkacağı kapının tam karşısında, hayvanın hücumunu karşılamaya hazır bir hâlde beklemeye başladı. İki yardımcısıyla artık hep yanında bulunacak olan uşağı Chico da onun arkasında yer aldılar.

Boğa güreşçisinin meydana girdiğini görünce, boğanın salıverilme zamanının geldiğini anlayan alandaki züppe asiller kalabalığı, tabana kuvvet, alanın etrafındaki kulvara ve tribünlerinin altına kaçtılar. Bu hızlı ve darmadağın kaçış her zaman olduğu gibi yine seyircilerin gülüşmelerine yol açtı.

İkinci Philippe'nin yüzüne bakıp düşüncelerini okuyarak kendilerine ona göre çeki düzen vermeye alışmış olan asîlzâdeler, Kral'ı hiç umursamadan kahkahayı basıyor, alandan kaçanlarla kaba kaba alay ediyorlardı. Halk da kendini onlara uyduruyor, asîlzâde kalabalığı gülerse, halk da gülüyor; alkışlarsa, halk da alkışlıyor; somurtursa, halk da somurtuyordu. Kendi başlarına ve istedikleri gibi eğlenmeye hakları yoktu. Çünkü aralarında boyuna Engizisyon casusları dolaşıyordu. Hoşa gitmeyecek ufak bir alkış, bir söz veya kahkaha, bu işi yapanın başına anlatılmaz belâlar getirebilir, onun Engizisyon zindanlarını boylamasına yol açabilirdi. «*Kutsal Ev*» denilen bu, gün görmez zindanlar, her zaman tıklım tıklım doluydu ve oraya bir kere girenin de bir daha ne zaman çıkacağı belli olmazdı.

Asîlzâdeler, Don Cesar'ın Kral tarafından ölüme mahkûm edildiğini biliyorlardı. Bu yüzden güreş alanına çıkan delikanlıyı diğer güreşçileri alkışladıkları gibi alkışlamaktan, ona sevgi gösterisinde bulunmaktan, dikkatle kaçınıyorlardı. Birden bütün meydanı bir ölüm sessizliği kaplamıştı.

Fakat halk, Don Cesar'ın mahkûm edildiğini bilmiyordu. Bilenler sâdece Fausta'nın veya Dük de Castrana'nın adamlarıydı ve onlar da kendisini canla başla korumaya kararlıydılar. Ne var ki Don Cesar, aslında halk tarafından çok sevilen bir kimseydi. Zaten bugün buraya gelmelerinin ve saatlerdir beklemelerinin sebebi de o değil miydi?..

Asîlzâde tribünlerindeki sessizlik, ilkönce seyirci halk kalabalığını da şaşırttı. Fakat hemen arkasından Don Cesar'a karşı besledikleri sevgi daha ağır bastı. Üstelik halk sevdiği adamın bu kadar soğuk karşılanmış olmasına da fena hâlde kızdı ve bu hareketi protesto etmek arzusuna kapıldı. Don Cesar meydanın

ortasında, bir tarafın sessizliğini ve öbür tarafın da hiddetini farkederek acı acı gülümsedi. Böyle karşılanmaya alışık olmadığı için çok üzüldüğü belliydi. Halk da onun bu üzüntüsünü sezmiş olacak ki mırıldanmaya başladı. Sonra bu mırıltı gittikçe artarak homurtu haline geldi ve nihayet kulakları sağır eden bir alkış tufanı koptu... Bu, asîlzâde gürûhunun sessizliğine, halkın verdiği cevap oldu.

Don Cesar, halkın gösterdiği bu ilgiye çok sevinecek Kral balkonuna ve asîlzâde tribünlerine sırtını çevirdi, zayıf bir kılıç işaretiyle kendisini alkışlayan halkı selâmladı. Sonra Kral balkonuna döndü ve Pardaillan'ı bile hayran bırakan bir jestle Kral'ı da selâmlayıp Philippe'yi, ölüme mahkûm ettiği adamın selâmına karşılık vermek zorunda bıraktı. Fakat Kral'ın, önce halkın, sonra da kendisinin selâmlanmasını hazmedemediği de yüzündeki soğuk ifadeden belli oldu.

Don Cesar'ın çabucak karar verip yaptığı bu hareket, sâdece Kral ve hiddetle mırıldanan asîlzâdeler tarafından anlaşılmakla kalmadı. Fakat halk da bunu farketmiş olduğunu Don Cesar'ı tekrar daha şiddetle alkışlamakla belli etti. Şüphesiz aynı şeyi Pardaillan da anlamamazlık edemezdi. Nitekim delikanlının bu müthiş cesaretini o kadar beğendi ki kendini tutamayıp yüksek sesle haykırdı:

— «Bravo Don Cesar!»

Don Cesar, kendisi için özellikle değerli olan bu seslenişe dostça bir gülümseyişle cevap verdi.

Bu gibi küçük olaylar, günümüzde meydana gelseydi, belki de üzerinde durulmazdı. Fakat o çağda bunların önemi büyüktü. Çünkü dünyada bir İspanyol asîlzâdesinden daha mağrur ve alıngan kimse düşünülemez. Kral ise, memleketin bir numaralı asîlzâdesi olduğu için onun onuruna dokunmak demek,

bütün asîlzâdeleri küçük görmek demekti. Bu ise, derhal cezası verilmesi gereken müthiş bir cinayetti...

Ve Don Cesar dedikleri asâlete sadece mesleği sâyesinde yükselmiş olan, ne olduğu belirsiz delikanlı, Kral'ın onuruyla oynamıştı!.. Şu aşağılık halk kalabalığı da sevinçten ter ter tepinerek kendisini desteklemeye kalkışmıştı... Ve nihayet bir yabancı olan Fransız Şövalye de yüksek sesle bağırarak bu hakarete katılmıştı.

Bunlar dayanılır şeyler miydi?..

Asîlzâdelerin kafaları kızıyor, gözleri parlıyordu. Eğer şu anda dikkati başka bir tarafa çekecek bir olay meydana gelmezse müthiş bir kargaşalık başgöstererek ve asîlzâdeler yalın kılıç halkın üstüne saldıracaklardı ve Espinosa'nın umduğundan büsbütün başka bir çatışma başlayacaktı.

İşte tam bu sırada bütün dikkatleri üstüne çeken bir küçük olay meydana geldi. Bu olaya kendi de farkında olmadan yol açan Chico idi.

Ufacık boylu Chico'yu bütün Sevilla halkı tanırdı. Fakat her zaman paramparça elbiselerle dolaşan Cüce'yi böyle pırıl pırıl, göz kamaştırıcı kıyafetiyle gören seyirciler hayretten donakalmışlardı. Ve meydana esen fırtınalı havayı yatıştırmak için, kalabalık arasından bir sesin:

— «Yahu bu bizim Chico be!..»

Diye bağırması yetmişti. Bütün gözler Cüce'ye çevrilmişti. Birbirlerine diş bileyen asîller de, halk da bir anda kinlerini unutarak, Cüce'yi hayran hayran seyretmeye koyuldular Don Cesar'ın selâmı meselesi unutuldu. Hattâ Don Cesar'ın kendisi bile bir an unutularak gölgede kaldı. Kral da bu ufacık yaratığa gülümsemek tenezzülünde bulunduğu için dört bir yandan hayranlık belirten sesler yükseldi. Özellikle asîl

kadınlar Cüce'ye olan sempatilerini göstermekte erkeklerden çok daha ileri gittiler.

Chico ömründe hiçbir vakit bu kadar ilgi göreceğini hayâl bile etmemişti. Zaten şimdiye kadar böyle bir gösteriye katılmış da değildi. Yirmi yaşında olmasına rağmen hâlâ sıkılğan ve çekingendi... Aklında şu düşünce dolaşıp duruyordu:

«Acaba benim küçük hanımım burada mı?.. Ah bir burada olsa da beni görse ve söylenenleri duysa!.. O zaman benim de erkek olduğumu ve kendisini bir erkek gibi sevdiğimi anlardı. Ah kendisini ne kadar sevdiğimi ve icap ederse uğrunda kanımın son damlasına kadar akıtacağımı bilse... Ah bir burada olsa!..»

Halbuki küçük Juana oradaydı. Orada, kalabalık arasında kaybolmuş bir yerde... Chico onu görmüyordu ama o, Chico'yu görüyordu. Yalnız görmekle kalmıyor, halkın hayranlık ifade eden seslenişlerini ve kibar kadınların dudaklarından dökülen gönül okşayıcı sözleri de işitiyordu. Hattâ sevgilisinin hülyasına dalmış olan Cüce'nin gördüğünden fazla olarak, bazı kibar kadınların El Chico'ya çapkın gözlerle baktıklarına da şahit oluyordu.

*

Juana o sabah Endülüslü birçok genç kızın yaptığı gibi töreni kaçırmak istememiş ve en şık elbisesini giymişti. Juana'nın şıklığa ve süse merakını, babasının da bu uğurda para harcamaktan çekinmediğini bildiğimiz için genç kızın nasıl yıldızlar gibi göz kamaştırdığını da tasavvur edebiliriz... Böyle krallıklar gibi süslenip güzelleştiği sırada, handa birdenbire Pardaillan'la karşılaşmıştı. Şövalye, Juana'nı heyecanlanıp kızardığını farketmemiş gibi davranı-

rak kendisini yavaşça elinden tutup, genç kızın özel odasına götürmüş, orada bir zaman başbaşa kalmışlardı.

Pardaillan bu kadar heyecanlı görünen genç kıza orada neler söyledi? Bunu belki de hikâyemizin devamı bize anlatacaktır. Şimdilik şu kadarını söyleyebiliriz ki bu konuşma epey uzun sürdü ve odasından çıktığı vakit Juana'nın gözleri şaşılacak kadar kızarmıştı. Belki o kadar kızarmamıştı da, genç kızın dadısı Barbara'ya öyle geldi. Bu dadı kızcağızı delicesine sever, onun peşinden ayrılmaz ve her isteğini yerine getirirdi. Yalnız onun da garip bir huyu vardı. Juana en basit bir istekte bulunmuş olsa bile Barbara homurdanmaya, söylenmeye başlar, Tanrı'ya, evliyalara sığınır ve Juana'nın hiçbir arzusuna hemencecik razı olmaya yanaşmazdı. Bu direniş karşısında Juana istediğinden vazgeçmeye kalkışsa dadı tekrar homurdanmaya, söylenmeye, yeminler etmeye koyulur; biraz önce savunduğunun tam tersini savunmaya kalkıştığını farketmeden tekrar ağzını açar, gözünü yumardı. Juana, dadasının bu huyunu bildiği gibi kendisini nasıl delice sevdiğini de bilirdi. Onun için Barbara ağzını açtığı vakit hiç sesini çıkarmaz fakat yine bildiğini okumaktan da şaşmazdı. Pardaillan'la konuşması da boğa dövüşünü seyre gitmek için verdiği kararı değiştirtmemişti. Yola çıkmak vakti gelince, Barbara'ya da birlikte gelmesini söyledi ve söylenmesiyle beraber dadının bomba gibi patlaması da bir oldu:

— «Nee?.. Boğa güreşine mi gideceksiniz?.. Sizin gibi bir hanım boğa güreşine gidecek ha? Aman ya Rabbi! Acaba dünyada kulaklarımın bu kadar münasebetsiz bir istek duyduğu oldu mu? Orası kendini bilen kızların yeri mi? Ha?.. Hiç değilse tribünlerdeki kibar hanımlar arasına katılmış olsaydınız aklım ererdi. Sanki aralarında sizden iyisini mi bulacak-

lar?.. Böyle zarif, böyle şık bir hanım aralarında var mı acaba?.. Bence sizin yeriniz onların yanı da değil, ancak Kral'ın locası olabilirdi... Yoksa, öyle halkın arasına katılmak, pis heriflerin arasında ezilmek, itilip kakılmak, havasızlıktan boğulmak... Yoo!.. Bu kadarına delilik derler vallahi!..»

Juana bu sözlere kızmıştı. Arzusunda ayak diredikten başka, tribünlere dâvet edilmediği için, çaresiz halk arasına katılmak zorunda kalacağını, eğer Barbara gelmezse yalnız gideceğini söyledi. Bu sözler de dadıyı hop hop hoplattı:

— «Nee?.. O kalabalığa yalnız başınıza mı katılacaksınız? Allah Allah... Hem evinizde benin gibi güçlü kuvvetli hizmetçiler bulunsun, hem de yalnız gidin... İşte akıl sır ermeyecek bir iş daha. Yalnız giderseniz orada sizi kim koruyacak, sataşanları kim başınızdan defedecek?.. Yoksa o kadar ihtiyarlayıp işe yaramaz hâle geldim diye mi beni istemiyorsunuz? Öyle şey yok... Ya ben de gelirim yahut sizi de bırakmam. Birisi size sataşsın da o zaman ihtiyar sandığınız Barbara neler yaparmış görün!..»

Böylece birlikte kalabalığa karıştılar. Giralda kadar şanslı çıkmayan Juana; ne oturacak bir yer, ne de üstünde ayakta duracak bir sıra bulabildi. Ufak boyu ile hiçbir şey göremiyordu ama, çevresindekiler olanı biteni o kadar yüksek sesle anlatıyorlardı ki herşeyi görmüşçesine izliyordu. Pardaillan'ın müthiş bir cesaretle ortaya atılarak Kızıl Sakal'ı kurtarışını da böylece öğrenmişti de heyecandan yüreği ağzına gelmişti. Fakat birdenbire o sabah Şövalye'den dinlediği sözleri hatırlayınca heyecanı, yerini tatlı hayâllere bırakmıştı.

Kalabalık arasından bir ses: «*Yahu bu, bizim Chico!*» Diye bağırıldığı zaman da Juana'nın yüreği tekrar, bir an önce çarptığı gibi çarpmıştı. Bunun sebe-

bini kendisi de bilmiyordu. Görmek istiyor, parmaklarının ucuna kalkıyor, yerinde sıçırıyor, fakat meydanadaki Cüce'yi bir türlü seyretemiyordu. Ancak onun alkışlandığını ve hakkında söylenen övgü dolu sözleri duymuyor değildi. Aman ya Rabbi! Chico'nun bu kadar göz kamaştırıcı biri olduğunu kimden dınlese, söyleyenin aklından şüphe ederdi. Chico'nun bu kadar beğenilmesinden hoşlanmıyor değildi, fakat özellikle asıl kadınların övgülerini işitip kendisinin bu kadınlar yanında bir hiç olduğunu düşündükçe hırsından kendini yiyip bitiriyordu.

Bir ara dayanamaz oldu. Her ne pahasına olursa olsun Chico'yu görmeye karar verdi. Acaba kibar kadınların bu kadar hoş, zarif buldukları Chico, canlı bir bebek gibi evirip çevirdiği, istediği gibi oynattığı Chico muydu? Sakın bunda bir yanlışlık olmasındı?.. Bir aralık fena hâlde sinirlenip hiddetlenerek, Barbara'ya bağırdı:

— «Canım, beni kucağına alsana!.. Ben de Chico'yu göreyim!»

Sesi o kadar değişmişti ki, bu hâle şaşırın Barbara hemen ilk defa olarak homurdanıp söylenmeyi unuttu ve hanımının yüreğinde pek de anlayamadığı bir şeyler olduğunu sezerek hemen Juana'yı havaya kaldırıp omuzlarına oturttu.

İşte o zaman küçük Juana, gösterişli elbiseleri içinde pırıl pırıl parlayan Chico'yu gördü. Fakat gördüğü insan ona sanki hep o bildiği Chico değilmiş, sanki çocukluk arkadaşı Chico'dan başkasıymış gibi geldi. Halbuki Chico yine o Chico idi. Üstündeki şık elbisesinden ve şimdiye kadar Juana'nın hiç görmediği çalımlı tavrından başka değişik bir tarafı yoktu. Fakat Chico'da başkaca hiçbir değişiklik olmamasına rağmen Juana'ya tamamen yabancıymış gibi geliyordu. Acaba Chico'da kendisinin anlayamadığı, bile-

mediği, sezemediği bir başkalık mı vardı? Belki... Fakat küçük Juana bunların hiçbirini farkedecek durumda değildi. Bir sürü kibar ve güzel kadının ağzında El Chico hakkında övgü dolu kelimeler dolaşırken, Juana ne yaptığını bilmeden haykırdı:

— «Benim o! O bebek benim!..»

Öfkelendiği zaman tepinmek âdetiydi. Şimdi Barbara'nın omuzlarında oturduğu için havada sallanan minimini ayaklarıyla tepinemedi. Fakat dadısının karnını davul gibi dövmeye başladı. Zavallı Barbara neye uğradığını anlayamadı. Hanımını da bırakamadı ve can acısıyla bağırmaya koyuldu:

— «Amanın! Amanın!.. Ne yapıyorsunuz küçük hanım? Ne oldunuz böyle? Biraz kendinize gelin, canım!.. Karnımı deşeceksiniz!..»

Fakat küçük hanımda söz dinleyecek hâl yoktu. Nasıl biraz önce: *'Beni kucağına alsana!'* Diye bağırdıysa, yine aynı edâ ile ve bir yandan da topuklarıyla Barbara'nın karnını döverek hırçın hırçın haykırdı:

— «İndir beni! İndir beni!.. Bu edepsiz kadınları gözüm görmesin! Beni deli edecekler!..»

Zavallı dadı iyice afallamış bir hâlde, ne yapıp ne edeceğini şaşırarak küçük hanımı yere indirirken yüzüne baktı. Yalan değildi; küçük hanım, aklını kaybetmişe benziyordu. Juana, zavallı kadının aklını başından büsbütün uçuracak yeni bir harekette daha bulundu. Hemen, Barbara'nın eline yapıştı. Hıçkıra hıçkıra onu sürüklerken söylendi:

— «Gel! Gidelim buradan!.. Artık bir dakika bile kalmayalım! Ben ne bir şey görmek, ne de bir şey duymak istiyorum!»

Ve dadıyı büsbütün deli eden şu sözleri ekledi:

— «Hay sana lânet olsun! Nereden aklına geldi de beni buraya getirdin, bilmem ki!..»

Barbara süt dökmüş kedi gibi küçük hanımının peşinden giderken kendi kendine homurdanıyordu:

«Zamane kıızı! Hem boğa güreşine gidelim diye ter ter tepindi. Geldikten sonra da haydi gidelim diye tutturdu... Muhakkak aklını oynattı! Başka ne olacak?»

Küçük Juana böylece boğa greşinin sonunu beklemedi ve bu sâyede de gösteriden sonra çıkıp birçok seyircinin hayatına mal olacak kargaşalıktan kurtuldu.

Chico, Juana'yı görmediği için genç kızın kapıldığı sinir krizini de öğrenemedi. Acaba görmüş olsaydı, o sf yüreğiyle bunun anlamını kavrayabilecek miydi? Zaten Juana da kendi içinde geçmekte olan değişiklikten o kadar habersizdi ki belki o anda Chico ile karşılaşmış olsaydı zavallıyı dver, yerlere serer, üstüne çıkıp sivri topuklarıyla onu iğnerdi.

YAŞASIN KRAL CARLOS!

Bu sırada boğa da meydana salıverilmişti. Hayvan her vakit olduğu gibi bu sefer de zifirî karanlık bir yerden güneş içindeki bir yere çıkan canlının kamaşan gözleriyle ortalığı şaşkın şaşkın seyretti. Kararsız, duraladı, kuyruğuyla sağrılarını dövdü ve başını salladı. Don Cesar ise boğaya ışığa alışmak imkânını verdikten sonra pelerinini açıp göstererek yüksek sesle bağırıp hayvanı coşturmaya uğraştı.

Boğa bu dâveti tekrarlatmadı. Kızıl pelerin hemen gözünü aldı. Başını eğip pelerine doğru saldırıverdi.

Bu an, Don Cesar'ın ölümünü isteyen seyirciler için müthiş bir heyecan saniyesi oldu. Pardaillan bile bu manzaranın heyecanına kapılarak azgın boğa ile karşısındaki delikanlının mücadelesini dikkatle seyretmeye koyuldu.

Don Cesar yere mihlanmış gibi duruyor, kımıldanmadan boğanın hücumunu bekliyordu. Tam hayvan kızıl pelerini boynuzlayacağı sırada âni bir hareketle pelerine yer değiştirtti. Boğa pelerine ve kendisine sürünürcesine geçti.

Bir saniye sonra seyirciler, Don Cesar'ın, evinde geziniyormuşçasına, pelerini omuzunda, boğanın hücum ettiği yerde sâkin sâkin dolaştığını gördüler. Hayvanın hücumunun bu şekilde karşılanması, sonsuz bir alkış tufanına sebep oldu. Asîlzâdeler bile güreşçiye Kral'ın gözünden düşmüş biri olmasına rağmen alkışladılar. Hattâ Kral bile takdir işareti yapmaktan kendini alamadı.

Boğa, hücumunun boşa gitmiş olmasının da verdiği şaşkınlıkla yeniden hücumla geçti. Don Cesar pelerinine sarınmıştı. Arkasını boğaya dönmüş, rahat rahat yürüyordu. Boğa kudurmuşçasına sağa saldırdı, karşısında pelerini buldu. Geriye döndü, daha müthiş bir hızla sola saldırdı. Rastladığı şey yine kırmızı pelerin oldu. Çünkü Don Cesar vücudunu bir sağa, bir sola kıvrarak hayvanın bütün hücumlarını savuşturuyordu. Bununla da kalmıyor boynuna yarım daire çizerek yürüyor, fakat boğanın bu düzenli yürüyüş sırasında yaptığı bütün saldırılar boşa gidiyordu.

Ve alkışların sonu gelmiyordu.

Boğa bütün hücumlarının boşa gittiğini görünce, bir an duraladı ve düşünür gibi bir tavır takındı. Sonra ayağıyla toprağı eşeledi, kulaklarını dikti ve hız almak için geriledi... Don Cesar'a gelince, pelerini gererek vücudundan biraz açıkta tuttu. Boğanın tam karşısına geçti. Kendisine iyice yaklaştı ve bir ayağını ileri uzatarak hayvanı kızdırmaya çalıştı. Tam boğa düşmanını gözüne kestirip yeniden saldırıya geçmişti ki, pelerin birdenbire aşağıya düşüverdi ve Don Cesar vücudunu hafifçe büküp hücumu tekrar savuşturdu... Fakat bu defa ufacık kılıcının ucunda boğanın boynuzlarından çekip aldığı kurdelâlar sallanıyordu!..

O zaman bütün bu sahneleri soluk soluğa ve heyecanla seyreden halk birdenbire ve çıldırmışçasına bağırıp çağırmaya, Don Cesar'ı alkışlamaya başladı. Her tarafta heyecandan sapsarı kesilmiş yüzler ve yuvalarından fırlamış gözler görünüyordu. Tribünlerdeki kibar hanımlar, kendilerinden geçmiş bir hâlde, korku ve takdir çığlıkları atıyorlardı. Asîlzâdelerden birçoğunun ağzı şaşkınlıktan açık kalmıştı.

Don Cesar'ın kendine has bir güreş stili vardı. Bo-

ğanın hücumunu yerinden bir adım bile kıpırdanmadan bekliyor ve hafif bir bel kırışıyla savuşturuyordu. Seyirciler her seferinde, Don Cesar'ın bu defaki müthiş saldırıdan kurtulamayacağını, zira geciktiğini hesap ediyor, fakat delikanlının ufak bir vücut hareketiyle boğanın bu hücumunun da tam zamanında boşa çıktığını görerek heyecandan heyecana düşüyorlardı.

Yaşadıkça kendisine karısının ihanetini hatırlatan bu delikanlıya beslediği kin, ne kadar büyük olursa olsun, Kral da locasında, heyecanını tutmak için dişlerini kıracakmışçasına sıkıyordu.

Yalnız Espinosa her türlü heyecana karşı bağışıklıymışçasına sâkindi.

Bu arada şunu da belirtelim ki, Kral'ın Don Cesar'ı mahkûm ettiğini bilen asîlzâdelerden bazıları da için için delikanlının güreşten galip çıkmasını istiyorlardı. Halkın heyecanı ise zaptolunmaz bir dereceye varmıştı. Ortalık alkışlar, nâralar ve çığlıklarla inim inim inliyordu.

Fakat gösteri henüz sona ermiş değildi.

Don Cesar boğanın boynuzlarındaki kurdelâları aldıktan sonra güreşin galibi sayılır ve isterse meydanı terkedebilirdi. Fakat onun âdetiydi: Hüneriyle boğayı alandan çıkarıp kovmadan ortadan çekilmezdi. Bunun için de boğanın sahaya girdiği kapıya gider, hayvanı oraya çekip kendine saldırtır, nihayet ustalıkla bir kolayını bulup, hızla saldıran boğayı, geldiği kapıdan içeri sokardı.

Alanın ortasında boğanın hücumlarını karşıladığı vakit, hiç değilse arkasında boş bir alan vardı ve gerekirse gerileyebilirdi. Fakat giriş kapısının önünde bu ümit de yoktu. Gerileyemezdi. Ancak sağa, sola kaçabilirdi. Eğer boğanın geçeceği kapıyı açmakla görevli hademe, bir saniye tereddüt ederse Don Ce-

sar'ın işi bitikti. Bu ân, güreşin en tehlikeli sâniyesiydi.

Halk bunu biliyor ve bu ânı soğukkanlılıkla karşılamak için derin derin nefes alıyordu. Don Cesar da kendisine çizdiği güreş programının son bölümüne hazırlanıyordu. Fakat hazırlık yapanlar sadece halkla Don Cesar değildi. Öte yanda Espinosa'nın askerleri de Prens'i tutuklamaya hazırlanıyorlardı. Alanı çeviren kulvar bu askerlerle doluyordu. Bunların hepsinde ayaklanmaya kalkışacak halkı yola getirecek çakmaklı tüfekler vardı. Bütün bu askerler özellikle tribünlerin karşı tarafındaki halkın önünde toplanıyorlardı. Bunda anlaşılmayacak bir taraf yoktu. Tribünlere hep Kral'ın sâdık bendeleri, asîlzâdeler dâvet edilmişti. Onların bulunduğu tarafı kontrol altına almaya veya korumaya lüzum var mıydı? Gerekirse bu asîlzâdelerin hepsi Kral'dan tarafa muhafızlar olup çıkıverirlerdi. Bu bakımdan mantikî olarak, asıl büyük hazırlıklar halk tarafında yapılıyordu. Bu kısma askerlerle subaylar sessiz sadasız, tam bir düzen içinde yığılıyor ve hepsi de bir işaretle alana atılmaya hazır bir hâlde bekliyordu.

Eğer halk ayaklanmaya kalkışırsa, bir yandan bu askerlerin, öbür taraftan da meydana çıkan sokakları ve evlerin balkonlarını tutan diğer askerlerin ateşine tutulacak, iki yandan çevrilmiş olacaktı. Bu bakımdan Don Cesar'ı tevkif edecek olanların onu tribünlerden tarafa götürmeleri yeterliydi. Oradakilerin hepsi, kendilerinden tarafa olduğu için, ödevlerini kolayca başarmış olacaktı. Onları bu tevkiften kimse alıkoyamazdı. Çünkü onlar, bu işi başarırken kulvardaki askerler de halka engel olmaya çalışacaklardı.

Seyircilerin çoğu kulvarlara askerlerin yığılmasını farketmedi. Edenler de önemsemediler. Fakat işin

içyüzünü bilenlerin hepsi bu harekâtın farkına vardı. Ancak bunlar görevleriyle ilgili olarak aldıkları emir gereğince yerlerinden kımıldamadılar.

Pardaillan tribünler tarafında, yani askerlerin tuttuğu kısmın tam karşısındaydı. Bütün olan bitenleri hemen gördü ve yüzünde alaycı bir gülümseme belirdi.

Don Cesar güreşe başlarken çevresinde onbeş kadar hademe görmüş, boğa salıverildiği zaman bunlar da çil yavrusu gibi dağılmıştı. Delikanlı başlangıçta hademelerin ortadan çekilmesine pek dikkat etmemişti. Fakat güreşin sonuna yaklaştıkça sahanın kenarında bekleyen bu hademelerdeki değişiklik dikkatini çekti. Çünkü o zamana kadar gösterişsiz bir tavırla bekleyen bu adamlar, gösteri sonuna yaklaştıkça o zamana kadar görüldüklerinden daha başka kimseler olduklarını belirtecek sert bir edâ takınmışlardı. Öte yandan, nereden çıktıkları bilinmeyen birtakım asîlzâdeler de bunların arasına katılmış, grup kalabalıklaşmış ve boğanın gireceği kapı tarafında birdenbire büyük bir topluluk meydana gelmişti. Üstelik bu toplulukta bulunanların birbirleriyle fısıldaşmaları önceden anlaşılmış olduklarını açıkça gösteriyordu. Bu, ilk bakışta hademe sanılan kimselerin aslında hiç de öyle olmadıklarını ispat eden bir durumdu. Boğanın gireceği kapının çevresinde tetikte bekleyen bu adamlar bir parola ile harekete geçecekmiş izlenimini veriyorlardı.

Tam bu sırada Şövalye de Pardaillan'ın kulağına harıl harıl çalışan birtakım testere sesleri çalındı. Şöyle bir etrafa göz gezdirince birtakım işçilerin alanı çeviren tahta parmaklığı kesmekte olduklarını gördü. Bu adamların alana giriş kapısını dar buldukları için parmaklığı keserek kendilerine yol açtıklarını anlamak için pek keskin zekâ sahibi olmaya lü-

zum yoktu. Gerçi başka birtakım adamlar da bu testere seslerini bastırmak için birtakım gürültüler çıkarıyorlardı ama, dikkat eden biri için olay gayet açıktı. Şövalye, kendi çevresindekilerin yüzlerini de şöyle bir gözden geçirmeyi ihmal etmedi ve bunlar arasında, bir gece önce Fausta'nın toplantısında gördüğü yüzlere benzeyen yüzleri hatırlar gibi oldu.

O zaman herşeyi anladı ve gülümseyerek:

«*Vay canına!*» Diye söylendi. «*Eğer bunlar da Fausta'nın müstakbel İspanya Kralı için tuttuğu muhafızlar değilse bileklerimi keserim. O hâlde bizim Prens kendini bile bile attığı bu tuzaktan sağ salim kurtulacak. Bu kalabalık parmaklığı devirince, bir anda korumakla görevli oldukları delikanlının etrafını sarıverecek... Ondan sonra da Espinosa hazretleri avucunu yalasın... İşler yolunda gidiyor vesse-lâm...*»

Doğruydu. Don Cesar için işler yolunda gidiyordu. Fakat acaba Pardaillan için de aynı şey söylenebilir miydi? Pardaillan burasını düşünmeye bile lüzum görmedi. Çünkü bizim Şövalye, yeryüzünü dolduran ve kendilerine lâıyk olmadıkları kadar önem veren insanların tersine, gerçek değerini hiç bilmeyen biriydi. Bu da bir karakter meselesidir. Malûm ya, huy canın altındadır, can çıkmadıkça huy da çıkmaz.

Pardaillan, Don Cesar için herşeyin yolunda gittiğini farkettikten sonra, kendisinin belki de çok kötü bir durumda olduğunu aklına bile getirmeden, kuşkusuz ve kuruntusuz tekrar güreşle ilgilenmeye başlamıştı. Daha önce de söylediğimiz gibi artık güreşin son ve en heyecanlı ânı gelip çatmıştı. Don Cesar arkasını boğanın çıkacağı kapıya dayamış, hayvanı kendine çekmeye uğraşüyor ve halk da güreşin bu en tehlikeli ânını soluk soluğa seyrediyordu. Aca-

ba delikanlı bu son oyununda da başarıya ulaşacak mıydı? Yoksa çok ileri vardığı cesaretinin bedelini canıyla mı ödeyecekti?

Birkaç dakika sonra gösteri bitecekti. Don Cesar bu ustalık, çeviklik, cesaret ve zekâ oyunundan ya zaferle çıkacak ya da feci bir şekilde ölecekti. Onun için Şövalye de bütün dikkatini güreşe vermişti.

Fakat birdenbire tuhaf bir önseziyle başını çevirip baktı ve bakar bakmaz da birkaç adım ötesinde Bussi-Leclerc'in ona avını kollayan bir canavar gibi kötü kötü bakmakta olduğunu gördü; kendi kendine:

«*Vay canına!*» Diye söylendi. «*Herifin gözleri tabanca olsaydı, çoktan öbür dünyayı boylamıştım!*»

Birçok insanın tersine, Pardaillan en önemsiz ve saçma görünen olaylar üzerinde önemle durur ve bunlardan birtakım sonuçlar çıkarmaya çalışırdı. İçinden:

«*Acaba Bussi-Leclerc, neden şimdiye kadar güreşi seyrettiği pencereyi bırakıp da buralara kadar zahmet etti?*» Diye söylendi. «*Buraya kadar, beni seyretmeye gelmedi ya... Yoksa bu kadar zamandır boşuboşuna peşinde koştuğu intikam düellosunu tekliף etmeye mi geldi? Doğrusu şuracıkta, bütün İspanya huzurunda, kendisine son bir ders vermeyi istemiyor değilim. Bussici'ğim, bu dayığı da yerse, muhakkak kederinden zıbarır, ben de nihayet rahata eririm!*»

Böylece söylenerek Bussi'nin yüzünü inceledi ve adamın, çevresindekilere anlamlı anlamlı baktığını görünce:

«*Tamam,*» diye mırıldandı. «*Bizim Bussi, buraya bir bölük silâhlı askerle beraber gelmiş. Yoksa kendisinden bu kadar emin duramazdı...*»

Hemen aynı anda kaşları çatıldı:

«*İyi ama, nasıl oluyor da Bussi, İspanyol askerleri-*

ne komuta ediyor? Sakın beni tevkiף etmeye gelmiş olmasın?» Diye düşündü.

Bunu düşünürken de kemerini düzeltip kılıcını kınında gevşetti ve her ihtimale karşı hazırlandı. Pardaillan kendisinin de Don Cesar kadar belki de ondan fazla tehlikede olduğunu pek geç anlamıştı. Fakat anladıktan sonra da kafası işlemeye koyulmuş ve her türlü tedbirini almaya başlamıştı.

Tam bu sırada gökleri inleyen bir alkış tufanı Don Cesar'ın zaferini kutluyordu.

Boğa epeydir kendisini aldatıp çılgına çeviren adamın son hilesine de kanmış, saldırıyorum sanarak kendini alanın kapısından içeriye, karanlık hücreye atıvermişti. Arkasından kapanan kapı hayvanın bir daha sahaya dönmesine imkân bırakmadı.

Don Cesar kendisini alkışlayan halka kılıcıyla bir selâm verdikten sonra güreşin başında Giralda'yı gördüğü yere, kurdelâları sevgilisinin ayakları dibine koymaya gitti.

Fakat aynı anda Pardaillan'ın yakınındaki tahta parmaklık şiddetli bir itişle yıkıldı ve elliden fazla asîlzâde ile sabite hademe alana dolarak Don Cesar'ı çepeçevre sarıverdi... Bu adamlarda, sanki delikanlının zaferini kutlamaya gelmiş, hararetli seyirciler hâli vardı ama, amaçları kendisini korumaktan başka bir şey değildi. Yine aynı anda kulvarı dolduran askerler de alana fırlayıp halkın önüne duvar gibi çıktılar.

Bütün bu askerlerin tüfeklerinin fitilleri ateşliydi ve en ufak bir işaret üzerine ateş edecekleri belliydi.

Halk bu olanlardan şaşkına dönmüştü.

Öbür yandan bir subay, peşinde yirmi asker olduğu hâlde Don Cesar'a yöneldi. Fakat delikanlının etrafını az önce parmaklığı devirip alana saldıranlar al-

mıştı ve neye uğradığını anlayamayıp kendini korumaya çalışan Don Cesar'ı sürüklüyor, gitmek istediği yönün tam tersine götürüyorlardı. Başlangıçta bir tek adamla karşılaşacağını düşünerek, âmirlerinin yanına yirmi asker vermelerine içerlemiş olan subay şimdi birdenbire maiyetinin iki-üç katı bir insan kalabalığıyla karşılaşınca, gülünç olacağını kestirmiş, daha beter sinirlenmişti. Delikanlıyı çevirenlerin bir türlü kendisine yol açmadıklarını görünce sert davranmaya ve karşısındakileri ürkütmeye karar vererek gür bir sesle haykırdı:

— «Tutun! Yakalayın! Kral adına tevkif edin!»

Bu sözleri söyledikten sonra durdu ve artık Don Cesar'ı getirip kendisine teslim edeceklerini sandı. Halbuki delikanlıyı çeviren kalabalığın Kral'ı filân umursadığı yoktu. Bu seslenişe kimse kulak asmadı. Daha fenası, orada bulunanlar bu olayı kılını bile kıpırdatmadan seyreden Kral'ın gayet iyi duyduğu ve subayın yüzüne şamar gibi inen bir sesle haykırdılar:

— «Yaşasın Don Carlos!»

Kimsenin beklemediği bu sesleniş, Kral'ın adamlarını gürz yemişe çevirdi. Ve bu sesleniş bir işaret olmalıydı ki birdenbire binlerce gırtlaktan kulakları uğuldatan bir haykırış yükseldi:

— «Yaşasın Kral Carlos! Yaşasın Kral'ımız!»

İşin farkında olmayanlar tıpkı asîlzâdeler gibi dehşet ve hayret içinde bakışıp dururlarken, birdenbire kulaktan kulağa Don Cesar'ın tevkif edilmek istendiği haberi yayıldı. Öyleyse alkışlanan, '*Yaşasın Kral!*' Diye seslenilen bu Carlos kimdi? Bu sorunun cevabı hemen veriliyordu: Carlos, Don Cesar'ın ta kendisiydi.

Evet, Don Cesar, Endülüs'ün gözbebeği, kendisine öldüresiye bir kin besleyen Kral Philippe'nin oğluydu. Biraz gayret, biraz cesaret gösterirse şu men-

debur Kral ve etrafını çeviren asıllarla papazlar, coşan halkın önünde sele kapılan birer saman çöpü gibi sürüklenip gidecekler ve İspanya, halk arasında yetişmiş, halkın acılarını tatmış, ona yardım etme yollarını daha iyi bilen, insan bir Krala kavuşacaktı.

Halkın bir kısmı bütün bunları umulmayacak kadar kısa bir zamanda sezip kavramıştı. Fakat birçoğunun da olup bitenlerden bir şey anlamadığını itiraf etmeliyiz... Onların bildiği tek şey Don Cesar'ın tevkif edilmek istenmesiydi. Ama kendisi Kral'ın oğluymuş da tahta oturacaktı... Orasını pek umursamıyorlardı. Böylelerin gözünde Don Cesar sâdece çok sevdikleri boğa güreşçisiydi. Onu tevkif etmek istiyorlardı ha? Yoo! Bak, bu kadarı fazlaydı işte. Onu tevkif mi edeceklerdi? Eh, gelsinlerdi de görsünlerdi bakalım, Endülüs halkı gözünün bebeği gibi sevdiği Don Cesar'ını kolay kolay tevkif ettirir miymiş?..

Castrana Dükü'nün tahminleri doğru çıkıyordu. Dövüş meraklısı olan bütün bu basit halk kalabalığının gözünü bir anda hiddet bürüdü.

Birdenbire kimin tarafından getirildiği, nasıl dağıtıldığı belli olmadan, ortalıkta silâhlar belirdi. Silâhsız olanların kiminin elinde bir bıçak, kimininkinde bir hançer, kimininkinde de dolu bir tabanca belirdi. Ve hemen aynı anda da korkunç bir kitle haline gelen halk seli parmaklığı paramparça ederek, hareketsiz duran askerlere doğru saldırmaya geçti.

Kral'ın askerlerinden bir kısmına komuta eden yaşlı bir subay, bir an, başlayacak mücadelenin büyük bir faciayla sona ereceğini düşünerek halkı durdurmak istedi:

— Kimse kımıldamasın! Yoksa ateş açtıracağım! »
Diye bağırdı.

Halktan biri korkusuzca haykırdı:

— «Açtır!. Ama, ondan sonra t f klerinizi doldurmaya vakit bulamayacaksınız!»

Başka biri peşindekileri sürükleyici bir coşkunlukla:

— «İleri!» Diye bağırdı. Ve hep birlikte ileri yürüdüler.

Fakat yaşlı subay da tehdidini yerine getirdi.

Civar evlerin camlarını sarsan müthiş bir gürültüyle boşalan tüfekler, halkın  n safındakileri kanlar içinde yere seriverdi.

Böyle feci sahnelerde en soğukkanlı insanların bile şaşkına düştükleri olur. Bazan bu çeşit şaşkınlıklara şükretmelidir. Meselâ burada da halkın h c munu gören subaylar, askerlerini art arda saflar halinde dizseler ve ilk saf tüfeklerini boşalttıktan sonra yerini ikinci safa bıraksa, bunu üçüncüsü ve diğeri takip etse ve bu arada da ateş eden saflar tekrar silâh doldurabilseydi, iş bir katliâm hâlini alır ve ortalık bir gelincik tarlasına dönerdi. Fakat subaylar şaşkınlıkları yüzünden bunu akıl etmemişler ya da düşüncelerini askerlerine iletmeye vakit bulamamışlardı. Askerler toplu hâlde ateş ettiler ve tüfekleri boşalınca, halkın saldırısını kılıç veya hançerlerle karşılamak zorunda kaldılar. O zaman, çarpışma eşit şartlar altına giriverdi.

Bu göğüs göğüse çarpışma gerçekten çok şiddetli oldu.

Bu arada Don Cesar da bağırp çağırmasına, debelenmesine ve kendini korumaya gayret etmesine rağmen sürüklenip duruyordu.  nce çevresini saranlar elli kişi kadardı ama, sonradan, nereden çıktıkları belli olmayan birçok kimse daha onlara katılmış, beş yüz kişi oluvermişti. Don Cesar'ı yirmi askerden kurtarmak zor değıldi ama, asıl mesele kendilerine yolu kapayacakları muhakkak olan asilzâdeler arasından

geçmekti. Bunu bilen ve güreş alanını çok iyi tanıyan Castrana Dükü'nn öğütlerinden yararlanan Fausta, bu kaçırma plânını pek ustaca hazırlamıştı. Takip edilecek yol önceden çizilmişti. O yoldan ayrılınmayacaktı ve ayrılınmıyordu: Don Cesar meydanın çıkış kapısına, askerlerin asıl kalabalık bulundukları kısma değil, alanın ucuna, güreşçilerin çadırlarının bulunduğu tarafa götürülüyordu. Herşeyi önceden hesaplayan Espinosa bile Don Cesar'ın buraya götürüleceğini dşncmezdi. Çünkü buradan çıkış imkânı yoktu. Bütün sokakları askerler kesmişti. Bu bakımdan orada da yeniden asker bekletmek lzumsuzdu. İşte Fausta bu düşünceye dayanmış, plânını ona göre hazırlamıştı. Nitekim buralara kendi adamlarını doldurtmuştu ve Don Cesar oraya götürülünce, âdetâ elden ele devredildi. Sonra âsilerden birinin evine sokuldu. Delikanlı buraya zorla girdi ve neye uğradığını anlayamadan da kendini tekrar sokakta buluverdi. Fakat bu sefer çıktığı sokak, bütün asker kordonlarının gerisinde, ıssız bir yoldu. Askerler yalnız nlerini kolluyor, arkalarında neler olduğunu düşünmüyorlardı. Böylece bütün engeller aşıldıktan sonra, tekrar Fausta'nın yerleştirdiği nöbetçi kolları yardımıyla Don Cesar şehrin tâ dışına çıkarıldı ve nihayet her hâliyle zindana benzeyen bir odaya kapatıldı.

*

Ancak burada Don Cesar'ın kendisini tehlikede bildiği ve tehlikeden kurtardığını hissettiği hâlde neden direndiği de sorulabilir. Bunun tek sebebi Giralda idi. Don Cesar, çevresini saran kalabalıkla boğurken yalnız onu düşünmüş ve:

«*Bu müthiş kargaşalıkta acaba o ne olacak? Onun başına neler gelecek?*» Diye mırıldanmaktan kendini alamamıştı.

Gerçekten de bu nokta önemliydi. Çünkü halk, Kral'ın askerlerine saldırdığı sırada Giralda seyirci kalabalığının en önündeki sırada bulunuyordu ve tüfeklerin ilk ateşine hedef olmaması imkânsızdı. Bununla birlikte genç kız ilk anda korkmadı ve sadece hayrete düşerek ayağa fırlayıp bağırdı:

— «Ne oluyor?!...»

Kendisini ön safa kadar itmiş olan kibar şövalyelerden birisi, daha önce aldığı tenbihlere uyarak:

— «Don Cesar'ı tevkif etmek istiyorlar,» dedi. «Bu iş zor olacak, zira burada onu korumaya azmetmiş binlerce hayranı var. Fakat herşeyi önceden düşünen Kral'ımız ona göre tedbir aldı. Eğer sözüme inanırsanız, buralarda durmayın küçük hanım! Çünkü birazdan buraları ölümlerle dolacak!..»

Bu sözlerle şaşkına dönen kızcağız:

— «Cesar'ı tevkif mi edecekler?» Diye bağırdı. «Peki ama, neden? Suçu neymiş ki?»

Sonra yüreğinin sesine uyarak, sevdiğinin imdâdına koşmaktan, vücudunu ona siper etmekten başka bir şey düşünmedi. Hemen yerinden fırlamak istedi. Oysa burada bulunanların hepsi, hattâ genç kızın yanında bekleyen iki nöbetçi bile buraya Giralda için dikilmiş kimselerdi... Hepsi de Centurion'un genç kızı kaçırmakla görevlendirdiği adamlardı. Yapacakları iş kendilerine apaçık anlatıldığı için ne söyleyeceklerini ve ne tavır takınacaklarını pek iyi biliyorlardı.

Nitekim Giralda için bir adım atmak bile mümkün olamadı. Bir yandan iki asker önüne geçip yolunu keserken öbür yandan da o nâzik görünümlü Şövalye bileğinden yakalayıp kendisini olduğu yerde tuttu. Bu Şövalye aynı zamanda bu kaba hareketini affettirmek istercesine:

— «Aman, ne yapıyorsunuz, küçük hanım? Sa-

kın yerinizden kımıldamayın! Kendinizi muhakkak bir ölüme atmış olursunuz!..» Dedi.

Giralda çırpınarak bağırdı:

— «Bırakın beni!»

Ve birden imdat istemeyi akıl ederek haykırdı:

— «İmdat! Giralda'ya sataşıyorlar! Don Cesar'ın nişanlısına sataşıyorlar, imdat!»

Bu haykırış, genç kızı kaçırmakla görevlendirilmiş olanların elbette işine gelmezdi. Zira Giralda, Don Cesar gibi tanınmış bir adamın adını haykırır ve halkın dikkatini çekerek kimsenin hoşlanmadığı Centurion'un adamlarına saldırtırsa, işin rengi değişebilirdi. Centurion'un en yakın adamlarından biri olan nâzik Şövalye, durumun önemini hemen kavradı ve genç kızın bileğini bırakarak:

— «Aman, ne münasebet, efendim?» Diye söylendi. «Endülüs'ün en dilber kızı Giralda'ya sataşmak ne demek? Kendimi takdim edeyim: Ben Don Gaspar Barrigon... Sizi temin ederim ki kendinizi boşuna ölümün kucağına atacaksınız, hanımefendi! Lütfen şu sıraya çıkın da bakın, Don Cesar'ın taraftarları, onu tevkif için gelen askerlerin elinden nasıl kaçırıp kurtarıyorlar? Bakın, subay hiddetinden nasıl bıyıklarını yoluyor?»

Kendisini Gaspar Barrigon diye tanıtan adamın sözünü dinleyerek bir sıraya tırmanmış olan Giralda:

— «Kurtuldu ha?» Diye bağırdı ve derhal yere atlayıp söylendi:

— «Hemen onun yanına gidelim!»

Barrigon acele etti:

— «Gelin küçük hanım!. Ben olmazsam, imkânı yok bu kalabalığın içinden geçemezsiniz. Hem artık

hiç vakit kaybetmeyelim. Birazdan buraya kurşun yağacak!»

Giralda önce bu dâveti kabul etmeyip kendi başına gitmek istediye de etrafındakileri kımıldatamayacağını gördü. Adam da ısrar etti:

— «Benimle gelin, hanımefendi!.. Benden korkmanıza sebep yok. Ben Don Cesar'ı taparcasına severim ve onun nişanlısına yardım etmekten şeref duyarım!»

Bir yandan da etrafına dirsek atıyordu. Adamları da hemen çekilip yol veriyorlardı. Giralda, bu manevranın danışıklı dövüş olduğunu elbette bilemezdi. Adamın, sözlerinde samimî olduğunu sandı. Nişanlısına bir an önce kavuşmak istediği için uzunboylu düşünmeye lüzum görmedi.

Birkaç saniye sonra kalabalıktan sıyrılıp çıkmış, meydanın civarındaki küçük bir sokağa ulaşmışlardı. Giralda o sırada kendisini kalabalıktan kurtarmış olan bu sevimsiz adama teşekkür etmeye bile lüzum görmeden kaçmak istedi. Fakat birdenbire çevresinde yirmi kadar haydut kılıklı adam belirdi ve genç kıza yol vermek şöyle dursun, tam tersine çevresini sarıverdi. Giralda bağırmaya kalktıysa da aynı anda meydandan gelen yaylım ateşinin kulakları uğuldatan gürültüsü içinde sesi eriyip gitti. Genç kız neye uğradığını anlayamadan kısıvrak yakalanmış, elden ele aktarılarak bir atın terkisine bindirilmişti. Hayvanın binicisi kendisini sımsıkı yakalayıp kıpırdanmasına bile imkân bırakmazken, alaylı bir sesle söylendi:

— «Artık debelenme pilicim. Bu sefer elimdesin ve kolay kolay kurtulamayacaksın!»

Giralda gözlerini kaldırıp kendisiyle bu kadar kaba bir tarzda alaya cesaret eden adama bakınca, bunun Centurion olduğunu gördü. O zaman mahvoldu-

ğunu anladı. Hele etrafındaki atlılara bakıp da bütün bunların kendisine seyircilerin en ön safına kadar yol vermiş olan erkeklerin yüzlerine benzediğini ve bu yüzlerin daha önce farkedemediği kaba haydut suratları olduğunu görünce kurtuluş ümidini büsbütün yitirdi.

Nasıl olmuştu da bu kadar kolayca tuzağa düşmüştü?

Yaralı bir kuş gibi bir süre çırpındıktan sonra kendini bırakıverdi. Gözlerini kapadı. Bayılmıştı...

Centurion genç kızın bu hâlini görünce vahşi bir alayla kahkahayı basarak:

— «Ha! Ha!.. Piliç kıvamına geldi. İşimiz çok kolaylaştı demektir...» Dedi. Ve adamlarına:

— «Haydi bakalım, yola!» Emrini verdi. Ve kucağındaki değerli yükü olduğu hâlde etrafındaki haydut sürüsünün ortasına geçti. Hep birlikte dört-nala yola koyuldular.

PARDAİLLAN'IN KILICI

Bussi-Leclerc'in Şövalye de Pardaillan'ı öldürme teşebbüsünün nasıl suya düştüğünü daha önce görmüştük. Aslen cesur bir adam olan Bussi'nin böyle bir başarısızlığa uğramak yüzünden ne kadar hırslanıp kahırlanmış olduğunu da biliyoruz.

Bussi-Leclerc, Pardaillan'la son defa karşılaştığı ve Şövalye'yi yalın kılıç üstüne yürürken gördüğü vakit, onun kendisini tekrar silâhsız bir hâle getireceğini anlamış, böyle utanç verici bir duruma düşmemek için kılıcını kendi kendine fırlatıp bir çılgın gibi kaçıp gitmişti... Arkasından yetişen Pardaillan'ın: «*Haydi mendebur, seni affettim!*» Sözü ise kendisini büsbütün zıvanadan çıkarmış; adam dosdoğru odasına koşarak saatlerce kapanıp hırsından hüngür hüngür ağlamıştı. Onun bu hâli, ilk bakışta garip görünürse de aslında normal karşılanmalıdır. Bussi'nin, Fransa'da yetişmiş en ünlü silâhşorlardan biri olduğu hâlde Pardaillan'ın onu nasıl silâhsız duruma getirip gülünç ettiğini hatırlamalıyız. Bussi - Leclerc, bu büyük hakaretin intikamını almak için az uğraşmamış, Şövalye'ye az meydan okumamıştı. Ne çâre ki her seferinde sonuç aynı olmuş ve her defasında Pardaillan galip gelmişti. Üstelik Şövalye'nin Bussi'yi öldürmemekte ısrar edişi de ona pek dokunmuş ve bu durum, sonunda Leclerc'in içinde Şövalye'ye karşı müthiş bir kinin uyanmasına sebep olmuştu. Bussi bu kini, namuslu bir düello ile alamayacağını anlayınca da Şövalye'yi kallesçe arkadan vurmaya tasarlarmaktan başka çâre bulamamıştı.

Bu teşebbüsün de ne şekilde sonuçlandığını gör-

dük. Başına geleni hâlâ kavrayamayan Bussi-Leclerc, odasında ağlıyor, yırtınıyor, ağzından köpükler saçarak, kafesi kendisine dar gelmiş bir vahşi hayvan gibi bir aşağı bir yukarı gezinip duruyordu. Bütün gece, yani Pardaillan'ın Servili Köşk'ün mahzenlerinde geçirdiği gece Bussi odasında deliler gibi gezindi ve başına gelen bu acı olayın izini nasıl sileceğini, öcünü nasıl alacağını tasarlamakla uğraştı.

Nihayet gün doğarken bir çâre bulmuştu ve bu çâreyi kendi kendine yüksek sesle söylenip duruyordu:

— «Allah kahretsin! Mademki bu cehennemden çıkma Pardaillan'ın şimdiye kadar hakkından gelemedim... Mademki o yaşadıkça ben de lekeli, aşağılık bir herif olup kalacağım ve kimsenin yüzüne bakamayacağım... Mademki bu benim alnımın yazısı ve onu değiştirmek de elimde değil... Öyleyse benim için ölmekten başka yol kalmıyor. Pardaillan beni affettiğine, öldürmediğine göre de kendimi öldürmekten başka çârem yok. Ölünce hiç değilse kimse yüzüme karşı gülemez...»

Bussi-Leclerc bu kararı verdikten sonra sâkinleşip rahatladı. Hemen masasının başına geçerek ölümünden kimseyi sorumlu tutmamaları için uzun bir vasiyetnâme yazmaya koyuldu. Bu vasiyetnâmede varını yoğunu bazı dostlarına bırakıyor ve ayrıca hayatının da oldukça uzun bir hikâyesini yazıyordu. Ve bu iş, o hiç farkında olmadan, öğle üstü saat bire kadar sürdü.

Bussi-Leclerc işlerini böylece hâl yoluna koyduktan sonra, kılıçları arasından en sağlam görünen bir tanesini seçti. Namlusu havaya gelecek şekilde kılıcı bir yere tespit etti. Sonra namlusu tam kalbine rastlayacak şekilde kılıcın üstüne eğildi.

Tam göğsünü bu sivri ve keskin namluya yaslayıp bir daha geri dönmemek üzere bu dünyadan göç-

meye hazırlanıyordu ki birdenbire odanın kapısı vuruldu. Bussi-Leclerc bu sefer işini tamamlamak karındaydı ama, kapısının çalınması üzerine bir an duraklamaktan kendini alamadı. Hiddetle:

«*Bu gelen de kim?*» Diye kendi kendine mırıldandı. «*Herhalde Fausta'nın yanına yerleştirdiğim üç delikanlıdan biridir. Belki de üçü birden gelmiştir. Düşüğüm kepazece durumdan ötürü herhalde beni alaya alacaklar... Yağma yok efendiler, kapıyı açmayacağım!*»

Kapıdaki adam bu sözleri duymuş gibi tekrar kapıyı vurarak bağırdı:

— «Heeyy, Mösyö de Bussi-Leclerc, kapıyı niçin açmıyorsunuz canım? Ben, Prenses Fausta tarafından geliyorum.»

Bussi düşündü:

«*Hayır, bu ne Chalabre'nin ne Montsery'nin, ne de Sainte - Maline'nin sesine benziyor. Başkası olacak... Fausta'dan geliyormuş ha?..*»

O böyle düşünürken ziyaretçi de sabırsızlanıyor, kapıyı kıracakmışçasına sarsıyor ve bağıırıyordu:

— «Açın, mösyö, açın! Mesele çok acele ve çok önemli!..»

Bussi içinden:

«*Canım, ne zararı var? Kapıyı açıp meseleyi anlayayım bakalım. Fausta'nın istediği neymiş?..*» Diye söylenerek kapıyı açınca, içeriye Centurion giriverdi.

Centurion'un buraya neden geldiğini, Bussi-Leclerc'e neler teklif ettiğini, sonunda nasıl anlaştıklarını sırası gelince öğreneceğiz. Yalnız şimdilik şu kadarını söyleyelim: Centurion'un teklifleri kimbilir ne alçakça şeylerdi ki, cinayetten bile çekinmemiş olan Bussi, fena hâlde içerelemekle kalmadı, az kalsın Centurion'u gebertecekti. Hiddetinden kıpkırmızı

kesilerek kendisine böyle tekliflerde bulunduğu için bu alçak herifi pencereden sıptıp atmakla bile tehdit etti. Fakat hiç şüphe yok ki Fausta'nın adamı söyleyeceğı sözü bilen ve karşısındakinin nabzına göre şerbet veren biriydi. Çünkü başlangıçta öfkesi topuklarına çıkan ve Centurion'a ağız dolusu küfürler eden Bussi, sonunda yatıştı ve adamlar içtikleri su ayrı gitmez iki ahbap hâline gelip ayrıldılar.

*

İşte şimdi de Bussi-Leclerc'i şüphesiz Centurion'la yaptığı konuşma neticesi olarak, boğa güreşi meydanını çevreleyen kulvarda bir sürü İspanyol askerinin başında, Pardaillan'ı kollar bir hâlde buluyoruz...

Fausta hesabına çalışan adamlar meydanı çeviren çiti itip yıktıkları zaman, Şövalye de eski Bastille komutanını kaybetmeyerek ve tehlikeyi de pek yakın görmediğı için aceleye de lüzum hissetmeyerek çiti yıkanların peşinden yürümeye karar verdi. Bussi, Pardaillan'ın alana girmeye niyetlendiğini görünce yolunu kesmek ister gibi hızla birkaç adım ilerledi. Askerler de onun peşinden seğırttiler.

Başka herhangi bir durum ve herhangi bir kimse karşısında Şövalye hiç umursamadan yürümesine devam ederdi. Fakat bu sefer karşısındaki kalabalık Pardaillan'a bile ihtiyat düşüncesi aşılacak kadar kalabalıktı. Diğer taraftan kendisine sonsuz nefret besleyen bir adamın karşısında bulunuyordu. Bu düşmanı birkaç defa rezil, kepaze ederek yenmiş ve adamın onurunu fena hâlde yaralamıştı. Pardaillan'ın düşüncesine göre, bu düşman, kendisiyle bir ke-re daha karşılaşmayı istemekte haklıydı ve Şövalye de onu bu haktan yoksun kılamazdı. İşte şimdi bu düşman, o hakkı istiyor ve kışkırtıcı bir edâ ile bağı-rıyordu:

— «Heyy!.. Mösyö Pardaillan, biraz durun! Böyle hızlı hızlı nereye gidiyorsunuz?.. Size bir çift sözüm var!...»

Bu sesleniş Şövalye'yi âdeta olduğu yere mıhladı.

Bussi yüzden fazla adamıyla geliyordu. Pardaillan için yürüyüp gitmek, kaçmak demek olmaz mıydı?.. Şövalye de Pardaillan böyle bir şeyi nasıl yapardı?..

Üstelik Bussi-Leclerc, Pardaillan'ın gözünden ne kadar düşmüş olursa olsun, Şövalye bu silâhşoron kendisine bir kalleşlik yapmayacağından emindi.

İşte bütün bu sebepler bir araya gelince, Pardaillan, Don Cesar'ın koruyucularını takip etmekten vazgeçti; öfkeden tüyleri diken diken olmuş bir hâlde kulvarda durdu ve gözünün ucuyla bakınca başka bir asker kafilesinin de kulvarın öbür ucunda savaş düzenine girdiğini gördü. Bu beklemediği manevra yüzünden Pardaillan, her taraftan sarılmıştı.

Şövalye, tuzığa düşürüldüğünü ve bu sefer bir mucize olmazsa yakayı kurtaramayacağını anladı.

Ancak, içinde bulunduğu büyük tehlikeye rağmen, Bussi'nin çağırısı karşısında bir adım gerilemektense buracıkta ölmenin yeğ olduğunu düşündü. Hemen aynı anda, Leclerc'in bağırmasına, herkesin duyabileceği gür sesiyle ve heyecanlı olduğunu belirten soğuk tavrıyla karşılık verdi:

— «Yanılmıyorsam bana seslenen Mösyö Leclerc olacak!.. Hani şu kılıç kullanmakta eşsiz bir usta olduğunu iddia ettiği hâlde bu işi bir çırak kadar bile bcceremeyen acemi çaylak!.. Öyle ya... Bussi d'Amboise'nin ölümünden yararlanarak adamın adını çalıp buna Leclerc adını ekleyen ve o ismin şerefini iki paralık eden Leclerc... Eğer d'Amboise hayatta olsaydı hiç şüphesiz şu mendeburu uşaklarına yakalatıp bir güzel dövdürürdü...»

Bussi, Pardaillan'ı öldürme teşebbüsünün suya düşmesinden sonra tekrar Şövalye'nin karşısına çıkarken bir araba alaylı lâf dinlemeye hazırlanıyordu ama, yüreğinin bu kadar derinine işleyecek sözler işiteceğini ummuyordu. Soğukkanlılığını korumaya karar vermiş, hakareti duymazlıktan gelmeye yemin etmiş olmasına rağmen, bıyık altından gülümseyen bir sürü İspanyol askerinin önünde duyduğu bu sözler, adamı az kalsın zıvanadan çıkaracaktı. Bununla birlikte yine de kendine verdiği sözü tutmaya gayret ederek, önemsemez bir tavırla gülümsemeye çalıştıysa da tebessümü, kötü bir yüz buruşturmadan ileriye gidemedi. Beti benzi uçmuştu. Onuru müthiş bir yara almıştı. Sâkin kalabilmek için büyük bir çaba harcıyor ve intikam ânını sabırsızlıkla bekliyordu. Verecek hiçbir cevap bulamayıp sâdece...

— «Evet! Benim... Ben Bussi!..» Diyebildi.

Pardaillan, insafsız sesiyle devam etti:

— «Jean Leclerc! Baldırınızı döven şu kılıç, beni öldürmeye niyetlendiğiniz sırada korkudan atıp kaçtığınız kılıç kadar uzun mu?.. Siz gerçekten garip bir adamsınız. Kılıcınızı karşınızdaki elinizden almadığı zaman kalkıp onu kendiniz fırlatıp atıyor, sonra da tabana kuvvet kaçıyorsunuz!»

Bussi'nin soğukkanlılığını koruyacağına dair kendine verdiği söz, karşısındaki adamın müthiş sözleriyle birdenbire eriyip gitmişti. Leclerc, Pardaillan'ın alayla bahsettiği uzun kılıcını çekti ve gözleri yuvalarından fırlamış bir hâlde bağırdı:

— «Seni sefil palavracı seni!..»

Pardaillan ise küçümseyen bir tavırla omuz silke rek sözlerine devam etti:

— «Biraz önce bana, hızlı hızlı nereye koştuğumu soruyordunuz... Söyleyeyim Jean Leclerc... İnsan sizi yakalamak istediği zaman hızlı koşmak bir yana,

uçmalı ki size yetişebilsin... Kaçtığınız zaman tabanları öyle bir yağlıyorsunuz ki. insan sizin kanatlandığınızı sanır! Siz, kendi kendinizi hiç de haksız sanmıyorsunuz azizim! Usta olmanıza ustasınız ama, kaçmakta ustasınız, iki gözüm! Evet Jean Leclerc... Tabanları kaldırmakta ve korkaklıkta üstünüze yoktur diyebilirm!...»

Pardaillan bu sözleri söylerken bir yandan da etrafını çeviren askerlere göz kulak oluyordu. Çünkü bir tarafta Bissi-Leclerc, yüreğine işleyen bu sözleri dinlerken öbür tarafta da askerler, rahat rahat yerlerini alıyorlardı. Her bir yandan çıkan bu askerlerin şimdiye kadar nerede saklanmış oldukları gerçekten merak edilecek şeydi. Pardaillan'ın içinde bulunduğu daire şeklindeki kulvarın genişliği iki metre kadardı. Solunda, kısmen yıkılmış olan çit duruyordu. Bu çitin öte yanı ise güreş alanıydı. Şövalye bu kulvarda ilerlerken, halka mahsus yere kadar gelmişti. Arkasında asıllara ait tribünlerin çevrelediği kulvar vardı. Sağında da bir başka kulvar, boğa güreşçilerinin çadırlarını kurdukları alana gidiyordu. Pardaillan'ın karşısında da alanı çepeçevre saran esas kulvar yer alıyordu.

Şövalye, Bussi-Leclerc'i alaylı sözleriyle yerin dibine geçirip dururken, yeni yeni askerî birlikler alanı doldurmuş, çıkıp geçecek bir delik bırakmamışlardı. Hepsi dört yüz kişi kadar olmalıydı. Kimi elinde kılıcı, kimi tüfeği olduğu hâlde dimdik duruyor ve sabit gözlerle Şövalye'ye bakarak, sanki: «*Buradan çıkamazsın!*» Demek istiyorlardı. Yalan da değildi. Art arda on-oniki saf hâlinde sıralanan bir kalabalığı aşip geçmek bir kişi için gerçekten imkânsızdı.

Bu kalabalığı yarmak, insan gücünün dışında ve hattâ Pardaillan'ın bile başaramayacağı bir işti.

İşin garip tarafı şurasıydı ki Pardaillan kaşla göz

arasında tam mânâsiyle kuşatılmıştı. Gerçi Şövalye bütün bu olan bitenleri, daha başlangıcında farketmemiş değildi ve Bussi, öyle şamatacı bir tavırla ortaya atılmasaydı, Pardaillan'ı tuzağa düşürmek bir hayli güç olurdu. Hiç değilse askerler savaş düzenine girmeden önce Pardaillan çılgınca bir teşebbüse geçer ve geri çekilerek kendine bir yol bırakmaya uğraşırdı.

Halbuki Pardaillan önce hiç şüphelenmemiş, tehlikenin doğrudan doğruya kendini tehdit etmediğine inandığı için Bussi-Leclerc'in meydan okuyuşuna pek önem vermemişti. Ancak tehlikenin doğrudan doğruya kendisini tehdit ettiğini bilseydi de zaten başka türlü davranacak değildi.

Pardaillan, Bussi-Leclerc'le alay edip dururken etrafını da büyük bir dikkatle kontrol ediyordu. Başlangıçta bütün bu askerlerin Don Cesar'ı yakalamak için harekete geçtiklerini zannederken, sonradan bu hareketin kendisine karşı olduğunu anladı. Ömründe hiçbir vakit bu kadar zor bir durumda kalmamıştı. Tüyleri diken diken olmuştu. Gözleriyle kalabalığa meydan okurken, durumunu da tam bir soğukkanlılıkla gözden geçiriyor ve düşünüyordu:

«Artık herşey bitti: Postu burada bırakacağım besbelli!.. Bu, benim gibi adama lâyıktır! Sanki durup şu serseriye cevap vermekte ne mânâ vardı? Onu sanki bir daha hiç mi görmeyecektim? Vaktinde davranıyordum, başıma bu iş gelmezdi! Hayır!.. Şu çenemin düşüklüğü yok mu? Başıma ne geldiyse hep ondan geliyor... Dilim kopsa da kurtulsam bari!.. Şimdi şapa oturdum işte!.. Artık hayatımı elimden geldiği kadar pahalıya vermekten başka çârem kalmadı.»

Bu sırada halkın bulunduğu tarafta kargaşalık son sınırına varmıştı. Askerler tüfeklerini boşalttıktan

sonra halk üzerlerine saldırmış ve alanı baştan başa doldurmuştu. Dereler gibi kan akıyordu. Her iki taraf da öldüresiye, kıyasıya vuruşuyor; küfürler, lânetler, inlemeler ve tüyler ürpertici haykırıışlar birbirine karışıyordu. Bu sırada, hiç istemeden, bu kanlı boğuşmaya sebep olmuş olan Don Cesar, Fausta'nın adamları tarafından kaçırılmıştı.

İşin garibi şurasıydı ki, ötede kan gövdeyi götürür ve gürültü yeri göğü inletirken burada, Pardaillan'ın çevresinde, sanki buradakilerin ötekilerle hiç ilgileri yokmuşçasına sessizlik hâkimdi ve bu durum kanlı dövüş alanıyla garip bir tezat meydana getiriyordu.

Bussi-Leclerc nihayet kılıcını kınından çekmiş, Pardaillan'ın karşısına dikilmişti. Şövalye'nin çevresindeki demir çember darala darala ufacık bir boş alandan başka bir şey bırakmamıştı.

Şövalye'nin önünde, arkasında, sağında, solunda, her yanında, gözünün görebildiği uzaklara kadar elinde silâh, saldırmak için bir işaret bekleyen askerlerden başka bir şey yoktu.

Tam Bussi-Leclerc, Pardaillan'a cevap vermek için ağzını açıyordu ki birdenbire zarif, beyaz bir el, onun kolunu tuttu ve hafifçe sıkarak kendisini susturdu. Aynı anda Pardaillan'ın çok iyi tanıdığı bir ses yükseldi:

— «Ee, Pardaillan, yine kurtulabileceğini umuyor musun?.. Çevrene bak!.. Seni kısı kıvrak kuşatmış olan şu silâhlı adamlara bak!.. Bütün bunları ben getirdim. Bu sefer elimdesin!.. Seni ne insanlar, ne de cehennem zebanileri elimden kurtarabilir... Sen kendini ele avuca sığmaz sanıyordun ve beni bile buna inandırmıştın. Bana: «*Henüz benim ecelim gelmedi, çünkü Fausta yaşıyor!*» Diyordun. Ben hâlâ

yaşıyorum Pardaillan... Ama sen elimdesin ve artık son saatin de geldi!..»

Pardaillan aşağılayıcı bir hareketle Bussi'yi göstererek homurdandı:

— «Tanrı şahidimdir, madam, şu herifi gördüm şaşmadım. Kendisini önce zındancı iken tanımıştım, daha sonra da para uğrunda kiralık kaatil oldu ve nihayet cellât yamağı hâlinè geldi. Şunları gördüm (eliyle hiddetlerinden titreyen İspanyol subay ve erlerini gösteriyordu), yine şaşmadım. Askere benziyorlar ama, kılık kıyafet insanı asker yapmaz. Asker olsalardı, bir tek kişiyi yakalamak veya öldürmek için bini bir araya gelmezdi. Tuzağın hazırlanışını, cinayetin tasarlanışını gördüm... Yılanların, akrep-lerin, solucanların, çakalların bütün iğrenç hayvanların, sinsi sinsi ilerleyişlerini gördüm... Onlar da beni şaşırtmadı. Kendi kendime dedim ki, şu manzaranın tamamlanması için bir de sırtlan lâzım. Hani «köpeği an, çomağı hazırla» diye bir söz vardır. İşte onun gibi... Sırtlan der demez de siz karşıma çıkı-verdiniz! İnanın ki buna hayret etmedim, madam! Eee, Kambersiz düşün olmaz, madam. Siz olmadan da böyle kanlı bir törenin yapılmasına imkân yoktu. İyi ki geldiniz!»

Fausta, gözünü bile kırpmadan bu ağır hakareti sineye çekti. Tartışmak gereğini duymadı. Hattâ bir baş işaretiyle Pardaillan'ı tasdik bile ederek:

— «İyi söyledin,» dedi. «Kendi elimle düzenlediğim bu törende bulunmamam doğru olmazdı. Evet, tören benim eserimdir... Bu askerler ve onların başındaki Bussi-Leclerc de benim emrimle burada bulunuyorlar. Senin kendini beğenmişlikten vazgeçmeyeceğini biliyor ve bu arada ağımlı kurabileceğimi hesaplıyordum. Hesabım yanlış çıkmadı... Şimdi ağı-

ma düştün, artık seni bu ağdan hiçbir şey kurtaramaz. İşte sana bunu söylemeye geldim.»

Fausta böyle dedikten sonra beri yanda kendilerini bir tek adama karşı çıkararak gülünç bir duruma düşürdüklerinden ötürü utancından bıyıklarını ısırarak bir subaya dönüp kesin bir tavırla Pardaillan'ı gösterdi ve emretti:

— «Bu adamı tutuklayınız!»

Subay ilerleyecekti ki birden Bussi-Leclerc bağırdı:

— «Madam bir dakika! Bir dakika!...»

Bu davranışı hiç beklemeyen Fausta birdenbire Bussi'ye döndü ve sinirlendiğini saklamayan bir edâ ile:

— «Çıldırıyor musunuz, mösyö? Bu ne demek oluyor?» Diye sordu.

Bussi yapmacık bir sertlikle:

— «Öyle ama, madam,» dedi, «Mösyö de Pardaillan, elimden kılıcımı almış ve beni kaçırtmış olmakla övünüp duruyor. Bu durumda kendisinden öcümü almak hakkım değil mi? Zaten ben buraya, sadece bunun için geldim!»

Fausta adamı bir an samimî bir hayretle süzdü. Şimdiye kadar her karşılaşmada Pardaillan'a yenilmiş ve kılıcını elinden kaptırmış olan bu adamın tam Pardaillan yakalandığı sırada onu kışkırtmaya kalkışması nedendi? İçinden: «*Acaba adam delirdi mi?*» Diye düşündü. Sesini alçaltarak acırmış gibi bir tavır takınıp sordu:

— «Kendinizi öldürtmek mi istiyorsunuz? Bu durumda da Pardaillan'ın size bir kere daha hayatınızı bağışlamak deliliğini göstereceğini mi sanıyorsunuz yoksa?..»

Bussi-Leclerc inatla başını salladı ve Fausta'yı da şaşırtan bir çalımla:

— «Merak etmeyin madam,» dedi, «Mösyö de Pardaillan beni öldüremeyecek. Bundan eminim...»

Fausta her zaman olduğu gibi Bussi'nin de yine bir kılıç hilesi icat ettiğini veya parayla birisinden öğrendiğini sandı. Leclerc bu yeni hile sâyesinde bu kadar askerin önünde Pardaillan'ı altederek yenilmez bir kılıç ustası olduğu hakkındaki söylentileri kuvvetlendirmek istiyor olacaktı. Adam kendisinden o kadar emin görünüyordu ki Fausta'nın aklına bu sefer büsbütün başka bir düşünce geliverdi ve alçak sesle:

— «Umarım ki Pardaillan'ı öldürmeyeceksiniz?..» Dedi.

— «Buna imkân var mı, madam?.. Bana milyon verseler kendisini bekleyen müthiş işkenceden onu kurtarmaya kalkışacak değilim. Hiç merak etmeyin. Onu öldürmek, aklımın ucundan bile geçmez.»

Bussi bir an susup söylediklerinin ne derece etki uyandırdığını anlamaya çalıştıktan sonra:

— «Sadece onu silâhsız bırakacağım!» Dedi.

Fausta bir an şaşkın, duraladı. Acaba Bussi'ye izin vermeli miydi? Bu tereddüdü Şövalye'ye duyduğu ilgiden değil, Pardaillan'ı elden kaçırma korkusundandı. Şimdiye kadar onu az mı eline geçirmiş, az mı kaçırmıştı? Hayır! Hayır!.. Şimdi Bussi'ye yüz vermenin sırası değildi. Birden kararını verdi ve Pardaillan'ı yakalamalarını emretmek için adamlarına doğru döndü. Bussi-Leclerc, Fausta'nın verdiği kararı derhal sezerek hiddetten titreyen bir sesle atıldı:

— «Madam, şimdiye kadar sizin ufak tefek birçok işinizi gördüm ama, size o kadar kolay görünen bu işlerin bana neye mal olduğunu bir ben bilirim!

Şimdi kendime ait ufak bir hesabı temizlemek istiyorum. Rica ederim bu işime engel olmaya kalkışmayınız!..»

Bussi bu sözleri tehdit dolu bir tavırla söylemişti. Fausta herifle zıt gitmenin tehlikeli olabileceğini sezdi. Kinden kudurmuşsa dönen bu adamın ne gibi bir çılgınlık yapacağını kim bilirdi? Zaten etraf baştan aşağıya askerle çevrilmemiş miydi? Şövalye'nin artık bu çemberi yarıp kurtulamayacağına iyice aklı kesti. Sâkin bir tavırla:

— «Peki,» dedi, «bildiğiniz gibi yapın bakalım.»

Ve içinden de şöyle söylendi:

«Eğer kendini göz göre göre öldürtürse benden günah gitti... Canı cehenneme!..»

Bussi-Leclerc teşekkür anlamında eğildi ve soğuk bir tavırla cevap verdi:

— «O hâlde lütfen bir kenara çekilin ve hiç korkmayın madam. O, imkânı yok, kendisini bekleyen bu korkunç sondan kurtulamaz.»

Sonra dudaklarında aşağılayıcı bir gülümseme olduğu hâlde sabırla bekleyen Pardaillan'a döndü:

— «Hey, Mösyö de Pardaillan! Benim gibi kötü bir çırağa sırrını ancak kendinizin bildiğiniz usullerle son bir ders daha vermek zamanının geldiği fikrinde misiniz? Bakın, etrafınızda bir sürü kahraman seyirci var. Beni uğratacağınız rezilce yenilgiye tanıklık edecek bundan daha seçkin bir kitle bulamazsınız,» dedi.

Pardaillan, Bussi'nin cesur bir adam olduğunu bilirdi. Bussi kendini bile bile ölüme atmaktan çekinmezdi ama, böyle bir kalabalık önünde yenilmeyi de herhalde istemezdi. O hâlde nasıl oluyordu da Şövalye'ye bu şekilde meydan okuyordu? Sakın kendisinin galip geleceğine inanacak kadar aklını oynat-

mış olmasındı? Hayır, buna imkân' yoktu... Öyleyse buna sebep neydi?..»

Birden Şövalye'nin içine bir şüphe düştü. Bussi'nin bu beklenmedik meydan okuyuşundan bir şeyler sezer gibi oldu. Rakibinin ne tasarladığını henüz pek kestiremiyordu ama, adamın teklif ettiği şeyi Fausta'nın reddetmeyesinden kuşkulaniyor, Bussi'nin bir şeye güvendiğini hissediyordu.

Birden, arkadan bir hücumla uğrayıp uğramayacağını anlamak ister gibi dönüp baktı. Hayır! Askerler dimdik, kendilerine emir verilmesini bekliyorlardı. Subaylarsa gözlerini Bussi'ye dikmişler adamın ne yapacağını merak ediyorlardı. Şövalye, içindeki kuruntuyu kovmak ister gibi başını salladıktan sonra sert bir sesle cevap verdi:

— «Ya sizin teklifinizi içinde bulunduğum şartlar altında kabul edemeyeceğimi söylersem?..»

Bussi kurumla cevap verdi:

— «O zaman ben de size derim ki, benim elimden silâhımı aldığınızı söylerken boş yere övündünüz. Fazla olarak derim ki, Mösyö de Pardaillan palavracının, ödleğın biridir. Yine de yola gelmezseniz, alçakları dövüşmeye zorlamak için gerekeni yapar, kılıcımle sizi tokatlarım!»

Bussi bu sözü söylerken bir adım ilerlemiş ve kılıcıyle Şövalye'yi tokatlamak ister gibi bir hareket yapmıştı. Fakat bir çeşit tutuklu durumunda olan bu adama karşı yapılan bu harekette öyle alçakça, öyle bayağı bir görünüş vardı ki, olayı seyreden subaylar da tiksintiyle irkilerek mırıldandılar. Fakat kininden kuduran Bussi, çevresindekilerin mırıltılarını duymadı bile.

Pardaillan'a gelince, sâdece elini kaldırdı ve bu hareket, kılıç ustasının başladığı işi bırakmasına

yetti. Şövalye, Bussi'nin tüylerini diken diken eden bir sesle:

— «Kendimi, bu tokadı yemiş sayıyorum!» Diyerek ileriye doğru iki adım attı. Sağ elinin işaret parmağını Bussi'nin göğsüne dayadı ve korkunç bir soğukkanlılıkla söylendi:

— «Jean Leclerc! Senin acemi bir silâhşor olduğunu bilirdim ama, bu kadar alçak olduğunu bilmezdim. Biraz önce ettiğin hakareti, canınla ödeyeceksin. Kendini iyi koru, Jean Leclerc, seni öldürecek-
ğim!»

Bu sözleri söyledikten sonra geriledi ve kılıcını kınından sıyırdı.

Aynı anda gözleri birdenbire eline aldığı kılıca çarptı. Bu kılıç, kendinin değildi. Bunu, Centurion'un adamlarıyla mahzende boğuşurken yerden almıştı. Bu kılıç, handan çıktıktan sonra farkına varıp da içinde tereddüt uyandıran ve kendisini: *Acaba geri dönüp değiştireyim mi?*» Diye düşündüren kılıçtı.

Yine aynı kılıcı elinde görür görmez, şüpheleri birdenbire kabarıvermiş, içine bir endişe düşmüştü. Ona öyle geliyordu ki sanki Bussi-Leclerc bu kılıca alaylı gözlerle bakıyor ve bakışlarını bir türlü ondan ayırmıyordu. Birden kılıcın namlusunu büktü. Aynı hareketi daha önce sokakta da yapmış, hiçbir garip-lik görmemişti. Bu sefer de kılıç hem esnek, hem de sağlam göründü, fakat öyle olmasına rağmen bu kılıçtan şüpheleniyordu.

Bussi-Leclerc, kendi kulağına bile yabancı gelen bir sesle, alay etmeye çalıştı:

— «Aman mösyö, bu ne ince eleyip sık dokumak?.. Tetkikiniz biteceğe benzemiyor!»

Ve hemen aynı anda da umursamaz bir tavırla:

— «Siz nasıl arzu ederseniz, mösyö...» Diyerek dövüşe hazır bir durum aldı. Şimdiye kadar görün­düğünün tersine gayet soğukkanlı, kendine hâkim bir tavır takınmıştı. Pardaillan:

«Ne yapalım ki ok yaydan fırladı.» Dercesine başını salladı ve gözlerini rakibinin gözlerine dikip dişlerini sıkarak kılıcını çektikten sonra:

— «Haydi!» Diye haykırdı.

O anda Şövalye'ye öyle geldi ki kendisinin dövüşe başladığını gören Bussi derin bir oh çekmişti. Bunun üzerine Şövalye içinden:

«Lânet olsun! Şu herifin ne dolap çevirdiğini anlamak için varımı yoğumu verirdim!» Diye söylendi.

Her zaman olduğu gibi, düşmanına kıyasıyla saldırmıyor, elindeki kılıçla Bussi'nin kılıcını yokla­maktan başka bir şey yapmıyordu.

Fakat bu deneme uzun sürmedi.

Pardaillan birdenbire ihtiyatlı tavrını bıraktı ve korkunç bir hamleyle saldırdı. Bussi-Leclerc, bir-iki hücumu savuşturduktan sonra birdenbire muzaffer bir tavırla:

— «Dikkat, Pardaillan!» Diye haykırdı. «Şimdi senin silâhını elinden alacağım!»

Ve sözünü bitirir bitirmez Pardaillan'ın kılıcına sert bir-iki vuruş yaptı. Pardaillan'sa hiç sesini çıkarmıyor, rakibi böyle oyun oynarken, birdenbire onun hesabını görüvereceğini umuyordu. Fakat Bussi, eskrimle hiç ilgisi olmayan bu kılıç dövme oyununu birkaç kere tekrarladıktan sonra, sanki Şövalye'nin kılıcını âdeta tartmak istiyormuşçasına kendi kılıcını, onunkinin altına kaydır­dı ve birden, bütün gücüyle Şövalye'nin kılıcına alttan vurdu.

O zaman Fausta, subaylar ve askerler şaşkınlıkla-

rından dillerini yutmuş bir hâlde şöyle bir manzara gördüler:

Pardaillan'ın kılıcının namlusu, Bussi'nin kılıcının alttan gelen darbesiyle kabzasından koparak havaya uçmuş, geniş bir kavis çizdikten sonra alana düşmüştü.

Bussi-Leclerc bağırdı:

— «İşte silâhını aldım! Şimdi ödeştik!..»

Hemen aynı anda Şövalye'yi sağ bırakması konusunda Fausta'ya verdiği sözü tutmak istemesine rağmen bir saldırı yaptı ve Pardaillan'ı elinden yaralamış olmak şerefini de kazanmış olmak arzusunu yememedi. Bu işi de yaptıktan sonra, silâhsız kalan Pardaillan'dan hâlâ korktuğu için geriye sıçrayıverdi. Zavallı haydut sevincinden çıldıracak gibiydi. Nasıl sevinmesindi ki, şurada, bir sürü dikkatli seyirci önünde, yenilmez Pardaillan'ın silâhını elinden fırlatmış ve kendisini elinden yaralamıştı.

Az önce Pardaillan'ın kılıcının havaya fırlayıp alana düştüğünü söylemiştik. Fakat Bussi-Leclerc'in sözüne bakıp da gerçekten Şövalye'nin elinden silâhının alındığını sanmak saflık olur: Çünkü Şövalye'nin elinden kılıcı kabzaya bağlandığı yerden ustaca eğlenmiş olan namlusu kopmuş, kabza ise yine Pardaillan'ın elinde kalmıştı.

Aslında Bussi-Leclerc'in zaferi, gayet ustaca hazırlanmış bir hileden başka bir şey değildi. Bu hile de Fausta'nın adamı Centurion tarafından düzenlenmişti.

Ancak Bussi-Leclerc zaferiyle rahat rahat övünebilirdi. Çünkü seyircilerin hiçbiri hilenin farkına varmamıştı. Pardaillan'ın avucunda kalmış olan kabzayı kimse göremiyordu. Bu bakımdan herkes yenilmez ve müthiş Fransız'ın nihayet ustasına çattığını düşünmekte haklıydı.

Bu zaferi perçinleyen ikinci olay da Pardaillan'ın silâhsız kaldığı sırada, Bussi'nin, Şövalye'nin eline saldırması ve kılıcıyla Pardaillan'ın parmağını sıyırmaması ve bunun sonucu Şövalye'nin elinin kıp kızıl kana boyanmasıydı. Yara gerçi önemsizdi fakat uzak-tan bakanlar, akan kanı görünce, ciddi bir yaralanma karşısında bulunduklarını sandılar.

Ne var ki seyircilerin ilk safında bulunanların gözlelerinden pek bir şey kaçmadı ve onlar, olayı bütün ayrıntılarıyla izleyebildiler. Pardaillan'ın elinde kalan güdük kılıç kabzasını da hiç şüphesiz gördüler. İşin içyüzünü bilmedikleri için Şövalye'nin silâhsız kalışının, Bussi'nin ustalığı yüzünden olmadığını farketmekle beraber, kötü bir kaza sonucu olduğunu düşünmekte gecikmediler.

Pardaillan'a gelince, ilk şaşkınlığı içinde o da bu olayı bir kaza eseri sanmıştı. Fakat kendisinin böyle ısrarla dövüşe dâvet edilmiş olması da içinde şüphe uyandırmamış değildi. Ancak, uğradığı oyun kadar kötüsü, hiçbir zaman aklına gelmemiş, sadece bir asîlzâdeye yakışmayacak kadar kötü bir kılıç hilesiyle karşılaşacağını sanmıştı... Ne var ki az sonra Bussi'nin attığı zafer nârasını duyunca ve olayın meydana geliş tarzını düşününce, ayakları suya ermekte gecikmedi. Bu hâl ona o kadar zavallıca, o kadar gülünç geldi ki müthiş, mânâsı anlaşılmaz kahkahalar atmaya başladı.

Bu kahkahaları duyan seyirciler, en az birincisi kadar şaşırtıcı buldukları bu durum karşısında hayretten âdeta donup dehşet içinde kaldılar.

Hele Bussi-Leclerc, bütün cesaretine rağmen Pardaillan'ın birbiri ardınca patlayıp giden korkunç kahkahalarını duydukça tepeden tırnağa titredi ve ensesinden aşağı soğuk terler boşandı. Birdenbire o kadar korkmuştu ki, kendini emniyette hissetmek

için asker saflarının arasına sokulmak zorunda kaldı ve Centurion'un aklına uyup da bu işi yaptığına bin kere pişman oldu. Beri yanda ise Şövalye gittikçe daha fazla gülüyor ve güldükçe, içinde kabaran öfke de gem vurulmaz bir hâl alıyordu. Şu anda gözünün önünde bir tek gerçek vardı: Bussi namussuzca hareket etmiş, elinden silâhını kalleşçe alarak kendisini eli ayağı bağlı, cellâda teslim etmişti. Asıl kızdığı da buydu. Çünkü bu tuzağa şu haydut herifin meydan okuyuşu yüzünden düşmemiş miydi? İçinden söylenip duruyordu:

«Saçma bir onur yarası yüzünden bir insan bu kadar alçalabilir mi? Demek ki, şu Bussi-Leclerc'i tanımıyormuşum. Ne tehlikeli haydutmuş be!.. Tam tuzak kurulurken beni alıyordu. Sonra namussuzca silâhımı elimden aldı. Ve beni alçakça cellâda teslim etti. Zaten kendi ağzıyla de söylemedi mi? Vay canına!.. Şimdi şu herifi iki elimle boğazlasam hakkım değil mi? Hayır ben onu öldürmemeliyim... Mademki bu adama ancak onur yaraları tesir ediyor, onu öyle gülünç, öyle aşağı bir duruma düşüreyim ki ömrü oldukça unutmasın. Yaptığı kalleşliğe de ancak bu yaraşır.»

Pardaillan ömründe hiçbir zaman kapılmadığı bir öfkeye kapılmıştı. Her türlü olayı soğukkanlılıkla, gülerek karşılamaya alışık Şövalye'nin şimdi rengi uçmuş, tüyleri diken diken olmuştu. Korkunç gülüşünü duyanlar bir an için onun delirdiğini sanabilirlerdi. Nitekim Pardaillan bir ara Fausta'nın da sevinç ve ümitten titreyen bir sesle mırıldandığını duydu:

— «Ah, acaba daha şimdiden çıldırdı mı?»

Bu soruya bir başka hissiz ses, Espinosa'nın sesi cevap verdi:

— «Çıldırdıysa, işimiz daha başlamadan bitti demektir.»

Fausta:

— «Belki de böylesi daha iyidir. Gayet sağlam görünen bir aklın bu kadar kolay sarsılacağını hiç ummazdım!» Diye ekledi.

Espinosa tekrar söze karışarak:

— «Galiba kurtulamayacağını, mahvolduğunu görünce aklını kaybetti. Zaten kendini beğenmişin biridir. Böyle kolayca yenilmesi, beynini sarsmış olabilir. Kendisini delirtmeden altedemeyeceğimiz hususunda söylediğiniz sözlere inanmaya başlıyorum, Prensces...» Dedi.

— «İşin tuhafı nedir biliyor musunuz, Kardinal? Tek zayıf tarafı olan bu yanını da bana yine kendisinin öğretmiş olması...»

— «Tıpkı Samson'un sırrını Dalila'ya itiraf etmesi gibi... Sizin Şövalye'ye çektirdiğiniz işkence imtihanlarını merak etmiyor değildim, madam... Ne olursa olsun işin daha başında bu hâle geleceğini hiç ummazdım...»

Şövalye'nin gerilmiş yüzünü dikkatle gözden geçiren Fausta:

— «Susunuz, Kardinal,» dedi. İhtiyatsızca konuşup onun dikkatini uyandırmayalım.»

— «Canım, yüzüne baksanıza, madam... Bize kulak verdiği var mı?.. Hey gidi dünya! Nihayet şu kibirli herif de mahvoldu!»

— «Pardaillan hiç belli olmaz. Ne kadar kısıksesle konuşursak konuşalım, o belki yine bizi duyuyordur.»

Espinosa önemsemez bir tavırla:

— «Ama bu hâliyle ne konuştuğumuzu anlamasına imkân yoktur,» dedi.

Pardaillan bir yarı çılgınlık hâline varan öfke buhranı içinde bile, Fausta'nın da tahmin ettiği gibi,

gayet alçak sesle yapılan konuşmayı duyuyordu. Kendini toparlamaya zorlarken, içinden söylendi:

«Beni deli sandılar. Demek onlara deli görünüyorum... Belki de öyleyimdir. Kafam çatlayacak gibi... Demek ki şu geçici çılgınlığım devamlı olsa, hem müşfik Fausta, hem de ahbabı Espinosa pek hoşlanacaklar. Ama şu benim dikkatimi uyandıracak sözler neymiş acaba?»

Silkinerek, kendi kendisiyle konuşmaya devam etti:

«Hayır, delirmek istemiyorum! Onların memnun olmalarını istemem. Ben de ne budalayım!.. Ona bu delirme meselesinden kendim söz etmiştim.»

Ve insanüstü bir çaba harcayarak kendine hâkim olmayı, kısmen zihnini toparlamayı başardı.

Sonra hiç vakit kaybetmeden Bussi-Leclerc'in üstüne doğru yürüdü. Şimdi aklında bir tek düşünce vardı: Haini hemen cezalandırmak!..

Fausta, Şövalye'nin bir işe giriştiği zaman takındığı soğuk tavrıyla Bussi'ye yöneldiğini görünce, kendisini gözüciyle Espinosa'ya göstererek mırıldandı:

— «Size dememiş miydim? Onun ne yapacağı bilinmez. Bakın, buhranı atlattı işte.. İnşallah konuşmamızı duymamıştır...»

Espinosa cevap vermedi. Bütün soğukkanlılığını tekrar elde ederek kendisine bakmadan önünden geçen Pardaillan'ı dikkatle süzdü. Ve bu incelemekten sonra kendinden emin bir edâ ile söylendi:

— «Hayır, konuştuklarımızı duymamış...»

— «Ben de öyle sanırım. Allah'a şükür ki duymadı... Yoksa bütün plânımız suya düşerdi!»

Espinosa hâlâ Pardaillan'a bakıyordu. Şövalye'nin kararlı, yapacağından emin ve sert adımlarla Bussi-

Leclerc'e doğru yürüdüğünü görünce hafifçe gülümsemi ve soğuk bir edâ ile:

— «Galiba Şövalye de Pardaillan silâhsız olmasına rağmen, şu zavallı Bussi-Leclerc'e kötü birkaç dakika geçirtecek,» dedi. «Şu yaman adamın bizim safımızda olmayışına yanıp duruyorum. Eğer bizimle birlik olsaydı girişmekten çekineceğimiz hiçbir iş kalmazdı.»

Fausta bu fikri başıyla tasdik ederken eliyle de: «*Ne yapalım, kabahat bizde değil ya!*» Anlamında bir işaret yaptı. Sonra merakla, Bussi'nin üzerine yürüyen Pardaillan'ı ve nihayet bir yandan gerilerken, bir yandan da kendisine: «*Hani ya? Onu neden tevkiş ettirmiyorsunuz?...*» Demek istercesine bakan Bussi'yi seyretti. Fakat herifin ricalarını görmezlikten geldi ve Espinosa'ya dönerek acı tebessüm ve Kardinal'inki kadar soğuk bir tavırla söylendi:

— «Artık Mösyö de Bussi-Leclerc'in hayatı benim için bir metelik bile etmez!..»

— «Prenses, isterseniz Şövalye de Pardaillan'ı tasarladığı şeyi yapmak fırsatını bulamadan yakalatalım.» Dedi.

Fausta küçümseyici bir umursamazlıkla sordu:

— «Neden? Mösyö de Bussi-Leclerc bu alçakça oyunu kendi hesabına ve kendini tatmin etmek için hazırladı... Şimdi de varsın işin içinden kendi başına çıksın bakalım!»

— «İyi ama biz de bu işte pay sahibi değil miyiz?»

— «Yoo!.. Bu mesele başka, Kardinal!.. Biz Pardaillan'ın ölmesini istiyoruz. Bu uğurda şimdiye kadar bütün normal çâreleri denediğimiz ve başarıya ulaşamadığımız için insanüstü çârelere başvurmak zorunda kaldıysak hatâ bizim mi? Kendisini öldürmeye öldürelim ama bu işi onun şânına yara-

şır bir şekilde yapalım... Onun saygıdeğer bir kimse olduğunu kabul ediyorsak, şerefini lekelememeliyiz. Şerefli bir insanın şerefiyle oynamak ayıp şeydir: Pardaillan'ın dediği gibi ancak Leclerc'e yaraşır bir iştir. Bu sefil haydut, Şövalye gibi tehlikeli bir adamın hiddetini kendi üstüne çekti; varsın şimdi işin içinden yakayı tek başına sıyrısın. Tabii, sıyrabilirse... Ben kendi hesabıma, onun lâayık olduğu cezadan kurtulması için parmağımı bile kıpırdatmam.»

Espinosa da Bussi'nin alinyazısının kendisini hiç ilgilendirmediğini gösterir bir işaret yaptı.

Bu sırada Şövalye'nin şimşekler çakan bakışları önünde durmadan gerileyen Bussi-Leclerc nihayet askerlerin saflarına dayanmış ve artık geriye bir adım bile atamaz olmuştu. Böyle durmak ve çekindiği adamlarla burun buruna gelmek zorunda kaldı. Korkuyordu, fakat neden korktuğunu, niçin korktuğunu kendisi de bilmiyordu. Zaten karşılıklı öldürücü darbelerle vuruşacak olsalardı Bussi bu uğurda canını vermekten çekinmez, ne korkar, ne de tereddüt ederdi. Cesurdu. Burası inkâr edilemezdi. O böyle aşağılık hareketlere tenezzül edecek insan değildi. Ama olan olmuş, bir kere Centurion'un aklına uymuştu; daha doğrusu gafil avlanmıştı. Bussi'nin, Centurionla karşılaştığı sırada intihar etmek üzere bulunduğunu hatırdan çıkarmamalıyız.

Eğer normal durumda olsaydı, Bussi-Leclerc, hiç şüphesiz hançerini çeker ve kendisine böyle alçakça bir iş teklif eden adamın gırtlığına daldırırdı. Zaten kendisine yapılan teklifi kabul ederken de için için az mücadele etmemiş, kendi kendine az küfür savurmamış, Centurion'u az tehdit etmemişti.

Ne çâre ki bir kere kendisine yapılan teklifi kabul etmiş, o kötü yola bir defa girmişti... Şimdi artık kendi kendinden utanıyordu. Etrafını çeviren

yüzlerde, yaptığı işin ne kadar kötü olduğunu belirten ifadeleri okur gibiydi. Bussi kendi kendini küçük düşürdüğünü iyice anlamıştı. Zaten şimdi asıl kızdığı da buydu.

Bussi'yi ürküten şey, silâhsız Pardaillan'ın kendisini cezalandırmaya kesinlikle karar vermiş görünmesiydi. Acaba ne yapacaktı?

Bu kalabalık önünde kendisine ne gibi bir hakarete bulunacaktı? İşte asıl çekindiği şey buydu. Hem sonra Bussi-Leclerc, silâhsız bir adama karşı kılıç kullanmak küçüklüğüne düşecek miydi? Eğer bu son alçaklığı da yaparsa, başına neler gelecekti? Düşmanının insanüstü bir kuvvete sahip olduğunu biliyor ve bu kuvvetin kendisini ezeceğini hissediyordu. Kendisi için iki yol vardı: Ya silâhsız bir adama yenilecek ya da silâhsız bir adama silâh çekerek rezil olacaktı. Kendisi için sonuç hep birdi ve şimdi bu yüzden Centurion adlı aşağılık hayduda küfredip duruyor, bir yandan da geriledikçe gerileyordu.

Şimdi artık gerileyip çekileceği hattın sonuna gelmişti. Daha geriye gitmesine imkân yoktu. Çevresine kanlı gözlerle baktı, kaçacak delik aradı. Kendisini aptalcasına ezdirmek işine gelmiyor, fakat silâhsız bir adama silâh çekmek de istemiyordu.

Pardaillan haydudun artık gerileyecek yeri kalmadığını görünce, kendisinden iki adım uzakta durdu. Şimdi tamamen kendini toparlamış ve soğukkanlı tavrını takınmıştı. Bir adım daha atıp elini kaldırdı. Sonra kararını değiştirmiş gibi tekrar elini indirerek, karşısındakini tir tir titreten, garip denecek kadar sâkin bir sesle söylendi:

— «Hayır, elimi senin şu berbat suratına değdirip kirletmek istemiyorum!»

Sonra rakibini son derece küçümseyen, mağrur ve ağır hareketlerle kemerinden eldivenlerini çıkararak,

kendisini aval ayal seyreden rakibinin gözlerinin içi-baka baka eldivenlerini giydi. Bussi birdenbire başına geleceği anlamıştı. Eğer Pardaillan şimdi onun gırtlığını tutup sıksaydı, geberip giderdi ve buna çoktan razıydı. Fakat Şövalye'nin yapmaya niyetlendiği şeye asla razı değildi. Ah, Allah kahretsin!.. O, kendisini öldürmek istese seve seve ölecekti... Fakat ölümden daha beter olan alçalmaya dayanamayacaktı. Hayır, dayanamayacaktı!..

Bussi'nin içini birdenbire bir isyan bürüdü. Adam şimşek gibi bir hareketle kılıcını kınından sıyırdı ve insan sesine benzemeyen bir sesle uludu:

— «Mademki öyle istiyorsun, köpek gibi geber!..»

Aynı anda da kolunu kaldırmış, kılıcını saplamaya hazırlanmıştı.

Ama Pardaillan ondan daha önce davranmış bir eliyle Leclerc'in bileğini tutarken, öteki eliyle de kılıcını tam ortasından yakalamıştı. Kerpeten gibi eliyle, herifin bileğini bukerken öteki eliyle de haydudun kuvveti kesilerek gevşeyen elinden kılıcını çekip alıvermişti. Bu iş, yıldırım hızıyla olup bitmişti. Göz açıp kapayıncaya kadar durum tamamen değişmiş ve yalın kılıç Pardaillan, silâhsız Bussi'nin karşısına dikilmişti. Şövalye'nin yerinde kim olsaydı, eline böyle bir fırsat geçtikten sonra bundan yararlanırdı. Fakat Pardaillan'ın kafasının, herkesinkine benzer bir tarzda işlemediğini öteden beri biliriz. O, bir kere Bussi'ye unutamayacağı bir ders vermeyi aklına koymuştu ya... Şimdi bundan başka bir şey düşünmüyordu.

Bussi-Leclerc'in elinden bir kere daha silâhı alınmıştı!.. Fakat bu seferki alınış, öncekilere benzemiyordu... Bussi-Leclerc birdenbire iki elini göğsünde kavuşturmuş, tekrar eski cesaretini bulmuş, yarı öfkeli, yarı ağlamaklı bir sesle söyleniyordu:

— «Öldür beni!.. Haydi, öldürsene!..»

Pardaillan başıyla «hayır» işareti yaptı ve yeri göğü inleten bir sesle haykırdı:

— «Jean Leclerc, seni, silâhsız bir adama silâh çekecek kadar aşâğılık bir duruma getirmek istedim... Nihayet o hâle de geldin. Şu beni tokatlayacağını söylediğin kılıcı taşımaya bile lââyık değilsin!»

Ve şiddetli bir hareketle kılıcı dizinde büküp ikiye bölerek iki parçayı, hiddetinden ağzından köpükler saçan Bussi-Leclerc'in ayaklarının dibine fırlattı. Bu hareketi de yine öyle çılgın bir meydan okuyuştu ki, Espinosa, kendi kendine mırıldandı:

— «Kibir, kibir... Bu adam baştan ayağa kibir...» Diye söylendi.

Bu sözü duyan Fausta:

— «Hayır,» dedi, «sadece hisleriyle hareket eden bir çılgın...»

İkisi de yanıliyordu. Pardaillan güröl güröl sesiyle devam ediyordu:

— «Jean Leclerc, tokadını yemiş kadar olduğumu söyledim. Seni boğabilirdim. Çünkü benimle boy ölçüşecek kudrette değilsin. Ama, öyle yapmıyor, sana canını bağışlıyorum... Fakat hani bana atmak istediğin o tokat yok mu? Al onu, Jean Leclerc! Onu sana iade ederim!»

Ve son sözlerini söylerken adamı kendine doğru çekiverdi. Sonra da eldivenli eliyle herifin suratına öyle bir şaplak indirdi ki, Bussi hiddetinden ve utançından, fakat daha çok da can acısından afallamış bir hâlde silleinin şiddetiyle iki adım öteye fırlayıp yere yığılıverdi. Sonra Pardaillan, kirli bir iş görmüş bir insanın tiksinen haliyle, eldivenlerini parmaklarının ucundan tutup çekti, çıkardı ve bir tarafa fırlattı.

Bu işi, olay süresince bırakmadığı soğukkanlılığıyla bitirdikten sonra geriye döndü, yüzünde en saf gülümsemesiyle Fausta ile Espinosa'ya doğru döndü.

Fakat herhâlde gözleri gayet açık bir anlam taşıyor olacaktı ki, uluya uluya oradan götürdükleri Bussi'nin başına gelenleri tatmayı hiç de istemeyen Espinosa, askerlere komuta eden subaylara işaret vermekte gecikmedi. Askerler nicedir bekledikleri bu işareti alınca hemen harekete geçerek, Şövalye'nin etrafındaki çemberi daha da daralttılar. Pardaillan için Fausta ile Başyargıç'ın ortasında bulundukları kalabalığa yaklaşmak imkânsız bir duruma geldi. Şövalye de oraya gitmekten vazgeçerek, bu yeni tehlikeyi karşılamaya karar verdi. Bu durum devam ederse, en ufak bir hareket yapmasına bile imkân kalmayacağını ve nihayet belki de kalabalık arasında ezileceğini, boğulacağını hissediyordu. Birden, her zamanki âdetine uyup tekrar kendi kendine atıp tutmaya koyuldu:

«Allah kahretsin! Bâri şu boğayı öldürdükten sonra budalacasına fırlatıp attığım hançerim yanımda olsaydı!.. Hayır!.. Nedense kan görmeye dayanamam. İlle onu fırlatmam lâzımdı, değil mi? Merhum babam, bendeki bu yufka yürekliliğin bir gün başıma bir iş açacağını söylerken, peygamber gibi lâf etmiş vesselâm. Sözlerini azıcık dinlemiş olsaydım şimdi bu hâlde bulunmazdım!»

Şimdi, kırdığı Bussi'nin kılıcı için de böyle yanıp yakılabilirdi. Fakat bir kere olan olmuştu. Hem zaten o kılıcı, parçalarını sahibinin suratına fırlatmak için ele geçirmiş değil miydi? Bu biraz pahalıya mal olan bir keyif çıkarmaydı ama, dünya böyledir, her şeyin kendine göre bir fiyatı vardır. Asıl önemli mesele, yapacağı işi sonuna kadar yapmış olmasıydı.

Ama Pardaillan bir yandan kendi kendine atıp

tutarken, bir yandan da askerlerin hareketlerini soğuk bir dikkatle dözden geçiriyordu. Birden, etrafındaki çemberin kendisini bunaltacak derecede sıkıştığını düşünerek biraz yer açmaya karar verdi. İki kolunu iki yanına açtı. Yumruklarını sıkı ve ayakları üstünde fırıl fırıl dönmeye başladı. Fakat bu fırıldak, bambaşka bir fıırıldaktı! Yumruklar iki balyoz gibi havada dönerek yolları üstündeki suratlara rastladıkça, tok bir gürültü çıkıyor, iniltiler, küfürler, feryatlar gırla gidiyordu. Yumruğu yiyip de ayakta kalan yoktu. Yıkılanlar, hemen arkadakiler tarafından kaldırılarak, elden ele tâ gerilere taşınıyorlardı.

Bu sırada kabından taşmış olan halk da müthiş mücadelesine devam ediyordu. Alanda, tribünlerde, civar sokaklarda, her yerde Kral'ın askerleriyle halk ve Castrana Dükü'nün adamları arasında amansız bir boğuşma sürüp gidiyordu. Her yanda kılıç kılıca çarpışılıyor, tüfekler patlıyor, soluk soluğa boğuşanların feryatları ve küfürleri, galiplerin çılgın nâraları ve can havliyle kaçanların bağırışları duyuluyordu. Zaman zaman, ötede beride, uzakta veya yakında bütün gürültüleri bastıran birtakım sesler:

«Carlos! Carlos! Yaşasın Kral Carlos!» Diye yeri göğü inletiyordu.

Pardaillan, birdenbire kendisine hiç karşılık verilmediğini ve kuvvetini bol bol harcamakta serbest bırakıldığını farkettil. Bussi-Leclerc'le Fausta'nın konuşukları aklına geldi. Bir yandan dörtbir tarafına yumruk savurmaya devam ederken öte yandan da düşündü:

«Beni diri yakalamak istiyorlar... Herhâlde Fausta ile yeni ortağı Espinosa, benim için akla hayâle gelmedik haince ve korkunç birtakım işkenceler tasarlayıp düzenlemişlerdir. Ve ölümün beni bu işkencelerden kurtarmasına gönülleri asla razı değildir.»

Fakat bu arada kolları da canlı gürzler gibi habire inip kalktıkları ve çevresine durmadan felâket saçtıkları için yavaş yavaş kuvvetten kesilmeye başlamışlardı. Böyle olmasına rağmen askerlere şaşıtı:

«Peki, bu herifler benim boyuna yumruk savurmama ve her yumrukta birini yere sermeme ses çıkarmayacaklar mı?..» Diye düşündü.

Olayları gayet sâkin bir tarzda muhakeme ediyor ve başına gelecek en iyi şeyin öldürücü bir-iki darbe yemek olacağını hesaplıyordu. Hiç olmazsa bu sâye de kendini bekleyen işkencelerden kurtulurdu. Bu düşüncesinde de yanılmıyordu. Askerler artık sinirlenmeye başlamışlardı. Pardaillan'ın düzenli bir şekilde savurduğu müthiş yumruklara, başlangıçta sadece pek sabırsızlanan birkaçı kılıçlarıyla Şövalye'yi dürtüklemeye kalkıştı. Bu iş böyle devam ederken, emreden bir ses:

— «Silâhlar aşağı, sersemler!.. Onu sağ istiyoruz!»

Diye bağırıp herşeyi yarıda bırakmasaydı, hiç şüphesiz, Şövalye'nin beklediği öldürücü darbe de gelmekte gecikmeyecekti.

Askerler bu emre homurdana homurdana boyun eğdiler. Fakat sabrın da bir sınırı vardır. Askerler de artık sabırları tükendiği için adamakıllı geciken emirleri beklemeyerek, son manevrayı da kendi kendilerine uygulamaya kalkıştılar: Bu manevra Şövalye'ye en yakın bulunanların hep birden onun üstüne çullanmalarından ibaretti. Bir sürü adam birden yüklenince, Pardaillan bir an kalabalık altında boçaladı. Fakat hemen kendini toparlayıp belki de içlerinden biri emirleri filân unutup o kadar beklediği öldürücü hançer derbesini indirir ümidiyle kendini şiddetle savundu. O yumruklarını esirgemedikçe ötekiler de kendisine aynı şekilde karşılık vermekten

kaçınmadılar. Fakat Pardaillan'ın beklediği öldürücü darbeyi indiren olmadı.

Şövalye uzun bir süre üstüne çullananlara karşı koydu. Elbiseleri paramparça olmuş, elleri kana bulanmıştı ve yüzü yara, bere içinde kalmıştı. Ama bütün bunlar yine de önemsiz sıyrıklar ve çürüklerden ibaretti. Birçok kere kollarına, omuzlarına ve bacaklarına tutunan asker salkımlarını kaldırıp etrafına savurdu. Nihayet kalabalıktan bunaldı ve bitkinlikten bacakları tutunamaz oldu, yere yıkıldı...

Artık dövüş bitmiş, Pardaillan yakalanmıştı.

*

Şövalye elleri ve ayakları ipler içinde kısıkrak bağlanmış ve vücudu kımıldayamaz hâle gelmiş olduğu hâlde bile öyle korkunç görünüyordu ki, on kadar adam her ihtimale karşı kendisini tutuyor, çevresini sıkı bir muhafaza altına almış bulunuyordu. Şövalye yine de ayaktaydı. Soğuk ve tiksinti dolu bakışları, bir tek adamın yüzlerce askerle boğuşmasından başka bir şey olmayan bu büyük mücadeleyi ilgiyle seyreden Fausta'ya dikilmişlerdi. Kadın, Pardaillan'ın artık kısıkrak bağlandığını, kımıldayamaz bir hâle geldiğini görünce kendisiyle onun arasında bulunanları iterek kendine bir yol açıp, yakınına, elle dokunacak kadar yanına yaklaştı ve Şövalye'yi uzun uzun süzdü...

Artık zafer onundu. Pardaillan'ı ele geçirmişti. Kendisiyle ilk karşılaştığı gün başlayan bu müthiş mücadele, nihayet Fausta'nın zaferiyle bitmişti. Bakışlarında hem sevinç, hem de yaptığına pişman olmanın verdiği bir hüznün okunuyordu.

Pardaillan, Fausta'nın zaferinin keyfini çıkarmak için yaklaştığını görünce, kendisini sımsıkı bağla-

yan ve âdeta nefes almasına engel olan iplere rağmen dikildi ve düşündü:

«Haa... Hanım Papa hazretleri zaferinin keyfini çıkarmak istiyorlar, öyle mi? Ne zafer ama!.. Kalleşlik, müthiş bir tuzak ve bir tek adamı yakalamak için harekete geçirilmiş kocakoca bir ordu... Yerin dibine batsın böyle zafer! Ama, kendisine bunun tadını çıkarmak imkânını vermeyeceğim. Ona öyle iki çift lâf söyleyeceğim ki, ömrü oldukça unutmayacak!..»

Ve omuzlarına abanan insan salkımını sarsarak şöyle bir doğruldu. Aşağılayıcı bakışlarla Fausta'ya dik dik bakarak, en içe işleyici sözlerinden birini söylemeye hazırlandı.

Bununla birlikte Fausta susuyordu. Zaten hâlinde de zaferinin tadını çıkarmak isteyen bir insan görünüşü yoktu. Pardaillan ne kadar dik başlı, ne kadar mağrur görünüyorsa, o da tersine o kadar alçakgönüllü bir tavır takınmıştı. Âdeta, yenilen kendisiydi de zaferi kazanan Pardaillan olmuştu. Şövalye, Fausta'nın gözlerinde zafer sevinci yerine derin bir ke-der buldu. Kadının görünüşünün üzerinde uyandırdığı izlenim o kadar kuvvetli oldu ki, Şövalye bile saldırgan tavrını bırakmak zorunda kaldı ve içinden mırıldandı:

«Mademki zaferinden bu kadar hüznü duyacaktı ne diye şimdiye kadar beni kinle takip edip durdu? Beni bu kadar kötü durumda görmekten üzüntü duyduğu hâlimden belli... Şeytan, bunun gibi bir türlü anlayamadığım karışık huylu kadınların canını alsın! Şu kadın benim gözümde ömrümün sonuna kadar anlaşılmaz bir yaratık olarak kalacak vesse-lâm... Yoksa beni yakalatmak için bu kadar yorgunluğa katlandıktan sonra beyaz, zarif elleriyle ipleri-mi çözüp, beni serbest mi bırakacak? Vallahi yapar mı yapar! Yine yanıldım galiba... Onda bu âlicenaplık

ne gezer... İşte şu anda yine içinde saklı dişi kaplan kendini gösteriyor! Böylesi daha iyi, hiç olmazsa karşımdakinin Fausta olduğunu anlıyorum.»

Anlaşılan, her zaman hislerini saklamayı başarmış olan Fausta, kendini kapıp koyuvercecek kadar şaşalamıştı. Bir an içindeki kinin aşkı söndürdüğünü sanmıştı. Fakat nefret ettiğini sandığı adamı eline geçirir geçirmez, kin sandığı şeyin, yine aşktan başka bir şey olmadığını dehşet içinde görmüştü. Zihnini şu düşüncelerle karmakarııştı:

«Onu hâlâ seviyorum! Kin sandığım şey meğer onun benimle ilgilenmeyişi yüzünden duyduğum kızgınlıktan ibaretmiş. O beni sevmiyor. Beni hiçbir zaman da sevmeyecek. Fakat şimdi onu kendi irademle yakalattıktan ve en müthiş işkenceleri onun için hazırladıktan sonra anlıyorum ki bana bir tek kelime söylese, azıcık gülse, hattâ sâdece ufacık bir ilgiyle bana baksa, beni gözetleyen Başyargıç'ı hançerler, Pardaillan'ı kurtaramazsam bile, hiç değilse onunla birlikte ölürüm!.. Bilmem ki ne yapayım? Ne edeyim?..»

Ve böylece uzun zaman karar veremedi, şaşkın, kalakaldı. Bu, ömründe ilk defa başına geliyordu. Sonra yavaş yavaş kendini topladı. Yüzünün çizgileri sertleşti. Pardaillan da onun bu hâlini görmüş ve içinden: *«İşte, dişi kaplan yine kendini gösteriyor!»* Demişti. Daha önce kararını kesinlikle vermiş olduğu için, yüzü tekrar eski mağrur ifadesini aldı. Şövalye'yi kendi alınyazısıyla başbaşa bıraktığını belirtmek istiyormuşçasına, iki adım geriledi. Gayet tath, uzaktan geliyormuş gibi bir sesle sâdece:

— «Elvedâ Pardaillan!» Dedi.

Büsbütün başka sözler bekleyen Pardaillan, önce şaşırdı ama, kolay kolay istifini bozacak adam değildi. Alaycı bir tavırla:

— «Elvedâ değil, sâdâce tekrar görüşelim diyeceksiniz...» Dedi.

Fausta, şaşkın şaşkın başını salladı ve aynı tatlılıkla tekrarladı:

— «Elvedâ!..»

— «Duyuyorum madam, duyuyorum ama, ben öyle kolay ölen soyundan değilim. Dokuz canlı olduğumu siz de bilirsiniz. Şimdiye kadar beni öldürmeye az mı çalıştınız? Artık saymak bile canımı sıkıyor... Bakın, şimdi pek parlak bir durumda değilim ama, yine de dipdiriylim ya...»

Fausta, inatçı bir tavırla tekrar etti:

— «Elvedâ!.. Beni bir daha göremeyeceksin!..»

Pardaillan'ın zihninden korkunç bir düşünce geçti ve titreyerek içinden: «*Sakın beni öldüremeyeceğini anlayınca, gözlerimi kör etmeye karar vermesin! Beni bir daha göremeyeceksin diyor... Böyle bir şey yapmaya kalkarsa ne olurum?*» Diye söylendi.

Fausta aynı tatlı ve uzaktan geliyormuş gibi bir sesle:

— «Hayır!» Dedi. «Yanlış söyledim. Beni belki de göreceksin ama, tanıyamayacaksın!..»

Pardaillan içinden söylendi: «*Hoppala!.. Demek beni kör etmeyecek... Kendisini görecekmışım ama, tanıyamayacaktım. Bu basit sözün altında kimbilir ne müthiş bir gerçek saklı!.. Bakalım neymiş... Herhalde göreceğiz!*»

Sonra yüksek sesle ve en zarif tebessümüyle söylendi:

— «Demek adamakıllı tanınmayacak bir hâle gireceksiniz. Kimbilir, belki de değişecek ve diğer kadınlar gibi bir kadın olacaksınız. Sizde de biraz yürek ve merhamet bulunacak... Eğer böyle bir değişim olacaksa, sizi tanımakta gerçekten zorluk çekeceğimi, madam!»

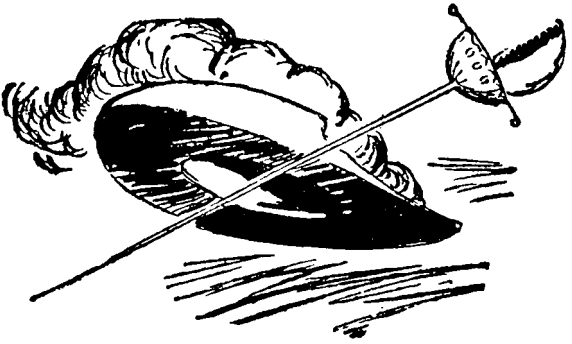
Fausta bir an Şövalye'nin gözlerinin içine dimdik baktı. Sonra bu adamla ne kadar tartışsa başa çıkmayacağını mı anladı; yoksa artık mücadeleden mi bezmişti, nedir... Sadece bir baş işareti yaparak döndü ve Espinosa'nın yanına gitti. O zaman Başyargıç bir emir verdi:

— «Onu San Pablo Manastırı'na götürün!»

Askerlerin sürüklemeye başladıkları Pardaillan da son bir defa daha haykırdı:

— «Tekrar görüşeceğiz, Prensler!..»

Onüçüncü Bölüm

CHICO'NUN AŞKI

Şimdi yerinde yeller esen San Pablo Manastırı, San Francisco Meydanı'nın yakınlarında, hattâ bu meydanı kısmen gören bir yapıydı. Normal zamanda olsaydı, Pardaillan'la muhafızları çabucak manastıra varıverirlerdi. Fakat o gün meydanda kanlı boğuşmalar oluyordu ve Espinosa gibi ihtiyatlı ve hesaplı bir insan, mahpusunu elbet meydanın ortalık yerinden geçirip manastıra yollayacak değildi.

Pardaillan, tüfekli iki müfrezenin muhafazası altındaydı. Bunun sebebi, Başyargıç'ın, sımsıkı bağlı Şövalye'nin kaçmasından korkması değildi. Hayır! Fakat normal zamanda gülünç görünecek olan bu ihtiyat tedbirlerinin, o gün için önemi ve anlamı vardı. Mahpusla muhafızları, kargaşalığın içinden geçmek zorunda kalabilirlerdi. O kargaşalıkta Pardaillan'a da öldürücü bir-iki darbe isabet edebilirdi. Bundan başka dövüşenler, mahpusu kurtarmak fikrine de kapılabilirlerdi. Halbuki Espinosa, mahpusu-

sunun sağ ve salim kalmasına ve hazırladığı işkenceleri çekmesine çok önem veriyordu.

Bütün bu tedbirlerden başka, muhafızların komutanı, kafiye dolambaçlı, fakat oldukça ıssız sokaklardan dolaştırarak, birkaç dakikada ulaşılacak yere, bir saatte götürmek ihtiyatlılığını gösterdi. Zaten vücudu sımsıkı bağlı olan Şövalye de rahat yürüyemiyor gayet kısa adımlar attığı için, yol uzadıkça uzuyordu.

*

Beri yanda halkın ayaklanması da hiç beklenmedik bir çehreye bürünmüş, kısa zamanda üstünlüğü elde eden İkinci Philippe, isyancıları bozguna uğramıştı. Fausta, en büyük hatâlarından birini yapmış, elebaşılığını yaptığı isyan hareketi kanla boğulmuştu. Halbuki elindeki adamlar mükemmel silâhlı, iyi organize edilmiş ve kalabalıktı. Nasıl olmuştu da bu iş başına gelmişti?..

Bozgunun gerçek nedeni, Fausta'nın bir hatâ yaparak plânını değiştirmiş olmasıydı. İlk plân gereğince Fausta, Kral askerlerini hızla yok ederek durumdan yararlanabilecek ve hiç şüphesiz İkinci Philippe'yi tahttan inmeye bile zorlayacaktı. Fakat Don Cesar'a yaptığı tekliflerin delikanlı tarafından şüpheyle karşılanması üzerine tereddüde düşmüştü. Bütün plân, Don Cesar'ın kendisine yapılan teklifleri kabul ederek babasının tahtına çıkmak istemesi temeline dayanıyordu. Zâlim İkinci Philippe'den bezen halk, hiç şüphesiz Don Carlos'u seve seve benimseyecekti. Fakat Don Carlos tahta çıkmak istemez, teklifleri kabul etmezse o zaman ne olacaktı? Fausta, o zaman halkın birdenbire kendi aleyhine döneceğini ve kendisinin de suçunu affettirmek için belki tekrar İkinci Philippe'yle işbirliği yapmak zorunda kalacağını hesaplıyordu.

O hâlde ne yapması lâzımdı? Bütün bu işlerden vaz mı geçmeliydi?..

Fausta böyle yapmadı. Önce kendisinin İkinci Philippe'ye bile kafa tutabileceğini ve gerektiğinde onu emellerine âlet edebilecek kadar kuvvetli olduğunu Don Cesar'a ispat etmek istedi. Don Cesar bütün bunları gözleriyle görürse, hiç şüphesiz daha fazla tereddüt etmezdi... O bir kere elde edildikten sonra da son ve kesin adım için harekete geçmek mesele değildi.

Plân bu şekilde değiştirildikten sonra harfi harfine uygulandı. Adamları, Kral'ın askerlerini yanlarına bile yanaştırmadan Don Cesar'ı kaçırdılar ve isyan müthiş bir şekilde başladı. Fakat delikanlının kaçırılmasıyla Fausta'nın erişmek istediği amaç gerçekleşmiş oluyordu. İsyân örgütünün elebaşları hemen adamlarına emir vererek çabucak ortadan çekilmelerini sağladılar ve kısa zamanda asıl isyancılardan kimse ortalıkta kalmadı... O zaman Kral'ın askerleri bütün bu işlerden haberi olmayan ve yalnız delicesine sevdiği Don Cesar'ı kurtarmak için ayaklanmış bulunan halkla karşı karşıya kaldılar. Askerler, mükemmel zırhlı ve silâhlı, halk ise bu zırhlara ve silâhlara karşı koyamayacak kadar zayıf bir durumdaydı. Böyle olmasına rağmen iyi dayandı ve kendisini hudutsuz bir cesaretle ölümün kucığına attı...

Ne yazık ki kahramanlığın da bir sınırı vardır. Zaten az sonra halk da Don Cesar'ın kurtarılmış olduğunu öğrendi. Bu iş nasıl gerçekleşmişti?.. Bunu kim başarmıştı?.. Orası önemli değildi. Kral'ın pençesinden kurtulmuştu ya... Şu hâlde daha fazla dövüşmenin anlamı kalmıyordu. Halk da çekilmeye veya kaçışmaya başlayınca, dövüş sahasında Kral'ın askerleriyle yerleri dolduran ve sayıları ne yazık ki pek çok olan ölümlerden ve yaralılarından başka kimse kalmadı.

Yaralılar çabucak kaldırılırken, Pardaillan'la muhafızları da nihayet San-Pablo Manastırı'na ulaşmışlardı. Şövalye tam manastır kapısının eşikini aşmak üzereydi ki çevresindeki askerlerin arasında kimi görse beğenirsiniz?.. El Chico'yu!..

Ama, Chico ne hâldeydi, orasını hiç sormayın...

Az önce meydanda gözler kamaştıran o güzelim elbisesi lime lime olmuş, yer yer kan lekelerine bulanmıştı. Chico'nun durumu da berbattı ve küçük Juana kendisini bu hâlde görürse adamakıllı bir papara yiyeceğinden hiç şüphesi yoktu.

Doğrusunu söylemek gerekirse Chico bu hâlden şikâyetçi görünmüyordu. Zaten o böyle gezmeye alışıktı. Sirtında kıymetli elbiseler de, lime lime paçavralar da olsa hepsini gururla taşımasını bilirdi... Şimdi de kafasını dimdik tutuyor ve hâlini umursamıyordu. Hem, neden umursayacaktı ki?.. Sanki Fransız asîlzâdesi ondan daha iyi bir durumda mıydı? Onun yalnız üstü-başı paramparça olmakla kalmamış, eli kolu sımsıkı bağlandıktan başka, çevresini kalabalık bir asker topluluğu sarmıştı. Chico, Pardaillan'ın hâline o kadar üzüldü ki eğer ağlamanın erkeklere yakışmayacağını yine Pardaillan'dan öğrenmemiş olsaydı, hüngür hüngür ağlayacaktı.

Acaba Chico nasıl olmuş da bu askerlerin arasına katılıp buraya kadar gelebilmişti? Ufacık boyunun bu işte kendisine herhâlde büyük yararı dokunmuş olmalıydı. Peki ama, buraya neden gelmişti? Tabii Pardaillan için gelmişti. Şövalye bundan şüphe bile etmedi.

Küçük Adam hiçbir şey söylemiyor, sâdece, esrarlı bir yüzle Şövalye'ye bakıyordu. Pardaillan bu bakışlarda öyle derin bir keder, öyle sıcak bir ilgi ve öyle derin bir sadakat sezdi ki, son derece heyecanlanarak, yeryüzünde bu kadar zayıf ve küçük de olsa

bir dostu bulunduğundan ötürü büyük bir mutluluk duydu.

Pardaillan'ın ilk düşüncesi, Chico ile konuşmak olduysa da, onun da başına bir felâket getirmemek için bundan çabucak caydı. Fakat kendisini unutup başkalarını merak etmek gibi garip huyunu bir türlü bırakamadığı için Don Cesar'ın ne olduğunu öğrenmeden rahat edemeyeceğini hissederek bakışlarını dikkat kesilen Cüce'ye dikti.

Chico budala değildi. Pardaillan'ın kendisini tanımazlıktan gelerek yanibaşından geçişinin sebebini anlamış, sabit bakışlarındaki sessiz soruyu da kavramıştı. Pardaillan kendi kendine: «*Zavallının başına da felâket getirmeyeyim!*» Derken, El Chico da «*Şövalye'yi tanımıyormuş gibi davranmalıyım,*» diye düşünüyordu. Kimbilir, belki Pardaillan'a bir faydası dokunurdu. Hem vücut yapısı. hem de güç ve kuvvet bakımından birbirinin tamamen zıddı olan bu iki insan böylece benzer karaktere sahip olduklarını da ispat ettiler.

Chico Pardaillan'ın bakışlarıyla sorduğu:

«*Don Cesar'a bir şey oldu mu?*» Sorusunu çok iyi anlamıştı. Cüce aynı sessiz dille delikanlının sağ ve kurtulmuş olduğunu anlattı. Pardaillan'ın bütün vücudu bağlı olduğu için başından başka bir yerini kımlıdatamıyordu. Hafif bir baş işaretiyle Cüce'ye anladığını ve bu işe pek sevindiğini belirtti. Aynı anda da Chico'nun boyunun küçüklüğünden yararlanarak boyuna askerlerin bacakları arasında dolaşmak suretiyle onların gözlerine çarpmadan veya çarpsa bile ilgilerini çekmeden kendisiyle birlikte ilerlediğini ve daima hizasında yürümeyi başardığını farketti. Cüce'de kendisine bir şeyler anlatmak istediğini hissettiren bir hâl vardı.

Pardaillan ömrü boyunca yalnız yaşamaya alışmış ve yalnız kendi gücüne güvenmiş biriydi. Ondan

cesaret beklenirdi. Fakat Şövalye şu güçsüz Cüce'nin bu kadar cesaret göstermesine hayran olmadan kendini alamıyordu. Hele onun bir ara etrafındaki askerlere kin dolu gözlerle bakarak belindeki küçük hançerin sapını sinirli sinirli sıktığını görünce, içinden:

«Sağol Küçük Adam! Eğer gücün de cesaretin kadar büyük olsaydı, şüphesiz kalabalık olmalarına bakmaz, şunların hepsine meydan okurdun!» Diye söylendi.

Chico'ya teşekkür borçluydu. Ne kadar küçük, güçsüz de olsa kendisini bu derece seven ve düşünen birisinin bulunması içine ferahlık veriyordu. Göz göze geldiler. Şövalye bakışlarıyla:

«Bırak o iğneyi... Baksana ne kadar kalabalıklar!» Demek istedi.

Bu sırada manastırın büyük kapısına ulaşmışlardı. Bir sürü görünen veya gizli penceresi bulunan bu ağır ve koskoca kapıda pek çok kilit ve sürgü vardı. Etrafındaki yüksek duvarlar, içeride saray mı, hapisane mi, manastır mı, yoksa cehennem mi ta kendisi mi olduğunu gözlerden saklıyor; fakat bütün görünüş, insanın üstünde gayet soğuk ve kasvetli bir etki bırakıyordu. Burada iri sürgülerin korkunç gıcırtilarla çekilmesini, kocaman kilitlerin Chico'nun taşıyamayacağı irilikteki anahtarlarla açılmasını beklemek gerekti. Bu bekleyiş, epeyce uzun sürdü...

Chico bu zamandan yararlanarak Pardaillan'a sokuldu ve kendisiyle göz, kaş ve yüz işaretleriyle konuşmaya başladı. Bu sessiz konuşma artık görevlerinin sona erdiğine sevinerek birbirleriyle şakalaşmaya ve gevezeliğe başlamış olan askerlerin gözüne çarpıyordu.

Cüce, hareketleriyle dedi ki:

— «Ben buraya her gün geleceğim!»

Pardaillan gözleriyle sordu:

— «Gelip de ne yapacaksın?»

Chico omuz silktikten sonra gözlerini havaya kaldırarak derdini anlattı:

— «Belli olur mu? Kimbilir, belki de dışarıyla haberleşmek imkânını bulursunuz...»

Pardaillan ümitsiz bir tavırla muhafızlarına bakarak anlatmak istedi:

— «Vaktini boşuna kaybetmiş olursun... Beni çok sıkı muhafaza edecekler.»

Chico ısrar etti:

— «Ne önemi var?.. İnsan bir kere denemeli.»

Pardaillan başıyla razı olduğunu bildirdi:

— «Pekâlâ! Bu sadâkatini unutmayacağım!»

Ve gülümseyerek teşekkür etti. Artık kapı açılmıştı. Bu ağır kanat belki de edebiyen üstüne kapanmadan önce Şövalye son bir defa geriye dönüp Cüce ile vedâlaşmak istediği vakit Chico bütün hareketleriyle:

— «Ümidiniz kırılmasın. Herşeye hazır bulunun... Ben sizi bırakacak değilim ve kimbilir, belki size faydam dokunur...» Demek istedi.

*

Pardaillan, üstüne kapanan kocaman kapının ardında kayboldu. Ve Chico تنها sokakta, yeryüzünde kendisine en yakın dostluğu göstermiş olan adamın üstüne kapanan dev kapının önünde bir türlü ayrılamayıp bir süre kalakaldı... Gözleri dalmıştı. Kendisine dostluğunu verdikten sonra içinde o zamana kadar hiç bilmediği hisleri uyandırmış olan adamın hayâli bir türlü gözlerinin önünden gitmiyordu.

Güneş ufukta yavaş yavaş sönüyordu. Kızıl yuvarlak birazdan tamamen kaybolacak, karanlık bastıracaktı. Artık hiçbir ümit kalmamıştı. Chico derin derin içini çekerek mahzun mahzun uzaklaştı. Şehrin üstüne ağır bir sessizlik çökmüştü. El Chico, kalabalık olması gereken bu saatte sokaklarda devriyelerden başka kimseler bulunmadığını; dükkânların kapanmış, ev kapılarının kilitlenmiş olduğunu bile farketmedi. Yavaş yavaş yürüyor ve koynunda bulunan bir kâğıdı zaman zaman eliyle yokluyordu. Bu kâğıdın kaybolmasından veya çalınmasından korkuyor gibiydi.

Bu kâğıdın ne olduğunu hemen söyleyebiliriz. Okuyucularımız, Fausta'nın Servili Köşk'teki mahzene girerek orada koynundan zehirli bir hap çıkardığı sırada bu kâğıdı düşürmüş olduğunu hatırlayacaklardır. Bu kâğıt, Centurion'un Barba Roja'dan kopararak Fausta'ya sattığı, Kral'ın ve Başyargıç'ın mühürlerini taşıyan bir tam yetki belgesi idi. Sonradan mahzene hapsedilen Pardaillan kâğıdı bularak belindeki kemere sokmuş, fakat yerlerde sürünerek kaçmak çarelerini araştırdığı sırada farkına varmadan düşürmüştü. Daha sonra da belgeyi unutmuş ve bir daha da hatırlamamıştı. Bu sefer de onu Cüce bulmuştu. Chico şöyle böyle okuma bilirdi; küçük hücrelerinde ışığı da vardı. Oracıkta hemen kâğıda bakmış, değerini sezmişti. Ondan sonra da kâğıdı dikatle koynuna yerleştirmeyi ihmal etmemişti. Amacı bu kâğıdı, düşürdüğünü tahmin ettiği Fransız asîlzâdesine vermektir. Herhâlde bu, onun işine yarar bir şey olacaktı. Fakat sonradan birbirini izleyen olaylar, Chico'nun bu işi yapmasına imkân vermemiş ve kâğıt da onda kalmıştı. Acaba Chico bu kâğıtla ne yapmak istiyordu? Doğrusu aranırda o da ne yapacağını bilmiyordu. Düşünüyor, belki de bu belgeyi Pardaillan'ı kurtarmak için kullanabileceğini sezi-

yordu. Ama ondan nasıl yararlanacaktı?.. İşte burasını bilemiyordu. Yukarıda da belirttiğimiz gibi Chico'nun okuması pek kuvvetli değildi. Nitekim bu kâğıtta da önemli bir şeyler bulunduğunu sezmiş, fakat meseleyi tam mânâsıyla kavrayamamıştı. Şimdi kâğıdı güvenilir birine götürüp okutmak, ne işe yarayabileceğini anlamak istiyordu. Bunu kim yapabilir-di? Birden aklına Juana geldi. Juana bilgiliydi. Handaki taş tahtanın üstünde en zor hesapları bir bardak şarap içmeye yetecek kadar kısa bir zamanda nasıl çözüverirdi. Öyle ya... Bu işin üstesinden ancak o gelebilirdi. Başka zamanda olsaydı Cüce, kılığına kıyafetine bakar, Juana'nın karşısına çıkmaya kesinlikle cesaret edemezdi. Fakat şimdi bu hatırına bile gelmedi. Hemen kararını verdi. Doğruca Kule Hanı'na yollandı.

*

Handa pek az müşteri vardı. Bunlar da hemen hemen askerlerden ibaretti. Adamlar gelip birer kadeh şarap içiyor, fazla durmadan çıkıyorlardı. Juana yine hanın yazıhane ödevini gören küçük odasındaydı. Sabahleyin boğa güreşlerine giderken giydiği güzel elbisesi üzerinde, bütün güzelliği ve zarafetiyle oturuyordu. Doğrusu aranırsa, bu kadar süslü kalışında, Chico'nun pırıl pırıl elbisesini kendisine göstermek için muhakkak hana geleceğini tahmin edişi de rol oynamıştı. O da Chico'ya en güzel giyimiyle görünmek istemişti. Nitekim Chico'nun yüreği genç kızı böyle harikulâde güzel bir hâlde görünce hop etmişti. Fakat Cüce hiç renk vermemişti. Yalnız yüzünün kızartısından heyecanı belli oluyordu, o kadar... Zaten şimdi buraya gönül eğlendirmek için de gelmiş değildi. Önemli işleri ve ciddî tasarıları vardı. Şimdi güç durumunda bulunan büyük dostunu düşünmek-

teydi ve bu yüzden Juana'nın karşısına hiçbir vakit çıkmadığı kadar kendinden emin bir tavırla çıktı.

Fakat Juana onun bu ciddî ve kendisine karşı ilgisiz hâlini görünce adamakıllı kızdı. El Chico'dan değil iltifat görmek, tatlı bir bakış veya bir söz bile duyamamıştı. Chico, şöyle dalgın bir bakışla Juana'nın güzel giyimine bakmıştı, o kadar... Hele Cüce'nin o kendine pek güvendiğini gösteren soğuk tavrı... Onu şimdiye kadar hiç görmüş değildi... Neydi bu hâl?.. Acaba Juana birdenbire korkunç derecede çirkinleşmişti de Chico o yüzden mi bu kadar soğuk kalabiliyordu? Yoksa delikanlı bugün alanda, kibar kadınlar karşısında kazandığı başarıyla gururlanıyor da artık Juana'yı beğenmiyor muydu? Genç kız o kadar hayâl kırıklığına uğramıştı ki neredeyse ağlayacaktı. Fakat kadın olduğu için hislerini mükemmel bir şekilde saklamaya başardı ve zaten dalgın olan Chico, genç kızın düşüncelerinden hiçbir şey sezemedi. Nihayet dayanamayan Juana birdenbire patlayıverdi:

— «Seni kovduğum hâlde tekrar karşıma çıkmaya utanmıyor musun?.. Hem şu üstüne başına bir bak! İnsan bu kıyafetle nasıl gezer?.. Ama sende ne utanma, ne sıkılma vardır...»

Chico ömründe ilk defa olmak üzere bu paylamayı genç kızın sinirlerini büsbütün ayaklandıran bir ilgisizlikle karşıladı. Ne kızardı, ne bozardı ve ne de başını eğip af diledi... Sadece ona dik dik baktı ve sözlerini duymamış gibi söylendi:

— «Seninle ciddî bazı konuşacaklarım var...»

Küçük Juana bu sözlere daha beter içerledi. Bu ne demekti?.. Onun bebeğini tamamen değiştirmişler, başka bir hâle, değişik bir kılığa sokmuşlardı. Kim yapmıştı bu işi? Chico bu cesareti nereden alıyordu? Bütün bunlara cevap vermek zordu... Ancak kesin

olan nokta, Chico'nun bu cesaretinin farkında olmadığıydı. O yalnız Pardaillan'ı düşünüyor ve bu düşünce yanında herşey siliniyordu. Juana'nın cesaret sandığı şey, aslında dalgınlıktan ibaretti. Genç kızın söyledikleri Cüce'nin bir kulağından girip öbür kulağından çıkıyordu. Başka şeyler düşünüyor ve söylenenlerin mânâsını doğru dürüst anlamıyor gibiydi. Juana şimdiye kadar tâkip ettiği usulün sökmediğini görünce, daha ilk bakışta gördüğü şeyi yeni farkediyormuş gibi bir tavır takındı ve:

— «O ne? Senin üstün başın kan içinde... Yoksa dövüştün mü?» Diye sordu.

— «Şehirde neler olduğunu bilmiyor musun?»

— «Bilmez olur muyum? İsyan olmuş... Kan gövdeyi götürmüş... Binlerce ölü varmış... Buraya gelen müşterilerden duydum. Yoksa sen de yaralandın mı?»

Bu soruyu kendi de istemeden müşfik bir tavırla sormuştu. Chico:

— «Hayır,» dedi. «Belki ötemde berimde bir-iki sıyrık vardır. Fakat yaralandım diyemem... Üstümdeki kan lekeleri benim kanımdan değil... Hep gözlerimin önünde öldürüldüklerini gördüğüm zavallıların kanları...»

Juana, El Chico'nun bir yerinde yarası olmadığını öğrenince tekrar somurttu:

— «Demek o dövüşe karışıp kendini bu hâle soktun? Budala, bu işlere karışmak senin nene gerektiği?..»

— «Mecburdum...»

— «Neden mecburmuşsun? Oraya gittiğimi ve sonuna kadar kalsaydım belki ölüp gideceğimi düşündükçe deli olasım geliyor...»

Bu sefer şaşırma sırası Chico'ya gelmişti:

— «Ayy!.. Sen boğa gürüşine mi gittin?»

— «Tabîi gittim. Ne sandındı ya?.. Allahtan ki birdenbire Barbara hastalandı da Mösyö de Pardailan boğayı hançerlediği sırada geri dönmek zorunda kaldık. Yarın gidip Meryem Ana kilisesine bir mum dikip ölümden kurtulduğuma duâ edeceğim.»

Yalan söylemiyordu. Fakat ona bütün dünyayı verselerdi yine de Chico'ya kendisini o şık hâliyle görmüş olduğunu ve o kadar başarı kazandığını bildiğini söylemezdi. Tabîi, Küçük Adam bütün bunları hissedemedi. Bir tek şey düşünüyordu: Allaha şükürler olsun Juana sağ salim eve dönebilmişti. Sonra birden, lâf olsun diye söylendi:

— «Öyleyse senin hiçbir şeyden haberin yok... Bugün Don Cesar'ı öldürmek istediler. Bütün dövüş onun yüzünden çıktı. Allahtan ki taraftarları kendisini kaçırdılar. Kendisi şimdi tamamen emniyette...»

Son derece meraklanan genç kız:

— «Aman ya Rabbi! Neler olmuş meğer!..» Dedi.

— «Hepsi o kadar değil ki... Senin lâfını duyduğun o isyan, Don Cesar için patlak verdi. O, Kral'ın oğluymuş diyorlar. Asıl meşru veliaht oymuş... Babasının yerine onu tahta geçirmek istiyorlar. Kendisini '*Yaşasın Kral Carlos!*' Diye alkışlayıp durdular.»

Chico bütün bunları bildiğinden dolayı pek mağrur görünüyordu. Özellikle Kral oğlu olduğu söylenen bir adamı tanıdığı için pek kıvançlıydı. Juana da birdenbire Chico'ya karşı olan bütün hiddetini ve uğradığı hayâl kırıklığını unutarak el çırpı:

— «Demek Don Cesar Kral oğluymuş ha?..» Diye bağırdı. «Doğrusu bu habere hiç şaşmadım... Onun çok asîl bir aileden olduğu besbelliydi. Ama Kral oğlu olduğunu hiç aklıma getirmemiştim. Demek meş-

ru veliaht oymuş. Nasıl oluyor da canına kastetmeye kalkıyorlar öyleyse?.. Onun ölümünü isteyen kimmiş?»

Chico sesini alçalttı:

— «Kral! Yani babası!..»

— «Babası mı?.. Aman ya Rabbi! Sahi mi? Herhalde, onun oğlu olduğunu bilmiyordu, değil mi?..»

— «Kim demiş? Pekâlâ biliyormuş. Zaten onun için öldürmek istiyormuş ya... Bunu kimse bilmiyor ama, ben biliyorum. Kimsenin bilmediği birçok şeyi ben biliyorum!»

— «Peki ama neden?.. Niçin bir baba, oğlunu öldürmek isteyecek kadar alçalsın?.. Buna sebep ne?»

— «Evet. Sebep ne? İşte «devlet sırrı» dedikleri buymuş. Ben bu sırrı da biliyorum!»

Juana ister istemez Chico'ya hayranlık duydu. Cüce'nin, kimsenin bilmediği şeyleri bildiği yalan değildi.

Ama nasıl olmuştu da bütün bunları öğrenmişti? Chico birden ciddileşti:

— «Ben boğa güreşinde Don Cesar'ın yardımcısıydım. Sen daha önce oradan ayrıldığın için tabii beni göremedin!..»

Oysa Juana herşeyi görmüştü. Ama renk vermedi. Chico devam etti:

— «Onu da nereye götürdüklerini gördüm. Çünkü peşinden gittim. Zaten üstüm başım da bu yüzden paralandı.»

Sonra acı acı içini çekerek sözlerine ekledi:

— «Bir bilsen elbisem ne güzeldi! Yepyenyidi. Bak, ne hâle getirdiler!»

Juana hem gülüyor, hem dinliyordu. Artık Chico'ya darılmaya hakkı olmadığını da kavramıştı. Küçük Adam, Don Cesar'ın peşinden gitmekle üzerine

düşeni yapmıştı. Chico üzüntülü bir tavırla sözüne devam etti:

— «Sana anlatacaklarımın hepsi bu kadar değil Juana. Bir haberim daha var; hem de kötü bir haber, Juana!»

— «Çabuk söyle, yüreğimi durduracaksın!»

Cüce bu başlangıcı, genç kızı kötü habere alıştırmak için yapmıştı. Ancak Juana meselenin ne olduğunu sezmekte gecikmedi. Chico:

— «Mösyö de Pardaillan'ı yakaladılar!» Dedi.

Bu haberi duyar duymaz, Juana'nın hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlayacağından emindi. Fakat, hayret!.. Hiç de umduğu gibi olmadı. Genç kız, anlatılanları Chico'yu âdeta hayâl kırıklığına uğratan bir soğukkanlılıkla dinledi. Gerçi üzülmemiş değildi ama, bu üzüntü Chico'nun sandığı dereceyi bulmadı. Küçük Adam, Juana'nın sustuğunu görünce sordu:

— «Çok üzüldün galiba?..»

Beriki sadece:

— «Evet!» Dedi.

— «Onu hâlâ seviyorsun, değil mi?..»

Juana, hiç de yapmacık olmayan bir hareketle onun yüzüne baktı:

— «Evet!» Dedi. «Seviyorum ama zannettiğin şekilde değil...»

Chico şaştı:

— «Sahi mi? Halbuki sen bana demiştin ki...»

Juana onun sözünü kesti:

— «Ben Mösyö de Pardaillan'ı severim... Severim ama, iyi ve kibar bir adam olduğu için, ağabey gibi severim. Bunu aklından çıkarma Chico. Artık hiç aklından çıkarma!»

Cüce, sevincinden gözleri ışıldayarak:

— «A! Sahi mi? Halbuki ben de zannetmiştim ki...» Diye kekeledi.

Juana sabırsızlanmaya başlamıştı:

— «Hâlâ mı? Hâlâ mı öyle zannediyorsun? Öf, canım! İnsan sana derdini nasıl anlatmalı, bilmem ki!..»

— «Anladım, anladım! Üzülme! Mademki Mösyö de Pardaillan'ı bir ağabey gibi seviyorsun, öyleyse onu hapishaneden kurtarmak için bana yardım da edersin değil mi?»

Juana atılarak:

— «Elimden gelen herşeyi yaparım!» Dedi.

— «Mükemmel. Zaten bana lâzım olan da bu.»

— «Peki ama neden yakaladılar? Nasıl oldu bu iş?»

— «Neden olduğunu ben de bilmiyorum. Nasıl olduğunu ise gözlerimle gördüm. Oradaydım. Herşeyi gördüm. Onu hapishaneye kadar tâkip ettim. Zavallıyı San-Pablo Manastırı'na kapadılar...»

— «Onu da tâkip mi ettin? Neden?»

— «Allah Allah! Nedeni var mı?.. Nereye kapatacaklarını görmek için tabîî. Lâf! Ondan sonra da kendisini kurtarmaya çalışacaktım elbet!»

— «Ayy!.. Onu kurtarmak mı istiyorsun? Yoksa sen de onu seviyor musun?»

— «Elbette! Elbette seviyorum ya!.. Pardaillan benim için herkesten önemli bir kişidir. Onu kurtarmak için kanımı son damlasına kadar akıtmaya razıyım! Bilemezsin Juana, bilemezsin o ne eşsiz adamdır! Ah bir görseydin, onu yakalamak için kaç kişiyi seferber etmiş olduklarını bir görseydin, şaşardın! Bölük bölük adam toplamışlardı. Her yan askerle doluydu ve hemen herkes, sâdece onun için oradaydı. Kardinal Espinosa da, erkek elbisesi giymiş oldu-

ğu hâlde kendisini hemen tanıdığım yabancı Prenses de oradaydı. Onu yakalamak için belki bin kişi getirmişlerdi. Halbuki Şövalye tek başınaydı. Hem yanında hiçbir silâhı da yoktu. Yoktu ama, yumruklarıyla kaç tanesini yere serdi, bir görseydin!.. Sonra zavallıyı yakaladılar, kısıvrak bağladılar. Bu hâlde bile kendisinden korkuyorlardı. Ondan ödleri patlıyordu!..»

Her zaman az konuşan Chico'nun birdenbire çenesi açılmıştı. Cüce coşmuş, durmadan anlatıyordu. Hem bu kadar coşarak anlattıkları da Juana'yla ilgili şeyler değildi. Halbuki genç kız pek iyi bilirdi ki Chico'nun tek düşüncesi şimdiye kadar hep kendisi olmuştu. Şimdi Cüce'nin birdenbire başka şeyler için de heyecanlandığını görmek Juana'yı hayretten hayrete düşürüyordu...

Artık hiç şüphesi kalmamıştı. Chico'su, canlı bebeği çok değişmişti. Şimdi için için ve ürkerek kendi kendine soruyordu: Acaba Chico'da kendisini yeni yeni hayâl kırıklıklarına uğratacak başka ne değişiklikler vardı?..

Bir yandan Chico'yu dinlerken, bir yandan da zihni harıl harıl çalışıyor, sevgilisinin eski hâliyle şimdiki durumu arasında karşılaştırmalar yapıyordu: Her zaman gayet utangaç, gayet ürkek olan Chico bugün birdenbire yanına nasıl çekinmeden gelivermişti?.. Kendisine delicesine, taparcasına âşık sandığı Chico, geldi geleli ne kadar ilgisiz, soğukkanlı duruyordu? Juana'nın doğru dürüst yüzüne bile pek baktığı yoktu. Sanki artık Chico için Juana ikinci plâna düşmüştü. Aman ya Rabbi! Dünyada sözüne inanılacak insan kalmamıştı öyleyse. Chico bile böyle ihanet ettikten sonra...

Juana daha konuşmalarının başından beri bütün cilvelerini denemiş, Cüce'nin her zaman okşayıp sev-

mekten zevk aldığı minimini ayacıklarını kasten sallamış, baygın baygın bakmış, saçını süsleyen çiçeği mahsus yere düşürmüş, kısacası aklına gelen bütün kadın hilelerine başvurmuştu... Fakat bir sonuç alamamıştı. Chico hiçbir şeyin farkına varmamıştı. Genç kız nihayet içinde kabaran hiddeti yenemeyerek çıkışmıştı:

— «Sana ne oldu ayol?.. Ayaklarım boşta sallanıyor da hâlâ farkında değilsin!»

Bu: «*Gelsene, yere oturup ayaklarımı yine okşasana!*» demekti. Fakat Chico bunu da anlamamazlıktan geldi. Bir köşede duran ağır meşeden küçük iskemleyi zorlukla taşıyarak getirip Juana'nın ayaklarının dibine yerleştirdince, genç kız hırsından ağlamaklı oluverdi ama, yine de belli etmemeye çalıştı. İçinden: «*Hay Alçak, hain yalancı, ikiyüzlü hay!*» Diye söyleniyordu. Şimdi onu dövse, çimdiklese, ayaklarının altına alıp ezse yeriydi...

Sonra çekindi. Bunu yaparsa Chico belki kızar, darılır ve bir daha gelmemek üzere çekip gidebilirdi. Halbuki Juana, ondan daha birçok şey dinlemek istiyordu. Cüce giderse, hiçbir şey dinleyemeyecekti. Zaten Chico'nun coşmasına sebep, Pardaillan'ı kurtarmak isteği değil miydi? Pardaillan söz konusu olunca, Juana, Chico'nun tutumuna kızmak mı, sevinmek mi lâzım geleceğini de şaşıırıyordu. Zaten Cüce biraz dikkatli olsaydı, genç kıza Şövalye'nin yakalandığını haber verdiği vakit, onun bu haberi gayet sakin karşılamasına rağmen, yüreğinin hop ediverdiğini de sezerdi. Bu, Juana'nın Şövalye'yi sevmesi mi demekti? Kimbilir, belki de yüreğinin en derin yerinde hâlâ böyle bir sevgi ateşi yanıyordu. Fakat o günün sabahı Şövalye ile yaptığı uzun ve esrarengiz konuşmadan sonra genç kızın romantik aşkından caydığı da kesindi. Yine kesin olan bir noktada da Pardaillan'ın ağabeyce öğütlerinin etkisi altın-

da, bütün sevgisini Chico'ya yöneltmiş olmasıydı... Cüce'ye, Pardaillan'ı bir ağabey gibi sevdiğini söylerken, gerçeği ifade etmişti.

Durum böyle olunca, onun da Chico gibi, Pardaillan'ı kurtarmak için her fedakârlığı göze alması lâzımdı. Ve Juana böyle davranmaya hazırdı da... Şövalye için ne garip bir alınyazısıydı ki, bulunduğu memleketin bütün büyükleri ve ileri gelenleri, onu öldürmek için işbirliği ederlerken; onu seven ve kurtarmak için çırpınan iki kalbin ikisi de küçük ve güçsüz iki vücutta çarpıyordu...

Ancak bir konuda Chico da, Juana da büyük bir anlaşmazlık içinde bulunuyorlardı. Gerçi Chico, Pardaillan'dan emindi ve Şövalye'nin, Juana'yı kesinlikle sevemeyeceği, genç kızın da onu asla sevmediği hakkındaki sözlerine inanmıştı. Ama, kendini o kadar küçük ve güçsüz görüyordu ki, bir kadın tarafından sevilebileceğine ve kocalığa seçilebileceğine hiç inancı yoktu... Bu bakımdan, için için Juana'nın Pardaillan'ın kurtarılmasına karşı gösterdiği ilgiyi yanlış anlaması ve genç kızı Şövalye'ye âşık sanması imkânsız değildi. Beri yanda, Şövalye'den tamamen ümidini kesmiş, kendisiyle onun arasındaki büyük mesafeyi özellikle Pardaillan'la konuştuktan sonra iyice kavramış bulunan Juana, genç kalbinin bütün sevgisini Chico'ya vermek istediği sırada, onun kendisiyle hiç ilgilenmediğini, harıl harıl Şövalye'den bahsettiğini, âdeta yüreğinde küllemeye çalıştığı sevgiyi tekrar canlandırmak istercesine onun kahramanlıklarını, başarılarını sayıp döktüğünü görüyordu. Ah, hain Chico! Ne olmuştu ona böyle? Şüphesiz bugün boğa güreşlerinde kazandığı başarı, Cüce'yi gururlandırmış; kibar hanımlar tarafından o kadar beğenildikten sonra Juana gibi basit bir hancı kızını gözü tutmamaya başlamıştı. Genç kız, içinde birdenbire yüreğini kasıp kavuran bir kıskançlık ateşi his-

setti. Hattâ Chico'nun Pardaillan'la bu kadar ilgilenmesini bile çekemeyerek sordu:

— «Onu bu kadar çok seviyorsun ha? Acaba Şövalye sana kendisini bu kadar sevdirmek için ne yaptı?»

Cüce bu soruya esrarengiz bir tavırla:

— «Bana öyle şeyler söyledi ki... Bunları şimdiye kadar kimse söylememişti... Hem sanki sen de onu işkenceden kurtarmak istemiyor musun?»

— «İstemez olur muyum? Bütün kalbimle istiyorum. Bunu sana daha demin söyledim.»

— «Ama bizim böyle devlet işlerine burnumuzu sokmamız bize çok pahalıya mal olabilir. Onu da biliyorsun, değil mi? Bize verecekleri en hafif ceza, sorgusuz asılmaktır. Hem bu da Kral'ımızın kolay kolay lütuf buyurmadığı basit bir cezadır. Yakayı ele verirsek işkenceyle öldürüleceğimiz kesindir...»

El Chico bu sözleri, büyük bir soğukkanlılıkla söylüyordu. Neden söylüyordu? Juana'yı kurtarmak için mi? Onu bu serüvenden vazgeçirmek için mi? Belki... Juana'nın böyle müthiş bir tehlikeye atılmasını kesinlikle istemiyordu ama, yalnız başına bu işin altından kalkabileceğini de sanmıyordu. Fakat Pardaillan'ı kurtarmak uğrunda kendi canını tehlikeye atabilirdi. Ama Juana'yı asla...

Kendi canını tehlikeye atabilirdi, çünkü artık hayatta beklediği bir şey olmadığına inanıyordu. Şu genç kızı taparcasına sevmişti. Sonuç ne olmuştu ve bundan sonra ne olabilirdi? Hiç... Kendisi gibi mendebur bir cüce, böyle bir kıza kocalık edebilir miydi? Bu düşünce kafasında silinmemecesine yer etmişti. O böyle düşünürken, beri yanda Juana da ondaki değişikliğe hayret etmekteydi. Karşısında kararlar veren, tehlikeli işlere girişen bir Chico vardı. Hem de ne tehlikeli işlere!.. Bu Chico şüphesiz bir kahra-

mandı. Ama acaba böyle olduğunun farkında mıydı? Juana'ya kalırsa farkındaydı. Chico artık kendini tanımıştı; kendini beğeniyordu ve daha yüksek kadınlara lââyık görüyor, onun için Juana'ya önem vermeye başlıyordu. Genç kız kıskançlığın verdiği bunalım içinde, kendi kendini yiyordu. Şimdi de Chico, girişecekleri işteki tehlikeyi anlattığı vakit:

— «Mademki sen işkenceye katlanacaksın, ben de seninle beraber katlanırım,» dedi.

Bu sözleri söyler söylemez de kızardı. Sözlerinin bir çeşit aşk ilânı olduğunu sonradan farketmişti. Oysa Chico bunu sezemedikten başka, şöyle yanlış anlamakta da gecikmedi: «*Ben de Pardaillan'ı, onun için işkenceyi göze alacak kadar seviyorum!*» Ve düşündü: «*Böyle ağabey sevgisi olur mu? Lâf! Şövalye'yi delicesine seviyor işte... Ah, Juana! Benim hayatta mutlu olmam mümkün değil. Ama sen mutlu olabilirsin ve olmalısın da... Bir gün ben ölüp gidersen, seni ne kadar sevmiş olduğumu bilmelisin.*»

Sonra yüksek sesle ve içi titreyerek sordu:

— «Şövalye ne yaptı da sana kendisini bu kadar sevdirdi?»

Genç kızın gözünde bir zafer ışığı parladı. Chico, kendisini kıskanıyordu demek! Mademki kıskanıyordu, öyleyse seviyordu! Bu düşünceye rağmen şimdiye kadar Chico'dan gördüğü ilgisizliğin acısını çıkarmak istercesine, ters bir cevap verdi:

— «Bana, şimdiye kadar kimsenin söylemediği şeyler söyledi de ondan...»

Chico'yu daha beter kıskandırmak istiyordu. Bu, besbelliydi. Halbuki Chico bunu da yanlış anladı. Yalnız yanlış anlamakla kalmadı, Pardaillan'ın, Juana'yı hiç sevmeyeceğine dair söylediği sözlerden bile şüphe etti.

Ne genç kız onu anlayabiliyordu, ne de Chico Juana'yı... Ve aralarındaki anlaşmazlık, gitgide büyüyor, kesinleşiyordu.

Juana'nın verdiği cevap üzerine Chico bembeyaz kesilmişti. Bununla birlikte kendini tutup, gerçek duygularını saklamak için başka bir şeyle meşgul olmak gereğini hissetti. Cebinden tam yetki belgesini çıkardı:

— «Sen bu işten anlarsın. Şu kâğıdı oku da nenin nesidir, ne işe yarar, söyle bakalım.» Dedi.

Juana ağlamamak için kendini güç tuttu. El Chico'yu zorlamak, kıskançlığını harekete geçirip bir itirafa mecbur etmek istemişti. Halbuki o, birdenbire bu konuşmanın başında olduğu gibi, hattâ ondan da soğuk bir tavır takınmıştı. Sevmiyordu, canım! Zorla değil ya... Juana'yı sevmiyordu işte. Öyle mi? Pekâlâ öyleyse. Baksın bakalım, Juana'nın gözünden yaş aktığını görecektir miydi? Genç kız kendini onun kadar soğuk bir tavır takınmaya zorladı. Kâğıdı çabucak gözden geçirdi:

— «Birtakım yarım yamalak cümleler... Ve altında iki mühür var...»

— «Canım, o mühürlerle imzaları tanımadın mı, Juana?.. Kral'la Başyargıç'ın mühürleri ve imzaları değil mi?»

Juana:

— «Tamam, tamam...» Dedi. Bak, ne yazıyor: *Tanrının inayetiyle Kral olan ben Philippe... Bütün dinî, mülkî ve askerî makamlara emrederim ki...* Bundan sonrası boş... Altında da Engizisyon Başyargıç İnigo de Espinosa'nın ve Kral'ın imzalarıyla mühürleri var... Bu nedir acaba?»

— «Haa, bak; nedir ben sana söyleyeyim... Bunu boş yetki belgesi derler. Boş yerler gereği gibi doldurulur ve bu kâğıt Kral'ın bir emri olup çıkar. O za-

man herkes burada yazılı olanları yapmak zorunda kalır.»

— «Peki sen bunu nereden buldun?»

— «Orası senin nene lâzım? Asıl mesele, elimde böyle bir kâğıdın bulunması değil mi? Şimdi öğreneceğimi öğrendim, Juana... Artık senden ayrılmak zorundayım. Fakat bende böyle bir belgenin bulunduğunu kimseye söylememelisin.»

— «Neden? Ne yapacaksın kâğıdı?»

— «Ne mi yapacağım? Orasını henüz ben de bilemiyorum. Şimdi ne yapmak lâzım geldiğini araştırıyorum. Ne yapacağım diye merak ediyorsun değil mi? Söyleyeyim. Bu belgeyle Şövalye de Pardaillan'ı kurtarmanın çâresini bulacağım. Fakat bu kâğıdın bana verilmemiş ve Kral'ın haberi olmadan doldurulmuş olduğunu öğrenirlerse, hapı yuttum demektir. Haydi orası da o kadar önemli değil. Fakat işi başaramazsam, Mösyö de Pardaillan'ın mahvolması söz konusu. Çünkü onun için hiçbir kurtuluş ümidi kalmaz. Bu yüzden kimseye bir şey sızdırma.»

Juana'nın yüreği burkuldu. Chico neden bu kadar acı şeylerden bahsediyordu. Yoksa ölmek mi istiyordu?.. Bunları söylerken Juana'nın yüreğini sızlattığının farkında değil miydi? Boğazı kederken kupkuru, ellerini kavuşturup yalvarır bir tavırla:

— «Merak etme. Öldürseler, ağzımdan bir kelime bile alamazlar,» dedi.

Chico bu sözü de Pardaillan'ın sevgisiyle ilgili sanarak sarardı:

— «Bilirim, dilini tutarsın...»

Sonra, hissetmekte olduğu kederin yükü altında ezilmişçesine genç kızın önünde eğildi:

— «Allahısmarladık, Juana...»

Ve başka bir şey söylemeden hiçbir hareket yap-

madan kapıya yöneldi. O zaman Juana dayanamadı. Kalbinin çatlayıp yarıldığını hissetti. Ne demekti?.. Chico, kendisine hiçbir güzel söz söylemeden böyle soğuk bir «*Allahımsarladık*» la mı ayrılıp gidiyordu? Beti benzi atmış, bayılacak gibi olmuştu. Yerinde doğruldu ve ağzından bir feryât halinde şu isim yükseldi:

— «Chico!»

Bu haykırış bile bir itiraftı. Nitekim Chico geriye döndüğü vakit genç kızı iki elini ileriye uzatmış, sallanır bir hâlde gördü. Fakat Cüce de müthiş bir irade göstererek gayet soğuk ve temkinli kalakaldı... Genç kız ister istemez sordu:

— «Böyle, hiçbir şey söylemeden mi gidiyorsun?.. Bana söyleyeceğin hiçbir şey yok mu?»

Genç kızın bakışlarındaki ifadeyi anlamamak için insanın kör olması lâzımdı. Fakat Chico, hiç istifini bozmadı. Sonra birdenbire elini alnına vurarak:

— «Eyvah!» Dedi. «Az kaldı tamamen unutuyordum! Giralda nerede acaba? O ne oldu?..»

Juana'nın öfke damarları yeniden kabarıverdi. Chico'nun kendisinden başka herkesle ilgilendiğini görmeye dayanamıyordu. Kolları aşağıya düştü:

— «Onu da merak ediyorsun, ha?» Diye sordu. «Yoksa o da mı sana kimsenin söylemediği şeyler söyledi?»

Cüce hayret içinde baktı ve ciddî ciddî:

— «Giralda Don Cesar'ın nişanlısı,» dedi. «Ben de Don Cesar'ın yardımcısıyım...»

Juana, Küçük Adam'ın ne demek istediğini anlayıp utandı ve kekeleydi:

— «Doğru...»

Ve elini alnından geçirerek, içinden söylendi:

«Çıldırıyor muyum, nedir?»

Chico sordu:

— «Sen onu hiç görmedin mi? O da boğa güreşindeydi. Tam Don Cesar gidip kurdclâları kendisine verecekti ki, adamcağızı kaçırdılar. Zavallı kız herhâlde kargaşalığın tam ortasında kaldı. Sakın başına bir felâket gelmiş olmasın!..»

— «Yok canım. Herhâlde kendisini kurtarmıştır. Neredeyse buraya gelip nişanlısını sorar.»

Cüce düşünceli düşünceli:

— «Geleceğini sanmıyorum,» dedi. «Etrafında şüpheli bir sürü adam gördüm. Bunların arasında Don Gaspar Barrigon'u seçer gibi oldum. Bu Barrigon, Centurion dedikleri o mendeburun sağ koludur. Eminim, bu işin de altından Barba Roja çıkacak. Aksiliğe bak ki, zavallı kızı Pardaillan'ın da kurtarması mümkün değil...»

Juana:

— «Herhalde buraya gelirse kendisini saklarım. Kimse bulamaz.» Dedi. «Zaten ben de o kızı çok seviyorum.»

Chico başıyla tasdik etti:

— «İyi olur. Şimdi ben Pardaillan'ın nerede bulunduğunu biliyorum. Don Cesar'ın nereye götürüldüğünü de gördüm. Fakat Giralda'nın da ne olduğunu öğrenmem lâzım. Eğer tahmin ettiğim gibi kaçırıldıysa, onu nereye sakladıklarını öğrenmeliyim. Belki yarın Don Cesar saklandığı yerden çıkar. O zaman kendisine haber veririm. Başka konuşacağımız bir şey yok değil mi, Juana? Haydi, elvedâ!..»

Genç kız atıldı:

— «Neden elvedâ? Bir daha görüşmeyecek miyiz? Pardaillan'ın kaçırılmasında ben sana yardım etmeyecek miyim?»

Chico'nun yüreği yine acıyla burkuldu. Juana'nın bütün ilgisinin Pardaıllan üstünde toplandığını sanıyordu. Fakat acısını belli etmedi:

— «Orası yle,» dedi. «Bana yardım edeceksin ama, bu yardımı yapabilmen için önce benim ne yapacağımı kararlaştırmış olmam lâzım. şimdi henüz bir şey bilmiyorum. İşe Giralda'yı aramakla başlayacağım. Plnımı hazırlar hazırlamaz sana haber vereceğim.»

Öyle kendine güvenle konuşuyordu ki, Juana tekrar şaşaladı. Bu ufacık erkekte bu kadar irade bulunduğunu nereden bilirdi? şimdiye kadar onu tanıyamamış olduğu için kendini aptallıkla suçluyordu. Neyse, yine gelecekti ya... O zaman işler yine yoluna girerdi. Daha ümidi vardı. Chico'ya şefkat dolu gözlerle baktı:

— «Git, Luis,» dedi. «Gi!.. Tanrı seni korusun!»

Luis, Chico'nun küçük adıydı. Bu adı çok seyrek duyardı. Nitekim heyecanla duraladı. Bir an aklından, yanlış düşüncelere saplandığı, şimdi Juana ile herşeyi apaçık konuşması gerektiği geçti. Fakat bu tereddüdü pek kısa sürdü. Hemen yine kendini toparladı:

— «Yine görüşelim, Juana!» Dedi.

Tekrar kapıya yöneliyordu ki, genç kız sordu:

— «Beni pmeden mi gidiyorsun?»

Artık herşey apaçıktı. Juana elini de uzatıyordu. Chico eğildi, dudaklarının ucunu, genç kızın ellerine şöyle bir değdirdi ve kaçarcasına fırlayıp gitti.

Eğer bu kadar acele etmeyip de arkasına dönüp bakmış olsaydı, genç kızın bir kanapeye kapanıp hüngür hüngür ağladığını ve kendi kendine:

«Elimi bile doğru dürüst öpmedi!.. Sadece dudaklarını değdirdi! Halbuki, daha önceleri ellerimi tutar, kolay kolay bırakmazdı!»

Diye söylenerek hıçkıra hıçkıra ağladığını görecekti.

CEHENNEM MANASTIRI

Kendisinin gün görmez bir zındana kapatılacağını sanan Pardaillan, yanıldığını çabuk anladı.

Şövalye'ye muhafız tâyin edilen dört iriyarı papazın kendisini götürdükleri oda geniş, rahat ve güzel bir karyolası, rahat bir koltuğu, bir elbise dolabı, bir masası ve ayrıca yıkanıp temizlenmek için her düzeni bulunan ıııklı bir yerdi. Eğer büyük pencelelerde sağlam demir parmaklıklar ve kalın kapıda birkaç kilit olmasaydı, Şövalye kendini Kule Hanı'ndaki odasında sanabilirdi. Yanındaki muhafız papazlar, bağlarını çözmüşler ve birazdan yemek getireceğini söyleyerek çekilmişlerdi.

Tabii, Şövalye'nin ilk işi ortalığı güzelce bir gözden geçirmek oldu ve hem pencereden, hem de kapıdan kaçmaya kalkışmanın tamamen boş bir şey olduğunu anlamakta gecikmedi. Üstü başı toz toprak ve kan lekeleri içinde olduğundan, buradan sıvışma çârelerini araştırmayı sonraya bırakarak önce çok gerekli bulduğu temizliğe girişti. Bu sırada da vücundaki yaraların da önemsiz sıyrıklardan ibaret olduğunu anladı.

Kendisine getirilen yemek hem nefîs, hem de boldu. Üstelik sofrâ en nefîs Fransız ve İspanyol şaraplarıyla donatılmıştı. Pardaillan yiyip içmeye meraklı ve en kötü zamanlarda bile iştahını kaybetmeyen, sıhhatli bir adam olması bakımından, önüne konulanlara saygıda kusur etmedi. Bir yandan tabakları siler süpürür ve şişeleri boşaltırken, bir yandan da harıl harıl düşünüyordu. İlk gözüne çarpan şey, getirilen yemeklerin hepsinin lokma lokma doğranmış

ve yemeye hazır bir hâle getirilmiş olmasıydı. Yemek yiyebilmek için de kendisine gayet hafif tahta bir çataldan başka bir şey verilmemişti. Sofrada, gerektiğinde silâh gibi kullanılabilecek hiçbir şey yoktu. Şövalye bu ihtiyat tedbirlerinin alınmasını kendisine fevkalâde bir surette bakılmasını ve gayet tatlı muamele edilmesini tehlikeli buluyordu. Sinsi bir korku yavaş yavaş içini sarmaya başlamıştı.

Karnını tika basa doyurduktan sonra birdenbire başının ağırlaştığını hissetti. Karşı konulmaz bir uyku ihtiyacıyla elbisesini bile çıkarmadan kendini yatağına atarken mırıldandı:

«Tuhaf şey... Bana ne oldu da böyle birdenbire uyku bastırdı? Pek fazla içmiş de değilim. Herhâlde yorgunluktan olacak...»

*

Ertesi sabah uyandığı vakit, başı yattığı zamankinden daha ağır ve vücudu müthiş bir kırıklık içindeydi. Elbisesinin çıkarılmış ve üstünün örtülmüş olduğunu hayretler içinde gördü:

«Allah Allah, imkânı yok, ben o kadar sarhoş değildim.» Diye düşündü. *«Dün akşam soyunmadan yattığımı pek iyi biliyorum.»*

Karyoladan indiği zaman bacaklarının vücudunu taşıyamayacak kadar hâlsiz olduklarını sezdi. En yorucu günlerinden sonra bile duymadığı, dehşetli bir bitkinlik hissediyordu. Yüz yıkamak için konulmuş olan bakır leğene âdeta sürüklenerek gitti. İbriktaki suyu leğene boşalttı ve yüzünü serin suya daldırdı. Sonra pencereye giderek ardına kadar açtı. Kendini biraz daha iyi hissetti. Zihni daha berraklaştı. Bir yandan giyinirken bir yandan da kendi kendine söyleniyordu:

«Oo! Oo! Benim külüstür çullarımı alıp yerine bu-
eni elbiseleri koymak kibarlığını da göstermişler!..»

Elbisenin çeşitli kısımlarını araştıracı bir gözle in-
celedi:

«Güzel kumaş doğrusu!..» Diye düşündü. «Sâde
ve sağlam. Anlaşılan beğeneceğim şeyleri de pek iyi
biliyorlar.»

Arkasından çizmelerini aradı ve yerde, yatağın di-
binde olduklarını gördü. Hemen eline alıp, elbiseyi
yaptığı gibi onları da gözden geçirince gülmeye baş-
ladı:

«Hah, hah!» Dedi. «Şimdi işin sırrını çözdük...
Demek bunun için bana uyku ilâcı vermişler!»

Bu çizmeleri herhalde yeterince yeni buldukları
için değiştirmeye lüzum görmedikleri kendi çizme-
leriydi. Mükemmel surette temizlenmişlerdi. Yalnız
mahmuzları çıkarılıp alınmıştı. Bu mahmuzlar, ayak
bileklerine kayışlarla bağlanabilen, sivri ve keskin bi-
rer çelikten ibaretti. Şövalye, serüven dolu hayatının
en tehlikeli anlarından birinde, babasıyla birlikte bir
çeşit demir cendereyi andıran bir hücreye hapsedil-
miş ve bu müthiş işkenceden kurtulmak için, mah-
muzlarını sökerek bunlardan birisini babasına ver-
miş, birini de kendi almıştı. İkisi de kendilerini bu
mahmuzlarla öldürmek kararını vermişlerdi. Şöval-
ye, daha sonra, kendisine o günü hatırlatan bu çeşit
mahmuzlar taşımıştı. Gerektiğinde pekâlâ hançer ye-
rine kullanılabilecek olan bu mahmuzları da işte şim-
di çekip almışlardı.

Pardaillan bir yandan giyiniyor, bir yandan da
düşünüyordu:

«Bu seferki düşmanlarım, hiçbir şeyi tesadüfe bı-
rakan soyundan değil. Acaba kimler? Espinosa mı?
Fausta mı?.. Yoksa buradaki papazlar mı? Peki ama
benden ne istiyorlar?.. Acaba bu mahmuzlarla gardi-

yanlarını öldürecekimden mi korktular? Yoksa kendimi öldürüp işkenceden kurtulmamdan mı çekindiler? Bana çeiktirecekleri işkence ne? Acaba bu eski kadın Papa ile şimdiki Başyargıç kafa kafaya verip benim için nasıl müthiş bir işkence icat edecekler?..»

Giyinmesi bitince korkunç bir gülümseyişle söylendi:

«Eyy, Fausta! Eğer buradan sağ çıkarsam, seninle öyle bir hesaplaşacağız ki!..»

Ansızın:

«Ya bizim para kesesi ne oldu?» Diye telâşlandı. «Kesem, benim külüstür çulların cebindeydi. Alıp götürdülerse, Mösyö Espinosa, şu yeni elbiseleri bana pek pahalı ödetiyor, demektir.»

Fakat hemen aynı anda, kesenin, masanın pek göze görünür bir yerine konmuş olduğunu gördü. Hemen onu kavrayıp gözle görülür bir memnunlukla cebine attıktan sonra:

«Kötü hüküm vermekte pek acele ettim,» diye mırıldandı. «Ama, bu iş böyle giderse, içine yine uyku ilâcı katarlar diye ne yemek yiyeceğim, ne de şarap içeceğim. Böyle rezalet olur mu?..»

Bir an düşündü, sonra:

«Hayır,» diye söylendi. «Onlar, yapmak istediklerini yaptılar. Bu bakımdan beni yeniden uyutmazlar sanırım. Hele bekleyelim bakalım. Ne olacağını elbette göreceğiz.»

Tahmin ettiği gibi bundan sonraki öğünlerde hiçbir ağırlık hissetmeden bol bol yedi ve içti. Yiyeceğine ilâç katılmıyordu...

*

Böylece üç gün geçti. Kendisine hizmet eden papazlardan başka kimsenin yüzünü gördüğü yoktu. Bu

papazlar da tek kelime konuşmuyor, hiçbir lüzumsuz hareket yapmıyorlardı. Onlara bir şeyler sormak, bir şeyler öğrenmek istemişti. Fakat papazlar, gayet ciddî tavırlarla selâm vermekten ve sorularını cevap-sız bırakarak çekilmekten başka bir şey yapmamış-lardı.

Üçüncü günün sabahı, odasında sinirli adımlarla bir aşağı bir yukarı dolaşarak ayaklarının uyuşuklu-ğunu gidermeye çalışıyordu. Kafasında arka arkaya bir sürü plân kuruyor, sonra bunlardan vazgeçiyor, bir türlü bir sonuca varamıyordu. Her gün yaptığı gi-bi, penceresini yine ardına kadar açmıştı. Gezinirken boyuna bu pencerenin önünden geçip duruyordu. Birden boğuk bir gürültü duydu. Hemen döndü ve açık pencerenin parmaklıkları arasından girip içeri-ye düşmüş, yumruk büyüklüğünde, topa benzer bir nesne gördü. Bu topu eline almadan önce pencereye atıldı ve bahçeden aceleyle geçen, pek iyi tanıdığı bir karaltının kendisine kaçamak bir işaret yaptığı-nı sezdi. İçinden:

«Chico!» Dedi. «Aferin be Küçük Adam!.. Nasıl etti de manastırın bahçesine girebildi acaba?..»

Kapısının ortasındaki gözetleme penceresinden kimsenin bakmadığına kanaat getirdikten sonra eği-lip topu aldı. Pencereye yöneldi ve sırtını kapıya çe-virerek kendisine atılmış olan şeye baktı. Bu, oldukça kalın ve sert bir şeyin etrafına sarılmış bir yün yu-mağı idi. Çabucak çözdü ve içinde bir kâğıt buldu. Kâğıdı açınca da şunları okudu:

«Size sunulacak yiyecek ve içeceklere el sürmeyin. Sizi zehirlemek istiyorlar. Üç güne kadar sizi oradan kaçırmaya çalışacağım. Eğer başaramazsam, o zaman yine sizi beyninizden vurulmuşçasına öldürecek olan zehirden yemeye vaktiniz var demektir. Üç gün sab-redin. Cesaret!.. Ümit!..»

Pardaillan yüzünü ekşiterek düşündü:

«Üç gün yemeden, içmeden duracağım ha? Vay babam vay! O hâlde hemen zehiri zıkkımlanıp öbür dünyaya göç etmek daha iyi... Ama, ya Chico muvafak olursa?.. Acaba ne yapacak da beni kurtaracak? Ne olursa olsun, üç gün oruç tutarım, ölmem ama, zehiri yer yemez hapı yutarım. Dün akşamki yemeğimden beni bugün de idare edebilecek kadar arttığına göre, demek ki açlığım üç değil, iki gün sürecek... O artığı yerim. Dün yiyip de ölmediğime göre, bugün de ölmem... Demek ki o yemek zehirli değilmiş!..»

Bunu söyledikten sonra, dün akşamdan artan yemeği önüne çekip iki kısma böldü. Bir kısmını hemen gövdeye indirdi. Bu iş bitince ikinci parçayı da alıp elbise dolabına sakladı ve bekledi. Görünüşte çok sâkindi ama, kendine hâkim olmak için gösterdiği gayretten, alnında terler birikiyordu. Öyle ya; o gece uyurken bu artıklara zehir katılmadığı ve Chico'nun dediği gibi, şimdi kendisinin beynine yıldırım yemişçesine yere serilmeyeceği nereden belliydi? Son derece cesur ve kendine hâkim bir adam olmasına rağmen Pardaillan bu yemekten sonraki iki saati büyük bir endişe içinde geçirdi ve ancak ondan sonradır ki içine güven geldi.

Bu arada kendisine kahvaltı da getirmişlerdi. Yemeği getiren papazlar, dünkü akşam yemeğinden hiçbir artık kalmamış olmasına şaşmış göründüler. Fakat mahpusun kahvaltıya el sürmediğini farkedince, birdenbire acıkıp o artıkları tamamen silip süpürdüğüünü, şimdi de karnının tok olduğunu düşündüler. Sofrayı kurulu bıraktılar ve ses çıkarmadan çekip gittiler.

Şövalye, hiç değilse şimdilik zehirlenmeyeceğinden emin, düşünmeye başladı. Doğrusunu söylemek gerekirse, Fausta ile Espinosa'nın, kendisi için daha müt-hiş ve daha uzun sürecek bir işkence icat etmemiş

olmalarına hayret ediyordu. Ama, kimbilir... Belki de şimşek gibi tesir eden bu zehir, kısa bir zaman için de olsa, insana en şiddetli acıları çektiriyordu. Öyle ya... Zaten Chico da kâğıtta bunları yazmıyordu? Bu yazı yalan olamazdı. Dolayısıyla Pardaillan da Chico'nun tavsiyelerine uymakla doğru hareket etmiş oluyordu.

Espinosa'nın ansızın çıkagelmesiyle, Şövalye'nin düşünceleri yarıda kaldı. İçinden:

«*Hah, nihayet bir şeyler öğreneceğim,*» diye söylendi.

Böyle bir düşmanla konuşmanın, ciddî bir düellodan farkı olamayacağını bildiği için, sert bir tavır takınıp hazırlandı.

Espinosa'da gayet sâkin, âdeta ilgisiz bir görünüş vardı. Ancak bu rahat hâlinde en ufak bir zafer nesi sezilmiyordu. Sanki bir asîlzâde, başka bir asîlzâdeyi ziyarete gidiyordu, o kadar...

*

Adamları, Pardaillan'ı götürür götürmez Espinosa da hemen Altın Kule'sine gitmişti. Hatırlanırsa, Kardinal Montalte ile Dük de Ponte - Maggiore, Pardaillan'a karşı birleşmeden önce burada barışmış ve Espinosa'nın emriyle, bir papaz hekim tarafından burada tedavi edilmişlerdi. Şimdi Espinosa, ikisini de Roma'ya göndermek ve yeni Papa seçimi için toplanacak olan büyük Kardinaller Meclisi'ni bunlar aracılığıyla etki altında bırakarak papalığa istediği kimseyi seçtirmek istiyordu. Herhalde bu iki adama dediğini yaptıracak güce sahip olmalıydı ki hem Kardinal, hem de Dük, bir süre itiraz ettikten sonra boyun eğdiler. Zaten Ponte- Maggiore din adamı olmadığı için, papalık mevkiine gelmek ümidini besleyemezdi. Bununla birlikte bir kilise prensi olmak dolayısıyla Pa-

pa seçilmek imkânı bulunan ve üstelik Sixte-Quint'in de yeğeni olan Kardinal Montalte'den daha inatçı çıkmıştı. Fakat Espinosa, kıskançlığın yiyip bitirdiği bu iki adamı tamamen dize getirmek için ikisine de Fausta'yı Pardaillan korkusu olmaksızın terkedebileceklerini ispat etmek gerektiğini anlamış ve bunu yapmakta bir an bile tereddüt etmemişti. Yaraları henüz kapanmış ve hayli zayıf bulunan iki adamı, San-Pablo Manastırı'na götürmüş, Pardaillan'ın odasına sokmuş ve kendilerine, şarabına katılan kuvvetli uykuyu ilâcının etkisiyle derin bir uykuya dalmış bulunan Şövalye'yi göstermişti. Bundan sonra da Pardaillan'a neler yapacağını anlatmıştı. Herhalde onlara söylediği şeyler, ikisinin de aklından geçen intikam şekillerinden daha korkunç olmalıydı ki her ikisi de heyecandan nefes alamaz olmuştu.

Ondan sonra da artık Pardaillan'ın yaşamadığından emin bir hâlde yola çıkmışlardı. Yapacakları iş bitince, nasıl olsa Fausta'yı tekrar bulurlardı. Şimdi Pardaillan kâbusundan kurtulmuş oldukları için, birbirlerini sıkı sıkı kollamaktan başka yapacakları iş yoktu.

Espinosa, sanki Pardaillan'dan özür dileyormuş gibi, tatlı bir edâ ile:

— «Mösyö de Pardaillan, size karşı zor kullanmış olduğum için çok üzgünüm,» dedi.

Şövalye de gayet nazik cevap verdi:

— «Kardinal, ben de sizi üzgün bir durumda gördüğümünden dolayı fazlasıyla müteessirim!»

— «Fakat siz de hak verirsiniz ki bu kötü harekete başvurmamak için elimden geleni yaptım, mösyö... Size, yapacağınız en doğru davranışın hemen yurdunuz Fransa'ya dönmek olacağını açık yürekle söylemedim mi?»

— «Beni açık yürekle uyardığınızı itiraf ederim...

l'ukat, beni yakalatmak konusundaki tutumunuzda bu açık yürekliliği görmem çok zor. Benim gibi basit bir insan için koca bir alay ayaklandırılır mı, Kardinâl? Siz de kabul edersiniz ki bu kadar çaba biraz fazladır...»

Espinosa ciddiyle:

— «Bu da benim, sizin şahsınıza verdiğini önemi; gücünüze ve cesaretinize olan hayranlığımı gösterir,» dedi.

Pardaillan, en zarif gülümsemesiyle:

— «Bu, benim için büyük bir şeref değil,» dedi. «Ama hiç değilse bu sâyede memleketimin geleceğine olan güvenim arttı. Efendiniz asla Fransa'ya hâkim olamayacak. Bu hülyadan vazgeçmesi lâzım...»

Espinosa, merakla sordu:

— «O neden, mösyö?...»

Pardaillan her zamanki sâf tavrıyla güldü:

— «Öyle ya! Eğer bir Fransız'ı tevkif etmek için bin İspanyol lâzım olduğunu görürsem, içim nasıl rahatlamaz? İspanya Kralı Majeste Philippe, hiçbir vakit bizim en küçük vilâyetimizi bile ele geçirecek kadar askeri bir araya getiremeyecek demektir.»

— «Her Fransız'ın bir Mösyö de Pardaillan olmadığını unutuyorsunuz galiba Mösyö... Hattâ ben, siz değerde ikinci bir adamın daha bulunabileceğinden bile şüphe ederim.»

Pardaillan, eğilerek cevap verdi:

— «Bunlar, sizin gibi bir zat tarafından söylendikleri için özellikle kıymetli sözler... Ama, dikkat buyurun, rica ederim. Bu çeşit iltifatlardan sonra beni gurur illetine yakalatırsınız.»

— «Söylediklerim iltifat değil, birer gerçek. Her neyse... Ben bugün buraya, şu bir haftalık misafirliğiniz arasında lâıyk olduğunuz saygıyla muamele

gördünüz mü, rahatınız yerinde mi, diye sormaya geldim. Herhalde emirlerim uygulanmış olacak... Ama, bir şikâyetiniz varsa çekinmeden söyleyin... Bu misafirliği mümkün olduğu kadar hoş bir hâle getirmek için elimden gelen herşeyi yaparım.»

— «Sonsuz teşekkürler, mösyö... Burada rahatım o kadar yerinde ki bir gün buradan ayrılacağım vakit - elbette bir gün gitmem gerekecek - yüreğim burkulacak. Fakat mademki bana bu derece sevginiz var, hiç olmazsa sözlerinizin içimde uyandırdığı şüpheyi de siliverin...»

— «Buyurun, söyleyin, neymiş o şüphe?..»

— «Şimdi, biraz daha geniş olsa gerçek bir cennete benzeyecek bu yerdeki misafirliğimin bir haftadır devam ettiğini söylediniz.»

— «Evet, öyle dedim.»

— «Hangi gündeysiniz, mösyö?..»

— «Cumartesi... Bilmiyor muydunuz? Siz buraya pazartesi gelmiştiniz. Bir hafta derken fazla mübalâğa etmiyorum sanıyorum.»

Espinosa şaşırmış gibiydi. Şövalye:

— «Israrımdan ötürü özür dilerim... Bugün gerçekten cumartesi mi?» Diye sordu.

Espinosa şaşkınlığını saklayamadı. Cevap yerine gümüş bir düdüğü ağzına götürerek çaldı. İçeriye hemen iki papaz girdi. Pardaillan bunların, kapının arkasında hazır olduklarını derhal sezdi. Papazlar eğilip sessizce beklediler. Espinosa sordu:

— «Bugün günlerden ne?..»

Papazlar bir ağızdan:

— «Cumartesi, efendimiz,» dediler.

Espinosa sert bir hareket yapınca iki rahip hiçbir şey söylemeden eğilerek çekilip gitti. O zaman Espinosa, düşünceli duran Şövalye'ye:

— «Gördünüz mü?..» Dedi.

Pardaillan düşünüyordu: «*Demek farkında bile olmadan iki gün iki gece uyumuşum. Garip şey! Bu kara papaz bana ne acayip bir ilâç içirtti acaba? Maksadı ne? Bana ne yapmak niyetinde?..*»

Espinosa, Pardaillan'ın sustuğunu görünce sordu:

— «Pek hayret ettiğinize göre. demek vaktinizi adamakıllı şaşırdınız. Siz ne kadar zamandır burada olduğunuzu sanıyordunuz?»

Pardaillan berrak gözleriyle Espinosa'nın yüzüne bakarak:

— «Ancak üç günden beri..» dedi.

Espinosa ciddiyetle:

— «Sakın hasta olmayasınız?» Dedi.

Sonra Şövalye'nin hiç dokunmamış olduğu kahvaltısı sofrasını farketti:

— «Aman ya Rabbi! Yemeğinize el bile sürmemişsiniz... Yoksa hoşunuza gitmedi mi? Şarapları mı beğenmediniz? Hoşunuza giderse söyleyin, getirsinler. Hizmetinize memur edilmiş olan rahiplere ne emrederseniz yerine getirmeleri tembih edilmiştir. Tabii, kapıyı açıp sizi salmaları hariç... Sizin gibi bir adamı ihtiyaç içinde bırakmak aklımdan bile geçmez.»

— «Rica ederim mösyö... Şahsıma gösterdiğiniz ilgiden dolayı size teşekkür borçluyum!»

— «Rica ederim mösyö... Şahsıma gösterdiğiniz ilgiden dolayı size teşekkür borçluyum!»

Bu sözde bir alay edâsı varsa bile, o kadar örtülüydü ki Espinosa bir şey sezemedi. Babacan bir tavırla:

— «Haa, şimdi anladım,» dedi. «Hareketsizlikten sıkılıyorsunuz. Tabii, sizin gibi canlı bir adam böyle durgun hayata hiç dayanamaz. Açık havada biraz gezinmenin size faydası olur. Benimle beraber manastırın bahçelerinde dolaşmak ister misiniz?»

— «Yanınızda bulunmak şerefi de katılınca, böyle bir gezinti, gerçek bir ziyafet olur, mösyö...»

— «O hâlde ne duruyoruz?..»

Espinosa tekrar gümüş düdüğünü çaldı. İki papaz yeniden belirip kımıldanmadan durdu. Espinosa bir hareketle iki papazı bir kenara çekerek:

— «Şövalye, izin verirsiniz öne geçip size yol göstereyim,» dedi.

— «Nasıl istersiniz...»

Ve heykel gibi kımıldanmadan duran iki papazın önünden geçti. Yalnız, Pardaillan'la Espinosa koridora çıktıkları vakit bu iki papaza, kapının önünde bekleyen iki papaz daha katıldı ve hep birlikte sessizce mahpuslarının peşinden gitmeye başladılar. Papazlar, birkaç adım arkadan geliyor, Pardaillan'la Espinosa durunca, onlar da duruyor, yürümeye başlayınca onlar da yürüyorlardı. Diğer taraftan Şövalye her köşe başında, girintilerde, koridor dönemeçlerinde, sahanlıklarda, avlularda, bahçenin iri ağaçlarının gölgelerinde, kısacası her yerde yeni insanlar görüyordu. Bunlar, nereden geldikleri belli olmadan meydana çıkıyor, ikişer, üçer, dörder kişilik gruplar hâlinde gidip geliyor, Başyargıç'ın önünde eğiliyor, fakat mutlaka onun sesinin erişeceği bir mesafede kalıyorlardı. Bu gezintiyi, belki nazik rehberinin yanından sıvışarak bir fırsat doğar ümidiyle kabul etmiş olan Pardaillan bile bu şartlar içinde herhangi bir şeye kalkışmanın çılgınlık olacağını kendi kendine itiraf etmek zorunda kaldı. Espinosa'dan yakayı sıyırmak belki zor değildi ama, papazların askerler gibi önlerinde nöbet bekleyip, yol vermek gerektikçe sürgüsünü açtıkları, sonra hemen yine kapattıkları bir sürü kapıyı zorlamak nasıl mümkün olacaktı? Geniş, dar, ışıklı veya karanlık, fakat herhalde rahiplerle dolu bir sürü koridordan nasıl geçecekti?

Nihayet, avluyu ve bahçeyi çepeçevre saran yüksek duvarları, kuş gibi uçmadan aşmak kolay mıydı?

Şövalye, şimdilik hiçbir teşebbüste bulunmamanın en doğru hareket olacağını düşündü. Fakat bir yandan rahat rahat Espinosa'nın yanında yürür ve onun, manastır hakkında tatlı tatlı anlattıklarını dinler görünürken, bir yandan da en ufak bir fırsatı kaçırmamak için tetikte duruyordu. Onları böyle yavaş yavaş, tembel tembel gezinir, sâkin sâkin, âdeta dostça konuşur gören herkese, bu iki adamın birinin, ötekini elinde bir mahpus olduğunu, onu işkenceler içinde öldürmeyi tasarladığını fakat şimdilik kedinin fareyle oynaması gibi, onunla oynamaktan zevk duyduğunu anlayamazdı. Pardaillan, Espinosa'nın kendisine sâdece iyilik olsun diye bu manastırın o güzelim bahçelerinde gezdirmeyeceğini, bunun bir sebebi bulunduğunu düşünüyordu. Başyargıç'ın, er - geç su yüzüne çıkacak bir düşüncesi olmalıydı... Fakat Espinosa, hâlâ başka şeylerden bahsediyor, Şövalye de asıl konuya gelinceye kadar onu sabırla dinlemekten geri kalmıyordu.

Bir ara Başyargıç'la Pardaillan, on kadar basamak çıktıktan sonra geniş bir koridorda yürümeye koyuldular. Bu koridor, bina boyunca uzayıp gidiyordu. Bir yanı baştan aşağıya Arap tarzında birbirine bağlı parmaklıklar ve küçük sütunlarla sınırlanmıştı. Bu cepheden dehlize bol güneş ışığı giriyordu. Koridorun öte yanında ise düzenli aralıklarla birbirinden ayrılmış kalın birtakım kapılar vardı ve bu kapılar hiç şüphesiz, yalnızlığa çekilmiş çilekeş papazların hücrelerine açılıyordu.

Koridorun başında kendilerini bekler görünen on kadar papaz, etraflarını çevirdi. Pardaillan, manevranın hemen farkına vardı ve bu papazların iri yapılı, pehlivan yapılı kimseler olduklarını da sezdi. Hafifçe gülümseyerek düşündü:

«Bu işin sonuna yaklaşıyoruz demek... Başyargıç'ın yapacağı iş, kendisini de bir hayli endişelendiriyor olmalı ki beni bir sürü iri kıyım papazla muhafaza altında tutuyor!..»

Gerçekten de içinde yürüdükleri koridor, şimdiye kadar gördüklerinden fazla papazla doluydu ve bunlar özellikle çıkış noktalarını bekler görünüyordular.

Espinosa, ilk önüne gelen kapının önünde durdu. Gayet tabîî bir sesle:

— «Şövalye,» dedi, «şahsen size karşı kin beslemem için hiçbir sebep yoktur; buna inanırsınız, değil mi?»

Pardaillan oldukça soğuk bir tavırla:

— «Mösyö,» dedi, «mademki bunu siz söylüyorsunuz, öyleyse benim de inanmamam için hiç sebep yok.»

Espinosa, bir baş işaretiyle teşekkür ederek sözlerine ekledi:

— «Fakat ben omuzlarımda ağır ve tehlikeli yükümlülükler ve görevler taşıyorum. Bu yükümlülüklerimi ve görevlerimi yerine getireceğim zaman, insanlık tarafım tamamen silinmeli ve yerini Başyargıç'a, yâni her türlü insanca duyguya kapalı olan ve ödevlerini gözünü kırpmadan yerine getiren bir şahsiyete bırakmak zorundadır... İşte şu anda da size Başyargıç hitab ediyor!..»

— «Ammma da yaptınız haa, mösyö!.. Söyleyeceğiniz şey bu kadar müthiş mi? Benden ne diye korkuyorsunuz? Yalnızım, silâhsızım ve tamamen elinizdeyim. İster Başyargıç, ister kral olun... Yalnız, dilinizin altındaki şu baklayı çıkarın...»

Bu sözler öyle alayla söylenmişti ki Espinosa'nın yerinde başka kim olsaydı, öfkesi topuklarına çıkarıldı. Fakat o, kendisinin de söylediği gibi, duygulu bir

insan değil, korkunç bir örgütün amansız mümessiliydi. Kılı bile kıpırdamadan sözlerine devam etti:

— «Majeste Kral'a hakaret ettiniz. Sizi mahkûm ettik, öleceksiniz!..»

— «Hah şöyle... Gördünüz mü işte?.. Açık, dobra dobra lâf diye buna derler... Bunu, başından ne diye söylemediniz? Mahkûm edildim ve öleceğim! Bunu anlamayacak kadar ahmak mıyım? Yalnız bilmediğim mesele, beni nasıl öldüreceğiniz...»

Espinosa, aynı hissizlikle cevap verdi:

— «Ceza daima suçla orantılı olmalıdır. Sizin işlediğiniz suç, en ağır suçlardandır. Dolayısıyla cezası da ağır olacaktır. Aynı zamanda cezanın, suçlunun maddî ve mânevî kuvvetiyle de orantılı olması lüzumdur... Bu alanda da eşi bulunmaz bir kimsesiniz. Bu bakımdan, size verilecek cezanın da o ölçüde müthiş olmasına elbette şaşmazsınız... Bu ceza, öyle bir cezadır ki, yanında ölüm bile hafif kalır.»

— «O dediğiniz, öldürülüş tarzına bağlıdır. Demek oluyor ki, benim için apayrı bir işkence icat ettiniz?..»

Pardaillan bu sözleri, heyecanının en yüksek ânında bulunduğu zamanlarda takındığı en sâkin tavrıyla söylemişti. Böyle anlar, gözünü karartıp en müthiş çılgınlıklara giriştiği zamanlardı. Hayatında bu çeşit çılgınlıkları az mı yapmıştı? Şövalye'yi çok iyi tanıyan Fausta da bu anda burada olsaydı, yanılmazdı. Espinosa ise, ne kadar ihtiyatlı ve keskin görüş sahibi olursa olsun, işin farkına varamadı. Şövalye'nin hâlini hayranlıkla seyretti ve bu sâkinliğin altında yatan müthiş tehdidi sezemedi. Bu bakımdan, cevabı da sâkin oldu:

— «Daha ilk bakışta yüksek bir zekâ sahibi olduğunuzu hissettim. Leb demeden leblebiyi anlıyorsunuz. Hiç şaşmıyorum. Fakat bahsettiğiniz işkencenin

icadında bana, Prenses Fausta'nın çok yardım etmiş olduğunu da itiraf etmek zorundayım. Yalnız, bu kadının neden bu kadar size kin beslediğini bilemiyorum.»

Pardaillan soğuk bir sesle homurdandı:

— «Onun bu işte parmağı olduğunun farkındayım. Ölmeden önce, inşallah ona söyleyeceğim bir çift sözü söylemek fırsatını bulurum. Fakat siz, mös-yö, kendinizin ne tehlikeli bir yılan olduğunuzu biliyor musunuz? Şimdi, hazır elimdeyken, sizi gırtlaklayıp gebertivermeye can attığımın farkında mısınız?..»

Pardaillan bunları söyledikten sonra elini bütün ağırlığıyla Espinosa'nın omuzuna indirdi. Fakat Başyargıç'ın kılı bile kıpırdamadı. Şövalye'nin baskısından kurtulmak için en ufak bir hareket bile yapmadı. Gözlerini, Şövalye'nin ateş saçan bakışları karşısında indirmede ve sanki kendi canı söz konusu değilmiş gibi, sadece:

— «Farkındayım,» dedi, «fakat bana hiçbir şey yapamayacaksınız, çünkü benim, kendime göre ihtiyat tedbirlerimi aldığımı ve canımı sizin hiddetinize kurban etmeyeceğimi tahmin edersiniz.»

Pardaillan şöyle etrafına bakınınca, papaz çemberinin gitgide daraldığını gördü. Tehdidini gerçekleştirmesine imkân kalmadan, bu iriyarı papazların hepsi üstüne çullanacak, onu kıpırdıyamaz duruma getireceklerdi. Ve belki de kalabalığın altında ezilecekti. Kızgın kızgın başını salladı ve Başyargıç'ın omuzundaki elini daha da bastırarak sert bir sesle:

— «Anlıyorum,» dedi, «bu herifler üstüme çullanacak, değil mi? Ama, ya bu tehlikeyi göze alırsam?!.. Hem sonra, kinibilir...»

Espinosa soğukkanlılığından hiçbir şey kaybetmeden:

— «Hayır,» dedi, «umduğunuz gerçekleşmeyecektir. Daha bana el dokundurmadan kısıvrak yakalanırsınız. Baksanıza, hepsi dev gibi... Hem de ne kadar kalabalıklar. Birkaçını yere sereceğinizi kabul ederim ama, yine de bana el süremezsiniz. Bunların çoğu yere serilir, fakat sonunda kılınıza zarar vermeden sizi yakalarlar ve yine söz konusu işkenceyi çekersiniz... Düşündüğünüz işten bir sonuç çıkmayacağını anlıyorsunuz ya?.. Kaldı ki ben de böyle bir teşebbüsten sonra sizi zincire vurdurmak zorunda kalırım. Halbuki hiç de böyle ağır tedbirlere başvurmak istemiyorum.»

Pardaillan, bir anda bütün bu ihtimallerin doğru olduğunu anladı. Yapacağı iş, hiçbir sonuç vermedikten başka, kendisini büsbütün bu müthiş düşmanın eline teslim edecekti. Elleri serbest oldukça ümidini kaybetmezdi ama, zincire vurulduktan sonra işi bitikti. Her ne pahasına olursa olsun, harekette serbest kalması lâzımdı. Çünkü ancak bu sâyede fırsat tan yararlanmak imkânını bulabilirdi. Yavaş yavaş, istemeden yaptığını belli eder tarzda, Espinosa'nın omuzundaki elinin baskısını azaltarak söylendi:

— «Öyle olsun. Haklısınız!»

Papazlar, hâlâ aynı durumda bekliyorlardı. Espinosa, önceki soğukkanlılığından hiçbir şey kaybetmemişti. Olayı kapanmış farzedercesine, önünde durduğu kapıya döndü ve bu kapı derhal, kendi kendine açılıverdi.

Hemen aynı anda da papazlar, artık müdahalelerine lüzum kalmamış olduğunu anlamışçasına gerileyerek çemberi genişlettiler. Fakat, yakından olduğu gibi uzaktan da Başyargıç'ın ve mahpusun en ufak bir hareketini bile gözden kaçırmıyorlardı.

Açılan kapının ardında dar bir hücre vardı. İçeride hiç eşya yoktu ve ışık da açılan kapıdan giriyordu.

du. Hücrenin duvarları kireçle badanalanmıştı. Zemin de taş döşeliydi. Bu taşların etrafı, su akmasına yarayacak şekilde olukluydu. Ama, içeride musluk veya havuz olmadığına göre, akacak bu su, nereden geliyordu? Duvarların üstünde şüphe uyandıracak esmer lekeler görünüyordu. Yerdeki taşlarda da aynı lekeler vardı. Acaba bu soğuk ve korkunç hücre ne işe yarıyordu?.. Zindan mıydı?.. Mezar mıydı?.. Neydi?..»

İnsana ürküntü veren bu hücre boş değildi. Parda illan dikkatle bakınca, yuvalarından fırlamış gözle riyle şunları gördü:

Hücrenin tam ortasında, odundan bir sıranın üstünde bir insan, daha doğrusu bir insan artığı, sım sıkı bağlanmış ve ayakları da demir halkalarla yere tutturulmuştu. Adamın bacakları, sıranın bacaklarına zincirlenmişti. Gövdesi, sıranın arkalığına iplerle iyice bağlanmıştı. Boynu da bir teşhir lâlesiyle demir bir direğe tespit edilmiş olduğu için, en ufak bir hareket bile yapmasına imkân kalmamıştı.

Bu adamın yanında, iriyarı bir papaz, cübbesinin eteğini beline toplamış, kolları dirseklerine kadar sıvalı olduğu hâlde, kocaman elleriyle ufacık birtakım âletleri evirip çevirip duruyordu. Yanındaki zavallıyı hiç umursamıyor gibiydi ama, adamcağızın çılgınlığa varan bir dehşetle yuvalarından fırlamış gözleri, papazın eline ve elindeki âletlere dikilmişti.

Papaz, şüphesiz, kendisine önceden verilmiş olan emirlere itaat ediyor olacaktı. Zira, âletlerini gözden geçirmeyi bitirir bitirmez, kendisini seyredenlere bir kere bile dönüp bakmadan, hemen işe koyuldu. Zavallı adam, bütün vücudunu sım sıkı saran bağlara rağmen tepeden tırnağa kadar titredi ve öyle bir kıvrandı ki, âdeta iplerini koparacağı sanılabilirdi. Ay-

nı zamanda da gergin dudaklarının arasından korkunç, tüyler ürpertici, uzun bir inilti koptu.

Papaz, hiçbir şey olmamış gibi elindeki âleti salladı. Taşların üstüne doğru, beyaz ve kırmızı bir şeyler düştü. Bıraktığı parmağın ucundan taşlara kıpkızıl bir kan, iri damlalar hâlinde aktı. Papaz, adamın tırnağını sökmüştü. Bundan sonra, rahatça, gayet tabii bir iş yapıyormuşçasına, adamın işaret parmağını yakaladı. İşkence çeken adam tarif edilmez bir dehşetle kıvrandı, kasılmış yüzünde hudutsuz bir can acısının izleri belirdi; yeniden, insan sesine benzemeyen o tüyler ürpertici inilti duyuldu, parmağın ucundan yere tekrar damla damla kan aktı ve cellât, yine aynı umursamaz tavırla küçük, kanlı et parçalarıyla karışık tırnağı taşlara fırlatıverdi.

Sıra üçüncü parmağa gelince, mahkûm bayıldı. Cellât, işini yarıda bıraktı. Yerde duran bir torbadan, bir ilâç şişesini aldı ve bunu adamcağıza büyük bir dikkatle koklatarak onu ayılttı. Zavallı adamcağız kokladığı ilâcın etkisiyle kendine gelir gelmez, papaz şişeyi torbasına koyarak korkunç işine tekrar başladı.

Pardaillan, rengi uçmuş bir hâldeydi. Nefret ve tiksintiyle haykırmamak için tırnaklarını avucuna saptırmıştı. Müthiş bir kâbus görüp görmediğini kendi kendine soruyordu. İçini sınırsız bir merhamet bürümüş ve hıncından deliye dönmüştü. Fakat, elinden bir şey gelmediği için, sesini bile çıkarmadan olanları seyretmek zorunda kalıyordu.

Beşinci tırnak da yere düştüğü vakit, mahkûmun feryatları boğuk hırıltılar hâline döndü ve taş yürekli cellât hâlâ hissiz ve aldırıışsız tavrıyla ikinci ele geçmeye hazırlanıyordu.

Şövalye, belki de ne dediğini bilmeden, ister istemez:

— «Müthiş, müthiş...» Diye homurdandı.

Espinosa, soğuk bir edâ ile söylendi:

— «Bu henüz bir şey değil... Geçelim.»

Yürüdüler ve kapanan korkunç kapıdan uzaklaştılar. Pardaillan bu geniş ve güzel koridora, buraya vuran bol güneş ışığına; daha ötedeki çiçekli bahçelere, portakal ve nar ağaçlarına bakarak, bir an, belki de rüya görmüş olabileceğini düşündü. Bu sırada, Espinosa sâkin bir sesle:

— «Halbuki sizin işlemek cüretinde bulunduğunuz suçun yanında, bu adamınki bir hiç kalır,» dedi.

Pardaillan, bu sözlerden, kendisine uygulanacak işkencenin, bu adama yapılan oranla birkaç kat daha beter olacağı anlamını çıkardı ve sinsi sinsi içini kemirmeye başlayan korkuya dayanabilmek için kendisini zorladı. Bu hâlinin, sinirlerinin bozulmuş olmasından ileri geldiğini seziyor ve Espinosa, kendisine bu çeşit birkaç manzara daha gösterirse, içinde meydana gelecek yılgınlığa karşı koyamamaktan çekiniyordu...

Böylece birkaç metre daha yürüdüler ve Pardaillan bu yürüyüş sırasında, çetin bir imtihana çekilmiş olan sinirlerine hâkim olmaya çalıştı. Yirmi adım kadar sonra, Espinosa ikinci bir kapının önünde durunca, Pardaillan titredi.

Kapı açılınca, öncekinin tıpatıp benzeri bir hücre ve içinde de bir mahkûmla bir cellât papaz görüldü. Bu mahkûm da birincisi gibi bir sıraya sımsıkı bağlanmıştı. Yalnız bunun, kolları göğsüne kavuşturulup bağlanmıştı. Birinci hücrede olduğu gibi, kapı açılır açılmaz buradaki cellât papaz da işe girişti.

Elindeki keskin bıçakla mahkûmun göğsünde boydan boya uzun bir yarık açtı ve diri diri, zavallının derisini yüzmeye başladı. İlk hücrede olduğu gibi, burada da müthiş feryatlar, boğuk hırıltılar ve

acıklı iniltiler ortalığı çınlattı. Fakat derisi yüzüldükçe zavallının da kendinden geçtiği görülüyordu. Cellât, inanılmaz bir ustalık ve iğrenç bir dikkatle yüzdüğü deriyi çekiyor, kendi üstüne kıvrıyor; sonra kanlı etleri aralıyor; sinirleri ve damarları meydana çıkarıyordu. Zaman zaman, korkunç bir tabiiyet ve kayıtsızlıkla bir avuç tuz alıp zavallı adamın paramparça olmuş etlerinin arasına serpiştiriyordu. O zaman feryatlar iki kat artarak, kızgın bir demir gibi, Pardaillan'ın beynini dağlıyorlardı. Az önce bir insan göğsü olan bu şekilsiz et yığınının uzun ipler gibi akan kan selleri yavaş yavaş yere iniyordu. Bu kanlar oluklardan akıp gidiyorlardı ve Pardaillan, olukların ne işe yaradıklarını ancak şimdi anlıyordu.

Espinosa, aynı kesin ve aldırışsız tavırla:

— «Geçelim,» dedi.

Ve yine tehdit dolu bir tavırla söylendi:

— «Bu adamın işlediği suç da sizinkinin yanında bir hiç kalır!..»

Başyargıç bunları söyledikten sonra tekrar yola koyuldular. Yalnız bu sefer, kapı birincide olduğu gibi kapanmamıştı ve adımlarını ister istemez hızlandıran Pardaillan, bir hayli uzaklaşmasına rağmen, müthiş iniltileri ve feryatları duymakta devam etti. Bir yandan âdeta kaçarcasına yürürken bir yandan da gittikçe artan hiddetini yenemeyerek içinden söyleniyordu:

«Demek ki bu mel'un Kardinal'in benim için hazırladığı gösteri buymuş... Acaba daha böyle birçok vahşi manzara göreceğim miyim? Lânet Olsun! Bu alçak herif beni çıldırtmak mı istiyor yoksa?»

Ve bu son cümle beyninde bir şimşek gibi çaktı. Birdenbire zihninde bazı karanlık izlenimler aydınlanmaya başladı. Aklına boğa dövüşü alanında. Bus-si-Leclerc'le karşılaştığı sırada Başyargıç'la Fausta'.

nın konuştuğu sözler geliverdi. Şimdi artık, Fausta'nın «Elvedâ» demekteki maksadını da anlıyordu. Prenses: «Beni göreceksin ama, tanıyamayacaksın!» Demişti... Tanıyamayacaktı, öyle mi? İçinden söylendi:

«Demek ki bu iki mel'un, beni çıldırtmaya uğraşacaklar... Tabii bu icat da Fausta'nın... Şimdi aklıma geliyor; bu berbat fikri ona veren de ben oldum. Beni aklımdan vurabilirsin, dedim. Bu kadar alçakça bir işe kalkışacağı hiç aklıma gelmezdi doğrusu... Ah, ya Rabbi, şu kadınla ilki saniye karşılaşayım yeter!»

Espinosa'nın, kendisine nasıl bir ceza hazırlamış olduğunu sezince, hafiflemiş bir insan gibi derin bir soluk aldı. Yüreğine zırh geçirerek, göreceği her şeye karşı hissizleşmeye, sınırlarını sertleştirmeye ve kendine hâkim olmaya karar verdi. Sonra da korkunç kılavuzunun peşine düştü ve artık ne en ufak bir hayret, ne en ufak bir dehşet, ne de merhamet eseri göstermemek azmiyle yürüdü.

Açık olan üçüncü bir kapının önünde durdular. Bu hücrede etleri kızgın kerpetenlerle didiklenen bir zavallı vardı ve buradaki cellât papaz da kendinden öncekiler kadar soğukkanlı ve dikkatli hareketlerle bir ocağın üstüne oturtulmuş bir tencereden kepçeyle kaynar durumdaki köpüklü ve kıvamlı bir sıvıyı alarak, kısıracın vücutta meydana getirdiği yaralara boşaltıyordu. Yaraya akıttığı bu sıvı, kızgın yağla erimiş kurşun ve kalay karışımından ibaretti ve bu müthiş işkencenin uygulandığı zavallı, insan sesine benzemeyen korkunç feryatlarla ulurken, bir yandan da, belki gerçekten çıldırmış olarak:

— «Daha dök!» Diye bağıırıyordu.

Ve bağıırmaları, ikinci odada, derileri diri diri yüzülen adamcağızın feryatlarına karışıyordu.

Pardaillan, Espinosa'nın soğuk, fakat içini okumaya çalışan bakışları karşısında hislerinden hiçbir şey sezdirmemek için olanca gücünü harcıyordu. Başyargıç kendisini gayet sâkin ve kendine hâkim sanabilirdi. Fakat Şövalye'yi tanıyan için, bu kül rengi yüz, bu camlaşmış gözler, dudaklarındaki bu sinirli kıvrım, içinde kabaran heyecanın ve kendine hâkim olmak için sarfettiği müthiş gücün deliliydi. Espinosa, bir kere daha buz gibi bir tavırla:

— «Geçelim!» Dedi.

Bir kere daha, şurada feryat eden mahkûmun suçunun, Pardaillan'inkine oranla hiç olduğunu söylemekten geri kalmadı.

Bu delirtici, korkunç gezinti; bir türlü sonu gelmeyen ve şimdi ulumalar, inilti ve hıçkırıklar, lânetler ve yalvarışlarla dolan koridor boyunca devam etti. Orada birbiri ardısıra yapılan ve Pardaillan'ın gözleri önüne serilen müthiş işkenceleri artık uzun uzadıya anlatamayacağız.

Kerpetenlerle vücudu delik deşik edilen adamlardan sonra, balyoz darbeleriyle kemikleri kırılan bir başkasını, daha sonra gözleri oyulan birisini ve nihayet de dili koparılan bir zavallıyı gördüler. Önlerinde durdukları hücrelerden birinin kapısı açılmadı. Sâdece papazlardan biri, kapının üstündeki küçük bir pencereyi açtı ve Pardaillan, içeride kudurmuş oniki kadar kedinin çırılçıplak bir adama saldırarak kendisini pençeleriyle kan içinde bıraktıklarını ve parladıklarını gördü.

En hasta beyinlerin tasarlayabilecekleri ne kadar müthiş işkence varsa, Şövalye bunların hepsini gördü ve en sert yürekleri bile yumuşatacak çığlıkları iniltileri, ağlamaları, yalvarmaları duydu.

Ve kapıda Espinosa, arkası gelmeyen: «Geçeli-'.
Sözünü tekrarlıyor ve buna, içeride can çekişen za-

vallının Pardaillan'inkine göre çok hafif bir suç işlemiş olduğunu eklemeyi unutmuyordu.

Nihayet, korkunç koridorun sonu geldi. Pardaillan artık, bir saattir yaşadığı müthiş kâbustan kurtulmuştu. Kendine hâkim olmak için gösterdiği bütün çabalara rağmen, aklını bozacağından korkuyordu. Gözlerinin önünden geçmiş olan bu müthiş işkenceler serisinin bir tek amacı olduğunu iyice anlamıştı. Bu amaç şuydu: Kendisine, gördüğü bu tüyler ürpertici işkencelerin, onu bekleyen işkenceler yanında bir hiç olduğunu hatırlatmak...

Onbeşinci Bölüm

BOŞUNA ZİYAFETLER

Korkunç koridorun ucunda birkaç basamaklı bir merdiven vardı ve sağda bulunan gayet yüksek bir duvar, koridoru devam ettiriyordu. Merdiven, küçük bir bahçeye iniyordu ve duvar da bu küçük bahçe ile büyük bahçeyi birbirinden ayırıyordu.

Pardaillan, açık havaya çıkınca, güneşin canlandırıcı sıcaklığı altında derin derin nefes aldı. Kendini, havasız ve ışıksız bir yerden çıkmış sanıyordu ve yanibaşında sessiz sadasız yürüyen Espinosa'ya tehdit dolu bir bakışla bakarak düşündü: «*Bu hain papazın, benim için neler düşündüğünü bilemiyorum. Fakat bana geçirttiği şu işkenceli dakikalar tam zamanında bitti. Yoksa deli olacaktım!..*»

Hâlâ korkunç manzaraların dehşetiyle dolu olan bakışlarını dinlendirmek için, lezzetle içine çektiği havayı kokulandıran çiçeklere baktı. Fakat bakmasıyla beraber sırtından aşağıya soğuk terler boşanması da bir oldu; içinden:

«*Bu da ne biçim bahçeymiş!*» Diye söylendi.

Bu hayrete sebep, bahçenin garip şekliydi. İndiği merdivenden, yalnız bir tek kattan ibaret bakımsız bir binaya kadar bahçenin eni on-oniki metre olmalıydı. Koridorun devamından ibaret olan yüksek duvardan itibaren, yine tek katlı bir binaya kadar bahçenin boyu ise, aşağı yukarı otuz metre vardı. Böylece bu bahçe, koridorun bulunduğu asıl büyük bina da dâhil olmak üzere üç tarafından yapılarla ve bir tarafından da yüksek duvarla çevriliydi. Ama, Pardaillan'ı hayrete düşüren bu değildi. Bu bahçe, boylu boyunca, tam ortasından alçak bir duvar ve onun üstünden de sık parmaklıklı yüksek bir demir perdeyle bölünmüştü. Ayrıca, binalardan birinin damından, ortadaki parmaklığın tepesine kadar da sık bir demir parmaklık çekilmiş ve böylece bahçenin yarısı, kocaman bir demir kafes hâline getirilmişti. Parmaklıklara tırmanan sarmaşıklar, kafesi bir kubbe gibi örtüyor, içinin görünmesine engel oluyordu.

Espinosa, muhafız papazlar tarafından daima sıkı bir göz hapsinde bulundurulmuş Pardaillan'ı götürürken sola döndü ve doğruca bahçeyi enlemesine işgal eden binaya yöneldi. Bu sırada Pardaillan'ın damarlarında kanını donduran garip bir şey oldu. Onların, bahçedeki çakılları gıcırdatan adım sesleri duyulur duyulmaz, yeşilliklerin örttüğü kafesin ardından bir konuşma aksetti. Sonra birtakım mırıltılar, itişip kakışmalar duyuldu ve nihayet ötede, parmaklıkların arasından ölü yüzü gibi soluk, bir

deri, bir kemikten ibaret mahzun insan yüzleri belirdi ve kısık, acıklı feryatlar yükseldi:

— «Açız, açız! Yiyecek verin! Yiyecek verin!..»

Hemen aynı anda bir ses duyuldu:

— «Hele durun, köpekler! Şimdi sizi ininize sokarım!..»

Sonra bir kırbacın yumuşak bir vücutta şaklayışını belirten kuru bir ses ve ardından acı bir feryat işitildi. Bunu da çılgınca bir kaçışma izledi. Eli kırbaçlı gardiyan durmadan bağırıyordu:

— «Haydi ininize! İninize diyorum!..»

İşte Pardaillan'ın şimşek çakması kadar kısa süren bir anda gördüğü, bu oldu. Şövalye müthiş kafese şöyle bir göz atarak kendi kendine sordu: «*Bu cellâtlar üstadı, acaba bana yine ne gibi müthiş bir sürpriz gösterecek?*»

Espinosa, tek katlı binanın önünde durmuştu. Peşlerinden gelen papazlardan biri ilerleyerek binanın kalın kapısının sürgülerini çekip açtı. Kanat açılınca, kalın demir parmaklıkla bir delik belirdi. Bu delik, bir çukura bakıyordu. Çukurun bataklık zemininde, pislikler arasında yarı çıplak bir adam çömelmişti. Uzun zamandır içinde bulunduğu zifiri karanlıktan sonra böyle birdenbire ışıkla karşılaşınca gözleri kamaştığı için, bir an hareketsiz ve gözlerini kırıştırarak kalakaldı. Sonra birdenbire doğruldu ve müthiş çığlığıyla ortalığı inleterek parmaklığa doğru sıçrayıp dışarıdan kendisine bakanları yakalamak istedi. Fakat seyirciler, parmaklıktan epey uzakta durdukları için bunu başaramayacağını görünce, hırsından demir parmaklıkları ısırmağa koyuldu. Bir yandan da durmadan bağırıyordu. İşte tam bu sırada, tepeden fışkıran kalın ve kuvvetli bir su sütunu, azgın adamın üstüne boşalıverdi. Adam, hemen parmaklıkları bıraktı. Çukura atladı ve dört bir ya-

na kaçarak kendini sudan kurtarmaya çalıştıysa da, su da peşinden onu takip etti. Nihayet bağırmaları, boğuk inilti hâlini aldı. Zavallı yorgunluktan bitkin bir hâlde çukurun zeminine serildi ve su şarıl şarıl üstüne akmakta devam etti.

Sonra birden bu müthiş yağmur duruverdi. O zaman bir kapı açıldı. Elinde uzun bir kamçı bulunan bir papaz bu kapıdan girdi ve kendinden geçmiş olan adamın ayılmasını sabırla bekledi. Adamcağız gözlerini açtığı zaman, papazı karşısında gördü. Başına geleceği biliyor olmalıydı ki bir sıçrayışta ayağa kalktı ve acı acı bağırarak çukurun etrafında dönmeye başladı. Papaz, çamura bulanmaması için eteğini kaldırarak, acelesiz ve soğukkanlılıkla onun ardından yürümeye koyuldu. Yalnız her adım başında uzun uzun kırbacını kaldırıp, zavallının sırtına indiriyordu. Adam, her kırbacı yiyişte, can acısıyla oradan oraya sıçırıyor, fakat müthiş papazın üstüne atılmayı aklından bile geçirmiyordu.

Zavallicık, kafesinde, kırbacı yedikçe öfkelenen fakat terbiyecisinin üzerine atılmaya cesaret edemeyen bir vahşî hayvanı andırıyordu. Nihayet şiddetli su darbesi altında zaten bitkinleşmiş olan adam, çabucak elden ayaktan kesilip tekrar çukurun zeminine yığıldı. Papaz, zerrece acımaksızın adamı bayıltıncaya kadar kırbaçlamaya devam etti. Sonra kırbacını beline soktu, cübbesinin eteklerini indirdi ve gayet sâkin bir tavırla oradan çıktı.

Delğin kanadını açmış olan papaz, tekrar kapatmakla uğraşırken Espinosa da büyük bir umursamazlıkla anlatıyordu:

— «Bu, şimdiye kadar görmüş olduklarımızdan çok daha müthiş bir işkencedir. Çukurdaki adam, sağlığında düktü ve İspanya'nın büyüklerinden. İşlediği suç, özel bir cezayı gerektiriyordu. Ona iş-

kence yapılırken alışlagelmiş usullere başvurulamazdı. Kendisini sessizce kaçırıp buraya getirdik... Tıpkı sizi kaçırdığımız gibi... Kendisine bu manastırın papazlarından birinin hazırladığı bir ilâcı içirdik... Bu ilâç zihni felce uğratar. Ondan yeteri kadar içmiş olan birisinin zekâsı, belirli bir süre sonra işlemez olur. O zaman, mahkûma özel bir rejim uyguluyoruz. Şöyle ki: Önce kendisini, içinde kimse olmadığı için size göstermediğim bir zindana tıkarız, birkaç gün sonra mahkûm, artık eskisinden farklıdır. Bir kısmı mahzenden tamamen çıldırmış bir hâlde çıkar, bazıları da tersine zaman zaman akıllarını başlarına toplayabilirler ve bunlar, asıl tehlikeli olanlardır... O zaman böylelerini şu zavallı Dük'ün başına gelen durum bekler. Artık iş bitmiş demektir. Tamamen çıldırırlar... Ve artık Allah'tan korkar gibi korktukları gardiyanlardan başka kimseyi tanımaz olurlar... O vakit yaşayış şartlarını biraz daha yumuşatır ve kendilerini bahçede gördüğünüz şu kafese koyarız...

Espinosa, inanılmaz derecede sâkin tavrıyla bir yandan, öfkesi topuklarına çıktığı hâlde kendini zorla tutabilen Pardaillan'a bu bilgiyi verirken, bir yandan da demir kafese doğru ilerliyordu.

Papazlar, kafesi örten sarmaşıkları araladılar ve Pardaillan baktı. Burada, üstü başı paramparça, iskeletler kadar kuru, renksiz ve saç sakalı birbirine karışmış yirmi kadar zavallı vardı. Bir kısmı yere çömelmişti. Bir takımı da canavar gibi kafeste bir baştan bir başa dolaşıp duruyordu. Bazıları gülüyor, bazıları ağlıyordu... Fakat hiçbirisi diğeriyle konuşmuyor, hepsi yalnız duruyordu. Ziyaretçileri görür görmez parmaklıklara koşuştular. Tehdit etmiyor, ellerini kavuşturmuş yalvarıyorlardı ve renksiz dudaklarından, az önce Pardaillan'ın duyduğu müthiş kelimeler dökülüyordu:

— «Açız! Açız! Yiyecek verin!»

Papazlardan biri, bir köşeden, önceden hazırlanmış bir sepeti aldı ve içindekileri kafesin içine boşalttı.

O zaman Pardaillan, midesi tiksintiden bulanmış bir hâlde, papazın boşalttıklarının, yanına yaklaşılmaz süprüntülerden ibaret olduğunu gördü. İşin korkunç tarafı, aç bırakılmak suretiyle yavaş yavaş öldürülen bu zavallı delilerin, birbirini çığnercesine bu pis süprüntüler üstüne atılmaları ve bunları homurdana homurdana, boğuşa boğuşa kapışmaları, sonra da eline bir şey geçiren her birinin, başkası kapmasın diye bir köşeye kaçmasıydı...

Gözlerini bu feci manzaradan ayıramayan Pardailan kendini tutamayıp:

— «İğrenç!» Diye mırıldandı.

Espinosa tekrar konuşmaya başladı:

— «Burada gördüğünüz insanların hepsi genç, yakışıklı ve zengin, cesur ve zeki kimselerdi. Hepsi de yüksek ailedendi. Görüyor musunuz, icat ettiğimiz ilâç ve kendilerine uyguladığımız yaşayış tarzı onları ne hâle koydu? Bu işkenceye ne dersiniz? Demin size söylediğim gibi bu, koridorda görmüş olduklarınızdan daha müthiş değil mi? Ne düşünüyorsunuz?»

— «Düşünüyorum ki» dedi, «bütün bunlar, Tanrı adına dinî öğütler veren Engizisyon rahiplerine yaraşır buluşlar...»

Ve Espinosa'ya, içinden geçenleri gizleyen, alaycı ve ilgisiz bir yüzle bakarak, Başyargıç'ı hayranlık içinde bırakan bir tavırla ilâve etti:

— «Eğer merakımı aşırı bulmazsanız, lütfen bana, bütün bu gösterilerin benim için ne anlam taşıdığını söyler misiniz?..»

Espinosa dudaklarında soluk bir gülümseme olduğu hâlde ve yavaşça:

— «Size kesinlikle affedilmemek üzere mahkûm olduğunuzu ve bütün bu gördüklerinizin size verilecek ceza yanında bir hiç kalacağını anlatmak istedim. Başka hiçbir kimseye yapmayacağımı size yaptım. Bunun da sebebi, herkesten fazla takdir ettiğim cesur karakterinizdir. Bundan emin olunuz...»

Pardaillan teşekkürle benzer bir baş işareti yaptı ve görünüşte gayet sâkin:

— «Mükemmel, mösyö!» Dedi. «Artık herşeyi iyice anladım. Eğer bana seyrettireceğiniz bu cinsten başka gösteriler yoksa, beni lütfen tekrar zıندانıma veya nereye gönderecekseniz oraya gönderin!..»

Espinosa:

— «Şimdilik başka bir gösteri yok... Hepsi bu kadar,» dedi.

Ve muhafız papazlara dönerek emretti:

— «Mademki öyle istiyor, Şövalye de Pardaillan'ı odasına götürün... Kendisine gereği gibi saygı göstermeyi sakın unutmayın!»

Ve tekrar Pardaillan'a dönerek gayet samimî bir tavırla:

— «Güle güle, Şövalye de Pardaillan!» Dedi. «Özellikle bol bol yiyin ve için!.. Sakın bu sabahki gibi kendinizi aç bırakmayın. Sizin durumunuza perhiz hiç uymaz. Eğer size sunulan yemekler, ağzınıza göre değilse, başkalarını versinler. Her arzunuz yerine getirilecektir. Fakat herhalde yiyin!..»

Pardaillan bu samimî ısrara şaşığını hiç belli etmeden, nezaketle:

— «Merak etmeyin, elimden geldiği kadar yerim, mösyö...» Dedi. «Fakat bu günlerde midem de pek hassas... Ona itaat etmek zorundayım...»

Espinosa ciddiyetle söylendi:

— «Umalım ki mideniz, bu sabahkinden daha iyi bir duruma gelsin...»

Pardaillan ise, etrafındaki gardiyan papazlar arasında uzaklaşıp giderken cevap verdi:

— «Vallahi pek ummuyorum ama...»

Şövalye biraz sonra odasında yalnız kalınca sinirli sinirli dolaşmaya başladı. Düşünüyordu: «*Lânet olsun! Ne iğrenç herifmiş meğer, şu zehirli papaz... Nasıl oldu kendimi tuttum da herifin gırtlığına sarılmadım? Fakat etrafında da pek çok muhafız vardı. Onun hesabını görmeme engel olacaktı. Bu işten, kendimi zincire vurdurmaktan başka bir kâr elde edemeyecektim... Şimdi ise ellerim serbest kaldı. Kimbilir, belki de bir fırsat çıkar. O zaman bu serbestliğin faydasını görürüm!*»

Nihayet böyle gezinmekten bezerek kendisini koltuğa attı. Derin derin düşündü ve gördüklerini, en ince ayrıntılarına kadar teker teker gözlerinin önünden geçirdi.

*

Akşamleyin iki papaz, kendisine yemek getirdi. Adamlar. parıldayan gözlerle bakınarak, aşk ve şevkle yemekleri masanın üstüne sıraladılar. Sonra çeşit çeşit şarap şişelerini bir çeşit saygıyla dizdiler. Ve her zaman yaptıkları gibi çekilip gideceklerine, durup sofrayı seyrederek, Şövalye'nin oturmasını bekler göründüler. Fakat mahpusun bir türlü bu işe niyetli görünmediğini sezen papazlardan biri sordu:

— «Şövalye de Pardaillan yemek yemek istemiyorlar mı?»

Pardaillan. bu iki gardiyanın kendisine verdiği tiksintiyi yenerek, sâkin bir edâ ile:

— «Belki birazdan yerim... Şimdilik iştahım yok.» Dedi.

Papazlar soran gözlerle bakiştılar. Pardaillan bunun farkına vardı. Birinci papaz ısrar etti:

— «Acaba Şövalye de Pardaillan kendilerine başka yemek hazırlanmasını mı arzu ediyorlar?»

— «Hayır, papaz efendi... Fakat bir başka arzum var.»

Papaz aceleyle atıldı:

— «Ne olduğunu öğrenebilir miyim?»

Şövalye soğuk bir tavırla:

— «Şüphesiz,» dedi, «beni yalnız bırakmanızdan başka arzum yok...»

Papazlar, Pardaillan'ın gözünden kaçmayan bir bakışla tekrar birbirlerine baktılar. Sonra iştah verici yemeklerle dolu sofrayı tekrar gözden geçirdiler. Nihayet gözlerini göğ'e kaldırarak, âdeta, bu kadar güzel yemekleri istemeyen bu mahpusun deli olduğuna Tanrı'yı da şahit göstermek istediler. Yalanıp ağız şapırdatarak özenle dizilmiş şarap şişelerini gözleriyle okşadılar ve içlerini çeke çeke çıkıp gittiler.

Onlar dışarı çıkar çıkmaz, Pardaillan kapıdaki gözetleme penceresine bir göz atarak kapalı olduğuna kanaat getirdikten sonra masaya yaklaştı ve üstünü süsleyen değişik ve bol yemeklere baktı. Şöyle rastgele bazı tabakları alarak dikkatle kokladı ve tekrar yerine koyarak:

«Hiçbir acayip koku yok...» Diye söylendi. «Aksi gibi amma da acıktım haa!.. Susuzluktan da ölüyorum!»

Şarap şişelerinden birini aldı:

«Ağzı sımsıkı kapalı,» dedi. «Allah Allah!.. Bu da ne demek?»

Şişenin mantarını çıkardı ve yemekleri kokladığı gibi şarabı da kokladı:

«Hiçbir koku duymuyorum!» Diye söylendi.

Ve yavaşça, âdeta istemeye istemeye, şişeyi tekrar masanın üstüne bıraktı:

«Ne yapayım? *Chico'nun mektubunda, üç gün hiçbir şey yememem gerektiği yazılı. Yoksa zehir beni yıldırımla vurulmuşa döndürürmüş. Lânet olsun! Çaresiz sabredeceğiz.*»

Fakat sofradaki bol ve nefîs yemeklere baktıkça içi gidiyordu. Bunları görüp de yememek, dayanılmaz bir işkence değil miydi? İştahını yenmek için sırtını sofraya çevirdi ve bir gün önceki yiyeceğinden artanları koyduğu elbise dolabını açtı. Artıkları görünce:

«*Pek az!*» Diye söylendi ve bir lokma alarak ağzına götürdü. Fakat onu yemedi ve düşündü: «*O şeytan alasıca Espinosa ile gezindiğim sırada buraya birlilerinin girmediği ne malûm? Dün akşam zararsız olan bu yiyeceklerin, şimdi öldürücü olmadığı nereden belli?*»

Hemen lokmayı ağzından çıkardı ve götürüp tekrar dolaba koydu. Sonra koltuğunu pencerenin önüne çekerek, ayartıcı sofraya sırtını çevirip oturdu... Bir yandan da kendi kendini dayanmaya zorlamak için mırıldanıyordu:

«*Önümde sabredecek ikibuçuk günüm var... ikibuçuk gün dediğin nedir ki? Asıl mesele, sinirlenmemekte ve olayları soğukkanlılıkla karşılayabilmek için kuvvetli olmakta... Artık bu konuyu düşünmeye bile değmez...*»

Olağanüstü bir gayretle boş midesi ve ardında duran iştah verici yemeklerle ilgili her türlü düşünceyi kafasından kovarak Espinosa'nın söylediklerini teker teker hatırlamaya koyuldu. Bazı sözleri olduğu gibi

aklında kalmışlardı: «*Bu ilâç zihni felce uğrattır. Onu yeteri kadar içmiş olan birisinin zekâsı belirli bir süre sonra işlemez olur.*»

Daha önce anlatmayı unuttuğumuz şu küçük olay bir türlü aklından çıkmıyordu: Bu odada ilk yemeği yediği ve kendisini birkaç gün uyutan kuvvetli uyku ilâcını içtiği gece, masanın üstünde yılanmış bir Saumur şarabı görmüştü. Saumur şarabını çok se-verdi, bu yüzden onu yemeğin sonuna saklamıştı. Tam bu şaraptan bir - iki yudum içeceği sırada da birdenbire bir fenalık hissetmiş, uyku ilâcı etkisini göstermeye başlamıştı. Ağzına götürdüğü bardağı dikmeden önce şöyle bir koklamak istemişti...

Bu denemeyi yeterli bulmamış olacak ki parmağını şaraba daldırarak bulaşan birkaç damlayı diline aktarmış ve kırk yıllık bir şarap uzmanı gibi dilini şapırdatarak içkinin tadını kontrol etmişti. Fakat bu kontrol sonunda Pardaillan bardağı masaya bırakmış ve şişeye bir daha elini sürmemişti. Zaten yemeği de bitirmişti. Artık ne açlığı kalmıştı, ne de susuzluğu...

Ancak tam bu sırada aklına bir şey gelmişti. Hemen ayağa kalkarak bardağı ve şişedeki bütün Saumur şarabını, kanlı yüzünü yıkadıktan sonra kirli suları akıttığı leğene boşaltmış, sonra da boş bardakla şişeyi getirip masanın üstüne koymuştu. Birkaç dakika sonra da başı iyice ağırlaşmış ve yatağa uzanıp, derin bir uykuya dalmıştı.

Acaba neden bu şişeyi boşaltmış, gardiyanlarda, şarabı tamamen içtiği izlenimini uyandırmak mı istemişti? Bunu kendisi de bilmiyordu. Şimdi, çoktan unuttuğu bu olay birdenbire hatırına gelmişti ve bir türlü aklından çıkmıyordu. Espinosa'nın söylediği sözlerle bu olayı, neden boyuna birbirine bağlayıp duruyordu? Fausta ile Başyargıç'ın, kendisinin deli-

recceği hakkında söyledikleri ve kulağına çalınmasından çekindikleri sözler, neden «İşkence Koridoru» adını verdiği yerde birdenbire aklına gelmişti? Ve neden bu konuşma, bir türlü aklından çıkmak bilmiyordu?..

Pardaillan'ın kirli su dolu leğene boşalttığı Saumur şarabıyla, Espinosa'nın sözleri, Fausta'nın konuşması ve deliler kafesinde gördüğü manzara arasında ne gibi ilişkiler bulunduğunu, bunlardan ne sonuçlar çıkardığını bilemiyoruz...

Pardaillan koltuğunda uyuyakalmıştı. Uykusunda oldukça huzursuz ve hareketliydi. Dudaklarında alaycı bir tebessüm vardı. Uykusu arasında birtakım kelimeler mırıldanıyordu, bunlar içinden bir tanesini özellikle sık sık tekrarlıyordu. Bu kelime şuydu: «*DELİLİK!..*»

Akşam olunca, Şövalye'nin kahvaltısına da öğle yemeğine de el sürmemiş olduğunu gören papazlar fena hâlde hayal kırıklığına uğradılar ve kendisine, öncekilerden daha itinalı bir akşam yemeği hazırladılar. Fakat Pardaillan, papazların bütün ısrarına rağmen yemeğe dokunmadı. Papazlar, kendisini yemeye razı edemedi çekilmek zorunda kaldılar ve Şövalye, onlar çıkar çıkmaz, pırıl pırıl sofranın ayarlılığından kurtulmak için hemen yatağına girdi. Doğrusu, açlık midesini buruyordu ve bu durumda kendini sofraya oturtmamak için insanüstü bir irade göstermek zorundaydı. Sofra ve yemek kendisine sık sık hatırlatılmasa, belki acısı daha hafif olurdu. Ne çâre ki papazlar, ellerinde dolu bir tepsi olduğu hâlde sık sık geliyorlardı. Belki henüz iştahı yoktur da sonradan acıkır düşüncesiyle, gelen yemekleri sofraya diziyor ve Şövalye'nin gözünün önünde bırakıp çekiliyorlardı. Pardaillan zaman zaman açlığını unutmayı başarsa bile, sofraya gözüne ilişir ilişmez karnı tekrar zil çalmaya başlıyordu.

Ertesi gün, aynı işkence, bu defa daha bol ve iştah verici yemeklerle tekrarlandı. Hem bu sefer papazlar, fazladan bir de ikindi kahvaltısı hazırladılar. Pardaillan, bir günde dört defa iştah açıcı yemeklerle dolu, zengin sofraları seyretmek acısına katlandı. Hele her sofranın gittikçe daha bol ve nefîs şaraplarla süslenmesi karşısında kendini zor zaptetti.

Üçüncü gün, Pardaillan'ın boğazı kupkuru kesilmişti; başı ateşler içindeydi. Ayaklarında hâlsizlik hissediyor, kendine cesaret vermek için:

«Neyse, bu son gün!» Diyordu. «Bu da geçecek... Peki ama, sonra ne olacak? Bakalım, ne olacağını göreceğiz...»

Zihni hep kaçma çârelerini aramakla meşgludü. Fakat hiçbir şey bulamıyordu. Şimdi artık, zayıf düştüğü için olacak Chico'yu da hesaba katıyor, belki kendisini buradan kaçırma çârelerini bulabileceğini umduğu için, her dakika Küçük Adam'ın zarif hayalini bahçede göreceğini, kendisinden yeni bir haber alacağını umarak, vaktinin büyük bir kısmını, pencerenin önünde geçiriyordu...

Fakat Chico ne kendi göründü, ne de bir haber gönderdi.

O gün, gardiyan rahipler Pardaillan'ın yemeğe el sürmemekte ısrar edişi karşısında çok kederli göründüler... Espinosa'nın kendisini ziyaret ettiği güne kadar bu adamlar kendilerini dilsiz sandırtırcasına sessiz davranmışlardı. Fakat en büyük başkanlarının gelişinden beri de çeneleri, dayanılmaz bir şekilde açılmıştı. Pardaillan'ın hâlâ yiyeceklere ve şaraba el sürmemekte devam ettiğini görünce, yemeden ve içmeden başka hiçbir şeyden konuşmaz olmuşlardı. Birisi bir yemeği övüyor, onun nasıl hazırlandığını anlatıyor, öteki başka bir yemekten dem vurarak, insana parmaklarını yedirecek lezzette olduğundan

bahsediyordu. Bazan bu yüzden aralarında anlaşıyor, birbirlerine kızıyor, bazan işi ağız dolusu küfürleşmeye kadar vardırıyorlardı. Birbirlerinin gırtlaklarına sarılacak hâle geldikleri bile oluyordu... Birbirlerinden aşağı kalmak da istemedikleri için gelecek yemekte muhakkak her ikisi de methettiğini getiriyor; bu sefer de bir lokmacık tatması için Pardaillan'a saatlerce dil döküyorlardı. Bu dil dökme sırasında her biri, kendi yemeğini överken, ötekinden bir yudum bile almamasını sıkı sıkı tembih ediyor, alırsa zehirlenmiş gibi olacağını, midesi bozulacağını sayıp döküyordu.

Kendi kendini aç bırakarak ölmeye zorlayan bir insan karşısında bu çeşit kavgalar hem tuhaf, hem de çirkindi. Pardaillan onları susturabilir, ikisi de şüphesiz çenelerini kısıarlardı. Fakat her ikisini de karşısında rol yapıyor sanıyordu. İkisini de odasından kovsa, sözünü dinlemeyeceklerini, gitmeyeceklerini düşünüyor ve çâresiz bu komediye katlanmak gerektiğini hesaplıyordu.

Fakat Şövalye'nin bu hesabı yanlıştı. Papazlar, asla rol yapmıyorlardı. Hareketlerinde samimiydiler... Bunlar basit görüşlü papazlardı. Kendilerine verilmiş olan işi gereği gibi başarmaktan başka düşünceleri yoktu.

Bu rahiplerin işi, Şövalye'ye bekçilik ve hizmet etmektir. Kapısını açıp, kendisini salıvermekten başka Şövalye'nin her dileğini yerine getirmekle görevliydi. Özellikle Pardaillan'a biraz yemek yedirmek için ellerinden geleni yapmaları kendilerine sıkı sıkı tembih olunmuştu. Onlar bu tembihi harfi harfine yerine getirmeye çalışıyorlardı, o kadar... Bütün papazlar gibi yemeğe ve şaraba düşkün oldukları için kendilerine, malı pıstana, bir lokma yiyecek ve de bir yudum şarap kabul etmemeleri için kesin emir verilmişti. Bu cürcü aykırı hareket ederlerse ağır ceza-

lara çarpılacaklardı. Bütün manastırlarda olduğu gibi, bu manastırda da duvarların gözü kulağı bulunduğunu bildikleri için, papazlar özellikle bu son emre harfi harfine uyuyor, verilecek cezanın ne kadar ağır olabileceğini bildiklerinden, ufacık bir itaatsizlikten bile kaçınıyorlardı.

Espinosa'nın hiçbir şeyi tesadüfe bırakmadığının, kullandığı adamların nabızlarına göre şerbet vermesini bilir bir adam olduğunun mükemmel bir delili de şuydu: Bu iki papaza, kurdukları sofradan Pardaillan'a bir lokma bile tattırmayı başardıkları takdirde, artan bütün diğer yemek ve içkileri mideye indirmekte serbest olacaklarını bildirmişti... Yook eğer mahpusa bir şey yediremezlerse, o takdirde de görevlerini başaramamış sayılacaklardı. Tabii o zaman, bütün bu güzel yemekleri ve içkileri, ağızları sulana sulana seyredeceklerdi.

Bütün bunlar, iki papazın, mahpusa, bir lokmacık olsun yemek yedirebilmek için neden bu kadar çaba harcadıklarını ve her seferinde Pardaillan'ı kandıramadıkları vakit, yüzlerinin neden asıldığını anlatmaya yeter...

Oysa Şövalye bütün bunları bilmiyordu. Bir ara yemeklerin zehirli olup olmadıklarını anlayabilmek için bir tabağı, onların önüne sürdü ve bir şişeden kendi eliyle şarap doldurup bardağı uzattı:

— «Buyurun papaz efendi,» dedi, «ben bu yemekten yersem çok memnun olacağınızı söylüyorsunuz... Siz sadece bir lokmacık alın; geri yanını yiyeceğime yemin ederim... Siz şu şaraptan bir yudum alın, arkasından vallahi bütün şişeyi dikerim!»

Bu sözleri söylerken, bir yandan da iki oburu koluyor, adamların perişan hâlini ve ikram edilen yemek veya şaraba aç gözlerle nasıl baktıklarını görüyordu. Şövalye, böylece farkında olmadan iki papazı işkenceye sokuyordu.

Papazlardan biri mahzun mahzun:

— «Maalesef bu dediğınızı yapamayacağız!» Dedi.

Pardaillan sordu:

— «Niçin?..»

Aynı papaz:

— «Bize, sizin clinizden en ufak bir şey kabul etmemiz bile yasak edildi...» Dedi.

Öteki de:

— «Kabul edersek ceza görürüz!» Diye arkadaşının sözünü tamamladı.

O zaman Pardaillan:

— «Öyleyse artık bundan bahsetmeyelim!» Diye kesip attı. İçinden de şöyle söyleniyordu:

«Hergeleler!.. Hiç ağızlarına koyarlar mı?... Yemeklerin zehirli olduğunu biliyorlar tabî...»

*

Nihayet o üçüncü gün geldi. Papaz Botista ile Papaz Zacarias artık (adlarını da söyleyelim!) o gün her zamankinden daha kederli ve âdeta hiddetli göründüler... Şövalye de Pardaillan'ın bir sürü güzel yemeğe el sürmeyişi, nefîs şarapların tadına bile bakmayışı, artık sinirlerine dokunuyordu. Çünkü Pardaillan'ın bunu kendilerine azap çektirmek için kasten yaptığı, akıllarına gelmeye başlamıştı. Öğle yemeği zamanı gelince Botista, gayet şen bir yüzle odaya girerek:

— «Eğer Şövalye de Pardaillan yemekhaneyi şereflendirmek zahmetinde bulunurlarsa kendilerine öğle yemeğini sunacağız!..» Dedi.

Pardaillan bu habere şaştı. Bu ne demek oluyor-

du? Acaba onu acı bir sürpriz veya tehlikeli bir tuzak mı bekliyordu?..

İki papazın birbirlerine parıldayan gözlerle, gülümseyerek baktığını görünce, Şövalye'nin içini bir kuruntu bürüdü. Ters bir edâ ile:

— «Azizim papaz efendi, hâlâ anlamadınız mı?.. Yemeklere el sürmeyeceğimi, size kaç keredir söylemiyor muyum?» Dedi.

Sonra koltuğuna oturarak ikisine de sırtını döndü...

İki papaz dehşet içinde birbirine baktı... Suratları uzamış, dudakları, ağlamaya hazırlanan çocuklarınkiler gibi büzülmüştü. Çirkin ve gülünç bir görünüşleri vardı. Pardaillan bu anda heriflerin yüzünü görmüş olsaydı, gülmekten kendini alamazdı. Bu sırada biraz daha serbest tavırlı olduğu için her harekete öncülük eder görünen Botista, kesin bir dille söylendi:

— «Halbuki gelmeniz lâzım!»

Pardaillan bir tehdit havası sezdiği bu cümleyi duyunca şaşırarak döndü ve alaycı bir edâ ile sordu:

— «Gelmem mi lâzım?..»

Zacarias, daha yumuşak:

— «Emir öyle de ondan!..» Dedi.

Pardaillan alaya devam etti:

— «Ya emre boyun eğmezsem?»

— «O zaman sizi oraya götürmek zorunda kalacağız!..»

Pardaillan ileriye doğru iki adım attı. Üç gündür ağzına bir lokma bir şey koymamıştı ama kendisinde hâlâ bu iki küstah papazı yola getirecek kuvvet bulunduğunu hissediyordu. Tam yumruğunu ileriye doğru savuracaktı ki, birdenbire aklına gelen bir şey kendisini bu hareketten alıkoydu: «Ben de amma

budalayım haa... Hele bir dışarı çıkayım, belki de kaçmak fırsatını bulurum... Hiçbir fırsat bulmasam bile şu manastırın girdisini çıktısını öğrenirim ya!..» Diye düşündü. Ve bu düşünceyle, herifleri yumruklayacak yerde, gayet sâkin:

— «Peki!..» Dedi. «Sizin hatırınızı kırmamak için geleyim!..»

İki papaz memnun memnun sırttı. Mahpuslarının müthiş kuvvetini biliyorlardı. Böyle olmasına rağmen kendilerine verilmiş olan emri yerine getirecek kadar kendi kuvvetlerinden de emindiler. Fakat dövüşçü bir huy sahibi değildiler. Nitekim Batista, gayet keyifli:

— «Hah şöyle asîlzâdem!..» Dedi. «Nihayet akıllıca bir iş yapmaya karar verdiniz. Görün bakın, bizim yemekhane ne kadar hoşunuza gidecek!»

Pardaillan:

— «Gidelim, papaz efendi,» dedi. «Gidelim ama şimdiye kadar olduğu gibi bu sefer de ağzıma bir lokma almayacağımdan emin olabilirsiniz!..»

İki papazın yüzleri tekrar asıldı. Birbirlerine endişeli gözlerle baktılar. Nihayet Batista:

— «Hele bir gidelim de ondan sonra görürüz!» Dedi. «Bakalım, sizi bekleyen şâhane sofradaki nefis yemekleri de reddedebilecek misiniz?»

*

Koridora çıktıkları zaman, hemen etraflarını sarıveren altı kişilik iriyarı bir rahip kafilesiyle karşılaştılar ve hep birlikte aynı koridor üstünde bulunan yemek salonuna gittiler. Muhafızlar dışarıda kaldı ve Pardaillan iki gardiyanla birlikte içeri girdi. Arkasından sürgülerin sürüldüğünü duydu. Şöyle bir bakınınca, çevresinin göz kamaştırıcı manza-

rasına hayran olmaktan kendini alamadı. Salon çok geniş ve yüksek tavanlıydı. Her taraf doğramacılığın en zarif örnekleriyle süslenmişti. İki duvara, dört mevsimi gösteren, dört Flâman halısı asılmıştı. Her ne kadar dört halının dekoru, dört değişik mevsime göre değişik idiyse de, temel konu hep aynı kalıyordu. Her halıda o mevsimin yiyecekleriyle donatılmış sofraları ve bunların başında oturmuş, iştahla yemek yiyen insanları gösteren resimler vardı.

Bütün bu halıları bu duvarlara asmaktan gayenin en ölgün iştahları bile kabartmak olduğu anlaşıyordu.

Gayet büyük bir ocak, bir duvarın üçte ikisini kaplıyordu. Bu ocağın içine saksılar, fidanlar, değerli bitkiler, nefis kokulu çiçekler yerleştirilmiş ve bütün bunlar suları, fısıkiyesinden ince bir yağmur halinde dökülen bir küçük havuzun etrafına sıralanmıştı. Odanın diğer eşyası arasında iki pencereyi sımsıkı kapayan ağır kadife perdeler, karşılıklı iki büfe, gayet geniş on koltuk göze çarpıyordu. Dışarıda gündüz olduğu hâlde, güzel kokular saçan dört tane mum yakılmıştı.

İşte Pardaillan'ın ilk bakışta gördükleri bunlar oldu.

Bu salonun ortasında, etrafına rahat rahat yirmi kişinin oturabileceği bir sofraya kurulmuştu. Masanın üstüne göz kamaştırıcı heyazlık ve harikulâde zariflikte işlemeli bir örtü örtülmüş, bunların üstüne son derece zevkle yapılmış peçetler konulmuş, gümüş takımlar, kristal kadehler, altın kupalar yerleştirilmişti. Bu takımlar mumların ışığında göz alıcı ışıltılar saçıyorlardı.

Bütün bunlar; sofrayı donatan çeşit çeşit yemekleri, nefis meyvaları, çerezleri, hamur işlerini, komposto ve jöleleri göze daha güzel gösteriyor ve niha-

yet boy boy şişeler, bu manzarayı tamamlıyordu. Fakat adamakıllı iştahlı yirmi kişiyi bol bol doyurabilecek olan bu sofranın ortasına bir tek kişilik yemek takımı konmuştu. Ve bu takımın önünde bir tek kol-tuk, harikulâde sofranın tek bahtiyar dâvetlisini bekliyor gibiydi...

İşte Botista ile Zacarias, belki bir İsa tasviri karşısında göstermeyecekleri bir saygıyla, Şövalye'ye bu sofrayı gösterdiler. Parıldayan gözleri, yusyuvarlak bir şekil alan ağızları ve sofradan gelen nefîs kokuları koklayan geniş delikli burunları, hâsılı her hâlleri, bu sofrayı kendilerinin kurmuş olduklarını ve Şövalye'nin burada yemek yemeyi reddetmemesi gerektiğini belli ediyordu. Fakat Pardaillan sâdece:

— «Mükemmel!» Dedi.

Botista'nın yüzü güldü ve söylendi:

— «Ya hele, bu sofranın üstündeki lezzetli yemeklerden tadarsanız, ne diyeceksiniz bakalım!..»

İki papaz, muzaffer bir edâ ile bakışıyor, Pardaillan'ın nihayet yemek yiyeceğine inanmış görünüyordu. Gözleri sanki:

«Nihayet yiyecek!.. Nihayet biz bu kadar uğraşmamızın mükâfatına kavuşacağız! Bunların hepsini silip süpürecek değil ya... Bütün bu lezzetli şeylerin büyük bir kısmını biz haklayacağız!..» Der gibiydiler.

Kalın dudaklarını yalayıp duran dilleri de sanki şöyle cevap veriyordu:

«Sus! Fazla konuşma, ağzım sulanıyor!»

Ne yazık ki iki papazın neşesi pek kısa sürdü. Çünkü Pardaillan az sonra ilâve etti:

— «Ama kendinizi boşu boşuna yormuşsunuz. Zira bu harikulâde yiyeceklere elimi süreceğim değil!..»

Papazların şaşkınlıktan âdeta dilleri tutuldu. Kendilerini tutmasalar Pardaillan'ın üstüne saldıracaklardı. Nitekim Botista gayet ciddî:

— «Günah işlemeyin!.. Hele şu rahat koltuğa bir oturun bakalım!» Dedi. Pardaillan gayet sâkin:

— «Ne diye oturayım?» Dedi. «Hiçbir şey yiyecek değilim... Hiçbir şey... Anlıyor musunuz?..»

Zacarias tekrar yavaşça:

— «Ama emir böyle...» Dedi.

Pardaillan herife yan yan baktı:

— «Orasını duyduk!.. Demin de söylediniz! Ağzınızın ayarını biraz değiştirirseniz iyi olacak!..»

Zacarias kekeledi:

— «Hayır!.. Emir öyle de hani...»

Botista ise yalvardı:

— «Oturun, ne olur!.. Bizi severseniz oturun!.. Eğer bizim dâvetimize uymazsanız haysiyetimiz iki paralık olacak!..»

Pardaillan iki adamın telâşına mı acıdı? Yoksa aldıkları emre körü körüne itaat eden bu cahil papazların kendisine nasıl olsa rahat vermeyeceklerini mi düşündü?.. Bilemeyeceğiz. Kesin olan, alaycı bir edâ ile şöyle söylendiğidir:

— «Pekâlâ!.. Öyle olsun! İkinizin hatırı için oturacağım. Ama bana bir lokma yedirebilirseniz, aşkol-sun size!..»

Ve koltuğa öyle bir tavırla oturdu ki iki papaz birazcık olsun yüzüne bakıp Şövalye'nin ne düşündüğünü sezebilseler veya mahpuslarını daha iyi tanımış olsalardı, kara kara düşüncelere dalacakları kesindi. İçindeki hiddet gittikçe kabaran Pardaillan ise:

— «Haydi! Şu cellâtlık görevinizi yapın bakalım!» Dedi.

İki papaz şaşkın şaşkın bakıştı. Anlamamışlardı. Bu sözler başkasına mı söylendi diye etraflarına baktılar. Ve ikisi birlikte gözlerini göğe kaldırarak: «*Saçmalamaya başladı!*» Demek istercesine, bu olaya Tanrıyı şahit tuttu.

Pardaillan koltuğa oturur oturmaz, göze görünmeyen bir orkestra, kâh ağırlaşıp baygınlaşan, kâh hızlanıp coşan havalar çalmaya başlamıştı.

Bu düzen harikulâdeydi. Derinden derine gelen şu müzik sesi, bu çiçekler, bu uyuşturucu kokular, sofranın ihtişamı, nefis yemeklerden tüten buhar, şarapların çekici rengi ve nihayet sofrayı süsleyen ve herbiri bir kuyumculuk hârikası olan takımların güzelliği, en sağlam aklı bile çeलेcek görünüşteydi. Pardaillan eşsiz irade gücüne rağmen, bu câzibeye karşı koyabilmek için olağanüstü bir çaba harcamaktan ötürü sapsarı kesilmişti.

Acaba gerçekten zehirden mi korkuyordu? Bu korku, kendi kendini açlıktan öldürecek kadar, bu nefis yemekler karşısında ilgisiz kalacak kadar büyük müydü?..

Burasını açıklamamız gerekir...

Hayır Pardaillan zehirden korkmuyordu. Üstü kapalı sözlerle kendisini, en müthiş işkencelerle tehdit etmemişler miydi? O müthiş işkencelere katlanmaktansa, şimşek gibi tesir eden bu zehirle ölüp gitmek, şüphesiz çok daha iyiydi. Onun yerinde kim olsa gözünü kırpmadan zehiri tercih ederdi... O, ölümden de korkmuyordu. Hattâ ruhunun derinliklerinde, belki ölümü bir kurtuluş sayıyordu. Zaten sevgileri ölmüş, kinleri sönmüş değil miydi? Hayatta neden değer versindi? O hâlde, bu çelişkinin sebebi neydi?..

Mesele şuydu: Pardaillan, Kral Henri'den bir görev almış olduğunu ve bu görevi başarmadan ölmeye

hakkı bulunmadığını düşünüyordu. Gerçi, ölüm anlaşmaları bozar, derler anıa Pardaillan böyle düşünmüyor, tersine, ölüm yüzünden bile olsa görevini başaramamayı şerefsizlik sayıyordu. Acaba çok mu mağrurdu! Belki... Fakat, bu onun karakteriydi ve bizim ödevimiz kahramanımızın karakterini olduğu gibi açıklamaktan ibarettir... Pardaillan ölmeye hakkı olmadığını karara bağladıktan sonra zehirle ölüm ve işkenceyle ölüm arasında bir tercih yapmak gerekince, zehiri reddediyor, yavaş işkenceye razı oluyordu. Bu, razı olmak da değildi. Zehiri içer içmez herşey bitmiş olacaktı. Oysa cellâdın elinde son nefeslerini verirken bile kendisini kurtaracak, hürriyet ve hayata kavuşturacak, görevini başarmasına imkân verecek olayın meydana gelmesini ümit edebilirdi.

Görülüyor ki Şövalye gayet mantıklı düşünüyordu. Fakat böyle bir mantığa uyabilmek için insanın büyük bir iradeye, eşine zor rastlanır bir cesaret ve soğukkanlılığa sahip olması lâzımdır...

Şövalye, bütün bunları, odasında yalnız kaldığı saatlerde uzun uzun düşünüp taşınmış, ölçüp biçmiş, ondan sonra kararını vermişti. Ve kararını verince de Botista ile Zacarias'ın bütün çabalarına rağmen, kendine çizdiği yoldan hiç ayrılmamıştı.

Şövalye'nin kendisini zehirden korumakla beraber, Chico'ya bel bağladığı da söylenemez. Zaten Pardaillan'ın kuvveti, kendisinden başka kimseye güvenmemesinde değil miydi? Bu güvenle beraber, karşısına çıkan her fırsattan yararlanmak ve elindeki kozu en iyi şekilde değerlendirmek yeteneğine sahipti. Chico'yu da bir koz sayıyordu. Şimdilik elindeki bu koz da kendisine göre bir değer taşımaktaydı. Ancak bu değerın derecesini bilemiyordu. Bu değer, karşısındaki düşmanın oynayacağı oyuna bağlıydı.

Ağına bir lokma yemek koymamak meselesinde

de sonucun ne olacağı hakkında henüz bir fikre sahip değildi... «*Hele bir kere şu üç günü geçireyim, ondan sonrası için Allah kerimdir,*» diye düşünüyordu.

Gerekirse bu açlığın acısını o zaman gidermek çâresini arayacaktı. O vakit zehirlenmek tehlikesiyle karşı karşıya olacaktı ama, artık başka yol yoktu... Hiç olmazsa o zaman, ölmek için elinden gelen çabayı göstermiş olduğuna inanarak ölebilecekti. Öte yandan, Pardaillan'ın bir türlü yemek yemediğini gören Espinosa'nın da nihayet kendisini zehirle öldürmek tasarısından vazgeçip başka çâreler aramaya kalkışması ihtimali de yok değildi. Düşündükçe bu ihtimale aklı daha fazla yatıyordu.

Şimdi bütün bu noktaları açıkladıktan sonra, yarım kalan hikâyemize devam edebiliriz.

*

Botista ile Zacarias, mahpuslarını koltuğa oturmaya ikna edince, ödevlerinin önemli bir kısmını başardıklarını ve şimdiye kadar en güzel yemeklere bile yüz çevirmiş olan bu adamın, artık bu eşsiz sofraya dayanamayacağını düşünerek sevindiler. Şüphesiz, şu güzel yemeklerin birinden, değilse, ötekinden bir lokma tadacaktı. Ama, o tek lokmadan başka şey yemeyecekmiş... Orasını umursadıkları yoktu. Çünkü o zaman görevlerini başarmış olacak ve sofrada patlayıncaya kadar yemeye, çatlayıp masanın altına yuvarlanıncaya kadar içmeye hak kazanacaklardı... Bütün bu çabaları da bu yüzden harcıyorlardı...

Onun için, Pardaillan'ın söylediği sert sözlere aldırmadan gayretlerine devam etmeye karar verdiler. İkisi de ellerine birer şarap şişesi aldı. Botista bir kadehi yakut renkli bir şarapla, Zacarias da bir baş-

ka kadehi altın sarısı bir şarapla doldurdu. Papazlar bu işi yaparken gayet saygılı bir tavır takınmış ve susuzluktan neredeyse ölecek iki köpek gibi dillerini bir karış dışarıya sarkıtmışlardı. Kadehler ağzına kadar dolunca, kutsal bir nesneyi havaya kaldırıyor-muş gibi kadehleri havaya kaldırdılar.

Botista, hayran bakışlarla, elindeki kadehde bulunan şarabı süzdü:

— «Yakut gibi!..» Dedi.

Zacarias da hayranlıkta arkadaşınıninkinden aşağı kalmayan bir edâ ile söylendi:

— «Altın gibi!..»

Pardaillan sükûnetle:

— «Sayın dostlarım en iyisi, artık bu oyundan vazgeçmektir!» Dedi.

Botista isyan etti:

— «Oyun mu?.. Oyun bunun neresinde, Şövalye?»

Pardaillan:

— «Demek Zacarias'ın dediği gibi bu da bir emir öyle mi? Pekâlâ öyleyse... Bütün gayretinizle işinize devam edin... Fakat ikram edeceklerinizi ağzıma alacak değilim!.. » Dedi.

Botista bağırdı:

— «Ne önemi var, efendim?.. Buyurun, siz seçin!..»

Papaz bunu söyledikten sonra itinalı bir hareketle kadehi masaya bıraktı ve eliyle diğer şişeleri gösterdi.

Sabrı tükenen Pardaillan:

— «Canım bırakın şu sirkeleri! Onlara el sürmeyeceğim işte!..»

Papaz, dehşet içinde:

— «Sirke mi?» Diye sordu.

Kadehi tekrar kaldırarak, ışıkta hayranlıkla seyrettikten sonra:

— «Çıldırımış!.. Çıldırımış!..» Diye bağırdı.

Sonra kadehi burnuna yaklaştırıp hazdan kendinden geçercesine kokladı ve gözlerini göge kaldırdı:

— «Affet Tanrım!.. Ne dediğini bilmiyor!..»

Dedikten sonra tekrar Şövalye'ye seslendi:

— «Bedbaht! Hele şundan bir yudum alın da bakın. Sirke mi, yoksa şişeye girmiş güneş ışığı mı, o zaman görürsünüz!..»

Pardaillan bütün bu hareketlerin yapmacık olduğunu sanıyordu. Alaycı bir tavırla cevap verdi:

— «Peki papaz efendi! Madem ki şişedeki güneş ışığıdır, öyleyse şundan önce siz bir yudum alın! Arkanızdan ben şişeyi bir dikişte boşaltmazsam adam değilim!..»

Papaz hiddetinden âdeta ağlamaklı hâle gelmişti. İnler gibi söylendi:

— «Yapamam!..»

Öteki de ilâve etti:

— «Bize bunu yasak ettiler!..»

Pardaillan mânalı mânalı güldü:

— «Elbette yasak ederler!»

Papazlar, şarapların, Şövalye'yi baştan çıkardığını görünce, bu sefer bütün hırslarıyla yemeklere atılmışlar ve kalabalık sofranın üstündeki tabakları teker teker ele alarak, herbirinin nefasetini ve lezzetini sayıp dökmeye başlamışlardı. Çorbalar, iştah verici çerezler, balıklar, istakozlar, haşlamalar, kapamalar, av etleri, salatalar, tatlılar ve meyvaları sırayla sayıp döktüler. Sofra üstündekilerden hiçbirini unutmamışlardı. Çünkü biri olmasa diğerinin Pardaillan'ı baştan çıkaracağı ümidindeydiler... Pardail-

lan, artık cevap bile vermiyor, gözlerini kapamış, burnunu tıkamış, başıyla hayır, deyip duruyordu.

Bu cehennem işkencesi, belki bir saatten fazla sürdü. Şövalye'nin alnında iri ter taneleri birikmişti. Papazlar da şakır şakır ter döküyorlardı ama, onlarınki büsbütün başka sebeptendi. İşkence sonuna yaklaştıkça, Pardaillan buna dayanabilmiş olmasının memnunluğu içinde, yine keyifli ve umursamaz tavrını takınmaya başlamıştı. Başarı ümitlerinin zayıfladığını gören papazlarınsa suratları gitgide asılıyor, keyifleri kaçıyordu. Son tabaktan da bir sonuç çıkmayınca, Botista artık dayanamayıp iki elini kavuşturdu ve ağlamaklı bir sesle:

— «Aman ya Rabbi!» Diye bağırdı. «Yoksa kendinizi açlıktan öldürecek misiniz?..»

Pardaillan alay etti:

— «Hayır diyemem! Benim böyle acayip düşüncelerim de vardır.»

Papazların ikisi de neredeyse düşüp bayılacaktı. Bir insanın açlıktan ölmeye karar verişini akılları almıyordu. Harıl harıl Pardaillan'ın iştahını açmaya kalkışalım derken kendi iştahları öyle bir açılmıştı ki... Mahpusun kararı karşısında ümitleri azaldıkça iştahları çoğalmıştı. Hele şimdi, bir acayip adamın kendini açlıktan öldürmeye kalkışına ne buyurulurdu? Ya gerçekten de dediğini yaparsa - ki yapacağı benziyordu - o zaman, papazların şu güzel sofrayı silip süpürmek hayâline vedâ etmeleri lâzım gelmeyecek miydi? Kendilerini amaca çok yaklaştırmış sandıkları bir sırada uğradıkları bu hayâl kırıklığının üzüntüsü, cidden büyük oldu...

Pardaillan, bu garip olduğu kadar insanüstü mucadeleden galip çıktı ama, odasına döndüğü vakit bitmiş, perişan olmuştu ve kendisini koltuğuna dot atmıştı. Bütün gün taş taşımış olsaydı, bu kadar yorul

mayacağı kesindi. Kaldı ki üç günden beri açtı ve bu açlık bütün gücünü eritip yok etmişti. Fakat gözlerinin önüne en nefis yemekleri sermek suretiyle kendisini dayanılmaz bir işkenceye sokmamış olsalardı şüphesiz bu kadar acı çekmezdi... Koltuğuna gömüldükten sonra iki papazı düşünerek homurdandı:

«Alçak herifler! Beni yavaş yavaş öldürüyorlar!.. Adamlarınki ne delice gayret!.. Midem açlıktan burulurken onlara nasıl dayanabildim bilmem?.. Hele o müzik, o kokular, o dekor neydi? Ah Fausta! Ah Espinosa! Bana işkencelerin en kötüsünü çektirdiniz... Sizi elime geçirdiğim gün bunların hesabını sorarım! Fakat artık kararımı verdim yarın, ya buradan kurtulacağım ya da sonu ne olursa olsun, karnımı doyuracağım!..»

*

Ertesi gün, kahvaltı saatinde iki papaz görünmedi...

Pardaillan hayal kırıklığına uğrayarak düşündü: *«Vayy! Galiba fazla naz ettik ve âşık usandırdık! Sakın Espinosa fikrini değiştirmiş ve beni zehirleyeceği yerde, aç bırakıp öldürmeye karar vermiş olmasın?.. Hele biraz daha bekleyelim bakalım...»*

Ve kendi kendine bir kahvaltının nasıl olsa, üç günlük açlığı gideremeyeceğini hesaplayıp daha zengin ve bol olan öğle yemeğini beklemeye karar verdi. Fakat nihayet öğle vakti de geldiği hâlde iki papaz yine görünmedi. Pardaillan'ın içini merak sarmaya başlamıştı. Odasında üç aşağı beş yukarı sinirli sinirli dolaşarak söyleniyordu:

«Unutmuş olamazlar... Bunda bir iş var, ama ne? Yoksa Espinosa, benim bugün zehirine meydan okumaya karar verdiğimi sezdi mi?.. Buna ihtimal ve-

remem. Hem zaten sezse bile, bana mükemmel bir sofra hazırlamaya gayret etmesi gerekmez mi?.. Sakın Chico, bir budalalık yapmış olmasın? Belki de yakalanmıştır. Ah şunu bir öğrenebilsem!..»

Küçük gözetleme penceresini tıkırdatmak üzere kapıya yöneldi. Sonra bundan vazgeçip yavaş yavaş kapıdan uzaklaştı; kendi kendine:

«Hayır!» Dedi. «Açlığa dayanamadığımı ve yemek beklediğimi şu heriflere belli etmek istemem. Hele biraz daha sabre delim bakalım!..»

İkinci kahvaltısı zamanı da geçti. Nihayet akşam yemeği saati geldi ve iki papaz bir türlü görünmeden o da geçti gitti. Pardaillan, fena hâlde içerlemişti:

«Yoo!.. Artık bu işin içyüzünü anlamalıyım!» Diye söylendi.

Sert adımlarla kapının penceresine giderek camı tıkırdattı. Pencere hemen açıldı. Şövalye'nin her zamanki gardiyanlarının sesine benzeyen, yumuşak bir ses:

— «Bir şey mi istediniz?» Diye sordu.

Pardaillan ters ters:

— «Yemek istiyorum!» Dedi. «Yoo, eğer beni açlıktan öldürmeye karar verdiyseniz, söyleyin de bilelim!..»

Gardiyan büyük bir hayret içinde sordu:

— «Yemek mi istiyorsunuz? Size kim engel oluyor ki?.. Odanız yiyecek dolu değil mi ?..»

— «Allah belânızı versin... Hiçbir şey yok... Beni açlıktan mı öldürmeye karar verdiniz diye bunun için soruyorum ya!..»

— «Allah esirgesin! Sizi açlıktan öldürmek de ne demek?.. Botista ile Zacarias, herhâlde sofranızı hazırlamış olmalılar...»

Kendisiyle alay edilip edilmediğini anlamak isteyen Pardaillan homurdandı:

— «Hiçbir şeyim yok! Ne bir lokma ekmeğim, ne bir damla suyum var!..»

— «Allah Allah! Sakın bu iki şaşkın sizi unutmuş olmasın?..»

Gardiyanın sesinde gayet ciddî bir edâ vardı. Ama herifin yüzünden Pardaillan'la alay edip etmediğini anlamaya imkân yoktu. Çünkü ölü gözü gibi yanan kandillerin loş ışığında hiçbir şey farkedilmiyordu... Şövalye haykırdı:

— «Canım, neden bugün görünmediler?»

— «Bugün manastırdan dışarı çıkmalarına izin verilmişti... Sadece bir günlük izin... Fakat, sizin bugünkü ihtiyacınızı düşünüp ona göre hazırlık yapmaları gerekirdi. Eğer bu savruklukları, efendimizin kulağına giderse, yandılar demektir... Onların durumunda olmak istemem doğrusu... Peki ama, siz neden bu kadar beklediniz?.. Neden daha sabahleyin haber vermediniz? O zaman hemen sofranız kurulurdu. Halbuki şimdi...»

Pardaillan telâşla sordu:

— «Eee! Şimdi ne olmuş?»

— «Şimdi manastırda herkes yattı. Kilerci papaz da uyuyor... Size bir lokma bile veremeyiz!.. Felâketi gördünüz mü?..»

Pardaillan'ın içine güven gelmişti.

— «O kadar önemli değil!» Dedi. «Bir gün daha fazla aç kalmaktan bir şey çıkmaz... Fakat şöyle dilimi nemlendirecek kadar suyum olsaydı... Ne yapalım, yarına kadar bekleriz. Eğer gerçekten beni açlıktan öldürmeye karar vermedinizse, yarın bir şeyler yemem herhâlde mümkün olur!..»

— «Aman Şövalye! Nasıl olur da bizden böyle bir

zulüm umuyorsunuz? Efendimizin ne kadar sıkı tembihlerde bulunduklarını duymadınız mı? Bu işte asıl suçlular, Botista ile Zacarias'tır... Ve emin olun ki hak ettikleri cezayı da çekeceklerdir...»

Pardaillan adamın sözünü kesti:

— «Onların ceza görmelerinden bir şey çıkmaz. Mademki yarın yemek yiyeceğimi söylüyorsunuz, kendilerine benim yüzümden ceza verilmesine gönlüm razı olmaz!..»

Sonra adamın Hıristiyanlık, af ve merhamet hakkında mırıldandığı sözleri dinlemeye lüzum görmeden kendini yatağa atarak uzun zaman düşündü... Ve nihayet uyuya kaldı.

*

Ertesi sabah kahvaltı saatinde iki papaz yine gözükmedi... Pardaillan tekrar, kendisine en nefis yemekler gösterilerek işkence edildikten sonra şimdi de aç bırakılarak öldürüleceğini düşündü... Nihayet öğle yemeği vakti, iki papaz gayet asık suratla odaya girerek kendisine yemeklerinin hazır olduğunu haber verdi. Pardaillan o kadar ümitsizdi ki yanlış duyduğunu sanarak papazlara sözlerini tekrarlattı. Nihayet sofranın gerçekten hazırlandığına ve bu yemekte alınyazısının belli olacağına inanarak sâkinleşti. Adamakıllı papara yemişe benzeyen iki papaza sordu:

— «Nasıl oluyor da izin alıp gittiğiniz hâlde koca bir gün beni aç bırakıyorsunuz?»

Botista sâf sâf bağırdı:

— «Canım, şimdiye kadar ne verdiysek yemediniz!..»

— «Bu da lâf mı?.. Dün canım birdenbire yemek istedi işte!..»

— «Nasıl olur?»

— «Söylüyorum ya, işte!..»

Zacarias, nefes nefese sordu:

— «Ya bugün?..»

— «Bugün de, dünkü gibi açlıktan ve susuzluktan ölüyorum... Eğer sofranız, geçen akşamki gibi doluyorsa onu temizledim gitti!..»

Botista sevinçten iyice şaşırılmış bir hâlde:

— «Ulu Tanrım! Neler duyuyorum?» Dedi. «Ne kadar sevindiğimi bilerseniz!.. Hemen gelin, Şövalye!»

Rahipler Şövalye'yi apar topar yemek salonuna sürüklediler. Her zamankinden daha zengin ve daha nefis yemeklerle dolu olan sofranın karşısında Zacarias bağırdı:

— «Sizinle bahse girerim ki, bunları silip süpürmezsiniz!»

Pardaillan itiraf etti:

— «Doğru! Burada bir orduyu doyuracak kadar yiyecek var!..»

Ve kesin tavırla masaya oturdu. Bir gece önce olduğu gibi, sesi uzaktan gelen orkestranın tatlı nağmeleri arasında, iki papaz, tekrar kendisine dikkat ve saygıyla hizmete koyuldu... İkisinin de keyfi yerine gelmişti; zira en sonunda emellerine kavuşacaklarını ve bu harikulâde sofranın sonunun, kendilerinin nasip olacağını artık anlamışlardı.

Pardaillan yemeğe çerezlerden başladı. Onun bu sâkin ve neşeli hâlini gören hiç kimse, içinde geçen fâciayı sezemezdi... Şövalye her lokmayı yutarken, düşünüyordu: «*Acaba zehir bunda mı?*» Ve her yeni yemeğe el atışında da içinden: «*Deminki değildi ama belki bu zehirlidir!*» Diye söyleniyordu. Yemeğin başında, her lokmayı çekine çekine aldı, ağzında bekletip damağıyla onu iyice tahlil ettikten sonra

ağır ağır çiğneyip yedi. Fakat sonunda bu yavaşlık sinirine dokundu ve basbayağı karnını doyurduğu zamanlarda olduğu gibi yiyip içmeye başladı. Neticede Şövalye dört kişilik yemek yediyse, altı kişilik de içti. Fakat bunu oburluğundan değil, yiyip eski gücüne kavuşması lâzım geldiğine inandığından yaptı...

Papazlara gelince, Pardaillan az veya çok yemiş, umurlarında bile değildi. Onlar için önemli olan Şövalye'nin bir lokma da olsa yemesiydi. Çünkü ancak bu takdirde yemeğin üst yanı onlara kalacaktı... Memnun ve mutluydular. Bu yüzden, Şövalye'ye gayet becerikli ve eline çabuk iki garson gibi hizmet ettiler...

Ama, dünyada sona ermeyen ne vardır ki? Bu yemek de nihayet bitti ve Pardaillan yine odasına dönerek kendini koltuğuna attı. Kendi kendine:

«Oooh...» Dedi. *«Hem adamakıllı karnımı doyurdum, hem de hâlâ yaşıyorum... Halbuki mektupta şimşek gibi tesir eden bir zehirden bahsediliyordu... Kimbilir, belki de kararlarını değiştirmişler, beni yavaş tesir eden bir zehirle temizlemeye karar vermişlerdir... Hele bekleyelim bakalım, ne olacağını göreceğiz...»*

Birkaç saat, kımıldamadan koltuğunda kalakaldı. Sızmış görünüyordu ama uyumuyordu. Hem bekliyor, hem de düşünüyordu. Sonunda, birden ayağa kalktı ve gülümseyerek gezinmeye koyuldu; içinden:

«Yediğim yemeklerde bir damla bile zehir bulunmadığına yavaş yavaş inanmaya başlıyorum!» Diye söylendi. *«Espinosa plânını mı değiştirdi, yoksa bütün bunlar, beni budalacasına aldatan bir oyundan mı ibaret?.. Hele biraz daha bekleyelim... İkinci kahvaltısı vakti yine geçti, halbuki bizim gardiyanlar hâlâ gözükmediler...»*

Papazlar, yalnız ikinci kahvaltısı vaktinde değil, akşam yemeği saatinde de gelmediler. Gerçi Parda-illan bir-iki gün acıkmayacak kadar yemek yemişti ama, bu ziyafet işindeki esrarı çözmek istiyordu. Onun için, kapıdaki gözetleme penceresine gitti ve bir gün önce yaptığı gibi tıkırdattıktan sonra seslendi:

— «Hecy! Papaz efendi... Artık bana o mükemmel sofralardan kurmayacak mısınız? Adamakıllı alışmıştım, yahu!..»

Papaz Zacarias gayet üzgün bir sesle cevap verdi:

— «Bitti o güzel ziyafetler! Ah, bitti o nefis sofralar azizim! Maalesef bitti!»

Gözünde bir ışık parlayan Pardaillan:

— «Yaaa!.. Öyle mi?» Dedi. «Nedenmiş o bakayım?»

Papaz bönlüğe varan bir sâflıkla:

— «Ah, birader!..» Dedi. «Siz galiba bir suç işlediniz... Ne olduğunu bilmiyorum doğrusu... Yalnız bu suçunuz yüzünden büyüklerimiz sizi bir süre aç bırakmaya karar vermişler, onu biliyorum. Botista ile bana, sizden artan yemekleri yemek hakkı verilmişti. Yaa!.. Neden bu kadar zamandır o güzel yemeklere el sürmediniz?.. Sizin yüzünüzden biz de onlardan mahrum kaldık ve bu işle ilgisi olmayan öteki papazlar o yemekleri mideye indirdiler!..»

— «Neden siz yemediniz de ötekiler yediler? Doğrusu buna üzüldüm !..»

— «Monsenyör Espinosa, sizin muhakkak o yemeklerden yemenizi istiyordu. Yemediğiniz zamanlar bundan biz sorumlu tutuluyorduk. Eğer yemiş olsaydınız, bütün o sofrada bizim olacaktı. Yemediğiniz vakitler de bize ceza olarak, sofradaki bütün o nefis şeyleri, öteki papazlara dağıtıyorlardı...»

— «Demek, benim yemek yemem için o kadar ısrar etmenizın sebebi buydu?..»

— «Elbette buydu ya!.. Başka ne olacaktı?»

— «Yahu bana bunu neden o zaman söylemediniz? Ben o kadar kötü insan değilim. Söylemiş olsaydınız, size yararı olacak herşeyi yapardım!»

— «Sizin bu kadar iyi yürekli olduğunuzu onlar da biliyor olmalılar ki, bizim size bir kelime bile söylememizi yasaklamışlardı!..»

— «Canım, haydi bir şey söylemenizi yasaklamışlardı diyelim! Peki size bir lokmacık tadın diye o kadar ısrar ettim; bir lokma yemeyi de mi yasak etmişlerdi?..»

— «Zaten herşeyden önce yasak edilen buydu... Bunu yapmış olsaydık, sofranın geri kısmı yine bize kalmayacaktı... Önemli olan yemeği, ilk önce sizin tatmanızdı. Zaten önce biz tatsaydık, kimbilir ne ağır cezalara çarpılırdık?»

Pardaillan, papazdan öğreneceğini öğrenmişti. Kendisini oracıkta bırakıvererek kapıdan ayrılırken kendi kendine söylendi:

«Ben bütün bunları daha önceden bilmeliydim!..»

Ve kapıdaki gözetleme penceresinin kapanmış olduğunu gördükten sonra acı acı gülerek mırıldandı:

«Doğrusu bu oyunu iyi oynadılar ve ben de aptallar gibi kandım! Oysa «Yaşayan Ölüler Mahzeni'nde» karşılaştığım şeylerin ve ondan sonra başıma gelenlerin Espinosa'nın usulleri hakkında bana bir tecrübe olması gözlerimi açması gerekirdi... Yine alılandım vesselâm... Fakat bu sefer, aldığım ders boşa gitmeyecek!..»

Onaltıncı Bölüm

İŞKENCE MAHZENİ

Pardaillan ertesi gün aynı saatte kalktı. Koltuğunu pencerenin girintisine getirdi. Koltuğun yüksek arkılığı da kendisine siper olduğu için, kapıdaki delikten kendisini sürekli olarak gözetleyen gözlerden kurtulabiliyordu.

Şövalye, sindiği bu kuytu yerde uyuklar görüne-
rek, oturup saatlerce düşündü. Herhâlde Espinosa'nın kendisine uyguladığı plânın amacını nihayet anladığını sanıyor olacaktı ki zaman zaman gözlerinde kurnaz bir ışık belirliyor; dudaklarında alaycı bir gülümseme geziniyordu. Bir gün önce Zacarias'ın sözlerinden anladığına göre, artık kendisini aç bırakmaları ihtimali kuvvetliydi. Onun için, gardiyanların da odaya girmeyeceklerini umuyordu. Yanıl-

mıyordu. Öğleye kadar kendisine bir lokma bile yiyecek getiren olmadı. Saat bire doğru yerinden kalktı, bitkin bir hâlde elbise dolabına yöneldi, oradan ufak bir paketçik çıkararak epey zamandır hiç yanından ayırmadığı pelerinin içine sakladı. Kendini çok zayıf ve kuvvetsiz hissettiği için zorlukla tekrar koltuğuna giderek, arkalığın ardında gözden kayboldu. Orada ne yaptığını söyleyemeyeceğiz. Çünkü bir şeyler çiğniyormuşçasına ağız oynatışına bir mâna vermek mümkün değildi... Acaba, boş ağızla bir şeyler çiğner gibi yapmanın açlığı gidermek için iyi bir çâre olduğunu mu keşfetmişti?..

Böylece kendisini üç gün yapayalnız bıraktılar ve ne bir yudum su, ne de bir lokma ekmek getirdiler... Artık vücudunun güçsüzlüğü son sınırına gelmişti. Ayakta zorlukla durabiliyor ve koltuğunu, pencere girintisindeki yerine çekmek için büyük çabalar harcıyordu... Fakat bu köşeye sinmekten bir türlü vazgeçemiyordu. Bu manastır hapishanesine gireli tam on gün oldu ve Pardaillan bu süre içinde tanınmayacak duruma gelmişti. Avurtları çökmüş, yüzünün kasları gerilmiş, gözleri büyümüş, ve bir hayli uzamış olan sakalı, yanaklarıyla çenesini örtmüştü. Ve artık Pardaillan neredeyse kendi gölgesi hâline gelmişti... Vaktinin büyük bir kısmını koltuğuna gömülmüş olarak geçiriyordu...

Dördüncü günün sabahı gardiyanlar odaya girerek kapkara bir ekmek parçasıyla su dolu bir testi getirdiler. Kendisine, bu yiyeceği idareli kullanmasını, ancak iki gün sonra tekrar yiyecek verileceğini söylediler...

Şövalye söylenilenleri büyük güçlkle kavrar göründü. Ama herhalde anlamamış olacaktı. Zira iki saat sonra ekmeğin yarısı yenmiş, testinin de yarısı boşalmıştı. Herhalde bu sırada kendisini gözet-

lennmiş olacaktı ki az sonra papazlar tekrar görünüp, peçlerinden gelmesini tembih ettiler...

Yediği az buçuk şey, yine biraz olsun vücuduna kuvvet vermiş olmalıydı ki, pek o kadar zorluk çekmeden ayağa kalktı. Yalnız, gardiyanlar söylediklerini Şövalye'nin pek anlayamayışına hayret ettiler...

Botista bu durumu görünce Pardaillan'ı bir kolundan tuttu. Zacarias da ötekinden yakaladı. Kendisini birkaç boridordan geçirip iki kat aşağı indirdiler. Bir kapı açıldı. Papazlar, Şövalye'yi hafifçe, kendisine ayrılmış olan yeni zindana itiverdiler. Sonra, ekmekten ve sudan artakalanları da getirerek, onları da oraya, yere bıraktılar ve sessizce çekildiler. Botista, hemen manastır başpapazının yanına çıktı. Başpapaz, merakla sordu:

— «Ne oldu?»

Botista kısaca cevap verdi:

— «Tamam!»

— «Zorluk çıkarmadı mı?..»

— «Hiçbir zorluk çıkarmadı muhterem peder... Hem zaten açlıktan mıdır nedir, bilemiyorum ama, pek kendinde değilmiş gibi bir görünüşü var... Yâni herhalde buraya geldiği zamanki o korku veren Şövalye'den eser kalmadı...»

— «Allah Allah! Gerçekten bu kadar bitkinleştirmiş mi? Dikkat edin kardeşlerim, zira bu mesele önemlidir!»

— «Muhterem peder, Şövalye birkaç gün daha bu sert rejim içinde tutulursa, aklını kaybedeceği veya hiç değilse açlıktan yerlere serileceği kesindir!..»

— «Hekim biraderimizi gönderelim de kendisine farketirmeden şöyle bir muayene etsin bakalım! Manastıra geldiği gün, odasında, şöyle göze görünecek

bir yere koymanızı tembih ettiğimiz şarabını tamamen içip bitirdiğinden eminsiniz, değil mi?»

— «Elbette! Şişenin dibinde bir damla bile şarap kalmamıştı... Zacarias'la beraber adamakıllı kontrol ettik!..»

Başpapaz, korkunç bir gülümsemeyle:

— «Mademki öyledir,» dedi, «o hâlde gerçekten artık kıvama gelmiş olmalı! Ama ben yine hekim biraderi gönderip kendisini bir muayene ettireyim... Haydi git kardeşim. Artık mahpusa bakmak yükünden kurtuluyorsunuz. Görevinizi gayret ve zekâ ile başardınız. Efendimiz, sizlerden çok memnun kalacak... Haydi, Tanrı selâmet versin!..»

Botista, âmirinin karşısında yerlere kadar eğildi ve aldığı aferinden memnun, çıktı.

Pardaillan'ın yeni kapatıldığı hücre aşağı yukarı üçerbuçuk metre eninde ve boyundaydı. Zifirî karanlıktı. İçinde hiçbir eşya, oturacak yer, hattâ bir ot yığını bile yoktu ve şüphesiz bütün gücünü kaybetmiş olan Şövalye için, yere oturup sırtını duvara dayamaktan başka çâre kalmamıştı.

Böylece yığılmış bir hâlde ne kadar zaman kaldı? Dakikalarca mı, yoksa saatlerce mi?.. Farkında değildi. Zira, o kadar bitkin bir durumda bulunuyordu ki, artık düşünme yeteneğini bile bütün bütüne yitirmişe benziyordu. Geçen sürenin epeyce uzun olması daha muhtemeldi. Zira acıktı ve ekmeğin kalasını da bitirdi.

Şimdiye kadar çektiği işkencelere bir yenisi, hücrenin sıcaklığı da katılmıştı. Zindanın tavanından gelen bu sıcaklık, gitgide artıyordu. Sanki tepesinde muazzam bir ocak yakılmıştı ve buradan kafasına gittikçe artan bir sıcaklık iniyordu. Bu sıcaklık, zindanın havasını berbat ediyordu. Şövalye'nin nefes alması gittikçe zorlaşıyor, vücudundan şakır şakır ter

boşanıyordu. Bunlar yetmiyormuş gibi zindanda bir mezar sessizliği ile beraber, insanın hiçbir şey görmesine imkân vermeyen koyu bir karanlık vardı ve bu karanlıkta bir yudum su içmek için aradığı testiye ancak el yordamıyla bulabiliyordu. Artık bu sıcaklığın dayanılmaz hâle geldiği bir sırada tavan ansızın açıldı ve içeriye müthiş bir ışık dalgası girerek, Pardaillan'ın gözlerini kör edercesine kamaştırdı... Sanki birdenbire tepesinde bir güneş yanmıştı. Aynı anda, sıcaklık da azalmış, zindan, tatlı bir serinliğe gömülüvermişti. Fakat bu tatlı serinlik de pek kısa sürdü ve az sonra zindan, buz gibi soğuyuverdi. Zavalı Pardaillan, önce ter içinde bunaldıktan sonra şimdi de köşesinde titremeye başlamıştı... Korkunç sıcaklığı izleyen korkunç soğukla beraber zindanın içini dayanılmaz derecede pis ve ağır kokular da sarmıştı. Bir yandan da, Şövalye gözlerini açmaya çabaladıkça, müthiş bir ışık gözlerini kör edecek gibi oluyordu. Pardaillan, soğuktan yarı donmuş bir hâlde yere yıkılmıştı. Artık sayıklamaya başlamıştı. Mosmor dudaklarının arasından boğuk hırıltılar çıkıyor, zaman zaman bir şikâyet, bir inilti yükseliyordu. Böylece, farkına varmadan, korkunç ve öldürücü saatler geçti.

Sonra birdenbire güneşin ışığı azaldı. Zindan yine çok aydınlıktı ama, bu ışık, dayanılmaz parlaklıkta değildi. Aynı zamanda zindanın içinde sanki bir yeldeğirmenin kanatları dönüyormuşçasına bir rüzgâr meydana gelerek bütün o pis kokuları silip süpürdü ve havayı teneffüs edilir bir hâle getirdi. Hemen bunun ardından, etrafa tatlı bir sıcaklıkla beraber hoş kokular da yayılarak, havayı büsbütün temizledi.

Biraz önce dehşetli bir sıcak arkasından gelen müthiş bir soğukla, kendisini boğacak, öldürecek bir hâle gelmiş olan zindan, çabucak değişmiş, tekrar

yaşanabilir bir yer olup çıkmıştı. Şövalye bu hayırlı değişikliğin iyi etkilerini hemen hissetti. Titreme nöbeti, yerini tatlı bir uyuşukluğa bıraktı, nefesi muntazamlaştı. İçinde şimdiye kadar çektiklerinden sonra kendisine pek tatlı gelen bir canlanma hissetti. Biraz sonra uyuşukluk da kalmadı. Kısa zamanda, kendisine herkesi hayran bırakan berrak zekâsını tekrar elde edemediyse de, birazcık olsun kendine geldi...

Bu, yeterli değildi ama, daha önce içinde bulunduğu duruma göre azımsanamayacak bir şeydi.

Biraz önce, Şövalye'nin yere yıkıldığını söylemiştik. Halbuki, kendi pelerininin üstüne yıkıldı dememiz gerekirdi... Mevsimin yaz ve dışarının da adamakıllı sıcak olmasına rağmen, nedense Şövalye bir süredir pelerinine sarınmaktan geri kalmamıştı. Şövalye bu âdeti, kendisi için hazırlanmış olan o göz kamaştırıcı yemek salonundaki zengin sofrada ilk defa yemek yemeye karar verdiği gün edinmiş ve o günden sonra, pelerininini yanından bir türlü ayırmamıştı.

Zacarias'la Botista bu acayıplığı farketmemiş değillerdi ama, önemsemeye lüzum görmemişlerdi. Botista'nın, manastır başpapazına anlattıklarından da sezeceğimiz gibi ikisi de, mahpusun artık aklına tam sahip olmadığına inanıyordu. Sürekli bir şekilde pelerine sarınıp kalmak da hiç şüphesiz, bu delilik işaretlerinden biri olacaktı. Onun için Pardaillan'ı yeni zindanına götürürken de onun böyle pelerinine sımsıkı sarınmasını garipsemediler. Zaten kendilerine, mahpusun ne giyeceği hakkında bir tembihte bulunmuş değildi. Onlar da hiç üzerinde durulmayan bir konuyu Başpapaz'a açmaya lüzum görmemişlerdi.

Pardaillan'ın yere, pelerinin üstüne yıkıldığını

söylemiştik... Şövalye zindanın havası değişince yavaş yavaş kendine geldi ve yerinde doğruldu. Artık pelerine büyük bir ihtiyacı kalmamış olacaktı ki, onu yerden kaldırıp katladı ve kabaca bir minder hâline getirerek üstüne oturdu. Çevresine şöyle bir bakındı. Bu gözlerde eski parlaklık ve canlılık yoktu ama, önceki dalgınlıktan da eser kalmamıştı... Bakınınca yanbaşında bütün bir ekmekle dolu bir su testi gördü. Bunun üzerine işkence faslının bir gün kadar sürmüş olacağını tahmin etti. Bu arada, o farkına varmadan ekmeğiyle suyunu yenilemiş olacaktı. Hemen bayat ve kaskatı ekmeğe yapıştı ve aşağı-yukarı tamamını yedi. Testiyi de dikip suyunu, dörtte biri kalıncaya kadar içti. Bu kıt kanaat yemek, zavallıya biraz kuvvet verdi. Durumu bir ölçüde düzeldi. Şimdi meseleleri daha berrak bir şekilde görüyordu. Mümkün olabildiği kadar rahatça sırtını duvara dayadı ve etrafını, bulunduğu yeri ilk defa gören bir adamın bakışlarıyla gözden geçirdi.

Tam bu sırada sol yanında bir yayın boşanmasına benzer bir gürültü işitti. Baktı. Solunda ve göğsünün hizasında, duvardan, el genişliğinde ve bir metreye yakın boyda, ustura kadar keskin ağızlı ve iğne gibi sivri uçlu bir bıçak belirmişti. Yatay durumdaki bu dev bıçağın keskin yüzü Şövalye'den yana bakıyordu. Bıçak duvardan fırlarken o kadar yakınından geçmişti ki, birkaç santim daha sağa yürümemiş olsaydı, kendisini tam göğsü hizasından ikiye bölüverecekti!..

Pardaïllan, eğer eski demir yürekli Pardaïllan olsaydı, bu işe belki şaşardı ama, herşeye rağmen soğukkanlılığını korumaya çalışırdı. Ne yazık ki, artık o eski hâli kalmamıştı. İki haftaya yakın bir zamandır, çektiği dayanılmaz işkenceler, belki de kendisine farkında olmadan içirdikleri kimbilir nasıl bir ilâç, zavallıyı bir insan paçavrasına döndürmüştü.

Pardaillan belki tamamen delirmiş değildi, fakat herhalde delirmesine az kalmıştı.

Açlık, susuzluk, kendisine yapılan işkenceler, o kuvvetli ve sıhhatli insanı zayıf, miskin ve iradesiz bir adam hâline getirmişlerdi. Kendisine içirmiş oldukları o korkunç ilâç, ömründe hiçbir şeyden yılmamış olan Şövalye'yi korkak bir insan yapıp çıkmıştı. Cesur Pardaillan'ın, bir ödlele hâline gelmesi Fausta için ne keyfine doyulmaz bir zafer olacaktı...

Nitekim Pardaillan bıçağın kendisini bıçecek kadar yakınından geçtiğini görünce, tir tir titremiş ve uzaklaşmayı hatırına bile getirmeyerek, tırpana salak salak bakarken: «Ay!» Diye haykırmıştı. Fakat hemen aynı anda, birincisinin tam tersi yönden yâni sağından da aynı gürültüyü duymasıyla, duvardan bir bıçağın fırlaması bir olmuş ve Pardaillan bunu görür görmez dehşetle büzölüp sinerken, müthiş bir korku çığlığı atıvermişti. Çünkü sağından fırlayan bıçak vücudunu âdeta sıyrarak geçmişti.

Pardaillan bir an böyle, iki bıçak arasında afallamış bir hâlde kalakaldı. Sonra birdenbire tam tepesinden de bir bıçak fırladı. Ağzı, tam Şövalye'nin başına inecek şekilde aşağıya bakan bu bıçak, nasıl olmuştu da Pardaillan'ı boylu boyunca ikiye bölmemişti. Pardaillan, eski Pardaillan olsaydı, daha ilk bıçağın isabetsizliğinde bir mucizenin sebebini, kendi kendine sormamazlık etmezdi. Fakat şimdiki Pardaillan, tekrar ve daha tiz bir korku çığlığı atmaktan başka bir şey yapmadı. Ancak, şüphesiz sâdece canını kurtarmak içgüdüleriyle olacak, hızla bu yerinden fırladı. İki yatay bıçak vücuduna o derece yakından geçmişti ki bu hareket sonunda Şövalye'nin ceketi, yer yer kesik içinde kaldı. Bu arada vücudunun kesilmesi de şüphesiz, büyük bir şans eseri idi.

Şimdi o tehlikeli durumdan bir ölçüde kurtulmuştu ama, daha fazla uzaklaşmayı akıl edemedi ve acı

acı inleyerek, aptal aptal bakakaldı. O zaman bu iki yatay bıçağın, bir makasın iki ağzı gibi birbiri üstüne kapanmaya başladığını gördü. Sonra bıçaklar tekrar açıldılar ve bu sefer tepedeki bıçak hızla aşağıya indi... O kalkarken, tekrar iki yatay bıçak birbiri üstüne kapandı. Önce yavaş yavaş başlayan bu hareket, gittikçe o kadar düzenli bir hız kazandı ki, bütün bu bıçakların bir makine tarafından işletildiği besbelliydi... Üç bıçağın bu hızlı hareketi, aralarında bulunacak bir insanı, kıymık kıymık ederdi. Yalnız bu hareketi görmek değil, bıçakların açılıp kapanırken çıkardıkları madenî sesi duymak bile bir insanın sinirlerini bozmaya yeterdi. Önce yavaş yavaş ve bir trampet temposuyla başlayan bu gürültü, bıçaklar hızlandıkça zindanı sarsan bir makine uğultusu hâlini almıştı.

Bu üçlü bıçak takımı hızla çalışmaya başladıktan az sonra, onların yanibaşında üçlü bir bıçak daha duvardan çıkarak, ilk takım gibi hızla çalışmaya koyuldu. Zindandaki gürültü daha beter arttı. Bunlardan sonra bir üçüncü, derken bir dördüncü, bir beşinci bıçak takımı daha duvardan fırlayıp, zindanda kulakları sağır eden gürültülerle işlemeye başladılar. Bu cehennemî zindanın bir ucundan öteki ucuna kadar artık, korkunç bir gürültüyle işleyen keskin bıçaklardan başka bir şey görülmez olmuştu. O duvarlara yaklaşan kim olursa olsun, bir anda biçilecek, lokma lokma edilecekti.

Gürültü dayanılmaz bir hâl almıştı.

Bıçakların erişebilecekleri alanın dışına çıkmış olan Pardaillan, yuvalarından fırlayacakmış gibi bakan gözlerini bir türlü bu müthiş manzaradan ayıramıyordu ve dudakları arasından hep aynı korku ve acı çığlığı yükseliyordu.

Derken, Şövalye birden dehşetle irkildi. Altındaki zeminin kımıldadığını hissetmişti. Önce yanıldığı-

nı sandı ve bunun, zindanı dolduran bıçakların çalışmasından ileri gelen bir sarsıntı olacağını düşündü. Korku - evet, Pardaillan, bıçaklarla biçilmekten korkuyordu - zihnini berraklaştırıyor, bulanık muhakemesini ışıklandırıyor. Nitekim, bir yandan bıçakların hareketini seyrederken, öte yandan da zeminin tekrar kımıldadığını hissetti. Gerçekten de zemin, tırpanların fırladığı duvardan tarafa eğilmeye başlamıştı. Bir an gelecek, bu zeminin üstünde tutunamayacak olan Şövalye, kıyma makinesine doğru kayacaktı. Nitekim, Pardaillan, birdenbire şimdiye kadar hiç farkına varmadığı bir şey gördü: Zindanın döşemesi tek parça demir levhadan ibaretti. Ne bir yerinde bir perçini, ne de tutunacak herhangi bir çıkıntısı vardı. Şövalye, eğilen bu zeminin üstünde, hiçbir gayretin para etmeyeceğini ve kendisinin ister istemez kıyma makinesine doğru kayacağını anladı. Oraya kayar kaymaz da şüphesiz lâhzada kıyım kıyım kıyılacaktı. Şimdiye kadar peşini bırakmamış olan ölüm endişesine ve beynini boyuna kemirmekte olan dehşete ek olarak, günlerden beridir kendisine çektirilen, plânlı bir şekilde tasarlanmış bu şeytanca işkenceler artık marifetlerini tamamlamışlardı.

Artık Fausta ile Espinosa amaçlarına ermişlerdi: Pardaillan, Pardaillan olmaktan çıkmıştı!..

Şimdi, Pardaillan nâmına ortada bulunan şey, zavallı bir deliden ibaretti. Ve bu deli, şaşkın bakışlar, dimdik kesilmiş saçlarla ağzından köpükler saçarak korku ve ümitsizlik içinde; zindanda işleyen kıyma makinelerinin gürültüsünü bile bastıran acı bir sesle:

— «Durdurun, durdurun!.. Ölmek istemiyorum! Ölmek istemiyorum!» Diye haykırıyordu.

Belki onun sesini kimse duymuyordu. Ya da belki zalim Espinosa bu işkenceyi, son haddine kadar

uygulamak kararını vermişti. Çünkü zemin, eğilmeye devam ediyor, bir yandan da korkunç bıçak takımları, zindanı sinir bozucu gürültüleriyle dolduruyordu.

Korunma içgüdüğü, her türlü duygudan kuvvetlidir. İnsanın daimağı işlemese bile, canını koruma içgüdüğü ona en doğru yolu buldurur. Pardaillan için de böyle oldu. Gittikçe eğilen odanın demir zemini, kalkan tarafından, iri menteşelerle tutturulmuştu. Bu menteşeler, duvara değil, kalın bir demir kirişe tespit edilmişlerdi. Eğer bu kiriş, birkaç santim daha geniş olsaydı, Pardaillan bunun üstüne oturabilir, bıçaklardan tarafa kayıp düşmekten kendini kurtarabilirdi. Ne yazık ki, kiriş dardı... Ancak kirişin üstünde durulamasa bile, buna tutunup asılı kalmak pekâlâ mümkündü. Deli - çünkü şu anda ona başka ad verilemezdi - bunu hemen görmüştü.

Fakat bu çâre de, aslında, işkenceyi bir süre daha uzatmaktan başka işe yaramayacaktı. Kirişe asılı kalmak, ne kadar zaman sürebilirdi?.. Sonunda nasıl olsa eğik zeminde kayacak, yuvarlanıp gidecekti. Fakat deli bütün bunları hesaplayamadı. Bu kirişi ölümü geciktirecek bir kurtuluş köprüsü gibi görerek hemen ona asıldı. Böylece arkasını da bıçaklara dönmüş olduğu için, hiç değilse onları görmek işkencesinden kurtuldu. Öte yandan zemin de boyuna eğiliyordu. Bir zaman sonra, bir kenarı eğer aşağıda bir başka zindan varsa oranın zeminine degecek, yoksa öylece dikili kalacak ve nihayet yorulacak olan Pardaillan da kendini bırakıp kimbilir hangi uçurumun dibine yuvarlanıp gidecekti.

Zemin gittikçe eğilerek dikleşiyor, Pardaillan ise asılı kaldığı kirişte, parmaklarının gitgide gevşediğini, kollarının kuvvetten kesildiğini hissediyordu. Başı dönmeye başlamıştı. Artık, daha fazla tutunamayıp kayacağına ve kayarken belki bıçaklardan

birine takılarak ikiye, üçe bölüneceğine kesinlikle inanıyordu. Boğazından hırıltılar yükseliyor ve git-tikçe kuvvetten düşmesine rağmen hâlâ kendinde:

— «Durdurun! Durdurun!» Diye bağırabilecek gücü buluyordu.

Nihayet kolları tamamen kesildi. Sol eli kırıktan kurtuldu... Bir an, sadece sağ eliyle asıldı. Nihayet teker teker bu elin parmakları da kırıışı tutamaz ol-dular. Yalnız iki parmak, daha bir süre dayanarak bütün vücudu asılı tutabildi...

Pardaillan artık gözlerini kapadı. Göğsü müthiş bir hıçkırıkla doldu ve kuru dudaklarından korkunç bir feryat, daha doğrusu boğazlanan bir hayvan sesi-ne benzeyen bir uluma yükseldi. Parmakları kırış-ten kurtularak yuvarlandı, tâ aşağılara, kendini bek-leyen kıyma makinelerine doğru kayıp gitti.

ZAFER NEŞESİ

Ama, Pardaillan ölmemişti. Kıyma makineleri, Fausta ile Espinosa'nın birlikte tasarladıkları korkunç bir düzenden başka bir şey değildi. Prenses'le Başyargıç, Pardaillan'ı öldürmek değil, çıldırtmak istiyorlardı. Bu konuda hemen anlaşmışlardı. Yalnız, Pardaillan'ı böyle çıldırtmak isteyişlerinin sebebini, ikisi de kendisine saklamıştı ve bu sebepler Fausta için başka, Espinosa için yine başkaydı.

Fausta bu yola başvuruyordu. Çünkü Pardaillan'ı mahvetmek için kullandığı bütün usuller, hazırladığı tuzaklar boşa gitmişti. O zaman, bu müthiş adamın öldürülemeyeceğine inanmış, onu ortadan kaldırmak için başka bir yol bulmak gerektiğini düşünmüştü.

Espinosa'nın kafasında bu çeşit düşünceler yoktu. Engizisyon Başyargıcı sıfatıyla, dinsizleri amansızca kovuşturuyor ve en çirkin yollardan da olsa kulları, Tanrı'nın buyruklarına uymaya zorluyordu. Tanrıya hakaret etmek, suçların en büyüğüydü ve bu suç işleyenin işkencelerin en müthişiyle cezalandırılması gerekirdi... Kral'a hakaret de, Tanrı'ya hakaret gibi büyük suçtu. Çünkü Kral, yeryüzünde Tanrı'nın vekiliydi. Kral'a hakaret etmek, Tanrı'ya hakaret etmek demektir ve böyle bir suçun bedelini en ağır ceza ile ödemek gerekirdi.

İşte Pardaillan da Kral'a hakaret etmiş, yalnız bununla da kalmamış, Kral'ın düşüncelerine karşı çıkmaya kalkışmıştı. Bu suç, onu işleyenin gücü ve cesareti ölçüsünde müthiş bir ceza isterdi. Fausta da

Espinosa'ya, Pardaillan için son derece zâlimce bir ceza teklif etmiş, Kardinal de bu cezanın uygulama şekli üzerinde kafa yormuştu. Ama Fausta'dan başka biri çıkıp da büsbütün başka bir ceza şekli teklif etse ve bu da Espinosa'ya daha müthiş görünseydi, Başyargıç, gözünü kırpmadan onu kabul ederdi.

Espinosa bir ideal uğrunda çalışıyordu. Bu ideal uğrunda son derece soğukkanlı, ölçülü ve hislerden uzak hareket ediyordu. Zaten onun asıl korku veren tarafı da burasıydı. Bir ideale hizmet edişi... Onun için, Pardaillan'a karşı şahsî bir kini bulunmadığını bildirirken, gerçeği söylemişti...

İşte bu inanılmaz, müthiş kıyma makinesi de Pardaillan'ı biçmek değil, Şövalye'nin zaten sarsılmış olan beynine korkuyu sokmak için tasarlanıp icat edilmişti. Ve bu korku, Pardaillan'da yalnız böyle tedbirlerle değil, asıl ona içirilmiş olan bir ilâcın etkisiyle doğacak, bu icatlar ise, ilâcın etkisini tamamlayacaktı. Nitekim, Pardaillan'ın zindanda ilk gördüğü bıçaklar gerçekten kesici oldukları hâlde, eğik zemin, zeminde kaydığı zaman üstüne düştükleri, teneke parçalarından başka bir şey değildi: Nitekim Pardaillan onlara çarpınca eğilip bükülüverdiler.

Şövalye kırıştan kurtulup kaydığı zaman bayılmıştı. Hiçbir şeyin farkına varamadı. Aşağıya düşünce de yere serili bir hâlde kalakaldı... Bu baygınlık epey bir zaman sürdü. Sonra yavaş yavaş kendine gelerek, etrafına, cansız gözlerle bakındı. İçinde bulunduğu zindan üstteki zindandan farksızdı. Eğilen demir zemin, tekrar doğrulmuş ve zindanın tavanı hâline gelmişti... Burada da, yukarıda olduğu gibi eşya yoktu ve sımsıkı sürgülenmiş bir demir kapıdan başka giriş yeri de görünmüyordu. Yalnız buranın zeminini topraktı; duvarları kalın, küflü, yosunlu ve rutubetten yer yer kabarmıştı. Havası da nemli ve ılıktı.

Pardaïllan bütün bunları, baktığı hâlde farkedemedi. Kendisiyle beraber düşmüş olan pelerininin bir ucunu alarak burmaya, bez parçasından bebek yapan bir küçük çocuk tavrıyla kahkahalarla gülmeye başladı... Uzun zaman, ancak çocuklara ve delilere yaraşır bir ciddilikle bu işle meşgul oldu. Bir çocuk gibi bu bebekle konuşuyor, oynuyor, ona darılıyor, sonra seviyor, koynunda sallayıp sözde uyutuyordu. Sonra yine birdenbire ve hiç sebep yokken mânasız kahkahalar atıyordu.

Şövalye'nin hâli, yürekler acısıydı... Böylece uzun saatler geçti ve zaman kavramını tamamen kaybetmiş olan Pardaïllan, bu acıklı eğlenceden ne bezmek, ne de yorulmak bildi.

Bir ara kapı açıldı. Bir papaz göründü. Elinde bir ekmekle bir testi su vardı. Fakat herhâlde Pardaïllan'ın tekrar akıllanmasından veya korkunç bir hidetle isyan etmesinden korkuyordu ki bu iri yarı papaz yanına bir de kamçı almıştı. Fakat adam, mahpusu ne tehdit etti, hattâ ne de kendisine baktı. Böyle olmasına rağmen Pardaïllan onu görür görmez, dehşetle haykırarak bir köşeye büzüldü. Dayaktan korkan bir çocuk tavrıyla, eliyle yüzünü örterek, yalvaran bir sesle:

— «Beni dövmeyin! Beni dövmeyin!» Diye inledi.

Papaz sâkin sâkin ekmekle testiye yere koydu. Sonra merakla Pardaïllan'a baktı kırbaçlı elini yavaşça kaldırıncâ Pardaïllan tekrar inledi:

— «Merhamet!...»

Papaz kolunu yavaşça indirdi. Başını eğdi ve Şövalye'yi dikkatle süzerken içinden söylendi:

«Kendisine yiyecek getirdiğimi söylemem bile boşuna. Nasıl olsa anlamayacak. Dövmeye de lüzum

kalmamış, tamamen zararsız bir çocuk olup çıkmış...»

Ve çıktı, gitti.

Pardaillan uzun zaman, köşesinde hareketsiz kaldı. Sonra yavaş yavaş elini yüzünden çekti. Kimse olmadığını görünce içine güven geldi ve tekrar pelelininin ucuyla oynamaya koyuldu.

Papaz, böylece iki defa daha yiyecek getirmek için geldi. Her seferinde aynı şeyler oldu. Üçüncü gelişinde, papazın yanında Espinosa da vardı. Şövalye bu sefer de aynı çocukca dehşeti gösterdi. Papaz, Başyargıç'a döndü:

— «Görüyorsunuz ya efendimiz... Hep aynı şeyleri yapıyor... Bakın, artık Şövalye de Pardaillan'dan eser kalmadı. Şimdi şu adam, zayıf ve korkak bir çocuktan başka nedir ki?.. Geçirdiği birçok sarıntıdan ve benim o meşhur ilâcı içtikten sonra kendisinde korkudan başka hiçbir duygu kalmamış bulunuyor. O müthiş zekâsı tamamen mahvoldu. O korkunç kuvveti uçtu gitti. Baksanıza, ayakta duracak gücü kalmamış... Hâlâ yaşaması bile bir mucize...»

Espinosa, sâkin:

— «Görüyorum,» dedi, «icat ettiğiniz zehirin tahrip gücünden emindim. Fakat bu kadar kesin etki yapabileceğini doğrusu ummazdım. Çünkü ilâcı uyguladığımız bu adam, çok kuvvetli bir yapıya sahipti. Doğrusu pek mükemmel bir şey icat etmişsiniz!»

Papaz, bu övgü karşısında eğildi ve buluşunun değerini bilen bir bilgin alçakgönüllülüğüyle:

— «Öyle ama, efendimiz kendisine uyguladığımız rejimin ve geçirdiği bir sürü imtihanın da bu hâlâ gelmesine yardımcı dokundu,» dedi.

Onlar böyle konuşurken, Pardaillan, köşesine büzülmüş, eliyle tekrar yüzünü örtmüş, tir tir titriyor

ve hafif hafif inliyordu. Espinosa bir an susup kurbanını soğuk bakışlarla seyrettikten sonra:

— «Kendisine söyleyeceklerimi anlayabilmesi için, kısa bir an, belirli zekâya sahip olması lâzım,» dedi.

— «Bendenize haber vermişlerdi efendimiz. Bu iş için gereken şeyi getirdim. Şu şişedeki ilâçtan bir-iki damla içerse, tekrar eski zekâsı ve kuvveti yerine gelir. Fakat bu ilâcın etkisi yarım saatten fazla sürmez, efendimiz...»

— «Zaten bu kadarı bana yeter de artar bile...»

Papaz, daha fazla beklemeye lüzum görmeden fer-yadı gittikçe artıran, fakat kendini korumaya çalışmayan mahpusa yaklaştı. Sert bir hareketle elini çekerek, Pardaillan'ın yüzünü açtı. Şövalye, inlemekten başka hiçbir şey yapmadı. Papaz şişeyi Şövalye'nin ağzına dayadı. Tam içirecekti ki Espinosa birdenbire kendisini kolundan tutarak durdurdu:

— «Dikkat ediniz, aziz biraderim. Ben mahpusla başbaşa, yalnız kalacağım. Bu ilâç, onu tekrar kuvvetlendirir, eski hâline getirir, diyorsunuz! Sakın bu iş benim için tehlikeli olmasın?.. Kendimi koruyabilirim, üstelik yanıma bir de hançer aldım ama, herşeye rağmen bu adamla başa çıkamam. Bir de aklına eser de bana saldırmaya kalkışırsa? Başyargıç bu zindandan sağ salim çıkmalıdır; saygı değer kilisemiz uğrunda giriştiği kutsal mücadeleyi bitirmeden bu dünyaya vedâ etmemelidir.»

Papaz saygılı bir tavırla:

— «Hiç merak buyurmayınız efendimiz,» dedi. «Mahpus, birkaç gün için eski kuvvetini bulacaktır ama, zekâsı şöyle böyle yerine gelecektir. Kendisine söyleyeceğiniz şeyleri de belli belirsiz anlayabilecektir. Bu zekâ uyanıklığı da, daha önce söylediğim gibi, asla yarım saatten fazla sürmeyecektir.

Müthiş kuvvetinden yararlanmak aklına gelmeyecektir. Kuvvetine kavuşmasına rağmen şimdiki gibi korkak bir çocuk olarak kalacaktır. Bu işin sorumluluğunu üzerime alıyorum.»

Ve Espinosa'nın verdiği izin işareti üzerine küçük şişedeki ilâcı mahpusun ağzına boşalttı. Pardaillan en ufak bir direniş bile göstermedi. Papaz, doğrulurken:

— «Beş dakikaya kalmaz, sizi anlayacak bir hâl gelir, efendimiz,» dedi.

Başyargıç:

— «Peki, siz gidin. Kapıyı da dışarıdan kapatın ve beni beklemeden yukarıya çıkın,» dedi.

Papaz, bir an duraladı:

— «Peki, ben kapıyı dışardan kapatırsam, efendimiz buradan nasıl çıkacaklar?» Diye sordu.

— «Ben bu zindandan, şu kapıdan geçmeden çıkmanın yolunu bilirim. Benim için merak etmeyin!»

Papaz, daha fazla ısrar etmeden, yüksek âmirinin önünde eğildi ve aldığı emre boyun eğdi. Espinosa ise hiçbir endişe veya heyecan göstermeden, her zamanki soğukkanlılığıyla, sürgülerin dışarıdan sürülmesini ve kapının iyice kapanmasını bekledi. Sonra Pardaillan'a döndü ve papazın yere bıraktığı fenerin sönük ışığında Şövalye'ye içirilen ilâcın, kendisinde doğuracağı etkiyi merakla gözlemeye koyuldu. Bu, hem bir sinir kırbaçlayıcı, hem de kuvvet verici bir ilâçtı. İlâcın etkisiyle mahpus, yavaş yavaş yeni bir hayata kavuşur gibi oluyordu.

*

Pardaillan ilâcı içince önce uzun süre titredii, sonra bükük beli yavaş yavaş doğruldu. Sanki o zamana kadar nefes darlığı çekmiş gibi, derin bir soluk aldı.

Derken, solgun yanaklarına kan hücum etti. Donuk gözlerine belli belirsiz bir zekâ ışığı geldi. Nihayet doğrulup ayağa kalkarak uzun uzun ve keyifli keyifli gerindi... Büyük bir şaşkınlıkla etrafına bakındı ve Espinosa'yı gördü. O zaman, fena hâlde korkmuş gibi duvara kadar gerileyerek orada duraladı. Fakat ne yüzünü kapadı, ne inledi, ne de bir ses çıkardı. Hâlinde hissedilir bir iyileşme görülüyordu. Böyle olmasına rağmen Espinosa'ya büyük bir endişeyle bakıyordu. Soğuk bakışlarını bir dakika onun üstünden ayırmayan Başyargıç, kendisine doğru iki adım atınca, daha fazla gerileyemeyen Pardaillan, mümkün olan tek hareketi yaparak yana çekildi. Bir yandan da tanımamış görüldüğü Espinosa'yı dikkatle süzüyordu. Hâlinden pek endişelenmediği ve korkmadığı seziliyordu. Halbuki ilâcı içmeden önce olsaydı, hudutsuz bir dehşet içinde kalacaktı. Espinosa memnun, güldü. İçine iyice güven gelmişti. Zaten korkmuş değildi. Başyargıç ölümden yılmazdı. Fakat dediği gibi, bitirilecek bir görevi vardı. Bu görevi yarım bırakıp ölmek istemiyordu. Zaten Pardaillan'ın müthiş kuvvetinden çekinmesinin tek sebebi buydu.

Mahpus, ilâcın etkisiyle yavaş yavaş kendine geliyor gibiydi. Fakat zekâsına tamamen kavuşması tehlikeli olabilirdi. Başyargıç, her ne kadar kendine güveniyorsa da Pardaillan'la başa çıkamayacağını pek iyi bilirdi. Onun için Şövalye'de şu anda gördüğü ürkeklik, içine güven getirmişti. Hiç çekinmeden kendisine yaklaştı ve sâkin, tatlı bir sesle:

— «Eee, Pardaillan,» dedi, «beni tanıyor musunuz?»

Şövalye, hafızasını toplamak ve bu ismin kafasındaki izlenimini canlandırmak için büyük çaba harcar göründü:

— «Pardaillan mı?..»

Espinosa dikkatle baktı:

— «Pardaillan, ya!.. Sen Pardaillan'sın!»

Pardaillan yavaşça güldü ve mırıldandı:

— «Bu adı hatırlamıyorum.»

Bir yandan da karşısındakini endişe içinde süzüyordu... Espinosa, ileriye doğru bir adım daha atarak, elini Pardaillan'ın omuzuna koydu. Şövalye titremeye başladı ve Başyargıç, eliyle dokunduğu vücudun sallandığını, neredeyse yıkılacağını hissetti. Soluk bir tebessümle gülümseyerek:

— «Korkma, Pardaillan, sana kötülük edecek değilim!» Dedi:

Deli, endişe içinde sordu:

— «Sahi mi?»

İnandırmaya uğraşan Espinosa:

— «Görmüyor musun?» Dedi.

Pardaillan onu güvensiz bakışlarla uzun uzun süzdü. Sonra herhalde içine emniyet gelmiş olacak ki, mânasız mânasız gülümsedi. Espinosa, mahpusun güvenini kazandığını görünce:

— «Hatırlaman lâzım!.. Hatırlamalısın!.. İşitiyor musun?.. Sen Pardaillan'sın!..» Dedi.

Deli, hoşlanan bir tavırla sordu:

— «Bu bir oyun mu? Peki, haydi ben Pardaillan olayım... Peki, ya siz kimsiniz?»

Başyargıç, her heceye ayrı ayrı basarak:

— «Ben Espinosa'yım,» dedi.

Hatırlamaya çalışan deli:

— «Espinosa mı?» Dedi. «Espinosa mı? Ama, ben bu ismi duymuş gibiyim.»

Ve birdenbire hatırlamış görünerek dehşet içinde bağırdı:

— «Aman ya Rabbi! Şimdi hatırladım! Espinosa!.. Çok fena bir adam o!.. Kendinizi koruyun!.. İkimizi de döver!..»

Espinosa homurdandı:

— «Haa!.. Nihayet hatırlamaya başladın demek? Evet, ben Espinosa'yım ve sen de Pardaillan'sın! Fausta'nın dostu Pardaillan...»

Deli, tereddütsüz, söylendi:

— «Fausta! Ben vaktiyle bir kadın tanıdım. O da fena bir kadın...»

Espinosa güldü:

— «Ha!.. Ha!.. Ha!.. Yavaş yavaş aklın başına geliyor. Hatırlamaya başladın.»

Fakat delinin bir sabit fikri vardı ve ondan hiç şaşmıyordu. Espinosa'ya doğru eğildi ve bir sır açıyormuş gibi:

— «Hoşuma gidiyorsunuz,» dedi. «Beni dinle-yin: Espinosa ve Fausta ile oyun oynamaya gelmez. Onlar fena insanlardır. Bize kötülük yaparlar.»

Espinosa sabırsızlanarak dişlerini gıcırdattı:

— «Kaçık herif! Sana, Espinosa benim diyorum işte!.. Bana iyi bak da hatırlamaya çalış!»

Kardinal, Şövalye'yi iki elinden yakalamış, üzerine eğilmiş ve yüzüne birkaç parmak mesafe kalınca-ya kadar yaklaşarak, zekâsını mahvetmek istediği bu kafaya, akıl aşılama istercesine, alev alev yanan göz-lerini onun gözlerine dikmişti. Ya tesadüfen ya da ona iradesini sahiden aştığı için olacak, deli bir-denbire müthiş bir haykırışla Başyargıç'ın elinden kurtuldu ve zindanın bir köşesine kaçarak nefes ne-fese söylendi:

→ «Sizi tanıdım! Siz Espinosa'sınız! Evet, hatırlıyorum!.. Beni siz yakalattınız! Ben galiba o zaman başka bir adamdım... Kimdim ben?.. Şimdi bilemi-

yorum, ama seziyorum ki güçlü kuvvetli, canlı bir adamdım. Bana ne acılar çektirdiniz! Şimdi çok iyi hatırlıyorum. Açlık, o müthiş açlık ve susuzluk.. Sonra o zavallılara müthiş işkenceler çektirilen koridor...»

Espinosa:

— «Nihayet tamamen hatırladın,» diye homurdandı.

Korkunun son sınırında olan deli bağırdı:

— «Yaklaşmayın! Sizi tanıdım diyorum! Benden ne istiyorsunuz?.. Beni öldürmeye mi geldiniz? Haydi gidin, ölmek istemiyorum ben!..»

— «Nihayet beni iyice tanıdın, Pardaillan... Sen eskiden kuvvetli ve zeki bir adamdın... Şimdi nesen? Bir hiçsin, ürkek bir çocuksun. İşte seni bu hâle koyan benim. Beni biraz olsun anlıyorsun, değil mi? Bak Pardaillan, şimdi kafanda birazcık zekâ ışıldadı. Ama, birazdan, kafan yine kararacak ve az önce ne idiysen, tekrar o olacaksın. Yâni zavallı bir deli olacaksın. Biliyor musun, senin aklını mahvetmek fikrini bana kim verdi? Dostun Fausta verdi. O olmasa, seni delirtmek aklıma bile gelmezdi. Hem sen doğru söylüyorsun, ben seni öldüreceğim! Öyle haykırıp durma... Seni, göğsüne bir hançer saplayarak öldürecek değilim... Böyle bir ölüm, senin için hem çok çabuk, hem de çok kolay olurdu. Sen yavaş yavaş öleceksin!.. Delilik buhranları içinde, bir zindana gömülüp açlıktan öleceksin!.. Bak, işte senin mezarın, Pardaillan!..»

Espinosa, bu sözleri söylerken, göze görünmez bir düğmeye basmış olacaktı ki ansızın zindanın duvarlarından birinde, geniş bir delik açıldı. Başyargıç, bir eline lâmbayı aldı. Gidip Pardaillan'ı bularak koldundan yakaladı. Hiçbir direnişte bulunmayan zavallının inlemelerine aldırmadan, kendisini deliğe

kadar sürükledi ve daha iyi görebilmesi için feneri yükseğe kaldırarak:

— «Pardaillan,» diye tekrarladı. «Görüyor musun? Burada ne ışık, ne de hava var. Burası mezar-
dır, gerçek bir mezar... Ve sen, burada açlıktan, ya-
vaş yavaş ölüp gideceksin! Bu mezarı, dünyada ben-
den başka kimse bilmiyor. Bak sana bir şey daha söy-
leyeyim... Onu da söyleyeyim de, çekeceğin acı daha
büyük olsun: Birazdan senin mezarın olacak bu ye-
rin gizli bir kapısı daha vardır. Orayı da yalnız ben
bilirim. Eğer aklında kalırsa, bu kapıyı arar, vakit
geçirirsin, Pardaillan... Ararsın, çünkü henüz ölmek
istemiyorsun... Fakat kapıyı bulamayacaksın. O ka-
pıyı benden başka kimse bulamaz. Zaten birazdan o
kapıdan çıkıp gidecek ve bir daha da buraya gelme-
yeceğim. Ama, çıkmadan önce seni şuracığa itivere-
ceğim ve sen ayağını şu taş basar basmaz, gizli ka-
pıyı da kapatmış olacaksın.

Kaskatı kesilen zavallı deli inildedi:

— «Merhamet!.. Ben ölmek istemiyorum! Merha-
met!..»

Espinosa, korkunç sâkinliğiyle:

— «Ölmek istemediğini biliyorum,» dedi. «Ama,
böyle olmasına rağmen birazdan mezarına girecek
orada yavaş yavaş yok olacaksın. Fakat önceden, çe-
keceğin bütün o müthiş işkencelerin, hattâ benim
gönderdiğim ufak bir pusula sayesinde kendi kendi-
ni açlığa mahkûm etmenin bile benim eserim oldu-
ğunu ve bütün bunları Fausta ile birlikte tasarladığımı
bilmen lâzım... Şimdi artık herşeyi öğrendin
ya... Ayrıca, benim neden sana böyle işkence çektir-
diğimi de öğrenmen yerinde olur. Benim sana karşı
kinim yok. Fakat, sen değerli adamlar bize katılmaz-
larsa, Kutsal Ana'mız tarafından kurulmuş olan dü-
zen için daima tehlikeli olurlar. Onun için, ölmen

lâzım. Yine bunun gibi, Kral'ımızın karşısına küstahça bir tavırla dikildiğin ve onun düşüncelerine karşı çıktığın için de ölmen gerek... Sana verilecek ceza o kadar müthiş olmalıdır ki senin gibi kiliseye dil uzatmayı tasarlayanlar, tir tir titremelidirler... İşte, artık öleceksin!.. Öleceğini biliyorsun... Fakat, ümitsizlik içinde ölmelisin!.. Onun için, bize karşı girdiğin bütün işlerde yaya kaldığını da bil. O kadar uzak yerden kalkıp, buralara, ele geçirmeye geldiğin o belge nihayet benim elimde...»

Pardaillan kekeledi:

— «Belge mi?»

— «Anlamadın mı? Nasıl anlamıyorsun?.. Bak-sana... İşte o belge burada... Bak, işte, ölen Kral Üçüncü Henri'nin, Fransa Krallığı'nı, hükümdarına veren vasiyetnamesi... Bu kâğıda iyi bak. Bunun sâyesinde mezarın İspanyol toprağı olacak.»

Espinosa, koynundan çıkardığı kâğıdı, bir an, delinin burnuna doğru tuttu. Sonra Pardaillan'ın kendisine, hiçbir şey anlamamış gibi, budala budala baktığını görünce, başını salladı ve belgeyi tekrar katlayıp, koynuna soktu. Sonra eliyle hiçbir direnme göstermeyen Pardaillan'ın omuzundan tutup emir verircesine:

— «Sana söyleyeceğimi söyledim, artık öl!» Dedi.

Ve öteki eliyle de Pardaillan'ın diğer omuzunu kavradıktan sonra kendisini sert bir hareketle duvardaki deliğin ağzına kadar götürüp ilâve etti:

— «İşte mezarın!..»

Birden, Espinosa'nın çok iyi tanıdığı ve kendisini tepeden tırnağa titreten alaycı bir ses gürledi:

— «Öyle mi? Öyleyse beraber ölelim, be papaz efendi!..»

Ve Başıyargıç'ın kımıldamasına meydan kalmadan,

kerpeten gibi bir el, Kardinal'in gırtlğını sıkmaya başlamıştı.

Espinosa, Pardaillan'ın omuzunu bıraktı. Eli, belinde taşımak ihtiyatlılığını göstermiş olduğu hançere gitti. Fakat hareketini tamamlayamadı. Kerpeten gibi el, gırtlğını daha beter sıkınca, Başyargıç'ın boğazından boğuk bir hırıltı çıktı. O zaman Pardaillan, adamın gırtlğını bıraktı, belinden kavradı, ayaklarını yerden kesip havaya kaldırdı, bir an öyle tutuktan sonra, bir fırlatışta, Başyargıç'ı kendisine göstermiş olduğu mezara atıverdi.

Sonra rahat rahat, Espinosa'nın yere koymuş olduğu feneri aldı. Bir türlü sırtından ayırmadığı ve ucuyla bebekler yapıp oynadığı pelerinini yerden kaldırdı ve fener elinde, esrarengiz delikten içeri girdi. Espinosa'nın demin kendisine gösterdiği, demir kapıyı kapatmaya yarayan taşı pek iyi bellemiş olmalıydı. Zira oraya kuvvetle basmayı ihmal etmedi. Gerçekten basar basmaz, madenî bir gürültü duyuldu. Şövalye arkasına dönünce, duvarın tekrar yerine gelmiş ve deliğin kapanmış olduğunu gördü.

Pardaillan kendini, bile bile Espinosa'nın mezar adını verdiği ve gerçekten mezara benzeyen bu zindana kapatmış oluyordu. Evet, Şövalye buraya kendi kendini kapatmıştı ama, kendinden önce en müthiş düşmanını da aynı mezara gömmeyi başarmıştı...

ROLLER DEĞİŞİYOR...

Pardaillan elindeki fenerle pelerini yere bıraktı. Bu mezarda da, bundan önceki iki zindanda olduğu gibi hiçbir eşya olmadıktan başka, kapı ve pencere de yoktu. Duvarlar o kadar birbirine benziyordu ki şimdi kapanan deliğin gizli kapısını bulmak bile imkânsızdı.

Pardaillan inanılmaz bir soğukkanlılıkla hareket ediyordu.

Düşmanını o kadar kolaylıkla yarı boğulmuş bir hâle getirişi ve fırlatışı, Şövalye'nin eski kuvvetinin yerine geldiğini gösteriyordu. Kaldı ki kendisinde meydana gelen değişiklik bu kadar da değildi. Gücüyle birlikte zekâsını da elde etmişti. Birkaç dakika önceki bön, korkak ve kederli hâlinden eser kalmamıştı. Eskiden delice bir işe giriştiği zamanlarda olduğu gibi kararlı, sert ve alaycı tavrını takınmıştı.

Espinosa'nın yanına giderek, acelesiz hareketlerle üstünü başını aradı. Koynundan kâğıdı çıkararak dikkatle gözden geçirdi ve bunun, belgenin kopyası değil, aslı olduğunu anlayınca, katlayıp cebine yerleştirdi. Bu iş bittikten sonra Başyargıç'ın kemerindeki hançeri aldı ve üstünde başka bir silâh bulunup bulunmadığını, işe yarayacak başka bir kâğıt olup olmadığını araştırdı. Hiçbir şey bulamayınca, fenerin ve pelerinin yanına rahatça çököverdi. Dudaklarında esrarengiz bir gülümseyişle beklemeye koyuldu.

Başyargıç kısa bir süre sonra kendine geldi. Gözlerini Pardaillan'a dikti ve Şövalye'nin ıslıl ıslıl yanan gözlerini görünce düşünceli düşünceli başını eğdi.

Fakat soğukkanlı ve durgun hâlini hiç kaybetmiyordu. Pardaillan'ın gözlerine diktiği gözleri, sanki sarayda, etrafında yine muhafızlar ve hademeleri varmışçasına sâkin ve mağrur bakıyordu. Ne şaşkın, ne de üzgün görünüyordu. Pardaillan'ı dikkatle seyrediyor ve bir dakika bile gözden kaçırmıyordu. Bir şansı daha olduğunu düşünüyordu. Mademki Şövalye'nin aklını başına getiren ilâç ancak yarım saat boyunca tesir ediyordu. O hâlde yarım saat beklemek lâzımdı. Bu bekleyiş sırasında bütün amacı Şövalye'nin hışmına uğramaktan kurtulmak olmalıydı. İlâcın etkisi geçince, Şövalye güçlü, kuvvetli kalsa da, zekâsı yine bir çocuk zekâsı haline dönecek, korkaklığı geri gelecekti. Dolayısıyla kendisine hiçbir zararı dokunmayacaktı. Nihayet Espinosa da kuvvetli ve dayanıklı bir adamdı. Eğer bu yarım saat içinde Pardaillan'la boğuşmaz ve ona alt olmazsa kurtulacağı kesindi. Şu hâlde şimdi, zaman kazanmaktan başka bir şey düşünmemesi gerekiyordu.

İşin garibi şuydu ki Espinosa, mahpusunun, kendisine ne yapılmak isteneceğini sezerek, bütün rahiplere, kendisine ve hattâ ona cehennem ilâcını içirdiğini sanan kimyager papaza bile eşsiz ustalık ve soğukkanlılıkla deli rolü oynamış olabileceğini hiç düşünmüyordu. Nasıl düşünebilirdi ki? Şimdiye kadar bu ilâcı içip de etkisinden kurtulmuş olan var mıydı? İlâcı içenlerin hepsi, manastırda, bir demir kafesin içinde, hayvanlar gibi yaşamıyor muydu? Bu seferki mahkûmun, harikulâde sağlam bir vücuda sahip olduğu ve ilâcın bu yüzden yeterince etkisini gösteremediği kabul edilse bile, Şövalye'nin bu uzun açlığa dayanabilmesini akıl alır mıydı? Ne kadar dayanıklı bir adam olursa olsun, bu mümkün değildi. Onun içindir ki pek mükemmel oynanmış bir oyun karşısında bulunabileceği, Espinosa'nın aklından bile geçmedi.

Ne olursa olsun, şu meşhur ilâcın etkisinin gerçek Pardaïllan'ın tekrar aklını kaybedeceği dakikaları bekleyebilirdi... Eğer bu arada mahpus çok hırçınlaşır da zaptedilmez bir duruma gelirse oldu olacak, bir hançer darbesiyle kendisini kurtarıverirdi vesse-lâm... Gerçi bu suretle ona çektireceği işkenceyi de kısaltmış olacaktı ama, hiç olmazsa şimdiye kadar çektirdikleriyle teselli bulurdu ya...

İşte Başyargıç bir yandan dikkatle Pardaïllan'ı seyrederek bunları düşünüyor; öte yandan da harıl harıl cübbesinin altında saklı hançeri arıyordu. Fakat onu epey aradığı hâlde bulamayınca, kendini kurtaracağını umduğu silâhın yerinde yeller estiğini anlamakta gecikmedi. O zaman saçlarının dibinde korku terleri belirdi. Fakat mahpusa bir şey sezdirmedi ve hiç istifini bozmadı. Pardaïllan'ın, gırtlacı-na sarılışını ve kendisini buraya fırlatılışını bilinçli bir davranış değil de, sadece içgüdüyle yapılmış bir hareket sandığı için, hançerin bu sırada düşmüş olabileceğini, hattâ belki de şimdi yerde yanibaşında bulunabileceğini düşündü. Ama, onu hemen bulmalıydı. Hançer Pardaïllan'ın eline geçiverirse hâli ne olurdu?..

Gözleriyle etrafı araştırmaya koyuldu.

O zaman şövalye, eşsiz alaycı tavrıyla şöyle söylendi:

— «Boşuna araştırıp durmayın. İşte, aradığınız burada!..»

Bu sözü söylerken, eliyle de kemerine astığı hançerin kabzasına vurdu ve kurnaz kurnaz gülümseyerek sözlerine ekledi:

— «Bana bir silâh getirmiş olmanızdan ötürü size teşekkür ederim, mösyö...»

Espinosa aldırmamış göründü. Karşısındaki müt his düşmana denk bir dövüşçü olduğundan şüpheleni

yoktu. Fakat aynı anda kafasında bir düşünce şimşek gibi çakınca, eli farkında olmadan koynuna gitti ve sakladığı belgeyi araştırdı. Bulamayınca yüzü kireç gibi bembeyaz kesildi. Bu sille, hiç şüphesiz, kendisini kurtaracak olan hançerin kaybından da ağırdı.

Şimdi ilk defa olmak üzere beyninde bir şüphe uyanıyordu: Acaba bu müthiş, bu eşsiz adam, bir sürü görünmez casusu aldatmış, kendisini saatlerce gizliden gizliye inceleyen hekim rahibi kandırmış ve nihayet oyununu son derecede falsosuz oynayıp, kendisini, Espinosa'yı da mı yere vurmuştu?..

Şimdi artık mahpusu bulunduğu adamın yüzüne samimî bir hayranlıkla baktı. Öyleydi. Bu yaman adam, inanılmaz bir ustalıkla rolleri değiştirmişti. Espinosa'nın yüzünde derin bir kederin, yenilginin verdiği ümitsizlik acısının ve nihayet, kiliseye karşı yüklenmiş olduğu görevleri tamamlayamadan bu dünyadan göçüp gitme endişesinin izleri belirdi.

Pardaillan onun aklından geçenleri sezmiş olacaktı ki hiç alay etmeden, âdeta merhametle ve bu yüzden Espinosa'yı biraz daha yerin dibine geçirerek söylendi:

— «Aradığınız kâğıt da bende... Tıpkı hançer gibi... Doğrusu, vatanımı kralınızın bir eyaleti haline getirmemesi için o kadar uzaklardan, elde etmeye geldiğim bu belgenin bu kadar kolay elime geçeceğini ummazdım. Bana verilen görevin böyle zorluk çekmeden başarılabılır cinsten olması beni âdeta utandırıyor... Ama, doğrusunu isterseniz, monsenyör, siz de bana karşı, ümit edilmeyecek derecede sâfça davrandınız. İnsan çevresindekileri bu kadar budala sanmamalı... Gerçi kendinden emin olmak iyi şeydir, ama, kimsenin bir şey anlamadığını sanarak hareket etmek de bazan böyle, sizinki gibi bin zorlukla elde edilmiş başarıları avuç içinden uçuruve-

receği gibi, yine öyle sayısız zorluklar pahasına temeli atılmış işleri yarı yolda çöktürür... Bu tecrübeyi pek pahalıya kazanmış oluyorsunuz. İşleri fazla ileri götürmeniz ve herkesi kendinizden daha zayıf sanmanız, kazandığınız mükemmel partiyi size kaybettirdi. Halbuki bu oyunda eşit değildik, mösyö; bütün kozlar elinizdeydi. Bunu itiraf edersiniz sanırım. Yine itiraf edersiniz ki bu oyunda benim sizi arkadan vurduğumu kimse söyleyemez, ama, sizin beni arkadan vurmadığınız da iddia olunamaz.»

Espinosa bu sözleri dikkatle dinlemişti. Pardailan'ın böyle soğukkanlı ve ölçülü anlatışını ve Espinosa'nın da yine sâkin sâkin, söylenenleri bazan başıyla tasdik ederek dinleyişini görenler, bu iki adamın arasında kanlı ve korkunç bir mücadele olduğunu kesinlikle sezemezlerdi. Espinosa sordu:

— «Demek size içirilmiş olan delirtici ilâcın etkisinden kurtulabildiniz?..»

Pardaillan, dişlerinin ucuyla hafif hafif güldü. Sonra hayret etmiş gibi cevap verdi:

— «Ama, mösyö, insan benim gibi birisine öyle uyuşturucu bir zehir içirmek istediği vakit, bu zehirin, acayip lezzetiyle varlığını sezdirmemesine de dikkat eder. Bu kadarına da dikkat edilmezse, olur mu?..»

— «Öyle ama, siz bu ilâcı içtiniz!»

— «Elbette mösyö... Yoksa benim gibi bir adam iki-üç şişe şarap içmekle kendini kaybedip günlerce uyur muydu? Fakat beni kuşkulandıran da bu derin uyku oldu işte... Bu kuşku, masanın üstündeki Saurmur şarabının acayip lezzetini farketmeme yetti. Bunun üzerine şarap şişesini olduğu gibi leğene bora ettim!..»

Espinosa ağır ağır:

— «Şarabın tadındaki bu aşırı değişiklik sizin e-

siz kuvvet ve dayanıklılığınızı hesaba katarak, benim emrimle zehirin dozunu artırmalarından ileri gelmiş olacak...» Dedi. «Her ne hâl ise, size, zehirin varlığını sezdirmiş olan hassas burnunuzu ve ince lezzet alma kaabiliyetinizi tebrik ederim. Halbuki nice zevk sahibi kimse şimdiye kadar bunu sezememiş ve o zehiri içmişlerdi.»

Pardaillan bu tebrike teşekkür için eğilirken, Espinosa devam etti:

— «Zehir meselesini aydınlatmış bulunuyoruz. Peki ama, benim sizi çıldırtmak istediğimi nasıl anladınız?»

Pardaillan omuz silkti:

— Benim önümde ihtiyatsızca konuşmamak gerekir. Zaten sizden daha tecrübeli olan Fausta, sizi bu konuda uyarmaya çalışmıştı... Hele siz, ağzınızdan böyle gelişigüzel sözler kaçırdıktan sonra, bana içerisine delirttiğiniz insanları tıktığınız, o kafesi de o kadar ısrarla seyrettirmemeliydiniz. Onları bu hâlde getirmek için kendilerine zararlı bir zehir içirttiğinizi ve zehirin etkisini tamamlamak için de kendilerini daima âni korkulara mâruz bıraktığınızı ballandıra ballandıra anlatmamalıydınız.»

Espinosa, hülyalı bakışlarla:

— «Doğru,» dedi, «zorlaya zorlaya sınırı aşım geçtim. Sizin gibi, olayların içyüzünü görmesini bilen bir insan karşısında ölçüyü kaçırmamak lâzımdı. Bu bana ders olsun, bir daha unutmayayım.»

Pardaillan tekrar memnun ve keyifli bir tavırla eğildikten sonra sordu:

— «Bütün soracaklarınız bu kadar mıydı? Sıkılmayın rica ederim. Soracağınızı sorun... Önümüzde çok vaktimiz var.»

— «Bana bu kadar nâzikçe vermiş olduğunuz izinden yararlanacağım... Doğrusu sizdeki dayanma gü-

cüne hayran kaldım. Öyle ya, eğer hesabımda yanılmıyorsam, şöyle böyle onbeş gün içinde ancak iki defa yemek yediniz. Arada bir size verilen ekmekle suyu hesaba katmıyorum; çünkü onlar ancak sizin açlık acısını iyice duyabilmeniz için verilmişti. Sizi beslesin diye değil...»

Espinosa bu sözleri söylerken, keskin bakışlarını yine Şövalye'nin gözlerine dikmişti. Pardaillan, bir kere daha onun ne düşündüğünü yüzünden okuyarak güldü:

— «Sizi, başkalarının açlık acısıyla ölüp gidecekleri bir süre, hiçbir şey yemeden durabilecek ve kuvvetini kaybetmeyecek bir dayanıklılıkta olduğuma inandırabilirdim. Fakat benim belki de kendimi zor tuttuğum ve neredeyse yere yıkılacağım kanısında olduğunuzu sezdiğim için size gerçeği anlatmayı tercih ediyorum.»

Yerinden kımıldamadan elini uzattı ve epeydir yanından hiç ayırmadığı pelerinini kendine doğru çekerek, Espinosa'nın hayretten açılan gözleri önünde, pelerinin içinden koskoca bir jambonla bir şişe su ve birkaç meyva çıkardı.

— «İşte benim kilerim,» dedi. «İki gardiyanımın bana ikram ettiği o masal sofrasının başına geçince, beş günlük açlığın verdiği hırsla pek tıka basa yemeğe gayret etmişim... Fakat gardiyanlarım, sofrayı hayranlıkla seyredelerken, onlara hissettirmeden bir hayli meyva, çörek, yiyecek ve iki şişe de âlâ cinsinden şarabı pelerininin altına saklamayı ihmal etmemiştim. Bu yiyeceklerin çok faydasını gördüm. Gücümün hâlâ yerinde olması da, bunlar sâyesindedir. Beni gözetlemekle görevli olan papazlar, pek gözü açık adamlar değillermiş, çünkü hiçbir şeyin farkına varamadılar. İki şişe şarabım bittiği vakit, şişelere, bana getirilen sudan doldurmayı da unutmadım. Ne olur ne olmaz diye düşünmüştüm. Belki de akı-

nıza eser, bir gün, büsbütün o kara ekmeği de kesiverirdiniz. Oysa hayatımı, mümkün olabildiği kadar uzatmaya karar vermiştim. Kızmayınız ama, bir gün benimle başbaşa kalmak hatâsını da yapacağınızı umuyordum. Görüyorsunuz ki olaylar ümitlerimi boşa çıkarmadı ve yaptıklarımın doğruluğu da kendiliğinden anlaşıverdi...»

Espinosa yavaşça sordu:

— «Demek ki aşağı yukarı herşeyi önceden tahmin edip sezdiniz? Halbuki size çektirmiş olduğumuz işkenceler, sizinki gibi sağlam bir kafayı bile sarsacak derecedeydi. Meselâ «*Kıyma makinesi*», o korkunç bıçaklar, göz kamaştıran güneş, birbirini takip eden sıcak ve soğuk, pis kokulu hava müthiş şeylerdi. Bunlar da size tesir etmedi mi?»

— «İtiraf ederim ki o kıyma makinesi, sıcak üstüne soğuk ve diğerleri pek korkunç birer buluş... Ama ben, daha ölmeyeceğimi biliyordum. Herşeyden önce siz henüz görünmemiştiniz, sonra da amacınız zaten bu değildi. Bütün o işkence numaralarının zamanı gelince sona ereceğini biliyordum. Bununla birlikte pek kötü dakikalar geçirmemiş de sayılmam... Ama mademki başka türlü hareket etmek elimde değildi, o hâlde dayanmaktan başka çârem yoktu. Bende dayandım...»

Espinosa, Şövalye'yi, uzun zaman, sessiz sadasız seyretti. Sonra içini çekerek:

— «Sizin gibi bir adamın, bizden olmayışı ne kötü...» Dedi. «Eğer siz bizden olsaydınız, neyi tutsak koparırdık.»

Başıyargıç, Pardaillan'ın asabileştiğini ve bıyıklarının dikiliverdiğini görünce ilâve etti:

— «Yok, yok, merak etmeyin, sizi bizden olmanız için ikna etmeye çalışıyor değilim. Böyle bir şeye kalkışmak, size hakaret etmek olur. Siz kıratta adamlar-

rın, sadece kendilerine doğru ve güzel görünen bir amaca bağlandıklarını bilmez de değilim. Sizin gibiler, satın alınmaz.»

Espinosa, Pardaillan'ın alay eden bakışları karşısında bir an düşünceli kaldı. Sonra başını kaldırdı ve hiçbir şaşkınlık eseri göstermeden, meydan okumadan Şövalye'nin gözlerinin içine bakarak sordu:

— «Şimdi artık mahpusunuz olduğuma göre, bana ne yapacaksınız bakalım?»

Pardaillan en saf tavrıyla ve sanki çok tabii bir şey söylüyormuş gibi, cevap verdi:

— «Ne mi yapacağım? Şu yerini yalnız sizin bildiğiniz gizli kapıyı açmanızı rica edeceğim. Bu men-debur yerden rahat rahat çıkacağız.»

Espinosa, kılını bile kıpırdatmadan:

— «Ya kabul etmezsem?» Dedi.

Pardaillan soğuk bir kesinlikle cevap verdi:

— «O zaman burada birlikte geberir gideriz!»

Espinosa da aynı kesinlikle söyledi:

— «Güzel... Birlikte ölürüz. Hiç değilse, ikimizin de çekeceğimiz işkence aynı olur ve eğer hayat acınmaya değiyorsa, siz de benim kadar hayatınıza acınırsınız.»

Pardaillan soğuk bir edâ ile:

— «Yanıyorsunuz,» dedi.. «İşkence ikimiz için aynı olmaz. Bir kere ben sizden daha dayanıklıyım. Bundan başka, yanımda bana birkaç gün yetecek kadar yiyecek var. Sizin açlık ve susuzluktan çabucak öleceğiniz kesin... Ben biraz bu cins işkenceleri tattım, malûm ya... Bunların çok müthiş olduklarını söylersem inanmamazlık etmeyin... Siz öldükten sonra da ben, şu hançerle acıma bir son verebilirim.»

Espinosa son derece soğukkanlı ve kendine hâkim bir insan olmasına rağmen titredi. Pardaillan'ın bu

sözleri söyleyişindeki edâ, herşeyi adamakıllı düşünüp hesaplamış olduğunu ve dünyada hiçbir kuvvetin, onu, verdiği karardan döndüremeyeceğini gösteriyordu. Şövalye sâkin ve ölçülü bir tavırla devam etti:

«Bundan başka, ölüm karşısında da aynı üzüntüyü duyacak da değiliz... Benim tek üzüleceğim şey, öbür dünyaya gitmeden önce Fausta'yla hesaplaşmamam olacak. Doğrusu bu keyifli işi pek canım çekiyordu. Ama, ne yapalım, insan her istediğini elde edemez ki... Öte yandan görevimi başarmış olmanın verdiği memnunlukla öleceğim. Kendi kendime diyeceğim ki: *«Ölüyorum ama, üstüme aldığım işi de yaptım ve vatanımı Kral Philippe'ye sunan belgeyi onun elinden kurtardım.»* Buna karşılık siz, mösyö, durumunuzun benimkine benzeyeceğinden emin misiniz bakalım?...»

Bir yerine kızgın demirle dağlanmışçasına irkilip sıçrayan Espinosa soluk soluğa sordu:

— «Ne demek istiyorsunuz?»

— «Sizin söylemiş olduğunuz şeyi söylemek istiyorum. Demek istiyorum ki İspanya Engizisyon Başyargıcı, kutlu anamız kilisemizin iyiliği için omuzlarına almış olduğu birçok görevi yarım yamalak bırakıp ölmeyi herhalde istemez,»

Espinosa, yüreğinin en hassas yerinden yaralanmıştı. Büyük bir umutsuzluk içinde:

— «Şeytan!» Diye inledi.

Pardaillan soğuk bir sesle sözlerine ekledi:

— «Yaa, gördünüz mü? Sizinle aynı durumda olduğumuzu söyleyemezsiniz. Ben gözüüm arkamda kalmadan ölüme gideceğim. Fakat siz, mösyö... Siz, görevinizi yarım bırakmanın verdiği ümitsizlik içinde kahrolarak öleceksiniz! Artık size söyleyeceğimi söyledim, Başyargıç hazretleri! Bundan sonra ağızımdan bu konuyla ilgili bir kelime bile çıkmayacak ve sizin

söze başlamanızı bekleyeceğim. Haydi, geceniz hayırlı olsun!»

Pardaillan böyle diyerek, artık Espinosa ile uğraşmaya lüzum görmeksizin, sırtını duvara dayadı, pelerinine sarındı, uyur gibi bir tavır takındı...

Espinosa, hiç kımıldamadan, uzun zaman ona baktı. İçinden, birdenbire onun üstüne saldırıp, hançeri elinden alarak göğsüne saplayıvermek düşüncesi geçti. Fakat, Pardaillan gibi bir adama bu işin kolay kolay yapılamayacağını akıl etmekte de gecikmedi. Pardaillan'ın uykusu, herhalde görüldüğü kadar derin olmamalıydı. Ve Espinosa, Şövalye'nin üstüne atlayıverirse, hançerin namlusunu karşısında bulacağı kesindi. Bu düşünceler yüzünden, uygulama imkânı olmayan bu tasarıdan caymak zorunda kaldı. Ama, Pardaillan'ın gerçek veya sahte uykusundan yararlanıp birdenbire gizli kapıyı açsa ve sıvıssa olmaz mıydı? Bir hayli düşündükten sonra bu tasarının gerçekleşmeye çok daha elverişli olduğunda karar kıldı. Bu işte ümit vardı. Olmasa bile, tehlike de yoktu ya... Fakat bir de başarırsa, kendisi kurtulmuş ve Pardaillan'ı kesin bir ölüme mahkûm etmiş olmayacak mıydı?..

Üstelik iş kendisine o kadar da zor görünmüyordu. Yavaş yavaş Pardaillan'ın bulunduğu yerin tersi yönde sürünürse, Şövalye, onun böyle yer değiştirmesinden herhalde kuşkulananmayacaktı. Espinosa da böylelikle, gizli kapıyı açan düğmeye yaklaşacak ve birdenbire kapıyı açıp, dışarıya fırlayıverecekti. Başyargıç, buna karar verdikten sonra, yavaş yavaş, büyük bir ihtiyatla yer değiştirmeye başladı. Böylece bir metre kadar mesafeyi aşmış ve artık bu işi başaracağını aklı kesmeye başlamıştı ki, Pardaillan, birdenbire, olduğu yerden hiç kıpırdamadan seslendi:

— «Şimdi artık, beni buradan kurtaracak olan

gizli kapıyı bulmak için hangi yöne doğru yürümek lâzım geldiğini biliyorum. Siz öldükten sonra ararım. Aman mösyö, sizinle beraber bulunmaktan o kadar hoşlanıyorum ki, böyle bir zevkten mahrum kalmayı istemem doğrusu... Onun için, lütfen şöyle yamacıma gelip oturun bakayım!»

Ve sert bir tavırla ilâve etti:

— «Beni kuşkulandıraak en ufak bir hareket yaptığınız takdirde hançeri gırtlığınıza saplamakta bir an bile tereddüt etmeyeceğimi unutmayınız. Ya burdan beraber çıkacağız ve size canınızı bağışlayacağım ya da siz ölünceye kadar burada beraber kalacağız. Ondan sonra ben kendi başımın çâresine bakacağım. Hele şimdi, gizli kapıyı nerede aramak gerektiğini de öğrendikten sonra, buradan çıkamam için gerçekten pek talihsiz bir adam olmam lâzım.»

Espinosa, dudaklarını kanatıncaya kadar ısırdı. Bir kere daha, bu müthiş adamın hilesine kanmıştı. Ne yapsa boşuna olacağını bildiği için, bir kelime bile söylemeden, hiçbir direniş göstermeden, Pardailan'ın dediği gibi gelip yanına oturdu ve hiç sesini çıkarmadan, sinirli sinirli düşünmeye daldı.

Durumu korkunçtu... Ölümden çekinmiyordu. Pardaillan'ı serbest bırakmaktansa, ölmeye çoktan razıydı... Fakat asıl kalbini parçalayan şey, başladığı eseri yarıda bırakıp, ölüp gitmek endişesiydi. Bu kadar büyük plânlar, binbir emekle hazırlanmış teşebbüsler; sefil bir serüvenciye, geçmiş i karanlık ve ot-suz ocaksız bir asîlzâdeye aldandığı, onun tarafından kandırıldığı için mi yarıda ve askıda kalacaktı?..

İşin asıl müthiş, acıklı, hattâ gülünç tarafı; avucunda ve kendisini bir işaretiyle mahvedeceğini umduğu bu serüvencinin eline, acemice, budalaca düşmüş olmasıydı. Nasıl olmuştu da roller böyle değişti-

vermiş ve kendisinden aman dileyeceğini umduğu adam; onu birdenbire eline geçirerek, hayatıyla beraber temsil ettiği şan ve şerefi, iktidarı, zenginlik ve ihtişamı tehlikeye düşürmüştü. Nasıl olmuştu bu iş?.. İşte Espinosa'yı hırsından deli eden nokta da buydu... Eğer Kardinal ve Başpiskopos, Engizisyon Başyargıcı, kudretli bakan Inigo de Espinosa'nın tam yeni bir papa seçileceği ve bütün gözler, Sixte-Quint'ten sonra papa olacak kimseyi aday göstereceği diye kendisine çevrildiği sırada esrarengiz bir şekilde ortadan kaybolduğu haberi din adamları arasında yayılırsa, hepsi kimbilir, ne kadar dehşet içinde kalacaklardı? Hele, bu kaybolmanın, kendine ait bulunan San-Pablo Manastırı'nda, bir mahpusa yaptığı ziyaret ânında olduğunu öğrenirlerse, kimbilir ne kadar şaşıracaklardı? Ve sonra bilgili ve tecrübeli bir siyaset adamı sanılan Başyargıcı'nın budalacasına kendisini ele verdiği ve girdisi çıktısı bilinmeyen bir zindanda ölüp gittiği öğrenilince kendisini çekemeyenler, kimbilir ne keyifli kahkahalar atacaklardı?.. Hem de bütün bunlar neden olacaktı?.. Kimin tarafından yapılmış denilecekti?.. Manastır zindanlarından birine atılıp üstüne üç katlı kilit vurulmuş, üstelik açlık ve susuzluktan ölüme mahkûm edilmiş yabancı bir şövalye tarafından, öyle mi?..

Espinosa, yeryüzünde dehşet verici, ibret dolu bir ün bırakmak isterken, komik bir şekilde mi ölecekti?

Espinosa bütün bunları, dalgın dalgın düşündü. Pardaillan, artık onunla meşgul görünmüyordu. Fakat Başyargıç, Şövalye'nin, kendisini bir an bile gözden kaybetmediğini ve en ufak bir hareket yaparsa, karşısına dikileceğini pek iyi biliyordu. Zaten artık dayanma ümidi de kalmamıştı. Şimdi düşmanını gerçek değeriyle ölçüyor ve belli belirsiz bir şekilde hissediyordu ki, en iyisi onun merhametine sığınmaktı... Böyle yaparsa, zor kullanmak veya hile ile

elde etmek istediğinden fazlasını koparacağını umuyordu. Artık, hile, zor kullanmakla bu müthiş adamı altemeyeceğine inanmıştı... Yeniden düşünceye daldı; ilk önce Şövalye'yi salıvermekten, onunla birlikte ölüp gitmeyi tasarlamıştı ama, sonradan Pardailan'ın ölümünün kendisine pek pahalıya mal olacağına aklı kesmişti. Zaten bu düşünce, teslim olmaya attığı ilk adım değil miydi? Fakat, Espinosa gibi hesaplı, soğukkanlı ve mantık sahibi bir insan için duygunun değeri yoktu. O, herşeyi maddî değeri ve ağırlığıyla ölçüp tartardı. Buna göre de gideceği yolu seçerdi. Kızgınlık, gereksiz onur duygusu gibi, bir insanı körü körüne yanlış yollara götüren duyguları hiç benimsemezdi. Sâdece muhakemesi ve zekâsıyla hareket eden bir adamdı. Pardailan'ın ölümünün, kendi ölümüne de sebep olacağına bir kere aklı yattıktan ve bu ölümün hiçbir fayda getirmeyeceğine inandıktan sonra meseleyi büsbütün başka bir açıdan görmeye karar vererek kendi kendine şunu sordu:

«Ben öldükten sonra o da muhakkak ölecek mi?»

Artık Pardailan'ın öldürülemez olduğunu söyleyen Fausta'ya hak veriyordu. Bu eşsiz adamın dayanma gücünü görmüştü. Kendisi öldükten sonra bile Şövalye'nin sağ kalacağından emindi. Ondan sonra da Pardailan, tabîî gizli kapıyı arayacak ve bulmakta da gecikmeyecekti. Zaten kendisi, ona bu aramayı hangi yönde yapması lâzım geldiğini de demin göstermek gibi bir hatâ yapmamış mıydı? Gerçi gizli kapıyı açan düğmeyi bulmak o kadar kolay değildi. Değildi ama, bu Şövalye gibi keskin zekâlı bir adamın bu işlerde pek o kadar zorlukla karşılaşmayacağı da belliydi... Ancak kapı açıldıktan sonra, yollarda, oraların yabancı bir kimse için ne çeşit engeller bulunduğunu Espinosa pek mükemmel bilirdi. Yarım saat önce olsaydı, gizli kapıdan çıktıktan

sonra bile, dünyada kimsenin, o engelleri aşacağına inanmazdı... Ama, şimdi Pardaillan'ın bütün o engelleri aşıp geçeceğine aklı kesiyordu... Bir an, Pardaillan'ın hür ve neşeli Fransa yoluna koyuluşunu, kendisinden aldığı değerli belgeyi Henri de Navarre'ye götürüşünü gözlerinin önüne getirdi. Şövalye böyle mutlu giderken, o ne olacaktı? Burada, şu ölüm zindanında, işleri yarıda kalmış, kilisenin üstünlüğünü dünyaya kabul ettiremeden göçüp gitmiş bir zavallı!..

Bu çılgınlık da göze alınır mıydı, canım? Hayır, bin kere hayır! Böyle bir çılgınlığa kalkışmaktansa, Şövalye'yi elinden tutup bu mezardan dışarı çıkarması, gerekirse yanına muhafız verip kendisini İspanya sınırlarının dışına çıkarması, Şövalye isterse bizzat Espinosa'nın da bu yolculukta ona arkadaşlık etmesi, fakat herhalde hayatta kalıp başladığı işi bitirmeye çalışması çok daha akıllıca olmaz mıydı?..

Espinosa bu kararı verince artık bir dakika bile durmaya lüzum görmeyerek hemen harekete geçti ve Pardaillan'a dönerek:

— «Mösyö!» Dedi. «Bu işi enine boyuna düşündüm... Eğer bazı şartlarımı kabul ederseniz, sizi hemen buradan kurtarmaya hazırım...»

Pardaillan ne hayret, ne de sevinç belirtisi göstermeden:

— «Mösyö!» Dedi. «Benim o kadar acelem yok... Vaktimiz varken rahat rahat konuşalım. Bir kere bendenizin de şöyle ufak tefek bazı şartlarım var... İzin verirsiniz sizinkilerden önce benim şartlarım üzerinde birazcık konuşalım. Hem zaten ben sizin şartlarınızın nelerden ibaret olacağını da galiba biliyor gibiyim...»

Espinosa, belki de Pardaillan'ın hemen kurtulacağını haber alır almaz sevinçten hop hop hoplayaca-

ğını sanmıştı. Fakat Şövalye'nin takındığı tavrı görünce bu müthiş adamı herhangi bir şekilde altetmenin mümkün olmadığını daha iyi anlamakta gecikmedi. Çünkü Pardaillan buradan çıkıp gitmeye o kadar isteksiz görünüyordu ki, şimdiye kadar onun ölümüne mi, yoksa yaşamasına mı karar versin diye bir hayli kafa patlatmış olan Espinosa'nın içini yeni bir endişe ateşi yakıp kavurmaya başladı. Başka insanlara hiç benzemeyen bu adam, yoksa yapılan teklifi red mi edecekti? Acaba, kendisinin buradan nasıl olsa çıkabileceğinden emin bulunduğunu, bu işi yapmak için de Espinosa'nın geberip gitmesini rahat rahat bekleyeceğini mi söyleyecekti?.. Mantık ölçüsüne vurduğu zaman, Şövalye'nin kendisinden bu şekilde öç almaya kalkışmasını son derece haklı buluyordu.

Bu ihtimal aklına gelince, Espinosa'nın bütün vücudunu ölüm ürpermeleri sardı... Fakat düşüncelerinin hiçbirini sezdirmemeyi başardı ve gayet sâkin sordu:

— «Şu şartlarınızı bir öğrenelim bakalım!..»

Pardaillan son derece soğukkanlı bir tavırla konuştu:

— «Görevim bittiği için İspanya'dan çıkıp gideceğim. Fakat ondan önce bitirilecek bazı ufak tefek işlerim var. Görüyorsunuz ya. mösyö, benim bu şartım da sizin iki şartınızdan birinden başka bir şey değil...»

Espinosa, bütün sâkinliğine rağmen şaşmaktan kendini alamadı. Pardaillan ise, hafifçe gülümsedi ve kararlı olduğunu gösteren soğuk tavrıyla devam etti:

— «Şimdi sizin bana koşacağınız ikinci şarta da razı olduğumu söylüyor ve İspanya Engizisyon Başyargıcı'nı elimde esir tutmuş olduğumu kendisine

canını bağışladığımı dünyada kimsenin bilmeyeceğine dair size, şerefim üzerine söz veriyorum.»

Espinosa, Pardaillan'ın, kendi düşüncelerini okumakta gösterdiği bu ustalık karşısında az kalsın küçük dilini yutacaktı...

— «Ne?..» Diye kekeledi. «Onu da mı anladınız?..»

Pardaillan tekrar esrarlı bir tarzda gülümseyerek söylendi:

— «Başka bir şartınız olabileceğini sanmıyorum. Eğer yanılıyorsam söyleyiniz.»

Kendini toparlayan Espinosa:

— «Yanılmıyorsunuz!» Dedi.

— «O hâlde şimdi benim küçük şartlarıma gelelim... Herşeyden önce burada, işlerimin devam edeceği süre boyunca rahatsız edilmeyecek ve İspanya'dan ayrılırken de Majeste Fransa Kralı'nın elçisine lâıyk bir şekilde uğurlanacağım!»

Espinosa tereddütsüz:

— «Kabul!» Dedi.

— «Ondan sonra, bana karşı sevgi gösterdikleri için düşman bellediğiniz kimselere herhangi bir ceza vermeyeceksiniz!»

— «Kabul! Kabul!..»

— «Son şartım da şu: Burada herkesin Don Cesar adıyla tanıdığı Don Carlos'un oğluna hiçbir kötülük yapılmayacak!..»

— «Vaay!.. Don Cesar'ın kim olduğunu da mı biliyorsunuz?..»

Pardaillan yine o soğuk tavrıyla:

— «Hem onu, hem de daha birçok şeyi biliyorum!» Dedi. «Ayrıca, Don Cesar'ın nişanlısı Giralda'ya da hiçbir şey yapılmayacak... Don Cesar, nişanlısıyla birlikte, Fransa elçisinin himayesi altında,

rahatsız edilmeden İspanya'yı terkedebilecek... Ve tabii, büyük bir Kral'ın torununun, yabancı bir ülkede yokluk içinde sürünmesi yakışık almayacağı için kendisine tutarını tespit etmeyi Kral'ın âlice-na-plığına bıraktığım bir para verilecek ve o da bu para ile Fransa'ya yerleşerek şerefine uygun bir ömür sürecek... Buna karşılık da Prens'in, bir daha hiç İspanya'ya ayak basmayacağına ve doğumuyla ilgili gerçekleri hiç değilse benden öğrenmeyeceğine söz veririm...»

Espinosa, herhalde hiç beklemediği bu teklifleri duyunca, bir an düşündü, sonra berrak gözlerini, Pardaillan'ın namuslu bakışlarına dikerek:

— «Prens'in, taht üzerinde bir hak iddia etmeyeceğini ve İspanya'ya dönmeyeceğini temin edebilir misiniz?»

Pardaillan aynı soğuk tavrıyla cevap verdi:

— «Söz verdim! Bu yeter sanırım...»

Espinosa aceleyle:

— «Evet, sizin sözünüz yeter!» Dedi. «Belki de bu ciddi meseleye en uygun çözüm şeklini siz buldunuz.»

Pardaillan söylendi:

— «Orasını bilmem. Yalnız size teklif ettiğim şeyin hiç değilse insanca olduğunun farkındayım. Oysa sizin yapmak istediğiniz, fikrimce hiç de böyle değildi.»

— «Pekâlâ! Ötekiler gibi, buna da razıyım!..»

Pardaillan ayağa kalktı:

— «O hâlde hiç vakit kaybetmeden buradan gidebiliriz. Zindanın havası insanı boğacak kadar ağır...»

Espinosa da ayağa kalktı ve tam gizli kapıyı açacağı sırada sordu:

— «Bizi dost yapan bu anlaşmanın namuslu bir

şekilde yerine getirilebilmesini sağlamak için benden ne gibi garanti istiyorsunuz?..» Dedi.

Pardaillan bir an, dimdik onun gözlerine baktı. Sonra saygılı bir tavırla eğilerek:

— «Sözünüzü, Monsenyör!..» Dedi. «Sizin gibi bir asîlzâdenin sözü, yeterli bir garanti değil midir?»

Espinosa, ömründe belki de ilk defa olmak üzere duygulandı. Bu kadar işkence çektirdiği bu adamın, kendisine hâlâ saygı beslemesi, aklını allak bullak etmişti. Pardaillan kendisine daima en doğru yolu gösteren içgüdüleriyle Espinosa'yı sözünü tutmaya zorlayacak tek çâreyi bulmuştu. Onun asîlzâdelik duygusuna hitap etmek suretiyle, inancına sığınmış oluyor ve bu suretle yine eşsiz bir ustalık göstermiş bulunuyordu... Herhalde Espinosa'nın heyecanı pek derin oldu ve Pardaillan'ın açık yürekli bakışlarına aynı şekilde bakan gözlerle cevap vererek eski düşmanının söylediği sâdelikle:

— «Mösyö de Pardaillan,» dedi, «size bir asîlzâde olarak söz veriyorum.»

Ve hemen, kendisinin de Şövalye'ye güveni olduğunu göstermek için gizli düşmanın nerede bulunduğunu saklamaya lüzum görmeden kapıyı açtı. Pardaillan bu hâli görünce, garip bir tarzda gülümsemekten kendini alamadı.

Birkaç dakika sonra. Başyargıç'la Pardaillan, mütevazı görünüşlü bir evin kapısının önüne çıkmış bulunuyorlardı. Buraya kadar gelebilmek için bir sürü gizli kapıdan geçmişlerdi. Espinosa, bu geçişlerin her seferinde, kapının nasıl açıldığını saklamak kendisi için gayet kolay olduğu hâlde, buna lüzum görmeden, kapıyı açivermişti. Gün ışığına çıktıktan sonra avlulardan, bahçelerden, koridorlardan, geniş salonlardan geçmişlerdi ve buralarda bir sürü papu-

zın dolaştığını görmüşlerdi. Bu papazlardan hiçbiri mahpusun sıhhatte olduğuna ve Başyargıç'la abbapça konuştuğuna şaştığını belli etmek cesareti göstere-memişti. Bütün bu gezinti süresince yanındakini hiçbir zaman gözden kaçırmayan Pardaillan, gayet serbest ve sâkin davrandı, tatlı tatlı konuşmaktan geri kalmadı. Yalnız, kendini sokakta bulduğu zaman öyle derin bir göğüs geçirdi ki, çektiği bütün o müt-hiş işkenceleri, âdetâ bir anda üstünden atıverdi. Fakat bu hareketi de yine Espinosa'ya farketirmeden yapmıştı. Pardaillan, kendisinden ayrılacağı vakit Espinosa sordu:

— «Yola çıkıncaya kadar Kule Hanı'nda mı oturacaksınız?»

— «Evet!»

— «Peki, mösyö...»

Espinosa belli belirsiz bir tereddütten sonra birdenbire:

— «Yanılmıyorsam, şu... Giralda adlı genç kıza karşı pek büyük bir... ilgi besliyorsunuz...» Dedi.

Pardaillan, Espinosa'ya dik dik baktı:

— «Elbette... Kendisine derin bir şefkat beslerim. Çünkü Don Cesar'ın nişanlısıdır.»

Beriki tatlılıkla:

— «Onu biliyorum,» dedi. «Onun için diyorum ki genç kızın nerede olduğunu da herhalde merak edersiniz.»

Pardaillan bakışlarını daha da sertleştirdi:

— «Elbette merak ederim. Sakın onu da Don Cesar'la birlikte tutuklamış olmasınlar?»

Espinosa büyük bir samimiyetle:

— «Hayır!» Dedi. «Don Cesar tutuklanmadı. Kendisini sakladılar. Kesinlikle inanıyorum ki onu kaçırpı saklayanlar sizin artık böyle serbest dolaştı-

ğınızı görünce, sizinle anlaşmış olduğumuzu ve sizin, Prens'i Fransa'ya götüreceğinizi anlayacaklar ve Don Cesar'ı da serbest bırakmakta gecikmeyeceklerdir. Eğer kendisini daha çabuk kurtarmak istiyorsanız, araştırmalarınızı, Servili Köşk tarafına yöneltmenizi tavsiye ederim.»

Şövalye; eğer duymuş olsaydı, eski papa adayı Prens's'i ensesinden topuklarına kadar titretecek olan bir tavırla sordu:

— «Demek bu işte de Fausta'nın parmağı var, ha?»

Espinosa gülümsedi:

— «Benden duymuş olmayın...»

Ve umursamaz bir tavırla ilâve etti:

— «Hem bu suretle öbür dünyaya geçmeden önce kendisine söyleyemeyeceğinizden ötürü pek hayıflandığınız o bir çift sözü söylemek fırsatını da bulursunuz. Haa, ne diyordum?.. Yine o genç kızdan bahsedecektim... Onu da kaçırdılar... Onu da bulmak istiyorsanız, Bib-Alzar kapısından çıkıp mezarlığı geçiniz... Bir fersah ötede, yol üstünde bir şato göreceksiniz. Bu, Kral'ımızın yazlık ikametgâhı olan Bib-Alzar Şatosu'dur. Yarın saat onbirden önce bu şato kapısının önündeki köprünün ağzında bulunun. Orada biraz beklersiniz, aradığınız kızı görmekte gecikmezsiniz. Bu konu üzerine son söz olarak da şunu söyleyeyim: Yanınızda birkaç iyi silâhşor bulundurmanız da fena olmaz sanırım. Sonra sakın onbirden geçe kalmayın, fırsatı kaçırmış olursunuz.»

Pardaillan, Espinosa'yı büyük bir dikkatle dinlemişti. Başyargıç sözlerini bitirince, şimdiye kadar Şövalye'nin dudaklarını süsleyen alaycı tebessüm birdenbire kayboldu. Onun yerini, gayet samimî bir ifade aldı. Pardaillan:

— «Teşekkür ederim, mösyö...» Dedi. «Şu sözle-
rinizle bana çektirdiğiniz işkencenin büyük bir kıs-
mının kefaretinı ödemiş oluyorsunuz...»

Espinosa, umursamadığını belirten bir hareket
yaptı ve zarif bir gülümsemeyle söylendi:

— «Haa... Az kalsın unutuluyordum. Şu sokaktan
yürüyün. San-Francisco Meydanı'na çıkarsınız. Ora-
dan San-Pablo Manastırı'nın kapısına kadar gidin...
Neden olduğunu bilemiyorum, fakat her gün oraya
gelip saatlerce bekleyen ve sizi görürse pek sevine-
cek olan birini göreceksiniz.»

Espinosa bu sözleri söyledikten sonra Şövalye'ye
bir vedâ işareti yaparak eve girdi ve kapıyı hızla ka-
padı.

PARDAILLAN ARTIK DAYANAMIYOR!

Şövalye, Espinosa'nın yanında bulunduğu süreçte düşüncelerini belli etmeyen, hissiz bir çehre takınmıştı. Ve binbir işkenceden geçtikten sonra artık ölümden kurtulmuş bir adamın takındığı bu sâkin çehre, soğukkanlı insanlara hayran olmaktan kendini alamayan Başyargıç'ın pek hoşuna gitmişti... Fakat Şövalye, sokakta yalnız kalır kalmaz, neşesini açığa vurmaktan kendini alamadı. Güneş sıcaktı, vakit ikindiye yaklaşıyordu. Pardaillan temiz havayı derin derin ciğerlerine çektikten sonra sevinç içinde, Espinosa'nın gösterdiği yönde yola koyuldu. Bir yandan yürüyor, bir yandan da gülümseyerek düşünüyordu :

«Son âna kadar yine bir sürü papazın hücumuna uğrayacağımdan şüpheleniyordum. Bir yandan da Mösyö Espinosa'nın verdiği sözü bozamayacağını düşünerek avunmaya çalıştım, ama yine de kuşku içindeydim. Kimbilir?.. Bir de bakarsın sözünden cayıverirdi... Başımdan geçenlerden sonra bu kadar heyecan fazlaydı doğrusu. Neyse ki kâbus sona erdi. Espinosa sözünü tutacağı benziyor!..»

Ve gözlerini kaldırıp bulutsuz, mavi göğü seyrederek söylendi:

«Vay canına! Zindanların küflü havasından başka bir hava teneffüs etmek, insana ne iyi geliyor!.. Gözlerini günlerce havaya kaldırıp da kara, rutubetli ve soğuk bir zindan kubbesi seyrettikten sonra şu mavi göğe bakmak ne kadar hoş!.. Merhaba, ey güzel güneş!.. Benim gibi eski bir gezginin, senden daha sâdik arkadaşı mı olur? Sıcak ışıklarınla benim canı-

ma can kattığın çok zaman oldu. Ama seni, şu andaki kadar sevinçle karşıladığımı pek az hatırlarım... Ne tuhaf şey! İnsan, ölüme bu kadar yaklaştıktan sonra hayat ona ne tatlı geliyor!..»

Sonra birden düşüncesi değişti ve müthiş bir gülümseyişle:

«Ah, Fausta!» Dedi. «Galiba seninle hesaplarımızı göreceğimiz saat de nihayet geldi, çattı!»

Böyle, kâh düşünüp kâh kendi kendine konuşarak San-Francisco Meydanı'na ulaşmıştı. Şefkat dolu bir tebessümle söylendi:

— *«Gidelim, şu zavallı Chico'yu bulalım! Zavallı çocuk! Demek sözünü tutmuş, hapishanemin kapısından bile ayrılmamış... Bir şey yapamadıysa, herhalde elinden gelmediği için yapamamıştır. Ah, El Chico! Bana gösterdiğin bu sadakat yüreğimi ne kadar ısıtıyor, bir bilsen!..»*

Ve bir kahkaha atarak kendi kendine:

«Ben de gittikçe şairleşmeye başladım,» dedi. «Kulaklarımda, dostum Cervantes'in sözleri çınlıyor!.. Ama şimdi bunları bırakalım da, gidip minik dostumuz Chico ne hâldedir, görelim.»

Ve Cüce'nin sâdık dostluğuna bir karşılık olmak üzere, içinden gelen çocukça bir muziplikle havanın müthiş sıcak olmasına aldırmadan, pelerinine sımsıkı sarınarak, Chico'yu apansız bastırmayı kararlaştırdı. Şimdi, manastırın bulunduğu San-Pablo Sokakı'na gelmişti. İçinde, kendisinden başka herkesi mahvedebilecek olan onbeş gün geçirdiği o müthiş hapishaneye gittikçe yaklaşıyordu. Gözleriyle Chico'yu arıyor, fakat göremiyordu. Kendi kendine, Espinosa'nın yanılıp yanılmadığını veya bu arada Cüce'nin oradan bir yere gidip gitmediğini sormaya başlamıştı ki, birdenbire hemen tanıdığı bir sesin, kendisine gayet esrarengiz bir tavırla:

— «Peşimden gelin!..»
Dediğini duydu.

Cüceyi âni bastıracağını umarken, apansız avlanan kendisi oldu. Hemen arkasına döndü ve Chico'nun umursamaz bir tavırla, manastırın kapısından uzaklaşmakta olduğunu gördü. Kendi kendine, Küçük Adam'ın neden böyle yaptığını sora sora, Cüce'nin peşine düşüp yürümeye başladı...

El Chico arkasına bile bakmadan, hızlı ve hafif adımlarla manastırın duvarları boyunca ilerleyerek, dar ve taşlı bir sokağa daldı. Orada birdenbire durdu ve şaşalayan Şövalye'nin elini yakalayıp ağzına götürerek öperken, derin bir heyecanla bağırdı:

— «Ben zaten, sizin, onların hepsini altedeceğinizi biliyordum! Canınız istediği zaman o hapishane-den çıkacağınızdan emindim. Şimdi artık vakit kaybetmeyelim... Arkamdan gelin!..»

Cüce gitmeye hazırlanıyordu ki, Pardaillan onu durdurdu ve gülümseyerek:

— «Hele biraz dur bakalım, ahbap!» Dedi. «Beni hemen tanıdın demek, ha? Halbuki pelerinine iyice sarınmıştım...»

Chico kurnaz kurnaz sırtarak:

— «Hangi elbiseyi giyerseniz giyiniz; pelerininize ne kadar sarınırsanız sarınınız; sizi yine tanırım!» Dedi. «Gözlerim şaşırabilir ama, bu (kalbini gösteriyordu), şaşırmaz!.. Fakat Allah aşkına çabuk olun! Buralarda daha fazla kalmayalım!»

Pardaillan, Küçük Adam'a derin bir şefkatle bakarak:

— «Canım, beni nereye götürmek istiyorsun?» Dedi.

Chico gülmeye başladı:

— «Sizi saklayacağım, Şövalye!» Dedi. «Bakın sizi götüreceğim yerde bir daha bulabilecekler mi?»

— «Beni mi saklayacaksın? Neden?»

— «Neden olacak!.. Bir daha yakalamasınlar diye!..»

Bu sefer gülme sırası Pardaillan'a gelmişti:

— «Benim saklanmaya ihtiyacım yok, oğlum!..» Dedi. «Merak etme, bir daha yakalayamazlar!»

Chico ısrar etmedi. Hiç soru sormadı. Ne hayret, ne de endişe gösterdi... Pardaillan, saklanmaya ihtiyacı olmadığını, kendisini bir daha yakalayamayacaklarını söylememiş miydi? O hâlde mesele yoktu... Ve Cüce'nin sevinci o kadar büyüktü ki, tekrar Pardaillan'ın elini yakalayıp öpmek için ağzına götüreceği sırada, Şövalye tutup havaya kaldırdı:

— «Ne yapıyorsun, budala?» Dedi. «Haydi beni yanağımdan öp bakayım!..»

El Chico, Şövalye'nin iki yanağına sesli birer öpücük kondurunca, Pardaillan da bu sevgi gösterisine aynı şekilde karşılıkta bulundu. Şövalye, Cüce'yi tekrar yere bırakırken, heyecanını saklamak için birdenbire söylendi:

— «Haydi bakalım, şimdi yola çıkalım!.. Mademki beni muhakkak bir yere götürmek istiyorsun, bâri şu Kule Hanı'na götür. Orada ikimizi pek sevinçle karşılayacak bir küçük hanım var. Hem de İspanya'nın en genç ve en dilber hancısı!..»

*

Birkaç dakika sonra Kule Hanı'nın, bu saatte ıssız küçük avlusuna girmişlerdi. Pardaillan, oraya girer girmez, o kadar gürültü yapmaya başlamıştı, ki az zamanda istediği gerçekleşti: Yâni, küçük Juana, bu şamatacı müşterinin kim olduğunu anlamak için kapıya fırladı. Zavallı kızcağız çok değişmişti. Hasta, bitkin ve dalgın görünüyordu. Yanakları, o sıhhatli pembeliklerini kaybetmiş, sararmıştı. İri siyah gözle-

rinin çevresinde mor halkalar belirmişti. Hastalıktan yeni kalkmışa benziyordu. Fakat bütün bu hâline rağmen, Pardaillan'ın keskin gözleri, genç kızın hâlâ süse ve giyime düşkün olduğunu farketmekte gecikmedi. O gün de yine, Juana'nın bayramlarda giydiği o güzel elbisesi sırtındaydı. Sanki, önemli bir misafirini ağırlamaya hazırlanmıştı... Kendisini beğendirmek istediği hemen göze çarpıyordu... Beğendirmek, ama kime?.. Kimin gelmesini bekliyordu ki? Pardaillan kendi kendine bunu sordu. Ve herhalde uygun bir de cevap bulmuş olacaktı ki, genç kızın karşısında hayran hayran bakakalan Chico'ya kaçamak bir göz attı.

Juana, Şövalye ile Chico'yu hemen tanıdı. Dalgın gözlerinde bir parıltı belirdi. Renksiz yanaklarına biraz kan geldi. Zayıflamış, ufacık ellerini çırparak, zayıf bir sesle haykırdı:

— «Aman ya Rabbi! Şövalye de Pardaillan gelmiş...»

Ve bu haykırıştan sonra olduğu yerde öyle bir sallandı ki, Pardaillan bir hamlede yetişip kendisini kucakladı, yıkılacaktı. İşin garip ve asıl Pardaillan'ı gülümseten tarafı şu oldu: Juana: «*Şövalye de Pardaillan gelmiş!*» Diye haykırırken, Chico'ya bakmış ve baygınlık geçirdiği şu sırada da gözlerini Küçük Adam'dan hiç ayırmamıştı. Şövalye, kızcağızı bir tüy hafifliğiyle kaldırıp bir kanepeye yerleştirdikten sonra söylendi:

— «Hayrola, dilber kızım?.. Hele şu güzel gözlerinizi bir açın bakayım!..»

Ve baygın kızıdan fazla sararan, zavallı Chico'ya dönüp:

— «Bir şey değil... Sevincinden bayıldı!..» Dedii. Sonra kurnaz kurnaz gülümseyerek ilâve etmeyi de unutmadı:

— «Anlaşılan beni pek göreceği gelmiş! Benim öyle apansız kaybolduktan sonra yine apansız karşısına çıkıvermem onu şaşkına uğrattı... Doğrusu bu kızcağızın beni bu kadar merak edeceğini ummazdım!..»

Juana'nın baygınlığı uzun sürmedi. Az zamanda gözlerini açtı ve kendisini derleyip toparladıktan sonra, utanmış ve kıpkırmızı bir yüzle, gülümsemeye çalışıp söylendi:

— «Bir şey değil, sevinçten oldu!..»

Ve yine bu sözleri söylerken de hep Chico'ya bakıyor, ona gülümsüyordu. Pardaillan en sâf tavrıyla:

— «Zaten ben de şimdi onu söyledim. Sevinçtendir, tabii!..» Dedikten sonra hemen ilâve etti:

— «Mademki artık tekrar kendinize geldiniz, dilber kızım... Size şurasını söyleyeyim ki, tam onbeş gündür açlıktan, susuzluktan ve uykusuzluktan öldüm... Tam onbeş gündür!..»

Juana dehşet içinde bağırdı:

— «Onbeş gündür mü? Aman Allahım, nasıl olur?»

Chico da küçücük yumruklarını sıkarak atıldı:

— «Vay namussuzlar!.. Sizi aç mı bıraktılar? Vay alçak oğlu alçaklar vay!..»

Ne o, ne de Juana, Şövalye'nin mübalâğa ettiğinden bile kuşkulandı. Çünkü bu, olmayacak şey değildi. Gerçi Pardaillan hâlâ güçlü kuvvetli, aklı başında görünüyordu ama, Pardaillan'dı... Öteki insanlara benzeyen biri değildi ki... Şövalye, ikisine de bakarak akıllarından geçenleri sezdi. Sonra birden bağırdı:

— «Ne sandınız ya?.. Tam onbeş gün! Yâni, demek istiyorum ki, dilber kızım, bana hazırlatacağınız yemekler ve yatak, bu onbeş günün acısını çıkarabi-

leceğim gibi olsun!.. Üstelik, yarın için kuvvetimin de yerinde olması lâzım... Yalnız, yemek sırasında dostum Chico ile kimsenin - tabîi siz bir yana - kulağına gitmemesini istediğim önemli şeyler konuşacağımız için soframızı şöyle ıssız bir köşecikte hazırlatıverin!..»

Juana, hayata yeniden doğuyormuş gibiydi. Sevinçle seslendi:

— «O hâlde benim odacığımda yemek yersiniz ve sofrada size ben hizmet ederim!»

Ve çapkın bir çocuk hâliyle, bir eliyle Pardailan'ı, ötekiyle Chico'yu tutarak, güle oynaya, ikisini de kendi odasına götürmekten, yalnız kendine misafir etmekten son derece memnun, sürükledi. Odaya girdikleri zaman tekrar dışarıya çıkıp lâzım gelen emirleri vermek istediye de, Pardaillan kendisini durdurdu ve yarı şaka, yarı ciddî:

— «Minik Juana!» Dedi. «Size, benim küçük kız kardeşim olun, demiştim, değil mi?.. Dönüşümden duyduğunuz sevince bakınca, beni gerçekten bir ağabey gibi sevdiğinize inanıyorum... Acaba Fransa'da olduğu gibi burada da, uzun zaman birbirlerinden ayrı kalan kardeşlerin öpüşmeleri âdet değil midir?»

Juana ne şaşırdı, ne heyecanlandı:

— «Ah! Elbette!» Diye söylendi.

Ve hemen Pardaillan'a iki yanağını teker teker uzattı. Pardaillan genç kızı bir ağabey şefkatiyde öptü. Sonra gayet tabîi bir tavır ve pişkin bir edâ ile Chico'yu Juana'ya göstererek:

— «Ya onu?..» Dedi. «Onu öpmeyecek misiniz? O, sizin için kardeşten biraz daha ileri değil mi? Haydi, ama!..»

Pardaillan'a gayet tabîi ve sâf bir tavırla yanaklarını uzatmış olan Juana, bu teklif üzerine afallayıp ku-

laklarına kadar kızardı. Sessiz ve hareketsiz, gözlerini yere indirip önlüğünün ucuyla oynayarak, şaşkın bir tavırla kalakaldı. Onun gibi kızarmış olan Chico, bu âni şaşkınlığı görür görmez sapsarı kesilmişti. Yumruğunu sıkmış, bacakları vücudunu tutamaz olmuş, yaşlı gözleriyle Juana'ya bakıyordu... Bu hâli hiç gözden kaçırmayan Pardaillan, bıyıklarını ısırarak, içinden söylendi:

«Aman ya Rabbi!.. Ne temiz, ne eşsiz çocuklar!.. Yâni, ben de burada olmasam, şu işin içinden bir türlü çıkamayacaklar!..»

Bu işte Pardaillan'ın hiç farketmediği şey, oynadığı rol dolayısıyla, asıl kendisinin eşsiz bir insan olduğuydu. Gerçekten de o kadar derdini unutup iki çocuğun aşkıyla bu kadar ilgilenebilmesi için insanın, Pardaillan olması lâzımdı. Oysa kendisinin, yemeye, dinlenmeye ne kadar ihtiyacı vardı... Fakat Şövalye, bu hâlini umursamak şöyle dursun, unutabiliyordu da...

Bu sırada Juana hâlâ gözleri yere inik, şaşkın bir hâlde, önlüğünün ucuyla sinirli sinirli oynadığı; Chico da belki küçük hanımından daha beter afallamış, ne yapacağını şaşırmış bir durumda kalakaldığı için. Pardaillan alınmış gibi bir tavır takınarak ikisini de payladı:

— «Allah Allah! Nedir bu asık suratınız?.. Ne bekleyip duruyorsunuz? Bu iş, bu kadar da mı zor?..»

Ve Chico'yu omuzlarından iterek:

— «Haydi git, öp, budala!» Dedi. «Zaten için gidiyor... Onun da öyle...»

Cüce, arkasından itilmesine rağmen genç kızı öpmeye cesaret edemeyerek bir solukta mırıldandı:

— «Juana!..»

Bunun anlamı: «*İzin veriyor musun?*» demek olacaktı. Genç kız, yaşlarla parıldayan iri gözlerini ona çevirdi ve sonsuz bir sevgiyle:

— «Sus!..» Diye fısıldadı.

Bunun da anlamı: «*Ne bellediyorsun? Baksana, ne kadar arzuluyum!*» olmalıydı.

Ama, âşıklar, hâlâ yerlerinden bile kıpırdamadıkları için artık Pardaillan'ın da sabrı tükenmişti. Dayanamayıp:

— «Allah Allah!» Diye söylendi. «Bir ufacak öpücük için yaptıkları şımarıklıklara bak!..»

Ve bıyık altından gülerек, ikisini de birdenbire, birbirinin kucağına atıverdi.

Doğrusu bu, öpüşlerin en temizi ve güzeli oldu. Chico'nun dudakları, genç kızını kızarmış alnına hafifçe değdi ve Cüce hemen yine gerilediği için genç kız, birdenbire iki eliyle yüzünü kapatarak, sessiz sessiz ağlamaya başladı. Küçük Adam perişan bir hâlde:

— «Juana, neyin var?» Diye bağırdı.

Bu sefer yine işe karışan Pardaillan, Chico'yu bir kere daha genç kıza doğru itince, Cüce, Juana'nın ellerini tutacak kadar cesaretlendi ve önünde diz çökerek sordu:

— «Juana, neden ağlıyorsun?»

Bu, Pardaillan'ın umduğu ve istediği hareket değildi. Nitekim, artık öfkelenerek söylendi:

— «Allahın budalası! Bu işin içinden imkânı yok çıkamayacak... Büyük olsun, küçük olsun, şu âşık milleti kadar kaz kafalı insanlar görmedim vesse-lâm!..»

Juana, meşe koltuğuna kadar gitmiş, Chico da onun ayaklarını koyduğu küçük iskemlenin üstünde diz çökmüştü. Yine ona eskiden olduğu gibi taparcı-

sına bakıyordu. Juana bu bakışları bilirdi. Evvelce onun böyle bakmasından gurur duyardı ama, şimdi sevincinden ve utancından kıpkırmızı kesiliyordu.

İkisi de gençti ve güzeldi. Juana ona doğru hafifçe eğilmiş, Chico gözlerini onun yüzüne dikmiş, ikisi de birbirine iyice sokulmuş, öyle zarif bir tablo meydana getirmişlerdi ki, Şövalye bu sahneyi bir an hayranlıkla seyretmekten kendini alamadı.

Sonra Juana birden tekrar cıvıldadı:

— «Kalpsiz çocuk! Onbeş günden beri nerelerdedin?..»

İçin için gülen Pardaillan: «*Hah!.. Demek Juana'nın derdi buymuş!.. Demek yüzünün solukluğu, hasta ve dalgın hâli bundan ileri geliyormuş!*» Diye düşündü.

El Chico, Juana'nın sorusuna, suçlu bir çocuk gibi gözlerini indirerek cevap verdi:

— «Suç bende değil... Elimde olmayan bazı sebeplerle...»

Genç kız, Cüce'nin lâfını ağzına tıktı:

— «Haydi, haydi!.. İstemedim desene! Birlikte iş görecektik değil miydik? Onu birlikte kurtaracak veya birlikte ölecek değil miydik?..»

Şiddetli heyecan anlarında olduğu gibi Pardaillan'ın yüzü yine anlaşılmasa bir ifade almıştı. Şövalye içinden söylendi:

«*Oooh, ooh! Maşallah, işin içinde meğer ne işler varmış! Demek bu iki zavallı çocuk, benim uğrumda ölmeyi bile tasarlamış ha?.. Vay canına! Doğrusu, bir yandan kendi postumu kurtarmaya çabalarken, bir yandan da bu iki mâsumu kurtarmaya çalıştığının hiç farkında değildim. Kimbilir, belki herşeyi bilen Tanrı, bunun için işimi kolaylaştırmıştır.*»

Chico bir solukta itiraf etti:

— «Senin ölmeni istemiyordum. Böyle bir şeye razı olamazdım! Hayır, vallahi razı olamazdım.»

Juana daha beter öfkelenmiş gibi:

— «Demek tek başına ölmek istiyordun ha, ha-in?..» Diye bağırdı. Sonra kendi kendine yüksek sesle söylendi:

«Allahım! Ben onsuz nasıl yaşardım?..»

Ve kıpkırmızı kesilen yüzünü tekrar elleriyle sakladı. Chico, Juana'nın bu son sözünü de yanlış anlamakta gecikmedi. Bir an Juana'ya sevgi dolu gözlerle baktı ve cümleyi içinden şöyle yorumladı:

— «Allahım! Ben Pardaillan'sız nasıl yaşardım?»

Ayağa kalkarken Pardaillan'a öyle hüznü bir gözlerle bakıyor ve bu bakış, düşüncesini öyle açıkça belli ediyordu ki, Şövalye artık büsbütün zıvanadan çıkarak bağırdı:

— «Allah belânı versin! Kaz kafalı herif!»

Chico, bu sözlerin anlamını kavrayamadı. Dehşet içinde Pardaillan'a baktı ve büyük dostunun kendisine neden bu kadar sinirlenmiş olduğunu bir türlü sezemedi.

Yirminci Bölüm

BİB-ALZAR ŞATOSU

Pardaillan artık bu durumun, kendi istediği sonuca varmadan uzayıp gideceğini iyice anlamıştı. Kaybedecek vakti yoktu. Yapacağı bir sürü iş vardı ve bu işleri başarıyla bitirebilmek için, hiç değilse birkaç saat adamakıllı dinlenmek zorundaydı. Şimdilik bu iki saf âşığı birbiriyle anlaştırmak düşüncesinden cayıp işi kısa kesmeye karar verdi ve söylendi:

— «Allah Allah! Dilber kızım; galiba benim açlık ve susuzluktan öldüğümü ve uykusuzluktan da

gebermek üzere bulunduğumu unutuyorsunuz... Haydi çabuk şuraya arkadaşım Chico ile benim için iki kişilik bir sofraya kurun bakalım... Hem yemekler, hem de iyi cinsten şaraplar bol olmalı, haa!..»

Juana birdenbire yerinden fırlayarak haykırdı:

— «Aman ya Rabbi! Ben sizin onbeş gündür bir şey yemediğinizi az kalsın unutuyordum!..»

Ve hemen, iyi ev hanımlığı ve konukseverlik kaygıları ağır basarak odadan fırladı. Gerçi Chico'dan istediği aşk itirafını koparamamıştı ama, Cüce'nin kendisini hâlâ taparcasına sevdiğini ve ömrünün sonuna kadar da seveceğini öğrenerek çok sevinmişti. Bu durumu, âdetâ babaca bir tebessümle izleyen Pardaillan, genç kızın öfkeli görünmek istemesine rağmen sevinçten titreyen sesiyle haykırdığını duydu:

— «Barbara!.. Brigida!.. Çabuk, benim odama bir sofraya kurun!.. Hem de o büyük ziyafet takımlarıyla!.. Laura kızım, sen de derhal mahzene in, en eski, en iyi şaraplardan çıkar!.. Sen İsabella, sen de, en semiz ve yağlı tavuğu seç, kes, tüylerini yol ve hemen babama götür!..»

Sonra Juana'nın mutfakta, kalfaların, yamakların, ortasında harıl harıl çalışan babasına seslendiği işitildi:

— «Çabuk, baba! Ocak başına! Hana Monsenyör Espinosa gelmiş gibi mükemmel bir yemek hazırla!..»

Mutfaktan Manuel Usta'nın sesi duyuldu:

— «Allah Allah!.. Kimmiş bu meşhur müşteri de bu kadar telâşlısın, kızım?.. Yoksa hanımıza bir prens mi geldi?..»

Genç kız cevap verdi:

— «Daha büyüğü baba, daha büyüğü!.. Mösyö de Pardaillan nihayet döndü!..»

Juana'nın sesindeki derin hayranlık ifadesi, en uzun konuşmalardan daha çok şey anlatıyordu. Şövalye'ye en az kızı kadar hayranlık besleyen Manuel Usta da derhal ocağını ve tencerelerini bırakarak nam- lı müşterisine hoş geldin demeye koştu.

Pardaillan, boğa güreşine tesadüfen katılarak, bo- ğayı bir vuruşta yere serişinin, kendisini Sevilla'da son derecede meşhur ettiğinin farkında değildi. Her- kes onun, Barba-Roja'yı kurtarmak için hayatını tehlikeye koyduğunu görmüştü. Halbuki Kızıl Sa- kal'a bir insanın ömrü boyunca unutamayacağı bir ders verdiğini de herkes biliyordu. Hem saray, hem de şehir, günlerce bunun dedikodusuyla çalkanmış- tı. Kendisini tevkif etmek için koskoca bir ordunun harekete geçirildiği haberi bütün şehre yayılmıştı. Bunlardan başka, hayatına kastedilen Don Cesar'ı korumak için elinden geleni yaptığı da kulaktan ku- lağa duyulmuştu. Oysa Don Cesar, bütün Sevilla'nın hattâ Endülüs'ün gözbebeğiydi... Bu olaylar, halk ve asîlzâdeler arasında Pardaillan'a karşı derin bir hay- ranlığın uyanmasıyla sonuçlanmıştı.

Bir yandan ihtiyar Barbara, her zaman olduğu gibi homur homur homurdanarak, hizmetçi Brigida'nın da yardımıyla Juana'nın emrettiği üzere büyük ziyafet takımlarıyla sofrayı kurarken, öte yandan da Şövalye, Manuel Usta'nın övgülerini dinledi... Son- ra hancıbaşı, tekrar ocağının başına koşarken:

— «Durun, Şövalye de Pardaillan, ben de size bir mükemmül akşam yemeği hazırlayayım da; bakın bakalım, yemeklerim Fransa'nın o meşhur yemekle- rinden daha iyi mi, değil mi?» Diye söylendi.

Nihayet sofraya kuruldu, muntazam sıralanmış çe- rezlerin yanına, ilk yemekler dizildi. Juana da, gü- zelliği, çevikliği ve içten gelen hizmet arzusıyla, Pardaillan'ın istediğinden âlâ bir han sahibesi olabi-

leceğini göstermeye koyuldu. Belki yemekler, Manuel Usta'nın iddia ettiği kadar nefis değildi ama, şaraplar herhalde pek lezzetli ve yıllanmış cinsindendi. Hamur işlerine, meyvelere diyecek yoktu. Serüven dolu hayatında birçok kere süslü sofralarda, insana lezzetten parmaklarını yedirten yemekler yemiş olan Pardaillan, kendisine cıvıl cıvıl hizmet eden dilber Juana'ya baktıkça bu akşam sofrasının da ömrünün en sayılı sofralarından biri olduğunu, içinden itiraf etmekte gecikmedi. Şüphesiz bu itirafta, epeydir ağız tadıyla bir yemek yiyemeyişinin de etkisi olmamış değildi.

Şövalye bir yandan her zamanki iştahıyla yer ve içerken, öte yandan da küçük dostu Chico ile ilgilenmeyi, ona sorular sormayı ihmal etmedi. Bu kısa, fakat sıkı soruşturmadan aldığı cevaplara göre Chico, Kral'ın ve Engizisyon Başyargıcı'nın imza ve mühürlerini taşıyan bir boş yetki belgesi bulmuştu. O, bu belgeyi Pardaillan'ın kaybettiğini sanıyordu. Önce bu belgeyi kendisi doldurup manastıra gitmeyi ve bu belgedeki emre dayanarak Pardaillan'ı serbest bıraktırmayı düşünmüştü. Ama ne yazık ki, kendisi böyle bir emri şüphe uyandırmadan kullanamazdı. Çünkü bu emri taşıyacak kılığı ve görünüşü yoktu. Bu sonuca varınca, aklına Don Cesar gelmişti, ama, onun yanına yaklaşmaya da imkân bulamamıştı. Onun hakkında öğrenebildiği tek şey, kendisini, ilk önce kapattıkları evden çıkararak, Servili Köşk'e götürdükleriydi. Bunun üzerine, hemen Don Cesar'ı kaçırtmayı ve sonra onunla birlikte Pardaillan'ı kurtarmaya çalışmayı tasarlamıştı. Don Cesar'ın Servili Köşk'e götürülmüş olması, işini bir hayli kolaylaştırıyordu. Zira söylediği gibi o, Servili Köşk'ün girdisini çıktısını, o evde oturanlardan daha iyi bilirdi... Yazık ki köşkün bütün malizenlerini boşu boşuna arayıp taramış, Don Cesar'ı hiçbir yerde bulamamış-

tı. O hâlde, mahpusu üst katlarda saklıyor olacaklardı. Gizlice üst katlara çıkabilirdi ama, orada muhafızların ve uşakların ortasında herkesi gafil avlayıp Don Cesar'ı kaçırmaya imkân bulamazdı. Bu işi yapabilmek için güçlü kuvvetli biri olmak lâzımdı; halbuki o, ufak tefek, zayıf nahifti. Böyle olmasına rağmen bir kere şansını denemekten geri kalmamıştı ve az kalsın yakalanıyordu da... Yakayı zor belâ kurtarınca, Cervantes'i bulup ondan yardım istemeyi akıl etmiş, fakat yazarın Cadiz'e resmî bir görevle gönderildiğini öğrenince bu ümidi de suya düşmüştü.

Şövalye'nin mahpus olduğu günden beri talih, Cüce'ye yalnız bir defa güleryüz göstermişti. San-Pablo Manastırı papazlarından biri, kendisinin böyle neden kapıda beklediğini sormuş, o da bir hikâye uydurmuştu. Bunun üzerine papaz kendisini manastıra sokmuş, bahçede gezdirmişti. Chico, büyük dostunu pencerede görmek mutluluğuna ermiş, fakat sürekli olarak göz hapsinde tutulduğunu hissettiği için Şövalye'ye ancak cesaret verici bir işaret yapabilmişti. Ne yazık ki bir daha da aynı papaza rastlayıp manastıra girmek imkânını bulamamıştı.

Pardaillan, hikâyenin burasını dinlerken gülümsemedi. Kendisi, Cüce'nin, manastırın bahçesine nasıl girebildiğini biliyordu. O papaz, bir kere pilâv yemişti ama, Pardaillan'ı aldatabilmek için yemiş ve amacına da ulaşmıştı...

Chico, bazan Centurion'un, bazan da onun sağ kolu Barrigon'un peşine düşerek Giralda'nın da nerede olduğunu öğrenmeyi başarmıştı. Genç kız, Bib-Alzar Şatosu'nda saklıydı. İşin asıl kötü olan yanı da şurasıydı ki boğa tarafından ağır surette yaralanan Kızıl Sakal, son günlerde tamamen iyileşip ayağa kalkmıştı ve hiç şüphesiz bu günlerde gidip kızcağızı oradan

kendi konağına götürecekti. Zira Barba Roja, Kral yanında itibarı ne kadar büyük olursa olsun, tasarladığı çirkin suikasti, Kral'a ait bir yerde yapamazdı. Böyle bir şeyi yapmaya kalkarsa saray terbiyesine aykırı davranmış olmakla kalmaz, belki de Majeste'ye hakaret etmiş sayılır ve suçunu ağır bir ceza ile öderdi. Onun için pek yakında, hattâ belki de yarın, gidip Giralda'yı şatodan alması ve rahat rahat, müthiş cinayetini işleyebileceği bir yere götürmeye kalkışması mümkündü.

İşte, Chico'nun, kendisini büyük bir dikkatle dinleyen Pardaillan'a anlattıkları aşağı yukarı bunlardı. Cüce'yi dinleyen yalnız Şövalye değildi. Juana da Chico'nun bir tek kelimesini kaçırmıyor ve ona Pardaillan'ın da farketmediği bir hayranlık içinde bakıyordu. Fakat anlattıklarıyla kendisinde mükemmel bir görüş ve eşsiz kaabiliyeti bulunduğunu ispat etmiş olan Cüce, genç kızın bu hâlini göremedi... Pardaillan'ın farkına vardığı başka bir şey de, Cüce'nin şimdi genç kıza karşı ilgisiz bir tavır takındığı, buna karşılık Juana'nın ise gözlerinin Chico'dan başka bir şey görmediği, kulaklarının, onun söylediklerinden başka bir şey işitmediğiydi.

Chico hikâyesini bitirdiği vakit Pardaillan dedi ki:

— «Biliyor musun?.. Sen hem cesur, hem de zeki bir delikanlıymışsın!.. Ben nice usta geçinenler biliyorum ki, sana çıraklık bile edemezler!»

Pardaillan'dan gelen takdire paha biçilemezdi. Hem Chico, hem de Juana bu sözlere bayıldılar. Yalnız genç kız, Şövalye'nin dediklerini haklı bulur ve tasdik eder görünürken, Cüce de tersine: «*Benimle alay etmeyiniz!*» Demek isteyen bir tavır takındı. Küçük Adam'ın elinden bir iş gelmeyeceği hakkında-

ki sabit fikrini söküp atmaya imkân yoktu. Şövalye bu hâli görünce ısrar etti:

— «Ben ne diyorsam, sen ona bak! Artık bu işi ben de bilemezsem, kim bilecek yâni? Eğer sen, biraz da güçlü kuvvetli biri olsaydın, bu işleri pekâlâ başaracaktın!.. Ama, dur bakayım. Aklıma bir şey geldi. Senin pehlivan gibi kuvvetli olmana da lüzum yok. Ben bu işi halledeceğim. Neden şimdiye kadar aklıma gelmedi bilmem ki?.. Sana kılıç kullanmasını öğreteceğim azizim...»

Cüce, belki de için için istediği, fakat herhalde hiç beklemediği bu teklif karşısında, gözleri sevinçten parlayarak, yerinden sıçradı ve küçücük ellerini kavuşturarak bağırdı:

— «Ne?.. Sahi mi söylüyorsunuz? Şaka etmiyor-sunuz değil mi,..»

Pardaillan gayet ciddi:

— «Demek hoşuna giderdi, ha?» Diye sordu.

— «Hem de nasıl!..»

— «Öyleyse oldu bu iş!.. Hiç merak etme... Ben sözümde dururum... Kılıç kullanmasını öğrenecek-sin. Hem de sana ilk dersi şimdi vereceğim!..»

Cüce sevincinden zıplamaya, onun kadar sevinen Juana da ellerini çırpırmaya koyuldu. Yalnız, Pardaillan'ın gayet kayıtsız bir tavırla:

— «Zaten bu akşam ve yarın girişeceğimiz işlerde sana öğreteceğim bu kadarcık şeyin bile belki bize faydası dokunur.»

Dediğini duyunca genç kızın keyfi kaçırverdi. Fakat Şövalye, Juana'nın sarardığını ve kendisine gıcunmuş bir edâ ile baktığını farkederek göründü ve ilâve etti:

— «Juana, kızım! Haydi birini gönder de, benim odadan iki kılıç getirsin... Sakın, kılıçların sivri uç-

larına takılacak egzersiz düğmelerini de unutmasın... Duvarda asılı elbisenin cebindedir.»

Juana üzgün, boynu bükük, istenen kılıçları getirmeye giderken, Şövalye sevincinden deliler gibi odanın içinde sıçrayıp duran Cüce'ye gülümseyerek sordu:

— «Sakın korkmayasın?..»

Chico şaştı:

— «Korkmak mı? Neden korkacakmışım?..»

— «Nedeni var mı? Girişeceğimiz işte galip gelmek olduğu kadar yenilmek de var...»

Chico gülerek:

— «O hâlde yenilmeye değil, yenmeye çalışırız!» Dedi. «Hem zaten siz de orada olacaksınız.»

— «Seni nereye götüreceğimi de merak etmiyor musun?..»

Chico pişkin bir tavırla omuz silkti:

— «Lâf! Tahmin etmesi o kadar güç değil ki... Zannımca bu akşam Servili Köşk'c, yarın da Bib-Alzar Şatosu'na gideceğiz. Şatoyu lensiz de bulabilirsiniz. Kime sorarsanız gösterir. Fakat Servili Köşk'ün gizli mahzenlerini benden başka kimse bilmez. Oraya muhakkak beni de götürmenciz lâzım.»

Pardaillan gülümseyerek başıyla tasdik etti. Bir yandan gözücuyla Cüce'yi süzüyor, bir yandan da, içinden söyleniyordu: «*Zeki, hünerli, cesur, namuslu, sâdık bir delikanlı... Birazcık da kuvvetli olsa, mükemmel olurdu. Eğer ben de şu ufacak yarattığı yaman bir Şövalye yapmazsam, bana da Pardaillan demesinler!*»

Bu sırada Juana, kılıçlarla düğmeleri getirmişti. Pardaillan, egzersizlerde kılıçların sivri uçlarına sımsıkı takılarak bu uçları zararsız bir hâle getiren düğ-

meleri, güzelce yerleştirdi. Sonra yemek masasını bir köşeye itti ve ders, hemen oracıkta, ufak odada, Juana'nın ürkek bakışları altında başlayıverdi.

*

Pardaillan'ın kılıçları, uzun ve ağır şeylerdi. Chico önce kendine verilen kılıcı zorlukla kullanabildi. Fakat çevik bir delikanlıydı ve hele talihin karşısına çıkardığı bu eşsiz hocayı memnun ederek başarıya ulaşmak, onda bir ideal hâline gelmişti. Nitekim bileği yavaş yavaş bu işe alıştı ve bu egzersiz, kendisinden şöyle otuz-kırk santim uzun olan kılıcın ağırlığı gücünü tüketinceye kadar devam etti.

Pardaillan, vaktin bir hayli ilerlemiş olduğunu, işe başlama saatinin geldiğini görünce dersi kesti, ciddî bir tavırla sonuñtan çok memnun kaldığını belirtti ve Chico'nun ileride iyi bir kılıç ustası, hattâ bir silâhşor olacağını söyledi. Bu sözler, Cüce'yi son derece memnun ettikten başka, dersi seyretmiş olan Juana'yı da sevincinden çılgına çevirdi.

Artık vakit gelmiş olduğu için, Şövalye kılıcını kuşandı. Silâhları arasından oldukça uzun, hafif ve dayanıklı bir hançer seçerek eliyle Cüce'nin beline bağladı. Chico bu hançeri görünce pek kurumlandı. Çünkü böyle uzun bir hançer, onun için kılıç demekti ve nitekim, hançerin ucu, delikanlının topuklarını dövüyordu. Juana endişe ile bu hazırlıkları seyrediyor, Şövalye de gözücuyla onun bu hâline bakıyordu.

Juana ikisinin de handan çıkmaya hazırlandığını görünce, yavaş yavaş ilerleyerek sordu:

— «Mösyö de Pardaillan, hani siz yorgunluktan ölüyordunuz ya? Ben size öyle bir yumuşak bir yatak

hazırlattım ki, değil onbeş günlük, onbeş yıllık yorgunluğu bile giderir...»

Pardaillan inler gibi cevap verdi:

— «Lânet olsun!.. Şu şansıma bakın... İki gözüm kızım, bir daha gelişimde yatıp bütün uykusuzluğumun ve yorgunluğumun acısını çıkarmaya çalışacağım. Şimdilik elimden gelecek bir şey yok...»

Juana hafif bir sesle:

— «Ya geri dönmezseniz?..» Dedi.

Pardaillan şaştı:

— «Geri dönmezsem mi? O nasıl söz?..»

— «Ne bileyim?.. Kendiniz söylüyorsunuz. Girişeceğiniz iş tehlikeliymiş... Olur ki, yaralanırsınız!..»

Juana böyle derken Chico'ya, yavrusunun üstüne titreyen bir anne şefkatiyle bakıyordu. Pardaillan kesip attı:

— «Böyle bir şeyin imkânı yok!..»

İçinde tekrar bir ümit doğan Juana:

— «Neden imkânı yok?» Dedi.

— «Çünkü yarın sabah yine böyle tehlikeli bir iş beni bekliyor... O işi temize havale etmek, benden başka kimsenin harcı olmadığı için, bu akşamki işten sağ salım geri dönmem lâzım... Görüyorsunuz ya minik Juana... Beni merak etmenize sebep yok, kızım. Ama bana göstermiş olduğunuz bu kardeşçe ilgiden ötürü size o kadar minnettarım ki!»

*

Pardaillan, bıyık altından gülerek ve Juana'yı bu garip cevapla ezilmiş, eskisinden daha endişeli bırakarak Chico ile birlikte çıkıp gitti. Juana, Şövalye'ye ne kadar inanmış olursa olsun, yine de merak

içinde kalmaya mahkûmdu. Çünkü Şövalye sonunda sapasağlam geri döneceğini söylemişti ama, yalnız kendisinden bahsetmiş ve Juana'nın asıl ilgilendiği, merak ettiği kimse hakkında bir tek lâf etmemişti.

Chico'nun yol gösterdiği Pardaillan, Servili Köşk'ün esrarengiz mahzenlerine girdi. Acaba buraya, Don Cesar'ı kaçırmak için mi gelmişti? Yoksa sadece bir keşif gezintisi yapmak istemiş de asıl harekâtı sonraya mı saklamıştı? Orasını bilemiyoruz. Ancak, Şövalye, köşke girdiklerinden iki saat kadar sonra Cüce ile birlikte çıktı. Girişlerinde olduğu gibi, çıkışlarında da kimse onları farketmedi ve herhangi bir engel de karşılaşmadılar. Pardaillan, buraya gelirken tasarladığı işten istediği başarıyı sağlayamamış mıydı?.. İşte burasını da bilemeyeceğiz. Bütün söyleyebileceğimiz, yüzünün ifadesinden hiçbir şey anlaşılamadığı, gayet emin adımlarla yürüdüğü ve yanıbaşında yol alan Chico'yu koşturacak kadar hızlı yol aldığı, bir yandan da Dokuzuncu Charles zamanında moda olmuş av şarkılarından birini ıslıkla çaldığıydı.

*

Hana ulaştıkları zaman, saat onbiri geçiyordu. Kapıyı çalmak zahmetine bile katlanmadılar, çünkü küçük Juana kendilerini, kapının eşiğinde bekliyordu. Genç kız, onların yokluğu sırasında bütün vakitini korkular içinde, onları bekleyerek geçirmişti. Nihayet ayak seslerini duymuş, kapıyı açmaya koşmuştu. İlk bakışta ikisinin de gittikleri gibi geldiklerini gördü. Derin bir nefes aldı ve güzel gözleri, tekrar eski neşeli pırıltısına kavuştu... Sonra ikisine en nefîs yiyeceklerle süslü bir masa göstererek bir gece yemeği yedirmek istedi. Fakat Pardaillan, dinlenmekten başka bir şeye ihtiyacı olmadığını söylerken, Chico'ya da bir işaret çakınca Cüce de uyumak-

tan başka bir arzusu olmadığını belirtti ve gitmek için izin istedi...

Chico, handan çıkıp gidince, Pardaillan da odasına çıktı. Kendisi için hazırlanmış olan lâvanta çiçeği kokulu, yumuşacık yatağa girdi ve sabahın saat altısına kadar mışıl mışıl uyudu.

Yirmibirinci Bölüm

BARBA - ROJA

Pardaillan sabahleyin yataktan kalkınca, çabucak giyindi. Dinlenmiş ve dinç bir hâlde handan çıkarak bir silâhçı dükkânına gitti. Oyuncğa benzeyen ufak ve zarif, fakat gnyet esnek ve sağlam, dövme çelikten mükenimel bir kılıç aldı. Bunu Chico'ya hediye etmek istiyordu. Kılıcı alır almaz derhal hana döndü. Zaten dışarıda yarım saatten fazla kalmamıştı. Bu arada Cüce de henüz gelmemiş olduğu için iki kişilik bir kahvaltı sofrası hazırlattı. Nihayet Cüce geldi. Pardaillan'ın soran gözlerle kendisine baktığını görünce:

— «Barba Roja saraydan çıktı,» dedi. «Oniki ki-

şıydılar... Aralarında Centurion'la Barrigon da vardı... Oraya gidiyorlar. Daha emin olmak için birazcık peşlerinden de gittim...»

Pardaillan neşeyle haykırdı:

— «Öyleyse işler yolunda gidiyor!.. Çok yaman delikanlısın vesselâm!.. Seninle iş görmek, insana keyif veriyor!..»

Cüce sevincinden kıpkırmızı kesildi. Pardaillan:

— «Çok yorulmadın ya?.. Benimle birlikte oraya kadar gelebilirsin, değil mi?» Diye, ilgiyle sordu.

— «Yorulmadım. Deliksiz bir uyku uyudum!»

— «Öyle mi? Ya sen uykudayken o saraydan çıkıp gitseydi?..»

— «Gidemezdi... Bir gözümü kapatıp uyuyordum ama, öteki açtı ve gözetliyordu.»

Pardaillan gülmeye başladı. Küçük Adam'ın tavırları kadar cevapları da hoştu. Bu sırada saat yedi buçuğu geçmişti. Pardaillan, daha önünde vakti olduğunu düşünerek, bu arada küçük dostuna bir kılıç dersi daha vermek istedi. Cüce bu teklifi büyük bir sevinçle ve eline geçen fırsattan muhakkak yararlanıp bir şeyler öğrenmek isteğiyle kabul etti. Özellikle Pardaillan'ın kendisine hediye olarak aldığı kılıcı görünce, sevinci sonsuz oldu. Şövalye, Cüce'nin heyecanını yatıştırmak için kısa kesti:

— «Elbette ki sen, herkesin kullandığı silâhları kullanamazsın. Bu bakımdan sen, karşıdaki düşmana daha küçük bir kuvvetle karşı koymak zorundasın... İşte bu dengesizliği önlemen ve gücünü artırman için çeviklik ve ustalığından yararlanman lâzım... Bunun için de daha şimdiden, senin de küçük kılıcını kullanmaya alışman ve seninkinden iki misli büyük olan benim kılıcıma karşı koyabilmen gerekiyor.»

Ders, Pardaillan'ın arzu ettiği gibi bir saat sürdü ve bu bir saat içinde öğrenci her zamankinden daha fazla heves, daha büyük bir kavrama yeteneği göstererek, hocasının işini kolaylaştırdı. Bir gün önce olduğu gibi Şövalye, yine memnun kaldığını ve öğrencisinin oldukça usta bir dövüşçü olacağını söyleyerek dersi bitirdi.

Dersten sonra, kendilerini bekleyen kahvaltı sofrasına çöktüler. Sonra da son derece ümitsiz ve üzüntülü görünen Juana'ya pek aldırmadan handan çıktılar ve acele adımlarla Bib-Alzar Şatosu'na yöneldiler.

*

Son derece üzgün görünen Juana kara kara düşüncelerle içi titreyerek, kapının eşiğinde durup, onlar kayboluncaya kadar arkalarından baktı. Sonra, odasına giderek gizli gizli ağlamaya koyuldu. Fakat Juana aklına koyduğunu yapan bir kızdı. Kendi yaşındakiler henüz bebekleriyle oynarlarken o, büyük bir han yönetmeye alışmış ve olgunlaşmıştı. Gerektiğinde kesin kararlar verebilir ve bu kararları hemen uygulamaktan çekinmezdi. Bir zaman ağladıktan sonra düşündü ve kararını verdi. Hemen seyisi José'yi bularak kendisine bazı emirler verdi. Bir çeyrek saat sonra José güçlü kuvvetli bir atın çektiği bir arabayı avluya çıkarıyordu... Arabanın içinde, bir ot yığını üstüne, pelerinlerine iyice bürünerek kukuletelerini başlarına çekmiş Juana ile dadısı Barbara uzanmışlardı. José, arabayı hızla Bib - Alzar Şatosu'na doğru sürdü...

Şövalye de Pardaillan da aynı yöne gitmişti.

Bib - Alzar Şatosu İspanya'yı fetheden Emeviler çağından kalma, gerçek bir akbaba yuvasıydı. O çağ-

daki savunma şartlarına uyularak, bir tepe üstünde kurulmuş kuleleriyle ufukları süzen korkunç bir yapıydı. Arap hâkimiyeti kalktıktan sonra bu şato da Kral'ın zaman zaman oturduğu malikâne hâline gelmişti. Bütün Kral malikânelerinde olduğu gibi, burada da bir muhafız kıtasıyla uşaklar ve hizmetçiler vardı. Buradaki garnizon hayatı savaş zamanının sürprizleriyle dolu olmayan ve askerlere hiçbir heyecan duyurmayan, sessiz ve sıkıntılı bir yaşayıştı. Özellikle bu sıralarda Kral, Sevilla'da bulunduğu için Majeste'nin veya Başyargıç'ın izni olmadan şatodan çıkmak kesinlikle yasak edilmiş ve aksini yapanların idam olunacakları bildirilmişti. Fakat bu yasak, yalnız subaylarla muhafızlara konmuştu ve uşaklarla hizmetçiler için söz konusu değildi.

Yol, üstünde şato bulunan tepenin eteğinden geçiyordu. Bu yoldan, bir arabanın rahat rahat geçebileceği bir patika ayrılarak, tepede kıvrıla kıvrıla şato kapısının önündeki hendeğin köprüsüne ulaşıyordu. Bu patika asıl yoldan daha bakımlıydı. Ana yoldan şatoya giden, gözle görünür tek yol buydu. Şüphesiz, şatodan kırlara ulaşan, başka yeraltı yolları da olmalıydı. Fakat şato komutanı dışında kimsenin bunları bilmediği söyleniyordu.

İşte Chico'nun Pardaillan'a verdiği bilgiler bunlardı. Tepenin eteğine vardıkları zaman, saat onu biraz geçmişti. Demek oluyordu ki Şövalye, Espinosa'nın söylediği zamandan bir saat kadar önce orada olmuştu. Fakat, vaktinden biraz önce gelerek, etrafı bir kolağan etmeyi ve her ihtimale karşı tedbir almayı düşünmüştü. Bildik bir gözle ortalığı gözden geçirip, durumu kavradı ve öyle bir yer seçti ki, şatodan çıkan herkesin kendi önünden geçmesi lâzımdı. Bu bakımdan, Giralda'yı, kendisi görmeden götürmelerine imkân yoktu. Kızıl Sakal'ın, Giralda'ya,

Kral'a ait şatoda bulunduğu müddetçe el sürmeyeceğinden emindi. Barba Roja, Doñ Cesar'ın nişanlısını ancak buradan çıktıktan sonra ele geçirmeye kalkacaktı. Genç kız şatodan çıktığı zaman da muhakkak Pardaillan tarafından görüleceğine göre, Şövalye'nin beklemekten başka yapacağı bir işi olamazdı. Zaten, Kızıl Sakal şatodan çıkmayacak olursa, Pardaillan her ne pahasına olursa olsun şatoya girmeye, genç kızı kurtarmaya kararlıydı. Ama o şatoya girdikten sonra neler olurdu?.. Orasını pek umursamıyordu...

İlk iş olarak Chico'yu, şato kapısından epeyce uzak bir yere bir kayanın arkasına gizledi. Cüce'nin saklandığı yerde bir insan bulunmasına hiç lüzum yoktu ama, Şövalye, Chico'nun kavgaya karışmaya kalkışacağından ve kendini tehlikeye atmaktan çekinmeyeceğinden korkuyordu. Onun için Küçük Adam'ı oraya yerleştirirken kendisine, çağırmadıkça meydana çıkmamasını sıkı sıkı tembih etmeyi de unutmadı.

Bu işler bitince, sâkin sâkin şato kapısının önündeki inip kalkan köprüünün birkaç metre berisinde bitmiş yüksek ve gür otlar arasında kendisine bir yer seçerek saklandı ve beklemeye başladı.

Bu bekleyiş o kadar uzun sürdü ki, Şövalye kendi kendine, bir aksilik çıkıp da Kızıl Sakal'ın şatodan ayrılmasına engel olup olmadığını ve kendisinin şatoya girmek zorunda kalıp kalmayacağını sormaya başladı. Allahlitan ki, bu sırada birdenbire, şato kapısından birtakım zincir sesleri geldi ve köprü, yavaş yavaş hendeğin üstüne inerek yolu açtı. Bu durumu görünce, Şövalye memnun memnun gülümsedi ve sindiği yerden kalkmadan, kılıcını çekerek her ihtimale karşı hazırlandı... Halbuki ortada o kadar memnun olunacak bir durum da yoktu. Hattâ, onun

yerinde başka kim olsaydı, sevinmek şöyle dursun, tam tersine endişelenir ve yüksek otlar arasında saklanmayı tercih ederdi...

Çünkü şatodan, bayılmış bir hâlde bulunan Giralda kollarında olduğu hâlde Kızıl Sakal çıkmıştı. Fakat yalnız değildi. Etrafında bir hayli insan vardı ve bunlar, suratları en kabadayı dövüşçüyü bile ürkütecek haydutlardı. Bu, ipten kazıktan kurtulmuş serseri takımının başında ve hemen Kızıl Sakal'ın ardında, Centurion'la yardımcısı Barrigon geliyorlardı. Pardaillan, uzun kılıçlar kuşanmış ve kemerlerine de birer hançer takmış serseri takımına hiç önem vermedi. Sadece Kızıl Sakal'a ve onun kucağında taşıdığı Giralda'ya şöyle bir baktıktan sonra, kafilenin şatodan çıkarak yola girmesini bekledi.

İnen köprü, tekrar kalkıp da bütün çetenin şatodan çıkmış olduğunu belirtince, gizlenmiş olduğu yerden yavaşça çıkan Şövalye, gidip yolun ortalık yerinde mihlanmış gibi durdu. Ve soğuk, kararlı, müthiş sert bir sesle, askerlerine emir veren bir komutan gibi bağırdı:

— «Durun! Buradan geçmek yasak!..»

Bir tek adamın, böyle bir sürü haydudun yoluna çıkarak bağırması o kadar beklenmedik ve inanılmaz bir şeydi ki Kızıl Sakal, bu acayip ve küstah adamın ardında en azından kendi adamları kadar bir kalabalık bulunacağını düşünerek durakladı ve adamlarını da durmak zorunda bıraktı.

Ancak o zaman Pardaillan'ı tanıdı ve yolun ortasında tek başına, yapayalnız olduğunu farketti ve müthiş bir kahkahayla güldü.

Vay canına!.. Bu işe diyecek yoktur işte... Bugün, talihin kendisine güler yüz gösterdiği bir gündü. Düşmanın inanılmaz dereceye varan kendini beğenmişliği ve sersemliği yüzünden, zaferi umduğun-

dan da parlak olacaktı. Kızıl Sakal içinden: «*Yaa! Sen tek başına buralara kadar gelirsin, benim karşıma çıkarsın, öyle mi? Ben de seni bir yakalayayım, sımsıkı bağlayayım, sevdiğin kıızı gözünün önünde rezil edeyim ve nihayet seni de bir hançer darbesiyle öbür dünyaya yolcu edeyim de gör, mendebur Fransız!..*» Diye söylendi.

Kızıl Sakal'ın kafasında derhal beliriveren plân da bu oldu ve insan azmanı, ardında onbeş haydudun varlığını düşünerek bu işte muvaffak olacağından bir saniye bile şüphe etmedi.

Kimbilir?.. Eğer ardındaki kalabalığın şu anda neler düşündüğünü bilmiş olsaydı, belki de bu kadar kendine güvenemezdi. Zira kendisine sâdık olmaları için bir sürü sebep bulunan Centurion'la Barrigon bir yana, öteki onüç serseri hiç de aynı düşüncede değildi. Çünkü hepsi de vaktiyle Pardaillan'la karşılaşmıştı. Onüçü de, vaktiyle yeraltı toplantı salonunda Pardaillan'ın müthiş bir başbelâsı olduğunu gözleriyle görmüş ve kendisinden fena hâlde yılmıştı. Perişan bir duruma düştükleri o dövüşten beri Şövalye'ye saygıları, daha doğrusu Şövalye'den korkuları artmıştı. Bu korkuya, Şövalye'nin inanılmaz serüvenleri üstüne dinledikleri hikâyeler de eklenince, haydutların, şimdi yolun üstünde duran adam karşısında duydukları dehşet, daha iyi anlaşılır.

Ne yazık ki Barba Roja, Pardaillan'ı yakalamak isterken kendisini ele verecek olan bu düşünceleri sezemedi. Zaferinden emin, fareyle oynayan kedi gibi biraz keyiflenmek isteyerek şöyle bir durdu ve sesine, becerebildiği kadar aşağılayıcı, alay edici bir edâ verip söylendi:

— «Bu, bu haydut da kimmiş?.. Adam soymak istiyorsa, yanlış kapı çaldığını bilsin!.. Yoksa gırtlığına bir ip geçiriveririm!..»

Pardaillan sâkin sesiyle şöyle cevap verdi:

— «Yok canım!.. İki gözüm Kızıl Sakal'ım!.. Yanılıyorsun... Senin keseni almak istemiş olsaydım, o pis canından daha kıymetli olan boğanın canına seni kurtarmak için kıydığım gün alırdım.»

Barba Roja, Pardaillan'la alay etmek istemişti, ama, ne bu konuda, ne de başka alanlarda Pardailan'la boy ölçüşemeyeceğini anlamak için Kral'ın odasının önünde başına gelenleri hatırlaması yeterdi. Ne çâre ki hatırlamadı. Daha ilk adımda soğukkanlılığını kaybetti... Hele Şövalye'nin canını kurtarmış olduğunu hatırlatması üzerine hiddet ve utançından ifrit kesildi. Dişlerini gıcırdatarak söylendi:

— «Sefil kerata! Zaten bu yüzden sana olan kinim daha beter arttı. Bu, benim aklıma bile gelmemişti...»

Pardaillan atıldı:

— «Elbette aklına gelmezdi. Senin gibi bir hayvan, insanlıktan anlar mı?..»

Ve Kızıl Sakal'ı çileden çıkaran bir edâ ile devam etti:

— «Aldığın dersi pek çabuk unutmuşa benziyorsun!.. Hatırlıyor musun, o gün sopanın üstünden ne güzel atlamıştın, iki gözüm?..»

Pardaillan'ın «iki gözüm» derken takındığı, alay ve hakaret tavrı sözle anlatılamazdı. Barba Roja hiddetinden kuduruyordu. Kendisine hâkim olamadı. Aklını kaybetmişçesine haykırdı:

— «Peki, şimdi ne istiyorsun?»

Şövalye:

— «Ben mi?» Dedi. «Sıdce seni, şu genç kızın yükünden kurtarmak istiyorum, o kadar. Baksana kollarına ne ağır yük olmuş?.. Onu neredeyse düşürecekisin iki gözüm!..»

Barba Roja haykırdı:

«Yol açın! Yol verin! Şunu geberteyim!..»

Pardaillan kılıcının ucunu gösterdi:

— «Geçmek yasak, evlâdım!..»

Bu anda Şövalye'nin bir tek korkusu vardı: Ya dev herif, Giralda'yı kollarından bırakmak istemez de kendisiyle bu şekilde dövüşmeye kalkışırsa!.. O zaman genç kızı yaralamak endişesiyle Şövalye'nin serbestçe kılıç kullanmasına imkân kalmayacaktı... Allahtan ki koca oğlanın akıllı, kuvvetiyle boy ölçüşecek seviyede değildi. Pardaillan'ın sözleriyle tamamen çığırından çıkarak, genç kızı fırlatırcasına yere attı ve kafasını koç gibi eğip, kılıcını çekerek Şövalye'ye saldırdı.

Onunla aynı anda Centurion, Barrigon ve ötekiler de hücumla geçtiler. Pardaillan'ın karşısında, birdenbire, kendisini dört taraftan vurup öldürmek isteyen çelikten bir çember meydana geldi. Fakat Şövalye bu kalabalığın hepsiyle uğraşmaya tenezzül etmedi... Bütün dikkatini Kızıl Sakal'a verirken, pek haklı olarak şöyle düşünüyordu: «*Bir kere elebaşları yere serildi mi, ötekiler çil yavrusu gibi dağılır!*» Ve yıldırım hızıyla, birdenbire Kızıl Sakal'a saldırdı... Bu, öyle müthiş ve apansız bir saldırı oldu ki Kızıl Sakal neye uğradığını şaşırarak gafil avlandı. Şövalye'nin kılıcı, vücudunu bir yandan bir yana deldi geçti. Bir kan seli boşandı. Barba Roja çuval gibi yere yığıldı...

Bir süre debelendi, kudurmuş bir boğa gibi uludu, sonra kımıldamaz oldu: Ölmüştü!..

O zaman Pardaillan, Centurion'a döndü. Madrabaz herifin de Kızıl Sakal gibi, kendisine kin beslediğini, düşman kesildiğini sezmiş ve hesabını görmeye karar vermişti... Bu hesap görme işi de uzun sürmedi.

Şövalye âni bir saldırıyla kılıcını, Centurion'un omuzuna geçirdi. Sonra birdenbire dönerek Barrigon'a yandan hücum etti ve kılıcının keskin yüzüyle herifin yanağını uçuruverdi...

İki adam, korkunç haykırışlarla yerlere seriliverdiler. Artık Pardaillan'ın karşısında onüç yılgın ser-seriden başka kimse kalmamıştı. Bunlar, Şövalye'ye kin beslemek şöyle dursun, ondan delicesine çekiniyorlardı ve sadece yerlere serilen üç elebaşidan aldıkları parayı hak eder görünmek için dövüşmeye yeltenmişlerdi. Bir kere daha Şövalye ile karşılaşıp berbat bir dayak yemeyi göze alacak durumda değildiler. O olaydan beri Pardaillan'ı şeytanın ta kendisi sanmaktaydılar. Pardaillan:

— «Sıra kimde?..» Diye bağırdı. «Haydi bakalım, kim kıyma olmak istiyorsa buyursun!..»

Aynı anda iki feryat, içlerinden ikisinin yarı kıyma haline geldiğini anlatınca, ürkek haydut sürüsü olduğu yerde kaldı. Zaten onüçü de lâf olsun diye direnmek kararındaydılar. İçlerinden iki kişinin danelar gibi böğürdüğünü görünce, yarım olan cesaretleri büsbütün yokoluvermekte gecikmedi. Bunlar da yetişmiyormuş gibi, kaba yerlerinde, baldırlarında, birtakım iğnelenmeler hissetmesinler mi?..

Bacakları arasında bir acayip mahlûk geziniyor, ne şeytana, ne de insana benziyor ve bu garip canlı nerede dolaşır veya nereye değerse orada insanı bağırtan bir acı bırakıyordu. Ama onun bu işi yaparken attığı çığlıklar da, canları yananların feryatlarından aşağı kalmıyordu. Öyle bir an geldi ki bu, insana da, şeytana da benzemeyen mahlûkun can yakıcı hücumuna uğrayanlar, can havliyle dehşete düşüp soluğu bu netameli yerden uzakta, mümkün olduğu kadar açıkta alabilmekten başka bir şey düşüremez oldular ve meydan kısa zamanda boşalıverdi!..

Az sonra da, Barba Roja'nın leşiyle Giralda'nın yanibaşında kendinden geğmiş bir hâlde yatmakta olan Centurion'la Barrigon'un vücutlarından başka insana benzer bir şey kalmadı.

CHICO'NUN İTİRAFI

O zaman Pardaillan, hâlâ ortaklıkta fırıl fırıl dönerek bir yün şişine benzeyen kılıcıyla, dört bir tarafa saldırıp tiz feryatlarıyla onüç haydudun ödlerini patlatmış ve nihayet tabana kuvvet kaçırmış olan acayip mahlûka dönüp bir kahkaha atarak haykırdı:

— «Bravo Chico!..»

Ama, hemen arkasından da sert bir tavırla söylendi:

— «Sen, verdiğim emirlere böyle mi itaat edersin?.. Ben sana, çağırmadan, saklandığın yerden çıkma dememiş miydin?..»

Cüce'nin içinden fıskıran sevinç alevi birdenbire sönüvermişti. Süt dökmüş kedi tavrıyla, Pardaillan'ın ne düşündüğünü sezmiş olduğunu ve korkaklığı, bu dövüşün sonuna kadar seyirci kalacak derecede arttırmaktansa, utancından ölmeyi tercih edeceğini anlattı. Şövalye, memnunluğunu belirten tebessümünü gizleyerek:

— «Aptal!» Diye söylendi. «Bu dövüşte ölüverseydin ne olacaktı?.. Utancımдан o senin hancı kızının karşısına katiyen çıkamazdım!..»

Sonra, fena hâlde şaşalayan Chico'yu daha fazla üzmemek için, baygın olup olmadığını henüz bilmediği Giralda'nın yanına gitti. Diz çöktü ve kılıcının keskin tarafıyla genç kızın bağlayan ipleri kesmeye koyuldu. Bu işe henüz başlamıştı ki arkasından birdenbire Chico'nun boğuk sesi geldi.

— «Kendinizi koruyun!..»

Aynı anda, acı bir ıglık ve hemen ardından da bir hırıltı işitti. Kılıcı elinde, bir sıçrayışta doğrulduğu vakit, neler olduğunu bir bakışta gördü.

Baygın sandığı Centurion ağır yarasına rağmen henüz kendini kaybetmemişti. Şövalye de, Giralda'nın yanına gittiği vakit, düzenbaz herifin birkaç adım ötesinde, sırtı ona dönük, çömelmiş duruyordu. Herif bu fırsatı nimet bilmişti. Eğer Şövalye'ye hissettirmeden yanına kadar sürüklenirse, bir hançer darbesiyle intikamını alabilecekti. Bu kararı verince, ihtiyatla sürünmeye başlamış, Şövalye'ye yaklaşmıştı.

Tam, zorlukla doğrulup hançerini indirerek hıncını alacağı sırada Cüce fırlamış ve kendini herifin havaya kalkan kolunun önüne atıvermişti.

Zavallı Küçük Adam, yediği hançer darbesiyle ve Pardaillan'ı tir tir titreten ıglığı koparmıştı. Ama, aynı zamanda küçük kılıcını, sapına kadar haydudun gırtlğına sokmaya da fırsat bulmuş ve Şövalye'nin duyduğu hırıltı da düzenbazın son nefesi olmuştu. Herif, bütün ağırlığıyla yüzükoyun yere serilivermişti. Pardaillan, Cüce'nin gövdesinden oluk gibi kan aktığını görünce, öfke ve üzüntüden çılgına dönüp bağırmaktan kendini alamadı:

— «Ah yılan herif, ah!..»

Ve ayağını kaldırıp, alçağın kafasına öyle bir tekme indirdi ki son bir defa inleyen Centurion, kafası darmadağın olmuş bir hâlde kalakaldı...

İşte Fausta'nın yardımıyla büyük ve kudretli bir insan olmayı ummuş olan Don Cristobal Centurion'un sonu da bu oldu.

Yavaşça Cüce'yi kucağına alan Pardaillan:

— «Chico! Zavallı Chico!..»

Diye acımıyordu. Cüce, Şövalye'ye, küçük kalbini dolduran bütün sevgi ve sadakati belirten gözlerle

baktı. Dudaklarında tatlı bir tebessüm gezinirken mırıldandı:

— «Çok... Memnunum!..»

Ve kendini kaybederek, Şövalye'nin kollarında bayıldı kaldı...

Pardaillan, ıstıraptan rengi uçmuş, kendi kendine lânetler okuyup küfürler ederek ve küçük dostunun ağır yaralanmasında başlıca suçun kendisinde olduğunu homurdana homurdana hemen Chico'nun ceketini çözdü ve usta bir operatör çabukluğuyla yarayı gözden geçirdi. O zaman, rahat bir nefes aldı ve sevinçle haykırdı:

«Mükemmel! Mucize! Hançer koluna isabet etmiş ve kaburgalarını sıyrıp geçmiş! Bir haftada ayağa kalkar, onbeş günde de unutup gider... Allah kahretsin!.. Ne kadar korkmuştum!..»

Küçük arkadaşının durumunun tehlikeli olmadığına kanaat getirince, yeniden alaycı tavrını takındı ve düşündü: «Şimdi hapı yuttum işte! Şurada baygın bir kadın, kucağımda da yaralı bir çocuk var... Bunları nereye götüreyim?.. Acaba gidip şatodakilerden yardım mı istesem?.. Bilmem ama, böyle bir şey yapmak, kendini gidip kurdun ağzına atmaktan farklı mıdır?.. Başımıza zorla belâ açmayalım. Şatodaki heriflerin hâlâ çıkıp bana saldırmayışları da garibime gidiyor. Hah! Bu iyi işte!..»

Pardaillan'a «Bu iyi işte!..» Dedirten şey, aşağıda, şatoya çıkan yolun ağzında gördüğü bir arabaydı. Arabacı, arabasının yanında duruyor ve yola mı devam etmek, yoksa kıvrılıp şatoya mı çıkmak, hususunda tereddüt eder görünüyordu. Şövalye önce yere yatırdığı iki vücuda, sonra şatoya bakındı ve hemen kararını vererek arabacıya seslendi:

— «Heey, arkadaş! Eğer hıristiyansan birazcık bekle...»

Anlaşılan, sesini duyurmuş ve meramını anlatmıştı... Çünkü arabanın üstünden bir kadın karaltısının ayağa kalkarak hızla yere atlayıp kendinden tarafa koşmaya başladığını gördü. Pardaillan kendi kendine:

«Güzel,» dedi, «*bu işi yoluna koyduk!*»

Sonra eğilip güçlü kollarına hem Giralda'yı, hem de Chico'yu aldı ve bu çifte yükten hiçbir ağırlık hissetmeyerek, yavaş yavaş ana yola doğru inmeye koyuldu. O inerken, arabadan atlayan kadın da hızla kendisine doğru koşuyordu. Az sonra kadının vücudunu peleriniyle gizlemesine rağmen, Şövalye kendisini tanımakta zorluk çekmedi. Bu karşılaşmaya çok sevinerek:

— «Küçük Juana geliyor,» diye söylendi.. «Ömrümde iki defa, tam vaktinde ve yerinde gelmesini bilen bir kadına rastlıyorum!..» «Arabası beni bir hayli sıkıntıdan kurtaracak...»

Sonra, birisiyle şakalaşacağı zamanlardaki kurnaz tebessümüyle seslendi:

— «Eh, hoş tesadüf dediğin de bu kadar olur... Tam zamanında yetiştiniz, doğrusu!..»

Koşarak gelen Juana idi ve arkasından da ihtiyar Barbara, oflaya puflaya, âdeti olduğu üzere lânet okuya okuya yetişmeye çabalıyordu.

Pardaillan'ı tepenin üstündeki düzlükte tek başına görünce, genç kızın yüreği heyecanla burkulmuş, kendisine seslendiğini duyunca da bir felâket, olduğunu sezmişti. Zaten içinde, olacağı kendisine önceden sezdirenen, garip bir duygu vardı ve bu duygunun etkisiyle arabayı hazırlatıp buralara kadar gelmişti. Genç kız, Pardaillan'a doğru hızla koşarken Şövalye'nin, kollarında baygın ve ölü görünen iki vücudu taşıdığını farketmişti. O zaman, kurumuş boğazından

boğuk bir hıçkırık yükseldi. İçine doğan felâket, olmuştu demek!..

Şövalye'ye yaklaşıp da onun yüzünden, kederini ve heyecanını okuyunca, bir türlü inanmak istemediği felâketin olduğunu, Chico'nun ya ölü ya da ölmek üzere bulunduğunu düşündü.

Gücü, kuvveti kesilmiş, rengi, belki de Pardailan'ın taşıdığı iki insandan ziyade uçmuş bir hâlde:

— «Öldü mü?» Diye sordu.

Pardaillan, kederinden şaşalamış bir adam hâliyle ve boğuk bir sesle:

— «Henüz ölmedi,» dedi. Ve genç kıza indirdiği darbenin dehşetini farketmemiş gibi, arabaya doğru yoluna devam etti.

Juana, ne haykırdı, ne dövündü, ne de ağladı. Fakat yüzü bir ölününki kadar solgundu. Pardaillan onun yanından geçerken kendisine öyle sitemli bir bakışla baktı ki Şövalye gözlerini utanç içinde indirmek zorunda kaldı. Sonra Juana, Pardaillan'ın peşine düştü. Sert ve kararlı adımlarla yürüdü.

Pardaillan arabanın yanına varınca, Giralda'yı Barbara'nın kucağına vererek, ters ters:

— «Siz şununla meşgul olun,» dedi. Ve yere eğilerek, kucağındaki öbür yaralıyı, yolun kenarındaki sararmış otların üstüne dikkatle uzattı. Küçük Juana, çocukluk arkadaşını, küçük bebeğini, canlı ve fakat kanlar içinde, gözleri yarı kapalı bir hâlde görünce, içinde öyle derin bir sızı hissetti ki kendisini tutamayıp yanına dizüstü düştü. Arkadaşının soluk başını yavaşça ellerine aldı ve çevresine hiç bakmadan, bu acıklı durumdan çok üzgün görünen Pardaillan'a aldırmadan, ümitsiz fakat müşfik bir anne tavrıyla başını, ninni söylercesine yavaş yavaş sallayıp mırıldanmaya koyuldu:

«Chico! Chico! Chico'cuğum!..»

Küçük Adam'ın yüreğini dolduran aşk; temiz, saf ve yüreктen kopup gelen aşk, bu tatlı ninninin etkisiyle bir kere daha ne kadar güçlü olduğunu gösterdi: Chico ayıldı! Hemen hangi sevgili kolların kendisini sardığını gördü, üstüne eğilmiş olan Pardailan'ı da gördü; ikisine de gülümsedi. Henüz kendi durumunun pek farkında olmadığı seziliyordu. Fakat çok sevdiği kızın perişan hâli ve bir Tanrı gibi saydığı adamın mahzun bakışları, durumunun hiç de iyi olmadığını kendisine hissettirdi. Öğrenmek istediğini Şövalye'ye gözleriyle sorunca, Pardailan üzgün bir tavırla başını çevirdi. Ama yaralı ısrar etti:

— «Halbuki öğrenmek isterdim...»

Pardaillan mırıldandı:

— «Maalesef...»

Chico hemen anladı. Zarif yüzü acıyla kırıştı. Sonra dünyada en çok sevdiği iki insana dönerek mırıldandı:

— «Demek kader böyleymiş... Belki de böylesi daha iyi oldu!..»

Juana da anlamıştı. Bu sözleri de duyunca, kızarmış gözlerinden yaşlar boşanıverdi. Chico yavaşça sordu:

— «Neden ağlıyorsun, Juana?..»

— «Ah, Luis! Luis! Bana bunu nasıl soruyorsun?»

Chico, genç kıza, bir an sonsuz bir sevgiyle baktı ve yavaşça:

— «Ağlamamalıydın!» Dedi. «Bak, benim ölmem daha iyi değil mi? Senin için hep bir sıkıntı, bir dert kaynağı olup duracaktım. Hem... Ben de çok bedbahat olacaktım, Juana...»

— «Luis! Luis!..»

— «Öyle ya... Artık sana bunları apaçık söyleyebilirim... Ölecek olduktan sonra...»

Ve söyleyeceği bir şey varmış da söylemeden önce öleceğinden emin olmak istiyormuş gibi Pardaillan'a dikkatli dikkatli bakarak ilâve etti:

— «Ben öleceğim, değil mi?»

Pardaillan kederinden, soğukkanlılığını mı kaybetmişti, nedir?.. Zavallı Cüce'yi, en basit insanlık kurallarına uyup cesaretlendireceği yerde, göz yaşlarını saklamak için olacak, yüzünü elleriyle sakladı ve başını «*evet,*» anlamına salladı. Cüce ise bu vahşiçe ısrarın farkına varamayıp ağır ağır söylendi:

— «Mademki öleceğim... Artık bunu sana söyleyebilirim Juana. Seni seviyorum!.. Seni çok seviyorum!..»

Genç kız inler gibi:

— «Ben de seni çok seviyorum!» Dedi.

Yaralı, üzgün bir gülümsemeyle devam etti:

— «Ama ben, seni bir kardeş gibi değil, bir sevgili gibi seviyorum, Juana!.. Ben, seninle evlenmeyi çok isterdim, Juana!.. Sakın bana kızma!.. Bunu sana asla söylemezdim ama... Mademki öleceğim... Nasıl olsa önemi kalmadı... Beni hatırlarsın, değil mi, Juana?.. Seni seviyorum. Çok, çok seviyorum!..»

Küçük Juana hıçkırdı:

— «Chico! Chico! Yüreğimi parçalıyorsun! Benim de seni sevdiğimi görmüyor musun? Benim de seni, kardeş gibi değil, bir sevgili gibi sevdiğimin farkına varmadın mı?»

Küçücük başını kaldıracak kadar kendinde kuvvet bulan yaralı, sevinç içinde:

— «Yaa!» Dedi. «Sahi mi söylüyorsun?»

Bu sevgili başı avuçlarında yavaşça sıkıyan Juana:

— «Chico,» dedi, «ben de seni seviyorum. Seni daima sevdim!..»

Cüce'nin yüzüne sonsuz bir sevinç ifadesi yayıldı. Büyük bir gayret sarfederek, sevgilisinin göz yaşlarıyla ıslanan yanaklarını küçücük ellerine aldı. Sanki söylediği sözleri Juana'ya bakışlarıyla da tasdik ettirmek istiyormuş gibi gözlerini onun gözlerine dikti:

— «Beni seviyordun demek?» Diye sordu.

— «Ben senden başka kimseyi sevmedim ki...»

O zaman Chico derin bir iç çekişle:

— «Yazık, çok geç...» Diye söylendi.

Juana çılgın gibi bağırdı:

— «Luis! Ölme!.. Ölme Luis!.. Seni seviyorum ben!..»

Cüce tekrar:

— «Çok geç...» Dedi. Ve başı düştü. Bayılmıştı. Onu öldü sanan genç kız, Tanrı'ya isyan edercesine bağırdı:

— «Oh, Tanrım, bana bunu mu gösterecektin?..»

Artık dayanamayan Pardaillan, patlarcasına atıldı:

— «Ooof! Ağlama be kızım!.. Daha ölmedi... Hem zaten öleceği de yok...»

Juana acıyla başını sallayarak söylendi:

— «Mösyö, rica ederim, benimle alay etmeyin! Çok acı çekiyorum!..»

— «Orasını biliyoruz kızım!.. Bana dikkatli bak-sana... Bende, birinin acısıyla alay edecek adam hâli var mı?..»

Artık neye inanacağını büsbütün şaşırmış olan genç kız sordu:

— «Peki, ne demek istiyorsunuz?»

— «Söylediğim gayet açık... Chico ölmedi! Bakın, nasıl kımıldıyor! Zaten öleceği de yok!..»

Yaralı, şaşkın bir sevinçle haykırdı:

— «Juana, mademki Şövalye öyle söylüyor, o hâlde doğrudur, demek ki ölmeyeceğim!..»

Ve âdetâ insanı sinirlendirecek bir endişeyle sordu:

— «Ben ölmezsem de yine beni sevecek misin?»

Juana yarı kızgın, yarı üzgün:

— «Ne fenasın, Chico!.. Hiç böyle soru sorulur mu?» Dedi.

Sonra heyecanını gizlemek isteyerek Pardaillan'a döndü:

— «Peki ama, Mösyö de Şövalye, bu garip komedinin anlamı nedir? Siz beni öldürmek mi istiyorsunuz?»

— «Aman, kızım!.. Neden sizi öldürmek isteyeyim?.. Bunun komediyle ne ilgisi var?.. Fakat, Allah aşkına söyleyin!.. Şu alık herife, dilinin altındaki baklayı çıkarttırmak için başka çâre mi kalmıştı? Seni seviyorum demektense, kendini öldürmeye razıydı!..»

— «Haa... Demek bunun içindi?»

Pardaillan, genç kızın iki elini avuçlarına alarak sordu:

— «Şimdi yine bana dargın mısınız?»

— «O kadar mutluyum ki, size darılmama imkân yok.»

Şövalye, genç kıza doğru eğildi, gözücuyla Chico'yu göstererek alçak sesle sordu:

— «Bir gün onu seveceğinizi size söylememiş miydim?»

Genç kız:

«Doğru,» dedi. «Siz ne derseniz çıkıyor.»

Pardaiylan şen kahkahalarından birini attı. Sonra dedi ki:

— «Şimdi yine size bir şeyi önceden haber vereceğim, kızım...»

— «Neymiş o?»

— «İlk çocuğunuz oğlan olacak ve siz benim hâtıramı yaşatmak için ona Jean adını vereceksiniz. Bu çocuk benden daha uzun boylu ve kaya gibi sağlam olacak...»

Juana ciddileşti:

— «Mademki siz öyle söylüyorsunuz, inanırım...» Dedi. «Sizin hâtıranıza hürmeten ona Jean adını vereceğiz...»

Chico'ya gelince, ne bir şey söylüyor; ne de düşünüyordu. Tatlı bir rüya gördüğü zannındaydı ve bir tek dileği vardı: Bu rüyadan hiç uyanmamak...

Yirmüüçüncü Bölüm

FAUSTA ÖLMEK İSTEMİYOR!..

Hana döner dönmez Juana'nın ilk işi, tabiatıyla bir hekim çağırtmak oldu. Pardaillan, kendi incelemesinden emin olmakla beraber, hekimin yaptığı muayenenin neticesini de beklemeden edemedi. Halbuki hekimin söyledikleri de tıpatıp onun dediklerinden ibaret oldu. Bir haftaya kalmadan, yaralı ayağa kalkacaktı. Ancak, hançeri yer yemez ölmeyişi, bir mucizeden başka bir şey de değildi.

Şövalye, içine bu konuda güven gelince, sıcağa rağmen pelerinine sarınarak kimseye bir şey söylemeden sessizce oradan ayrıldı. Dışarıya çıkınca sert adımlarla Guadalquivir yönünde yürüdü ve mırıldandı:

«Şimdi karşı karşıyayız, Fausta...»

Pardaillan'ın yakalanmasından ve Don Cesar'ın kaçırılmasından sonra Fausta da San-Francisco Meydanı'na bakan muhteşem konağına girmişti. Artık Şövalye, Engizisyon'un elindeydi. Fausta onu aklından çıkarabilirdi. Şimdi sâdece Don Cesar'ı ve onunla evlenerek tahtı ele geçirmeyi düşünüyordu. Henüz istediği sonucu alamamıştı ama, işlerin şimdiki durumundan ve gidişinden de memnun olmaması için hiçbir sebep yoktu. Öyle ya, artık Pardaillan yok demekti. Giralda, Don Almaran'ın elindeydi. Don Cesar ise, Prens'in evlerinden birinde ve adamlarının elinde bulunuyordu. Fausta şimdi, epey bir zaman sâkin kalacak, Don Cesar'ın tutuklanması sırasında geçen olayların unutulmasını bekleyecekti. Eğer kendisi de Don Cesar'ın saklı bulunduğu eve epey bir zaman gitmezse, Espinosa da muhakkak ki Prens'in nerede saklı olduğunu kolay kolay öğrenemeyecekti. Sonra aradan birkaç gün geçince Fausta, Don Cesar'ı kendi sayfiye köşküne naklettirecek ve o zaman delikanlıya kendi görüşlerini kabul ettirmenin yolunu arayacaktı. Daha sonra da bu yeni entrika meyvelerini verince kendi oğlunu, Pardaillan'ın oğlunu aramaya başlayacaktı.

Bütün bu işlerin, bir tek karanlık tarafı vardı; o da şuydu: Espinosa, Fausta'nın Kral'a karşı hazırlayıp perde arkasından idare ettiği ve fakat asıl başı Castrana Dükü'ymüş gibi görünen isyan hareketini, noktası noktasına biliyor olabilirdi. Bu takdirde, Başyargıç'ın, bu işte Fausta'nın oynamakta olduğu rolü keşfetmemesine imkân yoktu. Halbuki Espinosa şimdiye kadar bu meseleye dair bir tek şey söylememiş ve Fausta'nın bu konuda Başyargıç'ın fikrini anlamak için sarfettiği bütün gayretler de boşa çıkmıştı. Fausta'yı sıkan bir başka şey daha vardı: Çevresinde kendisini kollayan kimselerin bulunduğunu seziyor ve sıkı bir göz hapsinde bulundurulduğunu

sanıyordu. Bu durum, zamanla dayanılmaz bir hâl almıştı. Bir gün Fausta şehir dışında bir gezinti yapmak istemiş ve tesadüfen Macarena kapısına gitmişti. Fakat orada hemen arabasını durdurmuşlardı. Arabanın yanına bir subay yaklaşmış, kendisini tanıyınca, şehirden çıkmasına engel olmamış yalnız, kendisine refakat etmekten şeref duyacağını bildirmişti. Aynı anda, sağlam atlara binmiş on adam, arabanın etrafını çevirmişti. Fausta, soğukkanlılığından hiçbir şey kaybetmeden, subaya beraberindeki üç muhafızın kendisine yeteceğini söylemişti ama, subay, gayet nâzik bir dille bunun, Majeste'sinin emirleri olduğunu ve Kral'ın Prenses hazretlerine büyük bir ilgi gösterdiğini sözlerine eklemişti.

Fausta, durumu derhal kavramıştı. Demek ki şehirde, göz altında tutuluyordu. Fakat bunu da pek umursadığı yoktu. Canı istediği zaman ortağı Espinosa'dan nasıl kaçıp kurtulmak lâzım geldiğini pekâlâ bilirdi. Umursamıyordu ama, bu iş sinirine dokunuyordu ve kendi kendine boyuna Başyargıç'ın kendisine karşı ne gibi bir plân hazırlayabileceğini soruyor, buna tatmin edici bir cevap bulamıyordu.

İşte, bütün bu sebeplerden ötürü Pardaillan'ın mahpus kaldığı onbeş gün süresince Fausta da gayet endişeli günler geçirdi. Her gün Espinosa'yı görmeye gidiyor ve Şövalye'nin durumu hakkında bilgi ediniyordu. Anlatılanları dikkatle dinliyor, bazan tasdik ediyor, bazan bir yanlış buluyor, sık sık yeni bir fikir fısıldıyordu. Sonra da konuşmayı bitirmiş olmak için Don Almaran'ın sağlık durumunu soruyordu.

Pardaillan'ın; Giralda'yı, Barba Roja'nın pençesinden kurtardığı günden bir gün önce, akşam üstü, Fausta tekrar Espinosa'yı ziyaret etmiş ve Prenses'in bir sorusuna Başyargıç garip bir tavırla şöyle cevap vermişti:

— «Şövalye Pardaillan'ın çektiği acılar sona erdi!»

Fausta sormuştu:

— «Yâni öldü mü demek istiyorsunuz?»

Başyargıç daha fazla bir şey söylemeyeceğini anlatan bir tavırla tekrarlamıştı:

— «Acıları sona erdi!..»

Fausta'nın, Don Almaran hakkında sorduğu soruya cevap olarak da Başyargıç, onun tamamen iyileşip ayağa kalktığını ve yarın Bib-Alzar Şatosu'na, ne olduğunu bilmediği bir iş için gideceğini söylemişti. Ama, Fausta bu işin ne olduğunu biliyordu. Espinosa'nın yanında fazla kalmadan evine döndü.

O gün, yâni Pardaillan'ın: «*Şimdi karşı karşıyayız, Fausta!*» Diyerek Servili Köşk'e gitmek üzere harekete geçtiği gün Fausta, bu köşkün küçük kabul odasındaydı. Bu odanın, gizli bir kapıyla yeraltı dehlizlerine bağlı olduğunu daha önce de görmüştük. Gayet basit döşeli bu ufak odaya girdiğimiz sırada, Fausta'nın, Don Cesar'la yapmakta olduğu uzun konuşmanın sonuna geldiğini görüyoruz. Bu sırada Don Cesar çok üzgün bir tavırla diyordu ki:

«Madam, benim bazı kuşkularımı ortadan kaldırarak, bana tekliflerinizi kabul ettireceğinizi sanırken, doğumum hakkındaki acı gerçeği de bana öğretmiş oldunuz. Bana bu korkunç gerçeği hiç söylememeniz belki çok daha iyi olacaktı. Ne yapayım ki olanlar oldu ve bunun üzerinde durmanın artık bir anlamı da yok... Fakat yine de amacınıza ulaşmış değilsiniz. Niçin boşuna ısrar ediyorsunuz? Ben sizin zannettiğiniz gibi, harîs bir insan değilim. Benim insanları idare etmek emelim yok ve Kral'ın karşısına dikilmek arzusunda değilim. Benim amacım, arkadaşım Mösyö de Pardailan'la birlikte Fransa'ya yerleşerek, orada kendime yeni bir hayat hazırlamak ve

ömrümü, kendime seçtiğim hayat arkadaşım ile birlikte geçirmektir. Onun, sizinki kadar muhteşem bir güzelliği, unvanı ve zenginliği, hattâ doğru dürüst bir aile adı bile yok... Ama, ne yapayım ki onu seviyorum ve bu da bana yetiyor!»

Fausta hiddetinden âdetâ kudurarak söylendi:

— «Yaa!.. Demek ben daima böyle hayâl kırıklığına uğrayacak ve bir erkeğe rastladığımı sanırken, sefil ve hayatlarını sadece duyguları üstüne kurmuş insanlarla mı karşılaşacağım?.. Ah, neden erkek olarak yaratılmadım, bilmem ki?..»

— «Duyguları o kadar küçük görmeyiniz, madam... Hayatımızı onlar sâyesinde çekilir bir duruma getiriyoruz!..»

Fausta bu sözü duymamışçasına devam etti:

— «Peşine düşmek istediğin o Pardaillan yok mu? O sefil adam, o duygularıyla övünen budala yok mu? O ne oldu biliyor musun?»

Şövalye'nin yakalandığından haberi olmayan Don Cesar, heyecanla:

— «Ne oldu?» Diye sordu.

Fausta soğuk bir tavırla:

— «Öldü!» Diye söylendi. «Sana da bu budalaca direnme huyunu aşlamış olan Pardaillan öldü!.. Hem de delirerek öldü!.. Ha! Ha! Ha!.. Öyle ya, senin gibi bir budalaya kılavuz olarak da ancak öyle bir deli yaraşırdı. Onu felâketin kucağına atan kim, biliyor musun? Ben! Fausta!..»

— «Madam, eğer bu dediğiniz doğruysa, sizdeki yürek...»

Fausta, sert bir hareketle delikanlının sözünü kes-ti:

— «Beni sonuna kadar dinle... Ve en ufak bir kıpırdanışında bir daha kalkmamak üzere yere yıkı-

lacağını bil... Bu duvarların gözleri ve kulakları vardır. Ve ben çok sıkı bir muhafaza altındayım. Mademki kendine Cesar adını takmışsın, ben de sana Cesar diyeyim... Sözlerimi dikkatle dinle Cesar!.. Deminden beri nişanlıyla kafamı şişiriyorsun ya... Bak, uğrunda bir tahtı teptiğin o kızın da ne olduğunu söyleyeyim: O da öldü!.. Hem de nasıl, biliyor musun? Barba Roja tarafından namusu iki paralık edildikten sonra!.. Artık onun da hâtırasına sâdık kalabilir, sen de deli Pardaillan'ın izinden giderek ömrün boyunca bir ölüye âşık olabilirsin!.. Ha! Ha! Ha!..»

Don Cesar bir sıçrayışta Fausta'nın üstüne atıldı ve bileğinden yakalayıp çılgın gözlerle yüzüne baktı:

— «Söyle, bu iğrenç sözleri bir daha söyle!..» Dedi. «Söyle de gırtlığını sıkıvereyim! Hiç olmazsa, bir daha kimseyi öldürmüş olmakla övünemezsin!..»

Fausta'nın kılı bile kıpırdamadı. Kendisini Don Cesar'dan kurtarmaya çalışmadı. Yalnız serbest kalan elini koynuna götürdü ve oradan ufak, zarif bir hançer çıkardı. Donuk bir sesle:

— «Bu hançerin açacağı ufacık bir sıyrık, seni hemen öldürür,» dedi. «Hançerin ucu, zehirlerin en tehlikelisine bulanmıştır!..»

Ve delikanlının şaşkınlığından yararlanarak bileğini kurtarıp duvara dayanırken, insafsız sesiyle devam etti:

— «Bir daha söylüyorum işte!.. Pardaillan çıldırıp öldü!.. O işi ben yaptım! Nişanlın da kirletilerek öldü! O işi de ben yaptırдыm!.. Sen ümitsizlik içinde öleceksin! Ve bu da benim işim olacak... Her zaman olduğu gibi benim işim!..»

Fausta bu sözleri söyler söylemez, gizli bir düğmeye basılınca, odanın yeraltı dehlizlerine giden gizli

kapısı açılıverdi... Kadın bir hamlede kapıdan dışarı sıçradı. Fakat sıçramasıyla bir insana çarpması da bir oldu. Yalnız kendisinin bildiğini sandığı bu kapının ardında bir insan vardı. Ve bu insan, hiç şüphesiz, onun şimdi söylediklerini de olduğu gibi duymuştu. Bu adamın kim olduğu önemli değildi. Fakat mademki bu kapıyı öğrenmiş ve konuştuklarını duymuştu, şu hâlde hemen ölmesi lâzımdı... Fausta, zehirli hançeri tutan elini sert bir hareketle havaya kaldırdı.

Fakat bu kol, daha havadayken, bir kerpeten gibi bileğini sımsıkı kavrayıp ezen başka bir el tarafından yakalandı ve kadın, ister istemez, elindeki ölüm oyuncağını yere bırakıverdi. Sonra aynı kerpeten el, kendisini odanın içine doğru itti ve nihayet Fausta'nın pek iyi tanıdığı alaycı bir ses kulaklarında çınladı:

— «Oooh! Maşallah, maşallah!.. Bakıyorum ki, yine ortalıkta zehirden, işkenceden, delirmeden söz ediliyor. Kendi kendime: Herhalde Madam Fausta, yine bir aşk konuşması yapıyor, dedim. Çünkü Prenses ne zaman aşktan söz etmeye kalksa böyle uğursuz şeyleri mutlaka araya sokar...»

Bu beklenmedik ziyaret üzerine Fausta'nın boğuk feryadı yükseldi:

— «Pardaillan!»

— «Yanılmadınız, madam! Bendenizim!..»

Şövalye gizli kapının önünde duruyor ve Fausta'nın kaçmasına engel oluyordu.

Şövalye, çok kızgın olduğu zamanlardaki korkunç sesiyle devam etti:

— «Müsterih olunuz, madam... Öldürdükleriniz, Tanrı'ya şükür, pek sıhhatli bir ömür sürüyorlar. Demin bol bol bahsettiğiniz delirme meselesine gelince... Belki de bendeniz çılgının biriyim ama, bu

hâlimin, sizin gibi zehirli bir yılanın hemen kafasını ezmek arzusundan ileri geldiğini bilmenizi istiyorum. Ah! Bir kadına hakaret etmek hiç elimden gelmez. Sizin de kadın olduğunuza kendimi inandırmaya çok uğraştım... Size ona göre davranmak istedim... Fakat siz, bir kadın değil de cehennemden fırlamış bir şeytan olduğunuzu ispat etmek için başvurmadık çâre bırakmadınız. Şu hâlde artık benim de, size bir kadın gözüyle bakmama imkân yok!.. Lâ-yık olduğunuz davranışı göreceksiniz!..»

Fausta dehşet içinde:

— «Pardaillan! Hem de sapasağlam...» Diye tekrarladı.

— «Capcanlı ve sapasağlam... Ya ne sandınızdı, madam?.. Tıpkı sizin, Barba Roja tarafından lekelenmeye mahkûm ettiğiniz Giralda gibi sapasağlam... Ama, Kızıl Sakal'a gelince o, sâyemde öbür dünyayı boyladı!»

Don Cesar soluk soluğa:

— «Giralda, sapasağlam, ha?» Diye sordu.

— «Üstelik kimse kendisine parmağının ucuyla bile dokunmuş değil... Prens'im!..»

— «Ah, Şövalye!.. Şövalye!.. Size olan borcumu nasıl ödeyeceğim?..»

Şövalye, konuyu değiştirmek istediği vakitler yaptığı gibi karşısındakinin sözünü kesti:

— «Şimdi onun sırası değil... Görülecek başka hesaplarım var, iki gözüm...»

Bu sırada Fausta da kendini toparlamıştı. Bu harikulâde kadın, artık kendisinin de ölüme mahkûm olduğunu Şövalye'nin gözlerinde okumuştı.

İçinden: «Eğer ben onu öldürmezsem, o beni öldürecek! Ölüm bir şey değil ama, onun eliyle ölmek istemiyorum. Son şansımı denemem lâzım...» Dedi

ve boynunda asılı küçük gümüş düdüğü, yıldırım hızıyla ağzına götürerek öttürdü:

Pardaillan bu hareketi farketmemiş değildi... Buna engel olabilirdi. Ama, istemedi. Fakat Fausta düdüğünü öttürürken o da şimşek gibi bir hareketle kılıcını kınından sıyırmış, hançerini çekmişti. Ne düdüğünü kesinlikle belli etmeyen bir tavırla hançeri Don Cesar'a uzattı ve son derecede soğukkanlı:

— «Size yaptığım az buçuk yardımın karşılığını nasıl ödeyeceğinizi soruyordunuz,» dedi. «Söyleyeyim: Bunu alın ve şu kadına iyice göz kulak olun... Onu dikkatle muhafaza edin... En ufak bir hareketini görürseniz, kendisini merhametsizce gebertmekte kusur etmeyin... Böyle kuduz bir köpeği, ölümünden başka bir şey temizlemez!»

Prens, bu sözlerdeki müthiş iradenin etkisi altında kalarak, kendisine uzatılan hançeri sessizce aldı.

Bu sırada odanın kapısı açılmış, eşikte yalın kılıç dört adam belirmişti. Burada herhalde böyle bir düşman bulacaklarını ummuyor olacaktardı ki, kararsız duraladılar ve saldırmadan önce birbirlerine: «*Ne yapalım?*» Der gibi baktılar. Pardaillan ise onların bu tereddütlerini görünce alaycı sesiyle bağırdı:

— «Akşamınız hayırlı olsun! Sizleri tekrar gördüğüm için, bilseniz ne kadar sevinçliyim, Mösyö de Chalabre, Mösyö de Montsery, Mösyö de Sainte- Maline...»

Sainte- Maline, Şövalye'yi zarif bir şekilde selâmladıktan sonra:

— «O şeref bize ait,» dedi.

Chalabre ve Montsery de Pardaillan'ı aynı zariflikle selâmladılar.

Şövalye şakacı bir edâ ile:

«Demek Pardaillan'ı öldürmeyi bir kere daha deneyeceksiniz...» Dedi. «Halbuki canımın şu sırada bana pek lüzumu var... Bununla birlikte sizin gibi seçkin şövalyelere iyi şanslar dilerim!»

Montsery:

— «İltifat buyuruyorsunuz, mösyö,» dedi.

Chalabre ilâve etti:

— «Doğrusu, burada sizi bulacağımızı ummuyorduk!»

Sainte-Maline de şu sözleri söyledi:

— «Sizi fazlasıyla cana yakın bulduğumuz ve bunun sebebini de şeytan çarpsın ki bilemediğimiz hâlde, bu sefer artık canınızı almak teşebbüsümüzün sonuncu olmasına gayret edeceğiz mösyö...»

Üç silâhşorun yanlarındaki dördüncü adam Bussi-Leclerc'di. Bussi, Pardaillan'ı görür görmez öyle şaşırmıştı ki, olduğu yerde taş kesilmişçesine kalakalmış, gık diyememiş, ne yapacağını bilemez olmuştu.

Pardaillan onu hemen görmüştü. Fakat meşhur kılıç ustasını çıldırtmak plânına devam etmeyi uygun bularak, kendisini görmemezlikten gelmişti. Sainte-Maline'nin söylediği son sözlerden sonra, Bussi'yi daha yeni görüyormuşçasına gözlerini kendisine dikti ve haykırdı:

— «Aman ya Rabhi, ne görüyorum? Öyle ya... Bu, Jean-Leclerc değil mi? Nasıl oluyor da sizin gibi üç kibar asîlzâde, yanına böyle aşağılık bir adamı alıp da gezebiliyor, efendiler?.. Yazık! Beni hayâl kırıklığına uğrattınız. Sizin gibi üç kahraman, böyle bir alçağın dostluğundan ne zevk alabilir? Yüzüne bir baksanıza... Şu gördüğünüz elimin, şu korkudan sararmış pis surata attığı tokadın izi hâlâ orada duruyor...»

Bu sözler, Pardaillan'ın istediği etkiyi hemen yap-

mişti. Bussi-Leclerc tek kelime bile söylemeden, utanç ve hiddetinden kudurmuş bir hâlde dişlerini sıkarak, kılıcını çekip Pardaillan'a saldırıverince, üç arkadaşı da aynı şekilde hücumla geçti.

Don Cesar gözünü dört açarak başında beklediği Fausta'ya yüzyıllar kadar uzun gelen bir süre, küçük odada, birdenbire çarpan kılıçların şakırtısından ve dövüşenlerin soluklarından başka hiçbir ses duyulmadı.

Oda her ne kadar boş ise de ufaktı. İçindeki biriki iskemle de yer kaplıyordu ve dövüşçülerin hareketlerini zorlaştırıyordu.

Pardaillan, hareketlerinde, rakiplerine göre çok daha serbestti. Odadaki eski yerini korumuş, sırtını gizli yolun açık kapısına vermiş, öyle dövüşüyordu. Fausta, Şövalye'nin bu şekilde dövüşmeyi tercih ettiğini derhal sezmişti. İsteddiği takdirde Şövalye'nin bu kapıdan kaçabileceğini ve dört silâhşorun hücumundan yakayı sıyracağını farketmişti. Halbuki o, bunu yapmıyordu. Demek ki, yapmak istemiyordu. Peki ama, neden?.. Fausta, bu soruya şu cevabı verdi: Pardaillan, kendisine saldıranları haklayacağından emindi de ondan...

Şimdi bütün benliğini sonsuz bir ümitsizlik kaplıyordu. Pardaillan'ın bu sefer de galip geleceğini hissediyor gibiydi.

O sırada dört adam, Şövalye'yi gittikçe sıkıştırıyordu. Sağdan, soldan, yukarıdan, aşağıdan hücum ediyor; sığıyor, odadaki mobilyaları deviriyor, ileri fırlıyor, vahşi hayvanlar gibi atılıyor; yere yuvarlanıp hemen yine kalkıyordu. Dövüş kızıştıkça, ağızlarından yakası açılmadık küfürler, lânetler, feryatlar fışkırıyordu.

Pardaillan, kaya gibi sağlam, soğukkanlılığını kaybetmeden, saldırılara karşı koyuyordu. Henüz bir

adını ilerletmemiş, fakat bir parmak da gerilememişti. Arkasında açık duran gizli kapıya girmeyi kendisine yasak etmiş gibi görünüyordu... Hareket eden sadece kılıcıydı... Bu kılıç, aynı anda birkaç yerde birden görünüyor, sağdan korurken, soldan hücum ediyor ve şimşek hızıyla yapılan bu hareketler, Pardaillan'ı eski efsanelerin bir düzine kolu olan hayâl kahramanlarına döndürüyordu.

Ama, artık o da kızmaya başlamış ve bu işi bitirmek gerektiğine karar vermişti. Bu kararı verince, dayanılmaz hücumlar yaparak ilerlemeye başladı. İlk amacı Bussi'yi temizlemektir. Şövalye bir kere karar verdikten sonra bu iş, elbette olacaktı. Nitekim oldu da... Pardaillan kılıcını uzatarak dosdoğru bir saldırı yapınca, Bussi külçe gibi yere yıkılıverdi.

Halbuki dört kişinin bir kişiye saldırdığı bu denk olmayan dövüşün başından beri Bussi'nin bir tek korkusu olmuştu. Bu öyle müthiş, öyle karşı konulmaz ve ezici bir korkuydu ki, Bussi'nin kollarını âdetâ felce uğrattıyor, istediği gibi saldırmasına imkân bırakmıyordu. Bussi kendi kendine: «*Yine silâhımı elimden alacak!*» Diye söyleniyor ve içi titriyordu. Nitekim, Pardaillan'ın kılıcı, göğsünün ortasına saplandığı vakit yüzünde derin bir memnunluk tebessümü belirdi ve ağzından fırlayan son solukla birlikte kanlar boşanırken, dudaklarından şu kelimeler döküldü:

«*Oh, nihayet beni öldürdü!..*»

Ondan sonra da hareketsiz, ebedî olarak hareketsiz kaldı...

O vakit Pardaillan geriye kalan üç kişiyle daha yakından ilgilenmeye koyuldu ve sanki bir kılıç egzersizi yapıyormuş gibi rahatlıkla söylendi:

— «Mösyöler, beni sıkıntı içinde sandığınız bir

gün, bana nezaketle yardım teklif etmiş olduğunuz için canınızı bağışlayacağım!..»

Sonra kaşlarını çattı:

— «Fakat artık sık sık karşıma çıkmaya ve bas-bayağı canımı sıkmaya başladığınızdan ötürü, sizleri bir süre için yatağınızda bağlamayı da ihmal etmeyeceğim!..»

Pardaillan bu sözünü henüz bitirmişti ki kılıcı Sainte-Maline'yi kalçasından yaralamış ve delikanlı, acı bir feryatla yere serilmişti. Şövalye gayet soğuk bir sesle:

— «Varan bir!» Diye saydı.

Ve hemen arkasından da ilâve etti:

— «Varan iki!»

Bu sefer de kılıcı, Chalabre'yi omuzundan vurmuştu.

Geriye, en gençleri olan Montsery kalıyordu. Pardaillan, kılıcını indirdi ve yavaş bir sesle:

— «Haydi sen git,» dedi.

Montsery hakaret görmüş bir insan hâliyle kıpkırmızı kesilerek haykırdı:

— «Teessüf ederim mösyö!.. Bana yaptığınız bu hakarete lâayık değilim!»

Ve Şövalye'ye çılgınca hücum etti.

Pardaillan kılıcıyla kendisini koruyarak gayet ciddî:

— «Doğru,» dedi. «Özür dilerim. Şu hâlde, varan üç!»

Montsery, kılıcın bir tarafından girip öbür tarafından çıkmış olduğu sağ kolunu sallayıp sevinçle bağırdı:

— «Hay Allah razı olsun! Çok kibar bir adam-sınız, doğrusu!.. Teşekkür ederim!»

Ve düşüp bayıldı.

Pardaillan bir an, yerde yatan dört vücudu, sözle anlatılmaz bir merhametle seyretti. Sonra beynini kemiren kötü düşünceyi aklından kovmak istermiş-
çesine başını salladı ve mırıldandı:

«*Şu üçü, en azından bir ay yataktan çıkamayacak. Şuna gelince, - Bussi - Leclerc'e baktı - Tanrı da şahittir ki kendisine karşı hiç kin beslemiyordum... Halbuki o, her karşılaşmamızda beni öldürmek istiyordu. Nihayet sabrım tükendi ve bu iş de kendisi için hayırlı olmadı. Ama bunda benim ne suçum var?..*»

İşte, tehlikeli bir silâhşor ve kılıç kullanma sanatında eşsiz bir usta olan, lâkin bir gün kendinden de daha ustasına rastlamış bulunan Bussi - Leclerc'in ölüsüne karşı söylenen son sözler bunlar oldu.

Pardaillan, bir an düşündükten sonra Fausta'ya döndü ve dört silâhşorun girdiği kapıyı göstererek, kırbaç gibi şaklayan sesiyle söylendi:

— «Orada başka kaatilleriniz yok mu?.. Sıkılmayın, madam!.. Boynunuzda asılı şu düdüğü bir daha öttürün!..»

Fausta mahzun ve perişan, hayatında belki de ilk defa olarak tamamen ümidi kırılmış bir hâlde başıyla hayır işareti yaptı. Pardaillan ise en ağır hakaretten daha ağır gelen bir alayla:

— «Allah Allah!» Dedi. «Fausta'nın çevresinde sadece dört tane minimini kaatil mi varmış? Hele hele, biraz daha araştırın bakalım... Muhakkak bir şeyler çıkarırsınız...»

Fausta tamamen cesareti kırılmış bir hâlde:

— «Çıkarsam da neye yarayacak?» Dedi.

Pardaillan alaya devam etti:

— «Nihayet bunu anladınız demek? Maşallah, maşallah!.. Sizde epey ilerleme var. Mademki tekli-

fimi reddediyorsunuz, şu hâlde müsaade buyurun da kimsenin bizi rahatsız etmemesi için ben bazı ihtiyat tedbirleri alayım...»

Şövalye bu sözleri söyleyerek gidip kapıyı kilitle-
di. İçerideki sürgüyü de itti ve anahtarı cebine koy-
du. Sonra yavaş yavaş Fausta'ya döndü. Yüzü, öyle
korkunç bir tehdit ifadesi taşıyordu ki çılgınlaşan
Fausta, için için söylendi: «*Artık herşey bitti. Şimdi
beni öldürecek!.. Hem de o öldürecek!.. Onun eliyle
öleceğim!*»

Pardaillan, bir tek kelime bile söylemeden, kor-
kunç bir tavırla ona yaklaşmıştı. Ve Fausta, anlam-
sız gözlerle ona bakıyordu.

Şövalye, ona iyice yaklaşp da göğüs göğüse ge-
lince, parıldayan korkunç bakışlarını kadının göz-
lerine dikti. Dişlerini sıkarak yavaş yavaş elleriyle
kadının omuzlarına bastırınca, kadın, bu ağırlığın
altında çöktü. Fakat eller, durmadı. Yavaş yavaş
daha yukarıya çıkarak gırtlığa ulaştı. Orada durdu.
İki başparmak çenenin altında, öteki parmaklar en-
sede, bir an kalakaldılar. Ondan sonra da önüne ge-
çilmez, öldürücü tazyike başladılar.

O zaman Fausta, kendini korumak isteyen bir dişi
kaplan gibi boynunu kısıtı. Her zaman sâkin, ciddi
ve berrak olan siyah gözleriyle, dehşet içinde yalva-
rarak baktı ve inleyerek söylendi:

— «Pardaillan! Beni öldürme!..»

Pardaillan az önceki hiddetinden daha müthiş bir
kahkaha atarak:

— «Yaa!.. Demek gerçekten korkuyorsun? Ölüm-
den korkuyorsun ha?.. Fausta ölümden korkuyor!..
İşte bir bu tarafın eksikti, Fausta! Şimdiye kadar
seni buz gibi soğuk ve vahşi bir kadın, doymak bil-
mez derecede haris bir insan, eşi bulunmaz bir entri-
kacı, gözü dönmüş bir câni olarak tanımıştım ama,

korkak olduğunu bilmiyordum... Gerçekten bir bu eksikti!..» Diye söylendi.

Fausta bu ağır hakaret karşısında mağrur bir edâ ile dikildi. Bir an için elden bıraktığı soğukkanlılığı tekrar yerine geldi ve gözlerini Şövalye'nin gözlerine dikerek:

— «Ben ölümden korkmam! Sen bunu pekâlâ bilirsin, Pardaillan!» Dedi.

Şövalye, alay ederek güldü:

— «Haydi oradan! Ödün patladı! Bana, canını bağışlamam için yalvardın...»

Fausta:

— «Evet, yalvardım!.. Fakat ölümden korktuğum, kendi hesabıma korktuğum için değil...» Dedi ve bu korkunç sahneye dalan Don Cesar'ın dikkatsiz bir ânından yararlanarak delikanlının elindeki hançeri yıldırım hızıyla kaptıktan sonra elbisesinin göğsünü bir çekişte yırttı ve hançerin sivri ucunu çıplak gerdanına dayadıktan sonra soğuk bir kesinlikle:

— «Fausta'nın korktuğunu bir daha söylersen, o bu hançeri yüreğine saplayıp kendini öldürmesini bilir!.. Fakat o zaman Pardaillan... O zaman Fausta'nın neden senden canını bağışlamayı istediğini ebediyen öğrenemezsin!..»

Pardaillan, Fausta'nın dediğini yapacağını anlamıştı...

Zaten bu kadının cesaretine hayran olmamak Şövalye'nin clinden gelmezdi. Sonra: «*Fausta'nın neden senden canını bağışlamayı istediğini ebediyen öğrenemezsin!..*» Sözü ilgisini çekmişti. Fausta bu sözle ne demek istiyordu?.. Ona daha ne gibi bir sürpriz saklıyordu?..

Şövalye bunu öğrenmek istedi. Yavaşça başını eğdi ve soğuk sesiyle:

— «Peki,» dedi, «sözümü geri alıyorum. Neden canını bağışlamamı istiyorsunuz, anlatın bakalım?..»

Fausta yavaş yavaş ve heyecansız bir edâ ile hançerli elini indirdi. Samimî bir tavır takındı ve dokunaklı bir sesle:

— «Evet, canımı bağışlamamı istedim,» dedi. «Yine de isterim. Fakat emin ol ki bunu isteyebilmek için yüreğimi delmem için göstermem gereken cesaretin çok daha fazlasına ihtiyacım oldu. Senden merhamet dilemekle, sana cesaretimin en kuvvetli örneğini vermiş oldum, Pardaillan!..»

Ve Şövalye'nin hayret ettiğini, bu sözlerin anlamını kavramaya çalıştığını görünce:

— «Beni dinle, anlayacaksın, Pardaillan!» Dedi.

Sonra, gittikçe heyecanlanarak, sözüne devam etti:

— «Evet, ben seni öldürmek istedim!.. En müthiş düzenlerle seni öldürmeye çalıştım... Sana karşı gayet zalimce ve haince davrandım... Ama, seni seviyorum Pardaillan!.. Seni hep sevdim! Halbuki sen beni reddetmiş, yüzüme bakmamıştın... Anlıyorsun değil mi?.. Ben, sana karşı sonsuz bir kin besledim ama, bu kin, nihayet aşktan başka bir şey değildi ki Pardaillan! Şimdi de sana, beni öldürme dedim... Neden, biliyor musun Pardaillan? Çünkü... İstemedim ki bir gün oğlun, senin karşına dikilsin ve sana: «*Anneme ne yaptın, baba?*» Diye sorsun... Bu müthiş şey olmasın istedim. Çünkü oğlunun anesiyim... Şimdi neden canımı bağışlamamı istediğini anlıyor musun? Şimdi neden oğlunun anasını öldüremeyeceğini anlıyor musun?..»

Pardaillan asla ummadığı bu sözleri duyunca hayretler içinde kaldı.

Allah Allah, o baba mıydı?.. Onun, Pardaillan'ın oğlu mu olmuştu? Baba olduğunu, böyle acayip şartlar altında mı öğrenecekti? Doğrusu, şu anda içinde bulunduğu durum, kendisinde babalık sevgisini körüklemeye hiç de elverişli değildi. Fakat Pardaillan gibi bir adam söz konusu olduğu zaman, hangi şeyden kesinlikle bahsedilebilir ki? Şu anda kendisini görünüşte hissiz bırakan bu yeni haberin, ileride onda ne gibi duygular uyandıracığını ve ne gibi işlere kalkışmasına sebep olacağını bilmek mümkün müydü?

Nitekim, Pardaillan, oğlunun doğumu hakkında daha kesin bilgiler edinmek isteyerek Fausta'yı sıkı bir sorgudan geçirdi. Fausta, hikâyemizin başında görmüş olduğumuz olayları teker teker anlattı. Pardaillan dikkatle dinledikten sonra:

— «Demek ki oğlum şu anda, belki de, Paris'te ve hizmetçiniz Myrthis'in yanında bulunuyor, öyle mi?..» Dedi. «Ve siz, pek saygıdeğer anne, evlâdınızla uğraşmaya vakit bulamadınız, ha?.. Öyle ya... Çok işiniz vardı, değil mi? Hem de ne önemli işler!.. Neyse, olanlar oldu bir kere...»

Fausta başını eğdi:

— «Şimdi ne yapacaksınız?» Diye sordu.

— «Ne mi yapacağım? Paris'e döneceğim... Artık buradaki görevim de bitti...»

— «Belgeyi ele geçirdiniz mi?»

— «Şüphemiz mi var?.. Peki, sizin fikriniz nedir, bakayım? Siz ne yapacaksınız?..»

— «Benim de burada yapacak bir işim kalmadı. Sixte-Quint öldü. Ben de İtalya'ya döneceğim. Düşmanımın ölümünden sonra artık beni orada rahatsız etmeyeceklerini umuyorum.»

Bir an birbirlerine uzun uzun baktılar ve sonra

gözlerini çevirdiler. Pardaillan da, Fausta da bir daha çocukları hakkında konuşmadılar. Belki de bu mesele hakkında ayrı ayrı karar vermiş bulunuyorlardı ve bu kararlarından birbirlerine bahsetmek niyetinde değillerdi...

Pardaillan ayağa kalktı ve hafifçe eğilerek, gayet soğuk bir edâ ile:

— «Allahâısmarladık, madam!» Dedi.

Fausta da aynı tarzda cevap verdi:

— «Allahâısmarladık Pardaillan!..»

Pardaillan, Don Cesar ile birlikte Kule Hanı'na döndüğü zaman orada kendisini sabırla bekleyen bir papaz gördü. Bu papaz Don Benito idi. Kendisi Espinosa'nın özel kâtiplerindendi. Fausta'yı ustalıkla tuzağa düşürüp Başyargıç'a önemli belgeyi kazandıran da oydu... Ama ne çâre ki sonradan Pardaillan araya girmiş, belgeyi tekrar Fausta'ya geri verdimişti...

Papaz, Espinosa tarafından geliyor ve Başyargıç'ın Şövalye hazretlerini, Majeste Kral'ın Fransa elçisi olarak, haftanın son günü vedâ görüşmesine kabul buyuracaklarını bildiriyordu. Aynı zamanda Pardaillan'a, kendisi ve yanındakiler için, huduttan dışarı çıkmalarını sağlayacak birer pasaport, bundan başka, İspanya Krallığı'nın ve Hollanda Devleti'nin herhangi bir şehrinde veya Paris'te, Don Cesar'a ellibin düka altını verilmesini bildiren bir ödeme emri getirmişti.

Kral, elçiyi büyük bir nezaketle kabul etti ve Majeste Navarre Kralı'nın katolik mezhebine girdiği takdirde, Fransa tahtına geçmesinde ve Fransa Kralı olarak tanınmasında, kendisine İspanya tarafından hiçbir zorluk çıkarılmayacağını bildirdi. Espinosa da asîlzâdelerin en cesur ve yüksek karakterlisi olarak tanıdığını belirttiği elçi hazretlerine vermek istediği bir hediye kabul etmesini rica etti. Pardaillan'ın gözle görülür bir sevinçle aldığı bu hediye, Toledo'nun en meşhur silâhçılarından birinin imzasını taşıyan, uzun, sağlam, harikulâde ve o ölçüde de sâde bir kılıçtı. Şövalye'nin bu hediye, severek kabul etmesinin bir sebebi de, kılıcın bir gösteriş silâhı değil, basbayağı bir mücadele silâhı oluşu idi. Fakat Şö-

valye hana döndüğü vakit bu basit kılıcın kabzasının, her biri en azından beş-altı bin ekü değerinde üç büyük elmasla süslü olduğunu gördü.

*

Chico, küçük hanımının önemli bakımı sâyesinde, kısa bir zamanda kendini toparladı ve Juana'yla hemen evlenmek üzere hazırlıklara girişti. Fakat, doğrusu aranırsa, Manuel Usta, biricik kızının bu Cüce'ye varmasına biraz da istemeyerek razı oldu...

Pardaillan, küçük arkadaşına son bir dostluk göstermek isteyerek, onun nikâhında bulunmaya karar verdi.

Bu nikâhta, şehrin bütün kalburüstü insanları hazır bulundular. Bunlar arasında aşağı yukarı bütün saray mensupları da vardı.

Unutmadan ilâve etmeliyiz ki Küçük Adam, yaraları iyileşir iyileşmez hemen Pardaillan'dan almakta olduğu kılıç derslerine devam etmiş, kısa zamanda Şövalye'yi bile hayrette bırakacak bir ilerleme göstermişti...

Ama, herşeyin bir sonu vardır. Bir gün, Şövalye, artık Fransa'ya dönmek lâzım geldiğini düşündü. Fransa'da evlenmeye karar vermiş olan Don Cesar'la Giralda da ona katıldılar ve hep birlikte yola çıktılar...

*

Sevilla'dan hareketinden tam bir ay sonra, Pardaillan, Dördüncü Henri'ye binbir tehlike ve mücadele pahasına elde ettiği değerli belgeyi sunuyor ve görevini nasıl başarmış olduğuna dair ayrıntılı bilgi veriyordu. Henri de Navarre, değerli kâğıdı yırtıp bin parça ederek, memnun bir yüzle:

— «Öf!» Diye bağırdı. «Tanrı lâyığınızı versin, Şövalye!.. İkidir tacımı size borçlanıyorum! İtiraza kalkışmayın. Benim hâfızam kuvvetlidir. Bilmem ki bu borcumu nasıl ödeyeceğim?.. Hâlâ eskisi gibi tersliğiniz devam ediyor mu, yoksa sizin için de bir şeyler yapabilir miyim?»

Pardaillan saf gülümsemesiyle cevap verdi:

— «Majeste! Bu defa sizden rica edeceğim bir lütuf var...»

Kral sevinçle söylendi:

— «Güzel! Eğer elimden gelen bir şeyse memnuniyetle yerine getiririm!.. Nedir istediğin?..»

İçinden de şöyle diyordu: «*Hele hele!.. Senin de ötekilerden pek farkın yok!*»

Pardaillan da kendi kendine diyordu ki: «*Elimden gelecek bir şeyse diye şart koşuyor. Ne cimri adamdır şu Henri!..*»

Sonra yüksek sesle ilâve etti:

— «Majestelerinden, İspanya'dan getirdiğim bir arkadaşımı kendilerine takdim edebilmem için izin rica edeceğim...»

— «Nee?.. İsteddiğim bu kadar mı?»

— «Ama, ayrıca Majeste'nizin ordusunda arkadaşım için şerefli bir mevki de isteyeceğim!»

Şövalye, Kral'ın hafifçe yüzünü ekşitmesine aldırmadan soğuk bir tavırla ekledi:

— «Tabii, bu ücretsiz bir mevki olacak. Arkadaşım, paraya önem vermeyecek kadar zengindir!..»

— «Ya! Öyle mi? Şu hâlde mesele yok, canım...»

Pardaillan, Kral'ın para vermekten çekindiğini apaçık belli eden bu sözlerine gülümseyerek, soğuk bir edâ ile devam etti:

— «Majesteleri, bu arkadaşımınla özel olarak ilgi-

lenmek ve kendisine yükselme imkânları sunmak lütfunda da bulunurlar sanırım!..»

Kral bu sözlerden hayrete düştü:

— «Allah Allah! Bu da ne demek?..»

Pardaillan, aldırmadan devam etti:

— «Demek istiyorum ki Majesteleri, arkadaşımın Fransa'da satın almak istediği toprakları bir dükalık unvanıyla süslemek lütfunu herhâlde esirgemezler...»

— «Ciddî mi söylüyorsun? Durup dururken, öyle ne idüğü belirsiz, tanınmamış birini dük yapıvermek ha?.. Bu mesele epey gürültü koparır sanırım!..»

— «Varsın gürültü koparsın, Majeste... Fakat arkadaşım ne idüğü belirsizin biri değildir. Asîlzâde, hem de pek yüksek dereceden bir asîlzâdedir!..»

Kral tereddütle sordu:

— «Bu konuda kendisine kefil olur musunuz?»

— «Elbette, Majeste! Cevabınızı bekliyorum: Razi mısınız, değil misiniz?..»

— «Razıyım be Allah kahretsin! Razıyım! Ama, hiç değilse, bir Fransız Dük'ü yaptığımız adamın kim olduğunu bilmek istememi de hoş görürsün sanırım.»

Pardaillan, alaycı tavrını takınarak:

— «Elbette hoş görürüm, mademki razı oldunuz Majestem!» Dedi.

Sonra da kısaca Don Cesar'ın kimin nesi olduğunu anlattı. O zaman Kral bağırdı:

— «Hay Allah lâıyğını versin be adam! Neden bunu daha başlangıçta söylemedin?»

Pardaillan güldü:

— «Benim de kendime göre bir düşüncem vardı, Majestem!..»

Kral, bir an Şövalye'nin gözlerine baktı. Sonra kahkahayı basıverdi. Pardaillan'ın kendi yanındaki itibarını ölçmek istediğini sezmişti. Nihayet yürekten gelen heyecanla Şövalye'nin ellerini tuttu:

— «Peki, ya kendin için?..» Diye sordu. «Kendin için bir şey istemiyor musun?..»

Pardaillan sâf bir tavırla cevap verdi:

— «Kendim için mi? Eh.. Tanrıya bin şükürler olsun... Benim hiçbir şeye ihtiyacım yok. Ama, hele durun, hele durun... Nasıl olmaz?.. Benim de bir dileğim var...»

— «Gördün mü ya? Bak hele... Neymiş dileğin?..»

Pardaillan hiç istifini bozmadan devam etti:

— «Artık hürriyetime sahip olmayı diliyorum, Majeste...»

Kral, hayâl kırıklığına uğramış gibi sordu:

— «Yaa!.. Sadece hürriyet mi?.. Yine acayip işlere gireceksin sanırım?..»

— «Hayır, Majeste... Bu seferki pek basit ve sıradan bir iş... Bir çocuğu arayacağım!..»

Kral hayret etti:

— «Bir çocuğu mu arayacaksın?.. Allah Allah, nene lâzımmış bu çocuk senin bakayım?..»

Pardaillan saygıyla eğildi:

— «Neme lâzım olur mu? Kendi oğlumu arayacağım, Majeste!..»

ALTINCI CİLDİN SONU

MICHEL ZEVACO

pardayanlar serisi:7

PARDAYAN'IN OĞLU

baskan yayınları

PARDAYAN'IN OĞLU

(Le fils de Pardailan)

**Dünyanın en ünlü tarih, aşk,
macera ve kahramanlık romanı**

BASKAN YAYINLARI

MİCHEL ZEVACO

Çeviren :

CEMİL CAHİT CEM

SELCOEPUB

Güzel Sanatlar Matbaası A. Ş.
tesislerinde dizilmiş ve basılmıştır
İktibas Hakkı Mahfuzdur.
İSTANBUL — 1974

Birinci Bölüm

YİĞİT JEHAN

Günlük, güneşlik ılık ve berrak bir mayıs sabahı, Dördüncü Henri'nin barış ve rahatlık içinde yaşayan Fransa'sında, Paris şehrindeyiz...

Arbre-Sec Sokağı'nın, küçük evlerinden birinin balkon kapıları açıldı. Balkona, genç bir kız çıktı. Güneşin altın ışıkları, genç kızın parlak sarı saçlarını daha da ışıldattı... Bu kızın gözleri, göğün mavisinden daha parlak; ince ve zarif vücudunun düzgün hatları, bakışlarındaki tatlılık, tavırlarındaki incelik ve nihayet açık alnını bulutlandıran hüznün perdesi, çok göz alıcıydı.

Genç kız, başını yavaşça karşıki eve kaldırarak, utangaç gözlerle baktı. Orada, evin tavan arasındaki küçük çatı penceresinde bir delikanlı vardı. Ellerini

göğsünde kavuşturmuş, gözlerini güzel kıza dikmiş, kendisinden geçmişçesine ona bakıyor ve aynı zamanda da mırıldanıyordu:

«Ne güzel kız, Tanrım!»

Genç kız, delikanlının kendisine baktığını görür görmez kıpkırmızı kesildi. Göğsü heyecanla kalkıp indi. Bir an daha, karşısındaki gence ancak baktı ve sonra ağır ağır, âdetâ istemeye istemeye odaya girerek balkon kapısını kapadı.

Sokakta, yoksul kılıklı bir adam, bir duvarın dibine sığınmış, gür kaşlarının altında saklı, donuk ve ürkek gözleriyle balkona bakıyordu. Genç ve güzel kız, balkona çıkar çıkmaz, bu adamın, bir çılgınıninki-ni andıran acayip bakışlı gözleri birdenbire canlanmıştı. Yüzünde sınırsız bir sevinç ve mutluluk ifadesi belirmiş, gözlerine sonsuz bir sevgi ve şefkatin parıltısı dolmuştu. Bu yoksul kılıklı adam da ellerini göğsüne kavuşturmuş ve:

«Ne güzel kız, Tanrım!» Demekten kendini alamamıştı.

Fakat, o böyle, kendinden geçmişçesine hayranlığını gösterirken yanibaşında, nereden geldiği belli olmayan şişman mı şişman, tostoparlak, bir insan belirivermişti. Bu acayip yaratık, birdenbire ve âdetâ teker meker yuvarlanarak onun karşısına dikilmişti. Bu tostoparlak gövdenin üstündeki kafa da, yine küçük bir top biçimindeydi ve bu küçük yuvarlakta iki göz, kıvılcımlar gibi ışık saçıyordu. Dünyada bundan daha çirkin bir adama rastlamak, herhalde imkânsızdı. Adamın biçimsizliği yetmiyormuş gibi, boğuk ve hırıltılı bir sesi vardı ve bu sesle, yoksul kılıklı adama dedi ki:

— «Biraderim Ravaillac, sizi yine burada, dalga geçip hayâl kurarken enseliyorum... Eski huyunuza bir türlü bırakamadınız vesselâm!»

Daldığı hülyadan uyanan Jean-François Ravaillac, birdenbire ürperip irkildi. Bir an heyecanlı bir ifadeye bürünen yüzü, sonra tekrar eski gamsız ve mânasız hâlini aldı. Gözlerinde belirmiş olan parıltı söndü. Sonra uysal bir edâ ile başını eğdi ve bir çeşit çekingenlik belirten bir nezaketle:

— «Ooo... Merhaba, biraderim Goulard!» Dedi.

Bu konuşma, balkondaki genç kızın çekildiği ve balkon kapısını kapadığı sıraya rastlamıştı. Ravaillac, içini çekerek gözlerini balkondan ayırdı ve rahip Goulard'ı sürüklercesine yakındaki Saint-Honoré Sokakı'na götürdü.

Rahip Goulard bu rastlaşmadan pek memnun görünüyordu. Ravaillac'ın kendisini oradan uzaklaştırmak istediğini sezmişti ama, belli etmemişti. Sezdiği yalnız bu değildi. Rahip Ravaillac'ın balkondaki genç kıza pek parıltılı gözlerle baktığını ve kız çekildiği zaman içini çektiğini de göz ucuyla görmüştü. Bununla birlikte yüzünden hiçbir şey belli etmedi.

Beraber yürürlerken, yol üstünde, sık bir kadınla konuşmaya dalmış, temiz giyiminden ve mağrur hâlinden asîlzâde olduğu belli olan bir adam gördüler. Bu adam da onları görmüş, her nedense tanımazlıktan gelmişti. Çünkü rahip Goulard, tam yanından geçerken, ona gizli ve garip bir işaret yaparak, kendisini pekâlâ tanıdığını göstermiş oldu. Adam da bu işarete gizli bir göz kırpmasıyla cevap verdi.

Fakat ne asîlzâdenin konuştuğu kadın, ne de Ravaillac bu işaretlerin farkına varabildiler.

İki rahip, yollarına devam ettiği sırada asîlzâde ile kadın da yola koyulmuşlardı. Fakat az sonra, demin Ravaillac'ın önünde hayâle dalmış olduğu balkonlu

evin kapısına gelince yeniden durdukları ve tekrar konuşmalarına devam ettikleri görüldü. Herhalde pek hararetli bir konuşmaya dalmış olacaktı ki bir köşede saklı bir karaltının, bütün söylediklerini duyduğunu farkedemediler.

Bu sırada, karşiki evin tavanarası penceresindeki delikanlı da hâlâ yerinden ayrılmamıştı. Dalgın duruyordu. Tatlı hülyalara mı dalmıştı? Yoksa sevdiği kızın bir kere daha balkona çıkacağını mı umuyordu? Burası bilinemez.

Aşağıda, evin kapısı önündeki kibar kadınla asil erkeğin konuşması bitmiş olacaktı. Kadın, kapının önündeki üç basamağı çıkarak kanadı açtı. Tam bu sırada tavanarası penceresindeki delikanlı da gözlerini bir an için sevgilisinin balkonundan ayırarak, so-kağa dikmişti. Birdenbire hâlâ kapının önünde duran asilzâdeyi görünce öfkeyle söylendi:

«*Yine bu alçak Fouquet gelmiş!*»

Penceresinden aşağıya iyice sarkıp dişlerini gıcırdatarak:

«*Kızın kapısı önünde ne işi var? Acaba kime sesleniyor böyle?..*» Diye düşündü.

Delikanlının kastettiği adam, eve girmeye hazırlanan kadına sesleniyordu. Kadın, hemen geriye dönerek elini uzattı. Delikanlı dikkatle baktı. Fakat bu hareketin bir vedâ işareti olup olmadığını anlayamadı. Erkeğin davranışında, kadının eline bir şey sıkıştırıyormuş gibi bir hâl vardı. Genç âşık fena hâlde kuşkulandı. Fouquet'in kadına para verdiğini görür gibi olmuştu. Ne oluyordu?.. Bir pazarlık yapmışlar da uyuşmuşlar mıydı? Kesin bir şey söylenemezdi, çünkü olay çok kısa sürmüştü. Delikanlı merakından daha fazla eğilerek kadının yüzünü seçmeye çabaladı. Görünce, hiddetinden ateş saçan gözlerle geri çekildi ve kendi kendine:

«*Colline Colle!*» Diye homurdandı. «*Ah cadı karı! Kimbilir yine ne dalavereler çeviriyor? Ama merak etmesin, ben bu işi nasıl olsa anlarım. Eğer mesele kuşkulandığım gibiyse vay onun hâline!..*»

Bir hamlede odasından fırladı, yıldırım hızıyla merdivenlere atıldı.

O, böyle hızla inerken, evinin kapısının önünde de üç tane silâhşor durmuştu. Üçü de iriyarı, korkunç tipli insanlardı; bellerinde asılı kılıçları, topuklarına kadar uzanıyordu. Görünüşleri gözüpek babayiğitler olduklarını açıkça belli ediyordu ama, her nedense evin kapısında pek çekingen duruyor, kapıyı çalma-ya bir türlü cesaret edemez görünüyordular.

En sonunda içlerinden birisi, yanındaki arkadaşına:

— «*Haydi Gringaille, bu işi sen başarısın! Ne de olsa Paris'lisin, dilin bizimkinden daha kıvraktır.*» Dedi.

Bu sözün söylendiği adam cevap verdi:

— «*Amma yaptın ha, Escargasse! Dilini bağlamadılar ya! Sen de pekâlâ konuşabilirsin. Ama, doğrusunu ararsak, içimizde bu işin altından hakkıyla kalkabilecek biri varsa, o da şüphesiz Carcagne'dir. İçimizde en terbiyeli ve kibar tavırlımız o değil mi?*»

İçlerinde en terbiyeli ve kibar olduğunu söyledikleri dedi ki:

— «*Yok, azizim! Beni başkanın öfkesiyle karşı karşıya bırakmak için elinizden geleni yapıyorsunuz ama bu, kalleşliğin daniskasıdır. Reisin haberi ve izni olmadan evine gelmemizi yasak ettiğini bilmiyor musunuz? Lâfa bakın! Sizin gibi köpek soylarını kurtarayım diye, kendimi pencereden aşağıya mı atırayım yâni?..*»

— «*E, ne yapacağız yâni? Concini'nin, kendisini*

muhtak bugün görmek istediğini reise söyleyemeyecek miyiz?..»

— «Şeytan canını alsın o Concini denilen herifin! Böyle bir iş verecek başka adam bulamadı mı sanki?»

— «Ne yapalım, bir kere başa geldi. Olmazsa hep beraber gideceğiz.»

— «Öyle ya! Haşlanacaksak, hep beraber haşlanalım bâri!»

— «Yiyeceğimiz papara üçe bölününce, adam başına düşecek pay ne de olsa hafiflemiş olur.»

Üç ahbap çavuşlar bu kararı verince, birbirlerini kaçırmamak istiyormuşçasına kolkola girip birbirlerine sımsıkı kenetlendiler ve ellerini kapının tokmağına doğru uzattılar. Fakat daha onlar kapıyı çalamadan, kanat birdenbire açıldı. Önlerinde sanki bir kasırga koptu ve hışımla aralarına girerek kimini sağa, kimini sola iteleyip kendisine yol açtıktan sonra fırladı. Bu, az önce balkondaki kıza seyreden genç âşıktı.

Yediği yumruğun etkisiyle kendini kaldırımlarda bulan Escargasse, ayağa kalkarak, fena hâlde incinen çenesini oğuşturduktan sonra sordu:

— «Reisti, değil mi? Merhabasından anladım!»

Gringalle de yuvarlandığı kaldırımdan toparlanıp kalkarak, inleye inleye söylendi:

— «Ooof! Kaburga kemiklerimi mi kırdı nedir?»

Bu felâketten her nasılsa yakayı sıyıran Carcagne, rüyada gibi söylendi:

— «Acaba böyle nereye koşuyor?..»

Bu olayın garip yanı, üç adamın, başlarına gelen işe hiç şaşmamış olmasıydı. Herhalde bu davranışa alışıktilar. Durumun daha fazla beklemeye elverişli

olmadığını ve gecikmemek gerektiğini kestirerek bir ağızdan:

— «Peşinden gidelim!» Dediler ve reis dedikleri delikanlının ardından koşmaya başladılar.

*

Genç âşık, böyle hızla ilerlerken, önüne çıkanı itip kaktığı için, geçtiği yolda homurdananların, küfredenlerin, lânet okuyanların bini bir paraydı.

Delikanlı böyle, bir zaman koştu. Sonra bir ara, önünden giden birine şiddetle çarpıverdi. Fakat şimdiye kadar olduğu gibi, bu yolcuya da aldırmadan, bir özür kelimesi bile söylemeden yoluna devam etti. Ama, galiba bu sefer belâlı birine çarpmıştı ki meçhul yolcu. genç âşığın arkasından hiddetle bağırdı:

— Heey! Bu ne âşık, delikanlı?..»

Delikanlı başını döndürüp bakmadı. Belki de kendisine seslenildiğini duymamıştı.

Fakat, birdenbire omuzuna bir el indi. Delikanlı, kendi gücünden emin bir insan haliyle, arkasına dönmeye lüzum görmeden silkinip sıyrılmak istediysede, başaramadı. Yabancıнын pençesi, oldukça güçlüydü ve tuttuğunu bırakan soyundan olmadığı anlaşılıyordu. Hattâ bırakmak şöyle dursun, daha berbat bir şekilde kavradı da... Genç âşık, durmak zorunda kalınca öfkeyle dişlerini gıcırdatarak geriye döndü...

Karşısında, uzun boylu bir adam duruyordu. Yaşı, belki altmışa varmıştı ama, kendisine ancak kırkbeşlik denilebilirdi. Fakat herhalde olağanüstü bir kuvvete sahipti. Yoksa delikanlı da öyle tek elle yolundan alıkonacak biri değildi.

İki adam yüz yüze gelince, birbirlerinin gözlerinin içine baktılar.

Delikanlının yüzünde sırasıyla değişik ifadeler belirdi: Şaşkınlık, utangaçlık, hayranlık, kızgınlık ve nihayet yolundan alıkonmaktan ileri gelen ümitsizlik...

Halbuki öteki adam, kendisine gayet soğukkanlı ve sâkin bakıyordu. Bu, eşine seyrek rastlanır bir insana benziyordu. Baktığı genç adamın kafasından geçenleri derhal okuyup yüzünde bir acıma ifadesi belirdi. Elini hemen, delikanlının omuzundan çekti. Şefkatli fakat sert bir sesle:

— «Mösyö,» dedi, «görüyorum ki sizi daha fazla yolunuzdan alıkoyarsam, belki de tamir edilmez bir felâkete sebep olacağım. Onun için, bana karşı sert ve kaba davranmış olmanıza aldırımıyorum... Haydi yolunuz açık olsun delikanlı... Şövalye de Pardaillan, kendisine yapmış olduğunuz kabalığı unutacaktır!..»

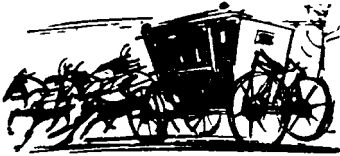
Genç âşık, acaba bu sözlerde bir hakaret mi sezdi?.. Herhalde... Anlaşılan, kimsenin kendisine sert söz söylemesine alışmamış bir kişi olacaktı ki öfkeyle irkildi ve elini kılıcının kabzasına götürdü. Fakat kılıcını çekmedi. Başını salladı ve içinden: «*Hayır! Kaybedecek vaktim yok!*» Diye söylendi. Sonra bir adım daha atarak Şövalye de Pardaillan'la göğüs göğüse gelinceye kadar kendisine yaklaştı. Gözlerinin içine bakarak, tehdit dolu bir tavırla haykırdı:

— «Yaa! Demek beni affetmek istiyorsunuz, öyle mi? Ben Şövalye değilim. Bir adım bile yok. Adım sadece Jehan! Herkesin Yiğit Jehan dediği ben, benimle bu şekilde konuşarak onurumu yaralamış olmanızı hiçbir vakit bağışlamayacağım... Şimdi gidin de ömrünüzün son saatlerini hoşça geçirmeye bakın... Yarın sabah, saat dokuzda sizi Chartreux surunun

arkasında bekleyeceğim... Ama, belki verdiğim bu randevuyu unutmak işinize gelir... Böyle bir şey yapacak olursanız bile yine elimden kurtulamazsınız. İyi bilin ki Yiğit Jehan sizi, nerede olursanız olun, bulmasını pek iyi bilir. Hattâ cehennemin dibine bile girmiş olsanız...»

Ve zincirinden kurtulan bir canavar gibi fırlayıp gitti.

Şövalye de Pardaillan, bir an, elini uzatıp delikanlıyı arkasından tutacakmış gibi bir-iki adım attıysa da, sonradan caydı. Aldırışsız bir tavırla omuz silkti ve Dokuzuncu Charles çağından kalma bir av havasını ıslıkla çalarak tekrar yola koyuldu.

SAËTTA

Y iğit Jehan - bir soyadına sahip bulunmadığını kendi ağzıyla söylediğine göre, biz de kendisini bu isimle anmaya devam edelim. Fouquet'i Croix-du- Trahoir taraflarında ararken, o Saint-Honoré Sokağı'na doğru inmişti. Yolunun üstünde, az önce gizlice işaretleşmiş olduğu papaz Goulard'a bir kere daha rastladı ama, bu sefer durmadı ve Louvre Sarayı'na doğru yoluna devam etti.

Fakat Fouquet, henüz yanlarından geçmişti ki, rahip Goulard yanındaki arkadaşını hafifçe dürttü ve kulağına eğilerek fısıldadı:

— «Şu önümüzde giden asîlzâdeyi görüyor musunuz? Kendisi Marki de la Varenne'dir. Majeste Kral'a kadın bulmaktan başka bir iş yapmaz. Yâni Kral'ın zevk işleri bakanıdır!..»

Bu sözleri duyan Ravailiac sesini çıkarmadı. Rahip Goulard elini alnına götürerek:

— «Galiba onu biraz önce biriyle beraber görmüştük...» Diye söylendi. «Durun bakayım. Kiminleydi o? Ha!.. Öyle ya, Colline Colle'yle beraber değil miydi? Hani, size de onun evinin önünde rastlamıştım... Bak, şimdi kafama dank etti. Colline Colle'nin evinde genç bir kız var, değil mi? Kiracı galiba... Duyduğuma göre gayet namuslu, iyi yürekli, melek gibi ve çok güzel bir kız... Diyorum ya size, şimdi kafama dank etti işte... Bahse girerim ki, Marki, ev sahibesi kadınla bu kızın pazarlığını yapıyordu. Öyleyse Kral'ımızın belki de hemen bu akşam Colline Colle'nin evine uğrayacağından hiç şüp-

he etmemeli... Yarın da Fransa sarayı yeni bir gözdeye sahip oluyor demektir.»

Fouquet ile Colline Colle, evin kapısında pazarlık ederlerken, bir köşede sinmiş bir adamın gizliden gizliye onları dinlediğini söylemiştik. Fouquet uzaklaşınca, bu gölge de gizlendiği yerden çıktı. Orta yaşlı, iri yapılı, güçlü kuvvetli bir adamdı. Uzun bir süre düşünceli kaldı. Gözlerini Yiğit Jehan'ın peuceresinden bir zaman ayırmadı. Fakat delikanlı, rüzgâr gibi sokağa fırlayınca bu adam da peşinden baktı. Yiğit Jehan koştukça, gözleriyle onu izliyordu. Bakışları garip, garip olduğu kadar da müthişti; dudaklarında da anlamı belirsiz bir gülümseme vardı. Bir an böyle bakakaldıktan sonra döndü ve Sainte-Honoré Sokağı'ndaki güzel görünümlü evin kapısından içeri girdi.

Bu, Concini'nin eviydi.

Ziyaretçi, evde yarım saat kadar kaldı. Sonra oradan çıkıp tekrar Arbrec Sec Sokağı'na doğru yollandı. Dalgın dalgın yürüyor ve ne yapacağına karar vermemiş görünüyordu. Birden, kalabalık arasında, birini aramaya dalmış olan Yiğit Jehan'ı gördü. Yavaşça delikanlının yanına yaklaştı ve elini, haber vermeden, onun omuzuna koydu. Delikanlı, yıldırım hızıyla dönüp de karşısındakini görünce, hayâl kırıklığına uğramış gibi bir tavır takındı. Bununla birlikte yüzünde hafif bir tebessüm de belirmişti.

— «Sen miydin, Saëtta?» Diye sordu. «Halbuki ben de sanmıştım ki...»

Saëtta sordu:

— «Ne sanmıştın?.. Kimi arıyordun, oğlum?»

Saëtta'nın «oğlum» sözünü duyan Yiğit Jehan suratını asarak sert bir sesle:

— «Bana neden böyle oğlum deyip duruyorsun? Bana böyle hitap etmeni istemediğimi söylemedim mi? Sen benim babam değilsin ki!..»

Saëtta, korkunç bir dikkatle delikanlının yüzüne bakmaya devam ederek, kelimelerin üzerine basa basa, ağır ağır söylendi:

— «Doğru! Ben senin baban değilim. Değilim ama, seni bundan tam onsekiz yıl önce, henüz iki yaşındayken terkedildiğin sokaktan alıp evime getiren de ben olmuştum. O zaman seni sokakta bırakmış, hastalığınla uğraşmamış, gece gündüz başucunda beklememiş olsaydım, ölüp gidecektin... Tâ o günden bu yaşa kadar sana kim baktı, seni kim terbiye etti ve bugünkü güçlü, sıhhatli, yaman haline getirdi? Ben, Saëtta, değil mi? Senin eline bu kılıcı veren, sana onu kullanmayı öğreten, seni yeryüzünün en amansız ve usta dövüşçüsü durumuna getiren kim? Ben değil miyim? E, tabii, şimdi bileği bükülmez bir yiğit oldun. Herkül kadar kuvvetlisin... Gözüpeksin, zekisin, akıllısın... Ne Allahtan, ne de şeytandan korkmayanlar, seni görünce tir tir titriyorlar. Onlara sözünü geçiriyorsun... Seni sokakların, ayak takımının kralı ilân etmek için bir tek işaretini bekleyen serseriler ve sefiller sana tapıyorlar. Fakat bunların hepsi kimin sâyesinde oldu? Benim sayemde, değil mi? Yine de ben senin baban olmuyorum ve bana karşı hiçbir şükran borcu hissetmiyorsun, ha?..»

Saëtta, bu sözleri inler gibi, acı bir tavırla söylemişti. Jehan, hiç kesmeden onun konuşmasını gözlerinin içine bakarak dinledi. Nihayet Saëtta'nın sözlerini bitirdiğini görünce, kafasındaki kuruntu-

lardan kurtulmak istiyormuş gibi silkindi ve yüksek sesle:

— «Doğru söylüyorsun,» dedi. «Bütün bu dediklerin gerçek... Bunları duydukça anlıyorum ki ya ben canavarın biriyim ya da beni lüzumundan fazla iyi yetiştirmişsin. Zira...»

Jehan, bir an duraksayınca Saëtta müthiş bir te-
bessümle:

— «Devam et, devam et.. Bitir şu sözünü bakalım,» dedi.

— «Peki... Mademki öyle istiyorsun, o hâlde sözümü bitireyim. Biliyor musun, sen bana şimdi yaptığın gibi, bu şeytanca gülümseyişinle baktıkça, beni çılgına çeviren o alaylı tavrınla konuştuğunda ve bana «oğlum» diye seslendikçe, benim en büyük düşmanım olduğunu ~~seziyorum~~... Ve yine öyle hissediyorum ki sen bana yaptığın bütün iyilikleri karanlık ve korkunç bir amaç uğrunda yaptın... Biliyor musun, sana sonsuz bir nefret duyuyor ve seni öldürmemek için kendimi zor tutuyorum?»

Saëtta sinsi bir tavırla:

— «Beni öldürmeyi sana yasak eden mi var?» Dedi. «İşte kılıcın belinde... Onu kullanmakta da üstüne yoktur. Kolayca hakkımdan gelebilirsin!..»

Jehan öfkeyle bağırdı:

— «Zaten beni sana saldırmaktan alıkoyan şey de bu değil mi? Ben kaatil değilim, be adam!.. Her işte başarıya ulaştın ama, beni kaatil yapmakta yaya kaldın!»

Saëtta gitgide acılaştan gülümsemesiyle:

— «Kabahat ne sende ne de bende!» Dedi. «Sen çok duygulu ve içli bir insansın. Tabii senin bunda bir suçun yok. Bense kaba, sert, suratsız ve sevimsiz bir adamım. Eh, bunda da tabii benim kabahatim

yok. Allah bizi böyle yaratmış, ne yapayım? Kendim, kiralık bir dövüşçü olduğuma göre seni de kendim gibi yetiştirmek istememden daha tabii ne olabilirdi? Ben senin bir gün, asıl düşünceli, mert ve karanlık işlere girmeye yanaşmaz biri olacağını nasıl tahmin edebilirdim? Kendi kafama girmeyen, anlayamayacağım, bilemeyeceğim şeyleri sana öğretmeme imkân var mıydı hiç?.. Elbette yoktu. Nitekim olmadı işte...»

Saëtta, bir süre garip bakışlarla delikanlının yüzüne baktı. Sonra sesi heyecandan titreyerek:

— «Ama, ben sana alıştım ve bağlandım,» dedi. «Yaa!.. Sen zamanla beni hayata bağlayan biricik bağ oldun... Senden başka kimim var? Onun için seni kaybetmek istemem. Gerekirse bu uğurda hareketlerimi düzeltmeye, senin hoşuna gidecek bir adam olmaya da çalışırım. Ama, elimden fazla bir şey gelmeyeceğini artık sen de bilirsin değil mi?»

Adamın bu sözleri söyleyebilmek için kendini çok zorladığı belliydi. Fakat, Yiğit Jehan, yine de sıkıntı ve acı hissetti. Delikanlının ışıklı, aydınlık ve düşündüğünü apaçık gösteren yüzünde hem kuşku hem de can sıkıntısı belirdi. Saëtta onun bamteline basmış olacaktı. Delikanlı, söyleyecek bir-iki söz arıyor fakat bulamıyor gibiydi. Acaba bu neden böyleydi? Doğrusu kendisi de bilmiyordu.

Saëtta bu hâli sezmiş gibi anlaşılmaz bir tebessümle güldü ve birdenbire lâfı değiştirmeyi doğru buldu:

— «Kimi aradığını sormuştum, hâlâ söylemedin...»

Jehan, hatırlamak ister gibi elini alnına vurdu:

— «Kimi arıyordum ben?..» Diye mırıldandı. «Haa... Demin bir küstah herife rastladım da onu arıyordum. Dur ama, önce sana bir şey sorayım: Ben sanıyordum ki... Kuvvet yarışında benim karşıma

kolay kolay kimse çıkamaz... Öyle değil mi? Halbuki az önce şurada birisine çarptım. Herif beni tek eliyle omuzumdan öyle bir yakaladı ki, olduğum yerde kalakaldım!.. Sen bu işe ne dersin?»

Saëtta birdenbire gerçekten heyecanlanmıştı:

— «Yapma yahu!» Dedi. «Sahi mi? Ben bu dünyada bir tek insan tanıyorum ki, kuvvet bakımından...»

Jehan atıldı:

— «Ne?.. Benden daha kuvvetli birini mi tanıyorsun?»

— «Evet.»

— «Kimmiş o?»

— «Şövalye de Pardaillan!»

— «Sahi mi söylüyorsun?.. Benim dediğim adam da o işte...»

Saëtta gizli bir korku ifadesi sezilen bir sesle sor-du:

— «Vay! Vay!.. Sen Pardaillan'a mı rastladın? Şimdi onu mu arıyordun? Galiba kendisiyle dövüşecektin, öyle mi? Cevap versene!..»

Adam o kadar heyecanlanmıştı ki, Jehan'ın da tüyleri diken diken oldu:

— «Canım, üst üste ne diye sorup duruyorsun? Demin ona rastladığımı söyledim ya!» Dedi.

Saëtta ağlamaklı bir sesle:

— «Hey Tanrım!» Diye söylendi. «Nihayet bu da başımıza geldi demek! Demek onunla dövüşeceksin, öyle mi?»

Yiğit Jehan tasasız:

— «Evet!» Dedi.

— «Ne zaman dövüşeceksiniz?»

— «Yarın sabah...»

— «Tanrı'ya bin şükürler olsun! Sana tam zamanında rastlamışım...»

Delikanlı sinirlenerek:

— «Sen ne demek istiyorsun, bakayım? Şunu bana açıkça anlatsana!» Dedi.

— «Ne mi demek istiyorum? Kendi ağzınla söyledin ya! Pardaillan seni tek eliyle kavradığı hâlde olduğun yere mıhladı, değil mi? Şimdi de onunla düello yapacaksın ha?.. O adam hiç gözünün yaşına bakmaz, seni muhakkak öldürür, be !..»

Yiğit Jehan'ın kendine öyle sarsılmaz bir güveni vardı ki, Saëtta'nın işi gözünde fazla büyüttüğünü sandı:

— «Beni mi öldürecek? Haydi, alay etme! Beni öldürecek adam henüz anasından doğmadı!» Dedi.

— «Öyle mi sanıyorsun? Ben sana ne diyorsam onu dinle! Pardaillan, yeryüzünde senden daha kuvvetli olan tek insandır. Seni öldürmesini istemiyorum, anlıyor musun? Ne demiştin bakayım? Yarın sabah mı dövüşeceğini söylemiştin?..»

Adamakıllı afallayan Jehan kekeledi:

— «Evet.»

Saëtta birden sâkinleşmişti:

— «Pekâlâ!» Diye söylendi. «Artık içim rahatladı.»

— «İçin mi rahatladı? Neden? Ne demek istiyorsun bakayım?..»

— «Ne demek isteyeceğim, hiç... Yarın sabah Pardaillan sana bir şey yapamaz demek istiyorum!..»

Delikanlı bir an Saëtta'nın yüzüne dikkatle baktı ve kafasından şu düşünceleri geçirdi: «*Tuhaf şey! Ben onun bu kadar heyecanlandığını, bu kadar tasa-*

landığını hiç görmemiştim. Beni gerçekten çok sevmese, hayatımla bu kadar ilgilenir mi? Üstüme titrediğine bakılırsa, beni içten sevdiğinden şüphe edilemez. Bilmem ki... Ne diyeceğimi, ne yapacağımı ben de şaşırdım. Acaba ben mi çok fena bir insanım, ya Rabbi?»

Sonra yüksek ve tatlı bir sesle sordu:

— «Sana para lâzım mı?»

Saëtta, delikanlının, eline tutuşturduğu parayı alırken:

— «Lüzumu yok ama,» diye söylendi, «mademki veriyorsun, ver bakalım...»

Jehan, Saëtta'dan ayrılmış, düşünceli düşünceli uzaklaşıyordu.

Saëtta, delikanlının ardından korkunç ve kin dolu gözlerle uzun uzun baktıktan sonra dişlerini gıcırdatarak mırıldandı:

«Ne sandın ya? Yarın sabah *Pardaïllan* sana hiçbir şey yapamayacak!.. Çünkü sen *cellâdın* elinde olacaksın!»

Saëtta derin derin düşündükten sonra tekrar kendi kendine söylendi:

«Onu *Pardaïllan*'a öldürtmek de fena bir çâre değil... Gerekirse, pekâlâ bu yola da başvurulabilir. Eee, git bakalım, *Fausta*'nın... Ve *Pardaïllan*'ın oğlu!.. Yolunun üstüne kazdığım uçurumlara doğru, gözlerin kapalı git bakalım. İntikam saati yakında çalacak!..»

Saëtta, bu sözleri de mırıldandıktan sonra pelerinine iyice sarındı ve Louvre Sarayı'na yollandı.

LOUVRE SARAYI'NDA

Louvre Sarayı'nda yine bir mâtem havası esiyordu. Kral uykudan, hattâ yemeden, içmeden kesilmişti. Eskiden gayet canlı ve keyifli bir adam olduğu hâlde, artık devlet işlerini yüzüstü bırakmıştı. Dostlarından ve yakınlarından bile kaçınarak, ilk kattaki yatak odasına kapanıp orada saatlerce yapayalnız kalıyor, düşünüyordu.

Sarayda herkes birbirine şu soruyu soruyordu: *«Kral hasta mı? Yoksa yine birine mi tutuldu?»*

Bu sorunun doğru cevabını ancak Kral'ın en yakınlarından beş-altı kişi verebiliyordu: Kral, onaltı yaşında bir genç kız görmüş, ona delicesine âşık olmuştu.

Kral'ın her aşk serüveninde olduğu gibi, bu yeni gönül macerası da bir çeşit karasevda kılığına bürünmüş ve onun sağlık durumunda pek kötü etkiler yapmıştı. Yalnız bu defaki sevdanın, daha öncekilerden bir ayrılığı vardı. Kral, her zamanki aşklarında gayet atılgan ve kabına sığmaz bir çapkın olduğu hâlde, bu sefer kendisine bir utangaçlık, bir pısrıklık gelmiş, sevdiğini itiraf edecek cesareti bile gösterememişti.

Kral'ın bu son aşkının gücünü gösteren bir başka delil de, kendisinin her akşam başka bir kılığa girerek sarayın arka kapılarından birinden çıkması ve gidip sevgilisinin balkonu altında saatlerce dört aşağı, beş yukarı gezinmesiydi. Diğer taraftan da Kral'ın yakınları, bu işin böyle sökmeyeceğini sezdikleri

için Louvre'nin yeni gözdesi olacak bu genç kıza so-
kulmanın çârelerini arıyorlardı.

Şimdiye kadar yapılmış olan araştırmalar şu so-
nuçları vermişti: Kral'ın yeni sevgilisinin adı Ber-
tille'ydi. Soyadını ve kimin nesi olduğunu kimse bil-
miyordu. Evinden hiç çıktığı yoktu. Hattâ doğma
büyüme Paris'li olmadığı ve şehre taşradan geldiği
söyleniyordu. Kendisi Arbre-Sec Sokağı'nda, Colline
Colle'nin evinde kiracı olarak oturuyor ve yalnız pa-
zar günleri ev sahibesiyle birlikte kiliseye gidiyordu.

İşte, Kral'ın yeni sevgilisi hakkında bütün bili-
nenler, bundan ibaretti.

Şimdiye kadar anlattığımız olayların geçtiği bu-
günün öğle üstü, Kral yine küçük odasına kapan-
mıştı. Alçacık sandalyesine çökmüş, dalgın dalgın,
gözlük kutusunu parmaklarıyla tıkırdatıyordu. Ara-
da bir dertli dertli içini çekiyor ve söyleniyordu:

«*Şu Fouquet de nerelerde kaldı, bilmem ki?..*»

Sonra yine düşüncelere dalıyor ve içinden diyor-
du ki:

«*Vallahi hiçbir kadın, bu kızın benim üzerimde
yaptığı etkiyi yapmadı. Ne de güzel adı var kâfirin!
Bertille! Ne âhenkli isim!.. Bu ismi söylerken kulak-
larımın okşandığını hissediyorum! Şu içimdeki he-
yecan ve utangaçlık duygularına da ne demeli?.. Ne-
den bu duruma geldim acaba?.. Bu genç kızın sâf-
lığı ve mâsumluğu mu beni bu hâle soktu? Kendimi
tanıyamaz oldum! Şu Fouquet'e de lânet olsun! Hâ-
lâ görünürlerde yok!»*

Fransa Kralı Majeste Dördüncü Henri, birdenbi-
re ellerini dizlerine vurarak ayağa kalkıp mırıldan-
dı:

«*Arıyor, arıyorum. Bir türlü bulamıyorum. Bu
güzel kızın tatlı yüzü, bana birini hatırlatıyor. Bu*

kesin... Ama kimi?.. Galiba eski sevgililerimden birine benziyor... Fakat kime?..»

Epey bir zaman odasında bir aşağı-bir yukarı dolandıktan sonra birdenbire sevinçle haykırdı:

«Tamam! Buldum işte! Bu kız, tıpatıp Saugis'e benziyor!..»

Derken tekrar düşünceli bir tavır takındı ve sandalyesine çökerek kendi kendine mırıldanmaya devam etti:

«Evet! Benim güzel Bertille'm, tıpkı Matmazel Saugis'e benziyor! Saugis ha?.. O da pek cici bir kızıdı!.. Ah şu eski hikâyeler! Ama, şimdi onları hatırlayınca bir tuhaf oluyorum!.. O zavallıyı pek ihmal etmiş, kendisine hiç de iyi davranmamıştım... Tanrı kusurumu bağışlasın! O kızcağıza çok yazık oldu... Acaba o gün çok mu fazla içmiştim?.. Kimbilir?..»

Sonra birden, bu karamsar düşünceleri aklından çıkarıp atmak ister gibi bir hareket yaptı. Fakat herhalde Matmazel Saugis'i kafasından silememiş olacak ki, yine söylenmeye devam etti:

«İnsan düşündükçe hatıralar nasıl da canlanıyor?.. Hattâ acı hatıralar bile... Meselâ zavallı Saugis de çocuğunu doğururken ölmüştü sanırım... Kaç yıl oldu, kimbilir? Öyle ya, çocuk ölmeseydi, o da şimdi onaltı yaşında olacaktı. Tıpkı Bertille gibi...»

Ve birden aklına bir şüphe girmiş gibi tekrarladı:

«Öyle ya! Tam Bertille'nin yaşında...»

Kafasına yeni yerleşen bu kuşkuyu söküp atmak istediye de, bunu da başaramadı ve söylendi:

«Saugis'in doğurduğu çocuk acaba kız mıydı, yoksa erkek miydi? Şimdi hatırlayamıyorum doğrusu... Zaten Bertille'm şu Saugis'e benzemeseydi, bunun hatırıma geleceği mi vardı?.. Sahiden de çok benzi-

yor, değil mi? Dur, yahu! İyi ki aklıma geldi. Şu Bertille'min güzel gözlerinin hatır için zavallı Saugis'in çocuğunu buldurup kendisine mükemmel bir mevki sağlayayım! Hem zaten bu, biraz da benim babalık görevim değil mi? Saugis'in çocuğu, benim de çocuğum... Hay Allah kahretsin o Fouquet olacak herifi!.. Yer yarıldı da dibine mi geçti, nedir?»

Kral, Fouquet'e kimbilir kaçınıcı defa lânet okuyordu ki, adam, lâfının üzerine içeriye giriverdi.

Dördüncü Henri baktı. Fouquet çılgınca bir sevinç içindeydi. Daha kapıdan seslendi:

— «En sonunda işi hallettik, Majeste... Nihayet zaferi kazandık!»

Kral bembeyaz kesildi. Elini kalbine götürdü ve mırıldandı:

— «Fouquet! İki gözüm!.. Bana yine aslı astarı olmayan bir mutluluktan söz etme! Artık dayanamayacağım!..»

Henri fenalık geçiriyor gibiydi. Fouquet telâşla atıldı:

— «Aman, Majestem! Size yalan söylemek hadime mi düşmüş? Dediklerim tamamen gerçek. Bu akşam herşey hallediliyor, efendimiz!..»

Kral birdenbire doğruldu; sevincinden çocuk gibi yerinde sıçramaya koyularak haykırdı:

— «Sahi mi söylüyorsun? Ah Fouquet! Ah dostum!.. Beni kurtardın!.. Yoksa ölüp gidecektim. Bu pısrık âşıklık beni yiyip bitiriyor. Demek bu akşam ha? Bâri kendisini görüp, konuştun mu? Söyle bakayım!.. Beni birazcık olsun seviyor mu? Benden hiçbir şey saklama, Fouquet!.. Hepsini anlat... Demek bu akşam kendisini görüp konuşacağım ha? Ah! Hayat ne tatlı! Hele bugün... Haydi anlat bana!

Canım ağzından lâkırdı dirhemle çıkıyor, konuşsana!..»

— «Majeste, kuluna ağız açmak fırsatı bırakmadı ki!.. Bâri size kısaca olanları anlatıvereyim. Ev sahibi kadını parayla kandırdım. Bu akşam bizi evine alacak!»

— «Yaa?.. Demek şu bir türlü yola gelmeyen karıyı nihayet elde ettin ha?»

Fouquet önemsemez bir tavır takındı:

— «Meğer mesele, paranın miktarında imiş... Bu iş bana tam yirmibin franga patladı. Vallahi, beş para aşığı değil...»

Marki de la Varenne, bir yandan bu sözü söylerken, bir yandan da konuşmasının Kral'da uyandıracağı etkiyi gözlüyordu. Dördüncü Henri, açık yürekliydi ama, hiç de eli açık değildi. Nitekim yirmibin frank lâfını duymazlıktan gelerek:

— «Sen benden posta genel müdürlüğünü istemiş miydin. Fouquet?» Dedi. «Sana bu görevi verdim gitti...»

Fouquet, teşekkür yerine eğilirken, içinden söyledi:

«Kısa günün kârı az olur derler ama, bu seferki umduğumdan da çok oldu. Bu görev bana, Colline Colle'ye verdiğim onbin frangın yüz kat fazlasını getirir. Bu güzel işte...»

Kral çoktandır kaybettiği neşesine yeniden kavuşmuştu. Keyifli keyifli söylendi:

— «Haydi bakalım! Şu işi nasıl becerdiğini bana başından sonuna kadar anlat.»

Fouquet anlatmaya koyuldu.

Sarayın eski aşçıbaşısı, şimdiki La Varenne marki'si ve Kral'ın aşk işleri bakanı Fouquet, Dördüncü

Henri'ye, çılgınca tutulduğu mâsum genç kızı evinde nasıl bastıracaklarını tatlı tatlı anlatırken, Louvre Sarayı'nın bir diğer odasında da, büsbütün başka bir dalavere dönüyordu!..

*

Genç bir kadın, bir divana boylu boyunca uzanmıştı. Teni beyaz, saçları siyah ve dalgalı, yüzü düzgün ve ince, gözleri elâ, dudakları kırmızı ve çekici vücudunun hatları gayet muntazamdı. Bu genç kadın, Fransa Kraliçesi Marie de Médicis'di...

Kraliçe'nin tam karşısında bulunan alçak sandalyelerden birinde başka bir kadın oturuyordu. Bu kadın gayet zayıf ve biçimsiz vücutluydu. Cildi son derece soluk. ağzı büyük ve biçimsiz omuzlarından biraz çekik. Bütün görünüşüyle, sanki Fransa Kraliçe'sinin eşsiz güzelliğini büsbütün meydana çıkarmak için orada bulunuyormuş hissini uyandıran bir kadındı. Bu kadının ilgi değer biricik tarafı, zekâ ve irade fışkıran, parlak bakışlı gözleriydi. Bu kadın, daha çok Galigaï adıyla tanınan ve Kraliçe'nin dostu Concino Concini'nin karısı Léonora Doré'ydi.

Léonora, kocasının, Kraliçe ile seviştiğini bilir ve buna tahammül ederdi. Yalnız bilmek ve buna tahammül etmekle de kalmaz, Concini'nin bu aşk sayesinde Marki, Mareşal, hattâ başbakan olacağını umduğundan, zekâsını bu ümidinin gerçekleşmesi uğrunda harcardı. Bu garip ve esrarlı kadının kocasına olan sonsuz sevgisi, bütün varlığına hâkimdi; kocasının yükselip önemli bir mevki sahibi olması, biricik emeliydi. Concini, karısını sevmezdi. Bu yüzden ki, Léonora, kocasına kendisini sevdirmek, onun yüreğinde kendisi için ufacık bir aşk kıvılcı-

mı yakabilmek için onu kendi zekâ ve gayretiyle yükseltmek çâresini düşünmüştü. Yükselen Concini'nin kendisine karşı bir şükran hissi duyacağını ve bu yüzden kendisini seveceğini umuyordu. Ve bu ümit onda o kadar kuvvetliydi ki, deli gibi sevdiği bu erkeği yükseltebilmek için, kendi elleriyle Kraliçe'nin kucağına atmakta bir an tereddüt etmemişti. Yine bu uğurda, kocasının yükselmesine ne kadar engel varsa, hepsini ortadan kaldırmaktan çekinmemişti. Şimdi bu engellerden yalnız bir tanesi kalmıştı. Ama bu tek engel, bütün şimdiye kadar önüne çıkanların en çetini ve büyüğüdü. Çünkü bu engel bizzat Kral'dı. Ama Léonora, bundan da yılmamıştı. Bu engeli de diğerleri gibi yıkacaktı. Buna kararlıydı. Şimdi bütün çabasını bu amacının gerçekleşmesi için harcıyor ve zayıf iradeli bir kadın olan Kraliçe Marie de Médicis'i de kocasının öldürülmesine razı etmeye uğraşıyordu.

İri siyah gözlerini, iradesiyle Kraliçe'yi etkisi altına almak istercesine onun gözlerine dikmiş, yavaş ve inandırıcı bir sesle konuşuyordu:

— «Daha ne duruyorsunuz? Niçin?.. Yoksa kararınızı vermek için herşeyin meydana çıkmasını ve tamamen mahvolmayı mı bekliyorsunuz?..»

Bir an durdu, sözlerinin Kraliçe üstünde uyandırdığı etkiyi anlamaya çalıştı. Marie de Médicis düşünceliydi ve cevap vermiyordu. Bu hâli gören Léonora, Kraliçe'nin yarı yarıya kanmış olduğunu düşünerek daha inandırıcı bir sesle devam etti:

— «Bu iş meydana çıkıp da Kral sizi saraydan kovduğu, oğlunuzu piç ilân ederek yerine Madam d'Entraigues'in piçini veliaht yapacağı zaman belki çok gözyaşı dökcek, saçınızı başınızı yolacaksınız, ama, iş işten geçmiş olacaktır, madam!»

Kraliçe, kadının beklediği cevap yerine bir soru sordu:

— «Kral'ın bu akşam Arbre-Sec Sokağı'na gideceğinden emin misin, Léonora?»

— «Elbette eminim, madam!»

Bir süre sustular. Marie de Médicis derin bir düşünceye dalmış görünüyor, Léonora da dikkatle kendisini süzüyordu. Nihayet Kraliçe, bir soru daha sordu:

— «Ya bana bahsettiğin o delikanlı? Ondan da emin misin?»

Kraliçe bir an durup, kimsenin duymamasını istiyor gibi, çevresine bakındıktan sonra yavaşça:

— «Sonra boşboğazlık etmeye kalkışmayın!» Dedi.

Léonora atıldı:

— «Concini'nin başı üzerine yemin ederim ki, madam, bu işte tehlikeli bir taraf yoktur. Bana güvenin. Bütün sorumluluğu üzerime alıyorum. Bu delikanlı kılı bile kıpırdamadan Kral'ı vurup öldürecektir. Üstelik çenesini de sıkı tutacaktır, zira kendi hesabına hareket etmektedir.»

— «Demek Kral'a bu kadar büyük bir kin besliyor, ha?..»

Galigai, düşüncelerini Kraliçe'den saklamaya çalışarak, belli belirsiz gülümsemeye:

— «Delikanlı âşık... Ve tabii, bütün âşıklar gibi kıskanç da... Kıskançlığın, âşıklarda çabucak kin doğurduğu ise herkesin bildiği bir gerçektir, madam!..»

Kraliçe inanmaz göründü:

— «Evet ama, bu kinin ona cinayet işletecek kadar kuvvetli olduğu ne malûm?»

— «Bu delikanlı, bildiğimiz gençlere benzemiyor, madam. Öyle buluttan nem kapan ve ateşli bir çocuk ki kendisinden herşey beklenebilir. Meselâ bu sabah, sırf Fouquet, sevdiği kızın ev sahibesiyle konuşuyor diye arkasından deli gibi koştu. Yakalasaydı, zavallı Marki'yi öbür dünyaya yollayacağı kesindi. Sonra, kaldı ki adam öldürmek de bu delikanlıya pek yabancı bir iş değil... Gerçi kendisi para ile öteki beriki tarafından tutulup kirli işlerde kullanılan bir külhanbeyidir ama, başka külhanbeylerine hiç benzemez... Hattâ, böyle külhanbeyi görülmemiştir de diyebilirim. Çünkü arkadan adam vurmaz. Nitekim bu sefer de arkadan vurmayacak. Tam tersine... Kral'ı düelloya dâvet edecek...»

— «Güzel... Ama, onu böyle bir işe nasıl razı edeceksin?..»

— «Siz orasını bana bırakın... Kendisi hemşerilerimden birinin evlâtlığıdır... Ona bir tek haber gönderirsem, yeter... Ama, bu haber onu alevlendirecek ve kendisinde müthiş bir kin uyandıracakmış... Ve bu kin yüzünden işi bahsettiğimiz adamı öldürmeye kadar vardıracakmış... Bundan bana ne gibi bir sorumluluk düşer?»

Léonora bu konu üzerinde, sanki gayet basit ve tabii bir şeyden bahsediyormuşçasına, müthiş bir soğukkanlılıkla konuşuyordu.

Marie de Médicis, bir an bunun farkına vararak ürperdi:

— «Oof!» Dedi. «Çok korkunç bir hâlin var, Léonora!..»

Léonora tasasız, gülümsedi ve bir şey söylemedi. Bir süre sustular. Sonra Kraliçe sordu:

— «Zavallı delikanlının adı nedir acaba?»

— «Kendisine Yiğit Jehan derler. Kimin nesi olduğunu, anasını, babasını, nerede doğduğunu bilen

yoktur. Geçmişiyile ilgili herşey bir sır perdesinin arkasındadır. Kimbilir, belki de kendisini evlâtlığa alıp büyüten, Saëtta'ya sorulsa o bilir. Ama, onun da ağzından bir lâf almanın kolay olmadığını gayet iyi biliyorum. Bildiğim şey, bu delikanlının, pek yaman bir genç olduğudur. Ondan şimdiye kadar çok yararlanabilirdik ama, ne yazık ki kendisine göre acayip bazı düşünceleri var... Ters huylu bir çocuk... Ne bileyim, âdetâ deli gibi bir şey...»

İki kadın konuşmalarının burasındayken oda kapısı yavaşça aralanmış ve Kraliçe'nin özel hizmetçisi Caterina Salvagia görünmüştü. Caterina biraz da Kraliçe'nin sır dostuydu. Hizmetçi odaya girmeden, kapı aralığından Léonora'ya bir işaret yapıp çekildi.

Marie de Médicis bu işaretin ne anlama geldiğini biliyor olacaktı ki sevinçle söylendi:

— «Concini'dir! Hemen içeriye alsınlar, Léonora!..»

Kraliçe, biraz da, kendisine korku veren bu konuşmayı nihayet bitirebileceğine seviniyor olmalıydı. Fakat umduğu çıkmadı. Léonora ne yerinden kılmıladı, ne de sözünü bitirdiğini belirtir bir harekette bulundu. Tam tersine aynı korkunç soğukkanlılıkla sordu:

— «Şimdi ne emrediyorsunuz madam? Yiğit Jehan'ı bu işe kışkırtalım mı?»

Kraliçe bu kesin soruya bir cevap vermekten kaçınarak, deminki sözünü tekrarladı:

— «Çok korkunç bir hâlin var, Léonora!..»

Concini'nin karısı sesini çıkarmadı. Cevap bekleyerek durdu...

Kraliçe ayağa kalkmıştı. İçindeki büyük korku, gözlerinden okunuyordu. Dudakları titriyor, ağzından çıkacak kelimelerin dehşetinden ürkerek kendi-

sini tutmak, konuşmamak ister gibi görünüyordu. Léonora'ya bir kere daha bakarak, kadının amansız bir ısrarla cevabını beklediğini görünce sinirli bir sesle söylendi:

— «Bilmem ki sana ne diyeyim?.. Yapmaya niyetlendiğimiz bu iş gerçekten korkunç... Bu kadar önemli bir şeye karar vermeden önce uzun uzun düşünmek ister... Düşünmem lâzım, Galigai... Biraz beklemelisin... Aceleye ne lüzum var?..»

Léonora'nın yüzünde soğuk bir ifade belirmişti. Ayağa kalkarak, gayet resmî bir saygıyla eğildi. Sonra iğneleyici bir sesle son kozunu oynadı:

— «Şu hâlde Majestelerinden, kendim ve kocam için izin rica edeceğim!»

Kraliçe, bu sözlerin anlamını derhal kavrayıp sapsarı kesildi ve kekeledi:

— «Beni bırakıp gidecek misin?..»

Léonora, aynı soğuk tavrını korudu:

— «Majesteleri izin verirlerse evet... Yarın sabah Fransa'dan ayrılmak niyetindeyiz.»

Kraliçe, bir an, Concini'yi kaybetmek tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğunu düşündü. Çıldırarak gibi oldu ve haykırdı:

— «Ama ben gitmenizi istemiyorum!»

— «Majestelerinin bu ricamı hoş göreceklarını sanırdım. Ancak kararımız kesindir. Yol hazırlığımızı bile yaptık.»

Léonora'nın bu kadar kesin bir dille ve her türlü saygı kuralını hiçe sayıp, hattâ biraz da tehdit edici bir tavırla söylediği bu sözler, Marie de Médicis'in kraliçelik onurunu yaralamıştı. Birdenbire, içinde bir isyan dalgasının kabardığını hissetti. Gururla doğruldu ve hâlâ önünde eğilmiş bir hâlde duran Léonora'ya gayet sert bir edâ ile söylendi:

— «Siz belki gitmek istiyorsunuz. Fakat bunu sizin istemeniz yetmez; benim de istemem lâzım... Halbuki ben istemiyorum!»

— «Madam!..»

— «Fazla söz istemez... Size izin vermiyorum! Şimdi gidebilirsiniz!..»

Léonora'nın yeniden konuşmaya kalkıştığını görünce bağırdı:

— «Gidin diyorum size! Yoksa şimdi sizi tevkif ettiririm!»

Léonora yenik düşmüş, hakaretin altında ezilmiş bir hâlde, bu emre boyun eğerek kapıya doğru ilerlemeye koyuldu. Kraliçe ise, kadına karşı gösterdiği sertlikten ötürü, Concini'nin belki de kendisini bir daha görmek istememesini gerektirirdi. Döndü. Saygılı olmakla beraber, hayli sert bir edâ ile:

— Majestelerinin, hemen Kral hazretlerini ziyaret etmeme engel olmayacaklarını umarım,» dedi.

Kraliçe birdenbire bir kuşku ve korku hissetmiş olacaktı. Hemen sordu:

— «Kral'ı mı? Neden?..»

— «Majestelerinin bize vermedikleri izni kendisinden rica etmek için...»

Marie öfkeden kıpkırmızı kesildi:

— «Şey... Siz... Ben, reddettiğim hâlde, buna da cesaret edeceksiniz demek?..»

— «Ne yapalım Madam? Ben âciz bir kadınıym. Fakat sevgili Concini'm için herşeyi göze alırım! Hattâ Kraliçe'nin hiddet ve gazabını üstüme çekmeyi bile!..»

Marie yenik düşmüştü:

— «Nankör!» Dedi. «Sen çok nankörsün!..»

Léonora, Kraliçe'yi yine burnundan yakaladığını

anlamıştı. Zaten zayıf iradeli bir kadın olan Marie de Médicis, Concini'yi ebediyen kaybedeceğini düşündükçe çılgına dönmüştü. Yeryüzünde Concini'nin aşkından daha fazla değer verdiği bir şey yoktu ki...

Galigai da bunu sezmemiş değildi. Zaten Kral'ın huzuruna çıkmak tehdidi, Marie'yi korkutmaktan başka bir amaç gütmüyordu. Yavaş bir sesle:

— «Kral, kendisini bizden kurtaracak olan bu izni seve seve verir, madam. Bunu siz de pekâlâ bilirsiniz,» dedi.

Bunu Marie bilmez olur muydu?.. Kral'ın sarayda dedikodulara az sinirlendiğini sâdece o değil, bütün Fransa biliyordu. Kraliçe tamamen mağlup olmuştu. Yalvaran bir edâ ile sordu:

— «Peki ama, neden benden ayrılıp gitmek istiyorsunuz?»

— «Sebebi ortada madam. Sizin, Kral'ın her suçunu hoş gören bir tutumunuz var. Bu tutumunuzun değişmeyeceği de belli... Bu gidişle yarın yerinizi Madam de Verneuil'e veya sarayda parıldayacak yeni bir gözdeye bırakmak fedakârlığına katlanmayacağınız ne malûm?..»

— «Yâni seni de sipsivri bırakıveririm diye mi korkuyorsun?..»

— «Evet, madam, doğrusu bu... Hem zaten yalnız ben olsaydım, mesele yoktu. Hayatımı size adardım, ne yaparsanız yapın, derdim. Fakat bu işte Concini'nin hayatı söz konusudur, madam. Onu ilk fırsatta mahvedeceklerdir. İşte ben bunu istemiyorum.»

— «Sen merak etme... Ben sağ oldukça kimse onun kılına dokunamaz.»

— «Öyle ama, son sözü daima Kral söyler, madam.»

Marie de Médicis, bir an düşünceli durdu. Sonra söyledi:

— «Demek ki kendini güven içinde hissettiğin takdirde...»

Léonora, yine kurnaz bakışlarıyla Kraliçe'nin ruhuna işlemeye çalışarak sözünü kesti:

— «Kendimi değil madam. Eğer Concini'yi güven içinde bıraksam...»

— «Evet, zaten ben de aynı şeyi söylemek istiyorum. Demek sana bu güveni verirsem, bir daha beni bırakıp gitmeyi düşünmeyeceksin, öyle mi?»

Léonora yapmacık bir üzüntüyle:

— «Madam, kendilerinden ayrılmanın bize ne kadar ağır geleceğini bilirler,» dedi. «Bu ayrılık Concini'ye çok büyük bir darbe olacaktır. Zavallı, size o kadar bağlı ki...»

— «Öyleyse...»

Kraliçe tereddüt içinde, sözünü yarıda kesti.

Léonora ümitten titreyen bir sesle:

— «Öyleyse?...» Diye sordu.

— «Öyleyse yerden göğe kadar hakkın var, Léonora... Artık, o söylediğin genci kıskandırıp kıskırtmak zamanı geldi sanırım.»

Kraliçe, kocası Dördüncü Henri'nin ölüm hükmünü böylece vermiş oluyordu.

Concini'nin karısı, delice sevincini gizlemek için derin bir saygıyla eğilip kendini toparladığına kanaat getirdikten sonra doğrularak sadece:

— «Şimdi size Concini'yi göndereceğim madam,» dedi.

Odadan çıkarken dudaklarında korkunç ve kurnaz bir gülümseme belirdi.

İçeride yalnız kalan Marie de Médicis, birazdan Concini'sine kavuşacağını düşünerek, mutluluktan kendinden geçmiş bir hâlde gülümsüyordu. Hafif aralıklı olan kırmızı dudakları, neredeyse içeri girecek sevgiliyi çağırır gibiydi. Concini'nin vereceği öpücüğü haketmişti. Şüphesiz haketmişti. Kocasının için hazırlanan suikasta bu öpücük uğrunda da razı olmamış mıydı?

GARİP BİR SERÜVEN

Dördüncü Henri'nin Arbre-Sec Sokağı'na gece saat onbirde gitmesi kararlaştırılmıştı ama, sabırsızlıktan bir türlü yerinde duramayan Kral, daha saat dokuz olmadan Louvre Sarayı'nın arka kapılarından birinden çıkmıştı. Kral olduğunu belli etmemek, orta halli bir Paris'li gibi görünmek için kılık değiştirmişti. Fouquet de yanına katılmış, birlikte gidiyorlardı.

Colline Colle'nin evinin ön yüzü Arbre-Sec Sokağı'na bakardı. Evin arkasında da Courbaton Çıkmazı denilen bir çıkmaz sokak vardı. Evin, bu çıkmaza açılan bir de arka kapısı bulunuyordu. Ön taraftaki ana kapıya ise, üç basamaklı bir merdivenle çıkılıyordu. Kapının önünde ufak bir sahanlık vardı.

Kral'la Marki evin kapısının önüne vardıkları zaman, Fouquet, daha önce kararlaştırıldığı gibi iki defa el çırttı. Sonra, Kral'ın kulağına eğilerek saygısız bir samimiyetle fısıldadı:

— «Haydi bakalım Majeste. Bu akşam kaleyi fethedeceksiniz. Hücum!...»

Henri, ayağını en alt basamağa atarak, şaşkın şaşkın söylendi:

— «Ömrümde hiçbir vakit bu kadar heyecanlandığımı hatırlamam!...»

Tam ayağını ikinci basamağa atmaya hazırlanıyordu ki birdenbire, sahanlıkta bulunan ve ikinci katın balkonuna desteklik eden sütunlardan birinin arkasından bir karaltı fırlayıp Kral'ın önüne dikildi

ve hiddetten titreyen genç sesiyle ıssız gece içinde korkunç yankılar uyandırarak haykırdı:

— «Haydi bakalım! Defolun buradan!..»

Kral'dan henüz ayrılmış ve birkaç adım atmış bulunan Fouquet, acele acele geri döndü.

Tam bu sırada karanlık sokakta, tasasız adımlarla yürüyen birisi belirmişti. Bu adam, ıssız gecede çın çın öten haykırışı duyup kapının önündeki iki karaltıyı da görünce durmuş ve merakla seyre koyulmuştu. Fakat, kapıdakiler, heyecanlarından onun farkına varamamışlardı.

Kral, ansızın karşısına çıkan karaltıyı görünce irkilip gerilemişti. Fouquet de, Kral'dan aldığı işaret üzerine alt basamakta durmuştu. Tehdit dolu bir sesle kapıdaki karaltıya sordu:

— «Ne dediniz? Ne dediniz?»

Genç sesin sahibi aynı soğuk ve emreden edâ ile bağırdı:

— «Hemen şimdi defolup gitmezseniz, hakettiğiniz davranışı görürsünüz!.. Diyorum.»

Bu tarzda konuşan bir adamı yola getirmeye, tartışma ile alt etmeye imkân bulunmadığını anlamakla beraber, Fouquet bir denemeye girişti:

— «Siz delirdiniz mi mösyö? İnsan, artık kendi evine de mi...»

Fakat beriki büyük bir öfkeyle onun sözünü keserek bağırdı:

— «Yalan söyleme!.. Sen bu evde oturmuyorsun!..»

— «Gözünüzü açın... Karşınızda iki asîlzâde var. Hakaret edemezsiniz!»

— «Sana yalan söyleme diyorum! Asîlzâde nerede, sen nerede? Sen aşçısın... Yallah! Çabuk, tencerele-

rinin başına dön bakayım. Sonra yemeğini yakarsan karışmam... Mayası bozuk herif!»

Varenne Markisi unvanına yeni kavuşmuş olan Fouquet'e bundan daha ağır bir hakaret yapılamazdı. Adam, birdenbire bu sözleri duyunca, ne aşağılık ve karanlık işlere başvurarak bu mevkie yükseldiğinin yüzüne vurulmak istendiğini anladı ve hidetle boğulan bir sesle:

— «Haydi oradan, pis ~~serseri~~!» Diye bağırdı.

Fakat beriki alaylı bir kahkaha atarak sözüne devam etti:

— «Şu yanındaki suç ortağına gelince, onun soyluluğundan şüphe edemem doğrusu. Öyle ya, gece karanlığında, mâsum ve müdafaasız bir genç kızın evine zorla girip namusunu lekelemek cesaretini kendinde bulan bir adamın soyluluğundan şüphe mi edilir? Onun soyu soppu belli, temiz süt emmiş bir insan olduğu bence kesin. Zira en aşağılık serserilerin bile, yüzlerini kızartacak bir işe kalkışmaktan çekinmiyor!»

Fouquet yalnız olmuş olsaydı, bu kadar ağır sözleri birbiri ardısıra sayıp dökmekten çekinmeyen bu belâlı adamın karşısında bir saniye durmaz; tabanları kaldırdığı gibi savuşurdu. Fakat, okuyucularımızın da anlamış oldukları gibi, Yiğit Jehan'ın karşısında yalnız kendisi değil, Kral da bulunuyordu. Bu durumda kaçmasına imkân yoktu. Üstelik Fouquet şu sırada öç almak hırsıyla yanıp tutuşuyordu. Zira kendisini mutfağına yollayan bu kabadayının sözleri yüreğine işlemişti. Yavaşçacık kılıcını kınından sıyırdı. Ve karşısında hareketsiz, elleri kalçasına dayalı duran gence en ufak bir ihtarda bulunmadan apansız saldırdı. Aynı anda da yaptığı işe bir kahramanlık edâsı vererek bağırdı:

— «Al sana, sefil herif! İşte küstahlığın cezası budur!»

Jehan bu saldırıyı savuşturmak için bir harekette bulunmadı. Yalnız, ayağını kaldırıp öyle müthiş bir tekme attı ki çizmenin tabanını olduğu gibi suratına yiyen Fouquet, birkaç adım öteye fırlayıp yığıldığı yerde, baygın kalakaldı... Jehan, bu arada söyleniyordu:

— «Sefil senin gibi olur! Küstahlığın cezası da böyle verilir!»

Sokağın ortasında durup bunları seyreden adamı hâlâ kimse farkedememişti. O ise, Yiğit Jehan'ın yaptıklarını hayranlıkla izlemiş ve kendi kendine mırıldanmıştı:

«Bravo vallahi! Arslan gibi bir delikanlı... Doğrusu şu yalancı dünyada kurtların ve çakalların yanında gerçek erkeklerin bulunduğuna da inanmaya başladım.»

O böyle söylenirken Yiğit Jehan da sahanlıktan aşağı iki basamak inip Kral'ın karşısına dikilmiş, sert bir sesle şöyle söylüyordu:

— «Mösyö, bana, bir daha bu geceki gibi yakışsız ve pis işlere karışmayacağınıza söz verirsiniz, sizi bağışlarım ve çekilip gitmenize engel olmam. Yoksa...»

Bu garip ve saygısız sözler, çapkınlığa çıkan ve zaferinden emin bulunan Kral'ın başına gelen bu umulmadık olay, onu şaşkınlık ve öfkeden çılgına çevirmişti. Yiğit Jehan, Henri'ye yaptığı teklife bir cevap alamayınca elini kılıcına atarak:

— «Demek söz vermiyorsunuz ha?.. Çekin kılıcınızı öyleyse!..» Diye haykırdı.

Bir yandan da hiç acele etmeden kılıcını kınından sıyırdı. Kral'da en ufak bir hareket yoktu. Bu-

nun üzerine Yiğit Jehan, Kral'a bir adım daha yaklaşıp, korkunç bir soğukkanlılıkla:

— «Seni öldüreceğim mösyö,» dedi. «Sizin gibi asilzâdelerin kancıkça sözlerine inanmak zaten saçma olur. En iyisi sizin gibileri, topunuzu bir kılıçta temizleyivermektir...»

Dördüncü Henri, kendini toparlamaya uğraşıyordu. Ölüm tehlikesi karşısında bulunduğunu henüz gereği gibi kavrayamamıştı. Bu umulmadık durum, aklınca kolay halledilebilir bir anlaşmazlıktan ibaretti. Hele kendisinin kim olduğunu bu delikanlıya bir kere söylerse, adam tabii çabucak tası tarağı toplayıp sıvışacak, mesele kendiliğinden kapanacaktı. Öfkesi son sınırına varmış olmakla beraber kendini tuttu ve sesinde pek belirgin bir sabırsızlık olduğu hâlde:

— «Gözünüzü açın, delikanlı,» dedi. «Karşınızdakinin kim olduğunu biliyor musunuz? Biliyor musunuz ki boynunuz, benim için kıldan bile incedir. Ve bir işaretimle kelleniz uçuverir!..»

Sokağın ortasında, dikilip sessiz bir seyirci durumunda kalmış olan adam, kendi kendine söylendi:

«Bu ses bana hiç de yabancı gelmiyor. Öyle ya... Eğer bu da Kral değilse Arap olayım!»

Henri, Yiğit Jehan'a söylediği sözlerle delikanlıyı ürküteceğini umduysa da adamakıllı yanılmış olduğunu anlamakta gecikmedi. Çünkü delikanlı, ürkemek şöyle dursun, Kral'ın burnunun dibine kadar sokuldu. Dördüncü Henri'yi, yüksekten bakan bir tavırla yukarıdan aşağıya şöyle bir süzdü. Sonra küçümseyen bir edâ ve soğuk bir sesle:

— «Bunların hepsini biliyorum,» dedi. «Fakat siz, benim kellemi uçurtacak işaretinizi yapmaya vakit bulmadan ben şu kılıcımı midenize sokuveririm!..»

Dördüncü Henri, artık meselenin bir yanlışlık veya anlaşmazlık olmadığını, karşısındakinin kendisini pekâlâ tanıdığı hâlde, bu kadar küstah davranmaktan çekinmediğini iyice anlamıştı. Fakat, hiçbir korku hissetmedi ve sabrının tükendiğini gösterir bir tavırla bağırdı:

— «Artık fazla oldun!.. Benim bu evde işim var! Daha ileri gitmeden yıkıl karşımdan!..»

— «Siz de daha ileri gidip sabrımı tüketmeden kılıcınızı kınından çekin, mösyö...»

— «Delikanlı, son defa söylüyorum, yıkıl karşımdan!..»

— «Ben de size son defa söylüyorum kılıcınızı çekin. Yoksa, çekmenizi beklemeden saldıracağım!»

Kral kendisine bu kadar küstahça sözleri söyleyen delikanlıya dikkatle baktı. Karanlıkta onun çakmak çakmak yanan gözlerini gördü ve bu gözlerde, verdiği kararın kesinliğini okudu.

O zaman tepeden tırnağa bir ürperme hissetti. Sapsarı kesildi ve korktu. Dördüncü Henri, zaten ne vakit tehlike ile karşılaştıysa, korkmuştu. Fakat her seferinde de inanılmaz bir irade hâkimiyeti gösterek bu korkuyu üzerinden sıyrıp atmayı ve soğukkanlılığını yeniden elde etmeyi başarmıştı. Bu sefer, öyle olmadı. Kral, vücudunu saran ürpertiye bir türlü gideremedi. Ve bu durum kendisini daha beter dehşetten dehşete düşürdü... Acaba bu nedendi? Yiğit Jehan'dan mı ürkmüştü?..

Hayır...

Kral, bu sefer, kendisini her an sinsi sinsi takip etmekte olan ve pek seyrek olarak şuurunun yüzüne çıkabilen bir korkuya kapılmıştı. Bu, kendisine bir suikast yapılacağı korkusuydu.

Bu korku, hiçbir vakit onun yakasını bırakmıyordu. Hele şimdi, karşısındaki delikanlıya kendisini

tanıttığı hâlde berikinin hâlâ üstüne yürüyüp ağır hakaretler savurarak onu bir düelloya zorlaması, gerçekten şüphe uyandırıcıydı. Kendisinin Kral olduğunu bilmesine rağmen delikanlının böyle davranması, Henri'yi öldürmeye kesinlikle kararlı olduğunun bir delili değil miydi? Öyle ya... Bu, apaçık ortada bir şeydi. Durum böyle olunca, Henri için iki yol görünüyordu: Ya koyun gibi boğazlanmaya razı olmak ya da kılıcını çekip dövüşmek... Henri, bu son yolu tercih edince, birdenbire kararını vermiş bir adamın soğukkanlılığını da kazanmış oldu ve yaşıya, meydan okumadan, kılıcını kınından sıyırdı.

Fakat kılıçlar daha ilk hamlede çatışır çatışmaz Kral da, ne yaman bir kılıç ustasıyla karşılaştığını sezmişti. Ölüm korkusuyla tir tir titreyerek, içinden söylendi:

— «Allahım! Beni tuzağa düşürdüler... Muhakkak öleyim diye, karşıma müthiş bir adam çıkardılar. Gayet ince hesaplanmış bir suikast... Mahvoldum!..»

Ve denize düşmüş, boğulmamak için çevresinde sarılacak bir şey arayan bir kazazedenin perişanlığıyla etrafına bakınınca, deminden beri sessiz sadasız sokağın ortasında duran ve işin bu kılığı aldığını görünce, biraz yaklaşmanın daha hayırlı olacağını kestirmiş olan meçhul yolcuyla gördü:

— «Heeey, mösyö!..» Diye bağırdı. «Yoksa siz de bunun yordakçılarından mısınız?»

Bu sözlerden şu anlam da çıkabilirdi: «Eğer onun yordakçılarından değilseniz, benden tarafa olun da boğazlanmama göz yummayın...»

Yabancı da Kral'ın söylediklerine bu anlamı vermiş olacaktı ki müthiş bir sıçrayışla ikisinin arasına atılıverdi. Bu hareketi tam zamanında yapmıştı ve

Yiğit Jehan'ı bir itişte yana savurmak suretiyle, kılıcını Kral'ın göğsüne saplamaktan alıkoymuştu.

Jehan bu müdahaleye çok içerledi:

— «Kim olursan ol, bu işe karışmanı sana pahalıya ödeteceğim,» dedi. Ve bu sözü söylemesiyle beraber kılıcını kaldırarak yabancıya saldırması bir oldu.

Fakat yabancıнын bu saldırıya karşı koymasına gerek kalmadı. Bu kadar inatla savunulan evin kapısı, kendiliğinden açılıverdi. Eşikte Bertille göründü.

Yiğit Jehan'ın ölüm hücumuna hazırlanan kolu iniverdi ve genç kıza doğru yalvarır bir tarzda uzandı. Biraz önce müthiş kıvılcımlar saçan bakışları tatlılaştı. Delikanlı, kopuk kopuk cümlelerle özür dilemeye koyuldu. Acaba bağışlanmasını istediği suç neydi?.. Kendisinden izin almadan genç kıızı korumaya kalkışması mı? Belki...

Kral, alnında beliren soğuk ter tanelerini silerken mırıldandı:

«Ooof... Ölümü gözlerimle gördüm desem, yalan değil.»

Sokakta durup hayli zamandır olayı seyreden ve en sonunda Kral'dan yana işe karışan yabancı, bir genç kıza, bir delikanlıya baktı ve dudaklarında hafif bir gülümseme olduğu hâlde düşündü: «Demek bu genç çulğunun bütün tasası buymuş, ha? Sırf şu güzel kız için, dünyanın en kudretli kralına karşı gelmekten çekinmiyor ve onu, karşısına ilk çıkandan yardım dylenecek bir seviyeye düşürüyor! Eh, bravo doğrusu!.. Kim ne derse desin, şu çocuk hoşuma gidiyor vesse-lâm... Genç kız dersen, hani uğrunda bu çeşit çulğunluklar yapılacak kadar güzel...»

Bertille sırtına beyaz bir gecelik geçirmiş, mantosunu omuzlarına atmıştı. Sarı saçları omuzlarına

dökülüyordu. Genç kız, ev sahibi Colline Colle'nin heyecandan titreyen eliyle tuttuğu şamdanın ışığında, ağır ağır yürüyüp basamaklara kadar geldi.

Gözlerini saf ve mâsum bir hayranlıkla Jehan'm yüzüne dikti. Bir an, karşısındaki üç kişi yokolmuş da yalnız o kalmış gibi, delikanlıya baktı. Bu bakışlar, en uzun sözlerin bile ifade edemeyeceği şeyleri anlatıyor olmalıydılar ki Kral'la çatışmasında bile soğukkanlılığını elden bırakmamış olan Jehan, birdenbire tüylerinin ürperdiğini, kanının yüreğine hücum ettiğini hissetti ve elini farkında olmadan kalbine götürürken, genç kızın önünde, tapınırcasına eğildi.

Genç kızın gözleri kimbilir ne açık, ne yürekten konuşuyorlardı ki onların dediklerini kral da anladı. Ürperdi ve korkunç düşmanını bir an unutmuşken, tekrar ona dönmekten. kin ve nefret dolu bakışlarını ona dikmekten kendini alamadı.

Kral'ı ölümden kurtarmış olan yabancı yolcuya gelince o bir an bu birbirine çok yakışan, birbirini çılgınca sevdiği gözlerinden belli olan bu benzersiz çifte, hayranlık ve takdirle baktı. Sonra Dördüncü Henri'nin kıskançlıktan gerilmiş, korku veren yüzünü görünce, iki genci düşünerek merhametle mırıldandı:

«Zavallı çocuklar!»

Genç kız delikanlıya gözleriyle sessizce fakat çok acıyan bir edâ ile teşekkür ettikten sonra Kral'a döndü. En iyi yetişmiş bir prensesi bile imrendirecek zarif bir reveransla Kral'ın önünde eğilerek, saygılı olduğu kadar tatlı bir dille:

— «Majesteleri, Bertille de Saugis'in fakir evine büyük bir şeref veriyorlar,» dedi.

Bu nezaket ve saygı cümlesi gerçekte Dördüncü Henri için yiyebileceği yıldırımdan da daha ağır bir

darbeydi. Ve bunu ancak Kral'la Bertille biliyorlardı.

Nitekim Henri, bir sıçrayışta üç basamağı birden aşarak genç kızın yanına ulaşmış, gözlerini bütün dikkatiyle ona dikmişti. Kral'ın bütün vücudu zangır zangır titriyordu ve o kadar şaşkın bir hâli vardı ki olayları dikkatle izleyen sokaktaki yabancı bile Henri'nin hâlini yadırgadı.

Kral kekeleyerek söylendi:

— «Ne dediniz? De Saugis mi?.. De Saugis mi dediniz?..»

— «Evet majeste... Bu benim adımdır.»

Henri dehşetle irkildi. Şakır şakır terleyen alnını sildi. Ağır ağır ve âdetâ güçlûkle:

— «Ben vaktiyle Chartres'de Blanche de Saugis adında bir genç kız tanımıştım. Blanche de Saugis...»

— «Evet, o benim annemdi...»

Henri müthiş bir heyecan ve şaşkınlık içinde kendi kendine söylendi:

«*Ulu Tanrım! Meğer bu benim kazımış... Halbuki ben de...*»

Sözünü tamamlamaktan âdetâ utandı. Sonra gözleri, elinde olmaksızın heykel gibi duran Yiğit Jehan'a döndü ve içinden söylendi:

«*Tanrı'ya şükürler olsun ki beni korkunç bir suç işlemekten alıkoymak için karşıma şu adamı çıkardı!*»

Bertille, Kral'ın bu şaşkın hâlini görünce sordu:

— «Majeste, buraya gelirlerken bunu bilmiyor muydu?»

Bu soru o kadar mâsum ve saf bir edâ ile ve öyle tabii bir tavırla sorulmuştu ki Dördüncü Henri, yüzünün kızarmasına engel olamadı. Fakat hemen cevap vermeyi de ihmal etmedi:

— «Tabii biliyordum. Hiç bilmez olur muyum? Yalnız iyice emin olmak için bir kere de sizin ağzınızdan duymak istiyordum!..»

Kral, tabii, yalan söylüyordu.

Bertille de Saugis bunu farketmi, bilinemez. Yüzünde derin bir keder belirerek, hüznü dolu bir sesle söylendi:

— «Kral'ın bu akşam bendenize lütfettikleri şerefi, ne kadar zamandır, artık ümit etmez olmuştum. Bununla birlikte geç de olsa, majesteleri, evime hoş geldiler. Buyurunuz!..»

Genç kız, bu kadar mütevazı bir dille konuşmakla beraber, hâlinde, kullarından birine büyük bir lütfatta bulunan bir kraliçe edâsı vardı ve Kral, bir an bu tavırdan sıkılır gibi oldu. Aceleyle eve girmek ister gibi bir hareket yaptıysa da, ansızın, canını kurtarmış olan yabancıya teşekkür etmediğini hatırlayıp geri dönmek istedi. Fakat teşekkür etmeye fırsat bulamadı. Çünkü dikkatini çeken büsbütün başka bir olay meydana geldi.

Bertille, kapıyı açıp sahanlıkta belirince, Yiğit Jehan, büyük bir şaşkınlık geçirmiş, sonra da sevgilisine karşı duyduğu sevginin etkisiyle genç kızı hayran hayran seyretmeye koyulmuştu. Fakat genç kız, Kral'ı içeriye dâvet edince bu tatlı hayranlık, yerini müthiş bir öfkeye bırakmıştı. O kadar ki delikanlının apansız aklını kaybedip çıldırdığı sanılabilirdi.

Yiğit Jehan'ı göz ucuyla seyretmekten bir an geri kalmamış olan yabancı bile, onun bir aralık yerinden fırlayıp merdivenleri bir hamlede tırmandıktan sonra Kral'ın boğazına sarılıvereceğini ve belki hırsını bununla yenemeyerek genç kızı da öldürmeye kalkışacağını sandı. Fakat Jehan birdenbire düşüncesinden caymış olacak ki şuursuz bir hareketle, şaşkın ve perişan durakladı. Kılıcını, hızla kınına soktu. Kol-

larını geniş göğsünde kavuşturdu. Yuvalarından uğrayacakmışçasına büyüyen müthiş gözlerini Kral'a dikerek öfkeli bir kahkaha attıktan sonra kükreyen bir sesle haykırdı:

— «Giriniz majeste, giriniz! Bu akşam kendisine vermek istediğiniz şereften çoktandır ümidini kesmiş olan asıl Matmazel Bertille De Saugis'in evine hoş geldiniz!.. Ne duruyorsunuz, girsenize! Bu asıl bâkire, odasını size açıyor işte... Giriniz Majeste! Asıl matmazel, aşkını sizin için fedâ etmeye hazırdır!..»

Delikanlı bu sözleri söylerken Henri hayretle döndü ve içinden:

«*Hele hele... Bakalım daha ne cevherler yumurtlayacak?..*» Diye düşündü.

Yüzü birdenbire bir ölü sarılığına bürünmüş olan Bertille, önce delikanlıya karşı kırgın bir tavır takınmıştı. Fakat az sonra yüzünde bir acıma ifadesi belirerek, ona şefkat dolu gözlerle baktı. Fakat Jehan, bunun farkına varmadı veya vardıysa bile bu bakışlar onda herhangi bir olumlu etki yaratmadı. Nitekim deliden hiçbir farkı kalmayan delikanlı, yarı öfkeli, yarı ağlamaklı bir sesle söylenmeye devam ediyordu:

— «Hey Allahım! Ne hoş bir manzara bu! İnsan kahkahadan kırılacak. Siz de benimle beraber gülün, asıl matmazel! Siz de majeste, siz de gülün! Mâsum bir genç kızın namusunu koruduğunu sanarak bu uğurda Kral'ın bile karşısına dikilip onu öldürmeyi göze alan bu kimsesiz, adsız sansız, yoksul ve sefil ser-seriye siz de gülün!.. Sâf genç kızın, kendisini taçlı bir zamparanın kucağına atmak için bir tek işaret beklediğini hiç aklına getirmemiş olan bu çılgına gülün!..»

Dördüncü Henri bu sözleri hiç duymuyormuş gibi meçhul yolcuya dönünce, kapıdan vuran ışığın altın-

da onun yüzünü gördü ve hayretle, fakat aynı zamanda en yakın ahhaplarına gösterdiği senli benli tavrıyla bağırdı:

— «A!.. Pardaillan'mış! Aziz dostum Pardaillan'mış!..»

Aynı tavırla söze koyularak ilâve etti:

— «Azizim, bu ne tesadüf böyle?.. Sizinle ne kadar zamandır görüşmedik?.. Ama siz de kabul edersiniz ki bu görüşmelerimizin çok seyrek oluşunda benim hiçbir suçum yok.»

Pardaillan:

— «Fakat nerede olursam olayım, majesteleri kendileriyle yakından ilgilendiğimi pekâlâ bilirler,» dedi.

— «Orasını biliyorum, Pardaillan, biliyorum. Fakat herşeye rağmen beni çok ihmal ettiğiniz de bir gerçek... Değil mi dostum?..»

Pardaillan cevap yerine saygılı bir selâm verdi.

Henri, içini çektikten sonra tekrar söze koyuldu:

— «Haa... Ne diyordum?.. Her karşılaşmamızda siz benim böyle tâcımı ya da canımı mı kurtaracaksınız? Ya size şükran borcumu ödememe bir türlü imkân vermeyişinize ne demeli? Anlaşılan, bundan zevk alıyorsunuz... Mademki zevk alıyorsunuz, bâri size bir ricada daha bulunayım.»

— «Emrinizi bekliyorum, majeste...»

Henri dikildi ve gözleriyle Jehan'ı işaret ederek:

— «Bu genci muhafaza altına alınız...» Diye söylendi. «Ben kendisini unutacaktım ama, o anlaşılan benim kendisiyle mutlaka meşgul olmamı istiyor. Onun için, kendisini benim adıma tevkif etmeniz yerinde olacak.»

Jehan bu emri duyunca, Kral'ın gayet senli benli ve arkadaşça konuştuğu adama öfkeyle baktı. Ber-

tille de, Pardaillan'a baktı ama bu bakışta merhamet ve imdat dileyen bir anlam vardı.

Şövalye de Pardaillan, ne birinin öfkeli bakışına ne de ötekinin yalvaran gözlerine dikkat eder göründü. Kral'a döndü ve büyük bir nezaketle cevap verdi:

— «Onu tevkif etmemi istiyorsunuz. Bu kolay, fakat...»

Jehan, kendisinin bu kadar kolay tevkif edilebileceğini sanan safdile gülümsedi. Bertille de en katı yürekleri bile yaralayacak bir ümitsizlik içinde kıvranıyordu. Pardaillan sözüne bıraktığı yerden devam etti:

— «Fakat kendisini kıyamete kadar alıkoymama imkân yok. Acaba Kral, ona şimdilik ne yapmam gerektiğini sormama izin verir mi?»

— «Canım efendim, kendisini sadece Louvre Sarayı'na kadar götürür ve muhafız komutanına teslim ediverirsiniz. Gayet basit bir iş...»

— «Evet, gerçekten basit... İyi ama, ben onu teslim ettikten sonra bu delikanlı ne olacak?»

— «Üst tarafıyla sizin uğraşmanıza gerek yok. Ötesini cellât halleder!»

Jehan, bir gülümsemeyle meydan okudu. Bertille ise dehşet içinde irkilerek, yıkılmamak için kapıya dayandı.

Pardaillan gayet tasasız bir tavırla devam etti:

— «Cellât halledecek, haa! Olur iş değil... Hay kör şeytan hay! Acıdım bu delikanlıya doğrusu!..»

Şövalye'nin bu sözleri üzerine endişelenen Kral sordu: .

— «Nasıl, dediğimi yapacak mısınız, Pardaillan?»

— «A, elbette Majeste, elbette yapacağım. Ne demek?.. Kral'ın emrine karşı gelinir mi?.. Bu deli-

kanlıyı hemen yakalayacak, Louvre Sarayı'na kadar sürükleyecek, hattâ gerekirse onu kendi elceğizimle idam edeceğim!»

Pardaillan bu sözleri ciddi mi, yoksa şaka mı söylüyordu, belli değildi. Yalnız, birdenbire bir şey hatırlamış gibi, alnına vurup haykırdı:

— «Tuu! Az kalsın unutuyordum! İhtiyarlıyorum, Majeste... Yaşlılık insanda akıl bırakmıyor ki... Şimdi söyleyeceğimi şimdi unutuveriyorum. Bakın, ne diyecektim?..»

Kral merakla sordu:

— «Ne diyecektiniz?»

— «Efendim, verdiğiniz emri maalesef yerine getiremeyeceğimi söyleyecektim!»

Bertille bu sözleri duyunca canlanmıştı. Çekilen kanı, tekrar yanaklarına hücum etmiş, berrak mavi gözleriyle bu meçhul adama gizli bir teşekkür göndermişti. Jehan ise, bu ne perhiz bu ne lâhana turşusu der gibilerden hayretle onun yüzüne baktı. Kral'a gelince, sert ve soğuk bir tavırla sordu:

— «Peki, neden?..»

— «Majestelerine arzettim ya, efendim. İhtiyarlık... Şimdi hatırlayabildim işte... Bu delikanlı yarın sabah için bendenize bir randevu vermişti. Bu randevuya gitmezsem, şerefim iki paralık olmaz mı?»

— «Yâni?..»

— «Yarın sabah onunla dövüşmek zorunda bulunduğum için, bu akşam kendisini tevkif edemeyeceğim majeste?.. Sonra bu delikanlı benim kendisinden korktuğumu sanır ve bunda hiç de haksız olmaz değil mi?»

Pardaillan bu sözleri pek saf bir edâ ile söylerken, içlerinde zekâ ışıkları yanan gözlerini de kâh kendi-

sine takdirle bakmaya başlayan Jehan'a, kâh genç kıza kaydırıyordu...

Kral sert bir tavır takındı ve sordu:

— «Mösyö de Pardaillan! Düelloyu şiddetle yasaklayan kanunlar çıkardığınızı bilmiyor musunuz?»

Pardaillan, Dördüncü Henri'yi adamakıllı kuşkulandırmaya başlayan pek garip ve alaycı bir şaşkınlıkla:

— «Tüh, Allah kahretsin!..» Diye söylendi. «Öyle ya... Öyle ya... Bakın ben bunu da unutmuşum... Arzettim ya, Majeste... İhtiyarlık insanda hiç akıl bırakmıyor. Demek kanunlar ha?.. Bundan sonra kanunları unutmam, inşallah!..»

Dördüncü Henri, bu işi bir onur meselesi mi saymıştı, nedir... Birdenbire adamakıllı öfkелendi ve:

— «Mösyö,» dedi, «şimdiye kadar bana yapmış olduğunuz hizmetleri düşünerek bu tutumunuzu hoş karşılıyorum. Fakat daha fazla sabrımı tüketmeyin. Şimdi söyleyin bana... Evet mi, hayır mı? Sözümü dinleyecek ve emrine itaat edecek misiniz?»

Pardaillan Kral'ın teklifini kabul etmediğini apaçık gösteren bir tavırla dimdik kesildi ve soğuk olduğu kadar da sert bir sesle:

— «Hayır!» Dedi.

Şimdi Kral da durumu kurtarmak için alaycı bir tavır takınmaya çalışarak:

— «Hayır, ha? Peki, sebebini öğrenebilir miyim bakalım?» Diye sordu.

Pardaillan aynı soğuk edâ ile Kral'ın gözlerinin içine baktı ve sert bir sesle söylendi:

— «Mademki Kral bunu düşünemiyor, şu hâlde söylemekte hiçbir sakınca görmüyorum: Ben, bu yaşa gelinceye kadar cellât yamaklığı yapmadıktan sonra bu işe altmışımı aşınca mı başlayacağım?..»

Kral hayretle karışık bir hiddetle haykırdı:

— «Ne demek? Bu ne cesaret?..»

Pardaillan, ağır ağır basamakları çıktı ve Kral'a onunla âdetâ burun buruna gelecek kadar sokulduktan sonra gözlerini onun gözlerinin içine dikti. Korkunç bir soğukkanlılıkla:

— «Beni tehdit etmeye mi kalkışıyor; böyle pis bir iş teklif ederek hakaret mi etmeye yelteniyorsunuz?» Dedi.

Hiddetinden Kral'ın tüyleri diken diken olmuştu. Şüphesiz çok kötü bir durum meydana gelecekti. Fakat buna vakit kalmadan, o zamana kadar ses çıkarmadan konuşulanları dinlemiş olan Yiğit Jehan, birdenbire bir rüyadan sıyrılır gibi kımıldadı. Kral'a doğru ilerledi ve genç kıza hiç bakmadan söylendi:

— «Bu asıl ve dost insana kızmadan önce, benim, kendimi tevkif ettirmeye izin verip vermeyeceğimi sormanız daha yerinde olmaz mıydı?

Ve inanılmaz bir gururla ilâve etti:

— «Yiğit Jehan'ı etse etse bir kral tevkif edebilir... Haydi, giriniz Majeste!.. Sizin pek haklı bulduğum sabırsızlığınızı daha fazla uzatmak istemiyorum. Tekrar dışarıya çıktığınız vakit beni burada, bu kapının önünde Louvre Sarayı'na kadar peşinizden gelmeye hazır bulacaksınız!..»

Genç kız, bu akıl sır ermez teklifi işitince mosmor kesilmişti. Kendini bile bile harcayan kıskanç delikanlının çekeceği müthiş işkencelerin hayâlini görmemek ister gibi gözlerini kapamıştı.

Pardaillan, yan gözle kendisine bakarak düşündü:

«Anlaşılan bu öfkeli delikanlı, şu zavallı, mâsum kızcağıza acı çektırmekten zevk duyacak!.. Şu gözü kör âşıklar kadar mânasızca canavar kesilen yaratıklar görmedim vesselâm...»

Dördüncü Henri, hayretle bağırmıştı:

— «Beni bekleyeceksiniz ha? Üstelik, Louvre'ye kadar da peşimden geleceksiniz, öyle mi?»

— «Nereye kadar isterseniz sizi takip edeceğim!»

— «Peki, ama, doğruca cellâda teslim edileceğinin de farkında mısınız?..»

— «Bunu biliyor ve isteyerek gidiyorum.»

Bu son cümleyi hiddetle karışık bir sevinç içinde söylemişti. Bertille'ye diktiği alev saçan gözleriyle de genç kıza sanki:

«Beni siz; yalnızca siz öldürüyorsunuz!» Demek istiyordu.

Henri bu delice cesareti ve hayatı hiçe sayışı, elinde olmaksızın takdir etmekle beraber yine soğuk bir tavırla şöyle dedi:

— «Verdiğiniz bu sözü unutmayacağım, delikanlı! Sonuna kadar gidip gitmeyeceğinizi pek merak ediyorum doğrusu...»

Jehan ise, hiçbir zaman terketmediği mağrur edâsıyla cevap verdi:

— «Yiğit Jehan, verdiği sözü daima tutar!..»

Dördüncü Henri, bir an dikkatle ona baktı. Yüzünde: «Göreceğiz bakalım!» Demek ister gibi bir anlam vardı. Sonra, daha fazla durmaya lüzum görmeden içeriye girdi. Bertille dışarıda kalmış, şefkat ve sevgi dolu bakışlarla, benzi kendisinininki kadar sararmış olan delikanlıyı bir süre seyretmişti. Yüzünde, sonsuz bir ümitsizlik ve derin bir acı ifadesi okunuyordu. Fakat kendisi, bu hâlinin pek farkında değildi. Üç basamağı ağır ağır inerek Jehan'a yaklaştı. Fakat delikanlı, ölüm karşısında bile gerilemezken onu görünce geriledi... O vakit genç kız, gayet yumuşak bir sesle sordu:

— «Rahat rahat çekip gitmek imkânı varken,

Kral'a neden, kendisini bekleyeceğinize dair söz verdiniz?»

Jehan, içine işleyen bu tatlı sesle ürperdi. Fakat bu, pek kısa sürdü. Karakterinin temeli olduğu anlaşılan gururu, birdenbire tekrar kendini gösterdi. Gözlerinde müthiş bir tiksinti belirdi ve boğazında düğümlenen hıçkırıkları gizlemeye çalışan bir sesle söylendi:

— «Size ne? Ne hakla benim işime karışıyorsunuz? Aramızda herhangi bir ilişki var mı? Benim kim olduğumu biliyor musunuz?»

Bertille berrak, mavi gözlerini, delikanlının gözlerinin içine dikti ve tatlı sesiyle:

— «Doğru!» Dedi. «Sizi tanımıyorum. Sizinle ilk defa konuşuyorum. Buna karşılık siz de beni tanımıyorsunuz ama, böyle olmasına rağmen meçhul bir kızın kapısını korumak için, Fransa Kralı'na bile kılıç çekmekten çekinmediniz. Öyle değil mi?..»

Jehan:

— «Ben ne bileyim? Ben de sanıyordum ki...» Diye kekeleydi, sonra sustu... Halbuki şöyle demek istiyordu: «Ben: sanıyordum ki siz mâsum bir genç kızsınız... Kendinizi satmak için fırsat kolladığınızı nereden bilecektim?»

Zavallı delikanlı böyle söyleyecekti. Fakat genç kızın halinde öyle saygı uyandıran bir mâsumluk, bakışlarında öyle derin bir şefkat vardı ki delikanlının söylemeyi tasarladığı hakaret cümlesi, ister istemez boğazında düğümlenip kalıverdi. Fakat içini boşaltıp hıncını alamamaktan doğan bir hırsıyla dişlerini gıcırdatarak:

— «Kral sizi bekliyor!.. Sabırsızlanıyordur, madam!..» Diye söylendi.

Genç kız:

— «Biliyorum ve bir kralı, yalnız sizin için bekletiyorum.» Dedi. «Böyle olduğu hâlde siz ölmek istiyorsunuz! Anlıyorum ki söylemekten utanç duyduğum bu sırrı size açmayınca olmayacak... Öyleyse dinleyin beni... Kral, hani şimdi şu eşikten geçtiğini gördüğünüz Kral yok mu? Onu ben bütün ömrümde ancak bir defa uzaktan gördüm... Onunla hiçbir zaman konuşmadım... Ne ben onu tanıdım, ne de o benimle meşgul oldu. Fakat bütün bunlara rağmen Kral kimdir, bilir misiniz?.. Benim babamdır!»

Bu sözler acıklı ve son derecede içten bir edâ ile söylenmişti. Bunların doğruluğundan şüphe edilemezdi. Jehan da böyle bir şüphe duymadı, hemen inandı ve genç kıza çok ağır geldiği belli olan bu itiraf, sanki ona müthiş bir darbe etkisi yapmış gibi ayakta duramayıp diz çökerek ellerini yalvaran bir tavırla kavuşturduktan sonra:

— «Affedin! Beni affedin!» Diye inledi.

Genç kız, ayakları dibinde yalvaran delikanlıya şefkat dolu gözlerle bakarak, hiçbir hareket yapmadan, tatlı sesiyle devam etti:

— «Yaa! Az kalsın babamı öldürecektiniz!.. Böyle bir şeye göz yumabilir miydim? Buna imkân varmı?»

Jehan hıçkırarak bağırdı:

— «Lânet olsun! Felâket başımda dolaşıyor! Bana ne ceza verilse yeridir!..»

Bertille güzel başını yavaş yavaş ona eğdi ve yavaşça fısıldadı:

— «Mademki doğuşumun yüz kızartıcı sırrını öğrendiniz... Size şunu da söyleyebilirim: Ben de ne sandım biliyor musunuz? Ama, belki de yanlışmışumdır...»

Genç kız utanmanın heyecanı içinde kızarak bir kat daha güzelleşmişti. Şimdi artık aşk, hem kıskançlığı, hem gururu silip süpürmüştü. Bu sefer, delikanlı da onun ne demek isteyeceğini seçmişçesine, çılgınca bir sevinçle:

— «Sözünüzü bitirin... Haydi, ne olur!» Dedi.

Sâf ve mâsum, aşkı hiç bilmeyen, kalbinin sesini dinleyen ve bu sesin aşk olup olmadığının da farkında olmayan genç kız, bu delikanlı ile ömründe ilk defa konuştuğunu unutuvermişti... Şimdi birdenbire anlamıştı ki haftalardan beri balkondan gözlediği, zarif yüzünü hayranlıkla seyrettiği bu yabancı genç, kalbini birdenbire fethetmişti... Başını delikanlıdan çevirerek, titrek bir sesle samimî duygusunu apaçık söyleyiverdi:

— «Bilmem ki ne diyeyim? İçimde öyle bir duygu var. Öyle hissediyorum ki siz ölürseniz ben de ölürüm.»

Sonra bu itirafından utanmış gibi, yavaş yavaş merdivenlerden çıktı. Eve girip kapıyı sessizce kapattı.

YENİ KURULAN BİR DOSTLUK

Bertille'nin sözlerini kendinden geçmişçesine, bir çeşit coşkunkluk içinde dinlemiş olan genç âşık çılgınca bir sevinçle söylendi:

«Allahım! Acaba doğru mu söyledi? O sözleri bana söylüyordu, değil mi? Rüya görmüyorum, değil mi?»

Yiğit Jehan, mutluluktan sarhoş gibiydi. Elini uzun kılıcının kabzasına atıp mesut bir tebessümle doğruldu. Gözleri kıvılcımlar saçıyor, bütün dünyaya meydan okuyormuşçasına bakıyorlardı.

Delikanlı birden, Şövalye de Pardaillan'ın hâlâ yanıbaşında durduğunu gördü. Fakat Şövalye'nin ne zamandır kendisine mahzun bir gülümsemeyle dalgın dalgın bakmakta olduğunun farkına varamamıştı. Kimbilir bu sahne, Şövalye'de ne gibi uzak hâtıraların canlanmasına sebep olmuştu?

Jehan, tanımadığı bu adamın orada hâlâ neden kaldığını, ne beklediğini merak etmedi. Onunla daha o gün çatıştığını, biraz önce onu öldürmek hırsıyla yanıp tutuştuğunu, ertesi gün onunla dövüşmesi gerektiğini, hep unutmuştu. O, şimdi yalnız bir şeyin farkındaydı: Bu yabancı, burada olanları görmüş ve duymuştu. Öyleyse bu adamı artık bir yabancı sayamazdı, ona bir düşman gözüyle bakamazdı. Hattâ onunla dost da olabilirdi. O, Jehan'ın saadetinin şahidi değil miydi? Ona sevgilisinden bahsedemez miydi? Elbette bahsederdi. Nitekim sevinçle ve yüksek sesle:

«Duydunuz değil mi?» Dedi. «Rüya görmedim,

değil mi? Bana: ‘Siz ölürseniz, ben de ölürüm!’ Dedi, değil mi?»

Pardaillan daldığı hayâl âleminden yavaş yavaş sıyrıldı. Ağır ağır:

— «Evet,» dedi, «bana öyle bir şey duydum gibi geldi.»

Genç âşık, yabancının, duygularına ortak olmasına o kadar sevindi ki!.. Mutluluğun verdiği heyecanla:

— «Ooh! Şimdi dünyanın en mesut adamı benim... Onun ayaklarına sermek için hazineler, beyaz alnını süslemek için taşlar istiyorum!» Diye söylendi.

Pardaillan, Jehan’ı bir an hayranlık ve ilgiyle süzdü.

Doğrusunu söylemek gerekirse, Yiğit Jehan hayran kalınmayacak bir delikanlı da değildi hani!.. Boyu, ortadan uzundu. Ölçülü, çevik, adaleli bir vücudu vardı. Çok kuvvetli olduğu belliydi. Yüzünün çizgileri gayet ince ve asıldı. Cildi beyaz, saçları kıvrıkcık ve siyahtı. Üstlerini kıvrık, ince bir bıyığın süslediği dudaklarından, dünyayı umursamayan bir tebessüm hiç eksik olmuyordu. Bu pırıl pırıl yüzde dikkati en çok çeken şey gözlerdi... İri iki siyah elmas gibi parıldayan bir çift göz... Bu gözlerden zekâ ve sıcak bir ışık fışkırıyordu.

Uzun, biçimli ve adaleli bacaklarında yüksek konçlu ve sivri mahmuzlu çizmeler vardı. Sırtına geniş yakalı, mavi bir ceket giymişti. Ceketinin üstüne de beyaz bir pelerin almıştı. Başında geniş kenarlı keçeden bir silâhşor şapkası vardı ve bunun üstüne uzun, kırmızı bir tüy iştirilmişti. İnce belini sımsıkı saran kemerine upuzun bir kılıç asılıydı.

Pardaillan, Yiğit Jehan’ı bu hâlde gördü ve herhalde delikanlıda bir kusur bulamamış olacaktı ki

memnunluğunu belirten gülümsemesini hiç kaybetmedi.

Şövalye kendisini gözden geçirirken genç âşık, hâlâ sevincinin etkisi altında, dünyalar kendinin olmuşçasına, şen kahkahalar atarak konuşuyordu:

— «Babasıymış! Şu işi görüyor musunuz? Olur şey değil, değil mi? Halbuki ben, serserilerin en bayagısı olan ben, nelerden kuşkulanıp, zavallı mâsum kızcağıza hakaret ettim. Şu mendebur dilimi koparıp köpeklere atsam yeridir!..»

Sonra birdenbire, unutmuş olduğu önemli olayı hatırladı:

— «Ah! Siz olmasaydınız, babasını öldürecektim, mösyö!» Dedi. «Ya bu işi yapsaydım ne olacaktı? Gidip kendimi Seine nehrine atmaktan başka çarem mi kalacaktı? Ah, Şövalye, size bu borcumu nasıl ödeyeceğim, bilemiyorum!..»

Şövalye, bir âşığın en çok hoşuna gidecek şeyin, onun sözünü hiç kesmeden, anlatacaklarını sâkin sâkin dinlemek olduğunu bilirdi. Âşk, bol bol hep aynı konudan söz eder ve nihayet yorulunca susardı... Pardaillan, hoşuna giden bu delikanlıyı memnun etmek için onu sonuna kadar dinlemeye karar vermiş, yalnız yorulmamak için merdivenin en üst basamağına çıkıp oturmuştu. Jehan da arkasını sokağa dönmüş, harıl harıl anlatıyordu. Gecenin karanlığında sahanlığın kuytululuğuna sinmiş olan Pardaillan hiç görünmüyordu. Bütün vücuduyla belli olan Jehan'ın da kim olduğunu tanımak, bu karanlıkta pek zordu.

Ama, Şövalye, bir yandan delikanlıyı dinlerken, öte yandan da her zamanki alışkanlığından olacak, boyuna çevresini gözlüyordu. Böyle bakıp durduğu sırada, birden bir karaltının, delikanlıya arkadan yaklaştığını ve elinde parıldayan bir şeyin olduğu

hâlde ansızın saldırdığını gördü. Hareket o kadar âniydi ki Pardaillan'ın delikanlıya seslenip onu tehlikeden uzaklaştırmasına vakit yoktu. Bunu gören Şövalye birdenbire Jehan'ın üstüne atıldı ve delikanlıyı kuvvetli kollarıyla kucakladığı gibi sahanlığa bıraktı.

Saldırgan yabancı, bütün hızıyla merdivene çarparak düştü ve bu arada elindeki bıçak da kırıldı.

Jehan'a gelince, bütün ömrü boğuşma, serüvenler ve bunların getirdiği tehlikeler içinde geçtiği için, soğukkanlılığını korumasını bilirdi. Pardaillan kendisini yere bırakınca hiçbir şaşkınlık ve heyecan eseri göstermeden yabancıya döndü ve basamaklardan yavaş yavaş indi. Karanlıkta adamı seçmek mümkün değildi. Jehan, yol kesen bir serseri karşısında bulunduğunu tahmin etti. Adam, fena hâlde şaşmış, kaçmayı aklına bile getirmeden, kırık bıçağının sapı hâlâ elinde olduğu hâlde kalakalmıştı. Jehan böyle rakiplere kılıç çekmeye tenezzül etmezdi. Bu gibileri yumruğuyla cezalandırmak âdetiydi.

Bu sırada delikanlının yüzünü gören yabancı adam da ümitsizlikten titreyen hırslı bir sesle:

«Tanrım, o değilmiş!» Diye söylendi.

Jehan irkildi. Pardaillan da ayağa kalkmıştı ve ikisi birden aynı şeyi düşünüyorlarmışçasına Bertille'nin kapısına baktılar. Kral akıllarına gelmişti. Delikanlı hemen herife iyice yaklaşıp yüzüne dikkatle bakınca, hayret içinde bağırdı:

— «Ravaillac!...»

Ravaillac da Jehan'ınkinden daha az olmayan bir şaşkınlıkla:

— «Şövalye de Pardaillan!.. Yiğit Jehan!..» Diye haykırdı.

Ve hemen arkasından söyledi:

— «Allah beni kahretsin!.. Bana acıyan tek insana da el kaldırdım!»

Yiğit Jehan, soğuk bir tavırla sordu:

— «Demek beni öldürmek istiyordun Ravailac?..»

Adam, içten gelen bir heyecanla itiraz etti:

— «Hayır! Sakın böyle sanmayın! Öldürmek istediğim, siz değildiniz!..»

— «Bendim veya bir başkasıydı... Ne farkeder! Şu saygıdeğer Şövalye olmasaydı bal gibi boğazlanıyordum ya sen ona bak!»

Sonra sert bir tavırla sözlerine ekledi:

— «Başka bir zaman olsaydı bu yaptığını çok pahalı öderdin, Ravailac. Fakat bugün, hayatımın en mutlu günü!.. Bugün bütün insanları boyunlarına sarılıp öpmek istiyorum!.. Senin gibi bir zavallıyı böyle bir günde cezalandırmak bana yakışmaz! Haydi yıkıl karşımdan!.. Seni affettim!..»

Ravailac kendi kendine küsmüş bir adam haliyle söylendi:

— «Beni affediyorsunuz demek? Bunda şaşılacak bir şey yok... Siz gençsiniz, kahramansınız, güçlü, yüce ruhlu bir insansınız. Beni affedişinize hiç şaşmam! Sizden zaten bu beklenirdi. Ama ben, sizin karşınızda ağlayıp yalvarmaktan başka elimden hiçbir şey gelmeyen ben, bana yapılan iyilikleri unutmadığımı size göstermek için kendimi hiç affetmeyeceğim!..»

— «Canım ben seni affettim ya... Artık bu konu üzerinde durmak yersiz... Yalnız, söyle bakalım bana... Senin öldürmek istediğin adam kimdi?..»

Ravailac uzun bir tereddütten sonra acıklı bir sesle söyledi:

— «İki gündür açım... İki gündür, köpek gibi

sokaklarda sürünüyorum... Tabii bu durumda bir insan melek olmaz ya...»

— «Haa... Anladım... Sen uzun zaman geçimini sağlayacak bir av peşindeydin öyle mi? İyi ama bu, senin: «*Tanrım o değilmiş!*» Diye söyleyişini pek izah etmez sanırım!.. Ağzından şu baklayı çıkar bakalım!..»

Ama Ravailac gerçeği söylemeye yanaşmadı. Uydurduğu hikâyeye devam ederek:

— «Tamam!.. Doğru söylediniz! Zengin birinin peşine düşmüştüm. Bu karanlıkta onu gözden kaybetmiş olacağım. Size saldırınca yanlış bir iş yaptığımı anlayıp hayıflandım... Mesele bundan ibaret!..»

Yiğit Jehan, inanmamıştı:

— «Öyle ama, senin gibi Tanrı'ya inancı sağlam üstelik sırtına rahip elbisesi geçirmiş bir insana kaatilliği pek yakıştıramıyorum... Haydi hırızlık neyse... Fakat cana kıymaya kalkışman benim her nedense biraz garibime gidiyor!..»

Ravailac başını önüne eğdi:

— «Açlık çok fena şey... İnsanları en kötü hareketlere kıskırtır!» Dedi.

Delikanlı inanmamış olmasına rağmen:

— «Pekâlâ, öyle olsun!» Dedi. «Şimdi karşına benim çıkmam, seni birkaç gün daha aç bırakacak... Doğrusu benim yüzümden yine açlık çekmene gönlüm razı olmuyor! Al şunu!.. Üstümde başka para yok. Ama bir gün yine böyle aç kalacak olursan bu seferki gibi kötü işlere kalkmadan bana gel. Nerede oturduğumu biliyorsun... Haydi. Şimdi lüzumsuz lâfları bırak da git karnını doyur!..»

Pardaillan, konuşmaya hiç karışmamış, hep dinlemişti. Ravailac, gecenin karanlığı içinde kaybolunca delikanlıya sordu:

— «Şimdi bu herifin size söylediğine inandınız mı?»

— «Kendisini biraz sıkıştırırsanız daha iyi olmaz mıydı?..»

— «Neden?.. Doğrusu bugün kimseyi incitmek elimden gelmiyor. Zaten ben onu istediğim vakit nerede bulacağımı da pek iyi bilirim!»

Şövalye:

— «Öyleyse başka!» Dedi. «O hâlde üzerinde durmaya değmez!..»

Bir an sustular. Jehan, bir süre Şövalye'nin yüzüne baktı. Sonra içten gelen sıcak bir sesle:

— «Mösyö!.. Şimdi beni ölümden kurtardınız!.. Bilseniz...» Diyecek oldu. Fakat delikanlıya teşekkür etme fırsatı vermek istemeyen Pardaillan hemen onun sözünü kesti:

— «Mösyö!.. Artık buradan uzaklaşmak zamanının geldiği düşüncesinde değil misiniz?.. Bence bu sokakta daha fazla kalmamıza sebep yok!»

Şövalye bunları söylerken, sözlerinin delikanlıdaki etkisini görmeye çalışıyordu.

Gencin yüzünde bir şaşkınlık ifadesi belirmişti.

— «İyi ama, Kral'a kendisini burada bekleyeceğime dair söz verdiğimi duymadınız mı mösyö?»

— «Duymaz olur muyum? Elbette duydum... Çekip gitmenizi de bu yüzden söylüyorum ya...»

— «Böyle şey olur mu mösyö?.. Sonra benim korkup sıvıştığımı sanır...»

Pardaillan, en sâf tavrıyla ısrar etti:

— «Öyle ama, siz Kral'a bu sözü verirken ölmeye kararlıydınız... Az önce öğrendiğiniz ve sizi hayata bağlaması gereken gerçekleri o zaman bilmiyordunuz ki!..»

Jehan, kendisine pek yakışan mağrur edâsıyla:

— «Ne olursa olsun!» Dedi. «Ben bir kere söz vermiş bulundum ve her ne pahasına olursa olsun sözümü tutacağım!..»

Hemen arkasından da ilâve etti:

— «Hem beni, öyle zannettiğiniz kadar kolay öldüremezler!.. İnanın ki bu böyledir! Zaten ben neye söz verdim?.. Sadece Kral'ı, istediği yere kadar takip edeceğim... Öyle değil mi?.. Ondan ötesi, benim bileceğim iş... Bu bakımdan, sözümü tutacağım Mösyö!..»

Bu delikanlı, Şövalye'nin gittikçe gözüne giriyordu. Az önce kendisini sözünden caydırmaya uğraşan Pardaillan, Yiğit Jehan'ın direnişini görünce sonsuz bir memnurluk duydu:

Yiğit Jehan. sözüne devamla:

— «Ya siz Mösyö!.. Buradan uzaklaşmanızın hakkınızda daha hayırlı olacağına inanmıyor musunuz?..» Diye sordu.

Pardaillan hayret etti:

— «O da neden?..»

— «Öyle ya! Kral'ın yüzüne karşı söylediğiniz o yenilmez yutulmaz sözlerden sonra, bir daha onunla karşılaşmanız sizin için pek hoş olmaz sanırım!..»

Pardaillan tasasızca gülerek:

— «Yok canım!» Dedi. «Kral'la ben, çok eskiden beri dostuz. O, bana düşmanlık etmekle hiçbir şey kazanamayacağını bilir... Bu yüzden, emin olun ki benimle bozuşmadan önce epey düşünür ve canımı sıkacak işlere kalkışmamaya çalışır!..»

Yiğit Jehan, devrin en kudretli hükümdarından bu şekilde bahsetmek cesaretini gösteren adama şaşkın bir dikkatle baktı. Şövalye'nin alaycı gözlerinde kendine güvenmenin verdiği sâkin parıltıyı gördü.

Pardaillan aynı tasasız tavrıyla devam etti:

— «Ama ben de Kral'a biraz sert davrandım doğrusu... Belki bana darılmıştır... Onun için kendisini bekleyeyim, Louvre Sarayı'na kadar uğurlayayım diyorum!..»

Delikanlı, içindeki hayreti sezdirmemek için bütün gayretini harcamasına rağmen, şaşkın gözlerle Pardaillan'ın yüzüne bakmaktan kendisini alamadı ve söylendi: *«Amma adam haa! Doğrusu bu kadar cesurunu da hiç görmemiştim... Kuvvetine de hiç diyecek yok... Acaba kaç yaşında? Anlaşılmıyor ki... Belki ellisinde bile yoktur, belki de altmışını geçgindir... Saçlarına ve bıyıklarına biraz kır düşmüş olmasa, insan kırkında bile demeyecek... Acaba kimin nesi?.. Kral'la bu kadar senli benli ve patavatsızca konuşmasına bakarsan en aşağı bir Prens olmalı, ama giymi pek mütevaz... Belki de kılık değiştirmiştir... Çünkü soyluluğu her hâlimden belli oluyor. Ah Allahım, bana da şu tasasızlığı, şu müthiş soğukkanlılığı versene!.. Hayran oldum bu adama!.. Ben de tamamı tamamına onun tersiyim işte!.. Ufacık bir söz beni çileden çıkarıyor, ondan sonra da sözü kalıca bırakıyorum!..»*

Yiğit Jehan, dalgın dalgın düşünürken, Pardaillan da onu bırakmış, harıl harıl etrafı arıyordu. Delikanlı bu hâli farkedince sordu:

— «Hayrola, birini mi arıyorsunuz?..»

— «Kral'ın yanında bir adam daha yok muydu? Onu arıyorum işte!..»

— «Fouquet'i mi?»

— «Ay, o Fouquet miydi? Evet, onu arıyorum!..»

Pardaillan eliyle aradığı yerleri göstererek Fouquet'in görünürde olmadığını belirten bir işaret yaptı. Yiğit Jehan ilgisiz bir tavırla:

— «Herhalde selâmeti kaçmakta bulmuş olacak!»
Dedi. «Cehenneme kadar yolu var...»

Pardaillan düşünceli düşünceli söylendi:

— «Zannımca pek uzak bir yere gitmiş olamaz. Herhalde Louvre'ye gitmiştir... Yanılmıyorsam, birazdan, bir sürü adamı buraya getirip sizi tutuklamaya kalkışacaktır!..»

— «Bunu yapar mı dersiniz?»

Pardaillan bu soruya cevap vermek üzereydi ki Louvre tarafındaki bir dar sokakta bir kalabalık belirdi.

Fouquet, Kral eve girdiği sırada kendine gelmiş, ilk bakışta kendisine müthiş bir tekme yapıştıran adamın hâlâ orada olduğunu farketmişti. Pardaillan'ı da görmüştü ama, onu da delikanlının yarıdakçılarından biri sanmıştı. Fouquet, hafiye ruhlu bir adamdı... Zaten yükselmesi de bu huyu sayesinde olmamış mıydı?.. Kendini farketmemek için, hâlâ baygınmış gibi durarak hiç yerinden kımıldanmadı ve Pardaillan'la Jehan'ın konuşmalarını, kulak kesilerek dinlemeye koyuldu... Bu konuşma sonucunda kendisine hakaret eden delikanlının, Kral'ı kapının önünde bekleyeceğine söz verdiğini duyunca sevinçinden yüreği hop etti ve hemen kararını verdi: Gizlice Louvre'ye gidip imdat çağırarak, böylece hem kendisine hakaret eden delikanlıdan müthiş bir öğ almak, hem de Kral'a bir hizmette bulunup sadâkat göstermek suretiyle bir taşla iki kuş vurmuş olacaktı...

Fouquet, bu kararı verince, karanlıktan ve Pardaillan'la Yiğit Jehan'ın dalgın dalgın konuşup kendisine dikkat edememelerinden yararlandı. Sürüne

sürüne, yavaş yavaş, yuvarlandığı yerden uzaklaşmıştı. Aralarındaki mesafeyi kendisini göremeyecekleri kadar açtığına aklı kesince, yerden kalkıp Louvre Sarayı'na doğru tabanları kaldırdı.

Sarayda başvurduğu subay, Yüzbaşı Praslin oldu. Marki söze başlar başlamaz, Yüzbaşı, işin önemini kavradı. Kral'ın gözüne girip yükselmek için bu bir fırsattı... Hiç vakit kaybetmeye gelmezdi. Derhal yanına oniki muhafız askeri alarak Fouquet ile birlikte Arbres-Sec Sokağı'na doğru koşmaya başladı.

Şövalye'nin Jehan'a gösterdiği kalabalık işte bu askerlerdi. Pardaillan, delikanlıyı göz ucuyla süzererek:

— «Vay vay! Sanırım bu iş, sizi Kral'a verdiğiniz sözden caydırmak zorunda bırakacak!» Dedi.

Jehan samimî bir hayretle sordu:

— «Neden, mösyü?..»

Pardaillan:

— «Nedeni var mı?» Dedi. «Artık burada kalmazsınız... Bu kadar kalabalığa da karşı konur mu? Baksanıza, bir düzine adam geliyor!..»

— «Siz cidden tuhaf şeyler söylüyorsunuz, mösyö... Bence, değil bir düzine, bin kişi bile olsalar, beni yerimden kıpırdatamazlar. Belki leşimi yere sererler - orası da pek belli olmaz ya - fakat beni sözümünden döndüremezler.»

Pardaillan garip bir tavırla söylendi:

— «Affedersiniz! Ben, hayata değer vermeniz için bazı sebepler var diye düşünüyordum da ondan... Demek yanlışmışım... Neyse artık bu konu üzerinde durmaya değmez.»

Yiğit Jehan, aşkını hatırlatan bu sözler üzerine, Bertille'nin evine acı acı baktı. Fakat bu bakış, çok

kısa sürdü. Şövalye'ye dönerek, âdetâ kızmışçasına sordu:

— «Peki ama ya siz?.. Burada durmanıza ne gerek var?.. Birine söz vermediniz ki. Siz benim durumumda da değilsiniz. Şerefinizin lekelenmesi söz konusu olmadığı için pekâlâ çekip gidebilirsiniz.»

Pardaillan birden, soğuk bir tavır takınarak:

— «Hatâ ediyorsunuz!» Dedi. «Ben çekip gidersem haysiyetsizlik etmiş olurum!»

Yiğit Jehan, Şövalye'nin sâdece kendisine yardım etmek amacıyla orada kaldığını sezer gibi oldu ve Pardaillan'ın onu yardıma muhtaç bir insan gibi görmüş olmasına çok içerledi. Kendini tutmasa, yenilip yutulmaz birkaç söz söyleyecekti. Fakat birden, bu adamın onu az önce ölümden kurtardığını hatırladı ve ayrıca söyleyeceği kötü bir sözün, kendinden yüksek bir karakterde olduğunu artık iyice anladığı bu adamın gözünde küçük düşüreceğini düşünerek dilini tam zamanında tuttu...

Bu sırada Yüzbaşı Praslin'le askerleri, yerlerinden kımıldamadan konuşan iki adama yaklaşmışlardı.

Öcünü alacağını düşündükçe sevincinden yerinde duramayan Fouquet, Yüzbaşı'ya, Pardaillan'la Jehan'ı gösterdikten sonra dişlerini gıcırdatarak:

— «İşte bunlar!» Diye bağırdı.

Praslin önce, Fouquet'in anlatış tarzına bakarak, iki bayağı sokak serserisiyle karşılaşacağını sanmış, hattâ onları hâlâ orada bulamayacağını düşünerek endişelenmişti. Fakat bu iki haydudun, büyük bir soğukkanlılık ve sükûnetle kendilerini beklediklerini görünce hayret etmekten kendini alamadı. Sonra, uzun uzadıya düşünüp taşınmaya lüzum görmeksizin askerlerine sert bir emir verdi:

— «Yakalayın şunları!»

O âna kadar yerlerinden hiç kıpırdamamış bulunan iki adam, bu emir üzerine, gecenin karanlığında ıslıl ıslıl parlayan uzun kılıçlarını bir tek hareketle çekiverdi ve aynı anda gür ve tok bir ses yükseldi:

— «Mösyö Praslin! Nezaketi bu kadar unutabileceğinizi ummazdım!..»

Askerler, yakalamak emrini aldıkları iki adamın şimşek hızıyla kılıç çektiğini görünce, şaşırıp durmuşlardı... Fakat bu tereddütleri kısa sürdü ve onlar da kılıçlarını çekerek hücumla hazırlanmakta gecikmediler. Yüzbaşı Praslin, tanımadığı adamın bu kadar yüksek perdeden konuşmasına ve üstelik ismini de bilmesine fazlasıyla şaşmış olacaktı ki bir işaretle askerlerini durdurduktan sonra daha yumuşak bir sesle sordu:

— «Siz kimsiniz mösyö?»

— «Şövalye de Pardaillan'ım!..»

Praslin, müthiş bir hayret ifade eden sesiyle bağırdı:

— «Eski elçi Mösyö de Pardaillan değil mi?..»

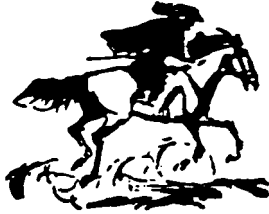
Ve bu sorusuna cevap bile beklemeden Fouquet'e dönerek kısık fakat sert bir sesle söylenmeye başladı:

— «Siz delirdiniz mi Allah aşkına, Mösyö Fouquet?.. Louvre'ye kadar nefes nefese, beni bu saygıdeğer kimselere rezil etmek için mi koşup geldiniz? Şövalye'nin, Majestemizin en sâdık dostlarından biri olduğunu bilmiyor musunuz? Benim, Kral'ın herkesden üstün tuttuğu bir asîlâdeye saygısızlık etmemize sebep oldunuz... Bu hatânızı hiç unutmayacağım ve bu uygunsuz tutumunuzu sanıyorum ki Kral da bağışlamayacaktır.»

Fouquet dehşetle irkilmişti. O da Kral'ın, birçok

kere Pardaillan'dan övgüyle sözettiğini duymuştu ve yaptığı bu hatâyı Kral'ın kendisine pek pahalı ödetmesinden korkuyordu. Fakat Fouquet'in kurnaz bir adam olduğunu daha önce de söylemiştik. Adam derhal toparlanıp ters ters:

— «Ne oluyorsunuz, Mösyö Praslin?..» Dedi. «Henüz tanımak şerefine eremediğim saygıdeğer Şövalye hazretlerinden size b hseden mi oldu? Ben, sadece yanındaki adamı kasdettim. Yakalanacak olan odur.»

Altıncı Bölüm

EŞİNE ZOR RASTLANAN BİR DÖVÜŞ

Fouquet bu sözleri, Pardaillan'ın da duyabileceği kadar yüksek sesle söylemişti. Praslin mırıldandı:

— «Öyle ya... Gerçekten de iki kişiler...»

Sonra Şövalye'ye döndü. Nâzik bir tavırla şapkasını çıkarıp eğildi:

— «Mösyö de Pardaillan, özür dilerim,» dedi. «Deminki sözlerim bir yanlışlık eseri idi. Kiminle karşılaşmak şerefine erişeceğimi bilseydim, böyle bir yanlışlığın olmasına elbette imkân yoktu.»

Pardaillan, Yüzbaşı'yı zarif bir şekilde selâmladıktan sonra şu cevabı verdi:

— «Mösyö Praslin, ben de bunun bir yanlışlık eseri olduğunu tahmin etmiştim ve size kaba davranışım için, asıl benim özür dilemem lâzım...»

Şövalye'yle Yüzbaşı, sarayın tören salonunda karşılaşmışlarcasına pek aşırı bir nezaketle birbirlerini tekrar tekrar selâmlayıp, aralarındaki anlaşmazlığın giderilmiş olduğunu birbirlerine anlattılar. Sonunda Praslin:

— «Mösyö,» dedi, «bizi ilgilendiren arkadaşınızdır.»

Yiğit Jehan, bu sözlere cevap verecekti ama, Pardailan ona vakit bırakmadı ve kendisine dirseğiyle hafifçe vurarak fısıldadı:

— «Siz bu işi bana bırakın!»

Sonra Yüzbaşı'ya sordu:

— «Yaa... Demek arkadaşım ile ilgileniyorsunuz ha?.. Çok güzel... Acaba bu ilginizin sebebini sorabilir miyim?»

— «Efendim, kendisine benimle beraber gelmesini bildirecektim de...»

Pardaillan gayet soğuk bir edâ ile kesip attı:

— «Halbuki bunun imkânı yok, mösyö!...»

— «İmkânı mı yok? Neden?..»

— «Çünkü ben ve arkadaşım burada Majeste Kral'ı bekliyoruz. Kral hazretleri böyle emir buyurdular. Mösyö Praslin... Siz, saraya mensup bir subay olduğunuz için, bunun ne demek olduğunu elbette çok daha iyi takdir edersiniz.»

Praslin iyice afallamıştı. Kekelercesine:

— «Tabii, tabii...» Diye söylendi. «Fakat Kral'ı niçin beklediğinizi sormama izin verir misiniz?»

— «Kendisini Louvre Sarayı'na kadar uğurlamak ve korumak için...»

Pardaillan büyük bir kendine güvenle konuşuyor-

du. Onun huyunu ve ününü pek iyi bilen Yüzbaşı, söylediklerinden zerrece şüphelenemedi. Zaten Şövalye de yalan söylemiyordu. Pardaillan'ın bu sözleri üzerine Yüzbaşı, Fouquet'e kendini boşu boşuna buralara kadar getirdiğinden ötürü gittikçe daha beter içerlemişti. Marki de bunu görüyor ve ayrıca, Pardaillan'ın gayet ustalıklı hareket etmesi yüzünden müthiş düşmanını elinden kaçıracağını seziyordu. Pardaillan'ı yakalatmayı aklından bile geçirmemişti. Praslin'in; Kral'ın sevgi ve güvenini kazanmış bir kimseyi tutuklamaya kalkışmaktan çekineceği belliydi. Ama şu mendebur genci elinden kaçırmamalıydı. Bunun için de seçilecek bir tek yol kaldığını düşündü. Vakit kazanması ve Kral evden çıkıncaya kadar Yüzbaşı ile askerlerini burada alıkoyması lâzımdı. Onun için Praslin'i bir kenara çekerek yavaşça:

— «Gözünüzü açın, mösyö» dedi. «Her ne kadar Mösyö de Pardaillan, Kral'ımızın dostuysa da size yemin ederim ki yanındaki delikanlı Majeste'yi küstahça tehdit eden ve beni de bu gördüğünüz hâle koyan adamdır. Bu delikanlının bu işi, bizleri tanımadığı için yaptığı da iddia olunamaz. Zira ikimizi de mükemmel surette tanıyordu. Hattâ benim adımla bile söyledi. Kral'ı derseniz, onu da bal gibi tanıdığı hâlde, uluorta tehdit etmekten çekinmedi. Ben karışmam, görevimi yaptım... Şimdi bu işin bütün sorumluluğu sizin omuzlarınıza yüklenmiştir. Kral bana bir şey diyemez ama, size ne diyeceğini Tanrı bilir.»

Praslin, şaşırıp kalmıştı.

Fouquet'e yan yan bakarak, içinden: «Beni bu berbat maceraya sürükleyen sensin!.. Allah belânı versin!» Diye söylendi.

Fouquet, yüzbaşının kararsızlık içinde bocaladığını farkedince atıldı:

— «Yapılacak tek şey, Kral çıkıncaya kadar buradan ayrılmamaktır, mösyö...»

— «İyi ama, ben sarayda ileri gelen kimselerin ve bizzat Kral'ın, Pardaillan'ı doğruluktan şaşmaz bir insan diye övdüklerini kulağımla duydum. Bu asil-zâdeyi, bir haydut bekler gibi bekleyerek küçük düşürmek, doğrusu hiç elimden gelmez.»

— «Onun da kolayı var, efendim... Çekilir gibi yapar ve askerlerinizi şu köşenin arkasına saklarsınız. Oradan herşeyi gözetler, gerekirse işe karışırırsınız.»

Praslin, Marki'ye pek tabii gelen bu, bir casus gibi adam kollamak teklifini hiç beğenmemekle beraber yavaş yavaş Pardaillan'a yaklaşıp sordu:

— «Mösyö de Pardaillan! Kral'ın emri üzerine burada, kendisini uğurlamak için beklediğinize yemin eder misiniz?»

Pardaillan alıngan ve mağrur bir edâ ile cevap verdi:

— «Mösyö Praslin, eğer beni tanıyorsanız, hiçbir vakit yalan söylemeye tenezzül etmemiş bir kimse olduğumu da bilmeniz gerekir. Size, Kral'ı beklediğimizi ve kendisini Louvre'ye kadar götüreceğimizi söyledim ve sanırım ki bu sözüm yeter.»

Yüzbaşı saygıyla eğildi:

— «Elbette yeter efendim, elbette... Zaten ben de onun için sizi yalnız bırakıyor ve biraz önceki yersiz davranışından ötürü özür diliyorum.»

Sonra Fouquet'e lânet okuyarak adamlarına dönüp emir verdi:

— «Haydi bakalım, doğru saraya!.. Zaten oradan çıkmamız doğru değilmiş ya, neyse...»

Tam bu sırada Arbrec-Sec Sokağı'nın bir ucunda kalabalık bir asker topluluğu beliriverdi. Hemen aynı

anda sokağın öbür ucunda da başka bir asker topluluğu göründü... Bu iki topluluk, birbirine doğru ilerlediği için, Bertille'nin evinin önünde durmuş olan Pardaillan, Jehan, Fouquet ve Yüzbaşı'yla askerleri, bu iki kuvvet tarafından sarılmış bir hâlde kalmakaldılar.

Jehan hafifçe gülerek:

— «Galiba Paris garnizonunun bütün birlikleri burada buluşmak için sözleşmişler,» dedi.

Pardaillan hiçbir şey söylemiyordu. Sadece, yüzünde bir dövüş öncesinin heyecanı okunan gence, şefkatle bakıyordu.

Fouquet, Yüzbaşı'nın, kendi sözüne aldırmayıp da, Pardaillan'ın sözüne inandığını ve çekilmek üzere olduğunu gördüğü anda, kızgınlığından neredeyse kuduracak duruma gelmişti. Fakat ansızın sokağın her iki yandan askerlerle çevrildiğini görünce, içinde sınırsız bir sevinç belirdi. Hemen bir türlü lâf anlatamadığı Praslin'i bırakarak askerlerin başında bulunan atlılara yöneldi.

Fakat atlılardan biri, gayet sert bir sesle bağırdı:

— «Dur orada! Geçmek yasak!»

Fouquet bu emre hemen itaat etmekle beraber, bağıran adamı da sesinden tanıdı. Deli gibi sevinerek:

«*Aman ya Rabbi! Jandarma Komutanı! Jandarma Komutanı bu!.. Onu Allah gönderdi!*» Diye söyledi ve yüksek sesle sordu:

— «Siz misiniz, Mösyö de Neuvy?»

Jandarma Komutanı bu soruya cevap vermeden önce yanındaki adamlara birtakım emirler yağdırdı. Hemen meşaleler yakıldı ve karanlık sokak ısl ısl aydınlandı. Komutanın başında bulunduğu birliğin karşı tarafındaki birlik de derhal aynı hazırlıkları

yaptı. Sokak böylece hem en ufak şey görülebilecek derecede aydınlanmış, hem de iki jandarma birliği birbirine biraz daha yaklaşıp ortadaki insan kümesini bir yere kımıldayamayacak şekilde sıkıştırmıştı.

Mösyö de Neuvy bu tertibatı aldıktan sonra, yanına yaklaşan Fouquet'e sordu:

— «Ooo, selâmlarım, Marki de Varenne! Haber aldığma göre, burada, Majeste Kral'a karşı bir suikast hazırlanmış. Elebaşısı da gayet azgın bir serse-riymiş.»

Fouquet sevincinden zıplayıp:

— «Tam üstüne bastınız, komutan!..» Diye bağırdı. «Herif kudurmuş gibi... Az kalsın Kral'ımızı öldürecekti... Majeste, eve kaçmak suretiyle canını kurtardı... Azgın haydut şimdi kapıda onun çıkmasını bekliyor!»

Mösyö de Neuvy, bu bir araba lâkırdıyı dinlerken, Yüzbaşı ile askerlerini de farketmişti:

— «Peki, bu askerler nedir?» Dedi. «Yanılmıyorsa, Yüzbaşı Praslin de başlarında...»

Fouquet sinsî bir tarzda atıldı:

— «Bırakın Allahınızı severseniz! Onları ben imdada çağırdım ama, o Praslin mankafasına dert anlatmaya imkân mı var? Gelip burada haydutlarla gevezeliğe daldı.»

Neuvy aldığı bu bilgiyi yeterli görmüş ve genç kızın kapısında, askerlerden ayrı bekleyen iki adamdan birinin, tutuklamaya geldiği haydut olması gerekeceğini düşünmüştü. Atını, bir-iki adım ilerleterek Fouquet'e:

— «Bunların hangisi suçlu?» Dedi.

— «Hangisi olacak? Şu genci...»

— «Ya öteki kim?..»

— «Şövalye de Pardaillan'mış!»

Neuvy'nin gözleri hayretle açıldı:

— «Şu meşhur Pardaillan!..»

— «Meşhur Pardaillan ama, azılı haydudu korumaya kalkıyor!..»

— «Merak etmeyin... Babam olsa gözünün yaşına bakmam!»

Neuvy, böyle diyerek karşıda, evin önünde hâlâ hareketsiz duran Pardaillan'la delikanlıya seslendi:

— «Mösyö de Pardaillan! Siz şu tarafa çekiliriz! Delikanlı! Siz de derhal teslim olunuz. Kral adına...»

Pardaillan'ın tasasız ve alaycı sesi duyuldu:

— «Mösyö de Neuvy, bu şekilde ancak Jandarmalarınıza emir verebilirsiniz... Adına konuştuğunuz Kral ise, kendisi adına konuşacak kadar yakını-mızdadır.»

De Neuvy, Pardaillan'ın bu beklenmedik sözleriyle şaşırıp bozulmuştu. Ama ortada söz konusu olan şey, Kral'ın hayatıydı... Böyle bir durumda Pardaillan'a önem veremezdi. Üstelik Şövalye'ye kızmıştı da...»

— «Tekrar ediyorum, oradan çekiliriz!» Dedi. «Siz de Praslin, eğer bizimle birlikte iş görecekseniz şu haydudu yakalayın. Görmeyecekseniz, tarafsız kalın ve bir tarafa çekilin...»

Yüzbaşı bu sözlere cevap vermeden askerlerine bir işaret çakıp oradan uzaklaştı. Bu sırada Pardaillan, kılını bile kıpırdatmadan, dudaklarında hâlâ müthiş bir tebessüm olduğu hâlde, eli kılıcının kabzasında bekleyen delikanlıya bir işaret çaktı ve Jandarma Komutanı'na:

— «Burada kalmamı Kral hazretleri emir buyurdular!» Dedi.

De Neuvy çok patavatsız ve sinirli bir adam mıydı nedir; en söylenmeyecek sözü söyleyiverdi:

— «Size inanmıyorum! Çekilin oradan! Ya da şu serseriye bize teslim edin!»

Pardaillan'ın gözlerinden âdetâ ateş fışkırdı. Bir saniye Jehan'a baktı. Karşılarında ister yüz, ister bin kişi olsun, onlara vız gelirdi. Kararlarını o anda verivermişlerdi. Birlikte sahanlığa fırladılar. Şövalye gür sesiyle haykırdı:

— «Yüreğin varsa, gel de yakala!..»

Öfkesi topuklarına çıkan Jandarma Komutanı emrini verdi:

— «Tutun şunları!..»

Aynı anda, Fouquet'in de Jehan'ı göstererek bağırdığı duyuldu:

— «Şunu sağ, yakalayın! Cellâda teslim edilecektir!»

Bu söz gürültü arasında kaybolup gitti. Fouquet, heyecan içinde, sonucundan hiç endişe etmediği dövüşü seyre koyuldu.

Pardaillan'la yiğit Jehan yerden bir metre kadar yükseklikteki sahanlıkta, arkalarından emin bir durumdaydılar. Karşılarında ne kadar kalabalık bulunursa bulunsun, çevrelerinin sarılması ihtimali yoktu.

Ancak karşıdan saldırıya uğramaları söz konusuydu. Kılıçlarını çekmiş ve saldırıyı karşılamaya hazırlanmışlardı.

Jandarmalardan yirmi kadarı hemen kılıçlarını çekerek ileri atıldı.

Yiğit Jehan'la Pardaillan, üzerlerine saldıran yirmi kişiye o kadar büyük bir cesaret ve ustalıkla karşı koydular ki birkaç dakika süren bir çatışma sonun-

da jandarmalardan altısının kanlar içinde yerlere serilmiş olduğu ve birkaçının da aldıkları yaralardan yılarak duraladıkları görüldü.

Neuvy, adamlarından altısının daha ilk hücumda yere serildiğini ve bir o kadarının da yaralandığını görünce hayretinden ne yapacağını, ne diyeceğini şaşırdı. İlk hücum birliği, böyle feci bir şekilde yarıya inince, hücum da zınk diye duruvermişti...

Tek başlarına bu müthiş saldırıyı karşılayan ve en ufak bir yara bile almamış olan iki dövüşçü ise hücumun durduğunu görünce, hemen kılıçlarını indirdiler, meydan okuyan bakışlarla ortalığı süzüyor ve beykel kadar hareketsiz bekliyorlardı. Şövalye, hayret edilecek kadar sâkin ve kaygısız görünüyordu. Gözlerinde kurnaz bir parıltı, dudaklarında da alaycı bir gülümseme vardı. Jehan ise oldukça heyecanlıydı ve saldırmaya can atıyordu. Nitekim, sonunda sabredemeyerek, öfkeden titreyen bir sesle Şövalye'ye sordu:

— «Şu cellât yamaklarına biz mi saldırırsak dersiniz?»

Pardaillan'ın bir düşündüğü olmalıydı. Belki, durumun, kendileri için pek o kadar parlak olmadığını, genç arkadaşından daha iyi anlıyor; belki de kuvvetini harcamamak için savunma durumunda kalmayı tercih ediyordu. Jehan'm gözüpekliği hoşuna gitmekle beraber, tasasız bir surette omuz silkerek delikanlıyı cevapsız bıraktı.

Dövüşte itaat etmenin ne demek olduğunu asla bilmeyen Yiğit Jehan, ömründe ilk defa olarak başkasının iradesine boyun eğdi ve hücumu geçme kararını vermeyi Pardaillan'a bıraktı. Ama şurası da kesindi ki Pardaillan'ın yerinde bir başkası olsaydı, delikanlının ona boyun eğmesine ihtimal verilemezdi. Oysa Pardaillan başkaydı... Jehan'a her bakım-

dan örnek olacak bir insandı. Delikanlı, onun değerini kısa zamanda anlamış, özellikle soğukkanlılığına hayran kalmıştı.

Bir taraf hiç hücum arzusu göstermediği, öbür taraf da kendini korumaktan başka bir düşünceye sahip olmadığı için ortalık derin bir sessizliğe gömülmüştü.

Tam bu sırada, bu derin sessizliği bozan acı bir feryat yükseldi.

Bu feryadı Fouquet koparmıştı...

Acaba ne olmuştu da Fouquet böyle bağırmıştı?..

Doğrusunu söylemek gerekirse, bu çiçeği burnunda Marki, Jandarma Komutanı'nın yanına sokulup kendisini saldırmaya kışkırttığı zaman emeline erişeceğinden hiç şüphe etmemekteydi. İki dövüşçüyü ölü veya diri ele geçireceklerine kesinlikle inanıyordu. Pardaiflan'ı pek hesaba kattığı yoktu. Şövalye, ister ölsün, ister yakalansın, ister kurtulsun, onca önemli değildi. Ama, Yiğit Jehan hakkındaki tasarısı büsbütün başkaydı... Onun, her ne pahasına olursa olsun yakalanıp cellâda teslim edilmesi, vazgeçemeyeceği bir gaye olarak zihnini kurcalayıp duruyordu. Bu yüzden değil miydi ki dövüşün başında avazı çıktığı kadar:

— «Onu sağ yakalayın! Cellâda teslim edilecektir!»

Diye bağırmıştı.

Fakat Fouquet, sonradan iki adamın akıllara durgunluk veren savunmasını görünce, onları yakalamanın, hiç de öyle, sandığı kadar kolay olmayacağını ve bu gidişle intikamının alınması ümidinin pek zayıflamakta bulunduğunu büyük bir kızgınlık ve sinirlilik içinde kabul etmek zorunda kalmıştı. Jehan'ın hakareti o kadar yüreğine işlemişti ki bece-

riksiz jandarmaların başaramadığı işi kendi başına yapmaya karar verdi. Bu belki de çılgınlıktı ama, Fouquet'in kafası, aklını bulandıracak derecede kızmıştı. Marki de La Varenne sinsi sinsi ilerleyerek iki adamın kılıç salladıkları sahanlığın dibine yaklaştı. Yere çömelmiş ve başı, iki adamın ayakları hizasına ulaşmıştı. Jehan'ın tam arkasında bulunmuyordu ama, önünde de değildi ve delikanlının bacaklarına şöyle bir kılıç vurursa onu hiç şüphesiz yerinden kımıldayamaz bir hâle getiriverirdi.

Fouquet, kılıcını ağır ağır uzattı ve vurmak üzere vaziyet aldı.

Bu âna kadar delikanlının hiçbir şey sezmediği ve boş bulunduğu kesindi. Fakat Fouquet mi ihtiyatsızca bir hareket yaptı, yoksa kılıcının parıltısı mı Yiğit Jehan'ın gözüne çarptı, nedir?.. Marki tam kılıcını olanca gücüyle Yiğit Jehan'ın bacaklarına indireceği sırada, delikanlının kılıcının keskin yüzü hilekârın suratına bir şimşek hızıyla iniverdi...

İşte o zaman Fouquet tüyler ürpertici feryâdını basmış ve yüzü gözü kan içinde yerlere serilip kalmıştı.

Bu sırada Neuvy de içlerinden on-onbir kişinin kanlar içinde yerlere serildiğini görerek öfkeden çılgına dönen ve bu yüzden de karmakarışık saldırarak kendilerini adamakıllı kırdıracak olan askerlerini bir düzene koymak ve daha sonra da ne yapacağını düşünmekle meşguldü. Şurası açıkça belliydi ki hiç de yabana atılmayacak iki yaman düşman karşısında bulunuyordu. Her ikisinin de pek ustaca silâh kullandığını adamlarından onunun yerlere serilmesiyle anlamıştı. Fakat, her ne olursa olsun, son zaferin jandarmalarda kalması, hem kendisi ve hem de adamları için bir onur meselesiydi. Üstelik bu zaferin pek pahalıya mal olmaması gerekiyordu. Kal-

dı ki Kral'ın; iki adama karşı savaşı bu kadar jandarmadan altısının ölmüş, bir kısmının da çarpışamayacak kadar ağır yaralanmış olmasından ötürü Mösyö de Neuvy'i tebrik etmeyeceği besbelliydi. Bu kadarı yetmiyormuş gibi, şu iki Allahın belâsı dövüşçü, kendisine yeni kayıplar verdirirse, çok tehlikeli bir durum doğabilirdi; zira o zaman Jandarma Komutanı mevkiinden bile olabilirdi.

Neuvy, bütün bunları kısa bir zamanda aklından geçirdi ve hemen bir plân tasarladı. Sonra da bu plânı uygulamaya girişti. Adamlarını iç içe iki yarım çember şeklinde dizdi. Bunlar, bir yandan doğruca iki silâhşorun üstüne saldırırken, bir taraftan da mümkün olduğu kadar ikisini, çember içine almaya çalışacaklardı. İki âsi silâhşor ölü veya diri, mutlaka ele geçirilecekti.

Jandarma Komutanı adamlarına sıkı tembihlerde bulunduktan ve hücum şeklini düzenledikten sonra bir işaret verdi. Jandarmalar aldıkları talimat gereğince iki âsiyi sarıp yarım çember içine alıverdiler.

Pardaillan'la Yiğit Jehan, bu yeni manevrayı derhal kavramışlardı. Gerçi, silâh arkadaşlıkları yeniydi ve birbirlerini pek tanımıyorlardı ama, benzer tarafları çoktu. Herşeyden önce ikisi de keskin bir görüş sahibiydi. Birbirlerinin ne yapmak istediklerini çabucak seziyor ve ona göre bir karara vararak bu kararı hızla uygulamaya geçiyorlardı. Daima soğukkanlılığını koruyan Pardaillan'a göre, gençliği yüzünden daha ateşli, daha coşkun ve sert bir karakterde olan Yiğit Jehan, herşeye rağmen iş başında Pardaillan'inkinden aşağı kalmayan bir sâkinlikle hareket ediyordu.

Sonuç şu oldu: Düşmanlarının başvurdukları taktiği görüp kavrayan silâhşorlar bir an bakiştılar ve kararlarını çabucak verdiler. Üstünde bulund-

dukları sahanlığın tam ortasına geldiler. Her taraftan yapılacak saldırıları rahatça karşılamak için sırt sırta verdiler ve gittikçe daralan Jandarma çemberini kırmak için olanca güçleri ve ustalıklarıyla kılıç sallamaya koyuldular.

Pardaillan da, Jehan da hayâle kapılmış değillerdi. Elli kişiyle iki kişinin başa çıkmayacağı gün gibi ortadaydı. Fakat onlar için bir tek çıkar yol vardı: Savunmayı, mümkün olduğu kadar uzatmak... Onların da yaptıkları zaten bundan başka bir şey değildi...

İki müthiş kolun havada döndürdüğü kılıçlar dört bir yana saldırmaya, hücum eden kalabalığa dalıp çıkmaya başlayınca, iniltiler, feryatlar, bağırıp çağırımlar ve küfürler gırla gitmeye başladı. Yalnız, saldıranlar bu sefer, ilk defaki gibi yılıp duraklamadılar. Emre uyup kayıplara aldırmaksızın hareket eder gibiydiler. Dağılmadılar; dayandılar.

Bu müthiş dövüşün gürültüsüyle çoktandır uyanmış ve pencerelere üşüşerek ya da sokaklara fırlayıp olayı seyre koyulmuş olan mahalle sâkinleri iki adamın iyice sıkıştırıldığını görünce, bir maç seyredenlerin heyecanı ile haykırışmaya koyuldular:

— «Yakalandılar! Mağlup oldular!»

Fakat gerçek durum, bu sözlere pek uymuyordu. Pardaillan'la Yiğit Jehan'ın üstleri başları kan içinde kalmış, pantolonları iyice yırtılmış, parça parça olmuştu. Yalnız ceketleri henüz sağlamdı ki bu da göğüslerine hiç kılıç darbesi yemediklerini gösteriyordu. Ayaklarından aldıkları yaralar ise önemsiz sıyrıklardan ibaretti ve bunlardan, vücutlarından çok çizmeleriyle pantolonları zarar görmüştü.

Ne yazık ki kalabalık karşısında bu durumlarını daha uzun zaman koruyamayacaklardı. Birazdan jandarmalar da merdiven sahanlığına çıkacak, onların

seviyesine erişecek, o zaman iki dövüşçünün bellerinden yukarısı da kılıç darbelerine hedef olacaktı. Zaten çember, iyice daralmıştı. Jandarmalar, evin kapısının önündeki merdivenin ilk basamağına ulaşmışlardı. Kalabalığın basamaklara sığmayan bir kısmı da sahanlığın başka taraflarından tırmanmaya çalışıyordu.

Dövüş artık sonuna yaklaşıyor, iki âsinin dayanma güçlerinin gittikçe azaldığı gözle görülür bir durum alıyordu.

Tam bu sırada çok sert bir ses, şu emri verdi:

— «Silâhlarınızı derhal indirin!»

Jandarmalar oldukları yere mihlanmış gibi kala kaldılar. Neuvy, ateş püskürerek sesin geldiği tarafa dönünce, meşalelerin verdiği ışık altında hızla ortaya doğru ilerleyen bir adam gördü ve görür görmez de elinde olmaksızın:

— «Kral!...» Diye bağırarak şapkasını çıkardı. jandarmalar da kılıçlarını kaldırıp saygı duruşunda bulundular.

Pardaillan'la Yiğit Jehan da bu gösteriye katılmışlar ve kılıçlarını kaldırıp zarif birer selâm çıkmışlardı. Ama, bu selâmın Kral'a bir saygı gösterisi olarak mı yoksa jandarmalarla alay olsun diye mi verildiği pek belli değildi. Gerçi, dövüş henüz sona ermediği için yenenlerle yenilenlerin kimler oldukları pek bilinemiyordu ama, iki silâhsor sapasağlam oldukları hâlde düşmanlarından bir sürüsü yerlerde, kanlar içinde yatıyordu.

Bu manzara, Pardaillan'la Yiğit Jehan'ı seyircilerin gözünde ister istemez galip duruma getirmişti. Zaten ikisi de bu selâmdan sonra dövüşü bitmiş sayıyor olacaktı ki biraz önce çarpışanlar, onlar değilmiş gibi hemen kılıçlarını kınlarına sokup bir törendeymiş gibi heykel kadar hareketsiz duraladıkları görüldü.

Fakat gözlerinin ucuyla birbirlerini süzüyor, birbirlerine gülümsüyorlardı. Her ikisi de hayatından memnundu. Hallerinde de öyle bir kendine güven vardı ki Kral bir an durup ikisini hayranlıkla seyretmekten kendini alamadı:

Bu sırada Pardaillan, arkadaşına hafifçe mırıldandı:

— «Sanırım ki bu iş tam zamanında oldu!..»

Jehan, Pardaillan'ın sözünü doğruladı:

— «Vallahi öyle...»

BABA VE KIZ

Bertille gayet saygılı bir tavırla, Kral'ı son derece sade döşenmiş bir odaya götürmüştü. Bu küçük oda, misafir odası olarak kullanılıyor ve evin arka tarafında bulunuyordu. Bir tek penceresi vardı ve Courbâton Çıkma'na bakıyordu.

Dördüncü Henri, küçük odaya girince, kendisini, gözüne kestirdiği bir koltuğa bıraktı. Karşısında duran genç kıza düşünceli bir tavırla baktıktan sonra içini çekti ve şefkatli bir edâ ile:

— «Oturun, yavrum,» dedi.

Genç kız bir şey söylemedi. Usulca Kral'ın karşısındaki bir koltuğa ilişti.

Henri, genç kıza bir kere daha uzun uzun baktıktan sonra tekrar içini çekti ve aynı müşfik tavırla:

— «Demek siz Blanche de Saugis'in kızıdır ha?» Dedi.

Bertille, nâzik, fakat soğuk bir edâ ile cevap verdi:

— «Evet, bundan onaltı yıl önce beni doğururken, acı ve kahırdan ölmüş olan Blanche de Saugis'in kızıyım. Annemin bir kocası olmadığı için kötü düşünceliler, benim gibilere gayrimeşru derler. Yani sizin tahmin ettiğiniz gibi ben evlilik dışı doğmuşum... Babamı da herhâlde tanırırsınız...»

Bu sözleri çok acı ve çok yürekler sızlatıcı bir edâ ile söylemişti. Kral, utanmış gibi yere baktı. Sonra tutmayı başaramadığı bir heyecanla fısıldadı:

— «Kızım!...»

Kendi evlâdı olduğunu daha yeni öğrendiği bu

genç kıza karşı hissettiği tutkunluğu ve bu eve ne amaçla geldiğini düşündükçe heyecanlanıyor, utançla bir vicdan azabı duyuyordu. Yıllarca önce bu genç kızın annesinin evine de böyle girmişti. O zamanlar temiz bir genç kız olan zavallı kadının kızına'da aynı hisleri beslediğini hatırladıkça âdetâ yerin dibine geçiyordu.

Genç kız, Kral'daki bu heyecanın sebebini sezeemediği için endişelenmeye başlamıştı.

Kral, kendi derdine bu kadar dalmayıp da Bertille'ye biraz daha dikkatle bakabilseydi, genç kızın ürperdiğini ve ona hiç güven duymadığını sezerdi. Fakat ne o, genç kızın içinden geçenleri anlayabiliyordu; ne de Bertille, Kral'ın içindeki korkunç savaşın farkındaydı...

Kral düşünüyor, kendini vicdan mahkemesinde temize çıkaracak sebepler arıyordu. Nitekim, kısa zamanda Bertille'ye karşı duyduğu bedenî aşkın, aslında için için hissettiği bir baba sevgisi olacağına kendi kendini inandırmaya çalıştı ve bunu da başarıncaya, büyük bir ferahlık içinde kendi kendine mırıldandı:

«Bu sevimli yavrunun kızım olduğu, zaten içime doğmuştu...»

Bu avuntu, içindeki vicdan sızısını dindirmeye yettikten başka, utanç duygusunu da sildi süpürdü.

Şimdi kala kala, geçmişte yapmış olduğu kötülük kalıyordu. Ama bu da o kadar eskiye ait bir şeydi ki bunun yanında çocuğunu yıllardır arayıp sormamış, ihmal etmiş olması, çok daha ağır bir suç sayılabilirdi. Ancak bu suçu da tamir etmek imkânı vardı. Zira Bertille'nin kendi kızı olduğunu bilmeden önce, Henri'nin babalık görevini yerine getirmesi söz konusu olamazdı.

Dördüncü Henri şimdi, bu harikulâde güzel kızın babası olmaktan âdetâ gurur duyuyordu. Ve kendi kendine, şu güzel kızdan hiçbir şey esirgemeyecek, onu mutlu etmeye çalışacağına dair söz veriyordu. Bertille'yi kaçak bakışlarla seyrediyor ve suçluluğunu unutabilmek için kendi kendine vaatlerde bulunuyordu:

«Bu dilber kız, sarayımın süsü olsun! Onu, en seçkin asıllardan biriyle evlendireceğim! Onun mutluluğu için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayacağım!»

Henri, âdetâ kendini örnek bir baba olmaya alıştı-
rıyordu. Nitekim, bu düşüncelerinin o kadar etkisi altında kalmıştı ki heyecanla kendinden geçip kollarını kızına doğru uzatarak:

— «Yavrum!» dedi.

Kral sanıyordu ki Bertille'yi evlât olarak bağrına basmak üzere ona kollarını açar açmaz genç kız sevincinden uçacak ve hemen babasının kucağına atı-
lıverecek...

Halbuki hiç de umduğu gibi olmadı.

Bertille, bu babaca sevgi gösterisine son derece ilgisiz kaldı ve yerinden bile kımıldanmaksızın üzgün üzgün başını salladıktan sonra, tarif edilmez bir hü-
zûhle mırıldandı:

— «Yazık ki babam yok!.. Ve bundan sonra da olmayacak!..»

Bu söz, Kral'ın üzerinde soğuk bir duş etkisi yaptı. Bertille'ye dikkatle bakınca, genç kızın gayet ilgisiz ve mahzun, fakat vakur bir tavırla durduğunu gördü.

Kral ancak o vakit, şimdiye kadar acılarla yoğrulmuş olan bu genç kızın mevkide ve servette gözü olmadığını anladı. Ve şimdi, babasını bulmuş, o muhteşem babanın kendisine sunacağı nimetler karşısın-

da gözleri kamaşmış toy bir çocuk karşısında değil de kendisini hesap vermek zorunda bırakacak amansız bir yargıç karşısında bulunduğunu anladı.

Henri, geçmişteki suçları yüzünden güç, bir durumda kalmayacağını sanmıştı ama, yanıldığını hemen anladı.

Bununla birlikte, mantıklı bir adam olduğu için yıllardır arayıp sormadığı bu evlâdının kendisine hesap sormakta haklı olduğunu kabul etmek zorunda kaldı.

Zaten bu eve, karanlık ve bayağı düşüncelerle girmemiş miydi?

Durum böyle olunca, hesap vermekten kaçmaya hakkı var mıydı? Kızının istediği açıklamaları yapmak zorundaydı. Sabırla, tahammülle onun sevgisini kazanmaya, kendisini haklı çıkarması mümkün olmasa bile suçlarını bağışlatmaya çalışacak ve sonra da babalık hakkından ve otoritesinden yararlanarak, kızı için tasarladıklarını uygulamaya girişecekti.

Düşünüp de bu kararı verince, kızının kendisine karşı soğuk ve yabancı davranmasına hak verdiğini belirten utangaç bir şefkatle sordu:

— «Çok acı çektiniz, değil mi kızım?»

Genç kız hiçbir yapmacık davranışa başvurmadan:

— «Doğru... Çok acı çektim, Majeste,» dedi.

— «Suçun büyüğü bende... Bunu kabul ediyorum yavrum. Ama, bana; işlediğimden fazla suç yüklemelisiniz evlâdım... Çünkü zamanla siz de anlayacaksınız ki Kral'ların hayatları ikinci derecede gelir. Onlar, kendileri için değil, milletleri için yaşarlar. Dolayısıyla her vakit yüreklerinin dileğine boyun eğemez ve duygularının gösterdiği yoldan gidemezler, yavrum.»

Bertille, soğuk bir edâ ile onun sözünü kesti:

— «Eğer Majeste, kendilerini en ufak bir ölçüde de olsa suçlamak istediğimi sanıyorlarsa, çok aldanıyorlar. Ben Kral'ın, benden özür dilemesi gerektiğini asla aklımdan geçirmedim. Kral, herşeyin sahibidir. Hesabını sadece vicdanına vermesi lâzımdır. Bunu unutmayacağımı Majestelerinin çok iyi bilmesini rica ederim.»

Hiç ummadığı bu cevap karşısında şaşkına döndü. Fakat tatsız ve üzücü olacağını sandığı bir tartışmadan bir anda kurtulmuş olmak, o kadar hoşuna gitti ki hemen eski neşesini buldu, keyfi yerine geldi. Yerinden fırlayıp odada bir aşağı bir yukarı dolaşırken bir yandan da konuşmaya başladı:

— «İşte anlayışlı kız dediğin böyle olmalı. Görüyorum ki, siz güzel olduğunuz kadar akıllısınız da... Şimdi hiç itiraza kalkışmayınız. Birçok suçum olduğunu size itiraf ediyorum... Ağır hatâlar işledim, orası öyle... Fakat hepsini affettirmek kararımdayım. Bundan böyle geleceğinizi en iyi şekilde düzenlemek benim görevimdir, kızım... Sizi, dünyanın en mutlu insanı görmek isterim. Bütün dileklerinizin yerine getirileceğinden emin olunuz.»

Bertille, gayet ciddî bir tavırla cevap verdi:

— «Şu hâlde Kral'dan bir ricada bulunmaya cesaret edeceğim. Bu ricama karşılık Majestelerinin bana vaad etmek lûtfunda bulundukları bütün güzel şeylerden vazgeçeceğimi ve bunların hepsini elde etmişçesine kendimi mutlu sayacağımı bilmelerini rica ederim.»

Genç kızın kendisine bu kadar çabuk ısındığını gören Kral, sevinçle haykırdı:

— «Söyle yavrum! Eğer istediğiniz, imkânsız bir şey değilse, kabul ettim gitti!..»

Bertille bir an düşündü. Fakat söyleyeceği şeyi

~~değil~~. onu nasıl söylemek gerektiğini tasarlıyordu. Nihayet sordu:

— «Kapıda, Majesteyi bekleyen delikanlı hakkında, Kral'ın ne düşündüğünü sorabilir miyim?»

Henri herşeyi beklerdi ama, böyle bir soruyla karşılaşacağını ummazdı... Gezinmeyi bırakarak genç kızın önünde durdu ve onun güzel mavi gözlerine bakıp düşündü: «*Tamam! Şimdi can alacak noktayı yakaladık!*» Bertille, Kral'ın soru dolu bakışlarına gözünü kırpmadan baktı. Kral, bu cesaret dolu, temiz ve sâf bakışlarda biraz utangaçlık sezer gibi oldu. Kurnaz bir gülümseyişle:

— «Hele, hele,» dedi. «Bu gencin beni hâlâ kapıda bekleyecek kadar çılgın olduğunu size kim söyledi bakayım?»

Genç kız, insanı şaşkına döndüren bir inançla:

— «Kendisi söz verdi ya!» Dedi.

Henri, ona dikkatle bakarak:

— «Hımm. Eh, tabii...» Dedi. «Ne de olsa, siz bu genci benden daha iyi tanırırsınız ve onun sözünde durup durmayacağını da benden daha iyi bilirsiniz.»

— «Kim demiş? Ben onu hiç tanımam. Kendisiyle ilk defa olmak üzere bu akşam bir-iki kelime konuştum. Hattâ adını da, benim yanımda, majestelerine söyleyince öğrendim.»

Genç kızın doğru söylediğini anlamak için, yüzüne bakmak yeterdi. Kral'ın aklına hiçbir şüphe girmedi. Bununla beraber sordu:

— «Madem onu doğru dürüst tanımıyorsunuz, sözünde duracağını nereden biliyorsunuz?»

— «O gencin yüzüne hiç bakmadınız mı, Majeste? Gerçi ben tecrübesiz bir kıyım ama, inanıyorum ki böyle bir yüzün sahibi asla yalan söylemez ve verdiği sözü tutar.»

— «Peki canım, öyle olsun... Diyelim ki sizin söylediğiniz gibidir. Yalnız, onun hakkındaki düşüncem sizi neden bu kadar ilgilendiriyor, öğrenebilir miyim?»

Bertille, aynı sâflıkla cevap verdi:

— «Çünkü o, sırf benim için, yalnızca beni korumak için majestelerini kızdıracak kadar ileri gitti...»

— «Allah Allah! Ona ne, efendim? Sizin savunulmaya ihtiyacınız mı vardı ki?.. Bildiğime göre, hiçbir tehlike karşısında bulunmuyordunuz.»

Bertille, Kral'ın gözlerinin içine bakarak sordu:

— «Bundan kesinlikle emîn misiniz, majeste?..»

Henri irkildi. Genç kızın, şimdiye kadar yumuşak olan sesi birdenbire ciddileşmişti. Kral'ın kulağına, bu seste bir suçlama edâsı gizliymiş gibi geldi. Gözlerini, Bertille'nin yüzüne dikmek istedi. Fakat genç kızın bakışlarında öyle acı bir sitem gördü ki utançını gizlemek için hemen arkasını dönüp odada gezinmeye koyuldu.

Sonra tekrar söze başladı:

— «Nasıl oldu da bu delikanlı, tam ben geldiğim sırada orada bulundu? Galiba bütün gecelerini, sizin kapınızı beklemekle geçiriyor? İyi ama, buna ne hakkı var?..»

— «Orasını bilemem!..»

Bertille bu sözü söylerken kıpkırmızı kesilmişti. Henri, gözlerini ondan ayırmaksızın sözüne devam etti:

— «Yaa, bilmiyorsunuz demek, öyle mi? Halbuki ben biliyorum ve isterseniz size de söyleyebilirim: Sizi seviyor da ondan!..»

Bu sözü, kızını suçüstü yakalamış bir baba sertliğiyle ve onu utandırmak isteyerek söylemişti. Sa'nı-

yordu ki Bertille utanacak, başını yere eğecek, kısacası suçüstü yakalanmış kızlar gibi bir tavır takınacak...

Fakat Henri, adamakıllı yanıldığını bir kere daha anlamakta gecikmedi. Genç kızın yüzünde utangaçlık şöyle dursun, derin bir mutluluk ifadesi belirdi. İncecik mavi damarları görünecek kadar şeffaf beyazlıktaki ellerini, heyecanla kabaran göğsüne götürdü. Ateşli gözlerini göğe kaldırdı ve tatlı bir hülyaya dalmışçasına mırıldandı:

— «Doğru... Kendi kendime, bu kadar büyük bir mutluluğa lâyık olmadığımı tekrarlar dururdum ama, şimdi anlıyorum, hissediyorum ki beni seviyor!»

Kral, bir babaya hiç de yakışmayan bir kıskançlık öfkesi içinde bağırды:

— «Demek siz de onu seviyorsunuz?»

Bertille, Henri'yi büsbütün şaşırtan bir samimiyetle, yavaşça söylendi:

— «Neden saklayayım? Ben aşkın ne olduğunu bilmezdim. Onun, balkonumun altından mağrur ve vakur bir tavırla geçtiğini, kıvılcımlar saçan gözlerinin tatlı bakışlarla beni okşadığını, gördüğüm vakit mutluluktan içim ürperirdi. Ama yine de onu sevdiğimi ve onun beni sevdiğini bilmezdim. Sonra bu akşam, onun karşınıza dikilerek, sizi kapıma yaklaştırmaktan alıkoymadığını görünce heyecandan yüreğim ağzıma geldi. Sizi hemen tanıdım. Şüphesiz o da tanıdı. Böyle olduğu hâlde kılıcını göğsünüze dayamaktan çekinmedi. Oysa Kral'a isyan ettiğini pekâlâ biliyordu. Bunu kimin için yaptı? Benim için...»

Kral'ın kızgınlığı daha da arttı:

— «Yooo... Mademki onunla ilgileniyorsunuz, bu tatsız olayı bana hiç hatırlatmamanızı rica ederim.»

Genç kız, Kral'ın sözlerini anlamamış olacaktı. Gittikçe artan, mutlu bir heyecanla devam etti:

— «Bu eşsiz cesaretini, beni sevmesinden başka neye verecektim? Ben o anda ne kadar mutluydum bilseniz!.. Olanları heyecan içinde seyrettim ve delikanlının sizi öldürmekten çekinmeyeceğini anladım. Fakat o vakit de birdenbire sizin, benim için ne büyük değerde bir insan olduğunuz aklıma geldi. Kanınızın dökülmesine izin veremezdim. Tam zamanında ortaya atıldım. Halbuki o zavallı, benim sizi kurtarmak isteyişime de başka anlam verdi. O kadar kederlendi ki kendini bile bile ölümün kucağına atmadan bile çekinmeyecek duruma geldi. Ölmek istedi. Sizinle birlikte saraya kadar, gitmeye söz veriş, bir intihar değil de neydi? Benim uğrumda, benim yüzümden ölmek istiyordu. Bu, besbelliydi. Ve ben bunu sezince damarlarımdaki kanın âdetâ donduğunu hissettim. Artık herşeyi anlamışım. O ölürse, ben de ölecektim. Çünkü onu seviyordum.»

Genç kız sanki bunları Kral'a söylemiyor da yüksek sesle, kendi kendine konuşuyor gibiydi. Kral'ın varlığını tamamen unutmuş, güzel dudaklarını mutlu bir gülümseme süslemişti.

Kızına kıskançlıkla karışık bir hayranlık içinde bakarak bu sözleri dikkatle dinlemiş olan Kral:

— «Evet ama, artık bütün bu boş şeyler geçmişe karıştı. Bundan böyle, düşünölmeye değmez,» dedi.

Bertille, bembeyaz kesildi. Henri'nin yüzüne endişe ve acı dolu gözlerle baktı:

— «Kral'ın ne demek istediğini anlayamadım!»

— «Şunu demek istiyorum ki fakir genç kızlık hülyaları, yarınki parlak mevki ve durumunuzla bağdaşmaz. Acı olduğunu ağzınızla söylediğiniz geçmişinizle olan her türlü ilişkinizi kesmeniz ve gele-

ceğinize yaraşır arzu ve emeller beslemeniz doğru olur.»

Bertille, bunu teklif eden Kral babasını bir kere daha hayretler içinde bırakacaktı. Çünkü yüzünde Henri'nin beklediği sevinç yerine sonsuz bir acı belirdi. Genç kız, Kral'a döndü ve ellerini kavuşturup yalvarırcasına:

— «Majesteden, benimle meşgul olmamasını çok rica ederim.» Dedi. «Benim asâlette ve zenginlikte gözüm yok. Emin olunuz ki ben o güzel sarayınızın keyfini kaçırırım Majeste... Size sefil görünen bugünkü durumumdan memnunum. Kimsenin aslını bilmediği bir insan olarak kalmama üzülmiyorum. Tam tersine bunun değeri bence çok büyük... Hâlimden çok memnunum ve bir tek emelim var: Olduğum gibi kalmak!»

Dördüncü Henri, hayretinden taş kesilmişti: «*Aman Allahım! Bu nasıl kız böyle? Kendisine dünyada her insanın hayâlini kurmaya bile cesaret edemediği şeyleri teklif ediyorum da oralı bile olmuyor!*» Diye düşündü. Sonra odanın fakirliğine ve perişanlığına işaret ederek:

— «Şu sefalete bakın,» dedi. «Ben size bir saray teklif ediyorum. Bir prenses olarak ömür süreceksiniz. Nedimeleriniz, uşaklarınız, maiyetiniz olacak... Çevrenizde bir sürü asil kadın ve erkek, pervaneler gibi dönecek. Sürekli ve büyük bir geliriniz olacak. Sonra da yakışıklı ve cesur bir prensle evleneceksiniz. Bakın size neler teklif ediyorum! Reddetmeden önce iyice bir düşünün!..»

Bertille ansızın kızarak bağırdı:

— «İstemiyorum! Hiçbir şey istemiyorum. Ne unvan, ne servet, ne de koca istiyorum! Benim bir tek emelim var: Olduğum gibi kalmak... Bana annemden kalan mücevherler pekâlâ bir servet de-

mektir. Annemin arazisi de az çok geliri olan yerlerdir. Ben zaten zenginim. Majeste... Bundan emin olabilirsiniz. Ancak yıllık gelirimin büyük kısmını fakirlere dağıtıyorum. Düşünmeye ne ihtiyacım var? Bundan yıllarca önce bir gün sizinle karşılaşacağımı ve bu karşılaşmada bana yapmanız ihtimali olan teklifleri düşünmüştüm... Daha o zamandan kararımı vermiştim. Size yalvarırım! Beni unutun ve olduğum hâlde bırakın... Eğer bu ricamı yerine getirirseniz beni kendinize ölünceye kadar minnettar bırakmış olursunuz!»

Henri şaşkınlıktan sersemlemiş bir hâlde:

— «Ama bu, deliliğin dik âlâsı!» Dedi. «Bütün bunlara sebep, şu ne idüğü belirsiz delikanlıya rastlamanız oldu.»

Genç kız, hakaret kendisine yapılmışına alınarak dikildi. Güzel yüzünde sert ve soğuk bir ifade belirerek:

— «Kral hazretlerinden, şu ne idüğü belirsiz dedikleri delikanlıya ne yapmak istediklerini sormuştum,» dedi.

Henri, bu soruya vereceği cevabı çoktan hazırlamış olacaktı ki gözlerinde kurnaz bir ışık parıldadı ve genç kıza dikkatle bakarak söylendi:

— «Onun suçunun ne olduğunu biliyor musunuz?»

Bertille kül gibi oldu. Buna rağmen soğukkanlılığım kaybetmedi:

— «Evet bilirim. Bu suç Kral'ı öldürmeye teşebbüstür.»

— «Mükemmel! İşte bu suçun cezası neyse onu görecektir.»

Bertille bembeyaz kesildi. Bununla birlikte, yine

soğukkanlılığı elden bırakmaksızın ve Kral'ı âdetâ tehdit eden bir tavırla:

— «Affedilmesine hiç mi imkân yok?» Dedi. «Bu kararınızdan sizi hiçbir şey döndüremez mi?»

Kral da soğuk bir edâ takındı:

— «Hiçbir şey...»

Aynı zamanda da içinden soruyordu: «*Hele dur bakalım ne yapacak? Doğrusu merak ediyorum.*»

Bertille'nin yüzünde korkunç bir ifade belirmişti... İşin garibi, hâlâ soğukkanlılığını kaybetmemesi idi. Bir hayâlet gibi ayağa kalktı. Gözlerini babasının gözlerine dikerek ona doğru yürüdü. Bitkin bir sesle fakat kararlı bir edâ ile:

— «Majeste!» Dedi. «Sizden, sevdiği delikanlı için af isteyen kız, Blanche de Saugis'in kızıdır! Duyuyor musunuz Majeste?.. Blanche de Saugis'in kızı!..»

Henri bu çıkış karşısında bir an duraladı. Fakat genç kızın işi nereye vardıracağını da merak ettiği için sonuna kadar sabretmeye karar vererek aynı kararlı tavırla söylendi:

— «Bu bir şey ifade etmez. Blanche de Saugis'in kendisi de mezardan çıkıp yalvarsaydı, cevabım yine değişmezdi!..»

Bertille «*Yaa! Öyle mi? Zaten ben de senden başka şey ummazdım!*» Demek istercesine ağır ağır başını salladıktan sonra heyecandan titreyen bir sesle söylendi:

— «Tanrı şahidimdir ki şimdiye kadar sizi utandırmamak ve hele yüz kızartıcı olaylarla dolu olan bugünden hiç bahsetmek istemezdim!..»

Henri, birden endişelenerek sordu:

— «Ne demek istiyorsunuz?»

— «Şimdi anlarsınız Majeste... Eğer fırtına yalnız benim başımda kopmuş olsaydı, susardım. Bunu siz de tahmin edersiniz. Fakat iş şimdi değişti. Çünkü şimdi, sevdiğimi ölümle tehdit etmeye başladınız. O hâlde ben de size söyleyeceklerimi sonuna kadar söyleyeceğim. Eğer sözlerim sizi utancınızdan yerin dibine geçirirse suç sizindir. Çünkü, bunu kendiniz istediniz!»

Merakını gidermek için işi bu kadar ileriye vurdurmuş olduğuna bin kere pişman olan Henri:

— «Aman ya Rabbi! Bu kadar minimini ve cici bir ağızdan ne kocaman sözler çıkıyor!» Diyerek meseleyi geçiştirmek istedi.

Bertille bunu duymamışçasına anlatmaya başladı:

— «Bundan onaltı yıl önce... Kral olduğu için yeryüzünde her kötülüğü yapabileceğine güvenen ve gönlüne göre eğlence arayan bir adam; bu geceye benzeyen bir bahar gecesi, binbir bile ve dalavereyle mâsum ve sâf bir genç kızın evine girdi. Siz o adamı pek iyi tanırsınız Majeste... Çünkü o, sizdiniz!.. Genç kız da benim annemdi. Görüyorsunuz ya... Bende yalan, dolan yok. Ne olmuşsa onu anlatıyorum. Kendi düşüncemi kattığım da yok. Sizi düelloya dâvet etmesinden ötürü suçlu saydığınız genci bağışlamak istemiyorsunuz. Sanki o suç sizinkinden daha ağır bir suçmuş gibi... Ben, kurbanınızın kızı ve bizzat kurbanınız olan ben, yaptıklarınızdan ötürü sizi pekâlâ affedebiliyor ve sadece olayları olduğu gibi anlatıyorum!»

— «Çok teşekkür ederim, dilber yavrum... Devam edin... Cidden ilgilenmeye başladım.»

Bertille soğukkanlı tavrını elden bırakmadı:

— «O bahar akşamı, bu adam, genç kızın namusunu bir paralık etmek, kendisini kirletmek için, gücünden ve nüfuzundan yararlandı. Eğer yanılmış-

yorsam, bu suç, sizin affetmek istediğiniz suçtan bin kere daha büyüktür, Mösyö...»

«Mösyö» hitabı Kral için ağır bir hakaretti. Henri neredeyse bağırıp çağırmaya koyulacaktı ama, kendisini çabuk toparlayıp hafifçe gülümsedi. Genç kız devam ediyordu:

— «Oysa bilmiyordunuz ki... Hoş, bilseydiniz de, bu durum sizi, o suçu işlemekten alıkoyamazdı ya... Her neyse... Blanche de Saugis'in bir de nişanlısı vardı ve bu iki genç, çılgınca sevişiyordu.»

Henri'nin tüyleri diken diken olmuştu; sırtından soğuk terler boşanıyordu. Şimdiye kadar soğukkanlı görünmeye gayret etmişti ama, Bertille, gerçekten de Kral'ın bilinmesini istemediği şeylerden de bahsetmeye başlamıştı ve bu şeyler Kral'ı gitgide huzursuz ediyordu.

Bertille devam etti:

— «Annem, başına gelen utandırıcı olayı sevdiği gence söyleyemedi. Artık kendisini o delikanlıya lâayık görmediği için, bir bahane bularak ondan ayrıldı. Fakat o asıl delikanlı, annemin icat ettiği bahaneye kanmayacak kadar kendisini seviyordu. Annemi zorladı ve nihayet işin aslını kendisinden öğrendi. Bunun üzerine, asıl ruhu isyanla dolmasına rağmen annemden vazgeçmedi ve kendisiyle birlikte başka bir yere göç etmeyi, orada evlenmeyi teklif etti. Bu, cidden övünülecek bir teklifti. Fakat ne yazık ki annem, bu teklifi kabul etmeyecek kadar mağrurdu. O vakit sevgililer, birlikte, acı gözyaşları dökerek durumlarına şerefli bir çözüm yolu aradılar ve nihayet ölümle birleşmekte karar kıldılar. İhtihar etmek için hazırlanmışlardı ve kararlarını uygulayacaklardı ki bir gün, Blanche de Saugis, anne olduğunu anlayıverdi! O zaman ne yaptılar, neye karar verdiler, biliyor musunuz, Majeste? Annemin kar-

nındaki varlığı hayattan mahrum etmeye hakları olmadığını düşündüler. Ve ancak çocuk doğduktan sonra korkunç tasarılarını uygulamayı kararlaştırarak beklediler... Annem, beni doğurduktan sonra öldü... Doğumdan bir gün sonra, annemle sevgilisi, ölümü aynı kadehten içmişlerdi. Bu acıklı macera böyle kapanmış oldu. Şimdi size sorarım Mösyö... Buna iki katlı cinayet denmez de ne denir?..»

Kral'ın bütün neşesi sönmüştü. Genç kızı kışkırtıp söylediğine bin kere pişmandı. Sessizce dinliyordu.

Kızı, onun sustuğunu görünce, acıklı bir tavırla devam etti:

— «Böylece, doğuşumun ikinci günü anasız, babasız kalıvermişim... Fakat tâ, neden sonra öğrendim ki benim hayatta bir babam varmış... Fakat bu baba neredeydi? Ne iş yapıyordu? Kimdi? Bunları bilmiyordum. Annemin ölümünden sonra bana bakan ihtiyar bir sütnine. bana sık sık, babamla karşılaştığım takdirde kendisini affetmem lâzım geldiğini söyler dururdu...»

Bertille, yorulmuş gibi, bir an sustu.

Henri gayet yavaş bir sesle ve cesaretsiz bir tavırla söylendi:

— «Benim için olduğu kadar, sizin için de acı olan bu hâtıraları niçin tazeliyorsunuz?»

— «Bilmeniz lâzım da ondan... Hem zaten bunu siz istediniz. Benim hiç niyetim yoktu ki... Evet, ne diyordum?.. İşte şöyle böyle iki sene oluyor, sütninem beni Paris'e getirdi. Buraya niçin geldiğimizi sordüğüm vakit bana, babamın Paris'te oturduğunu, bu büyük şehirde ona yakın olacağımı ve böylelikle kendisine rastlamak ve onun beni tanıması için daha fazla fırsat bulabileceğimi söyledi. Ama babamın yüzünü, ondan sonra da göremedim... Halbuki sütni-

nem, babama haber verdiğini söyler dururdu. Acaba babam, benim varlığımı bildiği hâlde neden gelmemişti?,,»

Kral atıldı:

— «Şerefimle yemin ederim ki bana bunu haber veren olmadı!..»

Genç kız bir an dikkatle ve soğuk bir tavırla onun yüzüne baktıktan sonra:

— «Mümkündür,» dedi. «Aradan geçen zaman içinde zaten iyice ihtiyarlamış, çökmüş olan sütünnem de hastalandı ve ölürken bana küçük bir kutu vererek bu kutunun içindeki kâğıtları okumamı tembih etti. Ben, doğumumun ve annemin ölümünün sırrını işte bu suretle öğrendim. Fakat öğrendiğim şeyler çok acıydı. Özellikle hayatı hiç bilmeyen, gözü kapalı, onbeş yaşında bir genç kız için bu gerçekten birer korkunç darbeden başka bir şey olamazdı. Böyle olmasına rağmen, ihtiyar sütünnem af duygusunu bana öyle aşılarmıştı ki, babam olduğu hâlde beni arayıp sormayan adama lânet okumak, aklımdan bile geçmedi. Ama, bu babayı tanımayı da çok istiyordum. Bir gün, gizlice babamı doya doya seyrettim. Artık doğduğum yere dönmem gerekirdi ve dönebilirdim de... Bilmem hangi gizli ümit, beni Paris'te kalmaya zorladı. Emin olunuz ki babamın bir kral olması beni ne sevindirdi, ne de gururlandırdı. Yalnız, bazı bazı kendi kendime, bir kralın nasıl bu kadar alçalma-ya, bu kadar düşmeye razı olabileceğini soruyordum... Herşeye rağmen bir kerecik olsun konuşmak ve kendisini affetmek isteğiyle yanıp tutuşuyordum. Başka bir dileğim yoktu ve Kral'ın beni evlât olarak tanıması veya tanımaması benim için hiç önemli değildi. Zira prenseslik gözümü kamaştırmıyordu. Babamı bir kere öpmek, sonra da çıkıp, doğduğum eve dönmek... İşte bütün dileğim ve emelim buydu... Başka

hiçbir düşüncem olmadığına inanınız... Halbuki babam beni görmeye gelmedi... Hiç gelmedi... Artık kendisini unutmaya başlamıştım...

— «Öyle ama, nihayet geldim işte... Gerçi biraz geç oldu, bunu itiraf ederim...»

Genç kız, kırgın bir sesle:

— «Keşke hiç gelmeseydiniz, çok daha iyi olurdu,» dedi.

— «O da ne demek?...»

Bertille birden korkunç bir nefret ve kızgınlıkla bağırdı:

— «Bu demek ki, benim evime de tıpkı bundan onaltı yıl önce annemin evine girdiğiniz gibi girmek istediniz!.. Eğer size kim olduğumu söylemeseydim, anneme yaptığınız rezil hareketi onun kızına da, yâni öz kızıınıza da yapmaya kalkışacaktınız!»

Henri, ne söyleyeceğini şaşırmıştı.

— «Aklınızı mı kaçıyorsunuz siz, kızım?» Diye kekeledi.

Bertille, Kral'ın burnunun dibine kadar sokuldu ve gözlerinin içine bakarak:

— «İki kere el çırparak verdiğiniz ve benim tesadüfen balkondan duyduğum işaretin ne anlama geldiğini bana söyler misiniz? Hain Colline Colle'nin her akşam sıkı sıkı kilitlediği kapı, bu akşam acaba neden açık duruyordu? Ve bu rezil kadına, bu akşam kapıyı açık bıraktırmanızın size kaç mal olduğunu bana söyleyebilir misiniz?»

Kral, iyice afallamış ve kızının bakışları karşısında dehşet içinde gerilemek zorunda kalmıştı. Bertille:

— «Bakıyorum, ben yaşta bir genç kızın bu kadar hile ve düzeni nasıl meydana çıkarabildiğini kendi kendinize sorar gibisiniz... Ama, annemin alınyazı-

sının bana, ben yaştaki genç kızların hiç bilmemeleri gereken birçok şeyi öğretmiş olduğunu unutmayın... Bu da sizin korkunç eserlerinizden biridir. Görüyorsunuz ya, mösyö, sizden çok şey istemeye hakkım var. Halbuki ben sizden yalnız bir tek şey istedim. Bir sözü, bir tek davranışı unutmanızı rica ettim. Onu bile reddettiniz. Yaa! Peki, öyle olsun! Hem doğrusu da budur. Başladığınız işi tamamlamanız lâzım... Annesinden sonra kızını da öldürmelisiniz... Öyle ya, ortada mükemmel bir sebep var... Ben de onun gibi size hakaret ettim! İkimizi de zindana gönderin! Ben zaten hazırım! Hiç değilse bu sâyede, sizin sayenizde anneye kız, sevdikleri erkeklerle ölümde olsun birbirlerine kavuşurlar!»

Genç kız gözleri, bir ateş nöbeti geçiriyormuşçasına kızarmış bir hâlde, mağrur bir tavırla doğruldu. Yavaş yavaş kendini toparlayan Kral, onu hayranlıkla seyrediyor ve düşünüyordu: «*Ne demek istediğini nihayet anladım. Sevdiği erkekle beraber ölmek istiyormuş... Bir saat öncesine kadar tanımadığı adamı bu kadar sevmesi akıl almaz doğrusu... Ama, bu da pekâlâ gerçek işte... Hem canım, buna ben ne diye karışıyorum? Kızcağızın hayatına istediği düzeni vermesine neden engel olayım? Böyle olması, ikimiz için de daha hayırlı olur... Kendisini saraya götürünce başıma bir sürü dert açabilir... Kızcağız bal gibi haklı... Mademki öyle istiyor, olduğu gibi kalsın... Ama cidden hoşuma gitti... Cesur, dürüst ve son derece zeki bir kızmış meğer... Eh, ne de olsa, damarlarında akan kan, benim kanım.*»

Tam genç kıza cevap vereceği, üzülmemesini, işlerin istediği gibi yürüyeceğini söyleyeceği sırada, birdenbire dışarıdan gelen gürültüyü duyarak kulak kabarttı.

Bertille de bu gürültüyü işitmişti. Kral'ı umur-

madan balkona koşup sokağa baktı. Sonra ölü yüzü gibi renksizleşen yüzüyle, oda kapısına yöneldi. Kral da arkasından koşmuş sesleniyordu:

— «Nereye gidiyorsunuz?»

— «Baksanıza, adamlarınız onu öldürmeye uğraşıyorlar!.. Ben de onunla birlikte ölmeye gidiyorum.»

— «Canım, onun ölümünü isteyen kim? Hâlâ anlamadınız mı?..»

Sonra, âdetâ Kral olduğunu yeni hatırlamış gibi emredencesine sözlerine ekledi:

— «Buradan kımıldamayınız matmazel... Emir vermenin, her yerde ancak bana ait olduğunu daha fazla unutmamak gerek...»

Sonra o da balkondan sokağı dikkatle seyrederek durumu kavradı ve balkon kapısını ittikten sonra, içinden:

«Mükemmel... Daha üç-dört dakika dayanabilirler... Tam zamanında yetişeceğim demektir.» Diye söylendi. Ve sonsuz bir heyecan içinde bekleyen Bertille'ye dönerek yumuşak bir sesle:

— «Evlâdım, babanız ve kralınız olan bana ettiğiniz her türlü hakareti affediyorum,» dedi. «Şimdi siz susun da ben sözümü bitireyim. Sizi hiçbir şeye zorlamak niyetinde değilim. Kararı yine siz veriniz. Hayatınızı istediğiniz gibi düzenlemekte sizi serbest bırakıyorum. Birkaç gün sonra tekrar sizi gelip göreceğim. Merak etmeyin, bu sefer güpegündüz geleceğim ve yanımda öyle insanlar bulunacak ki kimse ziyaretimin kötü bir amaç taşıdığını düşüneyecek. Şimdi beni lütfen kapıya kadar götürün de geç kalmayalım!»

Bertille, heyecan içinde atıldı:

— «Gelin, Majeste! Çabuk gelin!.. Allah aşkına çabuk!..»

Kral :

—«Bir dakika!» Dedi. «Dışarıdaki kalabalık, bu saatte sizin evinizden çıktığını görürse ne der? Gerçi babanızı ama, bunu bizden başka bilen mi var?..»

— «Bence bunun hiç önemi yok. Şimdi vakit kaybetmemek daha doğru olur.»

— «Siz dediğime kulak verin de ötesine karışmayın. Ben tam vaktinde yetişeceğimi biliyorum, kızım. Bu evin arka kapısı filân yok mu?»

— «Olmaz olur mu Majeste? Courbâton Çıkma-zı'na açılan bir kapısı var. Gelin de çabucak gidelim.»

Bertille önden, Kral arkadan hızla yürüdüler.

Bir dakika sonra Kral, dışarıda devam etmekte olan eşine zor rastlanır dövüğe yetişmiş ve tam zamanında kesin emrini vererek; jandarmaların hücumunu bıçakla kesercesine durdurmuştu...

BİR GECE GEZİNTİSİ

Kral Dördüncü Henri, tam evin karşısında, meşaleleri tutan askerlerin ortasında durarak, sikkın bir tavırla sordu:

— «Bu nedir, Neuvy?»

Jandarma Komutanı pek şaşkın bir durumdaydı. Yavaş yavaş içine bir kuruntu girmeye, pot kırmış olmaktan korkmaya başlamıştı. Kral, saraydan dışarıya gizli ve yalnız çıktığı vakitler, hangi nedenle olursa olsun, etrafında gürültü edilerek, kendi varlığının belli edilmesinden hiç hoşlanmazdı. Majeste'nin sikkın hâli, Jandarma Komutanı'nın hiç hoşuna gitmemişti. Bir papara yiyeceğinden ödü kopuyordu. Ya şimdi Kral, böyle önemsiz bir olay uğrunda yapılan gürültü patırtıdan dolayı kendisini haşlarsa?.. Fakat olayın hiç de önemsiz olmadığını ve Yiğit Jehan aleyhinde kendisine sayısız evrak gönderilmiş bulunduğunu aklına getirince biraz ferahladı. Ne var ki Kral'a bir suikast yapılacağı iddiası da belgelere dayanmadığından, böyle bir harekâta girişmenin gerekçesi olamazdı. İyisi mi, bundan bahsetmemeli ve olayı, basit bir âsayiş meselesi şeklinde açıklamalıydı.

Neuvy bu kararı verince, delikanlıyı gösterdi ve:

— «Bunu tevkif etmek istedim, isyana kalkıştı, Majeste,» dedi.

Henri kaşlarını çatarak Jehan'a döndü ve sert bir sesle bağırdı:

— «Bu söze cevap verin bakalım, mösyö...»

Jehan sert adımlarla Kral'a doğru ilerleyerek

eğilip zarif bir selâm verdikten sonra, sonsuz bir kendine güvenle:

— «Bu adam, ne söylediğini bilmiyor, Majeste!» Dedi. «Bana kalırsa Kral'ın emirlerine karşı gelen ben değilim, kendisidir!»

Delikanlının, kendisinden «*bu adam*» diye söz etmesi ve bu da yetişmiyormuş gibi gayet alaylı bir edâ ile konuşması, Jandarma Komutanı'nı öfkeden çılgına çevirmişti. Jehan'ın sözlerine şiddetle itiraza hazırlanırken, Kral kendisini bir el hareketiyle durdurup Jehan'a sordu:

— «Olayı açıkla mısınız, delikanlı?»

Jehan aynı serbest edâ ile cevap verdi:

— «Gayet basit, Majeste... Majesteleri benim şurada, bu kapının önünde kendilerini beklememi ve sonra kendilerini Louvre'ye kadar uğurlamamı emir buyurmuşlardı!..»

Kral gayet hafif bir sesle mırıldandı:

— «Bana, böyle bir emir vermedim gibi geliyor!..»

Delikanlı hemen atıldı:

— «Doğrudur Majeste... Bunu ben arzulamıştım, siz de kabul etmiştiniz. Kral'ın bir isteği kabul etmesi, bir bakıma emir vermesi demek değil midir? Sonra efendim, birdenbire bu adam çıkageldi ve ortada hiçbir sebep yokken, sırf mevkiine güvenerek adamlarına beni yakalamalarını emretti. Tuttular, beni buradan zorla uzaklaştırmak istediler. Gerçi burada hazır bulunan Mösyö de Pardaillon da kendisine durumu anlatmaya çok çalıştı ama, komutan lâf dinlemek istemedi... Beni, Kral'ın emrine itaat etmekten alıkoymaya kalkıştı. Bu, Kral otoritesine karşı girişilmiş açık bir isyan değil midir? Sözde Jandarma Komutanı olacak... Bu mevkideki bir insanın Kral'ın emrine herkesten çok önem vermesi gerek-

mez mi? Bence onu bu hareketinden ötürü, çok yük-seğe asmalı ki başkalarına örnek olsun...»

Hiddetinden nefes alamayıp boğulacak hâle gelen Neuvy, bağırdı:

— «Majeste, izin veriniz de size...»

Henri, onun sözünü yine kesti:

— «Susunuz, mösyö...»

Sonra gülümsemesini zor tutarak:

— «Bakın, işin içyüzünün böyle olduğunu hiç sanmıyordum,» dedi.

Ve Pardaillan'a dönüp ilâve etti:

— «Ya siz, mösyö? Siz de beni beklemek için emir mi almıştınız?...»

— «Şüphemiz mi var, Majeste?»

— «Doğrusu hayret! Olur şey değil vallahi...»

Pardaillan hayretle bağırdı:

— «Yoksa Majeste, şu delikanlıyı beklemek için bana kesin emir vermiş olduklarını unuttular mı? Hattâ kendisini sıkıca tutup bekletmemi de ilâve etmişlerdi...»

— «E, ne demek yâni?...»

— «Şu demek ki ben de delikanlıyı sımsıkı tutmuş, burada bekliyordum!..»

Kral, gülmemek için kendini zor tutmuş, ama yüzüne garip bir tebessüm yayılmasına engel olamamıştı. Sonunda Jandarma Komutanı'na dönerek gayet ciddî bir tavırla:

— «Bu iki asîlzâde doğru söylüyor,» dedi. «Burada benim emrimle bekliyordlardı...»

Neuvy zorlukla yutkunup kekeleydi:

— «Majeste!..»

Henri, yumuşak bir edâ ile söylendi:

— «Haydi bakalım Neuvy, şimdi gidin... Siz sâ-
dık bir hizmetkârımsınız, bunu unutmayacağım!»

Bu cesaretlendirici sözden yüz bulan Jandarın Komutanı hemen atıldı:

— «Majestelerine çok önemli ve acele bir şey söylemek zorunda bulunuyorum.»

— «Yarın söylersiniz Neuvy, yarın... Şimdi gidin bakalım.»

— «Majeste, söyleyeceğim şey, şu delikanlıyla ilgilidir. O, sizin tahmin buyurduğunuz gibi asil ve kıbar bir genç değildir. Hakkında çok önemli şeyler öğrendim...»

— «Canım, yarın söylersiniz dedim ya!..»

Neuvy, boyun eğmekten başka çâresi olmadığını gördü. Adamlarını topladı ve alayla gülümseyen Jehan'a: «*Ben sana gösteririm!*» Gibilerden baktıktan sonra adamlarını toplayıp uzaklaştı.

Kral, ancak o zaman, bir köşede hareketsiz duran Yüzbaşı Praslin'e dönüp sordu:

— «Siz nasıl oluyor da, Louvre'deki nöbetinizi bırakıp buraya geliyorsunuz, bakayım?»

— «Majeste, beni buraya Mösyö Fouquet sürükledi. Saraya geldi ve Kral'a yapılan bir suikastten söz etti.»

Kral, birdenbire, muhabbet tellâhını hatırlamıştı. İlgisiz bir tavırla:

— «Öyle ya... Fouquet de burada olacaktı. Kendisini göremiyorum. Nerelerde acaba?» Diye söylendi.

Yanıbaşında bir inilti duyuldu:

— «Buradayım, Majeste...»

Henri, meşalenin ışığı altında, muhabbet tellâhının yüzündeki kıpkızıl çizgiyi gördü. Fakat adamın bu feci durumu kendisinde hiçbir üzüntü uyandır-

mağı. Doğrusu aranırsa Fouquet'i ne seviyor, ne de takdir ediyordu. O, Kral için bir âletten başka bir şey değildi. Zevk işlerinde yararlandığı bir âlet... Henri onu istediğı gibi kullanıyor, sonra da gerektiğı şekilde mükâfatlandırıyor. Aralarındaki ilişki hiçbir zaman bunun dışına taşmamıştı. Birkaç yıl önce Kral, kendisine asâlet unvanı verilmesinin hiçbir önemi olmayacağını bildirince, Parlâmento üyeleri de bu sözde saklı anlamı kavrayıp ona Marki de Varenne unvanının verilmesine razı olmuşlardı. Yeni Marki de büyük bir gururla Kral'ın kendi eliyle hazırladığı armayı kullanmaya başlamıştı. Oysa Kral'ın hazırladığı arma, biraz anlayışlı bir insanı, hiç de mağrur olmaya, övünmeye sevkedecek bir nesne değildi. Çünkü bu armada, boynunda çelenkten bir tasma bulunan, bir köpek resmi vardı.

Artık, Kral'ın, Fouquet'e arma hazırlarken ne düşünmüş olduğunu, kendisine ne kadar değer ve önem verdiğini bu olaydan anlayabiliriz.

Nitekim Henri, Fouquet'in yüzündeki berbat, kızıl çizgiyi görünce hiç aldırmadı. Tam tersine alayla karışık zâlim bir edâ ile:

— «Vah zavallı Fouquet vah!» Dedi. «Galiba senin yüzüne adamakıllı bir kırbaç indirmişler!»

Fouquet dişlerini sıkarak düzeltti:

— «Kırbaç değil, kılıçtı, Majeste...»

— «Canım, ha kırbaç olmuş, ha kılıç... Ne fark eder?.. Mesele, suratında çok kötü bir iz bırakmış olmasında... Bu iz uzun bir süre çıkmaz, bilir misin? Seni bu hâle sokanın eli pek hafif değilmiş yâni...»

Kral'ın, kılıç darbesini kimden yediğini sormamış olması, Fouquet'in dikkatini çekti. Bu durum Kral'ın bu işi yapanı pekâlâ tahmin ettiğı hâlde şimdilik bilmezlikten gelmeyi tercih ettiğini gösteriyordu. Fouquet de suratını bu hâle koyanın adını söylemekten

çekindi ama, alaylı bir tebessümle kendisini seyreden Jehan'a dik dik bakmaktan da kendini alamadı. Sonra tehdit dolu bir tavırla:

— «Merak etmeyin, Majeste...» Dedi. «Bir gün elbet ben de, bana bu oyunu oynamış olanla karşılaşacağım ve o zaman emin olun ki benim elimin bırakacağı iz de hatırı sayılır cinsten olacak... Öyle ki sillemi yiyen, bir daha yerinden kalkmayı başaramayacak...»

Jehan, Pardaillan'a döndü, tiksindiğini belirten bir edâ ile:

— «Şu aşağılık herife bakın, bir de böbürleniyor...» Dedi.

Kral da yapmacık bir acımayla Fouquet'e seslendi:

— «Sen git de yararı tedavi ettir, Fouquet... Benim hekimi bul da seni insan içine çıkabilecek bir hâle getirmesini emrettiğimi söyle...»

Sonra Yüzbaşı'ya dönerek ilâve etti:

— «Siz de hemen Louvre'ye dönün, Praslin!..»

Yüzbaşı, disipline düşkün bir adamdı. Emri alınca derhal itaat etmesi gerekirdi ama, birkaç saniye duraklamaktan kendini alamayıp saygılı bir tavırla sordu:

— «Peki, Majeste ne yapacaklar?»

— «Siz gidin. Beni merak etmeyin dostum... Bu iki yiğit asîlzâde beni korumak üzere burada bulunuyor...»

— «Şu hâlde içim rahat gidiyorum Majeste... Onların ikisinin bir tabura bedel olduğunu gözlerimle gördüm.»

— «Bir orduya, deyin Praslin... Bir orduya... Böyle dersenez, gerçeğe daha çok yaklaşmış olursunuz.»

Praslin, Kral'ın önünde saygıyla eğildikten sonra, Majeste'nin ağzından çıkan büyük takdir sözlerini kılları bile kıpırdamadan dinlemiş olan iki kahramanı da nezaketle selâmladı. Nihayet adamlarına dönüp komutunu verdi:

— «İleri, marş!...»

Kral, askerlerin tamamen gözden kaybolmasını bekledi. Arbres-Soc Sokağı, yeniden derin bir sessizliğe gömülmüştü. Müthiş dövüşü seyretmek için açılmış olan pencereler birer birer kapanmış, ayın soluk ışığıyla loş bir aydınlığa bürünmüş bulunan sokak, tamamen ıssızlaşmıştı.

Nihayet Dördüncü Henri'nin neşeli sesi yükseldi:

— «Haydi bakalım, şimdi de sıra bizde... İleri, marş!.. Talihin bana bahsettiği şahane muhafızlarla, güzel şehrimde bir gezinti yapayım...»

Pardaillan ciddi bir tavırla:

— «Majeste, ben ve arkadaşım, emirlerinizde olduğumuzu bildiririz,» dedi.

Kral, kurnaz kurnaz gülerek:

— «Evet ama, bu emirler işinize gelmek şartıyla... Fakat, doğrusunu söyleyeyim mi? Sizin gibi değerli arkadaşlar kolay kolay bulunmaz.»

Dördüncü Henri, Şövalye'nin koluna girmişti. Yürürken, muhakkak birisinin koluna girip yaslanmak da Kral'ın tuhaf âdetlerindendi. İki arkadaşını, yavaş yavaş Louvre yönüne götürüyordu. Kendini pek keyifli hissediyor ve bu gece gezintisinden son derece memnun görünüyordu. Ne solunda yürüyen delikanlının kendisine yaptığı hakareti ve saldırmaya kalkışmasını; ne Pardaillan'ın itaatsizliğini ve ters ters cevaplar vermiş olduğunu, ne de jandarmalarla yapılan boğuşmayı hatırlar göründü. Bunlara dair en ufak bir îmâda bile bulunmadı. Bütün bunlar, sanki

~~çifasından~~ silinmiş veya hiç olmamış şeylerdi. Son ~~bu~~ samimî bir edâ ile konuşuyor, sık sık şen kahkahalar atarak şundan bundan anlatıp duruyordu...

*

Abre-Sec Sokağı'nın ortasında, Birinci François çağından kalma Trahoir Çeşmesi vardı. Gecenin bu saatinde, çeşmenin çevresindeki gölgeliğe sinmiş üç karaltı ellerinde hançerleri, hiç kıpırdamadan ve ses çıkarmadan duruyor; çeşmeye doğru konuşa konuşa gelmekte olan üç adamı kolluyordu. Bu üç adam, o günün sabahında Yiğit Jehan'ın kapısı önünde, kendisini görmek için tereddütler, korkular geçiren üç silâhşor: Escargasse, Gringalle ve Carcagne'ydi.

Az önce de belirttiğimiz gibi, Kral, Pardaillan'ı sağına almış ve onun koluna girmişti. Yiğit Jehan da Henri'nin solunda yürüyordu. Çeşmeye yaklaştıkları zaman Dördüncü Henri ile Şövalye, sokağın sağına yanaştılar ve çeşmeyi solda bırakarak geçtiler. Fakat sokak burada çok daraldığı için Yiğit Jehan, biraz beklemek zorunda kaldı. Kral'la Pardaillan, hiçbir şeyin farkında değillerdi ve konuşuyorlardı. Delikanlı ise çizmesinin mahmuzunu düzeltiyormuş gibi yaparak orada bekleyen üç karaltıya birkaç kelime fıslıdadı ve sonra da tasasız bir tavırla çeşmeden uzaklaşıp Kral'la Pardaillan'a yetişti. Sonra hep birlikte sola dönerek Saint - Honoré Sokağı'na girdiler.

Yiğit Jehan'la yanındakiler uzaklaşınca üç arkadaş, saklandıkları kuytuluktan meydana çıkmışlardı. Üçü de ölüm tehlikesi atlatmışçasına sararıp solmuştu.

Escargasse söylendi:

— «Vallahi ucuz kurtulduk!..»

Carcagne de ilâve etti:

— «Az kalsın, reise saldıracaktık desenize!..»

Gringalle de derin bir nefes alarak söylendi:

— «Allah korudu! Saldırısaydık, uçümüzü de haklar, leşlerimizi şuracıkta bırakırdı..»

Escargasse:

— «Aman, sus, Gringalle!» Dedi. «Bunun lâkır-dısı bile içimi ürpertiyor!»

— «İyi ama canım, bu gelenler arasında onun bulunduğunu bilmek için insanın kâhin olması lâzım...»

— «Ben size söylemedim mi? Dikkat edin, bu ses, onun sesine benziyor demedim mi?»

— «O bizim sesimizi bile duymadığı hâlde, bizi eliyle koymuşçasına buldu...»

— «Heyecandan ölecektim. Geceleri de kedi gibi görüyor yahu!..»

Oraya yağlı bir kuyruk yakalamak için sinmişlerdi. Emeklerinin boşa gitmiş olmasına canları sıkılmıyor değildi ama, ucuz kurtulmuş oldukları için de memnundular.

Escargasse tekrar söze başladı:

— «Eh, şimdi emri duyduunuz ya... Öteki iki arkadaşına görünmeden onları gözden kaçırmayacağız. Bir yandan da işaret verir vermez saldırıya hazır bir durumda olacağız!..»

Gringalle:

— «Bana öyle geliyor ki esaslı bir dövüş olacak!» Dedi.

Carcange de düşüncesini belirtti:

— «Eh... Herhalde verimi de ona göredir. Onun, öyle enti püften işler için harekete geçtiğini hiç gördünüz mü?...»

Üç ahbap çavuşlar bir yandan fısıll fısıll konuşur-

... öte yandan da duvar diplerine, kuytu köşelere sığınarak, ayaklarının ucuna basa basa ve en ufak bir gürültü bile çıkarmamaya dikkat ederek, önlerinde giden üç adamın peşine düştüler... Bu arada da bütün dikkatlerini, önde gidenlerin en ufak hareketlerini bile gözden kaçırmamaya verdiler...

Kral ve beraberindekiler sola dönmüş ve Louvre'nin arka taraflarından Tuileries Sarayı'na giden Echelle Sokağı'na sapmışlardı. Bu sokakta Paris Piskoposu'nun bir işkence merdiveni vardı. Din mahkemesi dinsizlikten ötürü mahkûm ettiği suçluları bu merdivene getirerek cezalandırırdı...

Kral Dördüncü Henri işkence merdiveninin önünde bir an durduktan sonra, turistlere bilgi veren bir rehber edâsıyla anlatmaya başladı:

— «Henri de Malestroit, 1344 yılında zincire vurulduktan sonra tıpkı buna benzeyen bir merdivene bağlanmış, taş yağmuruna tutularak öldürülmüştü!..»

Kral, biraz sustuktan sonra ilâve etti:

— «Henri de Malestroit'in suçu neydi bilir misiniz?... Kral'a isyan etmek!..»

Şövalye'yle Yiğit Jehan ister istemez irkildiler... Bu, tehdit dolu bir imâ idi.

Pardaillan, sakın ve tıpkı Kral gibi tasasız bir tavırla söylendi:

— «Çok şükür, günümüzde artık bu çeşit canavarca işkenceler uygulanmıyor!..»

Jehan da ilâve etti:

— «Hattâ Kral'ın canına kastetmeye kalkışanlara bile...»

Dördüncü Henri, bir an durduktan sonra:

— «Evet bu işkence artık kullanılmıyor. Bunun

yerine çarmıh işkencesi var...» Dedi ve hemen yürümeye koyuldu.

Kral'la arkadaşlarını arkalarından adım adım izleyen üç ahbap çavuşlar da durmuşlar, onları uzaktan gözetliyorlardı...

Escargasse, merakla sordu:

— «Merdivenin önünde ne halt ediyorlar?»

Gringalle, garip bir hüznle:

— «Bilmem ki!» Dedi. «Kendini bilen, derli toplu insanlar, işkence âletlerinin önünde durup da onları seyretmekle vakit geçirirler mi? Sanki şu mendebur merdivenin görülecek nesi var?.. Ben ne diyorum biliyor musunuz? Bu çeşit işkence âletlerini böyle merakla seyredenleri yakalamalı. Mademki hoşlarına gidiyor, onlara, seyrettikleri âletin işkencesini birkaç saat tattırmalı... Bak bakalım bir daha böyle işkence âletlerini seyretmeye kalkışırılar mı?..»

Carcange atıldı:

— «Yerden göğe kadar hakkın var azızim! Doğrusu ben, birkaç saatimi bu mendebur âletlerden birinin üstünde geçirdiğim için, şimdi bunların bulunduğu yollardan geçmek bile istemiyorum.»

Escargasse de arkadaşının düşüncesine katıldı:

— «Al benden de o kadar!..»

Bu sırada, peşinde oldukları gece yolcularının tekrar yola düzüldüklerini görmüş, yine binbir ihtiyatla onları arkalarından izlemeye koyulmuşlardı...

Böyle, sessiz sadasız yürürlerken Carcange birdenbire fısıldadı:

— «İyi ama biz Concini'yi unuttuk!.. O, bizi bekliyor!..»

Escargasse de:

— «Aa!.. Sahi! Ben de tamamiyle unutmuştum...» Dedi.

Gringalle, sert bir tavırla:

— «Çatlayıncaya kadar beklesin!» Dedi. «Şimdi reisimizin emrindeyiz. Concini de kim oluyormuş?»

Escargasse tasdik etti:

— «Doğru! Doğru söylüyor!.. Bizim Jehan'ımız var! Yiğitler yığdı Jehan'ımız!.. Concini biraz beklerse patlamaz ya!..»

— «Escargasse, ben de sizinle aynı fikirdeyim ama Concini'nin de bizim için önemsiz bir adam olduğunu söyleyemeyiz sanırım! Geçimimizi asıl onun sayesinde sağladığımızı unutmayalım! Gerçi Jehan başkanı-mızdır, onun emirlerini yerine getirmek, boynumuzun borcudur. Fakat Concini'yi de hiç ihmale gelmez, iki gözüm... Onu da idare etmek lâzım!..»

— «Bu lâfın doğru Carcagne! Onun için, şu iş biter bitmez hemen Concini'ye dönüp, onu kandıracak bir yalan buluruz.»

— «Dikkat! Önümüzdekiler durdular!..»

— «Vay canına! Onlar nerede durdular öyle?.. Sarayın kapısı değil mi orası?..»

— «Yoksa bizim başkan bizleri de saraya mı sokacak dersin?..»

— «Gözümüzü açalım ahbablar! Asıl önemli dakika geldi çattı galiba!..»

Dördüncü Henri, Louvre Sarayı'nın arka kapısından birinin önünde durup, bir süre yanbaşında birer asker gibi dikilen iki yol arkadaşına hayranlıkla baktı. Sonra birdenbire elindeki anahtarı kapının kilidine soktu. İki adama, içeride kendilerini yakalamaya hazır asker bulunmadığını isbat etmek istercesine kanadı ardına kadar açıp, onlara içeriyi göstererek nazik bir edâ ile:

— «Mösyöler,» dedi. «Beni buraya kadar uğurladığınızdan ötürü çok teşekkür ederim!»

Sonra Pardaillan'a dönerek birdenbire ciddileşti ve:

— «Ben, yalnız, size birçok şey borçlu olduğumu hatırlıyor, bundan başka da hiçbir şey hatırlamak istemiyorum. Olup biten herşeyi unuttum gitti!» Dedi.

Pardaillan eğilerek tebessümünü gizledikten sonra oldukça dokunaklı bir nezaketle:

— «Mademki Majesteleri bana örnek oluyorlar, şu hâlde ben de kendileri gibi yapacak ve hepsini unutaacağım!» Dedi.

Kral: «*Ama sen de epey kabalık yaptın!..*» Demek isteyen bu imâli sözlere karşılık vermekten çekindi ve Jehan'a döndü:

— «Size gelince delikanlı... Ben sizi tanımıyorum. Fakat sizi affedeceğime söz verdim. Bu bakımdan kusurlarını bağışlıyorum! Yalnız, bana inanın ki Paris'in havası size yaramayacak! Biraz diğer eyaletlere geziye çıkarsanız, sizin için çok yararlı olur düşüncesindeyim!..»

Yüzünün rengi uçan Jehan, soğukkanlılığını kaybetmemek için büyük bir çaba harcadı. Selâm vermek için eğildi ve tekrar doğrularak, kendisine söylenmek istenen şeyleri anlamamış gibi:

— «Kral hazretlerine minnettarım. Yazık ki şimdilik Paris'te işlerim var!» Dedi.

Kral şaşalayıp göz kırptı ve oldukça soğuk bir tavırla söylendi:

— «Şu hâlde öyle davranınız ki bir daha sizden bahsedildiğini işitmeyeyim!..»

Henri bu sözden sonra Pardaillan'a dostça bir selâm verdi ve hemen içeriye dalarak delikanlının cevabını beklemeden, kapıyı kapadı.

PARDAILLAN VE JEHAN

Kral kapıyı kapayınca, Pardaillan'la Jehan, çok cesur adamlar olmalarına rağmen, ağır bir yükten kurtulmuşçasına derin bir nefes aldılar.

Şövalye, genç arkadaşına dönerek samimî bir tavırla sordu:

— «Buraya gelinceye kadar hep, tevkif edileceğimizi bekliyordunuz değil mi?»

Jehan aynı samimiyetle cevap verdi:

— «Evet Mösyö. Ya siz, de aynı şeyi beklemiyor muydunuz?»

— «Hayır! Ben böyle bir şey beklemiyordum! Fakat Kral, işkence merdiveninin önünde bizi birdenbire durdurup da mânalı mânalı konuşmaya başlayınca, benim de içime bir kuşku girmede değil... Şimdi düşünüyorum da diyorum ki bu imâların beni tam tersine rahatlatması gerekirdi... Çünkü sizden, başka hiçbir şekilde öcünü alamayacağını anlayan Kral, hiç değilse işkencenin lâfını etmek suretiyle seni üzmeye ve böylece kendince intikam almaya kalkmıştı...»

— «Yok canım?..»

— «Evet. Bu onun huyudur. Kral'ın kendisine epey sıkıntı veren ve başına bir hayli dert çıkaran, Dük de Guise'nin kardeşi Dük de Mayenne'den nasıl intikam aldığını biliyor musunuz?»

— «Hayır, bilmiyorum. Fakat bana anlatmak lütfunda bulunacağınızı sanırım.»

— «Öyleyse dinleyin... Dük de Mayenne'nin pek şişman bir adam olduğunu herhalde işitmişsinizdir.

Dük, Kral'la barışmaya geldiği gün, Kral kendisini sarayın upuzun koridorlarında bir uçtan öbür uca dolandırmaya başlamış... Bir yandan da konuştuğu için pek tabii olarak Mayenne de ona cevap yetiştirebilmek amacıyla peşinden ayrılamıyor, o da Kral'la birlikte koridorun bir başından bir başına, kan ter içinde, soluk soluğa koşup duruyormuş... Bu acayip koşuşmalı konuşma, onbeş dakika kadar sürmüş ama, Mayenne de artık yorgunluktan düşüp bayılacak bir hâle gelmiş. Kral bu muzipliği daha uzatırsa belki de adamcağızın tikanıp oracıkta kalıvereceğini düşünerek durmuş ve gülümseyerek kendisine demiş ki: *«Şimdi gidin dostum!.. Ve şundan da emin olun ki size bu yaptığım kötülükten başka bir kötülükte bulunacak değilim!..»*

Yiğit Jehan söze karıştı:

— «Dük, epey ucuz kurtulmuş...»

Pardaillan tekrar geçmişî hatırlamaktan ileri gelen dalgın bir tavırla:

— «Ucuz da lâf mı?» Dedi. «Ben öyle Kral'lar tanıdım ki Henri'nin bu tuhaf işkencesini mumla aratırlar. Halbuki bana kalsa, bu memleketin ne Kral'a, ne taca ve ne de tahta ihtiyacı vardır. Ben bu düşünceyi, kırk yıldan fazla bir zamandan beri gide gele aşındırdığım uçsuz bucaksız yollarda edindim. Halbuki herkes böyle düşünmüyor ve insan kitlelerinin ille de bir efendiye muhtaç olduklarına inanıyor... Diyelim ki bu düşünce doğru olsun! Mademki insanlar başlarına muhakkak bir efendi istiyorlar, ben bu efendinin Henri olmasını tercih ederim. Hiç değilse o iyi yüreklidir ve çoğunlukla dürüst hareket eder. Diğer Kral'lar için pek de aynı şeyi söyleyemem doğrusu... Zaten başkaları için yapmayacağım şeyleri Henri uğrunda yapmış olmamın sebebi biraz da budur...»

Yiğit Jehan, büyük bir memnunlukla dinliyor, arada sırada başını eğerek aynı düşüncede olduğunu belirtiyordu...

Pardaillan bir süre dalgın kalakaldı. Sonra düşüncelerinden sıyrılmış gibi gözlerini genç arkadaşına dikip sordu:

— «Ya Kral bizi yakalatmak isteseydi, ne yapardınız?..»

Jehan, cevap yerine elini kaldırıp, yüksek sesle gecenin karanlığına seslendi:

— «Gelin buraya!..»

Daha bu emir ağzından henüz çıkmıştı ki Gringalle, Escargasse ve Carcagne yerden bitercesine beliriverdiler. Reislerinin önüne kadar geldiler. Elleri kılıçlarının kabzasında, başları dik ve topukları bitişik vaziyette, hareketsiz durdular. Gözlerini delikanlıya dikmiş, sonsuz hayranlık ve sadâkat ifade eden gözlerle bakıyorlardı.

Delikanlı, Şövalye'nin onları iyice seyretmesine fırsat bıraktıktan sonra sordu:

— «Ee?.. Buna ne dersiniz?»

Şövalye bir şey söylemedi ama, düşüncesini hafif bir hayret ıslığı çalarak belirtti. Bu cevap, şüphesiz, yeteri kadar açıktı.

Çünkü, üç arkadaşının mağrur bir edâ ile göğüslerini kabarttıkları görüldü. Genç başkanları, onları bir süre bakışlarıyla okşadıktan sonra bu resmî duruşlarını bırakıp rahat edebileceklerini gösterir bir işaret yaptı ve Pardaillan'a dönerek ciddî bir tavırla söylendi:

— «Kral, şimdi benim için saygıdeğer bir insan olmuştur... Sebebinizi siz de biliyorsunuz!..»

Ve bir an durduktan sonra ilâve etti:

— «Ancak, onun aleyhinde hiçbir teşebbüste bulunmamaya karar vermem, kendimi savunmadan, koyun gibi boğazlatmaya göz yumacağım anlamına gelmez! Öyle yağma yok! Eğer Kral beni yakalatmaya kalkışsaydı bu delikanlılarla beraber savunmaya geçtim. Ve size yemin ederim ki iş bu noktaya vardktan sonra galip gelmesek bile ölümüzden başka bir şey elde edemezlerdi.»

Pardaillan son derece kurnaz bir gülümseyişle söylendi:

— «Pek doğru! Zaten ben, bu adamlar peşimize takıldıkları andan itibaren maksadınızı anlamıştım. Ve ne yalan söyleyeyim, ben de sizin yerinizde olsam başka türlü hareket etmezdim!..»

Şövalye, bu konuşmadan pek fazla bir şey anlamayan üç silâhşora döndü. Ayrı ayrı her birinin gözlerinin içine bakarak sordu:

— «Bizden ayrılıp Louvre Sarayı'na giren ve sizin üstüne çullanmak istediğiniz arkadaş kimdi, biliyorsunuz demek ha?.. Şu hâlde ben size söyleyeyim. Bu arkadaş, Kral'dı. Şimdi artık bunu bildiğinize göre, size bir soru daha sorayım: Başkanınız sizlere, ona saldırmak üzere emir vermiş olsaydı, kendisinin Kral olduğunu bile bile, bu emre boyun eğermiydiniz?»

Jehan, Şövalye'nin bu soruyu hangi amaçla sorduğunu anlamıştı. Şöyle biraz geri çekildi. Ellerini göğsünde kavuşturdu ve verilecek cevabın ne olduğundan emin, gülümseyerek beklemeye koyuldu...

Üç ahbap çavuşlar, şaşkın, birbirlerinin yüzlerine baktılar. Bu şaşkınlıkları, ne cevap vereceklerini düşündüklerinden değil, başkanlarının Kral'la yanyana, arkadaşça dolaştığını işitmiş olmalarından ileri geliyordu... Fakat, nihayet kendilerini toparladılar ve Gringalle söze başlayıp dedi ki:

— «Birkaç yıl oldu... Beni tevkif etmişlerdi. Annemle, benden küçük olan kızkardeşim o sıralarda hastaydılar. Gerçi ben serüven düşkününü bir adamımdır ama annemle kızkardeşimi çok severim. Çünkü onların, benden başka dayanakları yoktur. Onlar hasta oldukları sırada benim deliğe tıkmamın ne korkunç bir şey olduğunu ve beni nasıl çileden çıkardığını bilemezsiniz. Aksi gibi hastalıkları da bulasıcıydı ve kimse yanlarına girmeye cesaret edemiyordu. Hapisaneden çıktığım zaman ikisinin de çoktan ölmüş olduklarına inanıyordum. Dünyadan ümidimi kesmiştim. Halbuki, kimsenin yapmak istemediği, cesaret edemediği şeyi, Mösyö Jehan yapmış!.. İki hastamı da benim elimden gelmeyecek kadar mükemmel bir şekilde tedavi etmiş ve ikisini de bir an olsun muhtaç durumda bırakmamış. Ne yazık ki ihtiyar annem, hastalığın verdiği dermansızlığa dayanamayıp öldü. Mösyö Jehan, onun için mükemmel bir cenaze töreni yaptırdı. Allaha şükürler olsun, kızkardeşim kurtuldu. Ben size Mösyö Jehan'ın, dünyanın iyiliksever insanı olduğunu gösteren bunun gibi daba bir sürü örnek verebilirim. İşte bu yüzden biz, Mösyö Jehan emrettiği zaman, gözümüzü kırpmadan ateşe bile atılırız!..»

Yiğit Jehan, yüzüne karşı övülmekten duyduğu sıkıntıyla, Gringalle'yi tersledi:

— «Budala! Bu saçma sapan hikâyelerle Şövalye'nin kafasını ne diye şişiriyorsun?»

Pardaillan, yumuşak bir edâ ile söze karıştı:

— «Yok, yok, azarlama... İyi etti de anlattı. Doğrusu, söylediklerine pek ilgi duydum. Eee... Şimdi ne yapmak niyetinde olduğunuzu sorabilir miyim?»

Yiğit Jehan çok önemli bir soru karşısında kalmışçasına irkildi ve kesin bir tavırla:

— «Yanımda böyle gözüpek arkadaşlar olduktan

sonra, dünyaya kafa tutabilirim,» dedi. «Öyle de yapacağım... Her ne pahasına olursa olsun, kendime yükseliş yolunu açmam lâzım... Yükselip bir mevki sahibi olmak zorundayım. Ya da mahvolup gitmem benim için kaçınılmaz bir şey...»

Pardaillan, soğuk bir tavırla cevap verdi:

— «Korkarım ki bu ikinci son sizi bekliyor!»

Jehan aklının karmakarışık düşüncelerle dolu olduğunu gösteren hırçın bir kahkaha attıktan sonra, heyecanlı bir edâ ile:

— «Hiç önemi yok!» Diye bağırdı. «Bana neler söylediğini duymadınız mı? Kral'ın kızınıymış, mösyö... Laf mı bu? Bir Kral kızı!.. Mademki bir kere gözlerimi bu kadar yükseslere kaldırmak çılgınlığını yaptım. Onun seviyesine yetişinceye kadar yükselmek zorundayım. Bu işte ya başarıya ulaşırım ya da ölürüm.»

Pardaillan bir an dikkatle ona baktıktan sonra acımış gibi kendi kendine mırıldandı:

«Zavallı delikanlı!..»

Ve yüksek sesle söylendi:

— «Bir kere işin içine aşk karıştı mı, bir kral kızıyla bir dilenci kızı arasında fark olmaz. Bu sözüm hiç aklınızdan çıkmaz. Kimbilir, belki bunu hatırlayıp tamiri imkânsız bir hatâda bulunmaktan çekinirsiniz. Şimdilik Allahaismarladık... Bakın saat, gece yarısını çaldı. Gidip biraz dinlenirsem fena olmayacak!..»

Jehan derhal atıldı:

— «Sizi böyle bırakabilir miyim? Ancak evinizin kapısına kadar uğurladıktan sonra terkedebilirim, mösyö...»

Sonra her zamanki uluorta hareketlerine hiç uymayan, samimî bir utangaçlıkla ilâve etti:

— «Tabîî, izin verirsiniz...»

Pardaïllan gayet nâzik:

— «Bu benim için büyük bir zevk olur.»

Dedikten sonra, hâlâ karşılarında duran üç silâhşora dönerek gayet dost bir tavırla:

— «Geceniz hayırlı olsun, çocuklar!» Diye bağırdı.

Jehan da hemen ilâve etti:

— «Duydunuz ya... Haydi şimdi işinize gidin bakalım... Artık size ihtiyacım yok... Geceniz hayırlı olsun!»

Üç silâhşoru şaşkınlık içinde orada bırakarak, aldırmadan Pardaïllan'ın yanına geçti. İkisi de ağır adımlarla oradan uzaklaştı.

Üç ahbap çavuşlar orada bir an öyle kalakaldılar. Aralarında kısa bir fiskos geçtikten sonra delikanlının arkasından seğirttiler...

— «Heey! Mösyö Jehan! Bir dakika! Bir dakika!»

Delikanlı, ters bir tavırla dönüp azarladı:

— «Böyle boğazlanıyormuşçasına, dañalar gibi ne böğürüyorsunuz?...»

Üçü de korku içinde duraklamıştı. Söylemek istedikleri şeyin. delikanlının boşuna gitmeyeceğinden çekiniyor olacıklardı ki, tereddüt ediyor, birbirlerini teşvik için dirsekleyip duruyor, fakat hiçbiri ağız açmıyordu. Jehan, kendilerini tanıdığı için, bu durumun uzayıp gideceğini kestirerek bağırdı:

— «Ne o? Dilinizi mi yuttunuz? Escargasse, senin dilinin altında bir bakla var... Hele şu baklayı ağzından bir çıkarıver bakalım!..»

Escargasse, içlerinde, ağzı en gevşek olanıydı. Hemen atılarak:

— «Şey!.. Şey, efendim... Concini meselesi var da...» Diye kekeledi.

Jehan kızarak:

— «Concini meselesi de neymiş? Cehennemin dibine kadar yolu var keratanın... Aptal herif sen de... Hem bunu anlatmak için başka zaman mı kalmadı? Yarın konuşuruz...» Diye söylendi ve gerisin geriye döndü:

Escargasse bağırdı:

— «Ama yarın çok geç olacak, reis!.. Yapacağımız işi biraz sonra yapacağız!»

Jehan uzaktan cevap verdi:

— «Sizin işinizden bana ne? Yarın anlatırsınız işte...»

CONCINI'NİN YENİ AŞKI

Üç ahbap çavuşlar, Jehan'ın birdenbire kendilerini orta yerde bırakıp gitmesinden ötürü büyük bir endişe içindeydiler. Şaşkın şaşkın şöyle söylüyorlardı:

— «Öp babanın elini!»

— «Hoppala!»

— «Çıkabilirsen çık bakalım, şimdi işin içinden!..»

Kendini ilk toparlayan, yine Escargasse oldu. Upuzun kollarını, Tanrıyı şahit tutuyormuşçasına göğesini kaldırdıktan sonra kesin bir karar vermiş bir insan tavrıyla:

— «Eh,» dedi. «Bizden günah gitti. Kendisine anlatalım diye yırtındık ama, kafasına bir kere gitmeyi koymuş. Kimseyi dinlemiyor vesselâm... Artık ne olacaksa olur.»

İki arkadaşı da başlarını sallayarak bu sözleri söylemekte yerden göğesine kadar haklı olduğunu belirtti. Ama buna rağmen endişelerini de bir türlü yene-memişlerdi.

Escargasse, böyle durup çene çalmakla işi halledemeyeceklerini düşünerek:

— «Gidelim,» diye seslendi. «Sinyor Concini, artık kendisini sipsivri ortada bıraktığımızı sanmış, meraka düşmüştür.»

Bu söz üzerine hemen harekete geçtiler. Hızlı adımlarla ve herhalde alışkanlıktan olacak, duvar diplerinden sürüne sürüne, gizlene gizlene yürümeye

başladılar. Bir yandan ortalığı kolluyor, bir yandan da fısıfısıf konuşuyorlardı:

— «Bana öyle geliyor ki, Mösyö Jehan, söyleyeceklerimizi dinlemediğine çok pişman olacak!..»

— «Neden pişman olacakmış? Onun bu işle ne ilgisi var? Ah, sen yok musun, Gringalle, sen her zaman böyle uğursuz lâflar eder durursun!»

— «Carcagne'nin hakkı var. Arbre-Sec Sokağı'nda bir tek kız yok ya... Bir sürü kız var. Sende birazcık akıl olsa, böyle saçma lâflar etmezsin be Gringalle!»

— «Orası öyle, ama...»

— «Aması ne? Sinyor Concini, göz koymak için bula bula bizim Jehan'ın yavuklusunu mu buldu? Herhalde başka bir kızdır bu... Ama bu sokak meselesi benim de bir parça zihnimi kurcalıyor doğrusu...»

— «Ben de onu söylüyorum ya işte... Bu yüzden reise şu meseleyi haber verebilseydik, içimiz daha rahat olurdu, diyorum...»

— «Eh, canım, suç bizde mi? Kendisi bizi dinlemek istemedi...»

— «Ne olursa olsun, işin ucunda ölüm yok ya... Yanlış bir iş yaparsak, sonradan tamir etmeye çalışırız...»

Escargasse, bir an sustuktan sonra söylendi:

— «Bizim Jehan'ı duydunuz mu ne dedi? Yavuklusu, Kral'ın kızymış!..»

— «Duymaz olur muyuz? Lâfa bak... Seninkisi kulak da, herkesinki kepçe mi?»

Bu sözü Carcagne söylemişti. Gringalle de atıldı:

— «Bizim reisin de gözü hep böyle yükseklerde...»

Escargasse atıldı:

— «Ne demek istiyorsun? Aptal, sersem herif!»

— «Demek istiyorum ki...»

Escargasse, öfkeyle arkadaşının sözünü kesti:

— «Yâni bir kral kızı, bizim Yiğit Jehan'a çoktur demek istiyorsun öyle mi? Ağzını topla! Ona on kral kızı fedâ olsun!.. Aksini söylemeye cesaret edecek varsa haddini bildirir, kulaklarını kesip köpeklerle atarım vallahi!..»

Az kalsın, hiç yoktan kavgaya tutuşacaklardı. Bereket versin ki gözetlemekle görevlendirildikleri Arb-re-Sec Sokağı'na ulaşmış bulunuyorlardı. Artık gevezeliği bırakmaları ve gürültü çıkarmamaya dikkat etmeleri lâzımdı. Üç ahbap çavuşlar, her zaman üzerlerine aldıkları görevi gereği gibi başarıp, aldıkları parayı hak etmeye çalışırlardı. Nitekim bu işe de olanca dikkat ve gayretleriyle giriştiler.

Sokağı bir baştan bir başa hızla taradılar. Courbâton Çıkmazı'nı da çabucak gözden geçirdiler. Sonra Bertille'nin evi önünde bir süre durdular...

Courbâton Çıkmazı da, Arb-re-Sec Sokağı gibi sessiz ve ıssızdı. Burada yalnız insanlar değil, eşya da uyumuşa benziyordu.

Gözetlemek emrini almış oldukları evin çevresinin tamamen boş olduğuna iyice kanaat getirince hızla Saint-Honoré Sokağı'na yöneldiler ve Concini'nin evine girdiler.

Uşaklar, kendilerini, hemen orta büyüklükte, iyi döşenmiş bir yazı odasına soktular. Bu odada genç bir adam, sinirli ve sabırsız adımlarla üç aşağı beş yukarı dolaşıp duruyordu.

Léonora Galigai, Kraliçe'nin odasından çıktıktan sonra, dışarıda kocası Concino Concini'yi buldu.

Adam sabırsızlıkla Marie de Médicis'in huzuruna kabul edilmeyi bekliyordu.

Fransa sarayında büyük bir rol oynamaya başlamış olan Concini, orta boylu, düzgün yapılı, henüz genç denebilecek bir adamdı. Geniş bir alnı, şakaklarına hafifçe kır düşmüş saçları ve kıpkırmızı dudaklarının üstünde siyah, ince bir bıyığı vardı. Onun da, tıpkı karısı gibi, en fazla dikkati çeken tarafı çok güzel, parlak, zeki ve büyüleyici gözleriydi. Bu gözler sâyesinde yüzüne, derhal, istediği anlamı verebiliyordu. Bütün hareketleri, kendisinin mağrur bir kimse olduğunu gösteriyordu. Giydiğini kendine yakıştırmayı bilen, gayet göz alıcı bir adamdı.

Léonora, kocasını görünce ona, içlerinde derin bir aşk okunan gözlerle baktı.

Halbuki Concini, ~~ona~~ ~~karşı~~ son derecede ilgisiz ve aldırışsızdı. Bir yandan bıyıklarıyla oynarken, yavaşça karısına yaklaştı. Sonra, âdetâ yabancı bir insanla konuşuyormuşçasına soğuk bir ciddiyetle:

— «Léonora,» dedi. «O delikanlı eve geldi. Sizin tembihlerinizi gözönünde tuttum ve kendisiyle karşılaşmaktan kaçındım. Şimdi hâlâ beni bekliyor olmalı...»

Léonora'nın göğsü büyük bir heyecanla inip kalktı. Hafifçe içini çektikten sonra gayet sâkin bir sesle cevap verdi:

— «Bu işin böyle olması için, çok önemli sebepler vardı Concino...»

— «Para ile iş gördürdüğümüz bu serseriye daha uzun süre yanınızda tutacak mısınız? Benim bugün ona ihtiyacım var...»

Léonora, dudaklarında sinsî bir gülümseyiş belirerek, müthiş bir soğukkanlılıkla cevap verdi:

— «Yazık! Bundan sonra ona iş gördürmeyece-

ğinizden pek korkarım. Eğer kendisini yarın da göremezseniz, bir daha hiç görmemeniz mümkündür. Böyle daha iyi değil mi? Küstahlığı ve gururuyla epey canınızı sıkmış olan bu hayduttan, bir çırpıda kurtuluvereceksiniz işte...»

Concini'nin yüzünde bir sevinç ifadesi belirdi. Hafifçe gülümseyerek yavaş sesle sordu:

— «Ne o? Kendisine pek önemli bir görev vermiş benziyorsunuz...»

Léonora, biraz önce çıkmış olduğu kapıya gizli gizli baktıktan sonra, dudaklarının ucuyla fısıldadı:

— «Nihayet kendisine de kabul ettirdim. O iş, bu akşam olacak...»

Concini, heyecandan sapsarı kesildi. Elini alışkanlıkla, buz gibi ter damlalarının belirdiği alına götürdü ve çevresine ürkek, korku dolu gözlerle bakındı.

Yapayalnızdılar... Marie de Médicis'e bütün varlığıyla ve körü körüne bağlanmış olan Catherine Salvagia, Kraliçe'siyle âşığının buluştukları daireye yabancı ve istenmeyen kimseleri sokmamaya çok dikkat ederdi. Bununla Léonora sarayda bir sürü casus bulunduğunu ve bu casusların en umulmadık zamanda, en umulmadık yerlerde beliriverdiklerini de pekâlâ biliyordu. Bunun için, tatlı bir tavırla kocasına payladı:

— «Kendinizi toplayın Concino'cuğum... Gülümsemeye çalışın... Belki bir gözetleyen vardır.»

Concini çabucak kendini toparladı. Yapmacık bir edâ ile gülümsedi ve son derece mâsum bir tavırla fısıldadı:

— «Bu işi Yiğit Jehan mı yapacak?»

— «Evet... Hatırlarsanız, bu serserinin küstah ve mağrur tavırlarına kızıp kendisini başınızdan uzak-

laştırmaya karar verdiğiniz zaman size sabretmenizi söylemiştim. Sebebi buydu. Bir gün bu işin olacağını, o zamandan sezmiştim.»

— «Şimdi anladım... Peki, herhangi bir aksilikten korkmuyor musunuz?»

— «Hiçbir şeyden korkum yok... Bütün tedbirlerimi ona göre aldım. Hiç merak etmeyin.»

Léonora bir an sessiz durdu. Sonra yüzünün anlamı değişti. Büyük bir çaba harcıyormuş ve kendini zorla tutuyormuş gibi bir tavır takınarak, acı bir tavırla söylendi:

— «İçeride sizi bekliyor. Gidiniz. Kendisini oyalamaya bakınız. Kararından caymamasını sağlamaya çalışınız.»

— «Merak etmeyin. İş istediğiniz gibi idare edeceğim.»

Concini bu söz, kendine olan sonsuz güvenine dayanarak söylemişti. Halbuki tavrında, mütemadiyen oynamakta olduğu oyundan yorulmuş, bitkinleşmiş bir hâl vardı. Sanki, Kraliçe'nin heyecanla beklediği bu buluşma, kendisine büyük bir sıkıntı verecekmiş, âdetâ onun yanına girmek istemiyormuş gibi davranıyordu.

Léonora, kocasını çok iyi tanırdı. Bu hâli, gözünden kaçmadı. Concini'nin Kraliçe ile sevişmekten bezmiş olmasına sevinmesi gerekirken, tam tersine endişelendi. Gerçi kocasına bu konuda hiçbir şey söylemedi ama, adamın neler düşündüğünü iyice anlamak istiyormuş gibi gözlerini bütün dikkatiyle Concini'nin gözlerine dikti...

Sonra umursamaz bir tavırla söylendi:

— «Bu gece nöbetçiyim, Louvre'de yatacağım!»

Concini'nin gözlerinde bir sevinç ışığı yanıp söndü. Léonora, bunun da farkına vardı. Fakat çok

kuvvetli iradesi sâyesinde yine hiçbir şey belli etmemeyi başararak son derece sâkin bir tavırla devam etti:

— «Siz de benim gibi Louvre'de yatarsanız daha iyi olur, kanısendayım. Neden olduğunu anlıyorsunuz tabii...»

Concini hemen atıldı:

— «Ben sizinle aynı fikirde değilim. Tam tersine, herkesin, benim bu geceyi evimde geçirdiğimi bilmesi daha iyi olur düşüncesindeyim.»

Léonora bir an düşündükten sonra:

— «Doğru... Belki de hakkınız var,» dedi.

Concini, karısını inandırmış olmasından ötürü rahat bir nefes aldı.

Léonora ise içinden şöyle söylendi: «*Bu gece serbest kalacağına pek seviniyorsun ha?.. Eh, git bakalım, Concini, git !.. Randevuna koş, bakalım. Elbet bir gün, nereye gittiğini meydana çıkaracağım!*»

Sonra yüksek sesle konuştu:

— «Ama, sakın bu gece sokağa çıkayım demeyin! Hiç olmazsa...»

Kadın cümlesini yarıda kesti. Concini, soran gözlerle bakınca, Léonora devam etti:

— «Hiç olmazsa saat onbir buçuğa kadar evden ayrılmayın... O zamana kadar herşeyin bitmiş olacağını sanıyorum!»

Sonra birdenbire, kendini unutmuşçasına resmî konuşma tarzını bıraktı ve sevmeyen bir kocadan başka herkesi duygulandıracak olan ilgi ve endişe dolu bir tavırla ekledi:

— «Gerçi ben, herşeyi düşünüp hesap ettiğimi sanıyorum ama, ne olur, ne olmaz... Bir de bakarsın, kötü bir tesadüf, tatsız bir olaya yol açar. Onun

için kimse seni, saat dokuzla gece yarısı arasında sokakta gördüğünü söylememelidir. Dinle beni, Concini! Evinde kal!.. Hiç olmazsa üç saatçik sabret! Bu işte canımızın söz konusu olduğunu unutma, Concini!..»

Concini, kendisinden hiç beklenmeyen tatlı bir tavırla cevap verdi:

— «Bütün gece evden kımıldayacak değilim. Sana söz veriyorum ki hiçbir yere çıkmayacağım.»

Genç kadın, yapmacık uysallığı görünce, kocasının yalan.söylediğini daha iyi anlayıp ürperdi ve son derece ümitsiz bir hâlde düşündü: «Gidecek, gidecek ama, gözünü korkuttuğum için, gece yarısından sonra gidecek! Demek daha önümde vaktim var.»

Ve titreyen bir sesle söylendi:

— «Haydi şimdi git de daha fazla bekletme, Concino!..»

Bu sefer Concini'nin yüzünde bir sıkıntı ifadesi belirdi. Bıyıklarıyla oynayan eli birdenbire aşağıya düştü. Kendine bir âşık görünüşü vererek zarif bir hareketle topukları üstünde döndükten sonra uzaklaştı.

Léonora, derin bir sevgi okunan bakışlarla onu peşinden takip etti ve kocası artık kendisini göremediği için, kendini tutmaya lüzum görmedi. Bütün kıskançlığı ve acısı, yüzünde belirdi.

Concini'nin girdiği odanın kapısının kapanmasıyla çıkan gürültü üzerine Léonora dalgınlığından uyandı. Hüzünlü hüzünlü başını salladı. Sonra çehresine tasasız bir ifade vermeye gayret ederek uzak-

laştı. Fakat bu ifade, kendisini seyredecek gözlere, içinden geçenleri sezdirmemek için yüzüne takılmış bir maske gibiydi...

Genç kadın yüreğinde zaptedilmez bir isyan kabarak, içinden söyleniyordu: «*Concino seviyor! Ben de şimdiye kadar bunun, bir türlü farkına varamadım. Hiçbir şey görmedim, hiçbir şey sezmedim. Nasıl oldu da gözlerim bu derece kapandı? Nasıl oldu da beni bu kadar aldatabildi? Yoksa aklımı mı kaçırıyorum? Hayır... İmkânı yok, yanılmış olamam! Onu ben de tanımazsam, kim tanıyacak? Onun muhakkak gözlediği bir şey var... Ama, ne?.. Gerçek bir sevgi mi, yoksa geçici bir gönül eğlencesi mi? Ne olursa olsun, ikisi de aynı kapıya çıkar. Her iki durum da tehlikeli... O kadar ki bunların kesinlikle önüne geçilmesi lâzım. Marie'nin dul kalıp bütün Fransa'da tek başına hüküm sürme imkânına kavuşacağı bir sırada Concino'nun gidip başkalarıyla sevişmesine göz yumabilir miyim? Kraliçe'yi bu karışıklık zamanında biz idare edecek, çekip çevirecek ve çıkarlarımızın gerektirdiği şekilde kullanacağız. Bu sıralarda onun yanından hiç ayrılmamamız lâzım. Acaba Concino'nun sevdiği kadın kim? Saraylı kadınlardan biri olsaydı, imkânı yok gözümünden kaçmazdı... Herhalde başka birisi... Kim olduğunu bir öğrenirsem, vay onun hâline! Zaten kocamın Marie ile sevişmesine göz yummanın bana neye mal olduğunu bir ben bilirim, bir de Tanrı... Bu yetmiyormuş gibi, bir başkasıyla da sevişmesine asla göz yumamam! Anlaşılan bu gece Concino, sevgilisini görmeye gidecek. Yarın da nasıl olsa, onun kim olduğunu ve nerede oturduğunu bana haber verecekler... Herşeyi öğrenip anladıktan sonra seninle ve yeni sevgilinle hesaplaşırız, Concino!..»*

Léonora Galigai, kafasında birbirini kovalayan bu düşünceler olduğu hâlde eve gitmiş, Yiğit Jehan'ı

buldurup yanına çağtırdıktan sonra ona, Kral'ın, Bertille'yi apansız bastırmak için Fouquet vasıtasıyla Colline Colle adındaki kadını elde ettiğini bütün ayrıntılarıyla anlatarak, baskının o akşam saat onbir sularında olacağını bildirmişti. Bu suretle öfke ve kıskançlığı son sınırına varan Jehan'ın, genç kızın kapısında nasıl nöbet beklediğini ve nasıl Kral'ı öldürmeye karar vermiş olduğunu ve Pardaillan'ın da tam zamanında işe karışarak Kral'ı kurtarışını ve ondan sonra meydana gelen olayları okuyucularımız hatırlayacaklardır...

İşte Léonora'nın o kadar ustalıkla kurup hazırlamış olduğu plân, bu şekilde suya düşmüştü.

*

Beri yanda, Concini de durumun son derece tehlikeli olduğunu düşünüyor ve en ufak bir yanlış davranışın kendilerini ele verebileceğini, bunun sonucunun da karısıyla birlikte işkence sehpasında can vermek olacağını biliyordu. Hattâ Kral öldürülmüş olsa da, kaatili idam edilmediği sürece kendisi de tehlikeden kurtulmuş sayılamazdı. Bunun kadar önemli olan bir başka nokta da, kaderinin tam mânasıyla Kraliçe'nin elinde olması ve ona candan bağlı bir âşık rolü oynamak zorunda bulunmasıydı. Kraliçe isterse onu, kimsenin erişemeyeceği yüksekliklere çıkarır, isterse uçurumların en derinine atardı.

Concini için servet de, şeref de, zafer de, hattâ bundan sonra yaşayabilmek de, sâdece Kraliçe karşısında oynayacağı oyunun başarısına bağlıydı...

Nitekim o gün de karısından ayrıldıktan sonra Concini yine bütün zekâsını ve kurnazlığını kullanarak, mükemmel bir âşık rolü oynamış ve Kraliçe'yi her zamankinden daha çok kendisine vurgun ve mut-

lu bir durumda bırakarak evine dönmüştü. Öte yandan Léonora da, Yiğit Jehan'ı kışkırtmayı başarmış ve hemen üç silâhşor arkadaşına haber ulaştırıp onları yanına çağırtmış, kendilerine uzun uzun talimat vermişti.

Bu talimatın verilmesine yol açan olayı incelersek şu sonuçlara varacağız:

Dördüncü Henri en yakınlarından birkaç sırdaşına, aşk hikâyelerini anlatmadan rahat edemezdi. Kral'ın bütün aşk serüvenlerine karışmış bulunan Fouquet'den başka altı kişi daha vardı ki Kral'ın bütün gönül maceralarını bilirlerdi. Fakat bu sırdaşların da başka sırdaşları olmayacağını düşünmek elbette saflık olur... Onlar da, bu sırdaşlara, bildikleri herşeyi anlatırlardı. Bunlar yetmiyormuş gibi sarayda bir sürü hafiye ve dedikodu meraklısı da vardı. Tabii, olup bitenleri bunlar da haber alırlardı...

Kral, Bertille'ye âşık olunca, bu sırrını sırdaşlarına; onlar da kendi sırdaşlarına açmış ve sonunda sarayda meseleyi bilmeyen kimse kalmamıştı.

Gerçi Concini hiçbir vakit Kral'ın sır dostlarından olmamıştı ama, saraydaki adamları aracılığıyla herşey olduğu gibi, bu yeni aşk mâcerasını da çabucak öğrenmişti. Bunun üzerine içinde bir merak uyanmış, zaten kendi evine yakın olan Arbres-Soc Sokağı'na gitmiş ve tesadüfen Bertille'yi balkonda görür görmez, genç kıza gönlünü kaptırvermişti. Bu kıızı, Kral'dan kurtarıp kendine mal etmek için tek çâre, her ne pahasına olursa olsun, kaçırmaktı. Concini de buna karar vermişti.

Bu karardan sonra, Escargasse, Carcagne ve Gringalle'yi kaçıрма işinde kullanmayı tasarlamış ve silâhşorları, Arbres - Soc Sokağı'na göndererek ortalığı kolağan ettirmişti. Kral'ın, bu sokakta öldürüleceğini de biliyordu. Nasıl olsa üç silâhşor da Kral'ın öl-

dürüleceği sırada orada bulunacaktı. Şu hâlde, olayı en ince ayrıntılarına varıncaya kadar herkesten önce kendisi öğrenebilirdi. Adamlarının üçüne de, genç kızın gece yarısı kaçırılacağını, bu bakımdan o vakte kadar evi dikkatle gözetlemeleri gerektiğini söylemiş ve sonucu gelip kendisine bildirmelerini de sıkı sıkı tembih etmişti.

Üç arkadaşın bu işi gereği gibi başaracaklarına inancı vardı. Onlar, sâdece kızı kaçırmak için evi kolladıklarını sanarak, hiç ummadıkları bir olaya, Kral'ın öldürülmesine şahit olacak ve tabii, özellikle bu olayı görmeleri için gönderildiklerini, asla farketmeden gelip Concini'ye olan biteni, bir bir anlatacaklardı. İşte, Concini'nin kızı kaçıрма plânı da onların getireceği habere göre düzenlenecek, fakat silâhşorlar, bir tek işle görevlendirildikleri hâlde öteki işi yerine getireceklerdi. Böylece Concini, bir taşla iki kuş vurmuş olacaktı.

Onbirinci Bölüm

KURNAZLIK YARIŞI

Üç silâhşor Concini'nin odasına girdikleri zaman, saat gecenin biri olmuştu. Concini, tam bir saat-tir, heyecan, endişe ve korku içinde kıvranı-yordu. Üç arkadaşın onu bu kadar büyük bir endi-şe içinde kıvrandıran asıl sebepten haberleri bile yoktu. Onlarca, mesele basit bir kız kaçırma olayın-dan ibaretti ve Concini, şüphesiz, büyük aşkının et-kisiyle bu derece meraklanıyordu. Ne var ki silâh-şorlar, kendilerine verilmiş olan bu kız kaçırma gö-revinin hazırlığını eksiksiz bir şekilde yapmışlardı. İşlerini gereği gibi başardıklarından ve efendileri ta-rafından takdir edileceklerinden emindiler.

Fakat bu efendinin gayet ters huylu bir adam ol-duğunu bildikleri ve epey de geciktikleri için sözü, işlerinde çenesi en kuvvetli olan Escargasse'ye bı-rakmayı uygun buldular.

Yalnız, onların yapacakları açıklamayı öğrenmeden önce Arbrec-Sec Sokağı'nda karşılaştıkları manzarayı bilmemiz yerinde olacak...

*

Üç ahbap çavuşlar Arbrec-Sec Sokağı'na girer girmez, karşıdan gelmekte olan muhafız askerlerini görünce, yaklaşmanın kendileri için hayırlı bir sonuç vermeyeceğini düşündüler ve olayları uzaktan izlemeyi daha uygun gördüler.

Kuytu bir yer bulup henüz sinmişlerdi ki birdenbire arkalarından jandarmalar çıkageldiler. Silâhşorlar gizlendikleri yerden, meşalelerin ışığında, Jandarma Komutanı'yla adamlarını iyice seçtiler. Kala-balık arttıkça, bizimkiler, aşırı merakın insana fayda yerine zarar getireceğini düşünerek, tabana kuvvet, Trahoir'e kadar kaçmaktan daha uygun bir hareket olamayacağına karar kıldılar.

Bunun sonucu olarak da Concini, tabii umduğu gibi bir taşla iki kuş vuramadı. Zira üç ahbap çavuşlar, asıl görülmesi gereken olayı göremeden sıvıştılar. Sadece uzaktan kulaklarına bazı bağırp çağırma lar gelmiş, hattâ kılıç şakırtısına benzeyen birtakım sesler de çalınmıştı. Bütün bu gürültülerden, Bertille'nin evinin önünde şiddetli bir dövüş olduğu sonucu çıkarılabilirdi ama, Concini'nin istediği ayrıntılı bilgi elde edilemezdi...

Silâhşorlar, ancak, küçük sokak tekrar karanlık, ıssız ve sessiz hâline kavuşunca, gözetlemekle görevlendirildikleri eve yeniden yaklaşabildiler. Fakat bu sefer de karşılarına başka bir engel çıktı. Ansızın beliren üç kişi, daracık sokakta bir aşağı bir yukarı dolaşıyor, bağıra çağıra konuşup hahkahalar atıyor-

du. Üstelik bu adamlar, silâhşorların gözetleyecekleri evin önünden ayrılmaya da pek niyetli görünmüyorlardı. Birden akıllarına geldi: Sakın bu üç kişi de onlar gibi aynı evi gözetliyor olmasındı? Yoo? Bakın işte buna dayanamazlardı... Zira bu durum, Sinyor Concini'nin kendilerine verdiği bu görevi başarmalarına engel olabilirdi.

Üç yabancının kıyafetlerinden, asker olmadıkları da besbelliydi. Asîlzâdeler gibi giyinmişlerdi. Kala-balık da değildiler. O hâlde üç arkadaş, hemen bu üç asîlzâdenin üstüne çullanıp işlerini bitirebilirlerdi. Asıl bir taşla iki kuşu şimdi vuracaklardı. Böylece hem şimdiye kadar bir türlü yapamadıkları işi başaraklar, hem de epey paralı olduklarını sezdikleri şu üç asîlzâdeyi soyup soğana çevireceklerdi.

Ne yazık ki Yiğit Jehan, onları çeşme başında kısırtıverince, bütün hayâlleri suya düşürmüştü.

*

Concini, kapının açıldığını ve üç kabadayının odaya girdiğini görünce derin bir soluk aldı. Nihayet o kadar merak ettiği şeyi öğrenecekti. Derhal sinirli sinirli dolaşmayı bıraktı ve yazı masasının başına geçerek orada ayakta durup adamlarına baktı.

Üç ahbap çavuşlar da masaya doğru ilerleyerek Concini'nin karşısına dikildiler.

Concini, keskin bakışlarıyla üçünün de yüzünü gözden geçirerek, ne haber getirdiklerini hemen keşfetmek istedi ve aynı zamanda da ters ters söylendi:

— «Nereledesiniz? Tam bir saattir sizi bekliyorum!..»

Escargasse, yapmacık bir üzüntüyle cevabı yaptırdı:

— «Ah, Monsenyör!.. Sizi beklettik diye ne üzuldük, ne üzüldük bir bilseniz!.. Öyle değil mi Gringalle? Ama, ne yapalım ki bir türlü sokaktan geçmek imkânını bulamadık. Hattâ bir aralık, size gelmekten ümidimizi bile kesmiştik.»

Concini, bir araba lâkırdı arasından bir tek cümle üzerinde durdu: «*Bir türlü sokaktan geçmek imkânını bulamadık.*» Sevinçle ürpererek düşündü: «*Yaa! Demek ki iş oldu, bitti bile...*» Mademki gönderdiği adamlar sokaktan geçememişlerdi. Bu kalabalığın toplanabilmesi için çok önemli bir olayın meydana gelmesi gerekirdi. Bu önemli olayı düzenleyen de Léonora'dan başkası olamazdı tabii... Şimdi bilmek istediği şey şuydu: Kral öldü mü, yoksa sadece yaralandı mı? Bunu, farkeştirmeden şu üç salağın ağzından almak, ama, kendilerine Concini'yi ilgilendiren şeyin asıl bu mesele 'olduğunu da asla sızdırmemek lâzımdı. Böyle bir zekâ oyunu ise, Concini gibi bir adam için, işten bile değildi.

Concini, birkaç saattir gergin duran sinirlerinin verdiği bitkinlikle koltuğa çökerek bacak bacak üstüne attı. Sonra, masanın üstünde duran küçük bir kamayı eline alarak bununla ilgisiz bir tavırla oynamaya başladı ve bir taraftan da gayet soğuk, sert bir sesle:

— «Dikkat edin,» dedi. «Eğer bana inandırıcı bilgi vermezseniz, sizi hemen kovarım! Neymiş başınıza gelen o olağanüstü iş bakalım?»

Bu tehdit üzerine üç ahbap çavuşlar birbirlerinin yüzlerine endişeyle baktılar. Doğrusu buradan kovulmak hiç işlerine gelmiyordu. Bu, son derece memnun kaldıkları bir kapıydı. Çünkü sık sık iş çıkmadığı hâlde, iyi para alıyorlardı...

Bilgi vermeyi üzerine almış olan Escargasse, çok önemli şeyler anlatacağı izlenimini uyandırmak için

pek ciddî bir tavır takındı ve yapmacık bir heyecanla titrettiği sesiyle:

— «Yerden göğe kadar hakkınız var, Monsenyör,» dedi. «Buyurduğunuz gibi başımıza gelen şey, gerçekten olağanüstü bir iştir. Korkunç, tüyler ürpertici bir olay. Göreceksiniz ki hem saray çevresi, hem de halk, bu olaydan uzun zaman bahsedeceklerdir.»

Escargasse, bir yandan, aslında hiçbir şey anlatmaksızın lâf ebeliği yapıyor, bir yandan, sözlerinin Concini'de uyandırdığı etkiyi onun yüzünden okumaya çalışıyor ve bir yandan da nasıl bir martaval atacağını düşünüyordu.

Ne yazık ki Escargasse'nin, karşısındakinde etki uyandırmak ümidi pek çabuk suya düştü. Concini kayıtsız bir tavırla söylendi:

— «Allah Allah! Neymiş o olay? Hem sarayı, hem de halkı bu kadar heyecanlandırması için çok büyük bir felâket meydana gelmesi lâzım... Sonra, demin yollardan geçemediğinizi söylediğinize göre, sokakların sizin gibi haydutları alıkoyacak kadar kalabalık askerî birliklerle tutulmuş olması gerekiyor...»

Concini bu sözleri söylerken, her nedense gülümsemek tenezzülünde bulunmuştu.

Üç ahbap çavuşlar, onun gülümsediğini görünce büyük bir keyifle kahkahayı bastılar. Ağzı kulaklarına varan Escargasse:

— «Monsenyör hazretlerinin ne eşsiz bir zekâsı var? Maşallah leb demeden leblebiyi anlıyorlar. Kendilerine bir şey anlatmaya gerek yok ki... Hepsi anladılar bile.» Diyerek Concini'yi göklere çıkardı. Böyle bir palavra ile bir türlü uyduramadığı martavalı anlatmak derdinden kurtulacağını sanmıştı. Fakat adamın bu övgü karşısında buz gibi hissiz kaldığını görünce, çâresiz bir şeyler uydurmak ge-

rektiğini düşündü. Hem zaten Concini, askerî birlikler, büyük bir felâket gibi sözlerle ona bazı ipuçları da vermişti. Artık uyduracağı hikâyenin anahtarı elindeydi. Bu hikâyenin ayrıntıları ise, palavrayı savurdukça kendiliğinden sökün ederdi. Escargasse, adamı kızdırmamak için hiç durmamak gerektiğini sezerek bol keseden atmaya başladı:

— «Efendim, sokak, ben diyeyim elli, siz deyin yüz Jandarma tarafından tutulmuştu. Başlarında Mösyö de Neuvy de vardı. Biz bunların arasına bir giriş girdik ki efendim, bir daha çıkmamız mümkün olmadı. Çünkü jandarmaların bir kısmı Seine nehri tarafını, bir kısmı da Trahoir yönünü tutmuşlardı ve öyle sıkışık saflar halinde duruyorlardı ki aralarından değil biz, kuş bile geçemezdi. Bu kadar jandarma yetmiyormuş gibi bir de muhafız askerleri, Mösyö de Praslin, Mösyö de Fouquet ve daha bir sürü tanınmış insan vardı. Bütün bu kalabalık, büyük bir heyecan ve endişe içinde gürültü patırdıyı göklere çıkarıyordu. Durumu görünce düşündük ki yiğitliğin onda dokuzu kaçmak veya bir tarafa sinmektir. Çünkü, yakalanırsak, bizi bir daha çıkamayacağımız bir deliğe tıkacakları kesindi. Bu yüzden sizi de bekletmek zorunda kaldık, ama görüyorsunuz ki suç bizde değil.»

Escargasse'nin anlattığı bu hikâyenin birçok tarafı doğrudu. Yalnız o, hikâyenin bazı yerlerini temize çıkaracak bir kılığa sokmuştu ki bunda da yağlı kapıyı kaybetmek endişesinin payı olduğu kesindi.

Escargasse, bu uygunsuz gecikmede kendilerinin bir rolü olmadığını anlatmakla işin içinden sıyrılabileceğini sanıyordu. Concini'nin kendisinden daha başka şeyler, daha müthiş hikâyeler beklediğini hesaba katmıyordu. Aklınca, Concini, özellikle neden

bu kadar geç kaldıklarına kızmıştı. Eğer Escargasse bu gecikmede kendilerinin suçu olmadığını meydana koyarsa, hesabı yüzünün akıyla vermiş olacaktı.

Oysa aldanıyordu. Concini, gecikme meselesini çoktan unutmuştu. Escargasse'nin anlattıklarını, görünüşte pek ilgisizce dinliyordu ama, gerçekte, söylenen her kelimeyi harfi harfine kafasına yerleştiriyordu.

Gerçi şimdiye kadar Escargasse'nin ağzından ne Kral'la, ne de herhangi bir suikastle ilgili tek söz çıkmamıştı ama, silâhşoron anlattıkları, önemli bir olayın meydana geldiğini de pekâlâ gösteriyordu. Fakat Escargasse'nin söyledikleri Concini'ye yetmiyordu. Onun asıl öğrenmek istediği, Kral'ın öldürölüp öldürölmediğiydi. Bunu apaçık soramaya cağı için dolambaçlı bir yoldan amacına ulaşmaya çalışarak, Escargasse'nin anlattıklarına inanmaz gibi görünüp sordu:

— «Sen neler anlatıyorsun Allahaşkına! Yok, yüz Jandarma sokağı tutmuş... Yok, Praslin'le Neuvy gelmişler... Nedir bunlar?.. Yoksa adamakıllı bir çarpışma mı oldu?»

— «Oldu mu da söz mü efendimiz? Söylesenize çocuklar!.. Bakın. Monsenyör, adamakıllı bir çarpışma olup olmadığını soruyor. Ah, bilseniz neler oldu neler, efendimiz! Yaralılar (ölüler diyecekken caydı)... Yaralıları da saymıştık... Kaç taneydiler Gringalle? Söylesene canım, ne çekiniyorsun?»

Gringalle uluorta bir sayı attı:

— «Altı!..»

— «Duydunuz mu Monsenyör? Tam altı yaralı!..»

Concini düşünüyordu: «*Mademki yaralı var, o hâlde bir şeyler olmuş! Bir suikaste teşebbüs edildiği besbelli! Olay gözümde canlanıyor... Mademki*

bu delikanlı, Fouquet'in adını söyledi... Demek ki Kral, yalnız gitmemiş. Fakat Yiğit Jehan, buna rağmen darbeyi indirmiş olmalı! O zaman Kral'ın yanındakiler onun üstüne saldırmışlardır. Oysa Jehan öyle kolay kolay hakkından gelinecek adam değildir. Oracıkta birkaçının da işini bitirivermiştir. Jandarmalarsa, herhalde Léonora tarafından, bizden şüphe edilmesini önlemek için özellikle oraya gönderilmiş olacaklar... Zaten olay yerine biraz geç gitmiş olmaları da bu meselede Léonora'nın parmağı olduğunu gösteriyor. Bunların hepsi hoş, güzel... Fakat Kral ne oldu? Yaralandı mı? Yoksa şimdiye kadar birkaç kere olduğu gibi yine yakayı sıyırdı mı?»

Silâhşorlar, Concini'nin dalgın dalgın düşündüğünü görünce çıt bile çıkarmaktan çekinerek birbirlerine mânalı mânalı göz kırpmakla vakit geçirdiler. Ama, efendilerinin bu kadar basit bir gecikme üzerinde böyle önemle durup düşünmesine de için için kızıyorlardı. Concini'yi aldatmaya kesin olarak karar vermişlerdi ve o, düşünmeyi uzattıkça, berikiler de kendisine içlerinden bol bol küfür yağıdırıyorlardı.

Nihayet Concini yine kayıtsız bir tavırla omuz silkip tekrar söze koyuldu:

— «Bana öyle geliyor ki sizin yakalanmaktan ödünüz patladığı için, olan biteni gözünüzde fazla büyütmüşsünüz, delikanlılar!.. Hem, önemli bir şey olsaydı bana derhal haber vermezler miydi? Sizin büyük bir çarpışma diye bahsettiğiniz şey, muhakkak ki her zaman görülen basit bir sokak kavgası olacak. Kimbilir, belki de suikaste teşebbüs edilmiş, basit bir cinayet filân işlenmiştir...»

Concini «suikast» ve «cinayet» ten bahsederken farkında olmadan sesini kısmıştı. Fazla ileri gitmekten çekinen Escargasse de onun gibi kısık bir sesle ortaya kaçamaklı bir lâf attı:

«Canım zaten savaş, çarpışma, dövüş, kavga, cinayet veya suikast dediğiniz nedir ki? Üç ayağı beş yuvarı aynı şeyler değil mi?»

Bunları söylüyordu ama, adamakıllı şaşkın bir hâli vardı. Düşüncelerini gizlemek için çaba harcadığı belliydi. İki arkadaşı da onun yüzüne bakıp, kendi yüzlerini onunkine göre ayarlıyordu. Concini bu durumu görünce, ister istemez şöyle düşündü: «Yaa! Bu heriflerin bildiği daha birçok şey var ama, söylemekten çekiniyorlar. Ne olursa olsun. Ben de öğreneneğim işte!»

Ve Escargasse'ye yumuşak bir sesle sordu:

— «Demek bir cinayet oldu? Eh, peki, öldürülen kim? Söyle canım, çekinmeden söyle... Öldü mü, yoksa sadece yaralandı mı?»

— «Doğrusu, size kesin olarak bir şey söyleyemem, Monsenyör. Siz de pekâlâ bilirsiniz ki bizim gibi zavallılar, jandarmaların ve muhafızların karışıklıkları işlere pek burnumuzu sokmak istemeyiz. Sonra hâlimiz ne olur? İşte bu bakımdan bir tarafa sinmek zorunda kaldık ve fazla bir şey göremedik. Üstelik ortalık öyle karışmıştı, sağa sola koşuşanlar öyle gürültü patırdı yapıyorlardı ki fazla bir şey anlamaya imkân da yoktu. Bununla birlikte...»

Concini, heyecandan soluk soluğa onun sözünü kesti:

— «Bunula birlikte?.. Ne oldu bununla birlikte?..»

— «Şöyle bağırıldığını duyar gibi oldum: «Aman, ne korkunç bir felâket! Ne korkunç felâket!»

Concini çılgınca bir sevinçle içinden söylendi:

«Öyleyse öldü!.. Artık, Fransa'ya ben hâkimim!..»

Bu çılgınca sevincine rağmen yüzündeki ifade pek

değişmedi. Hafiften gülümsüyor, boyuna kamasıyla oynuyordu. Aynı kayıtsız tavrıyla:

— «İyi ama, olayın bu kadar büyük bir heyecan uyandırması, ölen zavallının çok önemli bir adam olduğunu göstermez mi? Kimmiş acaba? Göz ucuyla olsun kendisini göremediniz mi? Size neden soruyorum, biliyor musunuz?.. Hani sakın tanıdıklarım-dan, ahbablarımdan biri filân olmasın diye...»

Concini bu sözleri söylerken, bütün dikkatiyle Escargasse'nin yüzüne bakıyordu.

Öte yandan bir sorgu yargıcı önündeymişçesine soru yağmuruna tutulmasına gittikçe sinirlenen Escargasse de içinden şöyle söyleniyordu: «*Seni gidi makarnacı seni! Bir isim vereyim istiyorsun, değil mi? İsim vereyim de yarın işi araştır ve yalan söylediğimi öğrenince beni kov... Hay şalak hay! Sen beni kovmuşsun umurumda mı be? Bu yaşa kadar da sâyen-de gelmedik ya! Geçim kapısı bir taraftan kapanırsa, öte yandan açılır... Dur hele ben sana usturuplu bir martaval atayım da aklın başına gelsin. Zaten senin, Kraliçe ile aranın da iyi olduğu söyleniyor. Sana Kral'ın öldüğünü söyleyeyim de biraz paranı sızdırayım bâri... Ama, bu yalanı öyle bir usturuplu kıvrı-mak lâzım ki sen de işin içinden çıkamayasın!..»*

Escargasse bu kararı verince pek endişeli bir tavır takındı. Çevresine dehşet dolu gözlerle baktı ve sonra titrek bir sesle:

— «Monsenyör,» dedi. «Çok iyi göremedik. Ama, zannımca, ölen pek önemli bir adamdı...»

Concini: «*Bundan da daha açık anlatılmaz ya!*» Diye düşündü. Sonra sordu:

— «Bunu nereden biliyorsun?»

— «Herşeyden önce sizin de ileri sürdüğünüz deliller bende bu düşünceyi uyandırıyor. Sonra bir

insanın Louvre Sarayı'nda oturması için çok önemli bir kimse olması gerekmez mi?»

— «Ay, ölen Louvre Sarayı'nda mı oturuyormuş?»

— «Herhalde öyle olacak. Çünkü ölüsünü oraya götürmeleri için emir verildiğini duydum. Sonra, yalnız bu kadar da değil... Adamlardan biri, bizim bile tüylerimizi diken diken eden bir sesle: *«Bütün bunlardan sözedilmesi yasaktır... Kim dilini tutmasını bilmezse, kellesini kaybeder!»* Diye söylendi. Şimdi, bizim bunu niçin birdenbire söylemeye cesaret edemediğimizi siz de anladınız sanırım, monsenyör!..»

— «Siz merak etmeyin. Ben kimseye söylemem. Zaten siz benim himayem altındasınız.»

Concini bunları söyledikten sonra tekrar düşünceye daldı:

«Artık bu işin şüphe edilecek bir tarafı kalmadı. Demek öldürülen Kral'dı. Herhalde öyle olacak ki işler yoluna girinceye kadar ölümünü de saklamak istiyorlar... Henüz Marie'nin de bu olaydan haberi olmasa gerek... Yoksa muhakkak beni arattırırdı. Herhalde meseleyi ona, ancak yarın haber vereceklerdir. Tabii o zaman ben de Marie'nin yanında olurum. Öyleyse daha vaktim var. Bu vakitten, istediğim gibi yararlanabilirim!»

Escargasse de içinden şöyle söyleniyordu: *«Şimdi gece ölüsü Louvre'ye götürülen kim olduğunu düşün dur bakalım. Artık öyle sanıyorum ki bu soru yağmurunu da keseceksin iki gözüm...»*

Fakat Escargasse yine yanıliyordu. Çünkü Concini'nin soracakları henüz bitmiş değildi. Nitekim, her zamankinden daha büyük heyecanla sordu:

— «Ya öteki ne oldu?..»

Escargasse, rüyadan uyanırcasına yerinden sıçrayıp söylendi:

— «Hangi öteki?..»

— «Öteki canım! Kim olacak, kaatil...»

— «Haa, öyle ya... Kaatil... Bakın ben kaatilden söz etmeyi tamamen unutmuştum. Onu hiç sormayın. Sonu pek kötü onun. Pek kötü...»

Concini endişeyle sordu:

— «Onu yakalayamadılar mı?»

— «Yakalayamaz olurlar mı? Onu, efendime söyleyeyim, öyle bir kısıkvrak bağlayıp zincire vurdular ki... Bir daha kurtulacağını hiç sanmam.»

Concini önce derin bir ferahlık hissetti. Fakat çok geçmeden, yüreğini bir endişe sardı. Bu adamların kaatili pek yakından tanımaları gerekirdi. Öyle ya, kaatil onların reisi değil miydi? Peki ama, ondan söz ederken, neden öyle hissiz ve kayıtsız bir tavır takınmışlardı? Yoksa kendisini kıskanıyorlar da şimdi bu kötü duruma düştüğünden ötürü için için seviniyorlar mıydı? Gerçi Concini için bu noktanın büyük önemi yoktu ama, ne de olsa, yanında çalıştırdığı insanların karakterlerini ve hislerini öğrenmek faydasız bir iş sayılmazdı.

Bütün dikkatiyle Escargasse'nin yüzüne bakıp sordu:

— «Kaatili gördünüz mü?»

— «Onu sürüklerken şöyle böyle gördük. Kendisini o hâle getirmişlerdi ki, pek zorlukla yürüyebiliyordu.»

Concini vahşi bir sevinçle sordu:

— «Yaa?.. Demek herifi adamakıllı hırpalamışlar ha?»

— «Hırpalamak ne kelime? Kendisini ezdiler,

pestile çevirdiler! İnsanlıktan çıkarıp bir paçavra hâline getirdiler!»

Artık Concini'nin içinde hiç şüphe kalmamıştı. Başka bir şey sormadı. Bir zaman, sâkin ve düşünceli kalakaldı. Fakat ne düşündüğü, yüzünden hiç belli olmuyordu.

ARBRE-SEC SOKAĞI'NDAKİ EVDE

Böyle epey bir zaman düşünen ve kimbilir ne hayâller kuran Concini, birden dalgınlıktan sıyrıldı. Derin bir nefes aldıktan sonra bir an karşısında birer heykel gibi duran adamlarına bakıp gü-lümsedi. Sonra elini masanın çekmecesine uzatıp oradan bir avuç altın çıkardı ve azametli bir edâ ile bunları masanın üstüne saçarak:

— «Haydi aslanlarım,» dedi, «size biraz sert davrandım, ama, bunu unutturmak için de şunları veriyorum!»

Concini eli açık bir adamdı. Hele bu sefer, her zamankinden daha cömert davranıyordu. Masanın üstüne saçtığı altınlar, yüz taneden aşağı değildi. Tabii bu altınların uzun zaman masanın üstünde durması mümkün olmadı. Üç iri pençe, masaya uzandı. Altınlar, göz açıp kapayıncaya kadar üç eşit parçaya bölündü ve saçma sapan teşekkürler, abuk sabuk hayır duâlar arasında ceplere indi.

Concini, bu işin bittiğini görünce, artık vakit kaybetmedi:

— «Şimdi biraz da kendi işimizden bahsedelim bakalım,» dedi.

Escargasse efendisine sordu:

— «Bu gece muhakkak gidiyor muyuz?»

— «Elbette gideceğiz. Ama, tabii, sokakların jandarmalarla dolu olmaması şartıyla...»

— «Yol tamamen açıldı, mon.senyör Her taraf, sanki hiçbir şey olmamış gibi ıssız ve sesiz.....

— «Gereken tedbirleri aldınız mı?»

— «Aldık! Biz hazırız!»

— «O hâlde gidelim!»

Concini birden ayağa kalktı. Masanın çekmece-sinden altın dolu bir kese daha çıkararak cebine yer-leştirdi. Sonra bir tek söz bile söylemeden, kapkara ve geniş pelerinine iyice sarınarak, emin ve sert adımlarla odadan çıktı. Üç ahbap çavuşlar da peşine düş-tüler.

Concini sokağa çıkınca, sağına ve soluna bakındı. Sonra adamları arkasında olduğu hâlde Arbre-Sec-Sokağı'na yollandı.

Henüz evden yirmi adım kadar uzaklaşmamışlar-dı ki köşelerin birinden fırlayan bir karaltı da peş-lerinden, onları izlemeye başladı.

Concini ile yordakçıları, kimseye rastlamadan Ber-tille'nin evinin önüne kadar gittiler. Kapının basa-maklarına varınca, adamları, Concini'nin yanına sokuldular ve o sırada ilk defa olmak üzere, basa-maklardaki kan izlerini gördükleri hâlde, sanki da-ha önce de görmüşler gibi muzaffer bir edâ ile:

— «İşte,» dediler. «Söylemiştik ya, kan gövde-yi götürdü!..»

Yalan da değildi. Bunlar, Pardaillan'la Yiğit Je-han'ın jandarmalarla çarpıştıkları sırada kurbanla-rından akan kanların lekeleri idi...

Ama Concini'ye böyle bir delil göstermelerine de lüzum yoktu. O, üç arkadaşın anlattığına zaten inanmıştı. Onun için basamaklardaki lekeler fazla önem vermeden geçip Courbâton Çıkmazı'na girdi. Çıkmazda, zifiri bir karanlıkta kendisini bekleyen bir karaltı vardı. Bu karaltı, Concini'nin geldiğini

görünce, sindiği yerden yavaşça sıyrılarak yürüdü. Saygılı ve alçak bir sesle:

— «Monsenyör, araba hazır,» dedi.

Concini bir işaret verince hiç şüphesiz kendisine ne yapacağı daha önceden uzun uzadıya anlatılmış olan adam da, kendisini eğilerek selâmladıktan sonra hızla uzaklaştı... Arbres-Soc Sokağı'na döndü.

Orada, başka bir karaltıyla karşılaştı. Bu karaltı, epeydir Concini ile üç silâhşoru takip eden adamdı ve şimdi de evin önündeki basamaklara, eğilmiş, kan izlerini gözden geçiriyordu. Courbâton Çıkma-zı'nda Concini'ye, arabanın hazır olduğunu haber vermiş olan adam, kan lekelerini seyreden karaltının yanından, hiç durmadan geçti ama, bu geçiş sırasında ona bir-iki lâkırdı fısıldamayı da ihmal etmedi ve sonra hızla yoluna devam ederek Saint-Honoré Sokağı'na sapıp Concini'nin konağına girdi.

Hâlâ kan lekelerini seyreden esrarengiz adama gelince, nihayet başını kaldırdı ve Bertille'nin balkonuna, sinsi ve hain bir gülümsemeyle baktı. Sonra başını, Yiğit Jehan'ın oturduğu tavanarası odasının penceresine çevirdi ve dişlerini gıcırdatarak, kin dolu bir sesle mırıldandı:

«Artık aşk hayallerini aklından silip at, delikanlı!.. Sevgilin, kendisine gerdiğim ağın içinden kurtulmak için bocalayıp duruyor. Gerçi kendisini yine göreceksin ama, Grève Meydanı'nda ve idam sehpasında göreceksin. Onu, cellât göğsünü kızgın demirle dağlarken seyredeceksin!»

Adam, bu sözleri söylemekten âdetâ büyük bir haz duyuyordu. Sessiz adımlarla oradan uzaklaşırken mırıldanmaya devam etti:

«Bu nefis idam gösterisini kaçırmak niyetinde değilim... Yillardır bu mutlu ânın gelmesini bekliyordum!»

Bu sırada çıkmazın başına gelmişti. Çevresini iyice kolladıktan sonra söylendi:

«*Fakat ne kadar sevinirsem sevineyim, yine de Sinyora Léonora'nın bana verdiği görevi unutmamam lâzım. Hah, şu çukura sineyim. Âdetâ benim için kazılmış bir yer. Talih de Concini'ye amma yardım ediyor haa! İşte, gökyüzü simsiyah bulutlarla örtüldü. Her taraz zifirî karanlık. Şimdi sabırla beklemeli. Nasıl olsa önümden geçecekler. Mademki araba orada...*»

İçine gizlendiği çukura, elinden geldiği kadar rahatça yerleştikten sonra avını kollayan bir canavar gibi gözlerini dört açıp beklerken, bir yandan da düşündü: «*Ünlü Prenses Fausta Borgia'nın da oğluna yapılacak işkenceyi gözleriyle görmesi, başlıca emelimdi. O kadına şöyle diyebilmek için kanımı son damlasına kadar fedâ ederdim: «Prenses Hazretleri! Cellâdın şimdi işkence ettiği bu Yiğit Jehan, senin oğlundur! Oğlunu para karşılığında adam öldüren bir kaatil durumuna ben getirdim. Ben Saëtta... Ve onu şu daracağına çıkaran benim!»*

Saëtta bu tatlı intikam düşüncesinin verdiği keyifle, fısıltı kadar hafif fakat korkunç bir kahkaha attı ve içinden konuşmaya devam etti: «*İntikam saatini çok bekledim. Fakat nihayet o saat geldi çattı işte... Sen, Fausta! Sen de sanma ki benim elimden kurtulabileceksin! Hayır!.. İtalya, İspanya ve Fransa demeyecek, her yeri baştan aşağı arayacağım... Hattâ gerekirse cehennemin dibine kadar gideceğim! Ne yapıp edip seni bulacağım, Fausta! Seni bulacağım ve sana, göremediğin, seyredemediğin bu mutlu olayı haber vereceğim!»*

Saëtta bu düşüncelerle oyalanırken, Concini ile yordakçıları da boş durmuyorlardı.

Colline Colle'nin evinin Courbâton Çıkman'na açılan arka kapısının sağ tarafında, yerden ikibuçuk metre yükseklikte, kalın tahta pancurları kapanmış, ufak bir pencere vardı. Kapının sol tarafında da yine pancuru sımsıkı kapanmış bir yuvarlak pencere bulunuyordu. Üç kabadayı, bu pencerenin altına gelmişti. En güçlü kuvvetlileri olan Carcagne omuz verdi. En çevikleri olan Gringalle, yukarı tırmandı ve beş dakika geçmeden, pancur açılıverdi. Fakat bu defa da Gringalle'nin karşısına, çaprazlama çakılmış iki demir çubuk çıktı ve bu çubuklar arasından geçemeyeceğini kestiren silâhşor, ikisini de yakalayıp bütün kuvvetiyle asılınca, çubuklar dört parça olup yere düştüler. Gringalle, arkadaşının sırtından yere atlayıp güle güle anlattı:

— «Bu evin sahibi galiba dünyanın kurnaz geçinen en budala insanı... Bu kadar sağlam gördüğünüz bu çubukları, ben de önce demir sandımdı. Oysa demir gibi boyanmış tahta parçalarından başka bir şey değilmiş... Acaba bu kaz kafalı ev sahibi, bu çubukları boyamakla kimi kandırmak istemişti? Neyse, artık yol açıldı. Eğer Monsenyör istiyorlarsa, rahatça girebilirler...»

Bir-iki dakika sonra, dördü de eve girmişti. Tanınmamak için yüzüne bir maske takmış bulunan Concini, eve girince, bu maskenin göz delikleri arasından, bulundukları yeri kolağan etti.

Oldukça büyük bir mutfaktaydılar. Gerçi mutfak haraptı ama, herşey tertemizdi ve derli toplu yerleştirilmişti...

Mutfağın iki kapısı vardı. Biri sağdaydı ve tamamen tahtadan yapılmıştı. Öteki de onun tam karşısında bulunuyordu ve kısmen camlıydı.

Yavaşça bu camlı kapıya yöneldiler. Kanadı kolayca açtılar. Karşılarına bir yatak odası çıktı.

Geniş bir karyolanın içinden, gözleri dehşetten yuvalarından uğramış, ağzı bağırmak üzere faraş kadar açılmış bir kadının başı çıktı. Bu, ev sahibi Colline Colle'ydi.

Concini, kadının bağırmasına fırsat vermeden bir sıçrayışta üstüne çullandı ve yavaş fakat tehdit dolu bir sesle:

— «Ufacık bir ses çıkarır veya direnmeye kalkarsan, bu hançeri gırtlığına saplarım,» dedi. «Eğer susar ve söz dinlersen, o zaman bu paralar da senin olur. Şimdi kararını ver bakayım!»

Kadın üstüne eğilen maskeli yüzü, gırtlığına dayanan hançerin ucunu görünce, korkudan taş kesildi ve yarı baygın bir hâlde yatağa uzanıp inledi:

— «Merhamet!...»

Fakat hiç şüphesiz, para lâfının ayıltıcı etkisiyle olacak, tek gözünü aralayıp da Concini'nin elindeki keseyi görünce ve altınların şıkırtısını duyunca âdetâ gıdıklanmış gibi yerinde oturuverdi. Aynı zamanda, Concini daha sözünü bitirmeden, para kesesi, bir mıknatısla çekilmişcesine elinden kurtulup yorganın altına gidiverdi. Kadın, bu işi öyle büyük bir el çabukluğu ve pişkinlikle başarmıştı ki, Concini'nin gözleri faltaşı gibi açıldı. Üç ahbap çavuşlar da şaşkınlıklarını hafif bir ıslıkla belirttiler.

Colline Colle'ye gelince, keseyi kapıp yorganın altına kaydırıdıktan sonra gözlerini kapadı. Gerçekten kendini kaybetmiş miydi, yoksa numara mı yapıyordu, belli değildi.

Concini adamakıllı sinirlenerek:

— «Tam da bayılacak zamanı buldu, mendebur karı!...» Diye söylendi.

Gringalle kıs kıs güldü:

— «Kim demiş bayıldı diye? Hele şu hançerini-

zin ucunu kaba etine bir dokundururverin de bakın kocakarı dilber nasıl yerinden fırlayıverir...»

Colline Colle bu sözü duyunca başını kaldırıverdi. Gringalle'nin yüzüne yiyecekmişçesine baktıktan sonra:

— «Küstah herif!» Diye söylendi. «Dilber dedin neyse, fakat kocakarı da ne demek oluyor? Ben o kadar yaşlı mı görünüyorum? Günde kaç kişi, bir gülümseyişim için canını vereceğini söylüyor ve bana evlenme teklifi ediyor, biliyor musun? Neyse, sana bunların hepsini saymaya kalkarsam, övünüyormuşum gibi olur. Ben de böyle bir şeye tenezzül eden kadınlardan değilim. Sen benim işlerime neden burununu sokuyorsun, budala herif?..»

Gringalle mırıldandı:

— «Hay dilini eşek arısı soksun!..»

Concini, bu ağız kavgasını hiç sesini çıkarmadan dinledi. Kadın kendini toparlamış, büyük bir soğukkanlılık ve dikkatle onu süzüyordu. Gayet kurnaz olan Colline Colle, bu gece baskınının ne amaçla yapıldığını hemen anlamıştı. Kendisine dokunulmayacağını biliyordu. Buraya, yukarıdaki genç kız için geldiklerini sezivermişti. Sesini çıkarmazsa, kendisinin hiçbir tehlikeyle karşılaşmayacağından emindi. Bu esrarengiz adamların, herşeyden fazla gürültüden çekindikleri, aynı zamanda kendi yardımına da muhtaç oldukları besbelliydi. O hâlde bu durumdan gereği gibi yararlanabilirdi. Şu dolgun kese gibi bir kese daha koparmayacağı ne malûmdu?

Concini de kadını tehdit ederken İtalyan şivesiyle konuşmamaya dikkat etmediğine pişman olmuştu. Kadın, onun fransızcayı yabancı bir şiveyle konuştuğunun farkına vardıysa, ileride bunun bir tehlikeye yaratması pekâlâ mümkündü. Ama, bir cahil ka-

rı, bunun hiç farkına varamamış da olabilirdi. Hem zaten şimdi, asıl düşünülmesi gereken, bu değildi. İşlerini çabuk bitirmeleri gerekiyordu. Bunun için, Concini adamlarına çabuk olmalarını belirten bir işaret verdi.

Üç ahbap çavuşların en ciddileri olan ve yeri gelince nâzik bir tavır takınmasını bilen Carcagne, hemen kadına doğru ilerleyip kendisini yerlere kadar eğilerek selâmladıktan sonra:

— «Pek sayın madam,» dedi, «lütfen hemen yataktan kalkınız... Çünkü hiç vaktimiz yok. Üstelik de bizler pek sabırsız adamlarız.»

Carcagne'nin tehdidi, pek nâzikçe, fakat aynı zamanda da çok kesindi.

Ama, görünüşe bakılırsa Colline Colle de öyle kolay kolay yola gelecek kadınlardan değildi. Bu sözler üzerine korkmak şöyle dursun, tam tersine pek kızgın bir tavır takındı ve:

— «Yok, bir de sizin önünüzde yataktan kalkacağım ha?..» Dedi. «Benden böyle bir hayâsızlığı nasıl bekleyebiliyorsunuz? Sizde hiç ar, namus yok mu? Beni de kendiniz gibi utanmaz mı sanıyorsunuz, aşağılık herifler! Hırsızlar! Haydutlar! Şimdi size, namuslu bir kadına saygısızlık etmenin ne demek olduğunu gösteririm! Terbiyesizler!.. Haydi, dönün arkanızı da, bakmayacağınıza söz verin bakayım!»

Escargasse şaşırdı ve alık alık söylendi:

— «Amma edepsiz karı be!..»

Gringalle de kadına seslendi:

— «Haydi bakalım, fazla uzatmayın da çekin şu perdeyi, ne yapacaksanız yapın... Buraya sizin güzelik hazinelerinizi seyretmeye gelmedik!..»

Colline Colle, gerçekten de çekilmez bir kadındı... Gringalle'nin bu pek yerinde teklifine memnun ola-

cağı yerde, tersine daha beter öfkelenmiş göründü ve en olmayacak şekilde açılıp saçıldıktan sonra bar bar bağırmaya koyuldu:

— «Hay, kokmuş herif!.. Sanki seyretsen ne olur? Gözlerin mi çıkar? Edepsiz! Haydut herif! Senin gibi düşük adamların sözde seyretmediği bu güzellik hazinelerini görebilmek için önümde diz çöküp bana yalvaranın bini bir para! Anladın mı şimdi?.. Benim namuslu bir kadın olduğumu dünya âlem bilir. Yoksa şimdi sana...»

Carcagne'nin de artık sabrı tükenmişti:

— «Haydi bakalım, namuslu madam! Artık şu perdeyi çekin ve çabuk olun! Yoksa sizin giyiminize yardım etmek zorunda kalacağım!»

Namuslu kadın, Carcagne'ye baygın gözlerle baktıktan sonra, ağzı kulaklarına varacak şekilde sıırttı. Sonra sözde utanmış gibi başını yere eğdi. Göğsü, heyecanla inip kalkmaya başlamış, ağır ev işleriyle iyice hırpalanmış olan kaba ve çirkin eli, yatak çarşafını okşamaya koyulmuştu.

Colline Colle'nin bu hâli gerçekten çirkin ve tiksindiriciydi. Artık sabrı tükenmiş bulunan Gringalle, yatağı gizlemeye yarayan perdeyi hızla kapatırken, kadın da içini çekip söylendi:

«Tanrıya şükürler olsun ki aralarında böyle kibar bir delikanlı da var... Hiç olmazsa o, bir kadına nasıl davranılacağını biliyor.»

Escargasse, Carcagne'yle alay etti:

— «Ne şanslı adamsın be!.. Durdun durdun da, turnayı gözünden vurup şu namuslu kadının gönlünü çeliverdin!»

Carcagne, bu sözlerdeki alayı farketmemiş olacak ki kurumlu bir edâ ile bıyık burmaya koyuldu.

Colline Colle giyinirken, üç arkadaş da vakit kay-

betmemek için, kendisinden ne istediklerini anlattılar. Zaten o da işi daha fazla uzatmadı ve eski bir eteklikle yün bir yeleği giyip perdenin arkasından çıkarak, endişeyle sordu:

— «Sakın bu zavallı kızcağızı alıp götürmeye kalkışmayın!»

Bir yandan heyecanlı görünüyordu ama, bir yandan da Carcagne'ye pek ateşli gözlerle bakmaktan kendini alamıyordu. Escargasse:

— «Neden götürmeyecekmişiz? Biz bu iş için geldik!..» Dedi.

Kadın yalvarır gibi bir edâ ile sordu:

— «Sizde hiç insaf, merhamet yok mu?»

Sonra dönüp, bir köşede hareketsiz duran Concini'ye seslendi:

— «Siz onu alıp götürürseniz ben ne yaparım ya Rabbi!.. Mahvolurum, ölür giderim! Ondan başka kimsem yok ki benim. Onun verdiği birkaç para sayesinde...»

O sırada yere saçılan altınların tatlı şıkırtısı, kadının sözleriyle beraber heyecanını da şıp diye kesiverdi. Concini, kadın daha fazla zırıldanmasın diye cebinden bir avuç altın çıkarıp odanın ortasına saçıvermişti.

Gringalle, zaten cadı karıya verilen keseyi çok fazla bulurken, bir de bunları görünce:

— «Aman Monsenyör!.. Bu kadarı da pek fazla doğrusu!.. Bu cadaloz, bundan önce vermiş olduğunuz paranın yüzde birine bile değmez vallahi!..»

Concini bu söze kayıtsız bir baş sallayışla karşılık verirken, çabuk olalım demeye gelen bir de işaret yaptı.

Escargasse fena hâlde kızmış, söyleniyordu:

— «Haydi bakalım, fazla dırdır etme de çık yuka-

rıya!.. Üstelik gürültü edeyim deme, sonra karışmam haa!..»

Kadın, bu tehdit dolu sözlere rağmen, önce altınları yerden toplamak için davrandıysa da, Escargasse kendisini şiddetle kolundan yakalayıp çekti ve işin şakaya gelir tarafı olmadığını belirten bir tavırla:

— «Yürü ulan cadı kocakarı!» Dedi. «Şimdi altınlarla uğraşıp durma, yoksa altın yerine göbeğinin orta yerine şu hançeri yerleştiririm haa!»

Colline Colle, bu sefer, işin ciddi olduğunu anladı. Gerçi Carcagne de bir yandan sulu sulu sırtıyordu ama, şimdilik en doğru hareket, söz dinlemektir.

Kadın, sessizce peşinden gelen üç adamla beraber evin ilk katına çıktı. Bertille'nin kapısına hafifçe vurduktan sonra seslenmeye koyuldu:

— «Matmazel Bertille!.. Matmazel Bertille!.. Lütfen kapıyı açar mısınız?»

Bertille, derin uykudaydı ve herhalde çok tatlı bir rüya görüyordu ki uykusunda memnun bir edâ ile gülümsüyordu...

Kadının seslendiğini duyunca yatağında doğruldu. Henüz uyku sersemliğini üstünden atamamıştı. O tatlı sesiyle ürkek ürkek sordu:

— «Siz misiniz, Madam Colline Colle?.. Ne oldu? Rahatsız mısınız?..»

— «Ah, evet matmazel!.. Rica ederim açın... Hastalandım, fena hastalandım!..»

Genç kız hemen yatağından fırladı. Üstüne, iki saat önce Kral'la Jehan arasına girdiği vakit sırtında bulunan sâde, beyaz elbiseyi geçirdi. Çok meraklanmıştı. Kadın, kapının önünde inim inim inliyordu. Bertille ise, bir yandan hazırlanırken, bir yandan da seslendi:

— «Bir dakika sabredin, şimdi geliyorum!»

Giyinmesi biter bitmez hemen kapıya yöneldi ve aynı anda da yerinde mihlanıvermiş gibi durup düşündü: «*Bu kadın bayağı ve açgözlü bir insan! Bu evden çoktan çıkmam gerekirdi, ama... (Aklına yine Jehan gelmiş, yüzü kızarmıştı.) Beni bir avuç altın için Kral'a satmaya bile kalkıştı. Yine altın uğruna başkası hesabına da aynı şeyi yapamaz mı? Pekâlâ yapar... Bana kapıyı açtırmak için yalan söylemediği nereden belli?..*»

Bertille'nin içine adamakıllı kuşku girmişti. Kapıyı açmadan sordu:

— «Gerçekten çok hasta mısınız?»

Bir yandan da dışarıda şüpheli bazı gürültüler var mı, yok mu diye, kulak kabarttı. Ama, karşısındaki de az kurnaz cadılardan değildi. Nitekim, hiçbir falso yapmadan aynı ustalıkla oyununa devam etti ve inleyerek cevap verdi:

— «Ah, sormayın! Bilseniz ne fenayım! Ayakta duracak hâlim yok!.. Allah aşkına açın!.. Yoksa benden çekiniyor musunuz?..»

Doğrusu Bertille çekiniyordu. Ve bunda haklıydı da... Fakat kadının iniltilerine dayanamadı. Çok merhametli bir kızdı. Ayrıca, zarif ve narin vücudundan umulmayan bir kuvveti vardı. Bu bakımdan kendine güveniyordu. Hemen masaya doğru yürüyerek, çekmecedен çıkardığı küçük bir hançeri koynuna sakladıktan sonra tekrar kapıya yöneldi:

— «Sizden çekinmekte yerden göğe kadar hakkım var ya,» diye cevap verdi. «Daha bu gece, evin kapısını yabancılara açık bırakan siz değil miydiniz?»

— «Dün gece kapıyı açtığım adam Kral'dı, mat-mazel! Artık Kral'ın verdiği emre de karşı gelemedim ya!.. Amanın Allahım! Ne sancılanıyorum, ne sancılanıyorum!..»

Bertille, Kral lâfını duyunca bu mendebur kadına biraz hak vermek gerektiğini düşündü. Böyle olmasına rağmen, merhamet duygusunu yenmeye çalıştı:

— «Şimdi tekrar bana yeni bir oyun oynayıp oynamadığınızı nereden bileyim? Belki de yine eve, birtakım kötü ahlâklı kimseleri doldurmuşsunuzdur.»

— «Yalnızım, matmazel! Yapayalnızım!.. Size yemin ederim ki tek başımayım. Hem de müthiş acı çekiyor, sancıdan kıvranıyorum!.. Benim burada bir sokak köpeği gibi geberip gitmeme içiniz sızlamadan seyirci mi kalacaksınız?.. Sizde hiç insaf yok mu, matmazel?..»

Genç kız, bu yalancı ve alçak kadının acıklı acıklı yalvarmasına en sonunda dayanamadı:

— «Pekâlâ,» dedi. «Kapıyı açıyorum. Fakat bu sefer de sizin yüzünüzden başıma bir felâket gelirse, ahrette beş parmağım yakanızda olsun!..»

Ve Bertille, sağ eliyle hançerinin kabzasını sıkarak, meraklı bir tavırla kapıyı açarken, şefkat dolu bir sesle sordu:

— «Nereniz sancıyor, bakabilir...»

Genç kız cümlesini bitirmeye vakit bulamadı. İki kuvvetli kol birden vücudunu kavrayıverdi. Bertille bağırarak istedi ve bağırdı da... Fakat bu haykırışı kafasına geçirilen bir pelerinin içinde boğulup gitti. Direnmek, elinde sıkıldığı kamayı kullanmak istedi. Fakat göz açıp kapayıncaya kadar öyle kısıkvırak bağlanmıştı ki en ufak bir hareket yapmasına bile imkân kalmadı. Sonra birkaç kuvvetli kol, kendisini bir tüy hafifliğiyle havaya kaldırdı ve ağır ağır götürdü.

Bertille ne bayıldı, ne de soğukkanlılığını kaybetti. Başına ne gelecekse gelecekti. Her türlü direnişin

nasılsa boşuna olacağını bildiği için işi kadere bıraktı.

Üç silâhşordan biri genç kızı ayaklarından, öteki omuzlarından tutup götürürken, üçüncüsü de arkadan geliyordu.

Concini'nin verdiği altınları haketmek isteyen Colline de onlara kılavuzluk edip yol gösteriyordu. Böylece evin alt katına indiler...

Kadının gösterdiği yoldan, evin, çıkmaz sokağa açılan kapısına kadar ulaştılar. Colline, kapıyı açmadan önce saygıyla eğilerek:

— «Dikkat edin,» dedi. «Dört basamak ineceksiniz Escargasse. Hah, şöyle işte...»

Bu kadar nâzik ve saygılı davranmasına rağmen birdenbire ona dönerek tehdit dolu bir edâ ile:

— «Gözünü aç, cadı karı,» dedi. «Şimdi artık işimiz bitti. Fakat dilinin koparılıp köpeklerle yem edilmesini istemiyorsan, çeneni tutmaya bakmalısın. Eğer gözlerini oymamızı, karnını deşip barsaklarını dışarıya dökmemizi istemiyorsan bu gece olanları ve bizi bir daha hatırlayayım deme... Herşeyi unut!»

Kadın, korkusundan bayılacak gibi olarak kekeleydi:

— «Unutacağım, unutacağım monsenyör!.. Valla hi unutacağım!..»

Colline Colle bu sefer gerçekten korkmuştu. Çünkü adamların artık onunla olan işi bitmiş, kendisine ihtiyaçları kalmamıştı. Ya silâhşorlar, en sağlam hareketin, onu hemen oracıkta temizleyivermek olduğunu hatırlarlarsa?.. Colline Colle içinden, adamların böyle bir çâreyi düşünmemeleri için duâlar edip duruyordu.

Bu kadar korkmasına rağmen, karanlıkta Carcagne'nin elini bulup sıkarak kulağına eğilmeyi ve:

— «Beni görmeye gelin... Sizi beklerim. Ben öyle göründüğüm kadar ters bir kadın değilimdir,» demeyi de ihmal etmedi.

Sonra bütün cesareti tükenmiş olduğu için, aceleyle ve her zamankinden daha büyük bir itina ile kapıyı kapadı. Kendisini yalnız ve güven içinde hissedince rahat bir nefes aldı. Sonra da yelyeperek mutfığa koştu. Hemen yabancıların eve girmiş oldukları pencerenin önüne geçip, büyük bir dikkatle dışarısını gözlemeye koyuldu.

Bertille'yi taşıyan adamlar, kendisini yavaşça arabanın yumuşak şiltelerine uzattılar. Genç kız, doğrulup oturmaya çalıştıysa da, bütün vücudu kısıktırak bağlanmış olduğu için, bunu başaramadı. Rahatsızdı ve bir an önce buna bir çare bulmak istiyordu. Onun için, hayret edilecek kadar sâkin bir sesle sordu:

— «Bu örtü nefesimi kesiyor. Çıkarmanın imkânı yok mu?»

Gerçi ses, kumaşın altında boğulup kayboluyordu ama, Bertille'nin yakınında bulunan Concini, bu sözleri duydu... Genç kızın sesini, ömründe ilk defa olarak işitiyordu. Bu ses, tatlı bir melodi gibi ruhuna işlemişti. Bertille'nin başının örtülü olduğunu ve kendisini göremeyeceğini unutarak şapkasını çıkarıp zarif bir selâm verdikten sonra heyecanlı bir sesle:

— «Eğer matmazel imdat istememeye ve kımıldamamaya söz vermek lütfunda bulunurlarsa, elbette...» Dedi.

Genç kız, söz verdi:

— «Bağırmam da, kımıldamam da...»

— «Mademki öyle, ben de emir saydığım dileklerinizi yerine getirmekle gerçekten mutlu olurum.»

Concini, cılgınca arzuladığı bu genç vücuda elini sürmekten ileri gelen bir ürpertiyle, Bertille'yi saran bağları çözdü ve pelerini çekip çıkardı.

Bertille, kendisini bu sıkıcı durumdan kurtaran adama, teşekkür etmeye lüzum görmedi. Hattâ kendisine bakmak tenezzülünde bile bulunmadı ve onu hiç farketmemiş gibi davrandı. Şaşılacak bir soğukkanlılıkla arabanın yastıklarına, şöyle rahat rahat yaslandı. Pelerinin içinde bunalmıştı. Temiz havayı doya doya ciğerlerine çekti. Üstünü başını düzelttikten sonra, ellerini göğsünün üstünde kavuşturdu. Ellerini göğsünde kavuşturması, gayet tabî bir hareket gibi görünüyordu, ama genç kız bunu yaparken sadece koynundaki kamayı eli altında bulundurmayı düşünmüştü.

Concini, onun bütün güzellik ve gençliğini, vücudunun düzgün ve zarif yapısını, kibar tavırlarını, sâf bakışlarını derin bir hayranlık içinde seyretti. Ve genç kızın o kadar etkisi altında kaldı ki elini sanki kalbinin dayanılmaz çarpıntısını dindirmek istiyormuş gibi göğsüne götürdü...

Üç silâhşor da bu eşsiz güzellik karşısında şaşkına döndüler, ister istemez belli ettiler ve âdetleri olduğu üzere. bu şaşkınlıklarını ıslık çalıp birbirlerinin yüzlerine bakmakla meydana vurdular. Sonra birdenbire bu işte Concini'ye yardım etmiş olmaksızın pişmanlık duydular ve genç kıza acıdılar. Aslında onlar, bu gibi duygulara yabancıydılar. Nasıl olmuştu da bu genç kız karşısında böyle hislere kapılmışlardı? Bilemiyorlardı... Ve sanıyorlardı ki bu genç kızın sâf ve harikulâde güzelliği, el sürülmemesi. dokunulmaması gereken kutsal bir şeydi. Böyle kutsal bir varlığa belki, bakmak bile günahtı.

Bertille'nin yüzüne, tapınmaya benzer bir hayranlıkla bakan Concini, onu daha önceden tanımış ol-

saydı, genç kızın çehresinin bu derece solmuş olmasından endişe duyardı. Tatlı mavi gözlerinin içinde beliren parıltının da Concini'yi bir hayli düşündürmesi gerekirdi. Fakat adam, Bertille'yi tanımıyordu ve genç kızın gayet soğukkanlı görünüşünden kuşulanamazdı.

Bertille, Concini'nin yüzüne bile bakmadan, tatlı ve âhenkli sesiyle söylendi:

— «Kibar bir asîlzâde gibi konuşuyorsunuz ama, ne yazık ki asîlzâde değilsiniz!»

Concini, sapsarı kesilerek bağırdı:

— «Matmazel, ileri gidiyorsunuz!..»

Bertille, aynı soğuk tavırla devam etti:

— «Çünkü bir asîlzâde, kendini savunamayacak durumdaki bir genç kıza karşı zor kullanacak kadar kendini küçük düşürmez. Demin, dileklerinizi emir saydığınızı söylüyordunuz, değil mi? Pekâlâ... Ben evime dönmek istiyorum! Bırakın beni de gideyim! O zaman belki bu yaptıklarınızı unuturum!..»

Concini, ümitsiz bir tavırla onun sözünü kesti:

— «Matmazel, benden elimden gelmeyecek tek şeyi istiyorsunuz. Bunu, özellikle şimdi yapamam.»

Bertille, Concini'yi çıldırtan, ezici ve aşağılayıcı bir tavırla, fakat aynı sâkinlikle devam etti:

— «Asîlzâde değilsiniz! Bu her hâlinizden belli. Pekâlâ... Sizin elinizdeyim. Benden de kuvvâtlisiniz. Elinizden geleni yapın!.. Sizinle daha fazla konuşmak, benim için, sizin derekenize inmek olur...»

Concini, içini kasıp kavuran arzuyu açığa vuran, ateşli bir sesle:

— «Matmazel!» Dedi. «Beni insafla dinleyin. Sizi ilk gördüğüm andan beri içimde uyanan büyük aşkı, tabii bilmiyorsunuz. Geceleri gözüme uyku girmiyor ve deliler gibi hep sizi saykılıyorum. Sizi sevi-

yorum matmazel! Çıldırasıya seviyorum!.. Gerçi, si-ze karşı zor kullandığımı ve bu yüzden bir asilzâde için şerefsizlik sayılacak bir derekeye düştüğümü bil-miyor değilim. Fakat sandığınız kadar suçlu da de-ğilim. Benim böyle hareket etmem lâzımdı, matma-zel!.. Sizi tehdit eden tehlikeden kurtarmak için baş-ka çârem yoktu. Benden bu kadar nefret etmeniz haksızlıktır. Size yemin ederim ki hiçbir aşk benim-ki kadar içten, benimki kadar büyük olamaz!..»

Bertille, Concini'yi dinlemiyordu bile. Artık bu zevzeklikleri kısa kesmek istedi ve:

— «Fazla lâfa ne lüzum var? Bir kelime, bir tek kelime söyleyin,» dedi. «Beni serbest bırakacak mı-sınız? Evet mi, hayır mı?»

Concini, heyecanla soluyarak cevap verdi:

— «Peki matmazel, peki... Serbestsiniz!.. Dönün, rahat rahat evinize dönün...»

Genç kız, o âna kadar gösterdiği soğukkanlılığı bırakarak, sevinçle doğrulmaktan kendini alamadı. Uçmuş benzine biraz kan geldi ve geri verilen hürri-yetinden derhal yararlanmak istiyormuş gibi elini, arabanın kapısına doğru uzattı...

Fakat Concini, ateşli bir âşık gibi atıldı:

— «Buna karşılık sizden bir tek şey istiyorum! Pek küçük, önemsiz bir şey... Bana biraz tatlı bir bakışla bakın. Bir tek kelime de siz söyleyin. Ümit verici bir tek kelime... Bu bir tek kelime de fazla bir şey değildir ya!..»

Bertille, kapıya uzattığı elini geri çekti ve tiksini-mişçesine:

— «Bana karşı zor kullandıktan sonra, şimdi de benimle pazarlığa girişmek suretiyle bir de hakaret mi ediyorsunuz? Bayağı adam!..» Diye bağırdı ve

bitkin bir hareketle Concini'ye sırtını çevirerek gözlerini kapadı. Bir an, öyle kalakaldı.

Bu ağır hakaret üzerine, Concini, öfke ve sinirden sapsarı kesildi. Şamar yemiş gibi irkildi ve boğuk bir sesle bağırdı:

— «Bayağı ve uşak ruhlu adam, ha? Peki, öyleyse... Şimdi bir uşak gibi hareket edeceğim işte...»

Concini, genç kızın kendisine arkasını dönmüş olmasından yararlanarak bir tarafa bırakmış olduğu bağları hızla kaptı ve zavallıyı tekrar kısıvrak bağladıktan sonra adamlarına dönerek sert bir tavırla buyurdu:

— «Haydi bakalım, yola!.. Nereye gidileceğini biliyorsunuz!»

Concini, gözlerini genç kıza dikmiş, dişlerini gıcırdatarak, korkunç bir tavırla homurdanıyordu:

— «Uşak, ha?.. Bu sözün. sana kanlı göz yaşları döktürecektir, cicim!..»

TAM ZAMANINDA...

Küçük kabile, Seine Nehri'ne doğru yola çıktı. Saëtta da hemen gizlendiği çukurdan çıkıp arabanın peşine takıldı.

Tam bu sırada, Arbre-Sec Sokağı'na, adımlarıyla yerleri döverek yürüyen bir delikanlı girmişti. Bu, artık evine dönmekte olan Jehan'dı.

Bertille'nin balkonunun altında bir an durdu. Endişeli bakışlarla etrafı çabucak gözden geçirdi.

Epey uzakta yol alan arabayla adamları gördü. Fakat önemsemedi ve sevgilisinin evine yaklaştı. Ortalıkta olağanüstü durum yoktu. Herşey sâkin ve uykuya dalmış gibi görünüyordu. Jehan bir zaman hül-yalı ve dalgın gözlerle Bertille'nin balkonuna baktı. Sonra mahzun mahzun içini çekerek, evinin kapısını açtı. Etrafta kimseler bulunmadığından emindi ama, çevresine bir kere daha bakınmaktan kendini alamadı. Sokağın tamamen ıssız olduğuna iyice inanınca, genç kıza, parmaklarının ucuyla yüreğinden kopup gelen ateşli bir öpücük gönderdi.

Sonra suçüstü yakalanmış bir hırsız gibi utanıp kızarak, basamakları dörder dörder çıkıp tavan-arasındaki odasına girdi.

*

Bu sırada Concini'nin arabasıyla adamları, yollarına hızla devam ediyorlardı. Nihayet Rats Sokağı'na ulaştılar. Bu daracık sokak Seine rıhtımına çıkı-yordu. Concini, sokağın rıhtıma yakın bir yerinde

bulunan bir evin kapısına, daha önceden kararlaştırılmış bir işaretle vurunca, kapı hemen açıldı.

Bu evin dış görünüşü gayet kötü ve harap olduğu hâlde içerisi pırıl pırıldı. İçerisi, mükemmel bir şekilde düzenlenip döşenmiş ve tam bir aşk yuvası hâline getirilmişti.

Bertille'nin bağlarını çözdükten sonra kendisini, göz kamaştırıcı bir ihtişam ve zarafetle döşenmiş bir odaya götürdüler. Odanın sağında kıymetli danteller ve ağır perdelerle süslenmiş, geniş ve büyük bir sayvanlı karyola vardı. Bu karyolanın görünüşü, şahane olmakla birlikte o kadar ürkütücüydü ki genç kız bir darağacının karşısındaymışçasına ürperdi.

Silâhşorlar, efendilerinin işareti üzerine yavaşça odadan çıktılar ve başka emirler vermesi ihtimalini düşünerek yandaki odada beklediler.

Concini, Bertille ile başbaşa kaldıktan sonra genç kıza karşı zor kullanmak düşüncesinde değildi. Kendisinin kadınlar üzerindeki etkisine güveniyor ve herşeye rağmen Bertille'yi yola getireceğini umuyordu. Kraliçe'yi bile kendine esir eden bu erkeğin çekiciliğine genç, tecrübesiz, fakir ve kimsesiz bir kız mı dayanacaktı? Bu yüzden, ilkönce genç kıızı tatlılıkla elde etmeye çalışmak, eğer bu sökmezse, zora başvurmak kararını verdi.

Bertille'nin rengi uçmuştu. Gözleri sonsuz bir nefret ve öfkeyle parıldıyor. Concini'nin en ufak hareketlerini bile gözden kaçırmıyordu. Fakat Concini, onun bu hâliyle bir kat daha güzelleştiğini gördü ve damarlarında, kanının kaynadığını hissetti.

Daha fazla dayanamayıp şapkasını çıkardı ve omuzlarındaki pelerini hızla çekip bir köşeye fırlat-

tıktan sonra bütün vücudu arzudan titreyerek kollarını genç kıza uzattı ve vahşi bir hayvan gibi soluyup:

— «Dinle, güzel kız!» Dedi. «Sen, benim kim olduğumu bilmiyorsun. Halbuki ben seni Fransa'nın en zengin ve mutlu kadını yapabilirim. Servetimi, şan ve şerefimi, kudretimi... Herşeyimi senin ayaklarının altına seriyorum. Seni en değerli, eşi bulunmaz mücevherlerle süsleyeceğim! Sarayları bile gölgede bırakacak muhteşem bir konakta oturtacağım... Her birisi birer hazine değerinde olan altın tabaklarda, en nefis yemekleri yiyeceksin! Bütün bunları, sana, bir tek bakışın karşılığında sağlayacağım. Söyle bana... Dediklerimi işitiyor musun?»

Bertille, eli koynundaki kamanın kabzası üstünde, nefret dolu bakışlarını, onun kan çanağına dönmüş gözlerine dikti ve insanüstü bir çaba harcayıp kendini toparladıktan sonra sâkin ve keskin bir edâ ile söylendi:

— «Ömrümü, en sefil kulübelerde, aç ve paçavralar içinde geçiririm, hattâ ölürüm de, yine sizin bu iğrenç teklifinizi kabul etmem!»

— «Demek benden korkuyorsunuz?»

Concini, bu soruyu sorarken, ileriye doğru bir-iki adım atmıştı. Genç kız, herifin üstüne saldırmaya niyetlendiğini sanarak elini havaya kaldırdı ve meydana okuyan bir sesle:

— «Bir adım daha atarsanız, mahvolursunuz?» Dedi.

Concini olduğu yerde kaldı. Bertille, herifin korktuğunu sanarak, küçümser bir edâ ile gülümsedi. Oysa Concini, korkudan değil, şaşkınlıktan olduğu yerde mihlanmış gibi kalakalmıştı. Nitekim, hemen kendini toplayıp gülümsemeye başladı ve zarif olmasına çalıştığı bir tavırla eğilerek, ciddî bir tavırla:

— «Hayret!» Dedi. «Bu zarif ve narin vücutta bu kadar dövüşçü bir ruh bulunmasına şaşıyorum! Fakat bu meydan okuyan hâliniz size ne kadar yakışıyor, bir bilseniz!.. Bin kat daha güzelleşiyor ve ben de de karşı konulmaz bir arzu uyandırıyorsunuz!..»

Bulundukları oda, oldukça genişti. Yüksekçe bir setin üstünde bulunan sayvanlı karyola, odanın sağ köşesini tamamen dolduruyor, buna karşılık sol tarafı boş bulunuyordu. Sağ tarafta iki kanadı kaplı bir kapı ve yine sımsıkı kapanmış bir pencere vardı. Sol tarafta da küçük bir kapı görünüyor, karşıda yine bir pencere bulunuyordu.

Bertille, odanın sol tarafındaki boş kısımda ayakta duruyordu. Concini, genç kıza; kendisine dokunmayacağı, onu zorlamayacağı hususunda güven vermek istiyormuş gibi, ondan uzak bir tarafa yürüdü ve orada sinirli sinirli dolaşmaya başladı. Bu dolaşması sırasında zaman zaman, içlerinde garip bir endişe okunan gözlerle, genç kıza bakıyordu. Fikrinde en iyi yol, genç kıza birkaç gün rahat bırakmaktı. Bu süre içinde Bertille düşünür ve olumlu bir cevap verebilirdi. Eğer bu cevap Concini'nin istediği gibi olmazsa, adam o zaman kıızı zorla elde edecekti. Bu kararını genç kıza da söylemek için belki on defa ağzını açmış, fakat her seferinde de vazgeçmişti.

Çünkü Concini, Bertille'ye baktıkça, içinde zaptolunmaz bir arzu uyanıyor, birkaç gün sabredemeyeceğini sanıyordu. Bu arzu, zaman zaman şiddetinden kaybediyordu ama, bu da pek kısa sürüyor ve o amansız tutku, daha büyük bir şiddetle kendini gösteriyordu. Concini'yi sabırsızlığa götüren bir başka sebep de, kıskançlık duygusuydu. Sarayın en yakışıklı ve en zarif erkeği olan kendisine bu genç kızın nefret ve tiksintiyle bakışı, onun, bir başkasını sevdiğini göstermiyor muydu? Concini, aklına bu dü-

şünce gelince, elinde olmaksızın dişlerini gıcırdatmaya başlıyor ve bilmediği, tanımadığı bu rakibe içinden tehditler, lânetler savuruyordu. Bu düşünce, gittikçe kafasına öyle yerleşti ve zihnini öyle bir dağdı ki sonunda içindeki bu şüpheyi yenemez, saklayamaz oldu ve birdenbire genç kıza yaklaşıarak bağırdı:

— «Her ne hâl ise... Yaptığım teklifleri düşünür ve bir karar verirsiniz. Sonuna kadar benden korkacak, çekinecek değilsiniz ya, elbette bir gün gelecek, beni de beğenmeye ve sevmeye alıacaksınız... Yook, eğer bu hiç gerçekleşmezse, o zaman demek ki başka birini seviyorsunuz!»

Concini'nin bakışları, tavırları ve edâsı, gittikçe tehdit edici bir ifade almıştı. Bu tehdit üzerine genç kız ürkmek şöyle dursun, tam tersine isyan etti ve birdenbire başını dikerek meydan okudu:

— «Ya birini seviyorsam ne olacak?..»

Concini dişlerini gıcırdattı:

— «Dikkat edin! Bu işin sonu sizin için fena olur!..»

— «Varsın olsun... Ben sizin elinizdeyim ama, sizden korkmuyorum!..»

— «Ben sizin sözlünüzü de mahvedebilirim!»

— «Boşu boşuna böbürlenip durmayın. Karşınıza çıkınca, sıvıyacak delik arayacaksınız!»

— «Sözlünüz olacak kimse kimbilir hangi sefil serseridir!..»

— «Öyle mi sandınız? O, soyluların en asîli, en cesuru, en yüksek ruhlusudur. Eğer burada olsaydı, tokadını çoktan, bayağı yüzünüze yemiştiniz!..»

— «Ben onun yüreğini ellerimle sökerim!»

— «Elinizden gelse yaparsınız... Çünkü cellâtlığın size çok yakıştığı belli!..»

— «O benim ayaklarıma kapanıp yalvaracak, Ama o zaman ikiniz için de iş işten geçmiş olacak.»

— «O dünyada hiç kimseden korkmaz. Cesaret ve kahramanlık örneği bir insandır. Yoksa kendisine boşuboşuna «Yiğit» derler miydi?»

Concini bu sıfatı duyunca beyninden vurulmuşa döndü ve afallayıp kekeleydi:

— «Ne dedin? Bir daha söyle! Yiğit mi dedin? Yiğit Jehan mı yoksa?..»

Bertille, sevdiği adamı ele vermesinin kötü bir sonuç doğurabileceğini düşünerek endişeye kapıldı. Fakat, artık ok yaydan fırladığı için vakur bir sesle cevap verdi:

— «Evet, Yiğit Jehan!»

Concini, genç kıza ürpertiler veren korkunç bir kahkaha attı:

— «Hah hah hah! Aman Allahım! Bu pek hoş işte!.. Demek Yiğit Jehan'ın sözlüsüyümüş!.. Dinle beni güzelim, bu senin asilzâde dediğin adam kimdir biliyor musun? Âdi bir serseri, yol kesen bir haydut, kim iyi para verirse onun hesabına adam öldüren bir kaatildir. Bundan haberin var mı?»

Bertille tereddüt etmeden bağırdı:

— «Yalan! Yalan söylüyorsunuz!..»

Concini, sinsi ve alaycı bir tavır takındı:

— «Müsaadenizle bu işleri ben herkesten daha iyi bilirim. Zira kahraman yavuklunuz bana da hizmet etmektedir!»

— «Öyleyse aldığı emre itaat ediyor demektir. Eğer aldığı emirler, alçakça şeylerse, o takdirde emri ve parayı veren, yâni siz alçak oluyorsunuz! O zaman gerçek kaatil de o değildir, sizsiniz! Fakat ben bu dediğinize de inanmam! Yalan söylediğinizi biliyorum!..»

Sözlüsüne olan bu sarsılmaz güveni, genç kızın Yiğit Jehan'ı ne derece sevdiğini de gösterdiği için, Concini'yi büsbütün çileden çıkardı. Şimdiye kadar rastladığı bütün kadınlardan daha mağrur olan bu genç kızın onurunu kırmak, kendisini âşığından soğutmak için tek çârenin, sevgilisinin ne bayağı bir adam olduğunu kendisine ispat etmek olacağını düşündü. Sonra, bir şey hatırlamış gibi elini alnına vurarak mırıldandı:

— «Öyle ya!.. Serserilerin sevgilileri, asîlzâdelerin verdiği sözlerden anlarlar mı?.. Onlara, yine serserilerin diliyle konuşmak lâzımdır ki, kafalarına lâf girsin!.. Güzel!.. Biz de ona göre hareket ederiz.»

Ve boynunda asılı düdüğü ağzına götürüp, üç defa öttürdü.

Bir dakika geçmeden Carcagne, Escargasse, Gringalle, odaya girdiler ve kapının iki adım önünde hareketsiz durdular.

Concini başını onlardan yana döndürmeye bile tenezzül etmeden sordu:

— «Sizin reisinizin adı ne?..»

Üç arkadaş, şaşırıp tereddütle birbirlerinin yüzlerine baktılar... Sonunda içlerinden biri:

— «Monsenyör, biz...» Diye söze başlayacak oluyorsa da Concini lâfım kesip bağırdı:

— «Gevezeliğe lüzum yok! Sizden yalnız onun adını soruyorum... Cevap verin!..»

— «Yiğit Jehan...»

— «Peki... O, benim hizmetimde ne iş yapar?»

— «Ne mi yapar? Ne yapacak?... Biz ne yapıyorsak, o da onu yapıyor işte!..»

Concini bu soruları sorarken gözlerini Bertille'den hiç ayırmamıştı. Üç ahbap çavuşa çekilmelerini işaret ederken, emirlerinin dinleneceğinden emin oldu-

ğu için, onlardan tarafa dönmeye bile lüzum görmedi. Genç kıza doğru iki adım attı. Kollarını göğsünde kavuşturup sordu:

— «Duydunuz, değil mi? Bu üç serseriye de tanırırsınız elbet... Bunlar, sizi, evinizde tutup kısıvrak bağlayan ve buraya kaçırarak herifler... Yaptıkları işin neden ibaret olduğunu kendi tecrübenizle öğrendiniz. Bu konuda daha fazla konuşmaya değmez... Şimdi artık bana inandınız, değil mi?»

Genç kız, daha fazla sararmasına rağmen müthiş bir inatla başını salladı:

— «Hayır!»

Concini, öfkeden çılgına döndü:

— «İnanmıyorsunuz ha?.. Peki, ya gözlerinizle görürseniz?..»

— «Gözlerimin iyi görmediğine hükmederim... Ve yine inanmam!»

— «Ama Yiğit Jehan'ın zincire vurulup Grève Meydanı'na götürüldüğünü cellâdın onun göğsünü dağladığını ve yaralarını erimiş kurşunla doldurduğunu, vücudunun dört ata bağlanarak parçalanmak üzere dört ayrı yönde çekildiğini görürseniz... Yine de inanmaz mısınız?»

Genç kız, vahşi herifin gözleri önüne serdiği bu korkunç sahne gerçekmiş gibi elleriyle yüzünü kapadı. Fakat cesaretini, sonuna kadar elden bırakmama-ya karar vermişti. Onun için tekrar yüzünü açarak nefret dolu bir sesle haykırdı:

— «İnanıyorum ki alçakça hilelerinizle bir mâsumu ölüme mahkûm ettirmeniz mümkündür. İğrenç amaçlarınıza ulaşmak için en rezilce çârelere başvuracak kadar soysuz bir insan olduğunuza da inanıyorum... Ama, yine inanıyorum ki Yiğit Jehan,

kolay kolay böyle manevralarla ele geçirilecek adam değildir...»

Concini, nihayet taşı gediğine koyacağını düşünerek, muzaffer bir tavırla bağırdı:

— «Hah hah! İşte burada yanıldınız! Çünkü sizin Jehan'ınız şimdi yakalanmış ve zındana tıkılmış bulunuyor... Birkaç gün içinde Kral'a sui... (Kral'a suikast yapanların... Diyecekti, caydı). Birkaç gün içinde haydutların lâıyk oldukları cezaya çarpılacaktır.»

Concini, içinde kabaran hırsla hâkim olamıyor ve genç kızın onurunda büyük bir yara açmak için çırpınıp duruyordu. O kadar ki şimdilik kimsenin öğrenmediği şeylerden kesinlikle bahsetmemek, şüpheleri üzerine çekmemek ve ihtiyatlı davranmak gerektiğini bildiği hâlde az kalsın Kral'a suikast yapıldığını ağzından kaçıracaktı... Hattâ, bunu yarı yarıya söyledi de... Bu ihtiyatsızlığına kendisi de kızmadı değil ama, bir kere iş işten geçmişti.

Ama arada genç kıza da şiddetli bir sille indirmiş oldu. Bertille'nin zaten renksizleşmiş olan yüzü morardı ve zavallı genç kız öyle bir sendeledi ki düşmek için yanındaki masaya dayanmak zorunda kaldı. Gerçi, kapısının önünde geçen olayı bilmiyor değildi... Fakat Kral, Jehan'ı affetmişken, sonradan caymış, tekrar yakalatmış olabilirdi.

Concini, genç kıza yüzsüz bir edâ ile ve yiyecekmiş gibi bakıyor, kırılan onurunun acısını kat kat fazlasıyla çıkarmaya hazırlanıyordu ama, ne çâre ki bu da mümkün olamadı. Bertille'yi üzmemek için harcadığı bütün çabalar boşa gitti.

Çünkü birden, arkasından gelen bir sürü lânet ve yakası açılmadık küfür mırıltılarını işiterek şaşkınlık ve hiddetle döndü. Üç silâhşor, hâlâ arkasında

duruyordu! Concini, o kadar şaşırıldı ki ancak şu sözleri kekeleyebildi:

— «Burada ne işiniz var?»

Ne işleri mi vardı? Bu da sorulur muydu? Üç ah-bap çavuşlar, reislerinden gayet acayip bir şekilde bahsedildiğini farkeder etmez, neye mal olursa olsun, burada kalmaya ve işin içyüzünü öğrenmeye karar vermişlerdi. Concini'nin kendilerine, dışarı çıkmaları için işaret ettiğini biliyorlardı. Bu emre boyun eğmedikleri için, efendilerinin kızacağını da hesaba katmışlardı. Fakat yaptığı işareti görmediklerini söyleyip, hattâ gerekirse yalan yere yemin edip, herifi aldatmak zor muydu? Bunları düşünerek yerlerinden bile kıpırdamadılar ve bir-iki saat önce tatlı tatlı ayrıldıkları Jehan'ın yakalandığını, hapsedildiğini ve hattâ idam edileceğini, dehşet içinde öğrendiler. Hem bunu söyleyen de sıradan bir insan değildi. Concini, mevki dolayısıyla haberleri herkesten önce öğrenebilecek durumda bir adamdı. Vay canına!.. Eğer bu işi, iki saat önce bilselerdi, Jehan'ın yanından ayrılırlar mıydı?.. Tabii o zaman, onu yakalamak hiç de kolay olmazdı. O kadar canları sıkılmış, içleri yanmıştı ki... Concini'ye birbiri ardı sıra lânetler okumaya ve yakası açılmadık küfürler savurmaya koyulmuşlardı...

Fakat bu arada Concini de kendisini toparlamış, şaşkınlıktan sıyrılmıştı... Tehdit dolu bir tavırla adamlarının üzerine yürüyüp, çılgınca bir hiddetle bağırdı:

— «Buraya bizi kollayıp casusluk etmeye mi geldiniz?.. Kovuyorum sizi işte!.. Köpekler! Defolun!.. Çıkın dışarı!.. Defolun diyorum size!..»

Bu sözler, silâhşorları sindirmek şöyle dursun, tam tersine dimdik bir hâle getirdi. Göz ucuyla birbirlerine bakıp çabucak anlaştılar ve Concini'nin emretti-

gi gibi dışarı çıkacaklarına, ağır ağır, tehdit edici bir tavırla onun üstüne yürümeye başladılar... Birkaç saniye daha geçse ve adamlar kendisine biraz daha yaklaşırsalardı, Concini mahvolmuştu... Fakat kurnaz İtalyan, başına geleceği farkettiler ve hemen yumuşayıp haykırdı:

— «Hayır, hayır! Vazgeçtim! Burada kalın! Escargasse, oğlum, sen söyle!.. Şu kız, sizin gibi insanlardan başkasının sözünden anlamıyor. Anlat şuna Jehan'ın nasıl yakalandığını... Ama lâfı pek uzatma!»

Üç ahbap çavuşlar rahat bir nefes aldılar. Sonra memnun bir tebessümle, baktılar... İş çakmışlardı. Demek az önce Concini'nin, Jehan'ın yakalanması üzerine söyledikleri, aslı astarı olmayan ve kendi kafasından lâhzada uydurduğu bir masaldan ibaretti. O hâlde reis için meraklanmaya ne gerek vardı? Hemen, gayet saygılı bir tavır takındılar ve hepsi adına Escargasse söylendi:

— «Monsenyör! Biz, size alçakça bir cinayet işlendiğini ve kaatilin yakalandığını zaten söylemiştik!»

Concini, bu sözlerin Bertille üzerinde yaptığı etkiyi görmek için, genç kızdan tarafa dönünce, arkasında kalan üç adam da, göstermeden; elleri, ağızları ve gözleriyle kızcağıza işaretler vermeye başladılar. Bu işaretlerin apaçık anlattığı bir şey vardı:

«Jehan hakkında söylenenler doğru değildir! Sakın inanmayın!»

Ve Bertille, bu işaretlerle anlatılmak istenilenin doğru olduğunu derhal sezdi. Neden?.. Burasını kendisi de bilmiyordu. Belki de üç arkadaşın Jehan'ı, en aşağı kendisi kadar sevdiklerini hissetmişti!..

Bu işte şapa oturan Concini oldu. Escargasse'nin doğruladığı haberle genç kızın fena hâlde sarsılacağı-

nı, hattâ belki de bayılacağını uman Concini, onun hâlâ vakur ve soğukkanlı durduğunu görünce adama-
kılı afalladı...

Üç arkadaşın ihanet ettiğinden şüphelenmiş ola-
caktı ki hızla geriye döndü ve üçünü de hareketsiz,
dimdik dururken buldu. Bir an, dikkatle onların
yüzlerine baktı. Düşündü. Sonra yumuşak bir sesle
sordu:

— «Size işaret ettiğim vakit neden dışarı çıkma-
dınız?..»

Escargasse cevap verdi:

— «İşaretinizi görmedik, Monsenyör!..»

Concini, bir kere daha dikkatle yüzlerine bakınca
adamlarının doğru söylediklerine inandı. Sonra yu-
muşak bir sesle söylendi:

— «Görev sırasında dikkatsizlik istemem! Bu se-
ferlik, sizi affediyorum. Şimdi aşağı inin ve ben ça-
ğırmadıkça sakın geleyim demeyin! Haydi baka-
lım!..»

Üç arkadaş dışarı çıktı. Concini biraz sonra onla-
rın arkasından kapıyı açarak dinledi ve ayak sesleri-
nin uzaklaşmakta olduğunu duyunca kapıyı tekrar
kapayıp kilitlerken, kendi kendine mırıldandı:

*«Yarın bu serserilerle de hesabı kesmem lâzım!..
Artık kendilerine güvenim kalmadı.»*

Sonra dönüp, yerinden bile kıımıldamamış olan
genç kıza baktı. Bir tek kelime bile söylemeden, yine
arada bir gözlerini kaldırıp kendisine bakmayı ihmal
etmeyerek, ondan uzak bir tarafta gezinmeye koyul-
du...

Bu gezinti onbeş dakika kadar sürdü. Fakat artık,
çekip gitmekten ve Bertille'ye düşünmesi için vakit
bırakmaktan caymıştı. İçindeki korkunç arzu, her za-
mankinden daha şiddetle yeniden uyanmıştı. Önce

verdiği kararı bozuşunu kendi kendine haklı göstermek için şöyle düşünüyordu:

«Canım, bu işin ne diye bu kadar üstünde duruyorum sanki? Alt tarafı bir sokak serserisinin dostu işte.»

Genç kıza doğru iki adım atarak:

— «Size yaptığım teklifi düşündünüz mü?» Diye sordu.

— «Anlamadım! Ne demek istiyorsunuz?..»

Concini, soğukkanlı görünmeye çalışarak:

— «Demek yaptığım teklifi dinlemediniz,» dedi. «Pekâlâ! Tekrar edeyim... Size, yılda yüzbin altınlık bir gelir... Muhteşem bir konak ve markiz veya düşes unvanı teklif ediyorum. Bunlardan başka istediğiniz kadar mücevher sahibi olacaksınız!.. Sâkin olun!.. Sinirlenmeyin!.. Sözümü bitireyim hiç olmazsa! Bütün bu dediklerime karşılık sizden bir şey istiyorum. Sizi ara sıra ziyaret etmeme izin verin. Bu teklifime: «Evet» deyiverin, ben hemen çıkıp giderim. Ha? Ne diyorsunuz? Gideyim mi?..»

Concini bu sözleri söylerken, yavaş ve sinsi adımlarla genç kıza yaklaşmaktan da geri kalmıyordu. Bertille, işin farkına varmış, bir-iki adım gerilemişti. Biraz daha geri giderse, duvara sıkışacağını kestirdi. Küçük hançerinin kabzasını, sinirli sinirli sıkarak Concini'ye seslendi:

— «Kımıldamayın! Olduğunuz yerde kalın!..»

Concini gayet uslu bir tavırla söz dinledi ve ısrarla:

— «Soruma cevap verin!..» Dedi.

Bertille:

— «Bana demin, sizden korkup korkmadığımı sormuştunuz,» dedi. «Şimdi size cevap vereyim! Siz-

den sâdece tiksiniyorum! İğrenç elinizin bana değdiğini hissetmektense ölümü tercih ederim!»

Concini, bu sözleri duyunca büsbütün çileden çıktı:

— «Yaa! Pekâlâ öyleyse... Bütün inadına rağmen yine de benim olacaksın, anlıyor musun?..»

Birkaç saniye genç kıızı kollayıp nasıl yakalayacağını tasarladıktan sonra birdenbire atıldı...

Bertille'nin elinin kalkmasıyla, şiddetle inmesi bir oldu!.. Ne yazık ki Concini, onun hareketini gözlemiş ve koynundan hançeri çekeceğini de önceden sezmişti. Kendisini, bütün hızıyla yana atıp, hançerin darbesinden kurtulurken, öbür yandan da Bertille'nin bileğini havada yakaladı ve bükmeye başladı.

Bu durum uzun süre devam edemez. Bertille gibi narin vücutlu bir genç kıız, ne kadar iradeli olursa olsun, bu azgın herife uzun zaman dayanamazdı.

Concini, genç kızın bileğine bütün kuvvetiyle yapışmış, hırsıyla büküyordu...

Bertille can acısına dayanamadı. Yürekler paralayıcı bir çılgılla beraber hançeri elinden bırakıverdi...

Concini çılgına dönmüştü. Vahşi bir kahkaha atarak, hançeri ayağıyla bir tarafa itti. Sonra kollarını uzatıp genç kıızı şehvetle kucakladı. Hiddetle keyif arasında bocalıyor, deli gibi kahkahalar atıyordu. İçinde yanan arzunun heyecanı ve nihayet âvını ele geçirmiş olmanın verdiği zevk içinde, yüzündeki maskenin düştüğünü, farketmemişti. Artık İtalyan şivesiyle fransızca konuştuğunun, hattâ italyanca lâflar ettiğinin de farkında değildi. Hırsından soluya soluya, yarı italyanca, yarı fransızca saçmalayıp zafezinin keyfini çıkarmaya kalkıştı:

— «Ah zavallı yavrum! Beni korkutacaktın, ha?»

**Sen beni hiç tanıımıyorsun demek... Artık benim-
sin!.. Tamamen benimsin!..»**

Dudağını uzattı, Bertille'yi ağzından öpmek istedi. Fakat genç kız, başını bütün gücüyle geriye atarak bu iğrenç öpücükten kendini kurtardı. Şimdi artık, olanca gayretiyle kendini savunuyordu. Küçük yumrukları, herifin üzerine rastgele inmeye başlamıştı.

Fakat bu yumruklar, Concini'ye vız geliyordu... Herif, kucağındaki körpe vücuda, her ne pahasına olursa olsun sahip olmaya bir kere karar vermişti. Yavrucağı, daha kuvvetle kollarında sıkıyor ve kar-yolaya doğru sürüklemeye çalışırken, bir yandan da canavar gibi soluyup inlercesine söyleniyordu:

— «Vur, vur! Ne istersen yap! Yumrukların bana okşayış gibi geliyor!»

Bertille, bir an, herşeyin bittiğini sandı. Kirleneceği, mahvolacağı gözünün önüne geldi. Sonra birden Jehan'ı hatırladı. Bütün varlığıyla onun olduğunu düşündü. Son bir gayretle öyle bir silkindi ki kendini kuduz herifin kollarından kurtarmayı başardı. Fakat bitkin düşmüştü. Gücünün son damlasını da harcamıştı ve kendini kurtarabilmek için tek bir çare kaldığını düşünüyordu: Her ne pahasına olursa olsun vakit kazanmak... Kapıya kadar yaklaşmak... Peki, ya sonra?.. Sonrasını o da bilmiyordu. Kimbilir, belki bir mucize olurdu... Belki biraz önce kendisine acayip işaretler yapmış olan üç adam yine işe karışır, onu kurtarmaya koşarlardı. Veya belki de tavan çöker, bu kuduz herifi ezerdi. Evet! Tanrı'nın işine akıl sır ermezdi. Pekâlâ bir mucize olabilirdi...

Bertille o kadar korkmuştu ki artık hiçbir şey düşünemez olmuştu. Bir tek amacı vardı: Vakit kazanmak...

Concini ile boğuşurken, odadaki küçük kapıya kadar dayanmıştı. Bu kapı açılsaydı, belki kurtulabilirdi. Can havliyle kanadı açmaya çabaladı. Ne yazık ki kapı kilitliydi, anahtarı da üstünde yoktu. Şimdi acaba, büyük kapıya ulaşmaya mı çabalamalıydı?

Buna imkân göremiyordu. Çünkü bu kapıya yaklaşmak için karyolanın yanibaşından geçmesi gerekiyordu... Ya herif fırsat bilip de hemen üstüne çullandır, kendisini karyolaya atıverirse?.. Canavar da karşısına dikilmiş, kendisini iyice duvara sıkıştırmaya çalışıyordu...

Genç kız bütün soğukkanlılığını toplayıp kaçmayı tasarladı.

Concini'nin kendisini sıkıştırmış olduğu ufacık köşeden dikkatle ve yavaş yavaş yana kaydı. Sonra birdenbire ileriye atıldı. Şimdi odanın içinde dört dönüyor, önüne gelen herşeyi itip kakıyor, atlıyor, sıçırıyor, kendine bir yol açmaya çalışıyordu.

Bir yandan da dehşet içinde bağıırıyordu:

— «İmdat! İmdat!»

Fakat şehvetinden ve heyecanından kudurmuş Concini de onun peşinden soluk soluğa koşuyor, sıçırıyor, her seferinde kıza biraz daha yaklaşıyor, Bertille'yi karyolaya yaklaşmaya zorluyordu. Artık Concini, insanlıktan çıkmıştı. Bir köpeğinkini andıran hırıltılı soluklarla karışık bir sesle:

— «Kurtulamayacaksın! Benim olacaksın, benim!» Diye uluyordu.

Genç kız, gücünün tamamen tükendiğini hissetti. Nefesi daralmıştı. Artık ağzından çığlık yerine inilti çıkıyordu.

Kuduz herif, Bertille'deki bu bitkinliği görüp de bu kovalamacanın zaferle sonuçlanacağını farkedir-

ce, hırsla saldırıya geçti. Nihayet Bertille'yi yakalayıp pençelerini genç kızın nâzik omuzlarına attı.

Canavar, avını ele geçirmiş olmanın verdiği vahşî bir keyifle, soluk soluğa bağırdı:

— «Nihayet seni yakaladım! Şimdi artık benimsin!»

Bertille'nin nefesi neredeyse kesilecekti. Zorlukla soluyordu. Kan ter içinde kalmıştı ve üstü başı da paramparça, lime lime olmuştu. Bakışları bulanmaya başlamıştı. Belliydi ki genç kız artık bayılacak hâle gelmişti. Kendini koruma içgüdüsüyle son bir kurtulma teşebbüsünde bulundu. Fakat bu da fayda etmedi. Kurtulmak şöyle dursun, iyice ele geçmişti. Artık hiç ümidi kalmamıştı.

Fakat birdenbire, bir isim, âdetâ kalbinden koparak, yürekler acısı bir feryat hâlinde gırtlğından fırlayıverdi:

— «Jehan! İmdat Jehan! Beni kurtar Jehan!»

Jehan!.. O neredeydi kimbilir? Şu anda ondan imdat istemek, sağlam bir kafanın harcı mıydı? Şüphesiz, hayır!.. Bu sesleniş genç kızın yavaş yavaş mantığını da yitirdiğini gösteriyordu.

Bertille birden, gecenin sessizliği içinde, derinden bir cevap duyar gibi oldu:

— «Geliyorum!..»

Ne yazık ki bu, kuruntudan başka bir şey değildi... Beklediği kurtarıcı gelmedi ve umduğu mûcize gerçekleşmemişti.

Genç kızın yüzünde iğrenç nefesini dolaştıran şehvet delisi de homurdanarak alay etti:

— «Çağır, çağır bakalım! Ne sesini duyan, ne de imdâdına gelen olacak... Benim kollarımdan seni kim ayırabilir ki?..»

Gerçi Bertille'nin ümit ettiği mûcize gerçekleş-

medi ama, kuruntudan da ibaret olsa, işittiği ses, genç kızın biraz aklını başına getirdi.

Bu küçük ve zayıf ümit, ona yeniden kuvvet verdi. Genç kız, soğukkanlılığını toplayıp yeniden rastgele vurmaya, tırmalamaya, ısırma koyuldu. Kendisini şehvet ve öfkeyle saran kollardan kurtulmaya çabaladı, ama bunu başaramadı. Sonra ümitsiz, soluk dudaklarından aynı acı çığlık, daha zayıf bir sesle fırladı:

— «Jehan! Yetiş, Jehan!»

Concini de bu çığlıkla kamçılanmış gibi oldu. O da bütün gücünü topladı. Genç kızın narin vücudunu var gücüyle sıktı ve Bertille'nin ayaklarını yerden kesip, kendisini havaya kaldırdı... Artık onu, yatağa götürüyordu... Âdetâ genç kıyı yutmak için, korkunç ağzını açmış bir canavar gibi bekleyen yatağa...

Concini şimdi, ağır ağır yürüyordu. Artık avını eline geçirmişti... Gerçi hâlâ suratına gittikçe zayıflayan bir yumruk yağmuru yağıyordu ama, bunlarla Bertille'nin kurtulmasına imkân mı vardı? Hiçbir kuvvetin bu kadar emeğe mal olan kurbanını elinden alamayacağını biliyordu... Onun için, bir yandan onu yatağa götürürken, bir yandan da çakallar gibi uludu:

— «Jehan, ha?.. O şimdi Châtelet'de, şekerim. Bir zindanda ve zincire vurulmuş bir durumda bekliyor. Bu zindandan da ancak cellâda teslim edilmek için çıkarılacaktır. Yaa, gözüm!..»

Fakat bu cümlesini henüz tamamlamıştı ki, arkasından gür bir ses yükseldi:

— «Yanılıyorsun Concini! Jehan, Châtelet'de değil, burada!..»

Ve aynı anda Kraliçe'nin gözdesi, Jehan'ın müthiş tekmesinin acısını belinde duydu. Bu öyle şiddetli

detli bir tekmeydi ki, herifin yere kapaklanıp, kollarındaki kıza zarar vereceğini hesaplayan kuvvetli eli omuzundan sımsıkı tutmamış olsaydı, Concini döşeme tahtalarını öpüverecekti. Bununla birlikte nâmus düşmanı İtalyan, can acısından köpekler gibi uluyup kendini bile tutacak hâli kalmadığı için, kollarındaki Bertille'yi hemen bırakıverdi.

Genç kız, var gücüyle koşup, kurtarıcısının arkasına sığındı.

Jehan ise Concini'ye aklını başına toplamak fırsatını vermeden, adamı sert bir hareketle kendine doğru çekti. Sonra havaya kaldırdığı sağ eliyle herifin suratına şimşek gibi bir şamar aşkediverince, Concini, gık bile diyemeden, külçe gibi yere yığıldı. Bir tokatta bayılmıştı...

CONCİNİ'NİN BAŞINA GELENLER

Jehan, herifin işinin bittiğini görünce genç kıza döndü ve gayet tatlı bir sesle:
— «Hiçbir şeyden korkmayın!» Dedi.

Bertille şükranını, hayranlığını ve nihayet mâsum aşkını samimiyetle anlatan gözlerle delikanlıya baktı. Sonra Jehan'a kesinlikle inandığını gösteren sâkin ve sâde bir tavırla:

— «Artık korkmuyorum!» Dedi.

Fakat az önceki mücadelenin verdiği heyecan ve yorgunluğu henüz üzerinden atamamış olan kızcağız, kendinden geçip yere boylu boyunca uzaniverdi!..

Bu iş o kadar umulmadık bir anda ve öyle âni olmuştu ki Jehan davranmaya fırsat bulamadı. Bertille'nin üzerine eğilip gözlerinin kapalı olduğunu görünce, genç kıza kollarına alarak dehşet içinde mırıldandı:

«Sakın ölmüş olmasın?»

Sonra az ötede hareketsiz yatmakta olan Concini'ye korkunç gözlerle bakarak söylendi:

— «Eğer o öldüyse, sen de yandın Concini!..»

Fakat o sırada Bertille'nin eşine ender rastlanan güzellikteki gözleri aralanmıştı. Genç kız, Jehan'ı, saadetinden çıldırtabilecek bir tebessümle bakıyordu. Delikanlı, ölü gibi sararmıştı. Keder ve heyecandan kısılmış bir sesle:

— «Ah,» dedi, «bilseniz ne kadar korktum!..»

Bu, son derece ilgi çekici şaşırtıcı bir sahneydi.

Bir sürü jandarmanın saldırısına gözünü kırpmadan karşı koyan, Avrupa'nın en azametli kralına kafa tutup hakaret ettikten sonra onu kendi sarayının kapısına uğurlayacak kadar cesareti ileri vardırان, Kral'dan çok daha tehlikeli bir adam olan Conci-ni'nin evine kadar zorla girip kendisine en ağır şekilde haddini bildiren yiğitler yiğidi Jehan, şimdi, önünde bir genç kızcağız bayıldı diye tir tir titriyor ve korktuğunu, bütün saflığıyla söylemekten çekinmiyordu.

Hangi söz, böyle bir delikanlının aşkını: «Ah, bilseniz ne kadar korktum!» Cümlesi kadar açıkça anlatabilirdi?

Nitekim Bertille de bunu derhal anladı.

Dehşetten sararan güzel yüzünün çizgileri hemen eski canlılığına kavuştu. Solgun yanaklarını tatlı bir pembelik kapladı. Buğulu bakışları yeniden parıldadı. Dudaklarının tatlı gülümsemesi tekrar yerine geldi. Ve Bertille, birdenbire bütün yorgunlukları ve acıları silinmiş, mutlu ve tatlı bir genç kız oldu...

Bu akşam, ilk defa olarak başbaşa konuşuyorlardı. Böyle olduğu hâlde ağızlarından çıkan her söz, yaptıkları her hareket birbirlerini sevdiklerini açıkça gösteriyordu.

İkisi de genç güzel ve hayat doluydu. İkisi de sevmek ve sevilmek için yaratılmıştı. İkisi de bütün varlıklarıyla ve ebediyen birbirlerine bağlanmış olduklarını hissediyorlardı...

Şimdi artık konuşmuyorlardı. Zaten buna lüzum da yoktu. Gülümseyişlerinin ve bakışlarının anlattıkları, birçok sözün ifade edebileceğinden daha açık ve mânalı değil miydi?

Ayakta karşılıklı durmuşlardı. Aralarında da yere devrilmiş bir sandalye duruyordu. Böyle olduğu

hâlde gözleriyle öpüşüyor, tatlı tatlı gülüşüyor ve sâf bir hayranlıkla birbirlerini seyrediyorlardı.

Delikanlı, şu ânda kendini cennette sanıyordu. Bu ânın ebediyete kadar uzanması için canını verebilirdi. Nerede bulunduğunu, az önce neler olduğunu tamamen unutmuştu. Onun bir kral kızı, kendisinin ise fakir, adsız sansız bir genç olduğu da aklından çıkmıştı.

Delikanlı daldığı tatlı rüyadan, bir kapının sürgülenmesinin doğurduğu sesle uyandı.

Şimşek hızıyla döndü. Gözleriyle, Concini'yi aradı ve herifin orada olmadığını gördü. Herhalde yanlarındaki odaya açılan kapıyı da o kilitlemiş olacaktı.

Bertille, bir içgüdüyle delikanlıya yaklaştı ve gözleri dehşetten büyümüş bir hâlde, Jehan'ın girmiş olduğu ve hâlâ açık duran küçük kapıyı göstererek mırıldandı:

— «Kaçalım!...»

Jehan, karşısındakine güven veren bir gülümsemeyle genç kıza baktı. Sonra tatlı bir sesle:

— «Ben yanınızda oldukça hiçbir şeyden korkmayın!» Dedi.

Onlar, dünyalarını unutmuş bir hâlde birbirlerini hayranlık ve sevgiyle seyrederek, Concini de kendine gelmişti. Önce korkunç bir rüyadan uyanıldığını sandı. Fakat sol yanağındaki yakıcı sızıyı ve kaba etlerindeki müthiş ağrıyı hissedince, rüya filan görmediğini; gerçekte, hem de korkunç bir gerçekte karşı karşıya bulunduğunu hemen anladı.

Kan çanağına dönmüş gözlerini genç çifte çevirdi.

Dudaklarını büzdü ve elini hançerine attı. Fakat aynı anda, öfkeli öfkeli başını sallayıp düşündü:

«Hayır! Böyle bir ölüm gayet çabuk ve kolay olur. Onlara ölümü ağır ağır, acılar ve işkencelerle tattırmalıyım! Hele şuradan bir çıkayım da...»

Sevgililer, hiçbir şeyin farkında değildiler. Concini bir yılan gibi yerlerde sürüne sürüne kapıyı bulup dışarıya çıktıktan sonra yavaşça kanadı kapattığı vakit de sezemediler.

Jehan'ın girip de açık bıraktığı kapı, başka bir küçük odaya açılıyor, bu küçük oda da büyük ve ağır bir kapıyla başka bir büyük odaya bağlanıyordu.

Concini, dışarıya çıktıktan sonra bu kapıya atılmış ve şiddetli bir tekme ile kanadı kapayıp üzerindeki iki ağır sürgüyü sürmüştü.

İki sevgiliyi tatlı hülyalarından ayıran da bu sürgü şakırtıları olmuştu.

Concini kapıyı kilitledikten sonra şeytanî bir kahkaha atarak dişlerini gıcırdatıp söylendi:

«Şimdi bol bol koklaşın kumrularım! Vaktiniz çok. Geberinceye kadar sevişebilirsiniz... Ama, sizden intikam alma zamanı gelince, yüzünüzün ne şekle gireceğini görmek, neler söyleyeceğinizi işitmek isterdim!»

Fakat Concini tam geriye dönüp de oradan uzaklaşacağı zaman iki kuvvetli ve ağır el, iki koluna birden yapıştı ve ufacık bir hareket yapmasına bile imkân bırakmadı. Aynı anda başka iki el de şaşırtıcı bir el çabukluğuyla belinden hançerini ve kılıcını alıp odanın bir köşesine fırlattı.

Concini boğuk bir sesle haykırdı. Buna sebep sâdece korku değildi. Adam intikam alma fırsatının elinden gideceğine yanıyordu. Halbuki bu intikamı almak uğrunda koca bir serveti seve seve fedâ edebiliyordu.

Concini'yi yakalayanlar, onu silâhsız hâle getirince kollarını da serbest bıraktılar. O zaman Concini kafese hapsedilmiş bir vahşi hayvan gibi öfkeyle solumaya ve dişlerini göstermeye koyuldu.

Escargasse, Gringalle, ve Carcagne, sağ dizlerini bükerek yerlere kadar eğilmişler şapkalarıyla yerleri süpürerek Concini'yi selâmlıyorlardı...

Escargasse, acınan bir tavırla sordu:

— «Monsenyör hazretleri, artık kendi hizmetlerini, kendileri mi görüyorlar? Yoo, bakın, gönlümüz buna razı olamaz!»

Carcagne de aynı tavırla ilâve etti:

— «Acaba şu, iplerle sımsıkı güzelce bağladığımız uşakları neden çağırmadılar?»

Derken Gringalle atıldı:

— «Monsenyör herhalde düdüklerini kaybetmiş olacaklar!..»

Concini hiddetinden kudurmuşçasına, ağzından köpükler saçarak bağırdı:

— «Bu ne cesaret?.. Rezil herifler!.. Size sonra ne yaparım biliyor musunuz?..»

Gringalle, ters bir hareketle sözünü kesti:

— «Yoo! Rica ederim Sinyor Concini, böyle büyük lâflar etmeyin!.. Bunu size özellikle tavsiye ederim!»

Carcagne atıldı:

— «Gerçi asâlet sahibi değiliz ama, bizimle efendice konuşulmasını isteriz!..»

Escargasse ilâve etti:

— «Köpek değiliz ya! Biz de insanız!»

Concini üç ahbap çavuşların fena hâlde kızdıklarını, gözlerinin döndüğünü ve neredeyse üstüne çullanacaklarını sezdi. O zaman durumunun sandığından

çok daha kötü olduğunu anlamakta gecikmedi. Bununla birlikte yine de alttan almayı aklından geçirmedi. Başını dikti ve hükmeden, aşağılayıcı bir edâ ile bağırdı: -

— «Sözlerinize ve hareketlerinize dikkat edin! Sizi nerede olsa bulurum! Yoksa beni öldürmek niyetinde misiniz?..»

— «Sizi öldürmek mi? Amma da yaptınız haa!.. Adam öldürmek sizin gibi asîlzâdelere, büyük adamlara vergi iştir, Sinyor Concini... Bizim gibi fakir fukaranın, böyle bir şey yapmak haddine mi düşmüş?..»

Concini tınmadı ve bu sözlerdeki aşağılayıcı imâyı kavramamış gibi davranıp soğuk bir tavırla devam etti:

— «Öyleyse ne istiyorsunuz?.. Yoksa bana ihanet mi edeceksiniz? Sizi yaşatan, sizi kanadı altına alan, sizi zengin edecek olan bana mı ihanet edeceksiniz? Hem de kimin için? Hiç tanımadığınız, neyin nesi olduğunu bilmediğiniz bir kız için mi? Yoksa cebi delik ve sizi kendisiyle birlikte sefalet içinde yüzdürdükten sonra işkence ve idam sehпасına sürükleyecek olan bir serseri için mi? Siz aklınızı mı oynattınız yoksa?..»

Concini, üçünü de gözden kaçırmıyordu. Heriflerin irkilip tereddüt eder gibi olduklarını gördü ve fırsat bu fırsattır diyerek daha inandırıcı bir tavır takınarak sözüne devam etti:

— «Aklınızı başınıza toplayın. Gözünüzü açın. Bu seferlik sizlere acıyor, beni tahkir ve tehdit ettiğinizi unutup size şunu söylüyorum: Yalnız bir saat boyunca emirlerime itaat etmek ister misiniz? Sizden bir saatlik mutlak itaat ve sadâkat istiyorum, fazla değil, yalnız bir saat... Buna karşılık size öyle bir servet

vereceğim ki bununla ömrünüzün sonuna kadar rahat geçinebilirsiniz.»

Üç ahbap çavuşlar merak ve şaşkınlıklarını sırayla belirttiler:

— «Yok yahu!.. Sahi mi söylüyorsunuz?»

— «İnanılır şey değil!»

— «Doğrusu, bu teklif yabana atılmaz!»

Aralarında bir fiskos geçti ve nihayet Escargasse, üçü adına sordu:

— «İstediğinizi yerine getirirsek alacağımız para ne kadar?»

Gözleri zafer ümidiyle parıldayan Concini içinden söylendi:

«Şimdi şunlara öyle bir rakam söyleyeyim ki şaşkınlıklarından küçük dillerini yutsunlar ve tereddüt bile etmeden benim esirim olursınlar!»

Sonra üç serzerinin de gözlerinin içine baktı ve gayet ciddi:

— «Yüzbin frank!..» Dedi.

İçinden de ilâve etti: «Sizi, köpek soyları sizi! Bir saat benim işime yarayın da bakın ondan sonra size üç sağlam iple üç sehpa hazırlatır mıyım, hazırlamaz mıyım görürsünüz!»

Silâhşorlar o kadar afallamışlardı ki heyecandan bacakları titremeye başladı. Bu kadar parayı rüyalarında bile görmemişlerdi. Bu paranın kendilerine verileceği haberi, sanki kulaklarına değil, beyinlerine bir yıldırım gibi çarpıvermişti.

— «Yüzbin frank ha?..»

— «Vallahi ben bu kadar para için, kendisini tanımış olsaydım, babamı bile temizlemekten çekinmezdim!»

— «Bu para bizi, ömrümüzün sonuna kadar gül gibi geçindirir.»

İçini çılgınca bir sevinç kaplayan Concini düşündü: «*Onları kafese koydum!*» Sonra yüksek sesle:

— «Haydi, fazla beklemeye vaktim yok! Çabucak kararınızı verin!» Dedi.

Üç arkadaş, sözde birbirlerine danışıyorlarmış gibi bakıştılar. Halbuki bu teklifi çoktan kabul ettikleri hesbelliydi. Çünkü Concini'nin karşısında tekrar, aşırı ölçüde saygılı bir tavır takınmışlardı.

Gerçi Concini de alacağı cevabı bilmiyor değildi ama, ne de olsa yine heyecanla bekliyordu. Çünkü öcünün alınması, bu cevaba bağlıydı.

Üç ahabap çavuşlar en sonunda kararlarını bildirdiler:

— «Kabul!»

— «Bir saat boyunca her emrinizi yerine getirmeye hazırız!»

— «Ne derseniz, yapacağız!»

Concini, içinden taştan sevinci, bütün iradesini kullanıp, belli etmemeyi başardı. Artık onun için herşey halledilmiş demekti. Şimdi hemen, kendilerinden ne istediğini onlara söylemesi, ondan sonra da işe girişmeleri lâzımdı.

Ne çâre ki Concini'nin, kendi içinde yaptığı hesap, dışarıdaki pazarlığa uymadı. Çünkü üç arkadaşın, teklifi benimsemiş olmalarına rağmen, körükörüne bir işi kabul etmeyeceklerini ve kendilerine göre bir hesapları bulunduğunu düşünmemişti. Nitekim Gringalle, Concini'nin lâfa başlamasına fırsat vermeden, saygılı ve gayet ciddî bir tavırla söze koyuldu:

— «Monsenyör! Demin bize sordunuz, şu kapının arkasında bulunan delikanlıyla birlikte çalışmamızın bizi darağacına götüreceğinden söz ettiniz... Belki de haklısınız. Ancak size şunu anlatmak isterim ki siz bize para karşılığında iş yaptıran bir kimsesiniz. Biz,

işinizi bitirdik mi, paramızı alır, artık size karşı kendimizi minnettar hissetmeyiz. Halbuki o delikanlı, arkadaşımızdır. Biz serserilerin de kendimize göre düşüncelerimiz, âdetlerimiz, huylarımız vardır. Meselâ, dostluğa çok kıymet veririz. Arkadaşlık bizim için herşeydir. Bizce, arkadaşın olan borç, hiçbir vakit ödenemez. Bir arkadaş, kesesi dolu oldu muydu parasını, ekmeği varsa ekmeğini ve hattâ sırası gelince de kanını arkadaşları için verir. Fakat bu verdiklerinin hesabını tutmaz. Arkadaşa ihanet etmek, içimizden hiçbirimizin hoş görmeyeceği bir namussuzluktur ve alçaklıktır... Öyle şaşkın şaşkın yüzüme bakıp sabırsızlanmayın. Bırakın da sözümü bitireyim... Ha... Şimdi demek istiyorum ki hiçbirimizin hoş karşılamayacağı bu ihaneti ve alçaklığı biz yapacağız... Çünkü söz verdik. Fakat, bunun bizler için ne ağır bir iş olduğunu, bir kere siz de düşünün... Ve bizim bu işi. vaadettiğiniz yüklüce para için yapacağımızı da bilin... Ne var ki sizin vaadiniz henüz sadece kuru bir sözden ileriye gitmiş değil... Gerçi sizin sözünüzden şüphe etmek, asla aklımızdan geçmez. Geçmez ama, bizim de işe girişebilmemiz için sâdece bir kuru söz yetmez. Uzun sözün kısası, anlaşmanın yerine getirilmesini istiyorsanız, vaadettiğiniz paranın hiç değilse bir kısmını hemen vermeniz gerekir.»

Gringalle sözünü bitirince üç el Concini'ye doğru uzandı.

Concini, bu üç kabadayının hâllerinden hiç şüphe etmedi.

Kendisinden bu şekilde para istenmesine de ne şaşıtı, ne de kızdı. Âdet böyle olduğu için bu istek, kendisine gayet tabii geldi. Ve pek samimî bir edâ ile hayıflandı:

— «Hay Allah kahretsin! Bütün paramı şu lânet olası karıya verdim. Yanımda hiçbir şey kalmadı...»

Silâhşorlar bir iyi niyet daha gösterdiler ve Gringalle, arkadaşlarının fikirlerine tercüman olarak:

— «Bu da mesele mi, a efendim?» Dedi. «Buna, boynunuzda asılı duran şu altın zincir şimdilik yeter... Sen ne dersin Escargasse?»

— «Ben de ucunda güzel bir taş parıldayan şu iğnenin işime yarayacağını sanıyorum. Sen ne dersin, Carcagne?»

— «Doğrusu benim de, Monsenyörün parmağında ısıldayan şu yüzüğü, sevgilimin pek beğeneceğinden hiç şüphem yok.»

Üç ahbap çavuşlar, beğendikleri şeyi işaret ettikçe Concini de en ufak bir tereddüt göstermeden, bunları çıkarıyor, kendilerine uzatıyordu... Bu garip pazarlık ve yine onun kadar garip olan ödeme şekli sinirine dokunmuyordu. Tam tersine içine büsbütün güven giriyordu. Çünkü üç adam, bu suretle kendisine verdikleri sözde duracaklarını apaçık bir şekilde belirtmiş oluyorlardı.

Hattâ demin, üstünde para bulunmadığını farkedince birdenbire öyle ümitsizlenmişti ki çıldırarak gibi oknuştı... Adamlarını tanımıyor değildi. Kendilerine vaadedilen şeyi veya hiç olmazsa bir kısmını ellerine geçirmezlerse, yerlerinden bile kımıldanmayacaklarını pek iyi biliyordu. Şimdi onların, kendi üstünde bulunan değerli mücevherlere göz dikmeleri, Concini adına iş görmeden önce, vaadedilen paranın hiç olmazsa bir kısmını ele geçirmek amacını güdüyordu ki bu da silâhşorların Concini için çalışmaya gerçekten karar vermiş olduklarını gösteriyordu. Bu bakımdan Concini, üstünün başının soyulmasına kızmak şöyle dursun, ne kadar sevinse yeriydi.

Şu Concini, eşi zor bulunur yaratıklardandı. Duyduğu kin ve nefret ne kadar büyük olursa olsun, ge-

rektiğinde bu duygularına gem vurmasını bilirdi. Onu asıl güçlü duruma getiren özelliklerinden biri de beslediği herhangi bir duyguyu işine yaramayacağını anladığı sırada içinden kolaylıkla söküp atabilmesiydi. Kendisini küçük düşüren bir adamı kazanmakta çıkarı varsa, tereddüt bile etmeden onun gönlünü almaya bakardı. Onu kimbilir kaç defa yerin dibine geçirmiş olan Jehan'ı kendisinden nefret ettiğini bile bile, yine yanında alıkoyup çalıştırmıştı... İşte şimdi de kendini tehlide kalkan bu üç arkadaştan çekindiği ve nefret ettiği hâlde, sırf şu anda işine yarayacaklarını bildiği için kendine bağlamak kararını vermişti.

Fakat yutup hazmetmek zorunda kaldığı hakaretler de kendisini, içten içe, öfkeden çılgına çeviriyordu. Zihni boyuna çalışıyor, yeni yeni plânlar hazırlıyordu. Ne yapacağını uzun uzadıya tasarlarken, önceden düşündüğü plânı epey değiştirmişti. Başlangıçta Jehan'ı onlara yakalatmaya karar vermişti. Sonra bundan caydı. Nitekim, üç ahbap çavuşlara, istedikleri şeyleri teker teker verirken, bir yandan da düşünüyordu: *«Alın bakalım köpek soyları... Alın da bu kemikleri kemirin bakalım. Bir kere sizi kapının öbür tarafına geçmeye razı edeyim. Ondan sonra kapıyı nasıl üstünüze kilitleyeceğimi görürsünüz... Öyle ya, neden ben şimdiye kadar bunu akıl edemedim? Mükemmel bir tuzak olacak. Dördünü birden, bir anda elime geçirivereceğim. O zaman, bağladıklarını söyledikleri uşaklarımdan birini çözer, yollarım ve buraya bir saat içinde en aşağı elli silâhşor getiririm. Bu serserileri yakalamak için elli kişi fazladır bile... Silâhşorlar gelinceye kadar ben de burada beklerim. Beklediğimi nereden anlayacaklar? Farkına bile varamazlar vallahi! Hem zaten kaçmalarına da imkân yok. Pencereler, sağlam demir çubuklarla kaplı... O bakımdan hiçbir korkum yok...*

Kapılara yüklenip onları kırmayı başarabilirler ama, bu iş için de en aşağı iki saat ister. O zamana kadar da benim silâhşorlar yetişir.»

İşte Concini, içi ümitle kabarak bunları düşünüyor, fakat yüzünden hiçbir şey belli etmiyordu.

Carcagne, Escargasse ve Gringalle, düşündüklerini saklamak ihtiyacını hissetmiyorlardı. İyi bir pazarlık yaptıklarına ve kolay bir hesap görme şekli bulduklarına seviniyor, sevindiklerini de apaçık belli ediyorlardı. Concini'den aldıkları mücevherleri, yeraltı dehlizleri kadar karanlık ve esrarengiz ceplerinin en kuytu derinliklerine indirip, bir daha ancak kendileri tarafından bulunabilecek bir surette sakladıktan sonra yüzleri ciddileşti. Önemli bir iş yapmaya hazırlanan birer insan edâsı takındılar ve Concini'nin verdiği direktifi gözlerini kırpmadan dinlediler.

Concini, direktifini verdikten sonra bir an durup dinledi ve son söz olarak da şöyle dedi:

— «Aman, kendisini öldürmemeye dikkat edin! Onun postuna çok değer veriyorum!»

Carcagne:

— «Anlıyoruz mösyö.» Dedi.

— «Tam yüzbin frank değeri olan bir post bu...»

Gringalle söze karıştı:

— «Sizin için yüzbin frank nedir ki?..»

Üç ahbab çavuşlar kendi yaptıkları nükteleri, yine kendileri beğenerek şen kahkahalar attılar. Concini ise bir tebessümle onların neşesine katılmaya tenezzül ettikten sonra tekrar etti:

— «Kendisini muhakkak diri ele geçirmeniz lâzım. Duyuyorsunuz ya, dipdiri isterim!»

— «Aman efendim, bundan kolay ne var?»

Bunu Gringalle söylemişti. Ve bu söz, silâhşorlara belli belirsiz bir güvensizlik hissedenden Concini'nin içinde garip bir kuşkunun uyanmasına sebep oldu. Adam bütün dikkatiyle ve içinden geçenleri okumak istercesine Gringalle'nin yüzüne bakıp sordu:

— «Neden kolaymış bakalım? Bana kalırsa, asıl zorluk, onun diri yakalanmasında...»

Gringalle, kayıtsız ve tasasız bir tavırla omuz silkip:

— «Asilzâde olduğunuz nasıl da belli monsenyör, dedi.

Carcagne de:

— «En basit bir ihanet oyunundan bile haberiniz yok.» diye ilâve etti.

Escargasse ise:

— «Bu konuda bize yetişebilmeniz için kırk fırın ekmek yemeniz lâzım.» dedi.

Gerçi silâhşorlar, Concini ile konuşurken saygısız bir tavır takınmışlardı ama, öyle sâf bir samimiyetle düşüncelerini söylüyorlardı ki adam, onların sözlerinden kuşkulanmayı aklına bile getirmede. Pek ustaca bir plânları olacağını düşündü. Zaten artık onların Yiğit Jehan'ı yakalamalarını da istiyor değildi. Tek arzusu, üç arkadaşın, bir an önce kapının öte yanına geçmesiydi ve lâkırdı uzadıkça sabırsızlığı da artıyordu:

— «Ne demek istediğinizi pek anlayamadım. Şunu diri diri nasıl yakalayacağınızı açıkça ve kısaca bir anlatın... Lâfı uzatmayın,» dedi.

Gringalle aynı sâf edasıyla atıldı:

— «Anlatayım efendim. Bakın, ne kadar basit. Meselâ üçümüzün de size dost olduğumuzu biliyorsunuz, değil mi? Tamamiyle güvendiğiniz üç dost...»

— «Gringalle, bunu bir misal olarak söylüyorsun

tabii... Herhalde monsenyörün dostu olmak gibi gülünç ve saygısızca bir iddian yok.»

Bu sözleri Escargasse söylemişti ve söylediklerinin karanlık bir imâ taşıdığı da düşünülebilirdi. Fakat söyleyiş edâsında her türlü kuşkuyu silip süpürecek bir sâflık göze çarpıyordu. Belki bu sâflığın, içinde biraz kabalık da vardı ama, nihayet bir sokak serserisinin ağzından da saray teşrifatçısına yaraşacak sözler çıkacak değildi ya... Concini, bunlar üzerinde fazla düşünmeye vakit bulamadan, Gringalle devam etti:

— «Canım, elbette misâl olarak söylüyorum. Yoksa monsenyör nerede, biz nerede?.. Neyse, biz sözümüze devam edelim, efendim. Dostunuz olduğumuz için sizi ziyarete geliyoruz... Kılıçlarımızı ve hançerlerimizi bellerimizden çıkarıp masaya bırakıyoruz...»

Sözün burasına gelince, üçü de bir tek hareketle kılıçlarını ve hançerlerini masanın üstüne bırakıverdiler. Gringalle devam etti:

— «Bunu niçin yapıyoruz, biliyor musunuz?.. Hani, bizden şüpheniz filân kalmasın diye... Bu iş bitince ben ve Escargasse, ellerimizi erkekçe ve dostça uzatıp, ilerliyoruz...»

Escargasse, konuşmanın burasında, arkadaşının sözünü kesti:

— «Size: «*Allaha emanet olun, aziz dostumuz*» diyoruz.»

Gringalle aldırmadan devam etti:

— «Tabii siz de iki elinizi şöyle bize uzatıyorsunuz...»

Concini, ellerini uzatmak şöyle dursun, tam tersine gerisin geriye çekildi. Gringalle yine mırıldandı:

— «O zaman ben ellerinizi tutuveriyor ve sizi yakalıyorum...»

Escargasse de bu sırada lâfa karıştı:

— «Ben de bileklerinizi şu sağlam iple bağlayıveriyorum...»

Şimdiye kadar bir misâl şeklinde uygulanan bu diri diri yakalama hikâyesi, Escargasse'yle Gringalle, Concini'nin vermek istediği ellerini tutar tutmaz, ciddiye dönüvermişti. Carcagne, Concini'nin boşu boşuna debelenmesine ve hiddetinden köpürmesine rağmen herifin bileklerini sımsıkı yakaladı... Artık işin misâl tarafı filân kalmamıştı. Üç ahbap çavuşlar, kendilerini mükemmel surette kafese koyduğunu uman Concini'yi iplerle kısıkvrak bağlarlarken, bir yandan da adamı alaya almaya başladılar:

— «Bileklerinizi incittiğimiz için özür dileriz!..»

— «Canım, ne köpürüp duruyorsunuz? Keskin sirkenin zararı, küpünedir, efendim...»

— «Yanlış anlaşılmasın mösyö... Amacımız size, Jehan'ı nasıl yakalayacağımızı göstermek...»

— «Ellerin bağlanması bittikten sonra, sıra kolları geliyor, onları da bağlıyoruz.»

— «Debelenip durmasanıza, monsenyör! İşimizi yapamıyoruz!»

— «Hâlâ anlamadınız mı? Bu, sadece bir misâl... Jehan'ı nasıl yakalayacağımızı gösteriyoruz size...»

— «Ellerden ve kollardan sonra bacaklara geçiyoruz. Onları da böylece, sımsıkı bağladık mıydı, artık kımıldanamaz oluyorsunuz... Fakat iş bununla bitmiyor. Sonra da sizi şu pelerinin içine sıkı sıkı sarıyoruz ki yaptığımız iş, daha sağlam olsun.»

— «Amma da bağılıyor, haa!.. Sanırsın ki mezbahada dana böğürüyor...»

— «Onun da çaresi var... Ağzına şu güzel tıkaçı tıkadık mı sesini çıkaramaz.»

— «Hay Allah senden razı olsun, Gringalle! Hiç olmazsa kafamız dinlenecek.»

Gringalle anlatmaya devam ediyordu:

— «Bundan sonra sizi incitmeden, yavaşça kaldırıyoruz...»

«Kafanızı, gözünüzü yara yara kaldırıyoruz,» deselerdi, daha doğru olurdu. Gringalle yine söyledi:

— «Sonra bu kapının sürgülerini çekiyor ve kadayı açıyoruz...»

Üçü birden, kah kah, keh keh, gülerek, zavallı Concini'yi karga tulumba kaldırarak, sağa osla çarpa çarpa odaya götürdüler.

Gringalle:

— «Sizi usulca şu yatağın üstüne bırakıyoruz,» der demez, adamcağızı karga tulumba karyolanın üstüne savuruverdiler. Gringalle:

— «Ve diyoruz ki...» Dedi.

O, bu sözü söylerken üçü birden, Yiğit Jehan'ın önüne sıralanmıştı. Gringalle, sözünü tamamladı:

— «Mösyö Jehan... İşte, sucuk gibi sımsıkı bağladığımız Sinyör Concini. Bizi de sizinle birlikte bu odaya kilitlemeye can atıyordu. Eğer ondan daha kur-naz birer tilki olmasaydık, bizi pek güzel düzenlediği tuzağına düşürecekti, ama olmadı...»

GRAND PASSE-PARTOUT HANI

Yiğit Jehan, Concini odadan kaybolup kapıyı üstlerine kilitleyince hiç istifini bozmamıştı. En ufak bir hareket bile yapmadan, genç kızın yanında durmuş, hâlâ yüzüne bakıyor ve gülümsüyordu. Şüphesiz, Concini'yi bekleyen sonu tahmin etmiş olacaktı.

Onun böyle sâkin ve endişesiz durduğunu görünce, Bertille'nin de içine güven geldi. Daha fazla meraklanmaksızın, delikanlının yanında, soğukkanlı tavırla beklemeye koyuldu.

Delikanlı, büyük kapıya gidip bakmaya bile lüzum görmemişti. Concini'nin, bu kapıyı kapadığından emindi. Fakat herhangi bir telaşa düşmemişti. Zira buraya gelirken, aşağıda üç ahbap çavuşlara rastlamış, kendilerine gereken emirleri vermişti. Bu emirlerin yerine getirileceğinden şüphesi yoktu. Ne var ki istediklerinin gerçekleşmesi epey gecikmişti. Yiğit Jehan özellikle genç kızın burada kalmamasını ve bir an önce bu pis yerden çıkıp gitmesini arzu ediyordu.

Delikanlı, büyük kapının sürgülerinin dışarıdan çekilişinden çıkan şakırtıyı duyunca, bunun neye işaret ettiğini derhal anlayıp genç kıza döndü ve içlerinde sonsuz bir şefkat okunan gözlerle bakarak, kendi pelerinini onun vücuduna sardıktan sonra, neden böyle yaptığını tatlı bir sesle anlattı:

— «Geceleyin dışarısı serindir de...»

Genç kız, bu dikkat ve ilgiden son derece duygu-

landı ve güzel gözlerini delikanlıya dikerek mutlulukla gülümsedi.

Üç ahab çavuşlar Concini'yi karga tulumba taşıyıp güle oynaya içeriye girdikleri zaman, Bertille de başından topuklarına kadar uzanan geniş pelerine iyice sarınmış bulunuyordu.

Üçü de gelip Jehan'ın karşısında sıralandıktan ve Gringalle anlatacaklarını anlattıktan sonra delikanlı, adamlarına gülümsemek suretiyle teşekkür etti. Bu, onların umduklarından fazla bir iltifat olacaktı ki silâhşorlar son derecede keyiflenerek birbirlerine dirsek atmaya koyuldular. Jehan:

— «Gidelim,» dedi.

Fakat odadan çıkmadan önce karyolanın üstünde yatan Concini'ye müthiş bir bakışla bakmaktan kendini alamadı. Bertille de bu bakışın farkına varmış, tüyleri diken diken olmuştu.

Jehan, sevgilisini bir an önce bu berbat yerden çıkarmak için acele ediyordu. Burada teneffüs olunan havanın bile genç kızın mâsumluğuna zarar vereceği inancındaydı. Üç arkadaşıyla fazla ilgilenmeye lüzum görmeden, genç kızı, aşağı kata indirdi. Ancak sokağa çıkıp da milyonlarca yıldızın ışıldadığı gök kubbesinin altında bulunduğunu gördüğü zaman durdu.

Bu sırada Gringalle, Escargasse ve Carcagne, kılıçlarını ve hançerlerini tekrar kuşanmış ve evi, oda oda gezmeye koyulmuşlardı. Her odanın kapısını ayrı ayrı kapatıp kilitledikten sonra, sokak kapısına indiler. Eşiğe geldikleri vakit Jehan sordu:

— «İki uşakla hizmetçi kadınlar ne oldu?»

— «Onları da Concini gibi iyice bağladıkten sonra odalarına kilitledik. Yâni, merak edilecek hiçbir şey kalmadı.»

— «Pekâlâ... Kapıyı kapa da anahtarı bana ver... Teşekkür ederim.»

Bundan sonra Jehan, genç kıza dönerek, her zamanki sert edâsına hiç benzemeyen tatlı bir tavrıyla:

— «Evinize dönemeyeceksiniz,» dedi. «Bundan sonra orada kalmanız, hiç doğru olmaz.»

Bertille, güzel yüzünde bir korkuyla karışık bir şaşkınlık ifadesi belirerek, başıyla «evet!» dedikten sonra Jehan sordu:

— «Sizi nereye götürmemi emredersiniz?»

Genç kızın: «*Louvre*'ye...» Diyeceğini umuyordu ama, öyle olmadı.

Bertille, sâf ve utangaç tavrıyla söylendi:

— «Vallahi bilmiyorum. Bu büyük şehirde güvenilir bir tanıdığım yok ki...»

Jehan bu cevaba şaşmakla beraber, yüzünden hiçbir şey belli etmedi. Genç kızın açıklamaktan kaçındığı bazı sırları bulunduğunu anlamak için büyük bir zekâyâ ihtiyaç yoktu. Mademki babasının yanına götürülmesini istemiyordu, demek bunda bir imkânsızlık görüyordu. Neden? Delikanlı bu nedenin cevabını araştırmaya lüzum görmedi. Bildiği tek gerçek, bu kral kızının kendisinden başka hiçbir koruyucusu ve dayanağı olmadığıydı... Birden, yüreği mutlu bir gururla doldu ve içinde, Bertille'ye karşı derin bir şefkat hissetti.

Fakat ilk anda onu nereye götürebileceği aklına gelmediği için düşünmek zorunda kaldı. Sonra, birden aradığını buldu. Tatlı ve şefkat dolu sesi daha yumuşadı, saygılı ve âdetâ utanmış gibi bir edâ ile:

— «İsterseniz, sizi birisine götüreyim,» dedi. «Öyle sanıyorum ki o, size emin bir yer bulacaktır. Fakat... Yol üstünde bir hana uğramak zorundayız. Çünkü bahsettiğim kişi orada oturuyor.»

Genç kız, gözlerini delikanlının gözlerinin içine dikti. Sonra kendisine tamamiyle güvendiğini belirten şu cevabı verdi:

— «Gidelim...»

Jehan, genç kızın önünde saygılı ve zarif bir tavırla eğildikten sonra üç ahbap çavuşları bir işaretle yanına çağırdı. Kendilerine alçak sesle şu emirleri verdi:

— «Escargasse'yle Gringalle, önde yürüsünler. Saint-Denis Sokağı'ndaki Grand Passe-Partout Hanı'na gireceğiz. Carcagne, sen ardımızdan gel. Biri bize yaklaşacak olursa, önce onu öldürürsünüz, sonra da meselenin ne olduğunu anlatırsınız. Ha, durun bakayım... Üstünüzde para var mı?»

Üç arkadaş, aynı anda ellerini ceplerine sokup karıştırdılar ve para dolu avuçlarını delikanlıya uzattılar. Jehan, kendilerine en yakın duran avucun içindeki bütün paraları aldı. Sonra, diğer iki elin ısrarla önünde kaldığını görerek, tatlı bir tavırla:

— «Bu yeter,» dedi. «Zaten lüzumundan fazla aldım. Haydi, şimdi gidin bakayım.»

Bu şerefe eren, yâni üstündeki bütün parayı Jehan'a veren Carcagne, mutlu bir gülümsemeyle ve arkadaşlarına âdetâ tepeden bakarak yürüdü. Diğerleri de somurtarak paralarını tekrar ceplerine yerleştirdiler ve yola koyuldular...

Bu ne garip işti... Paralarını reislerine veremediler diye üzüлp surat asanlar, sanki az önce zengin ve gösterişli Concini'yi soyup soğana çevirmek için çeşitli hileler icat etmiş kimseler değillerdi...

Bu işler bitince, Jehan, genç kıza doğru döndü ve nâzik bir tavırla eğilerek:

— «Şimdi emrinizdeyim.» Dedi.

Bundan sonra Saint-Denis Sokağı'na kadar, yol

boyunca birbirlerine hiçbir şey söylemeden, düşünce-
li bir tavırla, yanyana yürüdüler.

Jehan, hanın kapısını, özel bir tarzda çaldığı va-
kit, saat sabahın üçüydü. Birkaç dakika geçmeden,
bir pencere açıldı. Bir kadın başını uzatarak sordu:

— «Ne istediniz?»

— «Şövalye de Pardaillan'ı görmek istiyoruz. Ace-
le bir iş var da...»

— «İniyorum...»

Birkaç dakika sonra, uyku sersemliği içinde bulu-
nan genç bir kız onları küçük bir bekleme salonuna
almıştı.

Jehan, bir miktar parayı, hiç saymadan hizmetçi-
nin eline sıkıştırınca, kızcağız gayet saygılı bir tavır
takınarak, kulak kesilip emir beklemeye başladı. Bu-
nun üzerine delikanlı:

— «Kızım, şu ocağa biraz odun atın...»

Hizmetçi kız, kanatlanmışçasına emri yerine getir-
meye koşarken, delikanlı da Bertille'ye döndü:

— «Sizi birkaç dakika kadar yalnız bırakacağım...
Biraz dinlenirsiniz. Hiçbir şeyden korkmanıza sebep
yok. Benim pek kısa sürecek yokluğum sırasında ar-
kadaşlarım sizi beklerler...»

— «Zaten artık hiçbir şeyden korkmuyorum!»

Jehan, zarif bir tarzda eğildikten sonra, peşinde
Escargasse, Carcagne ve Gringalle olduğu hâlde yan-
daki salona geçti. Üç ahbap çavuşlara:

— «Buradan kımıldayayım demeyin,» dedi. «Şu
gördüğünüz hizmetçi kızdan başka kimseyi, onun
bulunduğu salonun kapısına yaklaştırmayacaksınız,
anlaşıldı mı?...»

Üç arkadaş, tuhaf bir homurtu ile cevap verdiler...
Fakat bu homurtu ile yüzlerindeki acıklı hâlin, bir-
biriyle pek yakından ilgisi olduğu belliydi. Gülünç,

tavırlarla gözlerini döndürüyor, dillerini şapırdatıyor, analarından meme isteyen danalar gibi acayip sesler çıkarıyorlardı.

Bu tuhaf hareketlerinin ve seslerinin pek açık bir anlamı olacaktı ki Jehan gülümseyerek düşündü: «*Bu akşam çok iş gördüler. Onları bu zevkten mahrum etmekte hiç mâna yok...*»

Sonra yüksek sesle ilâve etti:

— «Peki be azgın ayyaşlar! Peki... İsteddiğiniz gibi olsun! Ama, adam başına bir şişeden fazla yok haa!..»

Üç ahbap çavuşların acıklı yüzleri birdenbire değişip gayet neşeli bir ifade aldı. Adamlar çok ciddi bir tavırla ellerini havaya kaldırarak, birer şişeden fazla içmeyeceklerine sessizce and içtiler.

Jehan ilâve etti:

— «Bir de konuşmalarınıza pek dikkat edin. Huy-larınızı iyi bilirim. Zilzurna sarhoş olunca ağzınızda bakla ıslanmaz... Bakın, bu yandaki odadan herşey duyuluyor. Eğer edepsizce, kaba saba lâflar ettiğinizi haber alırsam, hâliniz haraptır...»

Ve onların, bunu yapmayacaklarına dair verdikleri sözleri dinlemeden, hizmetçi kıza dönerek:

— «Bana lütfen yolu gösterir misiniz kızım?» Dedi.

Aynı anda, merdivenlerin üst tarafında bir ışık belirdi ve Jehan'ın derhal tanıdığı bir ses:

— «Çıkın, çıkın! Sizi bekliyorum,» dedi.

Jehan hizmetçi kıza döndü:

— «Kızım, çok rica ederim, şu hanımefendinin bulunduğu küçük salona gidin ve ben gelinceye kadar yanından ayrılmayın.»

Delikanlı bunları söyledikten sonra basamakları dörder dörder çıktı, elinde fenerle kendisini bekleyen Pardaillan'ın odasına girdi.

*

Şövalye, Jehan'a bir koltuk gösterdi. Bir şişe şarapla iki kadeh çıkardı ve kadehleri silme doldurduktan sonra anlatmaya koyuldu:

— «Han kapısının size tarif etmiş olduğum tarzda vurulduğunu duyunca, sizin geldiğinizi hemen anladım. Çünkü bu işareti sizden başka bilen yoktu. Bu saatte gelişinizin çok önemli bir sebebi olmalı... Şimdi ben bir yandan giyinirken, siz de bana, neden buraya geldiğinizi ve size ne gibi bir hizmette bulunabileceğimi anlatıverin.»

Şövalye bu sözleri söyledikten sonra kadehini, misafirin kadehiyle tokuşturdu ve nezaket gereği, şarabını son damlasına kadar bir dikişte içti. Ondan sonra giyinmeye koyuldu.

Jehan, hiç sesini çıkarmadan ona bakıyordu. Şövalye'nin tavırlarındaki samimiyet ve sâdelik daha meselenin ne olduğunu bile anlamaya lüzum görmeyen, çabucak giyinmeye koyulması, delikanlıyı bayranlık içinde bırakıyordu.

Bir yandan giyinirken, bir yandan da göz ucuyla Jehan'ı süzen Pardaillan, delikanlıdaki heyecanı hemen sezip sordu:

— «Hayrola?.. Bana son derece önemli ve ciddi bir şey mi söyleyeceksiniz yoksa?»

Jehan ayağa kalkarak Pardaillan'a yaklaştı. Şövalye'nin elini avuçları içine aldıktan sonra, heyecandan titreyen bir sesle:

— «Düşünüyorum da,» dedi, «size el kaldırmaya, size hakaret etmeye yeltenecek kadar âdileştiğimi dü-

şünüyorum da... Bu dilimin koparılmaya ve şu elimin de kesilmeye lâîyk olduğunu anlıyorum.»

Pardaïllan hayretle söylendi:

— «Amma da yaptınız haa! Beni, sabahın saat üçünde bunları dinleyeyim diye mi yatağımdan kaldırdınız? Yooo, bakın, delikanlı, eğer gerçekten bu iş için geldinizse, böyle bir suçı asla affetmem!»

Jehan, bu sözlere gülmekten kendini alamadı.

Şövalye, bu sefer ciddi bir tavırla sordu:

— «Haydi, haydi, sıkılmaya hiç lüzum yok. Söyleyin bakalım, sevdiğiniz genç kıza ne gibi bir hizmette bulunabilirim?»

Jehan, şaşkınlık içinde sordu:

— «Ayy! Bunu da nasıl sezdiniz?»

Pardaïllan, omuz silkerek:

— «Bunu anlamak için de peygamber olmaya lüzum yok ya...» Dedi. «Sizde, kendinize ait bir iş için gelip beni bu saatte kaldıracak bir adam gözü var mı? Yok, tabîi... Öyleyse, başkası için geldiniz demektir.»

— «Doğrusu, bu da sizden aldığım derslerin bir yenisi... Haklısınız, boşu boşuna çene çalıp duruyorum.»

Yiğit Jehan bundan sonra, sevdiği kızı nasıl kurtardığını anlattı ve sözlerini şöyle tamamladı:

— «Düşündüm taşındım, bu mâsum ve sâf genç kıızı, kendi tanıdıklarımın yanına bırakacağımı anladım. Tabîi, evime de götüremezdim. O zaman, hanınızın kapısında sizden, ayrıldığım sırada bana yapmış olduğunuz çok içten ve insanî teklifleri hatırladım. Düşündüm ki sizin gibi seçkin tanıdıkları ve ahbabları olan bir kimse, sevdiğim kıza lâîyk, temiz ve namuslu bir ev bulmakta güçlük çekmez. Onu öyle bir yere bırakmak istiyorum ki, orada her türlü sal-

dırıdan korunabilsin... Kimse ona yaklaşmasın, hat-tâ ben bile yanına gidemeyeyim...»

Pardaillan, delikanlıyı derin bir ilgiyle dinledikten sonra sordu:

— «Demek, sevdiğiniz genç kızı görememeye bile razısınız, ha?»

— «Evet, mösyö... Gerçi bu, benim için dayanılması zor bir şeydir. Fakat bana öyle geliyor ki, böylesi daha iyi olacak. Tabii bana ihtiyacı olur veya beni çağırırsa, o zaman yanına giderim.»

Henüz yeni tanıdığı bu adama o kadar güveni vardı ve fikirlerine o kadar değer veriyordu ki, ağzından çıkacak cevabı merak ederek sordu:

— «Bilmem siz ne dersiniz? Benimle aynı düşüncede misiniz acaba?»

Pardaillan, şefkatli bir tavırla cevap verdi:

— «Evet, evlâdım, ben de sizin gibi düşünüyorum.»

Şövalye içinden de şunları söylüyordu: «Yanılmamışım... Yüksek ruhlu ve temiz ahlâklı bir delikanlı bu... Yoksa böyle bir fırsattan yararlanmaya kalkardı...»

Sonra kılıcını kuşandı ve delikanlıya:

— «Haydi gidelim.» Dedi.

Bertille, onlar salona girince ayağa kalktı. Pardaillan'ı görür görmez, onun, bir türlü aklından çıkmayan o müthiş dakikalarda, kapısının önünde karşılaştığı adam olduğunu anlamıştı. Fakat bu adamın henüz adını bile bilmiyordu... Gerçi Kral, birkaç kere Şövalye'nin adını söylemişti ama, bu ad, o dakikalarda sonsuz bir heyecan içinde bulunan genç kızın aklında kalmamıştı. Fakat şimdi bu adamı görür görmez, gözleri sevinçle parlayıverdi. İleriye doğru iki adım attı. Sanki dayanılmaz bir kuvvet tarafından

zorlanıyormuşçasına Şövalye'nin önünde eğildi; sâf, mâsum ve zarif bir tavırla ona alnını uzatarak, âhenkli sesiyle mırıldandı:

— «Mösyö, size bütün kalbimle teşekkür ederim. Bugün artık hâtıraları bile unutulmuş olan eski zaman Şövalyelerini bile kıskandıracak bir şekilde kılıcınızı, zayıfa yardım uğrunda kullandığınız için sizi kutlarım.»

Şövalye, gösterdiği yararlıklar yüzünden her çeşit insanın takdirini kazanmış ve övgü dolu pek çok söz duymuştu ama, onlardan hiçbirini, kendisini genç kızın bu kadar bir samimiyetle ve yürekten söylediği şu sözler kadar duygulandırmamıştı. Heyecanını gizlemek için genç kızın alnına doğru eğildi ve Bertille'nin parlak saçlarının üstüne, şefkatli bir öpücük kondurarak alaycı gülümseyişle haykırdı:

— «Amma yaptınız, kızım... Eğer eski zaman Şövalyelerine benzemek için, bir genç kıza konukseverlik göstermek yetseydi, Fransa'da Şövalye bolluğundan geçilmezdi. Bu kadar basit bir işi bu kadar büyültmeye değmez, canım...»

Bertille, itiraz anlamında başını kaldırarak, aynı içten edâ ile devam etti:

— «Acaba herkes, sizin yaptığınız gibi, Kral'ın emirlerine, cesaretle karşı çıkabilir mi? Hâlâ gözlerimin önünde... Kral o anda sizin yanınızda o kadar ufalmıştı ki... Kim Kral'a kafa tutup idâm edilmeyi göze alabilir... Üstelik siz bu cesareti hiç tanımadığınız bir delikanlıyı savunmak için gösterdiniz. Anlaşılan, bu tanımadığınız gencin haklı olduğunu sezmişsiniz. Yalnız, bunun için idâmı göze alabilecek kimselerin sayısı pek bol olmasa gerektir, mösyö... Hatâ, bana öyle geliyor ki, bugün, yeryüzünde bu çeşit bir karakter, sâdece sizde var. İşte onun içindir ki mösyö, bana yaptığınız iyilikten ötürü değil, fakat

bu kadar yüksek ve soylu bir karaktere sahip olduğunuzdan ötürü size hayranlık duyuyorum...»

Bertille, bülbül şakımasına benzeyen âhenkli sesiyle konuşurken, Jehan kendinden geçmiş dinliyor ve üç ahabap çavuşlar da ağızlarını bir karış açmış, alık alık seyrediyorlardı. Ömürlerinde böyle, insanın ruhuna işleyen bir ses duymamışlardı. Doğrusu, kızın söylediği şeyleri pek iyi kavrayabilecek durumda değildiler. Çünkü Bertille, onlara çok yabancı gelen bazı insanca duygulardan sözediyordu. Ama, ne olursa olsun, dünyada bu kadar güzel ve tatlı konuşan bir kız görmemişlerdi. Böyle bir dünya güzeli ne söylesse, herhalde doğru olurdu. Bundan hiç şüpheleri yoktu.

Pardaillan'a gelince, yaşlanmıştı ama, duygululuğundan hiçbir şey kaybetmemişti. Bu içten sözlerin, onun hoşuna gitmemesine imkân var mıydı? Ama, Şövalye gülmeyi ve güldürmeyi seven şakacı huynu da terketmemişti:

— «Sizin güzel hatıranız için, eski şövalyelik sıfatını kabul ediyorum,» dedi. «Varsın, eski çağ şövalyesi olalım. Fakat şimdi artık bu tarihî konuları bırakalım da, sizin işinize gelelim...»

Ve Jehan'a dönerek ilâve etti:

— «İsterseniz ben önden gideyim... Gerçi yaşlandı ama, Tanrıya şükürler olsun, bacaklarımızdan pek şikâyetimiz yok. Sizden bir çeyrek saat önce oraya varır, eski dostlarımı uyandırıp onlara, kendilerinden ne gibi bir yardım beklediğimi anlatırım. Hiç olmazsa, bu suretle bütün gecesi uykusuz geçen bu yavruca da dinlenmek imkânını bulur.»

Delikanlı, Pardaillan'ın bu ince davranışından pek memnun kaldı:

— «Ne iyi insansınız, Şövalye!.. Herşeyi düşünüyorsunuz.»

Pardaillan alçakgönüllü bir tavırla omuz silkerek devam etti:

— «Ben önden giderken siz de arkamdan yola çıkarak yavaş yavaş Four Sokağı'na doğru yürüyün. Orada Soissons Konağı'nın yakınında Dük d'Andilly'in evi vardır. Gideceğimiz yer orasıdır. Bu konak yavrusunu çabucak bulursunuz. Çünkü duvarlarında kabartma boğa kafaları vardır.»

Jehan:

— «Haa, o konağı, tanıdım. Oraya «Boğa Konak» veya «İspanyolun Konağı» da derler, dedi.

— «Tamam, işte o konak... Haydi, şimdilik Allahısmaladık.»

Pardaillan son derece kibar bir tavırla genç kızın önünde eğildi. Jehan'ı gayet dostça bir işaretle selâmladı. Sonra bu gibi iltifatlara pek alışık olmadıkları için önce adamakıllı afallayan, arkadan da yılışıveren üç arkadaşa başıyla bir selâm verdikten sonra hızlı adımlarla uzaklaştı.

Jehan, üç adamını birlikte götürmeyebilirdi. Herhalde sevdiği kızı tek başına savunamayacak kadar güçsüz ve ürkek değildi. Fakat ince bir düşünce sonucu, genç kızla başbaşa kalmak için fırsat arıyormuş gibi görünmek istemeyerek, onlara döndü. Bertille de bunu hissetmiş olacak ki, delikanlıya tatlı bir gülümsemeyle teşekkür etti. Jehan ise üç ahbap çavuşlara seslendi:

— «Haydi bakalım. Nereye gideceğimizi duydu-nuz ya...»

DÜK VE DÜŞES D'ANDILLY

Four Sokağı'na ulaşınca kadar kimseye rastlamadılar.

Tam bu sokağa girmişlerdi ki, karşılarna, nereden çıktığı belli olmayan bir papaz dikildi. Bu, aslında önemsiz bir tesadüftü. Nitekim, ne onlar papaza, ne de papaz onlara dikkat etti.

Fakat Jehan, şüphesiz bu papazı tanıyor olacaktı. Çünkü uzaktan onun geldiğini görür görmez, geniş kenarlı şapkasını hemen yüzüne doğru eğmiş, bu yetmiyormuş gibi çenesini ve ağzını da eliyle kapamıştı.

Bertille de onu tanıyor ve kendisine görünmek istemiyor olacaktı. Zira o da papazı seçer seçmez, başını hemen peleriniyle gizleyiverdi.

Arkadan gelen üç ahbap çavuşlar; Escargasse, Gringalle ve Carcagne de papazı tanıyor olacaktı. Zira hemen aralarında alaya başladılar:

— «Herifi gördün mü? Hay koca göbekli iblis hay! Bu ayyaş Goulard, manastırdan ne kadar erken çıkmış böyle...»

— «Bilmem ama, herhalde yine zilzurna sarhoştur ve manastırdan çıkmak değil, oraya daha yeni gidiyor olacak.»

— «Allahtan ki tanımadı. Tanısa, yakamızı zor sıyıırırdık.»

— «Ne çıkar, canım! İki dakika sonra rastlamış olsaydık, alır onu da beraberimizde meyhaneye götür-

rürdük. Kimbilir ne kadar sevinir ve bize yine ne açıksaçık hikâyeler anlatırdı...»

*

Papaz, hikâyemizin başında bir aralık karşılaşmış olduğunuz Parfait Goulard'dı. Goulard, o zamanlar, Paris'te pek ünlüydü. Fakat onun bu ünü, ne bilgisinden, ne konuşma yeteneğinden, ne de bunlara benzer bir meziyetten ileri geliyordu. Parfait Goulard'ın ününü yapan özelliği, inanılmayacak derecedeki pisboğazlığı ve oburluğuydu. Fakat doğrusunu söylemek gerekirse, ayyaşlığı da pisboğazlığından geri kalmazdı. Bu özelliklerine ek olarak, yalancı, keyif düşkün, çapkın, alayı seven, kısacası maskara herifin biriydi.

Kral'dan en aşağılık dilenciye kadar herkes kendisini tanırdı. Goulard, yalnız en ihtişamlı saraylarda ve konaklarda değil, manastırlarda, kulübelerde, harabelerde ve sokaklarda da aynı ilgiyle karşılanırdı.

Ama, Goulard'ın marifetleri, bunlarla da bitmezdi... Bu maskara papaz, haddini bilmeden günah da çıkarırdı. Hem ona günah çıkarmaya gidenler, en seçkin papazlara gidenlerden daha fazlaydı. Neden mi?.. Çünkü Goulard'ın hoşgörüsünün hududu yoktu. O, en korkunç cinayetlere, en kanlı suçlara, ne yapar, eder, hafifletici sebepler bulur ve onları basit bir kabahat hâline indirdikten sonra bu basit kabahatlerin, yine o derece basit olan günahlarını şırpınışı çıkarıverirdi... Üstelik bu iş için öteki papazlar gibi para da almaz, babasının hayrına, tek gönülleri hoşnut olsun diye, Paris'in ne kadar azılı haydudu varsa, hepsini günahlarından âzat ediverirdi. Bu yüz-dendir ki ne kadar sefil ve serseri ve bu çeşit işlere para harcamaktan kaçınan ne kadar Paris'li varsa,

hepsi ya açıkça ya da gizli olarak ona başvurup günah çıkartırdı.

İşte Jehan'ın Four Sokağı'nda karşılaştığı papaz, böyle bir adamdı. Delikanlı da ondan kendini saklar-ken, herife yakalanıp lâfa tutulmaktan ve rahatsız edilmekten çekinmişti. Yoksa bu soytarı papazın, öyle korkulacak bir adam olmadığını herkes bilirdi.

Küçük kabile, bu sırada güzel bir konak yavrusunun önünde durmuştu. Kapının üstünde kabartma taştan, büyük bir boğa kafası görünüyordu. Evin hemen bütün cephesinde, değişik boyda ve biçimde işlenmiş, birçok boğa kafası bulunuyordu. Hattâ kapının tunç tokmağı bile bir boğa kafası şeklinde dökmüştü.

Jehan, tokmağı vurmadan önce adamlarına dönerek:

— «Artık sizin işiniz kalmadı. Gidip uyuyabilirsiniz,» dedi. «Zaten dinlenmeye de çok ihtiyacınız var. Bu akşamki hizmetinizden ötürü hepinize çok teşekkür ederim.»

Üç ahbap çavuşlar, hayretle birbirlerinin yüzüne baktılar. Vay canına! Meğer aşk insanı ne kadar değiştirmiş!.. Jehan onlara şefkatle ve nezaketle söz söylüyor, onların artık uyumaya ihtiyaçları olduğunu bile düşünüyordu. Bu da yetmiyormuş gibi, bir de teşekkür ediyordu. İnsan kulaklarına inanamazdı vallahi...

Üçü de yerinden kıpırdamadı.

Jehan, mallarını pek iyi bilirdi. Söyleyecek sözleri olduğunu hemen sezdi:

— «Hayrola! Bir şey mi söyleyeceksiniz?» Dedi.

Gringalle üçü adına konuştu:

— «Şey... Nasıl diyelim hani... Şu asil hanımefendinin bilmesini isterdik ki... Sizin isminizi bize

Escargasse vermiş olsaydı, kendisini Concini'nin evine götürmek değil, Concini'yi onun yanına bile sokmazdık.»

Jehan yavaşça:

— «Ben bilmez miyim?» Dedi. «Bundan tamamen eminim.»

Escargasse atıldı:

— «Evet ama, istiyoruz ki, hani o da bunu bilse fena olmaz.»

Carcagne:

— «Sonra şunu da ayrıca bilmesini pek istiyoruz ki,» dedi, «Concini'nin alçakça teşebbüsünü başarmasına asla göz yumacak değildik. Siz tam vaktinde yetişmemiş olsaydınız bile biz onun hesabını görüverecektik.»

Gringalle tekrar söze karıştı:

— «Biz, öyle göründüğümüz gibi kötü insanlar değiliz Yâni, matmazel zannetmesin ki biz... Canım, sonunu getiremedim işte... Lânet olsun! Ne demek istediğimi tabii anladınız.»

Evet, ne demek istedikleri anlaşılıyordu. Ama, doğrusunu söylemek gerekirse, şimdi şuracıkta hissettikleri, onlar için öyle yeni birtakım duygulardı ki, bunları anlatmakta güçlük çekiyorlardı. Bereket versin ki genç kız, onların bu durumunu hemen kavradı. İnce ve zarif elini uzattı ve çok tatlı bir sesle:

— «Benim aklımda ancak bir şey kaldı,» dedi. «O cellât, beni mahvetmek istediği vakit, sizler bana acıdınız. İşte benim hatırımda yalnız bu kaldı. Bundan başka hepsini unuttum.»

Üç ahabap çavuşlar büyük bir saygıyla eğildiler. Dudaklarını o nâzik parmakların ucuna belli belirsiz dokundurdular ve doğrularak, sonsuz bir sevinç ve mutluluk içinde, bir ağızdan haykırdılar:

— «Yaşasın asil hanımımız!.. Kim ona kötü gözle bakarsa ciğerini sökeriz. Onun için canımızı seve seve veririz!..»

Soura yüz geri ettiler. Ömürlerinde kazandıkları en büyük zaferlerden birinden dönüyormuşçasına, neşe ve keyif içinde, hızlı adımlarla yürüyerek, eskiden beri müşterisi oldukları ve nazlarının geçtiği bir meyhaneyi açtirdılar. Bir sürü yiyecek ve içki ısmarladılar ve hem açlığın hem de bu yaşa geldikleri hâlde daha ilk defa duydukları acayip heyecanın verdiği iştahla, neşeli bir şamata içinde yiyip içmeye koyuldular.

*

Bu sırada Dük d'Andilly ile karısı, aşağılara kadar inerek, misafirlerini içeri almışlardı.

Dük, aşağı-yukarı kırk yaşlarında, çok acı çekmiş insanlar gibi solgun yüzlü, fakat berrak ve samimi bakışlı bir adamdı. Siyah gözlerinin tatlılığı, Jehan'ın hemen dikkatini çekti. Gülümseyişi terbiyeli, tavırları zarif ve kibardı. Kısacası, daha ilk bakışta, tepeden tırnağa kadar çok asil bir insan olduğunu belli ediyordu.

Düşes de kırk yaşlarında olmalıydı. Çok hoş bir kadındı ve tatlı esmer yüzüne bukleler halinde döken siyah saçlarıyla göz alıcı bir güzelliğe sahipti. Yüzünün biçimi harikulâdeydi. İri siyah gözleri ve inci gibi dişlerini açığa vuran tatlı gülümseyişiyle çok cana yakındı.

Aslen İspanyol olan karı-kocanın ikisi de oldukça iyi fransızca konuşuyorlardı. Özellikle Düşes'in şivesi pek tatlıydı.

Bertille ile Jehan, bir prensesle prens gibi karşılandılar. Şövalye de Pardaillan'ın tavsiye ettiği kimse-

lerin, bu evde, böyle karşılanacağı ve Şövalye'nin, Dük'ün gözünde çok yüksek bir değeri olduğu anlaşıyordu. Kimbilir, belki de Dük'le Düşes, Şövalye'ye çok şey borçluydular. Zira, misafirlerini bu kadar büyük bir saygı ve sevgiyle ağırlamak için başka sebep olamazdı. Jehan da, Bertille de, sanki ailenin uzun zamandır özlemi çekilen iki ferdi gibi karşılandılar.

Delikanlı, böyle ağırlanmayı beklemiyor olacaktı ki sevincinden ne yapacağım şaşırды. Dük'ün gayet samimî ve sıcak davranışı delikanlıya sıkılğanlığını unutturdu. Bu asıl ailede hiçbir yabancılık hissetmeyen Jehan, Dük'le Düşes'e hemen ısıniverdi.

Kendisini göz ucuyla seyreden Pardaillan da bu durumu büyük bir memnunluk içinde izliyor ve kimbilir içinden neler düşünüyordu.

Düşes'e gelince, hemen Bertille'ye yaklaşmış ve genç kız eğilerek kendisine minnet ve şükranını bildirmeye kalkışınca, kendisini derhal doğrulmaya mecbur etmiş, büyük bir şefkatle bağrına basarak öpmüştü. Birlikte, genç kıza ayırdığı yandaki odaya geçmişler ve kibar kadın, bu odanın kapısını açık bırakmayı da ihmal etmemişti.

Delikanlı arada bir, belli etmeden içeriki odaya bakıyor ve iki kadının derhal büyük bir dostluk kurmuş olduklarını görünce, sonsuz bir sevinç duyuyordu.

Düşes, yatmadan önce genç kıza biraz yemek yemesi için ısrar etti. Bertille'nin iştahı yoktu. Fakat kendisine bir anne sevgi ve şefkati gösteren bu kibar kadını kırmamak için, zaten hazır bulunan kahvaltı sofrasından bir bardak süt içmeye razı oldu. Buna çocuk gibi sevinen Düşes, beyaz elleriyle kristal bardağı süratle doldurarak genç kıza uzatırken, şefkatli bir gülümsemeyle şöyle dedi:

— «Bugün size annelik etmek işini ben üstüme alacağım... Sizi kendi ellerimle soyacak ve yatağa yatıracağım.»

Utancından kızaran Bertille'nin itiraz etmek üzere olduğunu gören Düşes, ciddî bir tavırla ilâve etti:

— «Sizi buraya getirmiş olan asîl dostumuz için ve aynı zamanda sizin için bunu yapabilmek bana erişilmez bir zevk ve mutluluk verecektir. Ben sizin anneniz yerindeyim. Böyle düşünün... Ben de Tanrı'nın bize vermek istemediği evlâdın, siz olduğunuzu kabul edeceğim, kızım...»

Heyecandan gözleri yaşaran Bertille genç kadının zarif, beyaz elini eline alarak saygıyla dudaklarına götürüp fısıldadı:

— «İyiliğinizi size nasıl ödeyeceğimi, size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum!»

Düşes, büyük bir heyecanla atıldı:

— «Aman evlâdım, asıl size teşekkür edecek olan benim!.. Siz, bize hayatımızın en büyük mutluluğunu ve sevincini tattırdığınızı bilmiyorsunuz. Size borçlu olduğumuz bu mutluluğa erişmek için büyük dostumuz bizi tam yirmi yıl bekletti...»

Bertille, bu sözlerin anlamını pek kavrayamayıp genç kadına şaşkın şaşkın baktı. Düşes:

— «Şimdi bunları anlatmak uzun sürer,» dedi. «Ama ileride hepsini öğreneceksiniz. Fakat şimdilik bana bir şey borçlu olduğunuz düşüncesindeyseniz, bu borcunuzu, beni severek ödeyiniz, evlâdım. Tıpkı benim şimdiden sizi sevmeye başladığım gibi, siz de beni sevmeye çalışınız...»

Yiğit Jehan, bu konuşmanın bir tek kelimesini bile kaçırmadı. Ayrıca Dük ile Düşes'in, Şövalye dö Pardaillan'a karşı gösterdikleri derin sevgide, sonsuz bir saygı bulunduğunu sezdi. Bunun üzerine zamanı-

nın zihniyetine uyarak şöyle düşündü: «*Bu kadar saygı, benim sınıfımdan bir serseriye gösterilmez. Bu Şövalye, hiç değilse kendi kimliğini saklayan bir prens olmalı...*»

Bir yandan da Dük'e teşekkürlerini bildirdi. Fakat asıl adam, gayet ciddi bir tavır takınarak dedi ki:

— «Sizin bana hiçbir borcunuz yok... Tam tersine ben size çok şey borçluyum.»

— «Ben Şövalye'ye hayatımı borçluyum. Fakat benim için yapmış olduğu, yalnız bundan ibaret değildir. Kendisine aynı zamanda çok sevgili eşimin de hayatını ve haysiyetini borçluyum. Hattâ unvanımı ve zenginliğimi de ona borçluyum. Yirmi yıllık mutlu ömrüm de onun eseridir. Yalnız, bu yirmi yıllık hayatımı, onun neler pahasına sağladığını imkânı yok tahmin edemezsiniz... Belki bir gün size, bu eşsiz asilzâdenin, tek başına ve sadece kolunun kuvvetine, yüreğinin temizliğine, karakterinin sağlamlığına, zekâsına dayanarak; hile, zulüm ve işkence mucitleri, Prenses Fausta, İspanya Kralı İkinci Philippe ve onun müthiş Engizisyon'u ile nasıl insan gücünü aşan mücadeleye giriştiğini ve bu müthiş mücadeleden nasıl galip çıktığını uzun uzun anlatmak fırsatını bulacağım... O zaman bana zor inanacak ve bir kahramanlık efsanesi veya destanı anlatıyorum sanacaksınız. Ve tabii, haksız da olmayacaksınız; çünkü onun yaptıkları, aklın alamayacağı, ama gerçekten olmuş işlerdir.»

Dük bir an susu. Pardaillan'la birlikte yaşadığı müthiş olayları hatırlamış olacaktı ki heyecanla sarardı. Aradan yirmi yıl geçmiş olmasına rağmen, Dük başından geçenlerin etkisinden kurtulamamış, tüyle-ri diken diken olmuştu.

Jehan, Dük'ün bu susuşu sırasında bir köşede sessizce oturup konuşulanlarla hiçbir ilgisi yokmuşçasına uyuklar görünen Şövalye'ye hayranlıkla baktı.

Dük devam etti:

— «Bu yirmi yıl içinde bir tek gün geçmedi ki, kendisine herşeyimizi borçlu olduğumuz bu insana, en küçük bir hizmette bulunmak fırsatını bize versin diye Tanrıya yalvarmamış olalım... Halbuki şimdiye kadar Şövalye bizden en ufak bir şey istemedi.»

Pardaillan, tek gözünü açıp, kızmış gibi söylendi:

— «Ne yapayım? Fırsat düşmedi ki... Ama, böyle bir imkân çıkınca, hemen sizi hatırladığımı da görüyorsunuz, Don Cesar...»

Dük yahut da Pardaillan'ın dediği gibi Don Cesar, samimi bir hayretle söylendi:

— «Yoksa bunu bir hizmet mi sayıyorsunuz, Şövalye?»

Ve Jehan'a dönerek ilâve etti:

— «Size bu kadarcık bir hizmette bulunmuş olmak da bizim için büyük şereftir. Mademki büyük dostumuz Şövalye, sizinle bu kadar yakından ilgileniyor; ben de ona yapamadığım hizmeti size yapmaktan büyük bir zevk ve mutluluk duyacağım. Onun için sizden çok rica ederim, bana, size yapacağım her hizmetten zevk duyan, gerçek bir dost gözüyle bakın...»

Tekrar salona gelmiş olan Düşes de söze karıştı:

— «Ben de bilhassa rica ederim, burayı kendi eviniz sayın ve kendinizi öz evlâdımız olarak görün.»

Yiğit Jehan, ömründe benzerini duymadığı bir heyecan içindeydi. Onu özellikle duygulandıran şey, henüz pek yeni tanımış bulunduğu Pardaillan'ın, Don Cesar'ın dediği gibi, kendisi için yapmadığı bir şeyi, onun için yapmış olmasıydı. Gözleri, yaşlarla dolmuştu. Düşes'in önünde saygıyla eğilerek, dudaklarını, onun parmaklarının uçlarına hafifçe dokundurdu ve heyecandan titreyen bir sesle:

— «Madam, hayatımın en mutlu ânı, hayatımı sizin için fedâ edebileceğim ân olacaktır!»

Sonra Pardaillan'a döndü:

— «Size gelince,» dedi, «bilmem ki mösyö, size nasıl...»

Fakat Şövalye artık herkesin yeteri kadar heyecanlandığını düşünmüş olacaktı ki, hemen delikanlının sözünü kesti ve ciddî bir tavırla:

— «Bana gelince,» dedi, «ben, Düşes'in, yarın Dük'le beraber Andilly'deki topraklarını görmeye gideceklerini söylemeyi unutmuş olduğumu biliyorum. Fakat, buna rağmen merak etmenize lüzum olmadığını belirtmek isterim. Kendilerine emanet ettiğiniz genç kız, onlar yokken de emniyet içinde bulunacak. Bu bakımdan biz gelmeden önce kararlaştırılmış olan bu küçük seyahatin, hiçbir sakıncası olmayacak. Yalnız, Düşes burada yokken, şu odadaki genç kıza saygılarınızı sunamayacağınıza göre, kendisini iki gün göremeyeceğinizi hesaba katarak hemen gidip vedâlaşmanızı tavsiye ederim. Malûm ya, iki gün, seven bir gençler için az zaman değildir.»

Düşes. Jehan'ı sıkıştığını sezdiği bu konuyu kısa kesmek için söylendi:

— «Şövalye, siz de bizimle birlikte Andilly'e niçin gelmiyorsunuz? Böylelikle siz de, arazinizi bir gözden geçirmek fırsatını elde etmiş olurdunuz.

Pardaillan hayretle sordu:

— «Hangi araziden bahsediyorsunuz, Düşes?»

— «Margency'deki arazinizi kastediyorum.»

— «Margency'nin artık benim olmadığını, o toprakları ötekine berikine vermiş olduğumu unuttunuz sanırım, sevgili Düşes...»

Don Cesar da söze katıldı:

— «Nasıl verdiniz? Doğrusunu söylesenize... De-

senize orada ne kadar fakir fukara varsa, hepsinin o güzel topraklardan kendi mallarıymış gibi yararlanmalarına, onları harap etmelerine göz yumuyorsunuz...»

Pardaillan sâkin bir gülümsemeyle söylendi:

— «Daha iyi ya... Mademki o topraklardan yararlanıyorlar... Demek ki onları ekip biçiyorlar. Öyleyse bu toprakları harap etmelerine ihtimal veremem... Şatoya gelince, herhalde ona dokunmuyorlardır.»

Pardaillan, bu sözleri hülyalı bir tavırla ve garip bir heyecanla söylemişti. Sonra yine içinden mırıldandı: *Benim Loïse'm orada öldü. Aradan bu kadar yıl geçtiği hâlde, o kaybın acısını bir türlü içimden atamadım. Eskiden ihtişamıyla göz kamaştıran ve bugün herhalde toz toprak ve örümcek ağları içinde bulunan o şatoda, sevgilimin dolaştığı yerler, el değmeden kalmalıdır. Loïse'nin artık hayatta olmadığını bana hatırlatacak olan yerlere ben de girmeyeceğim. O, yalnız benim kalbimde ebediyen yaşayacaktır.»*

Pardaillan'ın yüzünden, içinden geçenleri sezmek mümkün olmadığı için, Don Cesar, Şövalye'nin bu heyecanını anlamadan, Jehan'a:

— «Ben Andilly'deki arazimi sırf Margency'ye komşu olduğu için almıştım. Orada Şövalye ile iki kardeş gibi yanyana oturacağımızı ve artık birbirimizden hiç ayrılmayacağımızı umuyordum. O da orada bizimle birlikte, yaşlılığın istediği bütün rahatlığı ve huzuru bulacaktı. Çünkü ne kadar çelik gibi vücutlu olursa olsun, yaşlılık, Şövalye'yi de az buçuk çökertecekti. Halbuki kendisinin orada oturmak istemediğini anladık. Bâri, şehirde olsun bizimle beraber otursaydı... Bu ev, kendi evi sayılır. Hiç olmazsa hanlarda oturmaktan kurtulurdu...»

Şövalye, Dük'ün sözünü kesti:

— «Aziz dostum, eğer Andilly'yi satın almadan önce bana bu niyetlerinizi bildirmiş olsaydınız, size bemen bu işten caymanızı söylerdim. Halbuki siz bana bunu, iş işten geçtikten sonra haber verdiniz. Bir türlü bırakamadığım ve galiba ömrümün sonuna kadar da bırakamayacağım hanlara gelince... Onlara o kadar hor bakmamanızı tavsiye ederim. Kızgın bir güneş veya bardaktan boşanırcasına yağan bir yağmur altında uzun bir yolculuk yaptıktan sonra, yolunuz üstünde rastlayacağınız تنها, sâkin, bol içkili ve nefis yemekli bir hana sığınıp dinlenmek kadar hoş bir şey var mıdır, Don Cesar? Böyle bir han insana âdetâ cennet gibi gelmez mi?»

Jehan, bu sözleri, gittikçe artan bir hayretle dinliyor ve içinde sorular birbirini kovalıyordu. En korkunç işkencelere kılını bile kıpırdatmadan göğüs geren Saëtta'nın, kendisine vaktiyle bahsetmiş olduğu müthiş Prenses Fausta'ya İspanya Kralı'na ve dehşet verici Engisizyon'a meydan okuyan ve onları alt eden; bütün bunları, sâdece bir arkadaşına unvan ve servet sağlamak için yapan bu eşine rastlanmadık adam kimdi. Tanımadığı bir delikanlıya yardım etmek uğrunda hayatını çılgın bir tasasızlıkla tehlikeye atıveren, Kral'ın emirlerini, büyük bir vakarla hiçe saymasını bilen bu insan, kimin nesiydi? Nihayet, kendini bir Kral'a yaraşır ihtişam ve zenginlik içinde yaşatabilecek kadar geniş topraklara sahipken, bu toprakları yoksullara bırakıp, ucuz ve gösterişsiz bir handa, sıradan bir yolcu, hür bir serüvenci gibi yaşamakla âdetâ övünen bu adam nasıl bir kişiydi?.. Bu geniş erkek göğsünde nasıl bir yürek çarpıyordu? Bu alaycı bakışlar ne insanüstü bir ruhu gizliyordu!.. Bu adam bir insan mıydı, yoksa gökten inme bir Tanrı elçisi mi?»

Jehan, Pardaillan'ın alaycı bir azarla söylediği sözlerle, dalgınlığından kurtuldu. Şövalye:

— «Ne o? Hâlâ burada mısınız? Düşes, sizin şu odada beklenildiğinizi söylemedi mi? Söylediyse, ne duruyorsunuz? Yazıklar olsun size! Bir hanım bu kadar bekletilir mi? Yoksa şu utangaç genç kız, Jandarma Komutanı'nın adamlarından daha mı korkunç? Onlara karşı koyarken titremediniz de şimdi mi titriyorsunuz? O kadar çekinmeye değmez, canım... İçeride sizi yemezler, merak etmeyin...»

Pardaillan, hem alay ediyor, hem de müşfik bir tavırla onu odaya doğru itiyordu. Nihayet içeriye sokup kapıyı arkasından kapattı ve Dük'le Düşes'e dönerek söylendi:

— «Eğer işe karışmasaydım, katiyen içeriye girmeye cesaret edemeyecekti. Şu âşıklar, ne anlaşılabilir yaratıklardır!.. Şimdi buracıkta korku ve heyecandan titreyen delikanlı, bir - iki saat önce Kral'a kafa tutuyordu ve hattâ az kalsın onu öldürecekti...»

— «Kral'ı mı öldürecekti? Sahi mi söylüyorsunuz?»

— «Elbette. Eğer delikanlının kolunu tutmasaydım, Kral hapyutmuştu!»

— «Peki ama, neden? Yoksa karşısındakinin Kral olduğunu bilmiyor muydu?»

— «Elbette biliyordu... Bildiği hâlde ona saldırmaktan çekinmedi. Tabii, bu saldırının sebebi var... Gece, Kral, bu genç kızın evine zorla girmeye kalkışmıştı. Delikanlının yerinde siz olsaydınız, aynı şeyi yapmaz mıydınız? Tabii yapardınız. Ben de yapardım. Nitekim, bundan otuzyedi yıl önce, bir gün, ben de sevgilimin evine girmek isteyen birisine kılıç çekmiştim. Gerçi o adam, kral değildi, ama Kral'ın kardeşi idi ve sonra da Üçüncü Henri adıyla kral oldu. Kendisi ölüp gitti ama, gördüğünüz gibi, ben hâlâ yaşıyorum. Neyse, bunları bırakalım da daha ciddi şeylerden konuşalım. Âşıkların ne tuhaf yaratıklar

olduklarını bilirim. Şimdi, hiç farkında olmadan, iki saat başbaşa kalacaklardır. Ve emin olun ki kendilerini ilgilendirmesi gereken konu üzerinde bir tek kelime bile konuşmayacaklardır. Zaten ikisi de son derece mâsum ve utangaç çocuklar... Ama, ne eşsiz bir çift teşkil ediyorlar, değil mi?»

Dük:

— «Gerçekten öyle...» Dedi.

Düşes de:

— «Bundan daha uygun bir çift bulunmaz,» diye ekledi.

Pardaillan ise:

— «Tamam sizin gibi düşünüyorum, Giralda'cıyım...» Dedi. «Ama şimdi bir de kalkar, bu iki âşığın konuşmalarını bitirmelerini beklersem, yandım gitti demektir... Artık uykumdan fedakârlık edecek yaşta değilim. Onun için hemen hana dönüp yatacağım. Baksanıza, sabah oldu...»

— «Peki burada yatsanız olmaz mı?»

Pardaillan, genç kadına şefkatle bakarak:

— «Sizi rahatsız etmek istemem, Giralda'cıyım,» dedi. «Ben alışkanlıklarına bağlı bir adamım. Onları kolay kolay değiştiremem. Yalnız, gitmeden önce size bir şey daha sormak isterim. Sizin bu kısa sürecek seyahatiniz sırasında bu kızcağız, burada gerçekten güven altında bulunacak mı?.. Çünkü kendisini her yerde fellik fellik arayacaklarından eminim.»

Bu soruya Dük cevap verdi:

— «Peki ama, buraya sığınmış olduğunu nereden bilecekler? Kaldı ki evde ne kadar uşak ve hizmetçi varsa, hepsine, genç kızı korumaları için emir vereceğiz. Ama Bertille, kendi dileğiyle çıkıp gitmeye kalkarsa, o zaman elden bir şey gelmez tabii...»

Giralda atıldı:

— «Eğer sizi endişelendiren bir şey varsa, bu seyahati geriye bırakalım.»

Pardaillan bir an tereddüt eder göründü. Sonra birden kararını vermiş gibi söylendi:

— «Lüzumu yok... Zannımca, onu artık burada aramazlar. Zaten sizin yokluğunuzda ben sık sık bu-
raya uğrar, ona göz kulak olurum.»

Düşes birdenbire bir şey hatırladı:

— «Biliyor musunuz? Bertille bana sizin isminizi sordu. Ben de Kont de Margency olduğunuzu söyledim.»

— «Asıl adımı neden söylemediniz? Kendisinden ismimi saklayacak değilim ya...»

— «Ama, mademki Şövalye, ismini kendisi söylemedi, herhalde bir sebebi vardır diye düşündüm. Andilly'den döndüğümüz zaman bu hatâmı düzeltirim.»

*

Pardaillan, bu konuşmadan sonra, pek samimî görüştüğü bu yakın dostlarına vedâ ederek ayrıldı ve doğruca hana döndü.

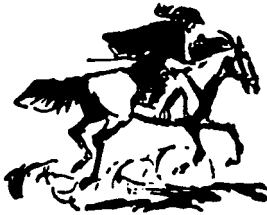
Gerçi Şövalye, Dük d'Andilly'nin konağında, artık uykusundan fedakârlık edemeyecek bir yaşta olduğunu söylemişti ama, odasına çıkınca, yatağına yaklaşmadı bile. Koltuğunu pencerenin önüne çekti. Masanın üstünde duran bardağı şarapla doldurdu ve bir yandan içkisini yudumlarken bir yandan da derin düşüncelere daldı.

Ancak şişe boşaldığı zaman, düşüncelerinden sıyrılabilirdi. Ve yine ancak o zaman, vaktin epeyce ilerlemiş, sokakların gürültülerle dolmuş olduğunu farketti.

Homurdanarak koltuktan kalktı. Sonra elini, yüzünü bir güzel yıkadı. Bütün bu işleri yaparken, alışkanlığıyla hareket ediyor ve zihninden büsbütün başka şeyler geçiriyordu. Bir an, duraladı. Sonra kafasından bir düşünceyi silkip atmak istiyormuş gibi başını şiddetle salladı ve kendi kendine mırıldandı:

«Bu delikanlıya, sebebini bilmediğim, aşırı bir ilgi duyuyorum... Ama bunda şaşılacak ne var? Bu delikanlıya ilgi duyuyorum, çünkü ilgilenmeye değer bir genç... Hepsi bu kadar...»

Kafasını uzun bir zaman oyalamış olan bu düşünceden, böylece kurtulduktan sonra dışarı çıkıp Four Sokağı'na yöneldi ve Boğalı Konak'ın etrafını gözden geçirdi. Endişelenecek bir şey görmemiş olacak ki Dokuzuncu Charles çağından kalma bir av şarkısını ıslıkla çala çala oradan uzaklaştı.

Onyedinci Bölüm

İKİ AŞIK

Bertille, Jehan'ın içeriye girdiğini görünce ayağa kalkmıştı. Delikanlı ona doğru yürüdü ve genç kızın önünde, küçük kahvaltı masasını gördü.

Bacakları titriyor, yüreği hızla çarpıyor, beyni, sarhoşlarıntki gibi boşalmış bir hâlde bulunuyordu. Genç kıza bakmaya cesaret edemiyordu. Konuşmak, kendisine bir şeyler söylemek istedi. Fakat kuruyan hançeresinden, bir tek ses çıkmadı...

Beri yandan, genç kız da onun kadar heyecan içindeydi. Fakat o kadar sâf ve o kadar temiz ruhlu bir yaratıktı ki bu özellikleri ona, delikanlıda bulunma-

yan cesareti veriyordu. Onun için, heyecandan hafifçe titreyen tatlı sesiyle söze başladı:

— «Siz imdadıma yetişmeseydiniz, ben mahvolacaktım!»

Bunları söylerken, iri mavi gözlerini delikanlıya dikmişti ve narin parmaklarıyla farkında olmaksızın küçük masa örtüsünün kenarını buruşturuyordu.

Jehan ise, bu tatlı sesin âhengiyle kendinden geçmiş bir hâlde, Bertille'ye hayran hayran bakıyordu.

Genç kız, neler söylediğinin pek de farkında olmadan devam etti:

— «Peki ama, nasıl oldu da tam vaktinde yetişebildiniz?»

Bu sözler üzerine, delikanlı rüyalarından sıyrılıp gerçeğe yüz yüze geldi ve gülerek anlattı:

— «Gayet basit... Eve döndüğüm zaman, sizi kaçıran arabayı ve küçük kafileyi görmüştüm, fakat içime en ufak bir şüphe girmemişti. Nitekim, evime de gayet sâkin ve rahat yürekle döndüm.

Jehan sıkılmış bir tavırla sözünü yarıda bıraktı ve kızarak başını önüne eğdi. Üzerinde, ağır bir suçunu itiraf etmek zorunda kalan bir sanık hâli vardı.

Fakat delikanlının söylemek istemediği şeyi, genç kız keşfetmekte gecikmedi ve Jehan'ın cümlesini tamamladı:

— «Sonra birdenbire, benim tehlikede bulunup bulunmadığıma bakmamış olduğunuz aklınıza geldi...»

Delikanlı, başını utangaç bir edâ ile evet gibilerden sallayıp gözlerini ona kaldırdı ve genç kızın gülümsediğini görünce, o da sonsuz bir mutlulukla gülümsedi.

İkisi de çocuk gibiydi. Sâf ve mâsum iki çocuk gibi...

Jehan artık açılmış anlatıyordu:

— «Çıkamaz sokağa şöyle bir bakmayı unutmuş-
tum... Merdivenlerin basamaklarını dörder dörder
atlayıp hemen Courbâton Çıkamazı'na koştum. Evin
o tarafa bakan pencerelerinden birinin pancurları-
nın kopmuş ve parmaklıkları kırılmış olduğunu gö-
rünce beynimden vurulmuşa döndüm. Hemen açık
pencereden içeri daldım. Yerde, herhalde ev sahibi
olacak, bir kadın emekleyerek bir şey arıyordu... Be-
ni gördü... Herhalde pek korkunç bir görünüşüm ol-
malıydı ki, yüzü bembeyaz kesilmişti. Cadalozun üs-
tüne atılmamla boğazına sarılıp bütün kuvvetimle:
«*Nerede?*» Diye bağırmam bir oldu. Aşağılık kadın,
kimden bahsettiğimi hemen anladı. Ben, farkına var-
madan boğazını o kadar sıkıyormuşum ki az kaldı
kadını boğacakmışım... Gırtlakını daha kuvvetle sı-
kınca boğulur gibi hırıldadı: «*Gitti!.. Üç adam ka-
çırdı onu! Benim bunda hiçbir suçum yok! Acıyın
bana!..*» İşi daha açık anlatmazsa öldüreceğimi söy-
ledim. Sözleri ağzından âdetâ iple çektim desem ye-
ridir... Tarif eder etmez, üç adamın benimkiler ol-
duğunu hemen anladım. Peki ama, araba kimindi?
Arabayı Seine Nehri boyunca giderken görmüştüm...
Yine kadının tarifinden, arabanın sahibinin kim ol-
duğunu çıkartmakta gecikmedim... Durumu kavra-
mıştım. Artık sizi kimin kaçırdığını ve nereye götü-
rüleceğinizi biliyordum... Gırtlakına sarıldığım kadı-
nı oracıkta bırakmamla aynı pencereden sokağa fırla-
mam bir oldu... Koşa koşa, götürüldüğünüzü tahmin
ettiğim eve geldim... Sesimi tanıyınca kapıyı açiver-
diler... Hangi odada olduğunuzu adamlarımdan öğ-
rendim. Onlara kısaca, ne yapmak lâzım geldiğini
emrettikten sonra yukarıya fırladım. Tam zamanında
yetişmişim... Dedim ya işte... Pek kolay oldu bu
iş...»

Genç kız, âdetâ kendi kendine konuşuyormuş gibi
tekrarladı:

— «Pek kolay!..»

Bertille güzel gözlerini, bir noktaya dikti ve âdetâ rüyadaymış gibi dalgın bir tavırla mırıldandı:

— «Oturduğum eve girmek isteyen iki adama, nasıl karşılıklıta bulunduğunuzu gördüm. Kral'la nasıl düello etmeye kalkıştığınızı gördüm... O aşağılık herifi bir tokatla nasıl yere serdiğinizi de gördüm...»

Bertille küçücük, zayıf ellerini göğsünde kavuşturarak, bir çocuk sevinciyle karışık gururla ve tatlı bir hülya içinde sözlerine ekledi:

— «Bütün bunları benim için yaptınız!..»

Gözlerini, sevinç ve saadet içinde bekleyip duran delikanlıya dikti ve ellerini ona uzatarak yalvardı:

— «Ama şimdi çok dikkatli bulunmanız, kendinizi korumanız lâzım!..» Dedi ve sonra birdenbire, heyecanla ilâve etti:

— «Jandarmalarla askerler, niçin tam vaktinde oraya gelmişlerdi? Sakın birisi, onlara önceden haber vermiş olmasın?..»

Jehan'ın gözlerinde bir öfke ışığı yanıp söndü. Gerçi bu, çok âni olmuştu ama, genç kız bunu hemen farkedip sormuştu:

— «Buna siz de dikkat ettiniz demek?..»

Jehan saklamaya lüzum görmedi:

— «Tabii! Onlara kimin haber verdiğini bilmiyor değilim!..»

Genç kız büyük bir kinle söylendi:

— «Odur!.. Beni kaçırın o alçaktır!.. O adam size zaten kin besliyordu... Peki ama, eğer o haber verdiyse, sizin Kral'la karşılaşacağınızı da önceden biliyordu demektir. Öyle değil mi? Hem durun bakalım!.. Kimbilir?.. Belki de size haber gönderip, sizi Kral'a karşı kışkırtan da odur... Şu hâlde o rezil ve

onun yakınları, böylelikle size Kral'ı öldürtmek ve bir çırpıda hem Kral'dan, hem de sizden kurtulmak istediler!..»

Jehan ürperdi. Tanrı vergisi bir duygunun genç kıza söylettiği bu şeyler, onun düşündüklerine tıpatıp uyuyordu.

Genç kız, aşırı bir heyecanla devam etti:

— «Hem biliyor musunuz, o rezil, sizin tutuklandığınızı sanıyordu?..»

— «Evet onu ben de işittim... Size, Châtelet'te zindana atılıp zincire vurulduğumu söylüyordu.»

— «Ama, onun bana sizin için idam sehpası kurulduğundan, size hangi işkencelerin uygulanacağından bahsettiğini duymadınız. Dahası var... O, Kral'a suikast hazırlandığını da yarım yamalak ağzından kaçırdı. Gerçi cümlesini tamamlamaktan çekindi ama, onu söyleyeceği besbelliydi. Dedim ya, artık hiç şüphem yok. Sizin Kral'la karşılaşacağınızı pek iyi biliyordu... Ah!.. Dikkat edin! Kendinizi kollamanız lâzım!..»

Genç kızın, kendisi için bu kadar endişelendiğini anlayan Jehan'ın bütün vücudu sevinçle ürperdi. Artık mutluluğu sonsuzdu... Bertille'nin bu endişesini gidermek amacıyla onu yatıştırmaya çalıştı.

Fakat delikanlı bu sözleri istemeyerek söylüyordu. Sanki zayıf bir rakibi ürkütmek için, yolunu değiştiren bir aslandı... Nitekim Bertille de bu sözlerin kendisini teselli amacıyla söylendiğini ve Jehan'ın her vakitki gibi kendini kollamak şöyle dursun, tam tersine, en büyük tehlikelere atılacağını hissetti. Başını düşünceli düşünceli salladı, ince yüzünün çizgileri gerildi. Sonra birden, bir çare bulmuş gibi doğruldu ve gözlerini, onun gözlerine dikerek, şikâyet eder gibi söylendi:

— «Kendinizi kollamazsanız ve başınıza bir felâket gelirse benim hâlim ne olacak?.. Beni kim koruyacak?...»

Bu sözü duyunca Jehan'ın yüzü, ölü yüzü gibi sarardı. Genç kızın sorusuna kaçamak bir cevap vermesi mümkün değildi. Gayet kararlı bir tavırla ve samimî olarak:

— «Peki!» Dedi. «Size yemin ediyorum ki kendimi kollayıp koruyacağım... Bunun benim için bir görev olduğunu anlıyorum.»

Bertille'nin içine, artık güven gelmişti. Jehan, kendisi için yapmayacağı şeyi, onun için yapacaktı. Bertille, bu bakımdan rahatlayınca tekrar Concini'den bahsetmeye koyuldu:

— «O adam tehlikelidir! İnanın bana!.. Ben öyle hissediyorum. Ve yine hissediyorum ki sizi mahvetmek isteyen, yalnız o değil...»

Delikanlı, tepeden tırnağa titredi. Genç kız yine bilmediği bir konuda kehanette bulunarak Jehan'ı hayrette bırakıyordu. Bertille devam etti:

— «Ne yapıp edip kendinizi korumalısınız. Çünkü bu hain, yalnız sizi öldürmeye çalışmayacak, lekelemek de isteyecektir...»

Jehan şaşırarak sordu:

— «Nasıl?..»

— «Nasılı var mı? Sizi kendi hizmetinde çalıştırdığını ve size çirkin ve iğrenç birtakım işler gördürdüğünü bana da söylemek küstahlığında bulundu.»

Jehan gayet sâkin bir edâ ile:

— «Ne?» Dedi. «Yoksa benim, para karşılığında adam öldüren bir kaatil olduğumu mu iddia etti?»

— «Evet!»

Delikanlı, gözleri kıvılcımlar saçarak başını dikti ve dişleri arasından söylendi:

— «Yalan söylüyor alçak! Ben, hasımların karşısına mertçe çıkarım... Kendisini düelloya çağırır, onunla yüz yüze, kılıç kılıca vururum. Bazan, yalnız başıma, bir sürü rakiple de karşılaştığım olur. Bu haklı ve namuslu bir dövüş tarzı değil midir?»

Genç kız sarardı; gözlerini kapatarak söylendi:

— «Korkunç!.. Korkunç!..»

Delikanlı, onu böyle fena hâlde sarsılmış görünce, şaşaladı. Fakat bu sarsıntının sebebini hâlâ anlamış değildi. Kekeleyerek sordu:

— «Nedir o?... Korkunç olan nedir?»

— «Yaptığınız iş.»

Bu söz üzerine Jehan, beyninden vurulmuşa döndü, sendeledi ve kendisine, bütün dünya başına yıkılıyormuş gibi geldi...

Genç kız, bu bir tek sözün ona yaptığı korkunç etkiyi görünce, yüreğinin eridiğini hissederek, düşüncesini açıklamaya çalıştı:

— «İnsanın, kendi canını korumak için başka bir insanın canına kıyması yanlış bir hareket sayılamaz. Herkesin canını koruması, en tabii hakkıdır. Fakat para için insan öldürmek!.. İşte bu korkunç!.. Bunu size hiç söyleyen olmadı mı?»

Delikanlı, ne yapacağını şaşırmış, perişan bir hâlde titremeye başlamıştı. Genç kızın kendisinden cevap beklediğini görünce, başıyla «hayır» anlamında bir işaret yaptı. Genç kız sesini çıkarmıyordu. Jehan birden diz çöktü ve titrek bir sesle:

— «Size durumumu açıklamam lâzım,» dedi. «Hakkımda kesin hüküm verip beni kovmanızdan önce, söyleyeceklerimi dinleyin rica ederim.»

Jehan, boynunu satıra uzatan bir idam mahkûmu gibi başını eğdi. Onun böyle ümitsizliğe kapıldığını, kendisini kaybedecek bir duruma geldiğini gören

genç kız, söylediklerine pişman olarak, yalvarır gibi seslendi:

— «Bana' hiçbir şey anlatmayın... Benim söylediklerim, şövalyelerin en yiğidi, en yürekli ve en temizi olan sizin için değildir.»

Jehan, bu sözlerin yalnız ilk cümlesini işitmişti. İnler gibi söylendi:

— «Eğer beni dinlemeyi reddederseniz o zaman anlayacağım ki sizi korkutuyorum. O takdirde yapacağım şey, şu evden çıkar çıkmaz, hançerimi yüreğime saplayıvermektir...»

Genç kız, bu tehdit karşısında buz gibi oldu. Yavaş yavaş, delikanlıya dokunacak kadar yaklaştı ve yaşla dolu güzel gözlerini ona dikerek:

— «Niçin bana öyle korkunç şeyler söylüyorsunuz?» Dedi. «Yüreğimin sızladığını görmüyor musunuz?»

Delikanlı başını kaldırıncaya onun ağladığını gördü. Gözleri doldu ve büsbütün aklını kaybedeceğini sanarak kekeledi:

— «Ağlıyor musunuz? Beni kovmayın, olur mu? Sizi korkutmuyorum, değil mi?»

Bertille, parmağının ucuyla, delikanlının alnına hafifçe dokundu:

— «Size, evimin önünde ne söylediğimi hatırlıyor musunuz?» Dedi. «Eğer siz ölürseniz, ben de ölü-rüm!»

— «Allahım! Demek... Öyleyse siz ...Siz beni...»

Onun söylemeye cesaret edemediği şeyi, genç kız, en tabii sâde ve mâsum bir tavırla söylendi:

— «Sizi seviyorum!»

— «Beni mi? Beni mi seviyorsunuz? Sahi mi? Bu inanılmayacak bir şey!.. Rüya görmüyorum, değil mi?»

Genç kız daha inandırıcı bir kesinlikle tekrarladı:

— «Sizi seviyorum!»

Jehan duyduğu saadetten sarhoş bir hâlde ve çılgın gözlerle bakarak takrarlıyordu:

— «Bunun imkânı yok!.. İmkânı yok!.. Siz, benim gibi bir serseriye nasıl seversiniz?»

Bertille, acıyla haykırdı:

— «Sakın! Sakın! Bu sözü bir daha söylemeyin... Siz serseri misiniz? Hiç öyle şey olur mu? Siz, şövalyelerin en soylusu, en namuslusunuz!..»

Jehan, gözlerine de kulaklarına da inanamıyor:

— «İmkânı yok! İmkânı yok! Ben deliriyorum!..» Diye söylenip duruyordu.

O zaman genç kız eğildi. Jehan'ın ellerini tuttu. Ve bakışlarının büyüleyici gücüyle onu çekip kaldırdıktan sonra, alnını uzatarak, tatlı sesiyle fısıldadı:

— «Nişanlınızı öpsenize!..»

PARFAIT GOULARD'IN SIRRI

Y iğit Jehan, bir erkeğin duyabileceği en tatlı ve en büyük heyecanları tattığı bu odadan nasıl çıktığını, Dük ve Düşes'ten nasıl izin aldığını ve konaktan nasıl ayrıldığını bilemedi...

Ardından evin demir kapısı kapanınca, oracıkta duran bir taşın üstüne çöktü. Başını ellerinin arasına aldı. Sonra uzun bir süre orada, oturakaldı...

Nihayet, daldığı bu rüyadan uyanarak, nerede bulunduğunu birdenbire kavrayamayan bir adam hâliyle başını kaldırıp çevresine bakındı. Ve hızla ayağa kalkarak, oradan çabucak uzaklaştı...

O uzaklaştıktan sonra kapının öbür tarafında bulunan bir taşın arkasından, zorlukla doğrulan bir karaltı, bir an olduğu yerde kaldı.

Bu adam, Paris'in meşhur ayyaş papazı Parfait Goulard'dı. Hani Bertille'yi getiren küçük kafilenin yanından yalpalaya yalpalaya geçen ve kimseyi farketmemiş görünen, şu sarhoş Parfait Goulard... Sonradan, kimbilir nasıl olmuştu da evin önündeki taşlardan birinin arkasına yığılmış kalmıştı. Bu, herhalde bir tesadüf eseri idi. Şimdi de sızdığı yerden kalkmış ayılmaya uğraşıyormuş gibi bir hâli vardı. Bir an kötü kötü düşündü. Burnunu kaşıdı. Sonra, yanında biri varmış da onunla konuşuyormuş gibi yüksek sesle söylendi:

«Artık gitmeli...»

Böyle diyerek, sendeleye sendeleye ve yere düşmemek için duvarlara tutuna tutuna yürümeye koyuldu. Böylece epey yol aldıktan sonra Saint-Honoré

Sokağı'na ulaşınca, ne tarafa sapacağını düşünür gibi durakladı. Kararını vererek sağa yöneldi.

Manastıra vardığı zaman saat sabahın beşi olmuş, ortalık iyice ağarmıştı. Sokaklar yavaş yavaş canlanıyordu.

Parfait Goulard, sarhoş olduğu vakitler hiçbir şeye aldırılmaz, kimseyi umursamazdı. Çıkardığı şamatayla herkesi rahatsız ederdi. Aşağı yukarı hiç ayık gezmediği için, onu sessiz ve sâkin görmek kimseye nasip olmuş değildi. Zaten onu meşhur eden de çok ağırbaşlı görünmek heveslisi olan diğer papazlara hiç benzememesi değil miydi? Bu sabah da, her zaman olduğu gibi, manastırın kapısını gümbür gümbür dövüyor, bir yandan da bağıırıyordu:

— «Susuzluktan kuruyan, açlıktan geberen zavalı Parfait Goulard'a kapıyı açın!»

Bu sözün arkasından da yine açlığını ve susuzluğunu belirten ve böylelerine merhamet gösterilmesi gerektiğini anlatan, kendi uydurduğu bir şiiri okudu...

Manastır kapıcısı, Goulard'ın ne yapışkan bir adam olduğunu bildiği için kapıyı hemen açtı ve sarhoş papaz, manastırın avlusuna girdi. Avluda, yedisekiz rahip toplanmış konuşuyordu. Parfait Goulard bunlara sokulup bir kahkaha atınca, rahip topluluğu daha da kalabalıklaştı. Az sonra, papazlar da Goulard'a uymuş gevrek gevrek gülmeye koyulmuşlardı.

Ama, ötekiler gülmeye başlayınca sarhoş papaz, tersine, kahkahayı kesip söylendi:

— «Susadım!.. Canım, şarap istiyor!..»

Ve boğazının kuruduğunu göstermek için olacak, dudaklarını birkaç kere oynattıktan sonra güçlkle tükürdü.

Çevresindekilerden kimsenin kendisini yemekhaneye götürmeye niyetlenmediğini görünce daha gür bir sesle bağırmakta gecikmedi:

— «Hem susadım, hem de acıktım!..»

Söylediği sözler ve yaptığı maskaralıklar, etrafına toplananları kırıp geçiriyordu. Onlar güldükçe, Parfait Goulard da maskaralığı bir kat daha artırıyordu.

Bir ara, papazlardan biri, kendisine yaklaştı ve:

— «Aziz kardeşim!» Diye söylendi.» «Öyle sanıyorum ki, sizin yiyip içmekten çok yatmaya ihtiyacınız var...»

Goulard, inatla söylendi:

— «Acıktım... Susadım... Önce yiyip içecek, ondan sonra yatacağım!»

Sarhoşa, bu son sözü söyleyen papazın, öteki papazlar arasında sözü geçen biri olacaktı ki onlara alçak sesle bir şeyler fısıldayınca, Goulard'ın etrafını çevirenler, yavaş yavaş dağılıp uzaklaştılar. O zaman papaz, Goulard'ın koluna girdi ve kendisini âdetâ sürükleyerek:

— «Gelin,» dedi. «Hem yiyecek, hem de içeceksiniz!..»

Taş merdivenden çıkarken, Goulard ayağı takılıp sendeleyince, düşmemek için yanındaki papaza yapıştı. Fakat yaptığı bu hareket sırasında, eliyle de havada garip bir işaret çezmişti. Kendisini götüren papaz, bu işareti görünce, bir yandan Goulard'a destek olmakta devam ederken, bir yandan da gayet kısık sesle ve birdenbire takındığı pek saygılı bir tavırla sordu:

— «Sizi nereye götürmemi emredersiniz?»

Goulard'ın ağzından anlaşılmaz bir cevap çıktı ve papazlar birbirlerine dayanarak yollarına devam ettiler. Sarhoşu götüren papaz, bir hücrenin kapısını

açarak kendisini içeriye sürükledikten sonra kapıyı kapattı. O zaman Parfait Goulard, birdenbire papazın koluna dayanmaktan vazgeçti. Az önceki hâline hiç uymayan bir ayıklıkla dikildi.

Hücrenin loş ışığı içinde, şaşkın bakışlarla karşındakini süzen papazın gördüğü adamın biraz önceki sarhoş ve yılışık Parfait Goulard'la hiç ilişiği yoktu. Bu, yeni Parfait Goulard, bir an, papazın önünde düşünceli bir tavırla gözlerini bir noktaya dikerek, dalgın dalgın durduktan sonra, kendisini buraya kadar getirmiş olan papaza yeniden bazı işaretler yaptı. Bu işaretleri gören papaz, daha büyük bir saygıyla eğilerek mırıldandı:

— «Kutlu pederimiz, emirlerini bekliyorum!»

Goulard, hükmeder bir edâ ile:

— «Dinlenmek ihtiyacıdayım. Kimsenin beni rahatsız etmesine meydan vermeyiniz! Tam üçte siz gelip beni uyandırınız. Bu dakikadan itibaren, ben yeni bir emir verinceye kadar, âmiriniz olduğumu unutunuz ve beni, herkes gibi siz de Parfait Goulard birader olarak kabul ediniz. Anlıyor musunuz?»

— «Emirleriniz tamamen yerine getirilecektir, kutlu pederimiz!..»

— «Peki. Şimdi gidiniz evlâdım...»

Papaz dışarıya çıkar çıkmaz, az önce dinlenmeye ihtiyacı olduğunu söylemiş olan Parfait Goulard kulak kesildi ve dışarısını dinledi. Adamın kapı civarında bulunmadığına, epey uzaklaşmış olduğuna iyice kanaat getirdikten sonra yandaki hücre ile kendisininkini ayıran duvara yanaştı ve dört defa garip bir şekilde vurdu. Duvarın öte yanından aynı şekilde dört vuruş sesi geldi.

Goulard, odada yatağa bir kere bile bakmadı. Kapıyı araladı, koridora bir göz gezdirdikten sonra dı-

sarıya çıktı ve hemen, bitişikteki gayet güzel döşeli odaya giriverdi.

Bu odada iki papaz vardı. Bunlardan biri yaşlıydı ve çok sevimli bir yüze sahipti. Heybetli bir edâ ile dimdik oturuyordu. Ötekisi, saygılı bir tavırla ayakta durmuş, sırtını kapıya çevirmişti. Bu, kısa boylu zayıf, küçük bir sivri sakalı bulunan, kırkını henüz geçmiş bir adamdı.

Parfait Goulard; bu kısa boylu adamı odada göreceğini ummuyor olacaktı ki kendisini farkedemez, hemen sarhoş rolünü oynamaya başladı. Oturduğu yerden kendisini gören ve bu âni değişikliği farkedenden ihtiyar papaz gülümsedi. Ayakta duran sivri sakallı papaz ise, oturan papazla, içeriye henüz girmiş bulunan bu sarhoş papazı birbirine yakıştıarmıyormuş ve aralarında herhangi bir tanışıklık bulunmasını anlayamıyormuş gibi şaşkın şaşkın baktı.

Bu sırada Parfait Goulard da sarhoş rolünü oynamaya devam ederek, ihtiyarın önünde, bayağı bir tavırla yerlere kadar eğildi. Ve kendisine bir şey sorulmasını bekliyormuş gibi bir tavır takınmıştı. Ama, bir yandan da değil buradan çıkıp gitmeye, yerinden bile kıımıldamaya niyetli görünmeyen asık suratlı, sivri sakallı papazı kollayıp duruyordu.

İhtiyar papaz, bu durumu da gördü. Ve bir kere daha gülümsedikten sonra, aslen İtalyan olduğunu belli eden, tatlı bir şiveyle söze koyuldu:

— «Yüzünüze takmış olduğunuz sarhoşluk maskesini çıkarabilirsiniz, oğlum... Boşu boşuna kendinizi yormayınız. Gerçi, burada, meclisimizde bulunan Joseph pederimiz bizden değildir ama, her türlü konuşmamızda hazır bulunabilir. Onun yüksek karakterine ve zekâsına sonsuz bir güvenim vardır...»

Goulard, bu sözleri duyunca, kendini baştan aşağıya değiştiren normal bir insan tavrı takınmıştı.

İhtiyar papaz da, bu değişiklik karşısında şaşkınlıktan dilini yutmuşa benzeyen rahip Joseph'e anlatıyordu:

— «Kendisine, âdetâ tiksinererek bakmış olduğunuz bu rahip, size bahsetmiş olduğum casusumuzdur!..»

Rahip Joseph, bu sözler üzerine, Goulard'ın önünde saygıyla eğildi ve:

— «Affınızı dilerim, sayın pederimiz!» Dedi. «Ben de herkes gibi yanıldım. Düşünün bir kere, ben bile yanıldım. Ben ki insanların yüzlerine bakıp içlerinden geçenleri okuyabilirim...

Fakat sizin mükemmel bir şekilde oynadığınız bu rol, beni de aldattı. Hiçbir şeyin farkına varamadım. Meğer, hiçbir şey bilmiyormuşum. Henüz bir çocuk kadar tecrübesizmişim... Bu, sizin, bana verdiğiniz esaslı bir ders oldu. Bu dersten yararlanmaya çalışacağım.»

İhtiyar papaz sâkin ve yumuşak sesiyle söze karıştı:

— «Doğru... Siz henüz çocuksunuz... Bu oyuna kandığınız için söylemiyorum; hâlâ bizimle birlikte olmadığınız için söylüyorum. Siz, başka şeyden ötürü değil, birliğimizin gücünden şüphe ettiğiniz için çocuksunuz!»

İhtiyar papaz bir an karşısındakilere baktı. Sonra başını sallayıp eliyle Parfait Goulard'ı göstererek devam etti:

— «Goulard pederimiz, birliğimizin çok değerli liderlerindendir. Bakın yıllardır kendisini dünyaya bir maskara olarak tanıtan bu rolü oynamakla meşguldür. Neden? Çünkü kendisine öyle emir verilmiştir. Bu emir ona toplumun yararı ve Tanrı'nın zaferi için verilmiştir. Halbuki Goulard pederimiz,

zekâsı ve yeteneği sayesinde pekâlâ kilisenin ulularından biri olabilirdi. Bunu kendisi de biliyordu ve belki böyle bir amacı da vardı. Bir tek emir alınca, gözünü kırpmadan, bu amacını fedâ etti. Zekâsını ve bilgisini, şimdilik gömdü ve herkes kendisinden: «*Goulard gibi sersem, Goulard gibi sarhoş...*» Diye bahsetmeye başladı. Neden?.. Çünkü aldığı emir böyleydi ve o, emre itaatten başka bir şey yapmadı. Ve kendisi de biliyordu ki o, bu iş için seçilmişti, demek bu işi ondan daha iyi yapacak kimse yoktu.»

İhtiyar papaz, karşısında hiç kımıldamadan duran papaza tatlı bir bakışla baktı. Sonra hemen yine sâkin ve heybetli edâsını takınarak, sözüne devam etti:

— «Ulu ve çok kutlu Ignace de Loyola'nın eserini yaşatan ve onun kurduğu birliğin şimdiki en yüksek başkanı olan ben, Claude Acquaviva bile... Ben bile neyim ki? Hiç!.. Herkes beni, silik bir papaz ve ancak tavsiyeniz üzerine merhameten bu manastıra misafir edilmiş, yaşından ötürü kendisine saygı beslenmesi gereken Claudio baba diye biliyor. Ve ben, Claudio baba, pekâlâ bundan çok daha aşağı bir mertebeye de yetinebilirim. Çünkü, başında bulunduğum birliğin menfaatleri uğruna yapmayacağım fedakârlık yoktur.»

Acquaviva ayağa kalkmıştı. Altmış yedi yaşında olmasına rağmen uzun boylu, dinç bir adamdı. Tatlı bakışlarını, kendisini büyük bir dikkatle dinleyen Joseph'e dikerek sözüne devam etti:

— «Size sorarım, Joseph baba! Başkanları bu kadar büyük bir feragat ve fedakârlık sahibi olan başka bir din birliği biliyor musunuz?.. Hayır, bilemezsiniz... Çünkü böyle bir ikinci birlik yoktur. Bizim dışımızdaki bütün dinî kuruluşlarda, şahsî ihtirasların ve çıkar kaygılarının ağır bastığını göreceksiniz...»

Odada, düşünceli ve dalgın bir tavırla dolaşmaya koyularak sözlerini tamamladı:

— «Evet... Bizim gücümüzü başka kuruluşlarda görülmeyen bu sarsılmaz feragat ve fedakârlık azmı sağlıyor. Başka yerlerde, zekâlar ve iradeler kendi menfaatleri uğrunda parıldamak kaygısıyla birbirlerini yok etmeye çalışırlarken, bizde durum tam tersinedir. Bizde binlerce zekâ ve irade, bir tek kişiye boyun eğer: Başkana...»

İhtiyar papaz, Joseph babanın önünde durdu. Gözlerini onun gözlerine dikti ve ilâve etti:

— «Kuvvetli bir zekâ ve irade sahibi olan siz, büyük emeller peşinde koşan siz, burada, aramızda ne arıyor, ne umuyorsunuz?»

Bir an durduktan sonra:

— «Ben size, ne aradığınızı, neler umduğunuzu söyleyeyim,» dedi. «Bir gün bu manastırın başrahibi olacaksınız. Bunu, adım gibi biliyorum. Peki, sonra?.. Sonra ne olacaksınız? Daha fazlasını isteyecek ve belki de kardinal olacaksınız. Sonra siyasete ve devlet işlerine karışacaksınız. Başbakan olacaksınız... O zaman, bütün kudret sizin elinizde olacak ve herkes önünüzde boyun eğecek ...Sizin hayâlini kurduğunuz şeyler bunlar değil midir? O hâlde sizi, iktidarın kendisi değil, onun ihtişamı, parıltısı ve gösterişi çekiyor.»

Rahip Joseph'e küçümseyici bir tavırla baktı ve tatlılaşan sesiyle devam etti:

— «Çocuksunuz siz, çocuk!.. Beni dinleyin... Benim bir ayağım çukurda... İhtiyar, zavallı bir rahibim. Başka hiçbir şey değilim. İnsan olarak benim varlığımla, yokluğum arasında hiçbir fark yoktur. Fakat Cizvit Birliği'nin başkanıyım!»

Sonra başını dikti, tepeden bakan bir tavır takındı ve sesini hiç yükseltmeden söylendi:

— «Mademki ben Cizvit Birliği'nin başkanıyım, şu hâlde İspanya benimdir. İtalya da benimdir, çünkü Papa, önümde tir tir titremektedir. Ve hepsi bu kadar değil... Fransa da benimdir. Şimdi itiraz ediyorsunuz, anlıyorum ve hemen cevabını vereceğim de... (Sesini daha fazla yükseltti) Evet, Fransa da benimdir. Çoktandır oraya da hükmümü yaymaya başladım. Yakında Fransa, hiç şüphesiz benim olacaktır. İngiltere de öyle. Okyanusları aşacağım, Afrika'ya, Amerika'ya Hindistan'a Cizvitlerimi yaydım. Oraları da benim olacaktır! Bütün dünya benim olacaktır! Bütün dünya, Cizvit İmparatorluğu'nun olacaktır!..»

Başlangıçta durgun, tatlı ve uysal görünen bu papaz, şimdiki hâliyle müthiş ve azametliydi.

Sert, içe işleyici ve inandırıcı bir sesle devam etti:

— «İtiraz edeceksiniz... Fransa'nın henüz elime geçmediğini ileri süreceksiniz, değil mi? Dük de Guise'ye dayanan Kutlu Birlik'i yenen Kral Üçüncü Henri'nin Cizvitleri Fransa'dan kovduğunu sanıyorsunuz. Ve herkes de böyle düşünüyor. Yanılıyorsunuz, oğlum... Yanılıyorlar... Birliğimizden olan iki-üçyüz papaz Fransa'dan kovulmuştur. Ama, beri yanda tanınmayan, bilinmeyen ve kendilerinden şüphe edilmeyen binlerce zeki papazımız var... Bunlar, gizli gizli, durmadan çalışıyorlar... Şaşıyorsunuz ha? Tabii şaşarsınız... Bakın, bu manastır bile adamlarımızla dolu... Hangi birini tanıyorsunuz bakayım?.. Bütün Fransız manastırlarında binlerce Cizvit var... Sokaklar, evler, kiliseler, hattâ Louvre Sarayı bile Cizvitlerle dolu. Bunları kim tanıyıp kim meydana çıkaracak?..»

Bir an karşısındakinin aklından geçenleri okumak istiyormuş gibi durup baktıktan sonra konuşmasına devam etti:

— «Önlerinde milyonlarca insanın saygıyla eğildiği, adları tarihe geçmiş ünlü komutanlar, kudretli bakanlar ve hattâ büyük hükümdarlar; adı sanı bilinmedik, belirsiz bir ihtiyar olan benim elimde birer kukladır. Ben onları istediğim gibi idare ederim. Evet, bu anlı sanlı insanların dizginleri benim elimdedir ve böyle olması da pek tabiidir. Çünkü ben Loyola'nın izinde yürüyorum!»

İhtiyar papaz bir an kollarını, cübbesinin geniş kollarına sokarak göğsünde kavuşturdu ve hareketsiz durdu. Karşısındakiler, heyecanlarından soluk soluğaydılar. O ise gayet sâkindi ve tatlı tatlı gülümsüyordu:

— «Şimdi söyleyin bakayım,» diye sözlerine ekledi. «Benim mevkiim yanında, sizin hayalini kurduğunuz mevkiin sözü mü olur? Size bu mevkiimi teklif ediyorum!.. Hayır Hayır! Hemen cevap vermeye kalkışmayın... Dinleyin. inceleyin. düşünün. Fakat ben bu ülkeden ayrılırken sizi arkamda kendime vekil bırakmamış olursam, hâlâ siz, bize katılmamış bulunursanız, doğrusu o zaman, hakkınızda çok yanılmış olduğuma iyice inanacağım, evlâdım...»

Sonra artık ona söyleyeceği bir şey kalmamış gibi, birdenbire koltuğuna oturarak Parfait Goulard'a döndü ve sordu:

— «Söyle bakalım, evlâdım, şu Ravailac'la olan işlerimiz ne durumda?»

— «Onu fırsat buldukça Monsenyör... Eğer kötü bir tesadüf araya girmeseydi mesele çoktan halledilmiş olacaktı.»

Acquaviva, hem heyecanlandı, hem de meraklandı ama, yüzünden hiçbir şey belli etmeden sordu:

— «Nasıl tesadüfmüş o öyle?»

— «Ravailac'ı adamakıllı kışkırtmış, kıskançlıktan çılgın bir hâle getirmiştım. Tam genç kızın evi-

nin önüne gelince, orada bir karaltı gördü. Bu karaltının Kral olduğunu sanarak hemen bıçağını çekip saldırdı. Halbuki bu adam Kral değilmiş. Eğer tam hançer ineceği sırada adam kımıldanmasaydı, ölümden kurtulamayacaktı, Ravailac'ın hızla indirdiği hançer, taş basamaklarda kırıldı...»

— «Peki, Kral değildi de kimdi?..»

— «Yiğit Jehan!»

— «Ne? Fausta'nın oğlu mu? Allah Allah... Orada ne işi varmış bu delikanlının? Peki, ya Kral?.. Kral oraya gelmedi mi?»

— «Efendim, Jehan, genç kızı delicesine seviyor. Aşık, genç kızı görebilmek ümidiyle balkonun altında bekliyordu. Kral geldi mi, gelmedi mi, bilemiyorum. Bendeniz, elimden geldiği kadar olay yerinden uzakta bulunmak emrini aldığım için, o sırada Saint-Antoine Sokağı'ndaydım. Sonradan Kral'ın gelip gelmediğine dair Ravailac'tan da hiçbir şey öğrene-medim...»

Acquaviva, başıyla tasdik ederek dinledikten sonra:

— «Bu iş Ravailac'la olacağı benzemiyor,» dedi. «Otan bu sonu gelmeyen beceriksizliklerinden birtakım gizli maksatlar sezer gibi oluyorum. Siz, bundan sonra ona, memleketine dönüp orada sâkin bir ömür sürmesini tavsiye edersiniz, evlâdım.»

Parfait Goulard, şimdiye kadar almakta olduğu emirleri, tamamen değiştiren bu yeni buyruğa hiç şaşmadı. İhtiyar papaz devam etti:

— «O, bundan sonra, birliğimizle ilgisi olmayan bir papaza, meselâ Daubigny'e günah çıkartsın. Ben Daubigny ile görüşürüm.»

Parfait Goulard derin bir saygıyla eğildi:

— «Anlıyorum, saygıdeğer babamız... O, bundan

sonra dersini Daubigny'den alacak. Ben de ikide bir ona memleketine dönmesi için telkinde bulunacağım. Bir gün Kral'ı öldürüp de yakalanırsa, benim kendisine Paris'ten gitmesini salık verdiğimi söyleyebilecek yüzlerce şahit bulunacak ve bu cinayeti ona işletenin Daubigny olduğu düşünülecek.»

Acquaviva, başka bir konuya geçmek istediğini belirtir bir tarzda söylendi:

— «Sanırım, bana söyleyeceklerinizin hepsi bu kadar...»

— «Hayır, Monsenyör... Başka bir söyleyeceğim de var: Fausta'nın oğlu, bu gece Dük D'Andilly'nin evinde, babası Şövalye de Pardaillan'la karşılaştı...»

Acquaviva'nın bu habere çok önem verdiği, birdenbire başını kaldırarak heyecanlanması ve sonra konuyla ilgili bütün sorularını büyük bir merakla sormasından belli oldu:

— «Emin misiniz? Nereden biliyorsunuz? Bu konuda ne biliyorsanız en ufak ayrıntılarına kadar anlatınız, oğlum...»

— «Meseleyi tesadüfen öğrendim, Monsenyör... Gece, sabaha doğru, son derece üzgün olan ve kendini köprüden nehre atacağını söyleyen Ravailac'ı teselli ede ede evine götürüyordum...»

— «Ravailac'ın bu kadar üzgün olmasının sebebi neymiş?..»

— «Efendim, bu adamın çok garip düşünceleri var. Dediğine göre, Kral sanıp öldürmek istediği Yiğit Jehan'a son derece büyük bir sevgisi varmış... Şimdi yanlışlıkla bıçağı ile ona saldırdığını anlayınca, utancından ve üzüntüsünden intihar etmeyi kafasına koymuş...»

— «Yaa!.. Neden bu kadar dostmuşlar acaba?»

— «Orasını pek iyi bilemiyorum, Monsenyör...

Bana, Jehan'ın kendisine çok iyiliği dokunmuş olduğundan bahsetti, ama, fazla bir şey öğrenmem mümkün olmadı.»

Acquaviva, önünde duran küçük kara tahtaya bir şeyler karaladıktan sonra sordu:

— «Peki ama, ya Ravaillac tekrar intihara kalkışırsa?.. Böyle bir delilik yapmayacağından emin misiniz?»

— «Kendisini bu işten caydırdığımı sanıyorum.»

— «Ama, emin değilsiniz.»

Acquaviva, yine kara tahtasına bir şeyler çiziktirdi ve ilâve etti:

— «Ben onu yola getirmesini bilirim.»

— «Efendim... İzin vererseniz, anlatmaya devam edeyim. Ravaillac'tan henüz ayrılmıştım ki, genç bir kadını götürmekte olan küçük bir kafileye rastladım. Bu kafiledekilerin Jehan'la kendisine ölesiye bağlı bulunan üç kabadayı olduğunu hemen anladım.»

— «Ya genç kadın kimdi?»

— «Onu pek iyi göremedim doğrusu... Önce, ötekileri de hiç görmemiş gibi davranarak yanlarından geçtim. Sonra, geriye dönüp peşlerine takıldım. Jehan'la genç kadın, Dük d'Andilly'nin konağına girdiler. Ben de konağın yakınlarında bekleyip ortalığı gözetlemeye koyuldum. Bir süre sonra evden Şövalye de Pardaillan, arkasından da Jehan çıktı... Genç kız orada kaldı.»

— «Demek oluyor ki Şövalye de Pardaillan'la oğlu birlikte çıkmadılar. Şu hâlde, Şövalye, oğlunu tanıyamamıştır.»

Parfait Goulard, bu düşüncede olmadığını gösteren şüpheli bir edâ ile başını salladıktan sonra:

— «Fakat öyle bir şey gördüm ki beni fena hâlde endişelendirdi... Jehan evden çıktıktan sonra,

Dük'ün kapısı önünde bulunan taşa çöktü. Uzun süre yüzünü avuçlarına gömerek orada kaldı. Herhalde ağlıyor olacaktı. Halbuki, benim bildiğime göre, bu delikanlının çelik gibi sinirleri vardır. Bu gibi insanların ağlamaları için, herhangi bir insanın dayanamayacağı ölçüde acı çekmeleri gerekir.»

— «Peki ama, onun Arbrec-Sec Sokağı'ndaki genç kıza âşık olduğunu, demin siz bana söylemişsiniz sanırım.»

— «Çok doğru... Orası öyle, Monsenyör.»

— «Yaa, gördünüz mü?.. Acaba genç kız, onun hakkında ne gibi duygular besliyor?»

— «Belki de genç kız, Jehan'ın kendisine âşık olduğunun farkında bile değildir. »

— «Tamam işte... Mesele anlaşıldı... Şimdi iş, bu genç kızın hâlâ Arbrec-Sec Sokağı'ndaki evde oturup oturmadığını öğrenmeye kalıyor... Eğer, o evde oturmuyorsa, gece Jehan'la gördüğünüz kadın, hiç şüphesiz bu kızdır.»

— «Bunu öğrenmek kolay... Bugün ev sahibi Colline Colle'ye gider, kızın, onun evinde olup olmadığını sorarım.»

Acquaviva bir an, derin bir düşünceye dalmış göründü. Sonra tekrar konuştu:

— «Eğer bu genç kız, Jehan'ın gece vakti Dük'ün evine götürdüğü kadınsa, Fausta'nın oğlunun döktüğü gözyaşlarının sebebini anlamak gayet basit: Demek ki gençler aşklarını birbirlerine anlatmış olacaklar. İnsan denilen yaratık sonsuz bir acı içinde gözyaşı döktüğü gibi, aşırı bir sevinç yüzünden de ağlayabilir...»

Sözünü kesip bir an dinlendikten sonra devam etti:

— «Ben şimdiye kadar bu genç kıza önemseme-

mekle galiba hatâ ettim. Bu kız, yakından izlemek zorunda bulunduğumuz bir sürü önemli insanla görüşmeye başladı. Kendisini iyi tanımalıyız. Siz, onun hakkında sıkı bir araştırma, soruşturma yapmalı ve neyin nesi olduğunu iyice öğrenmelisiniz... Kimdir, hangi aileden, kimin soyundandır, nereden gelmiştir? Bunları iyice bilmemiz lâzım. Hiçbir ayrıntıyı ihmal etmemelisiniz...»

— «Sanırım ki Colline Colle, benden hiçbir şey saklamaz, Monsenyör... Hepsini ondan öğrenirim.»

— «Güzel... Bir sonuç elde eder etmez, hemen bana haber verin... Bu işe çok önem verin. Öyle sanıyorum ki, bu genç kızla çok daha önceden ilgilenmemiz gerekirdi. Bu hususta epey geç kalmış bulunuyoruz.»

Parfait Goulard, verilen emrin yerine getirileceğini bildirmek istercesine saygıyla eğildi.

Acquaviva, ayağa kalktı ve odada düşünceli düşünceli dolaşmaya başladı. Sonra, birden Goulard'ın önünde durup tatlı bir sesle:

— «Artık amacımıza ulaşıyoruz, oğlum...» Dedi. «Yirmi yıldan beri tükenmez bir azim ve sebatla bu amaca doğru yürüdük. Biraz daha çaba harcarsak, bir sürü kimsenin göz diktiği milyonlar, Fausta'nın milyonluk hazineleri elimize geçecek. Biraz daha gayret ederseniz, siz de, pek canınızı sıktığı muhakkak olan bu maskara rolünden kurtulacaksınız.»

Ve Goulard'ın bir şey söylemek istediğini görünce, ona fırsat bırakmadan ilâve etti:

— «Biz, size çok şey borçluyuz, oğlum. Düşünün bir kere... Bu hazineler elimize geçerse, uzun yıllar, süren gayret ve fedakârlık isteyen çalışmalarından kurtulacak ve amaçlarımıza erişmiş olacağız... Bu başarıda sizin payınız büyük olacak... Size sonsuz bir gü-

venim var. Jehan'ın, Fausta'nın oğlu olduğunu meydana çıkarmakla büyük bir iş başardınız... Halbuki biz Prenses'in evlâdının çoktan öldüğünü sanıyorduk.»

Parfait Goulard, alçakgönüllülük göstermek istedi:

— «Ama bu, bir tesadüf eseri oldu, Monsenyör...»

— «Eh, peki, Fransa'nın bütün serserilerinin ve cimrilerinin günahlarını parasız çıkarmayı akıl edişinize ne diyelim? O da mı tesadüf? Biz, sırf bu buluş sâyesinde gerçeği öğrenmedik mi? Saëtta'dan işin iç yüzünü günah çıkarırken öğrenmiş değil misiniz? Dahası var... Altı haftadır her yanda aranıp da bir türlü bulamadığım Şövalye de Pardaillan'ı da siz bulmadınız mı? Haydi haydi, tesadüfün, ancak onu yaratmasını bilenlere güleryüz gösterdiğini siz de benim kadar bilirsiniz.»

Acquaviva ağır ağır yürüyor, bir yandan da konuşuyordu:

— «Şimdiden tezi yok, Pardaillan'la oğlunu sıkı bir göz hapsine almamız lâzımdır. Bu iki adamın en önemsiz görünen hareketlerini bile öğrenmek isterim. Ne yazık ki ikisine karşı elimizden başka bir şey gelmez... Hele babaya karşı... Çünkü onun düşüncelerini anlamaya, maksatlarını öğrenmeye imkân yoktur. Sonra, papazlara günah çıkartmasını beklemek de boşunadır. Onun böyle bir âdeti yoktur.»

Goulard, üzgün bir tavırla söylendi:

— «Bu konuda oğlu da babasına çekmiş...»

— «Yazık! Allahtan ki bir insanın yaptığı hareketlerden de neler düşündüğünü anlamak mümkün. Şimdi, öyle görünüyor ki, Pardaillan'la doğrudan doğruya mücadeleye girişeceğiz. Bu, çok önemli, son derece çapraşık ve zor bir iştir. Karşımızda böyle bir rakip olduğuna göre, bugüne kadarki çalışmaları-

mız, bundan sonra bizi bekleyen işler yanında birer hiç kalıyor demektir. Kesinlikle diyebilirim ki yenilmesi imkânsız zorluklarla karşılaşacağız. Çünkü karşımızda Pardaillan var!..»

Acquaviva, yine bir süre düşünceye daldı. Sonra başını kaldırdı. Gözlerinde korkunç bir parıltı belirmişti:

— «Ama, herşeye rağmen bunu da başaracağız! Çünkü, bu başarı, Cizvit'lerin zaferi için zorunludur!»

İhtiyar papaz, bu son cümleyi de söyledikten sonra birden sâkinleşti. Her zamanki yumuşak edâsını takındı ve yerine oturarak, sözüne devam etti:

— «Pardaillan'ın bu hazineden habersiz olabileceğini aklım almaz. Hattâ kesinlikle diyebilirim ki Fausta'dan ve çoktan ölmüş bulunan Myrthis'ten başka bu hazinelerin saklı bulunduğu yeri bilen bir tek kişi varsa, o da şüphesiz Pardaillan'dır. Montmartre Manastırı başrahibesi de herkes gibi, bu hazinelerin, manastır topraklarının neresinde saklı olduğunu bilmiyor. Başrahibeyi, farketirmeden idare eden rahip Coton'un dediğine göre, manastır müdiresi bu hazinelerin varlığına pek o kadar inanmamaktadır.»

— «Böyle söylüyorsunuz ama, Monsenyör, Montmartre Manastırı'nın şimdiki başrahibesi, Claudine de Beauvilliers'den sonra başrahibeliğe geçtiği vakit, hazinenin Fausta'ya ait olduğunu onaylayan bir belge imzaladı. Başrahibe, bu belgede ayrıca, Fausta'nın demir yüzüğünü getirecek ve hazinenin saklı bulunduğu yeri gösterecek kimseye bu hazineyi teslim edeceğini de belirtmiş bulunuyor.»

— «Evet, buna karşılık kendisine de ikiyüz bin frank verilecekti. Fakat yirmi yıldır beklediği hâlde kimse çıkagelmedi. Halbuki Pardaillan, hazinenin bulunduğu yeri biliyor. Şövalye bunu. İspanya'dan

döndükten sonra, yâni yirmi yıl önce öğrendi. Benim şaşıtığım taraf da, parasız bir adam olan Şövalye'nin, bu hazineden yararlanmayı aklına getirmemiş olması. İşin aslı aranırsa bu hazinelerde onun da biraz hissesi vardır, çünkü paralar oğluna aittir. Bir zamanlar, onun bu definelerin çekici gücüne dayanamayacağına inanırdım. Fırsat kolluyor ve gidip hazinelerini çıkarmaya girişmesini bekliyorum. Böylece ben de onların yerini öğrenecektim. Bu yüzden, manastırı, o zamandan beri sıkı bir göz hapsine aldirmıştım. Halbuki umduğum olmadı. Hayâl kırıklığına uğradım. Bu Şövalye kadar paraya pula değer vermeyen adam görmedim...»

Acquaviva, yeniden düşünceye daldı. Yoksulluğuna rağmen bu parlak servete metelik vermeyen bu yaman adama. büyük bir hayranlık besliyordu. Kısa bir süre susan ihtiyar rahip tekrar söze başladı:

— «Bugün durum çok değişmiş bulunuyor. Pardaillan er-geç, Yiğit Jehan'ın, Fausta'nın çocuğu ve kendi oğlu olduğunu öğrenecektir. Bu gerçeği bir an önce öğrenmesi için ben de ona yardım edeceğim. Şövalye, Jehan'ın kendi oğlu olduğunu öğrenince, bu gencin sefil bir hayat sürmemesi için hazinelerin yerini gösterecek ve bunların kendisine anasından kalmış olduğunu anlatacaktır. O vakit biz meydana çıkacak ve hazineleri elimizle koymuşçasına bulup, kendimize alacağız.»

Acquaviva'nın söyleyecekleri bitmiş olmalıydı. Yorgun ve müşfik bir tavırla Goulard'a:

— «Haydi evlâdım, gidin de dinlenin...» Dedi. «Dinlenmeye çok ihtiyacınız var...»

Beş dakika sonra, Parfait Goulard, nasıl sessizce çıktıysa yine öyle sessizce girdiği bitişik odadaki dar yatakta derin bir uykuya dalmış bulunuyordu.

ESRARENGİZ MEKTUP

Bertille'nin içinde kaçırıldığı araba gözden kaybolduktan sonra, Colline Colle de, etrafı gözetlemek için, pencerenin yanına çekip üstüne tırmandığı iskemleden inmişti. Araba yola koyulurken, Concini ile genç kızın konuştuklarını olduğu gibi duymuştu. Yüzünden, iyice şaşkınlaşmış olduğu anlaşılıyordu. Üzgün üzgün söylendi:

«Yazık! Benim gibi bir kadın, elbet bu arabanın peşine düşemez. Yoksa, şunların nereye gittiklerini anlamak, pek kolay olurdu. Hiç değilse kiracı kızın nereye götürüldüğünü öğrenirdim ya...»

Üç ahabap çavuşların söktükleri pencereyi, tahta parçalarıyla örtmeye çalıştı. Bir yandan harıl harıl bu işle uğraşıyor, bir yandan da düşünüyordu: *«Bu kıza kaçıran adam, şüphesiz yabancı olacak. Şivesine bakarsan ya İspanyol ya da İtalyan...»*

Colline Colle odasına girdikten sonra, kapıyı güzelce kapadı. Sonra birdenbire Concini'nin yere serpmiş olduğu altınları farketti. Gözlerinde vahşi bir parıltı belirdi. Sevinçle ve duâ ediyormuşçasına ellerini göğsünde kavuşturup yerlerdeki altınları seyrederek kendi kendine mırıldandı:

«Ne cici şeyler Allahım! Nasıl da parlıyorlar!.. Âdetâ insanın içini ısıtıyorlar. Sanki herbiri güneşten kopma birer küçük parça...»

Heyecanla yere çöktü. Altınları topladıktan sonra bir elinden ötekine aktararak şingirdatmaya, meydana gelen sesi de, sevdiği bir müzik parçasıymış gibi dinlemeye koyuldu... Bir yandan da:

«Ne tatlı hava!» Diyordu. «Bu sesler insanın ruhunu okşuyor...»

Yerlerden topladığı altınları şıkırdata şıkırdata götürüp yatağının üstüne döktü. Bu manzara gözlerini doyurmamış olacak ki Concini'nin ilk önce verdiği altın kesesini de yatağın üstüne boşalttı. Şiltenin üstüne yığılan altınları, yuvalarından âdetâ fırlamış gözlerle ve sevinçle seyretti.

Sonra, birden hatırlamış gibi:

«Hepsi bu kadar değildi... Daha köşeye bucağa yuvarlanmış kimbilir ne kadar altın vardır!» Diye söylendi... Yere uzandı ve kıyıda köşede bir altın eline geçirdikçe bir sevinç çılgılığı bastı... Âdetâ delirmişti.

Ama, herşeye rağmen Bertille aklından çıkmıyordu. Zira bu kızla Kral ilgileniyordu. Ya gelir de genç kızı arayıverirse?!.. Düşünüyordu: «Kral muhakkak gelip kızan ne olduğunu soracaktır. O zaman ben ne cevap veririm? İyisi mi, daha önce davranmalıyım. Yoksa başıma işler açılır... Hemen gidip, Mösyö Fouquet'i görmeli ve kendisine genç kızı kimin kaçırdığını haber vermeliyim. Neme lâzım... Başımı belâya sokacağıma, bu haberi verip karşılığında bol bol altın alırım.» Biraz daha düşününce yüzünü buruşturdu ve tekrar içinden söylenmeye devam etti:

«Ama, bildiğim de ne? Hiç.. Kızcağızı kimlerin kaçırdığını bilmiyorum ki... Önce bu konuda bilgi toplamam lâzım... Fakat kimden toplamalı? Eğer o Carcange adlı delikanlı, yarın, öbür gün çıkar gelirse mesele yok. Nasıl olsa onu söyletmenin yolunu bulurum.»

İşte Jehan, tam bu sırada kadının üstüne çullanmıştı. Olayın bundan ötesini delikanlının ağzından dinlediğimiz için, yeni baştan anlatmaya lüzum görmüyoruz.

Jehan gittikten sonra, Colline Colle, kendisini uzun süre toplayamadı. Epey bir zaman, yerde serili kaldı ve dehşetle titreyerek, delikanlının boğarcasına sıkıldığı gırtlığını ovalayıp durdu. Biraz kendine gelince, zorlukla yerinden kalkarak, şimdiye kadar bir sürü insanın girip çıktığı penceresini sıkıca kapadı ve tekrar kendi kendine söylenmeye başladı:

«Yarından tezi yok, şuraya sağlam demir çubuklar çaktırmalı, üstüne de iki kat kepenk yaptırmalıyım.»

Pencereden o kadar çok insan girip çıkmıştı ki artık kendisini pek emniyette hissetmiyordu. Öteye beriye dağılmış olan, yatak üstüne serili bulunan altınları çabucak toplayıp büyük bir sandığın dibine yerleştirdi. Artık ortada kimsenin ilgisini çekecek bir şey bulunmadığına kanaat getirince oturup düşünmeye koyuldu: *«Peki ama Bertille'yi kimin kaçırdığını öğrenirsem ne olacak? Mesele bunu öğrenmekte değil ki... Bence asıl önemlisi onun kimin nesi olduğunu, nereden geldiğini, neler yapmak istediğini ve o kadar dikkatle sakladığı bu sırların topunu birden öğrenmek... Şimdi artık bu iş de kolaylaştı. Mademki kendisi burada yok ve mademki ben onun bütün gizli kâğıtlarını ve belki de parasını sakladığı kutunun nerede bulunduğunu biliyorum, bu da bir mesele olmaktan çıkıyor demektir. Ama, benim, onun kâğıtlarını karıştırmaya ne hakkım var? Böyle bir şey yaparsam, günaha girmiş olmaz mıyım?»* Günah, Colline Colle'nin düşüncesine çok önemli bir engeldi. Fakat cadı karı, işleyeceği suça haklı sebepler bulmakta pek gecikmedi: *«Ben böyle bir şey yaparsam, sadece merak yüzünden mi yapıyorum demektir? Hiç de değil... Maksadım, Kral'a hizmet etmekten ibaret... Elbette buna karşılık bir mükâfat istemek de hakkım... Zaten günah çıkartmak ve öğütlerinden faydalanmak için kendisine başvurduğum ve Monsenyör Foquet'in tekliflerini kabul et-*

mekle günaha girip girmeyeceğimi sorduğum Parfait Goulard baba da: Kral, Tanrının yeryüzündeki vekilidir. Kral'a yaranmak, Tanrıya yaranmak demektir. Zaten Tanrı, yapılan harekete değil, o hareketteki amaca önem verir, dememiş miydi? O hâlde Kral'a hizmet etmekten başka bir şey düşünmediğim hâlde nasıl olur da günaha girerim?» Diye düşünerek, kendini hemen temize çıkarıverdi.

Bundan sonra, üst kata çıktı. Mumu yanan bir şamdanı aldı. Duvarda asılı anahtarları aldıktan sonra Bertille'nin Kral'ı kabul etmiş olduğu küçük odaya girip, bir köşede duran çekmeceyi çekti. Oradan güzel, küçük bir kutu çıkardı. Sonra odaya dönüp pencereye doğru ittiği bir masanın üstüne, kutuyu sert bir hareketle boca ediverdi.

Aynı anda yüzünde, bir hayâl kırıklığına uğramanın verdiği şaşkınlık ve üzüntü ifadesi belirdi. Çünkü kutunun içinde para yoktu. İçinden çıka çıka bir sürü kâğıt, sonra da tenekeden, küçük bir kutu çıkmıştı.

Kadın, bu teneke kutuyu eline alıp sallayınca, içinde bir şeyler bulunduğunu derhal farkettil. Hemen açıp, onu da boşalttı. Bu kutudan da, katlanmış bir kâğıtla, değersiz kapkara bir demir yüzükten başka bir şey çıkmadı. Kadın, altınlar ve gümüşler bulacağını umarken, böyle paslı bir demir yüzükle karşılaşınca sinirlendi. Yüzüğü, hor gören bir edâ ile masanın üstüne bıraktı. Kâğıdı açtı. Bu kâğıtta, yabancı bir dilde bir şeyler yazılmıştı. Yazılanlardan bir şey anlamayacağını kestirince, kâğıdı da, yüzüğü de tekrar teneke kutuya tıkıverdi. Sonra da ne yaptığının pek farkına varmadan, şaşkınlıkla, teneke kutuyu etekliğinin geniş cebine atıverdi. Doğrusu, fena hâlde ümidi kırılmış ve kızmıştı. Öfke ve üzüntüyle öteki kâğıtları karıştırmaya koyuldu. İlk olarak en

büyük kâğıdı ele aldı. Bu kâğıt Fransızca yazılmıştı. Yazıyı gayet dikkatle, fakat binbir zorlukla ve heceleyle heceleye okudu.

Bu kâğıtta Blanche de Saugis, doğacak kızına, hayatının acıklı hikâyesini yazmıştı. Colline Colle, yazılı hikâyeyle pek ilgilendi ve okuyup bitirdikten sonra da düşünmeye koyuldu: «*Yaa! Demek Matmazel Bertille'in soyadı Saugis imiş. Chartres eyâletinde malı mülkü de varmış... Üstelik Kral'ın kızıymış!.. Acaba Kral, bunu biliyor muydu? Kimbilir? Belki biliyordu, belki de bilmiyordu. Herhalde kızın annesini pek fena bir duruma düşürüp mahvetmişti... Bu, gerçekten önemli bir sır... Böyle bir sırrı bilip de, kullanmasını beceren insan, büyük para kazanabilir. Ama, beceremeyen de darağacını boylar. Onun için bu işe girişmeden önce iyice düşünüp taşınmak gerek... Ama, mademki Bertille, Kral'ın kızıdır, herhalde Kral, kızının nereye kaçırılmış olduğunu öğrenmek ister... Bunu Kral'a haber vermekten büyük bir kâr beklememeli... Ama, hiç değilse bu işin tehlikesi de yok ya...*»

Okuduğu, kâğıdı katlayıp kutuya koyduktan sonra öteki kâğıtları teker teker açıp bakmaya başladı.

Bu kâğıtların çoğu da yine yabancı dilde yazılmıştı.

Birdenbire heyecandan yüreğini ağzına getiren, gözlerini yuvalarından uğrayacakmışçasına açtıran başka bir kâğıt daha ele geçirdi. Bu da Fransızca yazılıydı. Colline Colle, gözlerini dört açıp, kâğıdı okumaya çabaladıysa da mum artık dibine kadar yanmış ve sönmeye yüz tutmuştu. Çevresinde yeni mum aranırken, pencere kepenklerinden içeriye günün ilk ışıklarının sızmakta olduğunu farketti. Ortalık ağarmaya başlamıştı. Kadın, bunu görünce hemen yerinden kalkıp pencereye gitti. Kepenkleri ardına ka-

dar açtı ve tekrar yerine dönerek heyecanından titreyen elleriyle kâğıdı alıp yeniden gözden geçirmeye başladı.

Bu, 1599 yılında yazılmış bir mektuptu. Bertille'nin annesine gönderilmişti. Mektubun, Colline Colle'nin heyecandan içini titreten parçaları şunlardır:

«Size birçok kere Şövalye de Pardaillan adlı bir asîlzâdenin sözünü etmiştim, sevgilim. Bu kimsenin düşmanım olduğunu ve beni yaraladıktan sonra, bir kardeş gibi tedavi ettiğini de söylemiştim. Öte yandan, Prenses Fausta'ya beslediğim derin saygıyı da biliyorsunuz. Fausta, Pardaillan'a yenildikten sonra İtalya'ya gitmişti. Fakat gitmeden önce, kendisine hizmeti dokunanları da düşünmüş ve mükâfatlandırmayı unutmamıştı. Ben, Prenses'in bu değer bilirliği sâyesinde Saugis arazisine komşu olan Vaubren topraklarını satın alabilmiş ve orada sizi tanıyıp sevmek mutluluğuna ermiştim.»

«Bana bu kadar iyiliği dokunmuş olan Prenses'e sonsuz bir sadâkatle bağlıyım. Beri yandan benim için önce yüksek kalpli bir düşman, sonra da pek sevgili bir dost olan Pardaillan'a sevgim ve bağlılığım da sonsuzdur... Şimdi, her ikisine karşı sevgimi ve bağlılığımı göstermek fırsatı elime geçmiş bulunuyor...

Bende bulundukça, içimi rahat ettirmeyen ve sizde durdukları takdirde emniyette olacaklarını ümit ederek gönderdiğim bu kâğıtların pek büyük bir değeri vardır. Bu kâğıtlarda, Prenses Fausta'nın akıl almaz zenginlikte bir defineyi saklamış olduğu yer gösterilmiştir. Sevgili Kraliçem Fausta, artık yaşamıyor. Kendisini öldürdüler... Sakladığı bu hazineyi Pardaillan'dan olan çocuğuna bıraktı. Bu çocuk, Fausta'nın emri üzerine, sâdik hizmetçisi Myrthis tarafından kaçırılmış bulunuyordu. Bu çocuğa Myrthis

sütannelik etti. Ama, ne yazık ki çocuğu da kaçırdılar.

Myrthis benim Fausta'ya ne kadar sâdık olduğumu biliyordu. Kendisini tehlikede hissettiği için, tâ Vaubren'e kadar gelerek beni aradı, buldu ve bana ilk defa olmak üzere Fausta'nın sakladığı hazine ile çocuğundan bahsetti. Uzun uzun anlattıktan sonra, bana bu kâğıtları emanet etti. Öte yandan, benim de gözlerimi açmayı unutmadı ve Fausta'nın amansız düşmanı Papa Sixte-Quint'le adamlarının, hazinenin peşine düşmüş olduklarını ve her ne pahasına olursa olsun, bu kâğıtları ele geçirmeye çalıştıklarını haber verdi.

Myrthis, Fausta'yı, taparcasına severdi. O da, Fausta idama mahkûm edildiği zaman, Prenses'le beraber ölmek istemiş. Fakat Prenses'in çocuğu doğunca, hanımının hatırı için, içi kan ağlaya ağlaya, hayatta kalan çocuğu büyötmeye razı olmuş... Çocuğa, ömrümde bir eşini daha görmediğim bir şefkat gösteriyordu. Çocuğu canından çok sevdiği ve yavruya Fausta'nın bir parçası, tapınılacak bir varlık gibi baktığı belliydi. Nitekim bir gün, çocuk çalınıp kaçırılınca kederi o kadar büyük oldu ki kendisini yaşamaya lâıık görmedi ve zehirledi. Myrthis, benim yanımda öldü. Son nefesini, yine Fausta'ya yakın birinin yanbaşında vermek istemişti. Bu fedakâr kadını, lâıık olduğu saygıyla gömdürdüm. Bu, tamir edilmez bir felâketti. Çünkü, eğer bu çilekeş kadın, kendini öldürmüş olmasaydı, belki de ne yapacak edecek, kısa bir zamanda çocuğu bulup kendisine getirecektim... Zira, çocuğun kimin tarafından kaçırıldığına dair bir ipucu elime geçmişti. Bundan bir süre önce Paris'te, Saëtta adında, aşağılık işler çeviren biriyle tanışmıştım. Her nedense bu adam, Prenses Fausta'ya karşı sonsuz bir kin besliyordu. Hissettiğime göre, Saëtta, Prenses'ten bir türlü alamadığı

intikamını bu zavallı yavrudan almaya kalkışacak kadar bayağı biriydi. Bir insanın alçalması bu kadar mümkün olabilir... Ben, yanılmış olabilirim. Fakat hâlâ içimde kalmış olan inancı söylemeden geçemeyeceğim: Eğer o zaman, bu adam sıkı bir göz hapsine alınmış olsaydı, çocuk, muhakkak bulunacaktı. Ne yazık ki Myrthis, kendi başına bir sürü araştırma yapmış ve bunlardan bir sonuç alamayınca, zehiri içtikten sonra kalkıp bana gelmişti...

Şimdi bu çocuk kayıp... Annesi ve Myrthis de ölmüş bulunuyorlar... Bu bakımdan size gönderdiğim kâğıtların tek sahibi Şövalye de Pardaillan'dır ve ben eminim ki Şövalye, oğlunun hazinelerini bütün gücüyle korumaktan bir an geri kalmayacaktır...

Böyle düşündüğüm içindir ki epey bir zaman Şövalye de Pardaillan'ı aradımsa da, kendisini bulmak mümkün olmadı. Bundan böyle, bu kâğıtları size emanet etmenin daha doğru olacağını düşünüyorum. Anlattıklarımın, kâğıtların ne kadar değerli olduklarını da öğrenmiş bulunuyorsunuz... Onları, büyük bir itina ile okuyup saklayacağınızdan eminim... Şüphesiz, bu kâğıtların kaybolmasının veya çalınmasının beni lekeleyeceğini takdir edersiniz... Böyle bir şerefsizliğe düşmektense ölmeyi tercih ederim!..»

Mektubun bundan sonrası daha çok aşktan, sadâkattan bahsettiği için Colline Colle'yi pek ilgilendirmedi.

Mektup şu, şekilde sona eriyordu:

«Eminim ki bütün umutlarımı bağladığım bu evlenmeden sizi birdenbire vazgeçiren sebebi, sevgim ve azmimle yeneceğim...»

*«Size sâdık ve size âşık nişanlınız
Luigi Capello
Kont de Vaubren»*

Colline Colle, mektupta yazılı olanları iyice kafasına yerleştirmek istiyormuşçasına kâğıdı, üst üste birkaç kere okudu. Gözlerinde çılgınca bir sevinç ifadesi belirmişti. Alnı ateş nöbeti içindeymiş gibi yanıyordu... Karma karışık olan kafasını zorla toparlayıp düşünmeye koyuldu: *«Hazine buldum!.. Karun gibi zengin oldum!.. Acaba içinde ne kadar para var? Yüzbin altın mı?.. Yoksa bir milyon mu?.. Belki daha da fazladır. Hani bir de bu hazinenin saklı olduğunu gösteren kâğıt elime geçerse, koca servet benim oldu gitti...»*

Fakat yüzü birden ümitsizlikle kırıştı ve âdetâ acıdan inler gibi söylendi:

«Benim gibi bir budalaya da seyrek rastlanır! Mektup, bundan onyediyıl önce yazılmış... O definenin şimdi yerinde yeller esiyordur...»

Ama büsbütün ümidini kesmek de işine gelmiyor, buna bir çâre bulabilmek için, durmadan kafasını çalıştırıyordu:

«Dur, yahu!.. Bu mektubu yazan Kont de Vaubren, aşkının derdine düştükten sonra şüphesiz, o Şöralye'yi unutup vermiştir... Nişanlıların Pardaillan'ı da, definayı de arıyamadan ölmüş olmaları pekâlâ mümkün... Muhakkak öyledir. O hâlde aramaya devam etmem lâzım!..»

Önündeki kâğıtları teker teker gözden geçirdi. Fakat, hazinenin gizlendiği yeri gösteren bir kâğıda rastlayamadı. Yalnız, yabancı dilde yazılmış bazı kâğıtlar vardı ki bunların neden bahsettiklerini anlayamadı. Belki hazinenin yerinin tarifi bunlarda yazılı bulunuyordu. Colline Colle, şimdilik bunları bir kenara ayırmayı doğru buldu.

Düşünüyordu: *«Hazinenin nerede olduğunu tarif eden kâğıt yok ama, mektupta yazılanlar meydanda... Bu işte üç ihtimal görüyorum. Birincisi: Bu kâğıt-*

lar ya kaybolmuştur ya da verileceği yere verilmiştir... Bu takdirde benim onları aramamın mânâsı yoktur, hiçbir şey elde edemem... İkincisi: Kâğıtlar başka bir yere saklanmış olabilir. Bunun böyle olup olmadığını anlayabilmem için, her taraftı, iyice araştırmam lâzım... Üçüncü ihtimal ise, hazinenin nerede bulunduğunun, şu bir türlü okuyup çözemediğin yabancı dilde yazılı kâğıtlarda tarif edilmiş olmasıdır... Eğer böyleyse, birini bulup bu kâğıtları tercüme ettirmem lâzım. Fakat bu da çok tehlikeli bir iş. Hazinenin yerini öğrenen kimse, bakalım bana doğrusunu söyler mi?.. Bu Allahın belâsı kâğıtları okuyup da anlar anlamaz, bana bir martaval uydurur, sonra da gidip hazineyi kendisi aşırır... Yok! Yok!.. Böyle bir budalalık da yapılmaz doğrusu...»

Bir zaman böyle derin derin düşündükten sonra birdenbire kararını verdi:

«En iyisi Parfait Goulard babaya baştırmak... Ona güvenim var. Hem bana işin aslını söyler, hem eğer günah işledimse, günahımı çıkarıverir.»

Bir yandan kâğıtların bir kısmını kutuya yerleştirirken, öte yandan da Parfait Goulard'a göstereceklerini ayırmaya koyuldu.

*

Fakat Colline Colle, bu işe başlayalı, henüz birkaç dakika olmamıştı ki birdenbire omuzunun üstünden bir elin uzandığını ve kâğıtları avuçlayıverdiğini gördü. Kadının aman, demesine vakit kalmadan kulağının dibinde, bir idâm hükmünü bildirircesine sert ve korkunç bir ses şöyle dedi:

— «Ah, rezil kadın!.. Ah, mel'un cadı!.. Senin himayene sığınmış olan kızcağızı satman yetiştirmiyor muş gibi, üstelik bir de kendisini soymaya kalkıyorsun, öyle mi?..»

Colline Colle'nin gözleri, dehşetten yuvalarından uğrayacakmışçasına açılırken, ağzından da boğuk bir hırıltı hâlinde şu sözler çıktı:

«Ulu Tanrım! Bu, az önceki delikanlı değil mi? Sahiden oysa, mahvoldum!..»

Yalan değildi. Yiğit Jehan gelmişti. Dük d'Andilly'nin konağından evine dönerken, gözleri Bertille'nin penceresine ilişmişti. Allah Allah! Genç kız burada bulunmadığı hâlde nasıl oluyordu da penceresinin kepenkleri ardına kadar açıktı? Bu işin içinde bir iş vardı. Delikanlı hiç vakit kaybetmeden, az önce girdiği yerden tekrar içeriye sızmış ve kadını, dalgınlığından yararlanarak suçüstü yakalamıştı.

Jehan'ın müthiş yumruğu havaya kalkınca, kadının başı, korkudan omuzlarına gömülüverdi.

Fakat korkunç yumruk inmedi. Delikanlı, büyük bir irade sarfederek kendini tuttu. Bununla birlikte öfkeyle bağırmaktan kendini alamadı:

— «Ayağa kalk, köpek soyu!.. Kadın olduğunu tam vaktinde hatırladığım için Allahına şükret...»

Kadın, bu emri tekrarlatır mı? Hemen ayağa fırladı. Jehan'ın tavrından, kendisini öldürmeyeceğini sezmişti. İyice aklı başına gelmiş, kendini toparlamıştı. Bekliyordu.

Delikanlı, bu arada boş durmadı. Bütün kâğıtları toplayıp rastgele, kutuya yerleştirdi. Sonra pencereye yaklaşıp pancurları kapadı. Masanın üstünde duran anahtar tomarını da alıp kutuya attıktan sonra, korkunç bir edâ ile:

— «Dışarı çık da beni bekle,» dedi.

Kadın dışarıya çıkınca, delikanlı kutuyu eline alıp, nereye saklayabileceğini kestirmek istercesine çevresini araştırdı. Sonra, uygun bir yer bulamamış olacak ki başını salladı ve:

— «En iyisi yanıma alayım,» diye mırıldandı. «Böylesi daha emin olur.»

Dışarıda kendisini bekleyen Colline Colle'nin yanına çıkınca etrafı şöyle bir kolaçan etti. Bertille'nin oda kapısının üstünde anahtarı duruyordu. Delikanlı, açık duran bu kapıyı kapadıktan sonra anahtarı dikkatle çevirdi. Kilidin iyice kapandığına kanaat getirdi. Anahtarı cebine yerleştirdi ve:

— «Öteki anahtarı da ver,» dedi.

Kadın anlamazlıktan gelmek istedi:

— «Hangi anahtarı?..»

— «Bu kapının ikinci bir anahtarı da sende olacak... Ver onu, yoksa...»

— «Allah belâ mı versin ki yok! İki gözüm önüme aksın ki yok!..»

Jehan, müthiş elini karının gırtlığına dayar dayamaz:

— «Allah belâ mı verecek. İki gözün önüne de akacak!» Dedi. «Hele şu anahtarı sököl, yoksa valahi seni boğarım!»

Colline Colle, işin şakaya gelir yanı olmadığını, tasarladığı kurnazlığı söktüremeyeceğini anlamıştı. Ümitsizliğin boğuklaştırdığı bir sesle:

— «Gelin,» dedi.

Jehan, elini kadının gırtlığından çekince, cadı, derin bir soluk aldı. Bir yandan da kendini acındırmak için haç çıkarıp dualar ediyordu:

«Ulu Tanrım! Bu adam şeytan mıdır nedir? Aman, beni onun elinden kurtar!..»

Delikanlıyla birlikte odasına yöneldi. Anahtarı uzattı. İçinden de: «Aman, şu adam bir an önce defolup gitse!..» Diye söylendi.

Delikanlı anahtarı alıp cebine indirdikten sonra Colline Colle'yi, korkudan donduran bir tavırla:

— «Gözünü aç!» Dedi. «Bundan sonra da bu mâsum genç kızın odasına girmeye kalkışırsan, ben nasıl olsa haber alırım. Ama, yemin ederim ki bir daha, görmek hakkın olmayan şeylere göz atmaya kalkışırsan gözlerini oyacağım!»

Colline Colle, bu tehdit gerçekten yerine getiriliyormuş gibi, bir şey görmemek için gözlerini kapadı. Bu arada kendisine hemen hemen aynı sözleri söylemiş olan maskeli adamın üç yardakçısı aklına geldi.

Delikanlı daha müthiş bir edâ ile sözüne devam etti:

— «Yalnız o kadarla da kalmayacağım. Gördüğün şeyleri kimseye anlatmayasın diye dilini de koparacağım. Anladın mı?..»

Cadı karı korkudan, tepeden tırnağa titriyordu. Ağız açmaya bile gücü kalmamıştı. Ancak başıyla anladığını belirtir bir işaret yapabildi.

Jehan:

— «Haydi şimdi bana sokak kapısını aç,» dedi.

Bu, Colline Colle'nin dört gözle beklediği emirdi. Delikanlının gitmeye karar verdiğini duyar duymaz, bütün gücünü topladı ve kapıya doğru saldırıp kınadı ardına kadar açıverdi...

Jehan, eşiği aşmadan önce, bir daha söylendi:

— «Ben bir-iki gün sonra gelir, yukarıya daha sağlam bir kilit takarım... Fakat sen o zamana kadar dediklerimi aklından çıkarma!..»

Sonra çıktı gitti.

O gider gitmez Colline Colle kapıya arkadan öyle bir yüklendi ve anahtarı kilidin içinde âdetâ kıracakmışçasına, birkaç kere öyle bir çevirdi ki anlatılamaz. Bu işi yaptıktan sonra delikanlının arkasından sövüp saymaya, ilenmeye başladı:

— «Allah belânı versin! Kafan kırılsın inşallah!.. Canın cehennememe!.. Daracağında can verdiğini, dilinin pabuç kadar sarktığını göreyim!..»

Colline Colle içini adamakıllı boşaltmıştı ama, deminden beri çektiği heyecan, bütün gücünü tüketmişti. Odasına kadar bin güçlkle çıktı ve bitkin bir hâlde yatağına yığıldı. Aradan epey bir zaman geçti. Sonra yine kendini toparladı. Bu işte de hilêkarlığı ve kurnazlığı baskın çıkmıştı. Kâğıtları kaptırmıştı ama, etekliğinin cebindeki kutu kalmıştı ya... Sessiz ve sinsi bir gülüşle cebini karıştırdı. Yalnız kutuyu aşırarak kalmamıştı. Jehan'a çaktırmadan, masanın üstünde duran yabancı dilde yazılı kâğıtlardan birini de cebine indirmişti. Hem gülüyor, hem de mırıldanıyordu:

«O güçlü kurtulmuş, ben de açığözüm... O, pencereyi kapattırken, ben de şu kâğıdı cebime atıverdim işte! Kimbilir, belki de hazinenin nerede saklı olduğu, bu kâğıtta yazılıdır...»

Bir zaman kâğıda baktıktan sonra söylendi:

«Bu yabancı bir dilde yazılmış ama, hangi dilde?.. Belki de lâtince dir. »

Artık kâğıtlara bakıp da uzun uzun düşünmekten fayda gelmeyeceğini farketti. Hemen kendini toparlayıp kâğıdı katladı ve altınları saklamış olduğu sandığın dibine koydu. Cebine atmış olduğu kutuyu da konsolun çekmecelerinden birine yerleştirdi. Çekmeceyi kapattı. Fakat anahtarı olmadığı için kilitleyemedi...

Hemen giyindi. Civardaki marangozlardan birini âdetâ zorla ve sürükleye sürükleye eve getirdi. Evin, herkes tarafından kolayca ziyaret edilmesinden öyle ürkmüştü ki ne kadar girdisi çıktısı varsa, hepsini sımsıkı kapattırdı... Kilitleri, sürgüleri tamir ettirdi. İş bittiği zaman, pek önemli bir şey başarmış ol-

manın verdiği sevinçle, ömründe ilk defa olarak, pazara lüzum görmeden, adam ne istediye verdi...

Yiğit Jehan dışarıya çıkınca, kendi evine şöyle bir bakmış, kadından aldığı kutuyu saklamak için yukarı çıkmanın daha isabetli olup olmayacağını düşünmüştü. Ama, sokak adamakıllı kalabalıklaşmış, vakit epey ilerlemişti. Kendi evinde bağlı bir hâlde bıraktığı Concini'yi daha fazla ihmal edemezdi. Önce gidip onunla meşgul olması daha doğrudu.

Dük d'Andilly'in evinden çıkarken, Bertille'ye giydirmiş olduğu pelerinini almıştı. Elindeki kutuyu pelerine sardı, koltuğuna sıkıştırıp yola koyuldu.

Hem yürüyor, hem de düşünüyordu. Concini'yi sımsıkı bağlayıp bıraktığı Rats Sokağı'ndaki evden çıktığı zaman tekrar geri dönüp herifle adamakıllı bir düelloya tutuşmak ve bu namus hırsızını temizlemek niyetindeydi. Bu alçağın Bertille için daimî bir tehlike teşkil ettiğinden şüphesi yoktu. Böyle birine merhamet edilir miydi?

Fakat, aradan geçen zaman içinde genç kızla konuşmuştu. Bu arada, ilk önce, hayatının en büyük üzüntüsünü, sonra en büyük heyecanını ve en büyük mutluluğunu tatmıştı. Bunun sonucu olarak fikirleri ve dünya görüşü epey değişmişti. Şimdi şaşırması gibiydi ve Concini'ye ne yapması lâzım geleceğini de bilemiyordu.

Rats Sokağı'ndaki küçük evin önüne geldiği vakit, hâlâ kararını vermiş değildi. Bu kararsızlıkla, sinirleri bozulan delikanlı kendi kendine kızmaya başlamıştı.

Nihayet, sert bir itişle kapıyı açtı. Merdivenleri çıktı. Odaya girdi.

Concini, bıraktığı yerde, yatağın üstünde değildi. Dönüp yuvarlanmış, yataktan aşağıya düşmüştü ve karyoladan epeyce uzakta, yerde yatıyordu. Yanıbaşında, Bertille'nin elinden çekip almış olduğu kama duruyordu. Herifin bu kamayı görerek karyoladan kayıp oraya kadar yuvarlandığı ve fakat, sımsıkı bağlı olması yüzünden kamayı bir türlü ele geçiremediği belliydi.

Jehan, bir şey söylemeden kamayı yerden kaldırdı. Kabzasını avucunda öfkeyle sıkarak, dalgın dalgın ve belki de hiç farkına varmadan Kraliçe'nin gözdesine baktı.

Concini, delikanlının kamayı yerden aldığını ve hırsla karşısına dikilip beklediğini görünce, son anlarının geldiğine hükmetti. Ama, korkak değildi. Mağrur bir edâ ile başını kaldırdı ve Jehan'ın gözlerinin içine bakarak bağırdı:

— «Vursana! Senin ne kanlı kaatil olduğunu zaten söylememiş miydim?»

Jehan cevap vermedi. Dalgındı. Düşmanının yerde boylu boyunca yattığını ve tamamen elinde olduğunu görünce içinde müthiş bir mücadele başgöstermişti. Vicdanında, iki kişi çarpışıyordu: Eski Jehan ve yeni Jehan. Eski Jehan, yâni bundan iki saat önce Bertille'yle henüz konuşmamış olan Jehan, düşmanına merhamet etmemek ona vurmak istiyordu. Yeni Jehan ise, hayatına ışık saçan güzele lâayık olabilmesi için, büyüklük gösterip düşmanını bağışlamaktan yanaydı.

Bu iç kavgası, şiddetli oldu fakat pek kısa sürdü. Jehan, kaması elinde, Concini'nin üstüne eğildi. İtalyan. nefretle bağırdı:

— «Haydi! Vursana! Korkuyor musun yoksa? Neden korkuyorsun? Bak, kıpırdanacak hâlim var mı?...»

Delikanlının havada tuttuğu hançer, hızla indi... Ama Concini'yi vurmak için değil, onu bağlarından kurtarmak için... Ölümün karşısında kılını bile kıpırdatmamış olan Concini, sapsarı kesilmişti. Kendisini hançerlemekten vazgeçen bu adamın kimbilir ne korkunç işkenceler hazırladığını dehşet içinde düşünmeye koyuldu.

Oysa Jehan, dalgın bir tavırla şöyle söylendi:

— «Haydi git! Ona olan sevgimin hatırı için, sana canını bağışlıyorum, Concini!.. »

Concini bu sözleri tekrarlatmadı. Bir sıçrayışta ayağa fırladı. Duyduğu sözler, onca öyle akıl almaz şeylerdi ki bir an rüya gördüğünü sandı. Ömründe bu kadar şaşkınlık geçirdiğini hatırlamıyordu. Ama, yine de pek çabuk toparlandı ve bağırdı:

— «Canımı bana bağışlıyorsun ha? Lâf! Korktuğunu neden itiraf etmiyorsun? Ben sana canını bağışlayacak değilim. Seninle yine karşılaşacağız. O zaman yandın demektir.»

Jehan, adamın neler söylediğine bu sefer dikkat etmişti. Umursamaz bir edâ ile omuz silkti ve sert bir sesle:

— «Bir daha karşıma çıkmamanı tavsiye ederim, Concini... Eğer canına değer veriyorsan, sözümü unutma...»

Başka hiçbir şey söylemeye gerek görmedi. Fakat sesinde öyle müthiş bir kesinlik vardı ki dediğini yapacağından şüphe edilemezdi. Nitekim Concini de bütün soğukkanlılığına rağmen titremekten kendini alamadı.

Jehan kapıya doğru yürüdü. Dışarıya çıkmadan önce bir kere daha döndü:

— «Aşağıda, adamlarımın bağladığı uşakların var. Canın isterse onları çöz,» dedi.

Bu sözü söylerken, dosdoğru İtalyan'a bakıyordu. Adamın yüzünde, uşaklarına acıdığını belirten bir ifade görünce çok şaştı. Hele, Concini'nin:

— «Vah zavallılar! Hemen gidip onları kurtarayım!» Diye mırıldandığını duyunca ağzı bir karış açık kaldı.

Jehan, İtalyan'la fazla ilgilenmedi. Odadan çıkarırken düşünüyordu: «*Bu adam acısın ha? Şaşılacak şey doğrusu! Herhalde şurada sımsıkı bağlı bir hâlde geçirdiği birkaç saat, kendisini, başkalarının felâketine karşı daha duyulu yapmış.*»

Concini, sanki delikanlının bu düşüncesinin doğruluğunu ispat etmek istiyormuş gibi hemen Jehan'ın arkasından merdivenlere yöneldi. Jehan basamakları inerken, Concini merdiven başına gelmiş, delikanlının çıkmasını bekler gibi durmuştu. Sonra da hızla elini duvara dayamıştı.

Aynı anda, duvarda gizli bir kapı belirmişti. Concini, bu kapıdan rüzgâr hızıyla geçti, küçük bir odaya daldı ve kapıyı tekrar kapamak için vakit kaybetmeye lüzum görmeden, içinde bulunduğu küçük odanın duvarındaki bir halkayı bütün kuvvetiyle kendine doğru çekiverdi.

Bütün bunları, en ufak bir gürültü bile çıkarmadan yapmıştı...

Gizli kapıdan başını çıkarıp dinledi. Bu sırada gözlerinde vahşi bir parıltı vardı.

Aynı anda, boğuk bir haykırış ve arkasından, düşen bir şeyin meydana getirdiği gürültü duyuldu. Hâlâ avucunda tuttuğu halkayı hızla duvara doğru itip eski yerine soktu ve hıncını almış olmanın çılğın sevinciyle bağırdı:

— «Tamam! Artık işi bitiktir...»

Bir süre etrafa kulak verdi. Hiçbir ses duyulmuyordu.

Küçük odadan çıkarak gizli kapıyı kapattı. Sonra, merdivenlerden inmeye koyuldu. Merdivenin en alt basamağına varınca, sanki, sağlam mı, yoksa çürük mü olduğunu anlamak istiyormuş gibi ayağıyla yokladı. Bastığı yer, sapasağlamdı... Bundan emin olunca, merdivenin alt başında, sağda bulunan bir küçük odaya girdi. Odada duvara gömülü büyük bir kasaya yaklaştı. Duvarda bulunan bir düğmeye basınca bu koca kasa, yana doğru kaydı ve ortaya demir kafesli, büyük bir pencere çıktı. Concini, bu pencereden bakmaya lüzum görmedi. Çünkü öte yanda, zifiri karanlık olduğunu ve hiçbir şey göremeyeceğini önceden biliyordu. Yalnız, kulak verip dinlemeden de edemezdi. O zaman içeriden, Jehan'ın, sanki Concini daha iyi anlasın diye İtalyanca, ağız dolusu küfürler ve tehditler yağdırdığını duydu.

Hiçbir şey söylemeden doğruldu. Düğmeye basarak kasayı tekrar eski yerine getirdi. O zaman, hiçbir ses işitilmez oldu. Concini de şimdi, sanki sesini içerideki kurbanına duyurmak istiyormuş gibi avazı çıktığı kadar bağırdı:

— «Orada geber bakalım!»

Sonra da vicdanı rahat bir adam hâliyle uşaklarını aramaya başladı. Adamlarının hepsi, mutfığa kilitlenmişti. Birinin iplerini çözdükten sonra, ona, ötekilerini de çözdürdü ve nihayet, geceyi sarayda, Kraliçe'nin dairesinde geçirmiş olan karısı Léonora'dan önce eve varmak için, hızlı adımlarla Saint-Honoré Sokağı'na doğru yürümeye koyuldu...

SAËTTA'NIN HİKÂYESİ

Saëtta, Concini ile adamlarının, içinde Bertille'yi kaçırdıkları arabayı Rats Sokağı'ndaki eve kadar izlemişti. Kafilenin, sonra eve girdiğini görünce, binaya yaklaştı. Sokağı, bir kolaçan ederek söylendi:

«Rıhtımın köşesinde bundan başka ev yok. Mükemmel! İnsan, onu gözü kapalı bile bulacak...»

Hızlı adımlarla oradan uzaklaşırken için için gülüyor ve memnunlukla düşünüyordu:

«Bu zavallı Concini'nin gerçekten hiç şansı yok. O kadar gilemeye uğraştığı yeni aşk yutarını da meydana çıkardık. Herhalde Sinyora Léonora bu başarımından memnun kalacak. Aslına bakarsak, hiç de memnun kalmayacaktır ya... Ama benim neyime gerek... Ben alacağım paraya bakarım.»

Dosdoğru evine gitti ve soyunmadan kendini yatağa attı. Bir yandan dinlenirken, bir yandan da düşünmeye koyuldu:

«Gözüme uyku girmeyecek, bu kesin... Sabaha kadar acaba ne yapsam da vakit geçse?.. Fausta'nın oğlunun yakalanıp yakalanmadığını öğrenmek için sabahı iple çekiyorum. Ama muhakkak yakalanmıştır. Yakalanmamasına imkân var mı? Jandarma Komutanı sözlerimi duyunca yanına bir sürü adam alıp oraya gelmedi mi? Sonra, kızın kapısının önünde bir sürü kan lekesi yok muydu? Orada adamakıllı bir çarpışma olduğu belli... Hiç şüphesiz şimdi Fausta'nın oğlu, Châtelet zindanındaki küçük hücrelerden birinde, zincire vurulmuş bir hâlde inliyor-

dur. Hah! Hah! Hah! Fausta'nın oğlu haptı yuttu. Bacaklarını, kollarını koparacaklar, vücudunu dağılayacaklar!»

Saëtta, sınırsız bir sevincin belirtisi olan çalgınca kahkahalar attı. Sonra birdenbire, yüreğine bir şüphe girmişçesine, endişeyle söylendi:

«Ama yine de içimde bir kuşku var... Emin olmak için yarını beklemek lâzım... Bu delikanlı hakkında kesin konuşmaya gelmiyor. Haylaz kolay değil hani... Ne de olsa benim öğrencim... Onun gibi yetiştirilmiş bir delikanlı daha gösterenin alnını karıştırmı vallahı... İster misin, Pardaïllan'ın oğlu, bu sefer de yakayı sıyırmış olsun?»

Jehan'ı düşünürken, hiç farkında olmadan Pardaïllan adını söylemiş olduğunu farkedince, dehşet ve heyecanla titredi:

«Ne dedim, ne dedim? Pardaïllan'ın oğlu mu dedim?.. Pardaïllan, ha? Allah kahretsin! Fausta'ya olan kinim, Pardaïllan'ın, onun babası olduğunu bana unutturmuştu. Oysa ben, Pardaïllan'dan hiçbir kötülük görmedim. Tam tersine, Fausta'yı tekrar görebilmek imkânını onun sâyesinde elde ettim. Öte yandan, Pardaïllan, Fausta'yı daima ezmek ve küçük düşürmek suretiyle de âdetâ benimle işbirliği etmiştir, dense yeridir. Öyle ama, nihayet, bunu da benim hatırım için yapmadı ya... Elbette yapmadı. Şimdi benim de onun yüzünden tasalanmamın anlamı yok ki... Cehennem dibine kadar yolu var. Onun hatırı için de öcümü almaktan vazgeçecek değilim ya... Zaten artık iş işten geçti. Hem Pardaïllan belki oğlunun ölümüne aldırılmaz bile... Onunla meşgul olduğu mu var sanki? Hem Jehan'ın, kendi evlâdı olduğunu nereden öğrenecek? Bunlar boş kurnutular be, Saëtta... Kafanı bunlarla yoracağına, biraz da zıbar...»

Ne çâre ki kendi kendine verdiği bu öğüde hiç kulak asmadı ve yatağında bir sağa, bir sola dönüp düşünmeye devam etti. Fena hâlde kızmaya başlamıştı. Birdenbire yerinden fırlayıp uzun kılıcını kuşandı. Sokağa çıkınca, kendi kendine söylendi:

«Sabırsızlıktan gebereceğim!.. Hele şu gece serinliğinde biraz yürüyeyim de kendime geleyim.»

Nereye gittiğinin farkında bile olmadan, Arbre-Sec Sokağı'na, geldi ve Bertille'nin evinin önünde durdu. Kapının önündeki merdivenleri daha önce de iyice gözden geçirmişti. Buna rağmen, olayın dilsiz şahitleri olan basamaklardaki kan lekelerini yeni baştan incelemeye koyuldu.

Hiç şüphesi yoktu. Tamamen düşündüğü gibiydi. ~~Biraz kan gövdeyi götürmüştü~~ olduğu kesindi.

~~Öykü?.. Öykü.~~ Jehan da enselenmiş ve zindana tıkulmuştu.

Bir kere daha bu sonuca varınca, içi adamakıllı rahatladı. Keyfi yerine geldi. Issız sokaklarda gelişigüzel, saatlerce dolaştı.

Sabah olduğu zaman, yorgunluktan bitmişti. Bu hâlde hiçbir iş göremeyeceğini aklı kestiği için o gün ziyaret edeceği Léonora Concini'nin yanına gitmeden önce eve dönüp bir-iki saat dinlenmeye karar verdi.

Fakat tam Trahoir Sokağı'na ulaşmıştı ki birdenbire, beyninden vurulmuşçasına olduğu yerde kalamadı. Four Sokağı'nın köşesinden Jehan'ın çıktığını görmüştü! O kadar şaşırmıştı ki kendini yıkık bir duvarın arkasına zor atabildi...

Delikanlı onu görmeden geçmişti. Zaten kafası o derece meşguldü ki çevresinde olup bitenleri farketmesine imkân yoktu. Saëtta, sinirinden sapır sapır titreyerek, kin dolu bakışlarla onun uzaklaşma-

sını seyrettikten sonra, dişlerini gıcırdatarak mırıldandı:

«Yine yakalanmamış... Demek, bu kadar ustalıklarla hazırladığım tuzaktan da kurtulmuş... Rahat rahat evine dönüyor. Lânet olsun! Herşeye yeni baştan başlayacağız!»

Jehan'ı serbest görünce, kapıldığı ümitsizlikten, büsbütün kolu kanadı kırılmıştı. Hırsından kendi kendini yiyordu. Dalgın dalgın evine döndü. Kendisini yatağına atarak yüzükoyun uzandı. Başını iki eline dayadı. Yeni intikam plânları tasarlamaya koyuldu.

Saëtta tekrar sokağa çıktığı ve Saint-Honoré Sokağı'na yöneldiği vakit saat sekize yaklaşıyordu. Concini'nin evine girer girmez, kendisini Léonora'nın yanına çıkardılar. Saëtta, sinsî ve alaycı bir tavır takınmıştı. Senli benli konuşuyordu:

— «Sinyora Léonora... Eğer saksagani tam yuvadayken avlamak istiyorsanız, Rats Sokağı'na gidin ve sokağın köşesiyle rıhtım arasındaki eve dalın...»

Léonora'nın, Saëtta'ya büyük bir güveni olduğu görülüyordu. Toplum içindeki yerleri arasında dağlar kadar fark olan bu adamla bu kadını birleştiren, ne gibi bir suç ortaklığı vardı, kimbilir? Nitekim, Léonora, bu haberden duyduğu üzüntüyü Saëtta'dan saklamaya lüzum görmedi. Kocasının bu yeni sadâkatsizliğini ve vefasızlığını öğrenince yüzünde derin bir acı ve ümitsizlik ifadesi belirdi. Fakat bu haber onun için, bir sürpriz olmamalıydı. Meseleyi bilmiyor idiyse bile, tahmin etmişti.

Saëtta'nın sözlerine hıçkırığı andıran bir sesle cevap verdi:

— «Demek doğruymuş... Yanılmıyormuşum... Concini'nin yeni bir sevgilisi var, öyle mi?»

Saëtta önemsemez bir tavırla omuzlarını silkerek:

— «Ee, başa gelen çekilir, Sinyora...» Dedi. «Kelebeğin çiçekten çiçeğe konmasına engel olunabilir mi? Bizim Sinyor Concini de pek uçarı bir kelebeektir hani... Bunu siz de bilirsiniz ya...»

Léonora kederli bir tavırla söylendi:

— «Evet. Benden başka bütün kadınları seviyor!»

— «Öyle ama, hepsinden de çabucak bıkıp, yine size dönüyor. Neticede en kârlı yine sizsiniz.»

Léonora bu sözü duymamış gibiydi. Düşünceli bir tavırla içini çekti, sonra birdenbire başını dikerek, sâkin sâkin:

— «Şu işi bana bir iyice anlat bakalım,» dedi. ~~Önce~~ *ismini söyle...* Kimmiş kocamın yeni sevgilisi...

Saëtta, birden esrarlı bir tavır takındı:

— «Sinyora, sözlerimi pek iyi anlamamış olduğunuzu söylememe izin veriniz. Kendisinden bahsetmekte olduğum genç hanım, Sinyor Concini'nin sevgilisi filân değil... Eğer sevgilisi olsaydı, zannımca kendisini, Sinyor Concini'nin yapmış olduğu gibi, zorla kaçırmak gerekmezdi.»

Léonora hiç şaşmamış görünerek aynı sâkinlikle sordu:

— «Yaa! Demek bu kadar namus ve fazilet sahibi bir hanım ha?..»

Saëtta yılışık ve arsız bir edâ ile cevap verdi:

— «Vallahi, bana sorarsanız, kadın milletinin faziletine pek kulak asmam. Bu seferki matmazelin faziletinden çok, yüreğini başkasına kaptırmış olması, Sinyor Concini'yi böyle davranmaya zorladı sanırım.»

— «Yok canım... Anlat da görelim...»

Saëtta, kadını daha fazla sabırsızlandırmadan söze koyularak Bertille'nin nasıl kaçırıldığını, sonra da genç kızın arabada Concini'ye neler söylemiş olduğunu bütün ayrıntılarıyla anlattı.

Léonora, hissettiklerini hiç sezdirmemeyi başarak, bu hikâyeyi büyük bir dikkatle dinledikten sonra dedi ki:

— «Bu genç kızın böyle direnmiş olması, senin doğru düşündüğünü ispat ediyor; bu kız, senin dediğin gibi, başkasına tutkun olmalı...»

Bir an gözlerini kapayıp derin derin düşündü ve sonra birdenbire kararını vermişçesine, gayet sâkin bir tavırla söylendi:

— «Bu gece Kral'ın başına ne işler geldiğini biliyor musun?..»

Saëtta'nın gözlerinde bir parıltı yanıp söndü. Nihayet onun açmak istediği konuya gelinmişti. Kadının alışık olduğu belli olan aynı senli-benli tavrıyla:

— «Hiçbir şey bilmiyorum,» dedi. «Ve sizin bana bu meseleyle ilgili bir şeyler söylemenizi sabırsızlıkla bekliyorum.»

Léonora, gittikçe korkunçlaşan sâkinliğiyle:

— «Kral, gece yarısına doğru Louvre Sarayı'na döndü,» dedi. «Sapasağlamdı.»

Bu son kelime üzerine, özellikle basmış ve hemen devam etmişti:

— «Hattâ bana, kendisinin, pek de neşeli olduğunu söylediler...»

Saëtta dişlerini gıcırdattı:

— «Bir şey anlıyorsam Arap olayım.»

Léonora, duygularını yüzünden hiç belli etmeden devam etti:

— «Fakat bu, hiçbir fevkalâdelik olmadı demek değil. Akşam saat on sıralarında, saraya koşa koşa gelen Mösyö Fouquet'in çağırması üzerine, Mösyö Praslin'le bir miktar muhafız, çıkıp bir yere gittiler... Arbre-Sec Sokağı'nda kan gövdeyi götürdü diyorlar. Hattâ Jandarma Komutanı da elli kişilik bir kuvvetle oraya gitmiş...»

Léonora bir an sustu. Gözlerini, Saëtta'nın gözlerine dikerek tekrar söze koyuldu:

— «Benim plânlarım neden bozuldu, biliyor musun? Kral, kararlaştırdığı saatten iki saat önce oraya gitti de ondan... Ama, Mösyö de Neuvy'in orada ne işi vardı acaba? Saëtta, gözlerime bak! Jandarma Komutanı'nı oraya kimin çağırması olduğunu söyle bana!»

Saëtta, omuz silkti ve hiç heyecanlanmadan, gayet sâkin bir tavırla:

— «Allah aşkına, bana, gözlerinizle, yiyecekmişçesine bakmayın, Sinyora!.. Dünyada kendisine ihanet etmeyeceğim bir tek insan varsa o da sizsiniz. Bunu pekâlâ bilirsiniz Sinyora... Mösyö de Neuvy'e ben haber yolladım.»

Léonora, hayretle bağırdı:

— «Peki ama, neden?»

Saëtta aynı tavırla cevap verdi:

— «Neden mi? Çünkü nasıl sizin plânlarınız varsa, benim de kendime göre plânlarım vardır. Fakat şunu da hemen söyleyeyim ki benim plânlarım, sizinkileri, hiçbir suretle bozacak şeyler değildi. Yoksa, size haber vermez olur muydum?..»

Léonora, sert bakışlarıyla epey bir zaman, adamın gözlerinin içine baktı. Saëtta, içinden geçenlerin okunması demek olan bu korkulu imtihanı, gözünü bile kırpmadan atlattı. Concini'nin entrikacı karısı,

hiç şüphesiz sonuçtan memnun kalmış olacak ki yüzündeki sert ve soğuk ifade yavaş yavaş kayboldu ve sâkin bir tavırla söylendi:

— «Doğru söylüyorsun. Oysa ben senden şüphelenmiştim. Âdetâ, bir an için senin bana sadâkatsizlik etmene imkân olmadığını unuttum. Hem artık bu meseleden sözlemeyelim.»

Bir an sustuktan sonra, titreyen bir sesle ilâve etti:

— «Ama, bütün plânlarım senin yüzünden altüst oldu.

Saëtta birden ciddileşti:

— «Yanıyorsunuz Sinyora ...Plânlarınız, zannettiğiniz gibi altüst olmadı. Yalnız biraz ertelendi, o kadar... Sonra, emin olunuz ki benim bunda hiçbir suçum yok. Ben çocuk muyum?.. Mösyö de Neuvy'in, plânlarınıza engel olmaması için, olay yerine geç ulaşmasını sağlamadım mı sanıyorsunuz? Buna imkân var mı Sinyora? Hayır, hayır, iş sizin bildiğiniz gibi değil... Bize, o engel olmadı... İnanınız ki sizin de benim de sorumlusu olmadığımız bir olay meydana geldi. Ama ben, bu işin peşini bırakmadım, meseleyi nasıl olsa bugün öğrenirim.»

Léonora, düşünceli bir tavır takınmıştı. Saëtta'nın doğru söylediğinden şüphe etmesine imkân yoktu. Belliydi ki o kendi plânlarını bozmayı aklına bile getirmemiş, sadece kendi intikamını almak için Jandarma Komutanı'nı oraya getirmişti. Yiğit Jehan denilen gençten öç almaya uğraşıyordu. İyi ama, neden? Niçin bu delikanlıya karşı böyle müthiş bir kin besliyordu? Bu delikanlı ona bir fenalık yapmış olabilir miydi? Şüphesiz hayır. O hâlde?.. Demek ki Saëtta'nın beslediği intikam duygusunun kaynağı başka yerdeydi. Onu mahvederek başka birinden öç almak emelindeydi. Bu başka biri kim olabilirdi?..»

Birdenbire sordu:

— «Sen bana bir zamanlar Yiğit Jehan'ın kimin nesi olduğunu anlatacağını söylemiştin. Bu çocuğun anası, babası kimlermiş, söyler misin?»

— «Delikanlı, Prenses Fausta'nın oğludur!»

Léonora, sonsuz bir hayret içinde Saëtta'nın yüzüne bakarak, kendini tutamayıp haykırdı:

— «Kimin dedin? Papa Sixte-Quint'in en büyük düşmanı olan kadın Papa Fausta'nın oğlu mu?..»

Léonora bu adı söylerken saygılı ve şaşkın bir tavır takınmıştı. Bu durumdan hoşlanmayan Saëtta fena hâlde canı sıkılarak:

— «Başka kim olacak, Sinyora?..» Dedi. «Başka Fausta var mı?..»

Léonora hülyalı ve hayran bir tavırla mırıldandı:

— «Bu delikanlının o sınırsız gururunun nereden geldiğini şimdi anlıyorum. Ne yapsın? Asâlet, kanında var...»

Ve Fausta adının içinde uyandırdığı derin bir heyecanla sordu:

— «Peki, ya babası?.. O kimmiş? Herhalde kral soyundan bir prenstir. Belki de bir kraldır.»

Saëtta alay eder gibi söylendi:

— «Babası yoksul, alçakgönüllü bir asîlzâdedir. Ama, buna rağmen, Fausta, onunla her karşılaşmasında bir kayaya çarpar gibi parça parça olmuştur.»

Kadın daha derin bir şaşkınlık ve hayranlık içinde, sevinerek el çırpı ve bağırdı:

— «Pardaillan mı?»

Saëtta gülerek:

— «Ta kendisi!» Dedi.

Léonora bir zaman dalgın dalgın düşündü. Yüzünde tatlı bir ifade belirmişti. Düşüncelerini saklamaya

lüzum görmüyor, belki de uğraşmasına rağmen gizleyemiyordu.

Saëtta ona baktıkça tasalanıyordu. İçini merak sarmaya başlamıştı. İçinden:

«Nedir yâni?...» Diye söyleniyordu. «Yoksa anasına babasına hayran olduğu için delikanlıyla işbirliği mi edecek?»

Sonra birden yine kendini toparladı. Her zamanki alaycı tavrını takınarak, dudaklarında şeytanca bir gülümsemeyle düşündü: «Öyle ama, ben bu çeşit dalavereleri yutacak adam değilim. Hele, şunun hayâllerini yıktıvereyim de görür o!..»

O, böyle düşünürken, Léonora da başını kaldırdı ve ateşli bakışlarını Saëtta'ya diktikten sonra:

— «Anlat bakalım, Sinyora Fausta sana ne yaptı?» Diye sordu. «Hiç şüphesiz, aranızda, öğrenilmeye değer bir konuşma geçmiş olmalı... Doğrusu, çok merak ediyorum.»

Kadının sorduğu aslında pek normal bir şey olmakla beraber, Saëtta, bunun söyleniş tarzında bir alay sezer gibi oldu. Fakat adam, hiç bozuntuya vermedi ve ağır ağır başını salladıktan sonra, gayet sâkin bir tavırla:

— «Yok, yok,» dedi. «Hiç de öyle merak edilecek bir şey değil... Tam tersine son derece basit ve olağan bir mesele...»

Léonora yavaşça söylendi:

— «Canım, varsın basit olsun... Aranızda ne geçtiğini öğrenmek istiyorum. Bu, bana lâzım.»

— «Anlıyorum, Sinyora, anlıyorum. Size hepsini anlatacağım. Yalnız bu basit ve pek tabîî hikâyeden sözetmenin benim için pek acı bir şey olduğunu bilmenizi de isterim. Ama böyle olduğu hâlde, siz bunu yine de kayıtsızlıkla dinleyebilirsiniz. Önce, izni-

niz olursa size bazı açıklamalar yapayım da işin iç-
yüzünü daha iyi kavrayın. Ondan sonra esas hikâyeyi anlatırım. Zannımca, bu konu o vakit daha fazla ilgilendirir.»

Léonora bilmeceye benzeyen bu lâflar üzerine daha çok meraka düşerek:

— «İstediğin gibi olsun Saëtta!» Dedi. «Anlat, seni dinliyorum.»

Saëtta, kendisini kimsenin dinlemediğinden emin olmak istiyormuş gibi çevresine kuşkulu kuşkulu baktıktan sonra sesini alçaltarak söylendi:

— «Mademki siz, Fausta'nın hikâyesini biliyorsunuz, şüphesiz ona ait bir hazineden bahsedildiğini de duymuşsunuzdur...»

Léonora'nın gözlerinde bir parıltı yanıp söndü. Saëtta bunu derhal sezerek memnuniyetle gülümsemekten kendini alamadı. Kadın, bu sözler üzerine, adamın anlatacaklarının, umduğundan daha ilgi çekici şeyler olacağını sezmişti. Fakat bunlara fazla önem veriyormuş gibi görünmek de istemiyordu. Tasasız bir tavır takınarak söylendi:

— «Prenses'in Montmartre Manastırı'na, gömüldüğü söylenen hazinesinden bahsediyorsun galiba?.. Yirmi yıldır, boyuna bu definenin lâfını duyar dururuz. Kimsenin eline geçtiğini de işitmedik. Bana kalırsa bu, aslı olmayan bir şey...»

Saëtta, son derecede ciddî ve inandırıcı bir tavırla:

— «İşte bunda yanılıyorsunuz, Madam!» Dedi. «Gerçi bu defineyi şimdiye kadar kimse görmedi ama, define vardır.»

Ve kadının gözlerinin içine bakarak ilâve etti:

— «Ne sanıyorsunuz Sinyora?.. Tam on milyonluk bir servet bu! Böyle bir hazineyi, akli başında bi-

ri eline geçirirse onunla neler yapmaz? Bu servet insanı nerelere yükseltmez?»

Léonora'nın yanakları kızardı. Gözleri kamaşmış gibiydi. Kendi kendine, dalgın söylendi:

«On milyon!..»

Dudaklarında esrarlı bir gülümseyiş gezinen Saëtta, hâlâ ona bakıyordu. Bahsettiği koca servetin kadının üstünde pek müthiş bir etki uyandırdığını görünce, birdenbire onu hayâl kırıklığına uğratmayı yerinde buldu:

— «Ama, akılları durduracak kadar büyük olan bu servet, Fausta'nın oğluna, Yiğit Jehan'a aittir...»

Léonora, müthiş bir sille yemiş gibi irkildi. Yüzü, bir ölününki gibi sarardı, dudakları titredi ve isyan, aynı zamanda tehdit dolu bir sesle bağırdı:

— «Nee? Bu serseriye, bu yol kesen hayduda on milyon haa?.. Haydi oradan sen de!.. Aklını mı kaçırdın? Vah zavallı Saëtta vah! Hiç bu on milyon ona bırakılır mı? Güzelce yağlanmış, sağlam bir ip, onun nesine yetmez?.. O serseri şimdiye kadar işlediği suçların cezası olan işkencelerden kurtulabilirse kendini bahtiyar saysın!..»

Saëtta zaten kadını bu duruma getirmek istiyordu. Bu sözleri duyunca, içinden söylendi: «*Hah şöyle!.. Yola gel! İçindeki hırs fırtınası, bu oğlana karşı hissettiğin merhameti silip süpürsün, bakalım! Zaten ben bunun böyle olacağını biliyordum ya!*»

Ve yüksek sesle:

— «Amma da yaptınız ha Sinyora!» Dedi. «Neden bu kadar sinirlendiniz? Altının sizi bu derece ilgilendireceğini hiç ummazdım doğrusu!..»

Bu sözler ve özellikle Saëtta'nın bunları söylerken takındığı edâ, kadına soğuk bir düş etkisi yapmıştı. Léonora, bir anda anlamıştı ki Saëtta, artık şimdiye

kadar olduğu gibi, para ile tuttuğu, kendisine her işi gördürdüğü ve çekinmeden aklına ve ağzına gelen herşeyi söyleyebileceği adam olmaktan çıkmıştı. Şimdi karşısında bulunan adam, onunla bir pazarlık yapmaya gelmişti ve eğer uyuşamazlarsa, artık dost olmaktan çıkacak, korkunç bir düşman durumuna gelecekti. Kadın bunları kestirince, hemen kendini toparladı. Esrarlı bir edâ takındı ve omuzlarını silerek, umursamaz bir tavırla söylendi:

— «Artık, altının beni de çekebileceğine, bende de para hırsı bulunduğuna ihtimal veriyorsan, şaşarım doğrusu!..»

Saëtta küstahça söylendi:

— «Ne münasebet, efendim? Bence altın sizin gözünüzde bir amaç değil, amaca varmakta kullanılacak bir araçtır. Bunu bilmez miyim?..»

Léonora, bu düşünceyi başıyla tasdik ederken, Saëtta da gayet müthiş bir oyun oynamaya ve düşmanına zorlu bir sille indirmeye karar verdi ve sesini alçaltarak dedi ki:

— «Madam, size sınırsız bir kuvvet ve şöhret sağlayacak olan bu hazineyi vaadediyorum... Onu, size bağışlıyorum!..»

Bunları söylerken, göz ucuyla da Léonora'nın yüzünü araştırıyordu. Fakat Léonora, tamamen kendine hâkimdi. Bu kadın, soğukkanlılığını koruyabildiği zamanlar, yüzünden hiçbir şey belli etmezdi. Gayet heyecansız ve soğuk bir tavırla sordu:

— «Demek sen, bu meşhur hazinenin nerede saklı olduğunu biliyorsun, öyle mi?»

Saëtta başını çok ciddî bir edâ ile salladı:

— «Hayır!»

Ve kesin bir tavırla ilâve etti:

— «Ama, öğreneceğim!»

— «Güzel... Mademki bu kadar eminsin, neden hazineyi kendine mal etmek istemiyorsun?..»

— «Ne demek istediğinizi pekâlâ anlıyorum, Sin-yora! Sizin gibi nice zengin ve kudretli birçok kim-senin gözlerini kamaştıracak olan bu eşsiz servetin; benim gibi fakir serseriye neden zıvanadan çıkarmadığına şaşıyorsunuz. Zira ben, böyle bir hazinenin binde biri için cana kıymaktan çekinmem. Değil mi?..»

Saëtta birden ayağa fırlamış, Léonora Concini'nin karşısına dikilmişti. Gözlerinde müthiş bir parlaltı, yüzünde korkunç bir ifade belirmişti. Zincirini koparmış bir vahşi hayvanınkine benzeyen bir sesle:

— «Haa!» Dedi. «Neden şaştığınızı anlıyorum! Çünkü bu eşsiz hazineye karşılık sizden bir şey istediğimi söylemeyi unuttum!.. Ve benim istediğim bu şey, bence o kadar değerlidir ki uğrunda, Fausta'nınkinin yüz misli değerde bir hazineyi feda etmekten çekinmem!.. Hattâ bunun için hayatımı bile verebilirim!..»

Acaba Léonora, adamın sözü nereye getirmek istediğini sormuş muydu? Belki. Fakat, yüzünden hiçbir şey belli etmedi. Sâkin ve tatlı bir sesle sordu:

— «Garip şey! Neymiş, bu sizce hazineden bile üstün olan şey?.. Ne istiyorsun bakalım?»

Saëtta bir sözle, kesip attı:

— «Pek önemsiz bir şey! Sadece bir kelle!..»

Léonora, korkunç bir soğukkanlılıkla sordu:

— «Kimin kellesi bu?.. Sakın Yiğit Jehan'ınki olmasın?..»

Saëtta, fısıldar gibi:

— «Evet!» Dedi.

Sonra birdenbire endişe ve heyecanla ilâve etti:

— «Yanlışı anlaşılmasın, Madam! Mesele sadece

Jehan'ı öldürmekten ibaret olsaydı, bunun lâfını bile etmeye değmezdi!»

— «Tamam! Ben de bunu düşünüyordum...»

Saëtta vahşi bir kahkaha atıp dişlerini gıcırdata-
rak:

— «Yoo!» Dedi. «İş o kadar da basit değil. Be-
nim istediğim şey, bu kellenin, cellâdın eliyle ko-
parılmasıdır.

Léonora, Saëtta'daki vahşi hırstan daha korkunç
görünen bir tatlılıkla söylendi:

— «Hele anlat bakalım... Galiba kolay anlaşı-
cağız.»

Saëtta, büyük bir gayret harcayıp kendini toparla-
dıktan sonra, hâlâ heyecanından titreyen sesiyle:

— «Şimdi artık anlı şanlı Prenses Fausta'nın
bana neler yapmış olduğunu anlatmak sırası geldi
sanırım!» Dedi. «Çünkü bu hikâyenin artık sizi faz-
lasıyla ilgilendireceğinden eminim!..»

— «İliç'durma! Seni dinliyorum!»

Saëtta başını önüne eğdi. Geçmişin hâtıralarını
yoklarcasına, dalgın dalgın bakıyor, odanın içinde
bir aşağı - bir yukarı dolaşıyordu. Nihayet bu saygı-
sızlığın farkına vararak durdu ve söylendi:

— «Beni bağışlayınız, Sinyora! Bu hâtıralar o ka-
dar acı ki!.. Zaten size önceden söylemiştim ya!..»

Léonora, hoş gördüğünü belirtir bir tavırla başını
salladı.

Saëtta ölmek üzere bulunan bir hayvanın inleme-
sine benzer hırıltılarla karışık derin bir soluk aldı-
ktan sonra kadının önünde durdu ve birdenbire sert
bir sesle:

— «Sinyora,» dedi, «uzun yıllar var ki sizi tanı-
rım. Bütün bu zaman içinde gözlerinize, zincirden
boşanmış bir canavar gibi görüldüğüm kesindir. Fa-

kat size, bu vahşi kalıbımın içinde de bundan epeyce yıl önce, bir insan yüreğinin çarpmış olduğunu söylersem, bana inanır mısınız?..»

Ve cevap beklemeden devam etti:

— «Bu söylediğim inanılır bir şey değildir ama, gerçeğin ta kendisidir. Gerçi o zaman da kuzu gibi biri değildim. Hayır, böyle bir iddiam yok. Benim mesleğim, oldum olası para karşılığında adam öldürmektir. Tabii, bunun pek korkunç bir iş olduğunun da farkındayım. Ama ne yapayım? Bana başka bir iş öğretmemişlerdi ki. Öte yandan, yaşamam da lâzımdı. Tabii, başka türlü hareket etmeme imkân yoktu. Ama, doğrusunu söylemek gerekirse, bu kanlı mesleği de büyük bir dürüstlikle yapardım. Hayatımın bu cephesini bir yana bırakırsanız o çağlarda içimde ne intikam ne de nefret duygusundan eser vardı. Çünkü kalbimi sadece aşk doldurmuştu: Seviyordum ve mutluydum.»

Geçmişteki büyük saadetini hatırlayınca, üzüntüden ezilmiş gibi bir an duraladı... Sonra yine söze koyuldu:

— «Onyediyi yaşıyordum. Yakışıklı bir delikanlı olduğumu söylerlerdi. Cesurdum, kuvvetliydim ve henüz genç olmama rağmen pek mükemmel kılıç kullandıktan başka italyanca, fransızca ve ispanyolca konuşurdum. O zamanlar, Margherita'm henüz ondört yaşındaydı... Margherita, Floransa'nın en zarif ve güzel kızıydı. Onu, çılgın gibi seviyordum. O da beni seviyordu. Margherita, yalnız güzel değil, aynı zamanda çok faziletli bir kızdı. Ben de dürüst bir delikanlıydım... Herkes de bizi birbirimize yakıştırdığı için iş fazla uzamadı. Parlak bir düğün yapıp evlendik!..»

Saëtta tekrar içini çekti ve anlattıklarında bir fevkalâdelik olmayışından utanırcasına:

— «Size söylemiştim ya, Sinyora,» dedi. «Görürsünüz ki pek basit bir hikâye...»

— «Sen devam et, canım!..»

Saëtta, yeniden söze koyuldu:

— «Böylece, mutluluk içinde geçen, eşsiz bir yıl yaşadık... Artık bütün hayatımı, taparcasına sevdiğim Margherita'ma adamıştım... Onu mesut etmekten başka bir düşüncem yoktu. Onun da gözleri benden başka kimseyi görmüyordu... Bu mutlu yılımızın sonunda, Margherita, dünyaya bir çocuk getirdi. Kiliselerdeki tablolar da bile eşine rastlamadığım güzellikte, sarı saçlı, melek gibi bir çocuk... Ah, bilseniz Sinyora... O zaman, fakir yuvamızın cennetten farkı yoktu. Çünkü gitgide büyüyen aşkımızın yanı sıra, küçük kızımız Paolina'nın tatlı cıvıltıları da yuvamızı sevince boğuyordu. Onun şakrak sesiyle, evimiz çın çın ötüyor ve annesiyle ben de, bu sesi dinledikçe, sebebini bilmeden kâh ağlıyor, kâh gülüyorduk. Tabii bu anlattıklarım size pek saçma sapan geliyor, öyle değil mi Sinyora?..»

Léonora, ciddî bir edâ ile:

— «Neden saçma gelsin?.. Benim de bir anne olduğumu unutuyorsun galiba Saëtta?» Dedi.

— «Doğru, Sinyora!.. Siz de bir annesiniz ve beni pekâlâ anlayabilirsiniz!.. Bunu unuttuğum için özür dilerim!»

Léonora, aynı ciddî tavırla:

— «Değil mi ya?» Dedi. «Hele sen anlat bakalım...»

Saëtta devam etti:

— «Ben ve Margherita, çocuğumuza âdetâ tapıyorduk! Onu öylesine seviyorduk ki aklımıza, o zamana kadar hiç gelmeyen şeyler gelmeye başlamıştı, Sinyora... Sırf, çocuğumun geleceğini düşünerek,

yapmakta ve hayatımı kazanmakta olduğum işin ba-
yağılığını düşünerek işimi bırakmıştım... Zaten,
mükemmel bir silâhşor olduğum için, pekâlâ, kılıç
öğretmenliği yapabiliirdim... Bir okul açtım... Sev-
gili yavrumuz, bize saadetle beraber kismet de getir-
miş olacaktı... Açtığım okul, kısa bir zamanda bü-
yük bir ün yaptı ve hayatımı eskisinden daha iyi ka-
zanmaya başladım... Şöhretim gittikçe büyüyordu...
Gerçi zengin olmuş değildim ama, yaşlandığımız va-
kit bizi rahat ettirecek ve Paolina'mız evlenme çağı-
na gelince, kendisine iyi bir çeyiz hazırlamamıza ye-
tecek kadar para kazanmaya başlamıştım...»

Saëtta, bu hâtıraların verdiği ağırlık altında ezil-
miş gibi, kendini, bitkin bir hâlde bir koltuğa bı-
raktı.

Léonora, yumuşak bir sesle:

— «Biraz dinlen!» Dedi.

Fakat adam, kesin bir tavırla başını kaldırıp bu
teklifi reddederek konuşmasına devam etti:

— «Nihayet Paolina ondört yaşına bastı. Anne-
sinden çok daha güzel bir kız olmuştu... Kızımın
güzelliğiyle övünüyordum... Bazan birlikte sokağa
çıkarlardı... Annesi yirmisekiz yaşında olduğu hâl-
de, kızımın ablası sanılacak kadar genç görünürdü.
Herkes, onları hayranlıkla, saygıyla seyrederdi. Çün-
kü ikisi de gerçekten kusursuz iki melekti ve üste-
lik herkes, benden çekinirdi... Ben o sıralarda otuz-
iki yaşına basmıştım. İşlerim gitgide ilerliyordu. Kılıç
dövüşünde pek ince bir oyun keşfetmiştim. Bu
müthiş oyuna İtalyanca'da «yıldırım» anlamına ge-
len «Saëtta» adını, yâni kendi ismimi vermiştim.
Öğrencilerime bu oyunu gösterirken, her seferinde:
«İşte Saëtta!..» Diye bağırduğım için bana da bu adı
takmışlardı. Bu adla meşhur olmuşum. Herkes ba-
na güleryüz gösteriyordu. Ne yazık ki karımla kızım

arasında geçirdiğim bu ondört saadet yılı, bana ondört gün kadar kısa geldi... Çünkü bu mutlu hayat ne yazık ki devam edemedi...»

Saëtta, bir an sustu ve boğazında düğümlenen hıçkırıkları güçlkle zaptetti. Sonra biraz sâkinleyince tekrar söze koyuldu:

— «Artık zengin sayılırdık... Bu kadar para sahibi olunca, içimi bir hırs bürümeye başlamıştı. Özellikle kızıma çok parlak bir gelecek sağlamak amaçımdı. Bir gün, bir felâket ve lânet günü, Prenses Fausta, Paolina ile karşılaştı. Kızımдан çok hoşlanmıştı. Sonra bize haber göndererek kızımı istedi. Onun refahını ve saadetini temin edeceğini, onu bir asilzâde ile evlendireceğini bildirdi. Bunun, bizim için, ne büyük bir nimet olduğunu herhalde tasavvur edersiniz. Minimini Paolina'mız, Prenses'in maiyetinde bir saraylı olacaktı. Kıvanç duyuyordum. Annesi de çok seviniyordu. Prenses, üzerimizde çok iyiliksever bir kadın etkisi bırakmıştı. Kızımızı, saraydaki görevi dışındaki zamanlarda görmemize izin vermişti. Ya biz saraya gidecektik ya da kızımız bize gelecekti. Bu kadar uygun bir teklif, kabul edilmez miydi? Hemen kabul ettik. Meğer, dünyanın en büyük budalalığını yapmışız... Ama, nereden bilecektik? Nitekim, bir yıl hiç pişmanlık hissetmedik. Kızımız, saraydan pek memnundu ve çok mutlu olduğunu söylüyordu. Prenses çok ciddi, çok titizmiş; fakat o ölçüde de iyi ve eli açkımış... Ben bunları duyunca Prenses'e hayır duada bulunuyordum. Meğer ne eşi bulunmaz bir aptalmışım!...»

Saëtta bir an, acı ve heyecanla soludu. Alnında beliren terleri eliyle sildi. Sonra kendini zorlayıp devam etti:

— «Bir gün yine Margherita ile birlikte, kızımızı görmek için saraya gitmiştik. Onu gayet şık, kibar

bir kıyafet ve bir saraylı ihtişamı içinde görmenin ne kadar hoşumuza gittiğini siz de tasavvur edersiniz. Onu gördüğümüz zamanlar, bütün dünya gözlerimizden siliniyordu ve saadetten çılgına dönüyorduk. Neyse... O gün saraya gittik. Büyük tören avlusuna girince ne görsek beğenirsiniz? Acaba tahmin edebilecek misiniz?»

— «Ne bileyim?..»

— «Avluya bir idam sehпасı kurulmuştu, Sinyora!.. İdam sehпасı!.. Ve sehpanın başında kellesi kesilecek mahkûmu bekleyen cellât, elinde baltası, duruyordu. Sehpanın çevresinde bir sürü asîlzâde ve saray ileri gelenleri toplanmıştı. Prenses ise, sahneyi balkonundan ayakta, hareketsiz seyrediyordu. Gözlerimizle evlâdımızı aradık. Kendisini bir türlü göremedik. Gerçi ben o kadar yufka yürekli değilimdir ama, kızımı göremeyince rahat bir nefes aldım ve Prenses'e içimden, kızıma böyle feci bir manzara göstermediği için çok teşekkür ettim.»

Saëtta, akli başında bir adaminkine hiç benzemeyen, çılgınca bir kahkaha attı ve alaylı bir dille:

— «Hah! Hah! Hah!.. Meğer ne iyiymiş, ne yüksek ruhluymuş o Prenses!» Dedi. «Meğer kendisine içimden teşekkür etmekte ne haklıymışım, Sinyora!.. Hele dinleyin de bakın ne oldu?»

Saëtta biraz dinlendikten sonra sözüne devam etti:

— «Siyahlar giyinmiş bir adam, idam sehпасının üstüne çıktıktan sonra bir şeyler okudu. Anladığım kadarıyla, bundan önce bir defa işlenmiş ve Prenses tarafından bağışlanmış olan pek alçakça bir ihanet suçu bir daha işlenmişti. Şimdi bütün saray ilgililerine bir örnek olsun diye, bu suçu işleyenin başı kesilecekti... Biz bunu dinlerken, apansız Paolina'mızın ismi kafamıza bir yıldırım gibi inivermesin

mi?.. Meğer evlâdımızın idam kararını dinliyor-
muşuz!.. Bu idam sehпасı çocuğumuz için kurul-
muş ve cellât, zavallı kızımızı bekliyormuş!.. Cellâ-
dın elindeki balta, biricik yavrumuzun boynuna
inecekmiş... Aman ya Rabbi!.. Nasıl olurdu da bi-
zim bir parçamız, canımız, herşeyimiz olan evlâdı-
mız idam edilirdi? Meğer, zalim kader, bizi tam
Paolina'mızın idam edileceği dakikada oraya götür-
müştü... Dehşet içinde kalmış, çılgına dönmüş-
tük...»

Léonora samimî bir heyecan içinde:

— «Gerçekten çok acı!» Diye mırıldandı.

Saëtta devam etti:

— «Atılıp evlâdımı kurtarmak istedim. Fakat
çarçabuk yakalandım ve kımıldayamayacak duruma
getirildim. Hiçbir şey yapamayacağımı anlayınca
başurdım, yalvardım, ağladım!.. Kızımın zavallı an-
nesi de benim gibi perişan oldu. Kendini yerlere at-
tı. Saçını başını yoldu... Bağırды çağırды, haykırды,
yalvardı... Öyle şeyler söyledi ki taş olsa dayanmaz
yumuşardı. Nitekim çevremizdekilerin de hepsi hıç-
kırmaya, Prenses'ten kızımın affını dilemeye başla-
mışlardı. Fakat Fausta hiç aldırmadı. O zaman, Pren-
ses'e evlâdımın başı yerine, benimkini uçurtması için
yalvardım. Onu da reddetti. Ve sözüm ona yüksek
ruhlu, soylu ve kutlu Fausta'nın bize verdiği cevap
şu oldu:

— «İstedikleri gibi cenaze töreni yapabilmeleri
için kızlarının ölüsünü kendilerine veririm. Elimden
başka bir şey gelmez...»

Saëtta'nın gözleri yuvalarından fırlamıştı. Korkunç
sahne gözlerinin önüne geliyor, boğuk hıçkırıklarını
zor tutuyor, dehşet içinde tir tir titriyordu. Dudak-
larından, yürekler paralayıcı iki inilti hâlinde dur-
madan iki isim dökülüyordu:

— «Ah Margherita'm! Ah Paolina'm!..»

Nihayet yavaş yavaş kendine geldi. Başını doğrulttu. Çehresinde her zamanki sert ifade belirdi. Fakat yüzünün solgunluğu ve gözlerindeki korkunç parıltı gitmemişti. Tekrar söze koyularak:

— «Kızımızın ölüsüyle baygın karımın vücudunu taşıyarak oradan nasıl çıktığımı bilemiyorum. Yalnız şurasını biliyorum ki bir hafta sonra da Margherita'm, kızının başının cellât satırı ile uçtuğunu gördüğü andan itibaren çıldıran zavallı anneyi de Paolina'nın yanına gömdüm. Artık yeryüzünde yapayalnız kalmıştım.»

Léonora dehşet içinde sordu:

— «Bu kadar acıya nasıl dayandın?»

— «Sinyora, kendimi öldürürsem alçaklık etmiş olmaz mıydım? Bu durumda omuzlarıma bir görev yüklenmiyor muydu?»

Léonora mırıldandı:

— «Evet öç alman lâzımdı.»

Saëtta, başını evet anlamında eğdikten sonra sözüne devam etti:

— «Artık açtığım okula uğramaz olmuştum. Müşterilerim dağılmıştı. Mahvolup gitmiştim. Ama, benim buna aldırışım yoktu. Hep Fausta'yı kolluyordum. Bıkıp usanmadan, müthiş bir inatla, tam üç yıl onu izledim. Elimde kalan bütün parayı sarfetmiştim... Hayatımı kazanabilmek için tekrar eski aşağılık mesleğime dönmek zorunda kaldım. Yine para alıyor, buna karşılık, kimi öldürmemi söyledilerse öldürüyordum. Artık bu işin âdiliği aklıma bile gelmiyordu. 1590 yılındaydık. Bir gün Roma'da Fausta'nın, Sixte-Quint tarafından idama mahkûm edildiğini, kafası kesilerek öldürüleceğini öğrendim. Doğrusu ben bunu ummamış, üç yıldır bunu beklememiş-

tim. Ama, ne yapayım, diyordum, mademki kader böyleymiş, ben de intikamın bu şekilde alınmış olmasıyla yetinirim... Tabii o gün, Del Papolo Meydanı'nda kurulan idam sehпасının tam karşısında ve en ön sırada yer aldığımı söylemeye bile lüzum yok. Ne çare ki, Fausta gelmedi. Onun affedildiğini ve serbest bırakıldığını, duydum. O kadar ümitsizliğe düştüm ki, kederimden az kalsın aklımı kaybedecektim. Ama, aradan çok zaman geçmeden aldığım bir haber, beni bu sefer de sevincimden çılgına çevirecekti. Fausta'nın bir erkek çocuk doğurduğunu öğrenmiştim. Fausta'nın sâdik hizmetçisi Myrthis, çocuğu almış ve Paris'e götürmüştü. Bundan böyle Fausta'nın peşinde koşmaya ne gerek vardı? Onunla ilgim kalmamıştı artık... Hemen Myrthis'le çocuğun peşlerine düştüm ve kendilerine yarı yolda yetiştim. Tabii, Fausta'nın peşini bırakarak, Myrthis'le çocuğun peşine düşmemin sebebini tahmin ediyorsunuz... Oğlunu öldürmek suretiyle Fausta'dan, çok daha mükemmel bir intikam alacaktım...»

Léonora da bu düşünceyi anladığını göstermek için başıyla tasdik etti. Saëtta birdenbire değişmiş, bambaşka bir insan gibi görünmeye başlamıştı. Concini'nin karısı, şimdi adamı büyük merakla seyrediyordu.

Saëtta, gittikçe korkunçlaşan sesiyle devam etti:

— «Tam iki yıl, Myrthis'le çocuğu gözledim. Doğrusu, kadın çocuğa çok iyi bakıyordu. Onu çok sevdiği belliydi. Bunu her zaman söylerim... Ama, kin de sevgi kadar kuvvetli ve dayanıklıdır. İki yıl bekledikten sonra sabrımın mükâfatını gördüm. Myrthis'in ufacık bir dalgınlığı, benim için mükemmel bir fırsat oldu ve Fausta'nın oğlunu kaçırdım!..»

Saëtta sinirli bir kahkaha attı. Herhalde ölüm ka-

rarını verdiği mâsum çocuğu kaçırdığı ânı hatırlıyor olacaktı. Sonra sâkinleşti ve tekrar söze koyuldu:

— «Tabii, siz de anladınız... Fausta'nın bir oğlu olduğunu haber alınca, aklıma mükemmel bir şey gelmişti. Kendi kendime: *'Fausta benim çocuğumu öldürttü. Ben de onunkini öldürteceğim!'* Diyordum. Fakat o benim çocuğumu nasıl öldürttüyse ben de onunkini öyle öldürtecektim... Onun da oğlu cellât eliyle kafası kesilerek ölecekti...»

Sonra, iyice koltuğuna gömüldü. Gözlerini kapayıp hülyaya dalmış gibi mırıldandı:

— «Çocuğumun idamında hazır bulunmuştum. Fausta'nın da, çocuğunun idamında hazır bulunmasını çok isterdim. Fakat buna şimdilik imkân yok. Fausta'nın nerede olduğunu bilmiyorum. Hem sonra ne yapayım? Elimden ne gelir? İnsan, sırasında tok gözlü olmasını da bilmeli. İdamında bulunamasa bile, hiç değilse, sonradan kendisine bunun haberini vermek mümkün ya...»

Birtakım saçma düşüncelerden kurtulmak istiyormuş gibi silkindi ve Léonora'nın gözlerinin içine bakarak:

— «Sinyora,» dedi, «ben Fausta'nın çocuğunu aşağı-yukarı kızım Paolina'yı büyüttüğüm gibi özenle büyüttüm ama, aynı şartlar altında değil... Doğrusu bu oğlanı bu yaşa getirinceye kadar çok çektim. Fausta'nın oğlu, yirmi yaşında bir delikanlıdır. Hem de sanki kayadan ve çelikten yoğrulmuş, hiçbir zorluktan yılmayan, hiç kimseden korkmayan, burnu havada, âsî, yaman bir delikanlı... O kadar dik başlıdır ki darağacına gitmeyi göze alıp Kral'a bile karşı gelebilir. Nitekim geçen gece böyle olduğunu ispat etmiştir. Ben o gece artık bu iş hallolacak diye umuyordum ama, olmadı.»

— «Demek Jandarma Komutanı'na da bunun için haber verdin?»

— «Evet, Sinyora...»

Léonora, adamın gözlerinin içine baktı:

— «Ama, bu gece gerçekleşmeyen iş, yeni baştan tekrarlanabilir.»

Saëtta, bu düşüncede olmadığını belirtmek için başını salladı:

— «Hayır, Sinyora... Jehan iki defa aynı tuzağa düşecek adam değildir. Hattâ kendisini böyle bir tuzağa, bir defa bile düşürmüş olmanıza ne kadar hayret etsek yeridir. Zaten tuzağa düşürdük de diyemeyiz... Son dakikada bizi yine yere serdi...»

Léonora, bu meseleye canının pek sıkıldığını belirten bir hareket yapınca, Saëtta. sâkin bir edâ ile:

— «Evet,» dedi, «sizin canınızı asıl Kral sıkıyor. Bunu biliyorum. Ama. size sabırlı olmanızı tavsiye ederim, Sinyora. Bu iş sâdece ertelenmiştir, o kadar... Ben, kendi intikamımı alacağımdan da, sizin Kral'dan kurtulacağınızdan emin olduğum kadar emin bulunsaydım, daha ne isterdim!»

Léonora, birden heyecanlanarak sordu:

— «Ne demek istiyorsun? Kulağına bir şeyler mi çalındı yoksa?..»

— «Doğru dürüst bir haber almış değilim, Sinyora... Yalnız, kulaktan kulağa fısıldanan söylenilene bakılırsa, Kral'ın günleri sayılı... Kral ölme mahkûm edilmiş... Fakat kimin tarafından, niçin, nasıl? Burasını bilen yok veya varsa da söylemekten çekiniyor... Ama, üzerinde herkesin birleştiği bir nokta varsa, o da Henri de Navarre'nin uzun süre yaşayamayacağıdır.»

Léonora, korkunç bir soğukkanlılıkla:

— «Bu dediğin doğru,» dedi. «Sarayda da herkesin ağzında bu lâkırdı dolaşıyor. Kral bile, pek yakında öleceğini söylemiş, diyorlar.»

— «Görüyorsunuz ya işte... Yâni ne olursa olsun, ben size bu işte yardım ettim ve hâlâ da yardıma hazırım. Bir şey daha var... Bilmem, duyduunuz mu? Münecimlerden biri, Kral'ın düzenlenecek ilk büyük törende öleceğini söylemiş.»

— «Öyle münecim ve sihirbaz masallarına inanılır mı canım?..»

Saëtta, samimî bir hayretle:

— «Doğrusu, ben inanırım,» dedi. «Yoksa siz inanmaz mısınız, Sinyora?..»

— «Pek fazla inanmadığımı itiraf ederim.»

Saëtta ciddi bir tavırla söylendi:

— «Doğrusu hatâ ediyorsunuz, Sinyora... Kral da buna inanıyormuş ve söylentilere bakılırsa, sırf bu yüzden, törenlere katılmak istemiyormuş... Bu törenlerde ölmekten korkuyormuş...»

Léonora büyük bir dikkatle dinlerken, bir yandan da düşünüyordu. Nihayet:

— «Peki, senin fikrin nedir bakalım?» Diye sordu.

— «İnsan önemli bir iş başarmak isterse, bütün imkânlardan yararlanmalıdır, Sinyora...»

— «Yâni?»

— «Demek isteyeceğim şu ki Kraliçe'nin size büyük bir güveni var. Onu kendisini törenlere katılması için Kral'ı zorlamaya teşvik etmelisiniz. Herhalde bundan daha elverişli bir çâre olamaz.»

Léonora, derin bir düşünceye dalmıştı. Kimbilir, belki de Saëtta, vaktiyle kendisinin de düşünmüş olduğu şeyleri söylüyordu. Epey bir zaman böyle dalgın kaldıktan sonra:

— «Belki haklısınız,» dedi. «Fakat Kral da verdiği karardan kolay kolay dönecek adam değildir. Eğer tören yaptırmamayı kafasına koyduysa, Nuh der, peygamber demez.»

Saëtta acı acı güldü:

— «Yine aklıma Jehan geliyor... Onun Kral'ı öldürmeye teşebbüs suçundan idam edildiğini görmek, pek hoş bir şey olacaktı. İntikamım böylece mükemmel bir şekilde alınacaktı... Bir daha böyle bir fırsat elime nasıl geçer?»

Léonora ona baktı. Saëtta'nın yüzünde büyük ümitsizlik ifadesi belirmişti. Bunu görmezlikten geldi. Jehan'ın âkıbeti onu ilgilendirmezdi ki... Merakla sordu:

— «Peki, şimdi ne yapacaksınız?»

Saëtta hayretle ona baktı ve kesin bir tavırla

— «Ne mi yapacağım?» Dedi. «Yine aynı şeyi yapacağım... Boyuna onu cellâdın önüne doğru süreceğim. Başka bir şey elimden gelmez ki Sinyora... Bunu yapmayı bir kere kafama koymuş bulunuyorum. Beni bu gayeden hiçbir kuvvet vazgeçiremez. O küçükken bir kere onu ölümden kurtarmıştım. Bugün koskoca bir adam olduğu hâlde yine kendisini ölüm tehlikesinde görsem, kurtarmak için canımı tehlikeye atmaktan çekinmem.»

Ve korkunç bir tavırla ilâve etti:

— «Çünkü o ancak benim kendisi için beğenip seçtiğim ölümle ölecektir. Jehan, darağacında can verecektir... Ben sağ oldukça, onu cellâttan başkası öldüremez. Ben sağ oldukça onu, kendisine hazırlamış olduğum âkıbetten kimse kurtaramaz.»

Bu sözlerin söyleniş tarzında gizli bir tehdit edâsı vardı. Léonora, ya bunu sezdi de aldırmadı ya da hiç farketmedi. Sâkin bir tavırla:

— «Haa,» dedi, «ben de işin bu tarafını merak ediyorum... Kendisini cellâda teslim etmek için bulduğun çâre nedir?»

Saëtta, tekrar korkunç bir gülümsemeyle kadının yüzüne baktı:

— «Yeni plânım çok basit... Jehan'ı, bu sefer, annesinin ona bıraktığı definenin peşine takacağım. Fakat ona işin aslını öğretecek değilim. Bu define- nin kendi malı olduğunu kendisine bildirmeyeceğim... O, bu hazineye, sadece aşırı olacak bir servet gözüyle bakacaktır. Gerçi bu işi ona kabul ettirmek de epey güç bir meseledir. Garip oğlandır, vesselâm... Kendine göre, garip düşünceleri vardır. Ama, ne olursa olsun... Bu hırsızlığı onun kafasına sokmak için elimden geleni yapacağım. Ondan sonrası kolay... Hiç kimsenin bulamadığı bu defineyi, o ne yapıp edip bulacaktır. Buna emin olun... Haa, o zaman...»

— «Ee?.. O zaman?..»

— «O zaman siz işe katılacaksınız, Sinyora... Ama, nasıl katılacaksınız? Orasını bilemem... Bu sizin işiniz... Size güvenim var. Eminim ki siz ne yapar eder, onun ele geçirdiği hazineyi, kendi kasanıza, aktarmanın çâresni bulursunuz... Artık benim görevimin ne olduğunu biliyorsunuz. Yalnız burada size de bir iş düşüyor. Onu, tam zamanında, suçüstü yakalatmanızı sizden beklerim. O zaman hesabı tamamdır. Ama, Kral'ın canına kastetmekten değil de hırsızlıktan idama mahkûm olacakmış... Benim için farketmez. Tek, idama mahkûm olsun da... Bence önemli olan, onun cellât elinde ölmesidir.»

Léonora, derin derin düşündü, sonra sordu:

— «Öyleyse bu edepsizi neden hemen bir bahaneyle yakalatmıyoruz? Bence bu daha kolay olmaz mı?»

— «Maksadımı anlatamadım, Sinyora... Ben onun zindanlarda çürümesini istemiyorum. Onun ölümüne mahkûm olmasını, herkesin önünde idam edilmesini istiyorum...»

— «Allah Allah! Ona yalandan bir suç yüklemek pek zor bir şey mi canım?..»

— «Yoo, yoo!.. O, bu mahkûmiyeti hak etmiş olmalıdır... Meydana toplanan halk, onun yüzüne suçunu haykırmalı, ona lânet okumalıdır. Sonra, öte yanda, define var. Onu unutuyorsunuz, Sinyora... O akla hayale sığmaz büyüklükteki servet ne olacak? Jehan'ı şimdiden yakalatırsanız o hazineyi kim bulup meydana çıkaracak?»

Kadın duraladı:

— «Hakkın var,» dedi. «Öyleyse senin istediğin amaca ulaşmak. yâni Jehan'ın ölümüne mahkûm edilmesini sağlamak için Kraliçe'yi de bu işe karıştırmak ve tabii, sonunda hazineleri ona vermek zorundayım.»

Saëtta soğuk bir tavırla söylendi:

— «Burası sizin bileceğiniz iş...»

İçinden de şöyle diyordu:

«Ama, ne büyük fedakârlık yapıyorsun, yok mu hani!.. Sanki ben, bu milyonların, Concini'nin kasalarından, hemen senin kasacıklarına geçeceğini bilmiyorum, değil mi?»

Beri yandan Léonora da gayet ciddî, sözüne devam ediyordu!

— «Bakıyorum ki seni memnun etmek için bundan başka çâre yok... Onun için bu işi, senin dediğin şekilde halledeceğim. Görüyorsun ya, Saëtta... Altın beni senin sandığın kadar çekmiyor!»

Saëtta, hayranlıkla eğilir gibi yaptı. Aslında, alay-

lı gülümsemesini saklamak istiyordu... Tekrar doğrulduğu vakit şöyle dedi:

— «Altın gibi bir yüreğiniz var, Sinyora...»

Bu söze karşılık, Léonora, ağzına kadar dolu bir keseyi adama uzattı ve söylendi:

— «Oğlun hazineyi aramaya karar verdiği vakit bana bildirirsin. Öcünü istediğin gibi alabileceğinden eminim... Haydi artık git, Saëtta.»

Saëtta, bir Şövalye zarıflığı ile eğildikten sonra, tek kelime söylemeden çıktı.

O gidince, Léonora, dirseklerini masaya dayadı, başını avuçlarının içine aldı. Gözleri sabit bir noktaya dikilmiş olduğu hâlde, ancak kendisinin bildiği şeyleri düşünmeye daldı...

COLLINE COLLE VE PARFAIT GOULARD

Colline Colle, aslında dinî inanç sahibi bir kadındı. Ancak, onun bu inancında, korkunun payı büyüktü. Şeytandan ve onun ortaklarından; öldükten sonra cehenneme atılıp orada, ebediyete kadar cayır cayır yanmaktan ödü kopardı. Bu bakımdan, onun hayatında günah çıkaran papaz, önemli bir rol oynardı.

Colline Colle, öğle yemeğini acele acele yedikten sonra sokağa bakan pencerenin önünde oturdu. Elinde bir nakış işi vardı ama, gözleri sokaktan gelen geçendeydi... Her zaman günahlarını çıkaran rahip Parfait Goulard'ın geçmesini kolluyordu. Bir yandan sokağı gözetlerken, öte yandan da papaza söyleyeceklerini tasarlıyor, kendini temize çıkaracak sebepler icat etmeye çalışıyordu.

Ama, vakit ilerliyor, papaz da bir türlü görünmüyordu... Colline Colle sabırsızlanmaya ve endişelenmeye başlamıştı. Acaba papaz bugün oradan geçmeyecek miydi? Eli, boyuna önlüğünün cebine gidiyordu. Bu cepte, eliyle kurcalayıp durduğu kâğıt vardı. O önemli kâğıt... Papazı da özellikle kâğıt için görmek istiyordu...

Eli, kâğıda değdikçe, sabırsızlığı bir kat daha artıyordu.

Böylece saat üç buçuğu biraz daha geçmişti ki birdenbire sokağın bir ucunda beliriveren papaz, yavaş yavaş yürüyerek eve doğru geldikten sonra, bir tesadüf eseri olarak, kapının tam önünde durdu.

Gerçi Colline Colle, papazı beklediğini kendisine

hissettirmemeye karar vermişti ama, onu pencereden görür görmez, bir işaret yapmaktan kendini alamadı. Sonra da hemen koştu. Papazı içeri aldı. Kapıyı tekrar iyice sürgüledi.

Papaz, bugün de, her zaman olduğu gibi güleryüzlüydü... Colline Colle ise kendisinden hiç beklenmeyen, aşırı derecede nâzik ve saygılı bir tavır takınmıştı. Papaza bir koltuk gösterdi. Herif, koca vücudunu koltuğa bırakır bırakmaz, keyifli bir kahkaha attıktan sonra gür sesiyle bağırdı:

— «Hay Tanrı sizden razı olsun! Tam siz beni çağrdığınız sırada ben de, acaba bana susuzluğumu giderecek bir şeyler verecek bir hayır kulu çıkar mı diye düşünüyordum. Bilmem ki acaba sizde, bana ara sıra verdiğiniz o güzel şaraptan kaldı mı? Eğer kaldıysa...»

Colline, Colle papazın sözünü tamamlamasına fırsat bırakmadan, yelyeperek koştu. Üzerinin tozundan eskiliği belli olan bir şişe şarap getirerek bardağı ağzına kadar doldurduktan sonra papaza sundu.

Fakat papaz, kibar tabiatlıydı. Ev sahibi hanıma, eğer kendi bardağını da doldurmaz, onunla kadeh tokuşturmazsa, imkânı yok, ağzına bir yudum şarap almayacağını bildirdi. Kadın bu ısrar karşısında epey nazlandı ama, kutlu babanın ısrarı karşısında nihayet razı oldu. Papaz, hemen şişeyi kavradı ve kadının nazikçe itirazlarına rağmen, bardağı silme doldurdu. Colline Colle, herifin ne pisboğaz olduğunu bilmez değildi. Şarabın yanına, bir sürü de börek, çörek kattı. Adam soluk almadan atıştırmaya koyuldu.

Bu ikram ve iltifatlar, ikisi arasında birazdan başlayacak olan söz düellosunun başlangıç töreni gibiydi.

Okuyucularımız da bu iki insanın, birbirine farketirmeden erişmek istedikleri, ayrı amaçları oldu-

ğunu hatırlayacaklardır... Her ikisi de bu karşılaşmaya bir tesadüf görünüşü vermeye çalışıyordu.

Colline Colle'nin bir düşüncesi de, papazın karnını doyurup gözüne girmek ve kendisine, günah çıkartma işinde kolaylık göstermesini sağlamaktı.

Zaten Parfait Goulard da işin farkına varmamış değildi. Bu kadar iltifat ve ikramın bir amacı olmaydı. Kadın, herhalde, kendisinden bir şeyler isteyecekti. Ama, rahip, şimdilik bunların ne olduklarını bilmiyordu ve kibarlık görünüşü altında ona da birkaç bardak şarap içirerek, dilinin daha kolayca çözümlmesini sağlamak kaygısındaydı. Esasen bu onun eski âdetiydi... Hiçbir şey sormadan, karşısındakinin ağzındaki baklayı çıkarmasını isterdi. Onun için de Bertille'nin bahsini açtı, ne de başka bir kimsenin...

Havadan sudan söz ederek, açmak istediği konuya kadının kendi kendine gelmesini bekledi.

Colline Colle ise, papazın oynadığı bu oyuna dayanabilecek kadar sabır sahibi değildi. Cebindeki kâğıdın değerini bir an önce öğrenmek istiyordu... Onun için gayet esrarlı bir tavır takınarak:

— «Muhterem peder,» dedi. «Bugün sizi, evimin önüne Allah getirdi. Evimde önemli bazı şeyler oldu. Bu yüzden sizden bana yol göstermenizi dileyeceğim.»

Parfait Goulard, ne hayret etti, ne de heyecan gösterdi. Tersine, umursamaz bir tavırla sordu:

— «Hele derdinizi söyleyin bakalım, cici hanım,» dedi. «Aklımın erdiği kadar size doğru yolu gösteririm.»

Colline Colle daha esrarengiz bir tavır takındı:

— «Mesele çok önemli ve ciddî... Kimsenin duymaması lâzım...»

Papaz hemen teklif etti:

— «O hâlde sizi günah çıkardığımız şekilde dinleyeyim.»

Colline Colle, hemen cevap verdi:

— «Pek güzel!.. Böylesi, benim de hoşuma gider.»

Parfait Goulard, gömülü bulunduğu koltukta vakur bir edâ ile doğruldu. Son derece ciddi tavır takındı. Kollarını göğsünde kavuşturduktan sonra, ağır ağır:

— «İstediğiniz gibi olsun, evlâdım,» dedi. «Konuşun, sizi dinliyorum...»

Kadın, sabırsızlıktan kendi kendini yiyordu ama, işi sağlama bağlamak ve söyleyeceklerine dinî bir itiraf havası vermek de istemiyor değildi. Onun için papazın yanında, gayet saygılı bir tavırla diz çöktü. Duasını mırıl mırıl okudu. Sonra da söze koyuldu:

— «Önce size, genç ve güzel kiracımın başına büyük bir felâket geldiğini söylemek isterim. Kimden bahsettiğimi anlıyorsunuz, değil mi?.. Hani şu, Kral'ın ilgilendiği genç kız vardı ya, işte o... Zavalıyı gece kaçırmaları mı?..»

Colline Colle, bu şekilde söze başlayıp Bertille'nin nasıl kaçırıldığını, kendini temize çıkaracak bir şekilde anlattı. Bütün olan biteni, istediği gibi evirdi, çevirdi. Birçok gerçeği söylemedi. Ve bu arada Concini ile genç kızın konuşmalarıyla ilgili tek kelime fısıldamamayı plânına daha uygun buldu.

Kadın bu işleri sayıp dökerken, Parfait Goulard hiç sesini çıkarmıyor, bir yandan dikkatle dinlerken, öte yandan da başıyla tasdik ediyordu. Colline Colle, hikâyesini bitirince, papaz birkaç soru sorarak, genç kızı kaçıran maskelinin kim olabileceğini meydana çıkarmaya çalıştıysa da, kadının özellikle saklamak istediği bu sırrı ağzından alamayacağını görerek ısrarından vazgeçti.

Kadının bundan sonra anlattıkları, mesele'nin en can alıcı noktalarıydı. Colline Colle diyordu ki:

— «Kızı kaçırانlar gidince ben, epey bir zaman korkudan taş kesilmiş gibi kalakaldım. Doğrusu, yediğim sille, benim gibi zavallı bir kadın için oldukça ağırdı. Aradan vakit geçip de biraz kendime gelince, kiracımın odası kimbilir nasıl altüst olmuştur diye düşündüm. Karmakarışık bir evden hiç hoşlanmadığımı, derli toplu olmayı çok sevdiğimi siz de bilirsiniz. Ortalığı birazcık toplayayım diye yukarıya çıktım. O zaman, birden aklıma geldi. Belki, genç kızın öteberisi arasında bu maskeli adamın kim olduğunu meydana çıkaracak bazı kâğıtlar da bulunur dedim. Gerçi kiracımın eşyasını karıştırmak yakışksız bir davranıştı ama, nihayet bu işi onun iyiliği için yapacak değil miydim?.. Üstelik Kral'ın da kiracımla pek yakından ilgilendiğini biliyordum. Bunun böyle olduğunu belirtmek için size şu kadarını söyleyeyim... Daha dün akşam, saat dokuzda, Majeste, kızacağın ziyarete gelmişti. Bu durumda ben acaba, kızacağın kâğıtlarını karıştırmakla günah mı işledim, dersiniz, kutlu babamız?..»

Parfait Goulard, pek ciddi bir tavırla:

— «Hayır evlâdım,» dedi. «Mademki bu işi, iyi niyetle yaptınız, o hâlde günah işlemediniz demektir. Bir şey diyordunuz... Kral buraya geldi filân gibi bir şey söylediniz galiba...»

— «Evet, kutlu babamız ...Hattâ genç kızla, bir saat kadar, bir odada başbaşa kaldılar.»

Parfait Goulard, bir şey söylememekle beraber, garip garip gülümsedi. Colline Colle, bu gülümseyişi derhal farkederek yıldı:

— «Yok canım, yanlış anlamayın... Ben de önce şüphelenmiştim ama, sonradan öğrendiklerim, işin aslını faslını meydana çıkardı. Kendisini sadece Ber-

tille adıyla tanıtmış olan bu genç kız meğer kimmiş, biliyor musunuz? Kral'ın kendi kızı değil miymiş?.. Düşünün bir kere...»

Papaz, akli almıyormuşçasına bağırırdı:

— «Yok canım! Sahi mi?...»

Colline Colle, adamın inanmamış bir tavır takındığını görünce, kendisini inandırmak için Blanche de Saugis'e ait ne biliyorsa hepsini anlattı. Okuduğu mektuplardan da sözetti. Zaten işin bu tarafını gizli tutmakta bir çıkarı yoktu ki... Üstelik, o düşük çenesini işletmek için önüne mükemmel bir fırsat çıkmış oluyordu. Böyle fırsat kaçırılır mıydı?

Öte yandan Parfait Goulard da, pek önemli bir dinî görevi yerine getiren bir papaza yakışır, ciddi bir tavır takınmış olmakla beraber, kadını can kulağıyla dinliyordu. Doğrusu bu sefer, bu kadının günahlarını çıkarmaya kalkmakla boş vakit geçirmediği, istediğinden fazla şey öğrendiği için pek memnundu.

Colline Colle, bu pek heyecanlı konuyu bitirip tükettikten sonra nihayet, asıl kendisini ilgilendiren meseleyi açmak vaktinin geldiğine hükmetti. Bu, define meselesiydi. Bunu yaparken de gayet ilgisiz, umursamaz bir tavır takınmak, fakat papazın söyleyeceklerini de can kulağıyla dinlemek lâzımdı. Önemsiz bir şeyden bahsediyormuş gibi söze başladı:

— «Haa... Anlatacaklarımın hepsi bu kadar değil... Genç kızın odasında bulduğum kâğıtlar arasında Blanche de Saugis'in nişanlısı Kont de Vaubren'in yazmış olduğu bir mektup da vardı. Kont, bu mektubunda kadına bazı değerli belgeleri gönderdiğini bildiriyordu. Anlattığına göre bu kâğıtlar, Fausta adlı bir prensese ait büyük bir hazinenin saklı bulunduğu yeri göstermekteymiş...»

Papaz soğukkanlı görünmek, temkinli davranmak için harcadığı bütün gayrete rağmen yerinden sıçra-

yıverdi. Doğrusu, bunu hiç aklına getirmemişti. Neden sonra kendini toparladı ve tekrar yerine yerleşerek, hafif titrek sesiyle sordu:

— «Şu dediğinizi hele bir daha söyleyin bakayım?..»

Colline Colle, açıkgöz ve kurnaz bir kadındı ama, rahibin böyle apansız heyecanlanıvermesinin nedenini sezemedi. Hattâ, bu heyecanın, Fautsa'nın isminin geçmesinden ileri geldiğini sanarak anlatmaya koyuldu:

— «Acayip bir ad, değil mi? Benim de bu ismi hiç duymuşluğum yoktu. Ama, yanlış değil... İyi aklımda kaldı... Pek iyi hatırlıyorum, mektupta geçen isim buydu.»

Parfait Goulard, iyice kendine gelmişti. Ne garip tesadüftü bu... Ne zamandır aradıkları definenin izini nihayet böyle hiç ummadıkları bir zamanda mı bulacaklardı?.. Meselenin önemini hemen kavramıştı. Şimdi, öyle bir tavır takınması ve öyle bir rol oynaması lâzımdı ki kadında hiçbir şüphe uyandırmasın... Fakat aynı zamanda, kendisi için gerekli ayrıntıları da öğrensin... Yüzü birdenbire gayet ciddi bir edâ aldı. Sâkin bir tavırla ve emir verir gibi:

— «Devam ediniz kızım,» dedi. «Ne diyordunuz bakayım?.. Büyük bir hazinenin saklı olduğu yeri gösteren bazı kâğıtlar mı varmış, neymiş?..»

Papazın bu kadar ciddileşmesi üzerine adamakıllı rahatlayan kadın, sözde ürkek bir tavırla söylendi:

— «Öyle bir şey, kutlu babamız...»

Papaz büsbütün somurttu:

— «Bu mektupta başka isimler de var mıydı?.. Hafızanızı bir yoklayın bakayım.»

Kadın daha beter afalladı:

— «Vardı ya... Olmaz olur mu?.. Bir acayip isim daha vardı. Durun bakayım, Myrthis miydi, neydi?..»

Öyle ya, Myrthis... Sonra başka bir isim daha vardı. Ama, doğru dürüst bir isim... Pardaillan'dı galiba... Bir isim daha vardı ama, neydi bakayım?.. Haa, öyle ya... Saëtta'ydı. İyi ama, ne oluyorsunuz böyle, kutlu babamız? Âdetâ içime korku vermeye başladınız!»

Papazın yüzünde öyle esrarlı bir anlam belirmişti ki Colline Colle bu sefer gerçekten korktu. Hele Parfait Goulard müthiş bir sesle:

— «Dikkat edin, evlâdım. Bu anlattıklarınız pek tehlikeli şeyler...» Deyince, kadının kafası, büsbütün allak bullak oluverdi... Papaz ise dimdik kesilmişti. Bu âna kadar tatlı ve yumuşak bir ifade taşıyan yüzünde, birdenbire kadını tir tir titreten korkunç bir edâ belirmişti. Adam, aynı ürpertici sesle devam etti:

— «Çok dikkatli olmalısınız evlâdım. Günah çıkartmak demek, Tanrı'ya günahlarını olduğu gibi sayıp dökmek demektir. Siz şimdi Tanrı ile konuşuyorsunuz. Herkesin kalbinden geçeni bilen ve düşünceleri okuyan Tanrı ile... Onun için hiçbir şeyi saklamamalı ve Tanrının zaten bildiklerini açık yürekle anlatmalısınız. Yoksa maazallah cehennemin yedi kat altında çekmeyeceğiniz işkence kalmaz... Nerede kalmıştık? Bu kâğıtları siz almıştınız, değil mi?»

Kadın, Tanrı'yla karşı karşıya bulunmaktan duyduğu ürkeklik içinde cevap verdi:

— «Lânet olsun! Ufacık bir kâğıt aldım, o kadar... Bu kâğıttan da bir şey anladıysam Arap olayım. Galiba lâtince yazılmış, onun için sizden, bu kâğıdı bana tercüme etmenizi rica edecektim.»

Yüzündeki korkutucu, titretici bir ifade gitgide artan papaz:

— «Yaa, demek sadece ufak bir kâğıt aldınız, ha? Peki, okuduğunuz o mektupta daha neler yazıyordu bakayım? Bana, hâşâ, yâni Tanrı'ya hepsini

anlatın evlâdım... Bu meselede ruhunuzun kurtuluşu söz konusudur. Söyleyin... Tanrı uludur, bağışlar... Fakat en ufak bir yalan söyler, ufacık bir şey unutursanız karışmam... Cehennemin gayyâ kuyusundaki kızgın ateşler içinde cayır cayır yanarsınız?..»

Bu son söz, Colline Colle'nin zâten yarım olan aklını başından büsbütün alıvermişti. Allah Allah! Ne oluyordu canım? Ne yapmıştı ki? Kötü bir lâf edip de günaha mı girmişti? Papaz ona niçin ikide bir cehennem ateşleriyle gözdağı verip duruyordu? Nedenini bir türlü anlayamıyordu. Şimdilik, bildiği tek şey, korkusundan damarlarındaki bütün kanın donmuş olduğuydu...

Papaz, kadının fena hâlde korktuğunu, neredeyse ödü patlayacağını anladı. Bu gidişle ağzından hiçbir söz alamaz olacaktı. Artık onu biraz kendine getirmenin tam sırasıydı. Hemen tavrını değiştirerek tatlı bir edâ ile söylendi:

— «Canım, sizin bu günahınız, bilmeden işlediğiniz için, yine günah sayılmaz. Kolayca affedilebilir. Fakat bana herşeyi söylemeniz ve benim gerçeği bilmem şarttır. Onun için hiç durmayın, anlatın evlâdım. Hem ne diye korkuyorsunuz öyle?.. Tanrı uludur, bağışlar. Bunu bilmiyor değilsiniz ki...»

Bu sözlerle bir parça kendine gelen Colline Colle, tekrar söze başlayabildi. Ama, bu sefer, ne kurnazlık taslamak aklına geliyordu, ne de yalan söylemek... Cehennemin kıpkızıl alevler fışkıran gayyâ kuyusu, bir türlü hayâlinden gitmiyor ve bu korkunç hayâl, içinde beliren her türlü hile ve yalan arzusunu hemen silip süpürüyordu.

Titrek bir sesle söze koyuldu:

— «Kutlu babamız! Bu Kont de Vaubren'in mektubuna göre...»

Parfait Goulard, atıldı:

— «O alçağın adını ağzınıza almayın.»

Kadın, korkusundan yerinde sıçradı ve şaşkın şaşkın papaza bakmaya başladı. Bunun üzerine papaz hiç istifini bozmadan, Tanrı'ya vekâlet ettiğini belirtir, hükmedici bir sesle:

— «Anlatın!» Dedi.

Colline Colle, zorlukla yutkunarak devam etti:

— «O mektupta hazinenin bulunduğu yeri belirlen kâğıtların gönderildiği yazılıydı. Mademki kâğıtlar hazinenin yerini gösteriyordu, demek ki çok önemliydiler. Hazineyi oraya gömmüş olan Fausta...»

Parfait Goulard, yine pek korkunç bir tavırla kadının sözünü kesip bağırdı:

— «Sakin o hainin de adını ağzınıza almayın!..»

Sesi öyle korkutucuydu ki kadın inler gibi söyledi:

— «Eyvah! Bu sefer artık çarpıldım!.. Artık mahvoldum!.. Cehennemlik oldum!..»

Ama, papaz onun hayıflanmasına pek fırsat bırakmadı:

— «Devam edin, kızım!..»

— «Efendim, işte o kadın, yâni Prenses, büyük hazinesini oğluna bırakacakmış... Oğlunun da babası bir asîlzâdeymiş. O asîlzâdenin adını söylememe izin var mı, kutlu babamız?»

Goulard gürledi:

— «Sakin ha!..»

Colline Colle, yeni bir günah işlemek üzereyken, papazın uyarısıyla bundan kurtulduğunu anlayınca, sonsuz bir ümitsizlik içinde başını önüne eğdi. Bir yandan göğsünü yoklarken, bir yandan da aklına ge-

len her duayı okudu... Sonra nihayet biraz ~~sükunet~~ şerek devam etti:

— «Definenin kendisine, bırakıldığı çocuk, o Prenses'in hizmetçisi tarafından Paris'e getirilmiş... Bu hizmetçinin adı... Yok, bu sefer vallahi ismini söylemem!..»

— «Söyleme, sakın söyleme evlâdım. Demek bu hizmetçi, çocuğu Paris'e getirmiş ha?.. Neden getirmiş acaba? Onu Paris'te büyütüp yetiştirmek için mi?»

— «Evet, tastamam öyle, kutlu babamız... Fakat ne yazık ki sonradan bu çocuk, bir haydut tarafından kaçırılmış... Bu haydudun da adı...»

— «Canım, size, bu isimleri ağzınıza ~~almayın~~ yoksa çarpılacaksınız, demedim mi?»

— «Aman kutlu babamız, ~~kusurum~~ ~~başla~~ yın!..»

— «Demek çocuk kaçırılmış ha? Peki, sonra ~~hizmetçi~~ ne yapmış?..»

— «Üzüntüsünden kendini öldürmüş, kutlu babamız...»

Papaz, bunu duyunca köpürdü:

— «Canı cehenneme!.. Bu kuduz günahkâr, dinimizin intiharı yasak ettiğini bilmiyor muymuş? Ruh azaptan kurtulmasın!..»

Korkusundan aklını kaybedecek hâle gelen Colline Colle, inler gibi söylendi:

— «Aman kutlu babamız, benim bunda bir suçum yok ya?..»

— «Elbette yok, kızım!.. Şükredin ki sizin bunda suçunuz yok. Yoksa Tanrı'nın lânetine uğrayacaktınız. Demek bu dinsiz kadın intihar etti ha?.. Peki, ölmeden önce bir şeyler yapmış mı?..»

— «İşte, hazinenin yerini gösteren kâğıtları, adını söylememe izin vermediğiniz o Kont'a götürmüş...»

Parfait Goulard, oynamakta olduğu oyuna ustalıkla devam ediyor, kadına bilerek ve isteyerek isim söyletmiyor, arada bir sözünü keserek onu dehşetten dehşete düşürüyordu ama, bir yandan da anlatılan hikâyeyi can kulağıyla dinlemekten geri kalmıyordu. Tekrar sordu:

— «Peki, o kâğıtları ne diye bu Kont'a götürmüş?..»

— «Çünkü bu Kont, Prenses'in sâdık adamlarından biri ve ayrıca da çocuğun babasının yakın dostuymuş...»

— «Şimdi anlıyorum. Demek ki Kont bu kâğıtları çocuğun babasına vermek görevini üstüne almış... daha sonra galiba Kont da kendini öldürdü, değil mi? Onun da canı cehenneme!.. Kâğıtlar da onun nişanlısında kaldı. O da kâğıtları kızına bıraktı. En sonunda kâğıtları siz buldunuz demek?.. Böyle olmadı mı?..»

— «Böyle oldu, kutlu bahamız... Allah belâımı versin ki başka bir şeyden haberim yok.»

— «Doğru söylediğine inanıyorum, kızım. Fakat senin bilmediğin, benimse kara kaplı kutsal kitaplar sayesinde öğrendiğim bir gerçek varsa, o da, bütün bunların şeytanlar tarafından uydurulmuş bir masal olduğudur. Anlıyor musun, günahkâr kadın?.. Sen de bu şeytanlara inanmakla, korkarım, Tanrı'nın en büyük lânetine ve gazabına uğrayacaksın!»

Colline Colle, korkusundan tir tir titreyerek hıçkırıp ağlamaya koyuldu:

— «Aman ya Rabbi! Sahi mi? Bu kadar büyük günah mı işledim?..»

— «Bir de bu kadar büyük günah mı işledim diye soruyor? Ne sandın ya? Tanrı yolunu bırakıp, şeytanlara inanmak, günah değil de nedir? Çabuk o lânetli kâğıdı göster bana bakayım. Belki seni affettirecek bir yol bulurum!»

Diz çökmüş, titremekte olan Colline Colle, bu son ümit verici söz üzerine biraz kendine gelip doğrularak elini cebine daldırdı, kendini cehennemin tâ dibine göndereceği kesin olan uğursuz kâğıt parçasını bir çekişte çıkararak Parfait Goulard'a uzattı.

Papaz, oyununu gerçekten kusursuz oynuyordu. Kâğıdı şöyle parmaklarının ucuyla tuttu ve bir kere bakar bakmaz, eli yanmışçasına haykırarak yere fırlattı. Sonra bütün gücüyle koltuğu itti. Zehirli bir yılan görmüşçesine geriye sıçrayıp kâğıttan uzaklaşarak gözlerini hiç ondan ayırmadan, art arda dualar okumaya başladı...»

Colline Colle, bu durumu görünce, secdeye varmıştı. Kafası öyle boşalmıştı ki papazın kâğıt karşısında takındığı tavrı görmesine rağmen, bu belâlı nesneden uzaklaşmak, aklına bile gelmiyordu. Zaten yerinden kıpırdayacak hâli kalmamıştı. Korkusundan her tarafı tutulmuştu. Bir yandan boyuna göğsünü yumruklarken, bir yandan da aklına ne dua gelirse okuyordu...

Parfait Goulard, nihayet dua etmeyi bitirerek bağırdı:

— «Zaten benim aklıma gelen başıma da gelir. Gafil kadın!.. Bu Prenses dediğin, sonra onun hizmetçisi dediğin kim biliyor musun? İkisi de şeytan! Ya ne sandın? İkisi de şeytan tayfasından?.. Şimdi ne yapacaksın bakalım?»

Colline Colle, ne söyleyeceğini, ne yapacağını çoktan şaşırmıştı. Çılgınca bir üzüntüyle inledi:

— «Acıyın bana!..»

— «Sözde o çocuğu kaçırdığını söylediğin haydut da kim, biliyor musunuz? Cehennemın en tehlikeli zebanisi!..»

— «Acıyın! Acıyın!..»

— «Ya o sözde Kont'la, yine sözde çocuğun babası olan kim, biliyor musun? İki de ruhlarını cinlere, perilere satmış iki cehennemlik günahkâr!..»

Delirmesine az kalmış olan kadın tekrar inledi :

— «Ulu Tanrım, merhamet! Affet beni!...»

Rahip, gürül gürül konuşmaya devam etti:

— «Hele bu lânetli, bu belâlı kâğıt nedir, bilir misin? O iki cehennemliğin şeytana ruhlarını sattıklarına dair imzaladıkları senet...»

Colline Colle, bu son derece müthiş haberi duyunca, artık konuşamadı. Olduğu gibi yığılmış kalmıştı. Kendinden geçmiş olmalıydı.

Parfait Goulard, kadının hareketsiz vücudunu göz ucuyla süzdü. Acelesiz bir tavırla, yavaş yavaş kolunu uzattı. Masanın üstünde yarıya inmiş bir hâlde duran şarap bardağını kaldırıp kadının yüzüne döktü. Sonra yumuşak bir sesle:

— «Kalk evlâdım, kalk!.. Dedi. «Bu günahı, bilgisizliğiniz yüzünden işlediğinizi anlıyorum.»

Colline Colle, serin şarapla kendine gelivermiş, gözlerini açmıştı. Bu son avutucu sözleri duyunca, cehennemden kurtulacağını anladı. Dizlerine derman geldi. Fakat bacakları hâlâ titriyor, gözleri hâlâ yalvarıyordu.

Rahip, gayet ciddî bir edâ ile:

— «Çabuk, bana biraz kutsal su getir de etrafa serpeyim,» dedi.

Kadın, odasına koştu. Az sonra, yatağının başucunda duran kutsal su kabıyla döndü. Papaz, par-

maklarını kutsal suyla ıslattıktan sonra, bir yandan haç çıkarıp dualar okurken, bir yandan da yere diz çökmüş, yalvaran gözlerle kendine bakan kadına, yerlere ve uğursuz kâğıda bu sudan serpti...

Bu iş henüz bitmişti ki, Parfait Goulard'ın kafasında yeni bir şüphe belirmişti. Papaz, fincan gibi açılmış gözleriyle, ürkmüş kadının gözlerine baktı ve az önceki korkunç edâsıyla sordu:

— «Sakın sende bunun gibi böyle bir şeytan belgesi daha olmasın?.. Eğer varsa karışmam bak!..»

Colline hemen atıldı ve her türlü şüpheyi silen, içten gelen bir feryatla:

— «Vallahi yok, billâhi yok... Eğer bundan başka kâğıt aldımса, cehennemın ortasında yanayım!..» Diye bağırdı.

— «Peki, inandım... İnşallah. buna benzer başka kâğıtlar okumamışsındır. Eğer okuduysan...»

Kadın yine papazın sözünü kesti :

— «Nasıl okuyabilirim, kutlu babamız?.. Bilmediğim bir dilde yazılmış şeyler bunlar...»

Goulard, gayet ciddî bir edâ takındı:

— «Öyle ya... Pek doğru...»

Colline Colle, yine cehennemden kurtulmuş olmanın sevinciyle titredi. Göz ucuyla, yerde duran uğursuz kâğıda baktı. Vay canına, demek az kalsın bu belâlı kâğıt parçası yüzünden cehennemlik olacaktı, ha?.. Değil artık bu kâğıda el sürmek, bir daha onu görmek bile istemiyordu. Bütün cesaretini topladıktan sonra Goulard'a bakıp sordu:

— «Kutlu babamız, ya bu uğursuz kâğıt ne olacak?»

Papaz, Tanrı'nın vekiline yaraşır bir ciddiyetle:

— «Yakılacak!» Dedi.

Colline Colle, uğursuz kâğıdı yakma işinin kendi-

sine verileceğini sanarak korkusundan sapır sapır titredi:

— «Aman, kutlu babamız! Böyle bir iş benim gibi zavallı bir kadının yapacağı şey değildir. Bunu, sizin gibi kutlu bir din adamı, daha tehlikesizce yapamaz mı dersiniz?..»

Parfait Goulard, böyle bir şeyi asla istemezmiş de tek kadının arzusu için bu fedakârlığa katlanıyormuş gibi bir tavır takındı ve tiksinti içinde:

— «Tanrı kurumu bağışlasın,» dedi. «Mademki siz bunu yapmaktan çekiniyorsunuz, o hâlde bu lânetli kâğıdı yakmak işi de bana düşecek... Fakat kâğıdın uğursuzluğunun bana da geçmemesi için bu işi, gereken dinî törenle, kilisede yapacağım!»

Colline Colle, buna pek sevindi. Papazı bu işe razı ettiğine memnundu. Bundan aldığı cesaretle Parfait Goulard'a biraz daha yılmaktan çekinmedi ve günahını çıkarması için yalvardı.

Parfait Goulard, yine kadın için büyük bir fedakârlıkta bulunuyormuş gibi bir tavır takındı:

— «Günahlarınız affedilmiştir. Ama, size hemen haber vereyim ki, eğer bir daha kiracınızın kâğıtlarını karıştırmaya kalkışırsanız artık sizi ben bile kurtaramam!»

Colline Colle, evde bulunan bütün kâğıtları Yiğit Jehan'ın alıp götürdüğünü bildiği için bir daha nasıl olsa öteyi beriyi karıştırmasına lüzum kalmadığını düşündü ve göğsünü gere gere söz verdi.

Parfait Goulard, konuşmasına devam ediyordu:

— «Eğer o mektuptan öğrendiğiniz kadın ve erkek şeytanların ve onların ortaklarının adlarını bir daha ağzınıza alırsanız, cehennemın gayyâ kuyusuna girersiniz!»

Ve Colline Colle'yi dehşet içinde bırakan bir sesle ilâve etti:

— «Şunu bilmiş olunuz ki, onların adlarını ağızınıza aldığınız takdirde hepsi birden karşınıza çıkar verir, günahkâr kadın!.. Bir de tutup sizi yakalar, kendileriyle birlikte cehenneme sürüklemeye kalkışarlarsa, onların ellerinden yakanızı bakın kurtarabilir misiniz? Allah esirgesin! Allah esirgesin!.. Aklınızı başınıza toplayın. Bu hikâyeyi tamamiyle unuttun. Ancak bu şekilde kurtulabilirsiniz...»

Papazın her attığı martavala, kara kaplı kitaptan çıkma bir Tanrı buyruğuymuş gibi körü körüne inanan Colline Colle, içten gelen bir yeminle cevap verdi:

— «Yemin ederim ki hepsini unutacağım, kutlu babamız!..»

Parfait Goulard, bu sözü alınca memnun göründü. Yere eğilip cehennemlik kâğıdı aldı. Cübbesinin cebine yerleştirdi ve bu kâğıdı hemen götürüp yakacağını söyleyerek çabucak evden çıktı.

Colline Colle, yarım saattir çektiği heyecanlardan ve duyduğu korkulardan uzun süre kurtulamadı. Nihayet, günahlarının affedilmiş olduğunu düşünerek yavaş yavaş kendine geldi. Sonra da kendisini cehennemlik etmeden çıkarına yardım edecek bir diğer meseleyi kafasında evirip çevirmeye başladı. Eğer bir fırsatını bulur da, iyi delikanlı dediği Carcagne'yle karşılaşırса, onun yardımıyla, maskeli adamın kim olduğunu şüphesiz öğrenebilirdi. O zaman hemen gidip bu herifi Fouquet'e haber verirse, epey para kazanacağı muhakkaktı...

Ama, bu plânı uygulayabilmek için önce adını bile bilmediği Carcagne'yi bulması lâzımdı. Bu da ancak, Carcagne'nin söz verdiği gibi, kendisini görmeye gelmesiyle olabilirdi.

Colline Colle, bu düşünceyle duvarda asılı duran Meryem Ana tasvirinin önünde diz çöktü. Delikanlıyı bir an önce kendisine göndermesi için yalvarmaya, harıl harıl dua etmeye koyuldu...

HAZİNE PEŞİNDE

Parfait Goulard, Colline Colle'nin evinden, yeteri kadar uzaklaşır uzaklaşmaz ilk iş olarak elini cübbesinin cebine soktu. Az önce lânetlediği kâğıdı çıkarıp okudu.

Kâğıt lâtince yazılmıştı. Gerçi Parfait Goulard, bilgisizliği ve ayyaşlığı ile tanınmıştı ama, birkaç dil bilirdi. Hele lâtincesi gerçekten mükemmeldi.

Bu kâğıtta yazılı olan şeylerin son derece önemli olduklarından şüphe edilemezdi. Çünkü okumayı bitirdikten sonra papazın yüzü gülmeye, gözleri sevinçten parıldamaya başladı...

Parfait Goulard, kâğıdı dikkatle cebine yerleştirdikten sonra adımlarını hızlandırdı. Doğruca manastıra gitti ve sabahleyin, ihtiyar papazla konuşmuş olduğu odaya girdi.

Claude Acquaviva oradaydı ve hâlâ Joseph baba ile konuşuyordu. Joseph baba, casus papazın odaya girdiğini görür görmez, orada kalıp kalamayacağını anlamak için Acquaviva'nın yüzüne baktı. İhtiyar papaz, kendisinden gizli bir şey konuşulmayacağını ve buradan kalmasında bir sakınca olmadığını başıyla işaret edince, orada kaldı. Claude Acquaviva, daha sonra Parfait Goulard'a döndü ve yumuşak bir sesle sordu:

— «Sabahleyin size vermiş olduğum görevi başardınız galiba evlâdım?..»

— «Evet kutsal babamız, başardım. Hem de bu sefer önemli haberler getirdim. Bunu, aynı günde iki

defa, çevremizdekilerin şüphelerinin uyanması pahasına manastıra gelişimden de anlayabilirsiniz.»

Acquaviva, bu sözlerin doğru olduğunu başıyla tasdik etti ve gayet sâde bir tavırla:

— «Söyleyin evlâdım,» dedi.

Parfait Goulard bu izni alınca, Bertille de Saugis hakkında ne öğrendiyse, hiçbirini atlamadan, olduğu gibi anlattı.

O, sözünü bitirince, Acquaviva bir süre düşünceli düşünceli durdu ve sonra mırıldandı:

— «Demek bu kızcağız Kral'ın kızıymış, ha?»

Ve bir süre daha düşündükten sonra ansızın kararını vermiş gibi:

— «Kimin kızı olursa olsun,» dedi. «Diken gibi yolumuza dikildi. Onun da ortadan kaldırılması lâzım...»

Parfait Goulard atıldı:

— «Üstelik bunu yapmakta zorluk da çekmeyeceğiz. Çünkü bu kızın nerede bulunduğunu biliyoruz. Ben eminim ki Yiğit Jehan'ın, Dük d'Andilly'in konağına götürdüğü genç kız odur. Şunu da hemen söyleyeyim ki Monsenyör, bu genç kızın ortadan kaldırılması hakkındaki düşünceniz çok yerindedir ve size bildiklerimi söyledikten sonra bu görüşünüzde ne kadar haklı olduğunuzu bir kere daha anlayacaksınız.»

Acquaviva, son derece memnun olduğunu belirten bir gülümseyişle:

— «Yaa,» dedi, «gördünüz mü? «Ben zaten, bana vermek istediğiniz haberin sadece bundan ibaret olmadığını sezmiştim.»

— «Çok isabet buyurmuşsunuz, Monsenyör. Size verdiğim haberden başka, şunu da getirdim.»

Parfait Goulard. bu sözü söylerken Colline Colle'.

den büyük bir ustalıkla kopardığı belgeyi de uzatmıştı.

Acquaviva, kâğıdı kaparcasına aldı. Dikkatle okudu ve gözlerinde çabucak parlayıp sönen bir ışık, son derece heyecanlandığını belirten tek işaret oldu.

Sonra hemen yine kendini toparladı. Elindeki kâğıdı, konuşulanları sessizce dinleyen Joseph babaya uzatarak söylendi:

— «Bu çatı altında oturduğunuz sürece sizden hiçbir şeyi saklamamak kararında olduğumu söylemiştim... İster bizimle birlik olun, ister olmayın... Size tam bir güven göstermekte devam edeceğim. Çünkü siz de benim, kimsenin şüphesini uyandırmadan burada yerleşmemi sağladınız. Şu kâğıdı alın ve okuyun oğlum. Okursanız, kaderin ve talihin bizimle birlik olup olmadığını daha iyi anlayacaksınız... Hem de yüksek sesle okuyun...»

Joseph baba kâğıdı aldı. Acquaviva'nın dediği gibi, içinden okuyup yüksek sesle tercüme etmeye koyuldu:

«Sancto Martyrio Manastırı... Manastır avlusunun Paris tarafına rastlayan duvarın alt tarafının kazılması lâzımdır. Orada, bir kemer meydana çıkacaktır. Kemerin altında otuzyedî basamaklı bir merdiven vardır. Bu merdivenler bir bodruma iner. Bodrumda da bir mihrap bulunmaktadır. Bu mihrabın taşının üstünde, oniki basamağı gösteren oniki çizgi vardır. Onikinci çizginin üstüne bir haç çizilmiştir. Bu çizginin altı kazılınca, ortaya büyük bir demir halka çıkacaktır. Bu halka, kuvvetle çekilince, bir çukur açılır... Bu çukur, büyük bir döşeme taşı meydana çıkıncaya kadar kazılmalıdır. Bu döşeme taşının altında bir tabut vardır. Hazine, bu tabutun içinde saklıdır...»

Joseph baba, yazının her kelimesini, üstüne ~~baca~~

basa, kendisini dinleyenlerin kafalarına kazamak istiyormuşçasma okuduktan sonra, kâğıdı Acquaviva'ya uzattı ve sâkin bir tavırla dedi ki:

— «Ama, kâğıtta yazılı olanların, Fausta'nın hazinelerini tarif edip etmediği belli değil...»

Acquaviva, kâğıdı itina ile katladıktan sonra Parfait Goulard'a sordu:

— «Bu kâğıdı nerede buldunuz, oğlum?»

— «Monsenyör, yirmi yıldan beri, boşu boşuna aradığımız hazinenin nerede bulunduğunu açıklayan bu kâğıt, meğer Bertille de Saugis'in elindeymiş!...»

— «Haa, demek o kızın ortadan kaldırılması üzerinde ısrarla durmanız bundan ileri geliyor?»

Papaz, tasdik etmek üzere yerlere kadar eğildi.

Acquaviva, başka bir söz söylemeye lüzum görmeden:

— «Anlatın bakayım,» dedi.

Parfait Goulard bu emri alınca, Colline Colle'den günah çıkarma sırasında neler öğrendiyse, hiçbir noktasını atlamadan, teker teker anlattı. O, sözünü bitirdikten sonra Acquaviva, uzun bir süre düşünceye daldı ve nihayet, kafasından geçenleri şu sözlerle özetledi:

— «Bu anlattıklarınız, bütün plânlarımı değiştirmeme sebep oldu. Artık hazineyi nerede bulacağımızı bildiğimize göre, Şövalye de Pardaillan'ın oğlunu tanımasına lüzum kalmıyor. Kâğıdı yıllardır saklamış olan genç kız, bütün bunları, en derin ayrıntılarına kadar bildikten başka, hem Şövalye ile, hem oğluyla tanışmaktadır. Bu üç insan tesadüfen bir araya gelir, arada Saëtta'dan da konuşulursa, Yiğit Jehan'ın doğuşundaki bütün sır meydana çıkacak demektir. Biz bu işe engel olmak zorundayız. Onun için genç kıızı ortadan kaldırmalıyız. Hattâ delikan-

lıyı da ortadan kaldırmalıyız... Hem öylesine kaldır-
malıyız ki bir daha hiç meydana çıkamamalı... Şim-
di beni iyice dinleyin...»

Acquaviva, kulak kesilen Parfait Goulard'a uzun
uzun bir şeyler anlattı, emirler verdi ve yapılacak bir
sürü şey hakkında tavsiyelerde bulundu...

O günün akşamı...

Büyük bir çalışma odası ve bu odaya bol bol ışık
veren iki geniş pencere...

Etrafta gayet değerli mobilyalar, nefis tablolar,
ağır halılar ve birçok zarif ve seçkin sanat eşyası gö-
ze çarpıyor...

Burayı gören herkes, bir antika meraklısının oda-
sı sanabilirdi. Ama, aynı odanın büyük bir kısmını
kaplayan rafları ve dolapları dolduran zarif ciltlere
ve masanın üstüne yığılı kâğıt ve kitaplara bakınca,
insan buranın, bir bilginin çalışma odası olduğunu
düşünebilirdi. Fakat duvarları süsleyen çeşitli silâh-
lar, Toledo ve Milano'nun en namlı ustaları tarafın-
dan yapılmış harikulâde kılıçları, hançerleri, bıçak-
ları, tabancaları ve diğer silâhları seyreden kimse bu-
ranın, ünlü bir silâhşorun odası olduğunu da ileri
sürebilirdi...

Beri yanda, burada, dindar bir adamın oturduğu-
nu gösteren ufacık bir belirti, meselâ İsa'nın ya da
Meryem'in ufacık bir tasviri yoktu. Kendini bilen
bir Hristiyanın odasında böyle bir tasvir bulunma-
sın... Olur şey değildi...

Fakat şu anda bu odada bulunan adam, ister antika
meraklısı, ister bilgin, ister bir Şövalye olsun; belliy-
di ki son derece önemli bir kimseydi.

Bir kere gayet gençti. Yirmiüç-yirmidört yaşında

ancak vardı. Solgun tenliydi. Küçük bıyıklarının uçları, yukarıya doğru kıvrıktı. Ciddî, insanın içine işleyen sert ve delici bakışları vardı. Elleri arkasında, geniş ve açık alınlı başını dimdik tutarak, odada bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu... Yürüyüşünde, başını dik tutuşunda, kendine güvenen bir adamın gururu göze çarpıyordu; insanları yönetmek için yaratılmış olduğuna inanan bir adamın gururu...

Elbiselerini vücuduna fevkalâde bir zarafetle yakıştırmıştı. Devrin en son modasına uygun bir şekilde, konçları kıvrık, yumuşak çizmeler giymiş ve çizmelerinin arkalarına da, her adım atışta şakırdayan, sivri uçlu mahmuzlar takmıştı...

Belinde bir kılıç asılıydı. Ama, öyle süslü ve gösterişli tören kılıcı değil... Basbayağı, upuzun bir dövüş kılıcı...

Bu delikanlının adı Armand Jean du Plessis de Richelieu'ydu. Şöyle böyle, bir buçuk yıldır, Luçon piskoposuydu.

Delikanlının karşısında duran bir uşak, kendisine bir şeyler söyleyince Richelieu'nun gözlerinde bir parıltı yanıp söndü. Genç adam gizlemeye lüzum görmediği bir sevinçle buyurdu:

— «Yanıma getirin...»

Aynı anda gayet ciddî ve sert bir tavır takınmıştı.

İçeriye bir papaz girdi. Piskoposun önünde derin bir saygı ile eğilerek mırıldandı:

— «Günaydın Monsenyör...»

Bu papaz, yirmi yıl önce Amiens kalesi kuşatıldığı zaman büyük yararlıklar göstererek kaleyi canla başla savunmuş olan eski ve ünlü silâhşorlardan François le Clerc du Tremblay idi. Eski bir saray adamıydı ve Baron de Maffliers unvanıyla kısa bir zaman yıldızı parlamıştıktan sonra Orléans manastırına çeki-

lip kendini yalnızlığa vermişti. Şimdiki adı sadece Joseph babadan ibaretti.

Joseph babayı odaya getirmiş olan uşak, orada bulunduğu sürece iki adamın tavırlarında hiçbir değişiklik görülmedi. Genç piskopos, gayet otoriter ve mağrurdu. Rahip ise gayet saygılı ve çekingen...

Fakat uşak odadan çıkıp kapıyı kapar kapamaz, ikisi de değişiverdi.

Richelieu, ihtiyar papazın oturması için bir koltuk itecek kadar alçakgönüllü bir tavır takındı. Joseph baba bu koltuğa rahatça yerleştikten sonra kısık bir sesle söylendi:

— «Bizi burada kimse işitemez değil mi?»

Richelieu ise:

— «Durun da bakayım,» diyerek oda kapısını açıp dışarıya çıktı. Öndeki küçük antrenin kapısını sürgüledi. Sonra tekrar geriye dönüp oda kapısını kapatarak kendisini bir koltuğa bıraktı ve:

— «Artık bu odaya kimse yaklaşamaz,» dedi.

Joseph baba, yavaşça başını salladı. Sonra gözlerini karşısındakinin gülümseyen yüzüne dikti ve birdenbire sordu:

— «Kral'ın günlerinin sayılı olduğunu biliyor muydunuz?»

Richelieu'nun dudaklarındaki gülümseme hemen kayboldu. Ciddî, hattâ endişeli bir tavırla söylendi:

— «Evet, kulaktan kulağa böyle bir şey fısıldanıyor. Fakat görünüşe göre pek dinç ve güçlü kuvvetli. Doğrusu pek anlayamıyorum.»

Papaz kesin bir tavırla delikanlının sözünü kesti:

— «Bunda anlaşılmayacak bir şey yok. Onu ölüme mahkûm ettiler. Artık onu dünyada kimse kurtaramaz.»

Richelieu'nun tüyleri ürperdi. Papaz, bu hâlin hemen farkına vardı. Yüzünde hafifsey ci bir ifade belirdi. Sâkin bir sesle:

— «Pek yakında, belki de bu birkaç ay içinde Marie de M dicis, Fransa Kral naibesi olacaktır,» dedi. «O zaman Kraliçe'nin etrafında bulunanlar veya kral ölmeden onun hizmetine girebilenler, eğer zeki ve yetenekli kimselerse, elbette ki büyük mevkilere geçeceklerdir. Meselâ, bir kere Concini adlı o İtalyan  arlatanını bekleyen parlak gele e i hiç d   nd n z m ?.. Daha şimdiden onun çevresine bir sürü dalkavu un topland  ını ve kendisine yaltaklanıp durduğunu hiç farkettiniz mi?»

Richelieu hiç sesini çıkarmadan dinliyordu.

Joseph baba, ağır ağır devam etti:

— «Richelieu, nasıl oluyor da siz, ana Kraliçe'nin gözüne girmeye  alı mıyorsunuz?..»

Genç piskopos:

— «Bu hep aklımda...» Dedi. «Ama, ben henüz Kraliçe'ye yakla amayacak kadar küçük ve adsız sansız biriyim. Sonra, çok da gencim... Daha yirmi-beş ya ına bile girmedim. Bir d   nsenize...»

Delikanlı yirmiüç yaşında olduğunu bilmezmi  gibi kendisini yirmibe e kadar yükseltmekten ho lan r görünüyordu. Papaz, bu hâle gülümsemekten kendini alamadı.

Richelieu bu kadar genç olu una fena hâlde kızmı  göründü ve söylendi:

— «Ne haksızlık... Sanki büyük ihtiraslar beslemek, büyük i ler yapmayı düşünmek için mutlaka ihtiyar olmak l zımmı  gibi.»

Sonra birden s kinle ti ve sözlerini cesareti, kırılmış bir edâ ile bitirdi:

— «Concini ha? Onun aracılığıyla Kraliçe'ye

sokulabilirim, değil mi? Ama, o benden çıkar görmezse bana yardım eder mi? Kendisine adamakıllı bir yardımda bulunmalıyım ki bana böyle bir iyilik yapsın... Ne yazık ki şimdiye kadar Concini'ye yararlanacak bir fırsat elime geçmedi?»

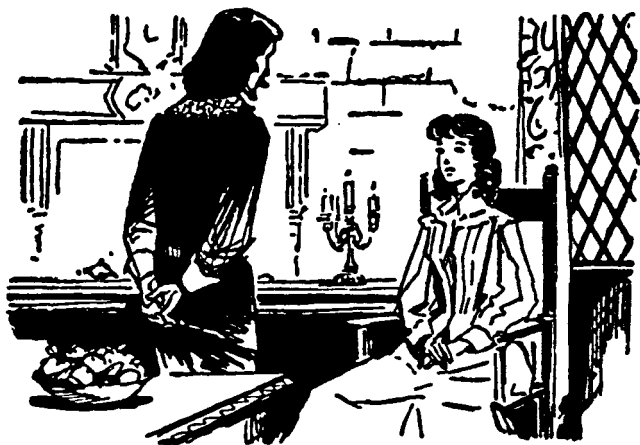
Gözlerinde bir alev yanıp sönen Richelieu, heyecanlı bir sesle devam etti:

— «Ah, hiç değilse, Kraliçe'nin özel papazı olabilsem!.. Bir kere başımı saraya sokabilseydim, benim için ilerlemek ve yükselmek işten bile değildi.»

Joseph baba, delikanlıya eğildi ve onun gözlerinin içine baktıktan sonra, inandırıcı bir sesle söylendi:

— «Richelieu, size, istediğiniz görevi getiriyorum!..»

Yirmiüçüncü Bölüm

RICHELIEU HAREKETE GEÇİYOR!..

Ertesi sabah saat ona doğru, Concini, Louvre sarayına gitmek üzere evinden çıktıktan biraz sonra, Luçon piskoposu da Concini'nin konağına girdi.

Konağın efendisinin, orada olmadığını görünce, çok canı sıkılmış gibi bir tavır takındı. Sinyor Concini ile çok önemli bir mesele hakkında görüşmek istediğini, onu bulamadığına göre, hanımına saygılarını bildirmek dileğinde olduğunu söyledi.

Gerçi Richelieu ile Concini, sarayda birbirlerine sık sık rastlardı ama, ahbap değildiler. Fakat Louvre'de önemli bir mevki elde etmek isteyen piskopos, Concini ile Léonora'nın sarayda büyük söz sahibi olduk-

larını bildiği için ve onlara dayanarak yükselebileceğini tasarlıyor ve kendileriyle ahbaplık kurmak üzere fırsat kolluyordu. Şimdiye kadar öğrendilerine göre, ahbaplık kurmak için Concini'yi seçmesine de pek gerek yoktu. Léonora ile tanışıklığı ilerletirse yeterdi. Çünkü, Concini'nin basit bir âlet ve Léonora'nın da bu âleti, istediği gibi kullanan bir zekâ olduğunu pek çabuk farketmişti.

Bunun üzerine bütün dikkatini ve zekâsını, Léonora ile ilişki kurmaya, kadını kendine âlet etmeye karar vermişti. Sarayda, ne zaman fırsat bulursa Léonora'ya yaranmak için bir bahane icad ediyor, kadının gözüne girmeye çalışıyordu... Öte yandan Louvre'de çevrilen entrikaları da bilmiyor değildi. Bu entrikalar yüzünden sarayda, birbirini yere sermeye çalışan bir sürü zıt grup türemişti. Richelieu bu gruplardan hiçbirine karışmamakla beraber, hiçbirinin ~~karşısına~~ da da görünmüyordu. Birçok casusun ve hafiyenin kaynaştığı ve çeşit çeşit dolapların çevrildiği bu sarayda, tarafsız görünmek epey zor işti ama, Richelieu, parlak zekâsı sayesinde, bunu başarabilmişti.

Hattâ Kral'ın pek yakında öleceği söylentileri çıkıp da Kraliçe'nin bütün Fransa'ya tek başına hâkim olması ihtimali belirince, Concini'nin de yıldızının parlayacağına tamamiyle inanmış bulunan Léonora, kendilerine güvenebileceği saraylıların listesini yaparken, Richelieu hakkında şöyle düşünmüştü: *«Bu adam, şimdilik bizim tarafımızda değil ama, ne vakit istersek, bizimle birlik olur.»*

Richelieu gibi içinden pazarlıklı bir adamın, Concini'nin konağına, Concini orada yokken gelmesi bir tesadüf eseri olabilir miydi? Elbette hayır... Onun amacı, Léonora ile başbaşa ve herkesten gizli olarak konuşmaktı. Bu amaca en uygun zamanda geldiği de kesindi.

Piskopos, konağın hanımıyla görüşmek istediğini haber verince, kendisini hemen Léonora'nın yanına çıkardılar. Richelieu'nun üstünde, bir gün önce, Joseph baba ile konuştuğu sırada giymiş olduğu elbise vardı. Genç adam her hâliyle zarıftı. Şıklığına itina edişi, kendisine bambaşka bir özellik veriyordu. Yakışıklı delikanlı, genel görünüşüyle, kendisini şöyle gözücuyla incelemiş olan Léonora üzerinde çok olumlu bir etki bırakmıştı... Piskopos, bunu hemen farkettti.

Devrin nezaketinin gerektirdiği uzun ve süslü itifat cümlelerini bitirdikten sonra, Richelieu, asıl konuya girerek yumuşak bir sesle:

— «Madam,» dedi, «sizinle böyle başbaşa görüşmeyi arzu ettişimin sebebi, söyleyeceğim şeylerin özellikle Majeste Kraliçe'yi ilgilendirmesidir...»

Léonora, zarif bir tavırla cevap verdi:

— «Sayın piskopos, eğer siz kıymette bir zatla görüşmek zevkini takdirden âciz görünmekten korkmasaydım, size şöyle bir soru sorardım: *'Mademki söyleyeceğiniz şeyler, özellikle Kraliçe'yi ilgilendirmektedir, şu hâlde niçin bana başvuruyorsunuz?'*»

Richelieu, yerlere kadar eğildikten sonra saygılı, fakat çok kesin bir eda ile derhal cevap verdi:

— «Benim gibi basit bir kilise adamının, doğrudan doğruya Kraliçe'ye başvurması, yakışık almaya bilirdi, madam... Bu bakımdan, sizin ona ne kadar bağlı olduğunuzu bildiğim için, zâtülyânıza başvurmayı uygun buldum.»

Léonora, yine anlamamazlıktan geldi:

— «Öyle ama, Kraliçe'ye bağlı olan yalnız biz değiliz ki... Tanrı'ya şükürler olsun, güzel Kraliçe'mizin çevresinde sâdık kulları pervaneler gibi dönüyorlar.»

Richelieu ciddî bir tavırla karşılıklıta bulundu:

— «Doğru, madam... Belki başkaları da Kraliçe'mize sizin kadar sâdıktır. Fakat onlar arasında sizin kadar saygı ve hayranlık beslediğim kimse yok...»

Léonora başını eğerek, yenildiğini belirtti ve gülümseyerek:

— «Pekâlâ... Dediğiniz gibi olsun...» Dedi. «Buyurun, sizi dinliyorum...»

Richelieu bir an düşündü ve ansızın sordu:

— «Fausta adlı bir İtalyan Prensesi tarafından bundan aşağı-yukarı yirmi yıl kadar önce bir yere gömülüp saklanmış olan bir hazineden sözedildiğini hiç duymuş muydunuz?..»

Léonora, hazine lâfını duyar duymaz, kulak kesilmekle birlikte yüzünden hiçbir şey belli etmemeyi de başarmıştı. Richelieu'yu dinlerken gülümseyip duruyordu ama, bu son sözleri duyunca, yapmamak bir kahkaha atarak:

— «Nasıl Mösyö Luçon?» Dedi. «Siz de böyle efsanelere inanır mısınız?»

Richelieu, kesinlikle cevap verdi:

— «Madam, bu hazineler gerçekten vardır. Deliller elimde bulunuyor.»

Léonora kayıtsız bir tavırla söylendi:

— «Diyelim ki öyle olsun... Ama şimdiye kadar bu hazinenin yerinde durduğuna da inanacak değilsiniz ya... Kimbilir şimdi nerelerdedir?»

— «Hayır, Madam! Bu hazine, hâlâ sahibi tarafından saklandığı yerde bulunmaktadır.»

— «Pekâlâ, bunu da kabul edelim. Mademki hâlâ saklandığı yerdedir. Bulun da meydana çıkarın bakalım. Kimbilir, Paris'in veya Paris çevresinin neresindedir. Bulmak kolay iş mi?..»

— «Madam, ben bu hazinenin nereye saklanmış olduğunu da biliyorum.»

Léonora bu sefer artık aldırıışsızlık edemedi. Şaşkınlığını ve merakını saklayamayıp heyecanla sordu:

— «Siz mi mösyö?..»

Richelieu, sâkin bir tavırla cevap verdi:

— «Evet, ben madam... Elimde, bu hazinenin yerini apaçık bildiren belgeler var. Bu bakımdan, hazinenin nerede aranması gerektiğini noktası noktasına biliyorum. İşte ben size, Kraliçe'ye vermeniz için, bu belgeleri getiriyorum!»

Piskopos bu sözleri söylerken, Léonora'ya dörde katlanmış bir kâğıdı uzatmıştı, kadın o derece şaşırmıştı ki kâğıdı âdetâ kaparcasına aldı.

Fakat bu zeki İtalyan kadını heyecanına gem vurmakta ve kendini çabucak toparlamakta gecikmedi. Sâkin ve soğukkanlı bir tavır takınarak kâğıdı yavaş yavaş açtı ve dikkatle okudu...

Bu kâğıt, Joseph babanın, Acquaviva ile Parfait Goulard önünde okuduğu lâtince yazının fransızca tercümesiydi.

Léonora bir yandan kâğıdı okurken bir yandan da düşünüyordu:

«Bu ne demek? Nasıl oluyor da bu kâğıt genç piskoposun eline geçiyor? Delikanlı neden götürüp bu değerli belgeyi başka birine vermiyor da bana veriyor? Böyle bir belge sebepsiz, karşılıksız verilir mi?»

Léonora, kâğıdı okumayı bitirip başını kaldırdıktan sonra ciddî ve sâkin bir edâ ile sordu:

— «Doğru... Kâğıtta herşey açıkça yazılı... Bu kâğıdın elinize nasıl geçtiğini sorabilir miyim?»

Richelieu umursamaz bir tavırla omuz silkti:

— «Bunun önemi var mı, madam? Yeter ki kâğıtta verilen bilgiler gerçek ve açık olsun... Sizin için önemli olan bu değil mi?»

— «Doğru, haklısınız... Fakat bir mesele var: Bu hazine bize ait değil... Bunu ne hakla kendimize mal edebiliriz? Böyle bir şey bir çeşit hırsızlık olmaz mı?»

Kadın bunları söylerken genç piskoposun gözlerinin içine bakmıştı...

Richelieu, ağırbaşlı ve vakur bir tavırla:

— «Madam,» dedi, «ben din adamıyım. Size kötü tavsiyelerde bulunmama imkân yoktur. Kaldı ki ben bir asîlzâdeyim, madam... Bir asîlzâde çirkin bir harekette bulunamaz. Bu hazine artık Kral'ın malıdır. Çünkü yirmi yıldan fazla bir zamandır Kral'ın topraklarında bulunuyor. Bundan başka, hazinenin sahibi Prenses Fausta da ölmüştür. Ya da akla hayâle sığmayacak derecede zengin olduğu için, bu hazinedeki milyonları asla önemsemeyecek bir kimsedir... O, bunları oğluna bırakmıştı ama, bu çocuk da kaybolmuş ya da ölmüş bulunuyor. Çünkü beşikte bir çocukken sır oldu. O zamandan beri de kendisinden bir haber alınamadı. Bütün bunlar göz-önünde tutulursa, bu definenin tamamen Kral'a ait olduğu daha kesin bir şekilde meydana çıkar. Fakat hazinenin saklı bulunduğu yeri gösteren ben de, hiç şüphesiz bir pay istemek hakkına sahibim, madam...»

Ve sonra, zarif ve hafifseyici bir edâ ile ilâve etti:

— «Fakat ummak isterim ki bu hakkımı hiçbir vakit istemeyeceğime inanmak lütfunda bulunursunuz. Richelieu verir ama, asla almaz, madam...»

Léonora, yavaşça başını sallayarak söylendi:

— «Yüce ruhlu bir insan olduğunuzdan zerrece şüphem yok... Fakat mösyö, mademki sizce bu ha-

zine Kral'ın malıdır, neden bu kâğıdı her zaman ve her yerde harıl harıl para arayan Hazine Bakanı Mösyö de Rosny'e götürmediniz?..»

Richelieu, kadının gözlerinin içine bakarak, kelimelerin üzerine basa basa cevap verdi:

— «Ben bu belgeyi istediğim gibi kullanabilirim, madam... Bu kâğıdı yakmak veya yırtıp atmak elimdeydi. Öyle bir şey yapmış olsaydım, bir daha kimse-
nin hazineyi bulmasına imkân kalmazdı. Kral, nihayet Kral'dır. Hattâ diyebilirim ki büyük bir Kral'dır. Kanımı son damlasına kadar onun için akıtabilirim. Gücüm, aklım, Tanrı'nın bana vermek lütfunda bulunduğu bir parça zekâm, bütün bunların hepsi, Kral'ın emrindedir, madam... Ancak, ben bu kâğıdı Kral'a değil de, Kraliçe'ye getirdim. Kendisini mutlu etmeye gücüm yetmez ama hiç değilse bir servetle teselli etmek istedim. Şimdi söyleyin bana, madam... Eğer bu serveti onun adına reddedecek-
seniz, yemin ederim ki bu kâğıdı derhal gözünüzün önünde yakacağım. Çünkü bu hazineden ancak Kraliçe'nin yararlanmasına karar verdim.»

— «Yok canım, mösyö... Amma da yaptınız haa! Ben. sizin bu kadar yüksek kalplilikle verdiğiniz şeyi reddedemem doğrusu... Bu kâğıdı Majeste Kraliçe'ye elimle vereceğim. Kâğıdı kimden aldığımı söyleyeceğim ve bana söylemiş olduğunuz o asîlâne sözleri kendisine tekrar edeceğim. Kraliçe'nin, kendilerine güvenebileceği sâdık taraftarlarını tanıması lâzımdır. Emin olunuz ki Kraliçe'nin, sizi herhangi bir delikanlı gibi değil, fakat gerçekte olduğunuz gibi; zeki, yetenekli ve büyük işler başaracak çapta bir adam olarak tanıması için elimden gelen herşeyi yapacağım...»

Ve gülümseyerek ilâve etti:

— «Gelelim bu kâğıda... Bunu kabul veya red-

detmek Kraliçe'nin bileceği iştir. Ama. ~~kesinlikle~~ söyleyebilirim ki Majeste bunu kabul ~~edecektir~~...

Richelieu, bu konuşmadan pek memnun ~~kalma~~ mıştı... Kâğıda karşılık, iltifatlar ve övgülerle dolu, şükran ve minnet ifade eden sözler bekliyordu. Halbuki, karşısındaki kadın, umduğunu vermemişti. Akılları durduracak büyüklükle bir servetin ~~anah~~ tarı olan bu belgeyi kabul ederken bile genç piskopo- sa büyük bir lütuf gösteriyormuş gibi bir tavır ~~takın~~ mıştı. Öte yandan, bu hazine karşılığında açık ~~seçik~~ ne vaadetmişti ki?.. Hemen hemen hiçbir şey! Oysa piskoposun beklediği bu değildi.

Richelieu, kendine gayet hâkim olmasına rağmen, soğuk, hattâ alaycı bir edâ ile şu sözleri söylemeden edemedi:

— «Umarım ki Majesteleri bunu ~~kabul etmek te~~ nezzülünde bulunurlar... Fakat ben bundan böyle size bu on milyonluk (bu rakamı söylerken ~~hecele~~ rin üzerine özellikle bastı ve bağışladığı servetin öne- mini belirtmek istedi) define hakkında bazı tavsiye- lerde bulunmak zorunda olduğumu da hissediyor- um.»

Léonora hep o ilgisiz tavrıyla söylendi:

— «Buyurun... Sizi dinliyorum, mösyö...»

İçinden de düşünüyordu: «Şimdi gözümü açmam lâzım. Asıl istediklerini şimdi söyleyecek herhalde. Eğer çok fazla bir şey istemezse anlaşıyoruz. Doğru- su bu hazine, bazı fedakârlıklara değer.»

Richelieu, bir taraftan sözüne devam ediyordu:

— «Bana bu kâğıdı nereden bulduğumu sormuş- tunuz. Ben de size, işin bu tarafının o kadar önemli olmadığını söylemiştim. Fakat şimdi size bunu da söyleyeceğim madam... Çünkü bu ~~nokta~~yı bilmeniz lâzımdır. Bu kâğıt Bertille de Saugis adlı bir genç kıza aittir.»

Léonora, irkilerek mırıldandı:

— «Bertille mi? Bu ad bana yabancı gelmiyor? Fakat Saugis'i hiç duymamıştım. Kimmiş bu Bertille Saugis?»

Richelieu gülümseyerek cevap verdi:

— «Bertille, Arbrec-Sec Sokağı'nda oturan ve Kral'ın kendisine fazlaca düşkün olmasından ötürü, sarayda büyük dedikodular uyandırmış olan bir genç kızın adıdır.»

Léonora beyninden vurulmuş gibi sendeleyerek düşündü:

«Tamam, tamam!.. Bu, Concini'nin sevdiği ve kaçırıp Rats Sokağı'ndaki eve kapattığı kız... Muhakkak odur. Acaba piskopos bana, öcümü almak imkânını mı verecek? Eğer öyleyse, dile benden ne diler sen Richelieu. İstikbalin temin edilmiş demektir.»

Sonra yüksek sesle ilâve etti:

— «Haa, anladım... O kız demek... Ee, devam edin bakalım. Ne diyordunuz?»

— «Diyorum ki, size verdiğim kâğıt, bu genç kıza aittir, madam. Kesinlikle bilmiyorum ama, sanıyorum ki kendisinde bu kâğıdın kopyaları da vardır. Herhalde bu genç kız, bu kâğıdın içinde yazılanları en aşağı bizim kadar biliyordur. Hattâ bizden çok daha fazlasını bilmesi mümkün. Bu genç kız, şüphesiz tek başına hiçbir tehlike teşkil etmez. Ama, onun delicesine âşık olduğu bir serseri var. Korkunç bir haydut... Eğer genç kız ona definenin yerini haber verirse, o zaman iş sarpa sarabilir. Çünkü bu haydut kendi gibi serserileri bir araya toplar da bir çete kurup hazineyi ele geçirmeye kalkışabilir. O zaman durum çok fena olur.»

Léonora, kararlı bir edâ ile cevap verdi.

— «Öyleyse, genç kızın bu serseri ile buluşması-
na engel olmamız gerekir. Ben bu işi üstüme alırım.»

Richelieu sâkin bir tavırla devam etti:

— «Ben yarım yamalak iş yapmaktan hoşlan-
mam. Onun için de genç kıza şimdilik tehlikesiz ha-
le getirmenin çaresine baktım ve kendisini pek emin
bir yere hapsettirdim.»

Léonora heyecanla bağırdı:

— «Ne söylüyorsunuz? Sahi mi?»

Richelieu, kadının bu aşırı heyecanına şaşığını
belli etmeksizin tekrarladı:

— «Evet, madam... Bu genç kıza kaçtırtım ve
sevgilisinin bulamayacağı bir yere hapsettirdim.»

Sonra kadının garip bir hareket yaptığını görünce
hemen ilâve etti:

— «Merak etmeyin, madam, kendisini öldürtme-
dim.» «Ama, onu ölmüş de sayabilirsiniz. Hattâ öl-
seydi, belki hakkında daha hayırlı olurdu.»

Léonora'nın heyecanı gittikçe artıyordu. Dedi ki:

— «Bahsettiğiniz bu genç kızın Arbres-Soc Soka-
ğı'nda oturan ve Kral'ın vurulduğu genç kız oldu-
ğundan emin misiniz?..»

Hâlâ bu heyecanın sebebini anlamayan piskopos:

— «Tamamen, madam,» dedi.

— «Demek kendisini emin bir yere hapsettirdi-
niz, öyle mi?»

— «Evet, emin bir yere hapsettirdim, madam...»

Léonora, patlarcasına atıldı:

— «Buna imkân yok, mösyö!..»

Richelieu, kesin bir edâ ile konuştu:

— «Madam, bu genç kız, dün sabah, sevgilisi Yi-
ğit Jehan tarafından Dük d'Andilly'in evine götür-
rölmüştü. Şimdi de benim emrimle oradan kaçırıl-

miş ve Montmartre Manastırı'na kapatılmış bulunuyor.»

Richelieu bunları söylerken, Léonora düşünüyordu:

«Evet, mesele gayet açık... Hem ne diye yalan söylesin? Benim bu genç kızla ilgilenmemin sebebini bilmiyor. Bilemez de... Demek ki Jehan, nasıl olduy-
sa, sevgilisinin Concini tarafından kaçırıldığını haber
aldı ve kızı onun elinden kurtardı. Sonra da herhal-
de kendisini, akraba veya ahbablarından olan Dük
d'Andilly'in evine götürmüştür. Vah zavallı Concini.
Yine yaya kaldı.»

Léonora bunları düşündükten sonra yüksek sesle dedi ki:

— «Demek bu kızı hapsedtirdiniz... Doğrusu, pek yerinde ve övülmeye değer bir iş yapmışsınız. Bize, ne büyük bir hizmette bulunduğunuzu imkânı yok tahmin edemezsiniz. Size çok şey borçluyuz, Richelieu... Benden ne dilerseniz dileyin... İsteyeceğiniz şey, ne olursa olsun, yerine getirilecektir...»

Richelieu, kadındaki bu değişiklikten hiçbir şey anlamamıştı. Yalnız, bir nokta gözünden kaçmamıştı. Léonora sözlerinde gayet samimî görünüyordu ve artık kendisiyle işbirliği yapmaya kararlıydı. Kadının verdiği sözden dönmesine imkân olmadığını hissediyordu ve yine hissediyordu ki Léonora'nın, kendisine, büyük bir hizmet yaptığını söyleyişinde karanlık ve belki de müthiş bir gerçek gizliydi. Bu gerçeğin ne olabileceği hakkında en ufak bir tahmin yürütemiyordu. Hem zaten işin o yanı pek umurunda da değildi. Şimdi kendisi için asıl önemli olan şey, istikbali konusunda attığı adımdı...

Bu yüzden, sevincini gizlemek için derin bir saygıyla eğildi.

Léonora ise birdenbire sordu:

— «Peki ama, mademki bu genç kız ~~zaten~~ kapatılmış bulunuyor ve kurtarılmasına imkân yoktur. O hâlde neden çekiniyorsunuz?»

Genç piskopos hafifçe gülümseyerek cevap verdi:

— «En kötü ihtimali bile gözönünde bulundurup ona göre davranmak lâzımdır, madam. Söylentilere bakılırsa, bu yiğit Jehan dedikleri adam, çok tehlikeli biri. Ya genç kızın nerede olduğunu öğrenir de kendisini kurtarmaya kalkışırsa?..»

— «O hâlde bu ihtimali de önlemek için ikisinden de kurtulmanın çâresine bakmak lâzım... Bunu mu söylemek istiyorsunuz?..»

— «Evet, bunu söylemek istiyorum, madam. Genç kız elimizdedir ama, delikanlının henüz serbest bulunduğunu unutmamalıyız. Ondan çekinmemiz lâzım. Size haber veriyorum madam. dikkat edin. Mücadele pek çetin olacaktır. Bu serseri yolumuzun âcüne çıktıkça, teşebbüsünüzde muvaffak olabilmeniz çok zorlaşacaktır. Böyle bir zorlukla karşılaşmaktansa, onu şimdiden ortadan kaldırmak çok daha yerinde olur, madam.»

Léonora, müthiş bir soğukkanlılıkla:

— «Orasını hiç merak etmeyin,» dedi. «O delikanlı da, genç kız da, bizim için tehlikesiz hâle getirilecektir. Ben ne yapacağımı bilirim. Neyse, şimdi bunları bırakalım da, biraz da sizden bahsedelim. Siz Majeste Kraliçe'ye unutulması imkânsız, büyük bir hizmette bulunuyorsunuz. Böyle bir hizmet karşılıksız kalmamalıdır. Söyleyin bana, bir dileğiniz var mı?»

Richelieu, hiç beklemeden:

— «En büyük dileğim, Kraliçe'nin özel rahibi olmaktır!»

Léonora, samimî bir hayretle sordu:

— «İstedığınız bu kadar mı?»

Genç piskopos, esrarlı bir gülümsemeyle cevap verdi:

— «Ben sandığınız kadar haris bir adam değilim. Bu mevki, beni mutlu etmeye yetecektir.»

İçinden de şöyle diyordu: «Şimdilik bu kadarı bana yeter. Üst tarafı benim işim olsun.»

Léonora zarif bir tavırla:

— «Pekâlâ! Öyle olsun!» Dedi. «Yarın bu kâğıdı Kraliçe'ye verirken tayin emrinizi de imzalatacağım! Artık Kraliçe'nin özel rahibi olduğunuzu, size şimdiden müjdeleyebilirim!..»

Richelieu, tekrar derin bir saygıyla eğildi ve Léonora Concini'nin eline, minnetini belirten bir öpücük kondurdu...

CONCINI'NİN OYUNU

Yiğit Jehan, Concini'yi terkedip odadan çıktığı vakit, herifin arkasından geldiğini sezmişti ama hiçbir şeyden şüphelenmemişti. Zaten canını güç belâ kurtardığına sevinmesi gereken İtalyan'ın, hemen aynı anda, yine alçakça bir tuzak hazırlayabileceği nereden aklına gelirdi ki?.. Concini'nin, ardından acele acele geldiğini gören Jehan, herifin, uşaklarını kurtarmaya koştuğunu sanmıştı...

Fakat tam merdivenin son basamağını ineceği sırada, birdenbire döşemenin, ayaklarının altında kayıverdiğini hissetti. Tutunabilmek için içgüdüyle kollarını uzattı ve bir çığlık attı...

Boşlukta pek kısa bir an uçtuktan sonra, çok sert bir şekilde yere düştüyse de hiçbir tarafına bir şey olmadı.

Bir saniye kadar, şaşkın bir hâlde olduğu yerde kalakaldı. Sonra, bir sıçrayışta ayağa fırlayıp, öfke-den çılgına dönmüş bir hâlde, İtalyanca olarak haykırdı:

— «Ah namussuz alçak!.. Elime geçersen ciğerlerini söküp kafanı ezeceğim!.. Yüreğin varsa, şuraya iniversene, ödle herif!..»

Floransa'lı Saëtta'nın kaçırıp büyüttüğü Yiğit Jehan, İtalyancayı da ana dili gibi iyi konuşuyordu. Öte yandan, yine Floransa'lı olan Concini ile karşılaştığı zaman, İtalyanca konuşmayı tercih ederdi. Bu yüzden, az önce savurduğu tehditler, ağzından pek tabii olarak İtalyanca çıkmıştı.

Fakat bu seslenişe hiçbir cevap alamadığı gibi,

kendi söylediği sözlerin yankısından başka bir şey duyamadı. Sustu... Çevresine bakındı. Bulunduğu yer, zifiri karanlıktı. Sonra birden, buraya düşerken, kolunun altına sıkıştırdığı kutunun fırlamış olduğunu farketti.

Bu kaybın verdiği büyük endişeyle etrafını araştırmaya koyuldu... Kutuyu çabucak buldu. Fakat kutunun kapağı açılmış, içindeki kâğıtlar ve anahatarlar, etrafa yayılmıştı. Hemen hepsini toplayıp, yerine yerleştirdi ve kâğıtlardan bazılarının daha uzaklara fırlamış olması ihtimalini hesaba katarak, dört bir yanı karış karış aramaya koyuldu. Fakat başka bir şey bulamadı.

Kaybettiklerini eksiksiz bulduğuna kanaat getirdikten sonra pelerinini katlayıp bir duvar dibine yerleştirdi. Kutuyu da üstüne koydu.

Şimdi artık sıra kendi durumunu düşünmeye gelmişti. Ne biçim yerde bulunduğunu anlamaya çalıştı.

İlk olarak, burada eşya namına bir şey bulunmadığını farketti. Bulunduğu yer, o kadar tamtakırdı ki üstüne uzanabileceği bir ot yığını bile yoktu. Burası, Seine Nehri'ne yakın olması dolayısıyla son derece rutubetli, dört duvardan ibaret, karanlık bir hücreydi.

Hücrenin boyu topu topu beş adım, genişliği ise dört adımdı. Mezar kadar karanlık olan bu yere ışık sızdıracak en küçük bir delik bile yoktu. Ağır, pis kokulu, boğucu bir hava, burayı büsbütün dayanılmaz bir hâle getiriyordu...

Yiğit Jehan nihayet bir kapı buldu!..

Bu kapıyı uzun uzun inceledi. Bu kalın, demir kapının kilidi filân yoktu. Anlaşılan, dış tarafta bulunan sürgüler, kapıyı kapalı tutmaya yetiyordu.

Bu araştırmalar, Jehan'a, buradan çıkmanın im-
kânsız olduğunu göstermişti. Böyle olmasına rağmen
kapıyı epey bir zaman tekmeledi. Yumruklayıp
omuzlayarak zorlamaya çalıştı. Bu işe o kadar uzun
süre devam etti ki sonunda yorulup bitkin düşerek,
uğraşmaktan şimdilik vazgeçti.

Bütün geceyi ayakta geçirmişti. Binbir macera
ve heyecandan yorgun düşmüştü. Beri yandan açlık
ve susuzluk da canına işlemeye başlamıştı...

Gidip pelerininin üzerine çöktü. Gayet sâkindi
ama, bu kadar sâkin oluşuna kendisi de hayret etmi-
yor değildi. Kendinde büyük bir değişiklik hissediy-
yordu... Âdetâ bambaşka bir insan olup çıkmıştı.
Kendi kendine, yirmidört saat önce böyle bir tuzağa
düşmüş olaydı, başına geleni bu kadar soğukkanlılık-
la karşılayamayacağını söylenip duruyordu. Kızgın-
lığından kudurmuşa dönecek, durmadan kapıyı tek-
meleyip yumruklayacaktı!.. Düşünceli bir tavırla
kendi kendine mırıldandı:

*«Sanki böyle yapmakla elime ne geçecekti? Hiç!
Ama, doğrusu insan, ne kadar değişirmiş!..»*

Bütün bir geceyi, babası Pardaillan'la birlikte ge-
irmişti. şövalye'nin onu ne derece büyülemiş oldu-
đunun farkında değildi. Yine bunun gibi artık nişan-
lısı gözüyle baktığı genç kızla yaptığı tatlı ve heye-
canlı konuşmanın, kendisini ne kadar etkilemiş ol-
duğunu sezemiyordu.

Bu değişik ruh durumu içinde bütün soğukkanlılı-
đını ve sâkinliğini koruyan Jehan, zindanın ortasına
kp düşünmeye koyuldu:

*«Concini bana ne yapabilir? Para ile tuttuğu ser-
serilerden birkaçını üstüme saldırtır, öyle mi?.. Ha-
yır, bunu yapamaz. Çünkü yanımda silâh bulundu-
đunu ve mezbahadaki bir koyun gibi boğazlanmaya
razı olmayacağını bilmektedir... Herhalde o beni bu-*

rada açlıktan ve susuzluktan ölmeye terkedecektir. Ama, yanımda şu hançer varken kendi kaderimi kendim tayin edebilirim. Açlığa ve susuzluğa dayanamayacak hâle gelirim, bir hançer darbesiyle hayatıma son veririm!..»

Sonra başını avuçlarının arasına alıp düşünmeye devam etti:

«Concini bu zaferin tadını çıkarmak isteyecektir. Bana hakaret etmek için mutlaka gelecektir. Ben onu bilirim. Eğer bu kapıyı açmak gafletinde bulunursa avucumun içine girdi demektir. Beni pek fazla bekletmese bâri... Açlıktan midem bulanmaya, susuzluktan gırtlığım yanmaya başladı. Ama şimdilik bunları düşünmemeliyim. Concini'de, hiç de misafirsever bir adam hali yok. Fakat, Allah kısmet ederse ben bunun acısını, ondan kat kat fazlasıyla çıkarırım. Şimdilik madem ki yiyecek, içecek bir şey yok. Hiç olmazsa uyuyalım bâri. Gerçi yatağım da hiç yumuşak değil ama, ne yapalım, sağlık olsun! Herhalde bu yıl, kuru ot da pek pahalı olacak ki Concini buraya bir demet olsun koydurmamış...»

Yiğit Jehan uyumaya karar verdikten sonra pelerini sarındı. Bir köşeye, ıslak taşların üstüne uzandı. Beş dakika geçmeden derin bir uykuya dalıp gitmişti...

CONCINI'NİN YENİ PLANI

Concini, karısı Léonora'dan çok daha önce konağa dönmüştü. Bütün gece, bir saat uyuyabilmiş, fakat bu kısa uyku, bütün yorgunluğunu gidermeye yetmişti...

O gün bütün zamanını endişe içinde geçirdi. Léonora, birdenbire söze başlayacak ve ona herşeyi bildiğini söyleyiverecek diye ödü kopuyordu. Fakat hayır. Karısı hiçbir şey söylemedi. Concini, kadını sürekli olarak göz ucuyla tetkik etti. Léonora, gayet tabii ve sâkin görünüyordu. O hâlde hiçbir şeyden haberi yok demekti. Concini bu sonuca varınca rahatladı.

Nihayet aklına Yiğit Jehan geldi. Bu sırada, yazhanesinde yalnız bulunuyordu. Delikanlı aklına gelince, bütün odayı çınlatan gevrek ve korkunç bir kahkaha atarak söylendi:

«Yiğit Jehan'ın şimdi ne hâlde bulunduğunu, doğrusu bilmek isterdim!..»

Sonra delikanlıya ne çeşit bir işkence uygulamak gerektiğini düşünmeye koyuldu. Arada sırada, yediği tokat aklına geliyor, elini yanağına götürüyor, aynaya bakıp yüzünü seyrediyordu. O zaman dişlerini gıcırdatıyor, öfkesinden köpürerek söyleniyordu:

«Hayır... Yüzümden hiçbir şey belli olmuyor. Fakat ben o tokadı unutacak değilim. Öcümü alıncaya kadar bu asla aklımdan çıkmayacak...»

Yanağına inen müthiş şamar hatırına geliyordu. Şimdi avucunda bulunan düşmanını düşüne düşünce, nihayet onu gidip görmek ve onu yakalamış ol-

manın verdiği zevki, onun karşısında çıkarmak arzusuna kapıldı.

Gecenin geri kalan saatlerinde bu düşünceyi kafasında evirdi, çevirdi. Nihayet sabah olunca kararını verdi:

«Ne olursa olsun, gidip onu görmeliyim. Doğrusu, böyle bir zevkten kendimi mahrum edemem. Lovre'den döner dönmez hemen oraya gitmeliyim.»

Ve öğleye doğru bir bahane uydurarak konaktan çıktı.

Karısından çok çekiniyordu. Bu yüzden, dosdoğru Rats Sokağı'na gidemedi. Epeyce dolaştı. Arasıra, birdenbire başını geriye çevirip bakmak suretiyle, kendisini bir kimsenin takip edip etmediğinden emin olmaya çalıştı. Arkasında dikkatini çekebilecek hiçbir şey göremeyince, peşine düşmüş bir casus varsa bile, adamı şaşırtmış olduğuna kanaat getirdi. Bunun üzerine adımlarını hızlandırdı. Belki yüzüncü defa olarak, Jehan'ın kimbilir ne feci bir hâlde bulunduğunu tatlı tatlı hayâl etti.

Aslında merak ettiği Jehan değildi. Boyuna Bertille'yi düşünüyordu. Kıskançlık, içini kemiriyordu. Genç kızın, kendisi gibi sarayın en zarif ve yakışıklı, aynı zamanda en asil erkeklerinden birine parasız pulsuz bir serseriye tercih etmesi kanını kurutuyordu.

Demek Bertille, Yiğit Jehan'ın sevgilisiydi öyle mi? Bu gerçeğe gittikçe inanıyor, inandıkça da genç kıza karşı duyduğu arzu alevleniyordu. Şimdi onu, eskisinden daha fazla istiyordu. Neye mal olursa olsun, bu kızı eline geçirecekti. Acaba şimdi neredeydi? Bu serseri herif acaba kızı nereye saklamıştı? Onu muhakkak bulması lâzımdı. Bir kere eline geçirirse, dünyada hiçbir kuvvet artık bu kızı ondan kurtaramayacaktı.

Oysa Bertille'nin şimdi nerede bulunduğunu kimse Jehan'dan daha iyi bilemezdi. Şu hâlde en çıkar yol, bunu ondan sormak değil miydi? Bu şüphesiz budalaca bir düşünceydi. Fakat Concini'nin genç kıza sahip olmak arzusu o kadar şiddetliydi ki, artık kendisinden doğru dürüst bir muhakeme beklemeye imkân yoktu.

İşte Concini, kendi kendine açıkça itiraf etmemekle beraber Rats Sokağı'na, özellikle Bertille'nin şimdi nerede bulunduğunu öğrenmek arzusuyla gidiyordu. İstedliğini nasıl öğreneceği hakkında hiçbir fikri yoktu. Ama, bu işi biraz kurnazlık, vaat veya tehditle başaracağından emindi.

Jehan'a servet ve hürriyet teklif edecekti. Delikanlı, bunları reddedecek kadar da budala değildi ya... Bir kız için bu kadar şey, reddedilir miydi? Delikanlı bu teklife seve seve razı olacaktı. Concini, bir kere öğreneceğini öğrensin, ondan sonra Jehan servet ve hürriyet yerine hava alırdı.

*

Aradan geçen zaman içinde, Jehan epeyce uyumuştı. Hem de deliksiz bir uyku çekmişti. Uyandıktan sonra hem vakit geçirmek, hem de gittikçe daha şiddetle etkisini hissettirmeye başlayan açlık ve susuzluğunu unutmak için yeniden kapıyı zorlamaya başladı. Fakat az sonra bu işten bir sonuç alamayacağını kestirerek vazgeçti.

Soğukkanlılığını hâlâ kaybetmemişti. Kendinden fazla Bertille'nin kutusuna önem veriyor ve kendini, bu değerli kutuyu korumakla görevli sayıyordu. Onun için, kutuyu kendinden fazla düşünüyordu. Sanki burada birisi gelip de çalabilirmiş gibi, kutuyu pelerininin içinde saklıyordu...

Hem vakit öldürmek, hem de biraz hareket etmiş olmak için hücrede dolaşmaya ve bir yandan da düşünmeye koyuldu:

«Acaba kaç saat uyudum? On saat kadar oldu mu?.. Olduysa, epey uyumuşum demektir. O hâlde bir günden biraz daha az zamandan beri buradayım. Doğrusu Concini bu sefer bana pek mükemmel bir tuzak kurdu ve ben de âdetâ gözlerim kapalı, aptalcasına bu tuzığa düştüm. Bu bana ders olsun. Benim gibi budalaya da az rastlanır. Concini gibi adamın karşısında ihtiyatlı hareket etmeyenlerin sonu böyle olur işte... Eh, elbette bu dersten gerektiği gibi yararlanacağım. Ama, bu dersin bana ancak buradan kurtulduğum takdirde faydası olabilir. Halbuki buradan kurtulmak da imkânsız denilecek kadar zor... Ne olursa olsun, ümidimi kaybetmemeliyim. Concini'nin eninde sonunda geleceğinden şüphem yok. Ama, gelmeden önce benim açlıktan ve susuzluktan bitkin bir hâle düşmemi bekleyecektir. Onun için, herhalde bugün gelmez. Ancak yarın veya öbür gün gelir. O zamana kadar da sabrederiz, ne yapalım?»

Gözlerinde kurnaz bir ışıık belirerek söylendi:

«Mesele herifi korkutabilmekte... Öte yanı kolay.»

Yiğit Jehan'a yıl kadar uzun gelen, sinir bozucu saatler birbirini takip etti. Concini, bir türlü görünmek bilmiyordu. Yavaş yavaş, Jehan'ın soğukkanlılığı da kayboluyor, yerini gitgide sabırsızlık ve öfkeye bırakıyordu. Öte yandan açlık ve susuzluğu da dayanılmaz bir hâl almıştı.

Yavaş yavaş fikrini değiştirmeye, Concini'nin artık gelmeyeceğine kanaat getirmeye başlamıştı ki birdenbire tavandan gelen hafif bir gıcırtı duydu. Hemen, kutuyu sardığı pelerinine baktı. Karanlığa alışan gözleri, pelerinin, hücrenin bir köşesinde, koy-

duğu gibi durduğunu farketti. O zaman gözleri sevinçten parlayarak, başını tavana kaldırdı.

Demir kafesle örtülü küçük bir delikten zayıf bir ışık sızıyordu ve bu kafesin üstüne eğilmiş bir baş görünüyordu. Bu baş, Concini'den başka kimin olabilir? Jehan, çılgın bir sevinçle düşündü:

«Nihayet geldi işte!.. Artık kurtuldum demektir!»

Hemen kendini toparladı. Gözlerini küçük deliğe dikerek alaylı bir sesle bağırdı:

— «Ooo... Merhaba Concini! Yukarıda ne yapıyorsun öyle? Buraya gelsene. (Bir kahkaha attı) Ha, öyle ya... Kılıcım yanımda. Bunu düşündükçe korkudan sapır sapır titriyorsundur tabii. Zaten lüzumundan fazla ihtiyatlı bir adam olduğunu bilirim. Sözün gelişi, sen buna ihtiyat dersin, ben de ödlelik derim. Sen ancak kendini korumaktan âciz, zayıf kadınlara saldırdığın zaman cesurlaşırsın. Hoş, o zaman bile bir sürü uşağın ve parayla tutulmuş adamların yardımına ihtiyacın oluyor ya...»

Concini ses çıkarmıyordu. Belki de duymamıştı. Kafası o kadar meşguldü ki... Aslında çok basit olan şu soruyu ne şekilde soracağını tasarlıyordu: *«Genç kıızı nereye götürdün?»*

Jehan daha dokunaklı ve küçümseyici bir sesle yeniden konuşmaya koyuldu:

— «Ziyaretime geleceğini önceden bildirseydin ya... Sana bu kadar korku veren bu kılıcı kullanmayacağıma dair söz verirdim. Senin gibi ödleklere karşı kılıç kullanmaya ne gerek var? Tokatla tekme senin neyine yetmez?»

Bu sefer Concini duymuştu. Jehan'ın, vaktiyle suratına indirdiği şamarı kasteden bu sözlerini işitince hiddetinden köpürdü:

— «Seni kuduz köpek seni! Seni pis domuz yavrusu seni! Seni...»

Jehan alaycı bir kahkaha atarak herifin sözünü ağzına tıktı:

— «Hah! Hah! Hah!.. Bana baksana, Concini! Bunlar, sana yakışan sıfatlar. Onları neye başkaları için harcıyorsun? Vah zavallı! Beni korkudan ödü kopmuş ve bitkin bir hâlde göreceğini mi umuyordun? Yaptığın işin keyfini mi çıkarmak istiyorsun? Niçin dut yemiş bülbül gibi susuyorsun? Söylesene... Nasıl olsa yanına gelemeyeceğim!»

Bu sözler, Concini'ye, birdenbire buraya ne maksatla gelmiş olduğunu hatırlattı. Yüreğini yakan öfkeyi yendi ve tehdit dolu bir edâ ile söylendi:

— «Bak Jehan! Burada, açlıktan ve susuzluktan gebereceksin!»

Jehan, eliyle kılıcının kabzasına vurdu ve aynı alaycı tavırla:

— «Açlıktan ve susuzluktan ölüp ölmek benim elimde...» Diye bağırdı.

Concini tehdidine devam etti:

— «Ne demek istediğini anlıyorum. Fakat, senin ayaklarının dibine, içi uyutucu bir gazla dolu ufaklık bir cam küre atarsam, o küre kırılıverir. O zaman sen, hemen derin bir uykuya dalıverirsin. Bu uyku sırasında da bütün silâhlarını alırsın. O zaman yine senin için seçtiğim ölümle ölmek zorunda kalırsın!..»

Bir an sustuktan sonra sözlerine şunları ekledi:

— «Açlık ve susuzluktan ölmek çok korkunç!.. Ne acılar çekeceksin!.. Günlerce, haftalarca kıvrıracaksın... Sen genç olduğun için en aşağı yirmi gün bu işkenceye katlanabilirsin. Hattâ belki de bir ay veya daha fazla dayanırsın. Başına neler gelecek,

bir düşün. Belki de delireceksin. Açlığa mahkûm edilenler, bazan kendi kollarını ısırıp parçalar koparır ve yerlermiş. İşte seni bekleyen son da bu, Yiğit Jehan. Ama, merak etme, ben yine iyi adamımdır. Seni yalnız bırakmam. Arada sırada görmeye gelirim, acı ve işkence içinde kıvrınmanı seyrederim. Hah! Hah! Hah! Nasıl?.. Senin şu tokatla tekmeni, lâayık olduğu fiyatla ödüyorum değil mi?»

Concini, gittikçe hiddetleniyordu. Nihayet dişlerini gıcırdatmaya, ağzından köpükler saçmaya başladı. Jehan, herifin yüzünü belli belirsiz görebiliyordu ama, ne hâlde bulunduğunu tahmin edemiyordu. Çok cesur olmasına rağmen, vücudunu bir dehşet ürpertisi sardı. Fakat onun da Concini'nin olduğu gibi kendine göre bir plânı vardı. Concini kendi plânını uygulamadıkça, Jehan için ümitsizliğe kapılmanın yeri yoktu. Delikanlı, bu düşünceyle hemen kendini toparladı ve bütün soğukkanlılığını elde etti.

Concini, Jehan'm ses çıkarmadığını görünce, korktuğunu sandı ve asıl maksadını açıklama vaktinin geldiğine hükmetti. Hemen, ümittten titreyen bir sesle söze koyuldu:

— «Şimdi beni dinle, Jehan!.. Eğer istersen, buradan serbest çıkmak da senin elindedir. Hattâ istersen, ben kendim inip sana kapıyı açacak ve seni dışarıya çıkaracağım. Aynı zamanda seni zengin edeceğim. Sana ellibin frank vereceğim. Sana soracağım soruya cevap vermen şartıyla teklif ettiklerim şunlar: Hürriyet ve servet... Nasıl, razı mısın?»

İçinden de şöyle düşündü:

«Evet, sana kapıyı açacağım, seni dışarıya çıkarıp eline parayı vereceğim ve sen, istediğim cevabı verdikten sonra iki küreğinin orta yerine bir hançer saplayıp işi kökünden halledivereceğim, iki gözüm...»

Jehan da bu hiç ummadığı teklifi duyunca, hayret içinde düşünmeye koyuldu: «*Concini*'yi intikam almaktan vazgeçirecek kadar önemli soru ne olabilir? Benden neyi öğrenmek istiyor acaba?..»

Ve alaycı edâsını bırakmadan, *Concini*'ye seslendi:

— «Ben senin sorduğuna cevap verir vermez, sen de hiç şüphesiz kapıyı açmayı unutursun, ciğerrimin köşesi...»

Concini bu sözleri duyunca daha da ümitsizlendi ve inandırmak isteyèn bir tavırla:

— «Hayır,» dedi. «Sen kapıdan çıktıktan ve parayı aldıktan sonra cevap verirsin.»

Jehan, kendisine gösterilen bu güvene hiç şaşmadı. Nasıl *Concini*, delikanlının ona güvenmemesini tabii bulduysa, Jehan da İtalyan'ın kendisine itimat göstermesini garipsemedi. Artık edâsındaki alay da kaybolmuştu:

— «Peki,» dedi. «Kapıdan çıktıktan ve vereceğin paraları da cebime yerleştirdikten sonra soracağına cevap vermeden çıkıp gitmeyeceğimi nereden biliyorsun?»

— «Kapıdan çıkmadan önce bana söz verirsin, benim sana güvenim var.»

Concini doğru söylüyordu. Bu delikanlıdan nefret ediyordu ama, kendisine büyük bir güveni vardı. Halbuki beri yanda, korkunç bir ölümün tehdidi altında bulunan Jehan da pekâlâ canını kurtarmak için önceden söz verip, sonradan sözünden cayabilirdi. Böyle bir ihtimal akla yakındı ama, Jehan için değil... Onun gözünde, verilen sözde durmamak, dünyanın en büyük şerefsizliği idi. Sözünden caymak, aklından bile geçmezdi.

İçinde, endişeyle karışık büyük bir merak uyanmıştı. Sordu:

— «Hele ne soracağını bir öğrenelim.»

Concini, sevincinden ürpererek düşündü: «*Vallahi razı olacak!*» İtalyan'ın böyle düşünmesi, yersiz değildi. Korkunç bir ölüme mahkûm edilmişken, bir söze karşılık ölümden kurtulmayı, hem de bir çırpıda zengin oluvermeyi reddetmesi için, insanın gerçekten çılgın olması lâzımdı.

Concini, başını demir kafese daha da yaklaştırdı. Heyecan ve ümitten soluk soluğa sordu:

— «Bana sadece, genç kızı nereye götürdüğünü söyle...»

Jehan gevrek bir kahkaha attı ve her zamankinden daha alaycı bir edâ şu sözleri söyledi:

— «Demek sana, onun nerede olduğunu söyleyeyim, öyle mi? Bütün istediğin bu kadar mı?»

Concini, heyecanından soluk soluğa:

— «Evet,» dedi, «hepsi bu kadar... Buna karşılık hemen serbest bırakılacak ve zengin olacaksın. Haydi, cevabını bekliyorum!»

Bu sırada Jehan, birdenbire kendine kızmış, içinden lânetler okumaya başlamıştı. İçinden söyleniyordu:

«*Meğer ben ne yola gelmez budalalardanmışım be... Şurada ne kadar zamandır Concini'nin saçmalarını dinleyip boşu boşuna vakit kaybediyorum. Halbuki bu herifin hiçbir asil duyguyu anlayamayacak kadar bayağı ve aşağılık bir yaratık olduğunu bilmem gerekmez miydi? Ya şimdi kendisine hazırladığım küçük masala kulak asmadan gitmeye kalkarsa, kendi hatâm yüzünden mahvolmuş olmaz mıyım? Haydi Jehan, haydi! Artık tam sırasıdır, durma!*»

Jehan, bunları düşündükten sonra birden dikilek kaşlarını çattı, sert bir seale:

— «Concini,» dedi, «her yerde casusların var. Herşeyden haberin oluyor da şunu niçin bilmiyorsun? Evvelki gece Kral, Mösyö de Praslin ve Mösyö de Neuvy'in, kendisini uğurlamaları hakkındaki tekliflerini reddederek, Paris sokaklarında iki meçhul insanla birlikte dolaştı...»

Concini bilmez olur muydu? Bal gibi biliyordu. Ya Praslin, ya Fouquet veya her ikisi birden gevezelik etmiş olacaktı ki Concini de bunu haber almıştı. Sarayda herkes bu meseleden belli belirsiz sözediyor ve Kral'ın güvenini kazandıklarına göre önemli birer mevkie tâyin edilecekleri muhakkak olan bu iki meçhul adamın adlarını sorup duruyordu. Concini, bütün bunları biliyordu. Ama, şimdi kendisini asıl ilgilendiren şey bu olmadığı için sabırsızlanarak bağırды:

— «Sefil herif! Kral'dan ve bu iki meçhul adamdan bana ne? Ben sana genç kızdan bahsediyorum. Onu nereye götürdüğünü bana söyleyecek misin?»

Jehan, sâkin bir tavırla karşılık verdi:

— «O iki meçhul insandan biri benim!»

Concini hayretinden donakaldı. Yüreğinde garip bir endişe belirmeye başladı. Fakat hislerini kolayca açığa vuran bir insan olmadığı için hiçbir şey belli etmedi. Üstelik istediği cevabı koparmaktan da henüz vazgeçmiş değildi.

Öte yandan Jehan da endişe içindeydi:

«*Aman, hikâyemi tamamen dinletmeden herifi kaçırmayayım!*» Diye düşünüyordu. Bu yüzden anlatacaklarını epeyce kısaltarak, Concini'yi ilgilendirecek noktaya bir an önce değinmeye karar verdi:

— «Kral, kendisine neden hakaret ettiğimi ve kılıç çektiğimi merak ediyordu. Belki bundan da haberin yoktur, Concini...»

Concini susmuştu. İçindeki endişe ve korku git-tikçe artıyordu. Başlıca düşüncesini teşkil eden Ber-tille, kafasında birdenbire ikinci derecede bir mese-le hâline gelivermişti. Jehan, herifin içinden geçen-leri hemen sezerek gülümsedi:

«*Hah! Şimdi istediğim oluyor. Kurtulma şansım arttı...*» Diye düşündü.

Sonra yüksek sesle:

— «Ben de Kral'a: '*Sevdiğim genç kızın evine, bir adamın alçakça gireceğini bana birisi haber verdi,*' dedim.»

Concini'nin heyecanı ve endişesi son sınırına var-mıştı. Sırtından soğuk terler boşanıyor, Jehan'ı so-luk soluğa ve dikkatle dinliyordu.

Jehan kesin bir edâ ile devam etti:

— «Kral, bana bunu kimin haber verdiğini sor-du. O zaman kendisine başkalarını ele verecek kadar alçak olmadığımı söyledim. Kral, mert bir adam. Fazla ısrar etmedi.»

Concini, derin bir nefes aldı. Jehan'ın sözlerin-den artık korkmasına yer kalmadığı sonucunu çıkar-dı. Birdenbire cesaretlenerek bağırdı:

— «Ben buraya senin saçmalarını dinlemeye gel-medim!»

— «İş bildiğin gibi değil, Concini. Biraz sabre-dersen, söyleyeceklerimin seni pek yakından ilgilen-dirdiğini sen de göreceksin. Kral, benim mertliğim-den pek hoşlandı ve bana yakınlık gösterdi.»

Yeniden endişelenen Consini, bağırarak sordu:

— «Sana mı?»

Jehan aynı sâkinlikle cevap verdi:

— «Evet, bana. Üstelik beni yarın için kendisiyle özel bir konuşmaya çağırdı. Bu davete, o gece Kral'a benimle birlikte refakat etmiş olan ahabımla birlik-

te gideceğiz. Buna dikkatini çekerim, Concini. Bu noktanın, senin için önemi pek büyüktür.»

Concini dişlerini gıcırdattı:

— «Bana ne, canım? O arkadaşınla beraber Kral'a refakat etmişsin veya etmemişsin, benim umurumda mı? Hem hiç merak etme, Kral senin kim olduğunu öğrenir öğrenmez, sana yakınlık göstermesi gereken tek adamın cellâtbaşı olduğunu hemen kesti-recektir.»

Jehan bu cevaba karşılık vermeye lüzum görmeden devam etti:

— «Senin her türlü alçaklığı yapabilecek bir adam olduğunu bilmez değilim. Beni tuzağa düşürmek istediğinden şüphe ediyorum. Tedbirlerimi de tabii ona göre aldım.»

Delikanlı sert ve tehdit dolu bir sesle sözüne devam etti:

— «Onun için Kral'a söylemediğim şeyleri, bu arkadaşıma söyledim. Kral'ı bana öldürtmek amacıyla beni kışkırtıp Kral'a saldırtanın, senin karın Léonora olduğunu bu arkadaşım biliyor. Karının bu işleri Marie de Médicis'in desteğiyle yaptığını da biliyor. Aynı zamanda dilber Léonora'nın, ben cinayeti işledikten sonra yakalanmam için Jandarma Komutanı'na haber göndermiş olduğunu da biliyor. Kısacası bu arkadaşımın bilmediği şey yok, azizim. Nasıl, anlattığım hikâye seni ilgilendiriyor mu, ilgilendirmiyor mu?»

Jehan bu sözleri söyledikten sonra, sâkin bir tavırla beklemeye başlamıştı. Ama aslında kendisi de Concini kadar, hattâ belki de ondan daha fazla endişe içindeydi ve içinden şöyle söyleniyordu: «*Eğer herifi bu anlattıklarımınla korkutamazsam hapı yuttum, demektir!*»

Öbür yanda, duyduğu sözlerle aklı allak bullak

olan Concini de şöyle düşünüyordu: «Eyvah! Mahvoldum! Ah, şeytan herif ah! Ah hain herif ah!»

Jehan, kendine hâkim olarak, tasasız bir tavırla devam etti:

— «Vallahi azizim, bundan ötesi senin bileceğin şey... Tabii artık, neler olacağını tahmin etmekte zorluk çekmezsin. Arkadaşım biliyor ki ben, istikbalimi temin edecek olan bu dâvete, dünya yıkılsa giderim. Öte yandan, ahababımın durumdan haberi var. Beni sarayda göremeyince, meseleyi anlayacak ve o zaman tabii, Kral'a şöyle diyecektir: '*Majeste, size geçen gece saldıran delikanlıyı kimler kışkırtmıştı, biliyor musunuz? Sizi öldürmek isteyen Sinyor Concini ile karısı... Ve şimdi Concini, bu suikastta başarıya ulaşamadı diye sanırım ki arkadaşımın kanına girmiştir. Yoksa bu delikanlının burada bulunmamasına imkân mı vardı. Majeste? Concini'yi hemen yakalatıp cellâda teslim ederseniz rûcudunu birazcık kızgın kerpetenlerle gıdıklarlarsa, hemen dili çözülür, Majeste...*' Arkadaşım, Kral'a bunları söyleyince, Majeste'nin derhal gerekli emirleri vereceğinden zerrece şüphem yok.»

Korkusundan neredeyse delirecek hâle gelen Concini, kekeleydi:

— «Demek bunu yaptın, ha?..»

— «Canım, dedim ya... Artık ben de seni tanımazsam, kim tanıyacak? Tedbirlerimi almakta ne kadar isabet ettiğimi de görüyorum işte...»

Concini dehşetle haykırdı:

— «Yalan! Yalan söylüyorsun! Kral bu sözlere katiyen inanmaz...»

Hiç istifini bozmayan Jehan, cevap verdi:

— «Neden inanmasın, yahu? Delillerim var.»

Korkusundan dişleri birbirine çarpan Concini tekrar kekeledi:

— «Nasıl delilmiş onlar?»

— «Azizim, o delilleri sen kendi ağzınla verdin. Bütün korkaklar gibi, sen de hem gevezesin, hem de palavracısın. Benim tevkif edildiğimi, Châtelet'e kapatıldığımı ve Kral'a suikast teşebbüsünden idam edileceğimi başkalarına ne diye anlattırsın? Sen bunları anlatırken ben de Kral'la konuşa konuşa gezip duruyordum. Bunlar, senin ağzından çıktı, Concini. İnkâr etmeye kalkarsan, seni kapı arkasından dinlemiş olan Gringalle, Escargasse ve Carcagne de şahitlik edeceklerdir. Genç kız da kendi kulağıyla duyduğu bu sözlerin hepsini Kral'a olduğu gibi söyleyecektir. Nasıl, ihtiyat tedbirlerini almış mıyım, almamış mıyım?..»

Concini'nin korkudan, âdetâ çenesi tutulmuştu. Ya söyleyecek bir söz bulamadı ya da bulduysa bile söyleyemedi.

Jehan alaycı edâsıyla devam etti:

— «Sen de, Léonora da tevkif edileceksiniz, Concini!.. Kudretli koruyucunuz Kraliçe de bu sefer ya ya kalacaktır. O. kendisinin de bu işte parmağı olduğu ispat edilmezse, yakayı kurtardığına bin kere şükretsın.»

Nihayet ağzını güçlkle açabilen Concini, ulur gibi bağırdı:

— «İnkâr ederiz! Bize alçakça iftira ettiğini söyleriz.»

— «Seni beş kişi birden itham edecektir, Concini... Hem sonra senin gibilerin çenesini biraz açmak için çâre mi yok? Sana azıcık işkence etsinler, bül-bül gibi şakırsın!..»

Concini tir tir titredi. Gözlerinin önüne çeşitli işkenceler gelmişti. Mahvolduğunu hissediyordu. İçin-

den kendi kendine atıp tutmaya başladı: «*O genç kızla üç serseri önünde böbürlenip duracağıma keşke dilim tutulsaydı! Seni gördüğüm ve sevdiğim o uğursuz dakikaya lânet olsun, Bertille!*»

Jehan, gayet sâkin ve kendinden emin görünüyordu. Fakat aslında büyük bir heyecan içindeydi. Alnında iri ter taneleri birikmişti. Kısmen gerçeğe dayanan ve üst yanı da pek ustalıkla uydurulmuş olan bu hikâye, istediği sonucu verecek miydi? Jehan'ın ikide bir kendi kendine sorduğu soru buydu.

Belliydi ki Concini korkusundan neredeyse aklını oynatacaktı. Fakat acaba bu korku herife, Jehan'ı serbest bıraktıracak mıydı? Jehan biraz daha lâf ebe-liği yaparak, adamın korkusunu daha beter artırmak için söze koyuldu:

— «Belki de seni söyletmek için vücudunu büyük mengenelerle sıkacaklardır. Bilirsin ya, ne berbat işkencedir o!.. Vücudun bir kere o mengenelerin arasına girdi mi, kemiklerin çatır çatır kırılır, un ufak olur... O da yetmiyormuş gibi, sonra da kızgın kerpetenlerle ellerini dağlaya dağlaya koparırlar... Sanırım ki artık bu işkencelere dayanamaz, dilinin altındaki baklayı çıkarırsın. Ondan sonra işkenceyi bırakırlar, ama, seni cellâda teslim etmek lütfunda bulunurlar. Haa, az kalsın unutuyordum... Seni idam etmeden önce, vücudunda açılan yaralara bol bol kaynar zeytinyağı ile erimiş kurşun dökerek soğuyan vücudunu biraz ısıtmaya çalışırlar. Bundan sonra da...»

Concini artık dayanamadı. Bir solukta bağırdı:

— «Yeter, yeter!.. Kes lâkırdıları! Söyle, ne istiyorsun?»

Jehan, dudaklarından az kalsın fırlayacak olan sevinç çığlığını zor zaptedebildi. Artık Concini'yi avucunun içine almıştı. Yüreği büyük bir ağırlıktan

kurtulmuş gibiydi. Derin bir nefes aldı ve gayet ciddi, tabii bir tavırla cevap verdi:

— «Ben mi? Benim istediğim bir şey yok. Ben sana sadece başına neler geleceğini haber vermek istedim. Üst tarafı senin bileceğim şey. Yarın serbest olmasam veya ölsem bile intikamım fazlasıyla alınmış olacak ya. Bu, bana yeter de artar bile. Haydi, geçen hayırlı olsun, Concini...»

Concini'nin artık dayanacak gücü kalmamıştı. Tam: «*Bırakacağım, serbest bırakacağım seni!*» Diye bağıracaktı ki birdenbire hafif bir el omuzuna dokunuverdi. Concini irkilerek elini hançerine götürdü. Öfke ve şaşkınlıktan köpürmüş bir hâlde doğrulup başını çevirdi. Bakar bakmaz, karısı Léonora ile göz-göze geldi.

Karısı tâ yanına kadar sokulmuş, içlerinde hem şefkat, hem de bir merhamet okunan güzel siyah gözleriyle ona bakıyordu.

Concini, şaşakın ve ürkek, bağırdı:

— «Sen misin? Ansızın nereden çıktın böyle? Benim burada olduğumu nasıl öğrendin? Buraya nasıl geldin?»

Léonora bu soru tufanına cevap vermeye lüzum görmeden, kocasının sözünü kesti ve işin idaresini ele almış bir insan tavrıyla:

— «Uzatma, herşeyi duydum. Şimdi ne yapacaksın, onu söyle?» Dedi.

Concini bitkin bir hâldeydi. Çılgın gibi bağırdı:

— «Mademki herşeyi duydun, bana niçin, ne yapacaksın diye soruyorsun? Zindanın kapısını açıp herifi serbest bırakmaktan başka yapacak iş mi kaldı? Baksana, serseri bizi kısıkvrak yakaladı...»

Léonora, kesip attı:

— «Hayır! Böyle bir şey yapamazsın!..»

— «Ne diyorsun yahu? Aklını mı oynattın sen? Hâlâ işi anlamadın mı?»

— «Senin nene gerek, canım?.. Sen benim dediğimi yap. Bana inan...»

Concini, içlerinde müthiş bir korku okunan gözleriyle, karısının gözlerinin içine baktı. Léonora'nın bir şeye güvendiği besbelliydi. Fakat Concini yine de tereddüt etmekten kendini alamadı:

— «İyi düşün! Sonra mahvoluruz!» Dedi.

Léonora, âdetâ emreder gibi ve fakat aynı zamanda inandırıcı bir tavırla:

— «Tam tersine... Kurtulacağız,» dedi. «Sen dediğimi yap, üst tarafına karışma...»

Concini, karısının kafasıyla iş görmeye alışık. Léonora'nın zekâsına sonsuz güveni vardı. Hemen, onun dediğine boyun eğmesini gösteren bir hareket yaptı. Fakat öfkesine de zorlukla gem vurabiliyordu.

— «Peki ama,» dedi, «ya bu yüzden başımıza bir iş gelirse? Sonra...»

Léonora, kocasının sözünü kesti:

— «Sen uyutucu cam küreleri çıkar. İki tane yeter...»

Concini, istediğini hemen yerine getirdi. Cebinden misketten biraz daha iri iki cam yuvarlak çıkardı. Demir kafesin üzerine eğildi ve elinden geldiği kadar sâkin bir tavır takınmaya çalışarak, alaycı bir edâ ile bağırdı:

— «Demek uydurduğun masallarla beni korkutacağını sandın ha? Hay çaylak hay! Daha senin ağzın süt kokuyor, evlâdım...»

Jehan bu sözleri duyunca irkildi ve dehşetle ürpererek: «Eyvah! Bu sefer sahiden mahvoldum! Bu işte bir kurt yeniği var. Az önce Concini'nin korkudan ödü kopuyordu. Ne istesem yapacaktı. Şimdiyse,

birdenbire değişti. Acaba neden? Bakalım, elbette göreceğiz,» diye düşündü.

Concini, kafesin üstünden konuşmaya devam ediyordu:

— «Ne diyordun? Bir arkadaşın varmış da, Kral'a gidip bir şeyler söyleyecekmiş. Gitsin, dilediğini söylesin. Vız gelir. Çünkü benim suçum yok. Gerekirse suçum olmadığını ispat etmesini bilirim. Bunun böyle olduğunu seni serbest bırakmayışımdan da anla işte. Nasıl da mitlendin ama?.. Aman, pek hoş!.. Sana şöyle biraz korkmuş gibi göründüm diye, ağzın kulaklarına vardı. Hay aptal hay! Burada açlıktan, susuzluktan gebereceksin!»

Concini, bu sözleri de söyledikten sonra, elindeki iki küçük cam küreyi aşağıya bıraktı.

Yiğit Jehan'ın bu zifiri karanlık hücreye düşer düşmez, ufacık bir ses bile çıkarmadan paralanıveren iki küçük cam küreyi görmesine elbette imkân yoktu. Concini'nin söylediği sözler, kafasını allak bullak etmişti. Az önce mitlenmişti. Birdenbire ümidi kırılınca soğukkanlılığını da kaybetmiş, kendini büsbütün koyuvermişti.

Derken, genzine dayanılmaz bir koku çarptı. Başının döndüğünü hissederek, bir yerlere tutunmak için kollarını uzattı ve birden, bir külçe gibi yere yığılıverdi.

KARI-KOCA

Concini, delikanlının yere yıkıldığını görmüştü. Eğildiği yerden yavaşça kalkarak deliği kapattı. Jehan'ın dediğini yapmamış oluşuna sevinmek mi, yoksa üzülme mi gerektiğini bilmez bir hâlde şaşkın şaşkın etrafına bakındı. Acaba, düşmanını zindanda açlıktan ölmeye bırakmakla, kendi idam hükmünü de imzalamış olmuyor muydu? Henüz bundan pek emin değildi.

Léonora'yı, yakındaki küçük bir odaya sürükleyerek tehdit dolu bir sesle:

— «Onu serbest bırakmama neden engel oldun?» Diye sordu. «Anlatıklarının martaval olduğundan emin misin?»

Concini ne kadar sinirliyse, Léonora da, onun tersine, o kadar sâkindi. Kocasının sorduğu soruya, gayet dalgın bir tavırla cevap verdi:

— «Belki de hepsi yalandır. Ben Jehan'ı senden daha iyi tanırım. Bu herifin acayip tasarıları ve düşünceleri vardır...»

Concini dişlerini gıcırdattı:

— «Belki ile iş olur mu canım? Emin olmadıktan sonra...»

Léonora, gayet ciddî ve ölçülü bir tavırla:

— «Doğrusu bundan ben de pek o kadar emin değilim.» dedi. «Bana kalırsa, bu delikanlı, öyle uzun-boylu plânlar kuracak tedbirler alacak adam değildir. Öte yandan ağzının sıkı olmadığı hakkında söylenenler de doğru... Gerçi bu delikanlı bir serseridir

ama. onun öyle bir mert ve asîl ruhu var ki, değme asîlzâdede bulunmaz. Bunlar işin gerçek yanı... Dolayısıyla söyledikleri pek de yalan olmasa gerek.»

Concini artık dayanamayıp karısının sözünü kes-
ti:

— «Canım mademki sen de onun doğru söyledi-
ğine inanıyorsun, ne halt edip de herifi koyuverme-
me engel oldun? Bunun için bir sebep olmalı. Bu
sebebi bana da söyle de, ben de anlayayım.»

Léonora, umursamaz bir tavırla omuz silkti:

— «Eh, sen vallahi budalanın tekisin... Onun
tehditlerine hemen boyun eğsek, ondan çekindiği-
mizi kendisine hissettirirsek, ömrümüz boyunca bir
daha onun esiri olmaktan kurtulabilir miyiz?»

— «Burası doğru... Doğru ama, önce kellelerimizi
kurtarmayı düşünmemiz lâzım değil mi?»

Léonora, kocasına dikkatle baktıktan sonra dedi
ki:

— «Yarın olmazsa, bir hafta sonra, o da olmazsa
bir yıl sonra, senin anlayacağın, Kral yaşadığı sürece
herif gelip ikide bir bizi tehdit edecekti. Bizden iste-
diği kadar para sızdırabilecekti. Yoksa sen onun bü-
tün istediklerini vermeye razı mıydın, Concini?»

Kendini zaptedemeyen, öfkesinden kudurmuşçası-
na, odada bir aşağı bir yukarı gezinen Concini:

— «Ya ne yapacaktım ki?» Dedi. «Elbette, o ne
isterse verecektim. Kellemi verecek değildim ya...»

Léonora, kocasına, alaycı ve aşağılayıcı bir bakışla
baktı. Gözlerini onunkilerden ayırmadan söylendi:

— «Ve artık onu temizlemekten de büsbütün ca-
yacaktın, öyle mi? O da bugünkü tehdidini ikide bir
tazeleyerek seni sağmal inek gibi sağacaktı ha?..»

Concini, delice bir hırsıyla yumruklarını ısır-
dı. Küfürler homurdandı. Fakat karısına cevap vermedi.

Léonora, gayet yavaş ve tatlı bir sesle:

— «Oysa kendisinden nefret etmiyor da değil-sin,» dedi.

Concini, kendine hâkim olamadı:

— «Nefret etmek de lâf mı? Ah, elimden gelsey-di de bu serseriye şöyle ağır ağır, işkence içinde öldü-rebilseydim! Bu zevke karşılık ömrümün on yılını gözümü kırpmadan verirdim!»

Léonora, tekrar omuz silkti ve korkunç bir tavırla:

— «Ben bir insandan bu kadar nefret etseydim, onu temizlemek için değil on yılını, bütün ömrümü feda ederdim, Concini!..» Dedi.

Ve kocasının ses çıkarmadığını görünce aynı korkunç tavırla devami ett:

— «Demek ki, Jehan'a, sonsuz bir kin beslediğin hâlde, kendi canını kurtarmak için onu öldürmeye cesaret edemiyorsun? Bense ona kin beslemediğim hâlde, onun ölmesini istiyorum. Çünkü o benim uzun zamandır hazırladığım plânları altüst etti. Üstelik onun, bundan sonraki için de bir engel teşkil ettiğini seziyorum. Kendisinden nefret ettiğim yok, ama, onu yine ölüme mahkûm ediyorum... Ve ben kendisini ölüme mahkûm ettiğim için, Jehan ölecektir. Buna yemin ederim, Concini!..»

Adam, dehşetten tüyleri diken diken olarak, karısına hayranlıkla baktı. Sonra yine öfkeye kapılarak bağırdı:

— «Onu mahkûm mu ediyorsun? Pekâlâ canım, sen yine bildiğini oku, onu mahkûm et... Benim ne-me lâzım? Kalkıp buna engel olacak değilim. Ama, şurasını da unutma ki, eğer bu herif yarın serbest olmaz ve Kral'ın dâvetine gitmezse, arkadaşı Kral'a herşeyi haber verecektir. O zaman, ikimiz de hapyuttuk demektir.»

Léonora'nın cevabı şu oldu:

— «O, yarın davete gideceği için, arkadaşı, Kral'a bir şey söylemez.»

Concini, kafese kapatılmış bir vahşi hayvan gibi, yerinde duramayıp dolaşıyordu. Birdenbire karısının karşısına dikildi. Kollarını, Tanrı'dan yardım dilercesine havaya kaldırdı ve bitkin bir hâlde tekrar indirerek:

— «Eğer, dediklerinden bir şey anlıyorsam, iki gözüm kör olsun!» Dedi.

Léonora, bu sözü duymamış gibi, gülümseyerek sordu:

— «Concini, uyku ilâcının etkisi ne kadar devam eder?»

— «Eh, şöyle böyle bir saat sürer.»

— «Öyleyse vaktimiz var. Birisini aşağıya indir de, şu azalı delikanlının silâhlarını alsın. Buradan kurtulup çıktığı vakit, senin kendisini serbest bıraktığından katiyen şüphe etmemelidir, tamam mı? Ne demek istediğimi anlıyor musun?»

Concini, şaşkın şaşkın söylendi:

— «Vallahi hiçbir şey anlamadım.»

Léonora düşüncesini açıkladı:

— «Bunda anlaşılmayacak ne var, Concini?.. Mesele gayet basit... Biz Jehan'ın arkadaşı, Kral'a bir şey söylemesin istiyoruz değil mi? Bunun için de Jehan'ın yarın Kral'ın davetine gitmesi lâzım... Şu hâlde Jehan buradan kurtulmalı... Arkadaşlarından biri gelip, kendisini buradan çıkarmalıdır.»

— «Allah Allah... İş bu kadar karıştırmanın anlamı ne? Zindanın kapısını açıp da herifi salıversek olmaz mı?»

— «Olmasına olur ama, bizim için asıl önemli nokta, kendisinin bize savurduğu tehditlerin, üstü-

müzde etki bırakmadığına inanmasıdır. Benim dediğimi yaparsak, o buna inanacaktır, Concini... Vallahi inanacaktır!.. Bak o zaman, ne sağlam bir iş yapmış olacağız... Bir daha da bu serseri bizi korkutmaya kalkışmayacaktır.»

Concini, nihayet karısının plânının kavramıştı. Sevinçle bağırdı:

— «Halbuki senin dediğin gibi yapmazsak, ikide bir başımıza belâ olacak, bizi tehdit edecek ve biz de bir türlü yakamızı ondan kurtaramayacağız, değil mi? Anladım Léonora, meseleyi şimdi kavradım. Vallahi yaman, eşsiz bir kadınsın!»

Léonora bu övgüye başıyla teşekkür ettikten sonra sözlerine ekledi:

— «Demek oluyor ki, bu akşam Jehan serbest bırakılacak. Bu işi ben hallederim. Emin ol bu delikanlı, hürriyetinden uzun zaman yararlanmayacak ve ortalığı kasıp kavuramayacaktır, Concini... Ben kısa zamanda yine onun çanına ot tıkayacağım!»

Léonora çok sâkindi. O kadar inandırıcı bir edâ ile konuşuyordu ki Concini, bundan hudutsuz bir sevinç duydu.

Kadın kısa bir susuştan sonra sordu:

— «Bu zindana nasıl girilir?»

— «Çok kolay... Önce bodrum katına inilir. Bodrumun ilk kapısı daima kapalıdır. O kapının anahtarını itinayla saklarım. Bodrum kapısı açıldıktan sonra bodrum dehlizine geçilir. Bu dehlizde birçok kapı vardır. Bunların kilidi yoktur ve hepsi dışarıdan sürgülüdür. İstenilen kapının sürgüsü çekilince kanat açılır.»

Léonora, bu sözleri dikkatle dinledikten sonra:

— «Güzel,» dedi, «şimdi bodrumun anahtarını

öyle bir yere koymalı ki bu akşam kolayca bulunabilsin.»

Concini teklif etti:

— «İstersen bodrum kapısının üstünde bırakalım.»

— «Güzel!.. En uygun yer orası...»

Concini sevinç içinde:

— «Hemen gidip anahtarı oraya koyayım. Bu arada şu serserinin de silâhlarını alayım,» dedi.

Concini memnundu. Biliyordu ki Jehan'ı serbest bırakmakla kendini de tehlikeden kurtarmış olacaktı. Fakat bir zaman sonra, Léonora'nın dediği gibi, delikanlıyı tekrar eline geçirecek ve ondan müthiş bir intikam alacaktı. Bir aşk randevusuna gidiyor-muş gibi canlı ve keyifli adımlarla yürüyerek karısının yanından uzaklaştı.

*

O ana kadar soğukkanlılığını kaybetmemiş olan Léonora'nın yüzünde, kocası yanından uzaklaşır uzaklaşır derin bir keder ifadesi belirdi. Gözlerinde müthiş bir kin ve öfke ışığı parladı. Boğazından hıçkırığa benzeyen bir ses çıktı.

Concini, son derece neşeli ve keyifli gitmişti. Ama, beş dakika sonra döndüğü zaman yüzünde büyük bir endişe ifadesi vardı. Giderken keyifli oluşuna sebep, karısını, birlikte karşı koyacakları bir tehlike önünde sırtını dayayabileceği bir dost olarak görmesiydi. Fakat bu arada düşünmüş birdenbire, bu değerli müttefikin kendi karısı olduğu aklına gelmişti. Vay canına! Léonora, onu bir defa daha gizli bir aşk yuvasında suçüstü yakalamıyor muydu? Hem de bu kaçınılmaz yakalanıştı?..

Şimdi artık Jehan'a karşı kendini yalnız hissetmediği için yüreği rahattı. Nasıl olsa bu delikanlıdan müthiş bir intikam alacaktı. Bu, artık zor bir mesele değildi. Onun için rahat rahat Bertille'yi düşünebilirdi. Fakat bu kız yüzünden karısıyla mücadele etmek zorunda kalacağına üzülüyordu. Bu mücadeleden kendi hesabına pek korkmuyordu. Karısının doğrudan doğruya kendisinden intikam almayacağını bilirdi. Asıl korktuğu, Léonora'nın Bertille'den öç almaya kalkışmasıydı. Çünkü Léonora'nın huyu böyleydi. Kocasından çok, onun sevgilisine kinlenir ve ondan intikam alırdı. Léonora, kocasının Marie de Médicis ile sevişmesini görmemezlikten geliyor ve o yalnız bu ihanete tahammül ediyordu. Ama, Concini rahat durmuyordu ki... Karısını her fırsatta aldatıyordu... Ve her seferinde de kadın, ne yapıyor, ediyor, bu ihaneti meydana çıkarıyor, yeni sevgilinin kim olduğunu öğreniyor ve zavallıyı, acımadan cezalandırıyordu. Bu iş, halkın da dikkatini çekmeye başlamıştı ve kulaktan kulağa, Concini'nin öpücüklerinin ölüm saçtığı yayılmıştı.

Bu söylentide büyük bir gerçek payı vardı. Hele Concini, sevgililerin arka arkaya öldüklerini veya ortadan kaybolduklarını herkesten daha iyi biliyordu.

Ve işte şimdi yine, bu aşırı derecede kıskanç kadın, kocasının yeni aşk yuvasını, ne yapmış etmiş, bulmuştu. Gerçi araya Jehan'ın girmesi ve ikisini de tehdit eden tehlike karşısında birleştirmiş, şimdilik, karı-koca hesaplaşması başka bir zamana kalmıştı ama, bir gün bu iş, nasıl olsa patlak verecek değil miydi?.. Concini, karısının müthiş sessizliğinin ve soğukkanlılığının neye işaret ettiğini pek iyi bilir, kopacak fırtınanın kokusunu hemen alıverirdi.

Bir yandan da kendi kendini teselli etmeye çalışıyordu: Léonora, yeni aşk yuvasını keşfetmişti ama,

Bertille'yi bulmuş değildi ki... Başka ev mi bulunmazdı? Ama, ya genç kızın kim olduğunu da öğrenmişse?..

Bu düşünce, İtalya'lı maceraperesti fena hâlde korkutuyor ve genç kızın âkıbetinden endişeye düşürüyordu.

Bertille'yi elde etmiş olsaydı, belki bu kadar üzülmezdi. Onda, bir şıpsevdi huyu vardı. Hemen sever, sevdiğini elde edince de hemen unuturdu. Halbuki bu genç kızı elde edememişti. Zaten onu asıl hırslandıran da bu değil miydi?

Karısının evi buluşuna kızıyor, genç kızı ele geçirmesine engel olan olaylara lânet okuyordu.

Bu yüzden, tekrar karısının yanına döndüğü vakit, yüzü adamakıllı asılmıştı. Léonora'nın yanına girince, sadece:

— «Oldu,» dedi.

Léonora, memnunluğunu belirtir bir baş işareti yaptı. Sonra, ciddi bir tavır takınarak:

— «Otur, Concini...» Dedi. «Seninle bazı önemli şeyler konuşacağım.»

Concini'nin yüreği hop etti. Herhalde Léonora'ya hesap verme zamanı gelip çatmıştı. Adam, gözücuyla karısını süzdü. Gerçi Léonora gayet heyecansız görünüyordu ama, onun en müthiş anları, zaten böyle sâkin zamanları değil miydi?

Ama, artık olan olmuş, ok yaydan fırlamıştı. Concini de azimli ve herşeyi göze almış bir adam edâsı takındı. Fakat yine de karısının sözüne uyup, sinirli bir hareketle onun karşısındaki koltuğa oturdu. Bir yandan da karısına öyle korkunç gözlerle baktı ki başkası olsa, dehşetten soğuk soğuk terlerdi.

Léonora, ne bu sinirliliğe aldırdı, ne de o korkunç bakışa... Aynı sâkin tavrıyla sözüne devam etti:

— «Artık, Marie'yi, kraliçeliğini takdis törenini yaptırması için harekete geçirmek zamanı geldi.»

Concini, şaşkınlıktan az kalsın küçük dilini yutacaktı. Kulaklarına inanamadı. O kıskançlık kavgası beklerken, karısı siyasetten bahsetmeye başlamıştı. Fakat bu şaşkınlığı karısına sezdirmemeye çalışarak, soğukkanlı bir edâ ile sordu:

— «Neden?.. Kral öldükten sonra Marie'nin kraliçeliği tasdik edilmez diye mi çekiniyorsun?»

— «Sebeplerden biri de bu elbet. Kraliçe aleyhinde olanlar, bunu da bir koz olarak kullanacaklardır. Çünkü, söylendiğine göre Kral, vasiyetnamesine, Kraliçe'nin yetkilerini sınırlayan bir sürü kayıt koymuşmuş... Anlaşıyor ki Kral, Kraliçe'nin memlekete tek başına hâkim olmasına, pek razı değil. Kraliçe'nin düşmanları da Kral'ın bu sebepten ötürü, takdis töreni yapmaya niyetli olmadığını iddia edip duruyorlar.»

Concini, birden öfkelenerek bağırdı:

— «Ama, bu sunturlu bir yalan değil mi? Kral'ın bundan ötürü değil, canından korktuğu için töreni boyuna ertelediğini bilmeyen kalmadı ki... Kendisine, büyük bir törende öleceğini müneccimler söyledi. O da buna inandı.»

— «Bunun yalan olduğunu bilmez olurlar mı? Bilmedikleri için daha fazla ısrar edeceklerdir tabii...»

— «Doğrusu, inanırım.»

Léonora, sesini alçaltarak devam etti:

— «Ortada, işlerine gelen başka bir sebep olmayınca, buna elbette dört elle sarılacaklardır. Ama, bençe on yıldan beri boyuna ertelenen bu törenin artık yapılması için daha önemli bir sebep de var...»

— «Neymiş o sebep?.. »

Léonora, sesini daha fazla kıstı:

— «Müneccimlerden biri, Kral'ın ellisekiz yıl yaşayamayacağını ve büyük bir törenden sonra arabasının içinde öleceğini söylemiş. Anlıyor musun, Concini? Büyük bir törenden sonra araba içinde ölecekmiş...»

O çağda saçma sapan büyülere ve fala pek önem verilirdi. Dini bile pek o kadar umursamayan Kral da böyle şeylere inanırdı. Bu falı dinledikten sonra, kendi arabasına bile korkuyla ve binbir ihtiyat tedbiri alarak binmeye başlamıştı. On yıldan beri de, Kraliçe'nin ve diğer birçok kimsenin sürekli ısrarlarına rağmen Marie de Médicis'in Kraliçe'liğinin kili-se tarafından kutlanmasından ibaret olan ve çağın görüşlerine göre çok önemli bir olay sayılan takdis törenini geriye atıp duruyordu. Aslen İtalya'lı olan Concini ile karısı, yıldızlara bakıp talihin ve kaderin keşfine çalışan müneccimlerin falına herşeyden fazla bel bağlarlardı. Bu yüzdendir ki karısının sözleri, Concini üstünde büyük bir etki uyandırdı. Adam heyecanlandı ve merakla sordu:

— «Ee, peki, ne olacak?...»

Léonora dalgın bir tavırla cevap verdi:

— «Ne olacağı var mı? Boşu boşuna onun alınyazısını değiştirmeye çalışıyoruz. Kral'a karşı giriştiğimiz her teşebbüsün başarısızlıkla sonuçlanmasının sebebi de bu zaten... Çünkü müneccimin sözlerini yabana atıyoruz...»

Concini, içten gelen bir inançla:

— «Bu dediğin çok mümkün,» dedi.

Léonora devam etti:

— «Kral, şimdi elliyedi yaşında... Yâni, müneccimin hudut olarak çizdiği yaşta... Bu bir... Münecc-

cizmin bahsettiği tören de Kraliçe'nin takdis töreninden başka bir şey olabilir mi? İmkânı yok olamaz... Bu da iki... Öyleyse Kral'ın ölmesi için herşey hazır demektir. Şimdi bize düşen iş şu: Eğer bütün plânlarımızın allak bullak olmasını istemiyorsak, bu işi bir an önce yoluna koymalıyız, Concini... Neye mal olursa olsun, Marie'nin takdis töreni yapılmalıdır. Kendisini bu iş için boyuna kışkırtmalıyız ki o da Kral'ın hiç peşini bırakmasın.»

Concini, karısını dikkatle dinliyordu. Söylediklerinin hepsine aklı yatıyordu. O da inanıyordu ki kader zorlanamaz ve Kral'ın ölmesi için, müneccimin söylediği bütün şartların bir arada bulunması lâzımdır.

Nitekim, gayet inanmış bir tavırla:

— «Haklısın,» dedi, «artık bu işi yoluna koymak lâzım. Yarın bu meseleyi Kraliçe'ye hatırlatmaya çalışacağım. Sen de kendi tarafından onu bu işe ikna etmek için hiçbir fırsatı kaçırmamalısın.»

Léonora hafifçe güldü:

— «Orasını hiç merak etme...»

Sonra hemen ilâve etti:

— «Ha, başka bir mesele daha var...»

Léonora'nın tavrındaki soğukkanlılık Concini'nin yüreğini bir kere daha hop ettirdi. Adam, karısının bir plânı olduğundan ve kendisine korkunç bir darbe hazırladığından emindi. Ama, neydi bu darbe?.. Ah, bir bunu bilseydi!..»

Bu yüzden hep tetikte duruyor, karısının en ufak hareketini bile gözünden kaçırmıyor ve her an, şiddetle karşı koymaya hazır bulunuyordu.

Léonora, cümlesini tamamladı:

— «Bugün Mösyö de Luçon beni ziyarete geldi.»

Concini hayretle sordu:

— «Allah Allah! Yemekte neden bundan bahsetmedin?»

— «Bir işin olduğu için çıkacağını söylüyordun. Pek acelen vardı. Fırsat bulamadım.»

Concini, Léonora'nın alay edip etmediğini anlamak için dikkatle baktı. Kadın samimî görünüyor ve kendisine hep tatlı tatlı gülümseyerek bakıyordu.

Concini, aşağılayıcı bir edâ ile sordu:

— «Ne istiyormuş bu gevşek ağızlı züppe?..»

Léonora cevap verdi:

— «Kraliçe'nin özel rahipliğine tâyin edilmeyi...»

Concini hem kızdı, hem şaşı:

— «Yaa!.. Daha başka bir arzusu yok muymuş, cici beyin?.. Tabii kendisine gerekeni söylemiş, ağzının payını vermişindir.»

Ve ciddî bir tavırla sözlerine ekledi:

— «Doğrusunu istersen, ben bu genç papazdan hiç hoşlanmıyorum. Onun beni kuşkulandıran garip bazı hâlleri var.»

— «Ama, bize çok büyük bir hizmet yaptı. Ben de buna karşılık kendisini, istediği göreve tâyin ettireceğime söz verdim...»

Concini, karısına sonsuz bir hayretle baktı:

— «Herhalde pek büyük bir hizmette bulunmuş olacak... Yoksa sen, imkânı yok bu kadar cömert davranmazdın.»

— «Canım, açıkçası benden Kraliçe'nin özel rahipliğini satın aldı...»

Concini güldü:

— «Sahi mi?..»

Ve sinsi bir tavırla sordu:

— «Kaça aldı?..»

Léonora, önemsemez bir tavırla söylendi:

— «On milyona...»

Concini, bu rakamı duyunca, soğukkanlılığını kaybederek, yerinden sıçradı:

— «On milyona mı?.. Onun için zengin derlerdi ama, bu kadar zengin olduğunu bilmezdim doğrusu... On milyon ha?.. İnanılır şey değil, yahu...»

Léonora, meseleyi açıkladı:

— «Bunda o kadar şaşılacak bir şey yok, Concini... Çünkü on milyon kendi cebinden çıkmıyor.»

— «Haa... Şimdi oldu... Ben de kendi kendime, bu nasıl iş diyordum.»

— «Bu papaz sâyesinde, Prenses Fausta'nın hazineleri bizim olacak!»

Duyduğu rakamın büyüklüğünden gözleri parlayan Concini:

— «Demek bu hazineler gerçekten varmış?» dedi.

— «Varmış da ne demek? Elimizde gibi bir şey... Richelieu, bana, hazinelerin saklı bulunduğu yeri tarif eden belgeyi getirdi. Bak...»

Léonora bu sözü söylerken, koynundan çıkardığı kâğıdı kocasına uzattı ve Concini'nin, faltaşı gibi açılmış gözleriyle kâğıdı okuyup bitirdiğini görünce sordu:

— «Nasıl?.. Acaba Richelieu, Kraliçe'nin özel rahipliğini istemekte biraz ileri mi gitti dersin?»

Concini sevinçle bağırdı:

— «Ne münasebet!.. Böyle bir servete karşılık bu mevkiin lâfı mı olur? Zavallı çok az şey istemiş. Pek tokgözlü adammış doğrusu... Hemen yarın onun tâ-yinini Kraliçe'den istemek ilk işim olsun... Kimbilir, belki de Richelieu, hiç de benim sandığım gibi fena bir adam değildir.»

Léonora esrarlı bir tebessümle:

— «Haa,» dedi, «şunu da hemen ilâve edeyim ki Richelieu bu muazzam serveti bize değil, Kraliçe'ye veriyor.»

Bu sözler üzerine, Concini'nin de yüzündeki tebessüm daha da belirginleşti ve adam Kraliçe'nin kasesıyla kendisinininki arasında bir fark yokmuş gibi omuz silkti.

Concini'nin sevinci o kadar büyüktü ki adam bir an Bertille hakkındaki endişelerini de, karısının söyleyeceğinden korktuğu sözleri de unuttu ve bir rüya görüyormuş gibi tekrarladı:

— «On milyon!»

Léonora, mânası pek de belli olmayan bir tebessümle gülümseyerek kocasına baktı ve:

— «Ne demek istediğini anlıyorum, Concini,» dedi. «Sen diyorsun ki, Kral varsın ölmesin... Elde bu kadar büyük bir servet olduktan sonra, gerçekleşmeyecek hayâl mi vardır? Kullanmasını bilen adamın elinde, altından ve paradan daha kudretli ve müthiş silâh olur mu?..»

— «Yalan değil, Léonora... Çekinmeden söyleyebilirim ki, bu kadar para ile Kral'ı bile satın alırım!»

Léonora, kocasına biraz daha yaklaştı ve onun gözlerinin içine bakarak çok garip bir tavırla:

— «Hakkınız var, mösyö,» dedi.

Şimdiye kadar kocasına hep «sen» diye hitap etmişti. Şimdi birdenbire «siz» demeye başlıyordu.

Fakat bu âni değişiklik, Concini'yi yeniden endişeye düşürmekte gecikmedi. Belli belirsiz bir surette hissediyordu ki asıl mücadele şimdi başlayacaktı. Şimdiye kadarki bütün konuşmaları, bu mücadelenin hazırlığından başka bir şey değildi.

Léonora, hafif tehdit kokan bir sesle:

— «Ne sanıyorsunuz, mōsyō,» dedi. «Bize verilen bu servet, öyle kolayca elimize geçecek mi sanıyorsunuz? Böyle düşünüyorsanız, büyük bir hatâya düştüğünüzü söylemek isterim. Bu milyonlar uğrun-da amansız bir mücadeleye girişeceğimiz ve ancak bu mücadeleden galip çıkmak şartıyla hazineleri ele geçirebiliriz.»

— «Daha iyi ya! Benim de istediğim mücadele ama, doğrusu ben senin mücadeleden neyi kasdettiğini pek anlayamadım.»

— «Anlatayım... Bu hazineleri bulmak için esaslı araştırmalar yapmak gerekecek... Yapacağımız araştırmalar, hazinenin Montmartre'de saklı bulunduğundan şüphelenen birçok kimsenin ilgisini uyandıracak. Meselâ Kral da, mücadele edeceğimiz kişiler arasında olacak. Sonra yirmi yıldan beri bu hazinelerin peşinde bulunan papazlarla da uğraşmamız gerekecek... Ama, bütün bunlar beni düşündürmüyor. Beni asıl korkutan düşman...»

Merak ve heyecanı gittikçe artan Concini, karısının sözünü kesti:

— «Vay canına! Kimmiş bu korkunç düşman?..»

— «Yiğit Jehan... Öyle küçümseyerek gülümsemeyin, Concini... Bu delikanlı, bizim için Kral'dan da, papazlardan da daha tehlikelidir. Bakın, size bunun sebebini anlatınca nasıl hak vereceksiniz. Ben, neden bu delikanlının ortadan kaldırılmasını istiyorum ve neden kendisini ölüme mahkûm ettim sanıyorsunuz?.. Kendisine şahsî bir kinim ve garazım yok ki...»

Concini dişlerini gıcırdattı:

— «Benim bu delikanlıya kin beslemem için, tamamen kendime ait sebeplerim var. Bu serseriye kendi elimle, işkenceler içinde öldürteceğim! Öteki teh-

likeler ise umurumda değil... Dünyada bu milyonları benim elimden hiçbir kuvvet alamaz!»

Léonora, kocasına güven ve hayranlıkla baktıktan sonra sözüne devam etti:

— «Zaten sizin tehlikeden korkmayacağınızı bilirim. Fakat başarıya ulaşmamız için karşımızdaki engelleri iyice gözden geçirmeliyiz. Meselâ karşımızda öyle bir insan daha bulunacak ki, şimdiye kadar söylediğim düşmanlarımızın hepsine bedeldir. Çünkü bu adam, insanüstü bir kuvvete ve zekâyâ sahiptir. Kendisi, şimdiye kadar giriştiği hiçbir mücadeleden yenik çıkmamıştır!»

Concini, kabadayıca bir tavırla elini hançerine götürüp sordu:

— «Kimmiş bu?..»

— «Size onun da adını söyleyeceğim, Concini... Şimdilik şu kadarını bilin ki, bu adam, hazinelerin asıl sahibi olan gencin babasıdır...»

— «Nasıl?... Duyduğuma göre Prenses Fausta, bu milyonları oğluna bırakmıştı. Bu oğlan ölmemiş mi?»

— «Hayır, ölmedi.»

— «Kimmiş peki?..»

Léonora, işaret parmağıyla yeri göstererek bir isim mırıldandı. Concini bu ismi pek duymadı ama, ne olduğunu hemen sezdi ve hayretler içinde kalarak:

— «Vay canına,» dedi, «şimdi işi kavradım.»

Sonra birdenbire coştı:

— «O hâlde, Fausta'nın oğlu ölmüş,» dedi. «Ve kim, benimle bu milyonlar arasına girmeye kalkışırsa, aynı âkıbete uğrayacaktır.»

Léonora, kocasına yine hayran hayran baktı. Concini aynı korkunç edâsıyla devam etti:

— «Demek karşılaşacağımız ve altedeceğimiz tehlikeler bunlar, öyle mi?»

Léonora, tereddütsüz:

— «Hayır, hepsi bu kadar değil,» dedi. Ve Concini'yi şaşırtan bir ciddiyetle ilâve etti:

— «En önemli, en korkunç tehlikeyi söylemeyi en sona bıraktım, Concini... Bu öyle bir tehlike ki ötekiler onun yanında çocuk oynacağı kalır.»

Concini sordu:

— «Çabuk söylesene. Neymiş bu tehlike?»

Léonora, kocasına biraz daha yaklaşıarak:

— «Bu öyle bir tehlike ki» dedi, «bütün mücadeleyi daha başında bize kaybettirebilir. İşte az önce sana okuttuğum kâğıt da bu tehlikeli insanın malıdır.»

— «Anlayamadım...»

— «Onun elinde bundan daha önemli başka kâğıtlar var. Eğer o, bu kâğıtları definenin sahibine verirse... Şimdi anlıyor musun?»

Concini, hiddetinden, ağzından köpükler saçtı:

— «Anlıyorum. Hazinesinin asıl sahibi, bu kâğıtları alıp da ortaya çıkarırsa, kimse onun bu hakkını inkâr edemez. Öyle ama, kâğıtlar kimdeyse onu da, bu hazinenin asıl sahibini de temizleyiveririz, olur biter, canım.»

Léonora sinsi bir gülümseyişle:

— «Bunu söylemek kolay,» dedi. «Demek ikisini de ölüme mahkûm ediyorsunuz, öyle mi Concini? Güzel. Zaten ben de sizden bunu beklerdim. Fakat ölümüne karar verdiğiniz bu iki insandan birinin kim olduğunu da öğrenirseniz, acaba yine aynı kararda ısrar edecek misiniz? Sakın fikrinizden caymayasınız?»

Concini bütün vücuduyla ürperdi ve sapsarı ke-sildi. Artık Léonora'nın şimdiye kadar dilinin al-tında sakladığı baklayı çıkaracağı besbelliydi. Şaş-kınlığından kekeleyerek:

— «Neden cayayım? Yoksa bu, tanıdığım biri-mi? Yoksa bana çok mu yakın?» Diye sordu.

Léonora, pek tabii bir tavır takındı ve Concini'ye pek korkunç gelen soğukkanlılıkla izah etti:

— «Vallahi, kendisini tanıyıp tanımadığınızı bil-miyorum. Yalnız, ölümüne karar verdiğiniz kimse-lerden birinin kadın olduğunu biliyorum. Hem de genç bir kız... Çocuk denecek kadar genç...»

Bu sözleri kocasının gözlerinin içine bakarak söy-lemişti.

Concini, tepeden tırnağa titrediğini hissetti. Fakat hiçbir şey belli etmemeye çalıştı ve gülümsemeyi bı-rakmadı. Ancak, o âna kadar yüzünde okunan azim-kârlık ifadesi silinir gibi oldu. Sonra, sanki ölümü-ne karar verdiği düşmanının kadın oluşuna acıyor-muş gibi bir tavır takındı:

— «Genç bir kız, demek?» Dedi. «Çocuk dene-cek kadar genç... Doğrusu, ne yalan söyleyeyim...»

Léonora, onun sözünü kesti:

— «Bak, daha şimdiden caymak için bahane ara-maya başladın...»

Kadının sesinde bir gariplik veya kırgınlık belir-tisi yoktu. Bunun üzerine Concini şöyle düşündü: «*Herhalde bahsettiği kız, o değil...*» Ve nazik bir tavır takınarak sordu:

— «Peki, kimmiş bu genç kız?...»

Léonora, aldırışsız bir edâ ile cevap verdi:

— «Adı Saugis...»

Concini, derin bir nefes aldı ve elini terden ısla-nan alnına götürdü.

Léonora devam etti:

— «Önümüze çıkan en tehlikeli engel, bu genç kızdır. O yaşadıkça biz tehlike içinde bulunacağız. Hattâ hazine elimize geçse bile, yine de tehlikeden kurtulmuş olmayacağız. Çünkü elindeki kâğıtlarla Kral'a başvurmak aklına eserse, bizi çok zor bir duruma sokabilir. Zaten bizden kurtulmak için bahane arayan Kral da bunu mükemmel bir fırsat sayar ve bizi cellâdın eline vermekte bir saniye bile tereddüt etmez.»

Concini düşünceye dalmıştı. Artık, karısının söylediği genç kızın Bertille olmadığını öğrenmişti. Bu durumda korkmasına ve karısına karşı yumuşak bir tavır takınmasına hiç lüzum kalmamıştı. Yüzünde yeniden sert ve zâlim bir ifade belirdi. Çevresine endişeli gözlerle baktı. Halbuki kimsenin kendisini gözetlemesine ve dinlemesine imkân olmadığını pekâlâ biliyordu. Buna rağmen sesini alçalıp son derece sinsi bir tavırla:

— «Kadınlara zulmedilmez. Benim gibi bir asilzâde bunu elbet bilir. Ama, herşeyin bir sınırı vardır,» dedi. «Mademki bu genç kız, işlerimize engel olmaya kalkışıyor, onun da hesabını görüveririm, olur biter...»

Léonora kocasına pek tuhaf bir bakışla baktı. Sonra mânalı bir gülümsemeyle:

— «Madem buna karar verdiniz, Concini,» dedi, «o hâlde bu genç kız da bizim için bir tehlike olmaktan çıkıyor, demektir.»

Concini şaşırmış gibi sordu:

— «Peki ama, öyleyse neden bu işi bu kadar gözünde büyüttün?»

Léonora, o müthiş ve soğuk tavrıyla cevap verdi:

— «Belki bir kadını ölüme mahkûm etmek istemezsiniz diye düşünmüştüm.»

Ve sinsi bir gülümseyişle ilâve etti:

— «Allaha şükürler olsun! Görüyorum ki en müthiş kararları vermekten bile çekinmiyorsun.»

Concini omuz silkti ve kayıtsız bir tavırla:

— «Öyleyse, sen onu belki de çoktan...» Dedi ve gerisini söylemeye dilinin varmadığı şeyi eliyle yaptığı bir işaretle anlattı.

Ama, Léonora ondan daha cesurdu. Soğukkanlı bir tavırla atıldı:

— «Hayır, onu öldürtmedim! Zaten ölüp ölmemesi o kadar önemli de değil... Şimdi o, dünyada hiç kimsenin kendisini kurtaramayacağı bir mezara, diri diri gömülmüş bulunuyor. Orası öyle müthiş bir yer ki oraya girmektense, ölmesi çok daha hayırlı olurdu.»

Concini, genç kızın bu müthiş âkıbetini umursamadığını belirten bir hareket yaptı. Mademki karısının mahvetmek istediği genç kız Bertille değildi, o hâlde mesele mi vardı? Tanımadığı bir kızın âkıbetinden ona neydi? Şimdi aklını kurcalayan bir tek şey vardı: Léonora'nın bir an önce defolup gitmesi... Gerçi, karısının Bertille'den şüphelenmediğini anlamıştı ama, burada kalmasından da hoşlanmıyordu. Ne olur ne olmaz, belki de aralarında yeni bir tartışma çıkar da kasırğa kopuverirdi.

Léonora, kocasının aklından geçenleri sezmiş gibi ayağa kalktı. Sonra gayet yavaş, sâkin tavrını hiç bırakmadan, şefkat dolu gözlerle ona baktı:

— «Demek, benim dediklerime sen de razısın?.. Düşüncelerime katılıyorsun, öyle mi?» Dedi.

Ve birdenbire kollarını kocasının boynuna sarak Concini'yi göğsünün üstünde sıktı. Sonra inatçı ve garip bir ısrarla tekrarladı:

— «Söyle Concini! Bana de ki: '*Sana hak veriyor-*

rum, doğru düşünüyorsun,' de... Ama sonuç, şu ve-ya bu olurmuş, yeter ki sen benim fikrimi kabul et...»

Concini sabırsızlıkla söylendi:

— «Canım, diyorum ya işte... Pekâlâ yapmış-sın.»

Léonora'nın gözlerinde bir zafer ışığı yanıp söndü. Kollarını kocasının boynundan çözdü ve birdenbire Concini'yi hayretlere düşüren bir heyecanla:

— «Şimdi buradan çekilip gitmemiz lâzım,» dedi. «Haa, az kalsın unuttuyordum. Uşaklarına da yarına kadar izin ver... Jehan'ı kurtarmaya gelecek olan adamı kimse rahatsız etmemelidir. Öte yandan, Jehan'ın, sen kendisini açlık ve susuzluktan ölüme mahkûm ettiğin için bu yüzden muhakkak surette ölecekken, bir mucize kabilinden ~~ölümünden~~ kurtulmuş olduğuna da iyice inanması lâzım.»

Léonora, kocasının bir tek kelime daha söylemeden başıyla vedâ işareti yaparak kapıya doğru yürüdü.

Concini, karısını takip etti. Pek korktuğu darbeyi yemekten kurtulduğuna, bir çocuk gibi seviniyordu. Kapıdan birlikte çıktılar. Concini, derin bir soluk aldı. O sırada Léonora kendisine döndü ve tatlı bir sesle:

— «Bu genç kızın kimin nesi olduğunu da iyice bilmelisin,» dedi. «Sana, şimdiye kadar onu iyice tanıtmam gerekirdi ama, nasıl oldu da unuttum, bilmem ki... Bu kız daha çok Bertille adıyla tanınıyor... Hani şu, Arbres-Sec Sokağı'nda oturan ve bir aralık Kral'ın da, bütün saray halkının da ilgisini üstünde toplamış olan genç kız yok mu? İşte bu Bertille, o kız!»

Concini bu sözleri duyunca beyninden vurulmuşa döndü. Kapıya dayanmamış olsaydı, yerlere yuvarlanacaktı.

Léonora, kocasına merhametle bakarak hafifçe gülümsedi. Sonra sessizce kapıdan çıktı ve karanlık sokaklara dalıp gözden kayboldu.

SAËTTA'NIN SEVİNCİ

S aint-Honoré Sokağı'ndaki konağına gelince, Léonora'nın ilk işi Saëtta'yı bulmak oldu. Fakat Saëtta ile karşılaşacağı vakit, onu görmeye can attığını hiç belli etmek istemedi. Gayet ilgisiz bir tavır takınarak sordu:

— «Oğlun bu gece yine ne haltlar karıştırmış, duydun mu?»

— «Hiçbir şey duymadım. Hattâ, hâlimden de anlıyorsunuzdur herhalde, adamakıllı meraktayım. Jehan yine meydanlarda yok... Başına bir iş mi geldi acaba?..»

— «Ama, ben onun ne olduğunu biliyorum.»

Eski düello hocası sesini çıkarmadı. Ama, gözleri heyecan ve endişeden büyümüşlerdi.

Léonora, gözlerini onun gözlerine dikerek:

— «Senin oğlun, Concini'nin eline düştü,» dedi. «Concini, onu aç ve susuz bırakarak öldürmeye karar vermiş!..»

Saëtta'nın tavrı birden korkunçlaştı:

— «Doğrusu bu işkence hiç te fena değil. Ama ne yalan söyleyeyim, ben onun darağacında, cellât eliyle ölmesini isterdim...»

— «Biliyorum, biliyorum, Saëtta... Zaten ben de sana bunu haber vermeye geldim.»

— «Sizin bana ne kadar yakınlık gösterdiğinizin farkındayım. Size sonsuz şükran ve minnet borçluyum. Bundan böyle beni kulunuz, köleniz sayabilir-

siniz. Çünkü benim yüzümden kocanıza bile ihanet ettiğinizi görüyorum.»

Léonora gayet ciddî bir tavırla:

— «Doğru,» dedi. «Ona senin için ihanet ediyorum. Eğer kocam, avının elinden alınmasına yardım ettiğimi öğrenirse, mahvoldum demektir. Ne kadar merhametsiz olduğunu bilirsin... Sakın bu yaptığımı ona duyurayım deme... Hattâ, oğluna bile söyleme, Saëtta...»

— «Hiç söyler miyim, Sinyora? Bu mesele hakkında ağzımı açmaktansa dilimi koparmayı tercih ederim. Yemin ederim ki bu haberi sizden aldığımı kimse bilmeyecektir.»

Léonora, işin istediği şekilde yürüdüğünü görünce, fazla ısrar etmek gereğini duymadı ve:

— «Pekâlâ, Saëtta,» dedi. «Sana inanırım. Şimdi dinle öyleyse... Galiba Concini, senin oğlunu, Rats Sokağı'nda bir evin mahzenine kapatmış. Mahzenin kapısının arkasında bir çiviye asılı bir anahtar varmış. Bu anahtarla kapı açılınca bir dehlize çıkılıyormuş... Dehlizde kilitsiz, sadece sürgülenmiş kapılar varmış. Hepsi teker teker açar, bakarsın. Böylece oğlunu bulursun...»

Saëtta, içten gelen bir heyecanla bağırdı:

— «Ah, Sinyora, bu iyiliğinizi hiçbir vakit unutmayacağım...»

Ve ansızın öfkelenerek sözlerine ekledi:

— «Siz ne diyorsunuz? Yirmi yıldan beridir bir tek intikam peşinde koşuyorum. Böyle bir intikama engel olmak demek, benim kalbimi parçalamak demek değil midir? Hemen oraya gidip o mendebur oğlanı çıkaracağım, Sinyora...»

Léonora, hükmeder bir tavırla adamı durdurdu:

— «Hele biraz sabret, Saëtta. Belki Concini hâlâ oradadır.»

Ve Saëtta'nın şaşkın şaşkın yüzüne baktığını görünce söylendi:

— «Sen ne diyorsun Saëtta? Concini senin oraya girdiğini görünce, ben mahvoldum demektir. Senin için hayatımı tehlikeye atıyorum, farkında değil misin?»

Floransa'lı haydut, elini alnına vurdu ve unutkanlığından utanmış gibi, üzüntüyle:

— «Haklısınız, Sinyora,» dedi. «Ne deseniz haklısınız. Özür dilerim. Ne yapacağımı âdetâ şaşırdım. Siz söyleyin de ona göre hareket edeyim.»

— «Bekle de Concini buraya, eve dönsün. Üst tarafını bana bırak. Ben, senin onu oradan kaçırmayı kolaylaştıracak her türlü tedbiri aldım. Concini oradan çıkar çıkmaz, evi bomboş bulacaksın. Hiç acele etmene lüzum yok. Orada rahat rahat iş görürsün. Ha, şurasını unutma... Şu husus özellikle benim emniyetim bakımından pek önemlidir. Senin işin bittikten sonra herşeyi yerli yerine koymalısın. İçeri girdiğin zaman evi nasıl buldunsa, yine öyle bırakıp çıkmalısın. Concini, Jehan'ın kaçtığını görünce, uşaklarından birinin kendisine ihanet ettiğinden başka bir şey düşünmemelidir. Anlıyorsun, değil mi?»

— «Anlıyorum Sinyora... Ne dedinizse, hepsini harfi harfine yapacağım. Emin olun...»

— «Öyleyse al evin anahtarlarını... Yine de söylüyorum, hiç acele etme. Önünde bol bol vakit var. Nasıl olsa, evde yarın sabaha kadar kimse olmayacak. Bütün bunları sana iyilik olsun diye yaptığımı unutma. Yoksa ha Jehan orada ölmüş, ha cellâdın elinde... Bunun umurumda bile olmadığını pekâlâ bilirsin.»

Saëtta:

— «Bilmez olur muyum, Sinyora?» Dedi. «Siz hiç merak etmeyin... Gerektiği kadar dikkatli davranırım...»

Léonora dostça bir tavırla:

— «Haydi öyleyse git, Saëtta,» dedi.

*

Saëtta, Concini'nin Rats Sokağı'ndaki evden çıkıp çıkmadığını, ancak kendisine yolda rastlamak suretiyle anlayabilirdi. Adamın hangi yoldan konağa dönebileceğini hesapladı ve yeni köprüden geçmesi gerekeceğini düşünerek, gidip köprü'nün başında dolaşmayı uygun buldu. Yol kalabalıktı. Saëtta, birini beklediğini belli etmemek için, gezinenlere karıştı. Bir yandan gayesiz dolaşıyormuş gibi görünmekle beraber, bir taraftan da geleni geçeni dikkatle gözlemeye koyuldu.

Doğrusu bu bekleyiş epey sürdü. Saëtta'nın sabrı tükenmek üzereydi ki saat dört sıralarında, Concini'nin kalabalık arasından hızlı hızlı geçtiğini gördü ve hemen nehrin sol kıyısına doğru seğirtti. Sonra, birden duraladı. Gerçi hayduttu ama, kendisine göre namus ve şerefi olan bir adamdı. Léonora'nın kendisine yaptığı bu büyük iyiliği hatırladı. Bu kadının güvenini haketmeliydi. Çünkü Léonora bütün bu fedakârlıkları, hattâ kocasına bile oyun oynamayı, sırf Saëtta uğrunda göze almış değil miydi? Adam, bunu düşündükçe, içinden yapacağı işte onun fedakârlığına lâayık olacak bir şekilde davranacağına yemin üstüne yemin ediyordu. Birden duralayıp düşünmeye başladı:

«Acele ne lüzum var? Sinyora'yı kötü bir duruma sokmak nankörlük olur, doğrusu... Baksana, ne

dedi? Ev, bütün gece bomboş kalacak demedi mi? Öyleyse bol bol vaktim var. Zaten benim bir-iki saat gecikmemle Jehan da geberip gidecek değil ya... Hiç olmazsa saat altıya kadar beklemeliyim.»

Bu kararı verince tekrar gerisin geriye döndü. Nehrin sağ kıyısına geçti ve Saint-Germain-l'Auxerrois Kilisesi'nin yanbaşındaki meyhanelerden birine girerek bir şişe şarap ısmarlayıp vakit öldürmeye çalıştı.

Böylece, saat altıya kadar orada oturdu.

Saat tam altı olunca, şişe de boşalmıştı. Saëtta ayağa kalktı ve meyhaneden çıktı. Sabırsızlıktan içi gidiyordu ama, kendini tutuyor ve hızlı yürümeye çok dikkat ediyordu...

Anahtar kapının kilidine sokarken, tuhaf bir endişe hissetti. Bu korkudan filân değildi... Onun ne kadar cesur olduğunu herkes bilirdi. Giriştiği işte başarısızlığa uğramaktan da çekinmiyordu. Mademki bir kere Jehan'ı bu evden çıkarmaya karar vermişti, karşısına çıkacak her engeli göğüs gerecekti.

Ama, beri yanda, Léonora'nın kendisine yapmış olduğu unutulmaz iyilik vardı. Kadın, sırf Saëtta yüzünden kocasına ihanet ettiğini söylerken, şüphesiz, yalan söylememişti. Şimdi Saëtta, Jehan'ı Concini'nin pençesinden kurtarmak azmindeydi. Güzel... Ama, bu işi başarırken de Léonora'ya bilmeyerek ve istemeyerek de olsa kötülük etmek, onu güç bir duruma sokmak yakışık alır mıydı? Şüphesiz hayır... Saëtta'nın yüreği işte bu düşünceyle daralıyordu.

Fakat kapıyı açıp da içeriye girdikten sonra durup etrafına kulak verince rahat bir soluk aldı. Ev, bomboş görünüyordu. Doğru mahzene indi. Mahzen kapısını itti ve kanadın arkasında çakılı bir çivi üstünde asılı duran anahtara baktı. Yerindeydi. Léonora, ne söylemişse olduğu gibi çıkıyordu... Zaten

Saëtta da kadının söylediklerinden şüphe etmiş değildi ya...

Adamın içine iyice güven gelmişti. Artık hiç acele etmiyor, rahat rahat iş görüyordu. Önce biraz aranarak bulduğu şamdanı yaktı. Sonra tekrar dar merdivenden aşağıya indi. Léonora'nın tarif etmiş olduğu kapıyı açtı. Şimdi, daracık bir dehlizde bulunuyordu. Bu dehlizde her biri ikişer iri sürgüyle sürgülenmiş dört tane kapı vardı. Saëtta, işlerin bu kadar kolay yürümesinden memnun, gülümsüyor ve mırıldanıyordu:

«Doğrusu bu iş, tam zamanında oldu. Yiğit Jehan, son günlerde bana karşı kuşkulu bir tavır takınmaya başlamıştı. Şimdi kendisini kurtarırsam, artık benim kendisine gerçek bir baba sevgisi beslediğimden şüphe edemez sanırım...»

Önüne gelen ilk kapıyı açtı. Şamdanı içeriye tutunca, mahzenin bomboş olduğunu gördü:

«Bu değil,» diye söylendi. *«Şimdi şu karşıdaki kapıya bakalım.»*

Fakat dediği kapıyı açarken sürgüler o kadar müthiş gıcırılar çıkardı ki Saëtta hâlâ içeriden bir ses gelmesine hayret etti. Yiğit Jehan içeride olsa bu gürültüleri duymaz ve seslenmez miydi? Kendi kendine söylenmeye devam etti:

«Galiba kendisini uyumuş sanıp gizlice öldürmeye geldiklerini sanıyor da ondan ses çıkarmıyor. Sakın ben kapıyı açarken kafama bir kılıç indirmesin? Doğrusu ondan önce öbür dünyayı boylamaya hiç niyetim yok.»

Bu ihtimal hiç de yersiz değildi. Jehan'ın böyle bir niyeti varsa önlemek lâzımdı. Onun için, bir yandan kapıyı açarken, bir yandan da bar bar bağırmaya koyuldu:

— «Heeey! Jehan, oğlum! Benim, ben, Saëtta! Neredesin?»

Fakat ikinci kapının açıldığı mahzende de kimse-ler yoktu. Saëtta'nın içinde endişe gitgide büyümeye başlamıştı. Dehlize açılan diğer iki kapının da ka-natlarını aralayıp o mahzenlerin de tamtakır olduk-larını görünce ümitsizliğe kapıldı. Artık ihtiyatlı davranmaya hiç lüzum görmeyerek, bağırıp çağır-maya koyuldu:

«Ee! Bu ne demek oluyor? Yanlış bir iş mi yap-tum yoksa? Léonora'nın söylediği yerler buraları de-ğil mi sakın?»

Koridoru baştan başa ve dikkatle gözden geçirince, boşu boşuna açmış olduğu dört kapıdan başka kapı bulunmadığını gördü.

Sonra, aklına çeşitli ihtimaller geldi ve bodrumla-rın herbirini teker teker gözden geçirmeye koyuldu. Hepsi de bomboş, zifiri karanlıktı. Birinin döşeme-sinde beyaz bir şey gözüne çarpınca durdu. Eğilip baktı: Küçük bir kâğıt parçasıydı. Kâğıdı yerden al-dı ve elindeki şamdanın ışığında okumaya çabalar-ken, hayret içinde söylendi:

«Vay canına! İtalyanca yazıyor be...»

Okudukça şaşkınlıktan ağzı açık kaldı. Kâğıdı tu-tan eli titremeye başlamış, gözlerinde sonsuz bir se-vinç ısıltısı belirmişti. Kâğıdı okumayı bitirdikten sonra kendini tutamayıp bağırdı:

«Hani dünyada herşey aklıma gelirdi ama, bu bod-rumlarda böyle bir şey bulacağımı hiç ummazdım!»

Bu kâğıdın, onun üstünde büyük bir etki bıraktı-ğı pek belliydi. Çünkü Jehan'ı unutuvermiş, derin düşüncelere dalmıştı.

Sonunda kâğıdı katlayıp yeleğinin cebine yerleş-tirdi. Dudaklarında büyük bir sevinç gülümsemesi

vardı. Sonra tekrar Jehan'ı aramaya koyuldu. Evin içinde aramadık kuytu bucak bırakmadı. Fakat hepsi boşuna oldu ve değil Jehan'a, onun en ufak bir izine bile rastlamak mümkün olmadı...

Demek oluyor ki Jehan artık bu evde değildi. Yoksa, onu bulmaması mümkün müydü? Şu hâlde yapacağı başka bir iş kalmıyordu. Léonora'nın tembihlerine uyarak tekrar kapıları kapattı, herşeyi yerli yerine koydu ve hayâl kırıklığına uğramış bir insanın üzgün edâsıyla evden çıktı.

Rats Sokağı'ndan Bûcherie Sokağı'na saptığı vakit, karanlık bir köşeden bir karaltı sıyrılmış, uzaktan uzağa ve ~~sessizce~~ Saëtta'yı izlemeye koyulmuştu.

Yirmisekizinci Bölüm

PARDAİLLAN İŞ BAŞINDA

Concini, karısını evden dışarıya uğurlamakta acele ederken, orada bıraktığı peleriniyle kılıcını almak istiyordu.

Fakat Concini, hiç kimsenin kendisini duymaya-cağından emin olduğu bu süslü odada karısıyla bir sürü gizli ve tehlikeli şey konuştuktan sonra. Léonora'yı uğurlamak için dışarıya çıkar çıkmaz, zarif işlemeli ve kalın bir kapı perdesinin ardından bir adam belirivermişti.

Bu adam evindeymişçesine sâkin ve alışık tavırlarla arkasından çıktığı perdenin gizlediği kapıyı kapadı. Kilitledi ve anahtarını da cebine yerleştirdi.

Sonra gözleri, üstünde Concini'nin pelerini ve kı-

lıcı bulunan sandalyeye ilişti. Concini'nin yarı aralık bıraktığı kapıya baktı ve gülümseyerek mırıldandı:

— «Demek yine dönecek... Güzel!..»

Aralık duran kapıdan dışarıya şöyle, gizlice bir göz atınca Concini'nin yere yıkılmamak için dış kapının kanadına yaslanmış, kendini toparlamaya çalıştığını gördü ve sonra tekrar geriye döndü.

Concini'nin kılıcını aldı ve Concini kapıdan girer girmez, kılıcını görsün diye kapısının karşısına koydu. Sonra da kendisi, gidip kapı kanadının ardına saklandı.

Bu kadar hesaplı bir soğukkanlılık ve serbestlikle iş gören bu adam, Şövalye de Pardaillan'dan başkası değildi.

Ama, o buraya nasıl gelmişti? Burasını açıklamamız gerekir. Ve bunu anlatabilmek için de yine Jehan'ın üç acayip arkadaşından sözetmemiz lâzımdır.

*

Caracme, Escargasse, Gringaille, Jehan'ı, Dük d'Andilly'nin konağının kapısında bıraktıktan sonra Saint - Eustache tarafına doğru yollarına devam etmişlerdi.

Eh, Concini'den Allah ne verdiyse koparmışlardı. Cepleri tıklım tıklım doluydu. Onlara göre, cebi dolu bir adam, cebi delik bir insana kıyasla iki misli acıkır ve dört misli susardı...

Saint - Honoré Sokağı'na girdiler. Yolları üstünde suçluların bağlanıp halka gösterildikleri bir direk vardı. Bunun önünden geçerken, epey hızlandılar. Sonra Louvre Sarayı'nın arkasındaki Champ-Fleuri Sokağı'na ulaştılar.

Bu sokak, üç ahbap çavuşların diledikleri gibi yiyip içebilecekleri meyhanelerin bulunduğu bir yerdi.

Sabah erkenden başlayan içki âlemi öğleye kadar devam etti. Meyhaneden çıktıkları zaman, dilleri dolaşüyor, başları dönüyordu. Cepleri iyice boşalmıştı. Fakat hayatlarından son derece memnundular.

Kendisine bu kadar oyun oynadıktan sonra artık Concini'nin evine ayak basmaya pek yüzleri yoktu. Herifin, onları nasıl karşılayacağı besbelliydi. Bu gece yaptıkları iş, üç ahbap çavuşları bu ekmek kapısından etmişti. Şimdi artık efendileri ve bağlı bulundukları bir kapı olmadığı için, adamakıllı şaşkın bir hâldeydiler.

Ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Yürüye yürüye farkında olmadan Arbre-Sec Sokağı yanındaki sokaklardan birinde bir meyhaneye dalıp, bir masanın başına çöktüler.

Ne konuşacaklarını bilemiyorlardı. Derken, tabii yine Jehan'dan ve Kral'ın kızı olduğunu duydukları genç ve güzel Bertille'den bahsettiler. Lâf lâfı açtı. Söz döndü, dolaştı gece yarısı yatağından kaldırdıkları o pek asil Şövalye'ye, Pardaillan'a geldi. Sözün kısası, başından sonuna kadar uykusuz ve serüven-den serüvene atılarak geçirdikleri bu gecenin bütün olaylarını en küçük ayrıntılarına kadar andılar. Sonunda Carcagne, konuyu değiştirmek lüzumunu hissederek:

— «Doğrusu pek hoş bir gece geçirdik,» dedi. «Ama, şimdi de işsiz güçsüz kaldık. Artık ekmeğimizi ufak tefek işlerle kazanmak zorundayız. Kendimizi besiyeye çektiğimiz o güzel günler geçti artık...»

— «Amma da yaptın haa! Bizim Jehan, bizi öyle kötü bir durumda bırakır mı?»

— «Elbette! Baksana, yavuklusu, Kral'ımızın

kızıymış. Onunla evlenir ve şüphesiz bizi de yanına alır.»

Bu sözler, Carcagne'nin kara düşüncelerini dağıttı.

Gringaille, ansızın bir kahkaha atarak:

— «Aklıma ne geliyor, biliyor musunuz?» Dedi. «Yiğit Jehan, Concini'nin iplerini çözmeye gidince, herifin yüzü kimbilir ne hâle gelecektir?»

— «Yiğit Jehan oraya dönmüş müdür dersin?»

— «Bu da lâf mı be Carcagne? Dönmez olur mu hiç? Onun Concini ile görülecek bir hesabı yok muydu?»

~~Escargasse~~, küçümseyici bir tavırla söylendi:

— «Şu bizim Carcagne, Parfait Goulard kadar alık bir heriftir vesselâm...»

Carcagne bu benzetmeye pek içerlemiş, hemen suratını asmıştı:

— «Ben ne bileyim yahu?» Diye homurdandı.

Gringaille ciddî bir tavırla sözüne devam etti:

— «Yâni adım gibi biliyorum ki, Yiğit Jehan, Boğalı Konak'tan çıktıktan sonra doğruca oraya gitmiş ve yavuklusuna el sürmek suretiyle bağışlanmaz bir suç işlemiş olan Concini'ye sırrını yalnız kendisinin bildiği o müthiş yumruklardan bir tane aşketmiştir.»

Escargasse de aynı düşüncede olduğunu belirterek Gringaille'nin sözünü tamamladı:

— «Ve tabîi, dostumuz Concini de o yumruğu yedikten sonra bir hafta yerinden kalkamayacak şekilde yatağa serilmiştir...»

Gringalle söylendi:

— «Canı cehenneme, şeytanın!..»

Arkadaşları da bu dileğe yürekten katıldılar:

— «Âmin!..»

Arkasından da üç kahkaha yükseldi. Üç ahbap çavuşlar meyhaneden çıktuktan sonra ağır ağır yürümeye koyuldular. Henüz elli adım atmışlardı ki birdenbire az önce lânet okudukları Concini ile karşılaşmasınlar mı? Çabucak bir tarafa sindiler ve Concini, üçünü de görmeden geçti.

Tehlikeyi geçıştirdikten sonra bir tek kelime bile söylemeden birbirlerinin yüzlerine baktılar. Üçü de sararmıştı ve gözlerinde aynı endişe okunuyordu... Gringaille, her dövüşe başlamadan önce yaptığı gibi kemerini sıktı ve:

— «Haydi arkadaşlar!» Dedi.

Fazla bir söz söylemesine lüzum yoktu. Bunun ne mânaya geldiğini, ötekiler hemen anlamışlardı. Ve öyle bir fırlamışlardı ki bir dakika bile geçmeden Jehan'ın evinin önüne gelmişlerdi.

Gringaille'nin yalnız başına. basamaklara üçer dörder atlayıp yukarı çıkmasıyla hemen arkasından, perişan bir yüzle tekrar aşağıya inmesi bir oldu.

Arkadaşları onu böyle endişe içinde görünce sordular:

— «Eee, ne oldu?...»

— «Kapı kilitli değildi. Yatak da hiç bozulmamış. Anlaşılan, evine dönmemiş...»

Şaşkın şaşkın bakıştılar.

Carcagne:

— «Belki de hiç Rast Sokağı'na gitmemiştir,» diye fikir yürüttü.

Gringaille de bu düşüncayı pek budalaca bulduğunu göstermek için omuz silkti:

— «Püh! Concini iplerini kendi kendine mi çözdü yâni?»

Escargasse, adamakıllı afallamış bir hâlde:

— «Halbuki şu Concini bizim Jehan'la boy ölçü-

şecek çapta bir adam değildir,» dedi. «Ama, sapasağ-
lam gözümüzün önünden geçip gittiğini de gördün
ya...»

Carcagne, düşünceli bir tavırla söylendi:

— «Concini'nin, Jehan'ın sırtını yere getirdiğine
dünya yıkılsa inanmam... Bizim Jehan, bu herifi
bir lokmada yer, yahu!..»

Gringaille, arkadaşlarını bozarak:

— «Ben sizin kadar salak herifler görmedim bel!»
Dedi. «Mademki Concini'nin sağ ve serbest olduğunu
gördük, öyleyse bizim Jehan'a yine alçakça bir oyun
oynamış demektir. Bunda anlaşılmayacak ne var?
Zaten herifin o Rast Sokağı'ndaki evinden şüphelen-
miştım...»

Konuşup karar vermeleri pek kısa sürdü. Az son-
ra Rast Sokağı'ndaki evin önündeydiler. Fakat ne ka-
dar araştırdılsa da eve girmenin bir yolunu bula-
madılar ve akşama kadar oralarda beklediler. Niha-
yet karanlık bastı... Evi tanıdıkları için, buraya zor-
la girmeye çalışmanın hiçbir sonuç vermeyeceğini pe-
kâlâ biliyorlardı. Fakat, eğer Jehan henüz yaşıyorsa,
hiç şüphesiz Concini onu öldürmeye gelecekti. Bu
sebeple İtalyan'ın yolunu gözlüyorlardı.

Kafalarında bir tek düşünce vardı: Ne olursa ol-
sun, bir yolunu bulup eve girmek...

Sıra ile nöbet bekleyerek geceyi orada geçirdiler.
Birisi nöbet bekleyip ortalığı kolaçan ederken, öteki
ikisi de pelerinlerine sarınıp bir köşede uyku çeki-
yordu. Bu nöbetin bir zorluğu yoktu hani... Şimdiye
kadar açık havada, yıldızların altında az mı uyku
çekmişlerdi?..

*

Sabah olunca, artık bu işin idaresini eline almış
olan Gringaille, ayrıntılı direktif verdiği Escargasse'.

yi, Concini'nin Saint-Honoré Sokağı'ndaki konağını gözetlemeye ve Carcagne'yi de yine köprü başında İtalyan'ın geçip geçmeyeceğini kollamaya gönderek, kendisi Rast Sokağı'nda kaldı.

Fakat bu iş, öyle bekleyip sabretmekle halledileceğe benzemiyordu. Nitekim, bitmez tükenmez, uzun saatler hiçbir sonuç vermeden geçti. gitti.

Fakat Gringaille, aklına anıların bir şey gelmiş olacaktı ki elini şiddetle alnına vurdu ve kendi kendine atıp tutmaya başladı:

«Ah kabak kafalı herif! Ah budala ah! Nasıl oldu da bunu daha önce düşünmedim?»

Bu sözleri söyler söylemez, ok gibi yerinden fırladı ve Saint-Denis Sokağı'ndaki hana koştu. Adını bile bilmediği Şövalye'yi bulmak istiyordu. Jehan, zorda kalınca ona başvurmuş ve o da hemen delikanlıya yardım etmemiş miydi? Demek oluyor ki, Jehan'ın pek yakın ahbabıydı. Şu hâlde Gringaille de zorda kalınca reisinin en yakın ahbabına başvurabilirdi.

Pardaillan'ı hanın lokantasında, pencerenin kenarına oturmuş, bir yandan sokaktan geleni geçeni seyreder, bir yandan da önündeki tavuk kızartmasını atıştırırken buldu.

Gringaille, soluk soluğa ve heyecan içindeydi. Öte yandan, çok sâde giyinmesine rağmen pek asil bir adam olduğunu çoktan anlamış bulunduğu Pardailan'a karşı derin bir saygı besliyor ve kendisini rahatsız etmenin çok ayıp olacağını düşünerek sıkılıyordu.

Ama, başka çâresi yoktu. Bütün cesaretini topladı. Şapkasının tüyleriyle âdetâ yerleri süpürürcesine eğilmek suretiyle sunturlu bir selâm çaktıktan sonra Şövalye'nin masasına yaklaştı ve boğuk bir sesle kekelemeye koyuldu:

— «Efendim, şey... Affınızı dilerim, sayın asîlzâde... Fakat çok önemli bir iş için sizi rahatsız ediyorum...»

Pardaïllan, dudaklarında bir tebessüm belirterek, dikkatle, serserinin yüzüne baktı. Adamın heyecanını ve sıkıntısını hemen farkettiler. Hattâ bir günden beri aç duran zavallının, tavuk kızartmasına, çok iştahla baktığını da sezdi. Tatlı ve yumuşak bir edâ ile sordu:

— «Bu dediğiniz önemli şeyi bana mı söylemek istiyorsunuz, oğlum?»

Gringaille, eğilip iki kat olarak cevap verdi:

— «Evet, Monsenyör...»

Pardaïllan aynı tatlı tavrıyla:

— «Peki, oturun öyleyse,» dedi.

Ve kendisine büyük saygıyla hizmet eden, otuzbeş yaşlarındaki tombul, orta boylu hancı kadına seslendi:

— «Madam Nicole! Lütfen bir kişilik çatal kaşık getirin!»

Sonra şaşkınlıktan ağzı kadar gözleri de açılmış olan Gringaille'ye dönerek:

— «Haydi, hem konuşalım, hem de şu tavuğu beraberce yiyelim, oğlum.» Dedi. «Yanılmıyorsa, önümdeki yemek benim kadar sizin de iştahınızı kabarttı...»

Bu beklemediği dâveti duyunca, Gringaille'nin yüzü renkten renge girmişti. Keyiflenmişti, gururlanmıştı, pişman olmuştu... Bir daha yerlere kadar eğildi. Sonra Pardaïllan'ın yüzüne dosdoğru bakarak, mahzun bir sesle konuştu:

— «Ben fakir bir serseriden başka bir şey değilim Monsenyör... Bilseniz bana ne büyük bir şeref bah-

şediyorsunuz. Doğrusu sizi rahatsız etmek asla aklımdan geçmezdi, ama...»

Pardaillan aynı tatlı edâsıyla onun sözünü kesti:

— «Hele bir kere karnınca doyurun da, ötesi kolay... Hem bana ne diye boyuna «morsetyör» deyip duruyorsunuz?.. Hem sonra, lâfı uzatacağınıza, reisinize ne gibi bir faydam dokunacağını bir an önce anlatsanıza... Yanılmıyorsam buraya bu niyetle geldiniz, değil mi?»

Madam Nicole, büyük bir çabuklukla Pardaillan'ın emrini yerine getirmişti. Böylece, asıl müşterisine ne kadar saygı ve sevgi beslediğini de göstermiş oluyordu.

Gringaille de, Şövalye'yi fazla üzmedi. Pardaillan'ın karşısına çöktü ve Şövalye'nin kendi eliyle kesip yediği yarım tavuğu iştahla mideye indirirken, bir yandan da üçünün birden Jehan'ı neden merak ettiklerini anlattı. Nihayet Şövalye'nin alçakgönüllü tavrından cesaret alarak, Concini'nin tuzağa düşürdüğünden şüphelendikleri reislerini kurtarmak için, Pardaillan'ın akıl ve gücünden medet umduklarını da söyledi.

Gringaille'nin anlattıkları bittiği zaman tavuğun yarısı ve ondan sonra hancı kadının getirdiği sebze yemeği de temize havale edilmişti.

Pardaillan da yemeğini fazla uzatmadı ve son lokmasını yer yemez hemen ayağa kalkarak:

— «Gidelim,» dedi.

Gringaille, hayranlık içinde kendi kendine mırıldandı:

«Ne adam be!.. Erkek dediğin böyle olur işte!..»

Birlikte çıktılar. Rast Sokağı'na geldikleri zaman Pardaillan'ın ilk işi evi gözden geçirmek oldu. İçeriye zorla girmeye çalışmanın hiçbir sonuç vermeye-

ceğini anlamakta gecikmedi. Evin kapısı ve pencereleri öylesine sımsıkı kapalıydı ki içeriye ancak kurnazlık ve hile ile girilebilirdi.

Şövalye bir an durdu. Düşündü ve plân kurmaya koyuldu. Tam bu sırada, yanibaşlarından hızla geçen ve Pardaillan'ı farkedince, adamakıllı şaşalayan Carcagne'yi gördüler. Gringaille, arkadaşına, birkaç kelime ile durumu anlatınca, o da bildiklerini söylemeye başladı:

— «Geliyor! Concini geliyor! Karısı da peşinde!.. Escargasse ikisini de takip ediyor.»

Pardaillan'ın gözlerinde bir sevinç ışığı yanıp söndü. İki arkadaşı da bir köşeye çekip:

— «Mademki Concini eve geliyor, şu hâlde korktuğunuz gibi, reisiniz henüz ölmüş değildir,» dedi. «Şimdi hüner tam vaktinde eve girip Concini'nin cinayet işlemesine engel olmaktır. Bu işi ben yoluna koyarım. Kocasının peşine düşmüş olan Madam Concini, bana kapıyı kendi eliyle açar. Öte yanı da kolay...»

İkisi de Pardaillan'ı tanımıyordu. Fakat Şövalye'nin konuşmasında öyle inandırıcı bir edâ vardı ki söylediklerinden bir an bile şüphe etmediler. Gringaille'nin de bir yandan boyuna ellerini oğuşturması, Pardaillan'a başvurmuş olmaktan ileri gelen sevincini gösteriyordu.

Şövalye, sâkin bir tavırla onlara bazı kısa emirler verdi. Onlar da, Pardaillan'ın sözlerini âdetâ kilise de bir âyindeymiş gibi, büyük bir saygı içinde dinlediler.

Sonra, üçü birden, kuytu bir köşeye saklanarak beklediler.

Nihayet Concini görüldü. Hiç kımıldamadan, onun eve girmesini beklediler. Kapı, herifin üstüne

kapandıktan sonra Şövalye, kapının az ötesinde bulunan bir duvarın arkasına saklandı.

Az sonra Léonora da görüldü. Kapının önünde bir an, heykel gibi kıvıldamadan durup bekledi.

Kısa bir zaman sonra kapı, sessizce aralandı. Yaşlıca bir kadın, dışarıya bir şeyler söyledi. Bu sözleri kelimesi kelimesine duyan Pardaillan, hemen harekete geçmek kararından şimdilik cayıp saklandığı yere iyice sindi.

Léonora, kadının sözlerine bir-iki kelimeyle cevap vermiş, sonra da kendisine bir kese altın uzatmıştı. Bundan sonra Léonora içeriye girdi ve kapıyı sessizce kapadı.

Yaşlı kadın bir an eşiğin önünde hareketsiz durduktan sonra, oradan uzaklaştı.

Pardaillan onun gittiğini görür görmez, hemen saklandığı yerden fırladı. Birkaç adım ~~şövalye~~ sonra kadına yetişerek pek nazik ve yumuşak bir tavırla:

— «Güzel kızım,» dedi, «efendiniz Concini ile muhakkak görüşmem lâzım. Şimdi çıktığınız şu evin kapısını lütfen bana açar mı misiniz?»

«Güzel kızım» dediği kadın, en azından elli yaşındaydı. Bir kadından umulmayacak kadar güçlü kuvvetli görünüyordu.

Pardaillan'ın sözlerini duyunca, kadının yüzünde çekingen bir ifade belirdi. Fakat Şövalye'nin son derece nazik sözlerine, elinden geldiği kadar nazik bir cevap vermeye de çalıştı:

— «Asilzâdem, ne yazık ki anahtarım olmadığı için size kapıyı açamayacağım. Kapıyı çalmamı isterseniz, aradan en aşağı iki saat geçmeden onu da yapamam. Çünkü Monsenyörden, iki saatten önce eve dönmemem için emir aldım. İtaatsizlik edersem beni kovar.»

Pardaillan, kadının eline iki altın sıkıştırarak aynı sâf ve nâzik edâ ile:

— «Cicim, ben size kapıyı çalın demedim ki sâ-dece açın dedim,» dedi.

Kadın, yüzünde bir endişe belirdiyse de, ışıldayan iki altını görünce reddedemedi. Altınları hemen kapıp ceplerine yerleştirdikten sonra biraz da alaylı bir sesle:

— «Allah sizden razı olsun asîlzâdem,» dedi. «Yazık ki sizin gibi cömert bir insana faydalı olamayacağım. Çünkü anahtarım yok...»

Ve biraz da tehdit kokan bir sesle ilâve etti:

— «Onun için, rica ederim, ne ısrar edin, ne de beni öyle fazlaca yolumdan alıkoyun...»

Pardaillan nâzik ve sâkin tavrını bırakmamakla beraber, ısrarla kadının gözlerinin içine baktı:

— «Garip şey!» Dedi. «Ya, Concini'ye ihanet etmek için kullandığınız anahtara ne diyeceğiz? O anahtar Concini'ye nasıl kapıyı açıtıysa, bana da pekâlâ açar.»

Kadın sapsarı kesildi. Fakat, bir-iki erkeğin kendini kolay kolay şakırtılamayacağından emindi. Etrafına, çabuk ve kaçamak gözlerle baktı. Sokağın ıssız ve bulundukları yerin kuytu olduğunu gördü. Aynı anda, tehdit dolu bir tavırla, yolunu kesen Pardaillan'ın üstüne yürüdü. Fakat Şövalye yerinden bile kıpırdanmadı. Yaptığı tek hareket, hızla elini uzatıp, kadını bileğinden yakalamak oldu. Bir yandan da hiç istifini bozmuyor, nâzik bir şekilde gülümsüyordu. Yaptığı harekette öyle göze çarpar bir sertlik ve şiddet farkedilmiyordu ama, yüzü can acısıyla kırışan kadının ağzından boğuk bir inilti çıktı.

Şövalye alaycı bir merhametle sordu:

— «Canınız acıdı galiba, güzelim. Halbuki ben bileğinizi henüz doğru dürüst sıkmadım.»

Ama, kadının bileğini bırakmaya hiç de niyetli görünmüyordu. Birdenbire son derecede ciddileşerek:

— «Artık yeter,» dedi. «Gözünü aç, seninle kaybedecek vaktim yok. Eğer şimdi bana kapıyı açmazsan seni kapıya kadar sürükler, efendine duyuruncaya kadar çalar ve kendisine nasıl ihanet ettiğini anlatırım!»

Kadın kendini tutamayıp mırıldandı:

— «Aman Allahım!.. Bu adam şeytan mıdır, nedir?»

Pardaillan tekrarladı:

— «Sökül anahtarı!»

Ve kadının söz dinlemeye niyeti olmadığını görünce, bir pamuk çuvalını sürüklüyormuş gibi kendisini kapıya kadar götürdü, elini tokmağa uzattı. Fakat kadın, bu müthiş düşmanla mücadeleye kalkışmanın faydasızlığını kestirmiş olacaktı ki anahtarı koynundan çıkararak yere düşürdü ve korkusundan, bir an önce oradan kaçmaya yeltendi.

Pardaillan alaycı bir tavırla:

— «Dur bakalım, cicim,» dedi. «Hele anahtarı kendi elciğezinle yerden kaldır da, kapıyı, demin yaptığın gibi kendin aç...»

Kadın üzüntü ve utanç içinde başını eğdi. Karşındakini kolayca aldatacağını sanmış, cebinden herhangi bir anahtar çıkarıp yere fırlatarak kaçmayı tasarlamıştı. Fakat Pardaillan'ın böyle oyunlara gelmeyeceğini en sonunda anlamış ve pes demişti.

Başka bir anahtar çıkardı. Şövalye'nin istediği gibi sessizce kapıyı açtı.

Pardaïllan, ancak o zaman kadının bileğini bıraktı. Kadın, korkusundan etekleri uçarak oradan uzaklaşırken, haç çıkarıp kendi kendine söyleniyordu:

— «Eğer bu da şeytanın ta kendisi değilse, iki gözüm kör olsun!..»

CONCİNİ VE PARDAİLLAN

Pardaillan içeriye girip kapıyı kapadıktan sonra anahtarı cebine yerleştirdi. Şöyle bir etrafına bakınınca, geniş bir koridorda bulunduğunu gördü. Solunda aralık duran bir kapı, sağında da sımsıkı kapalı bir başka kapı vardı. Koridorun sonunda da iki kapı perdesi görünüyordu. Bunlardan biri kalkık, öteki de inikti...

Şövalye'nin ilk işi kulak kabartıp ortalığı dinlemek oldu. Çok hafif duyulmasına rağmen uzaktan Jehan'ın sesini farkettil. Kendi kendine mırıldandı:

«Güzel! Henüz sapasağlam... Mademki demin karşılaştığım o cadı karı, Léonora'ya; Concini'nin, bütün uşaklarını bir odaya tıktığını söyledi, demek ki uşakların beni görmelerine imkân yok. Biraz etrafı kolaçan edeyim.»

Solundaki aralık kapıyı itip içeriye daldı. Gözüne ilk çarpan şey Concini'nin peleriniyle kılıcı oldu. Güldü. Aynı odadaki kapı perdesini de görüp kaldırdı. Perdenin arkasında, anahtarı üstünde duran bir kapı vardı. Hemen kapıyı açtı. Öte yanda başka bir oda vardı. Pardaillan, memnunlukla gülümsedi ve perdeyi tekrar indirdiyse de, kapıyı açık bıraktı. Sonra alaycı tebessümüyle mırıldandı:

«Şimdi kendimize girip saklanacak bir yer bulduk demektir. Biraz da Concini'nin ne halt ettiğine bakalım...»

Hemen kapı perdesinin arkasına geçti, perdeyi hafifçe araladı ve oradan, hem olanı biteni gördü, hem de söylenenleri dinledi.

Concini yere diz çökmüş, bir deliğin üzerine eğilmiş, arkasını perdeye vermişti ve kimse tarafından görülmemek için her türlü tedbiri aldığından emin, işine dalmıştı. Jehan'la konuşmaya kendini öyle bir kaptırmıştı ki Léonora'nın içeriye girdiğini, burnunun dibine kadar sokulup yanbaşıda sessiz sadâsız durduğunu hiç farketmemişti. Fakat kadın da aynı hatâyı yapmıştı. O da, tıpkı Concini gibi sırtını perdeye vermişti ve bir başkasının, hem kendisini, hem de kocasını gözetlediğinden şüphe etmeyi aklına bile getirmemişti...

Onun için Pardaillan, kaygısız bir tavırla dinleyip gözetlemeye koyuldu. Jehan'ın, Kral'ın kendisini dâvet ettiğinden ve eğer gitmezse, arkadaşının, Kral'a anlatacağı şeylerden bahsettiğini duyduğu vakit gülümseyerek, içinden söylendi:

«Aferin çocuğa!.. Ne de güzel uydurdu. Eğer Concini onu serbest bırakırsa ki galiba bırakmak zorunda kalacak, doğrusu ben de boşuboşuna zahmete girmiş olacağım. Hele şimdilik bekleyelim bakalım. Daha ne olacağı pek belli değil...»

Fakat az sonra Léonora'nın işe karıştığını görünce, Jehan'ın durumunun şimdi zorlaştığını anlayıp buraya kadar gelmekle iyi bir iş yapmış olduğunu düşündü. Perdenin arkasına iyice sinip beklemeye koyuldu.

Burada kaldığı sürece Concini ile karısı, neler konuşurlarsa hemen hepsini duydu.

Nihayet kadın ayrıldığı ve Pardaillan odadan dışarıya baktığı vakit, Concini'nin karısından yediği darbeyi, bir kapıya dayanarak hazmetmekle meşgul olduğunu gördü. Adam, karısını savdıktan sonra kapıyı itti, tekrar odaya dönerek, kendini bir koltuğa attı. Gırtlığında düğümlenen hıçkırığı zorlukla tuttu.

Fakat oturalı daha bir dakika bile olmamıştı ki hayret içinde yerinden fırladı. Bu sırada Pardaillan kapıyı kilitleyip anahtarını cebine yerleştirmişti. Şövalye bu işi bitirdikten sonra dudaklarında alaycı bir tebessüm olduğu hâlde, zarif bir selâm çaktı.

Concini şaşkınlıktan donakalmış. ağzını bile açmamıştı. Yuvalarından fırlayacakmışçasına büyüyen gözleriyle bu korkunç adamın nereden girdiğini anlamak için odayı süzdü. O zaman kılıcının, pek yakınında bulunduğunu farkettiler ve onu buraya bırakmamış olduğunu hatırlayıp iskemleye baktı.

Pardaillan, Concini'nin kılıcının yer değiştirmiş olduğunu anladığını görünce inanılmaz bir soğukkanlılıkla:

— «Kılıcınızı yanbaşıınıza koydum ki kötü bir niyetim olmadığını anlayasınız.» dedi.

Concini hemen kılıcını kapıp beline taktı, son derece sert ve sinirli bir tavırla Pardaillan'ın üstüne yürüyerek:

— Kimsiniz?» Diye sordu. «Burada işiniz ne? Çabuk söyleyin, yoksa sizi köpek gibi gebertirim!»

— «Yok canım! Adam gebertmek bu kadar kolay mı acaba? İş oraya varırsa, ben de kendimi azıcık korumasını bilirim, ahbap. Hani kendimi övmek gibi olmasın ama, elim de epey ağırdır, haa... Burada ne işim olduğunu mu merak ediyorsunuz? Anlatayım, canım? Kim olduğumu sordunuz, onu da söyleyeyim, iki gözüm... Ben açlık ve susuzluktan öldürmek istediğiniz Yiğit Jehan'ın arkadaşıyım. Hani şu Kral'ın dâvetine gidip, Jehan'ın gelmediğini görünce, sizi ele verecek olan arkadaşı... Şimdi tanıştık mı, ahbap?»

Concini öfkeyle karışık bir sevinçle bağırdı:

— «Vaaay! Demek sen onun arkadaşısın? Bekle, şimdi görüşürüz öyleyse...»

Ve küçük gümüş düdüğünü ağzına götürüp öttürerek uşaklarını çağırdı.

Pardaillan hiç istifini bozmadı. Sadece, acelesiz adımlarla pencereye yöneldi. Camı açıp dışarıya seslendi:

— «Gringaille!»

— «Buyurun Şövalye!»

— «Eve girin ve şu Mösyö Concini'nin uşaklarını bulundukları yerde muhafaza edin ki gelip beni rahatsız etmeye kalkışmasınlar!»

Aynı zamanda, kadından aldığı anahtarı da, pencerenin kalın parmaklıkları arasından aşağıya attı.

Fakat bu arada Concini'nin uşakları odanın kapısına hücum etmişler ve kapının kilitli olduğunu görünce, efendilerine seslenmeye başlamışlardı. Concini, dışarı çıkabilmek için perdeli kapıya koştu. Fakat bu kapının da kapalı olduğunu görünce hayret ve hiddetle bağırdı.

Pardaillan, pencereyi tekrar kapadıktan sonra, sanki Concini ile hiçbir işi yokmuş gibi beklemeye koyuldu.

Bu sırada, evin içinde şiddetle kapanan bir kapının gürültüsü duyulmuş, aynı anda boğuşma sesleri, küfürler, kadın çığlıkları birbirine karışmıştı.

Fakat bu şamata kısa sürdü ve az zaman sonra ortalığı tekrar derin bir sessizlik kapladı.

Concini o kadar şaşırmış ve kızmıştı ki, kendi kendine, rüya görüp görmediğini sormaya başlamıştı. Bu nasıl işti, canım? Yabancıнын biri, elindeki anahtarla kapıyı açıp evine giriyordu... Sonra, bu da yetmiyormuş gibi, içeriye adamlarını sokuyor, uşaklarını hapsettiriyordu... Evin sahibi olan kendisi de yine aynı yabancı tarafından bir odada mahpus bırakılıyordu... Zavallı Concini, nasıl şaşırmasın, nasıl kızmasındı?..

Derken odanın kapısı vuruldu. Pardaillan, Concini'yi hem şaşırtan, hem de kızgınlığından kuduza çeviren o müthiş soğukkanlılığıyla kapıyı açtı. Escargasse ile Gringaille, içeriye doğru iki adım atıp Pardaillan'ı askerce selâmladıktan sonra bir köşeye çekildiler ve dişlerini gıcırdatan Concini'ye baktılar.

Escargasse, ona ahbapça gülümsedi. Ufak baş hareketleri ve göz kırpmalarıyla selâmladı ve nihayet dayanamayıp, yüksek sesle:

— «Merhaba, Sinyor Concini!» Dedi. «Sizi kıskıvrak bağlı bıraktığımızdan beri nasılsınız bakalım!»

Gringaille, bir dirsek atıp arkadaşını susturduktan sonra, Şövalye'nin hiçbir şey sormadığını görünce kendiliğinden anlatmaya başladı:

— «Monsenyör, Carcagne'yi dışarıda bıraktık. Çünkü Sinyor Concini'nin erkek hizmetçileri sadece iki kişiden ibaret Carcagne onlara yeter. Ayrıca, korkudan renkleri uçmuş hizmetçi kızlar da var ama, onların zaten yerlerinden kımıldayacak halleri kalmamış. Dışarıdaki işler tamam... Emirlerinizi almaya geldik.»

Pardaillan başıyla memnun olduğunu belirterek Gringaille'ye:

— «Siz, oğlum, dış kapıyı sürgüleyip orada bekleyin ve kimseyi içeriye sokmayın.» dedi. (Escargasse'ye döndü), «Siz de evlâdım, arkadaşınızın yanına gidip uşaklara göz kulak olun, kimse bu odaya yaklaşmasın...»

Ve sonra Concini'ye dönerek büyük bir nezaketle:

— «Mösyö!» Dedi. «Bu adamların burada sizi baskı altında bulundursunlar diye durduklarını sanmayın. Ben her türlü işimi kendim görmeyi severim. Yardıma ihtiyaç duyacak kadar da yaşlanmadım. Hiç

merak etmeyin. Size söz veririm ki ne olursa olsun bu iki delikanlı işe karışmayacaklardır.»

Ve Gringaille'yle Escargasse'ye dönerek:

— «Anlıyorsunuz değil mi?» Diye sordu. «Ne olursa olsun, yerlerinizden kıpırdamayacaksınız!»

İki ahbap, bir ağızdan cevabı yapıştırdılar:

— «Başüstüne, Monsenyör...»

— «Eğer işler, umduğum gibi yürürse, mösyö ile buradan dost olarak ayrılacağız ve mesele de kapanmış olacak. Yook, umduğum gibi yürümezse, o zaman mösyö beni öldürmüş olacak...»

Gringaille'yle Escargasse hırsla gıcırdayan dişlerini gösterip tehdit dolu bakışlarını Concini'nin yüzüne diktiler. Pardaillan güldü:

— «Yook, arslanlarım! Eğer ben ölürsem, mösyönün kılına bile dokunmayacaksınız! Anlıyor musunuz? Yemin edin bakayım!»

İki ahbap, içlerinden gelen tereddüdü belli eder bir şekilde birbirlerinin yüzlerine baktılar.

Pardaillan, itiraz kabul etmez bir edâ ile tekrarladı:

— «Yemin edin!»

Escargasse ve Gringaille, mahzun ve boynu bükük:

— «Yemin ediyoruz!» Dediler.

Pardaillan, ikisini de dışarıya çıkardıktan sonra kapıyı kapayıp Concini'ye döndü ve pek ciddî bir tavırla:

— «Mösyö,» dedi, «sözlerime güvensizlik göstermek suretiyle bana hakaret etmeyeceğinizi ve kötü bir niyetim olmadığına inanacağınızı umarım.»

Concini dişlerin gıcırdatarak:

— «Yaa, öyle mi? Öyleyse geber, kuduz köpek!»

Diye haykırarak elinde kılıcı olduğu hâlde ansızın saldırdı.

Fakat en ufak bir hareketini bile gözden kaçırmayan Pardaillan, bu hücumu tam vaktinde görüp yana sıçrayarak savuşturmuştu. Tabii bunu yapmasıyla da, kılıcını sıyırıp herifin karşısında vaziyet alması bir olmuştu.

Dövüş pek şiddetli oldu, fakat pek de kısa sürdü. Çünkü Concini'nin kılıcı, Pardaillan'ınkiyle çatışır çatışmaz elinden fırlayıp yere düşüvermişti.

Ama, Floransa'lı da cesur bir adamdı... Kılıcını kaybeder etmez hançerini çekip düşmanına saldırmakta gecikmedi.

Kısa bir hançere karşı uzun kılıcını kullanmaya, Pardaillan tenezzül eder miydi? Kılıcının ucunu yere indirerek öteki eliyle Concini'nin bileğini kavradı ve sıktı. Hançer de Concini'nin elinden yere fırlayıverdi. Aynı zamanda canı yanan İtalyan'ın ağzından bir feryat yükseldi.

Pardaillan, elindeki kılıcı bıraktı, yerdeki hançeri de ayağıyla uzağa itti. Concini'yi belinden kavradı, bir tüy hafifliğiyle başının üstüne kaldırdı, şiddetle bir-iki defa salladıktan sonra, tam fırlatacağı sırada, yavaşca yere, ayaklarının dibine bırakıverdi.

Ondan sonra kılıcını yerden kaldırıp beline taktı ve gayet sâkin:

— «Mösyö,» dedi, «benimle başedemeyeceğinizi görüyorsunuz. Sizi kılıcımla yahut kaldırıp yere vurarak öldürebilirdim. Ama, bunları yapmadım. Bana inanınız ki sizin elinizden gelebilecek en akıllıca hareket, benim karşıma akıllı uslu durmanızdır.»

Concini, hırsından ağlamaklı bir sesle:

— «Bu, ne demek oluyor?» Dedi. «Zorla evime giriyor ve kapılardan, neler konuştuğumu dinliyor-

sunuz. Emirler veriyor tehditler savuruyorsunuz... Sizin benden istediğiniz nedir?»

— «Çok basit bir şey istiyorum: Sâdece beni dinlemenizi... O kadar.»

— «Peki söyleyin bakalım, neymiş diyeceğiniz?»
Pardaillan herifi deliye çeviren bir soğukkanlılıkla:

— «Rica ederim, sâkin olun. Şöyle oturun,» dedi.

Concini hiddetinden çılgın bir hâlde, başını sallayıp oturmayacağını anlatarak söylendi:

— «Allah Allah! Kendi evimde bana emir veriyor yahu!..»

Pardaillan yine alaylı alaylı güldü ve yanındaki koltuğu Concini'nin karşısına çekip oturarak:

— «Canınız nasıl isterse öyle olsun mösyö,» dedi.
«Ne yazık ki ben sizin kadar genç olmadığım için oturmak zorundayım.»

Concini, bu esrarengiz adamın elinde bulunduğunu nihayet anlamıştı. Yapacak başka bir şey yoktu. Çâresizlikten, kendini koltuğa bırakıverdi.

O zaman Pardaillan, gözlerini onun gözlerine dikerek, ağır ağır konuşmaya başladı:

— «Mösyö, siz Kral'ı öldürmek istediniz ama, bu işte yaya kaldınız. Biraz önce karınızla, bilmem hangi müneccimin saçma sapan bir falından da bahsedip bugüne kadar beceremediğiniz işi başarabilmek için bazı kararlar da verdiniz. Anlaşıldığına göre, Kral'ı öldürmeyi kafanıza iyice yerleştirmişsiniz... Buna bir şey diyemem. Bu iş, nihayet Kral'la sizi ilgilendirir. Jehan'ın, sizi korkuttuğu gibi gidip bu işi Kral'a anlatmaya hiç niyetim yok. Bana güvenin, size söz veriyorum ki Kral'a bir şey söyleyecek değilim. Yalan söylemek gibi bayağı işlerden hiç hoşlanmam. Bu

bakımdan, içinizden, bütün korkularınızı silip atabilirsiniz.»

Concini sıkkın ve kayıtsız bir tavır takınmıştı ama, bu sözleri can kulağıyla dinlemiyor da değildi. Hatâ, asıl işin garibi, tanımadığı bu esrarengiz adamın sözlerinden şüphe etmeyi aklına bile getirmedi. Hem Şövalye'nin yüzünün asıl ifadesi, hem de sesindeki samimilik, bütün söylediklerini yerine getireceğinin delilleri gibiydi.

Concini, içindeki endişeden kurtulduğunu hissetti. Daha rahat nefes almaya başladı ve bu meçhul adamın Kral'la ilgilenmeyişinden ümide kapıldı. Böyle bir adamın, kendisine ne mükemmel bir mütefik olabileceğini düşündü...

Pardaillan ise sözüne devam etti:

— «Fakat size şunu bütün samimiyetimle belirtmek isterim ki Mösyö, Kral'ın aleyhine girişeceğinizi her teşebbüste beni karşınızda bulacaksınız!»

Concini, âdetâ kendine hâkim olamayarak sordu:

— «Peki ama, neden?»

Pardaillan gayet soğuk bir edâ ile cevap verdi:

— «Çünkü sizin Kral'ı öldürmekten amacınız, bu memleketi soyup soğana çevirmektir. Halbuki ben, yurdumun, sizin gibi aşağılık bir alçağın pençesine düşmesine göz yumamam!»

Concini bu yenilip yutulmaz hakaretlere dayanamıyormuş gibi:

— «Mösyö!» Diye bağırdı.

Pardaillan sâf bir tavırla:

— «Hayrola?» Dedi. «Galiba alçak sıfatını pek hafif buldunuz. Halbuki ben de ilk defa karşılaştığım bir insana fazla hakaret etmeyeyim diye daha ağır bir kelime kullanmak istememiştim. Haa, şimdi

bu noktayı aydınlattık, değil mi? Geçelim öteki meseleye...»

Concini, bu konuşmadan pek sıkıldığını anlatmak istiyormuşçasına yüzünü ekşitti. Pardaillan ise hiç aldırmadan devam etti:

— «Karıınız size, Prenses Fausta adlı birine ait bir hazinenin saklı bulunduğu yeri gösteren bir kâğıt verdi...»

Concini öfkeyle bağırdı:

— «Eee, ne olmuş?»

— «Şu kâğıdı bir görmek istiyorum, mösyö...»

— «Haa, şimdi mesele anlaşıldı. Demek mösyö de kendine pay koparmaya gelmiş haydutlardan... İnsan ne kadar aldanıyor... Bense hâlinize ve sözlerinize bakıp az kalsın sizi de namuslu biri sanıyordum. Eh, yanılmışım doğrusu...»

Pardaillan kızmadı. Hafifçe başını sallayıp gayet sâkin bir sesle cevap verdi:

— «Sözlerime dikkat edin Ben size, kâğıdı bana verin, demiyorum, sadece göreyim, okuyayım, di-

Concini alay etmeye yeltendi:

— «Haa... Sadece görmek istiyorsunuz. Demek ki hâfızanız pek kuvvetli, mösyö... Kâğıdı bir kere okuyunca, anlaşılan bir daha hatıranızdan çıkarmayacaksınız. Sonra da tabî en akıllı siz çıkacak ve hazinenin bulunduğu yere, herkesten önce siz varacaksınız, öyle mi?»

Pardaillan, birden ayağa kalktı. Yüzünde öyle müthiş bir ifade belirmişti ki Concini korkusundan yerinden fırlayıp iki-üç adım geriledi. Şövalye, açılan mesafeyi hemen kapattı ve işaret parmağını uzatıp herifin göğsüne şiddetle dürterek korkunç olduğu kadar da sâkin bir sesle:

— «Demin bana kim olduğumu sormuştunuz ve ben de size, alçakça tuzığa düşürüp bir zindana kapattığınız gencin arkadaşı olduğumu söylemiştim,» dedi. «Bu doğrudur. Şimdi size şu gerçeği söyleyeyim: Ben, Prenses Fausta'nın oğlunun babasıyım. Yani bu hazinenin sahibi olan ve kendisini soymak için öldürmeye karar verdiğiniz gencin babasıyım. Çalmak istediğiniz hazine, oğlumun malı olduğu için onu korumak, benim ödevimdir. Haydi, fazla uzatma, kâğıdı ver!»

Concini, hiç beklemediği bu sözleri duyunca, bey-ninden vurulmuşa dönmüştü. Fakat, Pardaillan'ın söylediklerinden şüphe etmek, aklından bile geçmedi. Pardaillan, söylediklerinden şüphe edilmeyecek bir insandı. Fakat İtalyan buna rağmen küstahlık edip meydan okumaktan da kendini alamadı:

— «Vermezsem ne olur?»

Pardaillan'ın, kılıcını çekmesiyle Concini'nin gırtlığına dayaması bir oldu. Kızdığı zamanlarda gürleşen, fakat yine de sâkinliğini kaybetmeyen sesiyle:

— «Kâğıdı...» Dedi. «Yoksa mahvolursun!»

Concini, Pardaillan'ın bakışlarından, söylediği sözlerin şaka olmadığını hemen anlamıştı. Elini, yeleğinin cebine atacak gibi yaptı, fakat sonra vazgeçti.

Pardaillan, herifin gırtlığına dayadığı kılıcını, şöyle azıcık itiverdi. Concini, dehşet içinde bir adım geriye fırladı ve kâğıdı cebinden çıkarıp uzattı. Bu işi tam vaktinde yapmıştı. Zira kılıcın dayandığı yerden iri bir kan damlası belirip adamın gırtlığından aşağı kaydı ve beyaz dantelâlı yakasının üstüne yayıldı.

Pardaillan kılıcını tekrar kınına soktu. Yeniden koltuğa oturdu ve sanki yanında Concini yokmuş gibi, ona aldırmadan, kâğıdı bütün dikkatiyle okumaya koyuldu.

Okumayı bitirdiği vakit, yüzünde, eğlenceli bir işe girişmek üzere olan adamın neşeli ifadesi belirmişti. Concini'ye döndü gayet tabii bir tavırla:

— «Mösyö,» dedi, «Bana bu kâğıdı göstermenizi istemiştim. Gördüm, okudum. Buyurun, alın...»

Kâğıdın kendisine geri verilmeyeceğini sanan Concini bu davranış karşısında şaşkınlığından az kalsın küçük dilini yutacaktı. Bu hareket bir şaka değilse, ne anlam taşıyordu?

Pardaillan kâğıdı verdikten sonra, alay mı ifade ettiği, yoksa ciddi mi olduğu belirsiz bir tavırla dedi ki:

— «Mösyö, evinize girerken bir tek amacım vardı: Hapsettiğiniz genci kurtarmak. Gördüğünüz şu üç arkadaşım olmasaydı, yalnız başıma da yine bu delikanlıyı kurtarabilirdim. Fakat, lüzumsuz yere sıkıntı çekmek hoşuma gitmez... Şimdi beni iyi dinleyin. Yiğit Jehan'ı, siz istemeseniz de kurtarmam mümkün. Ama buna rağmen ben onun hürriyetini satın almayı tercih ediyor ve sizinle bu konuda anlaşmak istiyorum.»

Concini'nin şaşkınlığı sözle anlatılacak gibi değildi. Nasıl bir tavır takınacağını bilemez olmuştu. Korkmak mı lazımdı? Yoksa memnun kalmak mı? Artık kestiremiyordu. Onun için, verecek cevap bulamadı ve Pardaillan'ın amacını iyice açıklamasını bekledi.

Şövalye, bu susuştan da anlam çıkararak sözlerine devam etti:

— «Sizden, Yiğit Jehan'ı serbest bırakmanızı istiyorum... Buna karşılık, size geri verdiğim kâğıtta gösterilen yerde bulacağınız herşeyi almanıza izin veriyorum.»

Concini şaşkın şaşkın gözlerini açtı:

— «Efendim?.. Ne dediniz? Peki, bu hazine sizin oğlunuzun değil mi?»

— «Evet, oğlumun. Haa, anlıyorum... Demek istiyorsunuz ki oğluma ait bir serveti nasıl bağışlayabildiğimi, buna ne hakkım olduğunu soruyorsunuz? Fakat şurasını iyice belleyin! Ben oğlumun kim olduğunu bilmiyorum. Belki de hiç öğrenemeyeceğim. Buna karşılık Yiğit Jehan'ı pek iyi tanıyor ve kendisini çok da seviyorum.»

Concini, iyice alıklaşmıştı. Kendi kendine, bir fıslıtlı hâlinde mırıldandı:

«On milyonluk bir servet bu... Dile kolay...»

Bunları söylerken gözlerini, bütün dikkatiyle Pardaillan'ın gözlerine dikmiş, Şövalye'nin içinden geçenleri okumaya çalışıyordu.

Pardaillan, gayet ciddî bir edâ takınmıştı. Concini, epey bir zaman ona baktığı hâlde, yüzünde ne bir alay, ne de hile ifadesi bulabildi. Şövalye, gayet saf bir edâ takınmıştı. Concini, onun yaptığı teklifi tekrar düşününce ya bir deli ya da bir budala karşısında bulunduğuna hükmetti.

Şövalye, adamın bu düşüncesini sezerek, gayet sâkin bir tavırla:

— «Teklifimi niçin garipsediniz?» Dedi. «Gerçi on milyon, azımsanacak bir servet değil. Fakat benim ona vereceğim şey yanında hiç kalır. Onun için, ben kendimce, yerinde bir teklif yaptığımı inanıyorum. Sizin nenize gerek?..»

Concini, kazanacağı hazinenin kamaştırdığı gözlerle, karşısındakinin önünde saygı ve hayranlıkla eğildi:

— «Demek siz bu kadar zenginsiniz haa?» Diye sordu.

Pardaillan, gayet samimî bir tavırla:

— «Karun kadar!» Dedi.

Sonra da sordu:

— «Nasıl, teklifimi kabul ediyor musunuz? Evet mi, yoksa hayır mı, mösyö?»

Concini kararını verecekti ama, bir türlü kendini toparlayamıyordu.

İlkönce kendisini idama kadar götürecek bir tehdit karşısında kalmıştı. Sonra hakaret görmüştü. Nihayet Azrail'le burun buruna gelmişti. En sonunda da bütün bunları sağ salım atlatmakla kalmamış, kendisine, milyonlar değerinde bir hazineye sahip olmak hakkı verilmişti...

Bu, inanılır şey miydi?

Aslında, hazineyi kendisine bağışlanmasını pek umursamıyordu. Bu milyonlar, ona bağışlansa da bağışlanmasa da, nasıl olsa eline geçecekti. Fakat bu iş, karşısına pek çok zorluk çıkarabilirdi. Halbuki şimdi, karşısındaki adam ona, hazineyi bağışlayınca bütün zorluklar bir kalemde yok oluveriyordu. Öte yandan, ortaya çıkması pek muhtemel olan bir sürü rakibe de bu hazineyi kendisine ait olduğunu, göğsünü gere gere söyleyebilecekti.

Geriye, Yiğit Jehan'ı serbest bırakmak kalıyordu... Zaten bunu da karısıyla konuşup kararlaştırmamışlar mıydı? Hem, delikanlının serbestliğinin, nasıl olsa geçici olacağını pekâlâ biliyordu. Onu tekrar yakalayınca öcünü almaktan kendisini kim alıkoyabilirdi ki? Delikanlının kendisine yaptığı hakaretler, yüreğine işlemişti. Onları imkânı yok unutamazdı ama, çıkarı bakımından şimdilik sabırlı olması gerekiyordu.

Bunları bir anda düşündü ve Pardaillan'ın sorusuna sevinçle cevap verdi:

— «Kabul ediyorum,» dedi, «hattâ isterseniz, zindanın kapısını elimle açarım.»

Pardaillan atıldı:

— «Hayır, hayır! Biz işleri yine, sizin Madam Concini ile konuşup kararlaştırdığınız gibi yapalım. Siz yine o anahtarı kapının arkasına koyun. Adam-larınızı savın... Kendiniz de çıkıp gidin ve evi, ya-rına kadar bana bırakın.»

Ve Concini'nin fena hâlde şaşaladığını görünce, tasasız bir tavırla ilâve etti:

— «Benim amacım sizin tehdit karşısında boyun eğmediğinizi göstermek. Başka bir şey değil.»

Concini, adamakıllı keyiflenmişti:

— «Doğrusu ya, mösyö, bundan daha büyük in-celik gösterilmez.» Dedi. «Kapıyı elimle açmak ba-na da ağır gelecekti hani. Ama, mademki siz de her işi bizim plânladığımız şekilde yürütmek istiyorsu-nuz, şu hâlde mesele kalmıyor. Evi, yarına kadar si-ze bırakıyorum. Hattâ isterseniz, büsbütün sizin ol-sun.»

Pardaillan, İtalyan'ın, bu sözleri içten söylediğini görerek:

— «Hayır. Benim eve filân ihtiyacım yok.» De-di.

Sonra ilâve etti:

—«Şimdi anlaştığımıza göre, size bir tavsiyede bu-lunmak isterim: Bundan sonra ne Yiğit Jehan, ne de Bertille de Saugis aleyhinde hiçbir işe kalkışmayın. Ben, bu iki genci seviyorum. Yoksa, beni daima kar-şınızda bulursunuz, Mösyö Concini. Galiba hanımı-nuz beni pek iyi tanıyor. İsterseniz ona da sorun. Be-nimle çatışanların, sonunda ne kötü durumlara düş-tüklerini size o söylesin.»

Pardaillan, bu sözlerin Concini'nin vermiş oldu-ğu kararlar üstünde hiçbir etki yapmayacağını bile bile söylemişti. Çünkü, dürüst tabiatı, İtalyan'a ger-çekleri söylemekten kendisini alıkoymuyordu. Nite-

kim bu sözler, Concini'nin daha da öfkelenmesine ve kinini daha beter hatırlamasına sebep oldu.

Kafasından şunları geçiriyordu:

«*Sen beni pek küçük düşürdün, dostum... Ben, böyle şeylere tahammül edemem. Bunun acısını senden muhakkak çıkaracağım! Demek sen, Yiğit Jehan'ın babasıysın da bunu bilmiyorsun haa? Gör bakalım, Concini senden şimdi ne mükemmel bir öğ alacak! Bertille'yi de korumaya kalkıyorsun. Halbuki o benim olacaktır. Léonora, kızın bir zindana hapsedildiğini söyledi. Onu her yerde arayacağım. Bulmazsam, bana da Concini demesinler!*»

Bu arada Pardaillan, gayet nazik edâ ile sözlerine ekledi:

— «Kararlaştırdığımız gibi, uşaklarınıza, evin yarına kadar bana ait olduğunu tembih ederseniz, size minnettar kalacağım.»

Concini, silleyi en uygun zamanda indirebilmek için sırasında boyun eğmesini pek iyi bilirdi. Zaten onun için çok tehlikeli bir adam değil miydi? Bu sefer de öyle yaptı. Pardaillan'a hemen boyun eğiverdi.

Nâzik ve tatlı bir tavırla:

— «Lütfen benimle beraber gelir misiniz mösyö?» Dedi.

Odadan birlikte çıktılar.

Pardaillan heyecan içinde kendisini bekleyen üç arkadaşa, Concini ile anlaştığını söylerken, İtalyan da uşaklarına, ertesi güne kadar izin verdi.

Bir çeyrek saat sonra evde sâdece Pardaillan, Escargasse ve Gringaille ve Carcange kalmışlardı.

Tabii, ilk işleri, Jehan'ı bir an önce zindandan kurtarmak için bodrum katına inmek oldu. Fakat delikanlıyı, cam küreden çıkan uyutucu dumanların etkisiyle mışıl mışıl uyurken buldular. Artık onun

uyanmasını beklemekten başka çare yoktu. Zaten önlerinde bol bol vakitleri vardı...

Pardaillan'ın oğlu, gözlerini açar açmaz, hemen Bertille'nin değerli kutusunu aradı. Kutu, pelerine sarılı ve kılıcının yanında, koyduğu yerde duruyordu.

Pardaillan'la konuşup çabucak durumu birbirlerine anlattılar. Sonra hep birlikte Rats Sokağı'ndaki bu küçük, fakat korkunç evden çıktılar.

Saat sabahın beşini geçiyordu.

TUZAK

Grand-Passe-Partout hanı, Saint-Denis Sokağı'nda, Saints-Innocents ve Sainte-Opportune kiliseleri arasındaydı. Pardaillan, oğlu ve iki arkadaşı bu hana geldiler ve iki gün önce Bertille'nin kalmakta olduğu küçük odaya çıktılar. Üç ahbap çavuşlardan Escargasse, Léonora'nın sözde Jehan'ı kurtarmaya göndereceği adamın kim olduğunu anlamak üzere Rats Sokağı'nda kalmış, bir yere gizlenerek evin kapısını kollamaya koyulmuştu. Hemen şurasını ilâve edelim ki Saëtta'nın peşine düşmüş olan karaltı, Escargasse'den başka kimse değildi...

Pardaillan, derhal hancı kadın Nicole'ye, en nefis yemeklerini hazırlamasını tembih etti. Jehan'ın, iki gündür ağzına bir lokma yiyecek koymadığını öğrenmişti ve en kısa zamanda kendini toparlaması gerektiğini düşünüyordu.

Yemek hazırlana dursun, Jehan sıkılğan bir tavırla, Şövalye'den nişanlısına ait olan kutuyu saklamasını rica etti. Bu arada kutunun kimin olduğunu ve onu nasıl ele geçirdiğini söylemeyi de unutmadı.

Şövalye kutuyu eline alarak, garip bir tavırla sordu:

— «Demek bu kutu Bertille de Saugis'in, öyle mi?»

— «Evet, mösyö...»

Pardaillan derin derin düşündü. Jehan bu hâlden meraklanarak sordu:

— «Yoksa kutuyu ve kâğıtları size emanet etmemi istemiyor musunuz?»

Şövalye bir rüyadan uyanırcasına ürperdi ve müşfik bir tavırla:

— «Asla, evladım!» Dedi. «Şimdi hemen gidip bana emanet ettiğiniz bu değerli kutuyu saklayayım. Dönüşümde yemeğe otururuz.»

Jehan'm endişesi geçti. Şövalye kutuyu alıp gözden kayboldu. İki dakika sonra döndü. O gelir gelmez sofraya oturdular.

Bir yandan yerlerken, bir yandan da Şövalye, gayet umursamaz bir tavırla Jehan'ı kurtarmak için neler yaptığını anlattı:

— «İş pek kolay halloldu. Concini'ye ufak bir kılıç dersi verdim. Elinden kılıcını fırlatınca, benimle aynı güçte olmadığını anladı ama, yine Nuh diyor, peygamber demiyordu. Galiba bu İtalyan'lar, pek dik kafalı oluyor. Maamafih biraz kaburga kemiklerini, biraz da bileğini okşayınca yola geldi. O kadar ki bir-iki saatliğine bana bırakmasını istediğim evini az kaldı büsbütün bağışlayacaktı. İşte mesele bundan ibaret...»

Şövalye, Concini ile karısının konuştuklarından hiç söz açmadı. Şövalye'nin huyu başkalarınıninkine benzemezdi... Kulak misafiri olduğu bu konuşmadan yararlanmamış değildi. Fakat, gizli bir konuşmayı başkalarına da anlatmayı kendine yakıştırmazdı.

Öte yandan, onun, başarılarını büyültmekten değil, tersine, küçültmekten hoşlandığını eskiden beri biliriz. Ancak Şövalye'nin dinleyicileri, İtalyan'ı yakından tanıyor ve ne yaman bir sahtekâr olduğunu da pek iyi biliyorlardı. Bu yüzden, Pardaillan'ın pek büyük bir iş başardığını, fakat ya alçakgönüllülüğü yüzünden, ya da başarısını kendince pek önemsiz gördüğü için, işi küçümsediğini hemen anladılar...

Nitekim, Jehan dayanamadı ve:

— «Bana kalırsa, mesele anlattığınız kadar kolay hallolmuş değil,» dedi. «Bana büyük bir iyilikte bulunduğunuzu ve bu sefer de yine hayatımı kurtardığınızı unutmayacağım. Şimdiye kadar sizden gördüğüm iyilikleri saymaya kalkarsam...»

Pardaillan, delikanlının sözünü keserek:

— «Siz şimdi bu konuyu bırakın da bizim dilber Nicole'nin nefis yemeklerini yemeye bakın.»

Pardaillan, delikanlıyı, yemeğini bir an önce birtirmeye zorluyordu. Şimdiye kadar söz açmamış olmasına rağmen Concini ile Léonora'nın Bertille hakkındaki konuşmalarından, fena hâlde meraka düşmüştü... Kadın, pek açık konuşmuştu. Genç kıza, mezar gibi bir yere kapattığını ve oraya girmektense, ölmenin daha hayırlı olacağını keyifli keyifli anlatmamış mıydı?

Halbuki Şövalye, daha o sabah Boğalı Konak'a uğramıştı ve kendisine, genç kızın odasında olduğunu söylemişlerdi. Bunun üzerine, kızcağızı görmeye lüzum hissetmemişti. Artık Dük d'Andilly'nin uşaklarının da şüphelenerek değildi ya... Adamlara Dük'e karısının yokluğu sırasında, genç kıza dikkatle korumalarını tembih edip ayrılmıştı. Hattâ kendisi de evin etrafını gözden geçirmiş ve şüpheli bir şey göremeyince, gönül rahatlığıyla oradan uzaklaşmıştı.

Durum böyle iken, o akşam Léonora'nın söylediklerini duyunca, şaşkına dönmüştü. Léonora'nın boşboşuna övünecek bir kadın olmadığını hemen anlamıştı. Söylediklerinin doğru olduğundan hiç şüphesi yoktu. Şimdi meraktan içi içine sığmıyordu ama, delikanlının iki gündür aç olduğunu görünce dayanamamış, onu Four Sokağı'ndaki konağa kadar sü-

rüklemektense, önce iyice karnını doyurmaya karar vermişti.

Nitekim Jehan, nefis yemekleri bol bol yedikten ve birkaç bardak harikulâde şarabı içtikten sonra, gücünün tamamen yerine geldiğini hissetti. Bunu Pardaillan da farkedince, yanına almakta hiçbir fayda görmediği Gringaille'yle Carcagne'yi, sofrada kalanları temizlesinler diye orada bırakarak, Jehan'ı, kendisiyle birlikte sürükledi. Delikanlı da nereye gittiklerini sormadan, pek tabii bir tavırla onunla beraber yola çıktı.

Sokakta yürürlerken, Pardaillan, delikanlıya pek fazla açılmadı. Fakat karşılaşmaları ihtimali olan şeyi de uygun bir dille anlatarak, onu hazırladı.

Şövalye'nin korktuğu, başına gelmişti. Çünkü, Dük d'Andilly'in evine vardıkları zaman usaklardan, Bertille'nin sabahleyin dışarıya çıkmış olduğunu öğrendiler. Pardaillan, kâhyaya dik dik bakınca, adam ezile büzüle:

— «Ne yapalım efendim?» Diye dert yandı. «Efendimiz ve siz, bu asıl genç kıza göz kulak olmamızı sıkı sıkı tembih ettiniz. Fakat gitmek istediği takdirde kendisini burada zorla alıkoymamızı söylemediniz.»

— «Nee? Bertille, kendisi mi gitmek istedi?»

— «Evet, Şövalye. Biz de tabii hiçbir şeyden şüphelenmedik. Zira asıl genç kıza, yaptığı hareketin bir ihtiyatsızlık olduğunu söylediğim vakit, bana, pek önemli bir iş için dışarıya çıkmak zorunda olduğunu söyledi. Üstelik, bir-iki saat sonra hemen döneceğini de bildirdiği için, meraklanmaya hiç lüzum görmedik. Zaten bize başka bir emir de verilmiş değildi. Bu asıl genç kızın isteğine karşı gelemedik.»

Pardaïllan'la Jehan, endişeli bakışlarla birbirlerini süzüp evden ayrıldılar...

*

Bertille'nin konaktan ayrılması şöyle olmuştu:

O sabah, genç piskopos Richelieu, Concini'nin evine Léonora ile görüşmek için geldiği sırada, yaşlı bir kadın da konağın kapısını çalmış, Bertille de Saugis'e söyleyecekleri olduğunu bildirmişti.

Kâhya, önce sert bir tavır takınmış, kadını başından savmak için, konakta böyle kimsenin bulunmadığını söylemişse de, bir aksilik sonucu, Bertille, tâ odasından, kadının bağırarak söylediği ismini duymuştu. Hemen, bu adı, ancak beş kişinin bildiğini hatırlamıştı. Bunlar da Kral, Jehan, Pardaïllan (ki kendisini şimdilik Kont ve Margency adıyla tanıyordu) ve nihayet Dük ile Düşes...

O anda bu beş kişiden hiçbiri evde bulunmuyordu. Bertille'nin aklına gelen ilk ihtimal, ihtiyar kadının bu beş kişiden biri tarafından gönderilmesi oldu. Düşündü... Kral göndermiş olamazdı. Zira Kral, gönderse gönderse, subaylarından birini gönderirdi. Gönderen, Dük d'Andilly veya karısı da olamazlardı. Çünkü zaten ertesi gün kendileri, doneceklerdi. Şu hâlde bu kadın ya Jehan ya da Kont de Margency tarafından geliyor olacaktı.

Bertille, kadının Jehan tarafından gönderilmiş olması ihtimaliyle telâşa kapıldı. Kadın da, sofada bar bar bağıırıyordu:

— «Eğer beni bu asil genç hanımla görüştürmezseniz büyük bir felâketin sebebi olursunuz! Allah'aşkına hâlime bakın, mösyö! Benim gibi zavallı bir kadından ne kötülük gelebilir?»

Bu sözler, Bertille'nin endişesini bir kat daha ar-

tırdı ve genç kız daha fazla dayanamayıp tereddüde lüzum görmeden odasının kapısını açıp kadını içeriye aldı. Kâhya, kapının önünde kalmıştı. Gerçi iki büküm ve bastonuna dayana dayana güçlkle yürüyen bir kadından şüphelenmek yersizdi ama, kendisine sıkı tembihte bulunulmuştu. Fakat mademki genç kız onu kendi isteğiyle odasına almıştı, artık mesele kalmıyor demekti. Kâhya da yavaşça çekilip gitti.

Kadın odaya girer girmez, Bertille şefkat dolu bakışlarıyla onu gözden geçirdi: Çok ihtiyar, beli bükülmüş, kısa boylu, epeyce şişman bir kadındı. Üstünde eski, yamalı fakat temiz bir köylü elbisesi vardı ve gülen yüzü iyi bir yürek taşıdığı hissini uyandırıyordu. Eğer genç kız, kadının gözlerine biraz dikkatli baksaydı kuşkulanırdı ama, bunu yapmak aklına gelmedi. Hemen sordu:

— «Kimin tarafından geliyorsunuz?»

— «Kaza geçiren ve hayatı tehlikede olan bir asîlzâde tarafından...»

Birdenbire yüzünün bütün kanı çekiliveren Bertille, dehşetle bağırdı:

— «Nee?.. Yoksa Yiğit Jehan mı?»

Kadın, hayır anlamında başını salladı:

— «Hayır. Beni Şövalye de Pardaillan adında bir asîlzâde gönderdi.»

Bertille bu adı duyunca kuşkulandı. Çünkü bu isimde bir kimseyi tanııyordu. Hayretle sordu:

— «Sizi Şövalye de Pardaillan mı gönderdi? Ben böyle birini tanııyorum.»

Yaşlı kadın, kendinden emin bir tavırla cevap verdi:

— «Nasıl tanııyorsunuz?.. Bana kendisi söyledi. Geçen gece, sizi bu eve kendisi getirmiş...»

Bertille, büsbütün şaşı:

— «Beni buraya Şövalye de Pardaillan değil, Kont de Margency getirdi.»

Kadın, bastonunu sevinçle yere vurdu:

— «Hay ağzını öpeyim! Ta kendisi işte... Onun bir adı da Kont de Margency'miş... Kendisi söyledi. Ben yaşlandım kızım. Öyle bir sürü isim duyuverince aklım karmakarışık oluveriyor.»

Ama, Bertille'nin şüphesi bu sözlerle dağılmış değildi; genç kız hemen çingırağı çalarak bir hizmetçi çağırıp sordu:

— «Bu eve Şövalye de Pardaillan adlı biri geliyor mu?..»

— «Şüphesiz, asıl bayan. Sizi buraya o getirmedimi?»

— «Demek bir adı da Kont de Margency, öyle mi?»

Hizmetçi gülümsedi:

— «Evet. Fakat o, Şövalye de Pardaillan adını, Kontluğuna tercih eder.»

Bertille teşekkür etti. Gülümseyerek hizmetçiye çekilme izni verdikten sonra yine ihtiyar kadına döndü:

— «Demek sizi bu yüksek kalpli asîlzâde gönderdi? O mu kaza geçirdi? Şimdi nerede?.. Durumu nasıl?.. Bana şunu çabucak anlatın!»

Bu soruyu duyan ihtiyar kadın kuşkulu bir tavır takındı:

— «Hele hele,» dedi. «Anlatmadan önce, acaba Şövalye'nin bahsettiği hanım siz misiniz, onu bir anlayayım bakayım... Bunu anlamak için de size iki soru soracağım. Beni affedin, dilber kızım ama, ne yapayım ki tembih öyle...»

— «Sorun, sorun...»

— «Siz, yıllarca önce... Kimdi bakayım?.. Kont de... Kont de Vau... Kont de Vau... Hay lânet olsun! Kafa kalmadı ki... Hah. baldum! Siz Kont de Vaubren'le nişanlanmış olan bir hanımın kızı mısınız?»

— «Evet.»

— «Sizde, Şövalye de Pardailan'la oğlunu ilgilendiren bazı kâğıtlar olacaktı...»

Bertille hemen yine kuşkulandı:

— «Ne gibi kâğıtlar?..»

— «Orasını bilmem. Orasını söylemedi. Sadece *«Beni ve oğlumu ilgilendiren kâğıtlar...»* Dedi.

— «Doğru... Bende Mösyö de Pardailan'la oğlunu ilgilendiren bazı kâğıtlar var.»

— «Öyleyse, bulmamı söyledikleri genç hanım sizsiniz... Şimdi size, onun anlattıklarını da söyleyeyim... Bana dediğine göre, bu asîlzâde, annenizin nişanlısı olan Kontun arkadaşıymış. Bu kâğıtlar hakkında size kendisi bazı sorular soracaktı ama, bir saat kadar önce attan düşüp başından yaralandı.

Bertille'nin içine yavaş yavaş güven geliyordu. Çünkü kadının söylediklerinin gerçeğe uymayan bir tarafı yoktu. Hem şimdi Pardailan adını o da hatırlamıştı. Öyle ya, annesinin bıraktığı mektupta, bu isim de geçmiyor muydu? Demek Bertille, şimdiye kadar soyadını saklamamış olsaydı, Şövalye onunla çoktan bu mesele hakkında konuşacaktı. Adını sakladığına bir çeşit pişmanlık duydu. Hele Pardailan'la Kont de Margency'in aynı adam olduğunu öğrenince, üzüntüsü daha beter arttı. Pardailan ona az mı iyilik yapmıştı? Jehan'ı, Kral'a karşı bile korumuş değil miydi? Sonra, neden olduğunu kesinlikle bilmeden, eski zaman Şövalyelerine benzettiği bu adama derin bir sevgi ve saygı duyuyordu.

Genç kız bunları düşündü ve kendisi yokken odasına girilmiş, kâğıtları alınmış olabileceği aklına bile gelmedi. O kâğıtları saklamak, sonra, zamanı gelince sahiplerine vermek, kendisine annesinden kalan kutsal bir ödevdi ve şimdi şu ihtiyar kadın ona bunu hatırlatıyordu.

İçinde, gittikçe büyüyen bir endişe belirdi. Acaba son dakikada bu ödevi yerine getirmesine bir engel çıkacak mıydı? Meselâ sakın o asil ruhlu ve iyi yürekli adam, aldığı yaradan ölüp gitmesindi...

Müthiş bir heyecana kapılarak bağırdı:

— «Demek, acele beni görmek istiyor, haa?»

— «Evet, asil kızım... Eğer hemen benimle beraber gelerseniz, sizi ona götürürüm. Benim adım Marie-Ange ninedir.»

— «Hiç durmayalım, hemen gidelim...»

Bertille, Düşes'in kendisine ayırdığı elbise dolabına koşup ipekli bir atkı aldı ve omuzlarına örtterek:

— «Haydi...» Diye odadan çıkarken, kadının sinsi gözlerinde beliren korkunç sevincin farkına bile varamadı. İhtiyar kadın, durup seslendi:

— «Bir dakika. asil hanım... O asilzâde ikimin de susmamızı istedi. O kâğıtlar hakkında kimseye bir şey söylemememizi özellikle tembih etti. Dedğine göre, bu işin peşinde olan çokmuş...»

Bu sözler, düşüncelerine hiç aykırı olmamalıydı ki Bertille hiçbir şaşkınlık belirtisi göstermedi. Fakat, kendisine bu kadar konukseverlik göstermiş olan bu evi, büsbütün habersiz bırakıp gitmek de istemediği için kâhyayı çağırdı. Kâhya, genç kızın çıkıp gitmeye hazırlandığını görünce pek heyecanlandı:

— «Yoksa küçük hanım sokağa mı çıkıyor?» Diye sordu. «Asil hanım, tehdit altında bulunduğunu

ve kendisini sayısız tehlikenin beklediğini herhalde bilmektedir. Zaten Monsenyör, kendisine bu kadar sıkı göz kulak olmamızı, bu sebepten tembih etmişti?»

Bertille, en tatlı tavrıyla:

— «Gitmem lâzım,» dedi. «Önemli bir ödevi başarmak zorundayım. Bu yüzden başıma bir felâket bile gelecek olsa umurumda değil... Ama, merak etmenize lüzum yok... Akşam olmadan muhakkak döneceğim.»

Genç kız, bu sözleri o kadar kendinden ve yaptığı işten emin bir tavırla söylemişti ki terbiyeli bir insan olan kâhya itiraz etmek cesaretini gösteremedi. Duyduğu sözler karşısında saygıyla eğildi. Fakat o kadar şaşalamıştı ki genç kızın yanına muhafız olarak birkaç adam katmayı da akıl edemedi. Bunu akıl ettiği zaman da genç kız ~~çektan çıkıp gitti~~ Arkasından koşup Four Sokağı'nın çevresini aradı. fakat genç kıza rastlayamadı.

Bu arada, Marie-Ange, yaşından umulmayacak bir hızla, genç kıızı Montmartre Sokağı'na sürüklemişti. Orada kalabalığa karışıp kayboluverdiler. Gerçi hızlı yürüyorlardı ama, Bertille, yine ihtiyatı elden bırakmıyordu. Yüzünü şalıyla örtmüştü.

Bir ara kadına sordu:

— «Nereye gidiyoruz, böyle?»

— «Montmartre köyüne kadar dilber kızım.»

Bertille hiç cevap vermedi. Gidecekleri yerin epey uzak olduğunu düşünüyordu ama, dünyanın öbür ucuna da olsa, yine tereddütsüz gidecekti.

Birkaç adım daha yürümüşlerdi ki, sarhoşluktan o duvar senin, bu duvar benim, yalpalayan Parfait Goulard'a rastladılar. Ayyaş papaz, kendine mahsus yılışıklık ve yüzüzlükle yüzünü saklayan genç kıza

yaklaşıp bakmak istedi. Ama, Marie-Ange nineyi hesaba katmamıştı. Kadın, bu çeşit terbiyesizliklerden hoşlanmıyor olacaktı ki, sırtındaki papaz elbisesinin şerefini düşünmeyen bu adamı, şemsiyesini kaldırıp sallaya sallaya bir güzel payladı. Bunun üzerine papaz da fazla ısrar etmedi ve sulu kahkahalar atarak uzaklaştı. Genç kızın içinde, kadına karşı duyduğu belli belirsiz şüphe de, ihtiyarın bu tutumu üzerine eriyip gitti. Bertille, artık hiçbir şeyden kuşulanmıyordu.

Bertille ile Marie-Ange, tam Sainte-Marie-l'Egyptienne Kilisesi'nin önünden geçerlerken, genç kızın yüzünü örten şal, birdenbire düşüvermişti. Tam bu sırada da kiliseden solgun yüzlü, perişan görünümlü bir adam çıkıverdi. Genç kızın son derece güzel yüzünü görür görmez, beyninden vurulmuşa dönerek, sendeledi ve hayran bakışlarını ona dikti...

İki kadın, Montmartre kapısından geçerek dar bir sokağa saptılar.

Kiliseden çıkan adam, uzaktan onları izliyor ve gözlerini genç kızdan bir türlü ayıramıyordu.

Bertille'yle Marie-Ange nine, dar sokağın sonundaki taş köprüyü geçerek sola saptılar ve iç savaşlar sırasında yıkılmış olan bir kilisenin yanından geçtikten sonra, piramit şeklinde bir kaidenin üstüne dikili büyük bir haçın önünde durdular.

Bu haçın yanbaşıdan büyük bir yol uzanıp gidiyordu. Bu yola girip bir süre yürüdükten sonra Montmartre Manastırı'nın küçük kapılarından birinin önünde durdular. Bertille, edindiği bazı kötü tecrübeler sonucu, din adamlarından ve onlara ait yerlerden soğumuştı. Nitekim, ilk defa olarak içine bir şüphe girdi ve duraklayıp sordu:

— «Manastıra mı gidiyoruz?»

— «Tabii... Çünkü yaralı asîlzâde de orada...»

Bertille, kuşku içinde geriledi:

— «Yaa?.. Demek rahibelerin manastırında haa?..»

Marie-Ange büyük bir tabiilikle açıklamaya koyuldu:

— «Evet de denebilir, hayır da... Meselâ ben de rahibelerin hizmetindeyim ama, bu asîlzâde benim evimdedir ve evime de benden başka kimse karışamaz. Durumu tehlikeli olduğu için, kendisini hemen evime taşıyıverdiler.»

Bu sözler, genç kızı inandırmaya yettiği için, ihtiyar kadın da fazla bilgi vermeye lüzum görmedi. Birlikte, manastırın küçük kapısından içeriye girdiler.

O zamanlar, Montmartre Manastırı'nın başrahibesi, artık dilber Claudine De Beauvilliers değildi. Claudine, şimdi başka manastırın başına getirilmişti ve Montmartre Manastırı'nın başrahibeliği Marie de Beauvilliers'e verilmişti.

Marie de Beauvilliers, manastırdan çok, aşk evi olarak tanınmış bu manastırın başrahibeliğine tayin olunduğu vakit, henüz yirmidört yaşını bile doldurmamıştı. Manastırın başına geçinceye kadar o da, manastırın öteki genç ve güzel rahibeleriyle birlikte, yapının ününü yükseltmekten başka bir iş yapmış değildi.

Fakat başrahibeliğe yükselince, birdenbire değiştiğini hissetti. O zamana kadar yemediği halt kalmamış olan bu dilber ve işveli rahibe, birdenbire fazilet ve taassubun canlı heykeli kesiliverdi. Ama, idaresindeki rahibeler böyle yobazlıklara kolay kolay dayanamazlardı. Nitekim aralarında isyan bayrağını çekenler oldu. Fakat yeni başrahibe, büyük bir azimle işe girişti. Dünkü keyif ve zevk arkadaşlarını, din ve ahlâk yoluna yöneltmeye çalıştı. Ne var ki alış-

mış, kudurmuştan beterdir. Marie de Beauvilliers ukalâlıkla direndikçe o kadar çok düşman kazandı ki kendisini birkaç defa suikastten zor kurtardılar.

Marie de Beauvilliers de kolay yenilip yutulur lokma değildi. Azimkârlığıyla hepsini dize getirdi. Onun ustaca idaresi sonucu manastırındaki kargaşalık çabucak ortadan kalktıktan başka, az zamanda, ne kadar keyif düşkününü rahibe varsa, hepsi yeni başrahibenin karşı konulmaz otoritesine boyun eğmek ve doğru yola girmek zorunda kaldı.

Bertille, Marie-Ange tarafından manastıra götürüldüğü sırada, işler çoktan yoluna girmiş ve manastır, gerçek bir din ve ahlâk kurumu durumuna döneli epey zaman olmuştu.

Marie-Ange, Bertille'yi manastırın bitmez tükenmez dehlizlerinden geçirerek küçük bir iç bahçeye götürdü. Yüksek duvarlarla çevrili bu bahçenin ortasında, ağaçlar ve çiçekler arasında kaybolmuş pek zarif bir köşk vardı. Bu köşkün kapısına üç basamaklı bir merdivenle çıkılıyordu. Marie - Ange, kapıyı ardına kadar açarak, hiçbir şeyden kuşkulananmayan genç kızı içeriye soktu.

Fakat Bertille içeriye girer girmez, ihtiyar kadın, kanadı bütün kuvvetiyle kendisine doğru çekti ve anahtarı, kilitte iki defa çevirdikten sonra hemen cebine atarak, oradan çabuk çabuk uzaklaştı.

Genç kız, kapının, üstüne kapanıp kilitlendiğini görünce, bir tuzağa düşmüş olduğunu hemen anladı ama, artık iş işten geçmişti. Genç kızın ümitsizce kapıya atılışı, tabii fayda vermedi. Bertille, şöyle bir etrafına bakınınca, bir pencere görüp oraya koştu ve iki kanadını da açtı. Bağıra bağıra imdat istedi. Cevap alamadı. O zaman, burada sesini rahibelerden başka kimseye duyuramayacağını ve rahibelerin tembihli oldukları için, kendisini duymazlıktan gele-

ceklerini anladı. Bu durum karşısında, susmaktan başka yapılacak ne vardı ki?..»

Az önce, kiliseden çıkarak iki kadının peşine düşmüş olan perişan görünüşlü adam, onları manastırın kapısına kadar izlemişti. Sonra epey bir süre kapının karşısında durup, genç kızın tekrar dışarı çıkmasını bekledi. Fakat akşam bastırıp da genç kız hâlâ görünmeyince, tekrar Paris'e dönmeye karar verdi.

Manastır'dan uzaklaşırken kendi kendine mırıldanıyordu:

«Çıkmadı. Anlaşılan buraya sığınmış olacak. Namuslu kızdır vesselâm... Tehlikede olduğunu hissedince, kendisine kimsenin el süremeyeceği bir manastıra sığınmaktan başka çâre bulamamış olmalı... Pekâlâ da yaptı işte...»

Bir an durdu, mahzun bir tavırla derin bir nefes aldıktan sonra, kendi kendine söylenmeye devam etti:

«Galiba artık onu göremeyeceğim. Varsın görmeyeyim. Yeter ki o taçlı zamparanın elinden yakayı kurtarsın. Kimbilir, Yiğit Jehan onu göremeyince ne kadar üzülecek. Üzülürse üzülsün. Neticede o da benim gibi bu işten vazgeçiverir, olur biter.»

O, ağır adımlarla yürürken, karanlık da yavaş yavaş ortalığa çöküyordu.

Birden, sanki esrarengiz bir kuvvetin etkisiyle durdu. Başını kaldırdı. Bir süre, tam önünde durmuş olduğu kocaman haça baktı. Sonra birdenbire yüzünde müthiş bir ümitsizlik ifadesi belirdi, tutmayan dizlerinin üstüne çöktü ve yüreğini parçalamak istiyormuşçasına göğsünü döverek inledi:

Jehan François! Jehan François! Sana vaktiyle acımış olan bir adamın felâketinden ne zevk duyuyorsun? Sana dost elini uzatmış olan, ölüm hâlindeyken seni besleyip kurtaran, sana en tatlı sözlerle tesel-

li veren bir adamın felâketi seni niçin sevindiriyor, Ravaillac? Niçin olduğunu yine sana ben söyleyeyim: Çünkü bu adamı kıskanıyorsun! Onun sevildiğini, kendininse hiç sevilmediğini biliyorsun... Tıpkı o dinsiz ve taçlı canavar gibi, sen de yalancısın! Kıskanıyor ve kendini aldatıyorsun, Ravaillac! Sana bu kadar iyilik etmiş olan insanı kıskanıyorsun!»

Sert bir hareketle, başını haçın ayağındaki taşa çarparak yalvarmaya başladı:

«Ulu Tanrım! Bana acı! Bana yardım et. Beni bu hâle düşüren o şeytanı kafamdan kov!..»

Epey bir zaman ağladı ve Tanrısına yalvarıp yakardı. Nihayet, yavaş yavaş sâkinleşti. Sonra sendeleye sendeleye tekrar karanlıklara karıştı.

JEHAN'IN SEZDİKLERİ

Saêtta, Concini'nin Rats Sokağı'ndaki küçük evinde aradığını bulamayıp da geri dönerken kendi kendine, şöyle söylendi:

«Anlaşılan Jehan, henüz bilmediğim bazı tesadüfler sonucu kaçmayı başardı...»

Sonra aklına daha kötü bir ihtimal geldi ve düşündü:

«Sakın ben gecikmiş olmayayım! Bu arada, Concini, Jehan'ı öldürüp ölüsünü bir tarafa atmış olmasın!.. Bu işi öğrenmem lâzım. Eğer Jehan, yakayı kurtardıysa, şüphesiz etine de uğrayacaktır. En iyisi, kendisini orada beklemek... Yarına kadar etine dönmezse, o zaman gider, Sinyora Léonora'ya haber veririm. İnşallah Concini, delikanlıyı öldürmemiştir. Eğer böyle bir iş yaptıysa, namusum hakkı için, bizim Sinyora da matem elbiselerini giyecektir!»

Bu kararı verdikten sonra doğruca Jehan'ın evine gitti ve hemen yukarı çıktı.

Ama, Escargasse de herifin peşine düşmüştü ve onu bir an bile gözden kaçırmıyordu Saêtta'nın nereye gittiğini görünce, artık, kendisine verilmiş olan ödevin bittiğini kestirerek, Saêtta'nın peşini bıraktı ve hızla Grand-Passe-Partout hanına koştu.

Jehan odanın kapısını kilitlemeyi unutmuştu. Saêtta kapıya bir-iki defa vurduktan sonra ses çıkmadığını görünce kanadı itip içeriye daldı.

Hava iyice kararmıştı ama, Saêtta ışık yakmaya lüzum görmedi. Karanlıkta daha sükûnetle düşünebileceğine inanırdı. Jehan'ı beklemeye karar verdi.

Yakındaki kiliselerden birinin saati dokuzu çaldığı zaman, merdivenlerden kulağına hiç de yabancı olmayan bir ayak sesi geldi. Asık yüzünde bir gülümseme belirdi. Büyük bir sevinçle mırıldandı:

«O olacak!»

Sabırsızlıkla merdivenin başına koşup aşağıya seslendi:

— «Sen misin, oğlum?»

Berrak bir ses cevap verdi:

— «Evet.»

Gelen Jehan'dı. Zavallı delikanlı, pek güvenilir bir yerde bulunduğunu sandığı Bertille'nin ortadan kaybolduğunu öğrendiği zaman beyninden vurulmuşa dönmüştü. Sonra, bu işi daha sağlam bir kafa ile düşünmeye koyulmuştu. O, felâketin ümitsizliğe düşüremediği, tam tersine, kırbaçladığı seyrek insanlardandı.

Nitekim, bu felâket haberini aldıkları sırada delikanlıya gözücuyla bakan Pardaillan da, Jehan'ın kendine tamamen hâkim olduğunu görmüştü. Yalnız, yüzü biraz solmuştu, o kadar. Fakat bakışları daha da ~~korkunç~~ *korkunç*mişti.

Pardaillan'la Yiğit Jehan, kâhyanın anlattıklarından, Bertille'nin köylü kılıklı bir yaşlı kadınla gizli bir şeyler konuştuktan sonra çıkıp gittiğini öğrenmişlerdi. Fakat bu ihtiyar kadının kim olduğu, genç kıza neler söylediği ve kendisini nereye götürdüğü, onlar için çözülmeyen birer sır olarak kalmıştı. Şövalye, daha önce genç kızın kaçırıldığını Léonora'dan duyduğu için, bu ihtiyar kadını da onun göndermiş olacağı sonucuna vardı. Fazla bir şey bildiği yoktu ve o da Jehan gibi kafa çatlatıp işin içyüzünü anlamaya çalışıyordu. Tabii Concini'nin karısının, asıl Luçon piskoposunun başarısı olan bir işi kendine mal edip övündüğünü ve yalan söylemiş olduğunu

bilemezdi. Ama, zaten Richelieu de aslen Joseph babanın marifeti olan bu işi kendi yapmış gibi gösterek Léonora'ya yalan söylemişti. Bir sürü yalan dolanın birbirini kovaladığı bu çapraşık meseleyi Pardaillan'ın birkaç dakika düşünmekle çözmesine elbette imkân yoktu.

Ama bu durum, Şövalye'nin herşeye rağmen, olayı örten esrar perdesini kaldırmaya karar vermesine de engel olamadı. Zira hem Jehan'a, hem de nişanlısına büyük bir şefkat ve sevgi besliyordu. Öte yandan da, Bertille'nin yalnız elindeki önemli kâğıtlar yüzünden kaçırıldığını ve genç kızın başına gelen bu felâketlere kendisinin sebep olduğunu düşünüyordu. Bu, Şövalye'ye mahsus bir mantıktı. Mademki bu kâğıtları genç kıza verenler, Pardaillan'a teslim etmesini söylemişlerdi, şu hâlde kızcağz, sadece Pardaillan'a hizmet edebilmek uğrunda bu felâketlere uğramıştı. Öyleyse, Şövalye, her ne pahasına olursa olsun, genç kızı kurtarmalıydı.

Bertille, kâhyaya, akşam olmadan döneceğini söylediği için Jehan, epeyce bir zaman Dük d'Andilly'in evinden ayrılmak istemedi. Oysa Şövalye, genç kızın bir daha geri döneceğine hiç ihtimal vermiyordu. Fakat hiçbir şey söylememeyi ve delikanlı ile birlikte beklemeyi tercih etti. Nihayet delikanlı da, artık genç kızın dönmeyeceğini kanaat getirince, birlikte sokağa çıktılar. İkisinin de ağızlarını bıçaklar açmıyordu. Hana gidinceye kadar hiçbir şey konuşmadılar.

Orada; Escargasse, Gringaille ve Carcagne'nin kendilerini beklemekte olduklarını gördüler. Üç ahbap, durmadan kafayı çektikleri ve bir yandan da zar atıp birbirlerini soymaya çabaladıkları için, vaktin nasıl geçtiğini farkedememişlerdi.

Jehan içeri girer girmez sordu:

— «Nasıl, adam geldi mi? Kimmiş?»

Escargasse boşuna uğraşmış olduğunu belirten bir kahkaha attı ve:

— «Gelmez olur mu? Elbette geldi,» dedi. «Ama, kim geldi, biliyor musunuz? Babanız!»

Jehan bu «baba» lâfına her zaman sinirlenirdi. Escargasse'ye ters ters baktı ama, bunun üstünde durmanın sırası olmadığını düşünerek sordu:

— «Peki sonra nereye gitti?»

— «Sizin eve... Galiba adamcağız sizi pek merak ediyordu.»

Jehan tepeden tırnağa ürperdi. Bir süre dalgın dalgın düşündü. Sonra birtakım kötü fikirlerden kurtulmak istiyormuş gibi silkindi ve Pardaillan'a dönüp baktı.

Tabii, Şövalye de konuşulanları duymuş ve Escargasse'nin sözlerini işitince irkilmişti. Jehan'ın da kendisine endişeyle baktığını da anlamamış değildi. Delikanlının soran bakışlarına, o da bir soruyla karşılık verdi:

— «Demek babanızmış ha?»

Jehan, kızgın kızgın omuz silkti:

— «Öyleymiş...»

— «Öyleyse, boşuna kuşkulanmışım. Size böyle bir şeyi haber vermiş olduğuma, doğrusu pek pişmanım.»

Jehan ısrar etti:

— «İyi ama, siz ne tahmin etmiştiniz?»

Pardaillan soğuk bir tavırla cevap verdi:

— «Ne lüzumu var? Mademki oraya giden babanızmış, demek düşüncemde hatâ etmişim.»

Jehan, neredeyse: «*O adam, benim babam filân değil!*» Diye bağıracaktı ama, kendini tutup sustu.

Neden sustuğunu bilemiyordu. Pardaillan'ın elini avuçlarının içine aldı ve içten bir sesle:

— «Size bir teşekkür bile edemediğim için beni bağışlayın, mösyö...» Dedi. «Ne kadar şaşkın bir hâlde olduğumu görüyorsunuz.»

Pardaillan, uzun bir zaman, delikanlının gözlerinin içine baktı. Çok duygulandığı belliydi. «*Görüyorum*» demek istiyormuş gibi başını salladı.

Delikanlının dediği doğrudu. Gerçi sâkin görünüyordu, hattâ gülümsemeye çalışıyordu ama, yüzünün rengi tamamen uçmuştu. Boğazında düğümlenen hıçkırıkları zaptetmek için büyük bir çaba harcıyordu. Şövalye bu hâli görünce, delikanlının yalnız kalmaya ihtiyacı olduğunu kestirdi. Jehan'ı evine göndermek için bir sebep arayıp buldu ve şefkatle söylendi:

— «Haydi, gidin oğlum... Bakın, babanız sizi ne kadar merak ediyormuş. Kendisini bekletmek doğru olmaz. Tabii size her türlü yardımı yapmaya hazır olduğumu unutmazsınız.»

Jehan, yalnız ilk sözleri duymuş ve kendini tutamayıp sinirli bir kahkaha atmıştı. Pardaillan bu gülüşteki derin acıyı hemen sezmişti. Öte yandan üç ahbap da, acayip bir şeyler olduğunu anlamış, konuşulanlara kulak kabartarak ayağa kalkmış, verilecek emri beklemeye koyulmuşlardı. Jehan, delice bir öfkeyle bağırdı:

— «Doğru. Öyle ya... İyi evlâtlar, babalarını bekletirler mi hiç?»

Ve Şövalye'yi her zamankinden daha düşünceli bir hâlde bırakarak, kızgın ve sert adımlarla çıktı.

Üç ahbap çavuşlar ve şaşkınlıktan betleri benizleri atmış bir hâlde, delikanlının epeyce uzaktan peşine düştüler. İçlerinden biri yavaşça mırıldandı:

— «Yiğit Jehan'ın karşısına biri çıkarsa, vay haline!»

Ötekiler de ses çıkarmadan başlarını sallayıp arkadaşlarının düşüncesini tasdik ettiler.

Jehan, odasına girince, ilk iş olarak şamdanı yak-tı. Sonra, bir tek kelime söylemeden Saëtta'nın karşısında, ayakta durdu ve gözlerini adamın gözlerine dikti.

Saëtta, delikanlının öfkesini sezmemiş gibi davrandı. Neşesi yerindeydi ve bu hâli yüzünden açıkça belli oluyordu. Üstelik adamın bakışlarında belli belirsiz bir şefkat ifadesi vardı. Jehan, Saëtta'yı böyle bulacağını ummadığı için şaşaladı ve tavrını değiştirmek zorunda kaldı. Saëtta bu değişikliği gördü. Jehan'ın iki elini tutup şiddetle sıktı.

Şövalye'nin şüphelenmiş olduğu adam, Saëtta olduğunu öğrendiği zaman hissettiği öfke, yavaş yavaş kayboluyordu. Birdenbire kendine hâkim olmuştu ve aklından geçenleri belli etmemeye çalışıyordu. Saëtta bu sırada onu bir koltuğa kadar götürerek, Jehan'ın şimdiye kadar hiç görmemiş olduğu bir şefkatle:

— «Otur oğlum.» dedi. «Çok yorulmuşsun. Yürüm senin için... Ama Allaha şükür sapaşağlamsın. Asli zenginli olan da bu zaten... Onun için pek seviyorum.»

Bu, Jehan'ın, Saëtta'dan hiçbir vakit görmemiş olduğu bir yakınlıktı. Delikanlı büyük bir şaşkınlık içindeydi. Ne var ki bu kadar yakınlık görmekten de memnun değildi. İçinde garip bir şüphe ve endişe belirmeye başlamıştı. Hattâ sanki bir düşman karşısında bulunuyormuş gibi dikkat kesilmişti.

Çünkü Jehan, Pardaillan'ın Concini'nin evini göz hapsine alması için Escargasse'ye verdiği emirden şu sonucu çıkarmıştı: «*Léonora'nın güvendiği ve aynı zamanda bana da dost görünen bir adam, kim olursa*

olsun, benim düşmanımdır. Bu adamdan sakarmalı ve kendisini sıkı bir göz hapsinde bulundurmalıyım.»

Sonra bu adamın Saëtta olduğunu öğrenmişti. Bertille ile yapmış olduğu, kendisini büyük ölçüde değiştiren o konuşmadan önce böyle bir şey olsaydı, bu işte muhakkak bir yanlışlık bulunduğu inanırdı. Hele Pardaillan gibi her sözüne boyun eğdiği bir kimse de kendisine bu meselede yanılmış olduğunu söyler ve duyduğu şüpheden ötürü özür dilerse...

Gerçi Jehan, çoktandır Saëtta'dan şüphelenmiyor değildi ama, özellikle Bertille ile yaptığı konuşmadan sonra gözlerindeki perde büsbütün kalkmış ve çevresindekileri, gerçek yüzleriyle görmeye başlamıştı. Bunun sonucu olarak kendisi de dâhil olmak üzere bütün tanıdıkları hakkında yeni baştan hükümler vermişti. Hele kendi hakkında verdiği hükümlerde gayet insafsızca davranmıştı. Kendisini büyütüp yetiştiren adamla ilgili olarak değişik ve tutarlı düşüncelere varmıştı. Bunun sonucu olarak da kendi kendine, şu müthiş soruyu sormuştu: «*Saëtta neden beni sefil ve serseri yetiştirmek istedi?*» O zaman içinde kesin bir şüphe doğdu. Bu soruya vereceği cevabı bulamıyordu. Fakat her ne pahasına olursa olsun, onu bulacaktı.

İşte tam bu sırada Léonora'nın, kendisini hileli bir şekilde kurtarması meselesi ortaya çıkmıştı. Fakat, başkaları hakkındaki hükümlerini, mantığı ve vicdanının süzgecinden geçirerek veren Pardaillan, bir babanın, evlâdına bu derece alçaklıkta bulunamayacağını düşünerek, yanıldığını ve şüphesinin yersiz olduğunu söylemekte acele etmişti. Bunu Jehan da sezmiş, fakat sesini çıkarmamıştı. Fakat Saëtta'nın asıl babası olmadığını, bildiği ve karakterini yakından tanıdığı için Pardaillan'ın tersine, şüpheyi kafasından bir türlü silememişti...

Ondan sonra da, Saëtta'yı inceden inceye sorguya çekmek için, öfkeyle evine dönmüştü. Fakat Saëtta'nın takındığı samimî ve şefkatli tavır üzerine adamakıllı şaşalamıştı. O zaman kafasından şu düşünce geçti:

«Bu adamın, iki taraflı bir oyun oynamadığı besbelli... Peki ama, öyleyse amacı ne? Bunu herhalde öğrenmem lâzım. Fakat zorla ve sertlikle hiçbir şey elde edemem. Bu işte sökecek tek şey, kurnazlıktır. O hâlde ben de kurnazca davranırım.»

Bu kararı verince, tavrını da değiştirmişti. Şimdi, Saëtta ile yaptığı konuşmaya, muhakkak surette kazanması gereken bir mücadele gözüyle bakıyordu. O zaman, delikanlının neler bildiğinin ve içinden geçenlerin hiç farkında olmayan Saëtta, onu Concini'nin elinden kurtarmak için nasıl Rats Sokağı'na gittiği hakkında bir hikâye uydurdu. Jehan buna inanmış gibi görünerek teşekkür etti. Sonra, o da nasıl kurtulduğunu anlattı. Delikanlı konuşmasını bitirince, Saëtta, Jehan'ı, Fausta'nın hazinesini ele geçirmesi için teşvik etmeye koyuldu. Bir yandan da ona, belli belirsiz bir şekilde hazinenin nerede saklı olduğunu anlattı.

Saëtta zaten bu amaçla oraya gelmiş değil miydi? Epey dil döktükten sonra delikanlıyı bu işe girmeye ikna etti. Saëtta, delikanlının odasından çıktığı vakit Jehan, bu hazineyi elde etmeye karar vermiş bulunuyordu.

Yalnız kaldığı vakit düşündü: *«Mademki Saëtta'nın bu kadar ustalıklarla gizlediği maksadını öğrenemiyorum. Onun dediği ve istediği gibi bu sefer de hazine avcılığına çıkarım. Bakalım ne olur?»*

Aklına, yeniden, nişanlısı geldi. Fakat bu sefer ümitsiz değildi. Tersine, mücadele azmiyle yanıp tutuşuyordu. Küçük odasında, kafese kapatılmış azgın

bir canavar gibi durmadan dolaşıyor ve iki gün iki geceyi mezar gibi zındanda geçirmiş olduğunu artık hatırlamıyordu bile... Düşünmeye devam etti:

«Paris'i ev ev arar, onu yine bulurum. Eğer bulamazsam, eğer öldürülmüşse... O zaman artık onsuz yaşamama imkân olmayacağı için, göğsüme bir hançer saplarım, olur biter. Yalnız bu, Bertille'yi her tarafta arayıp da bulamadığım takdirde düşüneneğim bir şey... Yarından tezi yok, aramalarıma başlamam lâzım. Bu iş için kuvvete ihtiyacım olacak. Onun için adamakıllı dinlenmeliyim. Hemen yatalım da deliksiz bir uyku çekelim.»

Verdiği kararı hemen yerine getirdi. Yattı. Birkaç dakika henüz geçmişti ki, uykuların en derinine dalmış bulunuyordu.

PARDAILLAN'IN DÜŞÜNCELERİ

Jehan gittikten sonra Pardaillan odasına çekilerek kapısını kapattı. Delikanlının emanet ettiği kutuyu alıp, masanın üstüne koydu. Bir zaman bu kutuya bakıp düşündü. Sonra aynı düşünceli tavırla, odada bir aşağı bir yukarı dolaşmaya koyuldu. Kutunun önünde her geçişinde gözlerinin ona kaymasına engel olamıyor, fakat kutuya bir türlü el sürmüyordu.

Oldukça çetin bir meselenin kafasını kurcalayıp durduğu, görünüşünden belliydi.

Nihayet, birdenbire karar vermiş gibi bir tavır takındı... Koltuğu masanın önüne çektikten sonra omuz silkerek mırıldandı:

«Canı cehenneme şu kuruntuların! Bu kâğıtlar benim değil mi? Değilse bile şimdi benim elimde ya... Zaten Marmazel de Saugis, adımın Pardaillan olduğunu bilse, onları bana vermeyecek miydi? Bundan hiç şüphem yok. O hâlde, düşündüğümü yaparsam, kötü bir iş yapmış olmayacak, sadece hakkımı kullanacağım.»

Pardaillan, kendisini epey bir zaman tereddüt içinde bırakmış olan bu meseleyi böylece hallettikten sonra kutuyu alarak, içindekileri masanın üstüne boşalttı.

Kâğıtları teker teker alıyor, şöyle çabucak gözden geçiriyordu. Bütün kâğıtlar arasından ancak iki tanesinin kendisini ilgilendirdiğini görerek, bunları bir kenara ayırdı. Bütün öteki kâğıtları tekrar yerlerine koyup kutuyu kapattı ve sandığın en altına yerleş-

tirdikten sonra da güzelce kilitledi. Bu iş bitince tekrar masa başına geçti. Koltuğuna oturdu ve iki kâğıdı eline aldı. Bunlardan biri, vaktiyle Colline Colle'nin okumuş olduğu ve Kont de Vaubren'in, Blanche de Saugis'e yazdığı mektuptu. Şövalye, bu mektubu, büyük bir dikkatle birkaç defa okudu. Sonra masanın üstüne bırakarak düşündü: «*Prences Fausta'nın hizmetinde çalışan ve benim ahbabım olduğunu söyleyen bu Luigi Capello veya Kont de Vaubren de kim?*»

Uzak hâtıralarını yokluyor, bir türlü bu ismi bulup çıkaramıyordu. Birden kendini tutamayıp bağırdı:

«*Tamam, tamam! O olacak!.. Şimdi hatırladım. Öyle ya, adı Luigi Capello değil miydi? Vaktiyle Fausta'nın ordusunun başına geçip Fransa'yı istilâ etmesi için Alexandre Farnése'ye yolladığı mektubu götüren adam... Ben de kendisini yolda yakalayıp yaralamamış mıydım? Aradan o kadar çok zaman geçti ki unutup gitmişim..*»

Bir an düşünüp, geçmişteki bu olayı daha iyi hatırladıktan sonra gülümsedi:

«*Olay gözlerimin önünde canlanıyor... Onun yaralanıp, Fausta'nın mektubunu elinden aldıktan sonra yırtmış, üstelik de kendisini bir güzel tedavi ettirmiştim... Adamcağız, bu yaptığımdan ötürü bana pek minnettar kalmıştı. Hattâ iyice iyileştikten epey zaman sonra gelip bana teşekkür de etmişti. Kendisini yakın dostlarımdan sayarsam, sevineceğini söylemişti. Halbuki kendisini yaralamasaydım, tedavi edecek de değildim. Fakat hakkımda çok iyi düşünceler beslediğini bu mektuptan da anlamak mümkün... Pek kibar bir adamdı..*»

Kafasını kurcalayıp duran bu noktayı böylece ay-

dınlattıktan sonra, merakını çeken başka bir konuya geçti:

«Saëtta, ha?.. Bu Saëtta kim acaba? Yıllarca önce, İtalya'ya kaçmış olan Maurevert'in peşindeyken, Floransa'da bir kılıç ustasıyla tanışmıştım. Bu adam, sözde müthiş bir kılıç oyunu keşfetmiş ve adını da İtalyanca'da «Yıldırım» anlamına gelen «Saëtta» koymuştu. Halbuki onun bu kadar böbürlendiği bu oyun, o kadar basit bir şeydi ki, içyüzünü, daha ilk görüşte kavrayıvermiştim. Ama doğrusu, kendisi fena dövüşçü değildi. Bu mektupta bahsedilen Saëtta, acaba bu kılıç ustası mı? Neden olmasın? Mektupta kendisinin bir serseri, başkası hesabına adam öldüren, bayağı bir kaatil olduğu yazılı... Kimbilir, belki de herif, kılıç ustalığından işi serseriliğe dökmüş-tür...»

Başını koltuğun arkalığına yaslayıp gözlerini tavana dikti. Ve düşünmeye devam etti:

«Bu Saëtta'yı bulup ondan bilgi almalıyım... Bu mektup sayesinde önemli bir ipucu elime geçmiş oluyor. Ölmemişse, kendisini muhakkak bulurum ve ondan oğlumun ne olduğunu öğrenirim.»

Parizli'nin dalgın dalgın mırıldandı:

«Oğlum!.. Tuhaf şey... Bu kelime hiçbir vakit benim üstümde şimdi olduğu kadar etki uyandırmamıştı. Acaba neden?»

Sebebini araştırdı ve mırıldandı:

«Bu delikanlı da aklımı pek kurcalamaya başladı. Halbuki şimdiye kadar pek az tanıdığım hâlde, çok sevdiğim az mı kimse oldu? Onlara neden pek önem vermedim de, bu genç üstünde bu kadar duruyorum?»

Bir an gözlerini kapatarak hülyaya daldıktan sonra:

«Çünkü bu gencin karakteri, benimkine son derece benziyor. Onun konuşmasını ve hareketlerini seyrederken, yirmi yaşında olduğum o eski çağları hatırlıyorum. Onun şahsında kendimi görüyor gibiyim. Bu benzerlik, bende büyük bir etki bırakıyor olmalı. Bu etkiden kurtulamaz oldum. Acaba...»

Koltuğu inip ayağa kalkarak heyecanlı bir tavırla dolaşmaya koyuldu. Sonra, yine kendi kendine söylendi:

«Yok canım... Olamaz. Artık bunu aklımdan çıkarmalıyım. Baksana, bu çocuğun bir de babası varmış. O hâlde benim oğlum olmasına imkân yok. Bu besbelli, ama...»

Tekrar masa başına gelerek, henüz okumadığı ikinci kâğıda uzandı. Fakat onu eline almadan:

«Yirmi yıldır bu çocukla pek az ilgilendim,» diye düşündü.» Kendi kendime hep: «Eğer yanlışine birazcık çekmişse, onunla imkânı yok anlaşamayız. Kimbilir, belki de birbirimizi hiç tanımamamız daha hayırlıdır,» diyor ve bu yüzden oğlumu aramaya yanaşmıyordum. Fakat Jehan'ı tanıdıktan sonra...»

Bir an dalgın kaldıktan sonra kendi kendine:

«Bir de şu kâğıdı görelim,» diye mırıldandı.

Bu, analmadığı bir dilde yazılı olduğu için, Coline Colle'yi adamakıllı meraklandırıan kâğıtlardan biriydi. Kadın, böyle kâğıtlardan lâtince yazılı olan bir tanesini Parfait Goulard'a kaptırmıştı. Bu sefer Pardaillan'ın eline geçen kopya ise İspanyolca yazılmıştı. Birçok kere İtalya ve İspanya'ya gitmiş olan Şövalye, her iki dili de ana dili gibi bilirdi. Kâğıdı dikkatle okurken, bir yandan da söylendi:

«İşte bu garip! Concini'nin elinden zorla alıp okuduğum kâğıt da bunun harfi harfine tercümesinden başka bir şey değildi. Orada hazinenin saklı bulun-

duğu söylenen yer, buradakinin aynı... Ama ben bu bilgilerin tamamen yanlış olduklarını biliyorum. Yani o hazinenin kâğıtta belirtilen yerde bulunmadığını biliyorum. Öyleyse bu ne demek oluyor? Şüphesiz bu mektubun başka türlü okunup anlaşılması lâzım. Bu yazı, şifreli bir yazı olacak. Bunun şifresini bulmalı.»

Epey bir zaman uğraştı. Kâğıdı evirdi, çevirdi, sabırla tekrar okudu. Işığa tuttu. Kâğıda önce uzaktan, sonra da yakından baktı. Sonra, asıl sırrın görünmez bir mürekkeple yazılmış olması ihtimali aklına geldi. Kâğıdı suya daldırdı. Fakat hiçbir şey göremeyince, kâğıtların ikisini de sandığın içindeki kutuya yerleştirdikten sonra kendi kendine söylendi:

«Bu araştırmalara sonra da devam edebilirim. Elbette bir şeyler bulacağım.»

Eski bir havayı ıslıkla çalarak, odada bir aşağı-bir yukarı dolaşmaya koyuldu. Kafası çok meşgul görünüyordu. Birden ıslığı kesip:

«Yahu, ben ne diye bu işe de karışıyorum?» Diye söylendi. «Anlaşılan, geberinceye kadar kendime ait olmayan işlere burnumu sokmak illetinden kurtulamayacağım. Benim derdim bana yetmiyor mu? Herhalde yetmiyor ki şu hiç tanımadığım delikanlının ve kızın işlerine burnumu sokmadan edemedim. Şimdi de Kral'la Concini'nin arasına girmeye kalkışıyorum. Bana ne oluyor? Kral'ın, kendini korumaya gücü yetmiyor mu sanki?...»

Ayağını öfkeyle yere vurarak söylenmeye devam etti:

«İyi ama, Kral'ı öldürmelerine göz yumamam. Böyle bir şey yapmak, cinayete katılmak demek değil midir? Üstelik canım da sıkılıyor. Bu karışık

işler, beni biraz olsun oyalar. Paslanmaktan kurtulurum. Allah korusun, neredeyse göbek bağlamaya başlıyorum.»

Pardaillan bu sözlerden sonra hemen soyunarak yatağına girdi ve âdeti olduğu gibi, çabucak uyudu.

PARDAİLLAN HAREKETE GEÇİYOR

Pardaillan, ertesi sabah handan çıkınca doğru Saint-Antoine Caddesi'ne yöneldi. Daha yataktan kalkarken kendi kendine şöyle demişti:

«Nicedir şu Mösyö de Sully ile görüşemedim. Artık kendisini ziyaret etmemin sırası geldi. Yoksa bana görgüsüz ve nezaketsiz bir adam damgasını basmakta gecikmeyecek...»

Şövalye, Mösyö de Sully'nin pek kalabalık olan bekleme salonunda kazara bir asilzâde ile çarpıştı. Gayet nazik bir şekilde kendisinden özür dilerken, adam da kendisine aynı nezaketle cevap verdi. Pardaillan, geldiğini haber vermeye giden hademenin dönmesini beklerken, bir yandan da çarpışmış olduğu adamı gözden geçirdi. Adamda bir fevkalâdelik yoktu. Sâde ve zarif bir şekilde giyinmişti. Ama yine de kıyafetinden zengin olduğu anlaşılıyordu. Şövalye, onu epey bir zaman dikkatle süzdükten sonra düşünceli bir tavır takındı ve içinden söylenmeye başladı:

«Ben bu gözleri bir yerde gördüm ama, nerede? Sonra bu yürüyüş de bana yabancı gelmiyor. İyi giyimine ve kibar görünüşüne rağmen asilzâde olmadığı muhakkak. Konuşuşuna bakılırsa, İtalyan olmalı... Kendisini bir yerde görmüşlüğüm var ama, nerede ve ne zaman?»

Fakat bu sırada hademe gelmiş, Şövalye'yi dalgınlığından uyandırmıştı. Pardaillan, hemen hademenin peşine düştü ve bir an için ilgisini çekmiş olan adamı unuttu.

Fransa Kral'ı Dördüncü Henri'nin Maliye Bakanı Sully, elli yaşlarında kadar geniş alınlı bir adamdı. Gür sakalını özenle taramıştı. Kaşları kalın, bakışları keskindi; yüzü sert bir ifade taşıyordu.

Pardaillan'ı pek nâzik bir tebessümle, ellerini uzatarak karşıladı. Şövalye'nin ziyaretinden hayrete düşmüştü ama, bunu belli etmemeye çalışıyor ve Pardaillan'la karşılaşmaktan memnun görünüyordu...

Bakan'ın yaptığı bir işaret üzerine, hademe, efendisinin yazıhanesinin önüne geniş bir koltuk sürdü. Bundan sonra Sully şu emri verdi:

«Ben çingırağı çalınca, Mösyö Guido Lupini'yi odama alırsınız.»

Hademe eğilip dışarı çıktı.

İki adam karşılıklı oturdular. Sully keskin bakışlarını Pardaillan'ın mavi gözlerine dikti ve endişeli bir sesle sordu:

— «Mösyö de Pardaillan, insan sizinle karşı karşıya bulunduğu zaman resmiyeti bir tarafa bırakıp samimiyetle konuşmalı. Onun için, size nasıl bir hizmette bulunabileceğimi değil, bana yine ne gibi bir yardım yapmak niyetinde olduğunuzu soruyorum.»

Pardaillan gayet tabii bir tavırla cevap verdi:

— «Bu sefer size hiçbir hizmette bulunacak değilim, Mösyö de Sully... Tam tersine, sizden bana önemli bir yardımda bulunmanızı ricaya geldim.»

Sully, samimî bir hayretle:

— «Sahi mi söylüyorsunuz? Nihayet size bir hizmette bulunabilecek miyim? Eğer dediğiniz doğrusa hiç durmadan söyleyin mösyö... Çünkü size bir hizmet yapabilmek, beni son derece mutlu edecektir.»

Şövalye, gülümseyerek teşekkür ettikten sonra ciddi bir tavırla söze koyuldu:

— «Siz de tasavvur edersiniz ki mösyö, yabancılar gibi yapayalnız yaşaya yaşaya, artık ortalıkta neler olup bittiğinden habersiz hâle geldim. Louvre Sarayı'nda neler dönüyor, hiç bilmiyorum. Nihayet kendi kendime: Gidip Mösyö de Sully'i göreyim. O, ne de olsa, mevkii icabı, olup bitenlerden haberdardır. Elbette, bana da bazı bilgiler vermekten çekinmez, dedim.»

Bu sözler üzerine Bakan adamakıllı şaşırdıysa da hiç renk vermedi. Pardaillan'ı iyi tanır ve Şövalye'nin lüzumsuz lâflarla kendisine vakit kaybettirmeyecek bir adam olduğunu bilirdi. Endişesi biraz daha arttı. Fakat Pardaillan'ın söylemek istediği şeyi, kendince uygun gördüğü zamandan önce söylemeyeceğini bildiği için, Şövalye'nin istediği tarzda konuşmaya karar vererek sordu:

— «Güzel... Ne gibi şeyleri öğrenmek istiyorsunuz?»

— «Neler olduysa onları... Meselâ, bana Kral'dan, Kraliçe'den, takdis töreninden bahsedin. Bu tören ne zaman yapılacakmış?»

Sully, Kraliçe'nin bütün ısrarlarına rağmen Kral'ın bu takdis törenini yaptırmayı nasıl savsakladığını anlatmaya koyuldu. Anlattığı sürece Pardaillan masaya dayanmış, dikkatle dinliyordu. Bu arada gözleri ister istemez, masanın üzerinde açık duran bir kâğıda ilişti. Bu kâğıtta birkaç kelime ile imza özellikle ilgisini çekti. «*Hazine, on milyon, Guido Lupini...*»

Pardaillan, Bakan'ın anlattıklarını dinlerken, Guido Lupini'nin kendisinden sonra odaya alınacak adam olduğunu hatırladı ve aklına, az önce salonda çarpışmış olduğu yabancı geldi. Ancak o zaman, adından bir İtalyan olduğunu tahmin ettiği bu adamın, çarptığı adamdan başka kimse olamayacağını düşündü.

Daha sonra Şövalye, on milyon ve hazine kelimelerini yine İtalyan olan Concini ve Léonora'nın ağızlarından da duymuş olduğunu hatırladı. Sonra, okumuş olduğu kâğıtta da yine aynı konudan sözedildiğini düşündü. İçinden:

*«Eminim ki bu Guido Lupini, demin salonda çarp-
tığım ve bir türlü kim olduğunu bulamadığım adam-
dır. Söz konusu olan on milyon da oğlumun serve-
tidir.»* Sonra, bu düşüncesine şu kararını da ekledi:
*«Bu Lupini'nin, Sully'e ne söylemek istediğini öğ-
renmeliyim.»*

Bir yandan da içinde bulunduğu odayı inceleme-ye koyuldu.

Bakan sözünü bitirince, Pardaillan:

— «Kraliçe bundan sonra da isteğinde ısrar edecektir,» dedi.

Sully, Şövalye'nin gözlerinden düşüncelerini okumaya çalışarak sordu:

— «Siz bunu nereden biliyorsunuz? Bir yandan bir şey mi duydunuz?»

Pardaillan tabîî bir tavırla:

— «Hiçbir şey duymuş değilim. Tahmin ediyorum.» Diye cevap verdi ve kayıtsız bir edâ ile ilâve etti:

— «Kraliçe'nin takdis töreniyle ilgili olarak Kral hakkında hiç de hoş olmayan bazı söylentiler dolaşıyormuş...»

Sully önemsemez bir tavırla omuz silkti:

— «Orası öyle. Bence, Kral da lüzumundan fazla endişeleniyor. Lâf aramızda, Kral'ın, töreni boyuna geciktirmesinin sebebi de bu.»

Pardaillan, Sully'in gözlerinin içine bakarak:

— «Kendisini yerden göğe kadar haklı bulurum,» dedi.

Sully'in tüyleri diken diken olmuştu. Endişesini gizlemeye lüzum görmeden sordu:

— «Siz de fala inanıyor musunuz?»

— «Aslında hiç inanmam. Fakat bu seferki fala inanıyorum. Hem de fazlasıyla inanıyorum.»

şövalye bunları söyledikten sonra Sully'e mânalı mânalı baktı. Bakan sapsarı olmuştu. Koltuğunu Pardaillon'a yaklaştırarak, alçak sesle:

«Allahaşkına söyleyin mösyö... Sizin bildiğiniz bazı şeyler var galiba...» Dedi.

— «Amm da yaptınız haa, mösyö! Size demin de söylemedim mi? Hiçbir bildiğim yok... Yalnız Kral'ın, büyük bir törenden sonra ve meselâ Kraliçe'nin takdis töreninden sonra bir araba kazasına uğrayacağını biliyorum. Bunu söyleyen de ben değilim hani... Fal böyle söylüyor...»

Sully, artık anlayacağını anlamıştı. Yüzü renkten rene girerek boğuk bir sesle:

— «Sanıyor musunuz ki Kraliçe...» Diye soracak olduysa da, şövalye hemen sözünü kesti:

— Aman Mösyö de Sully, böyle şeyler aklıma bile gelmezken, bana zorla bunları ne diye hatırlatmaya kalkıyorsunuz? Kraliçe, kadındır, tabiî kendini gösterip beğendirmekten hoşlanır. Böyle bir tören sayesinde büyük bir sevgi, takdir ve hayranlık kazanmayı canı pek çeker. Bu yüzden, sonucu hiç düşünmeden törenin yapılması için ısrar edip durur. Üstelik, bu törenin, müneccimin falında sözü edilen tören olduğunu da bilemez tabiî...»

Sully, birden ayağa kalktı. Pardaillon, Bakan'ı koldundan yakalayıp durdurarak sâkin bir tavırla sordu:

— «Nereye böyle, mösyö?»

— «Hemen gidip Kral'ı göreceğim ve kendisi ne...»

Pardaillan tekrar Bakan'ın sözünü kesti:

— «Amma da yaptınız ha mösyö... Eğer ben gidip Kral'ın içine böyle bir kuşuku ve korku sokarak rahatını kaçırmak isteseydim, sizi görmeye gelir miydim?..»

Sully tekrar koltuğuna çökerek kekeleydi:

— «Doğru, doğru... Haklısınız.»

Pardaillan sâkin sesiyle devam etti:

— «Telâşa kapılmanıza hiç lüzum yok, mösyö... Beklenmedik bir tehlike karşısında değiliz. Söyledim ya işte; Kral, ancak törenden sonra öldürülecek... O zamana kadar pekâlâ rahat rahat yaşayabilir...»

Gittikçe kendini toparlayan Sully:

— «Bunda da haklısınız, mösyö,» dedi. «Kral dediğiniz şekilde öldürülecektir.»

Pardaillan saf bir tavırla sordu:

— «Ben size böyle bir şey söyledim mi? Sadece faldan bahsettim, o kadar...»

Sully ısrar etmedi. Pardaillan'ı iyi tanır ve ona, söylemek istediğinden fazlasını söyletmenin mümkün olmadığını bilirdi... Zaten Şövalye de kendisini daha açık bir şekilde uyaramazdı.

— «Bu töreni asla yaptırmamasını Kral'a tavsiye edeceğim,» dedi.

Bir yandan da fikrini almak istiyormuş gibi Pardaillan'a bakıyordu. Şövalye kesin bir tarzda:

— «Bu, çok kötü bir çözüm yolu,» dedi.

— «Neden?»

— «Çünkü Kraliçe'nin takdis töreni yapılmazsa,

bizim kestiremeyeceğimiz bir başka tören icat edilecektir.»

— «Öyleyse ne yapalım dersiniz?»

— «Törenin yapılması kabul edilir. Böylece Kral'ın iyi niyetinden kimse şüphe edemez. Şimdi mayısın ortasındayız. Kral, meselâ tören tarihi olarak eylülün ortasını seçer. Böylece dört ay kazanılmış olur. Ve bu da yine herkese önemli bir törenin hazırlıkları için ancak yetecek bir zaman gibi görünür. Böylelikle Kral dört ay boyunca ölüm tehlikesinden kurtarılmış olur.»

— «İyi ama, sonra ne olacak?»

— «Eylül gelince, yine uygun bir sebep bulup töreni ilkbahara ertelersiniz.»

— «Peki, ya ondan sonra?..»

— «Ooo... Azizim, siz de bana âhiret suali sormaya başladınız. Şöyle böyle bir yıla yakın bir vakit kazanıyorsunuz. Bu, az zaman mıdır yâni? Bu kadar zaman içinde neler olmaz. Bir sürü insan ölebilir, kaybolabilir; düşünceler değişebilir. Bir de bakarsınız ki o meşhur fal, artık bir tehlike olmaktan çıkar.»

Şövalye, bütün söyleyeceklerini söylemiş gibi ayağa kalkarak, Bakan'dan izin istedi. Sully, Şövalye'nin iki elini derin bir heyecanla sıktı ve:

— «Bana yine bir yardımda bulunmaya geldiğinizi zaten biliyordum,» dedi. «Zaten sizi ne zaman görsem, büyük bir tehlike mevcut olduğunu ve sizin o tehlikeyi yok etmek için ortaya çıktığınıza düşünürüm.»

Pardaillan gülümseyerek:

— «O kadar da değil, canım...» Dedi. «Ben sizin biraz gözünüzü açtım, o kadar. Şimdi önümüzde, ol-

dukça uzun bir sükûnet devresi var. Artık bu zamandan yeterince yararlanırsınız herhalde...»

Pardaillan bu sözleri pek önemsiz şeyler söylüyor-muş gibi söylüyordu ama, el sıkışındaki derin mânayı Sully de sezmişti.

Pek heyecanlı bir sesle:

— «Bu iyiliğinizin karşılığını size nasıl ödeyeceğiz, bilmem ki» dedi. «Boyuna siz veriyorsunuz ve karşılığında da hiçbir şey almıyorsunuz.»

Pardaillan keyifli keyifli güldü:

— «Pekâlâ... Bir gün ben de sizden bir şey isterim, ama, o zaman fazla istediğimi söylemeyin.»

Pardaillan'ın sözlerindeki acı imâyı sezemeyen Bakan, pek içten bir edâ ile:

— «Ne münasebet efendim?... Ne münasebet?» Dedi ve Pardaillan'ı uğurlamak için ayağa kalktı. Bu arada masanın üstünde duran çingırağı çaldı. Bu, kendisiyle görüşmek isteyen ziyaretçiyi kabul edebileceğini belirten işaretti. Pardaillan da kapıya doğru iki adım atmış, sonra birdenbire durup elini altına götürerek seslenmişti:

— «Buldum!»

Sully hayretle sordu:

— «Neyi?...»

Pardaillan, ciddî mi, yoksa şaka mı söylediğini belli etmeyen kendine mahsus garip edâsıyla:

— «Demin bana ne suretle karşılıklıta bulunabileceğinizi sormuştunuz, Mösyö de Sully,» dedi. «Onu buldum!»

Sully, içten gelen bir sevinçle bağırdı:

— «Sahi mi? Benden bir istediğiniz mi var?»

— «Evet, benim için büyük önemi olan bir şey isteyeceğim...»

Ve ciddi bir tavırla ekledi:

— «Bu kalabalık bekleme salonundan geçmek o kadar zor oluyor ki...» Dedi. «Acaba beni تنها bir yoldan sokağa salıveremez misiniz? Kalabalıktan hoşlanmayan biri olduğumu bilirsiniz.»

Sully şaşkınlığından donakaldı ve sordu:

— «Benden istediğiniz şey bu muydu?»

— «Belki bu, size saçma gelir, ama, benim için son derecede önemlidir. Hayret etmeyin. Benim bazan böyle garip düşüncelerim vardır.»

Sully gülümsedi:

— «Eğer bütün istediğiniz buysa, sizi memnun etmekten kolay ne var?»

Pardaillan:

— «Yok, yok... Sizin de rahatsız olmanızı istemem,» dedi, «zaten epeyce vaktinizi aldım. Bana sadece nereden geçebileceğimi söyleyin ve yine işinize bakın... Ben, kendi kendime çıkıp giderim.»

Sully ısrar etmedi. Eliyle bir perdeyi göstererek anlattı:

— «Buradan çıkın. Bu, benim özel dairemin yoludur. Koridorun solunda ve sağ kolda, avluya inen merdiveni görürsünüz. Oradan inersiniz.»

Ve gülümseyerek ilâve etti:

— «Yolunuzda kimseye rastlamayacağınızdan emin olabilirsiniz...»

Pardaillan kendi kendine söylendi: «Zaten ben de başka bir şey istiyor değilim.»

Sully'e bir vedâ işareti yaptı. Bakan, hiçbir şeyden şüphelenmeden tekrar koltuğuna çökerek, o da kapının üstündeki ağır perdenin arkasında kayboldu.

Kapıdan içeriye girince, kanadı kapatmayıp hafif-

çe aralık kalacak şekilde itti. Sonra kulağını bu aralığa dayadı ve kendi kendine söylendi:

«Bu Guido Lupini'nin, Bakan'a hangi hazineden sözedeceğini öğrenmezsem, merakımdan çatlarım.»

Bu sırada ziyaretçi de içeri alınmıştı. Pardaillan, adamın ilk sözlerini duyar duymaz, kim olduğunu hemen anladı. Bu, salonda çarpıştıkları, kendisinin kim olduğunu adamakıllı merak ettiği hâlde bir türlü bulup çıkaramadığı adamdı.

Fakat Şövalye'nin henüz bilmediği bir şey daha vardı ki o da, bu adamın Saëtta olduğu idi.

Saëtta'nın, kendisini bir asîlzâde zannettirecek kadar şık giyinmiş oluşu, hayret uyandırabilirse de, bunda hiçbir fevkalâdelik yoktu. Ona ne zamandır Yiğit Jehan bakar ve para verirdi. Öte yandan, Saëtta da öteberi kirli işlerden kazandığı parayı, sırf Fausta'dan alacağı intikamı gerçekleştirebilmek amacıyla harcardı.

Bu yüzden Yiğit Jehan'ın yaz kış giydiği tek elbisesi olduğu hâlde, Saëtta öcünü almak için kendisine ne lâzımsa, hepsini rahat rahat elde edebilmişti.

Öte yandan, açık elli bir delikanlı olan Jehan'da bazan metelik bile bulunmadığı hâlde, Saëtta'nın kemerinde her vakit elli altın kadar bir yedek para bulunurdu.

Gerçi bu büyük bir para sayılmazdı ama, Saëtta gibi biri için koca bir servetti.

Şövalye, Bakan'la, kim olduğunu bilmediği adamın neler konuştuklarını merak içinde dinlemeye koyuldu.

YEDİNCİ CİLDİN SONU

**Baskan Yayınları'nın
«Pardayanlar» Serisi'nde
bugüne kadar yayınlanmış kitaplar**

- 1 — Pardayanlar**
- 2 — Pardayan'ın Aşkı**
- 3 — Pardayan ve Fausta**
- 4 — Pardayan'ın İntikamı**
- 5 — Fausta'nın Entrikaları**
- 6 — Pardayan'ın Zaferi**
- 7 — Pardayan'ın Oğlu**

«Pardayanlar» Serisi'nin gelecek kitabı:

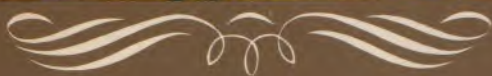
- 8 — Pardayan'ın Milyonları**

MICHEL ZEVACO

pardayanlar serisi:8

PARDAYAN'IN MİLYONLARI

baskan yayınları

PARDAYAN'IN MİLYONLARI

(Le trésor de Fausta)

Dünyanın en ünlü tarih, aşk,
macera ve kahramanlık romanı

BASKAN YAYINLARI

MİCHEL ZEVAÇO

Çeviren :

CEMİL CAHİT CEM

SELCOEPUB

Güzel Sanatlar Matbaası A. Ő.
tesislerinde dizilmiş ve basılmıştır.
İktibas Hakkı Mahfuzdur.
İSTANBUL — 1972

Birinci Bölüm

SAËTTA'NIN GAMMAZLIĞI

Saëtta, Dördüncü Henri'nin Maliye Bakanı Sully'-in karşısında durup yerlere kadar eğildi ama, bu aşırı saygı gösterisinde, dalkavukluktan çok, alaycı bir gurur seziliyordu.

Sully, adama, şöyle dikkatli bir bakışla baktıktan sonra, ziyaretçisi hakkında yeterince fikir edinmiş bir insan tavrı takındı. Serbest ve oldukça da soğuk bir edâ ile sordu:

— «Kral'ın hazinesine on milyon getireceğinizi iddia ediyorsunuz?..»

Saëtta, bu sorudaki, aşağılayıcı edâyaya aynı şekilde karşılık verdi:

— «Evet, Monsenyör... Hazineye on milyon getirecek olan benim...»

Sully, bir an, adamın gözlerinin içine baktı. Sonra tavrını hiç değiştirmeden:

— «Pekâlâ,» dedi. «Neredeymiş bu milyonlar bakalım?.. Şöyle çabucak anlatın. Size harcayacak vaktim yok...»

Bakan'ın bu davranışı, kimi olsa sinirlendirirdi. Gelen basbayağı bir halk adamı olsa fena hâlde bozulur; hele Kral Sarayına mensup biri olsa hiddetinden kudururdu. Fakat Saêtta kendisini ne halk tabakasından, ne de saraylılardan sayıyordu. Ne bozuldu, ne de öfkелendi. Tersine, soğukkanlı bir edâ ile başını dikerek, küçümseyici bir tavırla söylendi:

— «Vaktinizin ne kadar değerli olduğunu biliyorum, monsenyör... Zaten sizden istediğim de sadece on dakika... Buna karşılık size on milyon vereceğim... Yâni, dakikanıza bir milyon... Gerçi bakansınız ama, bir dakikanız bir milyon etmez, değil mi? Bu hesapça, ödediğim bedel hiç de fena değil, sanırım.»

Saêtta'nın bu sözleri, oldukça ağırdı. Sully çok kızdı. Hattâ bir an, haddini bilmeyen bu adamı kapı dışarı etmek için, uşağını çağırarak üzere elini çingırağa doğru uzattı. Fakat, her insanın bir zayıf tarafı vardır. Sully'in zayıf tarafı da paraya olan aşırı düşkünlüğüydü. Bu terbiyesiz herifi sonuna kadar konuşturmadan kapı dışarı ederse, on milyonu kaybedecekti. On milyondur bu! Lâf değil!

Bu yüzden, çingırağa uzattığı elini tekrar geri çekti ve daha da aşağılayıcı bir tavırla:

— «Söz söylemeden önce, şöyle bir düşünün,» dedi. «Bunu size tavsiye ederim... Eğer yanılmıyorsa, bu milyonlardan bir kısmını yine siz isteyeceksiniz. Bu hesapça peşin ödeyecek olan siz değilsiniz; yine benim, demektir...»

Bakan bu sözlerinden sonra, karşısındaki adamı yerin dibine geçirdiğinden emin bir tavır takındı. Ama, Saëtta sırtı öyle kolay kolay yere getirilir insanlardan değildi. Neler söyleyeceğini ve bunların, karşısındaki üzerinde ne etki bırakacağını pekâlâ biliyordu. Bu güvenin verdiği cesaret ve kuvvetle, hiç çekinmeden, aynı küstah tavrıyla devam etti:

— «İşte bunda yanıyorsunuz, monsenyör... Ben bu milyonlara karşılık sizden bir şey istiyor değilim: Hattâ bu milyonları size bağışladıktan başka bir tavsiyede bulunup büyük bir hizmet de edeceğim. Bu hesapça, peşin ödeyen, yine siz değilsiniz, benim.»

Sully, bu sözleri duyunca hayretler içinde kaldı. Karşısındakinin herkese benzemediğini anlıyordu. Gerçi, adam pek terbiyeli konuşmuyordu, burası belliydi ama, eğer gerçeği söylüyorsa, paraya metelik vermeyen biri demektir. Üstelik, bir bakanla böyle küstahça konuşması, kendisinin epey cesur bir kişi olduğunu da gösteriyordu. Böyle bir durumda, boşu boşuna hiddetlenerek hazineyi koca bir servetten mahrum etmenin mânası var mıydı? Şüphesiz hayır. Sully, önce işin içyüzünü öğrenecek, ondan sonra da herifi lâıyk olduğu şekilde cezalandıracaktı.

Sully, bunları kısa bir anda düşündükten sonra tavrını biraz değiştirmeyi uygun buldu ve yumuşak bir sesle söylendi:

— «Buyurun. Sizi dinliyorum.»

Saëtta bu izni aldıktan sonra hemen konuya girdi:

— «Monsenyör, Prenses Fausta'nın hazinelerinden bahsedildiğini hiç duydunuz mu?»

Sully ilgisiz görünmeye çalışıyordu ama, yine de sinsi sinsi kulak kabartmaktan ve can kulağıyla dinlemekten geri kalmıyordu. Saëtta'nın sorusuna önemsemez bir tavrıyla cevap verdi:

— «Haa, onu mu?.. Duydum tabîî... Bu hazinelerin nerede saklı bulunduğundan kimsenin haberi olmadığını da biliyorum. Fakat bana kalırsa, böyle bir hazine yok. Bu konuda söylenenler uydurmadan ibaret.»

— «Size kalırsa böyle ama, gerçekte bu hazine var, monsenyör. İşte ben, bu hazinelerin nerede saklı olduklarını biliyorum ve size bunu haber vermeye geldim.»

Bakan, yine şaşaladı:

— «Biliyorsunuz, ha? Peki, bunu nasıl öğrendiniz bakalım?..»

— «Orası sizin nenize lâzım... Sizin için önemli olan benim bunu bilmem değil mi, monsenyör?..»

Saëtta ceplerini karıştırarak, çıkardığı katlı bir kâğıdı Bakan'a uzattı:

— «Bu kâğıtta, hazinenin nerede saklı olduğu yazılıdır, monsenyör. Kâğıdı okuduktan sonra hazineyi elinizle koymuş gibi bulacaksınız.»

Saëtta, Bakan'a, Yiğit Jehan'ın Concini tarafından hapsedildiği zindanın içinde bulduğu kâğıdı uzatmıştı. Okuyucularımız, delikanlının yeraltı zindanına düştüğü sırada kutunun koltuğundan fırladığını ve içindeki kâğıtların dağılmış olduğunu elbette hatırlayacaklardır. Jehan, hemen bunları toplamaya koyulmuştu ama, zindanın zifirî karanlığında bu işi el yordamıyla ve yarım yamalak yaptığı için, kâğıtlardan bir tanesinin bir tarafa düşüp kalmış olduğunu farkedememişti.

Sully, kâğıdı ilgisiz görünmeye çalışarak aldı ve tetkik eder etmez yüzünde sonsuz bir hayret ifadesi belirdi. Saëtta, bunu hemen farkederek:

— «Arzu buyurursanız, İtalyanca yazılı olan bu kâğıdı size tercüme edeyim, monsenyör.» Dedi. «Be-

nim İtalyan olduğumu herhalde ismimden anlamışsınızdır. Bana inanmazsanız, yapacağım tercümeyi başkalarına da kontrol ettirebilirsiniz. Ama, tercümenin doğru olacağını söylemeye lüzum bile görmem...»

Sully, bir tek kelime söylemeden kâğıdı adama uzattı ve Saêtta yüksek sesle tercüme etti. Bu tercüme Joseph babanın Lâtinceden ve Pardailan'ın İspanyolcadan yaptığı tercüme ile aynıydı.

Saêtta, tercümesini bitirince kâğıdı tekrar Bakan'a uzattı. Bakan:

— «Apaçık meydanda...» Diye mırıldandıktan sonra bir an düşünceye daldı. Şu kâğıda karşılık hiç çekinmeden, bir milyon, hattâ daha fazla para verirdi. Halbuki karşısındaki adam, bu kâğıdı kendisine bağışlıyor ve buna karşılık hiçbir şey istemediğini söylüyordu. Bakan, hazinelere bedava konmak düşüncesini o kadar tatlı buldu ki, Saêtta'nın cayabileceğini düşünerek bir an korktu. Gerçi herif, açık sözlü görünüyordu ama, bu işin içyüzü neydi? Bu milyonları devlet hazinesine bağışlamakta onun ne çıkarı vardı? Sully, buna bir türlü akıl erdiremedi ve bu kadar fedakârlık gösteren şu yabancıya teşekkür etmek gerektiğini düşündüğü hâlde, herifin şımaracağından çekinerek vazgeçti. Bununla birlikte tavrı ve edâsı tamamen değişmişti. İşi biraz ağırdan aldı:

— «Devletimize pek büyük bir hizmette bulunuyorsunuz, mösyö,» dedi...

— «Hele, karşılığında hiçbir şey istememiş olmanız, doğrusu, çok takdire değer.»

Saêtta, Bakan'ın bu tutumunun sebebini hemen sezdi ve biraz alaycı bir tavırla:

— «Evet, evet... Yanılmıyorsunuz. Karşılığında sizden bir şey istiyor değilim.» Dedi.

— «Doğrusu, dünya varlığına karşı gösterdiğiniz ilgisizlik sizin için büyük bir şereftir.»

— «Teşekkür ederim, monsenyör... Ha, şimdi sıra size hazine konusunda bulunacağım tavsiyeye geldi. Gerçi bu hazinenin yerini gösteren belgeyi benden karşılıksız aldınız ama, onu ele geçirmeniz, o kadar kolay olmayacak. Bu uğurda epey uğraşmak zorunda kalacaksınız. Birçok rakibiniz var, monsenyör. Bu hazineyi elden kaçırmamız da mümkündür.»

Sully, hayret içinde doğruldu:

— «O nasıl şeymiş öyle? Fransa Kralı'nın kendi topraklarında, kendi malını kim elinden alabilir? Kimmiş bu işi yapacak? Papa mı? Yoksa İspanya Kralı Philippe mi? Böyle şey olur mu, mösyö?.. Yabancı hükümdarların bizim iç işlerimize karıştıkları devirler çoktan geçti.»

— «Ama, benim bahsettiğim rakip, Papa'dan da, İspanya Kralı'ndan da tehlikeli...»

— «Çıldırıldınız mı?.. Kimmiş bu adam? Söyleyin mösyö...»

Saëtta bu soruyu duymamış gibi devam etti:

— «Bu serseri, serbest kaldığı takdirde sizi istediği anda mahvedebilir. Gerçi ünlü bir siyaset adamı ve kudretli bir bakansınız ama, o sizi yine tongaya bastırır. Canı isterse, sizin Jandarma Komutanı'nızı ve adamlarını, hattâ ordularınızı bile alt edebilir. O eşsiz hazineyi, gözlerinizin önünden alıp götürür de kendisine hiçbir şey yapamazsınız.»

Sully, yarı şaşırmış ve yarı korkmuş bir hâlde selendi:

— «Canım, kimmiş bu adam? Şeytan mı, nedir?»

Saëtta, omuz silkerek cevap verdi:

— «Hiçbir güçlükten yılmayan bir adam, o kadar... Kendisine karşı tedbir almazsanız, hazinenin yerinde yeller estiğini görürsünüz.»

Sully elini uzatarak beyaz bir kâğıdı çekip önüne koydu ve sâkin bir edâ ile seslendi:

— «Şu hâlde bu konu üzerine ciddiyetle eğilmem lâzım. Kimmiş bu eşsiz serseri bakayım?»

Saëtta gayet sâkin bir edâ ile:

— «Yiğit Jehan,» dedi.

Bakan bu ismi kâğıda yazdı. Tekrar sordu:

— «Ee, bu adamı nerede bulacağız?»

— «Arbre-Sec Sokağı'nda, Courbâton Çıkmazı karşısında...»

Sully, herifin söylediği adresi de isminin altına not ettikten sonra sert bir tavırla şöyle dedi:

— «Bu dakikadan itibaren hazine, Kral'ın malıdır... Kim ona elini uzatmaya kalkışırsa, gözünün yaşına bakılmadan cellâda verilecek, boynu vurulacaktır. O Yiğit Jehan dediğin serseriye gelince, kendisi Montmarte Manastırı civarında görünürse, mahvoldu demektir... Bu akşam kendisini yakalatacak ve derhal sorguya çekeceğim.»

Saëtta, sözüne değer verildiğinden ötürü teşekkür edermiş gibi eğilerek sevincini gizledi. İçinden de: «*Bu sefer, Fausta'nın oğlu hapı yuttu.*» Diye söylendi. Sonra başını kaldırıp Bakan'a bakarak, tasasız bir tavırla:

— «Orası sizin bileceğiniz şey, monsenyör,» dedi.

Sully, bir süre daha, soğuk bakışlarıyla adamın yüzünü süzdü. Sonra elini çingırağa götürürken sordu:

— «Başka bir söyleyeceğiniz var mı?»

— «Hayır, monsenyör...»

Bu sözden sonra Saëtta, saygılı bir tavırla eğilip Bakan'ı selâmladı ve hızlı adımlarla odadan çıktı...

Sully, adam çıkıp gittikten sonra dalgın bir tavırla kendi kendine mırıldandı:

«Eğer bu acayip herif, bana gammazladığı adama tükenmez bir kin beslemiyorsa Arap olayım... Acaba bu Yiğit Jehan, gerçekten de bu herifin dediği kadar korkulacak bir adam mı? Ne olursa olsun, bana düşen, gerekli bütün tedbirleri almaktır.»

Sully, bu kararı verdikten sonra çingırağı çaldı ve kendisini bekleyen ziyaretçileri huzuruna kabul etmeye koyuldu.

*

Perdenin ardında, bütün konuşulanları dinleyen Pardaillan, anlatılanlardan bir tek kelime bile kaçırmamıştı. Konuşma sona erince, yâni Sully, Jehan'ı yakalatıp sorguya çekeceğini söyledikten sonra, Şövalye de gizlendiği yerden yavaşça çekilmişti. Pardaillan sokağa çıkınca, uygun bir yerde beklemeye koyuldu. Az sonra Saëtta kapıdan çıktı ve Saint-Antoine Sokağı'na doğru yürümeye başlayınca, Şövalye de sezdirmeden onun peşine düştü.

Aslına bakılırsa, bu adamın kim olduğunu, ne gibi bir amacı bulunduğunu bilmiyordu. Ama, onu tanımanın ve nerede oturduğunu öğrenmenin yararlı olacağını düşünüyordu. Bir yandan, Saëtta'yı gözden kaybetmemeye gayret ederek yürüyor, bir yandan da düşünüyordu:

«Artık Paris'teki bütün kalburüstü insanların bu ünlü hazineyi ele geçirmek için Montmartre Manastırı'na saldıracaklarından hiç şüphem kalmadı. Bu meselede de Concini ile Kral karşı karşıya gelecekler. Doğrusu yazık... Çünkü bu hazine avcılarının hepsi, boşu boşuna birbirlerini yiyecekler ve sonunda yine avuçlarını yalayacaklar. Tam bana göre bir iş çıktı... Can sıkıntısından patlıyordum. Hem eğlenceli, hem faydalı bir macera beni bekliyor demektir.»

Saëtta'yı hiç gözden kaçırmıyordu. Hattâ bir aralık, herife yaklaşmak istiyormuş gibi adımlarını da sıklaştırdı. Acaba birdenbire, kendisine yaklaşıp da onu sorguya çekmek mi istiyordu? Ancak adımlarını tekrar yavaşlatınca böyle bir niyeti olmadığını belli etti. Tekrar düşünmeye koyuldu:

«Yavaş yavaş bu işi ben de garipsemeye başladım... Yiğit Jehan'ın hazineyi ele geçirmek istediğini iddia eden ikinci bir adamla karşılaşıyorum. Yoksa bu delikanlının gerçekten böyle bir amacı mı var?.. Yok, yok. Bu, pek uzak bir ihtimal... Bütün bunların alçakça tasarlanmış bir dolap olduğu, gün gibi belli değil mi? Herif, zavallı delikanlıyı nasıl kötü bir duruma düşürdü? Allahtan ki Jehan kendisini korumasını bilir. Sonra, ben de boş duracak değilim elbet...»

Pardaillan bu düşüncelerle gülümseyerek yoluna devam etti.

Saëtta, Truanderie Sokağı'nda otururdu. Evinin tam karşısında «*Aşk Kuyusu*» denilen bir kuyu vardı. Bu kuyu üzerine, halkın ağzında birçok efsane dolaşıyordu. Bu bakımdan İtalyan'ın evini bulmak, hiç de zor değildi. Üstelik ev, Pardaillan'ın oturduğu Saint-Dénis Sokağı'na da pek yakındı. Floransa'lı silâh ustası, peşinde bir adam olduğundan tamamen habersiz, evine daldı. Pardaillan da adamın gerçekten bu evde oturduğuna iyice kanaat getirmek için bir süre evin önünde dolaşıp bekledi. Sonra da hanına döndü.

Jehan'ın handa bulunacağını umuyordu ama, delikanlı henüz gelmemişti. Şövalye bunu öğrenince, Arbrec Sec Sokağı'na, delikanlının evine gitmeye karar verdi. Çabucak eve ulaştı. Jehan'ın odasına kadar çıktı. Odanın kilitli olmadığını görünce içeriye girdi. Fakat Jehan'ı orada bulamadı.

Şövalye, odanın fakir hâline düşünceli baktı. Son-

ra dalgın bir tavırla sokağa çıktı. Gözleri Bertille'nin evine ilişkin dudaklarında hazin bir tebessüm belirdi.

Geçmişin buruk ve acı hâtıraları kafasına hücum etmişti. Bir zamanlar o da yirmi yaşındaydı ve o da böyle, saatlerce pencerede bekleyerek karşıki evi gözetlerdi. Sonra birden o evde altın saçlı bir dilber belirir, yüreğini sevinç ve mutlulukla doldururdu. Bunlar ne tatlı, ne unutulmaz hâtıralardı!..

Şövalye, Saint-Germain kilisesinin saat on biri vurunca, tatlı hülyalarından ayıldı. Mırıldanarak söylendi:

«Sully, ancak bugün öğleden sonra işe koyulacaktır... Demek oluyor ki, önümde en aşağı iki saatlik vakit var. Bu da bana yeter.»

Hana dönüp kendine bir yemek tembih etti. Hancı kadın sofrayı hazırlarken Şövalye de hızla odasına çıkarak bir kâğıda birkaç kelime karaladı. Sonra tekrar aşağıya inip sofrasına oturdu ve yemeği getiren hancı kadına, gayet sâkin bir tavırla şöyle dedi:

— «Madam Nicole... Bu akşam, yatmaya gelemeyeceğimi sanıyorum. Yarın sabah erkenden odama girersiniz. Eğer beni orada göremezseniz hiç vakit kaybetmeden, benim tarafımdan Maliye Bakanı Sully'i görürsünüz. Sakın unutmayın, benim tarafımdan geldiğinizi söyleyeceksiniz. Çünkü sizi, ancak o zaman Bakan'ın yanına alırlar. Siz de o vakit, bu mektubu kendisine verirsiniz. Ondan sonra da artık rahat rahat buraya dönersiniz.»

Madam Nicole, Şövalye'nin uzattığı mektubu aldı. Şüphesiz, çok terbiyeli bir kadındı. Zira, hiç soru sormadı. Yalnız, bu sözleri duyar duymaz yüzünde büyük bir endişe belirmişti. Pardaillan, bunun hemen farkına vardı ve kadıncağızın içine güven gelmesi için

gayet ciddî ve sâkin bir tavırla, kadını büsbütün ürperten şu sözleri söyledi:

— «Size tembih ettiklerimi yaparsınız sağ salım buraya döndüğümü görürsünüz. Fakat eğer bu mektubu kaybederseniz ya da kendi elinizle Bakan'a vermeyecek olursanız, o zaman, bana doyasıya bakmanızı tavsiye ederim. Zira, beni bir daha görememeniz pek mümkündür, madam Nicole...»

Madam Nicole, yüzü bembeyaz kesildi ve bir külçe gibi koltuğa çöküverdi.

Pardaillan, yumuşak ve tatlı bir edâ ile:

— «Ama, hiç meraklanmanıza lüzum yok,» dedi. «Hele siz, dediğimi yaparsanız, herşeyin yolunda gittiğini göreceksiniz...»

Ve bu sefer, artık kadının, bütün tembihlerini, harfi harfine yerine getireceğinden emin, yemeğini yemeye koyuldu.

Bu sırada Madam Nicole de korkunun verdiği bir çeviklik ve hızla odasına koşmuş, Şövalye için hayatî bir önemi olduğunu öğrendiği değerli mektubu, özel odasına gizledikten sonra geriye dönmüştü. Şimdi artık Pardaillan'a sonsuz bir dikkatle hizmet ediyordu.

Şövalye yemeğini bitirdikten sonra gülümseyerek: «*Sakin unutmayın haa!..*» Demek istercesine kadının yüzüne bakarak handan çıktı.

*

Aynı gün öğle üstü saat iki sıralarında, Sully'in oturduğu binanın geniş bahçesinden dışarı bir subayın komuta ettiği on kadar askerin refakatinde kapalı bir araba çıktı. Kafile Arbres-Soc Sokağı'na vardı ve tam Yiğit Jehan'ın evinin önünde durdu. Subay, arabayı Courbâton Çıkmazı'na sokarak, başında altı

asker bıraktıktan sonra, yanına aldığı dört kişiyle eve girip yukarıya çıktı.

Jehan, âdeti olduğu gibi, odasının yine kilitlememişti. Askerler, içeriye, sessizce giriverdiler. Yatakta, pelerinine sımsıkı sarınmış bir adam yatıyordu. Herhalde bu, Yiğit Jehan'dan başkası olamazdı.

Delikanlı o kadar gafil avlanmıştı ki, kımıldamasına meydan kalmadan hemen yakalanarak sımsıkı bağlanıp arabaya bindirildi. Araba derhal Bakanlık binasına yollandı.

Bu tevkif, inanılmaz çabukluk ve ustalıkla başarmış, kimse bir şeyin farkına varamamıştı.

Mahpus, hemen küçük bir hücreye kapatıldı. Kendisinden çok çekinildiği için ipleri çözülmemişti. Öylece ve olduğu gibi kerevetin üstüne uzatıldı. Oracıkta, kıpırdamadan kalakaldı.

Saat altı sularında, Yiğit Jehan'ın hücreesine, iri yarı dört adam girdi. Mahpusu sırtladıkları gibi birtakım koridorlardan geçirdikten sonra geniş bir odaya getirip bir sandalyeye oturtular. Bütün vücudunu saran ipleri gevşettikleri gibi, başına dolanmış olan ve kendisini havasızlıktan neredeyse boğacak gibi görünen pelerinini de açtılar. Sonra da, arkasına geçip tek sıra hâlinde dizildiler.

Mahpusun yüzü meydana çıkar çıkmaz, tam onun karşısındaki büyük yazıhanenin başında oturan adam, hayret içinde yerinden fırlayıp bağırdı:

— «Şövalye de Pardaillan!»

Pek şaşkın görünen bu adam, Bakan Sully'ydi. Şövalye ise, sabahleyin binbir iltifatla kabul edildiği bu odaya şimdi eli kolu bağlı bir mahpus olarak, sürüklene sürüklene getirilmişti. Fakat Pardaillan'ın yüzünde hiçbir şaşkınlık izi yoktu. Nerede bulunduğunu önceden biliyormuş gibi sâkin, hattâ biraz da

alaycı bir edâ takınmıştı. Fakat Sully, o derece şaşalamıştı ki Şövalye'nin bu hâlini farketmedi. Üstelik Pardaillan da ona söz fırsatı vermeden o bilinen alaycı edâsıyla konuşmaya koyuldu:

— «O budalaca şaka da ne oluyor, mösyö? Adamlarınız delirdi mi, yoksa kudurdu mu?»

Sully o âna kadar, gözlerinin yanlış gördüğünü mü sanıyordu nedir? Şövalye'nin sesini duyunca, artık şüphesi kalmadı. Yerinden fırlayıp, Pardaillan'a doğru koşarken adamlarına bağırdı:

— «Ahmak herifler! Hâlâ ne diye Şövalye'nin iplerini çözmeyip alık alık yüzüme bakıyorsunuz? Yanlış bir iş yaptığınızı hâlâ anlamadınız mı?»

Adamlar hemen Şövalye'nin iplerini kestiler ve Bakan'ın bir işareti üzerine odadan çıktılar.

Pardaillan, Sully'in binbir dil dökerek özür dileyişini, tasasız bir tavırla ve uyuşmuş kollarıyla bacaklarını ova ova dinledi. Sully, özür dileme faslını bitirdikten sonra hiddetle söylendi:

— «Allah Allah! Bu affedilmez yanlışlık nasıl oldu acaba?»

Şövalye gayet ciddî:

— «Onu ben de anlamadım doğrusu. Fakat önemli değil,» dedi.

Sully ısrar etti:

— «Öyle şey olur mu?.. Bu işin içyüzünü muhakkak öğreneceğim. Böyle bir hatâ, cezasız bırakılır mı?»

— «Canım, ceza verseniz, olmuş bir hatâyı düzeltebilecek misiniz? Hayır. Öyleyse bir zavallıyı cezalandırmakta ne mâna var? Bence bu iş kapandı bile...»

— «Siz yüksek kalpli bir insansınız, Şövalye. Ama

ben, emirlerimin nasıl yerine getirildiğini öğrenmeye mecburum...»

— «Yaa... Mademki muhakkak öğrenmek istiyorsunuz, ben size anlatayım. Bir ahabımı, evinde bekliyordum. Bu arada kendimden geçmiş, uyuyuvermişim... Malûm ya, serde ihtiyarlık var. Uyku arasında birden hücumu uğradım. Tek kelime bile söylemeye vakit bulamadan, sımsıkı bağlanıp buraya getirildim. Eğer anlattığım bu kısa hikâyeden bir şeyler anlayabildiyseniz bana da söyleyin, rica ederim.»

— «Bu ahabınız kimdi acaba?»

Pardaillan sâf ve mâsum bir edâ ile cevap verdi:

— «Yiğit Jehan...»

Sully, yerinden sıçrayıp bağırdı:

— «Yiğit Jehan, ha? O hâlde mesele yok. Şimdi işin iç yüzünü anladım.»

Pardaillan, yarı ciddî, yarı alaycı:

— «Doğrusu benden daha anlayışlıymışsınız,» dedi.

Şaşkınlığı bir türlü üzerinden atamamış olan Bakan sordu:

— «Bu Jehan, sizin ahabınız demek, öyle mi?»

— «Öyledir. Ne olmuş?..»

Sully bir an düşündükten sonra:

— «Yiğit Jehan'ın yakalanmasını ben emretmiştim,» dedi. «Anlaşılan bu işle görevlendirilmiş olan subay, sizi orada rahat rahat uyur görünce, ev sahibi sanıp, yakaladığı gibi buraya getirmiş.»

— «Haa, meseleyi şimdi kavradım! İyi ama, Yiğit Jehan'ın yakalanmasına neden lüzum gördünüz? Ahabım olan bu delikanlı ne gibi bir suç işledi acaba?»

Sully, Pardaillan'ın gözlerinin içine bakarak:

— «Şövalye, bu adamdan bana, Kral'a bile karşı gelen, tehlikeli bir serseri diye bahsettiler.» Dedi.

— «Öyleyse size pek yanlış bilgi vermişler, Dük hazretleri... Ben, Yiğit Jehan'ın Kral'a karşı gelmediğini, herkesten daha iyi bilirim. Zaten onun başındaki dert bini aşkın... Benim yakından ilgilendiğim ve şefkat beslediğim bir kızı çılgın gibi seviyor. Halbuki genç kız, şimdi ortadan kayboluverdi. Zavallı delikanlı, gündüzünü, gecesini onu aramakla geçirdiği için değil Kral'la uğraşmaya, başını kaşımaya bile vakti yok.»

Pardaillan, Bakan'ın gözlerinin içine bakarak sözüne devam etti:

— «Onun, serseri olduğu hakkındaki söylentiye gelince...»

Sully, hemen, Pardaillan'ın sözünü kesti:

— «Siz, ahabımdır dedikten sonra artık onun serseriliği söz konusu olur mu efendim? Bu işte bir yanlışlık olmalı... Hem kimbilir, belki de iki Yiğit Jehan vardır. Biri sizin ahabınızdır, öteki de benim aradığım. Bu sizinki nerede oturuyor acaba?»

Pardaillan, göz ucuyla Bakan'a bakıp cevap verdi:

— «Arbre-Sec Sokağı'nda Courbâton Çıkmazı karşısında...»

Sully hayretle:

— «Öyleyse odur,» dedi.

Ve şaşkın bir tavırla ilâve etti:

— «Vallahi bu işten bir şey anlamaz oldum...»

Pardaillan, pek tabii bir tavırla:

— «Ben, Yiğit Jehan'ın, Kral aleyhinde bir şeyler tasarlamadığından eminim... Artık benim de sözümünden şüphe edecek değilsiniz ya...»

Ve Sully'in, başıyla tasdik ettiğini görünce sordu:

— «Acaba size bu haberi vermiş olanın sözlerinden şüphe edilemez mi?»

— «Pekâlâ edilebilir. Doğrusu, bu haberi veren, pek iyi tanıdığım biri değil.»

Pardaillan, şaşkın ve soran gözlerle Sully'e baktıktan sonra:

— «Böyle olduğu hâlde delikanlının yakalanması için emir verdiniz, öyle mi?» Dedi. «Eğer her tevkif emri böyle veriliyorsa, Fransa'da namuslu insanlara rahat kalmadı demektir. Siz de anlıyorsunuz ya...»

Sully, ciddî bir tavırla:

— «Anlıyorum ama, söz konusu olan Kral'dı,» dedi. «Üstelik ben bu delikanlıyı hemen hapse attıracak da değildim. Şöyle bir sorguya çekecek ve alacağım sonuca göre bir karar verecektim.»

— «Güzel ama, benim anladığıma göre, size bu haberi veren, sâdece Yiğit Jehan'dan öç almak isteyen alçağın biridir ve siz de az kalsın, ona suç ortaklığı edecektiniz...»

Sully, düşünceli bir hâl almıştı:

— «Hakkınız var,» dedi. «Öyleyse bu çocuğa dokunmayacağım. Fakat...»

— «Fakat ne?»

Sully yine ciddileşti ve soğuk bir edâ ile sözünü tamamladı:

— «Fakat Montmartre Manastırı civarında dolaşmasın. Birkaç gün sonra bu manastırın çevresi, benim iyice tanımadığım kimseler için pek tehlikeli yerler olacak. Siz, bunu benim tarafımdan Yiğit Jehan'a söyleyiverin.»

Pardaillan alaycı bir edâ ile Bakan'ı selâmladıktan sonra Sully'den gayet dostça sözlerle izin alıp konaktan çıktı ve doğruca hana döndü.

*

Şövalye'nin tekrar hana döndüğünü gören Madam Nicole, sevincinden bir süre ne yapacağını bilemedi. Sonra canla başla sofrayı hazırlamaya koyuldu.

Pardaillan tatlı ve keyifli bir sesle:

— «Madam Nicole, size emanet ettiğim mektubu yine bana verebilirsiniz. Onun hiçbir önemi kalmadı. Gördünüz ya, yine sapasağlam döndüm işte...»

Kadın mektubu getirince, Şövalye kâğıdı parçalayıp ocağa attı.

Bu sırada Jehan da handan içeri girmişti. Şövalye bir çocuk gibi sevinerek bağırdı:

— «Tam vaktinde geldiniz, azizim. Bir kere beni, sizi aramaktan kurtardınız. Sonra bana, yemeği birlikte yemek zevkini vermiş oldunuz. Hemen itiraza kalkışmayın canım. Daha yemek yemediğinizi, yüzünüzden anladım.»

Delikanlı, bitkin bir hâldeydi:

— «Doğrusu, yemek aklıma bile gelmedi,» dedi.

— «Ben anladımdı efendim. Hemen şuraya çöküverin... Zaten yalnız başıma sofraya oturmak hoşuma gitmez. Şimdi sizinle hem atıştırır, hem de çene çalarız...»

Sofranın başına karşılıklı oturdular. Şövalye, Jehan'ın merak içinde, heyecanlı ve çok yorgun olmasına rağmen iştahla yemek yiyişine pek sevindi. Delikanlı, bütün gün aramadığı yer bırakmadığını anlatıyordu. Anlattıkları epey uzun sürmüştü ama, sonuç bir tek cümle ile özetlenebilirdi: Bertille'nin izine hiçbir yerde rastlayamamıştı.

Şövalye, delikanlıyı bitmez tükenmez bir sabır və soğukkanlılıkla dinledi. Onun hesabına kendisini tevkif ettirdiğine dair tek kelime bile söylemedi. Hele Saêtta'nın delikanlıyı gammazladığından hiç söz açmadı.

Nihayet yemek ve sohbet bitip de Yiğit Jehan, izin istemek üzere ayağa kalktığı vakit, Şövalye, delikanlıyı tekrar yerine oturtarak dedi ki:

— «Benim misafirim olmanızı rica edeceğim. Evinize dönmemenizin daha hayırlı olacağını sanıyorum.»

Jehan, hayretle sordu:

— «Neden mösyö?»

— «Çünkü artık sizin orada, pek emniyette olmayacağınızdan eminim... Malûm ya, daha Concini ile de hesabınızı görmüş değilsiniz. Size müthiş bir kin beslediğinden ve ilk fırsatta canınıza kıyacağından şüphem yok. Evinizi de bildiği için, sizi orada bastırırıp tevkif ettirecek kadar sözü geçen bir adam olduğunu siz de bilirsiniz.»

Jehan, tasasız bir tavırla, omuz silkip cevap yerine, eliyle kılıcının kabzasına vurdu.

Pardaillan sözüne devamla:

— «Cesur olduğunuzu ve hiçbir şeyden yılmadığınızı ben de biliyorum,» dedi. «Ama, Concini'nin size apaçık saldırmayacağını da biliyorum. Arkadan ve hiç ummadığınız bir zamanda ansızın hücumuna uğrayacaksınız. Ya kötü bir tesadüf sonucu yakalanır ve yaralanırsanız, sonra Matmazel de Saugis'in hâli ne olur?»

Jehan bu sözleri duyunca sapsarı kesilmişti. Derhal kararını vererek söylendi:

— «Bunda haklısınız.»

Pardaillan, yüzünde hafif bir tebessüm belirerek sözüne devam etti:

— «Gördünüz mü ya? Demek artık, misafirim olmayı kabul ediyorsunuz?»

Jehan, Şövalye'nin bu sözlerinden son derecede memnun kalmıştı:

— «Size bütün kalbimle teşekkür ederim,» dedi. «Ben, tehlike ânında nereye gideceğimi pek iyi bilirim. Bu konuda hiç tasanız olmasın.»

Şövalye, delikanlının, kendisine yapılan teklifi gururuna yediremeyerek reddettiğini anlamıştı. Zaten böyle bir durum karşısında kendisi de, aynı şeyi yapmaz mıydı? Onun için fazla ısrar etmedi. Fakat şu sözleri söylemekten de kendini alamadı:

— «Öyle yapın ki, yeni evinizi kimse bilmesin. Hattâ...»

«*Hattâ babanız bile...*» Diyecekti, fakat susmayı doğru buldu.

Fakat beri yanda, Jehan'ın da şüpheleri, günden güne artmış ve delikanlı, Saétta'nın niyetini her ne pahasına olursa olsun öğrenmeye karar vermişti. Şövalye'nin yarıda kestiği cümlesini tamamladı:

— «Hattâ babam bile, değil mi?» Dedi. «Hiç merak etmeyin...»

Bu sözü pek tabii bir tavırla ve Şövalye'nin, bir bakıma acayip görünecek öğüdünü garipsemeden söylemişti. Pardaillan ise içinden kendi kendine lânet okumaya başlamış, ağzından kaçıracağı söze bin kere pişman olmuştu. Jehan bu meselenin üzerine daha fazla durmaya lüzum görmeden hızlı adımlarla handan çıkarken, Şövalye, arkasından seslendi:

— «Az kalsın unutacaktım ...Truanderie Sokağı'nda, Aşk Kuyusu'nun karşısındaki evde oturan birini tanır mısınız?»

Jehan, bütün dikkatiyle Şövalye'ye bakıp cevap verdi:

— «Evet, tanırım.»

Şövalye, kayıtsız bir edâ ile sordu:

— «Kimdir?»

Jehan cevap verdi:

— «Babam!»

Pardaillan, bütün soğukkanlılığına ve hislerini zaptetmesini bilen bir insan olmasına rağmen, yerinden sıçradı. Delikanlı ise, garip bir şekilde gülümseyerek, bir tek kelime bile söylemeden handan dışarı çıktı ve Şövalye'yi orada yapayalnız, şaşkın bir hâlde bıraktı.

KRAL VE KRALİÇE

Ertesi gün, sabah vakti, Fransa Kral'ı Dördüncü Henri, pek candan dostlarını ve yakınlarını kabul ettiği yatak odasının bitişiğindeki küçük odada Sully ile başbaşa konuşuyordu.

Sully, bir gün önce Şövalye de Pardaillan'ın söylediklerini göz önünde tutarak, Kral'la görüşme dileğinde bulunmuş ve Dördüncü Henri'ye Kraliçe'nin istediklerini yerine getirmesi ve takdis töreni için bir gün tesbit etmesi için ikna etmeye uğraşmıştı. Fakat Kral, öyle uzun boylu düşünüp taşınmadan her düşünceyi kolayca kabul edecek bir adam değildi. Sully, bu yoldan amacına eremeyeceğini anlayınca, Pardaillan'ın kendisine neler anlattığını başından sonuna kadar hikâye etmeye koyuldu.

Fakat Bakan daha ilk sözlerini söylerken, Henri sapsarı kesilmiş ve kendini zorlukla bir koltuğa atabilmişti. Bir gün, birisi tarafından öldürüleceğinden korkuyor ve bu korku, kafasından çıkmak bilmiyordu. Bakan hikâyesini bitirdiği vakit, telâşını saklamayan Kral, ellerini üzüntüyle dizlerine vurarak ayağa fırladı ve inler gibi söylendi:

— «Beni öldürecekler! Beni muhakkak öldürecekler, azizim. Bunu adım gibi biliyorum.»

— «Öyle ama, dostlarınızın tavsiyelerini dinlerseniz, size hiçbir şey yapamazlar, Majeste...»

— «Tavsiyeleri dinlemekle ne olacak? Haydi diyelim ki bu işi gelecek bahara kadar uzattık. Peki, sonra ne yapacağız? Uzatmanın ne faydası olacak sanki?»

— «Size Şövalye de Pardaillan'ın söylediklerini tekrarlayayım, Majeste... O dedi ki: «*Böylelikle bir yıl kazanmış olursunuz. Bir yıl, az şey değildir, sanırım.*» O zamana kadar sizin büyük düşüncelerinizi gerçekleştirmek için yeterince hazırlanmış olacağız, Majeste. İlkbaharda Almanya'ya sefere çıkar ve kaatillerin hançerlerinden kurtulursunuz. Bu seferin büyük bir zaferle sonuçlanacağından hiç şüphemiz yok. Almanya'dan öyle büyük bir şan ve şerefle döneceksiniz ki, sizin için kötü düşünceler beslemek, kimsenin aklına gelmeyecektir.»

Dördüncü Henri, bu sözlere cevap vermedi. Her zaman yaptığı gibi, uzun adımlarla odada, bir aşağı bir yukarı dolaşmaya koyuldu. Bir yandan Bakan'ının söylediklerini dinliyor, bir taraftan da düşünüyordu. Epey ince eleyip sık dokuduktan sonra, yapılan bu teklifi uygulamaktan hiç zarar görmeyeceğini hattâ, belki büyük faydalar elde edeceğini kestirmekte gecikmedi. Nihayet:

— «Peki,» dedi. «Öyle olsun. Bu işin içinden çıkmak için ben de başka çare göremedim. Ama, benim düşündüğüm sefere bu kadar erken, çıkabilmek için çok para lâzım... Bu parayı bulabilecek misiniz?»

Sully, kendinden emin bir tavırla cevap verdi:

— «Gerektiği kadar, hattâ ondan da fazla para bulabilirim. Majesteleri şu kâğıda bir kere bakmaya tenezzül buyururlar mı?»

Sully, bu sözü söylerken Saêtta'dan aldığı kâğıdı Kral'a uzatmıştı. Dördüncü Henri, çok iyi öğrenim görmüş bir kraldı. İyi İtalyanca ve İspanyolca bilirdi. Bu bakımdan, yazılanları anlamak için tercümana ihtiyacı yoktu. Kâğıdı çabucak okudu:

— «Neymiş bu hazine?» Dedi. «Üzerinde durmaya değecek bir şey mi bâri?»

— «Bu, on milyonluk bir hazine, Majeste!..»

— «Muazzam bir servet, desene...»

Sully, Fausta'nın hazinesi hakkında neler biliyorsa, kısaca Kral'a anlattı. Sözlerini şöyle bitirdi:

— «Bu milyonlar, savaş hazırlıklarımızı tamamlamakta pek işimize yarayacaktır, Majeste.»

— «Öyle ama, hazine bizim malımız değil ki...»

— «Bunda yanıyorsunuz Majeste... Bu hazine, yirmi yıldan beri size ait olan topraklarda yatıp duruyor ve o kadar zamandır sahibi meydana çıkmadı. Üstelik, hazineyi buraya saklayan kimse, ne sizden önce Fransa Kraliçe'siyle, ne de sizinle hiçbir anlaşma yapmış değildir... Kendisine karşı hiçbir taahhüdünüz yoktur. Kral'ın topraklarında bulunan her şey Kral'a aittir. Bunu da ayrıca hukuk bakımından ispata lüzum var mı?»

Sully, nihayet Kral'ın ilgisini uyandırmayı başarmıştı. Bu hazine yabana atılacak bir servet değildi. Sully Kral'ı dediklerine razı ettikten başka, Yiğit Jehan'ın milyonlarını Kral'ın kasalarına koymak için ne gereklyse yapmak konusunda yetki de aldı.

Henri, bir karar verdiği vakit, bu kararı hemen uygulamak için sabırsızlanır, çabucak harekete geçmek isterdi. Nitekim, şimdi de takdis töreni hakkında vermiş olduğu kararı hemen Kraliçe'ye bildirip bu işi halletmeyi aklına koydu ve kendisini yanına çağırttı.

Kraliçe, bu beklenmedik dâvetten endişelenmişti. Fakat bu endişesi uzun sürmedi. Henri, karısının bir koltuğa oturduğunu görür görmez söze başladı:

— «Madam, dün akşam benimle görüşmek istediğinizi haber vermişlerdi. Acaba yine takdis töreniniz hakkında mı konuşacağız?..»

Marie de Médicis, bir akşam önce kocasıyla konuş-

mak istediğini bildirmiş ve bu haberi yollarken de, tabii yine Concini ile karısının ısrarla teklif ettikleri tören meselesinden söz açmayı düşünmüştü. Fakat Kral'ın, kendisini Sully'in yanında kabul ettiğini görünce, bu sefer de reddedileceğini sanarak, kırgın bir tavır takındı:

— «Gerçi yine o mesele hakkında konuşacaktım ama, görüyorum ki, her zamankinden başka bir sonuç elde edecek değilim, Majeste,» dedi. «Kraliçe zaten artık Kral'a hiçbir dediğini yaptıramaz oldu. Kral yalnız kendi...»

Henri, Marie'nin, sözü döndürüp dolaştırıp yine kendi çapkınlıklarına ve aşk maceralarına getireceğini sezerek tam vaktinde sözünü kesmeyi doğru buldu:

— «Yanılıyorsunuz, madam... Gerçi şimdiye kadar o istediğinizi reddediyordum ama, bugün kabul etmeye karar verdim,» dedi.

Marie de Médicis, hiç ummadığı bu değişiklik karşısında şaşırıp kaldı. Kekeleyerek:

— «Nasıl?» Diye sordu. «Sahi mi? Kabul ediyor musunuz?»

— «Evet, kabul ediyorum. Çünkü Sully ile birlikte bazı önemli kararlar verdik. Önümüzdeki bahara, sefere çıkmam ihtimali var. Dikkat edin, muhakkak sefere çıkacağım demiyorum. İhtimali var, diyorum. Kral burada yokken, siz Kral'a naiplik edeceksiniz, madam... Bu görevi tam yetkiyle yapmanızı isterim. Bu bakımdan, bize büyük masraflara mal olacağı hâlde, sizin takdis töreninizi yaptırmak istiyorum. Hatta, bu tören için 20 Eylül gününü seçtiğimi de söyleyebilirim.»

Kraliçe, Concini kendisini bu törenin yapılmasına zorlarken, ne amaç güttüğünü tabii bilemezdi. Marie'nin, bu törenin üstüne bu kadar düşmesinin sebebi

tamamen kadıncaydı ve kendini göstermek, ihtişamıyla göz kamaştırmaktan başka bir amacı da yoktu. Uzun zamandır Kral'ın reddettiği bu isteğin birdenbire yerine getireceğini öğrenince o kadar sevindi ki, sarayın görgü kurallarını tamamen unutarak yine kadınca bir hareket yaptı ve Kral'a doğru koşup Henri'nin iki elini tutarak, içten gelen bir sevinç ve heyecanla sıkarken, bir yandan da bağırdı:

— «Ne iyi yüreklisiniz, Henri! Size nasıl teşekkür edeyim, bilmem ki... Beni çok sevindirdiniz!»

Kral, garip hüznüyle söylendi:

— «Evet, iyi yürekliyimdir. Bunu, ben artık burada olmadığım zaman daha iyi anlarsınız.»

Marie de Médicis'in, kocasına olan sevgisi hiçbir vakit uzun sürmezdi. Şimdi de çabucak uçuverdi. Kadın fırsatını bulmuşken, Henri'den bir şeyler daha koparmaya yeltenerek:

— «Mademki Kral bugün, bana iyilik yapmak istegindedir, o hâlde kendisinden bir şey daha rica edeceğim,» diye söylendi.

Kral, kaşlarını kaldırarak sordu:

— «Neymiş o rica?»

— «Param kalmadı, Majeste...»

Henri, sinirlendi:

— «Yine mi?»

— «Bu sefer çok az isteyeceğim, Majeste... Yalnız yirmi bin frank...»

Kral alaya başladı:

— «Maşallah! Çok azmış doğrusu... Siz, yirmi bin frangı bu kadar küçük mü görüyorsunuz? Ne sanıyorsunuz, madam? Biz, milletimizi aç gözlü Concini'lerinizin göbeklerini şişirmek için mi çalıştırıyoruz sanıyorsunuz? Size verdiğimiz bütün paraların, onların ceplerine aktığını bilmiyor muyuz sanıyorsunuz?»

nuz. Yok, madam, yok!.. Ben iyi yürekliyim ama, aptal değilim!»

Kraliçe de adamakıllı kızmıştı. Pek hırçın ve dokunaklı bir edâ ile dedi ki:

— «Metreslerinizi memnun edeceğiniz zaman bu kadar ince eleyip sık dokumuyorsunuz ama...»

Henri, ayağını öfkeyle yere vurdu:

— «Buranın efendisi benim, madam! Ben ne istersem o olur.»

Marie alaycı bir tavırla Kral'ı selâmladı:

— «Pekâlâ, öyle olsun... Ben, manastırı için yardım dilemiş olan Montmartre başrahibesine, Tanrı adına istediği parayı verecek kadar zengin olmadığını söylerim. Benden para isteyeceğine, gitsin Madam de Verneuil'den istesin. Çünkü buranın efendisi olan Kral, karısına vermek istemediği şeyi ona bol bol veriyor.»

Ve az önce Kral'ın kendisini sevindirdiğini bile unutarak, kızgın adımlarla kapıya doğru yürüdü.

Fakat Kral'la Sully, Montmartre başrahibesinin para istemiş olduğunu duyunca birbirlerine bakmış, meseleyi hemen anlamışlardı. Kral, derhal yumuşayıp, karısının arkasından seslendi:

— «Bir dakika durun, madam. Aceleniz nedir? Ben demek istedim ki eğer istediğiniz paralar, o yüz-süz İtalyan'ların ceplerine gidecekse vermem. Fakat dediğiniz gibi hayırlı bir işte kullanacaksanız, o başka... Hem zaten kendilerini Tanrı'ya adanmış kızları, bir Kraliçe olarak eli boş döndürmeniz doğru olmaz. Anlatın şu işi bana, neymiş bakalım...»

Kraliçe, Henri'den istediği parayı koparacağını anlamıştı. Kral, kendisine oldukça ağır sözler söylemişti ama, o istediğini elde edeceğini anladıktan sonra, bu çeşit hakaretlere kulak asmazdı... Onun için,

yüzü de hemen güldü. Kral'da da, Léonora'nın kendisine göstermiş olduğu gibi bir kâğıt bulunduğunu bilmediği için, hiç farkında olmadan, ağzından önemli bir sır kaçırıldı:

— «Sadece şu, majeste... Başrahibe, Montmartre Manastırı'nın altında bir mahzen ve bu mahzende de Saint - Denis zamanından kalma küçük bir mihrap bulunduğunu haber almış. Buralarda araştırmalar ve kazılar yapmak, bir kutsal mihrabı meydana çıkarmak istiyor. Böyle bir araştırma, epey paraya mal olacak. Oysa manastırın kasası tamtakır. Pek tabii olarak memleketin kraliçesine, bana başvurdu. İstedğim yirmi bin frank bu işe yatırılacaktır. Bu, Fransa sarayına şeref verecek bir iş değil mi?»

Henri bu sözleri dinlerken, Sully'in yüzüne bakmıştı. Bakan da, ona yaklaşarak kulağına bir şeyler fısıldadı. Marie de Médicis, bu gizli konuşmayı, endişeli bakışlarla seyrediyordu. Çünkü Sully maliye bakanıydı ve Kraliçe'ye olduğu kadar, Kral'ın yavuklularına da parayı o verirdi. Bununla birlikte, Marie'nin endişesi uzun sürmedi. Kral pek nâzik bir tavırla söze koyuldu:

— «Sizi, böyle hayırlı bir işe yardımda bulunmak zevkinden mahrum etmek istemem. Mösyö de Sully, istediğiniz parayı versin. Ama, ufak bir şartım da var...»

— «Nedir o, Majeste?..»

— «Bu iş bana pek hayırlı bir iş görüldüğü için, yalnız paraca yardım etmeyi yeterli bulmuyorum. Araştırmalar sırasında orayı muhafaza altına almak, hattâ araştırmaları kendim yönetmek istiyorum. Bunu, benim tarafımdan, lütfen başrahibeye, söyleyiverin.»

Marie de Médicis, Kral'ın bu sözleri neden söylemiş olduğunu bilmediği için, Henri'nin gerçekten

bu kutsal işe katılmak istediğini sandı ve kocasından koparmış olduğu şeye pek sevinerek mutlu bir tavırla söylendi:

— «Elbette... Kral daima efendidir ve onun iste-
diği olur.»

Ve aylardan beridir kendisini takdis töreni için kışkırtıp duran Concini ile karısına, nihayet Kral'ı razı ettiğini müjdelemek için etekleri zil çalarak o-
dan çıktı.

Ne Léonora, ne de Concini, Marie de Médicis'den bu haberi aldıkları vakit, Fausta'nın hazinelerini ele geçirmek uğrundaki uğraşmalarında Kral ve Acqua-
viva ile karşılaşacaklarını asla akıllarına getirmediler.

YENİ BİR HAYAT

Yine o gün, akşam yemeği vakti, üç sâdık arkadaşına bir vedâ yemeği vermek isteyen Yiğit Jehan, Escargasse, Carcagne ve Gringaille'yi bir meyhaneye götürmüştü. Delikanlı, bu üç arkadaşına pek sert ve ters davranırdı ama, onlara çok derin bir arkadaşlık sevgisiyle bağlıydı. Artık üç arkadaşından ayrılmak zorunda oluşuna fena hâlde üzülmüyordu.

Fakat üç ahabap çavuşlar, elebaşlarının, kendilerini bu akşam neden meyhaneye götürdüğünü bilmiyorlardı. Bu yüzden, pek neşeli bir yemek yediler ve bol bol içtiler. Jehan da, onların keyfini kaçırmamak için, hem yemek boyunca bir şey çıtlatmadı, hem de sevinçli görünmeye çalıştı. Fakat nihayet yemek bitip de, tekrar sokağa çıktıkları vakit, üçünün de adamakıllı çakırkeyif olduklarını görünce, söyleyeceği şeyi söylemenin sırası geldiğine hükmederek, o kadar uğraşmasına rağmen soğukkanlılığını koruyamayıp heyecanlanarak, birdenbire konuşmayı kısa kesmek kararını verdi ve söylendi:

— «Sevgili ve cesur arkadaşlarım, bundan böyle eski yaşayışımıza devam edemeyeceğiz, ayrılmamız gerekiyor. Siz buradan sağa yönelin; ben de sola gideyim. Yolunuz açık olsun...»

Jehan bir nefeste söylediği bu sözlerden sonra hemen ayrılmaya kalktı ama, üç ahabap çavuşlar, delikanlının söylediklerini duymamışçasına yolu üzerine dikilip sordular:

— «Ne emir buyuruyorsunuz, reis?»

Jehan'ın ne demek istediğini anlamamışlardı. An-

lamamışlardı ama, işin altından acı ve kötü bir şeyler çıkacağını da hissetmiş oldukları için, keyifleri kaçırılmıştı. Delikanlı gayet tatlı bir tavırla:

— «Artık sizlere verilecek emirlerim yok, arkadaşlar!» Dedi. «Ben bundan böyle reisiniz değilim... Anlıyor musunuz? Artık aramızda herşey bitti. Bir-birimizle vedalaşıp, ebediyen ayrılmamız gerekiyor.»

Üç ahbap çavuşlar, ne yapacaklarını, ne diyeceklerini şaşırmış bir hâlde, birbirlerinin yüzüne baktılar. Yüzlerinde renk namına bir şey kalmamış, sarhoşlukları bir an içinde uçup gitmişti. Endişeli tavırlarla sormaya koyuldular:

— «Bizi kovuyor musunuz?»

— «Bir suç mu işledik?»

— «Siz olmazsanız, bizim hâlimiz ne olur?»

Jehan, aynı tatlı sesiyle:

— «Sizi kovduğum filân yok!» Dedi. «Bir suç işlemiş de değilsiniz. Fakat artık ayrılmamız gerekiyor.»

Tamamen ayıldıkları için, meseleyi artık iyice anlamışlardı. Hattâ, ilk defa olarak Jehan'dan da çekinmediler. Nitekim Gringaille, hiç çekinmeden bağırdı:

— «Ayrılacakmısınız! Lâf! Neden ayrılıyormuşuz, efendim? Mahkûmlara bile, neden hüküm giydiklerini söylerler be!..»

Öteki ikisi de, onun söylediğine katıldılar:

— «Öyle ya! Sebep neymiş? Neye ayrılıyormuşuz?»

Jehan, üzüntülü bir tavırla:

— «Çünkü, bundan böyle yaşamaya karar verdiğim yeni hayatta, benimle beraber olmaya kalkışırsanız, aklıktan ölürsünüz...»

Üç ahbap çavuşlar, yine hayret içinde birbirlerine bakındılar. Yine bir şey anlamıyorlardı. Ellerini, kılıçlarının kabzasına vurarak:

— «Neden açlıktan ölecekmişiz?.. Bu sağ olsun! Nasıl olsa, yanımızdan ayıracak değiliz ya...» Dediler ve az öteden geçen temiz giyimli bir yolcuyu gösterek, onu soyabileceklerini anlatan işaretlerle sözlerine eklediler:

— «Nasıl olsa, böylelerinin de bini bir para!»

Jehan, hemen cevap verdi:

— «İşte ben, artık bunu yapmak istemiyorum... Buna basbayağı hırsızlık derler.»

— «Hırsızlık mı?..»

Bu soru, üç ağızdan aynı anda fırladı. Yüzlerinde endişeyle karışık bir şaşkınlık ifadesi belirmişti ve birbirlerine: «*Acaba çıldırdı mı?*» Demek istercesine bakıyorlardı.

Onların aklından geçeni derhal seziveren Jehan, bağırdı:

— «Anlamıyorsunuz, değil mi? Elbette anlamazsınız... Bir zamanlar ben de sizin gibi yoksulun payını zenginin sırtından çıkarmanın dürüst ve haklı bir şey olduğunu sanırdım. Ama şimdi bana yanıldığımı öğrettiler. Artık gerçeği biliyorum. Yıllardır hırsızlık yaparak yaşadığımı biliyorum. Evet, ben hırsızdım... Bunu düşündükçe utancımın yerin dibine giriyorum. Tekrar o eski hayata dönmektense, ölmeyi tercih ederim.»

Delikanlı, ciddi konuşuyordu. Vay canına! Üç arkadaş, artık bunu anlamış ve ne diyeceklerini şaşır-mışlardı. Ne olmuştu bu Yiğit Jehan'a? Şimdi bir türlü anlayamadıkları şu acayip düşünceleri nereden edinmişti?..

Göz ucuyla birbirlerine bakıp hemen anlaştılar.

Mademki Jehan böyle düşünüyordu. Öyleyse, onlar da onun istediği gibi yapacak, onun gibi yaşayacaklardı. Onlar da Jehan gibi dürüst, davranacak, namuslu bir ömür süreceklerdi. Yeter ki onun emrinde kalsınlardı...

Bu düşüncelerini delikanlıya, dillerinin döndüğü kadar anlattılar...

Jehan, üç arkadaşının, kendisine karşı gösterdiği bu bağlılıktan pek duygulandı. Fakat, bundan sonra kendisi yoksulluk çekmeye karar verdiyse, onları da sefalete zorlamaya ne hakkı vardı?.. Buna gönlü bir türlü razı olmuyordu. Bu düşüncesini onlara da açtı.

Gringaille, pek tasasız bir tavırla:

— «Ölüm hepimizin alınında yazılı... Bir gün nasıl olsa ölecek değil miyiz? Eğer beni kovmakta ısrar ederseniz, ben kendimi Yeni Köprü'den nehre atıveririm vallahi!»

Öbür ikisi de bir ağızdan haykırdı:

— «Biz de öyle...»

Jehan, üç arkadaşının teklifine boyun eğmekten başka çâre göremedi.

Üç ahbap çavuşlar her gün olduğu gibi, yine sabahları Jehan'a uğrayıp vereceği emri sormayı kararlaştırdılar. Bundan sonra da ona, bütün varlıklarıyla ve her zamankinden daha fazla bağlı kalacaklardı. Jehan da durumunun pek yakında düzeleceğini umuyordu. Üç arkadaş, o zamana kadar kendi başlarının çâresine bakacaktı. Fakat para kazanmak için artık dürüst ve namuslu bir yol seçeceklerdi. Bu hususta üçü de teker teker yemin ettiler.

Zaten şimdiki hâlde, Concini'den sızdırmış oldukları para ve mücevherlerle epey zenginleşmiş, üstlerini başlarını yenilemiş, eksikliklerini tamamlamış, hattâ kendilerine göre bir ev tutmuşlardı. Buna rağ-

men ceplerinde de yine bir sürü para kalmış, üstelik İtalya'dan getirdikleri mücevherlere hiç dokunmamışlardı. Bu kadar varlık, iyi günler gelinceye kadar onları bol bol idare ederdi...

Zaten Jehan'ın onlardan ayrılmak istemesinin tek sebebi, onları geçindiremeyeceğini aklının kesmiş olmasıydı. Şimdi onların durumlarının kendisinininkinden bile sağlam olduğunu görünce rahatladı. Üstelik arkadaşlarıyla yine beraber olacaktı. Bu düşünceyle keyiflenen Jehan neşeli adımlarla, üç ahbap çavuştan ayrıldı.

Escargasse, Gringaille ve Carcagne, sokağın ortasında durup, delikanlının uzaklaşmasını hüznle seyrettiler. Yiğit Jehan gözden kaybolunca, onlar da yiyip içerek biraz efkâr dağıtmak üzere evlerine döndüler.

Üç ahbap çavuşlar, Jehan'ın kendilerine söylediği sözlerden, hasta olduğu sonucuna vardılar. Hattâ, bir zamanlar az kalsın papaz olacak olan ve arkadaşlarının arasında bilgin geçinen Carcagne, Jehan'ın aklını şeytana kaptırmış olması ihtimalinden sözetti. Ona kalırsa, Jehan'ı birkaç defa kiliseye götürmeli, okutup üfletmeli ve şeytandan kurtarmalıydı. Bu görüşe, öteki iki arkadaşın da akılları yattı. O kadar ki, delikanlıyı okutup üfletmek için gerekli parayı hemen bir kenara ayırıverdiler.

Carcagne nihayet dayanamayıp söylendi:

— «Canım, bu reisi bir türlü anlayamıyorum ki... Biz hep namuslu insanlar olarak yaşamadık mı?»

Escargasse atıldı:

— «Tabii... Şimdiye kadar bir kimse karşımıza çıkıp da bize: '*Siz hırsızsınız, namussuzsunuz!*' dedi mi? Demedi. Eee, öyleyse?..»

Gringaille itiraz etti:

— «Canım, sizinki de lâf mı? Jehan, böyle düşünüyor işte...»

Mademki Jehan böyle düşünüyordu, şu hâlde akan sular dururdu. Üç ahbap çavuşlar, Jehan'ın sözünü dinler görünüp el altından yine bildikleri gibi haydutluk, soygunculuk etmeyi akıllarından bile geçirmedi. Çünkü sözünde durmamayı büyük bir şeref-sizlik sayarlardı. Nitekim, şimdi de nasıl namuslu birer insan olacaklarını tasarlamaya çalışıyorlardı. Mademki Jehan istiyordu, onlar da bu isteğe boyun eğeceklerdi. Fakat namuslu olabilmenin yine paraya dayandığı sonucuna varmakta gecikmediler. O zaman, ne kadar paraları olduğunu hesaplamak ihtiyacını duydular. Hesap sonunda, dört yüz frank kadar bir paraları olduğu anlaşıldı. Az değildi ki... Üstelik Concini'den sızdırdıkları mücevherler de vardı.

O akşam bu mücevherleri derhal paraya çevirmeye karar verdiler, ertesi gün de bu işi hallettiler. İtalyan'dan kopardıkları mücevherler, iki bin sekiz yüz frank tuttu. Artık ellerinde üç bin iki yüz frank para vardı. Bu kadar para ile bir yıl, bolluk içinde yaşamak işten bile değildi. Ama...

Gringaille'nin, Perrette adlı, çok güzel bir kız kardeşi vardı. Okuyucularımız, Gringaille'nin, kız kardeşinden bahsetmiş olduğunu hatırlayacaklardır. Çocukluğu hastalıklar içinde geçen bu yavrucak, şimdi on sekiz yaşında, dilber bir kız olmuştu. Gerçi Perrette, bir serserinin evlâdıydı. Fakat o, ağabeyi gibi, babasının izinde yürümemiş, hayatını namusuyla ve alnının teriyle kazanmak yolunu tutmuştu. Gerçi çok zarif ve narin yapıydı, fakat öyle olmasına rağmen, ağır bir meslek olan çamaşırcılıkla geçinirdi. Son derece sâf, iyi ahlâklı ve akıllı bir kız olan Perrette, ömründe aşk nedir bilmemişti. Ama, onu deli gibi seven biri vardı: Carcagne...

Carcagne, bu genç kıızı deli gibi seviyordu ama, bir serseriden, bir hayduttan başka neydi ki? O kız ona varır mıydı? Fakat Carcagne, işin burasını düşünmedi. Gringaille'ye gidip kız kardeşini istemekten çekinmedi. Gringaille de bu isteği garipsememiş olacak ki, meseleyi kız kardeşine açtı. Fakat Perrette, ağabeysinin Carcagne'yi göklere çıkarmasına rağmen, bu evlenme teklifini pek ters karşıladı. Henüz evlenmeyi aklına bile getirmediğini söyleyerek kesip attı. Ama Gringaille pek sabırlıydı. Geldi gitti, Perrette'ye bu konuyu açtı ve sonunda kızcağız o kadar bezdi ki ağabeyisini başından savmak için:

«*Dur bakalım. Bir-iki yıl daha geçsin de...*» Gibi belirsiz sözler söylemekten başka çâre bulamadı.

Bizim zavallı âşık bu belli belirsiz vaadi duyar duymaz, sevincinden delirecek gibi oldu ve bütün âşıklar gibi, sevimliden hiçbir vakit ümidini kesmeyerek, genç kıza nişanlısı gözüyle bakmaya başladı. Ancak, aşkının derinliğine ve büyüklüğüne rağmen, bir âşığa yakışmayacak şekilde tıka basa karın doyurmaktan, körkütük sarhoş olmaktan, horul horul uyumaktan da vazgeçmiş değildi. Ancak evlendikten sonra derli toplu, düzenli bir koca olmayı düşünüyordu.

Böyle olmasına rağmen, Carcagne, hiç de bencil bir insan değildi. Elllerinde epey para bulunduğunu görür görmez, Perrette'nin çok narin bir kız olduğunu hatırlayarak, çamaşırcılığa devam edemeyeceğini düşündü. Zaten genç kızın en büyük emelinin, bin frank kadar bir sermaye toplamak ve bununla bir çamaşırhane açıp, işçi çalıştırarak zenginlerin çamaşırlarını yıkamak olduğunu biliyordu. Bu iş, Perrette için hiç yorucu olmayacaktı. Carcagne, Gringaille'ye Perrette'nin emelini gerçekleştirebilmek için, birlikte genç kıza bin iki yüz frank vermelerini teklif etti. Gringaille, bu teklife pek sevindi ve hemen razı oldu.

Bunun üzrine, ellerindeki parayı üçe böldüler. Fakat üçe bölünen parayı seyreden Escargasse, iki arkadaşının, kendi paylarından altı yüzer frank ayırıp da bir tarafa koyduklarını görünce, bunun neye vardığını sormadan edemedi. Meseleyi hemen ona da anlattılar. Vay sen misin anlatan? Escargasse bir kızdı, bir köpürdü... Nasıl olurdu da güzel Perrette'ye yardım etmek şerefinde onu mahrum ederlerdi?..

Sonunda Escargasse de kendi parasından altıyüz frank ayırıp, ötekilerin ayırdığı paraya katıverdi.

Böylece, dilber Perrette, bin frangın hayâlini kurup dururken bir anda bin sekiz yüz frank sahibi oldu ve Gringaille, mağrur kız kardeşinin, ağabeysinden başka kimseden bir metelik almayacağını bildiği için bu parayı kalkıp kendi eliyle Perrette'ye verdi.

Öte yandan, üç arkadaşın servetleri de böylece bir anda bin dörtyüz franga inmiş oldu. Ama onlar, bunu umursamadılar bile. Bu kadar para ile hiç olmazsa altı ay, tasasız bir ömür süreceklerdi ya...

AC ÂŞIK

Evdeki hesabın çarşıya uyduğu nerede görülmüş? Üç ahbap çavuşların elindeki bin dörtyüz frank, altı ayda değil, tam on beş günde suyunu çekti.

Ama, doğrusunu söylemek lâzım gelirse, üç arkadaş, hiç de vur patlasın, çal oynasın diyerek paraları yemediler. Tersine, pek sönük ve mütevazı bir hayat sürmeye gayret ettiler. Fakat nereden akıllarına estiyse, kumara heveslendiler. İş yalnız şansa kalsa, yine bu para tükenmezdi. Ne var ki kendileri namuslu olmaya karar verdiler diye, Paris'in bütün serserilerinin de namuslu olduğuna inanmışçasına hareket ediyorlardı. Oysa bir gün, bir meyhanede, kumarda hilekârlığın ustası olan üç kumarbaza rastladılar. Oyuna başladıklarından beri bir saat geçmemişt ki, kaz gibi yolunmuş, ceplerindeki para son meteliğine kadar üç hilekârın cebine inmişti. Bu yüzden, meyhaneciye olan borçlarını bile ödeyemeden oradan sıvışmak zorunda kaldılar.

Birdenbire son derece kötü bir duruma düşmüşlerdi. Eskiden olsaydı, bir köşe başında birini soyup zararlarını çıkarırlardı. Ama şimdi bunu nasıl yaparlardı. Çünkü artık namuslu olmaya söz vermişlerdi. O hâlde yedikleri haltın cezasını çekecek, açlığa ve sefâlete göğüs gereceklerdi.

İlk işleri, sırtlarındaki yeni elbiseleri satıp eskilerini giymek ve güzelim silâhlarını okutup paslı kılıçları kuşanmak oldu. Ama, bu değişikliğin getirdiği para da onları bir haftadan fazla idare etmedi. Jehan'a durumları hakkında hiçbir şey söylemedikleri gibi,

delikanlı da onların kılıklarındaki değişikliğe dikkat etmemiş olduğu için, bir şeyin farkına varmıyordu.

Haziranın ilk günlerinden bir gün öğleden sonra, saat dört sularıydı. Gringaille, Escargasse ve Carcagne, midelerini buran açlığı hissetmemek için kemerlerini adamakıllı sıkmışlar, sokaklarda serseri serseri dolaşıyor, nâmus kurallarına ters düşmeden, parasız yemek yemenin çâresini arıyorlardı. Böylece, farkında olmadan Arbre-Sec Sokağı'na girdiler.

Henüz bu sokakta bir-iki adım atmışlardı ki, Carcagne, birdenbire elini şak diye alnına vurarak bağırdı:

— «Buldum!»

İki arkadaş, ümit ve heyecanla sordu:

— «Ne buldun?»

— «Bedava karın doyurmanın yolunu... Hattâ belki de bir süre için geçinebileceğimiz bir kapı buldum. Şimdi siz hiç sesinizi çıkarmadan şu Courbâton Çıkmazı'na girip orada bekleyin. Ben sizi çağırınca ya kadar, sakın yerinizden kımıldamayın, tamam mı?»

Bu sözler, Colline Colle'nin evinin önünde konuşuluyordu. Carcagne, tam bu evin önünden geçerlerken, aralanan perdenin arasından kadının karaltısını görür gibi olmuş ve bir zamanlar onun, kendisine pek iltifat ettiğini, hattâ evine dâvet bile edecek kadar yakınlık gösterdiğini hatırlamıştı.

Gringaille'yle Escargasse, Carcagne'nin ne düşündüğünü anlamakta gecikmediler ve ümit içinde çıkmaz sokağa dalıp orada beklemeye koyuldular.

Carcagne, istifini hiç bozmadan, azametli tavırlarla basamakları çıkarken, Colline Colle de kapıyı açtı. Adam içeriye girip de kapıyı kapadığı vakit, kadın utangaç bir edâ ile gözlerini yere indirdi. Carcagne

ne, bir şeyler söylemek gerektiğini görüyordu. Niha yet, bir söylev verir gibi konuşmaya başladı:

— «Dilber kadın! Sizi görür görmez, kalbimi burada unutmuş olduğumu hemen anladım. Eğer onu bulduysanız saklayın. Sizden geri isteyecek değilim. Fakat Allah aşkına ona karşılık kalbinizi bana verin, yoksa dayanamam, ölürüm... Aşkınızla nasıl eriyip bitiyorum, görmüyor musunuz?»

Sonra, söylediği sözleri pek zarif ve etkili bulmuş olacak ki kurumlu bir edâ ile bıyık burmaya koyuldu.

Colline Colle, herhalde ömrü boyunca böyle şeyler duymamıştı. Mutluluktan alıklaşmış bir hâlde Carcagne'nin yüzüne bakakaldı. Adamın yüzü, iki günlük açlığın etkisiyle sapsarıydı. Öte yandan, giriştiği işin ne sonuç vereceğini de adamakıllı merak ediyordu. Gerçi kadının gönlünü kazanmak işten bile değildi ama, ya yemek ikram etmezse diye ödü kopuyordu. Colline Colle, adamın bu hâlini, aşk heyecanından sanarak, pek sevindi. Ama, şu soruyu sormaktan da geri kalmadı:

— «Mademki bu kadar üzüntü çektiniz, öyleyse neden o kadar zaman beklediniz, zavallı delikanlı? Ben sizi, evime davet etmemiş miydim? Daha önce gelseydiniz, ne olurdu sanki?»

Carcagne, yalandan iç çekerek cevap verdi:

— «Ah, bilseniz ne kadar hasretinizi çektim, güzel kadın!.. Neyleyim ki ünlü bir prensin yanında çalışıyorum ve onunla birlikte bir yolculuk yapmak zorundaydım.»

Bu makul yalana Colline Colle derhal inandı. Hele Carcagne'nin, bir prensin yanında çalıştığını söylemesinden çok memnun kaldı. Delikanlının ağzından, öğrenmek istediklerini kolayca alabileceğini tasarlüyordu. Demek o maskeli adam bir prensti?.. Bu-

nunla birlikte Colline Colle, hiç istifini bozmadı. Carcagne'ye acımış göründü ve göğüs geçirerek:

— «Vah benim zavallı sevgilim!» Dedi.

Sonra yine bir utangaçlık numarası yaparak gözlerini yere indirirken, Carcagne'nin elinden tuttu:

— «Benim adım Brigitte... Ya sizinki?..»

— «Benimki de Carcagne... Ah, Brigitte!.. Kalbimin eşsiz kraliçesi!..»

Size ölünceye kadar bağlı kalacağım! Sizsiz yaşayamayacağımı iyice anlıyorum, biz, birbirimiz için yaratılmışız... Bundan başka... Ne diyecektim?.. Burnuma pek lezzetli bir kızartma kokusu geliyor... Of! Başka ne diyecektim canım?.. Diyeceğim şu ki sizi çılgınca seviyorum!»

Gerçekten de burnuna gelen kızartma kokusuyla adamakıllı başı dönen Carcagne, şaşkınlığını belli etmek için pek kahramanca bir çare buldu ve Colline Colle'yi kucaklayıp bir tüy hafifliğiyle kaldırarak kemiklerini kırarmışçasına göğsünde sıktıktan sonra sıska ve çökük yanaklarına bir-iki öpücük konduruverdi. Ondan sonra da, az önce açlığını belli edecek kadar kendini koyuvermiş olmasından ötürü kırdığı potu tamir ettiğinden emin bir hâlde, kadını tekrar yere bıraktı.

Kadını, göğsünde o kadar sıkımişti ki Colline Colle, körük gibi soluyordu. Fakat bu çılgınca sevgi gösterisine kızmak şöyle dursun, sevgilisinin kuvvetine hayran kalmıştı. Bu hayranlığını belirtmekten de çekinmedi:

— «Aman ya Rabbi!..» Dedi. «Ne kadar kuvvetlisiniz! Ne kadar ateşlisiniz!.. Beni bu kadar seviyorsunuz demek, ha?.. Şu anda dünyanın en mutlu kadını benim!»

Carcagne, artık oynadığı oyunu, kadına iyice yut-

turduğunu düşündü. Colline Colle'nin kendisine tamamen vurulduğunu hesaplayıp hükmeden bir erkek edâsı takındı ve dedi ki:

— «Artık anlaştık demektir. Bundan sonra burada kalacak ve sizi hiç terketmeyeceğim, sevgili Brigitte!..»

Kadın, bu sözleri duyar duymaz düşündü: «Vay! Vay!.. Bu da nesiymiş böyle? Herif burayı kendi evi mi sandı?.. Hele ben ondan öğreneceğimi öğreneyim de bak, bir dakika daha burada durabilir mi?»

Fakat Colline Colle, bu düşüncelerini hiçbir suretle sezdirmemeye gayret ettiği için Carcagne, kadını kandırdığını sanarak işi daha da ileri götürdü. Açlığını saklamaya lüzum görmedi. Bangır bangır bağır-maya başladı:

— «Yemek vakti gelmedi mi, Brigitte? Mideme kalırsa, vakit çoktan gelmiş de geçiyor olacak...»

Kadın bu sözlere aldırılmaz görüldüğü için adamın içi de endişeden titremiyor değildi. Colline Colle, düşünceye dalmıştı. Cimriydi ama, kaz gelecek yerden tavuğu esirgeyecek soyundan da değildi. Bu herifin ağzından lâf almak için bol şaraplı bir yemeğe kıymak gerektiğini düşünüyordu. Nihayet kararını verdi ve Carcagne'ye, tatlı bir tavırla dedi ki:

— «Birazcık sabret, sevgilim. Sana çabucak yemeği hazırlarım...»

Colline Colle, artık masrafı göze almıştı. Mutfağa inip ateş yaktıktan sonra mahzene girerek şarap çıkarmaya koyuldu. Fakat o daha odadan çıkar çıkmaz, Carcagne de pencerelerin birinden başını dışarıya uzatarak Gringaille'yle Escargasse'ye baktı. Arkadaşları sabırla bekliyorlardı. Carcagne pencereden ayrılıp dolaşmaya başladı. Fakat bu da uzun sürmedi. Birdenbire kapının eşiğinde durdu. Pencereden vuran güneş ışığı, hemen kapının yanında bulunan

konsola vuruyordu. Bu konsolun, yarı açık çekmece-
lerinden birinde gümüş gibi parıl parıl yanan bir
şey vardı. Carcagne'nin gözü bu nesneye ilişince,
adam artık dayanamaz oldu. Namuslu olmaya söz
verdiğini bir anda unuttu. Bu esrarengiz ve parlak
şeye baktıkça gözü kamaşmıştı. Elini uzatıp baktı,
bir kutuya benziyordu. Acaba içinde ne vardı? İster
misin, bir de altın dolu olsundu? Yavaşça sallayıp da
bir tıngırtı duyunca, kutunun boş olmadığını anladı.
Telâş ve heyecan içinde kutuyu cebine atarak odadan
çıktı.

Fakat çıkmasıyla yaptığına pişman olması da bir
oldu. O, namuslu kalmaya söz vermemiş miydi? Öy-
leyse bu yaptığı neydi? Hemen geriye dönüp kutuyu,
aldığı yere bırakmak aklına geldi. Gerisin geriye dö-
nüyordu ki birdenbire Colline Colle karşısına çıktı.
Eyvah! Geç kalmıştı!.. Yaptığı işten o kadar utanmış
ve heyecanlanmıştı ki ne yapacağını şaşırıp yalandan
öksürmeye koyuldu.

Fakat daha öksürüğü bitmeden, sanki dışarıya bir
parola vermişmiş gibi, sokak kapısı vuruldu. Colline
Colle, merak içinde Carcagne'nin yüzüne baktı.
Adam: «*Ben buradayken bir şeyden korkulur mu?*»
Gibilerden, bıyıklarını burarak göğsünü gererken,
Colline Colle de, bir koruyucu bulmuş olmasının se-
vinciyle gülümsedi.

Fakat bir yandan da kapıya vurulan yumruklar
şiddetleniyor ve dışarıdan bir ses bağıırıyordu:

— «Heey, Carcagne! Öldün mü, kaldın mı be?
Öldünse haber ver de bizi bekleyen o güzelim sofra-
daki yemekler soğumasın...»

Carcagne, sevinçli bir yüzle:

— «Aa, arkadaşlarım geldi!» Dedi. «Haydi Bri-
gitte, kapıyı aç da girsinler.»

Ama, Brigitte'nin suratı birdenbire asılmıştı. Kadın bu yeni ziyaretçilerden hoşlanmamış olacaktı ki duymazlıktan geldi.

Carcagne, kadının, yerinden kımıldamadığını görünce, kapıya yürüdü. Kapının üstünde duran anahatarı çevirdikten sonra sürgüyü çekti ve arkadaşlarını, pek yüksekte bakan bir edâ ile içeriye aldı. Sonra kadına dönerek gayet nâzik bir tavırla arkadaşlarını tanıştırdı. Fakat Colline Colle, ikisini de öyle karşıladı ki, karşısında bu iki zavallı aç yerine başkaları olsa, utançlarından yerin dibine geçerlerdi. Ama, iki serseri, bu davranışı görmemezlikten geldiler ve yerlere kadar eğilip selâm verdiler. Escargasse, yılışık ve küstah bir edâ ile söylendi:

— «Başbaşa bulunduğunuz bir dakikada sizi rahatsız edip pişmiş aşı soğuk su kattığımız için özür dileriz. Ama, bizim Carcagne, galiba kendisini akşam yemeğine davet etmiş olduğunuzu unuttu.»

Gringaille, hiç arkadaşlarından geri kalır mıydı? O da lâfa karıştı:

— «Bilmezsiniz, sanırım. Paris'in en lezzetli yemekleri Grand-Passe-Partout Hanı'nda pişirilir. Biz de yemeğimizi orada yiyeceğiz işte...»

Colline Colle tekrar endişelendi. Gözlerini Carcagne'ye dikerek: «*Sakın beni bırakıp onlarla yemeğe gitmeyesin!*» Demek istercesine baktı. Tam şu herifi eline geçirip konuşturmaya başlayacağı ve günlerdir beklediği fırsattan istifade edeceği sırada bütün ümitleri boşa mı çıkacaktı?

Fakat Carcagne, birdenbire:

— «Yoo, sayın arkadaşlar,» diye söylendi. «Bugün imkânı yok sizinle gelemem, kusuruma bakmayın...»

Gringaille'yle Escargasse, sahte bir kırgınlıkla surat asarak, fena hâlde burulmuş göründülerse de

Carcagne, kendi kesesinden bir ikramda bulunuyormuş gibi, pek serbest bir tavırla devam etti:

— «Ne kıızıyorsunuz, yahu? Yemeği birlikte yememiz için başka çâre mi yok? Ben sizinle gelemiyorsam, siz benimle kalırsınız, olur biter. Hiç şüphem yok ki madam, sizi de sofrasında görmekten pek memnun kalacaktır. Allah ne verdiyse yeriz, canım...»

Colline Colle, bu yüzüzlüğe o kadar kızdı ki daha fazla dayanamayıp ağzını açtı:

— «Siz burasını meyhane mi sandınız? İşim gücüm yok da ben, sokaklardaki serserilerin karnını mı doyuracağım?»

Carcagne lâfa karışmasaydı, Colline Colle, ağzına geleni söyleyecekti. Fakat adam, kendisi için hazırlanmakta olan yemeği tepip aç kalmayı bile göze alarak, hakarete uğramış bir insanın şaşkınlığı ve öfkesiyle haykırdı:

— «Bunlar ne biçim lâflar, madam? Size lütfen verilen bir şerefe böyle mi karşılık gösteriyorsunuz? Ben burada olmasam, bu asîlzâdeler buraya ayak basarlar mıydı sanıyorsunuz? Haydi gidelim arkadaşlar! Çok yanılmışım. Ben madamı asîl ve yüksek ruhlu bir kadın sanmıştım. Halbuki sonradan görmenin ve cimrinin biriymiş... Ne duruyoruz, gidelim!»

Colline Colle, bu sözleri duyunca kendinden geçecek gibi oldu. Sen aylarca, bu fırsatı bekle de, sonra tam yakalayacakken elinden kaçır... Kadın yaptığına bin kere pişmandı. Koskoca bir servete karşılık beş franklık bir masraftan kaçılır mıydı? Hemen hatâsını düzeltmeye koyuldu:

— «Aman, ne oluyorsunuz asîlzâdeler?.. Beni yanlış anladınız herhalde... Ben demek istedim ki evim meyhane olmadığı için, her gün bol bol yemek

bulunmaz; benim hazırlayacağım fakir sofraya da, sizler oturmak tenezzülünde bulunmazsınız.»

Söylediği sözlerin kadını bu duruma getirmesine en fazla şaşan, yine Carcagne oldu. Bu kadını bu derece etkisi altına alabileceğini hiç ummazdı. Şimdi birdenbire, kadını tamamen kendine esir etmiş olduğunu görüyordu... Üç arkadaş kadının tavrını değiştiriverdiğini görünce, derin bir nefes alıp sevinçle, gizliden gizliye birbirlerine göz kırptılar. Beri yandan, kadının böyle aşağıdan alış karşılarında, bu işin üstünde fazla durmamayı doğru bularak, alçakgönüllü ve olgun insanlar gibi davrandılar. Gringaille, elinden geldiği kadar nazik bir tavır takınarak:

— «Biz zaten gözü tok insanlarız,» dedi.

Escargasse de lâfa karışmak zamanının geldiğine hükmederek ilâve etti:

— «Bir-iki lokmacık bir şey de olsa karnımız doyar.»

Carcagne ise, kadına çapkın bir tavırla baktı:

— «Sizin sofranızda yemek yemek, bize paha biçilmez bir mutluluk ve şeref verir,» dedi.

Nihayet, üç arkadaşın bu kadar zorlukla kazandıkları sofra hazırlandı. Bu sofrada, Carcagne'nin kokusunu almış olduğu kızartma ile biraz sebze ve ufak bir parça domuz pastırmasından başka şey yoktu. Bu kadar yemekle üç arkadaştan ancak biri yarım yamalak doyabilirdi.

Colline Colle, bu yoksul sofraya iki şişe de şarap getirmek cömertliğini gösterdi.

Üç arkadaş, sofranın sözde tamamlanmış olduğunu görünce, yüzlerini buruşturarak birbirlerine baktılar. Fakat Carcagne, artık endişesizdi. Biraz zorbalıkla kadını nasıl olsa yola getireceğini anlamıştı. Colline Colle'nin elinden anahtarları kaptığı gibi ki-

lere inerek oradan altı şişe şarap, on iki yumurta ve epey domuz pastırması alarak geri döndü. Colline Colle, öfkesinden neredeyse delirecekti ama, ses çıkaramadı. Hattâ hiç içinden gelmediği hâlde sırttı. Carcagne, kadının bir şey demediğini görünce, sofrayı süslemek için biraz daha gayret göstererek etrafı bir kolağan edince, iki-üç kavanoz reçel ve biraz meyva buldu.

Brigitte, görünüşte gülümsüyordu ama, içi kan ağlıyor ve kızgınlığından saçını başını yolmamak için kendini zor tutuyordu. Biricik düşüncesi, öğreneceğini öğrenir öğrenmez, bu üç serseriye kapı dışarı etmektir.

Nihayet, üç arkadaşın iyice çakır keyif olduklarını görünce, artık ağızlarından söz almak zamanının geldiğine hükmederek sordu:

— «Mösyö Carcagne, ünlü bir prensin hizmetinde çalıştığınızı söylemişsiniz, değil mi? Adı nedir o prensin?»

Carcagne cevap vermek için ağzını açmıştı ki, birisinin var gücüyle ayağına bastığını hissederek sustu. Cevabı, onun yerine, çabucak Gringaille verdi:

— «Prens Florentini!»

Escargasse de ilâve etti:

— «Kendisi kraliçe Marie de Médicis'in yeğenidir...»

Kadının gözlerinde bir sevinç ışığı yandı ve neşesinden ağzı kulaklarına vardı. Nihayet, kiracısı genç kızı kaçırان adamın ismini öğrenmiş oluyordu. Bu adı, Kral'ın muhabbet tellâhı Fouquet'e bildirecekti, Ama, kaç?... Hem belki, Fouquet'ten önce Kral, bu raya kızı görmeye gelirse, o zaman meseleyi doğrudan doğruya Kral'a açardı. Fakat Kral'dan yüklü bir para koparmadan bu işi yapar mıydı hiç? Şimdi doğ-

rusu, şu üç serserinin, kilerindeki onbeş günlük yiyeceği silip süpürmüş olmalarına hiç üzülüyordu.

Son derece ilgisiz bir tavırla bir soru daha sordu:

— «Prensimiz Paris'ten ayrıldı, demiştiniz, değil mi? Yakında dönecek mi?..»

Bu defa Carcagne cevap verdi:

— «Kendi memleketine, Floransa'ya gitti. Bir daha da dönmeyecek...»

Kadın bu sözü duyunca, kafasına bir balyoz yemiş gibi oldu ve endişesinden dili dolaşarak kekeledi:

— «Eee!.. Ya benim kiracım olan o genç kız?.. O nerede?»

Sözü Gringaille alarak:

— «Aaa!» Dedi. «Siz bilmiyor musunuz? O genç kız şimdi Kral'ın yanında ve onun himayesi altında... Denildiğine göre, kendisi pek asîl bir soydan gelmemiş. Hattâ Kral'ın yakın akrabasıymış...»

Colline Colle, Bertille'nin Kral'ın kızı olduğunu zaten biliyordu. Şimdi, bu cevabı alınca, bütün emellerinin suya düştüğünü anladı. Ümitsizliğinden perişan bir hâle gelmişti. Öyle ya, mademki genç kız, Kral'ın yanındaydı, şu hâlde onun nerede olduğunu Kral'a söyleyip bir para koparmak tasarısı, tamamen iflâs ediyordu. Üç serserinin yüzlerine bakınca, onların söylediklerinden çok daha fazla şeyler bildiklerini ve kendisini alaycı gözlerle süzdüklerini gördü. Buna pek içerledi ve adamları kapı dışarı etmeye karar vererek ayağa fırladı. İki elini kalçalarına dayayıp korkunç bir sesle bağırdı:

— «Yaa!.. Demek, efendiniz, prens, memleketine döndü, öyle mi? Öyleyse, siz de işsiz kaldınız...»

Escargasse, pek kederli bir tavırla cevap verdi:

— «Yazık ki öyle...»

Bu, pek yersiz bir cevaptı. Bunun böyle olduğunu sonradan Escargasse de anladı ama, iş işten geçmişti.

Colline Colle, şöyle bir çevresine bakınarak, korkmaya hiç sebep olmadığını kestirdi. Dışarısı aydınlık ve sokak da epey kalabalıktı. Bir seslenirse, imdâdına koşacak bir sürü insan bulabilirdi. Kadın, bu durumdan emin olunca pencereye koştu. Kanadı ardına kadar açıp avaz avaz haykırmaya koyuldu:

— «Yangın var! İmdat! Adam öldürüyorlar, yetişin!»

Üç arkadaş, biraz daha gecikirlerse, bütün mahallelinin gazabına uğrayacaklarını hemen kestirdiler. Çabucak sıvıştılar ve bir hamlede evin kapısını açıp dışarıya fırladıktan sonra, basamakları üçer-beşer indiler. Sokakta arkalarına bile bakmadan tabanları yağlayıp tâ Paris'in Saint - Honoré kapısına kadar koşuttan sonra ancak orada, peşlerinden kimsenin gelmediğini görerek durdular.

Sonra evlerine girdiler. Ötekiler hemen yatıp uyudukları hâlde, Carcagne nâmus yolundan sapmasına sebep olmuş olan kutuyu gizlice gözden geçirdi. Bu, tenekeden yapılmış, değersiz bir nesneydi. Kapağını açınca, içinde, demirden yapılmış, yine değersiz bir yüzük ve yabancı bir dilde yazılmış bir kâğıt buldu. Kendisini nâmus yolundan döndüren bu nesnenin kıymetsiz bir şey oluşuna âdetâ sevinerek ferahladı. Yüzüğü eline alıp evirdi, çevirdi ve nihayet:

«*Gringaille'ye söyleyeyim de bunu Perrette'ye versin. Belki kızın hoşuna gider,*» diye söylendi.

Kutuyu da, çoktandır giymediği eski ve yırtık ceketinin cebine yerleştirdi. Ondan sonra gayet rahat bir vicdanla ottan şiltesine uzanıp yorganını burnuna kadar çekti ve deliksiz bir uykuya daldı.

Carcagne, bu küçük kutunun, Colline Colle tarafından Bertille'den aşırıldığını tabîî bilmiyordu. Zaten Colline Colle de bu kutuyu attığı çekmecede unutup gitmemiş miydi?

Beşinci Bölüm

NİHAYET

Bertille ortadan kaybolalı beri bir ay geçmişti. Bu arada Montmartre Manastırı'nın çevresine yüksek bir tahta perde çevrilmiş ve içinde araştırmalara başlanmıştı. Daha toprak pek az kazılmıştı ki bir merdivenin üst basamakları belirivermişti. Bu hâl, kâğıtlarda yazılı şeyin doğru olduğuna, pek belli bir işaret değil miydi?

Fakat bu ilk sonuç alınır alınmaz, çalışmalara daha büyük bir ihtiyatla devama karar verilmiş, böylece, ünlü hristiyan ermişi Saint-Denis'in, kendi tarikatinden olanları toplayıp tapındığı yeraltı kili-

sesi zedelenmemek istenmişti. Yeraltı kilisesi meydana çıkarıldıktan sonra, buranın herkes tarafından ziyaret edileceği ve böylece manastıra epey gelir sağlayacağı düşünülmüştü.

Araştırma ve kazma işlerine nezaret edecek biri aranıldığı vakit, Kral'ın günahlarını çıkaran papaz Coton baba, ne yapmış etmiş, kendini bu göreve tâyin ettirmişti. Hem Kral, hem de Kraliçe, onun kendilerine son derece bağlı olduğundan emindiler... Halbuki Coton baba, aslında, Acquaviva'nın kuklalarından biriydi.

Fakat bütün bu işler olup biterken, hazine lâfını kimse ağzına almıyordu. Herkes sâdece yeraltı kilisesinin meydana çıkarıldığından söz ediyordu, o kadar. Bu kutsal ve hayırlı bir işti. Böyle bir işin başına, bir papazın tâyin edilmesi kadar tabii şey mi olurdu? Hem Coton baba, görevini de hakkıyla yapıyordu... Bir yandan kazılara nezaret ediyor, bir taraftan tahta perde içine alınan sahanın korunmasına bakıyordu. Tahta perdenin içine kimse sokulmuyordu. Fakat manastırın çevresinde dolaşmak yasak değildi. Ancak buralarda da her köşeye bir casus yerleştirilmişti. Bu casuslar, kilise civarından geçen kimseleri gözlüyorlardı. Tabii, Coton baba, her tarafa yalnız başına yetişemeyeceği için, onun emrine bir sürü papaz verilmişti.

Bu saydığımız tedbirler, Kral ve Kraliçe adına alınmış ve onlar tarafından da beğenilmişti. Fakat onların dışında, birbirlerinden pek çekinen Sully ile Concini de kendilerine göre bazı gizli tedbirler almışlardı. Bu suretle, kilisenin dörtbir yanı âdetâ gizli bir kuşatma altına alınmış oluyordu.

Concini, hazine uğrundaki bu sinsi mücadeleden zaferle çıkacağından emindi. Yanından ayrılan Yiğit Jehan, Escargasse, Gringaille ve Carcagne'nin

yerine, dört asîlzâde silahşor almıştı. En yaşlıları yirmialtı ve en gençleri de yirmiiki yaşında olan bu dört adamın adları, Eynaus, Roquetaille, Longval ve Saint - Julien'di. Concini, bir gün Fransa'nın başına geçtiği vakit kendisi için kuracağı muhafız kıtasının çekirdeğini bu dört silâhşor teşkil edecekti. Şimdilik, bu kadar önemli bir işleri yoktu. Kendilerine bir tek görev verilmişti: Yiğit Jehan'ı muhakkak bulmak ve diri olarak ele geçirmek...

Concini, adamlarını karşısına almış, Jehan'ı, canlı olarak yakalayıp karşısına getirdikleri takdirde herbirine beşer bin frank vereceğini söylemişti. Bu dört delikanlının dördü de çok güçlü ve cesur kimselerdi. Bir tek kişiyi yakalayıp efendilerine getirmek gibi kolay bir görev alınca, beşer bin franklarını ceplerinde sanarak daha şimdiden sevinmeye koyulmuşlardı.

Tabii, Yiğit Jehan'ın, neyin nesi olduğunu nereden bilsinlerdi?.. Ama, Concini, delikanlıyı pek iyi tanıyordu. Üstelik, kendisine ihanet eden Escargasse, Gringaille ve Carcagne'yi de unutmamıştı. Bunun için, dört asîlzâdeden başka ayrıca otuz kadar da ipten kazıktan kurtulma haydudu hizmetine aldı. Bu haydutlardan sekizer kişilik kollar teşkil ederek her kolu, dört asîlzâdeden birinin komutasına verdi. Bu kollar, kilise çevresinde nöbet bekleyeceklerdi. Concini, Yiğit Jehan'ın da bu hazineyi ele geçirmek isteyeceğinden zerre kadar şüphe etmiyordu. Onun için, son derece ihtiyatlı bulunmak kararındaydı.

Ama, şimdiye kadar Paris kazan, onlar kepçe, Yiğit Jehan'ı aradıkları hâlde bir türlü izine rastlayamadılar.

*

Oysa delikanlının saklandığı filân da yoktu. Yalnız, yerinde duramıyor, boyuna dolaşıyor ve her ne-

dense hep şehrin kenar mahallelerini araştırıyordu. Yiğit Jehan, o gün de, yâni 13 haziran günü de, bütün vaktini, Seine nehrinin sol kıyısındaki mahallelerin daracık sokaklarında dolaşmakla geçirmişti. Epey yol yürümüştü. Ümitsizlikten kafası bomboş, yüreği paramparçaydı ve nereye gittiğini bile bilmeden yürüyüp duruyordu. Böylece Saint - Honoré Sokağı'na geldi. Sokağı bir boydan bir boya geçerek Saint - Honoré kapısından şehir dışına çıktı. O gün at pazarı vardı. Bu pazar, biraz ötede, Saint - Roch tepesinin eteğinde kurulurdu. Onun için buraları pek kalabalıktı ve Jehan da dalgın dalgın bu kalabalığa karıştı. Bu sırada Concini de, peşinde dört asîlzâdesi olduğu hâlde pazardan geçiyordu. Birdenbire, kendisine arkası dönük olmasına rağmen Jehan'ı hemen farkettiler. Gözlerinde müthiş bir parıltı yandı; dudaklarında korkunç bir gülümseme belirdi. Eli kılıcının kabzasına uzanırken avının üstüne atılmaya hazırlanan bir canavara benziyordu.

Concini, adamlarına kısa birtakım emirler verdikten sonra, pelerinine sarınarak bir kenara çekildi. Adamlarından biri, hemen koşa koşa uzaklaştı; öteki üçü de Jehan'ın birkaç adım ötesinde durarak delikanlıyı gözden kaçırmamaya gayret ettiler. Bu arada saklanmaya lüzum görmüyorlardı. Çünkü Jehan onları ne tanır, ne de Concini'ye yarıdakçılık ettiklerini bilirdi.

Jehan bir süre durup etrafa bakındıktan sonra tekrar dalgın dalgın yürümeye koyuldu. Üç silâhşor da hemen peşinden gittiler. Şapkasını gözlerine kadar indirmiş, pelerinine de iyice sarınmış olan Concini, epey geride yürüyordu.

Tam bu sırada birdenbire boğuk bir sesin bağırıldığı duyuldu:

— «Tanrı size mutluluk ve zenginlik bağışlasın!.. Böyle dalgın dalgın nereye, Yiğit Jehan?..»

Delikanlı, irkilerek dönüp baktı. Ravaillac'ı görünce dudaklarında zayıf bir gülümseyiş belirdi; tatlı ve yumuşak bir sesle:

— «Siz misiniz, Ravaillac?» Dedi. «Demek benim için Tanrı'dan mutluluk ve refah diliyorsunuz. İnşallah diledikleriniz olur, ama, biraz şüpheliyim... Şimdi ne düşünüyorum, biliyor musunuz? Bağırama bir hançer saplayayım da bu acılı hayat artık sona ersin diyorum. Görüyorsunuz ya, yüreğimde mutluktan eser bile yok. Zenginliğe gelince, cebimde topu topu üç ekü var...»

Jehan, bu sözlerle bir solukta içini boşalttıktan sonra acı bir kahkaha attı...

Ravaillac ona, acıyan bir tavırla baktı... Delikanlının kederi, kendisini de üzmüş gibi yüzünü kırıştırdı ve başını dertli dertli salladıktan sonra.

— «Vah vah!» Dedi. «Yüzünüzün rengi solmuş, iyice zayıflamışsınız. Gözlerin kıpkırmızı... Yoksa hasta mısınız?..»

Yiğit Jehan yüreğini işaret ederek:

— «Hasta olan ben değilim, bu!» Dedi.

Ravaillac sarardı. Gözlerinde sonsuz bir keder okunuyordu. Kendi kendisiyle mücadele hâlindeydi. Konuşmak için ağzını açtı ama, dudaklarının arasından, ancak boğuk bir inilti çıkabildi...

Şimdi de Jehan ona dikkatle bakıyordu. Bu sefer de delikanlı kendi derdini unutmuş, ona acımaya başlamıştı:

— «Siz de çok değişmişsiniz, Ravaillac,» dedi. «Yine hep boş kuruntularla mı vakit geçiriyorsunuz? Kendinize ne diye ezâ ve cefa ediyorsunuz? Bir insanın, bu kadar da kendi kendinin cellâdı olduğu görülmüş mü? Size yazık değil mi? Daha gençsiniz. Okumuş, yazmış, yakışıklı bir adamsınız. İsterseniz,

kendinize mükemmel bir hayat kurabilir, iyi bir iş ve mutlu bir yuva sahibi olabilirsiniz. Siz bunları bırakıyor, saçma hayâller peşinde koşuyorsunuz. Bu hayâller sizi nereye sürükleyecek biliyor musunuz?»

Ve Ravailac'ın koluna girerek tatlı bir edâ ile devam etti:

— «Haydi gelin de gidelim. Söyledim ya işte... Epey zenginim... Üç eküm var. Size bir ziyafet çekeyim... Güzel bir yemek, nefis bir şarap içelim. Vallahi dünyayı bambaşka görürsünüz...»

Ravailac cevap vermedi. Fakat şefkat dolu, bakışlarla Jehan'a baktı. Kirpiklerinde iri bir gözyaşı damlası belirip cılız yanağına doğru akarak, pis kırmızı sakalına karıştı. Sonra, birdenbire Jehan'ın elini yakalayıp, dudaklarına götürdü. Jehan bu davranış karşısında hem şaşırmış, hem de sıkılmıştı...

— «Bana neden bu kadar saygı gösteriyorsunuz? Ben neyim ki?» Diye söylendi.

Ravailac, heyecandan titreyen bir sesle cevap verdi:

— «Siz, yüksek kalbliliğin canlı heykelisiniz. Sizin derdiniz başınızdan aştığı hâlde, bana teselli vermek için kendi dertlerinizi bile unuttunuz. Halbuki bir bilseniz...»

Jehan, mânalı bakışlarla baktı:

— «Sizin sandığınızdan çok daha fazlasını biliyorum,» dedi.

Ve Ravailac'ın kendisine endişe içinde, baktığını görünce, yapmacık bir neşeyle ilâve etti:

— «Meselâ, saatin beşe yaklaştığını, halbuki öğle yemeğini unuttuğumu, açlıktan ve susuzluktan bitkin hâle geldiğimi biliyorum. Öyle ya! Şimdi anladım. Bana dünyayı kara gösteren de bu açlık ve susuzluk olsa gerek. Gel azizim gel. Karnımızı doyur-

rursak bambaşka adamlar olup çıkacağız. Bak göreceksin.»

Ravaillac, büyük bir kararsızlık içindeydi. İçinden:

«Ben ne kötü yürekli bir insanım!» Diyordu. *«O seviliyor, ben sevilmiyorum diye kendisini kıskanıyorum. Oysa bana ne kadar iyi davranıyor... Bu delikanlıya bildiklerimi söylemeli ve şimdiye kadar işlediğim hatâları affettirmeliyim...»*

Ravaillac nihayet tereddüdünü yenerek Jehan'la birlikte yürümeye koyuldu.

Kır meyhanelerinden birine girerek bir çardağın altında oturdular. Karşılarındaki çardağın altına da Concini'nin adamları yerleşti. Aralarında epeyce uzaklık vardı. «Üç silâhşor, Jehan'la Ravaillac'ın neler konuştuklarını duymuyorlardı ama, kendilerine gösterilmiş olan delikanlıyı gözden kaçırmıyorlardı...

Jehan, masanın üstüne bir ekü atarak meyhaneciye seslendi:

— «Bize bu kadarlık yiyecek ve içecek getirin.»

Sonra Ravaillac'a dönerek tatlı bir edâ ile söyledi:

— «Şimdi azizim, iki tane eküm kaldı. Bunları da kardeş payı yapalım.»

Ravaillac'ın tüyleri yine diken diken oldu ve hakkında bu kadar kötü şeyler düşünmüş olduğu bu delikanlı, eline bir eküyü sıkıştırırken kendi kendine utanarak ona şefkat ve sevgi dolu gözlerle baktı.

İkisi de açtı. Jehan, öğle vaktinde yemeği unutmuştu. Hiçbir şey konuşmadan bir süre yediler. Karınları biraz doyunca Ravaillac söze başladı:

— «Canınıza kıymayı bile düşündüğünüze bakılırsa, çok dertli olmanız gerekiyor... Yoksa, sizin gibi bir adam, öyle kolay kolay hayatından bezmez.»

Jehan, dertlerini hiçbir vakit başkalarıyla paylaşacak kadar zayıflık göstermeyi sevmezdi. Fakat bugün, muhakkak surette içini birine boşaltmak ihtiyacını hissediyordu... Nitekim derdini açtı. Fakat Ravailac'ın da Bertille'yi gizliden gizliye sevdiğini sezdiği için, hikâyesini anlatırken ona elinden geldiği kadar acı vermemek inceliğini gösterdi. İsmi söylemeden, Concini'nin, genç kızı nasıl kaçırdığını, kendisinin onu tekrar kurtarışını ve emin bir eve götürüşünü; sonra da bütün tedbirlere rağmen onun yine ortadan kaybolduğunu ve bugüne kadar yaptığı araştırmalardan bir sonuç alamadığını ve genç kızı bir türlü bulamadığını uzun uzadıya anlattı...

Ravailac, hiç sesini çıkarmadan, ciddi bir yüzle dinliyordu. Kendi bildiklerini Jehan'a anlatmak hususundaki kararı, gittikçe kesinleşiyordu. Ama, henüz tek kelime söylememişti. Sanki Jehan'ın gerçekten çok ümitsiz bir durumda olup olmadığını, yapacağı fedakârlığın onun hayatını kurtarıp kurtarmayacağını merak ediyordu. Yahut da henüz verdiği kararı yerine getirecek kadar cesaretini toparlayamamıştı da, ondan tereddüt ediyordu.

Jehan'ı epey dinledikten sonra nihayet, kısık bir sesle şöyle söylendi:

— «Genç kız, baktı ki Kral, evinin etrafında fazlaca dolaşiyor. Kalktı, kendini tehlikenin erişemeyeceği bir yere gizledi. İyi yaptı. Doğrusu pek cesur ve temiz bir kız.»

Jehan tepeden tırnağa titredi. Ravailac, bir ihtimal öne sürüncesine konuşmuyor, pek iyi bildiği bir gerçekten bahsediyor gibiydi. Delikanlı gözlerini Ravailac'ın gözlerinin içine dikerek:

— «Bunda yanılıyorsunuz,» dedi. «Onun Kral'dan korkmasına bir sebep yoktu ki...»

Ravaillac, Jehan'a dehşet içinde baktı. Sapsarı ke-silmiş, titremeye başlamıştı. Kekeleyerek sordu:

— «Bundan emin misiniz?»

— «Kesinlikle eminim. Kral'ın bu işte parmağı yoktur. O zavallı kızın birçok düşmanı var. Onu yine alçakça bir tuzığa düşürdükleri muhakkak.»

Ravaillac, Jehan'ın konuşmasından, yanılmasına imkân olmadığını hemen anlamıştı. Delikanlının söy-lediklerine hemen inanarak düşündü:

«Öyleyse Bertille tehlikede... Bu meseleyi bir aydır bildiğim hâlde kimseye bir şey söylemedim. Ya başı-na bir felâket geldiyse?.. Ya onu öldürürlerse! Aman ya Rabbi! Onu bile bile öldürttüm mü yoksa?.. Al-lah korusun!»

Artık hiçbir tereddüdü kalmamıştı. Endişeden titreyen bir sesle:

— «Dinleyin,» dedi. «Şimdiye kadar hiçbir şey söylemedim, çünkü kendisini kurtarmak için kaçıp saklandı sanıyordum. Oysa yanılmışım. Şimdi size hepsini anlatacağım. İnşallah fazla geç kalmamı-şımdır.»

Ravaillac, genç kızı, bir köylü kadınla birlikte giderken nasıl gördüğünü, nasıl peşlerine düştüğü-nü ve nihayet Montmartre Manastırı'na girdiklerini nasıl kolladığını anlattı.

Jehan, bu hikâyeyi sonuna kadar dinleyememiş, bir ok gibi fırlamıştı. Fakat pek uzağa gitmeden, yi-ne aynı hızla çardağa döndü. Ravaillac'ın ellerini tu-tup, gözlerinin içine bakarak, alçak sesle:

— «İyiliğe iyilik,» dedi. «Beni ümitsiz bir du-rumdan kurtardın. Ben de seni, aynı durumdan kur-taracağım. Kimden bahsettiğimi anlıyorsun, değil mi?»

Adamı, kendisine doğru çekerek, daha yavaş bir sesle devam etti:

— «Dinle Ravaillac. Kral'ı, genç kızın evinin etrafında dolaşırken gördüğün için kıskanıyor ve öldürmek istiyorsun. İnkâra kalkışma. Ben, ne dediğimi biliyorum. Fakat senin, böyle bir cinayetle ellerini kirletmene razı olamam, Ravaillac. Kral'ı hiç kıskanma, azizim. Kral, Bertille'nin babasıdır, anlıyor musun? Öz beöz babası! Haydi bakalım, şimdi yüreğin varsa, git Kral'ı öldür.»

Jehan, bu sözleri söyledikten sonra, Ravaillac'ı bırakıverdi...

Ravaillac'ın ağzından boğuk bir inilti çıktı. Adam âdetâ taş kesilmişti. Sonra şaşkın ve korkunç gözlerle, uzaklaşmakta olan Jehan'a bakakaldı.

MÜTHİŞ ÇATIŞMA

Jehan, sevincinden ne yaptığını bilmeksizin çılgın gibi koşuyor, bir yandan da şöyle düşünüyordu: «Tanrıya şükür, sağmış!.. Artık nerede olduğunu da biliyorum. Gerekirse manastırın taşlarını teker teker söküp bir gedik açar, onu yine kurtarırım!»

Bir an önce manastıra varmak için o kadar hızlı gidiyordu ki yolu üstündeki Concini'nin silâhşorlarına şiddetle çarptığı hâlde, özür bile dilemeden koşmaya devam etti. Kaybedecek vakti yoktu. Heriflerin fena hâlde kızdıklarını, ardından küfürler yağdırdıklarını duyduğu hâlde hiç aldırmadı. Fakat berikiler, zaten onunla hır çıkarıp dövüşmek için fırsat aradıklarından, hemen peşine düşüp, arkasından koşmaya niyetlendiler. Ama, bu, pek kısa sürebildi. Çünkü Concini, hemen arkalarından yetişip hepsini durdurmakta gecikmedi. İtalyan, Jehan'ın koştuğu yöne bakınca, Monmartre Manastırı'na gittiğini kestirmiş ve yüreği sevinçle kabarak mırıldanmıştı:

«Bu sefer seni kısıkvırak yakaladım demektir.»

O sırada, yardım istemek için yolladığı bir adamı da, beraberinde sekiz kişiyle geri dönmüş, böylece hepsi o niki kişi olmuşlardı. Concini, hiç vakit kaybetmeden, adamlarını alarak Jehan'ın peşine düştü.

Jehan ise, Capucin Manastırı'nı geçtikten sonra sağa dönmüş ve birdenbire, pek hızlı koştuğunu fark ederek:

«Ben de amma koşuyorum haa!» Demişti. *«Kondisinin nerede olduğunu bildikten sonra bu kadar koşmaya ne gerek var? Artık, onu kurtaracağım dan*

hiç şüphem yok ki... Acaba bu iş, sandığım kadar kolay mı olacak? Meseleyi o kadar hafife almamalıyım. İhtiyatlı hareket etmem, çok tedbirli davranmam lâzım. Herkesin merakını uyandıracak, ilgisini çekecek davranışlardan sakınmalıyım... Onun için de böyle deliler gibi koşturmalı, tam tersine yavaş yavaş yürümeliyim. Önce şu manastırı bir yakından görüp gözden geçireyim, ondan sonra bir karar veririm...»

Dediğini yaparak, adımlarını yavaşlattı. Hava almak için gezmeye çıkmış bir adam tavrı takındı. Kendisini takip ettiklerinin farkında değildi. Dıştan sâkin görünmesine rağmen, Bertille'nin yerini öğrendiği için heyecanlıydı. Sevincinden şarkılar mırıldanıyordu.

Derken, arkasında bir koşuşma duydu ve aynı zamanda da birtakım adamların bağırdıklarını işitti:

— «Tutun! Yakalayın!»

Yiğit Jehan'ın arkasına dönmesiyle kılıcını çekmesi ve küçük bir yamacı tırmanmakta olan on iki kadar saldırgana karşı vaziyet alması bir oldu. Bu sırada, adamlarının arkasından gelen Concini'nin de şöyle seslendiğini duydu:

— «Sakin onu öldüreyim demeyin! Diri yakalayacaksınız! Bana onun canlısı lâzım!..»

Jehan bu sesin sahibini tanır tanımaz alaylı bir dille haykırdı:

— «Vaay!.. Sinyor Concini hazretleri arkamdan geliyormuş da haberim bile olmadı. Eh, böyle olacak elbet, o pis suratında tokadım şakladığından beri korkusundan hep böyle sinsice saklanıyor.»

Concini'nin adamları, Yiğit Jehan'ın alayına:

— «Vurun! Yakalayın!» Sesleriyle karşılık verdiler.

Bunlardan Eynaus, Roquetaille, Longval ve Saint -

Julien, delikanlıya önden saldırdılar... Sekiz kadar haydut da sağdan soldan saldırıyor, Jehan'ı sarmaya çalışıyorlardı. Arkada bulunan Concini, boyuna bağıyordu:

— «Öldürmek yok, diri yakalayacaksınız!..»

Bu söz henüz duyulmuştu ki boğuk bir feryat işitildi. Ondan sonra bir inilti derken, bir çığlık ve nihayet yürekler paralayıcı bir haykırış... Bu sesler, Yiğit Jehan'ın yıldırım hızıyla kullandığı kılıcının, bir anda dövüş dışı ettiği dört kişinin. Haydutlar, ilk saldırışlarının bu kötü sonucunu görünce dehşet ve şaşkınlık içinde duralayıverdiler. Jehan seslendi:

— «Haydi, sıra kimdeyse o gelsin!..»

Hiç ummadıkları bu korkunç savunma, haydutları fena hâlde sinirlendirmişti... Artık Concini'nin emirlerini dinleyecek hâlde değildiler.

— «Gebertelim! Öldürelim!» Diye avaz avaz bağıarak yeniden hücumla geçtiler.

Ama, zaten Concini de hiddetinden kendini kaybetmiş bir hâlde.

— «Gebertin! Sağ bırakmayın!..» Diye bağırma-ya başlamıştı.

Herifler, Jehan'ın ölüsüne, dirisine aldırmayacaklarını belli eden korkunç bir hiddetle yeniden hücumla kalktılar.

Bu çatışma da pek müthiş oldu. Jehan'ın cehen- nemden çıkma kılıcı, yine korkunç bir hızla dönüyor, vınlıyor, ıslık çalıyor, iniyor, kalkıyor, dürtüyordu.

Bu seferki vuruşma sonucunda, Concini'nin adamlarından, aralarında Saint-Julien'in de bulunduğu dördü daha yerlere serilmişti. Concini hiddetinden köpürüyor, saçını başını yoluyordu.

Kısacık bir zaman içinde sekiz adamı, ya yaralı, ya da ölü olarak yerlere serilmişti. On iki kişinin, bir kişiyle baş edemediği bu acayip mücadeleden ayakta kalabilen dört kişi, şaşkınlıklarından ağızları bir karış açık, korku içinde bakıyorlardı. Eğer bunlar da silâhşor olmayıp da parayla tutulmuş birer haydut olsalardı, tabanları kaldırıp kaçmakta bir an bile tereddüt etmezlerdi. Fakat ayakta kalanların üçü Eynaus, Roquetaille ve Longval'di. Bunların dışında kalan dördüncü haydut ise kaçmayı onuruna yedirememişti.

Jehan, yine alaycı ve gevrek bir kahkaha savurdu:

— «Çok fena kesip biçiyor bizim kılıç!.. Haydi, ne duruyorsunuz? Yaklaşın bakayım, süt kuzuları! Gelmiyor musunuz? Eh, öyleyse ben size yaklaşayım bâri!»

Ve bu sefer saldıran, Jehan oldu.

Fakat aynı saniyede arkasından, karmakarışık birtakım bağırıp çağırmalar duyuldu:

— «Hücum! Hücum!»

Concini, yardıma koşan adamlarını görünce, vahşi bir sevinçle bağırdı:

— «Yetişin! Şu köpeği tutun! Hücum!»

Aynı anda kendisi de adamlarıyla birlikte hücumu katılarak, onları büsbütün coşturdu.

Jehan, saldırmaya başlamışken duraklamıştı. Başını geriye, seslerin geldiği tarafa çevirdi. On-on iki kişilik bir haydut sürüsü, nâralar atarak, delikanlıya doğru koşuyordu. Jehan pek sıkışık bir durumdaydı. Üstüne gelmelerine az kalmıştı. Delikanlı bunu kavrar kavramaz içinden söylendi: «*Hayır, onu kurtarmadan önce ölmeyeceğim!*»

Şöyle, etrafını bir gözden geçirdi. Sağında geniş kırlar vardı. O tarafa kaçıp gitmeyi aklının ucundan bile geçirmedi. Solunda yüksek ve aşılmaz bir duvar

bulunuyordu. Fakat bu duvarda, bir basamakla ulaşılan ufak bir kapı da görünüyordu. Jehan'ın kafasında bir ümit ışığı belirdi... Bu kapıya sırtını verirse, düşmanları ona çaresiz karşıdan saldırmak zorunda kalacaklar; böylece hiç değilse, arkadan hücumla uğramaktan kurtulacaktı. Ama, bu işi yapmak da zordu... Haydutlar yetişmeden davranmak ve kapı girintisine ulaşmak gerekiyordu. Jehan, bu kararı verince, iki ayağı üzerinde yaylanıp ok gibi fırladı. Ardından bir ses:

— «Vuruldu! Yaralandı!» Diye haykırdı.

Yalan değildi, delikanlı, etrafını gözden geçirirken, omuzuna bir kılıç yemişti. Fakat bu darbe herhalde pek etkili değildi ki Jehan farkına bile varmamıştı... Şimdi kapı girintisine de varmıştı. Bir saniye durup, bir nefes aldı. Sonra bulunduğu yeri kolağan etti. Arkasındaki basamağa çıkıp, kapıya yüklenerek, açık olup olmadığını yokladı. Ne yazık ki kapalıydı. Tekrar basamaktan inerek, toplanmış olan düşmanlarını saydı: On beş kişiydiler. Kendi kendine:

«İçlerinden birkaç kişiyi daha haklarım,» dedi.

«Ama, sonra ne olacak?..»

Bu arada bir araya gelen iki haydut sürüsü, Jehan'ın karşısına dikilmişlerdi. En önde Longval, Eynaüs ve Roquetaille yer almışlardı. Hiç beklemeden büyük bir şiddetle saldırdılar... Concini ise, artık delikanlının ele geçeceğinden tamamen emin, kılıcını kınına yerleştirerek yeniden seslendi:

— «Diri yakalayın, diri! Sıkıştırın alçağı! Haydi aslanlarım!..»

Jehan alay etti:

— «Kendin gelip yakalasana! Nerede sende o yürek, değil mi? Sünepe, ödleğ herif!..»

Bu sözü, boğuk bir feryat takip etti:

— «Ah şeytan!»

Bu, Jehan'ın kılıcını yer yemez yere yıkılan Eynaüs'un haykırışıydı. Onun hemen arkasından haydutlardan daha ikisi temizlenince şimdiye kadarki dövüşte Concini'nin kayıp sayısı on ikiye çıkmıştı.

Fakat bu çatışma, Jehan'a da epey zarar vermemiş değildi. Delikanlının üstü- başı paramparça olmuş ve kan içinde kalmıştı. Vücudu kılıç yaralarıyla doluydu. Böyle olduğu hâlde, kalabalık düşmanlarına bütün gücüyle karşı koyuyordu. Ama, durup dinlenmeden, bu kadar kalabalığa karşı dövüşmek yüzünden, adamakıllı yorulmuştu. Artık, bütün vücudunu bir halsizlik sarıyordu... Kılıç tutan parmaklarında bir gevşeklik hissediyordu.

Concini, delikanlının gittikçe bitkinleştiğini sezer sezmez, sevinç içinde bağırdı:

— «Saldırın! Yakalıyoruz!»

Jehan, soluk soluğa cevap yetiştirdi:

— «Daha dur bakalım...»

Son bir gayret daha göstererek, ağır kılıcına, havada yine ısıklar çaldıran bir çember çizdirdi. Bir inilti duyuldu, haydutlardan biri daha:

— «Ah! Vurulдум...» Diyerek yerlere yuvarlandı ve bir daha kalkmadı.

Bu, Longval'di. Böylece Jehan'ın kılıcı onüç kişiyi dövüş dışı etmiş oluyordu. Bir tek kişi, tam onüç kişinin hakkından gelmişti. Zaten Jehan'a ilk saldırılarında Concini ile birlikte onüç değil miydiler? Şu hâlde, ilk saldırgan kafilesi, tamamen temizlenmişti... Doğrusu bu, Yiğit Jehan için büyük bir başarıydı... Fakat bu mücadele, gittikçe sonuna yaklaşıyordu... Jehan'ın halsizlikten gözleri kararmaya başlamıştı.

Roquetaille son olarak arkadaşı Longval'in yere serildiğini görünce fena hâlde sinirlenerek Concini'nin tembihlerini unuttu ve ileriye doğru korkunç bir hamle yaptıktan sonra:

— «Geber, köpek!» Diye bağırıp kılıcını kolunun bütün kuvvetiyle indirdi. Ve indirmesiyle birlikte, ağzından sunturlu bir küfür fırladı.

Çünkü, kılıç boşa gitmişti.

Jehan, birdenbire ortalıktan kaybolmuş, sanki kuş olup uçmuştu.

Haydutlar, şaşkınlıktan ağızlarını bir karış açarak, donup kaldılar. Ortalığı, derin bir sessizlik kaplayıverdi. Fakat bu pek kısa sürdü. Hemen arkasından, küfürler, bağırıp çağırımlar, tehdit ve nâralar yeri göğü inletti. Bütün sürü, kapıya saldırdı. Ne çâre ki kapı gayet sağlamdı... Bütün omuzlayışlara ve tek-melere dayandı. Haydutlar, kapıyı kırıp içeriye giremeyeceklerini anlayınca, duvar boyunca deliler gibi koşuşmaya ve içeriye girecek bir delik aramaya koyuldular. Concini bir yanda ümtisizlik ve öfkeden rengi kaçmış bir hâlde yerlerde kanlar içinde yatan adamlarına bakıyordu...

Birden aklına Escargasse, Gringaille ve Carcagne geldi. Ya bu üç serseri, duvarın ardındaysalar?.. Ya şimdi hep birden dışarıya fırlayıverirlerse?.. Bu serserilerin teki, on üç kişiyi yere serdikten sonra, dördü bir araya geldikleri takdirde neler yapmazlardı? Concini'nin ve kalan adamlarının onların elinden kurtulmasına imkân mı vardı? En iyisi, burada fazla eğlenmeden kalkıp gitmekti. Öyle ya, korkulu rüya görmektense, uyanık yatmak hayırlı değil miydi?

Concini hemen adamlarını yanına çağırdı. Ölü ve yaralıları da yanlarına alarak hep birlikte, başları önlerine eğik ve suratları asık, Paris yolunu tuttular.

KURTARICI MELEK

Jehan, son bir gayret daha gösterip de Longval'i yere serdiği sırada, arkasında birtakım gürültüler duymuştu. Hemen kulak kabarttı... Bu sesler, yavaş yavaş çekilen bir kapı sürgüsünün gıcırtısına pek benziyordu. Delikanlı, kapının açılmakta olduğunu derhal anladı. Ama, hiç şaşmadı. Aklına ilk gelen düşünce: «*Nasıl, ben onu kurtarmadan önce ölmeyeceğim, demedim mi?*» Oldu. Boşta olan sol elini yavaşça arkaya uzatarak, kapının aralanıp aralanmadığını yokladı.

Bir yandan da bütün soğukkanlılığıyla düşmanlarını kolluyor ve her yandan çılgınca hiddetle uzanan kılıçlara karşı koyuyordu.

Birden, arkasından kapının hızla ardına kadar açıldığını işitti. Bakmaya bile lüzum görmeden hızla geriye sıçrayıverdi. O içeri girer girmez, meçhul bir elin kapıyı itmesiyle sürgüleyip kilitlemesi bir oldu... Aynı meçhul el, anahtarı kilitten çıkardıktan sonra şaşkınlığından mı, yoksa ihtiyat tedbiri olarak mı, nedir, hemen yokediverdi...

Bu işler, göz açıp kapayıncaya kadar kısa bir zaman içinde olmuş ve Jehan kendini duvarın ardında, emniyette bulmuştu. Hava kararıyordu... Jehan, karşısında yoksul kılıklı zarif bir kadın silüeti buldu. Fakat bakıp teşekkür etmesine meydan kalmadan kadın mırıldandı:

— «Hiç sesinizi çıkarmayın!»

Sonra sırtını Jehan'a döndü, kapının kanadına kulaklığını dayayıp dışarıyı dinleyerek:

— «Gidiyorlar. Vazgeçtiler. Gelin...» Dedi ve

Jehan'a döndü. Bu, uzunca boylu, gayet güzel ve sevimli bir genç kızdı. Zarif ve ince bir vücudu vardı. Teni göz alacak kadar beyazdı ve açık kumral saçlarının çevrelediği heyecanlı ve ciddi yüzünde vakur ve asîl bir ifade vardı. Halbuki, kendisi Paris'li bir işçi kızıdan başka bir şey değildi. Yiğit Jehan, genç kızı yakından görüp de kendisini tanıyınca hayretle bağırdı:

— «Aaa! Perrette!.. Sen misin? Sen burada ne arıyorsun, kardeşim?..»

Grinagille'nin kızkardeşi ve Carcagne'nin delice âşık olduğu Perrette, Jehan'a gülümseyerek bakıyordu ama, delikanlının kendisine «*kardeşim*» dediğini duyunca, yüzünde bir hüznün ifadesi belirdi... Ama, bu hâli pek kısa sürdü ve genç kızın kıvrık dudaklarını süsleyen tatlı tebessüm, tekrar görüldü. Çünkü Jehan, genç kızı yakaladığı gibi havaya kaldırmış, pembe yanaklarından bir ağabey şefkatiyle öpmüştü. Genç kız rengi biraz uçarık, hafif bir sesle:

— «Gelin,» dedi.

Jehan'ın yapmış olduğu insanüstü mücadeleden kendisinde hiçbir iz kalmamıştı ama, hiç ummadığı bir sırada Perrette'yle karşılaşması onu pek şaşırtmıştı. Genç kızın peşine düştü ve bahçenin ortasında yükselen eve kadar gitti.

Eskiden beri Perrette'nin gönlünde, Jehan'ın karısı olmak arzusu yatardı. Ama, Jehan'ın, kendisinininkinden çok üstün bir soydan geldiğini hissetmişti. Günün birinde, delikanlının geçmişini örten esrar perdesinin kalkacağına ve asaletinin meydana çıkacağına muhakkak gözüyle bakıyordu. Onun için kendi kendine şöyle düşünmüştü:

«O benim olamaz. Hiçbir zaman benim olamayacaktır. En iyisi, bu sevdadan vazgeçmeliyim?»

Perrette, yalnız zekî değil, aynı zamanda çok güzel bir kızdı. Kendisi de bunun farkındaydı. Bu bakımdan, güzelliğinin, bir gün Jehan'ı etkileyebileceğini ve imkânsız sandığı şeyin bu sâyede gerçekleşebileceğini, zayıf bir ümit şeklinde de olsa, düşünmüyor değildi. Fakat onurlu bir kız olduğu için, gizli duygularını saklamayı biliyor ve Jehan'a hiçbir şey sezdirmemeye çalışıyordu. Nihayet Jehan'ın kalbini başka birine verdiğini öğrendi. Bir gün böyle olacağını bilmiyor değildi. Hattâ bekliyordu da. Yine de bu gerçeği öğrenmek onu çok sarstı.

Eve varınca, Perrette, Jehan'ı, çamaşırlık olarak kullandığı bir odaya götürdü. Perrette, orada işçilerinden birine seslendi. Bu, elli yaşlarında kadar, tıknazca bir kadındı. Perrette, kadına fısıfısıf bir şeyler söyledi. Jehan henüz şaşkınlıktan kurtulamadığı için, Perrette'nin kadınla konuşmasına dikkat edememişti. Keyifli olduğu kadar heyecanlı bir sesle genç kıza sordu:

— «Böyle tam zamanında imdadıma nasıl yetişbildin Perrette? Sana hayatımı borçluyum! Sen olmasaydın, Yiğit Jehan'ın hesabı tamamdı!»

Perrette, her zamanki ciddî tavrıyla cevap verdi:

— «Siz de birçok kimse için aynı şeyi yaptınız... Başkalarının hayatını kurtardığınız vakit hiç de öyle önemser görünmüyorsunuz. Bir kapıyı tam vakitinde açmış olmak da o kadar gözde büyültmeye değer mi?»

Jehan, şaşkınlığını gizlemek için gülmeye koyuldu. Sonra devam etti:

— «Peki ama, o kapıda ne işin vardı senin? Burarlarda ne yapıyorsun?»

— «Burası benim evim...»

— «Yaa!.. Sen Paris'ten çıktın da şimdi böyle sayfiyede mi çalışıyorsun?»

— «Görüyorsunuz ya işte...»

— «Demek epey para kazandın ki?..»

— «Hayır. Ama, ağabeyim bana yüklüce bir para verdi. Ben de buraya yerleştim. Tanrıya şükür, işlerim iyi gidiyor. Eğer böyle devam ederse, belki de zengin olacağım...»

Jehan, keyifli keyifli güldü:

— «Sen ne olursan ol, yine de şu ciddi, ağırbaşlı tavrını bırakmayacaksın Perrette!..»

Perrette konuyu değiştirdi:

— «Konuşurken pek fazla kımıldamayın!.. Biraz rahat durun. İstirahate pek...»

Jehan, genç kızın sözünü keserek sordu:

— «Sen ne yapıyorsun orada öyle?..»

— «Sargı, kompres filân hazırlıyorum.»

— «Neden hazırlıyorsun bunları?»

— «Sizi tedavi etmek için, mösyö...»

Jehan, itiraz etti:

— «Benim bir şeyim yok ki...»

— «Bu kadar emin misiniz? Belki de yaralarınız sandığınızdan çok daha ağırdır.»

— «Yaram ağır olsa, ben farkına varmaz mıyım, canım?»

Perrette, pek sevimli bir şefkatle:

— «Şimdi görürüz,» dedi.

Jehan, harıl harıl bir şeyler yapan ihtiyar kadını göstererek sordu:

— «O ne yapıyor öyle?»

— «Yatıp uyumanız için size yatak hazırlıyor. Sonra yemek de hazırlıyor. Eğer yaralarınız yemek yemenize engel olmazsa, karnınızı doyurursunuz.»

Jehan, şaşkın bir tavırla sordu:

— «Hayrola? Siz beni buraya yerleşecek mi sanıyorsunuz?»

Perrette ciddi bir edâ ile delikanlıya baktıktan sonra dedi ki:

— «Siz, bana ve anneme yorulmadan ve bıkmadan haftalarca bakmadınız mı? Şimdi hayatta olmamı size borçlu değil miyim? Sizi birkaç saat tedavi etmekle ve bir-iki gün burada dinlendirmekle, size olan borçlarımı ödeyebilir miyim sanki?..»

— «İyi ama, ben dinlenmek filân istemiyorum!»

Genç kız birdenbire gayet mahzun bir tavır takındı:

— «Dikkat edin. Bizim gibi küçük kimseler, misafirimiz olmaya tenezzül etmediğinizi düşünebilir ve kırılabiliriz!»

Jehan itiraz etti:

— «Aklına böyle şeyler getirme!»

— «Öyleyse izin verin, yaralarınıza bakayım.»

Delikanlı, Perrette'ye bir an şefkatle baktıktan sonra:

— «Sana bütün kalbimle teşekkür ederim, Perrette.» Dedi. «Fakat inan bana... Öyle ufak tefek şeyler için kaybedecek vaktim yok. Epey dinlendim. Şimdi gitmem lâzım.»

Perrette, elinde tuttuğu sargıları sinirli sinirli sıktı. Sonra içini çekerek elindekileri masanın üstüne bıraktı. İçten gelen bir endişeyle ve fakat aynı zamanda azarlar gibi söylendi:

— «Bu hâlde mi gideceksiniz? Sizde hiç düşünce yok mu? Bir kere hâlinize baksanıza, mösyö... Çeketiniz paramparça, pantolon ve çizmeleriniz delik deşik... Üstelik, her tarafınız kan içinde... Bu hâlinizle neye benzediğinizi biliyor musunuz?»

Jehan, bu sözleri duyunca, gerçekten perişan haldeki üstüne başına hüzünlü gözlerle baktı. Hiç sesini çıkarmıyordu ama, yaraları oldukça acı veriyordu. Üstelik parasızdı. Perrette, delikanlının bakışlarındaki mânayı pek çabuk sezerek söylendi:

— «Bu kılıkla sokağa çıkamazsınız. Yarın size uygun bir elbise bulurum.»

Jehan, tasasız bir tavırla omuz silkti ve kesin karar vermiş bir insan haliyle:

— «Gitmem lâzım,» dedi. «Zaten çok vakit kaybettim. Şimdilik hoşça kal, Perrette. Sana gerektiği gibi teşekkür etmek için tekrar uğrayacağım.»

Jehan, genç kızın elini tutmuştu. Perrette, hafifçe sarardı ve sâkin bir sesle:

— «Bu saatte nereye gideceksiniz?» Dedi. «Bakın hava iyice karardı. Birazdan mumları yakmak gerekecek.»

Jehan, kızgın bir tavırla:

— «Doğru, yapacağım iş için çok geciktim!» Dedi. «Ah alçak Concini!.. Bu iş sana öyle pahalıya mal olacak ki...»

Birdenbire öfkeye kapılan Jehan, odada bir aşağı bir yukarı dolaşmaya, önüne gelen herşeyi itip karmaya, masaya yumruklar indirerek düşmanları hakkında tehditler savurmaya koyuldu. Perrette, gözüyle onu süzüyordu. Hiç bırakmadığı sâkin tavrıyla Jehan'a yaklaştı ve onu durdurmak istiyormuşçasına karşısına dikildi; gözlerini, delikanlının gözlerinin içine dikerek:

— «Montmartre Manastırı'na mı gitmek istiyordunuz?» Dedi.

Jehan bu soruya yine bir soruyla karşılıklıta bulundu:

— «Neden sordun?..»

Perrette, ilgisiz görünmeye çalışan bir tavırla, fakat hafifçe titreyen bir sesle cevap verdi:

— «Belki orada merak ettiğiniz bazı şeyler vardır. Eğer öyleyse, size biraz yardımım dokunabilir. O takdirde de oraya kadar gitmenize lüzum kalmaz. Çünkü yapmaya niyet ettiğiniz işin, sizin için epey tehlikeli olacağı düşüncesindeyim...»

Jehan bu sözleri duyunca hemen sordu:

— «Manastırı iyi mi bilirsin?»

— «Elbette... Montmartre rahibeleri benim müşterilerimdir. Zaten burasını işyeri olarak seçmemin bir sebebi de manastıra yakın oluşudur.

— «Manastıra sık sık gider misin?»

— «Her hafta giderim.»

— «Peki, bir daha ne zaman gideceksin?»

— «Önümüzdeki çarşambaya...»

— «Beş gün sonra, ha? Çok uzun, canım...»

Jehan birdenbire genç kızın az önce bahsettiği «*tehlikeli iş*» aklına gelerek Perrette'nin gözlerine baktı:

— «Sen, demin bana yapacağım işin tehlikeli olduğunu söyledin! Ne demek istiyordun?..»

Perrette, hiç tereddüt etmeden ve ağırbaşlı tavrını bırakmadan cevap verdi:

— «Bir aydan beri manastırda bir mahpus kız var. Genç bir kız... Eğer onu kurtarmayı düşünüyorsanız, o taraflarda dolaşmanız, sizin için epey tehlikeli olur.»

Jehan, bir anda Perrette'nin ellerini tutarak heyecanla sıklık ve yüzünün bütün kanı çekilmiş bir hâlde:

— «Ne dedin?» Dedi. «Bir daha söyle!.. Bu mahpus kızı gördün mü?»

— «Gördüm. Hiç merak etmeyin... Kendisini, oraya hapsedmişler, ama ona başka bir fenalık yapmış değiller. Genç kız orada pek iyi muamele görüyor... Bunu bana kendisi anlattığı için biliyorum.»

— «Demek onunla konuştun, haa?.. Peki, başka ne söyledi?»

— «Ne söyleyecek? Adınızı hiç ağzından düşürmedi.»

Jehan çılgınca bir sevinç içinde genç kızı birdenbire kucaklayıp, havaya kaldırdıktan sonra yanaklarından şapır şupur öptü ve bağırdı:

— «Perrette, cici Perrette!.. Sevgili kardeşim!.. Ah, beni ne kadar mutlu ettin bilsen!.. Hiçbir vakit bu kadar sevinmemiştim... Demek o yaşıyor?.. Ve benden bahsediyor, haa?.. Ah, bu iyiliğini sana nasıl ödeyeceğim, bilmem ki!.. Beni kurtarıyorsun!.. Bizi kurtarıyorsun, Perrette!.. Meğer Concini'nin bana burada saldırması, benim için ne paha biçilmez bir talihmiş... Böyle olmasa, sen işe karışamayacak ve bütün bunları bana anlatamayacaktın. Ah, ne talih, ne bahtiyarlık!..»

Gözünü bile kırpmadan yirmi haydudun birden hücumuna uğrayıp, kendisini aslanlar gibi savunan, yaralarının müthiş sızısına aldırmayıp, tedavi edilmekten kaçınan bu gözüpek delikanlı bu son sözleri söyledikten sonra birdenbire çöktü. Başını elleri arasına alarak, bir çocuk gibi hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

Perrette, sapsarı kesilmişti. Bir tek kelime bile söylemeden uzun uzun ona baktı...

Fakat delikanlının, manastırdaki genç kıza karşı duyduğu sevgi onu üzmedi ve ağlatmadı. Vaktiyle kurmuş olduğu o aşk rüyası çoktan yıkılmıştı. Böyle olduğu hâlde, Jehan'ın, başka bir genç kız için hıçkırması, Perrette'nin yüreğini dağlıyordu. Nihayet

kendisini toparladı... Ciddi tavrını tekrar takındı. Sargıları yine eline alarak yaklaştı ve şefkatli bir sesle:

— «Artık sizi tedavi etmeme müsaade edersiniz, umarım.» Dedi.

— «Ne istersen yap, Perrette'ciğim! Fakat bana ondan bahset. Ne biliyorsan anlat.»

— «Elbette anlatacağım. Hattâ size yardım da edeceğim. Hiç merak etmeyin, onu oradan muhakkak kurtaracağız. Zaten bugün buraya gelmemiş olsaydınız bile ben sizi yarın arayacak, size haber ulaştıracaktım.»

— «Ah, Perrette! Sen bir meleksin!.. Benim kurtarıcı meleğimsin!..»

BİR ÜMİT IŞIĞI

Marie-Ange'nin, Bertille'yi kandırarak götürüp kapattığı Montmartre Manastırı bahçesindeki küçük evi iki kısımdı: Bir yatak odası, bir de oturma salonu... Ev güzel döşenmiş ve rahattı. Pencerelerindeki demir parmaklıklar da olmasa, genç kıza burada mahpus olduğunu hatırlatacak hiçbir şey yoktu... Hele buranın, genç Luçon piskoposu ile Léonora Concini'nin söyledikleri gibi mezara benzer hiçbir tarafı yoktu.

Bertille, eve girdiği gün ve ertesi gün, kimsenin yüzünü görmedi. Üçüncü günün sabahı oraya, Kral'ın emriyle kapatılmış olduğunu kendisine haber verdiler. Ayrıca, bu mahpusluğunun uzun sürmeyeceğini de bildirdiler. En çok, üç-dört ay sonra onu serbest bırakacaklardı... Kendisine mümkün olduğu kadar iyi bakılacak, sıkılmaması için ne gerekirse yapılacaktı... Evin kapısını da sabahtan akşama kadar açık bırakacaklar ve Bertille, oraya istediği gibi girip çıkabilecekti. Yalnız, kendisine gösterilen bazı hudutları aşmaması şartıyla... Kaçmaya kalkıştığı veya dışarıyla herhangi bir ilişki kurmaya yeltendiği takdirde, kendisine bu davranışının, onu eve, bir daha çıkmamak üzere hapsedilmekten başka bir sonuç vermeyeceği anlatılmıştı.

Gerçekten de Bertille evden dışarıya, manastırın bahçesine rahat rahat çıktı. Fakat kendisine gösterilmiş olan sınıra fazlaca yaklaşırsa, karşısına zebellâ gibi iki kadın dikiliveriyordu... Bertille bunları görünce, sıkı bir göz hapsi altında bulunduğunu anlamakta gecikmedi.

Şimdilik kendisine pek iyi bakıyor, canını sıkma-
maya uğraşıyorlardı... Bertille de, göz hapsinde bu-
lunduğunu bildiği için ona göre tedbirli davranıyor-
du. Günün büyük bir kısmında yalnızdı. Hizmetini
gören rahibe de, işini bitirince çekilip gidiyordu...
Bertille, vaktini ya odasında düşünmekle ya da bah-
çeye çıkıp hava almak üzere gezinmekle geçiriyordu.

Böylece, mahpusluğunun ilk haftasını geçirdi.

Buraya gelirken, yanında giyecek olarak fazla bir
şey getirmemiş olduğu için manastır başrahibesi ilk-
önce kendisine, lüzumlu elbise ve çamaşırları gön-
derdi. Sonra da bunları yıkayacak olan bir çamaşırcı
yolladı.

Bu çamaşırcı, dilber Perrette'ydi.

Perrette, Gringaille, Escargasse ve Carcagne'nin
hediye ettikleri bin sekiz yüz frankla güzel bir çama-
şırhane açmıştı. Kendisi hem ciddî ve dürüst, hem
de gayet nazik, becerikli bir kız olduğundan kısa za-
manda iyi müşteri tuttu. Bu arada manastır başrahi-
besinin de gönlünü ve güvenini kazanmakta gecik-
medi.

Perrette, Bertille'nin yanına girdiği zaman da ya-
nında, ağır çamaşır bohçalarını taşıyan iriyarı bir
kadın da vardı. Bertille, onu güleryüzle ve dostça
karşıladı. Perrette, bu genç kızın, asâletine güvene-
rek karşısındakilere tepeden bakan soyundan olmadı-
ğını derhal anladı. İki genç kız, kadınlara vergi ba-
kışlarla birbirlerinin nasıl insanlar olduklarını he-
men sezdiler. Çabucak kanları kaynayıverdi. Belki
sohbet de edeceklerdi ama, Bertille'nin hizmetine
bakan rahibe de yanlarında bulunduğu için sadece iş-
le ilgili birkaç kelime konuşabilirler, o kadar...

Perrette, hafta boyunca hep bu genç ve güzel, fa-
kat çok mahzun görünen genç kızı düşündü:

«Hiç şüphesiz, istemediği hâlde ailesi tarafından zorla manastıra kapatılmış bir kızcağız olacak... Acaba büyük bir suç mu işlemişti? Hiç benzemiyor. O kadar berrak, ıslıl ıslıl ve saf mavi gözleri var ki bu gözlerin sahibinde ancak çok temiz ve mâsum bir ruh bulunabilir. Suçlu olmaktan çok bir kurban olsa gerek... Zavallıya ne kadar acıyorum!»

Perrette, ikinci defa Bertille'nin yanına gittiği zaman hizmetçi rahibe, yine karakedi gibi aralarındaydı. Çamaşırcı kız, bu sefer de genç kızla hiçbir şey konuşamadı. Sâdece hâli ve bakışlarıyla kendisine çok acıdığını, elinden gelen her türlü yardımı yapacağını anlatmaya çalıştı. Bertille, sessizce ifade edilmiş olan bu sözleri anladı, ama yine tedbiri elden bırakmadı. Ya kendisine yeni bir tuzak hazırlamışlarsa? Fakat bu düşünceyi kafasından kovmakta da gecikmedi. Zaten onların elinde değil miydi? Tutup kendisine yeni tuzaklar hazırlamalarına ne lüzum vardı? Hem zaten Perrette'nin yüzünde de derin bir dürüstlük ve saflık okunuyordu. Bu sefer de Bertille, bütün hafta, bu iyi kalbli işçi kızı aklından çıkaramadı ve kendi kendine şöyle düşündü:

«Eğer bu kızcağızı, Jehan'ı bulmaya ve benim nerede olduğumu kendisine söylemeye razı edebilirsem, bu bana yeter. Çünkü Jehan ne yapar eder, beni buradan kurtarır.»

Perrette, üçüncü defa temiz çamaşırları getirip kirlileri almaya geldiği vakit yalnızdı. Bu sefer, hizmetçi rahibe her nasılsa orada yoktu. Bertille'nin eline belki de bir daha böyle bir fırsat geçmezdi. Genç kız büyük bir tereddüt içinde kıvranmaya başladı. Acaba kafasından geçirdiklerini söylemeli miydi? Acaba, çamaşırcı kız, teklifine ne diyecekti? O böyle, kafasında her türlü ihtimali evirip çevirmekle meşgulken Perrette, gayet ciddî ve metîn bir sesle dedi ki:

— «Madam, sizi tanımıyorum. Fakat o kadar mahzun, o kadar üzgün görünüyorsunuz ki yüreğim sızlıyor. Eğer size bir yardımım dokunabilecekse çok memnun olacağım!..»

Perrette, ardına kadar açık duran kapıyı kollayacak bir yerde duruyordu. Böylece hizmetçi rahibe gelirken daha uzaktan görebilecekti. Bir yandan da işe ait gayet basit şeyler söylüyormuş gibi bir tavır takınarak çamaşırları masanın üstüne istif ediyordu. Bertille'ye gelince; tereddüdünü hâlâ yenememişti. Bir yandan düşünürken, bir yandan da gözleriyle işçi kızın hafif hareketlerle çamaşırları devşiren ellerini seyrediyordu. Birden gözleri onun parmağındaki yüzüğe ilişti ve hayret içinde duraladı. Perrette, onun sustuğunu görünce, tatlı sesiyle devam etti:

— «Siz de beni tanımıyorsunuz, madam. Ve benden belki de, pek haklı olarak, çekiniyorsunuz. Yemin ederim ki benden size bir kötülük gelmez. Bana güvenin... Kararınızı çabuk verin madam... Neredeyse rahibe ile benim işçi kadın gelirler. O zaman iş işten geçmiş olur. Çünkü rahibeyi bu sefer bir bahaneyle uzaklaştırdım ama, gelecek sefere bunu yapamam.»

Bertille cevap yerine, Perrette'nin elini heyecanla tutarak, gözlerini onun gözlerine dikti ve sordu:

— «Siz bu yüzüğü nereden buldunuz?»

Genç kızın sorduğu yüzük, Carcagne'nin, Colline Colle'den aşırıldığı teneke kutunun içinden çıkan demir yüzüktü... Gringaille, arkadaşının ricası üzerine yüzüğü kız kardeşinin parmağına geçirmişti ve Perrette de her nedense bu değersiz yüzüğü bir daha parmağından çıkarmamıştı. Çamaşırcı kız, Bertille'nin bu beklenmedik sorusu üzerine hayret içinde kaldı.

Bertille'nin lüzumsuz bir soru sormayacağı ve şu kıymetli saniyeleri boşuna geçirmeyeceği muhakkak

olduğuna göre, yüzükle ilgili sorusunun önemli bir sebebi olmalıydı. Bununla birlikte Perrette, içinde hiçbir korku olmadığı için hiç çekinmeden cevap verdi:

— «Bu yüzüğü bana ağabeyim hediye etti.»

Bertille, bu cevabın doğruluğuna hemen inandı ve tatlı bir tarzda tekrar sordu:

— «İsrar ettiğim için beni affedin. Bu yüzüğün benim için önemi pek büyüktür. Ağabeyinizin bu yüzüğü nereden aldığını biliyor musunuz?»

Perrette gittikçe artan bir hayretle:

— «Hayır,» dedi. «Orasını bana söylememişti...»

— «Ağabeyiniz ne iş yapar? Adı nedir?..»

— «Adı, Gringaille, madam...»

Bertille bir an düşündü: Kafasında bu ismi evirip çevirdi. Sonra birdenbire gözleri parıldadı, güzel yüzünde bir sevinç tebessümü belirerek:

— «Hatırladım,» dedi. «Ağabeyiniz, bir delikanlının hizmetinde çalışır, değil mi?»

Perrette, göğsü heyecanla daralarak:

— «Evet, Mösyö Yiğit Jehan'ın yanında çalışır...»
Dedi.

Bertille heyecanla atıldı:

— «Ayy! Siz onu da tanır mısınız?»

Perrette bembeyaz kesilmişti. Ateşli bakışlarını Bertille'ye dikti. Sonra tereddütsüz cevap verdi:

— «Çocukluğumdan beri tanırız... Beni hep «minik kardeşim!» diye çağırır. Ben de onu ağabeyim gibi severim. Peki ama, siz madam? Siz de onu tanır mısınız?»

Bertille, içinden gelen bir hareketle kollarını Perrette'nin boynuna doladı. Onu şefkatle öptü. Sonra suadetine kıpkırmızı bir hâlde, genç kızın kulağına fısıldadı:

— «Öyleyse ben de kardeşiniz olacağım. Çünkü onun nişanlısıyım. Ah, ne olur, Allah aşkına ona söyleyin de beni buradan kurtarsın!»

Perrette, kendini derhal Bertille'nin kollarından sıyırdı ve biraz soğuk bir tavırla mırıldandı:

— «Susun! Rahibe ile benim işçi kadın geliyorlar.»

Bertille şüphe uyandırmamak için gayet kayıtsız bir tavır takınmış olan Perrette'ye çamaşırları teker teker vermeye başladı. Rahibe içeri girdiği zaman ikisini de çamaşırlarla meşgul buldu. Fakat bu sâkin hallerine rağmen ikisini de şüpheli bakışlarla gözden geçirmekten kendini alamadı. Ama, iki genç kız, rollerini o kadar güzel oynadılar ki saf rahibenin şüpheleri çabucak yatıştı.

Bertille'nin beklenmedik itirafı, aşkını unutmaya çalışan zavallı Perrette'nin yüreğini parçalamış, fakat azimli kız, hiçbir şey belli etmemeyi başarmıştı. Bununla birlikte Bertille'nin kollarından sıyrılıp bir adım gerilemekten de kendini alamamıştı. Allahtan ki o anda rahibe gelivermiş, Perrette de, genç kızın karşısında güç bir durumda kalmaktan kurtulmuştu. Şimdi, artık kendisini tamamen toplamış bulunuyordu.

Nitekim, içinde çarpışan hislere rağmen, evden çıkarken Bertille'ye samimî ve vaat dolu bir bakışla bakmakta kusur etmedi. Bertille, bu bakışın mânâsını hemen anladı. Sevinç, saadet ve ümit içinde çırpınan yüreğinin sesini rahibeye duyurmaktan çekiniyormuş gibi elini kalbinin üstüne bastırdı.

TAVUK HIRSIZLARI

Montmartre tepesinde Saint-Pierre kilisesiyle Martire kilisesi arasında bulunan yolun tam ortasında, bir meydancık vardı. Bu meydan, kuzeyde kırlar ve birkaç bina; güneyde kiliseye kadar uzanan büyük bir çayır; doğuda Montmartre Manastırı'nın yüksek dış duvarı, batıda da küçük bir patika ile çevriliydi.

Kuzeyde, But çeşmesine, güneyde de kiliseye kadar uzanan bu yol boyunca, kırlar, tarlalar ve bunların ortasında, manastıra ait bir çiftlik vardı. Bizim şimdi anlatacağımız olaylar, işte bu çiftlikle ilgilidir. Bu çiftlikte manastırdaki rahibelere hizmet eden bir karı-koca otururdu. Çiftlikte, ortasından bir çitle ayrılmış, genişçe bir çayır bulunuyordu. Bu, çitle bölünmüş çayırın bir yarısında yüzlerce tavuk dolaşıyordu, ortasında büyükçe bir su birikintisi bulunan öteki yarısında da ördek ve kaz sürüleri geziniyorlardı. Bu hayvanların gezindiği çayırliklar da, meydana dan oldukça sağlam bir çitle ayrılmıştı.

Yolun ortasındaki meydanda üç köşeli harap bir türbe bulunuyor, evin az ötesinde de dikili bir haç duruyordu.

İşte, bizi ilgilendiren olaylar, böyle bir yerde geçiyor.

Şimdi de bu olayın kahramanlarından bahsedelim. Bu kahramanlar, hepimizin çok iyi tanıdığı Gringaille, Escargasse ve Carcagne'ydi. Üç ahbap çavuşların Colline Colle'den kopardıkları o unutulmaz yemeğin üzerinden tam onbeş gün geçmişti. Günlerden cumaydı.

O gün, üstleri başları lime lime, saçları karmakarışık, sıskalıktan iğne ipliğe dönmüş üç arkadaş, ne yaptıklarını, nereye gittiklerini kendileri de bilmeden Paris'ten dışarıya çıktılar. Bugüne kadar nasıl yaşamışlardı? Orasını Allah bilir... Bunu sormaktansa, nasıl olmuştu da bugüne kadar açlıktan ölmemişlerdi demek daha yerinde olur...

Üç ahbap çavuşlar, şehrin dışına çıkınca konuşmaya bile mecalleri yokmuş gibi, ümitsiz adımlarla sessiz sadasız yürümeye koyuldular. Açlıktan o kadar bitkinleşmişlerdi ki Montmartre tepesine tırmanan yolu bile güçlkle çıkabildiler. Sonra manastır kapısının önünden geçen sağdaki yola değil, kümeslerin bulunduğu tarafa saparak But çeşmesine giden yola yöneldiler. Buraya gelişleri sadece bir tesadüf eseri idi. Yolun tam ortasında bulunan küçük meydana ulaştıkları vakit ortadaki üç köşeli harap türbeyi gördüler. Duraladılar. Ölümü hatırlayıp endişe içinde birbirlerinin yüzüne baktılar.

Çünkü bu yapı, etrafı duvarla çevrili ve üstünde cellâdın kelleler kopardığı bir idam sehпасıydı. Üç arkadaşın bu çeşit şeylere karşı besledikleri derin nefreti ise eskiden beri biliriz.

Gerçi bu idam sehпасının yıllardır kullanıldığı yoktu. Çok eskimiş ve çürümüştü. Fakat ne de olsa, kendi ayaklarıyla bu idam sehпасına kadar sürüklenmiş olmayı, hiç de hayra alâmet saymadılar ve çekingen bakışlarla etrafı bir duvarla çevrili bu uğursuz yapıyı ürküntüyle seyrettiler. Duvarda ufak bir kapı vardı ve bu kapı, üç arkadaşın geldiği yola açılıyordu. Carcagne, Escargasse ve Gringaille, bu görünüş karşısında taş kesilmiş gibi duruyorlardı ki birdenbire yolun kenarındaki çitin altında bulunan bir delikten çıkan bir tavuk tıngır mıngır yürüyerek, darağacının duvarı dibindeki bir delikte

kayboldu. Bunu ilk farkedenden Escargasse oldu ve sevinçle seslendi:

— «Aa! Tavuklara bakın, tavuklara!..»

Ötekiler de haykırıştılar:

— «Bir daha çıktı!»

— «Yahu, bu yenir be!..»

Fazla bir tek lâkırdı etmediler. Ne yapmak gerektiğini hemen kestirmişlerdi. İdam sehпасının verdiği korku, bir anda uçuр gitmişti. Bir sıçrayışta kapıya atıldılar. Kapalıydı. Kapıya yüklendiler. Kolay kolay açılacağına benzemiyordu. Girilecek başka bir yer yok muydu acaba? Biraz bakınınca, duvarın üstündeki sahanlığa tırmanan küçük bir merdiven gördüler. Oradan, idam sehпасının üstüne çıkmaları kolay oldu.

Yukarıda, sevinçlerini iki kat yapan bir şeyle karşılaştılar: Sahanlığın bir tarafı çökmüş, böylece içeriye inmek için geniş bir delik açılmıştı. Hiç dururlar mı? Hemen bu delikten aşağıya indiler.

İçeriden, üç zafer çığlığı duyuldu. Bu sesleri, çıl-gınca kovalama ve koşuşmalar, şaşkınlıklarından kanat çırparak, bağırışarak kaçmaya savaşan tavukların bağırışları takip etti. Hemen arkasından, yine üç arkadaşın sevinç çığlıkları duyuldu. Sonra da tavukların darağacı duvarındaki delikten dışarıya fırladığı görüldü.

Ama, olan olmuş, üç arkadaşın herbiri birer tavuk yakalayıp kafasını kopartıvermişti.

İdam sehпасının içinden şimdi de hayret ve hayranlık ifade eden sesler, hayır dualar gelmeye başlamıştı. Ne oluyordu acaba?.. Mesele basitti: Üç arkadaş ilkönce birer tavuk yakalayıp boğazladıktan sonra, bulundukları yerde, küme küme yumurta olduğunu görmüşlerdi. Bu yumurtalar, üçünü, onbeş gün

rahat rahat besleyebilirdi. Şu nimet karşısında hayranlık duyulmaz, hayır dua edilmez de ne yapıldı? Üç zavallı açın ilk işleri, follukların üstüne atılarak taze yumurtaları teker teker kırıp çiğ çiğ içmek oldu. Böylece gözleri parıldadı, yüzlerine biraz kan geldi...

Escargasse:

— «Oooh!» Dedi. «İnsan kendine geliyor yahu!..»

Carcagne ilâve etti:

— «Amma da taze yumurtalarmış!..»

Gringaille de sevinçle söylendi:

— «Doğrusu yumurtalar tam zamanında yetişti. Ne zamandır midemiz boş...»

Neşelerinden basıyorlardı kahkahayı... Öyle ya... Bir süre için de olsa açlıktan ölmemenin çaresini bulmuşlardı. İşin garibi, mideleri yumurta dolduktan sonra yumurtayı beğenmemeye başlamışlardı. Gringaille, tiksindir gibi yapıyor:

— «Boyuna çiğ yumurta da yenmez ki, birader,» diyordu.

— «Çok doğru...»

— «Acaba ne yapsak?..»

— «Hem, haydi yumurtaları çiğ çiğ yuttuk. Bu üç tavuğu da mı çiğ çiğ yiyeceğiz yâni?»

Şimdi bu işe harıl harıl bir çare düşünüyorlardı. Bu çareyi ilk bulan Gringaille, oldu ve bulduğunu da, kafasına bir yumruk indirmek suretiyle belli ederek:

— «Aklıma bir şey geldi,» dedi. Mösyö Jehan'ın odasına gidip, ne kadar mutfak malzemesi varsa almalı ve buraya getirmeliyiz. Hem, bundan sonra buraya pekâlâ yerleşebiliriz de...»

— «Niye yerleşmeyelim? Pekâlâ yer... Serin de... Bu sıcak havalarda bundan iyi yer mi bulacağız?»

— «Burada bizi kimse rahatsız da etmez, azizim.»

— «Çok doğru... Üstelik ne kira parası ödemek, ne küstah ev sahibinin kahrını çekmek, ne de can sıkıcı komşuya katlanmak var. Burada kaldık gitti... Yalnız, şimdi kabı kacağı kim gidip alacak?»

Carcagne, tereddüt bile etmeden:

— «Ben giderim,» dedi.»

Carcagne çok uysal bir arkadaşı ama, kafası pek fazla işlemezdi. Hemen ilâve etti:

— «Kabı kacağı getirmek iş değil... Asıl mesele yağla ekmekte... Ne bir lokma yağımız, ne de ekmeğimiz var...»

Escargasse'yle, Gringaille gülmeye başladılar. Gringaille gayet ciddi bir tavırla yumurta yığınlarından birini gösterdi:

— «İşte yağ burada...»

Escargasse de aynı ciddiyetle başka bir yumurta yığınına işaret ederek söylendi:

— «Bu da ekmek...»

Bu sefer, Gringaille, kafası kopuk tavuklardan birini bacaklarından yakalayıp Carcagne'nin gözlerinin önünde salladı:

— «İşte bu da şarap...»

Şaşkınlığından gözleri faltaşı gibi büyüyen Carcagne, itiraf etti:

— «Doğrusu hiçbir şey anlayamadım!»

— «Canım, senin anlamana ne lüzum var... Hele sen gideceğin yere git de... Döndüğün vakit dediğimiz doğru muymuş, değil miymiş görürsün.»

Carcagne, yine bir şey anlamış olmadı ama, nişanlısının kardeşi diye baktığı arkadaşına, sarsılmaz bir inancı vardı. Söz dinledi ve hemen çıkıp gitti. O gittikten sonra Escargasse'yle Gringaille de kucakların

da bir sürü yumurta, ellerinde, pek ustalıkla kafalarını kopardıkları tavuklardan biri olduğu hâlde yola düzüldüler.

*

Yarım saat sonra tekrar dönmüşlerdi. Bu sefer ellerinde tavuk da yoktu, yumurta da... Ama, buna karşılık büyükçe bir paket tereyağı, bir şişe şarap, altı tane kadar taze ekmek ve iri bir domuz pastırması getirmişlerdi... Az önce götürdükleri tavukla yumurtaları, pek kârlı bir şekilde değiş-tokuş etmişlerdi. Gideceği yer, epeyce uzak olan Carcagne'yi beklerken vakitlerini boş geçirmektense kendilerine ev olarak seçtikleri bu yeni yeri adamakıllı bir gözden geçirdiler. Görünüşe göre burası, vaktiyle marangozhane olarak kullanılmıştı. Birçok marangoz âletinden başka bir çivi kutusu, tahta parçaları v.b. buldular. Bütün bunların üstleri kalın bir toz tabakasıyla örtülü olduğu için buraya yıllardır kimsenin girmemiş olduğu belliydi. Ortalığı kolaçan etme işi bitince, bir köşede taştan bir ocak hazırladılar ve oraya bir sürü talaş ve tahta parçası yığdılar. Carcagne'nin getireceği kabı kacağı ocağın üzerine oturtur oturtmaz, bu talaşlara bir ateş vermek yetecekti.

Bu işler bittikten sonra Gringaille'nin gözü kapıya takıldı. Kapı sağlamdı. Anahtarla kilitlenmişti ve ayrıca bir de sürgüsü vardı... Gringaille, bunlara baktıktan sonra yeni evlerinin kapısı dururken, oraya bacadan girmenin hiç de hoş bir şey olmadığını söyledi. Sonra yerde bulduğu bir demir çubuğu alıp birkaç vuruşta kilidi kırdı. Kilide ne lüzum vardı ki... Yalnız sürgü, sıkıcı ziyaretçilere karşı kapıyı kapamaya yetmez miydi? Zaten böyle bir ziyaretçi beklemenin de anlamı yoktu. Korkunç idam sehpası, yoldan gelen geçeni öyle bir ürkütüyordu ki en baba-

yiğit kabadayılar bile buradan, istavroz çıkararak çabucak savuşup geçmeyi tercih ediyorlardı. İki arkadaş, herşeyi böylece tasarladıktan sonra oturup Carcagne'yi beklemeye başladılar.

Bu arada Gringaille'nin gözüne ilişen başka bir şey, önünde bulunan delik oldu. Bu delik, duvarda açılmıştı ama, sonradan tavuklar da rahat geçebilmek için, deliğin toprağa rastlayan kısmını iyice eşelemişler, derinleştirmişlerdi. Gringaille, Escargasse'yle konuşurken farkında olmadan, kılıcının ucuyla bu deliğin toprağını kazmaya koyulmuştu. Birden, hayret içinde bağırdı:

— «Aa! Bu ne?..»

Deliğin üstüne doğru eğildi. Toprağı acele acele elleriyle eşelemeye başladı. Biraz sonra ortaya, kocaman bir demir halka çıkmıştı.

Escargasse, arkadaşının eşeleyip çıkardığı halkaya, gözlerini tarif edilmez bir merakla dikmişti... Nihayet heyecan içinde söylendi:

— «Azizim, burada bir halka bulunduğuna göre bu halkanın bağlı olduğu bir şey, meselâ bir kapak taşı filân da vardır. E, kapak taşı olduğuna göre, onun altından bir şeyler çıkacaktır.»

Gringaille, garip bir tavırla söylendi:

— «Sakın altta bir mahzen filân olmasın?..»

Escargasse:

— «Bu işi meydana çıkarmalıyız, dostum... Kimbilir neler göreceğiz? Bir de bakmışsın, efendime söyleyeyim...»

Gringaille, arkadaşının sözünü kesti:

— «Öyleyse hiç durmayalım.»

Hemen kolları sıvayıp elleriyle toprağı kazmaya koyuldular. Bu o kadar uzun çalışmaya lüzum göstermedi. Biraz sonra ortaya iri, dört köşe bir taş çık-

mişti. Gringaille, iki eliyle halkaya yapışarak bütün kuvvetiyle çekti. Ağır taşı yerinden kımıldatamadı bile:

— «Tüh, Allah kahretsin!..»

Diye söylendi ve yerdeki bir demir çubuğu yakalayıp halkaya geçirdi. İki arkadaş çubuğun birer ucundan tutarak, birlikte taşı yerinden oynatmaya çalıştılar ama, bu gayret de bir sonuç vermedi.

Bunun üzerine Gringaille halkayı tutup sinirli sinirli sağa - sola, yukarıya - aşağıya sallamaya başladı. Sanki onu yerinden sökmek istiyordu. Birden:

— «A!» Diye bağırdı: «Bu ne?..»

Halkanın dibinden oynadığını hissetmişti. Bu sefer, halkayı yavaş yavaş ve ihtimamla oynatmaya koyuldu. Bunu yapmaya başlayalı henüz bir-iki saniye olmuştu ki, boşanan bir yay sesi duyuldu ve ikisinin de hayretle açılan gözleri önünde, kocaman taş, ağır ağır aşağıya indi. Toprağın içine doğru inen bir taş merdivenin basamakları ortaya çıktı.

Bu sırada, kulaklarına dışarıdan, pek iyi tanıdıkları adım sesleri geldi. Kapıyı aralayıp baktılar. Carcagne gelmişti. Ona, kapının açılmış olduğunu belirten bir işaret yaptılar ve içeriye girdikten sonra da sürgüyü hemen dibine kadar ittiler. İçeriye girer girmez, Carcagne'nin ilk işi, muzaffer bir edâ ile bağırarak oldu:

— «Tam üç şişe şarap buldum!»

Bu haber, iki arkadaşı pek sevindirdi. Hemen Carcagne'yi, taşıdığı ağır yüklerden kurtararak kendisine, aynı muzaffer edâ ile oraya yığmış oldukları yiyecekleri gösterdiler. Carcagne, hayran hayran ağzını açarak:

— «Desenize, artık yemeğimizi pişirmekten başka işimiz kalmadı...» Dedi.

Herşeyi inceden inceye düşünmeye meraklı olan Gringaille atıldı:

— «Yoo! Durun bakalım... Şimdi burada ateş yakarsak, duman çıkar.»

— «Tabii çıkar...»

— «Çıkar ama, idam sehпасının tepesinden birdenbire dumanlar tütmeye başladığını görenler, hemen buraya damlarlar ve bizi buradan kapı dışarı ederler.»

— «Doğru... Buna bir çâre bulmalıyız.» Biz, az önce şu yer altındaki mahzeni bir gözden geçirelim. Sonra kararımızı veririz.»

Öteki iki arkadaş, hemen kabul etti ve aynı anda da merdivenlere doğru yürüyüp aşağıya inmeye kalktılar. Fakat Gringaille, ikisini de durdurdu:

— «Hele durun bakalım. Üçümüzün birden oraya inmemiz doğru olmaz. Bir de şu kocaman kapak taşı kendiliğinden üstümüze kapanıverirse ve oraya gömülüp kalırsak ne haltederiz?»

Carcagne'yle Escargasse:

— «Amanın!.. Sahi be!..» Diyerek korkuyla gerilediler.

Gringaille devam etti:

— «Önce oraya ben yalnız başıma ineyim. Escargasse, sen halkanın, taşı nasıl açıp kapadığını gördün. Taş üzerime kapanacak olursa, vurduğumu duyar duymaz, açarsın anladın mı?»

— «Tabii anladım. Sen hiç merak etme...»

Gringaille, yerdeki kuru talaşları toplayıp bir meşale hâline getirdikten sonra basamaklardan aşağıya inmeye başladı. Birkaç basamak indikten sonra inik kapak taşını kaldırmaya uğraştıysa da, başaramayınca:

«*Dur bakalım. Herhalde, bunu kapayan bir gizli yay olmalı.*» Diye düşündü.

Basamakları sayarak inmeye koyuldu. Henüz ayağını altıncı basamağa basmıştı ki o kadar uğraşıp da kaldıramadığı ağır kapak taşının kendi kendine kal-karak deliği kapadığını gördü. Kendi kendine:

«*Güzel,*» diye söylendi. «*Mesele gayet basitmiş me-ğer... Şimdi bu meretin, içeriden nasıl açıldığını an-lamak lâzım.*»

Ama, içerisi zifirî karanlıktı. Hemen kuru talaş-lardan yaptığı, meşaleyi yaktıktan sonra geri kalan basamakları da indi. Merdiven oniki basamaktı. Grin-gaille taşı açıp kapamaya yarayan düzeni bulamayın-ca, basamakları tekrar çıkmaya başladı ve yukarıdan altıncı basamağa gelince durdu. Taşı kapayan bu basamağın uçlarından biri çatlaktı. Denemek için ayağını bu çatlak parçaya basıverdi. Birdenbire deliği kapayan taş oynadı ve delik yine açıldı. Bu durum-da, aynı basamak hem taşı kapıyor, hem de açıyor demekti. Gringaille, emin olmak için birkaç defa ay-nı basamağa basarak taşı açıp kapadıktan sonra:

«*Çok güzel!.. Hârika!..*» Diye söylendi.

On dakika geçmeden, yukarıda buldukları bütün âletleri, demir çubuğu, odun ve tahta parçalarını, kuru talaşları, sözün kısası, işlerine yarayacağını tah-min ettikleri ne varsa hepsini mahzene taşımışlardı. Deliği tekrar kapattılar ve artık kimsenin kendilerini göremeyeceğinden emin olarak, iç rahatlığıyla yerleş-tiler. Gringaille:

— «Burada, gayet emin bir yerdeyiz,» dedi. «Bizi artık kimse rahatsız etmez. Dumanı kimsenin gözü-ne çarpmayacağından, çekinmeden, burada ateş de yakarız. Şimdi önce şu mahzenin içini bir gözden geçirelim de, ondan sonra yemeğimizi pişirmeye ba-kalım.

Burası on adım uzunluğunda ve yedi adım genişliğinde küçük bir mahzendi. Fakat her yanı kapalı değildi. Merdivenin tam karşısına rastlayan yerde, yanyana yürüyen iki kişinin rahat rahat geçebileceği bir dehliz başlıyordu. Bu dehliz, oldukça dik bir meyille aşağıya doğru iniyordu. Hep birlikte buraya daldılar. Yirmi adım kadar yürümüşlerdi ki başka bir mahzene, daha doğrusu yüksek tavanlı, geniş bir mağaraya ulaştılar. Bu mağaranın, başka bir çıkışı yok gibi görünüyordu. Fakat burada, kendilerini, daha bir sürü sürpriz bekliyordu.

Bu geniş mağarada ilk gözlerine çarpan şey, bir köşede bulunan bir düzine kadar kuru ot demeti ve onların yanındaki bir yığın çıra oldu. Hemen bu çiralarından birini yaktılar. Zira ellerindeki yonga meşale tükenmeye yüz tutmuştu ve çıra kadar iyi ışık da vermiyordu. Nitekim, yeni yaktıkları meşalenin parlak ışığında, bu geniş mağaranın içini daha iyi görmek mümkün oldu. İki fıçı gördüler. Yokladılar. İkisi de şarap doluydu. İlk işleri şarabın tadına bakmak oldu. O kadar hoşlarına gitti ki sevinç içinde birbirlerini kucakladılar... Fakat buldukları sâdece fıçılar değildi... Dört tane de kocaman sandık gördüler. İlk ikisini açıp baktılar. İkisinin içi silâh doluydu: Kılıçlar, hançerler ve kamalar, tabancalar, ağızdan dolma arkebüz tüfekleri... Sözü'n kisası, bir takım askere bol bol yetecek kadar silâh... Sandıkları tekrar kapadıktan sonra Gringaille:

— «Kimbilir, belki bunların da işimize yarayacağı bir zaman gelir,» dedi.

Sonra üçüncü sandığın kapağını kaldırdılar. Ağızına kadar kül doluydu ama, külleri biraz eşeleyince içinden pastırmalar, sucuklar ve külde saklanabilir daha bir sürü yiyecek çıktı.

Bu manzara, günlerdir aklıktan kıvranmış olan üç

zavallıyı sevinçten çılgına çevirdi. Keyiflerine diyecek yoktu. Gülüyor, şakalaşıyor, birbirlerini dirseklüyorlardı. Bu ne bolluktu Allahım!.. Ömürlerinde böyle şey görmüş değillerdi... Bir tek kuruş harcamadan mükemmel bir barınak ve aylarca karın doyurabilecek kadar yiyecek bulmak, az şey miydi?

Dördüncü sandığı, belki de içi altın veya mücevherle doludur diyerek pek büyük bir ümit ve heyecanla açtılar. Fakat kapak açılınca karşlarına yine sekiz tane ufak fıçı çıktı. Yine mi şarap?.. Eğer öyleyse bunlar pek değerli cinsten olacaktı. Zira kaliteli şarapları böyle ufak fıçılara koymak âdeti. Küçük fıçılardan birini yoklayınca, pek o kadar ağır olmadığını gördüler. On kilo var, yoktu... Fıçının dibinde bir delik açtılar. Hiçbir şey akmadığını görünce hayret ettiler. Gringaille:

— «Allah Allah! Ne var bunun içinde yahu?..» diye söylendi.

Fıçıyı parçalamak akıllarına geldi. Bir-iki tekmede dağıtıverdiler. Fakat içinden yerlere saçılan şeyi görür görmez, üçünün de beti benzi uçtu ve dehşetle gerilediler. Bereket versin, ellerindeki meşaleden saçılan kıvılcımlarla fıçı ateş almamıştı. Yoksa halleri dumandı. Çünkü bu fıçının içi barut doluydu.

İlk şaşkınlıkları geçer geçmez, öteki fıçıları da yokladılar ve nihayet, küçük fıçılardan altısında barut, ikisinde de kurşun bulunduğunu anladılar. Gringaille, bu hâli görünce hayret içinde söylendi:

— «Şöyle böyle, on kuşatmaya bile dayanabilecek kadar silâh ve cephanemiz var.»

Sonra düşünceli bir tavırla ilâve etti:

— «Dünya hâli bu, belli olmaz ki...»

Oracıkta hemen bir ocak kurup ateş yaktılar ve iki tavuğu güzelce kızarttıktan sonra bir de omlet pişirdiler. Pastırma ve sucukları da ekleyince sofraya ta-

mam oldu. Bundan sonra macera dolu hayatlarının en iştahlı yemeğini yediler.

Karınlarını iyice doyurduktan sonra Gringaille, ayağa kalkıp önemli bir söylev verecekmiş gibi bir tavır takınarak:

— «Arkadaşlar!» Diye söze başladı. «Şurasını da aklınızdan çıkarmayın ki bizim tarafımızdan hiç rahatsız edilmedikleri sürece tavuklar, bize yumurta yumurtlamaya devam edeceklerdir. Biz o yumurtaları toplayıp çarşıya götüreceğiz ve üstünde sevgili Kralımız Henri'nin resmi bulunan paracıklarla değiş-tokuş edeceğiz. İşte onlar sayesinde, her istediğinizi almamız mümkün olacak. Uzun lâfın kısası biz, bir altın madeni bulduk. Sanıyorum bu sâyede çok geçmeden zengin olacağız.

Escargasse söze karıştı:

— «Mösyö Jehan'ın bize, namuslu insanlar olduğumuz takdirde aç kalacağımızı söylemekle ne kadar hatâ ettiğine bundan daha büyük delil olamaz.»

Bundan sonra kuru ot demetlerini yere serip üstüne uzandılar ve hemen deliksiz bir uykuya daldılar...

PARFAIT - GOULARD'IN OYUNU

Gringaille, Escargasse ve Carcagne, beş günden beri mağarada, ömürlerinin en kaygısız, en rahat günlerini yaşamışlardı. Yukarıda, tavuklar onlara durmadan taze yumurta yetiştiriyor; aşağıda sandık dolusu yiyecek ve fıçılarla şarap, sofralarını süslemekte devam ediyordu... Şimdilik bir tek düşünceleri vardı: Üstlerindeki paçavraları atıp şöyle doğru dürüst birer elbise giyinmek...

Carcagne, silâhların ve barutun bir kısmını satarak mükemmel elbiseler edinebileceklerini ileri sürdüyse de, Gringaille buna şiddetle karşı çıktı:

— «Burada bulunan herşeyden, hiç çekinmeden istifade edebiliriz, ama, barut ve silâhlara gelince, Mösyö Jehan'a haber vermeden onlara dokunmasak iyi olur. Hattâ bence, bu silâhları iyice bir elden geçirelim ve gerekenleri temizleyip tamir edelim. Zaten işsizlikten canımız sıkılıyor... Hiç değilse bir işle oyalanır, vakit geçirmiş oluruz...»

Üç arkadaş, o andan sonra savaşa hazırlanıyor-muşçasına silâhları temizlemeye ve tamir etmeye koyuldular. Bu işte usta oldukları kısa zamanda meydana çıktı ve iki sandık dolusu silâh, pırıl pırıl bir hâle geldi.

*

Üç arkadaşın mağaraya girdiklerinin beşinci günü aynı zamanda Jehan'ın da güzel Perrette'nin evinde geçirdiği onikinci gündü... Günlerden çarşambaydı ve Perrette manastıra yine çamaşır götürecekti.

Genç kız o gün de büyük bir sepet içinde çamaşır taşıyan bir işçi kadınla birlikte evden çıktı. Bu işçi kadının başında, o zamanlar bütün yaşlı kadınların örttükleri gibi bir atkı vardı ve bu atkı, yüzünü de iyice kapatıyordu. İki kadın, böylece yavaş yavaş manastıra tırmanan yolu çıkarlarken, tepeden aşağıya inen bir adamla karşılaştılar. Bu, Saëtta idi. Perrette, bu adamdan hiç hoşlanmazdı ama adam, genç kıza oldukça iyi ve kibarca davranırdı. Perrette, herifin yanından hafif bir gülümsemeyle geçmek istediye de yakayı kurtaramadı.

Saëtta, genç kızın yolunu keserek söylendi:

— «Amma da mağrur oldun be kızım? Artık eski ahbaplara da merhaba yok mu?»

Perrette'nin kendi açısından çekindiği bir şey yoktu. Genç kızın asıl sinirine dokunan ve heyecanını büsbütün artıran şey, Saëtta'nın, onunla konuşurken dik dik yanındaki işçi kadını süzmesiydi. Perrette:

— «Ben mağrur filân değilim, Mösyö Saëtta,» dedi. «Manastıra çamaşır götürmem lâzım. Çok geciktim de onun için acele ediyorum. Müsaadenizi rica ederim.»

Perrette bu sözleri, hem yumuşak, hem de kesin bir edâ ile söylemiş ve geçip gitmek istemişti. Fakat Floransa'lı tekrar karşısına dikildi ve:

— «Canım hele, bir dakika dur bakalım,» dedi. «Artık işleri epey ilerlettin galiba... Şimdi işçi de kullanıyorsun, öyle mi? Tebrik ederim. Demek artık patron oldun?..»

Ve Perrette'ye doğru eğilerek alaylı bir tavırla ilâve etti:

— «Bu mu senin işçin? Senin gibi uslu ve namuslu bir kızın bu çeşit kimselerle sokağa çıkması yakı-

şık alır mı? Hiç olmazsa şu işçine söyle de atkısının altından görünen bıyıklarını kessin.»

Perrette, şaşkınlığından donakalmış, sesini bile çıkarmamıştı. İşçi kadına gelince, yüzünü örten atkıyı bir anda çekip indirince Yiğit Jehan ortaya çıkıverdi. Saêtta, hayretler içinde söylendi:

— «Aaa, sen miydin, oğlum?..»

Jehan, genç kıza, tatlı bir tavırla:

— «Perrette,» dedi, «siz biraz yürüdedurun... Benim Saêtta'ya iki çift sözüm var. Peşinizden yetiştirim.»

Perrette ağır ağır yola koyulurken Jehan, Saêtta'ya bağırdı:

— «Sen delirdin mi be?.. Beni ne diye yolumdan alıkoyuyorsun?.. Mademki beni tanıdın, bu kılıkta gezmemde bir sebep olacağını da tahmin etmen lâzımdı.»

Saêtta, büyük bir samimiyetle cevap verdi:

— «Kim demiş ben seni tanıdım diye? Bıyık gibi bir şey gördüğümü sandım ve merak edince, işin içyüzünü anlamak istedim.»

Jehan son derece sinirliydi:

— «Neymiş anlamak istediğin?» Dedi. «Söyle bakalım. Senin için harcayacak uzun boylu vaktim yok.»

Saêtta, sesini alçaltıp sordu:

— «Bir dakika dursan ölür müsün? Demek niha yet definenin izi...»

— «Evet, definenin izi üstündeyim... Gittikçe hedefe yaklaşıyorum...»

Saêtta, esrarengiz bir sevinçle bağırdı:

— «Ben de seni bu işten vazgeçti sanıyordum... Halbuki...»

Jehan, öfkeli öfkeli omuz silkti:

— «Öyleyse daha beni anlamamışsın. Ben, onbeş günden beri izin üstündeyim. Fakat onbeş gün önce bu taraflarda dolaşırken üstüme yirmi kişi birden saldırdı. Sağ kalışıma hâlâ hayret ediyorum. Oralarını adamakıllı muhafaza altına almışlar ama, yine de herşeyi iyice düşünememişler... Şimdi bu kılıkta manastıra giriyorum... Bir saat sonra oradan çıktığım vakit, milyonların nerede olduğunu da öğrenmiş olacağım... O zaman, istedikleri kadar tedbir al-sınlar... Muhafız koysunlar, ortalığı casus ve hafiyelerle doldursunlar, yine de milyonlar benim olacaktır. Anlıyor musun, Saêtta!.. Ne yaparlarsa yap-sınlar, milyonları ele geçireceğim. Şimdi merakını giderdim mi?.. Artık gidebilir miyim?..»

Gözlerinde kıvılcımlar çakan Saêtta, soluk soluğa:

— «Git git oğlum,» dedi. «Dur da şu atkını düzelteyim... Bıyıklarını kestirsen daha iyi olurdu ya... Haydi git. Talihin açık olsun...»

Jehan, Floransalı'dan ayrıldıktan sonra hızlı hızlı yürüyerek Perrette'yi yakaladı ve yanına yürür-lerken düşünmeye koyuldu:

— «Eğer yanılmıyorsam, ben bunları söyledikten sonra ne yapıp edecek, manastırın kapısını da muhafaza altına aldıracaktır. O zaman kapıdan çık-mamıza imkân kalmayacak... Lânet olsun! Saêtta, harekete geçmeden durur mu hiç?... Bir türlü bit-mek bilmeyen şu oniki gün içinde aldığım biitün ted-birler boşa mı çıkacak? Tasarladığım plân suya mı düşecek? Ama, hiç değilse, yanılıp yanılmadığımı; ondan haksız yere şüphe edip etmediğimi anlayaca-ğım ya... Bana kalırsa şüphelerim yersiz değil... Onun için o bana ihanet edecekmiş gibi davranmalıyım... Daha önce kurduğum planlar altüst oldu ama başka çâre yok...»

Jehan, bunları aklından geçirdikten sonra kendisini dikkatle dinleyen Perrette'ye yeniden, Bertille'yi nasıl kaçıracaklarını ve manastırdan nasıl çıkacaklarını anlattı.

*

Saëtta, dudaklarında garip bir gülümseyiş, Jehan'ın gidişini arkadan seyretti. Sonra hızlı adımlarla tepeyi aştı ve kilisenin yanından geçerek But Çeşmesi'ne giden sol taraftaki yola sapıp yürümeye koyuldu. Kilise duvarının üstünde büyük bir kapı vardı ve kilise bahçesinde çalışan işçiler, kazdıkları yerden çıkan toprağı bu kapı deliğinden dışarıya atıyorlardı. Akşamleyin, iş sona erdiği vakit bu kapı sımsıkı kapanıyordu. Nitekim, duvarın iç tarafında durup işçilerin çalışmasını kontrol eden bir adam, kapıya yaklaştı. Bir an Saëtta'ya ters ters baktıktan sonra sordu:

— «Ne istiyorsun? Burada ne bekliyorsun?»

Saëtta hiç istifini bozmadan cevap verdi:

— «Nöbetçi subayı ile konuşmak istiyorum. Çok önemli bir diyeceğim var.»

Adam bütün dikkatiyle bu yabancının gözlerinin içine baktıktan sonra kapıdan dışarıya çıkarak söylendi:

— «Nöbetçi subayı benim. Ne istiyorsun, söyle?»

Saëtta gülümsedi:

— «Zaten tahmin etmiştim,» dedi.

Ve adamı bir kenara çekerek, kulağına uzun uzun bir şeyler fısıldadı.

Daha Saëtta tepeyi aşmadan, yolun kenarındaki hendekte gizlenmiş olduğu anlaşılan bir adam meydana çıkarak uzun zaman Saëtta'yı ve Jehan'la Per-

rette'nin birlikte gözden kayboluşlarını seyretti. Bu, Papaz Parfait Goulard'dı. Papaz arkasını tepeye dönerek, aşağıya inmeye başladı ve ikiyüz adım kadar yürüdükten sonra birdenbire, körkütük bir sarhoş gibi yalpalamaya ve şarkı söylemeye koyuldu.

Yolun öbür yanında, sarhoş papazın çıkmış olduğu hendeğin biraz ötesinde kocaman bir meşe vardı. Meşenin gölgesinde bir adam uzanmış yatıyordu. Saêta, Jehan'dan ayrıldıktan sonra bu adamın yanbaşından geçmişti, ama kendisini görememişti. Yatmakta olan adam, Şövalye de Pardaillan'ın ta kendisiydi.

Şövalye de tıpkı Parfait Goulard gibi, yavaş yavaş ve ihtiyatla yerinden kalktı. Gerçi çok soğukkanlı hareket ediyordu ama, adamakıllı heyecanlanmış olduğunu anlamamak da imkânsızdı. Tepeden aşağıya inen papaza doğru baktıktan sonra:

«Bu herif yolda yürürken sarhoş görünüyor. Onu her zaman böyle gördüğüm için hiç şaşmamıştım. Fakat gerek saklanırken, gerek saklandığı yerden çıktığı vakit tamamen ayık ve kendine hâkimdi. Şimdi nasıl oluyor da birdenbire dört bir yana yalpa vura vura ve danalar gibi böğüre böğüre zil zurna sarhoş gidiyor?.. Bu hâline ne anlam vermeli?» Diye düşündü. Bir an bu bilmeceyi çözmeye uğraşır gibi düşünceli kaldıktan sonra Martire Kilisesi'ne doğru yürüyen Saêta'yı gördü ve mırıldandı:

«Demek Saêta da bu?.. Öteki adıyla Guido Lupini... Zaten ben anlamıştım ya... Öyleyse yine eski düşüncem doğruymuş... Gidip şununla biraz konuşayım bakayım.»

Pardaillan bir an derin bir düşünceye daldı, sonra kiliseyi çevreleyen çitin etrafını dolaşmakta olan Saêta'ya bakarak mırıldandı:

«Acaba bu haydut orada ne yapacak? Çok merak

ediyorum doğrusu... Biraz şu papazı gözetleyelim bakalım...» Sonra olduğu yerde iyice sinerek Parfait Goulard'ı gözetlemeye koyuldu. Parfait Goulard da tıpkı Pardaillan gibi Jehan'la Saëtta arasındaki konuşmanın bir kelimesini bile kaçırmamıştı. Gizlenmiş olduğu hendekten ihtiyatla çıktığı vakit kendi kendine söyleniyordu:

«Saëtta, delikanlıyı, Sully'in adamlarına haber vermeye gitti. Bundan hiç şüphem yok. Tabii bu abuk sabuk herif, öç almaktan başka bir şey düşünmez... Neme lâzım, ne düşünürse düşünsün... Beni ilgilen-diren burası değil. Asıl sinirime dokunan mesele Fausta'nın oğlunun, gittikçe bize engel olmaya başlaması. Yoo, bu böyle yürümez. Bu oğlanın vücudunun kalkması lâzım. Şimdi bu iş için tam fırsat. Manastırdan çıkar çıkmaz hemen enselenecek. Ben de hemen gidip Concini'ye haber vereyim. Nasıl olsa delikanlıyı sağ bırakmaz. Hele benim tavsiyemi yerine getirirse Yiğit Jehan öldü demektir.»

Parfait Goulard bu kararı verdikten sonra tekrar sahte bir sarhoş edâsı takınıp şarkı söylemeye ve sendeleye sendeleye yürümeye koyuldu; Perrette'nin evinin önünden geçerken Saint-Honoré Sokağı'na yöneldi.

Pardaillan da gizli gizli arkasından geliyordu. Parfait Goulard yola koyulduktan sonra yolun üstünde nereden çıktığı anlaşılmayan bir papaz daha belirmişti. Şövalye bu papazı görür görmez söylendi:

«Tamam. Tahmin ettiğim gibi çıktı işte. Bakalım şimdi ne olacak?»

Parfait Goulard, karşıdan gelen papazı pekâlâ gördüğü hâlde yolda yalpa vururken ona çarpmaktan da geri kalmamıştı. Bu çarpışma sırasında, sözde yere yuvarlanmamak için adamın boynuna sarılmış, o da yetmiyormuş gibi herifi öpmeye kalkmıştı.

Bu sefer, aralarında adamakıllı bir  ti ip kakı ma başladı. Papaz silkindi, Parfait Goulard'ın elinden kurtuldu ve sert bir hareketle sahte sarho u yere yıktı. Parfait Goulard ise yerde yatarken bir yandan tepinmeye, bir yandan da avaz avaz bağırmaya koyuldu.

Yabancı papaz, bu rezaleti kimsenin görmemesi için bütün hızıyla oradan uzaklaşmaya ve arkasına bakıp sarho a, bir sürü lânet okumaya başladı. Parfait Goulard da, yerden g  l kle kalkıp sallana sallana  ehre doğru yürüdü.

Pardaillan olup bitenleri uzaktan seyrettikten sonra düşündüklerini şöyle özetledi:

«*Ne de m kemm l bir oyun oynadılar ama...*»

Sonra yerinden do rulup kiliseye yöneldi.

Parfait Goulard'ın çarptığı papaza gelince, yukarıdaki olayın üzerinden beş dakika ge meni ti ki Concini'nin yordakçılarından Roquetaille ile bir görüşme yaptı, bundan sonra da Roquetaille'nin emriyle bir atlı, d rt nala Paris'ye yollandı.

BAŞI SARILI ADAM

Bu işler olup biterken Jehan'la Perrette de manastıra ulaşmışlardı. Dilber çamaşırcı, bir hafta önce çarşamba günü de oraya, yüzünü Jehan gibi örtmüş bir işçi kadınla beraber geldiği için kapıcı rahibe, hiçbir şeyden şüphelenmedi.

Manastırın içine girince ikisi de derin bir soluk aldılar. Ama, daha iş bitmiş değil, ancak yeni başlamıştı. Bertille'nin yanına gitmeden önce Perrette'nin rahibelere getirdiği temiz çamaşırları teslim etmesi ve yıkanacak çamaşırları da teslim alması gerekiyordu. Neyse ki bu işler de aksamadan, mükemmel bir şekilde sona erdi. Manastıra girdiklerinden ancak yarım saat sonra sıra, Bertille'nin mahpus bulunduğu eve girmeye geldi. Eve varır varmaz, hizmetçi rahibe tarafından karşılandılar ve hep birlikte içeriye girdiler.

Perrette'yi eve soktuktan sonra Jehan tam kapının arkasında durdu. İki genç kızın, çamaşırları kontrol etmeye dalmış olduklarını görünce eliyle birdenbire hizmetçi rahibenin omuzundan tutarak, kesin bir edâ ile söylendi:

— «Madam, eğer sesinizi çıkarmayacağınıza söz verirsiniz size hiçbir kötülüğüm dokunmaz. Ama, bağırmaya kalkarsanız sizi, gözümü bile kırpmadan boğazlayıveririm!»

Rahibe, dehşet içinde, tir tir titreyerek yalvarıp yakardı ve ses çıkarmayacağına söz verdi.

Bertille sırtındaki beyaz entarinin altına, daha önceden bir işçi elbisesi giymişti. Bu yüzden kıyafetini

çarçabuk değiştirmesi zor olmadı. Perrette, hemen ona da tıpkı Jehan'ınki gibi bir atkı verdi. Jehan'ın bir işareti üzerine büyük bir çamaşır sepetini boşaltarak içine sadece Bertille'nin elbiselerini koydular. Sonra genç kız, sepeti koluna taktı. O zaman Jehan, Perrette'ye küçük bir hançer uzatarak, korkusundan yüzü bembeyaz kesilen rahibeye dönüp sert bir sesle:

— «Madam,» dedi. «Buradan hep beraber çıkacağız. Siz, bu iki genç matmazelin arasında ve onlarla birlikte yürüyeceksiniz. Yolda birilerine rastlarsak ve bize bir şey sorarlarsa siz cevap verecek; başrahibenin emri üzerine bizi onun yanına götürdüğünüzü söyleyeceksiniz...»

Sonra Perrette'ye dönüp söylendi:

— «Madam ufacık şüpheli bir harekette bulunmaya kalkışırsa onu hemen hançerleyeceksin Perrette!»

Rahibe o kadar korkmuştu ki denilenleri yapacağını hiçbir şey söylemeden ürkek bir baş işaretiyle belirtti. Delikanlı, rahibenin sözünde duracak kadar korktuğunu anlamıştı. Artık ona, pek önem vermeden binanın arkasına koşarak oradan uzun merdiveni aldı, sonra tekrar iki genç kızın yanına döndü. Bu işler, epey hızlı davranmasına rağmen on dakika sürmüştü.

Rahibe, Perrete'yle Bertille'nin arasına girdi ve birlikte evden çıktılar. Delikanlı önde gidiyordu. Kendilerine bir şey soran çıkmadı. Manastır duvarının kendilerine en yakın olduğu tarafa varınca Jehan, merdiveni duvara dayadı. Rahibeyi kolundan tuttuktan sonra tatlı bir sesle Bertille'ye dedi ki:

— «Atkınızı çıkarın. Şu pelerini sırtınıza alın. Duvarın öbür yanına geçince pelerinin yakasını fazlaca kaldırmaz ve yüzünüzü iyice örtmezsiniz. Artık

işçi kıyafetinde olmayacaksınız ama, kadın olduğunuz tâ uzaktan seçilebilmelidir.»

Genç kız cevap vermedi. Sevgilisine tatlı bakışlarla bakarak dediklerini yaptı. Jehan, onun hazır olduğunu görünce merdiveni işaret etti:

— «Şimdi çıkın bakalım... Duvarın öte yanına inince hiç acele etmeden, arkanıza bakmadan ve beni hiç tanıımıyormuş gibi davranarak yürüyün.»

Bertille, endişe ve tereddütle duralayıp sordu:

— «Ya siz ne olacaksınız?»

— «Siz benim için hiç meraklanmayın. Benim dediğimi yaparsanız kurtulabilirsiniz.»

Bertille, tartışmanın gereksizliğini anlamıştı. Zaten delikanlının kuvvet ve zekâsına sarsılmaz bir güveni vardı. Jehan, merdiveni tırmanırken heyecandan kısıklaşan bir sesle Perrette'ye:

— «Kardeşim! Bertille'yi sana emanet ediyorum. Kendisini evine götür ve hiç gözünden ayırma...» Dedi.

Perrette, her zamanki ciddî tavrıyla cevap verdi:

— «Hiç tasalanmayın. Onu doğru bize götüreceğim ve bir dakika bile yanından ayrılmayacağım.»

Bundan sonra Perrette de merdiveni tırmandı. Bu sefer Jehan, rahibeye dönerek seslendi:

— «Madam, şimdi ben de çıkacağım. Yanınızdan uzaklaşacağım diye benden kurtulabileceğinizi sanmayın. Yanımda tabancam var... En ufak bir ses çıkarırsanız kurşunu yersiniz...»

Tabancası filân yoktu ama, rahibe bu palavraya hemen inandı. Jehan, kadının heykel gibi kalakaldığını görünce bir hamlede merdiveni tırmanarak duvarın üstüne çıktıktan sonra merdiveni yukarıya çekip öbür tarafa aktardı. Bertille ile Perrette indiler.

Delikanlı da bir anda üstündeki kadın elbiselerini çıkarıp attı.

İki genç kız, ortasında idam sehpası bulunan küçük meydanın tam karşısında toprağa ayak basmışlardı. Yol, duvar boyunca uzanarak manastır kapısının önünden geçiyordu. Jehan, onlara, meydanın öbür tarafında bulunan ve idam sehpasının yanından geçen yolu işaret etti. Sonra manastır bahçesine doğru eğilerek, rahibeye:

— «Madam, size karşı zor kullandığım için beni affedin.» Dedi. «Başka türlü yapmama imkân yoktu.»

Ve hızla merdivenden inerek toprağa ayak bastı. Aynı anda, duvarın öte yanında keskin bir çığlık duyuldu. Bu, birdenbire cesaretlenip feryada başlayan rahibenin sesiydi. Jehan, genç kızlara baktı. Perrette'nin, sepeti almış ve Bertille'nin koluna girmiş olduğunu gördü. İkisi de hızlı hızlı küçük meydanı geçtiler. Jehan, yolun alt tarafında, manastırın kapısında bir kalabalığın toplandığını farketti. Gülümseyerek söylendi:

«Saêtta'nın beni neden bu kadar ısrarla hırsızlığa teşvik ettiğini şimdi anlıyorum... Demek suçüstü yakalanmamı istiyormuş...»

Bakışlarını, yeniden iki genç kıza çevirdi. İçinde bir tereddüt vardı. İki kızın peşinden mi yürümeliydi; yoksa ters yönde gidip, buralardan büsbütün uzaklaşmalı mıydı? İki genç kız, şimdi tehlikede değillerdi. Eğer Jehan peşlerine düşerse, düşmanlarına kendini göstermiş ve iki genç kıızı tehlikeye atmış olmayacak mıydı? Tereddüt içinde bocalarken birden idam tribününün arkasından bir adamın çıktığını gördü. Onu hemen tanıdı ve sevinç içinde :

— «Mösyö de Pardaillan!..» Diye bağırdı. «Sizi Allah gönderdi! Artık Bertille kurtuldu demektir!»

Pardaillan'ı Bertille de tanıdı. Genç kız sevinç içinde ona doğru koştı ve durumu anlattı. Şövalye, genç kıza teselli edici birkaç kelime söyledikten sonra harekete geçti.

Bu sırada, kalabalık bir asker kafilesi, tepenin eteğinden göründü. Pardaillan bunu hemen farkettiler ve Jehan'a dönerek, hiçbir şey söylemeden, kendisine pekâlâ anlayacağı işaretlerle genç kızları himayesine aldığını, artık onları merak etmemesini, tepenin eteğinde tehlike bulunduğuna için, henüz serbest olan yukarı yoldan gitmesini anlattı. Sonra iki genç kızın ortasına geçti ve emin adımlarla tepeden inmeye koyuldu. Yolun yarısında, kafilenin yanından geçmek zorunda kaldılarsa da, askerler onlarla hiç meşgul olmadan, tepeyi hızlı hızlı tırmanmaya devam ettiler.

Burada hemen belirtmemiz gereken bir husus, Şövalye de Pardaillan'ın, daha önceden, manastır kapısının önünden geçmiş olmasıdır. Dolayısıyla Şövalye, Concini ile subayın orada ne gibi tedbirler aldıklarını görmüştü. Manastırın kapısında, yarısı asker ve yarısı da Concini'nin ücretli haydutlarından ibaret kırk kişilik bir kuvvet vardı. Tepenin eteği, böylece sıkı bir göz hapsine alınmış oluyordu ama, üst tarafta hiçbir tedbir alınmamış olduğunu, Pardaillan çabucak sezmişti. Hem Concini, hem de subay, Jehan'ın muhakkak surette manastırın kapısından çıkacağını umdukları için oradan başka tarafları da kontrol altına almayı ihmal etmişlerdi. Şövalye, delikanlıya, bu yüzden, yukarıdan gitmesini işaret etmiş ve artık onun tehlikeyi atlattığından emin, iki kızla beraber rahat rahat yola koyulmuştu.

Bir yandan gidiyor, bir yandan da düşünüyordu:

«Jehan şimdi epey uzaklara gitmiştir. Concini, kapıda beklemekten bıkip da tepenin üstünü araştırmaya karar vereceği vakit, iş işten geçmiş olacaktır. Bu

iki kızcağızın da artık Concini ile karşılaşmalarına imkân yoktur. İtalyan'ın manastır kapısından ayrılacağını hiç ummam.»

Böyle düşünüyordu ama, ne olur ne olmaz diye de etrafı kolaçan etmekten geri kalmıyordu. İkide bir, başını çevirip peşlerinden gelen olup olmadığına bakmaktaydı... Böylece, hiçbir tehlike ile karşılaşmadan, yarım saatlik bir yürüyüşten sonra Perrette'nin evine vardılar. Şövalye, artık kimsenin peşlerinden gelmediğinden ve Bertille'nin bu sefer saklandığı yerin kimse tarafından görülmediğinden emindi. Jehan için de hiçbir endişe duymuyor ve delikanlının, çoktan Saint-Denis Kapısı'ndan geçerek Paris'e girdiğini tahmin ediyordu.

Öte yandan Jehan, Perrette'nin evine ancak iki-üç gün sonra gelmek kararında olduğundan, bu arada Bertille de yerinden hiç kımıldamayacağından işler tamamen yolunda gidecek ve hiçbir aksaklık olmayacaktı.

Pardaillan'la iki genç kız, iki hafta kadar önce Jehan'ın müthiş bir dövüş sonunda, onüç kişiyi hakladığı o meşhur kapının önüne varışlarından az önce, kafası adamakıllı sarılmış bir adam, buralarda dolaşmış durmuştu. Bu kapının tam karşısında, yol boyunca uzayıp giden bir çit vardı ve öbür yandaki çayırı, yoldan ayırırdı. Adam, nihayet bu çitin arkasına geçti. Çitte, küçük bir aralık görünce yere uzandı ve bu aralıktan etrafı gözetlemeye koyuldu. Çok beklemedi. Az sonra Pardaillan, Perrette ve Bertille çıkageldiler. Perrette'nin kapıyı açarken:

— «Burası artık sizin eviniz demektir, Matmazel Bertille...» Dediği de kulağına çarptı.

Adam, Bertille adını duyunca, yerinden sıçradı ve ateşli gözlerini genç kızdan ayırmadan baktı.

Bu adam kimdi? Orada ne arıyordu? Bunları öğrenmekte gecikmeyeceğiz.

ÜÇ ZEBANİ

Y iğit Jehan, iki genç kızın, meydanın dönemecinde gözden kaybolduklarını görünce derin bir nefes aldı. Artık onları hiç merak etmiyordu.

Pardaillan'ın himayesinde olduklarına göre, herhalde sağ, salim Perrette'nin evine varacaklardı. Bu bakımdan endişesi kalmayınca biraz da kendi durumuyla meşgul olmak gereğini hissetti. Kadın elbiseleri giydiği sırada, ucu görünmesin diye kılıcını çıkarıp boynuna takmıştı. Onu çözüp beline taktı. Bir yandan da manastırın kapısında bekleyen kalabalığa, alaylı alaylı baktı. Sonra hızlı adımlarla yola koyuldu. Gittiği yol, Saint- Pierre Kilisesi önünden geçtikten sonra Saint-Denis Kapısına varan büyük yola çıkıyordu. Fakat oraya çıkmadan önce, tepenin eteğinde, epey bir kıvrım yaparak, yan tepeyi dönüp dolaşıyor ve ondan sonra büyük yola varmadan, dikili haçın önünden geçiyordu.

Jehan buradan geçmek zorundaydı.

Henüz tepenin üstündeydi ki birdenbire uzaktan tozu dumana katarak dörtlü gelen atlılar gördü. Bu atlıların da kendisini yakalamaya geldiklerinden hiç şüphesi yoktu. Biraz daha ilerlerse atlılarla karşılaşacak, göz göre göre onların eline düşecekti. Onlarla kapışmayı akla getirmek bile delilik olurdu, çünkü pek kalabalıktılar.

Delikanlı, tekrar geriye dönüp geldiği yolu geçmekten başka çare bulamadı ve kendi kendine:

«*But Çeşmesi'nin önünden geçer ve Saint-Honoré Kapısı'ndan Paris'e girerim.*» Diye düşündü. Fakat

tam geriye dönmüş ve Monceau Şatosu istikametini tutturmuştu ki birdenbire o taraftan da Montmartre'ye doğru dörtmala at koşturan bir kafilte gecikmedi:

«Galiba iki ateş arasında kalacağım.» Diye mırıldanmakla beraber, soğukkanlılığını hiç kaybetmeden idam sehпасının bulunduğı meydana doğru yoluna devam etti.

Koşmuyordu. Elinde kılıcı hızlı hızlı yürüyordu.

Meydana varınca dudaklarında alaycı bir gülümseme olduğı hâlde mırıldandı:

«Bu sefer de Concini'yi atlattım.»

İdam sehпасına birkaç adımlık yolu kalmıştı ve onu da geçtikten sonra kurtuldu demekti. Hemen çitlerde bulunan bir delikten geçecek ve böylece kendisine erişmelerine imkân kalmayacaktı.

Delikanlı bunları düşünürken, Pardaillan'la iki genç kızın, yolda karşılaşmış oldukları asker kafiltesi meydana göründü. Bunlar, yirmi kişi kadar vardı. Roquetaille'nin komutasındaydılar.

Karşılarında, birdenbire aradıkları delikanlıyı görür görmez, müthiş nâralar atarak önünü kesmek üzere seğırttiler. Aralarından bir tanesi de karşıdaki yolun başına koşarak, avazı çıktığı kadar bağırmaya, etraftaki diğer askerlerden yardım istemeye koyuldu. Buna, tepenin eteklerinden sevinç feryatları, bağır-malar cevap verdi.

Jehan'ın arkasından, sağından ve solundan bastığı toprağı bile titreten gürültüler geliyordu. Bunlar gittikçe yaklaşan atlıların nal seslerinden başka bir şey olamazdı. Az sonra şüphesiz onlar da küçük meydana ulaşacaklardı. Roquetaille ile adamları ise delikanlının önünü zaten kesmişlerdi.

Önden, arkadan, sağdan ve soldan gelen atlıların

nal sesleri saniyeden saniyeye yaklaşıyor, her yerden feryatlar yükseliyordu:

— «Tutun! Saldırın! Yakalayın!»

Ve bütün bu düşmanların yüzü gülüyordu. Jehan'ı kısıvrak yakaladıklarından emindiler. Bu kadar kalabalığın önünden kaçmak mümkün müydü?

Jehan kılıcını çekti. Ümitsiz bakışlarla çevresine bakındı. Sığınacak hiçbir yer, kaçacak hiçbir delik yoktu. Birkaç adım daha ileride bulunmuş olsa yakayı sıyracaktı ama, artık bu birkaç adımı atmaya da imkân bulamamıştı. Tam kurtulacağı sırada burada böyle kısıvrak yakalanmak, mahvolmaya mahkûm olmak, gerçekten acıydı. Delikanlı hiddetinden, kendi kendini yiyordu.

Bu sırada Concini, askerlere komuta eden nöbetçi subayı ve yanındakiler de meydana ulaşmışlar, idam sehпасına doğru koşuyorlardı. Altmış kişi kadar vardılar. Yarım daire hâlinde ilerliyorlardı.

Jehan, müthiş bir öfkeyle söylendi:

— «Demek bu iş buraya kadar... Lânet olsun... Beni sağ ele geçiremezler vallahi!.. Ölmeden önce birkaçını kendimle birlikte mezara götürmezsem, ben de Jehan değilim!»

Artık, soğukkanlılığını tamamen ele almıştı. Gözleri idam sehпасına çıkan merdivene ilişti. Bir hamlede sehpanın üstüne çıktı. Dudaklarında müthiş bir gülümseme belirdi. Artık kolay kolay aldedilemeyeceğinden emindi. Zira bulunduğu yer, topraktan epey yüksekti. Ona saldırmak için muhakkak yukarıya çıkmaları gerekecekti. Halbuki merdiven, ancak bir kişinin çıkabileceği genişlikteydi. Şu hâlde teker teker geleceklerdi. O da onları, teker teker temizleyecekti.

Jehan, merdivenin en üst basamağında, kılıcının

ucunu çizmesinin kenarına dayayarak durup beklemeye başladı.

Bu sırada çevresini saran çember de adlamaklı daralmıştı. Concini, Roquetaille ve subay, idam sehpaşının dibine kadar sokulmuşlardı. Concini, bu sefer, son derece ihtiyatlı davranmış, Jehan'ı yakalamak için âdetâ bir orduyu harekete geçirmişti. Adam, Jehan'ın sehpanın tepesine tırmandığını görünce, acı acı güldü ve:

— «Bakın,» diye söylendi. «Sonunun ne olacağını ne de güzel biliyor. Darağacına bile kendi isteğiyle çıktı. Şimdi yalnız cellât eksik...»

Jehan, tepeden, gür sesiyle karşılık verdi:

— «Kim demiş cellât yok diye? Sen varsın ya... Cellâtlık sana yakışmaz da kime yakışır? Ama, belki de cellâtlar bile senin gibi alçakları meslekdaşlığa kabul etmek istemezler...»

Concini bu hakareti duyunca dişlerini gıcırdatarak yüzbaşıya döndü. Subay bunun mânasını anladı ve merdivene yaklaşarak, emreden bir sesle bağırdı:

— «Kral adına teslim olun!»

Jehan alay etti:

— «Ne duruyorsun? Gelip teslim alsana...»

— «Bu kadar kalabalığa karşı dayatmaktan ne çıkar, mösyö? Haydi, aklınızı toplayın da kılıcınızı bana teslim edin...»

— «Bu kılıç teslim olmaz. Ancak senin karnını deşer, o kadar.»

Subay, omuz silkerek, tasasız bir tavırla:

— «Siz bilirsiniz,» dedi.

Ve adamlarına dönerek emretti:

— «Haydi, tutun şunu!»

Kral'ın askerleri ve Concini'nin ücretli kaatilleri

karmakarışık saldırdılar. Birbirlerini iteleye kakalaya, merdivene tırmanmaya çalışıyorlardı. Jehan, onların yaklaşmalarını bekledikten sonra kılıcına şimşek hızıyla çemberler çizdirmeye başladı.

Çığlıklar, bağırıtlar, iniltieler birbirini takip etti ve bunlardan sonra yere düşen vücutların gürültüsü duyuldu. Merdivenin dibinde dört kişi, yaralı veya cansız yere uzanmıştı. Ötekiler, birdenbire gerilemiş, merdiven altında, şaşkın bir hâlde duralamışlardı. Jehan, daha ilk çarpışmada kendisi için bir zafer anıtı hâline gelen bu uğursuz idam sehpasının üstünde dimdik duruyordu. Yüzünde korkunç bir alay tebesümü belirmişti.

İlk hücumdan aldıkları dersle daha tedbirli ve daha ihtiyatlı bir hücumla kalkan kalabalık, bu sefer artık onu diri yakalamak düşüncesinden vazgeçerek, öfkeden kudurmuşçasına saldırdı. Yiğit Jehan, bu sefer de onların yaklaşmalarını bekledi. Sonra o müthiş kılıcıyla havada bir-iki çember daha çizdi ve aynı kılıcı, birkaç defa daha inip kalktı. Yeniden fer-yatlar, iniltieler, birbirine karıştı. Haydut sürüsü, yeniden geriledi. Hücumun başından beri dokuz kişi yerlere serilmişti ve kanlar içinde yatıyorlardı.

Halbuki bütün işler, ancak bir dakika sürmüştü.

Ortalığı allak bullak eden bu müthiş gürültü arasında Jehan'ın alaycı ve aşağılayıcı kahkahası çınlamakta gecikmedi. Subay, Concini'ye döndü ve şaşkınlıktan ne yapacağını şaşırmış bir hâlde söylendi:

— «Bu kim böyle, canım? Şeytan mıdır nedir?»

Concini, âcizliğin verdiği hiddetle dişlerini gıcırdatarak söylendi:

— «Ben size söylemedim mi?»

— «Evet ama, bu kadarı da olmaz canım. Ne müthiş kılıç o... Bir dakika içinde dokuz kişiyi yere

serdi. Ya öldüler ya da yaralandılar. Halbuki kendisinde bir tek çizik bile yok.»

Bu anda, zıt yönlerden gelen yeni atlı grupları da meydana girmişlerdi. Elli kişi kadardılar ve başlarında bir yüzbaşı vardı. Bu iki kafileye de Longval ve Eynaus yol göstermişti. Yeni gelenler, hemen Concini ile subayın yanına seğirttiler. Nöbetçi subayı, sorumluluktan kurtulduğuna pek sevinerek durumu, yeni gelen yüzbaşıya anlattıktan sonra hemen onun emrine girdi.

Jehan, idam sehпасının üstünde rahat rahat dinleniyordu.

Yüzbaşı mırıldandı:

— «Doğrusu yazık. Pek cesur bir delikanlı. Fakat Kral'ın emri var. Kendisini muhakkak ele geçireceğiz.»

Bundan sonra da derhal tertibat almaya koyuldu. Darağacının her cephesine onar kişi dikti. Ayrıca on kişi de merdivenin karşısında yer aldı. Yüzbaşı hepsine ayrı ayrı talimat verirken Jehan da alayla onları süzüyordu.

Birden yüzbaşının, elini kaldırarak emir verdiği görüldü:

— «Hücum!..»

Askerler, düzenli bir şekilde ilerlediler ve merdivenin önünde bulunanlar, kılıçlarını ileri uzatarak basamakları ihtiyatla çıkmaya koyuldular. Diğerleri ise birbirlerine omuz vererek, darağacının üstüne tırmanmaya çalışıyorlardı. Jehan, hâlâ, yerinden kımıldanmıyordu. Derken birdenbire korkunç bir sesle:

— «Savulun! Burada Yiğit Jehan var!» Diye haykırdı.

Aynı saniyede de öne doğru eğilmesiyle doğrulması bir oldu. O anda kocaman bir şeyi kaldırıp merdivenden tarafa fırlattığı görüldü.

Jehan, aynı hareketi dört defa tekrarladı ve her seferinde de koskoca bir taş, merdiveni tırmanmaya çabalayanların üzerine indi.

Her yandan bağırmalar, feryatlar ve inilti-ler yükseldi. Ama, delikanlının gür sesi bütün gürültüleri bastırdı.

— «Savulun! Yiğit Jehan geliyor!..»

Bu kargaşalık almış yürümüşken, birdenbire yerin derinliklerinden bir ses yükseldi:

— «Savulun! Yiğit Jehan geliyor. Yaşasın Yiğit Jehan!»

İdam sehпасının duvarındaki tahta kapı birdenbire açılmış, içeriden cehennem zebanisi gibi üç kişi fırlamıştı. Yalın kılıç saldıran bu üç korkunç adam, müthiş nâralar atarak zaten şaşkınlık içinde bocalayan askerlerin kafalarını büsbütün allak bullak ettir-ler.

Ve tabii, içlerinden birçoğunu da yere sermekte gecikmediler.

Bu cehennem zebanileri, herhalde Jehan'ın yabancı olmayacaklardı. Çünkü delikanlı onları görür görmez, idam sehпасının tepesinden yere atlayıp onların yanında savaşa katılmış, kılıcını yıldırım hızıyla kaldırıp indirmeye ve haykırmaya koyulmuştu:

— «Savulun! Yiğit Jehan geliyor.»

İdam sehпасının çevresinin temizlenmesi, ancak birkaç saniye sürdü. Başta Concini olmak üzere subaylar, askerler ve ücretli haydutlar, bu dört adamın ölüm saçan saldırısına dayanamayıp oradan hızla uzaklaşverdiler. Ortalıkta toz toprak ve kanlar içinde yerlere uzanmış olan otuz kadar insan leşinden başka bir şey kalmadı.

Yüzbaşı hiddet ve utancından mosmor kesilmişti. Concini ise hırsından kuduruyordu. Roquetaille, Ey-

naus ve Longval, aczin verdiği kızgınlıkla, saçlarını başlarını yoluyorlardı. Askerlerle haydutlar da ağız dolusu küfürler savuruyorlardı.

Karşılarında, müthiş kahkahalar atan dört şeytandan başka kimse yoktu.

Nihayet yüzbaşı kendine gelerek kısa bir emir verdi. Askerler, çabucak toplandılar. Doldurulan tüfeklerin şakırtısı duyuldu. Arkasından Yüzbaşı'nın komutası yükseldi:

— «Ateş!»

Aynı saniyede yeri göğü titreten korkunç patlamalarla birlikte etrafı bir duman bulutu sardı ve idam sehпасına bir kurşun yağmuru başladı. Sonra silâhlar sustu, etrafa bir ölüm sessizliği çökmüştü.

Fakat silâh sesleri diner dinmez, dört kişinin aynı şeytanî kahkahası, ortalığı tekrar cınlattı ve aynı hançerelerden, tüyleri diken diken eden bir nâra yükseldi:

— «Savulun! Burada Yiğit Jehan var!»

Barut dumanı dağılmıştı. Concini ve adamları merak ve heyecanla soluyarak bakıyorlardı.

Dört şeytan ortadan kaybolmuş ve idam sehпасının açık kapısı da kapanmıştı.

Onüçüncü Bölüm

KORKUNÇ PATLAMA

Tahtaboşun üstünde, düşmanlarının hücumunu savuşturan Yiğit Jehan; Carcagne, Gringaille ve Escargasse'yi hemen tanımış ve yıldırım hızıyla onların yanına fırlamış, onlarla birlikte çarpışmaya koyulmuştu.

Ancak, Yüzbaşı: «Ateş!» Emrini verir vermez, dördü birden hemen yüzükoyun yere uzanmışlar ve kurşunlar üzerlerinden ıslık çalarak geçip gitmişti. Ateş kesilir kesilmez, daha barut dumanı dağılmadan ayağa fırlamışlar ve hemen darağacının kapısını sür-gülemişlerdi.

Yüzbaşı, düşmanlarının bulunduğu yere baktığı vakit attıkları kurşunların boşa gittiğini gördü. Kra-

lın emrine karşı gelen âsilerin dördü de ortadan kaybolmuştu. Fakat subay, soğukkanlılığını kaybetmeyecek, hemen adamlarına, idam sehпасının etrafını sarmalarını emrettikten sonra bir süre istirahat verdi.

Bu süre içinde o da düşünmeye fırsat bulacaktı. Çünkü düşünmeye gerçekten ihtiyacı vardı.

Bunca yıllık askerdi. Fakat şimdiye kadar böyle, akılları durduracak bir macera yaşamış değildi.

Dört kişi, yüzyirmi kişiye karşı koysun ve otuzunu da dövüş dışı etsin!

Şaşıyor, kızıyor ve düşmanlarına ister istemez hayranlık duyuyordu.

İdam sehпасını iyice kuşattığı için, buradan kimsenin kaçamayacağını biliyordu. Bu fırsattan istifade ederek ölü ve yaralıları toplattı. Hücüm için aceleye lüzum yoktu. Bu dört kişiyi, ölü veya diri, ele geçirmeye karar vermişti. Fakat bu işi başarırken, mümkün olduğu kadar az kurban vermeliydi. Şimdiye kadar çarpışma dışı edilen otuz kişi, zaten ağır bir kayıp değil miydi?

Öte yandan, Yiğit Jehan da vaktini boşuna geçir-miyordu. İlk işi, mahzeni gözden geçirmek oldu. Gringaille, Escargasse ve Carcagne, mahzene indikten sonra, ihtiyat tedbiri olarak, gediğı kirislerle iyice kapamışlardı. Bu suretle ansızın bir hücumu uğramak tehlikesi kalmamıştı. Hattâ bu yetmiyormuş gibi, tavukların girip çıktıkları ufak tefek bazı duvar deliklerini bile tıkadılar. Bu iş için gerekli araçlar, bol bol vardı. Bununla birlikte idam sehпасının her üç duvarında ve özellikle ön yüzünde birkaç delik bıraktılar.

Jehan, bu işler bittikten sonra hemen mağaraya indi. Üç ahbap çavuşlar, reislerine, orada yığılı cep-hane, silâh ve erzakı muzaffer bir edâ ile gösterdiler.

Sandıkta, şöyle böyle onbeş tüfek ve bir o kadar tabanca vardı. Dördü birden derhal bu silâhları doldurarak yukarıya çıkardılar. Arkasından da kurşun sandıklarıyla ve barut fiçileri çıkarıldı. Sonra duvarlarda, mahsus bırakılan her deliğe bir tüfeğin namlusunu yerleştirdiler. Artan tüfekleri de doldurup yedeğe ayırdıktan sonra herbiri, elinde bir silâh olduğu hâlde bir deliğin başında beklemeye koyuldu.

Nihayet Yüzbaşı, harekete geçmeye karar verdi. Elllerinde kocaman bir kirişi taşıyan altı asker kapıya doğru yaklaşmaya başladı. Ağır ağır ilerliyorlardı. Onların çevresinde de, yardımcı olarak oniki kadar haydut, bir çember hâlinde yürüyordu. Herhalde kirişi koçbaşı şeklinde kullanarak kapıyı kıracaklardı.

Fakat tam bu sırada üstüste dört silâh sesi duyuldu. Kirişi taşıyan askerlerden dördü yıkıldı. Öteki ikisi de kirişi yere bırakıverdiler. Askerler ve haydutlar bir süre şaşkın ve hareketsiz kaldılar. Derken, dört tüfek sesi daha işitildi ve aynı anda haydutlardan dördü yere serildi.

Fakat bu sonuncu silâh sesleri ayakta kalanları öyle bir telâşlandırdı ki itişe kakışa müthiş bir kaçışmadır başladı.

Hemen aynı anda iki tüfek daha patladı, paniğe kapılmış olanlardan ikisi daha boylu boyunca yere uzandı. Bunlar da Concini'nin adamlarındandı.

Arkalarda kalmış olan askerlerle haydutlar, hayret içinde birbirlerine ne olduğunu soruyorlardı. Ama, kendilerine bir şey olmadığı için bulundukları emniyetli yerden kımıldamaya pek niyetli görünmüyorlardı.

Bu sırada üstüste dört silâh sesi daha duyuldu. Bunun sonucu da o zamana kadar durumlarından emin görünenlerden üç kişinin daha yere serilmesi oldu. Bunlar da Concini'nin ücretli haydutlarındandı.

Canım, bugün Concini için ne talihsiz bir gündü böyle!..

Haydut ve asker saflarında panik başgöstermişti.

Şimdi, idam sehpasının sadece ön cephesinden değil, sağ tarafından da ateş edilmeye başlanmıştı. Silâhların art arda patlamasıyla kaçanlardan üç kişinin daha kanlar içinde yere serilmesi bir oldu.

İdam sehpasının çevresi, birkaç saniye sonra tamamen boşalmıştı. Askerler ve haydutlar artık idam sehpasından atılacak kurşunların erişemeyeceği bir yere varmış bulunuyorlardı.

Concini, adamlarını sayınca, hiddetinden küplere bindi. Dört silâhşoru hesap dışı edilirse, para ile tuttuğu kırk hayduttan kala kala onyedi kişi kalmıştı. Çılgına dönen İtalyan avaz avaz haykırmaya başladı:

— «Bu serserinin kellesini getirene onbin frank vereceğim!»

Artık Jehan'ı diri yakalamaktan vazgeçmişti. Adamlarının hangisinde bu işi başaracak mâneviyat kalmıştı ki... Düşmanlarının ölüsünün de onbin frank ettiğini duydukları hâlde, hiçbiri idam sehpasına yaklaşmaya niyetli görünmüyordu.

Yüzbaşı'nın hâli de Concini'ninkinden farklı değildi. Adam hiddetinden bıyıklarını ısırp ağız dolu su küfürler savuruyordu.

Öte yanda Jehan, mahzende gayet sâkin bir tavırla arkadaşlarına.

— «Bu ders onları epey düşündürür,» dedi. «Sanırım ki yarım saatten önce yerlerinden kımıldanamazlar. Bu zamanı boş geçirmeyelim.»

Hep birlikte, mağaraya indiler. Sandıklardan birinin kapağını sökerek yukarıya çıkardılar. Arkasından da üç fıçı barut getirdiler. Fıçılardaki barutu yere boşalttıktan sonra ağzı açık sandığı, yerdeki barut

yığınının üstüne kapatıverdiler. Sonra da yere barut serpmek suretiyle bir çizgi çektiler. Bu çizgiyi sandığın altındaki barutu ateşleyecek fitil ödevini görmek üzere hazırlıyorlardı. Sandık, nasıl barutu gizliyorsa, bir uzun tahta da fitilin üstüne örtülerek onu gizledi. Bundan sonra yukarıda ne kadar silâh varsa, hepsini toplayıp aşağıya indirdiler. Sandıktan söktükleri kapakla da mağaraya inen merdivene açılan gedigi kapadılar. Bu delik de böylece gizlenmiş oluyordu.

Jehan'ın istediği bütün hazırlıklar, böylece tamamlandı. Delikanlı, üç arkadaşını mağaraya indirdikten sonra kendisi, yukarıda tek başına kaldı ve beklemeye başladı.

Concini'nin onbin franklık vaadinin haydutlar üzerindeki etkisi vakit geçtikçe artıyordu. Bunlar arasından bazıları idam sehпасının sol taraftaki duvarından, şimdiye kadar hiç silâh patlamamış olduğuna dikkati çektiler. Gerçi bu, içeridekilerin bir kurnazlığı da olabilirdi ama, belki de o tarafta silâh yoktu. Bundan emin olmak için oraya kadar giderek araştırdılar, oranın tehlikesiz olduğunu anladılar. İçlerinden birkaçı, merdivene tırmanıp sehpanın üzerine çıkacak kadar cesur davrandı. Bu hareketi yaparken her an tüfek kurşunlarına hedef olmak endişesiyle binbir ihtiyatla hareket ediyorlardı. İdam sehпасının üstünde bir uçtan öbür uca kadar rahat rahat gezinebildiler. Burası oldukça harap durumdaydı. Ötesinde berisinde, aşağıya inmeye imkân verecek çöküntüler vardı. Fakat toplu bir hücumla elverişli bir gedik yoktu. Bunu yapabilmek için bir sürü âlet getirerek yavaş yavaş ve sessiz sadasız çalışmaya koyuldular. Böylece kısa zamanda tahtalar sökülme-ye, kalaslar kesilmeye başlandı.

Bunu yaparken, aşağıdakilerin hiçbir şey farket-

memelerine çalışıyor ve ses gelmediğine göre bunu başardıklarını da sanıyorlardı.

Concini ile silâhşorları, darağacının aşağısında, kurşunların erişemeyeceği bir yere sinmiş, gittikçe artan bir sabırsızlıkla bu çalışmaları seyrediyorlardı.

Yüzbaşı da, Concini'nin adamlarının ne yapmak istediğini anlamıştı. Fakat o, bu işe katılmak istemedi. Onun da kendine göre bir düşüncesi vardı ama bu, tam mânasıyla mert bir askere yaraşır bir düşünceydi. Nitekim askerlerini idam sephasının yanlarına ve önüne, hücumu hazır bir durumda dizdiktikten sonra nöbetçi teğmenle beraber ilerledi. İkisi de kılıçlarını çekmeden yürümüşlerdi. Büyük bir cesaretle idam sephasının kapısına yöneldiler. Bu yürüyüş sırasında kurşun yağmuruna tutulmadıklarına hayret ediyorlardı. Fakat hiç duraklamadan, az önce askerlerin taşımış oldukları kirişe kadar geldiler. Düşmanlarının kendilerine bir tuzak hazırlamış olabileceğini de düşünmüyor değillerdi ama bu, onları ilerlemekten alıkoymuyordu. İkisinin de kılıcı kınındaydı. Yüzbaşı ayrıca, kapıyı uçurmakta kullanmak üzere bir kestane fişeği almıştı.

Böylece kapıya beş-on adım kalıncaya kadar yaklaşmışlardı ki birdenbire kapı açılıverdi ve eşikte Yiğit Jehan belirdi.

Onun da kılıcı kınındaydı.

Delikanlının, apansız ortaya çıkıverışı, öyle umulmadık bir zamanda olmuştu ki iki subay, şaşkınlıklarından oldukları yerde mihlanmış gibi kalakalmışlardı. Ardlarından gelen askerler de duraklamışlardı. Askerlerin hepsinin bellerinde tabancaları olduğu hâlde hayretlerinden midir, yoksa bu delikanlının delice cesaretine karşı duydukları hayranlıkla-

rından mıdır, bilinemez, tabancalarını çekmeyi akıllarına bile getirememişlerdi.

Küçük meydana, ansızın, bir ölüm sessizliği çökmüştü. İki subayın ardından gelen askerler, ne olacağını merak ederek yaklaşmışlardı. Concini'nin haydutları da idam sehpasının üstündeki işlerini bırakmışlardı. Hiddetinden köpüren İtalyan'la silâhşorları ise arkalarında adamları olduğu hâlde hemen oraya seğırtmişlerdi.

Yiğit Jehan, şapkasını çıkarıp eğilerek, iki subayı zarif bir şekilde selâmlayınca iki subay da bu asıl harekete, ellerinde olmaksızın ve hiç düşünmeden, şapkalarını çıkararak karşılık verdiler. Bunun üzerine delikanlı, son derece sâkin bir tavırla sordu:

— «Ne arzu ettiğinizi sorabilir miyim, mösyöler?..»

Şimdiye kadar olanlardan sonra damdan düşer gibi sorulan bu soru, yüzbaşayı epey hayrete düşürdü ama adam kendini çabuk toparlayıp sert bir sesle cevap verdi:

— «Sizi Kral namına tevkif etmeye geldim. Kılıcınızı bana teslim edin mösyö!»

Ve elini uzatarak ileriye doğru iki adım attı.

Öte yanda, artık sabrı tamamen tükenmiş olan Concini ise saçını başını yolarak söyleniyordu...

— «Aman ya Rabbi! Eline hemen kelepçe vurmak varken bu serseri ile lâf ebeliği yapılır mı?»

Yüzbaşı'dan ümidini kesen İtalyan, yanındaki silâhşorlara, peşinden gelmelerini söyleyerek idam sehpasının yan tarafına gitti ve yüzbaşaya duyduğu hiddeti, sehpanın tepesinde çalışan adamlarından çıkardı:

— «Ne duruyorsunuz, haydutlar? İşinize devam etsenize! Elinizi çabuk tutun, yoksa...»

Bu zılgıtı yiyen haydutlar, hemen yine işlerine koyuldular.

Bu sırada Jehan, yine yüzbaşıya soruyordu:

— «Beni tevkif etmek istediğinizi söylediniz, değil mi?»

Yüzbaşı nazikçe cevap verdi:

— «Doğrusu, buna çok üzgünüm, mösyö. Çünkü siz, cesur bir gençsiniz. Ama, ne yapayım, böyle emir aldım ve bunu yerine getirmek zorundayım.»

Jehan nazik olduğu kadar ciddî ve heyecanlı bir sesle:

— «Öyleyse buraya girip beni yakalamanız gerekecek.» Dedi. «Bunun için de, bu kapıyı kırarak zorunda kalacaksınız. Bu, pek zor bir iş değil. Kapı kırıldıktan sonra içeriye girebileceksiniz. Ben de üstünüze ateş etmiyeceğimize söz veririm. Ama, size kesinlikle söyleyeyim ki mösyö, buraya girenler, buradan sağ çıkamayacaklardır. Ben şu kapıyı, size bunu söylemek için açtım.»

Ve yüzbaşının, bu garip tehdit karşısında hissettiği şaşkınlıktan kurtulmasına fırsat vermeden, içeri girerek kapıyı kapattı. Subay, bir süre kapanan kapının önünde düşünceli bir hâlde kaldı, sonra kendi kendine söylendi:

«Doğrusu pek cesur delikanlı... Üstelik, pek terbiyeli ve nazik. Yazık olacak ama, ne yapayım ki emir, emirdir.»

Sonra adamlarına dönüp bir işaret verdi. Koçbaşı işini gören kiriş tekrar ele alındı üçüncü vuruşta kapının kanadı, paramparça olarak devrildi. Askerler, içeriye dalmak istedikleri zaman yüzbaşı, önlerini kesip onları durdurdu ve:

— «Durun,» dedi. «İçeriye girenin sağ kalmayacağını söylediğini duymadınız mı? Önce ben yalnız başıma giriyorum.»

Ve tek başına, idam sehпасının kapısından içeri girdi.

Fakat ortalıkta kimseyi göremedi.

«Gizli bir yeraltı geçidinden kaçmış olacaklar!»
Diye düşündü. Fakat delikanlının söylemiş olduğu sözler de bir türlü aklından çıkmadığı için gözlerini dikkatle çevresinde gezdirdi. Kapak taşını örten sandık kapağını, barut fıçısını kapatan sandığı ve fitili saklayan tahtayı farkettil. İçinden söylendi:

«Bunların altında toprağın derinliklerine inen bir delik yoksa adam değilim. Oradan kaçtılar muhakkak...»

Tam tahtalara doğru gidecekti ki o sırada tepeden çalışanların gayretleriyle kopan bir kalas parçası, gü-rültüyle yere düştü. Concini'nin adamları, nihayet bir gedik açmayı başarmışlardı.

Fakat kalas düşünce yerde uzayan barut fitilini örten tahtanın bir ucuna rastlayıp onu yerinden oynatmıştı. Yüzbaşı, fitili görür görmez meseleyi derhal anlayıp dehşet içinde geriye sıçradı ve haykırdı:

— «Burada barut var!»

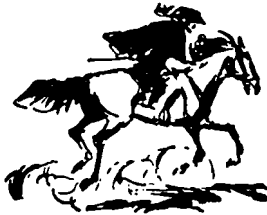
Yazık ki yüzbaşı içeriye girdiği sırada birkaç asker de kapıya yığılıp içeriye bakmaya yeltenmişler ve biricik çıkışı kapatmışlardı. Bu yüzden doğan bir-iki saniyelik gecikmenin sonucu pek korkunç oldu.

Sandık, akla durgunluk verecek bir hız ve şiddetle havaya uçtu. Tavana kadar korkunç bir ateş fışkırması yükseldi... Kulakları sağır eden bir patlama işitildi. Tavan yarılıp havaya uçarken, duvarlar zangır zangır titredi. Sonra göğе doğru bir ateş sütunu uzadı ve yol üstünde neye rastladıysa... İnsan vücutlarını, taşları ve tahtaları da baş döndürücü bir hızla beraberinde aldı götürdü. Bunu, tüyler ürpertici bir yağmur takip etti: Kan, taş, insan uzuvları, kol ve bacak yağmuru...

Korkunç bir kargaşa başgösterdi. Sağ kalanlardan kimisi can havliyle kaçıyor, kimisi yaralanmış, acı acı feryat ediyordu.

Kapının kırılmasından bu yana ancak yarım dakika geçmiş olabilirdi. Böyle olmasına rağmen, yüzbaşı ile onu dinlemeyerek içeriyi gözetlemek için kapağa yığılan askerlerden ve idam sehpasının üstünde çalışan Concini'nin ücretli onyediy haydudundan geriye dört-beş kişiden başka kimse kalmamıştı. Ötekiler, artık insana ait olduğu anlaşılamayan küçük ve kanlı et parçacıkları hâlinde idam sehpasının dört bir yanına serpilmişlerdi.

Şimdi, artık alevler, idam sehpasının her yanını sarmaya başlıyordu. Biraz sonra ancak birbirlerine dayanmak suretiyle ayakta durabilecek üç kara duvardan başka bir şey kalmayacaktı. Ve içinde insan et ve kemiklerinin kavrulduğu müthiş bir cadı kazanına benzeyen bu üç duvar arasından, iğrenç kokular saçan kalın bir duman sütunu, ağır ağır göğe doğru yükseliyordu.

SAËTTA'NIN İTİRAFI

Saêtta, Montmartre tepesinde, etrafı kolaçan etmek üzere kalmıştı. Neler olup bittiğini görmeden, oradan ayrılmak istememişti.

Bir çitin arkasına gizlenerek, bütün dövüşü uzaktan seyretmiş ve Jehan'ın kendisini ne korkunç bir azimle koruduğunu görünce hiddetinden kendi kendini yiyerek söylenmişti:

«Onu yine yakalayamayacaklar! Bu kadar müthiş bir herif olduğunu ben de bilmezdim doğrusu.»

Fakat sonradan Jehan'ın, idam sehpasının içine gizlendiğini görünce biraz içi rahatlamış;

«Kendi kendine kapana kısıldı. Bu sefer yakayı kurtaramaz.» diye düşünmüştü.

Ama bu sevinci pek kısa sürmüştü, yine hayıflanmaya koyulmuştu:

«İmkânı yok, onu diri diri yakalayamayacaklar. Öldürürlerse ben ne olurum? Ulu Tanrım, beni yirmi yıl beklettikten sonra öç almak fırsatını yine benden esirgeyecek misin?»

Sonra hiç ummadığı bir anda o müthiş patlamayı duydu. Darağacının darmadağın olup havaya uçtuğunu gördü. Yüzünün bütün rengi uçtu ve dehşet içinde bakan kızarmış gözlerinden kızgın göz yaşları, morarmış yanaklarına döküldü. Saêtta ağlıyordu. Yirmi yıldır o kadar büyük bir sabırla beklediği hâlde öcünün istediği gibi alınamayışına yanıyordu.

Artık saklandığı yerde durmaya tahammülü kalmamıştı. Dövüş sırasında evlerinden çıkmayı göze

alamayan Montmartre köylüleri de müthiş patlamadan sonra oraya seğırtmişlerdi. Askerler, yaralıları, en yakın kulübe ve evlere taşıdıkları için köylüler de dövüşün ne şekilde bittiğini öğrenmişler, artık korkuları kalmadığı için meydana çıkmışlardı. Facianın son izlerini dehşet içinde seyretmeye koyuldular. Saëtta hemen bu kalabalığa karıştı. Ön saflara kadar sokuldu. İdam sehпасının bir yıkıntıdan ibaret kaldığını gördü. Yiğit Jehan'la üç arkadaşı da. herhalde ümitsiz direnişlerinin kurbanı olmuşlardı. Onların vücutları da hiç şüphesiz, yanıp parçalanarak meydanın dört bir tarafına dağılmış olacaktı. Floransalı kılıç hocası, iş işt en geçtiğini görerek kendi kendini teselli etmeye çalıştı:

«Eh, ne yapalım,» dedi. «Ben onu idam sehпасının üstünde öldürtmek isterken o, altında öldü.»

Şehre dönmek kararını verdiği vakit hava karar-maya yüz tutmuştu. Sert ve sık adımlarla yola koyuldu. Kendince bir teselli bulmaya uğraşıyordu ama yediğı bu sillerin altında ezilmişti. Bir türlü kafasını toparlayamıyordu. Tepeden inerken boyuna homurdanıyor ve gittikçe artan bir kızgınlık içinde:

«Hıncımı kimden alayım?» Diyordu. *«Şu dakika-da kimse bana yan bakmasın... İçimde müthiş bir adam öldürmek hırsı var. Kana susadım! Birisiyle düelloya tutuşup onu gebertmezsem, içim rahat etmeyecek.»*

Ölüleri araştırıp toplamakla uğraşan askerlerden ve onları seyreden köylülerden başka kimseye rastlamadı. O kadar aradığı hâlde içini rahatlatmak için öldüreceğı zavallıyı bulamadı. Böylece yürüye yürüye yol kavşağında dikili haça kadar geldi ve sağa, Pochéron şatosu tarafına saptı. Henüz dilber Perrette'nin evinin kapısını geçmişti ki kapı, birdenbire açıldı. Eşikte Pardaillan belirdi. Kapı iyice kilitlenin-

ceye kadar bekledi. Eski bir alışkanlıkla etrafını ko-
lağan edince az ileride, hızlı hızlı uzaklaşan Saëtta'yı
hemen seçti:

«*Mükemm'el bir fırsat,*» diye mırıldandı. «*Bu aşā-
ğılık herifle ne zamandır biraz konuşmak istiyor-
dum... Tam sırası işte...*»

Birkaç adımda Saëtta'ya yetişerek alaycı bir sesle
bağırды:

— «Hey, Sinyor Guido Lupini! Bu ne acele böy-
le, canım?»

Kendisinin hiç ummadığı bir isimle seslenildiğini
duyan Saëtta, fena hâlde kızarak birden döndü ve öf-
keyle haykırdı:

— «Bana mı sesleniyorsunuz?»

— «Yolda ikimizden başkası var mı ki başkasına
sesleneyim?..»

Saëtta, ürkütücü bir edâ ile sordu:

— «Benim adım neymiş bakayım?»

Bir yandan gözlerini bu yabancının yüzüne dikmiş
ve kendisini evvelce bir yerde görüp görmemiş oldu-
ğunu hatırlamaya çalışıyordu. Pardaillan aynı sâkin
tavıyla:

— «Adınız Guido Lupini değil miydi, sinyor?»
Diye sordu. Ve saf bir edâ ile ilâve etti:

— «Benim bildiğime göre, bazı kirli işlerinizde
bu ismi kullanıyor olacaksınız.»

Saëtta'nın sıkıntısı birden yok oluverdi. Birisiyle
dövüşmek istemiyor muydu? İşte fırsatların en iyisi-
ni bulmuştu. Hem içindeki kızgınlığı çıkaracak, hem
de kendisini pek iyi tanıdığı anlaşılan bu adamdan
kurtulmuş olacaktı. Hemen bütün soğukkanlılığını
takınıp etrafına bakınarak yalnız olduklarına kanaat
getirdikten sonra:

— «Mösyö,» dedi, «ben sizi tanımıyorum, ama görüyorum ki hakkımda kimsenin bilmemesi gereken şeyleri biliyorsunuz. Onun için derhal kılıcınızı çekin ve gözünüzü açın... Zira sizi öldüreceğim, mösyö...»

Aynı anda hemen kılıcını kınından çekerek dövüş vaziyeti aldı:

Pardaillan pek alaycı bir tavırla söylendi:

— «Aman ya Rabbi! Ben ne haltettim? Hay size sesleneceğime dilim kopsaydı. Meğer ben sizi değil, Azrail'i çağırmışım...»

Bunları söylerken bir yandan da kılıcını çekmiş ve dövüş hazırlanmıştı.

Saëtta, söylediği gibi öldürmek amacıyla hemen saldırdı ve üstüste birkaç hamle yaptı. Fakat bütün hücumlarının, akıl ermez bir ustalıkla savuşturulduğunu gördü. Düşmanını için için takdir etmekle beraber bir şey söylemedi. Kendi ustalığından emin olduğu için endişe duymuyordu. Hattâ karşısında, kendi hamlelerine biraz olsun dayanabilecek bir rakip bulduğuna seviniyordu bile... Biraz daha gayrete gelerek yeniden ve çok şiddetle hücumla geçti ve sırrını yalnız kendisinin bildiğinden emin olduğu, ustaca bir-iki hamle daha yaptı. Fakat bunların da şimdiye kadarkiler gibi kolaylıkla savuşturulduğunu görünce biraz duraklayıp söylendi:

— «Tebrik ederim, mösyö... Şimdiye kadar hedefini hiç şaşırmayan bir hamlemi savuşturdunuz.»

Şövalye, pek alçakgönüllü bir tavırla:

— «Biraz kılıç kullanırım,» dedi.

— «Ama, hiç hücumla geçmiyorsunuz bakıyorum.»

— «Çünkü müdafaam daha kuvvetlidir. Hücum-

da zayıfımdır. Hele karşımda sizin gibi bir rakip olursa...»

Şövalye bu sözleri, pek yapmacık ve alaycı bir edâ ile söylemişti ama, Saêтта farkına varamadı. Bununla birlikte Floransalı, çok zorlu bir rakiple karşılaşmış olduğunu nihayet anlamıştı. Hattâ içine, ansızın bir endişe düştü. Bu, yaralanmak veya ölmek endişesi değildi. Hayır, cesurdu ve Jehan'dan da istediği gibi bir öç alamadıktan sonra artık hayata metelik bile verdiği yoktu. Ama içinden şöyle söyleniyordu:

«Olur şey değil be... Ben sanurdım ki dünyada yalnız Şövalye de Pardaillan benimle boy ölçüşebilecek kırıttadır. Bu adam da nereden çıktı böyle?.. Kimin nesi acaba? Sakın Pardaillan olmasın? Olabilir de. O da şimdi bu yaşlardadır. Ama benim bildiğim, Pardaillan amansızca saldırır. Halbuki bu adam kendini korumaktan, hem de pek mükemmel korumaktan başka bir şey yapmıyor... Ne olursa olsun, artık onun işini bitirmeliyim...»

Saêтта, buna karar verince, birçok ustaca oyunu uygulayıp nihayet pek güvendiği o namlı yıldırım hücumunu hazırladı. Bu darbeyi yıllarca çalışıp geliştirmişti ve kimsenin buna karşı koyamayacağına güveni tamdı ve onun sırrını kendisinden başka bilen yoktu. Şiddetli bir hamle yaparak İtalyanca bağırdı:

— «İşte yıldırım!»

Pardaillan bu hamleyi de aynı saniyede savuşturarak cevap verdi:

— «İşte bu da böyle savuşturulur.»

İyice afallayan Saêтта, gerisin geriye sıçrayıp Pardaillan'ın kılıcından yakayı sıyırdıktan sonra dehşet içinde kendi kendine mırıldandı:

— «Bu da ne demek oluyor?»

Fakat fazla düşünmesine vakit kalmadı. Şövalye bir yıldırım hızıyla herifin üzerine yürümüş, müthiş bir hücumla geçmişti. Pardaillan öyle şiddetle saldırıyordu ki Saëtta, bütün bilgisini ve ustalığını kullanarak Şövalye'nin hücumlarını zorlukla savuşturabiliyordu. Şimdi dövüşün tamamen kendi aleyhinde döndüğünü anlamıştı. Ama artık vakit çok geçti. Nitekim Pardaillan'ın son bir vuruşundan sonra Floransalı'nın kılıcı elinden fırladı ve havada bir kavis çizdikten sonra Şövalye'nin arkasına düştü. Saëtta, dehşetle geriye sıçradı ve birdenbire kafasında bir gerçek şimşegi çakmışçasına bağırdı:

— «Siz Pardaillan'sınız!»

Şövalye sadece:

— «Evet,» dedi.

Saëtta, yuvalarından uğramış gözleriyle onu süzüyordu. Yüreğini sonsuz bir ümitsizlik ve keder doldurmuştu. Demek öcünü istediği gibi alamaması yetmiyormuş gibi kader onun karşısına, Jehan'ın ölümünden az sonra onun babasını da çıkarmıştı. Bu da kâfi gelmemiş olacaktı ki kendisini kılıçta yenilmez sanırken bir çocuk gibi silâhını elinden kaptırmıştı. Kendi kendine lânetler okuduktan sonra:

«Başımda bir felâket ve uğursuzluk dolaşüyor,» diye söylendi.

Birden kollarını kavuşturup başını kaldırdı ve Şövalye'ye meydan okurcasına bakarak haykırdı:

— «Eee... Haydi beni öldürsenize!..»

Pardaillan gayet sâkin, kılıcını kınına yerleştirdi ve omuz silkerek:

— «Eğer sizi öldürmek isteseydim bunu, kendinizi savunabilecek bir durumda olduğunuz sırada yapardım,» dedi. «Benim şimdi sizi öldürmekten

çok daha önemli bir işim var. Sizinle biraz konuşmak istiyorum.»

Saëtta, tiz bir kahkaha attı:

— «Öyle ya... Az kalsın unutacaktım... Benden oğlunuz hakkında bilgi isteyeceksiniz tabii, değil mi? Öyleyse size pek taze, pek yeni havadislerim var, mösyö. Hem bunları söylememde artık hiçbir sakınca da yok...»

Pardaillan, hayretinden donup kalıverdi. Bu adamı söyletmenin zor olacağını düşünmüştü. Onu korkutmaya çalışmakla bir sonuç elde edemeyeceğini biliyordu. Adamı nasıl söyleteceğini kafasında evirip çevirip durmuş bir çare bulamamıştı. Halbuki şimdi Saëtta'nın çenesinin, âdetâ kendiliğinden açıldığını görüyordu. Üstelememek en iyisiydi. Kimbilir, şimdi belki Saëtta, bir tek kelimeye takılıverir, çenesini kapardı. Şövalye hiçbir şey söylemeden, adamın, dilinin altındaki baklayı kendiliğinden çıkarmasını bekledi.

Saëtta, sanki her söylediği sözü Pardaillan'ın yüreğine işletmek istermiş gibi konuştu:

— «Oğlunuz, değil mi? Oğlunuz, öyle ya... Bundan onsekiz yıl önce, onu ben kaçırdım. Ve kendisini tam mânasıyla bir serseri olarak büyüttüm. Şimdi kendisine Yiğit Jehan derler. Benim niyetim, onu cellâda öldürtmekti. Tıpkı anasının, benim biricik kızım Paolina'yı öldürttüğü gibi öldürtmek istiyordum. Anlıyor musunuz? Ama olmadı. Ne yapalım? Alnımızın yazısı böyleymiş. Eğer siz şimdi oğlunuzu görmek isterseniz, doğru Montmartre'ye gidin. Orada hâlâ dumanları tüten bir harabe var. Taşı, toprağı biraz eşerseniz, belki oğlunuzun kemiklerini fi-lân...»

Sözünü tamamlayamadı. Pardaillan'ın çelik eli,

gırtlacağına yapışmıştı. Şövalye, Saêta'yı titreten bir sesle:

— «Ne dedin?» Diye sordu. «Sefil herif! Tekrar et bakayım, ne dedin? Oğlum...»

— «Oğlunuz, Montmartre'deki eski idam sehpa-sının altında ölüp gitti. »

Şövalye, herifi tek eliyle havaya kaldırıp salladı. Saêta, son saatinin geldiğine hükmederek gözlerini kapadı. Fakat Pardaillan, adamı fırlatırcasına yere atarak müthiş sesiyle kükredi:

— «Yıkıl karşımdan! Senin gibi solucanı ezip de ayağımı kirletmem. Defol git!..»

Pardaillan'ın ateşler saçan bakışlarını gören Saêta, hayatında duymadığı, garip bir korkuya kapıldı. Başını öne eğdikten sonra köpekler gibi uluya uluya, birtakım dualar okuya okuya, tabana kuvvet kaçmaya başladı.

Şövalye, onun ardından bakmaya bile tenezzül etmedi.

«*Bu alçak herif belki de yalan söylemiştir,*» diye düşündü.

LÉONORA'NIN EMİRLERİ

Concini'nin, Yiğit Jehan'ı yakalamak için Montmartre tepesine topladığı kırk kişilik haydut sürüsünden bir tanesi bile kalmamıştı. Onbeşi, ölmüşlerdi. İdam sehpasını havaya uçuran o müthiş patlayıştan, mucize kabilinden kurtulabilen beş-altı kişi de dehşetlerinden yarı delirmiş ve darmadağın bir hâlde kaçıp gitmişlerdi. Diğerleri ya ağır ya da nisbeten hafif bir surette yaralanmışlar, fakat herhalde bir zaman için yatakta kalmaya mahkûm olmuşlardı.

Floransalı'nın yanında, ufak tefek berelerle yakayı kurtarmış olan üç asîl silâhşordan başka kimse kalmamıştı. Yiğit Jehan'ın o korkunç patlamada öldüğünden emin olmakla beraber, karanlık basıncaya kadar Montmartre tepesinden ayrılmayan Concini, nihayet sağdaki yola saparak oradan uzaklaştı. Tam o yola koyulmuşken, Pardillan da soldaki yoldan tepeye tırmanıyordu.

Concini, düşünceli ve durgun bir edâ ile adamlarının başında yürüyordu. Yol kavşağındaki haça yaklaştıkları zaman başı sarılı bir adama rastladılar. Bu, Şövalye de Pardaillan, Perrette'yle Bertille'yi, çamaşırıcı kızın evine götürdüğü sırada, orada bir çitin arkasına sinerek gözetlemiş olan adamdı. Concini'nin arkasından yürüyen üç asîzlâdeden biri, bu adamı görünce seslendi:

— «Çok geç kaldın, Saint-Julien...»

Saint-Julien dedikleri adam, endişelendi:

— «Yoksa serseri yine ele geçmedi mi?»

Concini, sevinçten çok üzüntü ifade eden bir hâl-le söylendi:

— «Öldü!..»

Saint-Julien hayret etti:

— «Kırk kişiden fazlaydınız. Herifi diri diri ele geçiremediniz mi? Yazıklar olsun, yahu!..»

Longval, soğuk bir edâ ile söze karıştı:

— «Kırk kişiydik ya!..» «Ama, şimdi say bakalım, kaç kişiyiz?..»

Roquetaille de dertli dertli başını salladı:

— «Nasıl sağ kaldığımıza biz de hâlâ şaşıyoruz. Öyle değil mi, monsenyör?..»

Concini, başıyla bu sözü tasdik etti. Saint-Julien büsbütün şaştı:

— «Demek dövüş bu kadar müthiş oldu, ha? Öyleyse pek yaman bir herifmiş, desenize...»

Concini ile üç silâhşoru, dişlerini gıcırdatarak ağız dolusu küfürler savurup lânetler okudular. Saint-Julien ise içini çekerek devam etti:

— «Halbuki bu herifin ciğerini sökmek emelimdi.»

Concini, mânalı bir edâ ile:

— «Sahi, sen ona pek içerliyordun, Saint-Julien,» dedi.

— «Hakkım yok mu, monsenyör?.. Ben, bayağı yakışıklı bir adam değil miydim? Bakın, sefil serseri, yüzümü ne hâl'e getirdi?.. Bundan sonra çirkin bir adam olarak yaşamaya mahkûmum...»

Eynaus da söze karıştı:

— «Bizim yüzlerimize dokunmadı ama, bizi de rezil kepaze etti. Sanki biz ona içerlemiyor muyduk?»

Bir an sustular. Sonra Concini sordu:

— «Senin burada ne işin var? Nasıl olsa yaralı-sın, dövüşemezsin diye evde kalman kararlaştırılma-mış mıydı?»

— «Doğru, monsenyör... Ama, ben de bu işte si-ze hiçbir faydam dokunamayacak diye az kalsın deli oluyordum. Kendi kendime, dövüşmesem bile kendi-mi yormadan dışarıya çıkabilirim ya, dedim. Sonra birden aklıma pek mükemmel bir fikir geldi. Size, eşsiz bir intikam alma fırsatı hazırladım, monsen-yör...»

— «Neymiş o bakayım?..»

Konuşa konuşa Perrette'nin evinin önüne kadar gelmişlerdi. Saint-Julien, hepsini durdurduktan son-ra sordu:

— «Bu kapıyı hatırladınız mı?»

Roquettille atıldı:

— «Hatırlamaz olur muyuz? Serseri herif, geçen gün tam kendisini kısıtırıp enseleyeceğimiz sırada bu-radan sıvışmamış mıydı?..»

— «Tamam, işte o kapı... Şimdi şu çiti de görü-yor musunuz? Ben, bu öğle üstü bütün vaktimi, bu çitin arkasında saklanarak geçirdim işte... Bilseniz neler gördüm, neler monsenyör?..»

— «Ee... Anlat bakalım...»

— «Bize, her yerde durmadan arattığınız genç kı-zın adı Bertille'ydi değil mi, monsenyör?..»

Concini ümidin verdiği heyecanla soluyarak sor-du:

— «Evet!.. Yoksa o kızı buldun mu?»

Saint- Julien gülümsedi:

— «Biraz sabırlı olun, monsenyör... Bu, uzun boylu, ince, şöyle onaltı yaşlarında kadar, sarışın ve mavi gözlü...»

Concini, daha fazla sabredemeyerek adamın sözünü kesti:

— «Ta kendisi, ta kendisi... Gördün mü onu? Ne vakit gördün? Nerede? Söylesene canım!..»

Saint-Julien kapıyı göstererek:

— «Monsenyör,» dedi. «Öyleyse o genç kız buradadır.»

Concini derin bir iç çekişiyle soluduktan sonra bir tek kelime dahi söylemeden sert adımlarla kapıya yöneldi. Fakat Saint-Julien hemen Floransalı'nın yolunu kesti. Sonra saygılı bir tavırla sordu:

— «Ne yapmak istiyorsunuz? Önceden enine boyuna düşünmek lâzım. Bu genç kız, sıkı muhafaza altında... Sizi, bir kere görürlerse onu yeni baştan kaybetmeniz ihtimali var. Hem bu sefer, onu bir daha bulmanıza da hiç imkân kalmayabilir.»

Concini, hemen kapıdan uzaklaştı ve söylendi:

— «Doğru söylüyorsun. Çok haklısın. Ama, nasıl yapsak da bu işi yoluna koysak?..»

— «Birkaç gün sabretmemiz lâzım... Siz bu işi bana bırakın ve emin olun ki bu kızı size teslim edeceğim.»

Saint-Julien, vahşi bir kinle ekledi:

— «Şu serserinin ölmüş olmasına pek yanıyorum. Bu kızı ele geçirdikten sonra ondan, öyle güzel bir öç alacaktık ki... O fırsat artık chediyen elimizden kaçmış bulunuyor... Neyse sizden ancak iki-üç günlük bir mühlet istiyorum, monsenyör...»

Concini, heyecanla:

— «Benim o kadar sabrım yok,» diye bağırdı. «Hırsımdan ölür giderim.»

— «Canım, ondan hiç haber alamadığınız hâlde

bir ay pekâlâ yaşadınız ya, monsenyör... Bir-iki gün daha sabrederseniz ne olur?»

Concini, kısa bir tereddüt geçirdikten sonra bütün iradesini toplayarak razı oldu:

— «Pekâlâ, bu işi sana bırakıyorum. Fakat, en fazla bir-iki gün içinde bu işi halledeceğine söz vermelisin.»

— «Ondan hiç şüpheniz olmasın... Bir-iki gün içinde genç kızı size teslim edeceğime söz veririm. Ama, bir şartla... Bu zaman içinde gelip bu evin önünde dolaşmayacaksınız.»

Concini homurdandı:

— «Sen de çok şey istiyorsun, hani...»

— «İleri sürdüğüm bütün şartlar, sizin yararınıza, monsenyör... Meselâ buralarda görünmeniz hiç doğru değil. Çünkü sizi görür görmez, hemen tanıyacaklardır. Sonra bizler de kızı yakalamak için buraya geleceğiz ve bir de bakacağız ki kafes bomboş... Kuş uçalı çok olmuş...»

— «Doğru... Merak etme, buralarda görünmekten kaçınacağım. Fakat Allahaşkına beni pek fazla bekletme...»

— «O bakımdan hiç tasalanmayın, monsenyör... Çünkü ben, bir yandan sizin için çabalamakla beraber, öte yandan da kendi öcümü almaya çalışıyorum. Bu işin başarıyla sonuçlanması benim de başlıca amacımdır.»

Saint-Julien doğru söylüyor ve Concini de bunun böyle olduğunu biliyordu. Ona inandığını gösterir bir işaret yaptı. Yolun bundan ötesinde de sessiz sadasız yürüdüler. Concini, evine döndü. Roquetaille, Eynaus ve Longval da birlikte uzaklaştılar. Üç silâhşor, patronlarının Saint-Julien'e gösterdiği bu güveni bi-

raz kıskanmaya başlamışlardı. Fakat o bunun farkında değildi ve biraz işi olduğunu söyleyerek onlardan ayrıldı.

*

Concini o gün Louvre sarayında görevliydi... Akşam sekize doğru evinden çıkarak saraya yollandı...

Fakat arkasından, epeyce uzaktan bir karaltı, sindiği yerden fırlayıp gizlice onun peşine düştü. Bu karaltı, yine Saint-Julien'den başkası değildi. Nitekim, efendisini saraya kadar izleyip de oraya girdiğini gözleriyle gördükten sonra geriye döndü ve artık gizlenmeyi gereksiz bularak Concini'nin konağına gitti. Konağa geldikten iki dakika sonra Léonora'nın karşısındaydı.

Concini'nin karısının, hemen sorduğu soruya, Saint-Julien, resmî bir rapor veren bir adam edâsıyla kısaca cevap verdi:

— «Monsenyör; yanımızdan hiç ayrılmadan, Montmartre Manastırı'ndan doğruca buraya döndü ve buradan da Louvre'ye gitti. Serseri Yiğit Jehan'a gelince...»

Léonora, adamın sözünü kesti:

— «Haber aldım... Dediklerine göre, adamlarını da, kendini de havaya uçurmuşmuş... Bana söyleyeceğiniz başka bir şey var mı, mösyö?..»

— «Evet. Monsenyörün bir aydan beri boşu boşuna aradığı kızı da tesadüfen bulduğumu söyleyecektim...»

Kadının yüzünde en ufak bir hareket belirmedi. Fakat bu haberin kendisine indirdiği sille de oldukça ağırdı... Luçon piskoposu, Kraliçe'nin özel papazlığına tayin edilmesinden ötürü kendisine teşekkür

geldiği vakit Bertille'nin nereye kapatılmış olduğunu da söylemişti... Léonora bu haberi alınca hemen Montmartre Manastırı'na gitmiş ve başrahibeye, genç kızın sıkı bir kontrol ve muhafaza altında bulundurulmasını Kraliçe adına tembih etmişti. Şimdi Saint-Julien'in verdiği haberi duyunca beyninden vurulmuş gibi oldu. Ama görünüşte, hiçbir şey belli etmemeye çalışarak gözlerini casusunun gözlerinin içine dikti:

— «Yaa, öyle mi? Nasıl oldu bu iş? Anlatsanıza bakayım.»

Bunun üzerine adam, kimin olduğunu bilmediği evi nasıl gözetlediğini, bir asîlzâde himayesinde gelen iki genç kızın oraya nasıl girdiklerini ve bunlardan birinin isminin Bertille olduğunu nasıl öğrendiğini anlattı.

Léonora, düşünceliydi. Kızın manastırdan nasıl kurtulduğunu merak ediyordu. Nihayet sordu:

— «Öteki genç kız kimmiş, biliyor musunuz?»

— «Bilmiyorum madam. Çok güzel bir genç kızdı. Halbuki üstünde de pek basit bir işçi elbisesi vardı. Başka bir bildiğim yok.»

— «Yaa, peki, o asîlzâde kimmiş?»

— «Onun ismini bilmiyorum. Kendisine Pardaillan denildiğini duydum. Ellisini geçmiş bir adam. Oralardan geçen Saëtta ile dövüşe tutuştu. Benim bildiğim Saëtta, pek müthiş bir kılıç ustası ve güçlü kuvvetli bir adamdı... Fakat bu Pardaillan, ömrümde görmediğim bir kolaylıkla onun elinden silâhını fırlatıp atıverdi. Bu adamın kollarında, insanüstü bir kurdet olacak... Rakibini bir tüy hafifliğiyle havaya kaldırdı. Yere çalıp kafasını darmadağın edecek sanmıştım ama, Saëtta'ya acıyıp tekrar yavaşça yere bırakıverdi. Sonra Saëtta ne yaptı, biliyor musunuz? Şeytan görmüşçesine kaçtı, madam!..»

Léonora, düşünceli bir tavırla sordu:

— «Acaba neden dövüştüler dersiniz?»

— «Orasını bilemiyorum, madam... Çok uzakta olduğum için neler konuştuklarını duyamadım.»

— «Peki, bu asîlzâdenin adının Pardaillan olduğunu nereden biliyorsunuz?»

— «Saêtta, avazı çıktığı kadar '*Pardaillan*' diye bağırdı da ondan...»

— «Haa... Şu mesele... Peki, siz monsenyöre, aradığı kızı bulduğunuzu söylediniz mi?»

— «Evet, madam. Hattâ genç kızın sığınmış olduğu evi de gösterdim.»

Léonora epeyce sinirlenmişti:

— «Bu kadar aceleye ne lüzum vardı acaba?» Dedi.

— «Tesadüfen oldu, madam... Monsenyöre rastladıktan sonra bu evin önünden geçiyorduk. Sizden bu konuda açık bir emir almadığım için kendisine söylemekte bir sakınca olmadığını sandım. Ama, yine de tedbirli davrandım ve kendisini, evin pek sıkı bir muhafaza altında bulunduğuna inandırdım... Halbuki bunun aslı yoktu, madam. Mösyö de Pardaillan çıktıktan sonra iki genç kız, evde yalnız kalmışlardı. Öte yandan, Bertille'yi oradan kaçırma görevini de üstüme aldım ve bu iş için monsenyörden iki günlük mühlet istedim. Yâni, demek istiyorum ki sonuç olarak siz yine her türlü hareket serbestliğine sahip ve duruma hâkim bulunuyorsunuz...»

Léonora, bu sözleri dinledikten sonra biraz rahatlamıştı:

— «Zeki bir hizmetkârsınız, Mösyö de Saint-Julien,» dedi. «Size istikbal ve servet temin edeceğim.»

Léonora'nın casusu yerlere kadar eğildi.

Kadın, elini şakağına dayamış, derin düşüncelere dalmıştı. Saint-Julien hiç kımıldamadan emir bekledi. Léonora, nihayet başını kaldırdı ve sâkin bir sesle:

— «Şimdi yapacağınız işler şunlar...» Dedi.

Bundan sonra kısık bir sesle bir sürü şey anlattı. Bu konuşma bir çeyrek saat kadar sürdükten sonra Saint-Julien oradan ayrıldı. Sokağa çıkınca önce çevresine işkilli bakışlarla baktı. Şüpheli bir şey göremeyince acele acele yürümeye koyuldu.

Halbuki Concini'lerin konağının, karşısında bir meyhane vardı. Léonora'nın casusu uzaklaşırken bu meyhanenin kapısı açıldı ve Eynaus, Roquetaille ve Longval dışarıya çıkarak uzaklaşmakta olan Saint-Julien'den tarafa baktılar. Eynaus, hayret içinde söylendi:

— «Gel de şimdi buna anlam ver. Bu adam bu saatte, hele Concini'nin bulunmadığı bir sırada onun evinde ne arıyor?»

Longval:

— «Eğer Concini'nin karısı suratına bakılmayacak kadar çirkin olmasaydı; Concini'nin Kral'a oynamakta olduğu oyunu Saint-Julien de, Concini'ye oynuyor, derdim,» dedi.

Roquetaille; ilâve etti:

— «Böyle bir şey varsa bayılırım, hani!..»

— «Üçü birden gevrek gevrek güldüler, sonra kol kola girerek Saint-Julien'in gittiği yönün tam tersi yöne yollandılar...

JEHAN'IN KEŞFİ

Pardaillan hızlı hızlı yürüyerek Montmarte tepesine tırmanmış, darağacının bulunduğu meydana ulaştıktan sonra gözünü kırpmadan yıkıntılar arasına girmişti. Askerlerle köylüler hâlâ oradaydılar. Bir kısmı orayı muhafaza ediyordu. Bu kalabalığın, meydana gelen korkunç felâketten başka bir şeyden bahsetmesine elbette imkân yoktu... Pardaillan, kalabalığın arasına girer girmez, o zamana kadar bilmediği bir gerçeği, yâni burayı, bizzat oğlunun havaya uçurmuş olduğunu öğrendi. O zaman, başını dikti ve gözleri parıldayarak kendi kendine mırıldandı:

«Öyleyse iş değişir. Mademki burasını kendisi havaya uçurdu; demek ki elinde barut vardı... Başına gelecekleri önceden bilip buraya barut depo etmesine imkân olmadığına göre demek ki silâh ve cephaneye bulunan mağarayı keşfetti. Öyleyse yakayı kurtarmıştır, şimdi sağ, salimdir. Bunu anlamayacak ne var?»

Orada bulunan subaya, nâzik bir selâm vererek yaklaştı. Komutayı devralmış olan nöbetçi teğmendi. Cesur Yüzbaşı, idam sehпасının kapısından içeriye girdiği vakit teğmen de adamlarına bazı emirler vermek için bir aralık oradan uzaklaşmak zorunda kalmış ve canını da bu sayede kurtarmıştı. Şövalye, istediklerini öğrenmek için bundan daha mükemmel bir fırsat bulamazdı. Nitekim genç subay, bütün olayı, başından sonuna kadar anlatmakta gecikmedi. Akıllara durgunluk veren bu müthiş macerayı din-

lerken Şövalye'nin içi içine sığmıyor, gözleri parıldıyordu. İçinden:

«*Pardaillan'ın oğlu, babasına bile şeref verecek bir delikanlı...*» Dedi. Sonra subaya dönüp sordu:

— «Peki ama, nasıl oldu da bu yiğit delikanlılar, manastıra ait olan bu harap yapının içinde silâh ve cephane bulabildiler?.. Mübarek darağacı değil, cephanelik...»

— «Doğrusu, biz de kendi kendimize bu soruyu sorduk. Ama, işin içyüzünü öğrenmemiz, tabii, mümkün olamadı. Zaten bu idam sehpasının yıllardır kullanıldığı yoktu... İçine kimse de girmiyordu. Buraya vaktiyle barut depo edilmiş olduğunu hatırlayan da yok. Bu bakımdan, buradaki bütün bu silâh ve cephanenin, yine bu âsiler tarafından buraya yığılmış olduğunu kabul etmek lâzım...»

Pardaillan, istediğini öğrenmiş olduğu için genç subaya teşekkür ederek ilgisiz bir tavırla oradan ayrıldı.

*

Yiğit Jehan, yüzbaşıya buraya gireceklerin bir daha buradan sağ çıkamayacaklarını söyledikten sonra hemen merdivene yöneldi. Birkaç basamak indikten sonra ancak kafası topraktan dışarıya çıkacak şekilde durdu ve kulakları kırışte, soğukkanlılıkla beklemeye koyuldu.

Fakat kapının saldırganların darbeleriyle zorlandığını görür görmez, barut varillerinden deliğe kadar uzanan fitili ateşe verdi. Sonra deliği açıp kapayan basamağa atladı. Ağır kapak taşı hemen kalktı ve delik kapandı.

Delikanlının, mahzenden geçip mağaraya ulaşması, bir-iki saniye sürdü. Yukarıda müthiş bir patlama

meydana geldiği zaman kendisini merak eden üç arkadaşının yanına, çoktan varmış bulunuyordu. Üç ahbap çavuşlar, yerin hafifçe sarsıldığını hisseder etmez, kendilerini yüzükoyun yere atmışlardı.

Gürültü ve sarsıntı geçer geçmez, hemen ayağa fırladılar ve vahşi kahkahalarla gülmeye başladılar.

Escargasse, sevinçle haykırdı:

— «Bana öyle geliyor ki yukarıdaki herifler, gökteki yolculuklarından hâlâ geri dönmemişlerdir.»

Carcagne:

— «Aceleleri ne?» Dedi. «Ebediyen gökte kalacak değiller ya...»

Gringalle de ilâve etti:

— «Ama artık ne hâlde geriye dönerler orasını Allah bilir.»

Jehan, sert bir sesle:

— «Susun,» dedi.

Sonra mahzun bir tavırla ilâve etti:

— «Ama, ne yapayım? Suç bende mi? Ben onlara haber verdim. Zavallılar... Benden günah gitti. Nihayet, kendimizi korumaktan başka bir şey yapmış değiliz. Bir insanın, kendisini koruması kadar haklı bir davranış olamaz. Bertille, böyle söylemedi mi?»

Gayet alçak bir sesle söylenmiş olan bu sözleri duyan üç ahbap çavuşlar, şaşkın şaşkın birbirlerinin yüzlerine baktılar. Hiçbir şey anlamıyorlardı... Şu şeytan delikanlıya ne olmuştu böyle? Son zamanlarda ikide bir garip ve anlaşılmaz şeyler söyleyip hepsini hayrette bırakmaktan âdetâ zevk duyuyordu.

Yiğit Jehan, arkadaşlarının yüzlerindeki garipliği görünce, onların da canlarını sıkmış olduğunu fark ederek üzüldü ve güler yüzle sordu:

— «Şimdi anlatın bakayım. Nasıl oldu da tam vaktinde imdadıma yetiştiniz? Burada mı yerleşmişsiniz? Hem de bu durumda, öyle mi?»

Jehan, paylarmışçasına konuşuyordu. Fakat üç ahbap çavuşlar, delikanlının, âdet yerini bulsun diye bu edâ ile konuşmakta olduğunu anlayınca, keyiflendiler ve başlarından geçenleri, sonra nasıl olup da Tanrının lütfu sayesinde bu yeni yeri bulduklarını anlattılar. Hattâ Colline Colle'nin evindeki ziyafetten söz etmeyi bile unutmadılar. Delikanlı, bu hikâyeleri dinledikçe onlarla birlikte kahkahayı basıyordu. İçinden de söyle düşünüyordu:

«Zavallı çocuklar... Bana olan sevgileri ve bağlılıkları yüzünden başlarını derde soktular... Eskisi gibi yaşamaya devam etselerdi, imkânı yok bu kadar yoksulluk çekmezlerdi. Bu kadar sevgi ve bağlılığın karşılığını nasıl ödeyeceğim?»

Korkunç patlamanın üstünden iki saat geçmişti. Fakat vaktin nasıl gelip geçtiğini anlayamamışlardı, bile. Üç ahbap çavuşun anlatacakları o kadar çoktu ki... Jehan da onları kırmamak için sözlerini kesmiyor, o dinlendikçe onlar da coşup konuşuyorlardı... Bu suretle Jehan, onların küçük servetlerinin yarısını Perrette'ye vermiş olduklarını da öğrendi. Perrette de onlar sayesinde yeni çamaşırhanesini açmıştı. Bu durumda Jehan, hem hayatını, hem de nişanlısının kurtulmasını yine üç arkadaşına borçlanmış oluyordu.

Üç babayiğit, sonu gelmez gevezeliğe dalmışlardı ve hiçbirisi bu yer altından nasıl çıkacaklarını düşünmüyordu. Mademki Jehan yanlarındaydı. O emir verince çıkıp gideceklerdi buradan... İşte bu kadar...

Üçü birden harıl harıl işe koyularak kuru ot demetlerinden yataklarını hazırladılar. Sonra da yemek pişirmek için ateş yaktılar. Bu arada Jehan da mağa-

ranın dört bir yanını dolaşıp ortalığı iyice gözden geçirdi. Araştırma sırasında birçok kere taş merdiveni tırmandı, yukarıya kulak verdi. Fakat bir şey duymadı. Kendi kendine:

«Bir şey duyulmuyor. Herhalde yangın henüz tamamiyle sönmemiş olacak... Acaba yangın yarına kadar söner mi?.. Sanırım ki söner. Şimdilik ne acelemiz var? Bekleriz. Hem de böylesi, Perrette'nin evinin etrafında dolaşmaktan hayırlıdır,» diye söylendi.

Bertille için hiçbir endişe duymuyor, çünkü Pardailan'a sarsılmaz bir güven besliyordu... Mademki Şövalye, genç kızın korunmasını omuzlarına yüklenmişti. Şu hâlde delikanlının artık o yönden hiç korkusu yoktu.

Yiğit Jehan mahzenin sağını solunu araştırırken, bir köşede parıldayan küçük bir şey gördü. Onu yerden alırken söylendi.

— «Bu da ne?» «Bu, Colline Colle'nin; Bertille'nin çekmecesinden aşırıldığı, Carcagne'nin de ondan çaldıktan sonra herhalde burada düşürmüş olduğu küçük teneke kutuydu. Jehan, kutuyu açarak içindeki kâğıdı çıkardı. Ne Carcagne, ne de Colline Colle, bu kâğıdı okumayı becerebilmişlerdi. Çünkü kâğıt İtalyanca yazılıydı. Pardailan'ın oğlu mükemmel İtalyanca bilirdi. Hemen okumaya koyuldu.

Bu kâğıt da, sarhoş papaz Parfait Goulard'ın, Colline Colle'den binbir ustalıkla aldığı lâtince yazılı kâğıdın dördüncü bir kopyasından başka bir şey değildi. Jehan bu kâğıdı okuduktan sonra öfkeyle büyüküp gelişigüzel attı. Kutuyu da bütün kuvvetiyle taş basamaklara fırlatarak kendi kendine söylendi:

«Nereye el atsam, karşıma bu uğursuz hazine çıkıyor! Sanki şeytanî bir kuvvet beni boyuna bu hazineyi çalmaya zorluyor. Hırsızlık yapmaktansa bileklerimi keserim. İyi ama bu da nesi ya?..»

Jehan'ın şu son sözü söylemesine sebep şuydu: Kutuyu açtığı vakit içinde bir tek kâğıt bulmuştu. Bundan hiç şüphesi yoktu. Bu kâğıdı okumuş, sonra buruşturup atmıştı. İşte!.. Attığı kâğıt, merdivenin dibinde bumburuşuk duruyordu... Fakat sonradan taş basamaklara fırlattığı kutu kırılmış mıydı nedir?.. İçinden başka bir kâğıt daha fırlayıp merdivenin dibine, öbür kâğıdın yanına düşmüştü.

Delikanlı hayret ve merakla baktı. Kısa bir tereddütten sonra omuz silkerek mırıldandı:

«Bu kâğıtta ne yazılı olduğunu öğrenmek de bir suç değil ya... Nasıl olsa bu hazine, gözlerimi kamaştırmıyor... İşin içinde on milyon değil, on milyar olsa yine hırsızlık yapmam.»

Gidip kutuyu aldı. O zaman, kutunun içinden bir değil, iki kâğıdın fırladığını farketti ve gülümseyerek söylendi:

«Meğer kutu iki gözlüymüş... Ben hızla yere çarpınca anlaşılan, ikinci gözü de açılıverdi...»

İki kâğıttan birini açtı. Bu, demin okuduğu kâğıdın Fransızca kopyasıydı. Öteki kâğıdı da açtı... Hayret!.. Bu ikinci kâğıt bomboştu. Üstünde de bir tek kelime bile yazılı değildi. Evirdi, çevirdi, sonra merakla mırıldandı:

«Acaba bu da neyin nesi?»

Artık sabrı tükenmişti ve bu kâğıdı da diğerı gibi buruşturup atacaktı ki tesadüfen ikisini birbirine yaklaştırınca aynı boyda olduklarını gördü. Kâğıtları tekrar iyice gözden geçirdi ve farkında olmadan ikisini üstüste koydu. O zaman gördüğu şey karşısında sevinçle bağırmaktan kendini alamadı:

«Vay canına!.. Ben nasıl oldu da bunu akıl edemedim?..»

Bu ikinci kâğıt, birincinin üstüne konulunca üze-

rinde birtakım cümleler beliriyor ve birinci kâğıttaki mânayı kökünden değiştiriyordu.

Şimdi; Joseph babanın Lâtinceden, Saêtta'nın İtalyancadan, Pardaillan'ın İspanyolcadan ve nihayet Jehan'ın da yine İtalyancadan okuduğu kâğıttaki yazı; bu beyaz kâğıtla üstüste koyunca şöyle okunuyordu:

«Manastırın idam tribünü altında, oniki basamaklık bir taş merdiven vardır. Bu basamakların onikincisinin dibi, meydana dört köşe bir kapak taşı çıkıncaya kadar kazılmalıdır. Taşın altından bir tabut çıkacaktır... Hazine bu tabutun içindedir.»

Delikanlı, okumayı bitirince uzun bir zaman son basamağın önünde dalgın dalgın durup düşüdü:

«Demek şu meşhur milyonlar, bu basamağın altındaymış... Acaba bir baksam mı?.. Haydi canını. Hazine neyime gerek benim?..»

Kıs kıs gülerek söylendi:

«Ötekiler; Kral, Kraliçe, Concini ve daha bilmediğim birçoğu da kilisenin altını üstüne getiredursunlar bakalım... Aradıklarını orada bulamayınca kimbilir ne yapacaklardır?.. Doğrusu, o zaman yüzlerinin ne hâle geleceğini görmek isterdim...»

Elindeki iki kâğıdı katladı. Az önce buruşturup yere atmış olduğu kâğıdı da aldı ve ceketinin iç cebine sokarak mırıldandı:

«Acaba bu kutu buraya nasıl geldi? Kimbilir ne zamandır da burada? Onu buraya birisi mi düşürdü?.. Yoksa bile bile mi bıraktı? Kimbilir? Neyse artık bununla kafa çatlatmayalım!..»

Mağaraya, arkadaşlarının yanına döndü ve ne gariptir ki bulduğu şeylerden onlara hiç bahsetmedi. Çok acıkmışlardı. Bundan, vaktin epey ilerlemiş olduğu sonucunu çıkardılar. Yalan değildi. Dışarıda karanlık basalı epey olmuştu. Hemen sofraya hazırla-

maya koyularak bir sandığın üstüne, fıçılardan birinden doldurdukları dört şişe şarabı yerleştirdiler. Sucuk, pastırma ve ekmeği de koydular. Yumurtaları boldu ve birkaç da tavukları vardı. Üç ahbap çavuşlar, bir köşede yaktıkları ateşte iki tavuk kızartmaya koyuldular. Jehan da omleti pişirmeyi üzerine aldı.

Çok geçmeden yemek hazırlanmıştı. Jehan, ceke-
tini çıkarıp kollarını sıvazlayarak keyifle bağırdı:

— «Haydi bakalım, sofraya başına, arkadaşlar!.. Şu omletin tadına bir bakın da omlet nasıl pişirilirmiş görün bakalım...»

Bu sözler henüz söylenmişti ki berrak bir ses ortalığı çınlattı:

— «Şu lezzetli omletten, bana da ufak bir pay ayırın!..»

TANRI MİSAFİRİ

Dört adam hayret ve dehşetten donmuş gibi bir an durakladıktan sonra hızla yerlerinden fırladılar. Mağarada bir yabancı belirmişti. Nereden çıktığını bir türlü anlayamadıkları bu adam, gülümseyerek ağır ağır onlardan tarafa geliyordu...

Jehan, geleni tanıyınca sevinç ve şaşkınlık içinde seslendi:

— «Mösyö de Pardaillan!»

Delikanlı şaşkın şaşkın çevresine bakınarak faltaşı gibi açılmış gözleriyle bu beklenmedik ziyaretçinin nereden geldiğini araştırıyor ve söyleyecek lâkırdı bulamıyordu... Şövalye, birdenbire meydana çıkışının uyandırdığı şaşkınlığın farkında değilmiş gibi keyifle gülümsedi ve alaylı bir edâ ile söylendi:

— «Benim ya... Ta kendisi!»

Sonra karşısındakileri paylıyormuş gibi ilâve etti:

— «Aşkolsun! Beni böyle karşılayacaktınız demek? Açlıktan ve susuzluktan bitkin bir hâle gelmiş olan bu ihtiyar Tanrı misafirine bir lokma yemek, bir yudum şarap ikram etmek yok mu? Bu hareketinizin hesabını sizden kıyamet günü yakanıza yapışarak sorarım!»

Jehan, bir kahkaha atarak cevap verdi:

— «İnsafınıza sığındık, mösyö... Kıyamet günü yakamıza yapışırsanız hâlimiz nice olur sonra? Cehennemini boylamaz mıyız?»

— «Hah şöyle... Yola gelin bakayım...»

— «Sizi burada göreceğimi aklıma bile getirme-

diğim için şaşkına döndüm... Kusuruma bakmayın...»

Pardaillan yine samimiyetle güldü:

— «Kusura bakmam ama bir şartla... Elinizle pişirdiğiniz şu omletten ben de pay isterim. Hem sonra şu nefis tavuklardan, pastırmalardan ve o güzelim şaraplardan tatmak da hakkım, tabii...»

Pek keyiflenmiş olan Pardaillan tekrar neşeli neşeli güldü. Bu durumu gören üç ahbap çavuşlar da makaraları koyverdiler. Mağaranın yüksek tavanı, kahkahadan çın çın öttü. Nihayet, Jehan ciddileşerek seslendi:

— «Böyle ne bekliyoruz yahu? Omlet buz kesildi. Haydi bakalım delikanlılar, soframıza şeref veren Mösyö de Şövalye'ye bir yer hazırlayın!»

Üç arkadaş bir koşuda, koca bir sandığı havalandırıp sofranın yanına bıraktılar. Pardaillan'la oğlu buraya çöktü. Ötekiler de onların karşısında yere oturdular ve beşi birden büyük bir iştahla yiyeceklerle saldırdılar.

Pardaillan'ın ilk dikkatini çeken şey, Jehan'ın, Bertille hakkında hiç soru sormaması oldu. Delikanlı, Şövalye'nin buraya nasıl girmiş olduğunu da merak ediyor gibi görünmüyordu. Pardaillan hunun sebebini, delikanlının kendisine karşı hissettiği sarsılmaz güvende bularak çok sevdiklerine göstereceği samimiyetle ve müşfik bir sesle:

— «Bertille hakkında hiçbir şey sorduğunuz yok,» dedi, «yoksa merak etmiyor musunuz?»

Jehan, sâkin bir tavırla cevabı yapıştırdı:

— «Neden merak edeyim, mösyö?.. Siz burada olduktan, yüzünüz de güldükten sonra işlerin yolunda gittiği besbelli değil mi? Hem sonra mademki onun muhafazasını üstünüze aldınız, bu işin merak

edilecek tarafı kalır mı? Ben sadece size olan bu şükran borcumu nasıl ödeyeceğimi düşünüp duruyorum.

Pardaillan, aldırıışsız bir edâ ile:

— «Canım, şimdi bunu bırakalım,» dedi. «Şuraya nasıl girdiğimi herhalde çok merak ediyorsunuz. Öyle değil mi?»

Jehan içten gülümseyerek itiraf etti:

— «Doğrusu öyle, mösyö! Çok merak ediyorum ama sormaya utanıyor ve kendiliğinizden bahsettinizi bekliyordum.»

Pardaillan, yavaşça başını salladıktan sonra cevap vereceği yerde, beklenmedik bir soru sordu:

— «Peki siz, buradan nasıl çıkmayı tasarlamıştınız?»

Delikanlı, Pardaillan'ın böyle beklenmedik sorularına, artık alışmıştı. Onun için hiç şaşmadan cevap verdi:

— «Gayet basit... İdam sehпасının altında, buraya inen bir merdiven bulunduğunu biliyorsunuz, umarım.»

— «Biliyorum.»

— «Oradan çıkacaktık işte...»

— «Öyle ama, idam sehпасı tamamen çöktü. Merdivenin üstündeki kapağı taş, toprak kapatmıştır. Açılır açılmaz bütün molozların içeriye dökülüp deliği büsbütün tıkamayacağı ne malûm?...»

— «Olabilir... Bu ihtimali göze almıştık. Ben de zaten ona göre bir çâre arayacaktım.»

— «Adamakıllı gecikmiş olacaktınız... Bundan eminim... Onun için diyorum ki benim geldiğim çok iyi oldu. Benim size göstereceğim yol, sizin geçmeyi tasarladığınız yoldan çok daha emindir.»

Bundan sonra Pardaillan, iki genç kızı nasıl eve bıraktığını ve Jehan'ın, kurtulabilip kurtulamayacağını merak ederek tepeye kadar nasıl çıktığını, sonra da darağacının havaya uçuşunu nasıl öğrendiğini anlattı. Fakat Saëtta ile karşılaşışı hakkında hiçbir şey söylemedi. Bundan başka kimsenin bilmediği bu gizli mağarayı, nasıl olup da öğrendiğinden de hiç bahsetmedi.

— «Nasıl olsa buradan çıkacak bir yol bulacağınızdan emindim,» diye devam etti. «Ama, belki yine buraya dönmek zorunda kalacağınızı düşündüm. Buradan daha emin bir sığınağı hiçbir yerde bulamazdınız.»

Jehan, saf bir edâ ile: .

— «Fakat neden yine buraya tilki gibi saklanmak zorunda kalalım, mösyö...»

— «Allah Allah!.. Canım, sizin sağ olduğunuzu anlarılarsa rahat bırakırlar mı?»

— «Orası öyle... Henüz Concini ile hesaplaşmış değiliz.»

Pardaillan, delikanlının sözünü kesti:

— «Yoo, bu sefer karşınızda Concini değil, Kral var!»

— «Kral mı var? Anlamadım. Ben ona karşı bir suç işlemedim ki...»

Pardaillan, bütün dikkatiyle delikanlının gözlerinin içine baktı. Jehan, düşüncesinde gayet samimî görünüyordu. Şövalye bunu anlayınca devam etti:

— «Orası öyle... Size kalırsa siz, kendinizi savunmaktan başka bir şey yapmadınız. Böyle davranmaya yerden göğe kadar hakkınız var... Yaptığınız iş, yerinde bir harekettir.»

Jehan yavaşça:

— «Bu söylediklerinize pek sevindim, mösyö,» dedi.

Ama, Pardaillan sözünü bitirmemişti. Devam ederek dedi ki:

— «Halbuki bizi idare edenlere göre siz, büyük bir suç işlemiş bulunuyorsunuz. Kral, zaten sizin kendisine karşı gelmenizi bir kere affetmişti. Bu sefer affetmeyecektir ama... Bundan şüpheniz olmasın... Üstelik, Montmartre Manastırı'na ait topraklarda epey zarar ziyan da yaptınız. Bu kadar suçtan sonra Jandarmalar ve askerler sizin peşinizi bırakırlar mı?.. Sizi ölü veya diri ele geçirinceye kadar kovalayacaklardır.»

— «Bakın bunlar hiç benim aklıma gelmemişti.»

— «İşte bu tehlikeleri düşündüğüm için buranın gizli çıkış ve giriş yerlerini sizlere de öğretmeye karar verdim. Bu yolları Fransa'da benden başka kimse bilmez. Onun için burada kaldığınız zamanlar, rahat rahat uyuyabilirsiniz. Böyle bir yer olduğunu kimse bilmediği için buraya gelen olmaz.»

Jehan, içten gelen bir saygı ve sevgiyle cevap verdi:

— «Bizlere gösterdiğiniz bu yakınlıktan ve yaptığınız iyiliklerden ötürü çok mahcubum... Size rastlayışım, benim için büyük bir talih oldu. Gerekirse buraya sığınacağım... Ama, tabii başka hiçbir çarem kalmazsa bunu yapacağım. Bu düşüncemi belki de tuhaf bulursunuz ama, mösyö, havasız, ışıksız yerde yaşamak elimden gelmez... Ben burada boğulurum... Şimdi bile burada bir dakika daha fazla durmak niyetinde değilim, ama ne yapayım ki vakit geç... Bu saatte Paris'in, kapıları herhalde kapanmıştır. Açık olduğunu bilsem, bir dakika bile burada durmam...»

Pardaillan aldırışsız bir tavırla:

— «Bir gece, nasıl olsa geçer,» dedi. «Sabahleyin, şafakla beraber çıkar gideriz.»

Jehan utanmış gibi söylendi:

— «Şimdi size kötü bir yemek yedirdiğimiz yetmiyormuş gibi benim yüzümden bu gece rahatsız da olacaksınız. Size karşı öyle mahcubum ki mösyö...»

— «Siz, benim ilk defa mı ot üstünde yattığımı sanıyorsunuz? Aman evlâdım, ben şimdiye kadar kaç kere taşlar üstünde yatmak zorunda kaldım. Kötü dediğiniz bu yemek de, ömrümde yediğim en lezzetli yemeklerden biridir.»

Jehan, Pardaillan'ın yüzüne dik dik baktı. Şövalye gayet ciddî ve samimî konuşuyordu. Bunu anlayınca delikanlının içi rahat etti. Fakat bu sefer de içinde doğan yeni bir endişeyle Pardaillan'ın gözlerine bakarak söylendi:

— «Ama ben de burada sanki kendi ev sahibiymişim gibi atıp tutuyorum. Halbuki belki burada da biz sizin misafiriniziz...»

Pardaillan hayretle sordu:

— «O da ne demek?..»

— «Öyle ya canım... Mademki buraları sizden başka bilen yok... O hâlde belki, burada ne varsa, hepsi sizindir...»

Delikanlının, bakışlarını, Şövalye'nin gözlerinden ayırmayışı, bu söylediklerine fazla önem verdiğini gösteriyordu...

Pardaillan gülümseyerek:

— «Buranın sahibi olan kadın, şöyle böyle, bundan yirmi yıl kadar önce Fransa'dan çıktı gitti. Ama şimdi asıl memleketi olan İtalya'da mıdır? İspanya'da mıdır? Hattâ hâlâ yaşıyor mu? Hiçbir şey bilmiyorum.»

Ve ansızın ciddileşerek ilâve etti:

— «Pek iyi bildiğim varsa o da şudur: Eğer sizin burayı kullandığınızı öğrense muhakkak şöyle diyecektir: *«Oooh! Pek iyi yapmışsınız. Burada ne varsa kendi malınızmuş gibi kullanın ve hiçbir şeye aldırış etmeyin.»*

Pardaillan'ın bu sözleri söylerken takındığı edâ, Jehan'ın dikkatini çekti. Vaktiyle Saëta'dan, on milyonluk hazinenin, Prenses Fausta'ya ait olduğunu öğrenmişti. Pardaillan'ın söylediği kadının da aynı kadın olduğundan hiç şüphesi yoktu. Bir ara bu mağarada ne varsa hazineyle birlikte Şövalye'ye ait olup olmadığını düşünmüştü. Fakat Şövalye'nin sözüne inanmazlık edemezdi. Kafasından, şu Prenses Fausta'nın kimin nesi olduğunu sormak geçti, ama sonra yine caydı. Artık Pardaillan'ı iyice tanımıştı. Şövalye istemiş olsaydı, tam konu açılmışken Fausta hakkında bir sürü şey anlatabilirdi. Anlatmadığına ve bu konuyu pek kısa kestğine göre demek ki kendince bazı sebepler vardı. Delikanlı bir şey sormadı ve sadece dedi ki:

— «Doğrusu, bu sözlerinizi duyunca vicdan azabından kurtulup bayağı ferahlık hissettim, mösyö...»

Baba-oğul, bir yanda böyle konuşurlarken üç ah-bap çavuşlar da, hiçbir şey anlamadıkları bu lâkırdı-ları dinlemekten bıkip ot demetlerinin üstlerine uzanmış, birbirleriyle yarışırcasına horlamaya başlamışlardı.

Şövalye ile Yiğit Jehan daha epey zaman çene çaldılar. Daha doğrusu Pardaillan, konuşmayı kurnazlıkla idare ederek oğlunu söyletti durdu... Bu konuşma sırasında Jehan'ın, Bertille'yi de, Ravailac sâyesinde bulduğunu, Ravailac'ın da bu kıza delicesine tutkun olduğunu öğrendi. Sonra garip bir tavırla sordu:

— «Bu Ravailac, hani bizim, birlikte Kralı bek-

lediğimiz sırada sizi bıçaklamaya kalkan adam değil mi?»

— «Ta kendisi, mösyö... Maşallah hiçbir şeyi unutmuyorsunuz... Asıl meseleyi size anlatmakta artık bir sakınca yok. Ravaillac, Kral'ı kıskandığı için öldürmek istiyordu. Ben de bu düşüncesinden vazgeçmesi için ona, Kral'ın, Bertille'nin babası olduğunu söyledim. Tabii, Kral, hayatını bu suretle bana borçlanmış olduğunu bilmez bile...»

Pardaillan, garip bir tavırla söylendi:

— «Ben galiba bu Ravaillac'ı, papaz Parfait Goulard'la beraber de gördüm.»

— «Görmüşsünüzdür tabii.. Onlar pek sıkıfıkı konuşurlar. Hattâ, bu kadar yakın dost olmalarına şaşmıyor da değilim hani... Zira ne huyları, ne de yaşayışları hiç te birbirine uymaz...»

Pardaillan, bir şey söylemedi ama sarhoşluğunun yapmacık olduğunu tesadüfen öğrendiği bu papazın, Kral'ı öldürmek isteyen Ravaillac'la ahbap olmakla ne amaç güttüğünü kendi kendine soruyor ve buna bir cevap bulmaya uğraşıyordu.

Baba-oğul, artık konuşacakları bir şey kalmayınca ot döşekler üstüne yanyana uzandılar... Jehan, hemen uyuyuverdi. Pardaillan ise uzandığı yerde, o günkü olayları düşünmeye koyuldu.

*

Pardaillan, Bertille'yi, Perrette'nin evine götürüp bıraktığı sırada genç kızla uzunboylu konuşmuş ve ondan, yıllardır yanında sakladığı kâğıtlar hakkında her türlü bilgiyi almıştı. Şövalye zaten bu işin içyüzünü bilmiyor değildi. Fakat genç kızdan dinledikle-

ri de kendisine bazı ayrıntıları öğretmek bakımından epey yararlı oldu.

Bertille, hazinenin saklı olduğu yeri gösteren kâğıtların içinde durduğu teneke kutunun kayboluşuna pek üzülmüştü. Bu kutunun başka ellere geçtiğini de, Perrette'nin parmağında, Fausta'nın demir yüzüğünü görmek suretiyle öğrendiğini okuyucularımız hatırlayacaklardır. Pardaillan'ın, her ne pahasına olursa olsun, oğlunun hazinelerini kurtaracağını söyleyerek genç kızı yatıştırmaya çalışmıştı. Yüzüğü Perrette'ye ağabeyi Gringaille verdiğiğine göre Pardaillan, kutunun da Gringaille'de olacağını tahmin ediyordu. Gringaille'nin bu kutuyu nasıl eline geçirdiği onun için önemli değildi. Üstelik bu kutunun şimdi kendi oğlunun eline geçmiş olması da pek mümkündü... Yattığı yerde, gözlerini kapayıp içinden söylendi:

«Bu hazine meselesi iyice anlaşılmadan, delikanlıya bir şey söylemem... Onu bir serbest bırakayım da, peşinden kollayayım bakayım... Bana kalırsa, şimdi o teneke kutunun içindeki kâğıtları bulmuş ve hazinenin yerini çoktan öğrenmiştir... Acaba bu hazineye el uzatacak mı?.. Böylesine büyük bir servetin çekiciliğine dayanabilecek kadar kuvvetli bir karakter sahibi mi, değil mi? Burasını çok merak ediyorum.»

Pardaillan, o gün Bertille'yle konuştuğu sırada kendisine Jehan'ın kim olduğunu da söylemişti. Fakat kendisi izin verinceye kadar kimseye bundan söz açmayacağına dair ondan söz almıştı. Şimdi artık genç kızın, Jehan'a hiçbir şey söylemeyeceğinden kesinlikle emindi.

Bu güvenin ve bir karar vermiş olmanın verdiği ferahlıkla rahat rahat uyudu.

BİR TESADÜF

Ertesi perşembe sabahı, beşi de şafakla beraber ayağa kalktı. Pardaïllan'ın ilk işi, belindeki kemeri çözmek oldu. Bu kemeri boşaltınca ortaya yüz altın çıktı. Şövalye bu parayı oğluna uzattı ve delikanlının almaya hiç yanaşmadığını görünce şefkatli bir tavırla söylendi:

— «Bunu almaktan çekinmeyin. Gerçi ben zengin bir adam değilim, ama, bu yüz altını size vermekle sıkıntıya düşmüş olmam. Hem zaten bunu size ödünç veriyorum. Paranız olduğu zaman... Ki pek yakında şüphesiz paranız olacak... Bana tekrar ödersiniz... Ama, şimdi bu paraya fazlasıyla ihtiyacınız var. Bu delikanlıları, bu hâlde mi bırakacaksınız?..»

Gringaille, Escargasse ve Carcagne, gözlerini kâh ufak altın yığınınına, kâh üstlerindeki partallara kaydırıyorlardı. Delikanlının ne mağrur olduğunu bilirlerdi. Jehan'ın bu parayı reddedeceğinden de emin oldukları için daha Jehan bir şey söylemeden suratlarını astılar. Fakat hayret!.. Jehan, uzunboylu direnmeden parayı alınca üçünün de ağızları bir karış açık kaldı.

Delikanlı, Şövalye'ye teşekkür etmek için bir şeyler söylemeye kalkışacağı sırada Pardaïllan, tatlı bir tavırla onun sözünü kesti ve emreden bir sesle:

— «Haydi bakalım, gidiyoruz!» Dedi.

Sonra mağaranın görünürde hiçbir şey bulunmayan bir köşesine ilerledi. Orada bulunan gizli bir kapıdan geçince epey dar olmasına karşılık, uzun bir dehlize girdiler. Dehlizin sonunda bir başka gizli ka-

pı daha vardı ve Pardaillan bunun da nasıl açıldığını, dört arkadaşa güzelce anlattı. Bu yol, Montmartre tepesinin batıya bakan eteğine çıkıyordu. Tepenin üstünde, yanyana beş tane yeldeğirmeni vardı. Daha uzakta, kuzey tarafında tek başına bir değirmen daha bulunuyor ve But çeşmesine giden yolun bir kolu da bu değirmenin önünden geçiyordu. Beş yeraltı yolcusu, dehlizlerden ve gizli kapılardan geçtikten sonra bu değirmenin yakınından yeryüzüne çıktılar.

Jehan, üç arkadaşına biraz para verdi. Onlar da yola koyularak Saint-Honoré kapısından Paris'e girdiler. İlk işleri, bir eskiciye uğrayıp iyi kumaştan, az kullanılmış birer elbise almak oldu. Hemen oracıkta giyindiler ve sonra ceplerinde şingirdayan paraların verdiği keyifle kolkola girerek, neşeli neşeli gezinmeye koyuldular.

Pardaillan'la Jehan da, değirmenden yüz adım kadar ileride bulunan But çeşmesine doğru yürümüş, tepenin etrafını dolaştıktan sonra kilisenin yanından geçerek Perrette'nin evine ulaşmışlardı.

Şövalye, oğlunun, bugünü, nişanlısının yanında geçirmesinin uygun olacağını düşünmüştü. Pardaillan bu suretle belki de delikanlının da düşman gözlerden uzakta, emniyette olacağını hesabetmişti. Jehan, Şövalye'nin bu fikrini seve seve benimsemişti. Evin önüne vardıktan sonra içeri girmeden önce ortalığı şöyle bir kolağan ettiler ve şüpheli hiçbir şey göremeyince içeriye girdiler.

O gün, hem delikanlı, hem de genç kız için şaşırtıcı bir hızla geçip gitti. İkisi de tatlı bir rüya görüyormuş gibiydiler. Jehan, çok mutluýdu ama, kafası hep meşguldü. Bir aralık Pardaillan, Bertille'yle konuşurken o da Perrette'yi bir kenara çekmiş ve genç kıza bazı şeyler tembih etmişti. Bu arada yanındaki

paranın büyük bir kısmını da ona bırakmış, üstünde pek az şey alıkoymuştu.

Baba-oğul, akşama doğru Montmartre kapısından tekrar Paris'e dönmüşlerdi. Nasıl buraya gelirken evin çevresinde şüphelenecek hiçbir şey görmedilerse, gidişlerinde de dikkati çekecek, hiçbir şeye rastlamamışlardı. Böyle olmasına rağmen o gün Escargasse, Gringaille ve Carcagne'nin de iki genç kıza, nöbetleşe ve uzaktan uzağa göz kulak olmaları kararlaştırılmıştı.

Şövalye, oğlunu, akşam yemeği için Grand-Passe-Partout Hanı'na götürmeyi başardıysa da Jehan, geceyi orada geçirmek teklifini kesinlikle reddetti ve:

— «Arbre - Sec Sokağı'ndaki evime gideceğim,» dedi. «Artık hepsi beni ölmüş bildiklerine göre oradaki evimde de pekâlâ emniyet içindeyim, demektir.»

Sonra karar verdiği gibi yaptı. Ertesi sabah, erkenden kalkmış, odasında bir aşağı-bir yukarı dolaşmaya ve düşünmeye koyulmuştu. Epey bir zaman böyle gezindikten sonra kafasındakileri, yüksek sesle kendi kendine söylediği şu sözlerle özetledi:

«Bütün bunlardan çıkan neticeye göre yolumun üstündeki mutluluğa erişebilmenin tek yolu, servet sahibi olmamdır.»

Servet sahibi olmak... Bunu akıl eder etmez, kafasında bir şimşek çaktı. Teneke kutunun içinden çıkardığı kâğıtları, tekrar cebinden çıkarıp uzun uzun gözden geçirdi. Sonra birdenbire kâğıtların üçünü de yakarak söylendi:

«Hah şöyle... Hiç değilse, bu suretle artık bu düşünceden de kurtulmuş olurum...»

Saat onbuçuğa doğru sokağa çıktı. Nereye gideceğini, ne yapacağını bilmiyordu. Kafasında bir tek düşünce vardı: Ünlü, soylu bir adam bulmak ve onun

yanında kendisine iyi ve şerefli bir mevki sağlamak...

Fakat bu ünlü ve soylu adamın kim olabileceğini bilemiyordu. Önce aklına Kral gelmişti ama, sonradan bunu düşünmenin saçmalığını anlanıştı. Zira Kral, ne kadar temiz yürekli bir adam olursa olsun, Jehan'ın kendisine kılıç çektiğini de unutamazdı ya... Kaldı ki Jehan son olarak giriştiği büyük ve kanlı dövüşle kendini unutturmak şöyle dursun, tam tersine büsbütün göze batacak duruma gelmişti. Kral'ın bu son dövüşü er-geç duymamasına imkân mı vardı? Böyle bir macera, Jehan'a saray kapısını değil, ancak zından kapısını açabilirdi. Onun için Kral'ı tamamiyle aklından çıkarmalıydı.

Ah, ona bir hizmette bulunsaydı da kendini affettirebilseydi!.. Ama, ne biçim bir hizmet olabileceğini bilmiyordu.

Artık kendini, kaderin eline bırakmıştı. Tasasız bir edâ ile yürüyor ve gizlenmeyi, aklına bile getirmiyordu. Bu hâlde, Concini'nin evinin önünden bile geçti. Bu geçiş, Concini'den korkmadığını göstermek için değildi. Hayır, sadece canı sıkılıyor, vakit geçirmeye çalışıyordu. Tesadüfen Saint-Honoré Sokağı'na girmişti. Ama, Concini'yi birdenbire görmüş olsa da, bunun için yolunu değiştirmeyeceği kesindi.

Tam Trahoir kavşağından geçiyordu ki birdenbire biri yoluna dikildi ve sonsuz şaşkınlıkla bağırdı:

— «Allah Allah! Siz, Yiğit Jehan değil misiniz?.. Hem de böyle sapasağlam! Nasıl oluyor bu iş?..»

Jehan, birden, dalgınlığından sıyrılarak kendisine seslenen adama baktı. Bu, çok genç, olsa olsa onsekiz yaşlarında bir delikanlıydı. Üstüne kendisine pek yakışan, son moda bir elbise giymişti. Pek gençti ama kendisine sonsuz bir güveni olduğu, vakur ve asîl duruşundan belliydi. Bu delikanlı Candale Kontu, Hen-

ri de Nogaret'ti. Babası Dük d'Épernon, Kral Üçüncü Henri'nin eski ve yakın dostlarındandı.

Delikanlının gözlerinden büyük bir sevinç okunuyordu. Karşısındakini, asâletinin ve zenginliğinin verdiği üstünlükle czmeyi aklına bile getirmeyen bu genç, Jehan'a, kendisinden çok üstün bir kahraman gözüyle bakıyor gibiydi. Jehan, bunu çabucak sezmekte gecikmedi ve alaycı bir edâ ile sordu:

— «Sapasağlam oluşuma neye şaşıyorsunuz. Kont? Yoksa ölümümü mü bekliyordunuz?»

Delikanlı, gayet samimî bir hararetle hemen atıldı:

— «Amma da yaptınız... Kurtarıcımın ölümünü nasıl beklerim?.. Siz benim canımı kurtarmadınız mı? Böyle bir iyilik unutulur mu?.. Öldüğünüzü iddia etmişlerdi de, kederimden deliye dönmüştüm.»

Jehan aldırıışsız bir tavırla:

— «Bana gerçekten büyük bir şeref veriyorsunuz,» dedi. «Ama ben de şaşıyorum doğrusu... Kimmiş bu benim gibi sefil bir serseri ile meşgul olmaya tenezzül eden ve size öldüğümü söyleyen zat?..»

Candale kollarını havaya kaldırdı ve bağırdı:

— «Kimler mi? Başta Kral'ın kendisi olmak üzere bakanlar, sarayın ileri gelenleri... Dün, bütün gün sarayda sizden başka bir şeyden bahsedilmedi. Bugün de bütün Paris, aynı şeyi konuşuyor, Yiğit Jehan!.. Siz, günün kahramanı olunuz da, bunu kendiniz bilmeyin, ha?..»

Jehan, delikanlının sesinin, yoldan gelen geçenlerin dikkatini üzerlerine çektiğini görünce karşı durulmaz bir hareketle onu yana çekilmeye mecbur ederek sâkin adımlarla Saint-Honoré Sokağı'ndan aşağıya doğru inmeye koyuldu.

Genç Kont de Candale, bu davranışa yerinmedi. Samimî bir edâ ile Jehan'ın koluna girdi ve onunla birlikte yürümeye başladı, Jehan, bu hareketten sıkıldıysa da, yüzünden hiçbir şey belli etmeyerek saf bir tavırla sordu:

— «Acaba bu ünlü kimseler, bana neden benimle meşgul olmak şerefini veriyorlar?»

— «Bu da sorulur mu, canım?.. Montmartre'deki olaydan ötürü, tabî... Konuşulan tek şey buydu, mösyö... Ah, Tanrım, kimbilir ne heyecanlı, ne güzel bir dövüştü o!.. Ben de orada olsaydım, sizinle birlikte kılıç oynatırdım. Aklın alacağı gibi değil mösyö... Bir tek adam, yüzden fazla insana karşı koysun ve bunlardan bilmem kaçını öldürüp bilmem ne kadarcı da yaralasın... Bu işitilmemiş bir şey!»

— «Bunlar benim marifetim değil... Talih bana yardım etti, o kadar...»

— «Amma yaptınız haa!.. Ya sonradan orayı havaya uçuruşunuz?.. Denildiğine göre önceden hepsini mertçe uyardıysınız da... Ve sözde onları kendinizle birlikte havaya uçurmuşsunuz, ama işte yine sapasağlamsınız. Bu mucize azizim, mucize!.. Hem de bütün bunları yalnız başınıza yapmış olmanızı akıl almıyor.»

— «Ben yalnız değildim. Yanımda pek değerli yardımcılarım vardı.»

— «Evet, biliyorum. Üç kişi mi ne varmış?.. Ama onlar, aşağı-yukarı, her iş bittikten sonra oraya gelmişler.»

— «Görüyorum ki meseleyi benden daha iyi öğrenmişsiniz. Ama bir şey merakıma dokunuyor mösyö... Acaba sarayda herkes sizin gibi bu olayı hoşgörü ve hayranlıkla mı karşılıyor?..»

— «Size doğrusunu söyleyeyim mi, mösyö?.. Bazıları işin enini sonunu düşünmeden size hayran ka-

lıverdiler. Bir kısmı, size olan hınçlarından deliye dönmüş durumdalar... Özellikle Mösyö de Sully ile Jandarma Komutanı bunların başında geliyor... Çok dikkatli olmalısınız, mösyö... Eğer sizin sağ olduğunuzu öğrenirlerse peşinizi bırakmayacaklardır.»

Yiğit Jehan, umursamaz bir tebessümle:

— «Orasını biliyorum,» dedi. «Peki ama bu işe Kral ne diyor acaba?..»

— «Görünüşte size kızanların tarafında yer alıyor, ama babam d'Épernon, Kral'ın kendisiyle konuştuğu vakit size olan hayranlığını saklamadığını ve sizin gibi bir kahramanın ölümüne son derece üzüldüğünü söyledi.»

Jehan sadece:

— «Yaa!..» Dedi ve içinden de düşündü:

«Zaten Mösyö de Pardaillan da Kral iyi adamdır, demez miydi?»

Sonra yeni ahababından ayrılmak için izin istedi. Fakat genç Kont, Jehan'ın koluna sımsıkı yapışarak:

— «İmkânı yok, sizi böyle bırakmam,» dedi. «Sizi babamla da tanıştıracayım. Babam sizi tanır ve hayatımı kurtardığınız için size teşekkür etmek fırsatını bulursa çok sevinir. Onun için muhakkak geleceksiniz, Şövalye...»

Jehan'ın soğuk bir edâ ile:

— «Mösyö, bana, hakkım olmayan bir ünvan veriyorsunuz. Ben Şövalye değilim. Hattâ asâletim de yok...»

— «Haydi canım, mösyö... Buna kim inanır? Sizin asıl bir insan olduğunuz, hâlinizden belli. Belki şimdi Şövalye bile değilsinizdir, ama yakında bir Dük, hattâ Prens olursunuz.»

Delikanlı bu sözleri pek ateşli bir samimilik ve

kesinlikle söylemişti. Jehan, ister istemez gülümsedi ve:

— «Doğrusu hakkımda pek iyimser şeyler düşünüyorsunuz...» Demekle yetindi.

Jehan bu sırada Saint-Honoré Kapısı tarafına dönmüştü ve arkadaşıyla konuşurken bu kapıdan doğru üç altının muhafazası altında bir arabanın gelmekte olduğunu gördü. Jehan, cümlesini bitirirken araba da Bons-Enfants Sokağı'na ulaşmıştı. Pardaillan'ın oğlu, keskin gözlere sahipti. Nitekim arabanın çevresindeki atlıları hemen tanıdı ve yüzündeki gülümseme derhal kayboldu. Yerine, sert bir ifade geldi.

Bu atlılar, Concini'nin dört asıl silâhşorundan üçü, Eynaus, Roquetaille ve Longval'di. Jehan bunların herbirini ayrı ayrı tanıdıktan başka, dördüncüleri olan Saint-Julien'in de sargılı suratıyla ortalıkta görünmekten çekindiği için şimdilik onlara katılmadığını da biliyordu.

Yiğit Jehan'ın yüzündeki değişikliği Kont de Candale anlayamadı. Sırtı, caddeye dönüktü ve gelen arabayı görmemiş, delikanlının birdenbire ciddileşmesini de, kendisinin Dük d'Épernon gibi ünlü bir asîlzâdeyle tanışmaktan çekindiğine vermişti. Bu yüzden, Jehan'ın içine güven getirmeye çalışarak söylendi:

— «Bizzat Kral'ın bile sizin, asıl bir ailenin çocuğu olduğunuzu söylediğini, babam anlattı. Kral'ın sözünden şüphe edecek değiliz ya... Onun için hiç tasalanmayın, mösyö... Babam sizi, bir asîlzadeye yaraşacak şekilde kabul edecektir.»

Ve pek gözle görülür, elle tutulur bir delil vermek istiyormuşçasına.

— «Hem, canım,» dedi, «sizin, kendi seviyemde bir insan olmadığınızı bilsem, size böyle mi muamele ederim?»

Jehan için bütün bu söylenenler arasında bir husus önemliydi: Kral, kendisinin asıl bir ailenin oğlu olduğunu söylüyormuş. Ama bunu neye dayanarak söylüyordu. Bu sırrı nasıl ve ne zaman öğrenmişti? Kafasından geçen bir sürü soruya cevap veremedi ve aceleyle sordu:

— «Dük d'Épernon, Kral'dan benim gerçekte kim olduğumu öğrenmiş mi?»

— «Hayır, Kral, fazla bildiği varsa bile, söylememiş. Ama bunun ne önemi var? Haydi siz benimle gelin... Biliyorsunuz, babam Fransa ordusunun yüksek komutanlarından biridir. Onunla tanıştırsanız, sizi yakalamaya kalkışacaklara engel olabilir. Kendisi, maiyeti için değerli insanlar arıyor. Sizin gibisi nerede bulunur? Onun maiyetinde görev almaya razı olursanız, çok sevinecek ve ne yapıp edip sizi affetti-recektir.»

Yiğit Jehan, düşündü: *«Bu teklifi kabul etmekle ne kaybım olabilir? Hiç... Bir de bakarsın, büyük bir mevkie kavuşurum. Mademki sağda, solda benim aslen kim olduğumu bilenler de var. Onları bulur ve kimin nesi olduğumu da pekâlâ öğrenirim.»*

Sonra gayet alçakgönüllü bir tavırla genç Kont'a, dönüp sanki pek büyük bir lütufta bulunuyormuş gibi:

— «Mademki bu kadar ısrar ediyorsunuz, gidelim, bakalım.» Dedi.

Genç Kont, bu söze memnunlukla gülümseyerek karşılık verdi:

— «Emin olunuz ki babam, sizin gibi Kral'ın bile hayranlıkla bahsettiği kahraman bir genci kendisine getirdiğime pek sevinecektir.»

Kont de Candale, Jehan'ın koluna girdi. Delikanlıyı Grenelle Sokağı'na doğru sürükledi. Jehan, bir

aralık arkasına dönüp baktı. Az önce gördükleri araba ile onu muhafaza eden üç atlının peşlerinden geldiklerini gördü.

O zaman Jehan'ın dudaklarında müthiş bir tebessüm belirdi. Fakat ne Eynaus, ne Longval, ne de Roquetaille, tabii bu tebessümü göremediler... Zaten üç silâhşor, Montmartre'deki idam sehпасının yıkıntıları altında kaldığından emin bulundukları serseriyi, şimdi akıllarına bile getirmiyorlardı.

KAPI ARKASINDA

Jehan, Dük d'Épernon'un bir saray yavrusu olan büyük konağın ardına kadar açık kapısından giren, çıkan asîlzâdeler, subaylar, askerler, muhafızlar, hizmetçiler kalabalığını görünce epey şaşaldı. Concini'nin konağında bile bu kadar kalabalık görmemişti. Neyse ki genç Kont, kendisini epeyce sâkin olan özel dairesine götürdü.

Bundan sonra genç Kont'un ilk işi, iyi cinsten bir şişe şarap açmak ve bardağını Jehan'ınkiyle tokuşturduktan sonra da hemen misafir getirdiğini babasına haber vermek için odadan çıkmak oldu. Ama beş dakika geçmeden geri döndü ve sıkkın bir tavırla:

— «Babam şu sırada bazı misafirlerle konuşuyormuş,» dedi. «Onlar gidince hemen sizi kabul edecek. Biraz beklemenizi rica etti.»

Delikanlı, bu sözlerden; kendisine özel bir önem verildiğini sezerek gayet nâzik bir şekilde:

— «Ne zararı var, beklerim,» dedi.

— «Ama, maalesef ben de yanınızda kalamayacağım. Bir emri yerine getirmem gerekiyor. Bununla birlikte işim çok kısa sürecek... İsterseniz sizi, bekleme salonlarından birine götüreyim...»

— «Yok, teşekkür ederim. Bekleme salonları ağzına kadar doludur. Ben, yalnızlıktan hoşlanırım. Sizce bir sakıncası yoksa burada bekleyeyim.»

— «Ne sakıncası olacak? Şimdi gideyim de, çabuk geleyim. Beni beklerken bu şişeyi boşaltın ve bu-

rada, kendi evinizde olduğunuzu da unutmayın. Bir isteğiniz olursa çingırağı çalıverirsiniz.»

Candale gidince Jehan, odada bir aşağı bir yukarı gezinmeye başladı. Tam bir kapıyı gizleyen kalın bir perdenin önünden geçiyordu ki öte tarafta yerleri değiştirilen koltukların çıkardığı gürültüye benzer, birtakım gürültüler duyar gibi oldu. İster istemez durup kulak kabartınca şu sözleri işitti:

— «Sayın madam, burada bizi hiç kimsenin duyması tehlikesi olmadan, istediğimizi konuşabiliriz. Şimdi oğlum Candale'nin dairesinde bulunuyoruz. Üstelik ihtiyatlı davranıp onu da başımdan savdım.»

Canı sıkılan Jehan:

— «*Hay aksi şeytan!*» Diye mırıldandı. Perdenin öte yanında konuşanlara burada birinin bulunduğunu anlatmak için öksürmeye niyetleniyordu ki bir kadının karşısındakine şöyle cevap verdiğini duydu:

— «Dük!.. Rahip milletinden hoşlanmadığınızı bildiğim hâlde bugün size bir de papaz getirdim. »

Pardaillan'ın oğlu düşündü:

«*Bu, Concini'nin karısı... Şimdi iş değişti. Concini'ler beni öldürmek istiyorlar. Onların el altından ne dolaplar hazırladıklarını öğrenmem benim için yararlı olabilir. Onun için can kulağıyla dinlemeliyim.*»

Az önce kendisini ilgilendirmeyen konuşmaları dinlemek istemeyen iyi ahlâklı bir adamın yapacağı şeyi yapmaya niyet ederken şimdi birdenbire sessizleşmiş ve yerinden kıpırdamaz olmuştu. Üstelik perdeyi hafifçe aralamış ve soluğunu kesip içeriyi gözetlemeye koyulmuştu.

İçeride, üç kişi oturuyodu. Bunlardan biri Concini'nin karısı Léonora idi. İkincisi Dük d'Épernon, üçüncüsü de tatlı yüzlü, uzun boylu yaşlı bir papazdı.

Dük d'Épernon, papazı görünce soğuk bir edâ ile Léonora'ya cevap verdi:

— «Madam, mademki kutlu babamızı siz getirdiniz, şu hâlde hoş geldiler derim.»

Léonora hafifçe gülümsedi ve sessiz duran papaza, gizlice bir göz attıktan sonra ciddî bir tavırla devam etti:

— «Size takdim ettiğim kutlu babamız, Kraliçe'nin büyük güvenini kazanmış bir kimsedir. Şimdiye kadar gizli bulunduğu yerden bize rehberlik ediyordu. Fakat artık saklanmasına lüzum kalmadığına kanaat getirmiş bulunuyor. Size sadece şu kadarını haber vereyim: Şimdi karşınızda bulunan şu papazın adı Claude Acquaviva'dır. Bundan böyle doğrudan doğruya kendisiyle temas edeceksiniz...»

Dük d'Épernon'un, kendi seviyesinde olmayan insanlara karşı takındığı aşağılayıcı tavır, rüzgârla üfürülmüşçesine uçup gitmişti. Fransa'nın en ünlü kişilerinden biri olmasına rağmen hemen yerinden fırlayıp Jehan'ın şaşkın bakışları karşısında rahibin önünde saygıyla eğilerek kekeledi:

— «Affınızı dilerim, monsenyör... Kim olduğunuzu bilemezdim tabii...»

Jehan düşündü: *d'Épernon'un bile saygı gösterdiği bu papaz da kimmiş acaba?... İşler gittikçe çattallaşıyor... Aman dikkat kesilelim.»*

Acquaviva, Dük'ün birdenbire saygıyla af dilemesini de hiç değişmeyen çehresiyle karşılamıştı. Fakat bundan sonra konuşmanın idaresi artık kendisine verilmişçesine bir tavır takındı ve tatlı bir edâ ile:

— «Oturun evlâdım,» dedi. «Bana sadece kutlu babamız, diyebilirsiniz...»

d'Épernon, bir kere daha eğildikten sonra itaat edip yerine oturarak endişe içinde mırıldandı:

— «Demek Paris'e geldiniz, kutlu babamız? Biraz tedbirsizce bir iş değil mi bu? Yoksa...»

— «Evet, vakit yaklaşıyor mösyö. Bunu söylemek istiyorsunuz, değil mi?»

d'Èpernon, başıyla tasdik etti. Bu söylenenlerden hiçbir şey anlamamış olan Jehan, papazın sözleri üzerine Dük'ün bembeyaz kesilerek heyecanlandığını gördü. Léonora ile Acquaviva da adamın bu hâlini farkederek gözücuyla bakıştılar. Sonra papaz sözüne devam etti:

— «Mösyö, Angoulême'den getirttiğiniz ve kendisine pek güvendiğinizi söylediğiniz, o Ravailac, pek müteredit görünüyor.»

— «Doğru buyuruyorsunuz, kutlu babamız... Bir zamandır, benden de kaçıyor ve gözüme görünmek istemiyor. Korkarım caymıştır.»

Jehan, birdenbire bu üç insanın neler konuştuklarını anlayıvermişti. Tiksinti içinde tüyleri diken diken oldu: «İyi ki dinlendim. Bunun da Concini'den hiç farkı yokmuş, desene...» Diye düşündü. Sonra alaycı ve aşağılayıcı bir gülümseyişle kendi kendine söylendi:

«Benim bu meseleden, herkesten fazla haberim var... Alçak ve hain Dük! Ravailac'ın senden niçin kaçtığını bana sor...»

Bu sırada Léonora söze karıştı:

— «İyi ama, biz bu delinin harekete geçmesini mi bekleyeceğiz? Başka birini bulamaz mıyız?»

Dük cevap verdi:

— «Ben de tıpkı sizin gibi düşünüyorum madam. Ravailac isterse bu işten vazgeçsin. Ben başka birisini buldum bile... Hem de pek yaman birisini buldum. Oğlum Candale getirdi onu bana...»

Jehan, öfkesinden tir tir titreyerek elini kılıcının kabzasına attı ve içinden söylendi:

«*Ne demek?.. Kralı öldürecek olan adam ben miyim yoksa?.. Hay namussuz herif hay... Onun ünvanı da, asâleti de yerin dibine batsın. Kılıcımı karına bir sokuversem şu keratanın yok mu... Ama dur bakalım, aceleye gelmez, daha ortalıkta dönen dolapları adamakıllı öğrenmedik. İşler pek karışık...*»

Papaz gayet sâkin bir tavırla:

— «Oğlumuz Candale, böyle öncmli işlerde fikrinden yararlanılamayacak kadar gençtir,» dedi.

— «Daha iyi değil mi ya kutlu babamız?.. Genç olduğu için getirdiği adamı, benim ne işte kullanacağımın farkına bile varamaz.»

Léonora da söze karıştı:

— «Ravaillac artık faydasız bir adam olup çıktı. Faydasından vazgeçtim, hattâ belki de tehlikeli bir adam hâline geldi...»

Acquaviva, Dük d'Épernon'a:

— «Onun için siz, Ravaillac'ı yine memleketine, valisi bulunduğunuz Angoulême'ye yollayıverin. Anlıyor musunuz, Dük cenapları?..»

d'Épernon sinsi bir gülümseyişle:

— «Anlıyorum,» dedi. «Memleketine dönünce artık tehlikeli olamaz. Emrinizi yerine getireceğimden emin olabilirsiniz...»

Acquaviva, bir baş işaretiyle memnunluğunu belirtti. Léonora hafifçe gülümsedi. Beri yanda Jehan ise kendi kendine şöyle dedi:

«*Eğer ben de bu zavallı Ravaillac'ın, Dük d'Épernon'un, valisi olduğu şehre dönmemesi için elimden geleni yapmazsam, bana da yiğit Jehan demesinler.*»

Bir süre sustular. Sonra Acquaviva sordu:

— «Söylediğiniz bu adam kim acaba?..»

— «Şimdi herkesin ağzında adı geziyor. Kendisine Yiğit Jehan diyorlar.»

Perdenin ardından bu sözleri dinleyen Jehan, isminin söyleneceğini bildiği için ne şaşıtı, ne de kızdı. Yalnız karanlıkta gözleri ışıldadı ve müthiş bir gülümseyişle düşündü:

«İşte, boşa geçmemiş bir gün diye buna derler.»

Bu sırada papaz, Dük'ün sözlerine karşılık şu soruyu sordu:

— «Yiğit Jehan mı?.. Peki, herkes onun Montmartre'deki patlama sırasında hayaya uçtuğunu söylemiyor mu?..»

Léonora, da kendisini tutamayıp heyecanla atıldı:

— «Yoksa sağ mıymış?..»

d'Épernon sinsi sinsi gülümseyerek cevap verdi:

— «Sağ... Hem de oğlumun dediğine bakılırsa hiçbir yerinde bir çizik bile yok. Hani insan neredeyse Allah, bu ayak takımını koruyor, diyecek. Düşünün bir kere, kahraman bir yüzbaşı ile onbeş asker ve gönüllünün mahvolduğu bu korkunç patlamadan bu baldırıçıplağın kurtulması, mucize değildir de nedir? Ama ne olursa olsun, kurtulduğu iyi oldu. Neticede yine bizim işimize yarayacak.»

Léonora ile Acquaviva bir kere daha kaçamak bir tarzda bakıştılar. Kadın, şüpheli görünüyordu. Nitekim papaz da gözlerini kırparak aynı şüphede olduğunu belirttikten sonra sâkin sesiyle sordu:

— «Siz bu delikanlıyı gördünüz mü?»

— «Hayır, henüz görmedim. Siz gittikten sonra yanıma girecek...»

— «Öyleyse şu anda sizin konakta bulunuyor...»

— «Elbette? Candale, kendisini affettireceğime ve iyi bir işe yerleştireceğime onu inandırmış. Bu ba-

kınından kendisi beni görmeden buradan çıkıp gitmez.»

— «Şimdi nerede acaba?...»

— «Nerede olacak, herhalde bekleme salonlarından birindedir...»

Léonora, daha fazla sabredemeyip atıldı:

— «Öyleyse buradan çıkmaması lâzım...»

d'Épernon hayretle:

— «Neden?..» Diye sordu ve papaza baktı.

Acquaviva cevap verdi:

— «Madamın hakkı var. Bu delikanlı, sizin konaktan çıkmamalı...»

Bu sözler, yüksek sesle ve kesin bir tavırla söylenmişti.

Jehan, kendini tutamayıp irkildi ve dikkatle papaza baktı:

«Haydi Concini'nin karısının beni yakalatmak isteğini anladım. Ama, bu uyuz papaza ne oluyor? Kendisini daha tanımıyorum bile... Ona ne zararım dokundu ki yaşına, başına ve sırtındaki rahip elbisesine bakmayıp beni yakalatmak veya öldürtmek istiyor?» Diye düşündü.

Dük d'Épernon, papazın sözlerine hiç itiraz etmedi. Saygılı bir tavırla cevap verdi:

— «İstediğiniz gibi olsun... Şimdi şu delikanlıyı yakalamalarını emredebim.»

Jehan, sert bir hareketle kılıcını kınından yarıya kadar çekerken bir eliyle de kapıyı tutarak mırıldandı:

«Hele bir yerinden kıpırda da içeriye girip üçünüzün de canınızı cehenneme yollayıvereyim.»

Dük, ayağa kalkmak üzere bir hareket yapınca Acquaviva söylendi:

— «Az sonra gidersiniz, mösyö...»

Jehan, tekrar kılıcını kınına yerleştirdi, içinden şöyle şöylendi:

«Hah şöyle... Papazın yine bir düşündüğü var galiba. Hele bekleyelim bakalım.»

Papaz sözüne devam ederek:

— «Mademki sizden iş istemeye gelmiş, demin de söylediğiniz gibi sizi görmeden, gitmeyecektir,» dedi. «Biz şimdi konuşmamızı bitirelim, onu nasıl olsa sonra da yakalatabilirsiniz.»

Léonora, endişe içinde söze karıştı:

— «Bu işi şimdi halletsek daha iyi olur, kutlu babamız. Bu delikanlının o kadar şansı var ki biraz sonra elimizden kaçmayacağını kimse temin edemez.»

Acquaviva tatlı bir sesle:

— «Hayır madam,» dedi. «Hiç merak etmeyin. Dük'le muhakkak konuşmak isteyecektir. Hem sonra bizim de konuşacağımız daha başka önemli şeyler var.»

SUIKAST

Léonora fazla üstelemedi, ama papazla aynı düşüncede olmadığı besbelliydi. İş kendisine kalsaydı, hiç vakit kaybetmeden Jehan'ı yakalatırdı. d'Épernon, hiç sesini çıkarmıyor, papazla kadının bu konudaki konuşmalarını bitirmelerini bekliyordu. Jehan'a gelince o, asıl önemli konuşmanın bundan sonra yapılacağını sezmişti. Kendi kendine:

«Şimdiye kadar işittiklerim, bundan sonra duyacaklarımın yanında hiç kalacak galiba...» Diye mırıldanıyordu. «Bakalım bu üç hain daha neler yumurtlayacaklar?..»

Acquaviva, Jehan'ın ne zaman yakalanacağı meselesi, istediği gibi bir karara bağlandıktan sonra hükmeder bir edâ ile:

— «Dük! Şimdi size Majeste Fransa ve Navarre Kraliçesi adına soruyorum: Kraliçe size, kayıtsız ve şartsız güvenebilir mi?» Dedi.

— «Majesteleri kendilerine bütün varlığımla bağlı olduğumu bilirler.»

Acquaviva devam etti:

— «Büyük oğlunuza Dük ünvanı, ortanca oğlunuza bir alay komutanlığı, küçüğüne de bir yüzbaşılık verilecek. Öte yandan, her üç oğlunuza da yetkiniz dahilindeki en yüksek makamları verebileceksiniz. Size gelince elinize bir milyon frank geçecek... Bugünkü valiliğinizden başka Normandiye valiliği de size bırakılacak. Ayrıca, kurulacak olan gizli Nâipler Kurulu'na üye olacaksınız. Bu kadarı yeter mi?»

d'Épernon'un gözlerinde bir sevinç ışığı yanmıştı. Kendisine teklif edilen şeyler, asla istenmeye cesaret edemeyeceği kadar fazlaydı. Fakat sevincini, yüzünden belli etmemeye çalışarak kayıtsız bir tavır takındı:

— «Bu teklifler, bana da oldukça mâkul görünüyor,» dedi. «Majestenin benden bekledikleri nelerdir?»

— «Önce, Temsilciler Meclisi'nde, Kral'ın ortaya koyduğu şartların hiçbirine boyun eğmeden, Kraliçe'nin nâip tâyin edilmesini isteyeceksiniz.»

Acquaviva bu sözden sonra soğuk bir edâ ile ekledi:

— «Bunu da ancak zorla elde edebilirsiniz.»

d'Épernon, sinsi bir tebessümle elini kılıcının kahasına götürdü ve:

— «Güzel,» dedi. «Maiyet askerlerinden iki tabur ve kendi muhafızlarımdan da yüz kadar adamı bir araya getirince Kuruldaki üyelerden, istediğimi koparabileceğime emin olabilirsiniz. Onların hangi dilden anladığını çok iyi bilirim...»

Papaz, bunun üzerine korkunç bir soğukkanlılıkla söylendi:

— «Vakit geldi geçiyor, mösyö...»

Yüzünden, bütün kanı çekiliveren d'Épernon, heyecanla yerinden sıçradı:

— «Peki ama, ya Kral?..»

Acquaviva, aynı korkunç edâ ile cevap verdi:

— «Kral mı? Size Kral'ın dünyaya kazık kakacağını kim söyledi, mösyö? Bu ölümlü dünya, ona mı kalacak?»

Bir an durdu ve sonra tekrar söze koyuldu:

— «Şu anda Kral, yanında hiçbir muhafız bulun-

madığı hâlde arabasına binmiş Louvre Sarayı'ndan çıkmış bulunuyor. Saint-Germain-des-Prés'e gidiyor. Atlarına da su verilmiş değildir. Su yerine bu hayvanlara belki de tesirli bazı ilâçlar içirildi. Ama neyin nesi olduğunu pek iyi bilemiyorum.»

Papaz bakışlarıyla Léonora'ya sordu. O da sinsi bir gülümseyişle:

— «Evet, bazı ilâçlar,» dedi.

— «Arabanın atları, bir süre uslu uslu yol alacaklardır. Fakat bir süre sonra kendilerine içirilmiş olan ilâçlar etkisini gösterecek ve arabacı, hayvanları zaptedemez olacaktır. O zaman hayvanlar, gemi azıya alacak ve arabayı parçalayınca kadar delicesine koşacaklardır. Belki de araba Saint-Germain-des-Prés yolu üzerindeki ırmağa düşecektir. Bu su oldukça derindir.»

Bu sözleri duyan Yiğit Jehan, tüyleri diken diken olarak:

«*Namussuzlar! Alçak kaatiller!*» Diye mırıldandı.

Sonra hemen soğukkanlılığını toparlayarak düşündü:

«*Mademki Kral Louvre'den henüz çıkıyor. Atlar bir süre uslu gideceklerdir. Bu felâkete tam zamanında engel olmak için belki de imkân var. Öyleyse hiç vakit kaybetmemeliyim!*»

Daha fazla düşünmeden odadan fırlayıp yıldırım hızıyla merdivenlere atıldı. Allahtan, hafızası kuvvetliydi ve dışarıya çıkacağı yolu unutmamıştı. Yoksa bu karmakarışık koridorlarda yolunu kaybedeceği kesindi. Oysa böyle bir durumda kaybedilecek bir dakika, felâketi önlemesine engel olabilirdi.

O hızla avluya çıktı. O zamana kadar Concini'nin adamları aklına bile gelmemişti. d'Épernon'un he-

men o anda kendisini yakalatmak için emir vermiş olabileceğini de hesaplamamıştı. Şimdi aklında bir tek düşünce vardı: Kral... Bertille'nin babası...

Jehan avluya çıktığı sırada kapının birkaç adım berisinde, Léonora'nın arabasının yanında Eynaus, Roquetaille ve Longval, atları gemlerinden tutmuşlar, şakalaşıp gülüşüyorlardı. Delikanlı, avluya çıkarken henüz ne yapacağını kararlaştırmış değildi ama, Concini'nin adamlarını, arabanın atlarının başında görür görmez ne yapacağını hemen kestiriverdi:

«Kral'ı öldürmek isteyen Concini olduğuna göre hiç değilse onun atlarından biri, Kral'ın kurtulmasına hizmet etsin,» diye söylendi.

Aynı anda yönünü değiştirip hiçbir şeyden şüphelenmeyen üç silâhşora doğru yürüdü. Bir yandan da gözleriyle hangi atın daha çok işine yarayabileceğini kestirdi. Roquetaille'nin atı, içlerinde en iyisiydi.

Yiğit Jehan âni bir hareketle hayvanın dizginlerini Roquetaille'nin elinden koparırcasına aldıktan sonra silâhşoru bir itişte üç-dört adım öteye yuvarlayıverdi. Roquetaille düştüğü yerden ulur gibi:

— «Köpek herif! Serseri kerata!» Diye haykırdı.

Eynaus'la Longval da bir ağızdan bağırdılar :

— «Bu cehennem kaçkını gebermemiş mi be? Hâlâ yaşıyor mu?.. Tuh Allah belâsını versin! Tutun şunu!»

Jehan, dizginleri eline aldıktan sonra düşmanlarının toparlanmasına fırsat vermeden gür bir sesle:

— «Size şimdi, lâıyk olduğunuz şekilde terbiyenizi verirdim, ama ne yazık ki vaktim yok... Şimdilik şu kadarı size yetsin...» Demesiyle ayağını hızla kaldırarak tekmeyi savurması bir oldu. Boşta kalan eliyle de şimşek gibi bir yumruk indirdi. Göz açıp kapa-

maya bile fırsat vermeyecek bir hızla yapılan bu iki hareket, iki silâhşora, kımıldayacak kadar bile vakit bırakmamıştı. Göğsünün ortasına tekme yiyen Eynaus, yere yığılıp kan tükürmeye başlarken, Longval de çenesine inen balyoz gibi yumrukla kendisini kaybedip boylu boyunca uzanmıştı.

Aynı anda Roquetaille, korkunç kin ve hiddet nâraları atarak ayağa fırladı.

Fakat çok geç kalmıştı. Jehan çoktan hayvanın üstüne sıçramış, dörtlü sokak kapısına yollanmıştı.

Tam bu sırada Dük d'Épernon, Acquaviva, Léonora Concini ile Kont de Candale, binanın cümle kapısında belirmişlerdi... Yıldırımlar saçan gözleriyle dört bir yanını kolaçan eden Jehan da onları görmüştü. Yüzünde hem alaycı, hem de korkunç bir tebesüm belirmişti.

Dük, gür bir feryatla seslendi:

— «Tutun! Yakalayın! Kapıyı kapayın!»

Roquetaille avazı çıktığı kadar bağırdı:

— «Kaçıyor! Kapayın kapıları...»

Sonra ne yaptığıнын kendi de pek farkında olmaksızın sağa sola koşmaya, nâralar atmaya devam etti. Fakat bu anda Jehan'ın, avluyu çın çın öttüren bir kahkahası duyuldu. Uzaktan, eliyle zarif bir selâm göndererek:

— «Geç kaldınız!..» Diye bağırdığı işitildi.

Aynı anda atını mahmuzladı ve yıldırım hızıyla fırladı gitti.

Konağın kapısında genç Candale, babasının müthiş bakışları önünde saçını başını yolarcasına tekrarlıyordu:

— «Çok geç...»

Öfkesinden çılgına dönen d'Épernon:

— «Böyle serserileri, özel dairene kadar sokman, senin ne budala olduğunu pekâlâ gösteriyor.»

— «Peki ama, babacığım, siz bana demediniz mi ki...»

— «Sus! Hemen odana dön ve iznim olmadan da çıkayım deme sakın!..»

Candale, hiç cevap vermedi. Askerce bir selâm çaktıktan sonra kızgın bir tavırla uzaklaştı.

Acquaviva da olanları, bir şey söylemeden, her zamanki sâkinliğiyle ve biraz da alaycı bir tavırla seyretmişti. Léonora ise sırayla bir papaza, bir Dük'e, soran bakışlarla bakıyordu. Yüzünün rengi uçmuş olduğu hâlde oldukça sâkin bir sesle:

— «Geliniz kutlu babamız, böyle boşu boşuna ve şaşkın şaşkın durmakla kaybedecek vaktimiz yok,» dedi.

Papaz, aynı sâkin hâliyle eğildi ve yavaş bir sesle:

— «Beni merak etmeyin, siz gidin kızım,» dedi.

Léonora ısrar etmedi. Bir baş işaretiyle hem papazı, hem Dük'ü selâmladı, sonra sert ve hızlı adımlarla arabasına yönelerek, üç silâhşorun acınacak hâllerine bakmadan emretti:

— «Eve... Dörtnala...»

Bu sırada Acquaviva da, herkesin kendisini basit bir rahipten başka şey sanmaması için Dük'ün önünde pek saygılı bir tavırla eğiliyor ve şöyle diyordu:

— «Siz delirdiniz mi Dük? Şu kadın da size soğukkanlı davranmak ve çabuk karar vermek konusunda örnek olmuyor mu?.. Hemen ata binmeniz ve ne pahasına olursa olsun, bu delikanlıyı yakalamanız lâzım... Yoksa hepimiz mahvolduk demektir...»

d'Épernon, kendi kafasına bir yumruk indirerek:

— «Hakkınız var,» diye mırıldandıktan sonra hızla koşup avludaki adamlarına seslendi:

— «Atlara binin!.. Çabuk olun! Buradan kaçan haydut, Yiğit Jehan'dır. Onu ne pahasına olursa olsun, ölü veya diri, ele geçirmemiz lâzım...»

Avludaki subaylar, asker ve muhafızlar karmakarışık bir hâlde koşuşuyor ve tekrarlıyorlardı:

— «Yiğit Jehan'mış!.. Buradan kaçan Yiğit Jehan'mış!..»

Bu âna kadar d'Épernon ve adamları en azından beş dakika kaybetmişlerdi. Olduğu yerde duran Acquaviva ise avludaki kargaşalığı gülümseyerek seyrediyordu. Az sonra koşuşmalar durdu ve avlunun ortasında atlılar toplandı. d'Épernon da hemen atına atlayıp elli kadar atlıyı peşine takarak dört nala dışarıya fırladı.

Dük'ün peşinden giden atlılardan sonuncusu da avludan çıkınca, Acquaviva cübbesinin kukuletesini gözlerine kadar indirdi. Kollarını göğsünde kavuşturdu. Sonra iki büklüm bir hâlde sokağa çıktı. Henüz birkaç adım atmıştı ki papaz Parfait Goulard'la karşılaştı. Goulard, hiçbir şey söylemeden ve hiçbir işaret yapmadan Acquaviva'nın yanından geçti ve o zaman şöyle bir şey oldu: Acquaviva, sâkin sâkin ilerlerken dörtbir yandan iriyarı papazlar çıkmış, rahibin etrafında yürümeye başlamışlardı. Acquaviva, kısa bir zamanda ve sıkı bir muhafaza altına alınmıştı ve hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi yürüyerek manastırına kadar gelmişti.

*

d'Épernon'a gelince, önce Jehan'ın kendilerini haber vermek için dosdoğru Louvre Sarayı'na gittiğini sanmıştı. Bu yüzden o da peşindekilerle birlikte Gre-

nelle Sokağı'ndan geçip Saint - Honoré Sokağı köşesine ulaştığı vakit, yolda rastladıklarından biri, aradıkları adamın Trahoir Sokağı'na doğru dörtlüye uzaklaştığını söyledi. d'Épernon, hemen yön değiştirdi ama, böylece hiç değilse iki dakika daha kaybetmiş oldu. Tam Trahoir Sokağı'na ulaşmışlardı ki orada Jandarma Komutanı Neuvy ile karşılaştılar. Neuvy, peşinde yirmi atlı olduğu hâlde Louvre'den geliyordu. Burada da duruldu ve iki taraf, durumu birbirlerine anlattılar. Neuvy, haydut Yiğit Jehan'ın hâlâ gebermemiş olduğunu haber alınca hiddetinden kudurmuşa dönerek hemen d'Épernon'a katılmak kararını verdi.

*

Léonora Concini, doğru evine dönmüştü. Orada kocasını buldu ve olanları bir bir anlattı. Concini, dehşetinden mosmor kesildi. Fakat çabuk karar vermeye alışık bir insan olduğu için vaktini d'Épernon gibi boş geçirmedi. Hemen eli altında bulunan on adamını peşine taktı. Adamları, aceleyle atlara eyer vururlarken, karı-koca da konuşmaya koyuldular. Léonora, akıl almaz bir soğukkanlılıkla diyordu ki:

— «Kral, Louvre'den çıkmıştır. Şüphesiz Yiğit Jehan da şimdi ona yetişmeye çalışıyordur. Bu işte iki ihtimal var: Ya Jehan vaktinde ona yetişecek ve meseleyi haber verecek; ya da gecikecek... Eğer gecikirse duruma biz hâkimiz demektir... Onu, Kral'ın öldürmekle suçlatır, yakalatır ve idama mahkûm ettiririz.»

Bu sözleri büyük bir dikkatle dinleyen Concini, soluk soluğa sordu:

— «Evet, ama ya tam zamanında Kral'a yetişirse?..»

Léonora, şaşırtıcı bir kesinlikle cevap verdi:

— «O zaman daha büyük bir şiddetle kendisini suçlarız. d'Épernon'a da seninle ağız birliği etmesini söyle... Daha olmazsa Jehan'ın, Kral'ın ahırlarına girdiğini gördüklerini söyleyecek tanıklar da buluruz... Kısacası onu mahvetmenin bir yığın çâresi var...»

Concini, sevinç ve heyecanla seslendi:

— «Hakkın var... Hem kendimizi kurtarmış, hem de onu mahvetmiş olacağız... Bir taşla iki kuş vurmak diye buna derler işte... Ne zekî kadınsın Léonora!.. Hayran oluyorum sana!..»

— «Kral'ı neden öldürmek istediğine gelince, ortaya kıskançlığını süreriz, anlıyor musun?.. Zaten kıskançlığı yüzünden bir kere daha Kral'a saldırmaya kalkışmamış mıydı?»

Léonora bu sözleri söyledikten sonra kocasını aşk ve heyecanla öptü ve tatlı bir sesle ilâve etti:

— «Git, Concini'ciğim!.. Tedbirli davranırsan hepimizi kurtaracaksın.»

Concini kendinden emin bir tavırla:

— «Sen merak etme...»

Diye seslendikten sonra sokağa fırladı ve atına atlayıp adamlarıyla birlikte dörtnala uzaklaştı... Concini'nin evi, Trahoir Sokağı'na yakın olduğu için bir iki dakika içinde oraya ulaştı ve Jehan'ın ne tarafa gittiğini öğrenmek için durmuş olan d'Épernon'la Neuvy'i orada buldu... Tabii o da derhal onlara katıldı... İlk işi d'Épernon'u bir kenara çekmek ve Léonora'nın plânını ona anlatmak oldu... Dük bu plânı, mükemmel bulduğu için çabucak anlaşımakta gecikmediler.

Aldıkları haberlere göre Jehan, yıldırım hızıyla Arbres-Sec Sokağı'ndan geçmiş ve yeni köprü yönü-

ne yollanmıştı. Bunun üzerine üç şef de hemen ne yapacaklarını kararlaştırarak, adamlarının başında dörtnala yeni köprü tarafına yollandılar.

Fakat bu durmalar, konuşmalar, karar vermeler, en aşağı onbeş dakika kaybetmelerine sebep olmuştu.

Müthiş bir hızla Arbre-Sec Sokağı'na dalan kafiye, yüz kişi kadar vardı. Her gün, yüzlerce süvarinin atlarını koşturarak sokaklardan geçmesine alışmış olan Paris halkı, bunları da yadırgamadı.

Concini'ye dört silâhşoru da katılmıştı. Saint-Julien'in başı hâlâ sarılıydı. Eynaus ve Longval de henüz Jehan'dan yedikleri tekme ile yumruğun etkisinden kurtulmuş değillerdi. Ama böyle olmasına rağmen, sırf ondan öç alabilmek için canlarını dişlerine takıp gelmişlerdi.

Concini, karısından öğrendiklerini harfi harfine uygulamaya başlamıştı. Dört silâhşoru ile d'Épernon'un adamlarından birçoğu hemen faaliyete geçmişlerdi. İlk iş olarak, ortalığa, yıldırım hızıyla şu söylenti yayıldı: Kral, tesadüfen arabasıyla yalnız başına gezmeye çıkmış, müthiş bir haydut da Kral'ı öldürmek için arabasının peşine düşmüştü... Bu atlılar da herifin tasarladığı cinayete engel olmak için haydudu kovalıyorlardı. Bu arada Yiğit Jehan'ın adı geçiyor, Montmartre'deki patlama olayı büsbütün başka bir şekilde uyduruluyor, delikanlının üstüne alçakça cinayetler atılıyordu. Sokaklarda, bunları duyanlar delikanlıya lânetler okumaya, küfürler etmeye başlamışlardı. Bir kısım halk da Kral'ın imdadına koşan atlılara hayır dualar ediyordu.

Concini ile adamlarının uydurduğu müthiş yalanlar Paris sokaklarında büyük bir hızla yayılıyor, hattâ onları uydurmuş olan atlılardan daha süratli koşuyordu. Haberlerin az zamanda, Yiğit Jehan'ın,

bir çeteyi, hattâ bir orduyu peşine takarak Kral'ı öldürmeye koştığı söylenmeye başlandı. Bu çete, Kral'a kıydıktan sonra bütün Paris'i kana ve ateşe boğacak, her tarafı yağma edecekti...

Concini, d'Épernon ve Neuvy'nin geçtikleri yerler, büyük bir heyecan içinde çalkalanıyordu. Dük-kânlar hemen kapatılıyor ve paniğe kapılan halk, kaçışmaya koyuluyordu. Bazıları da evlerinden birer silâh kapıp kafiye katılıyorlardı.

Bu sırada bütün bu heyecana bilmeden sebep olan Jehan, henüz Kral'ın arabasını görmeden Buci kapısına ulaşmıştı. Tam bu anda, arkasında nal sesleri duyar gibi olarak kendi kendine söylendi:

— «d'Épernon peşime takılmış olacak. Concini de hiç şüphesiz onunla beraberdir.»

Fakat başını çevirip arkasına bakınca hiçbir şey göremedi. Kapıdan geçip Buci şosesine girince birkaç kişinin yüksek sesle bir arabanın tehlikede olduğundan ve gemi azıya alan atların çılgınca bir hızla Saint-Germain manastırı istikametine doğru kaçtıklarından, bu gidişle arabayı parçalayacaklarının kesin olduğundan bahsettiklerini duydu.

Delikanlı, bütün hızıyla manastırın batı yüzündeki duvar boyunca uzanan Colombier sokağına daldı ve arkasındaki nal seslerini tekrar duydu. Yine döndü baktı. Peşinde, atını yıldırım hızıyla koşturan ve git-tikçe kendisine yaklaşan bir atlı belirmişti. Jehan buna pek aldırmadı.

Çünkü ne de olsa, peşinden gelen bir kişiydi ve bir kişinin hakkından gelmek kolaydı. Onun için hiç umursamadan yoluna devam etti.

Ama meçhul atlı da bir yandan hızla yaklaşıyordu. Nitekim Jehan bir aralık adamın iyice yaklaştığını

sezerek dönüp niye peşine takılmış olduğunu sormaya karar verdi. Fakat daha onun ağzını açmasına fırsat kalmadan, arkadan gelen atlının seslendiğini duydu:

— «Heey! Genç ahbap!.. Bu hızla nereye böyle?»

Jehan, sevinç içinde bağırdı:

— «Şövalye de Pardaillan!»

PARDAILLAN NELER GÖRDÜ?

Bu anda Pardaillan'ın burada nasıl olup da bulunduğunu anlatabilmemiz için birkaç saat öncesine dönmemiz gerekiyor.

Jehan'ın odasında dolaşarak ne yapacağını düşündüğü sırada Pardaillan da handan çıkmış ve yola koyularak kendi kendine şöyle söylenmişti:

«Kral'ı görmem lâzım... Kimbilir, oğlum hakkında kendisine ne uydurma raporlar verdiler. Gidip ona işin içyüzünü anlatmalıyım.»

Ama doğrusunu söylemek gerekirse kendisine ait bir iş için Kral'a başvurmak da epey ağırına gidiyordu. Bunu, hâlimden anlamak mümkündü. Adımları iyice yavaşlamış, yüzü asılmıştı. Üstelik, saraya yaklaştıkça tereddüdü de artıyordu. Nihayet birdenbire durup söylendi:

«Kendisinden yardım dileniyormuşum gibi olacak. Halbuki ben şimdiye kadar işlerimi hep kendim gördüm ve bu yüzden bir zarara da uğramadım. Öyleyse şimdi de ona başvurmakta ne mâna var?»

Petit-Bourbon Sokağı'na ulaşmıştı. Buradan geçip rıhtıma doğru yürüdü. Sağa sapsa, Louvre Sarayı'nın bahçe kapılarından biriyle karşılaşacaktı. Fakat hiç hoşuna gitmeyen bu ricadan caymak için sebep arıyordu. Nitekim, birdenbire geriye döndü. Biraz önce geçmiş olduğu dar bir sokağa girince birden irkilerek duraladı. Sokağın ortasında Léonora Concini gidiyor, arkasından da kayıtsız bir tavırla Saëtta yürüyordu.

Léonora şüphesiz saraydan çıkmıştı ve Saëtta da

gizli bir şekilde onu koruyarak ardından yürüyordu.

Pardaillan birdenbire içinde bir sıkıntı hissetti. Saêta ile karşılaşmayı hiç istemiyordu. Adam, kendini tanımasın diye pelerinin yakasını yüzüne doğru kaldırdı ve hızlı hızlı yürümeye koyuldu.

Fossés-Saint-Germain Sokağı'nın köşesine vardığı vakit Jean-Tison Sokağı'ndan gelmekte olan bir papaz gördü ve onu hemen tanıdı. Bu, Parfait Goulard'dı. Léonora'ya rastlayışında olduğu gibi bunda da bir fevkalâdelik yoktu ama Şövalye, bu iki rastlaşmada bir ilgi sezer gibi oldu ve Léonora ile papazın, birbirlerine bir şeyler söylemek için mahsus oradan geçtiklerini düşündü.

Acaba bu şüphesinde haklı mıydı? İyice emin olmak istedi ve etrafına bakınarak bir harabe görünce, hemen oraya yönelip yıkık bir duvarın arkasına sindi.

Tahmini doğru çıkmıştı. Parfait Goulard, tam Şövalye'nin önünden geçmiş ve tasasız bir tavırla mendiliyle yüzünü yelpazeleyerek yürüyen Léonora'ya yönelmişti. Papaz, kadına yaklaşıncı, Léonora'nın elindeki mendil yere düştü. Kadın, mendili almak için eğildiyse de, papaz daha çabuk davranarak hemen atıldı ve mendili kaldırıp Léonora'ya uzattı. Kadın gülümseyerek teşekkür etti ve papaz da Petit-Bourbon Sokağı'na doğru yoluna devam etti. Bu olayın, kimsenin dikkatini çekecek, ilgi değer bir tarafı yoktu. Fakat Pardaillan, gizlendiği yerden, olayları hiçbir şey kaçırmamacasına seyretmişti. Saklandığı yerden çıktığı vakit şöyle söylendi:

«Papaz, mendili ona uzatırken kadın kendisine bir şeyler söyledi. Dudaklarının oynadığını gözlerimle gördüm. Acaba ne söyledi?..»

Bir an düşünceli bir tavırla kadının ve sonra da rahibin arkasından baktı ve kendi kendine:

«*Bu iş, papazın gittiği tarafta halledilecek,*» dedi. «*Bu adamın hâli zaten merakımı uyandırıyor. Kendisini şöyle bir yakından gözetlemek, hiç fena olmayacak...*»

Kararını verince papazın peşine takılarak, uzaktan uzağa onu izlemeye koyuldu.

Parfait Goulard, sarayın önünden geçtikten sonra Saint-Honoré Sokağı'na sapmış ve şehrin kapısına doğru inmeye başlamıştı. Acele etmiyor ve her zaman olduğu gibi sağa, sola hafifçe yalpa vura vura yürüyordu. Bugün çok sarhoş görünmüyordu. Daha doğrusu, sarhoşluk rolünde fazla ileri gittiği yoktu.

Pelerininin yakasıyla yüzünü iyice örtmüş olan Pardaillan, papazı hiç gözden kaçırmıyordu. Parfait Goulard'ın da takip edilmek hiç aklına gelmiyor olacaktı ki bir kere bile arkasına dönüp bakmıyordu. Parfait Goulard, şehir içinde pekâlâ uslu uslu yürüdüğü hâlde şehir dışına çıkar çıkmaz birdenbire keyiflenerek yüksek sesle şarkılar söylemeye başladı. Yürüdüğü yolun soluna Saint-Roch kilisesinin hemen karşısında, küçük bir meyhane vardı. Bu meyhanenin kapısının üstündeki levhada:

«*Üç Güvercin Hanı ve Meyhanesi*» Yazılıydı. Parfait Goulard, bu meyhanenin önünde durup yukarı kata doğru seslendi.

— «Heey! Orada mısın, Jean François? Orada mısın?»

Yapının üst katındaki küçük pencereden Ravail-lac'ın soluk ve zayıf yüzü görüldü. Adam hummalı gözleriyle bir an sokağı süzdü. Kendisini çağıranı hemen tanıdı ve garip bir gülümseyişle nâzik bir tarzda söylendi:

— «Merhaba Parfait Goulard kardeş... Bir isteğiniz mi var?»

— «Günaydın Ravaillac. Aşağıya insenize... Bugün paralıyım. Canım, size bir ziyafet çekmek istiyorum.»

— «Yook, Goulard kardeş... Bugün cuma. Oruçluyum... Dua ediyorum.»

— «Canım, şimdi orucun sırası mı? Bugün paralıyım diyorum size...»

Ravaillac, kesin bir tavırla reddetti:

— «İmkânı yok, kardeşim.»

Parfait Goulard, sabırsızlanıp bağırdı:

— «Haydi, haydi... Günahlarınızı peşin olarak çıkarıyor ve sizi orucunuzdan da, duanızdan da affediyorum.»

— «Teşekkür ederim ama, ben kendimi affetmiyorum ki...»

Parfait Goulard birdenbire hem hükmeder, hem de yılışık bir tavır takındı ve:

— «Sana in aşağıya diyorum,» dedi. «Yoksa pencerenin altından ayrılmam ve öyle bir gürültü ederim ki duanı da şaşırırsın, orucunu da... Ya da yanlış dua eder, cehennemlik olursun. Haberin olsun...»

Ravaillac, bu sarhoş papazın inadını tanıyor ve dediğini yapacağını da biliyordu. Boyun eğmezse elinden kurtulamayacağına akli kesmişti. Buna rağmen son bir defa daha direnerek pencereden görünüp soyunuk olduğunu anlattı. Fakat Parfait Goulard buna da lâf buldu:

— «Onun ne önemi var?» Dedi. «Ben şimdi manastırdaki papaz kardeşlere birer kadeh içki ısmarlayıp döneceğim... O zamana kadar sen de giyinmenin çaresine bak.»

Ondan sonra da, yeniden böğüre böğüre şarkı söylemeye koyulup iki yanına yalpa vurarak, manastırın kapısına gitti.

Şövalye, iki adamın, yüzlerce adım öteden bile duyulacak kadar yüksek sesle konuştuklarını görünce orada durmaya lüzum görmemiş, daha uzağa gitmişti. Bu manastırda da bazı garip işler olabileceğini kestirerek ileride, manastırın kapısının karşısında bulunan küçük bir kilisenin arkasına saklandı.

Parfait Goulard, manastırın kapısında durmuş, keyifli bir şarkı tutturmuştu. Bu şarkı bitince kahkahayla gülmeye koyuldu. Sonra biraz daha kapıya yanaştı ve hayâlindeki bir dâvete cevap olarak bağırdı:

— «Hayır... İçeriye girmem. Sizin evinizde içecek bir şey mi bulunur? Bugün cebim para doldu. Git, bu dediklerimi, o şeytan başpapazına söyle...»

Ve tekrar sallana sallana arkadaşı Ravailac'ın penceresinin altına geldi.

Pardaillan, saklandığı yerden, oldukça hayâl kırıklığına uğramış bir hâlde çıktı. Yeniden papazın peşine takılırken söyleniyordu:

«Manastırın kapısında söylediği o şarkı, herhalde bir işaret olacak. Söylediklerinin de gizli bir anlamı olmalı... Ama, ne? Bunu muhakkak öğrenmeliyim.»

Bu sırada Ravailac, hanın kapısında görünmüş ve Parfait Goulard da kendisini keyifle karşılamıştı:

— «Gel benimle kardeşim Ravailac... Bugün gönlümden koptu. Sana mükemmel bir ziyafet çekeceğim!»

Ravailac yavaşça sordu:

— «Neden «Üç Güvercin» meyhanesinde yiyip içmiyoruz?»

— «Öyle şey mi olur? Buranın yemekleri pek

berbat... Biraz ötede çok iyi bir meyhane biliyorum. Orada keyfimizce hem eğlenir, hem de yer, içeriz.»

Parfait Goulard, Ravailac'ı, onbeş gün kadar önce Yiğit Jehan'la birlikte karnını doyurduğu meyhaneye götürdü. Şövalye de adım adım peşlerinden gitti ve garsonun eline sıkıştırdığı bir altın sayesinde, onları mükemmelen görüp dinleyebileceği bir pencerenin önüne yerleşti.

Bu sırada Parfait Goulard, arkadaşıyla birlikte bir masa başına çökmüş; yemekleri ısmarladıktan sonra keyifli keyifli bağırmıştı :

— «Bak göreceksin, Ravailac. Burada yemeklerin nefasetinden parmaklarını yiyeceksin.»

Ravailac, sâkin bir sesle sordu:

— «Neden bana Ravailac diyorsunuz? Kutsal Marie Madeleine babanın, düşüncelerimi aykırı bulduğu için beni manastırdan kovduğunu ve bu yüzden papaz olamadığımı siz de pekâlâ bilirsiniz.»

— «Sahi, öyle ya... Hep aklımdan çıkıyor işte...»

Parfait Goulard, nefîs yemekler ısmarlamıştı. Parası vardı ve harcamaktan da çekinmiyordu. Masayı, çeşit çeşit şarapla süslemeyi de ihmal etmedi. Fakat yine de aralarında ufak bir tartışma oldu. Ravailac, masadaki bol et yemeklerini görünce günlerden cuma olduğunu hatırlatıp et yiyerek günaha girmek istemediğini söylemeye yeltendiyse de, Parfait Goulard kızarak bağırdı:

— «Ne demek?.. Ben seni oruçtan affetmedim mi?.. Benim affetmeye hakkım var değil mi? Ama olmasa da, sen bana boyun eğmek zorundasın! Eğer, mutlaka oruç tutmak istiyorsan, Allahın günü mü yok?...»

Ravailac, ancak sarhoş herifin isteklerini yerine getirerek rahat edebileceğini düşünerek ses çıkarma-

dı. Zaten vicdanı rahattı. Parfait Goulard'ın, orucunu affetme hakkı vardı. O affettikten sonra mesele kalmıyordu.

Yemek boyunca iki ahbap, Şövalye'den başka herkesin cesaretini kıracak kadar basit ve münasebetsiz şeylerden bahsettiler. Fakat Pardaillan, kendi kendine:

«İsrarla içirdiği şarabın bu zavallıyı etkilediğini görünce ağzından baklayı çıkaracaktır!» Diye düşünüyordu.

Nitekim, yemek bittiğinde, Ravailiac bulut gibi olmuştu. Soluk yanakları kızıllaşmış, gözlerinde humma ışıkları belirmişti. Kahkahalarla gülüyor, neşeleniyor, gevezelikler yapıyordu. Oysa pek fazla içmiş de değildi. Alışık olmadığı için birazcık şarap, fena hâlde başına vurmuştu. Şimdi onda belli bir değişiklik vardı. Her zamanki ürkek ve dalgın hâlin-den sıyrılmış, bütün benliğini yaşama isteği sarmış gibiydi. Âdetâ çevresindeki yeşillikleri ve çiçekleri bile hayretle seyrediyordu.

Parfait Goulard, birdenbire içtenlikle söylendi:

— «Görüyorsun ya!.. İnsan iyi yemek yiyip bir de iyi şarap içerse dünyayı nasıl pembe görüyor!»

— «Doğru... Bana, bambaşka bir adam olmuşum gibi geliyor.»

— «Sen, geçen sefer günahlarını d'Aubgny baba-ya çıkarttırmadın mı? Sana ne söyledi bakayım?..»

Ravailiac, arkadaşının bu sorusunu duyunca mahzun ve üzüntülü bir tavır takındı :

— «Saçma düşüncelere saplandığımı, kendime iyi bakmamı ve memleketime dönmemi söyledi... Çıkıp bana bir frank da para verdi.»

Parfait Goulard, hemen atıldı:

— «Yerden göğe kadar hakkı var, şu kutsal baba-

nın. d'Aubgny baba, boş adam değildir. Dürüst ve bilgili bir insandır.»

Sonra cebinden bir kese çıkararak masanın üstüne boşalttı. Aşağı yukarı yirmi altın çıktı. Bu para, Ravailac gibi basit bir papaz için önemli sayılacak ölçüdeydi. Parfait Goulard, hayretinden küçük dilini yutmuşa dönen Ravailac'a doğru on altın iterek:

— «Ama, sana az para vermiş,» «Buradan d'Angoulême'ye kadar gitmek için bir frank yetmez. Al bu on altını da senin olsun. Benden hediye olsun sana... İçimden koptu.»

Ravailac, şaşkın şaşkın sordu:

— «Ne yapacağız bu paraları?...»

— «Ne mi yapacaksın? Bu da lâf mı yani? Yol parası yapıp memleketine döneceksin. Ben sana ne diyorum? *'d'Aubigny'in hakkı var,'* demiyor muyum? Artık bu şeytanca fikirleri kafandan çıkarıp at!..»

Sonra da zavallı kaçığı duygulandıran bir heyecanla sözüne devam etti:

— «İnan bana, Jean François... Dön memleketine... Orada hem için rahat olur, hem de mutlu olursun. Evlenirsin, çoluk çocuğa karışır, sen de öteki insanlar gibi olursun.»

Bu sözlerden sonra aralarında bir tartışma başladı. Ravailac, ısrarla Paris'te kalmak istediğini söylüyor; fakat bunun sebebini açıklamıyordu. Parfait Goulard, kuvvetli çenesi sayesinde, arkadaşını dediklerine inandırdı. Ravailac, on altını aldı; ertesi günü d'Angoulême'ye doğru yola çıkacağına söz verdi. Papaz da istediğini elde ettikten sonra hesabı gördü. Arkadaşını, hanına kadar götürüp orada kendisine vedâ etti.

Saat onbuçuk sularıydı. Tam bu anda Yiğit Jehan da Arbre-Sec Sokağı'ndaki evinden çıkıyordu.

Pardaillan hâlâ Parfait Goulard'ın peşindeydi ama, oldukça hayâl kırıklığına uğramış ve söylenmeye koyulmuştu:

«Doğrusu, çok tuhaf bir iş... Papazın, bu zavallıyı Kral'ı öldürmeye kışkırtacağını sanıyordum. Hattâ bundan emindim... Oysa umduğumun tamamen tersi oldu... Ravailac'ı memleketine gönderiyor. Nasıl oluyor bu iş? Benim bu kadar yanılmama imkân var mı?»

Bu meseleyi düşünüp dururken ansızın aklına bir şey geldi:

«Salcın Ravailac'ı artık faydasız buldukları için böyle yapmasınlar? Öyleyse, ellerine bu işi gördürecekleri başka biri geçti demektir. Herhalde Ravailac'tan daha güvenilir, daha sağlam biri olmalı... Hattâ bu yeni âlet, belki de faaliyete geçmiştir bile... Bunun içyüzünü nasıl öğrenebilirim?..»

Parfait Goulard, tekrar Paris kapısına dönmüş; birisini bekliyormuşçasına adımlarını ağırlaştırmıştı. Artık şarkı da söylemiyor, kimsenin dikkatini çekmemeye çabalıyordu... Tam kapıya yaklaşmıştı ki oradan, yanında hiç muhafız bulunmayan bir araba çıktı. Papaz durdu ve gözleriyle arabayı takip etti... Araba, biraz ilerledikten sonra iki değirmenin biraz yukarısında durdu. Parfait Goulard da hemen geri döndü ve «*Üç Güvercin*» hanına kadar yürüdü. Han, tam Saint-Roch kilisesinin karşısındaydı. Papaz, kilisenin merdivenlerine tırmandı.

Pardaillan herifin peşini hiç bırakmıyordu...

Parfait Goulard, şimdi de kilisenin çevresinde geziniyordu. Şövalye, onun buralarda kimsenin dolaşp dolaşmadığını anlamak için etrafı gözetlediğini sandı. Fakat papaz, dışarıyı gözden geçirdikten sonra kilisenin içine girerek orayı adamakıllı kolağan et-

meye başladı. Adamı hiç gözden kaçırmayan Pardaillan, bu hâli görünce gülümseyerek mırıldandı:

«*Nihayet sabrımın mükâfatını göreceğim...*»

Parfait Goulard, kilisenin dışında ve içinde kimse-
nin bulunmadığına kesin olarak inandıktan sonra
merdivenlerin en üst basamağına kadar tırmandı ve
oradan uzakları seyrederek, bu taraflara kimsenin
yaklaşıp yaklaşmadığını gözetlemeye koyuldu. Oysa
bu, gecikmiş ve işe yaramaz bir hareketti. Çünkü
Pardaillan, rahibin dalgın bir ânını bularak kilise-
nin içine kaymış ve bir tarafa sinmişti; Parfait Gou-
lard'ın kendisini görmesine imkân kalmamıştı.

Bütün bunlar, ince düşünülmüş ve önceden hazır-
lanmış şeyler olacaktı. Zira Parfait Goulard'ın, mer-
divenin üst basamağında ortalığı gözden geçirmeye
başladığı anda, birdenbire Saint-Roch kilisesi manas-
tırının kapısı açıldı ve dışarıya Acquaviva çıktı. Ar-
kasından ikişer ikişer, düzgün sıra hâlinde iriyarı
oniki papaz geliyordu.

Parfait Goulard, merdivenin en üst basamağına
ulaştığında, Acquaviva da yanına yaklaşmıştı.

Şövalye'nin gözleri, yeni gelen papazın azametli
tavrını görünce ıslıl ıslıl yandı: «*Nihayet, artık bütün
bu dalaverenin içyüzünü öğreneceğim,*» diye düşün-
dü.

Parfait Goulard, Acquaviva'nın ağzını açmaya te-
nezzül etmeden, işaretle sorduğu soruya karşılık:

— «Merak buyurmayınız, burada yalnızız,» dedi.

Acquaviva sesini alçalttı:

— «Ne olursa olsun... Yine de dikkatli bulun-
malı...»

Sonra da papaza, tedbirli davranması gerektiğini
hatırlatan öğütler verdi. Nefesini keserek, can kula-
ğıyla dinleyen Pardaillan, çok alçak sesle yapılmış

olan bu konuşmaların bir tek kelimesini kaçırmamıştı. Parfait Goulard, hemen asıl konuya geçti:

— «Atlara çok kuvvetli bazı ilâçlar verildi?»

— «Öyle mi?»

— «Kesinlikle emin olabilirsiniz.»

— «Peki, nereye gidecekmiş?»

— «Saint-Germaine tarafına...»

— «Ya kızıl saçlı?..»

— «O da yarın memleketine dönecek.»

— «İyi... Kadın nerede?..»

— «Arabası sizi bekliyor.»

Başka bir şey konuşulmadı. Acquaviva, hemen dışarı çıkarak perdeleri inik arabasında kendisini bekleyen Léonora Concini'nin yanına bindi. Bu arabanın sonradan nereye gitmiş olduğunu biliyoruz.

Araba hareket ettikten sonra Parfait Goulard da kilisede fazla beklemedi; acele acele uzaklaştı.

Pardaillan da artık orada işi kalmadığını düşünerek yola koyuldu. Hem uzun adımlarla yürüyor, hem de kendi kendine söyleniyordu:

«Bütün bu uğraşmadan elime ne geçti? Bu uğursuz papazın peşinde tam üç saatimi boşu boşuna harcadım. Sonunda, öğrene öğrene ne öğrendim? Hayvanlar bir şey içmiş; bilmediğim bir adam Saint-Germaine'ye doğru gitmiş; bir kadın da çok önemli birisi olduğu anlaşılan şu uzun boylu papazı bekliyormuş... İyi ama, bunların benimle ne ilgisi var? Yoksa gittikçe aptallaşmaya mı başladım?.. Haydi, haydi, bunlarla kafa patlatacağımıza, gidelim bakalım, oğlumuz ne yapıyor?..»

Saint-Honoré Sokağı'na varınca, biraz önce şehir dışında gördüğü perdeleri inik arabayla karşılaştı. Bu sefer arabanın yanında üç muhafız silâhşor da

vardı. Şövalye bunları hemen tanıdı ve kendi kendine söylendi:

«*Haa, desene, ihtiyar papazı bekleyen kadın, Madam Concini'ymiş. Fose Sokağı'nda yere mendilini düşürdüğü sırada o sahte sarhoş papaza, randevu vermiş olacak. Bu işin de içyüzünü anlamalı. Dur bakayım, sakın... Haydi, haydi, bana ne bunlardan?..*»

Dört atın çektiği arabanın ardından yürüdü. Far-
kında olmadan Arbrec-Sec Sokağı'na doğru gidiyordu. Zira, şimdi kafasında oğlundan başka bir düşünce yoktu. Daha doğrusu, başka bir şey düşünmediğine kendi kendini inandırmaya çalışıyor ve diyordu ki:

«*Bakalım gizli mağaraya gitmiş mi, gitmemiş mi? Burasını öğrenmeli... Hazineyi çıkarmaya gittiği zaman, ben de mutlaka orada bulunmalıyım. Acaba hazineye göz koydu mu, çıkarmaya gidecek mi? Bu oğlan da kendisi hakkında bir fikir edinmemi ama zorlaştırıyor canım...*»

Trahoir Sokağı'na gelince, birdenbire soldan geri dönerek mırıldandı:

«*Hayır, hayır... Bu işin altında umduğumdan da büyük sır olmalı... Öğrenmezsem çatlarım.*»

Bu kararı verince bütün sıkıntısı kayboldu. Hızlandı, Louvre'ye doğru yürüdü. Saray'da, kendisinden bir şey öğrenmek istediği ilk adam, Kral'ın onbeş dakika kadar önce dışarı çıkmış olduğunu söyleyince Pardaillan, tereddüt etmeden sordu:

— «Ne tarafa gitti? Saint-Germain'e mi?..»

— «Evet mösyö...»

Şövalye'nin zihni allak bullak oldu ve: «*Vay alçaklar, vay! Şimdi için içyüzünü anladım. Vaktinde yetişebilsem...*» Diye düşündü. Hemen nöbetçi subayının adını sordu. «*Mösyö de Vitry,*» dediler. Bu, Şövalye'nin tanıdığı biriydi. Doğru yanına gitti ve selâmlaşmayı falan bir yana bırakarak:

— «Mösyö de Vitry,» diye söylendi. «Muhafızsız çıkmış olan Kral'a hemen yetişmem gerekiyor. Çok hızlı giden bir at istiyorum... Bir tek saniye bile kaybetmeye gelmez.»

Vitry, Pardaillan'ı tanırdı. Çok önemli bir şey olmasa, Şövalye'nin bu şekilde konuşmayacağı muhakkaktı... Hiçbir şey sormadı. Bir an olsun duraksamadan:

— «Gelin, Mösyö de Pardaillan...» Dedi. «Size en iyi atımı vereceğim...»

Birkaç saniye sonra Şövalye, mükemmel bir atın üstüne sıçrayıverdi; dört nala ve yıldırım hızıyla Seine Nehri rıhtımları boyunca Saint-Germain'e doğru yol almaya başlamıştı. Böylece kendinden önce yola çıkmış olduğunu asla hatırına getirmedığı oğluna nasıl yetiştiğini de biliyoruz.

CEHENNEM YARIŞI

Çevik bir hayvanla yola çıkan Pardaillan, oğlunu görünce, hemen iyice yanına yaklaşarak seslendi:

— «Nereye böyle hızlı hızlı?»

Jehan, eliyle ileriye işaret etti ve sadece:

— «Kral!» Diye bağırabildi.

Heyecandan nefesi kesiliyordu. Kral'a yetişme azmiyle atını gittikçe daha hızla sürmekteydi; başka bir şey düşündüğü de yoktu. Şövalye'nin bir tek kelimeyle durumu kavramış oluşuna da hiç şaşmadı.

Böylece bir tek kelime konuşmadan, dörtmala yollarına devam ettiler. Colombier Sokağı'nın sonunda, manastırın bahçe duvarı biter bitmez, Kral'ın arabasını gördüler; çılgınca bir hızla ilerliyordu. Arabacı, tehlike korkusunun verdiği güçle ayağa fırlayarak dizginlere asılıyor, fakat âdetâ kuduran hayvanları bir türlü yavaşlatamıyordu.

Araba, böylece bir kasırga hızıyla Saint-Pères kilisesini de geçti. Buradan itibaren evler adamakıllı seyrekleşiyor, yolun iki yanında ağaçlıklı geniş kırlardan başka bir şey görünmüyordu. Daha ileride de Seine Nehri'nin bir kolu akıyordu; yolun kenarı burada sarp bir uçurum hâlinde nehre inmekteydi. Zaten Léonora'nın kasedettiği yer de burasıydı. Yolun sağında bahçeler, bunların ortasında bir tepe ve tepenin üstünde bir yeldeğirmeni vardı.

Atlar, gemi azıya alan bütün hayvanlar gibi, dümdüz bir çizgi üstünde, durmak dinlenmek bilmemece-sine, ilerideki akarsuya doğru koşuyorlardı. Herhal-

de hayvanları, bu suya çeken, dayanılmaz bir şey vardı. Yoksa, onları sudan ayıracak yönler boyunca devam eden yolu bile bırakıp, burunlarının dikine, kırlara dalarlar mıydı? Anlaşılan, içirilen ilâçlar, hayvanları dayanılmaz derecede susatmıştı. Bu yüzden, arabacının bütün çabasına rağmen, hiçbir şeye aldırmadan yalnız suya koşuyor olacaktı... Fakat gittikleri yoldan suya ulaşabilmek için, mutlaka tepesinde değirmen bulunan sırtın eteğinden geçmek zorundaydılar. Biraz ötede, sol taraflarında da yüz-yıllık iki iri meşe ağacı vardı. Ondan sonra, manastıra ait küçük bir yapı geliyordu. Eğer araba, yol üstündeki bu ağaçlara veya binaya çarpıp da parçalanmazsa, bundan sonraki düzlükte artık yolunu kesecek hiçbir şey yoktu ve atlar suya atlayacak; araba da, içindekilerle birlikte derin uçuruma yuvarlanacaktı.

Pardaillan'la oğlu, hayvanlarını kestirme yola, bahçelerin içine sürüverdiler ve çiçek tarlalarını çiğneyip, ortalığın darmadağın olmasına aldırmadan yıldırım hızıyla yol almaya koyuldular. Oğlunun solunda giden Pardaillan, sâkin sâkin:

— «Dosdoğru şu küçük binaya ulaşmamız ve arabadan önce oraya varmamız gerekiyor,» dedi. «Orada yere inip bekleyeceğiz. Tam araba bizim hizamıza gelir gelmez, yaylanıp hayvanların yelelerine sarılacağız. Ben soldaki atın boynuna sıçrayacağımı, sen de sağdakinin. Anlıyorsun, değil mi?»

— «Tabii, mösyö...»

Kimseden emir almayan ve böyle bir şeyi aklına bile getirmeyen Yiğit Jehan, Şövalye'den emir almayı tabii bulmuştu. Önemli bir işe gireceği zamanlar, bütün soğukkanlılığını ele almasını bilen Pardaillan, yan gözle delikanlıya baktı. Onu da kendinden emin ve soğukkanlı görünce, memnunlukla gülümsedi.

Bu aralık, yıldırım hızıyla giden arabadakiler de, atlarını dörtnala bahçelere süren iki süvariye gördüler. Arabadan iki baş uzandı ve ikisi de bağırmaya başladılar:

— «İmdat! Yetişin!..»

Dördüncü Henri, arabada yalnız değildi. Yanında Dük de Bellegarde'yle Dük de Liancourt vardı. Her ikisi de Concini'nin amansız düşmanıydılar. İki Dük, pencerelerden uzanmış, imdat istiyorlardı ama, Kral hiç görünmüyordu.

Pardaillan'la Jehan, bir ağızdan bağırıştılar:

— «Sabırlı olun!..»

— «Geliyoruz!..»

Manevra, Pardaillan'ın tarif ettiği gibi yapıldı:

İki atlı, binaya arabadan önce ulaştılar. Kendilerini hemen yere attılar ve arabanın geçeceği yolun iki kenarında hızla eğilerek yaylanıp, atlamaya hazır durumda beklediler.

Pardaillan, ne yapılmak gerektiğini bir-iki basit kelimeyle anlatmıştı ama, arabayı sürükleyen atlar da yıldırım hızıyla baba-oğulun üstüne doğru geliyordu. Şimdi, artık bir ölüm-kalım meselesiyle karşı karşıyaydılar. Arabacı henüz soğukkanlılığını kaybetmemişti; iki adamın yol üstüne eğilip beklediklerini görünce, ne yapmak istediklerini derhal sezererek, son bir gayretle dizginlere bir kere daha asılıp hayvanları biraz olsun yavaşlatmaya çalıştı.

O anda Kral da başını arabanın kapısından çıkarak merakla olup bitenleri izlemeye başladı. Yüzü sapsarıydı, fakat şaşalamış değildi. Bir tek kelime bile söylemediyse de, aklından:

«Bu iki zavallı boşuboşuna kendilerini ezdirecekler. Hiç bu hayvanlar tutulur mu?» Diye geçirdi.

Aynı saniyede arabanın öndeki atları, iki gözüpek

asîlzâdenin tam hizâsına ulaşmıştı. Baba-oğul, bir tek yaydan fırlamışçasına atıldılar. Göz açıp kapayıncaya kadar herbiri bir hayvanın boynuna sıçramıştı. Hemen dizginlere yapışıp, öteki elleriyle de hayvanların duman saçan burunlarını ve ağızlarını mengeneyle almışçasına sıkmaya başladılar. Bir yandan da bütün ağırlıklarıyla asılıyor, azgın hayvanların kendilerini sürüklemesine engel olmaya çalışıyor; fakat birdenbire durdurulamayacak kadar gemi azıya almış iki beygirin hizasında koşmayı da ihmal etmiyorlardı.

Hayvanlar, önce hızlarından pek kaybetmedilerse de, çelik mengeneler gibi sıkın ellerin tesiri çabuk görüldü ve kısa sürede iki azgın beygirin nefesleri kesiliverdi. Sağ kapının penceresinden bakan Dördüncü Henri, Jehan'ın nefesini kesmeye çalıştığı hayvanın, şiddetle başını sallayarak silkinmeye çalıştığını ve can acısıyla kişnediğini farkettti.

İki azgın beygirle iki cesur adamın mücadelesi, uzun süre devam etti. «Şövalye ile Jehan, kırk adımlık yolu, bir yandan iki atın dizginine asılarak, öte yandan da burunlarını sıkarak koşmakla aştılar. Hayvanlar kişniyor, debeleniyor, kurtulmaya çabalıyorlardı, ama gittikçe nefesleri kesiliyor, yavaşlıyorlardı...

Dük de Bellegrade arabanın epeyce yavaşladığını görünce Kral'a döndü:

— «Artık tehlikesizce inebiliriz,» dedi.

Sonra da yalvararak söylendi:

— «Allah aşkınıza önce siz ininiz, Majeste...»

O kapıyı açarken Dük de Liancourt da:

— «Bu iki yiğit, dört azgın atı elbetteki tamamen durduramayacaklardır. İniniz majeste, hemen ininiz,» dedi.

Dördüncü Henri de aynı şeyi düşünüyor olacaktı. Hiç itiraz etmeden basamağa indi. Oradan da dikkatle ve ağır ağır yere atladı. Ayağını yere basar basmaz:

— «Ooof!» Diye mırıldandı. «Tam zamanıymış...»

Şaşkınlık ve korkularından yüzlerinde bir damla kan kalmamış olan Liancourt'la Bellegrade de herhalde bunu bekliyorlardı ki hemen Kral'ın peşinden yere atlayarak derin nefes aldılar.

Ne var ki bu ihtiyat tedbirinin boşuna alındığı kısa sürede anlaşıldı. Arabalarında rahat rahat bekleselerdi, bir şey farketmeyecekti: Yere inmelerinden birkaç saniye sonra öndeki iki hayvan nefessizlikten titreyerek ter ve köpük içinde duralayıverdiler.

Pardaillan'la oğlu, öndeki hayvanları bırakır bırakmaz, arkada azgınlaşmaya, çifte atmaya ve ötekilerin üstüne atılmaya başlayan iki hayvanın üstüne çullandılar ve kısa zamanda onları da yola getirdiler.

Şimdi, dört zavallı at, içirilmiş olan azdırıp susatıcı ilâçların etkisinden kurtulmuş; dördü de bitkin ve âdetâ yere yıkılacak kadar yorgun, oldukları yerde duruyordu.

Pardaillan'ın ilk işi, arabacıya seslenmek oldu:

— «Hayvanlara su içirseniz bir şeyleri kalmaz.»

Dördüncü Henri, bu zamana kadar iki adamdan sadece Jehan'ı arkadan görmüş; onun da kim olduğunu seçememişti. Pardaillan'ın orada bulunduğu aklının köşesinden geçmezdi. Zaten onu pek görmüyordu. Fakat yüzlerini görür görmez, ikisini de hemen tanıdı. Kendine hâkim olmaya çalışmasına rağmen, heyecanını zaptedemeyerek iki elini uzatıp Pardaillan'a doğru yürüdü ve:

— «Hay Allah lâyiğınızı versin be dostum!» Dedi. «Anlaşılan, sizinle her karşılaşmamızda benim hayatımı kurtarmak için canınızı tehlikeye atmanız, alnımın yazısı... Bilmem ki size nasıl teşekkür edeyim?»

Pardaillan, Kral'ın uzattığı eli sıkarken, yaptığı işi önemsemezmişçesine cevap verdi:

— «Yok canım, bu iş teşekkürle bile değmez...»

Henri, Şövalye'ye hayran hayran baktı:

— «Zaten siz hep böyle söylersiniz, ama bu sefer az kalsın kemiklerimiz parçalanacaktı.» Sonra samimî bir tavırla ilâve etti: «Artık bu sefer olsun, size şükranımı göstermeme fırsat vereceksiniz, değil mi?»

Dördüncü Henri, ya önemsememeyi düşündüğünden, ya da kendisine nasıl davranacağını tasarlayabilmek için vakit kazanmak istediğinden, Yiğit Jehan'ı görmemiş gibi yapıyor ve delikanlıya sırtını çeviriyordu. Hem bu işte o kadar tabîî davranıyordu ki Kral'ın huyunu pek bilmeyen Jehan, bu hâlin bir rastlantıdan ileri geldiği düşüncesiyle, Henri'nin kendinden yana dönmesini bekledi. Zâten Kral'dan bir şey umduğu yoktu. Gösteriş meraklısı da değildi. Hayatı pahasına kurtardığı insan, onun için «Kral» da değildi. Hayır, kral mıral değil, sadece Bertille'nin babası... Kurtarmış, istediğini yapmıştı ya... Öte yanını umursamıyordu bile...

Fakat Şövalye, Kral'ın huyunu, suyunu pek iyi bildirdi. Bilmese bile kolay kolay atlatılamayacak kadar eski kurtlardan olduğundan, oğlunun rastlantı sandığı şeydeki gizli amacın kokusunu hemen almıştı. Gözlerinde, hoş bir oyun oynamaya hazırlanan insanın kurnaz gülümseyişi belirdi. Jehan'ı kolundan tuttuğu gibi Kral'ın karşısına çekti ve samimî bir sesle bağırdı:

— «Mademki Kral mutlaka teşekkür etmek niyetindedir, öyleyse teşekkürünü bu delikanlıya ifade etsin. O, teşekkürü, benden çok daha fazla haketti. O olmasaydı, Majestelerini bir daha görememek felâket ve kederine uğrayacaktık...»

Henri, delikanlıya bakmaya mecbur kaldı. Ama

bu bakışı, hiç de hoş olmadı ve Kral, hiçbir şey söylemedi... Daha doğrusu, ne söyleyeceğini bilemediğinden ağzını açamadı. Bu delikanlı hakkında çok kötü şeyler duyuyor; fena raporlar alıyordu. Ne var ki için için ondan hoşlanmaktan ve ona hayran olmaktan da kendisini alamıyordu...

Beri yanda da cezasız bırakılmasına gönlünün razı olmadığı şu son Montmartre olayı da vardı. Şimdi ne karar versin ve ne desin?..

Adamakıllı canı sıkılan Pardaillan, Kral'ın soğuk davranmasını hiç farketmemiş gibilerden, ciddî ciddî anlatmaya koyuldu:

— «Bu delikanlı olmasaydı, ben burada bulunamayacak ve sizi muhakkak bir ölümden kurtarmak için kendisine yardım edemeyecektim. Canımı, uğrunuzda tehlikeye attığımı söylediniz Majeste... Haklısınız, ama benim gibi bir ayağı çukurda bir adamın, pörsük vücudunu tehlikeye atması büyük fedakârlık değildir. Bir de karşınızdaki gence bakın! Daha hayatının baharını yaşıyor. Seviyor ve seviliyor. Kendisine uzun bir ömür dilemek için ortada birçok haklı sebep var. Böyle olduğu hâlde, canını sizin için tehlikeye atmakta bir saniye bile tereddüt etmedi. Majeste... Bu yüzden, tekrar ediyorum: Eğer Kral, teşekkür etmek istiyorsa, ona teşekkür etmelidir.»

Bu sözler, Henri'yi hemen karar vermek zorunda bıraktı. Fakat Kral, soğuk tavrından birdenbire sıyrılmıvermedi ve yine Pardaillan'a dönerek söylendi:

— «Ben bu delikanlıya, kendisini unutturmasını tembih etmiştim. Hayır, ben öyle dememişim. «Aman, şu son günlerde senin lâfından başka bir şey duymayayım,» demişim sanki... Ondan, çok, hem de gerektiğinden çok bahsediliyor. Öldüğü sanılıyordu. Ölmüş olsa, hakkında daha hayırlı olurdu; çünkü çarpılacağı en hafif ceza, idam! Ama, mademki

siz, hayatını ona borçlu olduğumu söylüyorsunuz, öyleyse ben de onu affediyorum. Böylelikle ödeşmiş oluyoruz, değil mi?»

Hiç kıınıldamadan, olduğu yerde durup kendisini dinleyen Jehan'a dönerek sözüne devam etti:

— «Size, Paris'ten çıkıp gitmeniz için kırksekiz saatlik süre tanıyorum. Bu kırksekiz saat içinde size kimse yan bakmayacaktır. Fakat sonrası için hiçbir sorumluluk yüklenemem. Sizin için yapabileceğim şey, bundan ibarettir, delikanlı...»

Jehan, tamamen babasını andıran o ağırbaşlı ve zarif tavrıyla eğilip selâm vererek:

— «Paris'ten ayrılıp gitmeme imkân olmadığını Majestelerine bir kere daha söylemek şerefine erişmiştim!..» Diye cevap verdi.

— «Öyle mi? Demek ki maalesef demin söylediğim tehlikeyle karşı karşıya kalacaksınız.»

— «Ben de diyorum ki sayın Kral, bir daha böyle söylemeyecektir...»

— «Bu da ne biçim lâf?»

Kral'ın bu sorusundaki aşağılayıcı tavır, saraylılardan herhangi birini korkusundan yerin dibine geçirmeye yeterdi. Fakat Jehan, bu sözden sonra da ne bir korku, ne de tepki gösterdi. Bellegrade ve Liancourt ise hayretle karışık bir merhametle Kral'ın fena hâlde kızmaya başladığını sezemeyen bu zavallı delikanlıya bakıyorlardı.

Pardaillan söze hiç karışmıyor ve memnunluk ışıkları saçan gözlerle oğlunu süzüyordu.

Kral: «*Bu da ne biçim lâf?*» Dedikten sonra aşağılayıcı bir tavır takınarak yüzünü öte yana çevirdi. Bu hareketi, artık delikanlıyla konuşmak istemediğini ortaya koyuyordu. Bunu sezmek için sarayın göreneklerini bilmeye gerek yoktu. Fakat Yiğit Jehan

aldırmadı. Pardailan'a gizlice bakarak, bir düşüncesi olduğunu ve kendine güvendiği için Kral'ın kızmasını umursamayacağını Şövalye'ye de anlattı. Pardailan tecrübesiz gencin ileri-geri konuşabileceğini düşünerek çekindi: «*Aman bir pot kırmasın...*» Diye olanca dikkatiyle karşısındakileri izlemeye başladı.

Bu sırada Jehan, yerinden bile kıpırdamadan, ağır ağır, kelimelerin üstüne basarak sordu:

— «Acaba Majeste, atlarının yoktan yere mi gemlerini azıya aldıklarını sanıyorlar?»

Henri, zehirli bir yılan ısırılmışçasına, yerinde sıçrayarak döndü. O zamana kadarki gururlu ve yukarıdan bakan tavrı hemen kaybolmuş, yüzünde gözle görülür bir korku belirmişti. Heyecanla sordu:

— «Demek istediğiniz nedir?»

Jehan, aynı ağırbaşlılıkla cevap verdi:

— «Kral, bu adama sorsun... Görüyorum ki şimdi o da gerçek sebebini öğrenmiş bulunuyor.»

Arabacıyı gösteriyordu. Adam yere inmiş, atların ansızın azmalarının sebebini anlamak için, hayvanları sıkı sıkı incelemeye koyulmuştu; bu arada birinin ağzını açar açmaz yüzüne vuran keskin kokuyu duyunca gözleri yuvalarından uğrayacakmışçasına açılmış ve yüzü sapsarı kesilmişti. Dördüncü Henri, hızla ona döndü. Bellegrade ve Liancourt dükleri de her türlü teşrifatı unutup Kral'ın peşinden seğırttiler... Şövalye ile Jehan, yerlerinden kımıldamadılar. Delikanlı, babasına yine sinsi sinsi gülümsüyordu.

Henri, heyecanla arabacıya sordu:

— «Sebebi neymiş bakayım?»

Arabacı, dehşet içinde cevap verdi:

— «Majeste! Alçak bir cânî, hayvanları sarhoş etmiş. Bu kazâ falan değil, alçakça tertiplenmiş bir suikasttir.»

Henri mosmor kesildi. Bir cinayete kurban gitmek korkusu, bütün ömrünü zehirleyip durmuştu. Onun kadar beti benzi uçmuş olan iki arkadaşına dönerek:

— «Görüyor musunuz alçakları?» Dedi. «Ben diyorum zaten... Beni öldürecekler... Bu şehirden sağ çıkamayacağım...»

Sonra geriye dönerek Pardaillan'la Jehan'ın yanına geldi ve sordu:

— «Siz bunu biliyor muydunuz?»

Şövalye ile oğlu, başlarını «evet» anlamında salladılar. Kral hiddetle yumruklarını sıkarak bir küfür savurdu. Jehan da hemen ve yukarıdan bakan bir tavırla konuşmaya koyuldu:

— «Evet Majeste, biliyorduk... İyi ki tam vaktinde yetiştik... Ama, acaba bir daha sefere ne olacak? Şuna emin olunuz ki Majeste, bugün başarılmayan bu suikast, başka bir gün, başka bir şekilde tekrarlanacaktır.»

Elini uzattı. Gelecekten haber veriyormuş gibi:

— «Ölüm, çevrenizde dolaşıyor, Majeste,» diye söylendi. «Azrail'i yanınızda görüyorum. Etrafınızda dönüyor, size el uzatıyor. Onu, gözlerimle görüyorum ve bir daha sefere de vaktinde yetişip kovalayabilme-yi diliyorum. O zaman - yani belki de yarın - Kral, emrine rağmen, Paris'te kalmış olmama pişman olmayacaktır sanırım.»

Bu sözlerin söyleniş tarzı da Kral'ı korkunç denecek kadar etkileyip tepeden tırnağa ürpertti. Ama, Jehan bir yandan böyle konuşuyor, öte yandan da kurnazlık pırıltıları farkedilen gözleriyle Şövalye'ye bakıyordu. Pardaillan bu bakışın anlamını hemen kavrayarak düşünmeye başladı:

«Hiç de fena numara değil... Kral'ın âlicenaplığından koparamadığı affı, ölüm korkusundan kopa-

racak. Aferin şuna... Kafası iyi işliyor kâfirin...»
Sonra da ister istemez, gururla gülümseyerek: «*Hani hık demişim de burnumdan düşmüş, yezit oğlan.*» Dedi.

Henri, bu sırada bir imdat beklermişçesine Şövalye'ye dönmüştü. Pardaillan: «*Hele dur, ben de seni bir hâle yola koyayım.*» Diye düşünüp ciddî ve emin tavrıyla Kral'a:

— «Bu delikanlı, durumu mübalâğalandırmak şöyle dursun, tam tersine, hafifletiyor bile...» Dedi. Kral'ın yüzü iyice buruştu:

— «Vay şeytan herif vay!»

— «Mösyö de Sully, Kral'ı bazı törenlerde uyanık davranmaya dâvet etmemiş miydi?»

— «Evet... Hattâ size bu yüzden de teşekkür borçluyum...»

— «Teşekkür edilmesi gereken ben değilim, Majeste, yine bu delikanlıdır. Perde arkasında hazırlanan şeyleri Mösyö de Sully'e haber verişimi de şu gence borçluyum.»

Jehan kulak kabarttı. Şövalye'nin neden bahsettiğini anlayamamıştı. Pardaillan'ın asla yalan söylemediğine de emindi.

Beri yanda, Dördüncü Henri'nin de Şövalye'ye karşı yıllanmış ve sarsılmaz bir inancı vardı; Pardaillan'ın sözlerinden şüphe etmeyi aklından bile geçirmezdi. Şövalye'nin söylediklerini duyduktan sonra elini heyecandan terleyen alnına götürerek Jehan'a sordu:

— «Demek benim ölümümü isteyen sefillerin kim olduklarını biliyorsunuz, öyle mi, delikanlı? Demek siz beni bir kere daha ölümden kurtardınız, öyle mi?»

Pardaillan, Jehan'ın yanlış bir sözle işleri karış-

tırmasından çekindiğinden, ona fırsat bırakmadan atıldı:

— «Yanılıyorsunuz Majeste... Bu delikanlı, şimdiye kadar sizi iki defa daha ölümden kurtarmıştır: Birkaç gün önce, onun tek kelimesi, bir adamın elinden hançerini düşürdü. İşte o adam sizi...»

Jehan, Şövalye'nin sözünü kesti:

— «Mösyö de Pardaillan, çok rica ederim. Kral'a bundan bahsetmeyiniz.»

Dördüncü Henri heyecanla bağırdı:

— «Söylesin, söylesin!.. Kral, hiçbir şahsî çıkar beklemeden bu kadar cesaretle kendisine bağlılık gösteren kahramanlarını tanımalıdır!..»

Pardaillan, gülümsemeye çalışarak devam etti:

— «Doğrusu aranırsa Jehan, pek çok şey biliyor Majeste... Onu, Majeste'nin gözünden düşürmek isteyişlerinin sebebi de herhalde budur. Ayrıca, ileride yine Kral'ı kurtarmak fırsatının eline geçmesi ihtimalinden bahsederken mübalâğa etmediğinden eminim, Majeste... Kanaatimce Kral, onu Paris'ten uzaklaştırmakla kendisine sınırsız bir bağlılık gösteren savunucusundan kendini göz göre göre mahrum edecektir. Böylece Majeste'nin canına kıymak isteyenler de serbest kalmış olacaklardır.»

Bu sözleri kesin ve inandırıcı bir tavrıla söyleyen Pardaillan, içinden de: «*Şimdi gel de ayıkla pirincin taşını bakalım,*» diye devam etti.

Henri'ye gelince o, hem dehşet içinde kalmış, hem de fena hâlde kızmıştı. Kendini tutamadı:

— «Şimdi, iş büsbütün değişti öyleyse...» Diye söylendi.

Pardaillan'la oğlu, kaçamak bakışlarla birbirlerini süzdüler. Korku, Kral'ın üstünde umdukları tesiri yapmıştı; bu korku yüzünden, Jehan'a karşı takındığı tavrı da değişti. Şimdiye kadar delikanlıya tam

anlamıyla soğuk davranmışken birdenbire samimileşiverdi; hattâ lâubali olmaya bile başladı:

— «Demek ki Paris'te sırf bizi korumak için kalmak istiyorsunuz, öyle mi delikanlı?» Diye sordu.

Jehan karşısındakinin Kral olduğunu umursamadan, açıkyüreklilik ve mertlikle cevap verdi:

— «Sırf bunun için demek, biraz mübalâğalı olur... Fakat burada kalmak isteyişimde, bunun da epeyce rolü vardır.»

Pardaillan, oğlunun bu dobra dobra cevabından çok hoşlanmıştı. İçinden: «*Mükemmel...*» Dedi. «*Fakat bu genç, saraylılık ve Kral nedimliği yapamaz...*»

Cevap, Henri'nin de hoşuna gitti. Gülmeye başladı:

— «Mertliğine bayılıyorum, delikanlı! Doğrusu çok hoşuma gidiyorsun.»

Liancourt ile Bellegarde de Kral'ın bu tanımadıkları delikanlıya yeniden gülümsediğini görünce, hayatlarını onun kurtarmış olduğunu hatırladılar ve onlar da Jehan'a tatlı tatlı gülümsemeye koyuldular.

Kral'ın yüzünde birdenbire kurnaz bir ifade beliriverdi. Jehan'ın gözlerinin içine baktı:

— «İyi, hoş ama, ben sizi değişmiş buluyorum.» Dedi. «Bunun sebebi nedir acaba?.. Çünkü aklımda pek iyi kaldığına göre, şimdi bu kadar kahramanca koruduğunuz canımı, bir zaman önce de kendi elinizle almaya kalkmıştınız.»

Jehan, en ufak bir tereddüt bile göstermeden, ciddiyetle cevap verdi:

— «Çünkü şimdi bildiğimi o zaman bilmiyordum.»

— «Yaa!.. Neymiş bu yeni öğrendiğiniz şey bakayım?»

Jehan, saygı dolu bir reverans yaparak:

— «Sizin, onun babası olduğunuz...» Dedi.

HESAP GÖRÜLÜYOR

Dördüncü Henri, bu sözlerle neyin kastedildiğini hemen anladı. Biraz önce duymuş olsaydı, belki Jehan'a şüpheyle bakar; hattâ belki de içerler, kızıp köpürürdü. Fakat artık delikanlıya karşı duyguları değiştiği için, bu sözlerin anlamı da değişiyordu: Bertille'nin babasına karşı saygılı davranmak, Kral'a gösterilen sadakatten daha büyük ve samimî bir hareketti. Bu yüzden Kral, hem delikanlıya iyice güvenmeye başladı, hem de bu cevaptan, bundan öncekinde olduğu gibi pek hoşlandı.

Fakat hiçbir şey söylemedi ve bir an gözlerini Par-daillan'ın oğluna dikerek derin derin düşündü: Kızını hatırlamıştı... Kızına, kendisiyle ilgileneceğini belirterek söz vermemiş miydi? Neden bu sözünü tutmamıştı? Kendi kendini affedebilmek için, işinin çokluğunu bahane etti. Aslında, genç kızın kendisini karşılayış tarzından ürkmüş, çekinmişti. Bir hakem gibi karşısına dikilerek hesap soran bu kız, onu şaşırtmış, afallatmış, utandırmıştı. Hele, ona teklif ettiği servet ve unvanı, baba sevgisini ve şefkatini hemen ağırbaşlı bir tavırla reddedişi karşısında mahcuplulğundan yüzüne bakamaz olmuş ve bir daha da onun karşısına çıkabilmek cesaretini kaybetmişti. Ama şimdi, artık bu kızcağızla ilgilenmek gerektiğini düşünüyordu. Genç kıza, hiçbir yardım kabul ettiremese hiçbir şey yapamasa bile kendisini koruyan şu müthiş delikanlının akıl almaz kuvvetinin ve çılgınlık derecesine varan cesaretinin övgüsünü yapamaz mıydı? Kendi kendine, hiç değilse bu işi yapmaya söz veriyordu. Fakat acaba, genç kızın yüzüne bakabile-

cek kadar cesur olacak mıydı? Düşünmekle yapmak arasında uzun bir yol vardır. Bir insanda babalık sevgisi Henri'ninki kadar zayıf olur, resmen kızı olduğunu ilân edemeyeceği genç kızda da bu babayı her saniye şaşırtacak huylar bulunursa, verilen kararlar, elbetteki kolay kolay uygulanamaz.

Zaten Dördüncü Henri'nin, bu aklından geçenleri, Louvre'ye döner dönmez unutacağına hiç şüphe yoktu. Daha şimdiden: «*Zaten genç kız da benim kendisiyle ilgilenmemi istemiyor ki...*» Diye düşünerek kendi kendine bir mazeret bulmaya çalışıyordu.

Birkaç dakikadan beri, içinde bulundukları bahçenin ilerisinden doğru, gittikçe yaklaşan nal sesleri gelmeye başlamıştı. Bu seslerin ne anlama geldiğini bilen Jehan'dan başka hiç kimse işin farkında bile olmamıştı.

Henri düşüncesinden kurtulmuş ve delikanlıya bir cevap vermeye hazırlanmıştı ki başlarında d'Épernon, Concini ve Neuvy bulunan atlı kafilesi, bu yöne doğru ilerlemeye başladı. Artık iyice yaklaşmış olan gürültü, Kral'ın da dikkatini çekmişti. Kral hemen döndü ve değirmenin eteğinden doğru hızla yaklaşan atlı kalabalığını görünce, içine büsbütün güven geldi. Memnunluğunu gösterir bir şekilde gülümserken Jehan'a cevap vermeyi de unuttu.

Yanıdakiler de dört nala yaklaşan atlı kafilesini seyrediyorlardı.

Yiğit Jehan da dönmüş bakıyordu. Oğlunu bir dakika bile gözden kaçırmayan Pardaillan, delikanlının gözlerinde müthiş hiddet ışıklarının yandığını hemen sezdi. Jehan, bir yandan da kemerine çekidüzen veriyor kılıcını sıyrıyor ve kaçınılmasını imkânsız sandığı dövüşe hazırlanıyordu. Şövalye bu hâli görünce hemen işi sezdi; süvarileri gözden geçirdikten sonra Kral'a döndü, fakat hiçbir şey söylemedi.

Ne var ki dudaklarında hemen keskin bir gülümseyiş belirdi. Aynı anda da kılıcını hızla çekerek dövüşe hazırlandı.

Athların başında gelen d'Épernon, Neuvy ve Concini de, küçük grubun en önünde duran Kral'ı görmüşlerdi. Hep birlikte şapkalarını çıkararak, ciğerlerinin bütün gücüyle haykırdılar:

— «Yaşasın Kral!..»

Peşlerindeki kalabalık da coşkunlukla bu şakşakçılığa katıldı:

— «Yaşasın Kral!»

Bunu, daha arkadan, epeyce uzaktan, yankı hâlinde, daha gürültülü bir «*Yaşasın Kral!*» bağırışı izledi. Haykıranlar, meraklanıp telâşlanarak atlıların peşine takılan Paris halkıydı. Ne Kral'ı görmüşlerdi, ne de bu bağırışmalarının sebebini biliyorlardı, ama alkışta geri kalmamak için çılgılığı basmışlardı.

Kral bu seslerden çok hoşlandı ve elini sallayarak gelenleri selâmlarken:

— «Teşekkür ederim,» diye cevap verdi.

Sonra yanındakilere dönüp, keyifli ve mutlu olduğunu ortaya koyan bir gülümseyişle sözüne devam etti:

— «Canımıza kıymaya uğraşan sefiller var ama, bunlara karşılık sâdık ve cesur kullarımız da yok değil... Hem de onlardan daha kalabalık! Bu hâli gördükçe hoşlanıyorum doğrusu!»

Kral'ın sağında Bellegrade ve Liancourt dükleri, solunda da Pardaillan'la oğlu bulunuyordu. Kral, son sözünü, delikanlıya bakıp gülümseyerek söylemişti. Jehan hiç cevap vermediyse de, alaylı bir tavırla eğilip teşekkür etti. Doğrulurken, kafilenin başındaki üç adama, canlarını alacakmışçasına baktı. Henri, bu lıkkışın da farkına varmadı. Bütün dikkatini, yaklaşan

süvarilere vermişti; ne var ki gelenleri henüz adamakıllı seçemiyordu. Kral artık yaşlanmıştı; gözleri de epey zayıflamıştı. Dikkatle bakmaya devam ederken yanındakilere tembih etti:

— «Mösyöler, bu olayla ilgili herhangi bir şey söylememenizi çok rica ederim. Mesele, basit ve önemsiz bir kaza olarak bilinsin. Bunu unutmayınız.»

Cevap beklemeden iki-üç adım öne yürüdü. Sabırsız yaradılışı yüzünden, uzun zaman aynı yerde duramazdı.

Kral ilerleyince, Pardaillan'la Jehan, gelen süvarilere hiç de sempatik denemeyecek bakışlarla bakan iki Dük'ün ilerisinde ve onlarla Kral'ın arasında kalmışlardı. Atlılar, adamakıllı yaklaşmışlardı. Başlarında Concini'nin de bulunması, İtalyan'a düşman olan iki Dük'ü bütün kafileye düşman etmeye yetmişti. Zaten yarıda kalan bu suikasti hazırlayanlardan birinin Concini olması ihtimali, onların da akıllarına gelmişti. Bunu düşünürken hiç yanılmış olmadıklarını biliyoruz. Üstelik iki Dük'ü kızdıran asıl mesele, İtalyan'ın böyle bir suikasti tam kendilerinin Kral'la birlikte çıktıkları sırada yapmaya kalkışması ve böylece Kral'dan başka, onları da öldürmeyi tasarlamış olmasıydı. Herhalde bu düşüncelerinde yanılmış değillerdi.

Pardaillan, bir an oğluyla yalnız kalmayı fırsat bildi ve oğlunun gözlerinden okunanları anladığını ortaya koyarak, yavaş sesle:

— «Bu sâdık ve cesur kullar arasında bir kaatil de yok değil.» Diye cevap verdi.

Jehan, babasının, kendisini bu kadar iyi anladığını olmasına şaşmadı. Zaten Pardaillan'dan herşeyi umuyor ve artık onun hiçbir şeyine hayret etmiyordu. Pardaillan'ın gözlerinden okuduğu gerçeği ayrıntılarıyla anlatabilmek için yavaş sesle söylendi:

— «Bir kaatil değil, kaatiller dersiniz daha doğru olur. Daha tedbirli davranıp evlerine dönmüş olanlarla manastıra kapanmış olanlar da başka...»

Pardaillan, oğlunun, herşeyden kendisi kadar, hattâ belki daha da fazla haberi olduğunu anlayarak sordu:

— «Yoksa Jandarma Komutanı da mı onlardan?»

— «Henüz onun suikastçilerle birlik olup olmadığından emin değilim.»

Şövalye, Dördüncü Henri'ye merhamet dolu gözlerle bakıp mırıldandı:

— «Zavallı Kral...»

Kafilenin başındaki üç atlı, Kral'ın yanına ulaşınca atlarından inip birkaç adım ilerledi. Neuvy önden geliyor, Concini ile d'Epernon da, ne olur ne olmaz diye, geride kalmayı tercih ediyorlardı. Yolda gelirken kurnaz davranmış ve Neuvy'i kafese koymaya uğraşmışlardı. Bunda güçlük çekmediler. Zaten Jandarma Komutanı, eskiden beri Yiğit Jehan'ı «başedilmez bir zorba» diye tanıyor ve ondan her türlü kötülüğü bekliyordu. Arbre-Sec Sokağı'ndaki dövüşte, bu delikanlının bir sürü jandarmayı nasıl hakladığını unutamadığı gibi onu da affedememişti. Bu işi yapan adamdan neler beklenmezdi? Bu yüzden, yol boyunca d'Epernon ve Concini'nin bire bin katıp anlattıklarına inanmamazlık edememişti.

Bu işte bütün temiz yürekliliğiyle hareket eden ve onların elinde oyuncak olduğunu farketmeyen Neuvy'di. Nitekim, Kral'ın karşısına gelip de selâma durunca Henri sordu:

— «Nedir bu telâşınız, Neuvy?»

Jandarma Komutanı, gerçekten de pek telâşlı ve heyecanlıydı. Bağırarak:

— «Ah, Majeste!» Dedi. «Ben telâşlanmayayım

da kim telâşlansın? Eğer başınıza bir felâket gelmiş olsaydı, gidip kendimi doğruca nehre atacaktım.»

— «O ne demek?»

— «Kral'ı korumak için yine çok gecikmiş buluyorum... İkinci defadır ki böyle oluyor.»

— «Sizi bu yüzden paylayacak değilim. Gerçi şehrin güvenliğinden sorumlusunuz ama, basit bir kazayı da önceden tahmin etmeyi sizden isteyemeyiz.»

Sonra, herkesin duyabileceği kadar yüksek sesle ve bu sefer azarlar gibi bir tavırla sözüne devam etti:

— «Ama dünyada benim kadar kötü korunan bir kral daha olmadığından da eminim. Anlaşıyor ki seyisler, atlara su vermeyi unutmuşlar. Zavallı hayvanlar, susuzluktan ölmek derecelerine geldikleri için yakınlarda su bulunduğunu hisseder etmez, beni az kalsın çaya yuvarlayacaklardı. Mösyö Bellegrade, saraya dönünce hayvanlarıma su vermeyi unutan seyisler kimlerse ibret olacak bir şekilde cezalandırılmaları için emir verin.»

Hem Saray Ahırları Yöneticisi, hem Saray Nazırı olan Dük de Bellegrade saygıyla eğilip selâm vererek:

— «Başüstüne Majeste!» Dedi.

Concini'yle d'Epernon, karşılıklı bakışarak ferahladıklarını birbirlerine anlattılar. Yâni Yiğit Jehan kendilerini ele vermemişti. Kralın sözlerinden bu anlaşıyordu. Demek ki üstelememek ve işleri olurluna bırakmak daha iyi olacaktı. Şimdi, «bu zorbayı ele geçirelim» diye bütün meselelerin deşilmesine yol açmak akıl kârı mıydı? Onu nasıl olsa, er-geç ele geçireceklerdi. Varsın bu iş biraz daha geciksindi. Acelelenin sırası mıydı? İki kürek kemiği arasına saplanacak bir hançer bile işini bitirmeye yeterdi

Fakat bu düşüncüyü Neuvy'e de anlatmak ve onun ileri-geri söylenmesinin önüne geçmek gerekiyordu.

Bu işi, Kral'ın önünde, ona ve kimseye çaktırmadan yapmak, başlıbaşına bir mârifetti. Kral'a daha yakın olan d'Epernon, Neuvy'in sözlerini, daha konuşmaya başlamadan ağzına tıkamak ödevini hemen üstüne alarak ileri atıldı. Concini askerce bir saygı duruşuna geçmiş, sessiz sadasız beklerken, d'Epernon, Jandarma Komutanı'na fazla gevezelenmek fırsatı vermeden söze karıştı:

— «Bu kazayı, biz de tesadüfen öğrendik ve gördüğünüz gibi, geciktiğimiz için çok üzgünüz Majeste... Fakat Kral'ımızın bu uğursuz kazadan sapa-sağlam kurtulmuş olduğunu görmekten ileri gelen sevincimiz de sonsuzdur.

Henri, d'Epernon'un sözlerinden, Dük'ün, işin aslını bildiği, fakat kalabalıkta açılmak istemediği sonucuna vardı. Ancak, bütün bu kalabalığın yardımına koşmasından çok hoşnut kalmıştı:

— «Teşekkür ederim, Dük!..» Diyerek memnurluğunu belirttikten sonra öteki atlılara dönerek seslendi:

— «Hepinize çok teşekkür ederim, mösyöler!»

Kalabalık, bir ağızdan bağırdı:

— «Yaşasın Kral!»

d'Epernon, Jandarma Komutanı'nın konuşmasına engel olmak üzere ortaya atılıp da Kral'a söz söylerken «kaza» kelimesi üstünde fazlaca durmuş; bu arada Neuvy'in yüzüne ısrarla bakmaktan da geri kalmamıştı. Fakat Neuvy, açıkyüreklilikle hareket ediyordu. Eski kanısını birdenbire değiştirmesine sebep yoktu. Üstelik ısrarlı bakışlardan da bir şey anlayamamıştı. Bu yüzden, Concini'yle d'Epernon'un korktukları başlarına geliverdi ve Jandarma Komutanı'nın birdenbire parlarcasına söylendiği duyuldu:

— «Bu iş kaza maza eseri değildi, Majeste... Alçakça tertiplenmiş bir suikastti.»

Henri, kendisinin örtmek istediği bir meselenin, Jandarma Komutanı tarafından patavatsızca açığa vurulmasına fena hâlde içerledi. Neuvy'e kızgın kızgın bakarken, hayret etmiş gibi bağırdı:

— «Siz ne diyorsunuz Allahaşkına? Aklınızı mı oynatıyorsunuz yoksa?»

Neuvy cevap verecekti ama, fırsat bulamadı; atlıların arkasından bir bağırış yükseldi:

— «Yaşasın Kral!.. Yaşasın sevgili Majestemiz!..»

Paris'te yayılan binbir türlü söylentiden sonra halk, kafileler hâlinde atlıların peşine takılmıştı; işte çayırılığı doldurmaya başlıyor, fırsat buldukça Kral'ı alkışlıyordu. Dördüncü Henri eliyle teşekkür etti. Fakat hemen arkasından göklere yükselen sesler duyuldu:

— «Kaatil! Sefil! Şeytan!.. Gebertin canavarı! Suya atın!.. Çarmıha gerin!.. Hayır, hayır, onun kolunu, bacağı koparmalı!.. Bize verin de biz paralayalım!.. Yüreğini söküp köpeklere yedirelim!..»

Pardaillan, gözucuyla oğluna baktı. Jehan, sert yüzüyle Kral'ın birkaç adım gerisinde duruyordu. Kımıldamamıştı bile... Gülümsüyordu ama, müthiş bir görünüşü vardı. Şövalye: «*Arslan gibi saldıracak... Pençesine düşenin vay hâline!*» Diye düşündü. «*Ama, bu kalabalık, neden kaatil diye onu gösteriyor? Hep bir ağızdan onu işaret ediyorlar. Neden bu?*»

Neuvy, Kral'ın öfke dolu bakışları karşısında belki de susup kalacaktı. Ne var ki bu umulmadık bağırtılar üzerine birdenbire cesaret bularak, eskisinden daha emin ve gür bir sesle söylendi:

— «Majeste... Bu halk, adalet istiyor, suçlunun cezalandırılmasını bekliyor. Onların sesini dinleyin. Böyle alçakça bir teşebbüs cezasız bırakılmaz. »

— «Canım, size bir saattir, 'Bu, kazadır,' diye çe-

ne patlatmıyor muyum? Siz ise ‘*suikasttir*,’ diye yır-tınıp duruyorsunuz. Öyle mi? Suikast mi?.. Pekâlâ, öyleyse... Bulun suçluyu bakalım. Zaten sizin göre-viniz bu değil mi?»

Neuvy, zafer kazanmış bir komutan gibi bağırdı:
— «Onu çoktan bulduk, majeste!..»

O anda jandarmalarına bir işaret çaktı ve adamlar, kaçmasına engel olmak üzere Jehan’ın etrafını sar-maya koyuldular. Neuvy de, kollarını geniş göğsün-de kavuşturup kendini bekleyen delikanlıya doğru koştu.

Concini ile d’Epernon, endişeli bakışlarla birbirle-rini süzdükten sonra, bir kenara çekilmişlerdi. Dük, ne kaş göz işaretinden, ne de sözden anlayan bu dan-galak Jandarma Komutanı’na içinden lânetler okuyor ve küfredip duruyordu.

Neuvy, bir heykel kadar hareketsiz duran Jehan’a yaklaştı. Şaşkın şaşkın bakınan Kral’ın önünde say-gıyla eğildikten sonra:

— «Mademki Kral, suçluyu yakalamamı emir buyuruyor; görevim, emirlerini hemen yerine getir-mektir,» dedi.

Doğrulup Jehan’a doğru bir adım attıktan sonra elini uzatarak bağırdı:

— «Sizi tevkif ediyorum!»

Ne var ki daha sözünü bitiremeden, acı bir çığlık atarak iki adım geriye sıçrayıverdi.

Çünkü delikanlı, Komutan’ın yanaşmasını bekledi ve eli tam omuzuna ineceği sırada, bu elin tersine müthiş bir yumruk indirdikten sonra otoriter bir ta-vırla bağırdı:

— «İndir elini!..»

Kral’ın önünde olup bitenler, doğrudan doğruya bir isyan demekti ve oradakiler, şaşkınlıklarından do-

nakaldılar. Sonra uzaktaki halkın müthiş ölüm tehditleri yeniden yükseldi. Bir yandan da jandarmalar, Komutan'a yardım etmek için ileri fırladılar.

Delikanlı, onlardan yana dönüp haykırdı:

— «Basın geriye, kuduz köpekler!.. Basın geriye, diyorum size!..»

Bir an, onların karşısında o kadar korkunç ve müthiş bir hâlde durdu ki jandarmalar, oldukları yerde mihlanmışçasına kalakaldılar. Jehan üzerlerine yürüyüp bir daha haykırdı:

— «Size geri basın demedim mi?»

Aynı anda sağ ve sol yumruklarını sallayıp iki jandarmayı boylu boyunca çayıra seriverdi. Sonra da en yakınında duran jandarmayı tepeden tırnağa süzdü. Bu, iriyarı, çam yarması gibi biriydi. Delikanlının iki elinin omuzuna inmesiyle adamın ayaklarının yerden kesilmesi arasında ancak bir saniyelik süre geçti. Jehan, hem herifi havada lobut gibi savuruyor, hem de korkunç sesiyle haykırıyordu:

— «Nasıl, bu canlı lobutu kafasına yemek isteyen var mı?»

Jandarmalar, bu hâli görünce, bir lobut hâline gelmekten de, bir lobutu kafaya yemekten de korktuklarından, çilyavrusu gibi dağılıp gerileyiverdiler.

Bu sırada Neuvy toparlandı ve kendisine sırtını dönmüş olan Jehan'a doğru atılarak:

— «Ölü olsun, diri olsun, mutlaka yakalayın!..» Diye bağırdı.

Ne var ki bir-iki adım atar atmaz o da Pardaillan'a çarpıverdi. Şövalye, ne bir tek kelime söylüyor, ne bir tek hareket yapıyordu. Sadece gülümsüyordu. Hem de en zarif tavrını takınmıştı. Yolunu keserken de o kadar tabîî davranmıştı ki Neuvy, bunun bir rastlantıdan ileri geldiğini düşünmek saflığını gösterdi.

Böyle bir durumda akla gelen ilk şeyi yapmaya kalkışıp Şövalye'nin sağından geçmeye niyetlendiyse de, Pardaillan da sağa kaydığı için tekrar karşılaştılar. Şövalye, yine en sevimli tebessümüyle gülüyordu... Neuvy dilinin ucuna geliveren küfürü savurmaktan kaçınarak bu sefer soldan geçmeye niyetlendi fakat Şövalye'yi tekrar karşısında buldu. Hem bu defa Şövalye'nin çizmesi Jandarma Komutanı'nın ayağını ezmişti. Neuvy, hiddetinden köpürerek bağırdı:

— «Ne oluyorsunuz mösyö? Yolumu kesmek mi istiyorsunuz yoksa?»

Pardaillan, soğuk bir tavırla:

— «Bunu anlayacak kaabiliyette değilsiniz galiba, mösyö?» Dedi.

Neuvy'in eli, kılıcının kabzasına gitti.

d'Epernon'un asîlzâdeleri de bu küstahlığa kızıyor, gittikçe sabırsızlanıyorlardı. Halk da tekrar coşmuş, çılgınlık atmaya başlamıştı... Jandarmalar ise havada fırıldak gibi döndükçe bağırtısı kulakları sağır eden iriyarı arkadaşlarının feci durumuna rağmen tekrar saldırmaya hazırlanıyorlardı. Bir saniye daha geçer ve Kral yine işe karışmazsa asîlzâdeler de, zaptiyeler de, halk ta bu iki adamın üstüne üşüşüverecekti.

Fakat bu saniye geçemedi. Kral, otoriter bir sesle bağırdı:

— «Kimse yerinden kımıldamasın!»

Bu, herkesi birer heykel hâline getirmeye yetti.

Pardaillan'ın dudaklarında tekrar alaycı bir gülümseme belirdi. Jehan, jandarmaların uzaklaştığını görünce elindeki canlı lobutu yere bıraktı ve aşağılayıcı bir tavırla:

— «Haydi git, küçük!..» Dedi. «Hem de bu kulağına küpe olsun ve bir daha yanıma yaklaşma!.. Ne kadar işime yaradığını gördün ya!..»

Çam yarması, hiçbir şey söylemeden, hızla uzaklaşarak arkadaşlarının arasına karıştı. O kadar komik bir şaşkınlık ve perişanlık içindeydi ki Kral bile kendini gülmekten alamadı. Sonra artık kımıldamayan Jehan'ı kaçamak bir bakışla süzerek hayran hayran mırıldandı:

— «Ulu Tanrım! Ne kolları varmış meğerse!..»

Şimdi, daha fazla hayran kalınacak sıra değildi. Jandarına Komutanı'nın, bu ithamının neye dayandığını anlatması ve olayı ayrıntılarıyla açıklaması gerekiyordu. Dördüncü Henri'nin sert bir işareti üzerine, herkes bir kenara çekildi. Bellegarde ve Liancourt dükleri bile biraz uzakta durdular... Kral'ın yanında Pardaillan, Yiğit Jehan ve Neuvy'den başka kimse kalmamıştı. Kral, üçüne de arabasına kadar gelmelerini işaretledikten sonra, arabaya doğru yürürken yaklaşan Jandarma Komutanı'na dönerek:

— «Mösyö,» dedi, «benim neredeyse bir suikast teşebbüsüne kurban gideceğimi üçümüz de biliyorduk. Fakat bunu herkesin önünde bağıra çağıra açıklamanın bir anlamı yoktu. Hele ben de «kaza» diye bu işi geçiştirmek istedikten sonra...» Soğuk, tehdit dolu bir ifadeyle ekledi: «Doğrusu, bir Jandarma Komutanı'na yakışmayacak kadar şaşkınlık ve beceriksizlik gösteriyorsunuz.»

Neuvy'nin rengi uçtu. Kekeledi:

— «Majeste, merak endişe ve korkudan ne yapacağımı bilemez olmuştum. Şaşırmıştım. »

— «Evet şaşkınlığının derecesi, önü de alınmazsa, ihmâl kadar acınacak bir kusur oluyor.»

Neuvy, dehşet içinde, birtakım saygı sözleri mırıldanarak eğildi. Bir an için Yiğit Jehan'a «bütün bunlara sebep sensin» gibilerden, öyle kin dolu bakışlarla baktı ki delikanlı, bundan böyle, Jandarına Komu-

tanı'nı da en amansız düşmanları arasında saymak gerekeceğini hemen sezdi.

Kral, şimdi biraz sâkin görünüyordu ama, soru sorarken yine sesindeki hiddet belli oluyordu:

— «Bu delikanlıyı tevkif etmek istiyorsunuz. Söyleyin bakayım bana, neyle suçlandırıyorsunuz onu?.. Şöyle apaçık anlatın!»

Kral belki de farkında değildi ama, sözlerinden, Jehan'ı himayesine aldığı ve onu sevdiği açıkça belli oluyordu. Komutan, herşeyden önce bir saray adamıydı. İşin ucunda mevkii ve belki de hayatı olmasa, Kral'ın Jehan'a takındığı tavır karşısında işi tatlıya bağlamaya çalışacağı, ne bıyığa, ne de sakala tükürmeden bu kötü durumdan sıyrılmaya uğraşacağı muhakkaktı. Fakat iş, şimdi öyle değildi... Kral'ın sorusu, kendisinin tehlikeli bir haydut olduğunu ileri sürdüğü Jehan'ın önünde sorulmuştu. Bu yüzden, aşağılanmaya asla tahammül edemezdi. Bunun acısını ne pahasına olursa olsun çıkarmaya azmetti; sert bir sesle söylendi:

— «Bu adam, Kral'a suikast yapmaktan sanıktır. Atların yemine bazı ilâçlar karıştırarak Kral'ın kutsal hayatına kastetmek teşebbüsünde bulunmuştur.

Jehan:

— «Yalan söylüyorsun!» Diye bağırdı.

Kral, gururlanarak, otoriter bir tavırla:

— «Delikanlı!» Dedi. «İzin almadan Kral'ın önünde söz söylemeye kimsenin hakkı yoktur.»

Jehan hemen cevap verecek, Kral'ı filân umursamadığını gösterecekti ama, Pardaillan'ın kendisine anlamlı anlamlı bakması, delikanlıyı susturdu.

Zaten Kral da, başka söz söylemeye fırsat vermeden devam etmişti:

— «Bu işte herkes hakettiği karşılığı alacaktır.»

Sonra Jandarma Komutanı'na döndü ve sâkin bir sesle:

— «Bu delikanlı,» dedi, «kuduran hayvanlarımdan birinin üstüne atılarak benim uğrumda kendi hayatını tehlikeye atmıştır. Burada hazır bulunan mösyö de Pardaillan'ın yardımıyla atlarımı zaptetmeyi başardı. Şu anda sağ isem, canımı ona borçluyum da ondan... Siz, herhalde bu işin farkında değilsiniz, mösyö... Yoksa onu böyle suçlandırmaya kalkışmazdınız.»

Kral, artan heyecanıyla devam etti:

— «Daha bilmediğiniz bir sürü şey var. Altı haftadan az bir zaman içinde, iki kere suikast teşebbüsünde bulunuldu. İkisinden de, böyle uluorta suçlandırdığınız şu delikanlı sayesinde kurtuldum. Siz Jandarma Komutanım olduğunuz hâlde, onun bildiklerinden de habersizsiniz. Bilmiyorsunuz ki gizliden gizliye beni öldürmeye uğraşanlar ve bugün suya düşen bu suikast teşebbüsü, yarın belki de tekrarlanacaktır. Siz, bir Jandarma Komutanı olarak affedilmeyecek derecede bilgisizlik içindesiniz ve ben de bu yüzden, sizin görevinizi şu delikanlıya vermenin çok daha hayırlı bir iş olup olmayacağını düşünüyorum.»

Pardaillan'la Jehan birbirlerine baktılar. Kral'ın bu suçlandırmaya kızmadığını anlamışlardı. Kurnaz Kral, bu olaydan yararlanarak kendisini gerektiği şekilde korumadıklarını ortaya koymak istiyordu.

Neuvy ise, bir an mahvolduğunu sandı. İşinden olduğunu, bütün servetinin elinden alındığını, hattâ hapishaneye bile atıldığını görür gibi oldu. Ümitsizliğin verdiği kuvvetle, kendini sonuna kadar savunmak azmiyle dikildi ve:

— «Bu adamın, Kral'ın atlarını zaptetmiş olduğunu biliyorum, Majeste,» dedi. «Fakat aynı zamanda bunun, kendi hazırladığı şeytanca bir kurnazlık

olduğunu da biliyorum. Haince suikastinin anlaşıldığını hissedince bu kurnazca çâreyle işin içinden yakayı sıyırmayı tasarladı. Geçmişteki ve gelecekteki suikastlere gelince; onları da bu adamın tertiplendiğinden eminim... Majeste, isterseniz beni tevkif ettiriniz. Eğer görevimde bir ihmalimi gördüyseniz, beni mahkemeye veriniz. Bir hatâ yaptıysam, kellemle ödemeye hazırım. Fakat yalvarırım size, bu adam da yargılansın... O zaman, onun söylediğim bütün suçları işlediği meydana çıkacaktır.»

Dördüncü Henri, şüpheli bir insan değildi; herkese kolayca inanırdı ama, o anda hâlâ Jehan'ın, Pardaillan'ın desteklediği sözlerinin tesiri altında bulunuyordu. Jandarma Komutanı'nın söylediği bu sözleri duyunca, zihni allak bullak oldu ve Jehan'a şüphe dolu bakışlarla bakarak:

«*Nasıl olur?*» Diye düşündü. «*Şu delikanlının yüzünde mertlik ve asâletten başka ne okunuyor? Ya böyle, yahut da ben hiçbir şey bilmiyorum.*»

Pardaillan, Kral'ın düşüncelerini sezmiş ve şüphesini de bakışlarından okumuştı. Ncuvy'in kurnaz manevrasının, delikanlının tevkifine bile sebep olacağını hemen kestirerek, işe müdahale etmek gerektiğini düşündü. En sert tavrını takınarak Kral'a döndü:

— «Siz haklısınız, Majeste,» dedi. «Bu delikanlı, kendisine vurulmak istenen cânılık damgasına lâıyk değildir. Açıkyürekli bir insan olan Mösyö Ncuvy'in yanıldığına inanmak isterim. Ben, bu gencin suçsuz olduğunu kesin olarak iddia ediyorum ve Kral, hiçbir vakit yalan söylemediğimi pekâlâ bilir...»

Dördüncü Henri, kurnaz bakışlarını Pardaillan'ın berrak mavi gözlerine dikerek yavaşça:

— «Hiçbir zaman yalan söylemediğinizi bilirim

ama,» dedi, «yanılmanız ihtimali olduğunu da bilirim.»

Pardaillan:

— «Bu işte yanılmıyorum,» dedi.

Kral hiç sesini çıkarmadan, bir an ona baktı. Sonra Jandarma Komutanı'na dönerek, yumuşak bir tavırla:

— «Peki, Neuvy,» dedi. «Mademki bu kadar kesin bilgiler edinmişsiniz, söyleyin bana bakayım, bu delikanlının beni öldürmek istemesinin sebebi nedir?»

Neuvy, derin bir nefes aldı. Kral, münakaşaya başlamıştı. Demek ki kendisi henüz mahvolmuş değildi. Kral'ı, ortaya atacağı önemli delille hemen kendine inandıracağını düşünüp sevinerek:

— «Kral hazretleri, bu adamla Arbre-Sec Sokağı'ndaki bir evin balkonunun altında ne şartlar altında karşılaşmış olduklarını herhalde unutmamışlardır.» Dedi.

— «Peki, sonra?»

— «Majeste, bu adam sözü geçen evde oturan genç kıza çıldırasıya âşıktır. İşte, yüreğinde büyüyen kıskançlık, kendisini sizin canınıza kıymaya sevk ediyor.»

Henri, alaylı alaylı gülümsedi. Artık, anlayacağını anlamıştı. Neuvy'in delil diye öne sürdüğü şeyin iler tutar tarafı mı vardı? Jehan, daha birkaç dakika önce kendisinin Bertille'nin babası olduğunu bildiğini söylememiş miydi? Jandarma Komutanı'nın gözlerinin içine bakarak sordu:

— «Demek kıskançlığından dolayı beni öldürmek istiyor, haa?»

Neuvy, karşısındakine güven vermek isteyerek:

— «Bundan eminim,» dedi:

Henri, gülümseyerek Jehan'a baktı. Delikanlı, Pardaillan'ın söze karıştığından beri, elini kolunu kavuşturmuş, hareketsiz bir hâlde duruyordu. O kadar sâkin görünüyordu ki sanki söz konusu olan onun kellesi değil, pek önemsiz bir şeydi. Kral bu sefer de Pardaillan'a döndü ve hiçbir şey söylemeden baktı. Pardaillan, kayıtsız bir tavırla, omuz silkererek karşılık verdi:

— «Görüyorsunuz ya, Majeste... Emin olunuz ki bu delikanlı aleyhine gösterilecek ne kadar delil varsa, hepsi de en aşağı bunun kadar çürük olacaktır. Demin de Majestelerine söylediğim gibi, bu işin içyüzü şudur: Ondan, ne bahasına olursa olsun, kurtulmak istiyorlar.»

Henri, hiçbir şey anlamayan Neuvy'e müthiş bir bakışla baktı. Şövalye bu bakışı da gördü ve yalnız Kral'ın duyabileceği kadar alçak sesle:

— «Onun herhangi bir kötünîyet taşımadığını sanıyorum.» Dedi. «Fakat farkında olmadan ötekilere âlet oluyor.»

Henri de aynı kısık sesle sordu:

— «Bunu nereden biliyorsunuz?»

— «Görmüyor musunuz, kendine ne kadar güvenerek ortaya atıldı. Emin olunuz ki ortaya çıkmaktan çekinen kişiler, bu işi planlayanlardır.»

Henri, düşünceli bir tavırla:

— «Galiba hakkınız var,» dedi.

Bir an, gülümseyerek Pardaillan'a ve Jehan'a baktı. Sonra birden Şövalye'nin koluna girerek onu arasına doğru sürükledi ve en yakın ahbablarına karşı takındığı saygılı lâubalilikle:

— «İşte bakın, dostum,» dedi. «Galiba özel bir görüşme yapmamız gerekiyor.»

— «Ben de aynı fikirdeyim, Majeste...»

— «Öyleyse, arabama kadar çıkalım.»

Yüksek sesle söylenen bu sözler, aynı zamanda Kral'ın arabasından uzaklaşma emri demekti. Neuvy ile arabacı, bunu hemen anlayarak arabanın yanından uzaklaştılar... Pardaillan da, yerinden kıpırdamamış olan Jehan'a dönerek, yumuşak bir sesle:

— «Evlâdım,» dedi, «beni lütfen birazcık bekle-yin. Kral'la iki çift konuşacağız.»

Pardaillan, büyük bir serbestlikle hareket etmişti. Kral, kendisi lâubali olduğu hâlde karşısındakinin aynı şekilde davranmasını, asla affetmezdi. Pardailan'ın bu hareketine alınmak şöyle dursun, kendisi de Jehan'dan tarafa dönerek, tatlı bir gülümseyişle ve ahbapça bir tavırla, delikanlıya biraz sabretmesini işaret etti. Jehan, bu işarete saygılı bir selâmla karşılık verdi.

Concini ve d'Epernon bir yandan yanlarına gelen Bellegrade'yle Liancourt'la görüşüyor; öte yandan da Kral'ı ve yanındakileri bir saniye olsun gözden kaybetmeden izliyorlardı. Bir şey duydukları yoktu ama, yapılan hareketlerden ve yüzlerdeki anlamdan neler konuşulduğunu sezer gibi oluyorlardı. Bu yüzden, endişeleri de gittikçe büyüyordu. Zira Kral, çok çekindikleri adama karşı pek iltifatlı davranıyordu.

HENRI, MÜCADELEDEN ÇEKİLİYOR

Bu sırada Dördüncü Henri ile Pardaillan, arabanın içinde karşı karşıya oturmuşlardı. Söze Kral başladı:

— «Azizim, size büyük ve tam bir itimadım olduğumu bilirsiniz...» Dedi. Pardaillan'ın, oturduğu yerde saygıyla eğildiğini görünce, devam etti: «Yâni, demek istiyorum ki madem siz bu Yiğit Jehan'ın bana karşı iyiniyetli olduğunu söylüyor ve ona âdetâ kefil oluyorsunuz...»

Şövalye, Kral'ın sözüne nasıl devam edeceğini kestiremeden duraksadığını görünce atıldı:

— «Evet, majeste, kefil oluyor ve bütün sorumluluğu üzerime alıyorum...»

— «Mademki böyledir, bundan böyle delikanlıyı kimse rahatsız edemeyecektir. Bu hususta size söz veriyorum. Ama hakkında bu derece kesin hüküm verdiğinizize göre, demek ki kendisini çok iyi tanıyorsunuz.»

— «Şüpheşiz, Majeste... Yoksa sorumluluğu üzerine alıp kefil olur muydum?»

— «Öyle ya... Ben de zaten bunu söylemek istiyordum.»

Kral, Şövalye'nin gözlerinin içine baktı:

— «Ama benim de bazı şeyleri bilmem gerekiyor. Bana bazı şeyler öğretebileceğiniz içime doğuyor... Meselâ bu delikanlı kim oluyor? *'Yiğit Jehan,'* bir insanın tanınmasına yarayacak isim olamaz. Kimin nesi bu? Hakkında çok kötü raporlar alıyorum.»

Pardaillan da, Henri'nin gözlerinin içine baktı ve sâkin bir sesle cevap verdi:

— «Benim oğlum, Majeste...»

Dördüncü Henri, iki elini kasıklarına bastırıp sevinçle bağırdı:

— «Sahi mi?.. Vallahi benim de aklıma gelmedi değil... Gördün mü işi? Artık yüreğim tamamen rahat...»

Sonra içtenlikle ilgilenerek:

— «Demek İspanya'dan dönüşünüzden beri aradığınız bu çocuğu nihayet buldunuz ha?» Diye sordu. «Yanılmıyorsam, yirmi yıldır bu çocuğun peşindediniz... Doğrusu, çok sevindim, dostum. Dilerim ki babasına yapamadığım iyiliği oğluna yapar da şu sonsuz şükran borcumdan kurtulurum...»

Pardaillan tekrar saygıyla eğilirken, dudaklarından Kral'ın bu ümidinin gerçekleşeceğine hiç inanmadığını belirten bir gülümseme belirdi.

Henri devam etti:

— «İyi ama, bana öyle geliyor ki bu çocuk, sizin babası olduğunuzun farkında değil...»

— «Çok iyi anlamışsınız... Bilmiyor, Majeste. Daha bir süre de bilmemesi gerekiyor...»

— «Neden?..»

— «Bir düşüncem var da...»

Henri, Pardaillan'ın fazla açılmak istemediğini sezince:

— «Peki canım, peki,» dedi. «Size aile sırlarınızı sormak istemem. Demek oğlunuz oluyor ha?.. Hem de beni öldürmek isteyenleri tanıdığını söylüyorsunuz.»

— «Eh, hiç olmazsa birkaçını tanıyor, Majeste...»

Kral'ın alnında merak kıvrışıklıkları belirdi. Fakat

ancak yavaş yavaş ve epeyce tereddüt ederek sorabildi:

— «Haa, demek öyle... Peki, meselâ ben size veya oğlunuza rica etsem... Hani şu düşmanları bana da tanıtsanız diye...»

Pardaillan, dimdik durarak, âdetâ karşı konulmaz bir ifade takınıp cevap verdi:

— «Kral, benden herşeyi isteyebilir... Canımı bile... Hayatımı, onun için tehlikeye koyabilirim. Bunu şimdiye kadar ispat edebildiğimi sanırım.»

— «Doğru, sizden herşey istenebilir. Fakat birilerini gammazlamanız, asla...»

— «Haklısınız, Majeste...»

— «İyi ama, bakalım oğlunuz da sizin gibi mi?.. Belki o söyler...»

— «Hiç sanmıyorum, Majeste... Yine de bir deneyebilirsiniz...»

Henri, Şövalye'nin kendinden emin hâlini görünce, bu konudaki herhangi bir tecrübenin sonuç vermeyeceğini hemen anlayarak üzüntüyle içini çekti ve:

— «Hani, '*Anasına bak, kızını al,*' derler ya... Böyle babanın oğlu da tabîî böyle olur... Bu meseleyi kapayalım artık...» Dedi.

Kral ümidini büsbütün kesmişti. Pardaillan da cevap vermeyi gerekli görmedi. Fakat bu hareketinin pek mâkul olduğunu belirtecek bir tutum takınmıştı. Ama, onun kendisine göre bâzı düşünceleri olduğu gibi Kral'ın da vardı. Şövalye, bunları sezmiyor değildi. Fakat hiçbir şey çıtlatmadı ve Henri'nin, ağzından baklayı çıkarmasını bekledi.

Kral, bir an susup düşünceleriyle başbaşa kaldıktan sonra:

- «Belki de bir zaman gelir, oğlunuz beni gör-

mek ister...» Diye devam etti. «Malûm ya bu gizli fesatlar içinde hiç belli olmaz.»

Pardaillan, kaçamaklı davranarak:

— «Olabilir...» Dedi.

— «Onun için sarayda benim yanıma girmeniz kolay olmalı... Hem siz, hem de o, *Pardaillan* adını verir vermez, hemen yanıma sokulacaksınız... Gündüz veya gece... Saat de söz konusu değil... Bilmem, ne demek istediğimi anlıyor musunuz, Pardaillan?..»

— «Çok iyi anladım, Majeste... Siz, demek istiyorsunuz ki geç kalmak tehlikesiyle karşılaşmaktan-
sa bu çeşit... Nasıl diyeyim? Bu çeşit kazâları, önceden haber verebilmemiz daha iyi olur, demek istiyorsunuz.»

Henri, sevinçle:

— «Hah!» Dedi. «Bunu söylemek istiyordum işte... Şimdi size bir şey daha soracağım, azizim... Söz aramızda, söyleyin bakayım... Hem elinizi vicdanınıza koyarak söyleyin... Şu son kanlı olaylar ve patlama meselesi sırasında oğlunuzun, Montmartre başrahibesinin topraklarında ne işi vardı bakayım?»

— Bir hileye kurban gidip manastıra hapsedilmiş bulunan sevgilisini kurtarmaya çalışıyordu.»

— «Bertille de Saugis'in sözünü mü etmek istiyorsunuz?»

— «Evet, Majeste...»

— «Ne demek? Onu mu Montmartre manastırında zorla hapsedtiler? Kim cesaret etti buna? Hem de ne sebeple?»

— «Kim olduğunu ben de bilmiyorum... Ama neden olduğunu biliyorum. Bu genç kıza, bir zamanlar lâzı kâğıtlar emanet edilmiş. Bu kâğıtları çalmışlar ve olayın meydana çıkarılmasından korktukları için de onu hapsedtiler.»

— «Bu işi neden bana haber vermedi? Benim bu genç kızla ilgilenmediğimi ve ona el sürenleri, fenalık yapmak isteyenleri, kim olurlarsa olsunlar, cezalandırmayacağımı mı sanıyorsunuz?»

— «Demin Majeste de söylediler ya... Böyle babanın oğlu da tabii böyle olur... Anlaşılan oğlum da benim gibi, işlerini kendi başına görmekten hoşlanıyor... Bana kalırsa haklı. Sonra Majesteleri de pekâlâ bilirler ya... Oğlum, sevgilisini kendi savunacak kadar kuvvetlidir.»

Kral, bir an düşündükten sonra endişeyle sordu:

— «Peki ama, bâzı kimselerin meydana çıkmasından korktukları bu önemli kâğıtlar neymiş böyle?»

Kral'ın bu endişesini hemen sezen Pardaillan:

— «Majeste, hiç merak buyurmasınlar,» dedi. «Bunlar, Kral Hazretlerini uzaktan-yakından ilgilen-dirmeyen aile işleridir.»

Kral, ferahlayıp derin bir soluk aldıktan sonra:

— «Umarım, artık bu genç kız emniyettedir?» Diye sordu.

— «Doğrusunu söylemek gerekirse, ancak bir zaman sonra... Yâni birkaç hafta, belki de birkaç ay sonra tam bir güvenlik içinde bulunabilecek...» Arabanın birkaç adım ötesinde gezinen Jehan'ı gözücuyla işaret etti:

— «Zaten şimdilik onun mükemmel bir koruyucusu var. Hem bu koruyucu, öyle herkesten yardım isteyecek kırıta değil...»

— «Bu doğru bir şey değil, Pardaillan... Şurasını biliniz ki eğer bu genç kız, şu anda benim yanımda ve şerefli bir mevkide bulunmuyorsa, bunun tek sebebi kendisine ısrarla ve iyiniyetle yaptığım bütün teklifleri şiddetle reddetmesidir. Onu tehdit edenler varsa, bana haber verilmesini isterim doğrusu... Bu kızın damarlarında benim kanım akıyor, Şövalye...»

Pardaillan bu sözleri başıyla doğruladıysa da dudaklarındaki gülümseyiş, aynı kanıda olmadığını belirtiyordu. Kral, kısa bir sessizlikten sonra devam etti:

— «Artık oğlunuz konusunda tamamen anlaştık... Yalnız, ona benim tarafımdan söyleyin, bir süre şu Montmartre manastırı çevrelerinde dolaşmasın... Böylelikle, kanlı olayların önü alınmış olur... Ne dersiniz?»

Şövalye hafifçe güldü. Kral, tam istediği meseleye dokunuyordu. Sorduğu soruya cevap vereceği yerde:

— «Bakıyorum, Majeste Kral, oğlumla ve benimle meşgul olmak lütfunda bulunuyorlar da, bu çocuğun anasını hiç merak buyurmuyorlar?» Dedi.

Kral'ın ilgisi uyandı:

— «Sahi, kimmiş annesi?..»

Pardaillan, Henri'nin gözlerinin içine bakarak cevap verdi:

— «Prenses Fausta!..»

Kral, önce söylenen adı önemsemedi. Daha doğrusu, Şövalye'nin bu adı söyleyerek kendisine hatırlatmak istediği şeyi kavrayamadı. Yâni Fausta'nın definesini ve bunu Sully'in kendi hazinesine aktarmak istediğini aklına getiremedi. Sâdece Pardaillan'ın karısı sandığı prensesin güzelliğini merak etti. Parıldayan gözlerle Şövalye'ye bakarak, hayranlığını ve takdirlerini ortaya koyan bir ıslıkla:

— «Tebrik ederim, Şövalye!..» Dedi. «Bu prensesin, dünyanın en güzel kadını olduğunu söylerler. Yazık ki kendisini hiç tanıyamadım...»

Pardaillan, ciddiyetle:

— «Evet, Majeste,» dedi. «Çok güzel kadındır ama tanımamış olmakla siz kazançlısınız!» ~~Kayıtsız~~ görünmeye çalışarak devam etti: «Hem harikü'l-âle güzel, hem de son derece zengin bir kadındır...»

Henri'nin tüyleri diken diken oldu. Birdenbire hazine aklına gelmiş ve bunun hiç de yüzünü aartarak bir mesele olmadığını düşünmüştü. Sırayla bir Pardaillan'a, bir de dışarıda gezinen oğluna endişeyle bakıyordu. şövalye ise, bu  n  değişikliği hiç farketmemiş gibi, tasasız tasasız devam ediyordu:

— «Hem  yle zengindir ki kendini hiç sıkıntıya sokmadan ve pek önemsiz bir para g m yormuşcasına Paris civarında bir yere, oğlu için on milyonluk hazine gizledi.»

şövalye, hem söylüyor, hem de Kral'ın gözlerinin içine bakıyordu. Henri düşünceliydi; hem de acı şeyler düşünüyordu. Pardaillan'ın Martire Kilisesi yanındaki araştırmalardan haberi olduğu belliydi... Muhakkak ki şimdi karşısındakinin Kral olduğuna aldırmadan taşı gediğine koyacak ve bu milyonlar üstünde hiçbir hakkı olmadığını, bu araştırmalardan vazgeçmesi gerektiğini, yüzüne s yleyiverecekti.

Bu milyonların Pardaillan'ın oğluna ait olduğu da besbelliydi. Bu hakkın inkâr edilecek tarafı yoktu. Hattâ krallığına güvenerek zorbalığa kalkışmak, bu paranın üstüne oturmaya yeltenmek; karşısındaki hiçbir şey beklemeyen, kendisine bunca yardım ve fedakârlıkta bulunmuş olan bu iki adamla mücadeleye kalkışacak derecede düşmek, bir krala yakışır mıydı? Asla!.. Buna, «*alçaklığın daniskası*» derlerdi.

Henri, usta bir oyuncuydu ve gözünü kırpmadan mağlûp olmasını da pekâlâ bilirdi. Hazine işinin kaybedilmiş bir oyun olduğuna hemen aklı kesti. Bu ağır hapı, yüzünü bile ekşitmeden, erkekesine yutmak gerektiğini anladı. Bir kere bu kararı verdikten sonra, artık karşısındakilere aşağılamak fırsatını vermemek için şövalye'nin ağız açmasına meydan bırakmadan, son derece şaşırmış gibi bir tavır takınıp bağırdı:

— «Vay canına!.. Şeytanın işine bakın! Öyleyse ben, demek ki harıl harıl size ait bir malı ele geçirmeye uğraşıyordum, Şövalye!..»

Kral, Pardaillan'ın da hayretler içinde kalmış gibi davranacağını, gülüp işi alaya alacağını sanıyordu ama, umduğu olmadı. Şövalye, kendi kendine: «*Tanrı'ya şükürler olsun... Nihayet baklayı ağzından çıkardı,*» diyordu. Sonra yüksek sesle:

— «Biliyorum Majeste...» Dedi. «Mösyö de Sully, İtalyanca yazılı ve hazinenin bulunduğu yeri apaçık gösteren bir kâğıttan edindiği bilgilere dayanarak Martire Kilisesi bahçesinde araştırmalar yaptırıyor.»

Şaşmak sırası Henri'ye gelmişti:

— «Yaa!.. Bütün bunları nereden biliyorsunuz?»

Pardaillan güldü:

— «O kâğıt Mösyö de Sully'e verildiği vakit ben de oradaydım...»

— «Bana bir şey söylemedi de...»

— «Söyleyemezdi tabii... Çünkü, kâğıdı kendisine veren adamla konuştuğu sırada, benim de orada olduğumdan haberi yoktu.»

Pardaillan, bu sözleri tabii bir şekilde söylemişti. Henri, hayretinden donmuş kalmışçasına, bir an ona baktıktan sonra hayranlığını ve takdirlerini açığa vurdu:

— «*Müthiş adam doğrusu...*» Sonra yüksek sesle devam etti: «Peki, mademki Mösyö de Sully'in oğlunuza ait olan bu serveti ele geçirmeye çalıştığını daha ilk günden beri biliyordunuz da, ne diye bu işe engel olmaya kalkışmadınız?..»

— «Lüzum görmüyordum da ondan...»

— «Neden lüzum görmediniz?»

— «Çünkü bu milyonlar, arandığı yerde değil Mösyö de Sully bazı bilgilere ve işaretlere körü körü-

ne inanıyor. Muhakkak bulunacaktır ümidiyle kili-
senin altı allak bullak edilirken hazinenin gömüldü-
ğü yere kimsenin dokunmayacağını bildiğim için çok
rahatım.»

Kral, birdenbire hiddetlenerek homurdandı:

— «Lânet olsun!.. Bu araştırmalar uğrunda, hazi-
nelerimizin son mevcudunu bile harcıyorduk. Doğru-
su bravo Sully'e... Bana iyi para kazandırıyor hani...»

Pardaillan, hafif bir alayla:

— «Ama, siz üzülmeyin.» Dedi. «Bu milyonlar,
arandığı yerde olsa ve meydana çıkarılsaydı, sizin eli-
nize yine de bir şey geçmeyecekti...»

— «Ne demek? Bunu anlayamadım işte...»

— «Demek istiyorum ki başkaları, bu milyonları
Sully'in gözüniün önünde alıp götüreceklerdi.»

— «O pek olmaz ya... Yapacak adamı görmek
isterdim.»

Pardaillan, sâkin sâkin anlattı:

— «Majeste, benim oğlum, Roma'da, Saint-Ange
şatosunun bir hücresinde dünyaya geldi. Evlâdımın
oradan sağ olarak çıkabilmesinin tek sebebi, o zaman-
ki Papa Beşinci Sixte'nin, oğlum hesabına bir yerde
bu milyonların saklanmış olduğunu bilmesi ve çocu-
ğumun peşine takılarak bu milyonları bulabileceğini
ummasıdır. Papa, çocuğu, anasının emektar hizmet-
çisiyle birlikte serbest bırakırken, İtalya ve Fransa'da
ne kadar papaz varsa, hepsini onların peşine taktı...
Bu çocuk veya kadın sâyesinde paraların mutlaka üs-
tüne oturacağını sanıyordu.»

— «Haa, demek işin içinde iş var!..»

— «Var ya!.. Bakın, yirmi yıl geçti, Papa Sixte
öldü... Fakat kilise adamları, bu milyonları ele geçir-
mek ümidini hâlâ kaybetmediler. Bu yüzden, siz mil-
yonları meydana çıkarsaydınız bile onlar, yine sizden

önce davranacaklardı. Öyle değil mi? Bir kilise civarı, kilise adamlarına ait arazidir. Onlar, orada ne de olsa kendi yerlerinde sayılırlar. Kendi yerlerindeyse, sizden kuvvetlidirler. Majeste... Zâten bu çocuğu, sizin gözünüzde kötölemek istemelerinin bir sebebi de onu ölüme mahkûm etmenizi sağlayarak hazinenin gerçek sâhibini ortadan kaldırmak ve üstelik sizi de *'parasını ele geçirmek için adamı öldürttü'* diye damgalamaktır...»

— «İşe bak!.. Şimdi meseleyi iyice kavradım. Bu kilise adamları, bu papazlar, ele avuca sığmaz mah-lûklar. Her yere girer, maksatlarına ulaşmak için hiçbir şeyden çekinmezler...»

Kral, bu sözleri düşünceli bir tavırla, mırıldanır gibi söyledikten sonra, yüzünde beliren endişe ve dehşeti saklamaya lüzum görmeden itiraf etti:

— «Beni de onlar öldürecek, dostum. Benim canıma da bu adamlar kıyacak. Hiç şüpheniz olmasın!»

Beti benzi uçmuş, gözlerinde müthiş bir korku ifadesi belirmişti... Pardaillan, acımdan kendini alamadı. Kral'ın düşüncelerini çelmek için, kendisi de inanmadığı hâlde, büyük bir güven duyuyormuşçasına:

— «Hiçbir şey yapamazlar, Majeste...» Dedi. «Sizi, size de, kimseye de belli etmeden gizliden gizliye koruyan birçok sâdık dostunuz var. Bu dostların gizli kalmaları iyidir. Çünkü kaatiller de gizli kalıyor. Demek şimdi oğlumun, başrahibenin topraklarına karşı neden tetikte bulunmak ve bu yüzden niçin Montmartre'ye gitmek zorunda kaldığını anladınız... Ne yapsın zavallı?.. Kendine kalan mirası korumaya çalışıyor. Bu da onun hakkıdır...»

— «Tabii hakkıdır. Ben de onun yerinde olsaydım, böyle yapardım.»

— «Bu sözü Kral'ın ağzından duymak beni mutlu

kılıyor. Montmartre'deki acıklı ve kanlı dövüşe gelince böylece onun sebebini de izah etmiş oluyoruz... Zaten bu işi, Kral'ımıza bildikleri gibi anlatmışlardır. Aslında, orada bal gibi hırsızlık yapacaklardı. Oğlum ne yapsın? Hem canını, hem de anasından kalan mirası korumak zorunda kaldı. Haydutlar tarafından yolu kesilen yolcu da bundan başka bir şey mi yapar?»

Kral, Pardaillan'ın sert kelimeler kullanmasının biraz kendisine de dokunduğunu aklına bile getirmedi. Zâten Şövalye de, Kral'ı iğnelemek istemiyordu. Onun asıl kasdettiği, Concini'ydi. Oysa Henri, Şövalye'nin, papazlardan bahsetmek istediğini sanarak:

— «Sully'e hemen emir vereceğim.» Dedi. «Bu kazılardan vazgeçsin...»

Pardaillan hemen atıldı:

— «Yok, Majeste... Sakın bunu yapmayın... Tam tersine, harıl harıl kazmaya devam etsin... Bu, bana lâzım... Yalnız, hem Mösyö de Sully'e, hem Jandarma Komutanı'na, hem de bütün güvenlik kuvvetlerinize emir buyurun. Jehan'ı rahat bıraksınlar. Tabîî 'kanunlara aykırı işler yapmadığı takdirde rahat bıraksınlar,' diyorum.»

Henri, hiç tereddüt etmeksizin, kayıtsız bir tavırla:

— «Nasıl isterseniz öyle olsun, Pardaillan.» Dedi. «Fakat size bir soru daha soracağım: Mademki bu kadar çok şey biliyorsunuz, elbet buna da cevap vereceksiniz... Söyleyin bana... Nasıl oldu da oğlunuz, yıllardır içine insan girmeyen o idam tribününün altında barut buldu?.. Nasıl oldu da binayı havaya uçuran ve bunca kişinin canına malolan o müthiş patlayıştan sapasağlam kurtulabildi?»

Pardaillan, gülümseyerek anlattı:

— «Çok basit, Majeste... Bu idam sehpasının altında kimsenin bilmediği bir mağara vardır. Prenses

Fausta da meşhur hazinesini işte o mağaraya gömmüştü.»

Henri, merakla ve soluk soluğa:

— «Yaa!» Dedi. «Demek oğlunuz, bunun için oradaydı. Peki ama barutu nereden buldu?»

— «Efendim, Prenses, bu servetin peşine düşüleceğini pekâlâ biliyordu. Bu uğurda bütün tedbirleri almaktan geri kalmadı. Önce Montmartre başrahibeşiyle bir anlaşma yaptı. Bu anlaşma yazılıydı ve yapılmasına tek sebep de, herkesin, bu hazinenin manastır arazisi içinde saklı bulunduğuna inanmasını sağlamaktı...»

Henri, gittikçe artan bir hayret ve ilgiyle sordu:

— «Oysa hazine, manastır arazisi dışında ve her gün bir sürü insanın geçtiği bir meydanlığın altına gömülüydü, değil mi? Doğrusu çok zeki kadınmış...»

— «Ne demezsiniz?.. Prensesin zekâsı da, icatları da pek müthişti... Ben bu hususta pek tecrübeliyimdir.»

Şövalye, bir an için, kendine hâkim olamayarak gözlerini bir noktaya dikti. Birkaç saniye, dalgın dalgın bakarak gençliğinin en hararetli ve heyecanlı anlarını yaşadı. Fausta adlı o kötülük dâhisi, harikulâde dilber kadınla yaptığı müthiş, tüyler ürperici ve uzun mücadeleleri hatırladı.

Kral, Şövalye'yi, acı ve karanlık düşüncelerinden sıyırmak için samimî bir tavırla:

— «Ne durdunuz? Devam etsenize, dostum...» Diye seslendi.

Pardaillan silkindi ve söze koyuldu:

— «Bu dediğim mağara, daha büyük bir mağaraya bitişiktir. Fausta oraya, uzun bir kuşatmaya dayanacak kadar silâh ve cephane yerleştirmişti. Ben bu mağarayı, İspanya'nın Sevilla şehrindeyken ken-

di ağzından öğrenmiştim. Oraya nasıl girileceğini de anlatmıştı. Paris'e gelince, girip dolaştım ve bol silâh olmasına rağmen, yiyecek hiçbir şey bulunmadığını gördüm.»

— «Kuşatmaya karşı koymak için bol silâh bulunması şart ama, en aşağı beş günlük yiyecek de ister.»

— «Haklısınız, Majeste... İşte ben de bu yüzden oraya erzak götürdüm ve bozuldukça tazeledim... Tabii, eskidikçe daha nefis bir hâl alan şaraplara hiç dokunmadım. Üst tarafını anlatmaya lüzum yok, değil mi?.. Oğlum, annesinden kalma silâh ve cephaneye kendini savundu.»

Henri, gülerek sözü tamamladı:

— «Babasının yığdığı erzakla da karnını doyurdu... Şimdi anlaşılmayan bir taraf kalmadı... Demek ki oğlunuz, binayı havaya uçurduğu zaman bu mağarada bulunuyordu ve kendisine bir şey olmadı. Fakat ne de olsa buraya barutu ateşledikten sonra, fakat patlamadan önce girebilmek kolay mesele değil... Azizim, ben size bir şey söyleyeyim mi?.. Bu sizin oğlan esaslı bir delikanlı... Hani, kimin tohumu olduğu hemen belli oluyor.»

Pardaillan bu iltifat karşısında zarif bir reverans yaptı... Hazinesinin nerede bulunduğunu Pardaillan'ın apaçık söyleyişi, Kral'ın dikkatini çekmiş ve onun kendisine bu derece güvenmesi çok hoşuna gitmişti. Fakat bu konuda herhangi bir şey söylemedi.

Pardaillan istediğini elde etmiş, artık konuşulacak bir şey kalmamıştı. Kral'ın, oğluna karşı tarafsız kalmasına uğraşmış, bunda başarı sağlamıştı. Henri'nin Jehan'a bu kadar hoşgörüyü davranmaya karar verişine, yalnız kendi canından korkusunun yol açmadığını biliyordu. Fakat bu noktanın artık önemi yoktu. Yeter ki Kral, kendisine ve oğluna karşı bir rakip

olmaktan çıksın ve mücadeleden çekilsin; öte yanı kolaydı. Şövalye, ne Concini'yi, ne d'Epemnon'u, ne kilise adamlarını, ne de Léonora ile Marie de Médicis'i önemsiyordu. Zira hepsini kolayca ortadan kaldırabileceğine emindi.

Konuşma bitmişti; Kral'dan izin isteyerek arabadan indi ve oğluna, yanına gelmesini işaret etti.

Dördüncü Henri arabada kalmış, bir kenarda bekleyen yakınlarını yanına çağırmişti. Hepsi de koşuşup geldiler. Arkalarında, askerler, jandarmalar ve halk toplandı. Kral, arabasının kapısına yaklaşıp, ileride toplanmış olan kalabalığın en gerisindekilerin bile duyacakları kadar gür sesle bağırdı:

— «Neuvy, size yanlış haber vermişler... Şu gördüğünüz Mösyö, Yiğit Jehan, gerçekten kahraman ve mert bir asîlzâdedir, herkesin hayranlık ve saygısına da lâyıktır. Az önce, kendi hayatını tehlikeye atarak canımı kurtardı.»

Henri'nin bu sözlerinden sonra ortalığı derin bir sessizlik kapladı... Fakat saray halkıyla asîlzâdeler, tavır ve hareketlerini Kral'ınkine uydurmakta zorluk çekmediler. Artık Jehan'a bakarken hepsinin yüzü gülüyordu.

Concini de bunlardan biriydi ama, içten içe köpürüyordu. Zorla gülümsemeye mecbur kaldığı için, tebessüme benzetmeye çalıştığı vahşî ve asabî bir çizgi, üst dudağının ucunu yukarıya doğru kaldırmış; yüzünü daha beter ekşitmişti. İçini boğucu bir hiddet bürürken, kendi kendine söyleniyordu:

«Allah belâsını versin! Bu uğursuz serseri olmasaydı, Kral çoktan geberip gidecekti. Ve ben, bütün Fransa'ya hâkim olacaktım. Ama bunu, senin yanına bırakmayacağım, Pardaillan'ın oğlu... Seni mahvedinceye kadar bana durmak, dinlenmek yok.»

Öyle müthiş bir hayâl kırıklığına uğramış ve o ka-

dar kızmıştı ki artık her türlü ihtiyat tedbirini unuttu. Kral'ın yakın dostlarından olmadığını, bu yüzden de söze karışmaması gerektiğini hesaplayamadı ve ileriye doğru iki adım atarak bağırды:

— «Majeste!.. Bu kahraman asîlzâde benim hizmetimde çalışırdı. Size, kendisi hakkında istediğiniz bilgileri verebilirim...»

Dördüncü Henri, bu zibidi İtalyan'a aşağılayıcı, kibirli bakışlarla baktıktan sonra, soğuk bir sesle:

— «Gereği yok, mösyö,» dedi. «Yeter derecede bilgi aldım.»

Pardaillan'ın oğlu, bu çeşit hakaretler karşısında ağzını kapayıp kalacak kıratta bir insan değildi. İki adım öne fırlamasıyla söze başlaması bir oldu:

— «Majeste, sizden rica ederim. Concini'nin söylemek istediklerini söylemesine, içini dökmesine izin verin. Kendisi benim amansız düşmanlarımdan olduğu için hakkımda söyleyeceklerinin bence pek büyük bir önemi vardır. Yine düşmanlarımdan biri olan d'Epernon'un lâkırdıları da paha biçilmez değerde olacaktır. Hattâ düşmanlarımdan üçüncüsü olan ve şimdilik burada bulunmayan bir kilise adamının söyleyeceklerine de lütfen kulak vermek tenezzülünde bulunursanız... Concini! d'Epernon! Nasıl, o rahibi de buraya çağırıtalım mı?»

Jehan bu soruyu sorarken, meydan okuyormuş gibiydi. Kral da bu sözlerde gizlenen tehdidi farkettil. Fakat ne biçim bir tehditti? Babasına çok benzeyen bu müthiş adam, acaba yine neler tasarlıyordu?.. Concini'yle d'Epernon'un yüzlerine bakarak Jehan'ın tehditlerinin mânasını anlamaya çalıştı.

Hiddetinden bembeyaz kesilerek ilerlemiş olan Concini, cellâdın baltasını görürmüşçesine irkilmiş ve gerileyip afallamıştı. d'Epernon ise, tam tersine, öne doğru ilerledi ve mırıldandı:

— «Ne yapıyorsunuz? Delirdiniz mi siz? Bizi mahvetmek mi istiyorsunuz?»

Sonra hemen Kral'a döndü ve yüksek sesle:

— «Majeste... Bu sayın asîlzâdenin yiğitlik ve mertliğini alkışlar ve överim.» Dedi. «Fakat benim kendisine düşman olduğumu söylemekle hatâ ediyor. oğlum Candale'nin hayatını kendisine borçlu olduğumu henüz unutmadım.»

Dük'ün bu sözleri Concini'nin kendisini toparlamasına fırsat vermişti. Kral, İtalyan'ın bir şeyler söylemesini bekliyormuş gibi duruyor, aynı zamanda: «*Söyleyeceğin sözlerle dikkat et... Ben de ona göre cevap vereceğim.*» Demek isteyen bir tebessümle ona bakıyordu. Concini, kızgınlığından tir tir titreyerek:

— «Majeste,» diye kekeledi. «Ben ve mösyö bir-birimizi hiç sevmeyiz. Bununla beraber, kendisinin gayet dürüst bir insan olduğunu söylemek istemiş-tim.»

Jehan'ın hafifçe başını eğmesi, bu söze bir diyeceği olmadığını gösteriyordu. Pardaillan, İtalyan'ın sözünden dönmesine güldü. Kral, işi kapatmayı daha doğru bulup konuyu değiştirdi ve hâlâ saygıyla eğilmiş duran asîlzâde kalabalığını süzerek:

— «Efendiler,» dedi, «size Mösyö Jehan'ın dostlarımdan olduğunu söylemek isterim. Dostlarımı, gerektiğinde nasıl koruduğumu sizler pekâlâ bilirsiniz. Burası unutulmasın!»

Eğik başlar, biraz daha büküldükten sonra doğruldu ve sanki bir işaret verilmiş gibi, hep bir ağızdan bağrıştılar:

— «Yaşasın Kral!»

Gerideki halk topluluğu, bu sözleri yine büyük bir coşkunlukla tekrar edip durdu. Fakat bu sefer paralamak istediği adamı, bir kurtarıcı olarak omuzlarına

taşımak istediği görülüyordu. Bütün bu değişiklik, Kral'ın, Jehan'ı arkadaş tanıdığını yüksek sesle ilân etmesinden ileri gelmişti. Devir böyleydi çünkü...

Henri, Jehan'a döndü ve tatlı bir ses tonuyla:

— «Mösyö de Pardaillan, size önemli bazı şeyler söyleyecektir,» dedi. «Onları gözönüne almanızı bil-hassa rica ederim...»

— «Majeste Kral'ımın arzuları, benim için emir-dir!»

— «Evet ama, emirlerimin hoşunuza gitmesi şartıyla... Bir zaman böyle söylemişsiniz. Aksiliğe bakın ki emirlerim de her zaman hoşunuza gidecek gibi olmuyor.»

Jehan, ister istemez güldü:

— «Ama, yanılmıyorsam o zaman Kral, kendisine itaat etmememin yerinde bir davranış olduğunu tasdik buyurmuşlardı. Zâten benim itaatsizliğim, sadece Majeste'nin hayatını kurtarmak uğrunda olmadı mı?»

Henri, başıyla onayladı ve hiç sesini çıkarmadı.

Bellegrade ve Liancourt, arabadaki yerlerine oturmuşlardı. Arabacı da dizginleri yakaladı. Kopan fırtınanın, kendisine bir zarar vermeden geçip gittiğine sevinen Jandarma Komutanı da arabaya yanaşarak Kral'a sordu:

— «Majestelerini uğurlamak şerefine erişecek miyiz?»

Kral, bir-iki saniye düşündükten sonra cevap verdi:

— «İstemem, Neuvy... Mösyö de Pardaillan'la, Mösyö Yiğit Jehan, sanırım, beni Louvre'ye uğurlamaktan kaçınmayacaklardır.»

Pardaillan'la oğlu, bir sıçrayışta atlarına atlayıp arabanın iki yanına geçiverdiler.

Artık atlar da tamamen kendilerine gelmiş, sâkinleşmişlerdi. Araba yola koyulurken Kral, pencereden elini sallayarak:

— «Allahaismarladık!» Diye bağırdı.

Asîlzâdelerle halk, bir ağızdan cevap verdiler:

— «Yaşasın Kral!»

ROQUETAILLE'NİN ATI

Kral'ın arabası Buci kapısı yönünde uzaklaşınca Concini, d'Epernon ve Neuvy de birbirlerinden ayrıldılar. Herbiri kendi kendine, için için kanlı intikam projeleri kurarak bir tarafa gitti. En arkaya kalan Concini, dört asîlzâdesini de yanına çağırdı:

— «Saint-Julien, kızı kaçırma işi ne oldu?»

Yüzü sarılı olan silâhşor, Concini'nin hiç beklemediği bir endişe ve tereddütle cevap verdi:

— «Efendimiz, öyle umuyorum ki yarın herşey hazır olacak. Fakat kesin bir iddiada bulunmaya da pek cesaretim yok. Bana öyle geliyor ki bu işi başarmak istiyorsak acele etmemeliyiz.»

Concini, bir an derin bir düşünceye dalmış, plânlar hazırlıyormuş gibi göründü; hiç cevap vermedi. Saint-Julien'in endişesi, onun bu hâlini gördükçe artıyordu. Çünkü Floransa'lı, özellikle aşk işlerinde, hiç de sabırlı adam değildi. Ters bir karar vererek Saint-Julien'in projelerini altüst edebilirdi. Fakat silâhşorun umduğu çıkmadı. Concini kararını verdi ama, herhalde bu karar kendisi için de pek zor ve acıydı ki yüzü buruştu ve derin bir iç çekişiyle ıstırabını belli etti. Sonunda, Léonora'nın ikiyüzlü hafiyesini pek sevindiren şu cevabı verdi:

— «Doğrusu... Bu işin, aceleye gelir yanı yoktur. Bugün cuma, değil mi? Biz bu işi gelecek haftaya bırakalım. Meselâ gelecek çarşambaya...»

Bu sözleri, pek derin bir üzüntüyle söylemişti. Bertille'nin kaçırılmasının bu kadar gecikmesine fena hâlde üzüldüğü belliydi. Bir süre daha böyle düşün-

celi kaldı ve nihayet, karşısında duran dört silâhşoruna:

— «O zamana kadar, o küçük evi bir dakika olsun gözden kaçırmayacaksınız,» dedi.

Saint-Julien hayretle sordu:

— «Evi kuşatacak mıyız?»

— «Böyle bir şey söyleyen var mı? Uzaktan uzağa göz hapsinde tutacak ve kimseye bir şey fısıldamayacaksınız. Evdekilerden kimse, evin gözetlendiğini anlamamalı...»

— «Pekâlâ... Buna göre işi düzenleriz. Siz meraklanmayın. Şeytan bile bir şey çakamaz.»

Concini, hafif bir baş işaretiyle bu sözden memnun kaldığını belirttikten sonra, sert sert:

— «Durun,» dedi. «Hepsi bu kadar değil. Kızı ele geçirinceye kadar Yiğit Jehan'a hiçbir şey yapmayacaksınız.»

— «Bunun sebebi ne? Yoksa monsenyör, bu men-debur heriften öç almaktan vaz mı geçti? Ben kendi hesabıma vazgeçmem doğrusu...»

— «Monsenyör arzu ederse, beni yanından kovalabilir, fakat hançerimi o alçak keratanın kaburgalarına saplamaktan beni alıkoyamaz.»

— «Onun canını cehenneme göndermeden içimin rahat etmesine imkân yok.»

— «Ya ben?.. Onun canını almama babam bile engel olmaya kalkışsa, doğrusu öz babamı temizlemekten bile çekinmem...»

Concini, dört fedaisine, birkaç saniye memnun memnun baktıktan sonra:

— «Boşu boşuna heyecanlanıyorsunuz,» dedi. «Benim bir şeyden vazgeçtiğim yok. Sadece biraz gerileyorum. Sebebi de, hız alıp daha iyi sıçrayabilmek... Anlıyor musunuz?»

Dört arkadaş, efendilerinin kafasında yine müthiş bir dolap dönmekte olduğunu sezerek merakla yanaştılar. İçlerinden biri, saygılı bir tavırla sordu:

— «İşin içinde iş var. şunu bize de anlatsanıza, efendimiz.»

Concini, bir an, müthiş bir düşünceye dalar gibi durdu. Sonra sapsarı yüzünü kaldırdı:

— «Bu sefil kcratayı beş-altı gün boşu boşuna, yâni gidip sevgilisiyle koklaşsın diye mi serbest bırakıyorum sanıyorsunuz? Hayır, amacım ona güven vermek ve Kral'ın savurduğu tehditten sahiden korkmuş olduğuma onu inandırmak... Hepsi o kadar... Ama, bu beş-altı günü de boş geçirmeyecek ve yardımınızla, ağımı iyice gereceğim... Sonradan o, ağın içine kendiliğinden düşecek. Ondan sonra da, emin olun ki yeryüzünde onu bizim elimizden kurtaracak bir kuvvet daha yoktur.»

Dört kibar haydut memnunluklarını da, biraz önceki kızgınlıkları kadar coşkunlukla ortaya koydular. Concini bir işaretle, onları biraz daha yanına yaklaştırarak düşüncelerini teker teker anlattı.

Concini'nin nasıl bir plân kurmuş olduğunu yakında göreceğiz. şimdilik şu kadarını söyleyeyim ki Floransa'lı sözlerini bitirince, dört arkadaşın yüzlerinde vahşî bir sevinç belirdi ve efendilerini hayranlıkla süzerek, ne dediyse hepsini onayladılar. Sonra hep birlikte atlarına atladılar ve Concini'nin konağına döndüler.

Bu sırada Pardaillan'la oğlu da arabanın yanında Louvre sarayına ulaşmış ve kendilerine büyük bir sevgi ve iltifat gösteren Kral'dan, ayrılma izni istemişlerdi. Sarayın avlusuna girerken, şövalye'nin gözüne ilk çarpan insan, yüzbaşı Vitry oldu. Pardaillan, onu görür görmez gülümsedi ve bu sırada yanında bulunan Dük de Bellegrade'nin koluna ahbapça yas-

lanarak, önden giden Kral'ın duyabileceği bir sesle yüzbaşıya şöyle dedi:

— «Mösyö de Vitry... Buyurun, atınızı getirdim. Doğrusu, pek mükemmel bir hayvan. Beni kuş gibi uçurup tam zamanında Kral'a yetiştirdi. Hem de pek mutlu bir raslantı sonucu olarak, tam Majeste'nin arabasının hayvanları susuzluktan çaya doğru hızlandıkları sırda yetiştim. Bu yetişiş Kral'ımızın hayatını kurtardıysa, hiç şüphesiz, Majeste, canını, benden ziyade size borçludur.»

Vitry, Dördüncü Henri'den tarafa baktı. Kral da hiç durmadan ve başını çevirmeden keyifle seslendi:

— «Vitry, bunu unutmayacağım. Hiç merak etme...»

Cevap beklemeden kendi dairesine girdi.

Yüzbaşı, Pardaillan'a yaklaşarak elini uzattı:

— «Doğrusu, Mösyö de Pardaillan, ömrümde sizin kadar kibar ve yüce gönüllü bir asîlzâde tanımadım. Bana bundan sonra en sâdık ahbablarınızdan biri olarak bakmanızı çok rica ederim.»

— «Mösyö, bahsettiğiniz dostluktan, büyük bir şeref duyduğuma inanınız. Bana bu işte yapmış olduğunuz yardımı Kral'a bildirmem gerekirdi.»

Tam bu sırada Yiğit Jehan'ın sesi duyuldu:

— «Vay canına! Ben de atımı başkasından aldığımı az kalsın unutuyordum. Şimdi aklıma geldi.»

Vitry, Kral'ı uğurlayanlardan birinin de Jehan olduğunu görmüştü. Bu, çağın en namlı insanların bile nâil olamadıkları büyük bir şerefti. Bu hesapça, şu delikanlı da, şüphesiz basit bir insan değildi. Zeki yüzbaşı, bir Pardaillan'a, bir de Jehan'a anlamlı anlamlı bakmaya başlamıştı. Pardaillan hemen onun ne demek istediğini kavrayarak delikanlıyı, yüzbaşıya takdim etti. «*Yiğit Jehan*» adını duyar duy-

maz, Vitry'in gözleri, yuvalarından uğrayacakmışçasına büyüdü:

— «Nasıl, Yiğit Jehan mı dediniz? Sakın bu mösyö, o akıllara durgunluk veren Montmartre olayının kahramanı olmasın?»

Pardaillan güldü:

— «Ta kendisidir, yüzbaşı... Hakkında birçok söylenti çıkarılmış olan bu delikanlının, Majeste'ye büyük hizmetleri dokunmuştur. Bu yüzden Kral da kendisini sevgi ve iltifatıyla şerefletiriyor.»

Zaten Vitry de, Kral'ın delikanlıya gösterdiği sevgi ve saygıyı hemen sezmiş, kendi hesabına o da saygılı davranmakta gecikmemişti. Pardaillan'a, yalvarır gibi bir tavırla:

—«Mösyö de Pardaillan,» diye söylendi. «Mademki bu attan hoşlandınız. Lütfen bunu size olan sevgimin ve şükran borcumun küçük ve değersiz bir belirtisi olarak size hediye etmeme izin veriniz.»

Şövalye, her zaman yaptığı gibi, bu sefer de reddedecekti ama, oğlunun, bu ata pek hayranlıkla baktığını sezince caydı. Kurnaz kurnaz gülümseyerek:

— «Mösyö,» dedi, «doğrusu bu kadar ısrarla verdiğiniz bir hediye kabul etmemeye cesaretim yok. Ama, benim atım var. Üstelik birkaçını birden besleyecek kadar da zengin değilim. Onun için bu değerli atı, genç arkadaşşıma bağışlıyorum... Onun atı yok... Oysa her asîlzâde gibi onun da bir ata ihtiyacı var.»

Yine kurnaz kurnaz gülümseyerek oğluna döndü. Jehan diremiyor, başıyla kabul etmek istemediğini gösteren hareketler yapıyordu. Fakat gözlerinde, bu kadar güzel bir hayvana sahip olmanın verdiği sevincin parıltıları da vardı.

Yüzbaşı ise atının bir başkasına bağışlanmasına bi-

raz içerlemişti. Ama hiçbir şey belli etmedi ve aynı nâzik tavırla söylendi:

— «Mademki bu at sizindir, Şövalye, ne isterseniz yapabilirsiniz tabî...»

Jehan, şimdi bir yandan ata olan müthiş tutkusuyla, öte yandan da fazla arsız görünmek korkusuyla boğuşuyordu. Şövalye'ye döndü:

— «İyi ama, mösyö, bu kadar değerli bir hediyeği nasıl kabul ederim?»

Pardaillan âdetâ azarladı:

— «Aman, size verdiğim bu hediyeği reddetmeye kalkarak bana hakaret etmeyiniz.»

Jehan, Vitry'in yüzüne baktı. Yüzbaşı, bu bakışı kaçırmamıştı:

— «Kabul edin, mösyö,» dedi. «Bu asîl hayvan Mösyö de Pardaillan'dan sonra yakışsa yakışsa ancak size yakışır.»

Jehan, teşekkürünü belirtmek üzere eğildi ve atı daha yakından seyredebilmek için Şövalye'yle yüzbaşidan biraz ayrıldı. Bunu fırsat bilen Pardaillan, hemen Vitry'e eğildi ve dedi ki:

— «Mösyö, bu atı Yiğit Jehan'a verdiğinizi Kral'ın kulağına ulaştırmaya çalışınız. Bakın Kral o zaman ne kadar iltifat edecek.»

Vitry, atın bu delikanlının eline geçmesinin kendisine Kral'ın gözünde itibar kazandıracağını duyunca artık pişmanlık duymaz oldu. Pardaillan'a:

— «Benim, sizin kadar yüce gönüllü ve sâdık bir ahabım daha yok!» Dedi.

Jehan birkaç adım ilerlemiş, yeni sahip olduğu atı, büyük bir dikkatle inceliyordu ki Pardaillan sordu:

— «Peki, sahibinden zorla aldığınız öteki atı ne yapacaksınız?»

— «Tekrar sahibine göndermek istiyordum ama

bilmem ki... Şaşırdım kaldım! Zira bu at, Concini'nindi.»

— «Yaa, demek öyle haa?»

— «Öyle yaa... Şimdi, Concini'nin benim bu atın üstüne yatmak istediğini sanmasına tahammül edemem. Fakat kendi elimle atı götürüp ona teslim etmek de bana ağır gelecek...»

Gözücüyla oğluna bakan Şövalye:

— «Öyleyse, bâri atı birisiyle gönderin,»-dedi.

Jehan yine itiraz etti:

— «O zaman da götürmekten korktuğumu sanmayacak mı?»

Pardaillan yine güldü:

— «Öyleyse birlikte gidelim.»

Bunun üzerine binbir teşekkürle ve nâzik sözlerle Vitry'den izin aldılar. Yüzbaşı da hediye ettiği atı Pardaillan'ın oturduğu hana göndereceğini bildirdi.

Jehan, Roquetaille'nin atını dizginlerinden tutarak yedeğine aldı ve birlikte Concini'nin evine kadar gittiler. Konağa vardıklarında, Floransa'lı ve adamları da henüz gelmişler, atlarından iniyorlardı. Jehan babasının kulağına:

— «Doğrusu, koşulların bu kadar uygun olduğu bir zamanda geleceğimizi tahmin etmemiştim,» diye fısıldadı.

Şövalye, dövüş hazır bir kenarda beklerken delikanlı, atı Concini'yle ücretli haydutlarının yanına kadar sâkin sâkin getirdi.

Floransa'lı da, muhafızları da, delikanlıyı görünce şaşkınlıklarından taş kesilmiş gibi kalakalmışlardı. Fakat hemen kendilerini toparlamakta ve homurdanıp düşmanca tavırlar takınmakta gecikmediler. Hele Roquetaille, elinden zorla alınan atı görünce, kızgın-

lığından küplere bindi. Zaten Jehan'ın, atı geri getirip vermeye cesaret edeceğini hiç ummamıştı.

Concini, dört silâhşorun homurtularını duyunca onlardan tarafa dönerek alçak sesle söylendi:

— «Ses yok!.. Kimse kımıldamasın!»

Dört arkadaş, hemen seslerini kısıp gözlerini efendilerine diktiler ve onun emrini beklemeye koyuldular.

Jehan da sâkin duruyordu ama, o da şaşırıp kalmıştı. Burada kendisini kılıçlarla karşılayacaklarını ummuş; ona göre de bir karşılık vermeye hazırlanmıştı. Gerçi bu adamlar dostça bakmıyorlardı ama, dövüş başlayacaklarını belirtir bir hâlleri de yoktu. Delikanlı, Concini'ye güvenemediğinden Floransa'nının yeni bir tuzak hazırlamış olduğunu düşündü ve tetik davranmaya başladı.

Küçük gruba, aralarında iki adım kalasıya kadar yaklaşınca, şapkasını çıkarıp zarif bir selâm verdi. Bu zarif selâm pek alaylı bir tavırla verildiği için ötede bekleyen Pardaillan bile kendini gülmekten alamadı. Concini, hiddetlenmiş, benzi atmıştı ama, bozmadı. O da şapkasını çıkarıp selâmı karşıladı. Dört haydut - efendilerinin bu nâzik selâmına şaşmakla beraber - tavırlarını onunkine uydurup Jehan'ı selâmladıktan sonra saygılı bir tavırla durdular. Bu hâle büsbütün şaşırان Jehan, Roquetaille'ye dönerek:

— «Mösyö,» dedi, «sizden ödünç aldığım atı getirdim. Gerçi bu atı, pek nâzik ve uysal bir şekilde almadımdı ama, her asîlzâdenin saygı duyacağı bir mâzeretim vardı. Size, sadece Kral'a hizmet edebilmek uğrunda kabalık yaptım.»

Bir yandan bunları söylerken, öte yandan da hayvanın dizginlerini, hayretinden donup kalmış olan Roquetaille'nin koluna geçiriverdi. Concini bile adamının aptallaşmasına kızarak sert sert Roquetaille'ye

baktı ve bunun üzerine silâhşor hemen kendine geldi. Sonra Jehan'ın nâzik selâmına, kendini adamakıllı zorlayıp kibar davranmaya çalışarak bir selâmla karşılık verdi.

Jehan, derin bir reveransla yeniden eğildi ve Concini'yle adamlarının yüzlerine bakarak, ağır ağır, onları kışkırtmak istemeyen bir tavırla söylendi:

— «Yine görüşelim, baylar...»

Floransa'lı, Roquetaille, Longval, Eynaus ve Saint Julien, bu reveransa karşılık aynı zoraki nezâket gösterileriyle eğilip selâm verirlerken, delikanlı, artık arkasına bakmayı bile gereksiz görerek gerisin geriye yavaş yavaş çekilip gitti.

O, avludan çıkar çıkmaz, Concini'nin adamları, bir ağızdan bağırmaya koyuldular:

— «Allah'ın belâsı, şeytan herif!...»

— «Burnumuzun dibine kadar sokulup bizimle imansızca alaya kalkıştı!»

— «Domuz herifin gırtlığına sarılmamak için kendimi tutmaktan mahvoldum!»

Sonra bir ağızdan devam ettiler:

— «Yüreğini söküp köpeklere yem etmeli! Ateşte cazır cazır yakmalı! Barsaklarını deşmeli! Gözlerini oyduktan sonra canını cehenneme yollamalı!»

Concini, hiç ses çıkarmıyordu. Yüzünün bütün rengi uçmuştu. Vücudu tir tir titriyor, alnında iri ter taneleri parlıyordu. Kendini tutmak için o kadar zorlanmıştı ki harap olmuştu. Fakat delikanlının uzakta gözden kaybolduğunu görünce, o da artık dayanamadı ve dişlerini gıcırdattı:

— «Sabreden derviş, muradına ermiş,» dedi. «Birkaç gün daha sabredin. Size yemin ederim ki bu uğursuz herifin küstahlığına son vereceğim. Ona, bütün bu yaptıklarının topunu birden ödeteceğim ve dün-

yada hiçbir intikam, benim ona hazırladığım intikam kadar korkunç olmayacak!»

Dört adam, tehlike geçtikten sonra göğüslerini şişirerek hindiler gibi kabardılar:

— «Zaten biz de kendimizi, bunu düşünerek zaptettik ya, monsenyör. Yoksa buradan onun leşinden başka bir şey çıkmazdı!»

JEHAN GERÇEĞİ ÖĞRENİYOR

Yiğit Jehan, Concini'nin avlusundan çıkarken Pardaillan'ı unutmuş gibiydi. Şövalye, bir-iki adımda oğluna yetiştii ve keyifli keyifli:

— «Gidip Nicole kadının mutfağına şöyle bir göz atsak, acaba nasıl olur?» Dedi. «Yemek vaktinin çoktandır geldiğini karnımın zil çalması haber veriyor. Siz ne dersiniz?»

— «Ne mi derim?.. Açlıktan neredeyse yerlere se-rileceğim. Şöyle güzel bir yemek, hiç reddedemeye-ceğim tek şey olacak.»

Hemen kolkola girip Saint Denis sokağına doğru yollandılar...

Jehan, bir süre sessiz yürüdükten sonra söze baş-ladı:

— «Doğrusu, Concini'nin, beni karşılayış şekline hâlâ şaşıyorum,» dedi. «Hemen üstüme saldıracak-larını sanıyordum. Oysa beni en nâzik tebessümle-riyle karşıladılar. Gerçi biraz zoraki gülüyorlardı ama, gülüyorlardı ya... Acaba diyorum, Kral'ın ba-na gösterdiği iltifat, bu herifi, biraz olsun yıldır-dı mı?»

Pardaillan:

— «Bence böyle düşünmeyin.» Diye cevap verdi. «Sanırım, Concini yine kötü bir oyun hazırlıyor. Onun için, her zamankinden daha uyanık bulunmalı-sınız. Bundan eminim.»

Jehan, önemsememişçesine omuz silkti. Bu ara-da hana ulaşmışlardı. Nicole kadın, iki adamı güle-rek karşıladı. Pardaillan'ın karınlarının açlığından

bahsettiğini duyunca da hizmetçiler ve hademelere çarpa çarpa, mutfığa yemek hazırlamaya koştu.

Sofra hazırlanırken, yüzbaşı de Vitry'in erlerinden biri, artık Jehan'a ait olan «*Rüzgâr*» adlı atı getirdi. Delikanlı, hayvanı görünce, Concini'yi de, d'Epernon'u da, Kral'ı ve en önemlisi açlığı da unuttu. Ne zamandır beklediği oyunağa sonunda kavuşmuş bir çocuk sevinciyle, hayvanı kendi eliyle ahıra götürdü; yapının en rahat köşesine bıraktı. Önüne bol yem de koyduktan sonra oradan istemeye istemeye ayrıldı.

Delikanlıyı ahıra kadar takip eden Pardaillan da onun sevincine ortak olmuştu. Hanın yemek salonuna dönünce pek lezzetli yiyecek ve içeceklerle donatılmış sofranın başına çökerek iştahla atıştırılmaya başladılar. Jehan, yemek sırasında tekrar attan bahsederek sevinçle:

— «Bu belki de benim için servet ve mutluluğun başlangıcıdır, mösyö,» dedi. «Eğer öyleyse bunun da, sizi tanımak bahtiyarlığına eriştiğim günden beri sizden gördüğüm iyilikler gibi, yine sizin bir eseriniz olduğunu unutmayacağım.»

Pardaillan, alaycı bir tavırla:

— «Demek öyle sanıyorsunuz ha?» Diye sordu.

— «Mösyö de Vitry, bu güzel hayvanı size hediye etmedi mi?»

Pardaillan ciddileşti:

— «Canım, ben size attan bahsetmiyorum. '*Bunu, gerçekten servet ve mutluluğun başlangıcı mı sanıyorsunuz,*' diye soruyorum...»

— «Böyle sanmakta haklıyım, mösyö... Kral yine sizin aracılığınızla ve sizin sâyenizde, bana dostça davrandı. Hem öyle sanıyorum ki...»

Pardaillan, oğlunun sözünü tamamladı:

«Kendisine bu kadar yararlık gösterdiğinizden dolayı tabii o da sizinle ilgilenecek.»

«Evet, öyle umuyorum.»

Pardaillan, kadehindeki şarabı keyifle süzerek bir yudumda içtikten sonra birdenbire sordu:

— «Mösyö de Vitry'in size verdiği at, ne kadar eder dersiniz?»

— «Sanırım zarif eyeriyle birlikte, en zorba at cambazına ikibin Frank'a satılır.»

— «Evet, ikibin eder.»

Biraz düşündükten sonra ve gözlerini delikanlının gözlerinin içine dikti:

— «Siz Kral'ı kurtarmak için hayatınızı hiç saydınız. Şimdi saf saf düşünüyorsunuz ve *'Kral bu fedakârlığınıza karşılık hiç değilse geleceğinizi garanti altına alır,'* diyorsunuz. Oysa gösterdiğiniz yararlık size şu attan ve - eğer onu satarsanız - getireceği ikibin Frank'tan başka beş paralık bir yarar sağlayamayacaktır, delikanlı... Eğer başka ümitlere kapılırsanız, acı bir hayâl kırıklığına uğrarsınız.»

Jehan'ın neşesi, bir saniyede kayboldu:

— «Doğrusu, hiç de cesaret verici değil,» dedi.

— «Ama, böyledir işte...»

Sonra aralarındaki havayı daha da soğutan bir sessizlik oldu. Jehan, gözleri bir yere dalmış, düşünüyordu. Pardaillan, delikanlıyı hiç gözden kaçırmıyordu; gözlerinde, boyuna onu denemekte olduğunu belirten kurnaz bir kıvılcım parılıyordu.

Şövalye, bir an böyle sustuktan sonra devam etti:

— «Sanıyorum ki bu durum sizi Kral'dan biraz soğutacak. Majeste'yi bir kazâdan kurtarmak gerekirse epey düşüneceksiniz...»

Jehan doğruldu:

— «İşte bunda yanılıyorsunuz, mösyö... Ben

Kral'a, canının daima tehlikede olduğunu belirtirken, «Bartmalı konuşup kendime bir hisse çıkarmayı aklıma bile getirmedim. Kral gerçekten tehlikededir. Ben ise, gizliden gizliye, onu öldürmeye çalışanların izindeyim. Gerçekirse, onu kurtarmak için kendimi tekrar tehlikeye atımdan çekinmem de...»

— «Neden? Kral'a bağlılığınızdan mı?»

— «Öyle değil, mösyö... Şimdi meselâ, ben Concini'den nefret ediyorum, değil mi? Concini'yi, kılıcımın ucunda bulduğum anda, kılıcı bile kıpırdatmadan, hiçbir vicdan azabı duymadan canını cehenneme yollayacak kadar nefret ediyorum, değil mi? Fakat buna rağmen, Concini'nin de bir tehlikeyle karşı karşıya bulunduğunu öğrensem, hiç tereddüt etmeden onu da korumaya çalışırım. Ama bu, yine meşru bir kavgada, kendisini hiç duraksamadan gebertmeme engel olmaz.»

Pardaillan'ın gözlerinde, sınırsız bir memnuniyet parıltısı belirdi ve takdir edici birkaç kelime mırıldandığı duyuldu. Jehan, devam etti:

— «Doğrusunu söylemek gerekirse, Kral'ı korumaya çalışmamda başka bir sebep de var...»

— «Neymiş bu sebep?»

— «Kendisine de söyledim ya... Kral, Bertille'nin babasıdır.»

— «Öyle ya... O da var. Ben işin o tarafını unutmuş gitmiştim...»

Pardaillan, önündeki şarap kadehini, yine bir hamlede dikip içtikten sonra kayıtsız bir tavırla sordu:

— «Siz, Kral'ın hayatının tehlikede olduğunu nasıl öğrendinizdi? Henüz bana anlatmadınız.»

Jehan, yolda genç Kont de Candale'yle karşılaşmalarını ve onun kendisini evine götürüşünü anlat-

tı. Sonra orada, d'Epernon, Léonora ve Acquaviva arasındaki konuşmayı tesadüfen dinlemiş olduğunu söyledi. Olup bitenleri en ince noktalarına kadar ortaya koyuyor, Şövalye de oğlunu derin bir dikkatle dinliyordu. Jehan'ın anlattıklarında, Pardaillan'ın da bilmediği birçok şey vardı; şimdi kafasında aydınlanmadan kalmış bir sürü şey açıklığa kavuşuyordu. Jehan'ın anlattıkları bitince:

— «Madam Concini ile birlikte gelmiş olan paz, neden bu kadar ısrarla benim öldürülmemi istedi?»

Birdenbire Pardaillan'ın yüzü asılmıştı. Çevresine şüpheli bakışlarla baktıktan sonra Jehan'a doğru eğilerek sordu:

— «Bu Claude Acquaviva kimdir, biliyor musunuz?»

— «Bilmiyorum doğrusu, mösyö...»

— «Bu adam, müthiş Cizvit Papazları Kurulu'nun en yüksek başkanıdır.»

— «Cizvit Kurulu mu?.. Bu, Kral'ı öldürmek için birçok kimseyi cinayete teşvik ettiği söylenen şu müthiş teşkilât değil mi?»

— «Ta kendisi... Bugün de yine Kral'ın canına kıyması için Ravailac'ı kışkırtıp duruyorlar.»

Jehan, bir an dalgınlaştı. Sonra birdenbire silkinerek söylendi:

— «İyi ama, bu Cizvit elebaşısının, benim gibi basit bir serserinin canına kıymakla eline ne geçeceğini yine de anlamış değilim.»

Pardaillan bir süre ses çıkarmadan delikanlının yüzüne baktı. Şimdi, tutup ona: «Çünkü sen onların elde etmek istedikleri hazinelerin asıl sâhibisin...» Diyemezdi. Bunu söylemek, oğluna bu kadar çabuk açılmak istemiyordu. Ne var ki delikanlıyı bu tehli-

keye karşı uyanık bulundurmayı da ihmal edemedi. Jehan'ı tehdit eden tehlikenin pek müthiş olduğunu iyice anlamıştı. Ama, işin aslını söylemeden, onu bu tehlikeye karşı nasıl uyarmalıydı? Kafasını yoran bu düşünceyi epeyce evirip çevirdikten sonra nihayet bir çare buldu:

— «Elbette sizden kurtulmak isteyecek. Çünkü neler tasarladığını biliyorsunuz,» dedi.

Bu kadarcık bir sözle kurtulacağı ve onu inandıracağı ümidindeydi. Ne de olsa Jehan gençti ve fazla sorup soruşturmayı gerekli görmezdi. Hani, düşüncesi bir dereceye kadar yanlış da değildi. Bundan birkaç hafta önce olsaydı, bu sebep Jehan'a hiç de aykırı veya kof gelmezdi. Fakat Şövalye, haftalardan beri oğluyla bir arada olduğunu ve farkında olmadan onu eğittiğini unutuyordu. Oysa daha ilk karşılaştıkları andan itibaren oğlunun, kendisini örnek aldığını ve boyuna kendisine benzemeye çalıştığını aklına bile getirmiyordu. Aslında, tâ ilk günden beri söylediği her söz ve takındığı her tavır, oğlunun gözünden kaçmamış; delikanlı, bunları elemiş, dokumuş, hepsinden de yararlanmasını bilmişti.

Nitekim Jehan, Pardaillan'da daima takdir ettiği hattâ ondan aynen almış bulunduğu o sâf ve açık-yürekli hâliyle sormakta gecikmedi:

— «İyi ama, mösyö, bu papazın benim öldürülmemi ısrarla istediği sırada, benim kendi tasarılarını bilip bilmediğimden hiç haberi yoktu ki... Eğer kendisini dinlediğimi bilmiş olsa, bu kadar apaçık konuşur muydu?»

Bu sözler, son derece saf bir tavırla söylenmiş olmakla beraber, çok mâkuldü. Pardaillan, şaşkınlığını gizlemek için şiddetli bir öksürüğe tutulmuş göründü. Öksürdüğü sırada ne cevap vereceğini düşündü ve sonra, Jehan'a acımış gibi görünerek:

— «Çocukça düşünmeyin,» Dedi. «Haydi onun tasarılarını bilmiyordunuz, diyelim; ya Concini'nin kileri de bilmiyor muydunuz?»

— «Biliyordum ama, onun papazla ilgisi ne?»

— «Ben size bir şey söyleyeyim mi? İster bile- rek, ister bilmeyerek yapmış olsunlar; Concini'yle karısı, hence bu papazın elinde basit birer kukladır- lar. Sizi Rat Sokağı'ndaki evin o daracık zindanına hapsettiği vakit savurduğunuz tehdidi, gidip o pa- paza yetiştirmeden durabilirler miydi?»

Jehan'ın aklı yattı:

— «Olabilir,» dedi.

Pardaillan, işin üstüne bastı:

— «Böyle olduğu muhakkak... Siz, Concini'nin tasarılarını bilmediğiniz sürece Cizvit'lerin elebaşısı bu işi Concini'ye idare ettirdi. Fakat onun tanındığı- nı sezer sezmez idareyi hemen ele almakta gecikme- di.»

Jehan biraz daha düşündü:

— «Belki de böyledir. Gittikçe, dediklerinize ak- lım yatıyor.»

Pardaillan, oğlunu iyice inandırmaya uğraştı:

— «Öyledir, öyle... Cizvit Kurulu'nun Paris'te birçok binası olduğu hâlde basit bir manastırda ve papazlar arasında kendini belli etmeden yaşayan Acquaviva artık foyasının meydana çıkarıldığını ve bu yüzden tehlikeyle karşı karşıya bulunduğunu bi- liyor. Eminim ki şu anda manastırdan da çıkmış, başka bir yere gizlenmiştir. Ama, yine de çok iyi bi- liyor ki - ne kadar saklanırsa saklansın - sizden ya- kayı kurtaramayacağı için, her ne pahasına olursa olsun, sizi ortadan kaldırması gerekir. Çünkü artık bu, Concini meselesi filân değil; doğrudan doğruya kendisi ve Cizvit Kurulu'nun menfaatleri tehlikeye

düştü. Aman evlâdım, dikkat edin ve gözünüzü dört açın... Acquaviva, sizin peşinizi bırakmayacak ve sizi mahvetmedikçe durup dinlenmek bilmeyecektir.»

Bu sözleri, içinden şöylece tamamladı: *«İyi ki ben de buradayım. Bu işin içinde ben de varım. Bu çocuğun, sinsî hilelere kurban edilmesine asla fırsat bırakmayacağım.»*

Bu sözler, Jehan'da, en ufak bir telâşa bile sebep olmamıştı. Yüzünde sadece şaşmış olduğunu gösteren bir anlam vardı. Nitekim tasasız bir tavırla söylenmekten kendini alamadı:

— «Şaka söylüyorsunuz sanırım,» dedi. «Bu âciz ve pinpon papazın bu kadar tehlikeli bir adam olabileceğine, hiç akıl erdiremiyorum doğrusu...»

— «Ne şakası?.. Şakanın sırası mı? Böyle bir şey aklıma bile gelmez. Şimdi her zamankinden daha ciddiym. Beni tanırırsınız, evlâdım. Öyle kolay kolay ve yoktan yere telâşlanacak bir adam olmadığımı da elbette bilirsiniz. Onun için bu sözlerime mim koyun... Sizin âciz ve pinpon dediğiniz bu papaz, dünyanın dört bucağına kol salmış binlerce casusun elebaşısıdır. Onun casusları, her yere burunlarını sokmuşlardır. Şehirlere olduğu kadar köylere, saraylara olduğu kadar kulübelere ve manastırlara, hattâ Louvre'ye bile... Onun muazzam bir bütçesi vardır ve gerekirse milyonlar harcar. Fakat Papa'yı da, Kral'ı da, tahtları üstünde tir tir titretir. Siz, onun için nersiniz ki? Eğer gözünüzü açmazsanız, sizi bir kaşık suda boğar ve benim şu bardağı avucumda kırışımından daha kolaylıkla eziverir.»

O anda boş bardağı elinde kıvrıverdi:

Jehan, yarı alaylı yarı ciddi:

— «Mösyö, beni telâşlandırıyorsunuz,» dedi.

— «Sizi telâşlandırmak, ya da korkutmak niye-

tinde değilim. Yalnız size, tahmin ettiğinizden, aklınıza gelebileceğinden çok daha güçlü-kuvvetli bir düşman karşısında bulunduğunuzu gözden uzak tutmamanız gerektiğini ifade etmek istiyorum.»

Jehan yine alay edecek oldu:

— «Biraz da mübalâğa ediyorsunuz ya...»

Şövalye, omuz silkerek devam etti:

— «Bir yandan Neuvy sizi ele geçirmeye çalışacak. Öte yandan Concini, ikide bir haydutlarını üzerine saldırtacak. Bu onların eski âdetidir. Onlardan, bundan başka bir şey beklenemez ve biraz zekâ, bir parça da cesaret oldu mu, her ikisinin sataşmalarını da önlemek imkânı vardır. Çünkü ikisi de hiç değişmeyen usullerle saldırırlar.»

— «Sanki şu ihtiyar papaz, daha fazla şeyler mi yapar?»

— «Gerçi Acquaviva, size karşı kin beslemiyor ama o, hepsinden daha tehlikelidir. Çünkü o size apaçık bir şekilde saldıracak değildir. Onun size kuracağı tuzaklar, alçakça ve esrarengiz şeyler olacaktır. O sizi görünmeyen, beklenmeyen tehlikelerle karşı karşıya bırakacak ve kendinizi korumanıza imkân vermeyecektir.»

Jehan hâlâ inanmıyordu:

— «Öyleyse ben şimdiden hazırlanayım. Vah zavallı Jehan vah!» Dedi.

— «Eh, siz gülün ve alay edin bakalım... Bu hâliniz, hoşuma gidiyor. Fakat siz yine sokakta yürürken dikkat edin. Belli olmaz, belki de basacağınız toprağın altına barut yerleştirilmiştir ve bir anda havaya uçarsınız... Gözünüzü yukarıdan da ayırmayın. Ansızın bir dam çökebilir, altında ezilebilirsiniz. Arkanıza ve تنها köşelere göz-kulak olun. Çünkü kafanıza, nereden geldiği belli olmayan bir kurşun yi-

yebilirsiniz. Fırıncıdan aldığınız ekmeğe, açtığınız şişedeki şaraba iyi dikkat edin, içinde zehir bulunabilir. Evinize girmeden önce, ortalığı iyice araştırın. Odanıza da barut yerleştirmiş ve fitillemiş olabilirler. Yine aynı odada, tavanın kafanıza çökmesi de mümkündür. Yahut da döşeme, ayağınızın altında yıkılıverir. Daha... Ne bileyim işte... Bunlar akıldan çıkmasın ve gözünüzü dört açmayı unutmayın. Ama hayatınıza değer vermiyorsanız, o başka tabii...»

— «Hayatıma neden değer vermeyeyim?.. Şimdi her zamankinden fazla önemsiyorum. Söylediğiniz sözlere tamamen inandığımdan emin olunuz. Bundan sonra çok uyanık bulunacağım.»

Şövalye, sözlerinin tesir ettiğini anlayınca, memnun oldu. Jehan ise birdenbire konuyu değiştiriverdi:

— «Peki ama siz, bütün bunları nereden biliyorsunuz, mösyö? Lütfen bana da söyler misiniz?»

— «Elbette söylerim. Çünkü benim başımdan geçenleri öğrenmenin size de epeyce faydası dokunacaktır.»

Şövalye, papaz Parfait Goulard'ı nasıl takip ettiğini ve gerçeği nasıl öğrendiğini anlattı.

Jehan, hayretler içinde kalmıştı:

— «Olur şey değil... Bizim obur, ayyaş Parfait Goulard da Cizvit casuslarından biri miymiş? Zaten, her nedense, bu adamın zavallı Ravailac'a gösterdiği dostluğun arkasında sinsî ve gizli bir amaç bulunduğunu sezer gibi olurdum. Ne var ki bu mendebur herifin bir Cizvit ajanı olduğu hiç aklıma gelmemişti!»

— «Parfait Goulard'ın bu gizli kurulun elebaşlarından biri olduğuna artık hiç şüphem yok. Dediklerimin mübalâğalı olmadığını, şimdi artık iyice kavradınız ya?»

Jehan, içtenlikle ve tam bir inançla cevap verdi:

— «İnanıyorum size, mösyö... Gözlerimi açtığınız için çok teşekkür ederim.»

Sonra da, Şövalye'den izin almak için ayağa kalktı. Pardaillan sordu:

— «Bugün ne yapacaksınız bakalım?»

— «Bertille'den haber almak için Gringaille'yi görmeye gideceğim. Sonra da Ravailac'ı bulmaya çalışacağım.»

«Neden? Angoulême'ye dönmekten vazgeçirmek için mi?»

— «Hayır... Bir an önce oraya dönmeye ikna etmek için... Bu sabah onu memleketine göndermek istiyorlardı ama, bugünkü suikast teşebbüsleri suya düşünce, Ravailac'ı tekrar Paris'te alıkoymaya uğraşacaklardır... Bilmem siz ne dersiniz, mösyö?..»

Pardaillan bu düşüncede olduğunu başıyla belirterek sordu:

— «Bu gece Arbrec-Sec Sokağı'ndaki evinizde mi kalacaksınız.»

— «Tabii.»

Şövalye, bir saniye düşündükten sonra:

— «Bugün de orada kalmanızda bir mahzur yok,» dedi. «Henüz size tuzak hazırlamaya vakitleri olmamıştır. Fakat, dinleyeceğinize söz verirsiniz, size bir öğütte bulunmak isterim.»

Jehan, gülümseyerek:

— «Neyin nesi olduğunu bilmeden nasıl söz vereyim?» Dedi. «Hele siz bir söyleyin de...»

— «Yarından tezi yok, evinizden taşının; Montmartre'ye gidin ve mağarada yatın. Gerçi, mağarada yatak namına kuru ot demetinden başka bir şey yok ama, hiç olmazsa tehlike de yoktur...»

Jehan, dalgın dalgın:

— «Size hayır demiyorum,» dedi. «Fakat bu geceyi herhalde Arbrec-Sec Sokağı'nda geçireceğim.»

— «Öğleyin saat bire doğru ben de gelirim. Birlikte nişanlınızı görmeye gideriz.»

Jehan, heyecanla Şövalye'nin ellerini tutarak bağırdı:

— «Bana o kadar büyük bir şefkat ve ilgi gösteriyorsunuz ki mösyö, babam olsaydınız daha fazlasını yapamazdınız.»

Pardaillan, ömründe ilk defa olarak, gözlerine dikilen ıslak bakışlara dayanamadı ve yüzünü çevirmek zorunda kaldı. Oğlu çevik adımlarla uzaklaşırken Şövalye de uzun uzun ardından bakıp kendi kendine mırıldandı:

«'Babam olsaydınız, daha fazlasını yapamazdınız,' dedi. Keşke babası olduğumu söyleyiverseydim.» Birdenbire hiddetle tepindi: «Nasıl olsa o mağaraya gidecektir. Sanırım, milyonların nerede olduğunu da biliyor. Evet, evet, mutlaka biliyordur. Oysa bana herşeyi söylediği hâlde hazineye dair bir tek kelime bile çıtlatmadı... Neden acaba?.. Ah, bu kararsızlık içimi yiyor. Şu oğlanın ne biçim bir karaktere sahip olduğunu kesinlikle tezelden öğrenmezsem, bütün rahatım kaçacak.»

KASVETLİ EV

Pardaillan, Acquaviva'nın manastırdan çıkmış ve başka bir yere saklanmış olması gerektiğini söylerken hiç de yanılmıyordu.

Cizvit teşkilâtının ihtiyar elebaşısı, manastıra döner dönmez başpapaz Joseph babayla kısa bir konuşma yapmıştı... Yarım saat sonra manastırın kapısı ardına kadar açılmış ve Acquaviva, bir katır üstünde dışarıya çıkmıştı. Peşinden kapıya gelen Joseph baba, herkesin duyması için, sesini gerektiğinden fazla yükselterek:

— «İyi yolculuklar dilerim, kutsal babamız...»

Diye kendisini uğurlamış ve Acquaviva da aynı şekilde:

— «Konukseverliğe çok teşekkür ederim...» Demişti.

Sonra ağır demir kapı gıcırdayarak kapanmış ve Acquaviva da cübbesinin kukuletesini gözlerinin üstüne kadar indirerek, katırın nal sesleriyle tıngır mıngır oradan uzaklaşmıştı...

Katır, Gaillan Sokağı'na yaklaşırken, Saint-Roch Kilisesi'nin merdivenli, taraçaya benzeyen giriş kapısında birdenbire bir papaz belirmiş, hızla merdivenleri indikten sonra, yolunu şaşırmışçasına, sağa mı sola mı gideceğini bilmez hâlde yolun ortalık yerinde durmuş, çevresine bakınmaya koyulmuştu.

Acquaviva, bu papaza yaklaşıncı, esrarengiz bir işaret çıktı. Papaz da benzeri bir işaretle karşılık verdi.

Cizvitlerin reisi, katırını durdurmadan bu papazın

yanından geçti ve geçerken de sadece şu kelimeyi mırıldandı:

— «Ruilly!»

Papaz, bu sözü duyar duymaz, şaşkınlığından sıyrılmıyordu. Ve birdenbire öyle bir hızla, Paris'e doğru yollanmaya başladı ki kısa zamanda katırı arkada bırakıp gözden kayboldu...

Acquaviva'ysa, Paris'e Saint-Honoré kapısından girdi ve hiç durmadan tâ şehrin öbür ucuna, Saint-Antoine kapısına kadar yol aldı. Bu yolculuk boyunca hep yavaş yavaş ilerlemişti. Saint-Antoine'ye gelince katırını tırısı kaldırdı ve böylece hızlanarak Saint-Antoine manastırının dış duvarına ulaştı. Sonra ansızın sağa saptı ve kısa bir zamanda Ruilly köyüne ulaştı. Köyün başlangıcında, birbirlerinden düzensiz aralıklarla ayrılmış birkaç ev vardı. Acquaviva ıssız bir yapı önünde durdu. Burası köyün eski Kral köşküydü. Papaz, babasının evine girermişçesine serbest serbest içeri girdi.

Aradan bir çeyrek saat henüz geçmişti ki Saint-Roch kilisesinin önünde nereye gideceğini şaşkın şaşkın düşünen papaz, daha doğrusu Parfait Goulard, Acquaviva'ya ulaştı. Konuşma sona ererken Cizvit'lerin elebaşısı, sahte sarhoşa şöyle dedi:

— «Şimdi, siz gidin evlâdım... Dediklerimin hiçbir noktasını unutmayın... Bilhassa, bu delikanlının tezelden ölmesi gerektiği hiç aklınızdan çıkmasın... Cizvitliğin istikbalinin buna bağlı olduğunu daima gözönünde bulundurun.»

Parfait Goulard, sâkin sâkin, fakat müthiş bir tavırla ve kesinlikle:

— «Ölecektir!» Dedi.

Yine o gün, akşamüstü Acquaviva, tekrar katırına bindi ve en ıssız yollardan geçerek Paris'e yöneldi. Şehre ulaştığında, kale kapılarının kapanmasına az

kalmıştı. Papaz, şehrin içinde de تنها yolları tercih etti ve nihayet Montmartre başrahibesinin zindanının bulunduğu çıkmaz sokağa girdi.

Kadınlar kulesi zindanı, bu çıkmazın dibinde, üç katlı, iç karartıcı eski bir yapıydı... İçinde o zamanın hapishanelerinde bulunan herşey vardı: Gardiyanlar muhafızlar, cellâtlar ve bunların yamakları... Öte yandan çeşitli zindanlar, mahkûmları bağlamaya yaran kalın zincirler, işkence odaları, işkence âletleri ve daha bir sürü şey...

Biraz ileride, hapishanenin bitişiğinde iki katlı bir yapı daha vardı... Bu yapı her zaman kapalı pencereleri ve kapılarıyla yanındaki zindan kadar korkuttu. Hattâ zındandan daha da kasvetliydi... Çünkü hapishanenin kapı ve pencereleri, hiç değilse arada sırada açılır, içeriye papazlar girer çıkardı... Oysa bu yapının herhangi bir pencere veya kapısının bir kerecik olsun açıldığını oldum olası gören olmamıştı... Her hâliyle esrarengiz ve dehşet vericiydi... Sahibinin kim olduğunu bilen olmadığı gibi içinde kimin oturduğu da belli değildi.

Hava adamakıllı karardığı sırada Acquaviva, bu yapının kapısına yöneldi. Ne vurmasına, ne de seslenmesine lüzum kaldı... Kapı kendiliğinden açılıverdi... Kanadı açan, Parfait Goulard'dı. Sahte sarhoş, efendisini evin üst katına çıkararak iyi döşenmiş bir odaya soktu.

Acquaviva, girdiği yeri, pek önemsemediğini belirten bakışlarla süzdükten sonra kısaca:

— «Gidelim,» dedi.

Parfait Goulard, küçük bir pencere açtı. Acquaviva, dışarıya doğru eğilirken anlattı:

— «Arkada küçük bir bahçe vardır. Şu yüksek duvarın öte yanında Vieille Monnaie Sokağı uzanır.»

Acquaviva, yine kısaca:

— «Gidelim,» dedi.

Parfait Goulard, pencereyi kapayarak bir ufak kapı açtı. Dışarıya uzanan dar bir sofa vardı. Bir yanda, yukarıya çıktıkları merdiven bulunuyor, tam karşıda da iri sürgülü bir kapı görünüyordu. Parfait Goulard, bu kapıyı gösterdi:

— «Tavan arasına gider ama, çıkacak yer yok... Kimsenin ayak bastığı bir yer değil...»

Sonra bu kapının tam karşısındaki duvara doğru yürüdü ve elindeki lambayı kaldırarak duvarda bulunan küçük bir üğmeyi aydınlattı. Parmağını bu düğmeye dokundurur dokundurmaz, duvarda o zamana kadar hiç belli olmayan küçük bir kapı açılıverdi. Bu kapıdan öte yana geçtiler. Girdikleri yer, demin çıktıkları odadan çok daha ufaktı... Pek sâde döşenmişti... Parfait Goulard, yine anlattı:

— «Şimdi artık Montmartre rahibelerinin binasına çıktık.»

Sonra gizli kapıyı, ufak odanın içinden de açıp kapayan mekanizmayı gösterdi.

Acquaviva, bu mekanizmayı dikkatle süzdükten sonra yine:

— «Gidelim,» dedi.

Tekrar küçük sofaya dönerek dar merdivenden alt katın dehlizlerine indiler... Burada da, önünde ilk durdukları şey, yine gizli bir kapı oldu ve Parfait Goulard, bunun da nasıl açılıp kapandığını efendisine gösterdi. Buradan geçerek dar bir dehlize girdiler. Bu dehlizin tavanı da alçak olduğundan, Acquaviva boynunu eğerek yürümek zorunda kaldı. Bir zaman yürüdükten sonra başka bir merdivene ulaştılar ve basamakları çıkınca bir avluya vardılar. Parfait Goulard:

— «Şimdi Vieille Monnaie Sokağı'nın altından geçtik ve öte yana çıktık. Burası sokağın köşesidir... Pencerenizden burayı seyredebilirsiniz... Burada, daima bir adam bekleyecektir. Gerekirse kendisine işaretlerle emrinizi bildirebilirsiniz.» Dedi.

Acquaviva memnun olmuştu:

— «Mükemmel doğrusu!» Dedi; sonra da hemen: «Haydi dönelim...» Diye ekledi.

İki dakika geçmeden, esrarengiz ve kasvetli yapıya dönmüşlerdi. Üst kata çıkarlarken, Parfait Goulard sordu:

— «Acaba monsenyör, gizli ve mekanizmalı odaları da görmek ister mi?»

Acquaviva, önemsemezmişçesine:

— «Gereği yok,» dedi, «odaya çıkalım.»

Küçük odaya girdiler. Acquaviva, odadaki biricik koltuğa çöktükten sonra Parfait Goulard'a bir iskemle göstererek sordu:

— «Şimdi söyleyin bana, oğlum. Ravaillac meselesi ne oldu? Pardaillan'ın oğlu, işlerimizi allak bulak etti. Şimdi Ravaillac'a yeniden ve her zamankinden fazla ihtiyacımız var.» Acquaviva başarısızlıklarını belirten bu sözleri, hiç kızmadan, her zamankinden sâkin ve tatlı tatlı söylemişti. Devam etti: «Ravaillac'ı memleketine dönmeye kandırmak için akla karayı seçtiniz... Şimdi onu tekrar burada alıkoymak için bütün kurnazlığınızı göstermek ve kimbilir ne kadar uğraşmak zorunda kalacaksınız... Nasıl, bu işi başarabileceğinizi umuyor musunuz?»

— «Efendim, bu işin en zor tarafı, onu, şüphesini uyandırmadan buraya kadar getirebilmekte... Ama bunu da yoluna koyacağımdan eminim. Bir kere bu eve girerse, üst tarafı kolaydır. Demin size göstermek istediğim mekanizmalı, gizli odalarda herşey hazırla-

nyor... Bir kere benim hazırladıklarımı seyrederse verdiği karardan hemen cayar... Bundan emin olun.»

— «Ya Yiğit Jehan?»

Parfait Goulard, bu soruya gülümseyerek cevap verdi:

— «Bu işin de çâresini düşündük, efendim. Onu ortadan kaldıracığımız güne kadar, bir an bile peşini bırakmayacağız!..»

— «Elimizi çabuk tutmalıyız, oğlum. Bu işin sürüncemede kalmaya hiç tahammülü yoktur.»

— «Orasını merak buyurmayın... Şu dakikada belki herşey olup bitmiştir bile...»

— «Ben de öyle olmasını dilerim, evlâdım...»

Acquaviva bir saniye düşündükten sonra:

— «Martyr Kilisesi'nin oradaki kazılar ne âlemde?» Diye sordu.

— «Yüzdük yüzdük kuyruğuna getirdik, sayılır, monsenyör. Kâğıtta yazılı mihrap tamamen meydana çıktı gibi bir şey... Herhalde birkaç gün sonra hazineyi saklayan kapak da meydana çıkacaktır.»

Tam bu sırada kapıya hafifçe vuruldu. Goulard, hemen ayağa kalkarak gidip kapıyı açtı. Çam yarması gibi bir papaz içeriye girdi ve «monsenyörün, ne yemeği emrettiklerini» sordu. Acquaviva, hep aynı tatlı tavrıyla:

— «Biraz ekmek, biraz meyve ve su getirin!» Dedi.

İriyarı papaz gidince, Parfait Goulard'la konuşmasına devam ederek bir sürü tembihlerde bulundu.

Beş dakika sonra dev papaz, emredilen yiyeceği içeriye getirdiğinde, Parfait Goulard ortadan kaybolmuştu.

TEHLİKE, JEHAN'I KOVALIYOR

Y iğit Jehan, Pardaillan'dan ayrıldıktan sonra Montmartre kapısından çıkmış ve dilber Perrette'nin evinin önünden geçmekle beraber, onlarda hiç durmamıştı... Hem yürüyor, hem de ıslıkla şarkı söylüyordu. Porcherons Şatosu'na yaklaşırken, Gringaille saklı bulunduğu yerden fırlayıp arkasından yetişti. Jehan:

— «Ne var ne yok?» Diye sordu.

— «Herşey yolunda, reis...»

— «Güzel! Fakat, her ihtimale karşı, evi dikkatle gözetlemeye devam ediniz. Gerçi bu görev can sıkıcıdır ama, yakında bu işten kurtulacağınızı umuyorum.»

Gringaille, samimiyetle itiraf etti:

— «Doğrusu, gerçekten de can sıkıcı bir iş... Burasını gizleyemeyiz, reis... Fakat bu işi asıl nişanlınız uğrunda yaptığımızdan, hiç yılmıyoruz. Hattâ gerekirse onun için canımızı bile seve seve veririz. Öte yandan, işin içinde kardeşim Perrette de var. Cargac, kardeşime, her zamankinden daha vurgun; bu yüzden işi sıkıcı bile bulmuyor. Sevgilisinin tenefüs ettiği hava içerisinde yaşadığına ve bazan da onu geçerken seyrettiğine pek memnunmuş. Ondan daha mutlu kimse var mı?.. Nöbetine vaktinden önce girdiği bile oluyor.»

Jehan, ister istemez gülümseyerek sordu:

— «Hâlâ Bou-du-Monde Sokağı'ndaki evde mi oturuyorsunuz?»

— «Yine oradayız... Hani, özenilecek bir tarafı

yok ama evi, manzarasından ötürü seviyoruz. Kirayı verince, ev sahibiyle yine can ciğer kuzu sarması oldu.»

Jehan, çekinilecek bir şey olmadığını anlamamanın verdiği memnunlukla Gringaille'nin elini sıkarak oradan ayrıldı. Gringaille, kendisine gösterilen bu iltifata delice sevinirken, delikanlı da Ravaillac'ı aramaya gitti. Yazık ki onu «*Üç Güvercin*» Hanı'nda bulamadı. Hancı, Ravaillac'ın memleketine döndüğünü söylüyordu. Jehan, bu habere adamakıllı sevindi ve yine şehre yönelip Saint-Honoré kapısından girdi.

Dalgın dalgın yürüyordu. Pardaillan'ın Kral'la ilgili sözlerini hatırlamış; kolayca elde edivereceğini sandığı mevki ve servetin, gittikçe kendisinden uzaklaştığını düşününce keyfi kaçmıştı. Peki şu Montmartre harabeleri altında boşu boşuna yatıp duran muazzam hazineye ne demeliydi? Yine, ister istemez o hazineyi hatırlamıştı. Şövalye'nin, Acquaviva'nın kendisine oynayacağı hâince oyunları açıklayan sözleri tamamen aklından çıkmıştı. Şimdi yalnız yerin dibinde yatan o milyonları düşünüyor ve kendi kendine:

«*Şuraya gitsem de baksam mı acaba?*» Diye söyleniyordu.

Jehan, birdenbire fikrini değiştirdi. Atına binip şöyle bir kırlarda gezinse ve hava alsa, hiç fena olmayacaktı. Üstelik, bu «*Rüzgâr*» adlı atın değeri hakkında bir fikir edinmiş olurdu.

Bu kararı verince, Saint-Denis sokağına yönelerek hanın ahırına girdi. Atını kendi eyerledi ve üstüne biner binmez, dörtnala şehirden çıkıp kırlara yöneldi. Bu gezinti onu o kadar avuttu ki neşesizliğinden kurtuldu. Hem bol temiz hava aldı, hem de gerçekten bir rüzgâr gibi uçan atının fevkalâde bir hayvan

olduğunu görerek sevindi. Hava kararırken Paris'e döndü. Atını yine kendi eliyle ahıra bağladıktan sonra aynı sokaktaki ufak bir lokantada karnını doyurmaya gitti.

Buradan çıktığında, vakit epeyce ilerlemişti. Sokaklar karanlık, ıssız ve sessizdi. Gidip bir an önce yatabilmek için hızlı hızlı yürümeye başladı.

Tam Betisy sokağına ulaşmış ve evine birkaç adım-
lık yolu kalmıştı ki arkasında ansızın hafif bir tıkır-
tı duyar gibi olunca, hemen yana sıçrayıverdi.

Tam vaktinde davranmıştı... Yüzünün yanibaşın-
dan ıslık çala çala bir kurşun geçti. Arkasından ikin-
ci bir silâh sesi daha duyuldu... Jehan, birdenbire
yüzükoyun yere yuvarlandı; birkaç defa debelendik-
ten sonra kımıldamadan kalakaldı.

Karanlıkta bir ses işitildi:

— «Vuruldu!»

Ellerinde hançerleri parıldayan iki karaltı, binala-
ra sürtünerek delikanlıya yanaştılar. Deminki ses:

— «Öldü galiba,» dedi.

Başka bir ses cevap verdi:

— «Ne olursa olsun, işi sağlama bağlamalıyız...
Az para da almadık... Bu kadar cömertçe ödeme yap-
tıklarına göre, işi yarım yamalak bırakmaya gelmez
doğrusu...»

Jehan, hiç kımıldamıyordu. Ölmediyse bile, bayıl-
dığı besbelliydi. İki karaltı yavaşça yaklaştı. Üzerine
doğru eğildiler ve hızla havaya kalkan hançerleri,
karanlıkta şimşekler gibi parıldadı.

Fakat ikisinin de kolları aşağıya inemedi; aynı an-
da gırtlaklarından çıkan inilti-ler duyuldu.

Jehan vurulmamıştı... İlk kurşun, yüzünün yanı-
başından vınlayarak geçtiğinde, Pardaillan'ın sözleri
de kafasında bir şimşek gibi çakmıştı. Bu yüzden, si-

lâh patlar patlamaz, kendisini yere atıvermişti. İki karaltının, kendine yaklaştığını görmüş, fısıldaşmaları da duymuş, fakat hiç tınmamıştı. Ne var ki gelenler üstüne eğildikleri sırada, neye uğradıklarını anlayamamışlar ve delikanlının iki ayağının havalanmasıyla, tekmeleri göğüslerinin orta yerine yemeleri bir olmuştu. Kaatillerin ikisi de birkaç adım öteye fırlamışlardı.

Jehan, bunun üzerine: «*Şimdi dillerini çözmeli...*» Diye düşündü. Bir sıçrayışta iki herifin üstüne çökecek, olanca gücüyle gırtlaklarını sıkmaya başladı. Bu sıkışla, heriflerin dillerini çözmek şöyle dursun, ikisinin de öteki dünyayı boylayacakları muhakkaktı. Fakat bu usulün verimsiz olmadığı az zamanda görüldü. İkisinin de gözleri yuvalarından uğramışçasına büyüdü ve boğuk hırıltılarla yalvardılar:

— «Merhamet, monsenyör!..»

Jehan bağırdı:

— «Merhamet ha?.. Sizi namussuz köpekler sizi! Beni öldürmeniz için size kimin para vermiş olduğunu söylerseniz, bu yaptığınızı bağışlayacağım. Söylemezseniz, ikinizin de işi bitiktir.»

Hem söylüyor, hem de gırtlaklarını daha şiddetle sıkıyordu. Heriflerin biri, son bir çaba harcadı ve gırtlğından ancak çıkabilen boğuk bir sesle:

— «Söz veriyorum, herşeyi söyleyeceğim,» dedi. «Ama bu kadar sıkmayın beni boğuvere...»

Delikanlı, parmaklarını gevşetti. Yanıbaşında duran iki hançeri, bir ayak vuruşuyla tâ ötelere fırlatarak:

— «Kim para verdi bu iş için size?» Diye yınırsordu.

— «İnanınız ki bilmiyorum, monsenyör...»

— «Yalan söyleme!.. Gebertirim seni!.. Çabuk çıkar baklayı dilinin altından!..»

Herifin boğazına yapışivermişti. Adam, inleyerek hırıldayarak bağırdı:

— «Namusum hakkı için bilmiyorum. Doğru sö...»

Delikanlı, herifin doğru söylediğini anlıyordu. Gırtlığını bir daha bıraktı, fakat:

— «Az önce bu iş için size para verildiğini kendiniz söylemiyor muydunuz?» Demekten de geri kalmadı. «Haydi, diyelim ki tanıımıyorsunuz. Hiç olmazsa kılığını-kıyafetini anlatın bakayım.»

— «Görmedik yüzünü... Hiç görmedik... Kukuletesiyle yüzünü örtmüştü. Yalnız, papaz olduğu muhakkaktı.»

Jehan, anlayacağını anlamıştı... Daha fazla ısrar etmedi...

— «Peki, size acıyor ve canınızı bağışlıyorum, köpek herifler!..» Dedi. «Çabuk yıkılın karşımdan!.. Hem bir daha da yoluma çıkayım demeyin, yoksa ikinizin de leşini çıkarırım!..»

İki haydut, güç-belâ ayağa kalkabildiler. Fakat yere basar basmaz dehşetin verdiği hızla öyle bir kaçtılar ki şeytan bile kovalasa tutamazdı.

Jehan'ın gözü açılmıştı... Odasına döner dönmez, ilk işi kapıyı sürmelemek oldu... Bunu, ömründe ilk defa yapıyordu.

Hemen, soyunmayı gerekli görmeden, kendini yatağının üstüne bırakarak, başından geçenleri düşünmeye başladı:

«Acquaviva'nın harekete geçtiği anlaşılıyor. Mös-yö de Pardaillan, nasıl her söylediğinde haklıysa bunda da haklıymış... Eğer bu böyle devam edip gidersse hayatım tahammül edilmez bir hâl alacak.» Fakat tasasızlığı ve dünyayı pembe görme huyu yine uyar basınca: *«Haydi canım, elbette bunun da bir çâ-*

resini buluruz. Şimdiye kadar nelerini gördük... Yi-ne de sapasağlam gezip duruyoruz işte...» Diye dü-şündü.

Fakat odasını da iyice gözden geçirmeyi ihmâl edemedi. İyice araştırıp hiçbir tehlike olmadığına inandıktan sonra da rahat bir uykuya daldı. Ertesi sabah, tam odasından çıkmaya hazırlanıyordu ki bir-den kapının vurulduğunu duydu... Her zaman yap-tığı gibi kapıyı bir hamlede ardına kadar açmadı ve ihtiyatlı davranarak ayağını dayayıp şöyle hafifçe araladı. Gelen adam, Grande-Passe-Partout hanının garsonlarından biriydi. Adam, elinde bir sepetle içe-riye girdi. Masanın üstüne altı şişeyle bir paket bı-raktıktan sonra sadece:

— «Mösyö Şövalye de Pardaillan tarafından,» dedi.

Jehan şişelere baktı: En çok sevdiği iki cins şa-rap... Paketi açtı. Çeşitli börek ve boğaçalar...

Bunları keyifli bir tebessümle süzdükten sonra düşündü:

«Ne iyi, ne sâdık dost... Herşeyi düşünüyor... Hem de eksiksiz olarak...»

Sonra gülerek, yüksek sesle söylendi:

— «İşte, hiç çekinmeden ve düşünmeden yiyip içebileceğim şeyler... Zehirlenme tehlikesi yok!..»

Bu söz, garsonu da güldürdü. Delikanlının uzattığı bir Frank'ı başını sallayarak reddetti:

— «Alamam, Mösyö Şövalye duyarsa canı sıkılır. Canı sıkıldığı zamanlarda ise pek berbattır.»

Jehan, adamcağızın garip endişesine gülerek ısrar etti:

— «Sen al, canım. Mösyö Şövalye'nin bundan hab-beri bile olmayacak, merak etme...»

Bu sözden sonra garson parayı aldı ve uzun uzun teşekkür ederek çekilip gitti.

Jehan, hemen şişelerden birine yapışarak açmaya koyulduysa da, birdenbire Pardaillan'ın o gün kendisine uğrayacağını düşündü.

«Hayır,» diye söylendi. «*Mademki kendisi saat birde buraya gelecek, birlikte oturur, içeriz. Böyle si daha iyi!*»

O gelene kadar vaktini boşa harcamak istemediği için Bou-du-Monde Sokağı'na doğru yürüdü. Escargasse, Carcagne ve Gringaille bir aradaydılar. Dilber Perette'nin evinde hiçbir olağanüstü durum olmadığını ve işlerin yolunda gittiğini öğrenince ferahlık ve sevinç duyarak tekrar odasına döndü.

Saat tam biri çalarken Pardaillan da, Jehan'ın oda kapısını tıkırdatıyordu. Şövalye içeriye girer girmez, delikanlının ilk işi, hediyeler için teşekkür etmek oldu. Fakat Pardaillan, Jehan'ı adamakıllı şaşırtan şu cevabı verdi:

— «Ben size, hediye filân göndermedim.» Masanın üstündeki şarap şişelerine, açık çörek paketine bakarak, telâşla: «Bunların tadına filân bakayım demediniz ya?» Dedi.

— «Az kalsın şaraptan içecektim. Sonra 'ilk şişeyi Şövalye ile birlikte boşaltayım bâri,' dedim.»

Pardaillan:

— «Çok iyi etmişsiniz,» diye söylendi.

İkisinin de renkleri uçmuştu... Pardaillan, bunları kimin, nasıl getirdiğini sorunca Jehan, hem garsonun gelişini, hem de bir gece önceki saldırıyı anlattı. Sözüünü bitirdiğinde, Pardaillan:

— «Nasıl?» Dedi. «Size, Acquaviva'nın ne kıratı bir adam olduğunu söylediğim sırada mübalâga ediyorum sanıyordunuz... Hâlâ aynı düşüncede misiniz, bakayım?»

— «Fikrim tamamen değişti. Desenize, bu men-debur papaz, tam bir cehennem zebanisiymiş...»

Şövalye, düşünceli düşünceli:

— «Daha bu, başlangıçtır,» dedi. «Bakın ardından neler çıkacak...»

Jehan, gittikçe içerliyordu. Sonunda kendini tutamadı:

— «Öyle mi?» Diye bağırdı. «Onunla da hesaplaşırız öyleyse... Yâni, size şu kadarını söyleyeyim ki bu sırık boylu ve pinpon papaz, bir elime geçerse onu bir daha kimseye kötülük edemeyecek hâle koyacağım.»

Şövalye, hafifçe gülümsedi. Hiç cevap vermeden, şişelerden birini alarak kenara koydu; ötekileri de yüz yıkama leğenine boşalttı. Çöreklerle poğaçaları da paketiyle ocağın içine fırlattı. Şişeyi aldı; beraberce Passe-Partout hanına yollandılar. Zehirli şarapları getirmiş olan garson, handa işiyle uğraşıyordu. Şövalye'yi Jehan'la bir arada görünce şaşalar gibi oldu ve bu hâli Şövalye'nin gözünden kaçmadı.

Pardaillan, hiç sükûnetini bozmadan garsonun önüne bir şarap kadehi koyduktan sonra, şişeyi açıp kadehi ağzına kadar doldurdu ve yine istifini bozmadan:

— «Bu sabah, benim adıma, Mösyö Yiğit Jehan'a altı şişe şarap götürdünüz, değil mi?» Dedi.

Garson, işin nereye varacağını pek de sezmeden:

— «Evet,» dedi.

Pardaillan, garsona, önüne koyduğu bir bardak şarabı içmesini işaret etti.

Garson bir an tereddüt eder gibi olduysa da, bu pek kısa sürdü ve hemen ağzı kulaklarına varan bir keyifle güldü. Gözleri parıldadı ve kadehi saygılı bir tavırla alıp havaya kaldırarak söylendi.

— «Başüstüne!.. Mösyö Şövalye'nin ve genç mösyönün şerefine içiyorum.»

Hiç çekingenlik göstermeden kadehi ağzına götürdü. Pardaillan'la Jehan gözücuyla bakıştılar. Zavalı adamın, ölümün ta kendisini içmek üzere olduğundan hiç haberi olmadığı muhakkaktı. Tam dudakları şaraba değmeye hazırlanıyordu ki Şövalye kolundan yakalayarak, yumuşak bir sesle:

— «İçme,» dedi.

Garson hayretle, hayal kırıklığı içinde sordu:

— «Neden?»

Pardaillan, soğuk bir sesle:

— «Bu şarap zehirlidir de ondan,» dedi.

Adamcağız bu sözü duyar duymaz titremeye başladı; beti benzi de uçuverdi. Bardağın elinden fırlamasıyla taş döşemelerde parçalanması bir olmuştu. Yerlere dökülen zehirli şaraptan ürkmüşçesine gerisin geriye sıçradı ve dehşet içinde bağırdı:

— «Ah sefil papaz!»

Bundan sonra anlattıkları da pek kısaydı: Pardaillan handa bulunmadığı bir sırada bir papaz, bunları getirmiş ve Şövalye'nin gelemeyeceğini, paketle şişelerin Mösyö Yiğit Jehan'a gönderilmesini tembih ettiğini söylemişti. Tabii garson da hiçbir kuşku duymadan Şövalye'nin dileğini yerine getirmişti.

Kendisine, rahibin yüzünü tarif etmesi söylendiğinde, o da, bir gece önceki iki haydut gibi, papazın kukuletisini iyice yüzüne indirmiş olduğunu, bundan dolayı, yüzünü hiç göremediğini anlattı.

Pardaillan'la oğlu, artık burada yapılacak bir şey olmadığını anlayınca, handan çıkıp Bertille'yi görmeye gittiler. Fakat bu gidiş, her zamanki serbestlikle yapılmadı. Artık Jehan'ın başından geçmiş olanlardan ders almak ve ona göre davranmak gerekiyordu. Delikanlının peşine düşecek casusları şaşırtmak için binbir hileye başvurdular ve sonunda içlerine,

bu casusların hepsinin atlatılmış olduğu yolunda tam bir inanç geldi.

İki sevgilinin başbaşa geçirdikleri saatleri uzun uzun anlatmaya kalkışmayalım... Ne kadar ifade etmek istersek isteyelim, sevinç ve mutluluklarını gerektiğı kadar yansıtamayacağız.

Oradan, ancak akşam bastırduğında ayrıldılar. Jehan, Şövalye'nin ısrarlarına rağmen geceyi geçirmek için yine Arbric-Sec Sokağı'ndaki evine gitti.

Her gece yaptığı gibi, yatağına girerken yorganını kaldırdı. Bu sırada gerinerek esnedi. Fakat bu geriniş sırasında gözleri tavana ilişiverince hayretle bağır-maktan kendini alamadı:

— «Aa... Bu ne?»

Yatağının tam üstünde, tavan kalaslarının aralanmış olduğunu ve kalın bir kalasın boylu boyunca uzadığını farketti. Hemen şamdanı alarak bir sandalyenin üstüne çıktı ve yakından bakarak mırıldandı:

«Bu garip işte... Hemen her gece gözlerimi tavana diker ve saatlerce düşünürüm... Şimdiye kadar tavanda hiç yarık görmemiştim.»

Kulağına derinden bir çatırtı da gelince, iskemlesinden inmesiyle, pelerinini ve kılıcını kaptığı gibi, şamdanı üfleyip dışarıya fırlaması bir oldu.

Ancak sokağa çıkınca durup yukarıya baktı. Yapının üst katında müthiş bir çatırtı işitildi. Bunu daha büyük bir gümbürtü takip etti ve ansızın, bir saniye önce odasının duvarı olan yer açılarak kapkara bir delik oluverdi. Bir toz dumanı kasırgası ortalığı kapladı.

Jehan mırıldandı:

«Tam zamanında kapağı aşağı atmışız!..»

Pelerinine sarınarak hızlı adımlarla yolu koyulurken, hiddetle söyleniyordu:

«*Freey, artık fazla oldun, Acquaviva! Ben de senden bunların hesabını sormazsam!..*»

Nereye gideceğini hiç düşünmeden, rastgele yürüyordu... Birdenbire durup, kendi kendine sordu:

«*İyi ama, geceyi neredé geçireceğim?*»

Bir an olduğu yerde kalakaldı. Sonra:

«*Gidip Gringaille'ye misafir olmalı,*» dedi.

Montmartre Sokağı'ndan geçerek Bou-du-Monde sokağına girdi. Bütün bu yolculuğu sırasında, her adım başında kendisine hücum edilmesini beklemiş fakat hiçbir olayla karşılaşmamıştı. Sonunda, üç arkadaşın evine vardı ve o geceyi kuru ot minderlerin üstünde, üç ahabpla bir arada geçirdi...

Sabahın saat dokuzuna doğru çıktı. Ev tamir ediliyordu; etrafına tahta perde çevrilmiş, iskele kurulmuştu. Jehan, tam iskelelerin altından geçiyordu ki önüne koskoca bir kaya yuvarlandı. Yüzünü tesadüfen yana çevirmemiş ve adımını yavaş atmamış olsaydı kafası ezilecekti.

Delikanlı, bir sıçrayışta kendini sokağın ortasında buldu ve başını kaldırarak yukarıya, iskelelerin üstüne baktı. O gün pazardı; tatil gününde işçiler çalışmıyordu... İskelenin üstünde kimseyi göremeyince hiddetle söylendi:

«*Görünüşe aldanmamalı, iyice kanaat getirmeliyim..*»

Hızla merdivenlere atılarak Escargasse, Gringaille ve Carcagne'yi de yardımına çağırdı. Dördü birlikte, evin aranmadık yerini bırakmadılar. Fakat hiçbir şey bulunamadı. Suikasti düzenleyen adam, buhar olmuşçasına uçup gitmişti.

Jehan, artık kızgınlığından köpürüyordu. Bu alçakça ve sinsî suikastlerden, böyle inatla kovalanışından, bu saldırıların hızından anlıyordu ki dört bir

tarafı casus doluydu ve pek mükemmel bir teşkilât tarafından sonuna kadar takip olunuyordu. Hiç olmazsa şunlardan birini eline geçirebilseydi!.. Şimdiye kadar değil ele geçirmek, en ufak bir iz bile bulamamıştı. Oysa kulakları iyi duyardı, gözleri keskindi ve üstelik - gözü açıldı açılalı - büyük bir dikkatle hareket etmeye başlamıştı.

Zâten asıl endişelendiği de buydu ya...

Tekrar üç arkadaşın sefil odasına döndü. Sinirli sinirli ortada dolaşıyor, gizli düşmanlarına lânet ve tehdit savuruyordu...

Üç ahablar, havanın fırtınalı olduğunu görünce bir köşeye sinmişler; ses bile çıkarmaktan çekiniyorlardı.

Şimdi Jehan onları düşünmüyordu bile... Artık Acquaviva'yı da, casusları da unutmuştu... Sadece, kendi kendiyile müthiş bir mücadele hâlindeydi. Montmartre'deki idam sehпасının yıkıntıları altında bulunan mağaraya sığınacak mıydı? Görünüşte çok basit olan bu mesele, Jehan için o kadar önemli ve öyle ciddi bir şeydi ki ona, etrafında dolaşan tehlikeyi de, kaatil papazları da unutturuyordu...

Eğer sığınırsa, o gizli mağarada her türlü tehlike-den uzak olacaktı. Ama, o mağarada milyonluk bir hazine saklıydı. İşte Jehan'ı asıl korkutan, tereddüde sürükleyen şey de buydu... Sâdece canını koruma meselesi söz konusu olsaydı, önemli değildi. Ne var ki canını koruduktan başka bir de, kimbilir kime ait olan o paraları çalarak kendi kendini lekelemek... Bu alçaklığa kalkışmaktansa, yüz kere ölmek daha iyi olurdu.

Sonunda gezinmeyi bıraktı; Gringaille, Escargasse ve Carcagne'nin önlerinde durdu. Fakat onları görmedi ve ayağını yere vurup bağırdı:

— «Hayır, gitmeyeceğim!.. Oraya gidersem da-

yanamam, diye korkuyorum... İstemiyorum çünkü... Zorla değil ya, istemiyorum!»

Üç ahbap, şaşkın şaşkın birbirlerinin yüzlerine baktılar. Acaba Jehan'ın demek istediği neydi? Nereye gitmek istemiyordu? Oraya giderse neye dayanamayacağından korkuyordu?

Delikanlı, yavaş yavaş sâkinleşti. Bu, kararını vermiş olduğunu ortaya koyuyordu.

Gringaille'ye dönüp sordu:

— «Buna, birkaç gün için güvenilir bir ev bulabilir misin?»

Gringaille, bir süre düşündükten sonra:

— «Buldum bile...» Dedi. «Şehir dışında olabilir mi?»

Jehan, bir saniye duraksadıktan sonra cevap verdi:

— «Öyle de olsa olur...»

— «Öyleyse tamam!.. Perette'nin işçilerinden bir Martine kadın var. Tanırsınız değil mi?»

Jehan, başını eğip onaylayınca, Gringaille devam etti:

— «Bu Martine'nin kaynının, Montmartre civarında küçük bir evi var. Bakın, buradan bile görünür. Şu ev işte!..»

Evin arka tarafına bakan pencereyi iyice açarak dışarıya eğildi... Jehan da onun gibi yaptı... Gringaille anlatıyordu:

— «Bakın, solunuzda büyük bir duvar var... Bu duvarın çevrelediği bahçenin içinde birbirinden aralıklı üç ev görünüyor!.. Görüyorsunuz değil mi?.. İşte, bu evlerin üçüncüsü, dediğim evdir... Hani şu, tam duvarın köşesine rastlayan evi diyorum!.. Martine'nin kaynı, hiç şüphesiz, odalarından birini size kiraya vermekten şeref duyacaktır. Ama, oda deyin-

ce, aklınıza rahat bir yer gelmesin... Tamtakır, kuru bakır bir oda işte...»

Jehan, işin bu tarafının önemsiz olduğunu belirtmek isteyerek omuz silkti. Sonra:

— «Öyleyse, bu evle ilgileniver!» Dedi. «Geceyi orada geçirmem lâzım.»

— «Onun ilgilenilecek bir tarafı yok. Martine'nin kayını Tekgöz Simon'un eline bir frank sıkıştırdık mıydı, bir ay için odasını, sevine sevine bize hazırlar... İsterseniz hemen taşının oraya...»

— «Hayır, ben sâdece yatmak için istiyorum orayı...»

Jehan, bu işi böylece hallettikten sonra gidip Pardaillan'ı buldu. Baba-oğul, atlarına binip şehirden çıkarak kırlarda gezinmeye koyuldular. Delikanlı, bu gezinti sırasında Pardaillan'a, odasının tavanının çöküşünü ve inşaatın önüne yuvarlanan koca kayayı anlattı. Aynı zamanda Gringaille'nin bulduğu yeni evi de târif etti... Şövalye, delikanlının ev değiştirmesinden pek memnun kaldı:

— «Zaten beni dinleseydiniz, Arbre-Sec Sokağı'na bir daha uğramazdınız ve ev değiştirmekte bu kadar gecikmemiş olurdunuz.» Dedi.

— «Yine fazla bir şeye yaramazdı, mösyö... Arbre Sec Sokağı'ndaki odamdan gece çıktım. Sabahleyin, o geceyi nerede geçirdiğimi yine keşfetmişlerdi. Kafama taş yuvarlamaya kalkıştılar. Sanki Gringaille'nin gösterdiği yeni evi de hemen bulamayacaklar mı? Hattâ, bu akşam yeni evimde tekrar suikaste uğramayacağım ne belli?»

Şövalye, delikanlının, bütün başından geçenlere rağmen pek o kadar endişeli görünmediğini farkedince, bundan epeyce hoşlanarak gülümsedi:

— «Eh,» dedi, «ben yine bir şey söylemiş olmayayım ama, eninde sonunda Montmartre'deki hara-

belir altına sığınmak zorunda kalacağınızı siz de göreceksiniz... Bunu, bir an önce yapsaydınız, en doğru hareket olurdu.»

Delikanlının yüzünden, canının sıkıldığı belli oldu ve:

— «Elbette icabına bakarız!» Gibisinden baştan savma bir şey söyledi.

Ortalık kararmaya başlayınca şehre döndüler. Paris surlarının kapılarının kapanmasına az kaldığını gören Yiğit Jehan, şehrin dışında bulunan yeni evine bir an önce yerleşebilmek için Pardaillan'dan ayrılarak hızla Montmartre kapısına yollandı.

Pardaillan, delikanlının, biraz uzaklaşmasını bekledikten sonra, peşinden yürümeye koyularak söylendi:

«Acaba geceyi, kapının önünde nöbet bekleyerek mi geçirsem? Ama, peşinden kimsenin gelmediğinden eminim... İstedikleri kadar kurnaz olsunlar, bu geceyi nerede geçireceğini bulup çıkarabilmelerine imkân yok. Bu bakımdan, geceyi rahat geçireceği muhakkak. Hem, artık peşinden yetişmeme de imkân kalmadı. Sur kapısı kapanıyor işte...»

Geriye döndü ve hızlı adımlarla Saint-Denis Sokağı'na girerken mırıldandı:

«Şu Parfait Goulard'ın peşine takılmak zamanı geldi de geçiyor bile... Beni Acquaviva'nın yanına ancak o götürür. O herifle konuşacaklarım var.»

*

Yiğit Jehan, o gün Gringaille'nin kendisine gösterdiği eve ulaştığında, Pardaillan gibi, bugün kendisini kimsenin takip etmemiş olduğundan emindi. Fakat yine de kapıyı çalmadan önce şöyle bir an durulamaktan ve etrafı kolaçan etmekten kendini alama-

dı. Dikkati çekecek hiçbir şey olmadığı kanısına varınca, kapıyı vurdu.

Delikanlıyı yaşlı bir kadın karşıladı; nâzik bir tavırla:

— «Nihayet gelebildiniz mösyö,» dedi. «Sizi beklerken az kalsın sabrım tükenecekti. Benim yaşımda insanlar, bu kadar geç yatmaktan pek hoşlanmazlar da... Haydi size odanızı göstereyim.»

Jehan, daracık merdivenlerden çıkarken:

— «Affedersiniz ama ben burada bir kadın değil, bir erkek bulunduğunu sanıyordum, madam,» dedi. «Buranın sâhibi, *'Tekgöz Simon'* adlı biriymiş dedilerdi.»

— «Simon buradan çıktı. Bugün, şanslı çıkıp evini sattı... İşte odanız, mösyö... Eğer bir ihtiyacınız olursa döşemeye bir-iki defa vurursunuz. Aşağıda yattığım için, hemen duyar, gelirim. Şimdilik geceniz hayırlı olsun.»

Kadın, elinde getirdiği şamdanı eski bir masanın üstüne bıraktıktan sonra çekilip gitti.

Yalnız kalan Jehan kuşkuyla söylendi:

«Hımmm! Bugün birdenbire evin satılmış olması, biraz midemi bulandırdı. Sonra, bu odanın hâli nedir böyle? Gerçi Gringaille de tamtakır, kuru bakır demişti ama, bomboş bir oda bulacağımı da hiç ummamıştım, Acaba çıkıp gitsem daha iyi olmaz mı?»

Bir süre daha düşündükten sonra o da aynen Par-daillan'ın vardığı sonuca ulaşarak söylendi:

«Bu saatte nereye gideyim? Hem zaten bu geceyi burada geçireceğimi kestirebilmelerine imkân yok. Burayı bulabilmek için hiç değilse Gringaille'nin de peşine düşmüş olmaları gerekirdi. Tabîi olabilir, ama akla yakın bir şey değil... Canım, artık iş bu raddeye geldikten sonra başımıza geleni çekeceğiz.»

Bu kararı verdikten sonra odayı bütün dikkatiyle gözden geçirmeye koyuldu... Kapı sağlama benziyordu. Sağında kuvvetli bir sürgü vardı. Hemen sürgüyü itti ve küçük pencereyi açarak dışarıya sarktı. Hem bakıyor, hem de kendi kendine mırıldanıyordu:

Hemen sürgüyü itti ve küçük pencereyi açarak dışarıya sarktı. Hem bakıyor, hem de kendi kendine mırıldanıyordu:

«Demek ki ikinci kattayım. Hem de avluya bakan tarafta. Şurada, solda bir duvar var... Pencereye adamakıllı yakın... Ama, bu tarafta pek o kadar tehlike yok gibi. Şimdi artık uyuyalım... Uyuyalım ama ilk ve son gece olsun... Yarın sabah sağ sâlim çıkar sam, buraya bir daha ayak bile atmam.»

Her nedense, bu evden iyice kuşkulaniyor, her tarafta şüphelenilecek bir şey buluyordu. Evin kendisi de, ihtiyar da, kadının pek kısa kestiği sözleri de garipti. Yiğit Jehan, yine bu kadar kuruntuya kapılışından ötürü kendi kendine kızdı ve kendini bir güzel payladı...

Ne var ki içindeki endişeyi de söküp atamadı. Pelerinine iyice sarınıp kılıcını kınından çıkararak yanına uzattıktan sonra yatağa boylu boyunca serildi. Şamdanı da üfleyip söndürdü:

«Haydi bakalım, uyuyalım artık!» Dedi.

Kendini zorlamasına rağmen bir türlü uyuyamıyordu. Eli kılıcının kabzasında, sinirleri gerilmiş bir hâlde kalakaldı.

Ancak uzun süre sonra ortalığın sessizliği onun da sinirlerini yatıştırmış olacak ki uyku bastırdı.

Gecenin ortasında, birdenbire yerinden sıçrayarak uyandı. Oda, yoğun bir karanlık içindeydi. Boğazı yanıyordu; havada, öksürme arzusu veren bir yakıcılık vardı. Gözlerini açar açmaz, gözbebeklerine milyonlarca iğne batıyormuş gibi oldu. Hemen

gözlerini tekrar kapadı. Fakat aynı anda çevresinde korkunç çatırtılar duyunca ve bunun ardısıra altından doğru gelen ve gittikçe kuvvetlenen bir çatırdı belirince, uykusundan büsbütün sıyrıldı. Birdenbire kulağına çarpan bu garip sesler, ona o kadar korkunç gelmişti ki söylenmeye başladı:

«*Aman Allahım! Bu ne korkunç bir kâbus böyle... Boğulacağım galiba... Hemen uyanmak lâzım, hemen...*»

Boğazını ve genzini yaktığını hissettiği boğucu kokuyu rüyada duyduğunu sanıyordu ama, bu kokunun gittikçe artması ve artık soluk almasını bile zorlaştıracak hâle gelmesiyle, işin pek de rüyayla ilgisi olmadığını anlayıverdi. Öte yandan, odanın içini fırına çeviren bir sıcaklık, büsbütün kuvvetini kesiyor, ağırlık veriyordu... Âdetâ ümitsizce çabalar harcayarak mırıldandı:

«*Hâlâ uyanmayacak mıyım ben?*»

Tam bu anda odanın içini, kapalı duran gözlerini bile kamaştıran kuvvetli bir ışık dolduruverince, gözleriyle birlikte zihninin de kamaştığını farkettiler ve artık kâbus görmediğini, acı bir gerçekle karşı karşıya bulunduğunu iyice anladılar.

Bütün vücudunu uyuşturan, ağırlaştıran meçhul kuvvet, birdenbire dağılıvermişti... Bir sıçrayışta ayağa fırlamasıyla çevresine bakınıp haykırmaları oldu:

— «*Yanıyoruz! Yangın var!...*»

Yangın belki de saatlerce önce başlamıştı; zira şimdi en korkunç safhasındaydı. Fakat Jehan, bir tehlikeye karşısında bulunduğunu anlar anlamaz, tıpkı babası gibi, o müthiş soğukkanlılığını hemen takıvermişti... Gözleri hemen pencereye ilişti. Kanatlar ardına kadar açıldı. Acaba yatarken hiç kapamamış veya sadece şöyle iliştiriverip geçmiş miydi? Ha-

tırlamıyordu... Kimbilir, belki de yangının tesiriyle açılmıştı. Bu açık pencereden, hiç durmamacasına kapkara bir duman bulutu fışkırıyordu.

Bunu görünce, uyanmasına bir türlü imkân vermeyen ağırlığın sebebini keşfediverdi: Odaya hücum eden duman, onu yavaş yavaş boğmaya başlamıştı. Zehirlenme başlangıcı yüzünden, epey bir zaman kendini rüyada sanmıştı... Fakat sonradan, her nasılsa pencere açılmış, duman çıkıp da içeriye biraz temiz hava girince, üzerindeki boğucu tesir de hafiflemiş ve delikanlı nihayet biraz kendine gelebilmişti. Demek ki pencerenin açılmış olması sâyesinde kurtulmuştu.

Kurtulmuş muydu? Henüz kurtulma söz konusu olabilir miydi?

Odanın durumu da gittikçe berbatlaşıyordu. Pencere kapalıyken havasızlıktan ateş alamayan döşemeler, kanatlar açılır açılmaz parlayıvermiş, her yanı kızgın alevler sarmıştı. Jehan, daha fazla düşünmekte fayda yerine zarar olacağını kestirerek, bir hamlede pencereye sıçradı. Ne var ki eğilip aşağıya bakmasıyla, geri çekilip söylenmesi bir oldu:

«Atlarsam, kemiklerim tuzla buz olacak!»

Ama, daha fazla dırılanmanın da sırası değildi... Kemiklerin tuzla buz olması pahasına da olsa, bahçedeki çiçekler üstüne atlamak gerekiyordu... Alevler, kızgın dillerini şimdiden ondan yana uzatmaya başlamışlardı bile...

Birden gözleri, soldaki duvara ilişti... Akşam, pencereye pek yakın görünen duvar, şimdi de öyle uzak görünüyordu ki...

Ne olursa olsun, bir karar vermek gerekiyordu! Verdi de!..

Hemen pencereden aşağıya sarktı. Pencerenin taş kenarı ısınmıştı; parmaklarını yakıyordu... Aldır-

madı... Alt kat pencerelerinden fışkıran alevler de sinsi sinsi çizmelerinin tabanlarını kavurmaya başlamıştı. Buna da aldırmadı. Gözüyle duvara olan uzaklığı hesapladı. Şöyle bir hız aldı ve birdenbire ellerini bırakarak duvara sıçradı.

Tam duvarın üstüne düştü. Bir an kımıldamadan durdu... Sonra yavaş yavaş doğruldu. Dudaklarında alaycı bir gülümseyiş belirdi ve söylendi:

«Bu sefer de olmadı! Şu zavallı Acquaviva, gerçekten de talihsiz bir adam...»

Etrafına bakınıp duvarın üstünde Saint-Denis yönünde yürümeye koyuldu. Böylece, alevler içindeki binadan epeyce uzaklaştıktan sonra yere atladı ve kırlardan geçerek ilerledi.

Yarım saat sonra, Montmartre'deki idam tribünü yıkıntısının altındaki mağaradaydı. Yaktığı meşalenin ışığında, yine kafese sokulmuş canavarlar gibi gezinip duruyor, bir şeyler homurdanıyordu. En sonunda, kendini, kuru ot yığınlarından birinin üstüne atarak:

«Mösyö de Pardaillan'ın bu konuda da hakkı varmış. Dedi. «Döndüm dolaştım, yine buraya geldim... Ama, şu uğursuz merdivenden tarafa bir adım yürümektense, ellerimi, ayaklarımı bağlatıp kendimi Acquaviva'ya teslim ettirmeye razıyım.»

UMULMADIK BİR TESADÜF

Y iğit Jehan, ertesi sabah şafakla beraber mağaradan çıktı. Görülecek acele bir işi yoktu ama mağarada, merdivenin bu kadar yakınında bulunmaktan korkuyordu. Altında milyonlar bulunan bu merdiven kendisini o kadar çekiyordu ki oraya yaklaşmamak için bir an önce çıkıp gitmekten başka çare bulamamıştı.

Dışarıya açılan gizli kapıdan çıkmadan önce, çevresine bakınarak oralarda bu kapıyı öğrenebilecek herhangi bir kimse olmadığı kanısına vardı. Başka bir tedbir almayı da gerekli görmedi.

Kendi kendine:

«Ne kadar uğraşsam nafile,» diyordu. *«Bu, bizim bildiğimiz basit casusluklara benzemiyor. Kılı kırk yarsak, yine heriflerin ellerinden yakayı kurtaramıyoruz. İyisi mi, kendimizi hiç yormayalım daha iyi...»*

Artık gizlenmeyi, saklanmayı gerekli görmeden Paris'e döndü. Saint-Denis Sokağı'na, Pardaillan'a gidiyordu... Bir yandan da:

«Vakit de amma erken haa...» Diye düşünüyordu. *«Hani Mösyö Şövalye, ortada fol yok, yumurta yokken kendisini bu saatte tatlı uykusundan uyandırdığım için beni kapıdışı etse, pekâlâ haklıdır. Fakat onun kadar iyi ve yüce gönüllü bir adam, elbette böyle şey yapmaz. Onun için, onun bu iyiniyetini istismar etmeye kalkarsam, yılışıklık etmiş olurum... Şimdi bu işten vazgeçmeli.»*

Bu kararı verince, vakit geçirmek için yürümeye başladı ve hiç farkına varmadan Dük d'Epernon'un konağının önüne kadar geldi.

Buraya, herhangi bir kasıtle veya d'Epernon'la adamlarına meydan okumak için gelmiş değildi. Neden geldiğini kendisi de bilmiyordu. Fakat, artık geldikten sonra da adımlarını hızlandırmayı erkeklığıne yediremedi. Bu yüzden, hızlanmak şöyle dursun, tam tersine, yavaşladı ve rahat rahat geçmeye, bu arada alaylı alaylı gülmeye koyuldu.

Cümle kapısının eşiğinde d'Epernon'un tanınmış silâhşorlarından üçü duruyordu. Ne var ki Jehan'ı gördükleri hâlde, yerlerinden bile kıpırdamadılar. d'Epernon'un Concini'yle görüşüp anlaştığı ve adamlarına ona göre emir verdiği anlaşıyordu.

Jehan, yoluna devam ederek, Sainte-Honoré sokağına girdi. Tam Concini'nin evinin karşısındaki meyhanenin önünde Longval, Eynaus, Saint-Julien ve Roquetaille'yle karşılaştı. İlk işi, tetikte, bulunmak ve en ufak bir harekette kılıcını çekmeye hazırlanmak olduysa da, dört silâhşor, tam bir soğukkanlılıkla yanından geçip gittiler. Ona kötü bakmak, alaya yeltenmek şöyle dursun, üstelik Roquetaille, şapkasını çıkararak nâzik bir selâm verdi. Bu durum, delikanlıyı o derece şaşırttı ki az kalsın selâma karşılık vermeyi unutacak ve büyük bir kabalıkta bulunacaktı. Yoluna devam ederken mırıldandı:

«Sanırım, Mösyö de Pardaillan bu işte yanılıyor. Concini, işini bilir. Kralın tehdidi, herhalde herifin gözünü açmış, onu kötü düşüncelerinden caydırmıştır.»

Grand-Passe-Partout hanına vardığında, Pardaillan da dışarı çıkmaya hazırlanıyordu. Delikanlının ilk işi, o gece, âdetâ bir mucize sonucu yakayı sıyırdığı yeni suikast teşebbüsünü anlatmak oldu. Fakat

Pardaillan, hiçbir şeye aldırılmıyor; daima aynı noktaya dokunuyordu. Jehan bu noktaya dikkat etmiyorsa da, Şövalye'nin bir tek amaç peşinde koştuğu belliydi. Nitekim, bu sefer de:

— «Demek, olup bitenler sizi, sonunda bir türlü istemediğiniz yere, yâni mağaralara götürdü,» dedi.

— «Ne yapalım? Başka çâre bulamadım.»

Pardaillan, Jehan'ın gözlerinin içine bakarak sordu :

— «Şimdi yeni sığınaklar aramaya niyetiniz var mı?»

— «Hayır, mösyö... Artık bir kere, istemeye istemeye de olsa, oraya gittim. Fikrimce orada kalmak daha hayırlı olacak...»

— «Yapmaya karar verdiğiniz en doğru hareketlerden biri muhakkak ki budur.»

Sonra, Şövalye'nin tavrı birdenbire değişti. Çok önemli bir işi olduğunu, bütün gün hana dönmeyeceğini, hattâ belki ertesi gün de gelemeyeceğini anlattı.

Pardaillan'ın bu önemli işi, Acquaviva'ya ulaşabilmek; bunun için de Parfait Goulard'ı araştırmaktı.

Yiğit Jehan, gününü oldukça sıkıntılı geçirdi. Akşam bastırınca, تنها arka yollardan Montmartre kapisına doğruldu. Saint-Jack sokağından geçerken, kulağına uzaktan silâh sesleri, koşuşmalar, bağırışmalar çalındı. Bunlar, alışık olduğu seslerdi. Yakınlar da bir yerde, büyük bir kavga yapıldığını hemen anladı.

Hızla, gürültülerin geldiği tarafa yöneldi. Birkaç adım henüz atmıştı ki karanlıklar içinden bir kadının çığlığı işitti:

— «İmdat! Kaatil var! İmdat!»

Bu ılıkta hiçbir heyecan ve hiçbir gerçek korku ifadesi sezilmeyişi, delikanlının garibine gitti. Öte yandan, bu sesin, kendisine hiç de yabancı gelmediğini anladı.

Jehan, ılığı duyar duymaz koşmaya başladı. Bir saniye bile tereddüde düşmemişi. Bir kadın imdat istiyor, o da imdadına koşuyordu. Bundan daha tabii ne olabilirdi?

Önünde dar bir sokak uzanıyordu. Delikanlı, fırtına hızıyla bu sokağı daldı.

Yedi-sekiz kişi, bir tek adama saldırıyordu. O da pervâsızca onlara karşı koyuyordu. Cesur bir adam olduğu belliydi; gık bile demiyordu. Bu bir tek adamın arkasında, sessiz ve hareketsiz duran bir karaltı seziliyordu. Bir pelerine sarınmış olan bu karaltı, belki bir kadın, belki de bir râhipti. Kadının yanında ayrıca bir karaltı daha görünüyordu. Bu, arasına ılık atan kadındı. Fakat öyle heyecansız ve kayıtsız bir sesle bağırıyordu ki gerçekten imdat mı istediğini, yoksa keyfinden mi ılık attığını belli değildi.

Dövüş, bir çıkmaz sokağın üç-beş adım berisinde oluyordu. Düşmanlarına tek başına karşı koyan adam, görünüşe göre bu çıkmaza sığınıp arkasını ve yanlarını emniyete almak, aynı zamanda yanındaki kadınları da oraya sokmak istiyordu.

Jehan, bir bakışta bütün durumu kavradı. Birdenbire içinde hem tereddüt, hem de endişe belirdi. Bütün bu kargaşalığın, belki de kendisini tuzaga düşürmek için hazırlanmış bir dalavere olacağı şüphesi, ansızın kafasına dank etti.

Tam bu sırada kadın bir ılık daha atınca, Yiğit Jehan'ın:

— «Dayan geliyorum!» Diye haykırarak kalabalığa saldırmasıyla kılıcının kabzasını birkaç kişinin

kafasına indirmesi bir oldu. Böylece kalabalık arasından kendine yol açarken, alayla:

— «Biraz temizlendi sanırım.» Diye söylendi.

Üç kişi yere yıkılmıştı. Üstlerine pek âni gelmiş olacak ki ayakta kalan beş kişi de şaşkınlıkla durakladılar. Tek başına bu kalabalığa karşı koyan adam, şaşkınlığı fırsat bilerek ileri atılıverdi ve şaşkın şaşkın bakınanlardan birini omuzundan şişleyerek, yolun ortasından akan pis suların içine yuvarladı...

Jehan, göz açıp kapayıncaya kadar, tek başına dövüşen meçhul karaltının yanında yer almıştı. Aynı anda kılıcını havaya fırlatıp döndürmüştü ve kabzasından yakalayarak yıldırım hızıyla saldırmıştı.

Ortaya çıkan bu yeni silâhşorun hızı heriflerin gözlerini mi korkutmuştu, yoksa Yiğit Jehan'ı tanımışlar mıydı? Her nedense, birdenbire kaçışmaya başladılar. Karanlığa karışıp ortalıktan yok oluvermeleri yarım dakika bile sürmedi.

Jehan, bir kahkaha atarak kılıcını kınına yerleştirdikten sonra, tam vaktinde imdadına yetiştiği meçhul yabancıya döndü. Fakat kahkahası dudaklarında kaldı: Karşısında Saêtta duruyordu.

Bu sırada, durmadan çığlık atan kadın da, sırtı kendisine dönük olan Jehan'dan yana yürüdü. Pelelerine sıkı sıkı sarınmıştı; yüzünü görmeye imkân yoktu...

Saêtta, kadının yanaştığını görünce, birtakım işaretler yaptı. Kadın bu işaretleri görmedi. Yahut, gördüyse de ne anlama geldiğini kavrayamadı. Yavaşça:

— «Benim ve kutsal babamızın hayatını kurtardınız, mösyö!» Dedi. «Bu büyük iyiliğinizin karşılığını veremeyecek kadar fakiriz. Fakat size ölünceye kadar minnettar kalacağız. Acaba, zayıf tarafı kuru-

mak için gözünüzü çöpten sakınmayarak hayatını tehlikeye atan kahramanın adını sormak cesaretinde bulunabilir miyim?»

Bu sözler üzerine papaz da yaklaştı. Onun da yüzü sımsıkı kapalıydı. Sâkin sâkin sordu:

— «Lütfen isminizi söyler misiniz? Bu adı, dualarımızda yâdetmek isterdik.»

Saêtta, ne demek istediğini anlatamadığına içermiş, bir şeyler mırıldanıyordu.

Jehan, kadına doğru döndü ve kendini tanıtmak istemesine rağmen, epey hiddetlendiğini belli eden bir sesle:

— «Adımı mı soruyorsunuz, madam?» Dedi. «Baksanıza Saêtta size işaret vereyim diye yırtınıp duruyor. Siz hiç beni tanımaz olur musunuz?»

Kadın, büsbütün şaşalayaarak bir çığlık attı:

— «Yiğit Jehan!»

Bir sürü haydudun saldırısına uğradığı sırada bile soğukkanlı görünen bu kadının, şimdi, kurtarıcısının karşısında dehşet duyduğunu açığa vurması, gerçekten de pek garipti. Papazın o zamana kadar gösterdiği soğukkanlılıktan da eser kalmamıştı. Önce, ileriye doğru iki adım atmışlarken, bu sefer hızla dört adım geri fırladılar.

İkisinin de korkusu, o kadar gözle görünür hâle gelmişti ki Saêtta bir iş yapıyormuş gibi Jehan'la yanındakilerin arasına girerek kabadayıcı bir tavırla elini kılıcının kabzasına attı.

Jehan bütün bunları gördü ve hafifçe gülümseyerek, alaylı alaylı:

— «Hele hele... Gördünüz mü? Tanıdınız beni işte...» Dedi. «Saêtta, sen aradan çekil... Ben, madamla ve şu kutsal babayla üç-beş kelime konuşacağım. Sana; '*Çekil oradan ve kılıcını bırak,*' dedim.

Kılımı bile kıpırdatmadan seni gebertmekten çekinmeyeceğimi unutma. Şu meşhur Saêtta oyununu biliyorsun ya... Hani şu, bana bir türlü öğretmek istemediğin oyunu... Şimdi ben artık onu biliyorum. Yalnız onu değil, senin bilmediğin daha bir sürü oyunu da... Hattâ, senin gibi bir kılıç üstadının elinden kılıcı nasıl alınır; onu da biliyorum. Artık bunu kimden öğrendiğimi tahmin etmek de senin anlayışına bağlı!»

Pardaillan'la yaptığı dövüşün îma edildiğini anlayan Saêtta, hiddetinden, utancından ne yapacağını bilemedi. Onun artık herşeyi bildiğini sandı: Pardaillan'ın oğlu olduğunu da, son defa kendisinin Pardaillan'a yenildiğini de... Herşeyi...

Yanıliyordu! Jehan'ın hiçbir şey bildiği yoktu. Şimdi söyledikleri de, sadece Pardaillan'ın kendisine öğrettiği kılıç oyunlarıydı. Fakat onun, aynı oyunlarla Saêtta'yı yendiğini aklına bile getirmemişti.

Saêtta ansızın korktu. Bu, Jehan'ın kendisini öldüreceğini sanmasından ileri gelmiyordu. Oldum olası canına pek değer vermemişti. Üstelik, gözüpek adamdı. Ne var ki hayatlarını korumak için kendisini angaje etmiş olan şu iki insan, onu yenilmez bir silâhşor diye tanırlardı.

Şimdi, bu iki insanın önünde kılıcının elinden alınması düşüncesiyle korkudan yüreği hop etti. Bu yüzden de, fazla bir şey söylemeye lüzum görmeden, Jehan'ın sözünü dinleyerek kenara çekildi.

O zaman Jehan, Léonora Concini ve Claude Acquaviva'ya doğru pervâsızca ilerledi. Karşısındakiler, bir evin duvarına toslayıp da durmaya mecbur kalıncaya kadar gerilediler.

Jehan, yeniden söze başladı:

— «Ben, hem sizi, hem de monsenyör cenaplarını hemen tanıdım,» dedi. «İster misiniz madam, adınızı

yüksek sesle söyleyeyim? Siz mösyö, ister misiniz, sizinkini de hemen söyleyivereyim?»

Acquaviva ile Léonora, bütün soğukkanlılıklarına rağmen ürktüler.

Jehan güldü:

— «Görüyorsunuz ya... Boş yere yüzlerinizi saklıyorsunuz!..»

Kadın da, rahip de, kukuletelerini açmışlar; ikisi de hemen o ünlü soğukkanlılıklarına bürünmüşlerdi. Şimdi Acquaviva, bütün dikkatiyle delikanlının mert yüzünü süzüyor ve hafifçe gülümsemeye başlıyordu. Bir ara, delikanlıyla yalnız başına konuşmak istediğini anlatmak için, Léonora'nın kolunu sıktı.

Jehan, aynı sâkin ve alaycı sesiyle devam etti:

— «Sakın korkmayın... Mademki tesadüf sizi kurtarmamı istedi, onun yaptığını benim bozmaya niyetim yok. Sizi jandarmalara haber verecek de değilim. Böyle âdiliklerle uğraşmak, âdetim değildir.»

Sonra birdenbire heyecanlandı:

— «Oysa madam,» dedi, «siz, beni Kral'ı öldürmeye kışkırtmıştınız. İstedığınızı elde edemeyince de kocanızla elbirliği ederek, kaç kere canıma kastetmeye uğraştınız. Ya siz, çok kutsal babamız? Hele siz yok musunuz? Beni tabancayla vurdurtmak istediniz, olmadı. Zehirlemeye yeltendiniz, olmadı. Odamın tavanını yıktırıp beni pestile çevirmek istediniz, yine başaramadınız. Kafama kayalar savurturdunuz, hattâ sığındığım evi kundaklayıp beni de kebab etmek istediniz, o da olmadı. Kısacası, ne yaptınızsa olmadı, olmadı... Yalan mı söylüyorum?»

Acquaviva çekinerek itiraf etti:

— «Doğrudur...»

— «Peki, bana yaptığınız bu fenalıklar için ikinizin de kafasını ezsem, haklı değil miyim?»

Acquaviva, aynı tonda:

— «Yerden göğe kadar haklısınız!» Dedi. Fakat hemen: «Siz bunu yapmayacaksınız.» Diye ekledi.

Jehan, hiddetle bağırdı:

— «Yapmayacak mıyım? Neden? Beni bundan alıkoyacak mı var?»

— «Sizi kim alıkoyabilir? Olsa olsa yine kendiniz...» Pardaillan'ın oğlunu, kendisine hayretle baktığını görünce: «Bu madamı öldürmeyeceksiniz. Çünkü kadındır, zayıf ve kendini savunmaktan âcizdir.» Diye devam etti. «Beni de öldürmeyeceksiniz. Çünkü ihtiyarım. Artık bir ayağım çukurda demektir. Sizin gibi bir insan, ancak bizim gibi zayıfları savunmak için silâh kullanabilir, mösyö... Sizin elinizden bizim gibilere fenalık gelmez. Şimdi, ben size sorayım: Öyle değil mi? Sizi iyi anlamış mıyım?»

Delikanlı, bu kadar tanınmış olmasına içerledi:

— «Bunlar boş sözler, mösyö! Madam zengin ve ünlüdür. Size gelince, en müthiş bir din kurulunun elebaşısısınız. Elinizde o kadar korkunç bir kudret var ki Fransa Kralı'nı bile tahtının üstünde titrettiğiniz söyleniyor. Sizlerin yanında, pazusundan başka hiçbir güvenecek şeyi olmayan benim gibi baldırıçıplağın lâfı mı olur?»

— «Doğru söylüyorsunuz. Pazunuzdan başka güvenecek şeyiniz yok ama, bu pazu pek kuvvetli... Şu anda, silâhsız ve âciz durumda, elinizde bulunuyorum. Beni kolayca mahvedebilirsiniz. Fakat korkmuyorum. Şu âciz kadın da elinizde bulunduğu hâlde, konuştuklarımızı hiç ürkmeden dinliyor... Çünkü o da, sizden fenalık gelmeyeceğini biliyor. Bizi savunan şu adama bile, '*seni öldürürüm,*' demenize rağmen, neden bir şey yapmıyorsunuz? Çünkü onu öldüremeyeceğinizden eminsiniz.»

Jehan, daha fazla dayanamadı:

— «Doğru!..» Diye bağırdıktan sonra, asıl bir tavırla devam etti: «Haydi gidiniz. İkinizi de affediyorum.»

Acquaviva, yerinden bile kıpırdamadı. Konuşmanın bu şekilde kapanacağından emindi:

— «Bize gösterdiğiniz merhamete ve bizi affedişinize karşı teşekkür borçluyuz.» Dedi. «Fakat bunu canıma değer verdiğim için yaptığımı sanmayın. İnsan benim yaşıma ulaşınca, ebedî istirahatden başka bir şey arzulamaz, delikanlı... Fakat Tanrı adına başladığım birtakım önemli işleri başarıyla sonuçlandırabilmem için, daha birkaç yıl yaşamam gerekiyor.»

Sonra bu konuşmayı, hiç ses çıkarmadan dinlemiş olan Léonora'ya dönerek:

— «Siz gidiniz madam,» dedi. «Mösyönün beni evime kadar uğurlamak lütfunda bulunacağından eminim.» Jehan'a dönüp sözüne devam etti: «O büyük iyilikseverliğinizi kötüye kullanıyorum ama, sizi fazla alıkoyacak değilim, mösyö... Şu çıkmaz sokağın dibinde otururum...»

Jehan, soğuk bir tavırla eğildi, fakat reddetmedi. Acquaviva, karanlıkta sinsi sinsi güldü. İnsanların tâ içini okuyan keskin bakışlarıyla kendisini tanımayan bu gencin düşündüklerini de anladığına memnundu. Léonora, rahibin sözlerini doğrulamak için başını eğmişti. Fakat ayrılmadan önce Jehan'a dönüp:

— «Gerçi size karşı birçok suçumuz oldu, mösyö...» Dedi. «Fakat şu birkaç gündür kocamın size hiçbir düşmanlık yapmadığını herhalde farketmişsinizdir.»

— «Farkındayım, madam, farkındayım...»

— «İleride de böyle olacağını umarım. Zâten canımı sizin o sınırsız mertliğinize borçlu değil miyim?»

Jehan, soğuk soğuk:

— «Ben de böyle devam edeceğimi umuyorum.»
Dedikten sonra hemen ekledi: «Zaten böyle olması, sizin çıkarınızdır.»

Léonora, delikanlıya gülümseyerek baktı. Kukuletesiyle yüzünü örtüp, Saëtta'nın muhafızlığında hızlı hızlı Saint-Denis yönünde yürüdü.

Acquaviva ile Jehan, kadınlar hapisanesinin bitişiğindeki değıl de, Vieille-Monnaie sokağının köşesindeki eve doğru yürüdüler. Bu iki evin, gizli bir yeraltı dehliziyle birbirine bağılı olduğunu, okuyucularımız da bilirler. Böylelikle, kurnaz papaz, sözde Jehan'a evinin nerede olduğunu göstermekten çekinmiyor ve güven gösteriyordu ama, aslında tedbirli hareket etmekten de geri kalmıyordu.

Evin önüne varınca kapıya birkaç kere, özel parola gereğince vurdu. Kanat hemen, sessizce açılıverdi. Acquaviva eşikte durup Jehan'a döndü:

— «Bin kere affınızı rica ederim, mösyö,» dedi. «Benim kim olduğumu öğrendiğinizi sezince, hemen beni haber vereceğinizden çekinmişim. Sizi tanımadığım için size karşı-şimdi çok üzüldüğüm-bazı teşebbüslerde bulundum. Sizi tanımış olsaymışım, bütün bunlara hiç lüzum kalmayacakmış. Bugün sizinle tanıştım. Hakkınızda bir fikir edindim ve görüyorsunuz ki size evimi göstermekten bile çekinmiyorum.»

Jehan düşünüyordu: «*Amma geveze papaz be!.. Beni işimden alıkoydu. Artık şehrin kapıları da kapanmıştır; dışarıya çıkamam. Şimdi nerede yatacağım? Bilseydim, imdatlarına koşar mıydım? Hiç olmazsa şu haydutlar, beni Léonora'dan da, hâlâ güvenemediğim şu mendebur papazdan da kurtarırlardı.*»

Bu sırada Acquaviva'nın cebinden acayip şekilde kesilmiş bir madenî parça çıkardığını gördü. Râhip:

— «Benim yüzümden, kapıların kapanış saatini kaçırdınız.» Diyordu. «Bu hatâmı tamir etmem gerekiyor. Şehrin hangi kapısından çıkmak istiyorsunuz?»

Jehan: «*Acaba herif düşüncelerimi mi anladı?*» Diye düşündü; sonra rastgele:

— «Montmartre kapısından...» Dedi.

— «Öyleyse, muhafız çavuşunu çağırtın... Kendisine bu parayı gösterin ve '*Ruilly*' deyin. O size hemen küçük kapıyı açar ve siz de geçen geceki yangından sonra sığındığınız yere gidebilirsiniz.»

Delikanlı, yalnız şaşmakla da kalmadı. Bu basit papazın elindeki müthiş kuvvetten endişeye düşmeye başlamıştı. Ne var ki Acquaviva, bu endişeyi onun yüzünden okumak zevkine eremedi. Çünkü Jehan'ın yüzünde sâkin bir tebessümden başka bir şey yoktu. Papaz, delikanlının sustuğunu görünce, tatlı tatlı devam etti:

— «Benim hayatımı kurtardınız. Aslında, bunun hiçbir değeri yok. Fakat kendime ödev edindiğim işi sonuçlandırabilmem bakımından çok önemli... Bu yüzden, ben de size bir iyilik yapmak zorunda olduğumu hissediyorum.»

Jehan, gururla:

— «Sizden hiçbir şey kabul edemem. Zaten bana hiçbir şey borçlu değilsiniz.» Dedi.

— «Biliyorum. Kendi vicdanınızı tatmin etmeniz size yeter. Zaten ben de aynı şeyi yapacağım. Bu andan itibaren, canınıza karşı herhangi bir suikaste bulunmaya kalkışmayacağım...»

Jehan:

— «Doğrusu büyük bir lütuf... Yüksek duygularınızın hayranıyım.» Dedi.

Acquaviva, bu alaya aldırmadı; sert sert devam etti:

— «Ama dikkatli olun delikanlı... Bazı işlerimde bana engel oluyorsunuz. Sizin peşinizde adam koşturmayacağım ama, yine de elime düşmekten sakının...»

— «Ya elinize düşmek felâketine uğrarsam ne olacak?»

Acquaviva:

— «Öleceksiniz!»

Dedikten sonra, bir tek kelime daha söylemeden içeriye girerek kapıyı kapadı.

RAVAILLAC'IN KURUNTULARI

Pardaillan, papaz Parfait Goulard'ı aramaya koyulmuştu.

Şövalye bu kararını, sahte sarhoş Goulard'ın Acquaviva'nın bellibaşlı casuslarından biri olduğu gerçeğine dayanarak vermişti. Çünkü onu şimdiye kadar öyle yerlerde ve öyle işler görürken yakalamıştı ki bu adamın ikiyüzlülüğünden artık hiç şüphesi kalmamıştı. Zaten Cizvit birliğinden olmayanlar içinde, Parfait Goulard'ın oynadığı oyunun farkına varanın, yalnız kendisi olmadığından da emindi. Teşkilâtta bu derece önemli işler gören bir casusun sık sık ve doğrudan doğruya Cizvit'lerin elebaşısıyla buluşup görüşmesinden daha tabii bir şey olamazdı. Yani, Parfait'in peşine düşmekle, kısa zamanda Acquaviva'ya ulaşacağı muhakkaktı. Yalnız, Cizvit'lerin elebaşısıyla karşılaştığı takdirde ne yapacağını henüz bilemiyordu. Bir çaresini bulacak ve oğluna karşı ardı arkası kesilmeden süregelen suikastlere bir son verecekti.

Şövalye'nin, bir rastlantı sonucu oğlunun Cizvit elebaşısıyla karşılaştığından ve hiç farkında olmadan kendisine karşı yapılagelmekte olan suikastlerin önünü aldığından haberi yoktu.

Bu yüzden Parfait Goulard'ın her zaman uğradığı yerleri, yâni meyhaneleri ve aşçı dükkânlarını dolaşmaya başladı. Uzun süren aramalardan sonra papazı Trois-Vaches Sokağı'ndaki meyhanelerden birinde bulunca, artık gözden kaçırmamaya dikkat etti.

Papaz, meyhanede bir süre kaldıktan sonra, dışa-

rıya çıktı. Paris'in dar ve dolambaçlı arka sokaklarında dolaştı durdu. Vieille-Monnaie Sokağı köşesindeki evin önüne geldi ve yapının Écrivains Sokağı tarafındaki kapısından girdi.

Pardaillan, yapının Vieille-Monnaie Sokağı'na da kapısı bulunduğunu hemen farketti. O da Savonnerie Sokağı'ndaki küçük bir meyhaneye daldı; bir şişe şarap getirtti. Bir yandan içerken öte yandan da evin iki kapısını birden gözetlemeye koyuldu.

O sırada papaz da gizli kapıdan yeraltı dehlize girmiş; oradan da esrarengiz eve ulaşarak, Acquaviva'nın yanına çıkmıştı. Yarım saat kadar sonra kadınlar hapishanesi kapısından çıkıyordu.

Sabahın onbiriydi. Papaz, Savonnerie Sokağı'na girince, bir an, sağa mı, sola mı gideceğini kestiremeden, öylece kalakaldı. Sol tarafa doğru yürürse, Pardaillan'ın önünden geçecekti. O zaman Şövalye, evler arasındaki gizli dehlizi keşfedecekti.

Yazık ki papaz, birdenbire sağ tarafa, yâni Saint-Denis istikametine yöneldi ve yine dolambaçlı bir yolla bir sürü sokağa girip çıkan Saint-Jack Sokağı'na ulaştı. Bu sokakta, müşterileri askerlerle aşağı tabakadan insanlar olan, basit bir hanın önünde durdu. Ravailac, Angoulême'ye dönmemiş ve papaza izini kaybettirmek için bu hana sığınmıştı. Fakat Parfait-Goulard için onun izini bulmak bir mesele değildi. Şimdi, işte onu görmeye gelmişti.

Papazın, Ravailac'a kendisiyle birlikte gelmesi için neler söylediği, onu nasıl kandırdığı belli değil. Ancak bir zaman sonra Parfait-Goulard'la Ravailac handan birlikte çıktılar ve papaz, arkadaşını geldiği yoldan kadınlar hapishanesine götürdü. Hapishaneye ulaşınca, Parfait'in Acquaviva'yla birlikte girdiği hücreye yöneldiler. Burası yalnız ufak değil, aynı zamanda penceresiz bir yerdi. Kapının üstündeki

camdan odaya sızan zayıf ışıkla oda, yarı aydınlıktı. İçeride mobilya olarak iki dar kerevet, bir masa ve iki sandalyeden başka bir şey yoktu. Masanın üstüne kurulan mütevazı sofrada üç şey vardı: Kuru ekmek, suda haşlanmış sebze ve bir testi su...

Ravaillac'la papaz, sofradakileri yemeye başladılar. Ravaillac, iştahla yiyordu. Parfait-Goulard ise isteksiz isteksiz, içini çekerek arkadaşına katılıyordu. Ravaillac sudan içti ve bunun serin, iyi bir su olduğunu söyledi. Papaz, bir yudum aldıktan sonra, tiksinerek söylendi:

— «Böyle münasebetsiz şey de içilir mi? Şarap dururken, bunlar ağıza bile alınmaz.»

Yemek bitince ayağa kalkıp kerevetlerden birinin üstüne uzandı ve arkadaşına da yatmasını tavsiye etti. Ravaillac, hemen arkadaşının sözüne uydu.

Beş dakika sonra derin bir uykuya dalmıştı.

Parfait Goulard, arkadaşının uyuduğunu görünce hemen doğrularak başucunda bulunan gizli bir düğmeye basıp, görünmez kapıyı açtı. Kapıda, iki iriyarı papaz belirdi. Derin uykuda bulunan Ravaillac'ı ayaklarından ve omuzlarından kavradılar; karga tulumba edip götürmeye başladılar. Parfait-Goulard da peşlerine düştü. Bu işler olup biterken bir kelime bile söylememişti.

Beş dakika geçmeden, iki papaz, Ravaillac'ı başka bir eve getirmişler, bu evin bir odasına girmişlerdi. Fakat buranın, demin çıktıkları hücreden hiç farkı yoktu. En dikkatli bir insan bile, iki oda arasında en ufak bir fark bulamazdı.

Tabii yatak işini gören kerevetler de tamamen birbirine benziyordu. Birinin üzerine, uyuyan Ravaillac yatırıldı. Ötekinin üstüne de Parfait-Goulard uzandı ve uyur gibi, hareketsiz durmaya devam etti.

Ravaillac'ın uykusu bir saat kadar sürdü. Uyanınca eski odadan çıkarılıp başka bir odaya taşındığını elbette farkedemedi. Ne kadar uyumuş olduğunu da pek kestiremedi. Yatağında doğrulup, karşıki kerevete uzanmış olan ahabasına baktı ve:

«*Amma da çabuk uyumuş haa!*» Diye söylendi.

Sonra üzüntüyle başını sallayarak: «*Demek günah çıkarma törenini böyle sanıyor ve itikâfa çekilmekten de bunu anlıyor.*» Diye düşündü. «*Başkalarına karşı gösterdiği müsamahayı, kendisine karşı da göstermekten başka bir şey yaptığı yok. Ne yaptığıнын farkında bile değil... Fakat ne de olsa iyi bir adamdır.*»

Kerevetten inip ayağa kalktığı anda, bacaklarının tutmadığını hissetti. Yere yıkılmamak için masaya dayanmak zorunda kaldı. Bütün vücudunda müthiş bir sıcaklık hissediyordu. Bu ateş, döşemelerin altından ve özellikle karşısındaki kapıdan geliyor gibiydi. Sanki odanın dışarısında, çepeçevre, muazzam ateşler yakılmıştı.

Birden testiye yapışarak dikti ve kana kana su içti. Sonra Parfait-Goulard'ın yanına yaklaşarak bir süre onu seyretti. Hiç kıınıldamadan yatan papazın da yüzü ter içindeydi ve nefesi daralıyordu... Ravaillac hiç telâşlanmadan, sâkin sâkin söylendi:

«*Havada bir ağırlık var. Galiba fırtına kopacak.*»

Tekrar kendi kerevetinden yana dönerek, masayla kerevet arasında diz çöküp duaya başladı. Böylece kederli bir hâlde, kendinden geçmişçesine saatlerce kalakaldı. Belki de bu hâli sadece birkaç dakika sürdü. Kendisi de bunun farkında değildi. Dinî bir cezbe kapılıp kendinden geçtiği böyle anlarda, gerçekte hiç ilişkisi kalmazdı. Fakat bu sırada yalnız dua etmekle kalmıyordu; gözlerini kapamış, için için kendi kendine mücadele ediyordu. Bir ara gözlerini

açtı ve o zaman, odadaki loş ışığın da büsbütün kaybolduğunu, ortalığı derin bir karanlık kapladığını farketti. Bütün vücudu, dehşetle ürperdi. Başını çevirip bakmayı akıl etseydi, bu karanlığın kapının üstündeki camın örtülmesinden ileri geldiğini çabuk kestirirdi. Fakat o, ortalığı böyle karanlık görmesine içindeki mücadelenin sebep olduğunu sanarak göğsüne güm güm vurup mırıldanmaya başladı:

«İşte yine ebedî karanlık içindeyim. Ruhumun yüzyıllar boyunca içinde çırpındığı cehennem karanlığı da bu değil mi? Bana merhamet et Tanrım!»

Bir hayâle kurban olup olmadığını anlamak için gözlerini tekrar açıp kapadı ve rüya gördüğünü sandı. Bu esrarengiz karanlık onu her yandan sarmış ve zavallının binbir kuruntu içindeki kafası, bu karanlığın tesiriyle büsbütün dengesini kaybetmişti.

Sonunda, bir isyan hıçkırığıyla içindeki mücadelenin sebebini ortaya koyarak söylendi:

«Ulu Tanrım, beni esirge!.. Onu öldürmek istemiyorum. Çünkü ne de olsa o kızın babası...»

Bu sözü duyan Parfait-Goulard, yatağında yavaşça kımıldadı. Eli, karanlıkta bir şeyler aradı; duvardaki küçük bir düğmeye bastı. Aynı anda, duvarlardan birinde kapkara bir delik açıldı ve bu delikte birisi belirdi... Papaz, kafasını deliğe doğru uzattı. Yaptığı şeyi karanlıkta Ravallae'ın göremeyeceğinden emin, delikteki adamın kulağına bir şeyler fısıldadı. Sonra, düğmeye bir daha basarak deliği kapattı ve yine kımıldamadan kalakaldı...

Ravallac, hiçbir şeyin farkına varmamıştı.

Döşeme öylesine kızmıştı ki artık dizlerini yakmaya başlamıştı. Fakat Ravallac ne ayağa kalkmayı akıl ediyordu, ne de bulunduğu yerden başka bir tarafa çekilmeyi... Zâten yer değiştirirse de neye ya-

rardı? Zavallı adam, Tanrı'nın, kendisini cehennem ateşiyle karşı karşıya getirdiğine inanıyordu. Nereye çekilse, aynı ateşle karşılaşacak değil miydi? Bundan kurtulmaya imkân mı vardı?

Böylece uzun süre kaldı... Ravailac boyuna inledi, dövündü, yırtındı, dua etti ve ancak yine kendisinin duyabildiği birtakım sözler söylendi.

Birdenbire karşısındaki duvarın hiç farkedilmeden ortadan kaybolduğunu ve karşısında gözleri kamaştıran bir ışıkla beraber alevler fışkırdığını gördü. Saçları diken diken olmuştu. Bir sıçrayışta ayağa fırlayıp ulurcasına haykırmaya başladı. Parfait-Goulard da sanki bu gürültü üzerine yatağında doğrulmuş gibi keyifsiz keyifsiz bağıırıyordu:

— «Heey, Jean François! Nedir bu gürültü be? Boğazlanan danalar gibi ne böğürüyorsun? Odanın ortasında durup durup şu duvara ne diye bakıyorsun? Ne var orada? Benim gibi yatıp uyusana... Kendin rahat edip de beni de rahat bıraksana!...»

Bu dost sesi, zavallı Ravailac'a biraz cesaret verdi ve kendini toparlamasına sebep oldu. Ama, bir yandan da duvarda beliren bu gözkamaştırıcı ışığa bakıyor ve sıcaktan boğulacak gibi oluyordu. Kendini, bir kuruntu krizi içinde olduğuna inandırmak istediği belliydi.

Hemen Parfait-Goulard'ın kerevetine koşarak onu bütün kuvvetiyle kucaklayıp kekeledi:

— «Oraya bak! Şuraya, şuraya! Görüyor musun?»

— «Ha, görüyorum, duvar değil mi?»

— «Hayır, canım... Ne duvarı? Işık gözlerini kamaştırmıyor mu?»

— «Sen aklını mı oynattın? Her yer zifirî karanlık... Hangi ışıktan bahsediyorsun?»

— «Canım, peki ateş de hissetmiyor musun? Vücudumuzun yandığının farkında değil misin?»

— «Evet, havada biraz ağırlık var. Fırtına kopacak galiba...»

— «Ne ağırlığı? Bu, cehennem işte!.. Şu gördüğüm de cehennemin ateşi!.. Sen bir şey görmediğine, bir şey hissetmediğine göre demek ki yalnız ben cehennemlik oldum! Yalnız ben Tanrı'nın lânetine uğradım!»

Bu sözlerin hepsi de, gittikçe artan bir dehşet içinde söylenmiş ve birer hıçkırıkla son bulmuştu. Fakat papaz, hiddetle silkinip kendini ondan kurtardıktan sonra öfkelenip bağırdı:

— «Saçmalayıp durma... Cehennemin dibine kadar git istersen... Allahın delisi, sen de... Boş kuruntularla uykumun canına okudun!»

Ravaillac tekrar hıçkırıp inledi:

— «Vallahi görüyorum. Sıcaklığı duyuyorum. Yanıyorum, diyorum sana!.. Cehennemdeyim işte!.. Cayır cayır yanıyorum!..»

Parfait-Goulard, sinirli sinirli ayağa kalktı. Ravaillac'ı elinden tutup, alevlerin fışkırdığı yere kadar götürdü. Aslında yok olan duvar varmış da, oraya dayanıyormuş gibi yaparak, içerlemiş bir sesle :

— «İşte,» dedi, «burada duvardan başka bir şey var mı? Baksana duvara!..»

Ravaillac, yine sızıldandı:

— «Yanıyorum, yanıyorum. Orada dipsiz bir uçurum var. Her yanı ateş içinde...»

Papaz, varı yok görmekte ısrar ederek bağırdı:

— «Eee, Mösyö Ravaillac, artık çok ileri gidiyorsunuz, azizim... Sizin hemen yatmanız lâzım. Yarın yola çıkacağınızı ve uzun bir yolculuk yapacağınızı çabuk unuttunuz?»

Ravaillac, dehşet içinde kapıya kadar geriledi. Gözlerini, duvardaki alev uçuşumundan bir türlü ayıramıyordu... Bu sırada korkunç bir gök gürlemesi odayı sarsıverdi. Ravaillac korkuyla yerinden sıçradı, sordu:

— «Duydunuz mu?»

Parfait Goulard yine hiddetli bir tavır takınıp bağırdı:

— «Neyi duydum mu? Hiçbir şey duymadım. Çünkü ortada sizin saçma sapan kuruntularınızdan başka bir şey yok. Rica ederim azizim, eğer sizin uymaya niyetiniz yoksa uyumayın ama, hiç değilse beni rahat bırakın. Benim dinlenmeye ihtiyacım var, azizim. Sizinle beraber yolculuk yapacağıma söz vermedim mi?»

Sonra hiçbir şey duyup işitmemeye karar vermiş bir insan hâliyle yatağına gömülerek, pelerininin kukuletisini iyice yüzüne örttü.

Tam o sırada, uzaktan gelen birtakım sesler duyuldu:

— «Jean François! Jean François! Orada mısınız!»

Dehşetinden çıldıracak gibi olan zavallı Ravaillac inleyerek bu meçhul seslere cevap verdi:

— «Buradayım!»

— «Bak, Jean François! Dinle!.. Halkı inim inim inleten bir zâlimi öldürmekten çekindiğin için seni bekleyen âkıbete bak!.. Sen bizim olacaksın, Jean François... Bizimle beraber geleceksin!..»

Ravaillac, duvarda açılmış olan deliğin içindeki uçuşumun dibinde; kızılı, yeşilli, mavili alevler arasında can acısıyla kıvranan, koşuşan ve ellerini ona doğru uzatıp tehdit edici tavırlarla bağırان insanlar gördü.

— «Gel; Bizim yanımıza gel! Sen de bizden olacaksın!» Diyorlardı.

Fakat hemen aynı anda bütün bunlar, esrarengiz bir rüzgâr tarafından silinip süpürülmüşçesine, ortadan kayboluverdi ve Ravailac, uçuğunun dibinde genç, güzel bir kadından başka kimseyi göremez oldu. Bu kadının tatlı yüzünde kederli bir ifade vardı. Gözlerini Ravailac'a dikerek şöyle dedi:

— «Bana iyi bak, Jean François! Ben Bertille'nin annesiyim. Sen, alçağın birini, Bertille'nin babasıdır diye öldürmekten cayıyorsun, değil mi? Sen delisin, bin defa delisin... Ben, sırf onun yaptıkları yüzünden cehennemlik oldum ve burada acı içinde kıvranıp duruyorum. Onun yüzünden günahkâr oldum. Şiddet kullanarak iffetimi kirletti. Dünyanın en aşağılık suçunu işleyerek çocuğumun babası oldu. Böyle babalığın bir değeri mi olur? Şimdi burada kıvrınmamın sebebi, o sefil ruhlu adam yüzünden kendimi öldürmüş olmam, değil mi? Duyuyor musun beni, Jean François?»

Cehennemde kıvranan kadın, cevap beklermiş gibi bir an durduktan sonra acı çektiğini anlatan bir tavırla sözüne devam etti:

— «Ona, gerçek bir baba gözüyle bakılamaz. Kızım da ondan nefret ediyor. Ben, kızımın ve benim öcümü alacağını ummuştum. Bunu yapsaydın, kimbilir acımız ne kadar hafiflerdi. Meğer sen de korkağın, alçağın biriymişsin. Korktuğun için o zâlim herifi öldürmekten vazgeçtin. Bu yüzden ben ve onun kurbanları olan hepimiz sana lânetler okuyoruz. Fakat senin gibi korkakların da yeri burasıdır. Sen de buraya, cehenneme geleceksin, Jehan François!..»

Saçları diken diken olan Ravailac, inledi:

— «Öldüreceğim! Vallahi sağ koymayacağım! Ben bilmiyordum ve sanıyordum ki iyi bir iş yapıyorum!

Mademki o büyük bir suç işleyerek onun babası olmuştur, mahvolmayı da haketmiş demektir. Geber-teceğim onu!..»

Tekrar müthiş bir gökgürültüsü işitildi ve hemen onun arkasından da ortada ne hayâl kaldı, ne de o derin uçurum...

Duvar yerine gelmiş, kapının üstündeki camı kapayan örtü de kaldırılmış, içeriye yine zayıf bir ışık sızmaya başlamıştı. Odanın ortasında, taş kesilmişçesine kalmış olan Ravailac, kendi kendine bir rüya görüp görmediğini sordu. Fakat ortalığın dayanılmaz sıcaklığı ve parmağını dokundurduğu duvarın yakıcılığı, zavallıya başından geçenlerin bir rüya olmadığını anlattı. Zaten uyanıktı. Ayakta, gidip geliyor ve kerevetinin üstüne uzanmış olan papazı da görüyordu. Tam bu sırada Parfait-Goulard ona, uyumadığını ispat etmek istiyormuşçasına sordu:

— «Hâlâ kuruntularından yakanı sıyırmadın mı? Yoksa artık uzanıp dinlenmeye mi karar verdin?»

Ravailac yavaşça cevap verdi:

— «Hayır, dua edeceğim.»

— «Güzel! Canın dua etmek istiyorsa, et... Ama danalar gibi böğürme!.. Tanrı, yavaş sesle de dua et-sen duyar, sağır değildir.»

Ravailac hiç cevap vermedi. Dizüstü çökerek, vecd içinde dua etmeye başladı.

Az önce odayı sarmış olan o dayanılmaz sıcaklık yavaş yavaş kayboluyordu. Şimdi hücreye âdetâ bir serinlik yayılmaya başlamış; odanın havasını nereden geldiği bilinmeyen tatlı kokular sarmıştı. Yerde dizüstü dua eden zavallı da içini bürümüş olan korku ve heyecandan kurtulmuştu.

Bu sırada birdenbire kutsal bir müziğin nağmelerini duydu. Başını kaldırıp ortalığa bakınca, derin

bir karanlık içinde kalmış olduğunu gördü. Yeniden bütün vücuduyla ürperdiyse de, bu seferki ürperisinde tarif edilmez bir tatlılık da vardı.

Aradan bir-iki saniye geçince, duvar yine ortadan kayboldu ve oda, loş ışıklarla doldu. Ravailac ellerini göğsünde kavuşturarak açılan deliğe yaklaştı. Derin ve aşılmaz uçurumu yine görüyordu. Fakat bu sefer, alev yerine, gözlerinin önüne ömründe görmediği cinsten güzel çiçekler, yeşillikler ve ağaçlar serilmişti. Bu olağanüstü bahçeden, havaya sarhoş edici bir koku yayılıyordu.

Orada, çok uzakta, o nefis bahçenin ortasında Tanrı, kiliselerdeki resimlerde görüldüğü gibi, altından bir taht üstünde oturuyordu. Sağındaki yerlerden biri boştu. Çevresinde, olağanüstü güzellikte melekler şarkılar söylüyor, danslar ediyorlardı. Bir yandan da orglar ve harplarla, şimdiye kadar hiç duymadığı bir müzik çalınıyordu.

Tanrı'nın çevresindeki meleklerden herbirinin başında altın bir çelenk vardı ve bu çelenklerin üstünde, şimdiye kadar Kral'ı öldürmeye teşebbüs etmiş olan adamların adları yazılıydı. Ravailac, tam onsekiz ad saydı. Sonra söylenen şarkılara dikkat edince bu şarkılarda da Kral'a suikast yapmış ve bu uğurda hayatlarını fedâ etmiş kimselerin kahramanlıklarının övüldüğünü anladı.

Bu müzik, bir zaman daha devam ettikten sonra bitti ve Tanrı konuşmaya başladı:

— «Jean François!» Dedi. «Git kutsal ödevini başlar. Cennetin en şerefli yeri seni bekliyor.»

Eliyle, yanındaki boş yeri işaret ediyordu.

Ravailac, çılgıncasına, heyecanla bağırdı:

— «Emrine uyacağım, ulu Tanrım, uyacağım!»

Gırtlaklarını boğarcasına tıkayan sevince dayanama-

dı, boylu boyunca yere serilip bayıldı. Acaba, Ravailac'ı bayıltan sevinç miydi, yoksa o sahte çiçeklerin kokusundaki uyuşturucu maddeler mi?

Bu baygınlık pek uzun sürmedi. Kendine geldiğinde, kapanmış olan duvarın iki adım kadar önünde bulunduğunu gördü. Çevresine şöyle bir bakınıp da ilk defa girmiş olduğu basit odada bulunduğunu anlayınca, keyfi kaçtı.

Parfait-Goulard, Ravailac'ın yanında diz çökmüştü; onu ayıltmaya çalıştığı belliydi. Nitekim, zavalının gözlerini açtığını görünce sevinçle bağırdı:

— «Nihayet duanı bitirdin, ha? Amma da uzun duaymış be kardeşim. Bu kadar uzun dua olur mu? Tanrı, kullarından bu kadar çok şey istemez, canım... Dua edelim diye, kendimizi harap etmemizi hiç istemez. Herşeyin bir ölçüsü vardır!»

Ravailac, üzüntüyle sordu:

— «Ben uyuyakaldım, değil mi?»

— «Kim demiş? Bir saniye bile gözlerini kırpmadın. Durmadan dua edip bir sürü kuruntulara kapıldın. Eğer uyumuş olsaydın, yorgunluğundan baygın düşmezdin... Ne uyuması, kardeşim? Beni uyutmuyorsun diye seni az mı haşladım? Unuttun mu yoksa?»

Ravailac, hemen sevinçle cevap verdi:

— «Hatırlıyorum, hatırlıyorum. Peki siz, hiçbir şey duyup görmediniz mi?»

Papaz, tekrar azarladı:

— «Hoppala! Yine saçmalamaya mı başlıyorsun yoksa?»

Ravailac, gülümseyerek mırıldandı:

— «Tabii duymadınız. Çünkü sizin cennetten nasibiniz yok.»

Kendisini kurban ettikleri bu haince komedi, bu zayıf iradeli adamı, hiçbir kuvvetin silemeyeceği derecede etkilemişti. Bütün bu kurnazca oyunu düzenlemiş olan Parfait-Goulard, Ravaillac'ın hâlini görünce şeytanca gülümsedi, fakat Ravaillac'a hiçbir şey sezdirmeden, en tabii hâliyle söylendi:

— «Haydi bakalım, artık biraz uzan da dinlen... Yoksa yarın sabah değil yola çıkmak, bacakların tutmayacak, ayağa bile kalkamayacaksın!..»

Ravaillac, sâkin sâkin:

— «Artık lüzum kalmadı. Yola çıkmayacağım...»
Diye cevap verdi.

— «O da neden? Yine ne oldun?»

— «Beni dinle, Goulard! Ben yarın yola çıkarsam, cehennemlik olurum. Cehennemin esfel-i sâfilininde yanarım. Herhalde benim cehennemlik olmamı ve cayır cayır yanmamı istemezsin, değil mi?»

— «Tabii istemem. Ben, din adamıyım. Görevim insan ruhlarını şeytanın pençesine teslim etmek değil, ondan kurtarmaktır.»

— «Eh, gördünüz mü ya? Öyleyse benim de kalmam gerekiyor! Hem zâten bu bana emredildi!»

— «Emir mi edildi? Kim emretti bakayım?»

— «Tanrı!..»

Papaz, garip bir tavır takınarak ellerini göğze kaldırıp, kısa bir dua mırıldandı.

Ravaillac ayağa kalkıp şapkasını aldıktan sonra, heyecanla:

— «Ben artık gidebilirim, değil mi?» Dedi.

Goulard, kızgın görünerek bağırdı:

— «Seni hapsetmedik ya!.. Ayağını bağlayan da yok. Canın isterse, açar kapıyı gidersin. Senin gibi nankörleri tutmam, korkma...»

— «Ben nankör değilim. Sadece alnımın yazısına uyuyorum, o kadar...»

— «Bana ne? Alnının yazısı da, sen de yerin dibine bat!.. Defol git haydi! Bir daha da yüzüne bakmam!..»

Ravaillac, büyük bir keder içinde çıkıp gitti. Hapishaneden çıkması (bayıldığı sırada ilk girdiği hücreye taşımışlardı) hiç zor olmadı.

Parfait-Goulard evin Écrivains Sokağı'na açılan kapısından çıktığında, akşamın saat altısı olmuştu. Pardaillan hâlâ meyhanedeki masasının başında oturuyordu. Papazı görür görmez hemen peşine takıldıysa da, bu sefer Parfait Goulard'ın kendini gizlemeye çalışmadığını hemen sezdi... Hattâ râhip, herkesin bakışlarını kendi üstüne çekecek birtakım acayip hareketlerde bulunmaktan bile çekinmiyordu. O önde, Şövalye arkada, Saint-Antoine Sokağı'na kadar geldiler. Parfait-Goulard, burada, küçük bir aşçı dükânına girdi ve iki saat sofrada kalacak kadar bol yemek ısmarladı.

Şövalye, bu saatten sonra papazın peşine düşmekte bir fayda olamayacağını kestirdi. Üstelik, yapacağı çok önemli bir iş de vardı. Bu yüzden, tekrar geriye hana geldi ve öğleyin küçük meyhanede yediği pis yemekleri unutturmaya yetecek nefis yemekler ısmarladı.

Yemek bittikten sonra gözlerini tavana dikip derin düşüncelere daldı. Hava kararıyor, şehir kapılarının kapanacağı vakit yaklaşıyordu. Şövalye, yerinden kalkıp kılıcını kuşandı; pelerinine sarındıktan sonra hızlı hızlı yola çıkarken:

— «Gidip bu geceyi, milyonlar değerindeki hazinenin yanında geçirelim. Neler olacağını görmeyi pek istiyorum.» Diye söylendi.

SAËTTA'NIN ENDİŞELERİ

Léonora Concini, Saëtta'nın muhafazasında, olay-
sız geçen kısa bir yolculuktan sonra konağa ulaş-
tı. İlk işi, evin kapısında eski kılıç ustasını ba-
şından savmaya yeltenmek olduysa da, Saëtta, Léo-
nora'nın hiçbir uşağında görmeye tahammül edeme-
yeceği bir lâubalilikle:

— «Sinyora,» dedi, «sizinle biraz görüşmek isti-
yorum.»

Léonora, gözlerini bir an ona dikti. Dudaklarından
hafif bir gülümseme geçti... Fakat hiçbir şey söyle-
meden, sâdece:

— «Gel,» cevabını verdi.

Concini'nin küçük çalışma odasında başbaşa kal-
dıklarında, Léonora koltuğuna yerleşti ve kayıtsız
bir tavırla:

— «Seni telâşlı görüyorum, Saëtta.» Dedi. «Seni,
böyle meraklandırıran şey, benim Yiğit Jehan'a söyle-
diğim sözler; değil mi? Herhalde, onu öldürmekten
vazgeçip geçmediğimi kendi kendine sorup duruyor-
sundur.»

— «Sinyoranın görüşleri gerçekten de keskindir.
Sizden hiçbir şey saklanamaz, hemen anlayıverirsi-
niz.»

Léonora, korkunç bir soğukkanlılıkla sözüne de-
vam etti:

— «Öyleyse, boşuna merak etme, Saëtta... Ben,
eski düşüncelerimden birazcık olsun caymadım. Fa-
kat onun güvenini kazanmak için öyle konuşmam
gerekti. Yarın o, yine benim avucuma girecektir.»

Saëtta, rahatlayıp derin bir nefes alarak sevinçle haykırdı:

— «Üstümden büyük bir ağırlığı kaldırdınız, Sin-yora... İdam tribünü havaya uçtuğu sırada, yâni Jehan'ın mahvolduğunu haber aldığım zaman ne hâle geldiğimi imkânı yok bilemezsiniz... Ümitsizliğimden, az kalsın kılıcımla karnımı deşiverecektim. Tam o sıralarda, birdenbire onun, o küstah ve dünyaya metelik vermez tavrıyla sapasağlam önümden geçtiğini görünce sevincimden yüreğim hop etti... Onun için kendisini artık rahat bırakacağınızı ona söylediğiniz anda neredeyse hiddetinden kuduracaktım.»

Léonora, yavaşça gülüverdi. Kadını pek iyi tanıyan Saëtta da: «*Dişi kaplanın bütün canavarlığı yine uyanıyor... Yiğit Jehan mahvoldu demektir...*» Diye düşündü.

Léonora devam ediyordu:

— «Beni iyi tanıman gerekir. Bu işten vazgeçebileceğimi nasıl düşündün? Doğrusu ben, şimdiye kadar bu delikanlıya kin beslememiştim. İşlerimize engel olduğu için ve ona müthiş bir kin besleyen Concini'ye hoş görünmek uğruna onun öldürülmesine uğraşıyordum... Fakat bu akşam içimde, ona karşı sönmek bilmez bir hırs ve nefret uyandı... Ona en işkenceli ölümü hazırlayacağım... Ölümlerden ölüm beğensin... Bu herif ortaya çıkmasaydı, şimdiye kadar herşeyi yoluna koymuştuk...»

Saëtta açıkladı:

— «Yâni Kral ölmüş olacaktı ve siz, duruma hâkim olacaktınız...»

— «Evet!»

Saëtta, kadına vahşî bir sevinçle bakıyordu. Kadının, dediklerinde samimî olduğunu ve mahvetmedikçe, Jehan'ın peşini bırakmayacağını biliyordu.

— «Sinyora,» diye söze başladı. «Benim, sâdece öcümü almak için yaşadığımı biliyorsunuz. Bu yüzden size, onu yakaladığınız zaman ne yapmak istediğinizi sorarsam, büyük bir suç işlemiş olmam, değil mi?»

— «Bunu sana ancak yarın söyleyebilirim, Saêta... Şimdilik şu kadarını bil: Adamım Saint-Julien bu kahraman taslağıyla ve yavuklusuyla ilgileniyor. Yarın sabah, yaptığı işler hakkında bana rapor vermeye gelecek. Umduğum gibi verdiğim emirleri harfi harfine yapmışsa, kızı elime geçirmiş olacağım.»

Buraya kadar dinlediği herşey, Saêta'yı âdetâ sevinçten çıldırtacaktı. Fakat Léonora bir söz daha söyleyince, eski kılıç hocası, buz kesiliverdi. Çünkü kadın:

— «Onlardan öyle bir intikam alacağım ki Saêta,» diye sözüne devam etmişti; «öyle bir öç alacağım ki senin hayâlini kurduğun intikam, benimkinin yanında hiç kalır.»

Léonora Concini, bu sözleri söylemekle, büyük bir hatâ işlediğini farkedemedi. Eğer o saniyede karşısındakinin neler düşündüğünü anlamaya çalışmış olsaydı, böyle bir hatâ yapmazdı.

Saêta, Pardaillan'ın oğlunu, eline geçirdiği onsekiz yıldan beri, tıpkı kendi kızı gibi darağacında öldürtmek istemişti. Zamanla bu istek onda sâbit bir fikir, bir çeşit çılgınlık hâline gelmişti. Başka bir türlü bir intikam alınabileceğini, akli kabul etmiyordu. Hattâ, delikanlının, Montmartre'deki patlamada öldüğünü duyduğunda, kederinden az daha kendini öldürecekti.

Şimdi de Léonora, Saêta'nın, canından fazla değer verdiği bu saplantısına saygısızlık gösteriyor ve Jehan'ı, kendi tasarladığı ölümle öldüreceğini söylüyordu. Bu, Saêta'nın bamteliydi. Onsekiz yıllık di-

dinmesi boşa mı gidecekti? Floransa'lı, kadının söylediklerini dinlerken, müthiş endişelerini saklayamaz oldu... Neredeyse, buna razı olmadığını haykıra haykıra açıklayacaktı. Fakat ansızın aklına gelen bir şey, bu hareketine engel oldu.

Léonora da bir an susmuş, sonra kendi kendiyile konuşuyormuş gibi devam etmişti:

— «Concini'nin bu kadar büyük bir hırsla konyuna almak istediği ve serserinin de bu derece şiddetle korumaya uğraştığı kızın, Kral'ın kızı olduğunu kim tahmin ederdi? Jehan bunu eskiden beri biliyorsa? Öyle ya, belki de aşk değildir, aslında mevki hırsından ve menfaat kaygısından başka bir şey değildir. Belki de gizli bir amacı vardır.»

Saëtta, kadının söylediği sözleri duymuştu. Bir an dalgın dalgın düşündükten sonra:

— «Sinyora,» dedi, «bana öyle geliyor ki Kral'ın kızı olduğunu söylediğiniz bu genç kız sâyesinde bir taşla iki kuş vurmak da mümkün olur.»

Léonora merakla sordu:

— «Nasıl?»

— «Henüz bir şey düşünmedim ama, bu genç kızın yarın elinizde olacağını söylüyorsunuz...»

Léonora, başıyla onayladı; Saëtta devam etti:

— «Bu genç kız, meselâ Paris civarında تنها bir yere götürülüp kapatılabilir. Kral, bu kızla ilgileniyor... Artık burası belli... Fakat bu gerçeğin herkesçe duyulmasını da hiç istemiyor. Öyle ya, kendisini görebilmek için evine gizlice gitmiş değil miydi?»

Léonora, adamın sözünü kesti:

— «Yok... Kral, onun kendi kızı olduğunu herkesten gizli tutmak istiyor. Bundan hiç kuşum yok ama, onunla ilgilendiğini belli edecek herhangi

bir hareketi de olmadı. Genç kız bir aydan beri ortadan kaybolduğu hâlde, bir kerecik olsun merak edip de aradığını görmedik.»

— «Tabîî aramaz. Genç kız ona başvurup da yardım mı istedi? Oysa kendisine kötü muamele edildiğini, zor ve şiddet kullanıldığını söylemiş olsaydı, Kral ona yardım etmez miydi?»

Léonora, dalgın bir tavırla cevap verdi:

— «Belki ederdi... Ederdi ama, sen ne demek istiyorsun bakayım?»

— «Demek istiyorum ki bu genç kız, Paris yakınlarında bir eve kapatılır. Babasına haber verir ve ondan imdat ister...»

— «Kızın bunu yapacağı, yapmak isteyeceği ne belli?»

Saêtta, kadının anlayışsızlığı karşısında soğuk ve aşığılayıcı bir tutum takındı:

— «Bunu pekâlâ yapacaktır, sinyora,» dedi. «Daha doğrusu, o yapmazsa onun yerine Kral'a biz haber vereceğiz.»

— «Haa haa... Şimdi anlamaya başlıyorum.»

— «Tabîî, kızı imdat isteyince Kral buna da kulak asmayacak değil ya... Öte yandan kendisinin, bu kızın babası olduğunu öğrenmemeleri için ancak itimat ettiği bir veya iki kişiyle birlikte oraya gidecektir. Bu işin böyle olacağından siz de eminsiniz ya!»

— «Olabilir.»

— «Eh, gördünüz mü işte? Şimdi farzedin ki Kral'ın geldiği sırada orada bulunmasını sağlamak üzere Yiğit Jehan'a da haber salınıyor. Orada Kral'ın başına bir felâket geldiğini de farzedin... Tesadüflere yardım edecek tedbirler alınırsa, dünyada olmayacak şey yoktur. Biz de tam vaktinde oraya yetişiyor ve Yiğit Jehan'ı, Kral'ı öldürdü diye itham ediyoruz. O

zaman, Jehan'ın da işi bitiyor ve böylece siz de amacınıza ulaşmış oluyorsunuz, ben de... Bu düşünceme ne dersiniz, sinyora?»

Léonora, sâkin sâkin:

— «Şimdilik ne evet, ne de hayır, diyebilirim. Yarına kadar bekleyelim.» Diye cevap verdi. «Sen şimdi git, Saëtta... Sana, Concini'nin, benim bu plânlarımdan haberi olmaması gerektiğini tembih etmeyi bile gerekli görmüyorum. Çünkü bu konuda onunla anlaşıyoruz.»

Saëtta, hiç sesini çıkarmadan, bir reverans yaparak dışarı çıktı... Keyifsiz ve düşünceliydi... Léonora'nın, tasarlanmış bir plânı olmasından, bu plânı kimseye haber vermemek istemesinden ve daha kötüsü, bu plâna göre, Jehan'ın kendi tasarladığı gibi darağacında ölmeyeceğinden kuşkulanıyordu.

Bütün geceyi odasında düşünmekle geçirdi. Kendi kendine mücadele edip duruyor; hoşuna gitmeyecek bir çareye başvurmamak zorunda kalacağını hissediyordu. Zira başka bir çıkar yol bulamıyor; fakat yine de tereddüt etmekten kendini alamıyordu.

Sabah olunca, kararlı bir adam hâliyle kılıcını kuşanıp sokağa çıktı. İlk işi, doğruca Saint-Honoré Sokağı'na, Concini'nin konağına gitmek oldu. Fakat bu sefer Léonora'nın yanına değil, kocasının yanına çıktı ve Concini'yle onbeş dakika kadar konuştu.

Sokağa indiğinde, son derece keyifli ve memnun görünüyordu.

HAZINE

Acquaviva eve girer girmez, Yiğit Jehan da adımlarını hızlandırıp oradan uzaklaştı. Kolay kolay tesir altında kalmayacağını pekâlâ bildiğimiz Yiğit Jehan, râhibin garip bir sesle söylediği son söz üzerine bütün vücuduyla ürperiverdi. Yolda, kendi kendine söyleniyordu:

«Ne acayip iş! Acaba kavgaya karışıp bu serserilerin üçünün de ortadan kalkmasına engel olmasaydım, daha iyi etmez miydim, diye düşünesim geliyor. Şükranını bu kadar garip şekilde belirten bir adam daha görmedim doğrusu!»

Bir an durup devam etti:

«Öyle ama, ben de bile bile bir cinayetin suç ortağı olmaz mıydım? Olsaydım! Şu papazdan henüz yakayı kurtaramadığım bir gerçek. Talih, bir daha bu gece olduğu gibi yüzüme gülecek mi sanki? Ne gezer... Ne yapalım, bir kere olan oldu. İyi ama, neden benim ölümümü isteyip duruyor bu herif? Kendisini ele vermeyeceğimden emin ki oturduğu evi bile bana göstermekten çekinmedi. Herhalde benim, herhangi bir kimseyi ihbar edecek kadar kendimi aşağılamayacağımı hissetmiştir. Ama, acaba bana gösterdiği ev, gerçekten de kendi evi mi? Yarın sabah oradan başka bir yere defolup gitmeyeceği ne belli? Tuhaf iş doğrusu! Kendisini ne görmüşlüğü, ne de tanımışlığı var. Oysa benim canımı almaya can atıyor. Neden acaba? Bu işte bir dalavere var ya, neyin nesi olduğunu henüz anlayamadım...»

Söylene söylene, Montmartre kapısına kadar gel-

mişti. Karakoldaki nöbetçi çavuşunu çağırttı. Acquaviva'nın verdiği garip parayı gösterdikten sonra «*Ruilly*» Dedi. Doğrusu, bu dakikaya kadar papazın kendisiyle alay etmiş olabileceğini düşünmüştü. Fakat çavuşun, bu işareti görüp parolayı duyduktan sonra kapıyı eliyle açtığını ve kendisine aşırı derecede saygı gösterildiğini görünce, yanıldığını hemen anladı.

Sonra şehir dışında yoluna devam etti ve Pardailan'ın gösterdiği gizli kapıya gelinceye kadar, her an bir ölüm tehlikesiyle karşılaşmak ihtimaliyle, yavaş ve uyanık yürüdü.

Ancak gizli kapıyı açıp da mağaraya ulaşan yeraltı dehlizine girdikten sonra rahat bir nefes alabildi.

Mağarada bir meşale yakıp sandıklardan birinin üstüne oturdu. Orada, uzun süre dalgın ve düşünceli kaldı. Şarap fıçılarından birinden doldurduğu şişeyi yavaş yavaş farkına bile varmadan bitirmişti. Sonra ayağa kalktı ve mağarada bir aşağı-bir yukarı dolaşmaya başladı. Mahzene, yâni milyonluk hazinenin bulunduğu yere götüren dehlizin önünde dolaşıyor, bu dehlizin ağzından geçiyor ve her geçişinde, gözü ister istemez o tarafa kayıyordu. Fakat bir türlü, dehlizin içine doğru adım atmaya karar veremiyordu.

Bir aralık, dehlizin ağzında durarak hiddetle omuz silkip mırıldandı:

«*O tarafa niye gitmeyecekmişim? Gidersem, bir fenalık mı olurmuş?*»

Meşaleyi alıp dehlizden geçerek küçük mahzene girdi. Merdivenin önünde durdu ve uzun süre, basamaklara mihlanmışçasına baktı. Sonra yere eğildi. Basamaklardan birini dikkatle gözden geçirirken:

«*Eğer o kâğıtlarda okuduklarım doğruysa, milyonların altında saklı...*» Diye söylendi.

Çevresine bakınınca, bütün vücudu ürperdi: Merdivenin yanında, bir köşede, karmakarışık bir yığın hâlinde çeşit çeşit duvarcı malzemesi ve bunların en önündeki sırada da bir kazmayla kürek vardı.

«*Garip!*» Diye mırıldandı. «*Bu âletler, ne zamandır burada acaba? Şimdiye kadar hiç görmemiştim.*»

Kürekle kazmayı eline alıp gözden geçirdi. Oldukça sağlamdı. Yalnız, ikisi de iyice paslanmıştı ve bundan da belliydi ki epey zamandır, belki de yıllardan beri, burada duruyordu. Jehan:

«*Kimbilir ne dalgındım ki farkedemedim...*» Diye düşündü. «*Yukarıdaki binayı havaya uçurduktan sonra buraya inince o kâğıtları buldum. Kafam çok meşguldü; herhalde burada duran âletlere dikkat edememişim. O zamandan beri bir daha da buraya uğramadığıma göre, tabî unutup gittim. İlem o vakitten beri buraya kimsenin gelmiş olduğunu belirtecek herhangi bir iz de görünmüyor. Zaten burasını bizlerden başka bilen mi var? Herhangi bir kimsenin girmiş olmasına imkân yok ki...*»

Ama, içine kuşku girmişti bir kere. Mcşalesini yere indirerek ortalığı adamakıllı araştırdıktan sonra bir daha doğrulup söylendi:

«*Bu toprağın uzun zamandan beri kazılmadığı belli. Ben de amma kuşkulu adam oldum canım... Nedir bu hâl?*»

Bu sözlerden sonra mahzenden çıkarak pelerinine sımsıkı sarındı. Mcşalesini söndürdü. Kuru otların üstüne uzandı... Fakat rahat uyuyamadı. Acayip şeyler sezer gibi oluyor; arada bir, yerinden sıçrayıp uyanıyordu.

Sabahleyin kalktığında, her tarafı kırık ve vücutça bitkindi. Fakat bu sabah, daha önceki gibi çabucak oradan uzaklaşacağına, oturup düşünmeye başladı. Sonra, kararını vermiş bir adam hâliyle, ansızın

ayağa kalktı. Meşaleyi yaktı ve mahzene doğru yürürken mırıldandı:

«Bunun, neyin nesi olduğunu görmeliyim. Hiç olmazsa içim rahat eder. Sonra ne bileyim, belki de bütün kaygılarım boşunadır ve orada hiçbir şey yoktur.»

Kararını vermişti ama, rengi uçuktu. Dişlerini sıkıyor, çevresine endişeli endişeli bakıyordu. Kazmayı eline aldıktan sonra bir tereddüt daha geçirdi. Sonunda, omuzlarına çöken çekingenlik yükünü silkip atmak istiyormuşçasına, silkinip yere diktiği meşalenin ışığında toprağı kazmaya koyuldu.

Böylece, tam bir saat, ter içinde çalıştı. Arada bir, soluk almak için duruyor ve birkaç yudum şarap içiyordu. Epeyce kazdığı hâlde hiçbir şeye rastlamayınca, bu definenin bir masaldan ibaret olabileceğini düşündü. Meğer kâğıtta sözü edilen çukur ne derinmiş... Durmadan kazıyor, yumuşattığı toprakları çukurun etrafına yığıyordu ama, hiçbir şey çıkmıyordu.

Tam ümidini kesmeye başlıyordu ki kazmanın sert bir şeye çarptığını hissedince durdu:

«Herhalde kapak taşıdır.» Diye düşündü.

Yeniden ümitlenerek daha büyük bir gayretle işine devam etti. Nitekim biraz sonra ortaya koca bir kapak taşı çıkıverdi. Fakat iş bununla bitmiş olmuyordu. Bu taşı kaldırıp dışarıya çıkarmak gerekiyordu. Meşaleyi eline alıp taşı inceledikten sonra ışığı da çukura indirdi; kazmayla yerinden oynattığı taşı kaldırıp bir kenara dayamayı başardı. İlk dikkatini çeken, taşın altında bulunan ve ufak bir bodruma benzeyen boşluk oldu. Meşalesi elinde, bu bodruma adımını atarken söylendi:

«İşte, tabut da burada!..»

Önünde, çok kalın ve sağlam tahtadan yapılmış bir tabut duruyordu. Görünürde başka hiçbir şey yoktu. Delikanlı, meşalenin ışığında, tabutu iyice gözden geçirdikten sonra kazınasının ucuyla kapağını sökmeye çalıştı. Fakat birdenbire duraladı:

«*Sakin içinden kuplcuru bir iskelet çıkmemesin?*»

Baştan ayağa ürperdi. Kuşkusuz, cesur bir adamdı ama, işleyeceği büyük suçtan o kadar ürküyordu ki dehşetinden tir tir titriyordu. Bu, eskiden hırsızlığın ve soygunculuğun bir suç olmadığını sanan delikanlıda, sevgilisi Bertille'yle konuştuktan sonra meydana gelen en büyük değişiklikti. Kendisine ait olmayan milyonlara el sürmeye başladığını düşündükçe, Bertille'ye verdiği sözü hatırlıyor ve müthiş acı çekiyordu.

Sinirleri adamakıllı bozulmuştu. Tüylerinin diken diken olduğunu ve kulaklarının uğuldadığını hissetti. Bir süre sonra bu uğultular kulağına apaçık sesler hâline geldi. Sanki binlerce ses:

«*Hırsız! Hırsız! Bu hazine senin mi de, el sürüyorsun?*» Diye bağırıyordu.

O sırada tabutun üstüne doğru eğilmişti. Fakat duyduğu sesler ona öylesine tabii geldi ki «*Acaba kim bağırıyor?*» Diyerek başını kaldırdı. Fakat meşaleyi yukarıya kaldırdığında, ışıktaki gördüğü şey üzerine olduğu yerde taş kesilmiş gibi durakladı: Açtığı deliğin ağzında kendisine kederli gözlerle bakan bir insan kafası görmüştü. Bu başın gözlerinde, öyle derin bir üzüntü okunuyordu ki ister istemez göğsünden bir utanç hıçkırığı taşıtı; gözlerinden yaşlar boşanırsa, inler gibi söylendi:

«*Mösyö de Pardaïllan!*»

Sonra da: «*Bir kuruntuya kapılmış olamaz mıyım?*» Diye düşündü ve bunun üzerine bütün soğuk-

kanlılığını bulmasıyla, bodrumdan mahzene sıçraması bir oldu...

Hiç kimseler yoktu...

Tâ mağaraya kadar koştu. Fakat orada da kimsecikleri bulamadı.

Alnında beliren soğuk terleri silerken, kendi kendine: «*Bu tuhaf işte...*» Dedi. «*Eğer bu gördüğüm o değilse... Ne bileyim...*»

Gizli kapıya atılıp baktı: Yine kimseler yok...

«*Ne kadar çevik bir adam olursa olsun, bu kadar kısa sürede imkânı yok kaçamazdı,*» dedi. «*Herhalde hayûl gördüm.*»

Mağaraya dönüp içi silâh dolu sandığı dehliz kapısının önüne dayadı.

«*Eğer yanılmıyorsam, buraya gelen gerçekten oysa, bir dahaki gelişinde kapıyı açmak için şu sandığı yerinden oynatması gerekecektir,*» dedi. «*O zaman, çıkacak gürültüden işi anlarım.*»

Bu tedbiri aldıktan sonra yine merdivenlere kadar geldi ve hâlâ deminki heyecanın tesiri altında bulunduğu için köşeyi-bucağı, bir insanın saklanması için yarayabilecek her yanı aradı.

Hiçbir şey bulamayınca; yüksek sesle:

— «*Allaha şükürler olsun ki o değilmiş,*» dedi. «*Yoksa, beni bu durumda görseydi, utancımın ölürdüm. Ya Bertille duyarsa!...*»

Sonra sert karakteri ağır bastığı için ayağını şiddetle yere vurup yaptığı işi kendi kendine de affettirmeye çalıştı:

— «*İyi ama, neden? Ben burayı hırsızlık yapmak için kazmadım ki... Sâdece görmek istiyorum, bakalım doğru mu, yalan mı. Başka bir isteğim yok ki...*»

Bunun üzerine soğukkanlılığını yeniden elde etti ve deliğe inip işine daldı.

Oysa başını havaya kaldırmış olsaydı, deliğin üstünde Pardaillan'ın yüzünü bir kere daha görecekti. Hem bu sefer, ilk defa gördüğü gibi, bir kuruntuya kurban olmadığını daha iyi anlayacaktı. Çünkü bu, Pardaillan'ın ta kendisiydi ve alaycı bir gülümseyişle bakarken şöyle düşünüyordu: «*Demek hırsız değilsin haa! İyi ya, öyle olsun! Ama, hele bir görelim bakalım, daha neler yapacaksın.*»

Bu sırada Jehan, birkaç kuvvetli kazma savurarak tabutun kapağını sökmüştü. Ne var ki tahta tabutun içinde, kurşundan yapılmış ikinci bir tabut daha vardı. Şimdi bu tabutu da açması gerekiyordu. Bu iş, hem biraz daha uzun sürdü, hem de zor oldu.

Kurşun tabut da yarılnca, içinden değişik boylarda sandıklar, çekmeceler ve kutular çıktı. Bunlardan alıp birini açtı. Açar açmaz da, gözleri yuvalarından uğrayacakmışçasına büyüdü ve hayretler içinde, taş kesilmiş gibi kalakaldı.

Çünkü açtığı küçük sandık, üç bölmeye ayrılmıştı ve bu bölmelerden birinde her cinsten altın para doluydu.

İkinci bölmede, insanı şaşırtacak derecede güzel yapılmış, değerli nadide mücevherat vardı. Yüzüklerin, gerdanlık, küpe, bilezik ve diğer ziynetlerin haddi hesabı yoktu; bunların hepsine de göz alıcı taşlar kakılmıştı.

Üçüncü bölme, yalnız taşlara ayrılmıştı. Burada elmas, pırlanta, akik, zümrüt, yakut ve daha akla gelebilecek her çeşit değerli taş vardı, bunlar o kadar ılık verip göz alıyordu ki Jehan, kamaşan gözlerini kapamak zorunda kaldı.

Boğazı kurumuş, şakaklarına soğuk terler inmişti. Gözleri yuvalarından uğrayacakmışçasına büyümüş

ve kafası allak bullak olmuştu... Gözlerini, önünde yığılı duran efsanevî zenginlikten ayıramıyor; baktığı hâlde gördüklerine sanki inanamıyordu.

Kafasında bir tek düşünce belirmişti:

«İstersem, bunların hepsi benim olur. Haydi Jehan, işte hazineler önünde duruyor. Bu kıymetli taşlardan yalnız birkaç tanesini alsan bile zengin oldun demektir. Koca yığından birkaç taşın eksik olduğunu kim farkedecek ki?»

Doğrusu bu akıl almayacak hazine karşısında insanın dayanmasına imkân yoktu. Kim olursa olsun, bütün ahlâk kurallarını, bütün namus telâkkilerini unutup giderdi... Nitekim, Jehan için de öyle oldu. İnsan sesine hiç benzemeyen bir sesle, düşündüklerini açığa vurdu:

— «Kim farkına varacak, kim? Bir anda elimi uzatıp mutluluğu avuçlamak yetecekken, bunu yapmamak çılgınlığını mı göstereceğim? Neden? Boş sözler yüzünden mi? Haydi canım, dünyada namuslu kimse olarak bir ben mi kaldım?»

Ve çılgın bir hareketle elini, bu kıymetli taş yığına daldırarak avuçladı.

Tepesinde, Pardaillan'ın yüzünün çizgileri birdenbire gerilmiş, bakışları sertleşmiş, sanki bütün vücudu buz kesilmişti. Yavaşça yerinde doğruldu ve deliğe atlayıp, hırsız suçuüstü yakalamak için ayaklarını aşağıya sarkıttı.

KUYU

O kuyucularımız, hem Concini'ye, hem de Léonora'ya sadakatle hizmet eden Saint-Julien'i tanıyacak; Concini'nin bu adama verdiği ödevi de, hatırlayacaklardır.

İşte bu salı gününün sabahında, Saint-Julien, perlerine sarınmış dört kişiyle birlikte, sessiz sadasız mağaraya açılan gizli kapının bulunduğu yöne doğru yürüyordu. Ekilmemiş, küçük bir tarlanın önüne gelince, yoldan ayrılıp ağaçlara doğru ilerledi. Birdenbire yanbaşımda, ağaçlardan birinden hemen aşağıya kaymış olan bir adam belirdi. Saint-Julien, alçak sesle sordu:

— «Ne oldu?»

— «Gözetlediğim adam, şu tarladaki taşocağına girdi ama, bir daha çıkmadı. Sanırım, neredeyse çıkar. Zâten herşey hazırlandı!»

Saint-Julien, vahşî bir sevinçle söylendi:

— «Öyleyse yakaladık gitti!..»

Yanımdaki dört adama bir işaret çaktı; onlar da kendilerine katılmış olan beşinci adamın peşine takılarak taşocağının ağzında önceden hazırlanmış olan çukurlara gizlendiler.

Saint-Julien, onların yanından ayrılarak doğruca Montmartre manastırına gitti ve kendisini hemen başrâhibe Marie de Beauvilliers'in yanına çıkardılar. Manastırdan çıktığında, yanında manastır muhafızlarının komutanı ve tepeden tırnağa silâhlı beş kişi vardı.

Saint-Julien, bu yeni yardımcılarını da bir tarafa gizledikten sonra, bir tarafta kendisini bekleyen on kişilik bir kafiye yöneldi. Bu on kişinin hepsini, o gün görecekları iş için parayla tutmuştu; bunların Concini'yi filân tanıdıkları yoktu. Silâhşor, bu adamları dosdoğru dilber Perrette'nin evinin önüne götürüp değişik yerlere dikti.

Bütün bu hazırlıklar, Paris kapılarının açılacağı saate kadar bitmişti.

Yine o sabah, şehir kapıları açılır açılmaz, Paris'ten ilk çıkanlar arasında Gringaille'yle Escargasse de vardı. İki arkadaş, her sabah yaptıkları gibi, erkenden dilber Perrette'nin evinin çevresine; iki genç kıza bir kötülük gelmesini önlemek üzere nöbet beklemeye gidiyorlardı.

Bugün Escargasse, evin arka tarafındaki küçük kapıyı bekleyecek, Gringaille de ön kapıyı kollayacaktı. Bu yüzden, eve yaklaşıncaya birbirlerinden ayrıldılar. Fakat evin arkasındaki kırıklara doğru yürüyen Escargasse, dalgın dalgın, otları eze eze giderken, hiç ummadığı bir sırada ayağına takılan bir engel yüzünden dengesini kaybetti ve boylu boyunca yere uzanıverdi. Adamakıllı içerleyerek müthiş bir küfür savurup ayağa kalkmaya niyetlendiyse de, yerinden bile doğrulmaya fırsat bulamadı. Üstüne çullanıveren dört kişi, göz açıp kapayıncaya kadar zavallıyı sımsıkı bağladıktan sonra, karga tulumba edip kaldırdılar ve koşar adımla Martyr kilisesine kadar götürüp oradaki izbelerden birine tıkıverdiler.

Aradan on dakika ya geçmiş, ya geçmemişti ki yanına, kendisi gibi bir insan vücudu daha fırlatıldı. Bu, arkadaşının âkıbetine uğrayan Gringaille'den başkası değildi.

Saint-Julien, parlak başarıyla sonuçlandırdığı bu

iki işten sonra altı adamını Perrette'nin evini kollamakla görevlendirerek taşocağına koştu.

— «Ne haber?»

— «Daha bir şeyler yok.»

— «Aman, ben bu işten kuşkulanmaya başlıyorum. Sakın elimizden sıvışıp gitmesin?»

— «Sabredelim. Elbette çıkacaktır.»

— «Peki, bu taşocağının bir çıkış yeri daha olmadığından emin misiniz?»

— «Orasını kesin olarak söylemeye imkân yok; çünkü buradan yıllardır taş çıkarılmıyor. Yeraltı dehlizlerinin nerelere doğru kazılmış olduğunu bilen kimse kalmadı. Hattâ, kaç dehliz bulunduğunu da bilen yok. Bu ocakta çalışmış olanların hepsi iltiyarlayıp öldüler. Ne kadar uğraşsak, kimseden bir şey öğrenemeyiz.»

Saint-Julien, biraz kızgın ve sıkkın:

— «Bekleyelim bakalım...» Kararını verdi.

Konuştugu adamla birlikte, bir deliğe sindi. Burası her tarafa öyle hâkimdi ki oradan geçen herkes, bu gözetleyicilerce mutlaka görünürdü.

*

Yiğit Jehan, avucunu kıymetli taşlara ve elmaslara daldırmış, irileşen gözleriyle binbir ışık saçan bu herbiri bir hazine değerindeki mücevherleri süzüyordu. Bir an, çaldıklarını nereye koyup saklayacağını şaşırان bir hırsızmış gibi durdu. Sonra birdenbire elindeki değerli taşları, aldığı yere fırlatıp bağırđı:

— «Hayır, ben bunu yapamam!»

Şövalye, delikten aşağıya atlamak için ayağının birini sarkıtmıştı ki delikanlının söylediğı bu son

sözü duyar duymaz yavaşça ayağını çekti; yüzündeki soğuk ifade de aynı anda kayboldu. Kafasından, şimşek hızıyla şu düşünceler geçti: *«Ben de öyle tahmin ediyordum zâten... Yoksa, onun hakkında bu derece yanılmış olmama imkân mı vardı? Fakat ne heyecan çektim... Ömrümde bu kadar çarpıntı hissettiğimi hatırlamam...»*

Bu sırada Jehan da yüksek sesle, kendi kendine konuşmaya başlamıştı:

«Gerçi ben, eskiden, sokaklarda geç saatlere kadar kalmış olanların yolunu kesmekten başka bir şey yapmazdım. Fakat o zaman yaptığımın kötü bir şey olduğunu bilmiyordum. Tam tersine, bana bunun meşrû olduğunu ve hiçbir şeyi olmayan bir adamın, çok şeyi olan bir adamdan payını pekâlâ alabileceğini söylemişlerdi. Başka türlüünü bilmediğim için, ben de bu sözlerle inanmıştım. İnanmamak için sebep de yoktu. Zira bütün tanıdıklarım, böyle düşünüyor ve böyle yapıyorlardı. Fakat bugün işin aslını biliyorum. Hem Bertille, hem de Mösyö de Pardaillan bana, asıl ve yüksek vicdanlı bir insanın olayları nasıl değerlendirmesi gerektiğini ve ne şekilde hareket edeceğini öğretiler. Şimdi şurada kendi kendime karşı da iyi bir imtihan vermiş oluyorum. Eğer bu alçakça hırsızlığı yapmış olsaydım, bir daha Şövalye'nin mert yüziine bakamaz, yerin dibine geçerdim. Hele Bertille'nin gözüne bile görünemezdim. Ben onlardan olduktan sonra zenginlik ne anlam ifade eder? Falcir, hattâ sefil olarak kalayım da yeter ki dünyada en çok sevdiğim şu iki insanın gözünden düşmeyeyim.»

Delğin ağzında Pardaillan'ın gözleri, memnunlukla parlıyor ve delikanlı söyledikçe o da başını eğip:

«Aferin, böyle olmalı!» Demek istiyordu. *«Demek ki benim sevgim ve dostluğum da onun gözünde, sev-*

gilisine olan bağılılığı kadar değerli. Çok garip doğrusu... Çünkü henüz babası olduğumdan haberi yok.»

Beri yanda, Jehan'ın pişmanlığı ve kendi kendinden utanması da gittikçe artıyor ve kendine karşı büyük bir hiddet hâline gelmeye başlıyordu:

«Ben ne alçak adamım ki böyle kötü bir hırsızlığa kadar düştüm. Benim gibi bir adamın kafası ezilmeli!»

Adamakıllı keyiflenmiş olan Pardaillan, için için alay etti: *«Mükemmel fikir, doğrusu. O zaman, yüzüme büsbütün bakamaz olursun, iki gözüm.»*

Jehan, söylenmeye devam etti:

«En müthiş cezayı hakettim. Kendi kendimi cezalandıracağım...»

Pardaillan telâşlandı: *«Aman, bu deli oğlan, kalıp kendi canına kıymaya filân yeltenmesin.»*

«Onlara, işlediğim suçu anlatacağım ve benden yüz çevirirlerse, o zaman hakettiğim cezayı çekeceğim.»

Pardaillan, ferahlayarak güldü: *«Hah şöyle... Hele bir itiraf et de bak, mesele korktuğun kadar önemli miymiş, görürsün!»*

Delikanlı, hiddetle küçük sandığın kapağını örttü. Sonra tabutları kapattı; bu iş bitince de yemin edercesine, elini tabutların üstüne doğru uzatarak:

«Bu mahzenin kimin olduğunu bilmiyorum. Fakat eğer yeryüzünde bunun varlığını bilen sâdece bensem, sâhibi, bu hazinenin hiçbir parçasına el sürülmeyeceğinden emin olabilir.» Diye söylendi.

Şövalye, neredeyse dayanamayacak ve: *«Bunların hepsi senindir!»* Diye bağıracaktı. Fakat vaktin epeyce ilerlemiş olduğunu ve son zamanlarda oğlunun etrafında dolaşan felâketi önlemek için acele etmesi gerektiğini düşünerek, harekete geçmeye karar verdi. Hemen yerinde doğruldu. Birkaç adım ötesinde, yer-

de bir delik görünüyordu. Şövalye, sessizce delikten içeriye kaydıkdan sonra aşağıdan yukarıya kapanan gizli kapak taşını çekti. Tekrar doğruldu ve gözünü küçük bir deliğe uydurup mahzenin içinde olan bitenleri seyretmeye başladı.

Biraz sonra Jehan'ın bodrumdan çıktığını ve kapak taşını yerine koyduğunu gördü. Artık endişesizce işine gidebilirdi... Oğlu, bu büyük mertlik ve karakter imtihanını başarıyla vermişti.

Şövalye, mahzeni gözetlediği küçük deliği de kapadıktan sonra bir yeraltı dehlizinde ilerledi ve değirmenlerin yanındaki taşocağının ağzından çıktı. Bundan sonra da hızlı ve sert adımlarla Paris'e yönelerek kararını vermiş bir adamın kesin tavrıyla:

«Artık sizinle konuşabiliriz, Mösyö Claude Acquaviva!» Diye mırıldandı.

Pardaillan Paris'e yönelirken, Jehan da toprakları taş kapağın üstüne atıp kazdığı çukuru dolduruyor ve hiçbir iz bırakmamak için toprağı iyice çiğneyip bastırmaya uğraşıyordu. Çukuru, sabahın dördüne doğru kazmaya başlamış ve-şimdi saat sekiz olduğuna göre- tam dört saat bu işle uğraşmıştı.

Hem vücutça, hem ruhça adamakıllı bitkin hâle gelmişti. Büyük mağaraya döndü, kendini hemen kuru otların üstüne atarak derin bir uykuya daldı. Böylece saat onbire kadar uyudu. Kalktığında gücü kuvveti yerine gelmiş; eski çevikliğini elde etmişti. Artık bir-iki saat önce kafasını karmakarışık eden düşüncelerden de eser kalmamıştı.

Ateş yakıp kendine bir omlet yaptı. Koca bir parça jambonla biraz da salam aldı. Ekmek biraz kuruydu ama, şarap o kadar serin ve lezzetliydi ki ölüyü bile diriltirdi. Güzelce karnını doyurduktan ve sofrayı iyice silip süpürdükten sonra kuvvetinin yerine geldiğini hissederek:

«Artık öyle olmuştur.» Diye söylendi.

Bertille'yi düşündü ve yavaşça, başkalarının duy-
masından çekiniyormuşçasına mırıldandı:

«Canım, onu görmeyi öylesine istiyor ki...»

Şimdi dehlizden dehlize geçerek ilerliyordu. Taş-
ocağı mağarasında, karanlıkta yürüdüğü sürece çok
itinalı ve tedbirli hareket ediyor, adımlarını tartarak,
ağır ağır atıyordu. Biraz daha aydınlık olan çıkış ye-
rine gelince hızlandı.

Ocaktan çıkmadan önce etrafına dikkatle bakındı:
Hiç kimseyi görmeyince, hızlı ve çevik adımlarla yo-
la koyuldu. Daha dört adım ya atmış ya atmamıştı ki
dengesini sağlamak için kollarını öne doğru uzatma-
ya mecbur oldu ve sendelerken de hiç farkında ol-
madan bağırdı:

«Bertille!..»

Toprak ansızın, ayaklarının altında kayıvermiş ve
başdöndürücü bir hızla, derin kuyuya doğru, bütün
ağırlığıyla yuvarlanmıştı. Bir çığlık daha attı:

«Bertille!..»

Yere hızla çarptı. Bu müthiş düşüşten sonra, ken-
dini hâlâ sağ hissetmekten ileri gelen şaşkınlıkla bir
an kıpırdanmadan kalakaldı. Sonra, ayakları üstün-
de tutunamayarak yere yıkıldı.

Başının sivri bir kayaya çarptığının farkında de-
ğildi; orada uzanıp kalırken, başındaki yaradan sızan
ince bir kan şeridi, yavaş yavaş bütün yüzünü kızıl
bir maskeye bulayıverdi.

Yukarıda, yolun üstünde Saint-Julien'le adamları
sindikleri yerlerden fırlayıp sürüne sürüne bu derin
ve karanlık çukurun ağzına yanaştılar. Saint-Julien
eğildi; kafasını deliğin üstüne doğru sessizce uzatıp
kulak kesilerek içeriği dinledikten sonra, vahşi bir
gülümseyişle doğrularak:

— «Hesabı tamamdır,» dedi. «Bundan sonra artık hiç kimsenin suratını allak bullak edemez.» Sonra adamlarına dönerek emir verdi: «Haydi bakalım, iş başına!.. Ne yapacağınızı biliyorsunuz!..»

Adamları, esrarengiz ve müthiş işlerine koyulurken Saint-Julien oradan ayrılarak Martyr kilisesine yöneldi. Orada manastır başrâhibesinin muhafız komutanını ve adamlarını buldu. Onlara kısaca:

— «Gidelim,» dedi.

Bu söz, ne yapacağını bilen muhafız komutanına yetmiş olacak ki fazla bir açıklama yapılmasını istemeden adamlarının başında yola koyuldu. Saint-Julien arkalarından gidiyordu. Hava almak için gezinmeye çıkmış tasasız bir adam tavrıyla arkalarından yavaş yavaş yürümeye koyulmuştu.

Muhafız komutanı, iki yol kavşağındaki büyük haça doğru inen yokuştan ilerledi ve sola dönerek Montmartre yönünde yürüdü.

KADINLAR KALESİNDE

Aynı gün öğle vakti, yâni tam Jehan mağaradan nişanlısına gitmek üzere çıkacağı sırada, dilber Perrette'nin, hem oturma odası, hem yemek odası ve hem de atelye olarak kullanılan geniş salonunda, çiçekli bahçeye bakan bir pencere önünde Bertille oturuyordu.

Entarisinin kollarını dirseklerine kadar sıvamış olan Perrette de çamaşır ütüleemekle uğraşıyordu. Perrette'ye hem çamaşır işlerinde yamaklık, hem de ev işlerinde hizmetçilik eden Martini kadın, biraz önce kalktıkları sofrayı kaldırmaktaydı.

Bertille âhenkli sesiyle:

— «Perrette,» dedi, «siz ne kadar işe düştünüz böyle... Biraz dirlenseniz olmaz mı? Demin rahatsız olduğunuzu söylüyordunuz. Hemen yine işe koyulunuz. Yemekten de daha şimdi kalktınız. Biraz olsun dinlenmeyecek misiniz?»

Perrette her zamanki sevimli ve ciddi tavrıyla, hiç üzüntü duymadan cevap verdi:

— «Ne yapalım, bizim gibi fakirler, durmadan çalışmak zorundadır...»

Bertille hemen atıldı:

— «Gerçi ben de zengin değilim ama, o kadar da fakir değilim. Pekâlâ hepimizi geçindirebilecek kadar varlığım var. Bilmem ki para kazanmak için kendinizi ne diye bu kadar yoruyorsunuz?»

— «Öyle mi hanımefendi? Ya sizin o peri elleri gibi zarif elleriniz, o ince, zarif iş üstünde neden yoruluyor öyleyse?»

Bertille güldü:

— «Ayol, ben vakit geçsin diye bununla uğraşıyorum.»

Perrette de güldü:

— «Ben de öyle!..» Dedi ve daha alçak sesle, kendi kendine konuşuyormuş gibi ilâve etti: «İş görmek insanı avutuyor. Sonra sesini yükseltti: «Ama, biliyor musunuz? Ben bu elişlerinde sizin kadar ustasını görmedim. Öyle zengin, asîl hanımlar tanıyorum ki sizin bu güzel işlerinize dünyanın parasını verirler.»

Bertille yine güldü:

— «Yook, doğrusu, değil dünyayı, kâinatı verse-ler, climde işlediğim şu şalı vermem. Zaten sahibi var.»

Perrette, hayretle sordu:

— «Kimmiş bu bahtiyar?»

— «Epey yakında bulunan birisi. Ne dersiniz, Perrette? Bu şal, sizin omuzlarınızda çok güzel durmaz mı?»

Perrette, aynı hayretle cevap verdi:

— «Böyle şeyler, benim gibi fakir kızlara yaraşmaz. Zengin hanımlarda daha iyi durur.»

Bertille, kurnaz kurnaz gülümsedi:

— «Kim söylemiş onu? Lâf... Hem bunu mutlaka omuzlarınıza atmanız gerekecek. Neden, biliyor musunuz? Sizin için yapıyorum da ondan!»

İki genç kız, böylece hiçbir şeyden endişelenmeden akıllarına hiçbir kötülük getirmeden yaşayıp duruyorlardı. Çünkü kendilerini yakından gözetleyenlere de, uzaktan koruyanlara da sonsuz güvenleri vardı.

O sırada, birdenbire evin arka kapısının hızlı hızlı vurulduğunu duydular.

Martini kadın, kurnaz bir gülüşle:

— «Bu, Mösyö Jehan'ın vuruşuna benziyor, açayım mı acaba?» Diye sorup cevap beklemeden kapıya koştu.

İki genç kızın bulundukları oda, evin ön yüzüne bakıyordu; arka kapıya vuranın kim olduğunu görememişlerdi. Zaten akıllarına şüphelenmek de gelmedi. Birazcık kuşkuda olsaydılar, hizmetçi kadın kapıyı asla açmazdı. Nitekim o kapıya koştuğu sırada ikisi de işlerine devam ettiler.

Ne var ki evin arka tarafından bir çığlık koptu. Martini kadın bağıırıyordu. İki genç kız, dehşetle birbirlerinin yüzüne baktılar ve ikisi birden yerlerinden fırlayarak kapıya doğru atıldılar.

Daha onlar bir-iki adım atmışlardı ki odanın kapısı şiddetle ardına kadar açıldı ve siyahlar giyinmiş yaşlı bir adam, kendi evine giren bir insan hâliyle, şapkasını bile çıkarmaya lüzum görmeden içeriye daldı. Arkasında, ellerinde mızrakları, dört kişi duruyordu. Bu dört adamın başlarındaki miğferlerde Montmartre başrâhibesinin arması vardı. Bu yetmiyormuş gibi, dışarıda, pencerenin önünde de aynı kılıkta iki adam belirmişti.

İki genç kız, bunların Montmartre başrâhibesinin muhafızları olduğunu hemen anladılar ve oldukları yerde, taş kesilmiş gibi kalakaldılar.

Muhafızların komutanı, azametli tavrıyla birkaç adım ilerledikten sonra, korkunç bir sesle bağırdı.:

— «Matmazeller! Ünlü Montmartre başrâhibesi kudretli ve pek sayın Marie de Beauvilliers adına, ikinizi de tevkif ediyorum!»

Adamlarına dönerek emir verdi:

— «Yakalayın bunları!»

Dört muhafız, hemen iki genç kızın etrafını almış-

lardı. Bertille, böyle zamanlarda soğukkanlılığını muhafaza etmesini bilen bir kızdı. Gururlu bir tavırla sordu:

— «Beni başrâihbe adına ne hakla tevkif ediyorsunuz?.. Başrâhibenin benimle ne işi varmış?.. Dikkat edin, mösyö... Asıl bir genç kıza karşı zor kullanmaya kalkıyorsunuz. Benim elimdeki kudret, sizin başrâhibenizin kudretinden hiç de aşağı değildir. Bu hareketi Kral'a şikâyet edeceğim.»

Adam, hiç irkilmeden cevap verdi:

— «Orasını bilmem. Yargılandığınız zaman şikâyetlerinizi de söylersiniz. Şimdi benim görevim, sizi kutsal annemiz başrâhibenin zindanına götürmektir.»

— «Ya gitmezsem?»

— «O zaman zor kullanırım ve bunun sorumluluğu da size ait olur...»

— «Peki, öyleyse giderim. Fakat Kral'a şikâyet edeceğimden şüpheniz olmasın.»

Muhafız komutanı, bu şikâyeti pek umursamadığını belirtmek istermiş gibi, omuz silkti. Bertille'yle Perrette, pelerinlerine sarınarak elele verdiler ve muhafızların ortasında yola koyuldular. Arka kapıda, iki başka muhafız da yarı baygın durumda yatan Martini kadını tutuyordu. Komutan:

— «Bu kadını bırakın,» dedi. «Kendisine tembih edin, bir daha gözümüze görünmesin.»

Kadın, serbest kalır kalmaz, kapıları sımsıkı kilitleyip sürgüledi ve ancak ondan sonra rahat bir nefes alabildi.

O sırada Montmartre sırtında gezinip duran bir adam vardı. Bu, yalnız başına canının sıkıldığını bahane ederek iki arkadaşını, Escargasse'yle Gringaille'yi aramaya koyulan Carcagne'ydi. Böyle bir gezin-

ti fırsatının kendisine, canından çok sevdiği Perrette'yi görme imkânı verebileceğine de sevinmekteydi. Fakat muhafızların ortasında gelen iki kadını görünce, gözleri faltaşı gibi açıldı:

«*Vay canına! Bunlar Montmartre başrâhibesinin koruyucuları değil mi?*»

Arkadaşları ve kendi ayarındaki serseriler gibi, güvenlik kuvvetlerinde ne kadar silâhlı insan varsa hepsini tanırdı. Önce korkup kaçmaya niyetlendiyse de, sonra artık namuslu bir adam olduğunu hatırladı ve onlardan korkmaması gerektiğini düşünmenin verdiği sevinçle kabileyi seyre başladı...

Bu da az sürdü. Çünkü muhafızlar biraz daha yaklaşıncı, Carcagne'nin benzi soldu.

«*Vaay! Bunlar Perrette'yle o asîl hanım değil mi? E, bizim Escargasse salağıyla Gringaille budalası ne yapıyor? Jehan bunu duyarsa ne diyecek?*»

Carcagne, birkaç kişiyi kolaylıkla yere serebilecek bir kişiydi. Muhafızların yedi kişi olduğunu görünce hepsini haklamaya niyetlendi. Fakat geride, başlarında Saint-Julien'in olduğu on kişilik bir silâhlı kafilesi daha bulunduğunu görünce, muhafızların da korunduğunu anlayarak onyedi kişiyle başa çıkamayacağını hesapladı. Bir kenara çekilip gizlenmenin ve kafilenin peşine takılarak nereye gideceklerini gözetlemenin daha akıllıca bir hareket olduğunu düşündü.

Kafile Paris'e girdikten sonra dolambaçlı dar sokaklardan geçerek Montmartre başrâhibesinin hapishanesinin bulunduğu çıkmaz sokağa daldı. Saint-Julien'in yanındaki on adam da bu sokağın ağzını kestiler. Carcagne, biraz daha sinip bekledi. Muhafızların, birkaç dakika sonra Perrette'yle Bertille'yi bırakmış olarak hapishaneden çıktıklarını gördü. Onlar gidince, Saint-Julien pelerininin altından bir ke-

se altın çıkararak bekleyen on kişiye attı. Adamlar paraları hemen oracıkta paylaşp çilyavrusu gibi dağıldılar. Demek ki görevleri burada bitmişti.

Saint-Julien, onların da çekilmelerini bekledikten sonra çıkmaz sokağa girerek Kadınlar Kalesi'nin kapısını vurdu. Kapının gözetleme penceresi açıldı ve aralıkta bir kafa belirdi. Saint-Julien bir kâğıt uzattınca, kanat hemen açıldı ve o da içeriye kayıverdi.

Carcagne bir süre orada durdu ve ne yapması gerektiğini düşündü. Sonra kendi kendine:

«Önce şu *Escargasse*'yle *Gringaille*'ye ne olduğunu bir öğrenelim; sonra Mösyö Jehan'a haber veririz,» dedi.»

Adımlarını açıp oradan uzaklaştı.

Bertille'yle Perrette, hapishanenin oldukça rahat bir hücrelerine kapatılmışlardı. Bu hücrede iki dar yatak, küçük bir masa ve iki sandalye vardı. Tutukluların yatmasına yarayacak kuru ot yığını bulunan hücrelere nisbetle, burası cennet gibi bir yerdi. Fakat onlar, bu çeşit şeylere dikkat bile etmediler. Sadece birbirlerinden ayrılmadıklarına sevindiler. Beraber oldukça hapishane hayatı pek ağır gelmezdi. Zaten Bertille, pek endişeli görünmüyordu. Başbaşa kaldıklarında, kendisini korkutan tek adamın Concini olduğunu söylemişti. Oysa bu tevkif, hiç de Concini'nin marifetine benzemiyordu. Şüphesiz, yakında buradan kurtulurlardı. Ya Jehan, yahut da Mösyö de Pardaillan, ne yapıp edip izlerini bulurlardı. Olmazsa Kral'a bir haber ulaştırıp ne durumda bulunduğunu bildirmenin câresine bakacaktı.

Akşam olunca, orta hallice bir yemek getirildi. Bertille mâkul davrandı ve yemeye çalıştı. Sabahtan beri rahatsız olan Perrette ise hiçbir şey yemedi; ancak arkadaşının ısrarı üzerine birazcık şarap içti.

Gerçi Bertille soğukkanlı görünüyordu ama, Per-

rette'nin sandığı kadar telâşsız değildi. Zira Pardailan'la yaptığı uzun bir konuşmada, birçok şeyin içyüzünü ve Montmartre başrâhibesinin de kendinden daha kudretli birçok kimsenin elinde oynaktan başka bir şey olmadığını öğrenmişti. Kendisinin, görünüşte râhibelerin elinde tutuklu bulunduğunun ve aslında, onu bu durumda tutmak isteyenlerin büsbütün başka insanlar olduklarının pekâlâ farkındaydı. Çok iyi biliyordu ki kendisini yakalatanlar, bu işi elinde bulunan kâğıtlar ve hazine uğrunda yapıyorlardı. Nasıl olsa, hazinenin yanlış yerde arandığı bir gün meydana çıkacaktı. O zaman, hiç şüphesiz, yüzlerindeki maskeyi atacak, Bertille'nin üstüne saldırarak, onu sıkıştırıp hazinenin asıl yerini söyletmeye çalışacaklardı. Herhalde bu yüzden uzun süre tutuklu kalacak; kimbilir ne işkenceler çekecekti.

Kısacası, genç kız geleceğini çok karanlık görüyordu. Fakat arkadaşına bütün bunları sezdirmeyişi, onun ne derecede soğukkanlı bir insan olduğunu ortaya koymaya yeterdi.

Kafasında böyle meseleler bulunduğu, birçok şeyden korktuğu ve bazı ümitleri de olduğu hâlde, bütün bunlar, yatar yatmaz uyumasına engel olmadı. Bu çeşit düşünceleri olmayan Perrette, yattıktan sonra sağa döndü, sola döndü, bir türlü uyuyamadı... Yatağında kıvranıp durdu... Bu da yetmiyormuş gibi, açık gözle rüya görüşüne ne demeliydi?

Kendini ölmüş gördü. Uzandığı ölü yatağının başucundaki duvar, birdenbire ortadan kayboldu. Hücreye tatlı bir ışık yayıldı ve duvarın bulunduğu yerde beliren delikten çıkan, kukuleteleri yüzlerine kadar inik iki papaz, yatağına yaklaştılar. Genç kız bunlardan birisinin kendi elini kaldırdığını görür gibi oldu. Sonra elinin tekrar yatağa düştüğünü hissetti. Fakat bu düşüş, Perrette'ye tabii geldi. Öyle ya, ölmüş değil miydi?»

Papazlardan biri, ötekine fısıldadı:

— «Uyuyorlar.»

Sonra, rüya bambaşka bir şekil aldı. Perrette, duvara baktı. Duvar kapanmış, delik kaybolmuştu. Fakat iki papaz, hücreye girmiş ve Bertille'ye yaklaşıarak, kızın yorgana sarılı vücudunu tutup kaldırmışlardı. Papazlardan biri, bir eliyle genç kızı tutarken ötekiyle duvarda bir şeyler aradı. Sert bir şıkırtı duyuldu ve Perrette, duvarın tekrar ortadan kaybolduğunu gördü. Bundan sonra iki papaz, Bertille'yi, duvardan açılan delikten götürüp kayboldular. Arkalarından duvar tekrar kapandı. Tatlı ışık kayboldu ve Perrette, derin bir karanlık içinde kaldı.

Seslenmek, yerinden kalkmak, uyanmak için ümitsizce çabalar harcadıysa da kolları ve bacakları kurşun gibi ağırlaşmıştı; yerinden bile kıpırdayamıyordu. Böylece uzun zaman kalakaldı.

Sonra ansızın bir gıcırtı duyarak kalkınca, hücrenin kapısının açıldığını gördü. Odaya tekrar loş bir ışık düştü. İçeri giren iki papaz, deminki gibi onu da yatağından kaldırdı. Önlerinde elinde fener bulunan bir gardiyan vardı. Hücrenin kapısından çıkınca, tam karşıdaki merdivene doğruldular. Genç kızı taşıyarak bu merdivenden çıkıp üst katta sağa döndüler. Gardiyan, solda bulunan iki kapıyı açtı. Perrette, buraya sokulduğunu ve kuru bir ot demeti üstüne bırakıldığını hissetti. Ondan sonra da iki papazla gardiyan, sanki hayâlmîşler gibi ortadan kayboluverdiler ve genç kız, tekrar koyu bir karanlığa gömüldü.

Bir süre sonra, kapı açıldı. Eli fenerli gardiyan tekrar görüldü ve öteki elindeki bohçayı genç kızın ayaklarına doğru savurdu. Perrette, bunun beraberrinde getirdiği çamaşır ve esvap bohçası olduğunu farkettiler. Adam çekilince ortalığı yeniden karanlık

bürüdü. Genç kızın korkulu rüyası orada bitti... Çünkü bundan sonra artık hiçbir şey görmedi ve kendinden geçercesine derin bir uykuya daldı.

Uyandığında, yere yansıyan güneşin kalın demir parmaklıkla birkaç kısma bölünmüş olduğunu gördü. Baş zonk zonk ediyordu. Hayretten açılan gözleri ayakucunda darmadağınık hâlde duran çamaşır bohçasına takıldı. Sonra da dün akşam yattığı kerevette değil, bir ot yığını üstünde uzanmış olduğunu farketti. Bu hücre, dün akşamki hücre değildi. Burası daha karanlık, daha pisti; zındana benziyordu. Küçük penceresinden birazcık hava girmesine de şükretmek lâzımdı. Yoksa duvarlardan sızan pis rutubet kokusuna dayanmak imkânsızdı.

Bir köşede bir testi ve üstünde de kara bir ekmek somunu duruyordu.

Perrette'nin içini birdenbire keder bürüdü ve hıçkırığa hıçkırığa ağlayarak mırıldandı:

«Lânet olsun! Meğer gördüklerim rüya değilmiş. Vah zavallı Bertille!.. Ya Jehan duyarsa, ne olur? Mahvolur zavallı!..»

BİR HÂİNİN SONU

Saint-Julien, Kadınlar Kalesi Hapishanesi'nden çıktığında saat dördü geçiyordu. Fakat o, saat altıya kadar orada-burada gezerek vakit öldürdü. Çünkü kocasının ancak saat altıdan sonra evde bulunmayacağını bilen Léonora, bu saatte randevu vermişti.

Silâhşor, saatin altıya yaklaştığını görünce Conci-ni'lerin konağına doğru yola çıktı ve oraya varınca hemen Léonora'nın yanına kabul edildi. Genç kadın sabırsızlıkla sordu:

— «Ne oldu? Halledildi mi?»

— «Halledildi, madam.»

— «İkisi de mi yakalandı?»

— «İkisi de, madam!..».

Léonora keyifle güldü. Fakat bu keyif o kadar korkunç ve dehşet vericiydi ki kadının gözlerine bakan Saint-Julien, nefret ettiği adamın başına gelecekleri sezerek tir tir titredi.

Léonora, bu başarı haberinden sonra koltuğuna gömülerek müthiş bir soğukkanlılıkla sordu:

— «Şimdi bana anlatın bakayım! Önce, genç kızı nasıl yakaladınız, ondan haber verin!»

Saint-Julien zevkle kendisini dinleyen kadına, hiçbir ayrıntıyı ibmal etmeden, Bertille ve Perrette'nin nasıl yakalandıklarını anlattı. Hikâye bitince Léonora:

— «Ya delikanlı?» Dedi. «Onu nasıl yakaladınız? Dövüş oldu mu? Öldü mü yoksa?»

— «Hayır, madam, sağdır.»

Léonora, biraz ferahlamış göründüyse de, sormadan edemedi:

— «Demek hiç dövüşülmedi. Öyle ama, bana dediklerine göre düştüğü çukur, bir çukur da değil de, basbayağı kuyuymuş. Bu kadar derine düşünce bir tarafı kırılmadı mı?»

— «Kuyu çok derin hazırlanmıştı ama, dibine bir yığın ot döşenmişti, madam. Düşünce bu yumuşak ot tabakasına rastladığı için kendisine bir şey olmadı. Başkası olsa geberir giderdi ama o, ufak-tefek sıyrıklarla kurtuldu.»

— «Yaralandı mı?»

— «Yara bile denemeyecek kadar önemsiz... Kafası taşa çarptı, biraz kanadı. Hapishanede kendine geldi. Şimdi yine turp gibi... Dört duvar arasında kendini sapasağlam görünce adamakıllı şaşacaktır, madam...»

— «Dediklerimi harfi harfine yaptınız mı?»

İkiyüzlü silâhşor güldü:

— «Tabii!.. Kuyunun içinde gebermediğine göre, herhalde böyle bir ölümün çok hafif olacağını ve kendisine daha müthiş ölümlerin lâıyk olduğunu düşünmüştür... Silâhlarını elinden aldık. Mahmuzlarını bile çıkardık. Kendini bekleyen işkenceden, intihar ederek de kurtulamaz. Çünkü intihara yarayacak silâhı yok...»

Léonora, sâkin sâkin:

— «Çok iyi, çok iyi!» Dedi. «Nasıl yakaladığınızı şöyle baştan aşağı anlatın bakayım.»

Saint-Julien, Yiğit Jehan'ın nasıl yakalandığını ballandıra ballandıra anlattı. Léonora, bu hikâveyi dikkatle dinledikten sonra, kendisine başarısından ötürü teşekkür etti ve:

«Eh,» dedi, «artık monsenyörün bu iki genç lıkkındaki emirlerini yerine getirmenize sıra geldi. Allah sclâmet versin, Mösyö de Saint-Julien... Sizden çok hoşnut kaldım.»

Saint-Julien, kadının kocasını îma ederek söylediği bu söze gülmemek için kendini zor tuttu. Artık Concini'nin iki tutuklu hakkında vereceği emirlerin değeri mi olurdu?.. Yine de Léonora'nın bu nüktesiyle ilgili hiçbir îmada bulunmadı; saygıyla eğilip kadının yanından çıktı.

Hava kararmaya başlıyordu. Saint-Honoré Sokağı'ndan sağa saptı ve acelesiz, kendini gizlemeye lüzum görmeden yürümeye başladı. Dalgın yürüyordu ama, bir yandan da keyifli keyifli gülümsüyordu. Kazandığı paraları düşünen bu hâinin keyiflenmesine imkân mı vardı?

Fakat Orléans Sokağı'na saparken birdenbire omuzuna bir el inince, o da elini kılıcının kabzasına atarak yana sıçradı. Çok sâkin konuşan bir adam soruyordu:

— «Eee, Saint-Julien, ne var, ne yok bakalım?»

Bu sözleri söyleyen Concini'ydi.

Saint-Julien, efendisinin gözlerine, içinden geçenleri okumak istercesine baktı ve Concini'nin pek durgun olduğunu gördü. Hattâ gülümsüyor ve delikanlının bu heyecanına şaşıyor gibiydi. Saint-Julien'in ilk anda duyduğu korku silindi. Elini, terden sıril sıkılam olan alnına götürerek:

— «Affedersiniz monsenyör,» dedi, «o kadar dalgın yürüyordum ki birdenbire ürküverdim.»

Concini, gülerek:

— «Bu ne sinirlilik canım!» Dedi. «Biraz kendinizi toplayın. Sizi bu durumda görenler, vicdanınızın pek rahat olmadığını düşünecek!»

Saint-Julien, şöyle bir etrafına bakındı ve gözlerini yine Concini'ye dikti. Adam, durmadan gülüyordu. Hâlinden, şaka ettiği belliydi. Delikanlının içi rahat etti ve kendini neşeli göstermek için zoraki bir kahkaha atarak:

— «Doğrusu bu vakit, omuzuna böyle bir el ini veren herkes kuşkulanır,» dedi.

— «Hakkın var burası hiç aklıma gelmemişti.»

Concini, bu sözleri, Saint-Julien'in korkusunu silip süpüren bir samimilikle söylemişti. Adam, bu hâli görünce: «*Hiçbir şeyden haberi yok. Nereden bilecek? Bizim madam Concini çürük tahtaya basar mı?*» Diye düşündü. Concini, şen ve sevimli tavrıyla devam ediyordu:

— «Louvre'ye gidiyorum, beni saraya kadar uğurlar mısın?»

— «Emredersiniz, monsenyör!»

Concini, Sint-Julien'in koluna girdikten sonra onu Louvre yönünde sürükleyerek:

— «Şimdi bana yarınki iş için ne tedbirler aldığını anlat bakalım.» Dedi. «Artık sabrım tükendi azizim. Yarın da o haydutla yavuklusu elimde olmazlarsa karışmam haa!..»

— «Hiç merak buyurmayın, monsenyör... Yarın herşey bitmiş olacak... Yâni izninizle şurasını da hatırlatayım ki bu işin şimdiye kadar bitmemiş olmasının tek sebebi, sizin yarın herşeyin halledilmesini emretmemiş olmanızdır.»

— «Hakkın var, kardeşim. Bunda haklısın.»

Saint-Julien'in artık korkusu kalmamıştı. Efendisini bu kadar kolay aldatmış olduğunu düşündükçe güleceği geliyor, fakat ciddi görünmeye çalışıyordu. İçinden geçenleri belli etmemek için:

— «Monsenyör... Bugün işe koyuldum.» Dedi.

«Genç kızın evini muhafaza eden adamlar, yâni Jehan'ın arkadaşları, şimdi elimde bulunuyorlar. Bunlar, ancak yarın bütün işler bittikten sonra serbest bırakılacaklar.»

— «Kaç kişiydi onlar? Üç değil mi?»

— «Evet monsienyör. Fakat ikisi evin önünde nöbet beklerken, üçüncüsü dinleniyordu. Bu dinleneni yakalamayı akıl kârı saymadım. Nemize gerek, var-sın Jehan eve uğrayınca onu orada bulsun da başka yardımcıları arayıp işimize engel olmaya kalkışmasın, dedim.»

Concini, yine beğendi:

— «Pek doğru!..»

Bu sırada Saint-Julien'in kolunu bırakmıştı. Belinden ufak, süslü bir kama çıkarıp tasasız bir tavırla tırnaklarını düzeltmeye koyuldu. Saint-Julien, anlatmaya devam etti:

— «On kişi tuttum. Eve saldırıp genç kızı ele geçireceğiz... Adamlarımız kızı, nereye emrettiyseniz oraya götürecekler... Biz de evde saklanıp serseriye bekleyeceğiz. O eve gelince, hizmetçiyi korkutup kapıyı açtıracacağız ve kapının önüne önceden yerleştireceğimiz engellere takılıp da yuvarlanınca üstüne çullanıvereceğiz.»

Böylece, konuşa konuşa Saray yakınlarına ulaştılar. Şimdi geçmekte oldukları dar sokak, çok tenha ve ıssızdı. Concini, aynı yumuşak tavrıyla:

— «Güzel!» Dedi. «İyi yapmışsın. Doğrusu, sen artık bir mükâfat hakettin. Al, bu senin mükâfatın olsun.»

Daha sözlerini bitirmeden, tırnaklarını düzelttiği küçük kamayı apansızın, hızla Saint-Julien'in göğsüne saplayıverdi. Adam, bir tek hırıltı bile çıkar-

madan yere yıkıldı. Concini'ye delikanlının üstüne eğilerek dişlerini gıcırdattı ve müthiş bir sesle:

— «Daha gebermedin, değil mi?» Dedi. «Öyleyse beni dinle. Sen, Léonora ile elbirliği edip bana oyun oynadın. Bertille'yle Jehan'ı Kadınlar Kalesi'ne hapsedtiniz ve sandınız ki ben yarın bomboş eve saldıracığım. Tabii bütün çabalarım boşa gidecekti; hiçbir şey elde edemeyecektim. Fakat senin, bana ihanet eden senin de eline bir şey geçmeyecek, görüyor musun?»

Concini, zâlim bir yüzle doğruldu ve aynı korkunç sesle, son olarak:

— «Haydi, şimdi köpek gibi geber!» Diye bağırdı.

*

Concini, ikiyüzlü adamının can çekişen vücudunu orada bırakarak dosdoğru Écrivains Sokağı'ndaki eve varıp kapıyı çaldı. Kapıyı Parfait-Goulard açtı ve Acquaviva'nın orada bulunmadığını söyleyerek İtalyan'ı savmaya niyetlendi. Fakat Concini papazla uzun uzun konuştu; evden çıktığında pek keyifli görünüyor ve çevik adımlarla yürüyordu.

Papaz, yalnız kalınca, bir an düşünceli durduktan sonra mırıldandı:

«Vah vah, kendisine bir şey söylemeyi unuttum. Gören insanın, aynı zamanda duyacağını söylemek aklımdan çıktı. Ne yapalım? Bu yüzden kızacak değil ya! Jehan'a gelince; mademki görecektir, duyarsa daha iyi olur.»

Sonra Parfait-Goulard da evden çıktı; Saint-Denis Sokağı'na doğru yürüdü.

Henüz sokağın ağzındaydı ki pelerinini burnuna kadar çekmiş bir adam, gizlendiği yerden çıkarak papazın peşine düştü. Bu adam, okuyucularımızın şaş-

madan tahmin edecekleri gibi, Pardaillan'dı. Karanlıkta gözleri ışıltı ışıltı yanıyordu. Kendi kendine:

«Nasıl oldu da Kadınlar Hapishanesi'ne girdiğini gözlerimle gördüğüm bu papaz şimdi Écrivains Sokağı'ndan çıkıverdi?» Diye söylenmekteydi.

Bu soruya güldü ve yine cevabı kendi yapıştırdı:

«Çünkü beni aptal gibi oynatıp durdu. Demek oluyor ki gizli bir geçit, Écrivains Sokağı'ndaki evi hapishaneye bağlıyor. Artık bu işin anlaşılmasız bir tarafı kalmadı. Yarın hapishaneyi adamakıllı kolaçan etmeli... Şimdi de bu herifi gözden kaybetmeye gelmez. Gerçi, işini bitirdiği ve yatmaya gittiği besbelli ama, bu akşam peşini bırakmazsam, hiç olmazsa yarın işe nereden başlayacağımı anlamış olurum...»

Parfait-Goulard, تنها ve dolambaçlı sokaklardan geçerek, şehir kapılarının kapanma saatinden az önce Saint-Honoré kapısına ulaştı. Adım adım kendisini takip eden Pardaillan:

«Haa,» dedi, «bu herif manastıra, yatmaya gidiyor. Demek ki Acquaviva manastırdan ayrıldı ama, oradaki papazlarla gizli gizli haberleşiyor.»

Fakat herif belki de geri döner diye düşünerek şehir kapıları kapanıncaya kadar orada bekledi. Parfait Goulard'ın dönmediğini ve kapının kapandığını görünce Saint-Honoré Sokağı'na çıktı ve kendi kendine mırıldandı:

«Biz de bu papaz gibi yapalım ve gidip yatalım!»

Papazı takip ederken geçtiği yollardan dönüyordu. Birdenbire, sokağın ortasında bir kâğıt gördü. Başka zaman olsa, bunu belki de hiç önemsemez, geçerdı. Fakat bu sefer öyle olmadı. Üstelik ayışığı da kâğıdı gözalcı bir şekilde parıltatıyordu. Şövalye, keskin gözlerini dikerek söylendi:

«Üstünde Montmartre başrâhibesinin armaları ve

mührü var. Acaba bu kâğıdı papaz mı düşürdü? Hele bir alıp bakalım!»

Fakat karanlık sokakta, ayışığı altında kâğıdı okuyamadı. Ceketinin cebine koydu ve ancak hana varınca, şamdan ışığı altında açıp okuduktan sonra:

«Demek bu kâğıda kim sahip olursa, başrâhibenin emriyle Montmartre Kadınlar Hapishanesi'ne serbestçe girebilecek ve onun adına vereceği her emre itaat edilecekmiş ha...» Diye söylendi. *«Doğrusu talih de insana ancak bu kadar yardım eder. Bu kâğıt belki de çok işime yarayacak!»*

Bu son rastlantıyla artık bugünü boş geçmiş sayılmazdı. Deliksiz bir uyku çekti.

Pardaillan'ın bulduğu bu kâğıt, Saint-Julien'in hapishaneye girmek için göstermiş olduğu kâğıttı. Buralara kadar gelmesi de son derece basit bir olaya dayanıyordu:

Concini, Saint-Julien'in ölüsünü oracıkta bırakıp savuştuktan sonra, Orléans Sokağı'ndan beri peşini bırakmayan bir karaltı da Saint-Thomas Sokağı'nda yatan cesedin yanına gitmişti. Bu, Saëtta'ydı. Hemen ölünün üstüne eğilmiş, yaraya baktıktan sonra söylenmişti:

«Amma da vurmuş haa! İş tamamdır. Bâri bir saatçik olsun yaşasa da, konuşsa... Başka türlü Sinyora'yı nasıl inandırabilirim ki...»

Sonra, Saint-Julien'in hareketsiz vücudunu kucaklayıp kaldırarak yürümeye koyulmuştu. Fakat Saëtta gibi güçlü kuvvetli bir adam bile, Saint-Julien ağırlığında bir delikanlıyı kolay kolay taşıyamazdı. Bu arada, ağır yaralı silâhşorun cebinden dökülen öteberiye pek dikkat edememişti. Kâğıt da böylece düşüp sokağın ortasında kalmıştı.

Saëtta, Concini'nin konağına kadar geldi. Yukarı-

ya çıkıp Léonora'nın odasına girdi ve ancak Saint-Julien'i bir koltuğa yatırdıktan sonra, rahat bir nefes alabildi. Sonra, bir tek söz bile söylemeden, Concini'nin karısına ölüm hâlinde bulunan genci gösterdi. Kadın, onu hemen tanıdı. Fakat gözlerinde ne en ufak bir heyecan, ne merhamet belirdi. Şaşırması gibiydi. Ona kalırsa, kendisine hizmet edenlerin canları hiç de önemli değildi; bunların hepsi birer âletten ibaretti. Âlet kırılıp bozulursa, yerine bir yenisini satın alıverirdi, o kadar...

Nitekim, Saëtta'ya sâkin sâkin sordu:

— «Ölmüş mü?»

— «Henüz ölmedi, Sinyora!»

— «Kim vurmuş?»

Saëtta, bu soruya cevap veremeyeceğini, çünkü hiçbir şey bilmediğini göstermek istercesine omuzlarını ve kollarını havaya kaldırdı. Léonora ise, bir an düşündükten sonra:

— «Onu kimin vurduğunu öğrenmeliyiz!» Dedi.

Ve sadece bu merakı yüzünden yaralıya karşı ilgisiz kalamadı; Saëtta'nın yardımıyla onu kendine getirmeye uğraştı. Ancak bir süre sonra Saint-Julien hayat parıltısını gittikçe kaybeden gözlerini açtı. Léonora, sahte bir merhametle sordu:

— «Seni kim yaraladı böyle?»

Saint-Julien, güçlkle ve hırıldayarak cevap verdi:

— «Concini!..»

Léonora'nın gözlerinde müthiş hiddet kıvılcımları yandı ve yaralıya hücum edecekmişçesine ileri atılıp bağırdı:

— «Neden? Demek ki herşeyi öğrenmişti... Öyleyse, bu işi yeteri derecede dikkatle başaramadınız.»

Saint-Julien cevap verecek kadar kendini toparlamadı. Sâdece gözleriyle «evet» diyebildi ve sonra başı yana düştü. Artık vücudundaki son hayat ışığı da sönmüştü.

Léonora, delikanlının can verişine aldırmadı bile... Aynı hiddetle:

— «Aptal!» Diye haykırdı.

Ölünün yanından uzaklaşıp bir koltuğa yerleşti ve başını ellerine dayayarak düşünmeye başladı.

Sonra birden, Saëtta'yı şüphe dolu bir bakışla süzerek sordu:

— «Sen bunu nerede buldun bakayım?»

Saëtta hareketsiz duran vücuda baktı. Sâkin ve kayıtsız bir tavırla:

— «Saint - Honoré Sokağı'nın köşesinde,» dedi. «Zavallıcık oraya kadar sürüklenmişti.»

Léonora gözlerini yere indirince Saëtta hafifçe gülümsedi. Kadının kuşkulanaacağını sezmiş ve bu şüpheyi daha doğmadan giderivermişti...

Léonora, elini çingırağa uzatıp çaldı. İçeriye giren uşağa, gözleriyle ölüyü işaret etti. Uşak, hemen anladı ve hiçbir şaşkınlık göstermedi. Biraz sonra bir arkadaşıyla birlikte döndü; ölüyü alıp götürdüler. Bundan sonra kadın tekrar düşünceye daldı ve ancak bir süre geçtikten sonra müthiş bir soğukkanlılıkla ve sanki yarıda kalmış bir konuşmaya devam ediyormuş gibi, sordu:

— «Ne diyorduk, Saëtta? Genç kızı تنها bir yere götürüp bir taşla iki kuş vurmaktan ve hem Kral'dan, hem de senin oğlundan kurtulmaktan bahsetmiyorduk? Öyleydi galiba, değil mi, Saëtta?»

Saëtta, içinden: «*Hah şöyle... Asıl konumuza gelelim bakalım... Zâten ben bunun böyle olacağını biliyordum ya...*» Diye söylendi. Sonra bir gün önce

anlatmış olduğu plânı, en ince noktalarına kadar tek-
rarladı. Sözü bitirince Léonora bu düşünceyi mükem-
mel bulduğunu belirtti ve:

— «İyi fikir bu!.. Bunu da gözönüne alacağım...
Yarın sabah saat ona doğru buraya gel; sana bu me-
seleyle ilgili bazı şeyler söyleyeceğim.» Dedi.

Saêtta, oradan sevinçle ayrıldı.

*

Concini, Acquaviva'nın sağ kolu olan Parfait-Gou-
lard'la uzun uzun konuşmuştu ama, herşeyden ko-
casından fazla haberi olan ve kendisine kocasından
fazla güvenilen Léonora, doğruca Kadınlar Kalesi'ne
gitmekten çekinmedi. Çıkamaz sokaktaki esrarengiz
evin küçük odasına girdi ve orada Acquaviva'yla ko-
muştı. Hapishaneden çıktıktan sonra da dosdoğru Lo-
uvre'ye giderek Kraliçe Marie De Médicis ile uzun
süre görüştü; evine ancak saat onbirde dönebildi.

Saêtta orada, artık sabrının son kırıntılarını da tü-
ketmiş bir hâlde kendisini bekliyordu.

JEHAN'IN ÇEKTİKLERİ

Saint-Julien'in Léonora'ya söylediklerinden de anladığımız gibi, Yiğit Jehan derin bir kuyuya düşmüştü ama, ölümden kurtulmuştu. Başındaki yara da önemsizdi. Yalnız, düşmenin şiddetiyle kendinden geçmiş ve ayılmasına fırsat bırakılmadan oradan çıkarılarak tezelden Kadınlar Kalesi Hapishanesi'ne taşınmıştı. Fakat orada fazla kalmadı; bu sefer de onu gizli yoldan Acquaviva'nın evine taşıdılar.

Ayılınca, sağ kalışına kendisi de şaştı. Bir zaman hiç kımıldamadan kalakaldı. Başındaki sızı henüz geçmemiş; kafasının berraklığı da eski hâlini bulamamıştı.

Dakikalar geçtikçe yavaş yavaş kendini toparladı. Ötesini-berisini yoklayarak kırık çıkık olup olmadığını araştırdıktan sonra hiçbir rahatsızlığı olmadığını gördü ve memnunlukla mırıldandı:

«Tanrı'ya şükürler olsun, eksiğim gediğim yok, ama fena düştüm haa... Hâlâ o sarsıntıdan yakayı kurtaramadım. Meğer Mösyö de Pardaillan: 'Ayak bastığın yerlere bile dikkat et!' Derken hiç de haksız değilmiş. Şimdi fena bir tuzığa kısıldım kaldım işte... Gel de pirincin taşını ayıkla bakalım. Bu Allahın belâsı yerden nasıl çıkacağız? Yoksa, bu giriş son giriş mi? Bir daha dünya yüzünü göremeyecek miyiz?»

Jehan, öyle uzun uzun gevezelik ederek vakit geçirip oturduğu yerde kalacak insanlardan değildi. Ken-

di kendine sorduğu bu sorulara cevap verebilmek için hemen ayağa kalkmak gereğini duydu.

«Böyle kara kara düşünüp ah vah etmekle buradan kurtulamayız,» diye mırıldandı. «Biraz şöyle ortalığı bir kolaçan edelim bakalım. Elbette ne durumda bulunduğumuzu kestiririz.»

Ayağa kalktı. Ne var ki bacakları vücudunu taşıyamayacak hâldeydi. Bütün gücünü toparlayarak şöyle bir gerindi ve kuvvetinin yerine geldiğini görünce memnurlukla güldü:

«Hiçbir şey değilmiş. İyi ki makine henüz sağlam. Hele şuranın ne biçim bir yer olduğunu anlayalım bakalım.»

Etrafı eliyle yoklamaya başladı. Fakat bu yoklama işi hem çabuk bitti, hem de Jehan'ı hayretler içinde bıraktı:

«Amma iş haa!.. Epey büyük bir kuyuymuş meğerse... Bu kadarını hiç ummamıştım doğrusu... Peki, kuyular yuvarlak olmaz mı? Neden burası yuvarlak değil?»

Sağını-solunu bir daha araştırıp duvarları yokladıktan sonra:

«Mükemmel örülmüş bir duvar,» dedi. «Peki ama, benim kafamı çarptığım o sivri kaya nerede?»

Duvarları yoklayarak yürümeye devam etti. Fakat bir-iki adım atınca durup söylendi:

«Bu ne bu? Kapı, değil mi? Öyle ya... Bal gibi kapı işte... Hem de sapasağlam ve adamakıllı kilitli... Demek ki bir zındanda bulunuyoruz da haberimiz yok. İyi ama, bu ne biçim kuyu böyle?.. Yoksa beni kuyudan çıkardılar da farkında mı değilim? Peki ama, ne zaman çıkardılar? Nasıl çıkardılar? Kim çıkardı? Acaba şimdi neredeyim?»

Birdenbire üstünü başını yoklamaya başladı ve ne kılıç, ne kama, hattâ ne de mahmuz namına bir şey kalmamış olduğunu gördü. Bir hayret ıslığı çalıp: «*Bu iş de, bizim eski ahbap Claude Acquaviva'nın işine benziyor.*» Diye düşündü. «*Bana bir şeyler yapmaya niyetleri var ama, ne? Şimdilik açlıktan gebermemi istemedikleri, bir testi suyla bir somun ekmek koyuşlarından belli. Eh, yine hiç yoktan iyi...*»

Kapıya yanaşıp yokladı; fakat kısa bir araştırmadan sonra, kapıdan yana hiçbir ümit beslememek gerektiğine aklı kesti. Bir kerevet ve su testisiyle ekmek somunundan başka şeye rastlanmıyordu. Her taraf koyu bir karanlığa gömülü ve esrarengiz bir sessizlik içinde... Aklına tavan geldi. Kolunu kaldırıp hızla sıçradıysa da yetişemedi.

Bu sefer de döşemeyi yoklamayı düşündü.

Duvardan ayrılıp zıندانın ortasına doğru bir-iki adım atınca, döşemenin yekpâre demirden yapılmış olduğunu hemen anladı. Hangi korkunç ve müthiş amaçlarla buranın döşemeleri böyle demirden yapılmıştı? Şimdilik bu soruya cevap vermesine imkân yoktu...

Daha fazla araştırmayı gerekli görmeden, pelerini yere serip üstüne oturdu. Biraz ekmek yiyip, bir parça da su içti. Sonra mendilini ıslatıp başındaki yarayı yıkadı. Bu işler bitince:

«*Hele şimdi kafayı dinlendirelim de elbette gerekeni yapacağız.*» Diye düşündü. «*İçime doğduğuna göre, pek yakında bütün kuvvetimi harcamak zorunda kalacağım.*»

Yine uyuyakaldı. Fakat ne kadar uyuduğunu kendi de bilemiyordu. Zâten ne kadar zamandır bu zıندانı bulduğunu da kestiremiyordu. Ayaklarının uyuşukluğunu gidermek için, dolaşmaya başladı. Du-

var diplerinden ayrılmıyordu; döşemenin orta kısmından her nedense korkuyordu.

Böylece uzun bir süre yürüdükten sonra, ayağı bir engele takıldı. Hemen yine eğildi yokladı. Bir testi su, içi jambonlu bir somun ekmek; ayrıca bir de şişe...

«*Testideki su taze,*» dedi. «*Ekmek de yumuşacık... Hele bu şaraba ne demeli? Anlaşılan, burada bana iyi bakılacak. Galiba bir dirhem bile zayıflamama râzı değiller...*»

Tam karnını doyuracaktı ki ansızın aklına gelen bir düşünce, açlığını unutturdu. Bu testi, bu ekmek ve bu şişe, buraya hangi delikten girmişti? Mademki bunlar girmişti; aynı delikten belki kendisi de çıkabilirdi. Bu düşüncenin tesiriyle bütün zıندانı karış karış aradıysa da hiç delik bulamayınca vazgeçip midesinin sesine kulak vererek yere çöktü, karnını iyice doyurdu. Tıka basa yediği hâlde, daha bir öğün-lük yiyecek kaldığını görünce de sevindi.

Dakikalar, saatler geçiyordu. Gün, epeyce ilerlemiş olmalıydı. Belki de şimdi öğle sıcağıydı. Çünkü zıندانaki sıcaklık da artıyordu. Hattâ, sıcaklığın dayanılamayacak hâle geldiğini hissederek:

«*Ne oluyoruz!*» Diye söylendi. «*İnsan burada kavrulacak!*»

Sıcaklık, çizmelerinin tabanlarından geçiyordu. Şaşkın şaşkın etrafına bakınırken gözleri döşemeye takıldı; demirin birçok yerinden ısındığını, kıpkızıl kesilmiş olduğunu gördü. Birdenbire, sırtından soğuk terler boşandı ve:

«*Yoksa beni bu kızgın demir üstünde kebab mı edecekler?*» Dedi.

Önce, geniş adımlarla gezinmeye başladı. Kapının önünün, karşısındaki duvar dibine nisbetle pek az sı-

cak olduğunu farkedince de gidip orada durdu. Tam karşısındaki kıpkızıl döşemeye bakarak:

«Eğer şuranın altında koca bir ocak yoksa adam değilim!» Diye mırıldandı.

Döşemenin nerelerinin kızardığını, nerelerinin kızarmaya başladığını inceleyerek bir kurtuluş çaresi araştırırken, gözleri tam karşıdaki duvara takılıverince müthiş bir çığlık attı:

«Ne o? Deliriyor muyum yoksa? Bertille!.. Öteki de Concini, değil mi? Ta kendisi!..»

Karşısındaki duvar yok olmuş, içinden kızıl alevler fışkıran koca bir delik belirvermişti. Bu alevlerin ardında bir oda ve odanın içinde de Bertille'yle Concini görünüyordu. İkisi de berrak hayâller hâlindeydiler. Delikanlı, yerini değiştirdiğinde bu hayâller de bulanıyor, fakat sonra tekrar berraklaşıyordu. Sonunda, İtalyan'la genç kızın bulundukları odayı adamakıllı seçti. Bu odanın ortasında bir masa vardı. Sağda, karyolanın önünde Bertille duruyordu; dehşetle bakan gözleri, masanın öte yanına, sola dikilmişti. Burada, tam oda kapısının önünde, kollarını kavuşturmuş, şehvet dolu bakışlarla Bertille'yi süzen Concini görülmekteydi.

Delikanlı neredeyse delirecekti. Neydi bu? Nasıl oluyordu da nişanlısıyla Coneini aynı odada bulunuyorlardı ve onları sâdece bir masa ayırıyordu. Hele, âdi herifin, ardındaki kapıyı sürgülemeyi bile gerekli görmemiş oluşuna ne demeliydi?

Birdenbire Coneini'nin dudaklarının kımıldadığını farkettiler ve pek uzaktan gelir gibi olmakla beraber, neler söylediğini de apaçık duydu.

Coneini diyordu ki:

— «Ne o cicim? Beni göreceğini hiç ummuyordun galiba? Yakayı benden kurtardığını sanıyordun ama,

yine elime geçtin işte... Hem bu sefer artık elimden kurtulamayacaksın!..»

Bertille, nefret taşan bir sesle:

— «Alçak!» Diye bağırdı.

Yiğit Jehan'ın saçları diken diken olmuştu; kendi kendine bunun hayâl mi, gerçek mi olduğunu sorup duruyordu. Fakat Ravailac gibi boş kuruntulara inanacak kadar bulanık kafalı biri olmadığı için hemen bir çözüm yolu arayarak mırıldandı:

«Burası adamakıllı dalavereli, makineli bir yer... Herhalde bir sürü ayna oyunları ve ses verme araçlarıyla benden epeyce uzakta olması gereken olayları bana seyrettiriyorlar.»

Concini, ona bu düşüncesinde haklı olduğunu göstermek istiyormuş gibi, genç kıza:

— «Senin serseri şövalyen şimdi nerede, biliyor musun?» Dedi.

— «Tabii buralarda olmasa gerek!.. Olsaydı, siz şimdi çoktan kaçmıştınız!»

Concini, homurdanarak bu hakareti yutup duymamışçasına devam etti:

— «O kadar uzakta değil, şekerim. Buralarda!.. Fırın üstünde, bir mezarın içinde, yavaş yavaş kebab oluyor. Bu sana müthiş gelir ama, ileride yaşayacakların yanında hiç kalır. Onunla aramızda şimdi ateşten bir uçurum var. Fakat hem seni, hem de beni görüyor. Şimdi ben seni ya zorla, ya da kendi isteğiyle kucağıma alacağım ve senin haydudun bunu da görecek, anlıyor musun? Fakat ne buraya gelebilecek, ne de imdadına koşacak... Orada, bir yandan kavru-lacak, bir yandan da çaresizlik içinde kendi kendini yiyerek, senin Concini'ye nasıl metres olduğunu seyredecek... Dilerim, bu hâli görürken delirir veya kudurur. Ne mükemmel tasarlanmış bir şey, değil mi? Nasıl, öç almasını biliyor muymuşum?»

Jehan, bu sözleri duyunca gerçekten de kuduracakmış gibi oldu. Concini'nin beklediği çılgın bakışlarla etrafını süzüp hırsından yumruklarını ısırarak müthiş bir sesle:

«*Olmaz be, olmaz!*» Diye bağırdı. «*Korkunç bir şey bu... Merhamet edin, acıyın! Bertille!*»

Fakat kendisi herşeyi duyduğu hâlde, sesini kimseye duyuramıyordu. Çünkü Bertille'nin de, rezil İtalyan'ın da onu duymadıklarını, değişmeyen hâllerinden anlıyordu. Ümitsizlik içinde yırtındı:

«*Ah! Ne yapmalı, nasıl etmeli de onu bu rezil alçağın elinden kurtarmalı?*»

Concini'nin sesi bir daha duyuldu:

— «Daha fazla bekleyemeyeceğim. Artık benim sin. Benim olacaksın!..»

Delikanlı, herifin, genç kıza yiyecekmişçesine bakarak yürüdüğünü gördü. Concini, yoluna engel olan masayı itip Bertille'ye doğru bir adım attı. Genç kız soğukkanlılığını muhafaza ediyordu. İtalyan'ın ikinci bir adım daha attığını görünce, yanındaki iskemleyi kapmasıyla havalandırıp herifin kafasına savurması bir oldu. Fakat Concini, bunu önceden sezmiş olacak ki iskemleyi havadayken yakalayıp masanın yanına fırlatarak ilerledi. Sonra müthiş pençeleri, arzudan titreyerek genç kızın omuzlarına indi ve bir sevinç hırıltısıyla:

— «İşte elime geçtin!» Diye bağırdı. «Artık benim olacaksın! Şimdi görsün bizi bakalım!»

Bertille, olanca gücüyle bu ırz canavarının elinden fırlayıp kurtularak haykırdı:

— «Jehan! İmdat Jehan! Kurtar beni!..»

Delikanlı, çılgıncasına:

«*Geliyorum!*» Diye bağırdı.

Kendini tutamayarak öne doğru atıldı; kıpkızıl

döşeme üstünde tabanları cazırdayarak, alevlerin kapladığı deliğe kadar koştu. Fakat aşılamayacak bir uçurum kenarında bulunduğunu anlayınca duraladı. Tabanları yanan çizmelerinin kokusu ve müthiş sıcaklık, onu kendine getirdi. Soluk soluğa, tekrar kapıdan yana fırladığında, artık ayakları üstünde duracak hâli kalmamıştı. Dizüstü düşerken karşı duvara baktı:

«*Ulu Tanrım! Şükürler olsun sana, kurtuldu!*»

Tam Concini'nin pençesi kızın omuzuna indiği sırada, kapı birdenbire açılmış, içeriye iki kadın girmişti... Bunlardan son derece sâkin görüneni Léonora'ydı. Çok kibirli ve azametli duran öteki kadının yüzünde siyah bir maske vardı.

Concini, ellerini hemen genç kızdan çekerek olduğu yerde mihlanmış gibi bir an kaldıktan sonra, müthiş bir hiddetle parıldayan gözlerini Léonora'ya dikip elini hançerine attı ve hızla karısına doğru koştu.

Léonora, ölüm tehlikesi karşısında olduğu hâlde hiç istifini bozmadı. Gözlerinde büyük bir şefkat ifadesi belirdi. Fakat Concini, hırsla üstüne yürümekte devam etti. Tam hançeri karısına indirecekti ki gözü maskeli kadına ilişince dehşetle durakladı. Sonra iki adım geri fırlayarak eğilip derin bir reverans yaptı.

O zaman, maskeli kadının, maske altında parıldayan gözlerinde de büyük bir sevgi ifâdesi sezildi. Léonora, sâkin sâkin:

— «Görüyorsunuz ya madam!» Diye söylendi. «Concini'yi, kendisine çok ağır gelen bir işten kurtarmak için tam vaktinde yetişmişiz!»

Maskeli kadın başıyla onaylayarak cesur ve soğukkanlı duran Bertille'ye dönüp, tatlılaştırmaya çalıştığı sesiyle:

— «Geliniz!» Dedi. «Benimle beraber oldukça hiçbir şeyden korkmanız gerekmez.»

Bertille, karşısına Azrail bile çıksa, şu anda ona dört elle sarılacaktı. Hiç duraksamadan:

— «Sizinle nereye isterseniz giderim, madam.» Dedi. «Yeter ki şu uğursuz evden ve şu alçak adamdan uzak olayım...»

Maskeli kadın hayret etmiş göründü. Gözlerini genç kıza dikerek:

— «Ne demek istiyorsunuz?» Diye sordu.

Bertille'yi konuşturmak isteyen Léonora, dikkati çekmeye çalışarak:

— «Size anlatmıştım ya, madam...» Dedi. «Concini, zora başvurmak mecburiyetinde kalınca bakın ne biçim sözler işitiyor?»

Sonra Bertille'ye döndü:

— «Size karşı zor kullanılmış olduğunu söylemek istiyorsunuz, değil mi?»

— «Evet madam... Beni kurtarmak için tam vakitinde yetişmiş olmanızdan ötürü size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum...»

Maskeli kadın, duyduğu ve gördüğü şeylere şaşmış bir hâlde, Concini'ye tekrar sevgi dolu bakışlarla baktıktan sonra Bertille'ye döndü:

— «Geliniz!»

Odadan çıktıklarında, Léonora, kapanan kapıya yaklaşıp dışarıyı dinledi ve gittiklerini anlayınca kocasına döndü:

— «Hiç merak etme!.. Kraliçe'nin dünyadan haberi yok... Ona, Kral'ın bu genç kızı çaldırasına sevdiğini söyledim. Hem adamakıllı kışkırttım; hem de onu, bu genç kızın Madam de Vernaille'den bile tehlikeli olduğuna inandırdım... Şimdi sözde bu kız kaçırarak da Kral'dan böylece öç alacak.»

Concini, Kraliçe kapıdan çıkar çıkmaz yine kuduza dönmüştü. Karısına, öldürmeye susamış gözlerle

bakarken eli tekrar kamasına gitti ve dişlerini gıcırdattı:

— «Tam zamamnda... Tam onu... Gelip elimden aldın ha!»

Léonora kederli bir tavırla gözlerini kocasına dikmiş, düşünüyordu: «*Ne kadar acı çekiyor. Ne kadar da seviyor şu kaltağı... Ah, şu kızı bir yakalasam da ciğerini söksem...*»

Fakat kocasına yalvarır gibi:

— «Ne kızılıyorsun, ne köpürüyorsun, Concini'ciğim...» Dedi. «Bunu yaptımsa, senin istikbalin uğrunda yaptım. Sırf seni bu memleketin başına geçirecek olan plânımızı uygulayabilmek için, sevgilim. Haydi hançerini kınına sok. Delilik etme!.. Elimize mükemmel bir fırsat geçti. Bu sefer Marie bile elimizde... Bu fırsatı da mı kaçıralım?»

Concini, karısının söylediklerini duyunca hemen sâkinleşti. Léonora, onun zayıf damarını bilirdi. Bu adamın kalbini tekrar kazanmak ümidini çoktan kaybetmişti. Fakat gözleri önüne parlak bir istikbal sercek ona hâkim olmayı kolayca başarıyordu. Nitekim Concini, onu öldüreceğini unutmuş, soruyordu:

— «Nedir? Söyle bakalım. Ne demek istiyorsun?»

— «Şunu demek istiyorum ki bu kız, şimdi hemen Ruilly'deki, Acquaviva'nın malı olan eski Kral köşküne götürülecek ve oraya kapatılacak. Yarın öğleden önce Kral, kendi kızı olan bu mendeburu kurtarmaya gelecek. Bu sefer, karşımıza engel olarak dikiilecek bir Yiğit Jehan olmadığı için Louvre'ye ancak Kral'ın ölüsü dönecektir. Öğleden sonra da Fransa'nın tek hâkimi sen olacaksın. Şimdi bu kızı neden elinden aldığımı anladın mı?»

— «Peki ama, başarılacağından emin misin bakalım?»

— «Her türlü tedbir alındı, Concini... Orasını hiç merak etme... Bu sefer Kral yakayı sıyıramayacak. Mademki artık Fransa'ya egemen olacaksın, bu kızından sonra da koynuna alabilirsin. Benim böyle şeylere önem vermediğimi bilmez misin?»

Léonora, içinden: «*Koynuna alırsın ama, ölüsünü... Dirisini değil!*» Diyordu.

İşte Jehan, kızgın demir döşeme üstünde bütün olup bitenleri gördü ve bütün bu konuşmaları duydu. Demek ki Bertille kurtulmuştu. Fakat ne kadar zaman için?.. Léonora'nın dediği gibi yarın Fransa'ya el koyacak olan bu rezil herif bir kere genç kıza el attı mı, artık Bertille'yi onun pençesinden kurtarmak imkânsızdı. Zâten kendisi de bu kızgın zındandan sağ kurtulabilecek miydi bakalım?

Karşıdaki delik kaybolmuş, duvar tekrar yerine gelmiş, ortalığı yine koyu bir karanlık bürümüştü. Şimdi artık demir döşemenin kıpkırmızı kesilmedik yeri de kalmamıştı. Buradan kurtulamayacağını düşünüyordu. Hem bu, pek müthiş bir ölüm olacaktı. «*İyisi mi, kafamı duvara vura vura ölüp gideyim.*» Diye düşündü. Sonra birden aklına yine Bertille geldi. Ya o, ne olurdu sonra?

«Hayır,» diye mırıldandı. «*Şu tende, bir nefes can kalıncaya kadar dayanmam ve kurtulacağımı ummam gerekiyor!*»

Tam bu sırada, bulunduğu köşede duvarın kımıldadığını farketti. Arkasında, içinden hafif ışık sızan bir delik meydana çıktı. Ne düşündü, ne de tereddüt etti. Hemen bu delikten öte yana geçti ve o geçer geçmez delik de kapandı. Ne var ki girdiği yer de sâdece bir zındandı. Gerçi bu seferki zından, deminkine oranla hiç olmazsa çevresini gösterecek kadar aydınlıktı ama, görünüşü bakımından eskisinden de berbatı. Delikanlı, ilk ağızda buranın çıktığı zından gibi

tabanlarını yakmadığını görerek sevindi. Fakat bu yeni zındanı şöyle biraz gözden geçirince, hiç de beğenilecek bir tarafı olmadığını çabuk kestirdi ve mırıldandı:

«*Bu ne biçim zından böyle?*»

Burası yusuvarlak, sarnıçlara benzeyen bir odaydı. Tavanı, duvarları ve döşemesi parıl parıl parlayan demirden yapılmıştı. Ne bir kapı, ne de pencere görünüyordu. Işık, tepeden geliyordu. Asıl garibi, döşemeydi. Kenarda, duvarın dibinde, çepeçevre bütün zındanı dolaşan, dar ve bir kedinin bile zor tutunacağı genişlikte düz bir kısım vardı. Bundan ötesi, ortaya doğru çukurlaşır huni şeklini alıyordu. Bu huninin üstünde durmaya imkân yoktu. Ancak, hiç durmadan yürünürse bu kaygan zeminde belki tutunabilirdi. Fakat herhalde buraya girenin ortadaki çukura doğru kayıp yuvarlanması düşünülmüş; herşey ona göre hesaplanmıştı. Duvar dibinde uzanıp giden dar düzlükle huni kısmı arasında bir insan parmağının rahatça girebileceği kadar yarık bulunuşu, huni zemininin duvardan ayrı olduğunu ve duvara bağlı olmadığını belirtiyordu. Ortaya doğru oldukça sarp bir şekilde çukurlaşan bu huninin üstünde yer yer yuvarlak çukurluklar görünüyordu. Fakat bütün bunlar içinde en çok ilgi çeken şey, hiç şüphesiz, bir yuvarlak biçimindeki bu yerin çapı boyunca bir yandan öte yana uzayan demir ve düz köprüydü. Bu acayip zındanda oturabilecek bir yer arayan Jehan'ın gözleri de ilkönce köprüye takıldı. Bundan başka huninin göbeğinde de oturabilirdi ama, köprüyü denemeye karar vererek tırmanıp sağlam olup olmadığını yokladı. Sağlamdı... Jehan: «*Herhalde beni ya bu köprüde, yahut da huninin orta yerinde oturtmak istiyorlar. Acaba buraya yerleştikten sonra ne olacağım? Bu alçak Concini bana yine ne biçim bir işkence hazırladı?*» Diye düşündü. Bir kere daha zındanın her

yanını yokladı, huninin göbeğine baktı; hiçbir sonuca varamayınca:

«İyisi mi, şu köprüde kalayım. Başıma ne gelecekse burada gelsin,» diye söylendi.

Köprünün ortasına oturdu. Tam o sırada, köprünün öbür ucunda, hunideki çukurluklara benzeyen bir çukur daha bulunduğunu gördü. Bütün bunlar, hayra yorulacak şeyler değildi ama. ne olacağını, başına neler geleceğini bilmeyişi. içini herşeyden fazla sıkıyordu.

Aklı fikri, bir tek şeye takılmıştı: Ne olacaktı? Başına ne gelecekti?

Böylece, kimbilir kaç saat geçti. Birden, üstünde bulunduğu köprünün öte ucunda, boşanan bir yay sesi duyar gibi oldu. Hemen başını kaldırıp bakınca, epey yüksekte açılan bir deliği farkettil. Aklına ilk gelen soru: *«Acaba beni, başka bir yere mi sürüklemek istiyorlar?»* Oldu. Fakat ayağa kalkıp deliğe kadar uzanınca, bunun geçebileceği kadar geniş olmadığını gördü. Fakat asıl tuhafına giden, deliğin içinden gümbür gümbür bir ses duyulmasıydı. Neydi bu?

Tam bu sırada açılan delikten bir şey yuvarlanıverdi ve tam Jehan'ın üstünde durduğu köprünün bir ucundaki çukurluğa oturdu. Delikanlı bütün dikkatiyle bakınca, bunun iri bir demir gülle olduğunu farkettil. Duvardaki delik de hemen kapanmıştı. Delikanlı, demir gülleye yanaşıp yakından bir göz attı ve sonra şöyle bir kaldırıp ağırlığını anlamaya kalkıştı. Hayret! Kaldıramıyordu. Ne demekti bu? Tüyleri diken diken oldu. Bakışları bir gülleye takılıyor, bir huni şeklindeki yere kayıyordu. Birdenbire belli belirsiz gülümsedi ve işin içyüzünü nihayet kestirdiğini sanarak:

«Vay canına! Demek ki üstünde durduğum köprüden hiç ayrılmamam gerekiyor.» Diye söylendi.

Fakat sanki düşmanları söylediklerini duymuş gibi, acayip zıندانın şekli değişmeye başladı. Nitekim, Jehan'ın üstünde durduğu köprü, birdenbire harekete geçti ve bir yanından itiliyormuş gibi, öteki ucundan duvarın içine girmeye başlayarak, delikanlıyı büsbütün yeni bir tehlike karşısında bıraktı. Köprü duvara girince yer kalmayacak; Jehan da, gülle de yere; yâni huninin içine yuvarlanacak ve ağır gülle delikanlının üstüne düşüp bir anda pestilini çıkarıverecekti.

Ama Yiğit Jehan ölüme kolay kolay boyun eğecek adam değildi. Bertille tehlikedeydi; onun imdadına koşması gerekiyordu. Kendini kapıp koyuvermeye ne hakkı vardı? Tam tersine, bu tende bu nefes kaldıkça, görevi ölümü geciktirmekti.

Birden kendini huninin kenarına fırlatıverdi. Tam zamanında atlamıştı. Aynı anda, ağır demir gülle de müthiş bir gümbürtüyle huninin göbeğine düşüverdi. Gözlerini bu cansız, fakat müthiş canavara dikmişti. Ne yapacaktı bu gülle ona? Ne biçim işkenceler hazırlıyordu? Çünkü bütün tehlikenin ondan geleceğini seziyordu...

Böylece yüzyıllar kadar uzayan dakikalar geçti... Sonra birdenbire, ayağının altındaki yerin hareket etmeye başladığını farkettil. Jehan, sanki ortadaki çukurlukta, yâni huninin göbeğinde, bir mihvere bağlıymış gibi, dönmeye koyulmuştu. Tetikte bulunmasa, güçlükle tutunduğu bu kaygan ve meyilli yerden yuvarlanıp huninin ortasına, güllenin yanına düşecekti. Şimdi burada tutunabilmek için bir tek çare vardı: Yürümek!.. Ne yürümesi, hattâ koşmak gerekiyordu! Çünkü zeminin dönmesi gittikçe hızlanıyordu. Bu hızlanma artarsa, huninin göbeğinde bulunan demir gülle de kenarlara doğru fırlayacak, içerde yuvarlanmaya başlayacaktı... Öyle ya... Her dönüş, göbekten dışarıya doğru fırlatacak güçteydi!

Aklına gelen, başına da geliyordu: Bunu düşünüp de yürümeye, hattâ koşmaya başlamıştı ki birdenbire demirden canavarın da huninin göbeğinden kaygan yamaçlara doğru fırladığını ve gümbürdeye gümbürdeye ardısıra koşmaya, kendisini kovalamaya başladığını gördü... Bir tek kurtuluş çaresi vardı: Daha hızlı, gittikçe daha hızlı koşmak...

Ve koştu... O koştukça gülle de amansız bir inatla peşinden seğirtti. Kâh hızlanıyor, kâh yavaş ilerliyordu ama, delikanlıya soluk alma fırsatı bırakmıyordu. Tam biraz yavaşlar görünürken, Jehan da durup bir an dinleniyor; sonra güllenin birdenbire yeni baştan hızlandığını görünce, yine delicesine koşmaya başlıyordu.

Artık güçlkle soluk almaya başlamıştı. Demir canavar, birçok kere yanibaşından hızla geçmiş, hattâ elbisesine bile sürünmüştü. O, Jehan'dan daha hızlı koşuyordu. Delikanlının onunla yarışmasına imkân yoktu. Gücünün de gittikçe kesilmesi, artık ölümün yaklaştığını belirtiyordu. Fakat kendi kendine:

«*Durursam, ölürsem Bertille mahvolacak!*» Diye cesaret verdi ve koştu, koştu... Demir canavar da peşinden gümbürdeye gümbürdeye seğirtti.

KORKUNÇ SAATLER

Carcagne, iki genç kızın Kadınlar Kalesi'ne kapatıldıklarını gördükten sonra dilber Perrette'nin evine dönmüş, ne olup bittiğini bir kere de yerinde incelemeye karar vermişti. Fakat evin kapılarının sınıksıkı kapalı olduğunu ve yıkacakmış gibi vurduğu hâlde kimsenin ses vermediğini görünce yakındaki komşulardan birinden bir merdiven uydurup bahçe duvarına dayayarak içeriye atladı. Evde, bir karyolanın altına sinmiş olan Martini kadını güçlüklerle bulabildi. Anlattığına göre, kapının vurulduğunu duyar duymaz, kendini de yakalamaya geldiklerini sanarak buraya gizlenmiş ve hiç ses vermemişti. Carcagne, kendisinin kim olduğunu anlatıp, kadının korkusunu giderinceye kadar akla karayı seçti. Ne yazık ki Martini kadının anlattıklarından da kesin bir sonuç çıkaramadı.

Bunun üzerine evden çıktı, arkadaşlarıyla nöbet beklerken pusu kurdukları yerin önünden birkaç defa geçerek Gringaille'yle Escargasse'nin orada olup olmadıklarını anlamak, oradalarsa onları uyar-mak istediye de bundan da bir sonuç alamayınca umudunu kaybedip Paris'e döndü. Birlikte gittikleri bütün meyhaneleri gözden geçirdi. Fakat bu araştırmalardan da hiçbir şey elde edemedi.

Artık, hiç ümidi kalmamış; kederinden ağlamaklı olmuştu. Bou-du-Monde Sokağı'ndaki odasına gidip ot minderlerden birinin üstüne kendini atıverdi.

Ertesi günü de yeniden araştırmaya koyulduysa da, sabahtan akşama kadar taban teptiği ve yorgunluktan bittiği hâlde yine hiçbir ize rastlayamadı.

Mösyö Jehan'ın da görünürlerde olmayışı, kafasını allak bullak ediyordu.

Akşamüstü, herşeyden büsbütün umudunu kesmiş Saint-Honoré Sokağı'nda ilerlerken, birdenbire Gringaille ve Escargasse'yle burun buruna geliverdi.

Öpüşüp sarılıştılar, gözlerinden yaşlar boşandı... İki arkadaşı, kendisine nasıl yakalandırsa öylece, hiçbir şey sorulmadan ve bunun sonucu olarak da hiçbir şey öğrenmeden salıverildiklerini anlattılar. Bundan sonra ilk işleri Perrette'nin evine uğramak olmuş ve orada iki genç kızın tutuklandığını öğrenmişlerdi. Martini kadından başka bir şey öğrenemediklerinden, bu marifetin de Concini'nin başının altından çıktığı sonucuna varmışlardı. Carcagne, gördüklerini onlara da anlattı.

Şimdi iş, Jehan'ın nasıl olup da ortadan kaybolduğunu anlamaya kalıyordu.

— «Gidip mağaraya da baktın mı?»

Carcagne salak salak söylendi:

— «Ah! Bak bu hiç aklıma gelmedi.»

Gringaille, uzun süre düşünmeyi gerekli bulmaz; hemen kararını verirdi. Çabucak komutayı ele aldı:

— «Siz çıkmaz sokağa gidin, ben gelinceye kadar hapis haneye göz kulak olun,» dedi. «Ben Montmartre'ye gidiyorum.»

Koşar adımla arkadaşlarından ayrıldı. Taşocağının ağzına varınca, Jehan'ın içine yuvarlandığı kuyuyu gördü. Delikanlıya tuzak kuranlar, kuyunun ağzını bile kapamamışlardı. Gringaille, işkilli işkilli kuyuya baktı:

«Bu da nereden çıktı? Son geçişimizde burada kuyu muyu yoktu!»

Kuyunun etrafında henüz kazıldığı belli olan nemli topraklar vardı. Ağzına doğru eğilip düşündü: «Bu

kuyu, eski bir kuyu ama, ağız yeni açılmış. Acaba neden?» Epey kafa patlattıysa da bir cevap bulamadı. Oradan doğruca mağaraya girdi. Tabii orada da hiçbir şey yoktu. Fakat kuyuyu bir türlü aklından çıkaramıyordu. *«Neden açılmış? Neden ağızını açmışlar?»* Deyip duruyor ve karanlıkta oraya kolayca yuvarlanılabileceğini seziyordu. *«Sakin Jehan'ın başına da böyle bir şey gelmiş olmasın?»* Diye düşünerek kaygılandı. Hemen civardaki değirmene giderek oradan sağlanı bir halatla iki delikanlı aldı ve bir altına karşılık kendisini kuyunun dibine indirdikten sonra tekrar yukarıya çekmeleri için uyuşturdu. İpin ucunu beline bağladı; bir meşale yakıp içeriye sarktı.

Kuyunun dibinde bir çift mahmuz buldu. Bunların yanında, Jehan'ın kılıcıyla hançeri vardı. Gringaille'nin gözleri büyüdü. İki değirmenci kendisini yukarıya çekerlerken:

«Bizim reis nalları dikmiş olsaydı, onu buraya yuvarlanmış olanlar, silâhlarını bırakmazlardı. Demek ki Jehan sağ. Öyleyse, acaba nereye götürdüler? Sakın onu da Kadınlar Kalesi'ne kapatmış olmasınlar?» Diye söyleniyordu.

İki değirmenciyi savdıktan sonra mağaraya girip kılıç, hançer ve mahmuzları oraya bıraktı. Sonra içi silâh dolu sandıklardan birine yanaştı; oradan birkaç silâh seçerek hepsini güzelce birbirine bağlayıp omuzladı, dışarıya çıktı.

Carcagne'yle Escargasse'yi, gönderdiği yerde buldu... Doğruca bir silâhçıya gittiler; hararetli bir pazarlıktan sonra dükkândan çıktıklarında artık silâh tomarı ellerinde değildi ama, ceplerinde yirmi altın vardı.

O geceyi, Paris'in ayaktakımıyla dolu bütün meyhanelerini dolaşıp korkunç suratlı bir sürü herifle ahbaplık etmekle geçirdiler. Geç vakit odalarına dön-

düklerinde ceplerinde bir tek metelik bile kalmamıştı. Fakat hepsinin de yüzleri gülüyordu, keyifleri yerindeydi.

Ertesi gün sabahın saat dokuzunda, bir akşam önce ahbaplık ettikleri müthiş haydutlardan onbeş taneyle birlikte, dosdoğru Kadınlar Kalesi'ne yollandılar.

Gringaille'nin hazırlıkları tamamdı. Hapishaneye baskın vermek ve Jehan'la iki genç kızı kurtarmak için onbeş gözüpek adam tutmuştu. Bugün, ne yapacak edecek, bu işin hakkından gelecekti.

*

Şövalye de Pardaillan, papaz Parfait-Goulard'ın peşini bırakmıştı ama, onu izlemekten büsbütün caymış değildi. Nitekim, ertesi sabah gün doğmadan Saint- Honoré kapısında yerden biteçresine bitmiş, papazın şehre girmesini beklemeye koyulmuştu. Bu bekleyiş hiç de uzun sürmedi. Parfait-Goulard dosdoğru çıkmaz sokağa yönelip hapishaneye girdi. Pardaillan, herifin ansızın Écrivains Sokağı'ndaki bir evden çıktığını görmesin mi? İşi hemen anladı. Zaten Parfait-Goulard da sanki Şövalye'ye bunu anlatmak istiyormuş gibi boyuna gidip geliyor; bazan da Écrivains Sokağı'nda beliriveriyordu. Şövalye, bu iki yeri birbirine bağlayan gizli bir geçit bulunması gerektiğine karar vermişti. Anladığı bir şey daha vardı: Acquaviva'nın da buralarda oturması gerektiği... Bu sonuca varınca, hapishane civarını iyice gözden geçirdi. Kadınlar Kalesi'nin yanıbaşındaki, gizlenmiş gibi duran küçük eve gözlerini dikti. Hattâ bu kadarla da kalmadı; kimseyi kuşkulandırmadan komşuların ağızlarını arayınca, sahibinin kim olduğu bilinmeyen ve boş olması gereken bu küçük evin, aradığı yer olduğu kanısına vardı.

«*Sahibi kim olursa olsun... Eğer Acquaviva burada saklanmıyorsa, ben de adam değilim. Onun için, artık Parfait-Goulard'ın peşinde taban tepmenin de gereği kalmadı... Buraya girersem, işin düğüm noktasını da çözmüş olacağım. Girmek zor değil. Değil ama, kuşu yuvasında ürktmemek lâzım. Bu işi nasıl halletmeli?»* Diye düşünüyordu.

Şövalye, geceleyin bir karara varmak üzere hana gitti. Fakat ertesi sabah da plânını kurmuş, eve nasıl gireceğini tasarlamış değildi. Yavaş yavaş yola koyulup çıkmaz sokağa geldiğinde, sokağın kılıksız kıyafetsiz ve kötü bakışlı insanlarla dolu olduğunu görünce şaşaladı. Bu herifler, koca bir kalas da getirmişlerdi. Görünüşe bakılırsa, hapishane kapısını kırıp içeriye girmek niyetindeydiler. Oysa hapishanede hiçbir savunma hazırlığı sezilmiyordu... Bu işe Şövalye'nin canı sıkıldı. Ortalık bir kere velveleye verilirse Acquaviva'nın kaçacağı muhakkaktı. Şövalye dirsekleriyle kendine yol açıp hapishane kapısına kadar ilerlediyse de, itip kaktığı adamlar ileri-geri homurdandılar. Tam birkaçını haklamaya niyetleniyordu ki ansızın bir ses duyuldu:

— «Yol verin be!.. Mösyö de Pardaillan geldi. Açılın diyorum size!..»

Şövalye hayretle baktı ve oğlunun üç yakın yardımcısını, Gringaille, Escargasse ve Carcagne'yi hemen tanıdı. Gringaille, sınırsız bir sevinçle:

— «Ah, mösyö de Pardaillan!» Dedi. «Sizi Allah gönderdi.»

— «Ne var? Ne oluyor?»

Zaman kaybetmemek gerektiği için, olanı biteni kısaca anlattılar. Şövalye, oğlunun ortadan kaybolduğunu duyunca telâşlanarak:

— «İnşallah geç kalmamışsızdır!» Diye söylendik-

ten sonra: «Şu kalası elinizden bırakın,» dedi. «Bunun faydası olmaz. Sekiz kişi benimle gelsin.»

Haydutlardan sekizini alarak Écrivains Sokağı'ndaki eve doğru yürüdü. Evin Monnaie Sokağı'ndaki kapısına dört, Écrivains Sokağı'ndaki kapısına da dört adam dikerek ihtar etti:

— «İçeriye girmek isteyen olursa, bırakın girsin. Fakat dışarıya kimse çıkmayacak.»

— «Sağ çıkmayacak mösyö!.. Direnirse tepeleyeceğiz değil mi?»

— «Yoo... Cana kıymak yok. Sâdece dışarıya kimseyi çıkarmayacaksınız, o kadar...»

Çıkamaz sokağa dönerek karanlık suratlı heriflerin geri kalan kısmına da hapsihaneyi ve küçük evi gözetleme görevi verdikten sonra üç arkadaşa:

— «Siz de benimle geleceksiniz!» Dedi.

Bundan sonraki olaylar, umulduğundan daha sâde ve çabuk geçti. Pardaillan, hapisane kapısına gidip (Parfait-Goulard'ın parolalı vuruşuna dikkat etmişti), parolalı şekilde vurdu. Kapının küçük gözetleme penceresi açıldı. Şövalye, zavallı Saint-Julien'den düşen değerli kâğıdı kapıcıya gösterir göstermez kanat hemen açıldı. İçeriye girince, önünde saygıyla eğilen kapıcıya, otoriter bir tavırla:

— «Bu üç mösyö de benimle beraber gelecek,» dedi.

Kapı, üstlerine kapandı. Dördü birden başgardiyanın yanına çıkarıldılar. Adam, gösterilen kâğıt karşısında derin bir reverans yaparken, Pardaillan, hem emredici bir tavırla, hem de nezâketli bir sesle:

— «Azizim,» diye söze başladı. «Önceki gün size kutsal anamız başrâhibenin emriyle iki tutuklu kız getirildi.»

— «Evet, monsienyör!..»

Şövalye bir an sustuktan sonra, cesaretle savurdu:

— «Aynı zamanda bir de delikanlı getirilmiş olacak. Bağlı mı, yaralı mı, ölü mü, işte öyle bir şey...»

— «Sâdece baygındı monsenyör...»

Pardaillan ferahlayıp derin bir soluk alırken, yanbaşında sevinçlerini tutamayacak bir hâle gelen üç ahbap çavuşlara ters ters baktı. Üçü de donakaldılar. Şövalye, başgardiyanı döndü:

— «Pekâlâ, şimdi beni bu tutukluların yanına götürün bakayım!..»

Başgardiyan, kesin bir cevap verdi:

— «İmkânı yok, monsenyör.»

Şövalye isteğinin reddedildiğini sanmış ve yüzü pek korkunç bir hâl almıştı. Fakat kendine hâkim olarak kâğıdı uzattı:

— «Kutsal başrâhibemizin emirleri var!»

— «Aman efendim. Kutsal anamızın emirleri başımızın üstüne... Emirlerinize uymamak aklımdan bile geçmez. Fakat tutuklular burada değil ki...»

Dört ağızdan da, aynı düşünceyi belirten değişik sözler çıktı:

— «Lânet olsun!»

— «Allah belâsını versin!»

— «Canı cehenneme!»

Şaşkınlık ve korkusundan donakalan gardiyan, bir hatâ yaptığını ve başına müthiş bir belâ geleceğini sanarak kekeledi:

— «İkisi gitti efendim. Elimde genç kızlardan birinden başka kimse yok.»

Pardaillan patlayıverdi:

— «Neden baştan söylemiyorsunuz? Çabuk beni yanına götürün!»

— «Pekâlâ efendim. Buyurun efendim.»

Hep birlikte binanın üçüncü katına çıktılar. Başgardıyan, bir kapının sürgüsünü çekerek açtı. O zaman Pardaillan:

— «Siz şurada, koridorun başında bekleyin,» dedi. «Tutukluyla görüşeceklerimiz, kutsal anamızın gizli emirleriyle ilgilidir.»

Üç ahbap çavuşlara, gardıyanı hiç gözden ayırmalarını işaret ederek içeriye daldı. Gringaille'yle arkadaşları, Şövalye'yi on dakika beklediler. Sonra onun, dilber Perrette'yle birlikte dışarı çıktığını gördüler.

*

Pardaillan, Gringaille'nin kız kardeşi, Carcagne'nin nişanlısı olan Perrette'yi zındandan çıkarırken Claude Acquaviva da açık penceresinin önünde Parfait-Goulard'la her zamanki gibi kısa cümlelerle konuşuyordu:

— «Ravaillac?»

— «Yola çıktı.»

— «Nasıl haber aldı?»

— «Askerler kendi aralarında konuşurlarken duymuş, hemen yola çıkmış. Bu bakımdan da kimse bizden kuşkulanmaz.»

— «Peki, ya Kral?»

— «Mektubu aldı. Arabasının koşulmasını da emretti. Dosdoğru oraya gideceği belli!»

— «Mektubu kim götürmüştü?»

— «Kim olacak, tabîi Colline Colle kadın... Bu işten epeyce para kazanacağına güveniyor. O bakımdan da bizden şüphe olunamaz.»

— «Jandarma Komutanı?»

— «Ben ilgilenmedim. O işi Saëtta üstüne aldı.»

— «Concini?»

— «O da öğleye doğru olay yerinde bulunacak. O genç kızı mutlaka ele geçirmek istiyor.»

— «Demek bu kadar seviyor?»

— «Daha çok, Yiğit Jehan'dan öç almak istiyor herhalde.»

Acquaviva yerinden kalkıp düşünceli bir tavırla odada aşağı-yukarı dolaştıktan sonra:

— «Bu Concini'de hiç akıl yok.» Dedi. «İnsan, Yiğit Jehan'ı, Ruilly'e gitsin diye serbest bırakır mı? Pardaillan'ın oğlunun, babasından bir dirhem aşağı kalır yeri yok. Onların ikisi de akıl-sır ermez insanlar... Böyleleri, bir kere ele geçtikten sonra artık dakika kaybedilir mi? Hemen gerekeni yapmalı. Onun için Concini'ye uyup onu serbest bırakacak değilim. Bu bir saat içerisinde Pardaillan'ın oğlu da ölmelidir. Bu işi hemen yoluna koyunuz.»

— «Ama Concini de bazı emirler vermiş olmalı, monsenyör... Onun verdiği emirleri değiştirmeyi büsbütün unuttum.»

Acquaviva, adamakıllı endişelendi:

— «Ne o? Yoksa serbest mi bırakıldı?»

— «Hayır ama, korkarım ki şu dakikada *'dönen oda'*dadır...»

— «Boş bir işkence, oğlum. Eğer iş işten geçmediyse, hemen gidip şu işkenceyi durdur.»

Parfait-Goulard, yerinden fırladı:

— «Başüstüne, monsenyör!»

Fakat hızla kapıyı açmasıyla olduğu yerde kalamaması bir oldu.

Karşısında Pardaillan duruyordu! Yolunu kesmiş kendisini odaya doğru gerisin geriye itmekteydi.

*

Şövalye, dilber Perrette'yle birlikte koridora çıkınca, başgardiyanın yanına giderek:

— «Bizi yukarı kata çıkarın!» Dedi.

Gardiyana, hiç duraksamadan isteğini yerine getirdi. Zira altında manastır başrâhibesinin mührü bulunan kâğıttaki emir açıktı. «*Bu kâğıdın sahibine, kayıtsız şartsız itaat edilecek*» ti.

Şövalye, yukarı katta Perrette'nin kolunu sıkması üzerine bir kapının önünde durup gardiyana da durdurdu ve:

— «Açın!» Dedi.

Kanat açılınca, Perrette'yle birlikte girip kapıyı arkasından kapattı; yavaşça genç kıza sordu:

— «Hangi kereveti, kızım?»

Perrette'nin gösterdiği kerevete doğru yürüdüler. Şövalye, duvarı biraz yokladıktan sonra:

— «Anladım!» Dedi.

Tekrar dışarıya çıktı, üç ahbap çavuşu da yanına çağırdı ve başgardiyana:

— «Siz, kapıyı kilitleyip gidin,» dedi.

— «Ya tutuklu kız, monsenyör?»

Pardaillan, soğuk bir tavırla:

— «Burada, benim yanımda kalacak!» Dedi.

Başgardiyana anlamlı anlamlı gülümseyerek:

— «Emredersiniz!» Deyip çıktı.

Dışarıdan kilit sesleri ve adamın uzaklaşan adımları duyuldu. Pardaillan hemen duvara eğilerek gizli bir manivelâyı oynattı; duvar bir yana kaydı ve or-

taya bir kapı çıktı. Şövalye önden geçtikten sonra genç kızla üç arkadaş da girdiler.

Dosdoğru, Acquaviva'nın evinin sofasına geçmişlerdi.

Şövalye, bulundukları yeri gözden geçirdi: Kilitli bir kapıyla o anda papazların içinde bulundukları odanın kapısını ve merdivenleri gördü. Yavaşça sesler gelen odanın kapısına yaklaştı. Ötekiler de onun vereceği işareti bekleyerek bir kenarda sessiz sadasız durdular.

Bu sırada odadan Parfait-Goulard'ın sesi duyuluyor ve papaz, «*Daha ziyade Yiğit Jehan'dan öç almak istiyor galiba,*» diyordu. Pardaillan, eğilip kulağını kapıya vererek konuşmayı sonuna kadar sabırla dinledi. Sonra Parfait-Goulard birdenbire kapıyı açınca, Şövalye'yle burun buruna geldi. Şövalye'nin yüzü, en şiddetli heyecan içinde bulunduğu anlardaki gibi son derece sâkindi. İleriye doğru bir adım atınca, papaz gerilemek zorunda kaldı.

Odada ağır ağır dolaşan Acquaviva, bu yabancıyı gördüğü gibi, Parfait'in yüzündeki korkuyu da hemen farkettiler ve tasarılarını altüst eden bir olayın çıktığını hemen kestirdi. Fakat soğukkanlılığını koruyup pencereye doğru iki adım attı. Ama Pardaillan açık pencereyi görmüş; keskin gözleriyle Monnaie Sokağı'nın köşesindeki evin penceresinden bakan garip kıyafetli papazı da farketmişti. Acquaviva'dan daha çabuk davranarak, onun işaret vermesine fırsat bırakmadan pencereyi kapatıp perdeleri örttü.

Parfait-Goulard, Şövalye'nin kapıdan çekildiğini görünce hemen dışarı fırlamıştı ama, karşısında Gringaille Escargasse ve Carcagne'yi buluvermişti. Gringaille:

— «A!» Dedi. «Parfait Goulard'mış bu... Bizim ayyaş Parfait'miş meğerse...»

Escargasse de bütün kibarlığını takındı:

— «Ne âlemdesin bakalım? Özledik seni...»

Carcagne ise gerçekten de pek merak ediyormuş gibi:

— «Bugün kaç kadeh çektin, hazret?» Diye sordu.

Papaz da işi şakaya dökmeye kalktı ve kahkahalarla gülerек:

— «Haydi arslanlar, bırakın da geçeyim. Acele işim var,» dedi.

Gringaille, hiç istifini bozmadan, yerinden de kılmıdamadan:

— «Geç iki gözüm, geç,» dedi. «Senin acele işlerine de engel olacak değiliz ya...»

Ama Parfait-Goulard, yakalandığını anlamış ve uç abbaba dehşetle bakıp gerilemişti. Bu sırada, pek sâkin görünen Acquaviva da şöyle diyordu:

— «Benim gibi âciz bir ihtiyar rahipten ne istiyorsunuz? Artık evlerimizde de güven kalmadı mı?»

Pardaillan kısa kesti:

— «Mösyö, ben Şövalye de Pardaillan'ım... Bunun ne demek olduğunu kavradınız, değil mi? Mükemmel... Öyleyse, hiç durmadan, beni müthiş bir işkencede olduğunu söylediğiniz oğlumun yanına götürün. Bekleyecek vaktim yok. Saniyeler bile değerlidir!»

Acquaviva, Pardaillan'ın gözlerinin içine baktı ve kollarını göğsünde kavuşturarak eski yöntemine başvurdu:

— «Demek Şövalye de Pardaillan'sınız, öyle mi? Fakat ben sizin gözlerinizden, benim gibi âciz bir ihtiyara dokunmayacak kadar mert bir adam olduğunuzu okuyorum. Bakalım, düşüncemde yanılmış mıyım?»

Şövalye, papazın işi uzatmak istediğini hemen kavradı... Üç arkadaşa bir işaret çakınca, epeyce direnmesine rağmen Parfait-Goulard'ı kısıklıvrak yakaladılar. Pardaillan da Acquaviva'nın kolunu tuttuğu gibi, herifi küfe sürüklermişçesine sofaya, oradan da merdivenlerden aşağıya indirmeye başladı. Bir yandan da hiddetle bağırıyordu:

— «Sizin gibi ihtiyarları öldüremem. Ama, gözünüzü açın. Bakın aşağıya iniyoruz. Vaktinde kararınızı vermezseniz ve sizin yüzünüzden oğluma bir şey olursa, hem sizi, hem de şu yamağınızı Louvre'ye kadar sürüyüp götürür ve Kral'ın karşısına çıkardıktan sonra şöyle derim: *'İşte Majeste, Cizvit'lerin elebaşısı Claude Acquaviva... Bu adam size suikast hazırlıyor. Yardakçısı da şu Parfait-Goulard'dır. Sizi öldürmesi için yarım akıllı yobaz Ravaillac'ı kışkırtan da bu Parfait-Goulard'dır.'* Ve ben bunu dedikten sonra boynunuzun kıldan ince olacağından bilmem şüphe eder misiniz? Ama, bu size tesir etmez.» Şimdi Pardaillan da kurnazlık yapıyor ve Acquaviva'nın bam teline dokunuyordu: «Çünkü cesur bir adamsınız. Burası belli... Fakat öte yanda Cizvit Kurumu adıyla yükseltmeye çalıştığınız mezhep de mahvolup gidecek. Eseriniz de yarım kalacak. Artık buna da gönlünüz razı olur mu bilmem? Haydi, kararınızı verin, yaklaşıyoruz!»

Merdivenlerden aşağı, taşlığa inmişlerdi. Pardaillan artık tek kelime bile söylemiyordu.

Fakat son söyledikleri hemen etkisini gösterdi; Acquaviva, soğukkanlılığını kaybetmeden papaza dönerek:

— «Goulard kardeş...» Dedi. «Bizi Mösyö de Pardaillan'ın oğlunun yanına götürün.»

İçinden de: *«İnşallah gecikmeyiz. Bu adam, hiç şüphesiz dediğini yapacak.»* Diyordu. Anlaşılan Par-

fait-Goulard da aynı fikirdeydi ki emri tekrarlatmadan hızlandı ve önden yürüyerek birtakım gizli kapılar açtıktan sonra hepsini bodrum katına indirdi. İlerledikçe kulaklarına, müthiş gümbürtülere karışan iniltiler geliyordu. Pardaillan'ın da, üç arkadaşın da yüzlerinden bütün kanları çekilmişti. Artık koşuyor ve Parfait-Goulard'ı da âdetâ sürüklüyorlardı.

Râhip, kulakları sağır eden gürültü arasında durdu. Bir manivelâyı tutup bütün gücüyle çekince duvar açıldı ve Pardaillan'la üç ahbap çavuş, açılan delikten hızla geçtiler.

O zaman, gözlerinin önünde müthiş manzara belirdi: Yiğit Jehan, çıldırmışçasına demir bir huni üstünde koşuyor; ardından da ağır bir demir gülle, müthiş gümbürtülerle yuvarlanıyordu. Delikanlı, o kadar heyecan ve dehşet içindeydi ki inleye inleye koşarken kendisine bakanları ve seslenenleri farkedemedi. Fakat, hızla yanlarından geçerken, dört güçlü kol delikanlıyı koltuk altlarından kavradığı gibi havalandırıp korkunç huninin üstünden çekti aldı.

Jehan, hemen kendinden geçiverdiyse de, bu baygınlık, yüzüne serpilene biraz su ve Acquaviva'nın cebinden çıkarıp sunduğu iki damla ilâçla çabucak giderildi. Jehan gözlerini açarak derin bir nefes alınca, Cizvit'lerin elebaşısı:

— «Kurtuldu!» Dedi.

Şövalye, Acquaviva'ya döndü:

— «Mösyö,» dedi, «ne yaptınızsa hepsini unutuyorum. Bu işkencenin sizin suçunuz olmadığını biliyor ve sizi affediyorum. Gidiniz mösyö...» Hiddetten titreyen sesiyle ve tehdit dolu bir tavırla ekledi: «Onun servetini elinden almak için giriştiğiniz bu kördövüşü, inanınız ki hiçbir sonuç vermeyecektir. Değil mi ki ben size böyle söylüyorum, doğru oldu-

ğuna inanın. Hem sonra, memleketinize dönmenizin sizin için en hayırlı yol olduğunu da hatırlatırım. Ayrıca, benim sabrıma fazla güvenmemenizi de tavsiye ederim, mösyö...»

Acquaviva:

— «Tavsiyeleriniz akla yakın görünüyor.» Diye cevap verdi. «Dediğiniz gibi yapacağım, mösyö...»

Başka bir şey söylemeden yavaş yavaş oradan uzaklaştı.

Jehan'ın gözleri açıktı ama, kendinden geçmişcesine bir süre dalgın dalgın baktı. Sonra, üstüne doğru eğilen Pardaillan'ı farkettil. Yaşlı gözlerle kendini süzen Perrette'yi ve neredeyse gözlerinden yaşlar boşanacak olan üç arkadaşı gördü. Bunların kafasında uyandırdığı izlenimler şuurunun yüzüne çıkmış olacak ki yeni durumunu kavramış olduğunu belli eden bir hareket yaptı. Ne şaşmış, ne teşekkürü gerekli görmüş, ne de kendisini burada nasıl bulabildiklerini sormayı akıl etmişti. Ansızın, müthiş bir düşüncenin verdiği çabayla yerinden fırladı. Sınırsız endişe ve telâş sezilen sesiyle:

— «Bugün günlerden ne?» Diye sordu.

Pardaillan, bu âni ve yersiz soruya şaşırmıştı ama yine de yavaşça cevap verdi:

— «Perşembe, evlâdım.»

Delikanlı, bu sözü duyunca pek sevindi. Fakat önceki soruyu heyecanlı bir soru daha izledi:

— «Saat kaç?»

— «Sabahın onbuçuğu olmalı...»

Jehan'ın sevinci taşı:

— «Allah'a bin şükürler olsun!.. Zaten ben tam vaktinde yetişeceğimi biliyordum. Hiç 'durmayalım. Çabuk gelin!..»

Başka bir şey söylemeden, arkadaşlarının kendisini

izleyip izlemediklerine bile dikkat etmeden, Parfait-Goulard'ın açmakta olduğu kapıdan fırladı. Pardailan, Perrette, Gringaille, Escargasse ve Carcagne de atıldılar. Böylece Jehan önde, ötekiler arkada, uzun süre koşular. Sonunda, serin ve temiz hava alarak biraz belleği yerine gelmiş olan delikanlı durdu. Kendisine ilkönce ulaşmış olan Pardaillan'a:

— «Mademki henüz saat onbuçuk, hızla Louvre'ye kadar gidecek vakit var,» dedi.

Fakat koşarcasına yol almakta devam ediyordu. Saint-Denis Sokağı'ndan bu hızla geçerlerken, bir yandan da Şövalye'ye, Concini'yle karısı arasında geçen konuşmayı anlatıyordu. Pardaillan:

— «Vay canına!» Dedi. «Şimdi Acquaviva ile Goulard arasındaki konuşmayı daha iyi anlıyorum. Ruilly'den ne kasedtiklerini pek anlayamamıştım. Demek ki atlarımız da lâzım olacak. Hana da uğrayalım.»

Hana ulaştıklarında, Jehan, atları eyerlemeye koştu. Şövalye de, Perrette'yi, hancı Nicole kadına emanet ettikten ve ona kızı gibi bakmasını tembihledikten sonra Gringaille'nin kulağına bir şeyler fısıldadı. Üç ahbap çavuş, yaylarından fırlayan oklar gibi ileri atılıp bilinmeyen bir yönde harekete geçtiler.

Pardaillan'la oğlu da eyerlenmiş olan atlarına atlayarak dörtnala Louvre sarayına gittiler ve hiç bekletilmeden Kral'ın huzuruna kabul olundular.

RUILLY ŞATOSUNDA

Ruilly'deki Kral şatosu, çok eskiden yapılmış bir av köşküydü. Yıllardır terkedilmiş, bekçileri tarafından çiftlik olarak kullanılmaya başlanmıştı. Bu köşk, iki ayrı binadan ve bunların arasında, bahçenin ortasında yükselen burç şeklinde yapılmış bir kuleden ibaretti. Kuleyi çepeçevre yüksek iki duvar çeviriyor; bu duvarlar, şoseye doğru uzanırken bir çıkmaz sokak gibi birbirine yanaşıyordu. Bu çıkmaz sokakta, şoseden görölme tehlikesi olmadan, bir sürü insan saklanabilirdi.

Bertille'yi Kadınlar Kalesi'nde bir kuleye kapatmışlardı. Kulenin zindana benzer odalarından birisine bir kerevet konmuş ve bu oda, genç kızı barındırmak için hazırlanmıştı. Odanın demir bir kapısı ve içeriye pek az ışık sızdıran daracık penceresi vardı.

O sabah, Pardaillan, Kadınlar Kalesi'ne doğru yola çıktığı sırada, Bertille'nin zindanının kapısı da birdenbire açılmış ve içeriye Léonora girmişti.

Léonora, genç kızın karşısında durarak uzun süre, hiç konuşmadan ona baktı. Fakat Bertille, bu bakışlarda, kendi idam hükmünü okumuşçasına irkildi ve gerisin geriye dönüp, soğukkanlılığı elden bırakmadan söylendi:

— «Madam, diin beni kurtardığınızı sanmış ve size minnet duymuştum. Oysa bugün, beni oradan çıkarıp bu zindana sokmaktan başka amacınız olmadığını anlıyorum. Görüyorum ki bana kin besliyorsunuz. Peki ama, neden madam? Ben size ne yaptım? Siz kimsiniz?»

Léonora cevap vermeden bir iskemle çekip oturdu. Bertille'ye de oturmasını işaret etti. Bu sırada yüzü o kadar tatlılaştı ki Bertille şaşıtı kaldı. Gerçekten de Léonora güçlü bir aktrismişçesine tamamen değişmiş, yumuşamış, genç kıza acıyormuş gibi bir tavır takınmıştı.

— «Bir an sizi bu kadar güzel, kendimi de böyle çirkin görünce içimden kötü kıskançlık ve kin duyguları geçtiğine üzüldüm. Beni affetmenizi rica ederim.» Dedi.

Zavallı genç kız, bu sözlere hemen inandı. İçinde, karşısındakine karşı sınırsız bir merhamet uyanırken Léonora devam etti:

— «Neden bir an içimde böyle vahşice bir duygu belirmiş olduğunu hemen anlayacaksınız. Ben, sizi kaba bir hırsla takip edip duran Concini'nin karısıyım.»

Bertille'nin bakışlarında müthiş bir ürkme sezince:

— «Yok yok... Benden çekinmenize hiç sebep yok,» dedi. «Siz, bu kadar güzelsiniz ve kocam da size vurgunsa, bunda sizin ne suçunuz var? Ben sizin Concini'yi sevmediğinizi biliyorum. Siz başkasını seviyorsunuz ve ömründe bir kere seven kadınlardan olduğunuz da besbelli... Concini'ye sizde korkudan ve nefretten başka bir his uyandırmıyor..» Bir an sustuktan sonra, kelimelere basarak, ağır ağır: «Hem öyle bir korku ve nefret ki,» dedi, «onun sizi bir kere öpmesindense, kendinizi öldürmeyi hiç duraksamadan kabul edersiniz.»

Bertille, bir isyan çığlığıyla:

— «Evet!» Dedi. «Ölümü bin defa tercih ederim.»

Léonora, konuşmanın istediği yolda yürüyüşünden memnunmuş gibi, hafifçe gülümseyerek, kendi kendine söyleniyormuşçasına devam etti:

— «Meğer ne asıl kızmış... Oysa şuraya ilk girdiğim saniyede haksız yere ondan nefret ettim.»

Bertille:

— «Rica ederim, o şaşkınlık ânını unutalım artık madam,» diye söylendi.

Léonora, rolünü oynamaya devam etti:

— «Hem güzel, hem de merhametli ve iyi kalpli...»

Sonra Bertille'ye döndü:

— «Evet, siz Concini'yi sevmiyorsunuz. Oysa, ben şimdiye kadar yalnız onu sevdim, hâlâ da onu seviyorum ve ömrümün sonuna kadar da seveceğim. Concini, benim için herşeydir. Onun yüzünün gülmesi için seve seve canımı veririm. Fakat o müthiş bir adamdır ve beni hiçbir zaman sevmediği gibi, bundan sonra da hiç sevmeyecektir.»

Léonora, şu saniyede içten konuşuyor, en tabii ihtiyaçla derdini döküyordu. Bertille, ister istemez acıdı:

— «Zavallı kadın!» Diye mırıldandı.

— «Bana acıyorsunuz, değil mi? Gerçekten de acınacak hâldeyim. Yıllardan beri çekmediğim kalmadı. Asla sevmeyen ve sevemeyecek olan bir erkeği çılgıncasına sevmenin ne büyük bir felâket olduğunu tahmin edemezsiniz.»

Bertille, teselli etmek istedi:

— «Ama, ümidinizi kesmemelisiniz. Sizinki kadar samimî bir aşk, mutlaka mutlu bir sona ulaşacaktır.»

Léonora, çok acı çekiyormuş gibi başını salladı:

— «Ben de öyle sanmıştım ama, artık ümidim kalmadı.» Heyecanlandı. «Siz, işin içyüzünü bilmezsiniz. Ben kıskanç bir kadınıyım. Hem de delicesine kıskanç... Concini, beni istediği kadar sevmesin. Eninde sonunda kocam, erkeğim değil mi? Bu yüz-

den onu herşeye, özellikle kendi budalalıklarına karşı korumak zorundayım. Gerçi o bana hayatı zından ediyor ama, ben onu hâlâ seviyorum.»

— «Size bütün kalbimle acıyorum, madam.»

Léonora, sâkin görünmek için, aşırı bir çaba harcayarak kendini zorladı ve:

— «Ben size bunları, sizi neden Concini'nin elinden kurtardığımı anlatmak için söyledim,» dedi. «Yoksa ben sizi tanımam, beni hiçbir şekilde ilgilendirmezsiniz. Bana teşekkür etmenizin de gereği yok. Ben sizi onun elinden kurtardımsa, size iyilik olsun diye değil; kendi çıkarım için kurtardım. Anlıyor musunuz?»

— «Anlıyorum madam...»

— «Sizi burada hapsettiğimi sanıyorsanız, bu da yanlışdır. Ben sizi, sâdece Concini'ye unutturmak için burada saklayacaktım. Bu da uzun sürecek değildi. Çünkü Concini, çabucak unutuverir.»

Bertille, ümitle:

— «Demek beni yine serbest bırakacaksınız, öyle mi?» Dedi.

Léonora, üzülyormuş gibi başını salladı:

— «Yazık ki bugün artık buna imkân kalmadı.»

Genç kızın ümidi, sabun köpüğü gibi sönmüştü. İçi titreyerek sordu:

— «Niçin?»

— «Niçin mi? Concini benden daha kurnaz çıktı da onun için... Şimdi buraya gelirken, binanın kuşatılmış olduğunu gördüm. Bütün çiftliği Concini'nin adamları sarmış. Bu durumda sizi buradan çıkarmaya kalkışırsam, ikimizi de öldürürler. Zaten Concini de buraya gelmek için yola çıkmış bulunuyor. Nereyse gelir.»

Bertille, çevresini perişan bakışlarla süzdü:

— «Mahvoldum öyleyse,» diye mırıldandı. «Elimde kendimi korumaya yarayacak bir silâh bile yok.»

Léonora, sinsi bir gülümseyişle:

— «Evet, yazık ki mahvoldunuz, çünkü sizi kurtarmama imkân kalmadı.» Dedi.

Bertille, ufacık yumruklarını sıktı:

— «Lekelenmektense, ölümü bin kere tercih ederim. Fakat nasıl ölmeli, nasıl?»

Léonora, yine sinsi sinsi bakındı; sonra ayağa kalkarak cebini karıştırdı ve genç kıza elini uzattı:

— «Yazık... Canınızı kurtaramadım ama, hiç de-ğilse namusunuzu kurtarabilirim sanıyorum. Bunu ister misiniz?»

Bertille, kadının eline âdetâ saldırdı ve Léonora'yı sevinçten ürperten bir heyecanla bağırdı:

— «Allah aşkına verin bana onu, madam!.. Verin onu bana!..»

Léonora'nın avucunda küçük bir şişe vardı. Sâkin bir sesle:

— «Bununla kaderinize hükmedebilirsiniz,» dedi. «Bu şişedeki sudan iki damla içince, Concini'nin elinden kurtuldunuz demektir.»

Bertille, şişeyi kaparcasına aldı:

— «Teşekkür ederim! Tanrı sizden razı olsun?»

Léonora, pek garip bir tavırla genç kızın yüzüne baktıktan sonra:

— «Size daha büyük bir iyilikte bulunmak isterdim ama, ne yazık ki insan her zaman istediğini yapamıyor.» Dedi.

Bertille, artık Concini'nin elinden kurtulduğuna emindi; bu yüzden bütün soğukkanlılığını kazanmıştı. Ölümünden hiç korkusu olmadığından:

— «Bana yaptığınız bu iyilik yeter, madam.» Diye cevap verdi.

Léonora, genç kıza bir kere daha merhametle baktıktan sonra:

— «Allaha ısmarladık,» dedi.

— «Tanrı yardımcınız olsun, madam...»

Kadın bir gölge gibi sıyrılıp gitti. Gerçi genç kıza her yanın kuşatılmış olduğunu söylemişti ama, görünürlerde kimseler yoktu. Zindanın kapısını, kilitlemeyi gereksiz bularak, sâdece sürgüledi. Sonra ağır ağır ve dudaklarında aynı korkunç gülümseyişle bahçenin sonundaki duvarın ardında bekleyen arabasına yöneldi. Araba Paris'e yollanırken ipek yastıklara gömülen Léonora, hem sinsi sinsi gülmekte devam ediyor, hem de mırıldanıyordu:

«Evet, daha büyük bir şey yapmak; sözgelimi yüreğini söküp dişlerimle parçalamak isterdim ama, olmadı. Güzellikleriyle beni kocama unutturan ve Concini'mi elimden almak isteyenlerin başına er-geç aynı şey gelecektir. Haydi bakalım Concini, koş şimdi sevgiline... Bu sefer, senden önce davrandım. Kollarına leşten başka bir şey alamayacaksın. Bu genç kıza benim öldürdüğümü de ileri süremezsın artık...»

*

Vakit öğleye yaklaşıyor, yakıcı bir güneş ortalığı kasıp kavuruyordu. Her yer تنها ve ıssızdı. Ruilly'deki Kral köşkünde, bahçe kapısının yanbaşındaki duvarın iri kayanın arkasında bir gölge kıvıldadı. Bu, saatlerdir orada bekleyen Ravaillec'ti. Sağ eli pelerinin altında, hançerinin kabzasını sıkıyor ve gözlerini bir saniye olsun şoseden ayırmıyordu.

Fakat aynı şose üstünde, Saint-Antoine kapısı önünde, yıkık bir duvarın ardında Saëtta da bekliyordu.

Birkaç adım berisinde bir at vardı. Saëtta da Ravailac gibi gözlerini şoseye dikmişti.

Birden üç çift cins atın çektiği güzel bir araba, şehir kapısından çıkarak bütün hızıyla şoseye girip Ruilly yönünde uzaklaştı. Bunu gören Saëtta'nın yüzünde sevinç izleri belirdi ve coşarak söylendi:

«Kral geçti!»

Sonra, birdenbire endişelenerek devam etti:

«İnşallah Jehan da vaktinde yetişir. Eğer Concini benimle alay ettiyse, ona gösteririm. Hayır, hayır... İşte geliyor.»

Gerçekten de iki atlı, yıldırım hızıyla şehrin kapısından ok gibi fırlayıp geçmişlerdi. Hava pek sıcak olduğu hâlde atlıların ikisi de pelerinlerine iyice sarınmışlardı. Fakat bu durum Saëtta'yı şaşırtmadı. Çünkü kendisi de tanınmamak için iyice pelerinine bürünmüştü. Belki atlılar da tanınmak istemiyorlardı ama, Floransa'lı ikisini de tanımakta gecikmemiş ve dişlerini gıcırdatarak söylenmişti:

«Git bakalım, Jehan!.. Alnının yazısını yerine getirmeye koş... Artık bu sefer seni kimse kurtaramaz. Hattâ baban Pardaillan'dan bile medet umma!..»

Kapıyı geçip, yola doğru bakınca, dörtmala ilerleyen bir atlı grubu gördü. Bunun üzerine hemen gerisin geriye koşarak atına atladı ve olanca hızıyla oradan uzaklaştı. Epey yol aldıktan sonra bahçeli bir evin önünde durdu. Concini'yle Eynaüs ve Longval bahçe duvarının arkasına saklanmışlardı. Yanlarında da yirmi kadar atlı ve silâhlı vardı. Concini, Saëtta'yı görünce sordu:

— «Ne haber?»

— «Arabasıyla geçti. Jehan'la babası da hemen peşlerine düşmüşler. Ama, geç kalacaklar. Jandarma

Komutanı da yolda... O da Jehan'ı enselemek için mutlaka tam vaktinde yetişecek!»

Concini, endişeli ve dalgındı:

— «Acaba herifi serbest bırakmakla hatâ etmedim mi?» Dedi. «Ne güzel elime geçmişti; bir daha da kurtulamayacaktı!»

Saêtta, sevincinden yerinde duramıyordu.

— «Beni meraklandırıyorsunuz,» diye cevap verdi. «Böyle olduğu daha iyi... Artık bu sefer kurtulamaz.»

Concini:

— «Bakalım, göreceğiz.» Diye söylendi.

Böylece birkaç dakika daha oldukları yerde beklediler.

Ansızın dörtnala uzaklaşan bir atlı belirdi ve yanlarına yaklaşmadan bağırdı:

— «Herşey tamam, monsenyör!.. Adam vuruldu. Hem de bir tek hançer yeyince işi bitti. Yol açık!..»

Bu haberi, Concini'nin Ruilly köşkü civarına yerleştirdiği gözcü getiriyordu. Gözcü, vurulduğunu gördüğü insanın kimliğinden habersizdi. Zaten Concini'nin adamları arasında işin içyüzünü bilen yalnız Saêtta'ydı. Çoğu, gözcünün öldürüldüğünü söylediği adamın Yiğit Jehan olduğunu sandılar. Concini, adamdan daha ayrıntılı bilgi istediye de işine yarar bir şey öğrenemedi. Gözcü, arabanın köşkün önünde durduğunu görmüştü. Tam bu sırada, nereden çıktığı belli olmayan birisi, arabanın kapısına atılarak elindeki hançeri içeriye doğru müthiş bir kuvvetle savurmuştu. Bu savuruştan sonra acı bir inilti işitilmişti. O, bunu da görünce, atına atlayıp dörtnala efendisinin yanına seğırtmişti.

Concini anlatılanlarla yetinmek zorunda kaldı. Yü-

zünden müthiş bir kibir okundu. İçinden çılgın bir sevinç taşarken: «*İşte bütün Fransa avucuma girdi!*» Diye düşündü. Sonra adamlarına emir verdi:

— «Haydi bakalım, yola çıkıyoruz!»

Çevresindekileri toplayıp en kestirme yoldan, olanca hızıyla Ruilly köşküne yollandı. Birkaç dakikada arka kapıya ulaştı ve atların başında beş adam bırakarak ötekilerle birlikte içeriye daldı. O sırada Saêta, alaylı bir ifadeyle:

— «Monsenyör,» dedi, «siz yuvaya girip kuşu ele geçirirken, ben de şöyle bir ortalığı kolağan edeyim. Bakalım Jehan yakalanırken ne yapacak? Benim asıl merakım bu!..»

Kuleye varmışlardı. Başıyla Saêta'ya ne isterse yapmasını işaret ederken heyecandan titreyen ellerle kapının sürgüsünü açıp içeriye daldı.

Bertille, Léonora'nın gittiğinden beri, kesin karar almış olmanın verdiği soğukkanlılıkla, bu ânı beklemişti. Bu yüzden, zindanının kapısı açıldığında hiç de şaşırmadı. Ayağa kalkarak, cebinden çıkardığı zehir şişesini eline alıp her ihtimale karşı hazır durumda bekledi.

Concini içeri girdikten sonra kapıyı sürgülemedi; sâdece ayağıyla iterek kapatıp genç kıza baktı. Arkadaşları, dışarıda itişip kakışıyor, kahkahalar atıyor, babalarının evindeymişçesine şakalaşıyorlardı. Concini, kızı artık elinden kaçırmayacağına inanıyordu.

Genç kızın karşısında durunca hiçbir şey söylemedi ama, en korkunç tehditlerden daha müthişini yaptı; asabî kahkahalarla gülmeye koyuldu. Sonra birdenbire kahkahaları kesildi. Genç kızın omuzuna dokundu ve dudakları vahşî bir şehvetle titrerken:

— «Şimdi artık benimsin!..» Dedi.

Bertille'nin kılı bile kıpırdamadı. Yavaşça:

— «Allaha ısmarladık, Jehan!.. Allaha ısmarladık hayat ve aşk...» Diye mırıldandıktan sonra, İtalyan'ın en ufak bir hareket yapmasına meydan bırakmadan elindeki şişeyi hızla dudaklarına götürdü.

*

Kral arabası, köşkün yanındaki iki duvar arasına çıkmaz sokağa benzeyen yere girip kapının önünde durmuştu ki Ravailac gizlendiği yerden fırlayarak arabanın kapısındaki basamağa atladı ve açık pencereden içeriye hançerini sokup yıldırım hızıyla indirdi.

Concini'nin gözcüsü de, bu sahneyi görür görmez atına atladığı gibi soluğu efendisinin yanında almıştı.

Eğer bu kadar acele etmemiş olsaydı, işin içyüzünün büsbütün başka türlü olduğunu anlamakta gecikmeyecekti. Çünkü Ravailac'ın hızla inen kolunu, arabanın içinde çelik gibi bir el sımsıkı yakalayivermişti. Aynı zamanda da sâkin, fakat başa kakan bir ses:

— «Ya, öyle mi, Jean François! Beni öldürmek mi istiyorsun?» Dedi.

Ravailac, bu sözleri Yiğit Jehan'ın söylediğini anlayınca, dehşet ve utancından inledi. Faltaşı gibi açılan gözleriyle arabanın içinde boşuboşuna Kral'ı aradı. Fakat kolunu mengene gibi yakalamış olan Pardaillan'la Yiğit Jehan ve Escargasse'den başka kimseyi göremedi. Bunun üzerine inler gibi:

— «Ah Mösyö Jehan,» dedi, «ben artık günahkâr oldum.»

Şövalye, zavallı kaçığın kımıldayamayacak kadar şaşaladığını anlamıştı. Adamın kolunu bırakmakta bir tehlike olmadığını sezince, artık tutmadı.

Bu sırada Saëtta'nın Yiğit Jehan'la babası sandığı iki atlı, arabanın yanında durdular. Bunlar, Pardailan'la Jehan'ın şapka ve pelerinlerini sırtlarına geçirmiş olan Gringaille'yle Carcagne'dı. Gringaille hemen Jehan'a yanaştı:

— «Reis,» dedi. «Jandarma Komutanı'yla adamları peşimizedir. Birazdan çıkagelirler.»

Jehan, önemsemediğini anlatır tarzda başını sallayıp arabanın kapısını açtı. Üçü birden indiler. Ravailac o zaman, gerisin geriye bir-iki adım attıysa da kaçma teşebbüsünde bulunmadı. Bakışları perişanlaşmış, zâten kıt olan aklı büsbütün başından gitmiş gibiydi. Ümitsizlik içinde:

— «İkinci defadır ki bana dünyada en fazla iyilik etmiş olan adama el kaldırdım. Günahkâr oldum günahkâr...» Diye söyleniyordu.

Jehan, sâkindi:

— «Beni öldürmek istiyorsun, öyle mi?» Dedi.

Ravaillac, samimî bir itiraz hareketi yapmaya yeltendi. Jehan ise:

— «Hatırlıyor musun?» Dedi. «Kral'ı bir kere daha öldürmek istedindi. O zaman Jandarma Komutanı suçlu diye beni yakalamaya gelmişti. Bugün aynı şey bir kere daha oluyor. Şu nal seslerini dinle... Bak, duyuyor musun? Jandarma Komutanı beni yakalayıp cellâda teslim etmeye geliyor. Zavallı adam!.. Seni, Kral'ı öldürmeye kışkırtanların amacı, aynı zamanda beni de suçlu gösterip cellâda teslim ettirmek. Eğer Kral'ı öldürürsen, beni de mahvetmiş olacaksın.»

Ravaillac, boğuk sesle, hırıldar gibi:

— «Nasıl olur?» Dedi. «Gerçeği söylerim, herşeyi anlatırım.»

— «Sana konuşma fırsatı verecekler mi? Hemen

bir zındana kapatıp ölünceye kadar orada bırakırlar.» Yumuşak, inandırıcı bir ses tonuyla sözüne devam etti: «Beni kurtarmak için bir tek çıkar yol var; o da bu alçakça suikast teşebbüsünden vazgeçmendir. Şimdiye kadar bu gerçeği bilmiyordum ama, sonunda öğrendim. Onun için, şimdi sana soruyorum, Ravaillac: Ne yapmak niyetindesin? Bunda ısrar edecek, birçok kere seni kurtarmış olan bir adamın ölümüne sebep olduktan başka, Kral'ı da öldürerek en müthiş işkencelere uğramayı göze alacak mısın?»

Ravaillac, başını eğip tekrarladı:

— «Tepemde belâ dolaşıyor! Günahkâr oldum.»

İçinde amansız bir mücadelenin süregeldiği belliydi. Jehan'ın ölümüne sebep olmayı hiç istemezdi. Fakat Kral'ı öldürmekten cayarsa büyük bir günah işlemiş olacak ve cehennemin kızgın alevleri içinde yanacaktı. Öte yandan, kendisine bu kadar iyilik yapmış bir adamın ölümüne sebep olmak da büyük bir günahı. Ne yapmalıydı şimdi? Birden kararını verip kendi kendine mırıldandı:

«*Ne yaparsam yapayım, günah işlemeye mahkûmum. Onun için...*»

Kafasını doğrulttu. Gözlerinden boşanan birkaç damla yaş, çökük yanaklarından aşağıya yuvarlanırken sesini yükseltti:

— «Hemen buradan hareket ediyorum. Ardıma bile bakmadan, dosdoğru Angoulême'ye gideceğim. Allaha ısmarladık...»

Ve başka bir şey söylemeden, ardına bile bakmadan yürüdü. Pardaillan, birkaç adımda ona yetişti. Küçük bir keseyi eline tutuşturarak:

— «Yolda lâzım olur,» dedi.

Ravaillac, bu yerinde yardımın hiç farkına varmamış gibi, büyük bir dalgınlıkla ve ağır adımlarla, hıçkıra hıçkıra, uzaklaştı.

Jehan, ferahlayıp derin bir soluk alarak:

— «Nihayet gidebildi!» Dedi.

Pardaillan da:

— «Yarı yolda cayıp tekrar geri dönmezse...» Diye cevap verdi.

— «Biz dürüst bir insanın yapabileceği herşeyi yaptık... Daha fazlasını yapmak elimizde değil!» Gülümseyerek sözünü sürdürdü: «Böylece Kral'a ait ne kadar iş varsa hepsini halletmiş bulunuyoruz. Şimdi birazcık da kendi işlerimizle ilgilensek iyi olacak!»

Şövalye cevap vermeden köşkün bahçe kapısına yöneldi ve daha itmeden kapı kendi kendine açılıverdi. İçeride Saëtta göründü. Pardaillan alayla:

— «Ooo, ooo... Maşallah... Sinyor Guido Lupini'ymiş...» Dedi.

Jehan da sinirli sinirli söylendi:

— «Her işe burnunu sokarsın! Bir sürü alçak kaatilin beni öldürmek için toplandıkları bir yerden senin de eksik olmayacağını zaten biliyordum.»

Bir yandan söyleniyorlardı ama, öte yandan da adamakıllı afallayan Saëtta'nın, kapıyı kapamasına meydan vermeden eşiği aşmışlardı. Concini'nin adamları, efendileriyle birlikte kulenin içindeydiler; kapıda neler olduğunu göremezlerdi. Saëtta bunu biliyordu ve imdadına koşmaları için seslenmekten başka çare olmadığını da farkındaydı. Kendi eliyle büyütmüş olduğu Jehan kadar, mertliği herkesçe bilinen Pardaillan'ı da tanıyordu. Üstelik, kimseyi çağırmayı da gururuna yediremezdi; zaten gereği de yoktu. Karşısındaki beş adamın, hep birden üstüne saldırmayacaklarından emindi. Nasıl olsa bir tek kişiyle karşılaşacak değil miydi? Bu durumda imdat istenebilir miydi? Nitekim hiç sesini çıkarmadı ve kılıcını çekerken: «*Onu iki dakika burada oyalasam yeter.*»

Diye düşündü. «*O zamana kadar nasıl olsa Jandarma Komutanı yetişir. Kral ölmüşse - hiç de öyle bir şey olmuş gibi görünmüyor - hemen Jehan'ı yakalayacaktır. Kral ölmemişse, o zaman da Concini'nin kızı alıp götürmesini sağlamış olurum. Yâni Jehan yine elimin altında demektir.*»

Doğrusu aranırsa, Jehan da, Saëtta'yla dövüşmeye istekli görünmüyordu. Fakat Saëtta öyle küstahça bir tavırla kabadayılık taslıyordu ki onunla çatışmak zorunda kaldı.

Saëtta'nın amacının sâdece Jehan'ı oyalayıp vakit kaybettirmek olduğu seziliyor; delikanlıysa, tam tersine, bu işi çabuk bitirmek istiyordu. Saëtta burada olduğuna göre, Concini de mutlaka buradaydı. Yâni Bertille, tehlikenin tam göbeğinde bulunuyordu.

Böyle düşündüğü için, şiddetle saldırıya geçti. Nitekim, yıldırım hızıyla birkaç darbe indirince, Saëtta'nın elindeki kılıcın havaya fırlamasıyla düşmesi bir oldu. Floransa'lı, utancından kudurmuş gibi:

— «Şeytan!» Diye bağırıp kılıcını yerden kaldırmaya koştu.

Fakat Jehan'ın kılıcının sivri ucunu gırtlığında buldu. Delikanlının sâkin ve soğuk bir sesle:

— «Kımıldanırsan geberirsin!» Dediği duyuldu.

Bunun üzerine Saëtta kollarını göğsünde kavuşturup dikilerek bağırdı:

— «Durmasana! Öldürsene beni!.. Ne duruyorsun?»

Jehan, buna 'tenezzül etmediğini' göstermek için, başını salladı. Sonra Gringaille'ye bir şeyler fısıldadı ve Saëtta'yla daha fazla ilgilenmeyi gereksiz bularak kuleye koştu. Koşarken de:

— «Bertille! Bertille! Geliyorum!» Diye haykırdı.

Tam bu anda Bertille, zehir şişesini dudaklarına

götürmüştü. Delikanlının bağırması biraz daha gecikmiş olsaydı, canına kıyacaktı. Nişanlısının sesini duyar duymaz şişeyi ağzından çekti ve bir-iki adım gerileyerek haykırdı:

— «Jehan! Jehan! Buradayım ben!..»

O zaman, delikanlının sesi daha yakından duyuldu.

— «Savulun! Geliyorum!»

Concini de delikanlının sesini duymuş, onu tanımıştı. Bembeyaz kesilerek, şaşkın şaşkın mırıldandı:

— «Bu cehennem zebanisi, bu haydut hâlâ yakalanmadı mı?»

Bertille'yi bıraktı; kılıcını çekip dışarı fırladı. Zindanın önündeki dehlizde küfürler, bağırımlar, iniltiler birbirine karışıyordu. Bu kargaşalıkta, kapıdan ayrılmasına bile imkân yoktu. Durup bu akıl sir ermez müthiş dövüşü seyretmek zorunda kaldı.

Pardaillan'la Jehan, kalabalığın arasında, gezintiye çıkmışçasına ilerliyorlardı. Her ikisi de kılıçlarını ellerine almışlardı ama, kabzalarından değil de uçlarından tutuyor ve kabzalarını bir tokmak gibi rast geldiklerinin kafasına indiriyorlardı. Her vuruşta bir adamı yere seriveriyorlardı.

Bu iki adamın, kendilerine kılıçlarının ucuyla saldırmaya tenezzül etmemeleri, Concini'nin ücretli haydutlarını kuduza çevirmişti. Fakat bu kızgınlıkları uzun sürmedi. Tam bu sırada, Gringaille, Escargasse ve Carcagne çıkageldiler; kılıçlarının tersiyle değil, sivri tarafıyla saldırıya geçtiler... Concini'nin on kadar adamı vardı. Karşılarında beş kişi bulunuyordu ama, bunların herbiri beşer adama bedeldi! Dövüşün kendi aleyhlerine döndüğünü anlayınca, içlerinden bazıları ihtiyatı sıvışmakta buldular; atlarına atladıkları gibi ortadan kayboldular.

Pardaillan, kılıcını kınına soktuktan sonra, en yakındaki düşmanlarından ikisini enselerinden yakaladığı gibi kafalarını tokuşturmaya başladı. Herifleri salıverirken:

— «Haydi defolun!» Dedi. «Bir daha da gözüme görünmeyin!..»

Böylece çarpışma sona ermiş, Concini zından kapısının önünde tek başına kalmıştı. Jehan ona doğru yürüdü. Bu sırada İtalyan, kılıcını uzatmaya yeltenseydi, onu bir hamlede delik deşik edecekti. Herif, yerinden bile kıpırdanmadı.

Jehan yanına yaklaştı ve onu şöyle eliyle itiverdi. Fakat bu basit hareketi öyle bir kuvvetle yapmıştı ki Concini birkaç adım öteye yuvarlandı. Bir an olduğu yerde kaldı; sersemlemişti. Üç ahabap çavuşlar onu sınıksıkı yakalayiverdiler. Kendine gelince, gururunun kırılmış olmasının verdiği utançtan gözyaşlarının boşanmasına engel olamadı.

Tam bu sırada Jehan da Bertille'yi kollarına almış, zındandan çıkıyordu. İki sevgili, hiçbir şey konuşmuyor, sâdece tatlı tatlı bakışıp gülüşüyorlardı. Öylesine mutluydular ki dünyayı unutmuş gibiydiler.

Ansızın, üç ahababın sürgülediği kule kapısına şiddetle tekmeler indiği duyuldu. Aynı anda, sökülen sürgü yüzünden kanat arkasına devrildi ve ter içinde çıkmış bir adam, koşa koşa gelerek Concini'ye:

— «Monsenyör, Kral geliyor!» Dedi. «Saraydan çıkmış, birazdan burada olacak!»

Concini, çılgın bakışlarla Jehan'a baktı. Kollarını kavuşturup başını sinirli sinirli sallamakla yetindi. Jehan, herşeyi duymuştu. Üç ahababa bir işaret çaktı; sonra İtalyan'a:

— «Haydi git, Concini,» dedi. «Kaç git, seni affediyorum.»

Bu sözleri duyan Bertille'nin gülümsemesi daha da artmış; Pardaillan'ın gözleri parıldamıştı. Fakat, Concini, perişan bir tavırla gözlerini delikanlıya dikerek dişlerini gıcırdattı:

— «Ama, ben seni affetmiyorum.»

Jehan, dünyanın en ezici ve aşağılayıcı tavrıyla gülümsedi:

— «Ona şüphe mi var? Fakat ben seni yine affediyorum. Kaç, kendini kurtarmaya bak!»

Concini kaçtı; Kral'ın kendisini burada görünce tutuklatacağından korktuğundan değil; Jehan'ın kendisini affedişini bir daha duymamak için...

O sırada Jehan, Bertille'ye döndü ve şefkatle:

— «Geliniz,» dedi.

Genç kız mutlulukla gülümseyerek yürüdü.

Pardaillan'la Jehan, Bertille'yi ortalarına aldılar; Jandarmaların kırmak üzere bulundukları bahçe kapısına yöneldiler. Carcagne, Escargasse ve Gringaille de arkalarındaydı. Hepsi yalın kılıçtılar. Üstleri başları toprak ve kan içinde, paramparça olmuş, bu beş adamın yüzleri öyle müthişti ki en cesur insanları bile ürkütürdü. Nitekim Jehan, kapının sürgülerini kendi eliyle çekip de kanadı açınca, üzerlerine yürümeye hazırlanan Jandarma Komutanı Neuvy, dehşetle geriledi...

Kral'ın arabası, bıraktıkları yerde duruyordu. Arabacıyla iki seyis, tasasız bir tavırla arabanın yanında bekliyorlardı. Pardaillan'la Jehan, genç kızı arabaya doğru götürdüler. Bu arada birkaç saniye içinde Jandarma Komutanı da kendini toparlamıştı. Hemen arabanın önüne dikilmiş, elini uzatıp, zafer kazanmışçasına ve ölçüsüz bir sevinçle:

— «Sizi Kral namına tevkif ediyorum,» diyordu.

Jehan hiçbir şey söylemedi. Sağ elinde bulunan kı-

lıcını, sol eline aktardı ve demin Concini'ye yaptığı gibi, elinin tersiyle şöyle bir itince Neuvy de birkaç adım öteye yuvarlanıverdi. Delikanlı, hiçbir şey olmamış gibi arabanın kapısını açtıktan sonra nişanlısına döndü:

— «Buyurun, çıkın,» dedi.

Bertille, en tatlı tebessümüyle karşılık vererek arabaya girdi.

Hiddetinden köpükler içinde kalan Neuvy bağırıyordu:

— «Bu küstah haydut, ikidir bana el kaldırmaya kalkışıyor. Tutun! Tutun onu!..»

Jehan, hiçbir şeyle ilgilenmiyor, yalnız sevgiliysiyle meşgul görünüyordu. Fakat Pardaillan'la üç arkadaşı da etraflarını kollamaktan başka bir iş yapmıyorlardı. Jandarmaların ilerlediklerini görünce, Gringaille de, Escargasse ve Carcagne de kılıçlarını çekip dövüşe hazırlandılar.

Pardaillan, kılıcını havada şaklatarak:

— «Geri basın!..» Diye bağırdı. «Kimse kımıldamasın! Yoksa, Mösyö de Neuvy işte size pek pahalıya malolacağa benzeyen yeni bir olay!»

Bu sözler, o kadar karşı durulmaz bir otoriteyle söylenmişti ki Jandarmalar duraklarken Neuvy telaşla sordu:

— «Ne demek istiyorsunuz, mösyö?»

Pardaillan, sâkin sâkin:

— «Charenton şosesinden gelen şu nal seslerini duyuyor musunuz, mösyö?» Dedi. «Hah, işte bu gelenler Kral ve muhafızlarıdır. Bana sorduğunuz sorunun cevabını, isterse Kral verebilir.»

Neuvy afallayarak kekeledi:

— «Nasıl Kral? Demek Kral?»

Pardaillan alayla omuz silkti. Bertille'yi arabaya rahatça yerleştirip dönmüş olan Jehan da Jandarma Komutanı'na soruyordu:

— «Siz bir şey mi söylüyordunuz, mösyö?»

Neuvy bu sözlerde yine hakaret sezerek, kızgınlığından kuduracak gibi oldu ve bağırdı:

— «Evet, sizi Kral namına tevkif ettiğimi söylüyordum... Jandarmalar, tutun şunu!..»

Jehan yola doğru kulak kabartınca, nal seslerinin adamakıllı yaklaştığını farkettti. Birkaç dakikaya kadar Kral'ın burada olacağı muhakkaktı. Bunu kestirince rahat bir tavırla kılıcını kınına soktu ve alayla gülererek:

— «Haa, şu mesele...» Dedi. «Demek ki beni tevkif etmek istiyorsunuz! Olsun mösyö, olsun... Doğru, bu kadar yüksekten gelen bir emre itaatsizlik edilmez. Yalnız şu jandarmalarınıza emir verin de biraz uzakta dursunlar; beni de boş yere huylandırmasınlar. Kral gelinceye kadar yerimden kımıldamayacağıma ve tevkifimin haklı olup olmadığı konusunda onun yargıya varmasını bekleyeceğime söz veririm, mösyö.»

Bu sözleri duyan Pardaillan'la üç ahabap da kılıçlarını yerlerine yerleştirmişlerdi. Neuvy karşısındakilerin kendilerine bu kadar güvenleri olduğunu görünce şaşkınlıkla, düşünceli düşünceli bıyıklarını ısırmaya başlamıştı. Birden aklına, köşkün içini aramak; Kral'ın orada olup olmadığını anlamak geldi. Yanına on kadar jandarma alıp bahçeye dalar dalmaz, bir köşede kıvrılıp yatmış bir insan karaltısını görünce, heyecanla oraya seğırtti. Fakat, tabî bu Kral değil; üç ahababın bağlayıp yere yatırdıkları Saëtta'ydı. Komutan, onu adamlarına teslim etti. Bundan sonra, binalardan birine dalarak içini aradı. İkinci binayı da aramak üzere dışarı çıkınca bahçe

kapısının dışında atından inmekte olan Kral'ı ve maiyetini görüp durakladı...

Kral pek keyifli görünüyordu. Sağında-solunda en yakın dostları yer almıştı. Arkadaki muhafızların başında da yüzbaşı de Vitry vardı.

Dördüncü Henri, Pardaillan'la Jehan'a doğru ilerlerken, kanlı ve paramparça üstlerini görünce bağırdı:

— «İşe bakın! Adamakıllı dövüş oldu desenize!..»

Kral bu sözleri doğruca Jehan'a söylemişti ama, delikanlı başını Şövalye'den yana çevirerek kara gözlerinde sonsuz bir şefkat ve gururla ona baktı. Karşısındakinin babası olduğunu, yarım saat kadar önce saraya gittiklerinde öğrenmişti. Böyle bir adamın oğlu olmak, ona haklı bir gurur veriyordu. Şövalye oğlunun neden kendinden tarafa bakıp silindiğini anladı ve bu alçakgönüllülükten büyük heyecan duymakla beraber, sâkin bir sesle:

— «Sen anlat oğlum, bütün zorlukları sen yendin!» Dedi. «En ağır yükü sen taşıdın. Bunun şerefi de sana aittir!»

— «Çok önemsiz bir şeydi, Majeste... Birkaç dakikalık bir dövüş... Sonunda haydutların hepsi kaçtı...»

Henri, hemen sordu:

— «Ya genç kız ne oldu?»

— «Majestelerinin arabasında, efendim.»

Kral, hayretle:

— «Yaa!..» Dedikten sonra: «Demek ki doğruymuş!» Diye devam etti.

Arabaya doğru iki adım atmışken, birdenbire durup sordu:

— «Peki, bu suikast meselesi?»

Jehan, kurnaz kurnaz gülümseyerek babasına bak-

tı. Onun da aynı düşüncede olduğunu hissedince, gözücuyla şaşkın duran Jandarma Komutanı'nı işaret etti:

— «Suikast suya düştü, Majeste... Mösyö de Neuvy'e sorarsanız, size, suçlunun tam zamanında tevkif edilmiş olduğunu söyleyecektir.»

Bu sözler, zavallı Neuvy'i kudurtacak bir tavırla söylenmişti. Kral, merakla Jandarma Komutanı'na dönüp sordu:

— «Demek sonunda bu sefillerden birini ele geçirdiniz, ha? Tutuklu nerede, Mösyö de Neuvy? Onu kendim sorguya çekip ağzındaki baklayı çıkarttıracam.»

Adamakıllı şaşalayan Neuvy, ancak:

— «Majeste...» Diye kekeleyip de, Kral sabırsızlıkla:

— «Söyleyin bakayım... Kimmiş?» Diye tekrarladı.

Jehan, yerlere kadar eğilerek devam etti:

— «Mösyö de Neuvy'nin tutukladığı adam, Majestelerinin önünde saygıyla eğilmekle şeref duyar!»

Kral, bembeyaz kesilen Jandarma Komutanı'nı tersledi:

— «Bu da ne? Bu budalaca oyun da ne oluyor?» Sonra gittikçe artan bir heyecanla: «Şu delikanlıyı, bir kere daha hayatını tehlikeye atarak beni kurtardığı sırada, yakalamaya gelmişsiniz.» Dedi. «Bugün yine bana olan bağlılık ve sevgisini fedakârca gösterdiği anda yeniden onun peşine takılmış bulunuyorsunuz. Mösyö, siz görevinizi ne biçim yapıyorsunuz?»

Jandarma Komutanı'nın dili dolaştı. Bir şeyler yumurtlamaya niyetlendiyse de, Kral hemen payladı:

— «Susunuz mösyö!.. Dairenize dönün ve orada emirlerimi bekleyin!..»

Bu, görevinden uzaklaştırılması, mahvolması demekti ...Neuvy, sendeledi. Jehan, artık işin şaka götürür tarafı olmadığını kestirerek, adamcağıza acıdı ve söze karıştı:

— «Majeste... Sizden bir ricada bulunmak cesaretini gösterebilir miyim?»

Kral yumuşadı. Hafifçe güldü:

— «Söyleyin bakalım. Fazla aşırı gitmezseniz, bugün hiçbir isteğinizi reddedecek hâlde değilim.»

— «Mösyö de Neuvy’i af buyurmanızı rica edeceğim. Jandarma Komutanı, beni tutuklamak isterken, doğru bir iş yaptığına inanıyordu ve duygularında samimiydi. Bu yüzden kendisine hiçbir kızgınlığım yoktur. Mösyö de Neuvy’in başka meselelerde de suçu yoktur. Olaylar, onun duyacağı gibi değildi, ne yapsın?»

— «Bu isteğinizi reddedemem.»

Dördüncü Henri, Neuvy’e döndü:

— «Bu meseleyi unutalım, Neuvy... Rica ederim, bundan sonraki işlerinizde biraz daha dikkatli olun!..»

Sonra Jehan’ın elinden tuttu ve herkesin duyabileceği kadar yüksek sesle:

— «Mösyöler,» dedi. «Sizlere Saugis Markisi, Margency ve Vaubrun Kontu Mösyö de Pardaillan’ı takdim ediyorum. Bu şahıs, birkaç hafta içinde tam dört defa hayatımı kurtarmıştır. Büyük dostum babası Mösyö de Pardaillan’dan sonra en fazla hayran olduğum ve sevdiğim insandır. Bunu herkes böylece bilmeli ve ona göre davranmalıdır.»

Heyecan ve sevinçlerine artık hâkim olamayan Escargasse, Gringaille ve Carcagne, reislerinin bu kadar önemli bir adam oluşu karşısında dayanamayarak, bir ağızdan bağırıp ortalığı çın çın öttürdüler:

— «Yaşasın Kral!»

Dördüncü Henri, eliyle bir teşekkür selâmı gönderdi.

Neuvy, Kral'ın keyiflendiğini görünce, devirdiği çamı düzeltmek niyetiyle öne doğru bir adım atıp:

— «Majeste!..» Dedi. «Yaptığım yanlışlıktan dolayı önünde saygıyla eğilerek af dilediğim Mösyö Marki'den başka, size kendisi hakkında bazı açıklamalarda bulunacağım bir tutuklu daha var.»

Kral, yine biraz terslendi:

— «Daha önce ne diye haber vermedin? Neredeymiş o?»

Neuvy, jandarmalarına Saëtta'yı getirmelerini buyurduktan sonra kendisine birçok kere casusluk etmiş olan Floransalı'yı gösterdi ve:

— «İşte, majeste,» dedi.

Fakat Jehan, hemen atıldı:

— «Kral hazretleri, Mösyö de Neuvy, yine yanıltıyor... Bu tutuklu onun değil, benimdir.»

Neuvy, dudaklarını ısırarak «evet» demek zorunda kaldı. Bunun üzerine Jehan:

— «Bu adam, hiçbir şey bilmediği için, hiçbir şey de söylemeyecektir,» dedi. «Zâten onunla görülecek eski bir hesabımız var. O bana aittir. Majestelerinden, onu bana bırakmalarını rica ederim.»

Dördüncü Henri, bir Jehan'a, bir de Saëtta'ya baktı:

— «Peki,» dedi, «sizin olsun...»

Arabaya girdi, Bertille'nin yanına oturdu. Jehan da Saëtta'nın vücudunu saran ipleri kesti. Sonra Par-daillan ve üç ahabıyla birlikte Saëtta'yı bir kenara çektiler. Delikanlı, Saëtta'nın yere çaldığı kılıcı alıp uzun süre adamın yüzüne baktı. Gringaille'yle ar-

kadaşları, reisin onu hemen yere sereceğini sanıyorlardı. Saëtta da böyle düşünüyordu. Fakat Jehan'ın hiçbir şey yapmadığını görünce, gözlerini onun gözlerine dikerek, boğuk bir sesle:

— «Beni neden öldürmüyorsun, delikanlı?» Dedi. «Ölümden korktuğumu, senden merhamet dileneceğimi mi sanıyorsun? Bak, sana ne kötülükler yaptım ben... Seni bir hırsız ve kaatil yapmak istedim, olmadı. Seni darağacında öldürtmek istedim - hattâ bunun için Arbre - Sec Sokağı'ndaki olayda Neuvy'i ben göndermiştim - olmadı... Peşine Sully'in adamlarını taktım, olmadı... Bugün de yine Jandarma Komutanı'na ben haber ulaştırdım, fakat yine başaramadım. Sana karşı giriştiğim müthiş mücadelede yenildim. Bu kötülüklerimi bana ödet... Beni temizleyiver!..»

Jehan, yavaşça başını sallayarak dinlemişti. Saëtta, konuşmasını bitirince:

— «Bu dediklerinin hepsi doğrudur, Saëtta!..» Diye cevap verdi. «Hepsini biliyorum... Fakat sizinle bunları konuşacak değilim... Belki de beni hiç anlayamayacaksınız, ama ben sana büsbütün başka şeylerden bahsedeceğim... Ben küçük bir çocuktum, Saëtta... Sen bana baktın. Hastalandığım zamanlar, bir anne gibi başucumda bekledin. Bunları unutamam. Al kılıcını, git!.. Seni öldürmek benim elimden gelmez. Hattâ şimdiye kadar olduğu gibi, bundan sonra da sana bakacağım. Haydi, Tanrı selâmet versin!..»

Eline tutuşturduğu kılıçla olduğu yerde taş kesilmişçesine kalakalan Saëtta'ya dönüp bakmadan Par-daillan'ın koluna girerek arabaya doğru yürüdü ve babasına sordu:

— «Siz de böyle yapmaz mıydınız, baba?»

Şövalye cevap vermedi. Oğlunun elini tutup anlamlı şekilde sıktı. Arabanın yanına varmışlardı.

Dördüncü Henri, pencereden başını uzatıp neşeyle bağırdı:

— «Pardaillan'lar! Gelin yanıma bakayım!»

Arkasından da, kurnaz bir gülümseyişle:

— «Sizinle ailece görülmesi gereken bir işimiz var.» Diye ekledi.

Pardaillan'la oğlu arabaya binerlerken Kral, bir törendeymişçesine dimdik duran üç ahbap çavuşlara bakıp gülüyüzle emir verdi:

— «Üç ahbaplar! Siz de atlarınıza atlayıp yanımızda geleceksiniz! Reisinizi yakından korumalısınız. Anladığıma göre, ondan ayrılmaya hiç niyetiniz yok!»

Üç ahbap, Kral'ın kendilerine hitap etmesinin ve arabasının yanında gitmelerini istemesinin verdiği şerefle coşarak, ellerini yüreklerinin üstüne götürüp gırtlaklarını patlatırcasına bağırdılar:

— «Yaşasın Kral!»

Kral, şakrak bir kahkaha savurdu:

— «Nazar değmesin. Pek de sağlam ciğerleri varmış.»

Jehan, ciddiyetle:

— «Onların yalnız ciğerleri değil, yürekleri ve kolları da sağlamdır. Majeste,» dedi.

Kral bağırdı:

— «Haydi saraya, mösyöler!..»

Araba yola koyulunca Kral, Bertille'nin elini tutarak Jehan'ın avucuna bıraktı ve:

— «Kızım,» dedi, «umarım ki sizi, seçtiğiniz ve sizin gibi değerli bir kimseye lâyık olan gence vermekle, size karşı yaptığım kötülüklerin bir kısmını unutturabilirim.»

Bir an çok üzölmüş gibi durduysa da, bu hâli kısa sürdü ve kahkahayı bastı:

— «Düğün ne zaman ve nerede olacak bakayım?»

Bu soruya Pardaillan karşılık verdi:

— «Saugis'de, Majeste... Bu ay içinde ve hiç şatafatsız!..»

Kral, bir kahkaha daha savurdu:

— «Öyle ya, fazla gösterişin ne gereğı var? Onlar birbirlerine yeterler ve yalnızlık ararlar. Ama, bu düğüne beni de dâvet edeceğinizi umarım. Fakat benim gelişim, bu sâdeliğı bozmamalı. Bize de gösteriş yapacak değilsiniz ya!.. Biz de aileden sayılmaz mıyız?»

Sonra birdenbire Jehan'a döndü:

— «Bu kızcağıza çeyiz namına bir şey vermiyorum diye sakın şaşmayın... Sizinle ölçölürsem, benim fakir bir dilenciden farkım kalmayacağını babanız da bilir.»

ÇİFTE DÜĞÜN

Pardaillan'la Jehan, saraydan çıkınca Bertille'yi Düşes ve Dük d'Andilly'lerin konağına götürdüler. Bu sevimli karı-koca, Jehan'ın kim olduğunu da öğrenince, iki genci kendi evlâtlarıymışçasına bağırlarına bastılar.

Şövalyc'yle oğlu, ertesi günü Montmartre'deki dar ağacının altında bulunan mağaralara gittiler. Jehan mağarada babasıyla başbaşa kalınca, biraz sarardı. Fakat çok geçmeden, pek mert ve dürüst bir tavırla, orada bulduğu hazineden bahsettiği ve bu hazineyi soymaya kalkıştığını anlattı. Pardaillan, delikanlının sözünü keserek:

— «Bunları biliyorum.» Dedi. «O zaman ben de buradaydım ve her yaptığını gördüm, her söylediğini de duydum.»

Baba-oğul, bir saat kadar uğraştıktan sonra, toprağı kazıp hazineyi meydana çıkardılar. Şövalye, gözlerini oğlunun gözlerine dikerek:

— «Çalmak üzereyken, dürüst bir insan olduğun, vazgeçtiğin bu milyonlar senindir, oğlum.» Dedi. «Söyle bakayım, bu hazineleri ne yapacaksın?»

Jehan, durup gözlerinin önüne serilen büyük servete baktı. Sonra:

— «Bana anlattıklarına göre, siz Kont de Margency olduğunuz vakit zengin Margency topraklarını oranın yoksullarına bırakmışsınız ve onlar da orada kendi toprakları üstündeymişçesine yaşıyorlarmış...» Dedi.

— «Doğru!»

— «Yine bana anlattıklarına göre, ikinci hanımınızdan kalan ikiyüzbin Frank'ı da Saint-Denis mahallesinin yoksullarına bağışlamışsınız.»

— «Bu da doğru, oğlum...»

— «Bu milyonlar, bir sürü yoksula ve bahtsız mutluluk sağlayabilir. Zâten bunca milyon, bir tek insana çok, pek çok, değil mi?»

Şövalye'nin gözlerinde bir ışık yandı. Merakla sordu:

— «Ne demek istiyorsun, Jehan?»

— «Ben kendimi bildim bileli yoksuldum, baba... Bana öyle geliyor ki yüzbin altın, muazzam bir servettir.»

— «Elbette, Yüzbin altın bu!..»

— «Vaubrun ve Saugis toprakları Bertille'nindir. Karımın gelirine el sürersem ayıp olur. Onun için bu hazinelerden kendime yalnız yüzbin altın alacağım. Ne dersiniz?»

— «Mükemmel!..»

— «Ayrıca dört yüzbin altın daha alacağım. Üç yüzbinini bizim üç ahaba... Yüz bini de Perrette'ye.»

— «Adam başına yüzbin lira... İyi para... Sonra?»

— «Geri kalanını da tamamen fakirlere bırakıyorum.»

— «Pek doğru bir hareket, oğlum. Aferin sana!..»

— «Oğlunuzdan başka bir şey mi beklerdiniz, baba? Şimdi gelelim size...»

— «Öyle ya... Tamam. Ben de varım... Bana ne veriyorsun bakalım?»

Jehan, babasının iki eline yapıştı ve:

— «Babacığım! Siz, şu milyonların birkaç misli değerdesiniz. Size hiçbir şey ayırmıyorum. Çünkü benim nem varsa zâten sizindir.» Dedi.

Şövalye, kollarını açıp oğlunu bağrına bastı:

— «Hık demişim, burnumdan düşmüş. Tastamam benim oğlum işte!..»

* * *

Pardaillan'ın oğlu ile Bertille de Saugis'in düğünleri, bir ay kadar sonra yapıldı. Kral düğünde bulunamadı. Kızına çeyiz de vermedi ama, düğün hediyesi olarak çok değerli bir markizlik tacı gönderdi.

Aynı gün, Carcagne'yle dilber Perrette'nin de nikâhları kıyıldığından 'çifte' düğün oldu ve Jehan de Pardaillan'ın yüzerbin altınlık hediyesi, yeni karı-kocayı birdenbire zengin etti.

Gringaille'yle Escargasse de yüzerbin altın aldılarsa da Jehan'dan ayrılmak istemiyorlardı; Saugis civarında birer arazi satın alarak yerleştiler...

Hikâyemizin bellibaşlı diğer şahıslarına gelince:

Acquaviva, Pardaillan'lar yaşadığı sürece Fransa'da pabucun pahalı olduğunu kestirdiğinden Roma'ya döndü. O gidince Parfait-Goulard'ın da ortalıktan kaybolduğu, onun da Roma yolunu tuttuğu tahmin edilebilir.

Saëtta, artık büsbütün umutsuzluğa kapılarak delirdi ve bir gün kılıcını yüreğine saplayıp dünyayı kendi vücudundan temizledi.

Ravailac da memleketine döndü.

Colline Colle kadının evine bir gün, saraydan bir subay geldi. Kadın, Kral'ın para gönderdiğini sanarak deli-divane olduysa da umduğuna kavuşamadı. Kendisini bir zındana tıktılar ve oradan, bir yıl sonra ancak ölüsü çıkabildi.

Tabîî ne Concini, ne de bu işin peşinde olanlar, hazine'nin zırnığını bile bulamadılar. Bu milyonlar uğ-

runda yapılan kazılar, sâdece Montmartre Başrâhibesi'ne yaradı. Çünkü yeraltından çıkan küçük türbeye bir sürü saf ziyaretçi geliyor ve râhibeler, onlardan bol bol para sızdırıyordu.

Şövalye de Pardaillan ise, çocuklarının yanında ancak bir ay kalabildi. Günlerden bir gün, başıboş ve özgür yaşamayı seven, sergüzeştsiz edemeyen Şövalye, yine hazırlığa başladı. Ne yalvarma, ne yakarma para etti. Pardaillan atına atladı ve:

— «On ay sonra, torunumun ad koyma töreni için mutlaka gelirim,» dedikten sonra çıkıp gitti!..

SEKİZİNCİ CİLDİN SONU

MICHEL ZEVACO

pardayanlar serisi:9

PARDAYAN'IN KIZI

baskan yayınları

PARDAYAN'IN KIZI

**Dünyanın en ünlü tarih, aşk,
macera ve kahramanlık romanı**

BASKAN YAYINLARI

MİCHEL ZEVACO

Çeviren :

CEMİL CAHİT CEM

Güzel Sanatlar Matbaası A. Ş.
tesislerinde dizilmiş ve basılmıştır.
İktibas Hakkı Mahfuzdur.
İSTANBUL — 1972

Birinci Bölüm

SAİNT - HONORÈ SOKAĞI

Louvre Sarayı bahçelerinin çiçeklenmiş ağaçlarından gelen kokularla dolu, berrak bir ilkbahar sabahıydı.

Grenelle Sokağı'nın ağzında, üstünde hiçbir arma görünmeyen basit bir tahtirevan durmuştu... Meşin perdeleri sımsıkı kapalıydı. Arkasında on kişilik, atlı ve tepeden tırnağa silâhlı bir muhafız grubu vardı. Hepsi de müthiş haydutlara benziyordu. Şık giyinmişlerdi ama, bu, görünüşlerinin korkunçluğunu azaltmıyordu. Hepsi de süslü eyerlerinin üstünde süvari heykelleri gibi hareketsiz ve dimdik duruyorlardı. Gözlerini, tahtirevanın sağında, yine heykel gibi kımıldamadan duran atlıya dikmişlerdi. Bu adamın,

her saldırıya dayanabileceği kolaylıkla anlaşılan geniş bir göğsü vardı. Sırtındaki mor kadifeden, sâde elbiseye rağmen, her hâliyle asîlzâde olduğunu anlatıyordu. Bakışlarını arabanın meşin perdesine dikmiş; oradan hiç ayırmıyordu. Herhalde bu perdeden sızacak bir emri bekliyordu.

Tahtırevanın solunda, fakir halktan kişiler gibi giyinmiş bir kadın duruyordu. Üstü başı temiz, yüzü soluk, gülüşü yılışıktı. Yaşını söylemek zordu. Belki kırkındaydı, belki de altmışında... Fakat bu kadın, yanındaki tahtırevanla hiç ilgilenmiyor, yarı kapalı, boyuna kırpışan gözlerini Saint-Honoré Sokağı'na dikmiş, oradaki kalabalığı kolaçan edip duruyordu. Birdenbire dudaklarını tahtırevanın meşin perdesine yapıştırıp yavaş sesle:

— «İşte, madam,» dedi. «*İnci Çiçeği* veya halkın tâbiriyle *Gonca* geliyor.»

Perdenin bir köşesi, belli belirsiz aralandı ve tatlı bakan iki iri, siyah göz belirdi. Kadının gösterdiği kişiye keskin bir dikkatle bakmaya başladı.

«*Gonca*», aşağı-yukarı onyediyedi yaşlarında, güzel bir kızdı. Zarif ayakkabıları, şık elbisesiyle gözalcıydı. Dantelli yakasının altında berrak bir gerdan farke diliyordu. Bakışları çapkın, tebessümü kurnaz ve teninin rengi, elindeki sepette bulunan leylâkları bile gölgede bırakacak kadar beyazdı. Kendine güvenli, hafif adımlarla kalabalık arasında rahatça ilerliyor; zaman zaman, çekici, âhenkli bir sesle:

— «Çiçekleriniz, mösyöler!» Diyordu. «*Gonca*'nın güllerini ve leylâklarını alın! Çiçekleriniz, kibar madamlar ve mösyöler!..»

Halk, bu genç kızı sempatiyle karşılıyordu. Halkın kendisine sevinçle yol verdiği ve çiçeklerini hiç pazarlık etmeden kapıştığı da dikkate alınırsa, bu genç kızın, sokakların gözdesi ve herkesin sevgilisi olduğu

abuk anlaşılıyordu. Gerçekten de hiç durmadan iek satıyordu.

Gonca'nın arkasında, fakat ondan uzakta, kendisini genç kıza farketmemek isteyen bir delikanlı, bütün olanı biteni takip ediyor ve ancak bir avcıda ya da bir âşıkta bulunabilecek sabırla genç kıızı kolluyordu... Bu da, ancak yirmi yaşlarında, evik bir delikanlıydı. Biraz yıpranmış olan gri renkli kadife kostümü, kendisine pek yakışmıştı. İnce bacaklarını, butlarının yarısına kadar yumuşak gderi çizmeleri sarıyor, uzun mahmuzları şıkırdayıp duruyordu.

İşıldayan yüzünde erkek cesaretiyle delikanlı mahupluğu birbirine karışıyordu. Elinde bir ley-lâk demeti tutuyor; zaman zaman bu demeti koklamak bahanesiyle, tapınırcasına dudaklarına götürüyordu. Bu ieği, Paris sokaklarının dilber iekisinden aldığı belliydi. Uzaktan uzağa, genç kıza diktiği sıcak bakışları görenlerin yanılmasına im-kân yoktu: Bu delikanlı âşıktı. Hem de, henüz âşkını aamamış, bir âşık...

Tahtırevanın hafifçe kalkık perdeleri arkasından kadın, bu delikanlıyı görmemişti. İri siyah gözlerini genç kıza dikmiş, durmadan onu süzüyordu. Uzun süre ieki kıza baktıktan sonra garip, insanın içine işleyen bir sesle:

— «Halk bu genç kıızı pek seviyor galiba...» Dedi.

Yaşlı kadın:

— «Sevmek de lâf mı?» Dedi. «Paris'e geleli on-beş gün oldu. Her yerde İnci ieği veya Gonea'dan bahsediyorlar. nce bunun, kızın adı olabileceğini aklıma bile getirmedim. Birkaç gün sonra ona sokakta rastlayınca öyle şaşaladım ki... Kendimi toparlayıp da konuşmaya niyetlendiğimde ortadan kaybolup gitmişti.»

— «Peki, Landry Coquenard'ın sana getirdiği yeni doğmuş çocuğun bu kız olduğundan emin misin?»

— «Tabîi eminim... Landry Coquenard, o zamanlar, Sinyor Concino Concini'nin sağ koluydu. Sinyor da o sırada henüz... Neyse, buraların gereği yok, madam... Bu kız odur. Concini'nin kızıdır!»

Bu sözler, hiçbir şeyin sarsamayacağı bir inançla söylenmişti. Bir anlık sessizlikten sonra, yüzü görünmeyen kadın yeniden sordu:

— «Peki, annesinin kim olduğunu da biliyor musun?»

Bu soru, sesin tonundan hemen anlaşılan bir kayıtsızlıkla sorulmuştu. Fakat siyah gözlerin kadının kırpışan bakışlarına inatla dikilmesinden, bu önemsemezliğin sahte olduğu hemen anlaşılıyordu. Kadın, bilmemenin verdiği sikkinlikle başını eğdi:

— «Kimin? İşte mesele burada. Bu kızın anasının kim olduğunu öğrenmek için elimden geleni ardıma koymadığımı siz de tahmin edersiniz, madam... Lânet olsun! O zamanlar, Sinyor Concini'nin o kadar da çok yavuklusu vardı ki kızı hangi birine mal edeceğimi ben de şaşırıyordum. Böyle olmasına rağmen de bulabilirdim. Ne çâre ki İtalyan değilim. Bir budalalık yüzünden Floransa'nın en kibar ailelerinden birinin yanındaki yerimi kaybettim.»

Görünmeyen kadın:

— «Hanımını soyup soğana çevirmişsin. Budalalık dediğin bu mu?» Dedi.

İhtiyar kadın itiraz etti:

— «Soyup soğana mı çevirmişim? Lâf! Yüz düka altını bile etmeyen kötü bir mücevher için de bu kadar ağır konuşulmaz doğrusu... Neyse madam, o zaman bana olanlar oldu. Yalnız o evden kovulmakla kalmadım. İtalyan zindanlarını boyalamamak için

kaçmak zorunda kaldım. İşte, o zamanlardan ahbap olduğum Landry Coquenard, benim de Fransız olduğumu farketti ve küçük kızı bana verdi. Ben de aldım, götürdüm. O durumda anasını nasıl arardım? Hele cepte metelik de olmazsa...»

Büyük bir üzüntüyle içini çekerek:

— «Yazık ki anasının adını bilemiyorum, madam.» Dedi. «En yandığım şey de bu... sırrı bilmiş olsaydım, kimbilir ne paralar sızdıracaktım...»

Bu sözlerinde samimî olduğu belliydi. Görünmeyen kadın da gözlerini, kendisiyle bu kadar yakından ilgilendiğinden babersiz, yine barıl barıl çiçek satan Gonca'ya dikti. Biraz sonra da yaşlı kadına dönerek ısrarla sordu:

— «Bu kızın o olduğu kesin mi? Yanılmadığından eminsin ya?»

— «Elbette! Ayol, ben bu kızı ondört yaşına kadar büyüttüm. Benim yanımdan kaçalı ancak üç yıl oldu. Hem de bana bir oyun oynayıp kaçtı gitti ki aklıma geldikçe bâlâ tepem atıyor... Neyse, zaten bunlar sizi ilgilendirmez. Değişen bir yanı yok... Biraz büyümüş, o kadar... Daba ilk görüşte, bemen tanıdım.»

Dudaklarını ısırды; gözlerinde bâin bir ışık yanarken, tebditkâr bir tavırla genç kızdan yana döndü:

— «Bakın, ne çok satış yapıyor! Bu işi ona öğreten, kendini onun için fedâ eden de benim... Ne para sızdırıyor balktan, ne para sızdırıyor yarabbi!.. Aslına bakarsan, bütün bu paraların benim olması gerekirdi. Öyle parası var ki bırsız mendeburun... Beni soydu, çırılçıplak bıraktı, öldürdü beni... Şimdi gidip yakasına yapışmamak - yerlere dökülmesin diye - çantasındaki bütün paraları aldıktan sonra pataklaya pataklaya eve sürüklememek için kendimi yiyorum doğrusu!»

Yüzü bir türlü görünmeyen kadın:

— «Peki, git şunun yanına bakalım,» dedi, «seni tanıyıp tanımadığını anlayabilmem için tek çâre, bana kalırsa bu!..»

İhtiyar cadı, yüzünü ekşitmiş, saldırmaya hazırlanıyordu ki kadın:

— «Bir dakika,» deyip onu durdurdu. «Sakın gidip kıza küfür edeyim, döveyim, parasını alayım fi-lân deme! Bundan sonra senin onunla uğraşmanı yasak ediyorum. Bu kız artık bana aittir. Sözümü dinlememezlik edersen, küstahlığını canınla ödersin!»

Bu sözleri de hiç sesini yükseltmeden, tatlı tatlı söylemişti. Fakat tavrında öyle karşı durulmaz bir otorite ve bakışlarında parıldayan öyle müthiş bir alev vardı ki ihtiyar cadının ensesinden soğuk ecel terleri boşandı. Yerlere yatacakmışçasına eğilirken, tir tir titreyen sesiyle:

— «Dediğinizi yapacağım, madam! İnanınız ki yapacağım!» Dedi.

Tahtırevandaki kadın devam etti:

— «Zaten bir kaybın olmayacak. Bu çocuk üstünde ne kadar hakkın olduğunu ileri sürüyorsan, bunların hepsini senden satın alıyorum... Sana, onun yüzünden kazanman ihtimali olan paranın yüz mislini veririm. Haydi şimdi git ve aksilik etme. Zorbalığa başvurmamaya da çalış!..»

Cadı, bu sefer de sonsuz bir sevinçle ikibüklüm eğildi ve iri bir solucan gibi kıvrıla büküle, sürüne-rek Saint-Honoré Sokağı'na doğru giderken: «*Artık paraya kondum demektir.*» Diye düşündü. «*Bu kadar zengin ve eliaçık bir kadına rastlamam da ne talih, değil mi?*» Fakat kadının doymak bilmez soyundan olduğu muhakkaktı. Çünkü hemen arkasından, acı acı mırıldandı:

«Ah, şu Gonca mıdır, nedir - mademki herkes öyle diyor, ben de artık öyle diyeyim - Allahın belâsı kıza, birlikte kaçırıp götürdüğü Loïse'yi ne yaptığını da söyletebilseydim, işte asıl o zaman, ceplerim altın dolacaktı. O yüzden az para kazanılmaz. Kendisi bilmiyor ama, ben biliyorum ki, bu Loïse, Saugis'de çok zengin olduğı söylenen Pardaïllan'ın biricik kızıdır. Şövalye, onu bulmak için gerekirse bütün servetini fedâ etmekten çekinmez. şu mendebur kız, ağzındakı baklayı çıkarsa... Ah, ne para kazanacağım o zaman, ne para... Hele dur bakalım.»

ÇİÇEKÇİ KIZ

Bu sırada Gonca, zarif çiçeklerini satıp duruyordu. Sepeti aşağı-yukarı boşalmış, ancak birkaç çiçek demeti kalmıştı. Meşin kesesi de adamakıllı dolmuştu. Elinde kalan son çiçekleri de bir an önce satıp gitmeye uğraşıyordu.

İşte ihtiyar cadı, iki yumruğu kalçalarında, tam bu sırada kızın karşısına dikiliverdi. Gonca, onu görür görmez sapsarı kesildi. Sanki ansızın ayağını zehirli bir böceğe basmış gibi hızla bir-iki adım geriledi ve haykırdı:

— «Ah, La Gorelle!..»

Boğuk sesinde öyle müthiş bir korku ifadesi vardı ki kızın peşinden hiç ayrılmayan tutkun delikanlı bu durumu görseydi, kadını hemen yakalayiverirdi. Fakat cadının bu delikanlıyı görecekt hâli yoktu ve kıza sevimli görünmeye çabalayarak söze başlamıştı:

— «Öyle ya, cicim!.. Benim ya!.. Thomasse La Gorelle!.. Bana rastlayacağını hiç ummuyordun, değil mi?»

Gonca, gözlerine inanamıyormuş gibi, durmadan tekrarlıyordu:

— «La Gorelle! La Gorelle!»

Zavallı kızcağız, Thomasse La Gorelle'nin karşısında ürkek, titrek, minimini bir kuş yavrusu gibi kalakalmıştı. Cadı, yılışık yılışık gülümseyerek:

— «Benim ya,» diye tekrarladı. «Seni büyüten, sana bakan, hastalandığın zaman seni iyi eden ve nihayet kendini kurtaracağını aklın kestiği anda ekip

sıvışıverdiğin La Gorelle işte... Yâni, hiç nankör de-
ğilmişsin doğrusu... Ondört yıl sana asıl anandan da-
ha iyi bakmış olan bu kadıncağıza böyle mi yapıldı?»

Kadın, böylece konuşmaya devam edecek, yapıp
ettiklerini bir bir sayıp dökecekti. Fakat genç kız, ken-
dini çabuk toparlayıverdi. Ne de olsa kendini güven-
lik içinde hissediyordu. Sokak, onun yeri, meskeni
değil miydi? Bunları düşününce, sert bir sesle kadı-
nın gevezeliklerini durdurdu:

— «Benden ne istiyorsunuz? Benimle ne alıp ve-
receğiniz var? Yoksa beni zorla kulübenize sürükle-
yip yine sabahtan akşama kadar esir gibi çalıştırma-
ya, her fırsatta dövmeye ve sefaletten yine yavaş ya-
vaş öldürmeye mi niyetleniyorsunuz? Eski çamlar
bardak oldu. Allaha şükür, kendimi pençenizden
sıyırdım. Size kalsaydı, çoktan geberip gitmiştim...
Benim, sizinle hiçbir alışverişim yok. Üstümde hiç-
bir hakka sahip değilsiniz. Haydi yolunuza gidin, be-
ni de rahat bırakın!»

Artık titrekliliği kalmamıştı. Bütün gücüyle kendi-
ni savunacağı belliydi. Bu hâli gören La Gorelle'nin
çukura kaçmış gözlerinde kötü bir ışık yandı; tah-
trevandaki kadının tembihlerini bir anda aklından
siliverdi. Ama, genç kız da farkında olmadan sesini
yükseltmiş ve yoldan geçenler, söylediklerini duy-
muşlardı. Bazı meraklılar durup toplanmış, kulak
kabartmış ve cadıyı, hiç de sempatik olmayan tavır-
larla süzmeye koyulmuşlardı. Genç âşık, bu kalaba-
lığın ön safında, çiçeğini göğsüne iştirmiş, cadının
suratına bir tokat indirmemek için kendini zor zapte-
den bir insan hâliyle, sinirli sinirli bıyıklarını bur-
maya başlamıştı. Eğer karşısında böyle bir acuze yeri-
ne bir erkek bulunsaydı, çoktan atılıp dersini vere-
ceği anlaşılıyordu.

La Gorette, etrafa toplanan meraklılara şöyle bir göz attı. İhtiyar cadı, aynı zamanda pek kurnazdı. Çevresindekilerin kendisine hiç de dostça bakmadıklarını hemen sezdi. Eğer kızı hırpalamaya kalkışırsa, kendisini bir güzel döveceklerini kavradı. Pörsük vücuduna bir zarar gelmesi ihtimaliyle içi titriyordu. Öte yandan, zengin kadının tembihleri de aklına gelince, davranışları hemen değişiverdi. Yumuşak ve şefkatli görünmeye çalışan, fakat kendisini iğrenç hâle getirmekten başka işe yaramayan bir sesle:

— «Aman aman!» Dedi. «Hiç değişmemişsin. Yine eskisi gibi par diye parlayıveriyorsun. Merak etme, seni eve götürecek değilim. Senin annen olmadığımı, üstünde hiçbir hakkım bulunmadığını da pekâlâ biliyorum. Benden ne korkuyorsun ayol?»

Hâlâ tetikte bulunan Gonca:

— «Öyleyse, bırakın da yoluma gideyim, işim var.» Diye karşılık verdi.

La Gorette alay etti:

— «Aman ne hırslı kızsın! Canım, benim için bir dakika da duramaz mısın?» Sonra da ağlamaklı bir tavır takındı: «Allah şahidimdir. Ben senin anan değilim ama, 'bana hiç emek vermedin,' diyemezsin ya... Belki sen işin bu tarafını unutuyorsun. Gel gör ki, ben unutamıyorum işte... Ne de olsa seni severim. Hem de, bilir misin, kendi öz kızımışsın gibi severim.»

— «Canım, peki ne istiyorsunuz?»

—«Ne isteyeceğim ayol? Hiçbir şey istemiyorum... Seni bu kadar gelişmiş, şık giyinmiş ve zengin olma yolunu tutmuş görünce çok sevdiğimi söyleyecektim, o kadar... Öyle ya, baksana, işin pek tıkırında gidiyor... Öylesine çok çiçek satıyorsun ki... Eh, hakkın tabii... Çok ustalaşmışsın. Hani ben, senin

kadar usta çiçekçi görmedim, desem yeridir. Hem senden ufak, minimini, hani sana hiç yük olmayacak bir ricam da var.»

İnci Çiçeği, tetikte duruyordu ama, bu son sözleri duyunca elini para çantasına götürüp, biraz para çıkararak böylece cadıdan yakasını kurtarmaya çalıştı. Cadı, parayı almak için hemen pençesini uzattıysa da, o anda, tahtırevandaki kadının tembihlerini hatırladı. Elini çabucak geri çekerek parayı reddetti:

— «Yok, yok, kızım. Paranı kendine sakla. Zaten kolaylıkla mı kazanıyorsun? Benim bir akrabam ölmüştü. Allaha şükür, biraz bir şeyler bıraktı. Zengin olmadımsa bile acımdan ölecek hâlde değilim. Paraya filân ihtiyacım yok...»

Genç kızın vereceği parayı hemen kapmamak için kendini zorladığından, alnında terler belirmişti. Zaten genç kız da kadının herhangi bir parayı reddedebileceğini hiç ummuyordu; bu yüzden büsbütün şaşalayıp kekeledi:

— «Öyleyse istediğiniz nedir?»

— «Senden önemsiz bir şey soracaktım, hepsi o kadar.»

La Gorette, bu sözü, tatlı görünmeye çalışmakla beraber, pek acele söyledi.

Çevrelerine toplanmış olan meraklılar, yavaş yavaş cadının, çiçekçi kıza bir fenalık yapmak niyetinde olmadığı kanısına vardıklarından, teker teker uzaklaşmaya başlamışlardı. Hattâ genç kızın sabırlı âşığı da, önce oldukça merak verici bir şekilde başlayan bu konuşmadan kötü bir sonuç çıkmayacağı düşüncesiyle yanlarından uzaklaşmıştı ama, pek ötelere gitmiş de değildi. Birkaç adım ilerleyip kendini belli etmeyecek bir yerde durmuş, gizliden gizliye yavuklusunu seyretmeye koyulmuştu.

Genç kızla cadı, başbaşa kaldılar. Coq Sokağı başında, caddenin tam ortasında duruyorlardı. Hâlâ tahtırevanın perdeleri arkasında gizlenen esrarengiz kadın, ikisini de görebiliyordu.

Bu sırada, oldukça kalabalık bir kabile, Coq Sokağı'ndan Saint-Honoré Sokağı'na doğru ilerliyordu. Çok geçmeden, gelişlerini hiç farketmemiş olan genç kızla cadının durdukları yere ulaşacaktı.

Yine bu sırada sokağın ortasında iki asîlzâde göründü. Bunlardan daha kibar tavırlı kimselere rastlamak zordu. Oysa ikisi de pek sâde giyinmişlerdi. Hattâ birinin elbisesi oldukça yıpranmıştı... Bu, altmış yaşına yaklaşmış görüldüğü hâlde, kaya kadar sağlam ve yüz yıllık meşe ağacı gibi dik vücutlu biriydi. Keskin gözleriyle öyle bir dobra dobra bakışı vardı ki kendisinin emir vermeye alışık, büyük bir adam olduğu hemen seziliyordu. Arkadaşı da yirmi-beş yaşlarında olmalıydı. Bu delikanlı, yaşlı olanın gençliğini canlandıran bir resim gibiydi. Kısacası, birinin baba, ötekinin de oğul olduğunu kestirmek için pek usta bir fizyonomi uzmanı olmak gerekmiyordu.

Bu iki asîlzâde de, kendilerine sırtı dönük olduğu için, gelişlerini görmemiş olan İnci Çiçeği'ne doğru yürüyorlardı. Genç kız onları görmemişti ama, bir merdiven arkasına sinmiş olan âşık delikanlı hemen görmüş, görür görmez de kabahat yaparken yakalanmış bir okullu gibi kıpkırmızı kesilip pelerininin yakasıyla yüzünü gizlerken homurdanmıştı:

«Bak şu aksiliğe! Eniştem Jehan de Pardaillan'la babası geliyor.»

Fakat iki Pardaillan, onu görmeden geçtiler. Daha doğrusu, o öyle sandı ve rahat bir soluk aldı. Ama, genç âşığın 'eniştem Jehan' dediği, bizim 'Yiğit Jehan' diye tanıdığımız delikanlı, iki-üç adım

ilerler ilerlemez gülümseyerek babasının kulağına fıslıladı:

— «Kaynım Odet de Valvert'i gördün mü? Uzak-tan uzağa sevgilisini, önümüzdeki İnci Çiçeği'ni kol-luyor.»

Şövalye de Pardaillan, oğlunun gösterdiği genç kı-za, yılların daha keskin hâle getirdiği bakışlarını dikti, hafifçe gülümsedi. Sonra omuz silkerek söylen-di:

— «Madem bu kadar tutkun, ne diye almıyor?»
Jehan gülerek:

— «Ne de çabuk harekete geçiyorsunuz, baba?»
Dedi. «Ben eminim ki zavallı Valvert, daha kıza aş-kını anlatmaya bile cesaret edememiştir. Hem ma-demki Paris'e para kazanmaya geldi; evlenmeden önce biraz para biriktirmesi gerekmez mi?»

— «Gerçekten de, çok mahçup çocuk. Ama, eğer parayı böyle kazanacağını umuyorsa elindekini de ça-buk bitirir...» Her zamanki alaycı tavrıyla devam etti: «Bak, göreceksin ona yardım etmek için bu işe de burnumu sokmak zorunda kalacağım.»

Bu sırada iki Pardaillan aşağı-yukarı çiçekçi kızla La Gorelle'nin hizasına gelmişlerdi. Cadı, onların yaklaştığını farketmediği için, Gonca'ya:

— «Bana bak,» diyordu, «sen, benden kaçtığın zaman, küçük Loïse'yi alıp götürmüştün.»

Pardaillan'lar bu sözü duymuşlardı. Ansızın, ku-lağına çalınıveren Loïse ismini duyunca Jehan de Pardaillan sapsarı kesildi. Hemen babasının kolunu sıktı:

— «Loïse diyor. Loïse demiyor mu? Ne olur kulak verelim...»

İkisi de kulak kesilerek durdular.

O sırada, İnci Çiçeği, cadının lâfını ağzına tıktı-verdi:

— «Elbette kaçırdım ya! Ben o zavallı minimini Loïse'yi çok severim. Onu size bırakmış olsaydım, beni öldürmeye çalıştığınız gibi, onu da yavaş yavaş mezara sürükleyeceğiniz besbelliydi. Bir de onu size bırakacaktım, ha! Böyle bir şey yapmak, cinayet işlemek olmaz mıydı? Kaçırdım ve zavallıyı pençenizden kurtardım... Buna ne demeye hakkınız varmış?»

La Gorelle, inler gibi:

— «Ne hakkım olacak?» Dedi. «İyi yaptın. Sana çıkıştığım falan yok. Ama, şimdi artık herşey değişti. Ben, eskisi gibi değilim. Beni o hâle getiren sefalletti. Baksana, şimdi seninle nasıl tatlı tatlı konuşuyorum... Doğrusu seni böyle sıhhatli ve bol para kazanır görünce çok memnun oldum... Hani, demek istiyorum ki o minimini çocuğun da sıhhati ve keyfi yerindeyse, ona da pek sevinirim.»

— «Merakınız bu kadarsa, hiç üzülmeyin! Hem sıhhatli...»

— «Yaa! Aman ne iyi... Nereye götürdün o cici yavrucağı?»

— «İşte bunu bana söyletemezsin, La Gorelle!...»

Cevap birdenbire ve pek keskin gelmişti. La Gorelle, durumu hemen kavradı. Boş yere ısrar etmemeliydi. Gözbebeklerinde yeniden kötü bir ışık yanıp söndü. Fakat öyle kolay kolay inadından vazgeçecek kadınlardan değildi. Ne var ki, birdenbire yanibaşında durup kulak kabartan iki Pardaillan'ı görü-verdi. Gözleri, kuvvetli bir ışık karşısında kalmış gecekuşu gibi kırpışmaya başladı ve:

— «Haydi, haydi, bakıyorum, bana hâlâ güvenin yok... Ama haksızsın kızım. Ne senin fenalığını is-

terim, ne de çocuğun. Ama, yine sen bilirsin tabii. Haydi hoşça kal...» Dedi.

Adımlarını hızlandırıp Grenelle Sokağı'na doğru gitti. İnci Çiçeği, kaçısa benzeyen bu çok acele çekilişe şaşmakla beraber, derin bir nefes aldı. Tam bu sırada da Şövalye de Pardaillan, genç kıza yanaştı. Sepetinde kalan birkaç çiçek demetini alıp bir altın uzattı. Genç kız paranın üstünü vermek için çantasına el atarken, Pardaillan, çok zengin bir adamın kibar cömertliği ve tatlılığıyla:

— «Sizde kalsın, kızım, sizde kalsın,» dedi.

Gonca öyle zarif bir reverans yaptı ki Pardaillan'la oğlu, bu selâmdaki kibarlığı hayran hayran seyrettiler. Şövalye, genç kızın yola koyulmak üzere olduğunu görünce bir işaretle durdurdu, önemsemez bir tavırla:

— «Galiba, bu ihtiyar kadının kötü davrandığı bir yavruyu, kendisinden kaçırmış olduğunuzdan bahsediyordunuz, değil mi?»

Hem bu soruyu soruyor, hem de berrak bakışlarıyla genç kızın yüzünü araştırıyordu. Herhalde Gonca, üzerinde iyi izlenim bırakmıştı. Böyle olmasaydı, ancak dostluğuna lâyık olanlara gösterdiği güler yüzü çabuk kaybederdi. Zaten Gonca da, bu bakışlar karşısında ne şaşalamış, ne de endişelenmişti. Sâdece ciddileşmiş, hattâ biraz yüzünü asarak cevap vermişti:

— «Evet mösyö, böyle bir şeyden bahsediyordum.»

— «O çocukcağızın adı Loïse miydi?»

— «Evet, mösyö...»

Pardaillan, bir süre düşündü; sonra sesini daha tathılaştırarak:

— «Affedersiniz evlâdım,» dedi, «size bir-iki şey sorarsam, gerektiğinden fazla meraklı olduğuma hükmetmeyin sakın... Çünkü soracaklarımı, anlamsız bir meraktan ötürü değil, pek ciddî sebeplerden dolayı soracağım. Bana lûtfen cevap verecek misiniz?»

İnci Çiçeği, yüzünün asıklığından hiçbir şey kaybetmeden, âdetâ ihtiyatsızca:

— «Memnuniyetle efendim,» dedi.

Baba-oğul, birbirlerine: «Çok açıkyürekli ve dü-rüst bir kız. İmkânı yok yalan söylemez,» demek istercesine bakarlarken, genç kız da ciddiyetle bekliyordu. Hem şimdi, ıslıl ıslıl gözleriyle onların neler düşündüğünü sezmeye çalışmaktaydı. Pardaillan sormaya başladı:

— «Bu minimini Loïse'nin şimdi kaç yaşında olduğunu biliyor musunuz acaba?»

— «Üçbuçuk yaşında...»

Bu son cevabın Jehan'ın hoşuna gitmediği ve delikanlının hiç farkında olmadan hayâl kırıklığına uğradığını ortaya koyan bir hareket yaptığı görüldü. Şövalye ise, hiçbir şey belli etmeden:

— «Bu çocuk, sizin akrabanız mı olur?» Diye sordu.

— «Kızımdır efendim.»

Pardaillan, âdetâ yerinden sıçradı:

— «Kızınız mı?»

— «Evet efendim.»

İki Pardaillan, ister istemez, Odet de Valvert'in hâlâ arkasında saklandığı ve uzaktan uzağa, hiçbir şey anlayamadan olan biteni seyrettiği tarafa doğru şöyle kaçamak birer göz atıp yine İnci Çiçeği'ne döndüler.

Pardaillan bu genç kızın söylediklerinden şüphelenmiyordu. Verdiği cevaplar o kadar berrak, o kadar kesin ve duruşu öyle sâkindi ki... Fakat şaşmaktan kendini alamadı:

— «İyi ama, sizin La Gorette dediğiniz o ihtiyar kadın, bu küçük kızın sizin evlâdınız olduğunu bilmiyor gibi görünüyordu...»

— «Tabîî bilmez... Hem ben bu işi onun bilmesini hiç istemem...»

— «Fakat siz, üçbuçuk yaşında bir çocuk anası olamayacak kadar genç görünüyorsunuz da...»

— «Ben, olduğumdan küçük görünürüm. Yakında ondokuzuma basacağım, mösyö...»

— «Yok canım! Doğrusu, bana cevap vermekle gösterdiğiniz kibarlıktan ötürü size çok minnettarım, madam. Eğer Saint-Denis Sokağı'ndan geçerseniz, Grand-Passe-Partout hanına uğrayın. Ben orada olmasam bile, benim için o güzel kokulu çiçeklerinizden bir-iki demet bırakırsanız, karşılığında bir altın verirler, evlâdım.»

İnci Çiçeği, iki Pardaillan'ın kendisine şapkalarını geniş geniş havalandırarak verdikleri selâmları zarif bir reveransla karşılayarak söz verdi:

— «Eksik olmayın. Sık sık uğrarım, Mösyö Şövalye...»

Baba-oğul, kolkola uzaklaştılar. Birkaç adım girdince de durup geri döndüler. İnci Çiçeği, hâlâ bıraktıkları yerdeydi ve düşünceli düşünceli arkalarından bakıyordu. Onlarsa, daha uzağı gözlüyor ve kendilerinin hâlâ orada olduklarını gördükçe bir türlü saklandığı merdiven arkasından çıkmayan Odet de Valvert'i araştırıyorlardı. Jehan:

— «Zavallı (dct,) diye mırıldandı. «Öğrenince, bu kendisine ağır bir sille olacak.»

Pardaillan da asık yüzle:

— «Evet,» dedi, «yazık... Bu delikanlı, bu yüzden ölür giderse acırım. Vay canına! Kim umardı bu kızıdan? Kendisini tanımadığım hâlde, namusu konusunda kalıbımı basasım geliyordu.»

— «Belki de evlidir, mösyö... Çünkü bu itirafta bulunurken ne utandı, ne de sıkıldı.»

— «Bir suçlu gibi davranmadığını ben de farkettim. Ama, ne olursa olsun, Valvert için ağır bir darbe! Zaten ben de ona üzülüyorum. Bu açık yürekli çocuğu severim...»

Yollarına devam ederek sola, Orléans Sokağı'na saptılar. Birkaç adım sonra Jehan içini çekti:

— «Yine boşu boşuna heyecanlandım. Ah, mösyö, bu gidişle zavallı Loïse'ciğimi bulmaktan umut keseceğiz.»

— «Bana sorarsan onu bulacağım. Paris'e bunun için geldim, azizim. Hem ben bu zavallı Loïse'ciği görmedim bile. Oysa dönüşü olmayan uzun yolculuğa çıkmadan önce onu bir kerecik olsun görmeyi de iyice aklıma koydum. Olur mu bu? Büyükbaba, to rununu görmeden göçerse, ayıp olmaz mı? Bana kalırsa, onu mutlaka bulacağız!..»

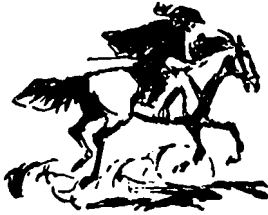
— «Bu isteklerimizin Tanrı'nın kulağına varmasını dilerim, baba...»

Pardaillan:

— «Azizim,» dedi, «Paris kazan, biz kepçe, şehri öyle bir karıştırır, öyle bir allak bullak eder ve o derecede patırtı yaparız ki, en sonunda sesimizi ona duyururuz. Yoksa, Tanrı'nın kulağı ağır işitir. Ama

ben, ömrüm boyunca, kendisini işittirecek kadar patırtı yapanların seslerine kulak verdiğini gördüm. Biz de araştırır, gürültü çıkarır ve sesimizi ona duyururuz, Şövalye... Bak, görürsün.»

Yine sola saparak Deux-Ecus Sokağı'na girdiler ve oradan da Grenelle Sokağı'na doğru ilerlediler.

KARA GÖZLÜ KADIN, KENDİNİ TANITIYOR

La Gorelle, tahtirevanın yanına dönünce:
— «Gördünüz ya, madam,» dedi, «o da beni hemen tanıdı...»

Görünmeyen kadın:

— «Evet,» diye cevap verdi. «Fakat seni tanıır tanımaz korktu. Anladığıma göre, kendisine bakmış olduğunu söylediğin hâlde, bu çocuk senden hiç hoşlanmıyor.»

La Gorelle, kendini mâzur göstermek için:

— «Ne olacak, nankörün biri.» Dedi.

— «Yok yok... Zavallıya az çektirmemişsiniz... Hatırladıkça ödü patlıyor.»

Kendini göstermeyen kadın, La Gorelle'nin genç kıza bulaştırmak istediği nankörlüğü kabul etmiyordu. Buna rağmen «zavallı» derken genç kıza acıyıp acımadığı ve La Gorelle'ye kızıp kızmadığı da belli değildi. Duruma hâkim bir yargıç tavrıyla kötüyle iyiyi tarafsızca ayırdediyor, fakat hüküm vermiyordu.

— «Onunla konuşurken hep seni gözetledim,» diye devam etti. «Galiba, tembihlerime pek aldırmış etmedin. Son defa tekrar ediyorum: Bu çocuğa hiçbir şey yapmayacaksın. Ona ne iyilik et, ne de fenalık... Onunla hiç ilgilenme... Hattâ ona rastlamamaya çalış. Sanki dünyada öyle bir insan yokmuş gibi davran. Deminki tembihlerimi unuttuğun gibi, bu seferkilerini de unutmazsan, hakkında hayırlı olur. Anlıyor musun?»

Bu sözleri söylerken de sesini yükseltmeyi gerekli görmemişti ama, bu sefer de müthiş bir sesle söylemişti. La Gorelle, korkudan dizlerinde derman kalmadığını hissetti ve kendi kendine bu tembihleri dinlemek kararını verip:

— «Unutmam madam. Unutmayacağıma yemin ediyorum!» Dedi. Sonra kendisi için çok tehlikeli bir safhaya giren sözü değiştirmeye çalışarak, yılışık tavrıyla:

— «Artık umarım ki, bu işte bir yanlışlık olmadığına kanaat getirdiniz, madam.» Dedi. «Gonca'nın, Concini'nin kızı olduğuna artık inandınız, değil mi?»

Kendini göstermeyen kadın:

— «Evet,» dedi, «bu işte bir yanlışlık olmadığına artık aklım yattı.»

— «Elbette ki ta kendisi. Başka kim olabilir, madam? Daha birkaç günlükken Landry Coquenard'ın bana teslim ettiği çocuk, bu. O zamanlar Landry, Concini'nin en güvenilir adamı sayılırdı.»

Kadın cevap vermedi; artık inanmıştı.

La Gorelle, bakışlarını hâlâ olduğu yerde duran İnci Çiçeği'nden ayırmıyordu. Genç kız, sokağın ortasında kalakalmış; artık gözden kaybolmuş olan iki Pardaillan'ın arkasından dalgın dalgın bakıyordu. Cadı, artık genç kızla ilgilenmediğini göstermeye çalışıyordu ama, hâlâ küçük Loïse'nin nerede saklı olduğunu öğrenmekten vazgeçmediği de muhakkaktı.

La Gorelle, birdenbire bağırды:

— «Aman yarabbi! Gelen o değil mi? Öyle ya, o işte!.. Ta kendisi!..»

Tahtırevandaki kadının indirdiği meşin perdeyi sarsarak, neşeli bir heyecanla seslendi:

— «O geliyor, madam, o geliyor!»

İki siyah göz, yeniden göründü ve meçhul kadın yine aynı otoriter sükûneti, tatlı ve âhenkli sesiyle sordu:

— «Kim o gelen?»

La Gorette, adamakıllı keyiflendi:

— «Kim olacak? Landry Coquenard!.. Hem de ta kendisi!..»

Sonra saklamayı gerekli görmediği delice bir sevinçle anlatmaya başladı:

— «Baksanıza madam, üstünü başını paramparça etmişler. Boynuna ip takmışlar. İnanınız ki o! Landry Coquenard işte!..»

— «Ama, onu işkence sehpasına götürüyorlar, baksana!»

Müthiş cadı söylendi:

— «Bana öyle geliyor. Herhalde Saint- Honoré darağacına götürüyorlar. Zavallı Landry Coquenard, sonunda başına bu da mı gelecekti? Seni böyle darağacına götürürlerken görmek sevincini, yâni acısını tadacağım da hiç aklıma gelmezdi doğrusu. Biraz daha o tarafa yaklaşırsak, bir güzel seyredeceğiz. Aa, durun bakayım! Onu götürenlerin başındaki Sinyor Concini değil mi? Öyle ya. Hem bu zavallıya ne biçim bakıyor öyle? Bunun sebebi eğer yanılmıyorsam, Landry Coquenard'ın hatâsı olacak... Eski efendisinin yâni şimdi Fransa Kralı'nın gücüne sâhip adamın mutemedi olduğu zamanları hatırlayıp ona yanaşmaya yeltendiyse, başına bir iş gelmiştir. Bu işi pek kötü yapmışsın, Landry usta, pek kötü yapmışsın. Ben seni daha açık göz sanırdım.»

Tahtirevandaki kadın, artık bu sözleri dinlemez olmuştu. La Gorette, kara gözlerin artık ışıldamadığını,

perdenin inmiş olduğunu farkettiler ve kadının sesini duydu:

— «D'Albaran!»

Kadın, tahtırevanın öbür tarafında durmuş olan iriyarı atlıya sesleniyordu. Bu yanık tenli, parlak siyah gözlü atlının özenilerek taranmış siyah sakalı ve kapkara saçları vardı. Bütün bunlar, kendisinin katıksız bir İspanyol olduğunu belirtiyordu. Yalnız, d'Albaran, genellikle kısa boylu olan vatandaşlarının aksine, bir dev kadar iriyarıydı.

Adının çağrıldığını duyunca, atının yelesine doğru eğilip mırıldandı:

— «Emriniz Senora?»

Meçhul kadın sordu:

— «Şu muhafızların ortasındaki mahkûmu görüyor musun?»

D'Albaran başını kaldırıp Saint-Honoré Sokağı'na doğru bakındı ve İspanyolcaya çalan bir Fransızcayla:

— «Görüyorum, madam,» dedi.

— «Onu öldürttürme! Kurtar, salıver. Nerede barındığını öğren ve sonra bulup bana getir. Haydi şimdi git!...»

D'Albaran, hayret etmeden, tam bir sükûnetle:

— «Peki, madam,» dedi.

Atından inerken, adamlarına bir işaret çaktı; hepsi de atları yedeklerine aldılar. Onları çevresine toplayarak, alçak sesle ne yapmaları gerektiğini anlattı. Tahtırevanın perdeleri inikti. Kara gözlü kadın artık görünmüyordu. La Gorelle, sabırla bekliyordu. Kadının verdiği emri duymuştu. D'Albaran'ın adamlarıyla konuşmasını, kızgın bakışlarla seyrediyor; dudaklarını kısmış, homurdanıp duruyordu:

«Önce benim, Concini'nin kızına el sürmemi yasak etti; şimdi bu yetmiyormuş gibi, Landry Coquenard'ı kurtarmaya kalkışıyor. Allah Allah! Bu hanımın da herkesi kurtarmaktan başka işi yok mu? Elâleme iyilik yapacak bir kendisi mi kalmış?»

Bu sırada İki Pardaillan, Deux-Ecus Sokağı'ndan çıkmışlar, bu yana geliyorlardı. Belirli bir işleri olmadığı, salına salına yürüyüşlerinden anlaşılıyordu.

La Gorelle'nin tarafındaki perde aralandı. Tıklım tıklım altın dolu bir kese tutan küçük, beyaz bir el göründü. Kadının sesi:

— «Bunu al! Şu şimdilik sana yeter! İlerde daha fazlasını alacaksın!» Dedi.

Kadının gözleri kamaşmıştı; bakışları kor gibi yarıırken kesenin üzerine atılmasıyla ortadan kaldırması bir oldu. Bir yandan teşekkür eğilişiyle kuru vücudu ikiye kırılırken, öte taraftan da: «*Aman Allahım! Zengin oldum gitti. Tanrı bu cömert kadından razı olsun!*» Diye düşündü.

Perde yine hemen inmişti. Fakat La Gorelle, âhenkli sesi bir daha duydu:

— «Dinle!.. Ben seni istediğim zaman nerede bulacağımı biliyorum. Fakat bu yetmez. Bana hemen ulaştırmak isteyeceğin önemli haberler olabilir. Onun için, benim kim olduğumu ve nerede oturduğumu da bilmen gerekiyor. Ben, Sorrientès Düşesi'yim Sorrientès konağının nerede olduğunu biliyor musun?»

— «Hayır, bilmiyorum ama, araştırır bulurum. Siz merak etmeyin madam.»

— «Ben sana tarif edeyim: Sorrientès konağı, Louvre Sarayı'nın arkasında, Saint-Nicaise Sokağı'ndadır. Saint-Nicolas kilisesini geçince, hemen kilisenin bitişiğindeki konak. Üç sokağın tam köşesinde: Saint-Nicaise Sokağı, nehir boyunca giden Seyne Soka-

ğı ve nihayet, yine bu sokaktan ayrılan bir çıkmaz. Konağın, bu üç sokağa da kapısı vardır. Beni görmek istediğin zaman, çıkmaza açılan kapıyı çalarsın. Kapının kanadına, aralıklı olarak üç defa vurursun. Kim açarsa, sâdece adını söylersin. Nasıl, bütün bunları aklında tutabilecek misin?»

La Gorette sırttı:

— «Oo, bana söylenilen şey bir daha aklımdan çıkmaz. Bakın, tekrarlayayım da görün: Madam la Düşes de Sorrientès... Sorrientès konağı, Saint-Nicaise Sokağı'nın ucunda, üç sokağın köşesindeymiş. Ben, ne zaman gelirim Seyne Sokağı'na açılan çıkmazdaki kapıya üç defa aralıklı vurup adımlı söyleyeceğim. Nasıl, yanlışımlı var mı?»

— «Yok, artık gidebilirsin!»

La Gorette, tahtırevana doğru eğilip selâm verdi. Tam Landry Coquenard'ın başına neler geldiğini görmek için Saint-Honoré Sokağı'na doğru ilerleyecekti ki, Pardaillan'la oğlunu gördü. Onları ilk gördüğünde nasıl şaşaladıysa, yeniden telâşlandı; olduğu yerde kalakaldı.

Pardaillan'la oğlu, Grenelle Sokağı'na girip sola sapmışlar ve tahtırevana yaklaşıncı La Gorette'yi farketmişler; bütün dikkatleriyle onu gözetlemeye koyulmuşlardı. Düşes de Sorrientès'in inik perdenin ardından söylediği sözleri duyamayacak kadar uzakta bulunuyorlardı ama, tam La Gorette öğrendiklerini tekrarlarken tahtırevanın yanından geçtiler.

Aslında, ihtiyar cadının sözleri, yalnız Şövalye de Pardaillan'ın kulağına çalındı. O da bu sözlere hiç önem vermedi. Oğlu Jehan'sa, cadının söylediklerinin bir kısmını duyabildi. Çünkü La Gorette'yi görür görmez çoktandır unuttuğu hâtıralara dalmıştı.

İki Pardaillan, böylece uzaklaştılar. La Gorette, merakını gidermekten vazgeçerek sırtını Saint-Honoré

Sokağı'na döndü ve çabucak Deux-Ecus Sokağı'na saparak kaybolup gitti. Pardaillan'lar, yine Saint-Honoré Sokağı'na girmişlerdi. Gircer girmez de, az önce La Gorelle'nin Landry Coquenard olduğunu söylediği ve Düşes de Sorrientès'in de her nedense öldürülmesine râzı olmadığı mahkûmu sürükleyen kafilenin tam orta yerine düşüverdiler.

Sokağın burası, adım atılamayacak hâldeydi. Çünkü halk, kafilenin geçişini görmek için durup yolu tıkamıştı. Bu seyirci kalabalığı arasında, geniş bir heyecan seziliyordu. Pardaillan'la oğlu, dört bir tarafa dirsek savurarak kendilerine güçlkle yol açabildiler. Kargaşalıktan sıyrılıp da biraz serbest bir yere ulaştıklarında Jehan dalgınlığından kurtularak:

— «Garip şey!» Dedi. «Bu ihtiyar kadının adı neydi? Şu güzel çiçekçi kız nasıl çağırdıydı onu?»

Pardaillan:

— «La Gorelle!» Diye hatırlattı.

— «Öyle ya, La Gorelle... Bana öyle geliyor ki, bu kadını görmüşlüğüm var. Ama, ne zaman ve nerede gördüğümü, kendimi ne kadar zorlarsam zorlayayım, bir türlü çıkaramıyorum.»

İDAM SEHPASINA DOĞRU

Saint-Honoré Sokağı'ndaki katile, d'Ancre Mar-kisi ve Mareşali Concino Concini'nin adamlarından meydana gelmişti. Concino Concini, katileyi kendi eliyle götürüyor, gereken emirleri veriyor, gerekirse, kışkırtıyordu.

Bu adam, sınırsız kudretin, ölçsüz kibir ve azametinin, doymak bilmez israfın ve müthiş bir zenginlik merakının canlı temsilcisi hâline gelmişti. La Gorette'nin de dediği gibi, Fransa Kralı gibi bir şey olup çıkmıştı. Bütün bunlara sebep, Fransa tahtında naip olarak oturan Kraliçe Marie de Médicis'in, Concini'ye çılgınca vurularak her arzusuna boyun eğmesiydi. Fakat Concini, artık aşağı-yukarı kral kudretine sahip bulunduğu için, bugün de adamlarına bir eğlence fırsatı vermeyi kararlaştırmıştı. Adamları, halkın «*Mareşal d'Ancre'nin askerleri*» dediği ücretli haydutlardı. Kendisi de bunlara, aşağılayıcı bir edâyla: «*Uşaklarım!*» Derdi.

Concini'nin bugün icat ettiği eğlence şuydu:

Askerlerinden iki onbaşı, Roquetaille'yle Longval, bir zavallının boynuna iki ilmik geçirmişler; iplerin iki ucunu omuzlarına asmışlar, kahkahalarla adamcağızı mezbahaya dana sürüklercesine, çekeleyip götürüyorlardı. Bu sırada ikisi de ellerinden geldiği kadar sokağın iki yanına doğru açılıyor, böylece kurbanlarını sokağın ortasında, boşlukta bırakarak halkın rahat rahat görüp alay etmesine imkân hazırlıyorlardı. Bir yandan zavallıyı sürüklerlerken öte ta-

raftan da mahkûmları götüren tellâlları taklit ederek, uzata uzata bağıyorlardı:

— «Yol verin! Sehpaye götürdüğümüz şu ahlâksız herife yol verin!»

Adamın arkasında da oniki kadar asker gidiyordu. Bunların hepsi de kulakları sağır edecek kadar müthiş bir gürültü yapıyor, kurbanı kaba alaylar, yakası açılmadık küfürlerle çeşitli eziyetler ederken bir yandan da onu sıkı göz hapsinde tutuyorlardı. Zavalı adam bitkinlikten duralayınca da kahkahalar atarak uzun kılıçlarıyla sırtından dürtüklüyor, yürümeye mecbur ediyorlardı. Bunların ardından da, kırk askerin komutanı olan Baron de Rospignac ve onun koluna dayanmış, Concini geliyordu. Baron, aynı zamanda Concini'nin en sâdık dostuydu. Concini, hâlâ gençti. Hâlâ son derece şık giyiniyordu. Fakat bu kalabalık arasında yüzü gülmeyen tek kimseydi ve tutukluya müthiş bir endişeyle bakıyordu. Pek fazla konuşmuyor; ağzını açtığı zamanlar da sâdece sert bir emir vererek daha hızlı yürümesini istiyordu. Acaba bu müthiş eğlenceye izin verdiğine pişman mı olmuştu?

Öte yandan Roquetaille'yle Longval de arada bir ilmikleri hızla çekerek zavallı Landry Coquenard'ı her dakika yeni bir boğulma işkencesine uğratiyorlardı. İyi ki ya unutmuş oldukları ya da işkencenin tesirini daha arttırmak istedikleri için adamcağızın ellerini serbest bırakmışlardı. O da iki eliyle iplere yapışarak ilmikleri biraz gevşetmeye veya hızlı çekildiği zaman iplere asılarak boğulmamaya çabalıyordu. Bu işi her seferinde başardığı söylenemezdi... Bu yüzden, zaman zaman sendeliyor ve kısık dudaklarından boğuk bir hırıltı çıkıyordu. O zaman, cellâtların keyfi iki kat oluyordu. Sivri kılıçların uçları sırtına girdikçe vücudunu kıvrır kıvrır kıvırması, can

acısından veya nefessizlikten yüzünü ekşitmesi, onlara öyle komik geliyordu ki, câniler, eğlenceyi uzatmak için ellerinden geleni yapıyorlardı.

Landry Coquenard, bütün çektiklerine rağmen, zaman zaman dönüp geriye bakabilecek kadar fırsat da buluyordu. O zaman, bütün vücudu dimdik kesiliyor, haydutların arkasına sinen Concini'yi arayıp buluyor ve bakışlarında kahredici bir tehdit belirliyordu. Concini, bu gözleri görünce sararıyordu. Ürperiyor, Rospignac'ın koluna sımsıkı yapışıyor ve tir tir titreyen bir sesle:

— «Çabuk olun! Çabuk olun!» Diye bağıırıyordu.

Kafile bu emre hemen uyuyor ve daha fazla gülüp şakalaşarak, mahkûmlarını asacakları direğe ne kadar yol kaldığını daha yüksek sesle tartışarak hızlanıyordu. Zavallı adamcağız kendisini mutlaka asacaklarını biliyordu. Concini kendi ağzıyla idam hükmünü vermiş, hattâ asıldığını gözleriyle görmek için kafileye katılmamış mıydı?

Fakat İtalyan'la adamlarının, Paris'in en kalabalık caddesinde yapmaya kalkıştıkları bu iş, tehlikeliydi. Hattâ Concini'nin nasıl olup da böyle bir çılgınlığa kalkıştığı da merak konusu olabilirdi. Paris'lilerin kendi çılgın sefahatine, şımarıklığına ve küstahlığına karşı nefret duyduklarını herhalde biliyordu. Zaten Paris'in değişik yerlerindeki idam kazıklarını ve sehpalarını arttırmasının sebebi bu değil miydi? Halka gözdağı vermek için, her gün bir sürü insanın canına kıydırmıyor muydu?

Ne var ki, bu azgın alay, böylece kalabalığın orta yerine dalıvermişti. Fakat şimdi iş değişti. Yine Concini'nin bir meydan okuyuşu, bir küstahlığı karşısında bulunduğu besbelliydi. Landry Coquenard, katmerli cinayetler işlemiş müthiş bir haydut bile olsa, kendisine yapılan bu işkence karşısında bir maz-

lum gibi görünüyordu. Halk, onun kim olduğunu bilmediği hâlde, kendisine karşı yakınlık duyuyordu. Yavaş yavaş kafileden tarafa bakarlarken, Roquetaille'yle Longval, yepyeni bir idam sehpası dikilmiş olan Trahoir haçına gitmek için sağa dönüp boşuna yol açmaya uğraştılar.

— «Haydi bakalım! İpe çekilmeyi hak eden bu mendebura yol verin!»

Fakat halktan ne bir ses çıktı, ne de yol vermek için açıldıkları görüldü. Bu durum, Concini'yle adamlarına kafa tutmak amacından değil, şaşkınlıktan duralamış olmalarından ileri gelmişti.

Yolun ortasında, Coq Sokağı ağzında kalakalmış olan İnci Çiçeği, seyircilerin ilk safındaydı ve şaşkınlığından kurtulup dili ilk çözülen de o oldu:

— «Vah zavallı, vah!» Diye seslendi.

Ortalıktaki ağır sessizlik içinde bu merhamet çılgılığı, bir gökgürültüsü tesiri yaptı ve Landry Coquenard da içlerinde olmak üzere herkes bu sesi duydu.

Landry Coquenard, herhalde eşine az rastlanır gözüpek adamlardan biriydi. İçinde bulunduğu feci duruma rağmen, pusulayı şaşırmış görünmüyordu. Kendisine bakıp bağırان kıza şükran dolu bakışlarını dikerek mırıldandı:

«Bu o! Evet. Bana acıyan Concini'nin kızı... Aferin sana kız!..»

Gonca'nın bağırıtısını Concini de duymuştu. Yalnız o değil, askerleri ve komutanı Rospignac da işitmişlerdi.

Concini'yle Rospignac ateşli bakışlarını Gonca'ya diktiler. İtalyan, Rospignac'ın kolunu sinirli sinirli sıkarken kulağına eğilip fısıldadı.

— «Bu, o değil mi, Rospignac? Tamam, o... Hemen peşine düşeyim şunun. Biraz konuşayım şunun-

la... Eğer beni bir daha tersleyecek olursa, nasıl ol-
sen de yanımdasın, bana yardım edersin.»

Rospignac efendisine yan yan baktı. Bu bakışta
korkunç bir kin vardı. Bir yandan da kendi kendine
mırıldanıyordu: «*Bana güven, bana güven, mende-
bur İtalyan! Onu sana teslim etmektense, tırnakla-
rıyla senin yüreğini parçalarım. Bu kızı ben de se-
viyorum. Hem seviyor, hem de istiyorum. Benden
başka kimsenin olmayacak o!*» Öte yandan da tasasız
tasasız, yüksek sesle söyleniyordu:

— «Peki, yardım edeyim, edeyim ama, tutuklu
ne olacak, monsenyör? Boynuna kendirden bir kra-
vat geçirilişini gözlerinizle görmeye pek önem ver-
miyor muydunuz? Böylece ebediyen susacak değil
miydi?»

Concini, bir Gonca'ya, bir de Landry'e bakarak
dişlerini gıcırdattı. Herhalde hangisine daha fazla
önem vermesi gerektiğini hesaplıyordu. Birdenbire
kararını vererek:

— «Canım, adamlarım bu işi biz olmadan da pek-
âlâ becerirler,» dedi. «Ben şu kızla biraz konuşaca-
ğım.»

Rospignac cevap vermedi; gülümseyerek düşündü:
«*Eğer halk yol verirse becerirler. Oysa yol vermeye
hiç de niyetli görünmüyorlar.*»

Gonca'nın çılgınlığını Odet de Valvert de duymuştu.
Epeyce uzakta bulunuyordu; genç kıza yanaşmak
için, dirsekleriyle kalabalıkta kendisine yol açmaya
başladı.

O sırada halk da Longval ile Roquetaille'ye yol
vermek şöyle dursun daha beter sıkışıp homurdandı.

Landry Coquenard'ın gözüpek bir adam olduğunu
söylemiştik. Aynı zamanda zekiydi de... Concini'yle
maiyeti, halkın sinirlenmeye başladığını sezmemiş ol-

dukları hâlde o, çabucak işin farkına varıp bundan yararlanmaya kalkışmış ve haykırmaya başlamıştı:

— «İmdat! İmdat! İman sahipleri! Hiç suçu olmayan zavallı bir Hristiyanın göz göre göre katledilmesine göz mü yumacaksınız?»

Nitekim, sözleri halk üstünde umulmadık bir tesir yaptı. Mırıltılar, tam bir homurtu hâline geldi. Fakat henüz fırtına kopmadı ve halk ayaklanmadı. Ayaklanmak için birinin hareket işareti vermesini beklediği belliydi. Bu işareti de, sâdece yüreğinin sesini dinleyen Gonca, ne yaptığıнын pek farkında olmadan veriverdi:

— «Burada sahici erkek yok mu?» Diye bağırdı.

Hemen aynı anda çın çın öten bir ses, cevap verdi:

— «Hiç değilse bir tane var, matmazel!..»

Bu sözü, kızın yanına sokulmayı sonunda başara-bilen Odet de Valvert söylemişti. Fakat bu söz, her nedense genç kızı birdenbire sinirlendiriverdi. Tutkun delikanlı bunun farkına varmıyor ve kızcağıza gülümsüyordu.

Odet de Valvert, dakika kaybetmedi. Yavuklusunu selâmladıktan sonra birdenbire Longval ile Roquetaille'nin karşısına dikildi ve:

— «Bu adama neden zulmediyorsunuz bakayım? Kendini koruyamayan bir âcize sataşmak, asîlzâdele-re yakışır mı?» Diye bağırdı.

İki silâhşorun da saçları diken diken oldu. Longval kükredi:

— «Bu hırta ne oluyor be?»

Roquetaille da alay etti:

— «Kendini amma da beğenmiş... Neredeyse patlayacak herif!..»

Delikanlı, alaya alayla karşılık verdi:

— «Ooo, iltifatınız da pek bol, mösyöler!..»

Sâkin sâkin böyle söylüyordu ama, aynı zamanda da öne doğru, dayanılmaz iki yumruk savuruverdi. Daha yumruklarını geri çekmeden, silâhşorlardan ikisi de dört adım öteye, yerlere serilivermişlerdi.

Bu durumu gören halk pek keyiflendi:

— «Yaşa be delikanlı!» Diye bir haykırış koptu.

Landry Coquenard da her ihtimâle karşı hazır duruyordu. O anda yana doğru müthiş bir hızla sıçrayarak Odet de Valvert'in uzattığı kolların arasına düştü. Delikanlı, boyundan bosundan hiç de umulmayan bir kuvvetle adamı yakalayıp havaya kaldırdı ve arkasına bırakırken, eline de bir para kesesi sıkıştırdı:

— «Hiç oyalanma, hemen sıvış!..» Dedi.

Landry Coquenard, kendini kurtarana, teşekkür dolu bakışlarla baktıktan sonra, hiçbir şey söylemeden, saniye kaybetmeden, kendiliğinden açılan kalabalığın içine dalıp kayboldu.

Düşes de Sorrientès'in gönderdiği, olay yerine bu sırada yetişen dev cüsseli adam, işin çoktan başarılmış olduğunu farketti.

Fakat aldığı emre göre tutukluyu yalnız kurtarmakla kalmayacak, kendisini tekrar bulabilmek için barındığı yeri de öğrenecekti. Bu sırada Landry Coquenard, yerden ayaklarının kesildiğini ve elden ele aktarılarak tâ Grenelle Sokağı'na kadar götürüldüğünü, birdenbire tahtırevanın arkasına ulaştığını görüp şaşalamıştı. Artık cellâtlarından uzaktaydı. Burada kendisine kolay kolay erişemezlerdi. Koşmadı; sâdece hızlı hızlı, şaşkın şaşkın Valvert'in verdiği keseyi avucunda sıkarak yürüdü.

D'Albaran da tahtırevana yaklaştı ve İspanyolca:

— «Oldu, madam,» dedi, «adam zaten daha önce-

den kurtarılmıştı, biz ancak kaçışını kolaylaştırabil-
dik.»

Düşes de Sorrientès aynı dilde cevap verdi.

— «Gördüm.»

— «Başka bir emriniz var mı, madam?»

Kadın:

—«Gözünüzü açın,» dedi, «Hem birisini bekliyo-
rum, hem de bu ülkenin en kudretli adamına kafa
tutan şu delikanlının başına neler geleceğini görmek
istiyorum.»

Sonra, ne anlama geldiği pek belli olmayan bir gü-
lümseyişle ilâve etti:

— «Hem, şurada homurdanıp duran Paris halkı-
nın daha neler yapabileceğini de merak ediyorum
doğrusu...»

D'Albaran, saygıyla eğildi ve atına atlayarak tahtı-
revanın yanında tekrar sabırla ve dikkatle nöbet bek-
lemeye başladı. Adamları da sessizce beklemeye ko-
yulmuşlardı. Ama, şimdi sâdece dokuz kişiydiler.

Çünkü onuncusu, Landry Coquenard'ın peşine ta-
kılmıştı ve onun nerede barındığını öğrenmeden ay-
rılmayacaktı.

KARGAŞALIK NASIL BİTTİ?

Simdi Odet de Valvert'le kendisine dış bileyen karşısındaki kurt sürüsüne gelelim.

Delikanlı öyle atik davranmıştı ki Concini'nin adamları, ancak iki arkadaşlarının yere serildiğini görünce işin içyüzünü kavrayabildiler.

Concini ile Rospignac gözlerini Gonca'ya dikmiş, yiyecek gibi baktıkları için hiçbir şeyin farkında değillerdi.

Odet de Valvert ise, hemen saldırıya uğrayacağını bildiği için, tetikte duruyordu. Düşmanlarının şaşkın şaşkın bakındıkları şu kısa hareketsizlik ânından yararlanarak hepsini şöyle bir gözden geçirdi. Önce heriflerin elebaşları olduğunu bildiği Concini'yi dikkatle süzdü. İtalyan'la Rospignac'ın genç kıza pek tutkun baktıklarını hemen farkettiler. Temiz ve bâkir bir genç kız olarak bildiği Gonca'yı âdetâ soyan, çırılçiplak eden bu yüz­süz bakışlara fena hâlde içerlerdi. Genç âşık, bu iki adamın, kendisine rakip olduklarını ve onlarla çatışacağını sezmişti. Sinirli sinirli bıyığını burdu... Önce kızardı, sonra sarardı. Artık kıskançlık, keskin pençesiyle yüreğini yırtmaya başlamıştı.

Fakat iki adamın genç kıza alıcı gözle baktıklarını farkedenden, yalnız o değildi. Halk arasında, upuzun bir adamın koluna yaslanmış bir kadın bulunuyordu. Basit bir pelerine sarınmış, kukuletesini de iyice indirmiş olduğu için yüzünü görmek de imkânsızdı. Uzun boylu adam da pelerinin yakasıyla yüzünü örtmüştü. İkisi de pırıldayan gözlerini, orada başka kimse yok-

muş gibi Concini'ye dikmişlerdi. İtalyan'ın baktığı yeri de gördüler. O zaman kadın, sinirli sinirli yaslandığı kolu sıktı ve şikâyetçi bir sesle âdetâ inil dedi:

— «Stocco! İşte şimdi de bunu seviyor! Görüyor musun?»

Kadının Stocco dediği uzun boylu adam, «*Ben ne yapayım?*» Demek istermişçesine omuzlarını kaldırdı ama, kıskanç kadın gibi sâdece Concini'ye değil, Rospignac'a da baktı. O zaman koskoca kara bıyığı, acayip gülümseyişiyle havalandı ve gözlerini tekrar Concini'ye çevirince daha alaycı bir tavır takındı. Bu uzun boylu adamın Concini ile Rospignac, yâni efendiyle uşak arasındaki aşk rekabetinden pek hoşlandığı ve keyiflendiği tahmin edilebilirdi.

Bir yanda bunlar olup biterken öte yanda da Concini'nin askerleri kendilerine gelmişlerdi. İlk iş olarak, cehennemin bütün zebanilerinin adlarını sayıp döktükleri sunturlu küfürler savurdular. Bu gürültü, Concini'yi de daldığı hayranlıktan kurtarıp kendine getirdi:

— «Ne oluyor?» Diye seslendi.

Durumu bir-iki kelimeyle kendisine anlattılar. Concini, şu ağzı süt kokan delikanlı yüzünden Landry Coquenard'ın sıvıştığını öğrenir öğrenmez mosmor kesildi. Bütün vücuduyla tir tir titredi. İtalyanca küfürler savurmaya başladı:

— «*Sangre della madonna!.. Cristaccio maledetto!.. Santiladri!..*»

Kendine gelince de, hırçınlığından titreyen bir sesle emretti:

— «Şu zibidiyi hemen yakalayın!.. Salıverdiği alçağın yerini o alsın!..»

Odet de Valvert, bu emre karşılık:

— «Vay iki gözüm! Neye gelip kendin yakalamı-

yorsun?» Dedi. «Doğrusu alçak bir İtalyan serserisinin kılıcının, namuslu bir Fransız asîlzâdesinin kılıcı karşısında ne hâle geleceğini görmek isterdim.»

Daha şimdiden nefret etmeye başladığı bu aşk rakibiyle boy ölçüşmek amacındaydı. Bu yüzden, yalnız sözleriyle değil, tavırlarıyla da Concini'yi kışkırtmaya uğraşıyordu. Halk, daha fazla bekleyemedi. Herkesin Concini hakkında fısıfısıf «*İtalyan serserisi*» demesine karşılık, yüzüne tükürürcesine «*Alçak İtalyan serserisi!*» Diye bağırıpveren bir adamı ilk defa görüyorlardı. Bu, halkın o kadar hoşuna gitti, kalabalığı öyle coşturdu ki müthiş bir alkış kopuverdi:

— «Sağol delikanlı!..»

Halk, genci ikinci defa alkışlıyordu. Hem bu seferki alkış, delikanlının savurduğu küfür kadar da müthişti. Concini'den başka kim olsa, durumun inceliğini kavrar, namusuyla çekilip gitmek için bir yol arardı. Fakat Concini, efsanelere yaraşır servetine pek güveniyordu; gururundan körleşmiş, sağırlaşmıştı. Hem durumu kavrayamadı, hem de başlarına geleceği sezerek ihtiyat tavsiye eden Rospignac'a kulak asmadı:

— «*Porco Dio!* Ben emir vermedim mi, ne bekliyorsunuz? Tutun şu herifi diyorum size!..»

Haydutların hepsi de gözünü budaktan sakınmayan kimselerdi. Daha efendileri emrini bitirmeden harekete geçtiler. Roquetaille'la Longval, yerden kalkmış, kılıçlarını havalandırıp saldırıya geçmişlerdi.

Roquetaille:

— «Kanını içeceğim ulan!» Dedi.

Longval da atıldı.

— «Nallarını havaya dikmezsem, bana adam demesinler!»

Pek ufak-tefek görünen bu düşmanı bir lokmada

yutuvermeyi tasarlıyorlardı. Aslında, suratlarına inip kendilerini yere yıkan yumruklardan ders almaları gerekirdi. Fakat kılıç kullanmaktaki ustalıklarına güvendiler. Üstelik, bir kişiye iki kişi saldırmaktan da çekinmediklerinden, delikanlıyı hemen öbür dünyaya yollayacaklarından emindiler.

Ne var ki karşılarında her saldırıyı savuşturan çevik ve güçlü bir kılıç buldular. Eğer ardlarından bütün haydut sürüsü yardıma koşmasaydı, belki biraz çekineceklerdi. Ama öyle olmadı. Hep birlikte karşılarındaki «haddini bilmeze» yüklendiler. Odet de Valvert, bu müthiş güce de kolaylıkla karşı koydu. Fakat kendisine her yandan saldıran bu onbeş haydut karşısında uzun zaman tutunamayacağı da belliydi.

İşte Concini'yle maiyetinin önem vermek istemediği halk, bunu hemen sezdi. Odet de Valvert de şimdiye kadar halktan hiç yardım ummamıştı ama, önce mırıltıyla başlayan kaynaşma, artık son haddine erişmiş, müthiş bir coşkunluk hâlini almıştı:

— «Kahrolsun yabancılar!.. Memleketlerine defolunlar!.. Yere batsın halkı aç bırakanlar!..»

Concini'nin adamları, delikanlıyı bırakıp bu yeni ve müthiş tehlikeye karşı koymak zorunda kaldılar. Halk, o zaman durdu... Onlara saldırmadı; ancak pek hoşlandığı şu kahraman delikanlıyı tehlikeden kurtarmakla yetindi.

Concini, yine durumu kavrayamadı. Halkın, kendi gücüne olan inancından gelen ağırbaşlılığını kendisinden korktuklarına yorarak tekrar bağırdı:

— «Gebertin şu rezilleri!.. Tutun!.. Vurun!.. Korkmayın!..»

Adamları, hemen ön saftakilerden birkaçını yere yıktılar. O zaman halkın hiddeti, son noktasına ulaşmış patlak verdi.

Concini'nin sesi, yuhalar, keskin ısıklarla bastırıldı ve göklere tek ses hâline gelen çığlıklar yükseldi:

— «Öldürün!.. Gebertin Concini'yi!.. Suya atın şu serseri!.. Kahrolsun kaatiller!..»

Ortaya, nereden geldiği belli olmayan birtakım silâhlar çıkıverdi. Dolu gibi sopa ve sille yağmaya başladı. Her taraflarından sıkıştırılıyor, itilip kakılıyorlardı. Herbiri, gücü yettiği kadar kendini korumaya çalışıyordu... Baron de Rospignac, küstah davranışları yüzünden, zincirden boşanmış canavarlara dönen bu halk kitlesinin kendileri için müthiş tehlike olduğunu sezdi. Hemen komutayı ele aldı ve kendilerini kurtaramasa bile hiç değilse imdat gelinceye kadar dayanmalarına imkân verecek tek hareketi yaparak adamlarını toplayıp Coq Sokağı'na doğru çekildi...

Concini'yi de aralarına almış, şimdilik kurtarmışlardı.

Bu manevra gerçekten de başarılı oldu ve adamlarından hiçbirini kaybetmeden Coq Sokağı'na ulaşınca Concini'ye:

— «Bana kalırsa, hemen tası tarağı toplayıp sıvışmalıyız!..» Dedi. «Bu, ayıp bir şey değil! Biz onbeş kişiyiz. Onlarsa iki, üç yüz var!..»

Öğüdü yerindeydi; bu kadar ezici bir kuvvet karşısında pekâlâ geri çekilebilirlerdi. Fakat Concini bunu bir türlü gururuna yediremediği için dişlerini gıcırdattı:

— «Nee!.. Bu miskinlerden kaçacak mıyız? Böyle bir şey yapmaktansa burada hepimiz gebeririz daha iyi!»

Rospignac, soğuk bir tavırla:

— «Pekâlâ!» Dedi. «Öyleyse uzun süre bekleyecek değiliz. Birazdan hesabımız tamamdır!..»

İstifini hiç bozmadan bir yandan emir veriyor, bir

yandan da harıl harıl kılıç oynatıyordu. Zaten bütün bunları, kalabalığın orta yerinde, gittikçe sıkışarak konuşuyorlardı. Halk da durmadan tehdit savurarak peşlerinden geliyor, çevrelerini sarmaya çalışıyordu. Bu gidişle, su baskını önünde sürüklenen saman çöpleri gibi ezilip gidecekleri belliydi.

Uzun boylu adamın koluna sepet gibi asılan ufak tefek kadın, endişeyle:

— «Stocco!.. Bu herifler Concino'cuğumu öldürecekler!» Dedi.

İtalyanca konuşuyordu. Stocco da gözlerinde kötü bir sevinç ışıldarken yine o alaycı tavrıyla aynı dilde cevap verdi:

— «Gerçekte de öyle, Sinyora! Artık bu sefer dul-luk mâtemi için elbise yaptırma hazırlığına girişebilirsiniz sanırım!» Kimbilir hangi gizli pazarlıkların meydana getirdiği bir sırdaşlığın verdiği yüzsüzlükle ilâve etti: «Asîl kocanızın yaptığı gibi ihtiyatsızlığı bu kadar ileri götürmek, deliliğin daniskasıdır, Sinyora!.. Halkın ne hâlde bulunduğu gözle görülürken daha da üstüne varılır mı?»

Léonora Concini-çünkü bu kadın, oydu- söylendi:

— «Stocco!.. Bak bakayım şu tarafa... Şimdi Kral'ın gezintiden dönme zamanı. Belki de hemen çıkagelir!»

Stocco, boyunun verdiği imkânla, bütün başlar üstünden Saint Honoré kapısına doğru baktı ve aynı alaylı kayıtsızla:

— «Galiba geliyor!» Dedi.

Léonora, hemen adamın kulağına bir-iki şey fısıldadı. Stocco yine omuz silkmekle beraber sözlerine itaat etti. Pelerininin yakasını indirdiği için upuzun, zayıf, kemikli yüzü de meydana çıkmıştı... Koskoca pala bıyığı, bu kuru yüzü orta yerinden ikiye bölü-

yordu. Hemen hanımının yanından ayrıldı; upuzun kılıcını bir manivelâ gibi kullanıp yolundaki insanlar arasına sokarak onları birbirinden ayırdı ve böylece Concini'ye doğru ilerledi. Fakat yaptığı manevranın halkı durdurtmaya yetmeyeceğini de bildiği için, sert sert:

— «Kral!.. Kral geliyor!.. Krala yol verin!..» Diye bağırmaya başladı.

Bu sözler, hemen tesirini gösterdi. Léonora'nın tahmin ettiği olmuştu. Halkın öfkesi yatışmadı ama, dikkati başka yana çevrildi. Artık mahvolacaklarını sanan Concini'yle adamları bir an dinlendiler. Stocco da bu durumdan yararlanıp Concini'ye ulaştı ve İtalyanca olarak:

— «Monsenyör,» dedi. «Hemen kaçın!.. Kral geliyor!..»

Concini, kanlı bakışlarını, birini arıyormuş gibi halk üstünde gezdirerek:

— «Kral benim ne umurumda!..» Dedi.

Stocco, koskoca boyuyla selâm verirken orta yerinden ikiye kırılan bir kuklaya benzedi ve şaka mı, ciddî mi söylediği belli olmayan bir tavırla:

— «Allah Allah!.. Sizin bu memleketin gerçek kralı olduğunuzu biliyorum, Sinyor!..» Dedi. «Ama şimdilik ne unvanınız, ne tacınız var! Unvan da, taç da şimdi şuradan gelen çocuktur. Böyle aşağılık bir durumda ona görünmeniz hiç doğru olmaz. Bana inanınız, Sinyor!.. Şu hâlinizle ona kudretiniz hakkında pek olumsuz bir fikir vermiş olacaksınız. Eğer Kral'ın çevresindekiler bir kere sizin iktidarınızdan şüphe etmeye başlarsa, mahvoldunuz demektir!..»

Concini bir küfür daha savurdu:

— «*Carbocco!* Doğru söylüyorsun, Stocco!..»

Sonra Rospignac'a çekilme emrini verdi. Bu ma-

nevra da, halkın gittikçe Kral'ın geçeceği tarafa seğirtmesinden dolayı kolaylıkla başarılabilirdi. Concini, hâlâ gözlerini halkta gezdiriyor, hiddetinden yumruklarını ısırarak birini arıyordu. Nihayet buldu. Hırsla Stocco'nun kolunu sıkarak, boğuk bir sesle:

— «Şu delikanlıyı görüyor musun?» Dedi.

İnci Çiçeği'nden birkaç adım ötede durmuş, durgun ve şefkatli bakışlarla genç kızı süzen Odet de Valvert'i gösteriyordu...

Stocco, aynı alaycı tavırla:

— «Görüyorum, ne olmuş?» Dedi.

— «Onun kim olduğunu ve kendisini nerede enseyebileceğimi öğrenirsen, sana bin Frank var!»

Bin Frank sözünü duyan Stocco'nun gözleri ışıldadı:

— «Yarın sabah haber alırsınız!»

— «Eğer şu genç kızın da evini öğrenirsen, bin Frank daha var!..»

Bu sefer Concini, şehvetinden soluk soluğa kalmış, İnci Çiçeği'ni gösteriyordu. Stocco da gözle görülür bir soğuklukla başını eğerek cevap verdi:

— «Şu çiçekçi kızın evini mi?.. İşte bu zor, Monsenyör! Hem çok zor! Bu küçük, barındığı yeri her nedense gizliyor... Bugüne kadar öyle güzel saklanmasını becerdi ki kimse öğrenemedi!»

— «Beşbin Frank! Eğer öğrenebilirsen, sana beşbin Frank veririm!..»

Gözlerinden ateşler fışkıran Stocco:

— «Vay canına!» Dedi. «Hani sizin de karşı konulamaz ısrarlarınız vardır, Monsenyör!..» Sonra ekledi: «*Va bene* (pekâlâ)!.. Sizi memnun etmeye çalışırım efendim!..»

Concini, geri çekilmeyi başardı. Rospignac bir an hiçbirinin kurtulamayacağını sandığı, kendi kendilerine düştükleri bu tuzaktan, ancak birkaç gün yaktan çıkamayacak bir-iki yaralıyla kurtulduklarına pek sevindi...

Aslında hepsi de canlarını, Kral'ın gelişini duyurup halkın dikkatini çeken ve aynı bahaneyle Concini'yi de çekilmeye râzı eden Léonora'ya borçluydular. Fakat Concini'nin, karısının oynadığı rolden haberi yoktu! Hanımının sözlerini dinlemekten başka bir şey yapmamış olan Stocco da, bunun Léonora'nın isteğiyle başarılmış olduğundan bahsetmeyi gerekli görmemişti.

*

Concini'yle çetesini ele almışken, neler yaptıklarını sonuna kadar anlatalım.

Hemen d'Ancre konağına döndüler. Bu konak, Louvre Sarayı'na komşu gibiydi. Concini, oraya varınca hemen muhafızlarının komutanı Rospignac'ı onbaşılarından Eynaus'la Longval'i ve Roquetaille'yle Louvignac'ı, ayrıca yakın adamlarından da Bazorgues'i, de Montreval, de Chalabre, de Pontrailles'i yanına topladı. Onlara, kesin bir sesle şöyle dedi.

— Efendiler!.. Aranızda, sanırım, bize yapılmış olan bu küstahlığın cezasız kalmasına gönül rızasıyla katlanacak bir tek kişi yoktur!»

Bu söz, patlama derecesinde bir hiddet gösterisiyle karşılanınca, Concini, adamlarını korkunç bir memnunlukla süzerek devam etti.

— «Şöyle birkaçını sallandırınca, bu aşağılık halk bize karşı yaptığı saygısızlığı anlar ve göstermeye mecbur olduğu saygı hakkında daha sağlam bir fikre sahip olur... Bu iş beni ilgilendirir ve ben bunu üstü-

me alıyorum! Bize karşı koymaya, hakaret etmeye kalkışan o asîlzâdenin de cezalandırılması gerekir. Hem bu öyle bir ceza olmalı ki böyle tahammül edilmez bir hakarete kalkışacak olanları adamakıllı düşündürmeli! Çünkü bize gösterilecek saygı, karşımızda duyulacak korkuyla orantılı olacaktır. Şimdi bu suçluyu araştırıp bulmak ve bana getirmek de sizin ödeviniz olsun! ..»

Bu sözler, korkunç küfürlere ve tehditlere yol açtı. Tabii Odet de Valvert'in müthiş yumruklarının tadını ilk tatmış olan Roquetaille'yle Longval bu işte de en ileri gidenler oldular. Longval, dişlerini gıcırdattı:

— «O alçağın nallarını havaya dikmeden rahat etmeyeceğim!» Dedi.

Roquetaille de bağırdı:

— «Ben de hançerimle yüreğini paramparça edeceğim!»

Fakat Concini hemen dayattı:

— «Sakın haa! Onu bana sapasağlam, dipdiri getireceksiniz!..»

İki adamın «*İmkânı yok!*» Demek istercesine kafa salladıklarını görünce ısrar etti:

— «Ben böyle istiyorum!.. Merak etmeyin, ona vereceğim ceza, tasarladıklarınızı gölgede bırakacak kadar müthiş olacaktır!»

Bu sözler, öyle korkunç bir tavırla söylenmişti ki hem Roquetaille, hem de Longval:

— «Pekâlâ Monsenyör!» Dediler. «Bu kendini bilmez herife karşı duyduğunuz 'sevgiyi' öğrendikten sonra yüreğine bir kılıç saplayıp rahatça gebermesine fırsat vermez ve kendisini mutlaka 'ihtimamınıza' terkederiz.»

Concini, iğrenç bir keyifle:

— «Haydi öyleyse ava çıkalım ahbablar!» Dedi. «Avı çıkartın ve kovalayın. Fakat tepelemesi bana ait olsun!..»

Rospignac'a orada kalmasını işaret ederek ötekileri dışarı çıkarttı. Adamları kahkahalar atarak uzaklaştıktan sonra elini başkomutanının omuzuna koydu ve kanlı gözleriyle onu süzerek:

— «Rospignac!» Dedi. «Bunların, o delikanlıyı bana diri getirmelerine göz-kulak ol!»

Adam kendisine hayretle bakarken, içinde uyanan kinin sebebini açıkladı:

— «O da onu seviyor. Anlıyor musun, Rospignac? Belki de kız bu delikanlının aşkına karşılık verdiği için bana hor bakıyordur. Kimbilir!..»

Rospignac, inanmaz göründü:

— «Olamaz, Monsenyör! Ama merak etmeyin. Bu herif, elinizden kurtulamayacaktır! Ben size söz veriyorum.»

Concini memnun oldu:

— «Sen sâdık bir adamsın, Rospignac. Haydi git ve hiç merak etme!.. İstikbalin garanti edilmiştir!»

Rospignac bir reverans yapıp çıktı. Giderken için için gülüyor ve düşünüyordu. «*Sen istikbalimi temin et benim. Geç bile kaldın! O delikanlıya gelince; mademki rakibimmiş, canı bana aittir. Onu ben haklarım. Ya sen, kör ve ahmak Concini!.. Benim bu kızı delicesine sevdiğimi hâlâ sezemiyorsun. Sana gelince... Hele önce beni zengin et de... Seninle hesabımızı sonra göreceğiz! O çiçekçi kızı sana kaptırırsam yuf olsun bana! O kız benim olacaktır. İşte o kadar!*» Sonra dört yardımcısını, Roquetaille, Longval, Eynaus ve Louvignac'ı çağırarak:

— «Efendiler!» Dedi. «Hemen şimdi Saint Hono-

ré Sokağı'na dönelim ve şu dilber çiçekçi kızı bulmaya çalışalım!»

Roquetaille:

— «Tuhaf!» Dedi. «Oysa Monsenyör, önce şu terbiyesiz zibidiyi bulmamızı istemişti!»

— «Tabii! Amacımız o... Çiçekçi kızı bulur bulmaz, hemen onu da bulmuş olacağız!.. Çünkü kız neredeyse, o da oradadır!..»

*

Şimdi de Léonora Concini'ye kavalryelik eden sâdik hizmetkâr Stocco'ya dönelim:

Stocco, Concini'den ayrılıp hanımının yanına giderken tıpkı Rospignac gibi düşünüyordu ama, onun düşünceleri daha çok hesaba-kitaba dayanıyordu. Diyordu ki: *«Delikanlı için bin Frank veriyor. O delikanlı zâten elimde demektir. Ayrıca beşbin de genç kız için verecek. Ohimè!.. Bu beşbin Frank'ı biraz zor kazanacağım. Ama kaçırmamam gerekir! Hepsi altıbin altın eder. Az para değil! Sinyora Léonora, imkânı yok bu kadar para vermez. Eğer bizim günlerden birkaçı böyle geçerse, kelleyi-kulağı düzelttik demektir...»*

Bunları düşünürken, sert, sevimsiz yüzünde tam bir memnunluk ifâdesi belirliyordu. Léonora'nın yanına varınca kadın sordu:

— «Ne var, yine Stocco?»

— «Şu çiçekçi kızın peşinde gezen delikanlının adını ve adresini öğrenmemi istedi! Bunun için bana bin Frank vaad etti!..»

Léonora bir baş işaretiyle beğendiğini anlattı:

— «İyi etmiş! Ben de senden aynı şeyi isteyecektim!..»

Sonra sâkin sâkin, kinsiz ve hiddetsiz, fakat otoriter bir tavırla:

— «O delikanlı benim Concino'mu aşagılamaya cesaret etti, cezasını çekmelidir!..» Dedi. «Sonra Stocco? Sana genç kız hakkında ne sordu?»

Adamın ateşli gözlerinin içine bakıyordu. Concini'nin, sadakatinden şüphe etmez görüldüğü adam, hiç istifini bozmadı:

— «Kızın saklandığı evi de öğrenmemi istedi ve bunun için de bana beşbin Frank teklif etti!»

— «Beşbin mi? Gördün mü, Stocco? Ben sana demedim mi? Bu kıızı seviyor işte!..»

Stocco alay etti:

— «Canım, Sinyora! Bu, Sinyor Concini'nin size ilk ihaneti değil ya! Şimdiye kadar kaç kıza böyle delice âşık oldu ve eline geçirdikten sonra da patdadak bırakıverdi... Kocanız şıapsevdinin biri. Eninde sonunda, dönüp dolaşıp yine kürkçü dükkânına, yâni size gelmiyor mu? Ben sizin yerinizde olsam, artık hiç merak etmezdim!..»

Léonora, kederli bir tavırla başını eğmişti... Stocco sordu:

— «Ne diyorsunuz yâni?.. Kocanızın dediğini yapayım mı?»

— «Concini'nin emirleri, daima yerine getirilme-lidir!»

— «Öyleyse, kızın peşine takılacak ve evini öğreninceye kadar ayrılmayacağım!»

— «Evet, Stocco! Yalnız, evini öğrenince bana uğrayıp haber verecek ve Concini'ye talimatımı aldıktan sonra gideceksin!..»

— «Canım, orasını söylemeye bile değmez! Tabii öyle olacak. Ne zaman kızın peşine takılayım, Sinyora?»

— «Önce biraz benimle gel! Şurada bir işim var...
Sonra beni eve götür. Ondan sonra da kızı takibe
başla!..»

Birlikte Grenelle Sokağı'na girerek dosdoğru basit
tahtırevana yaklaştılar. Léonora, gelişini hafif bir
öksürükle belli ettiyse de tahtırevanın perdeleri açıl-
madı. Fakat Concini'nin karısı buna önem vermedi.
Derin bir reverans yapıp tıpkı La Gorette gibi, say-
gılı bir tavırla durdu. Fransa Kraliçesi'nin gözdesi,
yâni Fransa'nın en kudretli adamının karısı, bizzat
çocuk Kral'ın bile titrediği bir kadın, bu Düşes de
Sorrientès'e neden bu kadar saygı gösteriyordu? Bu
kadın kimdi?

Léonora, hâlâ perdelerin açılmadığını görünce,
aynı saygılı tavırla, İtalyanca olarak seslendi.

— «Yüksek asaletmeabınızın buyruklarını almaya
geldim!»

«Yüksek asaletmeap», kendisini göstermeye bile
tenezzül etmeyerek, dışardaki kadınla arasındaki me-
safeyi belli etmek istercesine tatlı, fakat otoriter bir
sesle:

— «Ha! Siz mi geldiniz Léonora?» Dedi. «Haydi,
binsenize!..»

Léonora Concini, Naip Kraliçe Marie de Médicis'e
itaat edermişçesine denileni yaptı...

Altıncı Bölüm

KRAL

Stocco'nun ustalıkla ortalığa yayıverdiği Kral'ın gelmekte olduğu haberi üzerine, halkın Concini'yle aylıklı kaatillerini tamamen unutup, dikatini Kral'dan yana çevirdiğini söylemiştik... Çünkü, Paris halkı, Çocuk Kral'ı pek sever ve sevgisini göstermek için hiçbir fırsatı kaçırmazdı. Bu sevgide, ona bağladığı umutların da rolü vardı. Yolun iki yanına sıralandılar ve ortalıkta, Kral'ın geçmesi için bir boşluk bıraktılar. Bir kısmı da daha sabırsız davranıp Saint-Honoré kapısına yöneldi; Kral'ı oradan karşılamayı tasarladılar.

İnci Çiçeği de bunlar arasındaydı...

Genç kız, adını bilmediği yabancı delikanlının, kendi uğruna ortaya çıkıp Concini'yle yordakçılarna kafa tuttuğunu anlamıştı. Bunun üzerine güzel kaşları hemen çatıldı... Delikanlı, Roquetaille'yle Longval'e saldırırken, onu soğuk, âdetâ düşmanca bakışlarla süzdü. Sâdece kendine hoş görünmek için hayatını tehlikeye atmaktan çekinmeyen bu delikanlıya neden böyle düşmanca bakmıştı? İyi kalpli bir kızcağız olduğunu Landry Coquenard'a acılamakla ispat etmiş değil miydi? Yoksa Odet de Valvert'den hoşlanmamış mıydı?

Fakat bu soğuk ve düşmanca tavır, delikanlının tehlikede olduğunu ve Concini'nin maiyetindekilerin hep birden üstüne çullandıklarını görünce hafifledi, hattâ genç kızın heyecanlandığı bile görüldü.

Fakat Odet de Valvert halk tarafından kurtarılır kurtarılmaz, Gonca da onunla ilgilenmez oldu; varlığını bile unutmuş görüldü.

Odet ise, halkın haydutlara saldırdığını görünce, sükûnetle kılıcını kınına sokup bir kenara çekildi ve zorlandığı takdirde dövüş katılmaya karar vererek yine genç kızı kollamaya başladı.

Stocco'nun verdiği haber üzerine Gonca hemen koştu. Anlaşılıyordu ki sokak onun eviydi ve orada olup bitenlerin ufağıyla da, büyüğüyle de ilgileniyordu. Kral'ın geldiği tarafa doğru giderken Odet de Valvert'in önünden istemeye istemeye, onu görmemezliğe gelerek geçmek istedi. Ama mahcup delikanlı, nasılsa birdenbire cesaretlenip şapkasını çıkararak genç kızı selâmlayıverdi. Bunun üzerine Gonca da soğuk bir tavırla başını eğerek karşılık verdiyse de bir yandan da memnuniyetsiz bir tarzda dudağını büktü. Valvert, bu hareketi de sezmedi. Fakat o da yerinde duramadı; genç kızın peşine takıldı.

Gonca çok uzağa gitmedi. Concini'nin yeni diktirdiği idam sehпасının ilerisinde, seyircilerin ön safında durdu. Odet de Valvert, kızın yakınında, darağacının yanında yer aldı. Kral'ın geçişini beklediler.

Kral, her sabahki gibi, bu sabah da şahinlerini alıp kuş avına çıkmıştı. Şimdi de, yavaş yavaş avdan dönüyordu.

Onüçüncü Louis henüz ondört yaşında bile değildi. Sırtında, kendisine pek yakıştırdığı bir av elbisesi vardı: Beyaz ve uzun tüylerle süslü fötr şapka, koyu yeşil kadifeden bir ceket, aynı kumaş ve renkten pantolon, koyu renk meşinden av bıçağı takılı bir kemer, siyah deriden çizmeler, dirseklerine varan av eldivenleri ve elinde bir kamçı. Sağında, otuz yaşlarında, uzun boylu, zarif tavırlı bir şahıs görölüyordu. Bu Kral'ın kuşçubaşısıydı. Adı Charles d'Albert'di; fakat bir akrabasından Rhône nehri kenarında biraz toprak kaldığı için kendine Albert de Luynes adını takmıştı. Kral'ın solunda da pek şık bir delikanlı

olan Marki de Montpouillan vardı. Bu genç, ihtiyar Marki de la Force'nin oğullarından biriydi. Kral'ın sağında ve solunda yer alan bu iki adam, birbirlerini adamakıllı kıskanırlardı. Gerçi karşılıklı nezâket sözleriyle karşılıklı iltifatlar etmekten geri kalmazlardı ama, ikisi de işin içyüzünü bilirdi. Bu sırada Luynes, rakibine üstün gelmiş bulunuyor ve bu yüzden ona en zarif tebessümlerle gülümserken, ötekinin de hincından içi içine sığmıyordu.

Bu üç insanın ardından, belirli bir mesafeden birkaç uşakla muhafız geliyordu. Kısacası, şu küçük kafilede krallara özgü gösteriştense eser yoktu. Hattâ orta halli bir asîlzâdenin maiyeti bile, bundan daha parlaktı.

Halk, Saint-Honoré sokağında yavaş yavaş ilerleyen küçük kafileye yol açıyor; Kral'ı selâmlıyordu. Concini'yle adamlarını ilk gören Luynes oldu. Kalabalığın o güruha karşı savurduğu tehditleri ilk duyan da oydu. Gözleri parıldarken, dudaklarında müt-hiş bir tebessüm belirdi. İnanılmaz bir lâubalilikle Kral'ı dalgınlığından uyandırdı ve titreyen sesiyle:

— «Dinleyin Majeste, dinleyin!» Dedi. «Şuradan, halkınızın sesi duyuluyor. Hocanız herhalde size söylemiştir. *'Halkın sesi, hakkın sesidir.'* Dinleyin Majeste!.. Tanrı'nın sesine kulak verin!..»

Kral'la Montpouillan kulak verdiler. Halk:

— «Kahrolsun Concini!.. Atın şu serseriye suya!» Diye bağıırıyordu.

Kral'ın rengi uçuverdi. Dudakları kısıldı, gözleri parıldadı ve uzakta neler olduğunu görmeye çabaladı. Luynes, parıldayan gözleriyle Kral'a bakıyor, beklediği ölüm emrini koparmak ister görünüyordu. Fakat genç kralın sesi çıkmadı. Gözlerini çevirdi ve kayıtsız bir tavır takındı.

Luynes, hiç çekinmeden omuz silktili ve kızgın bir tavırla:

— «Atları mahmuzlayın da şuraya kadar dörtnala ilerleyelim. Belki tam vaktinde ulaşır da ne olacağını görürüz...» Dedi.

Saint-Honoré Sokağı'nın ortasında düzensiz bir şekilde dörtnala kalktılsa da kısa süre sonra durmak zorunda kaldılar. Zira Kral'ın atı, birdenbire ne olduğu belirsiz bir engele çarparak tökezlemiş ve dizüstü çöküvermişti. Her ne kadar Kral mükemmel bir biniciyse de, hayvanı apansızın düşünce gafil avlandı; o da koşunun hızıyla havaya fırladı ve ayakları üzengilerden kurtularak beygirin başının üstünden uçtu. İşin kötü tarafı, kazânın sütunlu bir evin hizasında olmasıydı; Kral, olanca hızıyla taş sütunlara doğru fırlayıverdi... Halktan bir heyecan çılgılığı kopmuş ve herkes genç Kral'ın kafasını taşlara çarptığını sanmıştı. Bu çılgılığı derin bir sessizlik takip etti ve bir an, endişe içindeki kalabalığın soluğu duyuldu.

Sonra birdenbire ortalığı derin bir sevinç nârası çınlattı. Halk:

— «Yaşa delikanlı!..» Diye bağırıyordu.

Kral'ın atı, sütunlu evden bir-iki adım beride tökezlemişti. Tesadüfen Odet de Valvert de oracıkta duruyordu. Kral atından fırladığı sırada tam onun karşısındaydı. Delikanlı, herkes gibi, Kral'ın kafasını taşlara çarpacağını ve öleceğini hemen anlayıverdi. Bir anda yana doğru fırladı, iki bacağı üstüne dikilerek kollarını açtı. Ve Onüçüncü Louis, bu kollara düştü...

Düştü diye belirtilen bu çarpışma, adamakıllı sert oldu. Fakat delikanlı iyi tutunmuş, üstelik Kral'ı da bırakmamıştı. Genç Kral, sapasağlam kurtuluşuna şaşmış gibiydi. Sanki kendisini hiçbir şey kurtarama-

yacaktı. Odet de Valvert, dengesini bulduktan sonra Kral'ı ayaklarının üstüne, yere bırakıverdi... Kral henüz kendine gelirken, her türlü göreneği unutan delikanlı sordu:

— «Bir yerinize bir şey olmadı ya?»

Kendini bu derecede unutuşu, hayrete değerci doğrusu... Kral da bunu sezdi ve o da teşrifat kural-larını bir yana bırakarak:

— «Bana hiçbir şey olmadı ama, asıl size sormak lâzım! Çünkü siz fena hâlde sarsıldınız!..» Dedi.

Valvert:

— «Bana da bir şey olmadı!» Diye cevap verip berrak bir gülüşle ilâve etti: «Başınıza gelene pek üzüldüm! Tanrı'ya şükürler olsun!..»

Kral da güldü:

— «Ucuz kurtuldum doğrusu!..»

İşte, delikanlıyı halkın bu sabah üçüncü defa alkışlamasının sebebi buydu. Alkış, Valvert'i kendine getirmişti. Reverans yaparken şapkasını çıkardı ve ciğerlerinin bütün kuvvetiyle bağırdı:

— «Yaşasın Kral!..»

Halk da coşkun bir sevinç içinde, tek ağızdan tek-
rarladı.

— «Yaşasın Kral!..»

Bunu izleyen dakika, ister imparator, ister kral olsun, insanın, ömrü boyunca unutamayacağı kadar ürperticiydi: Halk, Kral'ı yakından görmek bir ye-rine zarar gelmediğini anlamak için ondan yana ko-şuştu. Sonra hepsi de dokunaklı bir samimilik içinde sorular sorup memnunluklarını ifade ederek sevgile-rini belirttiler. Kral da onlara, kendisine bir şey ol-madığını anlatmak zorunda kaldı.

— «Hiçbir şey olmadı dostlarım!.. Merak etme-yin!.. Hiçbir şey olmadı!..» Dedi. Odet de Valvert'e bakıp gülümseyerek ilâve etti:

— «Bu Mösyö sâyesinde kurtuldum! Hiç göstermiyor ama, Herkül kadar kuvvetli!..»

Bu sözler, sürekli alkışlarla karşılandı. Anasından bile yüz bulamayan zavallı Küçük Kral, halkın kendisini, hiç ummadığı kadar sevdiğini görünce ferahlamıştı... Memnunluğu saf ve genç yüzünden okunuyor; bu durum halkı daha da coşturuyordu...

Luynes ve Montpouillan hemen koşup gelmişlerdi. Genç marki bağırdı:

— «Ah Majeste! Ne korktum, ne korktum!..»

Sapsarı kesilen ve hâlinden pek samimî olduğu belli olan Luynes:

— «Ya başınıza bir felâket gelse ne yapardık!.. Doğrusu kılıcımı göğsüme saplayıverirdim!» Dedi.

İkisi de allak bullaktı. İkisi de - belki dostluktan değil, kendilerini düşünmekten ötürü - kaygılanmışlardı. Fakat Kral, onların samimiliğine inanıyordu. Bu hareketleri onu duygulandırdı:

— «Benim sâdık ve samimî dostlarımsınız! Merak etmeyin; bu işi biraz korkuyla atlattık!» Diye cevap verdi.

Luynes, yüksek sesle:

— «Allahtan ki öyle oldu!» Diye bağırdı...

Bir yandan da: «*Yoksa hâlim nice olurdu?*» Diye düşünüyordu. Hemen Kral'ı, halkın sevgi gösterilerinden kurtarmak için emirler verdi. Çünkü Kral'a, başkalarının da kendisini fazlasıyla sevdiklerini hissettirmek hiç işine gelmiyordu. Kral'ın atını getirdiler. Kral, hiçbir şey olmamış gibi atına sıçradı ve gözleriyle Odet de Valvert'i aradı. Delikanlı, iki adım ötede, dimdik, biraz da rengi uçuk, fakat gözleri parıltılar içinde bekliyordu. Bir yandan da kendinden emin bakışlarla, seyircilerin ön safına sokulmuş olan, fakat bütün dikkatini Kral'a verdiği için ken-

disini âdetâ görmeyen Gonca'ya bakıyordu... Acaba Valvert'i bu kadar sevindiren neydi? Doğrusunu söylemek gerekirse, kahramanımızı aşağılamadan itiraf edelim, Odet de Valvert sadece sergüzeştçi bir delikanlıydı. Zaten Pardaillan'lar da onun fakir olduğunu, Paris'e bir mevki yapmak için geldiği hâlde çiçekçi kızın peşine düşmesinin doğru olmadığını söylememişler miydi? Sırtındaki temiz, fakat epeyce eski ve biraz da yamalı elbiseye bakılırsa, artık bir baltaya sap olmasının tam zamanıydı.

Odet de Valvert, Kral'ın atından fırladığını gördüğünde, merhametinin ve yüce gönüllüğünün sesinden başka bir şey dinlememişti. O anda hiçbir menfaat düşüncesine kapılmış değildi. Fakat başardığı iş, gerçekten de herkesin üstesinden gelemeyeceği bir şeydi. Birdenbire yaptığı işin önemini kavradı ve ancak o zaman bu başarının sağlayacağı faydaları düşünerek kendine hâkim olamayacak kadar sevindi. Düşünüyordu:

«Şaka değil! Kral'ın canını kurtardım! Az kalsın, kurtardığım adamın bir kral olduğunu unutuyordum. Ne budalayım ben de! Göz açıp kapayuncaya kadar istikbalimi garanti ettim demektir... Kral, bana olan teşekkür borcunu hiç şüphesiz sarayda, bol ücretli bir görev vererek ödeyecek! Oysa Mösyö de Pardaillan, bizim gibi sergüzeştçilerin serveti yakalayamayacaklarını anlatır dururdu. Meğer servete kavuşmak ne basit şeymiş! Bir zengin olursam, haraplıktan çıkmeye yüz tutan Valvert şatosunu hemen yaptırırım. Şu dilber Gonca'yla evlenirim. Tabî, beni isterse... O zaman, Saugis topraklarına komşu olan Valvert arazisine çekilirim. Orada karımla taşra asîlzâdelerinin temiz ömrünü süreriz. Kuzinim Bertille de Saugis'i alır; eniştem Jehan de Pardaillan'la boyuna ava çıkarız!.. Aman Allahım! Ne kadar mutlu yaşayacağız!..»

Kral'ın ilk sözleri, bu düşüncelerde haklı olduğunu gösterdi. Çünkü Kral, en zarif tebessümüyle ona:

— «Mösyö!» Dedi. «Fransa Kralı size hayatını borçlandı... Emin olun ki bu iyiliğinizi unutmayacaktır. Adınızı lûtfeder misiniz, Mösyö?»

Odet de Valvert, gözleri gururla parıldayarak, kaskatı kesilmiş hâlde cevap verdi:

— «Majestelerinin kendisine söz söylemek lûtfunu göstermiş bulundukları asîlzâde, Valvert Kontu Odet'dir!»

Kral, bir an düşünür gibi göründü... Gençti. Hislerini saklamasını henüz öğrenmemişti ve karşısındaki şu delikanlıdan pek hoşlanıyordu. Oysa, Luynes ve Montpouillan daha şimdiden dudak büküyor; kemiklerine yaklaşılmaya çabalayan bir yabancı görüp de için için hırlamaya başlamış iki köpek tavrı takınıyorlardı...

Valvert, onlara dikkat etmedi. Yalnız Kral'ın kendisine gülerek baktığını görüyordu. Kral'ın bakışı da, gülümseyişi de pek tatlı olduğu için kendi kendine: «*Herhalde sarayında bana hangi önemli mevkii vermesi gerektiğini hesaplıyor. Şüphesiz, Louvre'ye kadar kendisiyle birlikte gelmemi söyleyecek!.. Nihayet talih kuşunu yakaladım gitti!..*» Diyordu.

Gerçekten de, Kral:

— «Mösyö de Valvert!.. Siz de maiyetimden oldunuz! ..» Dedi.

Aynı anda, arkadaki uşaklarından birine bir işaret verdi ve adam hemen atını bizim saf âşığa takdim etti. Delikanlı da bir cambaz ustalığıyla sıçradı...

Kral, yer gösterdi:

— «Kont! Şuraya, soluma geliniz!»

Kont Odet de Valvert, sevincinden sarhoşlaşmış durumda Kral'ın gösterdiği yere geldi. Marki de

Montpouillan'ın kıskançlık ve kin dolu bakışlarla kendisini süzerek yerini ona verip geriye çekildiğini farkedemedi. Fakat, bu kindar bakışa karşılık, rakibinin gözden düşüşüne sevinerek büsbütün keyiflenen Luynes'in nâzik tebessümüyle karşılaştı. Doğrusu aranırsa, sevincinden yedi kat gökte uçtuğu için, bu tebessümü de göremedi...

Küçük kabile, halkın alkışları arasında Louvre'ye yollandı... Valvert, herhalde artık önemli bir kimse olduğunu belirtmek için, Gonca'nın önünden geçerken genç kızı şapkasıyla selâmlamayı ihmal etmedi. Genç kız, o sırada «Yaşasın Kral!» diye bağırmakta olduğundan, ya bu selâmın farkına varmadı; ya da görmemezlikten geldi.

Kral, halkın bu coşkuluğundan pek memnun kalmıştı:

— «Bu iyi kalpli insanların beni böylesine sevdiğelerini hiç bilmezdim!»

Luynes:

— «Majeste! Bu da ispat eder ki emrettiğiniz anda asîlzâdeler, papazlar ve halk, düşmanınızı hemen tepeleyeceklerdir...» Dedi.

Sözüne Valvert'i de tanık göstermek isteyerek:

— «Öyle değil mi Mösyö de Valvert?» Diye sordu.

Valvert:

— «Şüphe mi var?» Diye cevap verdi. «Kral'ın her uyruğunun görevi, onunla birlikte ve onun istemediğine karşı koymak değil midir? Fakat beni hayrette bırakıyorsunuz, Mösyö... Kralımızın bir düşmanı mı var yoksa?»

Luynes şaşıtı:

— «Allah Allah!.. Sizin hiçbir şeyden haberiniz yok mu? Nereden geliyorsunuz böyle?»

Sonra, sözüne kendi kendine cevap vererek:

— «Ha, affedersiniz!» Dedi. «Sizin saraydan olmadığınızı, hiç değilse şimdilik saraya yabancı olduğunuzu unuttum da...»

Valvert, Luynes'in söylediklerine kulak asmadan devam etti:

— «Hayret! Kral'ın bir düşmanı olsun, kendisi bunu bilsin, düşmanını tanısin da yakalattırmasın!.. Şaştım doğrusu!..»

Kral hiçbir şey söylemiyordu. Dudaklarını kısmış, iki yanındaki iki muhafızın konuşmalarını dinliyordu. Açıkça Concini'yi îma eden Luynes'i susturmak istememişti. Bu konuda söz söylememeye karar vermiş olmasına rağmen, Valvert'in sözlerini duyunca kendini tutamadı:

— «Ne?» Dedi. «Concini'yi yakalatmak mı? Söylemesi, yapmasından kolaydır, Mösyö! Hem zaten böyle bir işi kim üstüne alır ki?»

Gerçekten korkuyor gibiydi. Valvert'in hayreti iyice arttı. Kral'ı böyle düşünmemişti. Hattâ Kral'ın böyle konuşacağı aklına bile gelmemişti. Bir insan, Kral olsun da böyle ondan-bundan korksun! Akıl alacak şey miydi bu? Kendi kendine. «*Daha çocuk da ondan!..*» Diye düşündü. «*Zavallı yavrucak! Memlekette Kral'ın herşeye hâkim olduğunu bilemiyor daha!.. Vay canına! Böyle şey mi olur? Bu çocuğa bunları anlatmalı! Dünyayı öğretmeli!..*»

Sonra yüksek sesle, saf bir tavırla:

— «Ha!» Diye söylendi. «Şu İtalyan serserisinden mi bahsediyorsunuz? Yanılmıyorsam, Kral hazretleri, kimsenin bu mendebura el kaldırmaya cesaret edemeyeceğini söylediler! Yâni Kral emir de verse kimse ona el kaldıramaz mı?»

Kral, utanıyormuş gibi soruyu başıyla onaylayınca Valvert dayanamadı:

— «Öyleyse, sanırım Kral hazretleri, yanılıyorlar! Kral hazretleri emir buyururlarsa, istedikleri anda o serseriye ensesinden yakalar, eli-kolu bağlı, huzurlarına getiririm!»

Gözlerinde müthiş bir ışıık yanıp sönen Kral:

— «Ne?» Dedi. «Bunu yapar mısınız? Sahi mi?»
Valvert, sâkin sâkin:

— «Kral hazretleri, ne zaman arzu buyururlar ve emir verirlerse!» Dedi.

Luynes, bu konuşmadan kendine bir pay çıkarmak istedi:

— «Ah, Majeste! Görüyorsunuz ki size sert davranmayı tavsiye eden yalnız ben değilim! Biraz önce kimsenin Concini'ye el uzatamayacağını söylerken haksız davrandınız... Ben size, herkesten önce, şu herifi yakalamayı teklif etmedim mi?

Onüçüncü Louis, af diledi:

— «Haklısınız, Luynes! Affedersin!»

Bunun üzerine Luynes, o garip lâubaliliğiyle sözüne devam ederek:

— «Peki Kral, Mösyö de Valvert'e ne cevap verecek acaba?» Dedi.

Kral, kederli bir tavırla söylendi:

— «Sana vermiş olduğum cevabı, Luynes! Mademki Naip Kraliçe, şimdi memleketin hâkimidir... Nasıl olsa onu tekrar serbest bırakacaktır!..»

— «Onun da çaresi var! Naip Kraliçe, bir asîlzâdenin Concini'ye hakaret edip onu kışkırtmasına ve düelloda tepelemesine engel olamaz ya! Meselâ ben, Majeste! Bilseniz, o herife öyle sinirleniyorum ki, bir kaşık suda boğasım geliyor. Göğsünün ortalık yerine şöyle bir karış demir saplamaktan sevinç duyarım!..»

Kral:

— «Doğrusu!» Dedi. «Fakat Naip Kraliçe, Concini'yi öldüren adamın kafasını kestirir!»

Bu çareleri beğenmediğini gösterir bir tarzda başını sallayarak:

— «Hayır! Hayır!» Dedi. «Sabretmek gerek! Birkaç aya kadar reşit olacak ve yönetimi elime alacağım!»

Luynes artık bu sözlere bir cevap bulamadı. Valvert de, Kral'ın daha tanışır tanışmaz, kendisiyle bu kadar önemli meseleler konuştuğunu farkedip sevinmekle beraber sesini çıkarmamayı doğru buldu...

Yolun arta kalan kısmı, sessiz geçildi. Artık talihin kendisine yâver olduğuna inanan Valvert, atının üstünde dikildikçe dikiliyordu. Yol üstünde gezinen veya gezinir görünen iki Pardaillan'a rastlayıp kendini göstermek mutluluğuna da erişti. Kendisini Kral'ın solunda giderken görüp şaşırları pek hoşuna gitti...

Kral, Valvert'in zafer kazanmışçasına girmeye hazırlanmış Louvre Sarayı'nın kapısına yirmi adım kala durdu.

— «Mösyö!» Dedi. «Beni buraya kadar uğurladığınız için teşekkür ederim! Binmiş olduğunuz hayvanı, tanışmamızın bir hâtırası olarak saklayın! Şunu hatırlınızdan çıkarmayın: Beni görmek ihtiyacını hissettiğiniz anda, ister gece, ister gündüz olsun ve ben ister sarayda, ister herhangi bir köşkte olayım, gelebilirsiniz. Kapıda, sadece isminizi verseniz yeter! Hemen yanıma kabul edileceksiniz. Tekrar görüşelim, Kont!..»

Onüçüncü Louis, bu sözleri söyledikten sonra atını mahmuzladı ve Louvre Sarayı'nın kapısından içeri daldı.

ESKİ DOSTLAR

O det de Valvert, bu umulmadık sonuca pek şaştı ve olduğu yerde mihlanmış gibi kalakaldı. Yıldızlı hayâllerin tam tepesinden paldır küldür yuvarlanmıştı. Çok yükseklerle çıktığı için, düşüşü de o kadar şiddetli oldu... Uzun süre perişan bir hâlde durakladı. Sonra, keyifsizliğini bir sürü yakası açılmadık küfürle gidermeye çalıştı:

«*Damı çökesi! Çanağı kırılası! Yıldırıma uğrayasın!..*»

İçini boşaltınca hafifledi. Yavaş yavaş kendine geldi... Hayâl kırıklığının verdiği sıkıntıyla yüzünü buruşturdu:

«*Mösyö de Pardaillan'ın hakkı varmış... Talih dedikleri şey; insanı delirten, kudurtan ve tam avucuna girdiğini sandığın sırada sıvışveren çapkın ve insafsız bir kıza benziyor!*»

Yirmi yaşındaki insanların kendine güveniyle başını salladı:

«*Ama gelecek sefere elimden kurtulamayacak! Öyle kısıvrak yakalayacağım ki!..*»

Atını çevirerek Saint-Honoré Sokağı'na dönüp dilber çiçekçiyi aramaya karar verdi. Uğradığı talihsizliği çabucak unutmuştu, şimdi de kendisine hediye edilen kuvvetli hayvana pek sevinmiş ve onun huylarını denemeye koyulmuştu. Biraz sonra Louvre'nin yakınına kadar gelmiş bulunan iki Pardaillan'la karşılaştı. Atından inerek onlara doğru yürüdü.

Pardaillan'ların ardından, başındaki delik deşik nesneye şapka adı bile verilmeyecek fakir kılıklı bir

adam geliyordu. Odet de Valvert'i görür görmez, yüzünde, ağzını tam bir arşın geren geniş bir tebessüm belirirken şapkadan başka herşeye benzeyen acayip başlığını çıkarıp iki büküm olarak delikanlıya sunurlu bir selâm sarkıttı. Yine de bu hâlinde zariflik vardı. Asıl önemli olan, başındaki acayip nesneyi çıkarınca yüzünün görülmüş olmasıydı... Bu yüz, Landry Coquenard'ın zayıf yüzüydü. Selâmladığı adamın kendini görmediğini hemen anlayarak şapkasını kafasına geçirdi ve pelerininin yakasıyla yüzünü iyice örtüp belirli bir uzaklıkta durdu...

Bu sırada Jehan:

— «Maşallah, kaynım Valvert! Bakıyorum, pek gözdesiniz... Sizi Kral'ın solunda caka satarken gördük!» Diyordu.

Bu sözleri Landry Coquenard'ın da duyabileceği kadar yüksek sesle söylemişti... Adam, bunun üzerine kendi kendine: «*Ha!.. Demek ki beni Concini'nin elinden kurtarması yetmiyormuş gibi onbeş gün efendice yaşamama yetecek kadar para veren şu asîl-zâdenin adı Mösyö de Valvert'miş! Kendisi de bundan onbeş yıl kadar önce, henüz Yiğit Jehan adıyla anıldığı sıralarda tanıdığım Mösyö Jehan de Pardavillan'ın kayını oluyormuş! Şimdilik bana bu öğrendiklerim yeter!*» Diye düşünüp geriye dönerek yavaş yavaş Saint-Honoré Sokağı'na doğru yürüdü...

Odet de Valvert, eniştesinin sorusunu keyifsiz bir dudak büküşüyle cevaplandırdı. Bu durum Şövalye'nin hafifçe gülümsemesine sebep olduysa da, Jehan onun cevap vermesine fırsat bırakmadan, yine o müşfik ve dostça tavrıyla devam etti:

— «Bu at sizin mi?»

— «Evet, enişte!»

Jehan, attan anlayan bir adam hâliyle:

— «Güzel hayvan doğrusu! Maşallah Kont, görüyorum ki, artık talih size güler yüz göstermeye başlıyor... Başınızdan geçeni bize de anlatın da hep beraber sevinelim. Az önce Kral'ın yanında gidiyordunuz?»

Şövalye de Pardaillan söze karıştı:

— «Hattâ, benim yanımdan geçerken, bana şöyle yan yan baktınız. Hani, '*Neler söylüyordun ihtiyar geveze,*' gibilerden...»

Valvert, samimî bir saygıyla:

— «Ne münasebet Mösyö Şövalye!» Dedi. «Akıldan bile geçmez!..»

Pardaillan güldü.

— «'*İhtiyar geveze*' fazla mı kaçtı? Pekâlâ, geri alıyorum... Ama hiç olmazsa, bana: '*Hani talihi yakalamak zor diyordunuz... Hiç de zor değilmiş işte!*' Demek istiyordunuz ya!..»

Valvert itiraf etti:

— «Doğru, Mösyö! Gerçekten de onu demek istiyordum ve bu ukalâlığımdan ötürü de affınızı dilerim!»

Pardaillan kurnaz kurnaz gülümseyerek:

— «Güzel!» Dedi. «İtiraf edilmiş bir suç, yarı yarıya bağışlanmış demektir. Ama size bir ders vermek de lâzım... Onun için, başınızdan geçeni, bir-iki kelimeyle size ben anlatacağım!»

— «Dinliyorum, Mösyö!»

— «Kral'ın hayatını kurtardınız. O da sizi 'Kral-lara yakışır bir şekilde mükâfatlandırmak istedi, yanına çağırdı. Size solunda yer verip Louvre'ye kadar kendisini uğurlatmak şerefini bağışladı. Siz de talih avucunuza girdi sandınız. Onun için, bana ezici bir bakışla baktınız. Oysa sarayın kapısına gelince Kral gönlünüzü alıp size yol verdi. Ben zaten işin böyle

olacağını biliyordum ya... Hiç değilse gözümle de göreyim dedim. Onun için peşinizden geldim. İşte bütün hikâye bu... Değil mi?»

Valvert şaşıtı:

— «Aynen böyle!..»

— «Ha... Pardon... Bir şey unuttum. Kral, size bu beygiri hediye etmek cömertliğini de gösterdi. Pek fazla Yahudiliğe kalkışmazsa bir at cambazı, bu ata, eyer takımıyla birlikte binbeşyüz Frank verir! Bu da az para değil! Fakat Küçük Kral'ın da canına pek o kadar yüksek paha biçmediği anlaşılıyor...»

Sonra ciddileşti:

— «Haydi bakalım evlâdım... Şimdi bize biraz da şu işin ayrıntılarını anlatın bakalım!»

Odet de Valvert, Pardaillan'ın istediklerini anlattı. İki Pardaillan'ın da dikkatlerinden kaçmayan bir alçakgönüllülükle Kral'ın canını kurtarmak uğrunda gösterdiği ustalıktan, basit bir şeymiş gibi bahsetti.. Kendi budalalığıyla, Kral'ın kendisine sarayda önemli bir mevki vereceğini düşünerek kurduğu hülyalarla keyifli keyifli alay etti. Concini hakkında neler konuştuklarını da söyledi. Kral'ın kendisinden ayrılırken söylediği sözleri tekrarlayarak bitirdi...

İki Pardaillan, delikanlıyı dikkatle dinlediler. Kendisini pek sevdikleri anlaşılıyordu. O da Şövalyelere büyük bir saygı göstermekten geri kalmıyordu... Jehan'a karşı daha serbest davranıyor; ancak ona da bir küçük kardeşin, ağabeysine göstereceği saygılı samimiyeti gösteriyordu. Hikâyesini bitirince, Jehan:

— «Cesaretin kırılmasın, Valvert! Gelecek sefere umarım daha şanslı çıkarsın!» Dedi

Odet de, kendine güvenerek:

— «Ondan eminim enişte!» Dedi.

Pardaillan ise, lâf olsun diye konuşuyormuş gibilerden:

— «Hem siz, neden bu Concini'ye bu kadar düşman oldunuz bakayım? Size ne yaptı?» Diye sordu.

— «Yeğenim Bertille de Saugis ile eniştem Jehan'a yaptığı kötülükler, kendisini sevmemem için yeter sebep değil mi, mösyö?»

— «Güzel, ama sanırım bazı şahsî sebepler de olsa gerek?»

Valvert hafifçe kızarmıştı. İki Pardaillan, bu heyecanı hemen sezerek birbirlerine bakıp gülümsediler. Bu sırada kendisine gelen delikanlı da hemen cevap verdi:

— «Evet... Askerleriyle hiç geçinemem de...» Jehan'a dönerek: «Yine Mösyö Roquetaille ve Mösyö Longval'le çatıştık!» Dedi. «Mösyö Eynaus'u da gördüm!..»

— «Onlar, benim de eski dostlarımdır... Kendileriyle, günün birinde mutlaka görüşeceğim; görülecek hesabımız var.»

Şövalye:

— «Kendilerinden hoşlanmadığımız için onları temizlemeyi istemek hakkımızdır,» dedi. «Fakat tutuklamaya kalkışmak? Sakın ha, Valvert... Böyle işler asîlzâdelere değil, zaptiyelere yaraşır...»

Valvert, karşısındakine derin saygısı olduğunu gösteren mahcup bir tavırla sordu:

— «Peki, Kral emretmiş olsa?»

Pardaillan, kestirip attı.

— «Öyle emirler vardır ki asîlzâde unvanına lâyık bir adam, Kral da verse, bu emirlere boyun eğmez.»

Odet de Valvert, bu dersi unutmayacağını ifade etmek istercesine eğilip selâm verdi. Ama Pardaillan

onun yakasını bırakmıyordu. Okuyucularımızın pek iyi bildikleri, o ciddi mi, yoksa şaka mı, söylediği belli olmayan tavrıyla:

— «Bir dakika,» dedi. «Az kalsın unuttuyordum... Canım, Kral size, kendisini ne zaman görmek isterse-niz, yanına girebileceğinizi söylemedi mi? Bu, öyle herkese bağışlanan bir izin değildir. Ne duruyorsu-nuz? Hemen yanına varın. Belki bu sefer kendisin-den, binbeşyüz Franklık bir attan daha fazlasını ko-parırsınız.»

Pardaillan, göstermek istemediği bir merakla ve-rilecek cevabı bekledi. Valvert :

— «Şaka ediyorsunuz sanırım, mösyö,» dedi. «Şimdi de ben size bunun ayıp olduğunu öğreteyim.»

Pardaillan'ın gözünde bir memnunluk parıltısı be-lirdi. Saint-Honoré Sokağı'na ulaşmışlardı. Valvert gözleriyle Gonca'yı aramaya başlamıştı. Baba-oğul, onun bu hâlini gülümseyerek, aynı zamanda da biraz acıyarak seyrettiler.

Delikanlı genç kızı arayıp dururken, iriyarı, ger-çek haydut görünüşlü, fakat kibar konaklarının seyis-leri gibi giyinmiş iki adam gördü. Hemen onları Je-han'a göstererek:

— «Galiba Gringaille'yle Escargasse sizi arıyorlar, mösyö...» Dedi.

Gringaille'yle Escargasse yaklaştılar; üstleri karşı-sında bulunan iki asker gibi dimdik durdular. Pek değişmemişlerdi, biraz şişmanlamışlardı, o kadar... Zenginlik onları ne nankörleştirmiş, ne de eski reis-lerini unutturmuştu. Bir zamanlar «*Reis*», şimdi de «*Mösyö Jehan*» dedikleri adama hâlâ aşırı bağlılık gösteriyorlardı. Şövalye de Pardaillan'a da, hâlâ '*ta-pınıyorlar*' denecek kadar saygılıydılar.

Jehan'ın, soran bakışına karşı: «*Hayır*» anlamın-da bir işaret yaptılar. Jehan, yine acı acı içini çekti.

Sevgilisini aramak için deli-divane olan Odet de Valvert, bu fırsattan yararlanarak:

— «Artık ben ayrılıyım,» dedi. Fakat pot kırdığını sezerek hemen ilâve etti. «Tabî bana ihtiyacınız yoksa?»

Pardaillan:

— «Yok evlâdım,» dedi ve kurnaz kurnaz gülümsedi: «Haydi güle güle! Belki önemli işleriniz vardır.»

El sıkıştılar. Odet, Gringaille'yle Escargasse'ye, onları pek sevindiren dostça bir selâm savurarak acele acele ayrıldı. Fakat birkaç adım attıktan sonra, şaşkınlılaşp durakladı. Pek hoşlandığı atı, şimdi de sıkıntı vermeye başlamıştı. Onu yedeğinde götüre götüre sevgilisini arayamazdı ya... Bir an düşündü ve:

«Canım, Escargasse'yle Gringaille bu işte bana yardımcı ederler,» dedi.

Hemen geriye dönerek, iki yiğide, atını hana kadar götürüp götürmeyeceklerini sordu. İkisi de bunu memnunlukla kabul ettiler. Kendi ifadesine göre 'ki-bar lâf etmesini pek iyi bilen' Gringaille:

— «Hizmetinizde bulunmaktan daima şeref duyuyoruz, Mösyö Kont!..» Diye bir cevher yumurtladı.

Escargasse de:

— «Daima hizmetinize hazırız efendim.» Diye ekledi.

Odet de Valvert, «pek sevgili hediye at» için birçok tembihte bulundu. İki adam bu sözleri saygıyla dinlerken Pardaillan'la oğlu da delikanlının sevincine bıyık altından gülümsüyorlardı.

İLK KARŞILAŞMA

Valvert'in pek değer verdiği atı yedeklerinde götüren Gringaille'yle Escargasse'nin peşinden giden iki Pardaillan, Trahoir haçına doğru yollarına devam ettiler. Odet ise Gonca'dan ayrıldığı ve onu tekrar bulacağını umduğu yere, Saint-Honoré Sokağı'ndaki sütunlu ev civarına geldi. Ama arayıp taradığı hâlde kızı bulamadı. İnci Çiçeği'nin oralarda kalması için sebep yoktu. O da Trahoir haçı yönünde yoluna devam etti, hattâ Pardaillan'larla karşılaştı. Jehan, bu sırada babasının kolunu sıkıp kulağına fısıldadı:

— «Zavallı Odet de kendisini sokağın alt başında arayıp duruyor.»

Şövalye cevap verdi:

— «Bence bu işin merak edilecek tarafı yok. Âşıklar, birbirlerini kimsenin bulamayacağı yerlerde bile bulabilirler.»

Sonra genç kızın, Loïse adlı çocuğun anası olduğunu söylediğini hatırlayarak:

— «Keşke bir daha bu kızı hiç görmeseydi,» dedi.

İnci Çiçeği, yavaş yavaş Saint-Honoré Sokağı boyunca ilerliyordu. Fakat genç kızın böyle gezinir görünmesinin sebebi vardı: Yolunun üstünde kime rastlarsa, dikkatle yüzüne bakıyordu. Herkesten; erkek olsun, kadın olsun, bütün yolculardan sakınır gibi bir hâli vardı. Sık sık dönüp arkasına bakıyor, yan sokaklara sapıp tekrar caddeye çıkıyor, biraz ilerde yeniden bir yan sokağa giriyordu. Kısacası, peşinde bi-

rileri olduğunu sanıyor ve kendisini takip edenleri şaşırtmak isteyen bir insanın yapacağı herşeyi yapıyordu.

Böyle gidip gelirken Baron de Rospignac'a rastladı. Herhalde onu tanıyordu. Zira, görür görmez kaşları çatıldı. Adımlarını hızlandırdı; kaçır gibi ilerlemeye başladı.

Peşinde yordakçılar Louvignac, Longval, Roquetaille ve Eynaus bulunan Rospignac, harıl harıl Valvert'i arıyordu. Genç kızı görür görmez gözleri parılamıştı ama, aşkı söz konusu olmadığı zamanlarda sâdık bir insandı. Efendisi ona, adını-sanını bilmedikleri o kabadayı delikanlıyı bulup yakalamasını ve getirmesini emretmişti. Üstüne titrediği genç kızı görünce dahi kendisine verilen bu görevi unutmadı. Belki de Valvert'e Concini'nin de müthiş kin duyduğunu bildiğinden, onu yakalayıp İtalyan'a teslim etmenin, daha iyi bir intikam şekli olacağını düşünmüştü... Concini, delikanlıyı kimbilir ne eziyetler çekirdikten sonra öldürecekti.

Böylece genç kızın ardına düşmekten kendini güçlkle alıkoyarak yakınlarında olduğunu tahmin ettiği Valvert'i bulup yakalamayı tasarladı. Ne var ki Valvert uzaklardaydı ve arayıp taradığı hâlde onu bulamadı. Bunun üzerine aklına yine İnci Çiçeği geldi. Gonca da kendisini bu sırada farketmişti. Fakat Rospignac, kızın değişiverdiğini ve kaçarcasına hızlandığını sezdi.

Rospignac yakışıklı, hattâ gözalıcı bir delikanlıydı. Otuz yaşında ancak vardı; üstelik pek şık giyinirdi. Genç kızın kaçışına, hele kendisini en kibar kadınlar paylaşamazken, bu basit sokak kızının âdetâ tiksinti duyar gibi davranmasına fena hâlde içerledi. Böylece bir anda Valvert'i, Concini'yi ve kendisine verilmiş olan görevleri unuttu. Hızla kızın ardından koştu.

Birkaç adımda yetişip yolunu kesti ve karşısına dikilip sâkin görünmeye çalışarak alay etti:

— «Dilberim, sizi korkutuyor muyum yoksa?»

— «Korkuyor muyum? Sizden mi korkacağım?»

Bu söz, o kadar cesurca söylenmişti ki Rospignac suratına bir tokat yemiş gibi oldu. Hemen parlayacaktı. Kendine zorlukla hâkim oldu; bütün benliğini sarsan müthiş hırsı belli etmemeye çalıştı. Yine alay etti:

— «Benden korkmuyorsanız neden kaçıyorsunuz?»

— «Çünkü ne zaman sizinle ya da efendiniz Concini'yle karşılaşsam; kimsenin beni koruyamayacağını bildiğiniz için; sokak serserilerinin bile tenezzül etmeyeceği ve ancak uşaklığını yaptığın o mendebur İtalyan'la sizden umulabilir bir şekilde, bana âdice ve alçakça hakaretlerde bulunuyorsunuz da ondan...»

Savurduğu kelimelerin herbiri kırbaç gibi şaklıyordu. Rospignac, daha fazla tahammül edemedi. Zaten Longval, Roquetaille, Eynaus ve Louvignac da o sırada yanına yaklaşmış, kızın sözlerini duymuşlardı. Bu hakaretleri onların gözleri önünde yutamazdı.

— «Haydi oradan be!» Diye bağırdı. «Bana da böyle yüksekte atıp tutmasana... Şu âdi sokak kızının ağzından çıkan lâflara bak! Senin gibi bir kız, bir asîlzâde beğeniyorsa, bunun bahşedilmiş büyük bir şeref olduğunu bilmen gerekir! Diz çöküp de teşekkür edeceğine, ağzını açmış, boyundan büyük lâflar ediyorsun.»

— «Kimmiş o asîlzâde? Siz mi? Benim bildiğime göre siz, uşaktan da aşağılıksınız. Haydi, artık zehrinizi kustunuz; çekilin yolumdan da gideyim!»

Bir kraliçe azametiyle, adamı kenara itmek istedi. Fakat Rospignac kendini zaptedemez olmuştu. Genç

kızı bileklerinden yakaladı, şiddetle kendine doğru çekti ve kanlı gözleri, hırstan buruşmuş yüzü, salınlar saçılan dudaklarıyla kıza doğru eğilerek bağırdı:

— «Elimden kaçmak yok, iki gözüm. Sen benim olacaksın. Bunu iyice kafana sok!.. Seni istiyorum çünkü!.. Hem benim olacaksın, hem de bana yaptığın bu hakaretleri ödeyeceksin. İlk iş olarak seni şurada, sokakta, herkesin gözü önünde öpeyim de bütün dünya, benim olduğunu anlasın. Haydi, ver öpücüğü; yoksa geçemezsin!»

Canavar herif, bileklerini ezercesine sıkıp zavallı kıızı kendine doğru çekiyor ve şehvetten korkunçlaşan yüzünü, onun yüzüne yanaştırıyordu. Genç kız, elinden geldiği kadar kendini korumaya çalıştı. Yoldan gelip geçenlere seslense, elbette imdadına koşacak bir yiğit bulunurdu... Fakat yapmadı. Cesurdu ve işini kendi görmeye alıştı. Yine de:

— «Bırakın beni! Yoksa şimdi imdat ister, halkı üstünüze saldırtırım.» Dedi.

Rospignac, korkunç bir gülüşle karşılık verdi.

Bu sırada, Düşes de Sorrientès'in tahtirevanı kapısının yanında iriyarı d'Albaran, bu olayın geçtiği yere yaklaşıyordu. Düşes perdenin bir ucunu kaldırmış, nispeten تنها olan sokaktaki halkı seyrediyordu... Gonca'nın zorbalıkla karşılaştığını görünce:

— «D'Albaran, şuradaki genç kızın imdadına koş!..» Dedi. «Kızcağıza eziyet eden şu edepsiz had-dini bildirmeden dönme!..»

D'Albaran, sâkin sâkin:

— «Başüstüne, madam!» Diyerek atını tırısı kaldırdı.

Ne var ki d'Albaran, Landry Coquenard'ı kurtarmaya yetişemediği gibi bu işte de geç kaldı. Çünkü daha o, yola koyulurken başkası işe girişmişti bile...

Bu, - söylemeye bile gerek yok - Kont Odet de Valvert'di... Saint-Honoré sokağında genç kızı araya araya bıkmış, Trahoir haçına doğru yürümeye başlamıştı. Tam dilber çiçekçi imdat isteyeceğini söylerken olay yerine yetişmişti. Fakat bu imdat sözünü duyamadı bile... Bir sıçrayışta Rospignac'ın üstüne atıldı ve gülle ağırlığındaki yumruğunu yıldırım hızıyla neye uğradığını şaşırان Baron'un suratına indirdi. O can acısıyla böğürerek yere yığılırken Valvert, genç kızın önünde dikildi ve tatlı sesle teselli etti:

— «Merak etmeyin.»

Gonca cesaretle söylendi:

— «Zaten merak ettiğim yok!»

Yalan değildi. Yüzüne bakan herkes, korkmadığını anlardı. İşin kötüsü, Valvert'in bu işe karışmış olmasından da memnun kalmamış görünüyordu. Hatta çok sıkılmışa benziyordu. Rospignac'ın elinden kurtulduğuna sevinmemesine imkân olmadığına göre demek ki kurtarılışına değil, kendisini kurtaranın Valvert oluşuna sıkılıyordu.

Bu sırada Rospignac hemen yerinden fırlamış; hiddetinden ağzından köpükler saçılarak kanlı gözleriyle kendine saldıranı arıyordu. Hemen buldu ve kim olduğunu anlayınca yüzünde müthiş bir gülümseme belirdi: Artık hesabı tamamı. Bütün yaptıklarını ödetecekti ona... Kendine çok güveni vardı. Çünkü yalnız Paris'in en ünlü kılıç kullananlarından biri değildi; aynı zamanda zarif görünüşünden hiç umulmayan müthiş bir kuvvete de sahipti. Artık düşmanını elinden kaçırmayacağını iyi biliyordu. Çünkü bu sefer yanında dört adamı da vardı ve hepsi de kılıç kullanmakta usta silâhşorlardı. Valvert'e saldırmadan önce Gonca'ya bir hakaret daha savurmaktan kendini alamadı:

— «Dostuna güveniyordun, değil mi?» Dedi. «Şu zibidi, dostun değil mi senin? Ona şöyle doyasıya bak. Son defa görüyorsun çünkü!..»

Pek aşağılayıcı bir tavırla savrulan bu hakaret, genç kızın rengini uçurttuğu kadar, Valvert'i de kıpkırmızı etti. Rospignac, sözünü bitirdikten sonra kılıcını çekmeyi bile gerekli görmeden, eñseleyince bir daha elinden kurtulamayacağından emin olduğu düşmanını yakalamaya koştu. Ne var ki Valvert hemen karşı koydu. Rospignac karşısındakinin kinle parlayan gözlerine bakınca, başlayacak boğuşmanın ikisinden birinin canına mal olacağını kestirdi. Kılıcını çıkarmak istedi. Geç kalmıştı; Valvert'in kıskaç gibi elleri, bileklerinden yakalamıştı. Sarsılıp kurtulmak istediye de başaramadı. Tekrar çabaladı, vücudunu gerdi, kurtulmaya savaştı. Fakat elleri, demir kıskaçlar içine alınmış gibiydi; bir türlü kurtaramıyordu.

Bu olağanüstü kuvvet karşısında ilk olarak içine korku düştü.

Mücadeleye bir süre devam ettiler. Valvert, kendini o kadar yenilmez sanan bu adamın sarsalanmasına, debelenmesine fırsat verdikten sonra iki kolunu arkasına bükerek Rospignac'ı can acısından inletti. Sonra Baron'un kollarından birini serbest bırakarak ötekini hâlâ çelik gibi avucunda sıkmakta devam etti:

— «Bu oyunu bana Mösyö Pardaillan öğretti!..» Diyordu. «Bir adamın kolunun kırılması ne kadar kolay şeydir, öğren!..»

Baron'un kolunu biraz daha sıkıp onu inim inim inlettikten sonra:

— «Yürü!» Emrini verdi.

Rospignac yürümeye mecbur kaldı. Valvert, onu bu hâlde İnci Çiçeği'nin karşısına kadar getirdi.

Genç kız, olanlara hayretle bakıyordu. Valvert'in yeni bir emri duyuldu.

— «Diz çök, serseri! Alçakça sataştığın genç matmazelden af dile bakayım.»

Rospignac bu sefer dayattı. Rengi uçmuş, yüzü buruşmuş, gözleri yuvalarından uğramıştı. Alnından terler akıyordu. Hem utancından, hem de can acısından bitkin hâle gelmişti. Fakat herşeye rağmen kendini kepaze eden bu buyruğa uymayı kibirine yediremedi. Valvert tekrarladı:

— «Diz çök diyorum, budala! Yoksa kolunu kırarım!»

Yeniden kolunu hafifçe büktü. Kendisi hiç kuvvet sarfetmemişti ama, genç kız bile çatırdayan kemiğin sesini duyarak dehşete düştü. Rospignac'ın morarmış dudaklarından bir hırıltı çıkıverdi ve artık bütün gücünü tüketmiş olduğu için, diz üstüne çöktü. Valvert, insafsızca:

— «Af dile!» Dedi.

Pek aşağılık bir duruma düştüğünü farkedenden Baron, bayılacak hâle gelmişti. Hırıldayarak:

— «Beni affediniz!» Diye söylendi.

Valvert onu bıraktı. Omuzlarından tutup ayağa kaldırdı ve:

— «Defol!..» Dedi. «Bir daha da yoluma çıkayım deme!.. Yoksa, namusum hakkı için, seni nerede görürsem göreyim; ister Kral'ın huzurunda, ister kilisede olsun, şimdi olduğu gibi kaba etlerine tekme yersin.»

Herifi topaç gibi çevirdikten sonra butlarına müthiş bir tekme yerleştirerek:

— «Senin gibileri başka cezaya lâayık değildir,» dedi.

Rospignac on adım öteye yıkılmıştı.

Böyle uzun uzun anlatageldiğimiz bu olaylar, aslında on saniye kadar sürmüştü. Bunlar olup biterken Longval, Eynaus ve öteki yordakçılar ne yapıyorlardı?

Öyle şaşalamışlardı ki elebaşlarına yardım etmek şöyle dursun, kafaları boşalmışçasına, alık alık seyetmekten başka bir şey yapamamışlardı. Belki de şaşkınlıkları uzun sürmüştü. Ayrıca, hepsi de bu reisi kıskanıyor ve başına bir iş gelip geberse de yerine biz geçsek, diye dört gözle bekliyorlardı... Herhalde bu yüzden yerlerinden kıpırdamamışlardı.

Her ne olursa olsun, reislerinin cezası tamamlanmadan kendilerine gelemediler. Fakat akılları başlarına gelir gelmez de hep birden Valvert'in üstüne çullandılar... Hepsinin de kılıçları ellerindeydi ve hiç belli etmediği hâlde, Herkül'ün bile canına okuyacak bir kuvvete sahip olduğu anlaşılan bu delikanlıyla başka türlü başa çıkamayacaklarını anlamışlardı. Bu adam, yumruklarını kullandığı kadar ustalıklı kılıç da kullanıyorsa, asıl o zaman hâlleri dumanlı. Dört kişi bile olsalar, yine onunla başa çıkamayacaklardı. Ne var ki bütün bunları akıllarından geçirmelerine rağmen saldırmakta tereddüt etmediler.

Okuyucularımızın tahmin edecekleri gibi, tabii Valvert de boş durmuyordu. Daha onlar kendisine yaklaşmadan kılıcını çekmişti. İlk darbeleri indiren de yine o oldu. Kılıcına havada müthiş bir daire çizdirip karşısındaki kılıçları darmadağın ederek birbirini ardısına kısa darbeler indirince, dört silâhşor da çığlık çığlığa sağa-sola kaçıştılar. Dördü de yüzlerinden yaralanmıştı. Gerçi yaraları hafifti ama, tesiri büyük oldu. Karşılarındakinin yalnız yumrukçu değil, aynı zamanda müthiş bir kılıççı olduğunu da anladılar. Bire karşı dört olmalarına rağmen dikkatli hareket etmeleri, sık saf hâlinde dövüşmeleri gerekiyordu. Yoksa bu korkunç herif, ibreti âlem için dör-

dünü birden öbür dünyaya yollamaktan çekinmeyecekti. Hemen toparlanıp yeniden saldırıya geçtiler. Bu sefer beş kişi olmuşlardı; Rospignac da onlara katılmıştı. Sol kolunun dehşetli acı vermesine rağmen sağ koluyla iş görebileceğini umuyordu.

Mücadelenin kısa süren bu ikinci safhasından sonra beşi birden sevinçle haykırıştılar: Valvert'in kılıcı tam ortasından kırılıvermişti. Sevinçten çılgına dönerek:

— «Enseledik!» Diye bağırdılar.

Rospignac haykırdı:

— «Aman öldürmeyin! Dirî istiyorum onu, dirî!...»

İnci Çiçeği, hâlâ dehşet içinde kalmış gözlerle seyrediyordu. Sinirli sinirli ellerini sıkarak:

«*Aman yarabbi! Şimdi ne olacak?*» Diye mırıldandı.

Odet de Valvert, gerisin geriye sıçrayıverdi. Denize düşen bir adam gibi, sarılacak yer ararmışçasına çevresine bakındı. Sonra elindeki güdük kılıcı, kendisini yakalamak için birbirlerini itip kakan sürüye doğru fırlatarak müthiş bir kahkaha savurdu.

Arkadan eline bir şey tutuşturulduğunu hissetmiş; bunun sağlam, uzun, mükemmel bir kılıç olduğunu hemen kavramıştı.

Valvert, kılıcıyla havada daireler çizerek kolunu değirmen gibi döndürüyordu. Kılıç oyununda «değirmencik» adı verilen bu usul mükemmeldi ama, sâdece bir savunma oyunuydu. Hücumları böyle savuştururken, bir yandan da karşısındakilerden birinin bir yanlışlık yapmasını bekliyordu. En ufak bir hatâyı bile kaçırmadan yüklenecekti... Ansızın böyle bir fırsat çıktı ve Rospignac'ı yere yıkıverdi. Çok geçmeden Louvignac'ın da hiçbir canlılık belirtisi

göstermeyen Baron'un yanına yıkıldığı görüldü. Valvert'in sesi çınladı.

— «Varan iki! Kaldı üç!.. Fakat sizi öldürmeyeceğim. Çünkü üçünüz de bir arkadaşıma aitsiniz. Sizleri onun intikamından sıyrırırsam, bana gücenir.»

Bu sözleri Longval, Eynaus ve Roquetaille'ye söylüyordu. Karşısında yalnız onlar kalmıştı. Fakat üçü de Valvert'in bu sözlerini yakası açılmadık küfürlerle karşıladılar. Jehan de Pardaillan'ın kendileriyle görülecek bir hesabı olduğunu unutmuş gitmişlerdi.

Dövüş, eskisinden daha şiddetli başladı.

Fakat Valvert, karşısındaki üç adama kendilerini öldürmeyeceğini söylediği sırada acayip bir hayvanın, düşmanlarının bacakları arasına dalıverdiğini görür gibi olmuştu. Birdenbire oradan garip çığlıklar duyuldu. O acayip nesne hâlâ bacaklar arasında geziniyor, bazan kızgın bir kedinin miyavlamaları ya da bir köpeğin havlamaları, bazan da bir eşeğin anırdığı duyuluyor; bunların hepsi birbirine karışırken domuzların cıyak cıyak bağırdıkları işitiliyordu. Bacakları arasında çeşitli hayvan sesleri beliriveren üç adam, iyice afallamışlardı.

Kısa süre sonra Roquetaille'nin bacakları arasında gezinen hayvanın dalaması üzerine can acısıyla bağırduğu duyuldu. Aynı anda da birisi ayak bileklerinden yakaladığı gibi onu sırtüstü yere devirdi. Yeniden aynı sesler duyuldu ve esrarengiz hayvan Roquetaille'nin yere düşerken elinden bıraktığı kılıcın üstüne atılıverdi. Kılıcı sallayarak ayağa kalkınca Valvert, bu garip hayvanın aslında bir insan, hem de nerede gördüğünü bir türlü hatırlayamadığı hâlde iyi tanıdığı bir insan olduğunu farkettiler.

Bu adam, Landry Coquenard'dı.

Coquenard, kendisini mezbahaya götürülen bir hayvan gibi sürükleyen haydutlardan intikam ala-

çaktı. Eline geçirdiği kılıcı, yerden kalkmaya uğraşan Roquetaille'nin sırtına indirip herifi yere seriverdi. Bu işi bitirince Valvert'in yanına geldi ve:

— «Varan üç, mösyö,» dedi. «Kaldı iki. Artık eşitiz demektir.»

Şimdi gerçekten de eşitiler ve Landry Coquenard, hem canına kıymet veren bir adamın tedbirliliğiyle saldırıyor; hem de ne Fransız, ne İtalyan ve ne de İspanyol usulü kılıç oyunlarında kendisi için artık hiçbir sır kalmamış usta bir dövüşçü maharetiyle çarpışıyordu. Tesadüf de hıncını almasına yardım etti ve hissesine Longval düştü.

Bundan sonrası pek kısa sürdü. Eynaus hemen omuzuna bir kılıç yiyerek sokakta yatan üç arkadaşının yanına uzandı. Tam o anda da Longval'e doğru müthiş bir hamle yaptı. Fakat Valvert öbürünü haklamış; Coquenard'ı itip onun yerine kendisi geçmek istemişti. Keyfi kaçan Landry Coquenard:

— «Ah!» Dedi. «Bunu yese işi tamamdı. Hiç olmazsa, siz hesabını görmeden bırakmayın.»

Valvert bir anda herifin üstüne çullandı ve:

— «Defol!» Dedi.

Sesi sâkindi. Fakat yüzü öyle korkunçtu ki sırtından soğuk terler boşanan Longval, cesur bir adam olmasına rağmen, son dakikasının geldiğini hissederek halkın yuhaları arasında korkuyla kaçmaya başladı.

Landry Coquenard hayıflanıyordu:

— «Yazık oldu, Mösyö! Çok yazık oldu! Öyle bir vuracaktım ki geberip gidecekti!»

Valvert:

— «Gördüm... Biliyorum!..» Dedi. «Zâten onun için sizi ittim ya!..»

Landry Coquenard hayret etti:

— «Neden? Neden bıraktınız onu?»

— «Çünkü onların ücüyle de hesaplaşma hakkı, kendisini kıramayacağım başka birinindir de ondan...»

— «Yaa! O ne yapacakmış onları?»

— «Ne isterse!..»

Landry'in yüzü ekşidi; gözlerini göğe kaldırdı:

— «Ulu Tanrım! Bâri o şahsa şu heriflerin üçünü de gebertmek düşüncesini ilham buyur!» Diye mırıldanıp dindar bir tavırla haç çıkardı.

DÜŞES DE SORIENTÈS YİNE İŞE KARIŞIYOR

Landry Coquenard'ın gevezelikleri herhalde devam edecekti ama, Odet de Valvert hemen güzel çiçekçiye dönüp onu pek kibar bir kadınmışçasına selâmladı. Bunun üzerine İnci Çiçeği:

— «Bu âlicenap hareketinizden ötürü size bütün kalbimle teşekkür ederim, mösyö,» dedi.

Bunu, hâlinden hiç umulmayacak bir asâletle söyledikten sonra çekilip gitmek ister gibi bir hareket yaptı. Odet de Valvert, bu hissizlik karşısında ne dese haklı olurdu ama, hiçbir şey söylemedi. Mağcup bir genç kız gibi kızardıktan sonra bütün cesaretini toplayıp:

— «Matmazel, yalnız başınıza gitmeniz doğru olmayacak.» Dedi. «İzin verirsiniz, sizi evinize kadar götürüyüm.»

— «Teşekkür ederim. Artık tehlike kalmadı. Kibarlığınızı suiistimal etmek istemem.»

Bu sözü, karşısındakini ısrardan alıkoymak isteyen bir gülümseyişle söylemişti. Öte yandan, o kadar nâzik konuşmuştu ki karşısındaki ısrardan vazgeçmekten ve eğilip genç kızı selâmlamaktan başka çıkar yol bulamadı. Gonca da gülümseyerek selâm verip yavaş yavaş uzaklaştı.

Landry Coquenard, bu konuşmaya biraz uzaktan kulak kabartmış ve hem kızı, hem delikanlıyı kurnaz kurnaz seyretmişti. Sonunda, kendi kendine.

«Seviyor,» dedi. «*Concini'nin kızını seviyor.*»

Başını sallayarak:

«Canına susamış olan ve bugünkü olaydan sonra kendisini öldürmeye can atacak adamın kızını seviyor.» Diye ekledi. «İşe bak!.. Concini de onu, kendi kızı olduğunu bilmeden seviyor. O herifin kiskançlığı pek müthiş olur. Bu sevgi pek çapraşık bir sevgi olacak. Öte yanda Rospignac da aynı kıza tutkun. O da hesaba katılmaya değer. Mösyö de Valvert'e, bu meseleden yakayı sıyrırırsa, bravo derim. Hem sonra kız ne diyor bakalım? O da onu seviyor mu acaba?»

Uzaklaşan kıza bakarak söylendi:

«Hayır, hiç sevmiyor. Vah zavallı Mösyö de Valvert, vah... Başına pek belâlı bir iş açmışsın!»

Valvert de Gonca'nın arkasından bakmakta ve:

«Beni sevmiyor. Yoksa bu kadar soğuk ve kayıtsız davranır mı?» Diye düşünmekteydi. Fakat bu acı gerçeğe rağmen:

«Ne olursa olsun... Kendisine o kadar sevgi ve bağlılık göstereceğim ki eninde sonunda beni mutlaka sevecektir!» Dedi.

Genç kız da yoluna devam ederken Valvert ve Landry Coquenard gibi düşünüyordu:

«Bu delikanlıya çok soğuk davrandım.» Diyordu. «Gerçi ona karşı eğilim duymuyorum. Fakat beni korumak isteyeşine, üstüme titreyişine sinirlenmeye hakkım yok. Zâten şimdiye kadar hiç bozmadığı saygıyı biraz bozacak olsaydı, kendisiyle hiçbir ilgim olmadığını yüzüne karşı söyledim. Ama, saygı çerçevesinden dışarıya çıktığı yok ki... Sonra bu delikanlı benim için hayatını öyle bir tehlikeye attı ki... Hem sonra ona karşı duygularım ne olursa olsun, beni Rospignac'ın elinden kurtarışına pek sevindim. Bütün bu iyiliklere karşı bu derece soğuk davranmamalıydım! Nankör olmadığımı ve bana yapılanların kıymetini bildiğimi göstermiş olsaydım, hemen sulula-

şacak değildi ya... Fazlasıyla hakettiği güleryüzlülüğü göstermemekle hem budalalık ettim, hem de hakkımda yanlış fikir verdim. Eğer bütün Paris'lilere böyle hareket etseydim, beni seven mi kalırdı?»

Gonca bu düşüncelerden sonra başını çevirdi ve Odet de Valvert'in bakışlarıyla kendisini takip ettiğini görünce, hemen gülümseyerek tatlı bir selâm verip yoluna devam etti.

Landry Coquenard, bunu görünce mırıldandı:

«Yaşasın!.. O da onu seviyor!.. Henüz farkında değil ama, bahse girerim ki seviyor!»

Valvert ise genç kızın bu basit selâmından sonra sınırsız denilecek bir sevinç duydu. Landry Coquenard'ı da, sokağa serili beş yaralıyı da unutup genç kızın ardından koştu. Fakat kızcağıza ulaşınca ne zamandır aklında evirip çevirdiği ilânı aşk sözlerini fıslıdayacak değildi. Önüne şu anda on tane daha Rospignac çıksa, hepsini birden haklamaya kalkışacak kadar cesareti vardı ama, bütün ümidini ve hayatını koyduğu aslında basit görünen bu sözleri söylemeye, yâni bir genç kıza: *«Sizi seviyorum, benimle evlenir misiniz?»* Demeye asla cesareti yoktu. Hayır, sâdece ardından gitmek, uzaktan uzağa onu kollayıp korumak istiyordu, o kadar...

Landry Coquenard da hiç duraksamadan onun peşinden seğırtti.

İkisinin de arkasından, yüzünü pelerinle iyice örtmüş, bu çeşit tâkiplere alışık olduğu belli bir adam geliyordu.

Bu, Düşes de Sorrientès'in muhafız yüzbaşısı d'Albaran'dı.

D'Albaran, hanımından çiçekçi kıza yardım etmek için almış olduğu emri, Valvert'in daha çabuk davranması yüzünden yerine getirememişti. Delikanlının hemen işe giriştiğini görünce, öylece kalakal-

mış, sonra da tahtırevana dönmüştü. Bunun üzerine ona bir işaret verdi.

Bundan sonra olup bitenleri, yâni d'Albaran'ın Landry Coquenard'la Valvert'i takibine kadarki safhayı kısaca anlatalım:

D'Albaran atından indi ve adamlarından birinin gelip atı alacağından emin, Valvert'in dövüşünü seyrederkenlerin en ön safına sokularak, gerekirse dövüşe katılmak üzere bekledi. Tavrından, Valvert'in yardıma ihtiyacı olur olmaz işe karışacağı belliydi.

Bunu yaparken, hanımının verdiği emirlere uymaktaydı. Düşes de Sorrientès nasıl Landry Coquenard'ı kurtarmak istediye, önce La Gorelle'yi genç kıza sataşmaması için ölümle tehdit etmiş ve şimdi de genç kızı bir daha kurtarmaya niyetlenmişti. Bu yetmiyormuş gibi, gerekirse Odet de Valvert'i de kurtaracaktı. Eğer La Gorelle de şu anda buralarda olsaydı, Léonora Concini'nin «*Asâletmeap*» diye pek saygı gösterdiği bu esrarengiz düşesin «*herkesi kurtarmak için gökten yere inmiş bir melek*» olduğuna bir kere daha inanacaktı.

Yalnız, ortada gözden kaçmayan bir gerçek vardı: Bu düşes, hep zayıflara yardım ediyordu. Bu, düşesi de sevindirecek dürüst bir karakterin ifadesidir. Fakat hikâyemizdeki şahıslar hakkında ancak onların başarılarına göre hüküm verebiliriz. Yalnız, şimdiye kadar son derece sâkin görünmüş olduğunu belirtmekle yetinelim. Bu kadar heyecansız kalabilmesi de herhalde biraz garip görünecektir.

Valvert'in kılıcı kırılıp da elinde güdük bir demir parçası kaldığı zaman d'Albaran az kalsın işe karışacaktı. Fakat hemen o anda delikanlının elinde başka bir kılıç belirdiği ve Landry Coquenard'ın kendini, kargaşalığın orta yerine fırlatıp atıverdiğini görünce

yine caydı. Karışmasına lüzum kalmadan dövüş bitince de, gücüne güvenen bir dev'e yaraşır adımlarla, yavaş yavaş tahtırevana, hanımının yanına döndü.

O zaman düşes, sâkin ve âhenkli sesiyle:

— «Bu delikanlının kim olduğunu, nerede oturduğunu, ne yaptığını da öğrenmek lâzım...» Dedi. «Eğer birinin maiyetindeyse, onu oradan çıkarmalı ve benim yanıma girmesini sağlamalı. Kılığından anladığım gibi fakirse ve kimsenin maiyetinde değilse, benim yanıma gelsin, onu zengin edeyim. Böyle değerli kimselere pek rastlanmıyor. Buraya başarmaya geldiğim iş için etrafımda kuvvetli adamlar bulunması gerekir!»

D'Albaran tasdik etti.

— «Gerçekten de bu delikanlıyı elde ederseniz, pek değerli bir adam kazanmış olacaksınız.»

Hanımının yanındaki gözdeliğinin asla sarsılmayacağından emin bir adam hâliyle ve hiçbir kıskançlık belirtisi göstermeden konuşuyordu. Hattâ söyleyişinde öyle bir hayranlık vardı ki olgun bir insan olduğunu hemen belli ediyordu. Ardından da:

— «Hemen hemen ama, tamamen değil... Dünyada kimse senin kadar kuvvetli olmakla övünemez, d'Albaran.»

Düşes:

— «Benim sâdık d'Albaran'ım,» diye devam etti. «Şu delikanlının peşine düş ve öğren... Ben bu işe önem veriyor ve senin meşgul olmanı doğru buluyorum. Haydi sen git... Ben eve döneceğim.»

Böylece d'Albaran, Landry Coquenard'ın takip ettiği Odet de Valvert'in peşine düştü.

LANDRY COQUENARD

Odet de Valvert, İnci Çiçeği'nin peşinden koştuysa da kızı bulamadı. Arayıp taradıktan sonra vazgeçip içini çekti. Oradan uzaklaşmaya niyetlendiği sırada, birdenbire Landry Coquenard'ı hatırladı. Adamcağıza bir teşekkür bile etmeden yürüyüp gitmişti. Gözleriyle çevresini aradı ve bir an bile peşinden ayrılmayan adamcağızı bulmakta gecikmedi. Coquenard, belli belirsiz gülümseyerek, paramparça şapkası elinde, delikanlıya yanaştı. Kibarca bir selâm verip, asıl çevrelerde yaşamış olduğunu belirten bir nezâketle eğildi.

Bu hâli Odet de Valvert'in gözünden kaçmamıştı. Delikanlı, bu adamın bir asîlzâde olamayacağını; fakat uzun süre kibar insanlar yanında çalışmış olabileceğini düşündü. Onu dövüşürken de görmüş ve kılıç kullanışını seyretmişti. Bu kadar şey onun hakkında esaslı bir hüküm vermesi için yeterdi. Nezâketle:

— «Beni affedin aslanım,» dedi. «Size hayatımı borçluyum ama, ne yazık ki ufacık bir teşekkür bile etmeden yanınızdan kaçıverdim.»

Sonra birdenbire Landry Coquenard'ı tanıdı:

— «Haa, sahi... Siz, Concini'nin adamlarının idam sehпасına sürükledikleri zavallı değil misiniz?»

— «Evet, iki defa kurtarmış olduğunuz o adam benim... Bir defa beni onların pençesinden kurtardınız. Sonra da bir para kesesi vererek açlıktan gebermemi önlediniz... Evet, monsienyör, ben oyum işte!..»

— «Bakıyorum, borcunuzu kısa sürede ödeyen soydansınız.»

— «Yook... Bununla borcumu ödemiş sayılmam... Concini'nin askerlerine saldırırken kendi işimi görüyordum... Ben, yapılan fenalığı da, iyiliği de unutmam!..»

Valvert gülümsedi:

— «Doğrusu onlara hınç beslemekte haklısınız... Bana kalırsa, insan sizi düşman değil, dost edinmeli.»

Landry Coquenard da ciddiyetle:

— «Ben de aynı kanıdayım,» dedi.

Valvert, karşısındakini bir daha gözden geçirdikten sonra:

— «Kılıcım kırıldığında elime bu kılıcı siz mi tutuşturdunuz? Güzel kılıç, doğrusu...» Dedi.

— «Ben tutuşturdum. Güzeldir... Hakikî Milano yapısıdır.»

— «Yok canım! Size geri verirken âdetâ üzüleceğim.»

Valvert bu sözü söylerken kılıcı vermeye davranıyordu. Fakat Landry Coquenard itiraz etti:

— «Ne yapıyorsunuz monsenyör? Bir asîlzâde silâhsız gezebilir mi? Hele siz, şimdiden sonra silâhsız şuradan şuraya gidemezsiniz. Zâten verseniz de almam. Bu kılıç, sizin ellerinizden daha lâıyğını bulamaz.»

Valvert, bu güzel kılıca sahip olmak istemekle beraber tereddüt etti:

— «Ama, zengin de değilim ve... Bilmem ki size gerçek değerini ödeyebilir miyim?»

Landry Coquenard'ın kurnaz yüzünde bir keder gölgesi belirdi. İçini çekerek:

— «Eğer bu kılıcı, hayatını kurtarmış olduğunuz bir adamın hâtırası olarak alıkoysaydınız, çok sevinir ve şeref duyardım. Zâten bunu size satmayı aklımdan bile geçirmiş değilim...» Dedi.

Bu sözler, öyle zarif ve asîl bir tarzda söylenmişti ki bu kadarı, paramparça elbiseli adamdan umulmazdı doğrusu...

Fakat Valvert ısrar etti.

— «Ya siz, silâhsız ne yapacaksınız?»

— «Benim Roquetaille'den ganimet aldığım kılıç var ya... O bana yeter.»

Valvert artık kararını verdi:

— «Pekâlâ! Bu güzel hediyenizi verildiği gibi içtenlikle alıyorum. Gördünüz mü şimdi, size olan borcum katmerli oldu.»

Landry Coquenard, sevinçle güldü:

— «Mükemmel! Zaten sizin de, borcunuzu uzun süre geciktirmeyen bir adam olduğunuz hâlinizden belli oluyor, monsenyör.»

Odet de Valvert, birdenbire karşısındakiyle senli benli oluverdi:

— «Benim adım Kont Odet de Valvert... Sizinki ne?»

— «Landry Coquenard, monsenyör.»

— «Pekâlâ, Landry Coquenard. Önce benimle konuşurken, şu '*Monsenyör*' lâfını bir tarafa bırakırsan hoşuma gider, pek acayip düşünüyor çünkü...»

Adamın gözlerinde kurnaz alevler yandı:

— «Yaa, öyle mi? İsteddiğiniz gibi olsun, Kont!.. Peki, sonra?»

— «Sonra da, sanırım ki eli ayağı düzgün insanların acıktıkları saat geldi çattı.»

— «Evet mösyö... Eli ayağı düzgün kimseler, vak-

ti gelince hemen sofraya otururlar. Benim gibi zavallılar ise, ancak imkân buldukça karın doyururlar. Baksanıza, ne kadar zayıfım. Her zaman sofraya oturmak nerede, ben nerede?»

Landry Coquenard, kendi sıskalığına yarı alay, yarı merhametle bakarken Valvert güldü:

— «Bugün karnını doyuracaksın. Gel de sana bir ziyafet çekeyim!..»

Landry Coquenard yine sevindi:

— «Mösyö, bana lûtf buyurduğunuz bu şerefi, ömrüm oldukça unutmayacağım. İster sofraya, ister dövüşe olsun; beni nereye götürürseniz, dâima en sâdık uşağınız olmak isterim.»

Bir süre sonra şişeler ve zengin yemeklerle süslü bir sofranın başına kuruldular. Montmartre Sokağı'nda, ikinci sınıf ve nisbeten ucuz bir handaydılar. Az sonra d'Albaran da içeriye girip, biraz ötelere, kapının yanındaki bir yere çöküp yemek ısmarladı. İki-si de bu müşteriye dikkat etmedi.

Landry Coquenard, Kont'un ısmarladığı yemeği, her zaman eline böyle fırsat geçmeyen ve ne vakit karın doyurabileceğinden de pek emin olmayan bir adam iştahıyla yemeye başladı. Dört kişinin yiyeceği kadar yedi ve altı kişilik içti. Adamakıllı obur ve epeyce de ayyaş olduğunu açıkça gösterdiği hâlde, Valvert onun kibar yemek yemesini bilen biri olduğu sonucuna vardı. Zira epey gevezelik etmekle beraber kendisini bu kadar efendice yemeğe davet eden adamla, arasındaki mesafeyi aşmadı. Üstelik, devirdiği kadehlere rağmen alkole kayalar gibi dayandığını da göstermiş oldu... Yeyip içerken, havadan-sudan bahsettiler. Daha doğrusu Valvert, Landry Coquenard'ı konuşturdu ve o da, bile-isteye bu manevraya boyun eğdi. Sonunda genç Kont, birdenbire:

— «Biliyor musun?» Dedi. «Çok güzel konuşuyorsun.»

— «Sebebi var, Mösyö Kont... Ben râhip olacaktım... Öğrenimimi ona göre yaptım. Fakat kötü huyum yüzünden okuldan atıldım. Bu, benim için çok fena oldu... Çünkü bugün hiç değilse göbekli bir vâiz olurdum. Oysa şimdi sıksa ve sevimsiz bir serse-riyim.»

— «Ama, çok kibar tavırların var.»

— «Kibar ailelere hizmet ettim de ondan, mösyö... Kader bana, girdiğim çevreye uymak ve biraz da taklit kabiliyeti vermiş...»

— «Sahi, ömrümde bu kadar güzel kedi-köpek taklidi yapan görmemiştim... İnsan bayağı inanıyor... Ben bile kandım...»

Landry Coquenard, alçakgönüllülükle:

— «Bugünkü hiçti,» dedi. «Siz benimle beraber oldukça daha daniskasını görürsünüz.»

— «Demek sık sık buluşalım istiyorsun, öyle mi?»

Landry Coquenard bir an düşündü. Sonra Valvert'in gözlerinin içine bakarak:

— «Mösyö,» dedi, «size râhiplik öğrenimi gördüğümü söyledim ya! Onun için inancım da bütündür. Ben diyorum ki bizi Tanrı karşılaştırdı. Bunda bir hikmet vardır elbette... Neden onun iradesine aykırı hareket edelim? Neden ayrılalım? Neden beni yanınıza almayasınız?»

— «Yâni seni hizmetime mi alayım demek istiyorsun?»

— «Evet, mösyö!.. Siz bu sabah Sinyor Concini'yle çatıştınız. Bundan sonra aranızda kıyasıya bir savaş başlayacaktır. Bu savaşta ben de size faydalı olabilirim. Öte yandan, benden nefret eden o adama karşı ben de sizden yardım bekleyebilirim...»

Valvert düşündü:

— «Hayır demem ama, ben fakirim,» dedi.

Landry Coquenard, kelimelerin üstüne basa basa:

— «Siz zengin olacaksınız, mösyö.» Dedi. «Ben de bulup bunayanlardan değilim. Barınacak bir yer, aç kalmayacak kadar yiyecek ve sizin eskileriniz bana yeter. Ama, sizin de yiyecek bir şeyiniz olmadığı gün olursa, belimin kemerini bir delik daha daraltırım, olur biter.»

Valvert, Landry Coquenard'ı dinlerken bir yandan da düşünüyordu: Bu zeki ve kurnaz yüz hoşuna gidiyordu. Kaçamak bakmayan berrak gözler bu adamın açıkyürekliliğini gösteriyordu. Onu iş başında da görmüş, her bakımdan düşüncesine güvenilebilir biri olduğunu anlamıştı. Üstelik, hayatını kurtaran adama göstereceği sarsılmaz sadakatten de şüphe edilemezdi. Birden:

— «Sana bir şey soracağım.» Dedi. «Concini'nin seni neden asmak istediğini bana anlatır mısın?»

Landry Coquenard'ın uzun ve zayıf yüzünde bir ışık belirdi. Partiyi kazandığını anlamıştı. Ciddileşerek:

— «Size şu kadarını söyleyeyim, mösyö...» Diye başladı. «Ben, Concini'nin oda uşağı ve güvenilir adamıydım.»

Valvert'i ansızın bir şüphe sardı. Birdenbire yerinden sıçrayarak:

— «Sen mi? Ne zaman?» Diye sordu.

— «Bundan onyediy yıl önce... Ben, epey yaşlıyım, mösyö. O zaman Floransa'daydık ve Sinyor Concini, bugünkü Concini olmaktan çok uzaktı. Ama yakışıklı bir delikanlıydı ve Floransa'lı hanımlar onun için deli olurlardı. Daha o zamandan, kadınlar sayesinde yükseleceğini sezmişti. Gerçekten de kadın-

lar, daha doğrusu bir kadın sâyesinde, Hıristiyanlığın en güzel kırallığının efendisi olup çıktı. Bunu size, kadınların bu kadar düşkün oldukları böyle yakışıklı bir erkeğin sağ kolu olmanın az şey olmadığını belirtmek için söylüyorum, mösyö...»

— «Birçok serüvenimiz oldu. İster aşağı tabakadan, ister halktan, ister Grandük'ün sarayından olsun; genç, güzel ve dişe dokunur ne varsa elden geçiriyorduk... Sinyor Concini, zengin sevgililerinden kopardığını fakir sevgilileriyle yiyordu. Çok müsrif olduğu muhakkaktı... Bir kadın zevkini tatmin etmek, birini elde etmek, bir aracı bulmak için avuç dolusu altın dökerdi. Gerçi, *'kendi cebinden çıkmayacak olduktan sonra bu harcamalar önemli sayılmaz,*» diyeceksiniz ama, işin başka tarafları da yok değildi. Kıskanç kocalar, namus delisi babalar ve ağabeyler pek boldu. Kiminin bir kılıç darbesiyle göğsünü delip gönlünü almak, kimini sessizce bir hançer vurup temizlemek gerekirdi ve bütün bu çeşit işler, özellikle benim marifetimle halledilirdi...»

Valvert:

— «Vay canına!» Diye söylendi. «Bu temiz bir iş değil be, hocam!...»

— «Tabii değil, mösyö! Böyle bir iş yapmak için insanın ince eleyip sık dokumaması gerekir. Fakat ben, hiç olmazsa, kimseyi arkadan vurmadığımı, daima yüzyüze dövüştüğümü ve hiç değilse bu işlerde kendi canımı da tehlikeye attığımı söyleyerek biraz temize çıkabilirim...»

— «Eh, yine de kötü iş... Fakat hiç değilse biraz iler-tutar tarafı var...»

— «Bunları size, Sinyor Concini hakkında az şey bilmediğimi anlatmak için söylüyorum. Öyle müthiş şeyler biliyorum ki o, bunları kimsenin öğrenmemesi için canını bile verir. Hele artık büyük bir adam ol-

duktan sonra... Birbirimizden ayrılalı epey oldu... Ben onu unutmadım ama, o beni ölmüş biliyormuş. O zamandan beri üstüme müthiş bir uğursuzluk çöktü, mösyö... Denemediğim meslek kalmadı. Hiçbirinde dikiş tutturamadım. Sefaletten yavaş yavaş geberip gidecektim. Birden, eski efendimin burada pek kudretli bir adam olduğu aklıma geldi. Nereden estiyse - esmez olaydı - gidip kendisini göreyim, dedim. Zâten onu hiç ele vermiş değildim. *'Yıllarca dili bağlı kalabilmiş bir adam, ne de olsa biraz mükâfata hak kazanır,'* diyordum. Concini de bunu anlayacak, bana basit bir iş verecek ve ömrümün sonunda, sürünmeden yaşamaya imkân bulacağım diye düşünüyordum. Zengin olmak aklımdan bile geçmiyordu. Günde bir kere karnım doysun, bana yeterdi, mösyö. İstedğim çok az bir şeydi. Bu kadarını da reddetmeyeceğinden emindim... Ve gidip onu bulmak, hâlimi anlatmak budalalığını yaptım. Bunun sonucunu gördünüz, mösyö. Concini benim hayatta olduğumu görünce, er-geç foyasını ortalığa yayacağımdan çekinerek beni dosdoğru darağacına sürükledi ve siz karşıma çıkmasaydınız, şimdi geberip gitmiştim... İşte benim hikâyem bundan ibaret, mösyö! Concini diyor ki insanların çenelerini kapatmak için en iyi çâre, boyunlarına kendirden bir kravat geçirivermektir. Çünkü yalnız ölüler konuşamaz.»

Dikkatle dinlemiş olan Valvert:

— «Yaa!» Dedi. «Peki, eski efendine karşı en ufak bir ihanette bulunmadığına emin misin?»

Landry Coquenard, bir an tereddüt ettikten sonra kararını vererek: — «Haklısınız, mösyö!...» Dedi. «Vicdanımda, sizin dediğinize benzer bir yük var...»

Birdenbire başını kaldırdı, delikanlının gözlerinin içine baktı; sert sert devam etti:

— «Gerçi ortada böyle bir ihanet var ama, ben

bundan dolayı utanmıyorum. Çünkü bu ihanet, vicdanlıca bir işti. Belki de serseri hayatımın tek sevabı buydu. Bu sevap yüzünden başıma bir sürü belâ gelmiş olmasına ve Concini'nin yanından da bu yüzden atılmış bulunmama rağmen, pişmanlık duymuyorum ve tekrar böyle bir şey yapmam gerekirse, tereddütsüz yaparım. Eğer başınızı ağrıtmazsam, size bu hikâyeyi de anlatırım, mösyö...»

Gözlerinde parıltılar beliren Valvert:

— «Onu nasıl olsa dinleyeceğiz...» Dedi. «Fakat mademki bir kere itirafa başladın, söyle bana bakayım, vicdan azabı çektiren daha ağır, daha kötü bir şey yok mu?»

Landry, hatırlamaya çalışır gibi düşündü, sonra ciddi, samimî bir tavırla:

— «Canım, mösyö,» dedi, «ben ipten-kazıktan kurtulmuş biriyim, evliyâ değilim ya... Yâni demek istiyorum ki vicdanımda benim gibi bir haydudun işleyebileceği her çeşit suçun kırı ve yükü vardır elbette... Fakat düşünüyorum da utanç duyulacak, gerçekten de kötü bir suçumu bulamıyorum. Zaten size daha önce de söyledim; aldığım râhip terbiyesi bende kuvvetli inanışlara yol açmıştır. Bu yüzden, bazı meselelerde hiç tartışma kabul etmem. Doğrusu aranırda, uzun süredir beni takip eden bu uğursuzluğun asıl sebebi de. *'Armudun çöprü var, üzümün sapı var!'* Diye ince eleyip sık dokumamdır. Bunu pekâlâ biliyorum ama, ne yapayım ki elimde değil. Bazı şeyler var ki ben onları asla yapamam. Bu yüzden çok sıkıntı çekiyor, aç bile kalıyorum. Ne yapayım, yapamıyorum işte!...»

Valvert ister istemez gülümseyerek:

— «Hele şu ihanetinin hikâyesini dinleyelim bakalım,» dedi. Sonra da sanki misafirinin biraz coşmaya ihtiyacı olduğunu sezmiş gibi Coquenard'ın ka-

dehini ağzına kadar doldurdu. Landry Coquenard, kadehini bir dikişte içtikten sonra çevresini kuşkulu bakışlarla süzüp, kimsenin kendilerini dinlemediği kanısına vararak fısıfısıf anlatmaya başladı:

— «O zamanlar Sinyor Concini'nin sevgilisi - daha doğrusu bir sürü sevgilisinden birisi - kibar, çok yüksek aileden, asıl bir kadındı...»

Valvert merakla sordu:

— Floransa kibarlarından mı?»

Landry Coquenard, tereddüt etmeden cevap verdi:

— «Hayır mösyö; yabancıydı. Derken, bu kadınla bizim sinyor, mercimeği fırına verip dururlarken; önceden tahmini kolay bir olayla karşılaştılar. Kadın gebe kalıverdi. Bu gebelik, iki sevgili için de pek kötü sonuçlar verebilirdi. Fakat bu ünlü madam, ne yaptıysa yaptı, nasıl ettiyse etti, gebeliğini herkesten saklamayı becerdi. Doğrusu, bu büyük bir marifetti. Zira peşinde casuslar, hafiyeler gezer dururdu. Kısacası, her türlü kollamalara ve gözetlemelere rağmen kimsenin şüphesini uyandırmadan çocuğunu doğurdu. Bu çocuğun ölü doğacağını sanmışlardı. Çünkü ölmesi için ellerinden geleni artlarına koymamışlardı. Oysa gürbüz, yaşamaktan başka bir şey istemeyen şirin bir kız doğuverdi. Hem de öyle dilber, öyle cici bir yavru ki! Derken efendim - şimdi dikkat buyurun, zira ihanetim burada başlıyor-bu topaç gibi yavrucak doğar doğmaz babası yavruyu benim elime verdi ve bana da, çocuğun ayağına bir taş bağlayarak götürüp Ponte Vecchio köprüsünden Arno nehrine atmamı söyledi.»

Valvert, allak bullak olmuştu:

— «Ne müthiş şey! Umarım ki bu emre itaat etmedin, Landry!...»

— «Hayır, mösyö; bu haltı kıvıramadım ve Concini'ye ihanetim de bununla başlamış oldu.»

Valvert, göğsüne çöken bir ağırlıktan kurtulmuşçasına derin bir nefes aldı. Kadehleri tekrar doldurdu ve bu sefer kendisi de kadehini bir nefeste boşalttı. Sonra:

— «Peki, yavruyu ne yaptın?» Diye sordu.

— «Babasının aklına gelmemiş olanı yaptım. Çocuğu nehre atıp boğmadan önce - çünkü ilk anda verilen emre itaat etmek kararındaydım, burasını utanarak da olsa itiraf edeyim - Santa Maria del Fiore kilisesine götürdüm. Orada vaftiz ettirdim. Hem de bütün kurallara uygun bir vaftiz yaptırıp kilisenin defterine de kaydettirdim. Şâhitler bularak çocuğun anasının bilinmediğini; fakat babasının, Sinyor Concini olduğunu yazdırdım. Yavruya da doğduğu şehrin adını göbekadı taktım ve 'Florenze' dedim. Vaftiz babası da ben oldum, mösyö. O kilisede kayıtlıdır.»

Valvert sevinçle bağırdı:

— «Florenze ha! Doğrusu güzel isim! Landry, gittikçe gözüme giriyorsun. Ee, sonra ne oldu?»

— «Sonra ne olacak? Baktım ki yavru pek dilber, pek şirin bir şey... Sanki hâlimden de anlıyordu, mösyö... Küçücük elleriyle bıyıklarımı çekiyor ve göğün rengini aksettiren berrak gözleriyle durmadan bana bakıyordu. Sanki bana: '*Ben sana ne yaptım da beni öldürmek istiyorsun?*' Der gibiydi. Aklımı karmakarışık etti. Bu da yetmiyormuş gibi, dudaklarını uzatıp da meme aramaz mı? Deli gibi oldum. Hemen ilk dükkâna girip yavruya sıcak, şekerli süt yaptırdım ve iyice karnını doyurdum. Göbeciği şişince bana teşekkür etmek istiyormuş gibi cıvıladı. Sonra da tatlı bir uykuya daldı ve ben de hiç farkında olmadan onu kucağımda sallamaya koyuldum. İşte ihanetim budur.»

Valvert, kesin bir tavırla:

— «Sen iyi kalpli bir adamsın, Landry,» dedi. «Sonra ne oldu?»

— «Tabii çocuğu yanımda alıkoyamadığımı tahmin edersiniz...»

— «Elbette!.. Erkekten de dadı olur muymuş? Hem Concini nasıl olsa haber alacak, çocuğu senden koparacaktı. O zaman çocuğu başkasına verip, üç-beş kuruşa, senin yapamadığını yaptırmayı işten bile değildi.»

— «Ben de tabii böyle düşündüm, mösyö. Floransa'da tanıdığım iyi bir kadıncağız vardı. O da benim gibi Fransız'dı. İyi bilmiyorum ama, bir çapraşık meseleden dolayı şehirden ve Toscana grandüka-sının topraklarından çıkıp gitmek zorunda kalmıştı. Gittikçe sevmeye başladığım Florenze'yi ona emanet ettim. Bu iş bana çok dokundu ama, ne yapayım ki, herşeyden önce çocuğun güvenliğini sağlamam gerekirdi. Değil mi?»

Hikâyeyi gittikçe daha büyük bir dikkatle dinleyen Valvert:

— «Tabii,» dedi. «Çocuğu, kaatil babasının bur-nunun dibinde alıkoyamaktansa, ondan ayrılmaya katlanmak çok daha doğrudu. İtalya'dan çıkınca kurtulmuş olacaktı. İyi etmişsin, Landry!..»

Landry Coquenard, ciddî bir tavırla:

— «Sizin de benim gibi düşünmenizden pek memnunum, mösyö,» dedi. «Suçlarımı utanmadan nasıl söylüyorsam, iyiliklerimi de söyleyebilirim, değil mi?»

— «Söyle Landry, söyle!..»

— «Peki efendim. Bu kadının adı La Gorelle'ydi. Paraya düşkün, hattâ basbayağı cimriydi. İlk anda Concini'nin bana, bu cinayeti işleyeyim diye verdiği

parayı son meteliğine kadar o kadına verdim. Bin düka altını, benim gibi bir adam için az şey değildi. Ama, yavrunun canının bedeli olan bu paraya el süremiyordum... Âdetâ parmaklarım yanıyordu... La Gorette, parayı alınca çocukla beraber İtalya'dan çıktı gitti. Fakat benim de içime bir kurt düştü. Ya Concini, benim kendisini aldattığımı öğrenirse! Eğer beni sinsice hançerleteceğini bilsem yanından ayrılmazdım ama, onun ne canavar ruhlu bir adam olduğunu ve insanı yüzüne güle güle öldürdüğünü bilirdim. Yoksa orada kazancım yerindeydi. Ne diye ayrılacaktım? Ama, ya beni zındana attırır da orada aç ve susuz, yavaş yavaş ıstıraptan kıvrana kıvrana geberir gidersem? Bu yüzden, ilk fırsatta Concini'nin yanından ayrıldım. Ondan sonra da, anlattığım gibi, bir türlü uğursuzluktan kurtulamadım. Belki de o çocukcağızı bir an öldürmeyi düşünmüş olmanın cezası olarak Tanrı bana bu uğursuzluğu musallat etti.»

Valvert merakla sordu:

— «Peki çocuk, küçük Florenze ne oldu, biliyor musun?»

— «Hayır, Mösyö! Hayatta ve mutlu olduğunu biliyorum. Başka bir bildiğim yok. Zaten bu kadarı da bana yetiyor!..»

— «Nerede olduğunu bilmiyor musun?»

— «La Gorette'yi son defa Marsilya'da görmüş-tüm. Çocuk da herhalde oradadır.»

— «Sakın Paris'te olmasın?»

— «Paris'te olmadığını iyi biliyorum, mösyö...»

— «Nereden biliyorsun?»

— «Neredeni var mı? Şimdi pek dilber bir kız olması gereken Florenze, Paris'te olsaydı, La Goret-

le de burada olurdu... Ben bütün gün şehri baştan aşağıya dolaşıyorum...»

Landry Coquenard'ın böyle bir yalan söylemesi, herhalde bazı önemli sebeplerden ileri geliyordu. Söylediği sözlere Valvert'i inandırdı. Nitekim delikanlı:

— «Doğru söylüyorsun.» Dedikten sonra, hâlâ meraktan kurtulamadığı için sordu. «Peki, Concini, kızını hâlâ öldü mü biliyor?»

— «Evet, mösyö... Kendisine söylemediğimi tahmin edersiniz.»

— «İyi etmişsin be ahbap! Ya anası ne oldu?»

Landry Coquenard, kaçamak bir tavırla:

— «Çok ünlü ve asîl bir ailedendi,» dedi. «İtalyan değildi. Benden bir süre sonra o da Floransa'dan ve İtalya'dan ayrıldı. Ne olduğunu bilmiyorum. Zâten merak da etmedim.»

Valvert, Landry'in başka şeyler de bildiği hâlde, söylemeye pek yanaşmadığını anladı. İçin için, Landry'in bir kadını ele vermemekteki inceliğini takdir etti.

— «Bana anlattıkların, hizmetime girme isteğini reddettirecek şeyler değil.» Dedi. «Eğer benimle sefaleti paylaşmaya râzıysan, gel...»

Landry Coquenard, sevinçle:

— «Elbette!» Diye bağırdı. «Siz, tam aradığım efendisiniz. Sizin gibi bir efendiden, Concini'den aldıklarım benzeyen emirler gelmez. İçim rahat olur.»

Valvert gülerek:

— «O meseleyi hiç merak etme,» dedi. «Ama, benimle beraber olursan, yine az sopa atıp az da dayak yiyecek değiliz...»

— «Canıma minnet... İş başında pek de beceriksiz olmadığımı gördünüz. Dayağa gelince; onu da yemeden atmaya çalışırız, olur biter! Yahut da, hiç de-

ğilse, mümkün olduğu kadar az yeyip çok atmaya uğraşırız. Değil mi?»

Valvert, kahkahalarla:

— «Gerçekten de iyi bir usul,» dedi. «Mademki kararın budur, seni yanıma alıyorum. Bu andan itibaren sen de bizim konaktan sayılırsın.»

«Konaktan» derken kendi kendiyile alay etmeyi de ihmal etmedi. Oysa Landry Coquenard, bu işte gülünecek bir şey göremiyor, ciddî davranıyordu:

— «Mösyö Kont de Valvert'in konağına yakışmaya gayret edeceğim.» Dedi. «Fakir de olsa, bu konağın Sinyor Concini'ninkinden kat kat iyi olduğunu anlıyorum.»

Valvert, gururla:

— «Orası muhakkak,» dedi. «Hiç olmazsa benim kontluğum soydan gelmedir. Onun gibi satın alınmış, uydurma bir unvanla d'Ancre Markisi filân olmadım.»

İTİRAFLAR

Bu anlaşılmadan sonra delikanlı hesabı gördü ve ayağa kalkarak, alaylı alaylı :

— «Şimdi düş bakalım peşime Landry usta! Bizim gibi ünlü kişileri barındıracak saraya gidelim.» Dedi.

Landry Coquenard, hiçbir şey söylemeden ayağa kalktı ve yeni efendisini, kendilerini saydırmayı bilen asîlzâdelerin uşakları gibi üç adım geriden takibe başladı. Belki de hâlâ kaldırımları kendisini bulmak uğrunda arşınlayan Concini'yle adamlarını unutmadığı için şapka yerine başına oturttuğu yırtık pırtık külâhın kenarlarını iyice yüzüne indirdi, perlerin yerine sırtına geçirdiği lime lime elbisenin yakalarını da kaldırdı ve gözlerinden başka bir yeri görünmez oldu. Efendisi bu tedbirleri almayı akıl etmedi. Zâten akıl etseydi de, böyle sakınmaya yanaşmazdı.

Yollarına devam edip o zamanlar Cossonerie Sokağı adı verilen yere vardılar burasıyla Saint-Dénis Sokağı köşesindeki evin önünde durdular.

Saint-Dénis Sokağı'nda, Saint-Sépulcre karşısında bulunan kapı, o zamanlar Paris'te dillere destan olan «*Altın Arslan*» hanınındı.

Valvert, hemen hana dalarak dosdoğru ahıra gitti. Kral'ın hediye ettiği atın Escargasse ve Gringaille tarafından ahıra getirilmiş olduğunu görünce bol yem ve ot verilip verilmediğine baktı. Sonra Landry Coquenard'ın yanına giderek evi gösterdi:

— «İşte Mösyö, Kont Odet de Valvert'in sarayı

buradadır,» dedi. «Tâ yukarıda, tavanlar arasında ve göğe yakın bir saray... Paris'e servet edinmeye geldiğime göre, onu ele geçirmeden Tanrı beni çağırırsa uzun yolculuğa lüzum kalmadan, odamdan göğe tırmanıvereceğim.»

Landry Coquenard, sarsılmaz bir inançla:

— «Önceden servete erişeceksiniz, mösyö,» dedi. «Aksi hâlde Tanrı âdil değil demektir ve adaletsiz bir tanrıya da inanılmaz...»

Valvert, bir kahkaha atarak:

— «Âmin!» Deyip hanın kapısından içeriye girdi. Landry Coquenard da ardından gelip kapıyı kapadı.

D'Albaran peşlerindeydi. Valvert'in söylediklerini duymuş, mütevazı görünüşlü eve yaklaşmıştı. Evi gözden geçirerek mırıldandı.

«Kont ve adının da Odet de Valvert olduğunu öğrendik. Evi burasıymış. Fakirmiş ve Paris'e zengin olmaya gelmiş. Görünüşe göre, Senora'yı pekâlâ tatmin edecek bir iş... Bakalım arkasından ne çıkacak?»

Hemen Saint-Dénis Sokağı'na giderek hana daldı. Valvert'in buraya girip çıktığını görmüştü. Hana girer girmez, araştırıp soruşturmaya başladı. Fakat sorguları bizi ilgilendirmedigi için artık onu bırakalım da, Odet de Valvert'le Landry Coquenard'a dönelim:

Evin tavanarasındaki; bir mutfak, bir sandık odası ve bir odadan ibaret küçücük daireye girdiler. Daire küçük ama, iyi döşenmişti ve tertemizdi. Mobilya olarak büyük bir yatak, bir masa, bir koltuk ve iki sandalyeyle bir kanape vardı. Valvert, küçük pencereyi ardına kadar açtıktan sonra Landry'i de pencerenin önüne çağırdı. Sonra:

— «Manzaranın güzelliğine bak,» dedi.

Bir an durup ilâve etti:

— «Dam ve baca seyretmekten hoşlananlar için bundan iyi manzara olamaz.»

Landry Coquenard, pencereden sarkıp sağa-sola baktıktan sonra:

— «Daha ne istiyorsunuz?» Dedi. «Paris'in en kalabalık sokaklarından biri olan Saint-Denis Sokağı ayaklarınızın altında uzanıyor. Bu damlara ve bacalara da o kadar atıp tutmayın, insan sıkışırsa selâmeti bu yolda bulabilir.»

— «Öyle ama, kafayı kırmak pahasına...»

— «Yorgunluğa katlanmadan, tehlikeyi göze almadan hiçbir şey elde edilemez...»

Valvert âdetâ içerledi:

— «Senin de amma acayip fikirlerin var... Damlar kedilere seyrân olur ama, bizim gibi namuslu Hıristiyanlara değil. Şimdiye kadar damdan sıvışmak aklıma bile gelmemişti...»

— «Şimdiye kadar aklınıza gelmemiş oluşunu anlarım... Ama, bundan sonra bu meseleyi adamakıllı düşünmelisiniz. Hem de esaslıca...»

— «Neden?»

— «Bu da sorulur mu, mösyö? Bundan sonra Concini'yi ense kökümüzde bilin. Concini bize çok hidetlendi. Bundan böyle hiç peşimizi bırakmaz. İktidar da onda değil mi? Aylıklı câniler yok mu? İsterse askerlerden, hâkimlerden, jandarmalardan, kısacası bizim zavallıları ezmeye yarayacak herşeyden yararlanamaz mı?.. Bir de damlar, kedilere yaraşır diyorsunuz... Concini'nin bizi, kuşların bile başlarını döndürecek yollardan kaçmaya zorlamayacağını ne bilelim? Bana kalırsa Concini'nin eline düşmekten, damlardan yuvarlanıp kafalarımızın kırılması bin kere tercih edilir.»

Landry Coquenard coşmuş ve bu sözleri öyle inan-

dırıcı bir tavırla söylemişti ki efendisi de, bütün cesaretine rağmen tesiri altında kaldı:

— «Vay canına! Ben bunu hiç düşünmemiştim, be!» Diye bağırdı.

Landry Coquenard ısrar etti:

— «Düşünmek lâzım, mösyö... Hep bunu düşünmek lâzım... Peşimizdeki kuduz kurttan yakayı kurtarmak için başka çaremiz yoktur.»

Valvert sinirli sinirli bıyığını ısırarak bir an sessiz kaldı. Sonra da önemsemez bir tavırla omuz silk-ti:

— «Yok canım,» dedi. «Bu serseriye bu kadar ciddiye almaya değmez. Şimdi bunları bırakalım da sarayımızı gözden geçirelim. Bak, mutfak takımlarımız tastamam. Her gün lokantada yemek yiyecek kadar zengin olmadığımı tahmin edersin. Onun için arada sırada evimizde yemek yiyeceğiz. Tabii, yemekleri de sen pişireceksin.»

Landry Coquenard:

— «Mükemmel,» dedi. «Size öyle lezzetli yemekler pişiririm ki parmaklarınızı da beraber yersiniz.»

— «İşte buna pek sevindim. Gel şimdi, senin kâşâneyi de görelim.»

Landry'i sandık odasına götürdü. Burada dar bir yatakla bir sandıktan başka bir şey yoktu. Valvert alay etti:

— «Eminim ki Kral'ın Louvre Sarayı'ndaki odası, senin bu odandan mükemmel değildir.»

Landry Coquenard, ciddî bir tavırla.

— «Alay etmeyin, mösyö,» dedi. «Daha dün akşam, altında gecelediğim köprüye nisbetle burayı cennet sayarım... Şu küçücük yatak, şu tertemiz çarşaf ve şu çifte battaniyenin değerini ancak benim gibi gecelerini ayazda geçirmiş olanlar bilir. Odamın

mobilyalarının, Kral'ın Louvre'deki mobilyalarından çok daha fakir olduğu muhakkak ama, benim bu yatakta, ondan daha rahat uyuyacağım da bir gerçek, mösyö!..»

— «Aferin! Hayatın pembe tarafını görmesini biliyorsun.»

— «İyi ki biliyorum, mösyö... Eğer hep hayatın karanlık tarafını görmüş olsaydım, nicedir peşimi bırakmayan bu uğursuzluk yüzünden bir gün bezip yüreğime hançer saplayıverirdim. Bu yüzden cehennemın dibinde cayır cayır yanardım. Herhalde siz de bilirsiniz, kendine kıyanların cezası cehennemde yamaktır.»

— «Sana acıyorum Landry! Artık kötü günlerin geçti. İnşallah ben zengin olurum da...»

— «Olacaksınız mösyö, olacaksınız... Hem de pek yakında!»

Servet sözü Valvert'e Gonca'yı hatırlattı. Şimdiye kadar kimseye açamadığı aşkını, nihayet kendisine sâdık olduğunu sezdiği bir dosta açmayı düşündü. Fakat o kadar mahçuptu ki kendi kendine söze başlamasına imkân yoktu. Landry'in çanak tutması gerekiyordu. Ne var ki Landry böyle bir şeye niyetli görünmüyordu.

Fakat Valvert, sık sık ve ardı ardına iç çekmeye başlayınca Landry Coquenard, artık dayanamayıp:

— «Allah Allah! Neden böyle içinizi çekip duruyorsunuz, mösyö? Dedi. «Bana kalırsa, güzel çiçekçiyle kırıştırıp durmanız, hiç de kötü sonuç vermiyor. Bu yüzden, duvarları sarsacakmışçasına ah-vah etmenin gereği yok.»

Odanın içinde gezinip duran Odet de Valvert, bir adım daha atacakken zehirli bir yılanı basmışçasına ayağını hızla çekip durakladı. Landry Coquenard'a döndü; tamamen afallamış bir hâlde:

— «Sana, benim çiçekçi kıza âşık olduğumu kim söyledi?» Dedi.

— «Ben kör müyüm, canım? Gözlerimle gördüm.»

— «Nasıl gördün? Görülecek gibi miydi de gördün?»

Landry Coquenard alay etti:

— «Yok, görülecek gibiydi... Bu da lâf mı yâni?»

— «Hay Allah belâsını versin! Lânet olsun!.. Yere batsın!..» Birden dehşet içinde durdu. «Mademki sen gördün, demek ki o da gördü.»

Landry Coquenard, alaycı tavrını hiç bozmadı:

— «Şüphe mi var? Dünyanın en budala kadını da olsa, bu gibi meseleleri hemen çıkar! Dilber İnci Çiçeği bu işi çoktan çakmıştır.»

Valvert yere yıkılacak gibi olmuştu:

— «Aman yarabbi!» Diye inledi.

Landry Coquenard ise şaşaladı.

— «Ne oluyorsunuz yahu? Sakın bayılayım filân demeyin! Ne biçim adamsınız siz böyle?»

— «Biliyor diyorsun ya!.. Biliyormuş işte!..»

— «Biliyor ya!.. Giderken size gülüşünü, sizi selâmlamasını görmediniz mi? Bilen bir kız böyle selâm verirse, kızmış mı demektir? Artık hükmünüzü siz verin...»

Valvert'in kederi, ansızın komik bir sevinç hâline geldi:

— «Bu söylediğin doğru,» dedi. «Bana güldü. Demek ki kızmadı. Ah, Landry, ne olur doğru söyle, beni seviyor mu acaba?»

— «Bence öyle, mösyö... Henüz kendisi farkında değilse bile kalbini size kaptıralı çok oldu. Ayrıca ona büyük bir iyilik yaptınız. Size minnettardır. Minnettarlıktan aşka giden yol, pek kısadır.»

— «Ah, Landry, Landry! Sen yok musun, sen? Sen ne mükemmel adammışsın meğer... Şüpheden kendi kendimi yiyip bitirecektim. Gözümü açtın benim!»

Landry Coquenard:

— «Bu işe biraz şaştım,» dedi. «Yoksa daha kendisine açılmadınız mı?»

Valvert hemen isyan etti:

— «Allah saklasın! Bunun imkânı yok!»

Landry Coquenard hafifçe gülümsedi. Kurnaz gözlerinde bir memnunluk alevi parladı. Sonra delikanlıya gözlerini dikip kayıtsız bir tavırla:

— «Öyleyse açılın.» Dedi. «Göreceksiniz ki sizi iyi karşılayacak. Ben kadınları bilirim. Onları Concini'nin okulunda okuyup öğrendim. İyi okuldur.»

Adamın kendinden emin konuşuşu, Valvert'i sevindireceğine kederlendirmişti:

— «Daha açılamam,» dedi. «Şimdilik sırası gelmedi.»

— «Neden?»

— «Nedeni var mı? Dürüst bir asîlzâde, bir genç kıza evlenme teklif etmeden aşktan bahsedebilir mi?»

Landry Coquenard'ın kurnaz gözlerindeki parıltı fazlaştı:

— «Yok canım! Onu almak mı istiyorsunuz?»

— «Neye almayacakmışım? Tertemiz bir kız, değil mi?»

— «Şüphesiz... Kime sorarsanız söyleyecektir. Ama, Kont de Valvert'in âdi bir çiçekçi kızla evlenmesi... Bilmem ki...»

— «Birkaç yıl önce ben de böyle düşünürdüm ama

sonradan Pardaillan'lardan epeyce ders aldım. Pardaillan'ları tanır mısın?»

— «Şövalye de Pardaillan'ı kim tanımaz ki? Oğlu Jehan de Pardaillan'a gelince; onun sâdece 'Yiğit Jehan' diye anıldığı zamanları bile bilirim. Tâ o zamanlardan tanışırız.»

— «Mademki tanırsın, Pardaillan'ın her türlü unvanı reddedip sâdece 'Şövalye' adıyla tanındığını ve bu adı dillere destan ettiğini; oğlunun da Saugis Markisi, Margency ve Vaubren Kontu olduğu hâlde, sâdece babadan kalma Şövalye unvanını kullandığını bilirsin. Ben de okulda ders aldığım için sana: '*Bana monsenyör deme!*' Dedim. Benim de babamdan kalma Kont unvanım var. Ama, Gonca'nın unvanı yokmuş, ne çıkar? Namusu, haysiyeti, iffeti var ya... Bundan daha büyük varlıklar nerede bulunur?»

Landry Coquenard, sevinçle:

— «Monsenyör, benim, için için mırıldandığım şeyleri apaçık ve dobra dobra söylediniz!» Diye bağırды. «Ben bunları, açıkça söyleseydim de yine bir değeri olmazdı. Çünkü asîlzâde değilim. Fakat sizin söylemeniz, doğrusu pek hoşuma gitti. Peki ama, Gonca'yı seviyor, karınız olmaya lâayık görüyorsunuz da, niçin hemen evlenmiyorsunuz?»

— «Amma da yaptın haa! Benim gibi cebi delik konttan koca olur mu? Bizim unvan, tencere kaynatmaz ki karnımızı doyursun... Hele biraz dur, paralanalım, şöyle karnımızı doyuracak bir mevki sahibi olalım...»

— «Öyleyse hiç durmayın ve acele zengin olup çabucak kendinize bir mevki bulun, mösyö...»

— «Bulsam, şeytanın hizmetinde bile olsa, bir dakika tereddüt etmem, Landry. Durur muyum hiç?»

Böylece uzun süre konuşarak, birbirlerine iyice ısındılar. Akşam olunca Landry Coquenard, tertemiz yatağına girdi ve kendi kendine:

«Galiba artık kendime göre bir yer buldum,» dedi. *«Efendim iyi bir adam. Herşeyden önce cesur ve namuslu...»*

AYAĞA GELEN TALİH KUŞU

Ertesi sabah Valvert, Landry'in hediye ettiği güzel kılıcı beline taktı; dışarı çıkarken de yeni uşağına evden ayrılmamasını ve öğle için yemek hazırlamasını tembih etti.

Landry Coquenard, efendisinin her isteğine boyun eğerek görünüp, onun çıkmasını bekledikten sonra pencereye fırladı ve delikanlının çiçekçi kıza gitmek üzere sola saptığını görür görmez, hemen kılıcını kuşanarak:

— «Yaa,» dedi, «ben burada kalayım. Seni de sokakta Concini'nin köpekleri yakalasın. Yağına yok! Peşinden bir yere ayrılmam. İnşallah başımıza bir iş gelmez.»

O da sokağa fırladı; Valvert'i adım adım takip etti. Hem bu işi öyle ustalıkla başardı ki delikanlı takip edildiğinin hiç farkına varamadı.

Valvert, peşine düştüğünden beri yavaş yavaş çiçekçi kızın âdetlerini de belletmişti. Şimdi de nereye gitmek gerektiğini pek iyi bilen bir adam hâliyle yürüyordu. Fakat o sabah, çiçekçiye rastlamak ihtimali olan her yeri dolaştığı hâlde genç kıızı bir türlü bulamadı. Bunun üzerine araştırma sahasını daha genişlettiyse de yine sonuç alamadı.

Landry Coquenard da, onu takip ediyordu. Hele delikanlının Saint-Honoré Sokağı'na girdiğini görünce epey telâşlandı. Louvre Sarayı, bu sokağa pek yakındı ve Concini'nin konağı saraya komşuydu. Hele delikanlının tedbirsiz ve burnu havada gittiğini gördükçe elini kılıcının kabzasından ayırmıyordu; ona

sataştıkları takdirde heriflere arkadan saldırmaya karar vermişti. Zaten Valvert'i takip etmesinin tek sebebi de buydu.

Aslında bu kadar meraklanmasına hiç lüzum yoktu. Rospignac, Louvignac, Eynaus, Roquetaille ve Longval, bir gün önce adamakıllı hırpalanmışlardı. Ayağa kalkabilmeleri için hiç değilse on günlük istirahat ihtiyaçları vardı. Gerçi Longval yaralı değildi ama, o da müthiş mücadeleden sonra arkadaşları olmadan Valvert'e kafa tutmaya cesaret edemezdi. Bütün bunları akıl etmesi gereken Landry gibi kurnaz bir adam bile her nedense düşünemeyip onu izledi. Böylece birbirlerini takip ede ede epey taban teptiler ve herhangi bir olayla karşılaşmadılar. Valvert de aradığını bir türlü bulamayınca artık takipten vazgeçmek zorunda kaldı ve sıkıntıyla homurdanıp dünyaya lânet okuyarak, Cossonnerie Sokağı'na doğruldu.

Landry Coquenard, efendisinin eve döndüğünü anıyınca, çok sıkkın olacağını da kestirerek tabanları yağlayıp öne geçerken: «*Kendisini dinlemeyip peşinden gittiğimi sezerse, bu sinirli hâliyle beni mutlaka kovar!*» Diye düşündü. Eve koştu; sofrayı kurmaya başladı. Valvert döndüğünde sofraya henüz tamamlanmamıştı. Delikanlının, pencerenin camına dayandığını ve bir türlü yemeğe oturmaya niyetlenmediğini gören Landry:

— «Bugün onu görmediniz mi, mösyö?» Diye sordu. Valvert başıyla 'hayır' işareti yapınca: «Dünkü ke-pazelikten sonra böyle olacağı belliydi,» diye devam etti. «Zavallı kızcağız az mı heyecan çekti? Herhalde bugün evinde kalmayı tercih etmiştir.»

Bu sözlerle yarı yarıya teselli bulan Valvert:

— «Öyle ya,» dedi. «Bak bu hiç aklıma gelmemişti. Haklısın, Landry!.. Hemen en mâkul sebebi

buluverdin. Ben de benim yüzümden ve beni görmemek için gelmediğini düşünüyordum.»

— «Sanmam. Akıllı ve tedbirli kızdır ama, ukalâ ve münasebetsiz değildir. Boşu boşuna kendinizi üzmüşsünüz, mösyö. Bu kız, sizden hoşlanmazsa, daha da iyi söyleyecek karakterdedir... Açıkça sizi sevmediğini ve kendisini rahat bırakmanızı söyler geçerdi.»

En kara ümitsizlikten, en coşkun sevince geçen Valvert:

— «Landry,» dedi, «yüreğimi ferahlatıyorsun... Ne iyi rastlantı oldu da seninle buluştuk! Ben çok budalayım, canım...»

— Budala değilsiniz, efendim. Bütün kalbiniz ve coşkunluğunuzla seviyorsunuz da, bazan bu yüzden düşünceleriniz bulanıyor.»

— «Tamam, Landry! Bütün kalbimle seviyorum. Ömrümün sonuna kadar da seveceğim, diye çekinmeden ilâve edebilirim.»

Landry, endişeli bakışlarla delikanlıyı süzdü ve: «Doğru söylüyor. Eğer karşılık görmezse kederinden ölür. Haydi bakalım Florenze! Bu gençle çok mutlu olacaksınız!» Diye düşündü. Sonra:

— «Yarın onu muhakkak görürsünüz,» dedi.

— «Göreceğimi umuyorum, Landry...»

— «Öyleyse şu nefîs poğaçayla şu semiz tavuğu daha fazla bekletmeyin.»

Sofraya bir göz atan Valvert'in iştahı kabardı.

— «Sahi,» dedi. «Bekletmek ayıp olur.»

Masaya çökmesiyle atıştırmaya başlaması bir oldu... Landry Coquenard, efendisinin, üzüntü ve heyecanlar yüzünden iştahından hiçbir şey kaybetmeyeğine pek sevindi. O yemeği bitirince artan bol yiyeceği mideye indirme sırası Landry'e geldi. O da iyi-

ce karnını doyurdu ve sofrâ kalktıktan sonra karşı karşıya geçip sohbele başladılar. Söz, dönüp dolaşıp yine Gonca'ya geliyordu. Ayrıca, biraz da Valvert'in bulacağı işten bahsettiler. Bu sırada Valvert, Landry Coquenard'ın hâlâ o paramparça elbiseleri giymekte olduğunu görünce:

— «Bu ne hâl!..» Dedi. «Sen hep böyle kalamazsın!.. Şu masanın çekmecesini çek bakayım..»

— «Çektim, mösyö...»

— «Oradaki keseden birkaç altın al... Hal'lerdeki Bitpazarı'na git. Bir takım seyis elbisesi edin, haydi!..»

Landry Coquenard, dört-beş altın alıp çıktı. Sırtındaki partalları atıp doğru dürüst elbise giyeceğine pek seviniyordu.

Landry'in gidişi üzerinden beş dakika geçmeden kapı çalındı. Valvert, yerinden kalkmadan seslendi:

— «Buyurun!»

Kapı açıldı, eşikte dev cüsseli bir adam belirdi. Bu, d'Albaran'dı. Herhalde delikanlı hakkındaki tahkikatı sona erdirmişti. Daha eşikten nâzik bir selâm verdi. Sonra yabancıya çalan şivesiyle:

— «Acaba kendilerini selâmlamaktan kıvanç duyduğum şahıs, Mösyö Kont Odet de Valvert midirler?» Dedi.

Valvert bu yabancıнын hiç beklenmedik ziyaretine şaşmış, fakat belli etmeyerek ayağa kalkmıştı.

— «Ta kendisi!» Diye cevap verdi.

Sonra ona nâzikçe:

— «Buyursanıza, mösyö...» Dedi.

D'Albaran odaya girdi ve resmî bir tavrıla kendini takdim etti:

— «Castil Kontlarından, Don Cristobal de d'Albaran.»

Odet de Valvert, onu selâmladıktan sonra odadaki tek koltuğu göstererek kendisi de bir iskemle aldı:

— «Buyurun, lütfen oturun, Mösyö Kont,» dedi.

D'Albaran, oturmadan önce su katılmamış İspanyol'lara vergi nezâketle yerinden zarif bir reverans yaptı.

Yerlerine yerleşince, d'Albaran:

— «Kont! Ben, çok ünlü bir yabancı kadının hizmetindeyim. Hanımım bana, beni size elçi göndermek gibi şerefli bir iş verdi.» Diye söze başladı. «Asıl hanımım ve ben, dün sabah tesadüfen Saint-Honoré Sokağı'ndaydık... Orada yapmış olduğunuz hari-kulâde hareketleri gördük... Kral'ın hayatını kurtardıktan sonra bir zavallıyı Marki d'Ancre'nin adamlarının elinden kurtarışınızı, ayrıca bir genç kıza hakaret eden ahlâksızı ve üç arkadaşını tepeleyerek beşincisini kaçirtışınızı seyrettik... O zaman hanımım asıl Prens, kahramanlığınıza hayran oldu ve size gelip hayranlığını bildirmek görevini bana verdi.»

Valvert, yabancıнын amacını sezmediği için, çekingenlikle:

— «Mösyö,» dedi, «asıl Prensler hazretlerine, bana bahş buyurmuş oldukları büyük şereften ötürü derin minnettarlıklarımı ulaştırmanızı rica ederim. Bu şeref, sizin gibi asıl bir elçi tarafından belirtilmekle daha büyük bir değer kazandı. Fakat bu takdirlere lâyık değilim, mösyö... Çünkü Sinyor Concini'nin beş adamına karşı, tek başıma dövüşmüyordum.»

— «Biliyorum, biliyorum, mösyö!.. Oradaydım. Gördüm!.. Hanımım da gördü ama, hayranlığından hiçbir şey kaybetmedi. Size karşı duyduğu hayranlı-

ğın bir hâtırası olmak üzere şu küçük hediyeı kabul buyurmak şerefini vermenizi de özellikle rica etti.»

Bu sözü söylerken güzel bir elmas iğne uzatmıştı. Valvert, gözücuyla iğnedeki taşların pek değerli olduğunu hemen kestirerek naz etmeden iğneyi aldı ve önemsemez bir tavrıla cevap verdi:

— «Bana göstermeyi arzuladıkları lütfu reddederrek Prenses hazretlerini üzmeğ istemem.»

D'Albaran devam etti:

— «Prenses, çevrelerine, sizin gibi genç, cesur ve gözünü budaktan sakınmaz erkekleri toplamayı pek severler, mösyö... Eğer hanımımın hizmetine girmeyi arzu ederseniz, sizin gibi kahraman bir gencin lâıyık olduğu saygı ve itibarla karşılanacağınıızdan emin olabilirsiniz... Ayrıca bir anda istikbaliniz de temin edilmiş demektir.»

Valvert, bu sözlere uygun bir cevap aradı. d'Albaran, delikanlının tereddüde düştüğünü sanmış olacak ki ona cevap hazırlama fırsatı vermek istemedi. Sözlerini kuvvetlendirmek için hemen ilâve etti:

— «Üstelik Prenses, çok kudretlidir de, mösyö... Hiç değilse, maiyetindeki asîlzâdeleri, kudretli Marki d'Ancre'ye karşı koruyacak kadar kuvvetlidir... Siz galiba, düñkü olayların pek büyük dedikodulara sebep olduğunu bilmiyorsunuz... Düñ, Kral'ın hayatını kurtardınız. Aynı zamanda Kraliçe'nin gözdesi, asıl bu memleketi idare eden adamı - maiyetine hakaret edip onları hırpalamakla - aşağılamış oldunuz. Oysa Fransa'nın asıl hâkimi odur... Kral, henüz çocuk... Şimdi herkes bundan bahsediyor. Anlatıldığına göre Marki d'Ancre, çok kızmış ve kellenizi mutlaka kestireceğini söylüyormuş.»

Bütün bunları boşuna söylemiş ve Valvert'i ürkütmeğe kalkışmıştı. Manevrayı sezen delikanlı gülüm-

sedi. Fakat zâten kararını vermiş olduğu için kurnazlığa lüzum görmeden dosdoğru amaca yürüdü:

— «Teklifiniz, tam zamanında yapıldı, mösyö. Zaten ben de herhangi bir ünlü kimsenin maiyetine girmek istiyordum. Yalnız şartlarınızı öne sürmeden, önemli saydığım iki nokta üstünde anlaşmalıyız.»

— «Neymiş o iki nokta?»

— «Önce benimle ilgilenmek şerefini bahşeden bu yabancı prensesin adını öğrenmek isterim.»

— «Bundan daha tabîî istek olmaz, mösyö... Söyleyeyim: Hanımım, Madam Düşes de Sorrientès'dir. Kendisi Avila hükümdarı ve İspanya Kralı Üçüncü Philippe'nin yeğenleridir.

D'Albaran, sanki adını söylediği bu önemli kimselerin karşısındaymışçasına derin bir reverans yaptı. Bu, Valvert'i de selâm vermeye mecbur etti. D'Albaran'ın, Tanrı'dan bahsedercesine, huşû içinde söylediği bu Sorrientès ismini hiç duymamıştı. Zaten burası önemli değildi:

— «Bundan başka,» dedi, «size önceden haber verdim ki ben Fransa Kral'ının sâdık ve namuslu bir tebaasıyım. Bir yabancı olan ve benimle aynı duyguları paylaşmaması ihtimali bulunan Madam Düşes de Sorrientès, Fransa Kralı'na karşı herhangi bir harekete kalkışırsa hemen hizmetinden çıkar ve kendisine düşman kesiliveririm.»

Valvert bu sözleri söylerken Kont d'Albaran'ın ateşli gözlerine bakıyordu. Fakat d'Albaran bu bakışlar karşısında hiçbir şaşkınlık duymadı ve tereddütsüz cevap verdi:

— «Bu söylediklerinize hiç şaşmam. Sizin gibi dürüst bir asîlzâdeden bu beklenir. Hiç merak etmeyiniz Kont, Madam Düşes de Sorrientès'in, Fransa Kralı'na karşı herhangi bir kötü niyeti yoktur. Hat-tâ... Tam tersine...»

Valvert, karşısındakinin sözünü keserek, yine dobra dobra sordu:

— «Şimdi bana teklif edeceğiniz şartlara gelelim.»

— «Düşes hazretleri bu konuyu doğrudan doğruya sizinle konuşmak istediler. Ben size ancak bir şey söyleyebilirim. Düşes, efsanevî bir servetin sahibidir. Aynı zamanda krallardan daha cömerttir. Eminim ki size yapacağı teklifler, bütün tahmin ve tasarılarınıza aşacaktır.»

Ayağa kalkar kalkmaz Valvert de onu taklit etti. D'Albaran gülümseyerek sordu.

— «Mösyö Kont, Sorrientès konağını ne zaman şerefliendireceğinizi sorabilir miyim?»

Valvert, neredeyse «*Hemen!*» Diye bağıracaktı. Kendini tuttu ve:

— «Madam ne zaman emrederlerse,» dedi.

— «Bugün çarşamba... Cuma günü akşamı saat yedide olsa iyi mi?»

Valvert, adresi öğrendikten sonra:

— «Öbür gün, yâni cuma günü akşamı, tam saat yedide Sorrientès konağının kapısını çalacağım.» Dedi.

D'Albaran, giderken:

— «Yakında sizi de arkadaşlarım arasında göreceğimi umarım,» dedi. «Daha şimdiden seviniyor ve keyifleniyorum. Çünkü olağanüstü kuvvetinize hayran kaldım.»

Valvert, kibarca selâmlayarak:

— «Bu sözleriniz benim için çok önemli,» dedi.

«Çünkü sizin de az rastlanır bir kuvvete sahip olduğunuzu görüyorum.»

D'Albaran giderken, Valvert, kendi kendine:

«*Bu asîl İspanyol bana çok iyi davrandı ama, nedense antipatik bir hâli var. Arkadaş olamayacağımızı seziyorum ama, hiç olmazsa birbirimize düşman olmasak!*» Dedi.

LANDRY COQUENARD'IN UFAK - TEFEK
SIRLARI

O det de Valvert, umursamazmışçasına omuz silkip masanın üstüne bırakıverdiği elmaslı iğneye doğru yürüdü. Eline alıp evirdi çevirdi, keyifli keyifli seyrederken bir yandan da: «*Vay canına! Nihayet şansı ense kökünden yakaladım galiba!*» Diye düşündü. «*Eğer avucumun içinden sıyrılıp kaçarsa pek yanarım. Ama hayır. Bu sefer yakaladım, kaçırmayacağım... Canım, kaçsa bile şu mücevher da- hi küçük bir servet demektir. Anlaşılan bu düşes pek zengin. Baksana, daha merhaba der demez insana ne biçim hediyeler veriyor. İspanya Kralı Majeste Üçüncü Philippe'nin akrabası olan bu Düşes de Sor- rientès de kim acaba? Adını hiç duymuşluğum yok. İspanyol, yabancı.*» Birdenbire kendi kendine kızdı. «*Yabancıysa yabancı! Bunun da düşüniilecek tarafı var mı? Fransız prensleri bizi istemediğine ve haya- tımı kazanmam gerektiğine göre bir yabancıya hiz- mek zorunda kalacağım. Zaten Kral'a karşı harekete kalkışırsa hemen ipi koparacağımı söyledim. O ba- kımdan içim rahat.*»

O böyle düşünüp dururken Landry Coquenard odaya girdi. Valvert, adamını tepeden tırnağa kadar süzdükten sonra düşüncesini yüksek sesle belirtti.

— «Elbisen mükemmel! Çizmelerin, meşin yele- ğin de güzel. Pelerinin de yağmura, fırtınaya karşı koruyacak sağlamlıkta. Kelleyi kulağı iyice düzelt- mişsin... Azkalsın seni tanıyamayacaktım.»

Landry Coquenard, bu komplimanlar altında ezilip büküldü:

— «Bense, işi biraz genişçe tuttuğum için beni azarlayacağınızı sanıyordum,» dedi. «Öyle ya, paranızı bol bol harcamış oldum.»

— «Ne münasebet, canım! Yarım yamalak iş görülür mü? Olacaksa tam olsun!»

Neşeyle ilâve etti:

— «Hem sana yeni haberim var. Sen buradan çıktın, şans kapıdan girdi. Şu mücevhere bak, Landry, ne dersin?»

Landry Coquenard, iğneyi aldı, evirip çevirdikten sonra bir hayranlık ıslığı çaldı ve geri verirken:

— «Pek insafsız olmayan herhangi bir kuyumcu bu taşlara ne zaman isterseniz beşbin frank verir!» Dedi.

— «Sahi mi?»

— «Elbette, mösyö!.. Hattâ beşbin beşyüz de verir. Ben bu işlerden anlarım, sözüme inanın... Şanstan bahsettiniz, mösyö... Gerçi beşbin frank iyi paradır ama, sizin gibi değerli bir insan için hiçtir. Demek daha başka şeyler var ki şanstan bahsediyordunuz...»

Valvert sevinçle:

— «Var ya,» dedi, «var ya... Bir yabancı prenesin, Düşes de Sorrientès'in hizmetine giriyorum.»

Landry Coquenard, âdetâ yerinden sıçradı:

— «Düşes de Sorrientès mi?» Diye sordu.

— «Ne o? Tanıyor musun yoksa?»

Landry, bu soruya başka bir soruyla karşılık verdi.

— «Mösyö, buraya Düşes'in kendisi gelip size hizmetine girmenizi söylemedi, değil mi?»

Valvert, hayretle:

— «Hayır,» dedi, «maiyetinden bir asîlzâde geldi ve hanımı adına bana bu iğneyi hediye etti.»

— «Bu asîlzâde, dev gibi bir İspanyol, değil mi?.. Mor renkli zarif elbiseler giymiş bir adam...»

— «Tanıyorsun galiba?..»

— «Hayır, ben buradan çıkar çıkmaz dosdoğru bana gelip sordu: «*Sen Mösyö de Valvert'in hizmetindesin,*» dedi. «Sormuyor, biliyormuş gibi söylüyordu. Ben de gözlerinin içine bakıp tereddütsüz: «*Hayır, ben Mösyö de Valvert'in hizmetinde değilim*» dedim.»

— «Neden? Ne münasebet? Benim hizmetimde olduğunu söylemekten utanıyor musun yâni?»

Landry Coquenard:

— «Ne münasebet,» dedi. «Ben herkesten herşeyden şüphe ederim de ondan... Siz isterseniz kızın, hayır dedim işte. Bunun üzerine bana ne dese beğenirsiniz?. «*Öyle söylüyorsun ama, dün öğle yemeğini onunla beraber yedin. Birlikte evine gittin ve geceyi de orada geçirdin...*» Demez mi? Anlaşılan bu İspanyol benimle çok ilgileniyor... Ya beni takip etmiş, yahut da peşime birini takmış olacak.»

— «İşte bu garip!»

Landry Coquenard devam etti:

— «Ben önemsenecek bir kimse olmadığımı göre sanıyorum ki asıl ilgi uyandıran sizsiniz.»

— «İyi ya... Eğer peşimize düşülmemiş olsaydı, evimi nereden öğrenip de buraya kadar gelebilecek ve bana bu teklifleri yapacaklardı? Peki ama, bu İspanyol senden ne istiyormuş?»

— «Bana da Madam Düşes de Sorrientès'in hizmetine girmemi teklif etti!»

— «Yok Canım. Sana da mı?»

Landry Coquenard:

— «Anlaşılan bu Düşes, kendisine Paris'ten maiyet topluyor,» dedi.

— «Peki, sen ne cevap verdin?»

— «Nasıl, ne cevap verdim? Böyle şeyler sorarsanız, çok üzülürüm, mösyö... Tabîi reddettim. Mademki sizin hizmetinizdeyim, nasıl kabul ederim?»

Valvert bir süre sustu, sonra:

— «Öyle ya,» dedi. «Ama, doğrusunu ararsan Landry, benim gibi bir züğürdün hizmetinden çıkıp muazzam bir servet sahibi olan bu kadının hizmetine girseydin, sana hiç de darılmazdım.»

Bu sözleri içtenlikle söylemişti. Sonra müşfik bir tavırla devam etti:

— «İyi adammışsın, Landry... Bana olan bağlılığını hiç unutmayacağım.»

Ama, Landry Coquenard, delikanlıya işin tamamını söylemiş değildi. D'Albaran'ın kendisine, Düşes de Sorrientès'in hizmetine girmeyi teklif ettiği bir gerçektir. Onun reddettiği de doğrudur. Fakat konuşma bu kadarla kalmamıştı. Landry, bundan sonrasını efendisinden saklamayı doğru bulmuştu, ama biz, okuyucularımızdan saklamak istemiycez:

D'Albaran, onun teklifini reddedişine kızmamış, şöyle cevap vermişti:

— «Hanımım seni görmek istiyor. Yarın sabah Saint-Nicaise sokağındaki konağında, saat dokuzda seni bekleyecek. Çıkmaz sokaktaki ufak kapıya üç defa vuracak ve '*La Gorelle!*' Diyeceksin.»

Bu adı duyacağını hiç ummayan Landry Coquenard, yerinden sıçramıştı:

— «La Gorelle mi?»

D'Albaran bu hayrete de aldırmamış, her zamanki sükûncuyla devam etmişti:

— «Hanımım, vaftiz ettirip kendisine Florenze göbek adını taktığın ve sonradan bakması için La Gorelle adlı kadına verdiğin çocuk hakkında görüş-

mek istiyor. Sana şu kadarını söyleyeyim ki eğer hanımım ile konuşursan, bu çocukcağzın istikbalini ve mutluluğunu sağlamış olacaksın. Artık öte yanı senin bileceğin şey! »

Landry Coquenard, şaşır kalmasına rağmen bir dakika bile tereddüt etmedi ve söz verdi:

— «Mademki bu iş, o çocuğun mutluluğuyla ve istikbaliyle ilgilidir; dünyada hiçbir kuvvet beni, bahsettığınız randevuya tam vaktinde gitmekten alako-yamaz.»

D'Albaran bu cevabı alacağından emin bir adam tavrıyla gülümsedi. Sonra ağır ağır uzaklaşıp gitti. Landry Coquenard ise, sokağın orta yerinde, mihlan-mış gibi kalakalmıştı. Kafasında bir sürü soru işareti beliriyor, fakat hiçbirine de uygun cevap veremiyordu. En sonunda yola koyularak; *«Bu gece gebermezsem, yarın sabah mutlaka şu Düşes'e giderim. İşin mahiyetini de böylece öğrenirim. Nasıl olsa ağzından baklasını çıkarır. Eğer çocuğu bir tehlike tehdit ediyorsa o zaman benimle hesaplaşmaları gerekir. Daha kolum tutuyor, kafam da yerinde!»* Diye düşündü.

*

Ertesi sabah Valvert yine sevgilisine rastlamak ümidiyle Paris caddelerini arşınlarken Landry de dosdoğru Sorrientès konağına gidip kapıyı çaldı ve La Gorelle adını verir vermez kanadın açıldığını gördü. Kendisini Düşes'in karşısına çıkarmalarını bekleyerek muhteşem avluda alık alık bakınırken ardından doğru yılışık bir ses duydu:

— «Aman yarabbi! Ayol, bu Landry Coquenard değil mi?»

Landry de hayretle:

— «La Gorelle!» Diye bağırdı.

Cadı karı, pek tatlı bir tebessüm sandığı korkunç gülümseyişle:

— «Ne sandın ya! Ta kendisi!» Dedi. «Önceki gün seni asmaya götüren o mendeburların elinden kurtulduğuna pek sevindim. Seni o hâlde görünce, bilsen ne kadar içim sızladı, Landry... O hâlini ömrümce unutmayacağım. Sana öyle sevin... Ne diyordum canım... Öyle üzüldüm ki... Hâlâ aklım fikrim darmadağınık...»

Bu sözleri söylüyordu ama, Landry'i sapasağlam karşısında gördüğüne içerlemiş olduğu belli oluyordu. Zaten Landry Coquenard da bu sözlerle aldanmadı.

— «Beni pek sevdiğini zâten bilirim,» dedi.

Kadın da Landry'in saklamayı falan gerekli görmeden kendisiyle alay ettiğini sezdi. Bozuntuya vermedi ve aynı yılışık tavrıyla:

— «Öyle değil mi ya,» dedi. «Biz tâ ne zamandan beri ahabız.»

Sesini kıstı; mahcup olmuş gibi görünmeye çalışarak:

— «Bizi birbirimize bağlamış olan o tatlı bağları unutur muyum hiç?» Diye devam etti. «Cahil ve dünyadan habersiz bir bâkireyken beni ilk defa kollarında sıkkan erkeğin sen olduğunu nasıl unuturum? Sen ne diyorsun, Landry ilk aşkını hangi kadın unutur ki?»

Landry Coquenard kendi kendine: «*Şu kaltağın okuduğu mavallara bak! Beni, ilk sevgilisi olduğuma kandıracak. Benden öncekilerin bir tabur kadar olduğunu sanki bilmiyorum!*»

Sonra da ters ters:

— «Şimdi bunları kes! Buralarda ne yapıyorsun, onu söyle,» dedi.

La Gorette karşısındakinin bu hâline kızmış gibi:

— «Ayol, burası bizim ev,» diye söylenip gururla ekledi: «Ben asaletmeabın hizmetindeyim. Burada, çamaşırhanede çalışıyorum. Doğrusu, hem bu kadar zengin, hem de bu kadar cömert bir prensesin hizmetine girmek, benim için âdetâ bir piyango oldu. Şurada kendisini tanıyalı ne kadar oldu ki... Ömrüm boyunca biriktiremediğim parayı, şu birkaç gün içinde biriktirdim. Burada bir yıl çalışırsam, kazancım bana yeter... Köyde bir ev alır, paramın geliriyle de yaşarım.»

Çenesi bir kere açılmıştı. Karşısındakine nefes bile aldırmadan devam edecekti ama, tam bu sırada d'Albaran göründü. La Gorette, onu görür görmez Landry'yi unuttu. Hemen bir reverans yaparak en yakın kapıdan sıvıştıverdi. Landry, bu hızla kaçışa dikkat bile etmedi. Kendi kendine: «*Demek La Gorette de herkesin asaletmeab dediği bu Düşes'in hizmetine girmiş... Şimdi Düşes'in, kimsenin bilmediğini sandığım şeyleri nereden öğrenmiş olduğunu anlıyorum.*» Diye düşündü. Sonra da kendisine işaret eden d'Albaran'ın peşine düştü.

Bir saat sonra buradan çıkmış, Cossonnerie sokağına yönelmişti. O kadar neşeliydi ki bu esrarengiz düşesle iyice anlaşılmış olduğundan şüphe bile edilemezdi.

Birkaç dakika sonra Kont de Valvert de evine dönüyordu. Bir gün önceki gibi bugün de Landry'in, kendi yokluğundan yararlanarak sokağa çıkmış olduğunu sezememişti. O da keyifliydi. Hem keyfinin sebebini saklamadı ve hemen anlatmaya başladı:

— «Landry, gördüm. Hattâ bana gülümsedi bile... Yaşasın hayat, Landry! Yüreğim sevinç dolu!»

Landry Coquenard, sâkin sâkin:

— «Yola gelecek efendim, yola gelecek,» dedi.

«Ben size söylemedim mi? Bâri kendisine açılabilmeniz mi?»

Valvert saf saf itiraf etti.

— «Yanına yaklaştım.»

Landry, delikanlının bu utangaçlığından hoşlandı. «Ne namuslu çocuk... Yirmi yıl önce böyle bir efendiye rastlasaydım, bugün böyle serseri olmazdım,» diye düşündü. Sonra:

— «Ama, bu böyle yürümez,» dedi. «Bir gün dişinizi sıkıp girişmelisiniz. Siz böyle susup durursanız bu işin sonu neye varır?»

— «Doğru ama, açılmadan önce şu Düşes de Sorrientès'in bana yapacağı tekliflerin, bir Kontes de Valvert'e lâyük olan hayatı sağlayıp sağlayamayacağını anlamalıyım. Sen tecrübelisindir, Landry... Bir aile, ayda beşyüz frankla idare edilebilir mi dersin?»

— «Yılda altıbin mi? Böyle bir geliriniz olsa, mükemmel bir hayat sürersiniz mösyö... Hattâ, Tanrı size bir düzine evlât bile bağışlamış olsa, zengin insanlar sayılırsınız.»

— «Ben de öyle diyorum, Landry... Demek ki Düşes de Sorrientès'ten bu kadar para istemeliyim. Ama, belki de bu kadar parayı duyar duymaz beni yanından kovuverir.»

— «Hiç de öyle değil, mösyö... Concini bile, yanındaki bayağı silâhşorlardan herbirine yılda bin frank veriyor. Siz, tek başınıza, bu gözüpek heriflerin onuna bedelsiniz... Demek yılda en aşağı onbine hakkınız var.»

Valvert içtenlikle gülümsedi:

— «Mübalâğa ediyorsun.»

— «Mübalâğa değil, işin aslını bile söylemedim daha... Hem zaten ben bu Düşes de Sorrientès'i soruşturdum. Masallardaki kadar zenginmiş. Üstelik de

inanılmayacak kadar cömert. İyisi mi, siz işi ona bırakın, mösyö... Eminim ki onun yapacağı teklif, sizin yapacağınız teklifin çok üstünde kalacaktır.»

Valvert, yine itiraf etti.

— «Ben de böyle düşünüyorum. Yarın meseleyi öğreneceğim. Eğer işler istediğim gibi giderse, öbür gün Gonca'ya, benim karım olmak isteyip istemediğini soracağım...»

Landry Coquenard da sarsılmaz bir inançla:

— «Bir ay içerisinde düğün yapacağız demektir,» dedi.

Odet de Valvert, içini çekti:

— «Ben de öyle olmasını dilerim!»

VALVERT, ENDİŞELENMEYE BAŞLIYOR

Cuma akşamı, tam saat yedide, Odet de Valvert, Sorrientès konağının cümle kapısını çaldı. Vurulur vurulmaz ardına kadar açılan kapıdan, bronz şamdanların aydınlattığı büyük taşlığa açılan kapılar görünüyor ve herbirinin önünde mızraklarına dayanan, kılıçları yanlarında sarkık askerler, heykeller kadar hareketsiz, nöbet bekliyorlardı. Vaktin geç olmasına rağmen, gelen bazı ziyaretçiler, saygıyla karşılanarak muhteşem bekleme salonlarına götürülüyorlardı.

Odet de Valvert, içeri girince pek nâzik karşılandı ve adını söyledikten sonra da hemen ufak bir odaya alınıp yalnız bırakıldı. Konağın ihtişamı gözlerini kamaştırmıştı. Hayretini saklamaya çalışıyor: *«Yoksa ben yanlış mı geldim? Sakın burası Louvre sarayı olmasın? Bu ne kadar muhafız, subay, asîlzâde, uşak, hademe... Hele şu mobilyalara, perdelere, halılara, tablolar ve eşyaya bak! Burası mutlaka Louvre sarayı olacak.»* Diye düşünüyordu.

Yalnızlığı bir dakika bile sürmedi. Götürüldüğü odaya, az sonra d'Albaran da girdi ve hemen bitmez tükenmez nezaket gösterilerine ve iltifatlara başladı. Odet de Valvert de hiç şaşırmadan, sanki bütün ömrünce böyle saraylarda dolaşmış gibi selâma selâmla, lâfa lâfla, tebessüme tebessümle karşılık verdi.

D'Albaran, sonsuz nezaket gösterilerini bitirdikten sonra:

— «Sizi, özel dairesinde bekleyen asaletmcabın yanına ulaştırmak şerefi bana verildi,» dedi.

Sonra ahbapça koluna girerek götürmeye başladı. Aynı ihtişamla süslenmiş bir sürü salondan geçtiler. Yanındakinin, gözücuyla kendini süzdüğünü hissedenden Odet de Valvert, hiç istifini bozmuyordu. Fakat kendini ne kadar zorlarsa zorlasın, hayreti gittikçe büyüyor ve için için söyleniyordu: «*İtalya'nın, İspanya ve Fransa'nın bütün hazinelerinin en nadir, en değerli eşyası buraya akmış... Bu kadar zenginliğin, bu kadar zevk ve bilgiyle bir araya gelebileceğini hiç düşünmemiştim. Herhalde Louvre sarayı bile bu kadar zengin değildir.*»

Nihayet şâhane döşenmiş bir odaya ulaştılar. Burası, yandıkça havaya lâtif kokular saçan pembe mumlarla aydınlanıyordu. Bir taht kadar geniş ve derin bir koltukta, Düşes de Sorrientès oturuyordu. Olağanüstü güzellikte, büyüleyici bir yaratıktı bu! Ancak otuz yaşlarında vardı. Sâde, beyaz bir keten elbise giymişti; bir parmağındaki basit nişan yüzüğüne benzeyen halkadan başka hiçbir mücevheri yoktu. Bu kadının çekik, mahzun ve tatlı bakışlı gözleri de fevkalâde güzeldi. Hareketlerinde eşsiz ve zarif bir âhenk vardı; kraliçe ihtişamı belli oluyordu.

D'Albaran, bir kraliçe önünde eğiliyormuşçasına eğildi ve:

— «Asaletmeabınıza, Kont Odet de Valvert'i takdim etmekle şeref duyarım.» Dedikten sonra sessizce çekilip gitti.

Karşısındaki kadının güzelliğiyle büsbütün gözleri kamaşmış olan Odet de Valvert, kendine çok yakışan zarif tavrıyla eğilip düşesi selâmlayarak, kendisine söz söylenmesini bekledi.

Düşes de Sorrientès, güzel gözlerini delikanlıya dikti. Karşısındakinde uyandırdığı hayranlık hoşuna gitmiş olacak ki gözleri memnunlukla ışıldadı.

Gülümseyince, karşısındakini âdetâ büyüledi. Sonra âhenkli ve tatlı sesiyle doğrudan doğruya amacını anlatmaya başladı:

— «Mösyö de Valvert, sâdık adamım d'Albaran'ın dediğine göre, eğer size yapacağım teklif, sizce kabule lââyık görülürse hizmetime girmeye hazırmısınız. Size yapacağım teklif şudur: Önce teçhizatınızı tamamlamanız için beşbin frank... Şimdilik ayda ikibin frank aylık... Aynı zamanda konağımda yerleşeceksiniz ve sofranız da burada kurulacak... Tabî burada kalmak isterseniz... İstemezseniz o başka... Ayrıca eğer görevle bir yere gönderilirseniz, bütün masrafınız da ödenecek ve dönüşte bir mükâfat alacaksınız. Herhalde memnun kalacaksınız. Çünkü ben, hizmetleriyle beni memnun edenleri hoşnut etmesini bilirim. Bu şartlar sizce kabul edilebilir mi?»

— «Çoktur, madam,» dedi.

— «Mösyö de Valvert, sizin gibi değerli bir adamın hizmetine paha biçilmez. Demek kabul ediyorsunuz?»

— «Memnunlukla madam...»

— «Güzel!.. Göreceksiniz ki size yaptığım bu teklifler, sadece başlangıç içindir. İstikbaliniz de garanti edilmiştir.»

— «Bu kadar lûtufluk beni şaşırtıyor, madam.»

Düşes, delikanlının bütün samimiyetiyle konuştuğunu ve daha şimdiden kendine iyice bağlandığını farketti. Fakat memnunluğunu hiç belirtmedi. Çevresinde taassuba varan bağlılıklar görmeye alışık olmalıydı. Sâdık adamlarından birinin fazlalaşması onda ne heyecan, ne de hayret uyandırıyordu. Söziine devam ederek:

— «D'Albaran bana, Fransa Kralı hakkındaki şartınızı söyledi,» dedi.

Valvert'e baktı. Delikanlı:

— «Doğrudur, madam.» Diye cevap verdi. «Kralıma karşı hiçbir harekete katılmam!»

Bu sözü, Kral'a beslediği sadakat hakkında en ufak şüpheye bile yer bırakmayan bir kesinlikle söylemişti. Fakat Düşes ısrar etti ve gülümseyerek:

— «Peki, ben sizden, Kralınıza karşı gelmeyi isteseydim, size bağışlamak istediğim serveti reddeder miydiniz?» Dedi.

— «Tereddütsüz, madam. Kralıma ihanet etmek-tense, ömrüm boyunca züğürt kalmayı tercih ederim. Şunu da ilâve edeyim ki yalnız ona karşı bir hareket yapmamakla kalmam, kim Kralıma kötülük yapmaya kalkarsa, onunla da kıyasıya mücadele ederim.»

Bu sözleri de, kararının kesin olduğunu belirten bir tavırla söylemişti. Düşes gülümsüyordu ama, hemen cevap vermedi. Bu cevaptan memnun kalıp kalmadığı belli değildi. Valvert, hiçbir şey anlayamadı. Fakat kadının sustuğunu görünce içinde bir ümitsizlik kabardı: «*Şansıma bak. Herhalde beni Kral'a karşı kullanmak istiyor. Ömrümde bir kere, talih kuşu başıma konuyor, ben de onu elimle kovalamak zorunda kalıyorum.*» Diye düşündü.

Düşes:

— «Dünya varlığına karşı asîl bir kayıtsızlığınız, yüksek kalbinize delâlet eden düşünceleriniz var.» Diye söze başladı. «Ben bunlara hayret etmiyorum. Demek ki sizi iyi seçmişim. Bu sözlerinizden sonra sizi kendime bağlamak isteğim daha kuvvetlenmiş oldu. Eminim ki Kralınıza gösterdiğiniz sadakatin bir eşini de bana göstereceksiniz.»

Bu sözler, Valvert'i pek sevindirdi. Delikanlı say-

gıyla eğilirken Düşes, birden ciddileşerek devam etti:

— «Merak etmeyiniz, mösyö... Ben buraya, bütün kuvvetimle kralınıza iyilik ve yardım etmeye geldim. Sizden, aynı zamanda ona da hizmet etmek demek olmayan hiçbir şey istemeyeceğim. Hattâ isteyeceklerim, onu ilgilendirmez görünse de, yine ona yarayacaktır.»

— «Öyleyse, her türlü hizmetinize hazırım, madam. En kesin bağlılık ve sadakati bende bulacaksınız.»

— «Biliyorum!»

Düşes, yanındaki masaya eğilip bir kâğıt üstüne bazı şeyler yazdıktan sonra bir çana vurdu. Hemen beliriveren d'Albaran, kapının yanında hareketsiz durmuştu. Düşes, ona bakmadan Valvert'e döndü.

— «Vakti gelince, sizden ne istediğimi bildireceğim. Şimdilik, doğrudan doğruya şahsıma bağlı olacak ve emri yalnız benden alacaksınız. Buna karşılık burada d'Albaran hariç, herkes size itaat edecektir. Kendisiyle iyi arkadaş olacağınızı ve anlaşıcağınızı umarım. Burada bir daireniz bulunduğunu ve oraya yerleşseniz de yerleşmeseniz de bu dairenin emrinize hazır bulunduğunu size hatırlatırım.»

— «Hizmete ne zaman başlamamı arzu edersiniz, madam?»

— «Mümkün olduğu kadar çabuk. Yalnız önceden teçhizatınızı tamamlayacak kadar mühlet alınız.»

— «O iş yarın hallolur, madam.»

— «Öbür gün pazar. Pazartesi günü buraya gelmek ister misiniz?»

— «Başüstüne madam. Pazartesi sabahı emirlerinizi almaya geleceğim.»

Düşes, hafif bir baş işaretiyle memnun kaldığını belirtti. Sonra d'Albaran'a döndü. Üstüne birkaç satır karaladığı kâğıdı uzatarak:

— «D'Albaran,» dedi. «Mösyö Kont de Valvert'i, hazinedarına götür; bu kâğıtta yazılı parayı versin. Sonra da kendisine tahsis edilen daireyi gösterirsin. Güle güle, Mösyö de Valvert.»

İkisi de, bir kraliçe karşısındaymışçasına eğilip çekildi. Hazinedara vardıklarında, beşbin altın sayılıp bir meşin torbaya kondu ve buna ikibin Frank da eklendi. Delikanlı, rüya gördüğünü sanıyordu. Hazinedar, en zarif tebessümüyle:

— «İlk aylığınız peşin veriliyor, mösyö Kont,» dedi.

Valvert, d'Albaran'ın rehberliğinde, bu değerli torbayı süzüp göğsüne bastırarak yola koyuldu. Kendisine ayrılmış olan daireyi gezmeye başladılar. Valvert, bu dairede zaman zaman, gerektikçe kalacağını belirtti. Burası gerçi basitti ama, Cossonnerie sokağındaki tavanarasına oranla bir cennet sayılırdı.

Bu ziyaret bitince, kendisine elden geldiği kadar dostluk göstermek istediği belli olan d'Albaran, hanımının zevkleri, alışkanlıkları ve huyları hakkında bazı açıklamalar yaptı. Delikanlı, önemli noktaları kafasına yerleştirdi ve uzun uzun teşekkür etti. D'Albaran son olarak:

— «Şimdi artık Marki D'Ancre'nin el uzatamayacağı bir durumdasınız.» Dedi. «Asaletmeabın en önemli asîlzâdelerinden birisiniz. Emin olunuz ki sizi şiddetle savunacaktır.»

Valvert omuz silkti:

— «İş ona kalsın... Ben kendimi savunmak için yalnız şuna ve şuna güvenirim.»

İki pazusuna birer tokat şaklatıyor ve kılıcının kabzasını gösteriyordu:

— «Canım, sizin kuvvetli olduğunuzu biliyorum ama, Mösyö D’Ancre de iktidar sahibidir. Ya sizi tevkif ettirmeye kalkışırsa? İşte, başınıza böyle bir iş gelirse hiç durmadan Düşes’e haber iletin. Artık onun maiyetinde olduğunuza göre, size kimse el süremez. Bu krallıkta, kimse sizin hürriyetinize dokunamaz. Ancak asaletmeab da bu işe razı olursa...»

Valvert alay etti:

— «Kral bile mi?»

D’Albaran ciddiyetle:

— «Kral bile!» Dedi.

Valvert adama dikkatle baktı; İspanyol, söylediklerinde samimiydi. Alaydan caydı ve gözlerini onun yüzüne dikerek:

— «Peki, ya Kral beni tevkif ettirseydi?» Diye sordu.

— «Asaletmeab Louvre’ye gider ve sizi isterdi.»

— «O zaman Kral beni serbest mi bırakırdı?»

— «Evet...»

— «Ya reddeder de serbest bırakmazsa?»

— «Reddetmez.»

— «Canım, farzedelim ki reddetti...»

— «Etmez, çünkü reddedemez.»

— «Hayret! Demek hanımınız bu derece kudretli?»

— «Sizin tahmin edeceğinizin üstünde bir kudret sâhibidir.»

Valvert fazla ısrar etmedi ve son defa teşekkür ettikten sonra elindeki altın torbasını pelerininin cebine yerleştirerek konaktan çıktı.

Valvert düşünce-taşına evine doğru giderken, birdenbire zifirî karanlığın orta yerinde yapayalnız olduğunu görerek endişelendi. Bir ara eli, pelerininin cebine kaydı ve kesenin yerinde durup durmadığını yokladı. Sonra sağ eliyle kılıcının kabzasını kavradı ve adımlarını hızlandırarak yürüdü.

O güne kadar hiç duymamış olduğu endişe ve korkulara rağmen Cossonnerie sokağına gelinceye kadar herhangi bir olayla karşılaşmadı. Hızla avluya girip ardından kapıyı güzelce kapadı ve merdivenleri dörder dörder atlayarak yukarıya tırmandı. Tavanarası odasına girer girmez, coşkunlukla bağırdı:

— «Zengin oldum, Landry zengin oldum. Bak servetime!..»

— «Aman, gösterin mösyö...»

— «İşte!..»

Meşin torbayı açıp masanın üstüne altınları boşalttı. Landry Coquenard gözlerini faltaşı kadar açmış:

— «Ne kadar bu?» Diye hayranlıkla sordu.

Uşağının hâline kıs kıs gülen Valvert, neşeyle.

— «Yedibin,» dedi.

— «Muazzam para... Bu, yıllıkınızın dörtte biri mi?»

— «Senin dünyadan haberin yok, Landry! Bunun beşbini, öteberimi tamamlamak için, ikibini de ilk aylığım...»

— Demek ki yılda yirmidört bin altın. Vay canına be!»

— «Ayrıca mükâfatlar ve ikramiyeler de var!..»

— «Onların hepsi ne kadar tutuyormuş?»

— «Kont d'Albaran'ın dediğine bakılırsa yirmi dörtbin de onlar edermiş.»

Landry Coquenard, hayranlığını uzun bir ıslıkla belirtti:

— «Zengin oldunuz, mösyö, gerçekten zengin oldunuz. Hem de adamakıllı...»

Masaya yanaştı, ellerini altın kümesine daldırıp keyifli keyifli şıkırdattı. Sonra birden.

— «Tuhaf,» dedi, «bunlar ispanyol altını...»

Valvert birden atıldı:

— «Bakayım, bakayım!..»

Bir avuç altın alıp gözden geçirdi. Sonra:

— «Hepsinin de üstünde İspanya Kralı Üçüncü Philippe'nin resmi var,» dedi, «bu garip işte...»

Landry Coquenard hayret etti:

— «Neden garipmiş? Düşes İspanyol değil mi? Memleketinden altın getirmiş, cömertçe dağıtıyor... Bundan tabîî ne olur?»

— «Orası öyle, zenginlik mi bana yaramadı nedir?.. Kafamda hep vesveseler, kara düşünceler dolu...»

— «Bence, Düşes hazretleri bana şu altının yalnız dörtte birini verseydi, paracıkların hangi memleketten geldiğini sormazdım bile...»

— «Pek doğru söylüyorsun, Landry. Budalalaşmaya başladım ben. Ama, heyecandan mı, sevinçten mi nedir, karnım çok acıktı. Landry. Bana yiyecek bir şey verebilir misin?»

— «El değmemiş biraz poğaçamız var. Yarım tavuk da duruyor. Bereket yumurtamız da var. Size hemen bir omlet yapabilirim.» Karnı doyunca, Valvert hem keyiflendi, hem de huzura kavuştu.

VALVERT DEĞİŞİYOR

O det de Valvert, ertesi sabah da bu ümit verici değişikliklerden ötürü sevinmesi gerektiği hâlde, hiç de keyifli olmadığını hissediyordu. Neden böyle canı sıkılıyordu? Cevap veremezdi. Belki sıkıntısının sebebini, kendi kendine itiraftan çekiniyordu. Belki de bu değişiklik kendisine o kadar inanılmaz görünüyordu ki bu hâlin uzun sürmeyeceğinden şüphelenmeye başlamıştı. Onun kadar ince eleyip sık dokumayan Landry Coquenard, şimdiki parlak durumuna uyacak daha geniş ve süslü bir ev arayıp aramayacağını sorunca aksi aksi:

— «Bu işe sonra bakarız... Şimdi burada rahatız...» Dedi.

Bu durum, Landry Coquenard'ı şaşırttı. «Vayy!.. Yoksa para ahlâkını mı bozacak?» Diye kendi kendine sormaya başladı.

Sonra Valvert'e bugün gidip çiçekçi kıza kendisiyle evlenmek isteyip istemediğini sormaya karar vermiş olduğunu hatırlattığı zaman, yine buna benzer ters bir cevap aldı. Öte yandan, efendisinin alışverişe çıkıp teçhizatını ve giyim eşyasını bol bol tamamlamaya kalkışacağını umduğu bir sırada Valvert'in kendisine hiçbir şey sormadan, homurdana homurdana merdivenleri indiğini farketti.

Kendi kendine: «Ne olursa olsun! Bu kadar mü-kemmel bir mevki, anlamsız kuruntular uğruna bırakılmaz doğrusu... Hem gözümü ve kulağımı iyice açar, uyanık bulunurum. En ufak bir şeyden şüphelenirsem hemen Prenses'ten izahat isterim. Eğer söy-

ledikleriyle beni inandıramasza, çıkar giderim hizmetinden!» Diye düşünüyordu.

Kesin kararını verince keyfi yerine geldi. Akşam eve döndüğünde bütün eksiklerini tamamlamıştı.

Pazartesi sabahı, d'Albaran'ın söylediği saatte Valvert, Düşes de Sorrientès'in huzuruna çıktı. Kadın, delikanlıyı tepeden tırnağa kadar süzdü. Doğrusu, sırtındaki basit elbiseyi kendisine pek yakıştırmıştı. Prenses, memnun bir tavırla gülümseyerek kendisine iltifatta bulundu ve onu hemen yanındakilere takdim etti.

Valvert, hemen o gün nöbete başladı ve konaktan, ancak saat on sularında çıktı. Kapıda kolu çiçeklerle dolu, gülümseyerek ilerleyen İnci Çiçeği'yle karşılaştı. O kadar şaşırdı ki olduğu yerde mihlanmış gibi kalakaldı; hattâ kızcağızın yolunu kapatıp geçmesine engel olduğunu bile farketmedi.

Genç kız da onun kadar hayret etti. Önce bu karşılaşmayı delikanlının tertiplemiş olmasından şüpheleniyormuş gibi hafifçe kaşlarını çattı, Valvert'e dikkatli bakmadığı hâlde onun şıklığını da farketmemelik edemedi. Konaktan çıktığını gördüğü için bu eve yeni gelmiş olacağını ve bu karşılaşmanın sadece bir rastlantıdan ileri geldiğini kestirdi. Delikanlı, yolunu kestiğini farketmeden olduğu yerde durduğu için, Gonca da duralamak zorunda kaldı. Fakat geriliyormuş hissini de vermek istemedi. Özellikle anlamsız bir mahcupluğa kapılmış görünmekten pek çekindiği için ilk söze başlayan kendisi oldu. Çapkın tebessümü ve âhenkli sesiyle:

— «Geçen gün o kadar perişandım ki bana yaptığınız o paha biçilmez iyilik için size teşekkür etmek bile aklıma gelmedi,» dedi. «Beni affediniz mösyö, ben nankör değilim.»

Delikanlı hemen şapkasını çıkarıp selâmlayarak:

— «Rica ederim, matmazel,» dedi. «sözü edilme-ye değmez. Terbiyesini verdiğim o ahlâksız herif, artık sizi rahatsız etmiyor ya?»

Genç kız gülerek:

— «Şimdilik etmiyor,» dedi «Kendisini iyice hırpaladığınız için sanırım, henüz sokakta görünmeye yüzü yoktur.»

— «Eğer tekrar böyle bir küstahlık yapmaya kalkarsa. lütfen bana haber verin. Emin olun ki bu yapacağı artık sondur ve her terbiyeli insanın, her kadına göstermek zorunda bulunduğu saygının ne demek olduğunu ona öğretirim.»

Aralarındaki buzlar erimişti. Delikanlının saygılı tavrını gören genç kız, yavaş yavaş güven duymaya başlamış olacaktı. Artık sıkkın görünmüyor, tabii hâliyle çapkın ve mütebessim duruyordu. Delikanlı da, onunla dili dolaşmadan, pot kırmadan, herhangi bir kadınla konuşmuşçasına konuşabildiğine pek sevi-niyordu. Birden, genç kızın yolunu kestiğinin farkına vardı. Aceleyle kenara çekilerek af diledi.

— «Affediniz, kazık gibi yolunuza dikilmişim me-ğerse...»

Genç kız:

— «Af dilemeye değmez. Zaten acele işim yok,» dedi.

İnci gibi dişlerini gösteren kurnaz, berrak bir gülüşle baktı. Delikanlının şaşırışına ve kendi kendini, yolunu kestiği için kazığa benzetişine gülmüştü. O da bunu anladı ve onunla birlikte güldü. Artık yol açılmış olduğu hâlde genç kızın içeriye girmeye kalkışmadığını görünce:

— «Bu konağa da siz mi çiçek getirirsiniz?» Diye sordu.

— «Evet, birkaç gündür ben getiriyorum. Sokakta çiçek satarken Madam la Düşes beni görmüş, halk-

tan biriymiş gibi yanıma geldi, birkaç çiçek aldı ve bol bahşış verdi. O kadar sâde tavırlı, iyi bir kadın ki... Çabucak kendisine ısınıverdim. Epey konuştuk. Herhalde hoşuna gitmiş olacağım ki yanında çalışmak isteyip istemediğimi sordu. Ben de kendisine çiçekçiliği sevdiğimi ve bu işi bırakmak istemediğimi söyledim. Halden anlıyor; düşüncemi doğru buldu. Her gün bu saatte kendisine çiçek getirmemi, özel dairesiyle kabul odasına koymamı tembih etti. Doğrusu, karşısında bu kadar saygı, âdetâ korku duyulan böyle ünlü bir kadının bu derece iyi kalpli olmasına hayret ettim. Getirdiğim çiçekler için günde ikişer altın veriyor. Ben bunları bir liraya satsam bile çok kâr ederim, mösyö... Hem bunu kendisine söyledim de... Neme gerek, ben namusuyla yaşayan bir insanım. Fakat bana ne cevap verse beğenirsiniz?» Mutluluğundan göklere çıkan ve içten içe bu saf konuşmanın hiç bitmemesini dileyen Valvert:

— «Söylemenizi bekliyorum,» dedi.

— «Bana dedi ki: *‘Aslında senin çiçeklerin bir Frank eder. Fakat çiçekleri odalarındaki vazolara yerleştirişte gösterdiğin zevk, başlıbaşına iki altın değerinde.’*»

Valvert:

— «Yerden göğe kadar hakkı var,» dedi. «Ben de sizin yaptığınız demetleri gördüm ve onların bir araya getirilişindeki zevke hayran oldum.»

Bu sefer, belki de bu övgüleri kısa kesmesini sağlamak için sormak sırası genç kıza geldi:

— «Siz Madam la Düşes’in maiyetinde misiniz?»

Delikanlının zarif kostümüne kurnaz gözlerle bakarak:

— «Kısa süreden beri onun hizmetindesiniz galiba?» Diye ekledi.

Genç kızın bakışını görmüş olan Valvert, sevincinden kıpkırmızı kesilerek:

— «Bu sabahtan beri,» dedi.

— «Sizin hesabınıza bu iş pek hoşuma gitti, mösyö... Doğrusu bütün kalbimle sevindim. Çünkü hanımınız, tam sizin gibi gözüpek bir delikanlıya yakışır bir hanım.»

Genç kız, bu sözü söyledikten sonra zarif bir reveransla konağa girdi. Valvert de saygılı bir selâmla karşılık verdi ve Saint-Honoré sokağına doğru mutluluktan uçarcasına ilerledi. Artık ilk adım atılmıştı... Az iş miydi bu?

O günden sonra konağa gelirken veya buradan ayrılırken yahut da Düşes'in dairesinde, genç kızla karşılaşacak fırsatlar hazırlamaya koyuldu. Fakat dilber çiçekçi, bütün samimiliğine rağmen kendisiyle delikanlı arasında bir mesafe bırakmasını biliyor ve başbaşa, yalnız kaldıkları vakit de hemen bir bahane uydurup zarif bir gülümseyiş ve nazik bir selâmla ayrılmanın çaresini buluyordu. Bazan, Düşes'in dairesinde karşılaştıklarında genç kızın onunla bir-iki şey konuştuğu da oluyordu ama, genellikle havadan sudan bahsediyordu. Zaten bu dairede ne zaman karşılaşılsalar, Düşes de yanlarında bulunuyordu.

Bu genç kıza karşı özel bir sevgi besler görünen Düşes, onun geleceği zaman yaklaştı mı, ne yapıp edip ziyaretçileri savuyor ve dairesine giriyordu. Sonra genç kız kaldığı sürece dairesinden ayrılmıyor ve ondan başka kimseyle ilgilenmiyordu. Gülümseyerek onun, peri parmakları kadar zarif parmaklarıyla çiçek yerleştirmişini, çiçeklerin renklerini birbiriyle ayar edişini seyrediyordu. Bu iş, Gonca'nın usta elleri için birkaç dakikalık bir şeydi. Çabucak bitiveriyor ve genç kız zarif bir selâm verip gitmeye hazırlandığı zaman Prenses, ne yapıp yapıp bir bahane bularak

onu lâfa tutuyordu. Ama, şundan-bundan ve çok kere genç kızın hayatından bahsediyorlardı. Gonca, mükemmel bir ev kadını, idareli bir hanım ve usta bir satıcıydı. Prens, sözlerini ilgiyle dinliyor, Gonca ile konuşmaktan hoşlanır görünüyordu.

Valvert, birçok kere bu konuşmalarda hazır bulunmuştu. Çünkü Prens, genç kızla yaptığı konuşmaları kimseden saklamıyordu. Yakınları ve bu arada Valvert de hep dairesinde bulunuyordu. Yalnız, bu konakta Louvre sarayındakinden daha sıkı teşrifat kuralları uygulandığı için Prens, genç kızla konuşmak istediği vakit hemen onu yanına çağırırdı. Bir iskemleye oturtur ve sonra fısıf fısıf konuşmaya başlardı. O zaman, yanındakiler de onların konuşmalarıyla ilgilenmez görünür, bir tarafa çekilir, onlardan tarafa bakmadan sohbet ederlerdi. Fakat İnci Çiçeği, Prens'in yalnız kendi aralarında konuşmak istediğine rağmen öyle yüksek sesle konuşurdu ki sözlerini duymayan kalmazdı. Hattâ yalnız o kadarla da yetinmez, söylediklerini kimse duymadıkdan sonra ağzını açmaya bile kalkışmayacağını da belli ederdi. Garip bir işti bu. Hem garipti, hem de Prens'in maiyetindeki kibar hanımları kıskançlıktan çıldırtan bir şeydi. İnci Çiçeği, bu konakta sanki kendi evinde ya da çiçek sattığı sokaktaymış gibi serbest konuşup gezinmeye başlamıştı. Öte yandan, aynı kibar hanımlar, genç kızın olağanüstü güzelliğini de kıskanıyorlardı.

Valvert'in kuşkuları yatışmıştı. Kendi kendine söz verdiği gibi ilk hafta boyunca uyanık, gözü açık ve kulağı kırıste kaldıysa da şüphe uyandıracak hiçbir şey sezmedi. Prens'in, sevgilisine karşı takındığı müşfik tavrın da, Valvert'in düşüncelerinin değişmesinde büyük bir rolü olmuştu. Herkese karşı bu kadar merhametli ve cömert davranan bir kadının nesinden şüphe edilebilirdi ki? Bu konağa gireli, daha beş ul-

tı gün olmuştu ama, bu kısa zaman içinde Prenses-ten yardım isteyen hiçbir kimsenin eli boş döndüğünü görmemişti. Sonra Valvert'in belki de farkına varmadığı bir şey daha vardı. Bu kadın, etrafında kim varsa hepsini de sihirli bir bağla kendine bağlıyordu. Nitekim, farkına varmadan o d'Albaran gibi Düşesine aşırı bir sadakatle bağlanmaya başlıyor onun hizmetine girmekte tereddüt ettiğini çoktan unutmuş bulunuyordu.

Acaba Düşes, delikanlıdaki bu değişikliğin farkına varmamış mıydı? Yoksa bunu biliyor da maksatlı hareket ederek mi delikanlıyı bu hâle getirmeye çalışıyordu?

Düşesin yüzünden, neler düşündüğünü anlamamanın imkânı yoktu. Düşündüğünü sezdirmemeyi, ancak farkettermek istediğini göstermeyi başarıyordu. Fakat zaman zaman Valvert'e ve İnci Çiçeği'ne öyle bir bakıyordu ki her ikisine karşı, enine boyuna düşünüp tasarlanan ve inatçı bir sabırla uygulanan özel bir amaca göre davrandığı sezilebilirdi. Concini'nin kızı olan Gonca'yla ilişki kurmayı istemiş ve başarmıştı. Öte yandan Valvert'in güvenini ve bağlılığını da kazanmayı arzulamıştı. Hem öyle körü körüne bir bağlılık ki tapınma derecelerine varsın... Henüz, delikanlıyı istediği kıvama getiremediğini kendisi de biliyordu ama, hedefine doğru dev adımlarıyla ilerlediğinin de farkındaydı. Kısa süre sonra Valvert'i de istediği hâle, yâni boynu bükük bir adam, bir âlet şekline getirecekti. Valvert de, Prenses neyi dinlemesini isterse onu dinleyecek, neyi anlamasını arzularsa onu anlayacak ve hanımı ne düşünmesini amaçlamışsa onu düşünecekti. Bilerek veya bilmeyerek- aralarında İnci Çiçeği de bulunduğu hâlde-Prenses'in bütün maiyeti, onun bu tasarılarına yardım eder görünüyordardı.

İşin asıl akıl sır ermeyecek tarafı, bu tasarının, Valvert hiç sezmeden tam anlamıyla gerçekleştirilmek üzere olmasıydı.

Bu kadın, neden böyle yapıyordu? Amacı neydi? Bu soruların karşılığını, kısa süre içinde yer alacak olaylarla birlikte öğreneceğiz.

SEVMEYEN KIZ

Prenses'in hizmetine girdiği bu ilk haftanın sonunda Valvert'in, artık bütün şüpheleri silinmiş ve kendi kendine: «*Ne budalayım ben! Düpedüz salağım. Kafama ne biçim de kuruntular girmiş, bilmem ki? Bu Düşes, dünyanın en iyi kalpli, en dürüst ve en kibar kadını... «Der olmuştu.» Keşke bizim Fransız Prens ve Prensesleri de şu İspanyalı Prenses kadar olabilseydiler. Hiç olmazsa, ancak açlıktan ölmeyecek kadar kazanabilen fakirler arasında bu kadar rahatsızlık ve memnuniyetsizlik olmazdı. Bu kadının hizmetinden ömrümün sonuna kadar çıkmam... O beni atmasın diye de elimden geldiği kadar onu memnun etmeye çalışırım. Artık bir kere buna karar verdikten sonra tam mutluluğa erişmekte de fazla gecikmemeliyim. Gidip dilber Gonca'ma, karım olmasını teklif ederim! Gerçi bana karşı pek çekingen davranıyor ama, ne yapsın, gençtir, kızdır, yılışamaz ki... Acaba beni seviyor mu? Bunu da kendisine sormadan anlamanın imkânı yok. Landry kafasız herif değildir. O bile böyle söylemedi mi? Öyleyse, yarın sorayım bâri. Ne olacaksa olsun!»*

Ertesi gün pazardı. İnci Çiçeği, her günkü gibi kucağı çiçekle dolu olarak konağa geldi. Bayramlık elbiselerini giyinmiş ve her günden bin kat daha güzelleşmişti.

O gün görevli olmayan Valvert, kendi dairesine çekilmiş; genç kızın geleceği saatte de pencereden sokağı kollamaya başlamıştı. Gonca'nın konakta işini bitirip de dışarı çıkmak üzere avludan geçtiğini görünce, karar vermiş bir adam hâliyle merdivenler-

den hızla indi. Genç kız daha Saint-Nicaise sokağında dört adım atmadan ardından yetişmişti.

İnci Çiçeği, delikanlının yanına yanaştığını görünce memnun olmadığını kaşlarını çatarak belirtti.

Fakat Valvert, her zamanki nâzik tavrıyla sesi titreyerek yalvardı.

— «Sizinle Saint-Honoré sokağına kadar yürüme izin verir misiniz?»

Saint-Honoré sokağına ulaşmak için Saint-Nicaise sokağından geçmeleri gerekiyordu. Genç kız, bu nâzik ricaya ters bir cevap vermeden Valvert'i atlata-mazdı. Hafifçe başını eğerek kabul etmek zorunda kaldı. Delikanlının pek perişan olduğunu görüyordu. Gerçi saf, temiz bir genç kızdı ve birçok şeyi bili-yordu ama, nihayet kadındı, aklına ilk gelen şey, Saint-Nicaise sokağının tenhaliği ve delikanlının, bu tenhaliğe güvenmesi oldu ki hiç de yanılmıyordu. Bunları düşününce adımlarını hızlandırdı ve:

— «Affedin, çok acele işim var,» dedi.

Sonra şaşkın şaşkın ilâve etti:

— «Şöyle bir kır gezintisi yapacağım... Ne yapalım, biz fakiriz. Bizim gibilerin tek dinlenme ve hava alma günümüz pazardır. Tek çâremiz de gidip biraz kır havası almaktır. Artık bundan da mahrum kal-mamı istemezsiniz tabî...»

Bu sözleri bilinçsizce söyleyivermişti. Valvert, genç kızın doğruyu söylediğini anladı. Fakat kız, söylediği sözlere pişman olmuş gibi dudaklarını ısırıverdi. Valvert, cevabı yapıştırdı:

— «Yaa, kırlara gidiyorsunuz ha? Hangi köye böyle? Ahbaplarınızın bulunduğu bir köye, değil mi?»

Gonca, şaşkınlığını ortaya koyan bir işaret yaptı ve cevap vermedi. Zaten delikanlı da ısrar etmiyordu. O da ne söylediğini bilmeden, lâf olsun diye konuş-

muştı. Böylece hiç ses çıkarmadan, yanyana biraz daha yürüdüler. Delikanlı her adım atışında kendi kendine: «Şimdi söyleyeceğim!» Diye karar veriyor, fakat gık bile diyemiyordu. İşin kötüsü, bu Saint-Nicaise sokağı pek uzun değildi. Hele Valvert'e o kadar kısa geliyordu ki Saint-Honoré sokağına yaklaştıkça delirecek gibi oluyordu. Zira Saint-Honoré sokağında pazar kalabalığı doluydu; orada hiçbir şey söyleyemeyecek ve genç kızdan ayrılması gerekecekti. Sokak, genç kıza bitmez tükenmez; Saint-Honoré sokağına hiç ulaşamayacakmış gibi geliyordu. Ah, bir oraya erişse de, şu tehditten kurtulsa...

Delikanlı, Saint-Honoré sokağına iyice yaklaştıklarını görünce artık kelleyi koltuğa almak gerektiğini hissedip genç kızın tam karşısına dikildi. Yolunu kesmek istemiş değildi; yolun darlığı yüzünden biraz ilerlemeye niyetlenmişti ama, şaşkınlığından duraklayınca yolu da kapayıvermişti. Gonca, durmak zorunda kaldı. Delikanlının yüzüne bakınca renginin uçmuş ve alnında ter birikmiş olduğunu farkedince kaşları çatıldı. O sırada Valvert, kekeleydi:

— «Sizden bir müsaade isteyeceğim, çok rica ederim, bir tek müsaade...»

Genç kız, sıkıldığını belirten bir hareket yaptı. Sonra da aksi bir sesle:

— «Rica ederim, bırakın da geçeyim,» dedi. «Siz, acele işim olduğunu söyledim ya...»

— «Yalvarırım, bırakın da konuşayım. Zaten sizi uzun süre alıkoyacak değilim...»

Gonca, başka çare olmadığını anlayınca:

— «Peki söyleyin bakalım,» dedi.

Fakat bu, beğendiği erkeğin iltifatını bekleyen bir genç kızın sesi değildi. Tam tersine, soğuk ve daha başlangıçta cesaret kırıcı, kayıtsız bir tavırla söylen-

mişti. Valvert bunu hemen sezdi, ama ne çâre ki artık ok yaydan çıkmıştı ve bir daha geri getirilemezdi. Boğazı kısıldı, hazırladığı sözlerden hiçbirini hatırlayamadı ve kuruyan gırtlığından, boğuk bir sesle ancak şu cümle dökülebildi:

— «Karım olmak ister misiniz?»

Bu sözü, öyle bir tavırla söylemişti ki sanki bütün gücüyle bir yumruk savurmuştu. Gerçekten de bu söz, karşısındakinde bir yumruk tesiri yaptı. Genç kız, bir an nefesi kesilmişçesine kalakaldı. Gözleri yuvalarından uğramış, yüzünde perişanlığa varan bir şaşkınlık belirmişti. Bu sözden başka her çeşit söz beklediği anlaşılıyordu. Kulaklarına inanamıyormuş gibi:

— «Ne dediniz? Bir daha söylesenize...» Dedi.

Delikanlı, birden ferahladı. Eğer bu, bir cevapsa ters bir cevap değildi ama, evet demek de değildi. Gonca'nın deminki sinirli hâinden kurtulduğunu farketmişti. Kendine güveni geldi ve:

— «Sizi seviyorum,» dedi. «Sizi, gördüğümünden beri seviyorum. Belki de beni hiç farketmediniz. Fakat ben o günden beri hep sizin yolunuzu bekledim ve her gün, sırf size yaklaşmış olmak için sizden çiçek aldım. Ellerinizin dokunduğu o çiçeklerin hepsi, kurumuş hâlde çekmecemde duruyor ve o günden beri hayâliniz, hiç gözlerimin önünden gitmedi. Hemen o gün, sizi hayatımın sevgili eşi yapmayı kurdum. Ama, o zamanlar fakirdim, unvanım ve adım olmasına rağmen aç yaşayamazdık. Oysa ben sizi zengin ve mutlu etmek, herkesin saygı besleyeceği bir hanım hâline getirmek istiyordum. Bütün cesaretimi toplayıp sabretmeye karar verdim ve bir kerecik olsun, size yaklaşıp söz söylemeye cesaret edemedim. Yalnız, sizden yine çiçek aldım, o kadar. Fakat her gün, peşinizde geziyor, uzaktan uzağa sizi korumaya

çalışıyordum. Dürüst bir erkeğin sizin gibi namuslu bir genç kıza söyleyeceği sözü, ancak zengin olduktan sonra söyleyebilirdim... Onun için sustum. Gerçi bugün de zengin değilim, ama hiç olmazsa parlak bir mevkiim var. Onun için tekrar ediyorum. Karım olmak ve beni dünyanın en mutlu erkeği yapmak ister misiniz?»

Genç kız, bu sözleri, kulaklarına inanamıyormuş gibi derin bir dikkatle dinlemiş ve kendini duyduklarının gerçek olduğuna inandırmaya zorluyormuş gibi bir tavır takınmıştı. Ne bir söz istemiş, ne de bir hareket yapmıştı. Başını eğmişti ve bazan 'evet' demek istiyor görünmüştü. Delikanlı sözünü bitirince Gonca hafif hafif gülmeye başladı; sonra da birdenbire hıçkırarak ağlamaya başladı.

Valvert, bu gözyaşı yağmuru karşısında ürktü:

— «İçimde size karşı saygı ve tapınma derecesinde sevgiden başka bir şey olmadığı halde acaba istemediğinizi kırdım mı? Başıma, bu talihsizlik de mi geldi?» Dedi. «Eğer böyle bir şey yaptıysa, dilimi sökerim...»

İnci Çiçeği, tatlı tatlı:

— «Bırakın ağlayayım,» dedi. «Gözyaşlarım bana tad veriyor. Çünkü bunlar mutluluk yaşlarıdır.»

— «Ulu Tanrım! Beni seviyorsun demek?»

— «Hayır!»

Bu cevabın delikanlıyı sarstığını, Valvert'in acıyla buruşan yüzünün renksizliğini farketmeden; yanaklarından silmeyi bile gerekli görmediği iri yaşlar süzülürken, içinden birdenbire taşıveren sevincin sebebini anlattı:

— «Şimdiye kadar karşılaştığım bütün erkekler, aşklarıyla bana hakaret etmekten çekinmediler. Ben fakirdim, kimsesizdim, adsız-sansız ve herkes tarafın-

dan terkedilmiş bir insandım. Onun için hepsi de beni kendilerine metres yapmak istiyorlardı. Hiçbiri bu fakir ve adsız kızın da namuslu ve kendi benliğine saygı besleyen biri olabileceğini akıl etmedi. Şimdi, ilk defa, bu gerçeği sezebilen biriyle karşılaşıyorum. İlk defa olarak biri çıkıyor ve benim de öteki analı-babalı kızlar gibi namuslu bir ev kadını olabileceğimi söylüyor. Biliyor musunuz, bunu duymak, kendisine de saygı beslenebileceğini işitmek, ne hoş, ne ferahlatıcı şey...»

Valvert, kendi kendine unutup kıza acıdı. Gonca, bir an sessiz kaldı ve herhalde kendisine yapılmış olan hakaretleri düşündü. Artık ağlamıyordu. Birden, dalgınlığından kurtularak gülümsedi ve delikanlıya yaklaşıp, onun elini ufacık elleri arasına aldıktan sonra derin bir şefkatle gözlerinin içine baktı. Nihayet:

— «Mösyö de Valvert,» dedi. «Sizden bütün kalbimle af dilemem gerekiyor!»

— «Sebep?»

— «Sizin de ötekiler gibi olduğunuzu sandığım için af dilemeliyim. İtiraf ederim ki peşimden geldiğiniz anda, bana aşkınızdan bahsedeceğinizi hemen anlamıştım. Bir genç kıza yaraşmayacak kadar tecrübeli olduğumu düşüneceksiniz. Ama, ne yapayım ki öyle... Erkekler, benim gibi fakir bir çiçekçi kıza hiç saygı göstermediler. Daha geçen gün beni, böyle birinin elinden kurtarmadınız mı?.. Sizin de niyetinizi anlamış olmama şaşmayın... Size karşı soğuk, sabırsız, huysuz davrandıysam, bunun sebebi, sizin de ötekiler gibi konuşacağınızı umduğumdan, hiç konuşmamamızın daha doğru olacağını anlatmaktı. İşte şimdi hakkınızda bu kadar kötü düşüncelere sahip olduğum için sizden af diliyorum.»

— «Beni tanı mıyordunuz... Ötekiler gibi oldu-

ğumdan şüphelenmekte yerden göğe kadar hakkınız vardı.»

— «Ama, siz de beni tanıımıyordunuz, mösyö... Böyle olmasına rağmen benden şüphe etmediniz. Herhalde ötekilerin kendi kendilerine: «*Canım, sokaklarda çiçek satan bir kız karşısında ince eleyip sık dokuyacak değiliz ya!*» Dediklerini aklınıza bile getirmediniz. Mösyö de Valvert, siz yeryüzünün en nâzik insanı, saygıya en lâayık olanı ve sevlmeyi en fazla hak edenisiniz.»

Delikanlı, acı acı:

— «Ama beni sevmiyorsun,» dedi. «Bâri ileride, beni daha iyi tanıdıktan sonra adımı taşımaya râzı olabileceğiniz yolunda bir ümidim olsun.»

Gonca, başını sallayarak:

— «Artık sizi tanıyorum.» Dedi. «Sizi sevmiş bile olsaydım, yine size: «*Hayır, sizinle evlenemem,*» derdim.»

— «Neden?»

— «Bunu siz düşünemiyor musunuz? Asîl Kont de Valvert, benim gibi bir kızla evlenebilir mi?»

— «Namuslu bir kadın değil misiniz?»

Genç kız başını gururla dikti:

— «Evet!.. Emin olabilirsiniz ki benim gibi bir kız için namuslu kalabilmek büyük başarıdır. Fakat sizin gibi bir asîlzâde, sokaklarda çiçek satan bir İnci Çiçeğı, bir Gonca'yla evlenemez.»

— «Bunlar saçma şeyler... Bilseniz, benim böyle şeylere hiç önem vermediğimi...»

— «Ama, ben çok önem veririm. Zaten siz de ileride size lâayık olan asîl kızı bulduğunuz vakit, aramızdaki mesafeyi takdir etmiş olan bu çiçekçi kızı hoşnutlukla anacaksınız.»

Valvert heyecanına hâkim olamayarak:

— «Yanılıyorsunuz.» Dedi. «Artık sizden başkasını sevemem... Eğer beni istemezseniz, ömrümün sonuna kadar ne evlenirim, ne de kimseyi sevebilirim. Hâtıranızı yüreğimin en derin köşesinde, ölünceye kadar saklayacağım. Ölümümün de pek gecikmeyeceğini sanırım.»

Genç kız, titredi. Delikanlının ses tonu, düşüncelerinin ciddiliğini ortaya koyuyordu. «*Doğru söylüyor... Bu aşk onu öldürebilir. Fakat ben ona varmam... Yapmam bu işi... Yapmamam gerekir!*» Diye düşündü. Sonra tatlılıkla.

— «Beni unutuyorsun,» dedi. «Zâten unutmanız gerekir... İyisi mi, size gerçeği söyleyeyim: Ben serbest değilim.»

— «Evli misiniz yoksa?»

Genç kız, Valvert'in yüzünün solgunluğunu gördü; bütün vücuduyla titreyişine acıdı. Çabucak cevap verdi:

— «Hayır, hayır! Sakın ha! Böyle bir şey yok.»

— «Öyleyse?... Başka birini mi seviyorsunuz?»

— «Asla... Kimseyi sevdiğim yok. Kimseyi de sevmiş değilim. Öyle hissediyorum ki eğer birini sevecek olsaydım, bu ancak siz olabilirdiniz.»

Delikanlı, yalvardı:

— «Öyleyse, benim ümidimi kırmayın. Belki, ileride, çok ileride beni sevebileceğinizi umayım. Ben beklerim. Ne kadar isterseniz beklerim.»

İnci Çiçeği, inler gibi:

— «Bana acı çektiriyorsunuz,» derken Valvert'in gözlerinin içine bakıyordu. Hemen ekledi:

— «Ben serbest değilim. Fakat yalnız sizin için değil, yemin ederim ki kimse için serbest değilim.

İliş olmazsa bu sizi teselli etsin. Size yemin ederim ki kimseyle evlenecek de değilim... Kimsenin olmayacağım. Tanrı'ya emanet olun, Mösyö de Valvert. Acıyla geçen ömrümün neşeli anları pek azdır. İşte şimdi en mutlu anlarımdan birini de size borçlanmış oluyorum... Bunu hiç unutmayacağım...»

Delikanlıyı içten bakışlarıyla süzdü. Mahzun mahzun gülümseyerek Saint-Honoré sokağına doğru yürüdü.

KÖY YOLUNDA

V alvert, dehşet içinde, perişan, olduğu yerde kalakaldı: «Serbest değilmiş...» Diyordu. «Serbest değilmiş ama, ne evliymiş, ne de kimseyi seviyormuş. Doğru söylüyor. Bu namuslu kız yalana tenezzül etmez. Sevebilirse yalnız beni seveceğini de hissediyormuş, peki neden serbest değil? Bu işin sırrı ne? Bunu öğrenmem gerekir. Mutlaka öğrenmeliyim.» Bunları düşününce deli gibi Saint-Honoré sokağına doğru yürüdü. Kararını verir vermez, bütün soğukkanlılığını da toparlamıştı. Genç kızın yanına gidecek değildi. Hayır peşine düşecek, nereye gittiğini anlayacaktı. Pelerininin yakalarını kaldırdı, şapkasının kenarlarını yüzüne indirdi; görünüp tanınmamak için ne gerekirse yaptı. Zaten bu işlerde epeyce tecrübeliydi...

Fakat genç kızın peşine düşen yalnız o değildi. Yine böyle yüzünü iyice örtmüş uzun boylu bir adam daha kendini hem genç kızdan, hem de ondan sakınarak avını takip eden bir tilki sinsiliğiyle ardlarından süzülüp duruyordu. Bu adam Stocco'ydu; herhalde Concini'nin verdiği görevi yerine getirmekteydi.

Fakat bugün Gonca, her zamanki gibi izini kaybetmeye uğraşmıyordu.

Trahoir haçı yönünde ilerleyerek Arbre-Sec sokağından geçti; Pont-Neuf köprüsünü aşp Trois-Mairies meydanına kadar geldi. Burada bir meyhaneye girdi. Birkaç dakika sonra çıktığında, boz renkli küçük bir eşeğin sırtına binmiş ve hayvanın iki yantını,

iki heybe sarkıtmıştı. Valvert, bu heybelerden birinin boş, ötekinin tıklım tıklım dolu olduğunu farketti. Üstelik sırtına geniş bir pelerin geçirmiş, kukuletesini adamakıllı yüzüne çekmişti. Sokağa çıkınca:

— «Deh bakalım, Grison!» Diye söyledi. «Tırısa kalk, bugün çok geciktin çünkü... Deh!»

Grison, uzun kulaklarını dikti, kuyruğunu salladı ve dosdoğru Yeni köprüye yönelerek tırısa kalktı. Valvert, adımlarını açmak zorunda kaldı. Stocco ise bir tilki tavrıyla ardlarından kaymakta devam ediyordu.

Gonca, böylece iki saat kadar yola devam ettikten sonra bir tepe yamacında, gül bahçeleri arasında kurulmuş Fontenay-aux-Roses köyüne ulaştı. Köyün temiz, şirin evlerinden birine doğru yürüdü. Etrafını çeviren çiçek dolu bahçede güllerle leylâklar görülyordu. Bahçenin çevresi, yaban güllerinden bir çitle çevriliydi. Burada o kadar çok çiçek vardı ki çit, bahçe ve ev, birbirine karışmış, kocaman bir buket hâline gelmişti. Bahçe kapısının önüne ulaşınca eşek kendi kendine durdu ve geldiğini uzun, keyifli anırtılarla haber verdi. Hayvanın sesi çıkmaya başlar başlamaz, temiz giyimli, elli yaşlarında, hali vakti yerinde bir köylü kadını bahçe yoluna fırlamış ve kapıyı açarak seslenmişti:

— «Nerelerde kaldınız? Bugün çok geciktiniz... Merak etmeye başlamıştım...»

— «Kabahat bende değil, Perrine ana, size anlatırım sonra...»

Perrine ana:

— «Sıhhattesiniz ya, bana lâzım olan o...» Dedi.

Genç kızı kuvvetli kollarıyla hayvanın üstünden kucaklayıp kaldırarak yere koyduktan sonra yanaklarından öptü.

— «Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. Bakıyorum, günden güne dilberleşiyor, gençleşiyorsunuz.»

İnci Çiçeği, Perrine ananın öpücüklerine karşılık verdikten sonra gülerek:

— «Ya siz?» Dedi. «Siz de günden güne kuvvetlenip gürbüzleşiyorsunuz.»

Kadın, eşeğin dolu heybesinden koca bir paket çıkarırken ilâve etti:

— «Aman yavaş, Perrine ana. Heybede daha pek cici, pek tatlı şeyler var. Kızım Loïse'ye getirdim.»

Perrine ana, yine tatlı tatlı güldü:

— «Bilirim, canım, bilirim,» dedi. «Dünyada kızınızdan başka kim için yaşıyorsunuz ki... Onun kadar sevilip okşanan evlât olmadığını da bilirim.»

— «Lâyık değil mi?»

— «A, elbette! O kadar şeker, melek gibi kıza ne yapılsa azdır.»

— «Öyle ya! Yoksa size: *'Madem lâyük değildir, neden o kadar şımartıyorsunuz!'* Diye sormak gerekmez miydi? Haydi ben anasıyım, ya siz?»

— «Anası mısınız? Hele şuna bakın! Sizde anne hali var mı? Hem siz artık biraz kendinizi düşünün canım! Ne kazanırsanız hepsini Loïse'ciğe harcıyorsunuz. Onun için bana verdiğiniz de hariç!..»

İnci Çiçeği, birden ciddileşerek söylendi.

— «Ne yapayım? Kızım değil mi? Onun çocukluğunun da benimki gibi yoksulluklar içinde, okşanıp sevilmeden geçmesini istemiyorum.

KÜÇÜK ANNE

Bahçe kapısını kapamış, içeriye girmişlerdi. Valvert kapının önünde durdu. Çit yüksek olmasaydı, henüz bahçede bulunan iki kadın delikanlıyı görecekti. Valvert bembeyaz kesilmişti; bacakları da tir tir titriyordu. Eğer çite dokunup da ellerini dikenlerin yaralayıp kanattığını sezmemiş olsa, yere yığılacaktı. Zavallı genç, bütün konuşulanları duymuştu: «*Kızım*» sözü, beynine inen bir gürz tesiri yapmıştı. İçi kan ağlarken: «*Kızıymış! Demek bir kızı varmış!*» Diye düşünüyordu. «*Demek serbest değilim diye bunu söylemek istiyordu! Peki ama, hem kızı var, hem de evli olmadığını söylüyor. Nasıl oluyor bu iş? Herhalde birisiyle sevişmiş! Nasıl olur bu iş? Onun kadar saf ve temiz bir kız böyle bir halt yapar mı? Hayır, bunda bir yanlışlık var. Ben herhalde yanlış duydum.*»

O böyle düşünürken çitin öte yanında İnci Çiçeği'nin sesi geliyordu:

— «İyi ama, kızım Loïse nerede? Neye beni karşılamaya koşmadı?»

Perrine ana cevap verdi:

— «Siz geciktiniz diye çok üzüldü. Ben de sıkılmasın diye arka bahçeye, oynamaya gönderdim. Sesinizi duymamış olacak. Yoksa hemen gelirdi.»

İnci Çiçeği, hemen sırtındaki pelerini atarak:

— «Haydi öyleyse gidip hemen bulalım,» dedi.

Valvert, beyninde gökgürültüsü gibi yankılanan bu konuşmaları ve boyuna tekrarlanan «*kızım*» sözünü duyuyor, fakat bir türlü içinden inanmak gelmiyor.

du. Çitin etrafını dolaşarak arka bahçeye yöneldi ve bulduğu bir aralıktan içeriyi seyre başladı.

Beş yaşlarında kadar bir kız çocuğu bahçede oynuyordu. Resimlerdeki melekler kadar güzeldi. Berrak mavi gözleri ve sevimli yüzünü hâleler gibi çevreleyen altın sarısı saçları vardı. Üstündeki elbise, basit bir halk çocuğununki gibi değil, en kibar ve zengin insanların çocuklarının giydiği cinstendi. İnci Çiçeği'nin, onu sevindirmek için hiçbir fedakârlıktan kaçınmadığı anlaşıyordu. Fakat bu çocukta mahzun bir hal vardı ve kendini oynamaya zorladığı seziliyordu. Ağlamamak için kendini zor zaptediyor gibiydi. Dizlerine yatırdığı bebeğiyle ciddî ciddî konuşuyor, bebeği azarlarken kendi derdini de meydana koyuyordu. Tatlı bir sesle kelimeleri ağzında yuvarlayarak:

— «Yaptığınızı beğendiniz mi matmazel?» Diyordu. «Uslu oturmadınız ve Gonca anne de kızdı, gelmedi işte. Artık belki de hiç gelmez. Bu sizin suçunuz. Siz çok yaramaz bir kızsınız. Küçük anneniz Loïse'yi çok üzüyorsunuz. Loïse annenin canı çok sıkılıyor. Çok üzülüyor o... Çünkü onun da küçük annesi gelmedi. O da Gonca annesini göremeyecek!»

Valvert, yavrunun tatlı sesle söylediklerini duyunca yüreğinin burkulduğunu hissetti. İnci Çiçeği de bu sözleri duymuş, bayranlık ve sevinçle duralamıştı. Tatlı dilli Perrine ana ise:

— «Ah, canımın içi!» Diyordu. «Duyuyor musunuz, sizi ne kadar seviyor?»
İnci Çiçeği, yavaşça:

— «Loïse! Benim minimini kızım! Loïse'ciğim benim!» Diye seslendi.

Çocuk bu sesi duyunca başını kaldırdı. Berrak gözleri sınırsız bir sevgi bakışıyla doldu. Bir fırlatış-

ta bebeğini atarak, bütün sevgisini belirten bir çılgınlıkla koştu:

— «Küçük anne!»

Genç kızın kucasına atılmış ufacık kollarını onun boynuna dolamıştı:

— «Küçük anne, Gonca anne, sen mi geldin? Sen mi geldin, benim güzel anneciğim?»

İnci Çiçeği, yavruyu öpücüklere boğarak:

— «Kızım Evlâdım! Loïsc'm! Benim minik Loïse'ciğim!» Diyordu. «Küçük anneni ne kadar seviyorsun bakayım? Göstersene!»

Çocuk, yanağını onun yanağına sürtüyor ve kollarını açarak gösteriyordu:

— «İşte bu kadar! Nah bu kadar kocaman seviyorum.»

Valvert, çitin öte yanında bütün bunları gördü. Fakat daha fazlasını görmeye tahammül edemedi ve bir sarhoş gibi sallana sallana oradan uzaklaştı... Ağaçlara, fundalara çarpıyor, nereye gittiğini bilmeden, burnunun dikine yürüyordu.

Daha fazla dayanabilse ve durup seyretseydi, şunları görecekti:

Küçük kızla İnci Çiçeği, arasındaki sevişme faslı bittikten sonra iki kadın orada bulunan bir bahçe sırasına oturdular. Gonca:

— «Bak, sana ne ciciler getirdim,» dedi.

Perrine ana paketi çözmüş, içinden çörekler, şekerlemeler bir sürü oyuncak çıkmıştı. Yavru, küçük annesini şapır şapır öperek bunlara teşekkür ederken ufacık eliyle kâğıdın dibini karıştırdı. Bir şeyler daha bulmuş olacak ki:

— «Ya bunlar ne?» Diye sordu.

İnci Çiçeği gülümsedi:

— «Bunlar da Perrine anaya getirdiğim dört şişe şarap...»

Kadına dönerek ilâve etti.

— «Yemeklerden sonra bir bardak şarap size çok yarar. Bu akşam yemeğinde şişelerden birini açar, bir bardak içeriz. Sabahleyin o şişeyi tamamlarız... Bu gece ben de burada kalacağım, Perrine ana...»

Sözlerini, kadının bitmez tükenmez teşekkürlerini kesmek için böyle uzatmıştı. Fakat Loïse hemen atıldı:

— «Burada mı kalacaksınız? Perrine ana, izin verersen, bu akşam büyük karyolada küçük annemle yatayım.»

— «Peki, evlâdım.»

Yavru, yine paketi yoklamış ve bir şey daha bulmuş, soruyordu:

— «Ya bu ne?»

İnci Çiçeği:

— «Bu da Perrine anaya ipekli bir şal,» dedi.

Şalı alıp köylü kadının boynuna doladı. Loïse:

— «Aman ne yakıştı, Perrine ana,» diye sevindi.

Kadıncağız ise sevincinden dili dolaşarak yeniden teşekkür etmeye başladı.

Artık paket boşalmıştı. Loïse, küçük annesinin dizlerinden inince soluğu ahırda aldı. Grison orada dudaklarını oynata oynata önüne konan otu yiyordu. Küçüğün geldiğini görünce yemi bırakıp ondan yana döndü. Eski ahababını hemen tanımıştı. Loïse de ona küçük annenin getirdiği çöreklerden götürmüştü. Oradan çıkarak biraz önce yere attığı bebeğini aldı; seve seve sıranın bir kenarına ilişti. Perrine ana:

— «Görüyor musunuz, ne kadar uslu!» Dedi. «Sizi de o kadar sever ki bilemezsiniz... Artık hiç yanınızdan ayrılmaz, görürsünüz.»

İnci Çiçeği:

— «Ya ben?» Dedi. «Ben yalnız onun için yaşıyorum... Bilseniz, Perrine ana, daha bu sabab onun uğruna nâzik ve kibar bir asîlzâdenin evlenme tek-lifini reddettim.»

— «Asîlzâde mi dediniz?»

— «Konttu, Perrine ana, Gerçek bir konttu.»

— «Onun için reddettiniz demek?»

İnci Çiçeği gülerek başıyla doğruladı. Kadın, dik-katle onun yüzüne baktı. Genç kız üzüntülü görün-müyordu. Bunun üzerine sordu:

— «Genç miydi bu kont?»

— «Yirmiden fazla yoktu.»

— «Yakışıklı mıydı?»

— «Evet...»

— «Zengin mi?»

— «Hayır ama, çok cömert bir yabancı prensesin maiyetinde parlak bir mevki sahibi...»

— «Ve siz, onu sevmiyorsunuz, öyle mi?»

Gözücuyla genç kızı süzmeyi de ihmal etmiyordu. İnci Çiçeği, bu soruya: «Hayır.» Cevabını verdikten sonra:

— «Ama, sevecek olsam bu genç Kont Odet Val-vert'den daha lâıyığını bulamazdım.» Dedi.

Gözlerinde kurnaz bir parıltı beliren Perrine ana:

— «İsmi de pek güzelmış,» diye söylendi.

— «Diyorum ya, endan lâıyığını göremedim. Son-ra o mahcupluğuna ve tatlılığına rağmen ne gözü-pek, ne kuvvetli genç, bilseniz.»

Ve hemen Valvert'in yaptıklarını anlattı. Kral'ı kurtarışını, kendisi uğrunda Concini'nin silâhşorla-rına meydan okuyuşunu, kendisine hakaret eden Ros-

pignac ile dört adamının terbiyesini verişini ihmal etmedi. Perrine ana, hayranlıkla:

— «Öyleyse bu eski zaman şövalyeleri gibi bir kahraman, misli bulunmaz bir yiğit!..» Dedi. «Öyleyse bu işin sonu gelecek. Hattâ belki de gelmiştir de siz farkında değilsiniz.»

İnci Çiçeği, ürkek ürkek sordu:

— «Neymiş o gelecek olan?»

— «Siz de onu seveceksiniz.»

İnci Çiçeği bu sefer biraz kızarmıştı. Başını eğip bir süre öylece kaldıktan sonra:

— «Sizden bir şey saklamam, Perrine ana...» Dedi.

— «Bilirim. Böyle yapmanız daha iyi... Gerçi köylüyüz, ama yine hayat tecrübemiz vardır. Sonra ben, bilirsiniz ki sizin için hiçbir fedakârlıktan çekinmem.»

— «Bilirim, Perrine ana, pekâlâ bilirim. Onun için size şunu da söyleyeyim: O dediğiniz geleceği henüz kestiremiyorum ama, bir süredir, özellikle de bu sabahtan beri hep onu düşünüyorum.»

— «Ben demedim mi? Gelecek demedim mi?»

İnci Çiçeği içini çekti:

— «Eğer gelirse çok büyük bir felâket olacak.»

Kadın şaşırdı:

— «Neden Loïse'den ötürü mü? Siz deli misiniz? Ne kızınız, ne de herhangi bir akrabanız olan bu çocuk için böyle bir şey düşünülür mü?»

— «Evet ama, çok seviyorum ve onu kendime evlât edindim...»

— «Sevin, efendim... Size sevmeyin diyen mi var? Sevin ama, kendinizi onun uğruna fedâ etmeyin. Bu çocuğun bir anası, bir de babası var. Onu

arayıp duruyorlar. Bir gün bulmayacaklarını ne biliyorsunuz? Gelip sizden evlâtlarını isteyecekler. Ne yapacaksınız o zaman?»

— «Vereceğim tabî... Ağlayıp sızlayan bir anaya evlâdını vermemek ne demektir?»

Bunu samimî söylüyordu. Dediğini yapacağı beliydi. Fakat bu ihtimal onu üzüyordu. Köylü kadın:

— «Elbette vereceksiniz,» dedi. «Sizin gibi namuslu bir insan böyle bir şeyden kaçınmaz. Peki, sonra ne yapacaksınız? Kimsesiz, sevgisiz ve şefkatsiz ortalıkta kalıvereceksiniz... İnsan gençliğini, böyle bir şey uğruna feda eder mi?»

Küçük Loïse, bebeğiyle oynuyor ve oyuna dalmış görünüyordu. Fakat tam sözün burasında birdenbire İnci Çiçeği'nin kucağına koştı ve mahzun bir tavırla:

— «Hayır,» dedi, «ben hep senin yanında kalmak istiyorum. Ben anama-babama gitmek istemiyorum. Onları tanımıyorum ben. Onlar kötü, sevmiyorum ben onları...»

İnci Çiçeği, ne yapacağını bilemez oldu.

— «Loïse! Loïse!» Diye söylendi. «Böyle kaka şeyler söyleme... Bir daha söylersen, sana darılırim, seni sevmem.»

Bu tehdit, Loïse'yi uslandırmaya yeterdi. Fakat bu sefer öyle olmadı ve çocuk hıçkırarak ümitsiz bir tavırla ona asıldı:

— «Onlar kötü,» dedi. «Görmüyor musun, sen bile onların yüzünden beni sevmeyeceğini söylüyorsun...»

Kızgınlığından ter ter tepinerek bağırdı:

— «Onlar kötü diyorum sana... Beni senden ayırmak istiyorlar işte. Seni kimsesiz bırakmak istiyorlar. Ben, Perrine ananın sana şimdi söylediklerini duy-

dum. Onları istemiyorum ben... Sevmiyorum onları, hiç sevmiyorum.»

Gonca, ana-babasını sevmesi için çocuğa öğüt verdi. Yavru, bu sözleri, yaşından umulmaz bir dikkatle dinledikten sonra inatla başını salladı, kollarını onun boynuna kuvvetle doladı ve:

— «Mademki sen öyle istiyorsun, ben de onları seveyim bâri,» dedi. «Ama, beni senden ayırmalarını istemiyorum... Ben hep küçük anneye Gonca anneye kalmak istiyorum.»

İnci Çiçeği de ağlamaklı bir sesle:

— «Yazık ki onların isteğine boyun eğmeye mecburuz yavrum,» dedi.

Çocuk önce bu söze cevap vermedi. Alnında bir kırıışık belirmişti; pek ciddî şeyler düşündüğü belli oluyordu. Sonra birden, küçük annesinin yüzünü minimini elleriyle okşamaya başladı. Yüzünü, saçlarını, boynunu, her tarafından öptü ve inandırıcı bir sesle:

— «Gonca anne! İster misin, ister misin hep seninle beraber kalalım. Benim aklıma bir şey geldi.» Dedi.

— «Ne geldi yavrum?»

— «Bak, ne geldi? Sen Odet'i biliyorsun, değil mi?»

İnci Çiçeği, hayretinden küçük dilini yutacaktı.

— «Odet mi? Ne Odet'i?»

— «Canım, Odet işte! Şimdi Perrine anaya anlattığın Odet yok mu? O işte... Ben bebeğimle oynarken sizin konuştuklarınızı hep işitiyordum da... Ben Odet'i çok sevdim. Biliyor musun? Çok sevdim onu ben...»

— «Aman kızım, sen daha onu görmedin bile...»

Genç kızın hayretle sorduğu bu soruya çocuk şöyle cevap verdi:

— «Görmedim ama, sevdim işte... Çünkü sen de onu seviyorsun da ondan sevdim. Sen neyi seversen, ben de onu severim.»

İnci Çiçeği kıpkırmızı kesilerek sordu:

— «Kim dedi sana, ben onu seviyorum diye?»

— «Sen dedin.»

— «Aaa! Ben böyle bir şey söyledim mi?»

— «Söylemedin ama, söyledin işte! Hem o da seni çok seviyor, küçük anne... Ben, seni sevenleri de severim. Seni seviyor. Baksana, nasıl korumuş seni? Mademki o seni seviyor ve onunla evlenmeni istiyorum. Neden evet demiyorsun? Evet de... Ben de o zaman onun kızı olurum. Ondan sonra artıkimizi de korur. Bizi kimse ayıramaz. Haa? Aklıma gelen şey buydu işte... Haydi, evet desene, küçük anne... Ne olur, evet desene...»

Perrine ana, hayretle:

— «Amanın, şu melek evlâdımın dediklerine bakın! Ne akıl, ne akıl! Gördünüz mü, bakın en doğru yolu o buldu işte... Ona kulak verin, matmazel... O mâsumun sözünü dinleyin. Yabana atılacak sözler değil bunlar!..»

— «Şimdi hepiniz bana karşı işbirliği mi edeceksiniz?»

— «Evlâdım, başka çaresi var mı? Anladığıma göre bu Kont de Valvert, pek iyi yürekli bir genç... Loïse'yi evlâtlığa alacaktır. Bir gün ana-babası çıkar da çocuğu alırsa o zaman sizin de kendi evlâtlarınız olur. Loïse'nin kaybına pek yanmazsınız. Ana-babası çıkmasa bile hiç değilse yavrucağa bir baba kazandırmış olursunuz. Emin olun ki bu en iyi ve hepinizi de mutlu edecek tek çaredir.»

— «Dilinizin ucuna geldiği gibi konuşuyorsunuz, Perrine ana! Beni seviyorsunuz da ondan... Hiç o kont, benim gibi adsız-sansız bir çiçekçi kızı alır mı? Böyle bir şey olur mu hiç? Bunu aklıma bile getirmem delilik sayılmaz mı?»

Kadın, inat etti:

— «Neden almayacakmış? Sizin asîl bir soydan, hattâ belki de Kont de Valvert'inkinden daha asîl bir soydan olmadığınızı kim söylüyor? Hem yarın-öbürkün sizin de, hâlâ bilmediğiniz ananızla babanızla karşılaşmayacağınız ne belli?»

— «Annemle babam mı? Acaba?»

Kadın, inançla ilâve etti:

— «Belki ananız-babanız da harıl harıl sizi arıyorlardır. Benim içime doğuyor; siz, günlerden bir gün ana-babanızı bulacaksınız. Bir de ister misiniz, soyunuz sopunuz onunkinden üstün olsun... Bir de bakmışsınız ki hiç farkında olmadan, sizinle evlenmekle o daha kârlı çıkıvermiş...»

İnci Çiçeği:

— «Artık size ne diyeceğimi şaşırdım,» dedi. «Öyle inatçısınız ki... Size ne diyeceğimi şaşırdım,» dedi. «Bu sabah o kadar kesin ve sert şekilde kesip attım ki Mösyö de Valvert'in bir daha bana böyle bir şeyden bahsedeceğini hiç sanmıyorum. Artık, şimdi de benim onun arkasından koşmamı tavsiye edemezsiniz ya...»

Perrine ana, kurnaz kurnaz gülümseyerek:

— «Yok, yok,» dedi, «orasını hiç merak etmeyin. Size böyle bir şey tavsiye edecek değilim. O yine gelecektir, göreceksiniz. O zaman artık kendisini terletmeyin de, küçük Loïse meselesini ona iyice anlatın. Eğer benim umduğum gibi yürekli bir adamsa sizin aşkınız uğruna çocuğu bağrına basacaktır.»

Genç kız, bu işe pek inanmış görünmüyordu. Fakat bütün dikkatiyle Perrine ananın söylediklerini dinleyen küçük Loïse, kadının yardımına koşarak minimini kollarını genç kızın boynuna doladı ve:

— «Haydi küçük anne, evet de!.. Evet de, ne olur!» Diye yalvardı.

İnci Çiçeği:

— «Peki,» dedi, «senin için evet diyeceğim...» Yavrucak sevinçle el çırpıtı:

— «Aman, ne sevindim, ne sevindim buna!..»

Perrine ana da.

— «Göreceksiniz, yapacağınız bu fedakârlık, sizin verdiğiniz karara oranla ne güzel sonuçlar verecek,» dedi.

Valvert, çitin arkasında durup konuşulanları dinlemeye devam etseydi bütün bunları işitecekti...

ACIKLI BİR HİKÂYE

Valvert, Paris'e nasıl geldiğini, o günü ve geceyi nasıl geçirdiğini, kendi de farkedemedi.

Birden kendini, Cossonnerie sokağındaki evinde buldu. Buraya içgüdüleriyle gelmiş olacaktı. Landry Coquenard derin uykundaydı. Onu uyandırmadı. Kendini, evin tek koltuğuna bitkin bir hâlde bırakmasıyla uykuya dalması bir oldu.

Ertesi sabah Landry Coquenard onu orada bulunca meraklanıp uyandırdı. Kendisine çeşitli sorular sorup binbir kurnazlıkla ağzından lâf almaya çalıştıysa da bütün uğraşmaları boşuna oldu ve delikanlının kısık dudaklarını aralatmak imkânını bulamadı... Valvert, hemen yüzünü yıkadı ve Landry Coquenard'ı merakta bırakarak doğru Düşes de Sorrientès'in konağındaki görevine koştu. İki gün, orada dalgın dalgın, kurulmuş gibi hareketler yaparak sağa-sola gitti geldi. Düşes bile delikanlının rengindeki solukluğu farkederek bilgi edinmeye çalıştıysa da, delikanlı sâdece, biraz rahatsız olduğunu söyledi.

Bu iki gün, Sorrientès konağından hiç ayrılmadı. Yemeklerini orada yedi ve orada geceledi. Fakat kendisine hazırlanan sofradaki iştah verici yemekleri ancak diline değdiriyor, bol bol içmekle yetiniyordu. Gece sinirli sinirli odasında geziniyor; sonra şafak atarken bitkin bir hâlde hiç soyunmadan yatağına uzanıveriyordu. Bu uyku, ancak iki saat sürüyordu.

Bu iki gün içinde, tam saatinde konağa çiçek getiren İnci Çiçeği'yle karşılaşmaktan kaçınmıştı. Fakat, bu sefer de hiç ummadığı bir şey oldu. Genç

kız, delikanlının kendisinden kaçtığını sezince ısrarla arayıp sormaya, onunla konuşmaya çabaladı.

Üçüncü gün - çarşambaydı - Valvert, tam genç kızın konaktaki işini bitirip döneceği saati hesaplayıp konaktan çıktı. Üç gün, ne yapması gerektiğini düşündükten sonra kararını vermişti. Nitekim konaktan hızlı adımlarla çıkarak sokaktaki Quinze-Vingts manastırının girintilerinden birine saklanıp bekledi.

İnci Çiçeği de konaktan çıktı. Çok mahzun görünüyordu. Bu üç gün içinde hep Valvert'in müthiş ıstırap çektiği ve bu hâlini göstermemek istediği hiç aklına gelmemişti. Tam tersine, delikanlının artık kendi kendine teselli bulmuş, çarçabuk onu unutmış olabileceğini düşünüyordu. Valvert'i birdenbire karşısında görünce hem şaştı, hem de sevindi. Fakat delikanlının üç günden beri çektiklerini ortaya koyan yüzünü görünce, sevinci uçuverdi:

— «Aman yarabbi! Bu haliniz ne?» Diye haykırdı.

Valvert:

— «Çok değiştim, değil mi?» Dedi. «Çok acı çektim de ondan... O kadar acı çektim ki hâlâ kendi kendime nasıl olup da yaşıyorum diye soruyorum. Anlamıyorsunuz, değil mi? Şimdi anlarsınız: Pazar günü sizi köye kadar takip ettim... Herşeyi duydum ve gördüm. Küçük Loïse'yi de gördüm.»

Genç kız, bembeyaz kesildi. Delikanlıya, dehşetten büyümüş gözlerle baktı. Kendine güç hâkim oldu; sâkin görünen bir sesle:

— «Demek ki artık herşeyi biliyorsunuz.» Dedi. «Size serbest değilim derken yalan söylememiş olduğumu da böylece öğrendiniz, işte...»

— «Bana tamamen doğru söylemişsiniz ama...»

Valvert, genç kızın itiraz eder gibi bir hareket yapmasını önleyerek sözüne devam etti:

— «Neyse bunları geçelim. Şimdi size sitem etmek için yolunuzu kesmiş değilim. Yalnız küçük Loïse'yi gördüğümü söylemek istiyorum. Çok cici bir yavru... Allah bağışlasın... Onu o kadar sevmenize hak veririm. Fakat bu yavrunun bir de babası vardır. Babasının sağ mı, ölü mü olduğunu da sizin bilmeniz lâzım...»

— «Elbette. Babasız çocuk olur mu?»

Valvert, olduğu yerde sallandı. Şaşkın şaşkın elini alnından geçirdi. Ve coşkunlukla devam etti:

— «Beni dinleyin,» dedi. «Size, siz ve bu zavalı mâsum adına bir teklifim var. Eğer babası sağsa bana adını söyleyin de gidip kendisini bulayım... Yemin ederim ki sizinle evlenecektir...»

Genç kız, delikanlının, kendini fedâ ettirecek derecede sınırsız bir aşkla bağlandığını farkedince büyük gurur duydu... Dudaklarına kadar gelen teşekkür sözlerini söylememek için kendini zorladı. Fakat Valvert öyle bakıyordu ki onun yerinde kim olsa yaptığı hatâyı anlar ve diz çöküp af dilerdi. Oysa delikanlı bunu farketmiyor, kafasındaki düşünceye boyun eğiyordu. Üç gündür bu düşünceyi evirip çevirmiş, başka bir şey görüp sezemez hâle gelmişti. Zaten kederinden biraz da anormal durumda değil miydi?

— «Cevap vermiyorsunuz,» dedi. «Canım, çocuğun babasının sağ olup olmadığını bilmemenize imkân var mı? Demek ki babası öldü, öyle mi?»

Derin bir nefes aldı ve sözlerini çabuk bitirmek istiyormuş gibi aceleyle devam etti:

— «Öyleyse eğer isterseniz, bu çocuğun babası ben olayım. Size karım olmanızı teklif etmemiş miy-

dim? Şimdi bu teklifi yeniliyorum. Sizinle evlenirken onu evlât tanıyacak ve yemin ederim ki gerçek evlâdım gibi de seveceğim. Görüyor musunuz? Sizin için yapmayacağım hiçbir şey yok... Kabul ediniz. Sizinle namuslu bir adam sıfatıyla konuşuyorum ve bu yüzden ne pişman olacak, ne de geçmişe en ufak bir imâda bulunacağım. Benim bir değerim yoksa bile hiç değilse çocuğun iyiliği için kabul edin.»

Genç kız, hemen cevap vermedi. Heyecanlanmış, sarsılmıştı; bir tek kelime söyleyecek hâli yoktu. Fakat bu yüce gönüllülük bu kendini fedâ ediş karşısında duyduğu bütün şükran ve içinde uyanan bütün aşk, birdenbire bakışlarında yansımıştı.

Oysa delikanlı, yine genç kızı râzı edemediğini sanıp tir tir titreyerek:

— «Söylemek istemiyorsunuz.» Dedi. «Kimbilir benden ne kadar iğreniyorsunuz? Eğer böyleyse açık söyleyin. Şimdi sizden ayrılıyorum ve giderken de, yemin ederim ki demiri göğsüme sokuveririm. Hiç değilse böylece benden ve sırnaşıklığımdan kurtulmuş olursunuz.»

Genç kız, delikanlının, dediğini belki de gözlerinin önünde yapmaktan çekinmeyeceğini anladı. Zaten kılıcını yarı yarıya çekmişti. Bir dehşet çılgılığı attı:

— «Odet!..»

Bu, aynı zamanda bir itiraftı. Ayrıca delikanlının üstüne koşarak kılıcını kınına itti; sonra da o müthiş hareketi tekrarlamasından korkuyormuşçasına sağ elini ufacık iki eli arasında sıktı.

Delikanlı, onun ne demek istediğini anlamamıştı ama, yine de elini avuçlarına bıraktı. Genç kız, ancak o zaman Valvert'i ürperten titrek ve yumuşak bir ses tonuyla konuştu.

— «Ne kadar yanlış düşünmüşsünüz? Nasıl oldu da buna inandınız, Odet?» Tabii bir tavırla Odet diyor ve bu kadar samimileştiğine dikkat bile etmiyordu. «Ben size kızın Loïse'nin babasının sağ mı, ölü mü olduğunu bilmediğimi söyledim, Odet... Loïse benim öz kızım değil; kaybolmuş, belki de çalınmış bir yavrucağ. Ben onu evlatlık aldım ve kendisini o kadar sevdim ki kendi kızım da olsa daha fazla sevemezdim. İşte işin aslı bu.»

— «Sahi mi söylüyorsunuz?»

— «Yalan söylüyorsam kahrolayım.»

Heyecanına rağmen gülümseyerek bakıyordu. Delikanlı, onun bu hâlini görünce doğru söylediğine inandı. Bunun üzerine bir sevinç sağanağına tutularak:

— «Beni affedin ne olur!» Dedi.

— «Affetmeye değer bir suçunuz yok. Sizin yerinizde olan herkes, sizin düşündüğünüz gibi düşünürdü. Fakat böyle düşünenlerden hiçbiri, sizin yaptığınız gibi asîlce hareket etmezdi. Sizi iyi tanımışım. Siz, erkeklerin en cesuru, en asîli ve iyisisiniz. Sizde hiçbir suç yok. Asıl suçlu, tek suçlu benim. Geçen gün, yüreğinizin asaletini anladığım zaman size işin aslını söylemem gerekirdi. Söylemedim. Asıl kaba-hatli benim; açık konuşmamam, budalalık etmem yüzünden size acı çektirdiğim için af dilemem lâzım!..»

— «Ne iyi kalplisiniz. Sizi ne kadar seviyorum, bilseniz...»

— «Şimdi artık herşeyi öğrenmelisiniz. Size kendim ve Loïse hakkında bütün bildiklerimi söyleyeceğim...»

Hatırlamak istiyormuş gibi bir an durdu. Delikanlı cesaretlendi. Bu sefer de o, genç kızın elini avuç-

larına alarak saygıyla dudaklarına götürdü; sonra şefkatle:

— «Sizi dinliyorum,» dedi.

— «Kim olduğumu, nerede doğduğumu, anamın babamın kimler olduklarını ve şimdi yaşayıp yaşamadıklarını bilmiyorum. Çocukluğumun, hatırlayabildiğim en derinlerde, La Gorelle adlı bir kadının elindeydim ve bana her dakika bırakılmış bir çocuk olduğumu; bana, acıdığından baktığını söyler dururdu. Galiba o zamanlar, benim de herkesin olduğu gibi bir vaftiz adım vardı. La Gorelle, zaman zaman beni o ismimle çağırırdı ama, şimdi bu ismi de hatırlamıyorum. Yalnız, bana öyle geliyor ki bu isim, bir daha karşımda tekrarlanırsa hatırlayacağım. Aradan o kadar zaman geçti ve ben bu ismi o kadar az duydum ki kendi kendime hatırlamama imkân yok. Herhalde La Gorelle de bu adı bana unutturmak istiyor olacaktı ki çabucak başka bir isim taktı. Önceleri ‘Bırakılmış Çocuk’, derdi, sonraları sadece ‘bırakılmış’... Bunu hatırlarım işte... La Gorelle belki kötü bir kadın değildi ama, doymak bilmezcesine açgözlü ve çingeneydi. Bu açgözlülük yüzünden yapmadığı eziyet ve fenalık kalmazdı. Önceleri onun işine yarayacağımı, sonraları da benim yüzümden büyük bir servet kazanacağını kafasına yerleştirmişti. Bu amaca erişmek için elinden geleni ardına koymadı. Çok ufakken beni çırılçıplak kucağına alır, dilenmeye çıkardı ve ağlayan bir çocuk, gelen geçenin daha fazla merhametini çeker diye, bacaklarını kan getirinceye kadar çimdikleyerek beni bar bar bağırtırdı.»

Valvert, hiddetlenerek:

— «Alçak cadı! Bir elime geçerse...» Diye bo-murdandı.

— «Daha sonraları, ben üç-dört yaşlarındayken

üşümekten korktuğu için kendisi çıkmadı ve beni yalnız başıma dilenmeye gönderdi. Getirdiğim parayı az görünce dayaktan canımı çıkarır ve aç acına yatırır. Oysa ben, iyi para getirirdim... Ama, açgözlülüğünden, gittikçe şımarır, gittikçe daha fazla ister, hiçbir zaman getirdiğim parayı beğenmezdi. Daha sonraları, yedi-sekiz yaşlarına bastığım sıralar, beni kırlara gönderip yaban çiçekleri toplattırır, sonra bunları sattırır. Ben, çiçekçiliği de böyle öğrendim. Bu kadının bana bir tek iyilik yaptığını biliyorum: Okumayı, yazmayı öğretti. Kimsesizlik, sefalet, öldüresiye ve bir çocuğun dayanamayacağı kadar çalışmak, açlık, bol bol dayak... İşte benim bütün hayatım böyle geçti. Hani, başka bir şey anlatmanın da hiç gereği yok.»

Delikanlı, elini şefkatle elinde sıkarak:

— «Neden?» Dedi. «Sizinle ilgili herşey, beni de ilgilendirir. Rica ederim, bana herşeyi anlatın... Ne biliyorsanız, hepsini...»

Genç kız devam etti:

— «Fakat La Gorette bu kadarla da kalmadı. Ben büyüdüm. Dediğine göre güzel bir kız oldum. O zaman da aklına, beni parayla çapkınlara kiralamayı koydu. Eğer çirkefe batmadıysam, bunu kendi temiz kanıma borçluyum. Çünkü beni ahlâksız etmek için binbir öğüt verirdi.»

Valvert, yumruklarını sıktı:

— «Hay alçak, namussuz karı! Bir elime geçerse işinin bittiği gündür.»

Genç kız, kurnaz bir tebessümle:

— «Pöh,» dedi, «bunların hepsi geçti. Şimdi de bizim küçük Loïse'nin hikâyesini dinleyin bakalım.»

Valvert gülümsedi:

— «Dinliyorum. Hem de merakla heyecanlı...»

Doğru söylüyordu. Her söylediğini merakla dinliyordu. Bu merak, küçük Loïse'ye kadar ulaşıyordu. Çünkü daha Loïse'nin bulunmuş, belki de çalınmış bir çocuk olduğunu duyduğu andan itibaren eniştesi Jehan Pardaillan'ın çalınan kızı Loïse'yi hatırlamıştı. İçinden: «*Ah, diyordu, ya oysa?..*»

İnci Çiçeği delikanlının merakının gerçek sebebi ni düşünmeden, anlatmaya devam etti.

— «Oniki yaşıma kadar büyük bir güney şehrinde, Marsilya'da yaşadım. O yıl La Gorette, Marsilya'dan ayrıldı. Tabii beni de yanında aldı; Paris'e gittiğimizi söyledi. Buraya, dört yıl önce geldik. La Gorette burada ne iş tuttu, bilmiyorum. Geleli henüz bir hafta olmuştu ki bir gün elinde kocaman bir para kesesiyle eve döndü. İçindeki paraları, gözümün önünde saydı... Kendini bu kadar unutup paralarını bana göstermesi için ortada önemli bir sebep olmalıydı. Hattâ aşırı giderek bana, iş için bir yere gitmek zorunda kalacağını, eğer işi başarırsa bunun gibi iki kese altın daha kazanacağını bile müjdeledi. Ertesi günü gitti... Nereye gittiğini, bilmiyorum. Beni Paris'te, kendi gibi bir cadının yanında bırakmıştı... Bir ay sonra tam akşam şehri dolaşmaktan döndüğüm sırada La Gorette'nin geldiğini gördüm. O Paris'te değilken ben yine boş durmuyor, öteki cadı hesabına harıl harıl çiçek satıp paraları ona getiriyordum. La Gorette, hava kararırken geldi. Pelerininin altında bir şeyler saklıyordu. Kapıyı sürgüledikten sonra pelerininin bir de açtı ki ne görelim? Ufacık bir bebek getirmemiş mi? İşte bu bebek Loïse'ydi...»

Valvert sordu:

— «Bu iş olalı dört yıl mı oldu?»

— «Evet...»

— «Hangi aydaydı?»

— «Ağustos'ta...»

— «Ağustos'un hangi gününde olduğunu da söyleyebilir misiniz?»

— «Elbette! Saint-Marie bayramı günüydü.»

Bu cevapların kesinliği karşısında tüyleri ürperen Valvert:

— «Yani onbeş Ağustos'ta,» dedi.

Genç kız, ardı ardına gelen bu sorulardan sonra endişelendi:

— «Bunları neden sordunuz?»

Valvert gülümseyerek:

— «Söylerim.» Dedi. «Hele anlatacaklarınız bit-sin.»

— «Hemen ertesi günü, Paris'in kapıları açılır açılmaz tekrar güney yolunu tuttu. La Gorcle, çocuğu hep pelerininin altına saklıyordu. İlk olarak Paris'ten bir an önce uzaklaşmaktan başka bir şey düşünmedi. Bütün bir hafta, ancak yorgunluğumuz-gu giderecek kadar mola vererek yürüdük. Bir hafta geçince şehirden epey uzaklaşmış olacağını kestirdi ki durduk. Yeniden çiçekçiliğe başladım. Ha, size şunu da söyleyeyim: La Gorelle, Loïse'yi getirdiğinde çocuk bir yaşında kadar vardı. Artık kundaktan çıkarılmış, sırtına kaba saba çamaşırlar giydirilmişti. Yolculuğumuz sırasında La Gorelle bana bir sürü yük taşıttırmış, bu para kesesiymiş. Kaybettiğim takdirde başıma neler geleceğini biliyordum. Onun için bu pakete gözüm gibi bakıyordum. Ama, bir gün merak ettim. Açtım, baktım. Paketin içinde ömrümde görmediğim pek değerli, güzel çocuk çamaşırları vardı. Bunların, Loïse'nin çamaşırları olduğunu hemen anladım. Bütün çamaşırlara birer taç işlenmiş olduğunu görünce Loïse'nin, zengin ve kihar bir ailenin çocuğu olduğunu kavramakta da gecikmedim. Bu işin başıma ne belâlar getireceğini içgüddüm

le sezdiğim halde, çamaşırlardan bir parçayı, dantelâdan süslü bir takkeyi çaldım.»

— «Bâri sakladınız mı?»

— «Tabî... Ne sandınız ya? Belki de yavrucak bir gün bu takke sâyesinde anasını-babasını bulur.»

— «Bu takkede de taç işlenmiş miydi?»

— «Evet, bir marki tacı... Bunu sonradan öğrendim.»

Valvert heyecanla:

— «Öyleyse Loïse, bir marki kızı,» dedi.

— «Bundan hiç şüphem yok.»

— «Peki sonra? Sonra ne oldu? Eğer sizin için bir malızuru yoksa anlatın bana hepsini...»

Genç kız güldü:

— «Ne mabzuru olacak? Herşeyi satıp paraya çevirmesini bilen La Gorelle, mola verdiğimiz büyük şehirde Loïse'nin çamaşırlarını da sattı. Herhalde epey para aldı ki takkenin kayboluşundan hiç bahsetmedi. Her türlü sevgi ve şefkatten mahrum olduğum için daha görür görmez yavruya büyük bir sevgiyle bağlandığımı söylemeye gerek yok. Zavallı yavrucak, pek cici, pek güzeldi. O da dünyada benden başka kimsesi olmadığını, ancak bana güvenebileceğini hemen sezdi ve bütün sevgisini bana verdi. Ne kadar sevindiğimi tasavvur edersiniz. Artık kendimi dünyada yalnız hissetmez olmuştum. Beni, bulunmuş çocuğu da seven biri vardı. Yine büyük bir şehre yerleşmiştik. Tabî Loïse'nin hayatı da benimki gibi oldu. Yağmur yağsın, güneş kavursun veya lapa lapa kar dökülsün. La Gorelle, yavrucağı aldığı gibi köşe başlarına, kilise kapılarına götürüyor ve gelene geçene, zavallının soğuktan moraran avuçlarını açıyordu.»

Valvert, boğulacak gibi oldu:

— «Bunu da yaptı mı? Ağlatmak için onu da çimdikledi mi?»

— «Ne diyorsunuz? Zavallının vücudu çürükten görülmezdi.»

— «Hay sefil cadı hay! Elime düşmesin, dayaktan canını çıkartırım. Ufacık çocuklara bu kadar eziyet edilir mi? Gırtlığı kopasica, canını şeytan alasica karı...»

İnci Çiçeği, Valvert'in hiddetlenişine gülümsedikten sonra devam etti:

— «Fakat yavrucağın çektiği eziyet uzun sürmedi... La Gorette çocuğu benimle sokağa göndermeye başlayınca, yavrunun ıstırapları da bitmiş oldu. Yalnız bu sefer, benim eve iki misli para getirmem gerekiyordu, yoksa hâlim haraptı.»

Valvert, gözleri yaşararak:

— «Demek onun yiyeceği dayacağı da siz yiyordunuz, ha?» Dedi.

— «Eh, tabii... Orası öyle. Size nasıl diyeyim. O zamanlar öyle dayak yiyordum ki dayak yemekten ekmek yemeye vakit kalmıyordu. Fakat Loïse'nin, cehennem azabından farkı olmayan hayatımıza katılması, benim için gerçek bir mutluluk olmuştu. Eğer o olmasaydı, kendimi bu zâlim kadının eziyetlerinden kurtarmaya cesaret edemezdim. Hattâ belki de beni içine yuvarlamaya çalıştığı çirkefe dalıp gitmiştim bile... Ne olursa olsun, yalnız kaldığımız zamanlar 'kızım' dediğim çocuğun, benim çektiklerimi çekmesini istemiyordum. Bir gün, La Gorette'nin yanından kaçıp Paris yolunu tuttum. İki yaşını bitirecek olan Loïse'yi de yanımda kaçırmıştım. Dünya kazan, kendisi kepçe olup bizi harıl harıl aradığı muhakkak olan La Gorette'nin elinden yakayı kurtarıp Paris'e ulaşacak kadar şanslı çıktık. Yolda biraz para kazanmanın çaresini bulmuştum. İlk işim Lo-

İse'yi saklamak oldu. Gerçi kendim için pek o kadar korkmuyordum ama, La Gorelle, Paris'e gelip çocuğu görecektir ve ona da, bana çektirdiklerini çektirecektir diye ödüm patlıyordu. Onun için Loİse'yi güvenilecek bir yere koyunca hayatıma çekidüzen vermeye başladım. Yavrucak bana uğur getirmişti... Neye teşebbüs edersem başarıyordum. Bugün, rahat rahat hayatımı kazanıyorum. Loİse köyde, açık ve temiz havada, kendisine ufak tefek yardımlarda bulunup ah-bap edindiğim melek gibi bir kadının yanında yaşıyor. Benim sattığım çiçekleri de o kadın yetiştiriyor ve kârımızı paylaşıyoruz. Loİse'nin hiçbir eksiği yok. Bana gelince, benim de artırıp bir tarafa koyduğum, tamamen alın teriyle kazanılmış birkaç yüz frankım var, inanır mısınız?.. İşte, artık benim ve kızım dediğim Loİse'nin maceramızı öğrenmiş oldunuz.»

Valvert, heyecanla cevap verdi.

— «Bundan böyle sizi ve kızınızı ben koruyacağım. İhtiyaçlarınızı ben sağlayacağım. Kont de Valvert'in karısını ve kızını saydırıp sevdirebileceğini göreceksiniz. Çünkü artık umuyorum ki hiçbir engel sizi alıkoymuyor ve karım olmayı kabul ediyorsunuz, değil mi?»

Genç kız:

— «Evet, kabul ediyorum,» dedikten sonra kurnazca gülümseyerek: «Ama,» dedi, «demin söylediğiniz gibi, çocuğun iyiliği için değil... Tam tersine...»

— «Ne olur söyleyin... Sebep ne?»

— «Sizin ve benim mutluluğumuz için kabul ediyorum.»

Ona alnını uzattı. Valvert, o berrak alna, mâsum bir öpücük kondurduktan sonra büyük bir heyecanla ve tatlılıkla:

— «Sevgili Gonca'm! İnci Çiçeği'm benim!» De-

di. «Geçmişteki günlerinizi unutturmak için sizi ne kadar sevecek, ne kadar okşayacağım, bir bilseniz. Ne kadar mutlu olacağımızı bir bilseniz... Bakın, mutluluk bize daha şimdiden gülyüz göstermeye başladı. Anlattıklarınızdan sonra Loïse'nin 'kızımız' Loïse'nin ailesini buldum bile...»

Genç kızın renginin uçtuğunu görünce iki elini de tutup öperek yatıştırdı:

— «Telâşlanmayın. Size böyle düpedüz neden söylüyorum, biliyor musunuz. Bu çocuktan ayrılmanız gerekmeyeceğini biliyorum da ondan...»

Genç kız, ferahlayıp derin nefes alarak:

— «Sahi mi?» Dedi.

— «Eminim, diyorum size... Sakladığınız o küçük takkeyi bana gösteriniz. Sonra da birkaç gün için bana emanet edin...»

İnci Çiçeği tereddüt bile etmeden:

— Ne zaman isterseniz,» dedi.

Delikanlıya daha şimdiden güvenmeye başladığı için telâşsız sordu.

— «Ama, söyleyin ne olur... Loïse'm kimin kızıymış, meraklan çatlayacağım.»

— «Loïse, Jehan de Pardaillan'ın öz kızıdır. Şansımıza bakın, Jehan de Pardaillan, benim eniştemdir.

İnci Çiçeği, düşünceli:

— «Jehan de Pardaillan, ha,» dedi. «Beni şu Rospignac uşağının elinden kurtardığınız gün, babası Mösyö de Pardaillan bana Loïse hakkında bazı şeyler sormuştu. Tam o sırada La Gorelle'yle karşılaştım. Öyle kuşkulanmıştım ki anlatamam. Pardaillan'lara da, Loïse'nin benim öz kızım olduğunu söylemiştim. Çok canları sıkıldı. Kendi kendime: '*Belki de Loïse'nin babası Mösyö Jehan'dır,*'» demiş; evlâdını arayan ba-

baya yalan söyledim diye üzölmüşüm. Sonra arayıp soruşturdum. Mösyö de Pardaïllan da, oğlu da şövalyeymişler. O zaman kendi kendime: ‘*Mademki Loïse, bir markizin kızıdır, sâdece bir şövalye olan Pardaïllan’ın kızı olamaz,*» dedim. Vicdan azabım dinmişti ve bu meseleyi unutup gitmiştim. Şimdi de siz, onun babası olduğunu ileri sürüyorsunuz, sakın yanılmayasınız?»

— «Sevgili Gonca’m! Size bunu söyleyen ya sizi aldatmış, yahut da kendi de bilmiyormuş. Her iki Pardaïllan’ın da sâdece mütevazı şövalye unvanını kullandıkları doğrudur. Fakat Jehan de Pardaïllan’a babasından Kont de Margency unvanı geçmiştir. Sonra, benim yeğenim olan Marki de Saugis ve Bertille de Saugis, Kontes de Vaubren’le evlenince de Marki de Saugis olmuştur. Şimdi anladınız mı?»

— «Anladım.»

— «Benimle evlenmeye râzı olunca, Loïse’nin babasıyla annesinin yengeleri olacaksınız. Ana-baba elbette evlâtlarını alacaklardır. Durun canım, telâş etmeyin. Dört yıldır dünyayı allak bullak ediyor, harıl harıl yavruyu arıyorlar, yanlarına almak hakları değil mi? Şimdi siz şuraya dikkat edin, benim Vaubren Kontluğu’nu teşkil eden biraz toprakla ‘Valvert şatosu’ denen kulübe harabesi nerededir, bilir misiniz?»

Genç kız güldü:

— «Nereden bileyim?»

— «Öyle ya, nereden bileceksiniz? Valvert’le Saugis birbirlerine komşu iki topraktır. Şimdi işi kavradınız mı?»

Gonca çok sevindi:

— «Evet,» dedi, «biz gidip Saugis’in yanındaki

Valvert'de yerleŖeceėiz. İki aile, bir tek aile gibi yaŖayacak ve Loİse de kendisini Ŗımartacak bir anne yerine, iki anneye sahip olacak...»

— «Yalnız iki annesi olsa, neyse... İki de babası olacak ya... Ona ne dersiniz?»

DÜŞES DE SORRIENTÈS'İN BAZI SIRLARI

Kont Odet de Valvert, Düşes de Sorrientès'in hizmetine gireli on gün olmuştu. Bu on gün içinde Landry Coquenard, Sorrientès konağına beş-altı defa uğramıştı. Düşes onu, her seferinde, özel görüşme odasında kabul etmişti. Oldukça uzun süren bu konuşmalarda başka hiçbir kimse bulunmadı. Ya Landry'in aldığı ihtiyat tedbirlerinden yahut da tesadüfün kendisine yardım etmesinden olacak, Landry konağa gelişlerinde Valvert'le karşılaşmamış ve delikanlı, hanımıyla uşağı arasındaki gizli ilişkilerin farkına varamamıştı.

Bu on gün içinde İnci Çiçeği de her sabah konağa gelmişti. Genç kız, aynı konakta barınan La Gorelle'yi bir kerecik olsun görmedi. Bu yüzden, pek seyrek geldiği bu konakta, çocukluğunu cehenneme çevirmiş olan kadının bulunduğundan hiç haberi olmadı. Landry Coquenard da ilk karşılaşmalarından sonra La Gorelle'yi hiç görmedi. Doğrusu aranırsa umursamadı; kadının, hâlâ Düşes'in yanında çalışıp çalışmadığını da merak edip kimseye sormadı.

Görülüyor ki Düşes de Sorrientès, gerek Concini'nin boynuna bir taş bağlatıp Arno nehrine attırmak istediği kızını, gerek bu olayın en yakın iki şahidi olan Landry Coquenard ve La Gorelle'yi el altında bulunduruyordu. Üstelik ya parayla yahut da gönüllerini kazanarak, her üçünü de kendine bağlamış, üçünün de dostluğunu kazanmıştı.

Düşes'in, bu üç insanı neden el altında bulundurmak istediğini ileride göreceğiz. Yalnız, Düşes'in git-

tikçe esrarengiz bir hâl alan gayretlerini kavrayabilmek için artık onun da peşini adım adım takip etmemiz gerekir.

Düşes, önceki salı günü bir mektup almıştı. Okuduktan sonra d'Albaran'ı çağırarak bir emir verdi. Dev adam bu emri yerine getirmek için çıktı. İki saat sonra geri döndüğünde, hanımının sessiz sorusuna:

— «Oldu, madam!» Cevabını verdi. «Yarın sizi, tesbit ettiğiniz saatte, Tournon sokağındaki konağında kabul edecek. Şimdi orada oturuyor.»

Düşes, hemen:

— «Öyleyse yarın sabah oraya gideceğiz. Sen de benimle beraber gelmeye hazırlan.» Dedi.

Dev adam, sessizce eğilip çıkmıştı.

Düşesin, fakirlere yardım ettiğinden daha önce de bahsetmiştik.

Fakirler arasında d'Albaran'ı görmek fırsatını bulup Prens'in huzuruna çıkarılan kimselere hemen her gün rastlanıyordu. Hattâ bunlar arasında, fakirlere yardım edildiği saatler dışında gelenler de vardı. Nitekim, bu çarşamba sabahı da, İnci Çiçeği'yle Valvert, Saint-Nicaise sokağında hararetli hararetli konuşurlarken, yanlarından hiç farketmedikleri pek eski elbiseli biri geçerek konağa yöneldi. Üstü başı paramparça olan bu adamın temizliği dikkati çekecek derecedeydi. Adam, konakta âdet olduğu gibi önce yalvarıp yakararak d'Albaran'ın karşısına çıkmıştı. Dev asîlzâde, ziyaretçiyi pek gururlu bir tavırla kabul etti. Fakat kapı kapanır kapanmaz, iki büküm adam birdenbire doğruldu; d'Albaran da samimileşip gülümseyerek ziyaretçiye doğru yürüdü ve elini sıktıktan sonra ispanyolca:

— «Nihayet gelebildiniz, aziz Kont... Bâri seyahatiniz rahat geçti mi?» Dedi.

«Aziz Kont» gülümsedi ve üstünü başını gösterek:

— «Bu kılıkta ne kadar rahat seyahat edilebilir-se o kadar,» dedi.

D'Albaran güldü:

— «Yâni, daha kötüsü can sağlığı, ha?.. Yazık olmuş size...»

Adam, çaresizliğini gösteren bir tavırla:

— «Ne yapalım?» Dedi. «Görev...»

D'Albaran kısa kesti:

— «Hemen huzura çıkalım. Asaletmeap sabırsızlıkla sizi bekliyor.»

Ziyaretçiyi konuşma odasına kadar götürüp çıktı. D'Albaran'ın '*Kont*' dediği esrarengiz ziyaretçi, kol-tuğunda oturan Prenses'in karşısında yalnız kaldı. Üç adım öne yürüdü; her adımda bir eğilerek zarif reveranslar yaptı. Hareketsiz, sessiz bekleyen Düşes, adam yanına yaklaşıncı:

— «Günaydın Kont!..» Dedi.

Bu söz, Kastilya şivesiyle İspanyolca söylenmişti. Bundan sonra da Düşes, elini Konta uzattı. Adam, bu eli tuttu; dudaklarını pembe tırnaklara dokundurdu.

Kont, şapkasını başına yerleştirdikten sonra ancak İspanyol asîlzâdelerine yaraşır mağrur bir duruşla bekledi. Düşes, söze başladı:

— «Sevgili yeğenimiz Kral nasıllar?»

— «Çok teşekkür ederim, madam... Pek sevgili hükümdarım, İspanya Kralı Majeste Philippe (Kont şapkasını çıkararak bu sefer de Kral'ı selâmladı) gayet iyidirler.»

Düşes, ciddiyetle:

— «Tanrı'ya şükürler olsun ve sevgili Kral'ımızdan sağlık ve mutluluğu hiç esirgemesin,» dedi.

— «Âmin! Majeste, size her an daha çok hayranlık beslediğini söylemek şerefini bendenize verdiler.»

— «Tarafımdan Kral hazretlerine teşekkürlerimi söylersiniz. Kendisine daima bağlı ve sonsuz derecede sâdık olduğumu tekrar edersiniz.»

— «Başüstüne, madam... Majeste, şâhane elleriyle yazdıkları bu mektupları da size vermemi tembih buyurdular...»

Düşes, Kont'un uzattığı mektupları aldı. D'Albaran'ın sabırsızlıkla beklediğini söylediği bu mektupların gelişiyile neler hissettiği, yüzünden belli olmadı. Aynı sükûnetle kâğıtların mühürlerini söktü ve yine ne hissettiğini belli etmeden hepsini okudu. Sonra mektupları masanın üstüne bırakarak bir çana vurdu. D'Albaran hemen içeriye girdi. Düşes kısaca:

— «Tahtırevan?» Diye sordu.

— «Hazır.»

— «Tournon sokağına gidiyoruz.»

— «Başüstüne, madam.»

Düşes, yerinde mihlanmış gibi bekleyen, fakat bu kadar çabuk karar verişine hayret etmiş görünen Kont'a döndü. D'Albaran'la konuştuğu gibi kısaca:

— «Ya para?» Dedi. «Kral ondan hiç bahsetmiyor.»

— «Şu anda yolda olacak.»

— «Ne kadar?»

— «Dört milyon, madam.»

Küçümseyerek dudak büktü:

— «Pek az...»

Sonra içinden hesap eder göründü ve:

— «Pekâlâ,» «Bendekiyle birlikte belki işimi görür... Kont, geri döner ve Kral'a mektuplarını alır

almaz, saniye kaybetmeden harekete geçtiğimi söylersiniz.»

— «Söyleyeceğim, madam. Sizin, en kesin kararlı şeflerden olduğunuza tanıklık ettim.»

— «Ayrıca ilâve edersiniz ki mektupları beklerken boş da durmadım. İş yoluna koydum ve başarı kazanacağımızdan eminim.»

— «Asaletmcabınızın söylediklerini Majeste'ye kelimesi kelimesine tekrar edeceğim.»

Bunun üzerine Düşes izin verdi:

— «Haydi yolunuz açık olsun, Kont!..»

Gülümseyerek elini uzattı; Kont da diz çökerek bu eli öptükten sonra kalkıp kapıya yürüdü. Hemen aynı saniyede belı bükülmüştü. Cebinden bir kese çıkarmış, herkesin göreceği şekilde elinde tutuyor ve kendisine yardım etmiş olan asıl kadına yüksek sesle hayır dualar okuyordu. Hem de mükemmel bir fransızcayla...

Düşesi ziyarete gelen bütün fakir ziyaretçilerin böyle esrarengiz oldukları da söylenemez. Herhalde bunların çoğu da kendi adamları, ya da İspanyol sarayının casuslarıydı. Düşes, bunlara, yakında neyin nesi olduğunu öğreneceğimiz bir iş hakkında direktifler, emirler veriyor; tembihlerde bulunuyordu.

PARDAILLAN SAHNEDE

Kısa süre sonra Düşes de Sorrientès'in tahtirevanı, d'Albaran'ın komutasındaki kalabalık bir maiyetle beraber - Trois-Mairies meydanına ulaşıp Yeni köprüye yollanıyordu. Bu sefer, tahtirevanın meşin perdeleri kaldırılmıştı ve Düşes, artık kendini yabancı gözlerden korumuyordu. Sırtında, daha önceki basit beyaz elbisesi, erguvan renkli ipek yastıklara dayanmış, o zamanlar Paris'in en kalabalık yerlerinden olan bu köprüdeki halkı seyrediyordu.

Aynı anda köprünün öte ucundan, Dauphin caddesinden, atının her yanı terden köpükler içinde kalmış, pelerini omuzunda bir atlı geliyordu.

Bu atlı, Şövalye de Pardaillan'dı.

Elbisesinin toz-toprak içinde oluşundan, uzun bir yolculuk yaptığı belli olan Pardaillan, herhalde oğlunu görmüş; Saugis'den dönüyordu. Şövalye, kalabalık yüzünden atını yavaşlatmış, sallana sallana ilerlerken düşünüyordu: *«Haydi bakalım, bir-iki dakika sonra bizim tatlı dilli Nicole'nin hanındayız. Mükemmel bir sofranın başına kurulup şöyle adamakıllı karımı doyururum. Bol bol da içerim. Ondan sonra doğru yatağa... Hiç değilse ertesi sabaha kadar deliksiz bir uyku... Artık ihtiyarladık, adamakıllı çöktük... Baksana, biraz uzunca bir yol, beni yorgunluktan bitirdi.»*

İçini çekti...

Atının üstündeki Pardaillan, bir taraftan, tahtirevanında bulunan Prens de öte yandan geliyordu ve neredeyse karşılaşacaklardı. Şövalye bir ara eyerin sal-

landığını farkederek hemen atından indi. Eyeri gözden geçirince kolanın gevşemiş olduğunu farkederek çözüp sıktı. Bu iş bitince hemen atına atlayıp yola koyulacaktı. Fakat bu sırada tahtirevan çok yaklaşmıştı. Tesadüfen gözleri oraya ilişince tahtirevanda ki Prenses'i gördü. Hemen yerinde sıçradı ve kendini tutamayarak:

«*Fausta!..*» Diye söylendi.

Atına tırmanmak için doğrulacağı yerde, hayvanın sağrısına saklandı. Kolanı düzeltir görünüp pelerini yüzüne çekerek iyice gizlendi. Düşes - veya söylendiğinden şüphe edilemeyecek kadar kendisini tanıyan Pardaillan'ın dediği gibi Fausta - eyerini düzelten bu atlıyı görmeden geçti. Şövalye de, kadının uzaklaştığını ve geri dönüp baksa da kendisini göremeyeceğini kestirince doğruldu. Parıldayan gözleriyle Fausta'yı takip ediyor ve: «*Fausta!*» Diye tekrarlıyordu. «*Fausta bu!.. Demek Fausta ölmemiş?*» Ve bıçak kadar keskin gülümseyişleriyle kendi kendine soruyordu: «*Paris'e yine neler yapmaya gelmiş acaba?*»

Sonra birden omuzlarını kaldırdı: «*Bizim iştah verici sofras, galiba yine suya düşecek...*» Diye düşündü. «*Boş ver!.. Ne olursa olsun. Başka sefere karnımı doyurur ve dinlenirim. Tabii doyurmaya ve dinlenmeye fırsat bulursam.*»

Atına atlamasıyla hayvanının başını geldiği yola çevirmesi ve yüzünü peleriniyle iyice örtüp şapkasını da indirerek tahtirevanın peşine düşmesi bir oldu. Pardaillan, hep aynı Pardaillan'dı: Çabuk karar veren, verdiği kararı hemen yerine getiren adam... Saçı-sakalı biraz ağarmıştı ama, gençliğinin bütün çevikliğini ve gücünü muhafaza etmişti. Az önce, yaşlandığından dem vuran, güzel bir sofraya rahat yatağın hayâlini kuran Şövalye, ölmüş sandığı Fausta'yı görür görmez yaşlılığını da, yorgunluktan bittiğini de

unuttu. Bir yandan kadını takip ediyor, bir yandan da için için söyleniyordu: «*Eğer o değilse kellemi keserim. Hiç de değişmemiş. Ne işi var acaba? Otuz yaşında bile görünmüyor kâfir... Acaba nereye gidiyor? Hesabım yanlış değilse, şimdi kırkaltı yaşlarında olmalı... Aradığımı buldum işte!.. Tevekkeli, arayan bulur dememişler...*»

Bir meyhanenin önünde atından atladı; içeriye girdi. Meyhaneci onu görünce hemen koştı ve takesi elinde, Şövalye'yi saygıyla selâmladı. Pardailan, adama peşinden gelmesini işaret ederek dükkândan çıktı. Dışarıda, meyhaneciye atını gösterip:

— «Size emanet ediyorum,» dedi. «Çok yoruldu. İyi bakım ister. Tekrar gelip alacağım. Artık ne zaman gelirim, orasını şimdilik pek bilmiyorum.»

Meyhaneci hiç şaşmadı. Pardailan'ın bu hâllerine alışık olacaktı. Hayvanı dizginlerinden yedeğine alırken Şövalye hemen Fausta'nın peşinden koşmuş ve yine düşüncelere dalmıştı: «Benim hayvan bundan sonraki yola da dayanır. Şimdiye kadar onunla ne yollar aştık biz...» Diyordu. «Evet ama, Fausta'yı da atla takip edecek değiliz ya... Canım bu kadının Paris'te yine ne işi var? Fausta'yı atla takip etmeye kalkışmak garip olur. Peki ama, böyle nereye gidiyor? Sakın şehirden çıkmaya kalkışmasın... Eğer pek uzağa giderse atı bıraktığıma pişman olurum. Kendime iş arayıp duruyordum ya... İşin daniskası çıktı işte... Bak bak, Dauphin kapısından geçti. Yok yok... Atı bıraktığıma iyi etmişim. Herhalde vatandaşı Concini'yi görmeye gidiyor. Bir de herifi Mareşal D'Ancre yaptılar. Sevsinler, böyle Mareşali... Korkağın, mende-burun biri... Eline kılıç almaktan ürküyor... Acaba Concini'yle ne dalavereler çevirecek? Kimbilir yine ne karanlık, ne müthiş entrikalar tasarlamaktadır. Artık şüphem kalmadı. Bu gidiş, tam Tournon soku-

ğını gösteriyor. Şu işi bir öğrensem, ama nasıl? Concini'nin evine girmek meseledir. İyi ki Jehan, Saugis'de, rahatsızlanan karısının yanında kaldı. Ama, şu kadının Concini'yle neler konuşacağını duymazsam, merakımdan ölürüm. Hayır, oğlumdan şüphem yok. Eminim ki onu, yâni anasını bana tercih etmez. Zaten anasını tanımıyor bile... Şu karının ne dalavereleler hazırladığını bir öğrensem... Hayır, bizim oğlan yine benden yana olur ama anasına karşı mücadeleye girişmesine gönlüm râzı olmaz. Bunda saklanacak bir şey yok. Mademki Fausta, Paris'te; herhalde yine karanlık bir şeyler hazırlıyordur. Öyleyse yine karşılaşp gırtlak gırtlığa geleceğiz demektir. İyi ki Jehan bu dövüşe katılmayacak. Çünkü bu seferki mücadele de, daha öncekiler gibi sinsi, azılı ve müthiş olacak. Üstelik bu sefer, birimizden birinin, hattâ belki de ikimizin birden bu iş uğrunda gebereceğimizi sezer gibi oluyorum. Vay babam, vay! Ne olursa olsun, onun Concini'yle konuşacaklarını duymalıyım. Fakat nasıl? Ben demedim mi? İşte Concini'ye gidiyor.»

Gerçekten de, tahtirevan geniş kapıdan geçmiş, ön avluda durmuştu.

Pardaillan da durdu. Aklı-fikri, Fausta ile Concini'nin konuşacaklarını dinleyebilmekteydi. Fakat bu, imkânsız denemese bile, zor ve belâlı bir işti.

Konağın önünde, muhafızlardan ve uşaklardan ayrı bir yerde Stocco, birini bekliyormuş gibi gidip geliyordu. Fausta geçerken kadına pek yılışık bir reverans yaptı. Sonra gezintisine devam etti. Stocco'yu Pardaillan da gördü. Hemen pelerinini indirip yüzünü açtı ve kımıldamadan durdu. Umduğu da oldu. Onu gören Stocco'nun yüzü bembeyaz kesildi. Kaçarcasına ilerleyip cümle kapısının karanlığına sindi. Pardaillan, gözucuyla ona bakıyordu. İlk adımda herifi enseleyerek elini omuzuna koydu.

Stocco ardına dönmeden, bir av köpeği sürüsünün saldırısına uğramış yaban domuzu gibi silkindi. Ama Pardaillan'ın elinden kurtulmak zordu:

— «Benden neye bu kadar korkuyorsun da saklanacak delik arıyorsun, Stocco?» Dedi.

Stocco, çırpınmaktan vazgeçti. Artık rahat durmaktan başka çare olmadığına aklı kesiyordu. Bunun üzerine Şövalye onu bıraktı. Çünkü Léonora'nın, her türlü işini gördürttüğü adamın artık kaçamayacağından emindi. Nitekim Stocco da yerinden kımıldamıyordu: Hâlâ rengi uçuktu. Her zamanki alaylı ve küstah tavrını kaybetmiş; öyle yüksekten atan hâli kalmamıştı. Hattâ Şövalyenin önünde saygıyla eğildi:

— «Evet, mösyö... Sizden korkuyorum,» dedi. «Oysa benim, Allah'tan da, şeytandan da korkmadığımı pekâlâ bilirsiniz.»

Pardaillan herife kendisini tanıyanları endişelendiren müthiş tebessümüyle baktı ve omuz silkti:

— «Sana, herkesten gizli iki çift lâfım var,» dedi.

Avlunun bir köşesine çekildiler. Pardaillan, sesini alçaltıp gözücüyle Fausta'yı işaret ederek, dünyanın en tabîî şeyini istiyormuşçasına söylendi:

— «Cümle kapısının merdivenlerinden çıkan ünlü prensesi görüyorsun ya... İş öyle yoluna koy ki kendimi göstermeden onun, efendinle neler konuştuğunu dinleyebileyim...»

Stocco, şimdi de mosmor kesilmişti... Önünde bir uçurum açılıvermişçesine, telâşla iki adım geriledi; dolu gözlerle Pardaillan'a baktı. Pardaillan isteğinde ısrar ederek ona başını sallıyordu. Stocco titreyerek:

— «Ha bunu istemişsiniz, ha kellemi, hepsi bir mösyö,» dedi.

Pardaillan:

— «Senin şu kelleye, pek kıymet verdiğini bilirim.» Diye cevap verdi. «Fakat bu çirkin kelleye neden bu kadar düşkün olduğun da bir türlü anlayamıyorum. Peki, mademki değer veriyorsun, öyleyse yakalanmamaya, senden şüphe edilmemesine ve şu değerli kellenin de tehlikeye düşmemesine elbette önem verirsin.»

Zangır zangır titreyen Stocco:

— «Ah, mösyö,» dedi, «benden ne isterseniz isteyin, fakat bunu istemeyin... Ben nasıl yaparım bunu? İmkânsız...»

Pardaillan, aynı soğuk tavırla:

— «Sen bilirsin,» dedi. «Öyleyse seni şu iki elimle gırtlığından yakalayıp Concini'nin karşısına sürükler, bildiğin bazı şeyleri ona da çıtlatırım. Hele Concini'nin öcünü almaya yemin ettiği, şu hani senin pek iyi tanıdığın yavuklusunun nasıl öldüğünü unutmam. O zaman kellen düşecektir. Düşmeden önce, herhalde Concini seni de kendi icadı işkencelerle biraz gıdıklayıp, keyfini tamamlayacaktır...»

Sert bir sesle:

— «Haydi bakalım, ölümlerden ölüm beğen...» Diye devam etti. «Hem çabuk ol! Bak, Prenses gözden kayboldu bile...»

Stocco'nun hâlâ kımıldamadığını görünce, iki elini omuzuna indirdi. O zaman casus, tehdidin boş palavra olmadığını anladı. Pardaillan'ın elinden kurtulamayacağını zaten biliyordu. Bunu aklına bile getirmedi. Dişlerini gıcırdattı.

— «Gelin,» dedi. «Lânet olsun şeytana... Nereden de sizi karşıma çıkardı, bilmem ki...»

Pardaillan alay etti:

— «Sen istediğin kadar lânet oku. Şu benim dedi-

ğimi yap da... Zâten doğrusu da budur. Geri yanını, yâni yakalanmadan işin içinden sıyrılmayı pekâlâ becerirsin.»

İlerlediler... Kılavuzunu hiç gözden kaçırmayan Pardaillan, bir koridora girdikleri sırada, herifin biraz eğri baktığını ve hain hain gülümsediğini sezince kolunu kavrayıp mengeneyle koymuşçasına sıktı. Stocco inledi:

— «Ah, canımı yaktınız... Durup dururken ne oldunuz şimdi?»

— «Beni tuzığa düşürmeyi aklından bile geçir-me... Yanlış yola sapayım da deme... Yoksa elimden sağ kurtulamazsın. Şimdi yürü bakayım... Hem de doğru yürü. Gözüm sende haa...»

Stocco, bu sefer kolunu oğuştura oğuştura doğru yoldan yürümeye başladı.

FAUSTA VE CONCINI

Concini, ünlü ziyaretçisini konağın büyük salonunda karşılamaya gelmişti. Her zamanki gibi pek şıktı. Prensesin önünde, saygıyla eğildi ve tatlı bir tavırla hafif yabancı şivesiyle:

— «Görüyorsunuz ya, arzularınızı harfi harfine yerine getirdim, madam.» Diye söze başladı. «Yolunuzun üstündeki muhafızları da, hademeleri, uşakları ve diğer konak mensuplarını da kaldırttım. Ortalığı ıssız bir hâle getirdim ve ünlü Prenses Fausta'nın, benim gibi fakir bir asîlzâdeyi ziyarete geldiğini kimsenin görmemesine, bilmemesine çalıştım.»

Fausta teşekkür etti:

— «Zaten kibarlığınızdan, başka türlüünü de ummazdım. Hem görüyorsunuz ya Concini, sonradan ben de bütün bu tedbirleri gereksiz bularak yüzümü bile örtmeye lüzum görmeden geldim. Yine de göstermiş olduğunuz bu nezakete teşekkür ederim.»

Fausta, adamın uzattığı yumruğun üstüne parmaklarının ucunu koydu ve birlikte Concini'nin odasına yürüdüler. Concini yalan söylememişti; geçtikleri salon ve koridorlarda kimsecikler yoktu. Konak, - hiç değilse konağın bir kısmı - tamamen ıssızlaşmıştı.

Concini, dairesine girince Fausta'yı bir koltuğa oturttu. Kendisi de saygılı bir tavırla karşısında, ayakta durdu. Bunun üzerine Fausta, kendi evindeymiş gibi serbest bir tavırla onu oturmaya davet etti:

— «Otursanıza Concini...»

Concini, tek kelime söylemeden ve bir teşekkür yollu eğilmekten başka hiçbir hareket yapmadan he-

men oturdu. Fausta'ya karşı, kendisiyle başbaşa ve özel bir durumda kalmışcasına, tıpkı Kraliçe Marie de Médicis'e takındığı tavırla hareket ediyordu. Son derece nâzik, sâkin ve mütebessim bir hâli vardı. Fakat gözlerini sık sık kırpışından belliydi ki heyecanlıydı. Endişeleniyor, tetikte duruyor ve bütün dikkatini karşısındaki kadına vermiş bulunuyordu. Bu gizli ruh durumunu sezebilmek için insanda Fausta'nın veya Pardaillan'ın gözü olmalıydı... Fausta adamın hâlini hemen kavradı. Bunun gibi Concini'nin otururken kapılardan birine kaçamak bakışlarla baktığı da gözünden kaçmadı. O kapıya bakmadan, hattâ bakmayı da gerekli görmeden, kapının tam arkasında bulunduğunu, yâni Concini'nin tam karşısına rastladığını da sezdi. «*Léonora, bu kapının arkasında olacak.*» Diye düşündü. «*Onunla sırtımdan işaretleşecek... Gerekirse Concini'ye arkamdan akıl öğretecek. Eh, öyleyse işimiz var, demektir.*»

Bunları düşününce güreşe hazırlanan bir pehlivan tavrıyla iki kat oldu. Tatlı sesiyle hemen zekâ düellosuna başlamaktan da geri kalmadı:

— «Benim sizi ziyarete gelişim, pek olağanüstü bir şey, değil mi?» Diye sordu.

Concini bu îmayı kavradı. Gülümsemeye devam ederken okşayıcı sesiyle cevap verdi:

— «Sizin gibi bir hükümdarın, benim gibi basit bir asîlzâdeyi ziyaret edecek kadar rahatsızlığa katlanması, bana ömrüm boyunca unutamayacağım bir şeref bahşetmektedir, madam. Müsaadenizle söyleyeyim ki eğer arzu buyurmuş olsaydınız, hemen emirlerinizi almaya koşardım...»

Fausta:

— «Olmazdı,» dedi. «Bir ricacının, ricada bulunacağı kimseyi ayağına getirmesi hiç de yakışık al

mazdı. Ben bugün sizden bir ricada bulunmaya geldim.»

Concini, şaşırarak sesini yükseltti:

— «Aman yarabbi! Sahi mi, madam? Oysa benim bildiğime göre Prenses Fausta rica etmez. Emreder ve emri yerine getirilir.»

Fausta gülümsedi:

— «Bakın hele... Bu sözünüzden, ricamın kabul edileceği anlamını çıkarıyor ve ferahlıyorum.»

Concini ise Fausta'dan başka herkesi aldatacağı belli sahte bir açıkyüreklilikle:

— «Benden isteyeceğiniz ne olursa olsun, şimdiden yerine getirilmiş sayabilirsiniz, madam.» Dedi ve en tatlı tebessümüyle bu geniş vaadi hemen sınırlandırdı: «Tabî, benim yapabileceğim bir şey olmak şartıyla... Ancak kendi hesabıma söz verebilirim, değil mi efendim?»

Fausta, gülümseyerek bu şartı kabul etti:

— «Elbette... Kudretli Mareşal D'Ancre hazretlerinden zaten basit bir şey rica edeceğim. Kendisiyle özel olarak ilgilendiğim zavallı bir tutuklunun salıverilmesinden ibaret...»

Concini, hiç şüphesiz, büsbütün başka şeyler bekliyordu. Fausta'nın sözlerine o kadar şaştı ki ardında saklandığı maskeyi bir an için bırakıp hayretini belli etmekten kendini alamadı. Kulaklarına inanamıyormuş gibi Fausta'ya baktı. Fakat kadın, hâlâ gülümseyordu. Concini, Fausta'yı iyi tanımış olsaydı, bu tebessümü görünce dikkatli davranmayı ihmal etmezdi. Fakat o, bunu sezemediği gibi:

— «Sadece bu kadar mı?» Diye haykırdı. «Sizi ilgilendiren bu tutuklunun adı neymiş?»

Fausta sustu. Sonra hesaplı ve kelimelere basa basa:

— «Mösyö d'Auvergne...» Dedi. «On yıldır Bastille zindanında çürüyüp duran Angoulême Dükü...»

Concini bu sözü duyunca kendini toparlamış, yine hiçbir şey sezdirmeyen maskesini takmıştı. Fausta, dikkatli baktıysa da bu adın karşısındakinde yarattığı tepkiyi sezemedi. Oysa Concini: «*Anlıyorum,*» diye düşünüyordu. «*Dokuzuncu Charles'in piçini serbest bıraktırıp sonradan üstüme saldırtacak. Ama, bu işe göz yumacağımı sanıyorsa. pek yanılıyor...*»

Tam bu sırada karşısındaki kapı hafifçe aralandı; Léonora'nın pörsümüş yüzü belirdi. Bu yüz, kesin ve enerjik bir «hayır» işareti yaptıktan ve böylece Concini'nin verdiği kararı kuvvetlendirdikten sonra hemen çekildi. Bu iş, bir saniye sürmüştü. Concini, süratle Fausta'ya cevap vermeye ve Fransızca'yı mübâlâgalı bir İtalyan şivesiyle konuşarak:

— «*O peccato...* Ben de basit bir mahpus sanıyor ve bu müsaadeyi koparabilirim diye seviniyordum.» Diye hayıflanmaya başladı. «Ama, Angoulême Dükü meselesi büsbütün başkadır. Zavallı Sinyora, yanlış kapı çaldınız. Bu iş bana ait değil. Hangi bakanın bu işle ilgilendiğini pek bilemiyorum ya... Bakanlardan birine başvurmanız gerekirdi.»

Bu oyuna pabuç kaptırmaya niyetli olmayan Fausta:

— «Canım, siz başbakan değil misiniz?» Dedi.

Concini bir daha haykırdı:

— «Ben mi? Aman ünlü Sinyora, ben neyim ki? Ben hiçbir şey değilim. Ben sadece Naip Kraliçe'nin ahabıyım, o kadar... Sadece onun en basit, en aşağı ve sâdık hizmetkârlarından biri...»

Fausta, tatlı tatlı ısrar etti:

— «Daha iyi ya... Naip Kraliçe'nin ahabı olmak az şey midir? Himaye ettiğim zavallı için pekâlâ ara-

cılık yapabilirsiniz. Bana, Kraliçe'nin, sizin istediğiniz herşeyi yaptığını söylediler.»

— «Mübalâğa etmişler, madam... Çok, pek çok mübalâğa etmişler.»

Fausta, yine ısrar etti :

— Hele siz bir kere, hatırım için deneyin de...»

Concini yalvarıp yakındı.

— «Ah, *Cristo santo!*.. Benden elimden gelmeyecek şeyler bekliyorsunuz madam. Görüşüme göre sarayın halinden pek haberiniz yok. Yoksa, Kraliçenin, bu Düke çok kızgın olduğunu da bilmeniz gerekirdi. İş bana kalsaydı, mesele mi vardı? Ama Kraliçe'ye onun sözünü bile etmek, hemen gözünden düşmeye sebep olur. Böyle bir şey yapmaktansa şuracıkta ayaklarınızın dibinde bütün kanımı akıtmayı tercih ederim.»

— «Demek benim pek kolay başarılır sandığım bu iş, size imkânsız görünüyor, öyle mi?»

— «Hem de ne kadar imkânsız, bir bilseniz, Sinyora!»

— «Peki, bu konuyu kapayalım.»

Fausta bu sözü, en ufak bir kırgınlık eseri bile göstermeden, en tabii hâliyle gülümseyerek söylemişti.

Bunun üzerine Concini'nin içine yeniden kurt düştü. «Bu, göstermelik, pek önem verilen bir isteği örtmeye yarayan bir söz olmasın?» Diye düşündü. Fakat Fausta, başka şeylerden bahsetmeye başlamıştı. Sah-te bir dostlukla, sanki Concini'yle aynı ayarda kim-selermiş gibi konuşuyordu. Kendisini tanıyanlara, bu ahabça davranış çok daha tehlikeli görünürdü. Kadın, İtalya'dan, özellikle Floransa'dan bahsediyordu. Concini, Floransa'lıydı ve Fausta da, bu şehre ait dedikodulu, komik veya acı şeyler anlatıyordu. Concini, bunları ilgiyle dinliyor ve bazan kadının neden böy-

le konuştuğunu çatlayacakmışçasına merak etmekten kendini alamıyordu. Bu merakının giderileceği sıra da geldi. Fausta, bir sürü dedikodulu hikâyeye sayıp döktükten sonra bütün bunlardan söz açmak istediği asıl hikâyeye gelerek sözüne devam etti:

— «Bundan yirmi yıl kadar önce Floransa'da genç bir asîlzâde yaşıyordu... Sahiden asîlzâde miydi? Söz aramızda, sizden lâf çıkmaz. Asîlzâde filan da değildi hani... Ama, kendisine kalırsa, en âsil ailelerin soyundan gelme olduğunu bangır bangır bağıırıp dururdu. Yakışıklı olduğu, şık giyindiği ve kibar bâlleri de eksik olmadığı için herkes de ona inanır veya inanır görünürdü. Zaten onun aradığı da buydu. Biz de öyle yapalım ve farzedelim ki, asîlzâdedir...»

Daha bu acayip konuşma başlar başlamaz, Concini kulak kabartmıştı. Fakat kendisinden bahsedildiğine pek ihtimal vermediği için önemsemedi. Fausta hikâyesine devam etti:

— «İşte bu gayet yakışıklı ve şık, fakat aynı zamanda da son derece fakir asîlzâde, züğürtlüğüne fena hâlde içerliyordu ve kadınlar üstündeki tesirini gördüğü için günlerden bir gün bu tesirden istifadeye kalkıştı. Önce işe oda hizmetçilerinden, işçi kızlardan başladı, sonra kısa zamanda kibar hanımlara kadar yükseldi. Parası yoktu ama, sevgililerinden sızdırdığı paraları bol bol harcıyordu. Nihayet 1596 yıllarına doğru artık zengin bir asîlzâde hâliyle avuç avuç altın saçmaya koyuldu... Kazandığı başarılarından dolayı şımarmış ve kendisine hiçbir kapının kapanamayacağına inanmaya başlamıştı... Artık önemli bir kimse olmayı kararlaştırdı ve bu amaca erişebilmek için birer misiniz, gözlerini kime kadar dikti? Bahse gücüm ki bilemezsiniz.»

Concini, Fausta'nın çizdiği porteyi yavaş yavaş kendine benzetmeye başlıyordu. Fakat:

— «Ne bileyim?» Dedi.

— «Toscana Grandükü François'ın kızına...»

Artık hikâyenin kahramanının kendinden başka kimse olmadığını iyice kavrayan ve kadının böylece nereye gelmek istediğini endişeyle kendi kendine sormaya başlayan Concini:

— «Ama, babası hiçbir şey bilmiyordu,» diye atıldı.

Fausta, hiç bozmadan devam etti:

— «İşin olağanüstü tarafı da şurada ki Floransa'lı işçi kızlara karşı başardığı şeyi Grandük'ün kızında da başardı. Toscana Grandükü'nün kızı ve Avusturya Arşidüşesi, bu ufacık asîlzâdenin metresi olup çıktı.»

Concini sözünü kesecek oldu:

— «Aman Sinyora... Biraz aşırı gidiyoruz sanırım... Siz, büyük insanlar aleyhindeki dedikoduların daha fazla alıp yürüdüğünü benden de iyi bilirsiniz.»

Fausta:

— «Bilirim, bilirim, ama, emin olmadığım hiçbir şeyi de söylemem.» Dedi.

Ve Concini'yi fazlasıyla düşündürmeye başlayan bir ısrarla devam etti:

— «İspat edemeyeceğim şeyler değil ki... Ne diyordum?.. Bu kızcağız, bizim delikanlının metresi olup çıktı. Hem öyle bir metres ki 1597 yılında, Grandük'ün sarayında, apansızın bir çocuk, bir kız çocuğu doğuruverdi.»

Bir an durup Concini'yi gözledi. Adam, hiçbir şey söylemedi. Derin derin düşünüyordu. Biraz sinirliydi ama, yine de gülümsemeye çalışıyordu. Prenses, bu sükûnete aldanmadan devam etti:

— «Bizim küçük asîlzâdenin, sağ kolu durumunda bir uşağı vardı. Asîlzâdemiz, çocuğu bu uşağa verdi ve boynuna bir taş bağlayıp Arno ırmağına atma-

sını tembihledi. Görünüşe göre bu tembih yerine getirildi. Ama, işin sonu var. Siz şimdi orasını dinleyin. Üç yıl sonra küçük asîlzâdenin metresi, evlâdının öldürülmesine razı olmuş olan bu kadın, yabancı bir kralla Hristiyanlığın en güçlü hükümdarlarından biriyle evlendi. Kocasının yanına giderken âşığını da beraberinde götürdü. Bizim küçük asîlzâde, metresi sâyesinde yeni vatanında da önemli bir adam olup çıkmıştı. Fakat mevki hırsı gözlerini bürümüş bir delikanlı olduğu için bu yükselişe de yetinmiyordu. Onun istediği, metresinin krallığında elebaşı olmaktı. Yazık ki ortada Kral vardı ve onun yükselişine bu Kral engel olup duruyordu. Nitekim günlerden bir gün, Kral bir kaza sonucu ölünce bizim kahraman istediklerini elde etti ve Hristiyanlığın en güzel ülkelerinden birinin tek hâkimi kesiliverdi. Ne dersiniz Concini? Size şu küçük asîlzâdenin ve evlâdının öldürülmesine izin vermiş olan bâkire ananın adlarını da söyleyeyim mi?»

Concini, kararını vermişti. Kesinlikle:

— «Lüzumu yok, madam... Küçük asîlzâde de benim. Kızını öldürten ana da, Kraliçe de Médicis'tir. Hikâyenizi pekâlâ anladım. Ben pişkinimdir ve sizinle sizi hayrette bırakacak kadar da açık konuşacağım. Ama, kimden korkum var? Şurada yapayalnızız ve bizi kimse duymaz. Ben, Marie de Médicis'in âşığıydım ve hâlâ da sevgilisiyim. Ondan bir kızım oldu ve çocuğu Arno nehrine attırdım. Peki, ne olmuş? Maksudınız nedir? Yâni benden Angoulême Dükü'nün serbest bırakılmasını mı koparacaksınız?»

Fausta, açık açık:

— «Evet,» dedi.

— «Öyleyse yaya kaldınız, madam... Karşınızda, enayi yok. D'Auvergne'nin hapisten çıkar çıkmaz aleyhimde faaliyete geçip benimle mücadeleye giri-

şeceliğini ve küçük Kral Onüçüncü Louis'in yerini kapmaya çalışacağını bilmiyor muyum sanki? Boşuna uğraşıyorsunuz. Dük'ün orada kalması gerekir. Ne yaparsanız yapın bakalım... İsterseniz bu hikâyeyi bastırıp elden ele gezdirin.»

— « O da olur... »

Concini, kahkahalarla:

— «Beni bununla korkutacaksınız, ha?» Dedi. «Size kim inanır sanki?.. Burada size söylediklerimi halk içinde de söyleyecek kadar budala mı sandınız beni? Elinizde en ufak bir delil bile olmadıktan sonra, size kim kulak asar?»

Fausta bu sözleri yavaş yavaş başıyla doğruluyor; fakat endişe verici tebessümünü de hiç kaybetmiyordu. Tam zamanında ağzından çıkaracağı baklayla Concini'ye bir sürpriz hazırladığı belliydi. Şimdi onunla kedinin fareyle oynayışı gibi oynuyordu. Fakat bu işi, bundan keyif duyduğundan ötürü değil, onu elindeki silâhları söyleyip kendisini daha fazla yere vurmak için yapıyordu...

— «Ama» dedi, «çocuğu boğan adam bana tanıklık eder... Landry Coquenard'ı nerede bulacağımı bilirim. Sandığınızdan daha tedbirli davranmış olduğumu görüyorsunuz ya... O, benim her istediğimi söyleyecektir.»

Concini alay etti:

— «Ama, ne şahit ya! Kovduğum bir uşak, ip-ten kazıktan kurtulmuş bir herif...»

Fausta hak verdi:

— «Doğru... Bu şahit herkese şüpheli görünebilir... Ama, daha iyisi de var, Concini. Ben size bir şeyden bahsetmeyi unuttum. Bu Landry Coquenard dindar bir adamdı. Çocukcağızı, köpek yavrusu gibi suya atmaya kıyamamış ve öldürmeden önce kilise-

ye götürüp vaftiz ettirmiş. Hem de öyle esash vaftiz ettirmiş ki... Bakın, işte vaftiz kaydının kopyası da burada...»

Koynundan bir kâğıt çıkararak Concini'ye uzattı. Adam bu kâğıdı kaparcasına aldı. Bu kadarını beklemeyişi belliydi. Bir an cesareti kırılmış gibi durakladı. Fakat kendini toparlaması kısa sürdü:

— «Bu kaydın ne önemi var?» Dedi. «Uydurma olduğunu ileri süreriz!»

Fausta güldü:

— «Zaten uydurmadır da... Bakın ben de açık konuşuyorum. Ama, gerçek kayıt vardır. Ve ben istediğim anda onu getirtebilirim. Bu kayıta şimdi ölmüş bulunan, fakat kimliğinin araştırılması kolay olan rahibin imzası var. Sonra hâlâ sağ olan Landry Coquenard'ın ve yine ölmüş bulunan iki şahidin imzaları var. Kayıta, kız çocuğunun babasının Concino Concini, anasının da meçhul olduğu yazılı. Asıl kayıt böyle ama, ben onu tahrif ettirdim. Bir kere meçhul ana kaydını sildirip oraya Marie de Médicis yazdırdım. Sonra ölü şahitlerden biri yerine, Landry Coquenard gibi, sağ olan bir kadının, La Gorelle'nin adı yazılı. O da ben istediğim anda şahitlik edecektir. Şimdi görüyorsunuz ya... Elimde tam bir vaftiz belgesiyle canlı iki şahit bulunuyor. Eğer beni zorlarsanız, bu iş patlak verecektir, Concini... İyice bir düşünün bakayım...»

İkinci defa olarak silleyi tam yerinde ve zamanında indirmiş olduğunu gördü. Artık Concini'nin cesareti kırılmıştı. Bir yardım istercesine gözlerini kapıya kaydırmaktan kendini alamadı. Léonora bir daha göründü ve kafasıyla kesin bir «hayır» işareti yaptı. Bunun üzerine Concini:

— «Belgenin uydurma ve iki şahidin de yalancı olduklarını ileri süreriz.» Dedi. «Halk, Naip Krali-

çe'ye mi, yoksa bu iki ne idüğü belirsiz mi inancak?»

Fausta bu güçsüz savunma karşısında aşağılayıcı bir gülümseyişle:

— «Kimse inanmaz. Pekâlâ, öyle olsun...» Dedi. «Fakat Concini, bu dedikodunun uyandırdığı müt-hiş rezalete ne diyeceksiniz? Burası İtalya değil... Fransa'da ve Paris'teyiz. Fransızlar, namus meselelerinde pek hassastır. Fransızlar, yüzüne karşı bu kadar canavarca ithamlar vurulan bir Kraliçe'yi istemez olacaklardır. Kendisine karşı öyle bir ayaklanacaklardı ki Kraliçe mâsum bile olsa kaçmak zorunda kalacaktır. Onun kaçması ise sizin yuvarlanmanızla ve belki de ölümünüze sonuçlanacaktır.»

Léonora'nın solgun yüzü yine göründü. Bu sefer: «Doğru söylüyor.» Demek istiyordu.

Concini, biraz geç de olsa bu gerçeği anlamıştı. Hemen tavrını değiştirdi.

— «Evet, madam!» Dedi, «bana gerçek tehlikeyi gösterdiğiniz için size teşekkür ederim. İşte asıl tehlike burada... Öyleyse biz de başka türlü hareket edeceğiz.»

Fausta, tehdit taşan bir sükûnetle:

— «Ne yapacaksınız bakalım?» Diye sordu.

Concini alay etti:

— «Basit... Önce, tasarılarınızı Kraliçe'ye haber vereceğim.»

— «Sonra?»

— «Sonrası belli. Naip Kraliçe, burada kimin sözünün geçtiğini size hemen gösteriverecektir.»

— «Yâni beni de Bastille'ye tıkacak, demek istiyorsunuz?»

— «Tastamam üstüne bastınız, madam... Hem hiç merak buyurmayın... Bir kere oraya girdiniz mi,

bir daha çıkmamanıza pek dikkat edilecektir. Çenenizi açsanız bile Bastille'nin duvarlarının, içindekilerin seslerini boğacak kadar kalın olduğu aklınızdan çıkmasın...»

Fausta güldü:

— «Daha doğrusu, ölüm hâlinde bulunanların iniltilerini, demek istiyorsunuz...»

Concini, vahşî bir kinle:

— «Ne zekâ, ne anlayış!» Diye alay etti. «Zaten sizin büyük anlayış sahibi olduğunuzu eskiden beri bilirim, madam... Bakın, leb demeden leblebiyi anlayıveriyorsunuz.»

Fausta da aynı alaycı tavırla:

— «Demek ki beni tutuklamak gerekecek,» dedi.

— «Ya, maalesef öyle, madam... Çok üzüleceğim ama, elden ne gelir? Ama, durun bakayım, aklıma bir şey geldi... Benim aklıma ne de güzel şeyler gelir... Sizi hemen buracıkta alıkoyuvereceğim.»

— «Yaa... Ne de basit, değil mi?.. İşte beni tutuklayıverdiniz!»

Bu sözü gülerek söylemişti. Sonra birden ciddileşti ve:

— «Ama, bunun savaşa yol açacağını da bilirsiniz tabî...» Dedi.

Concini, bu sözdeki gizli tehdidi sezdi. Sâkin görünüşüne rağmen içi pek rahat değildi. Fausta, neden kendine bu kadar güveniyordu? Ne olursa olsun bir kere ok yaydan çıkmıştı. Alaylarına devam etti:

— «Onun imkânı mı var, madam? Siz bir kere tutuklandıktan sonra savaş da başlamadan bitmiş olmaz mı?»

Fausta, korkunç sükûnetiyle balyoz ağırlığındaki sillesini indirdi:

— «Kavrayamadınız, mösyö... Ben, benimle yapılacak savaşı kasetmedim. Size anlatmak istediğim, İspanya ile yapılacak savaştır.»

Bu söz, Concini'nin kafasına bir gürz gibi indi. Omuzları çöktü ve dehşetle:

— «İspanya ile mi?» Dedi. «İspanya'yla neden savaşalım? Bu iş yalnız Prenses Faustay'la bizi ilgilendirir. İspanya'nın en ilgisi varmı?»

Fausta, böbürlenerek:

— «Çünkü, Prenses Fausta, burada, bütün İspanyolların Kralı Majeste Philippe'yi temsil etmektedir,» dedi.

Concini'nin konuşmasına fırsat vermeden ilâve etti:

— «Majeste, size haber iletmiş olmalıdır ki...»

Sonra birden, alaylı alaylı:

— «Ha, sahi... Öyle ya... Başbakan olmadığınızı söylemişsiniz. Devlet işlerine karışmadığınızı ve hiç olduğunuzu belirtmişsiniz. Unuttum gitti,» dedi. «Öyle ya, siz Kraliçe'nin bir ahabından başka hiçbir şey değilsiniz. Öyleyse Kraliçe'nin ahabası olduğunuzdan ötürü belki size söylerler. Majeste İspanya Kralı, geniş yetkilere sahip, normal elçiler üstünde ve Fransa sarayına tavsiyeli olağanüstü bir temsilcinin Fransa'ya geleceğini hükûmetinize haber verdi.»

Gittikçe perişanlaşan Concini.

— «Onu biliyorum,» diye hırçınlaştı. «Majeste İspanya Kralı, bize, böyle bir elçi göndereceğini haber verdi, ama, bu elçi, Avila Prensesi Düşes de Sorrientès'dir. Düşes de Sorrientès'le Prenses Fausta arasındaki ilgiyi pek kavrayamadım...»

Fausta, birden kendisine özgü tavrıyla dikildi ve:

— «Kavrayamazsınız siz...» Dedi. «Avila Prensesi ve Sorrientès Düşesi benim...»

Bu son söz, zaten bitkin hâlde bulunan Concini'yi büsbütün mahvetmişti. Fausta, merhametsizce devam etti:

— «Siz, hiçbir şey olan ve başbakanlıkla ilgisi bulunmayan Marki D'Ancre, işte siz, kendi ağzınızla söylediniz. Demek İspanya Kralı'nın elçisine el kaldırarak, onu Naip Kraliçe adına, âdi bir câni gibi zındana tıktıracaksınız öyle mi? Bana karşı yapılacak her zorbalığın İspanya Kralı'na karşı yapılmış olacağını da bilirsiniz herhalde... İspanya Kralı, parlak bir intikam almadan bu çeşit hareketlere tahammül edecek kimse değildir. Bundan savaş çıkar diyorum size!»

Concini kılıcını, kabzasına kadar kendi gırtlığına sokmuş olduğunu pek geç kavradı. Bir saniye içinde görünüp kaybolan Léonora'nın işaretlerle acele acele anlatabildiklerini tekrarladı:

— «Biz İspanya'yla savaşmak şöyle dursun, tam tersine bağdaşmak istiyoruz!» Dedi... «Kral Philippe'nin pek gözünde olduğunuz anlaşıldığına göre bununu herhalde siz de bilirsiniz!»

Fausta yavaş yavaş:

— «Evet, biliyorum!» Dedi. «Bir taraftan Fransa velihati Onüçüncü Philippe'nin İspanya Prensesi Anne d'Autriche ve öte yandan İspanya Velihati Philippe'nin de Fransa prensesi Elisabeth'le evlendirilmesi için görüşmeler yapıldığını da biliyorum!» Concini hayret etti:

— «Gerçekten çok şey biliyorsunuz! Bu görüşmeler, Fransa sarayında pek gizli tutuluyor. Şimdilik Kraliçe, ben ve bakan Villeroy'dan başka kimse bu meseleyi bilmiyor. Affınızı rica ederim, maddam Sözlerinizden şüphe etmek aklımdan bile geçmez

ama, İspanya Kralı'nın elçisi olduğunuzu yalnız siz söylüyorsunuz. Oysa bu görevi itimatnamenizle belirtmeniz de gerekir. İtimatnamenizi sunmadan önce bana göstermenizi rica edebilir miyim acaba?»

Fausta:

— «İşte!» Dedi.

Koynunu aradı ve kendisine henüz o sabah, dilenci kıyafetli birinin getirdiği kâğıtlardan birini açarak Concini'ye uzattı:

— «İşte, önce size Majeste Kral'ın kendi eliyle yazıp bana gönderdiği bir mektup. Okuyun Mareşal efendi. Yüksek sesle okuyun da, eğer bir tarafa yerleştirdiğiniz bir adamınız varsa o da duysun ve size gereken öğütleri versin!..»

Müthiş kadının, bütün hilesini sezdiğini belirten sözlerinden sonra artık üstelemeye hiç cesaret edemeyen Concini, onun tavsiyesine uyarak yüksek sesle okudu:

«Sayın madam, sevgili yeğenim.»

Bize hizmetinizin devamıyla daha iyi başarılar elde etmeniz için size bu satırları yazıyorum. Size her türlü yardıma hazır bulunduğumuzu hatırlatırız...

Becerikliliğinizi, gücünüzü, yargılarınızın sağlamlığını ve denenmiş bağlılığınızı bildiğimiz için bize saygı göstermek hususunda en iyi yolu seçmekte sizi tamamen serbest bırakıyoruz. Almak istediğiniz her türlü kararı peşin olarak kabul eder ve destekleriz. Size yapacağımız bir tek şu tavsiyemiz vardır: Bizi, bizim sizi sevdiğimiz kadar seviniz...

Sizi sevgiyle anan yeğeniniz:

Kral Philippe»

Bu mektup bitince Fausta çıkardığı kâğıtları Concini'ye verdi. Okunan mektupla her türlü merakını gidermiş olan Concini, bu kâğıtları incelemiş görü-

nerek düşünmek için vakit kazanmak istemişti. Sonra hepsini Fausta'ya uzattı ve sinirli bir hareketle bu yıklarını ısırarak yenilgiye uğradığını itiraf etti.

— «Bu bütün durumu değiştiriyor! İspanya'yla savaşmak istemiyoruz. Madam Düşes de Sorrientès'in şahsında, İspanya Kralı'nın olağanüstü elçisine saygı sunarız.»

Belki bu gerileyiştten bir yarar sağlayacağını umuyordu. Ne çare ki karşısındakinin ne kıratıda bir insan olduğundan haberi yoktu. Fausta, koparmayı aklına koyduğu şeyi almadan yakasını bırakacak kadınlardan değildi. Nitekim, kazandığı zaferden hiç neşe duymamış görüldüğü hâlde, kâğıtları tekrar koynuna yerleştirirken:

— «Öyleyse istediğimi vereceksiniz!» Dedi.

Concini, bilmemezlikten gelmeye çalışarak:

— «Neydi o istediğiniz?» Diye sordu.

Fausta, kelimelere teker teker basarak:

— «Ben,» dedi. «Angoulême Dükü'nün serbest bırakılmasını istiyorum!..»

Concini, bir an düşünür gibi görüldü, sonra:

— «Pekâlâ!..» Dedi. «Kraliçe'den, onun hemen zındandan çıkarılmasını isteyeceğim.»

Fausta, şüpheli gülümsedi...

— «Ama, işe Kraliçe karışırsa sonu gelmez!..»

— «Öyle diyorsunuz ya, serbest bırakma emrini eninde sonunda onun imzalaması gerekmez mi?»

— «Şüphesiz! Mademki Naip odur; tabii o imzalayacaktır. Fakat sizin de yanınızda, hiç şüphesiz boş olarak imzalanıp mühürlenmiş kâğıtlar vardır. Bunlardan birini doldurmak, bu işi görmeye yeter. Ben sizin ihtiyatlı bir adam olduğunuzu bilirim, Concini. Fransa'nın egemeni siz değil misiniz?»

Concini, bir kere daha sımsıkı yakalanmış olduğunu görüyordu. Müthiş bir madrabaz olan Fausta, adamı iyice yakalamış, eviriyor çeviriyor, bir türlü kaçamak fırsatı vermiyordu. Hiçbir şey yapamamaktan doğan hırsını saklamaya, gülümsemeye çalışarak sordu:

— «Demek bana itimadınız yok?»

— «Hayır! Siz, benim elimdesiniz demektir. Nasıl olsa her istediğimi yapacağınızı bilirim. Yalnız, acelem var... Haydi, şu mühürlü kâğıtlardan birini alın da doldurun, olsun bitsin!..»

Concini, artık yenilgiyi tamamen kabul ettiğini ortaya koyan bir tavırla kalkıp bu kadar ısrarla istenen kâğıdı çıkarmaya gitti. Fausta ise emir verme yetkisini ele almış gibi:

— «Gitmişken, iki tane alın bâri!» Dedi.

Concini, hiddetinden titreyerek boyun eğip iki boş kâğıt aldı...

— «Şuraya, şu masanın önüne oturun da Angoulême Dükü'nün hemen serbest bırakılması emrini yazıverin. Tarih, bugünkü olsun...»

Concini yine boyun eğdi ve gereken iki-üç satırı sinirli sinirli karalayarak, gözleriyle hançerlercesine bakarken Fausta'ya uzattı. Kadın, en ufak bir sevinç eseri göstermeden kâğıdı alıp okudu. Sonra başıyla beğendiğini belli etti ve tatlı, fakat dayanılmaz derecede otoriter sesiyle bir emir daha verdi:

— «Şimdi de Dük d'Angoulême'nin tekrar yakalanması ve Bastille'de muhafaza edilmesi hakkında bir emir yazınız!»

Concini kalem elinde kalakaldı. Fausta'ya şaşkın şaşkın baktı. Sonra iki kolunu havaya kaldırarak afalladığını belirten bir hareketle:

— «İşte bunu anlamadım!..» Dedi.

Fausta gülümsedi:

— «Ben anlıyorum ya! Bu kadarı yetmez mi? Yazın Concini, nenize gerek, yazın siz. Tarihi de boş bırakın!»

Concini, bu ikinci emri de yazıp uzattı. Fausta, bunu da gözden geçirdikten sonra her iki kâğıdı katlayıp koynuna sokarak ayağa kalktı. Gülümseyerek:

— «Eninde sonunda anlaşıcağımızı biliyordum!» Dedi. «Doğrusu, beni, sizi zorlamak mecburiyetinde bırakmış oluşunuza çok üzgünüm. Neyse, dediğimi yaptığınız için teşekkür ederim. Size düşman olmadığımı iyice aklınıza koyun, Concini. Sizi zorladım diye şimdi bana kıızıyorsunuz ama, ileride Fausta'nın size karşı umduğunuzdan çok daha fazla dostluk göstereceğini göreceksiniz. Sırrınıza gelince, onu da hiç merak etmeyin. Bu sırrı, nasıl şimdiye kadar sakladım, bundan sonra da saklarım!..»

Fausta, onun müthiş kızgınlığını görmemezlikten gelerek:

— «Léonora'ya da kendisi hakkında sadece dostça duygulara sahip olduğumu söyleyin!.. Haydi şimdi beni lütfen tahtırevanıma kadar götürün, Concini!» Dedi.

Concini, içinde kabaran hiddeti yenerek güleryüzle kadına kılavuzluk etti. Birlikte avluya çıktıklarında, d'Albaran ve başkaları onları, dünyanın en samimî iki ahabası sandılar.

**PARDAILLAN, FAUSTA'NIN PEŞİNİ
BIRAKMIYOR!**

Stocco da tıpkı Concini gibi istemeye istemeye denileni yapmış ve Pardaillan'ı, efendisinin odasına bitişik bir salona kadar götürmüştü. Bu işte Concini'nin, Fausta'nın sözüne uyarak ortalığı boşaltmasının da büyük yardımı olmuş, yolları üstünde kimseye rastlamamışlardı. Böylece Şövalye, kendisini pek meraklandırıran bu konuşmayı, bir kelimesini bile kaçırmadan dinlemişti. Fausta'nın ardından çıkarken Stocco'yu teskin etmek istemiş ve:

— «Dinle,» demişti. «Bana büyük bir hizmette bulundun... Ben de sana bunun karşılığını vermek istiyorum... Bundan böyle senin hakkında bildiklerimi kimseye söylemeyeceğime söz veriyorum. Sözümün değerini bilirsin. Artık dünyada bir Stocco var mıydı, neler yapmıştı, neler yapabilirdi? Hepsini unuttum gitti. Gözüne rahat uyku girsin!..»

Sonra da: «*Bu Stocco da ahmağın biriymiş. Kendisini ne efendisine, ne de başka birine gammazlamayacağını bilmesi gerekirdi!*» Diye söylenerek ardına bile bakmadan Fausta'nın tabtırevanının ardından koştu.

Stocco da: «*Allaha bin şükürler olsun! Değil mi ki söz verdi, artık kimseye bir şey çıtlatmaz. Sahiden gözüme uyku girebilir.*» Diye düşünüyordu. Fakat hemen ardından söylenmeye başladı. «*Ama Allaha andım olsun! Ben de bunu onun yanına koyarsam, bana Stocco demesinler!.. Elbette Şövalye hazretlerinden bir gün öcümü alacak fırsatı bulurum!*»

Ama biz, yakında tekrar kendisiyle karşılaşacağı-

mız Stocco'yu bir tarafa bırakarak Fausta'nın peşini bir türlü bırakmayan Pardaillan'a dönelim...

Şövalye, hem tahtirevanı gözden kaçırmıyor, hem de namuslu bir savaşçı hâliyle düşmanı hakkında fikir yürütüyordu: «*Şu Fausta hiç değişmemiş! Hem hâli, hem de ruhu aynı kalmış! Ama neme gerek? O, bu hâline nasıl engel olamazsa ben de engel olamam! Fakat şu Concini de ciğeri beş para etmez bir herifmiş. Fausta'dan bir-iki ustalıkla sille yer yemez mahvoldu...*»

Bir yandan böyle düşünürken öte yandan da çevresinde olup biteni hiç gözden kaçırmıyordu. «*Demek, şimdi de İspanya Kralı'nın hizmetine girmiş!*» Diye düşünmeye devam etti. «*Ne zamandan beri acaba? Ben onu öldü sanıyordum. İşe bak, şimdi de Avila Prensesi ve Sorrientès Düşesi olmuş. Üstelik Concini'nin okuduğu mektup doğruysa İspanya Kralı'nın da adamakıllı gözüne girmiş... Hah, hah!.. Dosdoğru Bastille zindanına gitmiyorsa kellemi kesirim!.. Ama bu karı böyle yola devam ederse ben de açlıktan kurtulamayacağım. Gördün mü başıma geleni? Ben Fausta'yla karşılaşır karşılaşmaz, açlık ve yorgunluk da başladı. Hem de daha işin başlangıcındayız. Ama Fausta'nın ne kabahati var? İstersem gidip ziftlenmek, göbeğimi devirip yatmak da elimde. Şu kahrolası merakım yok mu? Hem sonra işe yeni karışmışken bırakmak, şanıma yakışmaz. Demek Fausta da İspanya Kralı'na kapılanmış? Bu işe hiç aklım ermez!.. Fausta, efendi kabul eder mi hiç? Bu İspanya Kralı Philippe, sersemin biri olmalı! Kimbilir Fausta onu nasıl kukla gibi oynatıyor! Yoksa onun burada başkası hesabına çalışmasını aklım almaz. Kimbilir bu işte ne biçim bir çıkarı vardır. Dosdoğru Bastille'ye gidiyoruz işte!.. Peki, d'Angoulême'yi ne yapacak? Sakın vaktiyle Dük de Guise'ye oynatmak istediği rolü, şimdi bu zavallıya oynatmaya kalkışma-*

sın? Bu işte mutlaka bir dalavere vardır. Öğrenmem gerekir ama, bunun için Bastille'ye girmeyi aklımdan bile geçirmem. Bu delikanlıya yapacağı teklifleri ve anlaşmayı herhalde zındanda yapmaz. Sokakta da yapmayacaktır... Nerede yapacağını öğrenmeli... Oof! Açlıktan da gebereceğim. Kadının en aşağı bir saatlik işi var. Bastille'ye girmek zordur ama, çıkmak daha zordur. Bu hususta tecrübeliyim. Resmî işlemleri tamamlatıncaya kadar en aşağı bir saat geçer. Bir saatte ise ben dört defa karnımı doyurabilirim!..»

Pardaillan bu kararı verdikten sonra yakınlardaki bir lokantaya girdi. Koşup gelen garsona:

— «Şu masaya iki dilim jambon, börek, yarım tavuk, bir şişe Saint-Georges ve taze ekmek! Ama çabuk tarafından!» Dedi.

Garson içeriye koşarken Şövalye de pencere önünde bir masaya oturmuş ve dışarıda, Bastille zindanı önünde bekleyen Fausta'nın maiyetini seyretmeye başlamıştı.

Masa hazırlanınca garsona bir altın uzatarak:

— «Hesabınızı alın!» Dedi. «Belki acele gitmek zorunda kalırım. Hakkınız kalmasın!»

Garson sırtıyordu:

— «Aman, Mösyö Şövalyede paramız mı kalırmış?»

Şövalye gülümsedi. Masadakileri silip süpürdüğü gibi Fausta görünmeden önce önündeki lezzetli Saint-Georges kırmızı şarabını son damlasına kadar yuvarladıktan sonra nefis bir beyaz şarap olan Vouvray'dan da bir şişe içti.

Böylece üç saat geçti. Fausta hâlâ görünürlerde yoktu. Bir yandan daha zengin bir sofraya kurdurtma-

dığına yanarken öte yandan da: «Sakin bizim Prensesi de bir deliğe tıkmış olmasınlar? Doğrusu hiç de fena olmaz, bu sâyede bir sürü iş de kendiliğinden temizlenmiş olur...» Diye düşünüyordu. Sonra birden gülümseyerek: «Yok yok! Miskinlikten bıktım! Çıksın şu kadın da biraz kımıldanalım!..» Dedi.

DÜK D'ANGOULÊME VE FAUSTA

Bu sırada Devlet Hapishanesi'nin oldukça rahat döşenmiş bir odasında, mağrur tavırlı ve genç görünmesine rağmen şakakları ağarmış bir asîlzâde, üç aşağı-beş yukarı dolaşıyordu. Bu adam, Charles de Valois, yâni Dük d'Angoulême'ydi. Hem geziyor, hem de kendi kendine mırıldanıyordu:

«Dün elime gelen ve yakında serbest bırakılacağımı müjdeleyen bu kâğıdı gönderen kim acaba? Altındaki imzada 'eski bir düşman' yazıyor... Kimmiş bu eski düşman da şimdi birdenbire dostlarımın en değerlisi oluveriyor? Acaba beni buradan gerçekten kurtaracak mı? Düşünüyor, düşünüyor, bu eski düşmanın kim olabileceğini bulamıyorum. Aman, canım, kim olursa olsun. On yıldır kapalı kaldığım şu zindandan beni kurtarsın da... On yıl... Ömrümün en parlak on yılı, şu dört duvar arasında geçti. Düşündükçe deli olasım geliyor.»

Bazan hücresinin kapısına kadar gidip kulağını dayıyor, yaklaşan ayak sesleri sezer gibi oluyor. Bekliyor, sonra da yanlış duyduğu kanısına varınca boynunu bükülüyor, dudaklarını kanatasıya ısırarak kapıdan uzaklaşıyor... Sabahtan beri böyleydi. Bir kere daha ayak sesleri duyar gibi olunca kapıya koşup kulağını dayadı ve sevinç çığlığını zor zaptetti. Bu sefer yanılmamıştı. Dışarıda, gittikçe yaklaşan ayak sesleri vardı. Nitekim, kapı birdenbire açıldı ve iki muhafız mesut müjdeyi verdiler. Hemen ardından da resmî işlemlerin tamamlanmasına başlandı. Onlar kâğıtları doldurmak için vakit geçirdikçe Dük sinirinden çıldıracak gibi oluyordu.

Sonunda yazıp-çizmeyi bitirerek kendisini doğruca Bastille komutanının yanına götürdüler... O zaman biraz daha rahatladı ama, şu uğursuz zindandan çıkmadıkça yine orada kalıvermek bahtsızlığına uğrayacağı korkusu içini titretip durdu. Şimdi bir de kendisini kurtaracak kadar kudret sahibi olan bu eski düşmanı merak ediyordu. Ansızın komutanın yanında Fausta'yı gördü. Aradan yıllar geçmiş olmasına rağmen o da Pardaillan gibi hemen kadını tanıyıverdi. Şaşkın şaşkın:

— «Prenses Fausta!» Diye söylendi.

Aklına bir sürü insan getirmişti ama, Fausta'yı hiç düşünmemişti.

Fausta, Dük'ün sözlerini duyar duymaz:

— «Hayır, Prenses Fausta değil, Düşes de Sorrientés!..» Dedi.

Dük'e susması gerektiğini anlatmak için parmağını dudaklarına götürdü. Bu, d'Angoulême'nin muhtaç olduğu bir öğüttü. Zira apansızın yapıverdiği keşif, kafasını allak bullak etmişti. Kendisini toparlayabilmek için biraz susup düşünmesi gerekiyordu. Fausta, serbest bırakacak, hattâ kendi eliyle gelip zindandan çıkartacak kadar ona ilgi duysun... Ne demekti bu? Bir zamanlar Pardaillan'la birlikte karşı koymuş olduğu ve çok kere öldüresiye darbelerinden kurtulmuş bulunduğu bir düşmanın, birdenbire bu kadar bağışlarcasına davranmasını bir türlü aklı almıyor, kafasında bir yığın soru belirliyordu.

Artık her çeşit formalite bitmiş, tutuklunun serbest bırakılmasından başka yapılacak iş kalmamıştı. O da oldu ve hattâ nâzik komutan, Fausta'yı, kale surlarının dışına kadar uğurladı. Dük, ancak o zaman rahat bir nefes alabildi ve kibar bir tavırla da yanması için elini Fausta'ya uzatıp kadını taliftine

nına kadar götürdü. Tahtırevana vardıklarında, Charles d'Angoulême şükranını belirten bir tavırla:

— «Madam, yavaş yavaş eriyip gittiğim bu cehennemden beni kurtararak minnetimi kazandınız... Beni tanırırsınız. Elime fırsat geçtiği takdirde nan-körlük etmeyeceğimi söylersem, bana inanmak gerektiğini de bilirsiniz.»

Bir an sustu. Gülümseyerek kendini dikkatle seyreden Fausta'nın gözlerine baktı ve:

— «Bu fırsat elime geçinceye kadar benden isteyeceğiniz şey ne olursa olsun yapacağım. Yeter ki bu isteğiniz, yerine getirilemez ve kudretimin üstünde bir şey olmasın.»

Bu sözlerle Fausta'nın bu işi sadece kendisine iyilik olsun diye ve hiçbir karşılık beklemeden yaptığına inanmadığını da belirtmek istiyordu. Yine bu sözlerle dolambaçlı konuşmasını sevmeyen bir kimse olduğunu belli etmişti. Fausta, bütün bunları sezdiyse de hiçbir şey farketmedi ve ciddiyetle:

— «Demek sizden bir isteğim olduğu kanaatinde-siniz?» Dedi.

Beriki, onun gözlerinin içine baktı ve duraksama-dan:

— «Premises Fausta boşuna iş yapmaz. Mademki bana bir iyilikte bulundunuz, demek ki işbirliği yapmamızın, nelerden ibaret olduğunu bildiğim ta-sarılarınıza yardımı var... Yoksa yanılıyor muyum?» Dedi.

Kadın, sadece:

— «Hayır, yanılmıyorsunuz,» diye cevap verdi. «Size tekliflerim var... Tabii sokakta yapılacak tek-lifler değil.»

Dük gülümsedi:

— «Ben de aynı fikirdeyim... Bu yüzden, beni

nereye götürürseniz, sizinle birlikte gelirim, Prenses...»

— «Mükemmel bir kavalyesiniz, Dük... On yıllık mahpusluğun sizi hiç değiştirmediyiğini görüyorum. Eğer siz de bu tahtırevana binerseniz, birlikte evime kadar gider, orada rahat rahat konuşuruz.»

Fakat Dük d'Angoulême, tahtırevana girmek şöyle dursun, ister istemez geriledi ve anlamlı anlamlı Fausta'nın maiyetindeki atlılara baktı. Bunun üzerine Prenses gülümseyerek emir verdi:

— «D'Albaran, Mösyö Dük d'Angoulême'ye bir at ver.»

D'Albaran, geri dönüp bir işaret çakınca, adamlarından biri yere atlayarak getirip hayvanını Dük'e verdi; kolay binmesi için de öte yandan özengisini tuttu. Dük, yıllardır ata binmemiş bir adamdan umulmayacak bir çeviklikle hayvanın üstüne sıçrayıp Fausta'ya döndü:

— «Rica ederim madam!.. Lütfunuzu tamamlayınız... Hemen hareket edelim. Bu kale duvarlarının gölgesinde insan havasızlıktan boğulacak.»

Fausta, yine anlamı sezilmeyen bir tebessümle:

— «Gidelim,» dedi.

Bu emri verirken d'Albaran'a da Dük'ü gösterek bir işaret çaktı ve bunun üzerine dev yapılı İspanyol, bir tek işaretle adamlarını ikiye bölüverdi. Bir kısmı öne, bir kısmı da arkaya yürüdü. Öyle ki tahtırevanın bir kapısının yanında giden d'Albaran'la öteki kapısının yanında yol alan Dük d'Angoulême, önde ve arkadan iki atlı grubunca kuşatılmışlardı.

Fausta ile maiyeti Saint-Antoine, sokağında yola koyulduklarında karanlık basmıştı. Pardaillan Saint-Antoine sokağı köşesinde onları bekliyordu. Fausta'n-

nın verdiği gizli işaret üzerine d'Albaran'ın aldığı tedbirleri gördü ve gülümseyerek: «*Şu bizim Dük, tahtirevandakine refakat etmekten pek memnun olmuşa benziyor ama, kendisine tutuklu gibi davranıldığıнын hâlâ farkında değil.*» Diye düşündü. Şövalye, durumu hemen kestirmişti. Dük d'Angoulême, Fausta'nın tutuklusu durumundaydı.

Pardaillan, tekrar Fausta'nın peşine düştü ve Sorrientès konağına kadar gitti. Tahtirevanın, konağın avlusuna girdiğini ve koca kapının, Dük d'Angoulême'nin üstüne kapandığını gördüğünde gece iyice bastırınıştı. Genç Dük şimdi artık müthiş kadının tamamen avucuna girmişti. Pardaillan'ın konağa girip Prensce'sle Dük arasındaki konuşmalara kulak kabartmaya karar verdiğini söylemeye bile gerek yok. Bu cüret, Pardaillan'dan başka herkese delice görünebilirdi. Zira Fausta'nın konağının muhafız dolu olduğu muhakkaktı. Buraya girmek, kendini tutup kurt kapanına atmak demekti. Fausta'yı adamakıllı tanıyan Şövalye, kendini bu teşebbüsten caydıracak ne varsa hepsini sayıp döktü. Fakat başkasını yıldırıp caydıracağı muhakkak olan bu engel ve tehlikeler, sanki onu teşvik ediyordu. Hem macera dolu hayatında bunun gibi nicelerini görmemiş, nice umulmaz işler başarmamış mıydı? Daha o sabah, hiç değilse Fausta'nınki kadar korunan Concini'nin konağına bile girmekten çekinmemişti. Şimdi de bu konağa girmenin çarelerini aramaya başladı. Düşünüp dururken, ansızın:

«*Tüh!*» Diye söylendi. «*Az kalsın unutuyordum. Şu çıkmaz sokaktaki kapıya gider, ardarda üç defa vurur ve La Gorette adını veririm, olur biter.*»

Pardaillan, La Gorette'yle tahtirevanında gizlenen Fausta fısıllı fısıllı konuşurlarken, tesadüfen kadının cadıya söylediklerini duymuştu. Dosdoğru küçük ka-

piya giderek ardı ardına üç defa çaldıktan sonra parolayı söyledi. Kapı hemen açılıverdi.

Peleriniyle yüzünü iyice örtmüş olan Pardaillan, bir kandilin loş ışığıyla aydınlanan bir odaya girdi. Buraya ancak «*nöbetçi odası*» denilebilirdi. Orada bulunan adamlardan biri onu görünce ayağa kalkarak bir tek kelime söylemeden, hiçbir şey sormadan peşinden gelmesini işaret etti. Şövalye, bunu canına minnet bilerek yürüdü. Adam, onu ufak bir odaya götürerek biri gelip alıncaya kadar orada beklemesini tembihledi.

Şövalye odada yalnız kalır kalmaz, tam karşısındaki kapıyı açtı. Loş ışıklı bir koridora çıktı, hızlı hızlı yürümeye başladı. Nerede olduğu, nereye gideceği hakkında en ufak bir fikri bile yoktu. Yine de eski çevikliğinden bir şey kaybetmediğini ortaya koyan adımlarla yol alıyordu. Güvendiği tek şey, böyle zamanlarda kendisine yardım eden altıncı hissiydi; bunun Fausta ile d'Angoulême'nin konuşacakları odayı kendisine buldurtacağına inanıyordu. Böylece birçok salondan geçti. Rastladığı kapıları tereddütsüzce açıp aradığını bulamayınca tekrar kapadı. Bütün bu araştırma sırasında kimseciklere rastlanmamıştı. Âdetâ yolunu şaşırdığından ve konağın henüz oturulmayan bir kısmında dolaşmaya başladığından şüphelenir olmuştu. Tam bu sırada rastladığı bir kapıyı açmaya hazırlanıyordu ki bu kapı birdenbire kendiliğinden açıldı ve bir adam beliretti.

Şövalye, yüzünü pek seçemedi ama, yoluna bir adam dikildiğini iyice farketti. Hemen herifi kısıktırak yakalamak, bağırıp çağırmasına ve konak halkının ayıklandırmasına fırsat vermemek istedi. Fakat adam, boğuklaşan sesiyle.

«A, Mösyö de Pardaillan...» Diye söylendi.

Şövalye de şaşkın şaşkın:

— «Valvert!» Dedi.

Odet de Valvert, hemen çıktığı odaya doğru yürüdü. O zaman Şövalye birdenbire hiddetlenerek terslendi:

— «Sen burada ne arıyorsun?»

Şövalye'nin hiç âdeti olmadığı hâlde kendisine «sen» dediğini duyan ve daima sâkin gördüğü bu adamın heyecanlandığını sezen delikanlı, önemli bir şeyler olduğunu hissederek:

— «İyi ama, mösyö, ben burada nöbetteyim,» dedi.

— «Nöbette misin? Ne nöbeti?»

— «Madam Düşes de Sorrientès'in maiyet nöbeti...»

— «Düşes de Sorrientès'in maiyet nöbeti mi? Sen bu düşesin hizmetinde misin?»

— «Evet, mösyö...»

Pardaillan, delikanlıya iyice yanaştı ve elini avuçlarında sıkarak kıvılcımlı gözleriyle yüzüne bakıp fısıldadı:

— «Bu Düşes de Sorrientès'in asıl adı nedir, biliyor musun?..»

Şövalye'nin konuşuş tarzı, Valvert'in tüylerini ürpertti:

— «Vay, demek ki bahsetmek istediğiniz o ha? Demek içimdeki sıkıntı yanlış değilmiş. Onda ve onun çevresinde kuşkulu bir şeyler sezip duruyordum zaten... Bana yaptığı parlak tekliflere rağmen, maiyetine istemeye istemeye girdim. Siz yoksunuz diye deli oluyordum, mösyö... Çünkü ancak sizin nasihatlerinize yanlış bir yola sapıp sapmadığımı kestirebileceğime inanıyordum. Ancak siz, kafamda-

ki bulanık şüpheleri, onun nenin nesi olduğunu aydınlatarak dağıtabilirdiniz.»

— «Öyleyse onun ne mal olduğunu benden öğreneceksin. Hem seni yolumda bulunca, neden heyecanlandığımı da anlayacaksın. Baksana, iş olmuş bitmiş ve sen Düşes de Sorrientès'in hizmetine girmişsin bile... Ben burada, hanımının düşmanı olarak bulunuyorum, anlıyor musun? Bu yüzden, seninle de karşılaşacağız demektir.»

Pardaillan bu sözleri, soğuk bir tavırla söylemişti. Delikanlının elini gittikçe daha şiddetle sıkıyor ve onun gözlerini arayıp duruyordu. Valvert, sitem eder gibi:

— «Sizinle karşılaşmak mı, mösyö?» Dedi. «Böyle bir şey nasıl aklınıza geliyor?»

Ve heyecanla ilâve etti:

— «Mademki Düşes, sizin düşmanınızmuş, bu dakikadan itibaren benim de düşmanım oluyor demektir. Dünyada sizden fazla kimseyi sevmecliğini bilmenizi isterim. Oysa ben, benden şüphelenmeyecğiniz kadar gözünüze girmiş olduğumu sanırdım.»

Öyle içten konuşuyordu ki sesi titriyordu. Pardaillan tatlı bir gülümseyişle ve elini daha fazla sıkarak:

— «Zaten ben de senden ancak bunu beklerdim,» dedi. «Fakat bir kere de senden duymak istedim. Artık içini döktün... Şimdi bir de benim sana söyleyeceklerimi dinle: İktidarı elinde tutan veya ele geçirmek isteyenlerin hepsi bir araya gelseler, yine de Düşes de Sorrientès adı altında tanıdığın kadın kadar tehlikeli olamazlar.»

Valvert güldü.

— «Vay canına! Az değilmiş desenize, mösyö,» dedi.

Sonra birden ciddileşerek Şövalye'nin gözlerinin içine bakıp sordu:

— «Bana bunu neden söylüyorsunuz?»

Pardaillan, soğuk bir tavırla:

— «Benimle birlikte ona karşı savaşacaksın da, bilesin diye söylüyorum,» dedi.

— «Öyleyse öğrendim, mösyö... Ama, sizinle beraber olduktan sonra cehennemin bütün zebanileri de bir araya gelse yine karşı koyarım. Şu Madam de Sorrientès, zebanilerden de beter olamaz ya... Haydi mösyö, çıkarın dilinizin altından baklayı da, bu müthiş prensesin nenin nesiymiş, öğrenelim.»

Pardaillan, delikanlıyı kendine doğru çekerek fıslıtlıya:

— «Bu kadın, Fausta'dır.» Dedi.

Valvert, yerinde sıçradı:

— «Fausta mı?»

Gözlerini kuşkuyla etrafında gezdirdi. Eli, hiç farkında olmadan kılıcına gitti ve hemen dövüşecek bir insan gibi kılıcının kabzasını sıktı. Sonra kulaklarına inanamıyormuş gibi:

— «Fausta ha? Yâni Jehan'ın annesi?» Diye sordu. Pardaillan başıyla onayladı. «Ölmemiş demek?»

Pardaillan:

— «Ölmemiş,» dedi. «İşin kötüsü, şimdi sahneye eskisinden daha kudretli ve daha müthiş silâhlarla çıkmakta...»

— «Şimdi sizin neden burada olduğunuzu anlıyorum... Demek ki aranızda, mücadele, eskisinden daha amansız, daha müthiş olacak.»

— «Hem bu sefer Odet, boğuşma, ancak birimizden birinin ölümüyle bitecek. Belki de ikimiz birden yere serileceğiz.»

Valvert coşmuştu:

— «Yok canım, mösyö,» dedi. «Siz onun sırtını az mı yere getirdiniz? Bu sefer de öyle olacak tabii...»

Pardaillan içini çekerek başını eğdi:

— «İhtiyarladım, Odet... Pek ihtiyarladım.»

Bu sözleri duymamış olan Valvert, gittikçe coştugu:

— «Ama, ne tatlı, ne güzel, ne müthiş bir mücadele olacak... Hem bu sefer, bu efsanevî savaşta ben de bulunacağım. Benim için ne mutluluk ve ne şeref, mösyö...»

Bu gençlik heyecanı, Pardaillan'ın gülümsemesine sebep oldu. Fakat Sorrientès konağına ne iş için geldiğini unutmamıştı; fazla vakit kaybettiğini düşünmeye başlıyordu. Hemen isteğini söyledi:

— «Hanımın, bir asîlzâdeyle birlikte başbaşa konuşmak üzere geldi,» dedi. «Kimse şüphelenmeden benim de neler konuştuklarını duymam lâzım...»

Subırsızlanmaya başlayan Valvert.

— «Gelin, mösyö,» dedi.

Birkaç saniye sonra Pardaillan, Valvert'in kendisini soktuğu daracık bir yerde, bir kapının önündeydi. Hemen Valvert'in kulağına eğildi:

«Şimdi git,» diye fısıldadı. «Senin, beni buraya getirdiğinden kimsenin şüphelenmemesi lâzım. Onu göre davran. Ne olursa olsun, beni tanımıyorum; gibi davranacaksın ve ben de seni tanımayacağım. Haydi git, oğlum.»

Pardaillan'ın kendisini göndermesi, Valvert'in hiç ummamıştı. O artık dövüşün başladığına ve kendisinin de - ne kadar mütevazı olursa olsun - bunda bir rol oynayacağına seviniyor ve hemen savaşa başlamak - tan her bir şey düşünmüyordu. Bu düşüncesini Par-

daillan'a da açmak istedi. Fakat başka bir şeyler tasarlamış olan Şövalye, onu karşı konulmaz bir otoriteyle yavaşça kapıya doğru itti ve:

— «Sana git diyorum,» dedi. «Eğer yakalanırsam, kurtulmak için sana güvendiğimi anlamıyor musun? Onun için hiç değilse senin serbest bulunman gerekmez mi? Sözümü dinlesene...»

Valvert artık boyun eğmek zorunda kaldı. Şövalye ise acelesine rağmen delikanlının tamamen uzaklaştığına emin olmadan içeride konuşulanları dinlemeye teşebbüs etmedi. Delikanlı uzaklaşırken:

«Şu çocuğu da Fausta'nın amansız sillelerinin karşısına çıkarmayı gönlüm hiç istemiyor. Başına bir iş gelirse ömrüm oldukça yanarım doğrusu...» Diye mırıldandı. *«Zaten bana bu kadar yardım etmesi bile tehlikeli... Fakat Fausta'nın bunu kendisinden ummayacağını sanırım.»*

Sonra sessizce açtığı kapıya dayanarak gözlerini ve kulaklarını açıp içeride olup bitenleri seyretmeye, konuşulanları dinlemeye başladı.

KARANLIK İŞLER

Dük d'Angoulême'yle Fausta, karşı karşıya oturmuşlardı. Pardaillan, ikisini de profilden görüyordu. Dinlemeye başladığında, onlar konuşmaya koyulalı epey olmuştu. Çünkü herhalde Dük'ün sorusuna cevap veren Fausta, şöyle diyordu:

— «Size teklif etmek istediğim şey, bir hakkın yerine getirilmesidir. Dokuzuncu Charles'in oğlu ve Fransa Kralı; babanızın sizden çaldıkları mirasını, tekrar size vermek istiyorum. Haydutların sizden aşırıldığı Fransa tahtına sizi oturtmak amacındayım.»

Dük d'Angoulême, herşeyi beklerdi ama, herhalde Fausta'nın, sanki dünyanın en sade ve en kolay şeyiymiş gibi her zamanki sükûnetiyle yaptığı bu teklifi hiç beklemezdi. Hemen ayağa fırladı. Kadının aklından şüphe ediyormuş gibi dehşet dolu gözlerle baktı ve tarifsiz bir heyecanla sarsılarak sapsarı bir yüz ve boğuk bir sesle :

— «Fransa Kralı mı? Ben mi? Ben, ha?» Diye kekeledi. «Bu imkânsız bir şey, madam...»

Fausta, aynı sâkin hâliyle:

— «Neden?» Diye sordu.

Sonra îmalı bir gülümseyişle ekledi:

— «Yoksa hakkınızdan şüphe mi ediyorsunuz? Dâvanızda haklı olduğunuza inancınız mı yok?»

D'Angoulême reddetti:

— «Hayır, bunu demek istemedim. Siz pek doğru söylediniz, madam... Fransa tahtı benim hakkımda

Onu benden aldılar. Tekrar elime geçirmekle sadece kendi hakkımı elime almış olacağım. Fakat...»

— «Yoksa yükselmeye karşı içinizde heves mi yok? Aslında sizin olması gereken bu taç için hiçbir istek duymadınız mı? Malınızı elde etmek, arzusu hiç aklınızdan geçmedi mi?»

Dük d'Angoulême'nin gözlerinde bir parıltı belir-
di:

— «Size evet de desem, yine inanmayacak ve bana inanmamakta da pekâlâ haklı olacaksınız,» dedi.

Sonra gözlerini Fausta'ya dikip heyecanla devam etti:

— «Tam tersine... Uzun süredir bundan başka bir şey düşünmüyorum. Zaten bunu gereğinden fazla düşündüğüm için Bastille'de on uzun, öldürücü yıl geçirdim ve sâyenizde kurtuldum. On uzun yıl ve bir ömrün en güzel on yılı... Benden çalınmış olan hakkımı düşünmemiş olur muyum? Daha kimbilir ne kadar da düşüneceğim? Fakat bu hakkı ele geçirmeye kalkışmak, sayısız engelin dikildiği aşılmaz bir yolu aşmaya savaşmak demektir.»

— «Burası doğru... Bu işin, yalnız başınıza kıvıramayacağınız kadar zor olduğunu kabul ederim. Ama, sizin için imkânsız olan şey, benim sınırsız kudretimle yapacağım yardımla bir çocuk oyuncağı hâline gelebilir.»

Fausta, kendinden pek emin görünüyor ve yine o âhenkli, kolayca inandırıveren sesiyle konuşuyordu. Ne var ki Dük, yine inanmadı. Fakat yaşlandıkça içine yenilmez bir mevki hırsı çökmüş olan bu adam, artık inandırılmaktan başka bir şey istemiyordu. Fausta onun bu hâlini hemen sezdi. Başladığı işi kolaylıkla başaracağından emin bir tavırla gülümsedi ve sözüne devam etti.

— «Size sözünü ettiğim yardım, burada temsilcisi

olduğum İspanya Kralı'nın, benim ağzımdan vaad ettiği yardımdır.»

Dük d'Angoulême, İspanya Kralı sözünü duyar duymaz kaşlarını çatmış ve buz kesilmişti. Fausta, Dük'ün teklif ettiği yardımdan pek hoşlanmadığını hemen sezdi. Fakat bunun farkına varmamış gibi davranarak koynunu karıştırıp Concini'ye okuttuğu kâğıtları çıkardı; Dük'e uzatırken:

— «İşte benim Majeste Philippe adına konuşabileceğimi ve vereceğim her kararı önceden onun tasvip ettiğini gösteren, kendi eliyle yazılmış mektup... Okuyunuz, Dük... Hiç şüpheniz kalmamalı.»

Dük kâğıtları alarak çabucak gözden geçirdi. Bir an tereddütle elinde tuttu. Fausta da sükûnetle onu seyretmeye başladı. Mevki hırsının, vicdanının sesini boğacağını biliyordu... Nitekim Dük, birdenbire omuz silerek kendi kendine mırıldandı:

— «Fazla ince eleyip sık dokumanın anlamı var mı? İş başaranın, kılıç kuşananındır.»

Sonra kâğıtları uzatarak:

— «Bana, İspanya Kralı adına ne vereceksiniz?» Diye sordu.

Kadın cevap verdi:

— «Altın! Ne kadar gerekiyorsa o kadar altın... Bir aya varmadan, şimdi yolda bulunması gereken dört milyon altın elimize geçecek.»

D'Angoulême:

— «Az para değil,» dedi. «Fakat, ne kadar çok görünürse görünsün, yine de başarmak istediğimiz işe yetmez.»

— «Biliyorum, ama başka milyonlar da gelecek. Size, ne kadar gerekiyorsa o kadar altın, demedim mi?»

D'Angoulême yine itiraz etti:

— «Ama, ilk taksiti beklemek için bir ay vakit kaybedeceğiz...»

Fausta, ona da cevap buldu:

— «Hayır! Ben zenginim... O para gelinceye kadar kendi bazinemden harcarım.»

Dük, başka bir itirazı olmadığını göstermek için eğilerek sordu:

— «İspanya Kralı tarafından bana teklif ettiğiniz sadece bu mu?»

Fausta, cevap verdi:

— «Ayrıca biri İspanya sınırından, öteki de Belçika'dan hareket edecek iki ordu, gerekirse duruma müdahale edecek...»

Dük'ün kesin bir itiraz hareketi yaptığını görünce hemen atıldı:

— «Fransa'ya herhangi bir yabancı ordu sokmayı istemeyeceğiniz muhakkak. Ben size, bilesiniz ve ancak kesinlikle gerekirse diye söyledim. Zaten size daha iyisini teklif edeceğim. Fransa'da bulunduğum birkaç haftadan beri boş durmadım. Burada dört tane depom var. Biri Paris'te, biri Paris'in göbeğinde, biri Üniversite mahallesinde, biri de Montmartre köyünde. Kimsenin kuşkulamadığı bu depolar, benim cephaneliklerimdir. İçlerinde barut, hançer ve binlerce adamı silâhlandıracak çeşit çeşit silâh dolu. Hattâ birkaç tane top bile var.»

— «Yalnız askerler eksik...»

Fausta, ciddiyetle.

— «Onlar da var,» dedi. «Bir orduya çekirdeklik edebilecek, seçme onbin askerim, var. Çoğu İspanya'dan, değişik kılıklarla gelmiş asîlzâdelerdir. Paris'in dört bir tarafına yayılmış, çeşitli işlerde çalışıyorlar; ben bir işaret verince hemen toplanacak ve birkaç saatte tepeden tırnağa silâhlanacaklardır. Bir zor ha-

reketi başarmak gerektiği takdirde bu askerler, sizi kötü bir duruma düşürmeyeceklerdir. Zira halk onları güney eyaletlerinden gelmiş eyalet askerleri sanacaktır. Hepsi mükemmel fransızca konuşurlar ve öyle mükemmel tedbir almışlardır ki gerekirse size mükemmel bir Fransız olduklarını da ispat edebilirler. Bu yüzden, kuvvete başvurmaya kalkışırsanız, kimse yabancıların yardımına dayanarak tahta çıkmış olduğunuzu söyleyemez.»

Dük, hayranlıkla:

— «Yine o eski yorulma, yılma bilmez korkunç ve müthiş mücadelecisiniz, Prenseler...»

Bir süre konuşmadılar. Herhalde ikisi de geçmişini düşünüyordu. O zaman birbirlerine düşman olmuşlar, korkunç mücadelelere katılmışlar ve savaş, Fausta'nın yıkılmasıyla son bulmuştu. Daldığı düşüncelerden ilk sıyrılan Dük d'Angoulême oldu ve Fausta'ya:

— «Tahmin ederim ki madam,» dedi, «girişeceğimiz bu önemli işin sonunda kendinize ne gibi bir rol ayırmış olduğunuzu da elbette artık bana söylersiniz.»

— «Zaten benim amacım o...»

D'Angoulême devam etti:

— «Herşeyden önce bana yapılan büyük yardım için İspanya Kralı'na ve size nasıl bir hisse vereceğimi bilmek isterim. Anlıyorsunuz, değil mi Prenseler? Eğer ileri süreceğiniz şartlar, kabul edemeyeceğim gibiyse bundan hiç bahsetmeyin. Belki sizi bir tarafa bırakıp kendi başıma iş görmeye kalkarım.»

— «Her zamanki dürüstlüğünüzü görüyorum. Ama, merak etmeyin, Dük. Kral Philippe'nin şartları çok makul. Bunları, tereddütsüz kabul edeceğinizden eminim... Bu şartlar şunlardır: Önce, bu işi başarmak için size verilmiş olan paranın, kendinizce uygun görülecek bir zamanda iadesi... Sonra da Kral

Philippe'yle Onuncu Charles arasında sağlam ve sıkı bir dostluk anlaşması yapılması... Hepsi bu kadar...»

Dük, bu şartların yumuşaklığına hayret ederek:

— «Ne?» Dedi. «Bir toprak paylaşması veya kendisine arazi terki gibi bir şey istemiyor mu?»

— «Hayır, ne paylaşma var, ne de arazi terki... Bundan daha elverişli şartlar da olmaz sanırım.»

Hâlâ kendini toparlayamayan Dük:

— «Doğrusu bu kadar cömertliğe pek şaşıtm,» dedi.

Fausta, Dük'ün dikkat etmemekle hatâ ettiği, Par-dailan'ın gözünden kaçmayan bir gülümseyişle:

— «Doğrusunu ararsanız, önce Dük de Lerme'nin tavsiyelerine uyan Kral'ın, bu kadar cömert davranmadığını sizden saklamak istemem.» Dedi. «Fakat ben, kendisine asıl çıkarın nerede olduğunu göstermeyi başardım. Ya sizin, yahut da sizden sonra gelecek kralların tekrar geri alacakları birkaç şehir veya eyalet koparmak önemli değil. Tam tersine, Belçika'nın, İspanya'ya bağlı oldukları halde sonradan bağımsızlıklarını ilân etmiş olan âsi prenslerini tazyik edip yola getirmek için sizinle işbirliği yapması ve sarsılan otoritesini yeniden kurması daha doğru olur...»

Dük onayladı:

— «Çok müthiş bir diplomatsınız ve uzağı görüyorsunuz, madam. Bana bu işte yapacağınız hizmeti ömrüm boyunca unutmayacağım. Kral Philippe'ye gelince benden daha sâdık bir müttefiki olamayacağına yemin ederim.»

Fausta bütün ciddiyetiyle:

— «Yemini aklımda tutacağım.» dedi.

Dük gülümseyerek devam etti:

— «Şimdi de sizden bahsedelim. Sizin hisseniz ne olacak?»

Fausta:

— «Benim hissemi Kral Philippe bana veriyor ve bu, beni memnun edecek bir hissedir,» dedi. «Ama sizden de ayrıca bir şey isteyeceğimi itiraf ederim.»

Dük, artık kendisine güvenmeye başladığından, nezaketle ve aceleyle bol keseden vaad etti:

— «Peşinen kabul ediyorum! Söyleyin, madam.»

Fausta gülümsedi:

— «Hayır, şimdi söyleyemem. Zamanı gelince yâni Notre-Dame kilisesindeki, krallığınızın kutlanacağı törenden bir gün önce söyleyeceğim.»

Fausta gülümseyip duruyordu. Bu olağanüstü güzellikteki kadının gülümseyişindeki büyüleyici kudreti biliyoruz. Dük, çekişmeli bir pazarlık beklemişti ve kendisine sunulan Fransa Krallığı'nın hiç değilse yarısının isteneceğini ummuştu ve hattâ, bu yarıyı - sonra almak pahasına - vermeye de râzı olmuştu. Fakat Kral Philippe'nin cömertliği ona güven getirmişti. Hele Fausta'nın tebessümü büsbütün gönlünü ferahlattı ve vaadini tekrarladı:

— «İster bugün veya isterse başka bir gün olsun, Fransa Kralı; Dük d'Angoulême'nin verdiği sözü tutacak ve ne isterseniz isteyin, size verecektir.»

Fausta, yine:

— «Bu vaadinizi unutmayacağım, Mösyö Dük,» dedi.

BEKLENMEDİK BİR OLAY

Fausta, kararlaştırdıkları işin ayrıntılarından söz etmeye başladı:

— «Şimdi size, genç Kral Onüçüncü Louis için yapılması gerekenleri söyleyeceğim. Çünkü sizin Fransa Kralı olabilmeniz için önce yakamızı ondan sıyırmamız gerekir.»

Dük'ün tüyleri diken diken olmuştu:

— «O da babasının âkıbetine mi uğrayacak?»

Fausta'nın güzel siyah gözlerinin ürkütücü bakışları Dük'e takıldı. Dük'ün renginin uçtuğunu, perişan bir halde titrediğini gördü. Ona ne dereceye kadar inanabileceğini, onun ne gibi hareketler yapabileceğini anlamak istiyordu. Sonra Dük'ün söylemeye cesaret edemediği sözü birdenbire söyleyiverdi:

— «Onu da öldüreceğiz. Evet, gerekirse o da ölecektir.»

Mevki hırsı, Pardaillan'ın eski arkadaşına sonradan on yıl hapiste yatarak acı acı ödediği bir sürü hatâ yaptırmıştı. Gerçi büyük suçlar işlemişti ama, cinayete kadar gitmemişti. Hâlâ açıkyürekliliğini kaybetmemiş olması bu çeşit aşağılık şeyleri aklına bile getirmediğini ortaya koyuyordu. Şimdi Fausta, onu birdenbirc böyle müthiş bir işe karıştırma ihtimaliyle karşı karşıya bırakmıştı. Bir an sersemledi. Fausta'ya şaşkın şaşkın bakarken soğuk terler beliren alnını eliyle sildi. Fausta, aşağılayıcı bir tavırla:

— «Yoksa gerileyecek misiniz?» Dedi. «Biraz önce iş becerenin, kılıç kuşananın, demiyor muydunuz?»

Gözlerini ona dikmiş, iradesini aşlamaya çalışıyordu. Dük kekeleydi:

— «Ama, bu müthiş bir şey... »

Fausta, Dük'ün mâğlup olacağını biliyordu. Belki daha şimdiden, için için vicdanının sesini bastıracak bir bahane aramaktaydı. Fausta hemen yardımına koştu ve aşağılayıcı bir tavırla:

— «Canım yapacağımız iş de ne ki?» Dedi. «Zaten kendi elinizle öldürecek değilsiniz ya... Sâdece bir emir vermek gerekecek o kadar... Gerçi bu emir, bir mahkûmiyet emri olacak ama, düşünmeniz gerekir... Kral olmak istiyor musunuz? Kral olduğunuz zaman kimbilir kaç defa böyle idam emri vereceksiniz? Yoksa o zaman da şimdi yaptığınız gibi kara kara düşüncelere mi dalacaksınız? Eğer öyleyse halkı, Tanrı'nın vekili olarak yöneten krallar mertebesine yükselmeye kalkışmayın. O yükseklikte başınız döner, düşersiniz ve kendinizi mahvedersiniz. Eğer cesaretiniz yoksa olduğunuz gibi kalmanız daha hayırlıdır.»

Bu sözler, özellikle söyleniş tarzı Dük'ü kamçılamıştı. Tereddütleri, bir anda kayboldu ve:

— «Hakkınız var,» dedi. «Bir an zaaf duyduğuma, bir daha tekrarlanmaz, merak etmeyin.»

Ve kadına, artık Karl'ı öldürmek düşüncesini tabii bulacak kadar cesaretlendiğini belirtmek için yine « meseleden bahsetmeyi gerekli görerek:

— «Elinizin altında, bu işi yaptıracak kimse var mı?» Dedi.

Fausta - doğrusunu söylemek gerekirse - cinayete kesinlikle ihtiyaç duyulmazsa bu çareye başvurmazdı. Şimdi de Onüçüncü Louis'den kurtulmanın ve onun tahtını Dük D'Angoulême'ye bıraktırmanın yolunu yalnız kendisinin bildiğine inanıyordu. Bu sebeple şimdilik genç Kral'ı öldürmek niyetinde değildi.

Çünkü ölümünü gerekli bulmuyordu. Fakat Dük'ü yola getirmek ve gerekirse bir cinayete razı etmek için bu mesele üzerinde ısrarla durarak:

— «Elbette!..» Dedi.

Yalan söylüyordu. Ömründe pek az başvurduğu bir şeye, yalana mecbur olmuştu. Ama, şimdi de yalanın tek çare olduğu inancındaydı. Oysa ister istemez, başka yalanların da söylenmesine sebep olacaktı. Ve yalanları, onun hiç aklından geçirmediği olaylara da yol açacaktı.

Nitekim Dük, merakla sordu:

— «Bu yeni Ravailiac'ın adı nedir?»

Fausta birden duraladı. Kral'ın ölümünü düşünmediği için onu öldürecek adam üstünde de kafa yormamıştı. Fakat bu tereddüt o kadar kısa sürdü ki ne Dük, ne de bütün dikkatiyle onları gözetleyen Pardaillan farkedebildiler. Kadın, hemen:

— «Kısa süre önce hizmetime aldığım parasız bir sergüzeştçi...» Dedi.

Bu kadarcıkla konunun kapanacağını ummuştu ama, Dük ısrar etti:

— «Adını söyleyin, rica ederim. Ben de bilmeliyim.»

Hakkı vardı. Bilmeliydi. Bu müthiş faciayla doğrudan doğruya ilgili olan kendisi değil miydi?»

Bu sefer, Fausta hiç tereddütsüz:

— «Kont Odet de Valvert,» dedi.

Dük d'Angoulême, bu ismi hiç hatırlamadığını belirten bir hareket yaptı. Kısa süren bir sessizlikten sonra:

— «Bu işi yapacağından emin misiniz?» Diye sordu. Fausta ise:

— «Aslını ararsanız, bu hususta hiçbir fikrim yok,» dedi.

Dük heyecanlandı:

— «Gördünüz mü ya? Bu kötü işte...»

Artık ne söyleyeceğini bilen Fausta, gülümseyerek devam etti:

— «Emin olduğum bir şey varsa o da, bu delikanlının âşık olduğudur. Pek az insanın sevebileceği kadar şiddetle seviyor. Deli gibi âşık... Tıpkı sizin Violetta'yı sevdiğiniz gibi... Böyle aşklar, bir erkeğe her türlü deliliği yaptırabilir. Böyle âşıklar, iyiliğe yöneltilirse her türlü kahramanlığı işler; kötülüğe sevkedilirlerse her türlü cinayeti işlerler. İnsan, bu işin usulünü bilirse her istediğini onlara yaptırabilir.»

Dük sabırsızlandı.

— «Demek istediğinizi pek kavrayamadım. »

Fausta:

— «Şimdi kavrarsınız,» dedi. «Bu delikanlının sevdiği genç kız, birçok bakımdan sizin, demin sözünü ettiğim Violetta'nıza benzer. Violetta, kimse-siz bir kızdı; o da kimsesiz bir kızdır. Violetta, sokaklarda şarkı söylerdi. O ise çiçek satıyor. Paris'liler ona İnci Çiçeği veya Gonca diyorlar. Violetta...»

Bu karşılaştırmalarla Violetta'nın alçaltılmasına içlerleyen Dük, sert bir tavırla:

— «Ama, Violetta asıl bir soydandı. «Diye karşısındakinin sözünü kesti.

Fausta gülümsedi:

— «Ben de zaten onu diyecektim!» Aldırmadan devam etti: «Gonca da Violetta gibi asıl soydandır. () da Violetta gibi asıl bir soydan olduğunu bilmiyor. Şimdi şurasını da dinleyin, Dük: Bu kızın kimin nesi olduğunu yeryüzünde bilen, aşağı-yukarı bir tek ben varım. Kim olduğunu şimdi söyleyeceğim... Anası, babası, onu onyediy yıl önce öldü biliyorlar...»

Fausta'nın anlattıklarına gittikçe ilgi duyan d'Angoulême:

— «Kaç yaşında bu kız?» Diye sordu.

— «Onyediyi yaşında... Anası-babası onu, doğduğu günden beri öldü bilirler.»

D'Angoulême, kadının ne demek istediğini sezince kızdı:

— «Ne?» Dedi. «Onu, anası-babası mı öldürmek istedi? Bu canavarlar, insaf nedir bilmezler miymiş?»

— «Görüyorum ki Gonca'nın hikâyesi sizi pek ilgilendirdi, Dük... Size bu hikâyeyi bütün ayrıntılarıyla anlatırım. Biraz uzunca sürer diye sonraya bırakıyorum. Şimdilik bu genç kızın ana-babasıyla mücadele edeceğinizi size söyleyeyim. İkisi de size ait olan tahtla sizin aranızda dikilecektir. Onlardan daha azılı ve daha tehlikeli düşmanınız olmayacaktır, Dük... Çünkü tekrar edeyim: Bunlar ünlü, kudretli ve zengin kimselerdir.»

— «Ne olursa olsun. Biz daha sunturlularıyla da boy ölçüştük. Sonra yanımda siz varsınız. Babam Kral Charles'in dediği gibi şimdi ben de 'Allah Allah' diyeyim... Mademki tehlikeyi bu kadar yakından biliyorsunuz, elbette ona göre korunma tedbirleri de almışsınızdır.»

— «Elbette, Dük... Bu kızı elimde bir silâh gibi kullanmayı düşündüm.»

— «Ben demedim mi? Ee, nasıl yaptınız bu işi?»

— «Sokaklarda çiçek satan, hiç kimsenin tanımadığı kızı konağıma çektim. Paris'lilerin kendine verdikleri addan başka ismi olup olmadığını bile bilmeyen bu kızcağızın gönlünü kazanmaya çalıştım.»

Dük memnun oldu:

— «Siz, birinin gönlünü kazanmaya karar verdiniz mi, zaten size karşı koymanın imkânı olmaz. Ar-

tık bu genç kızı da kendinize adamakıllı bağlamışsınızdır.»

Fausta gülümsedi:

— «Artık bu kız, benim istediğim gibi hareket eden bir kukladan ibaret... Bundan sonra da isteyerek veya farkında olmayarak ben ne dilersem, onu yapacaktır... Böylece bir gün Kont de Valvert'i Kral'a saldırtmak istersem, bu işi de, o kızı kullanarak yapacağım.»

— «Böylece Düşes de Montpensier, papaz Jaques Clément'e neler yaptırdıysa bu kız da Kont'a onu yaptıracak...»

— «Güzel bir plân, Prenseler... Siz hâlâ bize o kadar dert çekirtmiş olan o müthiş entrikaesiniz...»

Fausta, karşısındakini istediği kıvama getirmiş olduğuna sevinerek gülümsedi. Sonra da sâkin sâkin:

— «Fakat bu kadar ileri gitmeye de lüzum kalmıyacak... Çünkü bu genç kız bize başka yollardan da faydalı olacaktır.» Dedi.

Dük şaşaladı. Hattâ bir cinayet işlemekten kurutulmuş olacağına sevinmeyi bile unuttu. Fakat, Fausta onunla ilgilenmeye vakit bulamadı. Çünkü tam bu sırada kapıya hafifçe vurulmuştu ve ne Dük, ne de perdenin arkasında saklı duran Pardaillon bu sese dikkat bile etmemişlerdi. Oysa Fausta, kapıya, d'Albaran'ın vurduğunu hemen anlamıştı. Üstelik, onun böyle önemli bir konuşmayı kesecek derecede acele etmesinin bir sebebi olacağını da hemen sezmışti. Yine hiç telâş göstermedi. Hafifçe sesini yükselterek:

— «Gir, d'Albaran...» Dedi.

Dev adam, hemen girdi. Elinde bir kâğıt vardı; gözlerini hanımına dikerek yavaş yavaş ilerledi. Bu hâlini görenler, önemli bir şey olmadığını düşünür

lerdi. Fakat adam, Fausta'nın önüne varınca kâğıdı uzatıp:

— «Önemli bir haber,» dedi.

Fausta kâğıdı aldı. Sonra Dük d'Angoulême'ye dönerek, nâzikçe gülümseyip:

— «Müsaadenizi rica ederim,» Dedi.

Dük'ün evet anlamında hafifçe eğilmesi üzerine kâğıdı açarak okudu. Fausta'nın hâlinden pek müthiş bir haber aldığını kimse anlayamazdı. Altında d'Albaran'ın imzası bulunan kâğıtta şunlar yazılıydı:

«Küçük kapıyı bir adam çaldı ve La Gorelle parolasını verdi. Bu adam, parolayı tek başına bilen Landry Coquenard olmadığı için kendisini küçük bekleme odasına aldılar ve bana haber ulaştırdılar. Hemen bekleme odasına koştum. Adam orada yoktu. Konaktan çıkmasına imkân olmadığı için araştırmaya başladım. Nihayet buldum. Bitişğinizdeki küçük ve karanlık aralıkta sizi dinliyor. Kendisini oraya kilitledim ve gereken tedbirleri aldım. Bu adam, yüzünü adamakıllı saklıyor. Kim olduğunu görme-ye imkân yok ama, muhafızlardan biri, onu tanıdığını ve Şövalye de Pardaillan olduğunu ileri sürüyor.»

Bu müthiş ve beklenmedik haber karşısında Fausta, kendine olan bütün hâkimiyetine rağmen sinirli sinirli kâğıdı buruşturdu. Duyduğu heyecanı belirten tek hareketi de bu oldu. Dalgın dalgın ne yapacağını düşünüyordu. Hiçbir şeyin farkında olmayan d'Angoulême, kadının içindeki fırtınadan da habersizdi:

— «Kötü haber mi, Prenses?»

Fausta gülümseyerek:

— «Daha belli değil...» Dedi.

Hemen aynı anda, ancak kendisine ve Pardaillan'a

özgü olan o çabucak karar verme kabiliyetiyle ne yapacağını kestirerek dikkatle kendine bakan d'Albaran'a:

— «Peki,» dedi, «şimdi bakacağım.»

Bir yandan da D'Albaran'a, her ihtimale karşı hazır ve tetikte bulunmasını işaret ediyordu.

PARDAILLAN VE FAUSTA

Hemen ayağa kalkmış o muhteşem yürüyüşüyle Şövalye'nin, ardında saklı durduğu kapıya yönelmişti. Pardaillan: «*Buraya geliyor. Yoksa beni keşfetti mi?*» Diye düşündü.

Fausta da, d'Albaran da rollerini o kadar güzel oynamışlardı ki Şövalye yakalandığını farketmemişti. Hâlâ Fausta'nın buraya gelişini, kötü bir tesadüf eseri sayıyordu. Suçüstü yakalanmak istemediği ve daha Dük'le Fausta'nın neler konuşacaklarını dinlemeyi tasarladığı için sessizce gerileyerek arkadaki kapıyı çekmek istedi. Kapalı olduğunu görünce: «*Kilitlemişler,*» diye düşündü. «*Nasil yapmışlar bu işi? Hiç gürültü duymadım...*» Ama, heyecana kapılmadı; böyle zamanlarda elden bırakmadığı alaycı gülüşüyle: «*Anladım; enselendik,*» dedi. «*Bahse girerim ki şu çam yarması herifin, Fausta'ya sunduğu kâğıtta benim burada saklı olduğum yazılıydı... Başa geleni çekmek ve bu işten yakayı sıyırmak lâzım...*» Hemen geriye döndü ve çekildiği kapıdan tarafa baktı. Aynı zamanda pelerinini toplayıp omuzuna atarak kollarının serbest kalmasını sağlıyor ve kılıcının da kınında gevşek bulunup bulunmadığını yokluyordu.

Bu sırada Fausta, kapıya ulaşmış, kanadı ardına kadar açmış ve o âna kadar karanlık olan aralık, salondaki şamdanların ışıyla aydınlanıvermişti. Fakat Fausta, oraya girmedi.

— «Buyursanıza, Pardaillan,» dedi. «Sizin gibi misafirlerimizi aralıklarda bekletmek, ev sahipliği şanımıza yakışmaz.» Dedi.

O, tatlı tatlı gülümserken Pardaillan şapkasını çıkardı ve hiç bozuntuya vermeden, biraz mübalâğalı bir selâmla:

— «İstirham ederim, Prensese,» diyerek salona girdi. Anlamalı anlamalı gülümseyip: «Zaten ben de yerimi bulamamış olduğumun farkındayım ya,» diye devam etti. «Ne yapayım ki böyle damdan düşercesine karşınızda bulunmayı da istemedim.»

Fausta hâlâ nâzikti:

— «Niçin? Neden efendim?» Dedi. Sonra ciddileşti: «Eğer Mösyö Dük'le konuşacaklarımızı duymak istediğinizi haber vermiş olsaydınız, arzunuzu yerine getirmekten kıvanç duyardım.»

Pardaillan:

— «Hiç şüphe etmem, madam... Hiç şüphe etmem,» dedi ve gülümsedi: «Ama, o zaman da benim şu kapı ardından dinlediğim sözlerin hiçbirini konuşmazdınız, prenses...»

Fausta, başıyla doğruladı. Onları gören, birbirlerini bulduklarına pek sevinen iki ahlâp sanırdı. Oysa Pardaillan salona girer girmez gözleriyle her tarafı kolaçan etmiş ve Dük d'Angoulême'yi de d'Albaran'ı da farketmez görüldüğü hâlde, kendisine saldırıldığı takdirde nasıl hareket edeceğini kararlaştırmıştı. Şimdi de çok sâkin görüldüğü hâlde tetikte konuşuyordu.

Pardaillan'ın, yanibaşında olacağına asla ihtimal vermediği için şaşalayan Dük d'Angoulême de kendini çabuk toparlamıştı. Fausta konuştuğu sürece susmayı tercih etmiş, onların sustuklarını görünce de hemen elini uzatıp neşeyle ilerlemiş ve:

— «Pardaillan, dostum, kardeşim Pardaillan...» Diye bağırmıştı. «Bilseniz, sizi gördüğüme ne kadar sevindim...»

Şövalye, kendisine uzattığı eli sıkmadığı gibi hiç samimiyet göstermeden soğuk bir reveransla selâmladığı Dük'ün samimî neşesi uçuverdi. Acı bir sitemle:

— «Nasıl, Pardaillan?» Dedi. «Beni böyle mi karşılıyorsunuz? Baksanıza size elimi uzatıyorum.»

Pardaillan, soğuk bir tavırla:

— «Görüyorum,» dedi. «Geleceğin Onuncu Charles'i benim gibi basit bir adama büyük lûtfuta buluyor.»

Fakat uzatılan eli yine sıkmadı. Dük, dudaklarını kanatasıya ısırdı. Uzun süre zındanda kalmış insanlarda rastlanan sapsarı yüzü bir an kıpkırmızı kesildi. Ama, kızmadı ve o da soğuk bir tavırla sordu:

— «Yoksa artık düşman mı olacağız?»

— «Size bağlı!»

Sonra Fausta'ya döndü.

— «Bilmem siz de aynı fikirde misiniz, madam?» Dedi. «Ben, aramızda konuşmanın gerekli olduğuna inanıyorum.»

Fausta da aynı düşüncedeydi:

— «Hem de çok gerekli!»

Hâlâ kenarda dimdik duran d'Albaran'a seslendi:

— «D'Albaran, köşedeki kulede bulunan odaya kadar yolumuzu aydınlat...»

Pardaillan'a dönerek:

— «Bu odada konuşulanların kolayca dinlenebileceğini siz ispat ettiniz. Artık burası bana yeter derecede güvenilir görünmüyor. Köşe kulesindeki odada kimsenin bizi dinlemeyeceğinden ve konuşacaklarımızın tamamen aramızda kalacağından eminim...»

Pardaillan kaygısızca omuz silkti:

— «Ha burada olmuş, ha orada, diyeceklerimizi diyelim de...»

D'Albaran, her zamanki gibi sessiz, ne düşündüğünü belli etmeden şamdanlardan birini almış, çıkacakları kapıyı açmıştı. Fausta'nın işaretiyle öne geçti. Bir taraftan girip öte tarafından çıktığı odada kılıçları ellerinde sessizce bekleyen oniki silâhşor vardı. Fausta ve yanındakiler de bunların arasından geçtiler. Bu oniki asîlzâdenin başında bir heykel hareketsizliğiyle kılıç elde bekleyen Odet de Valvert duruyordu. Silâhşor grubu, korkunç ve müthişti. D'Albaran, geçerken Valvert'in iki adım önünde durdu. Fakat Şövalye, kendisini tanımamazlıktan gelen delikanlıyı hiç görmemiş gibi davranmıştı. İri-yarı adam, bu silâhşor kafilesinin önünde durunca Fausta'ya: «*İşte aldığım tedbirlerden bir kısmı...*» Demek ister gibi baktı. Fausta anladı ve gülümseyerek başıyla memnun olduğunu belirtti. Sonra da Şövalye'ye dönerek: «*Ne dersiniz?*» Diye sorarcasına baktı. Pardaillan, kuru gürültüye pabuç bırakacak soydan adam değildi. Kendi kendine: «*Buradan dövüşsüz çıkamayacağımızı biliyorduk.*» Diyordu. «*Çıkacağımız bile şüpheli ya... Bakalım ne olacak? Herhalde Fausta benimle konuşmadan ve neler duyduğumu iyice öğrenmeden bana karşı harekete geçmeyecektir.*» Böyle düşününce o da Fausta'nın bakışına omuz silkişiyle ve sivri, alaylı bir tebessümle cevap verdi. Sinsi işler görmeye, düşüncelerini saklamaya alışık olmadığı için de sesini yükseltip:

— «Gördüm madam, gördüm,» dedi. «Kör değilim ya...»

Sonra en saf tavrıyla sanki bir övgüde bulunuyormuş gibi: «Yâni, tuzak hazırlamakta eşiniz yoktur!» Diye devam etti.

Fausta'nın kılı kıpırdamadıysa da, tebessümünü dâhâ keskinleştirdi.

Bu arada, Valvert'e bir işaret çaktı.

Delikanlı ve yanındaki oniki silâhşor, asker gibi dimdik duruyorlardı. Fausta'nın verdiği emre uyarak adamlarına döndü ve kılıcıyla işaret edip onları saf hâline getirdi. Sonra hep birlikte kılıçlarını çekerek yaklaşanları selâmladılar. Pardaillan, önlerinden geçerken bu selâma nezaketle karşılık verip geri döndü ve alaylı alaylı.

— «Birazdan görüşürüz, mösyöler!..» Diye bağırdı.

D'Albaran'ın aydınlattığı yolda ilerleyerek Fausta'nın sözünü ettiği odaya ulaştılar. D'Albaran, çekilmeden önce odadaki şamdanları yakarken Şövalye de hem konağın her tarafında rastlanan sayısız sanat eserlerini gözden geçiriyor; hem de ortalığı kolağan ediyordu. Burası orta büyüklükte, yuvarlak bir odaydı. Şövalye, konağın kapısını çalmadan önce çevresini dolaşmış, her yerini gözden geçirmişti. Konağın birçok yerinde gördüğü kuleler arasından yalnız birinin yuvarlak olduğunu görmüştü. Bu yuvarlak kule, tam nehrin karşısında ve Seyne Sokağı'nın köşesinde bulunuyordu. Aslında daracık bir patikadan ibaret olan bu sokak, zaten bol çalı çırpıyla örtülüydü ve geçilmez durumdaydı.

Şövalye bu yuvarlak odaya girer girmez, hangi kulede bulunduğunu hemen anlamıştı. Odanın ufak penceresiyle kapısından başka hiçbir deliği yoktu ve bu durum, Şövalye'ye hem güven verdi, hem de endişelendirdi. Buraya, gizli bir kapıdan ansızın üstüne saldırılmasının imkânı olmadığı için güvenilebilirdi. Fakat bu odada dövüş olur da, geri çekilmek isterse çıkabileceği hiçbir yer yoktu. Fakat herşeyi soğukkanlılıkla görüp hesaplamasını bilen Pardaillan, artık muhakkak saydığı dövüşün, bu odadan çıktıktan sonra başlaması gerekeceğini seziyordu.

Fausta, odadaki geniş masif koltuklardan birini Pardaillan'a göstererek kendisi de karşısına gelip oturdu. Charles d'Angoulême de onun yanında yer aldı. Pardaillan'ın oturduğu koltuk, tek kapının tam karşısında bulunuyor ve Şövalye, kapıyı rahat rahat görebilecek bir durum almış oluyordu. Yalnız bu durum bile onun, dövüşün bu odada olmayacağı yolundaki düşüncesini doğruluyordu. Şövalye, herkes oturur oturmaz hemen söze başlayıp her zamanki açık yürekliliğiyle dobra dobra konuştu:

— «Demek ki madam, hâlâ şu mevki hırsı denilen hastalıktan yakanızı kurtaramadınız? Doğrusu bu çok kötü, madam... Daha kötüsü de şu ki Fransa'ya, Paris'e gelip bir çocuk olan Onüçüncü Louis'e karşı dalavere çevirmeye karar vermiş bulunuyorsunuz. Hem de Üçüncü Henri'ye karşı Dük de Guise, hesabına kurduğunuz dolapları, bu sefer de şurada hazır bulunan Monsenyör le Dük d'Angoulême hesabına döndürmek niyetindesiniz. Doğrusu, bu benim için çok kötü madam...»

Bu sözleri, ciddî mi konuştuğu, yoksa alay mı ettiği belli olmayacak şekilde söylemişti. Dâhi bir oyuncu olan ve duygularını saklamasını bilen Fausta da hemen ona uydu. O da, gülümsemekle beraber acınır bir tavır takınarak yarı alayla sordu:

— «Sizin için çok mu kötü, Şövalye?.. Aman etmeyin, neden kötü oluyormuş bakayım?»

Pardaillan, alınmış gibi:

— «Neden mi kötü oluyormuş?» Dedi. «Bu da sorulur mu?.. Elbette kötü olacak, madam. Tam dinlenmeyi hak ettiğimi sandığım bir sırada yenisinden savaş tuğlarımı takacağım ve siz Guise hesabına çalışırken yaptığım gibi yine size karşı harekete geçeceğim.»

— «Bu, pek mi gerekli?»

— «Hem de ne kadar... Bir bilseniz! Siz ne sanıyorsunuz madam? Herkese, sizin gibi âbıhayat çeşmesinde yıkanmak nasip olmuş mudur? Siz, bu bağıştan payını almış mutlu kimselerden birisiniz ve tabiî şimdiye kadar olduğunuz gibi bundan sonra da gençlik ve güzellik sembolü olarak kalacaksınız. Bu yüzden, vücutça ve zekâca bütün gücünüzü kurmuş bulunuyorsunuz ve entrika üstüne entrika kurmakta hiç sıkıntı çektiğiniz yok. Ben öyle miyim ya, madam? Bizden geçti artık, yaş altmışbeşi buldu. Bana baksanıza... İhtiyarladım, belim büküldü. Vücutça ve zekâca çöktüm... Yıprandım, boşaldım, bittim artık... Sizin beni bir lokmada yutuvereceğinizi bilmez miyim? Bir de benim için bu işte ne kötülük var diye soruyorsunuz...»

Pardaillan bu alayı yaparken öyle genç ve dinç görünüyordu ki hem Fausta, hem de Charles d'Angoulême, hayranlıklarını gizleyemediler. Fausta:

— «Biraz mübalâğa ediyorsunuz,» dedi. «Hem de eskisi gibi bana karşı savaşmak zorunda olduğunuzu söylüyorsunuz, öyle mi?»

Pardaillan, aynı kesinlikle:

— «Tabiî!» Dedi.

Fausta bir an dalgın kaldı. Sonra birden ciddileşerek:

— «Buna şaşarım işte...» Dedi. «Bugün ben Dük d'Angoulême'den tarafayım. Dük, sizin en sıkıfıkı ahbablarınızdan biridir. Ben de Dük'ün yükselmelerinden başka bir şey istemiyorum. Doğrusu artık bu sefer, hareket tarzınızı kavrayamıyorum.»

Pardaillan güldü:

— «Yâni, siz demek istiyorsunuz ki beni bu sefer de yolunuza diken sebepler nedir? Sebep çoktur, madam... Size bunları teker teker anlatabilirim. Aklıma geldiği gibi söyleyebilirim, madam...»

Dikkat kesilen Fausta:

— «Sizi dinliyorum,» dedi.

Şövalye de ciddileşti.

— «Bir kere siz, Dük d'Angoulême'nin yükselmesini asla istemiyorsunuz. Sizin istediğiniz şey, kendi yükselmenizdir, Prens Fausta...»

Fausta alay edecek oldu:

— «Bu acayip işte...»

Pardaillan direndi:

— «Neden acayip olsun? İspat edeyim de görün.»

O âna kadar sessiz sadasız duran ve bu çene yarışını dikkatle dinleyen Dük d'Angoulême'ye döndü:

— «Monsenyör, biraz önce Madam Fausta'nın size, tahta çıkacağınız günün gecesinde söyleyeceği şeye önceden râzı olduğunuzu söylediğinizi işittim. Lûtfen madama sorar mısınız, o sözü size hemen söyleyin?»

D'Angoulême ister istemez Fausta'ya döndü.

— «Duyuyorsunuz ya, madam?» Dedi.

Fausta, itiraz kabul etmez bir tavırla cevap verdi:

— «Dük, size ancak zamanı gelince söyleyeceğim. Şimdi hiçbir şey söyleyemem.»

Pardaillan sükûnetle lâfa karıştı:

— «Müsaade ederseniz, sizin yerinize ben söyleyeyim, Prens Fausta...»

Gülümsüyor ve hâliyle müsaade almasa da söyleyeceğini belli ediyordu. Bu yüzden, Fausta hemen izin verdi:

— «Şövalye, biliyorsunuz ki size müsaade etmeyeceğim hiçbir şey yoktur.»

Pardaillan, teşekkür etti:

— «Kurbanınız olayım, madam... Pek mahcup ediyorsunuz...» Charles d'Angoulême'ye dönerek ila-

ve etti: «Krallığınız takdis edileceği günün, yâni bütün iktidarı elinde tuttuğunuzu sandığınız ânın gesinde Madam Fausta size şöyle diyecek, azizim: *'Yarısı sizin, yarısı benim... Kutlama töreninden önce evlenme töreni yapılmalıdır. Yâni Prenses Fausta ile Dük d'Angoulême'nin evlenme töreni...'*

Dük atıldı:

— «Ama, ben evliyim.»

— «Haa, *'Madam Fausta'*ya böyle söylerim,' demek istiyorsunuz, değil mi? Siz bunu der demez, Madam Fausta koynundan, şimdiki evliliğinizi hükümsüz kılan bir Papalık ilâmı çıkarıverecektir... Bunu mutlaka elde eder, hattâ koparmıştır bile...»

— «İyi ama, ben Violetta'yı hâlâ seviyorum.»

— «Böyle diyeceksiniz ama, o zaman Madam Fausta size, mevki hırsıyla aşkın bağdaşamayacağını anlatacaktır...»

— «Böyle şey olur mu, canım? İmkânı yok...»

— «Fakat Prenses hazretleri, o zaman da size kendi eliyle hazırladığı istikbalinizi bir işaretle yıkıvereceğini ispat edecektir. Üstelik size, yükselmenizi kolaylaştırdığı zirvelerden pattadak yuvarlanıvereceğinizi de gösterecektir. Hem de yalan konuşmaktır haa... Çünkü siz, tırmandığınız taht basamaklarında da onun avucunun içindesiniz demektir. Eğer râzı olursanız, sizi bu tahta oturtacak ve orada tutacaktır. Aksiliğe kalkarsanız, insafsızca mahvedecektir sizi...»

Dük, Pardaillan'ın önceden gördüğü bu olaylardan dehşet duymuştu; bir yalanlama beklercesine Fausta'ya bakıyordu. Fakat Fausta susakaldı. Zorla kendine hâkim oluyordu ama, içinde fırtınalar kopmuştu. Kendi kendine; homur homur homurdanıyordu: «*Ah iblis! Ah cehennem zebanisi! Aklımdan geçenleri nasıl da sezdi?*» Bu üç insan, kısa süre fe-

ci bir sessizlik içinde kaldılar. Sonra Pardaillan sözüne devam etti:

— «Madam Fausta, size ikram ettiği bu Fransız tahtını ancak sizinle paylaştığı takdirde verecektir. Zaten İspanya Kralı'ndan, hiçbir arazi karşılığı vermeden yardım koparmış olması da bunu ispat etmez mi? Onunla pazarlık yaparken gelecekte kendine ait olacak toprağı korudu. Şimdi madam, eğer yanıldıysam söyleyin. Yalan söylemeye tenezzül etmediğinizi bildiğim için her dediğinize hemen inanırım.»

Fausta, Şövalye'ye yanıldığını söylemeyi pek isterdi ama, gözlerini kendisine dikmiş olduğunu sezince onun bakışlarında aşağılanmaya boyun eğemedi ve meydan okudu:

— «Yanılmadınız, fakat elde edilmesine yardım cdeceğim bu tahtı, eline geçirecek olanla paylaşmam doğru ve haklı değil midir?»

Pardaillan, bu soruya cevap vermeden Dük'e döndü; gözleri kurnaz kurnaz parıldarken:

— «Görüyorsunuz ya, monsenyör,» dedi, «Madam Fausta'nın iddia ettiği gibi ben sizinle mücadele edecek değilim. Ben onunla dövüşeceğim ve bu yüzden sizin düşmanınız sayılamam. Hattâ, iyi düşünülürse ben, sizin bir kral oğlu olduğunuzu bir tarafa bırakıp namuslu bir adam sıfatıyla karanlık işlere sokulmanıza engel olmayı istemekle size büyük bir dostlukta bulunmuş da oluyorum. Bilmem siz de aynı düşüncede misiniz, monsenyör?»

Charles d'Angoulême, cevap vermeden başını eğdi. Bu anlamlı susuş, Pardaillan'ın hafifçe kaşlarını çatmasına sebep olurken Fausta da memnunlukla gülümsüyordu. İki de Dük'ün bu susuşunun, namusluluk duygusunun mevki hırsıyla gölgelenmesinden ileri geldiğini anlamışlardı. Bu yüzden, Fausta gülümsemeye devam ederken Pardaillan buz ke-

sildi. Dük'ün susmakta devam ettiğini görünce ısrarından vazgeçip hiçbir şey olmamış gibi Fausta'ya döndü:

— «Benim size karşı oluşumun sebeplerinden biri de şudur,» dedi. «Bence, dünyada kuvvetini kötüye kullanmaktan fena şey yoktur. Ne zaman, silâhlı bir haydut kalabalığının, mâsum bir yolcuya, soyamak için saldırdıklarını gördümse, her seferinde bu haydutlara karşı harekete geçtim. Gerçi bu karşılaşırma, pek hoşunuza gitmez ama, affınızı dilerim, Prens... Kaba da olsa yalan değildir.»

— «Şu farkla ki bu sefer mâsum yolcu bir kraldır.»

Pardaillan hemen cevabı yapıştırdı:

— «Fakat bir çocuk, madam... Zayıf, herkesçe ortada bırakılmış, aldatılmış; hâttâ anası tarafından bile harıl harıl soyulan bir çocuk... İşte ben zavallı Onüçüncü Louis'i böyle görüyorum, madam...»

— «Demek kendisini koruyabilecek derecede yetişkin bir adam olsaydı, bu işe karışmayacaktınız?»

— «Duruma göre, madam... Eğer namuslu silâhlarla namuslu amaçlar uğrunda bir mücadele söz konusu olaydı, karışmazdım. Ama, şimdi durum böyle değil... Giriştiğiniz mücadele karanlık, sinsi ve haince. Sizi harekete geçiren sebep ise öyle sefil ve utandırıcı ki... Siz de, şimdi sözünü ettiğim haydut gibi yolcunun kesesini aşırmaq için arkadan saldırıyorsunuz. Şu farkla ki bu sefer ele geçirilmek istenen kese, bir ülkedir. Haydut bile ele geçirmek istediği kese uğrunda nihayet bir hançer savurur ama, vuruşu çok kere öldürücü olmaz. Oysa sizin bu keseyi ele geçirmek için başvurduğunuz çareler, ağza alınmayacak kadar çirkin şeyler, madam...»

— «Neler yapacağımı bilmeden, nasıl oluyor da çirkinliğine ve güzelliğine hükmediyorsunuz?»

Pardaillan, kadının iradesini kıracak kadar kendinden emin, cevap verdi:

— «Yanılmıyorsan, madam, yapmak istediklerinizi en ince noktalarına kadar biliyorum.»

— «Biliyorsunuz demek, ha?»

Fausta, karşısındakinin olağanüstü bir adam olduğunu biliyordu. Pardaillan'ın yalan söylemediği gibi övünmek âdeti de yoktu. Eğer bir şey söylüyorsa onu mutlaka biliyor demekti. Öte yandan, Pardaillan da malını tanırdı. Kadının inanmadığını sezince dünyanın en basit şeyini anlatıyormuş gibi hem ona, hem de d'Angoulême'ye dönerek:

— «Söyleyeyim de görün,» diye söze başladı. «Siz de bu sözleri iyice dinleyin, monsenyör... Anladığıma göre şimdiki naip Kraliçe Marie de Médicis, gençliğinde biriyle sevişmiş... Bu adam Concino Concini'ymiş... Bu sevişme sonunda bir kızları doğunca ana-baba, çocuğu öldürmeyi kararlaştırmışlar. Madam Fausta, işte bu sırrı keşfetmiş bulunuyor. Çocuğun vaftiz belgesini de ele geçirmiş. Bu belgeye, çocuğun anasının da adını koyarak kaydı tahrif etmiş. Üstelik elinde bu işi ispat edecek iki şahit de var. Şimdi bu belgeye ve iki şahide dayanarak öyle bir rezalet çıkarmak istiyor ki bu rezalet, hem tahtı çamura bulasın ve hem küçük Kral Onüçüncü Louis ile bütün soyunu sopunu çirkefe boğsun... İşte, kısaca, Madam Fausta'nın tasarıları... Artık ayrıntılarını da kendisinden öğrenirsiniz. Bunları da bildiğimi Madam Fausta'ya ispat etmek için şu kadarını söyleyeyim. Marie de Médicis ile Concini'nin kızı, ana-babasının sandığı gibi ölmüş değildir. Bu Madam Fausta'nın her nasılsa gönlünü çelerek yanına aldığı ve tasarladığı korkunç faciada acıklı bir rol oynatmaya yeltendiği bir kızcağızdır ve Paris sokaklarında çiçek satarak geçinir. Halk kendisine Luca

Çiçeği veya Gonca der. Ama, ben öyle sanıyorum ki bu işte Madam Fausta yaya kalacaktır. Zira pek iyi tanıdığım bu genç kız, onun isteklerine kolay kolay uymaz. Size gelince monsienör; siz de vicdanınıza danışın. Vicdanınız size, dürüst bir insanın böyle çirkin entrikalara kendini düşürmeden âlet olamayacağını söyleyecektir.»

Fausta'ya dönerek sözünü tamamladı:

— «Görüyorsunuz ya, madam, tasarladıklarınızı tamamen biliyorum ve bunlara çirkin demekle çok müsamahalı davranmış bulunuyorum.»

Fausta, onun herşeyi öğrenmesine pek şaşırdı; bir an yüzünden maskesini düşürdü ve gözleri yuvalarından fırlayacakmışçasına açılırken, az önceki âhenkli ses olduğuna inanılmayacak derecede donuk bir sesle:

— «Ah, iblis, iblis!.. Bunları nasıl öğrendin? Şeytanların elebaşlarından mı haber aldın?» Dedi.

Pardaillan gülümsedi:

— «Bu işin altında ne şeytanın parmağı var, ne de herhangi bir sihribazlık... Bütün bu öğrendiklerimi bana siz öğrettiniz, madam...»

Fausta, yerinden sıçradı:

— «Ben mi? Nerede? Ne zaman?»

Sonra birden sezer gibi oldu ve:

— «Sakın,» dedi, «tesadüfen siz de orada!..»

Şövalye güldü:

— «Gördünüz mü? Nasıl da kavrayıverdiniz. Sizin bu sabah Concini'yle konuştuklarınızı duydum.»

Fausta hemen kendini toplamıştı. Pardaillan'a hayranlıkla baktı ve yine tatlılaşan sesiyle:

— «Peki ama, dün Paris'te yoktunuz,» dedi. «Ben sizi aratıyordum zâten...»

— «Dün yoktum ama, bu sabah geldim, madam...»

Fausta, ona hayran hayran baktı ve sadece:

— «Mükemmel!» Dedi.

Bu bir tek kelime öyle belli bir takdir ifadesiydi ki Şövalye teşekkür edercesine eğildi. Kadın şöyle düşünüyordu: *«Ne adam!.. Yaş ona hiç tesir etmemiş. Yine eskisi gibi birden karar verip yıldırım hızıyla uyguluyor. Daha bu sabah Paris'e döndüğü hâlde hemen plânlarımı öğrenip yoluma dikiliverdi. Eğer onu serbest bırakırsam, şimdiye kadar olduğu gibi beni yere serecek. Hattâ belki de kıyacak bana... İyisi mi, ben ona daha önceden kıyayım da kurtulayım elinden... Buradan sağ çıkmamalıdır ve çıkmayacak!..»*

Bu kararı verdikten sonra gülümsedi. Artık içi rahattı... Çünkü kendisinin «kanunlar ve idare edilen insanlar sürüsü üstünde» bir varlık olduğuna, bu çeşit ölüm kararlarından hiçbir vicdan azabı duymaması gerektiğine inanıyordu... Aydınlatmak istediği bir nokta olduğu için sordu:

— «Siz Concini'nin gayrimeşru bir kızı olduğunu biliyor muydunuz?»

— «Nereden bileyim?.. Siz Concini'ye söylerken duydum.»

Fausta hayretle sordu:

— «Öyleyse bu kızın sağ olduğunu ve adına İnci Çiçeği dendiğini de biliyorsunuz? Ben Concini'ye, ne onun adını, söyledim, ne de hâlâ yaşadığını çıtlattım.»

— «Doğru söylüyorsunuz, madam... Bu sabah, çocuğun henüz hayatta olduğu benim de aklıma gelmedi doğrusu... Fakat biraz önce Mösyö d'Angoulême'ye, çiçekçi kızdan bahsettiniz. Hem öyle bahsettiniz ki bu çiçekçi kızla Concini'nin kızının aynı çocuk olduğunu anlamak için büyük bir zekâ gerekmezdi.»

Fausta tasdik etti.

— «Doğru... Bütün meseleyi benden öğrenmişsiniz. Bana söylemek istedikleriniz bunlar mıydı, Şövalye?»

— «Hayır, madam... Beni, Onüçüncü Louis'in koruyucusu durumuna getiren asıl sebebi de size bildirmek isterim.»

— «Kendisini sevdiğiniz için herhalde...»

— «Hayır, madam... Bu çocuğu ne severim, ne de sevmem. Onunla hiç ilgim yok. Kendisini tanımam ve tanımak da istemem. Fakat beni pek sıkıfıkı dostluğuyla şereflendiren babasını çok iyi tanırdım. Babası Dördüncü Henri...»

Fausta, sözünü keserek sordu:

— «Dördüncü Henri'nin, Onüçüncü Louis'in babası olduğundan emin misiniz? Bende biri Marie de Médicis, öteki de Concini tarafından imzalanmış öyle iki kâğıt var ki Dördüncü Henri'nin, şimdiki Küçük Kral'ın babası olmadığını ortaya koyuyor.»

Fausta, bir zafer kazanmış gibiydi. Pardaillan onun gözlerinin içine baktı. Sonra hiç istifini bozmadan:

— «Anladım,» dedi, «siz demek istiyorsunuz ki küçük Kral ve kardeşi küçük d'Angoulême, Dördüncü Henri'nin çocukları olmadıklarına göre Fransa tahtı üzerinde hiçbir hakları yoktur, demek istiyorsunuz, değil mi?»

Fausta:

— «Ben değil, herkes böyle söyleyecek,» dedi.

Pardaillan güldü:

— «Bu da sizin pek işinize gelecek ve ekmeğinize yağ sürecektir. Bana kalırsa bu iki mektubu yazanla Concini'nin kızının vaftiz belgesini tahrif eden el, aynı eldir. Bu dediğinizin bence hiç önemi yok. Bence önemli olan şudur: Onüçüncü Louis'in ba-

bası, yakınlarda öldürüleceğinden korktuğu ve ölünce de bir çocuğun oturacağı tahtının çevresinde vahşî iştahlar belireceğini sezdiği için benden, oğlunu korumamı istemişti. Ben de söz verdim. Madam, sözümü yerine getirmekten beni ancak bir şey alıkoyabilir; o da ölümdür.»

Yine Dük d'Angoulême'ye dönerek sert sert:

— «Görüyorsunuz, Monsenyör, size karşı koyuşumun tek sebebi, kendimi kendi gözlerimde küçültmeden tutamamazlık edemeyeceğim bir söz vermiş olmamdır,» dedi. «Sonra size de, kendinizi lekelemekten bu entrikalara âlet olamayacağınızı ispat etmiş bulunduğuma inanıyorum. Bu yüzden, benim dostluğumun ve saygımın devamını istiyorsanız, ne yapmanız gerekeceğini de biliyorsunuz demektir. Hemen kararınızı veriniz; yoksa ben artık mevki hırsının, sizde her türlü şeref duygusunu öldürmüş olduğuna inanacağım.»

Fakat Pardaillan'ın bu sözleri, karşısındakinde umduğu tesiri göstermedi. Dük tereddüt ediyor, düşünüp hesaplar yapıyordu. Fausta gülümserken Pardaillan soğuklaştı. İkisi de Dük'ün tahta göz dikmekten caymayacağını anlamışlardı. Nitekim, utanıyormuş gibi boğuk bir sesle itiraza kalkıştı:

— «Pardaillan, bu tahtın benim olduğunu biliyorsunuz... Ben şimdi kendi malımı ele geçirmeye çalışıyorum...»

Pardaillan'ın cevabı kesin oldu:

— «Bu işi tartışacak kadar hukuk bilgini değilim. Bu konuyu hiç açmayacağım. Buna karşılık size şunu söyleyeceğim: 1588 yılında, Üçüncü Henri, Madam'ın koparttığı fırtına önünde yaralı bir kuş gibi tahtını sarsılmış ve yıkılmaya hazır bir durumda bırakıp kaçarken Paris'in Kralı gibi olan Dük de Guise bu tahta el atıp kendini Fransa Kralı ilan

«İtmeye cesaret edemezken ben bu tahtı alıp size vereyim mi diye sormuştum ve siz de istememiş, taht üstünde hiçbir hakkınız olmadığını, her ne kadar babanız kralsa da ananızın kraliçe olmadığını söylemiş, d'Angoulême'nin piçinden başka bir şey olmadığını zı belirtmişsiniz.»

Dük, afallayarak:

— «O zaman toydum, aşk gözlerimi körletmişti.» dedi.

Pardaillan duymamış gibi devam etti.

— «Bir zamanlar, size herkesin gözü önünde kılıcımın zoruyla fethetmek istediğim bu tahtı, şimdi bilmem hangi sefil vasıtalarla hırsızlamak istiyorsunuz... Oysa ben bunu şerefimle koruyacağıma söz verdim... Beni yolunuzun üstünde bulacaksınız. şurasını aklınıza iyice yerleştirin, mösyö: Amacınıza ulaşmak için benim cesedimin üstünden geçmeniz gerekiyor.»

Bu sözleri söyledikten sonra ayağa kalktı. Belindeki kemeri düzeltti ve gülümseyerek Fausta'nın önünde zarif bir reverans yapıp müsaade isteyen bir adam tavrı takındı:

— «Bir kere daha tutuşmuş bulunuyoruz madam... Ne kadar müthiş, ne kadar amansız olursa olsun, daha önceki mücadeleler, yeni başlayan mücadele yanında basit çocuk oyunu kalacaktır. Çünkü bu mücadele, son ve büyük mücadelemiz olacak ve birimizden birinin ölümüyle bitecektir.»

Ne tehdit ediyor, hattâ ne de uyarmak ister görünüyordu. Sâdece durumu belirtir gibiydi. Sonunda şu tavsiyede bulundu:

— «Mademki bu sefer, birimizden biri mutlaka ölecektir, size tavsiye ederim, beni elinize geçirmişken durmayın, öldürün, madam.»

Fausta, soğuk soğuk:

— «Bu tavsiye pek yerinde,» dedi, «sözünüzü tutacağım.»

Pardaillan bu tehdidi duyunca sinirlenip meydan okudu:

— «Haydi ya, ne duruyorsunuz? Şuralarda bir yerde pusu kurdurtmuş olduğunuz kaatillerinizi çağırın da bitirelim bu işi artık...»

— «Hele bir oturun da, Şövalye... Siz bana bütün söyleyeceklerinizi söylediniz, ben de sizi, dikkatle dinledim. Şimdi bir-iki lâf söylemek sırası bana geldi.»

Pardaillan:

— «Aman, buyurun efendim, buyurun...» Diye cevap verdi. «Ne kadar söz söylemek isterseniz söyleyin. Benim de sizi dikkatle dinleyeceğimden emin olabilirsiniz.»

Koltuğa oturarak arkasına yaslandı ve bacak bacak üstüne atıp dikkatle dinledi. O kadar sâkin ve kendinden emin bir görünüşü vardı ki karşısındakilerde hayret uyandırıyordu. Fakat görünüşü böyleydi ama, bütün dikkatiyle tetikte bekliyor ve «*Yine haince bir oyun oynamaya hazırlanıyor!*» Diyordu.

Fausta, onun oturduğunu görünce nezaketle devam etti:

— «Benim size söyleyeceklerim uzun sürmeyecek... Bir kere, burada size karşı pusu kurmuş kaatil olmadığını bilin. Sözüme inanılacağını biliyorsunuz.»

— «Size inanırım, madam. Fakat şaşıyorum doğrusu ...Beni bu kadar şımarttığınız hiç olmamıştı.»

İçinden de: «*İşte burası daha kötü ya!*» Diyordu. Fausta ciddileşerek cevap verdi:

— «Sizi şımartmak niyetinde değilim. Bana pek yerinde bulduğum bir tavsiyede bulundunuz. Bu tavsiyeye uyacağım. Yalnız bu işin kaatil kullanmayı ge-

rektirdiğini görmüyorum; işimi kendi başıma göreceğim.»

Pardaillan alay etti:

— «Hah, şöyle... Ben de. *'Acaba Prenses ne oldu?'* Diyordum...»

İçinden de: «*Dikkat, Şövalye!.. En tehlikeli ânı yaşıyorsun... Acaba ne mendeburluk tasarlıyor yine!*» Dedi. Hâlâ tasasız duruyordu. Fakat içgüdüleriyle koltuğunda doğrulmuş, kılıcını bacaklarının arasına çekmişti. Sanki kendisine ne biçim bir oyun oynanacağını kokusundan sezmek istiyormuş gibi burun delikleri açılıp kapanıyordu. Fausta devam etti:

— «Bu sefer aramızdaki mücadele uzun sürmeyecek, Pardaillan...» Sağ elini havaya kaldırıp söylendi: «Sizi mahvetmek için elimin şöyle bir vuruşu, bir tek vuruşu yetecektir.»

Şövalye, toparlanarak tetikte bekledi. Bu ufacık yumruğun, Fausta'nın sağında bulunan küçük bir masanın köşesine bütün şiddetiyle indiğini gördü.

Aynı anda, d'Angoulême'nin dehşetle açılan bakışları önünde Pardaillan'ın oturduğu koltuğun bulunduğu döşeme kısmı birdenbire çöküverdi. Şövalye'nin, bir yere tutunmak için kollarını havalandırdığı görüldü. Sonra hepsi birden, Şövalye de, koca koltuk da kayboldu ve kısa bir bağırış işitildi.

Dük d'Angoulême, rengi uçmuş, saçları dikilmiş durumda ayağa fırladı. Önünde apaçık duran karanlık deliğe bakakalmıştı.

— «Ne yaptınız?» Dedi.

Fausta, soğuk bir tavırla cevap verdi:

— «Başladığımız işi bize kaybettirecek olan tek adamla giriştiğimiz mücadeleyi bitirdim. Aynı hareketle herşeyi de kazanmış oldum.»

Dük hıçkırdı:

— «Ama, o benim arkadaşımı. En sâdık dostumdu.»

— «Benim de gönlümün hükümdarı, sevcibileğim tek erkekti...»

Sonra kendini toparladı:

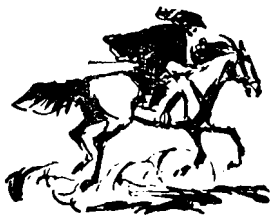
— «Böyle olmasına rağmen mahvettim,» dedi.

Dük yalvardı:

— «İmdatına koşalım, madam. Belki daha gecikmiş değilizdir...»

Fausta, ölüm kokan bir sesle cevap verdi:

— «Boşuna, Dük. Mösyö de Pardaillan öldü.»

LÉONORA CONCINI

Şimdi, Stocco'nun, Concini tarafından Monsen-yör de Liancourt'dan satın alınarak genişletilip güzelleştirilen, Marie de Médicis sarayının iki adım ötesindeki şahane konağının avlusunda olup bitenlere gelelim. Bunları gerektiği gibi kavrayabilmek için Stocco'nun peşine takılmaya ve onu tâ Odet de Valvert'in Fontenay-aux-Roses köyüne gittiği andan, yâni Gonca'nın Grison adlı eşeğe binerek ulaştığı Perrine ananın evinin yanında bıraktığımız dakikalardan başlayarak izlemeye mecburuz.

Odet de Valvert gibi Stocco da genç kızın bahçede Perrine anayla konuştuklarını ve Loïse'den bahsederken «kızım» dediğini duymuştu. Léonora'nın casusu da, Odet gibi bu sözleri gerçek sanmış ve şaşıp kalmıştı. Önce biraz şaşalamış ve sonra homurdanmıştı.

Bildiğimiz gibi Odet de Valvert çekilip gitmişti ama, bu gidişi vaktinde farkedemeyen Stocco, hava kararınca kadar orada beklemiş; ancak Perrine ana sürgüleri sürüp kapıları kilitleyince çiçekçi kızın geceyi orada geçireceğini anlayarak o da çekilmişti.

Ama, çok uzağa gitmedi. İlk iş olarak biraz karnını doyurabileceği bir han aradı. Sabahtan beri ağzına bir lokma bile koymamıştı. Aradığını çabucak bularak mütevazı bir sofraya kurulup köyün biraz ekşi ve oldukça sert şarabından da iki testi kadar boşalttı. Sonra tekrar güllü evin önüne geldi ve pelerinine sarılarak hendeğe uzandı. Anlaşılan, genç kızın peşini bırakmak niyetinde değildi; hattâ bu uğurda geceyi bile açıkta geçirmekten yılmıyordu.

Ertesi sabah gün doğarken İnci Çiçeği'nin, çiçek dolu iki büyük sepetle yolculuğa hazırlandığını gördü ve onun, boynuna doladığı kollarını bir türlü açmak istemeyen Loïse'den ayrılışını seyretti. Genç kız, ağlayan çocuğu teselli ediyordu:

— «Ağlama şekerim, perşembe sabahı yine geleceğim.»

Stocco, genç kızın, çocuğu yatıştırmak için yalan söylemediğini anlıyordu. Zira Gonca, iriyarı köylü kadına da tembihte bulunuyordu:

— «Perşembe sabahına benim çiçeklerimi hazırlamayı unutmayın, Perrine ana. Çünkü burada ancak Grison'u biraz dinlendirecek kadar kalıp tekrar dönemeğim...»

Stocco, kendi kendine: «Güzel!» Dedi. «*Perşembe sabahı yine gelecek... Bu kadarı bana yeter. Şimdi artık gidebilirim.*» Sonra sevinçle yüzünü buruşturup hesapladı: «*Açıktaki bir gece geçirdim ama, bu günle bu gece, bana hiç değilse beşbin frank getirir. Concini'nin vaad ettiği beşbini de buna katarsak tam onbin eder. Zahmete değdi doğrusu!..*» Bir yandan bu tatlı düşüncelerdeyken öte yandan da Gonca'yı kolluyordu. Genç kızın gecikmesini fırsat bilerek yola çıktı. Hendeğin içinde sine sine ilerledi ve ancak görülemeyeceğine inanınca şoseye sıçradı. Bundan sonra da genç kızla hiç ilgilenmeyerek yoluna devam etti. Paris'e dönünce doğru Léonora Concini'ye hesap vermeye gitti. Hiçbir şey saklamadan, ne gördü ve ne duyduysa teker teker anlattı. Léonora onu büyük bir dikkatle dinledikten sonra derin düşüncelere daldı. Onu kollayıp duran Stocco, hiçbir şey anlamadı. Çünkü Léonora da, Fausta gibi istediği zamanlar karşısındakine hiçbir şey sezdirmemesini bildirdi.

— «Concino'ya git, ona da anlat,» dedi.

Kadını iyi tanıyan Stocco, alaycı lâubaliliğiyle:

— «Kendisine ne diyeyim, Sinyora?» Diye sor-
du.

— «Bana dediklerinin hepsini söyle... Concino'ya herşeyin doğrusunu söylemeli...»

Bu söz, Léonora'nın, kocasına karşı takındığı tavırla tam bir tezat teşkil ettiği için Stocco alaylı alaylı güldü. Léonora, kayıtsız tavırla devam ediyordu:

— «Yalnız, bu meseleden kendisine ancak çarşamba sabahı bahsetmelisin.»

Bu emir, Stocco'nun yüzünü ekşitmesine yol açtı. Hattâ, söylenmekten de geri kalmadı:

— «Öyle ama, Sinyora, monsenyör tam bir haftadır benden cevap bekliyor. Sabrı tükenmiş olmalı...»

Sonra bu tavsiyeye ancak fedakârlık karşılığında uyabileceğini imâ ederek:

— «Hem, İsa hakkı için bana vaad ettiği şu beşbin frank'ı da bir an önce elime geçirirsem hiç fena olmayacak...» Dedi.

Léonora, aynı sükûnetle devam etti:

— «Concino iki gün daha beklerse çatlamaz ya... Sana gelince...»

Yanındaki çekmeceye uzanıp oradan şişkin bir kese çıkardı ve bunu Stocco'nun avucuna bırakarak sözünü tamamladı:

— «Sen de bunu aldıktan sonra beşbin frank'ı biraz daha bekleyebilirsin.»

Deminki sözüyle Léonora'yı bu çeşit bir harekete kıışkırtmak isteyen Stocco, keseyi hemen cebine indirerek bir reverans yapıp teşekkür etti.

— «Siz o kadar açıkellisiniz ki Sinyora, sizinle çalışmak, gerçekten de zevk oluyor.»

Léonora, korkunç bir gülümseyişle:

— «Benim bu iki güne ihtiyacım var.» Dedi. Sesi-

ni yükseltmeden, Stocco'ya ısrarla bakarak: «Sakın bu anlaşmamızı unutayım deme...» Diye devam etti.

Stocco garanti etti:

— «Deli miyim?»

Bir yandan da: «*Vah zavallı kız,*» diye düşündü, «*doğrusu, şu çiçekçi kızın yerinde olmak istemem.*»

Léonora'nın tembihini unutmadı. Fakat iki gün geçince de Concini'nin Tournon Sokağı'ndaki konağına koştu. Ne var ki o sırada Fausta'nın ziyareti bekleniyordu. Bu yüzden o da beklemeye mecbur kaldı. Fausta çıkınca Pardaillan'ın da gitmesini bekledi. Bu işi, Şövalye konakta yakalanırsa kendi başına geleceklerden korktuğundan yapıyordu. Fakat, önceden de gördüğümüz gibi pek ürküttüğü şey olmadı. O kapıda beklerken Fausta'yı uğurlayan Concini de odasına dönmüştü. Ancak Fausta'nın ziyareti ve bu ziyarette konuşulanlar, adamı deliye çevirmişti. Asıl kızdığı nokta da, Fausta'nın nelerden bahsedeceğini bilemeyerek Léonora'yı bu konuşmada hazır bulundurmuş oluşuydu. Çünkü karısı, Fausta'nın söylediklerini duymuş ve hiç bilmediği şeyleri öğrenmişti. Gerçi karısının bunları bilmesi önemli bir tehlike yaratmazdı ama, Léonora'nın ne kadar kıskanç olduğunu ve bu yüzden şimdi yine aralarında neler geçeceğini düşünüp duruyordu. Léonora, ne yapıp edecek, kendisini sorguya çekecekti. Bu sorgu sırasında adamakıllı kavgaya edeceklerinden de hiç şüphesi yoktu. Kavgaдан öyle bezmişti ki kızgınlığından ne yapacağını bilemiyordu.

Umduğu çıkmadı değil. Fausta gider gitmez, Léonora odaya girmiş ve kocasını haşlamadan çekilip gitmeyeceğini gösteren bir tavırla koltuklardan birine çökmüştü. Çenesini avuçlarına almış, dalgın dalgın bekliyordu. Concini, Fausta'yı uğurlayıp döner dönmeyiz, karısını bu hâlde buldu. Odaya, kızgın, kavgacı

ve aksi bir tavırla girerek üç aşağı-beş yukarı dolaşmaya başladı ve karısından daha edepsiz davranarak baskın çıkmaya çalıştı:

— «Hah, ünlü Sinyorita Fausta'nızın savurduğu herzeleri duydunuz mu? Tebrik ederim doğrusu madam. Bir de bana: '*Fausta*'yla elele vererek başarıya ulaşırsınız,' diyorsunuz ve kendisiyle pazarlığa bile girişmişsiniz... Ama, ne başarılarla ulaştık, gördünüz mü? Sağ olun madam. İşte şimdi başıma bir düşman daha çıktı. Hem de ne düşman. Sanki ötekiler yetmiyormuş da!..»

Böylece haksız olduğunu bildiği hâlde, uzun süre söylendi durdu. Léonora, kocasını ciddî ciddî dinledi. Işıldayan gözleri, kocasına şefkatle bakıyordu; bu haksız saldırılar karşısında ne bir hareket yaptı, ne de bir söz söyledi. Kadın, bütün bu ağız kalabalığının kendisini susturup söyletmemek ve böylece konuyu değiştirmek uğrunda yapıldığını bildiği kadar; hiç ses çıkarmazsa Concini'nin kendi kendine susacağını da biliyordu. Nitekim Concini, en ufak bir itirazla bile karşılaşmayınca söyleyeceklerini söyleyip susmak zorunda kaldı.

Bunun üzerine söze Léonora başladı. Hiç kızmadan, yavaş yavaş ve soğuk bir tavırla:

— «Evlenmemizden önce bir çocuğunuz olduğunu bana hiç söylememiştiniz, Concini,» dedi.

Concini, ödünü patlatan hesap verme ânının gelip çattığını anlayarak yeniden edepsizliği ele aldı:

— «Neden söyleyecekmişim? Sizi aldığım zaman benim, harama el sürmemiş bir papaz çömezi olmadığımı biliyordunuz, sanırım... Yoksa o tahammül edilmez kıskançlığınızla şimdi de benim bekârlık hayatımı eşelemeye başlayıp daha birbirimizi tanımadığımız zamanlara ait maceralarıma da mı öfkelenmeye koyulacaksınız?»

Léonora gözlerini yumarak ürperdi. Vahşî bir kiskançlığı vardı ve gerçekten de Concini'nin geçmişine ait taşkınlıklardan bile üzüntü duyardı. İtiraf etti:

— «Ne yapayım, Concino, elimde değil... Seni o kadar seviyorum ki beni tanımadan önceki serüvenlerini bile kısıkanıyorum. Fakat bana ait olmayan o geçmişteki taşkınlıkların için sana hiçbir şey söylemediğimi de kabul etmelisin.»

Concini, bıçak gibi kesti:

— «Öyleyse hiç bahsetmeyelim ve beni üzüp durma...»

— «Seni üzmem istemem, Concini... Fakat bu kadar önemli bir şeyi benden saklamış olmana kızarım. Meğer senin bir çocuğun varmış... Hem de kimden?.. Maria'dan... Aman Allahım, herşey aklıma gelirdi de, Maria'dan olabileceğini hiç ummazdım.»

Concini, yine yüksekte aldı:

— «Neye söyleyecekmişim sana, canım? Bu çocuk öldü, gitti...»

Léonora, birden ayağa kalkarak kocasının kolunu bütün kuvvetiyle sıktı ve ateşli gözlerini dikerek boşuk bir sesle mırıldandı:

— «Onu öldürdüğünden emin misin, Concini?»

Concini irkildi. Birden, içinde müthiş bir korku belirivermişti. Fakat hemen bundan sıyrılarak:

— «Elbette!» Dedi.

— «Ben de sana diyorum ki yanıyorsun, Concini... Bu çocuk ölmedi.»

Concini, hâlâ inanmaz görünmek istemesine rağmen kendini tutamayıp irkildi:

— «Yok canım!»

— «Yanıyorsun, budala!.. Öyleyse sen, demek ki Fausta'yı benim tanıdığım kadar tanımıyorsun. Sana bu çocuğun doğumundan ve bu doğumu ortalığa

yaymaktan neden bahsetti? Bir rezalet çıkarıp hepimizi silip süpürmekle bizi neden tehdit etti? Eğer bu çocuk yaşamasa ve elinin altında olmasa böyle şey yapar mıydı?»

Concini tir tir titredi ve:

— «Fakat,» dedi, «bunun imkânı yok. O zamanlar Landry Coquenard henüz bana ihanet etmemişti. Verdiğim emri yerine getirdiğinden eminim.»

— «Yaa, öyle mi? Çocuğu alır almaz götürüp suya atacağına, vaftiz ettirecek kadar yumuşak davranmış. Sen, bunun da farkında değildin. Fausta ise bunu biliyor. Eminim ki bu Landry Coquenard mel'unu, çocuğu vaftiz ettirdikten sonra öldürmeye kıyamadı. Hem bak, başka bir delilim daha var. Fausta bu sırrı saklayacağını ve elindeki müthiş silâhı sana karşı kullanmayacağını söyledi. Fausta, hiç söylemez. Fakat doğruyu kendine göre bir söyleyişi vardır. Kendisi sana karşı bir şey yapmayacak ama, bu çocuğu senin aleyhine ortaya salıverecek. Düşün bir kere... Bu çocuğun ortaya çıkması ve zâlim anasıyla babasından hesap sorması ne demektir ve sizi ne durumlara sokar? Çünkü herkes, ondan, çocuktan tarafa olacak, sizin aleyhinize yürüyecektir.»

Concini'nin rengi uçmuştu. Sinirli sinirli bıyıklarını kemirerek:

— «Vay canına! Vay canına!» Dedi. Ne yapsak acaba?»

Léonora'nın kara gözlerinde bir zafer ışığı yandı ve:

— «Bu çocuğu aramak, bulmak, ele geçirmek gerekiyor. Bu işi ben üstüme alıyorum. Bu çocuk meselesinde bazı izlerden şüpheleniyor gibiyim. Eğer yanılmamışsam, aramam uzun sürmeyecek. Kırksekiz saate varmaz, çocuk elimizde olacaktır.» Dedi.

Concini, sevindi:

— «Elimize geçirir geçirmez, ağzını açmasına engel olacağımızı da biliriz. Pek mükemmel bir düşünce bu, sevgilim.»

Léonora, kocasının hiçbir şey sezmemiş olduğunu görünce:

— «Evet,» dedi, «onun ağzını nasıl kapayacağımızı biliriz biz...»

Kocasını gözleriyle büyüleyerek müthiş bir gülümseyişle devam etti:

— «Biliyorsun ya, Concino, yalnız ölüler, ağızlarından baklayı çıkarmazlar.»

Concini, bu sefer de anlamamazlık edemedi. Rengi uçtu, şaşaladı ve dehşet içinde geriledi. Kadın, içindeki cinayet arzusunu kocasına aşılama istiyormuş gibi hep onun gözlerinin içine bakıyordu. Concini, uzun süre mücadele edemezdi. Bir dakika, müthiş bir sessizlikle geçti; sonra Concini mağlûp olup boğuk bir sesle söylendi.

— «Peki ama, annesi razı olacak mı bakalım? Bunu ondan saklayamayız ya...»

Léonora, hemen sözünü kesti:

— «Ben Maria'ya anlatmayı üzerime alırım. Onunla ben konuşurum.»

Concini, son bir tereddüt ânı daha geçirdikten sonra çekingenliklerini silkip attı:

— «Sana güveniyorum.»

Bu sözlerle kızının ölüm kararını vermiş olduğunu, kendisi de biliyordu. Daha çocuk doğduğu gün, ölümüne karar vermiş değil miydi? Şimdi, öldürme işini üstüne alıyordu. Léonora'nın, şu Landry Coquenard mel'ununun oynadığı oyunu oynamayacağından emindi.

Léonora hemen sâkinleşti ve sanki önemli bir şey olmamış gibi:

— «Ben, Fausta meselesini de üzerime alırım, Concino...» Dedi. «Bırak, ne yaparsa yapsın. Bizi tehdit ettiği rezaleti iyi tasarlamış ama, şimdi biz de ona karşı tedbir almış bulunuyoruz. Artık o da gözünden düşmeye başladı. Eski hâli kalmamış d'Angoulême'yle ilgilenmesi, tıpkı Guise'yle başarmaya yeltendiği cinsten bir iştir. Fakat Guise meselesinde de istediğini elde edemedi. Bırak, elinden geleni ardına komasın. Bırak, ne yaparlarsa yapsınlar... İşin ucunda mademki senin hayatın ve mutluluğun vardır, ben kendimde, hepsini yere serecek kuvveti görüyorum. Göz koydukları bu tahtı ellerine geçiremeyecekler! Bu taht senindir ve senin olacaktır.»

Gittikçe coşarak kollarını kocasının boynuna dolamış, zevkle sıkmıştı. Sonra onu dudaklarından öptü ve birdenbire bırakarak:

— «Şimdi Maria'ya gideceğim,» dedi.

Ve yavaş, sessiz, gürültüsüz adımlarla; karanlıklardan gelip yine karanlıklara karışan bir hayal gibi çekilip gitti.

Kuytu bir koridordan süzülüp geçerken kendi kendine şöyle düşünüyordu: «*Stocco'nun dediğine göre sokaklarda çiçek satan o kız, her sabah Sorrientès konağına çiçek götürüyor ve bu konakta epey kalıyormuş. Bu, sadece çiçek satmak için yetecek zamana benzemiyormuş... Stocco bunu bana söylediğinde, Fausta ile Düşes de Sorrientès'in aynı kimse olduğunu bilmiyordum ve bu iş bana pek önem verilecek bir şey gibi görünmemişti. Şimdi, sebepsiz bir iş görmeyen Fausta'nın bu kızı neden konağına çektiğini pek merak etmeye başladım. Neden böyle yapıyor? Sakın Maria ile Concini'nin kızı, bu kız olmasın? Ya oysa?*» Bu düşüncüyü kafasında evirdi, çevirdi. Sonunda: «*Bu işi aydınlatmam gerekiyor.*» Dedi. «*Şimdilik Concino'ya, kızını kırk sekiz saatte ele geçireceğine*

söz vermedim mi? Tutar bu çiçekçi kızı, kızındır diye getiriveririm... Ama, gerçekten kızıymış, ya da değilmiş, beni ilgilendirmez... Concini, onun kendi kızı olduğuna inansın da... Hiç olmazsa böylelikle bu kızıdan da kurtulmuş olurum.»

Bir süre daha düşündükten sonra:

«İnanacaktır. Evet, inanacak ve dediğimi yapacaktır.» Dedi.

CONCINI

Concini, karısı gittikten sonra dalgın dalgın düşündü. Sonra:

«Bu taht benim olacak... Hakkım olsun olmasın, onu elime geçirmek için önüme çıkan her engeli yakıp yıkacağım.» Diye karar verdi. *«Kahrolsun Kral! Bu tahtı bana vermemek isteyenler de kahrolsun!.. Kanlar aksın, sel gibi kanlar aksın... Beni tahta ulaştıracak yolda, kanlar içinde yüzeceğim... Ölümler, benim tahta yükselmeme basamaklık edecek... Ve bu tahtı bir kere elime geçirdikten sonra da hâlâ bana yüz vermeyen şu İnci Çiçeği'nin bir tek aşk öpücüğüne seve seve feda edeceğim.»*

İnci Çiçeği'ni hatırlar hatırlamaz, birdenbire Stocco aklına geldi ve:

«Bu Stocco hımbılı yine nerelerde kaldı?» Diye homurdandı ve hiddetle çingiraklardan birine asıldı.

Birkaç dakika sonra Stocco odaya girmişti. Concini'nin önüne gelerek mübalâğalı bir reveransla yerlere kadar eğildi. Sonra hem hanımına, hem de efendisine karşı takındığı lâubalî tavırla söze başladı.

— *«Monsenyör, bana borçlanmış olduğunuz beşbin frank'ı istemeye geldim.»*

Bu şekilde ifade edilmiş bir istek, başka zaman olsaydı, herifin hemen kapıdışarı edilmesini, hattâ belki gırtlığına bir bıçak sokulmasını sağlamaktan başka işe yaramazdı. Stocco da bunu pekâlâ bilirdi, ama buna rağmen küstahlıktan kendini alamamıştı. Çünkü bu seferki şartlar altında her türlü terbiyesizliğin

cezasız kalacağını biliyordu. Nitekim, Concini de buna pek aldırmadı. Bu sözün ne demek olduğunu hemen kavrayarak rengi uçarken yerinden fırladı ve soluk soluğa sordu:

— «Yerini buldun mu?.. Nerede ele geçireceğimi biliyor musun?»

Stocco, sahte bir alçak gönüllülükle:

— «Biliyorum,» dedi. «Daha bir sürü şey de biliyorum.»

Concini, üstünden büyük bir yük atmış gibi ferahladı.

— «Dedim ya, monsenyör,» dedi, «beşbin frank'ı kazandım. Hattâ fazlasını bile hak ettim.» Léonora gibi o da herifin para koparmak istediğini kavradı. Bir konsola giderek kapısını açtı, içindeki tıklım tıklım keselerden bir tanesini kavrayıp Stocco'nun ayaklarına fırlatarak:

— «Haydi, çıkar dilinin altındaki baklayı,» dedi.

Stocco'nun gözleri kamaşmıştı. Kesede, Concini'nin ilk ağızda söz verdiğinin iki misli bulunduğunu hemen farketmişti. Bu hareketin verdiği sevinçle yerlere yatarcasına eğilerek içten bir coşkununla söylendi:

— «Kral olduğunuz gün, bütün öteki Hıristiyan krallarını açıkellilikle öyle bir solda sıfır bırakacaksınız ki hepsi de sizin yanınızda pek hasis kalacaklar, monsenyör.»

Bir yandan da keseyi çabucak ortadan kaldırıverdi. Sabırsızlığından yumruklarını kemirmeye başlayan Concini:

— «Haydi söyle. Ne duruyorsun rezil?» Diye bağırды.

Stocco sâkinleşti ve.

— «Bakıyorum ki sevginizden kendi kendinizi

yiyeceksiniz, monsenyör.» Dedi. «Çiçekçi kızı nerede bulacağınızı biliyorum. Hemen yarın gider, kendisini yakalayırız. Hem de kolayca...»

— «Neden yarın da, bugün değil? Niye hemen şimdi değil... Yerimde duracak hâlim mi kaldı? Görmüyor musun?»

— «Görmez olur muyum, monsenyör? Fakat yarından önce bir şey yapamazsınız. Hele size bazı şeyler anlatayım da...»

— «Nasıl şeylermiş onlar? Karnını yarıp sözleri öyle mi alacağız yâni?»

Stocco güldü:

— «Bunlar, sanırım fikrinizi değiştirmenize sebep olabilir. Hattâ belki de sizin bu coşkun aşkınızın üstüne buz gibi bir kova su dökülebilir. Sıkı durun, monsenyör, sıkı durun... Hani şu insafsız dilber, şu namus timsali yok mu?.. Hah işte, ben, onun bir çocuğu olduğunu öğrendim.»

Stocco, bu umulmadık haberi verince Concini'nin perişan olacağını; kendisinin de onun hâline bakıp keyifleneceğini umuyordu ama, hiç de umduğu gibi olmadı. Çünkü Concini, son sözlerini duyar duymaz, bir sıçrayışta masanın üstünde duran keskin bir hançere atıldı ve sonra da Stocco'nun üstüne saldırdı. Tüpleri diken diken olmuş, rengi uçmuş, müthiş bir hiddete kapılmıştı; boğuk bir sesle:

— «Ne dedin sefil,» diyordu, «ne dedin? Söyle bir daha bakayım...»

Stocco, hayatının, pamuk ipliğine bağlanıverdiğini hemen anladı. Cesur olmasına rağmen gerisin geriye fırlayarak: «*Vay canına! Bu iş şaka olmaktan çıktı!*» Diye düşündü. Sonra da yüksek sesle:

— «Kahrolayım ki doğruyu söylüyorum, monsenyör. Gözlerimle gördüm ve kulaklarımla duydum.

Eğer monsenyör, beni biraz dinlemek lûtfunda bulunurlarsa yalan söylemediğimi anlayacaklardır.»

İçten söylüyordu. Bunu, Concini de anladı. Kendini güç tuttu; hâlâ titreyen sesiyle:

— «Öyleyse söyle,» dedi, «söyle ama, ağzından çıkacaklara dikkat et, haa!..»

Stocco, aynı samimilikle:

— «Eğer, bir tek kelime yalan söylersem Allahın gazabına uğrayayım.» Diye cevap verdi.

Sonra bütün görüp duyduklarını kısaca anlattı. Bu sille, Concini'ye ağır gelmişti. Dişlerini gıcırdattı, hırsından ağzı köpürdü ve hiddetini kimden çıkarcığının bilemeyerek elindeki hançeri odanın bir köşesine fırlatıp sinirli sinirli dolaşmaya başladı. Stocco, gözücuyla onu süzüyor ve artık gülmeyi aklına bile getirmiyordu. «*Aman Allahım, ne kızdı, ne kızdı... Son saatim geldi sandım. Sinyor Concini, sevdiği zaman, kara sevdaya tutulmuşçasına seviyor. İyi ki ne kadar şıapsevdiyse o kadar da çabuk unuttur. Az önce şu kız yüzünden beni tavuk gibi boğazlayacaktı. Ama, yarın belki onun adını bile duymak istemez. Şimdilik bakalım şu hapı yutabildi mi, yutamadı mı?*» Diye düşünüyordu. Ama, Concini, hapı yutmuş olacaktı; biraz sonra sâkinleşti ve herhalde şimdi de bu genç kıza sâhip olma arzusuna kapılmış olacak ki kendi kendine söylendi: «*Eh, ne yapalım? İsterse bir sürü dostu olsun. Bu yüzden ondan yüz mü çevireceğim yâni? Kim demiş?.. Mademki bir sürü insanın koynuna girmiş, şimdi de benim koynuma girer, olur biter... Böyle bir şey başıma ilk defa gelmiyor ya... Şimdiye kadar koynuma girenlerin hepsi, benden önce erkek yüzü görmemiş değillerdi ya... Biz nelerini gördük...*»

Stocco'ya dönüp sordu:

— «Yarın bu kız yine o Fontenay-aux-Roses köyüne mi gidecek?»

Stocco, hâlâ çekingendi:

— «Oraya dönmeye söz verdiğini kulaklarımla duymum,» dedi. «Zaten oraya keyfi için değil, satacağı çiçekleri almak için gidecek... Ticaretini ciddi tuttuğunu bildiğim için oraya gideceğinden eminim.»

Concini, hemen karar verdi:

— «Buna benim de aklım yatıyor... Yarın sabah ondan önce ben de oraya giderim. Sen de benimle gelirsin.»

— «Monsenyör bu kızdan vazgeçiyorlar mı?»

Concini hayret etti.

— «Neye vazgeçecekmişim? Haa, şu senin bana anlattıklarından ötürü mü?.. Azizim, ben yavuklularımı, benim oldukları müddetçe kıskanırım... Benim olmadan önce ne yaptıklarını umursamam bile... Ben onları dehledikten sonra ne yapacakları da beni ilgilendirmez.»

Stocco bu düşünceleri beğendi ve tekrar gülümseyecek kadar cesaretlenerek:

— «Çok iyi yapıyorsunuz, monsenyör,» dedi. «Şimdi neye karar vermiş olduğunuzu sorabilir miyim?»

Concini pis pis güldü:

— «Sabahleyin kızı kaçıırız... Akşamına da koyuma alırım...»

— «Zorla mı?»

— «Gerekirse öyle!..»

— «Peki, gönlünün rızasıyla size teslim olsa daha hoşunuza gitmez mi?»

— «Gitmez olur mu? Ama, bundan ümidim yok.»

— «Ya ben, sizin ümit etmediğiniz şeyi başarma-

yı üstüme alırsam? Göreceksiniz, onu kedi gibi uysal bir hâle getireceğim... Ne kaçırmak gerekecek, ne de zorlamak... Sizi nerede bulmasını söylerseniz, oraya kendi ayaklarıyla gelecek... Her isteğinize boyun eğecek... Bana izin verirsiniz bu işi başarırım, monsenyör.»

— «Nasıl yapacaksın bu işi bakayım?»

Stocco, düşündüğü çareyi anlatınca bu, Concini'ye akla yakın göründü; teklifi sevinçle kabul etmekle kalmadı, üstelik adamını övdü de:

— «Pek yezit herifsin be, Stocco! Hani bu işi de başarırsak... Sana onbin frank veririm.»

Bu sefer de sevinmek sırası Stocco'ya geldi ve gözleri parıldayarak:

— «Öyleyse hazırlayın paraları,» dedi. «Yarın akşam o paracıklar da benim olacak.»

Concini sabırsızlanarak:

— «Haydi sen de git, gereken bütün tedbirleri al...» Dedi.

Stocco, yerlere kadar eğildikten sonra:

— «Gidiyorum, monsenyör...» Diyerek uzaklaştı.

İlk işi, Concini'nin küçük konağına yollanmak oldu. Oraya vardığında, Léonora da Louvre sarayına, Marie de Médicis'i görmeye gidiyordu. Stocco'yu görünce hareketini birkaç dakika geciktirdi ve ondan Concini'yle neler konuşup hangi kararlara vardıklarını öğrendi. Stocco sözünü bitirince kadın, korkunç bir sükûnetle:

— «Güzel,» dedi. «Haydi git, Concini'nin verdiği emirleri yerine getir.»

Stocco, akşama doğru Saint-Michele kapısından çıktı; d'Enfer sokağına yöneldi. Yanında bir sürücünün sürdüğü, boş bir tahtirevan götürmekteydi. Yavaş yavaş Fontenay-aux-Roses köyüne gidiyordu. Za-

man zaman duruyor, arkaya doğru kulak kabartıyor; arkadan birinin gelip gelmediğini görmek istercesine yola bakıyordu. Böylece bir saat kadar yol aldıktan sonra birden, arkasından, at sesleri duydu. Boş tahtirevan yola devam ederken o durup bekledi.

Gelen Concini'ydi. Rospignac, onun solunda at koşturuyor; arkalarından da Eynaus, Longval, Roqueta-ille ve Loignes geliyorlardı. Hepsi de neşeli görünen Concini'den cesaret aldıkları için pek keyiflenmiş, bağırışıp çağırıyorlardı. Yapacakları işten bahsetmediklerine göre Concini'nin onlara hiçbir şey açmadığı anlaşılıyordu. Bu durum, Stocco yanına gelip de sağına geçince ona da bir şey söylememesini ve bir bakışla işaret edivermesiyle büsbütün belli oldu. Sonra asıl meseleyle hiç ilgisi olmayan değişik şeylerden bahsettiler.

Birlikte köye vardıklarında, karanlık basmıştı. Stocco, hepsini geçen pazar karnını doyurduğu hana götürdü. Orada gecelediler. Sabahleyin, şafakta handan çıktılar. Atlarını orada bırakmışlardı. Peşlerinden sâdece tahtirevan ve seyisin yedeğinde götürdüğü, eyerlenmiş bir at geliyordu. Böylece sessiz sadasız görünen Perrine ananın evine ulaştılar ve evin kapısının önündeki çitlerin ardına sindiler.

Sabahın saat altısına doğru Perrine ana, evin kapısını açarak bahçeye çıktı. Eşikte bir süre durup İnci Çiçeği'nin geleceğini sandığı yöne doğru baktı. Herhalde genç kızın bu saatte henüz gelmeyeceğini düşünmüş olacak ki tekrar eve girdi. O girer girmez, Stocco saklandığı yerden çıktı. Eyanus ile Longval de peşinden yürüdüler ve hep birlikte bahçeye daldılar. Birkaç dakika sonra Stocco, İtalyanca:

— «Buyurun, girin monsenyör. Duruma hâkimiz.» Diye bağırdı.

Concini seğırtti. Askerleri de ardından yürüdüler

ve hepsi içeri doluştular. Perrine ana, en ufak bir hareket bile yapamayacak şekilde sımsıkı bağlanmış, ağzına da bir tıkaç tıklanmış, döşemelere yatırılmıştı. Concini, odada başka bir şey göremeyince:

— «Çocuk nerede?» Diye sordu.

Stocco:

— «Yandaki odada uyuyor. Hiç gürültü yapmaya dikkat ettiğimiz için uyanmadı. Kadının üstüne âni çullandık ve gık bile dedirtmedik.» Diye cevap verdi.

Concini, bu ayrıntılarla ilgilenmediğini belirtmek istercesine omuz silkerek Perrine anaya döndü. Kadın sâdece bağlanmış bir zarar verilmemişti. Fakat kötü durumuna rağmen şaşırması değildi. Concini'yle adamlarına ters ters bakıyordu. Concini, kadının korktuğunu sandı ve yatıştırmak isteyerek:

— «Size bir kötülük yapacak değiliz, hanım, dedi. «Eğer aksilenmezseniz size hiç zararımız dokunmaz.»

Sonra başını çevirdi ve artık onunla ilgilenmeyi gerekli görmedi. Stocco, dışarıya, bahçe kapısının önüne çıktı. Concini, kendi evindeymiş gibi yerleşerek arkadaşlarına da oturmalarını işaret etti. Sessiz sadasız çöktüler. Hem kırılmış, hem de içerlemişlerdi... Efendilerinin kendilerine hiçbir şeyden bahsetmemiş oluşuna kırılmışlardı. Stocco'nun da birdenbire pek önemli bir şahsiyet tavırları takınarak işi yönetir görünmesine içerlemiştiler.

Concini, bir çeyrek saat hiç ağzını açmadan oturdu. Yanındakiler de can sıkıntısından, esneyip durdular... Sonunda Stocco, bahçeden seslendi:

— «Kız geliyor, monsenyör...»

Concini hemen Roquetaille ile Loignes'e bir emir verdi. İkisi de emri yerine getirmek için dışarı çıktılar. Stocco ise eve girerek yandaki odaya çekildi. Concini'yle ötekiler yerlerinden hiç kıpırdanmadılar.

İnci Çiçeği, eşeğinin üzerinde, eve yaklaşıyordu... Kendi kendine gülümsüyor ve Perrine ananın, vereceği müjdeye ne kadar şaşıracağını düşünüyordu. İçinde, bir çiçek demeti kadar zarif bu köy evinde kendini beklemekte olan müthiş tuzakla ilgili en ufak bir şüphe bile yoktu.

Evin önüne vardıktan sonra Perrine ananın, da karşılamaya çıkmamasına şaşıtırsa da, merak etmedi. Bahçeye girdi ve eşeği kendi hâline bıraktıktan sonra eve doğru ilerlerken seslendi:

— «Perrine! Perrine!»

Yeşillikler arasına saklanmış olan Roquetaille'yle Loignes yerlerinden çıkmış, gelip bahçe kapısının önüne dikilerek arkasındaki yolu kesmişlerdi. Fakat onlar bu hareketi yaparken sessiz davranmaya lüzum görmedikleri için genç kız gürültülerini duymuş, geri dönünce ikisini de görmüştü. İki adam, kızın önünde mübalâğalı bir nezaketle eğildiler. Kızcağız, bunların yüzlerini pek göremediği için kendilerini tanıyamadı. Fakat kıyafetlerinden asîlzâde olduklarını kestirerek şaştı ve:

— «Orada ne yapıyorsunuz, mösyöler?» Dedi.

Tam bu sırada evin kapısı ardına kadar açıldı, eşikte beliren Concini, genç kıza seslendi:

— «Buyursanıza, madam, girsenize...»

İnci Çiçeği, Loignes ile Roquetaille'den tarafa döndüğü için yüzünü göremedi. Fakat sesinden onu hemen tanıdı. Adamın burada, evindeymiş gibi davranışı ve genç kıızı kendi evine dâvet edecek kadar küstahlık göstermesi öylesine akıl almaz bir şeydi ki önce inanmadı. Fakat dönüp de Concini'yi görünce dehşetten gözlerini ona dikerek taş kesilmiş gibi kalakaldı.

Karşısındaki keyifle gülümseyerek şapkasını çıkarıp şatafatlı bir reverans yaptıktan sonra:

— «Buyurunuz madam, giriniz de size ziyaretimin sebebini anlatayım.» Dedi. «Bu ziyaret size biraz garip görünse bile bana karşı daima gösterdiğiniz insafsız sertliğin, beni buna mecbur bırakmış olduğunu elbette tahmin edersiniz... Sonra zaten burada uzun süre kalacak da değiliz... Size karşı duymakta olduğum ateşli sevginin beni size kötülük yapmaktan alakoyacağını tahmin edebilirsiniz.»

Sesi tatlılaşmıştı. Her ne pahasına olursa olsun, genç kıza güven vermek istediği belliydi. Ne var ki boşuna zahmet ediyordu. Çünkü İnci Çiçeği'nin ona kulak astığı yoktu. Kendini çoktan toparlamış, soğukkanlılıkla düşünüyordu: Tuzağa düşmüştü. Asıl tehlikenin, Concini'nin kendisini davet ettiği evde olduğunu da farkediyordu. Şimdi eve girip de, kendini eli-kolu bağlı bir hâlde ona mı teslim edecekti? Hayır!.. Şimdi şurada, bahçede bulunduğu yerden kımıldamaktansa, bütün vücudunu kıyım kıyım kıydırınaya râzıydı.

Böyle bir karar vermişti ki ansızın doğrudan doğruya kendisiyle ilgisi olmayan bir korkuya kapıldı ve:

— «Aman! Loïse'ye, Perrine'ye ne oldu?» Diye bir çığlık attı.

Bu müthiş korku önünde, kendi için duyduğu bütün korkular siliniverdi. Kendini hemen unutarak «kızını» ve belki de Loïse'ye bağlılığı uğrunda kendini feda etmiş olan kadını düşünerek tir tir titredi. Perrine ananın, çocuğu olanca gücüyle koruyacağından emindi. Mademki Concini duruma hâkim olmuş görünüyordu, öyleyse tam yerine yerleştirilmiş bir hançer, zavallı kadının direncini de kırmış olacaktı. Bunu düşününce, eşiği rüzgâr gibi geçti ve eve girdi.

Kendisini gördüklerinde, pis pis gülümseyerek elebaşları Rospignac'a bakan Eynaüs'la Longval'in far-

kına bile varamadı. Gördüğü tek şey, Perrine ananın, yere boylu boyunca uzatılmış vücudu oldu. O kadar şaşırmıştı ki zavallı kadının, çocuğu gerektiğince koruyamadığı için kendisine af dileyen gözlerle baktığını bile görmekten âciz kaldı. Çünkü bunları görse onun sağ olduğunu anlayacaktı. Fakat o, sadece bağların hareketsiz bıraktığı kaskatı vücudu görebildi. Dehşet ve hiddet içinde haykırdı:

— «Yoksa zavallının canına mı kıydınız?»

— «Ne kıyması canım?» Diye Concini alay etti. «Baksanıza, o bize bakışlarıyla kıyıp duruyor. Bana ne biçim baktığını görmüyor musunuz?»

İnci Çiçeği, ancak o zaman Perrine'nin sağ, hattâ yarasız olduğunu anladı. Bunun üzerine aklına hemen küçük Loïse geldi:

— «Burada bir de çocukcağız vardı,» dedi. «Sakin...» Concini, ne anlama geldiği belirsiz bir tebessümle:

— «Küçük Loïse mi?...» Dedi. «Şimdi onu da göreceksiniz, madam...»

Concini bu sözü öyle sükûnetle söylemişti ki genç kız biraz ferahladı. Ama bu, sâdece sevdikleri içindi. Şimdilik kendini düşündüğü yoktu.

Bu sırada Concini bağırıyordu.

— «Hey, Stocco!.. Bize madamın kızını getir bakalım... Getir de, çocuğa bir kötülük yapmadığımızı gözleriyle görsün...»

Sesinde öyle müthiş bir kin seziliyordu ki genç kız dehşetle titremekten kendini alamadı. İlk olarak çok çirkin bir entrikaya kurban gideceğini sezer gibi oldu ve bütün iradesini toparlamaya çalıştı.

Stocco, efendisinin seslenmesine karşılık vermekte gecikmemiş, eşikte belirmişti. Loïse'yi kucağında tutuyordu. Adamın kabasaba elleriyle uykusundan

apansızın uyandırılan çocukcağız, sarıldığı battaniye içinde debeleniyor, bağılıyor, ağlıyordu. Genç kıızı görünce sustu. Yüzü güldü ve küçük ellerini uzatarak:

— «Gonca anne! Gonca Anneciğim!» Diye seslendi.

Kederinden sesi boğuklaşan genç kız, ona koşarak:

— «Kızım, yavrum! Benim küçük Loïse'm!» Dedi.

Fakat Concini, birden yolunu kesmiş homurdanıyordu:

— «Gözlerinizle gördünüz... Kendisine bir kötülük yapılmadığını anladınız ya... Şimdilik bu kadarı yeter...» Sonra Stocco'ya dönerek: «Haydi Stocco git,» dedi.

Uzun bacaklarının bütün hızıyla bahçeye koşan Stocco, hâlâ yana yakıla «Gonca annesini» imdadına çağıran çocuğu alıp, kapının önüne kadar gelmiş olan tahtırevana kadar vardı. Kucağındaki yükü birlikte içine atlayınca tahtırevan yola koyuldu.

Bu çirkin çocuk hırsızlığına karşı koymak için çarpınan zavallı İnci Çiçeği, efendilerinin bir işareti üzerine yolunu kesen Eynaus'la Longval arasında kalakaldı.

Tahtıveran uzaklaştıktan sonra Concini, sahte nezaketiyle genç kıza döndü:

— «Merak etmeyiniz, madam, kızıınıza hiçbir fenalık yapılmayacak ve onu tekrar göreceksiniz.»

Stocco'nun tasarladığı dalavereyi başarıyla uygulayan Concini'nin bu vaadi hiçbir şey sezmeyen genç kıza biraz ümit verdi. Heyecanla:

— «Ne zaman?» Dedi.

Concini, yine çirkin çirkin gülümseyerek:

— «Ne zaman isterseniz,» dedi. «İstedığınız vakit gelip kendisini görürsünüz, olur biter.»

— «Nereye gelir görürüm?»

— «Onu da söyleyeyim... Çocuk, benim küçük evime götürülecek. Bu ev, Casset sokağının ortalarında, sol kolda, Kral'ın bahçesinin ardındadır. Evin kapısına iki defa vurur ve yirmidört saat içerisinde yâni yarın sabah saat sekize kadar '*İnci Çiçeği*' parolasını verirsiniz.»

— «Peki, o zaman çocuğu bana verecek misiniz?»

— «Asîlzâdelik şerefim üzerine yemin ederim ki evet...»

— «Bu iş için şart da koşacak mısınız?»

— «Tabii!»

— «Neymiş bu şart?»

— «Evime gelince öğrenirsiniz.»

Anlayacağını anlamıştı. Bir süre düşündükten sonra garip bir sükûnetle sordu:

— «Ya gelmezsem?»

Concini, soğuk bir tavırla:

— «Yarın çocuğu buraya getirirler,» dedi. Genç kızın hayretle gözlerini açtığını görünce korkunç bir gülümseyişle açıkladı: «Yâni çocuğun ölüsünü getirirler, demek istiyorum. Hiç değilse kendisini bir Hıristiyana yakışır şekilde gömdürürsünüz.»

Amansız ve zâlim tavrı, konuşuşundaki isyan ettirici küstahlık, sahte nezaketi, bakışlarındaki soğukluk ve kendisini, müthiş darbesini vurmadan önce kurbanıyla oynayıp avının tadını çıkarmaya çalışan bir canavara benzeten iğrenç tebessümü de gösteriyordu ki bu tehdit boş değildi. Genç kız, bunu, hemen kavradı. Ürperdi ve son derecede aşığılıyıcı bir tavırla iğrentisini karşısındakinin suratına tükürdü.

— «Ne alçak ve sefil bir herifsiniz! Bir de kendinize asîlzâde süsü veriyorsunuz!.. Utanmadan, Fransa Mareşali unvanını taşıyorsunuz... Yazıklar olsun size...»

Bu sözler, özellikle de söyleniş tarzı, Concini'nin suratına inen bir kırbaç tesiri yaptı ve herif bir an için sahte nezaketini unutarak sapsarı kesilip homurdandı:

— «Sizinle evimde hesaplaşırız. Merak etmeyin, ben hiçbir şeyi unutmam.»

Odaya ağır bir sessizlik çökmüştü. Fakat kısa sürdü... Gonca birden dikildi, adamın yüzüne baktı ve alay edercesine:

— «Ne yazık ki bu kurnazca plânınız, bilmediğiniz ve şimdi size söylediğim bir gerçek dolayısıyla suya düşüyor: Loïse benim kızım değildir,» dedi.

Zavallı kızcağız, bu umulmadık sözle herifi şaşırtacağını umuyordu. Öyle ya, mesele basit değil miydi? Loïse, onun kızı değildi. Bu yüzden, gidip kızı, canavarın ininden kurtarmaya çalışmayacak ve böylece bütün plân suya düşecekti. Fakat Concini ona, ne kadar yanıldığını göstermekte gecikmedi. Genç kızın sözünden kuşkulananmak şöyle dursun; hemen inandı, fakat umursamadı. Tam tersine, pek sevinmiş göründü:

— «Daha iyi ya, canını sevdiğim, daha âlâ ya...»

Sonra sulu bir kibarlıkla af diledi:

— «Yâni sizin namusunuzdan şüphe etmek gibi bir hataya düştüğüme hâlâ şaşıyorum... Bakışınızdaki saflıktan da bunu anlamam gerekirdi.»

Genç kız yine perişan oldu. Adamın sözünü yanlış anladığını sanarak tekrarladı:

— «Loïse kızım olmadığı gibi onu kurtarmak kaygısıyla arzularınıza boyun eğecek de değilim.»

Beriki pis pis güldü:

— «Biliyorum. Biliyorum ama, onu almak için evime geleceğinizi de biliyorum.»

— «Niçin?»

— «O kız sizin çocuğunuz değil ama, kendisini öz anasıymış gibi seviyorsunuz... Biraz önce gözlerimle gördüm. Ayrıca şunu da sezdim ki siz, kendisini başkaları uğrunda feda eden eşsiz yaratıklardansınız. Benim için rahat. Kızınız olmadığı halde, size verdiğim süre dolmadan, yâni yarın sabah saat sekizden önce gelip çocuğu benden isteyeceğinizden eminim. Hem öylesine eminim ki artık bu mesele üstünde çene çalmayı da gereksiz buluyor ve sizi hareketlerinizde serbest bırakarak hemen adamlarımı alıp buradan gidiyorum.»

Bu sözleri de o acayip nezaketiyle söylemişti. Artık konuşacağı bir şey kalmamış gibi yerde boylu boyunca yatan Perrine anaya döndü ve sesini tatlılaştırmaya çalışarak:

— «Büyük hanım,» dedi. «Adamlarımın size karşı kaba davranmalarına çok üzüldüm. Şunu alın da, kendinize bir ilâc alıp sinirlerinizi yatıştırın.»

Kadının ayak ucuna doğru altın dolu, şişkin bir kese bıraktı. Bu hareketi, elinin açıklığıyla genç kızın gözünü kamaştırmak için yapıyordu. Bundan sonra yine Gonca'ya dönüp gülümseyerek:

— «Azkalsın önemli bir şeyi unutuyordum.» Dedi. «Evime gelirken yanınıza herhangi bir kimse almak isteğine kapılmamanızı tavsiye ederim. Çünkü böyle bir şey, küçüğe büsbütün kötülük getirmekten başka bir işe yaramaz.»

Genç kızın önünde ağırbaşlı olmaya çalışarak eğildikten sonra çıktı. Rospignac ile ötekiler de ardından yürüdüler. Doğruca hana gittiler ve atlarına atlayıp dörtnala şehir yolunu tuttular.

Yalnız kalınca, Gonca'nın ilk işi, Perrine ananın bağlarını çözmek oldu. Bu iş bittikten sonra, Concini'nin önünde sâkin durduğu halde şimdi sükûnetini birdenbire kaybederek kadının kucağına atılıp hüngür hüngür ağlamaya başladı. Zavallı köylü kadın da hem onunla birlikte ağladı, hem de elinden geldiği kadar onu teselliye çalıştı. Bir yandan da merakla soruyordu:

— «Peki ama, bir çocuğu bile öldürmekten çekinmeyeceğini söyleyen bu canavar herif kim? Böyle korkunç cinayetleri işlemeye cesaret edecek kadar da kudretli mi?»

— «Yazık ki öyle, Perrine ana... Bu adam memleketimizin efendisi, Concini.»

— «Vay, o mu bu? İtalya'lı serseri mi?»

Hemen ilgilenmeye başladı.

— «İnşallah senin de sonun köpek gibi gebertilmekle biter, alçak herif! Mezarında hortlarsın inşallah leşini köpekler paralar! Allahın gazabına uğrayasınca...»

Perrine ana, biraz hafifledikten sonra:

— «Ee, şimdi ne yapacaksınız?» Diye sordu.

— «Sen benim yerimde olsan, o yavrucuğun öldürülmesine seyirci mi kalırdın? Kılını bile kıpırdatmadan onu öldürür, biliyor musun?»

Perrine ana, boynunu bükünce, Gonca devam etti:

— «Gidip çocukcağızı kurtaracağım.»

Perrine ana, Gonca'yı bu kararından caydırmaya kalkışmadı; zira onun yerinde kendisi de olsa aynı kararı verecekti:

— «Peki, ben de sizinle giderim... O serseri, benimle başa çıkmak kolay mıymış, görsün.» Dedi.

Gonca içini çekti:

— «Ama, yanıma birini aldığım takdirde çocuğa eziyet edeceğini söylediğini unutuyorsun. Yapar da!.. Bu tehdit olmasaydı Odet'e haber verirdim, uçümüzü de korurdu.»

— «Aa, onu yine gördün mü?»

— «Gördüm... Bana karısı olmak isteyip istemediğimi sordu. Ben de '*peki*,' dedim. Ha, önemli bir haber daha var; Loïse'nin ana-babası bulundu...»

İçinde taştan sevinci Perrine anayla paylaşmaya gelmiş olan Gonca, onları anlatmaya başladı. Bu uzun hikâyeye, kızcağıza, hiç değilse birkaç saat için, içinde bulunduğu müthiş durumu unutturdu. Fakat söylemek herşeyi söyledikten sonra yeniden müthiş gerçekle karşı karşıya kaldı. Artık yola koyulması gerekiyordu. Ağlamamak için kendini zorlayan Perrine anayı öptükten ve koynuna küçük bir hançer yerleştirdikten sonra evden çıktı. Tek başına, yaya, yüzü biraz soluk, ama sâkin ve tereddütsüz yürüdü.

Genç kız henüz çıkmıştı ki Perrine de, Concini'nin bıraktığı altın kesesini kaptı; evin pencere ve kapılarını sımsıkı kapattıktan sonra koşa koşa uzaklaştı. Hemen, atı ve arabası bulunan komşularından birine gitti. Atı da, arabayı da; istenilen para üzerinden, hiç pazarlık yapmadan kiraladı. Arabaya atlayıp dörtnala yola koyuldu. Kısa sürede Gonca'ya ulaşarak, kendini göstermemek için yüzünü örtmeyi ihmal etmeden, yıldırım hızıyla, geçip onu arkada bıraktı. Tabii İnci Çiçeği, bu arabada, Perrine ananın bulunduğu-
nun farkına bile varamadı.

Beygir, insafsızca ve ardı ardına kırbaçlandığı için köyle Paris arasındaki yolu çatlarcasına aşmış ve Cossonnerie sokağına kadar yıldırım hızıyla gitmişti... Perrine ana, genç kıza onu-bunu sorarken, Odet'in nerede oturduğunu öğrenmiş ve genç kızı kurtaracak tek adamın, ancak onu seven bu delikan-

lı olabileceğini kafasına yerleştirmişti. Şimdi de koş a koş a Odet de Valvert'e gelmişti; meseleyi ona anlatmayı düşünüyordu. Artık o, karar vermeli, ne yapacaksa yapmalıydı. Yaşlı kadın, bu heyecanla merdiven basamaklarını dörder dörder tırmandı. Aksilik bu ya, Valvert evde yoktu. Kadını karşılayan Landry Coquenard ise ancak Mösyö Kont'un gece eve gelmemiş olduklarını söyleyebiliyordu. Ne zaman döneceğini de bilmiyordu...

Zavallı kadın, bu hiç tahmin etmediği aksilikle karşılaşınca allak bullak oldu. Landry Coquenard, kadının kederden karmakarışık olan yüzüne bakıp mrâklanarak kendisini şöyle hafiften bir sorguya çekti. Zaten onun da derdini dökmekten başka bir isteği var mıydı? Adama, herşeyi anlattı. Odet de Valvert'e rastlamış olsaydı, daha fazlasını söylemeyecekti.

Landry Coquenard, bu hikâyeyi dinleyince pek heyecanlandı ve bir iskemleye çökerek: «*Babası, kızını koynuna almak istiyor. Aman ya Rabbi! Öz kızını koynuna almak istiyor... İşte bu müthiş! Korkunç!*» Diye düşündü.

CİNAYET TASARILARI

Perrine ana, imdat istemek için gelip de kendisini evinde bulamadığı sırada Odet de Valvert ne-redeydi ve ne yapıyordu?..

Şövalye de Pardaillan'ın, Valvert'i, kendisini karanlık odada yalnız bırakmaya zorladığını ve ona, bir tehlike söz konusu olursa kendisini kurtarabilmek üzere tetikte beklemesi gerektiğini anlattığı okuyucularımızca bilinmektedir. Oysa Pardaillan, bu bahaneyi, sadece delikanlıyı öldürücü olacağını bildiği bir mücadeleye karıştırmamak için uydurmuştu.

Valvert, Şövalye'nin bu isteğini yerine getirdiyse de Pardaillan'ın sandığı kadar kolaylıkla bu bahanelere inanmadı. Yanından ayrılırken şöyle düşünüyordu: *«Anlaşılan, Mösyö de Pardaillan, beni yardımcılığına istemiyor... Herhalde bu müthiş kadınla yapacağı mücadeleye beni karıştırmak niyetinde değil. Başıma bir felâket gelirse bunun kendi yüzünden gelmiş olacağını düşünüyor... Beni sevdiği için böyle bir şeye asla dayanamaz. Benim bu mücadeleye, kendisine rastlamadan önce başlamış olduğumu bilmiyor. Gerçi bu işe atıldığımın farkında değildim ama, bir kere girişmiştim ya... Artık hiç şüphem kalmadı. Şimdiye kadar Fausta hakkında duymuş olduklarımı, beni çok aşırı şartlarla yanına alışıyla bir araya getirince bu işi yaparken birtakım art niyetler beslediğinden hiç şüphem kalmıyor. Bu düşüncelerin bana şeref verecek soydan olmadıkları da muhakkak... Niyetini açtığı gün, nasıl olsa çatışacak değil miydik? Bu hesapça mücadeleye beni Mösyö de Pardaillan sürükledi. İstese de, istemese de, mücade-*

lenin içine girmiş bulunuyorum. Dövüşten kaçmak da âdetim olmadığına göre sonuna kadar gideceğim... Mademki artık karşımda müthiş bir düşman bulunduğunu biliyorum, hiç değilse fırsattan yararlanıp düşmanımın ne çeşit tasarıları olduğunu anlamaya çalışayım... Öyleyse ben de Mösyö de Pardaillan gibi yapar, Fausta'nın yanında getirdiği, şu pek ünlü birine benzeyen asûlzâde ile neler konuşacağını dinlerim...»

Valvert de, Pardaillan gibi çabuk karar verirdi. Yine Şövalye gibi - zaten bu çocuğun herşeyi, Pardaillan'a benziyordu - verdiği kararı yıldırım hızıyla uygulardı. Kararını verir vermez, kendisini sonradan oniki silâhşorun başında gördüğümüz odaya girdi, kapıya yanaşıp öteki odada konuşulanları dinlemeye başladı.

Böylece Fausta ile d'Angoulême'nin konuşmalarının ilk kısmını duydu ve kendisinin yeni bir Ravaillec olarak - o nasıl babası Dördüncü Henri'yi öldürdüyse - oğlu Onüçüncü Louis'i öldürmekle görevlendirileceğinin konuşulduğu yere kadar dinledi. Fakat daha fazla dinleyemedi. Çünkü konakta harıl harıl Pardaillan'ı araştıran d'Albaran, bu sırada odaya girivermişti. Valvert azkalsın suçüstü yakalanacaktı. Kapının önünden uzaklaşmak için ancak iki adım atabildi. Zaten d'Albaran'ın da ondan şüphelenmesine sebep yoktu. Valvert'i, hanımının emri üzerine orada bekliyor sandı. Hiç kuşkulandırmadan, delikanlıya olayı anlattı ve binaya giren yabancıyı yakalamak için aldığı tedbirleri saydı döktü. Bunun üzerine Valvert, Pardaillan'a ne kadar yardımı dokunabileceğini hesaplayarak bu odaya dikilecek nöbetçilerin komutasını üstüne almayı teklif etti. Aynı anda konağın her tarafında bulunamayacağını bilen d'Albaran, bu teklifi sevinçle kabul etti. İşte, Şövalye'yi

yakalamak için odaya dikilmiş oniki adam, böylece Valvert'in emrine girmişlerdi.

Pardaillan, yanında Fausta ve d'Angoulême'yle dışarı çıktığında, Valvert'le adamları, henüz işe karışmamak gerektiğini biliyorlardı. Çünkü Fausta, d'Albaran'a, yolu ışıklandırmasını söyleyince İspanyol devi odanın kapısını açmıştı ve o zaman, hem Valvert, hem de yanındakiler Pardaillan'la Fausta'nın konuştuklarını duymuşlardı. Bu yüzden Valvert, Şövalye'nin Fausta ile birlikte gidişine hiç meraklanmamıştı. Gittikleri yuvarlak kuledeki odayı da biliyordu, ama, buraya girenin ufacık bir hareketle yok edilebilecek kadar her tarafının makineleşmiş olduğunu aklından bile geçirmiyordu. Fausta'nın sinsi bir darbe hazırlayabileceğini hiç düşünmemişti. Bunun, Fausta'yı pek iyi tanıması gereken Pardaillan'ın da hiç aklına gelmemiş olduğunu gördük. Bu bakımdan, Valvert hiç endişelenmiyordu. Ona göre, şimdilik mücadele yoktu; iki düşman arasındaki konuşmanın sonucu, durumu berraklaştıracaktı. İki şeyden biri olabilirdi: Ya Pardaillan'la Fausta anlaşır-lardı ve o zaman Pardaillan, rahat rahat çekilip giderdi; anlaşamadıkları takdirdeyse Pardaillan'ı yakalamak için adama ihtiyaç olacak ve kendisine haber verilmesi gerekecekti. Bu yüzden, hiç meraklanmadan konuşmanın sonunu beklemekten başka yapacağı bir şey yoktu. Nitekim o da böyle yaptı; rahat rahat bekledi.

Fakat hanımının güvenini kazanmış bulunan d'Albaran, yuvarlak kulenin bütün sırlarını biliyordu. Yalnız buranın değil, bu korkunç konağın her çeşit sırrından haberi vardı. Zaten Fausta'nın verdiği emri duyar duymaz işi sezmişti. Bunun üzerine kapının önüne gelerek orada bekleyenlere artık odalarına dönebileceklerini, bu gece kendilerine ihtiyaç olmadığını bildirmişti. Çoğu İspanyol olan ve d'Albaran gibi

tam bir boyun eğme disiplini içinde yetiştirilen silâh-
şorlar, herhangi bir şey sormayı gerekli görmeden
dağıldılar. Bu haber, Valvert'in de içini ferahlattıysa
da bununla yetinmedi ve kendisine bazı haklar tanın-
mış olduğu için dev İspanyol'a birtakım sorular sor-
du. D'Albaran'ın, Valvert'den şüphelenmesi için hiç-
bir sebep olmadığını söylemiştik. Fakat hanımının
sırlarını ele vermeye de hiç niyeti olmadığı için, sâ-
dece:

— «Asaletmeap, bu asîlzâde hakkındaki düşün-
celerini değiştirmiş olduğunu söyledi. Başka bir şey
bilmiyorum.» Diye kısa bir cevap vererek, ortadan
kayboluverdi.

Bundan sonra Valvert de ötekiler gibi yaparak
kendi dairesine çekildi. O zaman, bu dairenin, tam
yuvarlak kule yolu üstünde bulunduğu aklına geldi.
Pardaillan, mutlaka onun dairesinin önünden geçe-
cekti. İçi rahattı ama, Şövalye'nin geçtiğini gözle-
riyle görürse daha rahat olacaktı. Bu düşünceyle ya-
tağa yatmadı ve kapı arkasına sinerek dışarıyı gö-
zetlemeye başladı.

Böylece, sebebini kendisi de pek bilmeden tuttuğu
bu nöbette bir saat kadar vakit geçirdi. Fakat kapı-
sının önünden geçen koridorda en ufak bir gürültü
bile duymadı. Kendi kendine: «*Amma da uzun ko-
nuştular!*» Diyordu.

Bir saat daha geçtiyse de, yine kimsecikler görün-
medi. Artık meraklanmaya başlamıştı. «*Sakın daha
kısa ve gizli bir yol olmasın?.. Belki de Pardaillan'ı
oradan çıkarmışlardır.*» Diye düşündüyse de işin iç-
yüzünü anlamak istedi. Sessizce odasının kapısını aç-
tı, koridorda kaydı; yuvarlak kulenin odasına doğ-
ruldu. Fakat bitişikteki odanın kapısı önünde durak-
sadı: «*Ya d'Albaran bu kapının ardında nöbet bekli-
yorsa!.. Bu saatte buraya gelişimi ona nasıl haklı
göstereceğim?*»

Fakat bu tereddüdü uzun sürmedi; hemen sessizce içeri girdi. Yuvarlak odanın kapısı aralıktı. İçeride hâlâ şamdanlar yanıyor ve kapı aralığından sızan ışık, içinde bulunduğu odayı da aydınlatıyordu. Valvert'in ilk dikkatini çeken ve onu sevindiren şey, burada kimsenin bulunmayışıydı. Ayrıca burada şimdiye kadar hiç farkına varmadığı daracık bir gizli kapı keşfedişine sevindi. Öğreneceğini öğrenmişti. Kendi kendine: «*Zaten emindim,*» diyordu. «*Mösyö de Pardaillan buradan çıkıp gitmiştir.*»

Artık içi rahattı, gülüyordu; bilinçsizce kapının aralığından sızan ışığa baktı ve öte yandan ses gelip gelmediğini dinledi. Çıt yoktu. Pardaillan'ın, şu gizli kapıdan çıkıp gittiğinden hiç şüphesi kalmamıştı. Şimdi kimbilir ne kadar uzaktaydı. Artık çekilip gidebilirdi ve yapacağı en doğru şey de buydu ama, her nedense aralık kapıdan yuvarlak odaya bir göz atmaktan da kendini alamadı.

Bakar bakmaz, olduğu yerde kalakaldı. Kafasında saçları dimdik oluverdi. Odanın ortasına doğru geniş, kuyu ağzına benzeyen bir delik görmüştü... Şimdi bu deliğe dehşet dolu gözlerle bakıyordu. Bir sıçrayışta deliğin kenarına ulaşarak aşağıya eğildi, baktı.

Delğin içi zifirî karanlık olduğu için derinliğini anlamaya imkân yoktu. Belki dipsiz bir uçurum kadar derindi; belki de sadece birkaç metrelikti...

Delikanlı, olan biteni bir anda kavrayıvermişti. Kafası allak bullaktı: «*Mösyö de Pardaillan'ı bu kuyuya attılar. Gizli kapıdan çıkıp giden de herhalde Dük d'Angoulême'ydi... D'Albaran, Dük'ü gizli kapıdan götürmüş ve kapıyı aralık bırakmış olmalı... Herhalde birazdan gelip herşeyi yerli yerine koyacak. Eğer Mösyö de Pardaillan henüz ölmediyse ümit kesmemeli. Ben buradayım ya... Fakat zavallıyı öldür-*

dülerse, felâket!..» Diyordu. Bütün ömrü boyunca duymadığı kadar büyük bir acı hissetti. Fakat perişanlığı kısa sürdü. Bu acı, ansızın müthiş bir hiddete çevrildi. Boğuk sesle mırıldandı:

«Ah namussuzlar!.. Ben de onlardan bunun acısını çıkarmazsam...»

Yüzü hiddetten buruşmuş, tüyleri diken diken olmuştu. Hiçbir ihtiyata lüzum görmeden, sert adımlarla gizli kapıya yöneldi. Şimdi aklı fikri, Pardailan'ın sağ olup olmadığını öğrenmekteydi. Eğer sağsa, ne yapıp edip Şövalye'yi kurtaracaktı. Eğer öldürüldüyse, öcünü öyle bir alacaktı ki... Fakat amacına ulaşmak için ne yapması gerektiğini bilmiyordu.

İlk aklına gelen, gizli kapının ardında neler olup bittiğini öğrenmekti. İlerledi, kapının eşiğinden atlayıp duvarın içine oyulmuş dar merdivenden birkaç basamak indi. Karanlığa doğru eğilip kulak kabartınca durakladı. Tam bu sırada, yükselen bir ışık farketti. Bu hiç şüphesiz, d'Angoulême'yi salıverdikten sonra geri dönen ve merdivenleri tırmanan d'Albaran'dı... Valvert, kendi kendine güldü ve yapacağı şey, hemen kafasında billûrlaşıverdi: *«Şimdi hemen yukarı çıkıp kapının ardında bekler ve herifi bir yumrukta sersem ederim,»* dedi. *«Ondan sonra da çenesini açıp herşeyi anlatması ve beni Mösyö de Pardailan'ı attıkları kuyunun dibine indirmesi gerekiyor... Yoksa işi bitiktir.»* Yavaş yavaş yükselen ışığı gözleriyle takip ederek, yukarı çıkmaya başladı. O sırada, birdenbire ışığın durduğunu gördü. Kulağına bir fısıltı geldi. Sevincinden bağırmamak için kendine güçlkle hâkim oldu. *«Bu, Madam Fausta'nın sesi... Şansa bak!.. Nihayet seninle karşılaştık ha, Fausta zebanisi...»*

Basamakları tekrar, ihtiyatla indi. İndikçe sesler daha berraklaşıyordu.

Fausta soruyordu:

— «Dük ne oldu?»

D'Albaran cevap verdi:

— «Gitti, madam...»

— «Yalnız mı gitti?»

— «Evet... Kendisine vermek istediğim muhafızları kabul etmedi.»

— «Desene, epey cesur... Zaten soyu da böyledir. Ama, onun hayatı benim için pek değerli. Üstelik, geceleri de sokaklar hiç emin değil. Herhalde sen yine ihtiyat tedbirleri almışsındır.»

— «Dört adamım, adım adım peşinden gidiyor ve ona sezdirmeden kendisini kolluyor.»

— «İyi yapmışsın. Sana hiç Pardaillan'dan filân bahsetti mi?»

— «Evet, madam... Onu öldü sanıyor. Bana, bu ölüme pek üzülmüş gibi geldi.»

— «Geçer... Sen, kendisine, Pardaillan'ın ölmediğini sandığını filân söylemedin ya?»

— «Niye söyleyeyim? Mösyö de Pardaillan şimdi ölmediyse bile, nasıl olsa kısa süre içinde ölecek değil mi?»

Bir süre sustular. Fausta bir şeyler düşünüyor olacaktı. Valvert, basamaklar üstünde durmuştu. Bu son sözleri duyunca, sevincinden delirecek gibi oldu.

Yine Fausta'nın sesi duyuldu:

— «Şimdi yukarıya mı çıkıyorsun?»

D'Albaran cevap verdi:

— «Evet, madam, sonra da Mösyö de Pardaillan'ın, bulunduğu yeri, suyla dolduracak yolu açmaya gideceğim.»

Yine sustular. Valvert, çevik, sessiz adımlarla inmeye koyulurken, mırıldandı.

«Demek Pardaillan'ı suda boğacaksınız ha? Ah rezil haydut, ah... Hele biraz sabret de ben senin o pis İspanyol karnını barındıran damarlarının yolunu bir hançerde açayım. Gör, yol açmak nasıl olurmuş!»

Fausta:

— «Hayır, onun böyle ölmesini istemiyorum. Pardaillan, daha iyi bir ölümü haketmiştir...» Diyordu. «Onun gibi bir adama yaraşan ölüm, yüreğine bir hançer saplamaktır. Böyle bir kahraman, ancak bu çeşit ölümü hakeder.»

Valvert bu sözleri duyunca içinden alay etti: «Eh, olur şey değil... Karı hem adam öldürüyor, hem de öldürdüğü adamın şerefini, yok bilmem nesini düşünüp onun için ölümlerden ölüm beğeniyor. Âdetâ acıyor gibi... Eğer bu sözleri söylerken hıçkırmıyorsa kellemi keserim.»

Bu söz doğruydu. Sözüünü bitirirken sesi gözyaşlarıyla ıslanmışa benziyordu:

— «D'Albaran! Tam yüreğine bir hançer saplayacaksın, o kadar... Hem de kendi elinle...»

— «Başüstüne, madam!..»

— «Fakat Pardaillan'ın silâhı vardır. Kendi gücüne, kuvvetine ne kadar güvenirsen güven; onunla boy ölçüşmeni istemem! Pardaillan, dünyada senden kuvvetli olan tek insandır. Hiç itiraz etme... Onun ne olduğunu bilmezsin. Fakat ben bilirim... Sana, senden kuvvetlidir diyorsam, bil ki öyledir.»

— «Öyleyse ne yapayım diyorsunuz?»

— «Yarın sabah Pardaillan'a bir yemek indirirsin... Bu adama lâıyk olduğu şekilde davranılmasını isterim... Ona güzel, bol bir yemek götürmelisin... En seçkin yemekler ve en âlâ şaraplar... Anlıyor musun, d'Albaran?»

— «Anlıyorum madam...»

— «Şarabına uyku ilâcı katarsın. Uyuyunca gider ve bir daha uyanmamasını sağlarsın!»

Valvert bir kere daha duraklamıştı. Sessiz adımlarla hızla geri çıkıp dosdoğru odasına yöneldi. Ama, hemen yatağa da girmedi; kapının ardına durup kulak kesildi. Böylece on dakika kadar dinledikten sonra koridorda yavaş ayak sesleri duydu. Hafifçe kapısını aralayıp baktı ve d'Albaran'ın elinde bir şamdanla geçip gittiğini gördü.

Ancak o zaman hızla soyunup kendini yatağa attı. Birkaç dakika sonra da yirmi yaşındakilerin derin ve sıhhatli uykusuyla mışıl mışıl uyuyordu.

ODET DE VALVERT

Ertesi sabah, Odet de Valvert'in ilk işi, Fausta'dan bir konuşma izni istemek oldu ve bu lûtuftan kendisinden esirgenmedi. Fausta, görünüşte değişmez sükûnetini muhafaza ediyorsa da, çok meraklanmıştı. Bu delikanlının, kendisiyle özel olarak ne konuşabileceğini merak ediyordu; bunun dışında herhangi bir endişe duymadı. Onu her zamanki nâzik tavrıyla kabul etti ve hemen söze başlayarak Valvert'i pohpohladı:

— «Sizden çok memnunum, Mösyö de Valvert... Dün akşamki alarmda büyük çaba harcadınız.»

Valvert de sâkin sâkin, gülümseyerek cevap verdi:

— «Zaten ben de, dün akşam konağınızda geçen bütün olaylar üzerinde görüşmek için geldim, madam.»

Delikanlının pek üzerine bastığı bu «bütün olaylar» sözü üzerine Fausta delikanlıya uzun uzun bakıp pek iyi anlamamış gibi tekrarladı:

— «Bütün olaylar mı? Nelermiş bunlar?»

En saf tavrını takınan Valvert:

— «Ne olacak,» dedi, «sizin Dük d'Angoulême'yle konuştuklarınız, sonra bu konuşmalarınızı dinleyen Mösyö de Pardaillan'ın meydana çıkarılması ve onunla yuvarlak kuledeki odada yaptığınız konuşmadan sonra Mösyö de Pardaillan'ın ortadan kayboluvermesi gibi olayları kastediyorum. Mösyö de Pardaillan, o odadan dışarı çıkmadığı hâlde ortadan kayboldu. Bunlar, önemli olaylar değil mi, madam?»

Delikanlının gülümseyerek en saf tavrıyla söylediği bu sözler, Fausta'da tepesine inen bir gürz tesiri yapmıştı. Birden, tehlikeli, hattâ belki de öldürücü bir tehdit karşısında bulunduğunu sezdi. Fakat kendine o derece hâkimdi ki içinde kopan fırtınayı, yüzü hiç belli etmedi. Heyecanını sezdiren tek şey, biraz kımıldanması ve pek soğuk bir tavır takınması oldu. Azametinden bir şey kaybetmeden, masanın üstündeki çekici alıp bir çingırağa vururken:

— «Özel konuşmanızda bir şahidin de bulunması daha iyi olacak sanırım, Mösyö de Valvert...» Dedi.

— «Ben de öyle sanırım!»

Odada hemen d'Albaran belirmişti. Fausta ona tek kelime bile söylemedi. Sadece ona bir saniye şöyle baktı ve bu bakış yetti. İriyarı adam, ölçülü adımlarla odanın biricik kapısına gidip yaslandı; kollarını geniş göğsünde kavuşturdu ve hareketsiz, sessiz canlı bir heykel gibi kalakaldı. Bu hâliyle izni olmadan kapıdan çıkılamayacağını anlatmak istiyordu.

Valvert, olup bitenleri, başını eğip beğendiğini belirterek dikkatle seyretmişti. Dev, yerine yerleşince Fausta da, en korkunç hiddet gösterilerinden daha müthiş bir kaygısızlıkla ve sesini yükseltmeden:

— «Şimdi anlatınız, mösyö...» Dedi.

Valvert, karşısındaki müthiş aktristen aşağı kalmadan, sükûnetle cevap verdi:

— «Zaten bunun için gelmiştim, madam...»

Gülümseyerek hâlâ dalgın dalgın, kaskatı kesilmişçesine duran d'Albaran'ı göstererek:

— «Hem şimdi daha rahat konuşabileceğim, madam.» Dedi. «Kendini savunamayan bir kadın karşısında söylemekten çekineceğim şeylerden çekinmem de artık lüzum kalmadı.»

Fausta, ciddî bir tavırla onayladı. Valvert de saf saf devam etti:

— «Önce size şurasını haber vereyim: Dük d'Angoulême'yle konuştuklarınızı dinledim, madam...»

Fausta'nın gözlerinin kırılması, bu başlangıçtan duyduğu heyecanı belirtti. Fakat sadece:

— «Yaa? Neler biliyorsunuz bakalım? Doğrusu pek merak ettim!» Dedi.

Valvert bir reverans yaptı:

— «Merakınızı gidereceğim, madam!»

Doğruldu, ateşli gözlerini kadının gözlerine diktik:

— «İspanya Kralı'nın yardımıyla Kral Onüçüncü Louis'i soyup soğana çevirerek tacını, tahtını d'Angoulême piçine vermeyi tasarladığınızı biliyorum.» Diye söze başladı. «Hattâ Onüçüncü Louis'i soymak için öldürmeye kadar bile gidileceğini de biliyorum... Bu cinayet için Ravaillec'in kurbanının kanları arasından alınmış bıçağı benim elime vermek ve beni bu işe âlet etmek istediğinizi de biliyorum. Valvert soyundan bir insanın, bir kral öldürecek derecede küçülebileceğini düşünmekle bana hakaret etmek, ne demektir, biliyor musunuz? Erkek olsaydınız, yalnız bu düşünce için bile size kan kustururdum. Ama, ne yapayım ki kadınsınız. Geçiyorum...»

Valvert'in, şu anda Fausta tarafından mahkûm edildiği muhakkaktı: Baştan aşağıya tuzak dolu bu şahane konaktan sağ çıkamayacaktı. D'Albaran'ı bile hayrette bırakarak delikanlının hemen öldürülmesini işaret etmemesinin tek sebebi de, Valvert'in bu müthiş sırlardan ne kadarını bildiğini öğrenmek merakıydı. Hiç bozmadan:

— «Ee, sonra?» Dedi.

— «Sonra size şunu da söyleyeyim ki Mösyö de Pardaillan'ı karanlık aralığa götürerek konuştukla-

rınızı dinlemesine imkân veren de benim, madam... Gerçi sonradan orada d'Albaran tarafından yakalandı ama, benim sâdece başını dinleyebildiğim entresan konuşmanızın hepsini dinledi.»

Bu sefer, delikanlının bu itirafını bir ihanet sayan Fausta, sükûnetini kaybetti ve kızgın bir canavar gibi titreyen sesiyle:

— «Vay, bunu da mı yaptınız?» Dedi.

— «Yaptım, madam...»

— «Niçin?»

— «Çünkü Mösyö de Pardaillan benden bu yardımı istedi. Onun hiçbir isteğini reddedemem.»

Fausta kendini tutamadı:

— «O kadar mı iyi ahbapsınız?» Diye kükredi.

— «Mösyö de Pardaillan'ı beş-altı yıldır tanırım ama, babam gibidir. Beni yetiştirip adam eden odur... Kendisine o kadar sevgi ve saygı beslerim ki çocukken kaybettiğim babama da ancak bu kadar sevgi ve saygı besleyebilirim.»

Fausta, lânet dolu bakışlarını göğe kaldırdı... Herşeyi umardı ama, bu silleyi hiç beklememişti. Kadının düşüncesini sezen Valvert, yine alay etti.

— «Hayal kırıklığına uğradığınızı görüyorum. Entrikalarınızın uygulanması için şeref sembolü olan Mösyö de Pardaillan'ın yetiştirmesi bir genci seçmeniz, gerçekten büyük şanssızlıktır. Neden daha sıkı araştırıp soruşturmadınız, madam?»

Fausta kendisini toparlamıştı. Soğuk soğuk gülümseyerek:

— «Bana söyleyeceklerinizin hepsi bu kadar mı?» Dedi.

— «Kim demiş bu kadar diye, madam... Ben size Mösyö de Pardaillan'ın ortadan kaybolduğunu söyledim... Kendisine karşı, evlâdıymış gibi sevgi besle-

diğimi de söyledim. Ama, dilimin ucunu kaşındırıp duran bir şey daha var ki yalnız olmuş olsaydınız, kadınsınız diye size söyleyemezdim. Fakat şimdi söyleyeceğim. Eğer pek ağır gelirse sizin hesabınıza, şurada bekleyen İspanyalı deviniz harekete geçebilir.»

— «Söyleyin...»

— «Söyleyeceğim, madam... Hiçbir zaman yalan söyleyecek kadar aşağılanmayacağını söyleyen Düşes de Sorrientès, beni hizmetine aldığı gün aynen: *'Fransa'ya sadece Kralımıza yardım için gelmiş olduğunu*' söylemekle büyük ihtiyatsızlık yaptı, madam. Vay canına! Demek birini öldürmeye kalkışmak, ona yardım etmek demektir, ha!»

— «Düşes de Sorrientès için gerçek kral, Onüçüncü Charles'dir. Bütün kuvvetiyle ona yardım için çalıştığını da inkâr edemezsiniz ya... Düşes de Sorrientès yalan söylememiştir.»

— «Tam, kadın papa olmayı kurmuş olan Prenses Fausta'ya yakışır bir tevil...»

Fausta; adıyla birlikte müthiş mazisine yapılan bu îmaya şaşmadı. Mademki Valvert, çocukluğundan beri Pardaillan'ı tanıyordu; şüphesiz kendisinin kim ve ne olduğundan da haberi vardı. Dün akşam da Pardaillan'la konuşmuş olduğuna göre Şövalye'nin kaşla göz arasında kendisine Düşes de Sorrientès'in asıl adını söylemiş olduğu besbelliydi.

Fausta:

— «Mösyö de Pardaillan hakkında başka söyleyeceğiniz varsa söyleyin.» Dedi.

Valvert, kendisini avucunda sanan bu dişi kaplanın karşısına boş yere çıkmamıştı. Ne yaptığını, ne istediğini, kınları nasıl koparacağını pekâlâ biliyordu. Gittikçe müthişleşen bir sesle:

— «Size şunu söylemek istiyorum madam,» dedi. «Siz, Mösyö de Pardaillan'ı bir tuzağa, tuzakların en

âdi ve alçakçasına düşürdünüz. Çünkü Mösyö de Pardaillan, peşinizden gitmek ihtiyatsızlığında bulunduğu yuvarlak kuledeki odadan hâlâ çıkmadı. Mösyö de Pardaillan'ı ne yaptınız, Madam?»

Fausta kesip attı:

— «Öldü!»

— «Yalan söylüyorsunuz... Zaten ben, bana yine böyle aşâğılık ve küstahça yalan söyleyeceğinizi de biliyordum. Ama, onun henüz ölmemiş olduğunu biliyorum.» D'Albaran'ı gösterdi. «Gözüyle beni geber-tecekmiş gibi bakan bu herif, Şövalye'ye mükemmel şaraplarla sulanmış nefîs bir yemek indirecek. O şaraplara da önceden uyku ilâcı katılacak. Böylece pek değer verdiği alçak vücudunu hiç tehlikeye atmadan Şövalye'nin yüreğine bir hançer yerleştirmek imkânına kavuşacak. Çünkü siz onun suda boğulmasına râzı değilsiniz. Bakın ben neler biliyorum, madam... Bir daha sefere bu cehennem konağının gizli merdivenlerinde sohbet ederken daha ihtiyatlı olmalısınız. İşte ben bütün bunları biliyorum ve size diyorum ki buradan ancak Mösyö de Pardaillan'la beraber çıkacağım.»

Fausta, azametli ve kayıtsız bir tavırla hiç kıpırdamadan dinlemişti. En sonunda, tatlı sesiyle cevap verdi:

— «Doğrusunu ararsanız, bu isteğiniz bana haklı görünüyor.» D'Albaran'a dönüp aynı sesle: «D'Albaran, Mösyö de Valvert'i memnun et... Mademki Mösyö de Pardaillan'ı babası gibi seviyormuş, buradan ikisinin bir arada çıkmalarının çâresine bak...»

Bunun yanlış anlaşılır yeri yoktu: Bu, ölüm emriydi... Verdiği emrin nasıl uygulanacağını görmek için koltuğuna yerleşişinden de belliydi ki d'Albaran'ın bu işi, başaracağını umuyordu. Devin müthiş gücüne güveniyor; delikanlıyı yalnız başına haklayacağını

muhtakkak saydığı için yardım istemeyi bile gerekli görmüyordu.

Valvert, verilen bu emri anlamamış gibi teşekkür edercesine eğilip d'Albaran'a döndü ve hiçbir şey söylemeden, yerinden kımıldamadan, merakla onun kendisinden yana ilerleyişine baktı.

D'Albaran, kılıç çekmemiş ve hiçbir şey söylememişti. Sallana sallana yürüyordu. Hâlâ kendisine, pek eğleniyormuş gibi bakan Valvert'in iki adım yakınına kadar gelince boğuk sesiyle:

— «Sen, Prensesi tahkir ettiğin için öleceksin.» Dedi. «Tanrı'ya dua edebilmen için sana bir saniye izin veriyorum.»

Bir süre durdu. Sonra kendisini delikanlıdan ayıran mesafeyi iki adımda aşır yumruğunu kaldırarak Valvert'in tepesine indirdi.

Valvert, müthiş yumruğun kalkışını görmüştü. Ne gözünü kırptı, ne de ufak bir hareket yaptı. Yalnız, tam yumruğun ineceği anda topuklarının üstünde dönüverdi. Bu dönüş, o kadar çabuk ve kesin oldu ki d'Albaran'ın korkunç yumruğu, boşluğa indi. Ezici kuvvetini, tamamen bu öldürücü yumruğa vermiş olan dev, hızını alamayarak sendeledi. Zaten Valvert'in istediği de buydu. Çam yarmasının yumruğundan kaçınırken kendi yumruğunu herifin kellesine yıldırım gibi indiriverdi. Onunki boşluğa filân da inmedi. Azımsanamayacak güçle tepesine yerleşiveren yumruğu, devi büsbütün sersemlemiş hâlde, Fausta'nın ayaklarının dibine serdi. Valvert, ona kalkma imkânını vermeden, bir sıçrayışta üstüne çullandı. Yumruğu yeniden d'Albaran'ın kafasına müthiş bir ağırlıkla indi; herif, yere baygın ve bitkin durumda yapışıverdi.

Fausta, hayret içinde kuvvetine güvendiği deve baktı. Kendisi de şimdi tamamen Valvert'in elinde

kalıvermişti. Fakat sükûnetini bozmadı ve eli yine çingırağın çekicine uzandı. Devrin üstünden kalkıp doğrulan Valvert, çekici kadının elinde görünce karşısına dikiliverdi ve korkunç bir tavırla:

— «Dikkat edin, madam.» Dedi. «İmdat istemeye filân kalkışırsanız, sizi öldürmeye mecbur kalırım.»

— «Bir kadını, bir kraliçeyi öldürmekten de çekinmezsiniz, demek?»

— «Aşırmak niyetinde bulunduğunuz şu Fransa tahtına oturmuş bile olsanız yine çekinmem, madam.»

Bu söz de, herşeyi gözüne almış bir adamın tavrıyla söylenmişti. Fausta'nın rengi biraz solmuştu ama, hâlâ kendine hâkimdi; azametli görünmeye devam ediyordu. Delikanlıya baktı. Tehdidini yerine getiremeyeceğini mi sezdi? Belki de... Kayıtsız bir tavırla omuz silkerek elindeki çekici kaldırmaya yeltendi. Fakat Valvert, «*Eğer bu kadının tükenmek bilmez gururunu boğmazsam, ben de, Mösyö de Pardaillan da mahvolduk demektir!*» Diye düşündü. Artık tereddüt etmedi. Fausta'nın yapacağını hiç ummadığı şeyi yaptı. Eli, kadının bileğine yapıştı ve bu bilek, müthiş bir cendere içindeymişçesine, kıpırdanamaz bir hal aldı. Valvert, hançerini de çekerek Fausta'nın gırtlığına dayadı. Kadın, bileğini müthiş cendereden kurtarmak istediye de o, beyaz bileği kırmak pahasına bile olsa daha fazla sıktı. Aynı zamanda da korkunç bir sesle:

— «Ufacık bir ses çıkarırsanız, gık dedirtmeden boğazlarım sizi...» Diyordu.

Fausta bu sert hareketi, bu keskin tavrı, bu taş kesilmiş yüzü ve ateş saçan gözleri görünce delikanlının ciddî söylediğini, ufacık bir ses çıkarırsa aman vermeden boğazlayacağını düşündü. Karıncalanan

parmaklarını istemeye istemeye açtı; çekici bıraktı. Can acısının verdiği iniltiyi bile yutkunarak önledi. Yüzü kireç gibi kesilmiş; gözlerinden en cesur insanları bile ürkütecek ışıklar fışkırmaya başlamıştı. Valvert, bunu da umursamadı. Kadın, sesini çıkarmıyordu ya... Onun istediği de buydu...

Gerçi Fausta imdat istemiyordu ama, hâlâ da inanamamış gibiydi; soruyordu:

— «Bir kadını öldürmekten de çekinmezsiniz demek?»

— «Mecbur ederseniz, kılım bile kıpırdamaz.»

— «Ne duruyorsunuz? Saplayın şu bıçağı gırtlığıma... Beni ölümden korkar mı sandınız?»

— «Cesur olduğunuzu bilirim. Ölüm size vız gelir. Ama, ben sizi öldürürsem; yâni şu bıçağı, sapına kadar gırtlığınıza sokuverirsem, o zaman bütün o tatlı hülyalarınıza, gelecek için beslediğiniz, o parlak ümitlerinize elvedâ demeniz gerekecek. Oysa bana Mösyö de Pardaillan'ın canını bağışlarsanız, ben de sizin canınızı bağışlayacağım. Sizin gibilere karşı ne kadar ihtiyatlı davranılsa yine az olacağı için Şövalye'nin bulunduğu zindana sizinle beraber gitmek istiyorum. Ondan sonra da ikimizi birden, bu müthiş ininizden dışarı sağ-salim bırakacaksınız. İşte şimdi size iki saniye mühlet, madam... Hemen kararınızı verin...»

Fausta, bu rengi kaçmış, tüyleri diken diken olmuş gencin üstüne eğildiğini görünce bir saniye daha gecikirse hançerin gırtlığına girivereceğini düşündü. Henüz ölmek istemiyordu. Mağlûp olduğunu, cesaret ve soğukkanlılıkla kabul etti. Öldürücü ısıltılar dolaşan gözlerini karşısındakine dikti ve korkunç bir sükûnetle:

— «Peki,» dedi, «sizi Pardaillan'ın yanına ben götürceğim. Geliniz!»

Valvert, kadının gözlerinin içine bakarak:

— «Bir dakika, madam...» Dedi. «Şimdi maiyetiniz, askerleriniz, uşaklarınız arasından geçeceğiz. Ayrıca, geçeceğimiz odaları, salonların ve koridorların da yuvarlak oda gibi makineli olması ihtimali var. Bu yerlerde, tıpkı Mösyö de Pardaillan'dan yakayı sıyırdığınız gibi ufacık bir hareket yapıp benden de kurtulabilirsiniz. Size şu kadar söyleyeyim ki bir şüpheli hareketinizi görür veya sesinizin tonunda en ufak bir değişiklik sezersem, ilk işim, bıçağı gırtlığınıza saplamak olacaktır.»

Fausta tam bir kayıtsızlıkla:

— «İhanet edeceğimden korkuyorsanız elimden tutun,» dedi.

Valvert'in kibarlık gösterip bu teklifi reddedeceğini sanıyordu. Oysa delikanlı hiç tınmadı. Sâdece:

— «Bahşetmek istediğiniz büyük şerefi, sevinçle kabul ederim,» dedi.

Valvert, sol elini açıp uzattı. Fausta, sağ elini çekinmeden avucuna bıraktı. Valvert'in parmakları bu eli kavradı ve delikanlı artık kadını kaçırmayacağından emin, sıktı...

Valvert, Fausta'nın, kendisi için pek aşağılayıcı olan bu durumdan bir an önce kurtulabilmek uğrunda hızlı yürüyeceğini umuyordu ama, öyle olmadı. Fausta, azametli yürüyüşünü hiç bozmadı. Valvert'in hızlanma teşebbüslerini de boşa çıkarıyordu. Fakat, yine de bodrum katına indiler. Fausta, tereddütsüz, gideceği yeri bilen bir insan hâliyle yürüdü ve üstünde hiç kilit görünmeyen bir demir kapının önünde durdu. Valvert, bodrum katına inerlerken aldığı meşaleyi tutarak kapıyı ışıldattı. Kadın, gizli bir manivelayla kapıyı açar açmaz delikanlı içeriye doğru sevinçle seslendi:

— «Heey, Mösyö de Pardaillan! Ben geldim, Odet... Sizi çıkarmaya geldim.»

Fausta, kapı açılır açılmaz, herhangi bir hileye başvurmadığını göstermek için önden girdi. Valvert de, meşalesi elinde, Pardaillan'ın ses vermeyişine şaşarak ardından yürüdü. Birlikte içeriye girince ikisi birden aynı anda bağıştılar. Mahzen bomboştı.

Valvert, hiddetle homurdandı:

— «Eğer bu da yeni bir ihanetinizse size pek pahalıya malolacak, madam!»

Bu sözü söylerken şiddetle hançerini çekti ve kapıyla Fausta arasında durdu. Ama, Fausta'nın aklına sıvışmak gelmemişti. Belki de ömründe ilk defa olarak bir ihanetle yakayı kurtarmayı düşünmemişti. Hattâ o da Valvert kadar şaşırmıştı:

— «İşte bunu anlayamadım!» Diye haykırdı.

Odet de Valvert, kadının yalan söylemediğini sezdii. Ama, kuşkulanmaktan ve kapının ağzında durmaktan kendini alamadı. Bütün dikkatini Fausta'ya vermişti. Oysa Fausta, başka şeyler düşünüyordu. Ne kımıldıyor, ne de bir lâf ediyordu. Şimdi onu ilgilendiren tek şey, Pardaillan'ın ortadan kayboluşuydu. Tetikte duran Valvert, birden sordu:

— «Yanlış bir mahzene girmemiş olduğunuzdan emin misiniz?»

Kadın, ciddî bir isyanla:

— «Artık evimi de tanımayacak mıyım?» Dedi. «Hem baksanıza, mahzen yuvarlak değil mi?.. Yuvarlak kuledeyiz. Siz de bilirsiniz ki bizim konağın bir tek kulesi yuvarlaktır.»

Valvert düşündü: «*Mösyö de Pardaillan, dışarıdan yardım gelmesini bekleyecek tıynetle adam değildir. Kendi işini fazla uzatmadan kendisi görür. Herhalde bu zındandan kaçmanın bir çaresini bulmuş olacaktır.*

Ama, nasıl? Madam Fausta'nın da şaşmasına bakılırsa buradan kaçmak kolay değil! Fakat o, bu işi de başarmış. Balcsana, burada değil işte... Acaba nasıl sıvıştı şuradan?»

Öne doğru bir adım attı ve meşaleyi havaya kaldırarak kendinden önce Fausta'nın yaptığı gibi ortalığı gözden geçirdi; Pardaillan'ın nasıl kaçmış olabileceğini keşfetmeye çalıştı.

Öne doğru bir adım attı ama, ikinciye atmaya fırsat bulamadı. Tam o sırada kafasına, müthiş bir şey indi, taş kubbenin beynine çöktüğünü sandı. Gözleri karardı. Kulaklarında dehşetli bir uğultu belirdi. Yüzükoyun külçe gibi yere yıkılarak hareketsiz kalmakaldı.

Fausta, delikanlının, üstünden aşarak zındandan çıktı. Nereden geldiği bilinmeyen, rengi uçuk, bacakları üstünde sallanan ve sol yumruğunu zorlukla kırmıldatabilen d'Albaran, yanibaşındaydı; elinde bir fener vardı. Fausta kapıyı dikkatle kaparken söyleniyordu:

— «Hani sen de öcünü almak için vakit kaybeden soydan değilmişsin. Yukarıda bir ara gözünü kırpar gibi yaptın ama, acaba yanlış mı gördüm, dedim. Ama, bir yandan da sen yetişebilesin diye pek yavaş yürüdüm. Neyse, artık bu iş de bitti demektir. Geberdi gitti işte...»

D'Albaran:

— «Doğrusu, orasından pek emin değilim, madam,» dedi.

— «Nasıl değilsin? Bir yumrukta bir öküzü öldürürsün sen...»

— «Gücüm yerinde olursa evet, madam... Ama, bugün, kendim de yarı yarıya gebermiş gibiyim. Çok zayıf düşüverdim. Vurduğum yumruktan pek emin

değilim doğrusu... Onun için sözümü dinlerseniz, biz mahzene hemen su akıtmaya başlayalım...»

Fausta, bu söze cevap vermeden:

— «Peki, ama, Pardaillan ne oldu, d'Albaran?»
Dedi. «Buradan yakayı kurtarabileceğini aklım almıyor. Eğer zıندانın bomboş olduğunu gözlerimle görmemiş olsaydım, asla inanmazdım.»

Çam yarması, tahminini söyledi:

— «Herhalde dehlizde olacak. Dehlize giden pencerenin demir parmaklıklarından birini kırmıştır. Onu kırabilir ama, nehre bakan demir kapıyı kıramaz. Yapılacak şey, hem zıندانı, hem de dehlizi suyla doldurmak!»

Fausta da hemen kararını verdi.

— «Öyleyse hiç durma, d'Albaran, hemen git...»

Mahzun bir tavırla söylendi:

«Zavallı Pardaillan! Demek ki alnında suda boğulup ölmek yazılıymış!»

YERALTI DEHLİZİ

Pardaillan, birdenbire boşluğa doğru uçarken bir taş yığını gibi düştüğünü hissetmiş ve şaşkınlığından, bir çığlık atmaktan kendini alamamıştı. Yuvarlak odada kalan Fausta ile Dük d'Angoulême, bu bağırışı duymuşlardı. Fakat Şövalyenin düşüşü, aynı şekilde, yıldırım hızıyla devam etmedi; birdenbire kesiliverdi.

Şövalye'nin oturduğu koltuğun döşeme kısmı, herhalde gözle görülmeyen bir yol üstünde hareket ediyordu ki iniş kısa süre sonra yavaşladı. Soğukkanlılığını elde etmiş olan Pardaillan: «*Anlaşılan Madam Fausta, bu zıندانın dibinde kemiklerimin kırılmasını istemiyor. Bu da az şans sayılmaz doğrusu!..*» Diye düşündü.

Ayağa kalktı; keskin gözlerine rağmen etrafında karanlıkta hiçbir şey göremiyordu. Ortalığı kollamak için kollarını uzatmak zorunda kaldı ve: «*Burası kuyu,*» dedi. «*Bir kuyuya iniyorum galiba.*»

Ayakta durup gözüyle göremediğini kulağıyla seçmeye çabaladı. Fakat hâlâ işleyen makinenin gıcırtılarından başka bir şey duyamadı. Sonra makine durdu; bu gıcırta da kesildi.

«*Anlaşılan, varacağımız yere vardık. Ama, neredeyiz? Burada bizi bekleyen âkıbet nedir?*» Diye düşündü. «*Cehennemî buluşları hiç de kıt olmayan Madam Fausta'nın bu sefer bana ne biçim bir sürpriz hazırladığını sezebildimse adam değilim!*» Alaycı bir gülümseyişle: «*Ama, aramaktan da geri kalmamalıyım,*» dedi.

Ayağını uzatınca boşluktan başka bir şeye rastlamadı. Oysa demin koltuğuyla beraber inerken kollarını uzatmış ve kuyu duvarlarını farketmişti. Eğilip kılıcıyla kuyunun dibini bulmaya çabaladıysa da herhangi bir sonuç alamadı. Tam bu sırada ansızın daha az şiddetli bir gıcırtı duyunca kendisini buraya indiren makinenin hiç değilse bir kısmının tekrar harekete geçtiğini sezdi. Aynı anda altındaki döşemenin eğilmeye başladığını hissetti. Döşeme eğildikçe ağır koltuk da bir tarafa kayıyor ve Şövalye'yi de itiyordu. Pardaillan: *«Artık inme zamanımız gelmiş olacak. İnelim, bakalım!..»* Dedi. Atlamaya yeltenmedi. Döşemenin üstünde hafifçe kaydığını ve ufak bir sarsıntıdan başka bir şey duymadan ayaklarını yere değdirdi. Zifirî karanlıkta hiçbir şey göremiyordu ama, ne olacağını da kestiriyordu... Onun için bulunduğu yerden çabucak uzaklaştı. O sırada eğilen döşemede tutunamayan ağır koltuk yuvarlanıverdi. Biraz daha dursaydı, koltuğun altında ezilip giderdi.

Şövalye, saniye kaybetmedi. Ayağıyla yoklaya yoklaya duvara gitti ve duvardan elini hiç ayırmadan, yürüdü: *«Şimdi yuvarlak kulenin temelinde bulunuyorum. Bunu biliyorum ama, bu bilgiden ne yarar sağlayabilirim? Peki, bu kulenin bir kapısı olması gerekmez mi? Şu kapıyı bir arayalım bakalım.»*

Aradı. Sadece demir bir kapı vardı ama, kapıda hiç kilit yoktu. Üstelik, duvara o kadar iyi gömülmüştü ki kapı olup olmadığı bile belli değildi. Zaten bu sırada makine gürültüsü tekrar başlamıştı. Şövalye el yordamıyla koltuğunu aradı, bulunca üstüne çökerek derin düşüncelere daldı. Bu dalgınlığı aşağı-yukarı bir saat sürdü. Sonra birdenbire:

«Bu ne ya? Karanlık biraz hafıfledi gibime geliyor.» Dedi.

Hemen ayağa fırlayarak kafasını yukarı kaldırdı.

ca. ister istemez gülümsedi. Tâ yukarıdan, daracık bir delikten ışığa benzer soluk bir aydınlık sızıyordu. Bu deliğin üstünde haç şeklinde yerleştirilmiş bir parmaklık vardı ama, o kadar yüksekteydi ki oraya erişmeyi akla bile getirmemek daha iyiydi. Ne var ki bu buluşu Pardaillan'a önemli göründü ve gülümseyerek düşündü: «*Bu deliğin nereye açıldığını ve ardında ne olduğunu görmek gerek. Belki hiçbir şey yoktur. Böylesi daha akla yakın... Ama, ne de olsa bir kere oraya tırmanıp bakmalı! Güzel... Nasıl tırmanacağız?*»

Bir süre düşündükten sonra yine güldü. «*Şu dünyada benden salağı yok! Madam Fausta'nın tahsis ettiği mükemmel koltuğu ne çabuk unuttum... Bundan âlâ merdiven mi olur?..*»

Hemen koltuğu deliğin altına sürükledi, arkalığına tırmandı ve ayaklarını arkalığın tepesine basar basmaz, tanı istediği yüksekliğe erişmiş oldu. Başını parmaklık arasından geçirerek öte yanı inceledi. Hem gözleri yavaş yavaş karanlığa alışmıştı, hem de zifirî karanlık değildi. Deliğin öte yanında tavanı epey alçak bir yeraltı yolu bulunduğunu farkettiler. Burası, d'Albaran'ın «dehliz» dediği yerdi. Şövalye burayı görünce tekrar kendi kendine sorular sormaya başladı: «*Bu dehliz, nereye gidiyor acaba? Nereye olursa olsun, bir yere vardığını bilsem, yeter. Hiçbir yere varmasa bile buraya çıkmak, aşağıda kalmaktan daha iyi değil midir?... Yalnız, Madam Fausta'nın beni tıkmak istediği yer burası olmasın da...*»

Dehlizi daha dikkatle gözden geçirince dümdüz ve sert bir yokuş hâlinde uzandığını gördü. Burada eğilmeden yürünemezdi. Dehlizin zemininde kurşun bir boru vardı. Herhalde su borusuydu; dehlizin zıncılarına açıldığı yerde duvara gömülüp iniyordu. Biraz daha araştırdıktan sonra borunun açılan yerini de keşfetti. Demir parmaklığın az altında, duvarda ge-

niş bir delik vardı ve bu delik iri bir bahçe kovasının süzgecine benziyordu. Ardı ardına yaptığı bu keşifler üzerine bir hayranlık ıslığı çalmaktan kendini alamadı. Meseleyi anlamıştı:

«Bu yeraltı dehlizi, Seine nehrine açılıyor galiba,» diye söylendi. *«Şu boru da, sanırım nehirden geliyor... Herhalde borunun nehirdeki ucunda bir kapak, bir musluk filân vardır. Bu musluğu açınca borudan süzgeç yoluyla zindana su akmaya başlıyor... Aşağıdan baksaydım, bu süzgeci imkânı yok göremezdim. Mahzen yavaş yavaş su ile doluyor ve içinde bulunan da boğulup gidiyor. Fausta, beni yirmi-otuz çeşit ölümle öldürmeyi denedikten sonra demek ki şimdi suda boğup gebertmekte karar kıldı.»*

Uzun süre dalgın dalgın baktıktan sonra:

«Mademki bu dehliz nehre açılıyor, herhalde orada bir delik daha vardır. Belki bu delikten geçip yakayı sıyrırveririm. Zaten en kestirme yol, şu dehlize geçmek! Pek basit görünüyor ama, bir deneyelim bakalım...»

Parmaklıklardan birine tutunarak gerinip bütün kuvvetiyle asıldı. Demir titreyip gerildi ama, dayanmadı. Şövalye, aynı şeyi, on, belki de yirmi defa denediyse de her seferinde aynı sonuçla karşılaştı. Sonra birden, koltuğun arkalığında ayakta durup bu işe böyle iğreti bir durumda kalkışmanın anlamsızlığını sezerek durdu. Fazla inatçılığın gereği yoktu... Parmaklığın gömülü bulunduğu taşı yokladı. Hançeri yanındaydı. Çıkarıp eline aldı. Bu hançer, kısa, yayvan, sağlam bir âletti. Hemen parmaklığın etrafındaki taşı oynatmaya başladı. Daha ilk saldırışta başarılı olunca: *«İyi kazıyor,»* deyip devam etti.

Birkaç saatte parmaklık tamamen sökülmüş ve Pardailan, demiri kolayca çıkarmıştı. Pardailan dehlize girdiğinde güneş doğmuştu. Dakika kaybetmedi ve

yorgunluk nedir bilmediği için dehlizin nereye vardığını öğrenmeyi de iyice kafasına koydu. Rastgele yürümeye ve söktüğü parmaklığı da ya manivelâ, yahut da sopa olarak kullanılır diye taşımaya başladı. Sonunda kalın demir levhadan yapılmış, birkaç yerinde altın frank büyüklüğünde deliği bulunan bir kapıya rastladı: Orada durup demir kapının deliklerinden gelen taze nehir havasını içine çekti. Bu deliklerden yalnız hava değil, ışık da sızıyordu; önündeki kapıyı incelemeye başladı.

Bu kapıyı açmanın iki çaresi vardı: Ya kilit kırılacaktı; ya da kapıyla rezelerin gömülü bulunduğu rıhtım duvarı arasına bir manivelâ sokularak rezeler sökülecekti. Demir duvardan söktüğü parmaklığı yanında getirmişti ama, bu parmaklık, kapı ile duvar arasına giremeyecek kadar kalındı. Ancak, kilidi dövmek için çekiç gibi kullanabilirdi. Olanca gücüyle vurduysa da kilide herhangi bir zarar vermenin imkânı olmadığını gördü.

«*Bu işi becermek için daha ağır bir şey lâzım. Hele arayalım bakalım,*» dedi.

Yere doğru eğilince kurşun borunun içinde bir fokurtu duyar gibi olmuştu:

«*Vay canına!*» Dedi. «*Madam Fausta, zındana su akıtmaya başladı. Ansızın suya gömülmek hiç işime gelmez doğrusu... Gidip bakalım da şu suyun ne kadar aktığını görelim...*»

Dehlizin zındana açılan ağzına döndü ve duvardaki süzgeçten su akmakta olduğunu gördü. Artık zındanla uğraşmaya niyetli değildi ama, yerde bir cisim görmüştü:

«*Bu ne böyle?*»

Bu, Odet de Valvert yere yıkılırken elinden fırlayan, Fausta'nın da kaldırmayı gerekli görmediği ve bir rastlantı sonucu yere düştüğü halde sönmemiş

meşaleydi. Şövalye, meşalenin hafif ışığında yere uzalı adamı gördü. Ancak, yüzükoyun yatmış olduğu için Valvert'i tanıyamadı. «*Ben burada yokken Madam Fausta bana bir arkadaş göndermek lûtfunda bulunmuş...*» Diye düşündü. «*Bu zavallı neden kımlanmıyor?.. Ölmüş mü acaba? Şunu yakından göreyim.*»

Delikten aşağı sarkarak ayağıyla koltuğun arkallığını araştırdı. Pek çabuk davrandı ama, süzgeçten akan sudan yakayı kurtaramadığı için epey ıslandı. Yine de aldırmadı ve yerdeki meşaleyi alarak Valvert'e eğilip vücudunu çevirdi. Hemen tanıyıverdi:

— «Aman, bu Valvert'miş!.. Ah Allahın belâsı Fausta!» Dedi. «Eğer bu çocuğa kıydınsa alacağın olsun...»

Yaralının yanına eğilerek vücudunun her tarafını yokladı. Delikanlının sadece bayılmış olduğunu hemen anladı. Çabucak öyle bir durumda yapılması gereken basit tedaviye girişti. Odet de Valvert de kendisine geliyordu... Kendisini Şövalye'nin kucagında bulunca hayretle:

— «A! Mösyö de Pardaillan!» Diye bağırdı.

Şövalye, heyecanını saklamak istediği zamanlarda takındığı soğuk tavırla:

— «Eee, nasılsınız bakalım, Kont?» Diye sordu.

Valvert, kendi kendisiyle alay etti:

— «Kafasına elli kilo iniveren bir insan ne kadar iyi olabilirse o kadar iyiyim...»

Pardaillan güldü:

— «Kafanız da epey kalınmış. Hiçbir yerinde kırığı, çatlağı yok. Zaten asıl mesele de onda... Bir saate kadar büsbütün kendinize gelirsiniz!»

Valvert, çevresine merakla bakınarak sordu:

— «Biz neredeyiz? Madam Fausta'nın sizi kancıkça attığı zındanda değil miyiz?»

— «Oradayız.»

— «İşte buna şaştım. Biraz önce Madam Fausta ile birlikte buraya geldiğim zaman siz burada değildiniz... Yâni biz sizi göremedik. Yoksa canınız istediği zaman göze görünmemenin yolunu mu buldunuz, mösyö?»

Bu soruyu pek ciddî soruyordu. Pardaillan «evet» deseydi, hemen inanacaktı. Fakat Şövalye bir yandan hafifçe gülerken bir yandan da:

— «Hayır,» dedi. «Henüz kendimi göze görünmez hâle getirmenin çaresini bulamadım... Sadece bu zındandan çıkan yolu buldum, o kadar... Eğer sözümü dinlerseniz, burada pek fazla kalmayalım. Daha şimdiden ayak bileklerimize kadar suya battık... Burası hiç de rahat bir yer değil, azizim...»

— «Su bileklerimize kadar çıkmış. Bakıyorum, şu Fausta, hiç vakit kaybetmiyor...»

— «Vaktin değerini iyi bilir kâfir...»

Valvert, Pardaillan'ın yardımıyla ayağa kalktı:

— «Ayaklarım vücudumu tutamıyor ama, dediğiniz gibi kırığım, çıkığım yok. Bir saate kalmaz turp gibi olurum.»

Daha fazla beklemediler. Tepelerinden boşanan suyun altında sıırıslık olmalarına aldırmayarak koltuğa tırmanıp dehlize geçtiler. Orada Pardaillan öne geçti ve pelerininin altında saklayıp sudan koruduğu meşale elinde, yola koyularak delikanlıyı delikli kapağıya kadar götürdü. Deliklerden geçen temiz havanın Valvert'i çabucak kendine getireceğini umuyordu; bu ümidi boşa çıkmadı.

Şövalye, bu dehlizden bir an önce sıvışmanın doğru olacağı inancındaydı. Çünkü zındandayken suyun

endişe verecek kadar çabuk yükseldiğini farketmişti. Su, aynı hızla akarsa kısa sürede şimdi sığındıkları yeri de basacaktı. Fakat Şövalye'nin içi şimdi daha rahattı... Meşaleyle dehlizde giderken duvardan kurtulmuş koca bir kaya görmüş ve bununla kilidi darmadağın edebileceğini hemen anlamıştı... Yalnız, bu kayayı kaldırmak ve kilide fırlatmak her babayığidin harcı değildi.

Şövalye artık ne zaman isterse çekip gideceğinden emin olduğu ve üstelik de buraya kadar tırmanmanın Valvert'i biraz hırpaladığını farkettiği için delikanlıya onbeş dakikalık dinlenme fırsatı vermenin onu çabuk kendine getireceğini kestirdi. Bunda hiç tehlike yoktu. Çünkü aşağıdaki su ne kadar çabuk yükselirse yükselsin, kendilerine ulaşması için hiç değilse bir saat geçmesi gerekirdi. Bu yüzden, Valvert'in nehrin taze havasını ciğerlerine doldurmasına fırsat vererek koca kayayı kapının dibine getirip bıraktı ve delikanlıya:

— «Otur şunun üstüne, Valvert,» dedi. «Sıvışmadan önce biraz dinlenelim.»

Valvert, kaya parçasının üstüne çökerken:

— «Mademki birkaç dakika vaktimiz var,» dedi. «Hele şu mahzende seni nasıl olup da baygın bulduğumu bana bir anlat. Şansın varmış, delikanlı... Az kalsın kaçıyordum. Nedense aklıma esti de döndüm... Yoksa işin tamamdı...»

Odet de Valvert, Pardaillan'ın kendisini karanlık aralıktan çıkarmasından, ansızın kafasına bir sille yediği âna kadar olup bitenleri teker teker anlattı. Şövalye, bu sözleri dikkatle ve bazan gülümseyerek dinlerken kâh gözünü demir kapının deliklerinden birine uydurup dışarıyı gözetliyor, kâh kulağını deliğe verip ortalığı dinliyordu.

En sonunda delikanlıya:

— «Demek ki sen de benim yüzümden şu Fausta'yı kendine düşman edip çıktın,» dedi.

— «Nasıl olsa eninde sonunda olacaktı. Benim için beslediği parlak ümitleri duymadınız mı? Bir gün bana açılacaktı. O zaman kızılca kıyamet kopacaktı tabii...»

Valvert gülmeye başladı. Pardaillan sordu:

— «Dediğin doğru ama, neden gülüyorsun?»

— «Neden gülmeyeyim, mösyö?.. Dün akşamdan beri sizi kurtarayım diye çırpındım... En sonunda benim canımı kurtaran siz oldunuz... Siz olmasaydınız, şu zındanda boğulup gidecektim... Yine size borçlandım, mösyö...»

Pardaillan, kurnazca gülümsediyse de, Valvert'in başına gelenlerin kendi yüzünden olduğunu ve bu yüzden, kendisine hiçbir borcu bulunmadığını söylemeyi gerekli görmedi. Delikanlı sözüne devam ederek:

— «Size, bir de müjdem var,» dedi. «Yeğenimi, Jehan eniştemin kızı Loïse'yi buldum.»

— «Emin misin?»

— «Elbette, mösyö... Çocuk çalındığı sırada başında bulunan ve üstüne Saugis arması işlenmiş takkeyi gördüm.»

— «Bu mükemmel bir haber!.. Nasıl buldun çocuğu? Sıhhati yerinde mi?»

Şövalye'nin ardı ardına sıraladığı sorular, toruna olan ilgisini ortaya koyuyordu. Valvert:

— «Çocuk çok sıhhatli,» dedi. «Kendisini bulan genç kız onu o kadar seviyor ve şımartıyor ki kendi kızı olsa daha fazla sevemez.»

— «Anlat bana şunu da, Valvert...»

Valvert, zaten bunu anlatmak için deli-divane oluyordu. Fakat ne yazık ki bu meseleyi şimdi de anlata-

mayacaktı. Delikanlı ağzını açmaya niyetlenirken Şövalye birdenbire sözünü kesti:

— «Yanılmıyorum!.. Tam umduğum gibi çıktı işte...»

Bir kere daha demir kapıya koşarak dışarıyı gözetleyip dinledi. İkisi de şüpheli bir şey göremediler ama, Valvert, Şövalye'nin kulağına fısıldadı:

— «Bir şey göremedim. Fakat, tam kapının altında bir şeyler oldu; rıhtıma bir kayık süründü gibi geldi bana...»

— «Tamam... Bana da öyle geldi. Hem de kayık epeydir orada duruyor; demek ki kayıktakiler bize görünmemeye çalışıyorlar. Yâni bizi bekliyorlar... Buradan dışarı çıkıp çıkamayacağımızı öğrenecekler...»

Valvert:

— «Fausta önce mahzende sizi göremeyince şaşırdı ama, sonradan buraya sığındığınızı kestirmiş olmalı...» Dedi. «O zaman, her tarafın suya boğulması emrini vermiştir. Fakat bir yandan da ihtiyatlı davranıp adamlarını deliğin dışarısına yerleştirmeyi unutmamıştır... Burnumuzun ucunu gösterir göstermez pek parlak bir yaylım ateşiyle karşılaşacağız, Şövalye...»

Pardaillan kaşlarını çatmış, düşünüyordu:

— «Canım sıkıldı,» diye söylendi. «Bâri kaç kişi olduklarını bilseydik...» Delikanlıyı süzdü: «Nasıl, kendine güveniyor musun?»

Valvert, birdenbire eğilip kendini hiç zorlamadan yerdeki koca kayayı kaldırdı ve:

— «Eh, kuvvetim yerine gelmiş,» dedi. «Zaten sizinle beraber olduktan sonra hiçbir şeyden yılmamı.»

Şövalye, delikanlının, ağır kayayı tüy hafifliğiyle kaldırdığını görünce:

— «Sersemlemiş hâldeyken bunu yaparsan, aklın başında olunca kimbilir ne yaman işler becerirsin...» Dedi.

Valvert, elindeki kayayı bırakmadan sordu:

— «Şimdi ne yapacağız? Kapıyı mı kıracağız?»

— «Dur canım, acele etme... Önce yapacağımız manevrayı kararlaştıralım.»

Valvert kayayı yere bırakırken alçakgönüllülükle:

— «Gerçi kendimi tam formunda hissetmiyorum ama, size yardım etmeye çalışırım,» dedi.

— «Senin elinin tadını tadacaklara acırım doğrusu... Şimdi bak ne yapacağız?»

Birkaç cümleyle tasarladığı manevrayı anlattı. Valvert bu sözleri, bir vaaz dinlermiş gibi dinledi; sonra hemen işe giriştiler.

Gerçi Pardaillan, genç arkadaşının gücü hakkında bir fikir edinmişti ama, kilidi kırmayı yine kendi üstüne aldı. Kayayı bir hamlede kilidin üstüne yerleştirdi demin parmaklık demirinin yapamadığı iş kolayca başarıldı ve kilit söküldü. Şövalye, kayayı kapının üstüne koydu; taşın ardına yanyana uzandılar. Sonra Şövalye kolunu uzatarak kapıyı hızla kendine çekti ve yine taşın arkasına sindi. Pardaillan'ın umduğu olmuştu. D'Albaran, kayanın kilide müthiş bir gümbürtüyle indiğini ve kapının da ardına kadar açıldığını görünce Pardaillan'ın hemen delikte belirivereceğini sandı: «Ateş» Diye bağırdı. Üç tüfek, birden müthiş bir tarrakayla patladı.

Hemen aynı anda Şövalye ile Valvert, kayayı dışarıya itiverdiler. Ardından da kendileri sıçradılar... Pardaillan, koca kayanın, kayığın tam orta yerine çöküp tekneyi devireceğini hesaplamıştı. Aşağıya atlamak için deliğin ağzında durakladıklarında, barut dumanları arasından taşın kayığa rastlamadığını gö-

rebildiler... Tekne hâlâ orada, ancak bir-iki metre altlarındaydı... İkiisi birden kayığın içine sıçradılar ve ikisi de kayığın tam ortasına indiler...

D'Albaran ayakta, elinde tüfeğiyle duruyordu. Teknenin müthiş sallantısı üzerine dengesini kaybederek tepesi üstü suya yuvarlandı. İki arkadaşı da neye uğradıklarını anlayamadılar... İkiisi de yakanıp havaya kaldırıldıklarını hissederlerken suyun dibini boylayıverdiler.

Bütün bunlar, akıl almaz bir hızla olup bitmişti. Kürekteki adam, şaşkınlıktan ağzını bir karış açmış, kıpırdamadan kalakalmıştı. Pardaillan herifi yakasından tuttu, ayağa kaldırdı ve nehri göstererek:

— «Çabuk atla!» Dedi.

Öyle müthiş bakışlarla süzdü ki adam korkusundan tepeüstü sulara sıçrarken bir yandan da:

— «Aman ya Rabbi! Bu, şeytan mıdır, nedir?» Diye çığlığı bastı.

Küreklere yapışıp çekmeye başlayan Valvert, bir kahkaha savurdu. Pardaillan da gülüyordu ama, onları asıl güldüren, kürekçinin müthiş korkusundan çok işin bu kadar çabuk ve zararsız başarılmış olmasıydı. Valvert:

— «Madam Fausta, herhalde elbiselerimizle suda yüzmek zorunda kalmamaklığınız için bize bir kalyık göndermek nezaketini göstermiş.» Dedi.

Pardaillan da sıırıslıkla, çamurlu elbiselerini göstererek:

— «Ne çare ki daha önceden bize zoraki bir banye yaptırdı,» diye ekledi.

D'Albaran'la üç adamı, suyun dibini boyladıktan sonra yüze çıkmışlardı. Hiçbir yerlerinde yaraları, bereleri olmadığı için iyi yüzüyorlardı. Üç silâhşorun

ilk işi, rıhtımın, aşağı-yukarı yirmi kulaç ötelinde bulunan en yakın merdivenine doğru yüzmek oldu.

Fakat elcbaşları böyle düşünmedi. D'Albaran, yenilgiyi kabul etmek istemeyerek sert sesle adamlarına bir emir verdi. Üç adam, bu emre uyarak yön değiştirdiler ve akıntıya karşı kayığın ardından saldıran reislerinin peşine düştüler. Kayık, on kulaç kadar ilerlerindeydi. Şövalye ile arkadaşı da bu durumda başkaları gibi düşünseler, böyle bir fırsatı kaçırmaz ve onları beklerlerdi. Çünkü yanaşır yanaşmaz hepsini kılıçtan geçirmek ya da bir-iki kürek savurarak kafalarını parçalamak işten değildi... Fakat hem Pardaillan, hem de Valvert, şövalyelere yaraşır, temiz yürekli insanlardı. D'Albaran'la adamlarının kayığın peşine düştüğünü görünce küreklere daha kuvvetle asılıp uzaklaşmaktan başka bir şey yapmadılar. Hat-tâ Pardaillan alay etti:

— «Biz Saunerie koyuna gideceğiz... Akıntıya karşı oraya kadar yüzecek derecede ustaysanız, buyurun.»

D'Albaran ağız dolusu küfürle cevap verdi ama, şövalyeler karşılık vermeye tenezzül etmediler.. İspanyol, yine de peşlerini bırakmadı. Fakat kendisi bir kulaç ilerlerken kayığın dört kulaç açıldığını da farketti. Böyle giderse boşu boşuna yorulacak, canını da tehlikeye koymuş olacaktı. Sonunda takipten vazgeçip adamlarıyla birlikte yol üstündeki ilk rıhtım merdivenine yanaştı... İnatçılığı hiç sonuç vermemiş, kayık uzaklaşıp gitmişti.

Pardaillan'la Valvert, kısa süre sonra kazasız belâsız Saunerie rıhtımına yanaştılar... Saint-Denis sokağının pek yakınındaydılar. Doğruca Grand-Passe-Partout hanına, Pardaillan'ın her zaman indiği yere gittiler... Hem sırlıklam olan elbiselerini değiştirecek, hem de açlığı bütün şiddetiyle hisseden mide-

lerine mükemmel birer ziyafet çekeceklerdi. Üstelik, Valvert de artık Jehan de Pardaillan'ın kızı Loïse hakkında bildiklerinin hepsini anlatabilecekti.

Handa, Jehan de Pardaillan'ın iki adamı, Escargasse ile Gringaille, Şövalye'yi bekliyorlardı. Bir akşam önce Saugis'den gelmişler ve kendilerine o sabah için randevu vermiş olan Pardaillan'ı bekleyip durmuşlardı. Hattâ iki ahbap, onun böyle birdenbire ortalıktan yok oluşu karşısında meraklanmaya da başlamışlardı. Kısa sürede bu merak, hanın, Pardailan'a özel bir sevgi besleyen tombul sahibesi Nicole kadına da geçmişti.

Pardaillan'ın birdenbire çıkagelişi, bu iyi yürekli insanların endişelerini silip süpürüverdi. Nicole kadın, Mösyö Şövalye için temiz çamaşır ve elbise getirmeye koştu. Ondan sonra da mutfığa gidip kendi elceğiyle nefis şaraplarla bezenmiş iştah verici bir sofraya hazırladı.

İki ahbabın karınları tok olduğu için Pardaillan, Gringaille'yi, Fausta'yı takip ederken bıraktığı handan atını getirmeye yolladı. Escargasse de Cossonnerie sokağına, Valvert'in evine giderek delikanlıya elbise getirmek ödevi verildi.

Escargasse, evde Landry Coquenard'ı bulamadı. Adam, efendisini aramaya çıkmıştı. Ancak, ihtiyatlı bir adam olduğundan, kendisi evde yokken, Valvert dönerse nişanlısının başına gelenleri ona anlatsın diye, Perrine anayı evde bırakmıştı. Escargasse, evde onu buldu. Kadın, Escargasse'nin, Kont de Valvert'in yanından geldiğini öğrenince Kont'a Fontenay-aux-Roses köyünden gelmiş bir kadının Matmazel Gonca'yla ilgili önemli şeyler söylemek üzere kendisini evinde beklediğini haber vermesini rica etti. Zavallı kadın, Escargasse'yi tanımadığı için daha fazla açılmayı doğru bulmamıştı... Belki, kendisi de Escargasse'

nin yanına katılıp Valvert'e gitse daha iyi ederdi ama, her nedense bu kadarını düşünemedi.

Tabii bu, hiç de yerinde bir hareket sayılmazdı. Çünkü Escargasse hana varınca elbiselere yapışan Nicole kadın, adamcağıza ağız açma fırsatı vermediği gibi Pardaillan'ın odasında yemek yiyen Valvert'i görmesine de engel oldu. Zavallı Escargasse de işin önemini kavrayamamış olduğundan, Kont de Valvert'i görünceye kadar kadının isteğini yerine getiremedi.

BABA VE KIZ

Hatırlanacağı gibi Stocco, küçük Loïse'yi kapar kapmaz tahtırevana atlamıştı. Tahtırevanın sürücüsü de, onun atını yedeğinde götürerek peşinden gelmeye başladı. Battaniyesine sarılmış olan Loïse, artık ne ağlıyor, ne bağırıyor, ne de kımıldıyordu. Kendisini kaçıran adamın korkunç yüzünden ve belki de savurduğu tehditlerden ödü patlayan yavrucak, kendinden geçivermişti.

Stocco ise içindeki sabırsızlığa oranla kaplumbağa yürüyüşüyle ilerleyen bu tahtırevanda, bir çeyrek geçmeden patlayacak gibi oldu. Kendini dışarıya dar attı; hayvanının üstüne sıçrayıp seyise çocuğu kucağına verdirdi. Daha emin olsun diye yavruyu pelerini altına gizleyerek dörtlale, tahtırevanı da, sürücüsünü de sokağın ortasında bırakarak yıldırım gibi ilerledi.

Dosdoğru Casset sokağına, Concini'nin küçük evine koştu. Burada çocuğu hemen, önceden kendisine gereken talimat verilmiş olan, hiçbir şey söylemeden yavruyu kapıveren bir kadına teslim etti. Böylece çocuktan kurtulan Stocco, yine dörtlale, Concini'nin Louvre yakınındaki küçük konağına ulaştı... Léonora kendisini beklediği için hemen kabul edildi ve kadının gözleriyle sorduğu soruya:

— «Çocuk, Casset sokağındaki evde... Monsenyör de şu saatte o eve doğru yola çıkmıştır,» demişti.

Léonora, bu haberi tasasız karşıladı ve sâkinin sâkin sordu:

— «Stocco, bu kızın kendi kendine Concini'nin evine gideceğinden emin misin?»

Stocco, her zamanki lâubaliliğiyle:

— «Nasıl emin olurum?» Dedi. «Kadın milletinden emin olunur mu? Ama, monsenyörün bana vaad ettiği bin franka karşılık yüz franka bahse girebilirim.»

Léonora.

— «Yâni son derece eminsin,» dedi. «Şimdi sana ödenecek paraya mahsuben şunu vereyim... Ben dönünceye kadar burada bekle...»

Bir kese uzattı. Stocco, keseyi hemen cebine indirerek ortadan kayboldu... Léonora da acele acele evden çıktı; doğruca Louvre'ye, Maria dediği Kraliçe'yi görmeye gitti. Maria, yâni naip Kraliçe Marie de Médicis, Parislilerin «İnci Çiçeği» dedikleri, Landry Coquenard'ın ise adının «Florence» olduğunu söylediği kızın anasıydı.

Şimdi de Concini ile askerlerine dönelim...

Adamlarının önüne geçmiş ve arayı açarak yalnız kalmak istediğini belli etmişti. Yaptıklarından memnun, gülümseyip duruyordu. Ne pişmanlık, ne de endişe duyuyordu. Çiçekçi kızın kendi ayağıyla gelip kendini teslim edeceğine emindi. Bu sonuç gözlerini kamaştırıyor ve bunu elde etmek için alçakça bir çareye başvurduğunu aklına bile getirmiyordu.

Ardından da maiyeti; Roquetaille, Longval, Eynaus ve Loignes geliyor; hepsi de şefleri Rospignac'ın çiçekçi kızı delice sevdiğini bildikleri için şimdi onun kötü durumda bulunmasına seviniyor ve gözucuyla birbirlerine göstererek alay ediyorlardı.

Rospignac'ın onlara aldırdığı yoktu. Gözlerini Concini'ye dikmiş, arkasından öldürecekmişçesine bakıyor ve için için kendi kendini yiyordu: «*Bu İtalyan*

serserisi bu işe göz yumacağımı mı sanıyor?.. Hele zavallı kız, Casset sokağındaki eve gelsin... Ben de orada olacağım. Concini istese de, istemese de orada olacağım... Ama, kıza parmağının ucunu değdirmeye kalkarsa karnını deşerim...»

Concini, sonunda Casset sokağındaki evine vardı. Kıskançlıktan içi içine sığmayan Rospignac kendi kendine, emir almadan peşinden gitti. Dört yardımcısı da bıyık altından gülerек ardından yürüdüler. Concini, ya dalgınlığından, ya da yakında bulunmalarını istediği için gelmelerine ses çıkarmadı. Geniş bir merdivenin halı döşeli basamaklarından çıktı. O sırada Rospignac, dönüp adamlarına baktı. Yapmak istediği şeye engel olabilirlerdi.

— «Hemen odanıza, mösyöler!» Diye emir verdi. «Beni bekleyecek ve emrim olmadan çıkmayacaksınız.»

Hiçbirinin, Rospignac'ın niyetinden haberleri yoktu; böyle bir şeyden kuşkulananmıyorlardı bile. Onun, kızı Concini'ye bırakmaktansa efendisini hançerlemeye kadar işi azıtabileceğini düşünmemişlerdi. Sıkı bir disiplinle yetiştikleri için emrine itirazsız uydular.

Rospignac, hiddetinden kudurarak ve kendi kendine sadece kızı öpmeye kalksa bile Concini'yi geberteceğine bin yemin ederek efendisinin peşinden gitti. Concini ona hiç dikkat etmedi. Birinci kata varınca çocuğu teslim alan kadına bazı emirler verip bir odaya girdi. Burası iki basamaklı merdivenle çıkılan, ortasına şahane bir karyola konulmuş yatak odasıydı. Concini bu odada, kâh hayallere dalıp kâh gezinerek iki-üç saat bekledi. Sonunda kapı açıldı; bir kadın, İnci Çiçeği'ni içeriye soktu.

Genç kızın yüzünde renk kalmamıştı. Fakat sâkin görünüyordu. Ellerini göğsünde kavuşturmuş, yüreğinin çarpıntısını bastırmak istercesine, hep orada

tutuyordu. Gerçekte, koynuna sakladığı küçük hançerin sapını sıkıp durmaktaydı...

Concini, onun odaya girdiğini görünce hemen ayağa fırlayıp gülümseyerek bir reverans yaptı. Gözleri parlıyordu ve daha şimdiden arzusuna hâkim olamıyordu...

— «Ben size, geleceğinizi söylemiştim,» dedi.

Şehvetle soluyarak ateşli gözlerini genç kıza dikti. Korkunç bir yılmışlıkla onu gözleriyle cırılçıplak soydu. Genç kız, iğrenip titreyerek gözlerini yumdu ve ancak o zaman, bu ine gelmekle müthiş bir hatâ işlemiş olduğunu sezdi. Çok geçti! Bunu düşününce korku bütün benliğine çöküverdi. Bütün sükûnetini, kendine itimadını kaybetti ve kafasında bir tek düşünce kaldı: Bu canavarı hemen öldürmek!..

Concini:

— «Demek geldiniz.» Diyordu. «Öyleyse kızınızın sağ-sâlim size verilmesi için teklif ettiğim şeye razı mısınız?»

— «Peki, ben istediğinizi yapacağım, sizin sözünüzü tutacağınıza nasıl inanayım?»

Ve Concini, sâdece genç kızın sâkin görüldüğünü farkedebildi ve sevindi:

«Vay canına be... Bu kız, umduğumdan daha kavrayışlı çıktı. Ama, neden böyle ellerini hep göğsünde kavuşturuyor? Biraz güven vermeye çalışalım...»

Bir çingırağı çalınca odaya Loïse'ye bakan kadın girdi.

— «Birazdan, madam bu odadan çıkınca bakmakta olduğunuz çocuğu kendisine verirsiniz ve kendisi burada kaldığı sürece her istediğini yaparsınız. Haydi, şimdi gidin.»

Kadın reverans yapıp «Başüstiine» diyerek çekildi.

Concini sordu:

— «Şimdi memnun musunuz? Zaten sözümde niye durmayayım? Bu çocuğa bir düşmanlığım yok. Umacı da değilim. Ama, başka bir garanti isterseniz söyleyin. Ne isterseniz yapayım.»

Sonra yavaşça genç kızın yanına yanaştı ve okşayıcı bir sesle:

— «Beni dinleyin.» Dedi. «Ben sizi buraya getirmek için zorladım. Hem de çirkin bir şekilde. Fakat kabahat sizde! Beni delice âşık ettikten sonra hep reddettiniz! Mademki şimdi teklifimi kabul ederek buraya geldiniz, Concini sizi zorlamış olmamalıdır. Benim size itimadım var. Buraya yine kendi isteğinizle geleceğinize söz verirsiniz, sizi şimdi bırakırım, çocuğu alıp gidersiniz. Ben sabırlıyım. Canınız istediği vakit gelmenizi beklerim. Görüyor musunuz? Artık sizi korkutmaya çalışmıyorum; tam tersine, yalvarıyor, ayaklarınıza kapanıyorum. İyiniyetinizin garantisi olarak sizden bir şey istiyorum. Bana o güzel dudaklarınızdan bir öpücük veriniz, bir tek öpücük... Ne olur...»

Genç kız cevap vermedi. Concini onun susuşunu, râzı oluşuna yordu. Görünüşe inanarak kollarını açıp ilerledi...

Gonca, beklediği fırsatın çıktığını sandı. Kaçınmak için herhangi bir hareket yapmadan Concini'nin gelmesini bekledi ve adamı, tam yakınında görünce hançerli elini birdenbire koynundan çıkararak yıldırım hızıyla herifin göğsüne indirdi.

Fakat genç kızın bu hareketini matem çanlarına benzeyen şeytanca bir kahkaha karşıladı ve Concini'nin sesi, İtalyan şivesiyle alay etti:

— «Vay ciğerim! Bu zavallı Concini'ye kıymak mı istiyordun?»

Zaten işin başından beri tetikteydi. Bıçağı görünce geriye doğru bükülüp kaçınmıştı. Sonra genç kızın ince bileğini kuvvetli eliyle kavrayıp bıçağı sökercesine alarak odanın bir köşesine fırlatıverdi. Sonra bileğini bıraktı ve iki elini genç kızın zayıf omuzlarına indirerek âdetâ çökertti. Gözleri parlarken soğuk bir sesle soluk soluğa homurdandı:

— «Artık elimdesin!.. İstesen de, istemesen de benimsin...»

Gerçekten de elindeydi. Concini, şehvetten buruşan iğrenç suratını, genç kızın gönül rızasıyla vermek istemediği öpücüğü almak için yanaştırdı. Gonca, kendini kirlenmekten kurtaramayacağını anladı. Korkudan aklı karmakarışık, kollarını öne uzatarak kendini korumaya kalkışırken boğuk bir çığlık attı. Sonra boğazlanan bir hayvanın duyduğu dehşetle:

— «Odet! Odet..» Diye haykırdı.

Concini, kızın sallandığını hissetti. Şaşkın şaşkın kollarını açıp kendisini serbest bırakınca Gonca yumuşak halı üstüne boylu boyunca yığılıverdi. İtalyan, genç kızın kaskatı, ölü sarılığında, hareketsiz ve nefessiz yığılıp kaldığını görünce korktu:

«*Acaba öldü mü?*» Diye kekeledi.

Sonra kendini toparlayıp eğildi, yanında diz çöktü. Elini yavaşca göğsüne koydu; kalp atışlarını duyunca: «*Bayılmış!*» Dedi.

Ve ancak o zaman, ömrü boyunca bütün kadınların deli divane oldukları bir erkek olmanın zevkine doymuş olan Concini, kendini aşağılaşmış hissetti. Gururunun isyanından duyduğu hiddetle dişlerini gıcırdatarak:

«*Ne?..*» Dedi. «*Benden bu kadar korkuyor ha?.. Benim dokunmam onu bu derece tiksindiriyor, bayılarak, yerlere yuvarlanacak hâle geliyor. Lânet olsun?..*»

Kendisini kudurtan bu düşünce, şehvetini soğutmak şöyle dursun, bilâkis yeniden ve daha şiddetle uyandırdı. Genç kızı düşünceli bir tavırla uzun uzun seyretti... Sonra dudaklarından şu sözler döküldü.

«Böylesi daha iyi... Şimdi bu fırsattan da istifade etmezsem, budalalık olur.»

Genç kızı kollarına alarak kaldırdı. Göğsüne bastırarak yatağa doğru yürüdü.

Bu sırada kapılardan biri gürültü ile açıldı. Oda-
nın içine, saçları diken diken olmuş, yüzü allak bul-
lak bir hal almış olan Rospignac, elinde bir hançer sallayarak atladı ve neye uğradığını bilemeyen Con-
cini'nin üstüne saldırdı.

Rospignac'ın arkasından ise fırtınaya, kasırgaya veya yıldırıma benzer bir nesne belirivermişti.

CONCINI'NİN AŞK YUVASI

Odet de Valvert, bütün anlatacaklarını sıralayıp da içini dökünce bir an geldi ki kendisini dik-katle dinleyen Pardaillan'a artık anlatacağı bir şey de kalmamış, Pardaillan da artık herşeyi öğren-mişti.

Bu arada Pardaillan'ın, çiçekçi kız hakkındaki sözleri ilgiyle dinlemekle beraber İnci Çiçeği'nin Concini ile Marie de Médicis'in kızı olduğunu söyle-meyi şimdilik doğru bulmadı, bundan yararlanmayı geleceğe bıraktı.

Nihayet, diyeceğini deyip içini boşaltmış olan Val-vert, sözlerini şöyle bir teklifle bitirdi:

— «Daha vakit erken ve günler de epey uzun. Gringaille, sizin hayvanınızı getirmiş olmalı. Ben de benimkini Lion-d'Or hanından beş dakikada getire-bilirim. İsterseniz hayvanlarımıza atlayıp Fontenay-aux-Roses köyüne kadar bir gidelim. Hiç değilse pek cici bir çocuk olan Loïse'yi de görmüş olursu-nuz.»

Pardaillan alay etti:

— «Siz de bu fırsattan istifade ederek yavuklu-nuzun güzel gözlerini seyrediverirsiniz.»

Valvert kızardı ve her zaman olduğu gibi açıkyü-reklilikle gülerek itiraf etti:

— «Ne yapayımı?.. Siz benim yerimde olsanız baş-ka türlü mü yaparsınız?»

Pardaillan bir kahkaha savurdu:

— «Bizden geçti, oğlum...»

Ve ciddileşerek:

— «Teklifiniz yerinde,» dedi. «Hem çocuğu görmem, hem de genç kıza bu mesele hakkında bazı sorular sormam gerekir. Haydi gidelim şu köye de küçük Loïse'yi görelim. Senin şu dilber Gonca'na da bir göz atalım. Gidin hayvanınızı getirin, Odet... Şimdi burada bekliyorum.»

Odet de Valvert, sevinçle yerinden fırlayarak hayvanını almak için yola koyuldu. Hanın umumî salonunu geçerken Escargasse kendisini saygıyla selâmladıysa da, kendisine yapılmış olan tembihi unuttuğundan buna dair hiçbir şey söylemedi. Azkalsın büsbütün uzaklaşıp gitmesine de göz yumacaktı. Genç âşık da, sevgilisini görmekten başka bir şey düşünmediği, odasına da uğramadan atını alıp dörtnala köye gideceği için mühim haberi öğrenemeyecekti. Valvert, sokağa çıkmış, epey de uzaklaşmıştı ki Escargasse birdenbire ödevini hatırlayarak yerinden fırlayıp arkasından seğırtti ve:

— «Azkaldı bana tembih edilmiş olan şeyi size söyleyemeden gidecektiniz, Mösyö le Kont,» dedi.

Valvert şaşıtı:

— «Ne tembihiymiş o?»

— «Mesele şu, efendim: Evinizde sizi bir köylü kadın bekliyor. Bana, bilhassa sizi görmek için şeyden... Ööf, neydi o, canım? Kafa kalmamış ki... Unutuveriyorum. Haa, çiçekli bir isimdi ya... Güllü bir şeydi ama...»

— «Sakin Fontenay-aux-Roses (Güllü kaynak köyü) olmasın?» Diye sordu.

Escargasse hayret etti:

— «Hah, işte oradan gelmiş ve size bir kızdan bahsedecekmiş. Durun bakayım... Yine öyle çiçekli miçekli bir isim işte...»

Valvert, heyecandan boğulan sesiyle:

— «İnci Çiçeği mi?» Dedi.

Escargasse tekrar keyiflendi.

— «Tamam! İnci Çiçeği... Ben size, onun da adında bir çiçek var demiyor muydum? Ne diyordum efendim? Haniya! Gitmiş bile yahu... Hem ne gidiş...»

Yalan değildi. Odet de Valvert, fazla bir kelime bile dinlememiş, genç kız tarafından birisinin kendisini görmeye gelişinden, pek mühim bir şey olmuş olacağını sezerek koşa koşa ayrılmıştı. İçinde kötü bir sıkıntı belirivermişti.

Escargasse tamamen afallayarak yolun orta yerinde kalakaldı. Onun da gözü oldukça açıktı. Birdenbire söylendi:

«Vay canına! Mesele mühimmiş meğerse... Acaba ona daha önceden söylemediğime çok mu fena ettim?.. Ah, o benim kırılacak kafam yok mu?»

Odet de Valvert, birkaç saniyede Cossonnerie sokağına ulaştı. Çılgın sıçrayışlarla merdiveni tırmanarak fırtına gibi evine girdi. Perrine ana hâlâ oradaydı ve sabırsızlığından kendi kendini yemeye başlamıştı. Çok vakit kaybetmiş olduğu için kısa cümlelerle durumu delikanlıya anlattı ve yine kısaca lâzım gelen izahları verdi... Valvert bu izahatı alınca fırtına gibi çıktı. Merdivenlerden yuvarlanırcasına indi. Ahıra girip hayvanına bir başlık takacak zamanı ancak buldu. Atın çıplak sırtına atlamasıyla mahmuzlarını hayvanının karnına daldırması bir oldu ve beygir, Sarraflar Köprüsü istikametinde dört-nala kalkıverdi.

Böylece bütün Üniversite mahallesi boyunca çılgın bir hızla hayvanı koşturdu. Sokaklardan kendisine edilen küfürleri ve lânetleri duymadan, şehrin göbeğinden yıldırım gibi geçti. Bu çılgın koşu, böylece

Casset sokağı yakınlarına kadar sürdü. Bu sokağa da şimşek gibi dalacaktı ama, önünde ve epeyce uzakta elini kolunu sallayarak kendisini durdurmaya çalışan bir adam farketti. Bu adamın Landry Coquenard olduğunu tanıyabildi. Landry, Paris'i allak bullak edip de efendisini bulmaktan ümidini kesince kendi başına, evlâdı saydığı genç kızı kurtarmaya kalkışarak buralara kadar gelmişti. Valvert, uşağını tanıyınca hayvanını bir an için yavaşlattı ve tam onun önünde bir saniyecik durup sol elini ona uzattı, bağırdı:

— «Atla!..»

Landry Coquenard, hızla hayvanın üstüne, delikanlının arkasına sıçradı... Ve hayvan, iki katlı yüküyle yine dörtmala kalktı. Zaten artık eve de bir şey kalmamıştı. Beygir, aynı hızla Casset sokağına dalarak birkaç adımda Concini'nin küçük evinin önüne ulaştı ve orada zıkkadak durdu...

Valvert yere atladı ve kapının tokmağını delicesine çalarken bağırmaya koyuldu:

— «Gonca! Gonca!..»

Sükûnetini pek kaybetmemiş olan Landry Coquenard, efendisinin bu patırdısı karşısında yavaş sesle itiraz etti:

— «Aman efendim, ne oluyorsunuz?.. Böyle çalarsanız, içeridekiler baskına uğradıklarını sanırlar. Açarlarsa şaşarım yâni...»

Odet, çok heyecanlıydı ama, içinden bu düşüncenin haklı olduğunu kabul ediyordu. Yapılan patırdıya rağmen kapı yine açıldı. İkisi birden fırtına gibi evin taşlığına daldılar. Tam bu sırada yukarıdan doğru Gonca'nın feryadı kulaklarına çınladı. Valvert:

— «Geldim, geldim!»

Diye âdetâ kükredi ve sesin geldiği yöne doğru merdivenlere atıldılar. Öte yandan, gürültüyü merak eden Eynaus, Longval, Roquetaille ve Loignes de şefleri tarafından beklemeye memur edildikleri odanın kapısını açmış, taşlığa çıkmışlardı. İkisini de hemen tanıyarak müthiş küfürlerle yollarını kesmek için saldırdılar. Fakat kılıçlarını çekmeye bile vakit bulamadılar. İki adam, kuduz gibi üstlerine yürüdü. Göğüslerine birer yumruk yiyen iki muhafız, dört adım öteye fırlayıverdi. Bunlardan biri, hıncını asla unutamayan Landry Coquenard'ını bilhassa nişanladığı Longval'di. Okuyucularımız, Longval'in, Landry'i idam sehpasına götürürken boynuna ip takıp sürükleyenlerden biri olduğunu hatırlayacaklardır. Geri kalan iki muhafız da birer müthiş yumruk yiyerek çekilmek zorunda kaldılar. Efendi, önden koşarak merdivenleri dörder dörder tırmandı. Uşak ise yumrukların verdiği sersemlikten kendine gelir gelmez ikisinin de peşlerinden saldıran ve bir yandan da:

— «Tutun! Komayın! Gebertin!»

Diye bağırان Eynaus'la Roquetaille'yi gözetlemeye koyuldu. Hattâ Eynaus'un önüne geçen Roquetaille'nin kendisine erişebilmesi için yürüyüşünü kasten yavaşlattı da... Ve Roquetaille'nin tam istediği yakınlığa geldiğini kestirince yüzünü dönmeye bile lüzum görmeden geriye doğru herife öyle müthiş bir tekme savurdu ki Roquetaille, merdivenlerden palıdır küldür yuvarlanırken Eynaus'u da birlikte sürükledi... Landry Coquenard, bu muvaffakiyetini parlak bir zafer anırmasıyla kutladı:

— «Aaa - iii... Aaa - iii...»

Ve nihayet iki sıçrayışta tam Rospignac'ın peşinden Concini'nin odasına rüzgâr gibi dalan Valvert'e yetişti.

Valvert, Baron'un hançeri havada bir ışık çakıp

Concini'nin sırtına düşeceği sırada Rospignac'ın üstüne çullanıvermişti. Rospignac'ın hançeri boşluğa indi. Delikanlının iki çelik yumruğu herifin üstüne çökmüş, kendisini çevirmiş ve sanki saman bir korkulukmuş gibi havalandırmıştı. Sonra Valvert'in çizmesi kalktı, muhafızların şefinin kaba etlerine müt-hiş bir tekme inmesiyle tam Landry Coquenard odaya dalarken onun ayaklarının dibine top gibi yuvarlanması bir oldu. Landry Coquenard, Rospignac'a kendini toparlamasına meydan vermeden kafası koparılan domuzlar gibi cırlak sesler çıkararak herifin üstüne çullandı. Odanın içini bir anda o kadar kalabalık bir domuz çatırdısı kapladı ki Concini'nin evi salhaneye döndü. Landry, bir yandan böyle koskoca bir domuz sürüsüne rahmet okutacak bir patırtı koparırken öte yandan da Allah ne verdiyse yumruk, tekme, toslamak velhâsıl ne kolayına geldiyse savurarak Rospignac'ı yarı baygın bir hale getirdi. Bütün bunlar gayet kısa bir zaman içinde olup bitmişti. Landry, düşmanın serilip kaldığını görünce herifi bacaklarından sürüyerek kapıdan dışarı çıkarttı, merdivenlerden aşağıya sallayıverdi. Sonra tekrar geri döndü ve oda kapısını güzelce kilitledi.

Concini, Rospignac'ın odaya girişini duymamıştı... Zaten kendisini evinde ve emniyette hissedene Concini, bu sırada öyle bir şehvet coşkunuğu içindeydi ki bir şey duymasına, görmesine imkân yoktu. Şimdi o, sadece haris bir zevkle kucağında sıkıdığı bâkir vücudu görüyordu. Bu vücudun tatlı sıcaklığı, onun damarlarına kadar nüfuz ediyor, vücudunda dolaşan kanını kızdırıyor ve kafasında öyle müthiş uğultular yaratıyordu ki herhangi bir gürültü bu uğultuları bastıramazdı. Bu itibarla Concini, genç kıızı kucağında taşıyarak karyolanın bulunduğu basamakları çıktığı vakit arkasında anormal bir şeyler olduğunu sezer gibi oldu. Concen'yı, yatağa bırakarak

kaşlarını çatıp arkasına döndü ve ancak Rospignac'ın Landry Coquenard'ın pençesine düşerek müthiş domuz cayırtılarıyla muhafızlar şefini leşe çevirdiğini görebildi... Eski uşağını hemen tanıdı. Aynı anda karşısına dikilivermiş olan Odet de Valvert'i de hemen tanımakta gecikmedi ve hayretinden olduğu yerde çakılı gibi kalakaldı.

Valvert'e gelince delikanlı, müthiş faciaya engel olmak için tam zamanında yetiştiğini hemen anlamıştı... Bütün benliğini saran kötü sıkıntı birdenbire dağılmış, derin bir ferahlık nefesi almıştı. Bu ferahlığı, Gonca da sanki sevgilisinin kendisini kurtarmaya gelişini hissetmiş gibi karyolada kıınılanmaya başlayınca daha ziyade artmakta gecikmemişti...

Karşı karşıya duran iki adam, kısa bir zaman sessizce kalakaldılar. Bu kalış, Concini'de hayretin verdiği bir toparlanma, Valvert'de ise sadece soluk almak ihtiyacından ileri gelmişti. Bu esnada da Landry Coquenard işini bitirip odaya dönüyor ve kapıyı güzelce kapatıyordu.

Concini çabucak kendine geldi. Landry Coquenard'ın kapıyı kilitleyişini görünce imdat çağırmanın beyhude olacağını kestirdi. Kendinden başka kimseye güvenemezdi. Korkak değildi ve cesur olduğunu gösterdi de... Silâh olarak üstünde hançeri vardı ve bu hançeri çekmesiyle basamaklardan odaya inmesi bir oldu. Aynı anda Valvert de hançerini sıyırıp eline almıştı. Artık endişesi kalmamıştı ama onun yerine benliğini müthiş, öldürücü bir hiddet kavramıştı. Alnında iri ter taneleri birikmişti ve yüzünün rengi uçmuştu:

— «Concini!..» Dedi. «İkimizden biri ölecek... Sen öleceksin, Concini...»

Bu söz, bir idam hükmünün amansız keskinliğiyle söylenmişti. Ne kadar cesur olursa olsun Concini'nin

sırtından soğuk korku terleri boşandı... Titreyerek kekeledi:

— «Bu iki sefil haydut, tepeden tırnağa silâhlanıp buraya beni öldürmeye gelmişler... Benim yanımda ise kılıcım bile yok...»

Bu sözü karşısındakilere hakaret olsun diye söylememişti. Düşüncesini yüksek sesle söylüyormuş gibi bir hali vardı. Mamafih söz, Valvert'e hemen dokundu. Kılıcını çıkardığı gibi Landry Coquenard'a fırlattı ve mütehakkim bir sesle emir verdi:

— «Canına kıymet veriyorsan ne olursa olsun, yerinden kımıldanmayacaksın, Landry...»

Fakat Landry Coquenard, kendisine emredildiği gibi yerinde durmak şöyle dursun, bilâkis onlara yanaştı ve garip bir heyecanla allak bullak olmuş bir halde, titreyen sesiyle.

— «Mösyö,» dedi, «sahiden karar verdiniz mi?.. adamı öldürecek misiniz?»

Aşağılayıcı bir edâ ile parmağını uzatmış, bu müdahaleden fena halde ürken Concini'yi gösteriyordu. Zaten üçü de öyle şaşkın ve dalgındılar ki İnci Çiçeği'nin bu anda gözlerini açarak tamamen iyi olduğunu farkedemediler bile... Landry Coquenard'ın sesindeki gariplik, Valvert'in dikkatini çekti. Bir an uşağını süzerek düşünceli kaldı. Sonra sert bir sesle:

— «Bunu neden soruyorsun?» Dedi.

Artık sesi titremeyen Landry Coquenard:

— «Çünkü,» dedi, «çünkü uzun zamandır bana ait bulunuyor. Onun için sizden, onu sağ bırakmanızı dilerim, mösyö... Sağ bırakınız da onu gebertmek keyfini ben süreyim...»

Bu sözler, öyle müthiş bir kin edâsıyla söylenmişti ki hem Concini, hem Valvert, hem de Gonca'nın sırt-

larından soğuk terler boşandı. Fakat Valvert, uşağının ricasını reddetti:

— «Concini benim elimle ölecektir.»

— «Şu halde mösyö, müsaade edin de ben öne geçip onunla önce dövüşeyim... O beni öldürdükten sonra siz de onu haklısınız.»

Valvert, uşağına tekrar dikkatle baktı. Sonra başıyla birkaç defa «hayır» diyerek yine reddetti:

— «Evvelâ efendi, sonra da uşak gelir. Ben ölürsem, sen benim yerimi alırsın, işte bu kadar... Daha bir kelime söylemeye kalkarsan, namusum hakkı için önce seni temizlerim, Landry...»

Landry Coquenard, adamakıllı mahzun bir tavırla:

— «Haklı söze bir şey diyemem,» dedi. «Fakat birazdan sözümü dinlemediğinize pişman olacaksınız.»

Ve soğuk bir edâ ile selâm vererek elinde efendisinin kılıcı olduğu halde gidip kapıya yaslandı, beklemeye başladı.

Valvert'le Landry Coquenard çene yarıştırdıkları Concini yavaş yavaş yer değiştirmiş, karyolanın ayak ucuna gelmişti. Basit de olsa, bu manevradan memnun kalmış olacaktı ki hafifçe gülümseyerek karyolayı baştan başa dolaşmak için daha ne kadar yolu kaldığını, soluna bakıp gözüyle ölçtü ve yine aynı sinsi ustalıklı manevrasını tamamlamaya niyetleniyordu ki Valvert, daha uzağa gitmesine fırsat bırakmadı. Üstüne yürüyerek bağırdı:

— «İşte, gözünün önünde söz verdim. Bu adam, ben ölmeden işe karışmayacaktır... Senin de hançerin var, benim de... Haydi bakalım... Seninle eşit silâhlarla erkekçe dövüşeceğiz. Kendini kolla...»

Concini, yine sola bakınıp oraya doğru ilerleyecek olduysa da, Valvert:

— «Kendini koru... Namusum hakkı için geber-
tirim,» diye kükreyince artık tereddüdü bırakarak
cevap yerine dövüş vaziyeti aldı. İki düşman, bir an,
gözleriyle birbirlerinin gücünü ölçerek hain ve öldü-
rücü bakışlarla baktılar... Sonra ilk hücumu Concini
yaptı... Hançerini, müthiş bir hiddetle savurdu. Fa-
kat bu hücumun, karşısındakini öldürmekten ziyade
kendine yol açmayı gaye edindiği seziliyordu. Nite-
kim aynı zamanda yana, sola doğru hızla sıçramış,
epey mesafe de almıştı.

Valvert, bu hücumu karşıladı. O da sağa doğru sıç-
radı ve Concini, onu karşısında bulmuş oldu. Deli-
kanlı, İtalyan'ın manevrasını sezmişti. Sâfi dikkat
kesilmiş içinden: «*Bir sinsilik tasarlıyor ama acaba
ne?*» Diyordu. Concini, ikinci bir hücum daha yap-
tı... Bu da birincisi gibi sola doğru sıçramak, mesa-
fe kazanmak, soldaki duvara yanaşmak için oldu.
Sonra küçük adımlarla daima sola doğru gerilemeye
koyuldu . Ozaman Valvert, birdenbire herifin dalave-
resini sezdi: «*Haa, soldaki duvarda muhakkak gizli
bir kapı var. Oradan sıvışmak istiyor,*» dedi. «*Kaçar-
sa ben de Gonca da mahvolduk demektir.*»

Ve artık herife fırsat bırakmadı. Birdenbire bacak-
ları üstünde yaylanarak hızla Concini'nin üstüne atıl-
dı. Kollarıyla ona sarıldı. İtalyan, müthiş bir küfür
salıverirken delikanlı da bir kahkaha savurdu... İki
düşman, tek elleriyle birbirlerini sımsıkı yakalarken
öteki elleriyle de ölüm darbesini savurmayı denedi-
ler. Sonra birden müthiş bir korku feryadı duyuldu.
Concini'nin yere yuvarlandığı ve Valvert'in de dizini
herifin göğsüne dayayarak üstüne çöktüğü görüldü.
Valvert'in sol eli, İtalyan'ın gırtlakını sıkıp kendisini
yere mıhlarken sağ eli de yıldırım hızıyla havaya
kalkıyordu. Bu elde hançer parıldadı.

Fakat bu el inmedi. Landry Coquenard, Concini'-
nin yere yıkıldığını ve artık hesabının tamam oldu-

ğunu görünce birdenbire seğirtip iki eliyle Valvert'in hançerli bileğine asılıvermişti. Valvert, hiddetle başını çevirdi, dehşetli bir sesle bağırdı:

— «Allahın gazabı herif!.. Evvelâ seni mi geber-teyim istiyorsun?..»

Landry, gayet resmî bir tavırla cevap verdi.

— «Mösyö, siz bu adamı öldüremezsiniz.»

Valvert bağırdı:

— «Neden öldüremezmişim?»

— «Çünkü bu adam, sevdiğiniz kızın babasıdır. Evlenmek istediğiniz kızın babasıdır, mösyö...»

Valvert, birdenbire Concini'yi bırakarak ayağa fırladı. İnci Çiçeği de yatağında doğrulmuş ve karyolanın öbür tarafına inmişti. Sapsarı yüzü ve cansız bacaklarıyla yere yıkılmamak için karyolaya sarılmış duruyordu.

Bu feci sahnenin dört kahramanı, bir an sessiz sadasız kalakaldılar...

Sonra Valvert kulaklarına inanamıyormuş gibi söylendi:

— «Babası demek, ha?..»

Dehşet içinde kalan İnci Çiçeği:

— «Babammış!» Diye hıçkırdı.

Landry Coquenard da yeniden tasdik etti:

— «Evet, öz babası...»

Ve itiraz kabul etmez bir serzenişle:

— «Ah, mösyö,» dedi, «niçin sizden önce benim onunla dövüşmeme razı olmadınız?.. Sizin yapamayacağınız şeyi, ben pekâlâ yapabilirdim ve ondan kurtulmuş olurduk. Halbuki şimdi ne oldu? İnşallah inadınız büyük felâketlere sebep olmaz, mösyö...»

Odet de Valvert, sinirli sinirli, bıyıklarını ısırarak başını önüne eğdi. Şimdi, Landry'nin çok haklı oldu-

ğunu seziyordu. Gonca'nın babası olan Concini'nin en aşağı Gonca'ya âşık Concini kadar ve belki de ondan daha fazla tehlikeli olacağını kavramaya başlamıştı. Şimdiye kadar bir düşman ve ahlâksız bir rakip tanıdığı bu adamı serbestçe temizleyivermesi mümkünken bundan sonra bu imkânı ebediyen kaybetmiş bulunuyordu.

Concini ise Landry'nin söylediği sözlerle beynine bir tokmak yemiş gibi olmuştu. Doğrusunu söylemek gerekirse bu sözler, duygularını allak bullak etmişti. Gonca'nın, kızı olduğunu öğrendiği andan itibaren ona karşı duyduğu sevgi yok oluverdi. O zaman hakikaten kendinden iğrendi, korktu ve öz kızını menhus bir aşkla tâkip etmiş olduğu için kendini tabiat dışında bir canavar, mel'un bir mahlûk gibi gördü.

Dört insanı, oldukları yerde taş kesilmişçesine mihlayıveren bu şaşkınlık ânı, birkaç saniye kadar sürdü ama hepsine yüzyılmış gibi geldi.

Belki bu hal, daha da uzardı. Lâkin karyolanın solunda ve başucunda, yâni Concini'nin sinsî manevrasıyla kaçmak istediği yerdeki duvarda bulunan gizli bir kapı birdenbire açıldı. İçeriye iki kadın girdi.

Landry Coquenard, bu iki kadını görür görmez, hemen Valvert'in koluna yapışıp sıktı. Gözüyle bu kadınlardan önde gelerek muhteşem ve azametli adımlarla ilerleyenini işaret edip alçak sesle kulağına fısıldadı:

— «İşte, Florance'nin, nişanlınızın annesi...»

Bütün vücuduyla titreyen Valvert, yerinde sıçradı:

— «Ana Kraliçe mi?»

Landry Coquenard, gözücuyla ana Kraliçenin önünde reverans yapan Concini'yi göstererek devam etti:

— «Dünyaya geldiği anda kızlarını ölüme mahkûm etmiş olan anne ve baba işte bunlardır. Dikkat edin, mösyö, dikkat edin...»

Valvert, cevap yerine, hançerini tasasız bir tavırla beline taktı.

İkisi de pek alçak sesle konuşmuşlardı. Fakat seslerini çok kısmış olmalarına rağmen İnci Çiçeği, konuşulanları duymuştu... Yüzünün solukluğu daha da artmıştı. Yuvalarından uğrayan gözlerini Marie de Médicis'e dikmişti ve bakışlarında hem tecessüs, hem de müthiş bir acı okunuyordu. İçin için yanıp tutuşuyordu: «*Annemmiş... İşte bu kadın benim annemmiş. Ve ben dünyaya geldiğim günü beni ölüme mahkûm eden kadın, bu anne imiş. Aman ya Rabbi!.. Benim anam canavar mı?.. Buna inanayım mı ben? Keşke ölseydim de bu dakikaları yaşamasaydım.*»

Onüçüncü Louis'in annesi, Naip Kraliçe Marie de Médicis, odaya girerken gayet ciddi, endişeli ve sinirli görünüyordu. Girer girmez, karyolanın ayak ucunda renksiz ve kudretsiz durakalmış olan Gonca'ya bakmış, gözlerini bir daha ondan ayırmaz olmuştu.

Ardından, Concini'nin karısı Léonora geliyordu. O da Gonca'ya yiyecekmiş gibi bakıyordu. Yalnız, Kraliçe'nin bakışlarında biraz kaçamak bir hal sezilirken onunkilerde ölüm hükmü verircesine bir ısrar vardı

Kızın annesi odada belirir belirmez Odet, hemen Gonca'ya yaklaşmıştı. Genç kızın, her zamankinden fazla tehlikede olduğunu sezinlemişti ve hissediyordu ki aslında hiç de düşmanı olmayan bu zavallı kızın hakikî koruyucuları olmaları gereken anasıyla babası, en büyük düşmanlarıydı ve bu düşünce Valvert'i isyan ettiriyordu. Landry Coquenard da aynı düşüncede olduğu için hemen gelmiş, efendisinin yanına dikilmişti.

Concini, zaten bütün kudretini teşkil eden bir kıvraklıkla kendini toparlamıştı. O andan itibaren Valvert'i hiçe saymaya başladı. Artık iyice biliyordu - çünkü parlak misalini daha yeni görmüştü - nişanlısının babası olduğu meydana çıkar çıkmaz Valvert'in gözünde kutlu bir mevki edinivermişti... Şimdi asıl bütün kozlar onun elinde bulunuyordu. Burada efendice konuşup hareket etmek hakkı ondaydı ve bu haklarından bol bol istifade etmeye katiben karar vermişti. İlk iş olarak hızla ilerleyip Kraliçe'yi karşıladı.

Odada bulunanların hepsi bir an, derin bir sessizlik içinde kalakaldılar.

Kraliçe odaya girer girmez ilk iş olarak Concini'ye aksi aksi bakmış, sonra gözlerini, kızı olduğunu bildiği İnci Çiçeği'ne dikmişti. Eğer İnci Çiçeği'nin yanında iki muhafız gibi duran Valvert'le Landry'i görmemiş olsaydı, Concini'yi suçüstü ve ihanet halinde yakaladığı için adamakıllı haşlayacaktı. Fakat burada bulmayı hiç ummadığı bu iki adamı görür görmez, kıskançlığından eser bile kalmadı. Bir tek şeyi iyice kavradı: Başbaşa kalmış bir çifte baskın vermiş değildi. Şu halde Concini, kendisine sadakatsizlikte bulunmuş olamazdı. Bu yüzden, Concini'ye karşı olan tavrı da hemencecik değişiverdi.

Kraliçeyi buraya, Léonora getirmişti. Hemde kocasının ihanetini yakalatarak Concini'yi ve kendisini Kraliçenin gözünden düşürmek pahasına... Bu iş, onlar için kötü bir netice verebilirdi. Fakat başka çare bulamamıştı... Kraliçeye kızı olduğunu yutturmak istediği genç kızın - çünkü Gonca'nın sahiden onun kızı olduğunu bilmiyordu- ölüm kararını verdirtmek için Kraliçenin yardımına muhtaçtı ve şu anda bu iş, onca en mühim, her türlü tehlikeyi göze aldırta-
cak kadar mühim bir işti. Tabii bu müthiş kıskanç kadın da ne Valvert'i, ne de Landry Coqueneard'ı bu-

rada bulacağını ümit etmiyordu. O da Marie de Médicis kadar hayret etti. Fakat Odet de Valvert'le Landry Coquenard'ı tanıdığı ve Kraliçenin bilmediği bir sürü şeyden haberi olduğu için burada geçmesi muhtemel olayı çabucak sezdi ve içinde zalim bir sevinç duyarak düşündü: «*Vah zavallı Concinocuk vah... Kendi evinde bile sevgilisi uğruna dövüşe gelen bu rakibinden yakayı kurtaramamış. Doğrusu şu sergüzeştçi de az cesur adam değil haa...*» Bu, ilk bakışta onun anladığı şey olmuş, sonra da hayret etmişti: «*Ama, bunlar herhalde dövüşmüş olmalıdır... Nasıl oluyor da Concino yalnız bulunuyor? Yalnız bulunduğu göre Samson kadar kuvvetli olan bu adam nasıl olmuş da onu öldürmemiş?*» Ve gözlerini üç adamın yüzlerine dikerek hakikati kavramaya çalıştı.

Bu sırada Concini de Kraliçeye doğru ilerleyerek saygıyla eğilmiş.

— «Siz ha, madam?» Demişti. «Fakirhaneme ne şeref...»

Bu sözleri söyledikten sonra tir tir titreyerek sesini alçalttı ve aceleyle İtalyanca olarak ilâve etti:

— «Sizinle hemen konuşmam lâzım, madam... Selâmetimiz buna bağlı. Başımıza pek kötü bir iş geldi. Şu gördüğünüz genç kız, bizim kızımızmış, madam.»

Ne kadar alçak sesle konuşmuş olursa olsun, Kraliçe'nin arkasında duran Léonora da bu sözleri duydu. Fevkalâde hayrete düşmekle beraber istifini bozmadı. Bu sırada Marie de Médicis de soluk halinde Concini'ye cevap veriyordu:

— «Ben biliyorum sevgilim ve buraya, size bu haberi vermeye gelmiştim.»

Kızından bahseden sesinde bir tatlılık seziliyordu... Concini buna ehemmiyet vermedi:

— «Geliniz, madam. Allahaşkına geliniz.»

Marie:

— «Bir dakika,» diye mırıldandı.

Hâlâ karyolanın ayakucunda halsiz ve soluk duran genç kıza döndü. Birden soğuklaşıp âmir tavrı peydahlayan ve zerrece yumuşaklık bulunmayan bir sesle:

— «Arkamdan gelin, matmazel,» dedi.

Bu emri verdikten sonra dinlenip dinlenmediğine bakmaya bile lüzum görmeden dönüp yürüyerek odadan çıktı. Geçerken Léonora'ya alçak sesle bir şeyler emretti. Asık suratla girdiği bu odada bir dakika bile durmamıştı. Ama, şimdi, buradan güler yüzle çıkıyordu. Hiçbir kıskançlık eseri göstermemiş; tekrar kavuştuğu kızına en ufak bir şefkat göstermemişti. Hattâ, namussuzluğun canlı şahidi olan bu kızın nasıl bir tehlike teşkil ettiğini de sezmemiş görünüyordu. Hayır, bu odadan neşe içinde çıkıp gidiyor ve bir tek şey düşünüyordu: «*Concini, onu aldatmıyordu...*» Onun asıl önem verdiği şey de buydu.

Concini, gerine gerine, kabara kabara, içindeki endişeyi saklamaya çalışarak peşinden gitti. O, şahane metresinden daha uzağı gören bir adamdı.

Léonora ise Valvert, Gonca, Landry grubundan epey uzakta, küçük kapının eşiğinde kaldı. Kafası boyuna çalışıyor ve yeni öğrenmiş olduğu hakikatlere dayanarak yeni entrikalar çevirmeye hazırlanıyordu. Bu entrikalar da, daima her zaman çevirdikleri gibi sevgili Concino'sunun emniyet ve istikbalini sağlamaya yarayacaktı.

Bu sırada Gonca, Kraliçe'den aldığı emre uyarak yürümeye koyulmuştu. Valvert, onu kolundan tutarak tatlı bir sesle sordu:

— «Nereye gidiyorsunuz?»

— «Annemin arkasından gidiyorum. Duymadınız mı beni çağırdı.»

Bunu gayet garip bir sükûnetle söylemişti. Ve delikanlıya cevap verme imkânı bırakmadı, Landry'ye dönüp sordu:

— «Buradan çıkan adamla kadın, benim babamla annemdir dedinizdi, değil mi?»

Adamakıllı şaşalayan Landry Coquenard, kekeleydi:

— «Söylediğimi inkâr edemem. Ama, sizin duyup anlayacak halde bulunduğunuzu vallahi bilmiyordum.»

— «Duydum ve anladım. Bir kere olan oldu. Yanılmadığınızdan eminsiniz ya?..»

Landry Coquenard içini çekti:

— «Maalesef, katiyen eminim.»

Ve birdenbire kendi kendine fena halde kızarak:

— «Allah beni bildiği gibi yapsın,» dedi. «Eşşekler gibi bağırmamın pek lüzumu vardı, değil mi? Doğru lâf söylemenin pek sırasıydı...»

— «Ama, benim itaat etmem lâzım... Kraliçenin emrini değilse bile, annemin sözünü dinlemem lâzım değil mi?..»

Bu soru da Valvert'e sorulmuştu. O da Landry Coquenard kadar şaşalamıştı ve sinirli bir hareketle bıyıklarını ısırarak düşünüyordu: «*Şimdi kalkıp ona, doğduğu gün anasıyla babasının kendisini öldürmek istediklerini, bugün de o zaman kaçırdıkları fırsattan yararlanarak aynı işi yapmaya kalkışmalarının pek muhtemel olduğunu mu söyleyeyim?*»

Hayır, bunu yapamaz; bir evlâda, anasından, babasından sakınması gerektiğini söyleyemezdi... Halbuki onu bu işten caydırması icap ettiğine de kuvvetle inanmıştı. Onun için aynı tathılıkla genç kızın sözüne cevap verdi.

— «Yapmaya niyetlendiğiniz şey, o kadar ihtiyatsızca ki... Doğrusu, buna göz yumamam.»

Acaba Gonca, delikanlının neler düşündüğünü bakışlarında mı okumuştı? Yahut da belki, ana-babasının, kendisine karşı neler duydukları hakkında bir kuşkusu mu vardı? Belki... Sebep ne olursa olsun, nahif elini, delikanlının koluna değdirdi, rengi uçuk, fakat vücudu dimdik, iri ve ışıklı gözleriyle ona bakarak pek acıklı görünen garip sükûnetiyle düşüncelerini söyledi:

— «Annemin bana ne yapmak istediğini öğrenmek için yanıyorum. Bu yüzden, şu kapının ardında beni cellâdın bile beklediğini bilsem, yine sözünü dinleyip gideceğim.»

Bu sözleri, verdiği karardan caymayacağını belirten bir edâ ile söyledikten sonra kesin adımlarla ilerledi. Odet de Valvert, onun neler düşündüğünü ve hangi dayanılmaz arzuya boyun eğdiğini bildiği, kendisi de onun yerinde aynı şeyi yapacağından emin olduğu için artık genç kızı durdurmaya cesaret edemedi ve eğilip selâm vermekten başka çare bulamadı.

Aralarındaki bu konuşma, ne kadar kısa sürmüştü olursa olsun, sözlerinden hiçbir şey anlamamış olan Léonora'yı epey endişelendirmişti. İşe katılmak gerektiğini hesaplamıştı, gizli kapıya yöneldiğini görünce içi rahatladı. Elinden tutup iki adımda odanın ortasına ulaşmıştı. Bu sırada genç kızın elinden hafifçe çekerek en tatlı sesiyle:

— «Çabuk olun, yavrum... Kraliçeyi bekletmek ayıp olur,» dedi.

Ama, nişanlısının arzusuna engel olmaya kıyamamış olan Odet de Valvert, genç kızı büsbütün yalnız bırakmaya karar vermiş değildi. O da onun peşinden giderek onu koruyacaktı. Nitekim genç kız ka-

pıya yönelirken o da Landry Coquenard'daki kılıcını alıyor ve adamakıllı dövüş kokan bir hareketle kuşanıyordu. Aynı zamanda soğuk bir tavırla Landry'nin gözlerinin içine baktı ve:

— «Postuna kıymet veriyorsan, peşime düşmeye kalkışma,» dedi.

Landry Coquenard da aynı soğuklukla cevap verdi:

— «Ne kadar kıymetsiz görünürse görünsün, gözlerimde postumun itibarı pek büyüktür.»

Sonra birden dikildi ve:

— «Fakat işin ucunda «yavru» var, mösyö... Ve yavru, ufacak Florence-adı Florence'dir, mösyö-benim serseri hayatımda işlediğim tek sevabın canlı ispatı olan bu yavrucak, benim vaftiz kızımdır. Gözlerimde onun itibarı, benim pöstekiminkinden de büyüktür... Siz burada kalmaya karar vermiş olsaydınız bile ben yine öbür tarafa gidecektim. Hem de pek kıymet verdiğim postumun kapının öte yanında bırakacağımı bile bile, yapayalnız gidecektim, mösyö...»

Valvert, ister istemez gülmeye mecbur kaldı ve:

— «Haydi gel peşimden öyleyse,» dedi.

Bu bir-iki lâkırdı, birkaç saniyelerini almıştı. Bu sırada Léonora da kızı çıkarmış ve kapıyı kapatıvermişti. Hem bu hareketi o kadar tabîi yapmıştı ki genç kızda en ufak bir şüphe bile uyandırmamıştı. Herhalde gizli bir mekanizma ile açılıp kapanan bu kapı, hafif bir itişle kendiliğinden kapanıvermişti... Kapıyı geçtikten sonra girdikleri koridorda, bir-iki adım ilerleyince Léonora bir başka kapı açarak kenara çekildi ve genç kıza içeri girmesini işaret ederek:

— «Siz lütfen birazcık bu odada bekleyin,» dedi. «Kraliçe şimdi sizi çağırır.»

İnci Çiçeği veya Florance - asıl göbek adı böyle olduğu için biz de bundan sonra kendisine bu ismi verdiğimiz - başını hafifçe eğip selâmladıktan sonra hiçbir şey söylemeden, tereddütsüzce içeri girdi. Eğer bu sırada arkasına bakmış olsaydı, ardında Valvert'le Landry'yi bıraktığı kapının duvarla bir olmuş olduğunu görecekti ama, bakmadı ve tabii hiçbir şey de göremedi.

Léonora, genç kız içeri girdikten sonra bu kapıyı da kapayarak yoluna devam etti. Birkaç adım ötede tekrar başka bir kapının önünde durdu. Bir an tereddüt etti, hattâ açmak için elini kapının tokmağına kadar uzattıysa da, sonra tekrar çekerek başını salladı ve mırıldanarak geçti:

«Hayır, şimdi Concino'cuğumun bana ihtiyacı yoktur... Başka yerde olursam, ona daha faydalı olurum. Mademki şimdi o, şu iki adamı, o mendebur menhus ve hain uşağı unuttu; bâri onlarla ben meşgul olayım. Bu iki adam, kocamın müthiş sırrını biliyorlar ve isterlerse onu mahvedebilirler. Her nasılsa girmiş oldukları bu evden sağ çıkmaları doğru değildir. Bu işi ben üstüme alayım. Zaten ikisi de elimde değiller mi? Ondan sonra şu genç kızın da icabına bakarım.»

Léonora, işin hiçbir tarafını eksik bırakmıyor ve herşeyi düşünüyordu. Odet de Valvert'le Landry Coquenard birazdan bunu göreceklerdirdi.

Nitekim kadın, gizli bir merdivenden zemin katına indi. Buradaki odada, Rospignac ile dört muavini, Eynaus, Longval, Roquetaille ve Loignes'i buldu. Burada bağırıtı ve çağırıtı alabildiğine gidiyordu. Az önce kendilerine pek kötü bir oyun oynamış olan iki serseriye karşı kızgınlıkları gemi azıya alınmış, ağız dolusu küfür savurup lânet okuyarak kendilerini zaptetmeye çabalıyorlardı.

Hanımlarının söylediği ilk sözleri, pek çılgın bir sevinçle karşıladılar. Léonora, bir an Rospignac ile konuştu ve derin bir sessizlik içinde dinlenen bazı emirler verdi. Sonra da geri dönerek odadan çıktı. O çalkalı henüz bir dakika olmamıştı ki beş adamdan biri de hayvanına atlayarak çatlatırcasına koşturuyor ve Concini'nin Tournon sokağındaki saray yavrusu konağına ulaşıyordu. Rospignac, harekete geçme iznini alır almaz, dakika kaybetmemişti.

Léonora, onlardan ayrıldıktan sonra küçük bir odaya girdi. Burada yapayalnız Stocco vardı. Yumuşak bir koltuğa rahatça gömülmüş olan Stocco, önüne bir şişe eski şarap almış, saf kristalden bardağında, etrafa güneş ışıkları saçan bu şaraptan yudum yudum içerek vakit öldürüyordu. Hanımını görünce ayağa kalkarak lâubali ve mübalâğalı selâmlarından birini çaktı. Sonra hiç şüphesiz bir sürü kirli işte suç ortaklığı etmiş olmanın verdiği küstah bir terbiyesizlikle tekrar koltuğuna gömülüp şeytan şeytan gülecek Léonora'nın ağzını açmasını bekledi. Léonora, bu davranışı başka biri yapmaya kalkmış olsaydı adamakıllı azarlayacağı muhakkak olan bu hareketlere aldırış etmedi. Onun karşısına oturdu ve eski alışkanlığıyla gayet ihtiyatlı davranarak bir sürü soru sormaya koyuldu. Stocco, efendilerini pek umursamıyordu ama haddini aşmaya kalkıştığı takdirde kendini çok tehlikeli bir duruma atmış olacağını bilmiyor değildi. Üstelik hanımının ne müthiş bir hilekâr olduğunu da pekâlâ biliyor ve kendisini aldatmaya veya ufacık bir ihanette, merhametsizce mahvedeceğini de gözönünden ayırmıyordu. Hali ve tavır, ne kadar tahammül edilmez olursa olsun, hem yaptığı hizmetler pek mühimdi, hem de hanımına karşı sadakati köklüydü. Zaten Léonora'nın ona karşı tahammüllü davranması da bundandı.

Bunun için Stocco, hanımının sorularından hiçbir-

rine kaçamak cevap vermeye kalkışmadı. Hepsine apaçık karşılık verdi.

Léonora da malını pek iyi tanırdı ve adamın alaycı bir edâ ile verdiği izahların gayet ciddî olduğunu bildiği için hepsini harikulâde hafızasına teker teker işledi. Sonra ondan öğrenmek istediklerinin hepsini öğrenmiş bir halde bazı tembihlerde bulunup çıktı.

Léonora, Rospignac'ın yanında beş dakika kalmıştı. Aşağı-yukarı, on dakika kadar da Stocco'nun yanında kaldı. Bu hesapça avucunda tuttuğundan emin olduğu Odet de Valvert ve Landry Coquenard'ın bulunduğu odadan çıkılıberi şöyle böyle bir çeyrek saat olmuştu.

Gizli merdivenden tekrar birinci kata çıktı. Yavaş yavaş yürüyor ve sık sık basamaklarda durup düşünüyordu: «*Doğrusu, tesadüfün, biz insanların zavallı dimağlarından çok daha umulmadık, değişik ve acayip entrikalar kurduğuna artık iyice iman etmeye başladım. İşte şu çiçekçi kız için de böyle olmadı mı? Gerçi dünyada olmaz, olmaz... Bu kızın Concino ile Marie'nin çocuğu olabileceği benim de aklıma gelmemiş değildi. Hattâ o kadar gelmişti ki bu kızın, Kraliçe'nin kızı olduğuna dair kendisini ikna etmek için akla karayı seçtim. Böylelikle onun yardımıyla Concini'yi de inandırmak istiyordum. Bunu yaptım ama, yaparken buna kendim de inanıyor değildim ve hattâ bu düşünce bana pek saçma gelmiyor da değildi. Halbuki işe bak... Benim saçma bulduğum ve gözönüne almaya bile lüzum görmediğim, düşünceyi, tesadüf bir hakikat haline getirdi. Meğer bu kız, sahiden Concino ile Marie'nin kızıymış. Ne mükemmel şey...»*

Léonora da, tıpkı Concini gibi hiçbir izah istemeden, hiçbir soru sormadan bu olayı tereddütsüzce kabul etmiş olduğuna göre hiç değilse inkânsız say-

mıyor olacaktı. Acaba bu nedendi? Bu soruya cevap vermeyi üstümüze almayalım.

Léonora böylece düşünmekte devam etti. Fakat hiçbir kini, hiçbir kızgınlığı olmadığı halde, iki adamı, sadece kocasına hakaret ettikleri ve kocasının mühim bir sırrını bildikleri için ölüme mahkûm etmekten çekinmeyen bu kadının, kafasında şimdi kuvvetli bir tereddüt belirmişti. Kendi kendine soruyordu: *«Peki, şimdi bu çocuğu ne yapacağız? Öyle ya, bu yavrucuk, basbayağı bir çocuk işte... Bu çocuğun öldürülmesi için Marie'den izin de aldım. O zaman ben, ölmesi gerektiği için Kraliçeyi, müthiş rezaletin ortaya yayılacağı korkusuyla ürküttüm. O zaman bu ölüm icap ediyordu ve lüzumluydu. Ama şimdi buna hiç lüzum yok. Allaha şükür, Concini'nin aşkı, bu kızın babası olduğunu öğrenir öğrenmez sönüvermişti. Ve hattâ bu kıza karşı bir meyil hissettiğinden dolayı kendi kendine lânet okuduğundan da eminim. Gerçi Concino'm şıpsевdidir ama, kızına şehvet duyacak kadar canavar ruhlu değildir. (Bu düşüncelerinde haklıydı). Concini mecbur olursa evlâdının ölümüne karar verebilir ama, ona şehvetli bir gözle bakmaya asla kalkışamaz. Bu itibarla, artık ikisi arasında bir aşktan korkmamda mâna kalmamış bulunuyor. Bu aşk tamamen öldü ve iyice gömüldü. Ah, keşke kocamın başka aşkları için de aynı şeyi söyleyebilseydim. Fakat şimdi asıl düşünmem gereken şey başka... Concino'mun selâmeti için bu kızın ölmesi lâzım mı, değil mi? Ortada Sinyora Fausta da var. Var ama, ben onunla pekâlâ boy ölçüşebilirim. Hem artık bu çocuğa karşı kin de duymuyorum... Ha ölmüş, ha yaşamış, bence hepsi bir... Tek ölümü benim elimden olmasın da... Allahtan korkarım ben... Dünyanın bütün hazinelerine kavuşacak olsam, vicdanıma lüzumsuz bir cinayet yükü yüklemek istemem...»*

Birinci kata ulaşmıştı. Ardında Concino ile Marie de Médicis'in konuştukları kapının önünde bir an durduktan sonra birdenbire kararını verip mırıldandı.

«Ne isterlerse onu yapsınlar. Bu işi bir karara bağlamak hakkı onlarındır.»

Ve kapıyı açarak içeriye girdi.

Marie de Médicis oturmuştu ve Concini, ayakta sinirli sinirli gezinip duruyordu. İkisi de sarayın şahane teşrifatının boş ve lüzumsuz icaplarını tamamen unutmuşa benziyorlardı... Marie, Kraliçe değilmiş gibi duruyordu. Concini de bir saray asîlzâdesi olmaktan çıkmıştı. Maskelerini atmışlardı. Aslında neyseler, o olmuşlardı; yâni epey eski iki âşık... Hem de çok vahim ve ciddi, hattâ ölüm-kalım meseleleri karşısında kalmış ve esaslı kararlar almaya mecbur bırakılmış iki âşık...

Marie de Médicis'in pek asık yüzle girdiği odadan gayet keyifli çıktığını söylemiştik. Fakat durumun vahametini daha ziyade kavrayan ve henüz ardı ardına gelen darbelerin verdiği sersemliği üstünden atamamış olan Concini ise adamakıllı şaşkın ve üstüne çöken korkunç endişeyi saklayamayacak bir halde bulunuyordu. Bu hal, Marie gibi ona çılgıncasına âşık bir kadının gözünden kaçamazdı. Nitekim, bütün neşesi birdenbire uçuverdi. Concini'nin kendisini pek şatafatlı bir şekilde soktuğu odaya girdiği vakit, Kraliçe de âşığı kadar endişeli ve perişandı. Bu yüzden, bitkin bir halde, bir koltuğa çöküverdi.

Sonra konuşmaya koyuldular.

Marie, korkunç haberi, Léonora'dan aldığını açıkladı. Concini zaten bunu tahmin etmişti. Kraliçe ise haberi alır almaz hemen Concini'ye haber vermeye ve danışmaya koşmuştu... Şimdi o da Concini'nin bu işi nasıl öğrendiğini merak ediyordu. Concini, Kra-

liçe'ye tabiatıyla hakikati söyleyemezdi. Hemen bir hikâye uydurdu ve gerçeğe pek uygun düşen bu yalana, Kraliçe derhal kanıverdi. Bunun neticesinde, ikisi de geçmişi hatırlamak zorunda kaldılar. Kızlarının doğuşunun hikâyesini, en ufak teferruatına kadar yeniden gözden geçirdiler. Concini, vaktiyle kendisine çocuğu öldürmesi hususunda vermiş olduğu emre ihanet eden Landry Coquenard'a lânetler yağdırdı. Marie de bu işte ona katıldı.

Ebediyen kurtulmuş olduklarını sandıkları, geçmişe ait bir hâtıranın canlı meyvasının birdenbire ortaya çıkması şeklinde tecelli eden «bu müthiş felâket» karşısında şaşkınlık içinde kalmışlardı.

Karanlık mazinin bu şekilde hatırlanması, epey bir zaman sürmüştü ve nihayet, birdenbire bu hususta söyleyecekleri bir şey de kalmamıştı. Yeniden, bir karar vermek mecburiyeti gibi müthiş bir durum karşısında kaldılar. Belki de şimdiye kadar uzunboyulu konuşmaları, hep bu karar ânını geciktirmek içindi. Mesele basitti ama, korkunçtu. Bir mucizenin kurtardığı bu çocuğu yaşamaya bırakmalı mıydı, yoksa bu sefer kurtulma ümidi bırakmadan ortadan kaldırmalı mı?

Sıkıntılı bir hava hâsıl olmuştu. Concini, bunu saklamak için sinirli sinirli gezinmeye koyuldu. Marie koltuğuna gömülüp kaldı ve artık birbirlerine söyleyecek bir şey bulamaz oldular. Bu hal, birkaç dakika sürdü ama, ikisine de saatler kadar uzun geldi. Arada bir sessizliği bozmak için birbirlerinden yüksek sesle söyleniyorlardı.

— «Canım, bu Léonora da nerelerde kaldı?»

Léonora'nın gelişi, ikisini de ağır bir yükten kurtarıp hafifletti. Marie de Médicis, içine gömülüp kaldığı koltukta biraz dikildi. Concini de kafese konmuş bir canavar gibi dolaşmaktan caydı. İkisi de içlerine

kuvvet ve cesaret geldiğini sezdiler. Çünkü karşılarında, ikisini de yıldırان kararı verebilecek; fakat herhalde en ağır yüklerden kurtarabilecek bir insan bulunduğunu tecrübeyle biliyorlardı.

Nitekim Marie, hemen lâkırdıya çanak tutarak acı bir sesle sızlandı:

— «Başımıza gelen müthiş felâketi görüyor musun, Léonora...»

Léonora, daha odaya girer girmez, ıslıl ıslıl gözlerini dikip ikisini de süzmüştü. İkisinin de ne kadar sıkkın olduğunu sezmişti. Derhal, ikisinin de cesaretini artırmak lüzumunu hissetti ve bunun için gayet sâkin, tasasız bir tavırla omuz silkerek cevap verdi:

— «Başınıza gelen, gerçi kötü bir şey ama, ben bunda müthişlik filân görmüyorum Madam...»

Kraliçe şaşkın, âdetâ bağırdı:

— «Daha bu sabah bana tam aksini söylemiyor muydun? Şimdi nasıl böyle diyebiliyorsun?»

Léonora, soğuk bir tavırla cevap verdi:

— «Ama, o zamandan beri mesele üstünde düşündüm. Anladım ki size karşı beslediğim ateşli muhabbet, tehlikeyi benim gözümde de pek büyütmüş... Bu yüzden fikrimi değiştirdim, oldu bitti.»

— «İyi ama ya bu iş meydana çıkarsa başıma gelecekleri düşün... Ya halk duyarsa ki...»

Süslü cümlelerle üstü kapalı konuşmasını bilmediği için birdenbire duruverdi. Ama, zoraki çekingenlik gösteriyordu. Léonora, icap ettiği vakit ne iş becermekten kaçınır, ne de sözünü sakınırdı. Onun yarıda bıraktığı cümleyi o sükûnetle bitirdi:

— «Ya halk duyarsa ki Marie de Médicis Fransız Kraliçesi olmadan önce bir erkekle düşüp kalkıyordu ve çocuk kaatili bir ana oldu. Değil mi? Evet,

halk bunu duyarsa işler kötü olur. Hem siz, hem de hepimiz için kötü olur. Fakat halkın duymaması sizin elinizde, Madam...»

— «Nasıl benim elimde?..»

— «Kraliçe ve Naip olduğunuzu unutuyorsunuz, Madam... Bir Krallığın tek hâkimi olduktan sonra ne istenir de yapılmaz?..»

Concini bu âna kadar sadece dinlemişti. Şimdi o da yavaş yavaş cesaretini elde ediyordu:

— «Gayet doğru söylüyor vallahi,» diye bağırdı. «Bu memleketin efendileri olduğumuzu unutuyoruz vesselâm... Léonora'nın hakkı var. Bu sırrın meydana çıkmaması bizim elimizdedir. Dilleri fazla uzun olanların çenelerini ebediyen kapamak için elimizde sayısız çare olduğu nasıl da aklımızdan çıkıyor, bilmem ki...»

Ve Concini bu sözünü gayet mânalı bir hareket ve çehre belirtileriyle kuvvetlendirince Marie:

— «Peki,» diye cevap verdi. «Ama, Fransa sarayında İspanya Kralını Düşes de Sorrientès adı altında temsil edecek olan Prenses Fausta'nın çenesini de aynı şekilde kapayabileceğimizi sanır mıyız?»

— «Eğer muhakkak gerekirse neden olmasın? Herkes, bir kazaya uğrayıp ölebilir; İspanya Kralının mümessili de, basit bir sokak serserisi de... Marifet, işi usulünce başarmakta...»

Artık Concini'nin hiçbir kuşkusu kalmamıştı. Marie de Médicis'in de içi ferahlamıştı. Fakat Concini ile Léonora'nın bütün sorumluluğu kendi omuzuna yüklemek istediklerini sezinlediği için yine iç çekmekte devam etti ve bir an sustuktan sonra yalvardı:

— Bize nasihat ver, ne olur, Léonora...»

Hiç de uygun bir iş yapmıyordu. Çünkü Léonora bu hususta karar vermenin ikisine ait olduğunu za-

ten kafasına yerleştirmişti. Tekrar omuz silkti ve gayet saygısız, hattâ ters bir tavırla:

— «Nasihat mi?» Dedi. «Bunun gibi bir işte de nasihate lüzum var mı? Zaten sizler de bu çareyi pekâlâ görüyorsunuz ama, ne biriniz, ne de öbürünüz, bundan bahse cesaret edemiyor. Sizin için tek çıkar yol, çocuğunuzun ölümüyle hayatı arasında bir seçim yapmaktır. Seçin bakalım...»

— «Bunu seçmek kolay mı sanıyorsun? Söyle bakalım, sen olsan hangisini seçerdin?»

Léonora soğuk bir tavırla:

— «Müsaadenizle düşüncemi kendime saklayayım,» dedi.

Marie de Médicis tekrar sızlandı:

— «Neden? Sen de bizi bırakırsan, kime güveneceğiz Léonora?..»

— «Sizi bırakmadığımı pekâlâ bilirsiniz, Marie...»

— «Öyleyse söyle...»

— «Söyleyemem... Bu işte karar, annenindir. Anne sizsiniz, verin kararınızı...»

Marie de Médicis, Léonora'nın huyunu bilirdi. Söylemek istemediğini anladı. Fazla ısrar etmedi. Fakat vermek cesareti bulamadığı karardan yeniden kaçındı. Tekrar söylendi:

— «Aklım başımda değil. Ne olursa olsun, kararı verebilecek halde olmadığımı görmüyor musunuz? Siz ikiniz ne isterseniz yapın... Vereceğiniz karara ben de razıyım.»

Léonora, Marie'den karar kopartamayacağını anladığı için Concini'ye döndü:

— «Öyle ya... Siz de bu çocuğun babasısınız. Verin kararınızı bakalım, Concini,» dedi.

Concini, kendini iyice toparlamıştı. Bu şekilde or-

talıkta bırakılmaktan yılmadı. Az önce söylemekten ürktüğü şeyi, şimdi pattadak söyleyiverdi:

— «Bana kalırsa bu çocuğa kıymamak lâzım.»

Marie de Médicis, gözücuyla Léonora'yı süzdü ve bu kararı beğenip beğenmediğini anlamak istedi. Fakat kurnaz kadının yüzünde mânası hiç belli olmayan bir tebessümden başka bir şey yoktu. Üstelik aynı bakışlarla da kocasını süzüyor ve düşünüyordu. «*Zaten bu kararı vereceğinden emindim. Bahse girerim ki o da benim düşündüklerimin aynını düşündü.*» Ve yüksek sesle Concini'ye sordu:

— «Neden bu kararı verdin?»

Concini, aynı kesin tavırla düşüncesini açıkladı:

— «Gayet basit bir sebepten ötürü... Bakalım sizler ne diyeceksiniz? Bence, doğduğu anda tarafımızdan ölüme mahkûm edilen bu çocuğun bugün sağ ve salim olması, hakikî bir mucizedir. Ben bu mucize Tanrının isteğinin bir gösterisi görüyorum, bunun zıddına gitmenin başımıza bir felâket getireceğinden eminim.»

Bu sözleri gayet ciddî ve tamamen inanmış bir tavırla söylemişti. Acayip şeylere kuvvetle inanan bir adamdı. Buna şaşılamazdı, zira, yaşadığı devirde aşağı-yukarı herkes böyleydi. Üstelik İtalyan da olduğu için onun daha kuvvetle inanmasından tabii bir şey olamazdı. Aynı şekilde ve onun gibi İtalyan olan Marie de Médicis ile Léonora'nın da böyle inançları olduğu muhakkaktı. Bugün bizleri gülümsetecek olan bu sebep, her iki kadının zihniyetine de tamamen uygun düşmüştü. Zaten vaziyetlerine bakılırsa ikisi de böyle bir sebep bekliyor olacaktı. Çünkü Marie hemen haykırdı.

— «Gördünüz mü? Ben de aynı şeyi düşünüyorum işte...»

Léonora da itiraf etti:

— «Ben de... Senin böyle bir şey söyleyeceğini ben de umuyordum, Concini...»

Concini de:

— «Hepimizin de aynı şeyi düşünmüş olmasında, Tanrının bir uyarması olduğu muhakkaktır.»

Hepsi de dehşetli tesir altında kalarak bir an sessiz kalakaldılar. Bu andan itibaren küçük çiçekçi kızın yaşamasına karar vermiş bulunuyorlardı. Zavallı kızcağız, bu af kararını; bu üç insanın acayip inançlarının desteklediği menfaat kaygılarından başka hiçbir şeye borçlu değildi. Ne baba, ne de anne, çocukları hakkında bir şefkat kelimesi değil, merhamet lâkırdısı bile etmemişlerdi. Üstelik, âni verilen bu karar, Léonora'nın ince eleyip sık dokumasına ve uzun ölçüp biçmelerine uygundu. Fakat tam karar verilmiş görüldüğü bir sırada birdenbire:

— «Ama,» dedi, «Madam Fausta'nın, bu kızı Sorrientès konağına çekmiş olduğunu da gözden uzak bulundurmamalıyım... Fausta bu kızı, sizlere karşı kullanmak istiyor. Bana kalırsa katî bir karar vermeden önce hazır elimizdeyken bu çocuğu bırakmamalıyız.»

Ve bu sözlerle verilen kararı yine askıda bırakmış oldu. Concini de:

— «Benim de düşüncem buydu...»

Diyerek karısını tasdik ederken Marie'nin baş işaretiyle tasvibine uğradı. Léonora:

— «Sonra,» dedi, «kendisini ustalıkla sorguya çekmeli ve ana-babası hakkında neler bildiğini, ne kadar bilgisi olduğunu öğrenmeliyiz.»

Concini söylendi:

— «Benim babası olduğumu biliyor.»

Léonora kaşlarını çatarak:

— «İşte bu kötü... Kim söyledi bunu ona?»

Concini, hiddetle başını sallayarak:

— «Kim olacak, şu mendebur Landry,» dedi.

Léonora bir saniye düşündükten sonra kesin bir tavırla:

— «Eğer anasının da kim olduğunu biliyorsa susup susmayacağından emin olamayacağımız için kendisini hayatta bırakmaya imkân kalmayacak,» dedi.

Ve Marie de Médicis'e dönerek müthiş bir soğuklukla:

— «Siz de aynı düşüncede değil misiniz Madam?» Diye sordu.

Marie, Tanrının bir mucizesiyle kurtulan bu kızın ölümüne karar vermekten pek ürküyordu. Ürküyordu ama, anası hakkında çok şeyler biliyor, üstelik çenesini tutmasını da bilmiyorsa kopacak rezaletten daha fazla ürküyordu. Bu sefer sorulan fikrini hemen cevap söyledi ve söylediği şey de bir idam hükmü oldu:

— «O zaman, öyle yapmak gerekecek,» dedi. «Eğer tepemde böyle bir tehdit asılı olarak yaşamak zorunda kalırsam, çıldırırım.»

Concini hemen atıldı ve oldukça acele:

— «Anası hakkında bir şey bilmez,» dedi.

Léonora sordu:

— «Emin misin?»

Concini yine pek acele:

— «Landry beni söyledi ama, Kraliçeyi söylemediğinden eminim,» cevabını verdi.

Halbuki yalan söylüyordu. Landry Coquenard'ın anne olarak Marie de Médicis'i gösterdiğini de pekâlâ duymuştu... Genç kızın titrediğini görünce annesini öğrendiğini de hemen anlamıştı. Halbuki şimdi aksini söylüyordu. Genç kızı kurtarmak mı istiyordu?

Bundan şüphe edilemezdi. Peki ama, neden? Çok geç kalmakla beraber pişmanlık duymaya mı başlamıştı? Belki... Yahut da belki kendi başına bir belâ gelmesinden korkuyordu. Çünkü bâtil inançlara, herşeyden fazla bağlıydı.

Léonora:

— «Ama, bu Landry, kendisine bunu daha önceden söylemiş olabilir,» dedi.

— «Sanmam... Landry’i ilk defa burada gördüğünden, fazla bir şey bilmiyor.»

Léonora:

— «Bizim için de, kendisi için de bunu temenni edelim,» dedi. «Fakat herhalde bu işin içyüzünü çabucak öğrenmeliyiz.»

Marie de Médicis ayağa kalktı:

— «Ben artık Louvre’ye döneyim,» dedi.

Léonora sordu.

— «Kraliçe bu genç kızı alıp götürmek mi istiyorlar?»

Marie şiddetle atıldı:

— «Elbette... O, elimin altında bulunsun isterim.»

Léonora, başıyla bunun uygun olduğunu belirten bir işaret yaptı:

— «O halde gideyim de onu getireyim.»

Kraliçe:

— «Git, Léonora’cığım, git,» dedi. «Concini bir yandan beni tahtırevana kadar götürsün. Sen de oraya gelirsin.»

Concini:

— «Kraliçeyi Louvre sarayına kadar uğurlamak şerefine nail olmak isterim.»

Léonora kapıya doğrulmuştu. Tam Concini, bu

sözleri söylerken o da kapıdan çıkmak üzereydi ki birdenbire geri dönerek söylendi:

— «Concini, sen burada işin olduğunu unutuyorsun galiba... Şu Valvert'le Landry'nin icabına bakmak lâzım...»

Concini elini alnına vurarak:

— «Hay Allah müstahakını versin,» dedi. «Ben onların ikisini de tamamen unutmuştum.»

Sonra birden yanıp yakıldı:

— «Onların ikisi de çoktan çekip gitmişlerdir.»

Léonora korkunç bir tebessümle:

— «Merak etme, Concino, ben onları unutmadım,» dedi. «İkisi de sizin odanızda kısıklıvrak bir halde kapana girmiş gibi tutulu kaldılar.»

Bu sözler üzerine, Concini'yi meselenin ne olduğunu Kraliçeye izah etmeye bırakarak çıktı. Concini ile Kraliçe bir yandan uzaklaşırken, o da Florence'yi bıraktığı odaya girdi.

Aklı karmakarışık olan genç kız, «anası» Kraliçe kendisini çağırınca kadar biraz kafasını toparlayabilmek için koltuklardan birine yerleşmiş, düşünmeye niyetlenmişti. Fakat oturmasıyla sıçraması ve ayağa kalkması bir oldu. Ardından birtakım mırıltılar duymuştu. Hemen geriye dönerek içinde bulunduğu odayı gözden geçirmeye başladı.

Sesler, kendi girdiği kapının tam aksi istikametindeki köşede bulunan bir kapıdan geliyordu. Bu kapı aralıktı. Genç kız, kulak kabarttı. «Babası» ile «anesi» nin seslerini tanıdı. Bir an, dinleyeyim mi, dinlemeyeyim mi, diye tereddüt ettiyse de, dinlemek arzusuna dayanamadı ve Concini ile Kraliçe'nin, mütecessis kulaklardan uzakta bulunduklarını sanarak açık bir dille görüştükleri odaya açılan bu kapıya doğru âdetâ çekinerek sürüklendi. İçeride konuşan-

ların, kendisini görmelerine imkân yoktu. Çünkü öteki odada, kapının önüne kalın bir kadife perde asılmıştı.

Léonora'nın genç kızı kendi konuştukları odanın bitişiğine sokmuş olabileceği, Concini'nin asla aklına gelemezdi. Gelmiş olsaydı, Kraliçe'yi başka bir yere götüreceği veya hiç değilse perdenin arkasındaki kapının kapalı olup olmadığına bakacağı muhakkaktı.

Concini ile Marie de Médicis'in bedbaht kızı - düşünül­düğü takdirde pekâlâ haklı olan - dinlemek me­rakına gem vurmaya­rak gelip perdenin arkasına yer­leşti ve göğsü heyecanla inip kalkarak şakakları pat­layacakmışçasına atarak kulağını açtı ve bir sevgi ke­limesi değilse bile hiç olmazsa bir acıma lâkırdısı duymak istedi.

İşte doğuşunun müthiş sırrını da böylece öğren­miş oldu. Nabif, zarif çocuğun, kendisine bir tokmak yemiş gibi tesir etmesi gereken müthiş hikâyeyi so­nuna kadar kendini belli etmeden durup dinleyebil­mek cesaret ve kudretini de gösterdi ve böylece ba­basıyla anasının iğrenç açıklamalarını duymuş oldu. Bu suretle herşeyi, tâ Léonora gidip kendisini getire­ceğinden bahsettiği âna kadar dinledi. Sonra eğer din­lediği belli olur ve yakalanırsa mahvolacağını ve bu odadan sağ çıkamayacağını kestirerek gürültüsüzce ve ihtiyatla çekilip kapıyı kapattı. Nihayet, kapıdan mümkün olduğu kadar uzağa oturup sırtını o tarafa döndü.

Bu yüzden, Léonora'nın, Concini ve Marie de Médicis'ten ayrılmadan önce nişanlısı Valvert'le Landry Coquenard hakkında söylediği son sözleri du­yamadı. Eğer duymuş olsaydı, birkaç dakika sonra vereceği kararı vermezdi. Bu sözleri işitmedi ve doğ­rusu aranırsa zaten bu ân için Valvert'i unutmuştu da... Tıpkı küçük Loïsc'yi de unuttuğu gibi...

Zaten bu dakikalarda başka türlü yapamazdı. Şimdi sadece, son derece feci şartlar içinde tekrar bulduğu anasıyla babasını düşünüyordu ve kendi kendine, içinden kanlı göz yaşları dökerek, «*ömrümün sonuna kadar onları tanımamış olsam, çok daha iyi olacaktı...*» Diye düşünüyordu.

Bilhassa annesine aklı takılıyordu. Bu kadındaki katı kalplilik, onca öyle anlaşılmaz ve kavranmaz bir şeydi ki bir türlü inanamıyor ve kendi kendine bu muammayı çözmeye uğraşıyordu: «*Annem olacak,*» diyordu. «*Annem olacak ve beni evvelce öldürmek istedikten başka şimdi de yine öldürmek istiyor. Böyle şey olur mu? Bir ana, evlâdının ölümünü istesin, olur mu hiç!.. Olmaz bu... Eğer yanlış duyup anlamadımsa herhalde benim bilmediğim daha bazı şeyler; onu, hakikî duygularını saklamaya mecbur eden bazı sebepler olmalı... Eminim ki şimdi fırsat bekliyordur. İmkân bulur bulmaz beni bağrına basacak ve kızım diye yırtınacaktır... Bundan başka türlü olamaz... O zaman, ben de kendisinden şüphe ettiğim için af dileyeceğim. Her insan, annesinden şüphe eder mi? Ne kötü insanım ben... Hiçbir evlât, anasının hareketlerini tenkide kalkışır mı?.. Hem sonra bu anne, Kraliçe de... Krallar ve Kraliçeler, teşrifat bağlarına bağlıdır. Her zaman, yüreklerinin istediğini yapamazlar. Ben, yalnız bir şeyi düşünmeliyim: O, benim annemdir, işte bu kadar... Ve yine şunu da gözden uzak bulundurmamalıyım ki annem beni açık evlâdı olarak ilân ederse rezil olur.»*

Babasını aklına getirdiği yoktu. Çünkü babası Concini idi. Çünkü Concini'yi bildi bileli küçümsemiş, hayvanca şehvetiyle peşine düştüğü andan itibaren ise ondan iğrenmeye başlamıştı. Bütün bunları çabucak unutuvermesine imkân yoktu ve babasına karşı hâlâ kuşkuluydu. Halbuki kendi kendine, annesini müdafaa etmek için çırpınıyor, bütün kalbi-

ni ve düşüncesini bu anneye vermiş bulunuyordu. Zaten, hiç tanımadığı bu anneyi çoktandır düşünmüştü. Muhayyilesinde bu anneyi her türlü haslet ve iyi huylarla süslemişti. Fakat, doğrusunu söylemek lâzım gelirse Marie de Médicis, onun tahayyül ettiği anneye hiç mi hiç benzemiyordu. Bunu görmemek için insanın kör olması lâzımdı... Florence kör değildi ama, görmek de istemiyordu ki böylesi, körlükten de fenaydı. Bu uğurda, canını da verse annesinin, hayalinde tasarladığı anneden başka bir şey olduğunu katiyen görmeye razı değildi.

Bir evlâdın annesini bu şekilde görmesi kadar övülmeye değer bir şey olamayacağı muhakkaktır... Fakat bu yüzden, kendisini zorla ölüme sürükleyecek kararlar vermesi ihtimali vardı ki işin bu tarafı kötüydü. Bütün görünüş, kendisine, kendini korumak için her türlü çareye başvuracak olan nişanlısının yanında kalmasını emrederken körü körüne annesini takip etmiş olması, delilik değil miydi? Şimdi maa-lesef bu kadarla da yetinmiyor, daha aşırı hareketlere niyetleniyordu.

Léonora, onu koltuğunda oturur bir halde buldu. Şüpheli bakışlarla genç kızı süzerek içinden geçenleri okumaya yeltendiyse de, kızın renginin solukluğundan ve gözlerinin hararetle parıldadığından başka bir şey göremedi. Mamafih kendisinden umulmayacak bir irade gösteren Florence, sâkin kalmaya muvaffak oluyordu. Léonora, memnun bir tavırla odayı da gözden geçirdi. Florence, kadının gözünün bir an şüpheli kapıda takılıp kaldığını görünce içinden tir tir titredi. Fakat Léonora, bu kapının sımsıkı kapalı olacağını pek tabii saydı. Ne kadar usta ve kuşkulu bir kadın olursa olsun, hiçbir şeyin farkına varamadı. Gayet nâzik, kibar, âdeta annece halim ve selim davrandı.

Léonora'nın bu hali bir hesaba dayanıyordu. Mak-

sadı, daha ilk temas ânında genç kızın gönlünü kazanmak, ona güven vermek istiyordu. Kurnaz kadın, hiçbir şeyi tesadüfe bırakmak istemediği için çabucak kararını verip tatbikata geçmiş ve daha ilk rastlayışında, annesi hakkında neler bildiğini ondan tamamiyle öğrenmeye azmetmişti. Belki bu işte çok kolay muvaffak olacaktı; zira istediği vakit, pek cana yakın olmasını bilirdi. Léonora, böyle hülya kuruyordu ama, gayreti pek boşunaydı. Tabiatıyla Florence, artık Léonora'nın hiçbir hilesine kanmayacak, onun karşısında tamamen tetikte bulunacaktı. Bu durumda bütün kozlar Florence'nin elindeydi. Zira düşmanının hilesini biliyor, halbuki düşmanı, onun herşeyi bildiğini ummuyordu bile... Léonora, bu hesapça tam bir başarısızlığa uğrayacaktı. Lâkin işin farkında olmadığı için en tatlı tebessümünü ve en candan edâsını takınarak aralarında hakikî bir mücadele olacak olan bu konuşmada hücumu geçti:

— «Babanızın adını biliyorsunuz, değil mi evlâdım?» Diye sordu.

Böyle bir soruya, karşısındakinin doğruluk ve samimilik derecesini anlamaya çalışarak vereceği cevabı merakla bekledi. Ve bu cevap, kendini pek fazla bekletmedi ve gayet açık oldu:

— «Babamın Mösyö le Mareşal d'Anere olduğunu biliyorum efendim.»

Bu sözler, Léonora'nın dudaklarında bir memnurluk tebessümü belirmesine sebep oldu ve tekrar sorusuna devam etti:

— «Bunu nereden biliyorsun bakayım?»

— «Bana söylediler, Madam.»

— «Herhalde söyleyen, pek iyi tanıdığınız biri olacak ki sözüne hemen inanıverdiniz.»

— «Hayır Madam, hiç tanımadığım biri söyledi. Zaten dayanağım, sadece bu yabancının sözü olsaydı,

kulak asacak değildim. Fakat inanmama başka şeyler de sebep oldu. Bu söz, Mösyö le Mareşal d'Ancre'nin önünde söylendi ve Mösyö le Mareşal da hiç itiraz etmedi. Ufacık bir şüphesi olsa sesini yükseltmez miydi hiç?»

— «Gayet doğru... Peki sonra?»

— «Sonra Mösyö le Mareşal, aynı zamanda Majeste Kraliçeye de...»

Léonora, genç kızın sözünü kesip sordu:

— «Bir dakika... Siz o zaman içeriye girenin Kraliçe olduğunu biliyor muydunuz?»

— «Tabii...»

— «Nasıl anladınız bunu? Kimse bir şey söylememişti ki...»

— «Ben sokakta çiçek satarım, Madam... Çiçeklerimi çok defa Louvre sarayı civarındaki müşterilerime veririm. Şimdiye kadar birçok kere Majesteyi gördüm. Onun adını duymama hiç lüzum yoktu. Odaya girer girmez hemen tanıdım... Sizi de, Mösyö le Mareşali de tanıdım.»

— «Anlıyorum... Ne diyordunuz? Mösyö le Mareşal, Kraliçeye sizden bahsetti mi diyordunuz?»

— «Evet, Madam... Herhalde benim, kızı olduğumu kendisine söylemiş olacak.»

Léonora kulak kabartarak sordu:

— «Buna nereden hükmediyorsunuz? Duydunuz mu? İtalyanca bilir misiniz?»

— «Hayır Madam, duymadım. Duymuş olsaydım da bir şey anlayacağım yoktu, zira italyanca bilmem. Bunu düşünerek buldum, Madam... Kraliçe beni, benim gibi basit bir çiçekçi kızı tanımaz, tanıyamaz. Halbuki bana, peşinden gitmemi emir buyurdu. Tanımadığına göre benimle hiç ilgilenmemesi gerekmez miydi? Mademki beni çağırdı, herhalde

Mareşal d’Ancre benden bahsetti ki o da beni çağır-
dı»

Bütün bu cevaplar, hep aynı dürüstlükle ve tereddütsüz veriliyordu. Ve Léonora, bir yandan kızı sıkı bir göz hapsinde bulundururken öte yandan da bu cevaplar sahi olmasalar bile gayet tabii oldukları için bunları kabul etmek zorunda kalacağını düşündü.

Florence’nin de gayet usta bir manevra çevirerek Léonora’dan önce annesinden bahse başlayışı hakikaten cesurca bir işti. Fakat Kraliçe’den bahsederken korku ile karışık bir nevi saygıyla konuşmakla beraber, hem hali, hem de tavrıyla bu, Kraliçe’nin kendi öz annesi olduğundan şüphe etmekten çok uzak olduğunu belirtiyordu. Léonora, bütün bunlara dikkat etti. Fakat böyle basit görünürlere aldanacak kırıta bir kadın da değildi. Sorgusuna devam etmek için bir kat daha nâzikleşti ve cana yakınlaştı. Tekrar söze başlamadan önce Florence’yi biraz pohpohlamayı da uygun bularak:

— «Bakıyorum ki çevrelerinde olup bitenlere ve konuşulanlara hiç dikkat etmeden geçip giden hafifmeşrep kızlardan değilsiniz. Hem çevrenize dikkat ediyor, hem de düşünmesini biliyorsunuz. Doğrusu, tebrik ederim.»

İstemediği halde bu sözler biraz mânalıydı. Halbuki karşısında gayet saf ve mahcup görünen bu genç kızın sadece kendi silâhlarıyla kendisinin sırtını yere getirecek kadar usta olduğunu hiç bilmiyordu. Nitekim, gözlerindeki mânalılık ne kadar sezilmez derecede olursa olsun Florence hemen kavradı... Gözlerini şaşmış gibi iri iri açarak Léonora’ya baktı ve:

— «Teşekkür ederim, Madam, iltifat ediyorsunuz, dedi.

Ve gayet saf bir tavırla:

— «Eğer yanılmışsam şaşarım doğrusu...» Diye ilâve etti:

Léonora alay etti:

— «Neden? Hükümlerinize bu kadar itimadınız mı var? Dikkat edin evlâdım, insan kendisine bu derece güvenmemeli...»

Florence, son derece mütevazı ve tatlı bir edâ ile başını sallayarak:

— «Hayır Madam, ben kendimin biçare ve bilgisiz bir kız olduğumu bilirim,» dedi. «Demek istiyorum ki eğer yanıldıysam pek şaşarım, zira düşünün bir kere, Kraliçe, Fransa Kraliçesi, basit bir çiçekçi kızla ilgileniyor. Bu ne demektir?»

Ve kendisini tanıyanların sinirlice olduğunu hemen sezecekleri bir tebessümle:

— «Bu öyle inanılmaz bir şeydir ki bana sebep-siz yere bakacağını sanmak için insan çılgın olmalı...»

Léonora, Florence'yi tanıımıyordu. Aldandı ve biraz fazla ileri gittiğini kestirerek düşündü: «*Ben de amma budalayım haa! Eğer bu kızın dedikleri doğrusa durup dururken onun dikkatini Marie üstüne çekmekte mâna var mı? Bırak, Kraliçenin kendisiyle meşgul oluşunu, Concino'nun ricasının sebep olduğuna inansın... Kendi kendine bulduğu bu izah şekli, işi pekâlâ hallediyor. Ben de daha iyisini bulacak değilim ya... Bunu hemen Marie'ye haber vereyim de, o da işi bu tarafından tutsun.*»

Ve hemen söylediklerinden cayar gibi bir tavır takınarak yüksek sesle.

— «Ben onu demek istemedim,» dedi. «Sadece size hakikati buldurtan zekâ ve doğru görüşünüzü

övdüm. Dediğiniz doğrudur; Kraliçe, Mareşal d'Anc-re'nin ricası üzerine sizinle ilgilendi...»

Florence de:

— «Ben de zaten kendi kendime bunun başka türlü olamayacağını söylüyordum,» diye cevap verdi.

İlk temasta birbirlerini yokladıktan sonra bir netice alamayan iki güreşçi gibi bir an soluk almak ihtiyacını hissettiler. İlk temasın galibi Florence'ydi. Bunu kavramıştı ama, sezdirmekten sakınıyordu. Léonora, düşünceli bir tavırla sordu:

— «Annenizin adını biliyorsunuz, değil mi?»

Bu, soru tarzında değil de, muhakkakmış gibi bir tavırla sorulmuştu. Ama, Florence, kanmadı ve hemen savunarak gayet tatlı bir tavırla:

— «Annem mi?» Dedi. «Eğer onun kim olduğunu bilseydim, çoktan ona kavuşmak için yanına giderdim.»

Bunu ağlamaklı bir tavırla söylediği için sözünden şüphe edilemezdi. Léonora yarı yarıya emin, düşündü: «*Hiçbir şeyden haberi yok.*» Ve yüksek sesle:

— «Size babanızı gösterenin, annenizi de söyledi sanmıştım da...» Dedi.

— «Yazık ki hayır, Madam... Hiçbir şey söylemedi.»

Léonora ısrar etti:

— «Söylemediyse bile kim olduğunu biliyordur...»

— «Bakın bunu iyi hatırıma getirdiniz, Madam... Bu mümkündür. Bu adam, belki de hâlâ buradadır. Müsaade ederseniz gidip kendisini bulayım.»

Florence bu sözleri söyleyerek kapıya yöneldi. Halbuki gidip Landry Coquenard'ı bulmaya hiç niyeti

yoktu. Fakat Léonora buna inandı ve hemen genç kızın yolunu keserek:

— «Neden bulacaksınız onu?» Dedi.

— «Sormak için Madam... Diz çöküp kendisine, bana annemin adını söylemesini yalvarmak için... Allah aşkına beni bırakın da gideyim, Madam...»

Florence heyecanlı bir tavırla:

— «Annem söz konusu olurken Kraliçe umurunda mı benim?» Dedi.

— «Demek annenizi tanımayı bu kadar istiyorsunuz ha?»

— «İstemek ne lâf, Madam? Onu bir kere görmek, kollarımda sıkmak, kulaklarına dünyanın en tatlı lâkırdısı: «*Anneciğim*»i fısıldayabilmek için tereddütsüz ömrümün yarısını verirdim, Madam.»

O konuşurken Léonora da düşünüyordu: «*Hiç şüphe yok. Tanımadığı annesini, tapınırcasına seviyor ve tabiatıyla tanımadığı için bu kadar seviyor... Bu mükemmel bir iş... Zaten ben bu kızın, kendi arzusuyla her istediğini yapmasını istemiyor muydum? Yolunu buldum gitti, demektir.*»

Ve gayet tatlı bir tebessüm takınarak yüksek sesle biraz da anaca bir şefkatle söylendi:

— «Çocuksunuz siz, çocuksunuz... Bu kadar yüreğinizi yakan bu isteği yerine getirmek için belki de annenizi hiç bilmeyen o adamı aramanıza ne lüzum var? Zaten o adam gideli çok oldu. Gidip Mareşal d'Ancre'ye sorsanız, o size annenizin kim olduğunu söylemez mi? Sizi onun yanına götürmez mi? Elbette götürür...»

Genç kız aceleyle sordu:

— «Ne vakit?..»

— «Çok sürmez, pek yakında... Tabii benimle beraber Mareşal d'Ancre'ye giderseniz...»

Florence kesin bir tavırla:

— «Gidelim,» dedi.

Léonora bir saniye bile kaybetmeden onun kolunu tutarak sürüklercesine yola koyuldu. Yürürken memnun bir tebessümle düşünüyordu: «Kendisini nereye götürdüğümü merak bile etmiyor. Akıllı fikri hep bu, muhalılcak tanıyıp görmek istediği annede... Artık avucuma girdi demektir... Bu ana sevgisinden istifade ederek ona her istediğimi yaptırabilirim.»

Sonra yine yüksek sesle ve lâf olsun diye sormaya devam etti:

— «Adınız ne sizin kızım?»

— «Bana İnci Çiçeği veya Gonca derler.»

— «Ama, bu isim değil ki...»

Genç kız sadece:

— «Orası öyle,» dedi. «Bana bu adı, Paris'liler taktı.»

Ve dalgın bir tavırla etledi:

— «Eskiden, ben küçükken benim de başka bir ismim vardı.»

Léonora, Fausta'nın, Concini'ye söylediği sözler sırasında, Concini ile Marie De Médicis'in çocuğunun vaftiz adının Florence olduğunu öğrenmişti.

— «Neydi o isim?» Diye sordu.

Genç kız:

— «O isim, tamamen aklımdan çıktı,» dedi. «Yıllarca uğraştım. Hatırlamaya çalıştım, bir türlü aklıma gelmemişti. Hattâ bir saat önce sormuş olsaydınız, yine size söyleyemezdim, Madam...»

— «Peki, şimdi?»

— «Şimdi hâtıramı örten örtü yırtılmış bulunuyor. Bunun nasıl olduğunu ben de anlayamadım.

Fakat adım, birdenbire hatırıma geliverdi. Benim adım Florence'dir Madam...»

Birdenbire düşünceli bir edâ peydahlayan Léonora:

— «İşte bu garip,» dedi.

Ve gülümseyerek ilâve etti:

— «İyi... Ben de bundan sonra sizi bu adla çağırırım.»

YUVANIN ÇEVRESİNDE

Konuşa konuşa, evin taşlığına kadar gelmişlerdi. Sokak kapısı ardına kadar açıktı. Beraberce dışarı çıktılar. Kapının tam önünde gayet sade bir tahtirevan duruyordu. Tahtirevanın kapısı önünde başı açık olan Concini, içerdeki yastıklara rahatça yerleşmiş olan Kraliçe ile konuşmaktaydı. Öteki kapı hizasında da hayvanının eyeri üstünde dimdik duran Stocco, eli kılıcının kabzasında, bekliyordu. Stocco'nun kor gibi yanan gözleri, zaman zaman Vaugirard sokağı yakınında bekleyen, kukuleteleri yüzlerine iyice inik, cübbelerinin yakaları adamakıllı kalkık ve hiçbir yerleri görünmeyen iki papaza bakıyordu. Ama, zaten manastırlarının pek yakınında duran bu iki adama, başkaca bir önem verdiği de yoktu.

Léonora, Florence'ye kapının eşiğinde beklemesini işaret etti. Genç kız olduğu yerde dururken o da hızla tahtirevana yaklaştı ve Concini yerini hemen karısına bıraktı.

Marie de Médicis, alçak sesle ve italyanca olarak epey endişeli bir tavırla sordu:

— «Eeeey?»

Léonora.

— «Eysi, hiçbir şey bilmediğinden emin olunabilir madam,» dedi.

Marie ısrar etti:

— «Olunabilir, ne demek, canım? Tamamen emin olmak lâzım...»

— «Merak buyurmayın madam. Bir şey biliyorsa bile bu yavrucaktan katiiyen korkmaya değmez. Çün-

kü anasını öyle tapınırcasına seviyor ki annesi olduğunu söyleyerek onu rezil etmektense dilini koparttırmaya razı olur.»

Léonora'nın katî sözleri, Marie'nin endişelerini biraz gidermişti. Fakat kızının, kendisini tapınırcasına sevmesi haberi, onu en ufak bir heyecana olsun düşürmemişti. Sadece içini çekti ve:

— «İnşallah yanılmıyorsunuzdur,» dedi. «Ama ben onun hakikati bilmediğinden tamamen emin olsaydım, içim daha rahat ederdi.»

Léonora, bir veya iki dakika içinde, alçak sesle Kraliçe'ye, kızıyla yaptığı ilk konuşmada neler öğrendiyse hepsini kısaca anlattı. Bu sırada Florence de kapıda bekliyordu. İki kadının kendisinden bahsettiklerinden emindi. Onlardan tarafa bakıp annesini görmeye can atıyordu ama, yüreğini doldurup taşan sevginin, bakışlarından sezilebileceğinden çekiniyordu. Bütün bu zaman zarfında Vaugirard sokağı tarafına bakacak kadar temkinini muhafaza edebildi. Tam bu sırada ardından doğru bir sesin kulağına şöylece fısıldadığını duydu:

— «Eğer canınıza kıymet veriyorsanız annenizi tanıdığınızı belirtecek tek bir kelime bile söylemeyin.»

Hemen arkasına döndü ve Concini'nin, tâ burnunun dibine kadar sokulmuş olduğunu görünce fena halde şaşaladı. Concini, pek kısa bir zaman olduğu yerde ve susmasını işaret eder gibi parmağı ağzında kalakaldı. Sonra gayet saygılı bir selâmla eğilirken çabucak söylendi:

— «Münasip bir zamanda size herşeyi anlatacağım.»

Bunu dedikten sonra çabucak tahtirevana yaklaştı. Bu sırada Kraliçe ile Léonora arasında çok kısa süren bir danışma oldu. Nihayet Concini, karısının

tahtirevana çıkmasına yardım etti. Bundan sonra da kızına dönerek yüksek sesle:

— «Ricalarım üzerine Majeste Kraliçe, sizi de kızları arasına almak lûtfunda bulundular. Geliniz evlâdım, siz de Karliçeye yoldaşlık etmek gibi büyük bir şerefe nâil olacaksınız...»

Florence yaklaştı. Concini, onun da tahtirevana çıkmasına eliyle yardım etti:

Tam bu sırada Vaugirard sokağından gelen ve bir kadın tarafından sürülen bir köy arabası Casset sokağına giriyor ve tahtirevanın yolunu kesiyordu. Arabayı süren kadın Perrine'ydi. Genç kızı, tahtirevana binerken görerek saniyede yetişmişti. Birden beygirini durdurarak:

— «Gonca!» Diye bağırdı.

Florence cevap verdi:

— «Ne var, Perrine!»

Zavallı kadın, arabasından telâşla yere atladı:

— «Loïse'cik ne oldu ya?»

Loïse'cik mi? Genç kız onu tamamen unutmuş gitmişti değil miydi? Onun gibi nişanlısı da aklından çıkmamış mıydı? İki elini kavuşturarak Concini'ye yalvardı:

Concini, onun sözüne devam etmesine fırsat bırakmadan:

— «Bu meseleyi hiç merak etmeyin. Çocuğu hizmetçinize kendi elimle teslim edeceğim,» dedi.

İçten bir şükran duyan genç kız:

— «Allah sizden razı olsun, mösyö,» dedi.

Concini yalvaran bir sesle:

— «Aman çabuk çıkın şuraya,» diye söylendi.

Ve daha alçak sesle Léonora'nın da söylemiş olduğu şeyi tekrarladı:

— «Kraliçeyi bekletmek ayıptır. Bu, daima aklınızda olmalı...»

Bu sözü duymuş olan Perrine de fena halde şaşaladı:

— «Kraliçe ha?..»

Ve sırayla bir Concini'ye, bir Gonca'ya, bir de tahtırevana bakıp olan bitenleri anlamaya çalıştı.

Genç kıza gelince saray teşrifatını pek umursadığı yoktu. Bu sırada kendi kendine, kızı Loïse'yi ve nişanlısı Valvert'i bu kadar zamandır unuttuğu için sitem edip duruyordu... Annesinin, tahtırevana kendisini de almadan gitmeyeceğini hissettiği için Concini'nin acele davetine pek aldırmadan, Perrine anneyi kucakladı ve kulağına fısıldadı:

— «Concini meğerse benim babammış... Şimdi sus... Odet'e, benim muhtemel olarak Louvre'ye götürüldüğümü söylersin. Kızıma iyi bak. Onu benim tarafımdan da öp. Odet'e, Loïse'yi sana geri verdiklerini de söyle. Uygun görürse Mösyö de Pardaillan'a haber versin. Adımı sakın unutma: Florence... Haydi şimdi Allahaismarladık, Perrine'ciğim.»

Ve köylü kadını adamakıllı afallamış bir halde olduğu yerde bırakarak tahtırevana bindi. Bunun üzerine tahtırevan da, Concini'nin iki seyise verdiği bir işaretle hemen yola koyuldu.

Bir an Concini ile Perrine anayı, evin kapısında gözleriyle Vaugirard sokağına giden tahtırevanı takip eder bir halde bırakarak aynı sokakta yüzleri gözleri örtülü bir halde bekleyen iki papaza gelelim. Bu iki papaz, taştan yontulmuş evliya heykelleri gibi yerlerinden bile kıpırdamıyorlardı. İkisi de Concini'nin Rönesans tarzında yapılmış küçük aşk yuvası önünde neler olduğunu görmüyor ve neler konuşulduğunu duymuyor gibiydiler. İkisi de derin bir huşû içinde bekler haldeydiler. Halbuki yüzlerini

örten kukuletelerinin altında, olan bitenlerin hepsini gördükten başka orta sesle söylenen lâkırdıların da hepsini duydular. Tahtırevan yola koyulduğu vakit bu iki papazdan kısa boylusu, uzun boylusuna temiz bir Kastilya ispanyolcasıyla dedi ki:

— «Görüyor musun, d'Albaran? Léonora, dakika kaybetmiyor. Bak, küçük çiçekçiği nasıl kaçırdı?»

Ve d'Albaran, daimî sükûnetiyle dünyanın en basit şeyini söylüyormuş gibi cevap verdi:

— «Emrediniz madam... Emrediniz de hemen çiçekçi kızı kaldırıp konağa götürürüz.»

Fausta - bu papaz kıyafeti altında saklananlardan biri oydu - mânası belli olmayan bir tebessümle reddetti:

— «Böyle şey olur mu, d'Albaran? Fransa Naip Kraliçe'sinin tahtırevanına saldırılır mı hiç? Böyle şeyler yapılmaz, canım...»

D'Albaran ısrar etmeden:

— «Şu halde tahtırevanın peşine mi düşeceğiz madam?..» Dedi.

— «Nemize lâzım? Nereye gittiğini bilmiyor muyuz? Bence şu köylü kadının Loïse adlı çocuğu alabilip alamayacağı daha mühim... Hiç yerimizden kıpırdamayalım, d'Albaran...»

Ve oldukları yerde gözleyerek kaldılar.

Birkaç dakika sonra Perrine, Concini'nin evinden çıkıyordu. Kucağında, melekler gibi gülümseyerek boynuna kollarını dolamış olan Loïse'yi taşıyordu. Concini sözünde durmuş, Loïse'yi kendi eliyle kadına teslim etmişti. Böyle zamanlarda yaptığı gibi yine açıkelli davranarak kadına altın dolu bir kese vermiş ve:

— «Sebepler olduğum heyecanlarınızı yatıştırmak ve şu cici çocuğa yemiş ve oyuncak almak için,» demişti.

Ve Perrine ana bu sefer, parayı kabul etmekte tereddüt bile etmemişti: «*Mademki artık adı Florence olan Gonca'nın babasıdır, pekâlâ parası alınabilir.*» Diyordu. Fakat herşeye rağmen içi rahat değildi ve bu uğursuz yerlerden bir an önce uzaklaşmaktan başka bir düşüncesi yoktu. Araba oradaydı. Çabucak bindi. Çocuğu dizlerine oturttu ve hayvanı dehleyerek yoluna koyuldu.

Fausta, bulunduğu yerden kendini soluk soluğa getiren bir heyecanla bakıyordu. Esrarengiz bakışlarını küçük Loïse'ye dikmiş, düşünüyordu: «*Demek küçük Loïse buymuş... Pardaïllan'ın oğlunun çocuğu... Yâni benim torunum buymuş ha...*» Acaba meysus mu olmuştu? Kimbilir... Ve Fausta'nın böyle zamanlarda ne düşündüğünü kim bilebilirdi? Araba henüz Fausta ile d'Albaran'ın önünden geçmişti ki Prenses birdenbire adamının kolunu yakalayıp sıkışmış ve kendisini sürüklercesine çekerken her zamanki sükûnetiyle emretmişti:

— «Bu kadının peşine düş ve hiç bırakmadan çocuğu nereye götürdüğünü öğren... Haydi git, d'Albaran...»

Ve önden giden d'Albaran, geniş adımlarla yürüyerek Vaugirard sokağında sağa döndükten sonra Carmes Déchaussés manastırının önünden geçip ilk eve girdi. Bu evin alttaki salonunda bir düzine kadar adam, zar atıp kumar oynayarak vakit öldürüyorlardı. Reislerinin içeri girdiğini görünce hep birden ayağa kalkarak sessizce emir beklediler. D'Albaran, bunlardan ikisine emirlerini verdi. İki adam birkaç saniye sonra atlarına atlayıp Perrine ananın arabasına yetişmişler, peşine düşmüşlerdi.

Bu iki adam henüz gitmişlerdi ki Fausta da eve giriyor ve peşinde d'Albaran olduğu halde birinci kata çıkıyordu... İndikleri zaman, ikisi de süvari

elbiseleri giymiş ve eteklerini yüzlerine kaldırmışlardı. Hep birden atlara atladılar. Yanında d'Albaran bulunan Fausta, küçük kafilenin başına geçti ve beraberce şehre yollandılar.

Eğer Fausta, birkaç dakika önce yola çıkmış olsaydı, dört nala gelen birtakım atlıların fırtına gibi Casset sokağına daldıklarını ve Mareşal d'Ancre'nin küçük evinin önünde durduklarını görecekti. Bunlar, kendilerini almaya gitmiş olan onbaşının kumandası altında hızla yetişen Concini'nin muhafızlarıydı. Yirmi kişi kadar vardılar ve aralarında Mösyö de Bazorges, Montreval, de Chalabre ve de Pontailles gibi evvelce tanımış olduğumuz kimseler de bulunuyordu.

Bunların ardında da Kralın kaldırımı üstünde kasırga gibi uçup giden bu atlıları yakalamak istiyormuşçasına garip bir fikre saplanmış üç adam, tabanlarının bütün kuvvetiyle seğirtip duruyordu.

TUZAK

O kuyucularımız Odet de Valvert'le Landry Coquenard, Concini'nin odasında, Florence'nin peşinden gidip kızcağızı korumaya katiyen karar vermiş bir halde bıraktığımızı hatırlayacaklardır. Ne yazık ki bu kararın, tatbikinde bir-iki saniye kaybetmişlerdi ve bazı zamanlar, bir saniyenin yarısını kaybetmek bile tâmir kabul etmez felâketlere sebep olur. Onlar için de böyle oldu. Harekete geçtikleri vakit, birdenbire kapanıveren kapıya burunlarını çarpmalarına kıl payı kalmıştı. Valvert hiddetle:

— «Allah kahretsin!» Diye kükredi.

Landry Coquenard da:

— «Gördünüz mü başımıza geleni?» Diye hayıflandı.

İkisi birden, bir tek bareketle uğursuz kapıya epey omuz vurdular ve kılıçlarının kabzasıyla adamakıllı tokmakladılar. Kapı, titremedi bile... Zaten bu kapı, o kadar güzel gizlenmişti ki onların yüklenmediği yerler, kapıya ait olan kısımlar mıydı, yoksa basbayağı duvar mıydı, onu bile kesinlikle söylemelerine imkân yoktu. Nihayet bunu kavradılar. Valvert, duvarı yakından gözden geçirdi ve birdenbire endişelenmeye başlayarak:

— «Demirdenmiş,» dedi.

Bir sürgü, bir kilit, bir yarık veya hançerinin ucunu sokup zorlayabileceği herhangi bir delik aradıysa da bulamadı.

Landry Coquenard da:

— «Boşuna inat etmeyelim,» dedi. «Bu gizli ka-

pı, herhalde şu duvarın süslerinden birinde gizli bir yayla açılıyor olacak.»

Ve sözünü ettiği düğmeyi aramaya koyuldu. Bu sırada Valvert de çevresinde aranıyor ve kapıya toslayıp kırmaya yarayacak ağırca bir âlet arıyordu. Nihayet, som meşeden ağır bir koltuğu gözüne kestirdi. Yakaladığı gibi olanca kuvvetiyle kapıya fırlattı. Fakat böyle birkaç fırlatış koltuğun darmadağın olmasıyla sonuçlandı. Kapıya gelince azıcık olsun sarsılmamıştı bile...

O, kapıyı kıramayacağını; Landry Coquenard da fevkalâde bir şansın yardımı olmazsa kapıyı açan gizli düğmeyi bulamayacağını anladı. Bunun üzerine vazgeçtiler.

Ama, yine de büsbütün vazgeçtiler diyemeyiz. Daha önce yapmakta hatâ etmiş oldukları bir şeyi yaptılar: Odanın, dışarıdaki küçük sofaya ve oradan da merdivene açılan büyük kapısına çullandılar. Hemen Landry Coquenard'ın sürdüğü sürgüleri çekip kilitlediği kilitleri açtılar. Lâkin kapı yine açılmadı. O zaman Landry Coquenard adamakıllı şaşaladı:

— «Vay canına!» Dedi. «Halbuki ben dışarıki sofanın merdivene açılan kapısını da kilitlemiştim.»

Ve birdenbire acayip bir korkuya kapılarak titremeye başladı.

— «Bu işin içinde görünmeyen kuvvetlerin bir oyunu var.»

Valvert:

— «Haydi oradan be, aptal!» Dedi. «Ne görünmeyen kuvvetiymiş bu? Senin kapısını kapattığın dışardaki sofanın başka bir kapısından girip bu odanın kapısını dışarıdan kapamış olacaklar...»

— «Ama, o sofanın başka kapısı olduğunu görmedim.»

Valvert omuz silkerek:

— «Sen görmedin diye, yok mu olacak?» Dedi.
«Şu karşıda bir kapı olduğu belli mi? Halbuki var olduğunu sen de, ben de gördük, değil mi?»

Landry, cin ve peri düşüncesinde biraz sarsıldı:

— «Sahi, öyle ya...»

Sonra yine birden korkuya kapıldı:

— «Ama, bu oda kapısının dışarıdan sürgüsü fi-lân da yoktu...»

— «Vardı da sen görmedin. Çünkü sürgüler herhalde gizli cinstendi. Herhalde biri sürgüsünü itivermiş olacak. İşin kötüsü, galiba burada kısıkvrak yakalandık.»

Bu son düşünce, Landry'nin aklını cinlerden, perilerden alıp Concini'nin evinde mahpus kalmış olmanın daha yakın tehlikesine getirdi. Ama, doğrusunu söylemek lâzım gelirse Odet hiç de endişeli görünmüyordu. Zaten önceki telâş da sadece nişanlısını düşünmesinden ileri gelmişti. Fakat şimdi git-tikçe kafasını da işletmiş ve Concini ile Kraliçenin evvelâ uzunboylu görüşüp konuşacaklarını, ancak bundan sonra genç kız için bir tehlike düşünülebileceğini kestirmişti. Bu görüşüp konuşma da, herhalde birkaç gün sürerdi. O zamana kadar da Allah kerim-di. Ama, Pardaillan'ın yetiştirmesi olduğu için her işte ancak kendi gücüne güvenebileceğini pek iyi biliyordu. Nitekim, usta bir gözle kapıyı kolaçan etmiş ve gayet sağlam olduğunu anlamıştı. Sağlam vücuduyla birkaç kere omuz verdiği halde kanadı sarsamamıştı. Küçük bir kapıdan bu tecrübeyi edinince büyüğüne de bir şey yapamayacağını hemen kestirdi. Bunun üzerine pencereye doğruldu. Ondan da hiçbir sonuç elde edemedi. Pencereyi açılırsa da kepenk-ler açılacak soyundan değildi.

Bunun üzerine Landry Coquenard yüzünü buruşturarak:

— «İşte şimdi hoşafın yağı kesildi, mösyö... Kendi kendimize girdiğimiz bu tuzaktan bizi şeytan bile çıkaramaz.»

Belki bu hükmünde de yanılmıyordu. Fakat Odet de Valvert, yine de sükûnetini bozmadı:

— «Görürüz,» dedi. «Şimdilik şu senin tuzak dediğin yerden çıkmanın çaresi yok mu, onu arayalım.»

Pencereyi açık bıraktılar. Böylelikle kapalı kepenkler arasından sızabilen hava, odanın gittikçe berbatlaşan havasını birazcık olsun düzeltebildi. Bundan sonra tükenmez bir sabırla araştırmaya koyuldular. Bu araştırmalar da, evvelkiler gibi tamamen neticesiz kalmakla beraber onlara vakit geçirtmek gibi bir fayda verdi. Valvert, zaman zaman kulak kabartıp dinliyor, fakat kulağına en ufak bir gürültü bile gelmiyordu. Delikanlının kulağı pek delikti. Böyle olmasına rağmen hiçbir şey duyamamış, üzerlerine çöken sessizliğin gittikçe artması, delikanlının sinirlerini adamakıllı bozmaya başlamıştı. Landry Coquenard, oda duvarındaki süsler ve oymaları en ufak parçalarına kadar eliyle yoklayıp gizli kapıyı hareket ettiren düğmeyi inatla araştırırken Valvert de odanın içinde sinirli sinirli dolaşmaya koyulmuştu. Nihayet birdenbire durdu ve:

— «Peki, bu sefil Concini bizi burada büsbütün unutup açlık ve susuzluktan öldürmeye mi karar verdi?» Dedi.

Landry Coquenard, bir türlü araştırmalarını bırakmayarak:

— «Sanmam,» dedi.

— «Öyleyse niyeti nedir?»

— «Nasıl, niyeti nedir? Bizi buz gibi diri diri yakalamak ister, tabîî...»

— «Yakalayıp da ne yapacak?»

— «Sadece temizleyiverecek, mösyö... Hem de keyfini çıkaracak. Yâni bizi birazcık işkenceye sokacak. Doğrusu işkenceden çok anlar, mösyö... En usta işkenceci cellâtlara bile pek çok ders verebilir.»

Valvert:

— «Sen korkudan saçmalamaya başladın, Landry,» dedi.

Ve saf tavırla ilâve etti:

— «Bizi neden öldürsün? Bize neden işkence etsin? Mademki kızın babasıymış, artık kıskanmasına lüzum kalmıyor ki...»

— «Orası öyle ama, siz, kızının doğuşundaki sırrı öğrendiniz. Bu sırrı bilmek, öldürülmeye yeter sanırım.»

— «Ama, kızını sevdiğim için bu sırrı kimseye açmayacağımı da pekâlâ bilir.»

— «Orası da öyle ama, kendisini tahkir ve tehdit ettiğinizi, hattâ dövüştüğünüzü de unutacak mı yâni? Bana kalırsa siz de, ben de ölüme mahkûmuz, mösyö...»

— «Vay canına! Bu söylediklerin hiç de keyif verici değil.»

— «Ben de keyiflenelim diye söylüyor değilim zaten ya...» «Yalnız...»

Landry Coquenard, birdenbire susarak sevinç feriyadı bastı:

— «Aman mösyö...»

Valvert yerinden sıçradı:

— «Ne var, ne oluyor?»

Landry sevinçten yarı çılgın bir halde:

— «Ka... Ka... Kapı! Kapı açıldı. Bakın, vallahi açıldı.»

Valvert de şaştı:

— «Sahiden de açılmış...»

Doğruydu... Yalnız , kapı, Landry Coquenard'ın dediği gibi açılmış değil, sadece aralanmıştı ve hafifçe itilmekle açılabilirdi...

Landry Coquenard:

— «Şu eşek inadımın da nihayet faydasını gördüm...» Dedi. «Halbuki nereden açıldığını da anlayamadım. Anlaşılan hiç farkında olmadan, kapıyı açan düğmenin üstüne basmış olacağım. Hemen sıvı-şalım, mösyö...»

Valvert, hemen dışarı saldıracaktı ama, Landry'nin son sözlerini duyunca birdenbire düşünceye dalmıştı. Az önceki sinirliliği kalmamış, hareket imkânı bulur bulmaz, bütün soğukkanlılığını elde etmişti:

— «Dur bakalım,» dedi. «Kimbilir, belki bu kapı ne zamandır açıktır ve bunu açan da sen değilsindir.»

— «Allah Allah, ben açmadım da kim açtı ya?..»

Valvert, soğuk bir tavırla:

— «Concini açmış veya dışarıdan açtırmış olabilir,» dedi.

Ve birdenbire kılıcını çekerek sert adımlarla kapıya yöneldi. Onun gibi kılıcını çekmiş olan Landry Coquenard da peşinden seğirtti. Odet de Valvert, sert bir hareketle kapıyı itip açarak eşiği aştı. Landry Coquenard da arkasından geldi. İkisi de kılıç ve hançerleri ellerinde, kendilerini bekleyen bir kaatil sürüsüyle karşılaşacaklarını sanıyorlardı. Fakat dışarıda kimsecikler olmadığını görüp şaşakaldılar. Az önce, Léonora Concini'nin girdiği koridora girmişlerdi. Bu koridor, tâ öbür uçta bulunan küçük bir pencere-

den ışık alıyordu. İkisi de gözlerini o pencereye diktiler. Pencerenin dışında kalın parmaklıklar vardı. Bunu görünce artık ona daha fazla dikkat etmediler. Kulak kabarttılar: Ortalıkta derin bir sessizlik vardı. Âdetâ ev bomboş kalmış ve onlar da içinde bırakılmış gibiydi. Gidecekleri yönü tayin ederken biraz soluk aldılar. Valvert:

— «Kapıyı açık bırak. Ne olacağı bilinmez,» diye fısıldadı. Çevik ve sessiz hareketler ve döşemeyi ayaklarının altında gıcırdatmamaya dikkat eden adımlarla, her an koridora açılan kapıları gözetleyip bu kapıların birdenbire açılması ihtimalini ve yapılacak herhangi bir hücumu karşılamaya hazır bulunarak ilerlediler. Fakat bu kapılardan hiçbirisi açılmadı ve gizli merdivene ârızasızca varabildiler.

Tam merdivenin ilk basamağına basmak için adımlarını uzatıyorlardı ki ardlarından doğru şeytanca bir kahkaha çınladı. Bütün vücutlarıyla dönüp baktılar. Kimseyi göremediler. Bin zorlukla açabildikleri küçük gizli kapıyı görüyorlardı. Landry Coquenard'ın bıraktığı gibi ardına kadar açıktı. Fakat bu arada ve birdenbire aynı kahkaha bir daha çınladı. Bu sefer artık yanılmalarına imkân yoktu. Bu kahkaha, şimdi çıktıkları odadan geliyordu. Ama, yine de kimse görünmüyordu. Lâkin bu seferki kahkahanın hemen ardından kuru bir gürültü işittiler. Az önce çıktıkları odadan sızan ışık, birdenbire kesiliverdi. Kapı ve onunla beraber kendilerine bırakmış oldukları geri çekilme yolu da kapanıvermişti. Valvert bu hali görünce işin içyüzünü hemen kavrayıverdi ve Landry'ye:

— «Gördün mü?» Dedi. «Demek, kapıyı açan sen değilmişsin.»

Landry Coquenard, bitkin bir tavırla sızıldandı:

— «Bu dediğinizi ben de şimdi anladım, ama, iş işten geçtikten sonra...»

— «Bizim aşağıya inmemizi istiyorlarmış. Demek bizi orada bekliyorlar ve orada dövüşeceğiz.»

Landry Coquenard, feci bir halle:

— «Ölüme!» Dedi. «Yâni demek istiyorum ki maalesef öyle.»

Valvert ona yan gözle baktı. Arkadaşının mâneviyatını yükseltmek lüzumunu hissetti ve arkadaşlarını cesaretlendiren bir efsane kahramanı gibi:

— «Mademki bizi aşağıda bekliyorlar, gidip ne yaman adamlar olduklarımızı ve bizim gibi iki kişinin neler yapabileceğini aşağıda onlara gösterelim,» dedi.

Fakat Landry Coquenard kötü zamanlarından birinde bulunuyor olacaktı. İnler gibi söylendi:

— «Siz kendi hesabınıza konuşun mösyö... Bende iş yok... Yüreğim tıp tıp etmeye başladı. Ne yalan söyleyeyim... Şu mendebur evde olmaktansa şimdi başka yerde olmayı bin kere tercih ederdim.»

Valvert ayıpladı:

— «Aman Landry usta... Korkuyor musun yoksa?..»

Landry deminkinden daha bitkin:

— «Bal gibi korkuyorum, mösyö... Hem çok, pek çok korkuyorum. Öylesine korkuyorum ki korkudan karnım ağrımaya başladı ve başıma bu yüzden bir felâket geleceğinden ürkmeye başladım.»

Sonra birdenbire dimdik kesildi ve:

— «Ama, demin size de söylemek şerefine nâil olduğum gibi postuma pek kıymet veririm. Onun için bu posta mümkün olduğu kadar az zarar versinler diye, elimden geleni ardıma koymayacağımdan emin olabilirsiniz, mösyö...»

Valvert, memnun, gülümsedi:

— «İyi... Ben de bundan fazlasını istiyor değilim zaten.»

Ve artık kendilerini saklamaya hiç lüzum görmeden merdivenden indiler. Birçok kapısı bulunan küçük bir sofaya ulaştılar. Eve buradan girmemiş oldukları ve sofa oldukça loş olduğu için hangi kapıdan dışarıya çıkacaklarını kestirmek uğrunda biraz duraladılar. Çünkü ikisi de, getirilmek istedikleri yerin burası olduğunu ve bu loş sofada kolayca sarılabileceklerini sanıyordu. Bu yüzden gözleri ve kulakları her zamankinden daha tetikteydi.

Nitekim, şimdiye kadar görünmeyen düşman da, onlar sofaya ayak basar basmaz kendini belirtmekte gecikmedi. Arkalarında, şimdi indikleri merdivende birtakım fısıltılar ve gülüşmeler duyuldu. Hemen dönüp bakınca Concini'nin muhafız adı verilen adamlarından beş-altısının bu merdivende yer almış olduklarını gördüler. Hepsi de o şekilde durmuşlardı ki merdivenden gerisin geriye gitmek hemen hemen imkânsızlaşmıştı.

Nihayet meydana çıkan bu ilk kaatil sürüsüne Longval kumanda ediyordu. Landry Coquenard, herifi hemen tanıdı... Bilhassa bu onbaşıyla Roquetaile'ye hıncı vardı. Hemen hıncını bir-iki alay ve sunuturlu küfürle belirtmekten kendini alamadı. Halbuki çevresine bakınıp sussa daha iyi ederdi. Temin edebildiği bu pek hafif inanç, kendisine epey pahalıya mal oldu. Başını yukarıya kaldırıp da kendine hiç cevap vermeye tenezzül etmeyen Longval'e atıp tutarken ayağı nenin nesi olduğu bilinmeyen bir engele takılmasıyla küttedek yere oturması bir oldu. Tam bu saniyede merdivenden hiç kıpırdamayan Longval bir düdük öttürmüştü. Bu işaret üzerine bütün kapılar açıldı. Concini'nin kaatil sürüsü, birdenbire aydınlatıliveren sofaya doldu. Landry Coquenard'ın omuzlarına on sağlam el yapıştı. Daha neye uğradı-

ğını anlayamadan havaya kaldırılmış, silâhları alınmış, tepeden tırnağa sımsıkı ve kıpırdamasına imkân bırakılmadan bağlanmıştı. Şimdi zavallı Landry, acı acı yüzünü buruşturuyor ve kendi kendine: «*İnsan alnının yazısından kurtulamaz. Benim de alnımda, herhalde Concini denilen şu vahşi canavarın eline diri diri düşmek yazılıymış.*» Diyordu. Sonra da, baştan aşağıya titreyerek: «*Vay başıma gelenler!*» Diye düşünüyordu. «*Kimbilir bana ne işkenceler çecktirecek.*»

Odet de Valvert serbestti ve bir elinde kılıcı, ötekinde de hançeri vardı. Lâkin durumu pek müthişti. Çevresine kanlı gözlerle bakındı. Her yanından demir bir çember içine alınmış olduğunu ve Concini'nin bütün kaatillerinin burada bulunduklarını gördü. En aşağı otuz kişi kadar vardı ve ön saflarında Rospignac, Roquetaille, Eynaus ve Loignes ile merdivenden inmiş bulunan Longval görünüyordu. Bu daracık yerde birbirini çığnıyor gibiydiler. Ortada kalmış olan Valvert, kılıcı bir yere çarpmadan hiçbir istikamete iki adım bile atamayacaktı. İçinden kükredi. «*Lânet olsun!.. Kendimi diri yakalatmayacağım. Ölmeden önce de birkaçını temizlemezsem adım haram olsun!*»

İşin garibi, Concini'nin kaatillerinin, âdetlerine aykırı olarak hiç ses çıkarmayışlarıydı. Ne bir söz söylüyor, ne de bir hareket yapıyorlardı. Nasıl sessizce gelivermişler ve halka olmuşlarsa şimdi de öylece hareketsiz, sessiz, kılıçlarını ileriye uzatmış, kalakalmışlardı. Valvert, kendi kendine: «*Neden hücum etmiyorlar? Ne bekliyorlar?*» Diye sormaya bile başlamıştı ve bunun sonunda da ilk olarak kendisi saldırmaya karar vermişti ki tam karşısında birdenbire halkanın yarıldığını, o zamana kadar hiç göze görünmemiş olan Concini'nin meydana çıktığını gördü. Bir-

denbire geriledi ve nihayet, arkasında, kılıç uçlarının sırtına dayandığını hissedince duraladı.

Concini, kılıcını çekmeye bile lüzum görmeden, silâhsız, ilerliyordu. Ne yaptığıının pekâlâ farkındaydı ve biliyordu ki Valvert artık kendisine hiç el kaldıramayacaktı. Nitekim, umduğu olmadı da değil... Valvert, sevdiğinin babası karşısında gerilemekten başka bir şey yapmamıştı. Concini, delikanlıya bir-iki adım kala yaklaştıktan sonra sert bir sesle:

— «Teslim olunuz! Kılıcınızı veriniz!» Dedi.

Odet de Valvert, kısa bir tereddüt ânı geçirdi ve bu hal Concini'nin gözünden kaçmadığı için hemen söylendi:

— «Boşuna dayanmaya kalkışmayın... Bu adamlar sizi öldürmeyeceklerdir. Ne yaparsanız, yapınız, öldürülmeyeceksiniz. En iyisi, teslim olmanızdır.»

Valvert, razı oldu:

— «Peki, teslim oluyorum. Fakat kılıcıma gelince...»

Kılıcını dizine dayayıp bir büküşte kırdı ve hançeriyle birlikte yere fırlattı. Sonra Concini'nin gözlerine baktı. İtalyan, küçültücü bir tavırla:

— «Götürün şunu...» Dedi.

O zaman kalabalık, bu ucuz zaferi bağırtilar ve kahkahalarla alkışladı. Rospignac, Roquetaille, Longval ve ötekiler, Valvert'in hırpaladığı ve onun sillelerinin izleri hâlâ omuzlarında yaşayanların hepsi itişe kakışa onun üstüne atılacak ve Landıy Coque-nard gibi elini, kolunu bağlayacak oldular. Fakat Valvert, bu çeşit maskaralıklara tahammül edecek soydan değildi. Kendisine pek yaklaşanları bir silkeleyişle yerlere serdikten sonra gayet sâkin bir tavırla:

— «Concini!» Dedi. «Ben böyle peşinizden geli-

rim. Ama, size tavsiye ederim, şu köpeklerinize söyleyin, rahat dursunlar. Kendi iyilikleri için tavsiye ederim bunu...»

Concini, bu sözün ciddiliğini kavrayarak bir el işaretiyle sürüyü durdurdu ve:

— «Bağlamaya lüzum yok, nasıl olsa kaçamaz,» dedi.

Sonra Rospignac'ın koluna girdi:

— «Haydi gel, Rospignac...»

Rospignac, hiç memnun olmamış bir insan haliyle:

— «Monsenyör, bu herife karşı pek âlicenap davranıyorlar,» dedi.

Odet de Valvert'in yüzünde soluk bir tebessüm belirdi ve aynı sâkin sesle dedi ki:

— «Rospignac, sana verdiğim sözü hatırla... İster tahtın eşiğinde, ister kralın önünde, ister mihrap dibinde ve Tanrının huzurunda olsun, sana her rastlayışımda çizmemin tabanını kaba etlerinde bula caksın.»

Ve sonra emir vermek hakkı sanki kendisindeymiş gibi.

— «Gidelim,» dedi.

Öyle mütehakkim bir tavırla söylüyordu ki muhafızları, mahpusa itaat etmekten başka çare bulamadılar.

DOKUZUNCU CİLDİN SONU

MICHEL ZEVACO

pardayanlar serisi:10

PARDAYAN'IN SONU

baskan yayınları

PARDAYAN'IN SONU

**Dünyanın en ünlü tarih, aşk,
macera ve kahramanlık romanı**

BASKAN YAYINLARI

MİCHEL ZEVACO

Çeviren :

CEMİL CAHİT CEM

SELCOEPUB

Güzel Sanatlar Matbaası A. Ş.
tesislerinde dizilmiş ve basılmıştır
İktibas Hakkı Mahfuzdur.
İSTANBUL — 1972

BEKLENMEDİK BİR OLAY

Çevresi Concini'nin muhafızlarıyla kısı kıvrak sarılı evden çıktılar. Valvert'in atı getirildi. Muhafızlarını bile hayrette bırakan bir sükûnetle ve rahatça hayvanına atladı. Sonra etrafını bir kolağan etti. Dar sokak, bomboş görünüyor, hava da kararıyordu. Valvert, eğer görmüş olsalardı, muhafızlarını epey düşündürecek olan bir şekilde gülümsedi. Altında, her türlü zorlanmaya dayanabilecek bir hayvan bulunduğunu görünce aklından, basan karanlığın yardımıyla çılgınca bir teşebbüse girişmek geçmişti. Gerçi kendisinde en ufak bir silâh bile yokken ve etrafı tepeden tırnağa silâhlı otuz kişi tarafından çevrilmişken başarı imkânı pek azdı ama ne olursa olsun, yine de bir kere denemeye değerdi. Zaten nasıl olsa ölüme götürülüyor değil miydi?

Birden aklına Landry Coquenard geldi. Onsuz gidemezdi. Onu da kurtarması lâzımdı. Gözleriyle arandı ve iki sıra önünde onu da gördü. Fakat Landry'in bağları çözülmemiş, üstelik bir süvarinin önüne çuval gibi atıldıktan başka ata da bağlanmıştı. Bu durumda Landry'i kaçırmaya imkân olmadığını anladı. Ama öte yandan Landry olmadan kaçmayı aklından bile geçiremezdi. O halde kendini de feda edecek ve kalacaktı.

Kafile yavaş yavaş yola koyuldu. İki mahpus, birbirlerinden ayrı bir halde ortaya alınmış, sıkı bir göz hapsinde tutuluyordu. Concini, adamlarının on adım kadar ilerisinde Rospignac ile yanyana yol alıyordu. İkisi de keyiflerinden gülüyordu. Concini, Odet de Valvert ve Landry Coquenard'ın yakalandı-

ğına memnundu. Rospignac ise çiçekçi kızın, Kraliçenin tahtırevanında gittiğine ve böylece Concini'nin elinden kurtulduğuna seviniyordu.

İki adam böyle konuşa gülüşe, yavaş yavaş yollarına devam ettikten bir süre sonra sola sapıp Vaugirard sokağına girdi. Arkalarından gelen kafilе ise Casset sokağında kaldı.

Vaugirard sokağında henüz bir-iki metre ilerlemiş ilerlememişlerdi ki birdenbire Concini'nin arkasına oldukça ağır bir şey düşer gibi oldu. Bu ağırlık, az kalsın hayvana bile diz çöktürecekti. Concini:

— «Vay Canına!» Diye bağırırken ardına bakıp sırtına yüklenircesine abanan şeyin ne olduğunu görmeye çalıştı. O zaman bütün vücudunun iki müt-hiş kıskaç tarafından sımsıkı sarıldığını hissetti ve bu kıskaçları söküp atmak için boşuna uğraştı. Aynı anda, tanıdığı, soğuk, korkunç bir sesin kulağına, tehditkâr bir edâ ile mırıldandığını duydu:

— «İn aşağı, Concini!..»

Concini, bu sesi duyar duymaz dehşet içinde kalıvermişti. Bağırıp imdat istemeye çalıştıysa da sesi gırtlığında boğulup tılandı. Vücudunu sıkan kıskaçlar, şimdi omuzlarına doğru yükselip gırtlığına yapışmışlar ve kendisini yarı yarıya boğmaya başlamışlardı. Korkunç bir kâbus görüyormuş gibi olan Concini, birden atın üstünden sökülürcesine kaldırılıp havalandırıldığını ve bir paket gibi fırlatıldığını duydu. Aynı anda nereden çıktıklarını bilemediği ve karanlıkta ancak seçebileceği iki şeytan belirmiş, ür-kütücü homurtularla kendisini kısıkvrak yakalayivermişlerdi O zaman, yalnız sesiyle bile Concini'nin ödünü patlatan ve İtalyanı bir saman çuvalıymış gibi kaldırıp yere fırlatıveren o korkunç yaratık, şaşırtıcı bir çeviklikle kendini de yere attı ve hemen hemen aynı anda Concini'nin yanında bitiverdi.

Gecikmeden söyleyelim ki — zaten okuyucularımız da anlamışlardır — bu müthiş yaratık Pardailan'dan başkası değildi. İki şeytana gelince, onlar da yerden bitivermemiş, sadece saklandıkları bir köşeden fırlamış olan Escargasse'yle Gringaille'den başkası değildi... Ve ikisi de Concini'nin eski ahbablarıydı.

Bütün bunlar o kadar kısa bir zamanda gerçekleşmişti ki, ne efendisinin yanında giden Rospignac işi yeterince kavramaya vakit bulabilmiş, ne de Casset sokağındaki kafile henüz Vaugirard sokağına girmişti.

Concini şaşkınlığından afallamışken tembihlerini önceden almış olan Escargasse'yle Gringaille de saniye kaybetmeden işe girişip elçabukluğuyla ayağını yere basmadan silâhları buhar olmuşçasına uçuvermiş ve İtalyan bu işteki sırrı bir türlü kavrayamamıştı. Sonra iki arkadaş, kendisini sımsıkı tutup aralarına almışlardı. Daha da kötüsü, aynı anda gırtlığında sivri bir hançer ucu belirivermişti. Öte yandan, iki ahbab hem iş görüyor, hem de lâf ebeliğini elden bırakmıyorlardı. Escargasse en alaycı tebessümüyle:

— «Gelelim ahbablığa» diyordu. «Nasılsınız bakalım. Sinyor Concini? Birbirimizi görmeyeli epey zaman oldu sanırım.»

Gringaille de en ciddî tavrıyla:

— «Yine buluştuk... Tevekkeli dağ dağa kavuşmaz, ama insan insana kavuşur, dememişler... Ama belki bizi tanımaz bile... Tabii tanımaz. Küçükler unutulur gider...»

İki kocaman ve insafsız çocuk gibi eğleniyorlardı. Eski efendilerinin kendilerini pekâlâ tanıdığının ikisi de farkındaydı. Nitekim Concini, korkusunu açığa vuran bir sesle ikisinin de adlarını çabucak söyleyiverdi:

— Escargasse... Gringaille...»

Escargasse sevindi:

— «Bak, nasıl da tanıdı.»

Gringaille de:

— «Monsenyör, biz âcizleri hatırlamak suretiyle bizlere şeref bahşediyorlar,» dedi.

Concini'nin korkusu, ikisi de yeterince korkunç oldukları halde, asıl bu ikisini tanımış olmasından ileri gelmiyordu. Pardaillan'ın sesini tanımış olması, başlıca korku nedeniydi onun için. Zaten şimdi, Şövalyenin de pek hoş olmayan bir gülümseyişle kendine doğru geldiğini görmüştü. Ve bu gülümseyiş, Concini'nin korkusunu iki misline çıkarmıştı. Dehşetten titreyen sesiyle:

— «Mösyö de Pardaillan» diye söylendi.

Şövalye:

— «Ta kendisi» dedi.

Ve hemen, müthiş bir soğuklukla ekledi:

— «Eğer bu işten yakayı sağ sâlim kurtarmak istiyorsanız, adamlarınıza rahat durmalarını tembih ediniz, Concini...»

İyi ama, bu zamana kadar Concini'nin yordakçısı Rospignac ne yapmıştı? Neden hareketsiz kalakalmıştı? Pek basitti: Concini'nin hücumu uğrayıp yere indirilmesi ve iki ahbabın arasında sıkıştırılması o kadar çabuk olup bitmişti ki Rospignac neye uğradığını anlayamamıştı. Kendine geldikten sonra da yol kesenlerin hücumuna uğradığını sanmıştı. Haksız da değildi. Bu geç saatte, şehir dışındaki bu ıssız yerde böyle bir felâketle karşılaşması pekâlâ mümkündü. Durumu kavrar kavramaz, saldırganlara mukabele etmeye karar vermişti, ama, o zaman da iş işten geçmiş ve Concini'nin derhal hançerleneceğini anlamıştı. Bu düşünce, kendisini olduğu yere mihlayıverdi...

Ama, hiçbir iş görmeden duracak cinsten bir adam da değildi. Değil böyle kalabalık maiyeti varken, yalnız bile olsa muhakkak saldırırdı. Onun için hemen düdükle işaret vererek adamlarına yapılacak manevrayı belirtti. Bir yandan da sert bir sesle bağırdı:

— «Heey, çapkınlar! Yaptığınız işe dikkat edin!. Kime sataştığının farkında mısınız?»

Bu sırada Şövalye'nin tembihi, Concini'ye soğuk terler döktürüyordu. Tehdidin gayet ciddi olduğunu biliyordu. Fakat herşeye rağmen gururunu kıramadı ve tereddüt etti.

Ötede muhafızlar, tam bir düzen içinde, düdükle işaret edilen manevrayı yapıyorlardı. Pardaillan hiçbir şey söylemiyor, hiçbir hareket yapmıyordu. İşten anlayan bir insan tavrıyla manevranın başarılışına bakıyordu ve dudaklarında hâlâ o, Concini'ye soğuk terler döktüren tebessüm vardı... Öte yanda Gringaille ile Escargasse ise hem söyleniyor, hem de harıl harıl iş görüyorlardı ve gördükleri iş yeterince açıktı..

Gringaille diyordu ki:

— «Benim için namlı Concini'yi hasta bir domuz gibi kıştır kıştır kesmek kadar büyük bir sevinç ve şeref olamaz.»

Bunu söylerken hançerinin ucunu Concini'nin gırtlığına adamakıllı dayayarak herifi can acısından kıvrandırıyordu.

Escargasse ise gülüyordu:

— «Doğrusu, bu kadar keyifli bir işte benim de payımın olmadığını söylenmesini istemem.»

Ve ardından o da hançerinin ucunu, kaskatı kesilen Concini'nin gırtlığına dayayıp batırmaya başlamıştı.

Ötede süvariler, atlarını dörtnala sürerek, yıldırım hızıyla hücumla kalkmışlardı. Bunun üstüne Gringa-

ille ile Escargasse tüyleri bile oynamadan, keyifli keyifli homurdanarak, hançerlerini Concini'nin gırtlığına dayadılar. Artık Concini, yarım saniye daha tereddüt ederse işinin biteceğini anladı. Korkusu gururunu yendi ve bütün gürültüleri bastıran bir sesle:

— «Kimse yerinden kıpırdamasın!» Diye bağırdı.

Bunun üzerine hücum, diriden çok ölü bir hâlde bulunan Concini'nin iki adım ötesinde hemen durdu. Aynı anda iki damla kan, Concini'nin gırtlığından kayıp gömleğinin kızıla boyanmış olan yakasında kayboldu.

Pardaillan hiçbir şey olmamış gibi aynı sâkin tavrıyla:

— «Şimdi konuşabiliriz» dedi.

Concini kendini toparlamış, düşünüyordu: Pardaillan kendisini neden yakalamıştı? Yanında otuz kişi vardı, Şövalye, onu öldürse bile adamları öcünü korkunç bir şekilde alabilirlerdi. Fakat o öldükten sonra öcü alınmış, kaç para ederdi? Şövalye'nin bu işi Odet de Valvert'i kurtarmak için yaptığı aklına gelmiyordu. Çünkü delikanlı ile Şövalye'nin tanışıklıklarından haberi yoktu. Pardaillan konuşmaktan bahsetmişti. Demek bir pazarlık vardı. Concini pazarlıkta zekâsına pek güveniyor ve yakayı mümkün meretebe ucuz kurtaracağına inanıyordu. İlk sersemliğini üstünden atarak kendine acındırır bir tavır takındı ve:

— «Mösyö de Pardaillan» dedi. «Bana karşı hiçbir harekette bulunmayacağınıza söz vermiştiniz... Sizin dürüstlüğünüzden bahsederlerdi ama, demek ki sözünüzü tutmadığınız da olurmuş. Sonra bir tek adama karşı üç kişi saldırıyorsunuz, Mertliğiniz, kahramanlığınız nerede kaldı, bilmem ki?»

Pardaillan, hiçbir şey söylemeden onun sözünü bi-

tirmesini bekledikten sonra soğuk bir tavırla gerçeği açıkladı:

— «Dürüstlüğü tenkit edilen adam, siz ona karşı hiçbir harekette bulunmadığınız takdirde, o da size karşı hiçbir şey yapmamaya söz vermiştir» dedi.

Concini itiraz etti:

— «Ama, ben sözümde durdum.»

Pardaillan kestirip attı:

— «Hayır, sözünüzde durmadınız ve benim adamlarımdan birine sataştınız!»

Concini bir türlü Valvert'i akıl edemiyordu:

— «Ben mi?» Dedi. «Eğer böyle bir şey yaptımsa Allah beni kahretsin!»

Pardaillan, yine o her zamanki soğukkanlılığıyla cevap verdi.

— «Daha bugün, şimdi çıktığınız evinizde, benim adamlarımdan birine saldırdınız. Hem de nasıl?.. Bir tek adama karşı, bütün haydut sürünüzü kullanarak... Yani otuz kişiyle bir kişiye sataştınız. Hem eminim ki onu kimbilir nasıl bir hile ile ele geçirmişsinizdir. Bize gelince, biz yine eski kahramanlık geleneklerimizi bozmadık. Üç kişiyle otuz kişilik bir maiyetin başında bulunan sizi yakaladık. Böylece yine, kadınların koyunlarında kazanmış olduğunuz mareşallik esasının içyüzünü göstermiş oldunuz...»

Pardaillan bu sözleri, heyecanlanmadan söylüyordu ama, herbiri Concini'nin suratında birer kamçı gibi şaklamıştı. Fakat pabucun pahalı olduğunu bilen Mareşal d'Ancre hazretleri, istifini hiç bozmayaarak Pardaillan'ın kimi imâ ettiğini sanki yeni anlamış gibi:

— «Ha, siz demek şu Valvert macerasından söz ediyorsunuz?» Dedi.

Pardaillan sert bir tavırla:

— «Lütfen, Kont de Valvert deyiniz» dedi.

Concini de, Kraliçe Catherine de Médicis gibi, zamanında aşağıdan almasını pekâlâ bildiğinden:

— «Nasıl isterseniz, efendim... Nasıl isterseniz..»
Diye söylenmekle beraber sinsi sinsi alaya da kalkıştı:

— «Yoksa Kont de Valvert akrabanızdan mıdır? Vallahi bilmiyordum!..»

— «Öyledir. Kendisini oğlum gibi severim. Şimdi onu bırakalım. Siz, benimkilerden birini ele geçirdiniz, ben de sizi ele geçirdim. Önce siz bana akrabama verin. Ben de sizi serbest bırakayım. Bakın, ne kadar ucuz kurtulacaksınız...»

Concini o fikirde değildi. Valvert'i serbest bırakmak hiç işine gelmiyordu. Kaçamak cevap vermeye kalkıştı:

— «Ya reddedersem?..»

Pardaillan soğukça:

— «O zaman ben de sizi serbest bırakmam.» Dedî.
«Hem şurasını da bilin ki, sizin Odet'e karşı yapacağınız muamelenin aynısını ben de size yaparım.»

Concini'nin içi titredi ama, yine de meydanı terketmek istemiyerek:

— «Ya adamlarımı üstünüze saldırtırsam?» Dedî.

Pardaillan, aynı soğuklukla:

— «O zaman iş değişir» dedi. «Adamlarınız bize ulaşmadan önce şu iki ahbap sizi kıştır kıştır doğrayıverir.»

Ve alaycı bir gülümseyişle ilâve etti:

— «Şunlara baksanıza, Concini! Hiç sizi affedeceği benziyorlar mı?»

Yalan söylemiyordu. Gringaille ile Escargasse, bir yandan hançerleriyle oynarken bir yandan da tehdit

dolu bir gülümseyişle Concini'yi süzüyordu. Concini tekrar gözdağı verecek oldu:

— «Beni öldürseler bile öcümün hemen alınacağından şüpheniz olmasın. Hepinizi şuracıkta kıştır kıştır keseceklerdir.»

Pardaillan kaygısız bir tavırla:

— «Kendi payıma ölmek umurumda değil,» dedi. «İnsan, benim yaşıma geldikten sonra hayattan artık ne bekler ki?.. Hem, sonra bizim de ellerimiz armut toplayacak değil ya... Maiyetinizdeki serseriler o kadar kalabalık olabilirler ama, bizi alt edecekleri şüphelidir.»

Concini içinden: «*Lânet olsun!*» Diye söylendi. «*İnanırım. Bu şeytan, adamlarımdan hepsini doğrar ve buradan sapasağlam çıkar gider!*»

Ve bu düşünceyle kararını verdi. Öfke ve gururu bir yana bırakarak:

— «Rospignac! Mösyö de Valvert'i serbest bırakın!» Dedi.

Pardaillan:

— «Onlara söyleyin hiçbiri yerinden kımıldanmasın. Valvert buraya kendi kendine gelebilir» dedi.

Birkaç saniye sonra Valvert, Pardaillan'ın yanına geldi ve hiçbir şey olmamışçasına sâkin:

— «Zaten bensiz gitmeyeceğinizi biliyordum. Sizi sesinizden tanıdım,» dedi. «Ama şimdi Landry'i de serbest bırakmaları lâzım.»

Concini, Landry'in unutulacağını sanmıştı... Landry'nin akrabadan sayılamayacağını söylemeye kalktıysa da, Şövalye:

— «Concini,» dedi, «sonuna kadar efendice hareket edersen et, yoksa artık sabrım tükenmeye başlıyor haa!»

Concini, daha fazla ısrar ederse işlerin sarpa sara-

cağını kestirerek çâresiz, buna da boyun eğmek zorunda kaldı ve içinden lânet okuyarak, tehditler savurarak Landry'in de serbest bırakılması emrini verdi. Bağları çabucak çözülen Landry Coquenard, yavaş yavaş efendisinin yanına gelip uyuşan vücudunu ovuşturarak:

— «Denek daha ömrüm varmış,» dedi. «Yarın hemen kiliseye gidip bir adak mumu yakayım.»

Concini, henüz Pardaillan'la işinin bitmediğini ve yakayı kolay kolay kurtaramayacağını biliyordu ama, yine de şansını bir kere daha denemekten kendini alamadı:

— «Artık ben de serbestim, değil mi?»

Ve Escargasse ile Gringaille'ye dönerek:

— «Haydi beni bırakın» dedi.

Fakat Escargasse'yle Gringaille, onu bırakmak şöyle dursun, herifi kıştır kıştır doğrayamadıkları için fena halde üzülüp surat astılar.

Escargasse:

— «Vah vah!.. Efendimiz bizi bu kadar çabuk bırakıp gitmek mi istiyorlar?» Diye hayıflandı.

Gringaille de ilâve etti:

— «Halbuki kendisine elimizden geldiği kadar iyi bakmıştık...»

Şövalye ise Concini'nin sözüne şu cevabı verdi:

— «Bir dakika, Concini! Herhalde 'bizimle birlikte birkaç adım gelirsiniz, değil mi?»

Concini bu teklifi düşüncelerine uygun bulmuş olmalıydı ki, hemen kabul etti ve artık bu işi bitirmek istiyormuş gibi:

— «Peki, gidelim.» Dedi. Ve hemen Rospignac'a dönerek:

— «Siz de peşimizden gelin, Rospignac!» Emrini verdi.

Ama, onun için için yaptığı hesap, umduğu sonucu vermedi Zira Pardaillan alaycı bir tavırla:

— «Bütün bu kalabalığı peşimden sürükleyip götüreceğimi size kim söyledi?» Dedi. «Kendilerine söyleyin, Casset sokağındaki evinize girip siz dönünceye kadar beklesinler... Sakın biz adamakıllı uzaklaşmadan evden ayrılmaya kalkışmasınlar?.. Şu iki ahbabın kulakları pek deliktir. Arkamızda ufak bir şüpheli gürültü duyar duymaz, ilk iş olarak hançerlerini gırtlığınıza sokuverirler. Onun için bu noktayı adamlarınıza iyice belirtin de lüzumsuz gayretkeşliklere kalkışmasınlar.»

Concini, artık hiçbir hilenin kâr etmeyeceğini anlayıp çâresiz boyun eğdi ve öfkeden titreyen bir sesle:

— «Duydun ya, Rospignac?» Dedi.

Rospignac cevap verdi:

— «Evet, monsenyör, duydum... Emirleriniz harfi harfine yerine getirilecektir.»

Ve efendisini teselli etmek amacıyla:

— «Sabrediniz, monsenyör» diye ilâve etti. «Elbette kendilerine bugün değilse yarın, onlar için bu kadar elverişli olmayan bir durumda da rastlarız.»

Valvert seslendi:

— «Bana rastlamanı hiç tavsiye etmem, Rospignac... Sana verdiğim sözü hiç aklından çıkarma...»

Rospignac cevap vermedi. Herhalde Casset sokağındaki eve yönelmeye başlamış bulunan adamlarının gürültüleri arasında Valvert'in sözlerini duymamıştı. Pardaillan artık verdiği gözdağı üzerine bütün isteklerinin yapılacağından emindi. Zaten Concini'nin adamları da efendilerinin hayatının, emirlere uymalarına bağlı olduğunu iyice anlamışlardı. Nitekim Casset sokağındaki eve girinceye kadar hiç ses-

lerini çıkarmadılar ve ancak eve kapandıktan sonra Pardaillan'la arkadaşlarına savurmadıkları küfür bırakmadılar.

Bu sırada Şövalye de, Valvert'in koluna girdi ve:

— «Haydi, gidelim!» Dedi. Arkasından da Concini'ye dönerek:

— «Bize birazcık yol arkadaşlığı yapacaksınız,» diye ilâve etti. «Ne olur ne olmaz... Bakarsınız, yolda adamlarınıza rastlarız. Bir işaret vermeye filân kalkarsanız, şimdiye kadar canınızı kurtarmak uğrunda yaptığınız bütün fedakârlıklar boşa gider. Ağzından bir tek kelime çıkmayagörsün, sizi delik deşik ederiz!»

Concini, hiddetinden kudurup aklından çeşitli intikam planları kurarak boyun eğdi ve birlikte yola koyuldular. Pardaillan'la Valvert önde gidiyor, arkadan iki yanında iki ahbap çavuşlar bulunan Concini, en geriden de Landry geliyordu. Böylece, bir tek kelime konuşmadan Buci kapısına kadar geldikleri vakit Concini:

— «Artık serbest miyim?» Diye sordu.

Pardaillan da:

— «Biraz daha ileride serbest olacaksınız,» diye kesip attı.

Gerçi kapıda bir sürü muhafız vardı, ama Concini uslu durduğu için kafile kimsenin dikkatini çekmedi. Muhafızlar, bunlar arasında bir mahpusun bulunduğunu ve bu mahpusun, Fransa Kraliçesinin sevgilisi olmak dolayısıyla bütün Fransa'nın mukadderatını elinde tuttuğunu akıllarına bile getirmedi. Yola devam ederek Üniversite semtini bir baştan bir başa geçtiler. Nihayet Petit-Châtelet zindanı önüne geldikleri vakit, Pardaillan durup Concini'ye döndü:

— «Concini, artık serbestsiniz!»

Concini hür olduğunu öğrenince, derin bir nefes aldıktan sonra Şövalye'ye yaklaştı ve tehdit kokan bir sesle:

— «Şimdilik zafer sizde,» dedi. «Ama, benim de sıram gelecek. Bu işin böyle kalmayacağını siz de bilirsiniz, mösyö... Bundan böyle aramızda amansız bir mücadele başlıyor.»

Pardaillan buz gibi soğuk:

— «Umarım,» dedi.

Concini, hiddetten titreyen sesiyle devam etti:

— «Elime düşmekten sakının, size katiyen aman vermeyeceğim!»

Bu sefer de Pardaillan, ona eliyle dokunacak kadar yaklaştı ve küçümser bir edâ ile yüzüne eğilerek şu sözleri söyledi:

— «Macera dolu uzun ömrüm boyunca, sizden çok daha tehlikeli bir sürü düşmanla karşılaştım. Concini... Fakat onların hepsi öldü. Ben öldürdüm, demek istemiyorum, hepsi öldü diyorum, o kadar. Halbuki bakın, ben hâlâ yaşıyorum ve Tanrıya şükür, sapasağlamım. Gerçi artık yaşlandım. Yıllar saçlarımı aklaştırdı, vücudumu uyuşturdu ve gücümü azalttı. Ama, buna rağmen şunu kesinlikle söyleyeyim ki, sizin hakkınızdan gelecek kadar kuvvetim var. Elinize düşersem bana aman vermeyeceğinizi söylüyorsunuz. İnanırım. Zaten tersini söylemiş olsanız, beni inandıramazdınız ki... Halbuki bakın, siz şimdi benim elimdesiniz, Concini. Şu elimin omuzunuza inmesi bile sizin bir saman çöpü gibi kırılmanıza yeterdi. Kimbilir, böyle bir şey yapsam, belki de çok yerinde olurdu. Çünkü siz, yılan gibi kafası ezilmesi gereken bir mahlûksunuz. Ama, ben bunu yapmak istemiyorum ve size fırsat veriyorum, Concini...»

Ve atının üzerinde dimdik durarak elini uzatıp Concini'ye hakaret dolu bir edâ ile bağırdı:

— «Defol git, Concini! Defol git! Otsuz ocaksız, fakir bir şövalye olan Pardaillan, sizi, Kraliçe'nin gözdesi, mareşal, belki de yarın kral olacak olan seni elinde tuttuğu ve solucan gibi kafasını ezebileceği hâlde, o kadar küçük görüyor ki, pis canını almaya bile tenezzül etmiyor. Haydi Concini, defol git!.. Canını bağışlıyorum, anlıyor musun? Acıyorum sana!..»

Suratında bir tokat gibi patlayan bu sözleri duyunca, utanç ve hırstan, âdeta yerin dibine geçen Concini, bir hırsız gibi oradan sıvışmak zorunda kaldı. Fakat ardından yetişen gür ses, yine kulaklarında cınladı:

— «Sana canını bağışlıyorum, Concini!..»

O, karanlıklara karışıp gözden kaybolunca, Şövalye de tekrar Valvert'in koluna girdi ve sâkin tav-
rıyla:

— «Haydi gidip benim Grand-Passe-Partout ha-
nında karnımızı bir güzel doyuralım,» dedi. Bu ara-
da meraklı gözlerden uzak, rahat rahat çene çalarız.»

CONCINI'NİN ELİNDEN FAUSTA'NIN ELİNE

Yarım saat kadar sonra Şövalye'nin Grand - Passe-Partout hanındaki odasında, zengin yemekler ve bol şarapla bezenmiş bir sofranın etrafında oturmuş, beşi de karınlarını güzelce doyuruyordu. Bu yemek sırasında Valvert, bütün başından geçenleri Pardaillan'a anlattıysa da, Şövalye'ye yeni bir şey öğretmiş olmadı. Zaten Pardaillan, Fausta'nın bazı sözlerinden kuşkullanmış, çiçekçi kız Florence'nin, Concini ile Marie de Médicis'in çocukları olduğunu tahmin etmişti. Yeni olarak Valvert'ten sâdece nişanlısının gerçek adını duymuş oldu. Genç âşık bunu da:

— «Adı Florence'ymiş mösyö... Düşünün bir kere! Florence! Kulağa bundan daha tatlı gelen isim var mıdır?» Diye bağırarak söylemiş ve Şövalye de buna cevap olarak yarı ciddî, yarı alaylı bir edâ ile:

— «Öyledir,» demişti, «âşıkların kulağına, kendi sevgililerinin adlarından daha tatlı gelen isim yoktur.»

Bundan sonra Valvert, hemen ertesi sabah, sevgilisini aramaya gideceğini ve Concini'nin genç kızı nereye götürmüş olduğunu pek merak ettiğini söylediye de Şövalye'den şu cevabı aldı:

— «Onu hiç merak etmeyin. Louvre'ye götürdüler. Ben Casset sokağındaki eve gelirken yolda bir arabaya rastladım... İçinde Mareşal d'Ancre'nin kızı rısının yanında nişanlısınız oturuyordu. Karşılarında da Kraliçe, yâni nişanlısınızın annesi vardı. Şimdilik onu merak etmek yersiz.»

Valvert endişelendi:

— «Ya küçük Loïse? Lânet olsun! Ben onu unuttum gitti. Yavrucağın başına benim yüzümden bir felâket gelirse kederimden çıldırırım!»

Pardaillan:

— «Ne felâketi gelebilir?» Dedi. «Hem zaten Concini, çocuğu geri verdi. Perrine anaya teslim etti.»

Valvert şaşıtı:

— «Nereden biliyorsunuz?»

Şövalye anlattı:

— «Gözümle gördüm gibi bir şey... Sen atını almak için beni bırakıp da gittikten sonra epey bekledim. Gelmediğini görünce Fausta'nın sana bir oyun oynamış olabileceğinden şüphelenip seni aramaya çıktım. Tam o sırada Gringaille, sana söylemek üzere kendisine yapılan teklifi bana anlatınca, dosdoğru Cossonnerie sokağındaki eve gittik. Biz oraya girdiğimiz sırada Perrine ana da çıkmaya hazırlanıyordu. Kendimi tanıtınca bana olup biteni anlattı ve hemen arabasına atlayıp Casset sokağına gideceğini, çocuğunu almadan oradan ayrılmayacağını, gerekirse gürültü patırdı yapacağını söyledi... Ve gerçekten arabaya atladığı gibi gitti de... Sonradan yolda kraliçenin arabasına rastladık. Daha biz de Casset sokağına vardığımız vakit arabayı da, Perrine anayı da orada göremedik. Demek çocuğu aldı ki, çekilip gitti.»

Valvert:

— «İyi ama, bu kâfi bir delil değil,» dedi. «Gözünüzle görmediğinize göre...»

Şövalye sabırla ilâve etti:

— «Görmedik, ama oğlum, mantık bunun böyle olmasını gerektiriyor. Concini, Florence'nin kendi

kızı olduğunu öğrendikten sonra onu artık ne diye elinde tutsun? Buna sebep kalmıyor ki... Yoksa, kız, başına dert kesilecektir.»

Pardaillan bundan sonra Concini'den sakınmak lâzım geleceğini belirtti. Fakat Şövalye, aslında büyük tehlike olarak Concini'yi değil de, Fausta'yı görüyordu. Pardaillan kendine pek güvenen Valvert'in aşırı cesareti yüzünden tedbirsiz davranacağını ve Cossonnerie sokağındaki evinden çıkacağını düşünerek endişe ediyordu. Fakat Valvert pek haklı olarak:

— «Peki ama, aynı tehlike sizin için de yok mu?»
Diye sordu.

Şövalye birden duraladı, Sonra:

— «Öyle ya,» dedi. «Tabii, benim için de tehlike var... Vay canına! Bu yaştan sonra rahatımızı bozacağız. Şimdi başka yerlere taşınısam, beni tanımadıkları, huylarımı bilmedikleri için başka yerlerde bana iyi hizmet edemeyecekler. Çok rahatsız olacağım. Halbuki Grand-Passe-Partout hanında kendi evimde gibiyim.»

Valvert:

— «Gördünüz mü ya?» Dedi. «Aynı sıkıntı benim için de var... Ben de Cossonnerie sokağındaki evimde son derece rahatım. Hem ne diye boşu boşuna çabalıyoruz, Şövalye? Biz nereye taşınırsak taşınalım. Fausta olsun, Concini olsun, eninde sonunda izimizi bulmayacaklar mı?»

Birdenbire sâkinleşen Şövalye:

— «Pek doğru bir lâf,» dedi. «Şu hâlde, varsın, başımıza ne gelirse gelsin. Yerimden bile kıpırdamayacağım.

— «Alın benden de o kadar, Şövalye...»

*

Valvert, o geceyi Landry Coquenard'la birlikte

handa geçirdi. Ertesi sabah öğle yemeğinden sonra Fontainay-Aux-Roses köyüne kadar gidip Perrine anayı ve küçük Loïse'yi görmeye karar verdiler. Valvert, Concini'nin evinin önünde bıraktıktan sonra bir daha göremediği atının kendi kendine Lion-d'Or hanına dönüp dönmediğini merak ederek, tam onu aramak için çıkıyordu ki Şövalye birdenbire yolunu kesti:

— «Böyle silâhsız nereye?»

Delikanlı şaşkın şaşkın:

— «Canım, hana kadar gideceğim» dedi. «Şurada, iki adımlık yere...»

— «Evet ama Concini ve hele Fausta için silâhsız bir adamı ele geçirmek, iki adımlık yerde de mümkündür.»

Ve delikanlının cevap vermesine meydan bırakmadan, duvarda asılı silâh koleksiyonundan sağlam bir kılıç çekerek Valvert'e uzattı. Delikanlı, bu silâhı teşekkürle beline taktıktan sonra peşinde Landry Caquenard olduğu hâlde yola koyuldu. Pardaillan, Escargasse'yle Grangaille'ye:

— «Peşine düşün, gözünüzü açın ve kendinizi göstermeyin,» diye emir verdi.

Fakat, Allahtan ki Valvert, Şövalye'nin korktuğu tehlikelerden hiçbirisiyle karşılaşmadan, Lion d'Or hanına kadar gitti ve orada, atını yemliğin başında bularak sevindi. Landry de bu arada eve kadar gidip silâhlandıktan sonra döndü.

Pardaillan'la birlikte Fontainay-Aux-Roses köyüne doğru yola koyulduklarından az sonra tepeden tırnağa silâhlı Grangaille ile Escargasse'nin de geldiklerini gören Valvert, Şövalye'ye sordu.

— «Onlar da bizimle beraber mi gelecekler?»

— «Neden gelmesinler? Bir işleri yok ki... Uyuklayıp duracaklarına, gelsinler...»

— «İyi, ama, hepsi de tepeden tırnağa kadar silâhlı... Savaşa mı gidiyoruz, nedir? Hem baksanıza, bizim eyer kuburluklarına da tabancalar konmuş... Nedir bu hal, Şövalye? Nereye gidiyoruz böyle?..»

— «Sadece köye gidiyoruz; torunum orada mı, değil mi, orna bakacağız.»

— «Oraya gitmek için peşimize bir ordu takmamız mı lâzım?..»

— «Sen alay et, delikanlı, sen alay et... Fausta ile mücadele hâlinde bulunduğumuzu unuttun galiba... Hem bak, yalnız Fausta'dan bahsediyor, ötekileri hesaba katmıyorum...»

— «Şu hâlde, sizce Fausta ile mücadele hâlinde olduğumuz sürece hep tetikte yaşamamız gerekecek, öyle mi?»

Pardaillan soğuk bir tavırla cevap verdi:

— «Evet... Hem emin olun ki bundan birkaç gün önce olsa ben de kendime bu kadar dikkat etmezdim. Fakat şimdi düşünüyorum. Dördüncü Henri'ye oğlu Onüçüncü Louis'i ve tahtını koruyacağıma söz vermiştim. Kendime dikkat etmez de ölürsem sözümü tutmamış olacağım. Bile bile böyle bir şey yapıp küçük Kralı, Fausta'nın karşısında yalnız bırakamam. İşte eskisine göre daha ihtiyatlı olmamın sebebi bu...»

— «Anlıyorum, mösyö, anlıyorum ama...»

Pardaillan onun sözünü kesti:

— «Size gelince, kendinize dikkat edip etmemekte serbestsiniz. Ama, siz yok olursanız, nişanlınızı kim koruyacak? Onu sormak isterim. Bunu ben yapamam, çünkü işim başımdan aşkın olacak...»

Valvert birdenbire heyecanlandı ve:

— «Bana verdiğiniz dersten ötürü size yürekten teşekkür ederim,» dedi. «Emin olun bunu ömrümce unutmayacağım.»

Pardaillan memnunluktan gülümsediğini göstermemek için arkasını döndü. Artık Valvert'in çok ihtiyatlı davranacağından emindi. Hattâ delikanlıyı bu yola getirmek için şimdiye kadar nasıl olup da nişanlısını öne sürmeyi akıl etmediğine hâlâ şaşıyordu.

Bundan sonra bu meseleyle ilgili hiçbir şey konuşmadan yollarına devam ettiler. Hava güzeldi. İlkbahar sonu, sıcak bir gündü ve bu hâl yazın da pek sıcak geçeceğini gösteriyordu. Nefis çiçekli yollardan Fontainay-Aux-Roses köyüne ve nihayet Perrine ananın evine ulaştılar. Fakat orada kendilerini bir hayâl kırıklığı bekliyordu. Evin kapıları ve pencere kepenkleri sımsıkı kapanmıştı ve içeride kimse olmadığını gösteriyordu. Perrine ana, öteberi almak için çıkmış, neredeyse dönecek olabilirdi. Şövalye ile Valvert, Escargasse ile Griangaille'yi kapının önünde bırakarak köyde bir soruşturma yapmaya gittiler ve şunları öğrendiler:

O sabah, erken saatlerde silâhlı bir kafilenin muhafazasında bir araba gelip Perrine ananın evinin önünde durmuştu. Bir kadın, herhalde pek asil soydan olması gereken bir kadın, arabadan inmiş, eve girmişti. Evde yarım saat kadar kaldıktan sonra da Perrine ananın, kapıları ve kepenkleri kapattığı görülmüştü. Bundan sonra asil kadınla Perrine ana ve çocuk, birlikte çıkmışlardı. Çocuk pek keyifli görünüyordu ve kendisine soru soran bir köylü çocuğuna, Muguette annesine gittiğini söylemişti. Perrine ana da endişeli görünmüyor, asil kadını kendi isteğiyle takip ettiği belli oluyordu. Hep birlikte arabaya binmişler ve kafile, toplu hâlde yola koyulmuştu.

Pardaillan, kendisine bu bilgiyi veren köylünün eline bir altın sıkıştırdıktan sonra Valvert'e:

— «Eğer bu asıl kadın Fausta değilse bana da Şövalye de Pardaillan demesinler!» Dedi.

Valvert pek inanmamış bir tavırla:

— «Acaba?» Diye söylendi.

— «Acabası var mı? Bu, muhakkak böyle...»

— «İyi ama, çocuğu alıp da ne yapacak sanki?»

Pardaillan, bu soruya cevap vermeden, birdenbire:

— «Gidip evi bir görelim,» dedi.

Evin önüne vardıkları zaman hep beraber çitten atlayıp bahçeye geçtiler. Gringaille, evin kapısını o kadar ustalıkla kurcalayıp açtı ki kırk yıllık bir çilingir sanılabiliirdi. Pardaillan'la Valvert, açılan kapıdan eve girdiler, etrafı araştırmaya koyuldular. Şövalye buraya bir iz bulmaya gelmişti. Fakat Fausta gibi kurnaz ve becerikli bir kadın, hiç iz bırakırmıydı?.. Ama, zaten Şövalye'nin de asıl anlamak istediği şey, buraya gelenin Fausta olup olmadığıydı. Belki bütün bu arama boşuna çıkacaktı. Fakat o, sonuç ne olursa olsun bir kere evi kolağan etmeye karar vermişti ve şimdi bu kararını yerine getiriyordu, o kadar.

Nitekim kader, Şövalye'yi bir iz arama arzusunda umduğundan fazla tatmin etmeye karar vermişti. Çünkü Şövalye'nin ilk gezdiği odada, gözüne bir masanın üstüne saplı duran küçük bir hançer ilişti. Hançeri yakından inceleyince, kabzasının altından ve kıymetli taşlarla süslü olduğunu gördü. Dahası vardı: Bu hançer bir kâğıda saplanmıştı. .

Şövalye: «*Bu kadar kıymetli bir şeyi burada ancak Fausta bırakabilir,*» diye düşünürken, Valvert de birdenbire söylendi:

— «Buraya Prenses Fausta gelmiş, Şövalye... Ben bu hançeri Düşes de Sorrientès'in elinde çok gördüm.»

Hançerin yanında kınını da buldular. Bu kının üstünde Sorrientès hanedanının arması vardı. Valvert'in bu sözü üzerine, Şövalye:

— «Yaa...» Dedi. «Bu, Sorrientès hanedanının arması mı? Halbuki hançerin ağzında da Borgia'ların arması var. Artık, buraya Fausta'nın gelmiş ve çocuğu almış olduğundan eminim. O hâlde hançerin saplı bulunduğu mektup da mutlaka bana yazılmıştır.»

Şövalye hançeri çekip kâğıdı aldı ve dikkatle okudu:

— «Pardaillan; küçük Loïse'yi gördüm ve o kadar sevdim ki tasavvur edemezsiniz. Doğrusu artık bu yavruyu yanımdan ayıramam. Onu alıp götürüyorum. Hem buna hakkım da var. Nihayet, çocuğun büyük annesi değil miyim? Bununla birlikte meraklanmayın, onu size geri verebilmem, yine size bağlı olacaktır. Eğer pek iyi bildiğiniz ve ancak sizin baltalamanız mümkün olan bazı planlarıma karışmama karar verirsiniz, bu çocuğu size geri vereceğim. Yook, bana engel olmakta ısrar ederseniz, çocuğun matemini şimdiden hem siz tutun, hem de anası, babası tutsun. Hepiniz için bu çocuk ölmüş olacaktır ve bir daha kendisini asla göremeyeceksiniz...»

Mektup şöyle sona eriyordu:

«Beni anlıyorsunuz, değil mi, Pardaillan? Artık, karar vermek size ait... İsterseniz, çocuğun babasını ve annesini derin acılara boğabilir veya mutlu edebilirsiniz. Size o kadar güvenim var ki girişmek istediğim mücadelede tarafsız kalmaya söz verdiğiniz takdirde çocuğu derhal iade edeceğim.»

Altında da imza olarak sadece bir, «F» harfi bulunuyordu.

Pardaillan bu kâğıdı okuduktan sonra farkında olmadan küçük hançerle oynayarak uzun bir zaman düşünceli kaldı. Valvert, babası gibi sevdiği bu adamı allak bullak eden kâğıda arasına göz atmakla beraber hiç sesini çıkarmadı. Ne olmuştu? Ne yazıyordu bu kâğıtta da, kendine her zaman hâkim olan Şövalye'yi bu dalgın hâle getirmişti?

Şövalye nihayet, üstüne bir kâbus gibi çöken kötü düşüncelerden sıyrılıp kurtulmak istiyormuş gibi silkindi, sonra da soğuk korkunç bir edâ ile gülme-ye koyularak kâğıdı Valvert'e uzattı:

— «Oku,» dedi.

Delikanlı kâğıdı aldı, dikkatle okudu ve bitirince Şövalye sordu:

— «Şimdi Fausta'nın nasıl bir kadın olduğunu anladın mı?»

Valvert, isyan etti:

— «Canım, bir büyük anne, kendi torununu, mevki hırsı uğrunda kurban eder mi hiç?»

— «Fausta bu, oğlum!»

— «Desenize, insanları zehirlemek için yaratılmış korkunç bir yılan!»

Pardaillan bir kahkaha atarak:

— «Fausta! Fausta!» Diye tekrarladı. «Bu isim herşeyi anlatmaya yeter»

Kısa bir susuştan sonra Valvert yine sordu:

— «Peki şimdi ne yapacaksınız?»

Pardaillan:

— «Ne yapacağım hakkında şimdi, bir karar veremem,» dedi. «Acelem yok ya... Elbet bir çâre bulacağım. Hem vicdanımı rahat ettirecek, hem de şerefimi lekelemeyecek çâreyi mutlaka bulacağım.»

Küçük hançeri kınına koydu. Kâğıtla birlikte cebine attı. Sonra da sâkin bir sesle:

— «Artık burada yapacağımız bir şey kalmadı; gidelim,» dedi.

Evden çıkıp çitten atladılar. Atlarına binerek yola koyuldular ve köyden çıkıncaya kadar hiçbir şey konuşmadılar. Nihayet, köy epey gerilerde kaldığı vakit, Pardaillan sordu:

— «Nasıl, Fausta'nın hâlâ önemsenmeyecek bir düşman olduğu düşüncesinde misin?»

Valvert itiraz etti:

— «Ama, ben hiç böyle bir iddiada bulunmadım, mösyö! Yalnız itiraf ederim ki sizden duyduklarıma ve gördüklerime rağmen bu kadının bu derecede vicdansız olabileceğini ve böyle iğrenç yollarla amacına ulaşmaya çalışabileceğini ummuyordum.»

Her zamanki ses ve edâsı tekrar yerine gelmiş olan Pardaillan:

— «Daha bu bir şey değil,» dedi. «Fausta'nın karşısına dikilen insanın kafasına şunu koyması lâzımdır, oğlum: Gözü, kulâğı ve zekâsıyla daima tetikte bulunmalı. Uyurken bile onu unutmamalı. Bir anlık gaflet, muhakkak surette mahvolmak demektir. Ama, şimdi bir süre için rahatız. Fausta bana mektup yazdığına göre bu mektuba bir cevap bekleyecek ve cevabı almadan önce harekete geçmeyecektir.»

Yola devam ederek Grand-Passe-Partout hanına ulaştılar. O akşamı da, ertesi günü de beraberce geçirdiler ve bu süre içinde ne Fausta, ne Concini, ne de onlarla ilgili bir kimse göründü.

Ertesi sabah Valvert'in Pardaillan'ı ziyarete gelişinden bir çeyrek saat kadar sonra hancı kadın Nicole, Şövalye'nin odasına girerek, aşağıda kendisini

görmek isteyen iki asîlzade bulunduğunu haber verince Pardaïllan:

— «Buyursunlar...» Dedi.

Sonra Valvert'e döndü:

— «Eğer bunlar da Fausta'nın mektubuna cevap almaya gelen birileri değilse kellemi keserim,» dedi.

Ve delikanlının çekilip gitmek ister gibi davranışını görünce:

— «Yok, yok... Sen de kal... Fazla gelmezsin...» dedi.

Valvert kaldı, ama şöyle bir kenara çekilmeyi doğru buldu.

Nicole, iki ziyaretçiyi odaya soktuktan sonra çabucak çekilmişti. Ziyaretçiler, yüzlerini örten pele rinlerini açmak için kapının kapanmasını beklediler. Pardaïllan, bunlardan birinin Fausta olduğunu hemen anlamıştı. Kadın, erkek giysisini kendisine pek yakıştınmıştı. Öteki kim olacaktı acaba? Fausta'nın hiç yanından ayırmadığı insan azmanı D'Albaran, tabii...

Bu dört insan, devrin âdetince uzunboy lu selâmlaştılar ve birbirlerine karşı sanki düşman değil de, kırk yıllık dostlar gibi davrandılar. Fausta ile D'Albaran, Şövalye'nin işaret ettiği koltuklara oturmak suretiyle konuşmanın pek kısa süreceğini belirtmiş oldular. Nitekim, Fausta, dolambaçlı söz lere başvurmada n, doğrudan doğruya konuya gelerek:

— «Şövalye,» dedi, «elinize geçmiş olan mektubumun cevabını almaya geldim.»

Pardaïllan şaşkın ve alaycı bir edâ ile:

— «Vah vah, Prenses hazretleri!.. Buraya kadar bunun için mi rahatsız oldunuz? Fakir evimiz için ne büyük şeref!..»

Fausta ciddî tavrıyla:

— «Kendi işlerimi kendim görmeyi severim, Şövalye,» dedi.

Pardaillan yine alay etti:

— «Haklısınız... Haklısınız... (Birden ciddileşti.) Müsaade buyurun da size şu kıymetli oyuncakı iade edeyim. Hiç böyle değerli şeyler, bomboş evlerde bırakılır mı? Ya sersemin biri eve girseydi?..»

Fausta, Şövalye'nin uzattığı hançeri almak istemeyerek:

— «Ben onun güvenilir ellere düşeceğini biliyordum,» dedi. «Acaba onun hâtıra olarak sizde kalmasını istersem kabul eder miydiniz?..»

— «Bayağı bir silâh olsaydı, kabul ederdim, ama bu kadar kıymetli şeyler bize yaraşmaz, madam!..»

Kadın, Şövalye'nin nezaketle reddettiği bu hediyeyi alıp koynuna yerleştirdikten sonra:

— «Şimdi asıl konumuza gelelim, Şövalye,» dedi.

Gittikçe soğuk bir tavır takınan Pardaillan:

— «Yâni benden beklediğiniz cevaba...» Dedi. «Bu cevabı size daha önce vermiştim, Prens... Siz, ben sağ oldukça Fransa Kraliçesi olamayacağınızı söylemiştim. Aynı şeyi tekrar ediyorum.»

— «Demek benimle mücadele edeceksiniz?..»

Pardaillan açık ve soğuk bir dille kesip attı:

— «Elimden geldiğince madam...»

Fausta, aldığı cevaba sinirlendiğini hiç belli etmeyen bir tavır ve tatlı bir sesle sordu:

— «Şu hâlde, torununuzu bırakıyor ve oğlumuzla gelininizi korkunç bir kadere mahkûm ediyorsunuz!..»

Pardaillan soğukkanlılıkla:

— «Ne kimseyi bırakıyor, ne de kimseyi mah-

kûm ediyorum,» dedi. Ve şaka mı, ciddî mi olduğu bilinmeyen tavrıyla devam etti:

— «Fakat çocuklarımla mukadderatının, beni zorladığınız mücadeleye bağlı olduğunu düşündüm. Bütün mesele, bu mücadelenin ne kadar süreceğini ve sonunun ne olacağını bilmekte değil mi? Ben bunların ikisini de biliyorum ve size de söyleyebilirim. Siz mağlûp olacaksınız. O zaman, çocuklarım da kurtulmuş olacak. Mücadelenin ne kadar devam edeceğine gelince, çok kısa sürecek, Prens... Başka türlü olamaz.»

— «Demek Loïse'yi geri alacağınızı umuyorsunuz?»

— «Umuyorum, bundan eminim, madam...»

Pardaïllan bunu o kadar büyük bir güvenle söylemişti ki, Fausta irkilmekten kendini alamadı. Fakat hemen yine kendini toparladı ve alaycı bir tebessümle:

— «Onu arayın da bulun bakalım.»

Pardaïllan taşı gediğine koydu:

— «Müsaade buyurun... Ben torunumu arayacağım demedim ki..»

— «Ama, onu alacağınızdan emin olduğunuzu söylediniz. Onu alabilmek için bulmak, bulmak için de aramak lâzım... Arayın, Pardaïllan... Arayın, bakalım, bulabilecek misiniz?..»

Fausta ilk olarak alaycı bir edâ ile konuşuyordu. Kendinden pek emin olduğu belliydi. Ama Şövalye'nin de kendine güveni sonsuzdu. O da alaycı bir tebessümle güldü ve:

— «Onu ben arayıp bulacak değilim,» dedi. «Onu siz kendiniz getirip bana teslim edeceksiniz. Bundan dolayı da son derece mutlu olacaksınız.»

Fausta hiddetini tebessümüyle gizleyerek:

— «Görürüz,» dedi.

Ve ilâve etti:

— «Sanırım artık konuşacağımız bir şey kalmadı.»

Pardaillan soğuk bir tavırla:

— «Ben de öyle sanırım,» diye karşılık verdi.

Başlangıçta olduğu gibi tekrar nezaketle selâmlaştılar... Pardaillan, iki misafirini kapıya kadar uğurladı. Fausta ayrılmadan önce geriye döndü ve:

— «Kendinizi koruyun, Pardaillan! Ne size, ne de sizinle birlik olacaklara aman verecek değilim,» dedi.

Pardaillan da sadece:

— «Biz de elimizden geldiği kadar kendimizi koruruz,» diye cevap verdi.

Fausta, pelerinini yüzüne örterek altın mahmuzlarını şakırddata şakırddata yürüdü. D'Albaran da ağır adımlarla onun peşinden gitti. Kapıyı kapatıp Valvert'e dönen Şövalye ise:

— «İşte, oğlum,» dedi. «Görüyorsun ki sıkı durmamız lâzım. Dişi kaplan bu sefer zincirlerinden adamakıllı boşandı. Bizi fena hâlde hırpalamaya çalışacaktır.

Odet de Valvert kendini hiç heyecana kaptırmadı:

— «Biz de kendimizi koruruz. Merak etmeyin, mösyö. Kendimizi kaplana yem olmaya bırakacak kimseler değiliz.»

Bu sözlerin Şövalye'yi memnun ettiği, gülümseyişinden belli oldu.

COSSONNERIE SOKAĞINDA

Aradan üç gün geçti. Bu süre içinde Valvert, yeniden Cossonnerie sokağındaki evinde yatıp kalkmaya başlamıştı. Landry de onunla beraberdi. Valvert, her gün gelip Pardaillan'ı ziyaret ediyor ve bu ziyaretler bazan uzun, bazan da kısa oluyordu. Delikanlının, gününü geçirmek için bulduğu meşgaleler arasında Paris'te kâh yalnız başına, kâh peşinde Landry olduğu hâlde yaptığı gezintiler de vardı. Bu gezintiler sırasında gittiği başlıca yer Louvre sarayı civarıydı. Çünkü o da Pardaillan gibi sevgilisinin Louvre'de bulunduğuna inanıyordu. Fakat saraya bu kadar yaklaşması ve oralarda bu kadar sık dolaşması çılgınca bir ihtiyatsızlıktan başka bir şey değildi. Çünkü her an Concini ile silâhşorlarına rastlaması ihtimali vardı. O da bunu biliyordu ama, sarayın yakınlarına gitmeden edemiyordu. Hiç değilse böylece sevgilisinin teneffüs ettiği havayı ciğerlerine sindire sindire doldurabiliyordu.

Pardaillan'a gelince, o da harıl harıl Paris'te gezinmekle meşguldü. Birini aradığı belliydi. Acaba küçük Loïse'yi mi arıyordu? Bunu kesinlikle söyleyemeyiz. Pardaillan, Fausta'ya, torununu aramaya çağını bildirmişti.

O hâlde ne arıyordu? Bunu da sırası gelince öğreneceğiz... Şimdilik şu kadarını bilelim:

Fausta'ya karşı girdiği bu yeni ve herhalde sonuncu mücadelede kendisini dehşete düşüren bir tek şey vardı ki o da oğlu Jehan'ın gelip bu kör dövüşüne katılmasıydı. Oğlunun bu mücadelede bir dakika tereddüt etmeden kendi tarafını tutacağını biliyordu.

Fakat oğlunun, iki düşmandan birinin muhak-
kak canına mal olacağını bildiği bu dövüşte anasına
karşı harekete geçmesini düşünmek bile ona ağır
geliyordu.

Allahtan ki Jehan de Pardaillan, Saugis'te, rahatsız
bulunan karısının yanındaydı. Onun için Şövalye,
şimdi, oğlunun birdenbire çıkagelmesinden korku-
yordu. Pardaillan bu müthiş karşılaşmaya engel ol-
mak için Escargasse'yi Saugis'e göndermişti. Escar-
gasse gidip efendisi ve dostu Jehan'a, Mösyö de Par-
daillan'ın kendisi ve Gringaille'yle birlikte uzun bir
yolculuğa çıkacağını haber verecekti. Bu yolculuğun
amacı Matmazel Loïse'yi bulmaktı. Şövalye bu ko-
nuda çok ümitliydi.

Şövalye'nin kendisine verdiği talimatı pek iyi bel-
lemiş olan Escargasse, görevini o kadar ustalıkla ba-
şardı ki Jehan, hiçbir şeyden kuşkulanmayıp hasta
Bertille'nin yanında kaldı. Escargasse de ertesi sa-
bah, Paris'e gelip Şövalye'ye ulaştı.

Artık, Pardaillan'ın da içi rahatlamıştı. Jehan,
babasının Paris'te olmadığını sandığı için nasıl olsa
Paris'e gelmezdi.

Şövalye, Escargasse'ye bir kese uzatıp:

— «Şimdilik şunu al ve benim söyleyeceklerimi
dinle,» dedi.

Escargasse itaat etti. Keseyi aldı. Epeyce uzun za-
man kendisine bir şeyler anlatan Pardaillan'ı dinle-
di ve hütün bu konuşmadan sonra da atına atlayıp
gitti. Paris'ten, acelesi olmayan keyifli bir yolcu hâ-
liyle çıktı ve Orléans yoluna doğruldu. Fakat Escar-
gasse'ın Pardaillan'dan aldığı emirle böyle nereye
gittiğini pek bilemiyoruz. Bildiğimiz bir şey varsa
Orléans yolunun aynı zamanda Güney Fransa ve İs-
panya yolu olduğudur. Güneyli olan Escargasse, zor-
da kalırsa Gaskonya şivesiyle konuşabileceği gibi
İspanyolca'yı ve İtalyanca'yı da pekâlâ kıvırırdı.

Gringaille'ye gelince; Escargasse, Saugis'e giderken o da Sorrientès konağının bulunduğu Saint-Nicaise sokağına yollanmıştı. Oraya her sabah gidiyor, Fausta'nın evini bütün gün gözetliyor ve akşama da gelip Pardaillan'a ne görüp duyduysa anlatıyordu. Oraya, değişik kıyafetlerde gidiyor ve gerçek kimliğini saklamakta o kadar ustalık gösteriyordu ki kendisini kaç defa görmüş olan Valvert bile tanıyamamıştı.

Görüldüğü gibi Pardaillan hiç boş durmuyor ve öyle bir darbe indirmeye hazırlanıyordu ki Fausta, bu darbeyi yediği zaman kolay kolay doğrulamayacaktı. Fakat Şövalye bu işte Valvert'i kullanmıyor, delikanlının sevgilisiyle başbaşa kalmasına fırsat bırakıyordu. Şövalye, hâlden anlar adamdı.

Pardaillan üç günden beri devam eden bu sâkin durumun daha fazla süremeyeceğini biliyor ve Fausta ile Concini'nin hiçbir şey yapmayışlarına şaşığından bahseden Odet de Valvert'e:

— «Emin ol ki bu düşmanlar, ne bizi unuttur, ne de uyurlar. Herhalde bir tuzak hazırlıyorlar. Elleri fırsat geçer geçmez bize darbeyi indiriverecekler. Hazır olup bu darbeyi karşılamak, bize düşer,» diyordu.

Valvert, bu söze karşılık olarak hiç istifini bozmadan sâkin hâliyle:

— «Evvel Allah!» Cevabını veriyordu.

Ancak, Pardaillan'ın yanılmadığını da söylemeliyiz. Fausta ile Concini de boş durmuyorlardı. Hattâ Fausta, Pardaillan'a karşı şimdilik Concini ile el ele vermeyi de düşünmüş ve Kraliçe'nin gözdesini ziyarete gitmişti.

*

Concini, Valvert'e olduğu kadar Pardaillan'a da sonsuz bir kin beslediği için onu yola getirmek, Fausta

ta bakımından hiç de zor olmamıştı. Bu gaye birliği, iki tarafa da, asıl maksatlarını saklamakla beraber mükemmel surette anlaşılmak imkânını vermişti. Fausta ile Léonora ve Concini, daha ilk konuşmada can ciğer kuzu sarması olup çıkmışlardı. Bundan sonra Léonora ile Concini, Fausta'yı hemen saraya götürüp Kraliçe'nin huzuruna çıkmasını sağlamışlar; Fausta da, Marie de Médicis'i kısa zamanda etkisi altına almakta gecikmemişti. Hattâ Kraliçede, Fausta'nın hiçbir çıkar gözetmeksizin kendisine hizmet etmek isteği kanaati bile uyanmıştı. Fausta da Kraliçe'nin gözüne girmek için bütün gayretini sarfetmiş ve bunu başarmıştı. Bu işte Concini ile karısı da ona yardım etmişlerdi.

Neticede yine Fausta'nın istediği oldu. Bu toplanmaların elebaşılığını o ele aldı ve kararlarını ötekilere öyle hissettirmeden kabul ettirdi ki sonunda herkes kendi fikrinin kabul edildiğini sandı, ama, gerçekte sadece Fausta'nın istediği kararlar alınmış oldu. O kadar ki birbirlerinden ayrıldıkları vakit, Marie de Médicis de dünyayı ve olayları Düşes de Sorrientés'in gözleriyle görmeye başladı...

Yine ilk hareket noktamıza dönelim:

Fausta'dan da, Concini'den de hiç ses çıkmayalı üç gün olmuştu. Dördüncü gün, Paris'te yaptığı esrarengiz gezintilerden birinden dönen Pardaillan, odasında bir mektup buldu. Mektup Valvert'in yazmış olduğu bir tek satırdan ibaretti:

«Sizi evimde bekliyorum, Acele geliniz, mösyö...»

Pardaillan'ın kılıcı zaten yanındaydı. Beline de bir hançer soktu ve ne olur ne olmaz diye bir de dolu kese alarak hemen Cossonnerie sokağına doğru yola çıktı.

Pardaillan, Valvert'i evinde yalnız buldu.

Delikanlı, odasında, kapıdan pencereye, pencere-

den kapıya doğru sinirli sinirli geziniyordu. Şövalye'yi görür görmez heyecanla haykırdı:

— «Nihayet gelebildiniz, mösyö!.. İki saattir, sizi bekleye bekleye endişeden kendi kendimi yedim.»

Pardaillan sordu:

— «Ne oldu? Bir şey mi var?»

Valvert şaşaladı:

— «Ne oldu ne demek? Bir şey olup olmadığını sizin söylemenizi bekliyorum, mösyö...»

Pardaillan, ışıldayan gözleriyle delikanlıyı süzdü. Valvert'in merak ve hayret içinde olduğunu gördü. Dövüş kokusu aldığı zamanlarda yaptığı gibi kaşlarını çatı:

— «İşte bu tuhaf,» dedi. «Beni çağırıyorsun, aceleyle koşup geliyorum; ne var, diye soruyorum, bu sefer de ne olduğunu sen bana soruyorsun.»

Valvert, adamakıllı afallamış bir hâlde:

— «Ben sizi çağırmadım, mösyö,» dedi. «Tam tersine, siz beni gelip buluncaya kadar buradan ayrılmanımı tembih eden sizsiniz...»

Valvert, şaşkınlıktan şaşkınlığa düşüyor, Pardaillan ise tam tersine, faaliyet zamanlarında hiç elden bırakmadığı kendine has soğukkanlılığıyla hareket ediyordu. Şövalye, gerçeği sezmeye başlamıştı. Gecikmenin hiç sırası olmadığını hemen anladı. Gayet sâkin ve kendine hâkim bir tavırla sordu:

— «Bana kısaca cevap ver ve sen hiçbir şey sorma. Ben sana nerede ve ne zaman, beni burada, evinde beklemeni söyledim?»

— «Söylemediniz. İki saat önce geldiğim vakit burada bir mektup buldum.»

— «Göster şu mektubu bana...»

— «İşte...»

Valvert, mektubu bıraktığı masadan alıp Pardail-
lan'a verdi. Şövalye kâğıda göz gezdirdikten sonra:

— «Tıpkı benim yazım,» dedi, «Ben bile olsam
aldanırım. Fakat bu mektubun anlattığı gibi ben,
sen yokken buraya gelmedim, Odet... Bu mektubu
yazan ben değilim. Bana getirilmiş olan mektubu ya-
zan da sen değilsin. Meseleyi şimdi anlıyorum...»

Şövalye, bu sözleri söyleyerek Grand-Passe-Par-
tout hanındaki odasında bulduğu mektubu delikan-
liya uzatınca, o da hayret etti:

— «Tamamen benim yazım!..»

— «Tabii... Hiç şüphelenmediğime göre...»

— «Ama, bunu yazan ben değilim, mösyö. Bu ne
demek oluyor acaba?»

Pardaillan, soğuk bir tavırla:

— «Bu şu demek oluyor ki ikimizi de burada bir
araya getirmek istiyorlardı. Bu işin içinde Fausta'
nın parmağı var...»

Ve belindeki kılıcını düzelterek sert bir sesle ilâve
etti:

— «Hemen buradan gidelim, Odet.. Ya tavan ba-
şımıza inecek ya ayaklarımızın altındaki döşeme çö-
kecek, ya da ev infilâk edip yanacak; ne bileyim iş-
te, bir şeyler olacak... Hemen gidelim... İnşallah geç
kalmamışsızdır.»

Merdivene atılıp yıldırım hızıyla inmeye koyuldu-
lar. Valvert'in de bütün soğukkanlılığı yerine gel-
mişti. O da şimdi Pardaillan gibi davranıyordu.
Mümkün olduğu kadar az gürültü çıkarıyordu. Ya-
zık ki bu iş istedikleri kadar gürültüsüz de olmuyor-
du. Altlarından biri onları duymuştu; soluk soluğa,
ve gırtlığı yırtılırcasına bağırıyordu:

— «Çıkmayın! Sakın çıkmayın!..»

İkisi de zınk diye duruverdiler. Valvert, trabzanolardan eğilip:

— «Sen misin, Landry?» Diye seslendi.

Landry cevap verdi:

— «Benim, mösyö, benim... Yukarı çıkın, mösyö! Tekrar çıkın. Çok geç kaldık!»

Pardaillan keskin gözleriyle Landry Coquenard'ı inceledikten sonra adamın uyarısını yerinde bulmuş olacaktı ki bir an tereddüt etmedi:

— «Çıkalım,» dedi.

Landry tekrar etti:

— «Ama, çabuk olun!»

Bu sefer gürültüye filân da aldırmaksızın basamakları dörder dörder çıktılar, yukarı merdiven sahanlığına vardıkları vakit, Landry de onlara ulaştı. Birlikte daireye girdiler. Fakat herşeyi düşünen Pardaillan, içeri girmeden önce kapının anahtarını çıkardı. Girip kanadı iyice kapadıktan sonra da içeriden iki defa kilitledi. Ancak kapıyı şöyle bir gözden geçirince hayıflandı:

— «En çok dört omuz vuruşuna dayanabilir.»

Artık kapıyla meşgul olmadı. Valvert'in bir sorusuna karşılık veren Landry Coquenard'ın anlattıklarını dinlemeye koyuldu:

— «Mösyö, Marché-aux Poirées sokağına kadar bütün sokak, bizzat jandarma komutanı Mösyö Segquier'nin emri altındaki okçularla kesilmişti. Saint-Denis sokağını da jandarma komutanının iki teğmeninin komuta ettiği okçular tutmuştu. Her cephede ellişer asker vardı. Oralardan geçmeye çalışmak basbayağı delilik olur. Ayağımız kaydığı veya başımız döndüğü takdirde, kemiklerimiz kırılması pahasına da olsa, pencereden kaçmaktan başka çaremiz kalmıyor.»

Pardaillan:

— «Şu pencereyi bir görelim, bakalım,» dedi.

Açık duran pencereye gitti. Odet ile Landry de peşinden seğırttiler ve üçü birden kendilerini göstermeden dışarı baktılar. O zaman Pardaillan uzun bir şaşkınlık ışığı çaldı...

Valvert:

— «Concini ile Rospignac bizim evin önündeler!...» Dedi.

Hıncını bir türlü yenemeyen Landry Coquenard da ilâve etti:

— «Roquetaille, Longval ve bütün muhafız sürüsü de onlarla beraber.»

Pardaillan da acı bir gülüşle söylendi:

— «Kont D'Albaran da burada. Fausta'yı temsil ediyor...»

OLAYIN DEVAMI

Cossonnerie sokağında, gidiş-geliş tamamen durmuştu. Ve dolayısıyla hem Marché-aux-Poirées sokağı tarafında, hem de Saint-Denis sokağı tarafında meraklı işsiz güçsüz kalabalığı birbirini ite kaka, kaba küfürler savurup ağır şakalar yapıyor, işin aslını bilmeden, içgüdülerıyla kuvvetli taraftan çıkarak meçhul suçlulara atıp tutuyorlardı.

Fakat hepsi bu kadar da değildi.

İki okçu birliği arasında geniş bir boş alan bırakılmıştı. Bu alana da Concini ile muhafızları yerleşmişlerdi. Bunlar da, başlarında komutanları Rospignac ile yardımcıları Roquetaille, Longval, Eynaus, Louvignac da dahil olmak üzere yirmi kişi kadar vardı. Muhafızların arkasında ise, onların emirlerine körükörüne itaat eden otuz kadar cellât suratlı herif vardı ki Pardaillan sokağa girdiği sırada bu kalabalığın arasından geçtiği hâlde hiçbirini görememişti. Sözün kısası burada da, Concini ile öteki elebaşılardan başka elli kadar silâhlı adam bulunuyordu. D'Albaran ise Concini'nin yanında duruyordu. Onun maiyetinde her zamanki birliğini teşkil eden on kişiden başka kimse yoktu. Sadece olayları seyreder görünüyor ve işin idaresini Concini'ye bırakmışa benziyordu.

Sonuç olarak ev, iki yüz kadar silâhlı tarafından kuşatılmış bulunuyordu.

Mahallenin bütün pencerelerinin açılmış, meraklı bir kalabalığın doluşmuş olduğunu söylemeye ise gerek yok sanırız. Seyirciler de sokaktaki serseriler

gibi neden olduğunu bilmedikleri hâlde, meçhul suçlulara avaz avaz atıp tutuyorlardı.

Kuşatılmış olanların hemen gözlerine çarpan şey, kendi bulundukları evin pencerelerinde kimsenin olmayışydı. Bütün evin pencereleri kapalıydı. Pardaillan, akla yakın olan şu ihtimali öne sürdü:

— «Evin bütün kiracılarını dışarı çıkarmış olacaklar...»

Valvert:

— «Mümkündür,» dedi.

— «Belki bizi, evle beraber havaya uçuracaklardır.»

Landry Coquenard kederli bir sesle söze karıştı:

— «İnşallah bizi domuz yavruları gibi ateşte kı-zartmazlar!...»

Pardaillan birden ona dönüp sordu:

— «Sen bunları gördün mü?»

Landry Coquenard pancar gibi kızarmış bir suratla:

— «Görmez olur muyum, efendim?» Dedi. «Gelip yerleşirken gördüm de işin içyüzünü anlayamadım. Benim gibi kafasız herifi, cehennemin bütün zebanileri ayrı ayrı kızartsa yeridir. Okçular gelip halkı başka sokaklara sürdükten sonra kafama dank dedi, ama...»

Pardaillan, keskin gözlerini adamın gözlerine dikerek:

— «Demek sen de isteseydin, halkla beraber gidebilirdin?» Dedi.

— «Hem de gayet kolaylıkla mösyö...»

— «Öyleyse neye gitmedin? Eski efendinin eline bir geçersen, başına neler geleceğini bilmiyor değildin ya...»

— «Bilmez olur muyum, efendim? Benim de ilk defa aklıma gelen bu oldu. Fakat kendi kendime:

«Kont hazretleri muhakkak yukarıdadır. Belki de sokakta neler olduğundan haberi yoktur. Birdenbire sokağa çıkmaya kalkarsa mahvolur, gider. Muhakkak gidip ona da haber vermeliyim,» dedim ve doğruca eve koşup içeri girdim. İyi ki girmişim. Tam zamanıymış. Siz de evden çıkıp sokaktaki haydutların ortasına atılmak üzereymişsiniz. Şunu da söyleyeyim ki Şövalye, sizin de Kont'la beraber olduğunuzu görünce hem şaştım, hem içim yandı.»

Landry Coquenard bu sözleri gayet samimî bir tavırla söylemişti. Büyük bir fedakârlık yapmış olduğunun asla farkında değilmiş gibi görünüyordu. Odet de Valvert, uşağının gösterdiği bu sadakatten o kadar duygulandı ki heyecanını belli etmemek için kendini zor tuttu. Pardaillan da bir an ona dikkatle baktı, sonra tatlı bir sesle:

— «Meğer sen yürekli bir adammışsın, Landry» Deddi.

— «Hayır, mösyö, hayır... Bende yürek yoktur. Tam tersine, ben ödleğin biriyimdir. Başım derde girince bir fırsatını bulup sağıma soluma bakmadan tabanları yağlamaya bakarım.»

Pardaillan:

— «Ya kaçamazsan?..» Diye sordu.

Landry Coquenard birdenbire sert ve kararlı bir tavır takınarak cevap verdi:

— «O zaman postu kurtarmak için elimden geleni yaparım, mösyö...»

Pardaillan soğuk bir edâ ile konuyu kapadı:

— «Mademki üçümüz de tehlike karşısındayız, öyleyse hep birden postlarımızı korumaya çalışalım.»

Bu sırada Landry Coquenard'ın sesi yükseldi:

— «Dikkat eve giriyorlar.»

Gerçekten Concini'nin maiyetinden yirmi kadar

silâhşor düzenli bir şekilde ikişer ikişer eve giriyordu. Başlarında çalımla yürüyen Rospignac vardı.

Pardaillan'la Valvert, hemen pencereden ayrıldılar. Landry Coquenard ise yine orada, gözcü olarak kaldı.

Pardaillan:

— «Buraya girmeye kalkarlarsa kapı pek az dayanacak,» dedi.

Valvert:

— «Acaba onları merdiven başında karşılasak nasıl olur?... Merdiven geniş değildir. İkimiz sahanlığa yerleşirsek içlerinden birkaçını temizleriz.»

— «Ondan şüphem yok, ama, pek kalabalıklar... Bu kalabalık karşısında uzun süre dayanamayız. Hem sonra evi havaya uçurmayacakları veya ateşe vermeyecekleri ne malûm? Az önce siz de böyle söylemiyor muydunuz? Onun için tek çâre, kemiklerimizin kırılması pahasına da olsa damdan atlayıp kaçmaktır.»

Pardaillan böyle diyerek pencereye doğru döndü. Muhakkak ki bir yandan dışarısını gözlerken bir yandan da kurtulma imkânlarını hesaplamış, her ihtimali gözönüne almış, hattâ damlara çıkınca hangi yöne gitmesi gerekeceğini bile düşünmüştü. Çünkü:

— «Bu heriflerden hiçbiri, bu yoldan bizim peşimize düşmeye cesaret edemez,» dedi. «Böyle bir işe kalkışabilmek için ölümü göze almak lâzımdır. Bu bakımdan herhangi bir hücumu uğrayacak değiliz. Dolayısıyla ben, hiçbir endişeye kapılmadan, önden gidebilirim. Benim zaten önden gitmem de lâzım Çünkü üstünde gezineceğimiz damların tavanarası pencerelerinden birinde bekleyip yolumuzu kesmeye de kalkışabilirler.»

Landry Coquenard sordu:

— «Eğer o pencerelere kadar gidebilirsek, onların birinden içeriye dalıvermemiz daha doğru olmaz mı?»

Pardaillan, onun yüzüne baktı. Landry sararmıştı, ama, soğukkanlılığını büsbütün kaybetmiş değildi. Şövalye yumuşak bir edâ ile:

— «Aşağıdan bizi gözetlemeyecekler mi sanıyorsunuz?» Dedi. «Bu sefer de aynı tehlikelere, girdiğimiz evde göğüs germemiz lâzım gelecek.»

Landry hak verdi:

— «O da doğru ya...»

Pardaillan devam etti:

— «Hayır, tam tersine, yolumuzun üstünde rastlayacağımız pencerelerden sakınmamız lâzım. Siz bana güvenin ve peşimden gelin. Hem de ayağınızın kaymamasına, başınızın dönmemesine dikkat ederek gelin...»

Kılıcını çekti. Valvert'le Landry de onun gibi yaptılar. Şövalye pencereden yavaşça saçağa tırmandı, oradan da dama çıktı. Bir-iki adım attıktan sonra dönüp arkadaşlarını bekledi.

Şövalye damda görününce, aşağıda, sokakta bir kızılca kıyamet kopmuştu. Pencerelerden bakan seyircilerden bazıları da cesaretlerini ispat etmek istercesine, bangır bangır bağırmaya başladılar.

— «Haydut kaçıyor!»

— «Tutun! Komayın! Yakalayın!»

Şövalye'nin hemen ardından Landry Coquenard, onun arkasından da Odet de Valvert dama çıkmıştı. Onların görünmesi de, Şövalye'nin ortaya çıkmasında olduğu gibi bağırıp çağırmalara, gürültü patırdıya, kaba küfürlere yol açtı.

Pardaillan kısaca:

— «Haydi, yola koyulalım,» dedi.

Ve kendisi hemen yürümeye başladı. Öteki ikisi de onun gibi, kılıçları ellerinde ilerlediler. Yavaş, fakat emin adımlarla yürüyor, başları dönmesin diye katiyen aşağıya bakmıyorlardı.

Seyirciler birdenbire seslerini kesmişlerdi ve ortalığa bir ölüm sessizliği çöküvermişti.

Pardaillan ve iki arkadaşı hâlâ ilerlemeye devam ediyorlardı. Böylece birkaç evin damını da aşmışlardı. Şövalye birden durup, arkasına dönmeden emir verdi:

— «Durun!»

Sonra birden seslendi:

— «Dikkat edin! Bize yaylım ateşi açacaklar! Derhal dama uzanıverin!»

Bir yandan böyle söylerken öte yandan da yapılacak hareketi göstererek, boyluboyunca dama uzanıverdi. İki arkadaşı da, onu taklit etti. Aynı saniyede bir tek gürleyiş hâlinde, bir sürü silâh patlayıverdi. Üç arkadaş, kurşunların başları üzerinden ısıklık çalarak geçtiğini hissettiler. Bunlardan birkaçı damlaların kiremitlerini paramparça etti. Kiremit parçaları barut dumanının örttüğü sokağa yuvarlandı.

Pardaillan ihtiyatla doğrularak:

— «Hemen yola koyulalım ve bir saniye bile kaybetmeyelim,» dedi. «Tüfeklerini doldurur doldurmaz yine bir yaylım ateşi açacaklardır.»

Ve yeniden yola koyuldular. Pardaillan hızlanmıştı. Ötekiler de ona yetişmek gayretiyle hızlandılar. Pardaillan, boyuna ulaşmak istediği hedefi gözlüyor ve bu hedefin, yavaş da olsa yaklaştığını görüyordu. İlk hedefi, dimdik inen iki çatının birleştiği yerdı. Orada dar bir geçit vardı. Geçidin iki yanında da iki çatı sarp bir kayalık gibi yükseliyordu. Her iki çatının arasında emniyette olacaklar ve düşme korkuları kalmayacaktı. Böylece, hiç değilse biraz daha ra-

hat yürüyecek ve yine birazcık olsun dinlenme imkânı bulacaklardı. Üstelik bu çatıların arasına girince, sola doğru dönmüş olacaklar ve Cossonnerie sokağından, dolayısıyla sokağı dolduran silâhlı kalabalıktan uzaklaşacaklardı. Artık yayılım ateşinin kurşunlarına hedef olmak tehlikesi de kalmayacaktı.

Aşağıdakiler de bu manevrayı sezmişler ve kovaladıkları avın ellerinden kaçacağını kestirip yeniden deliler gibi bağıırıp çağırmaya koyulmuşlardı. Sonra yeni emirler duyuldu. Ağızdan dolma tüfekler aceleyle dolduruldu.

Bunun üzerine Pardaillan, adımlarını daha hızlandırdı. Sonra birdenbire sola atlayıp gözden kayboldu ve:

— «Çabuk!» Diye seslendi:

Sonra hemen geri döndü. Landry Coquenard peşindeydi. Adamı kavradığı gibi kaldırıp arkasında bir yere itti. Yine kısıpaca benzeyen o müthiş ellerini uzattı ve bu sefer de Valvert'i kavradıktan sonra kendisi boyluboyunca yere uzanırken onu da yüzükoyun yere yatırdı.

Tam zamanında davranmışlardı. Başarıyla gerçekleştirilen bu harikulâde kaçışı, öncekinden daha müthiş bir gürlleme izledi. Pardaillan artık kurşunların erişemeyeceği kadar uzaklaşmış olduklarına aklı kesince, dama oturup arkadaşlarını da oturtuktan sonra:

— «Biraz soluk alalım,» dedi.

Hani buna ihtiyaçları da yok değildi. Soluk soluğa kalmışlardı. Kan, ter içindeydiler. Şimdi birdenbire sınırları gevşediği için kuvvetlerinin tükenmiş olduğunu seziyorlardı. Sırtlarını dama dayadılar ve böylece güneşin rahatlık verici ışıklarına karşı epey dinlendiler.

İlk önce kendini toparlayıp aklı başına gelen Pardaillan oldu ve arkadaşlarını da harekete geçirmeye çalışarak:

— «Şimdi burada gevşeyip uyuyacak değiliz,» dedi. «Daha yakamızı kurtarmış sayılmayız. Şimdiye kadar yaptığımız, şimdiden sonra yapacağımız yanında hiçtir.»

İki arkadaşı da kesin bir hareketle doğruldu. Pardaillan yine başa geçti ve tekrar yola koyuldular. Epey bir zaman kolayca ve tehlikesizce yol aldılar. Bu iki çatı arasında boyuna sağa, sola dönüyor ve durmadan yürüyorlardı, ama böyle nereye gidiyorlardı? Bunu bir tek bilen vardı, o da Pardaillan'dı. Ama, hiçbir şey söylemiyordu. Zaten buna lüzum da yoktu. Odet ile Landry'nin ona o kadar büyük güvenleri vardı ki çıt çıkarmadan peşinden yürüyüp duruyorlardı.

Şövalye, birdenbire durdu. On adım kadar öteleğinde, dik çatı son buluyor ve boşluk belirliyordu. Pardaillan dedi ki:

— «Dikkat! Şimdi bir başka çatının üstünde gideceğiz. Sağımızda, yine boşluk bulunacak. Yanlış bir adım atarsak veya başımız dönerse kaldırımlara düşüp paramparça oluruz.»

Landry bu sözün kendisine olduğunu anladı ve efendisi susarken o cevap verdi.

— «Artık baş dönmesine de alıştım, mösyö...»

Pardaillan tekrar söylenerek:

— «Üstelik bu kuduz kurtlara da tekrar göreceğiz,» dedi. «Bunu yayılım ateşinden korktuğum için söylemiyorum. Nasıl olsa tüfek kurşunlarının erişemeyeceği kadar uzaktayız. Fakat gittiğimiz yönü görmelerini istemem...»

Bir saniye düşündükten sonra devam etti:

— «Şimdi şu çatı boyunca ilerleyeceğiz. Bu yol bizi, şuradaki dik çatıya götürecektir. O çatı boyunca da gidersek, tekrar Cossonnerie sokağına dönmüş oluruz. Dolayısıyla o taraftan aşağı inmeye kalkarsak, yakalanacağımız kesindir. (Landry'ye döndü.) Şimdi bana bak, Landry! Şunu iyice kafana yerleştir. Eğer o dediğim dik çatıyı aşip öbür tarafına ulaşabilirsek, belki orada bir kurtuluş imkânı buluruz. Belki diyorum; dikkat et. Çünkü bundan da pek emin değilim.»

Landry endişeyle bakındı:

— «Şu çatıyı mı aşacağız, mösyö? Pek de dikmiş vallahi... Başarabilirsek bravo bize... Üzerinden kayıp sokakta kemiklerimiz tuzla buz olmazsa iyidir.»

Pardaillan soğuk bir edâ ile:

— «Göreceğiz,» dedi. «Eğer eski efendinin eline diri diri geçmekten bir korkun yoksa hemen geri dön, ilk rastladığın tavanarası penceresinden içeri gir ve inip efendine teslim ol. Bize gelince, ben ve Valvert düşüp kemiklerimizin tuzla buz olmasını tercih ederiz.»

Landry kesin bir tavırla:

— «Kararımı vereli çok oldu, mösyö» dedi. «Diri diri Concini'nin eline düşmektense, ölmeye hazırım.»

Pardaillan, adamın kesin tavrını görünce gülümsedi:

— «Öyleyse şimdi yapacağımız cambazlığı anlattayım,» dedi.

Ve anlattı. Konuşmasını bitirdikten sonra yine önden yürüdü. Çatı boyunca ilerledi. Göstermiş olduğu çatıya yaklaşınca durdu. Pardaillan'ın peşinden Landry, en arkadan da Valvert geliyordu. Onlar çatıda belirir belirmez, sokakta yeniden kıyamet kopmuş ve herkes, gördüklerini birbirine bağırarak çağırırdı.

haber vermeye başlamıştı. Allahtan, Pardaillan'ın dediği gibi, atış menzilinin dışındaydılar. Böyle olmasına rağmen tek tük silâh atan olmadı değil. Ama, bu, boşuna mermi harcamaktan başka bir sonuç vermedi.

Pardaillan, bir tek yanlış hareketin kendisini uçurabileceği boşluğu sağına almış, bekliyordu. Landry de onun yanına gelince durdu. Sonra hafifçe çömelir gibi yaptı. Sırtını boşluğa verip ayaklarını saçağa iyice dayayıp yüzükoyun çatıya yattı. Kendini iyice yerleşmiş hissedince, vücudunu gererek:

— «Haydi!» Dedi.

Bu, Valvert'in beklediği hareketti. Delikanlı hemen Landry'nin bacaklarına yapıştı. Oradan sırtına tırmandı. Harikulâde bir çeviklik ve çabuklukla Landry'nin omuzlarına basıp çatıya boylu boyunca uzanıp yerleşti. O vakit Landry ellerini uzatarak omuzlarına basan Valvert'in ayak bileklerini sımsıkı tuttu.

Bu suretle Valvert bu acayip insan merdiveninin ikinci basamağını teşkil etmiş oldu ve bu merdiven, kaygan ve sarp çatıya boyluboyunca dayanıp kaldı.

Sokağa yeniden müthiş bir sessizlik çökmüştü. Concini, D'Albaran, Roquetaille ve ötekiler, bu korkunç ve çılgınca cambazlığın müthiş bir felâketle ve üçünün birden boşluğa uçmasıyla neticelenmesini yürekten istemekle beraber, heyecanlarından soluklarını kesmişler, hayran hayran seyrediyorlardı.

Valvert, Landry'nin omuzlarına iyice yerleştiğini hissedince, Şövalye'nin beklediği işareti vermekte gecikmedi. O zaman Pardaillan da aynı çeviklik ve ustalıkla, önce Landry'nin, sonra da Valvert'in vücudunu tırmanıp aştı ve Valvert'in omuzlarına basınca kendi omuzları damın, tepesini aşmış oldu. Pardaillan bu durumda da kalmadı. Çatının tepesine

asılıp kendini yukarıya çekti. Ve orada ata biner gibi oturup bacaklarını iki yana sarkıttıktan sonra öne doğru yattı. Bu işin olması, ancak birkaç saniye sürdü. Şövalye, hiç vakit kaybetmedi. Oraya iyice yerleşti. Vücudunu gerdi ve kolunu uzatınca, Valvert, onun bileğine yapıştı. O vakit Şövalye, yavaş yavaş, fakat emin bir hareketle Valvert'i kendine doğru çekmeye başladı. Böylece hem Valvert'i çekiyordu, hem de delikanlının ayak bileklerine asılmış olan Landry'yi...

Valvert, elleri damın tepesi hizasına gelince, hemen oraya yapıştı. Bu sefer o da kendisini omuzlarından çeken Pardaillan'ın yardımıyla yukarıya tırmandı. O vakit Landry Coquenard, Pardaillan'ın ellerinin yetişeceği bir yüksekliğe ulaşmış oldu. Şövalye'nin canlı kıskaçlara benzeyen elleri onu bir defa yakalayınca bir daha bırakır mıydı? Landry, Pardaillan tarafından tutulduğunu hissedince hemen efendisinin ayak bileklerini bırakmış, Valvert de damın tepesine tırmanıvermişti. Sonra Landry'ye yer açmak için biraz ayrıldı ve çatının tepesine, ata biner gibi oturdu.

Landry Coquenard damın tepesine tırmanmak için en ufak bir kuvvet sarfına ihtiyaç hissetmedi. Şövalye ile Valvert, kendisini tuttukları gibi yukarı çektiler tepeye yüzükoyun yatırıverdiler.

Biraz soluk aldılar. Ama bu pek kısa sürdü. Hemen arkasından, dama tırmanma cambazlığından daha zor olan öbür taraf saçağına inme cambazlığına giriştiler. Yalnız bu sefer, manevranın en zorlu ve tehlikeli tarafını daima kendine ayıran Pardaillan, öbür tarafa ilk sarkan oldu. Daha doğrusu o, Valvert'in ayak bileklerine asıldı... Valvert, Landry'nin ayak bileklerine tutunup sarktı ve Landry de iki eliyle damın tepesine sımsıkı yapıştı. Fakat manevranın geri kalan kısmına göre bu kadarı hiçti. Nite-

kim en aşağıda bulunan Şövalye, ayaklarını saçaktaki oluğa sokup da iyice yerleştikten sonra:

— «Hop!» Diye bağırdı.

Landry, her üçünün de hayatının, Pardaillan'ın kendisini ve Valvert'i sımsıkı tutmasına bağlı olduğunu anlayarak, gözlerini kapadı ve kendini aşağıya doğru salıverdi...

Şövalye, yukarıdan gülle gibi inen Landry'i kucaklarken, sarsılmadı bile... Arkasından Valvert'in inmesi daha kolay oldu. Bu tehlikeli cambazlık artık sona ermişti. Şimdi, daha büyük bir güvenle ve daha hızla yürüyorlardı... Çünkü ayak bastıkları çatı daha genişti ve yanlış adım atma tehlikesini önlüyordu.

Pardaillan, birdenbire durdu ve gayet garip bir sesle:

— «Burası,» dedi, «atlayalım!»

Üçü birden kendilerini boşluğa doğru bırakıverdiler.

Peşinde uluyan ve küfreden sürü olduğu hâlde Marché-aux-Poirées sokağına dalmış olan Concini, avlarının, ölümü tercih etmek pahasına elinden kaçtığını görerek, hiddetinden kudurmuş bir hâlde, hiç değilse onların cesaretlerinden öç alabilmek için çılgın gibi koşuyordu...

D'Albaran onun arkasından, sâkin ve ağır adımlarla ilerliyordu. Hâinden memnun görünüyordu, çünkü görevini başarmıştı. Fausta ondan, Concini'nin tasarladığı gibi, işkence etmek için Pardaillan'ı diri diri yakalamasını istememişti.

Halbuki Pardaillan, damın üstünden tam dört kat yükseklikten boşluğa uçmuştu. Kaldırıma dü-

şüp bir et ve kemik yığını haline geldiği muhakkaktı. Belki daha ölmemişti. Fakat böyle düşüşten sonra can çekişmesi de uzun sürmezdi ki... Bu bakımdan D'Albaran tam bir iç rahatlığıyla hanımının bu adamdan yakayı kurtarmış olduğuna inanabilirdi.

BEYAZLI KADIN

Paris'in Haller civarındaki sokaklarının çoğu, o sokaklarda yapılan ticarete göre isimlendirilmişti. Feure sokağı da bunlardandı. «Feure» kelimesi eski fransızcada saman, ot anlamında kullanılan «feurre» ya da «fouarre» kelimesinden gelir. Gerçekten de bu sokakta ot ve saman ticareti hâkimdi. Gerçi bu sıralarda Feure sokağı, halkın dilinde değışe değışe, Fers sokağı şeklini almış bulunuyordu ama, burası yine de Paris'in bellibaşlı ot ve saman pazarı olmakta devam ediyordu.

Bu kısa bilgiyi, hikâyemizin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacağı için veriyoruz.

Fers sokağında gayet mütevazı görünüşlü, orta halli bir ailenin evi vardı. Burada bir-iki yıldır bir ana-kız oturuyordu. Daha doğrusu, mahalleli böyle söylüyordu. Fakat onların kimin nesi olduklarını bilen yoktu. Böyle olmalarına rağmen hâl ve tavırlarındaki kibarlıktan ötürü mahalleli, kendilerinden bahsederken, «hanım» ve «küçük hanım» demeyi âdet edinmişti. Hanımla kızının oldukça esrarengiz bir hayatları vardı. Bazen haftalarca ortadan kayboluyorlar ve nereye gittiklerini kimse bilmiyordu. Sonra birdenbire tekrar meydana çıkıveriyorlardı ve halk, ne zaman gelmiş olduklarını bir türlü anlayamıyordu. Bu yalnız hanımın sırtında her zaman gayet sade ve mütevazı bir beyaz elbise taşıdığı için bütün mahalle kendisine, «Beyazlı Kadın» adı takmış bulunuyordu.

Şimdi bu kadının yaşayışına bir göz atarak, üstündeki sır perdesini kaldırmaya çalışalım:

İkisi de hayatlarını kazanmak için değil, vakit geçirmek için elişleriyle meşguldüler. Çünkü evlerinin döşemesinin basitliğine ve giyinişlerinin sâdeliğine rağmen ana-kızın fakir olmadıkları hâllerinden pekâlâ seziliyordu. Belliydi ki ikisinin de akılları işlerinde değildi. Sıkıntılarını birbirlerine belli etmemek için ellerine iş almışlardı. Anne, sık sık dalıyordu. Yüzüne bakıldığı zaman endişeli, hattâ kederli olduğu belliydi. Daha heyecanlı bir karaktere sahip olan genç kız ise sinirli ve heyecanlı görünüyordu. Kulağını sokaktan gelecek bir gürültüye diktiği belli oluyordu. En ufak bir ses üzerine irkiliyordu. Sinirli olmakla beraber zarif bir hareketle yerinden kalkıp pencereye koşuyor, sokağı araştırıyordu.

Ve dakikalar geçmek bilmiyor, bir şeyler bekleyen bu iki kadının sabırsızlığı, her geçen dakika, biraz daha artıyordu. Bir aralık anne seslendi:

— «Git bak bakalım, geliyor mu, Giselle'ciğim.»

Giselle, kalkıp pencereye gitti, hayâl kırıklığı ile içini çekerek yerine dönerken:

— «Gelmiyor, anneciğim,» cevabını verdi. Sonra şu sözleri ilâve etti:

— «Acaba gelecek mi? O cehennemden çıktığından beri kendisini ancak iki sefer görebildik. O iki sefer de gelmesiyle gitmesi bir oldu. Baksana, bu defa da geleceğini kaç gün önceden haber verdiği hâlde, günlerdir beklememize rağmen görünmedi. Ben onun bugün geleceğinden ümidimi kestim, anne...»

Annesi cevap verdi:

— «Öyle ama, Giselle'ciğim, o artık canının istediği gibi hareket edemiyor ki... Kendinin malı olmaktan çıktı, taraftarlarının malı oldu. (Bu sözlerin söylenişinde açık bir edâ vardı.) Bundan böyle epey ihtiyatlı davranması lâzım...»

Kadının, bekledikleri adamı özürlü görmek istediği belliydi. Genç kız da sözlerini bu anlama alarak tatlı bir gururla itiraz etti:

— «Beni yanlış anlama, anneciğim... Ben babamın hareketlerini tenkide kalkışıyor değilim. Ben babamı sayar ve ona itaat ederim. Yalnız, onun hesabına endişeleniyorum. Başına bir felâket, bir kaza gelecek diye içim titriyor.»

Anne, içini çekti:

— «Haklısın, babanın kendini içine attığı bu müthiş serüvende bir sürü düşmanla mücadele etmesi lâzım. Bir sürü tehlikeden sakınması gerekiyor.»

Anne yine içini çekerek sözüne devam etti:

— «Halbuki daha önce ne kadar mutluyduk. Yi-ne öyle mutlu olabilirdik. Bu düşünceler nereden onun kafasına yerleşti, bilmem ki...»

Giselle, annesini hararetle kucaklayıp göğsüne bastırarak:

— «Yine mutlu olacağız, göreceksin anne!» Dedi.

Aradan cpey zaman geçti. Giselle, belki yüzüncü defa pencereden bakıyordu ki birdenbire dudaklarından bir sevinç çığlığı fırlayıverdi:

— «Geliyor!..»

Çabucak pencereden ayrılıp annesine koştu, onu kucakladı ve gülmesiyle ağlaması birbirine karışırken, yüzünün her yanından öperek, sevinçten kendini kaybetmiş gibi söylendi:

— «Geliyor, anneciğim! Babam geliyor! At, sürüşünden tanıdım vallahi! O diyorum sana!.. Artık ağlama, geliyor işte! Gidip ona kapıyı açayım!..»

Ve bir kuş hafifliğiyle merdivenleri uçarcasına inerek, kapıya koştu. Sürgüleri çekti, kanadı açarak Marché-aux-Poirées sokağı tarafına bakmaya başladı.

Oradan gelen bir atlı, Fers sokağına giriyordu.

Genç kız, kapının eşiğinden sevinç gözyaşları dolu gözlerle ona bakıp bekliyordu.

Tam bu sırada, iki ev ileride bir kapının önünde duran ot yüklü bir araba, yolu tamamen tıkamıştı. Araba geçerken, genç kız da yol vermek zorunda kalıp kapıdan içeri girmişti. Atlı gelince, duvara iyice yaklaşp arabaya yol verdi. Araba, yavaş yavaş, ağır yükü altında gıcırdaya gıcırdaya geçti.

Atlı, ancak araba geçtikten sonra tekrar yoluna koyulabildi. Kızını gördü. Hayvanını hızlandırarak az sonra kızının yanına ulaştı. Atından inip kızını şefkatle bağrına bastı. Kızının mâsum alnıyla altın buk-lelerini öperken mırıldandı:

— «Evlâdım! Giselle'ciğim! Nasılsın bakayım?»

— «Baba! Babacığım! Nihayet gelebildiniz! Nihayet sizi sağ salım gördük! Allaha şükürler olsun!..»

Tekrar sarılıştılar. Birbirlerini hararetle süzüyor, okşuyorlardı.

Belliydi ki baba, kızını taparcasına seviyor ve o da bu sevgiye büyük bir saygıyla karşılık derin bir muhabbet duyuyordu.

Böylece bir an kendilerini unuttular ve bu unutuş onlara pek kısa geldiyse de, gerçekte dakikalarca sürdü.

Pardaillan, Feure sokağının samancılar ve otçular sokağı olduğunu pekâlâ biliyordu. Zaten Landry Coquenard da, kendilerini kurtarması ihtimali olan bir tek şanstın bahsederken de bu sokağı düşünmüştü. Eğer hep birlikte sağ salım Feure sokağına kadar ulaşabilirlerse, orada belki bir saman veya ot yığını bulmak şansına da kavuşurlardı. Bu sâyede, tehlikesizce bir damdan oraya atlayabilirlerdi.

Böylece Pardaillan, damların üstünden, o kurtarıcı

saman yığınınını aramaya koyulmuştu. Dimdik bir çatıyı, mucizevî bir gayret ve maharetle aştıktan sonra, bakalım bu saman veya ot yığınınına rastlayabilecekler miydi? Ne yazık ki şans onlardan yüz çevirmişe benziyordu. Şövalye bütün sokağı araştırdığı, başı dönüp aşağıya yuvarlanmak tehlikesine aldırmadan eğilip baktığı hâlde, hiçbir ot veya saman yığını göremedi.

Tam ümidini kesmek üzereydi ki birdenbire büyük bir kapı açıldı. Oradan, tepeleme ot yüklü bir araba çıktı. Şövalye, arkadaşlarına hemen bu arabayı göstererek:

— «Yol burada bitti. Atlayalım!» Dedi.

Ve birbiri ardından atladılar. Bu atlayıştan hissettikleri tek şey, yumuşak bir ot yığınınına gömülmenin verdiği rahatlık oldu.

Pardaillan, o âna kadar sokağa indikten sonra ne yapacağını hiç düşünmemişti. O, herşeyin bir zamanı olduğuna, o zaman gelmedikçe, hiçbir şeyin yapılamayacağına inanan insanlardandı. İşte o zaman gelip çatmıştı. Ne var ki Şövalye, sokakta ne yapacağını düşünmeye fırsat bulamadı. Ot arabası, arabacının, çıktığı kapıyı kapatmasına yetecek kadar bir zaman durmuş, az sonra yine hareket etmişti. Tabii, Şövalye de Pardaillan, Odet de Valvert ve Landry Conquenard da arabanın tepesindeydiler. İşin kötüsü, araba dosdoğru, Marché-aux-Poirées sokağına yönelmişti. Concini, D'Albaran ve okçular o tarafa doğru koşuyorlardı. Yollarının üzerinde ot yüklü bir araba görür görmez kuşkulanıp onu aramaya kalkışacaklarından şüphe edilemezdi. Böylece, Pardaillan ve arkadaşları, binbir tehlike atlattıktan, akıl almayacak cambazlıkları başardıktan sonra, bir ot yığınınına gömülü olarak ökseye yakalanmış kuşlar gibi avlanacaklardı. Hem de bu iş, tam kurtulduklarını sandıkları bir sırada olacaktı...

Pardaillan kendi kendine söylendi:

«Anlaşılan, alnımızda, şu Fausta'yı yere çalmandan ölmek yazalı. Madem böyle, aşağıya inip hiç değilse birçoğunu temizleyip öyle geberelim.»

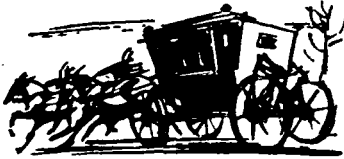
Şövalye böyle diyerek arabanın üstünden aşağıya kaymaya hazırlanıyordu. Fakat Fausta'nın böyle havadan bir zafer kazanacağından duyduğu üzüntü öyle büyüktü ki inmekte bir an tereddüt etti. O sırada araba, tesadüfen yolun sağından gidiyor, iki yanından taşan ot yığını, evlerin duvarlarına sürüne sürüne geçiyordu. O kadar ki biraz önce anlattığımız gibi, Giselle bile, araba geçinceye kadar kapıdan içeri girmek zorunda kalmış, daha ötede bulunan babası da arabaya yol vermek için duvara yapışırçasına geri çekilmişti.

Pardaillan'la arkadaşları, ot yığınının üstünde, evlerin birinci katlarının hizasındaydılar. Etrafına, denize düşüp de sarılacak bir tahta parçası arayan bir kazazede ümitsizliğiyle bakınan Şövalye, birdenbire yanibaşında, ardına kadar açık, koskoca bir pencere görüverdi. Az sonra bu pencereye ulaşmış bulunacaklardı. Şövalye, bir an, bu evde kimlerin oturabileceğini düşündü. Fakat pencereden buraya girerlerse, evdekilerin feryadı basıp Concini ile haydut sürüsünü de buraya çekebileceklerini hesaba katmadı bile. Sadece, bu eve girerse biraz vakit, hiç değilse üç-beş dakika kazanabileceğini tahmin etti. Kazanılmış bu birkaç dakika ise, hem onu, hem de arkadaşlarını kurtarabilirdi.

Bu iş üzerinde daha fazla kafa yormayıp tereddüdü bırakarak, kılıcının ucuyla Valvert'e ve Landry'e pencereyi gösterince, ikisi de Pardaillan'ın ne demek istediğini hemen kavradılar. Bu sırada açık pencerenin tam hizasında bulunuyorlardı. Şimdiye kadar birçok örneğini vermiş oldukları çeviklik ve maha-

retle pencerenin önündeki demirin üstünden aşır içeriye sıçramalarıyla hemen camı kapamaları bir oldu...

Meçhul atlı da, kızı da, arabacı da bu manevrayı görmüş değillerdi. Zaten şu ot yığınının üstünde birtakım insanlar bulunabileceği, akıllarından bile geçmezdi. Nitekim, yükü biraz hafifleyen araba, gıcırdaya gıcırdaya geçip gitti. Ama pek uzun bir yol gidemedi. Az ötede hemen durduruldu. Şaşalayan arabacı, kendini Concini'nin canavar sürüsünün ortasında buluverdi. Hele jandarma komutanını görünce, adamcağızın bu şaşkınlığının yerini müthiş bir korku alarak dişleri takırdamaya başladı. Biraz sonra da arabacı, sıkı bir sorguya çekildi.

BEKLENMEDİK BİR ZİYARET

Beyazlı kadın, kızının, babasını karşılamaya koştuğunu görünce o da peşinden atıldı. Tam bu sırada üç adam, üç korkunç hayâlet, ellerinde kılıçlarla pencerede belirdiler ve beyazlı kadının bulunduğu odaya atlayıverdiler.

Beyazlı kadın, sırtını pencereye çevirmiş ve kapıyı açıp dışarı çıkmak üzere elini tokmağa uzatmıştı. Pardaillan, Odet de Valvert ve Landry Coquenard'ın odaya sıçrarken çıkardıkları gürültü üzerine dönen kadın, üç kılıçlı adamı karşısında görünce ne şaşaladı, ne de korktu. Tam tersine dimdik kesildi. İmdat istemeye bile tenezzül etmeyerek, hiç titremeyen bir sesle sordu:

— «Siz kimsiniz?.. Ne istiyorsunuz? Buraya ne hakla...»

Beyazlı kadın birdenbire duraladı. Dudaklarından dökülen sorular, ansızın bir hayret çılgıyla kesilivermişti:

— «Mösyö de Pardaillan!»

Pardaillan da bu kadını hemen tanıyıvermenin heyecanıyla haykırdı.

— «Violetta!»

Genç kadın heyecanla Pardaillan'ın kollarına atıldı ve mâsum bir tavırla alnını ona uzatırken dudaklarında şu kelimeler döküldü.

— «Siz buraya benim evime geldiniz ha, Mösyö? Bugün bana bütün saadetler bir arada geliyor!..»

Pardaillan, kadının alnına bir öpücük kondurduktan sonra:

— «Violetta'cığım!» Dedi. «Dünyada herşey aklıma gelirdi de, hırsız gibi girdiğim şu odada sizinle karşılaşacağım aklıma gelmezdi. Doğrusu, görüştüğümüze pek sevindim!»

Bu sözleri söyleyen Pardaillan cesaretle gülümsüyor; Violetta'ya diktiği berrak bakışlı gözleri ağabeyce bir sevgiyle ışıldıyordu. Yüzünde en ufak bir endişe belirtisi yoktu, ama ne yazık ki bütün bunlar, uğradığı müthiş hayâl kırıklığını, içinde kaynaşan üzüntülü hisleri saklamak için takındığı birer maske- den başka bir şey değildi.

Pardaillan'ın aklından şunlar geçiyordu:

«Bugün üstüme çöken bu uğursuz kâbus nedir? Şimdi de Düşes d'Angoulême'nin evine düşmek talihsizliğine uğradım. Evde sâdece bu tatlı ve müşfik kadın bulunmuş olsaydı, haydi neyse... Eminim ki bizi kurtarmak için kanının son damlasına kadar verir... Ama, Dük'ü ne yapacağız? Madam Fausta'nın ortağı Dük d'Angoulême, yani geleceğin Onuncu Charles'i var. Charles d'Angoulême'yle ahbaplığımız sona erebilir... Bizi burada görürse işimiz tamamdır!»

Bu kara düşünceler, Pardaillan'ın kafasından yıldırım hızıyla geçip gitti. Şövalye, hemen arkasından da şöyle düşündü:

«Hayır! Bu merhametli kadının gözlerinin önünde kocasıyla çarpışıp kendisini üzmem! Öte yandan, koyun gibi boğazlanmak da hiç işime gelmez. Böyle bir şey Madam Fausta'nın ekmeğine yağ sürmek demek olur... Şu hâlde bir tek çârem kalıyor: Dük karşıma çıkmadan çekip gitmek!»

Şövalye bu kararı verince herşeyi apacık anlatan gözlerle Valvert'e bakıp, durumu ona gizlice bildirdi. Delikanlı her zamankinden daha çok tetikte bulunmak gerektiğini hemen sezdi. Kendisini tam bir

emniyette sandığı sırada böyle bir aksilikle karşılaşmış olmasına pek şaşıtı. Fakat bu durum, Landry Coquenard'a bir dirsek atıp onu da uyarmasına engel olamadı. Bir yandan her ihtimale karşı hazırlıklı dururken, bir yandan da gözlerini, kulaklarını dört açıp başlarına geleni kavramaya çalıştı. Ve çok geçmeden meselenin farkına vardı. Düşes d'Angoulême bu sırada Şövalye'nin kollarından sıyrıldı, aynı sâf ve dokunaklı sevinçle:

— «Ah!» Dedi. «Dük d'Angoulême eve gelip de öz ağabeyi gibi sevdiği Şövalye de Pardaillan'ı burada görünce kimbilir ne kadar sevinecek!»

Valvert içinden: «*Dük D'Angoulême mi?*» Diye söylendi. «*Hay Allah kahretsin! Bugün de işler ne kadar ters gidiyor, canım!*»

Pardaillan, Dük'ün evde olmadığını öğrenince rahat bir nefes almıştı. Fakat adamın, neredeyse geleceğini sezdiği için daha fazla gecikmeyi doğru bulmadı ve:

— «Düşes,» dedi, «evinize giriş tarzımızdan da herhalde anlamışsınızdır, gayet nâzik bir durumda bulunuyoruz. Peşimizde bir kuduz köpek sürüsü var ve bizi kovalayıp duruyor...»

Düşes onun sözünü kesti:

— «Bunu pek iyi anladım, ama, burada tam bir emniyette olduğunuzu söylememe bilmem lüzum var mı, Şövalye?»

Kadının verdiği bu teminat, Pardaillan'ı şüphesiz tatmin edemezdi. Dük'le karşılaşmaktan çekiniyor ve bir an önce buradan gitmeyi düşünüyordu. Onun için hemen müsaade istemeye davrandı:

— «Geldiğim kadar ânî çekip gitmemi mazur görün!.. Yemin ederim ki durumum başka türlü hareket etmeme imkân vermiyor, Violetta!..»

Ve daha başka bir şey söylemesine lüzum kalma-

mış gibi Valvert'le Landry'e peşinden gelmelerini işaret ederek kapıya doğru ilerledi. Pardaillan'ın yolunu kesen Düşes, sitem dolu bir edâ ile:

— «Nasıl olur, Şövalye?» Dedi. «Ben size Charles'den bahsediyorum da siz cevap vermekten bile kaçınıyorsunuz. Size diyorum ki tesadüfen sığınmış olduğunuz bu ev, en emin ve sâdık dostlarınızdan birine aittir. Bu dostunuz, birazdan yanınızda olacak ve kanını uğrunuzda akıtmak için can atacaktır. Sizze bunu söylüyorum da yine gitmek istiyorsunuz. Hem de sizi kovalayanların ve belki de hâlâ aramakta olanların tekrar ellerine düşmek pahasına gitmek istiyorsunuz. Neden, Şövalye? Neden?..»

Onun bütün söylediklerinden Pardaillan'ın aklında kalan tek şey Dük'ün neredeyse geleceğiydi. Sabırsızlıkla:

— «Bunu size anlatmaya kalkarsam uzun sürer!» Dedi. «Allah aşkınıza bize yol verin Violetta! Belki daha vakit geçmiş değildir!»

Violetta mahzun bir tavırla:

— «Peki,» dedi. «Sizin dediğiniz olsun. Ama şurasını da söyleyeyim ki çok geciktiniz. Dük şimdi merdivenleri çıkıyor!.. Bakın, ayak seslerini dinleyin!..»

Pardaillan elini kapı tokmağına götürmüşken, bu sözleri duyunca duraladı. Kulak kabarttı ve Dük'ün merdiveni çıkarken yüksek sesle kızı Giselle'yle konuştuğunu duydu. O zaman öfkeden çılgına dönerek, kendi kendine:

«*Lânet olsun!*» Diye söylendikten sonra iki adım geriledi. Gözlerini etrafta gezdirerek, Dük'ü görmeden kaçabileceği bir yer aradı.

Düşes, onun bütün hareketlerini üzüntü dolu bir dikkatle izliyordu. Şimdi herşeyin farkına varmıştı.

Şövalye'ye yaklaşarak zarif elini onun omuzuna koydu ve hıçkırıklarını zorla zaptedebildiğini belli eden bir sesle:

— «Demek yanılmamışım!» Dedi. «Demek, kocamla karşılaşmak istemiyorsunuz! Üstelik ondan öyle kaçıyorsunuz ki insan ancak bir düşmanından bu kadar kaçabilir!..»

Pardaillan, artık itiraf etmekten başka çâre bulamamıştı:

— «Evet! Öyle...» Dedi ve omuz silkerek ilâve etti:

— «Bunu size söylemek istemiyor, bu gerçeği öğrenmekle çok kederleneceğinizi biliyordum. Dük ve ben birbirimizin can düşmanı olduk!»

Pardaillan'ın yüz hatları, böyle bir gerçeği açıklamanın verdiği sıkıntıyla kırıştı. Şövalye, genç kadının sarardığını, aklının karıştığını hissedince, ellerini müşfik bir tavırla avucuna alarak son derece tatlı bir sesle:

— «Emin olun, suç bende değil Violetta!» Dedi.

Kadın, kederli bir tavırla:

— «Ne yazık ben de suçun sizde olmadığını tahmin ediyorum,» dedi. «Fakat Charles nasıl oldu da bunu yaptı?»

— «Siz hâtırasını asla unutmadığınız geçmişin etkisiyle böyle konuşuyorsunuz. Halbuki Dük ancak bugünü görüyor, başka bir şey göremiyor. Doğrusunu söylemek gerekirse, bugün ben onun gözünde tasarılarını suya düşürmeye çalışan bir engelim. Bu bakımdan kendisi bu engeli ortadan kaldırmak zorunda. Şimdi elim, ayağım bağlı bir hâlde, ona teslim olacak kadar talihsizlik içine düştüğüme göre, bu güzel fırsattan yararlanıp beni ortadan kaldırmaya çalışacağından emin olabilirsiniz.»

Violetta haykırdı:

— «Onun, hayatınıza kastedecek kadar nankör ve bayağı bir insan olduğuna asla inanmam!»

Dük'ün, Fausta kendisini zindana atarken hiçbir yardımda bulunmadığını ve sonradan da zindandan kurtarmak için hiçbir teşebbüse geçmediğini hatırlayan Pardaillan, acı acı gülümseyerek:

— «Ne yazık ki gerçek böyle,» dedi. «Olayları olduğu gibi görmek lâzım. Sizin bilmediğiniz gerçek şu, Violetta: Dük, bizi kovalayan bu adamlarla birlik oldu. Bu durumda bizden kurtulmak için düşmanlarımızı imdadına çağırmasından daha tabii ne olabilir? Hattâ böyle yapmazsa, hatâ eder.»

Düşes isyan etti:

— «O da mı? Charles D'Angoulême de mi? Valois soyundan bir insan, Dokuzuncu Charles'in oğlu da mı bu haydutlarla işbirliği yapıyor? Böyle bir şeye inanmam için bu iddianın ancak sizin ağzınızdan çıkması lâzımdı Şövalye!.. Bilmem ki ne diyeyim? Ama, ne kadar alçalmış olursa olsun yine Charles'in böyle bir şey yapabileceğine...»

Pardaillan birden Düşes'in sözünü keserek:

— «İşte kendisi de geliyor! Gerçeği şimdi anlarsınız...» Dedi.

Sonra, bu acıklı konuşmanın sessiz, lâkin çok dikkatli ve herhalde oldukça da şaşkın şahitleri olan Odet de Valvert'le Landry Coquenard'a dönerek, tatlı fakat emreden bir sesle:

— «Kılıçlarınızı kınlarına sokun!» Dedi. «Bu asıl kadının gözleri önünde kocasıyla dövüşerek kendisine ölümü kederleri veremeyiz!..»

Bu sırada kapı birdenbire açıldı. Gözleri ışıldayan, yüzü kızarmış Giselle, bağırarak, rüzgâr gibi içeriye girdi:

— «Anneciğim! İşte babam!»

Fakat Pardaillan'ı görünce şaşırıp durdu. Herhalde Şövalye'yi çok iyi tanıyordu. Zira çocukça bir sevinçle:

— «Mösyö de Pardaillan!» Diye bağırarak, hemen Şövalye'nin boynuna atılıverdi.

Pardaillan, kızı, bir baba şefkatiyle kucakladıktan sonra hayran hayran seyrederek:

— «Bizim küçük Giselle'ye bakın hele!» Dedi. «Ne kadar da büyümüş, güzelleşmiş!.. Artık sende hiç o eski afacan kız hâli kalmamış, yahu! Koskoca, akıllı uslu bir kız olmuştun. Hem de pek güzel bir kız...»

Giselle utanıp kızarak:

— «Babam da kimbilir ne kadar sevinecek.» Dedi.

Bu arada Pardaillan yavaş yavaş genç kızın yanından ayrılıp pencereye doğru yaklaştı. Dük'e kılıç çekmek istemiyordu, ama, bir koyun gibi boğazlanmak niyetinde de değildi. Ancak, Dük'ün hâlâ görünmeyişi şaşılacak şeydi. Nitekim sabırsızlanan Düşes, kızına sordu:

— «Baban nerede kaldı?»

Giselle:

— «Mabmuzlarını çıkarmaya çalışıyor,» cevabını verdi.

Aynı saniyede merdivenin alt basamaklarından Dük'ün sesi duyuldu:

— «Geliyorum, geliyorum!»

Nihayet Dük kapıda belirdi. Karısıyla kızı arasında kollarını kavuşturmuş, dimdik ve hareketsiz duran Şövalye'yi görür görmez hayretle irkilerek homurdandı:

— «Pardaillan burada ha?..»

Aynı anda kılıcını, çok çevik bir hareketle sırtından sıyrarak çekmiş, sol koluna dolamıştı. Fakat hemen hücumu geçmedi. Çarpışmaya hazır bir vaziyette durarak, şimşekler çakan gözlerini düşmanına dikti.

Bu sahnenin şahitleri üstüne bir anda bir ölüm sessizliği çökmüştü.

Pardaillan, hiç kımıldamadı. Dudaklarından, sırtını yalnız kendisi bildiği, mânası sezilmeyen tebesümlelerinden biri geçti ve Violetta'ya «*Ben size söylememiş miydim?*» Demek isteyen bir bakışla baktı.

Düşes, gözleri yuvalarından fırlayacakmışçasına bakıyor, gördüklerine sanki inanamıyordu. Şövalye'nin sessiz sorusuna gözlerini göğe kaldırarak: «*Maalesef haklıymışsınız!*» Demek ister gibi karşılık verdi. Giselle de, içlerinde derin bir şaşkınlık okunan, iri gözlerle bakınıyordu. Olan bitenden hiçbir şey anladığı yoktu.

Babası, soğuk ve tehdit dolu bir sesle Şövalye'ye sordu:

— «Buraya ne diye geldiniz, Pardaillan?»

Pardaillan cevap verecekti ama, Düşes, bir kraliçe ihtişamıyla işaret ederek onun ağzını kapattı ve sonsuz bir azamete kocasının önüne dikilerek:

— «Dük D'Angoulême!» Dedi. «Size iyilik etmiş olan bir adamın karşısında yalın kılıç gördüğüm kimse gerçekten siz misiniz? Allah Allah! Kılıcınızı kınına sokmak ve bu yakışsız hareketinizden ötürü af dilemek için neyi bekliyorsunuz? Kılıcı kınında bir adama kılıç çekmekle şanınıza leke sürdüğünüzün farkında değil misiniz?»

Bu son sözler Dük'ün dikkatini çekti. Küçük düşüğünü hisseden adam, hemen kılıcını kınına soktu.

Düşes, Dük'ü ikna etmek için herşeyi bütün çıplaklığı ve ayrıntılarıyla anlatmak üzere söze başlayacaktı ki buna vakit bulamadı. Zira tam bu sırada sokak kapısı gümbür gümbür çalınmaya başladı.

Dük, merakla yerinden sıçradı. Dışarıdan gür bir sesin:

— «Kral adına kapıyı açınız!» Diye bağırıldığı duyuldu.

Dük, alnında biriken endişe terlerini elinin tersiyle silerken, Düşes de titreyerek Pardaillan'a bakıyordu. Şövalye'nin acı acı güldüğünü gören Violetta, meseleyi hemen kavradı. Alçak sesle:

— «Sizin için mi geldiler?» Dedi.

Pardaillan, fısıldadı:

— «Elbette ya!»

Sonra Dük'e dönüp yüksek sesle:

— «Gidin kapıyı açın ve kendi hesabınıza hiç çekinmeyin, mösyö! Sizi temin ederim ki bunlar dostlarınızdır. Haydi gidin, bu fırsattan yararlanın. Onlara kapıyı açın ve benim burada olduğumu haber verin. Geri yanını da bırakın, diledikleri gibi hareket etsinler. Bu suretle benden ebediyen kurtulmuş olacaksınız. Artık, o kadar arzuladığınız o tahtı ele geçirmenize hiçbir engel kalmayacak. Ben ölünce, hemen tahta konar ve sonra da, onu Fausta ile paylaşıverirsiniz. Gidin diyorum size, ne duruyorsunuz?.. Bir daha böyle bir fırsat elinize geçmez.»

Dük D'Angoulême ancak bu sözlerden sonra Pardaillan'ın gayet ciddî bir tembihte bulunduğunu kavradı. Eskiden olsaydı, böyle bir tembih onu hiddetinden köpürtür ve ancak kanla yıkanabilecek bir dövüşe yol açardı. Ama, o zamanlar geçmişti artık...

Violetta gözlerini kocasından ayırmıyordu. Dük'ün gözlerinin parıldadığını farketti. Ne düşündüğünü anlayarak içinden söylendi:

«Mösyö de Pardaillan'ın yerden göğe kadar hakkı varmış! Şimdi, gidip onu ele vermeyi tasarlıyor... Lânet olsun şu mevki ve ikbal hırsına! Dünyanın en temiz yürekli asîlzadesini, en alçak insan hâline getirdi!..»

Fakat, umduğu olmadı ve Dük yerinden kıpırdamadı. Umursamaz bir tavırla omuz silkerek, garip bir tebessümle sırtını kapıya dayadı. Bu hâliyle, herhalde Şövalye'nin yolunu kestiğini belirtmek istiyordu.

Sokakta, kapıya ağır balyozlar indirilmeye başlanmıştı. Aynı sert ses bir kere daha yükseldi:

— «Son defa söylüyorum!.. Ya açarsınız yahut da kapıyı kırdırırım!»

Dük, sâkin:

— «Canınız isterse kırın!» Diye söylendi.

Fakat bu hâl, Pardaillan gibi ileriye gören bir adamı yanıltamazdı. Birazcık şüphesi vardıysa bile, Dük'ün acemice sözleri, bu şüphesini de tamamen dağıtarak, düşüncesinde ne kadar haklı olduğunu anlamasına yetti. Ve Şövalye, birdenbire, gerçeği görür gibi oldu. Dük'e dönerek alaycı sesiyle:

— «Tebrik ederim!» Dedi. «Fausta'dan çok şey öğrenmiş olduğunuz belli. Prensesin verdiği derslerden adamakıllı istifade ettiğiniz meydanda. Şimdi şu yapmaya yeltendiğiniz işte de onun parmağı yoksa kahrolayım... Eğer şu eski kadın papadan ders almamış olsaydınız, bu kurnazlık hiç aklınıza gelmezdi.»

Sonra bu sözleri dehşetle dinleyen ve Şövalye'nin delirip delirmediğini kendi kendine sormaya başlayan Düşes'e dönüp soğukkanlılıkla anlatmaya koyuldu.

— «Dük hazretleri böyle davranacaklarına aşağı-

ya inseler ve kapıyı açıp bizi teslim etseler daha iyi bir iş yapmış olurlardı. Böyle yapmış olsalardı, hiç olmazsa kötü ve aşağılık bir hareketi de açıkça yapabilecek bir cesarete sahip olduklarını gösterirlerdi. Yazık ki bu kadarcık kötü bir cesaret örneği bile gösterecek hâlleri yok. Onun içindir ki dışarıdakilerin kapıyı kırmalarını tercih ediyorlar. Kapı kırılınca-ki aşağıda nasıl vurduklarına bakarsanız bu iş hiç de uzun sürmeyecek-Concini ile D'Albaran ve adamları evin içine üşüşüverecek ve beni enseleyecekler. O zaman herşey yoluna girmiş olacak... Mösyö, benden kurtuluvorecek ama, ben kendisini, beni ele vermekle itham edemeyeceğim. Bu eşsiz buluşa ne dersiniz Violetta?»

Bu «eşsiz buluş» karşısında Düşes, bir an, sessiz sadasız başını sallayıp: «*Ben dememiş miydim?*» Demek isteyen Şövalye'ye ve gık bile demeden duraklamış hâliyle Şövalye'nin dediklerini doğrulayan kocasına baktı. Sonra nefretten çok keder dolu bir sesle, Dük'e:

— «Acaba bu kadar aşağılık bir hesapla hareket ettiğiniz doğru mu?» Dedi. «Ulu Tanrım! Artık o kadar sevmiş olduğum asıl Charles D'Angoulême'yi tanıyamaz oldum!»

Sokakta, kapıya müthiş darbeler indiriliyordu. Evdekilerin verilen emre itaat etmediklerini gören Concini, kapının kırılmasını buyurmuştu. Gerçi kapı şimdilik dayanıyordu, ama, uzun zaman mukavemet edemeyeceği de ortadaydı.

Düşes, birdenbire sert bir tavırla kocasına:

— «Mösyö! aşağıya inin ve bu adamlarla konuşun!» Dedi. Dük razı oldu:

— «Mademki siz böyle istiyorsunuz, gideyim, madam!...»

Dudaklarında, az önce beliren o acayip gülümseyiş vardı. Fakat Düşes, bu sefer kanmadı. Beyaz eliyle Dük'ün kolundan tuttu ve tam kocası kapıyı açarken kendisini durdurarak:

— «Bir dakika...» Dedi. «Artık sizi tanımayacak derecede değişmiş bulmama rağmen bu adamları eve sokup, evinize sığınmış olan Tanrı misafirini onlara teslim edeceğinizden şüphelenmek suretiyle size hakaret etmek istemem! Fakat aklınızı tamamen başınızda göremediğim ve her ihtimali hesaba katmak gerektiğini düşündüğüm için size şu kadarını söyleyeyim, eğer bu adamlar yukarıya çıkarlarsa şu kapının eşiğinde benim ölümü çiğnemediğim içeriye giremeyeceklerdir!..»

GISELLE D'ANGOULÊME

Violetta, bu sözleri söyledikten sonra, koynundan çıkarıp sinirli elinde sıktağı ufak bir hançeri göstererek, tehdidinin boş olmadığını belirtti.

Aynı zamanda bakışlarıyla, kocasının içini okumaya çalışıyordu. Dük'ün gözlerinde kanlı bir kıvılcımın çıktığını gördü. O zaman, bu tehdidin kocasını yapacağı işten alıkoyamayacağına aklı kesti. Artık meseleyi iyice anlamıştı. Kocasının, kendisine karşı duymuş olduğu aşk, tamamen bitmişti. Yüreğinde sözle tarif edilmez bir acı hissetti. Bütün gücünü toplayıp ümitsizce kendini tuttu. Zayıf görünmek istemedi ve karmakarışık kafasında, kocasının direnişini kıracak bir fikir aradı. Ve bulunca, korkunç bir soğukkanlılıkla açıkladı:

— «Bundan başka, benim ölümün yanında, kızınızın ölüsünün de bulunacağından emin olabilirsiniz!..»

İşte, Dük'ü heyecanlandıran tek söz, bu oldu. Bütün babalık sevgisini belirten bir iniltiyle:

— «Kızım da mı? Biricik yavrum da mı?» Dedi

Düşes, rahat bir soluk aldı. Kocasının yüreğini kaplayan zırhın zayıf noktasını bulmuştu. Israrla devam etti:

— «Evet, kızımız da... Gerçek bir Valois olduğu için babası gibi şerefsizlik yolunu tâkip etmeyecek, benim gibi kendisine kıymayı tercih edecek olan kızınız da... Öyle değil mi kızım?..»

Babasıyla annesi arasındaki tartışmayı pek fazla

bir şey anlamaksızın gittikçe artan bir heyecanla izlemiş olan Giselle, bu soruya şöyle cevap verdi:

— «Elbette anne! Babamın şerefi ayaklar altında çiğnendikten sonra ben yaşamışım neye yarar?.. Tabii, o zaman ben de sizin kanınıza bulanmış olan hançerle, tahammül edemeyeceğim bu hayata bir son veririm!..»

Asıl yürekli kızcağız, tereddütsüz konuşmuştu. Sözlerindeki edâ verdiği kararın kesinliği hakkında hiçbir şüpheyeye yer bırakmıyordu. Bunu babası da anladı. Annesi, evlâdına müşfik bir bakışla teşekkür etti. Baba ise bu sırada alnında soğuk terler birikirken söylendi:

— «Giselle, kızım!..»

Fakat genç kız, annesinin istediği cevabı vermiş olmakla beraber kendinden emin ve saf bir tavırla gülümseyerek, babasına olan inancını da belirtti:

— «Babam Dük D'Angoulême'nin şeref ve haysiyete aykırı bir iş yapabileceğine inanmam!»

Kıza hayran kalan Pardaillan, kendi kendine:

«Altın yürekli kız!» Diye mırıldandı.

Baba, kızına şükran dolu gözlerle baktı...

Kızının kendisi hakkındaki yüksek fikirleri, taşıyamayacağı kadar ağır bir yükmüş gibi, omuzlarını çökertti. Anne ise kızını hudutsuz bir sevgiyle bağrına bastı ve sonra kocasına dönüp:

— «Haydi gidin, Mösyö!..» Dedi. «Artık ne yapacağınızı biliyorsunuz.»

Dük odadan çıktı, merdiven basamaklarını dörder dörder atlayıp inerken, kapıyı açmaya geldiğini yüksek sesle haykırıyordu. Kapının önündekiler hücumlarını hemen durdurdular. Tam zamanıydı, zira kapı da adamakıllı hırpalanmıştı.

Dük çıkar çıkmaz, Giselle de, Pardaillan'a dönmüş ve gayet ciddî bir tavırla sormuştu:

— «Mösyö de Pardaillan, sizi ağabey gibi seven babamın şimdi size neden düşman gözüyle baktığını söyler misiniz?»

Pardaillan kırışmış bıyıklarını burduktan sonra, sıkıntılı ve dalgın bir tavırla:

— «Onunla yollarımız ayrı da ondan..» Diyerek kesip attı:

Giselle, o yaşta bir çocuktan umulmayacak ve insanı şaşırtacak bir ciddiyetle:

— «Anlıyorum,» dedi. «Babam, Dokuzuncu Charles'ten kendisine kalmış olan tahtı almak istiyor, siz de razı olmuyorsunuz. Mesele bundan ibaret değil mi, Mösyö de Pardaillan? Babamın kendisine ait olan bir şey almasına neden razı değilsiniz, bunu bana söyler misiniz?»

Pardaillan kırışmış bıyıklarını, şaşkın bir tavırla ısırdı ve nihayet birden kararını vererek:

— «Yaa!» Dedi. «İşte burada ayrılıyoruz. Ben bu tahtın babanıza ait olduğuna inanmıyorum!»

— «Ne demek? Yani babam kendisine ait olmayan bir tahta mı göz dikti?»

— «Öyle!»

Bu «öyle» kelimesi o kadar kuru, kesin ve itiraz kabul etmez bir tarzda söylenmişti ki Giselle, bir an duraladı. Sonra Pardaillan'a yaklaşıp ellerinden birini, iki eline aldı ve saklamaya lüzum görmediği bir heyecanla söylendi:

— «Mösyö de Pardaillan! Annem ve babam, sizi bana çok küçük yaşta tanıttılar ve sevip saymayı öğretiler. Bana, sizin haysiyet ve dürüstlüğün canlı timsali olduğunuzu belirttiler. Bununla size, babama karşı beslediğim saygının bir eşini beslediğimi söy-

lemek istiyorum. Babamın sözüne inandığım kadar, sizin de sözünüze inanırım. Sizden şunu öğrenmek istiyorum. Babamın, babasından kendisine miras kaldığına inandığı bu Fransa tahtı üzerinde hakkı olmadığından emin misiniz?»

— «Kesinlikle eminim!»

— «Şu hâlde babam, kendisine ait olmayan bir şeye göz dikmiş bulunuyor! Yani, o... Namuslu bir insan değil...»

— «Yoo!.. Baban namuslu bir insan değildir, demedim!»

— «Ama siz dediniz ki...»

Pardaillan, kızın sözünü keserek:

— «Yanlıı anlama,» dedi. «Namussuz kime derler bilir misin? Kendisinin olmadığını bile bile, başkasının malına göz dikene derler. Halbuki senin baban gibi, bu tahtın kendisine ait olduğuna inanan ve onu ele geçirmeye çalışan bir adam ise, sâdece yanlıı iş yapıyor demektir...»

— «Şu hâlde bu kadar tahammülü olan siz, nasıl oldu da demin babama karşı bu derece sert davranıyorsunuz, Şövalye? Niçin, dediğimize göre basit bir yanlılık olan bu hareketten ötürü onu, cinayet işlemiş bir insan gibi suçladınız?»

Bu soru üzerine Şövalye yerinden sıçradı ve içinden söylendi:

«Vay canına! Şu kızın yaptığı işe bak be! Sözleriyle insanı beyninden vurulmuşa döndürüyor!»

Şövalye, tam bu sırada pencerenin altında, yürüyüşe geçen askerlerin ayak seslerini, bir-iki saniye sonra da bir başka kapıya vuran bir koçbaşının insanı sağır edebilecek gürültüsünü duydu. Durumu kavraması için başka bir şeye lüzum kalmadı. Sakin görünüşüne rağmen, boyuna içini kemirmekte olan

bir kurttan kurtulduğuna sevinerek hafifledi ve: «İş halledildi. Dük, kızına lâayık olmaya karar verdi. Concini'nin eve girmesine engel oldu. Herhalde herifi, bizim burada olmadığımıza inandırmış olacak ki madrabaz İtalyan defolup gidiyor işte... Şimdi, bahse girerim ki Dük, biraz olsun D'Albaran'la çene çalmak zevkine dayanamayacaktır!» Diye düşündü.

Yanılmıyordu. Dük D'Angoulême, azametli tavrıyla, aranan kimselerin kendi evinde olmadıklarını söylemişti. Concini, Kraliçe'nin gözdesi olmasına ve ona güvenmesine rağmen yine de Dük D'Angoulême gibi önemli bir insanın evini araştırıp, dediklerinin doğru olup olmadığını anlamaya kalkışacak kadar küstahça hareket edemezdi.

Tam bu sırada D'Albaran işe karıştı. D'Albaran, Dük'ün, Pardaillan'dan kurtulmaya nasıl can attığını biliyordu. Mademki Dük, Şövalye'nin kendi evine sığınmamış olduğunu bildiriyordu, şu hâlde söylediği gerçektir. Hemen Concini'nin kulağına eğilip çok kıymetli olan zamanını boşu boşuna burada kaybetmemesi lâzım geldiğini fısıldadı. Fausta'nın adamı, Dük'ten şüphelenmediği gibi, Concini de, Fausta'nın adamından şüphelenmiyordu. D'Albaran'a inandı ve okçuların komutanı Séguier'e gerekli emri verince, Séguier de başka bir eve gidip oranın kapısını çaldı. Çünkü Concini, sokağın bütün evlerinin teker teker aranmasını kesin olarak kararlaştırmıştı.

İşte, Pardaillan'ın tecrübeli kulağına çarpan gürültü, Séguier'in başında bulunduğu okçuların ayak sesleriydi.

Bu sırada Pardaillan'ın aklına mükemmel bir fikir geldi: «Mademki Dük, vaktiyle Violetta'ya karşı duyduğu saygıyı şimdi kızına besliyor... Mademki bu çocuğun, babası üzerinde kuvvetli bir etkisi var... Şu hâlde annesinin başaramadığını neden kızı

başaramasın?.. Dük bu işten çekilirse, Fausta öyle müthiş bir darbe yemiş olacak ki belki bu darbenin altından kalkamayacak! Öyle ya... Bu darbeyi yedikten sonra belki de artık İspanya'ya dönmekten başka çâre bulamayacak... Neden olmasın? Bu iş bana bakıyor... Bu çocuğun gayet dürüst ve âlicenap bir tabiatı var. İliş belli etmeden, yani babasına karşı duyduğu derin sevgiyi hiç sarsmadan kendisine bu işte yol gösterirsem, mesele halloldu demektir.. Doğrusu bu oyun denenmeye değer. Hiç gecikmeyelim!»

Bu kararı verdikten sonra, hiç de yapmacık olmayan bir ciddiyetle cevap verdi:

— «Beni dinle ve anlamaya çalış, evlâdım! Babana karşı sert davrandım ve bir hatâyı cinayetle bir tuttum. Çünkü öyle hatâlar vardır ki en büyük cinayetlerden daha fecidir. Babanın işlemekte olduğu hatâ da peşinden pek korkunç sonuçlar doğurabilecek soydandır. Dolayısıyla büyük bir cinayetten daha ağır bir suçtur. Zira baban, bu tahtı ele geçirmek uğruna, binlerce insanı gözünü bile kırpmadan feda edebilir...»

Giselle gözlerini hayretle açarak:

— «Bu nasıl olur?» Dedi.

— «Bak sana anlatayım: Küçük Kral Onüçüncü Louis'in birazcık olsun direnmeden tacını, tahtını bırakmayacağını elbette tahmin edersin... Buna hakkı olduğunu da kabul edersin, umarım...»

— «Elbette.»

Genç kızın mânalı yüzünden bütün düşüncelerini okuyan Pardaillan, kayıtsız bir tavırla devam etti:

— «Sen hiç «Kutlu Birlik» teşkilâtının rezaletlerini duydun mu?»

— «Duymaz olur muyum?.. Üstelik, dediklerine göre, bu teşkilâtın bu kadar kanlı işler görmesine se-

bep, budalacasına memleketimize soktuğumuz İspanyollarmış. İspanyollar bizim en azılı düşmanlarımızdır.»

— «Çok doğru! Yalnız, pek az kimse bildiği için senin de öğrenemediğin bir şey daha varsa o da, bu teşkilâtın Prenses Fausta'nın eseri olduğudur. Ülkeyi yıllarca ateşe ve kana bulamış olan iç savaş, o yığınlarla cinayet, yıkıntı ve soygun... Bütün bunlar, Prenses Fausta, Üçüncü Henri'nin yerine Fransız tahtına Dük de Guise'yi oturtmayı kafasına koyduğu için yapıldı... Eğer Dük de Guise tahta çıkabilseydi, tabii, bu tahtı Fausta ile paylaşmak zorunda kalacaktı. Yoksa Fausta neden bu kadar zahmete girsin?.. İşte kızım. Prenses Fausta'nın Dük de Guise'yle beraber yapamadığı şeyi Düşes de Sorrientès, Dük D'Angoulême'yle birlikte yapmak istiyor!..»

Violetta, kendini zaptedemeyerek:

— «Demek, Dük bu tahtı sonra Fausta ile paylaşacak, öyle mi?» Diye atıldı.

Pardaillan soğuk bir tavırla:

— «Bunu söylemedim,» dedi.

Düşes öfkeyle haykırdı:

— «Söylemediniz ama pekâlâ aklınızdan geçiriyorsunuz... Siz yalan söylemeyi bilmiyorsunuz, Şövalye. Zaten Bastille'den çıktığından beri Charles'in bana karşı hâli ve tavrı o kadar değişti ki beni bekleyen müthiş yalnızlığı hissetmeye başlamıştım.»

Yıldırım la vurulmuş a dönen Giselle:

— «Ne ayıp!» Diye mırıldandı:

Pardaillan, genç kızın babasına olan derin sevgisi dolayısıyla onun hesabına mazeret bulmakta gecikmeyeceğini bildiği için düşünmesine bile fırsat bırakmadan, kesin bir soru sordu:

— «Şimdi sana soruyorum: Babanın, şu tahtta

hakkı olduğunu kabul etsek bile, sana sayıp dökmüş olduğum bu kötü yollardan elde edilecek bir tahtı ister misin?»

Genç kız isyan dolu hareketle bağırdı:

— «Ölmeyi tercih ederim!»

Pardaillan gülümsedi:

— «Gördün mü ya? Zaten senin bu cevabı vereceğini biliyordum. Sen anlayışlı bir kızsın!..»

— «Peki, ama dürüstlük ve yüksek kalbliliğin timsali olan babam nasıl oluyor da bunu anlamıyor? Yoksa durumu kendisine gerektiği gibi açıklayamadınız mı?»

— «Pekâlâ açıkladım!. Fakat kendisini sadece kafasındaki sabit fikre vermiş olan baban, yalnız kulaklarını tıkamakla kalmadı, aynı zamanda gerçeği görmemek için, âdeta gözlerini kapadı. Bu işi kendisine anlatabilecek derecede onun üzerinde etkili olabilecek bir tek kişi biliyorum.»

— «Kim?»

— «Kim olacak? Sen.»

— «Ben mi? Peki, ama neden?»

— «O, biraz da senin için Kral olmak istemektedir. Sen Fransa prensesi olasın diye...»

— «Ben bu şekilde prenses olmayı kesinlikle istemem!»

Pardaillan keskin bakışlarıyla son bir defa daha genç kızı süzdü. Giselle'nin göstereceği yolda meta-net ve samimiyetle yürüyeceğini sezerek, ne yapması gerektiğini ona anlattı:

— «Öyleyse bunu babanın kendisine söyle, kızım! Hem o tarzda söyle ki aile reisi ve baba olarak ne yapsa, seni kararından caydıramayacağını anlasın!»

Giselle kesin bir tavırla:

— «Söyleyeceğim!» Dedi. «Hem şimdi söyleyeceğim... Zaten geliyor işte...»

Gerçekten de tam bu sırada. Dük D'Angoulême kapıyı açtı. İlk söze başlayan da o oldu; Pardaillan'a döndü ve yapmacık bir nezâketle:

— «Mösyö,» dedi, «görüyorsunuz ki bütün söylediklerinize rağmen sizi, peşinizden koşan adamlara teslim etmedim!»

Pardaillan hiçbir şey söylemeden soğuk bir selâm verdi. Dük, aynı yapmacık nezaketle devam etti:

— «Fakat yaptığım işi yarım yapmayı da kendime yakıştıramam. Onun için size şunu da söylemeliyim: Bu sokak ve civarındaki diğer sokaklar bir süre sıkıca göz hapsinde tutulacaktır. Bu bakımdan sizi ve arkadaşlarınızı, lüzum göreceğiniz kadar burada kalmaya davet ediyorum. Bu süre içinde hiçbir şeyinizin eksik olmamasına gayret edeceğim. Üstelik düşmanlarınızın eline geçmeden buradan çıkıp gitmenize de yardımcı olacağım. Bunun tek sebebi- nin, eski dostluğumuz olduğunu da açıkça söyleyeyim. Ne var ki benim size düşman olmamı siz kendiniz istediğiniz için size bir başka sefer rastladığımı takdirde düşmanca davranacağımı da biliniz.»

Pardaillan, Dük'e lâıyk olduğu gibi bir cevap verecekti, ama, vakit bulamadı. Giselle, babasının sözlerini bitirdiğini görünce ona yaklaştı, tombul, beyaz kollarıyla boynuna sarıldı ve tatlı sesiyle yalvarmaya koyuldu:

— «Babacığım! Size yalvarırım, artık Şövalye de Pardaillan'la barışın!.. O herşeye rağmen sizin bu dünyada sahip olduğunuz tek ve gerçek dostunuzdur.»

— «Pardaillan'la barışmak, ha?.. Benim de bundan başka bir istediğim mi var? Bu barışma uğrunda

her türlü fedakârlığa hazırım. Ama, bakalım Pardail-
lan bu barışmayı istiyor mu?»

Dük sanki bu soruyu doğrudan doğruya Pardail-
lan'a sormuş gibi Şövalye cevap verdi:

— «İş bana kalıyorsa, bizi birbirimizden ayırmış
olan anlaşmazlığı hafızamdan silip atmaya ben de
hazırım. Dük, size namuslu bir dost elinî uzatmak-
tan başka bir isteğim yok. Çünkü yaptığınız bu ha-
reketteki asâletin değerini takdir ediyorum.»

Bu sözler üzerine Dük D'Angoulême, kendini tu-
tamayıp kollarını açtı ve:

— «Öyleyse, önce kucaklaşalım!» Dedi.

Pardaillan:

— «Bütün kalbimle...» Diye karşılıkta bulundu.

Fakat Dük'ün kollarına atılacağı yerde berrak
gözleriyle onu süzdü:

— «Biliyorsunuz ki size Sorrientès konağında ile-
ri sürdüğüm şartı kabul ettiğiniz takdirde derhal yi-
ne eski sâdık dostlar hâline geleceğiz Dük,» dedi.

Bu sözler Dük üzerinde soğuk bir düş etkisi yaptı.

— «Demek hâlâ bu şartta ısrar ediyorsunuz?»

Pardaillan kuru bir:

— «Evet,» dedi.

Dük de kesin ber edâ ile karşılık verdi:

— «Öyleyse artık bu konuyu kapayalım.»

Sonra bu kısa tartışmayı dikkatle izleyen Giselle'-
ye dönerek, tatlı bir tavrıla:

— «Ben elimden geleni yaptım,» dedi. «Ama sen
de görüyorsun ya kızım, Mösyö de Pardaillan'la ko-
nuşmamıza bile imkân yok. Düşman kalmamızı is-
teyen ben değilim, kendisi. Artık bana bu işten bah-
setme kızım.»

Kızından daima alışık olduğu itaati göreceğini ve

Giselle'nin artık bu işten bahsetmeyeceğini umuyordu ama, böyle olmadı. Giselle:

— «Bana kalırsa bu meseleden asıl şimdi bahsetmeliyiz, baba!» Dedi. «Çünkü bence herşey söylenmiş değil...»

Dük kaşlarını çattı:

— «Bunlar ne biçim lâflar?..»

Genç kız hiç istifini bozmadan:

— «Mösyö de Pardaillan'la barışmanız için bir tek çâre var,» dedi. «O da reddettiğiniz bu şartı kabul etmenizdir. Şövalye'den gelen bir şart herhâlde size şeref verecektir, baba...»

Dük:

— «Artık yeter,» diye kesip attı. «Siz yaşıta bir çocuğu ilgilendirmeyecek ve üstelik hiçbir şey bilmediğiniz meseleler üzerinde konuşmanız hoşuma gitmiyor, kızım!»

— «Affedersiniz monsenyör, zannettiğinizin tersine, ben söz konusu meseleyi pekâlâ biliyorum.»

Dük boğulur gibi oldu:

— «Biliyorsunuz ha? Neymiş bildiğiniz bakayım,» dedi.

— «Mösyö de Pardaillan'ın size eski saygı ve sevgisini tekrar göstermek için sizden sadece Fransa tahtı üzerinde hak iddia etmenizden vazgeçmenizi istediğini biliyorum.»

Dük öfkeyle bağırdı:

— «Allahım sen bilirsin! Bu ne demek? Siz benimle tartışmaya mı kalkıyorsunuz, kızım? Böyle şeye hiç tahammülüm yoktur. Çabuk odanıza gidin bakayım.»

Dük bu münakaşayı böyle sert bir emirle kesebildiğini görüyordu ama, bu şekilde işi halletmiş de

olmuyordu. Nitekim Giselle, babasının önünde derin bir saygıyla eğilerek:

— «Peki gidiyorum baba,» dedi. «Yalnız izninizle söyleyeyim ki Mösyö de Pardaillan gibi ben de, bu arzudan vazgeçmenizi kendi iyiliğiniz için istiyoruz.»

Genç kızın bu sözleri söyleyişindeki edâ, Düke o kadar garip geldi ki ister istemez sordu:

— «Neden?»

— «Çünkü daha başlangıçta kaybolmuş bir dâvâ uğrunda uğraşmak boşunadır da ondan...»

— «Dâvâm neden başlangıçta kaybolmuş bakayım?..»

Giselle kendine aynı güvenle ve tereddütsüz:

— «Çünkü karşınızda Mösyö de Pardaillan'ı bulacaksınız!» Dedi.

Dük, tartışmayı yeniden açtığını farketmeden:

— «Onun kuvvetini kimse benden daha iyi bilemez,» dedi. «Fakat alt tarafı o da bir insandır. Ve ben onun hakkından geleceğimi umuyorum.»

Genç kız:

— «Belki,» dedi. «Fakat benim demek istediğim o değil... Şeref ve haysiyete son derece düşkün bir adam olan Şövalye de size olan büyük sevgisine rağmen bu meselede size karşı bir tavır almış bulunduğuna göre demek ki dâvânız kötü bir dâvâdır. Ben çok cahil ve tecrübesiz olmama rağmen bu dâvânın, sizin için daha başlangıçta kaybolduğunu görüyorum.»

Dük, genç kızın samimî bir ışıltıyla parlayan gözlerine bakınca, dayanamayıp başını eğdi, sıkıntılı bir tavırla bıyıklarını burmaya koyuldu ve sonunda, utanmış bir edâ ile mırıldandı:

— «Ben, bu tacı ve tahtı elde etmeyi özellikle senin için istiyordum, kızım!»

Bu üstü kapalı itiraf, Giselle üzerinde korkunç bir etki yaptı. Fakat metin kızcağız, bu etkiden kurtulmayı da bildi. Dimdik kesilerek babasına tekrar baktı. Boğuk helli belirsiz bir sesle:

— «Eğer bu taçı gerçekten benim için istiyorsanız, boşuna yoruluyorsunuz. baba,» dedi. «Ben sizin kullanmak istediğiniz vasıtalarla ele geçirilmiş bir prensesliğe kavuşmaktansa sokaklarda, kilise kapılarında dilenen bir zavallı olmayı tercih ederim.»

Dük, ne şiddet ve ne de tatlılıkla, kızını verdiği kardan caydıramayacağını anlayınca acıklı bir tavırla:

— «Demek şimdi sen benim, babamın mirasından vazgeçmemi istiyorsun, öyle mi?»

Giselle'nin verdiği soğuk cevap şöyle oldu:

— «Beni bağışlayın, monsenyör... Ben sizin basit bir hizmetkârınızım.»

Dük, kızının söylediğinden bir mâna çıkaramayıp sordu:

— «Benim kızım değil misin, canım?»

— «Ben sizin sâdece basit bir hizmetkârınızım. Bir şey istemek hakkım değil... Siz istediğinizi yaparsınız, monsenyör... Yalnız mademki bu işi benim için yaptığınızı söylüyorsunuz. Hakkınız saydığınız bir şeyden vazgeçmenizi istemesem bile, onu elde etmek için bu çarelere başvurmaktan el çekmenizi rica edersem, saygıda kusur etmiş olmam sanırım.»

— «Bu çarelerden vazgeçmek demek, elde başka çare olmadığına göre, babamın mirasından yâni tahttan vazgeçmek demektir...»

— «Bence hepsinden, hattâ Kont D'Auvergne ve Dük D'Angoulême unvanlarınızdan, bütün malınızdan ve mülkünüzden vazgeçmeniz doğru olurdu. O zaman bütün gururumla başımı dik tutar, bir kral

evlâdına yakışmayan hareketleri reddetmiş olan yoksul asîlzâde Charles de Valois'ın kızı olduğumu kıvançla ilân ederdim.»

— «Ya dediğini yapmazsam ne olacak?»

— «Ben de annemle beraber yalnızlık içinde yaşamaya devam ederim.»

— «Annenle beraber gideceksin ha? Ama o zaten benim yanımda olacak.»

— «Annem sizin yanınızda olmayacak; o da benim gibi ölümü şerefsizliğe tercih eder.»

Baba çılgın gibi bağırdı:

— «Ama, ben senin ölmeni istemiyorum!»

— «Öleceğiz!.. Ve bizi, siz öldürmüş olacaksınız...»

— «Ben sizin ölmenizi istemiyorum.»

Giselle tekrar etti:

— «Öleceğiz!.. Ve bu kadar hırsla göz diktiğiniz bu tahtın basamaklarında, yalnız sizin için yaşamış olan karınızla kızınızın ölülerini bulacaksınız. Bu kanlı tahta oturmak için bizim kaskatı kesilmiş cesetlerimizi ayaklar altına almak zorunda kalacağınızı gördüğünüz vakit, belki de ne müthiş bir yanlışlık yapmış olduğunuzu anlayacak ve dehşet içinde gerileyeceksiniz.»

Dük'ün gözlerinin önüne gelen müthiş manzara, onun son direnişini de kırmaya yetti. Artık dayanamadı ve babalık sevgisi, menfaat kaygısından da, taht hırsından da ağır bastı. Yenilmiş ve perişan bir hâlde inledi:

— «Sus! Neden böyle korkunç şeyler söylüyorsunuz? Sus! Ne istiyorsan hepsini yapayım. Yeter ki sen ölümden bahsetme.»

Giselle kendini tutamayıp bir sevinç çığlığı attı:

— «Şükürler olsun sana, ulu Tanrım! Zaten be-

nim asîl yürekli babamın er-geç doğru yolu bulacağını biliyordum.»

Dük, devamla:

— «Lânet olsun o taca!» Dedi. «Dünyanın bütün taşlarına lânet olsun!.. Giselle'min kolları boynumda olduktan sonra bana tacın ne lüzumu var?»

Fakat Dük, karısını yine unutuyordu. Nitekim Giselle birdenbire babasının kollarından sıyrılarak:

— «Ya annem?» Diye sormaktan kendini alamadı.

Violetta sıranın kendisine gelmesini bekliyordu.

Pardaïllan yavaşça:

— «İşte kızınız, nihayet babasını yere serdi,» dedi. «Doğrusu övünmeye değer ahlâk ve cesaretle bir evlâdınız var. Violetta... Şimdi yaklaşalım bakalım.»

Ve yavaşça baba ile kızın yanına yaklaştılar.

Dük, içini sarıp ferahlık veren ve kendisini âdeta yeniden canlandıran heyecanın etkisi altındaydı. Yeniden âşık olmuş gibi karısına sarıldı ve kulağına sevgi dolu tatlı sözler fısıldamaya koyuldu. Kadın bir an için ilk saadet günlerine tekrar kavuştuğunu hissetti. Sonra sıra biraz da kendi eseri olan bu barışmayı güleryüzle seyreden Şövalye'ye geldi. Ana ile kız, Dük'ün, Pardaïllan'la barıştığını apaçık söylemesini bekliyorlardı. Dük nezaketle Şövalye'ye dönerek:

— «Pardaïllan,» dedi. «Düşes de Sorrientès'le olan bütün ilişkilerimi keseceğime söz veriyorum. Siz hayatta oldukça, küçük Kral Onüçüncü Louis'e karşı hiçbir teşebbüste bulunmayacağıma da söz veriyorum »

Violetta ile Giselle, daldıkları sevinç içinde bu sözlerle dikkat etmediler. Pardaïllan ise keskin bakışıyla Dük'ü süzerken, kendi kendine söylendi:

«Verdiği söze bile geleceğe ait bir sınır koyuyor. Fakat sözünde samimî olduğunu anlıyorum. Ne yapalım, varsın böyle söz versin. Elden bir şey gelmez. Anlaşılan, ömrünün sonuna kadar bu taht hırsı onun içini kemirecek.»

Sonra Dük'e dönerek:

— «Dük, verdiğiniz sözü hâfızama bir daha silinmemek üzere yerleştiriyorum,» dedi.

Bu sözleri izleyen sevinç dolu dakikalar sözle tarif edilemez. Nihayet Şövalye ciddî bir tavırla araya girdi:

— «Peki ama, monsenyör, Düşes de Sorrientès meselesini nasıl halledeceksiniz?»

Dük tereddüt bile etmeden:

— «Yarın konağına gidip artık beni hesaba katmamasını ve taht üstündeki haklarımdan vazgeçtiğimi söyleyeceğim.»

Pardaillan şiddetle itiraz etti:

— «Sakın böyle bir delilik yapayım demeyin. Yoksa sizi tekrar Bastille zindanına tıktırır. Elinde imzalı bir emir bulunduğunu unutuyorsunuz galiba...»

— «Doğru, bu benim tamamen aklımdan çıkmıştı.»

Pardaillan ilâve etti:

— «Hem şurasını da söyleyeyim ki Paris'te ne kadar saklanırsanız saklanın, Fausta sizi yine bulur.»

— «Hay Allah kahretsin!.. Bu kötü işte... Doğrusu tekrar Bastille zindanına girmektense, kılıcımı yüreğime saplayıveririm daha iyi...»

Düşes yalvarır gibi:

— «Charles!» Dedi. «Niçin Orléans'a gitmiyoruz? Orada, annenizin yanında ne kadar mutluyduk!..»

Pardaillan, Violetta'nın teklifini destekledi:

— «Bence de yapacağınız en yerinde hareket bu olur.»

— «Haklı olduğunuzu kabul etmem gerek» dedi.

— «Mademki gitmek gerektiğini kabul ediyorsunuz, o hâlde bugün hiç vakit kaybetmeden yola çıkın.»

Pardaillan'ın tavsiyesi yerindeydi. Zaten kızı ve karısı tarafından sıkıştırılıp duran Dük, daha fazla zorluk çıkarmadı. Hazırlıklar çok çabuk tamamlandı.

Zira Düşes'le kızı, geçici olarak oturmayı kararlaştırdıkları bu eve ancak en lüzumlu eşya ile gelmişlerdi.

Bir saat sonra Dük ve ailesi, Pardaillan'la vedâlaşarak, evi ona ve arkadaşlarına teslim ettikten sonra altı atın çektiği bir arabaya binerek yanlarında da tepeden tırnağa kadar silâhlı on kadar muhafız bulunduğu hâlde hızla Orléans yoluna düştüler.

*

Bütün pencere ve kapıları sımsıkı kapalı olan evde Pardaillan, Valvert ve Landry Coquenard başbaşa kalmışlardı. Dışarıdan bakılınca ev boş görüldüğü için kimse onların burada olduğundan şüphe edemezdi. Kendi evlerindeymiş gibi rahatça yerleştiler. Pardaillan:

— «Landry, git mutfağa bir göz at bakalım.» dedi. «Düşes'in bana söylediğine göre kilerde iki-üç günlük yiyecek, mabzende de epey şarap varmış. Hemen bize, bir yemek hazırla. Bilmem siz ne durumdasınız, Kont? Bana öyle geliyor ki sanki günlerdir bir şey yememişim de neredeyse açlıktan gebermek üzereyim.»

Landry:

— «Durun öyleyse, Şövalye,» dedi. «Size bir yemek hazırlayayım da bakın bakalım Grand-Passe-Partout hanında böylesine yemek yediniz mi?»

Ve çabucak ortalıktan kayboldu.

Pardaillan, Valvert'in koluna girip delikanlıyı götürürken:

— «Belli olmaz,» dedi. «Belki burada bir hücumla uğrarız. Yeni evimizi bir gözden geçirelim. Burada ki savunma hazırlıklarımıza bakalım.»

Evi pek çabuk dolaşmalarına rağmen ikisi de hiç bir ayrıntıyı gözden kaçırmadılar. Pardaillan:

— «Şimdi bodrumlara inelim de dükün bize bahsettiği şu Cossonnerie sokağına varan yeraltı dehlizi görelim.»

Dehlizi hemen buldular. Gerçekten de giriş kapısı Cossonnerie sokağında bulunan bir eve ulaşıyordu. Oraya kadar gidip eve girerek sokak kapısını araladılar ve sokağa şöyle bir göz attılar. Dönüşte Pardaillan anlattı:

— «Bu evin kapısı Marché-aux-Poirées sokağına ve meşhur la Turie-qui-file hanına iki adım mesafede... Orası her zaman kalabalıktır. Oradan çıkarsak kimsenin gözüne çarpmayız.»

Tekrar eve döndüler ve evvelce penceresinden içeriye dalmış oldukları geniş odaya girdiler. Burası şimdi gündüz olmasına rağmen kepenkleri sımsıkı kapalı olduğu için bir tek mumla aydınlanıyordu ve o da olmasa zifirî karanlıkta kalacaklardı. Valvert:

— «Doğrusu, Dük D'Angoulême'yi kararından caydırmak için gösterdiğiniz ustalığa hayran kaldım,» dedi. «Bir hamlede Fausta'yı da yere serivermiş oldunuz. Sizi tebrik ederim.»

Pardaillan, alaycı tavrıyla:

— «Beni tebrik etmekte pek acele etmeyin,» dedi. «Bu darbe Fausta'ya ağır gelecektir. Burası muhakkak. Başkası olsa bu darbenin altından kalkamaz. Onun bu mücadeleden çekileceğini de ummak istiyorum, ama buna pek ihtimal veremiyorum.»

— «Canım, mösyö, Fausta artık elinde bir Kral adayı bulunmadıktan sonra ne yapabilir ki?..»

— «Bu demek, başkasını da bulamaz, demek değildir. Ama, kimi bulacak diyeceksiniz. Ne bileyim ben? Meselâ Vendome'yi, Guise'yi, Condé'yi hattâ Concini'yi ileri sürebilir. Fausta'nın neler icat edeceği bilinmez ki... İspanya kralı hesabına veya doğrudan doğruya kendi hesabına bir dolap çevirir. Sırf kötülük olsun diye kötülük yapar. Çünkü kötülük onun mayasında vardır.»

Pardaillan bu sözü henüz söylemişti ki kapı açıldı ve Landry Coquenard, bir saray teşrifatçısı nezaketiyle yerlere kadar eğilerek seslendi:

— «Monsenyörler, bitişikteki salona geçmeyi arzu buyururlar mı? Monsenyörlerimin et yemekleri hazır.»

Pardaillan alay etti:

— «Bak şu kâfire! Terbiyesi de pek yerindeymiş hınzırın!..»

Yandaki odaya geçtiler. Sofranın zengin bir surette süslenmiş olduğunu gören ve tabaklardan tüten dumanları iştahla koklayan Pardaillan, hemen Valvert'e dönüp:

— «Sıva kollarını Valvert, şu güzel yemeklere bir saldıralım,» dedi. «Fakat gözlerimiz açık, kulaklarımız tetikte ve elimiz kılıcımızı çekmeye hazır olsun. Fausta'nın karanlıkta hep çevremizde dolaştığını ve üstümüze çullanmak için boş bulunacağımız bir tek saniyeyi beklediğini aklımızdan hiç çıkarmayalım...»

İSPANYA KRALININ ÖZEL ELÇİSİ

O gün Fausta, Kral'a ve Naip Kraliçe'ye, kendisinin İspanya Kralı Philippe'nin özel elçisi olduğunu belirten itimatnamesini sunacaktı. Muhteşem taht salonunda bütün saray erkânı toplanmış bulunuyordu.

Zambak motifleri işlenmiş bir halıyla örtülü bir kerevetin üstüne iki taht oturtulmuştu. Bu koltuklardan birinde, boynunda nişanlar asılı bir kolye olduğu hâlde kral, öbüründe Naip Kraliçe Marie de Médicis oturuyordu. Krevetin iki yanında iki grup asilzâde duruyordu. Kral'ın tarafında; henüz düğ olmamış ve sadece Kral'ın kuşçubaşısı bulunan Luy-nes, Korsikalı askerlerin komutanı Ornano, Bellegarde Dükü, ihtiyar Seuvre Markisi ve nihayet kral'ın gözüne girmekte Luynes'in en tehlikeli rakibi olan genç Montpouillan Markisi vardı.

Bunların hepsi, Concini'nin şahsî ve amansız düşmanlarıydı.

Marie de Médicis'in tarafında ise korkunç bakışlarıyla Léonora, Maliye Bakanı Claude Barbin, Thémines Markisiyle oğlu Lauzières Kontu ve nihayet kendisini komutanı bulunduğu Bastille'de görmüş olduğumuz ihtiyar çapkın Châteaueux senyörü vardı.

Her iki grup da birbirlerine, sahte tören tebessümleriyle gülümsemekle beraber, birbirlerini gözden kaybetmiyor ve endişeli bakışlarla birbirlerinin en ufak hareketlerini bile kolluyorlardı.

Concini'nin orada olduğunu söylememize herhal-

de gerek yoktur. Üstelik o burada ev sahibi sıfatıyla da bulunuyordu. Zaten Naip Kraliçe'nin arzu ve emriyle, Concini yalnız sarayda değil, bütün krallıkta, onun asıl sahibi olan küçük Kral'dan daha fazla ev sahipliği taşıyordu. Ev sahibi olduğu için de her yere koşuyor, her işe yetişiyor ve Fausta ile başbaşa vererek programını en ince ayrıntılarına kadar hazırladığı bu şahane töreni idare ediyordu.

Öbür yandan Concini kişisel güvenliği için gereken tedbirleri almakta kusur da etmemişti. Bu yüzden, özel muhafız komutanı Rospignac ve diğer dört yardımcısı, yâni Eynaus, Longval, Roquetaille ve Louvignac da oradaydılar. Ve hiç sezdirmeden, kendisine çok fazla yaklaşımadan, o nereye giderse peşinden gidiyor, en ufak bir işareti üzerine müdahaleye hazır bir durumda tetikte bulunuyorlardı. Bütün bunlara rağmen de Concini'nin epey muhafaza altında olduğunu kimse farkedemiyordu.

Concini'nin, törenin bütün programını hazırladığını söylemiştik. Bundan başka o, Léonora'nın tavsiyesiyle, elçi hazretlerinin Kral'la Kraliçe'ye resmen takdimi ödevini de üzerine almıştı.

İspanya Kralı'nın elçisi salona girince, Concini hemen onu karşılayıp elinden tutarak tahta doğru götürdü. Fausta'nın solunda, İspanya'nın Fransa'daki daimî elçisi ve şimdiki hâlde Fausta'nın emrine girmiş olmasına karşılık bu durumuna hiç de üzül-müş görünmeyen Kont de Cardenas yürüyordu.

Fausta, bu iki erkeğin ortasında güzel başını dimdik tutarak, bir imparatoriçenin zarif ve kendinden emin adımlarıyla ilerledi. O kadar genç, o kadar göz kamaştırıcı bir güzellikte görünüyordu ki geçtiği yol üzerinde hayranlık mırıltıları yükselmekte gecikmedi. Onun bu ihtişamlı yürüyüşü karşısında bütün başlar saygıyla eğilmek zorunda kaldı.

Fausta, böylece, tahtla arasında on adımlık bir mesafe kalıncaya kadar yürüdü. Bu sırada, Prens'in elinden tutan Concini'nin sağında hafif bir kaynaşma oldu. Hem Fausta, hem Concini başlarını o tarafa çevirdiler. Henüz yüzünü görmedikleri bir asilzâdenin, dirsekleriyle kendine yol açmaya ve itiraz fısıltılarına rağmen ön safa geçmeye çalıştığını tahmin ettiler.

Çok geçmeden, bu gelenin Şövalye de Pardaillan olduğunu ve onun ardında da Odet de Valvert'in bulunduğunu gördüler.

Concini bu beklenmedik karşılaşma üzerine o kadar şaşaladı ki Fausta'yı da Cardenas'ı da durdurarak olduğu yerde kalıverdi.

Sonra dişlerinin arasından İtalyanca olarak öfkeyle homurdandı.

— «Lânet olsun! Yine gebermemişler!»

Fausta da İtalyanca olarak alçak sesle:

— «Bunu size anlatmak için az çene yormadım,» dedi.

— «Yolumuza devam edelim, Mösyö. Hem Allah aşkına gülümseyin, heyecanımıza herkesin şaşmaya başladığını görmüyor musunuz?»

Yalan değildi. Programda bulunmayan bu ânî duruş ve Concini'nin her hâinden belli olan heyecanı, ön safta bulunan seyircilerin gözlerinden kaçmamıştı. Bu seyirciler, Concini'nin nereye baktığını da merak ederek, başlarını Pardaillan'la Valvert'ten tarafa çevirdiler.

Concini'nin düşmanları, onu kötü bir duruma düşürecek bir olayın patlak vermesini dört gözle bekliyorlardı. Dostlarının bakışlarında ise saklamaya çalıştıkları bir endişe seziliyordu.

Ama, anlaşılan Pardaillan ve Valvert'i burada bu-

lunanların çoğu tanımıyor olacaklardı. Zira birçok kimsenin, bu arada Kral ile Marie de Médicis'in Pardaillan'la arkadaşına dikkat etmedikleri görüldü. Fakat Léonora, ikisini de tanıdı. Yüzü sapsarı kesildi, heyecandan boğulacak gibi oldu. Nihayet kendini toparladı ve kalabalığın ortasında Rospignac'ı bularak bakışlarıyla ona sessiz bir emir verdi.

Bu sırada Concini de kendini toparlamıştı. Onun da ilk yaptığı hareket, başını çevirip Rospignac'ı aramak oldu. Bulunca, gözleriyle ona, sakın ve mütebessim etrafına bakınan Pardaillan'ı gösterdi. Rospignac, hemen meseleyi kavrayıp dört yordakçısına işaret etti. Hep birlikte kalabalıkta kendilerine yol açan Şövalye'den tarafa yöneldiler.

Nihayet Fausta, Pardaillan'ın hizasına vardı. Kıvılcımlar saçan bakışlarıyla ona son bir tehdit daha fırlattı. Pardaillan alaylı alaylı gülüp yapmacık bir saygıyla eğilerek, son derece mânalı bir karşılıklı bulundu. Fausta ise ateş kırmızısı dudaklarını büzerek o öldürücü tebessümlerinden biriyle gülümsedi.

TAKDİM TÖRENİ

Pardaillan'ın böyle bir törene sıradan bir seyirci olarak katılmadığı muhakkaktı. Ancak şimdilik sadece orada bulunduğunu belli etmekle yetindi ve bir köşeye çekilerek beklemeye koyuldu. Ancak bu şekilde olup bitenlerin hepsini görmesi ve ön planda konuşulanların hepsini teker teker duyması mümkündü.

Dolayısıyla, Şövalye'nin yanına kadar sokulmuş olan Rospignac ile adamları, ortada müdahale edilecek bir durum göremediler. Onlar da Şövalye gibi bir kenara çekilip beklemek zorunda kaldılar. Fakat Pardaillan'ı gözden de kaybetmediler. Rospignac tekrar efendisine yaklaşırken, yardımcıları da Şövalye'yi gözücüyla süzüyorlardı. Pardaillan ise sıkı bir göz hapsine alındığının hiç farkında değilmiş gibi davranıyordu.

Bu sırada Fausta, Cardenas ve Concini, gelip önünde durmuşlardı. Üçü birden zarif ve gösterişli revranslar yapmaya koyuldular. Ve Concini, âhenkli olmasına çalıştığı salonun öbür ucundan bile duyulan sesiyle:

— «Majestenize, Majeste İspanya Kralı Philippe'nin özel elçisi Avila Prensesi ve Sorrientès Düşesini takdim etmekle şeref duyarım.»

Ondan sonra Cardenas, hiç de İspanyol şivesine kaçmayan temiz bir Fransızca ile şöyle dedi:

— «Majeste, haşmetmeap Kralımın, katınıza özel elçi olarak gönderdiği Sorrientès Düşesi'nin itimatnamesini sunmakla şeref duyarım.»

İtimatname doğruca Kral'a değil, elçi kerevetin ayağına vardığı sırada bakanlarıyla birlikte oraya gelmiş olan Başbakan'a verildi. Bundan sonra da Kral, Naip Kraliçe ve Fausta, gayet ciddi tavırlarla söylevlerini verdiler.

Böylece törenin resmî kısmı bitmiş oldu. Bu kısım la beraber, törenin namılı aktörlerinin rolleri de sona ermiş oluyordu. Kral bu kadarla yetinebilirdi. Anne-si bundan korkuyordu. Fakat Fausta'nın insanı içinden kavrayan çekiciliği ve kulağı okşayan âhenkli sesi, etkisini göstermişti. Kral ayağa kalkarak kerevetten aşağı indi, zarif bir hareketle şapkasını çıkararak, kendisine çok yakışan bir kibarlık ve zariflikle eğilip, Fausta'nın elini saygıyla tuttuktan sonra parmaklarının ucuna dudaklarını değdirdi ve:

— «Madam!» Dedi. «İspanya'lı ağabeyimizin, bizim katımızda kendisini temsil etmek üzere sizi seçmiş olması, bizi gerçekten memnun etti. Şurasını özellikle belirtmek isterim ki bu sarayda size, lâıyk olduğunuz muameleyi yapmaktan büyük bir zevk duyacağız.»

Kral, söylediği bu sözlerden sonra annesine döndü, son derece mütehakkim ve ciddi bir tavırla:

— «İspanyol kardeşime mektup yazdığınız vakit bize Düşesi elçi olarak gönderdiği için kendisine minnettar kaldığımızı bildirmeyi unutmayınız, Madam,» dedi.

Memnunluğu yüzünden okunan Marie de Médicis, derhal cevap verdi:

— «Bu emri büyük bir sevinçle yerine getireceğim!»

Kral, Fausta'ya dönerek, zarif bir tarzda ilâve etti:

— «Siz hiç şüphesiz sarayımızın en güzel siüslerinden biri olacaksınız, Madam! Siz olmadıkça sarayı-

mız bize karanlık ve kasvetli görünecek.. Sizin varlığınız sarayımızı ışıklandıracak...»

Fausta bu iltifatlara karşılıkta bulunacaktı ama Marie de Médicis buna fırsat bırakmadan, Kral'a dönüp:

— «Majestenizin, Düşes hazretlerinin şahsında emin bir dost bulacaklarını da ilâve buyurunuz, Kral hazretleri... Bu kadar sâdık bir dost, yaşamakta olduğumuz devirde kolay kolay bulunmaz.»

Kraliçe bu sözleri söyledikten sonra Fausta'ya yaklaştı ve sarayda geçerli görgü kurallarını unutarak, herhangi bir kadın gibi onu iki yanağından şapır şupur öptü... Sonra yine samimiyetle koluna girerek, yavaş bir sesle:

— «Gelin, şekerim,» dedi. «Gelin de sizi iltifatlara boğmak için yanıp tutuşan şu hanımlar ve asil-zâdelerle tanıştırayım...»

ÖLÜNÜN ELÇİSİ

Bundan sonra anlatacağımız olayların daha iyi kavranması için, bu olaylarda rol alanların hepsinden sırayla bahsedecek ve önce Kral'ı ele alacağız.

Kral, kendi isteğiyle biraz kenara çekilmişti. Buna, annesinin senli benli bir tavırla Fausta'yı çekip götürerek Kral'ı orada yüzüstü bırakışının sebep olduğu belliydi. Ama, Kraliçe'nin oğluna aldırdığı yoktu. Kendisini diğer saray erkânı da pek umursamıyor olacaktı ki az zaman sonra kimse, onun yüzüne bakmaz oldu. Anlaşılan o da buna alıştı ve bu hâlini pek yadırgamadı, Fausta'nın etrafında pervaneler gibi dönen saray erkeklerini seyre koyuldu.

Pardaillan, kerevetin sağ tarafında duruyordu. Kral'ın dört-beş adım ötesindeydi. Kral salondan çıkıp gitmek istediği zaman, onun önünden geçmek zorunda kalacaktı. Şövalye, kâh Kral'a, kâh yanında bulunan Valvert'e bakıyordu.

Valvert'in bu âna kadarki rolü, Pardaillan'ı takip etmekten ibaret kalmıştı. Şimdi de onun yanında duruyordu. Birini arıyormuş gibi kalabalığı gözden geçiriyor ve arada bir de iç çekiyordu. Bu iç çekişler sıklaştıkça, Pardaillan da yan gözle ona bakıp bıyık altından gülümsüyordu.

Kerevetin arkasında Kralın yakınları ve en sâdık bendeleri: Luynes, Ornano, Bellegarde, Seuvré ve Montpouillan duruyorlardı. Hepsi de Kral'ın başını kendilerine çevirip yaklaşmalarını işaret etmesini sabırsızlıkla bekliyorlardı. Kral ise onları tamamen

unutmuş görüldüğü için berikiler, ufak tefek kur-nazlıklarla onun dikkatini kendilerine çekmeye boşu boşuna uğraşıp duruyorlardı.

Şövalye'nin solunda ve epey uzağındaki bir pence-re girintisinde, Pardaillan'ın büsbütün görmezlikten geldiği Louvignac, Eynaus, Longval ve Roquetaille, alçak sesle bir şeyler konuşuyor ve Şövalye'yi kolla-maktan geri kalmıyorlardı.

Concini, pek kısa bir zaman için ortadan kaybol-muştu, ama, Rospignac da onunla beraber yok oldu-ğundan, Marki'nin muhafız komutanına bazı emir-ler vermekte olduğu tahmin edilebilirdi. Bu emirle-rin Pardaillan ve Valvert'le ilgili olduklarını söyle-mekle de yanılmış olmayız. Her ne hâl ise Concini, taht salonuna döndüğü hâlde, Rospignac epey bir zaman göze görünmemişti.

Kerevetin öbür ucunda, Pardaillan'ın bulunduğu yerin tam aksi tarafında, aralarında Kraliçe, Fausta ve Léonora'nın bulunduğu bir grup vardı. Bu grup-takiler, Fausta'ya iltifatlar yağdırmakla meşguldü-ler.

İşte herkesin unutup yalnız başına bıraktığı kü-çük Kral'ın seyrettiği manzara buydu.

Ancak, Fausta'nın bu kalabalığa cevap yetiştir-mekle beraber, zaman zaman Pardaillan'dan tarafa bir göz atmaya vakit bulduğunu da söylemeliyiz. Za-ten Şövalye de bu bakışlardan birini alaycı bir edâ ile Valvert'e göstermişti.

Bu sırada Concini tekrar salona dönmüştü.

Sâkin, mağrur, dudakları aşağılayıcı bir tebessüm-le büzülü olduğu hâlde, küstah bir tavırla bu gru-bun orta yerinde durmuştu.

Son derece meşgul ve kendinden emin görünme-sine rağmen, vakit vakit Pardaillan'dan tarafa kaça-mak bir göz atmaktan da geri kalmıyordu.

Kral, Concini'nin geldiğini önce farketmedi. Bütün dikkatini, gururunu kurnazca okşamış ve çocuk ruhunu büyülemiş olan Fausta'ya vermişti.

Fakat nihayet bir an geldi ki Fausta'yı seyretmekten yoruldu. Bakışlarını ondan çevirip etrafı gözden geçirdi. O zaman, birdenbire küstah tavırlı Concini'yi gördü ve görmesiyle beraber gözlerinde kıvılcımlar çıktı. Yüzü kıpkırmızı kesildi. Çevresine bakındı ve az önce oturmakta olduğu tahtın yanbaşı, yapayalnız bırakılmış olduğunu farkettiler. O zaman yüzünün bütün rengi uçtu. Ufak yumruklarını öfkeyle sıktı. Öfkeli bakışlarıyla ortalığı süzdü. Belki de muhafız komutanı Vitry'i arıyordu. Fakat Vitry'i göremedi ve onun yerine, dört adım kadar ötesinde, kendisini şefkat dolu bir merhametle süzen bir yabancıyı gördü.

Bu yabancı, Pardaillan'dı.

Şövalye'nin saklamaya lüzum görmediği bu merhamet, Kral'a acı bir hakaret gibi geldi. Gururu fena hâlde yaralandı ve ısrarla kendine dikilen bu bakışlardan kurtulmak istedi.

Sağa doğru yürüyecekti, vazgeçti. Çünkü orada Concini, hindiler gibi kabarıp duruyordu. Sola doğru gidemedi, çünkü orada da müthiş bir kin duyduğu yabancı adam vardı. İleriye doğru yürümeye başladı. Bu sırada ne sağına, ne de soluna bakıyordu. Fakat kendisi yürümeye başlar başlamaz, yabancı adamın da aynı şeyi yaptığını ve kendisini Kral'dan ayıran mesafeyi iki-üç adımda alarak, gelip önünde gayet saygılı bir selâm çıktığını gördü. Öfkeden benzi atmış Kral, yabancıya çarpmamak için durmak zorunda kaldı. Aynı anda Pardaillan'ın gayet sâkin bir sesle şu sözleri fısıldadığını duydu:

— «Majeste, bir tek emir verin, yeter. Hemen Concini'yi yakalayıp şu pencereden fırlatıvereyim.»

Kral, Şövalye'yi tanımış olsaydı, onun bu kadar sakın bir tavırla teklif ettiği şeyi kendisi de tabii bulacaktı. Halbuki onu tanımıyordu. Üstelik, Pardailan'ın bakışlarında okuduğu merhamet de daha başlangıçtan itibaren kendisinde kötü bir etki uyandırmıştı. Şövalye'nin durumunu pek küstahça bulmuş olduğu ve yaptığı bu teklifi de pek garipsediği için, terbiyesiz bir asilzâdenin kendisiyle alay etmeye kalkıştığını sanmıştı. Bu yüzden, Şövalye'ye büsbütün hiddetlendi. Azametli bir tavırla dikildi ve salonu cınlatan bir sesle:

— «Hey! Vitry!» Diye bağırdı.

Bu bağırış, kurbağa dolu bir dereye düşen bir taş etkisi yaptı. Hemen Vitry, Ornano, Bellegarde, Lesdiguières, Thémines, Créqui, Brulart de Silleri ve daha birçoğu salonun dört bir köşesinden Kral'ın yanına seğırtti. Kral da Vitry'e seslendikten sonra gayet mağrur ve küçümseyici bir tavırla Pardailan'a sordu:

— «Ne oluyorsunuz hazret? Sarhoş musunuz, yoksa aklınızı mı kaçırdınız? Önce söyleyin bakalım, siz kimsiniz?»

Pardaillan ilk iki soruya cevap vermeye lüzum görmeyerek üçüncüye, Kral'ı şaşırtan gayet sakın bir tavırla, kelimelerin her hecesine ayrı ayrı basarak ve berrak bakışlarını da Kral'ın yüzünden hiç ayırmaksızın cevap verdi:

— «Ben Şövalye de Pardaillan'ım!»

Şövalye'nin, isminin Kral üstünde bir etki uyandıracağından emin olması gerekiyordu. Çünkü bu adı duyar duymaz Kral'ın tavrı değişiverdi. İki elini çocukça bir sevinçle çırparak heyecanla bağırdı.

— «Şövalye de Pardaillan.»

Ve şimdi gözlerini Şövalye'ye öyle saf bir hayranlıkla dikmişti ki alçakgönüllü Şövalye, sıkılıp şa-

şırdı. Kral, muhafız komutanına seslendiğini de unutmuştu. Bu seslenişle bütün salonu allak bulak ettiğinin ve kendisine yaranmaya çalışan bir sürü gönüllü savunucusunun koşup yanına geldiğinin farkında bile değildi. Pardaillan'dan başka kimseyi görmüyor gibiydi.

Concini, Kral'da meydana gelen değişikliğin farkında değildi. Concini, şu mel'un Pardaillan'ı nihayet ele geçirdiğini düşündü. Peşinde dört adamı bulunduğu hâlde geldi. Kral'ın önünde aşırı bir saygıyla eğilerek, sevincini belli eden bir sesle:

— «Majeste,» dedi «şu serseri herifi tevkif etmek ödevini, bendelerinizin en sâdığı olan benden başkasına vermeyeceğinizi umarım.»

Kral; tatlı bir rüyadan uyandırılmışçasına irkildi. Concini'ye buz gibi soğuk bir bakışla bakarak:

— «Tevkif etmekten kim bahsediyor?» Dedi.

Concini iki büklüm olarak kekeledi:

— «Majesteleri muhafız komutanını çağırmadılar mı?»

— «Bildiğime göre muhafızlarımın komutanı siz değilsiniz.»

Gittikçe dizleri tutmaz olan Concini mırıldandı.

— «Ben sanmıştım ki...»

Kral yine kuru ve soğuk tavrıyla:

— «Yanlış sanmışsınız,» diyerek Concini'nin sözünü kesti. «Hem sonra benim kulağıma serseri herif gibi bir lâf da çalındı.»

Kral, Concini'yi tepeden tırnağa süzdükten sonra acı ve alaycı bir gülümseyişle sözüne devam etti:

— «Meselâ size serseri denilebilir mi, mösyö? Siz büyük bir asilzâdesiniz. Markisiniz. Gerçi size markilik unvanını getiren toprakları üç sene önce şıkır şıkır para sayıp aldınız. Fakat ne önemi var? Bu-

güne bugün pekâlâ kırk göbekten markıymış gibi gezip dolaşıyorsunuz ya... Hem sonra meselâ, birkaç ay önce size mareşallik payesi verdiler. Bu şerefli unvan da herşeyi örtbas etmez mi? Kim diyebilir ki bir Fransız mareşali, aşağılık bir serseridir? Alçakça, karanlık dalavereler çevirerek devletin yüksek mevkilerine çıkmıştır? Onun için, siz katiyen bir sergüzeştçi olamazsınız, Marki d'Ancre! Ama, öyle acayip kelimeleriniz var ki ağzınıza hiç yakışmıyor, azizim...»

Acı bir alayla söylenmiş olan bu sözlerin her biri, salonun sessizliği içinde, Concini'nin suratına birer tokat gibi inivermişti. Adamın yüzü, ölü yüzü gibi sararmıştı. Çılgınlık derecesine varan hiddet nöbetlerinde her vakit başına geldiği gibi dudakları köpüklenmişti. Mahvolduğunu hissediyordu. Gerçi mevkiini kaybetmeyeceğinden emindi. Nasıl olsa Kraliçe oradaydı ve Concini'yi yalnız bırakmazdı. Fakat Concini bundan değil, ölümden korkuyordu. Hayatının şu anda pamuk ipliğine bağlanıverdiğini anlamıştı. Hele kötü bir kelime söylesin veya yanlış bir harekette bulunsun, fırsat bekleyen bütün düşmanları birden üstüne çullanıverecek ve hem kendisini, hem de dört adamını hançerleriyle delik deşik edivereceklerdi. Boyun eğmekten başka çâresi yoktu. Hemen yaltaklanmaya başladı:

— «Sâdık bir köleniz için, sadece hizmet gayreti göstermiş olması yüzünden bu kadar ağır bir şekilde paylanmak ne acı!...»

Anlaşılan, ateşli maiyetinin tavsiyesinin tersine, Kral, Concini'nin işini bu sefer bitirmek niyetinde değildi. Pek genç olmasına rağmen hislerine gem vurmasını biliyordu. Henüz Concini'nin hesabını görmenin zamanı gelmediğini düşünüyordu. Bu bakımdan Concini'nin boyun büküşü, gururunu tatmin etti. Bu yarım başarıyla yetinmek gibi akıllıca bir

karar verdi. Çevresindekileri sert bir bakışla susturduktan sonra edâsını tatlılaştırarak şöyle dedi:

— «Belki ben de biraz ağır sözler söyledim, ama ne yapayım, yaşıma gereği, biraz ateşliyim. Sonra siz de benim kadar bilirsiniz ki Mareşal, bazan yersiz bir gayret, suç teşkil eden bir ihmâl kadar insanı sinirlendirir. Fakat affetmek, kralların şanındandır. Ben de sizin geçmişteki hizmetlerinizden ve bu işteki iyi niyetinizden başka bir şey hatırlamak istemiyorum. Bu konuyu kapayalım, Mareşal.»

Concini rahat bir nefes aldı. Sert, çok sert bir sille yemişti. Fakat yakasını, umduğundan da daha ucuz kurtarıyordu. Kral'ın kendisine bahsettiği bu yarım lütuf onu şimdilik fazlasıyla memnun bırakmıştı. Gülümsedi ve tekrar doğrularak, uğradığı hayâl kırıklığına rağmen düşmanlarını küçümseyen bakışlarla süzmeye koyuldu. Sonra yavaş yavaş gerileyip Kral'dan uzaklaştı.

Bu arada Kral da, Şövalye'nin yanına yürümüştü. Pardaillan yeni övgülere muhatap olacağını kestirerek sıkıntı duydu. Kral, Şövalye'nin elinden tuttu. Ciddî bir tavırla ve heyecanlandığı zamanlarda yaptığı gibi hiç kekelemeden, ortalığa hâkim olan saygılı sessizlik içinde şu inanılmaz sözleri söyledi:

— «Madamlar, mösyöler! Fransa Kral'ı sizlere Şövalye de Pardaillan'ı takdim edebildiğine sevinir. Onu size takdim etmek hayatımın en şerefli işlerinden biridir. Şövalye de Pardaillan, hâlâ hâfızalarımızda yaşayan Şövalye de Bayard'dan beri benzeri görülmemiş olan korkusuz, lekesiz bir efsane kahramanıdır. Eğer kendisi istemiş olsaydı, otuz yıldan beri düğ, mareşal, başbakan olacak; hudutsuz bir zenginliğe sahip bulunacak, ihtişam ve refah içinde yüzecekti. Fakat Pardaillan, kendisine yapılan bütün teklifleri reddetmiş, isteğiyle bir kenara çekil-

miş, fakir ve alçakgönüllü kalıp bir şövalye unvanıyla yetinmiştir.»

Küçük Kral, bir eliyle Şövalye'nin elini tuttuğu için öteki elini kaldırdı. Sonra herkesin duyabileceği kadar yüksek sesle ve fakat okşayıcı, yumuşak bir edâ ile:

— «Susun Şövalye,» dedi. «Siz istemeseniz de hiç değilse ömrünüzde bir defa olsun hakkınız, lâayık olduğunuz size teslim edilmelidir.»

Ve yumuşak bir sesle, gözleri dalgın, sanki içinden bir hayali takip ediyormuş gibi devam etti:

— «Bu konuşmayı yapmaktaki amacım, yalnız sizi meziyetlerinizden ötürü alkışlamak değildir. Hayır! Amacım aynı zamanda özel elçisi bulunduğunuz namlı ölünün meziyetlerini anmak ve belirtmektir de...»

Bir an durarak, muammalı sözlerinin uyandırdığı merak havasının yatışmasını bekledi. Sonra başını dikti, gurur dolu bir sesle:

— «Eğer size bu ölünün, çok şanlı ve saygıdeğer babam Kral Henri olduğunu söylersem, onun, elçisini bu topluluğa takdim etmenin benim için pek yüksek bir şeref olmadığını kim iddia edebilir?»

Kral bir el hareketiyle sessizliği sağladıktan sonra Vitry'e döndü ve kesin dille:

— «Vitry,» dedi, «Şövalye lâayık olduğu şekilde selâmlansın!»

Vitry, tam bir asker gibi keskin ve sert hareketlerle topuklarının üstünde dönerek kılıcını çektikten sonra askerlerine gür bir sesle şu komutu verdi.

— «Selâm dur!»

Sonra tekrar topukları üstünde döndü. Yüzünü Pardaillan'a çevirdi ve kılıcını kaldırarak selâm vaziyetinde durdu. Askerleri de o zaman âdet olduğu

üzere mızraklarını başaşağı tutup taş kesiliverdiler ve böylece Pardaillan, şahane bir surette selâmlanmış oldu. Aynı anda Kral da başından şapkasını çıkararak Şövalye'nin önünde saygıyla eğilerek dedi ki:

— «Fransa Kralı, Şövalye de Pardaillan'ı saygıyla selâmlar. Şövalye bu şerefe iki bakımdan hak kazanmıştır: Birincisi, eşsiz kişiliği yüzünden bu şerefe lâyıktır. İkincisi, kendisi babam Kral Henri'yi temsil etmektedir. Haydi, madamlar, reverans yapınız. Siz de eğiliniz, Mareşal, hepiniz eğiliniz ve Kral'ınızın ilk olarak selâmladığı zatı selâmlayınız.»

Ve herkes, Şövalye'yi, Kral'ın emrettiği tarzda selâmlarken, Pardaillan bu selâmlara kendine mahsus ve saray mensuplarınıninkine hiç benzemeyen erkekçe bir selâmla karşılık verdi. Herkes eğilmişti. Kraliçe, Fausta ve Kral'ın örnek olduğu bu işten kaçınamayacağını kestiren Concini de eğilmişlerdi.

Bu iş bittikten sonra Kral, şapkasını tekrar başına geçirerek samimî bir tavırla Pardaillan'ın koluna girdi...

VALVERT, ROSPIGNAC'A VERDİĞİ SÖZÜ
TUTUYOR...

Tam bu sırada ve Kral'ın, esrara bürünmüş bu hareketlerini merakla izleyen kalabalığın mırıltıları arasında genç ve gür bir sesin keyifle bir nâra attığı duyuldu.

— «Yaşasın Şövalye de Pardaillan! Yaşasın Kral Onüçüncü Louis!»

Pardaillan yürekten gelen bir kahkaha attı ve işin bütün saraylıları asıl memnun eden tarafı, gayet az güldüğü görülen Kral'ın da keyifli keyifli tebessüm ettiğini görmek oldu. Bu nâra, ortadaki gerginliği dağıtıvermişti.

Pardaillan salondaki gerginliği bir anda dağıtıveren adamı görmek üzere sesin geldiği yana döndü. Bu sesin Odet de Valvert'e ait olduğunu hemen anlamıştı.

Ona doğru eliyle bir selâm yollayarak gülümsedi. Valvert'in bağırışı salondakileri de coşturmuştu. Herkes, her bir ağızdan:

— «Yaşasın Kral. Yaşasın Kral!» Diye haykırmaya başladı.

Küçük Kral, bu şekilde alkışlandığını hiç görmemişti. Bir an öyle, hâtırasını hiç unutamayacağı tatlı bir sarhoşluk içinde kalakaldı. Bakışları parlıyordu. Kral unvanını taşıdığından beri bu kadar mesut olmadığını belli ediyordu. Kendisini alkışlayan kalabalığa yüksek sesle teşekkür ettikten sonra döndü, karanlık ve hüznü ömrünün en mutlu anlarından birini yaşamasına imkân vermiş olan ada-

ma şükranını göstermek istiyordu. Ona ayrıca teşekkür etmesi gerektiğini düşünüyor ve gözleriyle Odet de Valvert'i arıyordu. Odet hâlâ oradaydı ama, artık şapka sallamıyor, kollarını kavuşturmuş ve kimisinin neşesi gerçek olmakla beraber, çoğununki sahte olan saraylıları memnunluktan ziyade hakaretle seyrediyordu. Dudaklarında öyle alaycı ve aşağılayıcı bir tebessüm vardı ki ustası Pardaillan'ın meşhur gülümseyişini pek andırıyordu. Kral, Şövalye'ye dönerek:

— «Bana öyle geliyor ki Kont de Valvert, sarayımızdan pek hoşlanmadı,» dedi.

Sonra sâf ve kırılgan bir edâ ile ilâve etti:

— «Ne göreceğini umuyordu, bilmem ki... Bizimkinden daha parlak bir saray görmek pek mümkün değildir sanırım.»

— «Kont'u hayâl kırıklığına uğratan saray değil, saray halkı olsa gerek, majeste. Onu üzen şey, yüzlerindeki sahte tebessüm maskesi. Gerçekten de majeste, eğer şimdi şuraya bir sihirbaz gelip de sihirli değneğiyle yüzlerdeki maskeleri düşürüvermiş olsaydı, altından kimbilir ne çirkin şeyler çıkardı...»

Kral birden:

— «Ya,» dedi, «bakın ben bu meseleye hiç de bu yönden bakmamıştım. Eğer dediğiniz gibiyse, Kont'u yerden göğe kadar haklı bulurum. Ama, galiba siz, kendisini pek iyi tanıyorsunuz, değil mi?»

— «Onu ben yetiştirdim. Adam etmek için uğraştım. Kendisini evlâdım gibi de severim.»

— «Şu hâlde artık gücüne ve ustalığına şaşmamak lâzım. Doğrusu öğrenciniz size şeref verecek soydan, Şövalye...»

Ve ilgisiz bir tavır takınmaya çalışarak:

— «Kendisi benim hayatımı kurtarmıştır. Bunu

hiç unutmam. Hâfızam pek kuvvetlidir, Şövalye.» dedi.

Ve Pardaillan'ın kolunu bırakarak Concini'ye seslendi:

— «Yine barışıp dost olduk, Mareşal...»

Concini, memnunlukla eğildi. Hemen teşekkür etmeye hazırlanıyordu ki Kral kendisine fırsat bırakmadan ilâve etti:

— «Eğer hep böyle dost kalmamızı istiyorsanız Mösyö de Pardaillan'ın da dostlarımdan olduğunu unutmamanızı rica ederim. Hem de en iyi dostlarımdan biridir. Bu sözüm sâdece size değil, Şövalye'nin dostum olduğunu unutacak olanların hepsinedir.»

Kral bundan sonra Pardaillan'a dönerek:

— «Lütfen benimle beraber daireme gelin, Şövalye,» dedi. «Orada daha rahat ederiz. Burada bizi pek çok kulak dinliyor ve pek çok göz kolluyor.»

Pardaillan aceleyle atılarak:

— «Bendeniz de tersini rica edeceğim, majeste,» dedi. «Kral'ın bana lütfetmek istedikleri özel konuşmanın, burada olmasını özellikle rica edeceğim.»

Kral, Şövalye'yi daha fazla ısrar etmek zorunda bırakmamak için:

— «Sizin hiçbir dileğinizi reddedemem,» cevabını verdi.

Kral'la yalnız kaldığını görünce ilk söze başlayan Pardaillan oldu. Derin bir saygıyla eğilerek:

— «Majeste,» dedi. «Size olan şükran borcumu nasıl ödeyeceğimi bilemiyorum. Bana göstermiş olduğunuz bu unutulmaz yakınlıktan dolayı size minnettarım.»

— «Yoksa iyi karşılanacağınızı ummuyor muydunuz?»

— «Doğrusunu ararsanız, umuyordum, majeste Çünkü babanız Kral Henri her zaman ve her yerde huzurunuzda çıkabileceğimi temin etmişti. Pek iyi bilirim ki Kral Henri boş sözler vermezdi. Bu bakımdan iyi karşılanacağımdan emindim. Fakat bu kadarını da hiç beklemiyordum.»

Kral, beyaz ve zarif elini, Şövalye'nin koluna dayadıktan sonra birdenbire ciddi bir tavır takınarak şöyle dedi:

— «Babam, o sefil Ravaillac'ın hançerini yiyip de ölüm derecesinde yaralanmazdan bir gün önce bana şunları söylemişti: *«Oğlum, eğer tam bir erkek yaşına ulaşmadan önce benim yerime tahta çıkmak gibi bir bedbahtlığa uğrarsan, yâni kendini koruyabilecek duruma gelmeden önce kral olursan, kendisinden sana sık sık bahsetmiş olduğum maceraların kahramanı Şövalye de Pardaillan'ı hatırla... Onu hiç aklından çıkarma ve o bir gün senin karşına çıkarsa, nerede ve hangi şartlar altında olursa olsun, beni karşıladığın gibi karşıla ve sözlerini de, benim sözlerimi dinlediğin gibi dinle. Çünkü o, seninle, benim adıma konuşacaktır.»* İşte babam bana bu öğüdü vermişti. Zavallı, bu sözleri söylediğinin ertesi günü de alçakça bir cinayete kurban giderek öldü.»

Genç Kral, kötü hâtıraların verdiği sıkıntıyla, bir an duraladı. Başı eğik, gözleri dalgın kalakaldı. Pek kısa bir süre, âdeta kendini unuttu. Sonra tekrar toparlanarak başını doğrultup sözüne devam etti:

— «Ertesi gün ben kral olmuştum. Henüz on yaşındaydım. Babamın en korktuğu şey başıma gelmişti. Bir gün önce, pek merakıma dokunmuş olan sözlerini hatırladım. Ve bu sözler kafama öyle yerleşmişti ki onları bir daha unutmadım. O kadar ki onları size kelimesi kelimesine tekrarlayabilirim. Bunu size neden söylüyorum, biliyor musunuz, Şövalye?

Karşılanış şeklinize hayret ediyorsunuz da ondan söylüyorum. Ben sizi böyle karşılamakla babamın kutsal birer emir telâkki ettiğim son arzusunu yerine getirdim. Ne var ki şimdiye kadar yalnız babamın arzusunu yerine getirmiş olduğum için kendimi size karşı olan borcumu ödemiş saymıyorum. Size olan şükran borcumu ödeyebilmenin çârelerini aramam ve bulmam lâzım.»

Şövalye bu sözlere karşılık omuz silkti ve her zamanki açıkyüreklilikle:

— «Uzaktan uzağa sizi kolladığım doğrudur,» dedi. «Fakat hayatınız hiç değilse benim bildiğime göre tehlikede değildi ve bu yüzden hiçbir müdahalede bulunmak lüzumunu hissetmedim. Size karşı olan sadakâtime gelince, utanarak itiraf ederim ki bunun sebebi babanıza vermiş olduğum sözdü. Bu bakımdan da bana hiçbir şey borçlu değilsiniz.»

Kral düşüncelere daldı ve babasının bazı sözlerini hatırladı. Sonra birdenbire Şövalye'ye karşı yine eski tatlı tavrını takındı:

— «Öyle ya,» dedi, «beni tanımıyorsunuz ki... İleride, beni iyice tanıdıktan sonra, umarım ki babasına karşı göstermiş olduğunuz değerli dostluğun bir parçasını oğlundan da esirgemezsiniz.»

— «O kadar bekleyecek değilim, majeste. Daha şimdiden sizin dostunuz sayılırım. Bugüne kadar babanıza beslediğim saygıdan ötürü yapmış olduğum şeyleri, şu andan itibaren size karşı beslemeye başladığım dostluktan ötürü yapacağım, majeste... Size dostça davranmak, boynumun borcudur. Zira benim gibi fakir bir asilzâdeye büyük bir yakınlık gösterdiniz.»

Kral hayranlıkla karışık bir heyecan içinde:

— «Bana hiçbir şey borçlu değilsiniz, Şövalye,» dedi. Sonra birden ciddileşerek sözlerine ekledi:

— «Hayatımın hiçbir vakit tehlikede olmadığını söylediniz. Mademki bu söz, sizin ağzınızdan çıkıyor, inanırım. Şimdi artık geçmişî bırakalım da günümüze bakalım. Demek beni bir tehlike bekliyor, öyle mi?»

— «Evet, öyle...»

Kral hiç istifini bozmadı. Pardaillan'ın içinden takdir ettiği sakinlikle kaldı. Başka bir cevap beklemediği hâlimden belli oluyordu. Şaşmış değildi. Nasıl kafasında babasının elçisi olan adamı ne biçim karşılayacağını tasarlamışsa, bu adamın gelişinin kendisini büyük bir tehlikenin beklediği anlamına geleceğini de öyle hesaba katmıştı. Söze başlayan yine Kral oldu:

— «Babamın, bana hakkınızda söylemiş olduklarına göre, şimdiye kadar kendinizi isteyerek arka planda tutmuş ve göstermemiş olduğunuz hâlde, böyle birdenbire meydana çıkışınız, kendi vasıtalarınızın beni bu tehlikeden kurtarmaya yetmeyeceğini sezdiğiniz anlamına geliyor. Öyleyse ben de gücümün yettiği kadar kendimi koruyup size yardım etmek zorunda bulunuyorum demektir. Tanrı şahidim olsun ki bunu pek mükemmel yapacağım, Şövalye...»

— «Mademki öyle, işi daha başından kazandık demektir, Majeste!»

Kral ise hiçbir şeyin sarsamayacağı bir inançla:

— «Zaten ben bundan eminim!» Dedi. «Düşmanlarım ne kadar kalabalık ve tehlikeli olurlarsa olsunlar, siz bana yol gösterdikçe ve beni korudukça, onları yeneceğimden hiç şüphe etmiyorum. Şimdi söyleyin, Şövalye, sizi dinliyorum.»

Ve Pardaillan anlatmaya koyuldu.

Pardaillan'ın, Fausta'yı ele vermeyi aklından bile geçirmediğini söylemeyi gereksiz buluruz. Okurlarımız, kahramanımızın herhangi bir kimseyi gammaz-

layacak kadar küçülecek bir adam olmadığını bilirler. Onun istediği şey, herşeyden önce Kral'ı tetikte bulunmaya yöneltmekti. Yani Kral'ın kendi emniyeti için lüzumlu bazı tedbirler almasını sağlamak istiyordu. Bu bakımdan bir-iki kısa cümle ile gerçeğin bir kısmını anlattı. Fakat bunu anlatırken, ne Kral'ı sıkacak ayrıntılara girdi, ne de kimsenin adını verdi. Kral, biraz daha ileri gidip Pardaillan'ın ağzından kendisine söylemek istemediği isimleri öğrenmeyi denedi ama, aldığı cevaplardan anladı ki karşısındakinin söylemek istemediği şeyleri ona söyletmek mümkün değildir.

Kral'ın, Pardaillan'a itaate söz verdiği için hemen aldığı tedbirlere gelince, bunları da sırası gelince öğreneceğiz.

VALVERT'İN TEKMESİ

Bütün dikkatini çocuk Kral'la yaşlı arkadaşına vermiş olan saray halkının gözleri önünde yapılan bu konuşma kısa sürdü. Pardaillan, on dakika içinde bütün söyleyeceklerini söylemişti. Artık Kral'ın kendisine izin vermesini bekliyordu. Fakat Kral, ona izin vermek şöyle dursun, yakınlarına da uzak durmalarını işaret ettikten sonra Şövalye ile tatlı tatlı sohbetে devam etti...

Sonra bir ara, birdenbire seslendi:

— «Hey! Ne oluyor orada!»

Az önce Odet de Valvert'in beklediğini söylediğimiz kapıyı gösteriyordu. Orada birdenbire bir gürültü kopmuştu.

Okuyucularımız Rospignac'ın kendisine Concini tarafından fısıldanan bir emri yerine getirmek üzere çekilip gittiğini hatırlayacaklardır. Rospignac efendisinden almış olduğu emre uyarak gerekli bütün hazırlıkları yaptıktan ve tedbirlerini aldıktan sonra neşe ile Louvre sarayına döndü ve Concini'ye kendisine bilgi vermek üzere taht salonuna yöneldi. Ve bir tesadüf eseri salona tam Odet de Valvert'in Kral'la Pardaillan'ın konuşmalarının bitmesini sabırsızlıkla beklediği kapıdan girecek oldu.

Valvert'in hiç keyfi yoktu. Çünkü yavuklusu Florence'yi görememişti. Oysa Louvre sarayına, sadece nişanlısını görmek ümidiyle gelmiş fakat onu bir türlü bulamamıştı. Derdini açabileceği tek insan Pardaillan'dı ve o da şu sırada Kral'la konuşmaktaydı.

İşte tam bu anda, hiddetten barut kesilmiş Valvert'in yanında durduğu kapıdan salona Rospignac girmişti.

Vahşi bir sevinçle coşmuş olan Rospignac, Valvert'i hiç farketmeden onun yanından geçti. Halbuki Valvert onu hemen görüverdi. Bir anda, sevgilisini görememiş olmaktan doğan hayâl kırıklığını, neredede bulunduğunu çevresindekileri, Kral'ı ve Pardaillan'ı unuttu. Kendi kendine: «*Hah!*» Dedi. «*Bu hınzır oğlu hınzır, tam zamanında buraya düştü. Şimdi bütün öfkemi şundan çıkarıvereyim de olsun bitsin!.*»

Ve daha fazla düşünmeye lüzum görmeden yay gibi gerildi. İki müthiş sıçrayışta Rospignac'ın tam karşısına dikilerek onun yolunu kesti ve herifi durdurduktan sonra, gür sesiyle haykırdı:

— «Hey, Rospignac! Böyle tabanı yanmış it gibi ne koşuyorsun? Bakıyorum keyfin pek yerinde!.. Kimbilir yine ne aşağılık bir iş yapmaktan geliyor-sun...»

Rospignac yerinden sıçradı ve:

— «Delirdiniz mi?» Diye fısıldadı. «Burada kavga edilmez. Nerede olduğunuzu unutuyorsunuz galiba?»

Valvert:

— «Benim hiçbir şeyi unuttuğum yok!» Dedi. «Asıl sen, senin gibi serseriye burada yer olmadığını unutuyorsun!.. Onun için senin salona girmeni yasaklıyorum! Seni, şimdi terbiyesiz bir uşak gibi kapı dışarı edeceğim!»

Bu sözleri o kadar yüksek perdeden söylemişti ki duymayan kalmadı. Kral bile o tarafa döndüğü için, salondakilerin dikkati oraya çevrildi. Kral, hemen Rospignac'ın debelenmekte olduğunu gördü ve derhal bakışlarını Concini'den tarafa çevirdi. Pardaillan da gürültüyü çıkaranları tanımıştı. Hafifçe kaşları-

nı çattı. Valvert'in yaptığı çılgınca işin ne gibi bir sonuca varacağını kestirerek, kendi kendine:

«*Bu Allahın delisi, Tanrısına şükürler etsin ki ben şu anda Kral'ın yanında bulunuyorum! Yoksa işi bitikti... Küçük Kral bile tek başına onu Floransa'lı iblisin elinden kurtaramazdı vallahi!..*» Dedi.

Kral, tam bir kayıtsızlıkla sordu:

— «Şurada kendini hırpalatıp duran adam, Mösyö D'Ancre'nin maiyetinden değil mi?»

Yanında bulunanlardan Luynes, vahşi bir sevinçle cevap verdi:

— «Baron de Rospignac, Masjeste!.. O yakışıklı adam ne hâle geldi baksanıza!..»

Bir başkası atıldı:

— «Bana kalırsa şu kahraman asilzâdenin yerden göğe kadar hakkı var. Baron Rospignac gibi bir haydudun Kral sarayında ne işi varmış, efendim?»

Başka bir zaman olsaydı, Kral, derhal muhafız komutanına bir işaret çakar, o da iki kavgacıyı yakalayıp salondan dışarı çıkarttıktan sonra ikisini de yaptıkları işin ne neticeler verebileceğini derin derin düşünmek üzere birer zindana tıkardı. Kral sarayında kavga çıkarmak büyük suçtu. Bu kavgayı Kral'ın huzurunda yapmak ise ancak ölüm cezasıyla ödenirdi. Oysa kral, muhafız komutanına böyle bir işaret yapmıyordu. Ne kımıldıyor, ne de bir söz söylüyordu. Demek oluyordu ki bu kepezeliğe kızmamıştı. Kızmayışının sebebi de hiç şüphesiz bütün saray halkı önünde hakarete uğrayan bu adamın, Concini'nin adamı olması ve hakaretin doğruca Concini'ye yönelmesiydi. Zaten herkes de bu işi böyle anlamıştı.

Bir yandan Concini'nin adamlarından birinin adamakıllı haşlanması ve dolayısıyla Mareşalin hakarete uğramış olmasına ses çıkarmayan, hattâ âdeta bu

hâlden hoşlanır görünen Kral, öte yandan da yanındakilere diyordu ki:

— «Birazdan Mösyö d'Ancre bana başvuracak ve saray bakanı sıfatıyla suçlunun cezalandırılmasını benden isteyecek!.. Doğrusu Kont de Valvert'e pek acıdım. Hoşuma giden bir asilzâdedir ama, anlaşılan saray âdetlerini bilmiyor... Bu bakımdan, istenilen cezayı vermek zorunda kalacağıma pek üzülüyorum!..»

Bu sözleri Pardaillan da duymuştu. Kral'a küçümser bir bakışla baktı. Her zamanki soğukkanlı tavrıyla işe karıştı:

— «Majesteye şunu haber vermek isterim ki Mösyö d'Ancre'yi memnun etmek uğrunda Mösyö de Valvert'i cezalandırmak, beni âdeta sağ kolumdan mahrum bırakmaktır.»

Ve Kral'ın şaşırarak sustuğunu görünce, soğuk bir edâ ile sözlerine ekledi:

— «Beni çolak etmekle işe başlarsanız, sizi nasıl koruyayım istiyorsunuz? Daha başlangıçta kendi koruyucularınızı yok etmeye koyulursanız, başladığımız işi nasıl başarıyla sonuçlandıracağım?»

Kral, pek de inanmış görünmeyerek dedi ki:

— «Durum böyleyse, iş değişir tabii! Ama şimdi Mösyö D'Ancre'nin feryadı da ayyuka çıkacaktır!..»

Pardaillan:

— «Bundan bir şey çıkmaz!» Dedi. «Bağırmaktan yorulunca susar!»

Kral ve yanındakiler bir yandan böyle konuşurlarken, bir taraftan da Valvert'le Rospignac arasında olanları bütün dikkatleriyle takip ediyorlardı.

Rospignac epey debelenip de o canlı kerpetenden kurtulamayacağını anlayınca rahat durmak zorunda kalmıştı. Yüzü acıyla kıvrılmış, gözleri yuvalarından

uğramış, ağzı köpükler içinde, homurdanıp duruyordu:

— «Hay Allah belânı versin! Kudurdun mu, be herif?.. Bıraksana beni!.. Ne zaman, nerede, nasıl istersen tekrar buluşalım. Şimdi bırak beni Allah aşkına!..»

Rospignac'ın, kendisini düşmanının pençesinden kurtaramadığını herkes görmüştü. Halbuki o da kuvvetiyle ün kazanmış bir adamdı. Onun bu hâle geldiğini gören herkes, babayığit Rospignac'ı kısı kıvrak yakalayan meçhul delikanlı karşısında ister istemez saygı duyuyordu. Bugüne kadar ustasına rastlamamış olan Rospignac, nihayet ustasını değil, belâsını bile bulmuştu. Adamın dudaklarının kımıldadığı da seziyordu ama, neler söylediği anlaşılmıyordu. Rospignac'ın talihsizliği şuradaydı ki kendi söylediklerini kimse duymadı ama Valvert'in verdiği cevabı işitmedi kula kalmadı:

— «Hayır! Seni bırakmayacağım Rospignac! Daha doğrusu bırakacağım, bırakacağım ama, vaadettiğim şekilde terbiyeni verdikten sonra bırakacağım. Sana ne söz verdiğimi hatırlıyor musun? Ben sözümde dururum...»

Ve herifi iki eliyle yakalayarak emretti:

— «Dön arkanı, Baron!..»

Rospignac'ın hareket etmesine de lüzum kalmadı. Valvert bir yandan konuşurken bir yandan da Rospignac'ı kaldırıp tüy gibi havada çeviriyordu... Onu epey döndürdükten sonra yakasının ense tarafından ve kemerinden sıkıca yakaladı ve emir veren bir tavırla:

— «Yürü!» Diye haykırdı.

Rospignac, dişlerini gıcırdatıp ağzından köpükler saçarak, solucan gibi kıvrır kıvrır kıvrılarak, dayatmaya çabaladıysa da hiçbir şey para etmedi. Valvert,

herifi karga tulumba kapıya kadar götürdü. Hem de bu işi dört beş adımda başardı. Oraya varınca, Rospignac'ı tekrar yere bıraktı. Bir eliyle onu tutarak ötekiyle kapının kanadını ardına kadar açtıktan sonra herifi tekrar iki eliyle kavrayıp bir-iki adım geriledi. Birdenbire onu tekrar yere bıraktı, şöyle bir ittikten sonra tekrar emretti:

— «Zıpla Baron!..»

Aynı saniyede de sağ ayağıyla müthiş bir tekme attı. Çizme, Baronun kaba etine pek korkunç bir şiddetle indi. Zarif, yakışıklı ve kabadayı Baron de Rospignac'ın dayanılmaz bir gücün etkisiyle havalandığı, rüzgâr önüne düşmüş bir saman çöpü gibi havada uçtuğu ve açık kapıdan geçtiği görüldü. Dışarıda, halılar üstüne serilen bir vücudun çıkardığı tok gü-rültüyle birlikte bir öfke ve acı çığlığı yükseldi. Müt-hiş tekmenin kuvveti, Baron hazretlerini, salonun öte yanındaki sofaya fırlatmıştı.

Fakat Valvert, bu kadarla da yetinmeyerek açık kapıya yanaşıp dışarıya bağırdı:

— «Bir daha benim bulunduğum bir yere ayak basayım deme!.. Yoksa yine aynı şekilde karşılaş-nırsın!..»

Bir cevap bekliyormuş gibi bir an durdu. Halbuki Rospignac'da cevap verecek değil, söyleneni duyacak hâl bile kalmamıştı. Zira can acısından çok utanç ve öfkesinden bayılmıştı. Valvert, cevap alamayınca ka-pıyı kapadı. Hiçbir şey olmamış gibi tekrar salona döndü ve sanki bu eşsiz ve fakat, itiraf etmeli ki epey uygunsuz dayanın bıraktığı etkiyi görmek isti-yormuş gibi çevresini şöyle bir gözden geçirdi.

PARDAILLAN TEKRAR İŞE KARIŞIYOR

Bu etki, ancak, müthiş kelimesiyle ifade edilebilirdi.

Kral susuyordu ve herşeyini ona uyduran bu seçkin topluluk üstüne de bir ölüm sessizliği çökmüştü.

Sadece Pardaillan'ın dudaklarında alaycı bir gülümseme geziniyor ve gözleri kurnaz bir ışıkla parlıyordu.

Valvert, bütün bunları gördü... Bu ağır sessizlik, ona da sıkıntı verdi. Bu hareketsizlik, âdeta içini titretti. Buz gibi yüzlerdeki nefret ifadesini okudu. Rospignac'ı görür görmez hissettiği çılgınca hiddet, birdenbire âdeta buhar olup uçuverdi. Kendi kendini paylamaya koyuldu:

«Allah benim cezamı versin! Canım çıksın da kurtulayım! Kralın, Kraliçenin ve bütün saray halkının önünde böyle kepazeliğe kalkışmak için deli mi oldum, nedir?»

Gerçekten çok pişman olmuştu. Yazık ki bu pişmanlık, kafasına biraz geç dank ediyordu. Bu pişmanlıkla şöyle düşündü:

«Artık ok yaydan çıktı. Ne yapsam para etmez! İsterlerse kafamı kessinler, ama, beni kaba bir herif diye tanımalarını istemem... Onun için Kral'a derdimi anlatmam, durumu açıklamam ve kendisinden af dilemem lâzım!»

Valvert istemiş olsaydı, kimse kendisine engel olmadan çıkıp gidebilirdi. Oysa bunu hiç aklına getirmedi. Bir bakıma bu, en iyi çâre ve omuzlarının üs-

tünde sallanmaya başladığını hissettiği kellesini kurtarmak için tek yoldu. Fakat çekip gitmeyi hiç düşünmedi. Şimdi bir tek endişesi vardı:

«Herkes kendisini terbiyesiz ve kaba saba bir adam olarak belleyecek!..» Bu endişesi o kadar büyük oldu ki bu yüzden hayatının tehlikede olduğunu bile unuttu.

Bu korkunun etkisi altında yanında Pardaillan bulunduğu hâlde, Kral'ın durmakta olduğu yere doğru ilerledi. O adım attıkça, yolunda herkes açılıyor ve bir vebalı görmüşçesine kaçıyordu.

*

Öbür yanda Concini, heyecanlanmış, Kraliçeye harıl harıl bir şeyler söylüyor ve Marie de Médicis başıyla onu tasvip ediyordu. Léonora da erkekçe bir enerjiyle, kocasının dediklerini desteklemeye çalışmaktaydı. Kral'ın tahmin ettiği gibi olay, bir skandal kılıfına bürünmeye başlamıştı.

Fausta, daima olduğu gibi ne düşündüğünü, ne hissettiğini belli etmiyor ve bir kenara çekilmiş bulunuyordu.

Pardaillan da pek üzgün görünen Kral'a, alçak sesle şöyle söylüyordu:

— «Şimdi Mösyö D'Ancre gelip sizi de kendi tarafına çekmeye çalışacak... Mösyö Valvert'i ona teslim etmenin, beni elim ayağım bağlı bir hâlde düşmanlarınıza teslim etmek demek olduğunu unutmayınız, Majeste...»

Kral söz verdi:

— «Sizi yalnız bırakmam, Mösyö!..»

Fakat tavırları endişeliydi ve Concini'ye vereceği cevabı bulmakta güçlük çektiği belli oluyordu.

Gözücüyla ' Kral'ın hâlini seyreden Pardaillan, içinden şöyle dedi:

«Ha! Şimdi senin neden ıkınıp sıkındığını anlıyorum! Bırak şu işi ben omuzlarıma alayım!.. Benim omuzlarım sağlamdır!»

Ve yüksek sesle, tek hâl çâresini yine kendisi bularak teklif etti:

— «Kral Hazretleri, benim kendi adlarına Mösyö D'Ancre'ye cevap vermeme izin verirler mi?»

Kral, bu teklifin ne kadar içini ferahlattığını apaçık gösteren bir aceleyle:

— «Elbette!.. Elbette!..» Dedi.

Pardaillan belirsiz bir tebessümle güldü. Sonra berrak bakışını kendi kuvvet ve irade kudretinin birazını da ona aşılamağa istercesine Kral'ın gözlerine dikti ve:

— «Peki!» Dedi. «Şu hâlde Kral adına ben konuşacağım!..»

Bu sırada bir yandan Concini, öte yandan da Valvert çok heyecanlıydı. Neredeyse ağzını açacak, kendini affettirmeye uğraşacaktı. Fakat bir Kral karşısında konuşma izni almadan söze başlamak, durumu kötüleştirmekten başka bir şeye yaramazdı, zira çok büyük bir suç sayılırdı.

Pardaillan bunu hemen sezerek, pek mânalı bir bakışla, Valvert'in sözlerini ağzına tıkıverdi. Zaten aynı anda da Concini söylenmeye başlamıştı. Valvert'in neredeyse işleyecek olduğu bu suç, saray terbiyesine pek dikkat etmeyen bir adam olan Concini sık sık işlerdi. Ama bu suç, o işleyince bir suç olmaktan çıkardı.

Concini'nin rengi tamamen uçmuştu. Tepeden tırnağa sinirli sinirli titriyordu. Sâkin görünmek için olağanüstü kuvvet sarfettiği belli oluyordu. Oldukça bozuk bir İtalyan şivesiyle:

— «Majeste!» Diyordu. «Böyle bir rezalet, böyle bir küstahlık, en sadık hizmetkârlarınızdan birine yapılın!.. Hayır! Bu, cezasız kalmamalıdır, Majeste!.. Suçlunun tevkif edilmesi lâzımdır ve Majestenizden bu tevkif emrini vermenizi rica ediyorum!..»

Concini bütün iradesini sarfederek, oldukça saygılı bir dille konuşmaya muvaffak olmuştu. Ancak bütün yapabildiği de bu kadarla kaldı.

Pardaillan, Kral adına soğuk bir edâ ile cevap verdi:

— «Evet, Mösyö Valvert'in hareket tarzı pek hoş değil. Ama bu yüzden kendisini tevkif etmek, bana biraz aşırı bir tutum görünüyor. Bence, Kral'ın ağzından çıkacak kınayıcı bir söz, yeterli bir söz, yeterli bir cezadır.»

Concini irkildi. Böyle bir müdahaleyi asla beklemiyordu. Hem şimdi, Pardaillan'ın Kral'ın izniyle hareket ettiğini de hissediyordu. Başka türlü olamazdı... Bu duruma boyun eğerse, daha başlangıçta yenilmiş olacağını ve böyle bir yenilgiden sonra Pardaillan gibi tehlikeli bir rakiple asla başa çıkamayacağını derhal anladı ve Pardaillan'ı duymamış gibi tekrar Kral'a hitaben sözüne devam etti:

— «Kral, en sâdık bendesinin' bu haklı ricasını herhalde reddetmeyecektir! Ayrıca, bir teminat olarak bu tevkifi kendimin yapmama müsaadelerini de istiyorum!»

Pardaillan'ın pek sabırlı, bir adam olmadığını öteden beri biliriz. Concini'nin bu terbiyesizliği, Şövalye'nin kanını tepesine çıkardı. Hızla iki adım atarak tain Kraliçe'nin gözdesinin karşısına dikildi. Buz gibi edâsı ve tahkir edici tavrıyla:

— «Mösyö!» Dedi. «Ben, birisine söz söylediğim vakit, doğruca bana cevap verilmezse bunu şahsıma hıukaret sayarım! Bana birisi hakaret ettiği zaman da

onun yakasını bırakmam. İşin garibine de bakın ki yaşını başına almış bir adam olduğum hâlde, hâlâ kafam pek çabuk kızırır, kızınca da bir kral sarayında ve bir kral huzurunda olduğumu unuttur şu delikanlının işlemiş olduğu hatânın daha büyüğünü işlemekten de hiç çekinmem!..»

Concini titredi. Kendisine bu şekilde söz söyleyen adamın ne müthiş bir kuvvete sahip olduğunu tecrübeyle öğrenmişti. Concini, az önce yardakçısının, bütün saray halkı önünde yediği dayanın bir benzerini kendisinin de yiyeceğini sezince, aşağıdan almaktan başka çâre bulunmadığını anladı. Dudaklarını ısır-
dı, tırnaklarını avuçlarına batırdı bir yandan da, zorla gülümsemeye çalışarak gayet nâzik ve sâf bir tavırla:

— «Bana söz söylemek şerefini mi bahsettiniz, Mösyö?» Dedi.

— «Yaa!.. Öyle Mösyö!..»

— «Af buyurunuz, duymadım da... Acaba ne demiştiniz?»

— «Demiştim ki benden istediğiniz tevkif izni, buna sebep olan hatâ ile ölçülemeyecek derecede ağır bir suçtur.»

— «Ben aynı düşüncede değilim! Burada, Majeste Kral'a da hakaret edilmiştir!»

Pardaillan, karşısındakini alaya alarak:

— «Hatâ ediyorsunuz, Mösyö...» Dedi. «Burada bir hakaret yapıldı. Hem de pek yenilmez yutulmaz bir hakaret... Fakat bu hakaretin burada olayı görmüş olanların hepsini şahit tutarım ki Kral'la en uzaktan bir ilgisi yoktur. Kendisine hakaret edilen adam, sizin hizmetinizde miydi, Mösyö! Doğrusu böyle bir hizmetkâra sahip olduğunuz için sizi tebrik etmeye dilim varmaz. Mendeburun biriydi, ca-

nım! Ama görüyorum ki siz de onun tarafını tutuyor ve onun hakkını savunmaya kalkışyorsunuz. Demek ki ona yapılan hakareten siz de payınızı almak arzu-sundasınız!.. Doğrusu, çok iyi bir efendisiniz. Bun-dan hiç şüphem yok. Ama, iyi bir efendi olmak, size bu olayı istediğiniz gibi yorumlamak hakkını vere-mez!..»

Concini çırpındı:

— «Halbuki ben bunun bir rezalet olduğu iddia-sındayım. Hem de Kral'ın huzurunda çıkarılan bir rezalet!.. Bu bakımdan Kral'a saygısızlık suçu işlen-miştir.»

Pardaillan daha da soğuk bir edâ ile dedi ki:

— «Oo! Siz gittikçe sapıtıyorsunuz! Burada bir asilzâde, herkesin gözü önünde başka bir asilzâdeye dersini verdi. Hepsi bu kadar... Bizim memlekette, yâni Fransa'da bir asilzâde kendisine hakaret edildi-ğini görünce, kılıcını çeker, ya hakaret edeni öldü-rür ya da kendisi ölür!. Öldürse de, ölse de, kan, ya-pılan hakareti yıkar ve şeref kurtulmuş olur. Emin olunuz ki hiçbir Fransız asilzâdesi, kendisine haka-ret edenin tevkif edilmesi için kalkıp Kral'a ricaya gelerek iki katlı şerefsizlik zilletine katlanmaz. Gali-ba siz bu işleri bilmiyorsunuz... Ama sizi mâzur gö-rürüm. Çünkü yabancısınız ve belki de sizin memle-ketinizde bu çeşit işler, Fransa'da olduğu gibi halle-dilmiyor. Ama, mademki bizim memleketimizde, aramızda yaşıyor ve mademki kendinize hakaret edil-diğini söylüyorsunuz, şu hâlde bu hakareti bizim usu-lümüzce nasıl temizleyeceğinizi artık anladınız. Bi-raz çabuk kafası kızan bir delikanlı olmasına rağ-men, Mösyö de Valvert'in de, sizin şahsınıza sürülen lekeyi silâhla temizlemek için yapacağınız müracaatı asla reddetmeyeceğine ben kefil olurum.»

Pardaillan, zamanı gelince takınmasını bildiği o

son derece alaycı tavrıyla bu sözleri söyledikten sonra artık diyeceği bir şey kalmamış gibi sırtını Concini'ye çevirdi ve etraftan işitilen tasdik ve tasvip mırıltıları arasında gidip tekrar Kral'ın yanında yer aldı.

Doğrusu, Pardaillan'ın yaptığı manevra pek ustacaydı. O zamanlarda onur meselesinde pek hassas davranılırdı. Şövalye de kurnazca, bu meseleyi öyle bir sahaya dökmüştü ki orada bulunanların hemen hepsini kendine kazanıvermişti. Şimdi herkes ortada kesin bir gerçek görüyordu: Bir adam, diğer bir adama hakaret etmişti. Saraylılar arasında bulunan Concini'nin en ateşli taraftarları bile, hakaretin yapılış şeklini ya unutuyor, yahut da düşünmüyor ve bir erkeğe yapılan ağır hakaretin, onu tevkif etmek için Kral'dan izin istemekle temizlenemeyeceğini söylüyorlardı. Hepsi de, böyle bir hakaretin ancak kanla yıkanacağı düşüncesindeydiler. Pardaillan'ın sözlerini doğrulayan mırıltılar, oradaki asilzâdelerin hepsinin aynı düşüncede olduğunu apaçık belirtiyordu.

Concini, bunu anlamayacak kadar budala değildi. Dâvayı kaybettiğini kestirince dehşet içinde kaldı. Fakat yine de yenik düştüğünü kabul etmek istemeyerek, küçük Kral'a arzusunu kabul ettirebileceğini düşündü. Ümitsiz bir teşebbüste daha bulundu:

— «Majeste!.. Bu sözleri siz de tasvip ediyor musunuz?»

Ama, Kral, şimdi ipucunu ele geçirmişti. Kendisinden emin bir tavırla:

— «Cidden garip bir soru,» dedi. «Ben yurdu mun birinci asilzâdesi değil miyim? Böyle bir onur meselesi hakkında nasıl olur da diğer asilzâdelerden başka türlü düşünürüm? Emin olabilirsiniz ki bu memleketin bütün asilzâdeleri, size, tamamen Mös-

yö de Pardaillan gibi düşündüklerini söyleyeceklerdir. Burada herkesin daha ilk anda anladığı şeyi sizin hâlâ anlamamış oluşunuza şaşıyorum doğrusu!»

Ve o da Pardaillan gibi sırtını dönüverdi.

Concini öfkeden kudurmuşçasına ağzından köpükler saçarak, iki büklüm geriledi. Fakat kanlı bakışlarıyla aynı zamanda hem Kral'ı, hem Pardaillan'ı, hem de Valvert'i süzmeye devam ediyordu. Nihayet Kral'ın çevresindeki kalabalığın dışına çıkınca doğruldu. Elinin tersiyle alnında biriken terleri sildi ve içinden şöyle söylendi:

— «*Pekâlâ, sefil hilekâr! Öyle olsun! En ufak bir iradeye sahip olmayan şu çocuğun gözüne girdiğin için şimdi sevin bakalım. Benim de sırım gelecek. Birazdan sen ve o kendine güvenen arkadaşın elbette Louvre'den çıkacaksınız. O zaman hançerimle göğüslerinizi delecek, yüreklerinizi söküp çıkaracak ve onları aç dolaşan serseri köpeklerle atacağım!..*»

Kral, Concini'ye birdenbire sırtını dönünce, farkında olmadan Valvert'e yaklaşmıştı. Delikanlıyı hemen gördü ve kalabalık içinde otoritesinin kırılması için onu şöyle yüksek perdeden biraz azarladıktan sonra el altından tebrik etmeyi düşündü. Zaten, Kraliçe'nin gözdesine karşı henüz yeterince hazırlıklı bulunmadığını biliyor ve birdenbire tamamen onun aleyhine hareket ediyor görünmek istemiyordu. Sert bir yüz ifadesi takınarak Valvert'e emretti:

— «Şöyle yakına gelin Mösyö!.. Yakına gelin de size haddinizi bildireyim!..»

Valvert yaklaştı. Saygıyla eğildi ve tekrar doğrulduktan sonra, içten gelen bir tavırla:

— «Majeste,» dedi. «Size karşı göstermeye mecbur olduğum saygıda kusur ettiğimi itiraf ederim. Majestenziden bu kusuru isteyerek işlemediğime inanmanızı rica ederim. Birdenbire aklım başımdan

gider gibi oldu ve ne yaptığımı bilemedim. Suçlu olduğumu biliyorum. Onun için Kral'ın bana vermek isteyeceği ceza ne olursa olsun, bunu hak ettiğimi bilerek huzurunuzda geldim.»

Gayet içten olduğu pek belli olan bu kısa savunma, oradakiler üzerinde pek iyi bir etki bıraktı. Kral bile yüzündeki sertliği biraz yumuşatmak zorunda kaldı ve:

— «Demek, suçunuzu biliyorsunuz öyle mi?» dedi. «Aferin! Dürüst bir asilzâdeye yaraşan da budur. Şu hâlde yaptığınıza pişman oldunuz, öyle değil mi?»

Valvert sâde bir tavırla:

— «Af buyurun, majeste,» dedi. «Yaptığıma pişman olmuyorum; sâdece bu işi Kral'ın huzurunda yapacak kadar kendimden geçmiş olduğuma pişmanım.»

Onüçüncü Louis, Pardaillan'a şöyle bir baktı, sonra gözlerini, Marie de Médicis'in yanına gitmiş olan Concini'ye çevirdi ve aynı anda anasının da dudaklarını ısırarak, bu hâlden hiç memnun olmadığını, ters ters kendinden tarafa baktığını görünce, gülümsemi. Valvert'in verdiği bu cevap hoşuna gitmemiş değildi. Tavrını daha da yumuşatarak gülümserken:

— «İşte, açıksözlülük diye buna derler,» dedi.

Sonra tekrar ciddileşti:

— «Her sâdık tebaanın kralına borçlu olduğu saygıyı umursamamak gibi bir düşünceye asla kapılmamış olduğunuzu biliyorum. Ama, ne de olsa size bir ceza vermem gerekirdi. Fakat bana yapmış olduğunuz ve henüz üstünden çok bir zaman geçmemiş olan hizmet, sizi koruyor, Mösyö!.. Hayatımı size borçlu olduğumu hatırlıyor ve bu seferlik suçunuzu unutuyorum. Artık bundan bahsedilmesin!.. Fakat siz de bir daha böyle bir şey yapmamaya çok dikkat edin!»

Kral böylece meseleyi kestirip attı ve Pardaillan'a dönüp, artık gitmesine izin vererek:

— «Güle güle Şövalye!» Dedi. «Herşeyi tamamen aramızda kararlaştırmış olduğumuz şekilde yapacağımdan emin olun!.. Günün veya gecenin hangi saatinde olursa olsun, adınızı verir vermez derhal yanıma girebileceğinizi de unutmayın!..»

Kral bu sözleri, herkesin duyabilmesi için yüksek sesle söylemişti. Herkes, Kral'ın Şövalye de Pardaillan'a karşı gösterdiği bu yakınlığın ne kadar sağlam ve büyük bir dostluktan ileri geldiğini açıkça görüp anladı.

Pardaillan eğildi, Kralın uzattığı eli sıktı ve doğrulurken, sâde bir tavırla:

— «Bana itimat edin, Majeste!» Dedi.

Şövalye ile özel konuşma yaptığından beri gözleri iyice açılmış olan Onüçüncü Louis, Pardaillan'ın bu sözü söylerken, başkalarına da duyurmak istercesine sesini yükselttiğini sezmişti. Şövalye'nin, ilk defa olarak, konuştuğu insana, yani kendisine bakmadığını farketti. Pardaillan'ın başka bir tarafa çevrilmiş olan bakışlarında meydan okuyan pırıltılar gördü ve bu bakışların, güzelliğiyle kendisini büyülemiş olan Düşes de Sorrientès'e çevrilmiş olduklarını gördü ve Fausta'nın dimdik kesilerek, bu meydan okuyuşa, içinde ölüm tehditleri dolu gözlerle cevap verdiğine şahit oldu.

Bu manzara karşısında o sâf çocuk alnı kırıştı ve bakışları donuklaştı. Kral, karanlık düşüncelere dalmıştı...

Birden silkinip gözleriyle Pardaillan'ı aradı. Onun, Valvert'in koluna girmiş olduğu hâlde ağır ağır uzaklaştığını ve Fransa sarayında yükselmeye başlayan bu yeni yıldıza yaranmak için yolunu ke-

sen saraylılar yüzünden epey güçl kle ilerleyebildiğini gördü.

Sonra bakışlarını, muhafızlarının komutanı Vitry'e çevirdi. Ona, yanına yaklaşması için işaret etti ve Vitry, kendinden tarafa gelirken, Kral, kaçamak gözlerle Concini'yi aradı. Concini artık Kral'ın annesinin yanında değildi. Sessizce ortadan kaybolmuşt . Onun nereye gittiğini söylemeye bile gerek yok. Okuyucu, onun Rospignac tarafından hazırlanmış olan korkunç tuzakı idare etmek için harekete geçtiğini zaten anlamıştır...

Fakat Kral, Concini'nin ortadan kayboluşuna zerrece önem vermedi. Sâkin bir tavırla, Vitry'e yanına gelmesini emretti. Ve muhafız komutanı derhal bu emri yerine getirmek için koşt .

Pardaillan'la Valvert'in salondan çıkmaları on dakikadan fazla sürdü. Bunun tek sebebi, Pardaillan'ın salondakiler tarafından kendisine söylenen her dalkavukça söze cevap vermek zorunda kalmasıydı.

Nihayet Şövalye ile genç arkadaşı Valvert'in, Rospignac'ı kapı dışarı ettiği kapıya kadar ulaştılar. Pardaillan buraya varınca geri dönüp, önündeki başlar üstünden geriye doğru baktı. Birkaç dakika önce Onüçüncü Louis'in yaptığı gibi o da gözleriyle Concini'yi arıyordu. İtalyan'ın yokluğunu hemen farket-ti ve dövüşün pek yaklaştığını sezdiği zamanlarda olduğu gibi yüzünde bıçak kadar keskin gülümseme belirdi.

Kapıdan çıkıp sofaya geçtikleri vakit, Şövalye, Valvert'in kolundan çıktı ve ciddi bir tavırla:

— «Yeteri kadar eğlendik!» Dedi. «Şimdi ciddi meselelere geçelim.»

Valvert, Pardaillan'ın Rospignac ile yaptığı dövüşü kastettiğini, bu yüzden kendisine  ıkışacağını ya

da hiç değilse öğüt vereceğini sanarak hemen söze koyuldu ve tatlı bir tavrıyla:

— «Bana söyleyeceklerinizin hepsini, zaten ben kendi kendime söyledim, Mösyö,» dedi. «Şu işi yapmadan önce adamakıllı düşünmediğimi itiraf ederim. Eğer adamakıllı düşünmüş olsaydım da davranışım, yine de başka türlü olmayacaktı. Rospignac'a, Kral'ın önünde bile rastlamış olsam dayak atacağıma söz verdiğimi hatırlarsınız sanırım Mösyö. Bunu size söylüyorum, çünkü siz hâlden anlarsınız. Eğer verdiğim sözü tutmamış olsaydım, kendi gözümünden kendim düşecektim. Şimdi müsaade ederseniz size içten teşekkür edeyim, Mösyö... Siz olmasaydınız, şu Louvre'den ancak çevremde muhafızlarla çıkabilecek ve dosdoğru ya Bastille'yi, ya da içinden bir daha canlı çıkamayacağım başka bir zindanı boylayacaktım. Bu borç da, şimdiye kadar size borçlarımın üstüne eklendi. Yaptığınız iyiliği asla unutmayacağım.»

Pardaillan, onun içini boşaltmasına hiç ses çıkarmamıştı. Sözünün bittiğini görünce omuz silkip söylendi:

— «Şimdi teşekkürün de, Rospignac'ın yediği tekmenin de sözünü etmenin sırası değil!..»

Valvert hayret etti:

— «Peki, neyin sırası öyleyse?..»

— «Neyin sırası olacak? Concini'nin hesabını görmenin be oğlum! Daha ne Concini ile işimizi bitirdik, ne de Rospignac ile... Hele Rospignac'ı şimdi eskisinden daha kudurmuş bulacağız. Hem bu sefer, kudurmaya yerden göğe kadar hakkı olduğunu da kabul etmek lâzım. Yoksa sen, artık onlarla hiçbir alışverişimiz kalmadığını mı sanıyorsun? Daha pek emin değilim ama, şu Louvre'den sağ salım çıkabilirsek, hiç şüphesiz yolumuzun üstünde, Concini'nin

hazırlamakta olduğu mükemmel tuzaklardan birini bulacağız ve ondan yakayı sıyırmamız da yalnız mesele değil, âdeta mucize olacak... Onun için, genç dostum, sıkı durup gözümüzü açalım.»

Valvert belindeki kemeri düzelterek:

— «Siz hiç merak etmeyin,» dedi.

Hiç heyecanlanmayan Valvert'in, Pardaillan'ın dediklerinden hiç şüphe etmediği belliydi. Şövalye'nin yerden göğ e kadar hakkı vardı. Çünkü tam şu anda, hiddetinden ağzından köpükler saçan Concini; yanında kendinden hiç de farklı bir durumda bulunmayan Rospignac olduğu hâlde, kırktan fazla kaatlin başına geçmiş, Saint-Honoré sokağının köşesinde bekliyordu. Bu kalabalık o kadar müthiş görünüyordu ki gelen geçen yolcular, korku içinde oradan uzaklaşmak zorunda kalıyorlardı. Sokak, kısa zamanda boşalıvermişti. Dükkân sahiplerinin birçoğu aceleyle dükkânlarını kapatmış, kepenklerini indirmişlerdi. Yine o sırada rıhtımlar üstünde Stocco ile ardında yirmi kadar korkunç suratlı herif, nâralarla ortalığı inletiyor, Pardaillan'la Valvert'i bekliyorlardı...

FLORENCE

Concini çıktıktan birkaç saniye sonra, kendini zorlukla zapteder görünen Marie de Médicis ayağa kalktı ve sinirli bir sesle Fausta'ya şöyle dedi:

— «Ben daireme çekiliyorum, Prenses. Sinirimden boğulacağım. Artık kendimi tutamaz oldum. Biraz daha burada kalırsam patlayıverip müthiş bir gürültü çıkaracağımı hissediyorum. Onun için ortalıktan çekileyim daha iyi.»

Fausta nâzik bir tavırla:

— «Kraliçe hazretleri, bendenize, kendilerini dairelerinde ziyaret etmek müsaadelerini bahşederler mi?» Diye sordu.

Kraliçe derhal razı olarak:

— «Elbette şekerim!» Dedi. «Gelip benimle biraz sohbet etmeden saraydan gitmezsiniz sanırım... Daha konuşacağımız o kadar çok şey var ki...»

Fausta:

— «Majeste Kral, bana izin verir vermez, sizi dairenizde rahatsız ederim, efendim,» dedi.

Ve gülümseyerek ilâve etti:

— «Önceden söyleyeyim ki bu ziyaretimin önemli bir işle de ilgisi olacak... Sizden istirham edeceğim bir lütuf var da...»

Marie de Médicis:

— «Size evvelce de söyledim ya, hiçbir dileğinizi reddetmek elimden gelmez. Yeter ki istediğiniz şey benim elimden gelsin,» dedi. «Zira artık oğlum ken-

di iktidarını kendi bildiği gibi kullanıp birtakım işler yapmaya başladığı ve en sâdık hizmetkârlarını, ne idüğü belirsiz maceracılara tercih ettiği için ben, kendi iktidar ve otoritemin nerelere kadar yeteceğini bilemez oldum.»

— «Fakat siz daima Naip Kraliçe olmakta devam ediyorsunuz, Madam... Bu bakımdan iktidar hâlâ sizin elinizdedir ve Kral'ın reşit olacağı gelecek yıla kadar da elinizde kalacaktır. Hattâ iktidar, ondan sonra da elinizde kalmakta devam edecektir, zira, her ne kadar Kral, insanların kanunlarına göre reşit ilân edilecekse de tabiat kanunlarına göre, yine istediğiniz gibi idare edeceğiniz bir çocuk olmakta devam edecektir. Sizin için çok önemli olan bu şeyleri. neden böyle kolayca unutuveriyorsunuz, Madam?»

— «Sahi!.. Gördünüz mü bakın, daha şimdiden yüreğimdeki sıkıntıyı gideriverdiniz işte!..»

— «Yine sizden istirham edeceğim lütfе geleyim. Bu, tamamen sizin elinizde bir iştir ve arzu ettiğiniz takdirde değil Kral, dünyada hiç kimse sizin bu istirhamımı yerine getirmenize engel olamaz.»

— «Öyleyse daha şimdiden dileğinizi olmuş bilin!.. Birazdan yine görüşürüz. Prenses!»

Ve bir işaretle çağırmış olduğu Léonora ile birlikte salondan çıktı. Asilzâdelerin, hademe veya memur ya da askerlerin bulundukları salon ve sofalardan geçtikleri müddetçe Kraliçe, ihtişamlı yürüyüşünü ve yüzündeki resmî ifadeyi muhafaza etti. Fakat loş ve ıssız bir koridora ulaşınca, hiddetten buruşmuş çehresi meydana çıktı. Léonora'yı yanına çağırıp adımlarını hızlandırdı ve derhal İtalyanca olarak şikâyetlere, hattâ tehditlere başladı. Bu tehditleri hem, oğlu Kral'a, hem de bu gidişle kendisini ve yakınlarını temizleyecek olan o aşağılık ve ne idüğü belirsiz, serseri sergüzeştçilerce savuruyor ve bu işin ınuhak-

kak suretle düzeltileceğini söylüyordu. Hem de şahsen ilk olarak ele alacağı iş, bu olacaktı.

Fausta'nın kendisinden istediği şeye, daha bunun ne olduğunu öğrenmeden razı olduğunu unutmuştu. Zaten buna önem vermiş değildi. Oysa Léonora hep bunu düşünüyordu. Ama bir yandan da hanımının zırlıtısını dinliyor ve Allaha şükür, cevap vermek zorunda bulunmadığı için düşüncesinde rahatsız da olmuyordu. Böylece Kraliçe'nin dairesine ulaştılar ve Marie de Médicis'in kafa dinlemek için çekilmeyi âdet edindiği özel odasına girdiler. Kraliçe buraya girer girmez, bir aşağı bir yukarı gezinmeye ve adamakıllı parlayıp söylenmeye koyuldu. Léonora ise bir köşeye oturdu. Başını ellerinin arasına aldı ve böylece kulaklarını da tıkadıktan sonra, yalnızmış ve yanında Kraliçe yokmuş gibi düşünmeye devam etti.

Bu hâl, böyle birkaç dakika sürdü. Nihayet Marie de Médicis sırdaşının sessizliğine sinirlenerek söyledi:

— «Canım, bir şey söylesene! Bir nasihat versene!.. Bir şey söyle de, ne dersen de!.. Kocanın geleceği, hattâ hayatı söz konusu oluyor da yine bir şey söylemiyor ve beni tek başıma çabalamaya bırakıyor-sun. Nasıl oluyor da bu kadar sâkin ve ilgisiz kalabiliyorsun, Léonora? Deli olacağım vallahi!»

Léonora başını doğrulttu, hanımına ateşli bakışlarıyla baktı ve onun dediklerini sanki duymamış, belki de gerçekten duymamış gibi, sâkin bir tavırla baktı:

— «Madam, Sinyora Fausta'nın sizden ne istediğini biliyor musunuz?»

Marie de Médicis öfkeyle bağırdı:

— «Nee? Bana söyleyecek şey olarak bula bula bunu mu buldun? Sen ne diyorsun Allah aşkına? Korkunç bir durumda bulunuyoruz ve hepimiz mah-

volabiliriz! Bizim için hayatî önemi olan meseleler üzerinde konuşmamız gerektiği bir sırada kalkıp bana Madam Fausta'nın benden ne istediğinden bahsediyorsun. Galiba sen delirdin!..»

Léonora sükûnetini hiç bozmadan, oldukça saygısız bir tavırla söylendi:

— «Maria, bana inanınız ki tartışmasını yapacağımız bütün bu hayatî değerde şeylerin en önemlisi, üçüncü bir defa daha soracağım sorudur: «*Aca-ba Sinyora'nın sizden isteyeceği şey nedir?*»

Marie de Médicis, Léonara'nın sorduğu sorunun her meseleden daha önemli olması gerekeceğini ve Concini'nin karısının hiç de öyle delice şeylerle meşgul olacak bir kadın olmadığını hemen hatırladı. Zaten Léonara da kendisine söz söylerken «*Maria*» diye hitaba başlamıştı. Bunu ancak, çok önemli ve tehlikeli bir iş söz konusu olduğu vakit yapardı. Kraliçe, içinde sınırsız bir endişe belirterek, derhal cevap verdi:

— «Onun benden ne isteyeceğini ne bileyim?.. Sen biliyor musun?»

— «Kesinlikle bilmiyor... Sâdece seziyorum. Fakat biz yine bunu kesin olarak biliyormuşuz gibi davranmak zorundayız...»

Bu anda gözlerini, Léonora'nın yüzüne dikiveren Marie de Médicis, soluk soluğa:

— «Aman ya Rabbi!» Dedi. «Neymiş sezdiğin, çabuk söyle...»

Léonora nihayet ağzından baklayı çıkardı:

— «Florence'yi kendisine vermenizi isteyecek!..»

Marie de Médicis, rengi uçarak yerinden fırladı:

— «Kızımı mı isteyecekmiş? Peki, ne yapacakmış onu?»

— «Hah! İşte işin burasını biliyorum. Sâkin olun, Madam. Sırası gelirse size onu da söylerim.»

— «Şimdi söyleyemez misin?»

— «Hayır, Madam! Tekrar ediyorum: Ancak sırası geldiği vakit herşeyi öğrenebileceksiniz...»

Marie de Médicis, Léonora'nın söylemek istemediği şeyi katiyen ağzından kaçırmayacağını pekâlâ bilirdi. Israr etmedi. Yalnız:

— «Ben ona Florence'yi verir miyim hiç?» Diye bağırdı. «Öyle şey olur mu? Kendimi bile bile mahveder miyim?»

— «Ama onun bu isteğini reddedemezsiniz. Çünkü onunla iyi geçinmek menfaatiniz gereğidir. Eğer kızı vermeyecek olursanız, Fausta, oynamakta olduğu oyunu bildiğinizi anlayacak. O zaman da planlarını değiştirecek ve sonuç olarak kız elinizden kaçıp kurtulacak!»

— «Ona Florence'yi nasıl veririm? Bunun imkânı yok!..»

— «Bu işi halletmeyi bana bırakırsanız üzerime alırım!..»

— «Canıma minnet!.. Zaten güveneceğim senden başka kim var?»

— «Ancak size daha önce de söylediğim gibi, bu işten henüz pek o kadar emin değilim. Yanılmış olabilirim.»

— «Evet, ama, arkasından da sanki bu iş kesinmiş gibi hazırlanmamızı söyleyen de sendin!..»

— «Onu yine söylerim!..»

— «Öyleyse harekete geçelim. Zira, ne olursa olsun Florence'yi ona da, başkalarına da vermek işime gelmez. Kız elimin altında olduğu hâlde bile içim rahat değil. Ya bir de elimden çıkarsa, ne hâle gelece-

ğimi düşün. Canım, bir şeyler söylesene, Léonora'cığım!»

Ve Léonora konuşmaya başladı. Ancak bu konuşma pek kısa sürdü. Bir-iki cümlede meseleyi özetledi. Bu anlatılanlara pek de inanmış görünmeyen Kraliçe:

— «Peki, ama, Florence'nin bunu kabul edeceğinden emin misin?» Dedi.

— «Orasını bana bırakın. Siz bu çocuğu tanımıyorsunuz, Madam. Zaten yüzünü de gördüğünüz yok ya. Ama, ben kendisini her gün görüyorum. Doğrusu çok iyi ahlâkı var bu kızın, Madam. O kadar ki onun evlâdınız olduğunu söyleyebilseydiniz, kendisiyle istediğiniz kadar övünebilirdiniz. Hiç tanımadığı annesi için herşeyi fedâ etmeye hazır bir zavallı çocuk, o, Madam. Eminim ki öğütlerimi hiç gözünü kırpmadan tutacaktır.»

— «Haydi öyleyse, hiç durma git. Ama çabuk ol. Zira Sinyora neredeyse gelir. Bu çocukla anlaşmış olduğumuzdan şüphe etmemesi lâzım.»

Ayağa kalkan Léonora:

— «Gidiyorum, Madam,» dedikten sonra çıktı.

*

Léonora çok uzağa gitmedi. Koridorlardan birinde birkaç adım yürüdükten sonra bir kapıyı açtı ve içeri girdi.

Florence, Markiz D'Ancre'nin odaya girdiğini görünce yerinden kalkarak kendisine bir koltuk gösterdi. Léonora oturmadı ve hiç vakit kaybetmeden, buraya gelmesine sebep olan konuya geçerek:

— «Evlâdım,» dedi, «sizinle pek ilgilendiği anlaşılan Düşes de Sorrientès, birazdan, Kraliçeden, sizi

alıp götürmek müsaadesini istemeye gelecek. Dediğine göre, sizi kendi konağındaki maiyet kızları arasında görmek ve geleceğinizle ilgilenmek istiyormuş.»

Florence'nin verdiği cevap şu oldu:

— «Madam, yakın zamanlara kadar ben sokaklarda çiçek satardım. Onun da evine çiçek götürürdüm. Düşes de Sorrientès benimle ilgilenmek lütfunda bulunmuştu. Ama bana bu kadar yakınlık göstereceğini doğrusu, hiç ummuyordum...»

Genç kızın yüzünden, bu ilgiye memnun olup olmadığını anlamak mümkün değildi. Léonora devam etti:

— «Düşes sizinle pek ilgileniyor. Ama, sakın bu ilginin size karşı bir sevgiden ileri geldiğini sanmayın. İşin aslı başka. Düşes, annenizin en amansız düşmanıdır!»

— «Eğer Düşes annemin düşmanıysa ve ondan nefret ediyorsa, beni neden yanına almak istiyor?»

— «Sezemiyor musunuz? Sizi elinin altında bulundurup, annenizi mahvetmek için kullanacak!»

Florence sözle anlatılmaz bir kederle:

— «Madam,» dedi, «daha ilk günden anladım ki ben evlilik dışı doğmuş bir çocuğum ve işin asıl kötüsü, yüreğimi paralayan tarafı da şu ki benim sağ olmam, sâdece bu bile beni doğurmuş olan kadını mahvedecek bir tehlike teşkil etmektedir. Siz bana, bu daireden çıkmamamı, eğer çıkarsam, annemi mahvedecek büyük bir felâkete sebep olacağımı söyledığınız anda ne demek istediğinizi derhal kavradım. Tereddüt bile etmeden, bu odadan ayrılmayacağıma dair size söz verdim.»

— «Ve bu sözü de tuttuğunuzu söylemek zorundayım. Peki, şimdi ne demek istiyorsunuz bakalım?»

— «Şunu demek istiyorum ki ne Madam de Sor-

rientès, ne de başka bir kimse, bana anneme zarar getirecek herhangi bir söz söyletemeyecek ve bir iş yaptıramayacaktır!»

— «Bu sözü söyleyişinizdeki kesinlik, ne kadar içten konuştuğunuzu gösteriyor, kızım. Madam de Sorrientès'in yapacağı işi açıkça göreceğini sanıyorsanız, kendinize boşuna güveniyorsunuz demektir. O, işini karanlıkta ve sinsice görecektir ve siz farkına bile varmadan, sadece onun yanında bulunmanız dolayısıyla bu işe âlet olacaksınız. Daha önce de böyle dolambaçlı yollardan sizi kendisine çekmeye ve güveninizi kazanmaya çalışmamış mıydı?»

— «Daha o zamanlar, benim kim olduğumu biliyordu, öyle mi Madam?»

Léonora, büyük bir kesinlikle:

— «Bundan hiç şüphemiz olmasın,» dedi. «Bakın şimdi yine ne yapıyor? Kraliçe, Mösyö D'Ancre'nin ricası üzerine sizinle ilgilenmeyi kabul etti. Sizi, oldukça asık suratla, Louvre'ye çağırmakla yetindi. Hepsi bu kadar. O günden beri Kraliçe, ilgisini başka hiçbir şekilde belli etmedi. Hattâ Kraliçe, sizi tamamen unuttu da diyebilirim. Bunun tek sebebi başında bir sürü dert olması. Malûm ya, büyük başın işi de büyük olurmuş. Demek istiyorum ki şimdi burada, benim evimde, benim himayem altındasınız. Madam de Sorrientès bunu pekâlâ bilir. Sizi benden istemesi gerekirdi. Halbuki o, böyle yapmadı. Annenizin arkadaşısı olduğum için sizi kendisine vermeyeceğimi pekâlâ biliyordu da ondan... Beni zorlaması için kalkıp Kraliçe'ye başvurdu.»

— «Peki, sizin reddedeceğiniz şeye Kraliçe razı olur mu?»

— «Evlâdım, siz, ha benim yanımda olmuşsunuz, ha Madam de Sorrientès'in yanında olmuşsunuz, bu, Kraliçe'nin umurunda mı? Tabii Madam de Sorrien-

tès'e sizi verecek, ben de Kraliçe'nin bu arzusuna, daha doğrusu emrine boyun eğmek zorunda kalacağım. O zaman da anneniz mahvolacak.»

Florence, dehşet içinde:

— «Fakat,» dedi, «eğer ben Madam de Sorrientès'in yanına gitmek istemezsem, Kraliçe beni yine zorla gönderir mi? Bunu yapmaz sanırım...»

Léonora, genç kızın götürmek istediği yere onun kendiliğinden geldiğini görerek gülümsedi:

— «Elbette... Hattâ siz gitmek istemediğinizi açıkça söylerseniz, Madam de Sorrientès de sizi istemekten vazgeçer. Ben size sâdece bunu haber vermek istedim. Haberi de verdim işte... Artık Madam de Sorrientès'le gidip annenizin ölümüne sebep olmak veya gitmeyip burada, benimle kalmak, sizin bileceğiniz şey...»

— «Eğer izin verirsiniz, sizinle kalmayı tercih ederim, Madam.»

— «Öyleyse hazır olsun. Az sonra sizi aramaya gelecekler.»

*

Florence yalnız kalınca, ellerini koltuğun arkasına dayayıp bir an öyle kalakaldı. Dalmış, derin derin düşünüyordu... Léonora ile yaptığı kısa konuşmayı aklından geçiriyordu. Nihayet kanaati kesinleşti:

«Belli ki, onu annem gönderdi...» Diye düşündü. «Zavallı anneciğim! Benim gayet iyi bildiğim bir gerçeği benden saklamak için ne zahmetlere giriyor ve ne hileler düşünüyor. Niçin bana içini açmıyor, ama, niçin? Biraz açılса, bütün merakını gideririm. Halbuki beni istemiyor, onun da bana açılmasına imkân yok. Ne yapsın? Koskoca bir Kraliçe! Zaten

bütün aksilik de bundan çıkıyor ya... Kraliçe olduğu için benim yüzümden şerefi tehlikede... Ölmüş olsaydım, zavallı, daha rahat edecekti. Evet, evet içinde bulunduğu müthiş durumdan onu ancak benim ölümüm kurtarabilir. Buna rağmen, beni bir türlü ölme mahkûm edemedi. Yaptığı işlere bakılınca, beni ölümden kurtarmaya çabaladığını anlıyorum. Neden? Eğer vaktiyle terkettiği ve şimdi bir daha evlâtlığa kabul edemeyeceği bir çocuk için yüreğinde hâlâ birazcık şefkat olmasa, kendini bu kadar zora sokar mı? Neden bu kadar üzülüyor? Ben ondan hiçbir şey istemiyorum ki... Bütün istediğim, dolambaçlı bir yoldan da olsa yüreğinin bir köşesinde benim için de ufacık bir yer bulunduğunu söylemesi... Fakat, yavaş yavaş, bu mutlu günün de yaklaşmakta olduğunu hissediyor gibiyim.»

*

Florence, böyle hayâller kurarken, Léonora da, Marie de Médicis'in yanına geldi ve onu endişeli gördüğü için hemen teselli etmeye girişti:

— «Ben size demedim mi? Kız kendi kendine, daha ben söyleyeceğimin tamamını söylemeden istediğim yola geldi. Çok akıllı kız. Leb demeden leblebiyi anlıyor. Sinyoranın yanına gitmeyi reddedecek... Hiç endişelenmeyin, Madam...»

Marie de Médicis inledi:

— «Ah, Léonora! Bu darbeler beni bitiriyor!»

Léonora, sertçe:

— «Dayanmalı, Madam, dayanmalı,» dedi. «Siz de pek çabuk kendinizi koyveriyorsunuz. Ya ben ne yapayım, ben? Bakın, Concini nasıl birden gözden düştü. Bugün Kral, herkesin önünde ona yapmadığı hakareti bırakmadı. Karı-koca bizim durumumuz pek

kötüleşmiş oldu. Bütün bunlara rağmen kendi işlerimi bırakıp sizin işlerinizle uğraşıyorum. Hiç hâlimden şikâyet ediyor muyum? Hele sizin gibi ipin ucunu kaçırmak, aklımdan bile geçmiyor...»

— «Ama herkeste, sendeki tükenmez irade gücü yoktur ki...»

— «Ya hilekâr birinin eline düşmüş olsaydınız da çıkarı için size sırtını dönüp düşmanlarınızla elbirliği etse ve onların her türlü karışık entrikalarına âlet olsaydı, ne yapacaktınız? Oysa şimdi gayet asil ve yüksek ruhlu bir insan karşısında bulunuyorsunuz ve bu insan, her istediğinize çabucak razı olduktan başka, yalnız sizi düşünmek uğrunda kendini fedâ bile ediyor. Tam tersine, içinize güven gelmesi ve bu şanstın ötürü Tanrıya bin kere şükretmeniz gerekirdi. Değil böyle yapmak, üstelik şikâyet de ediyorsunuz... Bunda haksızsınız, Madam... Tamamen haksızsınız...»

— «Sen ne söylersen söyle... Bence, beni kaybettiğim rahata kavuşturacak bir tek çâre var, o da, şu küçük kızın ortadan kayboluvermesi...»

Léonora düşündü:

«Dönüp dolaşıp geleceği yer, demek ki burasıymış!»

Ve soğuk bir sesle ilâve etti:

— «Eğer emrederseniz, Sarraflar Köprüsündeki otçu, bize onu sessizce ortadan kaldıracak bir zehir verebilir.»

Marie de Médicis, harekete geçmek için böyle bir teklif bekliyormuşçasına atıldı:

— «Demek sen de benim fikrimdesin?»

Léonora, korkunç bir soğukkanlılıkla:

— «Hayır, madam! Ben sizinle aynı düşüncede değilim,» dedi. «Hattâ aksine olarak, bundan daha

büyük bir hatâ yapamayacağınızı ve bu hatânın getireceği sonuçların şimdiki durumun getirebileceği sonuçlardan çok daha kötü olacağını düşünüyorum.»

Marie, uğradığı hayâl kırıklığını belli eden, acıklı bir sesle:

— «Neden?» Diye sordu:

Léonora düşüncesini anlattı:

— «Çünkü bu ölüm, düşmanlarınızın eline büyük bir koz verecek. Onlar bu ölümü, her bakımdan sömürecek ve size yükledikleri suçun delili olarak kullanacaklar. Ama, siz: Adam sen de, bunların hepsi lâkırdıda kalır, diyeceksiniz... Evet, ama, bu lâkırdıların ortalığı pek karıştıracığından da hiç şüphe edilemez. Hayır, Madam! Bana inanın ki, artık bu son çâreye başvurmak için çok geç kaldınız. Bu çâre ile kendinizi kurtarmak şöyle dursun, tam tersine, mahvedeceksiniz. Hayır, bence bu işi tatlıya bağlamak için ölümden değil, kurnazlıktan yardım beklemeliyiz. Zaten bu işte kızınızın da bize o kadar yardımı dokunacak ki birazdan göreceğiniz gibi, yapmak istediğiniz şey, son derecede kolaylaşacak. Ben bu iş üzerinde çok kafa yordum. Aklıma bir şey geldi, ama, henüz bir karar vermiş de değilim. Bu düşüncemi iyice olgunlaştırıp hazırlamam lâzım. Ondan sonra size de anlatırım. Eğer yanılmıyorsam, o düşündüğüm şey, bu işi kökünden hallediverecektir.»

Marie de Médicis kararını verdi:

— «Tavsiyeni tutacağım.»

Belki hemen yeniden şikâyetlerine başlayacaktı ama, buna vakit kalmadı. Zira Fausta, odaya girmişti.

Marie de Médicis, son derece nâzik bir tavırla sordu:

— «Benden bir ricanız olduğunu söylemişsiniz, değil mi, Prensese?»

Fausta gülümsedi:

— «Evet, Madam. Yerine getireceğinize kesinlikle söz vermiş olduğunuz bir dileğim vardı...»

Kraliçe de gülerek:

— «Tabii, elimden geldiği takdirde,» diye karşılıklıta bulundu.

Fausta devam etti:

— «Biliyorum, söylemişsiniz, Madam. Ben de size, bu işin tamamen sizin elinizde olduğunu söylemiştim.»

— «Öyleyse sözümde duracağım...»

— «Hem zaten bu sizin için hiçbir önemi, hiçbir zorluğu olmayan bir iş...»

— «Ah, keşke zorluğu olsaydı da, size olan dostluğumu ispat etmeme yarasaydı!.. Nedir arzunuz, şekerim?»

— «Sokaklarda çiçek satan bir kızcağızı himayenize aldığınızı söylemişlerdi, Madam...»

Fausta, bu sözleri söylerken, bir yandan da bütün dikkatiyle Kraliçe'ye ve Léonora'ya bakıyordu. Hele şimdiye kadar hiç söze karışmamış olan Léonora'yı hiç gözden kaçırmıyordu. Fakat ikisinin de irkilmediklerini gördü. Ne en ufak hareket yaptılar, ne de bakiştılar. Kraliçe, Fausta'nın kıvılcımlar saçan bakışları karşısında korkunç soğukkanlılığını muhafaza etti. Biraz düşündükten sonra, sanki hatırlayamamış gibi:

— «Sokaklarda çiçek satan bir kız mı?» Dedi.

Ve arkasından Léonora'ya dönüp son derece tabii bir edâ ile:

— «Galiba bu, senin himaye ettiğin kız olacak, Léonora,» diye seslendi.

Léonora da nâzik bir tavırla Fausta'ya sordu:

— «Sinyora, Florence'den mi bahsediyorlar acaba?..»

— «Benim bahsettiğim çiçekçi kıza Paris'liler İnci Çiçeği veya Konca derlerdi...»

Léonora izah etti:

— «Tamam, öyleyse Florence'dir bu...»

Fausta, Kraliçe'nin kendine bir destek bulabilmek ve onun arkasına sığınmak amacıyla işin içine Léonora'yı da kattığını sanıyordu. Asıl mücadelenin şimdi başladığını ve bu yeni rakiple çatışmak gerektiğini hesapladı. Bu yeni rakip, kendisine Kraliçe'den çok daha zorlu görüldüğünden, karşı koymak için bütün gücünü topladı. Oysa, yanıliyordu. Marie de Médicis, meydanı boş bırakmayı düşünmüyordu. Konuşmaya bıraktığı yerden tekrar başlamakta gecikmedi ve her türlü endişeden uzak bir merakla:

— «Peki Prens, bu çocuktan ne istiyorsunuz?»
Dedi.

Fausta, sâkin bir tavırla cevap verdi.

— «Sizden bunu bana vermenizi...»

Marie de Médicis, meseleyi pek iyi kavrayamamış gibi sordu:

— «Onu size vermek mi?»

— «Evet, Madam... Bu kızcağz, bizim konağa çiçek getirir ve beni epey eğlendirirdi. Ben de ona kendisini hizmetime alacağımı ve istikbalini temin edeceğimi vaadetmişim. Kimbilir, belki de söz verirken biraz aceleci davrandım, ama, ne yapayım ki bir kere söz ağzımdan çıktı. Verdiğim sözü daima tutarım...»

Marie de Médicis reddetmedi, sâdece şaşmış görünerek sordu:

— «Allah Allah! İstediğiniz sâdece bu kadarcık mı?»

Kraliçe, gözlerini iri iri açmıştı. Hayret eden insan rolünü o kadar güzel oynuyordu ki Fausta bile kandı.

— «Ben size çok önemsiz bir isteğim olduğunu söylemiştim,» dedi. «Demek Kraliçe hazretleri bu kızcağızı bana veriyorlar?»

— «Hiç böyle şey de sorulur mu, a canım? Madem bu kızcağız hoşunuza gidiyormuş, alın götürün onu, bitsin gitsin. Bu işin bana dokunan hiçbir tarafı yok ki... Buna itiraz edebilecek tek kişi olsa olsa Léonora olabilir. Léonora'nın, her nedense bu kıza tuhaf bir sevgisi var. Ama, Léonora da benim hiçbir isteğimi kırmaz. Ben bu işe razı olduktan sonra, onun da hiçbir zorluk çıkarmayacağına eminim.»

Fausta soğuk tebessümüyle Léonora'ya döndü. Fakat Concini'nin karısı sadece:

— «Elbette, Madam...» Dedi. «Sizin hangi dileğinizi reddedebilirim?»

Kraliçe sevinmiş görünerek:

— «Gördünüz mü? Ben size demedim mi?» Dedi.

Fakat Léonora hemen ilâve etti:

— «Yalnız, bir şartım var...»

Fausta düşündü «*Şartı varmış... Elbette olacak... Ben de işin bu kadar kolay halledilişine şaşmaya başlamıştım zaten.*»

Kraliçe atıldı:

— «Teessüf ederim, Léonora... Şimdi ortaya şart şurt çıkarmanın sırası mı?»

Léonora gülümsedi:

— «Madam, benim şartım, son derece tabii ve haklı bir arzudur.»

Fausta, hafifçe kaşlarını çattı:

— «Bu gayet tabîi ve haklı arzu neymiş? Görelim bakalım...»

Léonora son derece nâzik bir tebessümle:

— «Tek şartım, Florence'nin sizin yanınıza gelmeye razı olmasıdır, Madam...»

Kraliçe, Léonora'ya, bu teklifini hiç beğenmediğini belirtir bir edâ ile bakarak:

— «Canım, zaten kız istemedikten sonra bu iş olur mu?» Diye söylendi.

Fausta da tasdik etti:

— «Evet, bu şart gerçekten tabîi ve haklı. Bu kızcağızı zorlamak, zaten benim de aklımdan geçmezdi. Kendisiyle ilgilenmek istiyorsam, bunu şüphesiz kendi rızasıyla yapmak emelindeyim, zorla değil... Elbette bu kararı vermeden önce, kendisine de sormalıyız.»

Kraliçe kendinden emin bir tavırla:

— «Bence bu iş bu kadar uzatılmaya değmez,» dedi. «Eğer kız, sizinle birlikte sevine sevine gitmezse akılsızın biridir,» derim.

Léonora da esrarlı bir gülümseyişle ilâve etti:

— «Hiç de öyle akılsız bir kız değildir. Eminim ki hiç nazlanmayacaktır.»

Fausta da büyük bir güvenle:

— «Kendisi hesabına bunu ben de temenni etmek isterim,» dedi.

Marie de Médicis:

— «Prenses,» dedi, «İsterseniz hemen şu kızcağızı çağırıyorum. Buracıkta kendisine teklif ediverelim. Giderken alıp götürürsünüz, olur biter.»

— «Zaten ben de sizden bunu rica edecektim, Ma-

dam. Bu lütfunuzdan ötürü bilhassa teşekkür ederim.»

— «Aman, efendim! Bu kadarcık bir şey de teşekkürle değer mi?»

Kraliçe, bu sözü de gayet tabîî bir tavırla söyleyip Fausta'yı tekrar kandırdıktan sonra çingırağı çaldı. Çıkagelen hizmetçiye emir verdi:

— «Madam D'Ancre'nin dairesine gidin. Orada bir genç kız olacak... Onu buraya getirin.»

Fausta'nın sevinmek hakkıydı, ama, görünüşünün son derece sâkin olmasına rağmen, için için endişelenmiyor da değildi. Bu endişesi, elde edebileceğini ummadığı bir şeyi bu kadar çabuk elde etmiş olmaktan ileri geliyordu.

*

Nihayet Florence odaya girdi. Marie de Médicis, kızı bakmadı bile... Fausta, Kraliçe'nin işareti üzerine tatlı ve okşayıcı bir sesle konuşmaya başladı:

— «Evlâdım, sizi yanıma alacağımı vaadâtmiştim. Siz belki de bunu havadan yapılmış bir vaat sandınız ve onu unuttuğumu bile düşündünüz. Oysa ben hiçbir şeyi unutmam ve vakti gelince sözümü tutarım. Şimdi o vaadimi yerine getirmenin sırası geldi. Bu vaadimi zevkle yerine getiriyorum, çünkü benim çok da hoşuma gidiyorsunuz. Majeste Kraliçe'ye ve Madam D'Ancre'ye vedâ ediniz ve benimle gelmeye hazırlanınız. İstikbalinizi ben sağlayacağım. Size öyle bir çeyiz vereceğim ki ne kadar yüksek mevkide bulunursa bulunsun, istediğiniz adamlarla evlenebileceksiniz, kızım.»

Görüldüğü gibi genç kızın reddetmesi ihtimali, Fausta'nın o kadar ummadığı bir şeydi ki kalkıp ona, bu işe razı olup olmadığını bile sormuyordu.

Halbuki Florence'nin verdiği cevap şu oldu:

— «Bana karşı göstermeye tenezzül buyurduğunuz ilgi ve sevgiden ötürü, bütün kalbimle teşekkür ederim, Prens. Fakat...»

Fausta aceleyle sordu:

— «Yani Madam D'Ancre'nin yanında kalmayı mı tercih ediyorsunuz?..»

Florence, tatlı ve fakat kesin bir sesle ve tereddütsüz cevap verdi.

— «Evet, Madam...»

Fausta, partiyi kaybettiğini anlamıştı. Katiyen ısrar etmedi. Yediği darbe büyük olduğu hâlde yüzünün hiçbir çizgisi oynamadı. Neşeli tavrını bozmadı ve gülümseyen gözlerinde hiçbir hayâl kırıklığı izi belirmedi... Sadece Léonora'dan yana bakıp gülümseyerek, bir baş işaretiyle:

— «Mükemmel oynadın...»

Demek istedi. Ama, bakışlarındaki sabitlik şunu da anlatıyordu:

«Fakat bunun acısını çıkarırım!..»

Léonora, bu bakışların ifadesini pekâlâ anlamakla beraber bir cevap vermekten çekindi ve yüzünden hiçbir şey belli etmedi. Marie de Médicis ise, o zamana kadar oynadığı role sadık kalarak, şaşkına dönmüş gibi bir tavır takınıp haykırdı:

— «Nee? Red mi ediyorsunuz, küçük hanım? Reddettiğiniz şeyin sizin için ne büyük refah ve sadet imkânı olduğunu bilmiyor musunuz? Prensesin tek başına; ben, Kral ve Madam D'Ancre da dahil olmak üzere hepimizi satın alacak kadar zengin olduğunu bilmiyor musunuz yoksa?.. Madam D'Ancre, size karşı ne kadar iyi niyet sahibi ve âlicenap olursa olsun, Madam de Sorrientès'in sizin için ya-

pabileceğinin yüzde birini bile yapamaz. İyi düşünün. Bu, düşünmeye değer sanırım...»

Florence, tepeden tırnağa titredi. Louvre'de bulunduğundan beri ilk defa, annesi kendisine söz söylüyordu. Kraliçe'ye şefkat dolu, sabit gözlerle bakıp, sanki sözlerinin altında sakladığı mânayı ona iyice anlatmak isteyerek biraz vakit bıraktı ve heyecandan titreyen bir sesle devam etti:

— «Zaten beni korkutan da bu zenginlik... Teklifi bu yüzden reddetmek zorunda kalıyorum, Madam. Ben gözü yüksekte olmayan, basit bir kıyım... Servet ve unvan, beni çekmek şöyle dursun tersine korkutuyor. Basit bir halk kızı, bir sokak çiçekçisi olduğumu hiçbir zaman unutamam... Yerimin öyle yüksek mevkiler olmadığını, oralara yakışmayacağımı, onların beni sıkacağını iyi bilirim. Ben bir köşede kalmak, mütevazı bir ömür sürmekten başka bir şey istemiyorum. Yalnız bana karşı azıcık şefkat duyulduğunu bileyim, yeter... »

Genç kız, bu sözlerle, kendisinden ne servet, ne mevki, ne unvan, hiçbir şey, birazcık şefkatten başka hiçbir şey istemediğini Kraliçe'ye anlatmak istemişti. Zavallı kız, boşuna yoruluyordu: Marie de Médicis onu anlayacak kabiliyette değildi. Nitekim kızcağıza, sanki anlamadığı bir dille konuşuyormuş gibi gayet soğuk ve anlamsız bakışlarla bakıyordu. Florence, sözüne devam etti:

— «Madam D'Ancre'nin bana hazırladığı istikbal bile, benim içinde yetiştiğim ve alışık olduğum şartların çok üstündedir. O kadarını kendime yeterli görmezsem, çılgınlık etmiş olurum.»

Léonora atıldı:

— «Peki, şu hâlde dairenize dönebilirsiniz, evlâdım. Ben de size istediğiniz şefkati göstermeye çalışacağım.»

Florence, saray reveranslarına hiç benzemeyen, kendine has, zarif bir hareketle eğildi ve çıktı.

*

Üçü yalnız kalınca, Fausta büyük bir samimiyetle söylendi:

— «Çok şeker bir kızcağız...»

Marie de Médicis sert bir sesle:

— «Yabaninin biri,» dedi. «Doğrusu, size böyle karşılık verdiği pek canım sıkıldı, Prenses. Ama açıkçasını söylemek gerekirse, onun bu inatçı huyunu öğrendikten sonra yanınıza almayışınız daha iyi oldu diyorum.»

Fausta ayağa kalkarken, ciddî bir tavırla:

— «Ben bu konuda sizinle aynı fikirde değilim, Madam,» dedi.

Ve keskin bakışlarını Kraliçe'ye dikerek sözlerine ekledi:

— «Kendisinin fakir bir halk kızı olduğunu söyleyen bu çocuğun asıl tavırlarına dikkat etmediniz mi? Böyle prenses edâlî halk kızı mı olurmuş? Ben böyle şeye inanmam. Zannımca bu kız, belki kendisi de farkında değil ama, büyük bir soydan gelme olmalı. Şöyle en aşağı bir düğ, bir prens kızı filân... Ama kendisiyle de artık yeteri kadar meşgul olduk sanırım.»

Marie de Médicis, içini okumaya çalışan keskin bakışlar karşısında sıkıntı duyarak dedi ki:

— «Siz de gördünüz ya... Bana kalmış olsaydı, çoktan...»

Fausta, Kraliçe'nin sözünü kesti:

— «Madam, size bu konuda sarfettiğiniz gayret ve girdiğiniz zahmet için çok teşekkür ederim. Sanki

istediğim olmuşçasına size şükran borcu hissediyorum. Şimdi artık bana izin vermenizi rica edebilir miyim?»

— «Güle güle, şekerim, güle güle!.. Ama, yakında yine görüşelim...»

— «İlk fırsatta muhakkak gelirim, Madam...»

Kucaklaşmalar, nezaket sözleri, öpüşmeler birbirini izledi ve Fausta, gelirken takınmış olduğu aynı güler yüzle çıkıp gittiği için gerçek duygularını sezmek mümkün olamadı.

*

O zamana kadar kendini zor zaptetmiş olan Marie de Médicis, kapı Fausta'nın üstüne kapanır kapanmaz, aşırı bir sevince kapıldı ve kızını övmekten kendini alamadı:

— «Doğrusu bu çocuk tam istediğimiz gibi davrandı. Yalnız biraz geveze... Kendine ait şeyleri anlatıp insanın kafasını şişiriyor. Ama gerçekten sâde ve mütevazı bir kız. İnşallah bu meziyetlerinin faydasını görür.»

Kazandığı zaferin tadını çıkaramayan ve daha şimdiden düşünceye dalmış bulunan Léonora, Kraliçe'ye şöyle kaçamak bir bakışla baktı. Ananın sezeemediğini o pekâlâ kavramıştı. Sert bir sesle:

— «Kızınızın anlattıkları (bu kelimelere bilhassa bastı) herkesten fazla sizi ilgilendirmeliydi,» dedi. Herhalde, Madam, bu çocuğun tokgözlülüğüyle alay etmek size hiç düşmez, çünkü sizi kurtaran da zaten onun bu sâdeliği ve alçakgönüllülüğüdür.»

Marie de Médicis, bu azarı bir tek kelime bile söylemeden yuttu. Elinde basit bir oyuncak olduğu bu müthiş kadından şimdiye kadar böyle az mı azar işitmişti?

Léonora, içini döktükten sonra tatlılaştı ve özür diler gibi:

— «Bu dediklerim sert bile olsa, yalnız sizin menfaat ve haysiyetinizi korumak kaygısıyla söylenmiştir,» dedi.

— «Sen dobra dobra konuşur ve zaman zaman ters sözler söylersin ama, bana ölesiye sâdık olduğunu da bilirim. Onun için sana kızmam, Léonora.»

Léonora saygıyla eğildi. Marie de Médicis ise artık söyleyecek bir şey kalmadığını sanarak ferahladı. Halbuki Léonora'nın diyecekleri henüz bitmiş değildi. Nitekim, Kraliçe'yi etki altında bırakmak isteyen sahte bir soğuklukla:

— «Madam,» dedi, «artık bu çocuğu bugünden tezi yok kendi konağıma götürmem lâzım.»

Kraliçe endişeyle sordu:

— «Neden?»

— «Zira Sinyora adamakıllı kızgın gitti. Bir saniye bile kaybetmeden bize kendi usulünce, müthiş bir oyun oynayacaktır...»

Ve Kraliçe'nin hâlâ bir şey anlamadan, şaşkın şaşkın baktığını görünce sabırsızlandı:

— «Artık diller çözülecek ve dedikodu alıp yürüyecektir. Emin olunuz ki bazıları çıkıp adı, sanı ve kimin nesi olduğu bilinmeyen ve daha düne kadar sokaklarda çiçek satmakta olan bir kızın birdenbire neden Louvre sarayında yaşamaya başladığını soracaklardır... Hem de Louvre'nin neresinde? Kraliçe'nin dairesinde. Daha başkaları da çıkacak ve Naip Kraliçe'nin apansız bu kıza karşı derin bir analık sevgisi duymaya başladığını iddia edeceklerdir. Bütün bunları önlemek lâzımdır. Onun için, kendisini konağıma götüreceğim. Orada emniyette ve sıkı bir göz hapsinde bulunur. Eğer dedikodu ederlerse, hiç

olmazsa suçlamalar sadece benim sırtıma yüklenir. Varsın yüklensin. Sırtım sağlamdır benim...»

— «Canım, bu kızla derdimiz bir türlü bitmeyecek mi?.. Nedir başıma gelen yarabbi!..»

— «Dert asıl şimdi başlıyor, Madam... Fausta ile daha henüz şöyle bir temas ettik. İlk silleyi biz vurduk. Ama, o da öcücü amansız bir şekilde almak isteyecektir. Daha işin başında ipin ucunu bırakmaya gelmez. Haydi, vakit geçirmeden karar verin. Zira Fausta saniye kaybetmeyecektir.»

— «Şimdi bir de başıma bu kız çıktı... Zaten buradayken bile rahatım, huzurum kalmamıştı.»

— «Canım efendim, ondan ben sorumluyum. Bırakın bildiğimi yapayım. Size bahsetmiş olduğum o düşünce kafamda epey gelişmeye başladı. Kısa zamanda o işi olgunlaştırır, size de anlatırım ve hemen harekete geçeriz. Şimdilik, hemen korunma tedbirleri almamız lâzım.»

Nihayet korkusundan razı olan Marie de Médicis:

— «Götür bakalım,» dedi.

Bir saatten az bir zaman sonra Florence, Concini'nin Louvre yakınındaki küçük konağına geçmişti. Gerçi bu geçiş, hapishane değiştirmekten başka bir şey olmamıştı, ama, burası daha rahattı. Burada hem istediği gibi geziniyor, hem de, emrine hazır, bol çiçekli bir bahçe de bulunuyordu.

Léonora, annesinin selâmeti için onu buraya getirdiğini söylemiş ve genç kız, bu kadarcık bir sebebi yeterli bulup hemen razı olarak, buraya kendi isteğiyle gelivermişti.

CONCİNİ'NİN TUZAĞI

Pardaillan'la Valvert, salondan sonra çıktıkları sofada, Concini'nin kendilerini gözetlemek üzere görevlendirdiği Louvignac ile Roquetaille'yi gördüler. Valvert, Şövalye'nin kulağına fısıldadı:

— «Eğer bizi beklemiyorlarsa adam değilim.»

Geçtiler. İki gözcü de hemen peşlerine takıldı. Pardaillan'la Valvert, elleri kılıçlarının kabzasında, gözleri ve kulakları tetikte, acelesiz gidiyor, fakat her ihtimale karşı hazırlıklı bulunuyorlardı. Valvert sâkin edâsıyla sordu:

— «Ne dersiniz, Şövalye?.. Acaba Concini, haydutlarını bize sarayın içinde de saldırtır mı?»

— «Pek sanmam, ama, belli de olmaz... Bu İtalyan'dan herşey umulur. Hem sonra bakarsın saldırtmaz da, bakarsınız bizi tevkif ettirir.»

— «Fakat siz Kral'la pek ahabpsınız. Kral, tevkif edilmenize asla izin vermez.»

Pardaillan:

— «Canım, Concini gidip de Kral'dan izin isteyecek değil ya,» dedi.

— «Öyle ama, Kral'ın emri olmazsa hangi subay ona itaat eder?»

— «Yahu, sen nereden, hangi dağdan geldin, Allah aşkına? Kral'dan çok Sinyor Concini'ye itaat edildiğinden haberin yok mu senin?»

— «İyi ama, biraz önce Kral'ın huzurunda...»

— «O başka... Kral'ın huzurunda ve Kral konuştuğu vakit iş değişir... Ama, Kral olmadığı vakit ne

olacağı ne malûm?.. Pekâlâ Concini'nin emrini dinler ve bizi tevkif ederler...»

— «Peki, siz de kendinizi kolayca tevkif ettir misiniz yani?»

— «Daha orasını bilmiyorum. Mantık, karşı koymamızı veya tevkif edilmeye razı olmakla beraber Kral'a haber iletmemizi gerektirir. Asilzâdelerden kime başvursak Kral'a haber verir. O da kendini korumak için bizi derhal serbest bırakacaktır. En akıllıca hareket bu...»

— «Yani tevkif edilmemize ses çıkarmayacağız?»

— «Onu kim söyledi, oğlum? Ak sakaldan yok sakala geldim, ama, içimde mantık pek yüksek sesle konuşmaya başladığı vakit yine de kulaklarımı tıkadığım oluyor. Hem zaten ben, kendi işimi kendim görmekten hoşlanırım. Bu benim eski âdetimdir ve bunun hiç de zararını görmüş değilim...»

— «Öyleyse karşı koyacağız demektir. Hah söyle...»

— «Canım, onu da demek istemedim. Senin aklına hiç şöyle akıllıca bir hâl çâresi gelmez mi?»

— «İyi ama, Mösyö... Ne yapacağımızı da niha yet bilmem lâzım ki ona göre hareket edeyim.»

— «Duruma göre hareket ederiz, vesselâm. Bu da benim eski bir âdetimdir ve bundan da en ufak bir zarar gördüğümü söyleyemem.»

İçinde bulundukları duruma göre gerçekten şaşılacak bir sükûnet ve soğukkanlılıkla sarayın cümle kapısına gelip hiçbir engelle karşılaşmadan dışarıya çıkmışlardı ki birden oldukları yere âdeta mıhlanıp kalıverdiler.

Çünkü sokakta ve kapının tam karşısında, iki sıra hâlinde elli atlı muhafız dizilmiş, atlarının üstünde heykeller gibi kaskatı kesilmiş duruyorlardı. Bu

adamların önünde de tek başına, eli kalçasına dayalı muhafız komutanı Vitry bekliyordu. Bu asker kala-balığı, yolu kesmiş görünüyordu.

Pardaillan bu hâli görünce bir hayret ıslığı çalmaktan kendini alamadı. Sonra alaycı tavrıyla:

— «Yarım bölük asker ve Vitry, burada bizi tevkif etmek için duruyor,» dedi. «Doğrusu Concini, bize pek şeref verici muamelede bulunuyor.»

Valvert, sâkin tavrıyla:

— «Ne yapıyoruz, siz ondan haber verin, Mösyö... Bana sorarsanız avucum fena hâlde kaşınmaya başladı,» dedi.

— «Dur bakalım, gebermek için bu kadar acele etmeni bir türlü anlayamıyorum.»

— «Ama, gebermeden önce birçoğunu yere sereceğim ya...»

Pardaillan memnunlukla gülümsedi ve gür sesiyle bağırdı:

— «Hey, Mösyö Vitry! Artık ahbap falan demiyor, ne bulursak tevkif mi ediyoruz?»

Vitry duymadı. Çünkü tam bu söz söylendiği sırada başını askerlerine çevirip bir emir daha savurmuştu:

— «Selâm dur!»

Ve Vitry şapkasını çıkarıp hayvanının üstünde selâm dururken, askerleri de, az önce diğer muhafızların mızrakla verdikleri selâmın bir eşini kılıçla veriyorlardı.

Tam tevkif edileceklerini zannettikleri bir sırada böyle bir askerî selâmla karşılanmaları ikisini de şaşkına çevirmişti. Gözlerine inanamayıp duraladılar. Mamafih kendilerini toparlayıp şapkalarını çıkararak komutanla askerlerinin bu nezaket gösterisine gösterişli birer selâmla karşılık verdiler.

Vitry, şapkası elinde, hayvanını iki adım ilerleterek, gözleri parıldayan Şövalye'ye yaklaştı. Ağzı kulluklarında gülümseyerek eğildi ve pek nâzik bir tavırla:

— «Mösyö de Pardaillan,» dedi, «Kral bana, sizi selâmlamamı ve arkadaşınızla birlikte evinize kadar uğurlamamı emretti. Emirlerinize hazırım.»

Pardaillan'ın az önce silinen kuşkuları tekrar kabarmıştı. Kendisine böyle bir şeref verilebileceğini bir türlü aklı kesmediği için kızarak:

— «Canım, şunun doğrusunu söylemeniz ve bizi tevkif etmek emrini aldığınızı bildirseniz ne olur?» Dedi.

Vitry, Şövalye'nin kızdığını görünce:

— «Şerefim üzerine yemin ederim ki tevkif filân söz konusu değildir,» dedi.

Adamın bu kadar içten teminatını gören Şövalye hemen yine yatıştı, sonra:

— «Ne dediniz! Emirlerime hazır olduğunuzu mu söylediniz?» Diye sordu. «Şu hâlde size emrim şudur ki...»

Komutan, Şövalye'nin ne emir vereceğini hemen kestirip atıldı:

— «Rica ederim bana bu emri vermeyin, Mösyö!...»

Pardaillan öfkelenerek sordu:

— «Neden Mösyö? Neden acaba?..»

— «Bunun iki sebebi var ki ikisi de size makul gelecektir. Birinci sebebi, sizi bir kralmışsınız gibi kendi muhafızlarıyla uğurlamak isteyen Kral'a bu şekilde mukabele yakışık almaz. Sizin, bir nezâket gösterisine bu şekilde karşılıkta bulunmayacak kıratta bir adam olduğunuzu bilirim, Mösyö de Pardaillan...»

— «Vay canına!.. Bu sebep o kadar inandırıcı ki ötekini söylemenize hiç lüzum kalmadı, Mösyö Vitry...»

Vitry sevinip söylendi:

— «Gördünüz mü? Ama ben bununla kalmayacak, size ikinci sebebi de söyleyeceğim...»

— «Haydi çıkarın şu ikinci baklayı da ağzınızdan bakalım... Doğrusu ölümünüze sebep olmak istemem!..»

— «İkinci sebep de, beni pek büyük bir zevk ve şeref duyarak yapacağım bir görevden mahrum etmenizin bana karşı bir haksızlık olacağıdır, Mösyö de Pardaillan!..»

Vitry yeniden, pek kibarca bir selâm çakmıştı. Pardaillan bu selâma da karşılık verdikten sonra:

— «Mösyö Vitry, sizin pek nâzik bir adam olduğunuzu daha önce söylemiştim. Şimdi de tarafınızdan uğurlanmayı büyük bir şeref saydığımı söyleyeceğim!..»

Vitry'in bir işareti üzerine, askerlerinden ikisi atlarından yere inerek hayvanlarını Pardaillan'la Valvert'e getirdiler. İki arkadaş atlara atladılar ve Pardaillan, ancak o zaman yanındaki delikanlıya muhafız komutanını tanıştırdı. Valvert'le Vitry, devrin geleneğine uyup birbirlerine uzun uzun iltifat yağdırdıktan sonra, komutanın bir yanına Şövalye öbür yanına da Valvert geçti ve yavaş yavaş, Saint-Honoré sokağı yönünde yola koyuldular...

Vitry ile Pardaillan arasında bir ahbaplık yoktu, ama, çok eskiden beri tanışmışlardı. Şimdiye kadarki resmî tavırlarını bırakarak eski dostlara yaraşır bir şekilde samimî bir konuşmaya başladılar. Valvert ise dövüş alanında olmadığı için yine birdenbire utangaçlaşmış ve ağzını açmadan dinlemeye koyulmuştu.

Pardaillan bir yandan Vitry ile konuşurken sık sık arkasına dönüyor, üzengiler üstünde ayağa kalkarak, arkadaki askerlerin başları üzerinden keskin gözleriyle arkada bıraktıkları sokağı araştırıyordu. Bu araştırma sonucunda epeyce gerilerinde dağınık gruplar hâlinde ve gezmeye çıkmış gibi hareket etmelerine rağmen kuşkulu tavırlarından amaçları sezilen birtakım insanlar görünce elinde olmaksızın gülümsedi.

Bunlar Stocco ile yirmi haydudu idi ve oldukça uzaktan askerleri takip ediyorlardı. Stocco, Valvert'le Pardaillan'ın saraydan çıktıklarını görmüştü. Sonra da atlara binip bu kalabalık kafilenin başında yola koyuluşlarını seyretmişti. Bu manzarayı görünce adamakıllı canı sıkılmıştı. Nasıl olup da, muhafızların Pardaillan'la birlikte yola koyulduklarını bir türlü kavrayamıyordu. Büyük bir hâyal kırıklığına uğramıştı. Bununla birlikte, aldığı emre boyun eğerek kafilenin peşine düşmüş ve ilerideki sokakta bekleyen Concini'nin ne karar vereceğini öğrenmek için o tarafa doğru yürümüştü.

Pardaillan, arkadan gelen haydutları görünce:

— «Şu arkadan gelen mâsum yolculara ne dersin?» Dedi.

Pek tatsız bir tavırla soruyordu, ama sesinin tonu Valvert'in dikkatini uyandırmakta gecikmedi. Birden geriye dönerek, arka tarafı Pardaillan'inkine benzeyen bir keskinlikle gözden geçirdikten sonra o da gülümsedi ve:

— «Ne diyeceğim Mösyö?» Dedi. «Bu mâsumların hepsi darağacı ve zindan kokuyor. Belli ki ipten kazıktan kurtulma herifler. Ve yine belli ki bizi kolluyorlardı, yanımızda muhafızları görünce fena hâlde bozuldular.»

— «Yanılmıyorsam yolumuzun üstünde bunlar-

dan daha birçoğuna rastlayacağız!.. Peşimizde kafi-
leyi görünce onlar daha beter hayâl kırıklığına uğ-
rayacaklar, azizim. Daha şimdiden durumu haber
almış olan Concini hazırladığı mükemmel tuzağın
suya düşmesine fena hâlde içerlemiş, kuduz köpek
gibi dönüp dolaşıyordur.»

— «Yalan da değil! Adamcağızın bize karşı hiç
şansı yok!..

Pardaillan yanılmıyordu, Concini hazırladığı tu-
zağın boşa gittiğini öğrenmişti. Roquetaille'yle Lou-
vignac, nöbet bekledikleri sokakta, hemen Şövalye ile
Valvert'in peşine düşmüşlerdi ve onlar kapıda Vitry
ile oyalanıp dururken tabanları yağladıkları gibi so-
luğu Saint-Honoré sokağında alarak Concini'yi bu-
lup durumu kendisine anlatmışlardı. Zaten müthiş
bir öfkeye kapılmış bulunan Concini bu haberi de
öğrenince büsbütün küplere binmişti. Kızgınlığın-
dan nefesi kesilip geberecekti nerdeyse... Eğer Şö-
valye ile Valvert'in yanındakiler herhangi bir muha-
fız kıtası olsaydı, Concini yanındaki kalabalığa gü-
venip yine onlara çatmaktan çekinmezdi. Fakat işin
içine Kral'ın muhafızları girince, mesele kökünden
değişiyordu.. Kendilerinden on misli az da olsa, gü-
pegündüz ve halkın gözleri önünde Kral'ın muhafız-
larına sataşmak, bir Kraliçe gözdesinin bile kolay
kolay göze alabileceği bir iş değildi.

Concini bütün öfkesine rağmen durumu kavradı
ve delice bir işe kalkışmamak için kendini tuttu.
Hemen adamlarına bir işaret vererek, elden geldiği
kadar dağınık kalmalarını, göze batmamalarını ve
yolun kenarına çekilip muhafız kıtasının geçişini
engellememelerini bildirdi.

Pardaillan ve Valvert, buraya kendilerini öldür-
mek için gelmiş oldukları hâlde, gık demeden,
öfkelerini yenip dişlerini gıcırdata gıcırdata yol ver-

mek ve duvar diplerine sinmek zorunda kalan bu sürünün arasından rahat rahat geçtiler. Concini hidet ve çâresizlikten korkunçlaşmış bir yüzle onların geçişini seyretti.

Fakat bu korkunç surat, Pardaillan'a hiçbir etki yapmadıktan başka, Şövalye tam onun önünden geçerken alaycı sesiyle bir nükte de savurdu:

— «Üzülme be ahbab!.. Gelecek defaya daha mükemmel bir tuzak hazırlarsın... Belli olmaz, belki o sefer şansın daha yaver gider...»

Birkaç adım sonra Valvert'e:

— «Concini, pek zehirli bir yılan, vesselâm...» Dedi.

Delikanlı içini çekti:

— «Ne demezsiniz, Mösyö!..»

Ve sâfiyetle ilâve etti:

— «Bu herife el sürmemek zorunda kalışıma öyle içerliyorum ki... Hani, gırtlığına hançerimi geçirebilseydim, keyfimden yanıma varılmayacaktı...»

Pardaillan yine bir alay savurdu:

— «Ama, yavuklunun babası olduğu için bu pek tatlı zevkten mahrum olmak mecburiyetindesin!..»

Vitry, bu sözleri duyduğu hâlde bir şey söylemedi. Fakat Concini'nin ve adamlarının önünden geçerkenki bakışı ve bıyık altından gülüşü, onun da durumu pekâlâ kavradığını gösteriyordu. Kimbilir, belki de o da çok şey biliyordu, ama, söylemeyi doğru bulmuyordu.

KORKUNÇ MÜCADELE

Kafile, Lion-d'Or hanının önünde durdu. Tabii, hanın belli belirsiz bir endişeye kapılan sâhibiyi-
le hizmetkârları, hemen kapının önüne fırladılar. Aynı anda oracıkta, bu kalabalığı seyre gelen bir alay işsiz güçsüz birikti ve evlerin pencereleri açılarak bir sürü meraklı baş göründü...

Muhafız birliği, Louvre sarayının kapısında olduğu gibi burada da iki sıra hâlinde dizilerek selâm durdu. Komutanları, o çağın âdetince, refakat ettiği iki ahabına nâzik sözler söyledi. Pardaillan'la Valvert bu sözlere gereği gibi karşılıklı bulunduktan sonra atlarından inerek hanın kapısı önündeki merdivenlerin üst basamağına çıkıp durdular... Fakat aldığı emre körü körüne itaat eden Vitry'nin hâlâ çekilip gitmediğini görünce, kendisini selâmlayıp hanın salonuna girdiler.

Vitry, han kapısının, iki arkadaşın üstüne kapandığını gördükten sonra askerlerine yarım çark ettirerek, geldiği gibi yavaş yavaş Louvre'ye döndü.

*

Hancı, o güne kadar kiracısı Valvert'e herhangi bir insan gözüyle bakmıştı. Fakat han kapısının önünde gördüğü merasimden sonra bu delikanlının yüksek soydan bir prens olduğundan ve her nedense kıyafet değiştirip kendini belli etmeden gezdiğinden hiç şüphesi kalmamıştı. Bu yüzden, beyaz takesi elinde, yüzünde dalkavukça bir tebessüm olduğu hâlde hizmete koşmuş ve bol bol «Monsenyör» hi-

tabını savurmaya koyulmuştu. Pardaillan'la Valvert, orada kalmayıp salondan geçtiler ve arka kapıdan çıktıktan sonra Valvert'in evinin antresine girdiler. Oradan da sokağa çıktılar. Pardaillan, Valvert'in koluna girerek dedi ki:

— «Hazır fırsatını bulmuşken Grand-Passe-Partout hanına kadar bir uzanalım da bakalım Escargasse'den bir haber var mı? Bana kalırsa bu adam epey gecikti. Gerçi pek zeki ve becerikli olduğunu bilirim ama, kendini ele vermiş olmasından korkmaya başladım!..»

Sağa döndülerse de Saint-Denis sokağını tıkayan Vitry'le askerlerinin tamamen çekilip gitmesini beklemek için duraladılar. Onların durdukları yerden birkaç adım ötede, bir girintiye sinmiş olan Stocco, ateşler saçan gözlerini onlardan yana dikmişti. Zaten Valvert'in evini bilirdi. Lion-d'Or hanının önünde durduklarını görünce hemen planlarını kavramış ve kendi kendine: «*Buradan girip öte kapıdan çıkacaklar... Şimdi görürüz...*» Demişti. Sonra atlar arasından ustalıkla kayıp geçmiş ve şimdi gizlendiği yere sinerek aklından şunları geçirmeye başlamıştı: «*İşte buradan hem hanın kapısını, hem de Cossonnerie sokağını gözleyebilirim... Ne taraftan çıkarlarsa çıksınlar, gözümünden kaçamazlar. Ama üstlerine saldır- maya hiç niyetim yok, beni bir lokmada yiyip yutu- verirler vallahi! İyisi mi, peşlerine düşer, onları ta- kip ederim. Nerede barındıklarını öğrenemem için bu işe şeytanın parmağını sokması lâzım... Bir kere barındıkları yeri öğrendim mi, dağarcığımdaki yeni numaralardan birini tatbik edip ikisini de güzel- ce tuzığa düşürür, kısıkvrak yakalarım...*»

*

Amacına ulaşmaya kararlı olan Rospignac, Vitry

ile muhafızlarının çekilip gitmelerini büyük bir sabırsızlıkla bekledi. Katile, Lion-d'Or hanının önünde durduğu vakit, Rospignac da Fers sokağının ağzında, yâni Pardaillan'la Valvert'in bulundukları yerin tam aksi tarafında durdu. Adamları da hemen onun etrafına toplandılar.

Rospignac kafilenin çekilip gideceğini hesapladığı için adamlarını Fers sokağına sakladı. Dört yardımcısını da yanında tutarak sokağın ağzında durup, Saint-Honoré sokağından beri izlediği katileye gözlerini dikti. O zaman Şövalye ile Valvert'in hana girdiklerini gördü. Birazcık akli başında olsaydı, o da Stocco'nun verdiği kararı verirdi. Fakat Rospignac, şu sırada aklını başına toplayamayacak hâldeydi. Durumun gittikçe kendi lehine döndüğünü sanarak homurdandı:

— «Şu askerler gider gitmez hemen hana hücum ederiz. Herşeyi kırıp döker ve ateşe veririz. Gerekirse taş üstünde taş bırakmayız. Herhalde bu iki adamın buradan sağ çıkmamaları lâzım! Anladınız ya?..»

Roquetaille, Longval, Eynaus ve Louvignac bir ağızdan:

— «Anladık!..» Dediler.

Silahşorlar, hemen komutanlarından ayrılarak gidip adamlarına talimat verdiler.

Vitry'nin askerleri geçtikten sonra sokak tekrar eski hâlini almıştı. Rospignac dönüp ardına bakınca Eynaus, Louvignac, Roquetaille ve Longval'in peşinde olduklarını gördü. Onların arkasında da on kadar seçme adam vardı. Hemen peşindekilerle birlikte yola koyulacaktı ki birdenbire olduğu yere mihanmış gibi kalakaldı.

Önünde, yirmi adım kadar ilerisinde, kendilerini yakalamak için Lion-d'Or hanına baskın vermeye

kalkıştığı iki adamı görmüştü. İkisi de gayet sâkin, yüzlerini gizlemeye lüzum görmeden, kol kola, keyifli keyifli konuşarak ve sanki dünyaya metelik vermeyen, kendilerini hiçbir tehlikenin tehdit ettiğinden haberi olmayan iki insan gibi yürüyordu.

Böyle değilse bile, Rospignac böyle zannederek, şeytanca bir sevince kapılıp söylendi:

«*Bu sefer şansım var!.. Yakalandılar demektir!..*»

Kısık sesle yardımcılarına ne yapacaklarını anlattı. Onlar da bu emirleri hemen kendi adamlarına bildirdiler. Bir tek hareketle bütün kılıçlar kınlarından sıyrıldı. Hepsi gerilip hızla ileriye, Saint-Denis sokağına atılırlarken ortalığı korkunç nâralarıyla doldurdular:

— «Tutun! Yakalayın! Komayın!..»

Göz açıp kapayıncaya kadar, Cossonnerie sokağıyla Fers sokağı arasında kalan kısım temizlenmişti. Bu kuduzlar kafilesi lâhzada sokağa hâkim olmuştu. Her türlü hareket serbestliğini elde ederek, manevrasını yapmaya başladı. Zaten bu manevra da pek basitti:

Çete, hemen ikiye bölünmüştü... Yarısı, kılıçları elde, iki adama saldırırken, öteki yarısı da duvarlar boyunca sürünürcesine ilerleyerek Pardaillan'la Valvert'i yandan ve arkadan çevirmeye koşuyordu. Bu manevra çabuk bitti, Rospignac'ın umduğu sonucu vermedi.

Çünkü Concini'nin çetebaşısı, Pardaillan'la Valvert'in öyle kol kola ve keyifli keyifli konuşarak geldiklerini görünce, onların dünyadan haberleri olmadığını sanmış ve pek yanılmıştı. Oysa ikisi de tetikte bulunuyordu. Birbirine hiçbir şey söylememiş oldukları hâlde, ikisi de peşlerine düşülmüş olduğundan kesinlikle emindiler. Kaygısız görünmekle beraber gözlerini ve kulaklarını dört açmışlardı. Ros-

pignac, sokakta ilk adımını atar atmaz, kendisini derhal görmüş ve kararlarını da vermişlerdi.

Bir anda kılıçlarını ellerine aldılar ve durup, saldırıların gelişine baktılar. Aynı anda da çete, manevrayı yapmaya koyulmuştu. Pardaillan'la Valvert, bu manevranın ne olduğunu çabucak görüp kavramışlardı. Bu duruma seyirci kalacak değillerdi. Zaten tecrübeleriyle bilirlerdi ki eşit şartlar altında yapılmayan bu gibi dövüşlerde daima ilk silleyi vuran kazanırdı!.. Yıldırım hızıyla hücumla geçerek, kılıçlarını tam orta yerlerinden kavradılar. Müthiş birer sıçrayışta biri bir yana, öteki öbür yana fırladı ve evlere sürünürcesine ilerleyip kendilerini geriden sarmak isteyenlere yetiştiler... Son derece şiddetli ve fakat hesaplı bir hareketle kollarını kaldırıp indirmeleri bir oldu. İki kılıcın ağır kabzaları gürz ödevi görmüş ve iki kafatasını çatlatmıştı. Haydutlardan ikisi yere yığıldı. Sonra iki adam tekrar bir sıçrayışta yolun ortasına vardılar ve artık bir saniye bile durmadılar.

Çetenin, onlara cepheden saldıracak olan yarısı, hep birden hücumla geçmişti, ama, her vakit olduğu gibi koşarken kimi ileri gitmiş, kimi geride kalmış ve birbirlerinden ayrılıp dağılmışlardı.

Pardaillan'la Valvert'in en önde gelen ikisinin üstüne sıçramalarıyla ağır kılıç kabzalarının yıldırım hızıyla kalkıp inmesi bir oldu. İki silâhşor daha, baygın ya da ölü olarak yerlere serilmişti. Bunlar Louvignac ve Eynaust'u.

Fakat Şövalye de, Valvert de işin peşini bırakmadılar. Bu sefer de kılıçlarının kabzalarından tutup karşılıklarına çıkan diğer iki kişiye hücum ettiler. İki kolun müthiş bir hız ve kuvvetle ileriye uzanması üzerine kılıçlarının ucu, iki haydudun omuzlarının bir yanından girip öbür yanından çıktı ve bunlarla iki kişi daha yere serildi.

Böylece, asıl dövüş daha başlamadan, Rospignac'ın altı silâhşoru, zararsız hâle getirilmiş oluyordu. Bu akıl almaz ustalığı gösteren iki adamda ise en ufak bir sıyrık bile yoktu.

Bu dövüşe üstün bir kuvvetle girmiş olan Rospignac için işler pek kötü gitmeye başlamıştı. Gerçi onun için savaş henüz tamamiyle kaybolmuş sayılmazdı. Ama, eğer adamlarını böyle yayılmaya bırakırsa, hepsinin, hiçbir iş göremeden teker teker kırılacaklarını farkettiler. «*Zararın neresinden dönülse kârdır!*» Diyerek bir ısıklıkla arkadaşlarını yanına topladı.

Bundan sonra Pardaillan'la Valvert, her taraftan sıkıştırıldıklarını gördüler. Hem bu sefer kendilerine saldıranlar tek tek kişiler değil, yekvücut bir kütleydi... Bu kütle onları çember içine almaya çabalıyordu. İki adam, böyle bir kuşatmaya karşı koyabilmek için yapılacak tek hareketi yaptılar: Sırt sırta vererek kılıçlarını havada fırıl fırıl döndürüp daireler çizmeye ve kimseyi yanlarına sokmamaya çalıştılar.

Şimdi mücadelenin ikinci ve asıl kesin neticeyi verecek olan safhası başlıyordu. Zaten bu safha, Pardaillan'la Valvert'in akıl sır ermez ustalıkları sayesinde bu kadar gecikmişti. Haydutlar âdetleri olduğu üzere bu yeni mücadeleye başlarken bağırıp çağırarak, küfürler edip lânetler okuyarak birbirlerine cesaret verdiler...

Birden Pardaillan'ın kolunun gerildiği ve kılıcını ileri doğru uzattığı görüldü. Kendini korumamak hatâsını yapan karşısındaki silâhşor çuval gibi yere yığıldı...

Hemen arkasından, Valvert de kolladığı fırsatı yakalamakta gecikmedi. Hem o, bir taşla iki kuş vurdu. Ağır surette yaraladığı haydut yere yıkılır-

ken, yanındaki arkadaşına tutunmuş, onu da kendisiyle beraber sürükleyip sendeletmişti. O da, kendini kurtarmak için şiddetle ötekini iterken bir an için kendini korumayı ihmâl etti. Sen misin ihmâl eden?.. Valvert'in yıldırım hızıyla kolunu uzatıp kılıcını saplaması için bu kadarcık bir zaman kâfi geldi ve ikinci adam da ötekinin üzerine yığıldı.

Rospignac'ın peşinden gelmiş olan ondört kişiden, kala kala beş kişi kalmıştı. Bunlar arasında Roquetaille'yle Longval da vardı.

Az önce bu iki müthiş rakibin hakkından gelmeyi hâlâ ümit eden Rospignac, artık bozguna uğradığına kesinlikle inanmıştı. Zaten kendi tarafındakilerden Roquetaille'yle Longval'den başka hakkıyla dövüşen olmadığını da görüyordu. Öteki üç adamı yılmışlardı ve tabanları yağlayıp sıvışmak için uygun bir fırsat kolluyorlardı...

Fakat Rospignac, yine de gerilemeyi aklına getirmedi. Rezil bir yenilgiye uğramaktansa şuracıkta ölüp gitmeye razıydı... Daha dövüşün başından beri Valvert'in karşısına geçmeye dikkat etmiş, bütün hıncıyla onunla dövüşmeye koyulmuştu. Şimdi de tekrar ona saldırıyor, fakat artık öldürmekten çok kendini öldürtmek istediği belli oluyordu. Hem şimdi Pardaillan'la Valvert'in pek şiddetle hücumla geçmeleri üzerine, dövüşün seyri bir daha değişmişti. Şimdi Şövalye ve Valvert, sırt sırta vermekten vazgeçmişler, yanyana saldırıyorlardı ve hasımları da onların karşısında dirsek dirseğe tutunmaya çabıyorlardı.

Ölümü arayan Rospignac, kendini âdeta iki arkadaşın kılıcının önüne attı. Akli başından gitmiş gibiydi. Şimdiye kadar birçok kere kendini korumayı ihmal etmişti ve Pardaillan da, Valvert de, istemiş olsalardı, Rospignac'ı çoktan öbür dünya yolculuğu-

na çıkarabilirlerdi. Halbuki sözleşmiş gibi hiçbir şey yapmadılar. Rospignac, iki adamın kendini öldürmek istemediklerini hissetti ve bunda hiç de yanılmıyordu...

Bu, onu büsbütün delirtti ve adam duyduğu zilletten kuduracak gibi oldu. Çünkü Rospignac, Paris'in namlı kılıç kullananlarındandı. Ama, asıl sinirine dokunan bu zillet değildi. Pardaillan'la Valvert, kendisini böyle neden koruyorlardı?.. Hiç şüphesiz kendisine, evvelce vermiş oldukları derslere benzer acı bir ders daha vermek için... Ve Rospignac, buna engel olamayacağını da pekâlâ biliyordu. İşte bu düşünce, zavallıyı âdeta kudurtmuştu. Çarpışan kılıçların gürültüleri arasında çılgın gibi:

— «Öldürün beni!.. Öldürsenize beni!..» Diye yalvardı.

Pardaillan, göğsünü yarmak isteyen bir kılıcın hücumunu savuştururken omuz silkti. Valvert de:

— «Yok! Seni öldürüp de ait olduğun cellâdın elinden kurtarmak istemiyorum!..» Diye fikrini belli etti. «Ama, sana yine lâıyk olduğun gibi ders vermeden cellâda gitmene de gönlüm razı olmuyor!..»

Rospignac inledi:

— «Ah cehennem zebanisi seni!..»

Ve düşmanın kendisine ne çeşit bir ders vereceğini iyice bildiği için bir yandan kılıcını kullanırken, öte yandan da ceketinin altından hançerini çekti, üçüncü bir defa daha rezil ve kepaze olmaktansa, hançeri kendi gırtlığına saplamaya hazırlandı.

Hem Pardaillan, hem de Valvert, Rospignac'ın arkadaşlarından üçünün pek mânalı bir surette sağa sola kaçamak bakışlar atıp durduklarını farketmemiş değillerdi. Şövalye, bu heriflere âdeta acıdı ve alaycı edâsıyla:

— «Haydi!» Dedi. «Yallah!.. Çabuk defolun da postunuzu kurtarın bakayım!..»

Zavallılar hemen tabanları yağladılar. Ne çâre ki çok uzağa gidemediler. Yağmurdan kaçarken doluya tutulmuşlardı. Karşılarında, birdenbire ellerinde iki müthiş topuzla koşup gelen ve insan seslerine hiç de benzemeyen seslerle bağırışan iki iriyarı adam belirmişti. Korkunç bir gürültü kopmuştu ve eşek anırmaları, kedi miyavlamaları, köpek havlamaları, domuz cıyıklamaları birbirine karışırken, koca iki topuz, kaçanların kafalarına inmiş ve içlerinden ikisini de yere sermişti. Yalnız üçüncüsü, nasıl oldu bilinmez, hiç izini belli etmeden gözden kayboluvermişti.

Artık, korkunç mücadelenin sonu gelmişti. Bütün cesaretleriyle dövüşen Roquetaille'yle Longval da daha fazla tutunamayacaklardı. Rospignac bunu anlayıp homurdandı:

— «Allah senin belânı versin, lânet şeytan!.. Ama beni eline diri geçiremeyeceksin!..»

Rospignac, kendini öldürmek için hançerini kaldırdı. Fakat işini tamamlamaya vakit bulamadı. Aynı saniyede tepesinde öyle müthiş bir darbe hissetti ki dünya başına yıkılıyor sandı. Külçe gibi yere yığılıp kafasını sokağın ortasındaki su akıntısına daldırdı ve kendinden geçti. Bu arada birisinin şöyle bağırdığını da tabiatıyla duyamadı:

— «Hey dilenci yamakları, şöyle biraz dönün de kaatil suratlarınızı görelim!..»

Bu sözler, Pardaillan tarafından Roquetaille'yle Longval'e söylenmişti. Fakat adamlar, denileni yapmaya imkân bulamadılar. Çünkü aynı anda, kafatasları param parça olup yeri boylamışlardı. Eşsiz bir ustalık ve el çabukluğuyla vurulan bu darbeler dövüşü son verdi.

Landry Coquenard'la Escargasse, efendilerinin

artık kendilerine ihtiyaçları kalmadığı bir sırada imdâdına koşmuşlardı. Onlar da kendilerine yapılacak iş kalmadığını görmemiş değillerdi ama, belki de efendilerinin affedecekleri bu haydutları temizlemeden bırakmaya da gönülleri razı olmamıştı.

Rospignac'a dünyanın kaç bucak olduğunu gösterip herifi bir vuruşta kendinden geçirerek yere seren de, Pardaillan'ın kendisine vermiş olduğu gizli işi başarıp seyahatten dönen ve henüz yolculuğun tozu toprağı içinde bulunan Escargasse idi. O, kılıcının kabzasıyla Rospignac'ı yere sererken, hiç farkında olmadan, Concini sürüsünün elebaşısını bir zilletten de kurtarmış oluyordu.

Pardaillan'la Valvert, karşılarında dövüşecek adam kalmadığını görünce kılıçlarını kınlarına yerleştirdiler. şimdi yaptıkları işi düşünceli tavırlarla seyreliyorlardı. Kendi kanlarıyla sulayıp kıızıla boyadıkları sokağa ondört vücut uzanmıştı. Ondört kişi!.. Halbuki ikisinin de üstüne: «*Gebertin!..*» Diye saldırdıkları vakit on beş kişiydiler:

Pardaillan, sözle anlatılmaz bir kederle:

— «Zavallılar!..» Dedi.

Valvert yavaşça söylendi:

— «Bizi alçakça öldürmeye kalkışanlar onlardı... Kendimizi korumaktan başka bir şey yapmadık ki...»

— «Ne yazık ki öyle...»

— «Zaten darbelerimizi de ölçülü vurduk. Hiçbirini öldüresiye yaralamadık.. Hepsinin yakayı kurtaracağına bahse girerim!..»

— «İnşallah!..»

Landry Coquenard:

— «Ben de bahse girerim ki şu ikisi öbür dünya yolculuğuna çıkalı epey oldu!» Dedi.

Roquetaille'yle Longval'i gösteriyordu. Pardail-

lan'la Valvert, su birikintisinin içinde yatan iki adama baktılar: İkisi de kaskatı kesilmişti. Kafalarına inen darbe o kadar müthiş olmuştu ki kafatasları parçalanmış ve beyinleri kanlı birer yığın hâline gelmişti. Landry Coquenard yanılmıyordu, ikisi de ölmüştü.

Pardaillan söylendi:

— «Amma ağır elin varmış be! Biraz daha yavaş vuramaz mıydın, hayvan?»

Sonra, alaycı gülümsemesini Landry'nin utanmış yüzünden saklamaya çalışarak:

— «Burada daha fazla kalmayalım,» dedi. «Ba karsınız tekrar bir hücumu uğrarsınız. Doğrusu bu kadar dayanıp yorulduktan sonra ikinci bir kavgaya dayanıp dayanamayacağımı bilemem... Biz artık Valvert gibi yirmi yaşında değiliz malûm ya!..»

Pardaillan, Escargasse'yi yanına çağırmıştı. Escargasse hem yürüyor, hem de kendisine verilmiş olan görevi nasıl başardığını anlatıyordu. Herhalde getirdiği haberler, hem Pardaillan'ın, hem de durumdan haberi olduğu anlaşılan Valvert'in pek hoşuna gidiyordu ki ikisinin de yüzleri gülüyor, gözlerinde kıvılcımlar çıkıyor ve hasımlarına adamakıllı bir oyun oynamaya hazırlanan iki insan gibi seviniyorlardı.

Onlar böyle bütün dikkatlerini Escargasse'nin anlattığı hikâyeye vermiş, ağır ağır yürürlerken, Stocco da yüzünü pelerinine saklayıp onları izliyordu.

Şövalye ile arkadaşları âheste beste yollarına devam ediyorlardı. Zaman zaman duruyor, Escargasse'nin anlattığı bir şeyi dikkatle dinliyor, sonra tekrar yola koyuluyorlardı. Saklanmak ve gizlenmek hiç akıllarına gelmiyordu. Kendilerinden gayet emin görünüyorlardı. Bir kere olsun başlarını çevirip bakmamışlardı.

Bu durum, Stocco'nun işini fazlasıyla kolaylaştırdı. Pardaillan'la arkadaşlarının izlendiklerinden şüphe etmediklerine sevinmekle beraber ihtiyatı yine elden bırakmadı.

Dört arkadaş, sokağın ucuna varınca durdular. Stocco da hemen durup gerekirse sinebileceği bir yer araştırdı. Bulamayınca, ortada kalmaktan başka çâre olmadığını düşünerek, birini arayan bir kimse tavrını takındı. Onların geri dönmeyeceklerini sanıyordu ve dönseler bile pelerinini iyice yüzüne örtmenin kâfi geleceğini hesaplıyordu.

Halbuki yanılmıştı. Nitekim, Pardaillan birdenbire döndü. Stocco da derhal yarım döndü ve önünde durduğu binayı seyrediyormuş gibi yapıp gözücüyle da endişeli endişeli Pardaillan'dan tarafa bakmayı ihmal etmedi. Şövalye'nin sâkin adımlarla kendinden tarafa yürüdüğünü görünce yüreği hop edip söylendi:

«*Aman ya Rabbi!.. Sakın bu şeytan herif beni tanımış olmasın?.. Eğer tanıdıysa yandım demektir!..*»

Ne yazık ki korktuğu başına gelmiş, Pardaillan onu tanımıştı. Şövalye bir yandan ona doğru yürürken, bir yandan da sesleniyordu.

— «Hey, Stocco! Ne zamandır peşimdesin, artık yeter! Haydi çabuk kirişi kır, yoksa yanına kadar gelmek zorunda kalırsam elimden kurtulamazsın!..»

Bu sözler, kendinden o kadar emin olan Stocco'yu mahvetti. Adam peşinden şeytan kovalıyormuş gibi tabana kuvvet kaçmaya başladı. Bir yandan da dönüp dönüp arkasına bakıyordu. Pardaillan'ın durduğunu gördü. Biraz ferahlamakla beraber koşmaya devam etti. Nihayet Pardaillan'm geriye dönüp sokağın köşesinde bekleyen arkadaşlarına ulaştığını görünce koşmayı bırakıp yürümeye başladı. Şövalye ile arkadaşları sola dönüp Marché-Aux-Poirées sokağın-

da kaybolunca, Stocco da geri dönerek, var hızıyla onların ardından seğırtti...

Bugün zavallının hiç şansı yoktu. Sokağa vardığı vakit dört arkadaşın ortadan kaybolmuş olduklarını gördü. Sonsuz bir sabırla, karanlık bastırıncaya kadar oralarda bekledi. Hem de bu arada, bir Fers sokağına, bir Cossonnerie sokağına gidip geldi. Her tarafı araştırıyor, bakınıyor, soruşturuyordu. Ama hiçbir sonuç alamadı. Sanki yer yarılmış da Pardailan'la arkadaşları içine girmişti...

Ve Stocco'yu inatçı araştırmalarından alıkoyan şey, sadece gecenin bastırışı oldu. Hava iyice karanınca, oradan ayrılıp gitmeye karar verdi ve kendini şöyle teselli etti:

«İstediğim gibi bir başarı elde edemedim. Ama yine de boşuna vakit kaybetmiş sayılmam!.. Bundan sonra artık araştırmalarımı dar bir alanda yapacağım demektir. Bu kadar çabuk ortadan kayboluşlarına bakılırsa pek uzağa gitmiş olamazlar. Ya Marché-Aux-Poirées sokağında ya da Fers sokağının girişinde bir yerde barınıyor olmalılar... Başka bir yerde olamazlar. Yarın hemen yine buraya gelirim ve bu sefer bir aksilik çıkmazsa kendilerini muhakkak bulurum...»

VALVERT İŞ BAŞINDA

Fausta, artık Dük D'Angoulême'den medet ummanın faydası olmadığını, Dük'ün kaçıp arazisine sığınmış olduğunu biliyor, onun peşine düşmeyi aklından bile geçirmiyordu. Bu darbe ona çok ağır gelmişti. Uzun zaman düşünüp hazırladığı planları tamamen suya düşmüştü. Çok kuvvetli bir karaktere sahip olmasına rağmen, bir an içinde kendini kapıp koyvermişti.

Onun yerinde başka kim olsa, kazanılması imkânsız hâle gelen bu mücadeleden artık cayardı. Fakat Fausta çok geçmeden yine kendini toparlamıştı. Üstelik, Pardaillan'ın tahmin ettiği gibi mücadeleden vazgeçmeyi aklına bile getirmemişti. Tam tersine şimdi mücadeleye eskisinden daha büyük bir hırsla atılıyordu.

Her ne hâl ise... Bu sabah, Fausta'yı kendi odasında ve görünüşte, sonsuz bir sükûnet içinde buluyoruz. İşte bu anda, Prens'in emirlerini almış olan D'Albaran odadan çıkmaktadır.

Bir an bu insan azmanı İspanyol'u takip edersek, bizi, ister istemez asıl ilgimizi çeken kahramanlarımıza getirecektir.

D'Albaran, Fausta'nın önünde pek derin bir saygıyla eğildikten sonra huzurdan çıkıp doğruca ahırlara gitti. Birkaç dakika sonra da konaktan çıkıyordu. Ata binmişti ve iriyarı iki adamı da yine atlara binmiş olarak peşinden geliyordu. Acele işi olmayan insanlar gibi, yavaş yavaş Saint-Honoré sokağına yöneldiler.

Henüz Saint-Nicaise sokağında on adım kadar yol almamışlardı ki nereden çıktığı belli olmayan bir adam da peşlerine düşmüştü. Bu, Gringaille'ydi. Gringaille, Saint-Honoré sokağına girince önüne çıkan ilk hana daldı. Bir dakikadan az bir zaman sonra oradan çıktığı vakit, onun da altında kuvvetli bir at vardı. D'Albaran pek fazla ilerleyememiş olduğu için Gringaille onun dev gövdesini hemen görüp peşine düşmekte gecikmedi.

D'Albaran, daima aynı yavaş yürüyüşle ve altı adım gerisinde iki adamı olduğu hâlde Monmartre kapısından, Paris'ten çıktı. Surlardan dışarı çıkınca atını tırısı kaldırdı. Fakat hâlâ acele işi olmayan biri hâliyle, gezmeye çıkmış gibi gidiyordu. Gringaille onu böylece Pocherons yakınlarına kadar takip etti. Buraya varınca ya bezdiğinden ya da bu gezintinin hedefini anladığından olacak, hayvanını gerisin geri çevirdi ve dörtlü Paris'e döndü. Doğruca Marché-Aux-Poirées sokağındaki meşhur La-truie-qui-file hanına gitti ve hayvanını oraya bıraktı.

Birkaç dakika sonra Pardaillan'la Valvert'in karşısında bulunuyordu. Kendisini sabırsızlıkla bekliyor olacaktı ki Pardaillan aceleyle sordu:

— «D'Albaran eve gitti mi?»

— «Evet, Mösyö...»

— «Yanında ne kadar adam vardı?»

— «Sadece iki kişi, ama tepeden tırnağa silâhlı ve gözüme pek güçlü görünen iki adam!..»

— «Peki!.. Neler oldu? Anlat bakalım!..»

Gringaille, D'Albaran'ı Pocherons yakınlarına kadar takip etmiş olduğunu anlattıktan sonra şöyle devam etti:

— «Sizin bana söylemiş olduğunuz gibi ve onların takip ettikleri istikamete bakınca, İspanyol'un

Clichy yakınındaki iskeleden Seine nehrini geçeceğini anladım. Daha uzağa gitmekte fayda olmadığını kestirip size haber vermek üzere geri döndüm...»

Pardaillan, Valvert'e dönüp:

— «Ne dersin, Odet?» Dedi.

Delikanlı cevap verdi:

— «Gringaille'nin hakkı var, derim. D'Albaran, hayvanlarını yormamak için herhalde yolu biraz kısaltmıştır. Clichy iskelesinden Seine nehrini geçecek, sonra da gemi muhafızlarına rastlayıncaya kadar nehir boyunca gidecektir.»

— «Bu mümkün. Peki, siz ne yapacaksınız?..»

— «Bu konuda karar vermek size ait, Mösyö!.. Bu işi düzenleyen ve yönetecek olan sizsiniz...»

— «Ama, ben sizinle beraber gidemeyeceğim. Çok üzgünüm, fakat bugün başka bir işim çıktı. Anlıyorsun, değil mi, Odet?»

Delikanlı gülümseyerek:

— «Tabii anlıyorum,» dedi. «Bu kadar dikkatle hazırladığınız bu işten şimdilik caymanız için, yeni çıkan işinizin şüphesiz daha önemli olması gerekir. Ama, hiç merak etmeyin, Mösyö... Ben sizin hesabınıza herşeyi yoluna koyarım. Söz veriyorum!..»

— «Mademki söz veriyorsun, şu hâlde ben de başaracağından eminim!.. Şimdi soruma cevap ver bakalım, ne yapacaksın?»

— «Dörtnala Saint-Denis istikametine yollanacağım. Orada Seine nehrini geçip nehir boyunca yavaş yavaş Paris'e doğru döneceğim. Bundan daha kolay ne var?»

— «Haydi öyleyse, yolun açık olsun!.. Hemen yola koyulun! Ben de gidişinizi görmek istiyorum!..»

Birlikte mahzenlerden geçerek Cossonnerie soka-

ğından çıktılar. Yolda Pardaillan delikanlıya son öğütlerini de verdi:

— «Sonra dosdoğru Louvre sarayına gidecek, Kral'ın huzuruna çıkacaksın! Mânasız tevazua lüzum yok... Yaptığın işi ona anlattırsın. Anlıyor musun, Odet?»

— «Dediklerinizi tamamen yapacağım, Mösyö!..»

Birlikte çıktılar. Hemen La-turie-qui-file hanının avlusuna girdiler. Gringaille atını burada bıraktığı sırada gereken tembihleri de yapmış olacaktı. Zira eyerlenmiş beş tane at duruyordu. Bu hayvanların hepsi de sabırsızlıklarından eşelenip kişniyorlardı. Valvert, Landry Coquenard, Gringaille ve Escargasse, hep birden atlarına atladılar. Valvert, Şövalye'nin elini sıkarak önden yola koyuldu. Üç ahbab da altı adım geriden peşine düştüler.

*

Hanın avlusunda tek başına kalmış olan Pardaillan, bir eli belinde, tâ ileride giden Valvert'i süzdükten sonra dudaklarında beliren esrarlı bir tebessümle söylendi:

«Tasasız ve kelle koltukta giden şu delikanlı ilk fırsatta servet sahibi olacağını bilmiyor... Çünkü Kral'a yapacağı bu hizmet karşılığında hiç değilse ikiyüz bin frank almaz mı? Kral, daha az vermeye kalkarsa, doğrusu ayıp eder. İkiyüz bin frank, çocuğun hakkıdır doğrusu... Ama, büyükler unutkan olur. Sakın Kral da kalkıp bu çocuğun yaptığı hizmeti unutup vermesin? Şöyle gönül okşayıcı bir-iki lâfla işi geçiştirmeye kalkışmasın? Eğer Kral unuttacak olursa, ben ona hatırlatırım. Aklıma bir şey geldi... Bunu yolda düşüneceğim.»

Pardaillan bir yandan böyle düşünürken, öte yandan da hayvanını yokluyor, eyerin iyi vurulup vurulmamış olduğuna bakıyordu. Nihayet kendisi de ata bindi. Handan çıktı ve pazarda alışverişe çıkmış ev kadınlarını çiğnememek için yavaş yavaş Fers sokağına kadar gitti. Atının üstünden sokağa bir göz atıp etrafı biraz araştırınca, duvarlardan birinin dibine çökmüş, dilenciye benzer bir adam gördü... «*Dilenciye benzer*» diyoruz, zira bu adamın gerek kılığı, gerek yüz ifadesi, gelip geçenlerin merhametini uyandırıyor. Ne var ki bu adam dilenmek bir yana, yolcularla hiç meşgul görünmüyordu. Pardaillan herhalde burada olması gerektiğini evvelden bildiği bu adamı görünce alaylı bir tebessümle: «*Şu Stocco humbılı da, dilenci kıyafoetine girdi diye kendisini tanımam zannediyor,*» diye söylendi. «*Sanki kafasına pis bir bez parçası saran herkes, tanınmaz olurmuş gibi... Artık bu adam iyicç canımı sıkmaya başladı. Hani içimden bir şey diyor ki...*»

Bir an Stocco'ya bakarak düşündü. Hiç de iyi şeyler düşünmediği yüzünden belli oluyordu. Sonra omuz silkerek, oradan uzaklaştı. Tek gözünü kapamış, öbürünü açık bırakmış olan Stocco ise Pardaillan'ı hiç göremedi.

Pardaillan şehirden çıkıp Valvert'in de kendisinden az önce geçmiş olduğu Saint-Denis yolunu tuttu. Dörtnala gidiyordu. Acaba, Valvert'e söylemeyi unuttuğu bir şey mi vardı? Herhalde hayır. Çünkü epeyce bir zaman böyle hızla giderek, uzakta Valvert'i görünceye kadar yol aldı. Valvert, yavaş ilerliyordu. Yanı başında Landry Coquenard gidiyordu. Fakat ne Escargasse'den, ne de Gringaille'den eser vardı.

Fakat Şövalye hayvanını daha hızlandırıp delikanlıya yetişmeye çabalayacak yerde, tam tersine

yavaşlattı. Üstelik, pelerinine iyice sarınıp şapkasını yüzüne eğerek kendini tanıtmamaya çalıştı.

Böylece başka bir yerde önemli bir işi olduğu için o gün Valvert'le birlikte gidemeyeceğini söyleyen Pardaillan, şimdi kendisini delikanlıdan saklamaya çalışarak onun peşine düşmüş bulunuyordu.

SEİNE NEHRİ KIYILARINDA

Valvert daha önce söylemiş olduğu gibi Seine nehrini Saint Denis'te geçti. Yolu bırakarak nehrin kenarındaki patikaya indi ve tekrar Paris istikametine dönerek akıntının tersi yönde ilerlemeye başladı. Hayvanını yine yavaşlatmıştı ve Landry Coquenard da dört adım kadar geriden geliyordu. İkisinde de sabahleyin bir gezintiye çıktıktan sonra nehir boyunca geriye dönen iki atlı görünüşü vardı.

Escargasse'yle Gringaille, hâlâ peşlerinde yoktu ve Valvert'in onların yokluğuyla hiç meşgul olmadığina bakılırsa, neden yok olduklarını da bilmesi gerekiyordu.

Pardaillan'a gelince o, hayvanını Saint-Denis'teki hanlardan birinde bırakmış ve yaya olarak tarlalar arasından, çitlere sinip fundalıklara saklanarak, emin adımlarla yol almaya başlamıştı. Hem artık, takip edildiğinden asla şüphelenmeyen delikanlının peşinden de gitmiyordu. Ondan daha ileriye geçmişti ve onun önünde yol alıyordu. Gayet ihtiyatlı davranmasına, öteye beriye sinip gizlenmesine rağmen o kadar hızlı yürüyordu ki aralarındaki mesafe, gittikçe açılıyordu. Zaten bu mesafeyi açmak da oldukça kolaylaşmıştı, çünkü iki atlı, yolda gecikmek için ellerinden ne gelirse yapıyordu.

Odet de Valvert, böylece bir çeyrek saat kadar nehir boyunca yol aldıktan sonra uzaktan D'Albaran'ın geldiğini gördü. Herifi at üstündeki iri gövdesinden tanımıştı. D'Albaran'ın arkasında Gringaille'nin

«epey güçlü kuvvetli» gördüğü iki adamı da vardı. Valvert, onları görünce başını çevirip Landry'e haber verdi:

— «Dikkat! İşte geliyorlar!»

Landry Coquenard hiç heyecana kapılmadan:

— «Gördüm, Mösyö,» dedi.

İki küçük grup böylece gittikçe birbirine yaklaşıarak ilerledi. Gerçi Valvert buraya D'Albaran'la karşılaşmak için gelmemiş ve tâ uzaktan kendisini tanı-mıştı ama, İspanyol, kendisini tamamen düşünmeye vermişti ve burada Valvert'le karşılaşabileceği hayâ-linden bile geçmiyordu. Yoksa, kendisine adamakı-lı bir yumruk aşkederek hanımının önünde yere sermiş olan delikanlıya o kadar hıncı vardı ki onunla karşılaşacağını bilse, tâ uzaktan hazırlanacağı mu-hakkaktı. Fakat karşıdan birilerinin geldiğini gör-düğü hâlde hiç ilgilenmedi. Ancak, birbirlerine iyi-ce yaklaştıktan sonradır ki Valvert'i tanıyabildi. Valvert'in kendisini aradığını tabiatıyla umamazdı. Bu işi bir tesadüfe, hem de düşmanını kolayca eline düşürmüş olan mutlu bir tesadüfe hamletti. Çünkü, daha ilk bakışta, onun yanında sâdece bir kişi oldu-ğunu görmüştü, halbuki kendi yanında ise hem güç-lerini kuvvetlerini, hem de cesaretlerini çoktandır de-nediği iki silâhşor vardı. Bu hesapça ikiye karşı üç kişiydiler.

D'Albaran, hanımının kendisine verdiği görevi unutmuştu. Bu unutmanın Fausta tarafından asla bağışlanmayacağını aklına getirmede bile. Düşmanı-nı her ne şekilde olursa olsun öldürmek istiyordu. Arkasına dönüp iki adamına emir verdi:

— «Dikkat edin! Bu iki herifin ölüsünü çiğneyip geçeceğiz!»

Sonra dizgini bıraktı, iki tabancasını çekti ve hay-

vanını iki mahmuz darbesiyle dörtlale kaldırdı. Bir yandan da avazı çıktığı kadar bağıırıyordu:

— «Öldürün! Gebertin! Sağ bırakmayın!..»

İki yardımcısı da ellerinde dolu tabancalar olduğu hâlde küfürler ve nâralar atarak onun peşinden atıldılar.

Müthiş bir kasırğa gibi önlerinde ne varsa süpürecekmişçesine at sürüyorlardı. Ama, Valvert de onların yaklaşmalarını beklemiyor değildi. Aynı anda o da eline bir tabanca almış ve atının dizginini bırakmayıp, sol elinde tutmuştu. Bu hesapça, hayvanına gereken şekilde manevra yaptırmak istediği belli oluyordu. Nitekim o da hayvanını D'Albaran gibi gelişigüzel bir şekilde değil, usturuplu bir tarzda dörtlale kaldırmakta gecikmedi. Ve tek başına yola koyuldu. Valvert, böylece ileri atılırken, tembihlerini daha önceden almış olması gereken Landry Coquenaud da atından atlayıp hayvanını serbest bırakarak, iki elinde birer tabanca olduğu hâlde, bir çitin arkasına doğru koşuyordu. Bir yandan koşarken, bir yandan da aklına gelen bütün kümes hayvanlarının seslerini çıkartmaktan geri kalmıyordu.

D'Albaran, Valvert'in beş adım ötesine gelince tabancalarından birini ateşleyerek:

— «Geber, kuduz köpek!»

Diye bağırdı. Valvert ise, asla kaybetmediği şükkankıllığıyla bunu bekliyordu. Daha İspanyol tabancasını ateşlerken, o da hayvanını şiddetle mahmuzlamış, bir yandan da dizginleri çekerek atına ânî bir manevra yaptıırıp sola fırlamıştı. Kurşun, Valvert'in uzaklaştığı yerden vınlayarak geçti. Eğer bu manevrayı yapmasaydı, kurşunu göğsüne yiyeceği muhakkaktı. Bu sefer, Valvert de saniye kaybetmeden ateş etti. Fakat D'Albaran'a değil de atına... Ve kurşun, hedefe isabet etti. Sağrısından vurulan

hayvan, yere dizüstü çöktü. İnsan azmanı D'Albaran, atın üstünden fırlayarak dört adım öteye, yolun orta yerine yuvarlanıverdi.

Bundan sonraki olaylar, yıldırım hızıyla birbirini izledi. Valvert, boşalan tabancasını fırlatıp dolu tabancasını kavramış, hayvanını durdurup yere atmış, yere düşen D'Albaran'ın üstüne atılıvermişti.

D'Albaran'ın arkasından gelen iki yardımcısı da, efendileriyle beraber tabancalarını ateşlemişler, fakat ya acemilikten ya da şanssızlıktan olacak, kurşunların dördü de boşa gitmişti. Adamlar dörtlüde, yere yıkılan D'Albaran'a doğru geliyorlardı. Efendilerinin yanına varınca hemen yere atlayıp gövdelerini ona siper ettiler. Ne var ki bu sadâkat gösterisi de boşuna oldu. Kılıçlarını çekmeye bile vakit bulamadılar. Çünkü Landry Coquenard zaten onları gözetliyordu. Tabancasını namlusundan kavrayıp bir tokmak gibi kullanarak, kabzasıyla heriflerden birinin kafasına indirince adam, yere çöktü. Landry Coquenard bu zaferini bir dizi domuz cıyıklamasıyla kutladıktan sonra ötekinin üstüne atıldıysa da buna lüzum kalmadı. Bu ikincisi Valvert'e pek yaklaşılmıştı ve delikanlının korkunç yumruklarından birini yemesi alnının yazısıydı. Yumruk bir balyoz gibi herifin iki kaşının ortasına inince, gözlerinin önünde pek kalabalık bir yıldız kümesi belirmiş olacak ki o da bir külçe gibi yere çöktü. Landry bu ikinci zaferi Valvert'in sağladığını görmekle beraber, bir dizi anırtıyla kutlamaktan geri kalmadı.

O zaman, Escargasse'yle Gringaille, sanki bu mücadelenin sonunu bekliyorlarmış gibi nereden geldikleri belli olmadan oracıkta bitiverdiler. Ellerinde sağlam organlar vardı. İkisi birden, yaralıların üstüne çullandılar ve onları elçabukluğuyla bağlayıverdiler... Zaten bu iş de nisbeten kolay oldu, çünkü adamların ikisi de baygındı.

Bu arada D'Albaran da hızla yerinden kalkmıştı Attan düştüğü sırada elinden fırlayan dolu tabancasını boşuna arayıp duruyordu. Boşuna diyoruz, zira Valvert, bu tabancayı bir tekmede nehre fırlatıvermişti. İspanyol, tabancasını bulamayınca, aceleyle kılıcını çekip Valvert'e saldırmaya kalkıştıysa da, burnunun dibinde Valvert'in tuttuğu dolu tabancayı görünce duraladı. Valvert, tabancasının korkunç namlusunu herife çevirerek bağırdı:

— «Kimıldanayım demeyin, Kont hazretleri!.. Yoksa vücudunuza bir kurşun yerleştirmek zorunda kalırım!»

D'Albaran omuz silkerek:

— «Pekâlâ, mademki elinizdeyim, öldürün beni!..»

Valvert cevap verdi:

— «Ben sizi, sizinle konuşmak için yakaladım!.. Beni zorlamazsanız sizi öldürecek değilim.»

Bu sözlerin, D'Albaran'ı yatıştırmak şöyle dursun, daha beter endişelendirdiği görülüyordu. Birkaç dakika önce asla aklından geçirmediği şeyin başına geldiğini birdenbire kavrar gibi oldu ve:

— «Peki, benden ne istiyorsunuz?» Diye sordu.

Valvert, kelimelerin üzerine basa basa:

— «Ben sizden, Düşes de Sorrientès'ten aldığınız kâğıdı istiyorum. Bu kâğıdı göstereceğiniz atlılar, sorgusuz sualsiz size itaat edeceklerdi... O atlılar, Seine nehri akıntısına karşı zorlukla yol alan bir gemiyi korumakla görevlendirilmişlerdi. Bu geminin içindeki yük, daha doğrusu İspanya şarapları da herhalde pek kıymetli olacak ki bir subay komutasında on muhafız tarafından korunmaktadır...»

D'Albaran dehşet içinde kaldı. Herşeyi umardı ama, Valvert'in bu kadar şeyi bileceğini asla...

Boğuk bir sesle:

— «Bunları nasıl öğrendiniz?» Diye sordu.

— «Orası önemli değil... Biliyorum ya, siz ona bakın... Haydi, şu kâğıdı verin bana, mösyö... Tam dört milyon değerinde bir şarap yükü, ha? Doğrusu bu şaraptan ben de biraz tatmak isterim...»

D'Albaran dişlerini gıcırdatarak homurdandı:

— «Pekâlâ! Öldürün beni de bu konuyu kapayalım.»

Valvert, İspanyol'a yaklaşıp tabancasının namlusunu iki kaşının ortasına dayadıktan sonra:

— «Kâğıdı verin, yoksa beyninizi patlatırım!» Dedi.

D'Albaran, silâhı alnından uzaklaştırmak için hiçbir hareket yapmadı. Yüzünde en ufak bir kımlıdanma da olmadı. Gözlerini Valvert'in gözlerine dikerek, hiç beyecan sezilmeyen sesiyle:

— «İstedığınızı yapın,» dedi.

Valvert, soğuk bir tavırla, parmağını tetiğe dayadı. D'Albaran bir heykel kadar hareketsizdi. Sadece dudaklarında umursamazlığını gösteren bir gülümseyiş belirdi. Fakat Valvert tetiğe asılmadı. Yavaşça tabancayı indirdi ve iki adım geri çekilerek, şapkasını çıkarıp hasmını selâmladıktan sonra:

— «Mösyö,» dedi, «gerçi hissiz bir adamsınız ama cesur olduğunuzdan şüphem yok. Siz kırıta bir adamın, hanımına ihanet etmemek için ölümü seve seve kabul edeceğini düşünmem gerekirdi. Size böyle bir şeyi teklif ettiğim için affınızı dilerim.»

D'Albaran iyice afallamış, hattâ biraz da ürkmüştü.

Valvert'in, cesaretini takdir ettiğini kavrayamamıştı. Elinde bulunduğu adamın, kendisini öldürüp kâğıdı almamasına şaşıyor olacaktı. Onun bu hâli

Escargasse'yle Gringaille'yi olduğu kadar, Landry'i de şaşırttı. Valvert, İspanyol'un hâlâ sustuğunu görünce:

— «Ama,» dedi, «bana bu kâğıt lâzım. Mademki onu isteğinizle vermiyorsunuz, öyleyse zorla almak mecburiyetinde kalacağım...»

Elindeki tabancayı Gringaille'ye uzatarak kılıcını çekip İspanyol'u selâmladı:

— «Kendinizi koruyun, Mösyö!.. Çünkü size aman vermeyeceğim!»

D'Albaran meseleyi ancak şimdi kavramıştı. Düşmanın anlaşılmaz âlicenaplığı karşısında kaybettiği soğukkanlılığını tekrar elde etti ve lâhza kaybetmeden kılıcını eline alıp havada ısıklar çaldırarak:

— «Galiba bana namuslu bir dövüş teklif ediyorsunuz...» Dedi.

Aynı zamanda da kılıcının ucuyla, çevresinde bekleyen üç tabancalıyı gösterdi. Valvert, üç adama bir işaret çakınca üçü de tabancalarını bellerine sokup çitin kenarına çekilerek kımıldamadan beklemeye koyuldular.

Bunun üzerine iki hasmın kılıçları çatıştı.

D'Albaran, usta ve ihtiyatlı bir insan olduğundan, önce, korunmaktan başka bir şey yapmadı. Artık Valvert'i öldürmeyi düşünmüyor, sâdece kâğıdı kurtarmaya uğraşıyordu. Çünkü bu kâğıdı eline geçiren, milyonlarca altına konacaktı. Kılıç kullanmakta kendisine fazlasıyla güvendiği için bir yandan dövüşürken bir taraftan da ceketinin cebindeki kâğıdı bulup ortadan yok etmeyi, yâni yutmayı aklına koymuştu.

Valvert, Pardaillan'dan öğrendiği usulü tatbik ederek, şimşek hızıyla birkaç deneme hücumu yap-

mıştı. D'Albaran birkaç kere gerilemek zorunda kaldı. Fakat kendini büyük bir ustalıkla koruyordu ya da koruduğunu sanıyordu. Çünkü gerçekte Valvert'in yaptığı, karşısındakinin kuvvetini ölçmekten başka bir şey değildi. D'Albaran bunu anlamadı. Anladığı bir şey varsa, karşısında gayet tehlikeli bir düşman bulunduğu ve onun karşısında çok ihtiyatlı davranması gerektiği idi. Nitekim sol eli derhal göğsüne gitmiş ve kâğıdı çıkarmak için ceketinin düğmelerini çözmeye başlamıştı. Valvert, bu hareketi görünce birdenbire ileri doğru saldırdı.

D'Albaran kılıcını elinden bırakarak, boğuk bir feryatla yere yıkılıverdi.

Valvert, hemen onun üzerine eğildi. Tam bu sırada arkasından öfkeli bir ses yükseldi:

— «Haydut!»

Üç endişeli ses:

— «Kendinizi koruyun!» Diye bağırıldılar.

Delikanlı, arkasından dayanılmaz bir kuvvetle kavrandığını ve kaldırılarak geriye doğru fırlatıldığını hissetti. Aynı anda da Pardaillan'ın kendisine hiç yabancı gelmeyen sesini işitti:

— «Hele hele, yavaş ol delikanlı! İnsanlara böyle arkadan saldırmak yakışık alır mı?»

Valvert'in ayağa fırlaması bir saniye işi bile olmadı. Birdenbire arkasından tutulup kaldırıldığı yerde, D'Albaran'ın hareketsiz vücudunun yanında, Şövalye de Pardaillan duruyordu. Pardaillan, elinde parıl parıl şanan kılıcı olduğu hâlde, yakışıklı bir delikanlıya seslenmekteydi. Bu delikanlının, incecik bir bıyığı ve pek ufak bir sakalı vardı. Gayet sâde olmasına rağmen, son derece zarif giyimi, onun pek yüksek seviyeden bir kimse olduğunu belli ediyordu. Bu delikanlı, acayip nâralar atarak sığıyor, dönüyor, öfkeli öfkeli kılıç savuruyor, yolunu keseni yana

kaçırtmak için elinden geleni yapıyor, fakat hiçbir sonuç alamıyordu. Valvert'i arkadan vurup D'Albaran'ın yanına cansız sermek isteyen oydu.

Şövalye, harikulâde bir çeviklikle bu delikanlıyı tazı oynatır gibi oynatırken, son derecede sâkin, Valvert'e sordu:

— «Kâğıdı aldın mı?»

— «Evet, Mösyö...»

— «Öyleyse atla atına, hiç durma!..»

— «İyi ama, Mösyö...»

— «Sana durma, demiyor muyum, oğlum?»

— «Peki, Mösyö...»

Ama, ata binmek için önce atı bulmak lâzımdı. Halbuki atların yolunu şu kuduz tazı gibi çevresine saldıran genç kesmişti. Hayvanlar sâkin sâkin çitin yapraklarını kemiriyorlardı. Landry Coquenard o tarafa koşacak olduysa da, çılgın genç, şaşırان Par-daillan'a birdenbire sırtını dönerek ondan daha çabuk davrandı, kılıcını üstüste iki defa, dünyaların-dan habersiz otlayıp duran iki hayvanın karınlarına daldırdı. Zavallı hayvanların ikisi de cansız yere yığıldı.

Çılgın genç, bu işi bitirince, kabzasına kadar kıpkırmızı kesilen kılıcıyla tekrar Par-daillan'a doğru koşup yeniden ve eskisinden de beter saldırmaya başladı. Par-daillan içinden takdir etti: «*Aslan gibi bir genç! Kim acaba?*»

Şövalye bir yandan bu gençle dövüşürken, öte yandan da Gringaille'ye bir işaret çakmış, o da koştuğu gibi, çitin ardından kendi atıyla Escargasse'ninkini yedekleyip getirmişti. Şövalye, karşı konulmaz bir emir verince, Valvert ile Landry Coquenard, derhal itaat ederek atlara bindiler.

Fakat meçhul genç, bu sefer de gerisin geriye sıç-

radı. Hayret edilecek bir hızla koşmaya başladı. Kaçıyor sanılabilirdi, ama, öyle yapmadı. Yirmi adım kadar sonra durdu. Geri döndü ve yolun orta yerinde, kılıcına ısıklar çaldırarak beklemeye koyuldu. Sonra da:

— «Buradan geçmeye kalkışmayın!» Diye haykırdı.

Durum, acayip bir şekil almaya başlamıştı ve bunun nedeni de, Şövalye'nin, mükemmel kılıç kullanmakla beraber istediği anda kolayca yere sereceği şu delikanlıya karşı pek yumuşak davranmasıydı. Şövalye, onun öldürülmemesi için kesin emir vermişti. İşin ucunda dört milyon olmasına rağmen para uğrunda kan dökmekten kaçınıyordu. Ama nihayet o da bu işi halletmek gerektiğini, başarılabacak işi bu çocuk yüzünden daha fazla tehlikeye atamayacağını kestirdi ve Valvert'e:

— «Ben yolu temizlerim, siz aldırmadan geçin,» dedi.

Sonra derhal delikanlıdan yana seğırtti. İki kılıç yine kabzalarına kadar çatıştı. Hem bu sefer saldıran Pardaillan'dı. Meçhul genç, kılıç kullanmada epey usta olmakla beraber, Pardaillan'la başa çıkacak kırıta değildi. Bir sürü falso yapmaya başlamıştı. İsterse Pardaillan onu derhal ölü veya dövüş devam edemeyecek duruma getirebilirdi. Herşeye rağmen müthiş bir enerji ve eşsiz bir cesaret sahibi olan bu genç, yerinden bir adım bile kımıldamıyor ve Pardaillan'ın kendisine yolu açması için amansızca saldırmasına rağmen bir türlü çekilmiyordu. Şövalye kendi kendine şöyle söylendi:

«Hay Allah şu inatçı çocuğun lâıyığını versin be! Yerinden bir adım kımıldamaktansa ölmeye razı... Onu küçük duruma düşürmek istemezdim. Çok cesur bir genç... Hoşuma gitti, ama, başka çarem yok.

Bu gidişle kendisini öldürmem lâzım gelecek. Halbuki onu öldürmeyi de hiç istemiyorum!»

Şövalye böyle düşündükten sonra ustaca bir-iki hücum daha yapıp karşısındakinin kılıcını elinden fırlatıverdi. Ve kılıç havada geniş bir kavis çizdikten sonra nehrin sularına gömüldü. O zaman artık büsbütün zıvanadan çıkan meçhul genç:

— «Lânet olsun sana, şövalyelerin zebanisi!» Diye bağırdı.

O kadar şaşırmış ve perişan görünüyordu ki Şövalye, af dilemek zorunluğunu hissetti:

— «Doğrusu, sizin kadar cesur bir gence böyle davranmak istemezdim ama, itiraf edin ki kabahat biraz da sizindir, mösyö...»

Delikanlı, boğuk bir sesle:

— «Öldürseniz daha iyiydi,» dedi.

Pardaillan da:

— «İşte ben de bunu yapmak istemiyorum,» cevabını verdi.

Bir yandan da keskin gözüyle yabancıyı eliyor ve kendi kendine: «*Ben bu sesi bir yerden tanıyacağım, ama, nereden?*» Diye söylenip duruyordu. Sonra, artık herşeyin bitmiş olduğunu düşünerek kılıcını kınına sokup delikanlıyı saygıyla selâmladı.

İSPANYOL HAZİNESİ

Meçhul genç, hızla yola alan Valvert'in peşine düşecekmiş gibi bir hareket yaptıktan sonra birdenbire bir şey hatırlamış gibi elini alnına vurdu. Sonra da çılgın gibi çite atıldı. Artık ne paramparça olan gösterişli elbisesine aldırıyor, ne çitin dikenlerinden elinin, yüzünün kana bulanmasını umursuyordu: Hançerini çılgın gibi savurarak kendine bir yol açmaya uğraşıyordu.

Şövalye düşündü:

«Bu çitin arkasında ne yapacak acaba?»

Aynı soruyu kendi kendine sormakta olan Gringaille bağırdı:

— «Mösyö, ben çitin öte yanında bir at gördüm.»

— «Anladım. Valvert'e yetişip onu elindeki küçük bıçakla yolundan alıkoymaya çalışacak... Hiç de korkusu yok, be canım...»

Sonra birden aklına geldi:

«İnşallah eyer kuburluğunda dolu tabanca yoktur. Valvert artık sabrını kaybeder de delikanlıyı bir kılıç veya bir kurşun darbesiyle onu yere sererse haksızlık etmiş de olmaz doğrusu... Bu ne inattır, canım!..»

Tam kararını vermiş, oradan ayrılacaktı ki birdenbire bir şey hatırlamış gibi elini alnına vurup:

— «Ben artık adamakıllı aptallaştım,» dedi. «Ya Valvert'in peşine düşmez de kısa yoldan gidip geminin muhafızlarına haber verirse? Şimdiye kadarki olaylara bakılırsa, herhalde o muhafızları tanıyordu.

Eğer bunu başaracak olursa bütün planım suya düştü demektir. Artık bu çılgin herif kafamı kızdırma-ya başlıyor haa! Kendi bilir vallahi...»

Ve Pardaillan artık dakika bile kaybetmeden kararını verdi. Az ileride, çitin kenarında D'Albaran'ın iki adamının hayvanları otliyordu. Şövalye oraya seğirtti. Gençlere bile parmak ısırtacak bir çeviklikle atlardan birinin üstüne sıçradı. Sonra hayvanı biraz gerileterek bir mahmuzlayışta çitin üstünden aşırdı ve tarlalara doğru dörtlüğe sürdü... Tam vak-
tinde davranmıştı. Meçhul gence, tam atına bineceği sırada yaklaştı. Kendi hayvanından onunkinin üstüne fırlamasıyla, genci arkadan kavrayıp ayaklarını iizengilerden kurtarması ve kendisiyle birlikte yere atması bir oldu. Meçhul genç, hiç sesini çıkarmamış, hiç debelenmemişti ama, hançerli elini de yıldırım hızıyla kaldırıp indirmişti. Neyse ki hançer Pardaillan'ın gözünden kaçmış değildi. Meçhul gencin eli daha havadayken bileğinden yakaladı ve ancak o zaman kızdığını belli etti:

— «Eee... Artık can sıktın ama!.. Bırak şu oyuncu-
cağı bakayım!..»

Hançeri bıraktırmak için, karşısındakinin bileğini var gücüyle sıkıyor, fakat öteki de hâlâ direniyordu. Kıvrır kıvrır kıvrıyor, Şövalye'nin yüzünü tırmalamaya, ısırma-ya, çalışıyor; müthiş bir acı hissettiği hâlde, gık demiyordu. Acıya dayanmak için dişlerini sıkıyor, dudaklarını ısıırıyordu; gözleri yuvalarından fırlayacak gibi olmuştu: Yazık ki Pardaillan'ın demir gibi pençesine dayanmak mümkün değildi... Nitekim meçhul genç, enerjisi tükenmediği ve in-
dında devam ettiği hâlde vücudu bu acıya dayana-
madı. Adaleleri artık dimağdan gelen emre boyun eğemez oldu ve bütün gayretleri, çektiği acıyı uzat-
maktan başka bir işe yaramayıp hançeri nihayet ye-

re düştü. Pardaillan, ancak o zaman kendisini bıraktı.

Meçhul genç yaralı bir kaplan gibi inleyerek:

— «Ah alçak! Sefil alçak!» Diye söylendi.

Şövalye, sabrını bu derece kötüye kullanan gencin bu haksız hakareti karşısında birdenbire parladı. Tüyleri diken diken oldu ve son derece soğuk bir sesle:

— «Delikanlı,» dedi, «bu kelimeyi size pek pahalıya öde...»

Ama sözünü bitiremedi. Ne kadar çabuk kızdıysa, o kadar da çabuk yatışıp gözleri neşeyle parlarken:

— «Eh bu hoş! Bu hoş işte!..» Diye söylendi.

Sonra birdenbire şapkasını çıkararak karşısında kini selâmladı ve pek keyiflenmiş bir adam gibi:

— «Demek sizdiniz, ha?» Dedi. «Bu şık süvari elbisesi içinde nasıl oldu da sizi tanıyamadım, Prenses Fausta hazretleri?..»

Fausta - çünkü bu gerçekten oydu - kin dolu bir bakışla baktıktan sonra sallanıp duran takma sakallıyla bıyığını söküp attı ve âdeta ezilmiş olan bileğini ovmaya koyuldu. Bu hareketi kendisine yapılmış bir sitem gibi kabul eden Şövalye, özür dilemek lüzumunu hissetti:

— «Biraz sert davrandım. Ama, siz de bana hak verin. Bu bıyık ve sakalla sizi nasıl tanıyabilirdim? Bana, sizi tanımam gerektiğini söyleyebilirsiniz... Ama, yine de darılmaya hakkınız yok. Ben çok ihtiyarladım, Prenses, çok ihtiyarladım... Ne sanıyorsunuz yâni, altmış beş yaşındayım artık. Altmış beş yaş, bir adamın omuzlarına ağır basar, Prenses. Bakın, gözlerim bile eski kuvvetini kaybetti. Kulaklarım duymaz oldu, bacaklarım gevşedi, kollarımda eski kuvvet kalmadı, omuzlarım düştü, başımda kal-

mış olan azıcık saça da kar yağdı. Prens, İhtiyarlık kötü şey. Siz çok mesutsunuz. Geçen zamanın üzerinde hiçbir iz bırakmadığı az bulunur bahtiyarlardansınız. Hiç değişmediniz. Bugün de tıpkı yirmi yaşındaki, hani beni çok sevdiğiniz için muhakkak canıma kıymaya uğraştığınızı söylediğiniz zamanlardaki gibisiniz. Sahi, sizin de ne tuhaf bir sevginiz vardı!»

Fausta, bu söylenenleri hiç duymamış gibi, vahşi bir edâ ile sordu:

— «Beni neden öldürmediniz?»

— «Canım, bunu bana daha önce de sormuştunuz ve ben de size cevabını vermiştim. Artık buralarda daha fazla kalmayalım, ne dersiniz?»

Pardaillan, bu sözü söylerken bir yandan da iki atı dizginlerinden tutup yedeğine aldı ve Fausta'nın koluna girdi. Fausta bu işe ses çıkarmadı ve Şövalye'nin, kendisini çekip götürmesine hiçbir itirazda bulunmadı. Sâdece:

— «Beni böyle nereye götürüyorsunuz? Diye sordu.

— «Şu gördüğünüz gedikten geçip az önceki dövüş yerine gideceğiz. Yerde boylu boyunca yatan iki zavallı adamınız var. Biraz onlarla uğraşırız.»

Nihayet dövüş yerine geldiler. Pardaillan iki atı bıraktı, ama, Fausta'yı bırakmadı. Escargasse'yle Gringaille, hâlâ baygın olan D'Albaran'ın yarasını uzun bir tecrübe sahibi olduklarını belirten ustalık ve el hafifliğiyle temizlemişler, sarmaya çalışıyorlardı. Şövalye, Fausta'nın adamına endişeyle baktığını görünce, Escargasse'ye:

— «Durumu nasıl?..»

— «Ağır değil. Mösyö de Valvert pek ustaca bir vuruş yapmış olmakla övünebilir.»

Bu sırada pansımanın verdiği ferahlıkla kendine gelen D'Albaran da gözlerini Fausta'ya dikmişti. Çok mahcup bir tavırla af diledi:

— «Elimden gelen herşeyi yaptım, Madam... Fakat o benden daha kuvvetli çıktı...»

— «Tıpkı benim gibi... Benim rakibim de benden daha kuvvetli çıktı. Sen yaralandın, ben de yakalandım işte... Neyse, ikimiz de sağız ya, asıl mesele bunda...»

Bu sırada Pardaillan söze karıştı ve:

— «Mösyö,» dedi. «Saint-Denis buradan pek uzak değil. Oraya kadar eyer üstünde durabilecek misiniz?»

D'Albaran:

— «Umarım,» cevabını verdi.

Bunun üzerine Pardaillan, Escargasse ile Gringaille'ye emretti:

— «Öyleyse hazırlıklarınızı yapın da gidelim...»

Escargasse ile Gringaille, herhalde yapmaları gereken şeyi biliyor olmalıydı ki hiç tereddüt etmediler. Yaralıyı yavaşça kaldırdılar ve Fausta'nın atına bindirdiler. Diğer iki yaralıyı da diğer iki ata bindirip düşmemeleri için bağladılar. Bu işler yapıldıktan sonra, herbiri bir atı yedeğine aldı. Hazırlıkların tamam olduğunu gören Şövalye:

— «Haydi bakalım, yola!» Emrini verdi.

DÖNÜŞ

Pardaillan, Fausta'nın kolunu bırakmamıştı. Birlikte yavaş yavaş yürüyorlardı. Onları D'Albaran takibediyordu. En arkadan da Escargasse ile Gringaille, kendi başlarına yolculuk yapamayacak durumda olan esirlerini bindirdikleri atları yedeğe almış olarak geliyorlardı. Böylece, üçü at üstünde, dördü yaya olan yedi kişilik kabile ağır ağır ilerliyordu. Yolculuğun ilk dakikaları sessiz geçti. Par-daillan, gözücüyla Fausta'yı süzüyor, o da gayet sâkin ve kendine hâkim bir tavırla Şövalye'nin yanında yürüyordu. Şövalye, Fausta'nın yeni bir intikam planı tasarlamasına imkân vermemek için onu lâfa tutmayı ve kendisine cevap vermek zorunda bırakarak kafasını başka şeylerle meşgul etmeyi düşündü. Birdenbire sordu:

— «Nasıl oldu da bu ıssız yollarda muhafızsız, tek başınıza dolaşmaya çıktınız? Doğrusu yaptığınız büyük tedbirsizlik.»

— «Emirlerimin yerine getirilip getirilmediğini gözlerimle görmek istedim...»

— «Haklısınız... Ama, göze aldığınız tehlikeyi bir düşünün... Dört milyon, azımsanacak bir servet değil. Ama, bence bilhassa para bu kadar çok olduğu için mubafızsız gezmemeliydiniz...»

— «Hiçbir şeyden korkmamak gerektiğini düşünüyordum. Size de söyledim ya, her türlü ihtiyat tedbirini almıştım ve bu milyonlardan kimsenin haberi olmadığından emindim.»

— «Benden gayrisinin... Gördünüz ya...»

— «Doğrusu. Sizin bu konuda bu kadar esaslı bilginiz oluşu, adamlarımdan birinin bana ihanet ettiğini gösteriyor.»

— «Yemin ederim ki hayır. Yakında İspanya'dan bunların geleceğini bana siz haber verdiniz.»

Fausta hayretle sordu:

— «Ben mi haber verdim?»

Pardaillar ısrarla:

— «Elbette siz haber verdiniz ya...» Dedi. «Bunu bana söylediniz demiyorum. Tabii böyle bir şey olamaz. Fakat bir kere evinize girmiştım, hatırlıyor musunuz? Kimse farkında olmadan sizi dinlerken, bana, kendi ağzınızla bilmediğim bir sürü şeyi öğretmiş oldunuz. Bu milyonların varlığını da bunlar arasında öğrendim.»

— «Demek ki mesele böyle... Fakat bu milyonların geleceği günü de size ben haber vermiş olamam ya... O zaman, bunların ne vakit geleceğini ben de bilmiyordum. Sonra bu milyonların hangi yoldan bana ulaşacaklarını da benden öğrenmiş olamazsınız. Bunun gibi altınları teslim almaya d'Albaran'ın gideceğini ve hangi yolu takip edeceğini de benden öğrenmediniz. Demek oluyor ki hiç olmazsa bu noktaları size anlatmış ve böylece bana ihanet etmiş biri var.»

— «Size diyorum ya... Hatâ ediyorsunuz. Bu noktaları ben kendi kendime öğrendim. Hem de hiç zorluk çekmeden...»

— «Nasıl öğrendiğinizi sorabilir miyim acaba?»

— «O kadar basit ki buna siz de hayret edeceksiniz. İspanya yoluna gayet zeki ve aynı zamanda ispanyolcayı da Kastilya'da doğup büyümüşçesine konuşan bir adamımı gönderdim. Bu adamım, bir kervanı koruyan muhafızlara rastlamış ve onları kibar

aileler yanında uşaklık eden kimseler gibi giyinmiş olmalarına rağmen silâhlı olduklarını hemen sezmış. Kendileriyle bir-iki şişe şarap içerek ahbablığa koyulmuş. Muhafızlar şarabı içip de dilleri gevşeyince, ağızlarındaki baklayı çıkarmışlar. Gerçi adamlar pek fazla bir şey bilmiyorlarmış, fakat onlardan öğrendiğimiz az buçuk şeyden, işin öte yanını ben keşfettim... D'Albaran'ın bu işle görevlendirileceği ve kâh kara, kâh nehir yolundan gelen bu kıymetli İspanya şarabı yükünü teslim alacağı besbelliydi. Zaten D'Albaran'ı da başka bir adamım aracılığıyla gözetliyordum. Adamım, bu sabah gelip de D'Albaran'ın bir sabah gezintisine çıktığını ve takip ettiği yolu haber verince, meseleyi derhal kavradım ve harekete geçmek lüzumunu duyarak, işimi ona göre ayarladım. Görüyorsunuz ki adamlarınızdan herhangi birini ayartmaya hiç ihtiyacım yoktu, Prens. Zaten böyle bir şey yapmaya kalkışsaydım da epey zor olacaktı. Çünkü benim zengin bir adam olmadığımı bilirsiniz, Prens...»

Fausta sadece:

— «Bilirim,» dedi.

Kısa bir susuştan sonra da sordu:

— «Peki şimdi bu parayı ne yapacaksınız?»

— «Ne mi yapacağım? Kime aitse ona vereceğim.»

Fausta yanlış anlamış gibi görünerek hayret etti:

— «Ne?.. Onu elimden aldıktan sonra, tutup yine bana mı vereceksiniz?..»

Pardaillan, gayet soğuk bir edâ ile cevap verdi...

— «Ben, para kime aitse ona vereceğim, dedim. Size vereceğim demedim.»

— «Garip şey... Ben de bu paranın bana ait olduğu fikrindeyim...»

— «Pek yanlış bir fikir, Prens... Bu para şimdi Kral'a aittir. Yine yanlış anlamayasınız diye şunu da açıklayayım: Fransa Kralı'na, Önüçüncü Louis'e...»

— «Bu cidden garip doğrusu... Benim olan bu paranın, Fransa Kralı'nın malı olup çıktığını nasıl izah ediyorsunuz bakayım?»

— «Fransa'ya henüz gelmiş biri bile olsa size şu aşağıda söyleyeceğim şekilde izah ederdi: Bu para da, diğer mallar gibi bir maldır. Eğer gerçekten bilmiyorsanız, bilmeniz gerekir ki kendi toprağına kaçak olarak girmiş her mala el koymak Kral'ın hakkıdır. İçlerinde şarap bulunduğu söylenen bu fıçıcıkların Fransa'ya kaçak girdiğini de inkâr edecek değilsiniz ya...»

Fausta acı acı güldü:

— «Aksini söyleyecek değilim, ama» dedi, «bakalım Majeste İspanya Kralı Philippe bu işi nasıl karşılayacak?»

Pardaillan da Fausta'nınkinden hiç aşağı kalmayan bir gülümsemeyle cevap verdi:

— «İspanya Kralı, yapılacak en iyi şeyin, susmak olduğunu pekâlâ kavrayacaktır. Eğer kendisi, bunu anlayacak kadar zekâ göstermezse, tanıdığım en zeki insanlardan biri olan siz, bunu ona anlatmak zahmetine katlanacaksınız, Madam! Artık bu mesele üzerinde bir soruşturma açılmamasında sizin için ne kadar büyük fayda olduğunu da hatırlatmaya lüzum görmüyorum. Eğer kralınız bu parayı geri istemeye kalkışırsa, o zaman soruşturma açılması kaçınılmaz olacak. Bence sizin bu parayı kaybettiğinize kendinizi alıştırmaktan daha akıllıca bir iş olamaz.»

Şövalye'yi pek iyi tanıyan Fausta, onun gelişigüzel tehdit savurmadığını da bilirdi. Yenildiğini kabul ederek boynunu büktü ve içini çekti.

Bu durumu gören Şövalye:

— «Allah Allah!» Dedi. «Sizin hayatta bundan çok daha büyük darbeler yediğinize şahit oldum. Ama bunlara metanet ve neşeyle karşı koyduğunuzu gördüm. Fakat bu defa sizi âdeta yıkılmış görüyorum. Neden?»

— «Ben paranın kaybına üzülmiyorum. Fakat sizin ve benim gibi insanlar için hürriyetin değeri büyüktür. Halbuki bugün sizin mahpusunuzum. Şimdi anlıyor musunuz?»

— «Buna mahpusluk demekle işi biraz büyütüyorsunuz gibime geliyor.»

— «Ama, beni tutukluyorsunuz...»

— «Ne diyeyim, haklısınız.»

— «Peki, beni ne yapacaksınız?»

Gayet sâf bir tavır takınan Şövalye:

— «Sizi değerinizin gerektirdiği bir şekilde ve mümkün olduğu kadar uzun zaman, yanımda alıko-
yacağım,» dedi.

Fausta, içinden: «İblis! Adın batsın!» Diye söylen-
di.

Pardaillan sözüne devam etti:

— «Fakat, size koşacağım şartı kabul ederseniz iş değişir.»

Fausta:

— «Şu şartı bir görelim,» dedi.

— «Eğer siz bana küçük Loïse'yi iade ederseniz, ben de size, o kadar kıymet verdiğiniz hürriyetinizi bağışlarım.»

Fausta:

— «İmkânı yok!» Diye kesip attı.

Sonra sözüne tekrar devam ederek:

— «Yahut da...» Dedi, «size bir soru sormama müsaade eder misiniz, Pardaillan?»

Pardaillan tekrar alaycı bir tavır takındı:

— «Bir değil, on değil, yüz soru sorun. Bende vakitten bol bir şey yok.»

— «Ben bu çocuğun nerede olduğunu size şimdi söyleyebilirim. İki saat içinde onu bağrınıza basabilirsiniz. Fakat ben derhal bu işi yaparsam, siz de beni derhal serbest bırakır mısınız?»

Pardaillan, kesin bir tavırla:

— «Derhal olamaz!» Dedi.

— «Benden şüphe mi ediyorsunuz?»

Pardaillan aynı kesinlikle:

— «Hayır,» dedi. «Bana yalan söyleyecek kadar alçalmayacağınızı bilirim. Ben sizin söyleyeceğiniz yerde çocuğu bulacağımı biliyorum. Bulduğum yerden alıp götürceğimi de biliyorum.»

— «O hâlde korkunuz neden?»

— «Hiçbir şeyden değil... Yalnız, siz çocuğu bana derhal da iade etseniz ben size hürriyetinizi bu akşamdan önce veremem.»

— «Yani, bu işi İspanyol milyonlarının, Kral'ın kasasına girdiğine kanaat getirdikten sonra yapabilirsiniz...»

— «Tabii, değil mi ya?..»

— «Peki, torununuzu, bu milyonlara fedâ mı ediyorsunuz?»

— «Tereddütsüz ve içim sızlamadan...»

— «Şu hâlde ben de tereddüt etmiyorum. Hem milyonları, hem de hürriyetimi feda ediyor ve çocuğu muhafaza ediyorum.»

Pardaillan, hiç de yapmacık görünmeyen bir umursamazlıkla:

— «Canınız nasıl isterse,» dedi.

Bu umursamazlık, Faustayı hayrete düşürdü ve

hayretini, Şövalye'yi yan gözle süzerek belli etti. Ama, Pardaillan, zaten gözücuyla hep ona bakıyordu. Onun, kendisini süzdüğünü görünce omuz silkip söylendi:

— «Siz gerçekten garip bir insansınız, Prenses! Bende sizin hesaba kitaba sığmayan muazzam servetiniz yok. Benim gibi cebi delik bir biçâre için dört milyon, akıl almayacak, hayalî bir rakamdır. Canım istediği vakit, nasıl olsa ele geçireceğimden emin olduğum bir çocuk için bu kadar parayı feda edeceğimi nasıl düşünüyorsunuz, bilmem ki...»

— «Emin olun ki kendisini bulamazsınız, Şövalye...»

— «Siz de emin olun ki kendisini aramak zahmetine katlanmayacağım Prenses.»

— «Öyleyse?»

— «Öyleyse... Size söyledim zaten... Ne acelem var? Beklerim.»

— «Neyi beklersiniz?»

Şövalye bir an sustuktan sonra gayet sâkin ve kendinden emin bir edâ ile:

— «Bana, torunumu sakladığınız yeri göstermenizi beklerim ve gider oradan alırım.»

— «Demek böyle bir şey yapacağımı sanıyorsunuz, ha?»

— «Sanmak ne demek, bundan eminim. Hem de ne kadar eminim, biliyor musunuz? Meselâ şimdi çok yükselmiş olan şu güneşin, ense kökümü adanmaklı yakmaya başladığından ne kadar eminsem, o kadar...»

Şövalye kendine o kadar güvenerek konuşuyordu ki Fausta durumdan ister istemez etkilendi ve konuşmayı bırakıp derin düşüncelere daldı.

Fakat bu sefer Pardaillan ona engel olmadı. Rahat

rahat düşünmesine fırsat bıraktı. Zaten kasabaya varmak üzereydiler. Fransa krallarının ebedî uyuklarını uyudukları türbelerin bulunduğu küçük kasabanın ilk evlerine ulaşmışlardı. Pardaillan, birdenbire durunca, Fausta da kafasında yürütmekte olduğu hesaplardan sıyrılarak, içinde yaşadığı gerçekler dünyasına dönmek zorunda kaldı. Şövalye birdenbire:

— «Madam,» dedi, «şimdi oldukça kalabalık sokaklara dalacağız. İmdat isteyip yolcuları aleyhime kışkırtmanız pek kolay olacaktır. Böyle bir şey yapmamanızı ve benimle beraber, sizi götüreceğim yere uslu uslu gelmenizi tavsiye ederim. Hem bunu, sizin menfaatiniz gereği tavsiye ederim.»

— «Kimseyi imdada çağırarak değilim. Hiçbir zorluk göstermeden peşinizden geleceğim.»

İkisi de bu konuşmayı, hem yaralının, hem de iki mahpusun duyabileceği bir sesle yapmışlardı. Fakat Pardaillan bununla yetinmeyip onlara da döndü, aynı ciddî tavırla ve fakat daha sert bir edâ takınarak:

— «Siz de duyduunuz ya?» Dedi. «Hanımınız gibi hareket etmeye çalışın... Yoksa hepinizin başına gelmedik belâ kalmaz!..»

Fausta da onlar adına cevap verdi ve mütehakkim bir tavırla:

— «Hanımları sustuğu vakit, adamlarımdan hiçbirisi söz söylemek cesaretini gösteremez!..» Dedi.

Pardaillan da sâkin:

— «Öyleyse bir diyeceğim yok!» Cevabını verdi. Ve hemen emretti:

— «Haydi bakalım, yola koyulalım!..»

PARDAILLAN HER İHTİMALİ HESAPLIYOR...

Kasabanın bu saatte epey kalabalık olan ana caddesinde yüz adım kadar yürüdüler. Pardaillan yüksek sesle havadan sudan konuşuyor, herşeye rağmen harikulâde bir soğukkanlılık gösteren Fausta da hiç oyun bozanlık etmeden bu gevezeliğe katılıyordu.

Böylece, mütevazı görünüşlü bir hana geldiler ve Pardaillan, peşindekilerle birlikte hanın avlusuna girdi. Şövalye sabahleyin buradan geçerken atını bırakmıştı.

O zaman bufada pek az durmuş olmasına rağmen epey iş başardığı çabuk belli oldu. Hancı, kalabalığı görünce seğirtti ve atların üstünde sucuk gibi bağlı mahpuslara hiç şaşmadı.

Pardaillan:

— «Dediklerimi yaptınız mı, Jacquemin usta?»

— «Harfi harfine, Mösyö... Memnun kalacağınızdan eminim... Hazırlıklar biteli az oldu...»

Jacquemin usta, bu sözleri söyledikten sonra gidip Gringaille'yle Escargasse'ye yardıma koyuldu. Üçü birden, beş dakikadan az bir zamanda mahpusları mahzene indirdiler. Pardaillan da hiç kolunu bırakmadığı Fausta ile birlikte onların peşlerinden gitti.

Hancı, demir kaplamalı ağır bir meşe kapının koca kilidini açıp kanadı kendine doğru çekti. Ortaya bir mahzen çıktı. Duvara kakılmış iki demir kola asılı lâmbalar, içeriye yeterince ışık veriyordu. Kapının karşısındaki duvarın dibine yanyana üç ot minder konmuştu. Minderlerin üstüne yorganlar ve yastıklar

yerleştirilmişti. Ortada dört köşe bir masa bulunuyor, üstünde kaba dokumalı olmakla beraber temiz bir örtü duruyordu. Masanın üstünde oldukça zengin bir sofrada kurulmuştu: Sofrada börek, sucuk, pastırma ve kuru pastalar vardı. Bunların yanında eski oldukları üzerlerinin tozundan anlaşılan altı şişe şarap duruyordu. Kupalar ve madenî tabaklar kalaylıydı. Çatallar şimşirden yapılmıştı. Ortada bıçak görünmüyordu.

Yatakların başucunda, duvara dayalı başka bir küçük masanın üstünde geniş bir leğen ve taze su dolu büyük bir güğüm vardı. Bunun yanında sıcak su dolu bir büyük tencere, ilâçlı su dolu bir başka güğüm ve kâseler duruyordu. Aynı masanın üstünde bundan başka temiz beyaz bezler, sargılar, tımar tiftiği ile birkaç merhem çanağı; kısacası yaralıları tedaviye yarayacak herşey bulunuyordu. Ayrıca arkalıklı birkaç tahta iskemle de bu acele döşenmiş mahzenin başlıca eşyasını meydana getiriyordu.

Pardaillan bütün bunları bir bakışta görerek, memnun, gülümsedi. Hancı, Escargasse ve Gringaille mahpusları teker teker yataklara yatırılırlarken, Pardaillan, etrafına bir kere bile bakmamış olan Fausta'ya dedi ki:

— «Burası pek neşeli olmamakla beraber pekâlâ oturulabilir bir yer, bu hâle getirmek için de epey yorulduğumuz belli oluyor, değil mi Mösyö?»

Hancı farketmesin diye Fausta'ya «Mösyö» diyordu. Fausta cesaretle gülerek, yavaş sesle cevap verdi:

— «Evet, bir hapisane hücresi olarak bundan iyisi düşünülemez.»

— «Haklısınız. Bundan dolayı affınızı dilerim. Fakat burası hazırlanırken ben yalnız şu üç yaralıyı hesaba katmıştım. O zaman size de misafirperverliğimi göstermek gibi büyük bir şeref ecrişeceğim

aklıma bile gelmemiştir. Bilmiş olaydım, size lââyık bir yer hazırlatırdım. Bundan şüphe etmeyiniz.»

Pardaıllan, etrafı bir daha gözden geçirerek, mahpuslara lüzumu olabilecek herşeyin bulunduğuna kanaat getirdikten sonra Fausta'ya dönüp nâzik bir selâm vererek izin istedi:

— «Müsaadenizle artık çekileyim, Madam!.. Sizi, şahsınıza hiç lââyık olmayan bir yerde bıraktığımdan ötürü tekrar özür dilerim. Ama, söyledim ya, burada pek az kalacaksınız. Bu akşam karanlık bastırınca, size bu kapıyı açacaklar ve hem siz, hem de adamlarınız serbest olacaksınız!..»

«Serbest olacaksınız» sözü, Fausta'nın kulaklarına hoş bir musiki gibi geldi. Fakat bu o kadar beklemediği ve ummadığı bir şeydi ki yanlış işittiğini sandı.

Pardaıllan onun bu şaşkınlığını görünce alaycı bir gülümsemeyle sordu:

— «Yoksa sizi ömür boyunca burada alıkoyacağımı mı sandınız?»

— «Mümkün olduğu kadar uzun bir zaman yanınızda tutacağınızı söylememiş miydiniz?..»

— «Ben mi söyledim? Ha, evet. Ama bunu söylerken sizi yalnız bu akşama kadar alıkoyacağımı kastediyordum. Daha fazla alıkoymama imkân yok.»

Fausta, sessiz bir hayranlık dolu gözlerle baktı. Şövalye omuz silkerek:

— «Vallahi size acıyorum Prenses!» Dedi. «Siz beni katiyen anlayamayacaksınız, vesselâm!..»

Pardaıllan bu sözleri söyledikten sonra kapıya yöneldi. Fausta:

— «Bir dakika...» Diye atıldı. «Ben âlicenplıkta kimseden geri kalmak istemem. Hattâ sizden bile Pardaıllan. Onun için ben de size, büyük bir iyilik yapacağım...»

— «Neymiş o iyilik bakayım?..»

Fausta, hesaplı bir soğukkanlılıkla söylendi:

— «Size Loïse'yi geri vereceğim!..»

Pardaillan gözlerini onun gözlerine diktikten sonra saf bir tavırla gülümseyerek:

— «Ben size, eninde sonunda bu yola geleceğinizi söylemiştim,» dedi.

— «Doğrusunu söylemek gerekirse, beni bu işe zorlayan sizin eşsiz âlicenaplığınız oldu.»

— «Demek böyle. Mademki küçük Loïse'yi bana geri veriyorsunuz, öyleyse onun nerede olduğunu da bana söylemeniz gerekir.»

— «Çok doğru... Ama görüşüme göre aramızda bir anlaşmazlık var, Şövalye... Ben size, Loïse'yi geri vereceğimi söyledim. Bu sözümde duracağım. Fakat Loïse'yi size derhal vereceğimi söylemedim.»

— «Anlıyorum, Prens, anlıyorum. Ne yapalım, biz de belirli bir tarih vermek imkânını bulacağınız zamanı bekleriz. Ancak, çok acelem olmamakla birlikte, pek fazla bekleyemeyeceğimi de belirtmek isterim. Artık ihtiyarladım ve bir ayağım çukurda, Madam... Bu yavrucuğu bir kere bağrıma basmadan öbür dünyaya göçmek de istemiyorum. Bunu anlıyorsunuz tabii!....

— «Elbette, elbette!.. Ama merak etmeyin. Her ne kadar şimdiden size bir gün veremiyorsam da pek fazla beklemeyeceğinizi temin edebilirim. Nihayet birkaç gün daha beklersiniz, o kadar... Hiç endişelenmeyin. Zamanı gelince ben size haber ulaştırırım. Hâlâ Grand-Passe-Partout hanında kalıyorsunuz değil mi?»

— «Hayır... Artık orası emin bir yer olmaktan çıktı. Bununla birlikte yine oraya benim adıma ha-

ber bıraktırabilirsiniz. Çünkü bu haber, nasıl olsa tez elden bana ulaşır.»

— «Pekâlâ... Bu işi de hallettik demektir. Birkaç güne kadar haberimi alırsınız. Güle güle Şövalye!..»

— «Allaha ısmarladık Prenses!»

Pardaillan mahzenden çıktı. Görmüş olaydı, Fausta'yı pek fazla meraklandırarak bir tebessümle gü-lümsüyor ve kendi kendine:

— «Ha!.. Ha!..» Diyordu. «Tuzağını hazırlaması için daha birkaç güne ihtiyacı var. Ama belki de bana, ne çeşit bir ölüm hazırlayacağını henüz hesaplayamamıştır. Her ne hâl ise... Ben öğreneceğimi öğrendim: Bana yine kendi usulünce bir sürpriz hazırlıyor!»

Ve her zamanki tasasızlığıyla ilâve etti:

— «Bakalım, bekleyelim, görürüz elbette!..»

Gringaillic'yle Escargasse de mahzenin kapısını arkalarından sıkıca kapayıp kilitledikten sonra peşinden gelmişlerdi. Mahzenin koridorunda hancı ile karşılaştılar. Pardaillan, hemen ona:

— «Vereceğim emirleri size şu gördüğünüz iki arkadaşım-dan biri ulaştıracak. Yalnız onlara itaat edeceksiniz. Fakat onlara da, bana yaptığınız gibi, kayıtsız şartsız boyun eğeceksiniz.»

— «Siz hiç merak buyurmayın Şövalye.»

— «Masraflar bana aittir ve peşinen ödüyorum.»

— «Aman, istirham ederim; efendim.»

— «İki gözüm Jackquemin usta, bana güveniniz olduğunu bilirim. Fakat şimdi yola çıkıyorum. Ne zaman döneceğimi bilemiyorum. Hattâ dönüp dönmeyeceğimden bile emin değilim. Onun için borcumu peşin vereyim!..»

Şövalye bu sözleri söyleyerek, cebinden çıkardığı keseyi hancının eline tutuşturdu. Jacquemin, usta keseyi sevinçle cebine indirerek:

— «Her zaman söylerim, siz dünyadaki insanların en âlicenabısınız, Şövalye!..» Dedi.

Pardaillan tekrar söze koyularak:

— «İçerideki dört kişiden, bir metelik bile olsun kabul ederseniz, çok canım sıkılır. Canımı sıkan kimselelere karşı nasıl davranmak alışkanlığımda olduğumu da ayrıca söyleyeyim.»

— «Merak etmeyin Mösyö?.. Zaten her türlü masrafı fazlasıyla ödemiş bulunuyorsunuz.»

— «Sen akıllı başında bir adamsın, Jacquemin usta... Son tembihlerimi de size yukarıda yaparım. Haydi şimdi işinizin başına gidin!..»

Jacquemin usta gitti. Şövalye, Gringaille'yle Escargasse'ye pek kısa süren son emirlerini verdi. Hemen yukarıya çıkmak üzere merdivenin ilk basamağına ayak atmıştı ki birdenbire geri dönerek tekrar onlara yaklaştı:

— «Ha... Size şunu da söylemeyi unuttum,» dedi. «Eğer mahpuslarınızdan yalnız birini kaçırayım dersiniz, eğer belirttiğim saatten önce bir tanesi çıkıp giderse, efendiniz, arkadaşınız ve sizi zengin etmiş olan oğlum Jehan'ın ölümü kaçınılmaz olur. Kendisini hiçbir şey kurtaramaz, anlıyor musunuz?.. Hem de onun ölümüne sebep sizler olacaksınız!..»

İkisini de şöyle bir gözden geçirdi ve herhalde sözlerinin onlar üstünde yaptığı etkiden memnun kalmış olacak ki gülümseye gülümseye uzaklaşırken kendi kendine söylendi:

«Şimdi şu şeytan Fausta isterse ikisine de yığın yığın altın verip gözlerini kamaştırmaya uğraşsın: is-

tediğini söylesin ve yapsın... Artık onların kendisini bırakmayacaklarından eminim!..»

Görüldüğü gibi Pardaillan herşeyi hesaplıyordu. Hattâ çok emin insanlar diye Fausta'yı beklemek için tâyin ettiği iki nöbetçinin Fausta tarafından kandırılması ihtimalini bile...»

LA GORELLE

Süvari kılığına giren Fausta'nın Pardaillan'a yakalandığı anda, yani sabah saat yedi sularında, Sorrientès konağının küçük arka kapısı da hafifçe aralanmış ve bir kadın dışarıya çıkmıştı.

Bu kadın, Brin de Muguet'i hoyratça yetiştiren ve onun çocukluk döneminde aşağılık bir rolü olan La Gorelle'ydi.

La Gorelle, Saint-Honoré sokağına kadar yılan gibi gittikten sonra orada Quinze-Vingts manastırının yakınında, yolun ortalık yerinde bekleyen bir adama yaklaştı. Bu adam Stocco idi. Evet bir-iki saat önce Fers sokağında, bir gözünü örtüp dilenci kılığıyla oturarak ortalığı kolağan ettiği hâlde Pardaillan tarafından tanınmış olan Stocco...

La Gorelle ezik, suçlu ve sırnaşık bir tavırla, efendisinden, onu beklettiği için özür dilemeye girişti. Stocco, onun sözünü sert bir şekilde yarıda bıraktı:

— «Haydi! Gel peşimden... Hem de dört adımdan fazla yanıma yanaşayım deme. Senin gibi bir cadı ile ahbaplık ettiğimi kimsenin görmesini istemem. Hem de efendin şeytana dua et ki Sinyor Concini'ye haber vereceğin şey gerçekten olsun! Yoksa hâlin dumandır!..»

Stocco'nun bu tehditleri La Gorelle'nin yerinde kimi olsa kaçırırdı. Fakat La Gorelle'nin pek esashı bildikleri olacaktı ki bir sürü küfre ve tehdide rağmen hiç tınmadı, onun dört adım peşinden tıpış tıpış yürüdü.

Birkaç dakika sonra Stocco, La Gorelle'yi Concini ile Léonora'nın bulundukları bir odaya sokuyordu.

Concini emretti:

— «Bizi yalnız bırak, Stocco!»

Stocco, efendisinin karşısında daima yaptığı gibi yılışıkça bir saygıyla eğildi. Bir yandan da Léonora'ya bakıp gözleriyle ne yapması gerektiğini soruyordu. Léonora, bu sessiz soruya, oturduğu yerin tam karşısında bulunan perdeli bir kapıyı göstererek cevap verdi.

Stocco çıktı. Hanımının verdiği işareti gayet iyi anlamıştı. Hemen bir odaya daldı ve biraz sonra da, Léonora'nın gösterdiği perdeli kapının arkasına geldi ve perdeyi hafifçe araladı. Merakla kulaklarını açarken, bir yandan da gözlerini hanımına dikerek, vereceği herhangi bir işareti kaçırmamaya çalıştı...

Stocco gidince, La Gorelle yine ağzını açmamış; bir Concini'ye, bir Léonora'ya bakmıştı. Concini gülümseyerek:

— «Madam D'Ancre'nin önünde de konuşabiliriz,» dedi. «Ondan saklı bir şeyim yoktur.»

La Gorelle şaşkınlığını saklamaya bile lüzum görmedi. Mamafih kendini çabuk toparlayıp şöyle bir omuz silkerek:

«*Bana ne? Orası sizin bileceğiniz iş...*» Demek istedi.

Concini sordu:

— «Siz İtalyan mısınız?»

— «Hayır, efendim. Ama, İtalya'da uzun zaman kaldım; Roma'da ve Floransa'da onyediyi yıl geçirdim.

— «Bana bahsetmek istediğiniz bu kızı tanıyor musunuz?»

La Gorelle:

— «Evet,» dedi. «Onu bana daha doğduğu gün emanet etmişlerdi. Onu ben büyüttüm!»

Concini hayretle yerinden fırladı:

— «Siz mi büyüttünüz?»

La Gorette gayet kendinden emin:

— «Evet, ben,» dedi.

Concini, bu cevabı alınca doğrudan doğruya Léonora'ya döndü ve bakışlarıyla ona ne yapmak gerektiğini sordu. Léonora ise yakınında bulunan bir çingırağı çaldı. Louvre sarayında Florence'yi beklemiş olan güvenilir hizmetçisi Marcella, hemen göründü ve hanımının yanına kadar gidince, Léonora onun kulağına bir şeyler fısıldadı. Marcella çıkınca, Léonora sorguya devam etti:

— «Mademki bu kızı siz büyüttünüz, herhalde şimdi de yanınızdadır?»

— «Hayır, Madam. Dört yıl önce benden ayrıldı.»

Léonora, tehdit edici bir tavır takındı:

— «Elbette terkeder... Kim bilir kendisine en kötü davranıyordunuz?.. Ne iş yaptırıyordunuz ona?»

— «Kırlardan topladığı çiçekleri sokaklarda satıyordu. Yaptığı hem temiz; hem hafif, hem de zevkli bir işti.»

— «Bu işin dilencilikten ne farkı var? Her neyse... Peki siz sonradan onu hiç aramadınız, ne olduğunu merak etmediniz mi? Nereye gittiğini bilmiyor musunuz?»

— «Vallahi bilmiyorum, Madam!.. Ama sizce önemliyse ben kendisini yine bulup meydana çıkarırım, Madam.»

Yalan söylemediği besbelliydi. Bunu Léonora da anladı. Teklifi reddederek:

— «Lüzumu yok,» dedi.

Bu sırada Marcella göründü. Yalnız değildi ve Florence'yi kolundan tutmuş getiriyordu. İkisi birlikte içeriye girerek iki adım yürüdüler. La Gorette, iyi aile kızları gibi giyinmiş ve bulunduğu çevreye çok iyi uyumuş olan bu genç kıza bakıp da eski kurbanını tanıyınca:

— «Aman ya Rabbi!.. Bu Brin de Muguet değil mi?» Diye hayretle haykırdı.

Genç kız da:

— «A!.. La Gorette!..» Dedi ve Marcella'nın yanından bir-iki adım geriye gidip ihtiyar cadıyı korkuyla değil, bir çeşit tiskintiyle seyretti.

Bu ânî karşılaşmayı tertiplemiş olan Léonora, La Gorette'nin yalan söylemediğini anlamıştı. Tatlı bir tavırla sordu:

— «Siz bu kadını tanır mısınız Florence?»

Genç kız itiraf etti:

— «Beni büyüten odur.»

La Grolle de muzaffer bir edâ ile:

— «Ben yalan söylemem,» dedi.

Florence şiddetle atıldı, gayet heyecanlı ve kesin bir edâ ile:

— «Umarım ki beni tekrar ona teslim etmek gibi bir fikriniz yoktur, Madam?» Dedi. «Size haber veriyim ki böyle bir şeye asla razı olamam. Neye mal olursa olsun, onunla birlikte gitmem. Buna mecbur kalmaktansa, kendimi öldürmeyi yüz kere tercih ederim!»

— «Size çok fena muamele ediyordu, değil mi?»

— «Böyle bir şey söylemiyorum. Fakat kendisiyle çok kötü günler geçirdim.»

— «Pekâlâ... Merak etmeyin yavrum. Sizi terketmek aklımdan bile geçmedi. Haydi gidin... İçiniz

rahat olsun, kızım. Artık öğrenmek istediğimi öğrendim.»

Léonora, genç kıza gitme izini verirken, Marcella'ya da kaşlarıyla bir işaret yaptı. Hizmetçi hafif bir baş işaretiyle bu emri anladığını belli etti ve müşfik bir tavırla genç kızın kolundan tutup götürmek istediye de, Florence'nin hafifçe direndiği görüldü. Hattâ genç kız, bir şeyler söylemek için ağzını açacak oldu. Fakat Léonora, sert olmamakla beraber itiraz götürmez bir edâ ile tekrarladı:

— «Gidin, kızım!»

Bunun üzerine Florence itaat ederek yürüdü. Halbuki La Gorelle'nin, Concini'nin evine neden gelmiş olduğunu çok merak ediyordu. Bunu öğrenmek için çok şeyi göze alırdı. İmkân bulsaydı, kapının ardında kalıp kulağını vererek içeride neler konuşulduğunu dinleyecekti. Halbuki yanında ona pek saygılı davranmakla beraber, gölgesiymişçesine peşini bırakmayan Marcella vardı. Nitekim Marcella onu odasına götürdü. Florence, kadının da orada yanında oturacağını zannettiye de bu sefer öyle olmadı. Marcella, Léonora'nın işaretle verdiği emir gereğince La Gorelle'nin söyleyeceklerini Florence'nin duymaması için genç kıızı odasına bıraktıktan sonra çekilip gitti.

Fakat Florence bu sefer, bu hürriyetten hiç tereddüde kapılmadan yararlanmaya karar verdi. Bir süre bekleyerek Marcella'nın gidip kendi odasına girmesine yetecek kadar vakit geçirdi. Sonra odasından çıkıp gerisin geriye dönerek hafifçe kapıyı aralayıp dinlemeye başladı.

*

Aradan geçen zaman içinde Léonora, La Gorelle'yi tekrar sorguya çekmeye koyulmuştu:

— «Bu çocuğu size emanet edenin kim olduğunu ve nasıl emanet ettiğini de söyleyin.»

La Gorelle hiç tereddüt göstermeden, Landry Coquenard'ın adını verdi. Sonra da Florence'nin çocukluk yıllarını hikâye etti. Mümkün olduğu kadar kısalttığı bu hikâyede, işin esasını hiç değiştirmemişti. Çünkü zaten değiştirmekte çıkarı da yoktu. Ama, ayrıntılara gelince, durumu kendi lehine çevirmek için, elinden geldiği kadar yalana saptaktan geri kalmadı.

Florence, kapıya geldiği vakit, La Gorelle, zaten genç kıza ycnı bir şey öğretmeyecek olan bu hikâyeyi bitiriyordu.

Kadının bütün anlattıklarını büyük bir ilgiyle ve hiç kesmeden dinlediler. Sonunda Concini sordu:

— «Pekâlâ... Bu çocuk hakkında bize söyleyeceğiniz sır nedir? Ve niçin bu sırrı söylemek için beni aradınız?»

— «Çünkü biliyorum ki siz onun...»

Sözün burasında La Gorelle tereddütle durdu ve Léonora'ya yan yan baktı. Léonora, kadının çekindiğini anlayarak tasasız bir tavırla omuz silkip sözü onun yerine tamamladı:

— «Çünkü siz, Mareşalin bu genç kızın babası olduğunu biliyordunuz. Kaçamaksız konuşun. Mös-yö D'Ancre size benden gizli hiçbir şeyi olmadığını söyledi ya...»

La Gorelle yılışık tavırla:

— «Affedersiniz Madam! Cesaret edemedim de...» Dedi.

Concini yine sordu:

— «Peki, benim, onun babası olduğumu nereden biliyorsunuz? Bunu da Landry mi söyledi?»

— «Hayır, Monsenyör... Hattâ Landry'in şüp-

helerimi sizden uzaklaştırmak için elinden geleni yaptığını da itiraf etmeliyim. Beni, çocuğun kendisinin olduğuna inandırmaya bile çalışmıştı. Fakat ben onun sizin yanınızda çalıştığını ve sizin de o zamanlar bütün Florence kadınlarının gözdesi olduğunuzu biliyorum. Hemen işin içyüzünü anladım. Tabii elimde hiçbir delil yok. Ama yanılmadığımdan da eminim. Bu kızın babası sizsiniz!..»

Concini:

— «Peki, şimdi bana söyleyeceğinizi söyleyin bakalım,» dedi.

La Gorette, bir an sustu. Şimdi asıl buraya gelmesine sebep olan konuya girecekti. Çekinmiyordu, ama, eğer teşebbüsünde başarılı olmak istiyorsa, kendini çok kollaması ve sıkı durması gerektiğini de biliyordu.

— «Birisi, büyük ve kudretli bir kişi,» diye söze başladı, «bu çocuğun, adı bana son dakikada bildirilecek olan bir kadın tarafından terkedilmiş olduğuna şahitlik ettiğim takdirde, çok para kazanacağımı söyledi.»

Concini gürledi:

— «Kabul ettiniz mi?»

— «Sefalet insana öyle şeyler yaptırır ki biraz para sahibi olursa, bunların hiçbirini yapmaz, Monsenyör!..»

Léonora, soğuk bir tavırla söze karıştı:

— «Adı?..»

La Gorette anlamazlıktan gelip tekrarladı:

— «Adı mı? Kimin adı?»

— «Evet, adı... Yâni sizinle kabul ettiğiniz bu pazarlığı yapan büyük ve kudretli kimsenin adını soruyorum.»

— «Bilmiyorum.»

— «Yalan söylüyorsunuz!»

— «Ama, madam...»

— «Yalan söylüyorsunuz diyorum size!»

Beriki, daha fazla tutunamadı ve pek belâlı bir rakibe çattığını anlayarak:

— «Peki,» dedi. «Bu ismi biliyorum ama, söyleyemem!»

Ve hiç yapmacık olmayan bir korkuyla ilâve etti:

— «Canımdan korkarım ben, Madam! Adını size söyleseydim, mahvolup gitmiştim.»

Léonora ise, omuz silkip söylendi:

— «Ben o ismi sizden daha iyi biliyorum.»

La Gorelle şüphelenerek:

— «Hıh!» Dedi. «Buna pek ihtimal veremem!...»

— «Sahi mi? Söyleyeyim öyleyse: Düşes de Sorrientès!...»

La Gorelle dehşet içinde kaldı. Karı-kocanın, herşeyden bu kadar iyi haberleri olacağını da, anlatıklarını bu kadar sâkin karşılayacaklarını da ummamıştı. Zannetmişti ki onları tehdit edecek - çünkü bu yaptığı, pekâlâ bir tehditti - şaşkına çevirecek ve ondan sonra da yüklüce bir para karşılığında onları bu sıkıntıdan kurtarmaya hazır olduğunu söyleyecekti. Halbuki bütün hesapları boşa çıkmıştı.

— «Size hizmet etmeye geldim,» dedi. «Ama bu benim felâketim oldu. Çünkü reddetmiş olduğum para beni ömrümün sonuna kadar gül gibi geçindirebilirdi. Ondan geçtim, belki bu yaptığım iş, benim ölümüme sebep olacak... Çünkü Düşes de Sorrientès'in kendisine oynadığım bu kötü oyunu asla affetmeyeceğinden eminim. Adamlarından birine emir verip, beni öbür dünyaya yollamasa bile en azından kapı dışarı edecektir. Onun konağında, pekâlâ rahat

bir işim vardı. Artık sefaletin kucağına düştüm demektir.»

Bu sefer Léonora ile Concini gülümseyerek bakıştılar. Cadının manevrasını anlamışlardı. Léonora, kocasına bir işaret çakınca sözü Concini aldı:

— «Beni tanımadığınız hâlde bu kadar fedakârlık edip uğrumda kendinizi harcamaya kalkışmanıza Allah razı olmaz. Düşes de Sorrientès size ne kadar para teklif etmişti bakalım?..»

La Gorelle bir solukta:

— «Elli bin frank, Monsenyör,» dedi.

Yine hiç sıkılmadan yalan söylüyordu. Bu para Fausta tarafından vaadedilen miktarın iki katıydı.

Concini gözünü kırpmadan teklif etti:

— «Ben size bunun iki mislini verebilirim. Yâni yüz bin frank!..»

— «Ah, Monsenyör! Hiç kimse sizin kadar cömert değildir.»

Concini ilâve etti:

— «Ama, bir şartla...»

Kadın can havliyle atıldı:

— «Söyleyin, ne yapmam lâzım?..»

Concini de, karısı da memnunlukla gülümsediler. La Gorelle artık herşeye hazırды. Hattâ en aşağılık, en korkunç bir cinayete bile!..»

Concini kayıtsız bir tavırla ekledi:

— «Onu size zamanı gelince söyleriz. Bu zaman pek de uzakta değil. Birkaç gün, bilemediniz, bir-iki hafta, o kadar. O vakit sizden ne istediğimizi haber verir ve yüzbin frangı da derhal avucunuza sayarız.»

STOCCO İLE LA GORELLE

Fakat Concini'nin bu hesaba kitaba sığmayan cömertliğinin etkisi çabucak kaybolmuş, La Gorelle kendine gelivermişti. Doymak bilmez hırsı, yeniden kabarıvermiş, önce gözleri sevinçle parlarken şimdi de şikâyeteye koyulmuştu:

— «Bir-iki hafta mı dediniz, Monsenyör? Öyleyse ben öldüm gitti demektir. Siz benim meteliğe kurşun attığımı unutuyorsunuz galiba, Monsenyör. Bu bir-iki hafta içinde Düşes'in konağına dönemeyeceğime göre açlıktan geberirim.»

Léonora atıldı:

— «Bunun kolayı var, canım. Bizde kalır, karnınızı doyurursunuz. Ben sizi hizmetime alırım.»

— «Düşes'in verdiği parayla mı?»

Léonora, La Gorelle'yi düşündürmesi gereken bir tebessümle gülümseyerek:

— «Kocamdan daha az cömert davranmak istemem,» dedi. «Ben de size Düşes de Sorrientès'in konağında aldığınız ücretin iki mislini vereceğim. O ne veriyordu?»

— «Yemek ve yatmak oradan; ayda yüz elli frank veriyordu. Eskilerini de bana hediye ediyordu. Ayda bir-iki defa da bahşış alıyordum.»

La Gorelle, yine yalan söylemişti. Léonora ise kılını kıpırdatmadan bol keseden attı:

— «Ben ayda üçyüz frank verdikten başka, onun verdiği şeylerin hepsini vereceğim. Üstelik size bir de ikramiye vereceğim. Mademki bu kadar fakirsi-

niz, para sıkıntısı çekmeyesiniz diye, burada hizmete başladığınız gün, ayrıca beşyüz frank ikramiye alacaksınız.»

La Gorelle hemen atıldı:

— «Eğer müsaade buyurursanız hemen bugün işe başlayayım.»

Léonora da ilgisiz bir tavırla:

— «Nasıl isterseniz...» Dedi.

— «Şimdi hemen gideyim. Düşes'in konakta bulunmadığı bir sırayı kollayıp oradaki birkaç parça eşyayı alıp gelivereyim.»

Léonora, aynı yapmacık ilgisizlikle:

— «Gidin kadını, gidin,» dedi. «Dönüşünüzde odanızı hazır ve paranızı da masanızın üstünde bulacaksınız.»

La Gorelle, Concini ile karısının önünde secdeye varırcasına eğildikten sonra kapıya yöneldi. O daha sırtını döner dönmez perdenin kıvrımları arasında Stocco'nun kafası belirmişti. Bakışıyla hanımına ne yapması gerektiğini sordu. Léonora dudaklarının ucuyla, güçlkle duyulabilecek kadar fısıldadı:

— «Peşine düş ve kendisini adım adım takip et.»

Stocco perdeyi bırakıp seğirtti. Garip bir tebessümle gülümserken düşünüyordu:

«Neden peşine düşecekmışim mendeburun? Onunla birlikte giderim daha iyi... Bu kadın belki yarın zengin olacak. Yüzbin frank az para mı? Ahbaplığı yoluna koymalı, neme lâzım? Keşke demin onu terslemeseydim.»

La Gorelle sofaya adımını atar atmaz kendisini bekliyormuş gibi duran Stocco'yu karşısında buldu. Stocco, pek nâzik ve aceleci, ağzı zarif görünmek isteyen bir tebessümle kulaklarına kadar varmış bir

hâlde, yapmacık bir kibarlık ve iğrenç bir tavırla ona doğru seğirtti ve memnunlukla sordu:

— «Söylediğiniz şeyler, galiba oldukça önemli şeylerdi, şekerim?»

Kadın şaştı:

— «Nereden bildiniz?»

Öteki pişkin bir tavırla yine güldü ve omuz silkti:

— «Eğer, anlattıklarınız önemsiz şeyler olsaydı, Concini cenapları beni çağırır ve sizi sokak kapısına kadar götürmem emrini verirlerdi. Böyle bir şey olmadığına göre, demek ki Monsenyöre vakit kaybettirmiş değilsiniz.»

La Gorette muzaffer bir tavır takındı:

— «Vakit kaybettirmek şöyle dursun, kendisine pek büyük bir hizmette bile bulundum.»

— «Bundan şüphem yoktu zaten.»

La Gorette onun şüphelenip alay ettiğini sandı. İçerleyerek:

— «İsterseniz inanmayın,» dedi. «Yalnız şu kadarını söyleyeyim ki Mareşal'in hanımı beni hizmetine alıyor. Şimdi koşup bugüne kadar çalıştığım konaktan eşyama alacağım ve en çok bir saat sonra artık buralı olacağım.»

Stocco:

— «Neden inanmayacakmışım?» Dedi. «Sizin hesabınıza pek memnun oldum. Bu konak, başka konaklara benzemez. Pek güzel yerdir. Siz de göreceksiniz ya... Ama, mademki artık siz de bizlerdensiniz. Öyleyse sizin gibi dilber bir kızın öyle sokaklarda yalnız başına dolaşmasına gönlüm razı olmaz. Zamanlar çok kötü. Pis çapkınların artık ne namusa, ne şerefe saygısı kaldı.»

Sonra kabadayıca bir edâ ile bıyık burdu ve sevimli olmaya gayret etmesine rağmen, korkunç bir şekilde göz kırptı:

— «Onun için, sizi ben götüreyim, şekerim. Eğer sokakta birisi sizin böyle uysal güvercine benzeyen hâlinizi görüp de saygısızlığa kalkışırsa, Stocco ona ne yapacağını bilir.»

LÉONORA'NIN FEDAKÂRLIĞI

La Gorelle gittikten sonra Léonora da kocasını bırakıp çıktı. Birkaç dakika sonra da Kraliçe'nin yanındaydı. Marie de Médicis heyecanla sordu:

— «Léonora, hani senin bir fikrin vardı? Olgunlaşınca bana haber vereceğini söylemiştin. Ne oldu o iş?»

Léonora, ciddî bir tavırla:

— «Evet, Madam,» dedi. «Zaten ben de bu mesele için geldim. İsterseniz hemen söyleyeyim.»

— «İstersem ne demek? Elbette istiyorum. Günlere beri merak içimi kemiriyor. Söyle hadi...»

Léonora fikrini kısaca anlattı.

Marie de Médicis bunu dinleyince hayret içinde kaldı ve kulaklarına inanamıyormuş gibi sordu:

— «Nee? Sahi mi? Bunu da yapacak mısınız?»

Léonora, aynı ciddiyetle:

— «Majestemiz için, evet,» dedi.

Pek heyecanlanmış görünen Marie de Médicis heyecanla söylendi:

— «Eşsizsin vallahi, Léonora!.. Eşsizsin!..»

Sonra tereddüt içinde sözlerine ekledi:

— «Fakat bu kadar fedakârlık! Bu kadar vefakârlık! Hayır, bu derecesi fazla... Artık bunu kabul edemem.»

— «Kendinizi mahvetmeye mi karar verdiniz? Düşünsenize, sizi kurtarmak için başka çâremiz var mı?»

— «Ama, sen de düşünsene, Léonora! Bu teklif ettiğini yapmak, bütün saray halkının gözünde kendini lekelemek değil midir? Şerefine ne olacak?»

— «Kraliçe'nin şerefi sözkonusu olduğu zaman benim şerefimin önemi kalmaz. Zaten benim şerefim de, hayatım ve servetim gibi tamamen Kraliçeme aittir.»

Marie de Médicis böyle bir teklif karşısında daha fazla dayanamayacak kadar bencildi. Aslında duygusuz bir kadın olmasına rağmen, bir an için gerçekten yumuşayıp kendinden geçti ve kollarını Léonora'nın boynuna dolayıp iki yanağından öptükten sonra:

— «Yaptığın bu fedakârlığı ömrüm boyunca unutmayacağım,» dedi. «Bundan sonra benim kardeşim sayılırsın.»

Léonora, hiçbir sevinç belirtisi göstermedi. Kuşkuluydu ve dudaklarında Kraliçe'ye inanmadığını belirtir bir tebessüm vardı. Bununla beraber, saray göreneğine uygun, bir reverans yapıp, Kraliçe'ye kendisine bahsettiği bu şereften ötürü teşekkür etmeyi de ihmal etmedi. Sonra da ona, La Gorelle'nin kendisine müracaat edişini kısaca anlattı. Düşes de Sorrientès'in adından hiç bahsetmemişti. Kuruntulu bir tip olan Kraliçe, bu yeni düşmanın kim olduğunu heyecanla sorduğu vakit, Léonora, şu cevabı verdi:

— «Merak etmeyiniz, Madam. Sizin için hazırlayacağım silâh elinizde hazır olduğu zaman, sizi karanlıkta izleyen bu düşmanın da kim olduğunu bildireceğim. O zaman gelinceye kadar bana güvenin. Ben sizin hesabınıza uyanık bekliyorum ve şimdilik düşmanınızın gizli manevrasını da La Gorelle sayesinde öğrenmiş bulunuyorum. Düşmanınızı kendi silâhıyla vuracağımızı bilin, yeter.»

Marie de Médicis içini çekti:

— «Evet, ama, eğer bu kadın, yaptığı hizmete

karşılık esaslı bir mükâfat istiyorsa, yine epey paradan çıkacağım demektir.»

— «Merak buyurmayın, Madam. Bu kadın, Kraliçe'ye hizmet ettiğinin farkında değil. İsteddiği mükâfat da pek fazla sayılmaz.

— «Ne kadar istiyor?»

— «Yüzbin frankla hesabı kapayacaksınız.»

Marie de Médicis:

— «Az para mı?» Dedi.

Sonra teselli bulmuş gibi ilâve etti:

— «Ama, haklısın. Yapılan hizmete göre, bu miktar pek fazla sayılmaz..»

Léonora, mânası sezilmeyen bir tebessümle:

— «Fakat siz bu kadarla kurtulacağınızı sanmamalısınız,» dedi. «Kesenin ağzını biraz açmak lâzım, Madam. Bence bu sâdece başlangıç için verilecek avanstır. Bu işi halletmek uğrunda daha epey maddî fedakârlık yapmanız lâzım gelecektir.»

Hiç de cömert sayılmayacak bir karaktere sahip olan Marie de Médicis'in yüzü asıldı. Ama sonunda kesin bir tavırla:

— «Gerekirse, birkaç milyon feda ederim,» dedi. «Ama, hiç olmazsa, başta şerefim olmak üzere, bir sürü şeyimi kaybedeceğim bu mendebur işten de ya-kayı kurtaracağım ya...»

Kraliçe kararını kesin olarak verince artık hiç tereddüt etmeden, üstünde kâğıt ve kalem bulunan bir masaya yürüdü. Birkaç kelime yazdıktan sonra kâğıdı Léonora'ya uzatarak:

— «İşte sana, istediğin vakit haznedarım Barbin'den alabileceğin ikiyüz bin frank için ödeme emri...» Dedi.

Léonora bu değerli kâğıdı almadı. Sadece ona ısrarla baktı. Gözleri donuklaştı ve şaşırmış gibi sordu:

— «İkiyüz bin frank mı? Neden ikiyüz bin?»

Ve Kraliçe'nin cevabını beklemeden kendi sorusuna kendisi karşılık verdi:

— «Haa, anladım. Artanı da benim demek?»

Sonra kaşlarını kaldırıp dudaklarını bükerek, umursamaz ve hafiften alaylı bir tavrıyla:

— «Yüzbin frank ha?» Dedi. «Demek siz Markiz D'Ancre'nin Léonora Dori'nin şeref ve haysiyetine yüzbin frank değer biçtiniz. Yâni benim şerefim, şu iğrenç cadı La Gorelle'nin yaptığı ihanetten bir metelik bile fazla etmiyor. Tam onun kadar... Bravo, Madam!.. Léonora için ne büyük şeref... Bir de ben budalacasına ve sırf size olan sadâkatim için bu kadar büyük bir fedakârlığı göze alıyorum. Bu bana mükemmel bir derstir, Madam... Hem ders, hem de hiç hak etmediğim bir hakaret...»

Kızıışında ve mağrur tavrında öyle ihtişamlı bir edâ vardı ki Kraliçe'nin o olup olmadığı sorulabilirdi. Nitekim Marie de Médicis fena hâlde ezilmekte gecikmedi. Hemen, her ne pahasına olursa olsun Léonora'yı yeniden kazanmak gereğini hissetti:

— «Aman sevgili Léonora!.. Seni tahkir ettiğimi nereden çıkarıyorsun? Sana en fazla ihtiyacım olduğun ve gösterdiğin fedakârlıkla hayatımı ve daha birçok şeyimi kurtardığın bir anda kalkıp ahmakça senin kalbini mi kıracağım? Ama, rica ederim, artık bu nankörlük değil de, deliliğin daniskası olur. Allaha şükür, aklım başımda. Nankör olmadığımı ise sen de bilirsin... Ama, ne diyecektim? Senin için paradan başka bir şey düşünüyorum.»

Ve birden atıldı:

— «Hayır, sana para değil de çok kıymetli bir şey... Bir mücevher... Kendi takındığım mücevherlerden birini hediye etsem... Meselâ bunu... Bir

kardeşlik hâtırası olarak takarsın... Ne dersin, ha?..»

Bunun üzerine Léonora yumuşayıp gülümsedi ve konuşmak tenezzülünde bulundu:

— « Ne diyeceğim, Madam? Sizin verdiğiniz, üstelik daha önce taktığınız bir hâtıra, benim için iki kat değerlidir. Bana bu derece incelikle, yürekten verdiğimiz hediyeği minnettarlıkla kabul etmekten başka ne yapabilirim? »

Marie de Médicis sevinçle el çırparak:

— «Hele şükür!» Diye haykırdı. «Nihayet senin gönlünü alabildim! Haydi, itiraf et ki ne zamandır böyle bir mücevhere sâhip olmayı arzuluyordun. Al, senin olsun! »

Léonora kulaklarına inanamıyormuşçasına sordu:

— «Nasıl? Bu güzel mücevheri bana mı veriyorsunuz?»

Marie de Médicis gülümsedi:

— «Evet, sana veriyorum!»

Léonora heyecandan boğulur gibi:

— «Ama düşünün bir kere! Bu mücevher en aşağı üçyüz bin frank eder.»

Kraliçe ilâve etti:

— «Belki de daha fazla...»

— «Oh, Madam!.. Böyle bir hediyeği bana mı veriyorsunuz? Yoo... Bunu kabul edemem. Madam. Bu güzel mücevherden mahrum kalmanız doğru değil!..»

— «Allah aşkına al!.. Yoksa seni pek mağrur sanır ya da artık beni sevmedeğine inanırım. Üstelik, hediyeği kabul etmemek bana hakarettir. Almazsan darılırım, Léonora!..»

Léonora, zorla razı oluyormuş gibi bir tavır takındı ve utana sıkıla:

— «Peki,» dedi. «Size olan sevgimden dolayı kabul ediyorum. Yine sizi sevdiğim için bu mücevheri daima üzerimde taşıyacağım.»

Bu komedinin en hoş tarafı, hediyesini kabul ettiği için Marie de Médicis'in büyük bir sevinçle ona teşekkür edip, kendisini sevgiyle öpmesi oldu.

Artık barıştıkları ve Léonora'nın keyfi yerine geldiği için Kraliçe, merak ettiği birçok şeyi ona sorabildi ve kendisinden epey tatmin edici cevaplar aldı. Nihayet bir an geldi ki artık, Kraliçe'nin soracağı bir şey de kalmadı. O zaman Léonora, vaktin gecikmekte olduğunu söyleyerek izin istedi. Marie de Médicis bu izni verirken, Léonora'dan yaptığı işler hakkında muhakkak gelip kendisine bilgi vereceğine dair söz aldı.

Léonora, koltuğunun altında Kraliçe'nin üçyüz bin frank değerinde tahmin ettiği mücevherlerin bulunduğu kutu olduğu hâlde gitti.

Kraliçe, o, kapıdan çıkıncaya kadar arkasından baktıktan sonra içini çekerek söylendi:

«Şu Léonora'nın bu kadar kötü huylu olması ne fena şey... Ama, ne olursa olsun, aslında çok mert kadındır. Hem de beni yürekten sever. Benim için canını verecek kadar da fedakârdır. Artık bu kadar fedakârlık karşısında biraz müsamahalı olmak da gerekmez mi?»

LÉONORA İŞ BAŞINDA

Marie de Médicis, Léonora'nın «*yürekten sevgisi*» ve «*canını verecek kadar fedakârlığı*» üzerinde düşünüp de kötü huyuna biraz göz yummak lâzım geldiği sonucuna varırken, Léonora da yavaş yavaş Concini'nin saraya pek yakın olan konağına gidiyordu. Yüzünden hiçbir şey anlamak mümkün değildi; hem yürüyor, hem düşünüyordu.

İlk işi, bir odaya girip, anahtarı yalnız kendinde bulunan bir konsola, ikiyüz bin franklık ödeme emriyle, içindeki harikulâde mücevhere bir an olsun bakmayı akıl etmediği kıymetli mahfazayı koymak oldu. Bir dakika bile sürmeyen bu işi yaptıktan sonra dairesine çekildi ve geniş bir koltuğa gömülerek Rospignac'ı çağırttı. Rospignac, Saint-Denis sokağındaki dövüşte aldığı yara yüzünden bir süre için ara vermek zorunda kaldığı hizmetine başlayalı az bir zaman olmuştu. Montreval ile Chalabre da onbaşı tayin edilmiş ve Longval ile Roquetaille'den boşalan yerleri almışlardı. Bu suretle kinci Landry Coquenard'ın temizlediği iki silâhşorun ölümü, bu iki yeni onbaşı için bir matem değil, bayram vesilesi olmuştu. Yaralılar, yavaş yavaş iyileşiyor; ölülerin yerine de yenileri alınarak Concini'nin maiyet silâhşorları yine tamamlanmış bulunuyordu. Şimdi onlar, son yenilgilerinin acısını parlak bir şekilde çıkarmaya can atıyor ve Pardaillan'la Valvert'e karşı ise sonsuz bir hınç besliyorlardı.

Rospignac, sarayda başına gelen kötü olaydan sonra efendisinin peşinde yeniden saraya gitmekten çekinmemişti. Fakat kendisine düşman olan bazı sa-

raylılar tarafından nasıl karşılanacağını bilmiyor değildi. Bunu bildiği için, kendisine, gördüğü hakareti imaya bile yeltenecek olanları öldürmeyi aklına koymuş, böylece ortalığa gözdağı vermeyi kararlaştırmıştı. Nitekim, bu yüzden üç saraylı asilzâdeyi düelloya çağırıp üçünü de öldürmüştü.

Bu olaydan sonra artık kimse onun yanına yaklaşmıyordu. Yalnız Concini taraftarlarıyla ahablığı devam ediyordu. O bir yerde belirir belirmez, herkes vebâlı görmüşçesine dağılıyordu. Galiba bu durum ona pek dokunmuyor olacaktı ki şimdi kendisini çağırtmış olan Léonora önünde zarif bir selâm verir gördüğümüz Rospignac, şu sırada, herkesin kendinden kaçınmasına karşı henüz bir tedbir almamış bulunuyordu.

Léonora, Rospignac'ın pek kibar selâmına hafif bir baş işaretiyle karşılık verdikten ve kendisini şöyle tepeden tırnağa dikkatli tavırla süzdükten sonra:

— «Rospignac,» dedi, «hani sokaklarda çiçek satan bir kızcağız vardı. Adını pek iyi bilmiyorum, ama galiba Brin de Muguet olacak. Nasıl, hâlâ o kıza vurgun musunuz?»

Tepeden inme soruluveren böyle bir soruyu asla beklemeyen Rospignac, az kalsın bir balyoz yemiş gibi yere yıkılacaktı. Güçlkle kekeleyebildi:

— «Ne demek istediğinizi pek anlayamadım, Madam...»

Burada, şunu da söylemeliyiz ki Florence'nin Concini'nin konağında bulunduğu, konağın bütün hizmetçilerince bilinen bir şeydi. Léonora bunu bir sır hâline getirmemişti. Nasıl, Mareşal D'Ancre'nin maiyet asilzâdeleri ve subayları varsa, Mareşal'in hanımının da maiyet kızları vardı. Fakat kızlar, oda hizmetçileri ve diğer kadın işçilerle karıştırılmamalıdır. O zaman, namılı kibar hanımların yanlarında

bu çeşit kibar aile kızları bulunur ve orada bir çeşit cemiyet terbivesi görürlerdi. Evdekiler için Florence de bu matmazellerden biri olmuştu. Hem de pek kıskanılan biri... Zira Léonora'nın ona olan yakınlığı ve ilgisi, göze batacak bir durum almıştı. Bir zaman sonra evdeki hizmetçiler arasında La Gorelle de bu şekilde kıskanılacak bir şahsiyet olup gidecek değil miydi?

Rospignac da herkes gibi bu işi biliyordu. Hattâ belki efendisine yakınlığı dolayısıyla herkesin bildiğinden fazlasını da biliyordu. Ancak Rospignac'ın neleri ve ne kadar bildiğini söylemek biraz zordur. Çünkü o da birçok akıllı insan gibi çok şey bilmenin zararlı olduğunu, hattâ ölüm tehlikesi taşıdığını düşünür ve bildiği birçok şeyi bilmez görünmeyi tercih ederdi. O zaman, ne kadar uğraşılsa, ne kadar dolambaçlı yollardan gidilse, yine Rospignac'a bir şey söyletmek mümkün olmazdı. Adam bir kaya gibi sessiz kalmayı başarırdı.

Nitekim, şimdi yine kendisini hemen toparlamış, umursamazlık zırhını takınmış ve ağzından bir şey alınmaz bir adam hâline gelmişti ki Léonora, ona güven vermeye çalıştı:

— «Korkusuzca söyleyebilirsiniz, Rospignac... Konuşacaklarımızı Mareşal dinlemiyor. Üstelik, bana söyleyeceklerinizi kalkıp ona yetiştirmeyeceğimi de bilirsiniz.»

Bu sözlerine rağmen, karşısındakinin susmaya devam ettiğini görünce ilâve etti:

— «Üstelik, Mareşal, söyleyeceklerinizi duymuş olsaydı bile, size kızmazdı... Zira kendisi artık bu kızdan tamamen vazgeçmiş bulunuyor. Eğer sizinle anlaşırsak bunun sebebini de açıklayım.»

Bu son sözler, Rospignac'ın kulak kabartmasına sebep oldu. Fakat o, ne en korkunç tehditlerin, ne

de en parlak vaatlerin etkisi altında kalırdı. Onu söyletmek için Léonora'nın da elindeki kâğıtları açması, işin ne olduğunu ona apaçık anlatması lâzımdı ve ancak bu işle ilgisi varsa, o zaman konuşurdu. Halbuki Léonora'nın da şimdilik bu türlü hareket etmemesi için bazı sebepler vardı. Rospignac saygıyla tekrarladı:

— «Affediniz, Madam! Bana söylemek lütfunda bulunduğunuz sözlerden hiçbir şey anlayamıyorum.»

Léonora, ciddî bir tavırla:

— «Peki, size daha açıkça anlatayım,» dedi. «Bana bakın Rospignac. Sizinle dost olarak ve samimiyetle konuştuğumu gözlerimden okuyun. Ben sizin, bu kızı sevdiğinizi biliyorum. Bu kızı size versem, ne dersiniz?»

Rospignac, artık konuşabileceğini anlamıştı. Birden diz çöküp büyük bir heyecanla dil döktü:

— «Eğer böyle bir şey yaparsanız, benim için kutsal bir varlık olursunuz, Madam!..»

— «Demek yanılmamışım. Onu gerçekten bu kadar seviyor musunuz?»

— «Çıldırarak kadar, Madam!»

Léonora, hafifçe gülümsedi. Memnun olmuştu. Aşk heyecanıyla allak bullak olan bu yüzün samimiliğinden şüphe edemezdi. Zira Rospignac da bu sırada rol yapıyor değildi. Léonora, bir an sustuktan sonra:

— «Peki,» dedi. «Bu kıza sâhip olmak için ne yapardınız?»

— «Herşeyi, Madam, herşeyi!.. Bu kız benim olursa en müthiş cinayetleri işlerim! En âdi, en aşağılık işlere girerim!.. En alçakça hareketi yaparım, Madam!»

— «Allaha şükür ki sizin gibi mükemmel bir

asilzâdeye yakışmayacak hareketlerde bulunmanıza da hiç lüzum kalmayacak. Sizinle ilgileniyor ve sizi mutlu görmek istiyorum, Rospignac... Mademki bu kızı delicesine seviyorsunuz ve mademki mutlu olmanız için size başkası değil, sadece bu kız lâzım, pekâlâ öyleyse... Evlenin onunla... Ben ona, gereken çeyizi vermek işini üstüme alırım.»

Léonora şimdi Rospignac'a kaçamak bakışlarla bakıyordu. Fakat bu gizli dikkat, deminki açık bakışlardan daha keskindi. Bir yandan onu böyle kollarken öte yandan da içinden şunları geçiriyordu:

«Eğer kabul ederse, meseleyi biliyor demektir. Eğer biliyorsa, o zaman Baron'dan, Stocco'nun hançeriyle yakayı kurtarmamız gerekecek.»

Léonora, Rospignac'ın görünüşüne aldanıp, karşıındaki adamın gerçek değerini küçümsemek gibi bir hatâyâ düşmüştü. Rospignac'ın sadece kendi silâhlarıyla bile, onun sırtını yere getirecek kırıta bir düşman olduğunu görememiş, sezememişti. Çünkü, o, bir yandan Rospignac için birtakım planlar kurarken Rospignac da öte yandan şöyle düşündü:

«Kabul edersem, öldüm demektir!»

Sonra da yüksek sesle, hiç çekinmeden cevap verdi:

— «Aman Madam!.. Ben mi sokaklarda çiçek satan bir kızla evleneceğim? Bağışlayınız, ama, bu şaka, bana o kadar tuhaf göründü ki huzurunuzda gülmemek için kendimi zor tutuyorum. Çünkü tek-lifiniz pek komik... Cidden pek komik, Madam!»

Ve nihayet Rospignac gerçekten gülmesini tutamayıp çılgınca kahkahalar atmaya başladı. Léonora, ona hâlâ ciddiyetle bakıyor ve bu kahkaha tufanının ona ermesini sabırla bekliyordu. Nihayet, aynı ciddiyetle söze koyuldu:

— «Bunda bu kadar şaşılacak, gülünecek ne var? Namuslu bir kız değil mi yoksa?»

— «Namus meselesinden bahseden kim, Madam? Bu hususta kendisine en ufak bir sitemde bile bulunamaz. Bunu benden iyi kim bilecek?»

— «Güzel, genç, namuslu. Üstelik zengin olacak... Yâni benim vereceğim çeyizle...»

Rospignac, Léonora'nın sözünü kesip atıldı:

— «Çok rica ederim, artık bundan bahsetmeye-
lim, Madam!.. Gerçi ben fakirim; bunu inkâr ede-
cek değilim. Öte yandan, hangi vasıta ve çâre ile
olursa olsun, zengin olmayı da isterim. Görüyorsu-
nuz ya apaçık konuşuyor, en utanılacak gerçekleri
bile saklamıyorum. Ama, bu çâreyle değil, Madam.
Böyle bir evlenmeyle milyoner olmaktansa sefalet
içinde ölmeyi tercih ederim!»

Bu sözleri o kadar kuvvetle ve tekliften alınmış
bir adam hâliyle söylüyordu ki Léonora, onun sözle-
rinin samimiliğinden şüphe edemedi. Belki Rospig-
nac sözlerinde gerçekten samimiydi. Kinıbilir?.. Mu-
hakkak olan nokta, Léonora'nın artık şüphe etme-
mesine rağmen, hâlâ ısrardan vazgeçmeyişiydi:

— «Allah, Allah! Demin, bu kızı ele geçirmek
için en âdî işlere bile girişeceğinizi söylüyordunuz.
Halbuki şimdi kızı ben size veriyorum da evlenme-
yi reddediyorsunuz. Doğrusu ben de artık işin için-
den çıkamaz oldum!»

— «Ama, bu evlenme bana âdî işlerden de beter
görünüyor... Bu öyle bir şey ki ne pahasına olursa
olsun yapamam!»

Léonora:

— «Siz galiba biraz kaçıksınız, Rospignac!» Do-
di.

Sonra aceleyle ilâve etti:

— «Haydi... Haydi... Delice sevdiğinizi söylediginiz şu lekesiz kızla evlenmekten ne diye kaçınıyorsunuz? Söyleyin şunu bana...»

— «Size borçlu bulunduğum saygıya rağmen müsaadenizle arzederim ki bu sorunuza ben pek şaşıyorum Madam! Sizi bu kadar hayrette bırakan cevabımın sebebini anlamamış olmanıza imkân yok sanırım... Rica ederim, Madam... Bir asilzâde, böyle ne idüğü belirsiz, basit bir kızla evlenebilir mi? Metresim olursa ona bir diyeceğim yok. Zaten ben de o kıza karşı sadece bu şekilde bir bağlantı kurmaktan bahsetmek istemiştim. Hattâ bence onun için benim gibi bir asilzâdeye metreslik etmek bile bir şereftir. Fakat onunla evlenmek aklımdan bile geçmez, Madam. Yoo... Bu işe hiç aklım ermez. Ben yüksek soydan gelme bir insanım. Siz bunu unutabilirsiniz ama, ben unutamam, Madam!..»

Léonora, bir yandan gizlice ona bakıyor; bir yandan da düşünüyordu:

«Tamamen inanarak söylüyor!.. Bu kiralık silâhşor, bu ahlâksız serseri, bu sicilli haydut, bol parayı gördükten sonra en aşağılık işi yapmaktan bile çekinmeyen bu rezil, asıl soydan gelmeyen bir kadınla evlenmenin şerefsizlik olduğuna inanıyor, ha?.. Doğrusu, akıl alır şey değil, ama, ne çâre ki gerçek böyle.»

Rospignac'ın hem konuşma tarzı, hem de bulduğu inandırıcı sözler, Léonora gibi son derece kuşkulu bir kadını bile inandırmakta gecikmemişti. Rospignac'ın sözlerini dinledikten sonra, içinden şöyle dedi:

«Herhalde Rospignac'ın hiçbir şey bilmediği muhakkak!.. Zaten bence önemli olan da bu benim bir şey bilmediğime artık inanmış olması lâzım. Peki ama, şu hâlde, konuşmamız da artık bitti... Benden

niçin ayrılmıyor?.. Daha benden bir isteği mi var acaba?..»

Bu düşünceyle gözbebeklerinde bir kıvılcım çaktı ve ümitle soluyarak:

«Acaba?» Diye düşündü. *«Sakın böyle bir şey yapmak istemesin?.. Kimbilir, belki de istiyordur... Benim için ne şahane olurdu ama?..»*

Léonora, tekrar başını kaldırdı... Yumuşamış, âdeta bir anne kadar müşfik bir tavır takınmıştı. Nihayet söze başlayıp, bu sefer hemen konuya girdi:

— «Peki, şu hâlde ben size işin doğrusunu söyleyeyim Rospignac... Size yanlış söylemişler. Bu çiçekçi kız, basit bir halk kızı değildir. Gayet iyi bir ailedendir. Kendinize hiçbir leke getirmeden onunla evlenebilirsiniz?»

Rospignac, kendine hâkim olmasını bilen biri olmasına rağmen sevinçle ürpererek düşündü:

«Tamam! Dediğim gibi çıktı... Hem de bu konuya kendiliğinden girdi... Doğrusu bu kadarını hiç ummazdım. Dikkat et Rospignac! İşte şimdi servet ve saadet ayağına kadar geliyor... Sakın onu kaçıracağım deme... »

Léonora, adamın sevinçle ürperişini bir çeşit irkilme sanarak, mütehakkim ve inandırıcı bir edâ ile sözüne devam etti:

— «Sizin bu kızla evlenmeniz lâzım!.. Anlıyor musunuz?.. Onunla mutlaka evlenmeniz lâzım!»

Rospignac ise, soğukkanlı görünmeye gayret etti:

— «Anlıyorum, Madam. Anlıyorum... Fakat birdenbire çok şaşırdım... Ben evlenmeyi aklıma bile getirmemiştim, Madam!.. Doğrusu bu fedakârlığın bana ağır, pek ağır geldiğini sizden saklamak istemem...»

— «Bu fedakârlığı hafifletici bir şey söyleyeyim:

Müstakbel karınız, sizinle evlenirken, size çeyiz olarak Lesigny kontluğunu da beraberinde getirecektir. Sizin şunu da bilmenizi isterim Rospignac. Lesigny şatosuyla arazisi, bize üçyüz bin eküye mal oldu. Az para değil sanırım?..»

— «Öyle, Madam!.. Hattâ fedakârlığımın, sandığımdan daha hafif olacağını sezmeye de başlıyorum. Yalnız...»

— «Buna, en aşağı bir tahminle yüzbin frank tutarındaki hediyeleri de katın... Sonra, Mareşal D'Ancre'nin muhafız kıtası komutanlığı aylığının, yılda oniki bin franga çıkarılacağını da ilâve edin... Ve nihayet, Vitry'in yerine bir gün, Kral'ın muhafız kıtası komutanı olacağınızı düşünün... Ne dersiniz şimdi?..»

— «Ne diyeyim, Madam? O kadar cömertçe davranıyorsunuz ki sersemlemiş gibiyim!»

Léonora sesini yükselterek:

— «Demek kabul ediyorsunuz?» Dedi.

Rospignac coştı:

— «Kabul etmemeye imkân var mı, Madam?»

Ve birdenbire bir şey hatırlamış gibi, sözlerine ekledi:

— «Hay Allah kahretsin! Az kaldı Monsenyörü unuttuyordum. Af buyurunuz, Madam! Ben parayı severim, ama, canımı daha çok severim... Şimdi teklifinizi kabul edersem, haftasına varmaz canımdan olurum! Tabii, anlıyorsunuz...»

Rospignac gerçekten de pek perişan ve şaşkın görünüyordu. Ama, aslında için için çılgıncasına seviyor ve zaferinin neşesi, parıltı hâlinde gözlerine aksediyordu.

Léonora tekrar düşündü:

«Belli ki hiçbir şeyden haberi yok!..»

Ve gülümseyerek, yüksek sesle sözlerine ekledi:

— «Merak etmeyin · Rospignac, Monsenyör'den korkmanıza hiç sebep yok!..»

Ancak, Rospignac, rolünü sonuna kadar ve gerçekten büyük bir başarıyla oynadığı ve endişeli bir tavırla başını salladığı için, Léonora, bu eşsiz aktöre kandı ve ısrarla tekrar etti:

— «Ben size, hiçbir şeyden korkmayın diyorum ya!..»

Sonra Rospignac'a yaklaşmasını işaret ederek, sesini alçaltıp esrarengiz bir tavırla:

— «Concini bu kızın öz babasıdır!.. Haberiniz olsun, Rospignac...» Dedi.

Rospignac adamakıllı şaşırmış gibi yaparak kekeledi:

— «Ne diyorsunuz, Madam?»

Léonora:

— «İşin doğrusunu!» Dedi.

Ve sanki utancından eziliyormuş gibi başını eğdi, daha kısık bir sesle ve daha esrarengiz bir tavırla ilâve etti:

— «Ben de... Annesiyim!..» Dedi.

Rospignac, bu sefer hiç yapmacık olmayan bir hayretle yerinden sıçradı:

— «Siz mi, Madam?»

İçinden de hayran hayran söylendi:

«Bunu kendisi icat etti!.. Vay canına!.. Pek yaman kadın vesselâm!»

Léonora, acıklı bir tavırla devam etti:

— «Doğrusu bu kadar şaşıрманıza hiç hayret etmem!.. Bunu duyan herkesin, ne düşüneceğini bilirim. Beni tanıyanların hepsinin akıllarına gelecek olan şeyi düşünüyor ve içinizden: «*Florence onyedi*

yaşında olduğuna göre, demek ki Concini ile ben, evlenmeden önce doğmuş!» Diyorsunuz. Maalesef öyle... Lekesiz bir hayat sürdüğü düşmanları tarafından bile teslim edilen ben, Léonora Dori, ne yazık ki bu hatâyı işlemiş bulundum. Şimdi kendim bile, yıllar öncesine ait bu olayı düşündükçe, nasıl olup da vaktiyle kendimi o kadar unutabilmiş olduğuma şaşıyorum!..»

Başını kaldırıp sözlerine devam etti:

— «Ama hiç değilse, herşeyi tamir etmiş bulunuyorum... Çünkü bugün Concini'nin karısıyım. Şimdi bana belki de bu çocuğun, yâni Florence'nin neden evlendiğimiz sırada tarafımızdan tanınıp yanımıza alınmadığını soracaksınız. Bu, acıklı olduğu kadar uzun bir hikâyedir... Ama, mademki siz de ailemize karışacaksınız, bu hikâyeyi sizin de bilmeniz lâzım. Dinleyin Rospignac... Dinleyin de, alınyazımın nasıl bana karşı merhametsizce davranıp, bir gençlik hatâsının acısını çektiğini görün...»

Léonora, sözlerinin burasına gelince, bütün hareketlerini, yüzünün ifadesini ve sesini, tamamen hayâl ürünü olan hikâyesine uydurarak anlatmaya koyuldu ve kaybolan, şüphesiz çalınan, hattâ belki de ölmüş bulunan çocuğunu, evlenmeden önce neden tanıyamadığını, evlendikten sonra da bütün dünyada arattığı hâlde nasıl bulamayıp boşuna uğraşmış olduğunu yana yakıla saydı döktü. Bu uydurma hikâye, Léonora'nın gerçekten ne engin bir hayâl gücü olduğunu ortaya koyuyordu.

Léonora'nın hikâyesi bittiği vakit, Rospignac, kendisinden teşekkür beklenmediğini hissederek duruma en uygun sözleri bulup söyledi. Dünyaya meydan okurcasına dikildi. Gözleri kanlı, eli kılıcının kabzasında, dişlerini gıcırdatarak müthiş bir homurtu ile sordu:

— «Ne yapmam gerekiyor? Emrediniz, Madam!..»

Léonora'nın dudaklarından soluk bir tebessüm geçti. Alevli gözleriyle silâhşora bakarak, tarif edilmez bir tavırla:

— «Bu hikâyeyi herkes öğrendiği zaman... ki, nasıl olsa herkes öğrenecektir... Beni parça parça edecek ve çamurlarda sürükleyeceklerdir!»

Rospignac, Léonora'nın sözünü keserek:

— «Anladım! Size hakaret edene, şununla cevap vermem gerekecek,» dedi.

Bir yandan da eliyle ağır kılıcının kabzasını okşuyordu.

Léonora, artık bu konuyla ilgili tek kelime bile söylemedi. Rospignac'a güvenebileceğini biliyordu. Konuşulacak bir şey kalmadığını düşünerek, Rospignac'a izin verdi:

— «Güle güle, Rospignac... Artık istikbalinizin temin edilmiş olduğu aklınızdan çıkmasın. Hem de hiçbir vakit hayâlinizden geçmeyecek kadar parlak bir istikbal... Durun!.. Az kaldı unutuyordum... Birkaç güne kadar evlenme töreniniz yapılacak... Ona göre hazırlıklı bulunun!..»

Gözleri parıldayan Rospignac sordu:

— «Acaba bugünden itibaren müstakbel karımı görüp kendisine sevgimden bahsetmeme imkân var mı?»

Léonora, sâde bir tavırla:

— «Hayır!» Dedi. Ve ince bir tebessümle ilâve etti:

— «Sizden saklayacak değilim, Rospignac. Müstakbel karınızın bu evlenme teklifine, birazcık olsun itiraz edeceğini sanıyorum. Zannımcı siz seviyorsunuz, ama, galiba pek sevilmiyorsunuz, Rospignac!..»

— «Biliyorum! Hem, kimin bana tercih edildiğini de biliyorum. Ama, bana güvenin... Rakibimi temizlemek de boynumun borcu olsun!»

Léonora bu sözü duymamış gibi devam etti:

— «Evlenme törenine kadar sizin bir kenara çekilmenizi daha doğru bulurum. Hattâ bu kıza hiç rastlamanız daha iyi olur. Kendisiyle hiç konuşmayın... Böylesi daha uygun düşecek.»

Ve sert, mütehakkim bir sesle:

— «Bu evlenmenin gerçekleşmesi lâzım! Onun için, pişmiş aşı soğuk su katmayalım,» dedi.

Rospignac, uysal bir edâ ile cevap verdi:

— «Sözlerinize itaat edeceğim, Madam!»

— «Haydi gidin Rospignac! Gidin ve bana güvenin!»

Rospignac saygıyla eğilip çıktı. Dışarıda, içinden taşan sevinci tutamayıp yüksek sesle kendi kendine söylenmeye koyuldu:

«İş artık çantada keklik... Halbuki, kelleyi kol-tuğa almadan, bu kızı onlardan nasıl isteyebilirdim diye düşünüp duruyordum. Kendi kendilerine yola geldiler... Vay canına! Zengin oldum gitti! Şöyle böyle üçyüz bin ekülük bir servet ve bir de kontluk unvanı... Tabû, şimdilik... Çünkü Léonora, benim bu kadarla yetineceğimi sanıyorsa, aldanıyor. Elinde benimki gibi bir sır tutan bir adam nelere lâyık değildir ki?.. Şaka mı bu? Bir Kraliçe'ye damat oluyoruz. İsteddiği kadar martaval savursun... Ben de bu kızın anasının kim olduğunu pekâlâ biliyorum. Fransa Kraliçe'sinin damadı olmak az şey midir? İşe bak!.. Otsuz, ocaksız, parasız, pulsuz Rospignac nihayet bir Kraliçe damadı oluyor. Bu sırrı bilen bir adam birkaç yüz binle yetinirse ona enayi derler. Ama, acaba beni sinsice öldürtmeye kalkışılar mı?

Adam sen de... Benim de elim armut toplamıyor ya... Yaşayan görür...»

Bütün haris insanlar gibi Rospignac'ın da gözü doymuyordu. Rüyasında bile görmediği bir servete sahip olmakla yetinmeyerek, elinde tuttuğu sırdan yararlanıp kendisine verilenden çok daha fazlasını elde etmeyi kuruyordu. Halbuki kendisi odadan çıkarken, Léonora'nın arkasından nasıl bakmış olduğunu görseydi, hiç de bu kadar sevinmezdi. O, Kraliçe damadı olarak daha bir sürü şey koparmanın yollarını araştırırken Léonora da şöyle düşünüyordu:

«Bu alçak serseri, benim de ihtiyat tedbirlerimi almış olduğumdan şüphe bile etmez. Kendisini avucumda tuttuğumun farkında bile değil. Eğer istediğim ve umduğum gibi doğru yolda yürümezse, kafasını eziveririm!»

Rospignac için son derecede tehlikeli olan bu kararı verdikten sonra Léonora tekrar düşünceye daldı. Florence'yi düşünüyordu. Herhalde, verdiği kararlar son derece önemli şeyler olmalıydı ki her zaman kendinden emin olan Léonora, bir aralık mütereddit bir tavır takındı. Sonra yerinden kalkıp Florence'nin odasına doğru yürüdüğü vakit, yolda, bu işten caysa mı, caymasa mı gibilerden birkaç kere durdu. Gerisin geriye dönecek oldu. Nihayet kararını vermiş olmalıydı ki kesin ve emin adımlarla yürüdü.

LÉONORA'NIN MANEVRASI

La Gorelle gittikten sonra Florence de yavaşça odasına çekilmişti. Kimseye görünmediği, kimseyle karşılaşmamış olduğu için, kapıdan La Gorelle'yi dinlediğini de kimsenin farketmediğinden emindi.

Florence, La Gorelle'nin anlattıklarından özellikle iki önemli şey öğrenmişti: Bir kere annesini, gizliden gizliye mahvetmek isteyen sinsi düşmanının adını duymuştu. Sonra da annesini pek büyük bir tehlikenin beklediğini anlamıştı.

Odasına girer girmez, Florence'nin ilk işi, annesini, ölümden daha beter bir şeyden, herkese rezil ol maktan kurtarmanın çârelerini aramaya koyulmak oldu. Tehlikenin yakınlığından duyduğu çılgınca endişe içinde, kendince uygun, fakat gerçekte korkunç bir tek çâre bulunduğuna aklı kesti: Kendisi ortadan kaybolacak, bu suretle annesinin güvenliği ni sürekli olarak sağlayacaktı.

Halbuki bunda tamamen yanılıyordu ve bulduğu bu çâre, umduğu sonucu asla vermezdi.

İşin kötüsü de şuradaydı ki bu çâre, onun hiç akıl etmediği daha müthiş sonuçlar doğurabilirdi.

Bu sırada odaya Léonora girdi ve heyecanlı bir tavırla:

— «Yavrum,» dedi. «Size çok kötü bir haber vereceğim: Annenizi büyük bir tehlike bekliyor!.. Önüne geçilemeyecek, korkunç bir tehlike!.. Onu kurtaracak bir tek çâre var... Hem de etkili bir çâre... Bu çâre, sadece sizin elinizde... Bunu yapmak iste-

yeceğinizden pek emin değilim. Çünkü yapacağınız pek ağır bir fedakârlık olacaktır!»

— «Benim acı çekmem önemli değil. Tek annem kurtulsun da... Ne yapmam gerekiyorsa hiç çekinmeden söyleyiniz, Madam...»

— «Annenizi her an tehdit etmekte olan tehlike, doğuşunuzdaki sırdan ileri gelmektedir. Bu sır, sır olmaktan çıktığı anda, anneniz için artık hiçbir tehlike kalmayacaktır. Bu sonucu elde etmek için ne yapmak mı lâzım? Gayet basit... Bir kadının ortaya çıkması ve sizin, kendi kızı olduğunuzu söylemesi, bu işi halletmeye yeter. Ancak sizin de bu kadını anne olarak kabul etmeniz gerekir. İşte, bütün mesele bundan ibaret...»

Florence'nin göğsü, derin bir sevinç ferahlığıyla kabardı. Bu bir felâketten kurtuluşun sevinciydi. Tıpkı başını idam kütüğüne dayayıp cellâdın baltayı indirmesini beklerken, affedildiğini öğreniveren mahkûmun sevincine benzer bir sevinç!.. Birden ayağa fırladı. Yüzü heyecandan bembeyaz, soluk soluğa sordu:

— «Yapacağım şey, yalnız bu kadar mı?..»

Léonora, hesaplı bir tavırla, yavaş yavaş:

— «Bu az şey değil,» dedi. «Bunu yapmakla, gerçek anneniz tarafından tanınmak ümidini tamamen kaybetmiş olacaksınız...»

— «Ben zaten bunu hiçbir vakit ümid etmemiştim ki...»

— «Aynı zamanda, sizi evlâtlığa kabul eden ana-babanın vesayeti altında bulunacak ve onların her dediğine itaat etmek zorunda kalacaksınız.»

— «Son derece saygılı ve itaatli bir evlât olacağım. Bundan hiç şüphe etmeyiniz, Madam. Rica ederim, benden yana hiç korkunuz olmasın. Lütfen

bana, beni kimin evlâtlığa kabul ettiğini de söyler misiniz?»

Léonora, mağrur bir sâdelikle:

— «Ben!» Dedi.

— «Siz mi, Madam?»

— «Evet, ben!.. Ve sizin, kızım olduğunuzu söylerken, ancak yarı yarıya yalan söylemiş olacağım; çünkü siz, gerçekte kocam Concini'nin kızısiniz.»

Bu iş, birkaç dakika içinde tamamen Léonora'nın istediği şekilde halledildi ve Florence onun dileğine körü körüne boyun eğdi. Léonora da bu çabuk boyun eğiştten hiç şüphelenmedi. Florence'nin verdiği sözde duracağından yüzde yüz emindi. Genç kıza, anelik otoritesini hissettirecek bir tek söz söylememeye gayret etti. Florence, hiçbir sevgi beslemediği bu kadından şefkat beklenemeyeceğini biliyordu. Mareşal D'Ancre'nin karısı, ancak onun görünüşte anesi olacak, bunun dışında ikisi de birbirine tamamen yabancı kalacaktı.

Florence, bütün bunları anlamıştı...

*

Léonora, Florence'nin yanından ayrıldığı zaman, genç kızın uysallığından memnundu; fakat kendi kendinden hiç de memnun kalmamış görünüyordu. Az önce Rospignac ile konuştuğu odaya yönelirken, şöyle düşünüyordu:

«Bu işi adamakıllı başarmak için, kızcağızı bağrıma basıp okşamam ve kendisine: (Senin annen benim, evlâdım!) Demem lâzım gelirdi. Hem de bunu doğrudan doğruya yüreğimden gelen bir edâ ile söylemem gerekirdi ki onun yüreğine tesir etsin. Doğrusu buydu ve bunu yapmak da istiyordum; halbuki yapamadım. Bütün düşüncelerime ve kararlarıma

rağmen, bu, elimden gelmedi. Hayır, Concini'nin kızını, yavrum, diyerek asla bağırma basamayacağım. Hattâ onu, kendi ellerimle boğup öldürmeyişi bile bir mesele... Sonra bu işte ilerledikçe, onun, annesini pekâlâ tanıdığı kanaati de içimde uyanmaya başlıyor. Kendisine, annesinin ben olduğumu söyleseydim, o inanır görünmekle beraber, asla inanmayacaktı. İkimiz de yalan söyledikimizi bile bile birbirimize rol yapmak zorunda kalacaktık. Evet, evet... Aslı aranırsa, böyle hareket ettiğim daha iyi oldu. Bu çocuk, Kraliçe'ye karşı hiçbir şey yapmayacak. Bundan eminim. Zaten asıl istediğim de bu değil mi?»

Bu kadar uzun zamandır, rahatını kaçırmış olan bir mesele üzerinde bir karara varınca, içi rahatladı ve tekrar odasına gelerek koltuğuna gömüldü, tekrar düşünmeye koyuldu:

«Florence'nin Rospignac ile evlenmesine gelince... Bu iş, herşey istenilen şekilde hallolduğu, yâni Florence, Concini ile karşı Léonora Dori'nin meşrû kıza olarak tanındığı ve resmen Lesingy kontesi, Florence Concini unvanını kazandığı vakit gerçekleşecektir. O zaman, kıza, babasının arzusunu bildirmek zamanı da gelmiş olur. O vakit karşı gelmeye, dayatmaya kalkışırsa - ki ben böyle yapacağını umuyorum - kendisini, manastır denilen meçhul mezarlardan birine kapatıveririz, olur biter... Orada oturur ve ömrünün sonuna kadar, baba otoritesine karşı gelmenin ne demek olduğunu bol bol düşünebilir. Böylelikle kendisinden sessiz sadâsız yakamızı kurtarmış oluruz. Halbuki onu öldürmek, dedikodulu ve pis bir yol... Böylesi daha emin... Gerçi bu işten Rospignac pek memnun kalmayacak, ama, bunda benim ne kabahatim var? Kız, kendisini kocalığa kabul ederse... Bu uzak bir ihtimal ama, bu ihtimali de hesaba katmak lâzım. Kabul ederse, o zaman durum bizim için pek parlak olmaz, ama hiç

değilse o vakit Florence, Rospignac'ın otoritesi altında bulunacak... Rospignac ise benim avucumun içinde. Bu hesapça, bu işi de iyi kötü hallettik demektir. Artık bunu düşünmeye bile değmez.»

Canavar ruhlu, insafsız Léonora'nın korkunç planını böylece öğrenmiş oluyoruz. Ve yine anlamış bulunuyoruz ki onun Florence'yi Rospignac ile evlendirmek tasarısı, sâdece en sonra, yani öteki tedbirlerden ümidi kalmadıktan sonra başvuracağı bir çâreydi. Léonora'nın asıl istediği, Marie de Médicis'in kızını bir yolunu bulup ebediyen ortadan kaybetmek ve pek haklı olarak «*meçhul mezar*» adını verdiği bir manastıra kapatmaktan ibaretti.

Bu sırada diz çöküp, kendi canına kıymadan anesinin hayatını kurtarmasına imkân verdiği için Tanrısına şükreden Florence, bu imkânı kullanmaktansa, bir hançer darbesiyle canına kıymasının çok daha hayırlı bir iş olacağını, çünkü ancak bu suretle bir manastıra kapatılmaktan kurtulabileceğini asla aklına getirmiyordu.

Léonora, durup dinlenmek bilmeyen şeytanî zekâsıyla daha şimdiden başka şeyler tasarlamaya başlamıştı. Fakat, bu başka şeyler de ona, hemen yine, insafsız bir surette mahkûm ettiği zavallı Florence'yi hatırlatmaktan geri kalmıyordu. Epey bir zaman düşündükten sonra mırıldandı:

«Bu konuda La Gorelle'den faydalanabilirim. Ama, La Gorelle ile birlikte Landry Coquenard çok daha faydalı iş görür.»

Böyle bir süre düşündükten sonra Stocco'yu çağırttı; fakat Stocco konakta değildi. Léonora, adamının La Gorelle'nin peşine düşmüş olduğunu hatırlayıp sabırla bekledi. Nihayet Stocco gelip de önünde eğildiği vakit, Léonora, birdenbire:

— «Stocco,» dedi. «En çok dört-beş gün içinde

bana, Monsenyörün eski oda uşağı Landry Coquernard'ı bulup getirmelisin...»

Sinsi haydut, debşet içinde irkildi:

— «İnsaf buyurunuz. Madam!.. Dört-beş gün içinde bu nasıl olur?»

Léonora, sert bir tavırla:

— «Olacak!» Dedi.

Ve yumuşak bir tavırla ilâve etti:

— «Şu masanın üstündeki torbayı görüyor musun?»

Stocco'nun gözleri hırsla parladı, dudakları sevinçle kıvrıldı.

— «Görüyorunı, Madam...»

— «İçi altın dolu. Ne kadar var, dersin?»

Stocco, ustaca bir bakışla torbayı ölçüp biçti ve tereddütsüz atıldı:

— «On-oniki bin ekü olmalı...»

Léonora, açıkladı:

— «Evet, iyi bildin, içinde tam oniki bin ekü var. Landry'i bana teslim ettiğin gün bu torba, içindekilerle beraber senin olacaktır. Fakat bu işin beş günü geçmeden olması şart. Bu beş gün içinde ya muvaffak olarak torbayı alacaksın ya da yağlı ip boynuna geçecek!.. Haydi git!.. Kaybedecek vaktin yok!..»

Léonora'nın sesinde öyle bir tehdit edâsı vardı ki Stocco, sesini bile çıkaramadan eğildi ve sırtından buz gibi bir ter boşandı. Giderken, hiç farkında olmadan, boynuna ip geçirildiği takdirde ne hissedeceğini deniyormuş gibi iğri büğrü parmaklarını gırtlığında dolaştırıyordu...

PARDAILLAN YİNE İŞ BAŞINDA

Pardaillan, hancı Jaquemin ustaya, Gringaille ile Escargasse'nin muhafazası altında bıraktığı Fausta ve arkadaşlarına dair son emirlerini de verdikten sonra atına atlayıp Paris'e yollandı. Saint-Denis kapısından şehre girdiği vakit, saat henüz sabahın dokuzu olmuştu.

Şövalye, ağır ağır Grand-Passe-Partout hanına kadar giderek, hanın önünde atından indi.

Hancı kadın Nicole, Pardaillan'ı gülüryüzle karşıladı ve hayatı daima macera peşinde koşan ebedî sergüzeştçiyi belki dinlenmeye karar verir de gelir diye, her an hazır bulundurduğu bir odaya çıkardı. Bundan sonra da beyaz elleriyle Şövalye'ye zengin ve iştah açıcı bir sofraya hazırladı.

Şövalye, karnını bir güzel doyurduktan sonra, hancı kadına yorgun olduğunu ve bir-iki saat yatarsa dinleneceğini söyleyip saat ikide uyandırılmasını bildirdikten sonra da, üstüne bir sürü yastık yığılı geniş bir divanda rahat bir uykuya hazırlandı.

Nicole, müşterisinin huyunu pek iyi bildiği için, masayı Şövalye'nin yanına yerleştirdi. Üstüne bir tabak dolusu börek, bir şişe de köpüklü Vouvray şarabı ve bir bardak koydu. Sonra, Pardaillan'ın gözlerini kapatmış oluşuna bakarak sessizce çekilip gitti.

Ama, o gider gitmez, Pardaillan hemen gözlerini açtı. Elini uzattı ve şişeden bardağına şarap doldurup bardağı gözlerinin hizasına getirdi ve dibinden yüzüne çıkan, incilere benzer kabarcıkları seyreder

gibi durdu. Halbuki bardağı görmüyordu bile... Derin düşüncelere dalmıştı. Nitekim, dudaklarını bardağa değdirmeden tekrar masaya bırakarak, keyifli keyifli mırıldanmaya koyuldu:

«Kral'a kısaca derim ki: Majeste, Mösyö de Valvert size, düşmanınız İspanyoldan kopardığı dört milyonu getiriyor. Dört milyon, sanırım ki az bir para değildir. Bu çocuğun meteliği bile yok. Ona da hiç olmazsa şöyle ikiyüz bin frank verin de zavallıcık evlenebilsin. Kral bana ne der? Ne diyecek, derhal razı olur, tabii... Ama, benim şu işteki aracılığım biraz garip düşüyor, be!.. Vallahi garip düşüyor!..»

Bir an durup tekrar söylendi:

«Ben böyle davranırsam faizle para veren Yahudi tefecilerden farkım kalmayacak... Beğenmedim bu aklı vesselâm. Hiç beğenmedim...»

Yavaş yavaş elini uzatıp şarap bardağını alarak dikti ve bir yudumda içti. Sabırsızlıkla parmaklarını şıkırdatarak:

«Ama, ne de olsa, Valvert'in hakkını Valvert'e vermek lâzım,» diye söylendi. «Hem sonra bu belâlı işe onu sokan ben oldum. Delikanlı şimdiye kadar kaç defa ölüm tehlikesi atlattı. Bundan sonra da canını nasıl kurtarabileceğini Tanrı bilir. Bu kadar fedakârlık, bir mükâfata değmez mi? Değer vallahi. Onun için bu çocuğun hakkını almanın bir çâresini bulmam lâzım. Ama, nasıl? Hele bir uyuyayım... Bana parlak fikirler uykuda gelir.»

Ve Pardaillan gözlerini kapayarak tam iki saat o hâlde kaldı. Acaba sahiden uyudu mu? Burasını bilemiyoruz. İki saat sonra birdenbire yerinden fırlayıp keyifli keyifli bağırdı:

«Buldum!.. Hem de en basit ve en haklı çâreyi buldum. Neden bu şimdiye kadar aklıma gelmedi?»

Bu ikiyüz bin frangi Concini vermeli... Elbette o vermeli... Az mı parası var? Üstelik kızın da babası... Elbette kızına çeyiz verecek. Buna mecbur... Nasıl da aklıma geldi? Şimdi hemen gidip Kral'ı bulayım...»

Pardaillan sevincinden kabına sığamaz ve başkalarına hoş bir oyun oynayacağı zamanlarda olduğu gibi gözlerinde kurnaz parıltılar yanar bir hâlde, kendine çekidüzen verdikten sonra, başı dik, Dokuzuncu Charles zamanından kalma bir şarkıyı mırıldana mırıldana yola çıktı ve doğruca Louvre'ye gitti.

O gelir gelmez, Kral'ın katına çıkarılması için gerekli emirler verilmişti. Bu yüzden ki Şövalye'yi hiç bekletmeden Kral'ın yanına aldılar. Hattâ Pardaillan'ın böyle elini kolunu sallaya sallaya huzura girişi ve bu yüzden Kral'ın da aceleyle yanındakileri savışı, epey kıskançlık homurtularına sebep olmadı da değil...

Pardaillan, onbeş dakika kadar Kral'ın yanında kaldı ve bu süre içinde söyleyeceklerinin hepsini söyledi. Sonra Kral izin vermeden kalkmamayı emreden saray göreneğini hiç umursamaksızın dikilip şöyle dedi:

— «Şimdi, Majeste, hemen gitmeme izin vermenizi rica ederim. Majesteleri hesabına yapılacak bir sürü işim var...»

— «Güle, güle, Şövalye... Mademki benim hesabıma yapacağınız işler aceledir, hemen gidin. Size verdiğim sözü tutacağımdan emin olun. Hem Mösyö de Valvert'in evlenme töreninde hazır bulunacağım, hem de Mareşal D'Ancre'yi ikiyüz bin franklık bir çeyiz vermeye zorlayacağım.»

Sonra kurnaz bir tebessümle ilâve etti:

— «Doğrusu bunu pek seve seve yapacağım, Şövalye... Çünkü kendisine böyle bir hizmeti borçlu

bulunduğum Mösyö de Valvert'e bu iyiliği yaparken, aynı zamanda Mareşal D'Ancre'ye de pek esaslı bir oyun oynamış oluyorum. Fakat, Mareşal'in bunu yapacağından emin misiniz, Şövalye?»

— «Tamamen eminim, Majeste...»

— «Ya yapmamaya kalkar, direnirse?..»

— «O zaman Majesteleri, kendilerine söylemiş olduğum sözleri onun kulağına fısıldayıverirler. Concini kuzu gibi uysallaşır.»

Kral söylendi:

— «Yani yok mu, yalnız şu sözlerin uyandıracağı etkiyi görmek için bile, onun, tekliflerimi önce reddetmesini isteyesim geliyor.»

— «Maalesef bu keyfe eremeyeceksiniz, Majeste. Çünkü gık bile demeden kabul edecektir.»

Pardaillan gayet emin bir tavırla bu sözleri söyledikten sonra, Kral'ın elini sıkarak, selâm verip kapıya yöneldi. Onüçüncü Louis onu kapıya kadar götürdü ve Şövalye, kendine bahşedilen bu büyük şerefe hiç şaşmadı. Gözlerinde parıldayan kurnaz ışıklar, Kral'ın bunu belirli bir gayeyle Şövalye'den mümkün mertebe geç ayrılmak için yaptığını anladığını gösteriyordu. Belli ki Kral kendisine bir şey sormak istiyor, fakat bunu nasıl soracağına bir türlü karar veremiyordu. Pardaillan kapıya varınca, Kral, Şövalye'nin koluna girerek, kendisini durdurdu ve gözlerini merakla onun gözlerine dikip sordu:

— «Demek gidiyorsunuz, Şövalye? Hem de Kont de Valvert'in bana yapacağı hoş sürprizin ne olduğunu söylemeden gidiyorsunuz, öyle mi?»

Pardaillan, neşeli neşeli gülmeye koyuldu:

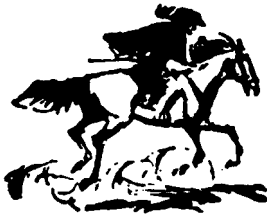
— «Ben size, şimdi söyleyiverirsem, bu işin sürprizlik tarafı kalır mı?..»

Kral gülümsemekle beraber hayâl kırıklığına uğramış gibi:

— «Yalan da değil,» dedi.

Pardaillan, Kral'ın yanından çıkınca, doğruca muhafız komutanı Vitry'in odasına yöneldi. Orada onunla da bir saat kadar çene çaldı ve nihayet Louvre sarayının cümle kapısından sokağa çıktı.

Bir saat kadar Louvre çevresinde dolaştı. Keskin gözleriyle nehri araştırdı. Rıhtımlar boyunca gezindi. Henüz tamamlanmamış olan Tuileries şatosu boyunca dolaştı. Nihayet Seine nehrinin kıyısına oturdu; ayaklarını suya sarkıtarak hem nehri, hem nehrin kenarındaki yolu, hem de Kapüsenler manastırı civarında Saint-Honoré sokağına ulaşan başka bir yolu göz hapsine alıp karanlık düşüncelere dalarak beklemeye koyuldu.

PARDAILLAN'IN YANILDIĞI NOKTA

— **“V**ay canına!»
— «Hay Allah kahretsin!..»
— «Duydun mu ne oldu?»

— «Şövalye: *Eğer içerdekini dışarı bırakırsanız, Jehan'ın işi bitiktir, dememiş miydi?*»

Pardaillan çekilip gittikten sonra Escargasse'yle Gringaille, bir an, Şövalye'nin sözlerinin uyandırdığı heyecanla duralayıp kalakaldılar. Sonra Escargasse :

— «Gözümüzü açalım Gringaille,» dedi. «Biz sıkı durursak, cehennemın bütün zebanileri gelseler, onları elimizden alamazlar.»

— «Elimizden almakla da ne lâf... Bizde gürültüye pabuç bırakacak göz var mı, azizim? Benim gibi yedi göbekten Paris'li, böyle kakavanların doksan tanesini cebinden çıkarır, be!»

— «Benim gibi eski tilkiler de onların sürüsüne külâh giydirir, evvel Allah! Haydi girelim içeri, Gringaille...»

— «Girelim ya... Analarını ağlatırız vallahî...»

İkisi de niyetlerinin pek kötü olduğunu belirten korkunç bakışlar ve kabadayıca tavırlarla tekrar mahzene girerek kapıyı kapayıp güzelce kilitledikten sonra, bu da yetişmiyormuş gibi kapı ile masanın arasına yerleştiler.

Sert bir hareketle, kılıçlarını bacaklarının arasına aldıktan sonra önlerindeki kupalara şarap doldurup birer solukta boşalttılar. Boşalan kupaları önlerinde-

ki masanın üzerine fırlattılar. Çevrelerine yabanî yabanî bakıyor ve her hâlleriyle meydan okuyorlardı.

Fausta, D'Albaran'ın yanına oturmuş, hiçbir şey söylemeden ve hiç kıpırdamadan onları süzüyordu. Ne kırıta insanlarla karşı karşıya bulunduğunu ölçüp biçmek istediği belliydi. Nitekim, az sonra şöyle düşündü:

«Pardaillan bu sersemlerin gözlerini açmış olmalı. Her hâlleriyle tetikte bulunduklarını anlatmak istiyorlar.»

Onlar, bu şekilde gözlendiklerinin farkında değildiler. İlk hırsları geçtikten sonra, şimdi yavaş yavaş sakinleşmişler ve kendi aralarında terbiyeli terbiyeli konuşmaya koyulmuşlardı. Bunu gören Fausta da gayet sâkin bir tebessümle gülümseyerek yerinden kalktı. Onlara doğru geldi. Pek zarif ve cana yakın bir tavırla yaklaştı. Küçük ve bembeyaz elleriyle kavradığı bir arkalıksız iskemleyi masanın başına getirip çöktükten sonra, bakır kupalardan birini alarak uzattı:

— «Benim de boğazım kurudu. Bana da biraz içecek bir şey verir misiniz, arkadaşlar?»

Bu hâl ikisinin de hoşuna gitmekle beraber, birbirine dirsek vurup: «Gözümüzü açalım!» Demek istediler. Ancak, Pardaillan mahpuslara gayet nâzik davranmalarını da söylemişti. Fausta'nın uzattığı kupaya şarap doldurdular. Kendilerininkini de ağzına kadar doldurmayı ihmal etmediler.

Fausta, kupasını onlarınkine yaklaştırarak:

— «Sağlığınıza yiğitlerim!» Dedi.

İki kafadar kupalarını tokuşturup, nezaketle cevap verdiler:

— «Sağlığınıza, Mösyö!»

Kupalarını bir nefeste boşalttılar. Fausta da onlar

gibi içkisini son damlasına kadar içip kupasını sert bir hareketle masanın üstüne bıraktı. Masaya, onlar gibi dirseklerini dayadı ve onlar gibi önündeki tabaktan çörek yemeye koyuldu.

Konuşmaya başladılar.

Daha doğrusu, kaygısız, tasasız bir genç asilzâde rolü oynamakta olan Fausta, ikisini de ustalıkla sorguya çekmeye koyuldu. Bir yandan da boşalan kupaları durmadan dolduruyordu.

Berikiler, Fausta'nın amacını sezmişlerdi. Bu yüzden hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi davranıyorlardı. Biraz çakırkeyif olmak için bile küplerle şarap içmeleri gerektiğini biliyorlardı. Bu oyunda, Fausta'nın kendilerinden önce masanın altına yığılıp sızacağından emindiler. Hattâ üst üste birkaç şişeyi boşalttıktan sonra, sarhoş olmuş gibi görünüp, biraz eğlenmeyi de ihmal etmediler. Fausta, bu hâle de inandı ve açılmak zamanının geldiğine hükmederek onlara doğru eğilip tesirli bir sesle:

— «Beni dinleyin,» dedi. «Görüyorum ki, ikiniz de fakirsiniz. Ben istersem, sizi, bir anda zengin ederim!..»

İki arkadaş Fausta'nın kendilerini sarhoş etmek değil, satın almak istediğini görünce müthiş birer kahkaha attılar. Escargasse:

— «Hele hele... Görüyor musun, Gringaille?» Dedi. «Duydun mu, mösyö ne diyor? Biz fakirmişiz...»

Gringaille:

— «Biz mi fakiriz?» Dedi. «İkimiz de yüzbinlik adamlarız be!..»

Fausta'nın bir anda suratı asıldı. Talihsizlik dediğin de bu kadar olurdu hani... Nereye el atsa boş çıkıyordu... Fakat yine de istifini bozmamaya muvaffak oldu ve tekrar gülümseyerek:

— «Zenginsiniz, ha?» Dedi. «Öyle olsun... Ama benim vereceğim bir milyonun yanında, yüz binin lâfı mı olur? Size bir milyon teklif ediyorum!..»

İki adam birden yerlerinden fırladılar. Gözleri kamaşmıştı:

— «Bir milyon! Bir milyon ha? Vay canına be!» Diye söylendiler.

Fausta, daha inandırıcı bir sesle eğildi ve ilâve etti:

— «Evet bir milyon! Anlıyor musunuz?.. Bana şu kapıyı açın, size bir milyon var!»

İki arkadaş, bu müthiş rakamın ağırlığıyla ezilmiş gibi omuzlarını çökertmişlerdi. Yüzlerinden kanları çekilmişti. Gözleri kısa bir an için karşılaştı. Bir anda yerlerinden fırlayıp, kapıya kadar koştular.

O zaman, Fausta, çılgınca bir sevinçle içinden söylendi:

«Onları elde ettim!. Kapıyı açacaklar! Açıyorlar!..»

Ve bir kaplan çevikliğiyle Gringaille'nin ardına kadar açtığı mahzen kapısına koştu. Kapıdan geçmek için saldırdı. Fakat, eşikte Escargasse'nin kılıcının ucuyla karşılaştı. Hem öyle ânî karşılaştı ki az kalsın kılıç göğsünü delip geçiverecekti. Kılıcın ucu gömleğini yırtmış, Fausta'nın pürüzsüz cildine değmişti. Ufacık bir ihtiyatsızlık, Fausta'nın Pardaillan-la başladığı mücadeleyi de umulmadık şekilde bitiriverecekti. Fakat Prenses, tam zamanında durdu. Sapsarı kesilmişti. Escargasse ise gözleri şimşekler çakarak bağırdı:

— «Bas geri! Yoksa delik deşik ederim!»

Kadın, şaşkın, perişan, hâlâ kararsız durduğu için Escargasse'nin yeniden gürlediği duyuldu.

— «Bas geri diyorum! Tavuk gibi boğazlarım vallahi!»

O zaman Fausta, hiddetinden dişlerini gıcırdatıp tırnaklarını avuçlarına geçirerek, gerisin geriye, tâ eski yerine, yâni masanın öbür tarafına kadar gitmek zorunda kaldı. Escargasse, kılıcını ancak o zaman indirdi. Bununla birlikte tetikte beklemeye koyuldu.

O vakit Fausta, yumruklarını tavana kaldırıp lânet okuyormuş gibi yaptı. Sonra birden topukları üstünde dönüp D'Albaran'ın yatağına çöktü.

Bu sırada Gringaille de mahzenin dehlizinde, kullakları sağır edecek kadar gürültü yapıyordu:

— «Heyy! Jacquemin usta!.. Allahın belâsı Jacquemin usta!.. Cehennemin dibine düşesi Jacquemin usta! Neredesin?»

Bu gürültü, etkisini göstermekte gecikmedi. Hancı, mahzende yangın çıktığına mı hükmetti nedir, palas pandıras aşağıya indi. O gelince, Gringaille hemen mahzene döndü ve kapının önünde durarak emretti:

— «Jacquemin usta! Şu mahzenin anahtarını al, bizi üstümüzden kilitle. Şövalye'nin dediği saatten önce sakın açma! Anladın mı?»

Jacquemin usta, uzatılan anahtarı şaşkın şaşkın alarak:

— «Yani sizi buraya mahpuslarınızla beraber mi kapatayım?» Diye sordu. «Bu garip işte!..»

— «Garip, marip... Sen benim dediğimi yap... Hem de acele et...»

Hancı: «Siz bilirsiniz!» Gibilerden omuz silkti ve bu arada, masanın üstünde yiyecek, içecek namına hiçbir şey kalmamış olduğunu da farketti. Pardail-

lan kendisine bol para vermişti. Tok gözlü bir adam olduğu için sordu:

— «Ben ne emrederseniz yaparım, mösyö. Demek oluyor ki sizi buraya kapatacak ve ancak Şövalye'nin emrettiği saatte gelip salıvereceğim. Güzel... Yalnız müsaadenizle söyleyeyim ki masanın üstü boşalmış, o zamana kadar hep böyle tamtakır mı kalacak ya-nı?...»

Sonra boş şişeleri göstererek sözlerine ekledi:

— «Gırtlaklarınızın kuruyup dillerinizin bir ka-rış dışarıya sarkmasından korkarım!»

Gringaille:

— «Tüh!» Dedi. «Bak, burası hiç aklıma gelme-miştii!»

Escargasse de ilâve etti:

— «Zaten can sıkıntısından gebereceğiz, bir de açlıktan, susuzluktan mı ölelim?»

Jacquemin usta dışarı çıkınca, Gringaille hemen kapıyı kapatıp sırtını dayadı. Biraz sonra hancı, herbiri onikişer şişe şarap dolu iki sepetle döndü. Onları bırakıp tekrar yukarı çıktı. Bu sefer de ağız-larına kadar yiyecek dolu iki sepet daha getirdi. Son-ra anahtarı Gringaille'den aldı. Dışarı çıkıp kapıyı üstünden güzelce kilitledi.

İki arkadaş artık hiçbir tehlike kalmadığını gö-rek, kılıçlarını kınlarına sokup, hancının getirdikle-rini masanın üstüne yerleştirmeye koyuldular.

Bu sırada Fausta da D'Albaran'ın yanına oturmuş ve o kadar derin düşüncelere dalmıştı ki yaralının hafif hafif kımıldanıp inleyerek, Escargasse ile Grin-gaille'nin dikkatini çekmeden, hanımının ilgisini uyandırmaya çabaladığının bile farkına varamıyor-du. Nitekim D'Albaran, Fausta'nın dikkatini çeke-meyeceğini hissedince, son bir gayretle kımıldandı

ve bu hareketinin sebep olduğu can acısını, dudaklarını kanatırcasına ısırıp yenmeye çabalayarak, kolunu uzatıp hanımının ceketini şiddetle çekti.

Fausta, başını ona çevirip sordu:

— «Çok mu acı çekiyorsun, D'Albaran?»

D'Albaran sabit ve inatçı bakışlarıyla çok önemli bir şey söylemek istediğini belli edince, Fausta hemen kulağını yaralının ağzına yaklaştırdı. Ve dev muhafız, Prenses'in kulağına bir kelime, sadece bir tek kelime fısıldadı. Bu bir tek kelimede öyle mucizeli bir kudret saklı olmalıydı ki kısa bir an için Fausta'nın iri siyah gözlerinden korkunç bir ışık yanıp söndü. Bakışlarıyla sordu. D'Albaran'ın gözü, kendi cebini işaret edince, Fausta'nın küçücük elini bu cebe daldırıp araştırması saniye işi oldu. Elini oradan çıkardığı vakit sımsıkı kapalı avucunda ufak bir şey tutuyor ve gözlerinde bir zafer parıltısı yanıyordu.

Bu sefer de Fausta eğilip onun kulağına bir şey fısıldadı. D'Albaran'ın yüzünde beliren gülümseme, ağır yarasına ve bitkin hâline rağmen hanımına yapabildiği bu son ve şüphesiz pek önemli hizmetten ötürü çok memnun olduğunu belirtiyordu.

Bu işler bittikten sonra, Fausta tekrar ayağa kalkmıştı ve az önce iki muhafızıyla kadeh tokuşturduğu vakit yaptığı gibi, yeniden masaya yaklaşmaya başladı... Escargasse'yle Gringaille, olup bitenlerin farkına varamamışlar, hiçbir şey görememişlerdi. Fakat şimdi Fausta'nın yeniden güler yüzle masaya yaklaşması, epey ilgi çekici bir şeydi.

Fausta'nın birdenbire yanlarına dikilivermiş olduğunu görünce, Escargasse:

— «Nihayet surat asmaktan vazgeçtiniz mi?» Dedi.

Gringaille de ilâve etti:

— «Bize bağışlanacak birkaç milyonunuz daha varsa, hiç çekinmeyin. Nasıl olsa anahtar üstümüzde değil.»

Fausta, deminki başarısızlığını hatırlamaktan sıkılıyormuş gibi bir tavır takınmakla beraber, bu sözlerle kulak vermeyerek şarap şişelerine baktı:

— «Tahmin ettiğim gibi... Bir şişe bile şarap kalmamış.»

— «Getirtseydiniz, bayım. Hancı demin buradaydı.»

— «O zaman şarabı düşünecek hâlîm mi vardı? Arkadaşınız neredeyse kılıcını yüreğime saplıyordu. Hem canım, bu kadar ihtiyat niçin anlamıyorum ki? İkiniz de tepeden tırnağa silâhlısınız. Bizde hiçbir silâh yok. İkinizden kaçmamıza imkân var mı? Haydi, çağırın şu hancıyı da şarap ısmarlayayım.»

İki arkadaş birbirinin yüzüne baktı. Şu delikanlı yalan da söylemiyordu hani... Bu mahzende on saat geçireceklerdi. Bu on saati ellerinden geldiği kadar keyifli geçirmeye çalışmaları, en doğrusu olmaz mıydı?

Hemen Jacquemin ustaya seslendiler. Hancı henüz bodrumlarda geziniyor olacaktı. Daha ilk seslenişte cevap verdi.

Gringaille:

— «Fikrimizi değiştirdik, Jacquemin usta...» Diye söylendi.

Kapının öte yanında hancı:

— «Anabtarı geri mi istiyorsunuz?» Dedi.

— «Yok canım... Öyle bir şey istediğimiz yok. Yalnız, sonuna kadar sizi görmeden de olmayacak.»

Hancı bir kahkaha attı:

— «Ben zaten bunun böyle olacağını bildiğim için buralarda, biraz fazlaca eğlendim ya... Her saat

başı insem, bir şeye ihtiyacınız olup olmadığını sor-
sam iyi mi?»

Fausta birden, kapının öte yanındaki hancı tara-
fından duyulacak derecede sesini yükseltti:

— «Bana birkaç şişe D'Anjou şarabı getirin.»
Dedi.

— «Duydun mu, Jacquemin usta?»

— «Şimdi gidip getiririm.»

İki dakika geçmeden, kapının kilidinde bir anaht-
tar gıcırdadı. Kanat aralandı. Fausta, iki arkadaşa
güven vermek için mahzenin dibine kadar çekildi.
Gringaille, hancının içeri girmesine izin verirken,
Escargasse de eli kılıcının kabzasında, Fausta'yı kol-
luyordu. Tam Jacquemin usta çekileceği sırada, pek
de boşuna lâf etmek alışkanlığı olmayan Fausta, kim
bilir hangi düşünceye hizmet ediyor olacaktı ki em-
reden bir tavırla:

— «Bir saate kadar gelip siparişimi alın,» dedi.

Jacquemin usta, pek yüksek bir asilzâde karşısın-
da bulunduğunu anladı. Zaten Pardaillan da bu
mahpusa karşı saygıda kusur etmemesini sıkı sıkı
tebbih etmiş değil miydi? Çıkarken:

— «Merak buyurmayın, mösyö,» dedi ve ardın-
dan kapıyı kilitlemeyi de ihmal etmedi.

Fausta masaya yaklaşarak şarap şişelerine baktı:

— «Hah şöyle,» diye söylendi. «Nihayet şaraba
benzer bir şeyle karşılaştık.»

Hemen iki şişe D'Anjou şarabı açtılar. Üç kupa,
silme dolduruldu. Escargasse'yle Gringaille kupala-
rını bir dikişte boşalttılar. Fausta ise birkaç yudum
içtikten sonra yarım kupayı masaya bırakıp:

— «Fena değil,» diye söylendi.

Tekrar gevezeliğe koyuldular ve biraz sonra da iki
arkadaşın ceplerinden çıkardıkları oyun kâğıtlarıyla

oynamaya başladılar. Fausta o kadar hararetle oynuyordu ki Şövalye onu bu hâliyle görse, şaşmaktan kendini alamazdı. Fausta hem acemice oynayıp kaybediyor, hem de sinsi sinsi hile yapmaya kalkışıp yakalanıyor, fakat bütün bunların sonucu, iki arkadaşın önlerindeki altın kümesine birkaç tane altının eklenmesi oluyordu. Bu kumar başlayalı yarım saat kadar olduğu sırada, D'Albaran'ın tekrar inlemeye başladığı duyuldu!.. Üç oyuncu, önce hiç aldırış etmedi. Fakat yaralının derin iniltileri yükseldikçe, ister istemez kulak kabartmak zorunda kaldılar. Hattâ Escargasse'yle Gringaille, nesi var diye bakmak için oyuna bir ara vermek gerektiğini Fausta'ya anlattılar. Prenses, buna hiç istemeyerek razı oldu. Escargasse'yle Gringaille, yaralının sargılarının oynamış olduğunu görünce, yeni bir pansıman yapmak lâzım geldiğini görerek, D'Albaran'a:

— «Biraz sabredin. Beş dakikada hallederiz,» dediler.

Fausta'dan hiç kuşkulanmadan, yaralı devle uğraşmaya başladılar.

Fausta, iki adamın, kendilerini tamamen yaralıya vermiş olduklarını görünce bir şişe alıp üç kupayı da doldurdu. Kendisininkini, onlarınkine tokuşturup yarıya kadar diktikten sonra, biraz önce D'Albaran'ın cebinden aldığı şişeyi çabucak çıkardı. Bu, içinde su gibi berrak bir sıvı bulunan ufacık bir şişeydi. Fausta, şişenin ağzını açarak, içindekinin yarısını Escargasse'nin, yarısını da Gringaille'nin şarap kupasına boşalttıktan sonra hemen kapatıp cebine attı ve yavaş yavaş D'Albaran'a yaklaşarak, cesaret verici bir-iki lâf etti. Aynı zamanda eğilip pansımanla meşgul bulunan iki arkadaşın kafalarının üstünden de işin olup bittiğini bir göz işaretiyle belli etti. D'Albaran memnun, gülümsedi.

Bu sırada pansıman bitmiş, yaralının iniltileri durmuştu: Üç arkadaş tekrar masanın başına oturup oyuna başlayacak oldular. Fausta hemen kupasını eline alıp iki arkadaşına doğru kaldırdı. Escargasse'yle Gringaille hemen kupalarına sarılıp âdetleri olduğu üzere içkilerini son damlasına kadar içtiler. Fakat aynı anda da birbirlerine baktılar ve dudaklarını tiksintiyle büzerek:

— «Bu zıkkım da neyin nesi?» Dediler.

Fausta gayet tabîi bir tavırla izah etti:

— «Herhalde şişe dibi olacak. Ondan bu kadar ekşi...»

Başka bir şişe alıp kupaları doldurdu:

— «Bakalım bu da öyle mi?»

İki arkadaşın, Fausta'ya değil, şaraba güvenleri kalmamıştı. Bu sefer kupalarını şöyle biraz ihtiyatlıca alıp bir-iki yudum tattılar. Escargasse'nin yüzü güldü:

— «Hah, şöyle!..»

Gringaille de:

— «Şarap dediğin böyle olur.» Dedi. «Artık şişelerin diplerini içmeyelim.»

Tekrar oyuna başladılar. Fakat aradan on dakika geçmeden, Fausta, iki adama içirdiği ilâcın etkisini göstermeye başladığını gördü. Adamlar çeneleri ayrılacakmışçasına esniyor, başlarını yana yatırıyor ve gözlerini kapayıp açıyorlardı. İkisi de kendilerine bir şeyler olduğunu seziyorlardı ama, işin içyüzünün farkında değillerdi.

İlâç, etkisini iyice hissettirmeye başlamıştı. Önce Escargasse yere yuvarlandı. Doğrulup masaya tutunmak istediye de beceremedi. Boylu boyunca yere serilip taşların üstünde kalakaldı.

Ölmüş filân değildi, zira horlamaya başlamıştı.

Escargasse'nin yerlere yıkıldığını görünce, Gringaille'nin bulanık gözlerinde bir zekâ ışığı yandı. Kül yutmaz Paris'li diye övünmüş olmasına rağmen Prenses'in ikisinin de sırtını yere getirdiğini galiba anlamıştı. Kalkmak için kımıldamak istediye de, artık iş işten geçmişti. Dudakları hafifçe kıpırdadı. Fakat hiç sesi çıkmadı. Nihayet o da arkadaşının yanına uzandı ve horlamaya koyuldu.

Fausta derhal ayağa kalkarak, o zamana kadar hiç kıpırdanmadan uyumuş veya uyur görünmüş olan iki adamına bir işaret çaktı. İkisi de yerlerinden fırlayıp Escargasse'yle Gringaille'nin üstüne çullanarak silâhlarını almaya koyuldular. Fausta, bir adamına dönüp sordu:

— «Böyle, kaç saat uyurlar dersin?»

— «En aşağı öğleden sonra saat dörde kadar uyurlar?»

— «Şimdi saat dokuz, saat dörde kadar benim işim çoktan bitmiş olur. Sen onları burada saat sekize kadar alıkoyarsın, D'Albaran.»

Bu sırada iki adamı, iki arkadaştan aldıkları kılıçlarla hançerleri gösteriyordu. Fausta bu kılıçlardan birini alıp kuşandı. Sonra iki adamına bakarak, birine öbür kılıcı verdi ve peşinden gelmesini söyledi. Ötekine de bir hançer vererek:

— «Sen burada efendinin yanında bekleyeceksin. Ben sonra bir araba gönderip kendisini buradan aldırtacağım,» dedi.

Adamlarını D'Albaran'ın çevresine toplayıp âdeti olduğu gibi kısa ve açık bazı emirler verdikten sonra, saate bakıp:

— «Dikkat! Hancı neredeyse gelecektir!» Dedi.

Kendisi ve iki adamı, hancıya karşı yapmaya karar verdikleri saldırı için hazır bir hâlde durdular.

Birkaç dakika geçti. Hancı görünmedi. Fausta sabırsızlıkla saate bir daha baktı. Yanlışlık filân yoktu. Üçü birden kılıç ve hançer kabzalarıyla kapıyı döve-
rek bir ağızdan bağırmaya koyuldular.

Fakat Jacquemin usta yine görünmedi. Fausta:

— «Bu serseri hancı, saati unuttu anlaşılan...
Bekleyelim,» dedi.

Canı sıkılmış değildi. Daha önünde epey vakit vardı. Bir saat önce veya sonra dışarıya çıkmanın ne önemi olabilirdi ki?.. Fakat bu düşünceler arasında bir saat daha geçtiği hâlde, hancı görünmedi. Fausta, adamlarıyla beraber kapıları dövüyordu. Bu gürültünün yukarı kattan duyulmamasına imkân yoktu. Halbuki Jacquemin usta bir türlü görünmüyordu.

Böylece saatler geçti. D'Albaran'ın hesabınca Gringaille'yle Escargasse'nin uyanacakları saat de niha-
yet geldi, çattı. Ayılmadan önce ikisi de sıkı sıkı bağ-
landı, ağızlarına birer peçete tıklandı. Az sonra da uyandılar. İki arkadaş, önce kendilerini toparladılar. Durumu kavrayınca bağlarından kurtulmaya çaba-
ladılarsa da, gayretlerinin boşuna olduğunu çarça-
buk anlayıp bundan vazgeçtiler. Zaten kendilerini bu hâle getirmek için bu kadar uğraşmış olan Pren-
ses'in kapıyı bir türlü açtırıp çıkamadığını farket-
mişler ve acı acı gülmeye başlamışlardı.

Hayâl kırıklığına uğrayan Fausta'nın korkunç öf-
kesini sözle anlatmak zordu. Kadın, hiçbir şey söyle-
miyor, hiçbir hareket yapmıyordu ama, patlamak
üzere olduğu belliydi.

Nihayet saat altıya doğru, kirişte bulunan kulağı
çok uzaktan bir gürültü duyunca hızla kapıya atılıp
birkaç defa daha vurdu: Jacquemin ustanın uzak-
tan gelen sesi işitildi:

— «Geliyorum! Geliyorum!..»

Fausta hancı yaklaşınca kadar sesini çıkarmadı. Kapının arkasına geldiğini hissedince:

— «Nerelerdesiniz, usta?» Diye söylendi. «Bizi unuttunuz, gittiniz.»

— «Affedersiniz, Monsenyör... Biraz iş çıktı da handan ayrılmak zorunda kaldım.»

Fausta sözünü kesti:

— «Peki, peki... Şarabımız kalmadı. Gırtlığımız kurudu. Çabucak bize şarap getir.»

— «Başüstüne, Monsenyör...»

Sabrı tükenmiş olan Fausta'ya geçirdiği müthiş saatlerden daha uzun gelen bir-iki dakika daha geçti. Nihayet hancının ayak seslerini, anahtarın kilitte gıcırdayışını duydu ve Jacquemin usta, kapıyı aralar aralamaz öyle şiddetle itilip kakıldı ki yerde parçalanan şişelerin gürültüsü arasında yere seriliverdi. Fausta ile kılıçlı adamı dışarı fırlarlarken, mahzende kalan hançerli adam da el çabukluğuyla kapıyı kilitleyip Jacquemin ustanın yakasına yapıştığı gibi mahzenin dibine kadar çekmişti. Hancı, neye uğradığını anlayamadan kısıvrak bağlandı.

Öte yanda Fausta bir hamlede merdivenleri çıkarak ahıra koşmuştu. Hemen hayvana başlığını takıp eyer vurdu. Üstüne atladığı gibi hayvanı şiddetle mahmuzlayıp dörtnala yola çıktı.

Aklında bir tek düşünce vardı:

«On hayvan bile çatlatacak olsam yine de gece bastırmadan Kont de Valvert'den önce hedefe ulaşmalıyım.»

PUSU

Bir yanda anlattığımız olaylar meydana gelirken öte yanda da artık önlerinde hiçbir engel kalmayan Odet de Valvert'le Landry Coquenard dörtnala yollarına devam ediyorlardı. Az bir zaman sonra hayvanlarını yavaşlatarak öteden beriden konuşmaya ve bu arada, az önce yollarını kesmeye çabalayan öfkeli ve çılgın delikanlıdan bahsetmeye koyuldular. Bu arada Landry, geçtikleri yol hakkında Valvert'e bir sürü şey anlatmayı ihmal etmiyordu...

— «Mösyö,» dedi. «Artık Ruel'e yaklaştık. Benim buradan ayrılıp Şövalye'nin emrini yerine getirmem lâzım. Bana nerede buluşacağımızı söyleyin...»

Valvert:

— «Onu asıl senin söylemen lâzım. Buraları karış karış biliyorsun,» dedi.

— «Peki... Şu hâlde dört yüz metre kadar solumuzdaki Saint-Germain yoluna çıkalım, mösyö.»

Birlikte Saint-Germain yoluna çıktılar. Landry, efendisine gereken tembihleri yaptıktan sonra Ruel'e yöneldi. Valvert de gittikçe nehre yaklaşan şose üzerinde yoluna devam etti. Bir ara, ağaçlar arasına gömülmüş bir köşkün önünden geçti. Az ileride yol, nehir boyunca uzayıp gidiyordu. Valvert, orada, büyük bir ağacın gölgesinde durup atından indi. Atını bir fidana bağlayınca, hayvan hemen bol yeşilliklerden koparıp iştahla yemeye başladı. Valvert ise bir kayın ağacının dibine oturdu.

Odet de Valvert herhalde sevgilisi Florence'nin hayâlini kuruyor olacaktı ki vaktin geçtiğini bile

hissetmeden, burada tam iki saat bekledi. Nihayet uzaktan Landry Coquenard'ın dörtlüye geldiğini gördü. Valvert seslendi:

— «İnşallah yiyecek getirmeyi unutmamışsındır.»

Landry Coquenard:

— «Hiç unutmuyum, Mösyö?» Dedi. «Hem midemiz tamtakır, hem de gırtlığımız kupkuru...»

— «İyi etmişsin. Zira ben de açlıktan ve susuzluktan neredeyse yere yıkılıyordum.»

Landry atından atlayıp iki sepet dolusu yiyeceği de indirdikten sonra hayvanını bir ağaca bağlayıp otlamaya bıraktı. Birlikte, bu zengin sofranın başına çöktüler. Bu sırada iki kocaman katananın çektiği ağır bir araba da gelmişti. Arabacıya, hayvanlarını gölgeye çekmesini tembih ettikten sonra ona bir şişe şarapla yiyecek verdiler. Bu arada hızlı hızlı yemeye koyuldular.

Tekrar yola çıktıkları vakit, saat öğle üzeri ikiydi... Aşağı yukarı bu saatte de Pardaillon Louvre sarayına gidiyordu. Arabacıya lâzım gelen tembihleri yapıp kendisini orada bıraktıktan sonra yavaş yavaş tekrar yola koyuldular.

Yarım fersah kadar ilerlemişlerdi ki Valvert birdenbire haykırdı:

— «Galiba bu gelenler bizimkiler...»

Kendilerine doğru gelen bir atlı kalabalığını gösteriyordu. Landry de ilâve etti:

— «İşte Mavna da geliyor...»

Ve süvarilerin kıyından yedekte çektikleri kocaman bir tekneyi gösterdi.

Valvert:

— «Dikkat et, Landry,» dedi. «Şimdi tetikte bulunmalı ve kendimizi ele vermemeliyiz.»

Valvert bu sözü söyledikten sonra atını tırısı kaldırıp öne geçti. Şimdiye kadar yanında gitmiş olan Landry de terbiyeli bir uşak gibi onu dört adım geriden izledi.

Valvert, atlıların önünde giden kabile başkanına yaklaşıncaya hayvanını yavaşlattı. Şapkasını çıkarıp saygılı bir selâmla eğildi. Atlıların başı da bu selâma tam bir nezaketle mukabele etti. O zaman Valvert:

— «Mösyö,» «Ben beklediğiniz bu atlıların komutasını vereceğiniz kişiyim. İşte belgem. Lütfen tetkik buyurun.»

Bu sözü söylerken koynundan D'Albaran'dan almış olduğu kâğıdı çıkarıp uzatmıştı. Beriki, kâğıdı alıp dikkatle okuduktan ve mühürleri de iyice gözden geçirdikten sonra geri vererek yeniden eğilip:

— «Galiba Kont D'Albaran'la karşılaşmak şerefine erdim?» Dedi.

— «Hayır, mösyö... Ben Kont de Valvert'im. Düşes de Sorrientès'in hizmetinde bulunan bir Fransız asilzâdesiyim...»

— «Halbuki bana, görevimi Kont D'Albaran'a teslim edeceğimi söylemişlerdi.»

— «Doğru söylemişler, Mösyö... Fakat Kont D'Albaran bu sabah bir kılıç yarası alıp bir süre için istirahat etmek zorunda. kaldı. Bunun üzerine görev beñdenize verildi.»

İspanyol:

— «Şu hâlde ben ve adamlarım emrinizi bekliyorum Mösyö,» dedi.

— «Lütfen benimle birlikte Saint-Honoré sokağına kadar geliniz. Orada benden ayrılır ve adamlarınızı bildiğiniz yere götürürsünüz.»

Şüpheleri bir an için yatışan İspanyol'la adamları, Valvert'le birlikte yola koyularak arbanın beklemek-

te olduğu yere kadar geldiler. Orada, iki mavnacıyla atlılar, ufak fakat ağır fıçılardan ibaret mavnanın yükünü arabaya yüklediler. Mavna boşalınca, iki gemici küreklere asılıp akıntı boyunca hızla uzaklaştılar.

Küçük kafilе, önde İspanyol'la Valvert, ortada kıymetli ve ağır yüküyle araba ve onun yanında Landry, arkada da atlılar olduğu hâlde yavaş yavaş yola koyuldu.

Kafilе, Neuilly'de Seine nehrini geçti. Şimdi Paris'in Saint-Honoré kapısına ulaşmak için bir saatlik yolları kalmıştı.

Tam bu sırada Fausta da zındandan çıkmış ve her ne pahasına olursa olsun Valvert'ten önce Paris'e ulaşmaya karar vermişti. Fakat Valvert'in bundan haberi olmadığı gibi, Fausta'nın Şövalye tarafından hapsedilmiş olduğundan da haberi yoktu. Paris'e hava karardıktan sonra girmesini Pardaillan'la kararlaştırmış oldukları için, Valvert, vaktin daha epey erken olduğunu düşünüp Neuilly'de yarım saatlik bir mola verdi. Bu mola, bütün kafilе tarafından sevinçle karşılandı. Çünkü bir hanın önünde durmuşlardı ve Kont atlılara bol yiyeceklerle birlikte, Paris dolaylarının o berrak renkli fakat biraz sertçe şaraplarından da ikram etmişti.

Bu kısa mola bittikten sonra tekrar yola koyuldular. Artık dosdoğru gidip Saint-Honoré kapısına ulaşmaktan başka yapacak bir şey yoktu, ama Valvert, Louvre sarayının rıhtıma açılan ufak kapısının önüne çıkmak istiyordu. Bunun için de biraz dolambaçlı bir yol izlemesi lâzımdı. Fakat küçük kafilе, bu dolambaçlı yolu aşmakta da zorluk çekmeyerek, Pardaillan'ın gözlemekte olduğu kapıya doğru yöneldi.

Henüz gece bastırmamış olmakla beraber, hava

gittikçe kararıyordu. Pardaillan, karanlığa rağmen, uzaktan gelen küçük kafileyi farketmişti. Yerinden kalkıp, gözetleme yuvasından aşağı indi. Louvre'nin kapısına kadar uzanıp oralara bir göz attı. Rıhtımın yeni kapıya kadar ıpıssız olduğunu görünce bir girintiyeye sokulup sindi.

Valvert, beraberindekiler ve ağır araba, kapıyı geçince durdular. İspanyollar burada ayrılıp gideceklerdi. İspanyol asilzâdesine vedâ ederken onu kibarca selâmlayan Valvert:

— «Bahçe duvarı boyunca ilerlerseniz, Saint-Honoré kapısına ulaşırsınız,» dedi. «Saint-Honoré sokagında size yol gösterecek pek çok yolcu bulunur.»

Valvert, İspanyolları savdıktan sonra bir an olduğu yerde kalıp uzaklaşmalarını beklemişti. Herifler iyice gözden kaybolunca, Landry Coqunerd'a döndü:

— «Haydi bakalım, Landry,» dedi. «Dikkat et de tam limana ulaştığımız sırada gemileri batırmayalım.»

Landry:

— «Ağzınızdan yel alsın,» dedi. «Allah korusun! Şimdi bu da nereden aklınıza geldi?»

İkisi de şakalaşıyorlardı. Artık işi sonuna erdirdiklerinden kesinlikle emindiler. Valvert, öne geçti. Karanlık çöken rıhtımları kollaya kollaya yola koyuldular. Valvert'in arkasından araba geliyor, atların arkasında da Landry yol alıyordu. Arabacı, fıçıların üstüne oturmuş, kırbacını boynuna dolamış, bu kadar ağır yükün hayvanlarına zarar verebileceğini düşünerek homur homur homurdanıyordu.

Böylece Ponte-Neuve'den geçtiler. Artık varacakları yere varmışlardı. Bir-iki dakika sonra işleri bitmiş olacaktı.

Tam bu sırada, Valvert, bütün hızlarıyla kendilerine doğru seğirtten yirmi kişilik kadar bir kalabalık gördü. Hepsinin ellerinde kılıçları olduğu için niyetlerini anlamak zor değildi. Bunlar Fausta ile adamlarıydı. Fausta daha önce de yetişebilirdi, ama, adamlarını almak için önce konağına uğramış o yüzden vakit kaybetmişti. Biraz daha önce yetişse, Valvert, İspanyol askerlerini yollamadan önce gelebilseydi o zaman iki ateş arasında kalacak ve şüphesiz durumu daha kötü olacaktı.

Valvert, başlarında sabahleyin karşılaştığı öfkeli ve çılgın delikanlı bulunan silâhları görünce, hemen kılıcını çekip Landry'e dönerek:

— «Gözünü aç, Landry! Bu herifleri çiğnemedен geçemeyeceğiz,» dedi.

Sonra arabacıya seslendi:

— «Bas kırbacı hayvanlara! Bas kırbacı, yoksa atların işi bitiktir!»

Landry Coquenard sâkin:

— «Merak etmeyin, hepsini çiğnemek gerekirse, çiğner geçeriz, mösyö,» dedi.

Ve kılıcının ucuyla atını merhametsizce dürtükledi. Arabacı da:

— «Bu kuduzlara hayvanlarımı kolay kolay bırakacak değilim...» Diye homurdandı ve bir yandan da hayvanlarını var gücüyle kamçıladi. İki hayvan can havliyle ileri atıldı. Ağır araba, sarsıla sarsıla ilerlemeye koyuldu.

Aynı anda birtakım sesler yükseldi:

— «Durun! Geçmek yasak!..»

Valvert alaycı sesiyle:

— «Hem geçerim, hem ezerim!» karşılığını verdi.

Araba, karanlığın içinde korkunç gıcırtilar çıkararak, önüne çıkan herşeyi ezip kıracaktı gibi ha-

rekete koyulunca, Fausta, bunun karşısında durmanın faydasızlığını derhal anladı. Adamlarını ezdirmenin mânası yoktu. Elli adım kadar sonra bu araba nasıl olsa Louvre sarayının kapısının önünde duracaktı. O zaman adamlarından ikisi arabayı kaçırlarken, diğerleri de nasıl olsa Valvert'in hakkından gelirlerdi. Nitekim koca ve ağır araba gacı gücür Louvre'nin küçük kapısının önüne kadar gitti. Orada, karanlıkta hiç de göze görünmeyen bir kalabalığın biraz berisinde durdu. Bu kalabalık, Kral Louis ve Vitry ile iri kıyım dört muhafız erinden ibaretti. Pardaillan onlara, ilginç bir manzara göreceklerini söylediği için, kendilerini belli etmeden bu manzarayı seyre hazırlanmışlardı. Valvert, bu seyircilerin hiç görünmeden az berilerinde durup Landry'e seslendi:

— «Landry! Asıl dövüş burada olacak. Hem de adamakıllı bir dövüş. Sıkı dur, ha!..»

Landry sızlandı:

— «Ah, sormayın Mösyö, hâlim harap!..»

— «Korkuyor musun yoksa?..»

Landry düpedüz itiraf etti:

— «Vallahi korkuyorum, Mösyö... Hem canım, nasıl olsa biz bu arabadaki yükü Kral'a getirmedik mi? Onun yüzünden başımızı belâya sokmakta ne mâna var? Çalalım kapısını, gelsin malını korusun.»

Landry Coquenard, Louvre'nin kapısına yönelecek olduysa da Valvert'in kılıcının ucunu göbeğinde görünce duraladı:

— «Dur orada, alçak herif!.. Benim şerefim, hayşiyetim var. Ben Kral'dan yardım istemeye değil, ona hediye getirmeye geldim. Kral'a: «*Majeste, size hediye getirdim ama önce bu hediyeyi düşmanlardan kurtarmak lâzım!*» Diyeceğimi mi sanıyorsun? Ben başladığım işi ya bitiririm ya da ona hiç başlamam.»

Landry, sızlanmaya devam etti:

— «Canım, iyi ama, üç-beş kişi değiller ki pek kalabalıklar. Yirmi kişi varlar. Halbuki biz bir-iki kişiyiz.»

— «İki kişiyiz ama, herbirimiz beş kişiye bedel...»

Vitry, Kral'ın kulağına fısıldadı:

— «Amma cesur adam ha!..»

— «Öyledir. Ona Kont de Valvert derler, Parda-illan'ın öğrencisidir.»

— «İşe müdahale edelim mi Majeste? Artık zamanı geldi sanırım.»

— «Kim demiş? Bırak, onlar işi kendi başlarına hallederler.»

Öte yanda Landry Coquenard da başka çâre kalmadığını görmüştü:

— «Pekâlâ,» dedi, «mademki öyle uygun görüyorsunuz, vuruşalım.»

— «Hayvan! Ben de sana yarım saattir bunu anlatmak istiyorum zaten...»

Tam zamanıydı, Landry arabanın bir yanına, Valvert de öbür yanına geçtiler. Kont, arabacıya:

— «Atlarını da, arabanı da koru. Aşırmaya çalışacaklar,» dedi.

Bunun üzerine arabacı, bir yabayı kavradı ve arabasından yere atlayıp korkunç bir tavırla sallayarak haykırdı:

— «Kim gelirse, delik deşik ederim...»

Aynı anda da Fausta'nın ikiye böldüğü kafilenin yarısı Valvert'e yarısı Landry'e saldırmıştı. Valvert işin böyle olacağını tahmin ettiği için planını ona göre hazırlamıştı. İkisi de atlarını şaha kaldırıp dört bir yana öyle bir saldırdılar ki çiftelyi yiyenin göğsü

deşildi, kafatası patladı. İniltiler, homurtular arasında, saldırganların yarısı, dövüş dışı oluverdi. Fakat kurnaz Fausta ne yapmış etmiş, kılıcını Valvert'in hayvanının karnına saplamaya muvaffak olmuştu. Zavallı at, can acısından kişneyerek yere yıkıldı. Fausta'nın adamları, Valvert'in yere düşeceğini hesaplamış, zafer nâraları atarak ondan yana seğırtmeye başlamışlardı. Halbuki bu sevinç boşuna oldu. Valvert, gayet usta biniciydi. Yıkılan atının üstünden yere sıçramıştı. Valvert'e saldıranlar, önlerinde delikanlının müthiş kılıcını buldular. Bu yetmiyor-muş gibi, arabacı da korkunç yabasıyla heriflere arkadan saldırıya geçmişti.

Kral ve yanındakiler, bu hârikulâde dövüşü, hayranlıktan dilleri tutulmuşçasına seyrediyorlardı. Vitry, Kral'ın bu dövüşe katılmamak için kendini zor zaptettiğini farkettili. Nihayet genç Kral'ın emri duyuldu:

— «Haydi, Vitry!»

Muhafız komutanı tek başına ve büyük bir soğukkanlılıkla kargaşalığın ortasına atılıp bağırdı:

— «Kral adına! Bütün silâhlar aşağı!..»

Fausta bu emri duymamış olacaktı ki kılıç sallamaya devam ediyordu. Adamları da onâ uydular. Hattâ birisi Vitry'e:

— «Çekil oradan, yoksa geberirsin!» Diye bağırdı.

Vitry, bu itaatsizliği hiç beklemiyordu. Kral da fena hâlde şaşırmış, kızgın kızgın söyleniyordu:

— «Bunlar, söz de dinlemiyor. Hiçbirini kaçırmayın!.. (Sesini yükseltti) Kral'ın emrine karşı koyan kim?»

Fausta ancak o zaman işin farkına vararak bağırdı:

— «Kral!»

Adamları da dehşet içinde tekrarladılar:

— «Kral!»

Valvert de şaşkın şaşkın:

— «Kral!» Diye söylendi.

Dövüş birden durmuştu. Kral'ın öfkesi de geçmişti. Vitry'e:

— «Bunları yakalayıp deliğe tıkın! Kim olduklarını yarın öğreniriz,» dedi.

Sonra artık onlarla meşgul olmayıp Valvert'e:

— «Merhaba Kont...»

Valvert eğildi:

— «Derin saygılarımı sunarım, Majeste...»

Kral, daha fazla ağız kalabalığına lüzum görmeden:

— «Bu kadar iyi muhafaza ettiğinize göre, galiba bize pek değerli bir hediye getiriyorsunuz,» dedi.

Valvert güldü:

— «Barut getirdim, Majeste...»

— «Barut mu?»

Onüçüncü Louis'in bu sorusunda belirli bir hayâl kırıklığı seziliyordu. Fakat Valvert'le daha fazla konuşmasına vakit kalmadı. Fausta, Kral'ın bu kargaşalık ortasında âdeta yapayalnız dolaşıp durduğunu görünce, birdenbire ümitsizliğin verdiği bir hırsla veya en uygun fırsatı şimdi bulmuş olduğuna inanarak ceketinin altından hançerini çekti, bir-iki sıçrayışta Onüçüncü Louis'in yanına ulaştıktan sonra, göz açıp kapayıncaya kadar müthiş silâhı tutan elini kaldırdı... Ve hızla indirdi...

Genç Kral, tüyler ürpertici bir kâbus yaşıyormuş gibiydi. Yüzünün rengi uçmuş, üstüne kalkan müthiş eli gördüğü hâlde, kaçınmak için en ufak bir hareket bile yapmamıştı. Ama, yanibaşında bulunan Valvert derhal durumu kavramış ve yıldırım hı-

zıyla müdahale etmişti. Fausta'nın havaya kalkan eli, inerken korkunç bir mengeneye yakalandı. Öndan sonra, bütün çırpınmasına rağmen ne kendini kurtarabildi, ne de yerinden kımıldanmaya imkân buldu. Bütün bunlar o kadar çabuk olup bitti ki Kral bile hâlâ sağ oluşuna şaşı ve Valvert'in alaycı sesiyle bu kâbustan uyanır gibi oldu:

Kont:

— «Hele hele...» Diyordu. «Krallar o kadar çabuk öldürülmez!»

Fausta hırsından çıldıracak gibi haykırdı:

— «Allah belânı versin!»

Kral da hemen kendini toparladı:

— «Bırakma Valvert! Tut, Vitry!»

Fakat Fausta, hançerini hemen sol eline aldı, hiç tereddüt etmeden, gelişi güzel Valvert'e saldırdı. Hem bu sefer, o kadar hızlı davranmıştı ki genç Kont, kendini korumaya vakit bulamadı. Hançer Valvert'in koluna saplandı. Delikanlı, tuttuğu bileği salıvermek zorunda kaldı. Fausta böylece yakayı kurtarır kurtarmaz, bir kaplan gibi sıçrayıp rıhtımdan kendini nehre fırlatıverdi.

Kral'ın arkasındaki dört muhafız, kılıçlarıyla Fausta'nın adamlarına saldırmışlardı, ama, iş işten geçeli çok olmuştu. Herifler çoktan sıvışmışlar ve ortalıkta Kral, Valvert ve Vitry'den başka kimse kalmamıştı. Bir yanda da Landry ile arabacı duruyordu.

Kral, nehre atlamış olan Fausta'yı göstererek bağıyordu:

— «Tutun! Yakalayın! Belki buradaki kayıklardan birine düşmüş, bacakları kırılmıştır.»

Landry, Vitry ve Luynes birlikte seğirttiler. Hatta Landry, rıhtıma bağlı kayıklara indi. Fakat ne

Fausta'yı bulmak, ne de herbiri bir tarafa kaçmış bulunan adamlarını yakalamak mümkün oldu.

Nihayet, Kral da uzun boylu aramadan vazgeçti. İlk iş olarak gökten sanki zembille inmiş bu muazzam servetin emin bir yere yerleştirilmesiyle meşgul oldu ve bu iş yarım saatte bitti. Sonra uğradıkları saldırıyı olağanüstü bir cesaretle savuşturan arabacıyla Landry'i mükâfatlandırdı.

Valvert'in yarası ağır değildi. Delikanlı, oracıkta yarasını kendisi sarmıştı bile... Kral, genç Kont'u saraya alıp kendi özel dairesine sokarak, onunla baş-baş, tam bir saat konuştu. Valvert, sarayın iç avlularından birinde kendini bekleyen Landry Coquenard'a ulaştığı vakit pek keyifliydi. Sarayda bulundukları müddetçe bir şey konuşmadılar, ama, dışarı çıkar çıkmaz, Landry dayanamadı:

— «Pek keyifli görünüyorsunuz, Mösyö... Yoksa epeydir peşinde koştuğunuz servet ve mevkie nihayet eriştiniz mi?»

Valvert neşesini karşısındakiyle paylaşmak ihtiyacını hisseden biri hâliyle:

— «Hem onlara, hem de mutluluğa eriştim,» dedi. «Kral, Florence'yi benim için Mareşal D'Ancre'den isteyecekmiş... Hem de öyle ısrarla isteyecekmiş ki Mareşal katiyen reddedemeyecekmiş!..»

— «Demek Kral, meseleyi biliyor?..»

— «Hem de görüldüğünden çok fazla şey biliyor. Tabii, bilir. Daha bugün Mösyö de Pardaillan'la konuşmuş...»

Landry yüzünü ekşitti:

— «Vallahi bilmem, ama, Kral, herhalde Concini'yi tanımıyor. Bu herif, aklına koyduğu şeyi yapmak için Kral'ın isteğini de reddeder.»

— «Budala! Pardaillan, yapamayacağı işe giri-

şir mi? Kim bilir Kral'ın eline ne biçim bir silâh verdi ki Kral bu kadar kendinden emin konuşuyor. Hem yalnız o kadar da değil. Kral, Mareşal'in Florence'ye çeyiz olarak en aşağı ikiyüz bin frank vereceğinden de emin...»

Landry, dilini şaplattı:

— «İkiyüz bin frank mı? Siz sahiden bir taşla iki kuş vurmuşsunuz. Bu hem servet, hem de saadet değil de nedir?»

Valvert, mahzun, boynunu büktü:

— «Yazık ki Florence'ye haber vermeye vaktim yok. Şövalye de Pardaillan'la birlikte yapacağımız bir iş var.»

— «Ne demek?.. Şövalye işini tek başına da görür. Siz hemen sevgilerinize koşun...»

— «Öyle şey olur mu? Şövalye'yi orta yerde nasıl bırakırım? İş çok önemli.»

— «Öyleyse Matmazel'e meseleyi ben haber veririm.»

— «Olmaz. Bu iş tehlikeli. Halbuki sen de pek canını seversin!»

— «Hizmetinizde değil miyim, Mösyö? Bana bir kâğıtçık yazarsınız, ben de onu Florence'ye ulaştırırım, vesselâm...»

Böyle konuşa konuşa Fers sokağındaki eve vardıkları vakit orada Gringaille ile Escargasse'yi Şövalye'den özür diler bir hâlde buldular. Fakat Pardaillan, Valvert'le Landry'i sağ salım görünce, iki arkadaş:

— «Haydi haydi, gevezeliği bırakın,» dedi. «İşte ikisi de burada... Herşey yolunda sayılır. Demek ki oğlumun başına da bir kötülük gelmeyecek. Çünkü Fausta çok geç kaldı.»

Sonra oturdular ve başlarından geçeni birbirlerine tatlı tatlı anlatmaya koyuldular.

*

Kral'a yaptığı suikastte muvaffak olamayan Fausta da kendini nehre attıktan sonra, karanlıktan yararlanıp yakayı kurtarmıştı. Konağına ulaşp, üstünü başını değiştirdikten sonra, oturdu, başına gelenleri düşündü ve nihayet şu kararı verdi...

«Bu milyonlar nasıl olsa elimden çıktı. Onları Kral'a bırakıp aleyhime kullandırmaktansa, ana Kraliçe'ye haber vereyim. Paraları oğlunun elinden alıp rasgele sarfetsin de, hiç olmazsa bu servet benim zararına kullanılmasın.»

Ve sonra sabah erkenden saraya gidip ana Kraliçe'yi ziyaret ederek meseleyi istediği şekilde anlattı. Saraydan çıktığı vakit pek keyifliydi ve Pardaillan'a oynadığı oyuna çok seviniyordu.

Nitekim biraz sonra hemen oğlunun dairesine giren Marie de Médicis doğrudan doğruya konuya gelerek oğluna dedi ki:

— «Louis! Dün akşam elinize dört milyon geçtiğini öğrendim. Hazinesinin tamtakır bulunduğu ve borçla yaşadığımız bir sırada bu paranın sizde durması doğru olmaz. Barbin'i göndereyim de bu paraları hazineye taşıtsın.»

Kraliçe, gözlerini oğluna dikmişti ve Fausta'nın anlattıklarından son derece emin görünüyordu. Halbuki Louis:

— «Bu masalı da kim uydurdu, Madam?» Diye karşılık verdi.

— «İşi pek iyi bilen birileri... Meselâ bana bu paraların kırk fıçı içinde bulunduğunu ve bunları size Kont de Valvert'in getirdiğini de bildirdiler.

Hattâ fıçıları hangi mahzene koydurttuğunuzu bile biliyorum.»

Aslında fıçıların hangi mahzene konulduklarından Kraliçe'nin haberi yoktu ama, oğlunu kısı kıvrak yakalamak istiyordu. Halbuki Louis gayet sâkin:

— «Şu hâlde buyurun, birlikte o mahzene bir bakalım,» deyince, ana Kraliçe biraz bozulur gibi oldu. Bununla beraber kendini hemen yine toparladı:

— «Zaten ben de onu diyecektim,» dedi.

Birlikte mahzene gittiler. Fıçılar oradaydı. Fakat bir-iki tanesi açılınca içinden, baruttan başka bir şey çıkmadı. Marie de Médicis, sonsuz bir hayâl kırıklığına uğramıştı. Fausta'nın kendisine neden böyle bir oyun oynadığını bir türlü bulup çıkaramadı. Bir hileye kurban gittiği hiç aklına gelmiyordu.

Halbuki Fausta, pekâlâ doğruyu söylemişti. Söylemişti, ama, ne çâre ki Pardaillan herşeyi önceden düşünmüş, hazırlıklarını ona göre yapmıştı.

LANDRY COQUENARD'IN
TALİHSİZ MACERASI

Fausta, Paris'te dört cephanelik bulunduğunu Pardaillan'a söylediği andan beri, bunların dördünü de havaya uçurmak, Şövalye'nin biricik amacı olmuştu. Şövalye, bu dört cephanelikten birinin, bir akşam önce İspanyolları takip ederek ulaştığı Barentin çıkmazındaki konak yavrusunda olduğundan hiç şüphe etmiyordu. İspanyolların dikkati çekmemek için orada oturup kalmayacaklarından da kendisi kadar emindi. Muhakkak ki bu herifler, daha ertesi sabahdan itibaren oradan çıkıp Prenses'in öteki cephaneliklerine dağılacaklardı. O hâlde bunların peşine düşmekle diğer cephane depolarının yerlerini de öğrenebilirdi. Zaten Fausta bunlardan birinin, şehrin merkezinde, ötekinin Üniversite mahallesinde olduğunu söylememiş miydi? Biri de şehrin dışındaydı ki Pardaillan burasının da Monmartre köyü olduğundan hiç şüphe etmiyordu.

Şövalye bunları kafasına koyunca, hemen o akşam, arkadaşlarına direktiflerini verdi ve ertesi sabah erkenden, Valvert, Escargasse ve Gringaille'yle birlikte, Barentin çıkmazının ağzında pusu kurdu.

Evde yalnız Landry Coquenard kalmıştı. O da Florence'ye götüreceği mektubu akşamdan Valvert'e yazdırıp cebine atmış ve genç kızı nasıl bulacağını kara kara düşünmeye koyulmuştu. Aklına hiçbir çâre gelmiyordu. O akşam Pardaillan ile arkadaşları yorgun argın ve o günkü takiplerinden hiçbir sonuç elde edememiş bir hâlde döndükleri vakit, Landry hâlâ bir karara varamamıştı.

O gece erkenden yattılar. Sabahleyin Pardaillan'la arkadaşları tekrar yola çıktıkları vakit, Landry de yapacağı işi kafasında eviriyor, çeviriyor ve kendi kendine:

«La Gorelle'yi bulmaktan başka çâre yok» Diyordu. *«Ama, bu mel'un cadı da Düşes de Sorrientès'in konağında bulunuyor. Orada beni yağlı ve sağlam bir ip beklediğinden eminim. Concini'nin eline geçersen onun da beni sağ bırakmayacağı kesin. Düşes hazretleri ise, şu son olaydan beri bana dış biliyordur. Bilmem ki ne yapmalı?»*

Ertesi sabah saat onbire doğru, Landry Coquenard, üzerinde Valvert'in Florence'ye yazdığı mektup ve kendisinin La Gorelle'ye göndereceği kâğıt olduğu hâlde sokağa çıktı. Cossonerrie sokağı epey kalabalıktı. Landry, bu kalabalık arasında pelerinine iyice sarınmış bir adamı farkedemedi. Halbuki bu adam da günlerdir kendisini arayan Stocco'dan başkası değildi.

Landry onu görmemişti, ama, gözleri fıldır fıldır dönen Stocco, Landry'i hemen farketmişti. Yüreğinin sevinçten hop hop ettiğini söylemeye bile lüzum yok. Derhal, peşindeki serserilere bir işaret çakarak Landry'in peşine düştü ve biraz sonra Saint - Honoré sokağının oldukça ıssız bir yerine geldikleri vakit kılıcını Landry'in ayaklarının arasına sokuverdi. Birdenbire takılan bu çelme, zavallı Landry'in sunturlu bir küfür savurarak boylu boyunca yere uzanmasına sebep oldu. Bunun üzerine Stocco ile adamları, derhal Landry'in üstüne çullanıp kendisini sımsıkı bağladılar. Landry, karga tulumba edilip kaşla göz arasında götürüldüğünü gördü.

Gerçi bütün bunlar pek kısa sürdü, ama, Landry'e epey uzun geldi. Sonra bir tahta döşemenin üstüne bırakılıverdiğini hissetti ve kapanan bir kapının gü-

rültüsünü duydu. Gözleri bağlı olduğu için çevresini göremiyor ve nereye getirilmiş olduğunu da bilemiyordu. Fakat kulakları kırışteydi. Tek başına bırakıldığını anladı. Ama, uzun zaman yalnız kalmadı. Birdenbire çevik ellerin, gözlerindeki bağı çıkarmakta olduğunu sezdi ve nihayet gözleri açılınca, kendisine bu yardımı yapanın kim olduğunu görerek hayret etti:

— «La Gorelle!..»

Cadının gözleri, Landry'i bu hâlde bulmuş olmaksızın dolayı sevinçle ışıldıyordu. Landry sâf bir tavır takınarak:

— «Vay canına!» Dedi. «Ben de seni arıyordum!»

Bu sözleri duyan cadı, kulaklarını dikti ama istifi bozmamaya çalıştı:

— «Beni mi arıyordun?» Dedi. «Öyleyse buldun işte... Ne istiyordun benden bakayım?»

— «Hiiç... Sana bin frank kazandıracaktım...»

Cadının gözleri ışıldadı ve elini uzatarak:

— «Ver şu bin frangı... Fena para değil,» diye söylendi.

Landry alay etti:

— «Bu ne acele böyle? Hele dur bakalım. Önce bir kere şu ellerimi kesen ipleri çöz de...»

— «Öyle ya... Sonra sana buradan sıvışılacak yolu göstereyim, değil mi?»

Kadın, alay etmiyor ve pek tabii bir alışverişten bahsediyormuş gibi konuşuyordu. Landry, cadının bin frank uğrunda bu dediklerini yapacağını sanarak üsteledi:

— «Şu ipleri kes, beni buradan çıkar, bin frangını al. Ondan sonra sana bin frank daha kazandırmanın yolunu gösteririm.»

Cadının gözleri faltaşı gibi açıldı:

— «İkibin frank eder!»

— «Hesabın kuvvetli maşallah...»

La Gorelle düşünceye dalmıştı. Landry endişelendi:

— «Nedir yâni? Senden istediğim şey pek mi zor? Beni buradan çıkaramaz mısın?»

Cadının verdiği cevap şu oldu:

— «Ondan daha kolay bir şey yok, ama...»

— «Ama?»

— «İkibin frank da pek az, Landry...»

Landry soludu:

— «E ne kadar istiyorsun bakayım?»

— «O ikibinin yanına bir elli bin daha katmalısın.»

Kadını kandırdığını sanan Landry, fena hâlde hayal kırıklığına uğramıştı. İçerledi:

— «Ellibin mi? Allahın belâsı cadı! Ben o kadar parayı nereden bulayım?»

Beriki hiç kızmadı:

— «Doğru... Sende bu kadar para yoktur. Öyleyse vazgeçelim bu alışverişten.»

Ve Landry'in dişlerini gıcırdattığını, kendisine yiyecekmiş gibi baktığını görünce, açıklamak lüzumunu hissederek:

— «Seni buradan salıverirsem, tam ellibin frank kaybederim, anlıyor musun?» Dedi. «Hayır, anlamıyorsun, değil mi? Ben seni sabırsızlıkla bekliyordum, ayol...»

Landry, hayret içinde:

— «Beni mi bekliyordun?» Dedi.

— «Ne sandın ya? Tam beş gündür seni bekliyordum...»

— «Beş gündür beni bekliyordun ha? Neden?»

— «Neden olacak, ellibin frangıma kavuşayım diye... Sen buraya gelir gelmez bana ellibin frank vereceklerini vaadettilerdi. Nasıl beklemem? Şimdi anladın mı?»

Zavallı Landry, yine bir şey anlamamıştı. Anlamamıştı ama, bu işin altında kendisi için hiç de hayırlı olmayan bir haber saklı bulunduğunu hissederek gibi oluyordu. Merak ve endişe içinde sordu:

— «Bu parayı sana Düşes de Sorrientès mi verecekti?»

— «Hayır. Ben artık onun yanında çalışmıyorum.»

Landry, soluk soluğa:

— «Ya kimin yanında çalışıyorsun?» Diye sordu.

— «Artık Concini'lerin yanına geldim.»

Landry'in gözleri büyümüş, yüzünün kanı çekilmişti:

— «Ne diyorsun? Şimdi ben burada, Concini'lerin evinde miyim?..»

— «Tabii ya... Sen şimdi Mareşal D'Ancre'nin konağındasın. Yoksa bilmiyor muydun?»

Bu soruyu yapmacık bir merhametle sormuştu. Landry inledi:

— «Öyleyse mahvoldum!»

Bu sırada bir çığırak sesi duyulunca, La Gorelle ilâve etti:

— «Seni Monsenyör görecek.»

Landry denize düşüp de sarılacak bir yılan arayan adam hâliyle çevresine ümitsizce bakındı. Cadı:

— «Boşuna uğraşma, bu sefer kısı kıvrak yakalandın,» dedi. «En iyisi kadere boyun eğmektir.»

Ve sözde onu cesaretlendirdi:

— «Hem ne üzülüyorsun, canım? Bir saniye bile

acı çekecek değilsin. İşini çabucak bitiriverirler. Haydi, Monsenyörü fazla bekletme, bilirsin ya, hiç sabrı yoktur.»

Landry, korkak olduğunu sık sık söylemesine rağmen pekâlâ cesur bir adamdı. İlk telâş ânını çabucak atlatıp eski efendisinin karşısına ölümden titrer bir hâlde çıkmamaya kesinlikle karar vererek La Gorette'nin açtığı kapıdan içeriye girdi.

Geniş odayı, aynı azimli adımlarla bir baştan bir başa geçerek, ardında Léonora ile kocasının yanyana oturdukları üstü kâğıt dolu masanın önüne kadar gelip saygıyla eğildi.

LANDRY COQUENARD'IN TALİHİ DÖNÜYOR...

Önce tehdit dolu bir sessizlik oldu. Concini de, Léonora da sert bakışlarıyla Landry'i mağlûp edemediler. Sonra Concini:

— «Seni ne biçim bir âkıbet beklediğini biliyorsun, değil mi?» Diye sordu.

— «Biliyorum, Monsenyör...»

Landry bu cevabı verirken, gülümsemişti. Concini bu âkıbeti açıklamak lüzumunu hissetti:

— «Gırtlığında sağlam, yağlı bir ip olduğu hâlde darağacında can vereceksin!»

Landry, umursamaz bir tavırla omuz silkti:

— «Nasıl olsa bir gün ölecek değil miyim? Niha yet kötü bir saniye geçireceğim, o kadar...»

— «Görüyorsun ki bana ihanet edenler cezasız kalmazlar.»

Landry, iki adım atıp masaya yaklaştı:

— «Eğer ben size gerçek ihanet etmiş olsaydım, benim çenem gevşek olsaydı, siz ne şimdi Marki D'Ancre olmuştunuz, ne de Mareşal!..»

Bu cevap Concini'yi bir an düşündürdü. Léonora ise, Landry'e hak verir gibi bir tavır takınarak:

— «Adamın hakkı var,» dedi. «Doğru söylüyor.»

Landry'in yüreği hop etti. Léonora neden kendisini müdafaa ediyordu? Landry budala değildi. Bunda bir iş olmalıydı. Aklından şu düşünce geçti:

«Kurtuldum! Bana ihtiyaçları var.»

Concini de, karısının söylediği sözlere hak vermiş göründü ve devam etti:

— «Orası öyle... Çenesini tuttu. Ama, benim hangi ihaneti kastedtiğimi de biliyorsun.»

Landry içinden:

«Ha!.. Bana Florence'den bahsetmek istiyorlar,» diye söylendi ve gayet sâkin, ilâve etti:

— «Çocuğu kasdetmek istiyorsunuz sanırım, Monsenyör?»

— «Evet... İşte bu ihanetin, hayatına mal olacak.»

Ve boğuk bir sesle ilâve etti:

— «Seni kılım bile titremeden astırırdım. Ama, ne yapayım ki sana ihtiyacım var. Şimdi sana bir şey teklif edeceğim. Önce kafana şunu sok: Reddedersen darağacını boylarsın. Hem de dünyada hiçbir kuvvetin seni asılmaktan kurtaramayacağını bilirsin, tabii...»

— «Ya kabul edersem?»

— «Seni affederim, serbest bırakırım ve bir daha da sana hiç dokunmayacağıma söz veririm. Hattâ ceplerini de altınla doldururum.»

Landry, heyecandan boğulan scsiyle:

— «Hele şu teklifi bir görelim bakalım,» dedi.

— «Vaktiyle sana emanet etmiş olduğum çocuğun anasının Léonora Dori Galigai, yâni şimdiki karım olduğuna dair usulünce bir kâğıt imzalayacak ve gerekirse bunu yemininle tasdik edeceksin.»

Landry Coquenard rahat bir soluk aldı. Doğrusu böyle bir teklifi hiç beklemiyordu. Léonora'ya dönerek hayretle bağırdı:

— «Nasıl, Madam? Böyle bir fedakârlığa razı oluyorsunuz, demek?..»

Léonora, tabii bir tavırla:

— «Şüpheni mi var?» Dedi. «Zaten bunu Monsenyöre teklif eden de benim...»

Landry, kadının önünde saygıyla eğildi:

— «Bu yaptığınız, gerçekten hayran olunacak bir davranış, Madam...» Sonra Concini'ye dönerek, şaşırtıcı bir soğukkanlılıkla:

— «Bunu kabul etmek kolay,» dedi. «Yalnız, ben böyle bir kâğıdı imzaladıktan sonra vücudumu sessizce ortadan kaldırmayacağınızı nasıl temin edersiniz?»

Concini bu güvensizliğe alınmaksızın:

— «İstediğin şey üzerine yemin edebilirim,» dedi.

Hinoğlu hin Landry, taşı gediğini koyarak:

— «Bir dakika, monsenyör,» dedi. «Mademki bir iş konuşması yapıyoruz, konuşulmadık konu bırakmayalım. Demin ceplerimi altınla dolduracağınızı da söylemişsiniz. Bunun miktarını da söyler misiniz lütfen?»

Concini sabırsızlanmaya başlayarak:

— «Beşyüz ekü,» dedi.

— «Yani binbeşyüz frank... Vallahi siz fakirken, bundan çok daha cömerttiniz, Monsenyör...»

Léonora, yazıhane çekmecesinden dolu bir kese çıkararak söze karıştı:

— «Bunun içinde de bin ekü var!..»

— «Hah şöyle! Bu, iyi bir para...»

Concini, adamakıllı sinirlenerek söylendi:

— «Maskara herif!..»

Landry, aynı soğukkanlılıkla:

— «Neden kızıyorsunuz, Monsenyör?» Dedi. «Birazdan bana teşekkür bile edeceksiniz. Fakat başka bir iş için... Önce şu işi bitirelim; benim de size teklif edeceğim bir şey var. Şimdi ben sizin teklifinizi kabul ediyorum, Monsenyör... Yalnız, bir şartım var: Matmazel Florence'yi görmem ve kendisiyle konuşmam lâzım...»

Concini, kuşkuyla sordu:

— «Sebep?»

— «Florence'ye sizin kızınız olmayı kabul edip etmeyeceğini sormak istiyorum... Eğer bu şartıma razı olmazsanız, hemen cellâdınızı çağırın.»

Concini tereddütsüz kabul etti:

— «Bundan kolay ne var? Hem kendisiyle yalnız konuş. Biz yanınızda bulunmayalım. Bu suretle genç kızın bizden korkarak değil, kendi isteğiyle böyle bir şeye razı olduğunu daha iyi anlarsın.»

Bu sözler üzerine Concini sevinçle atıldı ve masanın üstünden aldığı bir hançerle Landry'in kollarını bağlayan ipleri kestikten sonra çingırağı çaldı. Bu arada bin ekülük keseyi işaret ederek:

— «Al bunu da cebine at. Benim sana güvenim var...» Dedi.

Bu sırada Marcella içeri girdi. Concini onun kulağına bir emir fısıldadıktan sonra Landry'e:

— «Bu kadın seni Florence'nin yanına götürecektik,» dedi.

Florence, Landry'i görür görmez, Odet'ten bir haber olduğunu hemen anladı. Bir şeyler soracak, söyleyecekti. Fakat Landry, bir işaretle ona susması gerektiğini belirttikten sonra, cebinden çıkardığı ufak mektubu gösterdi. Genç kız, meseleyi derhal anlayıp sustu. Landry Coquenard, genç kıza doğru ilerledi. İyice heyecanlanmıştı. Konuşurken sesi titriyordu:

— «Siz beni tanımazsınız, Matmazel,» dedi. «Fakat ben sizi çoktan beri, doğduğunuz günden beri tanıyım. Ben Landry Coquenard'ım. Sizin vaftiz babanızım. Matmazel. Bundan onyediyıl önce sizi ben vaftiz ettirdim ve size bu güzel Florence adını koydum.»

Florence de son derece heyecanlanmıştı:

— «Demek benim hayatımı da siz kurtardınız?»
Diye fısıldadı.

Bu ihtiyatsızca soru, Landry'in kendini toparlamasına sebep oldu. Etrafına şüpheli bakışlarla baktı. Sonra kıza göz kırpıp, belki de kendilerini dinlemekte olduklarını işaret ederek sesini yükseltti ve dinleyen varsa, daha iyi duysun diye:

— «Hayatınızı mı kurtarmıştım?» Dedi. «Yok, canım. Allaha şükür hayatınız hiçbir vakit tehlikede olmadı. Fakat doğumunuzun gizli kalması gerekiyordu. Ben size bu meseleden bahsediyorsam, bunu, bana karşı şükran duygusu besleyesiniz diye yapmıyorum. Böyle bir şeye hakkım da yok. Bunları, size doğumunuzun sırrını bilen bir adam olduğumu anlaysınız diye söylüyorum. Hem sonra size söylemek istediğim bir şey daha var: Babanız Monsenyör Concini, sizin Madam D'Ancre'nin kızı olduğunuza tanıklık etmemi istiyor. Dediğini yapayım mı?»

Florence, tereddüt bile etmeden:

— «Elbette,» dedi.

— «Ama, madam D'Ancre'nin anneniz olmadığını biliyorsunuz...»

— «Fakat, tanımadığım gerçek annemi kurtarmak için böyle yapmam gerekiyor.»

— «Demek bu fedakârlığı bile bile yapıyorsunuz? Aferin yavrum! Siz çok asil yürekli bir kızsınız. Bana inanınız ki çok mutlu olacaksınız. Bunu size ben söylüyorum, evlâdım.»

Landry derin bir saygıyla eğildi; sonra:

— «Elinizi öpebilir miyim?» Diye sordu.

Genç kız bir solukta:

— «Nasıl isterseniz...» Dedi.

Landry Coquenard, Florence'ye iyice yaklaştı. Elini

öpmek bahanesiyle Valvert'in mektubunu avucuna sıkıştırırken fısıldadı:

— «Hiç korkunuz olmasın. Biz sizi kolluyoruz.»

Florence, hafif bir hareketle ona alnını uzattı:

— «Vaftiz babam beni alnımdan öpebilir.»

Ve ayrıldılar. Landry, dışarı çıktığı vakit Marcella da oradaydı. Landry tekrar Concini'nin odasına girdi ve Concini'yi o kadar keyifli buldu ki herifin kendilerini gözetlediğinden hiç şüphesi kalmadı. Concini kayıtsızca sordu:

— «Evet, ne oldu?»

Landry:

— «İmzalamamı istediğiniz kâğıdı imzalamaya ve yeminle tasdik etmeye hazırım,» dedi.

Concini, sevinç içinde:

— «Zaten ben bunun böyle olacağını biliyordum,» dedi. «Bu öğle vakti herşey hazır olacak, o zamana kadar burada, benim mahpusum olarak kalacaksın, Landry...»

Sonra bir kahkaha atarak sözlerine ekledi:

— «Yoksa korkuyor musun?»

Landry de şakrak bir kahkaha atarak:

— «Hayır! Benim de size güvenim var, Monsenyör,» dedi. (Ve ciddileşerek ilâve etti). «Şimdi bu işi bitirdik. Gelelim öteki işe... Benim de size bir tek-lifim var.»

Concini izin verdi:

— «Konuş, ama, kısa olsun!..»

— «Söyleyeceğim zaten kısa, Monsenyör. Görüşme göre siz, Matmazel Florence'nin Madam D'Anc-re'nin kızı olduğunu ispat etmeye uğraşıyorsunuz, değil mi?»

Léonora söze karıştı:

— «Elbette... Böyle olmasaydı, kızı evlâtlığa kabul ederdik, olur biterdi.»

Landry devam etti:

— «Tamam... Bunun için de bir şahide kâğıt imzalatıyorsunuz. Ama bu kâğıt, sizin engel olmak istediğiniz şeye, yâni halk arasında dedikodu yapılmasına engel olabilir mi? Zannımca olamaz.»

Concini, masaya bir yumruk indirdi:

— «Orasını ben de biliyorum. Bize asıl lâzım olan, çocuğun vaftiz kâğıdıydı, ama, bulamadım ki... Kilsenin vaftiz defterinde o yaprak eksik.»

Landry, muzaffer bir edâ takındı:

— «Defterin o yaprağını bundan onyediyıl önce ben koparıp almıştım. Bu yaprağı, iyi bir fiyat karşılığında size vermeye hazırım, Monsenyör...»

Hiç ummadıkları bu teklif, Léonora'nın bile şükkanlılığını altüst etti. Concini, Landry'e doğru atıldı:

— «Vay!.. O yaprak sende mi?»

— «Bende, Monsenyör. Hem o zaman, vaftizi yapan papaza rica ettim, çocuğun vaftiz kâğıdına «*Meçhul anadan*» ibaresini yazdırtmadım. Orasını boş bıraktırdım. Yani siz oraya «*Matmazel Léonora Dori*» kelimelerini kolayca ilâve ettirebilirsiniz. Üstelik bu kâğıdı götürüp deftere takmayı deneyecek olursanız sayfamın tıpatıp uyduğunu görürsünüz.»

Concini sevinçten çılgına dönmüştü. Léonora da sevincini saklamıyordu.

Mareşal:

— «Landry,» dedi, «eğer bu yaprağı bana verirsen, sana yüzbin frank veririm.»

Landry Coquenard da, Concini'ler kadar sevinçle:

— «Zaten ben de bu kadar para istiyordum,» di-

ye bağırdı. «Alın kâğıdı, Monsenyör. Peşin peşin iş görelim.»

Sonra ceketinin astarını söktü. Oradan, yıllardan beri sakladığı vaftiz defteri yaprağını çıkarıp uzattı. Önce Concini kâğıdı dikkatle okudu, sonra da Léonora gözden geçirdi. Bu sırada Mareşal, kasasını açmıştı:

— «Peşin peşin, Landry,» diyordu.

Kasadan, birbiri ardınca, on kese alıp masanın üstüne sıraladı:

— «Bu keselerden herbirinde on bin frank var. İstersen say,» dedi.

Cebinde aynı boyda bir kese bulunan Landry, usta bir gözle bu keselerin değerlerini ölçüp biçtikten sonra:

— «Aman efendim! Ne münasebet?.. Ben size itimat etmez miyim?» Dedi.

Bu iş, hemen o öğle üstü bir noter huzurunda ve aralarında Rospignac'ın da bulunduğu şahitlerin önünde bitirildi. O andan itibaren Florence, Mareşal D'Ancre'nin kızı oluyor ve kendisine Kontes Lésigny unvanı da veriliyordu.

Landry Coquenard, otuz kilodan fazla gelen para keselerini taşıyamacağı için onları Concini'nin verdiği bir katırın heybesine yükleyip yola koyuldu ve Fers sokağındaki eve geldi. İlk işi, bir keseyi bir kenara koyarak, on kese altını bir masanın üstüne sıralamak ve üzerlerine de bir örtü örtmek oldu. Sonra da geceleyin aç kurtlar kadar mideleri boş döneklerini bildiği dört ahabına mükemmel bir sofra hazırlamaya başladı.

Nihayet Pardaillan, Valvert, Escargasse ve Gringaille döndüler. Valvert sordu:

— «Ne oldu? İşi başardın mı?..»

Landry, ağzı kulaklarına vararak:

— «Tamamen başardım, mösyö,» dedi. «Hem bugün kimi gördüm biliyor musunuz?»

— «Nereden bileyim?»

— «Sinyor Concini'yi gördüm.»

Valvert yerinden sıçradı:

— «Yoksa Concini'nin konağına gittin mi? Yani Concini seni gördükten sonra serbest bıraktı ha?.. Haydi haydi, martaval atma!» Dedi.

Pardaillan da hayret etti:

— «Buna ben de şaşarım doğrusu!..»

Landry'in koltukları kabardı:

— «Şaşarsınız, ama, oldu işte... Hem görüştük, hem de ondan her istediğimi kopardım. Hattâ önce kendilerinden Matmazel Florence'yi görmek müsaadesini aldım.»

— «Sonra?..»

— «Sonra Matmazel Florence için yüklüce bir çeyiz parası... Tam yüzbin frank kopardım.»

Sözlerini dinleyenlerin hepsinin gözleri faltaşı gibi açılmıştı. Landry, bir çekişte altın keselerinin üstlerindeki örtüyü kaldırdı:

— «İnanmazsanız bakın işte... Bu keselerin her birinde onbin frank var.»

Hep birlikte keselerin üstüne eğilince Landry'in bütün söylediklerinin doğru olduğunu gördüler. Pardaillan, düşünceli bir tavır takınmıştı. Valvert, itiraz etti:

— «Bu para, Florence'nin çeyizi olamaz. Senin-dir. Zaten Kral, Florence'ye çeyiz verdirtecek.»

Landry, mahzun bir tavırla boynunu büktü:

— «Bu para Florence'nin çeyizidir. Kabul etmeye kalkışırsanız kırılırim, Mösyö... Hayatını kur-

tardığım kızın istikbalini temin edeceğime de söz vermiştim. Ömrümce bu emel uğrunda yaşadım. Nihayet buna muvaffak olduğum sırada buna siz mi engel olacaksınız? Bütün hayatımca yapabildiğim tek iyi hareketin canlı şahidi odur. Beni kırmayın, Mösyö!..»

Valvert razı oldu:

— «Peki... Ama sen de meteliksizin birisin...»

Landry, kendisine ayırdığı dolgun keseyi çıkarıp gösterdi:

— «Artık değilim, mösyö. Burada da bin altın var. Bu bana bol bol yeter.»

Gringaille:

— «Bu harçlığı da Concini'den mi kopardın?»
Diye sordu.

— «Evet...»

Escargasse:

— «Yaman tilkisin, vallahi!..» Dedi.

Hep birlikte sofraya çöktüler. Landry'in o kadar özenle hazırladığı yemekler kısa bir zamanda silinip süpürüldü ve masa, yangın yerine döndü. Yemek bittiği vakit Pardaillan:

— «Artık yatalım,» dedi. «Yarın önemli işler göreceğiz.»

Valvert de:

— «Bu iş pek uzadı, can sıkımaya başladı. Artık onu bitirelim,» dedi.

Şövalye düşünceli bir tavırla ilâve etti:

— «Öbür gün asıl önemli işi başarmaya çalışacağız. Postu tehlikeye atmadan buna muvaffak olursak ne mutlu bize!..»

Biraz sonra hepsi yataklarına girmişlerdi. Landry Coquenard da kârlı bir gün yaşamış bir adamın keyifli memnunluğu içindeydi.

Bir çeyrek sonra hepsi horul horul uyumaya başlamıştı.

FLORENCE'NİN EVLENMESİ

Ertesi sabah, dört ahbap, hem bu sefer yanlarına Landry Coquenard'ı da alarak erkenden evden çıktılar. Akşamleyin, yine geç vakit ve yorgun argın döndüler. Daha ertesi gün yine topluca yola koyulup, birlikte Planche-Mibraï sokağına kadar gittiler. Orada Pardaïllan onlardan ayrılarak başka bir sokağa saptı. Diğer dördü, şehrin göbeğine kadar beraber gittiler. Fakat orada Valvert'le Landry kaldılar ve Gringaille'yle Escargasse onlardan ayrılarak Üniversite mahallesine yöneldiler.

Öğleye doğru Bastille zindanından belediye binasına kadar bütün şehri temelinden sarsan müthiş bir patlama duyuldu. Pardaïllan, Barentin çıkmazındaki evi havaya uçurmuştu. Bu kalabalık mahallenin bütün halkı çılgınlar gibi sokaklara uğramış, dehşet içinde oraya buraya koşuşmaya başlamıştı. İşin en esrarengiz tarafı, havaya uçan evin yıllardır boş bilinmesiydi. Nitekim insanca bir kayıp olmamıştı. Fakat, olay aslında o kadar muammalı ve esrarengizdi ki uyandırdığı heyecan da o ölçüde büyük oldu. Sonra, böyle olaylarda hemen daima olduğu gibi gerçeğe uzaktan yakından ilgisi bulunmayan uydurma haberler alabildiğine yayıldı ve ilk korku geçip de ortalık biraz sükûnet bulduğu zaman heyecan yerini meraka bıraktı.

İşte tam bu sırada şehrin göbeğinde Saint-Landry kapısı yakınlarında ikinci bir evin daha aynı esrarengiz şartlar içinde havaya uçtuğu haberi yayıldı. Bu ev de yıllardır içinde kimsenin oturmadığı terk edilmiş bir yapıydı.

Kısa bir zaman sonra, Üniversite mahallesinde, şehir surlarının yakınında, üçüncü bir ev daha havaya uçtu. Bu ev de öncekiler gibi kimsesiz, ıssız ve terkedilmişti.

Söylentiler birbirini kovaladı, nihayet saraya kadar gitti ve Onüçüncü Louis'in kulağına kadar ulaştı.

Aynı haberler, süratle Fausta'ya da yetiştirildi. Prenses, bunları duyduğu anda gayet sâkin karşıladıysa da yalnız kaldığı vakit müthiş bir öfkeye kapılmakta gecikmedi. Bütün bu darbelerin Pardaillon'dan geldiğini anlamak için kâhin olmaya lüzum yoktu.

Bu haberler Concini'nin konağına da ulaşmış, Léonora'nın kulağına da gelmişti. Fakat Mareşal'in karısı, şimdi gayet önemli başka işlerle meşgul olduğu için bu çeşit haberlere kulak asacak hâlde değildi.

Florence'yi resmen kızı olarak ilân ettikten sonra Léonora, hemen Kraliçe'nin yanına gitmişti. Marie de Médicis meseleyi haber alınca sevinmiş, Léonora'ya teşekkür etmiş ve yüreğinde en ufak bir analık sevgisi bile bulunmadığını belli eden bir tavırla:

— «Bu kız, bütün ömrümce unutamayacağım heyecanlı günler yaşamama sebep oldu,» dedi. «Artık onu ortadan kaldırmanın çâresine bak... Bir daha ne yüzünü görmek, ne de ondan bahsedildiğini işitmek isterim. Anladın mı Léonora?..»

Concini'nin karısı itiraz etti:

— «Yazık ki bu arzunuz yerine gelemeyecek, Madam... Kendisini bir kere daha görmek zorundasınız.»

— «Sen delirdin mi, Léonora? Onun, benimle ne ilgisi kaldı?»

Léonora açıkladı:

— «Hiçbir ilgisi kalmadı, ama, kızımı size res-

men takdim etmek isterim. Bu takdim töreninde, onun, benim kızım olduğunu iyice öğrenmesi gereken başkaları, özellikle Sinyora Fausta bulunmalıdır.»

Marie de Médicis, Fausta'nın neden bulunması gerektiğini önce anlamadı. Fakat Léonora:

— «Vakti gelince, ben size, en büyük düşmanınızın kim olduğunu söyleyeceğimi haber vermiştim,» dedi. «Artık vakti geldi, Madam... Sizin mahvınız için çalışan müthiş düşmanınız Fausta'dır.»

Marie, önce inanmak istemediyse de, Léonora'nın gösterdiği deliller karşısında sözlerinin doğruluğuna iyice aklı kesti. O zaman, Fausta'nın gösterdiği bu korkunç ikiyüzlülük karşısında müthiş bir öfkeye kapıldı. Hemen onu çağırıp kendisiyle yüzleşmek istedi. Ve Léonora, bütün bunların önüne zorlukla geçebildi. Nihayet, Fausta'ya, Kraliçe'nin herşeyi bildiğini belli etmenin bir faydası mı olacaktı? Hayır! O hâlde bütün bunlara ne gerek vardı?

*

Léonora, böylece Kraliçe'yi herşeye razı ettikten sonra Florence'nin odasına gitti ve genç kıza:

— «Florence,» dedi. «Şimdi Ana Kraliçe'ye takdim edileceksiniz. Çabucak hazırlanın, kızım.»

Sonra genç kızın gözlerinde bir ışık parladığını farkederek sordu:

— «Saraya gideceğinize seviniyor musunuz?»

Florence, bu sorudaki tehlikeyi derhal sezdi:

— «Hayır, Madam... Hiç gitmesem daha iyi olurdu. Size daha önce de söyledim: Ben basit bir kızım. Bu kadar yükselmek bile benim için pek fazla... Ben saraylara yakışır mıyım?»

— «O hâlde hiç merak etme. Zaten bu takdim töreninden sonra hemen evimize döneceğiz.»

Florence endişelendi:

— «Yani bütün ömrümü bu evde kapalı olarak mı geçireceğim, Madam?..»

Léonora onu yatıştırmak gereğini duydu:

— «Ne münasebet, canım? İstediğiniz zaman çıkıp gitmekte serbestsiniz. Tabii yanınızda, sizin gibi asil kızların her zaman yanlarında bulunduğu gibi, bir kadının da bulunması şartıyla... »

Bunu söyleyen Léonora, içinden de şöyle diyordu:

«Bu serbestlik de pek uzun sürmeyecek ya... Bir-iki güne kadar ya Rospignac ile evlenmeye razı olacak ya da manastırı boylayacaksın...»

*

Bir saat sonra Florence, Marie de Médicis'e takdim ediliyordu. Salonda seçkin bir kalabalık vardı. Florence'nin asıl anası olan Kraliçe, kurumlu bir edâ ile tahtına oturmuş, değil kızına bir-iki hoş söz söylemek, cnun yüzüne bile bakmamıştı. Florence ise, heyecandan titreyen sesiyle bir-iki saygılı söz söyledi. Söylediği şeyler, basitliklerine rağmen, en hissiz anayı bile yumuşatacak cinstendi, ama, Marie de Médicis, sanki karşısındaki kendi kızı değilmiş gibi bunlara da hissiz kaldı.

Zavallı Florence, en son ümidinin de böylece söndüğünü gördü. Gözlerinden boşanacak yaşları zorla zaptedip bir kenara çekildi ve sessizce kalakaldı.

Bu sırada Léonora da Fausta'nın yanına gitmişti. Artık Fausta'yı tamamen ezip yere serdiğinden emindi. Şimdi zaferinin keyfini çıkarmak istiyordu.

Fausta, olayı, en zarif tebessümüyle karşılamakla

beraber, bu dalavereyi yutmadığını da Léonora'ya belirtmekten kendini alamayarak fısıldadı:

— «Bravo!.. Oyunu mükemmel oynadınız, Léonora... Kraliçe'nin beni neden gayet soğuk karşıladığını da şimdi anlıyorum. Tamamen gözden düştüm, öyle mi?.. Hem bunu da size borçluyum değil mi, Léonora?»

Concini'nin karısı, hiç bozuntuya vermedi:

— «Evet. Fakat bunu başarmak için fazla bir şey yapmadım. Sizi gözden düşürmek için sadece gerçeği söylemem yetti de arttı bile...» Fausta dişlerini gıcırdatarak söylendi:

— «Ama bu, aramızda bir savaşın başlaması demektir.»

— «Zaten o savaş sinsi sinsi başlamamış mıydı? Varsın açık olarak devam etsin. Benim bundan korkum yok.»

Léonora artık diyeceğini demişti. Saygılı bir reve-rans yapıp Fausta'dan ayrıldı.

Fausta da artık buralarda durmanın doğru olmayacağını hissetmiş ve kendisinden müsaade istemek üzere Kraliçe'ye yönelmişti. Bugün şüphesiz ömrünün en uğursuz günlerinden biriydi. Art arda bir sürü darbe yemişti. Bütün bunlardan sonra ne şekilde bir yol tutacağını düşünmek için hemen evine çekilmesi ve yalnız kalması lâzımdı.

Ne yazık ki bugün Fausta'nın başına gelecekler bu kadarla da kalmayacaktı. Tam Marie de Médicis ona gayet soğuk bir jestle çekilme iznini vermişti ve o da kapıya yönelmişti ki birdenbire kapının iki kanadı açıldı ve Kral salona girdi. Yanında üstü başı kireç ve kan içinde olduğu hâlde Kont de Valvert vardı.

Fausta, Kral'ı selâmlamak için durmak zorunda kaldı.

Kral, son derece heyecanlıydı. Fausta'yı görür görmez ona yöneldi.

— «Ah, elçi hazretleri! Ben de sizi arıyordum. Biliyor musunuz, bugün benim sâkin Paris'imde art arda üç ev havaya uçtu?»

Fausta, üzerine çöken korkunç tehdit havasına rağmen soğukkanlılığını korudu. Valvert'i orada görünce hemen işin içyüzünü kavramıştı. O âhenkli sesiyle cevap verdi:

— «Birtakım söylentiler benim de kulağıma çalındı, Majeste... Ama, Allahtan ki can kaybı olmamış. Buna pek memnun oldum.»

— «Bu evlerin sahipleri kimler, biliyor musunuz, Madam?»

— «Bilmiyorum, Majeste.»

— «İspanyol, Madam!.. Hepsi de İspanyol!..»

Fausta, sonsuz bir hayret içinde:

— «İspanyol mu?» Dedi. «Şu hâlde zavallıcıklara hemen yardıma koşayım.»

Ama, Kral, işin peşini bırakacağa benzemiyordu:

— «Ya... Ya...» Dedi. «O zavallıcıklardan bahsedelim. Evleri birer cephanelik hâline gelmiş... Barut mu ararsınız, tüfek mi, hattâ top mu? Bir orduyu silâhlandırmak için ne lâzımsa hepsi var...»

Fausta, şimdi de pek kızmış göründü:

— «Ne söylüyorsunuz Majeste?..»

— «Gerçeği söylüyorum, Madam! Haberiniz yok muydu?»

— «Bu güzel memlekette gördükleri konukseverliğe böyle karşılıklıta bulunmak... Doğrusu büyük alçaklık... Acaba Kral hazretleri, kendilerine verilen bu haberlerden eminler mi?..»

Kral'ın verdiği cevap şu oldu:

— «İşte, Kont de Valvert'e sorun da bakın... Kont, bu barut depolarını havaya uçuran dört-beş namuslu arkadaşından biridir. Canları pahasına bu zehirli akrep yuvalarını yok ettiler. Hayatımı kurtardılar. Zaten Kont'un, hayatımı kurtarışı ilk değildir ya... Hepinizin önünde özellikle belirtmek isterim: Kont'a karşı apayrı sevgim vardır. Bunu böylece bilersiniz.»

Valvert utangaç bir tavırla konuştu:

— «Kral hazretleri, bana lâayık olmadığım şerefi bahşediyorlar.» (Fausta'ya döndü): «Bu sabah dört arkadaşım ile birlikte havaya uçurduğum üç ev, tamamen gizli silâh depoları hâline getirilmişti ve İspanyollara aitti. Eğer sözlerime inanmazsanız, delilleriyle ispat ederim.»

İki adım ilerlemiş ve Fausta'ya öyle dik dik bakmaya başlamıştı ki korkunç kadın, inanmaz gördüğü takdirde Valvert'in pek müthiş şeyler söyleyebileceğini ve kendisinin hemen burada tutuklanacağını sezdi:

— «İnanmamak ne demek? Sizin gibi bir Fransız asîlzadesinin sözlerinden şüphe edilebilir mi? Elbette inandım.»

Sonra gayet serbest bir hareketle Kral'a döndü:

— «Majestelerine, korkunç olaylardan büyük üzüntü duyduğumu belirtmek isterim,» dedi. «Konuksever Fransız milletine karşı bir-iki soysuzun işlediği suçtan ötürü çok mahcubum. Konağıma gider gitmez, ilk işim suçluları arayıp bulmak olacaktır. Onları o şekilde cezalandıracağım ki bir daha kimse böyle alçaklıklara kalkışmasın.»

Fausta, bu kurnazca manevrasıyla durumu da, kendini de kurtarmış oluyordu. Zaten Valvert'in hâminden, henüz Kral'a doğrudan doğruya kendisini suçlayan bir şey söylememiş olduğunu sezmişti. Söy-

lediği sözlerin Kral'ı pek memnun ettiğini ve hemen yatıştığını gördü. Onüçüncü Louis'e saygılı bir reverans yaparak kapıdan çıkmaya hazırlanan Fausta'ya:

— «Gidin, gidin ve suçluların cezalandırıldığını görelim...» Dedi.

Fausta salondan çıktı.

O zaman Kral, gayet nâzik bir tavırla Concini'ye dönerek, mucize kabilinden tekrar bulduğu kızı hakkında konuşmaya koyuldu. Hattâ İtalyan'ı kızını takdim etmeye mecbur etti. Ondan sonra da tutup Florence'yi, Concini'nin gözleri önünde Valvert'e takdim etti ve kurnaz kurnaz gülümseyerek Concini'yi bir tarafa çekip iki sevgiliyi bir zaman için başbaşa bırakmayı bile unutmadı. Concini, kendisine, kızını nasıl bulduğunu anlatırken de ilgiyle dinler göründü. Bu hikâye, birkaç dakika sürdü. Bu süre boyunca iki sevgili başbaşa kaldılar ve konuşabilecekleri kadar şeyi konuştular.

Nihayet Kral, Concini'yi gayet zarif bir tavırla selâmladıktan sonra Valvert'i de yanına alıp salondan çıktı.

*

Léonora bütün bu olup bitenleri hiç de memnun olmayan bir gözle seyretmişti. Kraliçe'den izin alıp Florence'yi tekrar eve götürürken içinden söyleniyordu:

«Kral'ın garip bir hâli vardı. Bu hâl benim hoşuma gitmiyor. Ayağıma çelme takmasından korkuyorum!.. Florence'nin evlenme işini çabuklaştırmak lâzım...»

Önce La Gorelle'yi çağırıp kendisine bazı emirler verdi. La Gorelle odadan çıkarken, başka bir kapı-

dan da Rospignac giriyordu. Léonora, dosdoğru konuya girerek:

— «Rospignac,» dedi. «Sizin nikâhınızın daha fazla uzamaması iyi olacak.»

Rospignac, gözlerinde sevinç ışıkları yanarak:

— «Ben hazırım, Madam,» dedi.

— «Güzel! Şu hâlde yarın gece yarısı Saint-Germain-l'Auxerrois kilisesinde evleneceksiniz.»

• Rospignac sırtarak:

— «Hiç merak etmeyin, Madam,» dedi. «Randevuya tam vaktinde geleceğim.»

Léonora, bir saniye bile kaybetmeden kalkıp Florence'nin odasına girdi. Genç kıza da hiç dolambaçlı yollara sapmaya lüzum görmeden şöyle söyledi:

— «Florence... Ben ve babanız, sizi evlendirmeye karar verdik.»

Yumuşak bir edâ ile konuşuyordu, ama, tavrında, şimdiye kadar hiç göstermediği bir kesinlik de yok değildi. Florence bunu derhal sezdi ve:

— «Emredersiniz, Madam,» dedi.

— «Evet, bu bir emirdir, Florence. Biz bu evlenme işine ciddî sebeplerden ötürü karar verdik. Nikâhınız da yarın gece kıyılacak.»

Florence, bu pek ânî gelen darbe altında sendeleyerek mırıldandı:

— «Yarın gece mi?»

— «Evet, yarın gece, Saint-Germain-l'Auxerrois kilisesinde...»

Genç kız, hemen yine kendini toparlamıştı. Yarın gece yarısına kadar nasıl olsa Valvert'e haber ulaştırmanın çâresini bulurdu. Léonora'yı bile şaşırtan bir sükûnetle:

— «Beni zorla evlendirmek istediğiniz adamın adını da öğrenebilir miyim?» Dedi.

— «Baron de Rospignac!»

Hiç ummadığı bu isim, zavallı Florence'nin kafasına bir balyoz gibi indi. Birdenbire ihtiyatı elden bıraktı ve isyanla haykırdı:

— «İşte bu olamaz! Bu alçağı bana koca olarak kabul ettirmektense, beni öldürünüz, daha iyi...»

— «Seni öldürmeyeceğim, onunla evlendireceğim.»

— «Asla!...»

— «Evleneceksin diyorum sana!.. Ben seni yola getiririm!»

— «Siz kim oluyorsunuz? Ben sizin neyinizim? Beni bir hayvan gibi istediğiniz yere sürüklemeye ne hakkınız var?»

Léonora, zâlimce bir sükûnetle:

— «Şuna bakın hele...» Dedi. «Sen istesen de, istemesen de, artık benim kızımsın. Senin üstünde bir annenin sahip olabileceği bütün haklara sahibim. İyiliğin için, sana istemediğin şeyler de yaptırabilirim. Bize isyan etmeye kalkarsan, bazı asıl ailelerin kızlarına yaptıklarını biz de sana yaparız. Seni bir manastıra kapatırız ve oradan ancak ölün çıkabilir. Manastırda diri diri mezara gömülmüş olursun. Seni oradan hiçbir kuvvet çıkaramaz.»

Florence, birdenbire gerçeği görür gibi oldu. Kendisini öyle bir yola sokmuşlardı ki evlenmediği takdirde bunun sonu kesinlikle bir manastıra kapanmak, yani diri diri mezara gömülmek demektir. Demek annesi, asıl annesi o kadar sevdiği annesi, nihayet ona bu oyunu, bu korkunç oyunu oynuyordu, öyle mi? Birden içinde bir isyan dalgası kabardı. Kendi kendine:

«Hayır,» dedi. «Ben bunu istemiyorum. Böyle

bir son istemiyorum ben... Kendimi müdafaa edeceğim. Her çâreye başvurarak müdafaa edeceğim..»

Ve bu kararı verdikten sonra kendini tamamen toparladı. Sâkinleştii. Hiçbir heyecan belirtisi göstermedi.

Léonora, genç kızdaki bu değişikliğin farkına varamadı. Ayağa kalkarken kesip attı:

— «Düşün... Aklını başına topla. Bu gece ve yarın düşün. Yarın akşam gelip senden cevap alacağım... Ya buradan çıkıp nikâha gideceksin, ya da manastıra...»

Florence, sâkin bir edâ ile:

— «Düşüneceğim, Madam,» dedi.

Léonora giderken şöyle düşünüyordu:

*«Manastır korkusuyla kendisini Rospignac'ın kol-
larına atacaktır.»*

*

Florence, yalnız başına kalınca, zâlim İtalyan kadınının son sözlerini bir daha hatırladı. Buradan ya nikâha gitmek için çıkacaktı, ya da manastıra kapatılacaktı... Demek ki o zamana kadar buradan çıkmasına da imkân yoktu. Şu hâlde Valvert'e nasıl haber gönderecekti?»

Oda kapısını açıp dışarıya çıkınca, koridorda La Gorelle'nin beklediğini gördü. Cadı, genç kızın bir söz söylemesine fırsat bırakmadan atıldı:

— «Bir isteğiniz mi var?»

Ve sesini alçaltarak ilâve etti:

— «Buradan çıkamayacaksınız sanırım, Matmazel... Fakat eğer birilerine haber ulaştırmak istiyorsanız, emrinize hazırım...»

La Gorelle pek ciddî konuşuyordu, ama, bu hile-

kâr kadının kendisine yardım edeceği nereden bel-
liydi? Cadı, genç kızın bu şüphesini sezmiş olacaktı
ki:

— «İstediğinizi yaparım. Siz bana sadece paradan
haber verin.» Dedi.

Odaya girdiler. Florence:

— «Benim param yok,» dedi. «Fakat burada mü-
cevherlerim var. Birini size versem, yazacağım mek-
tubu götürür müydünüz?»

— «Elbette.»

Cadı, genç kızın uzattığı kıymetli yüzüğü alıp dik-
katlice gözden geçirdikten sonra:

— «Bu yeter.» Dedi. «Siz hemen mektubunuzu
yazın. Şimdi vakit geç... Fakat yarın sabah mektu-
bunuzu derhal ulaştırırım.»

La Gorelle, Florence'nin aceleyle karalayıp katla-
dığı kâğıdı koridorda koynuna sokmadan önce adre-
sine baktıktan sonra kendi kendine söylendi:

«Bayan Nicole, *Grand-Passe-Partout* hanı... Şu
Saint-Denis sokağındaki han... Bu kızın o kadınla
ne ilişkisi olabilir?»

Sonra kâğıdı koynuna sokup yüzüğü hayran hay-
ran süzdü:

«Benim neme lâzım? Pekâlâ bir ücret verdi. Şu
yüzük hiç değilse üçbin frank eder. Yüz frank bile
verseydi, ben bu mektubu yine yerine ulaştırırdım.»

FAUSTA'NIN RANDEVUSU

La Gorelle'nin, Florence'nin mektubunu hancı kadının Nicole'ye götüreceği cuma günüydü...

Gringaille, Escargasse ve Landry Coquenard'ı evde bırakan Şövalye, saat ona doğru, Valvert'i yanına alarak sokağa çıktı. Hem bir gün önce patlamanın halkta uyandırdığı heyecanı görmek, hem de ne zamandır görmedikleri Nicole'ye uğramak niyetindeydi. Hancı kadını, sokağa çıkmaya hazırlanırken buldular. Sevimli kadın, Şövalye'yi:

— «Tam vaktinde geldiniz,» diye karşıladı. «Ben de şimdi size geliyordum. Sabahleyin bir mektup getirdiler de... (Sonra Valvert'e döndü.) Kont... Siz de ahırlara kadar bir gidin. Sabahleyin saray seyislerinden biri, sizin adınıza dört tane mükemmel at getirdi. Kral göndermiş...»

Pardaillan, Nicole'nin uzattığı zarfı alıp bakınca, üstünde Fausta'nın armalı mührünü tanıdı. Açmadan cebine attı. Sonra Valvert'e dönerek muammalı bir tebessümle:

— «Anlaşılan, Kral zararlarımızı ödemeye niyet karar verdi,» dedi. «Gidip şu atlara bakalım, Kont... İster misin Kral dört tane lâgar beygir göndersin.»

Valvert güldü:

— «Bakıyorum, Kral'ın cömertliğine güvenemiyorsunuz.»

— «Güvenemem ya. Ne de olsa babasına çekmiştir. Zaten babasına tek benzer tarafı, onun kadar, hattâ ondan daha fazla cimri oluşu değil mi?»

Ahırlara gidip hayvanlara baktılar. Doğrusu, Kral hediyesi olmaya yaraşacak kadar güzel hayvanlardı. Valvert, sevincini gizleyemezken, Pardaillan:

— «Bakın Kral hazretleri, benim harcadığım paraları ödemeyi de akıl etmişler mi?» Diyerek, hayvanların heybelerini yoklamaya koyuldu. Nihayet heybelerden birinden altın dolu bir kese çıkarınca, memnun bir tavırla:

— «Hah,» dedi. Bu Kralcık fena iş görmüyor. Şu kesede bin altın olmalı. Sermayeden ziyan etmiyoruz demektir.»

Bir an düşünüp ilâve etti:

— «Şimdi bu hayvanlar senindir, Valvert. Kral'a getirdiğimiz İspanyol altınları uğrunda senin hayvanların öldü.»

Valvert itiraz etti:

— «Hayır, yalnız ikisi benim, öbür ikisi de Gringaille'yle Escargasse'nin.»

— «Güzel... Onlar da ziyan etmediler, demektir. Paraya gelince: Bu iş uğrunda en çok parayı ben sarfettim. Şimdi sana şurada yüz altın veriyorum. Bu senin hakkın. Onar altın da şarap içmekten başka bir şey bilmeyen bizim üç hımbıla vereyim. Yirmi-beş altını da kendi cebime atayım. Hah şöyle...»

Bu sözleri söylerken harıl harıl para sayıyor ve dediklerini yapıyordu. Keseyi tekrar bağlayıp hancı kadına uzatarak:

— «Şunu al da benim için iyi bir yerde sakla.» Dedi.

Bu iş bittikten ve hancı kadın çekildikten sonra, cebinden Fausta'nın mektubunu çıkarıp açtı:

— «Bakalım, Madam Fausta ne mücevherler yumurtlamış?» Dedi.

Sessizce okuduktan sonra Valvert'e uzattı. Delikanlı, mektupta şunları okudu:

«Pardaillan;

Size Saint-Denis'te verdiğim sözü tutmak zamanı geldi. Monmartre köyünü bilirsiniz. Manastırın yakınındaki yolun üstünde, manastırın çiftliği ve kümesleri vardır. Bu yol But çeşmesine gider. Yarın, yâni cumartesi günü saat sabahın altısında sizi bu çiftlikte bekliyorum. Küçük Loïse'yi ve ondan bir türlü ayrılmayan köylü kadını oraya kendim getireceğim.»

Daha önce gelerseniz, beni bulamazsınız. Ancak dediğim saatte oradayım. Yanınıza istediğiniz kadar adam alabilirsiniz. Ama, size yemin ederim ki bu randevuya ben yalnız geleceğim.»

Valvert mektubu okuduktan sonra Pardaillan'a uzatıp sordu:

— «Şimdi ne yapmak fikrindesiniz, Şövalye?»

Pardaillan kâğıdı yırtıp ufak ufak parçalar hâline getirerek yere serptikten sonra:

— «Fausta'nın randevusuna gidip gitmeyeceğimi henüz bilmiyorum. Ama, şimdi, hiç vakit kaybetmeden Monmertre manastırı başrahibini ziyaret etmemiz gerektiğini pek iyi biliyorum,» dedi. «Orada şu anda Madam Fausta hazretlerinin vefalı uşağı Kont D'Albaran cenaplarına ve daha bazı adamlarına rastlamazsak pek şaşarım.»

Handan çıktılar. Saint-Denis sokağında henüz elli adım atmamışlardı ki La Gorelle'yle karşılaştılar. İki arkadaş Fers sokağına yönelirken La Gorelle de Grand-Passe-Partout hanına girdi. La Gorelle'nin Florence'ye verdiği sözü tuttuğu görülüyordu. Ne yazık ki o sırada Nicole meşguldü ve La Gorelle'yi biraz bekletti. Mektubu verdikten sonra muhakkak bir bahşiş kopartmak kararında olan La Gorelle arsızlık edip biraz bekledi ve istediğini elde ettikten sonra çıkıp gitti. Hancı kadın, Valvert'le Pardaillan'.

ın pek uzakta olmayacaklarını sanarak peşlerinden sokağa fırladıysa da iki ahbap, o sırada Fers sokağındaki evin önüne ulaşmış bulunuyorlardı.

Şövalye garip bir ıslık çaldı. İçeriden de buna aynı şekilde bir cevap geldi. Sonra Şövalye ile Valvert, Cossonnerie sokağına gidip, oradaki gizli kapıdan çıkacak olan üç arkadaşı beklediler.

Nicole, Fers sokağındaki evin önüne geldi ve etrafı kollayıp anahtarla kapıyı açarak mektubu bırakmak üzere içeri girdiği sırada evde kimse kalmamıştı. Escargasse, Gringaille ve Landry, Cossonnerie sokağındaki gizli kapıdan Pardaillan'la Valvert'in yanına ulaşmışlardı. Sâdık hancı kadın biraz daha ileri gitseydi, Şövalye ile Kont'a ulaşacağı muhakkaktı, ama, bunu yapmadı.

Monmartre köyüne ulaştıkları zaman Şövalye adımlarını hızlandırdı. Üç arkadaş da nereye gittiklerini bilmeden ona ayak uydurdular. Tam Porcherons köprüsünü geçerlerken, Pardaillan keskin gözleriyle uzaktaki bir arabayı ve bunun yanında, at üstünde giden iriyarı bir adamı seçince:

— «Ben demedim mi? Hele şuna bakın, şu dev yapılı herife...» Diye seslendi.

Valvert:

— «D'Albaran...» Dedi.

Pardaillan:

— «Ta kendisi...» Dedi. «Senden aldığı kılıç yaralarını çabuk iyileştirmiş. Şimdi de Madam Fausta'ya muhafızlık ediyor. Zaten rastlamasaydık, hayret edecektim. Manastır önünden geçip tepeye çıkacak ve çiftliğin yanındaki yoldan yürüyecek.»

— «Çiftliğe mi gidecek?»

— «Tabii, değil mi ya? Oraya gitmezse bileklerimi keserim vallahi!»

Ve bıyık altından gülmeye başladı. Fausta bu gülüşü görseydi, şüphesiz çok endişelenirdi.

Pardaillan, üç arkadaşını yanına çağırıp Kral'ın gönderdiği paradan ayırdığı altınları verdikten sonra:

— «Escargasse,» dedi. «Sen yanına Landry'i al. Yapacağınız şey şu...»

Pardaillan, onlara ne yapacaklarını güzelce anlattı. Sonra kendisi de Valvert ve Gringaille'yi yanına aldı. Birlikte bir keçi yoluna saparak hızla yürüdüler. Epeyce yol aldıktan sonra tepesinde beş tane yeldeğirmeni bulunan bir sırtın eteğine ulaştılar. Bu etekte büyük bir taşocağının geniş ağzı görünüyordu. Yolda, Valvert'le Gringaille'ye talimat vermiş olan Şövalye, buraya varınca, Valvert'e ötekilerden ayrı duran bir yeldeğirmenini gösterip:

— «Gringaille seni oraya çıkarır,» dedi.

Valvert'le Gringaille hızla değirmene doğru seğirttiler. Değirmenden birkaç yüz adım ötede bir çeşme, ikisinin arasında, tepenin eteğindeki biraz daha küçük bir taşocağı vardı. Valvert'le Gringaille hemen taşocağından içeriye girdiler.

FAUSTA TERTİBAT ALIYOR...

Şövalye'ye gelince, o da büyük taşocağının içinde kaybolmuştu. Girdiği yer zifirî karanlıktı ama, Şövalye kendinden gayet emin, ilerliyordu. Epey bir zaman yürüdü ve ancak yer altında, içi bir sürü âlet dolu, genişçe bir mağaraya gelince durdu. Buraları pek iyi bilen biri hâliyle belirli bir tarafa yönelerek oradan bir şey alıp pelerinin altına sakladıktan sonra tekrar yola koyuldu.

Çok fazla uzağa gitmemişti ki bir duvarla karşılaştı. Bu duvardaki gizli bir kapıdan geçti. Sağa dönerek, bir dehlize girdi. On-oniki adım attıktan sonra önüne yeni bir duvar çıktı. Şövalye bu duvardaki gizli kapıyı da açtı. Sonra durdu, az önce yerden alıp pelerininin altına sakladığı şeyi çıkardı. Bu, bir fenerdi. Şövalye, feneri yaktıktan sonra tekrar yola koyuldu. Şimdi girdiği yer, içerisinde kırık dökük bazı sandıklar, birtakım âletler bulunan küçük bir mahzendi. İçinde taş bir merdiven vardı. Görünürde başka bir kapı veya gedik yoktu. Fakat Şövalye bu merdivene yürümedi. Sol taraftaki duvara gidip fenerinin zayıf ışığını oraya doğru tuttu ve kendi kendine söylendi:

«Manastır şu istikamette. Yanılmıyorsam, Fausta da bu taraftan gelecek. Şuraya belki yirmi defa girdim de bu duvarda gizli bir kapı var mı, yok mu diye araştırmak aklıma gelmedi. Şüphe etmiyordum ki... Hem zaten kafa çatlatmaya ne lüzum var? Nasıl olsa Fausta şimdi çıkagelir. Kapının nerede bulunduğunu, nasıl açılacağını bana kendi eliyle gösterir.»

Fenerini söndürüp pelerinin altına sakladıktan son-

ra merdivene doğru ilerledi. Hem çıkıyor, hem de kendi kendine söyleniyordu:

«*Birinci mahzenin kapısı açık olmalı...*»

Gerçekten de yukarıda, kalın meşeden sağlam bir kapı, ardına kadar açıktı. Burası geniş bir mahzendi ve içinde, köylülerin böyle mahzenlere koymayı âdet edindikleri bir sürü şey vardı. Bu mahzenin bir tarafı, bölmelerle üçe ayrılmıştı ve tepelerinden küçük pencerelerle ışık alıyordu. Burası, ertesi sabah için Fausta'nın Pardaillan'a randevu verdiği çiftliğin mahzeniydi. Mahzenin ortasında yukarıya doğru kıvrıla kıvrıla çıkan bir merdiven görünüyordu. Yukarıdaki kapı da açık olmalıydı. Çünkü Şövalye binbir ihtiyatla bu merdivenden çıkarken, etrafın gittikçe aydınlandığını gördü. Ayrıca yukarıdan, konuşan iki erkeğin sesi geliyordu.

Pardaillan yukarıya kadar çıkarak, kapıdan içeriye bir göz attı. Burası çiftliğin mutfağıydı. Ortada kaba, fakat temiz bir masa vardı. Üstünde açık bir şarap şişesiyle iki kalaylı kupa duruyordu. Masanın başında, arkalıksız iki iskemlede iki köylü oturuyordu. Bunlar gerçekten köylü müydü? Kıyafetlerine bakılırsa öyleydi, ama, dilleri Şövalye'yi bir an bile aldatmadı. Bunlardan biri, İspanya Kralının altınlarını Valvert'e teslim eden İspanyol subayı idi. Ayakta bir köylü daha duruyor ve bu iki adama hizmet ediyordu. Bu adam gerçekten köylüydü ve herhalde çiftliğin sahibiydi.

Şövalye, bu adamların daha ilk sözlerini duyar duymaz, Fausta'yı beklediklerini anladı. Fausta, herhalde dehlizden gelecekti. Nitekim İspanyollardan biri, koynundan çıkardığı bir saate baktıktan sonra:

— «Gidip asâletmeabı karşılayalım,» dedi.

Kalkıp birer meşale aldılar ve bunları yakmak için ocağa yöneldiler:

Pardaillan, daha fazla beklemedi. Hemen ikinci mahzene kadar indi. Çevresine şöyle bir bakınca, merdivenin yanındaki kırık sandıkların arkasında mükemmel surette saklanabileceğini kestirip oraya sığındı ve kendi kendine söylendi:

«Buradan hem sol duvardaki gizli kapının nasıl açılacağını görürüm, hem de onların konuştuklarını duyurım.»

İki İspanyol, köylüyü mutfakta bırakmışlardı. Aşağıya yalnız indiler. Birkaç dakika mahzenin ortasında durup beklediler. Nihayet Pardaillan'ın gözetlediği duvardaki kapı açıldı ve Fausta mahzene girdi. Arkasından da D'Albaran belirdi. İki İspanyol, bir kral karşılama törenindeymişçesine eğildiler, Fausta kendilerini:

— «Günaydın baylar!» Diyerek selâmladı.

Pardaillan'ın onlara baktığı yoktu. D'Albaran'ın gizli kapıyı nasıl kapatacağına dikkat ediyordu. Zaten bu iş de pek çabuk halloldu, ama, Şövalye de görmek istediğini mükemmelen gördü. Kapı kapandıktan sonra, ortadaki merdivenden önce D'Albaran çıktı. Arkasından Fausta yürüdü. Onun arkasından da İspanyol subayı ile meşalesini aşağıda bırakmış olan öteki İspanyol çıktılar. En arkasından da, bıyık altından kıs kıs gülen Pardaillan'ın çıktığını söylemeye bile lüzum olmasa gerek. Fakat Şövalye bu sefer merdivenin en üst basamağına kadar çıkmıştı. Tam vaktinde davranabilmek için orada kaldı. Buradan her şeyi görüp işitebiliyordu.

Fausta, mutfığa girince, kaba iskemlelerden birine bir tahta kuruluyormuşçasına kibirli ve muhteşem bir tavırla oturdu. Köylü, yerlere kadar eğilmişti. Fausta, önce onunla meşgul oldu ve D'Albaran'a:

— «Bu adamcağıza onbin frank ver, D'Albaran,» dedi.

D'Albaran ilerleyip köylünün eline dolgun bir ke-
se verince, adamcağızın gözleri faltaşı gibi açıldı. Bir
şeyler söylemeye çalıştıysa da beceremedi ve nihayet
Fausta onu:

— «Haydi şimdi git... Bana yaptığın bu hizmeti
hiç unutmayacağım,» diyerek savdı.

Köylü iki büklüm çıkarken, İspanyol subayı da
onun peşinden gitti. Biraz sonra dönerek:

— «Gitti, Madam,» dedi. «Kapıları da iyice kilit-
ledim. İşte anahtarlar.»

Fausta emrini verdi:

— «Şu hâlde iş başına efendiler. D'Albaran, bu
asîlzâdeleri mağaraya kadar götür. Kendilerine yar-
dım et. İş bittiği zaman gelir bana haber verirsin, so-
nucu bir de ben görürüm.»

Pardaillan daha fazla dinlemeden hızla indi. Hem
bu sefer, merdiven altına da saklanmayıp, duvarda
yeni öğrendiği gizli kapıyı açtı ve dehlizde yirmi adım
kadar gidip oradaki girintiye sindi.

Az sonra D'Albaran'la iki İspanyol da indiler ve
dehlizden geçip bir mağara içinde gözden kayboldu-
lar. Biraz zaman geçince, herbiri birer fıçı yuvarlaya-
rak tekrar belirdi. Koca D'Albaran, sırtındaki şık kos-
tümünün kirlenip harap olmasına aldırmadan harıl
harıl çalışıyordu. Şövalye bu fıçıları pek iyi tanıyor
olacaktı ki hayretle mırıldandı:

«Barut!.. Gülleler!.. Bunların maksadı nedir aca-
ba?»

Sonra birden elini alnına vurup düşündü: «Öyle
ya... Nasıl oldu da bunu akıl etmedim. Herhalde Fa-
usta benim buraları bildiğimi kestirdi. Buradaki cep-
hane deposunu taşımaya karar verdi. Zavallı! Bütün
mahzenlere nasıl girileceğini öğrendiğimden haberi
yok...»

Ama, bir yandan da bu düşüncesinin pek doğru olmadığını aklı kesiyor gibiydi. Nitekim bu sırada D'Albaran'ın:

— «Siz fıçıları buraya kadar yuvarlayın, ben yukarıya çıkarıp dizeyim,» dediğini duydu.

D'Albaran, yukarıya çıkmıştı. İki İspanyol hem fıçı yuvarlıyor, hem de gevezelik ediyorlardı. İşte Şövalye bu gevezelikler sayesinde yukarıda, binayı uçurmak için hazırlık yapılmakta olduğunu öğreniverdi.

Bu fikir, onun aklına gelmemiş değildi. Ama, Fausta'nın bu kadar bayağıca bir iş yapabileceğine ihtimal vermemişti. Demek doğrudu!.. Demek, kendisine burada randevu veren Fausta, onun canına kıymak için patlayıcı bir tuzak hazırlıyordu!..

İçinde müthiş bir tiksinti hissetti. İçinden:

«*Yani beni bu binayla birlikte havaya uçuracaklar, öyle mi?*» Dedi. Yerinden fırlamak, bu alçakların hepsini parça parça etmek için dayanılmaz bir arzu hissetti.

Kendini zor zaptedebildi. Zaten bu sırada D'Albaran da yukarıya çıkmış, Fausta'ya:

— «Patlayıcı madde hazırlandı, Madam,» dedi. «Mahzende birkaç fıçı daha kaldı. Onları bırakalım mı?»

Fausta itiraz etti:

— «Olmaz. Pardaillan'ın buraları bildiğini unutuyorsun D'Albaran. Bak, öteki cephaneliklerimi bulup hepsini teker teker havaya uçurdu. Şimdi benim mektubumu da almıştır. Belki bu mektup ona mağaraları hatırlatacaktır. Orada ona barut bırakmaya gelmez.»

— «Öyleyse ne yapalım? Bu fıçıları ortada bırakamayız.»

Fausta ayağa kalktı:

— «Dur, ben de seninle geleyim,» dedi.

Birlikte aşağı indiler. Bu sırada iki İspanyol, dibini patlattıkları bir barut fıçısını döke döke getiriyorlardı.

Fausta:

— «Mağarada kaç fıçı kaldı?» Diye sordu.

— «Bir tane, Madam.»

— «Getirin onu da...»

O zaman Fausta, az önce kendisinin girdiği gizli kapının açıldığı duvara yaklaştı. Fakat bu sefer başka bir taraftaki bir yaya dokundu. Hemen ufacık bir kapı açıldı. D'Albaran ayaklarının dibinde duran altı lüzumsuz fıçıyı kapıdan içeriye itiverdi.

Fausta, Pardaillan'ın da bilmediği bu gizli kapıyı hemen kapadıktan sonra emretti:

— «Şimdi mağaranın kapısını da kapatın.»

D'Albaran dehlize girdi. Biraz sonra tekrar döndü. Bu sefer peşinde, kendini hissettirmeden gelen Pardaillan da vardı. Şövalye herifin dış kapıyı kapattığını görünce, işin bittiğini anlamıştı.

Fausta:

— «Artık Pardaillan, mağarayı istediği kadar ara-sın. Hiçbir şey bulamaz,» dedi. «Şimdi yukarıya bakalım, neler yaptığınızı görelim, D'Albaran.»

Pardaillan bu sözleri duymuştu. Onlar yukarıya çıkınca, hemen gizli kapıyı açıp mahzene girdi. Yukarıdan Fausta'nın seslendiğini duydu:

— «Aferin iyi olmuş, D'Albaran. Şimdi bana söyle bakalım, fitil, barutu ne kadar zamanda ateşler?»

D'Albaran cevap verdi:

— «Beş dakika sürer, Madam.»

— «Onu sen ateşlersin. Mağaraya kaçacak zamanın olur, değil mi?»

— «Merak buyurmayın, Madam. Rahat rahat dışarıya bile çıkabilirim.»

Bir an sustular. Sonra tekrar Fausta'nın sesi duyuldu:

— «Şimdi mutfığa çıkalım, efendiler. Sizlere son talimatımı da vermek istiyorum. Sen bu mahzenin kapısını da kapa, D'Albaran.»

Yukarıya çıktıklarını gösteren ayak sesleri duyuldu.

Arkalarından Pardaillan da merdiveni tırmandı. Patlayıcı maddenin hazırlandığı mahzenden geçerken, bütün cesaretine rağmen, ensesinden soğuk terler boşandığını hissetti. İkinci merdiveni de yarısına kadar çıktığı vakit, yukarıdan Fausta'nın sesi geldi:

— «Bahçede tıpkı köylüler gibi çalışacaksınız, efendiler... Pardaillan'ı tanıyorsunuz. Gelecek olursa, çiftçinin burada bulunmadığını, kendinizin gündelikçi olduğunuzu söylersiniz. Onu şüphelendirmeyin. Hemen mutfığa dâvet edin. Akşam, güneş battıktan sonra da her tarafı kilitlersiniz. Sabahleyin erkenden, yine bütün kapıları açın. Yarın saat tam onda gideceksiniz. Göreviniz o saatte bitmiş olacaktır.»

Bir süre sonra D'Albaran'ın acıklı bir sesle söylendiği duyuldu:

— «Ben çok meraktayım. Madam!.. Çok meraktayım. Siz bu geceyi manastırda, başrahibenin yanında geçireceksiniz. Ben de Paris'e döneceğim ve sabahleyin erkenden taşocağından mahzenlere gireceğim. Siz de gizli yoldan kucağınızda çocuk ve yanınızda o köylü kadın olduğu hâlde sabahleyin manastırdan buraya geleceksiniz. Sonra Mösyö de Pardaillan gelecek. Siz çocuğu ona vereceksiniz ve çocuk, sütninesiyle buradan gidecek. Siz de Pardaillan'la beraber burada kalacaksınız. Böyle sanıyorsunuz. Oy-

sa Mösyö de Pardaillan çocuğu alır almaz onunla beraber gidecektir. Ben bundan eminim.»

— «Pardaillan, çocuk gittikten sonra gidecektir. Hem burada kalmayı da kendisi isteyecektir. Bu işin nasıl olacağı bana ait bir mesele... Ben ondan burada kalmasını istemeyeceğim. O kendi isteğiyle kalacak.»

— «Öyle olsun, Madam. Saat onbirde siz yine manastıra döneceksiniz. Mösyö de Pardaillan burada yalnız kalacak, diyorsunuz. Kalır mı hiç?»

— «Kalacaktır.»

— «Farzedelim ki kaldı, Madam... Ben saat tam onbirde gelerek, fitili ateşleyip kaçacağım. Ama, ya siz hâlâ buradaysanız?.. Ya kendi elimle sizi havaya uçurursam?..»

— «Bu olamaz.»

— «Nasıl, olamaz?.. Umulmadık bir aksilik çıkıverir.»

— «Peki, D'Albaran. Şu hâlde ben giderken arkamdan mahzen kapısını açık bırakırım. Saat onbire on kala sen girersin ve kapıya bakarsın. Açık-sa, ben gittim demektir. Açık değilse, daha buradayım. O zaman fitili ateşlemezsın. Nasıl, bu iyi mi?»

— «Hay Allah sizden razı olsun!.. Gördünüz mü işte?.. Yüreğime su serptiniz. Beraber gelmiş olsaydık, o zaman...»

Fausta, sâdık devin sözünü kesti:

— «Ben Pardaillan'a yalnız geleceğime söz verdim. Sözümde durmazlık edemem. Haydi bakalım, artık gidelim.»

— «Başüstüne.»

K A Ç I Ş

Pardaillan aceleyle basamakları indi. Şu son konuşmadan, istediğinden de on kat fazlasını öğrenmişti. Daha fazla durmasına gerek kalmamıştı. Hemen, geldiği yoldan hızla çıkıp gitti.

Yirmi dakika sonra arkadaşlarıyla buluşuyordu. Escargasse'yle Landry Coquenard da oradaydılar. Manastırı kolaçan ederken, rahibelerden, Fausta'nın bu gece başrahibeye misafir olacağını duymuşlardı.

Pardaillan hepsini mahzene soktu. Yirmi dakikalık bir yolculuktan sonra hep birlikte çiftliğin mutfağına çıktılar. Sonra tekrar mahzene indiler ve saatlerce, birtakım esrarengiz işler yapıp durdular. Hava kararmış, vakit ilerlemiş ve İspanyollar, Fausta'nın tembih ettiği gibi her tarafı kapatıp gitmişlerdi. Mahzenlerdeki işlerini bitiren beş ahbab, tekrar mutfakta buluştular. Pardaillan, Escargasse'yle Gringaille'ye ve Landry'e oracıkta kendilerini beklemelelerini tembih ettikten sonra fenerini eline alıp Valvert'le birlikte mahzenlerden manastıra giden gizli dehlize girdi.

Bir saat sonra tekrar geri dönmüşlerdi. Hem bu sefer Şövalye'nin kucığında küçük Loïse, yanında da Perrine ana vardı. Çocuk her dakika:

— «Annem nerede? Annem nerede?» Diye sızlanıp duruyordu.

Şövalye de bıkıp usanmadan:

— «Yarın anneni göreceksin, yavrum,» diyordu.

Artık, orada daha fazla durmaları için bir sebep yoktu. Pardaillan hep beraber Grand-Passe-Partout

hanına gitmelerinin daha doğru olacağını tasarlamıştı. Çocuk, hem orada daha emniyette olacak, hem de daha iyi bakılacaktı.

Bütün yol boyunca Pardaillan'ın, mışıl mışıl uyan yavrucuğu kucığında taşıdığını söylemeye lüzum var mı? Bu gidişle kale kapısına ulaştıkları vakit saat gecenin onbir buçuğu olmuştu. Kapı kapalıydı. Fakat Pardaillan'ın gösterdiği bir kâğıt hemen kapının açılmasını sağladı.

Hâsılı Valvert'le Nicole karşılaştıkları zaman saat neredeyse oniki oluyordu. Üstünkörü giyinebilmiş olan Nicole, delikanlıya hemen sabahki mektubu haber vermeyi ihmal etmedi.

*

Valvert mektubu alınca, yerinde duramaz oldu. Arkadaşlarına bir şey söylemeden, yıldırım hızıyla Fers sokağındaki eve koştu. Bir mum yaktı. Masanın üstünde bulduğu mektubu açınca beyninden vurulmuşa döndü!

Trahoir hanına ulaştığı zaman saat onikiyi çalıyordu. Bir yarış atı hızıyla koşuyor ve kendi kendine:

«Ah! Geç kaldım! Geç kaldım!» Diye söylenip duruyordu.

Nihayet kiliseye vardı. Cümle kapısında güçlü kuvvetli dört at koşulu bir kupa arabası duruyordu. Valvert bu arabayı görmedi bile. Kiliseye daldı, içeride yirmi kişi kadar vardı. Hepsi mihrabın önüne toplanmıştı. Kilisenin aydınlık olan tek yeri de burasıydı.

Mihrabın önünde, birinci sırada, bir tarafta Concini ve Rospignac görünüyordu. Öte tarafta da Léonora ile Florence duruyorlardı. Kilisede onlardan

başka kadın da yoktu. Rahip mihraba çıkmış, törene başlamıştı.

Valvert bütün bunları doğru dürüst görmedi bile. Ölü yüzü gibi sararmış benziyle, Florence'yi kendisinden ayıran silâhşor kalabalığını geçti. Florence'ye doğru koşarken boğuk ve öfkeli bir sesle:

— «Florence! Ben geldim!» Diye haykırdı. Bu haykırışa keskin bir sevinç çığlığı karşılık verdi.

— «İmdat Odet! İmdat!»

Ama Florence yalnız imdada çağırmakla kalmamış, etrafın şaşkınlığından yararlanarak ondan yana seğirtmişti. Valvert de ona ulaşmış, sevgilisini kollarının arasına almıştı. Birlikte, sevinç ve heyecandan titreyerek, kapıya doğru ilerlemeye başlamışlardı. Onbeş adım daha atınca, dışarıda olacaklardı.

Valvert, bu âna kadar muhakemesiyle hareket etmiş değildi. Bomboş bir kafayla, ne yaptığını bilmeden ve âdeta içgüdüleriyle davranmıştı. Karşısına bir engel mi çıkmıştı? O, bu engeli aşmış mıydı? Bilmiyordu. Herhalde başına müthiş bir felâket gelmeden, sevgilisini kurtarmak istiyordu. Kafasında bu düşünceden başka bir şey yoktu. «Ah! Geç kaldım!» Demişti ama, pekâlâ zamanında da yetişmiş ve sevgilisini kollarına alabilmişti.

Fakat bu sırada, mihrabın çevresindekiler de şaşkınlıklarından kurtuldular. Câni sürüsü homurdanmaya koyuldu. Léonora, kocasını en ufak bir sıyrıktan bile korumak için hemen ondan tarafa atılıp vücudunu ona siper etti. Concini ise Rospignac'a dönüp seslendi:

— «Eee... Haydi! Ne duruyorsun? Karını korusana, Rospignac!»

Fakat Rospignac'ta, o cesur Rospignac'ta en ufak bir hareket bile görülmedi. Yerine mihlanmış gibi

kalakalmıştı. Nedendi acaba? Valvert'ten sarayda gördüğü hakaretin bir aynını burada göreceğinden korktuğu için mi? Burası bilinemez. Muhakkak olan bir şey varsa, kılıcını çekip saldıracığı yerde, hançerini eline aldığı ve kendi gövdesine saplamaya hazır bir hâlde beklediği idi. Mamafih bu şaşkınlığı ve tereddüdü uzun sürmedi. Kılıcını çekti, yavaş yavaş ilerlemeye başladı.

Yanındakiler de açılmış, iki rakibin rahatça dövüşebilmesi için çepeçevre sıralanmışlardı. Bir kısmı da iki sevgiliyle kapının arasında yer almış, Valvert'in gideceği yolu kesmişlerdi. Fakat, hiçbir kılıcını çekmiş değildi. Bu cânî sürüsünden elinde kılıcı olan tek kişi Rospignac'tı.

Valvert, Rospignac'ın yalın kılıç geldiğini görünce durdu ve lâhzada kılıcını kınından sıyrırverdi. Aynı anda yumuşak bir itişle Florence'yi kendinden uzaklaştırdı ve çarpışmaya hazırlandı.

Fakat, bu kadar gözün heyecanla beklediği bu dövüş, gayet kısa sürdü. Valvert, şimşek hızıyla kalabalığı geçip düello hilesine bile tenezzül etmeden müt-hiş bir hamleyle hasmına saldırdı. Rospignac'ın elinden kılıcı düştü. Ellerinin havada çırpındığı ve sırt-üstü yere yuvarlandığı görüldü.

O zaman Valvert gerisin geriye döndü, farkında değilmiş gibi davranmıştı ama, cânî sürüsünün, yolunu kesmek için yaptıkları manevrayı pekâlâ farketmişti. Şimdi kendisine dış bileyen bu bir sürü haydudun arasından geçmesi gerekecekti. Tatlı bir sesle sevgilisine:

— «Arkamdan gel... Peşimi hiç bırakma ve korkma!» Dedi.

Genç kız, cesur bir gülümseyişle cevap verdi:

— «Korkmuyorum. Siz gidin, ben geliyorum.»

Ve Valvert, kanlı kılıcı elinde, karşısındakilerin hâlâ kılıç çekmediklerine şaşarak yürüdü.

Karşısına birdenbire Concini dikilmişti. Kılıcını çekmemiş, kollarını göğsünde kavuşturmuştu. Valvert'in, sevdiğinin babasını vuramayacağından emin görünüyordu. Bu hile bir kere sökmüştü. Neden bir daha sökmesindi?..

Nitekim Valvert, Concini'ye dokunmadı. Sadece eliyle onu şöylece bir kenara itti. Fakat bu harekette öyle müthiş bir kuvvet vardı ki Concini, devrilen kilise sıralarıyla birlikte paldır küldür yere yıkıldı. O zaman, gururu yaralanmış, hiddetinden kudurmuş bir hâlde haykırdı:

— «Vurun! Öldürün!»

Léonora da haykırdı:

— «İkisini de gebertin! İkisini de sağ bırakmayın!»

Müthiş kadın, korkunç kinini bu feryatla kusmuştu.

Bu kışkırtmalara, yirmi hançereden birden fırlayan korkunç nâralar cevap verdi ve aynı anda yirmi haydudun ellerinde kılıçları beliriverdi.

Ancak o zaman Valvert'in sırtından soğuk korku terleri boşandı. Hayır, kendisi için değil, Florence için korkuyordu. Çılgınca bir dehşet okunan gözleriyle başını çevirip ona baktı. Genç kız, meseleyi hemen anladı. Koynundan bir hançer çıkarıp Valvert'in boynuna sarılarak onu öptü ve mırıldandı:

— «Beni canlı olarak ellerine geçiremezler! Birlikte öleceğiz.»

Sevdiğinden aldığı ilk aşk öpücüğü, Valvert'in gücüne güç katmıştı. Delikanlı birden kendini Samson kadar kuvvetli hissetti. Yüzü ümitle ışıldadı. Bakışlarında bir parıltı belirdi:

— «Ölmek mi?» Dedi. «Ne ölmesi, canım? Biz bu köpek sürüsünün leşlerinin üstünden geçecek ve yaşayacağız, sevgilim...»

Aynı saniyede dosdoğru ileri saldırdı. Kılıcının ucuyla, yanıyla her tarafıyla vuruyor, deliyor, kesiyordu. Önündeki kalabalıktan boğuk iniltiler, feryatlar yükseliyor, dört bir yana kan fışkırıyor, adamlar düşüyor; Rospignac gibi bir daha kalkmamacasına seriliyordu.

Fakat önünde üç katlı, kılıçtan bir duvar vardı. Onu kolay kolay aşamayacaktı. Nitekim aşamadı ve ardından ölüm çemberinin kapanacağını hissetti. O zaman birdenbire aklına gelen kurtarıcı bir ilhamla kılıcını Florence'ye verdi. Eğildi, yerden ağır bir meşe sırayı kaldırdı. Döndürüp savurmaya başladı. Florence sırtını ona dayamış, onunla beraber dönüyor; bu ölüm sağanağından zarar görmüyordu. Bu ağır meşe sıranın amansız saldırısından kaçamayanların hepsi kafaları kırılıp patlayarak, vücutları ezilerek, saman çöpleri gibi yerleri boyladılar. Kaçabilenler de soluğu pek uzakta aldılar. O zaman Valvert müthiş bir kahkaha attı ve hâlâ ölüm saçan sırayı savurmaya devam ederek ilerledi.

Kapının önü temizlenmiş, yol açılmıştı, ama, şimdi ne olacaktı? Valvert, burasını düşünmedi bile, Hele bir kere şu cehennem kilisesinden dışarı çıksın, ondan sonrası kolaydı. Tereddüt bile etmeden, Florence'ye:

— «Sen önden yürü!» Dedi.

Genç kız, ceylan gibi dışarıya sıçradı, O oraya vardığı sırada, yalın kılıç koşup gelmiş olan iriyarı bir adam da kapıdan içeriye girmeye hazırlanıyordu. Bu Landry Coquenard'dı. Landry, hancı kadının, sözlerini duyunca deliye dönmüş, hemen Fers sokağındaki eve koşmuş, mektubu o da okumuş ve solu-

ğu burada almıştı. Landry, genç kızı görünce, koştuktan nefes nefese:

— «Kapıda bir araba var, binin!» Dedi.

İyi ki söylemişti. Zira Florence, onu da düşman sanmış hançerini kaldırmıştı bile... Landry'in sesini tanımamış olsaydı, zavallının hâli haraptı. Fakat genç kız da soğukkanlılığını kaybetmiş değildi. Landry'in eline Valvert'in kılıcını sıkıştırırken:

— «Odet!» Diyebildi.

Valvert bu sırada toplanıp üstüne saldırmaya çalışan câni sürüsüne elindeki meşe sırayı fırlatmış, ortalığı yine allak bullak etmişti. Kapıya doğru koşunca, Landry'i karşısında buldu. Hızır gibi yetişen Landry, bir yandan efendisinin eline kılıcını sıkıştırırken, öte yandan da:

— «Arabaya, Mösyö, arabaya!» Dedi. «Hemen sürmeye başlayın ve beni düşünmeyin!..»

Valvert, arabacı yerine sıçrarken, Landry de hayvanlardan birinin üstüne gökten inercesine kondu. Ve hayvanı olanca gücüyle mahmuzladı.

Valvert'in sıçradığı arabacı yerinde horul horul uyuyan bir adam vardı. Delikanlı dizginleri onun elinden çekip aldı. Öteki eliyle herifi sarsarak emretti:

— «Atla aşağı!..»

Dehşet içinde uyanan zavallı arabacı, burnunun dibinde böyle müthiş bir surat görünce, aşağı atlamakla kalmadı, tabanları yağladığı gibi ardına bile bakmadan kaçıp gitti.

Hayvanlar kudurmuşçasına dörtmala kalkmışlardı, Concini'nin, haydut sürüsü, peşlerinden :

— «Vur!» Diye bağırıyordu. Ama, bu bağırırlara aldıran yoktu. Araba yıldırım hızıyla karanlık caddelelere dalmış, peşindekilerin hepsini geride bırak-

mış, birkaç dakika sonra da gelip hanın önünde durmuştu.

Valvert, handan apansız ayrılışından tam bir saat sonra, tekrar aynı yere dönmüş bulunuyordu. Arkadaşlarından hiçbiri yatmış değildi.

Bir saat sonra hanın avlu kapısı tekrar açıldı ve bir arabaya yol verdi. Arabacı yerinde gayet ciddi ve azametli bir tavırla Landry Coquenard oturuyordu. Bu adamın elinden gelmeyen iş yoktu galiba... Arabanın içinde de Florence, küçük Loïse ve Perrine ana vardı. Florence, küçük Loïse'yi kucağında tutuyor ve yavru da tombul kollarını onun boynuna dolamış:

— «Muguette anne?» Diyordu. «Mademki sen öyle istiyorsun, şimdi gideceğimiz Bertille anneyi de çok seveceğim. Ama, hepsinden fazla seni seveceğim, Muguette anne!..»

Arabanın ardından, tepeden tırnağa silâhlı Gringaille'yle Escargasse atla gidiyorlardı. Arabanın kapısı hizasında Kral'ın hediye ettiği güzel atlardan birine binmiş olan Valvert gidiyor ve Pardaillan da onun yanında yaya yürüyordu. Bütün bu kalabalık, Saugis'e gidecek, Şövalye ise Paris'te kalacaktı.

Hanın önünde bir araba durduğunu gören Pardaillan, geceleyin, hiç vakit kaybetmeden yola çıkılmasını akıl etmişti. Bu bir çeşit kaçıştı. Zira Florence'yi Concini'nin elinden kurtarmak için Paris'ten sıvışmaktan başka çâre yoktu. Çünkü Concini, babalık hakkına dayanarak kızını zorla konağına getirebilirdi. Bu işe, Valvert'in de akli yatmıştı. Hem Florence'yi, Léonora'nın zâlim pençesinden kurtarmak, hem de küçük Loïse'yi bir an önce annesinin, babasının kucağına teslim etmek istiyordu.

Şurasını da söylemek lâzımdır ki bir gün önce olsaydı, Valvert, Florence'yle Loïse'yi Escargasse'nin

ve Gringaille'nin himayesinde Saugis'e gönderir, Şövalye'yi asla yalnız bırakmazdı. Fakat bugün artık iş değişmişti. Pardaillan'ın Fausta ile yapacağı son mücadelede de kendi hissesine düşen rolü oynamış, Monmartre'deki işi bitirmiş bulunuyordu. Fausta'nın mağlûp olacağı kesindi.

Onun için tasasız gidiyordu. Hem zaten bu ayrılık, yalnız birkaç saat sürecekti. Şövalye de sabahleyin erkenden Fausta ile hesabını görüp Saugis'e hareket edeceğine söz vermişti.

Bu ayrılış da epey hazin oldu. Şövalye bile heyecanını belirten bir tarzda bıyıklarını ısırarak, onlarla sarmaş dolaş vedâlaştı.

Araba hareket etmeden önce, Valvert:

— «Haydi, arabaya buyurun, Şövalye!» Dedi. «Kızınız Florence ve torununuz Loïse ile birlikte rahat bir yolculuk yapın. Bunu hakettiniz.»

Pardaillan ciddileşti:

— «Yooo! Bu kadar kötülüğü Madam Fausta'nın yanına bırakamam. Ona son bir ders de vermezsem, ömrüm oldukça yanarım.» Ve gür sesiyle arabacıya emretti:

— «Bas kamçıyı! Bas kamçıyı!»

Araba hızla yola koyuldu ve karanlıkta kayboldu.

PARDAILLAN'IN SONU

Monmartre'deki Bénédictines manastırında saat dokuz buçuğu çalmıştı.

Manastırın geniş bahçesinin ortasında küçük ve şirin bir bina vardı. Fausta, küçük Loïse'yi bu binaya saklamıştı. Ve şimdi de Pardaillan'a götürüp teslim etmek üzere almaya gelmişti.

Binanın kapısındaki üç basamağı, kendi evine ayak basan bir insan serbestliğiyle aştı. Binaya girdi. Aradığını bulamayınca, hiç merak ve endişe duymadan tekrar geriye dönüp bahçeye bakmak istedi. Fakat döner dönmez de olduğu yerde mıblanmış gibi kalakaldı. Kapı ile kendi arasında ve yol üstünde Pardaillan duruyordu.

Fausta dehşet içinde:

— «Pardaillan!» Diye mırıldanmaktan kendini alamadı. Pardaillan gülümsedi.

— «Evet, bendenizim...»

Fausta şaşkın şaşkın tekrarladı:

— «Pardaillan, siz buradasınız, ha?»

— «Bunda şaşacak ne var? Çocuğu bana getirmek için boşu boşuna yorulmayasınız diye kalktım, onu kendim almaya geldim.»

— «Çocuğu aldınız mı?»

— «Aldım ya, Prenses... Ama, merak etmeyin, kendisi şimdi Saugis'te anasının, babasının yanındadır. Orada emniyette olacağından da şüphe etmezsiniz sanırım.»

Fausta, şimdiye kadar sadece şaşırmış gibiydi. Fa-

kat çocuğun alındığını da duyunca, artık yediği darbenin ağırlığını saklayamadı. Perişanlaştı. Bitkin bir hâlde bir iskemleye çöktü. Şövalye:

— «Allah Allah! Ne oluyorsunuz canım?» Dedi. «Ben sizi bu kadar üzeceğimi nereden bileyim? Ben de sizin hoşunuza gidecek bir iş yaptım diye seviniyordum. Bilsem, yapar mıydım? Çok üzüldüm doğrusu!..»

Fausta homurdandı:

— «İblis!»

Beriki, duymamış gibi devam etti:

— «Haa, anladım. Siz bana çiftlikte randevu vermiştiniz... Beni burada görünce üzüldünüz herhalde. Kimbilir yine beni lâyük olduğum gibi karşılamak için neler hazırlamışsınızdır? Tarafınızdan tanınmak şerefine nail olduğumdan beri, Allah sizden razı olsun, böyle sürprizlerinizi hiç eksik etmezsiniz... Buyurun, çiftliğe gidelim...»

Fausta, hemen ayağa kalktı ve soluk soluğa:

— «Sahi mi?» Diye sordu. «Razı mısınız?»

— «Neden razı olmayayım. Acelem yok ya... Daha bol bol çene çalarız. Bu kadar zahmet edip hazırlanmışsınız. Şimdi emeklerinizi boşa çıkarmak, Şövalyeliğin şanından mıdır?»

Fausta: «*İnanayım mı, inanmayayım mı?*» Gibilerden Pardaillan'ın yüzüne baktı. Şövalye'yi gayet ciddî görünce:

— «Peki gidelim,» dedi.

— «Buyurun Prenses.»

Saklayamadığı bir aceleyle binanın mahzenine önden kendisi indi. Bir meşale alıp yakmak istedi, fakat Pardaillan:

— «Bırakın, nâzik elleriniz kirlenmesin!..» Diye-

rek meşaleyi alıp yaktıktan sonra, sanki hiç yol bilmiyormuş gibi bir kenara çekildi:

— «Buyurun, siz önden gidin.»

Ycraltı dehlizinde yürürlerken, Fausta düşünüyordu:

«Hep gurur... Bu adam tepeden tırnağa gurur. Kendisine teklif edilen taçları, tahtları hep gururu yüzünden reddetti. Her türlü parlak geleceği ve mevkii gururu yüzünden tepti. Gururu yüzünden meteliksiz bir sergüzeştçi olarak kaldı. Ömrü boyunca yalnız gururuna hizmet etti ve şimdi de gururu yüzünden mahvolacak! Orada kendisini ölümün beklediğini seziyor! Sezdiği hâlde gitmemeyi gururuna yediremiyor.»

Çiftliğin mahzenine açılan kapıya geldikleri zaman, kenara çekilip Pardaillan'a yol verdi. Şövalye, bunun bir nezâket gösterisi değil, sadece D'Albaran'a işaret vermek için kapıyı açık, bırakmak kaygısından ileri geldiğini pekâlâ anladı. Fakat ses çıkarmadı. Merdivenden çıkarlarken Fausta'ya yol verdi ve:

— «Meşaleyi buraya bırakayım... Merdivenler aydınlanmış olur,» dedi.

Fausta, Şövalye'nin peşinden geleceğinden emin, çıktı. Mutfaktaki arkalıksız iskemlelerden birine oturdu. Şövalye yukarıya çıkınca, mahzen kapısını kilitleyip anahtarlarını cebine attı. Bütün bunları gayet sâkin bir tavırla yaptıktan sonra, gelip Fausta'nın karşısında durdu ve şöyle dedi:

— «Beni burada nasıl bir âkıbetin beklediğini size söylemeye lüzum bile yok. Dün buradaydım. Siz beni görmediniz, fakat ben herşeyi gördüm ve duydum. İşte şimdi beni düşürmek istediğiniz kapana girmiş bulunuyorum. Şu farkla ki benimle beraber siz de aynı kapana girdiniz. Hem şimdi rollerimiz de değişti. İstersem ben çıkar, sizi burada bırakırım.»

Fausta, tir tir titredi. Endişeyle Şövalye'ye baktı. Pardaillan, soğuk bir tavırla:

— «Merak etmeyin, Madam,» dedi. «Böyle bir niyetim yok.» Fausta rahat bir soluk aldı. Pardaillan devam etti:

— «Mâsum bir yavrucağı âlet ederek beni düşürmeye kalkıştığınız bu tuzığa bile geldim. Bu hareketinizin ne iğrenç, ne çirkin olduğunu söylemeye gerek var mı? İstesem gelmeyebilirdim...»

Fausta dikkat kesilmişti:

— «O hâlde neden geldiniz?»

— «Gayet basit, Madam. Ben artık yaşlandım ve yoruldum. Hayatta sevdiğim birkaç kimse vardı. Onları rahatça yaşayacak bir duruma geldiklerini, mutlu olduklarını görmüş bulunuyorum. Sizin bütün emellerinizi, kötü tasarılarınızı yıkıp yerle bir ettikten ve sizi artık hiç kötülük yapamaz bir hâle getirdikten sonra benim hayattan ne isteğim kaldı ki? Artık öbür dünyaya göç edebilirim. Ha sizin uygun gördüğünüz ölümle ölmüşüm, ha başka türlü ölmüşüm. Hepsi bir. Bu bakımdan burada ve sizin beğendiğiniz şekilde ölmek istiyorum. Yalnız, sizi de öbür dünyaya beraber götürmeyi aklıma koydum, Madam.»

Fausta dimdik kesildi:

— «Beni de mi?»

Pardaillan gayet kesin bir ifadeyle:

— «Evet sizi de...» Dedi. «Siz de, uşağınız D'Albaran bizi havaya uçuruncaya kadar burada benimle beraber kalacaksınız. Şimdi artık istediğiniz kadar söyleyin, bağırın, çağırın, yalvarın ve ağlayın, Madam!.. Verdiğim karardan beni hiçbir şey caydıramaz. Hem artık ne söyleseniz, size cevap verecek değilim.»

Ve Pardaillan ıslıkla bir marş çalarak bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı.

Fausta, Pardaillan'ı buraya, şu barut fıçılarının üstüne getirdiğinden beri her ihtimali düşünmüş, yalnız bunu, yâni Şövalye'nin kendisini de ölüme sürükleyeceğini tahmin etmemişti. Dehşet içinde bağırdı:

— «Ama buna imkân yok! Siz bu kadar kötü bir şey yapamazsınız. Siz yeryüzünün en iyi yürekli adamısınız.»

Pardaillan sesini çıkarmadı. Fausta, Şövalye'nin sözünde durduğunu anladı. O zaman, diğer söylediklerini yapacağını da aklı kesti. Bir an pek şaşırıp bozulduysa da sonra çabucak kendini topladı. Başına gelen müthiş maceraya boyun eğmekten başka çâre var mıydı?

— «Pekâlâ,» dedi. «Ben de ölümden korkuyor değilim. Hem zater ben de canımdan bezdim. Bütün emellerim suya düştü. Dünyada ümit edebileceğim hiçbir şey kalmadı. Beraber ölelim, Pardaillan!.. Bu, ölümlerin en güzeli olur!..»

Pardaillan, yine ağzını açmamıştı. Fakat Fausta bu müthiş sessizliğe tahammül edebilir miydi? Nitekim dayanamadı, bir zaman sustuktan sonra, inanılmayacak derecede samimî bir tavırla:

— «Dinleyin, size söyleyeceklerim var,» dedi. «Siz isterseniz cevap vermeyin, ama, benim bir insan sesi duymam lâzım. Onun için konuşacağım. Size itirafta bulunacağım. Evet. Mademki son saatim geldi, bazı itiraflarda bulunmak durumunda değil miyim?»

Anlattı. Olağanüstü hayatının en ilginç bölümlerini teker teker saydı döktü. Daha çok şey de söyleyecekti ama, Pardaillan sert bir tavırla sözünü kesti:

— «Vakit geldi! Saat onbire on var, Madam...

Bu saatte, sâdık köleniz D'Albaran, emirlerinizi yerine getiriyor. Mahzene giriyor... Bakıyor ki kapı açık... Halbuki kapıyı kapalı bulması lâzım... Yoksa barutları ateşleyemez. Ben gidip kapıyı kapatayım... Siz de benimle gelir misiniz?»

Fausta ayağa kalktı:

— «Gidelim,» dedi.

Şövalye mânalı mânalı gülümsedi: *Kaçmaktan ümidinizi kesin!*» Demek istiyordu. Kaçmak düşüncesi gerçekten de Fausta'nın aklından geçmişti. Düşüncesinin sezilişinden utanarak başını çevirdi. Birlikte indiler. Kapıyı kapadılar ve tekrar mutfağa döndüler.

Yine uzun, pek uzun ve bitmez gibi görünen dakikalar geçti...

Birden, uzaktan bir saat sesi, bir tek saat vuruşu aksetti... Fausta, bunun ardından gelecek öbür on vuruşu bekledi. Bekledi... Bekledi... Fakat hiçbir ses duyulmadı.

Saat bir defa vurmuştu. Başka vurmamıştı ve hiçbir şey de patlamış değildi. Kadın kekeleydi:

— «Saat! Saat!»

— «Evet saat geçti. Şimdi onbiri çeyrek geçiyor, Demin onbiri çalmıştı ama, siz o kadar dalgındınız ki farkına varamadınız...»

— «Peki, o hâlde... D'Albaran ne oldu?»

Pardaillan bir meşale alıp mahzenin kapısını açtı:

— «Geliniz, Madam,» dedi.

Birlikte indiler. Pardaillan ona, mahzenin kapısının ardına kadar açık olduğunu gösterdi. Meşalesini yere eğdi. Fital olarak kullanılmak üzere yere upuzun dökülmüş olan barut yoktu.»

— «Sizin D'Albaran görevini yaptı,» dedi. «Fitili yaktı... Yaktı, ama, bakın...»

Ve üstüste yığılı fıçılara bir tekme vurunca, hepsi paldır küldür, yerlere döküldü. Fausta:

— «Boş...» Dedi.

Pardaillan:

— «Evet, bütün fıçıları boşalttım ve barutlarını suya attım,» cevabını verdi.

Fausta tekrar kendine hâkim olmuş, sâkinleşmişti.

— «Şu hâlde neden yukarıda beraber öleceğimizi söylemiştiniz?»

— «Çünkü size, öleceğini bilen bir adamın ne kötü dakikalar yaşadığını anlatmak istedim. Şimdi siz de bunu biliyorsunuz ya. Artık umarım ki bundan böyle başkasına bu çeşit oyunlar oynamazsınız.»

— «Peki, şimdi beni ne yapacaksınız?»

Fausta bunu, âdeta kendisine acındırmak isteyen bir tavırla sormuştu. Pardaillan çok soğuk bir tavırla cevap verdi.

— «Hiiiç...»

Birden dimdik kesildi. Erkekçe bir gururla söylendi:

— «Haydi, gidin Madam! Sizi affediyorum!»

Fausta, yüzünde bir kırbaç gibi şaklayan bu sözlerle kızdı mı, yoksa memnun mu oldu, belli değildi.

— «Beni af mı ediyorsunuz?»

Pardaillan devam etti:

— «Evet, sizi bağışlıyorum! Eğer yaşarsanız, benim için: «*Bu adam her karşılaşmamızda bana vurmaya tenezzül etmemiş ve beni affetmişti.*» Demenizi istiyorum. Madam!»

Pardaillan, bunu söyledikten sonra elini uzattı; hükmeden bir tavırla ona kapıyı gösterdi.

Fausta, başını eğip hiç cevap vermeden çıktı. Aşağıya inince Pardaillan'ın merdiven ayağında bırak-

miş olduğu meşaleyi kaptı. Mahzenin sol duvarına sıçradı. Fazla gelen altı fıçı barutu koymuş oldukları küçük mahzenin gizli kapısını açtıktan sonra barut fıçılarına koştu. Bu fıçılardan biri taşınırken biri patlamıştı. Fausta ellerini baruta daldırdı ve heyecanla söylendi:

«Barut! Hem de ıslak filân değil! Ah, Pardaillan! Bunu akıl edememişsin! Demek beni affediyorsun, ha? Halbuki ben seni affetmiyorum işte!.. Kendi canım pahasına da olsa affetmiyorum seni, Pardaillan!»

Fıçıyı yakalayıp devirmiş, dört bir yana barut saçmıştı. Avuçlarını da barutla doldurarak mahzenin kapısına kadar yerlere barut serpti. Sonra meşaleyi alıp bu barutun üstüne atınca barut tozları ateş alıp çıtırdamaya koyuldu. Şimdi artık barut fıçılarına doğru alevden bir yılan uzanmaya başlamıştı.

Fausta fazla beklememiş, meşaleyi barutun üstüne atar atmaz koşa koşa karanlığa dalıp koşmuştu.

Fausta mahzene inerken, Pardaillan yukarıdan gözleriyle onu takip etmiş ve düşünmüştü:

«Şimdi ne yapacak? Benim yok etmek istediğim o küçük mahzene girip oradaki barutları ateşe verecek mi? Eğer bunu yaparsa, kendi hayatını da tehlikeye atacak demektir. Eğer barutu ateşler de ölürse, kaba-hat benim mi? Ne münasebet!.. Kendi mukadderatı hakkında karar vermeyi yine ona bıraktım. Ölürse, kendi kendini öldürmüş olur... Bunda benim ne suçum var?»

Bunları, düşüncenin korkunç hızıyla aklından geçiren Pardaillan, aşağıya inerek, bir an Fausta'nın hangi kapıdan geçtiğini anlamak ister gibi bakındı... Sonra gizli kapıyı açarak oradan içeriye daldı.

Hemen aynı anda, toprağın altında sanki müthiş bir gök gürültüsü kopuverdi. Yer yerinden oynadı.

Mağara duvarları çatlayıp sarsıldı. Sonra göğre doğru muazzam bir alev fışkırdı. Herşey yandı, uçu ve darmadağın oldu...

Pardaillan öldü mü?

*

Oğlu Jehan de Pardaillan ve Valvert, bu müthiş haberi alınca hemen oraya koşup arama yaptılar. Vaktiyle çiftliğin bulunduğu sahada, toprak yüzünde epey uzaklara kadar bir sürü yıkıntıyı gözden geçirdiler. Fakat yıkıntılar arasında, Pardaillan'dan en ufak bir ize rastlayamadılar...

Buna karşılık, Jehan ile Valvert, Fausta'nın ölüsünü buldular. Ateşin bu vücuda hiç dokunmamış, hiçbir zarar vermemiş oluşu cidden garipti. Sadece Fausta'nın alnında hafif bir ezik ve yine aynı yerde bir-iki damla kan vardı, o kadar. Fausta mahzenlerin kumlu toprağına uzanmış taşlar ve döküntüler arasında uyur gibi yatıyordu. Karanlıkta koşarken ayağı bir yere takılmış, başını çarpıp yaralanmış olmalıydı. Acaba bu çarpmadan mı ölmüştü? Yoksa barut dumanlarından mı boğulmuştu? Anlaşılamadı...

Buna karşılık, ne toprağın altında, ne de üstünde, Pardaillan'a ait en ufak bir ize bile rastlanamadı, ama, o ister yaşıyor, ister ölmüş olsun, bir hayâl gibi kaybolmuştu. Yeraltı mahzenlerini babası kadar iyi tanıyan Jehan'la Valvert, günlerce ve haftalarca ısrarla aradıkları hâlde hiçbir şey bulamayınca bu işten vazgeçmek zorunda kaldılar.

Ancak, bu araştırmalar da Pardaillan'ın ölmediğı hakkındaki inançlarını güçlendirmekten başka işe yaramadı.

*

Kral, Pardaillan'a verdiği sözü tuttu. Mareşal

D'Ancre'ye karısından, kızları Kontes Lésigny'yi arkadaşı Kont de Valvert'e vermelerini istedi. Ve Kral, bu isteğini, daha doğrusu emrini, o tarzda bildirdi ki hem Léonora, hem de Concini, Kral'ın Florence'nin doğumundaki müthiş sırrı bildiğini ve ancak bu emrinin yerine getirilmesi sâyesinde suçlarını affedeceğini sandılar. Oysa yanılıyorlardı. Kral sadece Pardaillan'ın kendisine ezberletmiş olduğu cümleleri söylüyor, hattâ bunların gerçekte neyi belirttiklerinin bile farkında bulunmuyordu.

Fakat Concini ile karısı, Kral'ın pek çok şey bildiğine hükmettiler. Korkudan ödleri patladı. Kral'ın bütün isteklerine razı olmakta acele ettiler. Üstelik bu kadar ucuza kurtulduklarından ötürü de sevinçlerinden kaplarına sığamadılar.

Halk için ebedî bir sır perdesine bürünüp kalan o müthiş patlamadan üç ay sonra, Valvert, sevdiğini Rospignac'ın elinden kurtardığı o Saint-Germain-L'Auxerrois kilisesinde, Kral'ın ve bütün maiyetinin huzurunda Florence'yle evlendi.

Sonra büyültüp genişlettiği, zenginleştirip güzelleştirdiği, eniştesi Jehan'inkine komşu topraklarına çekildi. İki aile orada, bir tek aileymişçesine yaşamaya koyuldular.

Efendisi sayesinde zenginleşen Landry Coquenard, yine Valvert'ten ayrılmadı. İçinden: «*Yavrum!*» dediği Florence'den, dünyanın bütün hazinelerini verseler ayrılmazdı. Zaten o da vaktinin büyük bir kısmını, yine oralarda toprakları bulunan Escargasse ve Gringaille'yle başbaşa geçirip keyif çatıyordu.

Perrine ananın, Loïse'den ayrılmayacağından kimin şüphesi olabilir? Hele artık üç annesi ve dörtbeş de babası olan Loïse'nin keyfine sınır yoktu.

Valvert'le eniştesi Jehan, sık sık Pardaillan'ı hatırlar ve ondan söz ederler. Söz Şövalye'den açıldığı

vakit, biri öteki tarafından hararetle desteklenerek şöyle haykırır:

— «Hayır! Şövalye de Pardaillan ölmüş olamaz!.. Onun gibi bir adam ölemez!.. Ona Azrail bile el sürmekten çekinir. Hayır! Yüce ruhlu Şövalye, kahramanlar kahramanı Pardaillan ölmedi!.. Bir gün, hiç ummadığınız bir sırada kimbilir yine hangi uzak ve efsanevî maceradan dönüp aramıza katılacaktır!..»

PARDAILLAN'LAR SERİSİNİN SONU